UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Lotto 195/4
NOV. 07

Inforciati amplissimum argumentum.

Notabiliter interpretātur ferme oēs rubri. totius Inforciati amplectentes titu. versus mēsurati.
Notantur optime variorum interpretum singularitates subtiliter in margine edite.
Inseruntur multum probe riteq; exquisita summaria sane valde magnifica.
Apponuntur mirifice approbationes glosarum improbationesq; scabrosis titu. recte oportune.
Bona eduntur repertoria triplicia: optimoq; leges disponuntur ordine.
Recenter excluduntur (materie bene oportune) littere typice.
Plures apostille reperiuntur in sedibus idoneis vere situate.
Inueniuntur notabiles solutiones oppositionum late explicabiles.
Admodum vtiles reperiuntur et optime vtriusq; iuris concordantie insignes.
Substitutionum arbor nuperrime competenti titulo inseritur. Fo. cviij.
Industriosi adduntur casus optimi bononiensis interpretis.

¶ Ad lectorem.

¶ Optimarum rerum inuentio ⁊ silenocinijs verborum destituta sit ipsa tamē sui natura satis ornatur vt inquit Quintilianus. vij. de orato. institu. facit quod dicit Ulpianus in. l. i. ff. de in integ. restitu. Idcirco in presentiarum paucis conor cuilibet sacratissimis legibus operam nauanti innotescere/ea que huic operi (vltra ceteras impressiones) fuere addita hactenus: lz lacubrationem correctionemq; fere infinitarum legum sinistre allegatarum: ⁊ glosarum superfluitatem et insufficientiam/aliquando ⁊ transpositionem non solum glo. verum ⁊ tex. Superaddite sunt nonnulle additiones maxime in locis vbi glo. oppo. ⁊ nō soluit. Itēq; in titulis difficilioribus ⁊ cōmunioribus approbationes ⁊ reprobationes glo. Singularitatesq; annotauimus Casus longos dñi Uiuiani Bonoñ. J. U. docto. mirum immodum vtiles et cupide legum iuuentuti nō minus necessarios correcte addi curauimus. Arborem substitutionum (omnē penemateriam cumulate ⁊ succincte declarantem) inseri ⁊ proprio loco iussimus. Multa preterea digna prolixiori recitatione reperies interlegendū/que si cōmendare incessisset voluntas/oratorius character attentandus esset. Uale.

Infortiati rubrice.

¶ Infortiati rubrice.cv. versibus.xlvj. cannotantur.

Uando coniugio dos est repetenda soluto.
¶ Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur.

¶ Terminat hec rubrica vigesimumquartum librum.ff. veteris.

¶ Liber primus.

Impensas dotis.res amotas dabo prime.
Agnosco ventrem.ventris quoq; nomine mitto.
Nomine si ventris mulier.de concubitus sit.
¶ De impensis in rebus dotalibus factis. De actione rerum amotarum. De agnoscendis vel alendis liberis a parentibus. De ventre inspiciendo vel partu custodiendo. Si ventris nomine muliere in possessione missa eadem possessio dolo malo ad alium translata esse dicatur. Si mulier vētris nomine in possessionem calumnie causa esse dicatur. De concubinis.

¶ Secundi libri rubrice.

Dat tibi tutelas.etiam testando secunda.
De confirmando.de legitimis dare possunt.
Tutores videas hic qui petat.atq; ministret.
Autor.t ex facto.de suspectis sociabunt.
¶ De tutelis. De testamentaria tutela. De cōfirmando tutore vel curatore. De legitimis tutoribus t curatoribus. De tutoribus vel curatoribus datis ab his qui ius dandi habēt. Qui petant tutores vel curatores t vbi petantur. De administratione t periculo tutoris t curatorum. De auctoritate t cōsensu tutorum vel curatorum. Quando ex facto tutoris: vel curatores minores agere vel cōuenire possunt. De suspectis tutoribus vel curatoribus.

¶ Tertii libri rubrice.

Excusat terna pars.educat.t rationes.
Utile.pro tutore gerit.falsus quoq; mandat.
Atq; magistratus tenet.t de rebus eorum.
Jura dari suadent curatorem furioso.
¶ De excusationibus tutor; t temporibus earum. Ubi pupillus educari debeat vel morari/t de alimentis prestandis. De tutelis t rationibus distrahendis. De contraria t vtili actione tutele. De eo qui pro tutore vel curatore negocia gessit. Quod cuj falso tutore vel actore negocium gestum esse dicetur. De fideiussoribus t mandatoribus tutorum vel curatorum. De magistratibus conueniendis vel heredibus eorum. De rebus eorum qui sub tutela vel cura sunt sine decreto non alienandis vel suspponēdis. De curatore furioso vel aliis extra minores dādo.

¶ Quarti libri rubrice.

In quarta testator.sed posthumus.irrita.delet.
Heredes statuo.vulgares substituendo.
Conditio instituit.t post de libero iure.
¶ De testamentis et qui testamenta facere possunt. De liberis t posthumis heredibus instituēdis vel exheredandis. De iniusto rupto vel irrito facto testamēto. De his que in testamento delentur inducūtur t inscribuntur. De heredibus instituēdis. De vulgari t pupillari substitutione. De conditionibus institutionum. De iure deliberandi.

¶ Quinti libri rubrice.

Testatur miles in quinta.acquirit t heres.
Monstrat aperire.quis omittens.fillanianum.
Si quis testari prohibet.ius codicis addat.
¶ De testamento militari. De acquirenda vel admittenda hereditate. Quēadmodū testamenta aperiantur inspiciantur t describātur. Si quis omissa causa testamēti ab intestato vel alio modo possideat hereditatem. De senatusc̄ōsulto fillaniano t claudiano. Si quis aliquē testari prohibuerit vel coegerit. De iure codicillorum.

¶ Sexti libri rubrica.

Sextus dat primo legata notanda libellus.
¶ De legatis t fideicommissis primo.

¶ Septimi libri rubrica.

Septimus inde liber tractat legata secundo.
¶ De legatis t fideicommissis secundo.

¶ Octaui libri rubrica.

Ter quoq; legata notat octauus liber ipsa.
¶ De legatis t fideicommissis tertio.

¶ Noni libri rubrice.

Annua nona tenet.vsum fructum quoq; legat.
Seruitus.t dos hic legantur.t optio.vinum.
Instructus fundus.sunt t legata peculi.
Additur his legata rubris penus.atq; suppellex.
¶ De annuis t menstruis legatis t fideicōmissis. De vsu t vsufructu t redditu t habitatione t operis per legatum vel fideicommissum relictis. De seruitute legata. De dote prelegata. De optione legata. De vino tritico t oleo legato. De fundo instructo vel instrumēto legato. De peculio legato. De penu legata. De suppellectili legata.

¶ Decimi libri rubrice.

In decima parte legas alimenta.vel aurum.
Liberat.ac adimit.dubijs.que nomine pene.
Norma cathonis hs.pro non scriptis.quibus aufert.
¶ De alimentis t cibarijs legatis. De auro t argēto/mundo/ornamentis/vnguentis/vestibus vel vestimentis t statutis legatis. De liberatione legata. De adimentis t trāsferendis legatis. De rebus dubijs. De his que pene nomine relinquuntur. De regula cathoniana. De his que pro non scriptis habentur. De his gbus vt indignis hereditates auferuntur.

¶ Undecimi libri rubrice.

Conditio vndecima monstratur.lex quoq; falcans.
Si cui plus fuerit legatum q̄ licitum sit.
¶ De conditionibus t demonstrationibus t causis t modis eorū qui in testamentis scribuntur. Ad legem falcidiam. Si cui plus q̄ per legē falcidiam licuerit/legatum esse dicatur.

¶ Duodecimi libri rubrice.

Est trebellius.atq; dies cedit duodena.
Ut pro legatis caueat.legataq; seruet.
¶ Ad senatusconsultum trebellianum et pegasianum. Quando dies legatorū vel fideicōmissorum cedit. Ut legatorum seu fideicōmissorum seruandorū causa caueatur. Ut in possessione legatorum vel fideicommissorum seruandorum causa esse liceat.

¶ Tredecimi libri rubrice.

Terna post decimam est possessio parte bonorum.
Si tabule extabunt.mutus bona possidet infans.
Preteritis contra tabulas possessio datur.
Legatum prestans.bona.dotem confero.ventri.
De coniugendis.edictum carbo notauit.
Vult bona possessor tabulas retinere secundum.
Quando parens laxat.ex milite.iura patroni.
Obsequium nati debent prestare parenti.
¶ De bonor; possessionibus. Si tabule testamenti extabunt. De bonorum possess.furioso/infanti/muto/surdo/ceco cōpetenti. De bonorū possessione contra tabulas. De legatis prestandis contra tabu. bonorum possess. petita. De collatione bonorum. De collatione dotis. De ventre in possessionem mittendo t curatore eius. De coniungendis cū emancipatis liberis eorum. De carboniano edicto. De bonorum possessione fm tabulas. Si quis a parente manumissus sit. De bonorum possessione ex testamento militis. De iure patronatus. De obsequijs a liberis t libertis patronis prestandis.

¶ Decimiquarti libri rubrice.

Libertorum sunt opere.t bona parte suprema.
Urbis libertos assignas.fraude patroni.
Si nulle extabunt tabule datur.vndecq; liber.
Legitimus.cognatus.adhuc succedo.graduſq;.
Unde virac vxor.miles.non competit omni.
Lex dat.t ordo.suis.addatur tertulianum.
¶ De operis libertorum. De bonis libertorum. De libertis vniuersitatum. De assignandis libertis. Si quid in fraudem patroni factū sit. Si tabule testamenti nulle extabunt. Unde liberi. Unde legitimi. Unde cognati. De successorio edicto. De gradibus affinitas t cognationis t nominibus eorum. Unde vir t vxor. De veteranorum t militū successione. Quibus non competit bonorum possessio. Ut ex legibus t senatusconsultis bonorum possessio detur. Quis ordo in bonorum possessione seruetur. De suis t legitimis heredibus. Ad senatusc̄ōsultum tertullianum t orfícianum.

¶ Expliciunt carmina titulos omnes infortiati ingeniosa serie comprehendentia.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

Tabula rubricarum Infortiati.

¶ Tituli infortiati serie alphabetica disposita: quo facilius hac in arte tyrũculi eos inuenire possint.

Aquirenda vel omittenda hereditate. fo.cxxxj. col.j.
Actione rerum amotarum.fo.xvj.col.ij.
Admendis legatis ꝛ fideicõmissis.fo.cclxxxj.col.j.
ad legem falcidiam.fo.cccxij.col.j.
Administratione ꝛ periculo tutorum.fo.xxxiiij.col.iij.
Ad senatusc̃õsultum sillanianum.fo.clj.col.j.
Ad senatusconsultum trebellianum.fo.cccxxxvj.col.ij.
Ad senatusconsultum tertullianum.fo.ccccxix. col.iij.
Alimentis ꝛ cibariis legatis.fo.cclxij.col.ij.
Annuis ꝛ menstruis legatis ꝛ fideicõmissis.fo.ccxx.col.iij.
Assignandis libertis.fo.cccxviij.col.ij.
Auctoritate ꝛ consensu tutorum.fo.xlvij.col.ij.
Auro ꝛ argento legato.fo.cclxvj.col.ij.
Omis liberorum.fo.ccccxij.col.ij.
Bonorum possessionibus.fo.ccclxxxj.col.j.
Bonorum possessio. infanti furioso ꝛc.fo.cclxxxiij.col.iij.
Bonorum possessio.contratabulas.fo.ccclxxxiij.col.j.
Bonorum possessio.fm tabulas. fo.ccciij.col.j.
Bonorum possessio.ex testamento militis.fo.ccccvij.col.j.
Arbonano edicto.fo.cccc.col.ij.
Collatione bonorum.fo.cccxcj.col.ij.
Collatione dotis.fo.cccxcv.col.iij.
Concubinis.fo.xxiij.colũna.iij.
Conditionibus et demonstrationibus.fo.cxcvj.col.ij.
Conditionibus institutionum.fo.cxx.col.iij.
Confirmando tutore vel curatore.fo.xxix.col.iij.
Coniungendis cum emancipato liberis.fo.cccxviij.col.ij.
Contraria ꝛ vtili actione tutele.fo.lxvj.col.ij.
Curatoribus furioso vel aliis extra minores dandis.folio.lxiiij. colũna.ij.
Dote prelegata.fo.ccxlj.columna.iiij.
Dqui pro tutore vel curatore negocia gesserit. folio. lxvij. colũna.ij.
Excusationibus tutorum ꝛ temporibus earum. fo.lij.col.iij.
Ideiussoribus et nominatoribus ꝛ heredibus tutorum.fo.lxix. colũna.iij.
Fundo instructo vel instrumento legato.fo.ccxlix.col.ij.
Gradibus affinitatis.fo.cccxxxiij.col.j.
Heredibus instituendis.fo.xcij.col.ij.
Bis que in testamento delentur.fo.xcj.col.j.
Bis que pene nomine relinquuntur.fo.cxxc.col.ij.
Bis que pro non scriptis habentur.fo.cxxcj. col.ij.
Bis quibus vt indignis ꝛc.fo.cxxcj.col.iiij.
Impensis in rebus dotalibus factis.fo.xv.col.j.
Iniusto rupto ꝛ irrito testamento.fo.lxxxviij.col.ij.
Iure deliberandi.fo.cxxiij.col.iij.
Iure codicillorum.fo.clvj.col.iij.
Iure patronatus.fo.ccccvj.col.ij.
Legitimis tutoribus.fo.xxx.col.iiij.
Legatis ꝛ fideicommissis primo.fo.clix.colũ.iij.
Legatis ꝛ fideicommissis secundo.fo.clxxxiij.col.j.
Legatis ꝛ fideicommissis tertio.fo.cxvj. col.j.
Legatis prestandis ꝛ tratabulas.bonor̃ possessio. petita.fo.cccl xxxix. colũna.ij.
Liberatione legata.fo.cclxxiij.col.ij.
Liberis agnoscendis.fo.xix.col.ij.
Liberis ꝛ posthumis.fo.lxxx.col.iij.
Libertis vniuersitatum.fo.cccxxviij.col.iij.
Magistratibus conueniendis.fo.lxx.col.ij.
Militari testamento.fo.cxxv.col.ij.
Bsequijs aliberis ꝛ libertis ꝛc.fo.ccccix.col.j.
Operis libertorum.fo.ccccix.col.iiij.
Optione vel electione legata.fo.ccxlv.col.iij.
Oculio legato.fo.cclv.col.iiij.
Penu legata.fo.cclix.col.j.
Uando dies legati cedit.fo.cccxvij.col.iij.
Quando ex facto tutorum vel curatorum.fo.l.col.iij.
Quẽadmodum testamenta aperiantur.fo.cxlvj.col.j.
Qui petant tutores vel curatores.fo.xxxiij.col.j.
Quibus non competit bonorum possessio.fo.cccxxvij.col.j.
Quis ordo in bo.pof.seruetur.fo.cccxxvij. col.ij.
Quod falso tutore auctore gestum esse dicetur.fo.lxvij.col.j.
Ebus eorum qui sub tutela vel cura sunt.fo.xxj.col.iiij.
Rebus dubijs.fo.cclxxv.col.iiij.
Regula catoniana.fo.cxc.col.iiij.
Rerum amotarum.fo.xvj.col.ij.
Senatusconsulto sillaniano ꝛc.fo.clj.col.j.
Seruitute legata.fo.ccxl.col.iiij.
Si a parente quis fuerit manumissus.fo.ccccvj.col.ij.
Si cui plus q̃ per legem falcidiam.fo.ccxxxiiij.col.iij.
Si mulier ventris nomine in possessionem calũnie causa esse dicetur.folio.xxiij. colũna.iiij.
Si quid in fraudem patroni factum sit.fo.cccxix.col.iij.
Si quis omissa causa testamenti.fo.cxlvij.col.ij.
Si quis aliquem testari prohibuerit.fo.clvj.col.iij.
Si tabule testamenti extabunt.fo.ccclxxxij.col.ij.
Si tabule testamenti nulle extabunt.fo.cccxxxj.col.j.
Si ventris nomine muliere.fo.xxij.col.ij.
Soluto matrimonio quẽadmodum dos petatur.fo.j.col.j.
Successorio edicto.fo.cccxxxij.col.ij.
Suis ꝛ legitimis heredibus.fo.cccxxxviij.col.j.
Suppellectile legata.fo.cclx.col.iij.
Suspectis tutoribus ꝛ curatoribus.fo.li.col.j.
Estamentaria tutela.fo.xxvj.col.ij.
Testamentis ꝛ qui testamenta facere possunt.fo.lxxv.col.iiij.
Tritico vino ꝛ oleo legato.fo.cclxij.col.iiij.
Tutelis.fo.xxiij.col.iiij.
Tutoribus ꝛ curatoribus datis ab his.fo.xxxij.col.ij.
Tutelis ꝛ rationibus distrahendis.fo.lxij.col.j.
Bi pupillus educari vel morari debeat.fo.lxij.col.j.
Uentre inspiciendo.fo.xxj.col.iiij.
Uentre in possessionem mittendo.fo.cccxcvi.col.iiij.
Ueteranorum ꝛ militum successione.fo.cccxxvij.col.j.
Unde liberi.fo.cccxxj.colũna.iij.
Unde legitimi.fo.ccccxij.col.ij.
Unde cognati.fo.cccxxij.colũna.iij.
Unde vir ꝛ vxor.fo.ccccxvj.colũna.iiij.
Usu ꝛ vsufructu legato.fo.cxxxv.colũna.ij.
Ut ex legibus ꝛ senatusc̃õsultis bonorum possessio detur.fo.ccccxxvj. colũna.ij.
Ut legatorum seu fideicommissor̃ nomine caueatur.fo.cclxxiij.col.j.
Ut in possessione legatorum.fo.cclxxvj.colũna.iiij.
Vulgari ꝛ pupillari substitutione.fo.cix.colũna.iij.

¶ Finis tabule rubricarum Infortiati.

¶ Laus deo.

Imperatoris verba materiam Inforciati exprimentia.

Cesareis totus quo noster splendeat orbis
Legibus: exuuias hic necis omnis habet.

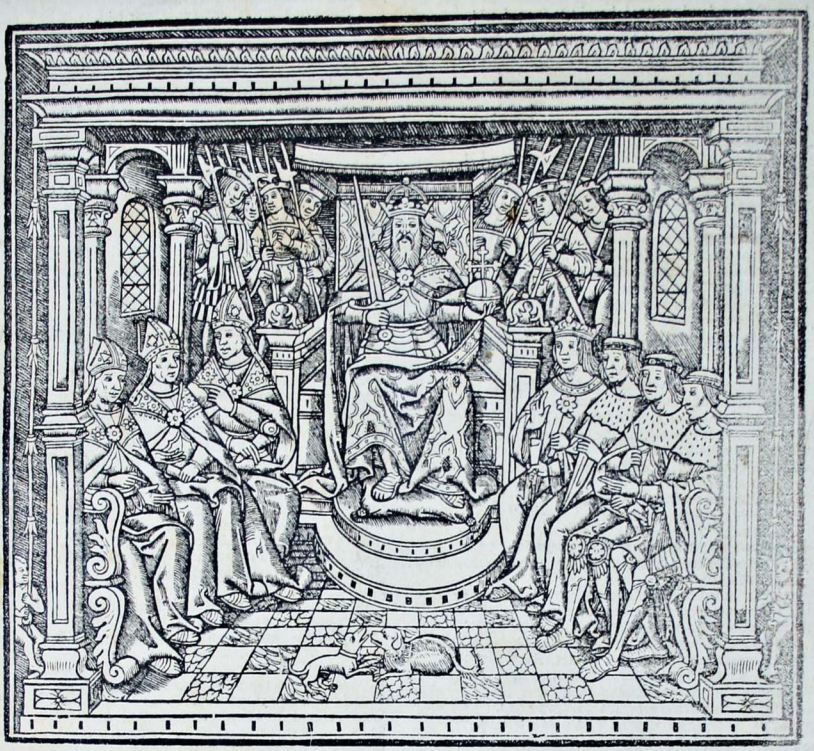

¶ Ad imperatorem epigrãma.

Belliger inuictis q; mars tibi sciuit in armis:
Non satis est cesar/ sciuit et ipsa venus.
Prostratum nemees: et vasta in valle leonem/
Nobile et herculeum fama canebat opus.
Pulsa fides taceat: nam post tua munera cesar
Hec iam feminea vidimus acta manu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Continuatio. ✠ Ista cōtinuatio vꝫ eē ꝺ mēte bar. ꝛ alexā. ✠ Hoc verꝰ capiendo librū p separato et distincto tractatu: sꝫ bñ capiēdo librū p volumine ꝺm Barto. ꝛ Bal.

Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur. ¶ Dixit ſ. de iure dot. ſcilicet per quos conſtituitur dos: nunc econtra per quos repetatur. Uel ſic. Dixit ✠ ſ. titu. j. de matrimonijs dirimendis: nunc eis direptis quemadmoduꝫ dos repetatur. Secundo not. ꝙ hic non eſt caput libri. ✠ nam cum tres tm̄ ſint libri ſingulares ꝓ dotibus: vt. ſ. in proemio ffoꝝ. §. alterutri. ꝛ conſtat vnū eſſe de ſponſalibus. alium de donatio. inter virum et vxorem. alium de impen. in re. do. fac. ergo hic nō eſt caput libri: vt. C. de vete. iur. enucle. l. ij. §. poſt hos. Tertio quero quare iſte liber nominatur inforciatū: Reſpon. ✠ quia cum rome eſſet ſtudium deſtructuꝫ: et bononie inoleret: eius recuperatione facta rauenne cum eſſet amiſſuꝫ ius eſt redditum. forte cum multa adſunt q̄ deerant:

Soluto m̄rimonio quemadmodum[a] dos petatur[b]. Titulus. iij.

¶ Dotis cauſa priuilegiata eſt non ſolum propter mulieres/ſed etiā propter fauorē reipublice q̄ vertitur in liberis procreādis. h. d. Barto. et Pau. de caſtro.

Ulpianus. Lex prima.

Dotis[c] cauſa[d] ſemper[e] et vbiqꝫ[f] precipua ✠ eſt. Nam et reipublice[g] intereſt dotes mulieribus conſeruari. Cum dotatas[h] eſſe feminas ad ſobolem[i] procreandam/replēdamqꝫ liberis[k] ciuitatem[l] maxime[m] ſit neceſſarium[n].

¶ Soluto matrimonio debet dos reddi ꝛ ab initio ſoli mulieri promitti/et non alij ſi marito noceret. Bar.

Ulpianus. Lex. ij.

Soluto[o] matrimonio ✠ ſolui

✠ Et male ꝺm bar.

et ſic ponitur in/pro valde: vt. j. de liberis ꝛ poſthumis. l. gallus. §. ille. et ſic dictio ius vel digeſtum erit eius ſubſtātiuum. alij dicunt quia fortes leges ſunt in eo: ſed certe ꝛ in veteri. Alij ab inuentore ✠ ſeu auctore vt publiciana ꝛ triticaria. argumen. ſ. de origi. iur. l. ij. §. poſtea cum apius. qđ diuinare eſt. Uel potes dicere ꝙ nomia magiſtralia ſunt: ✠ quare de eis non eſt diſputandum: quia relinquitur pertinacibus ꝺm Tullium. et quia plura ſunt negocia q̄ꝫ vocabula: vt. ſ. de preſcriptis verbis. l. natura enim. Alij ab inforcias in chaldeo vocabulo quod eſt diſpoſitio: quia vltime diſpoſitiones hic ſunt. Et tractat hoc volumen de tribus. nam complet tractatum dotium. Item tractat de tutelis. Item de teſtamentis et que in eis continentur: ꝛ de his que pertinent ad vltimas voluntates: tam ex teſtamento q̄ꝫ ab inteſtato. Item dicūt quidam ✠ ꝙ Ir. non habuit hunc librum quaſi poſt eum inuētum ſit: quod non placet. Quarto ꝛ vltimo dic ſolu. matrimo. ꝛc. quod multis modis fit: ſcilicet ꝙ matrimonium diſſoluatur: vt. ſ. titu. j. l. j. ꝛ ſemper hic titu. locum habet. ✠ vt. j. de verborum ſignifica. cum querebatur. Item no. ꝙ dicit matrimonio. alˀs enim vel nulla actio cōpetit ſi ſciens non valere dedit. vel cōdictio ob cauſam locū habet ſi ignorans: vt. C. de condi. ob cau. l. j.

✠ Diſplicet Bar. ✠ Approbaꝫ p Bar. alex. ꝛ Iaſ. ✠ Et male Bar. ✠ Et bene Bar.

a ¶ Queādmodum. i. per quos. ✠ vt. j. eo. l. ij. §. j. ꝛ a quibus ꝛ in quantum: vt. j. eo. l. maritum. cum alijs: ꝛ quando. quod conſtat ſolu. matri. vt hic. ꝛ. j. eo. l. ij. in prin.

b ¶ Petatur. i. repetatur. ✠ ꝛ ita ſimplex pro cōpoſito. ſic. ſ. de pigno. act. petenti. ſic econtra reddere pro dare: vt. j. de leg. ij. cū quidā vxori. ꝛ j. de dote prelega. l. j. in prin.

✠ Sequūtur eaꝫ bar. ꝛ bal. ✠ Iſta expoſitio plꝫ bar. et alex. nō eſt tñ neceſſaria ꝺm Iaſo.

Dotis. Caſus talis eſt. Tractaturus de repetitione dotis iuriſconſul. Ponit primo qualis debeat eſſe cauſa dotis: id eſt actio de dote vſqꝫ illuc: nam et reipubli. ꝛc. Secundo rationem eius ponit vſqꝫ illuc: cum dotatas ꝛc. Tertio ponit rationem rationis vſqꝫ in fi. l. Primū dictum eſt tale. quia cauſa dotis in omni tempore et ante contractum matrimonium et poſt contractum et eo ſoluto eſt et eſſe debet precipua et priuilegiata: et etiam in omni loco: tam in prouincia q̄ꝫ in italia. Ratio eſt talis: quia non ſolum mulierum priuatarum intereſt eis dotes ſuas conſeruari/ſed etiam reipubli. Ratio autem rationis eſt illa: quia valde eſt vtile reipubli. ꝙ mulieres rehabeant dotes ſuas vt ſic poſſint nuptias contrahere. et ex nuptijs liberos procreare: et de liberis predictis ciuitates implere. ꝛ hoc dicit Uluianus.

c ¶ Dotis. profecticie vel aduenticie. de quibus dicitur. ſ. de iure dot. l. profecticia. ꝛ ponuntur hic tria. dictum/ratio dicti/ꝛ ratio rationis. ſic ſ. de peti. here. ſed ꝛ ſi lege. §. item ſi rem.

d ¶ Cauſa. id eſt actio. ꝛ ſic cauſa cauſata: vt. C. per quas pſo. no. acqui. l. j. vel econtra pro cauſa cauſante actionē: ꝛ tunc dic dotis cauſa. i. ipſa dos per eandem. l. prout alio nodo legitur. vel quia ob cauſaꝫ. id eſt ob matrimonium datur. ꝛ ſine eo nō eſt: vt. ſ. de iure do. l. iij. Uel. i. dotis condictio. i. aptitudo. ꝛ ſic comprehendat tam dotem q̄ꝫ actionem. nec eſt vis: quia ſi dos eſt priuilegiata ergo ꝛ dotis actio: alˀs nihil valeret priuilegium: ꝛ ſi actio eſt priuilegiata ergo ꝛ dos: quia propter dotem datur actio. Alij cauſa. i. titulus vel ꝯtractus: vt inſtitu. de leg. §. ſi res. Alij vt. R. id eſt iudicium ſeu inſtantia vt citius forte expediatur. ſic C. de tranſactio. l. cauſas. Alij. id eſt matrimonium. ✠ quod eſt cauſa dotis: quia matrimonium poteſt eſſe ſine dote: non econtra. vt. ſ. de iure do. l. iij.

e ¶ Semper. id eſt omni tempore. ✠ et omni caſu eorum temporum. nam ante matrimonium et conſtante matrimonio/ꝛ eo ſoluto eſt precipua: id eſt ſpecialis. q. d. pre alijs capit multa: vel preter communia aliarum conuentionum capit ſpecialia: ꝛ ſic ponitur precipuum. ſ. de offi. procura. ceſa. l. j. §. fina. ꝛ. ſ. fami. herciſcū. ſi filia. §. hoc amplius. ꝛ. §. percipere. ꝛ pone exempla de caſibus primi ꝛ ſecundi ꝛ tertij temporis. Ecce enim ante matrimonium nudo pacto cōſtituitur dos. Itē de bonis patris ✠ promiſſa creditur in dubio: licet alˀs ex nudo pacto actio non oriatur: et nemo ſuas pecunias iactare credatur: vt. C. de do. promiſ. l. ad exactionem. et. l. fina. ꝛ. ſ. de pact. iuriſgentium. §. igitur. et ſ. de proba. cum de indebito. Item de tacita ſtipulatione ✠ ꝛ tacita hypotheca: vt. C. de rei vxo. actio. l. vnica. §. j. ꝛ. ij. lꝫ alˀs ſtipulatio contrahatur vtroqꝫ loquente: vt j. de verbo. obligatio. l. j. in principio. Item quia in arbitriū alterius partis et quia incerta. ✠ vt C. de do. promiſ. l. iij. et ſ. de iure do. l. cum poſt. §. gener. cum alˀs non conferatur et certa quantitas contineatur: vt. C. de ꝯtrahen. empt. l. in vendentis: ꝛ. j. de verbo. obliga. l. ita ſtipulatus. Item ad hoc. C. ad velleia. l. fi. ꝛ communia de leg. aut. res. ꝛ. ſ. de iure do. quod auten. ✠ et de ritu nup. qui liberos. In ſecundo/quia non poteſt fundus dotalis alienari. vt inſtitu. qui alie. non licet. in prin. qđ eſt contra regulam. inſtitu. de rerum diui. §. vendite. Item quia ꝯſtante matrimonio repetitur ex cauſa: vt. C. de iure dot. l. vbi. quod eſt contra id quod a principio ſenſerunt: vt. ſ. de iure do. l. j. Sed et primi temporis exempla ad ſecundum tempus poſſunt aptari: ſi dos conſtante matrimonio cōſtituatur quod fieri poteſt: vt. C. de donatio. ante nup. l. fina. In tertio prefertur alijs in perſonali et hypothecaria: vt. C. qui po. in pig. ha. l. aſſiduis. Item compenſatio non opponitur: vt. C. de rei vxo. actio. l. vnica. §. taceat. Sed argu. contra. j. eo. l. maritū. et propter hoc in verbo vbiqꝫ. ſub. ✠ fere. ꝛ hec exempla tertij etiā ad ſecūdū tēpus aptantur ſi tunc dos poſſit repeti. Sunt ꝛ alia exempla ad predicta que inuenire laborioſum eſt magis q̄ꝫ ſubtile. ꝛ facit ad omnia. ſ. de iure do. l. in ambiguis.

f ¶ Ubiqꝫ. id eſt in omni caſu: vt dixi. vel dic in omni loco: vt. C. de tempo. in integ. reſti. l. fi. vel id eſt ſiue ex ſtipulatione ſiue non.

g ¶ Et reipublice intereſt. ꝛ pro etiam. q. d. nō ſolum mulierum/ſed etiā reipublice: ✠ vt hic. ꝛ. ſ. de iure do. l. ij. ꝛ. j. de priuil. credi. l. ij. ꝛ de dot. preleg. l. pater. in fi. ꝛ. ſ. de pact. do. l. ij. ꝛ ſic eſt ratio primi dicti. Item not. ꝙ ratio priuate vtilitatis concordat hic cum ratione publice que etiam ſi diſcordent prefertur publica. ✠ vt. C. de cadu. tollen. l. vnica. §. finali. Item not. intereſſe hic propter liberas perſonas: et ſic eſt cōtra. ſ. de his qui deie. vel effu. l. j. §. ſed cum liber homo. Sed dic ✠ hoc eſt ineſtimabile intereſſe: vt. j. de regu. iur. non eſt ſingulis. §. fina. ꝛ ſic alˀs eſt ineſtimabile vt hic. alˀs eſtimabile: et tunc quandoqꝫ damnum tm̄ continet: vt. ſ. de actioni. empti. l. ſi ſterilis. §. cum per venditorem. quandoqꝫ eſt in lucro: vt. ſ. de eo quod cer. loc. l. ij. §. fi. quandoqꝫ propter affectionem: vt. ſ. man. l. cum ſeruus. Quādoqꝫ propter inſtinctū nature: vt. ſ. de ſer. expoꝛ. l. ſeruus ea. Quandoqꝫ quia res fuit maiorū ſuorum: vt. ſ. de bo. liber. l. libertus qui ſoluendo. ꝛ. j. ſi quid in fraudeꝫ patro. l. j. §. et alˀs videamus. ꝛ. ſ. de mino. l. ſi in emptioneꝫ. quandoqꝫ qꝛ vicina: vt. j. de lega. ij. l. ſi cui fundus.

h ¶ Cum dotatas. ratio rationis.

i ¶ Ad ſobolem. id eſt ad nubēdum: ꝛ ſic pariendū: quod melius fiet ✠ cum dote ꝛ ditiori. vt in aut. de equa. do. §. quia vero. col. vij. ꝛ. ſ. de iure do. l. ij. ꝛ vt non repellatur a viro preſumptiue: vt in aut. de nupt. §. ſic itaqꝫ. ver. ſi quis enim. colla. iiij.

k ¶ Liberis. legitimis. ad quod. C. de indic. vidu. l. ij. ꝛ de bo. lib. l. fina. ſed et ſpurios quandoqꝫ habere expedit: vt. j. de decurio. l. generaliter. §. ſpurios.

l ¶ Ciuitatem. romanam per excellentiam: ꝛ per hoc imperium. Idem tamen in feminis extra romanam vrbem habitantibus cū eadē ſit ratio. argu. ſ. ad legem aquiliā. l. illud. ꝛ facit. j. de ventre in poſ. mitten. l. j. §. ꝛ generaliter. ꝛ. j. de bo. dā. l. fi. §. penul.

m ¶ Maxime. id eſt valde. ✠

n ¶ Neceſſarium. i. vtile. ✠ ſic. ſ. de offi. prefec. preto. l. j. et facit ad id qđ no. C. de ſtudijs libera. ar. vꝛ. ro. l. j. in fi. lib. xi.

Soluto. ¶ Caſus. Lex iſta quattuoꝛ principaliter dicit. Primum dictum tale eſt. Titius contraxit matrimonium cum ſeia: et nomine dotis accepit decē: poſtea inter eos factū eſt diuortiū. certe mulieri dos reſtitui debet: ꝛ hoc vſqꝫ illuc: nec cogitur ꝛc. Secundum dictuꝫ eſt tale. Pone ꝙ titius ꝯtxit m̄rimoniū cū ſeia. petit titius ꝙ ſeia ſoluat ſibi dotem quā promiſit. Dicit ſeia. Ego volo ꝙ tu promittas reſtituere dotem quā a me petis ſempronio extraneo. certe diſtinguit: qꝛ ſi pa

✠ Oēs expoſitiones poſite i iſta glo. ſunt bone ꝺm bar. p. ale. ꝛ iaſ. ✠ Sequūt

Bar. alexā. et Iaſ. ✠ Naturalis et legitimi ſecus ſi natural tm̄ ꝺm Bar. Iactare ſuū nemo preſumit. ✠ Cōcoꝛ. c. iij. in gl. i. poſt me. in verſi. qꝛ publice vtile ē. extra de donā. inter vi. ꝛ vxo. ✠ Etiam ſi filia dās dotē eēt muta ꝺm Bar. ✠ Cōcoꝛ. c. j. ij. ꝛ. iij. extra de dōa. inter virū ꝛ vxo. ꝛ ꝺ do. poſt diuoꝛ. reſt. bolog. ✠ Dic ꝙ in hoc non eſt ſpāle: quia dos certificaꝫ habito reſpectu ad perſonā pmittētis: et eiꝰ cui pmittiꝫ ꝺm bar. ✠ Dic ꝙ ibi nihil eſt ſpeciale: qꝛ tacitū ſubſteꝫ ligebaꝫ ab vtraqꝫ parte ꝺm Bar. ꝛ Iaſo. ✠ Iſta ſubauditio nō eſt neceſſaria ideo dic aſr ꝙ dos ē ſp priuilegiata niſi ſeqꝛetur aliquid turpe vꝉ qđ eſſet ꝯ ſpēm honeſtatis ſꝫ bar. ꝛ ia. ✠ Sꝫ barto et iſta vtilitas reipub. apta eſt afferre ſuā vtilitatē inqlibet particulari ſꝫ bar. ꝛ Iaſ. ✠ Siue afferat ſuā vtilitatē in qlibet particulari ſiue nō ſꝫ bar. ꝛ ia. ✠ Seqtur eam bar. ✠ Uerſitā eadē priuilegia vēdicarēt ſibi locū in muliere ſterili. bar. alex. ꝛ Iaſ. ✠ Adde gl. ſi. l. l. illud. j. ad le. aql. ✠ Approbaꝫ p Bar. ꝛ Iaſo.

dos[a] debet mulieri. Nec cogitur[b] maritus alij eam ab initio stipulanti promittere: nisi hoc ei nihil noceat. Nam si incommodum aliquod maritus suspectum[c] habet / non debere eum cogi alij q̄ vxori promittere dicendum est: hoc[d] si sui iuris[e] mulier est.

Q Si in patris potestate est: et dos ab eo profecta sit[f]: ipsius et filie dos est[g]. Denique pater non aliter q̄ ex voluntate filie[h] + petere dotem: nec per se nec per procuratorem potest. Sic ergo[i] et promittendū Sabi. ait. ei ergo[k] promittendum erit cui vterq3 iusserit. Ceterum si pater solus iusserit[l] dotis actio filie non erit adempta[m]: quandoq3[n] sui[o] iuris filia fuerit facta. Item si voluntate solius filie promittatur[p]: remanebit dotis actio integra patri. Sed vtrum vt et agat solus[q]: an et vt adiuncta[r] quoq3 filie persona experiri possit. Et puto nec

☞ Patris z filie communis est actio de dote profecticia/nec pater in preiudicium filie potest petere vel delegare: z si contra fiat non liberatur maritus a filia quominus ipsa possit effecta sui iuris maritū cōuenire: z econtra nō potest filia patri piudicare: sed sibi soli sicvt excludatur ab agēdo cum erit sui iuris: durante patria potestate nō excluditur a ɔsentiendo patri propter pactum suū. hoc dicit vsq3 ad. §. voluntatem. Alexan.

surus est dānū maritus si pmittat sempronio: z de hoc timet iuste: puta qr verisimile est eū dānum passurū si alij promittat: puta qr iā desijt esse soluendo: vt est verisi'le q desinat soluendo esse: puta qr res sue sunt in maris periculo. vel alio modo est verisi'le si qd dānum posset sentire: Rñ. q vxori incōmodum facere posset damnaret: s3 extraneo nō: non ergo cogitur sempronio promittere al's sic. z ista vera sunt quando mulier seia est sui iuris. Et hoc scdm dictum protenditur vsq3 illuc: q si in pris zc. Tertium dictū est tale. Seia existens in potestate patris dedit dotē pfecticiā titio marito suo. certe soluto mr̄imonio actio pro illa dote cōpetens est cōmunis patris z filie: z pr̄ nō pōt repetere dictā dotem nisi volūtate filie. ergo z eodē modo pmittēdum est per maritū de solutione dicte dotis faciēda. i. voluntate patris et filie: z si pater solus iussit pmitti nō erit adempta filie sui iuris postea effecte actio de dote: z si sola filia iussit pmitti integra manebit patri dotis actio: z eā nō intētabit solus imo adiuncta persona filie: sed si filia sui iuris interim efficiatur nocebit ei quo ad repetendam dotem. iussus illius solius quem fecit marito vt alij extraneo dotē promitteret: z hoc vsq3 illuc: voluntatem zc. queritur cum dictū est tale. dictum est in versiculo denique zc. q pater non potest dotem repetere a marito sine filie voluntate. certe voluntatem filie accipimus si non contradicat expresse: verum si filia sit furiosa videtur consentire eo q propter dementiam cōtradicere non potest. vnum tn̄ requirit q filia sciat prēm agere pro dote repetenda z non ɔtradicat. si eñ nesciret filia pater non audiret agendo nisi caueret marito ratum filiam habituram: z hoc est quod dicit Viuianus.

Soluto. expone vt in rubrica dicitur.

a Dos debet. annua bima trima die olim: hodie + immobilia statim mobilia intra annū: vt. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. exactio. sed hoc fallit qñ culpa mulieris ‡ solutū est mr̄imonium: vt. j. eo. lucius. in fi. nisi z vir deliquerit: vt. j. e. l. cū mulier. in. j. z. l. viro. Item fallit si pactū est lucrande dotis interpositū: vt in auth. de san. epis. §. si vo ɔstante. col. ix. z ad hoc etiā facit. C. eo. l. si ɔstante. nisi in casu: vt. j. eo. si ab hostibus. §. fi. Itē fallit si aliud potest obijci mulieri. j. eodē. l. si mulier. z. l. semel. Itē fallit si extraneus dedit: z pactus est sibi reddi: vt. C. de rei vxo. ac. l. j. §. accedit. Itē fallit si est in potestate patris: vt. j. e. §. j. vel vt ista nō obstent dic mulieri. i. patri mulieris: vt oēm repetentem cōprehendas. Item qd dicit soluto: qñq3 etiā ɔstante in casibus tribus. Primus est j. e. si ɔstante. in prin. # Scdus. s̄. de iure do. quēadmodū. # Terti⁹. C. de repu. l. j. Quartus si maritus dānet in metallū. nā non soluit hodie matrimoniū: vt in auth. de nup. §. qd autē. col. iiij. z tñ dos repetitur: vt j. eo. si marito. his autē casibus cogitur. s. reddere dotē ɔstante matrimonio. Sunt z alij qñ pōt z valet restitutio: vt. j. eo. l. q̄uis. z. l. sequē. al's si reddat vir nō liberat: nisi q̄tenus illa esset locupletior: z sic habet instar donationis: vt. C. si dos constan. matrimo. l. j.

b Nec cogitur. dixit qñ solu. matri. dos repetatur: nunc qñ dos datur viro a muliere. nā non cogitur alij promittere si patitur incōmodū. vel s'm quosdā etiā si ab extraneo det' nō cogit' extraneo pmittere in datiōe dotis: quod non placet. + vt. C. de rei vxo. act. l. j. §. accedit. z. s̄. de pac. do. cū3 dos. vel dic loqui ‡ eo casu quo. s̄. s. matrimo. solu. z dicit de satisda. q̄ est. j. eo. si ɔstante. §. quotiens. z. §. si vxor. illa ergo d3 fieri mulieri que dotē d3 repetere nō alij si est incōmodū viro: vel etiā si extraneus dedit z pactus fuit non debet ei satisdari a viro si est incōmodū. i. laboriosum inuenire fideiussorē: cū actio ei cōpetens est stricti iuris. # vt. s̄. de ɔdi. cau. da. cā non se. l. dedi. sed mulieri est bone fidei: vt insti. de act. §. fuerat. z sic ei cauendū est: vt hic. z. s̄. de iudi. l. in oībus. z put primo dixi dic ab initio. s. date dotis: siue ante matrimoniū siue eo constante: put dixi. Scdo dic ab initio. s. sol. ma. Itē dic stipulanti. i. stipulari volenti. vt. j. de ver. obli. l. si stipulatus. Itē q dicit noceat expone s'm primū. i. nocere possit. sic. j. de statulibe. l. labeo. z. j. subijcit.

c Suspectum habet zc. Sed in quo potest nocere: Respon. si sit rixosus. # vt. s̄. de pig. act. l. si seruos. z de vsur. l. si bene. vel potentior. + vt s̄. de alie. iudi. l. iij. vel si mulier stipulāti donat in casu sol. ma. ille aget ad solidum: ‡ sed mulier ageret in quātum facere posset: vt. j. de re iudi. l. nesennius. Item non poterit # aliqd viro vxor relinquere in morte: vt. s̄. de pac. do. l. cum maritus §. fi. Sed quō creditur fieri paup: vt. j. qui z a qui. l. iulianus: Rñ. # quia iam forte erat non soluendo. Vel est

+ Approbat' p Bar. areti. z Ias.
‡ Puta propter adulterium q̄ casu nō solūmō pdit dotē/ imo etiā bona parafernalia. ē glo. singu. in. c. plerūq3 extra de dōa. inter virū z vxo. s3 Ias.
# Ille cas⁹ nō meretur dici fallentialis: qr in casu illi⁹. l. dos sēp sustinet onera mr̄imonij. bar. z Ias.
# Casus illi⁹ legis nō est fallētialis adhanc qr ibi dos repetit' per ɔdi. ob cām z per actionē de dote. Bar. z Ias.
+ Et bene Bar alexā. z Ias.
‡ Quelib3 lectura pl3 bar. z Ias.
# Reprobatur p bar in l. de diuisione. et. l. si cōstāte. in pn. j. eo.
# Istd exēplū glo. placet bar. are. z Ias
# Pl3 bar. z Ias. hic.
‡ Si fuit p missa certa quātitas si tus si finit' dos s3 bar.
# Istd exēplū d splic3 bar. b. z ias.
# Sequuntur eā Bar. Bal. Imo. alex. z Ias.

verisimile q erit: qr res sue in loco periculoso sunt: vel subiacent vsuris vel ruinis: z nō potest de suis vendere. z hoc dicit suspectū zc. Itē no. q si nihil nocet cogitur etiam alij promittere: vt hic. ad quod facit. s̄. de rei vendi. l. in fundo. z sic est contra. C. de actio. z oblig. l. sicut. Sol. hic speciale. + vel occasione dotis preambule incidit in secundā necessitatem. Item contra. C. de nouatio. l. j. Solu. vt ibi. Item quomodo cogitur: Respon. s'm primū casum pir retentionē vt vel mulieri vel extraneo promittatur. sic. s̄. de pigno. act. l. si necessarias. §. si pignori. z sic causatiue non precise. actio autē ad hoc non est necessaria vel officiū iudicis: quod esset si iam soluisset: nam tunc mulieri cogitur reddere: vt dicta. l. in omnibus. z institu. de satisda. tuto. §. penul. etiam si dicat sibi suspectum incommodum: nisi dicat pactū factum lucrande dotis. Sed ad quid cauetur cū habeat actionē ex stipulatu: Respō. ‡ vt habeat instrumentum z probationes: vt. d. l. in omnibus. Item facit. j. de solu. l. paulus respondet. z s̄. de euic. l. in creditore. Itē ad verbum suspectū facit. C. de iudi. l. apertissimi. z. j. ad trebel. l. qr. ij.

d Hoc. s. q solui debeat ei. vt in prin. l. vel etiam vt sibi vel alij ea volēte promittatur: z sic ad proximum.

e Sui iuris. s. morte vel emancipatione: vt. C. de rei vxo. actio. l. j. §. videamus. z. §. ex hoc. Accursius.

f Profecta sit. No. duo necessaria # ad hoc q actio sit cōis. s. q pfecticia sit dos: z q in potestate sit filia. z est pfecticia. vt. s̄. de iur. do. l. profecticia. in aduenticia sola filia agit: # vt hic. z. C. de coll. auth. quod locum. z ei agenti pater debet consentire. + vt. C. de bo. que libe. l. fi. §. j. z est precipuū in dote s'm hec iura vt aliquid iuris habeat filia: cum oīa patri querant': vt insti. per quas pso. no. acq. §. j. Itē quid si pro emancipata filia pater dat dotē: Rñ. s'm Ir. idem ac si esset in potestate. arg. s̄. de iure do. l. pfecticia. §. penul. z ar. j. e. l. filie. z. l. si ab hostibus. C. de rei vxo. act. l. j. §. accedit. v̄ si extraneū. z intellige in extraneo alio a patre vel ascendente per patrē. Alij idem qd Ir. s'm hec iura. Sed hodie corrigitur per. d. v̄ si extraneū: sc3 vt nō sit profecticia sed soli filie emācipate cōpetat repetitio. vel s'm Ioā. dic ‡ etiam hodie exigi hec duo ad hoc vt habeat locum quod hic dicit. s. actionē esse cōmunē. Nec ob. illa l. pfecticia. §. penulti. qr verū est pfecticiam esse: vt ibi. non tamē vere: vt hic. nec ob. j. eod. filie. vt ibi dices. Additio Ibi pater stipulat' sibi dotem reddi s'm Bar.

g Dos est. id est actio # de dote. vt. j. l. prori. dices. z dic # q hanc societatem seu cōmunionem incidentem īducit paterna pietas: z eius officij cura ne sepius eā dotare cogatur: si sine eius voluntate dotis actio filie concedatur.

h Denique filie. vt z. C. de nup. l. si vt proponis. ij. + z nisi pater sit stipulatus incontinenti. vt. j. eodem quotiens. z facit. C. eodem. l. ij. et. l. filie. z. j. l. ij.

i Sic ergo. i. voluntate filie. z est arg. sicut nō exigit pater sine filia/ sic nec stipulatur nec facit alium stipulari.

k Ei ergo. sc3 extraneo. vel etiam patri.

l Solus iusserit. z promissio est secuta. Accursius.

m Adempta. nisi pr̄i sit heres ± vel tm̄ in legato pceperit a pr̄e quāta est dos: vt. j. eo. l. si cum dotem. s̄. si pater. z l3 in redditione loquat' ille §. si pater. idem in promissione cū eadem sit equitas: vt. C. ad leg. falci. l. fi. z. s̄. de calū. l. j. in fi. z. l. seq.

n Quandoq3. id est quandocunq3.

o Sui iuris. morte. # vel emācipatione. vt. C. de rei vxo. act. l. j. §. videamus. interim ergo dū durat patria potestas tutus est vir: qr cū solus pater habeat exercitiū repellitur si veniat ɔtra factū suū. Sed pone q pater exegit sine filia z pauper factus est: ita q denuo eā dotare non pōt. vt. C. de rei vxo. act. auth. sed q̄uis. an filia virum cōueniat dū est in potestate: Hic innuit q non. Sed respon. sic. arg. s̄. de eo per quem fac. erit. l. fi. z. j. ad trebel. l. imperator. Additio Dic q ista respōsio est bona s'm Bar. z Ja. procedit tamen ista glo. nisi dos fuisset legitime soluta patri: qr tunc secus s'm Pau.

p Promittatur. extraneo. vt nec sibi nec patri teneatur maritus.

q Solus. quando suo tantum.

r Adiūcta. id est nomine suo z filie. Additio Reprobat' qr d3 dicere adiuncta persona filie consentiente filia. ex mente Areti. z Iaso.

+ Quelib3 solutio ē bona s'm bar. z Ias.
+ Limitabis hūc tex. p. l. post dotē. iūcta sua glo. j. j. eo. z p. l. auia. C. de iure do. vt. s. procedat hec. l. nisi pr̄ eā sibi fuerit stipulatus.
‡ Ista rn̄sio est bona s'm barto. z Ias. z ē sing. gl. s'm bal.
# Sequitur eā Bar. P. Alex. z Ias.
# Etiam si ne consensu patris: s'm bar. b. P. et Ias. l3 Lud. z alexan. s̄.
+ Non est op⁹ cū sine ɔsensu pr̄is possit agere s'm Bar. bal. z Ias.
‡ Ista pl3 Dy. bar. P. alexā. areti. z Ias.
# Pl3 bar. z Iaso.
# Et male P. ideo dic s'm eum q melior rō assignat' in. l. iure succursu3. s̄. de iure do.
+ Illa lex poti⁹ discordat q̄ ɔcordet: sed dic q nō obstat qr ibi spāle ppt̄ dlictū filie qd ipsa ɔmisit ɔhēdo mr̄imonium absq3 cōsensu patris. s3 bar.
‡ Sequit' hāc gl. vsq3 ad fi. Bart. hic.
# Sequitur eam Bar. z pau.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ℂ Amissam.i.filia nõ perdet hoc lꝫ alij delegauerit:ꝛ sic pater agit ea consentiente ac si non delegasset.nec enim sunt socij vt factum vnius alteri noceat:vt.ſ.de arbi.l.si duo.lꝫ sint quasi socij.vt no.ʃ.de sol.qui hominem.§.si gener.vnus enim sociorũ nomine suo tñ:vt ibi. hic suo ꝛ filie:sed ea facta sui iuris nocet ei filie:vt subijcit cũ eo casu actio sit solius filie:vt.C.de rei vxorie actio.l.j.§. videamꝰ. et.§.ꝛ hoc. sed certe immo videtur amissa quo ad filiã etiam ea existente in potestate.et sic non est opus cõsensu eius: vt ſ.de pac. dota.l. cũ dos. §.si vo.que est ꝯtra. Solu hic ipso iure non ibi: per exceptionem sic. vel ibi pasciscẽdo de nõ petendo:hic delegando. Item nunquid sunt due actiones vna patris:alia filie:an vna communis: hic innuit ꝙ due. sed Io. dicit vnam quam pater quãdoqꝫ solus intentat. quandoqꝫ adiuncta persona filie. quandoqꝫ sola filia.aliud est i actione iniuriarũ quesita patri per filium: quia sunt due:vt.ʃ.de iniur.l. pat. Item not. ꝙ filia potest per alium quod non per se. sic.ſ. que res pigno. obliga.pos.l.aristo. Sed magis dicitur non impedire ꝙ agere.sic.ʃ.de manumis.vindic.l.si pater.l fine.

eam actionem amissam[a] quã adiuncta filie persona potest habere. Q si sui iuris fuerit facta filia: nocebit ei[b] ista stipulatio[c].

☞ Filia sane mentis si est presens ꝛ non contradicit habetur pro cõsentiente. Idẽ si propter furorẽ contradicere nõ poterat: secus si ideo qꝛ erat absens quoniam tunc non habetur pro ꝯsentiente nec dissentiente: ꝛ ideo cuꝫ cautione rati tũc admittitur pater.h.d.Alexan.

ℂ Voluntatẽ autẽ filie cũ pater agit de dote:vtruꝫ sic accipimus vt consentiat[d]:an vero ne contradicat filia? Et est ab imperatore Antonio rescriptũ filiaꝫ (nisi euidenter cõtradicat[e]) videri consentire patri. Et Iul.lib.xlviij.digest.scripsit quasi ex voluntate filie videri experiri patrem si furiosam filiam habeat. nam vbi non potest per demẽtiam contradicere[f] consentire quis eã merito credet[g]. Sed si absens[h] filia sit:dicẽdum erit non ex voluntate eius id factum: cauendũqꝫ a patre rataꝫ rem[i] filiam habituram.vbi enim sapit scire[k] eã exigimus vt videatur non contradicere[l].

☞ In dote que est cõmunis patri ꝛ filie solutio spontanea facta vni sine ꝯsensu alterius nõ liberat soluentem ab alio nisi pecunia sit ꝯuersa in vtilitatem alterius directo vel per indirectũ.h.d.cum.l.seq.Alex.

Paulus. Lex.iij.

Non solũ aũt in exigenda[m]/ sed etiã in soluẽda dote q[n] cõmunis est patri et filie vtriusqꝫ voluntas exqritur:nec alter alterius[o] deteriorem[p] ꝯdictionem facere põt. ¶ Sed si pecunia ad patrẽ puenerit[q] quaꝫ filia acceperit actio de dote vtriusqꝫ tolletur[r].

☞ Maritus soluens dotẽ patri vxoris sine consensu eius:si pater postea alteri viro filie dat illam doteꝫ:filia repellit si agat contra primum maritum.h.d.

Pomponius. Lex.iiij.

Si pater sine ꝯsensu filie dotem a viro exegisset:et eandem alij viro eiꝰ filie nomine dedisset[s]/et mortuo patre filia cum priore viro ageret:doli mali exceptione repellitur[t].

☞ Ubi precedit matrimonium ꝛ sequitur traditio dotis ex die traditionis dotis tempus computatur ad discernẽdum pro quota parte fructus ad virum pertineant ꝛ pro quota ad vxorẽ soluto matrimonio. hoc dicit Alexan.

Ulpianus. Lex.v.

b ℂ Ei.s.filie. Sed quidã dicunt patri: quod non placet: quia et si filia nihil fecisset/tamẽ pater in eum casum non ageret.vt.C.de rei vxo.actio.l.j.§.videamus.

c ℂ Stipulatio.id est promissio facta extraneo.sic.ſ. de ꝯditio.indebi.l. si non sortem.§.penul.

d ℂ Ut consentiat.scꝫ expressim.

e ℂ Contradicat.id est contradicendi causam habeat.vt.ʃ.eo.l.dotem. ꝛ.l.si cũ dotem.§.eo autem tempore. Sed contra.ʃ.eo.l.titia.vbi pater debet probare eam cõsentire. Sed dic ꝙ probat eoipso ꝙ non dissentit. Item nota hic ꝙ qui tacet consentit. Argu. contra.ʃ. de fur.l.qui vas.§.vetare. Sed dic pro et contra.ſ.de procurato.l.filiusfamilias.§. inuitus. Additio. Dic in proposito ꝙ in actu in quo qs debet consentire taciturnitas habetur pro ꝯsensu:vt hic.sed in actu in quo quis nõ debet consentire ratione honestatis non habet pro consensu:vt in contrario.s̃m Bal.

f ℂ Contradicere.scꝫ filia.

g ℂ Credet.vt.ſ.de his qui sunt sui vel alie.iur.l.patre.§. fi. Sed contra.ſ.loca.l.qui ad certuꝫ. Sed hoc ideo: qꝛ contradicere non potest nisi iustam causam contradicendi habeat etiã si sapit:ibi secus.sic ergo quasi consentit:vt.d.l.patre.ꝛ quasi contrahit:vt.ſ.de nego.gest.l.iij. §.ꝛ si furiosi.versi.curatori. Sed vere non cõsentit nec ꝯtradicit:vt.ʃ. de regu.iur.l.in negocijs. Itẽ hoc potest intelligi si non habeat causam contradicendi.

h ℂ Sed si absens.non ergo pro eodem habetur absentia ꝛ furor.ꝛ ideꝫ habes.ſ.de procur.l.ij.§.furiosus.ꝛ.ʃ.de iniur.l. sed si vnius.§. filiosfamilias. Sed contra.ʃ.de regu.iur.l.vbi.§.furiosus.ꝛ.ʃ.de iure codicil. l.ij.§.furiosus. Solu. quo ad animum est absens vt ibi : quo ad corpus presens:vt hic.ꝛ sic cum non contradicat nec contradicere potest: cum animus deest:vt.ſ.de procu.l.ij.cõsentire dicitur:vt hic.ꝛ sic quo ad corpus accipitur hic:sed si absens ꝛc.ꝛ dicitur absens si abest a loco vbi agitur/als aliter.vt.C.de prescrip.lon.tẽpo.l.fi.ꝛ de hoc dicitur.ʃ. de verbo.signi.l.absentem.

i ℂ Ratam rem.ꝛ si omissa sit de rato satisdatio.dic vt.ʃ.eo.l.si cum dotem.§.si pater. Item cum cauet de rato si moritur filia:ammodo stipulatio non cõmittitur:vt.ʃ.rem ra.habe.l.si sine.in fi.ꝛ.l.fi.in prin.

k ℂ Scire.debet ergo ei denunciari si ignorat:als nõ est opus : vt.ſ.de euic.l.herẽnius.ꝛ de act.emp.l.j.in fi.

l ℂ Non contradicere.sed si letitet dic vt.ʃ.eo.l.si cum dotem.§.sed si latitet. Item facit.ſ.de pcura.l.non solum.§. si de dote.sed sequens.§.si pater.videt contra. Sed ibi in actione iniuriaruꝫ que sunt due.ꝛ si sua agit pater non cauet:vt ibi.sed si nomine filie agat sic. vt.ʃ.rem ratã habe.l.si sine.§.fi.at actio de dote vna est:vt.ſ.pri.§.no. Uel dic ꝙ etiam si nomine filie agat:non caueat vt ibi.aliud si eius procurator. vt.d.l.rem ratã habe.nam priuilegiũ patri datum nõ transit ad aliũ. sic.ʃ.de lega.ij.l.cum patronus.

Non soluꝫ. ¶ Casus. Pater pro filia quam in potestate habebat dedit dotem titio marito filie.factum est diuortiuꝫ.certe dos restitui vel solui dꝫ vtriqꝫ tam patri ꝙ filie:qꝛ non solũ in exigẽda dote sine in iudicio petenda actio de dote cõmunis est patris et filie:vt dictum est ſ.l. proxi.§. deniqꝫ. sed etiam in soluẽdo sine iudicio: neqꝫ pater potest facere filie condictionem deteriorẽ in hoc. neqꝫ filia patris. Sed pone ꝙ maritus soluit pecuniam dotis mulieri tñ:et dicta pecunia peruenit postea ad patrem:certe non solum actio que competebat mulieri q recepit dotem:sed etiam illa que cõpetebat pr̃i tollitur. Uiuianus.

m ℂ In exigenda. exigitur ab inuito. vt.ʃ.de leg. iij.l. fideicõmissa.§. si rem . exoluit maritus sponte.videbatur eñ ꝙ licet non solus exigat tamen soli extra iudicium soluatur:vt in adiecto:vt ʃ.de solutio. quod stipulatus.non tamen est ita: ꝛ econtra exigit procurator litis/ non tamen ei soluitur.vt.ʃ. de solu.l. h iure.

n ℂ Que.fit relatio ad id quod datur intelligi per precedens.ꝛ dic que id est actio. nã ipsa dos est viri consumpta forte. vel ipsa dos est cõmunis eorum respectu iuris:qꝛ vterqꝫ habet actionẽ pro ea:vel dic que.i.quia. Sed qualiter est actio cõmunis: Respon. sicut duobus heredibꝰ actio hereditaria:ꝛ sic pro diuiso: qꝛ sic est in illa:vt.C.fa.hercis.l. ea que.ꝛ pater exercet suam partem ꝛ partem filie. Uel verius vtriqꝫ insolidum competit vt duobus reis stipulandi.sed plusculum habet pater:scꝫ exercitiũ.vt.ſ.l.proxi.§.deniqꝫ pater.ꝛ.C. de bo.que libe.l.fi.§.vbi.ꝯsensu tamẽ filie vt hic:nisi in casibus notatis in.d.§.deniqꝫ. Et s̃m hoc non oportet ꝙ ambulet actio de vno ad alium qd raro fit:tñ quandoqꝫ contingit: vt.ſ. de vsufruc.l.adhuc. §.si operas.sed vterqꝫ exercebit:diuersis tñ casibus:vt .C. de rei vxo. actio.l.j.§.accidit.ꝛ.§.videamus.sꝫ s̃m hoc quare cauet de rato:vt.ſ. l.proxi.in fi: Respon. propter filie consensum qui abest:sine quo non agit nisi caueatur:quod in duobus reis stipulandi non est opus/cuꝫ sine alterius consensu alter agat.

o ℂ Alter alterius.id est filie. vel etiam extranei qui dedit dotem ꝛ stipulatus est incõtinenti sibi reddi: vt.ʃ.de solu.l.qui hominem.§.si gener. ꝛ.ſ.de alie.iudi.mu.cau.fac.l.j.ꝛ.ʃ.de reg.iur.nõ debet.ꝛ.C.de an.excep.l.vt perfectius.

p ℂ Deteriorẽ.etiã si soluat patri.vt.C.de rei vxo.actio.auf. sed ꝙuis.

q ℂ Peruenerit.quod est qualitercunqꝫ in rem patris vertat:etiam si se denuo dotet ex ea cuꝫ hoc onus patris sit:vt.ſ.de in rem ver.l. ꝛ ideo. in fi.ꝛ.l.seq.ꝛ.d.auf.sed ꝙuis.idem si pater non habuit causam ꝯtradicendi:vt.ʃ.e.l.si cum dotem.§.i.

r ℂ Tollet.qꝛ ipso facto ratũ habet.vt.ʃ.rem ra.habe.l.paulus respondet nõ tñ.ꝛ.C.de cõdi.indebi.l.indebitũ. ꝛ retro trahit.vt.C.ad macedo.l.fi. Itẽ no.ꝙ liberoꝛ soluẽdo alij dũmodo pecunia ad creditorẽ perueniat. vt.ſ.de petitio.here.l.sed ꝛ si lege.§.si minori. ibi:nam ꝛ si id ꝛc.ꝛ.ſ.de neg.gest.l.si liber.ꝛ.ʃ.de solu.l.quotiens. Accursius.

Si pater. ¶ Casus. Pater dedit dotẽ pro filia quã habebat in potestate:ipse pater dotem repetijt solu.ma.sine cõsensu filie:ꝛ eam dotem tradidit alteri viro pro filia. certe dicit iurisconsul.ꝙ filia agere cum priori viro non potest:ꝙuis patris exactioni nõ ꝯsenserit.repellit enim doli exceptione. Uiuianus.

s ℂ Dedisset.quod facere debet:nisi clades aduenerit patri.vt.C.de rei vxo.actio.auf.sed ꝙuis.

t ℂ Repellit.vt ꝛ.ʃ.e.l.dotẽ.idem si extitit heres patri:vel habuit legatum equiualens doti.vt.ʃ.eo.si cum dotẽ.§.si pater.als ipsa contra virum ꝛ vir contra socerũ vel eius heredẽ per ꝯditionem indebiti aget. vt.ʃ.de solu.l.qui hominem.§.si gener. Accursius.

Illud nõ expediebat dicere quia dato ꝙ essent socij tñ paterꝰ vnꝰ alteri nõ preiudicat l acquisitio.secꝰ in acqrendis. s̃m Pau.

Reprobat sꝫ odo.

Sequuntur ista. P. aret ꝛ. Ias. cõtra Bar.

Et bene Bar. Pau. alex.ꝛ Ias.

Cõcor.c. si suus sciẽte dño ꝛ nõ ꝯdicẽte domino suo in clero fuerit ordiatꝰ.di. liiij.ꝛ extra ca.nõne hñ dicimus in tex.ꝛ glo.su perver.tacẽdo.d psũp. Facit regula.Qui tacet.de regu.iu.lib.vj. tacẽs an ꝯsentire videat. vide ad longũ do. Ias. in.§. itẽ seruiana. ver. vbi formalit dicit bar to.instit. de actio.

Et bene s̃m Bar.

Et bene s̃m Clau.

A cõtrario sensu sꝫ Ias.

Dic melꝰ ꝙ ibi requirit ꝯsensus hic sufficit ꝯdictionem cessare s̃m Bal.ꝛ Ias.

Idẽ imo.

Dic melꝰ ꝙ qñ requirit verꝰ consensꝰ furiosus et absẽs equiparãtur: sed qñ sufficit nõ ꝯdicere nõ equiparant:vt hic s̃m bar.h.ꝛ Pau.

Nihil est s̃m p.ꝛ Ias.

Idẽ pre dic.

Immo idẽ s̃m Ias.

Hoc ẽ verũ in priuilegio psonali. vt i regula priuilegiũ. extra de regu.iu.li. vj. naꝫ i dubio etiã nõ trãsit ad heredes.vt no.l l.maritũ.ʃ.eo.cũ ꝯcor. glo.in sum. xxv.q.ij.

Et etiam qñqꝫ a volẽte. Areti.et Ias.

Reprobatur s̃m bar. ꝛ Ias.qñ mãdatum faceret mẽtiõeꝫ de viro exigere: secꝰ si de viro agere quo casu glo. hꝫ verꝫ s̃m Alexã.

Plꝫ bar.

Et male bar.ꝛ Ias.

Ista sistitudo displicet bar. P. ꝛ Imol.ideo dic aliter vt peosdẽ hic.

Alias est lex.sed et si quis.

Singularis glo. s̃m Pau.hic.

Ope exceptiõis nõ ipso iure.h. et Ias.

Hec glo. est ordi.ad hoc quod h dr.et facit ad decisionẽ.q. vtruꝫ soluens creditori creditoris liberetur.ꝛ cõcludunt doc.et alex.h vt p glo.ꝙ sic si pciũ ad pncipalẽ creditorẽ perueniat.de q dixi in.l. solutũ.l aposti. sub eo.ver. ꝛ ibi omino alexan.ʃ.de solu.

SIDAD DE HUELVA 2010

DE diuisione. ¶ Casus. Ad euidentiā huius. l. ita ℌmitto. Certū est q̄ pro oneribus mr̄imonij maritus lucrifacit dotis fructus. vt. C. de ure do. pro oneribus. vnde si esset ceptū matrimoniū in kalen. ianuarij: r tradita marito dotis possessio r per totū annū durasset matrimoniū totius illius anni mar⁹ fructus dotis lucrifaceret. si autē duraſſet trī p partē anni p illa parte lucrifaceret fructus. r in isto vltimo logatur hec. l. Et ponit talem casum. Titius ℨrit mr̄imonium cū berta in kal. Januarij. postea in kale. februarij fuit data marito possessio rerū dotaliū. durauit matrimonium p ſex menses a tempore nu ptiarum ℨctarum. maritus ergo ℨ habere fructus pro tēpore ſex mensium. Sed nūquid cōputabit sibi tps quo ad fructus lucrandos a die contractarum nuptiarum: an a die quo tradita fuerat ei possessio? Et rn. iuriscōsul. q̄ cōputabitur ei tps a tēpore quo fuit ei tradita pos. r ita non hēbit dimidiā ptē fructuū q̄uis p dimidiā partē anni duraverit mr̄imonius. imo p. v. mēsibus tm̄. pōt em marito sua pigritia ipsum. q̄re nō fecit dari sibi doté tēpore quo nuptias ℨrit. r hoc dicit. Viuia.

a ¶ De diuisione. dic ergo r vsq̄quo fructus dotis sunt viri. r certe ex q̄ hec duo + interuenerunt. s. q̄ mr̄imonii est: r dos data: alterū tm̄ non sufficit. ¶ Nam ‡ ante mr̄imonii date dotis fructꝰ augent doté. postea date ex die quo est data: fructus sunt viri: vt hic. r i seq. l. 7 hoc vsq; ad vltimū annū mr̄imonij si modo r onera subijt/als nō. vr. j. c. l. in insulam. §. vsuras. r de excep. do. l. fi. in prin. r. ff. de iur. do. l. cū post. §. in domum. qui vltimus annus incipit habito respectu ad principiū quādo predicta duo ℨcurrunt: vt hac. l. at fructus vltimi anni diuiduntur: vt pto quota durarit matrimonium pto tota habeat vir: p alia vro. vt j. eo. diuortio. r. C. de rei vro. act. l. j. §. sed r nouissimi. / Alii dicūt ‡ q̄ hic durauit matrimonium per annū vel minus: erūt ergo fructus viri ex quo hec duo concurrunt vsq; ad finem matrimonij.

b ¶ Anni eius. i. vltimi anni matrimonij.

c ¶ Tradiri. constante matrimonio.

d ¶ Sibi. i. ad eum cōmodum vt lucretur fructus.

e ¶ Constitute. pacto sine traditione: ne sibi fiatim contradicat.

f ¶ Nuptiarum. s. contractarum si non tunc tradita erat.

g ¶ Possessio est. nuptijs precedētibus: secus ‡ si possessionis traditio nuptias precessit: quia tūc augent dotem: vt. j. l. priori. r. ff. de iure do. l. dotis fructus. §. j. preterea r alia ratione: + q̄ dotale preduz non pōt dici ante matrimonij cōtractum: ℨ quasi dotale ‡ dicatur quo ad hoc vt alienari non possit: vt. ff. de fun. do. l. iiij. nā dos sine mr̄imonio esse non potest: ℨ matrimonium sine dote esse possit: vt. C. de dona. ante nup. l. fina. ℨrm contracto prius matrimonio. s. ante dotis traditionē non habet maritus fructus donec secuta fuerit traditio. Imputari cēſi debet marito q̄ fundū sibi dari non petijt: vnde nō lucratur fructus ‡ ℨ onera subeat: r ideo non nisi a tempore mote sibi lucratur fructus: cū actio bone fidei sit: ſcz ex stipulatu ‡ quaz habet: vt. ff. de vſur. l. mora. §. in bone fidei. r. C. de rei vro. actio. l. j. §. sed r si non ignoranus. sed videtur mulier esse in mora coipso q̄ percepit fructus: r vir subijt onera: vt. ff. de actio. empt. l. iulianus. §. ex vendito. r. C. de actio. emp. l. cū rabit. Sed pone + mulierem fructus nō percepisse: vt arg. ff. de vſur. l. videamus. in prin. Vel pone eam obstulisse: equum est marito suam negligentiam imputari: vt. C. de anna. excep. l. vt perfectius. als ergo preterēp in istis duobus casibus est in mora. argu. dictarum. ll. r facit. ff. de vſucap. l. si aliena. in princi.

SI ante. ¶ Casus. Titius contrahere matrimonium cum seia vo lebat: r seia nole dotis tradidit dicto titio futuro marito fundum ante nuptias. postea nuptie contracte fuerunt. certe dicit iurisc̄ōsul. ad hoc vt maritus lucrifaciat fructus computatur ei tempus quo durauit matrimonium a tempore contractarum nuptiarum: r non a tempore traditi fundi. Quid ergo erit de fructibus perceptis a marito ante nuptias contractas: certe illos non lucratur maritus. imo quasi dotis factos tenetur restituere mulieri. Viuianus.

b ¶ Si ante. secus si post: q̄ tunc ex die traditionis. vt. ff. l. priori.

i ¶ Ex die nuptiarum. contractarum: tunc enim incipit esse dotalis: vt ff. l. priori. in fi.

k ¶ Obseruatur. vt sciamus quota parte vltimi anni durat matrimonium. Accursius.

¶ De fructibus diuidendis inter maritum r vxorē debēt ante omnia deduci impense factę ex ipsoꝝ fructuū siue p vxorez siue per maritū/siue p vtrunq; facte sint: r hoc siue matrimoniū duraverit min⁹ anno: siue pluribus annis: r residuū fructuū diuidi debet. b. d. Alexan.

Ulpianus. Lex. vij.

FRuctus " † eos esse constat qui deducta impēſa ° seruarint. Q̄d ſecuola et ad mariti et ad mulieris impēſas refert ᵖ. Mā si mulier ᵍ pridie ʳ vindemias dotem dederit: mox ſublatis a marito vindemijs diuertit ˢ: nō putat ci ᵗ vndecim oūtaraᵛ mensium fructus restitui: sed ˣ impēſas ʸ † que anteq̄ portiones fructuū fiant ᶻ: deducende sunt. ℨgitur ᵃ et si maritus aliquid impenderit ᵇ in eus annum: vtriusq; impense concurrent ᶜ. Et ita est ᵈ si impēſarum ᵉ a muliere factarum ratio habeatur: cum plurimis annis in matrimonio fuerit: necesse est primi anni ᶠ computari tempus quod sit ante datum predium.

o ¶ Impēſa. non q̄libet/sed q̄ gratia fructuum + fiat: vt. j. l. diuortio. §. impendia. r. ff. de peti. here. l. si a pre. §. pe. nullus esti casus ℞. vt. ff. de iure. l. fundus qui. r hoc inspecto ℞ ‡ interim tñ vere est fructus. sic r. ff. pto foc. l. mutuus. r facit. ff. de leg. i. l. nō amplius. in pn. r. C. de fruc. r li. expen. l. j. r. j. ti. j. l. iij. §. j. r. ff. de vſur. l. q̄ in fructus.

p ¶ Refert. r primo ponit de expensis mulieris: postea viri q̄ in primum durauit minus anno: postea dicit q̄ pluribus annis.

q ¶ Mulier. nunc de muliere.

r ¶ Dixie vindemias. puta kal. septembris.

s ¶ Diuertit. puta kal. octobris. r sic per mēſem durauit matrimonius. nam tñ durat vindemia: vt. C. de fer. l. oēs. r sm hoc verbū mor determinat vel verbū diuertit/vel verbum sublatis: als autē aliter accipitur hec dictio mor. ff. de iudi. l. per interualłum. r. ff. si cer. peta. l. j.

t ¶ Ei. scz mulieri.

v ¶ Oūtarat. sine expensis. s. vt subijcit. nam cum expensis restituit fructus. r j. mensium.

x ¶ Sed r impēſas. putat restitui. Als. quas fecerat mulier colendo vineam anteq̄ traderet viro.

y ¶ Fiant. i. anteq̄ diuidantur fructus.

z ¶ Agitur et si. nunc de viro.

a ¶ Impenderit. vindemiando.

b ¶ Concurrent. q̄ quilibet suos deducet. Additio. Vel dic concurrent id est compensabitur vsq; ad ℨrrentem q̄ittatem: residuum diuidetur sm Bal.

c ¶ Ita est. i. similiter est r. c. r q̄ subijcit necesse: subaudi ibi enim ꝛc.

d ¶ Impensarum. Berta + nupſit titio kal. octobris: r vineam plenaz dedit in dotem in qua colenda impēderat. r. r durauit matrimoniū. r. annis. r plus vno mēſe: r sic solutum est in kal. nouembris. sicq; vinea redditur vacua mulieri. fructus vltimi anni diuiduntur. r pto. ri. partibus mulieri reddūntur pro. rij. qua durauit matrimonium viro relinquitur. expensa tamē quam fecerat mulier in colendo ante datā vineaz deducitur. si autē vltimus annus matrimonij fuisset cōpletus: q̄ solutū est matrimonium in kal. octobris: r sic vineaz plenam restituisset vir sicut acceperat: non deduceret ‡ mulier expensas ante factas: q̄ nec vir quas in vltimo anno fecit: vt. j. l. priori. §. interdū retinebit. r. ff. ipēdia. in fi. §. Sed quidam + indistincte dicunt q̄ hic dicitur siue sit cōpletus vltimus annus siue non. r. §. impendia. in viro qui non deducit intelligunt: vtpote cum omnes fructus ei remaneant. ℨcur.

e ¶ Primi anni. scilicet matrimonij non totius scilicet anni. sed eius q̄ cessit ante datum predium. s. in dotem siue simul cepit esse matrimonium r dos/siue ante matrimonium r postea dos: vt expensa tunc temporis facta mulieri reddatur. Sed de quib⁹ fructibus fit hec deductio: de primo non: quia diu consumpti sunt. de vltimis non: quia in eis non impendit:

dote nō ſoluitur matrimoniū re ipſa: l. q̄ op⁹ est ita. polatione vl lapſu tpis. ‡ Sequuntur hāc glo. bar. r pau. † Fructꝰ dicitur q̄ deducta ipſa ſupſunt. cōcor. glo. i. grauis. ſup ver. fructꝰ. extra de reſti. ſpolia. † Cōcor. c. vobis. iter. r glo. ſuper verb. q̄d ad causas. ꝛij. q. ij. c. 2. paſtoral. extra de vxo

* Addeq; opl. 230. vt cōcordat cū Bal. r doc. in l. fi. l. de. colū. C. qui po. i pigno. hab.

‡ Hoc verū q̄n maritus ſciebat dotē mr̄imonius ſi posse teneri. als lucraretur fructꝰ ſalte tanq; bone fidei possessor sm pau.

‡ Ubertatdoz. vel cōſeruādoru: sm Bau.

‡ Ista glo. reputat val de ſing. sm are. r Paſo. ad ff q̄ fructus dicunt deducꝰ expēſo iterū tattue non vere.

* Immo tria requirūtur. q̄ vltra hec duo requirit tertiuꝫ q̄ vir ſuppoſuit eꝫ bar. pau. r Baſ. ‡ Ab ista pte vſq; ad verſū. alij dicunt ꝛc. eſt additio et c non de glo. accurſij. ſm p. r Claudia.

* Ista calꝰ positio ē ea deꝫ effectu cum prima ℞ m Barto. ‡ Sequuntur bar. p. et Imol.

+ Ibi pau. ‡ Idem bar. r imol.

* Quia fructus recepti ante traditionē videtur fuiſſe recepti p mulieres mota viri nō peteſtis. ſm bal.

‡ Sequitur hāc glo. B. B. p. Imo. aret. r Baſ. ℨ Bayne. r Abbe. otra.

* Barrāſio glo. ꝛ pau. et bar. ℨ diſpliceꝫ Imo. aretl. alex. r Baſ. ℞m quos in

UNIVERSIDAD DE NUEVA

✠ Et bene bar. ⁊ pau. Casum po a nit.

pendit: sed de vltimis dic: ✠ quia loco priorum sunt. argu. ff. de lega. ij. l. imperator. in fi. ⁊ l. seq.

a Diuortio. als lex. als. §. papinianus. Et dic Berta nupsit titio i kalen. octobris ⁊ vineam dedit in dotem vuis plenam: sequenti mense: scilz kal. nouembris. iam percepta vindemia locauit vir fundū ad annū pro. xij. ⁊ in eodem anno in fine ianuarij solutum est matrimonium: ⁊ sic durauit matrimoniū quattuor mensibus a die quo fuit contractum: sed a tēpore locationis p tres menses. Certum ‡ est autem fructus debere diuidi huius anni inter virum et vxorem: ⁊ p quota parte anni durauit matrimoniū pro rata habeat vir: pro alia vxor. vt. s. eodē. l. de diuisiōe. Quero ergo ‡ q̄tum dicas hoc durasse matrimonium / vt sic scias q̄tā partem vindemie ⁊ mercedis debite ex locatiōe habeat vir. Ad quod dic q̄ si inspicitur tempus locationis inuenies tribus mensibus durasse: ⁊ sic vindemiam totam preambulam: ⁊ quartam mercedis habet vir: quod est absurduz: quia ⁊ si in kal. nouēbris iam percepta vindemia fieret diuortium: totum vindemiam haberet vir: quod est falsum. vt. s. e. l. fructus. si vero inspicias tempus quo fuit matrimonium contractum inuenies durasse matrimonium quattuor mensibus: ⁊ sic tertiā partem vindemie ⁊ mercedis ‡ habet vir: et hoc est verum. ⁊ sic annus incipit a die cōtracti matrimonij: ⁊ a die date dotis / non a die locationis. q̄ aūt tempus cōtracti matrimonij ⁊ vinee date in dotem inspiciatur: ⁊ non tempus locationis probat in contrario casu. Nam pone econtra q̄ post perceptam vindemiā dedit mulier viro in dotem vineam vacuam in kalē. octobris vel nouēbris: ⁊ eodem anno kal. martij maritus locauit eandē pro. xij. mēse aprilis factū est diuortiū. Quero ergo quātam partem mercedis habet vir: Et q̄dē si inspicias tēpus locationis habet. xij. q̄z extūc vno mēse durauit matrimoniū. si aūt tēpus matrimonij qd̄ durauit quinq̄z vel sex mēsib⁹ p tanto lucrabitur vir: ⁊ hoc est verū. vindemia aūt preambula a muliere ante cōtractū matrimoniū percepta nō diuidit. vt. ff. ea. l. §. apparet ⁊c. quod hic iungas. H. Accur.

‡ Immo nō erat certū ante tpa istius legis: sz videbat q̄ oēs fructus percepti deberent spectare marito q̄z idē cōtingit i vsufructuario. Pau.

✠ Ista glo. male q̄rit: sz in ista. l. erat q̄stio a q̄ tpe maritus lucraretur fruct⁹. videlz an a tpe c̄cti matrimonij vl a tpe locatiōis. Pau.

✠ Non tot⁹ / sz illorū triū mensiū quib⁹ durauit m̄rimoniū post locationē. P.

⁋ Si fundus plenus fructibus datur i dotez tempus locationis inspicitur vt sciamus quid percipitur de pensiōe. i. p quāto tempore percipitur pensio. tēpus vero matrimonij inspicitur vt sciamus pro quota parte anni de pensiōe vir lucratur: sed si fundus vacuus datur in dotem / temp⁹ locatiōis pro nullo inspicitur. h. d. vsq̄z ad. §. ob donationes. h. d. Bar.

Papinianus. Lex. viij.

a Diuortio[a] facto[b] fructus[c] diuidi ait[d]: nō ex die locationis[e] / sed habita ratione precedentis temporis quo mulier in matrimonio[f] fuit. ⁋ Neq̄z eniz (si vindemie[g] tempore fundus[h] in dotē datus sit cūq̄z vir ex kalen. nouēbris primis fruēdū locauerit[i] mēsis ianuarij[k] suprema[l] die facto diuortio) retinere virū ⁊ vindemie fructus[m] ⁊ ei⁹ āni quo diuortiū factū est quartā[n] partē mercedis equū est[o]. Alioquin[p] si collectis[q] vindemijs altera die diuortiuz intercedat: fruct⁹ i tegros retinebit[r]. Ita q̄z[s] si in fine mēsis ianuarij diuortiū fiat: ⁊ quattuor[t] mēsibus matrimonium steterit: vindemie fructus[v] et quarta portio mercedis instantis anni confundi[x] debebūt vt ex ea[y] pecunia tertia[z] portio viro relinquatur. ⁋ Econtrario[a] q̄z idem obseruādum est. nam si mu-

b ⁋ Facto. Idē si morte ✠ sit solutū matrimoniū. Ir. naz sic fit redditio ⁊ diuisio. vt. C. de rei vxo. act. l. i. §. sed ⁊ nouissimi. in casu videtur contra. ‡ scz si superstes mulier sit alenda ab heredibus viri infra annū ‡ cū aliud nō habeat. qd̄ dic vt. C. de rei vxo. actio. l. i. §. exactio.

c ⁋ Fructus. naturales ⁊ industriales quos vir percepit ⁊ mercedes debite marito ex locatione fundi dotalis vt declarāt inferiora. nam oīa hec sunt fructus. ‡ vt. s. de vsufru. l. arboribus. §. i.

d ⁋ Ait. scz papinianus de se loquens: ✠ vt ibi. ⁊ testimoniū eius verū est: de se loquens euangelista Joannes: ⁊ sunt similia. s. de adop. l. si pater. §. qui duos.

e ⁋ Locationis. qualiter hoc fit statim in l̄ra explanat. Azo.

f ⁋ In matrimonio. qui fundus fuit datus in dotem. vt. s. eodē. l. de diuisione.

g ⁋ Vindemie. non percepte. puta kal. octobris quo etiam die fuit matrimoniuz contractum.

h ⁋ Fundus. vineatus.

i ⁋ Locauerit. pro. xij. aureis. puta in annum.

k ⁋ Januarij. puta eiusdem anni.

l ⁋ Suprema. i. vltima. sic. ff. de vulga. substi. l. ex duobus.

m ⁋ Fructus. omnes. Azo.

n ⁋ Quartam. quia quarta parte anni stetit matrimoniū a die locationis vsq̄z in diem diuortij.

o ⁋ Equum est. quod fieret si a die locationis tempus quo fructus diuiduntur inciperet: qd̄ non est verum ratione cōmuni: q̄z cū non plus tertia parte anni matrimoniuz steterit: nec plus debet lucrari de fructib⁹. vt. ff. de regu. iur. l. s̄m naturam. Item ratione speciali: q̄z sequitur incōueniens vt subijcit: alioquin ⁊c.

p ⁋ Alioquin. i. si dicas lucrari omnes secuta locatione: ergo idē erit ea non secuta. nam ad absurdum sequitur aliud absurdum.

q ⁋ Collectis. i. perceptis a marito.

r ⁋ Retinebit. s. vir. qd̄ est falsuz. vt. s. l. proxi. ideo aliud dicēdū vt subijcit. ff. ea. l. §. nō solum.

s ⁋ Itaq̄z. nunc soluit predicta.

t ⁋ Et quattuor. octobris / nouēbris / decēbris ⁊ ianuarij. Jo.

v ⁋ Fructus. omnes deducta impēsa. vt. s. l. proxi.

x ⁋ Confundi. i. cōmisceri. sic. C. de colla. illam.

y ⁋ Ex ea. i. vindemie estimatione: ⁊ quarta portione mercedis. Jo.

z ⁋ Tertia portio. i. tres aurei: sed cur non tertia cū tertia parte anni durauit matrimoniū: Respon. ‡ non debet ante cōputari illa pēsio q̄ debeatur: sed non fuit debita marito nisi tribus mēsibus: aliud si prius locasset. nam ciuilis ⁊ naturalis accessio equiualet. vt. s. de vsur. l. vsure. et de peti. heredi. l. mercedes. Sed opponitur ergo inspicitur tempus locationis quod in principio negauit: Respon. ‡ tempus locatiōis inspicitur vt sciamus q̄d percipitur. tēpus matrimonij vt sciamus pro quota parte anni lucrifaciat vir in id quod percipit: ⁊ sic pro tertia. vnum ergo aureum de tribus habebit vir. Sed quare pro primo mense aliquid de pensione habet: Rn̄. ‡ quia in illo subijt onera matrimonij. vnde etiam emolumentuz habeat. vt. ff. de regu. iur. l. s̄m naturam. als si pro illo mense non haberet nō tertiā quarte / sz quartā quarte haberet vir pro onere. Item cur tota merces. s. xij. aurei veniunt non i contributione vt totus fructus: seu cur non lucratur totam tertiaz mercedis: cum ⁊ tanto tēpore sustinuit onera matrimonij post locationem: Respō. ✠ quia ille. s. fructus vinee totus est percept⁹: sed non tota merces. Sed opponit q̄z ⁊ pensio videt percepta fictione iuris. vt. ff. de reg. iur. l. qui actionem. maxime quia viri solicitudine sola: sed fructus etiaz sola natura percipiunt. vt. s. de rei vē. l. si nauis. Sed potest rn̄. ‡ vt. ff. de regu. iur. l. minus. Alij q̄z mulier grauat in colono cui habet necesse stare. vt. ff. eo. l. si filio. §. pe. ⁊ arg. ff. de bo. auc. iud. pos. l. in venditione. nam hic fit transiatio ex necessitate: ‡ vt ibi. ⁊ ideo releuetur in alio vt nō cōtribuat pensionem totaz. vt arg. s. de iureiur. l. eum qui. Vel dic s̄m eos qui dicunt pēsionem non nisi in fine anni esse soluēdam totam: q̄ pensio cū effectu peti nō potuit: ⁊ sic nō cōtribui: sed illud dic vt not. C. loca. l. edē. Alij vt Jo. dicūt q̄ tria cōtribuntur re: sed. ix. spe / p rata iiij. mensium. de. xij. mēsibus. q. d. vno mense detracto ne. xij. mensiuz fiat cōtributio. vt est argu. ff. eodem. §. item si messes. ⁊. §. interdū. nam in mercede idem qd̄ in fructu. vt. s. de peti. heredi. l. mercedes. vl̄ fit cōtributio cum ea omnino debebuntur. i. completo anno. nam si ex nouē aureis residuis contribueremus quattuor pro quattuor mēsib⁹: ⁊ alios quattuor pro alijs quattuor: ponendo vnum aureum pro vno mense superflueret vnus aureus pro quo esset adijciendus alius mensis: ⁊ sic istuz vltimum annum matrimonij faceremus de. xiij. mensib⁹: qd̄ esset absurduz. Cōtribuemus ergo sic q̄ pro primis quattuor mēsibus conferem⁹. iiij. aureos ⁊ dimidiū de. ix. ⁊ sic superunt alij quattuor aurei et dimidius pro alijs quattuor s̄m Jo. Sed Azo ⁊. R. nec re nec spe tribui nouem dicunt: ‡ sed mulier integra habeat. ⁊ ad dictos. §. respondent q̄ vir nihil lucri habuerat eo anno de eo fundo. hic sic. Itez an sine cessione aget mulier cōtra colonum pro reliquo tempore ex locatiōe mariti: arg. q̄ sic. s. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. vxor marito. Sed dic cōtra. ✠ C. per quas perso. no. acqui. l. i. sed cedere debet vir. vt. s. de peti. here. l. iulianus. Alij q̄ caueat maritus de dādo cum habuerit seu nūc det q̄tum vendi potest hoc nomen. vt. ff. ad. l. falci. l. in q̄titate. §. magna. ⁊. ff. eo. l. si filio. §. fi. Item siue dicas tria tm̄ siue etiam. ix. ɔtribui: nōne fructus duorū ānorū cōtribuūtut saltē in parte: ⁊ tamē nō nisi tertia parte vnius anni durauit matrimoniuz: Respō. ‡ nō cōtribuitur. nam annus incipit a die tradite vinee. vt. s. e. l. de diuisiōe. nō a die quo fuit culta āno precedēti. perinde ergo habetur ac si iste ān⁹ esset fertilior altero. ⁊ facit. ff. §. in seruo.

a ⁋ Econtrario. Bene dicit econtrario. quia. s. loquitur quādo mulier dedit fundum in dotem anteq̄ perciperet vindemiam. hic loquitur qn̄ iam perceperat vindemiaz. Itē bene dicit idem: quia in vtroq̄z casu circa diuisionem fructus vel mercedis computat tempus non a die locationis: sed cōtracti matrimonij ⁊ traditi fundi. Sed male videtur dicere idem. quia. s. dicit diuidi illam portionem mercedis tm̄: id est quartam que cessit ⁊ venit constante matrimonio: hic totam. nam s̄m illud esset hic diuidenda duodecima tm̄ pars vt eius dimidiam vir haberet: quia durauit matrimonium per sex menses. Potest tamen dici ‡ q̄ in hoc casu benignius agatur cum marito qui nullum alium habuit fructum cōstante matrimono. sed. s. habuit alium. s. vindemiā: vt assignatur in vtroq̄z casu. Azo. ⁊ sic idem. sed nō per omnia idez. sic. s. ad velleia. idem. nam ⁊. s. fruct⁹ cōtribuuntur: hic mulier habet. vt. ff. e. §. apparet. Alij dicūt ‡ per omnia idem. ⁊ dicūt q̄ supra fructus fuerūt. xij. quarta pars mercedis tria. ⁊ sic. xv. de q̄bus habet vir. v. vxor decem: cum tertia parte anni durauerit matrimoniuz. Item ⁊ hec locatio pro

✠ Sequit Bar.

‡ Ista gl. relata ad textuz nō pōt p̄cedere: sz haberet veraz q̄n dos cōsisteret in re mobili. D. Imo. et Ias.

‡ Amplia bis hāc gl. vt procedat etiam si mulier non fuerit dotata. s̄m gl. et do cto. i. l. si cū dotem. §. si marit⁹. ff. e. ⁊ in. l. quod si nulla. ff. de relig.

‡ Impro p̄rie non p p̄rie sz ias.

✠ No. glo. fucto tex. q̄ nō ē absurdū vt q̄s loquat de seipso i tertia persona s̄m Imo. alex. et Ia.

Absurduz sequit absurdum.

‡ Et bene Bar. Pau. Imo. ⁊ alex.

‡ Approbat p Bar. Pau. alex. ⁊ Ia.

‡ Idē bar. Imo. ⁊ ias.

✠ Et bene Bar. Pau. Imo. ⁊ ias.

‡ Omnes respōsiones h posite displicēt bar. pau. Imol. et Ia.

‡ Singularis glo. s̄m Imo. ⁊ ias.

‡ Et bene. Imo illa non ē debēt eē p̄cipua tpi⁹ vxoris. bar. pau. Imol. alexā. ⁊ ias.

✠ Et bene Bar. Pau. Imo. ⁊ ias. ⁊ p̄cedit nisi in subsidiū: q̄z maritus nō possit reperiri. s̄m eosdē.

‡ Et bene bar. ⁊ imol.

‡ Sequit Bar. Pau. ⁊ Imola.

‡ Et male Bar. Pau. alex. ⁊ Ias.

rij. vt. ℞. ꝛ matrimoniū ſtetit quinq; menſibus: ꝛ ſic vir habet quinq; ſicut. ℞. ꝛ ſic per omnia idem. ſed non placet. ✣ qꝛ hec ſimilitudo magis eſt in facti accidentia q̄ in iuris diſpoſitione. nā raro hic caſus accideret ꝛ ad ea ꝛc. vt. ℞. de legi. ꝛ ſenatuſconſul. l. nam ad ea. Sed ✣ Pla. dixit ſe non legiſſe qualiter hec idēitas afflignetur. Sed dic vt dixi. ꝛ ſic i facto

✣ Et bene bar. Pau. ꝛ Jmo.

fit contrarietas: i mure idēitas/ly non per ola. ſed ſm Jo. eſt ider. cum ℞. futura penſio contribuat ſpe. vt ibi not. Uel fiet forte de toto contributio. cum ea omnino debe buntur: id eſt cōpleto anno. ſm Jo.

a ¶ Percepta. hal. octobris.

b ¶ Statim. eiſdem octobris. ſcilicet kalendis. et ſic matrimonium durauit ſex meſibus. Uel dic ſtatim: ſcil; kalen. nouembris. et ſic durauit q; nq; menſibus. Accur.

c ¶ Duodecimam. p. vno menſe qui fluxit a die locationis uſq; ad diem dimiſſionis. Item dicit

d ¶ Fuit. qui fuerunt ſex vel quinq;.

e ¶ Debebatur. pro tota locatione. Item ꝛ contribuitur ſpes future vindemie. vt. j. prox. ℌ. Item aliter diſtinguitur in predicto vendito: nunc aliquo cato prius. vt. j. de iure fiſci. l. fina. et in vſufructu. vt. ℞. de vſufru. l. defuncta.

f ¶ Item ſi meſſes. Berta ✣ nup ſit ſcio halē. nouembris. ꝛ in eodē anno poſtea diuertit kalen. auguſti: ꝛ dederat autem fundum in dotē. pars cuius erat vinea vel per totum erant vites in arboribus: vt ē tucie: ꝛ in terra laboris: hunc fundum vel mulier ante matrimoniū vel vir poſtea locauit colono conſtituta mercede in nummis pro menſibus. xij. ꝛ pro vindemia aliis. xij. impenſa igitur meſſium ꝛ pecuniā future vindemie contribuitur. vt pro tribus partibus vir. pro quarta vroꝛ habeat: cum pro tribus partibus anni durauit matrimoniū. Accur.

✣ Plz bar. ꝛ Baſ. hic.

g ¶ Sequātur. qꝛ nūmis colit qui propie colonus dicitur. vt. ℞. loca. l. q; merces. ℌ. vis maior. Uel dic ✣ ſm Alex. ꝛ Bal. colonus a muliere cō durerat: ꝛ ei ſtatim pecuniam ſoluerat: poſteaq; in eo anno durauiſſima trimonū: ꝛ tūc diuidit ſpes future mercedis futuri anni.

b ¶ In computatione. predicto modo facienda.

i ¶ Vindemie. id ē pecunie que locovindemie erat. Alex. Uel dic q; fundus ad meſſem erat locatus nummis ſed non ad vindemiam. ꝛ ita vir percepturus erat. Et no. q; hoc caſu mulier cauet. vt. j. eadē. l. ℌ. interdum.

h ¶ Apparet. infert er eo qꝛ dictum eſt in. ℌ. econtrario.

l ¶ Mulier. vel vir. vt. ℞. eo. l. ſi ante.

m ¶ Uenire. ſecus in perceptis conſtante matrimonio ante vltimū annum tamen inchoatum: quia ſunt viri. Item ſecus in perceptis vltimo anno ſine conſtet adhuc matrimonium ſiue non; ꝛ tunc cautio exponitur. vt. j. ℌ. interdum. finito autem vltimo anno percepti omnino reſtituuntur. vt. C. de rei vxo. actio. l. ℌ. fructibus. ꝛ de bis dic vt. ℞. eod. l. de donationes.

¶ Ob donationes. ¶ Caſus Titius contrauit matrimonium cū ſeia. poſtea maritus donauit ei aliquas res: vel ipſa amouit de rebus viri et conſumpſit: ita q; nō extabant: poſtea factuꝫ eſt diuoꝛ. inter eos. diuoꝛ. facto ꝛ finito anno in quo factū fuit diuoꝛ. maritus percepit fructus ex fundo dotali qui fundus ex aliqua cauſa remanſerat apud eum et eos conſumpſit. agit mulier contra maritum quōdam vt fructus reſtituat. maritus opponit cōpenſationem de rebus quas ei donauerat conſtante matrimonio. dicit enim maritus. donatio a me tibi facta non valuit. vnde poſſum repetere eſtimationē rerum donatarum. er quo eas tu cō ſumpſiſti. potius tamen volo compenſare cum eſtimatione fructuum quos percepi ex fundo tuo ꝛ quos conſumpſi. Item ꝛ volo tibi compēſare in eſtimatione fructuum predictorum eſtimationem illarum rerū quaꝫ mihi amouiſti cōſtante matrimonio et conſumpſiſti. certe dicit iuriſconſul. q; bene. boc facere maritus poteſt. Ciuianus.

n ¶ Ob donatiōes. factas a viro vroꝛi. que facto diuoꝛtio tacite infirmātur. vt. ℞. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. cum hic ſtatus. ℌ. ſi diuoꝛtium. ꝛ ſi certant vendicant/als condicuntur. vt. ℞. de dona. inter virū ꝛ vxo. l. ſi ſponſus. ℌ. fi. ꝛ. l. ſeq.

o ¶ Amotas. pro bis habet vir actionem rerum amotarum. vt. j. titu. ij. l. i.

p ¶ Percepti ſunt. a viro ex fundo quondam dotali.

q ¶ Compenſatiōes. Hic eſt cōtra. C. de rei vxo. actione. l. i. ℌ. ſed nec ob res. Solu. ✣ hic non fuit dos: licet actione de dote petatur. vt. j. eo. des. l. ſi filio. ℌ. fina. ibi eſt dos cui fauor exhibetur. vt. ℞. i. l. Sed adhuc eſt contra. ℞. de pigno. actio. l. ſi conuenerit. in principio. ꝛ. C. de rei vendi. l. ſi ex ea pecunia. qui bus dicitur non fieri cōpenſationem ſpeciei ad ſpeciē vel ſpeciei ad qualitatem. Solu. hic res amote et donate ꝛ fructus deſierunt eſſe. vnde qualitas hinc dinc debetur. ſic. C. de compenſatio. l. finali. et facit in eod. tu. neq;. et. C. rerū amo. l. j.

¶ Ob donationes. ¶ Caſus. Supra traditus eſt quo modo fructus debeant diuidi pro parte anni quo factum eſt diuoꝛtium. et pro qua parte eos lucrari debeat maritus: et pro qua mulier nunc queritur an quod dictum eſt in diuiſione anni dicidebeat in ſex menſib⁹. verbi gratia talis fundꝰ datus eſt in dotem. er quo ſegetes bis percipiuntur in anno: vtputa ſoliutum eſt matrimonium in primis ſex menſibus ānī: ꝛ forte durauit matrimonium tantum per duos meſes de illis ſex menſibus: ꝛ ita per tertiam partem illorum ſex menſium nunquid debet maritus luctari fructuꝫ pro tertia parte: ꝛ certe dicitur q; ſic. boc autem q; bis ſegetes colligantur in anno contingit in fundis irriguis: id eſt qui habent talem abundantiam aque q; ſepe irrigātur. Secundo dicit q; idem eſt quo ad diuiſionez temporis quo durauit matrimoniū quādo fructus non colliguntur de fundo dotali niſi tranſactis plurib⁹ annis. puta tribus ſicut euenit in ſilua cedua. nam pro illa parte qua illi tres anni durauerunt lucrabitur maritus fructus. mulier pro alia. Tertio dicit. ℘ onamus q; maritus locauit fundum dotalem vſq; ad viginti annos pro decem quolibet anno ꝛ pro quolibet quinquennio de illis viginti annis pro quinq;. certe pro illa parte quinquennij qua durauit matrimonium habebit de dictis quinq; maritus: pro alia mulier. ꝛ boc eſt quod dicit littera. in eo enim reditu quod eſt vltra annuam penſionem tempus ad quinquennium computamus: vt ſi per dimidiam partem primi anni de dicto quinquennio quo fit diuoꝛtium ſteterit matrimonium. ſicq; non ſtetit niſi per decimam partē quinquēnij tñ: decimam partem augmenti conſequatur maritus. et. ix. partes mulier. Uiuia.

r ¶ Quod in anno. vt pro quota parte anni durauit matrimonium vir habeat fructus. pro alia mulier. idem in ſex meſibus ſcilicet vt pro quota ſex menſium durauit pro tota habeat vir. ✣ pro alia mulier: et ſi totis ſex menſibus duraret matrimonium/ex toto luctaretur vir: et boc idē dico ſi quinq; annis durauit matrimonium: quia computabo per ſex menſes et dimidiam vltimos ſex menſes: vt dictum eſt. Sed videtur non niſi annum inſpici. vt. j. eodem. l. proxima. ℌ. quod in ſementem.

Sed bic ✣ bis terra colitur et ad ſimilem fructum: ſcilicet aridum. ibi ad diſſimilem. Item bic bis ſeminatur et in eodem loco: quod ibi nō eſt. Item bic directo a terra: ibi per obliquum: vel quo ad aliquid eſt vnus fructus vt ibi: quo ad aliquid non: vt bic. Sed quid ſi in primis ſex menſibus eſt melior fructus puta frumentum: et ſecundus minor? Reſpond. idem ✣ quod eſſet ſi vno anno fertilior fructus eſſet q̄ in alio.

✣ Nec habebit aliquā fructu ſeq; meſiū ſeqñtium. Pau.

✣ Alia plz bar. ꝛ pau.

✣ Nihil eſt ſed illud qꝛ vult glo. p. cederet qñ fructꝰ vnꝰ tēporis eēt melior vel deterior ex accidēti ſm bar. ꝛ pau.

s ¶ Irriguis. i. aquoſis.

t ¶ Silua cedua. er qua fote nō capitur fructus niſi ſingulis quinquenijs vel alio ſimili ſpacio. quota ergo parte quinquennij durauit ꝑ tota vir lucratur: et ſi vltra quinquēnium durauit inſpiciam vltimū quin quēnium. vt de anno diri.

v ¶ Annuam mercedem. puta plauſtrum lignorū.

x ¶ Amplius. dic amplius tempoꝛe: ſcilicet quinquēnio poſt ſolutū matrimonium. et ſm boc computamus ad quinquēnium vt ſi ſtetit matrimonium ſex meſib⁹ qui ſunt decima quinquēnij lucratur vir decimam plauſtri qui ſex menſes ſunt decima q; nquēnij. Uel dic ãpli⁹: ſes annua mercede ꝛc. et idē eſt ſenſus. ꝛ primo aduerbiū tēporis. ſecundo quāti tatis eſt boc verbum amplius.

Non ſolum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶ Non solum. ¶ Casus. Titius accepit feias in vxorem: z feia dedit ei in dotez pecora in certa quãtitate. postea secutus est inter eos diuortiũ. ita q̃ per certã partem anni durauit matrimonium. queritur nunquid lana z fetus pecoꝝ debeãt cedere lucro mariti pro illa parte anni qua fuit matrimonius: sicut fit in fundo. i. in fructibus fundi. vt. ff. e. l. in prin. z. ff. er ꝯtrario vsq; huc.

Et respond. iurisconsul. q̃ sic. non est debet maritus lucrari totũ dictuꝫ fructum pecorum et nihil mulieri reddere: q̃ iã sequeretur istud absurdum q̃ si oues proximas tonsure in dotẽ acceperit vel prope earum partum et diuortium factum sit statim post partum earum vel post eas tonsas nihil redderet mulieri: q̃ non est admittendum. vt. ff. e. l. alioquin. nam non solum quando post eas tonsas z partum abeis editũ longo tempore durauit matrimonius debemus habere rationem fructus q̃ percipiuntur z expensaꝝ q̃ curantur: sed etiam bic: scz q̃ post eas tonsas vel partus abeis editũ nõ durauit matrimonium. Secũdo dicit idẽ in fructib⁹ qui percipiuntur et seruo in dotem dato: id est l. operis. Tertio dicit idem esse in possessionibus vrbanorum prediorũ. Auia.

¶ Non solum autem de fundo: sed etiam de pecore idez dicem⁹/ vt lana ouium / fetusq; pecorum prestetur[b]. Quare etenim si maritus prope partum oues doti acceperit: item si proximas tonsure[c] post partuꝫ et tonsas oues: proinus diuortio facto nihil reddat[d]. Nam et bic fructus toto tempore quo curantur/ non quo percipiuntur[e] rationem accipere debemus. In seruo quoq; anni ratio habetur si in annũ forte opere ei[f] locate sunt vt preteriti temporis ad maritum/ post diuortium aũt ad mulierem opere pertineant: de pensionibus[g] quoq; prediorum vrbanorum idem est qõ in fructibus rusticorum.

¶ Arbores eode computantur in fructibus: secus in arboribus fructiferis z the sauris. b. d. Bar.

¶ Si fundum viro vxor in dotem dederit: isq; inde arbores dederit: si be fructus intelliguntur

a ¶ Non solum. Vxor oues pregnantes z lanificas doti dedit: fructibus per virum percepti diuortium statim factum est. restituet vir pro rata anni quo non durauit matrimonium. vt. ff. e. o. l. de diuisiõe. z in hac. l. in princi. Accur.

b ¶ Prestetur. a viro vxori p rata anni qua non durauit matrimoniuꝫ.

c ¶ Tonsure. acceperit oues repete. Azo.

d ¶ Reddat. q. d. immo reddat cum non sit ratio quare non.

e ¶ Percipiũtur. s. tñ. sic. ff. e. l. diuortio. ¶. i. ibi: neq; eñ &c. z est pro sententia + Bul. ci medio tempore cõpleta est vsucapio. q̃ dic vt. ff. q. ex cau. ma. l. ab hostibus. ¶. fed q̃. z caue tibi q̃ nõ fic esset in partu ancil larũ dotaliũ qui ex tempore restituitur. vt. C. de rei vxo. act. l. j. ¶. itaq. q̃ nõ sunt fructus. vt. ff. de vsufru. l. in pecudum.

+ Illa tamẽ fnia cõtet nõ tenet fm Joã. de imo. z pau.

f ¶ Et preteriti. ante diuortium. z facit. ff. ea. l. in prin. z. ff. ecõtrario.

g ¶ De pensionibus. ad hec oia facit. ff. de peti. here. l. mercedes. sed inter ppietariũ z fructuariũ nõ fit sic diuisio fructuuꝫ vltimi anni. vt. ff. de vsufru. l. defuncta. sed ecõtra videtur idez. vt. eo. ti. l. si operas. ff. die vt no. eo. ti. l. adhuc. ff. si operas. z. d. l. si operas.

¶ Si fundum. ¶ Casus. Mulier dedit in dotẽ fundũ: maritus succidit arbores de fundo dotali. querif vtrũ pro ea parte anni qua nõ stetit matrimoniuꝫ debeat mulieri restituere: z pro alia sibi retinere: Et dicit q̃ sic. si arbores fuerit cedue. i. tales que scindũtur z postea renascantur. vl si sunt germinales. i. que ad cespitẽ aliaꝫ nascũtur fulte. que quidẽ sine dubio renascũtur. sicꝫ nomine fructuum continentur. Si aũt nõ sunt cedue vel germinales nõ diuidit eas maritus pro parte anni qua stetit matrimoniũ: sed tenetur quasi fecerat fundum dotalem deteriorez: vnde eas excidit. Sed pone q̃ dicte arbores siue cedue vel germinales siue nõ ceciderunt ppter tempestatẽ z maritus eas in suam vtilitatẽ conuertit. Certe preciũ earum debet restitui mulieri. nec debent diuidi inter eaꝫ z maritum. nã z si thesaurũ inuenisset maritus in fundo dotali eũ nõ diuideret cum muliere. quod sequitur planũ est. Auia.

h ¶ Restitui. vt. ff. eo. l. de diuisione.

i ¶ Cedue. i. que succise renascũtur. vt. j. de vbo. sig. l. silua.

k ¶ Germinales. que a cespite aliarũ nascũtur fulte z dense: vt granũ nascitur. que als dicũt pedamẽta. vt. ff. de vsufruc. l. silua. z est als germinales: als germinales. z idem est sensus.

‡ Sequitẽa bar. bal. aret. alex. pau. z Jaſ.

* Ista dilucidat bar. sed plꝰ bal. et Imo.

l ¶ Si minus. i. si non sunt cedue.

m ¶ Denetebitur. vroti actiõe de dote. ‡ vt. j. eo. si marito. ¶. fin. z. ff. de iure dot. l. si er lapidicinis. vel lege ‡ aquilia. vt. ff. ad. l. aquil. l. si seruus. ferũ. ¶. si maritus. z cũ fuerit culpa nibil lucratur. vt. ff. de nego. gest. l. siue bereditaria. bic aũt nisi ad necessitatẽ sicut fructuario licet. vt. ff. de vsufru. l. arboribus.

n ¶ Precium. si culpa viri defecit esse: vel quia distraxit. vel in vtilitatẽ suam conuertit. Azo.

o ¶ Thesaurus. qd boc sit, dic vt. j. de acq. re. do. l. nunq̃. ¶. thesaurus.

p ¶ In alieno. Boc est contra nos qui dicimus maritum dominum rei dotalis esse. vt. ff. de iure dot. l. ci post. ¶. l dotẽ. Sed dic q̃ dictio quasi notat vitium. non autem est expressiuus veritatis. Vel bic alieno scilicet spe. sic. j. e. l. si cõstante. ¶. si maritus. z hoc not. C. de iure do. l. in rebus. sed si est vir: ergo totus thesaurus debet esse suus. vt. C. de thesau. l. j. libro. x. et instituta de rerum diui. ¶. thesaurus. sed certe z fundus est viri z tamen restituit. nam z vir non retinet nisi fructum. nam non incremẽtum alluuionis. vt. ff. de iur. do. l. iij. Item ancilla dotalis est viri z tamẽ partum non retinet vir. vt. C. de rei vxo. actio. l. j. ¶. itaq. fit ergo suus: sed restituit vt bone fidei possef. qui facit fructus suos: sed restituit extantes. vt. C. de rei vendi. l. certum est. et facit. j. de acquiren. rerum domi. l. si is. et de iure fisci. l. non intelligitur. ¶. fina. et. ff. de vsufru. l. si absente. ¶. fina.

† Lõcor. si ádnuent fit et reddidistis rapuistis. Et glo. in ¶. si qd l. ueniſti. ibi: si qs iuenit thesaurum. xliij. q. v.

q ¶ Si vir. ¶ Casus. Vir inuenit in fundo dotali marmoreas lapidicinas et excidit marmora ita q̃ fecit fundum fructuosiorem: quia nũc potest ibi seminari bladum: sed tamen marmor excisum nõ fecit adbuc exportari de fundo solutum est postea matrimonium. queritur vtrum illa marmora debeant diuidi inter virum z vxorem pro illa parte anni qua durauit matrimonium. vel non durauit an sint mariti? Et dicitur q̃ mariti debeant esse: quia extrahendo marmora de fundo fecit eum fructuosiorem vt dixi. z quia non est in fructu marmor. Sed nũ quid expensa quam fecit in extrahendo marmore debet ei prestari vel restitui? Et dicitur q̃ sic. fm illos qui non habent in littera non. z hoc quando talia erant dicta marmora q̃ incisa non renascebantur. Sin autem sint talis nature vt renascantur vt sunt in gallia z asia. bene sunt loco fructuũ. ideoq; diuiduntur inter virum z vxorem. Alij habent in littera et impensa non est &c. et tunc dic q̃ impensa quam fecit in extrahendis marmoribus non est ei prestanda: quasi fecerit eam circa fructus cum marmora non sint fructus vt dictum est: sed est prestãda: quia fundum fructuosiorem fecit. Vel dic non est prestanda: scilicet als cum fundum non fecit fructuosiorem. sed in nostro casu sic. et vtrobicq; idem erit intellectus. Sed quid si maritus inuenit in fundo dotali cretifodinas vel argentifodinas aut vel arene: vel fodinas cuiuscunq; alterius materie vt salis? Certe iste sine dubio in fructu computari debent. ideo q̃ diuidi debent soluto matri. pro parte anni qua durauit matrimoniũ. Auianus.

r ¶ Si vir. distinguitur # aut renascitur z sic est fructus etiam viri z im pensa lapidicine ei restituitur/ aut non renascitur et non est fructus nec est viri: nec impẽsa ei restituitur. z in primo casu fit fundus melior: secũ do deterior.

Appiosaf p Bar. alex. z Jaſ.

s ¶ Et fundum fructuosiorem. quia plus ex lapidicina recipitur q̃ si coleretur. Accur.

t ¶ Mariti esse. z impensa facta i lapidicina queretida restituitur ei. vt ff. de iur. do. l. si. ibi ergo non tñ &c. sed si minus fructuosius fundus fie ret: nec marmor est fructus nec est viri. sed ipsum vel eius preciũ est dos: vt. ff. de iu. do. l. si ex lapidicinis. nec impensa restituitur ei. ‡ vt in. d. l. si. de fun. do. in pun. z bic subijcit z impensa &c. z sic mutat bic casum # et impensa &c. z subau. als quando fundus deterior est factus. nam cuz sit in culpa non debet ei impensa restitui. vt. ff. d. ti. ibi: si minus &c. at cum fructuosior. quia ad perpetuã vtilitatem agri refundit ur ei impensa. vt. ff. j. ti. j. l. iij. ¶. nos generaliter. sed si mulier nõ permittat viri rum accipere tenetur ad exhibendũ. vt. ff. de presc. pr. ver. l. permisisti. z. ff. de dona. l. qui sarum. Sed si non exemit seu tñ impensam fecit. tũc de dolo tenet. ‡ vt. ff. de dolo. l. si cum.

+ Quia talis ipsa nõ è vtilis mulieri fz bal. z Ba.

Idem tenet Barto. alex. z Jaſ. h pau. z. # Nihil est Bar.

u ¶ Prestanda. subau. als quãdo fundus deterior factus est.

v ¶ Quia nec in fructu. marmor nõ è fructus: sicut nec tbesaurus. nam vtrũq; semel remotum nõ renascitur. als secus vt subijcit: z est bona ratio: # quia nõ fuit vtilis impensa quãdo non renascitur que vtilis z ne cessaria restituit. vt. d. l. si. de fun. do. z est alia ratio: q̃ de fructib⁹ dz deduci nõ als. vt. j. e. l. ¶. impendia.

Sequit Bar.

x ¶ Talis sit, locus. f. vel lapidicina.

a ¶ Alterius. vt aurifodinarum vel salinarum. vt. ff. quod cuiusq; vniuersi. no. l. i.

b ¶ Habebūt. si tales materie ibi renascātur. vt. ff. de fun. do. l. fi. Azo. 2. ff. priori. 2 facit. ff. de cōtrahē. imp. l. in lege fundi.

¶ Interdum marito. ¶ Casus. Quattuor dicit. Primo q; quandoq; euenit q; solu. ma. de fructibus nibil retinet maritus. vel ita quando solutum est ma. fructibus pendentibus. mulier tamen cui restituit maritus fundū/cauet ei q; quando fructus colligent ipa dabit ei partem de ipsis habita ratione eius temporis quo matrimonius durauit. Secundo dicit. q; q̄cq; euenit q; marit⁹ retinet sibi omnes fruct⁹ et nibil dat mulieri. puta quia omnes fructus percepit 2 per totum annum durauit matrimoniū. Tertio dicit. q; quādoq; euenit q; maritus plus pcipit de fructibus q̄ debeat habere habita ratione temporis quo durauit matrimonium. 2 tunc debet id supplium mulieri restituere. 2 hoc quando non durauit per totum annus. 2 hunc tertium casum habuimus in pzin. huius. l. Quarto dicit. q; illi tres casus habent locum sine agatur de dote cū marito vel cum patre mariti. i. socero mulieris. siue cum hērede mariti vel cum berede soceri. Anna.

quales sūt in gallia: 2 i asia. Ḡz si cretisodine: vel argentifodine: vel aurivel cuiuslibet alteri⁹ materie fuerint vel arene/vtiq; ex fructu habebunturᵇ.

Si fundus restituitur pendētib⁹ fructibus mulier viro cauet. sed eis perceptis 2 matrimonio soluto post annum maritus nibil restituit: si infra annum fuerit dissolu tum restituitur pro rata: quod etiam ad socerum 2 eius heredes extenditur. Doc. d. Bar.

¶ Interdum marito de fructibus a muliere cauetur: 2 nibil retinet si fructibus stātibus⁵ fundū mulier recipiat. Interduz retinebit totuz marit⁹ 2 nibil restituet: id est si non plus⁶ erit q̄ pzo pzotione eum retinere oportet. Interdum vero reddet⁷ si plus percepit q̄ eum retinere oportet. Ea dez condictio erit etiam si cum socero⁸ vel cuz berede alterutri⁹ de dote agatur.

Impendia facta gratia querendoruz fructuum de fructibus deducuntur: cetera necessaria et vtilia repetuntur. Doc dicit

i ¶ Impēdia. i multis locis dicit de impēsis factis a viro: nūc audi que sūt impēse fructuū. de quib⁹ dixit. ff. co. l. fructus.

k ¶ Aut. scilicet esse.

l ¶ Impēsum est. 2 in alijs. vt. ff. de fun. instru. 2 instru. leg. l. instrumēta. 2. ff. ti. j. q6 dicitur. vt. ff. de pet. here. l. si a patre. §. pennul.

Bartolus.

¶ Impendia autem fructuū pcipiendorum causa ¶ Pompo. ait q6 in arādo/serendoq; agro impensum est: quodq; in tutelam edificiozuz egrūve seruum curandum: scilicet si ex edificio vel seruo fructus aliqui percipiebantur. Sz he impense non petentur cū matrius fructum totius anni retiet: quia ex fructibus prius impensis satisfaciendum est. ¶ Plane si no uam villam necessario extruxit: vel veteres totam fine culpa sua collapsam restituerit: eius impense erit petitio. Simile modo si pastinam instituit: he enim impense aut in res necessarias aut in vtiles cedūt: pariūt q; marito actionem.

Cōmodū lapidicinarum existentius in rebus tali pertinet ad maritum nisi aliud actum sit. b. d. Bar.

Paulus. Ler. ix.

Si fundus in dotem datus sit in quo lapis ceditur: la-

m ¶ In tutelas, id est tuitionem scilicet vt libērius inhabitetur 2 fructus pcipiātur. si autez ad perpetuam rei vtilitatez necessario vel vtiliter repetitur. vt. ff. statim. §. plane.

n ¶ Fructus. qui est idem q6 opa. vt. ff. de ope. ser. l. fructus.

o ¶ Sed he. facte: scilz in fructibus.

p ¶ Non petent. nō obst. l. de bo. aucto. iudi. pos. l. pretor. §. his verbis. q; non lucratur ‡ ibi creditor fructus. et ideo recuperat expensas. ‡ Idē bar. 2 pau.

q ¶ Anni. quia toto anno durauit mīmoniuz.

r ¶ Satisfaciendum est. nec enim fructus scilicet est nisi impēsa deducta. vt. ff. eodem. l. fructus. et ff. familie herciscun. l. si fundus. et. j. titu. j. l. iij. §. nos. et. j. eodem. l. in insulam. §. fructus. et. ff. de vsuris. l. quod in fructu. et. ff. de oper. ser. l. fi. Sed quid si vno anno plus impendit q̄ colle-

git: nunquid de secundo quo soluitur matrimonium deducet ante partem? Argu. q; sic. vt. ff. eodem. l. fructus. l fi. 2. ff. de peti. here. Quod si sumptum. Sed alij cōtra. # vt. j. titu. j. l. fi. 2 hic innuit: q6 magis placet. vt. j. ca. l. §. fi. # Istō plz bar. Jo. de limo. 2 pau.

s ¶ Villam. id est domūculam in rure gratia fructuuz. vt. j. de vbo. sig. l. fundi. Accur.

t ¶ Necessario. id est vtiliter. nec est enim necessaria impensa. vt. j. de verborum significa. impense. Vel dic necessariam fructibus non vero necessariam fundo. fm Joan. vt. j. de vsufruct. leg. l. generali. §. lucius. Accursius.

v ¶ Culpa sua. al's secus. vt. ff. ca. l. §. si fundū. ibi si minus 2c. 2. ff. de nego. gest. siue hereditaria. 2. j. de leg. i. l. domus. 2. l. seq.

x ¶ Petitio. sunt enim be impense rei non fructuus. vt. j. ti. j. l. iij.

y ¶ Marito actionem. mandati vel nego. gest. # vt. C. de rei vxo. actio. §. fed nec ob impensas. 2. j. titu. j. l. voluntarie. 2 tamen lucratur totum fructum. 2 sic est contra. j. eodem. l. in insulam. §. fructus. Sed ibi soluto matrimonio sunt perceptus. vl sic o + constante non tenebat ibi matrimonium. Item pastinam erpone id est plantationem arborum iurta flumen ne terra ruat. inde pastinario. vt. j. de verborū significa. l. impense. fed pactio dicitur locus vbi bestie pascuntur. vt. ff. de vsufru. l. si quis binas. in fine. # Qñ ipēse nō fuerūt facte de voluntate mulieris. pau. 2 Jmo. + Dñs bar. ꝑ. 2 Jmo.

Si fundus. ¶ Casus. Mulier dedit marito suo in dotem fundū in quo erant lapidicine. i. lapides qui incisi renascebantur: durauit matrimonium per totum annum: 2 postea solutum est. certe totuz commodum lapidicinarum debet ad maritum pertinere: quia fructus 2 hec vera sunt nisi fuerūt in cōcordia q; illud cōmodū non deberet lucrari maritus eo tēpore quo mulier dedit dotē. ¶ Ob in semēte. Marit⁹ feceit expensas in agro dotali seminādo. fecit similiter forte in vinea aptanda a que erat in eodem agro. solutum est postea matrimo. 2 non durauit: pone nisi per tertiam partem anni. vnde tertiam partem fructuum debet lucrari maritus 2 duas mulier. 2 de duabus partibus fructuum mulieris quas habet mulier ex vindemia/debet detrahere maritus expensas quas fecit in messes. vt dictū est. ff. s. eodez. fructus. 2 de parte fructuuz mulieris quam habet mulier ex vindemia debet detrahere mari tus expensam quam fecit in vinea. Sed pone q; nibil est collectū de fructibus messium: 2 ita non diuidunt nisi vindemiam. certe potest marit⁹ extrahere ante partem de vindemia expensas quas fecit in vindemia: 2 illas quas fecit in messe. 2 est ratio. quia cuz fundus est talis ex quo nō proueniunt nisi semel messes 2 semel vindemia totius anni dicit vnus esse fructus. Anna.

z ¶ Ceditur. in initio ‡ cū datur 2 sic non refert an renascatur ibi vl nō, sed si vir postea inciperet incidere: tūc distinguitur an renascat vel non. vt. ff. j. titu. j. l. si vir. fm. Azo Alij dicunt etiam q; hic distinguitur an predicto modo. pro quibus est q; hic dicit fructus. ‡ Iste primus intellectus gl. plus cet bar. ꝑ. 2 Ja.

Declarauerit

c ¶ Cautur. nuda cautione. + vt. C. de verbo. signi. l. fancimus. Argu. contra. j. eod. l. si constante. §. quotiens. Et cōtra vir cauet mulieri de pensione. vt. j. eo. l. si filio. §. fi. ‡ Idē bar. 2 Jas.

d ¶ Stantibus. id est pēdētibus, quia sunt pars fundi. vt. ff. de rei ven. l. fructus.

e ¶ Si nō plus. q; toto anno durauit matrimonium.

f ¶ Reddet. annua bima trima durauit matrimonium.

‡ Dic melio⁹ q; isto iure mobilia debēt imediate restitui. Barto. 2 Ja. # Et bene bar. 2 Jas. Et bene bar. ꝑ. 2 Jas. + Appios bal ꝑ Bar.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

pidicinarum cōmodum ad mari tum pertinere constat. Quia palam sit eo animo dedisse mulierez fundum: vt iste fructus ad maritum pertineat: nisi cōtrariam voluntatem in dote danda declarauerit[a] mulier.

☞ Impensa facta in certis fructib⁹ deducit ex alijs fructibus eiusdē anni ꝛ eiusdem fundi.b.d.Bar.

¶ Qđ in sementem erogat si nō respōderint messes ex vindemia[b] deducetur: quia toti⁹ anni vnus[c] fructus est.

☞ Mora mulieris in nō recipiēdo fundum dotalez facit maritum teneri de dolo dūtaxat: ꝛ de fructibus quos percepit. hoc dicit Bar. ꝛ Alexan.

Pomponius. Lex.x.

Si mora[d] per mulierem fuerit quominus dotem reciperet: dolum[e] malum dūtaxat in ea re: non etiam culpam[f] maritus prestare debet: ne facto[g] mulieris in perpetuum agruz eius[h] colere cogatur[i]: fructus tamen[k] qui per uenissent ad virum redduntur.

☞ Actio de dote profecticia ꝯsolidatur in patrem si filia fingatur decessisse in patris potestate: lȝ vere non esset tēpore mortis.b.d.Alexan.

a ¶ Declarauerit mulier. Sed videt hoc pactū non valere: vt.ʒ.de pac. do.l.iiij.in princi. quare dic hic maxime. Uel dic valere pactum qñ non renascitur ꝛ improprie dicitur fructus. Itē ꝛ quādo renascitur: ꝛ sic est fructus ꝛ valet pactum: qꝛ alia forte sunt in dote: ꝛ alius fruct⁹ eiusdem fundi: vt.d.l.iiij.ꝛ.C.de iure do.l.res quarum.

b ¶ Ex vindemia. eodem loco et anno collecta. vt luce.vt.ʒ.eod.l.proxi.§. item si messes anni.

c ¶ Annus. immo duo. vt ʒ.eo.l.diuortio.§. qđ in anno. q̄ est ʒ. Sol. vt ibi.

Si mora. ¶ Casus. Mulier dedit fundum in dotē facto diuortio: postea maritus voluit restituere fundū: mulier fuit in mora recipiendi: querit si interim fundus dotalis vel aliq̄ res in dotem data fieret deterior: an periculū ptineat ad maritum: Et dicit ꝙ non: nisi maritus fuerit i dolo vł lata culpa. Si aūt fuit i leui culpa vel leuissima: veluti qꝛ nō fecit laborari fundū vel coli non tenetur: Quis autē colere nō teneatur: si tamē inde fructus aliquo modo pcepit debet mulieri restituere. Uiuianus.

d ¶ Si mora. qđ est si mulieri fuerit oblata. ✠ vt C.de vsur.l.si per te. non dico ꝛ cōsignata: qꝛ forte res est q̄ nō pōt ꝯsignari vt equus: secus i pecunia sm quosdā: sed certe nec ibi est necesse consignari quin liberetur oblator si postea pereat pecunia sine dolo ꝛ culpa. vt.ī.de solu.l.qui decē.in princi. sicut et alia plura opat sola oblatio. vt no.C.de vsur.l.acceptā. Sed si queras an liberetur maritus ipso iure vel per exceptionē. dic vt.d.l.qui decem.no. Oblationez autem exigo: qꝛ dies in reddenda dote inest tacite. vt.C.de rei vxo.act. l.vnica.§.exactio. ꝛ ideo eo transacto videtur esse in mora: vt.C.de contrahen.sti.l.magnam.ꝛ.ʒ.de arbi.l.si cū dies.§.fi.ꝛ.C.de iure emphi. l.ij.in fi. vt ergo sua mora purget: debet secundo offerre. vt.ī.de verbo. obli.l.si seruum.§.sequitur. si vero dies nō inesset secus: ✠ qꝛ nō exigeretur oblatio. vt.ʒ.de actio.emp.l.ratio.§.mora. sed ecōtra interpellari debitor debet. vt.ʒ.de vsur.l.mora. (✠ Sequit Bar.pau. ꝛ Imol.) (✠ Immo idez in casu huius.l.sm Bar. Pau. imo. ꝛ Ias.)

e ¶ Dolum. qui preponderat culpe mulieris. vt.ʒ.ad.l.aquil. itē si obstetrix.§.fi.ꝛ.l.si putator. sed dolus cum dolo: culpa cum culpa cōpēsatur. vt ꝛ.ī.eo.l.viro.ꝛ.ʒ.de compen.l.si ambo.

f ¶ Culpam. scȝ leuem. lata eñ dolo cōparatur. ✠ vt.ʒ.si mē.fal.mo.di. l.i.§.lata.ꝛ.ʒ.deposi.l.qđ nerua. nisi in casu: vt.ī.ad.l.cor.de sica.l.in lege. Et in alio.insti.de suspec.tuto.§.suspectus. ꝛ hoc maxime propter moram mulieris. nā nec alr̃ tenet nisi de dolo. vt no.ī.eođ. si filiofa.§. maritum.ꝛ.l.si ꝯstante.§.si maritus. sm Azo. Sed certe ✠ imo de leui culpa. vt.ī.e.l.etiam.§.j.ꝛ.ʒ.de iure do.l.in rebus. Sed hic mora mulieris excusat a leui. vt.ʒ.de pericu. ꝛ commo. rei ven.l.illud.ꝛ.l.si per emptorem.ꝛ.ī.eo.l.semel. (✠ Idē bar. imo. ꝛ Ias.) (✠ Plȝ bar.)

g ¶ Ne facto. non factum vocat factū. qđ dic vt.ī.de regu.iur.l.qui non facit. Sed quid si maritus in faciendo cōmisit culpam leuem: vel leuissimam: Rñ. ✠ tenet. vt.ʒ.ad leg.aquil.l.in lege. ꝛ hic in non dando loqtur vel negligēdo. sed sm Ir. ꝙ nec tūc tenet cū res sue sint: que rō non est bona. vt.ī.eo.l.si constante.§.si maritus. erat tamē pro eo.ī.de acq. rerum domi.l.in bone fidei. (✠ Istud pcedit attēto iure nouo q̄ inspeto dominium rei dotalis ipo iure trāsfertur in ipsaz mulierē. nō autē pcedere pōt attēto iur ffoꝝ. sm bar.)

h ¶ Eius. scȝ mulieris.

i ¶ Cogatur. scȝ vir.

k ¶ Fructus tamen. lȝ colere non teneatur: si tñ colat reddet fructus: vt hic.ꝛ.ʒ.de vsur.l.videamus.ꝛ.ʒ.de here.vendi.l.venditor.ꝛ de rei vē. l.solum.§.meum.ꝛ de ꝯdi.fur.l.si seruus.§.boue. nam dolus esset non reddere eos. vt.ʒ.manda.l.si procuratorem.§.dolo.

Si ab hostibus. ¶ Casus. Titius pro filia sua quam in potestate habebat dedit dotem marito: filia predicta fuit capta ab hostib⁹ ꝛ sic exiuit de patria potestate primo ꝛ solutum fuit matrimonium inter eam ꝛ maritum suuz. postea decessit apud hostes existens: certe dos a patre profecta ad patrem redire debet: nam lȝ nupta non sit tempore mortis nec in patris potestate: tamē fingitur esse mortua tempore quo fuit capta: ꝛ illo tempore quo fuit capta erat nupta ꝛ in patris potestate: ergo fingitur decessisse in matrimonio et potestate patris: vnde non est mirum si dos debet redire ad patrem. ¶ Si vir. Maritus cū vxore fecit pactuȝ ꝙ si mulier in matrimonio predecederet lucraret dotem: postea maritus occidit eam nunquid lucrabitur maritus dotem iuxta pactū: Et dicitur ꝙ nō. nō enim debet lucrari ex eo vnde debet puniri: sed heres mulieris repetit eā a marito: ꝛ idem est econtra. si mulier occidit virū. Uiuianus.

Idem. Lex.xi.

Si ab hostibus capta filia q̄ nupta[l] erat: et dotez a patre profectaȝ habebat ibi decesserit: puto dicendū perinde obseruanda esse omnia ac si nupta decessisset: vt etiam si in potestate patris non fuerit: dos ab eo profecta ad eum reuerti debeat[m].

☞ Qui occidit vxorem non debet aliqd ex dote lucrari. Bar.

¶ Si vir vxorem suaȝ occiderit dotis actionem heredib⁹ vxoris dādā esse pculus ait: et recte. Nō eñ equū est virū ob facinus suum dotē sperare lucrifacere[n]. idēqȝ et econtrario statuendum[o] est.

☞ Mulieri repetenti dotē ꝛ fructus nō potest opponi exceptio ꝙ res in dotē data sit aliena.b.d.Alexan.

Idem. Lex.xij.

Si alienam rem sciens[p] mulier in dotē dederit reddenda[q] ei est quasi suā dedisset: et fructus quoqȝ[r] p portione anni quo diuortium factum est.

☞ Maritus habet beneficiū vt non cōdēnetur nisi inquantum facere pōt: qđ ad heredem nō porrigitur lȝ ad defensorē sic.b.d.Alexan.post Bar.

Ulpianus. Lex.xiij.

l ¶ Nupta. nec enim nupta erat captiuitate soluente matrimoniū. vt.ī. de capti.l.in bello.§.medio tempore.in fine.§. et ī.eo.l.si quis. sȝ propter fictionem leg.corne. fingitur mortua preambula hora captiuitatis: ꝛ sic vxor mortua est: vt.ī.de vulga.substi.l.lex corne. Sed hodie contra: quia non soluitur mr̃imoniuȝ per captiuitatē: vt i aut. de nupt.§.sed etiā captiuitatis. sed deportato altero cōiugum distinguitur: vt.C.de repu.l.i.scilȝ vtrum velit remanere in matrimonio vel non ille qui est in captiuitate.

m ¶ Debeat. si fuerat pactus nō alr̃ sm Ioan. lȝ quidā cōtra. vt no.ʒ.e.l. ij.§.j. et facit.ʒ.de iure dot.l.profecticia.§.fin. et de euic.l.pater. et.C.eo. l.dos. Uel dic h iure successionis: qꝛ pater ei successit. Uel verius loquitur eodē casu cum fuerat in potestate patris: sed tēpore mortis non: qꝛ serua hostium: qꝛ tñ fingitur ante mortua competit patri actio: ꝛ hoc si constat eam esse mortuaȝ: alr̃ expectatur: vt in.d.aut.

n ¶ Lucrifacere. dic ✠ ex pacto qđ fecerat de dote lucranda ✠ si ipsa precederet: ꝛ quod dicit occiderit: idē est si negligentia eius perijt: qꝛ medicum forte in ea curanda nō adhibuit: vel malū adhibuit: vt.ī.de his q. vt indi.l.iij.ꝛ.ʒ.de edil.edic.l.qđ si nolit.§.si mancipiū.ꝛ.ī.de lib.agn. l.necare.ꝛ.ī.ad sill.l.si quis in graui.§.si tamē. Uel dic ✠ secūdo casu qđ nō fecerat pactum de dote lucranda: sed volebat eaȝ lucrari ex potestate legis.C.de repu.l.consensu. ꝛ dicas tunc qđ occiderit eam in adulterio dep̄rehēsam qđ ei nō licet: lȝ patri sit licitū. vt.ī.de adulte.l.nec in ea.§. ideo.ꝛ.l.marito.ꝛ.l.si adulterium.§.imperatores.ꝛ de sic.l.i.in fi. Nec ob.ad sill.l.si quis in graui.§.si cuȝ. quia ignoscitur ei ad minorationē pene non vt in totū releuetur. vt in.d.l.i.de sic.ꝛ.d.§.imperatores. Itē no. hic ꝙ vnde debet quis puniri non debet lucrari. sic.ʒ.de nego.gest. l.siue hereditaria. (✠ Plȝ bar. pau. Imo. ꝛ Ias.hic.) (✠ Concor. extra de dona.inter virū ꝛ vxo.c. donatio. vł de pacto de lucrāda dote et donatione ppter nuptias ꝛc. ꝛ in glo. sup verbo. sicut dos.)

o ¶ Statuēdū est. vt vxor occidēs virū nō lucret donationē ppter nup. ex pacto. Sȝ arg.ʒ.C.de do.iter vi.ꝛ vxo.l.si maritus.in fi. ſȝ dic vt no. ibi. Additio. Dic ꝙ ibi nō erat certū delictū fuisse cōmissum sm Imo. (✠ Quilibet itellect⁹ gl. placet bar. Io.đ imol. ꝛ Ia.)

Si alienā. ¶ Casus. Mulier dedit marito in dotē fundū quē alienum esse sciebat mulier. postea so.est ma. iter eos. pone trāsactis quattuor mēsibus: ꝛ ita durauit mr̃imoniū per tertiā partē anni: nunc repetit mulier fundū ꝛ eius fructus pro ea parte anni qua non durauit mr̃imoniū: certe hñ audiēda est/ac si suū fundū i dotē dedisset. Uiuia.

p ¶ Si alienā rem sciens. subaudi etiā multo magis si ignorat: vt argu. C.de agri.ꝛ cen.l.si coloni.lib.xi.

q ¶ Reddēda. actione de dote agenti. secus ✠ si rei vē. vt.ʒ. de rei ven.l. solum.§.meum.ꝛ.C.de iur.do.l.in rebus.ꝛ argu.ʒ.de iur.do.pculus. ꝛ.ī.de do.cau.mor.l.si alienam.in prin.ꝛ.l.qui alienam.ꝛ.ʒ.de ꝯdi.ide. l.indebiti.§.sed ꝛ si nummi.ꝛ de pigno.act.l.si rem.§.pe. Alij dicunt ✠ etiam per rei ven. vt no.C.de nō nu.pecu.l.i.ꝛ.ʒ.commo.l.ita. qđ non placet: vt ibi diximus. (✠ Idē bar. et Imol.) (✠ Et male bar. et imo.)

r ¶ Et fructus quoqȝ. scȝ reddēdi sunt. ad qđ.ʒ.de cōdi.fur.l.si seruus. §.boue. sed quid si concurrat verus dñs ꝛ mulier: Rñ. prefertur dominus. vt.ʒ.depositi.l.bona fides. Sed argu. cōtra.ʒ.nau.cau.sta.l.i.§. item pomponius. Sed respon. vt ibi. ✠ ꝛ facit.ʒ.si cer.peta.l.naȝ et si. ꝛ de publi.l.cum sponsus.ꝛ cōmo.l.cōmodare.ꝛ.C.de rei vxo.actio.l.i. §.sed ꝛ nouissimi.ꝛ.ʒ.pro soc.l.cum duobus.in fi.ꝛ.l.quod autem.ꝛ.l. quod enim.ꝛ.l.si igitur. (✠ Dic ꝙ ibi nō dñs habebat ius pignoris in re q̄ petebatur restitui sm Barto.)

[UNIVER]SIDAD DE HUELVA 2010

MAritū. ¶ Casus. Dicas casu vsq; ad.l.rei indicate.§.i. Et primo dicit q; solu. matri. si mulier conueniat virum ad dotem restituendam: maritus debet ei condēnari in ꝯtum facere potest. heres aūt extraneus mariti si cōueniatur a muliere: insolidum cōdemnatur. Et est rō: q; istud bñficiū q; datur marito q; 2dēnetur in ꝯtuz facere pōt nō in plus extinguit cū persona mariti. cū dicatur beneficiū psonale: sed secus ꝙ diuerim in heredem / extraneo mariti de bet esse in psona defensoris mariti cōmarito viuēte. ¶ Nā nō debet esse dete riotis condictionis defensor mariti ꝙ sit maritus. vnde sufficit si ꝓstet mulieri vel condēnetur mulieri in tantū inquātū maritus facere pōt. Sed qd si maritus faciat pactum cū vxore vt ipse maritus possit 2dēnari vltra quā facere possit? Certe nōva let pactum. ratione enim sue persone et reuerentie quaꝛ ei debet mulier habet ꝫ maritus. Sed quo tēpore spectabimus vtrū possit facere maritus vel non? ¶ Rñ. rei iudicate tēpore. Ainianus.

a ¶ Facere pōt. quod verbum expone+ vt not. ff. de regu. iur. l. in condēnatione. habita cōsideratione ne egeat fm qō potest viuere. vt. ff. ad legez falci. l. hereditatum. Itez hoc priuilegiū habet locum et si ḡcūqz alia actio intētatur ꝫ inter eos con stante matrimonio: non post. + vt. ff. de re iudi. l. non tm. ꝛ. l. fed hoc ita.

b ¶ Sed hoc berediti. fcilz extraneo. vt ꝛ. l. eo. l. rei. §. i. ꝛ. l. de re iudi. l. fciendū. sed suo sic. vt. ff. e. l. etiā. sic ecōtra. nec mulieris bereditī extraneo. vt. C. de priuil. do. l. i. ꝛ fa cit. C. eo. l. nec maritus. ꝛ de rei vxo. act. l. i. §. cum autem.

c ¶ Ala causa est defensoris. cū mandato vel sine. vt. ff. de re iudi. l. si cū procuratore. ꝛ subaudi ꝙ heredis. vt. ff. l. pri. vel etiā fideiussoris. + vt. ff. de re iudi. l. i. ꝛ si fideiussor. qz + heres vel fideiussor suo nosse conuenitur. vt. ff. mādati. l. papinianus. ꝛ. l. de dā. infec. l. qui bona. §. i. ꝛ. C. de fideiuss. mi. l. ij. §. si ar ꝛ. contra. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. quis aūt. Sed in his defensoribus secus qz non possunt plus gravari ꝙ dñs ꝓterꝙ in satisfdando. vt. ff. de pcura. l. fi minor. §. quomā. ꝛ. l. fed ꝛ de. §. defendere. ꝛ facit. ff. ꝓto socio. l. verum. ꝛ infra. de act. §. item si de dote. ff. de consti. pecu. l. qō si maritus.

d ¶ Extinguit. sic ꝛ pactū ꝓ personale qñqz. ꝛ qñqz aliter: vt. ff. de pact. l. si tibi decem. §. pactus. ꝛ. l. idem. §. i. Accurſius.

e ¶ Ala causa est defensoris. cū mandato vel sine. vt. ff. de re iudi. l. si cū procuratore. ꝛ subaudi ꝙ heredis. vt. ff. l. pri. vel etiā fideiussoris. + vt. ff. de re iudi. l. i. ꝛ si fideiussor. qz + heres vel fideiussor suo nosse conuenitur. vt. ff. mādati. l. papinianus. ꝛ. l. de dā. infec. l. qui bona. §. i. ꝛ. C. de fideiuss. mi. l. ij. §. si ar ꝛ. contra. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. quis aūt. Sed in his defensoribus secus qz non possunt plus gravari ꝙ dñs ꝓterꝙ in satisfdando. vt. ff. de pcura. l. fi minor. §. quomā. ꝛ. l. fed ꝛ de. §. defendere. ꝛ facit. ff. ꝓto socio. l. verum. ꝛ infra. de act. §. item si de dote. ff. de consti. pecu. l. qō si maritus.

f ¶ Negat. contra. C. de pac. l. penul. Solu. hic speciale. + Itē contra. ff. de re iudi. l. si conuenerit. Sol. + hic nōne personeest ꝓuilegiū: ibi facere actionis vel ꝓtractus/vt societatis. Item quid ecōtra si ille qui ſſo lidum erat conueniendus pacisc atur vt in ꝯtum facere possit dānetur: Rñ. valet. + vt. ff. de pac. l. si quis crediderit. Itē quid si soluto matrimonio fiat boc pactū. Rñ. nec tunc tenet fm Jr. per. l. istā. ꝛ pto eo. ff. de relig. l. qō si nulla. Sed cōtra videtur. + argu. ff. de pac. dota. l. licet. ꝛ. l. feq. Itē an ꝛ si iurēt? Rñ. nec tunc valet. + vt. ff. de pac. l. iurisgentium. §. ꝛ generaliter.

g ¶ Ei. Casus in. §. heredi mariti. Dicit est. ff. s. eo. l. maritū. q; extraneus heres mariti insolidū debet condēnari. nunc dicit de eodē: ꝛ dicit ꝙ si maritus in vita sua donauit quasdā res mulieri: ꝛ illas consumpsit mulier ꝛ tempore mortis maritus reuocauit donationem: ꝛ ita quia non est confirmata morte eius. ꝛ sic mulier remanet debitrix heredis mariti in estimatione rerum donatarum. Item ꝛ si aliquid amouit mulier viuente marito ꝛ matrimonio constante ꝛ illud cōsumpsit: ꝛ fic est debitrix in estimatione. Item ꝛ si expēsas fecit maritus in res dotales: ꝛ ipsa petit ab herede estimationem rerum dotaliū: vel q; estimatas dedit marito: vel q; maritus eas consumpsit poterit dicitus heres mariti ei opponere compensationem ex tribus dictis causis: fed ob malos mores mulieris non habet locū compensatio: quia non est necessaria: nam si propter suos malos mores solu. est matri. maritus lucratur dotem: ꝛ per cōsequens heres eius. ¶ Socero. Pone q; solu. matri. mulier agit de dote cū socero suo. i. cum patre mariti quōdam. certe nō debet condēnari socer: nisi in ꝯtum facere potest: q; habetur loco patris mulieris vel alteri? eius parētis qui parētes non possunt in plus condemnari. Sed pone q; maritus conuenit patrez mulieris ad dotem quam ei prōmisit ꝓ filia ꝛ certe debet simili? condēnari in quātum facere pōt ꝛ non in plus. Vel si conueniat marit? vxo. vt ei det dotē dzxor? 2dēnari in ꝯtum facere potest: ac si fuisset eius socia in aliqua negociatione. socij cū condēnantur inquātum facere possunt. ꝛ hoc vsq; ad. §. fi. l. seq. Ainianus.

h ¶ Rei indicate. subaudi etiam nam et tempus litis contestā. insp̄icit fm quosdam. Argumen. cō tra. s. de dona. inter virum et vxo. l. quod autē. et de nego. gest. l. litis. fi. cut ꝛ subaudit. s. de peti. bereū. l. si a patre. §. quo tempore. sed non placet Hugo. nisi dolo desisset possidere. vt. ſ. eo. l. etiaz. §. i. ꝛ facit. §. ꝓto ſo. l. verum. §. tempus.

b ¶ Bereditī extraneo. vt s. eo. l. maritum.

i ¶ Immo. quod est cum res amota desiit esse: quia tunc cōdicitur estimatio: vt. s. de cōdi. fur. l. in re. non autem ob res: vt dix im? s. l. diuortio. §. ob res. Also. ꝛ fic non ob. C. de rei vxo. act. l. i. §. taceat. qz ibi erat species. Vel boc corrigitur. Vel boc in berede: prima placet.

k ¶ Obligatus. ipso iure facta cōpensatione ab boie. non enim fit a iure nisi in malefic? ꝛ vel negligentijs. vt. s. de cōpen. l. si quid. ꝛ. l. qō labeo. ꝛ. l. si ambo. ꝛ no. in summa de compensa. Also.

l ¶ Morum. repete ob.

m ¶ Non habet. fcz heres cōpensationē. nā aut vir per hoc eā non reiecit/ꝛ nō licet heredi hoc exercitare. vt ar. C. de reuo. dona. l. fi. in fine. aut reiecit qō potuit ure antiquo: ꝛ fic lucrat dotē in totū ꝛ cōtra cōpensationem: fed bodie non pōt reuocare: dos ꝓ boc lucrifieri: vt. C. de rei vxo. act. l. i. §. taceat. ꝛ de repu. l. fi. §. fi. Heres cōertionēmorum nō bz in vxore de functi.

n ¶ Socero. fcz patri viri.

o ¶ Uia parentis. fcz naturalis. ꝛ est ratio: quia cum vxor vna caro sit cum marito: ꝛ maritus sit in potestate soceri ꝛ vxor quoqz esse videtur: fed nō est: qz qui nascuntur patris ꝛc. iſtitu. de legiti. agna. tus. §. at qui per. vere tamē vxor tua in fui ꝛ veri patris est potestate: vt. C. de condi. infer. l. si vxor. Vxor vna caro est cū marito.

p ¶ Socer. ſ. pater viri qui non minus nurui ꝙ filio in pluribus bz necesse ꝓuidere. Also. vt. s. fami. hercisc. l. si filia. §. si filius. in fi. §.

q ¶ Ex diuerso. Casus in hac. l. fruit positus in casu. ſ. ceden. vsq; ad §. si in indicio. ¶ Si in indicio. Dicit est in. l. maritum. q; maritus debet condēnari inquātum facere pōt ꝛ non in plus ꝙ mulier agit de dote ꝛtra eum. modo ponamus ꝙ inder 2dēnairet ei insolidus per iuris ignorantiā: certe nihilominus bz excep. vt nō mandet contra eū sententia executioni nisi inquātum facere potest. Ainianus.

r ¶ Ex diuerso si socer. fcz pater mulieris.

¶ Hoc iustū esse. Hic neratius sibi cōtradicit. vt. ſ. de re iudi. l. sicut. in fi. Sed hic constante matrimonio. ibi eo soluto. vt subijcit in. l. seq. fz et eo soluto subdistinguit. vt. s. de iure do. l. penul. agit autē vir eo soluto vt lucret do. ex pacto. vt. C. si dos ꝓtante matri. l. i. extraneo aut bonor non habet. vt. s. de iure do. l. penul.

s ¶ Ex ꝓmissione. mariti vel alterius fm. Bl. imo sua: bz exceptionem vt dānetur inquātum facere pōt. vt. ſ. de re iudi. l. non tantum. in fine.

t ¶ Fuerit. in aliqua negociatione. vt. ſ. de re iudica. l. sunt. ꝛ. l. nō tātum. nam ꝛ hec est socia diuine ꝛ humane domus. vt. C. de cri. expi. bereditī. aduersus. ꝛ. s. de ri. nup. l. i.

v ¶ Ciuili. ꝛ naturali. vt. s. de pac. l. i. §. adeo.

Insolidum.

† Facit ca. ij. cus glo. i. extra de auct. et vsu pal. vbi ꝓbibet papa archiepiscō modare pallium: q; vt pallio ē ꝓ uilegiū ꝓsonale qō ꝓsonā non egre ditur.

† Concor. glo. ij. post pri. l. c. i. extra de bona. inter virū ꝛ vxo.

† Cōcor. c. vl. glo. vl. in fiñ. extra de pactis.

+ Idē bar.

‡ Si habuit ostium cōstāte mri monio. non alias fm bar. ꝛ Jmol.

‡ Immo / diūm habuit ostium cōstāte mri monio. fm bar. ꝛ imo.

‡ Quelibet placet bar.

‡ Ista ratio plz bar.

‡ Quia cōuentio est ꝓ bono mores Bar. et Jmol.

‡ Dic melius q; hic tō non valet cōuentio: q; ꝛ bonos mores q; rō ibi non militat. fm Bar.

‡ Et bene Bar.

+ Ita placet bar.

‡ Etias de iure canoni co Bart. et Jmol.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

Exceptio qñq; post sentēt̄iam opponit.

a ¶ Insolidum.non expresso errore in sua.alioqn ipso iure nulla esset: vt.C.quādo pronō.nō est necesse.l.ij.&.j.de re iudi.l.pñes.2.l.cū platio. Item not.bic speciale exceptionem opponi post sententiam,quod dic vt no.ā.ad macedo.l.tametsi.

b ¶ Doli.que est odiosa.vnde si soluisset non repeteret,secus si soluerit ante sniam:qz tunc tutus exceptio. fauorabili soluit.z sic repetit:vt.ā. de condi.indebi.l.qui excepționem.ff.

¶ Tiam. ¶ Casus. Nō soluz maritus dz ꝺēnari inꝑtū facere pōt z non in plus/ ſz etiā heres eius q nō est extra neus imo suus est filius siue ex ea muliere de cui? dote agitur siue ex alia.

¶ Licet in dotalibus. Maritus conuenitur a muliere de dote solu. matri.dicebat maritus:ego debeo condēnari inꝑtuz facere possum et non vltra. dicit mulier iudici. dñe ꝺēnetis eā ſsolidū: quia culpa sua dfiit posse facere: qz tota die ibat p tabernas et malo modo expendit bona sua.queri tur quid iuris sit:dicit iu risconſul,qz circa res dotales bene tenetur maritus prestare dolū z culpā: sed in rebus,ꝓpriis nō est erigenda culpa ab eo.i.non dz ꝑpter boc ꝺēnari ſsolidū qz bona sua dissipauit sua culpa.q̄uis autē non teneatur de culpa in suis rebus vt dictū est/ tñ si ſz mulierē in alo ꝛcepit dolum z solūmodo ꝓpter eā fraudandaꝫ bona sua dissipauit/ bene imputat ei vt ꝺēnē insolidū:vñ dicit offili?:qr si ob culpā mariti res dotales iterūſsent: quia dolum adhibuit vt muliert non posset satisfieri et ipse marit? als non est soluendo: ita dānabor ac si dolo eius factū esset quominus facere possit. si aūt dolus mariti abſit circa interitum rei dotalis:nō tenet nisi ad cedēdū mulieri ac.ſz illū qui rē furripuerit dotalē vel nānum in ea dederit. Ciuianus.

+ Repto: bak cōit ſz doc.hic.

c ¶ Etiā filios. Idem dici potest z si sint nati ex alio mſrimonio: z est ſpeciale in bis:vt.ſ.eo.l.maritū. Ide in priuilegio cōpetēti tāl ꝑsonali q̄ in hypothecis:vt filijs mulieris deſ nō extraneo heredi:vt.C.q po. in pig.ba.l.fi.ſ.exceptis.z.C.de priui.do.l.i. sicut z in ecclīastica empbiteosi:vt in auf.de nō alie.ſ.emphiteosim.col.ij.sic z in feudis:vt l cōſti.feu.ti.de succef.feu.c.i.sic z.j.ad treb.l.ex facto.ſ.fi.z.ſ. qō cum eo.l.ſed z ſi.ſ.ſoli.z.j.de ope.li.l.vt iurisſurandi.ſ.fi.z.l. si operarum.

d ¶ Culpam.sed z culpā leuem etiā z diligentiā quā in rebus suis adhibet.vt.ſ.de iure do.l.in rebus. Bug.etiā si conuenerit in contrarium: vt.ſ.de pac.dota.l.pomponius.

e ¶ Preſtet.in dotalibus.

f ¶ Cum tamen queritur.vt ob boc fiat minoris condēnatio.

g ¶ Dolus.circa res suas non dico dotales.

h ¶ Culpa.vt ei noceat quomin? illā exceptionē habeat.Bug.z est ad boc.ſ.de pe.here.l.ſi qd possessor.ſ.sicut aūt.z ad.l.aquil.l.legis.z.C. māda.l.in re.Sz ar.ſ.ſ.de edi.l.edicti.l.ediles.ſ.pedius.z.l. cū autē.ſ. fi.z.ſ.de tribu.l.illud.ſ.ſz si mercē.ſz boc est ꝓ.Jtē argu.ſ.ſ.de bis q sunt sui vel alie.iur.l.j.ſ.fi. Additio. Dic q ibi er qualitate facti presumebat dolose agere qō nō licet:maxime in re inalata z in fuo.facit.l.i.j. ad.l.coz.de fic.z.C.de iniur.l.si nō ꝙuiti.z.l.j.ſ.de doli excep.ſm.B.

i ¶ Quāꝫ.in ꝓpriis.

k ¶ Quelibet alium.queritur ergo cui fit dolus.sic.j.qui.er cau.in pos. ea.l.sulcinius.ſ.q̄ si aduersus.z.ſ.illud.z.j.vt in pos.le.l.is cui.ſ.dolum.z.j.vt bo.rap.l.ij.ſ.homines.z ad.l.coz.de fal.l.filius.ſ.fin. Sed arg.ꝙra.j.de bis q̄ in frau.cre.l.ait ꝓtor.ſ. illud. Additio. Dic q ibi loquitur de dolo debitoris q est minus culpabilis:qz de euitandis muneribus tractat,arg.l.fulcinius.ſ.sed illud.j.q.er cau.in pos.ea,bic ꝙ dolo.

de dolo eius in quē est facta alienatio qui de acquisitione cum alterius iniuria contendit.Ar.l.fi.ſ.licentia.C.de iur.delibe.ſm Bar.bic.

l ¶ Offilius.bic circa dotales.

m ¶ Soluendo esset.qz credebat als esse soluendo z non erat.

n ¶ Factum esset.in suis.

fit. Ceterum ſi circa interituz rei dotalis dolus malus z culpa mariti abſit actiones solas quas eo nomine quasi marit? habet prestandas mulieri ꝑ veluti furti vel damni iniurie.

¶ Si pendēte iudicio expirat ius agentis/expirat iudicium.Alexan.

Ulpianus. Lex.xx.

Sj mulier diuerterit:z iudicio de dote cōstato reuersa fuerit in matrimonium:reintegrato matrimonio expirat iudiciū q̄:z oīa in statu ꝓstino manent.

¶ Si mulieri ꝙstante matrimonio dos soluitur ex iusta causa vel etiā maritus nomine mulieris in causas iustas expendit: eatenus actio de dote perimit.b.d.cuz.l. sequen.Alexan.

Paulus. Lex.xxi.

Quamuis mulier nō in hoc accipiat ꝙstante matrimonio dotem vt eā alienum soluat r aut predia idonea emat s:ſz vt liberis ex alio viro egentibus aut fratribus aut parentibus cōsulere:t:vel vt eos ex hostibus redimere:quia iusta z honesta causa est: non videtur male accipere:z ideo recte ei soluitur u. Jdq; et in filiafamilias obseruatur v.

Ulpianus. Lex.xxij.

Sed et ſi ideo x maritus ex dote expendit vt a latronibus redimeret necessarias mulieri ꝑsonas:vel vt mulier ex vinculis vendicet de necessarijs suis aliquem : reputatur ei id quod

o ¶ Ceterū.in dotalibus.

p ¶ Mulieri. Contra furem z damnū dantem:est enim gñale in oībus qui ideo tenentur:qz habent actionem:vt.ā.de pecu.l. quod debetur. Jtem cuz actio.l.aquil. deſ bero.vt ſ.ad .l. aquiliam.l. item mela.ſ.legis. apparet ḥ marituz cui datur esse dominum rei dotalis:z facit.C.de iure do.l.6 bis. Jtem no. ex predictis q vbi in suis tantum committitur dolus debet cōmitti contra vroꝛez: vbi in dotalibus non oportet committi in ꝓpriis. sed sufficit qualitercunqz sit factus non soluendo vir.

Sj mlier. ¶ Casus. Mulier a marito diuertit et cepit postea agere contra eum ad repetendam dotem:anteq̄ ferretur sentētia redijt ad maritum:certe iudicium super dote institutuz expirat. Ciuianus.

q ¶ Judicium. hoc cum erat sui iuris:vel in potestate patris sed eius consensu reuersa est:als contra.C.de nup.l. si vt proponis. Jtem boc cū dos soli et restituenda erat vl ei z patri:secus si alij extraneo.vt.ſ.de iure dot. l.stipulatio de dote. et .j. eodē.l.in insulā.ſ.finali. Jtem si reuersa est incontinenti intelligit idē matrimonium : si interuallo duo. Argumē.ſ. de ritu nuptia.l.plerꝙz.et .j.de regu.iur.l.quicquid. Jtem bene ꝙordat.ſ.de iure do.l.si mulier.et.l. diuus seuerus.z.l.post diuortium. Bar.z.j.ti.ij.l.fi.

Quamuis. ¶ Casus. Dec lex ponit quoſdā casus in quibus maritus potest restituere mulieri dotem constante matrimonio : si vult ipsa mulier et maritus. Primus casus est si mulier dedit vt ipsa mulier soluat creditori suo illud quod ei debet. Secundus casus est si mulier ipsa vult emere ex pecunia dotali predia idonea z in dotem con stituere. Tertius est si ipsa vult conſulere filijs suis egētibus quos habuit ex alio viro:vel etiam parentibus suis. Quartus est si vult filios suos vel parentes ab hostibus redimere: quia capti erant: et ista habent locum non solum si dicta vroꝛ est in potestate patris sed etiam si non est. Ciuianus.

r ¶ Soluat. quodlicet vt.ſ.de iure do.l.fi.

s ¶ Emat.z in dotem ꝙertat:vt z in ea.l.z.l.mutius.ſ.manente.et.l. ita constante.

t ¶ Soluitur.et ideo ei postea actio denegatur.vt.j.eo.l.si cum dotem. ſ.j.Accurſius.

v ¶ Obseruatur.vt ei recte soluatur in preiudiciū patris z contingat liberatio:vt.j.eo.l.si cum dotem.ſ.i.

Sed z si. Loco casus ponit quoſdā alios casus in quibus ipse maritus potest expendere dotem vel partem dotis nedū vroꝛi dare vt expendat. Primus si expendit causa redimēdi aliquos necessarios vroꝛis siue consanguineos captos a latronibus:puta ab erroarijs mutinensibus:vel vt extrahat de turri malpagorum aliquem de ꝙsanguineis. Tertius est si expendat in patrem mulieris pauperem:in omnibus enim istis casibus si mulier vel pater eius repetat ab eo soluto matrimonio dotem potest habere exceꝑ. pro ea parte dotis quam expēdit cum actio de dote bone fidei sit. Ciuianus.

x ¶ Sed et si ideo. supra loquitur cum mulier expendit sibi solutam dotem.bic quando vir.

a ¶ Parte. scilicet actio dotis euanescit.
b ¶ In iudiçium. scilicet socerum.
c ¶ Bone fidei. nam ꝛ boc est bone fidei: vt. C. de rei vxo. actio. l. ſ. ſ. ſ3 non ignoramus. ego permittitur iudici estimare ex bono ꝛ equo quid debet restitui: in quo ꝛ illud continetur: vt si quid inuicem actoꝛes prestare oportet eo compensato l reliquo damnetur reus: vt institu. de act. ſ. ti bone fidei. Item quare non ipso iure liberatur: vt. ſ. l. pꝛi⁹ Responsum non soluit mulieri vt ibi.

† Cõcoꝛ. c. per vbas. ſ. do. inter vi. vxoꝛē. ibi: vt de parte honesti lucri dicꝫ vir onera possit mꝫmodo nisi sustenta re. Et gl. in ver. honesti lucri. ibi: ſ cõuertat ea in focletatē honestā vel aliqđ commerciū.

d ¶ Maxime. idem ergo et si sine voluntate: si tamen ratum habeat: quia ratibabitio comparatur mandato et retrotrahit: vt. C. ad macedo. l. fina. ꝛ. ff. de neg. gest. l. si pupilli. ſ. item queꝛit. et sic pōt dici q̄ maxime supabundat. sic. C. de ma. esta. l. fi. ſ. i. sed forte idem ꝛ si non habeat ratum: q̄ pro rato debet haberi: vt j. de tu. ꝛta. distra. l. i. ſ. ſ3 nonnullos. ꝛ. ff. de nego. gest. l. pomponius scribit. Item no. bic specialia: aliter enim non contingit liberatio: imo speciem donationis obtinet soluto. i. redditio dotis: vt. C. si dos constan. matri. l. j. quãdoq; tamē ex igitur dos constante matrimonio. vt not. ff. eo. l. y. in prin.

Sꝫ cũ dotē. ¶ Cal⁹. ¶ Pater. p filia quã babebat in potestate dedit dotē marito ꝛ incontinenti stipulatus fuit a marito dotem sibi restitui si matrimonium solueretur morte inter eum maritum ꝛ filiam ipsius dotem dantis. postea solu. est marti. diuortio. certe nō babebit pater actio. de dote: immo filia. idem si stipulatus est sibi restitui dotem solu. matri. per diuoꝛtium: ꝛ postea solutum fuit per mortem: ꝛ q̄d dixi in patre/idem est in extraneo dotem donante. Aiuianus.

e ¶ Extraneus. ſ3 ziungat: tamen in respō. diuersum est. sic. ff. de pecu. l. icet. ſ. fi filius.
f ¶ Diuoꝛtium. scꝫ tantum. Azo.
g ¶ In mortem. scꝫ tantum.
h ¶ Mulieri. indistincte: nisi fraudē cõmittat: vt. ff. ti. j. l. fi filia. in alteꝛo nullo modo si in traditione vel incontinenti extraneus vel pater fit stipulatus: vt. j. eo. l. quotiens. si vero pactum simpler apponat: sigdē ab extraneo idē: vt. C. de rei vxo. ac. ſ. accedit. Si vo a patre nil valet: vt. C. de iure do. l. auia. Azo. ꝛ est ratio vt ibi. Item q̄ bic dicit est verum nisi casus omissus similis sit expresso: vt. ff. de condi. ob causam. l. fi extraneus. que est contra. Sed bec sol. nō placet: q̄ necibi casus omissus similis est expresso. sed sol. vt ibi. Item no. q̄ pactum factum in casu mortis valet per ingressum monasterij. ✠ vt. C. de episco. ꝛ clerꝛ. l. deo nobis. secus si deportetur: vt. j. de verb. obli. l. ex ea. ſ. pe. l3 fit arg. contra. ff. pro foc. l. actione. ſ. publicatione. ꝛ. j. de bo. poſ. cõtratab. l. i. in fi. Item facit ad banc. l. j. de lib. ꝛ poſtbu. l. cõmodissime. ꝛ. ff. de do. inter virum ꝛ vxoꝛ. l. sed si moꝛs. ꝛ. ff. de pac. do. l. pacta conuenta. ꝛ. j. de sol. l. quero. Sed arg. contra. C. de postbu. here. iſtitu. l. fi. Item oppoquare in casu omisso nō est cōmunis dotis actio patri ꝛ filie: vt. ff. eo. l. ij. ſ. i. ꝛ de vſur. l. si filia tus. l. fi. siue pater ante stipulationē numeret siue poſt: Rñ. q̄ dicta numeratio vel datio quandocūq; facta fit: vide tur fieri causa implende stipulationis: vt. j. de noua. l. cum enim. Itez eligendo vnū expresse videtur alij renunciare: vt argu. C. de procura. l. maritus. Alij dicunt in emācipata loqui quod non placet: q̄ nil addeꝛet: cum ad ipsam esset pater extraneus q̄ esse non debet: vt. j. de leg. j. si quando. Alij dicūt esse mulieri vna cũ patre: sed in alium casum soli patri ꝛ suis heredibus. prima placet.

i ¶ Actionem. hoc dic vt. ff. eo. l. iij. in fi. M.
¶ Si post solutum. ¶ Casus. ¶ Pater dedit dotem pro filia quam in potestate habebat: postea solutum est matrimonium ꝛ inter eam ꝛ maritum suum ꝛ exegit filia dotem a marito ꝛ eam baratauit. certe ad dotem potest agere pater contra maritum vt dotem sibi patri soluat. Sed quid si maritus soluat mulieri predicte dotem: ꝛ ipsa non baratauit sed dedit forte secundo marito: certe non aget amplius pater 2tra maritum/nec etiam heres patris. Aiuianus.

k ¶ Voluntatem. que expressa exigitur: vt. ff. de procu. l. filiussa. ſ. innitus. sed secus contra. vt. ff. e. l. ij. ſ. voluntatem.
l ¶ Exactam. a sponte soluente: sola enim non agit: vt. ff. eo. l. ij. ſ. j.
m ¶ Cõsumat. nō in rem patris: als secus. vt. ff. e. l. iij. in fi. M.
n ¶ Superest. patet ergo q̄ non habentur ãsi duo rei stipulandi: q̄ tunc filie solui posset: vt. ff. de pac. l. si vn⁹. Azo. Sz an aget adiuncta sibi persona filie: Rñ. sic: vt. ff. eo. l. ij. ſ. sed vtrū. Vel ibi in pmissione: h in solutiõe facta fm quosdam. Sed an cogēt pater iteꝛū dotare: Ar. q̄ sic. C. de do. promiſ. l. fin. ꝛ in aut. de equa. do. ſ. q̄ vo. colla. vij. ſ3 quidam contra.
o ¶ Et ex iustis causis. q̄ sunt. ff. eo. l. q̄uis. ꝛ. l. sequen. ꝛ de iure do. l. mutuo. ſ. i. Sz quid si amisit solutā iusta ex causa: videtur non soluta: vt argu. ff. de in rem ver. l. q̄ si seruus. ſ. sed ꝛ si mutua. Econtra q̄ sic: vt. ff. de ꝛerci. l. j. ſ. vnde querit offilius. Sed primus veꝛius: quia ex quo perdidit perditure est solutuꝫ at bic exigit duo: scꝫ non perditure ꝛ ex iusta causa. Accursius.
p ¶ Actio. quia quod legitime ab initio factum est ꝛc. vt. C. de admi. tu. l. fancimus.

q ¶ Patre. primo ꝛ secundo casu.
r ¶ Aget. vt. C. de rei vxo. act. l. vnica. ſ. ꝛ boc ex rei.
s ¶ Mulier. vt. ff. e. l. ij. ſ. j. in fi. ꝛ. ſ. interim.
t ¶ Si mulier. ¶ Casus. So. ma. inter virū ꝛ vxoꝛē repetijt mulier dotē a viro: dixit maritus/ego nō habeo nunc ad manus denarios sed ego faciā q̄ talis cāpsoꝛ tibi eos pmittet aio nouādi: ꝛ in veritate bic maritus sciebat cāpsoꝛē non esse soluēdo: mulier dixit/placet mibi: facta fuit nouatio pdicto modo: mulier nibil postea ꝛsequi a cāpsoꝛe: certe oꝛ bic q̄ remanet et actio dotis contra maritum. Aiuianus.
¶ Manebit. imo ꝛtra. ff. mā. l. inter. ſ. abesse. Solu. bic fauoꝛe dotis vel decepta fuit: bic dolo delegātis: vt ibi dꝫ. Itē opponit: q̄ videt dari de dolo actio fm. M. vt. C. de trāsac. l. sub ꝑtꝛu. sed fauoꝛe eius datur actio dotis: q̄ ppetua ꝛ vsuraria: vt. C. de rei vxo. act. ff. cũ aūt. vñi. exactio aūt. q̄d nō ē i actiõe de dolo: vt. C. de dolo. l. fi. ff. cũ fit extincta ea quō intēdit: Rñ. restitutio daf ex clausula generali: vt. ff. eo. l. ij. ſ. fi. Vel dic verius spāle est vt nō habeat pꝛo extincta. arg. ff. e. l. j. ꝛ fa cit. ff. de mino. l. patri. ſ. pe. ꝛ ad velle. l. q̄uis. ſ. quotiens. ꝛ. ff. si cõuenerit. Itē q̄d si ꝓstan. matri. fiat bmõi nouatio: Rñ. tūc minus valet: q̄ nec soluti potest: vt. C. si dos ꝓstan. matri. l. i. ꝛ q̄ nec nata est actio ante fm quosdā: q̄d aliꝫ nō placet: vt. j. de manu. l. seruum dotalē. sed dic vt no. j. de bo. dam. l. sed si alia. in fi. ꝛ facit. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. fi.
¶ Si pater. ¶ Casus. ¶ Pater dedit dotem pro filia quam in potestate habebat: postea so. ff. ma. inter eam ꝛ maritū suum: vnde actio dotis est cõis patris ꝛ filie: vt. ff. eo. l. ij. ſ. q̄ si in patris. ꝛ vnus fine alio non potest eā intentare. ¶ Pater nō attento boc egit ꝛtra maritū ad dotem absente filia sua: ꝛ ita euenit de facto q̄ nō satisfecit marito pater q̄ filia habet ratū sicut ꝺz habere ꝛ sicut ꝺz facere: vt. ff. e. l. ij. in fi. postea decessit pater. ꝛ videns q̄ male fecerat instituit filiam sibi heredē: vel dedit ei ita magnū legatū sicut erat dos quā exegerat a marito: mulier reuersa est ꝛ vult agere ꝛtra maritū ad dotē: nūquid pōt: certe nō debet ei cõputari nec cõpensari in dotē illud q̄d pater ei reliquit. nam statim cū pater filie reliquit illud q̄d dixi lucratus fuit dotem quam exegerat a marito: vnde maritus a filia amplius iquietari non pōt quasi ipe maritus dederit mulieri illud q̄d pater reliquit eidem mulieri. Aiuianus.
v ¶ Et si. id est ¶ quis.
x ¶ Satisdatio. quā debuit subire: vt. ff. eo. l. ij. ſ. fi. ꝛ de procura. l. non solum. ſ. si de dote. M.
y ¶ Tantum acceperit. est ergo ratio: quia ex qua persona ꝛc. vt. ff. de pig. act. l. solutum. ſ. solutam. ꝛ. j. de regu. iur. l. ex qua persona. quod

admitto

¶ Pactū in caſ. ꝺz mortis factum valet.
✠ Concoꝛ. ter. cũ glo. l. c. fi. de stamona. et in clemſi. ꝛ tbi card. et. eo. ti.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

admitto si habuit vltra falcidiā ꝯtum ẽt dos: vt.ſ.ad.l.falci.l. pater filiam.in prin.attende tamē de qua falcidia habet queſtio: vt ibi no.eſt ↄ alia ratio ſm.Ř.q: vbi aliud non liquet potius ſoluere ꝙ donare pſes eſt verſimile: ne preſtatione duplici heredem velit onerare: vt.ſ.de leg. ij.cum pater.ꝙ.qui dotale.ꝛ.l.lucius.ꝛ.l.titia.ſ.qui inuita.ꝛ arg.ẽ.e. l.non ſolū. in fi.ꝛ.l.ſi pf. ꝛ.ſ.de do.ptele.l.vj.ſ.i.ꝛ l.penul.ꝛ.ſ.e.l. dotem. et in auc. de equa. do.ſ. ꝙ vero.col.vij.et .C. de rei ven.l. cum a matre. Sed eſt contra .C. de rei vꝛo. actio.ſ.ſciendum. Sol. hic pater voluit eam eſſe contentā altero.ibi non. vel ibi vir hic pater legauit. Itez nō erat ibi exacta. Itē contra.ſ.de leg.j. l.huiuſmodi .ſ. ꝙ ſeruꝰ. Sol.ſm Joā.hic ꝑpter legitimum patris exercitiū ꝛ virilem eius portionem: alſ vtrūq;. Vel ibi debitus cepit eſſe poſt teſtamentum/hic ante.

† Cōcor.c. er ſſis. extra de pig. ibi cuz mulieribus fanor multus in recuperā dis dotiꝫ debeatur. ꝛ glo. ſup ꝛ malefic⁹. circa fiñ.

a ¶ Lucroꝝ. prima facie alio non attēto: vt .C. cōmunia de leg.l.i.ſ. ꝛ hec diſpoſuimuſ. Vel hic attento commodo domini ꝛ ſumptu litis: vt.ſ. dele ga.iij.l.iij.ſ. ſi rem.

¶ Si pīi. ¶ Caſus. Qui dā romanus dedit dotez alij romano ꝓ filia ſua quam in poteſtate habebat: poſtea fuit relegat⁹: et ita oportuit eum exire ciuitatez: poſtea fuit ſol. ma. filie mulier petit dotem a marito et vult cauere ꝙ pater habebit ratam hanc petitionez certe bñ debet ei ſoluere matrius. Viuianus.

b ¶ Non licet. quia relegatus eſt: vt.ſ.de capi. dimi.l.amiſſione .ſ. qui deficiunt. vel dānatus ẽt cā que ignominia afficit: ꝛ ſic rome habitare non licet: vt.ſ. de his qui no.infa.l.ij.ſ.qui ignominie. in fi.ꝛ.ſ.de re mili.l.milites.ſ.miſſionum.

c ¶ Oportet. miſi pater per nūcium vel per epiſtolā ↄdicat: vt.ſ.de pcu. l.pōponius.ſ.ſi.fm Azo.ꝛ.Bꝰ. Sed contra puto, nā ibi alterius nole agebat cōiunctus: hic ſuo agit filia: vnde ꝛ procuratorē ordinare pōt: vt.ſ. de pcu.l.filius.ſ.ſed puto.ꝛ ſic etiam eſt.ſ.ꝓtori.ſ.nec obſtat: qꝛ ſatisfat: qꝛ ecōtra pater agens ſatisfat ſi filia eſt abſens ꝓpter communem actionis: vt.ſ.eo.l.ij.ſ.ſi.

¶ Eo autem tēpore. ¶ Caſus. Pater dedit ꝓ filia dotem quam habebat in poteſtate ſolu.ma. vult pater agere de dote contra maritus.tu ſcis ꝙ non poteſt hoc facere ſine voluntate ꝛ conſenſu filie: vt.ſ.eo.l.ij. ſ.ſi. Sed quando debet filia ↄſentire vel contradicere: Rñ. tēpore quo lis conteſtatur: vnde ſi filia videns patrem dare libellum marito: ꝛ non contradixit vel expreſſe ↄſentit. tempore autem lit. cōteſt, venit coꝛā iudice ꝛ expreſſe contradixit diſtīg. aut habet iuſtam cauſam cōtradicendi: ꝛ ſic non habet pater poteſtatē agendi: iuſta autē cā eſſet: ſi pater eꝫ ita turpis ꝛ malus eſt vt iuſte poſſit timeri ne exactas per ſe dotem conſumat: ꝛ hoc allegabat filia coꝛā iudice. ꝛ in eo etiā caſu iudex ex officio ſuo debet facere dotem ſequeſtrari ita ꝙ nec pater eam exigat nec barat⁹: nec filia penitus excludit patrem a iure qō in ea dote habet. ſi autez non habet iuſtam cauſam cōtradicendi filia: puta ꝙ pater eſt vir ꝓbate: filia autē leuis mulier eſt: vel nimis iuuenis: vel nimis adhuc diligit maritum quondam/qui tamen non meretur: ꝙ miſit ei mulieri repudium: ꝛ tunc debet dari patri actio. Sed qd ſi mulier nō venit coꝛā iudice cum pater ibi eſt: ſed mittit dicendo iudici per cameram ſuaz ꝙ pater eſt talis ꝙ cito conſumeret dotem: ꝛ ꝙ verecūdatur venire coram iudice cum eſt ibi pater. allegatura ꝙ pater ſit turpis perſona. certe extunc debet inquirere iudex vtrum habeat filia iuſtam cām ↄtradicendi vel non. i. vtrū ſit talis perſona vt mittat dicendo filia iudici alſ non. ꝛ ita aut denegari patri actionem aut non. Viuianus.

d ¶ Eo autem tempore. Sic ↄtinuatur.ẽ.eo.l.ij. dictū eſt ꝙ filia dꝫ pri ag:nti de dote ↄſentire: hic dicit quo tempore act.ſm quoſdam.Bꝰ.

e ¶ Si filia.i.qꝛ voluntas filie debet interuenire.

f ¶ Mutauerit. Arg.ꝙ quis pōt penitere ante lit. conteſt. ſic ꝛ.ẽ.de rei ven.l.is qui ſe.et de iuriſdi.om.iu.l.ſi cōuenerit.ꝛ.ſ.de ꝓb. obli.l.ſi qs ſtipulatus.ꝛ hec eſt ratio: qꝛ adhuc videt res integra + ꝛ re ſi tegra reuocatur mandatum: vt inſtitu. man.ſ. recte.ꝛ.ẽ.de pcura.l.ante litem.et argu.in auc.de litig.ſ. vero apud iudicem initium. col.vij.ꝛ.j. iudic. ſol.ſi ante, mod.ſtant.argu.cōtraria ſignata.ſ.de optio.lega.l.apud aufidium.ꝛ de leg.j.l. bmōi. ſ. ſi ſtichus. qꝛs hic mutet voluntatē non fit condictio viri deterior in aliquo nec aliquod dānum ideo ſentit: ſed ibi ſecus eſt vt ibi no.Ⓑ. hec enim voluntas non eſt illicita vt ibi: ſed nec obligatoria: alſ ſecus: vt.C.de act. ꝛ oblig.l.ſicut. Itē quod hic dicit accipe et ſi causam mutande volūtatis habuit: vt.ſ.eo.l.dotem.

† Penitere ante litem ↄteſt.licet. + Concor. tex.cū glo. in.c.i. extra de ſib. obli. de q̄ per lāfrā. de oſſa. in ca. qm̄ ↄ. ſ. citaroes. extra de ꝓbatio.

g ¶ Pater. ex primo con ſenſu.

h ¶ Si tam.i.valde.

i ¶ Filie. querela patris ꝓ dote nō admiſſa: ſed eius curatori agenti copia non denegata: vel in ſubſidiū filie actione ſeruata: vt.ſ. ea.l.ſ. ſi ſoluto.ꝛ de tuto.ꝛ cur. da.abhus.l.bis.ſ. nec dubitet. Azo. Alij dicunt dotem ſequeſtrandā: vt argu.ſ. ea.l.ſ.ſi vero.

k ¶ Cogatur. nec repꝛobat qꝛ ſcit agi a patre. ꝛ no. ꝙ innuit hic dan cogendam vel datis pignoribus: vel forte ſatis eſt ſi nō contradicat: vt.ſ.eo. l.ij.ſ.ſi.

l ¶ Per abſentiam. non ꝓpter ipſo ꝙ eſt abſens: ſcz vt ſola abſentia contradictionē inducat: tūc enim pater ſatiſdando ageret: vt.ſ.eo.l.ij.ſ.ſi. ſed expreſſim cōtradicit qꝛ eſt abſens: nam ſi eſſet preſens timens verbera forte non ↄtradiceret. Azo. Alij dicunt ꝙ ſola abſentiam videbatur contradicere.

m ¶ Iuuenis. i. nimium credula: vt dicit. Azo.

n ¶ Nimia. i. nimis diligit maritū qui non meruit diligi tantū. Azo. idē ꝛ ſi mereret: ꝛ ſic ſubaudi maxime. Sed aly cōtra. argu. j. de dona. l. filiusfamiliae. ſ. i. ꝛ. C. de ſacroſan. eccle. l. iubemus. ſ. i.

¶ Si maritus. ¶ Caſus. Pone ꝙ mulier cōſtante mſmonio cepit furere: dicit ꝙ ipſa non pōt mittere viro libellū repudii. Sed nunqd maritus pōt ei furioſe libellū mittere? Diſtinguit: aut furor nō eſt perpetuus: vel eſt perpetuus: ſed tñ ſuſtineri pōt per illos q̄ morant in domo mariti/ꝛ p maritū: ꝛ tūc non pōt repudiari mulier p maritū. alſ ſic. i. ſi eſt in furore ſeuiſſimo. Sed qd ſi eſt in ꝑdicto ſeuiſſimo furore mulier ꝛ maritus nō vult eā repudiare: ſed tñ non curat de ea/imo pmittit eam facere vituperiū: tunc officio iudicis continet vt ↄſtringat maritū mulieri ꝓſtare alimēta ſm dotis quātitatē: ꝛ vt faciat eā curari ꝑ medicos. Itē ſi dotē diſſipat maritus dꝫ idē inde eā facere ſequeſtrari: ita q̄ mulier poſſit inde ali. Itē quid ſi maritus fecerat cū muliere pactuꝫ de dote lucranda ſi ipſa in mſmonio decederet: certe nō videt mortua q̄ tūs furere inceperit: ſed ꝛ expectari mos naturalis: ꝛ qō dixi in mulie effectu furioſa ꝛ marito ſane mentis: idem eſt ecōtra. Viuianus.

o ¶ Mittere. ad repudiandum.

p ¶ Non poſſe. ẽ.de diuoꝛ.l.iulianus.

q ¶ Qui tamen. ſcs furor.

r ¶ Herēdus eſt. nā nō ꝑjcit lapides + neccaliqd mali facit ſtātibꝰ ſecū.

s ¶ Sciente. id eſt boc ſciat.

t ¶ Culpa. amittit ergo vir donationē vt vxor dotē: vt.C. de diuoꝛ.l.cōſenſu. ſ. hoc niſi. ꝛ. ſ. virum etiam. Azo.

u ¶ Fortuitis. vel ꝑſperis: vt.C.de nup.l.ſi. Sed arg. ſ.C. de dona. inter virum ꝛ vxo.l.res. ꝛ facit .ẽ. de his q̄ ſunt ſui vel alieni iur.l.patre.

Additio. Dic ꝙ hoc nō eſt delictū ſed infortunitū: vnde allegat ꝙ coniunx dꝫ eſſe particeps pene ſi fortuitū: nō pene delicti ſm bar. poſt Bꝰ.

x ¶ Participem eſſe. quia vnum corpus ꝛ vna anima ſunt. Ⓑ. ad quod ẽ. de ritu nup.l.j.

* Iſta gl. facit ad ꝓbationē fortoris ꝛ maxime qñ dicit/nec aliqd mali facit ſtātibus secum: qꝛ ſi ꝑjcer. ꝛ laꝑidet ad ſuſtutelam. nō dicit furioſus. vt ꝛ ludo. rom. in fing. ſuis in ver. furioſus de quo vide glo. in ca. gōſalꝺ. xvij. q. ij. ꝛ c. j. xij. diſt. Lāfrā. plene in ca. eſſi ẽ. alſalſum. ſ. teſtiū depoſitiōes prędicta. cū ſequen. extra de ꝓba.

a ¶ Propter leuitiam furoris. subau. vult virimere. Accursius.
b ¶ Licentia. fic. C. de cura. fur. io. l. iiij. sed hodie hec causa non numerata tur inter ceteras: z fic esset dānum. C. de repu. l. consensu.
c ¶ Cognati. nominatiui casus: non gentiui. Azo.
d ¶ Scām dotis quātitatem. maxime subaudi. alioquin si nulla dos est non tenetur maritus aliā menta prestare vxori. Bal. qō est falsum. argu. ff. de relig. z sump. fu. l. q; si nulla. Ité vir iure canonico excōmunicaretur.
e ¶ Dissipare. scilicet matritum.
f ¶ Sequestrari. pōt hic notari casus in quo dos repetitur constante matrimonio. vt no. ff. de. l. ij. in pn. Item dic speciale de sequestratione: nas regulariter prohibetur: vt. C. de pbi. sequest. pe. l. j. z alia silia no. vt ibi dixi.
g ¶ Familia. al's filia.
h ¶ Huius. Ista v. respicit qō dixit. ff. si maritus. in prin.
i ¶ Patres. vt ff. de diuort. l. iulianus.
¶ Si soluto. ¶ Casus. Pater dedit dotē p filia sua in ptāte constituta. et postea cepit furere pater/ vel capt' fuit ab hostib' postea solu. est ma. certe curator: patris nō repetere dotem a marito volūtate filie. aut si pat nō hz curatorē z aget filia satisfaciendo marito. q; pf cuz fuerit factus sane mentis vel ab hostibus redierit ratum habebit. Ainia.
k ¶ Furiosus sit. secus qñ pater sapit et filia fuerit furiosa: tunc enim repetit pater: nec cauet filiaz ratam habituram: hz cauet ea absente: vt. ff. eo. l. ij. §. fi. Azo. z facit. j. de iniur. l. sed si vnius. §. filio. z vide. ff. d. l. ij. §. fi.
l ¶ Ab hostibus. facit. ff. de ri. nup. l. si filius.
m ¶ Transgrediamur.
¶ Casus. Dictus est. ff. l. y. cui dek actio de dote. nūc dicit. ptra quē: z aut marit' erat fui iuris aut in potestate pris. si erat sui iuris vel fuit data sibi dos siue alij pro eo semp ipse tenetur. si autez erat in potestate pris. aut fuit data dos patri eius / aut sibi. si patri fuo fuit data/ ipse pater tenetur insolidum z nō filius: nisi mot tuo pre fit heres eius. si autem filio data fuit aut iussu pris; aut nō. si iussu pris data fuit filio pater tenetur insolidum. si autem sine iussu patris tenetur de peculio. Ainianus.
n ¶ Ex voluntate mariti. q; nihil iteresset mihi vel alij soluatur volūtate mea: vt z. ff. de iure do. l. etiā si alij. z. C. de solu. l. nihil. z de pign. act. l. solutū. §. solutā. fallit. ff. de sol. l. fugitiuus. Ité videos gerere qō per aliū gero: vt z. ff. de admi. tu. l. ita aūt. §. gessisse. fallit. C. de tbefau. l. j. lib. xii. ver. in alienis. z. ff. de vi et vi arma. l. cū fundum. §. quesitum.
o ¶ Iuri eius. i. potestati: puta filio vel seruo.
p ¶ Maritus. supradicta habent locum quādo maritus erat sui iuris: nunc quando erat in potestate patris.
q ¶ Socero. id patri viri.
r ¶ Absolute. distingue tñ an z̄ platione eius volēs tñ illā sibi obligare dederit vel solum maritus; vel vtrūq; vt si vel vterq; vel alter tñ teneat: vt alās subdistingue solemus: vt. ff. de nego. gest. l. si pupilli. §. j.
s ¶ Sufficit. immo qñq; non sufficit: puta si res dotales extant: vel pf in eis dolū cōmisit: vt. ff. de pec. l. in bone fidei. Item si nō est soluta dos q̄ fuit promissa a muliere: qz a tota obligatione dz eam liberare socer: vt eo. titu. l. depositi. §. j.
t ¶ Dānandū. ff. patrez.
v ¶ Si autē socero. id est suo nōie tñ non alieno.
x ¶ Exteriti heres. h autem q; sit heres actor pbat: vt. C. si mimor se ab here. absti. l. j. et de iure delibe. l. i.
¶ Si mulier. ¶ Casus. Titia dedit dotē sempronio Ficto cū eo matrimonio de fctō z putauit valere mīmontū qō nō valebat: eo q; suus maritus seruꝰ est gaij: z ipsa puta uit eū esse liberū (mīmonū aūt nō valet ter liberam mulierē z seruū: vt. l auf. de nup. §. si vero decretū.) postea illud mīmoniū; de facto exīstens solutū fuit: nūc mulier repetit dotē illius qui accepit in virū quasi liber eēt cū esset seruus. veniūt etiā alij creditores qui volūt agere ff dñm eiusdē serui de pec. nunqd habebit ff mulier ptiulegiū ff alios creditores ac si vere matrimoniū fuisset: certe sic. ff si pdictus seruus saligd dño debebat ff dñm mulier ptiulegiū nō habebit nisi in duob' casib'. Pdīmus est qñ res q̄s dedit in quasi dotē dicto seruo extant apud dñm. Scōs est qñ res ex pecunia q̄si dotali empte extāt apud dñm. Sz pone q; in eam quasi dotē expensum est aliqd vt. lr vel necessario p dictū seruū: certe tāditi retinebit dñs dicti serui res in q̄si dotes datas q̄diu expense restituantur. cum. l. seq. Ainianus.
y ¶ Seruus ecti. q; difficile pōt nasci liber hō a seruo z c. vt. ff. de zbē. emp. l. q. z facit. ff. de pac. l. in personā. §. q pecuniam.
z ¶ Quasi ptiulegiū. bene dicit q̄si: q; nullus magistratus est vere: hz z tuber nūi: vt i aut. de nup. §. si vo decretū est. z. ff. §. si vo ab initio. z. §. hoc autē. z. ff. §. si vo ipse. col. iij.
a Actione. nā dabit q̄dictio ob cām de peculio: vt. ff. de q̄d. cau. da. l. j. q; actio de dote dari non pōt cū nō sit dos quenō pōt esse sine mīmonio: sed matrimoniū sic sine dote: vt. C. de dona. ante nup. l. fi. in prin. z ita habebit ptiulegiū inter personales actiones: sed etiā tacitā hypothecam dicā eā habere etiā ptiulegiatā: vt no. j. de ptule. credi. l. ij. in fi. ff. z facit. ff. de iure do. l. si sponsa. z. C. e. l. si ignorans.
b ¶ Mulier. vt z. ff. de pecu. l. ex facto. ff.
c ¶ Date sunt. i. exīstunt: vt sit tertium adiacens. sic ponitur. j. de leg. j. l. cum res. ij. rñ. z ff̄m hoc puncta date sunt.

Comparate sunt.

Dotis sequestratio qñq; permittitur.

Liber homo a suo difficulter nascitur.

† Cōcor. c. nullus iudicum. §. qō si fecerit. z gl. in ff. sequestratus. extra de fo. cōpe. facit ad ff gl. f ver. iopia. c. p vras litteras. extra de dona. in ter vi. z vx.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a Comparate sunt. id est existit: vt modo diximꝰ facit ad hoc. ff. de donatio. inter virum ⁊ vxo. l. vxori marito. ⁊ de iure do. l. reo. ⁊. j. de admi. tuto. l. circa.

b Quasi ⁊ he ꝛc. ⁊ vere sunt dotales: vt. ff. de iure do. l. ita. sed hoc nō admittoꝫ quia illud est cum tenet matrimonium: ⁊ ita est dos: hic non: ⁊ ideo dicit quasi. vt ⁊. ff. dicit quasi priuileg. Itez secus vbi matrimonium esset verum: qꝫ tunc etiaꝫ in his rebus que non erant prefertur ceteris. ff. vt. C. qui po. in pig. habe. l. fi.

c Si quid. Impēsum est. a seruo vel domino ad perpetuā vtilitatem rei non fructuum gratia tm̄. alioquin contra. vt. ff. ad. l. duumvirio. §. impendia.

d Seruabitur. quasi loco pignoris. sic ⁊. j. de acq renda possessione. l. si qs rem. in fine. Aliud autez est in vera dote q̄ ob eam causam non differt solue: vt. C. de rei vxo. actio. §. sed nec ob impensas. ⁊. j. de dote prelē. l. dote. non autem dicas q̄ hic cotrigatur. Itē nec dicitur hic q̄ fiat cōpensatio que de quantitate ad speciez locum non habet: vt. ff. de pigno. actio. l. si conuenerit. in prin.

Si constante. Titia dedit dotem seio marito suo. maritus incboat male vti substantia sua: queritur vtrum constante etiā matrimonio mulier contra eum posset agere ad dotem: Et dicitur q̄ sic: si mulier viderit eum ita male vti: et ita male vsum circa substantiam suam: q̄ si satisfaciat aliis creditoribus non possit satisfieri mulieri. Viuianus.

* Limitabis hanc. l. qñ vult dicere q̄ dos a marito patu pere repeti possit. et. l. vbi adhuc. C. de in. do. per. in. l. si is a. j. vt in pos. lega. sc̄y vt nō p̄cedat si ab initio ⁊ tpe dotis date fuisset marit⁹ pauper. vt plene per bal. i allegvbi adhuc. col. v. ijs ibi Bar. discre pare videa tur.

e Unde. id est a quo tempore.

f Dotis. ⁊ by potbece pro dote.

g Mariti. Quid in socero si ipse vergat ad inopiā ⁊ receperit dotez: Dic qdem vel alibi nō expressitur: misi de marito vergente ad inopiā: ⁊ als generaliter prohibetur agi cōstante matrimonio: vt. C. de pscrip. xxx. anno. l. cū notissimi. §. illud. puto tamē idem in socero qō in marito seruari: q̄ eadem ratio equitatis interuenit. f. vt mulieri consulatur: vt. C. ad le. fal. l. fi. Item quid si maritus ⁊ socer tenentur: a alter tm̄ ad inopiam vergat: Respon. fm̄ bae. ll. non posse agi constante m̄rimonio: q̄ vtriuscꝫ vel alterius bona sufficiunt: ⁊ ideo non agitur: vt hic. Sed bodie agef q̄ negari non potest cepisse male geri res pro dote a stricta. Item quid si non mulier: sed pater eius velit agere: Rñ. idem cū ⁊ ipse teneatur eā dem̄o dotare: vt. C. de rei vxo. act. l. j. ⁊ auf. sed q̄uis. Item quid si extraneus dedit pro muliere: ⁊ est sibi pactus: Videtur pactus in casu soluti matrimonij tm̄: vt. ff. de iure do. l. post diuortium. Item iam non esset vnde alter entur ipsa ⁊ vir ⁊ filij: qō est quando ei redditur: vt. C. de iure do. l. vbi. in fi. petet ergo mulier quasi in hūc casum non sit pactus: vt. C. de rei vxo. ac. §. accedit. Itez nec est hic casus ꝛeddende dotis omnino cū adhuc seruiat oneribus matrimonij. Item quid si alius recipit dotē ⁊ se obligauit qō fieri potest: vt. C. de do. cau. l. fi: Rñ. idem: qꝫ eadem equitas.

h Non sufficere. vt creditoribus ⁊ mulieri satisfiat. satisfieri tamē mulieri pōt: als si demū cum nil haberet debet agi: nullum esset legis consilium: ⁊ sic nō obstat. C. de iure do. l. vbi. vbi plene poterat satisfieri. bodie vō mor. cū incipit male vti: vt in auf. de equali. do. §. illud. coll. viij. Item dic facultates. i. bona. sic. ff. de iure do. l. siue generalis. vt tamen cum temperamento quasi facilitas: vt insti. de act. §. ité si de dote. ⁊ adde quod no. C. de iure do. l. vbi.

Casum po i nit.

i Agat. pro dote quā socer recepit. Et dic casum q̄ mulier dedit dotē socero: qui postea cōstante matrimonio obijt filio exheredato aliis heredibus institutis/ante tamen q̄ adiret hereditas solutum est m̄rimonium: queritur an mulier possit agere contra heredes soceri pro dote: Et dic q̄ non: sed demus adita hereditate incipit agere posse: nec ergo contra eam currit prescriptio: vt. C. de prescrip. xxx. an. l. cum notissimi. §. illud. ⁊ de an. excep. l. j. in fi. contra maritum autē non pōt agere: q̄ non fuit ei dos data: nec successit ei cui fuit data ꝫ adhuc constante matrimonio posset filius eam petere act. fami. herciscun. directa. si est heres cum aliis als vtili. vt. j. de dote prelē. l. ij. §. fi tamē hic dotē. Sunt enim quedam que filios sequuntur mortuo patre etiam si heredes nō sint: vt. ff. famil. herciscun. l. si maritus. ⁊. l. si filia. §. j. sed. R. dicit hūc §. loqui cum adhuc constabat matrimonium: et propter inopiam maritꝰ volebat mulier dotem repetere/quod non placet: quia aut maritus receperat dotem: ⁊ tunc quare diceret aliquid de adita hereditate: aut socer: ⁊ tunc ꝓpter lopiā mariti: nec plus nec minus: quando autem nascit actio de dote hic non dicitur. sed dixi. j. de bo. dam. l. v. in fin. ⁊ facit. j. de dote prelega. l. ij. §. p contrarium. et. §. idem inliannis. et plenius. C. de iure do. l. in rebus. §. omnis autem. Accursius.

Quotiens. Casus. Mulier dedit dotem marito: ⁊ promisit ei maritus q̄ si folueretur matrimonium inter eos q̄ tēpore diuortij daret mulieri fideiussorem de dote restituenda: solutum est postea mat. petit mulier fideiussorē: maritus non potest ei dare. certe debet ei condemnari maritus vt incontinenti restituat ei dotem: sed tamē in tanto minus debet condemnari quantum posset capere commodum quod habuisset ex dote maritus si satis dedisset ⁊ dotem non statim restituisset: ex quo primus annus (vt iura dicunt) debere fieri restitutionem rerum mobilium: vt. C. de rei vxo. actio. §. exactio. Sed quid si maritus non vult satisdare cum posset: certe debet ꝺdemnari insolidum incontinenti: nec ꝓdictum commodum deducit. Sed quid si sententia fuit lata ꝯtra maritum vt restituat incontinenti deducto cōmodo: quia dare fideiussorem non potuit: ⁊ vult soluere incontinenti sicut cōdemnatus est: mulier autem dicit: ego volo expectare annum potius q̄ remittā tibi istud/commodum: certe non est audienda: ⁊ bec vera sunt siue dos erat periculo mari siue non. i. siue fuit data est̄ mata siue non. Viuianus.

k De solutione. faciēda insolidum si ad meliorem fortunam peruenerit: vt. C. de rei vxo. ac. l. vnica. §. cum autē. in fine. fm̄ quosdam: quod non placet: quia huic casui non potest littera adaptari: quia ibi non est certum tempus: ⁊ quia commodum medij tēporis tunc estimari non potest: dic ergo de solutione faciēda annua bima trima die. Vel dic bodie infra annum in rebus inobilibus: vt. C. de rei vxo. act. l. i. §. exactio. ⁊ sic dices tempus certum statutum a lege. Vel dic pacto ꝫ trabentium. vt. ff. de pac. do. l. de die. l. attilicinus. ⁊ bec est ratio q̄ satisdet: q̄ iudicium est bone fidei: vt institu. de act. §. fuerat. ⁊. C. de rei vxo. actio. l. §. sed et si non ignoramus. et sic p̄standa: vt. ff. de iudi. l. in omnibus. Item contra boc. C. ne fideiuſ. do. den. l. j. ⁊. ij. Sed bic soluto m̄rimonio ibi constante.

l Mela ait. qō infra corrigitur fm̄. R. per illud: qō quidem ꝛc. ff. boc falsum est omnino: q̄ sic non puniretur cōtumacia cum vtrobiꝫ fieret deductio: qō est falsum: vt. j. de colla. bo. l. j. §. si cum duobus.

m Absoluat. ab obseruatione iudicij.

n Condēnet. quando scz satisdare non potest.

o Usitatum est. id est in vsu habetur: vt. j. de vsuca. l. ij. ⁊ tunc magis ponitur comparatiue non electiue: quia frequentius contingit satisdationem ex inopia non p̄stari q̄ ex malicia eam denegari: et ideo dicit magis. M.

p Nec ferenda. q: non tm̄ gratia mulieris sed etiā viri est introductū: scilicet vt repraesentetur pecunia: ⁊ fiat deductio p̄sente ⁊ volente marito. pro quo est. j. de lega. ij. si ita relictum. §. pegasus. ⁊ de verb. oblig. eum qui kalendis. §. quotiens. Vel dic verius bic loqui cū iam erat lata sententia contra maritum: ⁊ facta deductio volente muliere: nō ergo potest mutare voluntatem: vt bic. ff. ⁊. C. eo. l. fi cū dotem. §. eo tempore. et j. de ver. obli. l. si quis ita stipulatus. patet ex p̄dictis q̄ aut satisdatur aut differt solutio dotis/aut non satisdatur cum possit: ⁊ condemnatur statim insolidum/aut nō potest: ⁊ fit condēnatio ⁊ deductio: in quo est contra. ff. manda. l. si tibi mādauero. ij. rñ. Solu. Speciale in dote. vel dic vt ibi. Item facit. C. de preci. impera. offe. l. vniuersa. Sed arg. cōtra. C. qui bo. cede. pos. l. fi. Additio Solue istud cōtrarium fm̄ quod dixit. ff. ibi. Vel dic verius ꝛc. fm̄ Bar.

a ¶ Siue autē mariti.qñ est estimata:alꝫ cōtra.vt.ſ.eo.l. estimate.ꝛ.ſ. de iure do.l.plerūq;. Itē qñ sunt in p̄titate:vt.ſ. de iure do.l. res. Itē quando per pactum:vt.ſ. de pac.dota.l.quamuis.

b ¶ Legitimo tempore.qñ est aliud olim:aliud hodie:vt.ſ.proti.§.

c ¶ Si vir.¶Caſus. Mulier dedit in dotē marito seruos:postea volūtate mulieris eos manumisit maritus:et ipsoꝰ eis aliquid nomine operarū:ꝛ postea ſo. est ma. vnde ex tat casus repetē de dotis:nunquid potest mulier petere a marito q̄ p̄stet sibi illud qđ habuit a liberto marit⁹ nomine operaꝝ:vel ſi aliqđ sperat habere marit⁹ de bereditate dicti liberti vt ex obligatione operum: nūngd dz cauere mulieri ſe ei restituturuꝫ. Et certe disting. vtrum mulier voluit donare seruos ma rito:ꝛ donauit vt eos manumitteret:ꝛ tunc nō tenetur de p̄dictis maritus mulieri:aut negocii fuit gestum inter vxorē ꝛ maritum:q̄ mulier mandauit viro vt manumitteret seruos dotales:ꝛ tūc tenetur. Ciuianus.

Siue autem marit⁹ siue vxoris periculo dos fuerit:nihilominus legitim⁹ tempore debet ſolui maritus.

¶ Vir tenetur restituere quicquid habet vel habere sperat a liberto dotali: niſi alo donandi vel cōpensandi sibi pmiſſum fuerit manumittere.hoc dicit Bar.

¶ Si vir voluntate mulieris seruos dotales manumiserit:siq̄dem donare eꝫ mulier voluit:nec de operis libertatis causa impositis eis p̄stādis tenebit.¶ Si negociū inter eos gestū est:vtiq; tenebit vt officio iudicis cauea restituturuꝫ se mulieri quicqđ ad cum ex bonis liberti : vel ex obligatione peruenisset.

☞ In bono sufficit maritum esse talem in rebus dotalibus qualem in suis: ſecus in malo.

¶ Si marit⁹ ſciens in seruos dotales fuerit⁹ : videndum est an de hoc possit conueniri⁹ : ꝛ siquidem tm̄ in seruos vxoris ſciens fuerit constat eum teneri hoc nolle. Si vero et in suos est naturalis⁹ adhuc dicendum est immoderatam eius ſeuitiam hoc iudicio⁹ coercendam. Quis enim diligentiam vxor eam demum ab eo exigat quā rebus suis exhibeꝫ nec plus possit:attamen ſeuitia que in proprijs culpāda est⁹ in alienis⁹ coercenda est:hoc est in dotalibus.

☞ Qui propter dolum tenet restituere rem non cōsequitur dilationem ad cā perquirendam:alꝫ secus.b.d.Bar.

¶ Si vxor viri rem commodauerit/eaq; pericli⁹ :videndum est an compensationem hoc nomine pati possit⁹ :et puto siquidem prohibuerit eam maritus cōmodare statim deductionem fieri⁹. Si vero non prohibuit⁹ eam cōmodare:arbitrio iudicis modicū tempus⁹ ei indulgeri cautionem prebent⁹.

☞ Quatenus bona mulieris confiscata sunt ꝛ atenus ei desinit actio de dote cōpetere:quia in fiscum trāsit:ꝛ pro illa parte iudicium inchoatum extinguitur:ꝛ sufficit sententiam ferri pro alia parte que non venit in confiscatione.b.d.Bar.

¶ Si bona mulieris pro parte⁹ sint publicata:superest mulieri re lique partis dotis exactio : plus puto et ſi post litem contestatam⁹ publicata sit pro parte dos sufficiet arbitrium iudicis ad partis condemnationem faciendam. Q̄ ſi tota⁹ dos publicata sit:expirabit iudicium.

d Concor. glo.in ver. onera. ibi: ſecus tñ est ſi fetu ancillaruꝫ dotaliū ꝛc.extra de vſur.l. c. ſalubriter.

e ¶ Eis.ſ.marito qui manumittebat.imposſuerat tamen eis vt darent ſibi certuꝫ quid omni anno.

d ¶ Eis.ſ.manumiſſis.

e ¶ Tenebitur.ſcilicet vir vxori.tenuit enim donatio tali casu:vt.ſ.c.l. dotalē. cū tribus.ll.ſeq.ꝛ.ſ. de dona.inter vi.ꝛ vxo.l. qđ autem.ſ.fi.ꝛ duabus ſequentibus.

f ¶ Negocium. quia fuit pacta vxor cum viro vt redderet ſibi vir quod fuerit consecutus a libertis.

g ¶ Tenebitur.vir.¶Accurſius.

h ¶ Cauebat.C.de pac.l.fi.Contra.Solu.ratione preambuli contractus hic permittitur cauerī.nam mandato mulieris vir manumiſit:volens vxori donare ius liberti.ſic.ſ. de act.emp.l.ſi quis ſeruuꝫ.ꝛ facit.C. de ſer.pigno.da.ma.l.j.

i ¶ Ex obligatione.facta a libertis de certo quid dando.

¶ Si maritus.¶Caſus. Mulier dedit marito in dotem seruos:ꝛ constante matrimonio maritus ſe habuit male circa eos : q̄ ſotte verberauit eos tantū cum baculo ꝛ alijs q̄ deteriorauit eoꝝ pſonas.postea ſol. est ma.ꝛ agit mulier ad dotē:ꝛ petijt etiā deteriorametū qđ ſuſtinuit in seruis ſuis:nūquid potest.ꝛ dicit iuriſcōſul.aut maritus fuit ſeuus circa ſeruos dotales tm̄:aut circa dotales:ꝛ etiā circa ſuos.ſi circa dotales tm̄ fuit ſeuus/ſine dubio tenet mulieri.ſi autē etiam circa ſuos fuit naturalis.i.ſeuus que ſeuitia venit ex natura.adhuc dz teneri de dotalibus in quibus fuit ſeuus iudicio de dote. Sed certe istud ſcōm non videtur ſtare posſe.maritus enī talem dz p̄ſtare in dotalibus diligentiā qualem circa res ſuas:ꝛ nō vltra potest ab eo mulier exigere. vñ ſi malā p̄ſtat in p̄priis non tenet p̄ſtare bona in alienis. Sed rñ.illud verum est cū bonā diligentiam adhibet in ſuis. Si autē malā in ſuis rebꝰ adhibet diligentiam propter qđ iuſte blaſphemari potest non excuſat talem in dotalibus p̄ſtando:immo punitur. Ciuianus.

+ Concor. glo.in.c. ſicut vlterius. vij q.i.et in ca. quemadmodum.ex- tra de iure o iu.ꝛ l.c. pla cuit. xxxiij. q.ij.et. in.c. vnus.ad fi. xxv.dist.q̄ oēs cuz ista limitabiſtꝛ ꝓcedant cū cā legitīa.

k Fuerit.ita q̄ eos deteriorauerit:modica tñ castigatio ei p̄mittitur:+ q̄ ſt fructuario:vt.ſ. de vſufru.l.idemq;.§.quoniam.

l ¶ Conuenit.ab vxore ſoluto matrimonio.

m ¶ Naturalis.i.ſeuus.q̄ ex inſtinctu nature procedit.

n ¶ Iudicio.ſcz dotis.

o ¶ Ab eo.viro.

p ¶ Exhibet.ꝛ omnem.vt.ſ. de iure do.l.in rebus.nec eñ ſalua fide ꝛc. vt.ſ. de poſi.l.quod nerua.ꝛ facit inſti.pro ſoc.in fi.ꝛ.ſ.fa.hercī.l.heredes.§.non tñ.

q ¶ Culpanda est.non tñ vt eo nole gueniatur:vt.ſ.c.l.etiam.§.j.ꝛ ar. ſ.nau.cau.ſta.l.fi.§.ſeruoꝝ.quādoq; tñ in ſuis coercet.qđ dicit inſti. de bis qui ſunt ſui vel alie. iur.§.fi. Itē not.q̄ in bono.f. diligentia exigitur:ꝛ ſufficit paritas in ſuis ꝛ in dotalibus:ſed in malo nō toleratur paritas.nā ſeuitia in ſuis toleratur quod non fit in dotalibus:ꝛ hoc ſi in faciendo.ſi autem in negligēdo idem : ſi modo est magna negligentia.nam q̄uis in ſuis ſit negligens vltra naturam hominis:non sic debet esſe in dotalibus:vt.ſ. depoſi.l.quod nerua.ꝛ.j. ad trebellia.l. mulier.§.ſed ꝛ sicut.ſed ſi ſenis/videtur toleranda etiam in dotalibus:nec obſtat.ſ. eodem.l.etiam.§.j.quia etiā in faciendo potest loqui:nec illa l.in rebus.quia ꝛ illa in faciendo potest loqui:ꝓ qua diſtinctione est ſ. de vſufruc.l.sicut.§.de preteritis. ſed tutius est vt omnis lenis culpa veniat:vt.ſ.commo.l. ſi vt certo.§.nunc videnduꝫ. ꝛ sic intelligē.j.eo.l. ſi filio.§.maritum.

r ¶ In alienis.ſcilꝫ ſpe.ꝛ hoc ſubijcit: hoc est ꝛc. ſic.ſ.e.l.duorūm.§.ſi filius.ꝛ sic no.preſenti tempore reſpecto viri ſunt:vt ſ. de iure dot.l.q̄uis.ſed ſpe futuri sunt indotalibus. Item facit.ſ. de ac.emp. l.penul.ꝛ.C. de iure do.l. in rebus.

¶ Si vxor.¶Caſus. Cōſtante matrimonio mulier commodauit rē maritī titio et illa res perijt penes commodatarium: postea ſol.est ma.et agit mulier contra viruꝫ ꝓ dote iam cōſumpta a viro:ꝛ ita in estimatiōe dotis tenet maritus ꝛ mulier tenetur marito in estimatione rei quam cōmodauit:nūquid potest mulieri compēſare maritus in dotis estimationeꝫ rei cōmodate:et certe ſi eam prohibuit cōmodare statim debet fieri deductio de dote quam petit mulier intantū quātū est estimatio rei maritī qua cōmodauit mulier. Si aūt non prohibuit incontinēti debet restitui dos mulieri:ꝛ ipſa debet cauere marito ꝙ infra paruum tempus a iudice statuendum restituet marito rem maritī quam alij cōmodauit ſi ertat:alꝫ estimationem.

s ¶ Perierit.id est perijſſe dicatur:aliogn fruſtra diceretur:id est cautionem p̄ſtari. Azo.

t ¶ Compensationem.ad dotem.

u ¶ Posſit.vxor.

x ¶ Fieri.de dote tantū quātum vxor viro dz per hoc pactū. debet autē ſimplum estimationis rei cōmodate per ad.furti. Itē debet duplus ꝙ actionē furti:nam.ly furtum factū ſit durante matrimonio/tñ demum eo ſoluto fit hec cōpenſatio:ꝛ sic non obſt.C.re.amota.l.ij. Sed. ℣. dicit venire ſimplum tñ in cōpenſatione per.l.illam. Itez an bodie habeat locum huiuſmodi compenſatio:Videtur ꝙ non ſm Azo. per .l.C. de rei vxo.ac.l.i.§.taceat.ſed certe hic caſus non est ibi.

y ¶ Non prohibuit.ꝛ sic per ſequens conceſſit.arg.C. ad vell.l. ſi ſine. §.ꝙ ſi patientiam.ꝛ.ſ. de euic.l.quidam.

z ¶ Tempus.r.dierum.vt.ſ. de ſlt.pecu.l.promiſſor.vel triū dieruꝫ: vt.C. de erro.aduo.l.fi.vel duoꝝ menſium:vt.C. de fideiuſ.l.ſancimuſ. ꝛ.l.pe.vel trium menſiū:vt.C. de ed.p̄tua.l. de operis.immo arbitrio iudicis:vt hic dicit.ꝛ arg.ſ. de iure deli.l.j.in fi. Alij quattuoꝛ menſiū: vt.ſ. de iudi.l.ſi debitori.℣.

a ¶ Prebenti.vt inueniat ſi possit ꝛ restituat:vt inſtitu. de offic.iudi.§. ſ ſi in rez.vel actiones cedat:vt.ſ. de pecu.l.quod debetur.ꝛ facit.C. de fur.l.fina.

¶ Si bona.¶Caſus. Mulier pone commiſit in.l.iuſ. de vi pri. quare tertia pars bonoꝝ eius publicata est:ꝛ ita per ſequens tertia pars dotis ſoluto mat. certe duas partes dotis repetet a viro mulier. Quid ſi post lit.contest.per mulierem contra maritū ſuper dote talis publicatio interuenit:Certe ſufficit ꝙ maritus condēnetur mulieri in duabus partibus dotis:ſed ſi pendente iudicio ſuper dote mulier cōmisit in .l. iuſ.maie.propter qđ tota dos publicata est. Certe in totum dz maritus abſolui a muliere. Ciuianus.

b ¶ Pro parte.puta pro tertia:vt in.l.iuſ.de vi p̄ua.vt.j.ad le.iuſ.de vi p̄ua.l.fina.

c ¶ Contestatam.in actione de dote.

d ¶ Q̄ ſi tota.qđ accidit in.v.legibus.vt.ſ. de bo.dā.l. quinq; legibus. ℣.ꝛ dic vt ibi.ꝛ facit.ſ.ad exhiben.l.tigni.§. ſi.

Si filiofamilias.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

SI filiofamilias. ¶ Casus. Mulier dedit dotem marito suo in potestate patris existēti, dedit dico patre non iubente. soluti ē post, ea matrimonium. certe aget mulier ad repetēdam dotez si vult ꝯtra patrem mariti ꝓpter peculium filij quod apud se habet. Sz quomodo hoc fiet. pone ꝙ habuit mulier in dotem. xxx. peculiuz filij qō erat apud patrem valebat octo. Iteꝝ mulier erat debitrix filio marito suo in. xx. et per hoc patri. vnde intātum videtur cē maius peculium inquantum debet mulier. vñ est peculium xxviij. z dos. xxx. certe statim debet remitti mulieri istud quod debet. id est. xx. z sic satisfactum ē ei pro duabus partibus dotis z remanēt soluenda tertia pars dotis. x. x. z in peculio remāferant octo. remissio. xx. mulieri vt dixi. z ita adhuc est plus dos ꝙ peculium. certe totum quod est in peculio prestandum est mulieri. i. tota octo quia etiaz toto prestito quod est in peculio adhuc debetur ei duo de dote. Sz qō modo posset mulier predicta debere marito: Respō. si maritus fecit expēsas vtiles vel necessarias in res dotales. vt quia ei donauit maritus cōstāte mātimonio: quare potest repetere. vel qrroz ꝰstante mātimonio amouit res quas dicꝫ filiusfami. possidebat i suo peculio. ¶ Maritꝰ. Cum maritus restituit dotem mulieri sol. ma. debet cauere mulieri si vult mulier ꝙ dolo suo vel culpa causam dotis non fecit deteriorem. Sed pone ꝙ fundum sibi in dotem datum non restituit mulieri: mulier omnimodo vult fundum: Certe distinguitur. aut dolo vel lata culpa mariti factum est quominus fundū restituere possit/aut non. primo casu dabit mulieri iusiurandum in litem ℈ eum. alꝫs non. ¶ Si post. Soluto mātimonio maritus fuit in mora restituendi res dotales. z post suā moꝝ dite res facte sunt deteriores. certe ad periculum mariti debent esse. ¶ Si qui. Soluto ma. mulier repetit dotem a viro. z tunc culpa mariti serui quidam dotales aufugerant. certe maritus non solum dotem quam habet apud se mulieri debet restituere/sed etiam ei cauere se persecuturum bona fide dictos seruos z mulieri restituturum. ¶ Si vir. Fundum dotalem maritus in quinquennium locauit cuidam colono. finito primo anno solutum est matrimonium. vnde maritus debet restituere mulieri dictum fundum. dicit maritus. ego non restituam tibi fundum/nisi cautes mihi seruare me indemnem si propter aliquam causam ego con demnatus fuero colono pro tempore futuro locationis. forte enim tu q̄ habebis fundum apud te non seruabis ita ei pacta sicut ego conuenerā: vnde aget ꝯtra me z faciet me condemnari ad interesse suum. certe optime dicit maritus. Sed z si mulier dicat marito et quo tuvis a me cautionem vno modo predicto. modo obtempera mihi alio scilicet ꝙ si aliquid confectus fueris a colono pro futuro tpe locationis ꝙ mihi restitues. tu enim bene scis ꝙ et quo solutum est matrimo. inter me z te non debes habere fructus z certe ipsa hanc cautionem a viro ds conſequi. Viuianus.

a ¶ Iniussu. i. sine iussu. sic. ℈. de orig. iur. l. ij. §. z quia. Azo.

b ¶ De peculio qdē. z qñz in plus. vt. ℈. de pecu. l. in bone fidei. z. l. depositi. §. i. z no. ℈. c. l. si cum dotem. §. transgrediamur.

c ¶ Factas. ſcz aget pater mandati vel neg. gest. vt. C. de rei vxo. ac. l. j. §. sed nec ob impensas.

d ¶ Vel amotas. z semper dic consumptas vt habeat locum quod sequitur de compensatione.

e ¶ Mauis peculium. qz iura in se continet. vt. ℈. de pec. l. quam tuberonis. §. pe. z fi. z. l. peculium nascitur. sic z econtrario. vt. ℈. de iudi. l. si fideicommissum. §. tractatum. Ⅱ.

f ¶ Prestandū. ſcz ꝓ ꝓfessionē. ſz bodie hmōi ꝓfessio ē pbibita. vt C. de rei vxo. ac. §. sed nec ob impensas. z facit. j. e. l. si filio.

¶ In peculio filij videtur esse quicquid mulier debet filio: z ideo illud mulier potest compensare. b. d. Bart.

Paulus. Lex. xxvi.

SI filiofami. dos data sit iussu[a] patris: de peculio[b] quidem agetur. Sed siue propter impensas a filio quidem familias factas[c] ageret: siue propter res donatas a filio vel amotas[d] ab vxore res peculiares bocipso ꝙ habet actionem pater ex persona filij maius[e] peculium fit: et sic totum est prestandus[f] mulieri quod est in peculio: quia adhuc est quod vxori debeatur.

¶ Maritus qui dotem restituit tenetur cauere de dolo z culpa. z contra non restituentem iuratur in litem. b. d. Bart.

¶ Maritum in reddēda dote de dolo malo et culpa[g] cauere oportet: ꝙ si dolo malo fecerit quominus restituere possit damnandus cum ꝙnāti mulier in litem iuraueritʰ: qz inuitis nobis[i] res nras[k] alius retinere non debet.

¶ Post moram periculum rerum dotalium spectat ad virum. b. d. Bart.

¶ Si post diuortium res dotales deteriores facte sint: et vir in reddenda dote moraz fecerit: omnimodo[l] detrimētuz ipse ꝑstabit. B.

¶ Vir tenet persequi seruos fugitiuos sine culpa suis expensis. b. d. Bart.

g ¶ Et culpa. ſcz lata. vt nota. ℈. c. l. si mora. fm Azo. z ꝓ eo. ℈. de pign. act. l. creditor. z. ℈. mādati. l. si ꝓcuratorē. §. fi. §. l vtroq; subau. z culpa. Itē ꝓ eo. ℈. de rei ven. l. si post. §. ibi nō tenebat custodire possessor. Tu ergo dicas z dele. vt no. ℈. c. l. si constante. §. si maritus. nā cū dicit ꝫ de dolo. subau. z lata culpa: cum ergo subijcit culpa de leui intelligitur.

¶ Si qui dotalium seruoz in fuga erunt: cauere debebit maritoᵐ se eos viri boni arbitratu persecuturum z restituturum.

¶ Locationi facte p virū vxor stare tenetur. iō cauet de interesse si ℨ fecerit: z pensio post solutū mātimoniū spectat ad eā. iō vir cauet ei de restituēdo si eā ꝓcepit. Alexan.

¶ Si vir in quinquennīū locauerit fundū z post primum forte annumⁿ diuortium interuenerit: habi. ait non alꝫs fundus mulieri reddi oportere q̄ si cauerit[o] si quid post vnius anni[p] locationem ma ritus damnatus sit id se prestaturum iri: sed et mulieri cauendum quicquid preter[q] primum annum ex locatione vir consecutus fuerit se ei restituturum.

¶ Oblatio debitoris purgat moꝝ suaz z tollit omnem eius effectum. Alex.

Idem. Lex. xxvij.

SEmel moza facta[r] si seruum dotalē postea offerente marito† mulier accipere noluerit: et is ita decesserit[s] non debeit[t] ei pecium eius maritus vel beres eius ne damnum sentiat ꝙ postea offerente[v] eo mulier accipere noluit[x].

¶ Licet psona actoris mutet nō tñ mutatur q̄litas actiōis: ſcz respectu q̄rēti. B.

SPaulus. Lex. xxviij.

I post diuortium mortua stante. §. si maritus.

l ¶ Dimodo. etiā si apud mulierem erant future deteriores. vt. ℈. de legat. j. l. cum res. §. fi. Alij ita dꝫmum/si nō ꝛtigisset penes actorē. arg. ℈. de peti. here. l. illud. in prin. z de rei ven. l. item si. §. fi. z ad exhibē. l. de eo. §. si post. z depositi. l. si plures. §. fi. z de iure do. l. si is q. in prin. z qō me. causa. l. si cum exceptione. §. ꝙ si bomo. Ⅱ.

m ¶ Maritus. si culpa eius interuenerit: alioquin contra. vt. ℈. de rei vē. l. si a bone fidei. z. l. sequen. z deposi. l. si inste. Azo. z insti. de diui. stip. §. j. Ⅱ.

n ¶ Primum forte annum. er quo cepit esse dotalis. Ⅱ.

o ¶ Cauerit. ſcz mulier. fm. Ⅱ.

p ¶ Vnius anni. ſ. pmi. eius enī anni olīo incōmoda ds sustinere vir: qz oēs fructus eius anni lucrat: vt. ℈. c. l. diuortio. §. impendia.

q ¶ Preter. alꝫs preter: alꝫs propter.

SEmel moza. ¶ Casus. Soluto ma. maritus fuit in mora restituendi dotales res mulieri. postea penituit z obtulit seruū dotalem: et alias res mulieri. Mulier autem noluit accipere. postea predictus seruus decessit. certe non tenetur maritus ad eius pretium cum mulier fuerit in mora vltimo: nec etiam beres mariti tenebitur. immo ipso iure liberati sunt. Viuia.

r ¶ Semel moza facta. immo non videtur cum omissa fuerit instantia debiti repetendi. vt. ℈. de vsu. l. j. §. j. sed dic ꝙ facta fuit/sed postea fingitur non facta.

s ¶ Decesserit. sine dolo z culpa mariti. B.

t ¶ Non debebit. ipso iure. vt. j. de so. l. qui decem. §. z sane. z dic vt ibi.

v ¶ Offerēte. oportuno loco z tpe. vt. j. de solu. l. si soluturus. idē ē si aliꝫs modis purgetur moza. puta ꝙ sibi promisit animo nouandi vel etiam non animo nouandi: re tñ ꝓsente. vt. d. l. qui decem. §. j. z. ij. z. ℈. de cō di. fur. l. parui. Ⅱ.

x ¶ Noluit. facit. ℈. de peri. z commo. rei ven. l. illud. z de consti. pecu. l. ſz si alia. z. j. de verbo. obli. l. si ita quis. §. ſcia. z. j. quorum leg. l. vt. §. fi. z de ope. no. nunci. l. ꝓtor. §. si aliquando. z. ℈. eo. l. si mora. ✣ quia vltima moza nocet.

SPost diuortiū. ¶ Casus. Soluto ma. mlier decessit. vnde her es mulieris agit contra maritum ad dotem: z vult eum facere co-

† Concor. glo. sup ff. b. currit. ibi: ℨ moza pōt purgari. in ca. ibis qb⁹. extra de elect.

b

dēnari insolidū cā nō sit soluendo.certe nō pōt:eadem eñ videnť de restitucenda.vt dicit littera.Anuia.

a ¶Muliere agēte.ℬ quo ad partē ꝫiunctā.vt.ℨ.e.l.rei iudicate.ℌ.fi.et j.de re iudi.l.sicut.in pn.pars aūt agēs aut ē extraneus hēs:z nō hȝ p̄ utilegiū.vt.C.de p̄ui.do.l.j.aut de filijs.z tūc sic.vt.C.qui po.i pig.ba. l.fi.ℌ.exceptis.

Hacere. ¶Casus. muliere heres eius cum viro parenteve eius agat:eadem videntur de restituenda dote interuenire que ipsa muliere[a] agente obseruari solent.

Dictū ē.ℨ.e.ma-ritum.q̄ maritus nō potest ꝫdēnari nisi inōtuꝫ facere pōt cum non ē soluendo.z mulier agit contra euꝫ ad dotē solu.ma. bic aūt dicit q̄ in illo q̄ pōt facere etiam illud cōputatur qō debet a muliere recipe: veluti quia expendit aliqd p ea constāte matrimonio in res dotales forte vtilit vel necessario vel etiam māda to mulieris.vnde si com putato isto qō dȝ ei mulier:bñ pōt sufficere substantia sua ad soluendaꝫ dotem dducto ne egeat. illa debita dȝ mulier remittere.secus aūt si esset p̄ muliere alicui obligata sub ꝫdicione.q̄ nō videtur ei abesse illō qō postea debet sub cond. vnde nō habet eaꝫ obligatas ad illud:z sic ḡtuꝫ ad hoc nō videtur facere posse.Anuia.

b ¶Videtur.q.d.id com putatur in facultatibus viri.Azo.

c ¶Consequi pōt.de iure ꝫ de facto:aliquin ē cōtra.ℨ.de dolo.l.nam is. Azo.z facit.ℨ.eo.l.si fi lio.in p̄in.

d ¶Sub condictione.secus si pure.vt.ℨ.de neg. gest.l.si quis mādato.z l.q.in fi.hoc tamen casu mulier cauet.vt.j.e.l.cum mulier.Alij exigunt hic eum ꝫdemnatuꝫ.ar g.i.C.man.l.si pro ea.

Lex.xxix.

Hacere posse maritus etiam id videtur[b] quod a muliere consequi[c] pōt:sez si iam ei aliquid absit qō.p muliere aliquid expendit vel mandato eius prestiterit. Ceterum si nonduꝫ ei abest:vtputa si sub cōdicīōe[d] obligatus est: non videtur facere posse.

¶Pater appropriat sibi actionē de dote si ante matrimonium stipuletur vel post tempore traditionis:alȝ secus: nisi filia ei consentiat.Bar.

Idem. Lex.xxx.

Quotiens pater dotem dat et stipulatur ita demum in suam personam de dote actionem transfert si ex continenti[e] stipuletur. Ceterum si interposito[f] tempore stipulari velit: non nisi consentiente filia poterit q̄uis in postestate sit:quia deteriorem conditionem in dote filie facere nō potest nisi consentiat filia. ¶Plane si ante nuptias dotem dederit:potest ex interuallo ante nuptias tamen z citra voluntatem quoꝫ fi lie stipulari[g].

¶Si extraneus stipulatur dotem soluꝫ tio facta vroi maritum non liberat.Bar.

¶Si quis pro muliere dotez dederit conuenerit ꝙ vt quoquo modo dirępto matrimonio ipsi[h] soluerētur[i]:postea maritus vroꝫ dotē dederit:rectissime dicetur exactionem nihilominus ei qui dedit cōtra maritum competere[k].

Iulianus. Lex.xxxi.

Nupta[l] non impeditur quominus cum priore marito de dote experiatur.

¶Non potest quis petere quod exactuꝫ cogetur reddere:sed satis est debitorem liberare.Bartolus.

¶Quotiens culpa viri[m] accidit nec dos a socero aut a quolibet alio qui mulieris nomine promiserat[n] exigeretur: si aut in matrimonio filia decesserit[o] : aut materfamilias facta cum qui dotem repromiserat heredē instituerit[p]: satis constat nihil amplius virum prestare debere: q̄ vt eos obligatione liberet.

¶Pro qua parte bona mariti publicātur:pro ea parte ad dotem fiscus tenetur. Bartolus.

Idem. Lex.xxxij.

Si marito publico indicio damnato[q] pars aliqua[r] ex qua lucrum hȝ.vt.ℨ.de iure do.l.cum in fundo.ℌ.j.Azo.z facit.ℨ.eo. euic.l.scia fundos.

Quotiens. ¶Casus Dictus est.ℨ.eo.l.ij.ℌ.q̄ si in patris.q̄ si pater dat dotem p̄ filia soluto ma.actio dotis dȝ esse cōis patri:z filie.nunc pontū casum quo solus pater habet act.ℨ.quando stipulatur a marito inōtinēti cū ei dat dotē eam sibi reddi solu.ma.si aūt ex iterualo stipulatur sine consensu filie mihil agit. Sed qd si pater dedit dotē ma rito ante nuptias contractas:certe q̄ncūq; vult ante nuptias pōt stipulari:nec est ibi necessaria voluntas filie. ¶Si ge.Titus dedit p qua dam muliere dotem sempro.z stipulat[s] est ab eo q̄ quocūq; modo matrimonū solueretur sibi titio dos restituatur.solutū ē postea matrimonium:z soluit maritus vroi dotem.certe adhuc potest conueniri ab illo qui dedit dotem.Anuia.

e ¶Si ex continenti.tpe traditionis dotis: siue fiat traditio dotis tpe quo contrahitur matrimonium siue post.vt.C.de iure do.l.cū a socero. si aūt ante tunc dic vt subjecit plane ꝛc. Item no.q̄ semper dicit hic stipuleturscus ē si sine stipulatiōe pacisc̄atur.vt.C.de iure do.l.auia.secus in extraneo vt ibi.z.C.de pac.quen.l.j.z est ratio.vt in.l.auia no. z not.similia vbi stipulatio tenet z non pactum etiaꝫ ex continenti.vt ℨ.de religio.l.q̄ si locus.Accur.

f ¶Interpolito.non ergo ex incontinenti fieri ḡqd fit constante matrimonio super dote.M.ℨicebat per.l.qui negocia.ℨ.manda.ℌz expone vt ibi.z dixi.ℨ.de pac.l.iurisgentium.ℌ.sed cuꝫ nulla.z facit.ℨ.ſi certum peta.l.lecta.ℌ.dicebā.z de pac.do.l.cum dos.z.l.ob res.ℌ.j.z ō iure do.l.post nuptias.

g ¶Stipulari.nec eñ dos nec dotis actio dr mlieri q̄ri nisi solu.+ma.+cum non sit matrimonium:z sic pacisc̄endo nō nocet filie.Accur.

h ¶Ipsi.ſ.danti.

i ¶Soluerēt.qō pactū valet.vt.ℨ.de pac.do.l.ob res.ℌ.j.z.C.de pact. conuen.l.legem.z.C.de rei vro.actio.l.i.ℌ.accedit.

k ¶Cōpetere.ecōtra z maritū a muliere ꝺdicere posseꝫ indebitū.vt.j. de solu.l.qui hominem.ℌ.si gener.M.

l Nupta. ¶Casus. Nupta secundo viro bene potest petere dotem quā primo viro dedit.forte crederet aliquis contrarium: quia ē

in matrimonio.z dos non pōt peti cōstante matrimonio. ¶Quotiēs. ℨro filia mea dotem.p̄miſi titio marito suo:anteq̄ solueret ei dotē solutū ē ma.inter eos monte filie mee.nunc ego ago ℨ marito de dote.certe ad mihi aliud mihi tenet nisi vt me obligatione dotis liberet.z qō dixi tibi dotē in pte p filia.p̄mittente/idē in extraneo.circa qō audi tales casus. Extraneus p̄mi sit dotē p quadā mulier te titio marito suo:z nō fuit stipulatus ille extraneus dotē sibi reddi fol. ma.p maritum.vñ actio mulieri ꝫpetit.ipa tamē decessit:z instituit heredem dictum extraneum. nunc agit ille extraneus cōtra maritū ad dotem. certe ad mihi aliud tenetur ei marit°:nisi vt liberet eum a dicta obligatione.Anuia.

l ¶Nupta.secūdo viro.z facit.ℨ.de ad.tu.l.tutores qui post.ℌ.pe.

m ¶Culpa viri.multo fortius idē erit cū sine eius culpa hoc acciderit:quādo periculum spectat ad mulierem nō ad virum. vt.ℨ.ō iure do.l.si extraneus.z.l.p̄omittēdo.ℌ.j.z.ℌ.fi.M.

n ¶Promiserat.Nec eā pactus fuerat sibi reddi vñ mulieri ḡrif actio.vt C.de rei vro.ac.l.vnica. ℌ.accedit.Azo.

o ¶Decesserit.z fie nō habet heredem.vt.ℨ.de castren.pecu.l.ij.Itē idem si diuortium factuꝫ ē ꝺm Azo.vt.ℨ.de pecu.l.deposui.ℌ.i.

p ¶Instituerit.idē si ipa p̄missori succedat.vt.ℨ. ō iure do.l.p̄omittēdo. ℌ.fi.Azo.

q ¶Virum.nec enim potest quis obȝere culpaz

r ¶Damnato.casus ablatiui absoluti.

s ¶Aliqua.puta tertia z sic quota:vt lege iulia de vi priuata.vt.C.ad legem iuliaꝫ de vi publi.l.ij.secus si certa res.vt insti.de fideicom.hef. ℌ.sed

+Alias secuto.
+ubi dat actio dotis z qñ pti.vt de bona gl. in l.post do tē.j e l glo. z in l. vro rez.ℌ.testamento j. de lega.iij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

§. sed illud. ꝛ. C. de fen. paſ. l. ſi debitor.

a ¶ Receſſe by. vt ꝛ. C. c. l. ij. ipſe aūt maritus damnatus in ea parte non tenet. vt. C. de fideiuſſion. l. i. ꝛ facit. C. de bo. proſc. l. ſi vt ꝓponis. ꝛ. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. ſi reo.

b ¶ Aſſe. patre. ſ. non petat gener.

c ¶ Egerit. pl' fonte: idem ꝛ in filia. vt. ff. ō iur. do. l. ſi extraneus. Bzo.

d ¶ Nō intelligūtur. vt ꝛ ff. de pac. do. l. ſi.

e ¶ Agere ceperit. qꝫ pactū ſuit perſonale. vt. ff. de pac. do. l. cum pater. ꝛ. l. obres. §. fi. ꝛ matrimonū cōſtabat adhuc. vel pactum fuerat dotis lucrande ad alia centum que non potuit petere a patre q̄uis ꝓmiſerat: qꝫ fecerat pactū de nō petendo ab eo tantum.

f ¶ Jſta. l. alia centū: que pater non tenebatur ſolucre. Accur.

g ¶ Si voluntate. quia ſi cōtra voluntatē datus: aut non ageret: aut filie non preiudicaret. vt. ff. C. l. ij. §. i.

b ¶ Judicata. ſecus ſi iudicio operaꝝ facta condēnatione: vt. j. de oper. libert. l. q. libertinos. §. fi ſi iā. ſi idē ſi ſit tantus lis conteſtata vel nō conteſta. vt eo. titu. ſi opera rum iudicio. ꝛ facit. C. ō rei vxo. ac. §. ꝛ hoc. Sz arg. contra. ff. quib' mo. pig. vel hypo. ſol. l. ſicut. §. ſi debitori. Item facit j. de iniurijs. l. ſz ſi vm⁹. §. finali. Additio. Sol. fm Bar. qꝫ quando qs videtur alteri conſentire et voluntate videtur cōſentire heredi eius vt in ſno: ſecus ſi conſentit et neceſſitate qꝫ tunc nō videtur conſentire heredi: ſic ceſſat rō inferēde neceſſitatis in heredē qꝫ tamen erat in defuncto vt hic.

bonorum eius publicetur fiſcus creditoribus eius ſatiſfaccre neceſſe habet[c]: inter quos vxor quo qꝫ eſt.

¶ Dotem ſibi pacto remiſſam pater nō exegit ſoluto matrimonio. b. d. Bart.

¶ Si pater cuz ducenta filie ſue nomine dotis gratia ꝓmiſiſſet pactus fuerit ne amplius qꝫ centum a ſe[b] peterentur: et ſoluto matrimonio egerit[c] centum de quibus conuenit ne peterentur non intelliguntur[d] dotis eſſe. qꝫ ſi mortuo patre cum berede eius maritus agere[e] ceperit: iſta[f] quoqꝫ pecunia in dote erit.

¶ Actio iudicati poſt mortē patris con ſolidatur in ꝑſonam filie ſicut actio de dote. Bartolus.

¶ Bivoluntate[g] filie procurator a patre datus litem de dote cōteſtatus fuerit: ꝛ re fm cum iudicata[h] pater deceſſerit: iudicati actio nem filie potius qꝫ heredibus patris dari oportebit.

¶ Quatenus ſoluti ſt mulieri eatenus vir a coheredibus eius non repetit. hoc di cit Bartolus.

¶ Cuz patri dos data eſſet: ei filius ex aliqua parte heres ſub cōdictione[i] inſtitutus fuerit: ꝛ pendente condictione coheredes eius dotez pro ſua portione mulieri ſoluerint: hoc minus filius ex dote prestare debebit[m]: quoniam nullam actionem eius pecunie[n] recuperande gratia aduerſus coheredes habet[o].

¶ Fructus augent dotem. ꝛ iō qō iuris eſt in dote erit ꝛ in fructibus. b. d. Bart.

¶ Si funduz dotalem recepiſſet mulier non habita ratione[p] fructuuz pro portione anni quo[p] uerſo. §. i. Accurſius.

Sj prior. ¶ Caſus. Soluto ma. inter me ꝛ titiam. ipſa nupſit ſecundo ꝛ ei mente delegauit in id quod ei debeo. certe nō poterit a me exigere ſecundus vltra qꝫ facere poſſunt deducto ne egeam ſicut nec ipa poſſet. Ulpianus.

pta non fuiſſet nihilominus de dote[a] agere pōt: qz minorem dotē recepiſſet. hoc[c] cñ ad dotis augmētum pertinet: quemadmodum ſi partuz ancillarum[b] non recepiſſet aut legata vel hereditates q̄ poſt diuortiuz[c] per ſeruos dotales acq ſite marito fuiſſent.

¶ Qui ꝓmittit quod debet intelligitur de debito cum effectu. b. d. Bar.

Idem. Lex. xxxiij.

Sj prior maritus poſteriori dotis nomine[a] tanqꝫ debitor mulieris dotez ꝓmiſerit: nō plus qꝫ id quod facere poſſit[b] dotis futurum eſſe.

¶ Adbibitus ad ſtipulādū dotem animo donandi pōt eā a marito repetere licet maritus ab vxore adbibente nunqꝫ recepe rit: ſi tñ ſibi ſucceſſit in hereditate qꝫ hereditas non ſit ſoluendo. b. d. fm Aler.

Affricanus. Lex. xxxiiij.

Qve dotis nomine certaz pecuniam ꝓmiſerat: quoſdam adbiberat qui ſtipularentur partem dotis diſtracto matrimonio ſibi ſolui ea nulla data dote obierat/eodem marito ſuo berede relicto: ſi qꝫ damnoſam hereditatem eius adierat: nihilominꝰ ſtipulatoribus tenebitur[a]: qñ adeundo hereditatem debitricis intelligeretur ſe compenſaſſe[b]: nec ad rem pertinere qꝫ ſoluendo non eſſet, hereditas: cum ceteris[c] etiaz creditoribus teneatur[b].

¶ Exceptio oppoſita a tertia ꝑſona cuius intereſt obſtat ꝛ venit examinanda in iudicio: ꝛ habet proceſſum impedire. Hoc dicit Aleran.

Idem. Lex. xxxv.

Qjtia diuortium a ſcio fecit: hanc titius in ſua pote-

v ¶ Nomine. alis g artia. alis nomine.

x ¶ Poſſit. immo in ſolidum cum ſecundus maritus ſit creditor mulieris. vt. j. de re iudi. l. neſeminus. circa princip. et de excep. do. l. pure. §. ſi eum. ꝛ ō noua. l. doli. in prin. ꝛ. ff. de condict. ob cau. l. ſi donaturus. §. j. que ſunt contra. Sol. ꝛ promiſit prior vir ſecundo per hec verba: ꝓmitto quod mulieri debeo. ibi vero. ꝛ. que mulieri debeo. vel quod ipſa mi bi dedit in dotem. Arg. ff. de tureur. l. eum qui. §. ſi mulier. ꝛ de conſtit. pecu. l. ij. ꝛ inſtit. de leg. §. ſed ſi vxori. Quid autem ſi poſt hanc ꝓmiſſionem fiat non ſoluendo: Reſpon. vt. ff. de iure do. l. ſi extraneus.

Qve dotis. ¶ Caſus. Vxor mea ꝓmiſit mihi. c. in dotez: ꝛ fecit ſtipulari titiū ꝛ ſem pro. a me marito animo donandi eis dictam dotē eis reddi ſo. ma. poſt. ea mulier deceſſit ante ſoluerit mihi dictam dotem ꝛ me heredem inſtituit. et ego eius hereditatem adiui: q̄uis damnoſam. nunquid teneor dicto titio ꝛ ſempronio: Et dicitur qꝫ ſic. hereditas enim vxoris ē apud eum loco dotis. ꝛ ideuz predictis ſatisfacere tenetur. ſedz aliis creditoribus mulieris. Ariata.

y ¶ Tenebitur. ſi animo donādi eis inter vinos fuerunt adhibiti. ſi autē ſtipulanti ſimpliciter ꝓmiſit preſumitur qꝫ non animo donandi. vt. ff. ō iure do. l. mulier. §. fin.

Mulieres ſūt auariſſime.

que eſt ſz. nam mulieruz genus auariſſimū eſt. vt. ff. ō dona. inter vi. ꝛ vxo. l. ſi ſtipulata. ꝛ etiā quilibet ꝓſumitur auarus: vt. ff. ō ꝓba. l. cū in debito niſi rō ſanguinis vl' tpis aliud inducat. vt. ff. ō ꝓba. l. procula. ꝛ ō dona. inter vi. ꝛ vxo. l. ſi ſeruus cōis. vel viciſſim facte donatiōis: vt. ff. man. l. ſi vero non remunerandi. §. inde pa pinianus. ꝛ alijs caſibus ibi no. ꝛ ita locū hz actio mandati: nō aūt teneret maritus ſtipulatori bue: ſz fieret inter eos ꝓpenſatio. Si vero ꝓbat aliō donandi factū ſin' dubio ꝓſumitur cā mortis: vt. j. ō leg. iij. l. cum quis ōcedens. §. mutuum. ō dote prele. l. ſeia. ꝛ hoc etiam pōt ſic intelligi: ꝛ tō poſſet reuocari. vt. C. de iu. do. l. ij.

† Lōcor. c. gſiali cōſtitutione. §. q aūt. ꝛ gl. in ꝑ. reddit' ité facit gl. ſup ff. ō. fandatione. eo. ca. de elect. lib. vj.

i ¶ Hile. quaſi ipſa ꝓprio curatorem dediſſet.

k ¶ Sub cōdictione. poteſtatiua. vel dic in defectum eius erberedatur: alis non valeret: vt. j. de here. inſti. l. ſuus.

l ¶ Soluerint. ſ. ſoluto matrimonio.

m ¶ Debebit. ſ. filius cum fuerit heres: alis non teneret: vt. j. de do. ſple. l. ij. §. per quintum.

n ¶ Pecunie. ſ. vxori iam ſolute.

o ¶ Habet. ſ. nunc. licet ſi certaret matrimoniū: ꝛ fami. herc. ageret etiaz ſtitutionis ꝛ dictione pēdente nōdū factus hēs poſſet: vt. ff. fami. herc. l. ſi maritus. ꝛ facit in eo. ti. l. ſi filia. ꝛ de do. prele. g. l. ij. §. idem iulian⁹. ꝛ l. pater. §. ſi poſt. ꝛ l. pe.

p ¶ Quo. i. in qua ꝑtione vt ſit figura ſynodoche. Bzo. ꝛ no. qꝫ fructꝰ vltimi anni debent diuidi: vt. ff. ad. l. diuortio.

q ¶ De dote. licet non ſit dos ſz dotis acceſſio. ſic. ff. ꝛmo. l. ſi vt certo. §. adeo. ité dic vt no. j. de ꝛb. obli. iulianus. §. j. Additio Tu dic qꝫ illa lex nihil hz facere cū iſta qz ibi loquitur qñ dos eſt ſoluta ꝑfecte ſed in rem deficit aliqñ ius. hic qñ dos non eſt ꝑfecte ſoluta ꝛ de illa materia habes in. l. non ſolum. §. eleganter. ff. de do. ꝛ per Ly. in. l. exbibitio nis. C. de erbi. re fm Bar.

Ancille part⁹ fructu nō eſt.

r ¶ Hoc. i. fructus.

s ¶ Ancillarum. ſecus in ſetu pecoꝝ qꝫ vt alius fructus diuidit ꝑ portione ānī: vt. C. de rei vxo. ac. §. itaqꝫ. ſz partus ancille nō ē fructu: vt. ff. de vſufru. l. vetus. Arg. ff. ad. l. fal. l. paulus rñdit. §. i. ff.

t ¶ Poſt diuortium. vel conſtante matrimonio vel ante: contemplatione tamen mulieris: vt. ff. de iure doti. l. ſi legato. et. l. ſi ſeruo. et. ff. de vſufruc. l. ſed ꝛ ſi quid donetur. Bzo. ꝛ facit. ff. de reiuendic. l. ex di-

b ¶ Teneaꝫ, diſſimiliter tñ: qꝫ ceteris tenetur in ſolidū: bis in ꝙtuz facere poteſt: vt. ff. l. priori. ꝛ. j. co. l. ſi maritus. Bzo.

Jtia diuortium. ¶ Caſus. Jdo filia mea dedi dotem titio. poſtea inter eos ſolutum eſt matrimonium. ego dico eam eſſe in mea poteſtate. ſicqꝫ volo agere contra maritum ad dotem eum voluntate ſilie. mulier autem gerens ſe tanqꝫ matremfa. dicit ſe non eſſe in mea poteſtate. Certe ego pater debeo probare eam eſſe in mea poteſtate. ꝛ mihi conſentire tacite vel expreſſe ſi volo admitti ad agendum. nam et

si in potestate mea se confiteretur esse non tamen agerem sine eius volũtate. Ciuianus.

a ¶ Esse dicit. implorando offiñ iudicis: vt. j. de lib. exhi. l. iij. §. B autẽ. Ita, nam ipsa erat in quasi possessione existente sui iuris.

b ¶ Et dotẽ. f. aduentitiam: nam profectitiam potest petere etiã si filia esset emãcipata. vt. ff. de cui. l. pf. ꝛ de iure do. l. pfectitia. §. fi. fm quosdam. sed fm Ita. ff. etiam in pfectitia optime legi potest.

c ¶ Postulat. quam petit si filia est in ptãte pto qua dedit etiã nullo pacto apposito. sec9 vbi dicitur p emãcipata: vt. C. de rei vxo. act. §. accedit. ꝛ §. extraneum.

d ¶ Denegãdam. primũ ꝑbat eoipo ꝙ ꝑbat legitimam: vt ifti. de pa. po. i prin. scõm eoipo ꝙ nõ habet causam contradicendi. vt. j. eo. l. dotẽ. sed an titia põt agere interiꝛ dum pendet iudiciꝫ de potestate? Respõ. sic fm Ita. vt. j. de libe. cau. l. ordinata. ꝛ facit. C. eo. l. filie. ff. de. l. j. ff. de inoffi. testa. l. qui de inofficioso. Nec ob. ff. de ꝑba. si filius: quia hic erat in possessione libertatis filia: vnde patri incumbit necessitas ꝓbãdi. ibi nõ erat in possessione. Vel ei qui dicit/ nõ ei qui negat incumbit onus probandi. hic dicebat pater eam in potestate: ibi filius dicebat se liberum: ergo ꝓbat.

e ¶ Esse. ꝛ illam non consentire. Accur.

L Iberta. ¶ Cas9. Accepi in vxorẽ libertam meam ꝛ dedit mihi dotẽ. postea separauit se a me meã voluntate. certe bene repetet a me dotem. Ciuia.

f ¶ Uolũtate. secus si eo inuito. vt. ff. de. l. j. ff. ꝑ.

g ¶ Patroni. cui erat nupta. ꝛ facit. ff. de. l. j. ff. penul. ff. de ritu nup. l. filio. ff. de. l. mfimonium. ꝛ i auf. de nup. §. diffra buntur. coll. iij. ꝛ de san. epis. §. si vero. col. ix. Ité dodie nõ fit diuortiũ ꝛsensu/ nisi cassitatis ꝛcupiscentia doc fecerit ꝛc. vt in auf. vt lice. ma. ꝛ auie. §. quia vero ex consensu. colla. viij.

S Imaritus. ¶ Cas9. Propter delictum vxoris mee dos sua quã habeo ẽ publicata. vñ si o. matri. fiscus agere põt ℈ me. certe nõ cõdemnabor ei ex illo ĩmõtum facere possum. Ciuia.

b ¶ Publicata. delicto mulieris: qõ euenit. v. legibus: vt. ff. de bo. dam. l. iij. Accursius.

i ¶ Ne in perniciem. vt. C. de pe. l. sancimus. Item qr nõ plus ℈ mulier cui succedit habere dꝫ. vt. ff. de vsu. cũ quidã. §. fiscus. ꝛ. j. de reg. iur. l. in omnibus. §. non debeo. ꝛ facit. ff. eo. l. si ꝛstante. §. fi. ꝛ. j. titu. ij. l. ad fiscum. Accursius.

D Otem. ¶ Cas9. Soluto matri. inter filiã meam ꝛ maritũ suum: maritus mihi ꝑ̃ restituit dotẽ videns ꝙ ego erã legalis hõ et bone fame. nunqd filia mea poterit adhuc repetere? Et ôt ꝙ nõ. fecus si ego non essem bonus homo. Ciuia.

k ¶ Filie. tacentis vel contradicentis. Ita. ff. de. l. nec enim videtur contradicere: cum non habeat iustam causam contradicendi. sic non videtur fieri quod legitime nõ fit. vt. j. de re iudi. l. iij. §. cõdemnatum. Argu. cõtra. j. de no. ope. nun. l. j. in prin. ꝛ als sit ꝓ ratione voluntas: vt C. de pac. con. super do. l. ba clege. + ꝛ. j. ad trebel. qꝫ poterat. boc tñ est rõne communionis ꝛ patrie potestatis. ꝛ est boc optimum argu. ℈ reni tentes electiombus. ꝛ facit. ff. eo. l. ij. ꝛ. l. si pater. ꝛ. l. non solum. ꝛ. l. si cũ dotem. §. eo autem tpe. ꝛ. ff. de sponsa. l. sed ea que. Additio. ꝓ̃ bis iuribus vide Bar. in. c. qõ semel. de regu. iur. li. vj. ibi item potest poni exemplum fm Bar.

L Ucius titius. ¶ Cas9. Sẽpronia repudiauit maritũ suũ titiũ. postea pater mariti ꝛit cũ eadem sponsalia filio absente: mulier etiã renũciauit spõsalibus ꝛ alij nupsit. reuerso marito eadẽ mulier agit ℈ eum ad dotem cũ sit heres patris mortui maritus. Dicitur ꝙ nõ tenetur maritus ei soluere. Ciuia.

tris vxorem meuiam duxit: ꝛ dotem pater accepit. Mcuia titio repudium misit: postea pater repudiati absente filio sponsalia cuz eadem nomine filij sui fecit: meuia deinde repudium sponsalibus misit: atqꝫ ita alij nupsit: quero si meuia ageret cum Lucio Titio quondam marito ꝛ a patre heredẽ relicto de dote: ꝛ probetur culpa mulieris matrimonium dissolutum: an maritus possit propter culpam mulieris dotem retinere. Marcellus respondit etiam si vt heres institutus a patre titius cõueniret: tamen si sponsalibus non consensisset[m]/ culpã mulieris mulctandam esse.

P Aria delicta mutua cõpensatione tolluntur. hoc dicit Bar. Afric. Excepto adulterij tollitur replicatione lenocinij: vel ecõtra cuz agitur ciuiliter de dote vel donatione ꝓpter nuptias lucrãda. hoc dicit. cõcordat lex cum mulier. j. eo. Alerã.

P Apinianus. Lex. xl.

V Iro[n] atqꝫ vxore[o] mutuis accusantibus[o] causaz rep. dij dedisse vtrunqꝫ pronunciatum est. Jd ita accipi debet vt ea lege[p] quam ambo contempserunt neuter vindicetur. Paria[q] enim delicta mutua compẽsatione diffoluuntur.

S Pater stipulando dotem mandato filie videtur stipulari ꝛ tanꝯ eius procurator ex qua stipulatione filia mortua sine liberis agit pater vt heres filie: sed filia viuente ius agendi non resident in patre. Alexan.

Q Uidam. Lex. xlj.

O St dotem[r] datam[r] et nu-

l ¶ Repudiũ. meruit ergo amittere dotez. vt. C. de repu. l. ꝛsensu. Ita.

m ¶ Non consensisset. tacite autem cõsentire non videtur: licet secus in filia. vt. ff. de spõ. l. sed ea que. ꝛ. l. filio. Itez quid si expresse cõsensisset? Rñ. videtur ei pinditari. vt arg. j. ad le. iul. de adul. si vxor. ff. si sed vbi non cõsensit patris cõsensus ei nõ nocet licet sit heres: quia cõsensus talis non est: ex quo datur actio vel exceptio. Vel veri?: etiaz si cõsensisset filius nõ noceret: qr sponsalia tantũ nõ matrimonius fuit cõtractum: immo qõ plus est: nec sponsalia videntur contracta cuz nõ durarent. vt. ff. de in rem ver. l. si ꝑ patre. §. versum. ꝛ sic nõ ob. j. de regu. iu. l. ex qua persona. ꝛ. C. de rei vendi. l. cuz a matre. que sunt cõtra. hic ergo subau. maxime si nõ consensisset ꝛc.

V Iro atqꝫ. ¶ Cas9. Debes scire ꝙ si culpa mariti soluat matrimonium ipse amittit donationez ꝓpter nuptias. si autẽ culpa mulieris ipa amittit dotez. vt. ff. l. pr. ꝛ. C. de repu. l. cõsensu. §. j. ij. rñ. Sed qd si vtriuqꝫ culpa soluat: certe dicit bec lex ꝙ cõpensantur adinuicem delicta. ꝛ ita nullus amittit. Ciuia.

n ¶ Uiro. quõdã: nã infra log9 de repudio. ff.

o ¶ Accusantibus. id est objectibus in ciuili causa. sic ponitur in auté. de repu. l. ꝛsensu. §. illud. ff. de. l. ij. §. qõ si ꝑ prin. ff. eo. dũ dicit patrẽ nõ posse dotẽ ꝓtegere. ff. de ꝓ recurre. et eã ad. l. auie. C. de iure dotiũ.

p ¶ Ea lege. indefinite dicit lege. sic ꝛ. ff. de mino. l. auxiliũ. in fi. ꝛ l auf. vtli. ma. ꝛ auie. §. quia vo ita comperiuntur. col. viij.

q ¶ Paria enim. Not. delictum cuz delicto compensari. ‡ sic. j. ne quid in lo. publi. l. j. §. idem ait. ꝛ de dolo. l. si duo. cum cõcor. ꝛ. j. quod vi aut clam. l. si vitem. §. si ad tanuam. ꝛ ne quis eum qui in ius vo. l. ij. ꝛ. j. de adul. l. si vxor. in fi. Sed argu. contra. §. cõmoda. l. rem mihi. §. in exercitu. Accursius.

r ¶ Ost dotem datam. ¶ Cas9. Pater ex interuallo filie voluntate stipulatus est sibi soli dotem reddi facto diuortio sub hac cõdictione: si filia sine liberis decesserit: extitit condictio diuortij. Item mortis ꝛ liberorum defectus: nulla patri dotem repetenti obstat exceptio: sed si diuortij tantum non etiam mortis et liberorum defectus exist at: patri sine filia agenti ob. exceptio: nisi caueat rem ratam filiam habituram: vel causa cognita omnino sibi actio denegatur. vt. ff. cod. l. ij. §. penulti. ꝛ fi. ꝛ. l. si cum dotem. §. sed si latitet. Vel dic secundo diuortij tantum fuisse condictionem appositam: ꝛ tunc pater si defuncta filia

Probãdi onus incũbit dicẽti.

‡ Dic q ibi mller suum defendit ꝛ l re. ꝓpria est ꝓ rõne vo lũtas ℈ mu lier volebat

†per hanc l. iuncta sua glo. j. limitabis rez. l. ij. §. qõ si ꝑ prin. ff. eo. dũ dicit patrẽ nõ posse dotẽ ꝓtegere. ff. de ꝓ recurre. et eã ad. l. auie. C. de iure dotiũ.

‡ Fallit ista glo. l. ea fu. l. fi. in fi. ꝛ qõ ibi no. docto. ff. qõ ꝙs iur. ff. actiõe iniuriarũ. qr nõ tollitur cõpensatione. ff. quilibet agit ꝑ sua. vno. l. c. di lecti. extra de ex. ꝛp. ꝛ c. pe. ff. extra de adul.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

filia sine liberis ageret non obstat exceptio: quia ad solum patrem reciditactio: ꝛ hic subauditur maritime: vt statim dicam. Si vero filia viua agat pater ob. exceptio inspecto tenore actionis ex stipulatu que patri cum filia competit: sed quia pater postea sibi soli consensu filie est stipulatus primo ꝛ secundo casu replicatur. vt. ff. eo. l. quotiens. §. ceterum. Azo. Ad tertio dic q vo lente filia fuit stipulatus simpliciter non sibi quo casu sibi et filie videtur stipulatus: vt per ide sit vt ice dicit cuz nullo modo est stipulatus: ꝛ sic ē cōmunis actio vtriusq;. Argu. qtra. j. de verbo. oblig. l. si ita stipulatus fuero. §. grifogonus. + ibi sequens stipul. ꝛ non dat replicatio pit: ꝛ fm bos tres casus filie voluntate determinet banc orationes stipulatus est. Vel quarto filie voluntate determinet facto dissortio: ꝛ tunc non datur replicatio. Vel q nto verbum dari. q. d. ad voluntatem filie mibi reddes: id est si ipsa tunc volet. Si ergo viuit requiritur eius voluntas: alis si nō consentiat repellitur exceptione: sed ea mortua sine liberis non est cuius requiratur voluntas. Sed si liberi extant idē q nō requiratur alicuius voluntas: si dos est profecticia que sequitur me. alio quin requiritur voluntas liberorum. Si vero ponas q filia simpliciť cōsentit mee stipulationi ꝛ ego non apposui aliam condictionem nisi dissortū quare impediret agere facto dissortio etiā inuita filia. Accur.

+ Dic q ibi nō intelligitur persona extrinseca in qua ꝓba stipulatio nis sperant ſi persona cuius nole stipulatio fa cta intelligit bñ ꝓt subintelligi vt ſ. et etiā ibi ꝓbat qō pri q libertus tenet cedere pcu. alie no nole ſtipulatus ꝛet hoc ꝛs Bar.

a ¶ Stipulatus est. consentiēte filia fm tres primos casus. vel non consentiente filia fm alios duos.

b ¶ Si 2dictio. vna tantum. ſ. diuortū: non autem voluit filia qñ pater agit fm omnes casus.

c ¶ Sine liberis. marime: nam idem si cum liberis: ꝛ dos est profectitia fm vnum casum. Vel dic q hic casus fuit cōplexus in stipulatione fm primum: ꝛ sic non facit pro Bul. qui dicit dotem reddi patri etiam si liberi extant. ꝛ ita co facit. C. soluto matrimo. l. dos. vbi de hoc no. Sz pro Azo. fact. ff. de pactis do. l. inter socerum. in prin. ꝛ. §. q. ꝛ. j. de leg. iij. l. vrore. §. testamento. ꝛ de mino. l. iij. §. sed vtrū. in fi. §. ꝛ. ff. c. l. si ab hostibus.

Si pater. ¶ Casus. Promisi marito filie mee dotez pro ea: anteq̄ soluerē factū ē diuortiū iter eas me ignorante. postea soluit dotem marito. certe ad repetendā dotem nō soluz babeo 2dictionē indebiti ſz etiam actionem de dote. Viua.

d ¶ Non p indebiti. immo indebiti. vt. ff. loca. si quis fundū. §. impator. que est ff. Sol. vt ibi. ꝛ fact. ff. de iure do. l. quēadmodū. in fi. ꝛ de 2di. inde. l. qui exceptionem. §. fi.

In insulā. ¶ Casus. Dedi dotem pro filia mea: ꝛ postea fui deportatus ex aliquo delicto. ꝛ postea solutum est matrimonium inter dictam filiam meam ꝛ maritum suum. certe cum pro mortuo habeor/ poteſt filia dotem repetere. ꝛ idem est si fuit deportatus post diuortiuz inter eos factum. ¶ Fructus. Quandam ancillam in vxorem accepi credens eam liberam esse: ꝛ ipsa mihi dotem de facto dedit: ꝛ ex illa dotē habui fructus: ꝛ eos consumpsi in factis communibus inter me: ꝛ eaz. postea dominus sua eam petijt vt suā ancillam: ꝛ vicit. nunquid poterit ille dominus petere a me marito putatiuo illos fructus quos percepi ꝛ consumpsi: Et dicitur q non. Sed quid si ego feci sumptus necessarios vel vtiles circa res dotales. nunquid repetam a dicto domino: Et dicitur q sic hoc modo. quia si percepi aliquos alios fructꝰ post solutum de facto matri. cum illis debeo compensare dictos sumptus quos feci. et illud quod est plus in sumptibus petam a domino et eos recuperabo. ¶ Usuras. Promisi titio marito filie mee. c. in dotez. ꝛ ei dedi. l. ꝛ feci pactum cum eo q si solueretur matrimonium inter eum ꝛ filiam meam: ꝛ ipse facere moram in. l. restituendis mibi: eorum presta ret usuras. ꝛ pro illis. l. que ei non solui promisi ego genero usuras do. nec tenerem. postea solutum est matrimonium. s. fuit in mora gener restituendi socero. l. que accepat a socero. vnde socer petijt ab eo usuras gener dicit ei. tu promisisti mihi usuras pro illis. l. que mihi non soluisti. illas vo usuras compenso tibi cum vsuris quas a me petis. nunquid poteſt boc dicere? facere gener: et distinguitur. aut aliuty eorum medio tem pore ipse gener aut pater mulieris. primo casu poteſt compensare/ secūdo non. quia non fuit nuit onera matrimonij. vnde non debet habere fructus maritus. ¶ Ad virum. Pro quadā mu liere extranea dedi dotez viro suo ꝛ fui pactus cū marito suo eā mihi reddi sol. ma. postea mulier diuertit a viro. vnde ego egi contra illum virum. ꝛ litem super eum fui contest. ꝓ dotez: postea mulier redijt ad virum. certe nō rumpitur iudiciū: ꝛ eo iudicio stante non absoluitur maritus. Azo. Viuianus.

e ¶ Deportato. an diuortium: qō apparet ex littera sequen. Bar.

f ¶ Pertinet. quia pater ꝓ mortuo habetur. vt. j. de 2ratabu. l. i. §. fi. ꝛ ff. bo. lib. l. necem. §. ij. Bar.

g ¶ Consentiente. maxime: nam ꝛ idem vbi consentiente ea petijſſet: vt ff. eo. l. si marito. §. sivoluntate. Vel dic non peterat cum effectu. l. non exegerat. nazs tunc ſecus esset. ꝛ fact. j. ad le. fal. l. Si marit⁹ in id qō facere potest cōdemnatus sit ꝛ noia pater filiam. in prin. ꝛ. ff. eo. l. si cum dotem. §. si pater. ꝛ. j. c. l. in bis. §. filia. ꝛ. l. si socer. in prin. ꝛ. C. de rei vxo. act. §. videamus. ꝛ de solu. l. qui bominem. §. si gener.

b ¶ Fructus. s. in eo q̄ sumptus excedunt fructus seruabit de dote. vt j. titu. j. l. qō dicitur.

i ¶ Et vtiles. ad perpetuam rei vtilitatem.

k ¶ Cōpētis. solu. ma. vel dic etiā 2stante: qi nō fuit matrimoniū. nec habuit necesse sustinere onera matrimony: nec lucrifecit fructꝰ ea rōne q̄ sustinuit onera: ſz qi bona fide percepit.

l ¶ Perceptis. puncta pceptis: ꝛ dic cōuenit seruari ad fi. id est vſq; ad finem. Accurſius.

m ¶ Superfluī. id est residui in quo sumptus excedit fructum. vt. ff. de rei ven. l. sumptus. ꝛ. l. emptor. ꝛ fact. j. titu. i. l. ij. ꝛ de dote prele. l. i. §. impense. ꝛ. ff. eo. l. si cum dotem. §. fina. ꝛ. l. seq. Sed quo iure seruatur? Respon. vt. C. de rei vxo. act. §. sed nec ob impensas. Vel dic iure ecce prionis doli cum non fuerit dos. vt. d. l. sumptus. ꝛ de petitio. hereditl. q̄ si sumptus.

n ¶ Numerate dotis. ꝓ parte dimidia: quia dimidiam dotez dedit socer in qua restituēda est in mora maritus facto diuortio. Ité alterius dimidie fuit gener vsuras stipulatus quas modo compensat in vsuris illius q̄ petuntur ex mora.

o ¶ Si petat. ex mora: quia iudicium bone fidei est. vt. C. de re vxo. act. §. exactio. vel fm. R. quia stipulatus erat: quia hic dicit ex stipulatu. Accurſius.

p ¶ Stipulatio. qua socer tenebatur genero. si alterius dimidie differret solutionē. ꝛ facit. ff. man. l. creditor. §. pe. ꝛ de iur. do. l. cū post. §. in domum. ꝛ de doli. excep. l. fi. in prin.

q ¶ Non dissoluitur. vt. ff. de iure dot. l. stipulatio. nisi cōsentit denuo. vt ff. de pac. do. l. cum maritus. §. j. ꝛ facit. ff. eo. l. si mulier diuerterit. ꝛ. ff. loca. item queritur. §. j.

Si maritus. ¶ Casus. Soluto ma. maritus fuit cōdemnatus pro dote vroni in ꝗtum facere poteſt. inuenit poſtea mulier q̄ ipe ba

bebat quosdam debitores q debebant ei tñ q̃tus erat sufficies ad satisfaciẽdum dotẽ. certe non cogitur cedere mulieri actiones ꝫ eos cũ facta cessione nihil ad alimenta sibi remaneat. z habeas in littera bis dictionem neq; Aluianus.

a ¶ Quantitatem. s. concurrentia vel paria. Azo.

b ¶ Amplius. i bonis p̃ter dicta nomina: q̃ etiaꝫ nomina sunt ei necessaria pro victu.

c ¶ Neq; mãdare. nisi forte talis sit q̃ ex sua p̃sona possit sibi querere victum. arg. j. de lib. ag. l. si quis a liberis. ꝫ. sed ſ fi. lius. z fm ſ habeas bis neq; z tunc incipe soluere ibi: neq; mandare ꝛc. als deest secundũ neq;. z nõ est aliqua negatio: et tunc dic. i. nõ habet amplius. i. aliud necesse nisi mãdare actiones postq̃ condemnatus est: cui⁹ nihil habeat vltra alimenta: z tũc recidit in idẽ cũ prima. sed in hoc differt: quia incipit ibi soluere. neq; amplius. Al aliter non habebit amplius. i. plus aliud necesse: nisi ſ mãdare actiões fm Jr. z hoc ſ sint nomina sufficientia ad dotem z ad alimenta: z tunc similiter incipit ibi soluere: neq; amplius. Vel aliter. i. cum facta cessione nihil ad alimenta sibi remaneat. z hec communis est ad geminũ neq;. z ad vnicum fm Jr. Vel aliter: immo necesse habet si als habeat sufficientia alimẽta. vt. C. de reivro. actio. ꝫ. cuꝫ autem ex. in fi. ꝫ. z. j. de cef. bo. l. quã bona. i. respõ. Azo. et ſ fm Jr.

sint ad dotis quantitatem[a]: neq; amplius[b] habebit: neq;[c] mandare actiones debet.

Licet socer succedat genero non tamẽ filia perdit ius cõsolidationis: immo facta sui iuris agere poterit cõtra bẽdes patris sui vel etiam cõtra ipsum patrem tanq̃ heredem mariti. b. d. Aler.

Paulus. Lex. xlv.

SI socer a genero heres institutus adierit hereditatem: quandoq; mortuo patre cuꝫ herede eius filiam de dote actu-ram[d]. Verua et Cato respondẽrunt: vt est relatum apud Pomponium libro. vj. ff. ab Aristone[e] lib. v. ibidem aristoni consensit[f]. Ergo dicemus[g] et si emancipasset pater filiam: ipsum quoq; conueniri[h] posse. †

Qui petit illud quod restituturus est alteri q̃ ei a quo petit dolo facere nõ videtur. Bartolus.

¶ Lucius titius filie sue nomine centum in dotem promisit Gaio seio: z inter gaium seium z lucium titium patrem mulieris conuenit: ne dos a viro viuo Lucio titio id est a patre mulieris peteretur[i]: postea culpa mariti[k] diuortio facto solutũ est matrimonium: z pater mulieris decedens alios heredes instituit filia exheredata. Quero an ab heredibus soceri maritus exigere possit dotem cuꝫ eam mulieri redditurus[l] est: Rñ.

dictum pompo.

f ¶ Consensit. ſ. pompo. z no. q̃ pater z filia videntur esse duo rei stipu. ergo licet vnus succedit debitori/nihilominus i persona alterius in suo statu remanet obligatio. vt. j. de fideiuſ. l. vt anniuis.

g ¶ Dicemus. locus a pari. No. soli filie q̃petere actionẽ cũ fuerat emãcipata q̃ fuerat añ cõis. vt. C. de rei vxo. ac. ꝫ. vi deamus. sicq; ambulat de patre i eã. vel de cõiuge in q̃rum filie. sic. ff. de vsufruc. l. adduc. ꝫ. si operas. Accur.

cum filia alijs a patre heredibus institutis actionẽ de dote sua recuperãda habere ceperit[m]: necesse habebit maritus aut exactam dotẽ: aut actiones ei p̃stare: nec vllam exceptionem habebunt soceri heredes aduersus eum cui[n] absurde dicitur: dolo videri[o] cuꝫ facere qui non ipsi[p] quem conuenit/ſꝫ alij[q] restituturus petit: aliquin et si post mortem patris diuertisset nondum exacta dote excluderetur ex actione dotis maritus[r]: quod non est admittendum[s]. Sed et si ex parte filia heres p̃ti⁹ extiterit: debebit maritus coheredes eius p̃ro parte[t] virili exigere: z mulieri reddere: aut actiones ei p̃stare.

b ¶ Eouenit. actione de dote venia petita: vt. ff. diri. sed si est in potestate constituta non potest contra patrem intentare actionẽ aliquã cõmuni iure etiam cũ venia. vt. C. de in ius vo. l. q̃ i potestate. ꝫ. de equitate iudicio offi. consulitur filie cum paternũ sit officium dotare filias. vt. ff. de ritu nup. l. g liberos. z. C. de do. p̃to. l. fina. z de rei vxo. act. aut. sed q̃nis.

Filias dotare paternũ est officium.

† Concor. gl. post pn. super verb. trãsmisisse. extra qui fi. sint legi. et c. ſcritur pf. ij. q. vij.

¶ Qui socer. ¶ Casus.

¶ P̃ro filia mea dedi dotẽ titio. postea solutũ est mãrimoniũ inter eos: gener debitor dotis instituit socerum heredẽ: z postea socer obijt. certe aget mulier cum bere de patris ciuſdẽq; soceri ad dotẽ: ſꝫ z si viueret pater z filiã emãcipasset ageret cũ eo filia. ¶ Lucius titius. ¶ Promisi p̃ro filia mea. c. in dotẽ gaio seio. z postea ab eo acquisiui pactum ne meviuo ageret ad dotem. postea solutũ est inter eos matrimoniũ: z ego pater decessi z exheredaui filiam meam predictã z duos alios mihi institui. vnde mulieri soli com petit dotis actio: maritus tenetur ei cedere act. contra heredes soceri qui nõ soluerat adhuc dotem marito p̃opter pactum supradictũ inter eos appositum. vel si velit maritus quondam facere hanc gratiam mu lieri vt ipsa exigat ab heredibus soceri dotem: z mulieri det: bene potest hoc facere. z si eo agente contra dictos bẽdes ipſi excipiant de dolo: dicendo dolo facis q̃ tu petis a nobis quod tibi non debet remanere immo restituere. ipſe poterit replicare z dicere illud quod vos dicitis esse verum si vobis deberem restituere. sed ego debeo restituere vxori mee quondam: vnde vestra exceptio nihil valet. si autem cõcederes eos posse taliter contra maritum excipere in nostro casu cum fuit factũ diuortium ante mortem patris oportebit te concedere in alio casu. ſ. quãdo diuortium fuisset factum post mortem patris ciuſdẽq; soceri: quod vltimum sine dubio non debet cõcedi: quia mortuo illo socero nata fuit mãrito actio de dote contra bẽdes constante adhuc matrimonio p̃dicto. vnde per diuortium non tollitur ei. quod autem dixi in filia exhereda ta: idem erit p̃o parte instituta. nam cohẽdes mulieris conueniet mari tus p̃o bẽditaria parte ad dotẽ z mulieri restituet: aut cedet actiones ꝫ eos. Aluianus.

¶ Ex pacto aut materni dotem dantis soluto mrimonio actio q̃rit mulieri. Bart. Idem. Lex. xlvj.

OAius Seius auus maternus Seie nepti que erat in patris potestate certam pecunie quantitatem dotis nomine lucio titio marito dedit: z in instrumento dotali huiusmodi pactum z stipulationes cõplexus est. Si inter Lucium titium maritum z sciam diuortium factum effet sine culpa mulieris dos omnis seie vxori vel gaio seio auo materno redderet: restituetur eꝫ. Quero cum seius auus maternꝰ statim vita functus

d ¶ Acturam. ergo aditio hereditatis debitoris p̃o solutione non habetur. alioquin filie cum causam contraducendi non haberet denegaretur actio. vt. ff. eo. l. dotem. Sed cõtra. ſ. de fideiuſ. l. ſi debitori? Respõ. illud respectu fuccedentis tantum dici. Azo. Item q̃tum ad fideiussorias z accessorias obligationes/non q̃tum ad alias. vt. ſ. de fideiuſſ. l. vtanniuis. Accur sius.

e ¶ Aristone. retulit aristo q̃ ita pompo. dicit z consentit z confirmat

h ¶ Petere. ne vir petere: quod pactũ valet: vt. ff. eo. l. ſi marito. ꝫ. ſ. z de pactis do. l. cũ pater. z. l. ob res. ꝫ. ſi.

i ¶ Soluto. z ideo donationem p̃pter nup. amittit: z dotez p̃missaꝫ exigit quã tenet restituere.

k ¶ Mariti. z ideo donationem p̃pter nup. amittit: z dotez p̃missaꝫ exigit quã tenet restituere.

l ¶ Redditurus est. immo videtur cõtra cum et iputari non possit q̃ patrem mulieris nõ q̃uenerit. vt. ff. de iure doti. l. ſi extraneus. cum ergo dotem nõ habeat nec actio q̃ potest ei obijci q̃ nõ bꝫ nõ põt q̃ueniri ex culpa ſua. vt. ff. e. l. meuia. j. fñ. longe minus põt ei obijci cur patrez ſiviuat nũc nõ q̃ueniat cum nec possit p̃pter pactũ. Sꝫ rñ.

bic q̃templatione dotis filia exheredata fuit. vñ dos ei legata videtur. vt. ff. de rei ven. l. emptor. ꝫ. ancilla. z. j. de bered. instit. l. q̃ volebat. iõq; ex patris voluntate impetrat marito q̃ als non iputaret cur patrem nõ q̃uenit. Vel melius etiã nõ legata dote agit filia: q̃ ad eaꝫ transit actio. vt. C. de rei vxo. ac. l. vnica. ꝫ. videamus. nec imputat marito q̃ patrez: sed q̃ bẽdes patris non q̃uenit insolidũ. Azo. Vel actiones nõ cedat: vt. ff. de pecu. l. q̃ debetur. in fi. Azo.

m ¶ Ceperit. nec enim habet eam patre viuente q̃tum ad exercitium: q̃ est in potestate. sed habet eam mortuo patre. vt. C. de rei vxo. act. ꝫ. vi deamus. Accur sius.

n ¶ Cui. sꝫ marito. Azo.

o ¶ Videri cum. ſ. cum petat idem q̃ restituturus est.

p ¶ Eum. maritum. Accur.

q ¶ Ipſi. sꝫ heredi soceri.

r ¶ Sed alij. regula ergo que dicit. Dolo facit qui petit q̃ restituturus est locum bꝫ q̃ eidem. vt. j. de excep. do. l. dolo. z. j. de reg. iur. in 2dem natione. ꝫ. fi. z in possessorio. vt. ſ. de car. edict. l. iuj. ꝫ. cauſe. nõ q̃ alij. z dic alij sꝫ mulieri.

s ¶ Dotis maritus. ſ. cum fuerit actum q̃ post mortem posset petere.

t ¶ Admittendum. sꝫ excludi maritum.

v ¶ P̃ro parte virili. i. p̃ numero p̃sonarũ. vt. C. de cad. tol. l. j. ꝫ. sinaũt le. z. j. de leg. p̃el. l. virilius. sed videtur p̃ bẽditaria tñ. vt. C. de bo. auct. iudi. pos. l. ſi vxor. ꝫ. Rñd. bic propriꝰ nominibus expressis damnati fuerant soluere dotem. z ideo p̃o virilibus tenentur. vt. ff. ad trebel. l. nõnunq̃. Azo. z de leg. j. l. ſi bẽdes. Vel dic q̃ equaliter omnes instituti erant. z sic p̃o bereditaria portione: sed ſi inequaliter similiter p̃ bereditaria portione.

¶ Casus. Seia in potestate patris existens habebat auum maternum: qui auus marito dicte puelle/scilicet lucio titio dedit. c. nomine dotis p̃o ea: z fuit stipulatus vt soluto matri. dos restitueretur seie nepti sue vel sibi ipso auo. postea decessit hic auus z solutum est postea dictum matrimonium. queritur quis debeat habere

dictam

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

dictam dotem: vtrum heredes aui materni: an dicta neptis: ꝛ certe cuꝫ hic auus neptem non habuit in potestate: ꝛ ita ei erat extranea nõ potest petere ipsa dictam dotẽ ꝛ sed soluere ei posset maritus si vellet. ꝛ hec vera sunt de stricto iure: ꝫ de equitate ꝛ nuptiarum fauore personarũq; affectione. ꝛ quia ꝑ dote neptis agitur vtilis dicte neptitributiur actio ex pacto dicti aui ad repetendam dotem a viro suo. Auia.

a ¶ Diuerterit. quia vtile ꝑ imutile non vitiatur: vt. ff. si certus pet. l. certi 2dicto. §. qui. Azo.

b ¶ Cõpetere videtur. immo nullo mõ videtur qr sua ꝑsona potius ad solutionẽ ꝙ ad obligationẽ videt inducta. vt. j. ff. vbi. obli. l. cum qui ita. §. qui fibi: Respon. ꝑsona buiꝰ aui eiusdẽq; stipulatoris ad obligationem potiꝰ videt adhibita. qr fibi potuit stipulari. secꝰ in extraneo cum dico mibi aut illi: qr ei stipulari nõ possum id ꝑsumẽdus est quod de iure fieri potest. vt no. ff. de 2di. ide. l. si procurator. §. celsus. Accursius.

c ¶ Posse solui. imo videt qr nõ cum ad obligationem persona scie fuerit ꝓsita. vt. j. de verb. obli. euꝫ qui. §. qr si soli. sed hoc speciale: immo ꝛ actio datur qr plus est vt subijcit sed ꝑmittendum ꝛc. Accursius.

d ¶ Sed ꝑmittendũ est. scilicet de equitate. nam qõ dictum est verum est de rigore iuris vt hic sequitur. ꝛ. C. de pac. conuen. l. si pater. ꝛ arg. ꝫ. de aqua plu. arcẽ. l. ij. §. itẽ varus. in fi. §. ꝛ sic nõ ob. ff. de vb. obli. l. stipulatio ista. §. alteri. que est ff. Itẽ ff. ad trebel. l. debitor. §. ea. Sol. nõ neptis agit ex pacto aui materni: qr ageret in ꝑ casu nulla facta mentione conuentionis. vt. j. ff. vulga. ꝛ pupil. substi. l. si filius. non aũt sic ageret mater ex pacto filie vt ibi. qr nec ageret mater si nulla fieret a filia pactio. Item ff. C. de iure do. l. si genero. Solu. vt ibi. ꝛ facit. C. ad exbi. l. si res. ꝛ. ff. depo. l. publia. ꝛ. ff. de verbo. obliga. l. quicunq;. §. si quis ita. ꝛ. C. de do. que sub modo. l. quotiens. Addatio. Dic qr ibi non ideo queritur filie qr mater ei cessit: ꝫ qr pactum fuit interpositum ſup re ꝓpria ꝛ sic q̃rit cuilibet extraneo. vt. l. pe. C. ad exbi. ꝛ ꝑ Bar. in. l. stipulatio ista. §. si qs insulam. j. de verb. obli.

e ¶ Fauore. immo nullus fauor est: quia extraneo dante dotem nec paciscẽte vel minus legitime paciscẽte (vt dic erat) debet dari mulieri actio: vt. C. de rei vxo. ac. §. accedit. fed hic iure pacti expressi petitur: ibi tacita lege inducti.

Qui dotem. ¶ Casus. Titia vxor mea mihi dedit. c. in dotẽ ꝛ ego promisi ei reddere soluto matri. postea feci testm ꝛ legaui dicte titie campum marcium qui capi et testõ nõ pot: ꝛ dixi ꝓ hoc legato sis do te tua 2tenta. mulier videns se non posse habere legatũ petit dotẽ: certe bene potest. Auia.

f ¶ Ne dotẽ. ff nõ adiecto 2sequeretur vtruq; si esset capax. vt. C. de rei vxo. ac. §. primum. ver. sciendum.

g ¶ Nõ poterat. vt qr legauit ea q̃ edibus sunt affixa. vt. j. ff. vbi leg. j. cetera. Azo. facit. ff. de iure do. l. cum pater.

Si dotali. ¶ Casus. Cũ vxore mea feci pactuꝫ qr si haberẽ liberos ex ea: solueret ma trimoniũ iter nos qr remaneret apud me dos. postea habui filios q̃ decesserũt ꝛ ex eis remãserũt nepotes. Dicitur ff bene possum dotem retinere. Auia.

b ¶ Interposita. apparet qr ꝓpter liberos non retinetur dos nisi esset pactum. fic. ff. de pac. do. l. si pater. ꝛ sic est contra. M. ꝑ Joan. fed ipse M. dicit superuacuum fuisse hoc pactum. vt. ff. de distra. pign. l. quesitum. §. fina. fed. M. opi. prenalet. vt not. C. solu. ma. l. dos. Item not. hac. l. liberos dici in infinitum. fic. ff. de verbo. signi. l. liberoꝝ. in princi. quinimmo ꝛ filij apellatione cõtinent nepotes. vt eo. ti. l. liberorum. §. fed ꝛ papi. ꝛ. l. filij. ꝛ de leg. ij. l. vxorem. §. cõcubine. Sed argu. contra. j. de testa. tu. l. qr si nepotes. ꝛ insti. qui da. tu. pos. §. fi. Item caue qr hoc pactũ valet si decedat mulier: vt ff. ꝛ l auf. de nup. §. dotes. colla. iij. ꝛ de san. epis. §. sed o ꝛ valet si sint liberi: als non. vt. j. de dote ꝓlega. l. j. §. i.

i Cum mulier. ¶ Casus. Cuꝫ mulier solu. ma. repeteret dotem vir obijciebat qr non poterat repetere: qr adulterium cõmisit: ipsa vero replicabat qr eiꝰ cõ sensu vliquit. certe. l. ista indicat qr maritus non potest obijcere contra repetitionẽ dotis de adulterio. Sed nunquid eaꝫ ꝺ adulterio poterit accusare: videtur qr sic: quia legislator dicit qr ꝺ adulterio nil põt tractari vel obijci cuꝫ dos repetitur: cum fauore dotis sit hoc inductus: poterit igitur ſm hoc eam de adulterio accusare ſm. M. cum vero lege non dicatur qr non possit de adulterio accusari: fed solum non posse obijci repetitionez dotis de adulterio. Sed respõ. qr nõ potest. ꝛ Bẽ er mente legis ꝙuis nõ ex vbis: qr qua ratione nõ põt obijci mulieri repetenti dotem de adulterio quia vir fuit leno: eadez ratione nõ põt accusari si mulier excepit ꝺ lenocinio. Accur.

Lẽcor. c. si legitimus nõ fuerit accusator. per totuꝫ extra de accusa. ꝛ glo. eo. casu per ff. legitimus. etiam per totã.

k ¶ Quos. ſ. bonos mores corrupit. Accur.

l ¶ Approbauit. ſcz malos: ꝛ sic verbum semel positum diuersimode sumitur. vt. ff. si cert. pet. l. certi condictio. ꝛ dic corrupit ꝙsentiendo ei ꝛ approbauit ducendo dãna tam adulteri vt dicit: vt C. de adul. l. castitati. ff Azo. ꝛ M. immo retinẽ do adulteram sciẽs. vt eo. titu. l. si metu. in fi. ꝛ j. de adul. l. si vxor. §. iuder. ꝛ no. nõ reprobat qõ ꝑbauit. fic. ff. de neg. gest. l. ꝓponem. ꝛ de iniur. l. sed si vnius. §. j. in ꝓin. Accur.

Reprobare non posse tam qõ ꝑbaui.

m ¶ Si tñ. videbat qr nõ: qr in lege nõ 2tinebatur nisi de dote sup qua repetẽda dicebat nil posse obijci mulieri de adulterio vñ videbat fecus esse in accusatione quasi fauore dotis illud diceretur: non tñ est ita. ꝛ ff qõ se quitur si tamen ꝛc.

n ¶ Audiẽdus ẽ. exceptio ergo lenocinij repellit accusantẽ de adulterio. Sz ff. ꝺ adul. l. ij. §. si publico. Sol. hic nõ erat nomẽ accusati receptuꝫ inter reos. als nõ repellere et viz: ✣ vt ibi. ꝛ eo. ti. l. si marit. §. ꝓscriptiones. ff ambo punirentꝝ. vt eo. ti. l. si vxor. §. iuder. ff extraneus receptuꝫ inter reos nõ audiret excipiens de lenocinio. vt. C. ꝛ. ti. l. j. §. qui hoc dicit. ꝛ facit. C. de adul. l. ita. ꝛ. §. eo. l. viro.

✣ Limitadus hãc gl. per nota. ꝑ spec. ff. ti. de exceptio. §. iiij. ver. fup exceptione. vr̃ ꝓdat ff libero rãtũ nõ aũt ff eo. de quo vide glo. in l. ij. C. de adulte.

Quia. ¶ Casus. Menia cum mihi nuberet dedit mihi in dotez quasdam res ꝛ vnum instrumentum in quo ꝓmiserat quidaz otalisius nomie eidem mulieri se daturum. ꝛ. cum ipsa nuberet. ego maritus constante matrimonio non exegi illa. ꝛ. ꝛ solutum est postea matrimonium: mulier repetit a me nõ solum alias res dotales/ sed etiam illa. ꝛ. que in dicto instrumento cõtinebantur. certe dicitur hic ꝙ sinõ potui exigere. ꝓpter aliquam iustam causam: non possum a muliere cõueniri actione de dote vel mandati ad. ꝛ. predicta. ¶ Fundus. ꝑater filie suo nomine dedit mihi in dotem fundum estimatum: quem fundus obligauerat pater cuidam creditori. ille creditor egit contra me maritum ꝛ ꝺ abstulit mihi fundum. postea solutum est matrimonium. vxor mea quondam repetit a me estimationez dicti fundi. ego excipio: quia mihi est euictus fundus ꝛ ipsa replicat dicens. ego non dedi tibi eum in dotem immo pater meus. ꝛ ipse idem pater obligauerat credito riq mihi als tibi abstulit ꝛ decessit dictus meus pater non instituta me herede. vnde ꝓpter suum factum non potes me repellere. certe ꝺ hic qr dolus patris debet nocere filie ꝛ non viro eius quondam vnde repellitur a petitione. Auia.

o ¶ Tradidit. ſ. in dotem ex quo vir habet vtilem actionẽ. vt. C. de act. ꝛ oblig. l. ij.

p ¶ Quo. ſcz instrumento.

q ¶ Nuptum. i. cum iret ad nubendum siue 3bendum. sic ꝺ vado iotũ: ꝛ vado gestum. Azo.

a ¶ Nec potuit. vel propter inopiam. vt. ff. de do. l. nam is. vel ob aliam causam. Accursius.
b ¶ Petatur. soluto ma. vel etiã constante in casibus in quibus peti potest etiam constan. ma.
c ¶ Summam. scz illa decem.
d ¶ Nõ potuit. s. maritꝰ soluto matrimonio.
e ¶ Couenit posse. vt. ff. de pact. do. ob res. §. fi. z de fund. do. l. si fundum. in fi. z de iure do. l. si extraneus. z. ff. eo. l. nupta. §. j. z argumẽ. ff. manda. l. si procuratorẽ. §. fi.
f ¶ Mãdati. potest mulier conuenire maritum solu. matrimo.
g ¶ Ablatus est. Jd est euictus.
b ¶ Repetat. a viro.
i ¶ Aut. s. mulier.
k ¶ Non teneri. scilicet ô euictione. vl dic. i. nõ repelli exceptione.
l ¶ Cui. scz patri.
m ¶ Exiterit. mulier.
n ¶ Mulieri. a viro.
o ¶ Obesse. sed cum potest agere de euic. nõ dos fuerit estimata. vt. ff. de actio. emp. l. creditor. §. prediuz. z. C. de iure do. l. auia. qũo excipit: Respõ. si excipiat ô euic. nõ agetvt hic. sed act. cedet: vt. ff. e. l. si socer. §. luci⁹. si non excipit de euictione aget. vt. §. predium. z sic eligat.
p ¶ Ipsi. scilicet filie cuz habeat causam lucrationem. z ideo debet ei nocere dolus patris si agat vt diximus. j. de regu. iur. l. quod ipsis. Ⅱ30. Item no. dolum patris nocere filie. fic. j. de iure patr. l. qui contra. z si quis ali. te. probi. l. i. §. j. Argu. contra. j. de carbo. edic. l. §. ij. in fine. Additio. Solue vt not. in. l. diui fratres. j. de iure patro. z per Dy. in. c. non debet aliquis. extra de regu. iur. lib. vj. Sed quantum ad propositum bic dolus patris nocet filie sicut dolus cuiuslibet extranei a quo quis causam lucrationam haberet. vt. l. apud celsum. §. de authore. de doli except. fm Bartolum bic.

¶ Dus dolus an filie noceat.

Si estimatis. ¶ Casus. Titia vroꝛ mea dedit mihi in dotem quedam predia estimata: sed fecimus tale pactum simul. qꝛ soluto matrimo. reddam mulieri res dotales que extarent. et etiam deteriorationem earum: et qꝛ ipsa redderet mibi si in aliquo eas meliorasset. Item contentum fuit in eodem pacto qꝛ si que illarum rerum non extarent tempore solut. matrimo. ego redderem ei estimat. postea ego alienaui quasdam de his rebus nõ ꝛsentiente mibi predicta mea vroꝛe neqꝫ postea ratum habente: postea solutum est matrimonium ex vi pacti. vult mulier sibi restitui dictas res alienatas. vel vult reuocare a possidente. certe dicitur bic qꝛ bene potest ac si non fuissent date estimate. Aiuianus.
q ¶ Deberet. i. si aliquid ꝛtingeret ꝓpter qõ deberet reddi dos qꝛ fit solutum matrimonium.
r ¶ Estimatio. prestaretur.
s ¶ Earum. s. rerum.
t ¶ Volente. maxime. als cõtra. insti. qui. ali. li. in prin. hec enim estimatio pro nulla habetur: vt bic. z. C. de iu. do. l. si inter. etiã ꝯtum ad alienationẽ. vt. ff. de fun. do. l. qꝛ si fundus. Ⅱ30. Aldus hoc casu posset vendi ꝑsonꝫ mulieris. vt. ff. de pac. dota. l. fi. secus vbi nulla est estimatio vel recidit ad nullam: vt dictis. ll. Item bodie videt etiam in non estimata posse vendi ꝑsonꝫ mulieris. vt in auc. vt immo. ante nuptialis do. ubi: z hec multum ꝛc. colla. v. S3 illud quo ad cetera idem qõ in dona. propter nup. non quo ad alienationes. z facit. ff. de iure do. l. plerũqꝫ. in fi. z. l. cum pater. §. cum res.
v ¶ Venisset. i. vendite essent a marito.

Et stimate. ¶ Casus. Mulier dedit mihi in dotem pannos suos et fuerunt estimati sicut quotidie fit. postea destructe sunt muliere eos portante. Dicitur bic qꝛ nibilominus teneor ei ad estimationem soluto ma. Aiuianus.
x ¶ Estimate res. vere. f. ab homine: vt bic. z. ff. de iure do. l. plerunqꝫ. in prin. z. l. cum post. §. penul. z de dona. inter vi. z vxo. l. mortis. §. j. z. C. de iure do. l. cum dotem. vel a lege quia sunt res que vsu consumuntur. vt. ff. de iure do. l. res.

nihil exegit: qꝛ nec potuit[e]: quesitum est si cum dos a marito petatur[b] an compellendus sit etiã illaz summaz[c] que instrumẽto contineꝫ tur refundere? Rñdi potuisse quidem eũ cui actiones mãdate sunt debitoꝛe conuenire. sed si sine dolo malo vel culpa exigere pecuniam non potuit[d]: neqꝫ dotis nomine cum conueniri posse[e]: neqꝫ mandati[f] iudicio.

¶ Si predium estimatum in dotem datum sine culpa euincatur non debetur estimatio mulieri.

¶ Fundus estimat⁹ in dotẽ dat⁹ a creditoꝛe antecedente ex causa pignoris ablatus[g] est: quesitus est an mulier si estimationez dotis repetat[h] exceptiõe summouenda sit. ait[i] enim propterea se nõ teneri qꝫ pater eius dotez ꝓ se dederit: cui[k] heres nõ exiterit[m]. Paulus respondit: ꝑdio euicto sine dolo z culpa viri preciũ petenti mulieri[n] doli mali exceptiõem obesse[o]. Cõsequi enim eam precium fundi eui cti euidẽs iniquitas est: cuz dolus patris ipsi[p] nocere debeat.

¶ Fundus estimatus tali estimatione qꝫ non facit emptionem potest alienari mulier volente. b. d. Bart.

Scevola. Lex. lj.

Si estimatis rebus in dotem datis pactum interceſſit vt ex quacunqꝫ causa dos reddi deberet[q] ipse res restituerẽtur habita ratione augmenti z diminutionis boniviri arbitratu: que vo non extarent: estimatio[r] earum[w]: quesitum est cum res quedã quas maritus vendiderat extarent: an scõm pactuz z hec ad mulierẽ pertinerent? Respondi res que extãt si neqꝫ volente[r] neqꝫ ratum habẽte muliere veniffent[v]: ꝑdiatur red dendas atqꝫ si nulla estimatio interueniffet.

Hermogenianus. Lex. lij.

Estimate[r] res vsu etiaz mulieris periculo mariti deteriores efficiuntur[y].

¶ Dos indebite reddita cõdicitur. hoc dicit Bartolus.

Affricanus. Lex. liij.

Maritus dotem quaz nõ accepit si post diuortium per errorem soluit repetet: quia nõ numeratam pecuniam cauerat[a]: exigi enim ab eo non potuit[b].

Triphonius. Lex. liiij.

Si filiofami.[c] data est dos: ipse quidem dotis actione tenetur[d]: pater autẽ eius de peculio[e]. ¶ Nec interest in peculio rem vel pecuniã dotalem[f] habeat necne: sed quatenus facere potest hic quoqꝫ[g] condemnandus[h] est.

y ¶ Efficiuntur. Jd est si efficiantur est mariti periculum.

Marit⁹. ¶ Casus. Sempronia nupsit titio. z ei ꝓmisit dare dotem: nõ tamẽ dedit z maritus ei ꝓmisit reddere solu. matri. postea solutũ est matrimoniuz z petijt mulier ab eo dotem: z ipe existens intra tẽpora quib⁹ põt opponere excep. nõ numerate dotis z credens efficaciter teneri soluit cuz de iure non tenef. certe repetere potest. Aiuianus.
z ¶ Post diuortium. secus si cõstan. matri. quia tunc etiam acceptam repetit: ſz restituit. vt. C. si dos constan. ma. l. j. nisi i casu. vt. ff. de iure do. l. quemadmodũ. aliud est si mulier vl alius credẽs se debere marito soluit. vt. ff. de cõdi. inde. l. cuz is. §. si mulier.
a ¶ Cauerat. i. confessus fuerat se accepisse qõ nõ receperat: nec tẽpora exceptionis erant lapsa. q̃ sunt. C. de do. cau. l. fi. et auc. ibi posita.
b ¶ Non potuit. facit. ff. ad macedo. l. fin. z. ff. de pac. do. l. inter. §. i.
c ¶ Si filiofami. Prius ponitur vnuz dictum cõiter in patre z filio. Secũdo in filijs tantum tollit tres dubitationes. Tertio in patre tñ tollit vnum dubium. Quarto in filio tñ tollit aliud dubius. scõa ibi: nec interest. tertia ibi: atqui. quarta ibi: at si cuz filio. Bar. ¶ Casus. Titi⁹ filiusfami. accepit vroꝛẽ z ipsa dedit ei dotẽ sine iussu ꝓtis sui viri. postea solutũ fuit matrimoniũ. ista vult agere ad repetẽdam dotem. Dicitur bic qꝛ filius te nef ei in solidum: sed pater non nisi de peculio filij quod habet apud se. z quod dixi filium teneri in solidum: intelligas verum esse: siue habeat in peculio rem vel pecuniam dotalẽ siue non. Sz ꝙis teneatur filius in solidum: non tamen est condemnandus nisi in ꝯtum peculium facere poteſt. sicut nec pater de peculio conuentus. z quã tum fit in dicto peculio inspicitur tempore rei iudicate. ꝙis autem fecerim similitudines inter patrẽ z filiũ ꝙrum ad ꝙdnationem: tñ ꝯtum ad aliud est iter eos quedã differentia: qꝛ pater conuentus de peculio deducit qõ sibi debet a filio. vel qõ debetur filijs vel feruis eiusdẽ patris a filio. filius autẽ in solidum ꝙuentus ꝙdemnatur in ꝯtum facere põt peculium vnde aliquo ere alieno. Aiuia.
d ¶ Tenetur. in solidum z iure ciuili. ff.
e ¶ De peculio. i. peculiotenus z iure pretorio. ff.
f ¶ Dotalem habeat. s. filius qui conuenitur. tenetur enim vtrobiqꝫ sed interest si queras an teneatur pater. vt. ff. de pecu. l. bone fidei. z. ff. cõmo. l. ij. §. si filio.
g ¶ Dic quoqꝫ. scz filius.
h ¶ Condemnandus est. in solidum. i. non deducto quod patri debetur/ ſz tantum in ꝯtum facere poteſt: vt ꝑdicti. Item no. vltra peculium vt subijcit. z. ff. de iudi. l. si filius. sed in alia actione q̃ dotis in solidum dãnaret filius etiam vltra peculium. vt. ff. de pecul. l. si quis cum filio. Sed quid prodest hec ꝙdemnatio cum pater possit statim filio adimere peculium: z sic mulier nihil ꝙsequit? Rñ. pdest ad tria: primo qꝛ pẽ põt cõuenire act. in factũ de re iudi. de pecu. vt. ff. de pecu. l. ij. §. sed z si filius. z de iudi. l. tam ex scribus. q⁶ prius non erat: licet prima ac. sic. Scõo qꝛ factus pater famí. quenirek: nec amplius exigerenk probatiões a muliere. vt. ff. q⁶ cum eo. l. ij. Tertio qꝛ currunt vsure centesime post quadrimestre tempus: vt. C. de vsur. rei iudi. l. fi. si aũt non adimat pater vi detur fieri nunc executio in peculio: vt hic dicitur, z. ff. de mino. l. ij. §. sed vtrum, ibi: z quidem ꝛc.

Divisio bartoli.

Intelligitur

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Intelligitur autem ꝛc. ſcz filius.
b ¶ Facere poſſe. q̄ vir.
c ¶ Quod. ſcz peculium.
d ¶ Deducetur. vt. ſ. de pecu. l. ſed ſi damnum. §. preterea.
e ¶ Detractio. hoc enim in ſolo donatore eſt. vt. j. de re iudi. l. ſunt qui, ꝛ l. inter eos. §. fi. ꝛ. j. l. p. xi. ꝛ facit. ſ. eo. l. ſi filia. ꝛ l. ſi cū dotē. §. tranſgrediamur. ꝛ. ſ. de pecu. l. ſi ex facto. §. fi.

Intelligitur autē peculioten⁹ facere poſſe quod⁹ hꝫ rei iudicate tpe. ¶ Atquin ſi cū pie agat deducetur ex peculio qō pīi vel ſubiectis ei pſonis filiꝰ deberet. ¶ At ſi cū ipſo filio agat alteriꝰ debiti nō fiet detractio in cōputationeꝫ in quantum facere poſſit filius.

f ¶ Arit⁹. ¶ Caſus. Maubuim⁹. ſ. e. marit⁹. q̄ marit⁹ dz cō dēnari vxoꝛi inquātū facere pōt: ió vult hic gloſare qualr id intelligat. occaſiō mariti ponit de alīs qui cōdemnari ſolent in ētum facere pñt: ſicut ē ſocius ꝛ patronus ꝛ parens. Et dicit q̄ iſti quattuoꝛ non deducunt es alienū de dicta alienatione vel condēnatione. ſecus aūt ſeruatur in donatione. Aluia.

g ¶ Deducto. niſi ex eadē cauſa, dona. debeat. vt. j. de re iudi. l. inter eos. §. fi. ꝛ facit. ſ. l. p. xxi.

h ¶ Alieno. Immo ⁊tra videt: cuz abeſſe debeat videri. vt. ſ. de neg. geſ. l. ſi qs mādato. Sz illud non ſimplicit ſꝫ ad aliqd ē verum. vt. j. de reg. iu. l. min⁹. Azo. ꝛ facit. j. de re in. l. ſūt. q. ꝛ. l. ſeq. Ac.

¶ Am mlier. ¶ Caſus. Mulier ódit mihi in dotē domos iter alias res ꝛ cū ille domus minaꝛētur ruīnā vicino ego caui ei vicino de dāno infecto. poſtea ſolutū eſt mīmoniuz: ꝛ mulier ꝓdicta repetit a me dotē. dico ego mulieri. caueas mihi q̄ qcqd dāni paſſus fuero ex cautione dāni ſſecti tu refues mibi. Certe dicitur hic q̄ bñ tenetur mihi cauere. Aluia.

i ¶ Laudet⁹. ✝ ſic. ſ. de rei vēd. l. ipſi quoq;. ꝛ de peti. be. l. illud. §. fi. ꝛ j. ó dam. infec. l. inter quos. §. ſi dñs. ꝛ. ſ. e. l. ſi filiaſa. dos. §. fi. ꝛ ó pecu. ſi damni. ꝛ ó edil. edic. l. redbibere. §. pe. ꝛ. l. ité ſi fui. debuit enim cauē maritus. vt. ſ. e. l. etiam. §. fi. ꝛ. j. ó leg. j. l. q̄d ergo. §. ité ſi cedes. ꝛ de re. vēdi. l. vēditor. ꝛ. j. titu. j. l. j. in fi.

¶ Ammoueat. ſic. ſ. de pecu. q̄ debetur.

¶ Aquis. ¶ Caſus. Duo dicit. Primum eſt tale. pater dedit dotē titio nomine filie ſue, quam ei titio maritabat. ꝛ fuit ſtipulatus pater bo modo, ſi aliquo caſu filia mea tibi nupta eſſe deſierit/reſtitue re promittis mibi dotē quam tibi debeo do. pio ea. poſtea mulier capta eſt ab boſtibus: vl̄ propter aliquod dotē fuit deportata vl̄ alter: qua captiuitate boſtium fuit facta ancilla. nūquid poterit agere pater ex ſtipulatione ad repetēdam dotē a dicto marito: Et dicitur q̄ ſic. Secundo dicit. pone q̄ pater fuit ita ſtipulatus a dicto viro filie. Si filia mea moꝛietur in matrimonio/volo q̄ reſtituas mibi totaz dotē: ſinaūt diuerterit mediam. poſtea mulier capta ē ab boſtibus: vl̄ é deportata vl̄ é facta ſeruа alio modo q̄ p captiuitatē boſtium: nunquid in bis tribus caſibus videtur mortua vt ita maritus teneatur reſtituere patri totam dotē ſm ſtipulationē: an videtur diuertiſſe vt ita nō teneatur niſi ad mediam dotē reſtituēdam maritus? Et dicitur q̄ mortua videtur. Aluianus.

k ¶ Si quis. dans dotem ſit pater vel alius.

l ¶ Dabis. i. reſtitues. nam ſoluitur matrimonium. vt. ſ. de diuoꝛ. l. j. ſi. etiam ſi velit vir remanere. vt. j. de cap. ꝛ poſtli. re. in bello. §. medio. niſi in caſu. vt. ſ. ó rit. nup. l. in eo iure. §. fi. ſꝫ ea reuerſa reſtauraꝛetur matrimonium nouo conſenſu. vt. j. de cap. ꝛ poſtli. reuer. l. cum due. ꝛ nolēs patitur penam diſſidī. vt. j. de cap. ꝛ poſtli. reuer. l. non vt a pīe. Sz hodie videtur non ſoluiꝛ: vt in auſ. de nup. §. ſed etiam captiuitas. col. iiij. Ad illa loquitur quo ad hoc vt non nubat alij: non ad alia. vt. ſ. ó diuoꝛ. l. vxores. Accur.

m ¶ Si deportata. h quando vir mutat affectum: als nō. vt. C. de repu. l. j. ꝛ facit. j. de ſtabu. l. j. §. filium. Sed ar. ff. j. de verb. ob. l. ex ea. §. pe.

Additio. Solue vt p Dy. in. l. ſi cū dotē. in prin. ff. e. ꝛ p Bar. l. l. gallus. §. ꝛ quid ſi tantum. j. de lib. ꝛ poſtlim.

n ¶ Vel ancilla. ꝓtiuati alicuius redacta: puta in ſeruitutē. vt. ſ. ó diuoꝛ. l. j. §. Rog. in ꝓdictis olim intelligebat ſi mors naturalis ſubſequat. vt arg. ſ. eo. l. ſi ab boſtibus.

capta ea committet ſtipulatio: vel etiam ſi deportata[m] fuerit: vel ancilla[n] facta fuerit. hac enim cōuentione[o] cēſ[p] hi cauſus continentur. Plane quātum veniat in ſtipulationeꝫ vtrum quaſi mortua[q] ſit: an quaſi diuoꝛtiuz fecerit humanius quis id competere dixerit: quod ꝓpter moꝛtem cēnuenerit[r].

o ¶ Conuentione. al's cō ceptione.

p ¶ Cēſ bi. no. pro generalitate. ſic. ſ. ó ſerui. vt. pre. l. ſi ſeruit⁹. ꝛ. j. ó vb. ſig. l. cum querebatur.

q ¶ Mortua. quo ad hꝫ vt dos repeti poſſit.

r ¶ Conuenerit. q̄ plus vel minus l cauſu mortis erat redditur? ex pacto facto ſuper dote.

s ¶ Uſufructus in dotē. ¶ Caſus. Mulier dedit vſumfructū in dotē diuoꝛtio iteruenēte ſi proprietas neutrius ſit vir non debet ei reſtituere: ſz caueбit q̄ nec eam vl̄ eius bēdem impediet vti frui donec vixerit: ſz ſi vir nō reſtituerit mulieri qualiter reſtituet eius heredi: ꝛ quid ſi mulier dedit in dotē vſumfruc. quem babebat in fundo viri: tunc vir nibil reſtituet mulieri. Siveroviр ſtāte matrimonio alienauit fundum qui ſuus erat l q̄ mulier babebat vſumfructum. vl̄ eōꝛa mulier alienauit q̄ ſuus erat: in quo viro conſtituit vſumfru. tūc interueniente diuoꝛtio vſuꝛt. eſt viri: ꝛ ex eius pſona peꝛit: ſz reſtituit mulieri cō moditatem vſufru. ꝛ caueбit ſe paſſuꝛū eam vti frui donec vixeriꝛt: nā fructuariam eam facere nō poteſt: ſed ſi conſenſerit dominus ꝓprietatis tunc mulieri demuo poterit conſtituiꝛ vſufru. vel ſi voluerit emere mulier poterit ei vēdere. q̄ ſi non poterit vēdere dominо ꝓprietatis debebit ei maritus ꝑſtare patiētiam pcipiēdi fructus: ꝛ boc codē caſu ſi moꝛa interueneriꝛt reſtituēdi vſumfr. Et ſi mulier deceſſeriꝛ vir debebit conſentire bēdi vl̄ vēdēdo vl̄ alio modo. Quod dixi ſi vſufruc. fundi qui fuit ab imtio viri vl̄ mulieris: z deſiit fundus ille eē: idē intelligo ſi ab initio fundus neutrius eēt: vt q̄ extraneus dedit in dotem iuſſu mulieris: ꝛ boc caſu vir dz cedē mulieri ius quod hꝫ: ꝛ dz conſentire vēditioni vl̄ conſtitutioni vſufruc. Vel dic breuius q̄ interueniēte diuoꝛtio vir dz reſtituē vſumfru. datum in dotē qui nō erat nec eꝛ ꝓdio viri vl̄ vxoꝛis: ꝛ caueбit q̄ nec mulieꝛē nec bēdē impediet/ſz in bēde ſubſiſto: quia ſi vſufruc. fuit eꝛ ꝓdio viri non dz reſtituі bēdi: ſz ſi eꝛ ꝓdio mulieris dz reſtituē bēdi: ꝛ boc quando fundus ꝓ ſeueraуit viri vl̄ mulieris. Si vero deſiſt cē vir vel mulieris quia alienauit ꝓprietatē: vl̄ extraneus dedit eum in dotē iuſſu mulieris/ tūc vir dz cedē iuri quod habet dimittēdo eam pcipe commoditatez fructuum: vl̄ conſentire vēditioni ſi dominus ꝓprietatis vult emēre vſumfructum ꝛ mulier vēdere. ꝛ boc codē caſu ſi moꝛa interueneriꝛt dz ſimiliť conſentire beredi. Accur.

t ¶ Mato. non apit a quo: ſz dic ab vxoꝛe vel ab extraneo pro ea.

v ¶ Sit. ꝓpe diuoꝛtij. Accur.

r ¶ Eius. ſcilicet mulieris. Et not. q̄ non dicit cuius erat fundus tēpoꝛe dationis: ſz ſtatim diuidit in quattuoꝛ caſus: q̄ aut viri aut vxoꝛis ꝛ eius pſeuerantis vſq; ad diuoꝛtium: aut non pſeuerantis: aut extranei. ꝛ ſic inuenies reſtitui formalem qui erat cauſalis viro in primo caſu: in ſecundo econtra: in tertio ꝛ quarto nec cauſalis nec formalis/ſz commoditas.

y ¶ Heredis. ſcz mulieris.

z ¶ Si cum. babeas ſi enim. vel ſubaudi nam.

a ¶ Vſumfructum. qui de nouo conſtituetur ei a viro diuoꝛtio facto: vt pote extinctus ꝓ conſolidationē. vt. ſ. ó iur. do. l. cuz in fundo. circa ꝑncipium. Accurſius.

b ¶ A viro. formalis viro ✝ ſz cauſalis mulieri ꝛ bēdi. vt. d. l. cū i fundo. §. q̄ ſi mulier. ꝛ. §. ipſius autem.

Caſum ponit.

✝ Limita niſi eſſet mibi ꝛ heredibus meis q̄ ſit⁹. ꝛ eſt iſta gulare. bal. in. l. §. excepto. ff. ſ. q̄d ſi pcedo. C. de cadu. tol. q̄d eōs ſequuntur. ſec⁹ in emphyteoſi. gl. in. l. mdebiti. §. fi in ff. cum re. l. fi. ff. de condi. indebi.

✝ Notabiliter ó ſi ve lit quia cautio nō ꝓſtat niſi petaſ. l. ſi. §. j. ff. ꝛ lega. ꝛ. j. pe. ó. fina. ꝛ ibi ꝑau. de caſi. l lectura paduana. de lega. ij. ad idem Alexā. ꝑſi. lxxvij. iiij. parte.

✝ Quia ſit forma a ꝓpriete ſeparat a. cauſal q̄ depēder a cā: id eſt ꝓprietate. z no. ꝓ ſ glo. ordi. inſtit. de vſu fru. in prin. ſup. ver. ſius aūt. quā do mi. ſaſ. mul rū cōmēdat ad ꝓpoſitū nrm i trac. ſuo ó acto. §. eque. prima colū.

a ¶ Debet. etiam heredi mulieris.
b ¶ Mozam. i. si restituisset vsumfru. mulieri viuenti: z mulier ꝓprietatem non alienasset.
c ¶ In dotem. z sic vt roqs casu habet vir formalem.
d ¶ Interpositis. vt caueat ꝙdiu zc. vt. ff. c. i pn. ℑ tẽpot alio remediũ adhiberi: vt locef ei vel vendat nũmoyno. vt. ff. ó iur. do. l. siv fuff. z vtroqs casu cedet ius suũ vir sicut pot vt fubjcit. nam pot ꝙ ad cõmoditatem: vt. ff. de vsufru. l. arboribus. ff. vsufructuari⁹. et sic cedat. i. z cedat. nõ autem vt faciat eã fructuariã. vt ifti. de vsufr. ff. itẽ finit. z. d. l. si vsufruct⁹.
e ¶ Eã. z heredẽ suuz. vt in fi. buj⁹. l. qz cũ viri fit vsufru. ex eius pſona dz perire. vt. ff. de iur. do. l. cũ i fundo. ff. qꝛ si mulier. z de peri. z cõmo. rei vẽ. l. necessario. ff. fin. z. j. de noua. l. si vsufructus.
f ¶ Accommodauerit. i. accefferit.
g ¶ Conftituatur. z abin de peribit vsufruct⁹ mozte mulieris.
b ¶ Jle. ff. ꝓprietari⁹. faciendo eã fructuariã. vt 2moditate fola eidẽ mulieri dimittẽdo. z h subij cit aut equiualens p eo.
i ¶ Dare. ff. ꝓprietari⁹ mulieri vt plenaz ꝓprietatem habeat.
k ¶ Vẽdere. quia illeuult emere.
l ¶ Cogetur. ff. cõsenti re tali venditiõi.
m ¶ Non fecisset. ff. vir i ꝓsentiendo vel restituẽdo vt poteſt.
n ¶ Fructuum. quos vendidisset. Accur.
o ¶ Q. si facultatẽ nõ habuerit. qz nõ vult emere. z facit. ff. de iure do. l. cuz i fũdo. ff. ipi⁹ aũt. l. ff. ff.

Seruꝰ. ¶ Cafꝰ. Titia dedit feio in dote fuũ ineſtimatũ/ille fer uus mulieris 2ꝛeplatiõe fuit inſtitut⁹ a q̃dã eẽneo. Certe ſi marit⁹ nõ hz ſoli citudinẽ dãnũ fuſtinẽdi/ pot bñ iubere illi fuo vt adeat vel repudiet ſi magis credit expedire. Si aũt habeat ſolicitudinẽ obligeſ mulieri act. de dote. ſi faciat ſeruũ repudiare locupleteſ bẽditatẽ vel faciat agrere dãnoſaz. daf ei marito 2ſiliũ vt corã reſtitũ⁹ interroget mulierẽ vtrũ velit bẽre bẽditatẽ l qua ſeruus dotalis ẽ inſtitutus an nõ: Et ſi dicat nolo: audacter iubeat marit⁹ ſeruo ꝙ repudiet: ſi aũt dicat mulier nolo: dabit ei mulieri maritus ſeruũ: vt ſuo iuſſu adeat. ſub ea 2dictione tamen vt ſtatim cum adierit marito cũ reſtituat. Ainia.

p ¶ Seruus dotalis. ineſtimatus. vt. C. de rei vxo. act. ff. z cum ler.
q ¶ Maruti. g eſt dñs. vt iſti. g. alie. li. in pin. z. C. de iur. do. l. in reb⁹.
r ¶ Obligeſ. z h ſi 2ꝛeplatione vxoris ẽ inſtitutus. ſi aũt viri 2ꝛeplatiõe viro acgraf nõ reſtituturo mulieri. q6 qualiter eſtimeſ colligiſ. j. de vulga. ſubſti. ſed ſi plures. ff. in arrogato. z. C. de iur. do. l. cum aliquis.
s ¶ Cõſulẽdũ. marito h mõ vt ſequitur. 2cor. ſunt. ff. de iur. do. l. ſi legato. z de vſufru. l. ſed z ſi quid. z. ff. l. ſi marito. ff. ſi fundum. z. j. de pecu. leg. l. hunc queritur. ff. poteſt. z. j. de acqui. here. l. aditio.
t ¶ Repudiare. ff. ſeruus dotalis qui erat inſtitutus heres.
v ¶ Maluerit. ff. ſeruꝰ. Accur.

Jlie. ¶ Cafus. Dedi titio dotez ꝑ filia mea emancipata: z ſtipulatus fui vt ſi ea decederet i matrimonio ad me dos reuertif. v ſi cum fuerim in vnum caſum tñ ſtipulatus/ in aliũ dz habere mulier vel heres eius. i. ſi fiat diuoꝛtiũ. vt. ff. c. ſi cũ dotẽ. in pin. maritus cuz videret egrã l fraudẽ meã fecit diuoꝛtiũ cũ ea vt ſic ipſa l mf imonio nõ deceꝛ deret. ſicqz dos remanet liberis quos ex ea habuit bẽdibus eius. Certe dicitur hic ꝙ nibilominus habet act. de dote. Aiuia.

x ¶ Redderet. cũ i caſu mortis tñ ſibi ꝓſperet pi. ff. ſi decederet l mf imonio. vt. ff. ti. j. l. ſi filia. z. C. de repu. l. dubiũ. z i aut. de nup. ff. ff. col. iiij. Jtẽ no. ambiguitã: qz ſi ſ ptãte cẽt nõ bẽret bẽdẽ iure iſto: vt. j. de caſtrẽ. pec. l. i. z. ij. Jtem facit. ff. de euic. l. pi. z. C. de rei vxo. acti. l. i. ff. vi deamus. z quod no. i. ff. extraneum.

Jl filiaſa. ¶ Caſꝰ. Dedi dotẽ 2ſiſten tẽ reb⁹ mobilibus ꝑ ſi lia quã habeo l ptãte: q dos ſolu. ma. dz reſtitui poſt an. vt. C. de rei vxo. actio. ff. exactio. poſtea mortua fuit dicta mulier z ego pater feci expẽſas circa funus. Certe q̃uis dotẽ nõ poſſem repetere ante annũ/ tñ dictã expẽſam ſtatim repetã a marito q̃ hz dotẽ. ff. eẽ dicta expenſa eo alienũ dotis.

y ¶ Fecerit. q6 facere nõ tenet/ hz vir ex dote nisi qñ nulla eſt dos: vt. ff. de relig. l. ff. ſi nõdũ. z. l. qꝛ ſi nulla. z facit ad iſtã legẽ l. ff. quoqz. in eo. ti.

3 ¶ Soluanf. i. tradanf.

Dotalẽ. ¶ Cafus. Mulier dedit mi bi ſ dotẽ fuũ: ego manu miſi eum: ipſe liberatus poſtea me beredez inſtituit vel aliqd eo viuente fui ab eo locutus: puta de bis q̃ ei ipoſui ꝓ liber tate dãda. vel habui ab eo eſtimationez oparũ ei ꝓ me ipoſitarũ. vl qꝛ aliqd mihi donauit poſtea ſolutũ eſt mf imoniũ iter me z vxoꝛẽ pdictã: petit a me dicta vxoꝛ vt eidez illud q6 lucratus ſuz ab illo liberto: nũqd teneoꝛ ei dare: Et diſtiguif h. aut ea inuita manumiſi dictũ fuũ. aut volẽte. z ſi volente aut donauit mi bi fuũ vt manumitteꝛẽ. aut mãdauit mihi ſolũmodo vt manumitteꝛẽ. ℙrio caſu totũ gcgd habui a liberto debeo ei reſtituere illo. ſ. mõ g dz in bac. l. Scẽo caſu nihil debeo reſtituere. ℑn tertio aut caſu debeo reſtituere illud ſolũ q6 puenit ad me tã ꝑ ad pſonã/ z nihil aliud. z h ẽ verũ ſiue iã habui a liberto ꝓdicta cõmoda ſiue habere poſſum. ℑtẽr ſi dolo feci cõminus ad me pueniat/ teneoꝛ: z etiã hẽs me⁹ tenet ſi ad cũ puenerint ꝓdicta 2moda nõ alꝫ. Sz nũqd ꝑ me⁹ tenet ſi ipſe dotẽ ꝑ me accepit: Et dz ꝙ nõ. qꝛ ler nõ fuit locuta niſi ſup marito z hẽdeeius. Sed quid ſi ego maritus nolo dare mulieri niſi eſtimationem reruz quas fui lucratus a dicto liberto: Certe audio. z hoc vſq; ad. l. in bis rebus.

a ¶ Manumiſit. z valet libertas. vt. j. de manu. l. ſeruũ. z. C. de iure do. l. z ſi. z. C. de ſeruo pig. da. ma. l. i. ſi mõ ẽ ſoluendo: vt dictis legib⁹ dicitur. z hic: qz eſt dominus. vt. ff. c. l. ſeruus dotalis.

b ¶ Mortionẽ. tertiã bodie: olim alꝫ: vt inſti. de ſuc. lib. l pn. z. ff. ff. ff. nſa.

c ¶ Debet. ex cautione ſi ꝑſtita eſt. vt. ff. c. l. ſi ꝑtante. ff. ſi vir. Vel ſal tem condictione ſine cauſa.

d ¶ Dotis iudicio. quaſi augmentum dotis. vt. ff. c. l. ſi marito. ff. ſed ſuperiori caſu non auget dotem cum patrono ff. queſitum licet reddat.

e ¶ Refragatur. alꝫ ſecus. vt. j. c. l. ſi vero. ff. item quicquid.

f Quod ſi vir. Voluit. z potuerit h caſu. vt. C. c. l. maritus. z. ff. de do. inter vi. z vxo. l. q6 autem. ff. j. z. j. l. ꝓtori. Accur.

g ¶ De libertatis. ſcilicet dande non onerande. vt. j. quarum re, act. non da. l. ſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

da. l. j. §. que onerande. ꝛ facit. ff. eo. l. si constante. §. si vir. in prin.

a ¶ Et sic desinit. Liceret. vt. ff. l. pri. no. ꝛ est sic. ff. manda. l. si vero non remunerandi. §. econtrario.

b ¶ Si vero negocium gerens. cum mandato vel sine: non ergo vt do natarius. vt. ff. eo. l. q̄ fuit. Sed quid si ea ignorante? Respō. vi def refragari. vt. j. d fur. l. quivis. §. vetare. ꝛ no. ff. eo. que dotis. Accur.

c ¶ Non inuite. sed mandantis vt subijcit.

d ¶ Restituere. mandati actione conuentus. quic quid em ꝛc. vt. j. ad leg. cor. de fal. l. filius emancipatus. §. fin. ꝛ ff. mā. l. ex mandato.

e ¶ Impositurit. scilicet i manumissione vel postea: vt. j. dict.

f ¶ Opere. fabriles vel obsequiales. Alzo.

g ¶ Quippiaꝫ. nec enim vt liter infestos sunt bec cōtractanda: vt ꝛ als. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. l. si id quod. §. ij.

b ¶ Prestare. Cedendo actionem contra exportmissorem pro impositis. ꝛ sic. ff. man. l. si procuratorem. §. fi. ff. l. qui mandatum. §. etiam. ꝛ intelligenda imposituꝫ cau sa onerande libertatis. nam tunc non vxori sed liberto si exegisset restituere tenet. vt. j. quaruꝫ rerū. act. nō da. l. si. §. pe.

i ¶ Quasi ad patronuꝫ. Argu. ad causam amba siatorum mediolanēsiuꝫ ad imperatorem 2stan. fic. j. de dote pte. l. cū qs. §. naꝫ ꝛ si quis. ꝛ dixi. ff. de ac. empt. l. si quis seruum. ꝛ dixi. ff. de pcu. l. qui ppio. §. pcuratoꝛ. vt in ceteris. Itez no. de tāp̄. sic. ff. quod iussu. l. j. §. qd ergo. ꝛ quod cuiuscp vniuer. l. item eoꝛ. ff. ad trebel. l. debitoꝛ. §. fina. ꝛ de lib. le. l. si gs reuꝫ. in fi. ff. de adop. l. si pater. §. qui duos. et ff. de acquir. here. l. si gs nō. Itez facit. ff. de 2di. indeb. l. in summa. §. pe nul. ꝛ de neg. gst. l. finautem. §. item si. Accur.

k ¶ Plane si ex maiori parte. olim dimidia: bodie tertia. vt insti. de succ. liber. §. i. ꝛ. §. sed nostra.

l ¶ Nihil. q̄ filios bz iure veteri: als non. vt insti. de succes. libe. §. i. ꝛ. §. sed nostra. vel q̄: amisit ius succedendi electis muneribus ꝛ operis. vt C. de ope. libe. l. si quam. ꝛ de bo. pos. contra tabu. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. j. de ope. libe. l. qui onerande.

m ¶ Aut ler. iulia forte de maritandis ordinibus. sic. ff. ad leg. cor. de fal. l. filius emancipatus. §. fi.

n ¶ Delata est. sic. ff. de peti. he. l. idē iulianus. ff eam cedēdo liberatur. arg. ff. eo. ti. si socer. C. lucius.

o ¶ In lege. predicta iulianus. vt ꝛ ff. d. l. filius emancipatus. §. fi. ꝛ facit. ff. de here. ven. l. ij. §. sed ꝛ si quid. ꝛ ff. de peti. here. l. sed ꝛ si lege. §. proinde. ꝛ ff. manda. l. dol⁹. ꝛ. j. titu. ij. l. dolo. ꝛ. j. de verb. obli. l. in illa stipulatione. §. item.

p ¶ Si filium exhēdauerit. mala mēte tanq̄ ingratum ꝛ tunc puenerūt voluntate liberti. Si vero non mala mēte: tunc etiam eo inuito bz filiꝰ contra tab. vt. j. de bo. lib. l. si patronus. §. si quis non. ꝛ. l. paulus. ꝛ sem per obtinet qō hic dicitur.

q ¶ Et ad. als ꝛ sic als vt si. ꝛ male: quia est contra. ff. prori. §. als etiam. ꝛ bene.

r ¶ Ad ipsum patronum. sc̄z defunctum.

s ¶ Ad heredem. de iure vel de facto.

t ¶ Teneatur, quasi dicat nullo.

Paulus. Lex. lxiiij.

¶ Et sic desinit seruus in dotem esse: quia cui manumittēdi causa donare liceret[a]: ei quodammodo donaret q̄ permitteret manumittere.

¶ Si maritus manumittit vxore volente eo animo vt eius negocium geratur restituit omnia que vt patronus p̄sequitur mulieri ꝛ eius heredi. secus in eo quod consequitur vt quilibet. hoc dicitur cū ff. de vi ro. Bartolus.

Ulpianus. Lex. lxv.

¶ Si vero negocium[b] gerens mulieris non inuite[c] maritus dotalem seruuꝫ voluntate ei⁹ manumiserit: debet vxori restituere[d] quicquid ad eū peruenerit: ſz et si quid libertatis causa maritus ei imposuerit[e]: id vxori p̄stabit. ¶ Plane si opere[f] fuerint marito exhibite non estimatio earuꝫ non erit equū hoc nomine vxori mariti⁹ quippiam[g] p̄stare: sed si post manumissionem aliquid ei fuerit liberto impositum: id vxori p̄stando est: sed ꝛ si reum maritus acceperit exp̄omissorem ve eque aduersus ipsus obligationem debet p̄stare[h]. ¶ Itez quicquid ad eum ex bonis liberti peruenerit eque p̄stare cogetur: si modo ad eum quasi ad patronum[i] peruenerit: ceterum si alio iure non cogetur p̄stare: nec enim beneficium quod in eus libertus contulit boc vxori debet: sed id tantum quod iure p̄tonatus affequitur vel affequi potuit: plane si ex maiori parte[k] q̄ debet heres scriptus fuerit: quod amplius est non p̄stabit: et si forte cum ei nihil[l] deberet libertus eum heredem scripsit: nihil vxori restituet. Habit autem (vt ait ler[m]) q̄ ad eum peruenit: peruenisse accipimus siue taz exegit: siue exigere p̄t: quia actio ei delata est[n]. ¶ Adijcitur in lege[o]: vt et si dolo malo aliquid factum sit quominus ad eum perueniat teneatur. ¶ Si filium[p] exheredauerit patronus: et ad[q] eum bona liberti peruenīt: videnduꝫ est an heres hoc noīe teneatur: ꝛ cum nihil neq̄ ad ipsum[r] patronuꝫ: neq̄ ad heredem[s] eius peruenīat: quō fieri p̄t vt hoc noīe teneatur[t]?

¶ Prouisio legis contra ius commune non extenditur vltra illud quod ler exp̄imit: licet eadem sit ratio. b. d. Bar.

¶ De viro[u] heredeq̄ eius ler tā tum loquitur: de socero[x] succeſſoribusq̄ soceri nihil in lege scriptum est: ꝛ hoc labeo quasi omissum annotat: in quibus igitur casibus lex deficit non erit[y] nec vtilis actio danda.

¶ Quando quis tenetur ad quantitatē respectu certe speciei soluendo speciem liberatur. b. d. Bar.

¶ Quod ait lex[z] quanta pecunia[a] erit tantam pecuniam dato[b] ostendit estimationem hereditatis vel bonoꝝ liberti non ipsam hereditatem voluisse legem p̄stare[c]: nisi maritus ipsas res tradere maluerit: et hoc benignius admitti debet[d].

Sceuola. Lex. lxvi.

¶ Ec actio[e] etiā constante matrimonio mulieri competit. ¶ Damnum datum ab inimicis mariti/culpa mariti dari videtur: ꝛ ideo marit⁹ tenetur. b. d. Bart.

Labolenus. Lex. lxvij.

¶ In bis rebus quas preter ris. Maritus seruus vxoris sibi in dotem datis ab ea emit vestimenta: siue dedit pecuniam eis vt ipsi sibi emerent ꝛ emerunt. Certe soluto matrimonio/illa vestimenta debent restitui viro talia qualia sunt. et si non restituantur per mulierem precium eorum compensabit vir ei in dote. ¶ Filiami. Soluto matrimonio inter me ꝛ filiam titij in sua potestate existentem: ipsa iussit mihi vt ego redderem patri dotem: et ego solui patri dimidiam: et tunc decessit pater. Certe superfluum debeo restituere filie et non heredibus patris: nisi ipsa delegasset me patri/et ego nouandi animo ei promisissem. ¶ Mancipia. Estimata mancipia accepisti in dotem/ et conuenisti cum vxore tua q̄ redderes ei solu. matrimo. eadem mancipia tantundem valentia sicut fuerunt estimata. Certe partus eorum lucrari debes. ¶ Mulier. Mulier dederat titio decem vel. c. in dotem: facto postea inter eos diuortio ipsa fuit ab eo errante stipulata ducenta pro dote sua. Certe non peteti nisi centum. ¶ Vxor diuortio. Titia fecit diuortium a viro suo/ et ab eo exegit dimidiam dotis/ ꝛ reliqua apud eum dimisit/ ꝛ nupsit secum do. et postea fecit diuortium a secundo/ ꝛ redijt ad primum/ ꝛ ei dedit certam quantitatem nomine dotis non facta mentione residui prime dotis quod apud eum reliquerat: postea ab eo fecit diuortium et repetit dotem quam ei dedit prima vice et secunda. Certe bisdem diebus reddi debet vtraq̄. ¶ Si vir. Nomine filie mee promisi genero meo dotem/ gener postea liberauit me. Certe generi est periculū. ¶ Si quis. Pro titia promisi dotem marito suo: postea eam institui hēdē/ ꝛ decessi. Certe ammodo non ptinet piculuꝫ ad maritum/ si nō exigat ab

Negatiōes duc faciūt vnaꝫ affirmationez.

ea ꝙ uis esset eius periculum si non egisset a me promissore si uiuus remansissem. Uiuiamus.

a ¶ Pecuniam. id est preter ea que sunt pondere/numero/ ⁊ mensura. vt. j. de leg. j. l. talis. illa enim cum debita sint in genere perire non possunt. vt. ff. de iur. do. l. res. ⁊. j. ad. leg. falci. l. in ratione. §. incerte. Azo. vel nisi sint estimate. vt ff. eo. l. estimate. sed tunc impropie dotales dicuntur. vt. C. de rei vxo. act. §. ⁊ cum ler. Accur.

b ¶ Seruus ait. ⁊ bene. vt. j. e. l. fi. ⁊. C. ō iur. do. l. in rebus. ⁊. l. mulier. §. paulus. ⁊ arg. C. de pac. conuen. l. fi. §. fi.

c ¶ Facta cēt. fic. ff. loca. l. si merces. §. culpe. ⁊. ff. commu. diui. l. si is cum quo. Azo.

d ¶ In vestiarium. sine quo poterant serui se tueri: ⁊ vltra consuetudinez domini/ alioquin de in rem verso teneretur dominus. vt. ff. de in rem verso. l. iij. §. proinde si seruus. ⁊. l. si res. in pnn. Ergo agetur condic. sine cau. inquantum est locupletior: cum donare vxori noluerit: quia litis consti. tempus ispicitur. vt ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. l. quod autez. in pnn. nā non debet cum aliena iactura locupletari. vt. ff. si cer. pet. l. fi ⁊ me. nam diuortium reuocat donationem. vt. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. cuz hic. §. si diuortium.

Diuortiū reuocat donationez.

e ¶ Compēsaturum. hoc videtur corrigi. C. de rei vxo. ac. §. taceat. Uel hic vt no. ff. e. l. diuortio. §. ob donationes. et facit C. de compensa. l. necz. ⁊. j. rerū amota. l. j. Itez nota hic contra seruientes ⁊ pedissequas. vt. ff. de pecu. l. id vestimentū. ⁊. j. de lega. iij. l. qui 2cu binam. in pnn.

f ¶ Solui debere. sic. ff. eo. l. si a marito. §. si pto volūtate. ⁊. l. si socero. j. respon. ⁊. l. in insulam. ⁊ j. de lega. iij. lucius. §. j. Accursius.

+ Sic in le gatario legata ancilla legatur ⁊ parꝰ. vt in l. si ācillas. et. l. butusmodi. §. legatus. de lega. j. ⁊ an et quādo seqtur ꝓdictio nēm ꝓris vel miris. vide no. bal. in l. ff. C. de seruis fugi.

g ¶ Partus tuus. + vt ff. ō iur. do. si mancipia. Sed cōtra. C. e. l. i. Sol. vt ibi. ⁊ facit. j. de leg. ij. lucius.

b ¶ Errante. secus si nō erraſſet: tunc enim teneretur. vt. j. de verb. obli. l. si diuortio. Item et si ducenta erant dos non teneretur nisi inquantum facere potest. vt. ff. de consti. pecu. l. ij. Sed arg. contra. ff. de iure iur. l. cum qui. §. si mulier. Additio. ꝓ solutione huius contrarij

numeratam pecuniam[a] doti vir habet dolum maluz culpam prestare eum oportere seruij[a] ait[b]: ea sententia publij meuij est: nam is in licinia gracchi vxore statuit ꝙ res dotales q̄ in ea seditione qua gracchus occisus erat perijssent (vt qz gracchi culpa ea seditio facta esset) licinie ꝑstari oporteret.

¶ Facto diuortio marit⁹ vestimenta data seruis dotalibus recuperat qualia sunt: als compensat in dotem. Bar.

¶ De uis vxoris vir nummos i vestiarium[d] dederat quo peracto deinde intra annuz diuortiū itercesserat: placuit labeoni et trebatio qualia vestimenta post diuortium essent talia viro reddi. Idez iuris futurū fuisset: si ipsa vestimēta vir emisset: ⁊ seruis dedisset: ꝙ si vestimēta nō redderentur tunc virum preciū in dotē cōpēsaturi[e].

¶ Uoluntas de soluendo patri non impedit filie ius consolidationis mortuo patre in ea parte que soluta non est. hoc dicit Bartolus.

¶ Filiafami. diuortio facto dotē patri reddi tusserat: deinde parte dotis persoluta pater decesserat: reliquam partem si nec delegata/ nec ꝓmissa nouandi aio patri fuisset/ mulieri solui debere labeo ⁊ treba. putant: idq̄ verum est.

¶ Si ad maritum spectat periculuz ancillarum ad eum spectat partus earuz. hoc dicit Bartolus.

¶ Mancipia in dotem estimata accepisti: pactū conuentuz deinde factum est vt diuortio facto tantidez estimata redderes: nec de partu dotalium ancillaruz mentio facta est: manebit inquit labeo partus tuus[g]: qz is ꝓ periculo mancipiorum penes te esse debet.

¶ Si maritus per errorem ꝓmisit plus debito: non potest exigi vltra debitum. hoc dicit Bartolus.

¶ Mulier que centū doti apud virum habebat diuortio facto ou centa viro errante[b] stipulata erat: labeo putat quāta dos fuisset tantam deberi: siue prudens[c] mulier plus esset stipulata siue ꝑ prudens[c] ⁊ labeonis sententiam ꝓbo.

¶ Dos primi matrimonij videtur in sequenti matrimonio repetita: licet matrimonium tertij in medio interuenerit. hoc dicit Bartolus.

¶ Uxor diuortio facto partem dotis receperat: partem apud virum reliquerat: deinde alij nupserat: ⁊ iterū vidua facta ad ꝓiorem virum redierat: cui centum doti dederat: neqz eius pecunie q̄ reliqua ex ꝓrioze dote erat mentionē fecerat diuortio facto reliquum ex ꝓrioze dote hisdem rebus virum reddituruz ait labeo: quibus reddidisset si superius[m] diuortiuz inter eos factum non esset: quoniā ꝓrioris dotis causa in sequentem dotis obligationē esset translata: ⁊ hoc verum puto.

¶ Dos acceptilata pōt repeti sicut dos data. b. d. Bar.

¶ Si vir socero suo intuitu[n] vxoris manente matrimonio dotem acceptaz feciſſet: etiā si id per egestatem soceri factum esset: viri tamen periculum futurum ait Labeo[o] ⁊ hoc verum est.

¶ Pro qua parte mulier tenetur soluere pro ea parte ad virum non spectat periculum. hoc dicit Bar.

¶ Si qs[p] pro muliere dotē viro promiserit: deide herede mulieris relicta decesserit: qua ex parte mulier ei heres esset p ea parte dotis periculuz quod viri fuisset ad mulierem pertinere ait labeo: qz nec melius[q] nec equius fuisset q̄ exigere vir ab vxore non potuisset ob id ex detrimento viri mulierem locupletari: ⁊ hoc verum puto.

¶ Ur tenetur de dolo ⁊ culpa in queredo ⁊ cōseruando peculium: ⁊ fructus peculij spectant ad virum. b. d. Bart.

Pomponius. Lex. lxviij.

In partem[a] dotis reddende erit id qō mulieri ex peculio serui restitui debebit: et iō ⁊ dolus ⁊ culpā[s] in eo peculio vel acquirendo vel cōseruando marit⁹ prestare debet: ⁊ fructus ex eo perceptiquomodo[r] cuiuslibet rei dotalis ad maritum pertinebunt[t].

¶ Explicit ex ordine. ffor. Liber. xxiij.

tale peculium incrementum dotis. Azo.

¶ Explicit liber. xxiiij.

¶ Incipit Liber. xxv. ⁊ Inforciati primus.

¶ De impensis in rebus dotalibus factis.

Titulus primus.

h ¶ Dies primi matrimonij videtur in sequenti matrimonio repetita: licet matrimonium tertij in medio interuenerit. boc dicit Bartolus.

i ¶ Prudens. i. sciens. Azo.

k ¶ Imprudens. i. ignorans. facit. ff. de edil. edic. l. j. §. causa.

l ¶ Dederat. preter id qō remāserat apud cū. ⁊ facit. ff. de iur. dot. l. post diuortiū. ⁊. l. dotē. ⁊. l. diuus. ⁊. l. si mulier. ⁊. j. tit. ij. l. rei intetigratio. Accur.

m ¶ Si superius. Id est primum. Accur.

n ¶ Inmissu. Id est sine iussu. als secus. vt. ff. de iur. dot. l. si debitor. ⁊ facit l eo. ti. l. j. ⁊. l. si extraneus. ⁊. l. dotem. ⁊. l. cuz in fundo. §. j.

o ¶ Ait labeo. si postea locupletior fiat socer vel eius bōs. vt. ff. ō iur. do. l. cum vir. Uel verius indistincte. vt in eo. titu. l. vir ab eo.

p ¶ Si quis. extraneus.

q ¶ Nec melius. id est nec bonum nec equum.

r ¶ Non potuisset. propter inopiam: idem tamen si potuisset exigere: nec enim obiicere potest mibi culpaz qui ex mea culpa sensit lucruz. vt. ff. de iur. dot. l. cum in fundo. §. q̄ si mulier. Azo. ⁊ facit in eo. tit. l. vir. ab eo. ⁊. l. dotem. ⁊. l. ꝓmittendo. in fi. ⁊. ff. eo. l. nupta. §. j.

Lucrū sentiēs ex culpa mea minorem pōt culpā ꝑpetare.

In parte. ¶ Casus. Mulier dedit mibi in dotem seruum habentem peculiuz/ postea solutū est matrimoniuz. Certe ita bene debeo restituere peculiuz sicut seruum. ⁊ in eo debeo tenere dolo ⁊ culpa: sicut teneor ꝓ aliis rebus dotalibus: ⁊ fructē ex eo debeo retinere sicut ex aliis reb⁹ dotalibus. Uiuia.

s ¶ In parte. i. pars dotis que reddi debet.

t ¶ Restitui debebit. qō debet restitui preter questa ex re viri: vel opera serui dotalis. vt. C. de rei vxo. act. §. itaqz. et preter fructus peculij vt hic subijcit.

v ¶ Et culpam. facit. ff. eo. l. in bis. Item ⁊. ff. de iure dot. l. si legati. ⁊. l. si seruo. et de pecu. l. hinc queritur. §. j.

r ¶ Quomodo. id est sicut. Accursius.

y ¶ Pertinebunt. scilicet fructus. vt et. ff. de iure dot. l. dotis. et. C. de iure do. l. pro oneribus. ē enī

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

IMpensarum. ¶ Casus. Primo ponit diuisionē ipensarū quas facit q̄libz maritus circa res dotales. ꝛ dicit ꝙ tria gña sunt. alie erū sunt necessarie/alie vtiles/alie uolūtarie. Scōo dicit q̄ sunt necessarie. i. due sunt propter necessitatē. Tertio ponit quoddā ꝑticulā ipensarū necessariarū: qr dñi necesse fieri dote: alīs ꝑdēt cū dote nec cā minuūt. Quarto ponit ex ꝑplū de necessarijs ipēsis: vsq; ad le. ꝛ i totū. Quito dicit ꝙre dicūt necessarie. ſ. ꝙ maritus bz eas necesse facere/ꝛ si non faciat tenetur mulieri. ſz pone ꝙ faciat ſz malū ceritū babuerūt. Certe nibilominus minuunt dotē. ꝛ boc sit hic loco casus vsq; ad. l. q̄ dicitur. Viuia.

† Scilz sine dbus nego ciū expediri nō pōt vl sine dō⁹ res efficit deterior. vt in. c. vt ꝑterit. l glo. j ff. ꝛ dicit expēse. extra de elec. de materia quinq; l. vide in gl. ii. in c. j. extra de dona. inter virū ꝛ vxo.

¶ Necessarie. nō ideo q̄ maritus necesse bēat eas facere: quia sic ſm banc significationem etiā vtiles dicerentur necessarie: qr debet res dotales tueri. vt. j. c. l. ꝛ in totum. et l. q̄ dicit impēsas. ſz dicuntur necessarie qr in se habēt necessitatē impendēdi. sic ꝛ. j. c. l. quarto ꝛ j. de verb. sig. l. impense.

b ¶ Impēdēdi. a lege im posītam. q̄ dic vt. j. c. l. uij. ſ. j. ꝛ de bis dicitur vsq; ad. l. q̄ dicit. ſ. fi.

c ¶ Necessitas. q̄ ad ipāz rem: quia vel sunt vtiles vel necessarie.

d ¶ In dotē. i. in res dotales ꝛ ad ꝑpetuam agri vtilitatē. vt. j. c. l. uij. ſ. j. nisi fit modica impensa. vt. j. c. l. oino. ꝛ. l. pe.

e ¶ Facte sunt. ꝛ ad ꝑpetuaz ipsius rei in qua impēditur vtilitatē ꝑtinent/ꝛ non sunt modice. vt. j. c. l. pe. ꝛ. l. oino. ꝛ 2ᶜᵒ. ſ. de ri. nup. l. dote. ꝛ. C. de rei vxo. actio. ſ. sed nec. ꝛ. j. de ver. sig. l. impense. ꝛ etiam in ꝓsenti. ſ.

b ¶ Prouectas. ſ. crpēdere vt recupet: vel expedit ꝑcere cā faciēdi portū: vel cā munitiōis: vel ne domus vel fundus rueret: vl ꝓ dusa molendini: vel similibus.

i ¶ Factū sit. i. refectū. alioqn ſ. j. c. l. veluti. ꝛ. j. de vb. sig. l. impēse. ſ. in bis. ꝙ sit ſ fz. R. Sz certe b̄ pōt esse ꝙ ſz nouiter sit factū. ꝛ tñ habēt inter necessarias impensas. ꝛ pōt esse ꝙ inter vtiles. ar. j. c. l. pe.

k ¶ Utile erat. bec adiectio sit ex sequentibus.

l ¶ Prestiterit. aliquid subaudi. ꝛ facit. ſ. tit. j. l. diuortio. ſ. plane. Sed quomō ꝑstitit aliqd ex stipulatione cū nō fuerit ꝓmissa? R. ſ. ꝑstitit: ne forte ꝓmitteretur sup ipsa stipulatione transigendo vel dādo aliquid vt remitteret/cū esset mulieri vtile magis q̄ expectare stipulationis a se expōite euentum.

m ¶ Si vites. Seminaria. loca vbi frumētum ad seminandū reponitur. vt. ſ. de vsufr. l. item si. ſ. pe. ꝛ. j. de fun. instr. l. cū de lamionis. ſ. pastores.

n ¶ Vel ad cā. vel ꝑ ꝛ: vel expositiue ꝑ. i. Sed qd si vt ꝑlit vsq; ad decimū? R. idē ꝙ si ad ꝑpetuam vtilitatē: cum non sit ad pñtis tpis tantum. ꝛ fm boc vel/potest ꝓpie legi.

o ¶ Fructum. ſz tantum.

p ¶ In ꝓsentis. ſz anni/vtilitati tantū sit impensum. ꝛ facit. ſ. fami. bercis. l. fundus qui. ꝛ de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. si id q̄. ſ. j. c. l. omnino. ꝛ. ſ. ti. j. fructus. ꝛ. l. in insulam.

q ¶ Necessarijs impensis, boc expone vt. j. l. priori.

r ¶ Et in totum id. quod ad perpetuā vtilitatē agri ꝑtinet. Et no. ꝙ impēsa necessaria ꝓ duob⁹ modis. ꝓmo. vt. j. c. l. impēse. ꝛ de vb. sig. l. impēse. ꝛ sic in ꝑt. ber. ꝛ rei vē. dicunt. Scōo vt hic: qr vir bz necesse facere, alīs ē reus culpe vt hic subijcit. Et sic accipitur. ff. l. pr. ꝛ l. j. Est ergo hic plone necessitas: sed ibi rei que ꝑiret. alīs ꝛ l vtraq; ſsignificatione accipit cuz tractamus de impensis in rebus dotalib⁹ factis, ſm Bug. quod bic accipio quo ad boc vt facere teneatur: ſz eis factis alitervna q̄ alia repetitur: vt. j. l. ꝓxi. ꝛ. C. de rei vxo. act. l. j. ſ. sed nec ob stat. Accur.

s ¶ Destabit. videt cōtra: quia semel cepit interesse. vt. ff. ſ. si quis cauſ. qui autē. ſ. j. ꝛ de eden. l. vbi. ſ. j. Sed forte bic fingit nō interfuisse sua ꝑpter casus sui? periculi. vel speciale est inter virum ꝛ vxorem. arg. j. c. l. oino. Aſſo. ꝛ facit. ff. de neg. ge. l. ſz an vltro. ſ. j. c. l. fiue hereditatem. ꝛ. j. de magi. que. l. j. ſ. si ma gistrat⁹. ꝛ. ff. ad leg. agl. l. si qs fumo. ſ. fi. ꝛ. j. q. 6 vi aut claz. l. si alī⁹. ſ. est ꝛ alia. ꝛ. j. ad tertul. l. ij. ſ. non solum. ꝛ. ff. mandā. l. si procuratorem. ſ. mandati. Accur.

Quod dicit. ¶ Casus. Nec. l. exponit illō qd ff. ſ. si. c. l. j. ꝛ. ij. ſ. q̄ impensē necessarie ꝑ maritū facte in res dotales minuūt dotē. Dicit em illud esse intelligēdū cum dos erat in pecunia tm: vel ꝑ pecunia ꝛ nō in speciēb⁹. si aūt esset dos tm in speciēb⁹ ꝛ non minuunt speciez: ſz tus dotis sciz tm/retinebit eos marit⁹ so. ma. donec mulier ei satisfaciat. ꝛ bec ꝛ quando expēse sunt facte in ipsa dote non alīs. Sz pone ꝙ mulier satisfecit marito de dictis speciebus ꝛ impensis: nunquid videtur dos crescere/quasi iā diminuta fuisset: an vō videtur ei integro permāsisse: ita q̄ non fuerit diminuta: nec nunc videat crescere? ꝛ dicitur q̄ si pecunia fuerat in dotevideatur nunc crescere. nam diminuta fuerat ꝑpter dictas expēsas. Sed pone ꝙ marit⁹ soluto matrimonio restituit dotem vxori: nec aliquid dicit de impēsis necessarijs quas fecerat in dotem: certe poterit cōdicere dotem quasi eam indebite soluerit. ¶ Utiles autem. Also de necessarijs impensis: nunc vult dicere de vtilibus ꝛ voluntarijs. ꝛ in boc. ſ. dicit que dicuntur vtiles. in. l. seq. ponit exemplum de vtilibus. in. l. autē voluntarie dicitur que sunt voluntarie. Item dicit ꝙ vtiles non minuunt dotem: ꝙuis necessarie minuant: sed tamen potest eas repetere maritus: ꝛ ita demum si voluntate mulieris facte sunt ſ mulier non pōt solucre expēsas nisi vēdat res in quibus facte sunt. q. d. si aliunde commode potest soluere mulier non requiritur eius voluntas ad boc vt maritus possit repetere. Sed nunquid voluntarie poterit repeti? ꝛ certe si maritus vult auferre ornatum quam posuit in rebus dotalibus q̄ ornatus potest marito aliquem vtilitatem afferre/ꝛ mulier non patiatur/debet marito restituere expensas quas fecit in ornamento: alīs non potest repeti: nec maritus potest auferre ornatum. Sed pone q̄ res dotales in quibus maritus fecerat voluntarias expensas sunt preposite ad vendendum: ꝛ sic dicta impensa faciet eas plus vendi? certe sine dubio tunc habet maritus repetitionem. alīs nō: etiam si voluntate mulieris facte sunt. Scias etiam q̄ si maritus velit donare mulieri ꝛ tante matrimonio expēsas necessarias vel vtiles quas fecit in res dotales: quas soluto matrimonio pōt repetere/non valet donatio. Et boc vsq; ad. l. oino. in qua bz q̄ si maritus fecit modicas necessarias impensas in rebus dotalibus non recuperat eas eo iudicio dotis quo mulier agit cōtra eū. fo. ma. Sed potest agere contra eum actio. neg. gest. ꝛ boc vsq; ad. l. neq;. Aiuianus.

t ¶ Quod dicitur, vt instit. de actio. ſ. pe. ꝛ. ſ. de iure do. l. si is. ſ. quod

† Facte ad bāc. l. c. f. in glo. ff. circa fiñ. extra de do. inter vi. ꝛ vxo.

dicitur. ff. C. ō rei vxo. actio. l. i. §. sed nec obstat. ff. j. co. l. qō dicitur.

a ¶ Propter pecuniam. impensam in dotem sub.

b ¶ Ceterum. si hoc admitteremus. Jo.

c ¶ Notalem. qō est absurdum.

d ¶ Manebit igitur ꝛc. vellege interrogatiue: ceterum hec res ꝛc. ꝛ subaudi nō manebit igitur ꝛc. Alecur.

e ¶ Dotis. i. vniuersitas dotis quantū ad effectū: quia ex illa satisfiet: ꝛ sic potest dici q̄ ꝑpter necessarias impensas cū solus fundus inestimatus datus ē in dotē dos ipso iure minuit: non tamē ipe fundꝰ dotalis minuitur. nā dos ē nomen iuris. i. ipm ius qō est in dote. ꝛ facit ad hanc expositionem: hūc intellectum. j. ō dote plega. l. j. §. sed quod dicimus. fic ꝛ cuꝫ aliquis est debitor in decē dicem⁹ eius patrimonū minutū in decē: nec tñ res quas ipse habet minute sunt: vel eius esse deserūt in aliquo. fic ꝛ I peculio: vt ꝛ. ff. de pecu. l. peculiuꝫ. §. fiere. fic ꝛ I hereditate: vt. j. ff. b. §. fig. l. hereditatis appellatio. ꝛ. C. de bo. ꝙ lib. l. fi. §. finautem. et hoc ideo quia peculius/patrimonium/hereditas/ꝛ dos nomina iuris sunt. fed si poſtea mulier infra annum expenſas non offerat ō simit fundꝰ totus/si ante fint ipenſe vel pars fundi eſſe dotalis: vt. ff. ō iur. do. l. ſi is. §. qō ōt. Sed ſi maritus velit magis repetere expenſas q̄ retinere fundum: pōt. vt C. de edicti. priua. l. ſi vt ꝑponis. et. §. p ſocio. l. cum duobus. §. idez rñ. Aliꝫ dixerūt q̄ ſtatiꝫ deſinit eſſe res dotalis: ſed ſi infra annum offerat pecuniam mulier: creſcit dos/ꝛ incipit eſſe dotalis. Et in hac opinione fuit ſecuola: qō apparet p id qō ōtin. D. §. quod ōt in. l. ſi is. vbi dicit cuius rei manifeſtior ſi fundo iniquitas eſt ꝛ poſtea nā ſi deſinit: ꝛ in fine poſtea: ꝛ magis ē vt ager in cauſaꝫdotis reuertat: ſed interim alienatio fundi inhibeatur. Et predictis ergo apparet q̄ ler predicta ſi is huic non ob. que ſolet ſignari iſti Jua. Vel q: qō dicit hic abſurdum eſt diminutionē corporis fieri ꝑpter pecuniā: ſubaudiendum eſt ab initio. ſed poſt āñum ſecus. Vel nō fit diminutio partis corporis/ſed totū deſinit in dotē eſſe ſi tot fiāt impēſe quāti eſt fundus. Vel illud qō ōt in. l. ſi is. Scevole opinio eſt/que ħ corrigitur. Et in vltimo §. illus. l. videtur corrigi p id qō ōt in fine inhibeatur. ħ illud ſit factuꝫ ꝑ illo qō dicit reuertāt. Item illud eſt Jeum qō dicitur manifeſtior eſt iniquitas in fundo. verum illud ſolemne exponere. i. eſſe videtur. nā nō eſt iniquitas vt ōt in ſupiori. ꝛ vt ōt in ſi. illius. §. qñ aūt corpus leſtimatū cū quantitate eſt in dotē: vel cū corporibus eſtimatis qō idem eſt: vt. C. de iur. do. l. quotiens. tunc fim oēs ipſo iure minuitur dos ꝑpter impenſas neceſſarias: ꝛ decreſcit dos in quantitate data in dotem: vel quantitate eſtimata. ꝛ ħ eſt qō dicit. j. ꝑtori. §. ubi: ergo ꝛc. ff. de iur. do. l. ſi is. §. fi. ¶. ꝛ fim boc intelligē. C. de rei vxo. act. l. j. §. ſed nec ob impenſas. ꝛ inſti. de act. §. ꝑpter retentionem.

f ¶ Ibi ergo. alꝰ ibi: ꝛ eſt plana. alꝰ vbi ꝛ lege interrogatiue. ꝛ erit reſpoſio vbi non ſunt corpora ꝛc.

g ¶ Sed pecunia. cum corporibus inestimatis ſubaudi. ¶.

h ¶ Nam in pecunia. q: pecunie ad pecuniā ipſo iure fit ꝛpenſatio: ſz nō corporis ad pecuniam. Jta. vt. ff. de. j. di. inde. l. ſi non ſortem. §. ſi centum. ꝛ de pig. act. l. ſi conuenerit.

i ¶ Eſtimata. ſcz cum aliꝫs eſtimatis. ¶.

k ¶ Dos. pecunie ſeu eſtimationis.

l ¶ Impenſas. facte in rebus eſtimatis.

m ¶ Facte ſint. ad perpetuam agri vtilitatem.

n ¶ Si extrinſecus. cum non ad vtilitatem agri perpetuam: vt. ff. eod. l. iij. ꝛ ſubiunge exēpla: vt. j. ff. l. olno. ꝛ. ff. l. j. §. in neceſſarijs. ꝛ. ff. tit. j. l. fructus. ꝛ. ff. de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. ſi id qō. §. j. ꝛ. l. ſed ſi vir ex lana. §. fi. ꝛ. l. ſi predia. ¶.

o ¶ Ex integro. i. de nouo conſtitutam. ¶.

p ¶ Vbi pecunia data eſt. ſubaudi ꝛ fundus in quem impenſum eſt.

q ¶ Creuiſſe. ſicut el era t diminuta ipſo iure. vt. ff. ꝑt. ita econtra creſcit: ꝛ idē dici poteſt vbi corꝑ tātum: ſi dicamus q̄ decreſcat ff̄z opinionē Scevole: vt. ff. de iure do. l. ſi is. §. fi. ꝛ facit. ff. §. ꝑc. l. peculiuꝫ. §. ſi ere. ꝛ de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. cū hic. §. ſi nur⁹ locero. Et eſt hic arg. ad feudum. nam vbi feudum qō data beo eſt auitum✝ tranſit ad fratres meos me mortuo ſine filio. ſi vero mihi conceſſuꝫ redit ad dominū. Sꝫ pone q̄ ꝛmiſi feloniam ꝛ amiſi feudum auitum: nōn remiſit mihi feloniā: nō videtur de nouo datū: ꝛ ſic trāſibit ad ff̄es meos tanq̄ auitus nō de nouo mihi cōceſſum: mō autem reuertitur ad dominuꝫ de nouo fm. ¶. Item ſi ſoluſ fundus ē in dotē: ꝛ tantū eſt impenſum q̄ti eſt: ſicut ōt minui: ſic et creſcere reſtituta impēſis. ſꝫ vbi min⁹ nec decreſcit ergo nec creſcit vt ꝑtz ex bis q̄ dixim⁹. ff. de. l. Ac.

r ¶ Conditioni. indebiti quaſi plus debito ſolutum ſit: vt ꝛ. ff. de condi. inde. l. qui exceptionem. §. ſi pars. nec ob. in eo. ti. l. et quibus. quia hic etiā petitionē habet vir ꝑ act. mādati vel neg. geſ. vt. ff. ti. j. l. diuortio. §. impendia. ꝛ. C. de rei vxo. acti. l. j. §. ſed nec ob impenſas. ꝛ facit. ff. tit. ſ. l. ſi cum dos. ꝛ. ff. de ꝛdi. indeb. l. qui inuicem. ꝛ de ꝛpen. l. ſi ambo. ibi: ſi quis igitur ꝛc.

s ¶ Pleriq̄. videtur cum dicant q̄ non datur ꝛdi. inde.

t ¶ Fecerit. ꝛ deteriorem eſſe non ſinunt. vt. j. de verb. ſig. l. impenſe.

v ¶ Eluti ſi nouelletū. i. nouā terrā fecerit. vt. ff. de peti. here. l. vtiles. Vel. i. terrā ꝓſcam. vt. j. de verb. ſig. ſilua. §. noualis. Vel. i. nouā plātationē vinee vel oliueti. vt. ff. de fun. dō. l. vir in fundo. Ac.

x ¶ Diſtrinum. ff. co. l. j. §. inter. J. Sol. vt ibi.

y ¶ Taberna. tabęrne. appellatio declarat qō vtile ad habitandum: non qō ex tabulis claudit ur. ꝛ exꝑone: vt. j. de verb. ſig. taberne.

z ¶ Oluntarie. als voluptuarie.

a ¶ Eromāt. ſub. dūtarat. nō aūt fructū augēt. ꝛ da exēpla. j. de verb. ſig. l. impenſe. §. ſi.

b ¶ Quarū. ſ. oim ipēſarū ille que vtiles ſunt nō qdē ꝛc. qō faciūt neceſſarie: vt. ff. co. l. qō ōt. Vel ōt quarū. ſ. voluptuariarū: ille q̄ ſunt vtiles ꝛc. q̄dam eium voluntarie vtiles ſunt: vt. j. co. l. q̄ ſi.

c ¶ Exactione bñt. ꝑ act. mā. vel neg. geſt. vt. C. de rei vxo. ac. l. j. §. ſed nec. ꝛ. ff. ti. j. l. diuortio. §. impendia. ꝛ intelligē fim qō m. l. ꝓtori. dices.

d ¶ Litium. ħductionem. i. retentiones: ſed hodie ceſſat ꝛ ꝑtit rei vxorie actio: vt. C. de rei vxo. ac. l. j. §. fz nec. Vel oic ħductionem. i. exactionem.

e ¶ Si voluntate. C. de rei vxo. act. l. j. §. ſed nec. J. Solu. qō hic dicitur eſt fm naturam actionis rei vxo. vt ibi dicit. hodie eñ aliud eſt: vt ibi. Vel refert poteſt aliunde ſoluere mulieri ꝛmode: ꝛ tunc qō ibi als non/vt hic ſubjcit. als enim non eſſent vtiles. Si autez qñ fecit vir illa erat ſoluendo: nunc non. quid erit: Reſpon. fatis eſt: q̄ fecit vir vtiliter vtiliter eſſe ptum: ✝ vt. ff. de neg. geſt. l. ſed an vltro. ff. j. ꝛ facit. ff. de rei vendi. l. in fundo. ꝛ de pig. act. l. ſi ſeruos. ꝛ de nora. act. l. ſi ſeruus. ff. j. ꝛ. de verb. ſig. l. impenſe. Alecur.

f ¶ Ro voluntarijs. Profuturum eſt ei. i. ad eius commodum/nō als: q: non eſt indulgendū ꝛc. vt. ff. de rei vē. l. in fundo. Sed ar. contra.

Repudiata prīa hereditate repudiari nō queruntur de hoc Bal. ſi mulier is no. alias l. l. quī ſe ꝑſis. ꝛ. col. C. rē. ſi. de. Bng. in aut. ō nup. §. ſi vo. col. fa. iiij.

Taberne appellatio quid cōtineat.

✝ No. ff. ex ꝑſas nōdū factas ſz fiēdas nō poſſe tex. ari ſin gularit⁹ no. bal. in mar. verſi expende. ꝛ poſt ff Jnno. in. cū ventiſſet. de eo q̄ mit. in poſ.

Corporis ad pecuniaz nō fit i cōpēſatio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

contra. ff. de iur. dot. l. cum in fundo. §. diuortio autē. in fi. ff. ꝛ facit. C. de rei vxo. ac. l. i. §. fed nec. ꝛ de rei ven. l. domum. ꝛ. ff. de petit. he. l. vtiles. ꝛ de in rem verso. l. iuj. §. fed si mutua. Addito. Dic q̄ in illis iuribus contra ex detractione vsufructus poterī vtilitas percipi. vt. ff. ti. l. vsufructu. h er detractione impensarum volūtariarum non: fm Dy. Jtez petit ibi quod suū erī ideo sibi restituit: fm Bartolum hic.

a Quod si. Impense. scilz voluptuarie. ꝛ facit. ff. de rei vē. l. nisi venalem. ꝛ. l. in fundo. in fine. ff.

b Non voluptuarie. ff. de in rē verso. l. iuj. §. fed si mutua. ꝛ. §. necnō. Jllud est ꝛtra. Sol. hic speciale inter ziuges. vt. C. de rei vxo. acti. l. j. §. fed nec. h tamē fit deductio. vt. ff. e. l. pto volūtarijs. Accur sius.

c Jl voluptuarijs. Jnbibitā esse. vn de si velit maritus donare impensas vxori vtiles vel necessarias quas repetere poterat/nō valet donatio: vt h. ꝛ. ff. ō dona. inter vi. ꝛ vxo. l. si is. §. j. ꝛ. l. fed si vir. §. fina. Fallit tñ quandoq;. vt i d. l. ꝛ in. l. id quod. §. si quis seruī. ꝛ in duab⁹ le gibus seq;. ff.

d Omino ꝛ in edificādis. scz de nouo. ꝛ dic ꝛ/pro. i. ꝛ quod subijcit reponendis. i. re ficiendis. Accur.

e Modicas. scilz vsq; ad duos aureos. vt. ff. ō dolo. l. si oleū. §. fi. ꝛ. l. fe. Vel dic veri⁹ arbitrio iudicis. vt. ff. cōmo. l. in re bus. §. pñt. ꝛ ō vsufru. l. bactenus. ꝛ arg. j. de iure delī. l. j. §. i. Als dicit modica q̄ nō excedit vires dotis: vt i annuo donato a viro vxori. vt. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. er annuo. in prin. Sz ad id q̄ ō impēsam in edificādo modicā non repeti. ff. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. l. ꝛ si mors. §. fi. q̄ est ff. Sol. ibi magna. Jtē q̄ hic imuit donatū ad reedificandū repeti si nō ē modicum. est ff. ff. ō dona. inter vir. ꝛ vxo. l. q̄ si vir. Sz pōt dici q̄ ibi fuit modica. Vel forte aliud dicit. l. ista: scilz q̄ si vir in res vxoris modicam facit impensam/videt donare: maxime in dotal. bus negociis: vt hic dicit: ꝛ sic cesset repetitio. Sz si ē magna impēsa nō psumat: ꝛ ita ꝛpetit ad repetendum neg. gest. actio. ꝛ pbatur bo capte. ff. ō dona. inter vi. ꝛ vxo. l. vtrum. ff. j. eo. l. q̄ dicitur. in fi.

f Arbiter. i. iudex. fic. C. de postu. l. quisquis.

g Alioquin. i. si magna sit impensa nego. gest. actione repetatur. Vel alioquin. i. si dicamus modicam impensam repeti iam nō intererit inter actionem nego. gest. in qua etiā modica repetuntur: ꝛ iudicium dotis in quo non repetuntur modica. Sed qūo posset adaptari in dicium dotis ad impensas: cū illud iudiciū contra virū/nō autem viro detur? Respon. loquitur ō impensa facta ab vxore in re viri/quod nō placet: vt illa repetatur iudicio dotis. Alij vt. R. q̄ est actio ō dote directa ꝛ contraria que contraria bic datur: sed ō hac contraria non meminī me inuenisse. nec etiaz potest dici q̄ competat ex stipulatu p expensis. Dic ergo iudicium dotis competere viro p expensis. i. deductione ex dote. nam aget vxor iudicio dotis: dicet vir/volo deducere hoc iudicio. dicet vxor/non potes sed agas neg. gest. Et no. q̄ quidā dicunt q̄ hec deductio pro expensa non modica bz locum tpe huius. l. Sed bodie ff. vt. C. de rei vxo. actio. l. j. §. fed nec. Sed Hug. dicit etiam fm hec tpa non habere locum: sed antiquitus tpe sic. ꝛ facit. j. de lib. agno. l. si quis a liberis. §. fi mater.

Judicium dotis an viro p expēsis factis ī re dotali cō petat.

Q Eq; stipendiū. ¶ Casus. Maritus soluit tributus p ꝺdio dotali ꝛ ille ꝛtē mrimonio: eo soluto vult repetere a mliere. Certe nō pōt: qz illud onus est fructuum. Auia.

Stipēdiū b ¶ Neq; stipendium. Stipendium ꝛ tributum idem est: licet ex diuersis causis dicant. vt. j. ꝺverb. sig. l. ager. §. j. ꝛ facit. C. sine cēsu vel re. l. j. ꝛ. l. fi. ꝛ. j. de vsufru. le. l. quero. ꝛ. ff. de vsufru. l. bactenus. Accur.

I Mpense. ¶ Casus. Dec. l. dicit q̄ sunt necessarie ipēse. ꝛ de eis ponit exēpla/ꝛ dicit q̄ sunt vtiles. ꝛ de eis ponit exēplū: ꝛ que voluptarie: ꝛ ponit exemplum. Auia.

Impensa necessaria duob⁹ modis dicit.

† Cōcor. cū pal. hur. l. c. pe. cus gl. fin. extra de eo q̄ mit. in pol. cau. rel tenan.

et tributus an differāt

Impensa modica q̄ fit.

Judicium dotis an viro p expēsis factis ī re dotali cō petat.

Diffinitio ī ture piculosa ē, vt. j. de reg. iu. l. omnis. ꝛ. ff. de vsur. l. mota. cum similibus.

test: onus enim fructuum hec impendia sunt.

Vlpianus. Lex. xiij.

I Mpense[†] necessarie sunt quibus non factis dos minuit[k]: veluti aggeres facere: flumina auertere: edificia vetera fulcire: iterꝙ reficere: arbores in locū moztuarum imponere. ¶ Utiles[l] sunt veluti pecora prediꝭ imponere. i. stercorare. voluptuarie sunt balnea extruere[m].

Impense necessarie minuūt dotem si in dotem sunt facte ad perpetuam vtilitatem. secus si causa querendorum fructuum: vel ad temporalem rei custodiam. b. d. cuz l. seq. Bar.

Neratius. Lex. xv.

Q Uod dicitur impensas que in res dotales necessario sunt facte dotem diminuere[n] ita interpretandum est/vt si quid extra tutelam[o] necessariaz in res dotales impēsum sit: id nō in ea causa sit: nam tueri[p] res dotales vir suo sumptu debet: alioquin taz cibaria dotalibus mancipijs data: ꝛ queuis modica edificiorum dotalium refectio[q] ꝛ agrorum quoq; cultura dotem minuent[r]: omnia cīm in specie necessariaz impēsarū sunt ꝭ ipse res[s] ita pstare intelliguntur[t] vt nō tam impendas[v] in eas q̄ deducto[x] eo minus ex his percepisse videaris[y]: que autem impendia fm eam distinctionem ex dote deduci debeant non tam facile est in vniuersum[z] diffiniri:

perceptione parte facta fructuum ex prediꝭ dotalibus: quia debent deduci: multomagis dico q̄ videaris in dictas res dotales impēdisse tantum: vt ita repetas expensas predictas vel in dotem compensas: lucratis fructus quod esse non debet. ꝛ vt generaliter dicam ego non possuz tibi diffinire que sunt ille expense que dotez possunt minuere. sed inde debet esse mare ex genere expensarum: vt si sunt necessarie minuant dotem: als non. Jtem ex magnitudine necessariaꝝ expensarum: quia si sunt modice non minuent dotem. vt. ff. de. l. omnino. als sic: vt. ff. l. i. iu. respon. ꝛ. l. quod dicitur. ꝛ in primis debet dictus iudex inspicere ātēq; inspiciat genus vel quantitatem expensarum/vtrum sint facte expense gratia querendorum fructuum. ꝛ si ideo sunt facte non audiat maritus ꝛpetentem vel in dotem ꝛpenſare volentez. Si aūt non gratia fructuū querendorum sunt facte tunc inspiciat genus ꝛ quantitatem. hoc dicit cum. l. seq. Auianus.

i ¶ Jmpense. facit. j. de ō bo. sig. l. impēſe. Et no. ex h quod hic dicit. ꝛ. ff. e. l. ꝛ in totum. q̄ necessaria impensa dicitur duobus modis: vt ibi not.

k ¶ Minuitur. i. deperit in totū vel in partem: vt in. d. l. impense.

l ¶ Utiles. de his dic vt ꝛ. ff. eo. l. vtilem.

m ¶ Balnea extruere. scilicet cuz pro illis nullus redditus recipiatur.

Q ¶ Uod dicitur. ¶ Casus. Dec. lex vult determinare illud qō dictū ē. ff. e. l. j. iij. rñ. vbi dictus est q̄ necessarie impense minuunt dotem/sicut et determinauit in aliqua alia. l. ff. eo. q̄ dicitur. ꝛ dicit q̄ si ali quid impēſum est p maritum ex tra tutelam necessariā rerū dotaliū/ꝛ nō ad ppetuam earuz vtilitatē: ila impēſa non minuūt dotē: puta quia in dotalibus mancipijs dedit alimenta: vel fecit adaptari parietem i domo dotali vt nix non veniret: ꝛ fecit aptari agrū dotalem. q̄ius enim ista ꝛ silia necessario fiāt cū nō pertinēt ad ppetuaz vtilitatem rerū dotaliuz iō dotem non minuunt. ꝛ res dotales earum fructibus dictas impenſas reficiunt marito. i. cōpēsantur cū fructibus. naz multomagis videtis tu marite pcepisse min⁹ ex his pdijs dotalibus deductis dictis impēſis ex

n ¶ Diminuere. vt ꝛ. ff. eo. l. qō dicitur. cum concor.

o ¶ Extra tutelam. i. perpetuaz rei vtilitatē. vt. ff. e. l. iij. §. nos gñaliter.

p ¶ Tueri. ad tpe saltē sicut fructuarius. vt. ff. de vsufru. l. bactenus. et l. ff. ꝛ ij qd. §. i. ꝛ possessio q̄libet. vt. ff. ad exhi. l. ff. ꝛ si bēditas. §. j. ꝛ de rei ven. l. si res. ꝛ. ff. commo. l. in rebus. §. possunt.

q ¶ Refectio. scz facta vt utilius habitetur.

r ¶ Minuent. qō est falsum. vt. ff. eo. omnino.

s ¶ Sed ipse res. scz dotales.

t ¶ Intelliguntur. scz tales impensas.

v ¶ Impendas. i. impendere videaris.

x ¶ Deducto eo. scz qō ipensum est. vt ꝛ. ff. e. l. iij. §. nos gñaliter. ꝛ. l. neq; stipendiū. ꝛ. ff. de peti. here. l. si a pte. §. fi. ꝛ. ff. ut. j. l. fructus. ꝛ. l. diuortio. §. impendia. ꝛ. j. de vsufru. le. l. quero.

y ¶ Videaris. q̄ fit compensatio cum fructibus.

z ¶ In vniuersum. q̄ omnis diffinitio in iure piculosa ē, vt. j. de reg. iu. l. omnis. ꝛ. ff. de vsur. l. mota. cum similibus.

a ¶ Ex genere. s. ex cā 7 qualitate. cuꝫ vel tantuꝫ ad ꝑpetuā rei vtilitatē vel ad fructum ꝓsentis anni. vt. ff. e. l. iij. §. nos generaliter.

b ¶ Et magnitudine. i. ꝗtitate. vt. ff. eo. l. omniuo. 7 sic ex his. i. ꝗtitate 7 quantitate impensarum pōt colligi propositum impendentis anve litr repetere vel non. vt 7. j. de aur. 7 arg. leg. l. seia. in fi. 7. ff. de dona. int vir. 7 vx. l. vtrū. 7 seq. l. 2 tinuatur cum ista.

c ¶ Tante oia. Facte erunt. h accipe et eas vir ꝛc. qō est. j.

d ¶ Colendi causa. s. perpetuo p 2 sequentiam.

e ¶ Percipiendos. fructus ꝓsentis anni.

f ¶ Conseruandam. diuitius. Accur.

g ¶ Facit. i. facere debet.

h ¶ Hec vilas. sic ergo ex mēte impendentis tuli dicat necessaria 7 minuit dotem ipso iure: 7 als nō. 7 cuꝫ fructib⁹ cōpēsatur. vt. ff. l. j. pri. i fi. 7 facit. ff. sa. ber. l. fund⁹ q dotis. 7 not. ff. l. pri. ibi deducto eo ꝛc. cum concor.

¶ De actione rei amotarum.

¶ Quia in solutiōnēdis matrimonijs per diuortiuꝫ fiunt amotiones rerum iō de his dicit. Vel quia repetitioni dotis de qua dicit. ff. eo iur. dot. opponitur compēsatio ob res amotas. vt. C. e. l. j. iō de hoc dicit.

Serū. ¶ Cal⁹ Titia mea vxor exīstēs amouit mihi quasdam res cogitās a me seperare: postea solutum ē matrimoniū inter me 7 eā: nūquid possum ꝛ eam agere furti actione? Et dicit q nō. immo agam actione rerū amo. q̄uis enim fecerit mihi furtum/nō tñ obligatur mihi furti. 7 istud ꝛ digit ꝑpter honorem ꝓteriti matrimonij: qt ergo nō ē nata actio furtiv t dictum ē bñ pōt adhuc nasci si mulier dictas res ꝛ dict sol. ma. Sz 7 si seruus vxoris mee mihi furtum fecerat: certe habeat ꝛ vxorem noralē fur. ti actionē nole serui ꝛ non suo. Quid si vxor mea fecit furtuꝫ ei cui bēs sum? Certe furti mihi obligata ē. h̄ in honorem mr̄imonij non agam ꝛ eā nisi ꝛ dictione furtiua. Et idē ē si mihi fecit furtū ante q̄ mihi nuberet. Itē qd si non extāt res quas mihi amouit ꝛ state mr̄imonio eā diuortij: puta qt eas comedit vel aliter ꝛ sumpsit mulier? Certe nihil omnino locum h̄z hec actio. Uiuia.

i ¶ Rerū amotarū. amouerī dicunt large. si celate delate ꝛ sumpte ꝛ dicte sunt dolose non errando. vt. j. eo. l. 7 ideo. §. item verum. 7. j. de acqui. here. l. si seruum quis. §. amouisse. 7. §. amouere.

k ¶ Iudicium. i. actio + sic. C. de transac. l. age. Alij aliter dicunt. vt isti. qui. non est permiss. fa. te. §. preterea. Accur.

l ¶ Uxor fuit. alioquin secus. vt. j. e. l. si 2 cubina. in pn. Itē no. q̄ ē. j. eo. l. reus quidem. Sed ff. C. de fur. l. fi. §. fi. Sol. vt ibi.

m ¶ Cassio. scz cristianitibus.

n ¶ Societas vite. l. diuine 7 humane. C. de cri. expi. here. l. aduersus. 7 C. ff. furt. q̄uis. 7. ff. rit. nup. l. j. 7 facit. j. ad muni. l. fi. §. j. 7. ff. de iudi. l. exigere. 7. j. de cri. expi. here. l. vxor.

o ¶ Alijs. subaudi cristianitibus.

p ¶ Nō esse actionem. ff. j. de fur. l. si qs vxori. circa prin. fz exponevt ibi.

q ¶ Constituto. i. apto. vt insti. de obligatione ex delicto nat. §. hi q. 7. j. de fur. l. seruꝰ 2 filij. Sz an 2 di. fur. teneat vxor viro. querit Jo. 2 non solvit. fz videt q nō. vt. j. l. pri. 7. j. ff. obseq. l. bonori. 7. l. parēs. Sz arg. ff. j. e. l. 7 iō. §. j. 7. l. rerum quidem. Accur. Additio. Dic q ibi l. 7 ideo sunt casus speciales fm Bar. bic. ad. l. autem rerū quidem rñdevt per Bar. ibidem.

r Nam in honore. Uxorem. amouētem. secus ergo si desiit eē vxor cum amouet: vel cū seruus eius amouet: vel ipsa ante 2 iugiū: vel ipsa postea extraneo cui vir fiat heres: vbi videtur habere locum actio furti. sed fauore matrimonij 2 dic. fur. datur: vt subijcit.

¶ Ideo. Casus huius. l. plānus ē vsq; ad. §. si filia. ¶ Si filia. Filia mea in mea potestate ꝓstituta viro suo aliquas res amouit. Certe ego ꝓ teneor marito actione re. amo. de peculio filie mee. ipa autem neq; furti neq; re. amo. tenetur. in casu tamen teneor insolidū pu-

ta si agam ꝛ generum meum. fo. ma. 7 repeto ab eo dotem quaꝫ ei dedi ꝓ filia mea. ego dico adiecta filie persona. i. nole meo 7 filie mee cū mihi 7 ei fit actio de dote cōis. vt. ff. tit. ij. l. ij. §. q si l ptis. nā tūc cū agā nole filie teneor eam islo libum defendere 7 actiōe reruꝫ amo. 7 defendēdo satisdare. fz si mortua sit filia/nullo mō teneor nomine filie. fz teneor meo nole inquātum locupletior fum factus ex rebus amotis ꝓ filia mea: locupletior aūt videor esse factus. 7 si dolo feci quominus ad me pueniret res amote. Item: 7 si vxa ē filia/mihi/mihimus teneor meo nole ꝑpter illas q̄ ad me puenerunt. 7 h̄ vsq; ad. l. 3. Uiuia.

s ¶ Tenebitur. sicut qui libet extraneus. et h̄ iō qt ab initio nō fuit nata actio furti. vt. j. de fur. l. ei qui. Itez no. h̄ q̄ cā sa cessante nō cessat effectus: cuꝫ facto diuortio/ nisi ꝛ tet nō detur actio furti. sic z. j. ō. §fi. l. vni⁹. §. feruus. et. j. de decu. l. fi. 7 facit qō no. j. de vsufca. l. sequitur. §. si res pignori. 7. C. de nora. l. i. 7 §. de noralt. l. i. 7. ff. de mino. l. verum.

Causa cessante non cessat effectus.

t ¶ Agere possumus. cōtra. j. eo. l. si mulier. §. j. Sol. vt ibi. Accur.

v ¶ Uel nobis. fecit ipsa furtum. ff.

x ¶ In vtroq; casu. i. i scō 7 tertio 7 quarto rñ. nō autē i primo: 7 quidam ꝛ etiam ad primum referāt. ne obfit. j. eo. l. si mulier. Item qō dicit dari 2 di. fur. dicūt. i. rerum amotarum que ꝛ 2 dictio appellat: vt. j. eo. l. rerum amotarū. qō non placet: qr illa nō daf ꝛstante matrimonio: vt. C. e. l. ij. qō esset opus in his tribus rñsis. Itē nō daf nisi cā diuortij sit amotum 7 diuortiū sit secutum. vt. j. e. l. rerum amo. Uel cū vxor de vita viri desperasset. vt. j. e. si mulier. que nō sunt hic. dicas ergo dari cō di. fur. z sunt speciales casus. Nec obstat ad id qō no. in. l. j. i fi. 7 facit. j. de sol. l. cum quis. §. j. 7. j. de fur. l. si quis vxori. in prin. 7. ff. de his q no. infa. l. seruus. Accur.

y ¶ Contineri. facit. j. eo. l. si 2 cubina. §. j. 7. j. de acquir. here. l. si seruus. §. amouisse. 7. §. amouere.

z ¶ Amouerit. diuortij causa.

a ¶ Dandam actiones. s. rerū amo. vel 2 dictionem. nā nō ē propriū nomē actiōis de peculio. vt. ff. de pecu. l. iij. §. cui 2 gruit. Et dic in patrē. i. inquantum ad eum peruenit vel locupletatum est peculium. vt. ff. de pecu. l. iij. §. er cā. 7 de 2 di. fur. l. iij. z. j. eo. l. viua q̄s. 7 idem in omni maleficio. vt. j. de vi 7 vi arma. l. i. §. familie. licet noraliter er eis agi 2 ſueuerit. vt. ff. de bis qui deie. vel effu. l. i. §. cum seruus. z fic intelligitur. ff. de condi. fur. l. pe. Additio Dic q istud ē verus in seruo: sed in filio delinquente cessat actio noralis fm Bar. bic.

b ¶ Displicuit. scz dici: licet fit verum. vt. j. e. l. pe. 7 facit. j. e. l. contra rum. §. ij. Accur.

c ¶ Dari actionē. i. rerum amo. vel 2 dic. fur. vt. ff. de 2 di. fur. l. er cā furtiua. 7. d. l. iij. de pecu. §. er causa.

d ¶ Insolidum. videtur er delicto filie patrem grauari. 7 sic est contra in auf. de nupt. §. é quocꝫ. col. iij. 7. ff. de diuor. l. si filia. 7. ff. ti. ij. l. si filia fa. Sed ibi in fraudem patris delinquebat filia: bic l alterius scilicet viri. vel boc ideo quia ex persona eius agit: vnde insolidum defendit. Et ita quedam retinendo habemus solida que non agēdo. fic. ff. si cer. pe. l. cum fundus. §. seruum. 7 de compē. l. si cum filio. 7 de edil. edic. l. si seruus. 7

UNIVERSIDAD DE HUELVA

unus. ꝛ facit. ff. de procu. l. seruum. §. equum. Et no. q̄ dicit cum satisdatione: quia nemo ꝛc. vt. ff. de procu. l. non videtur. ꝛ. ff. qui satisda. cog. l. ſi filiuſſa.

a DE Locupletior ſit. dic vt. ff. priori. §.

b Olove. Perueniret. ad hoc. ff. de beredi. vel' actio. vendi. l. ij. §. non tantum. ꝛ. §. feciſſe. Accurſius.

c VJua. Peruenit. dic vt not. ff. e. l. ꝛ ideo. §. penul.

COntra. ¶ Caſus. Si nurus mea: id eſt vxor filij mei i mea potestate ſtituta amouerat aliquid / cauſa diuortij: ego ſocer bene poſſum cōtra eam agere. CQuotiens. Titia dedit dotez filio meo et non mihi: ꝛ poſtea ſurripuit rem dotalem. certe ego non poſſum agere contra eam actiōe furti vel re. amo. cū ad me non ſpectent res amote. CJtē cū. Si maritus criſtēs i ſui patris ptāte amouerat res vxori: pater tenet ō peculio.

CSi poſt. Vxor mea mihi ꝛſtante mrimonio ſurripuit quaſdam res ꝛ poſtea ſecutum eſt diuortium ꝛ ego deceſſi: certe heres meus habet cōtra actionem: ꝛ ſi ipſa deceſſerit heres ſuus tenetur. Sed ſi ego deceſſi ante diuortium: ꝛ ſi non habeo actionem rerum amotarum: vt. ff. eo. rerum. nec heres meus habebit: q̄ habebit contra eam here. pe. vel act. ad exhibendum: ſicut ſi ipſa amoueat poſt mortem meam ꝛ ante aditam here. meā per heredes meos cui tenetur actione re. amo. cū non cōmittatur furtum iacente hereditate.

d CContra nurum. vt. ff. eo. l. nihil. §. j. ſed. j. priorimo. §. eſt contra. Sol. vt ibi.

e COb res. datas in dotem. Aſo.

f CFurti. nec rerum amotarum: cum ad ſocerum res amote non ſpectent: vel non tenetur pro eis: ꝛ idem in qualibet alia re amota que ad patrem non ſpectat: ſi autez ad ſocerum ſpectat: furti agere poteſt ſocer ſi filius erat emancipatus: aliquin non furti / ſed rerum amotarum. vt. ff. e. l. nihil. §. vxor. ꝛ in hac. l. in prin. ꝛ. ff. priori. §. W.

g CEtiam in virum. vt. ff. e. l. priori. ꝛ. C. e. l. ij.

h CDe peculio. in patrem.

i CJn ipſum. ff. filium ꝛ inſolidum.

k CActio. rerum amotarum.

l CDirimus. ff. eo. l. ꝛ ideo. §. pe. ꝛ. §. ſi.

m CPoteſt. vt ꝛ. j. eod. l. ſi mulier. §. hec actio. ꝛ facit. ff. eodem. l. ſi propter. §. fina.

n CTenebitur. non omnino. ſicut enim heres furis tenetur etiaz ſi nihil ad heredem peruenerit. vt inſti. de ob. que ex deli. §. ſi. Sed hic non niſi in quātum peruenit: vt. C. e. l. ſi. ꝛ facit. ff. e. l. ꝛ ideo. §. ſi. ꝛ. l. vlua. Item non intelligas dari hoc caſu condictionem ex perſona defuncte. vt no. ff. eo. l. j. in ſi. item facit. j. eo. l. pe.

o CHereditatis petitione. vt ꝛ. j. e. l. ſi propter. §. ſi. ꝛ. C. e. l. ſi.

p CEi. ſ. muliери. i. ab ea. ꝛ facit. j. eod. l. rerum.

q CRei hereditarie. vt ꝛ. j. ſi quis teſta. lib. j. §. ſceuola. niſi in caſu: vt j. de fur. l. hereditarie. ꝛ. ll. ſequen. ꝛ dic hic rem hereditariam ante aditam hereditatem ꝛ ante apprehenſam poſſeſſionem vt ſubijcit: q̄ hereditas quia ſubijt vicem defuncti: vt inſtitu. de here. inſtitu. §. ſeruus alienus. cui vxor debuit reuerentiam eandem debeat ipſi heredi tati: ſz ea adita ꝛ facta furtum ꝛ aget heres furti. vt argu. ff. eo. l. ꝛ ideo. ꝛ facit. j. de cri. expi. beredi. l. ij. ꝛ. l. vxor. ꝛ. C. de furt. l. quis. ꝛ de cri. expi. bere. l. aduerſus. ꝛ. ff. de neg. ge. l. heres.

r CPetitionem. non actionem rerum amotarum.

Mulier. ¶ Caſus. Si vir amouit res ſuas vxori bñ tenet bac actione: ꝛ ſi vterq; eorum ſurripiat alteri compēſabunt ad inuicez. vt. ff. ti. ij. l. viro atq; vxore.

s CMulier. ſic ꝛ. C. eod. l. j. ꝛ facit. ff. titu. ij. l. rei iudicate. §. j. ꝛ. l. viro. et C. de compē. l. negz. ꝛ. j. eod. l. marcellus. Accurſus florentinus.

CJ cum dos. Mulier amouit res mariti. poſtea ſolu. ma. egit mulier de dote ꝛ eam cō ſecuta eſt: nunquid amplius poterit marit⁹ agere actio. re. amota: et dicitur q̄ ſic. CSabinus. Vxor amouit res viri: et ſolu. matri. eas non vult reſtituere: certe debitur marito contra eam iuramentum in litem. etiaz ſi mulier velit ei dare iuſtā eſtimationem dictarū rerum: ipſe autez nolit niſi res: ꝛ iſto caſu iurat maritus in litem cōtra vxo. ſicz datur marito quātitas quā iurauit: ꝛ remanet res amota apud mulierem: maritus nō tenetur mulieri cauere de ea ctione dicte ret: quia propter contumacias mulieris res apud eam remanſit. hoc dicit cum duabus ll. ſeq. Liuia.

t CNibilomin⁹. poterat enim ercipere vel cōpēſare: vt. C. eo. l. j. q̄ cuz nō fecerit videbatur ſibi pre iudicaſſe: vt. C. ad. l. fal. aut. ſed cū teſtator. ſ. itē ſi heres. vel videbat poſſe repetere vt in debitus: vt. ff. tit. j. l. quod dz. ſ. ſi dos. q̄ falſum eſt: vt hic dicitur. ꝛ facit. ff. de ꝛpē. l. ſi ambo. ꝛ. ff. o neg. ge. l. ſed an vltro. in princ. ꝛ ff. commo. l. in cōmoda. ſideret / nec adiuiſſet ēt bona fide et iuſto titulo adhuc non viceret ſua hēditas. vi de pau. de caſt. in. l. Iſet. C. de iure deliberā. Cy. ibidez vtit fere hiſdem, ꝛbis.

Mulier habebit rem amotarum actionem aduerſus virum: ꝛ cōpenſare poteſt mulier cum actione qua maritus agere vult ob res amotas.

CQui ſoluit quod debet non prohibet petere quod ſibi debetur. b. d. Bar.

Ponponius. Lex. viij.

SJ cum dos ſoluceretur mulieri: aut ſatiſſiceret doti dictum non eſſet actū iri rerū amotarum mihilominus agi poteſt: nam ꝛ cum dos nulla ſit ea actio datur.

CJn actione hac contra non reſtituentem iuratur in litem: ꝛ ſoluenti eſtimationem non cauetur de euictione. hoc dicit Bartolus.

CSabin⁹ ait ſi mulier res quas amouerit nō reddat: eſtimari debere quanti in litez vir iuraſſet.

Paulus. Lex. ix.

NOn em̄ equuz ē iuitū ſuo precio res ſuas vendere.

Ponponius. Lex. x.

IDeoq; nec debere eum pro euictione promittere: quia ex contumacia mulieris id ita acciderit.

CTam viro q̄ vxori cōpetit hec actio. Bartolus.

Ulpianus. Lex. xj.

MArcellus. lib. viij. dig. ſcribit. Siue vir vxorem: ſiue

to. ff. j. ꝛ. l. in rebus. §. ſi.

v CActio. rerum amotarum.

x CQuanti in litem. ſortitur ergo hec actio naturam arbitrariarum actionum: licet non connumeretur inter eas: vt inſtitu. de actioni. §. preterea.

y NOn enim ꝛc. Loncor. ff. de in litem iuran. l. ſi tutor. ꝛ. ff. ſolu. ma. l. ſi filiuſa. j. §. j. ꝛ. ff. de rei vendi. l. nec quaſi. Sed contra. C. de in li. dā. tu. l. an tibi. Sol. ibi babebat rem venalem. Item contra. ff. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. ſi donate. Sed ibi cauſam habet poſſidens a vēdicante. hic non.

z CSuo. ſcz iuſto vel proprio.

a CNeoq;. Pro euictione. vt ꝛ. ff. de rei vendi. l. ꝛ ex diuerſo. §. petitor. ꝛ de condic. fur. l. ſi ſeruus. §. cauere. Sed contra. ff. de dona. l. ter virum ꝛ vxorem. l. ſi donate. Solu. vt. ff. l. priori. diri. Additio Dic q̄ ibi poſſidens habebat cauſam a vēdicante ſm glo. ꝛ Dyn. in ca. pro poſſeſſore. de reg. iur. lib. vj. ꝛ ſm Bar. in. l. litis. j. pro empto. ꝛ in. l. poſiti. de re iudi.

MArcellus. ¶ Caſus. Siue vxor expellat maritum de domo ꝛ res amoueat viri: ſiue maritus expellat vxorem de domo ꝛ amoueat res vxoris tenetur. CQui rerum. Egi actione rerum amotarum contra vxorem quondam meam ꝛ volo probare q̄ ipſa amouerat et non poſſum niſi per ſacramentum ſuuz: certe me iurante q̄ non defera-

+ Ubi enim heres poſ-

tur ei sacramentum animo calumniandi: ipsa tenetur iurare q̄ nō amouerat aut res mibi restituere: z quod dixi in vxore habet locum in viro amouente res vxoris. Sed nunquid pater vel heres illius qui dicitur amouisse tenetur iurare: certe non. Sed quid si ille qui dicitur amouisse referat sacramentum deferenti: certe nō audit. Itē quid si ego qui agebam re. amotarum pro parte rerum volo probare pro alia parte sacramentum ei qui amouisse dicitur deferre. nunquid posſuz: z dicitur q̄ sic: z hoc vsq̄ ad. l. nihil interest. Ulpianus.

a ¶ Res amouerit. causa diuortij: et secutum est diuortium: vt. j. eod. l. rerum. z facit. j. eodem. l. si mulier.

b ¶ Jurare. nisi patron⁹ a liberta cōuentus: vt. ff. de iureiurādo. l. si patronus libertam.

c ¶ De calumnia. hoc nisi fit patronus, cui remittitur z etiam parenti. vt ff. de iureiurādo. l. iusiurandum. ff. hoc iusiurandum.

† Concor. glo. in. c. bone memorie super verb. naturaz. in prin. extra de elec.

d ¶ De alieno fctō. sic. ff. de in lit. iuran. l. videamus. §. j. z facit. C. de iureiuran. l. delata. z. ff. de iuris z facti ignoran. l. ij. z. iij. §. j. z ita. C. de adulter. l. i adultery. z. C. de fis. cal. finali. Sed ibi vt testis. Itez ex hoc quod h dicit no. hoc esse iuramentuz veritatis. sic. ff. de iureiuran. l. quotiens. et. l. iusiurā. z ad pecunias. §. j. Accursius.

e ¶ Nec heres. cum multum discrepet ꝛc. vt. C. ō rebus credi. l. penulti. in princ.

f ¶ Permisisse. scilicet relationem: vt. j. e. l. idem labeo. z est speciale odio delinquentis. Et ideo idē in omnibus delictis: vt z. j. l. priori. z idez vbi cūq; lex defert: vt no. C. de reb. credi. l. delata. als regitur potest referri: vt. ff. de iureiurā. l. iusiurandum. z ad pecunias. §. datur. z. C. de reb⁹ credi. l. delata. vbi ō hoc notaf. Additio. Pro declaratione istius glose dic fm Petrum de bella partica q̄ ideo non est locus relationi als quia delictum de quo queritur non cadit in scientiam eius cui refertur sicut in scientiam eius cui ab initio defertur: sed quando equaliter caderet in scientiam vtriusq; : vt cum aliquis verberatur ab aliquo: tunc est locus relationi: vt dicta. l. delata. z. l. lex cornelia. §. ba lege. fm Bartolum hic.

g ¶ Dn magis. Deferat. id est referat.

h ¶ Idem labeo scribit. vt. ff. e. l. marcellus. in fi. z. l. seq.

i ¶ Referre. sicut nec ab initio deferre fm quosdam: quia de alieno facto: vt. ff. e. l. marcellus. §. pe.

Inconstantia vel variatio q̄ñz admittit.

k ¶ De rebus. Probare. Inconstantia vel variatio hic admittitur: quod dic vt. ff. de procu. l. in causa.

Mihi interest. ¶ Casus. Siue habitem in eadem domo cum vxore mea siue nō z ipsa res meas mibi amoueat tenetur. ¶ Vxor. Si habeo filium meuz in potestate: z vxor eius mibi aliquid surripiat non ago contra eam actione furti sed rerum amo. Si autem sit emancipatus a me filius meus: bene posſum agere furti contra vxoſuam. Et quod dixi in vxore filij: idem est in vxore nepotis z pronepotis.

l ¶ An separatim. quod quandoq; faciunt nobiles: z ideo non minus est matrimonium: vt. ff. de donatio. inter virum z vxorem. l. cum hic status. §. si mulier z maritus, z facit. C. de donatio. inter virum z vxorem. l. res. z de repu. l. j.

m ¶ Non simul. ergo ipsa sola: sed superiori casu subtraxit ea quaz vir solus in habitabat.

n ¶ Uxor. facit. ff. eo. l. j. in fi. z. l. contra rurum. §. j. z de dona. inter virum z vxo. l. iij. §. ab vxoris. z. §. fi.

vxor virum de domo expulerit et res amouerit[m] rerum amotarum teneri.

¶ Conuento hac actione potest deferri iusiurandum nisi alieno nomine conuentus: z is cui defertur nō potest referre. hoc dicit cum duabus. ll. seq. Bar.

¶ Qui rerum amotarum instituit actionem si velit magis iusiurandum deferre: cogitur aduersarius iurare[n] nil diuortij causa amotum esse: dum prius de calumnia[c] iuret qui iusiurandum defert. Jurare autem tam vir q̄ vxor cogēt: pater autem amouētis iurare nō cogitur: cum iniquus sit de alieno facto[d] alium iurare. † Is ergo cogitur iurare qui amouisse dicitur: z idcirco nec heres[e] eius qui queve amouisse dicitur iurare cogitur. Si quis de alutum sibi iusiurandū referre velit: non videtur pretor permisisse[f].

Paulus. Lex. xiij.

An magis q̄ſi quis ei qui furti agat iusiurandum deferat[g] an ipse fur sit.

Ulpianus. Lex. xiij.

Idem labeo scribit[h] mulieri non esse permittendum z referre iusiurandum: z ita edictum ordinatum videtur.

¶ Circa diuersas res admittitur variatio. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. xiiij.

Derebus amotis permittendum est marito vel vxori de quibusdam rebus iusiurandum deferre: de quibusdam prodesse[k].

¶ In hac actione nō curatur an simul habitauerint coniuges. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. xv.

Nihil interest vtrum simul an separatim[l] habitauerit cum actio certum amotarum competat etiam aduersus eam que ex ea domo subtraxit in qua non fi mul[m] cum viro habitabat.

¶ Contra coniugem eius quaz quis habet in potestate non datur actio furti: secus si emancipata fuerit. b. d. Bar.

¶ Uxor[n] z nurus z pronurus viro z socero z prosocero furtum facere posſunt: furti autē non tenentur: nisi forte cinācipatus sit filij[o]: tunc enim nurus patri eius z furtum facit z furti tenetur.

¶ Decler legitur pluribus modis tam in primo q̄ in secundo responſo. primo loquitur in viro damnato in metallum: z eius occasione vxor amouit: certe tenetur fisco actione rerum amotarū in simplum. quod nota. quia fm hoc est casus q̄ hec actio locum habet si quis amoueat propter spem matrimonij/ soluēdi aliter q̄ per diuortiū. Secundo modo potest legi q̄ mulier amo ueat causa diuortij: postea maritus fuit dānatus in metallum: vel deportatus z mulier diuertit: non enim per deportationem soluitur nisi diuortium sequatur: vt. l. j. C. de diuortijs. Bartolus.

Hermogenes. Lex. xvj.

Ad fiscum mariti bonis deuolutis[p] vxor rerum amotarum nomine in simplum conuenitur[q]: q̄uis[†] alij in quadruplum condemnetur.

¶ Inter eos inter quos non fuit matrimonium vere non habet locum bec actio. hoc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex. xvij.

Si concubina res amouerit hoc iure vtimur vt furti teneatur: et consequenter dicemus vbicunq; cessat matrimonium: vtputa in ea que tutori suo nupſit[r]: vel contra[s] mandata conuenit: vel sicubi alibi[t] cessat matrimonium: cessare rerum amotarū actionem: quia competit diuortij causa[v].

† Als cō dēnent.

Ad fiscū. ¶ Casus. Uxor mea mibi surripuit res meas cōstā te matrimonio: z postea ex aliquo meo delicto bona mea publicata fuit: certe sicut interim poteram conuenire vxo. ita eaz cōueniet fiscus.

o ¶ Deuoluti. putaviro damnato in metallum. z ita soluto matri. vt. ff. de diuor. l. j. z eius solutiōis gratia res viri amouit vxor: at viro deportato non soluitur matrimonium: misi vxor velit esse solutū: vt. C. ō diuor. l. j.

p ¶ Conuenitur. sic enim fisco vt heredi mariti tenetur: vel vt ipsi viro cui non tenetur ad penam: vt. C. eo. l. ij. habes enim vt heres: vt. C. de sentē. pas. l. si adēptis. z ad. l. iuliā de vi publi. vel pri. l. tutoris.

q ¶ Quāuis. alij habeas alij pluralis numeri / et non habeas condemnetur: sed dic condemnetur: z dic alij subtrabentes de rebus ad fiscū pertinentibus vel fiscō delatis vel fraudem contra fiscum committentes: vt C. de natu. lib. l. j. in fin. z. j. ad. l. iuf. pecu. l. sacrilegij. in fine. z. j. de iure fis. l. aufertur. in fin. z est ratio: quia bic nō erant fiscales: imo priuate tempore amotiōis. Ex. vel habeas fm. ff. alij vel alijs: extraneo vel extraneis: z sic datiuus singularis numeri vel pluralis z habeas condemnetur: scilicet mlier p furto manifesto: vel rapina quam fecerat eis: nō viro vel fisco: nam quadruplus est pena furti manifesti vel rapine.

Si concubina res. ¶ Casus. Si cōcubina mea mibi res meas amoueat: vel illa cum qua non est mibi matrimonium de iure: licet sit forte de facto bene habeo contra eam actionez furti z non rerum amo. quia act. re. amo. competit causa diuortij facta amonitione: diuortium autem bic non potuit esse cum non fuerit matrimonium: sed z si mulier non cogitabat ad hoc de diuortio cū mibi furripuit: licet cum fiebat diuortium inter me z eam dictas res celauit/ nibilominus tenetur act. rerum amo. ¶ Nō solum. Siue extant res quaz mibi amouit vxor mea siue non: semper habeo act. re. amo. z etiam cōdictionem furtiuam. ¶ Que viro. Mibi accommodauit titius codicē siue digestum z vxor mea mibi surripuit/ certe posſum agere contra eaz actione rerum amota. z titius qui mibi commodauit habet contra eaz condictionem furti. Sed si vnus nostrum agat contra eam: z alter nō poterit agere. Sed pone q̄ vxor mea non surripuit mibi suis manibus res meas vel alienas mibi cōmodatas: sed introduxit fures qui surripuerunt: certe nibilominus tenetur: q̄uis res amore dictos fures ad eaz non peruenerint: z quod dixi in re mibi cōmodata: idē est in ea quā bona fide emi ego maritus.

r ¶ Nupsit. sic. C. de interdic. ma. l. si patris.

s ¶ Contra mandata. sic. C. de nup. l. z si contra.

t ¶ Alibi. vt. ff. de ritu nup. l. lex iulia.

v ¶ Diuortij causa, nullū aūt est diuortiū cum nullum sit matrimoniuz. Et sic nota.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

ꝛ fic nota. q̄ inter iſtos qui contra fas conueniunt honor nō debetur in omnibus: q̄ liberalitas ꝛ impudicitia inter eoſdem ad inſtar matrimonij prohibeatur: vt. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. bec oratio. §. i. ꝛ. l. cum hic ſtatus. §. fi. ꝛ. ſ. ad. l. iul. de adul. l. ſi vxor. §. i.

a ¶ Rupta. nōdum cogitans de diuortio.

b ¶ Celauerit. datur enim hec actio et ſecunda con tractatione: cuius ex: prima deficiat. ſic. l. de fur. l. ſer mi ꝛ filij. l. princ. vt nota. ff. c. l. iij. in princ. ff. ꝛ fa cit. ff. c. l. iij. §. itē veruz. Accurſius.

c ¶ Deſierit. ſic in condi ctiōe furtiua. vt. ſ. de fur. l. inter oēs. l. prin. cui hec ſimilis eſt: vt. ſ. c. l. rerū. in fi. Accur.

d ¶ Certi. ſcils generalis que cōcurrit cuz condic. fur. z hac actiōe. vt. ff. ſi cer. pet. l. certi condictio. in princi. ꝛ. §. iz ex cauſa furtiua.

e ¶ Datas. ab aliqbus. Accurſius.

f ¶ Amouerit. cauſa diuortij: ꝛ ſecutus eſt diuortium. vt ff. ſ. c. l. rerū quidem. Alij dicerunt eniz cōſtante mſumonio hoc caſu dari rerum amotarum: vt. C. de fur. l. fi. §. fin. quod non placet. nec illud eo modo ſtelligim⁹ vt ibi no.

g ¶ Ed ꝛ domino con dictio. ſcz furtiua ꝛ actio furti. argu. ff. eo. l. ſi vxor. ℞.

b ¶ Sed alterutri. id eſt ipſe vir prius ſi ſoluendo eſt. alſ dñs agere: vt. C. ō fur. l. fi. i fi. ff certe ibi loquit de act. fur. ꝛ hoc idē ꝛ eodē mō dicā de ac. furti. ꝛ de act. rerū amotarum. Vel forte nec tunc: quia ibi loquitur cuz cōſtabat adhuc matrimonium/ hic eo ſoluto. Itē hic cōdictio furtiua ꝛ actio rerum amotaruz cū ſint rei perſecutorie tolliſtur ad inuicem: vt. C. de fur. l. ancille. ꝛ. ff. de ꝛdi. fur. l. ſi pro fure. §. i. ꝛ fa cit. ff. c. l. ſi rem.

i ¶ Ed ꝛ ſi. Indurerit. ſcz mulier.

b ¶ Amouerit. i. ipſi amo ucrint eius ope ꝛ conſilio: alioquin ſi nec ipſi nec ipſa amoniſſet ſecus eſſet: vt arg. ff. de fur. l. ſi quis vxori. ꝛ ſeq. §. neqz verbo. ff. l. ſi is qui rem. §. ſi tu titium.

l ¶ Non puenerit. ſecus eſt in condi. furti. vt. ff. de fur. l. vulgaris. in fin. ff. l. ſeq. ff. ff. de condi. fur. l. ex cauſa furtiua. ff. l. ſeq. ff ibi no. plene. ꝛ facit ff. eo. ti. l. ſi mulier. §. fi. ℞.

m ¶ Rem. Dpem furi tulerit. ſecus in condi. fur. vt no. ff. l. priori.

n ¶ Diuortij cauſa. alſ ſecus: vt. ff. c. l. rerum niſi in caſu: vt. ff. l. pro ri. ſi mulier. in prin. Accur.

¶ Si mulier. ¶ Caſus. Vxor de vita viri deſperās diuertit ab eo furreptis ei quibuſdam rebus: poſtea vir liberatus eſt ab illa infirmitate: certe habet contra eam vtilem rem amotarum actionem. non autem directam: quia non fecit cauſa diuortij mulier furtum. ¶ Si ſeruus. Seruus vxorie mee ſiue dotalis ſiue non/ ſurripuit mihi quaſdam res iuſſu domine ſue cum inijſſet conſilium diuertendi: certe tenetur mulier rerum amotarum actione: ſecus ſi non fecit iuſſu domine: quia tunc diſtinguitur vtrum mulier ſciuit eum eſſe furem cum eū mulier dedit mihi in dotem ꝛ ſar ciet mihi totum damnum conuenta a me actio. furti ſeruj. Si autem ignotauit mulier eum eſſe furem/ ꝛ tunc tenetur furti nor. ¶ Rerum amotarum. Vxor mea amouit mihi res quas mihi dederat in dotem: poſtea ſolutum eſt matrimonium inter me ꝛ eam: ꝛ ſic ipſa habuit repetitionem dotis ſi nō furripuiſſet dotem. vnde videtur q̄ maritus nō poſſit ab ea repetere res dotales quas ipſa amouit: quia ꝛ ſi non ſurripuiſſet eas poſſet repetere. Dicitur tamē hic q̄ poteſt: quia interim patitur damnum maritus: eo q̄ fructus non habet ex rebus dotalibus per eā ſurreptis ꝛ non ſolū lucri/ ſed etiā dāni habet ratio. ¶ Dec actio. Actio rerum amotaruz continet rerum perſecutionem: q̄uis naſcatur propter delictum furripientis: et ideo non finitur anno ſicut ꝛ condictio furtiua. Item nō ſolum marito: ſed etiam he redi eius competit: et ſi mulier non eſt ſoluendo conuenta reruz amota. inſoliduz condemnatur: ꝛ idem eſt in viro furripiente: et littera dicit rationem bonam.

o ¶ Utilis. Non directa: quia hic non fuit diuortium quod eſſet opus: vt. ff. c. l. reruz. vel ideo quia mots fuit cauſa amotionis non diuortium: licet ꝛ illud interceſſerit: nam dicitur diuertiſſet: videbatur autem nulla dāda cum mots prebuerit cauſam diuortio: ꝛ per conſequēs amotiō: quia cauſa ceſſante: ceſſaret actio. ſed certe diuortiuz remanet q̄ cauſa prima poteſt dici.

p ¶ Facienti. ſ. mulieri.

q ¶ Non faciat. immo vidētur: vt. ſ. de fur. l. ſi q̄s vxori. in prin. ff. l. qui ſeruo. §. idē pomponius. ꝛ ff. eod. l. iij. §. i. que ſunt contra. Sol. hic nō fecit ſeruo dolo qua obediēs: vel quia dñe rē credens: ꝛ ita nec ipſa per eū: ꝛ ſic non fert opem ei/ qō non eſt ibi: ꝛ ſic fecit dolū vñ tenetur domiſa vel nora li ſi ignotauerit: vel ſuo nomine ſi iuſſit.

r ¶ Facmoribus. atrocioribꝰ: vt hic. ff. ff. ō nora. l. iij. §. i. ff. de ac. ꝛ ob. l. ſeruus. ꝛ de reg. iur. l. ad ea. ꝛ facit. ſ. de fur. l. ſi q̄s vxori. §. neq; ff. l. ſi is §. ſi tu. ff. l. qui ſeruo. i pric. Accurſius.

s ¶ Amotarū. in qua ſuſficit res amotas ꝛ dolo malo ꝛ cauſa diuortij ꝛ ſecutum diuortium vt in ſumma. Accurſius.

t ¶ More. Facit. ff. de pig. ac. l. ſi ſeruus. ꝛ. ff. man. l. inter cauſas. §. ſed cū ſeruus. ꝛ. ff. loca. l. cum in plures. §. ſeruum.

v ¶ Rerum. dic q̄ mulier amouit viro res dotales tenetur rerum amotarum: licet poſtea actio dotiſ mulieri competitura ſit: ꝛ hoc vt vir habeat interuſurium medij temporis. argu. ſ. e. l. ob res. Annua enz bima tria ma die olim bodie poſt annum huius mobilia reſtituuntur: vt. C. de reiuro. ac. §. exactio. Non ergo interim eſt locus compenſationi: vt. ff. de compenſatio. l. quod in die. ꝛ quia ſpecies ſunt amote: que ſcz compenſatio alſ locum haberet: vt. C. c. l. i. ſi. ſed an mulier incidit in. l. ſi quis i tantam. vel in decretum diui marci: dic vt. C. c. l. ij.

x ¶ Ratio. ſ. ſiue qs amiſſurus quid ſit. puta eſtimatione vel penā: q̄ rē amotā preſtare nequit: aut credita a ſe pecunia cyrographo ſublato probare non valet: ſiue nō lucrā puta ſeruj operas vel hereditatem in qua ſeruus per vxorem amotus fuerat inſtituturus: multa quoq; alia cauſarū corpori coherentium exemplum in damno lucroq; in. l. aquil. ꝛ de fur. inueniuntur. R. ꝛ facit. ſ. ne quid in loco publico. l. ij. §. merito.

y ¶ Finitur. vt. ſ. de act. ꝛ obli. l. in bonoratijs.

z ¶ Furtiua. non finitur anno. ℞.

a ¶ Competit. vt. ff. eo. l. contra. §. ſi poſt.

† facit. ff. c. l. ij. c. ꝛ coniſtit.

c ij

BIBLIOTECA DE HUELVA 2010

a ¶ Non possunt.§.de reiudi.l.si rerum.

b ¶ Ex furto. Bona ratio: nam furtum non fit sine dolo.vt instit.de obliga.que ex delicto.§.penul.ita nec hec actio competit sine dolo. Est ↄ alia ratio: quia dimittitur est secutum: vt.ff.de nego. gest.l.dimittitur. Sed ratio hic posita locum habet constante etiam matri. vt.ff.titu.ij. l.etiam.§.licet.ff.de reiudica.l.sed hoc.in fine. Hugo. Item secus in actione ex stipulatu pro dote ꝙ hac actiõe. Accursius.

Propter. ¶ Casus, mulier amouit viros constan.matrimonio postea solutõ est matrimoniũ: vnde eam cõuenit maritus rerũ amotarũ ↄ ipsa nolens restitue re res amotas cõdemnata fuit in earum estimatione: ficqꝫ res amote remanserunt penes eam: ↄ postea ipsa ab earũ possessione cecidit: nunquid habet rei ven.ad eas repetendas: ↄ dicit ꝙ sic: ↄ si non cadat a possess. ↄ ab ea petet heres marii quõdã vel ipse maritus quondaꝫ exceptione remouetur. ¶ Si mulier. Mulier de morte viri de speranꝫ: nõ autẽ diuortium cogitans subripuit res mariti: ↄ maritꝰ mortuus est sicut ipsa credebat: certe nõ habet locus act.rerũ amo.qꝫ non fuit amotum causa diuortij/ sed causa mortis vt dictũ est.vt.ff.e.re.amo.sed habet locuꝫ pro heredibus mariti actio ad exhibẽd. ↄ petitio heredita. sed in isto alio casu bene habet locum acti.rerũ amota. Interim mulier constante matrimõio subripuit res viro: ↄ postea diuertit vnde habet locũ actiones rerũ amo. postea ipsa re uersa fuit ad maritum: ↄ sic cessauit actio rerũ amota. interim postea constante secunda reuersione ipsa subripuit eidẽ marito alias res ↄ solutum est matrimonium inter eos: certe non soluꝫ pro rebus amotis per eam post reuersionem/ sed etiam pro amotis in prima constantia matrimonij manet actio rerũ amo. Et quod dixi. rebus amotis in vtroqꝫ matrimonio.ſ.vt habeat locum repetitio impensarũ factarum in vtroqꝫ matrimonio: ↄ idem est in donationibus factis per maritum vroꝛ constante primo matrimonio ↄ secundo: quia de vtrisqꝫ habet repetitionem maritus: cum enim non valuerit/ repeti possunt p donantem: vt dixi.ff.solu.matrimo.diuortio.§.ob donationes. hoc dicit cum.l.seq.

c ¶ Quia dolo. ↄ ideo nõ videbatur actio danda. sed contra est vt subijcit. Accursius.

d ¶ Emptoris loco.vt ↄ.j.p emptore.l.ij.in fin.ↄ.l.iij.ↄ.ff.de publicia.l. sed ↄ si res.ij.responso.ↄ.ff.cõmo.l.si vt certo.§.j.

e ¶ Danda est. si res erat presens tempore estimationis: alis actio ei cedẽda est: vt.ff.de rei vendi.l.eius.ↄ.l.seq.ↄ de dona.inter vi.ↄ vro.l.si donate. secus si dolo desijt possidere: vt.ff.de rei ven.l.ij qui. in fin.ↄ.j.de re iudi.l.in depositi. Ite de euictione ei nõ cauetur: vt.ff.e.l.ideoqꝫ. sed quidam cõtra. ↄ ibi ideo quia passa est iurari in litem cõtra se. bic non: sed pro prima.ff.de rei ven.l.ↄ ex diuerso.§.petitor.ↄ de condi. furti.l.si seruus.§.cauere. Accursius.

f ¶ Heres.ſ.viri.vt ↄ.ff.e.l.§.§.sed ↄ si morte.ↄ vtili actione rerũ amotarum.vt.ff.e.l.si mulier.in prin. Accur.

g ¶ Integrato.al's sed reintegrato.al's reintegrato. Accur.

h ¶ Diuortis.fuerunt ergo duo diuortia. Accur.

i ¶ Erit minauit.affricanus de feipso loquens. cessat ergo interim actio pro predictis.nõ autẽ extinguit: vt.ff.e.l.ij.ſic ↄ i presctip.cõtra pupillum: vt.C.de prescrip.xxx.an.l.sicut. ↄ dos reintegratur. vt.ff.de iu.do. l.si is.in fi.ↄ facit.ff.ti.ij.l.pe.§.vroꝛ. Accur.

O Bres. ¶ Cassus Mulier surripuit mihi cõstante matrimo. res meas: vel etiam illas quas mihi in dotem dedit: ↄ nõ est solutum adhuc matrimonium post amotionem: ficqꝫ non habet locum acti. rerum amota. vt.ff.j.l.priori. vendicatio tamen ↄ fur tiua locum habebit: ↄ altera earum debet eligi.

k ¶ Vendicatio. siue estimate sint: siue non. si pacium interuenerit de liquidando: vel etiam si non ꝑpter internertiũ. vt.ff.e.l.si mulier.§.rerum.

l ¶ Condictio. scilicet furtiua. ↄ sic non ob.ff. vtis fruc. quemadmodum caneat.l.ſi.ↄ etiaꝫ certi con dictio: vt.ff. si cer.peta.l. certi condictio.§.ſi etiaꝫ ex causa.ↄ.ff.e.l. si conciubina.§.pe. vel dic ratiõe possessionis: vt.ff.de cõdi. indebi.l. idebiti.§.j. Accursius.

m ¶ Actione vti.cuꝫ vna p alias tollit: vt.ff.e.l.§ ↄ dño. Accur.

Eruꝫ amotaruꝫ. ¶ Casus. Tunc demũ habet locũ act. rerũ amota. si mulier amouit causa diuortij vt etiã vir: ↄ postea diuortium secutuꝫ est: si aũt non est secutum diuortiuꝫ: vel si secutum est/ nõ tñ ipsa furripuit causa diuortij: ficqꝫ non habet locum act. rerum amo. tñ maritus nõ debet ꝑpter hoc res suas amittere. ideo furtiua cõdictione condicet.

n ¶ Diuortiũ. sunt ergo necessaria vt cõpetat hec actio. scz amotio ↄ dol⁹: vt.ff.e.l.si mulier.in fin. ↄ cã diuortij. ↄ ꝙ secutuꝫ fit: vt hic. ↄ no.ſm Azo. ꝙ de iure canonico non hꝫ locũ hꝫ ti. si eñ tenuit mſimoniuꝫ ergo nunq̃ potuit separi postea nisi ex causa fornicationis: ↄ tunc etiam nõ soluit mſimoniũ ſ põt negari debitum vroꝛi: si vero nõ tenuit mſimoniũ nõ daꝫ hec actio: vt.ff.e.l.si cõcubina. nec ẽt diuortiũ qñ separaꝫ iure cognationis vel affinitatis: ſima declaraꝫ nõ tenuisse matrimoniũ: sed in casu qñ ipsa cã ſperate mortis amouit: forte etiam bodie locuꝫ habet: vt.ff.e.l.si mulier.

o ¶ Licet cesset. nisi post diuortium celet: vt.ff.e.l.si cõcubina.§.ſ.ↄ est ℈. C.de fur.l.ſi.§.ſi. Sol. vt ibi. Accur.

p ¶ Cõdicere põt. cõdictione furtiua: naꝫ furtuꝫ cõmittit: hꝫ furti agi nõ possit: vt.ff.e.l.i. Vel dic condictione certi vel sine causa: vt.ff.e.l. prima dixi.ↄ.l.si concubina.§.ij.ↄ hic in bonoꝛ matrimonij. vt.ff.e.l.ij.ↄ.C. e.l.ij. Accur.

q ¶ Iure gentiũ. qz iure naturali seu ex naturali obligatione tñ actio nõ ꝓcedit: vt.ff. de fideiuſ.l.fideiussor.§.ſ.ff. sed certe naturalis obligatio ẽt.i. de iure gentiũ. Itez ↄ de iure gentiuꝫ non sunt actiones: sed de iure ciuili: vt.ff. de orig. iuris.l.ij.§. deinde. quare dic iure gentium ↄc. addita tamen actione de iure ciuili. Vel dic ꝙ vocatiuꝫ gentium.ſ.ciuile: eo ꝙ ab omnibus gentibus est receptum.

Erũ amo. ¶ Casus. Actio rerũ amo. est ℈dictio. i. dicere actio ſ psonã: ↄ psonaliter cñ agit maritus cõtra vroꝛẽ quõdaꝫ ad repetendum res suas amotas.

r ¶ Condictio est. i. in personam actio. C. de do. que sub modo. l.j. ↄ isti. de ac.§. sic itaqꝫ. Vel dic. i. natura ẽ habet cõdictionis. ſ. vt nõ infamet: vt.ff. de act. ↄ obli. l. cessat.

Erum amo. ¶ Casus. Soluto ma. accusaui vroꝛem meã de adulterio ↄ nihilominus volo eam conuenire act. rerum amo. certe dicitur hic ꝙ bene possum.

s ¶ Non differtur. imo contra. C. de adul. l. adulterij. Solu. hic ab alio non viro accusatur. ibi a viro. Vel ibi vir accusat ↄ mulier ciuiliter agit quo casu differtur ciuilis ✣. C. de or. iudi. l. quoniam. hic vir ↄ accusat ↄ ciuiliter agit.

Si vroꝛ.

✣ Regulariter eñ cri

✣ Modo vel rũ si mulieri dos fuisset solata alioquin nec heredib⁹: nec ↄ huiscũq; le gatarijs ẽt si res essent fabrice spitalio relicte cõpetẽt. bal. l. j. in fi. versi. modo ꝓhib. C. si aduer. vẽ. pig

UNIVERSIDAD DE HUELVA

mialis preterf ciuili. l. fi. C. d ordi. iudi. et vbi accusant testes d falso. facit sup sederi in causa p̄ncipali. barto. in. l. diuus. §. di nus. §. d pe ti. here. l. p. et ex hoc habes.

SI vxor. ¶ Casus. Librum meum cōmodaui titio. postea vxor ei surripuit: postea ego cōueni titium cōmodatarium et soluit mihi estimationem libri: certe vxorem meam poterit cōuenire furti.

a ¶ Furti actionē. C. de fur. l. fi. §. fi. 3. Sol. ibi res aliena viro accōmodata erat/quaz vxor surripuit: hic ecōtra rem suaz vir alij cōmodauit.

SI vxor rem viri ei cui eam vir cōmodauerat surripuerit: isq3 cōuentus sit: habebit furti actionem[a] is quis vir habere non possit.

☞ Inspicitur quātum res valuit tēpore amotionis et postea quanti plurimi fuerit. Bartolus.

Triphonius. Lex. xxix.

iiij Rerum amotarum estimatio ad tempus[b] quo amote sunt res referri debet: nam in veritate furtū[c] fit et si leuius coerceatur mulier: quare nec a bone fidei possessore ita res amote vsucapiuntur[d]: sed si pluris facte non restituuntur que amote sunt crescit[e] estimatio: vt in condictione[f] furtiue rei.

☞ Per matrimoniū reintegratum soluitur hoc iudiciuz. h. d. Bar.

Papinianus. Lex. xxx.

Cum soluto[g] matrimonio rerum amotarum iudicium contra mulierem instituitur: reintegrato rursus matrimonio soluitur[h] iudiciuz.

¶ De liberis agnoscendis[i] vel alēdis parentibus vel patronis[k] vel libertis.

Titulus. iij.

☞ Primo iurisconsul. ponit in summa que fuit mens senatuscōsulti circa hoc vsq3 ibi: permittitur igitur. ibi ponitur que fuit mens senatusconsulti inquantum spectat ad mulierem cum quibusdaz declarationibus vsq3 ibi: mariti. ibi tertia in qua ponitur mens senatusconsulti inquantum ad maritum spectat vsq3 ibi: sed si maritus. ibi quarta in qua tractat permixtim de marito et vxore cōtemnentibus senatusconsul. vel obedientibus vsq3 ad. l. siue contra. §. q2 plautianuz. ibi quinta in qua circa dicta format aliquas questiōes vsq3 ad. l. si quis a liberis. Bartolus.

Ulpianus. Lex. j.

Senatusconsultum[l] quod factū est de liberis agnoscendis duas species cōplectitur. vnam eorum qui agnoscunt[m]: alteram eorum qui falsum[n] partum subijciunt.

Rerū amo. ¶ Casus. So. ma. ago rerū amo. cōtra vxorem meā quōdā: ipsa nō vult mihi restituere res amotas: vnde cōdēnari debet ad estimationē: vt. s. e. si ꝓpter. Queritur hic ad quod tēpus debeat referri estimatio: vtrū ad tempus quo fuerūt res amote tm̄: an ad tempus quo petūtur vel ad qd aliud tempus: et dicit ꝙ ad tēpus quo fuerūt amote. s. si maior erat: tunc estimatio earum ꝙ alio tpe. Si aūt alio tpe post amotionem fuit maior earuz estimatio illud debet inspici: et ē ratio quare talia inspiciantur tpa: q2 idez fit cum cōdicitur res ex causa fur. cū aūt mulier amouit res marito bene facit furtum: licet ipsa leuius puniatur.

b ¶ Ad tēpus quo amote sunt. sc3 ad minus.

c ¶ Furtū fit. vt. s. eo. l. j. Accursius.

d ¶ Usucapiuntur. vt in sti. de vsucapio. §. furtiue. Accur.

e ¶ Crescit. vt. s. eo. l. si mulier. §. rerum.

f ¶ Cōdictione. vt. s. de cōdi. fur. l. ex argēto. et. l. in re furtiua. §. j. et. j. de fur. l. in furti actiōe. et. l. iñciādo. §. iñans. et facit. j. de re iu. l. si rerū. Ac.

Cum soluto. ¶ Casus. Ago cōtra vxo. meam quōdam act. rerum amo. postea ipsa redijt ad me: certe soluitur iudiciuz rerum amo. vt. s. e. reintegrato. Uiuianus.

g ¶ Soluto. s. iādudū forsan: nā subito muliē reuersa nec ēt nata hec actio videt sicut nec fuisse diuortiū: vt. j. de reg. iu. l. qcqd. et. s. de diuor. l. iij.

h ¶ Soluitur. et restituitur diuortio renouato: vt. s. e. l. reītegrato. et no. aliquid vitiari cuz ad eam causaz peruenit a qua incipere non potest: vt et. s. ad. l. aquil. l. q2. et. j. de ope. liber. l. qui libertinos. §. iulianus. et. s. solu. ma. l. si mulier diuerterit.

i ¶ De liberis agnoscēdis. Hoc fit p duo senatuscōsulta: sc3 per plautianum. et aliud sub diuo adriano factuz: vt. j. eo. l. iij. §. j.

k ¶ Patronis. in libertis et patronis senatuscōsul. nō loquit.

Senatus. ¶ Casus Sup tractatu isti⁹ ti. duo fuerūt senatuscōsulta. vnū vocat plautianū: et aliud qd fuit factuz tpe diui hadria. de q̄ vltimo habebis. j. e. l. iij. §. j. plautian⁹ autez duo capita h3. vnum caput est de his q falsum partū subijciunt: et de illo nō tractatur in hoc ti. aliud caput tractat de patre qualiter tenet agnoscere filiū quo ad alimenta ei danda. Si nō obseruet ea que ī senatuscon. cōtinentur: vt. j. e. l. §. pena. et de alijs tractat similiter. Pone ergo ita casuz hic: diuortiū feci cū vxore mea: et ipsa dicit se pregnantem ex me: vnde ipsa vel pater eius vel ꝓcu. ab eis ad hoc cōstitutus denūciant mihi hoc intra. xxx. dies post diuortiuz: vel denunciant patri meo ī cuius sum ptāte: vel denūciant ad domum meaz: certe ego maritus debeo eis dicere coram testib⁹ nō est verū ꝙ ipsa ex me sit pregnans. vel debeo ad eam mittere custodes vt videant qñ pariet: vt sic possim scire vtrum sit meus filius vel non ille quem habet in ventre: si autem non faciat vnum de predictis duob⁹: debeo prestare alimenta puero siue sit ex me genitus vel nō: prius ergo debet mihi denūciare mulier ꝙ ego vxori: s3 si ipsa nō denūciet: vel si denūciat et postea custodes quos mittere ad eā volo ego maritus nō pmittat stare secuz: non teneor partum alere. Sed quid si ipsa nō denūciauit mihi intra. xxx. dies vt debuit quia nō credebat se forte pregnantem: certe adhuc audietur vt denūciare possit. Sed et si nullo modo vult denunciare mihi non oberit partui quantū ad alimenta sibi per eam prestanda: pater autē non tenetur ad alimenta vt dictum est: quod autem dixi de. xxx. diebus: intelligas ꝙ debent esse continuia tempore diuortij et non vtiles. ¶ Eleganter. Pone ꝙ vxor mea non denunciauit mihi marito post. xxx. dies a tempore diuortij se esse ex me pregnantem: et natus est partus ante. xxx. dies completos: certe non habet locum senatuscon. plautianū: q2 illud locum habet quando post. xxx. dies natus est: ipsa ergo non punitur quia non denunciauit: quia adhuc erat infra. xxx. dies qui sibi dantur ad denunciandum: nec maritus quōdaz eo ꝙ omisit ea que debet facere: quia ipse non tenetur ad illa nisi mulier prius ei denunciet: vt. s. e. l. §. illud. nec partui nocet: nam hñ poterit se ꝓbare filium: sicut ergo nō nocet partui in hoc casu: ita in eius conuerso non nocet illi qui dicitur pater: naz si mulier denunciauit mihi marito se eē pregnantē ex me sicut facere debuit: et ego misi custodes sicut facere debeo: missio custodum nō nocet mihi qn possim postea probare natuz nō esse meum filiuz: dicitur autem hic casus conuersus ad superiorez: quia sicut ī superiori nec mulier mihi denūciauit nec ego ei vel custodez misi: ita per cōtrium in isto et ipsa mihi denunciauit. et ego custodes misi. ¶ Julian⁹ scribit. Dictuz est. s. e. §. pena. ꝙ si mulier viro denūciauit se ex eo pregnantez sicut debuit: et vir nō misit custodes: vel nō denūciauit ei econtrario eam non esse pregnantem ex se: tenetur maritus agnoscere partuz: nūc vult illud exponere: et dicit ꝙ ē intelligendum quantuz ad alimēta. Sed si velit probare eum nō esse suū filiuz bene potest: immo plus: quia si sua propria voluntate dicit extra iudicium eum suum filiuz esse: nihilominus potest postea probare eum non esse filium: licet maximaz presumptionem faciat pro filio dicta patris confessio. Item quod dictum est. s. ea. l. §. sed si maritus. ꝙ si mulier non obseruet ea que in senatuscon. continentur ꝙ maritus quondam non cogitur filium agnoscere: debet intelligi quantum ad alimenta donec probauerit puer se esse eius filium: quod quidē non erit filio prohibitum. Sed quid si mulier denunciauit viro se esse ex eo pregnantem sicut debuit: vir autem non negauit hoc: tunc certe sicut dictum est quo ad alimenta faciet sibi vir preiudicium: non autem quantum ad filiationem. ¶ Si quis. Titius fuit absens ab vxore (pone per decem annos) et reuersus inuenit vxorem pregnantem: vnde reiecit eam: ipsa autem postea denūciauit infra trigita dies ei ꝙ ex eo pregnans erat: vir autem non contradixit vel non misit custodes: certe preiudicat sibi vir quantum ad alimenta prestanda non quantum ad filiationem vt dictuz est multotiens. ¶ Ex his apparet. Ex superioribus videre potest ꝙ si mulier omittat ea que debet facere ex senatusconsul. non preiudicatur filio quin se filiuz probare possit. et quin habeat a matre alimenta/licet non a patre. Apparet similiter ex superioribus ꝙ si ille qui pater dicitur omittat facere ea que debet/tenet alere partuz: nō tamen facit sibi preiudicium quantum ad hoc quin possit probare eum ex se non esse natum: sed sufficit marito facere vnuz ex illis que ei iniunguntur in senatusconsul. plautiano puta et negare ei ex ea se esse natum: licet non mittat custodes: et in eo casu non euitabit mulier quominus ille qui dicitur pater probet se non patrem: et si iuerit pater coram iudice ad probandum hoc / aut iudex pronunciet eam esse ex eo pregnantem in ea causa est vt agnosci debeat per illum qui pater dicebatur esse suum partum in omnibus causis: et quo ad alimenta: et vt suus nascatur: et hoc dico siue in veritate filius suus esset siue non: vnde et fratribus suis erit consanguineus: sententia enim ista ius facit. Si autem pronunciauerit eam non esse ex eo pregnantem non habebitur pro suo ꝙuis in veritate suus fuerit. hoc dicit cum duabus. l. seq. vsq3 ad. §. quia plautianum. Uiuianus.

l ¶ Senatuscōsultum. plautianum: cuius verba nō habemus: quod ptinet ad eos partus qui post diuortium eduntur: vt. j. e. l. iij. §. j.

m ¶ Agnoscunt. i. tenentur agnoscere. Accur.

n ¶ Qui falsum. de hac specie non tractat in tit. isto. H. vel dic ꝙ tractat assignando cautelam de custodibus: et de cōtraria denunciatione vt resistat eorum fraudi qui falsum partum subijciunt &c. vt. j. e. l. §. denūciare. vtraq3 ergo species ptinet ad agnitionē liberorū. prima vt veri agnoscant. secūda vt falsi repellant et examinent an veri sint vel falsi. item isti qui falsum partum subijciunt tenent crimine falsi: et ppetuo: et soli parentes vel quorū interest accusant: vt. j. ad. l. cor. de fal. q falsaz. §. j. et. l. lege. §. j. l3 als q̄rela falsi. xx. an. duret: vt. C. de fal. l. querela. nec differtur hec accusatio in tempus pubertatis: quod dic vt. C. de fal. l. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Permittit. senatus igitur quia timet mulier ne dicatur partus suppositus igitur ꝛc.
b ¶ Mandatum. speciale vt dicunt: sic filia. ff. de procu. l. pomponius.
c ¶ Dies. continuos: vt. j. eo. §. dies.
d ¶ Potestate. scilicet maritus.
e ¶ Domū. not. sic. C. de anna. ex cep. l. vt pfecti. §. fin. arg. §. j. que sen. fi. ap. l. j. §. ites cum ex edicto. Sol. vt ibi.
f ¶ Denunciare. ſ. mulierem nō esse ex eo pregnātē: vt. j. e. l. §. denūciare.
g ¶ Maneat. manere ōt licet non sit modo ꝓsens. als ipsi non domi denūciare diceretur.
b ¶ In villa. als ꝓ domicilia gīa fructuum facta accipit: vt. ff. ō vſufr. l. arbonibus. ꝛ de verbo. fig. l. fundi. Accur.
† Blo. in. c. bōe memorie. l. sup ff. i singulares. de elect. dicit q ſi alīqō capitulus citet ꝛ q ad pbādus citationem fuisse factā ſi non poſſit hēri copia ſtatim ꝓ citato fcā: aut maiozū capitulī ſufficit le gere litteras publice in capło vel in claustro ꝓfintō q ibi inuentum.
† Collocauerit. boci q vroꝛ ſequit forum viri per matrimoniū: vt. ff. de iudi. l. exigere.
† Doctrīm. ſ. debet.
† Mulieré ꝛc. q. d. vbi domicilium habebat tpe matrimōij ꝛ nūc habet: vel vbi vroꝛ conſtā. ma. manere conſueuit cuꝫ familia. Accur.
n ¶ Denunciat. i. denunciare cogitur.
o ¶ Pregnās. ſ. ex eo: vt ff. dicī. vel dic bicſubintelligendum a marito.
p ¶ Aut ei. ſatis eſt alteꝛ fieri: vt dic. ff. j. e. l. §. fi.
q ¶ Ei. ſ. mulieri.
r ¶ Noie eius. qui habet ſpāle mādatū: vt ff. ff. ea. l. §. ꝓmittit. Alzo. vel dic generale ſufficit ff. m. arg. §. ꝓ ſoc. l. actione. §. renūciare. pluſ em in mulíere exigitur cum ab ea incipiat nunciatio: vt. j. §. illud. Accur.
s ¶ Cōtra denūciarit. qui nō improbat ꝓbat. fic. §. ad mace. l. ſi filiuſſa mi. ff. Accurſius.
t ¶ Agnoſcē. t. bñe ꝛ tractare vt filiuꝫ. vt. j. e. l. §. iulianus. ꝛ. §. fi. Accur.
v ¶ Extra ordīē. a. arbitrio iudicis pena plectit: vt. j. t. l. j. §. ex hoc reſcripto. Vel dic q crimiſ a patris ptāte: vt arg. C. de la. liber. tol. l. j. §. ſcimus. Sed arg. cōtra. C. de nup. l. patrē. Sed dices de facto non de iure patrem ibi remitti. Accur.
x ¶ Debebit. i. poterit: ſic. §. de offi. proconſulis. l. obſeruare. §. fi. ꝛ. l. ſolent. §. ſicut. item ꝛ ex ſe eam eſſe pregnantem pōt rēdere quod multum facit ꝓ filio: vt. j. eo. §. iulianus. Accur.
y ¶ Reſponderi. ſubaudi vel mittere cuſtodes. Accur.
z ¶ Vere filius. ſūmatim hoc cognito: vt. j. eo. l. ſi quis a liberis. §. ſi vel parens: ſed vbi nō rēdet nullo oī no cognito ꝓeſtat alimenta donec ple ne diſcutiatur cauſa filiationis: vt. j. eo. §. idem iulianus ait.
a ¶ Sed a muliere. qui ſcit melius factum. ꝛ ſic eſt argumen. ad multa. facit. C. de ꝓcu. l. fi.
b ¶ Cuſtodes. nō coꝛaz iudice: vt differat a caſu tertio ſequēti. ꝛ no. q. §. dixit de pena mariti: nunc de pena mulieris.
c ¶ Non admittat. i. non recipiat. ſ. mulier cuſtodes.
d ¶ Non admiſerit. forte liberos tres ꝛ liberas cum binis comitibus: vt j. t. i. l. j. §. ante hoſtiuꝫ. ꝛ in quibus mala ſuſpicio non ſit: vt. C. de epi. ꝛ cle. l. eum qui.
e ¶ Liberū eſſe. i. ſi nō receperit mulier.
f ¶ Nō agnoſcere. niſi vere filiꝰ fuerit: vt. ff. e. l. §. debebit. ꝛ. j. e. §. ex his. ſz ſi maritus nō eſt cōtēptus ſz oīno vult cuſtodes admitti. cogenda erit rememoratio pretoris: vt. j. ti. j. l. j. §. ex hoc.
g ¶ Cauſa cognita. iuſti erroꝛis: quia ignoꝛabat ſe pgnantē: vel ratiōe mōnis etatis.
b ¶ Ei qui editur. ſi ꝓbauit ſe eſſe filium: matri tamē nocebit: q etiā ſi triēnio maioꝛ eſt alere cogit: vt. ff. ꝓcuꝛi. §. als non ait ſi pater ſit lops: vt l auf. vt li. ma. ꝛ aute. §. illud. col. vij. Alzo.
i ¶ Ex die diuortij. ſcilz cōmemorandos. ff. ꝛ q dies dicunt vtiles: dic vt dict. j. de diuer. ꝛ temp. preſcrip. l. j. ꝛ quis oꝛ. in bono. poſ. ſer. l. ij.
k ¶ Ceſſare. quo ſi mulierem denūciare infra. xxx. dies. als vir non tenetur agnoſcere: vt. j. e. l. §. idē per contrarium.
l ¶ Ad denunciandū. ſe eſſe pgnantē. Alzo.
m ¶ Sed hanc rē. q. plantiānū nō fit locutū de tali partu. ff. vt dic q mulier non denunciauit.
n ¶ Per cōtrariū. ita eſt cōtra. q. §. vroꝛ non parunt. bic aute parunt vir.
o ¶ Pregnantem. repete neget: quid autem ſi neutrum eoꝝ negauit ꝛ cuſtodes miſit. Accur.
p ¶ Proteſtet. not. ſic. §. de neg. geſt. l. neſeniuſ. §. quid ergo.
q ¶ Julianus ſcribit. als §. iuſ. als. l. quod ſenatuſ conſul. ꝛc.
r ¶ Cōteſtato. i. coā teſtibus dixerit. per boc vide tur fateri.
s ¶ Diceret. ad qō eſt cogēdus: vt. ff. e. l. §. denūciare. in fi. §. ꝛ confiteꝛur filium coactus tamē.
t ¶ Heredez. ad quod eſt j. e. l. v. §. ſi vel parens. ꝛ §. meminiſſe. ꝛ. §. ſolent. Accurſius.
v ¶ Qñq. i. qñcunq; ꝛ dicenim ꝓ certe. Accur.
x ¶ Cauſa agi. ſ. vt plene cognoſcatur.
y ¶ Biande ꝓ iudicium. i. magnam ꝓbationē: nō tñ plenam: ſed ſecus forte in matris confeſſione: vt. ff. de ꝓba. l. fi. in fi. Jté not. q confeſſio extra ius non nocet: vt. ff. de interrogato. actio. l. j. in fi. ꝛ. C. de lib. cau. l. iubemus. ſz Jo. diꝛerit cōtra. arg. huius. l. ꝛ. ff. de ꝓba. l. quidam. ꝛ C. de ꝓba. l. non nudis. ꝛ. l. non epiſtolis. ff.
z ¶ Pro filio. ceterum cōtra filium nō facit patris dictum. vt. j. de carb. edi. l. j. §. ſi quis. ꝛ. §. ſed ꝛ ſi quis. ꝛ facit in eo. ti. l. quod labeo. ꝛ. j. de q̄ſtio. l. j. §. j. ibi: nec facile ꝛc. ꝛ de cura. furio. l. pe. Accur.

† Als eſt lex.
† De hocvi de alīqd q̄ Lāfrā. l. c. qñ ꝛ. in fi. cōfeſſiones. extra de ꝓbatio.
Confeſſio extraiudicialis non nocet.

Mulier.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Mulier. repete quod senatusc̃o fulto cõprehensum est. si mulier ꝛc. ad qõs est. ff. e. l. ꝯ. sed si maritus. Accur.

b ¶ Non fecerit. qz non denunciauit infra. xxx. dies se ex eo pregnantez. vt. ff. in princi.

c ¶ Ut ita. s. demum. z facit infra eo. l. si quis. §. meminisse.

d ¶ Idem iulianus. als ler si vxor. als. §. idez iu lianus.

e ¶ Ait. f. esse. z facit. ff. de reg. iur. qui tacet.

f ¶ Reiecerit. z sic ẽ diuortium vt habeat locum se natusc̃o sul. vt. ff. e. l. si qs. §. i. Accur.

g ¶ Omiserit. maritus quondaz: qz vxor denũciante nõ contradixit: vt custodes nõ omisit: vt. ff. e. l. §. denũciare. Accur.

h ¶ Et nasci. quantuz ad alimenta: vt. ff. de priori. §. z sic non est contra. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. filium. vel ibi non potuit contemnere senatusconsult. quia inuenit natuz: die sic: quia nascituruz: vt. ff. eo. l. si quis. §. i. Vel dic vt ibi. Accursius.

i ¶ Ex his. ff. §. item per contrariuz. ff. de priori. §.

k ¶ Sui. aget ꝑ iudiciali. Accursius.

l ¶ Verum. pro sed. vel ꝑ etiam.

m ¶ Alimentis. si plene probet se filius + in ista causa ꝑiudiciali. z sic nõ est contra. ff. eod. §. sed si maritus.

n ¶ Ceterum. s. si fecerit q̃ in senatusconsul. continẽtur. Azo.

o ¶ Nõ euitabit. s. mulier vel filius. Azo.

p ¶ Pronunciauerit. ipsum esse filium.

q ¶ Esse suum. hec duo verba ponunt loco vnius accusatiui z regũtur vel ab illo verbo agnosci/vl a verbo pronunciauerit: z continua. l. priori.

r ¶ In omnib⁹ causis. quantũ ad alimenta: z quo ad ius filiationis: vt sit suus.

s ¶ Fratribus suis. sic. j. vnde cogna. l. j. §. in cognationem. Sed argu. contra. C. de adopto. l. penulti. §. sed ne. z in autenti. quib. mo. na. effici. sui. §. filium. colla. vi. Accursius. Additio. Dic ꝙ ibi loquitur de illo actu qui rem de nouo inesse constituit: constat enim ꝙ ante non erat legitimus: sed per illum actum efficiebatur legitimus: hic de actu qui in preteritus aliquid fuisse declarauit: vt. j. l. priori. §. fina. facit. ff. de ſta. ho. l. ingenuum. in hoc quando sententia faciat ius dic plene per doc. in. l. j. C. que res ven. non pos. fm Bar. hic.

Sue contra. ¶ Casus. In hac. l. in prin. cõmuatur cum casu precedẽ. ¶ Quia plantianum. Aidimus per superiora. s. a principio ꝓme. l. vsqz huc ꝙ senatusconsultum plautianuz habet locum circa illos partus qui facto diuortio eduntur. z non prouidit eis qui nascunt constante matrimonio. vnde factum fuit postea aliud se. consul. tempore diui adriani. quod eis loquitur: z per illud potest agi vtrum maritus agnoscat eos: z idem est si mortuo marito nascatur: viuo tamen patre mariti qui maritum in potestate habebat: vnde nascitur⁹ debet recidere in eius potestatem. Sed quid si questio est vtrum partus natus sit constãte matri. an soluto. vel mulier illa fuerat vxor vel non? certe adhuc cognoscet iudex ex hoc auctoritate dicti se. consult. Sed pone ꝙ mortuus est ille qui pater dicitur: z non superest auus qui habuerat eũ in pt̃ate: certe non habebit locuz se. con. plau. vel illud quod factum fuit sub diuo adriano. Sed aget puer peti. here. z ibi queretur vtrum fuerit eius filius vel non: vnde si viuo patre agatur contra eum interdicto facto sub diuo adriano: z pater interim decedat ruptum erit illud iudicium: z poterit petere puer se mitti in possessionem ex carbo. edic. Scias tamen ꝙ senatusconsul. plau. z illud quod factum est sub diuo adriano non habet locum si nascituruz non possit esse suus heres ei quẽ patre dicit. Azo.

t ¶ Ius facere. simlia nota. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. fin. secus in pacto: vt. ff. de pact. l. ius agnationis.

v ¶ Pertinet. sez tantũ. Accursius.

x ¶ Edũtur. z post. xxx. dies: vt. ff. eo. l. j. §. si mulier. z. §. eleganter. z hoc si mulier dicat se pregnãtem. al's si neget loquitur j. titu. j. l. j. in princi. est z aliud de quo dic: vt. j. titu. j. l. j. §. penul. z. §. de inspiciendo.

y ¶ Aliud. quasi deficiat primuz in casu qui sequitur. Accursius.

z ¶ Agatur. actione in rẽ ꝓiudiciali qua se in filium vendicabat: vel in neporem. vel contra illud in patrem vel in auum. vt institu. de actio. §. ꝓiudiciales. et ideo ꝓiudicialis dicitur: quia aliqs questionibus ꝓeiudicat: vt. j. de libe. cau. l. ordinata. z differt a rei vendicatione: quia illa ratiõe veri dominij hec non. cum filius et pater liberi sunt: nec vnus sit in alterius dominio: sed ideo vendicat dicens se ex eo genitum: vt ab eo percipiat certa alimenta z successionem que filij a parentibus percipere debent: z sunt pretorie preter vnam: vt in. o. §. preiudiciales.

a ¶ In cuius. scilicet aui. z dic recasurus: id est remansurus. vel dic filij: et dic recasurus: scilicet si auus decessisset superstite filio.

b ¶ Ex filio. secus si ex filia. vt insti. de pat. po. §. fina. Accursius.

c ¶ Preiudicio. i. preiudiciali actione in rem: vt prediri. Accursius.

d ¶ Ex senatusconsulto. i. ex senatusconsulto sub diuo adriano facto: sic ff. de orig. iur. l. ij. §. ex actis: vel dic ex mente plautiani z verbis alterius fm Bug. tu dic ex vtroqz z hoc propter dubium. ‡ vt. j. quo leg. l. j. §. j. Accursius.

e ¶ Preiudicio. quo ista vendicabit istum in maritum: vt. ff. de iure. z filio fm Azo. quod non placet: sed dic. i. preiudiciali actione. Et nota septem casus. Primus quando nascitur post diuortium. Secundus quando constante matrimonio. Tertius quando post mortem patris viuo auo. Quartus quando est dubium in matrimonio vel postea editus sit. Quintus quando dubium est an fuit vxor. Sextus quando extraneus possidet bona patris mortuo patre: sed tunc non preiudicialiter: sed peti. here. Est z septimus quando pater lite pendente decessit: sed tunc per carbonianum: vt eo. ti. l. sed in primis. vbi agitur preiudicialiter: nec est opus denũciatione facienda a muliere bis casibus: nisi in primo propter plautianum cum non inuenium: z maxime quando constante matrimonio eduntur cum sit in possessione filiationis: vt. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. filium. z. l. si filius.

f ¶ Si iis. qui bona patris possidet: puta agnatus defuncti.

g ¶ Queritur. z plene ff. j. de carbo. edic. l. ij. §. missum. Accur.

† Als est lex.

† Als ecc sset.

+ Nõ ꝓbadisf per opiniones z fimax vicinitate q ad ꝺ vt tranſeat on⁹ ꝓbandi in aduersariũ. Azo. an. in regu. Isa mibus. lib. vi. sic do. an to. in ca. latoi. q fi. sint legi.

† Tẽcor. in glo. sup ff. valebit. l. c. plerũq. ibi z ex sententia. etra de do. inter vir ũ z vxo.

‡ No. vnã singlare de hoc dubio qs do. Panor. consi. f. col. j. dicit se extraisse ex dictis Pe. et Ly. in. l. non dubium. C. de legi.

cuius hereditatem petit an non: adeo hoc verum est vt Julianus libro. xix. digest. scribit. Si viuo patre sit redditum preiudicium[a]: ⁊ anteꝙ̄ sententia feratur pater decesserit: transeundum est ad carbonianum[b] edictuʒ. Item hic senatusconsulta pertinent et ad eos qui sui heredes agnoscuntur[c]. Ceterum si forte non sint in potestate recusari[d]: verius est senatusconsulta cessare[e].

Paulus. Lex. iiij.

Necare videtur non tantum is qui partum prefocat[f]: sʒ ⁊ is qui abijcit[g]: ⁊ qui alimoniaʒ denegat[h]: ⁊ is qui publicis locis[i] misericordie causa eum exponit: quam ipse non habet.

¶ Alimenta liberis a parentibus: vel a liberis parentibus decernūtur officio iudicis cognoscentis an sit filius vel pater: ⁊ an de facultatibus conuenti possit ali: ⁊ an sibi petens sufficiat propter res et operas suas: vel an subsit causa propter quaʒ possint legitime denegari. hoc dicit vsq̄ʒ ad. §. solent. Bartolus.

Ulpianus. Lex. v.

Si quis a liberis[k] ali desiderat: vel si liberi vt a parente exhibeātur[l]: iudex de ea re cognoscet[m]: sed vtrum eos tantum liberos qui sunt in potestate cogatur quis exhibere: an vero etiaʒ emācipatos: vel ex alia causa[n] sui iuris constitutos videndum est: ⁊ magis puto etiaʒ si non sunt liberi in potestate alendos a parentibus: ⁊ vice mutua alere parentes debere. ¶ Utrum autem tantum patrē auumve paternum: proauumve paterni aui patrem: ceterosq̄ʒ viri lis sexus parētes alere cogamur: an vero etiam matrem ceterosq̄ʒ parentes: ⁊ per illum sexum contingentes cogamur alere videndum est: ⁊ magis est vt vtrobiq̄ʒ[o] se iudex interponat[p] quorundam necessitatibus facilius succursurus: quorundam egritudini: ⁊ cuʒ ex equitate hec res descendat: charitateq̄ʒ sanguinis: singulorūʒ desideria perpendere iudicē oportet. ¶ Idem in liberis quoq̄ʒ exhibendis a parentibus dicendum est: ergo ⁊ matrem cogemus presertiʒ vulgo quesitos[q] liberos alere: necnon ipsos eam. Item diuus pius significat quasi auus quoq̄ʒ maternus alere compellatur[r].
¶ Idem rescripsit vt filiam suam pater exhibeat si constiterit apud iudicem iuste[s] eam procreatam. Sed ⁊ si filius possit se exhibere: estimare iudices debent: necnon debeant ei alimēta decernere. Deniq̄ʒ ideʒ diuus pius ita rescripsit ad titianum: ꝯpetētes iudices ali

a ¶ Preiudicium. i. preiudicialis actio in rem qua filius vendicat sibi in patrem vel se ei in filium.

b ¶ Ad carbonianū. vt si filius est impubes ⁊ petat bonorum possessionem ex carboniano edicto: vt. j. de carbo. edi. l. j. in prin. ⁊ interim alitur: vt. s. de inoffi. testa. l. qui de inofficioso. ⁊. j. de carbo. edic. l. si is. §. an auteʒ. ⁊ questio status differtur ex carbon. edic. vel ex constitutionibus: vt. j. de carbo. edic. l. iij. §. q̄uis.

c ¶ Agnoscuntur. i. si natus est: sic vt possit eē suꝰ heres illi quem dicit patrem. Azo.

d ¶ Recasuri. i. futuri. sic s. e. l. §. quid ergo. Acc.

e ¶ Cessare. Sed an alio iure sunt alendi: Rñd. si sint ex legitio mr̄imonio sic: vt. j. e. l. si quis a liberis. §. j. ⁊. §. ij. de natis ex concubina ⁊ ex dānato coitu: dic vt. e. a. l. §. idem rescripsit.

Necare. ¶ Casus. Supra. l. pri. §. j. dictum est ꝙ nato partu constan. matri. ille qui dicitur pater tenetur eum alere: ⁊ iudex ad hō debet euʒ astringere. Sʒ pone ꝙ nō fuit astrictus: quia aliquis non petijt ⁊ ipse non prestitit alimēta partui ⁊ mortuus est puer ꝑpter hoc: certe perīde est ac si suis manibꝰ eū strāgulasset: ⁊ occasione illiꝰ qui non prestitit alimēta ponit de eo qui partum abiecit: vel qui exposuit euʒ ad hospitale: nā omnes isti videntur partuʒ occidisse suis manibus si propter ꝑdicta mortuus est partus: vnde tenet. l. pompeia de parricidijs. Uiuianus.

f ¶ Prefocat. id ē anteꝙ̄ nascatur extinguit: vel natum stringendo ad fauces: ⁊ sic hoc casu et sequentibus tenetur. l. corne. de sic. vt. j. ad. l. corne. de sic. l. si mulierem. ⁊ l. nihil. ⁊. C. de sic. l. pe. ⁊ etiam. l. pompeia. de parricidijs. vt. j. ad. l. pō. de parri. l. j. §. fi.

g ¶ Abijcit. puta in quodam nemore vt differat a fine. l. ⁊ hoc casu fit sui iuris: vt. C. de lati. liber. tol. l. j. §. sed scimus. arg. contra. C. de nupt. l. patrem. Sed dic vt. s. l. j. §. pena. ⁊ facit. C. de infan. expo. l. ij. ⁊. C. de patria potestate. l. nec filium.

h ¶ Denegat. not. qui non facit ⁊c. sic. j. de regu. iuris. l. qui non facit. et j. de re militari. l. non omnes. §. qui captus. ⁊. s. de ritu nupti. l. qui liberos.

i ¶ Publicis locis. ad hospitale vel in foribus ecclesie vt fiat ei elemosyna: ⁊ sic minime habenda ab alijs ꝙ̄ ipse ⁊c. sic ⁊. C. de here. l. ij. in fin. et s. ad mace. l. filium. ⁊. s. de neg. gest. l. qui aliena. §. ꝙ̄ꝙ̄. item facit ad hō dist. lxxxvj. c. non satis. in fi.

Si quis a liberis. ¶ Casus Habeo filios in mea potestate cōstitutos vel etiam emancipatos: ⁊ sunt diuites ⁊ ego pauper: certe bn̄ tenētur me alere: ⁊ si ego sum diues ⁊ ipsi pauperes: bene teneor eos alere. ⁊ quod dixi in patre idem est in auo ⁊ proauo ⁊ alijs superioribus: ⁊ idē est in matre auia ⁊ proauia ⁊ alijs superioribus ex feminea linea ascēdentibus. Sed quid si filius meus est calcalarius ⁊ potest se bn̄ alere: certe non teneor eum alere: nisi forte esset infirmus taliter ꝙ nō possit laborare. ¶ Si vel parens. Filius meus petit a me alimēta coram iudice: ⁊ ego nego eum filium: queritur sup hoc vtrum sit filius vel non: dʒ iudex sūmatim cognoscere: ⁊ si pronunciauerit eum filium esse: cōstituet ei alimēta in bonis meis ⁊ nō alꝰs. Si autē omissa dicta cognitione sūmaria ei decreuerit alimēta: nullum preiudiciuʒ faciet mihi patri volēti probare eum filium non esse: ⁊ quod dixi in filio: idem est in patre alimenta a filio petente. ¶ Si quis ex his. Pone ꝙ filius meus nō vult me alere sicut tenetur vt dictum est: certe iudex debet mihi constituere alimenta certa in bonis suis: ⁊ precipere ei ꝙ ea mihi prestet: et si non prestet filius: iudex debet eum constringere captis pignoribus: ⁊ idem est in patre a quo filius alimenta petit. Quid autem si pater dicat: domine iudex: ego nolo prestare ei alimenta: quia ipse accusauit me: certe bene audiet patrem iudex. ⁊ scias ꝙ non solum comedere tenetur dare pater filio ⁊ econuerso: sed etiam alia necessaria. Postea ponitur hic casus de quodam qui habebat filium impuberem emancipatuʒ diuitem: quia bene tenetur necessaria ei prestare. ¶ Si mater. Mater fecit expensas in alendo filio cōmuni maiorem triennio ⁊ repetit eas a patre: certe bene potest: dum tamen non sint tales expēse quas fecisset etiam patre filiuʒ alente. ¶ A milite. Non soluʒ filius paganus patreʒ alere tenetur: sed etiam miles: non tamen tenetur soluere debita patris: heres auteʒ filij extraneus non tenetur prestare nisi pater sit in nimia paupertate. ¶ Solent. Non soluʒ filij tenentur alere parentes vt dictum est: sʒ etiaʒ liberti patronos. Sed si negent se libertos esse: iudex cognoscet super hoc summatim vtrum sint liberti vel non: ⁊ si apparuerint liberti: iudex alimenta in eorum constituet bonis patrono: alꝰs nō: sʒ si omissa dicta summaria cognitione constituet alimenta non faciet preiudiciuʒ liberto quin possit postea docē se non esse libertum ⁊ postea alimenta non prestare: et quando constituit iudex alimenta patrono: debet constituere scilicet ꝙ libertus habet in bonis. Item scias ꝙ non solum patroni debēt ali a libertis: sed etiaʒ liberti a patronis. Item scias ꝙ libertus matris mee tenet me alere: libertus autem liberti mei non tenet me alere: nec ille meus libertus quem ex causa fideicom. manumisi: nec ille quē redemi suis proprijs nummis ⁊ manumisi. nec ille a quo exegi mercedem pro operis. Item filius meus qui accusauit libertum meuʒ de capitali crimine non pōt ab eo petere alimenta. Item scias ꝙ liberta cogitur alere patronum: sup dictis aūt alimentis constituendis patrono in bonis liberti iudex dʒ dare arbitrium: ⁊ semp tenetur libertus ea prestare patrono: donec patronus fuerit paup ⁊ ipse diues. Itē scias ꝙ etiam patrem ⁊ matrē patroni egētes tenetur libertus alere si patronus mortuus est ⁊ liberi eius. Uiuianus.

k ¶ A liberis. s. naturalibus ⁊ legitimis: vel naturalibus tm̄.

l ¶ Exhibeantur. i. alantur.

m ¶ Cognoscet. implorato officio suo: vt hic. ⁊. C. de bo. que lib. l. fi. §. hō ipsum. ⁊ de alen. libe. ꝑ totum. ⁊ de patria potesta. l. nec filium. Sed ar. ꝯ. s. de iudi. l. lis nulla. Sol. hic speciale.

n ¶ Ex alia causa. que multe sunt: vt insti. qui. mo. ius pa. po. sol. per totum. Accursius.

o ¶ Ut vtrobiq̄ʒ. scilicet pro patre ⁊ eius parentibus: ⁊ pro matre ⁊ eius parentibus. Accursius.

p ¶ Interponat. sic in aut. vt lic. ma. ⁊ auie. §. illud. col. viij.

q ¶ Uulgo quesitos. vt in aut. qui. mod. na. effi. sui. §. oportet. ⁊. §. si qs habens col. vj. ⁊. C. eo. l. fi.

r ¶ Compellatur. s. vulgo quesitos: vel non est aliquid subaudiendum: ⁊ hoc est verum si auus paternus vel pater alere non possit: vt. j. eod. l. pe. ⁊. d. §. illud. Accursius.

s ¶ Juste. vel etiam hodie ex cōcubina: secus si ex coitu illicito: vt i auf. qui. mo. na. effi. sui. §. discretis. ⁊. §. fin. ⁊. §. oportet. colla. vj. Sed an sic frater fratrem vel sororem: videtur ꝙ non: qr nec instituere heredē tenetur: vt. C. de inoffi. testa. l. fratres. ecōtra ꝙ sic: vt. j. vbi pu. edu. l. qui filium. quod est equius. ⁊ no. C. eo. l. pe. Additio. Dic ꝙ ibi in. d. l. qui filium. loquitur in sorore que est vite obsequioris: ⁊ sic nō est eadē rō: vt. l. cum hi. §. in persona. s. de transac. Ueritas tamē est ꝙ cogitur alere fratrem naturalem: ergo multo fortius legitimum. vt. C. de natura. li. auf. lʒ. ⁊. s. solu. matri. l. q̄uis. fm Bar. — Frater fratrem alere tenetur.

Pro modo

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Pro modo facultatum. j.e.l.§.de alimẽtis. ꝛ.§.si impubes.
b ¶ Ut operis. i. operando: ergo ar. sumpto a contrario si potes/contra est: vt arg.§.de offi. eius cui man. est iurisdi. l.j.§. huius. ꝛ facit. j.e.l.fi. ꝛ.j.eo.l. alimenta.
c ¶ Summatim. cum filius per officium iudicis petit ali. ꝛ sic intellige j.e.l.§. solent. sed cõtra. C. de iudi. l. iudices. So. hic speciale.
d ¶ Constiterit. per illam summariam cognitionẽ. Accursius.
e ¶ Jubebunt. iudices dando sententiam interlocutoriam.
f ¶ Nec decernent. nisi in tertio donec causa agitur: vt. j.eo. l. si neget.
g ¶ Veritati. vt ꝛ.§. de bis q sunt sui vel alie. iur. l. pe. Sed cõtra. C. de oꝛdi. cog. l. ij. Solu. vt ibi. ꝛ eodẽ modo solue. C. de ordi. iudi. l. j. l fi. que est contra. ꝛ eodẽ mõ. C. de fi. instru. l. fi. in fi. ꝛ facit §. eo. l. j.§. idem iul. ꝛ.§. idẽ p contrarium. ꝛ. j.e. l.§. solent. Accur.
h ¶ Er bis. parentibus vel filijs: ꝛ idẽ in patrono vel liberto vt ꝛ sic instituatur alimenta. ꝛ mõ facultatũ: vt ꝛ. j.§. priori. ꝛ ar. §. solu. matri. l. si cui? domi. ꝛ. §. fi. ꝛ. §. sinautez. ꝛ. §. e. l. in fi. j. fi.
i ¶ Pignoribꝰ. boc facilit i patrono: vt. j.e.l. alimenta. item not. modus cogendi. fic. j. tit. j. l. j.§. er b rescripto. ibi: qui debet ꝛc. ꝛ insti. de satisda. tut. §. pe. ꝛ fact. C. õ pa. po. l. nec filius. ꝛ. C. eo. l. j. ꝛ de bo. que lib. l. fin. §. ipsum. Accur.
k ¶ Sententie. f. iterlocutoie late super alimẽtis. Vel dic q̃ est diffinitiua que finẽ controuerſie alimẽtorum imponit: + vt j. de re iudi. l. j.
+ Ista glo. facit pro dicto bar. l. l. male. l pri. dũ eumerat pluralimentoꝝ ponit octauo loco appellationem non admittentem sententia alimẽtoꝝ.
l ¶ Aliquid. i. causam ali quam.
m ¶ Quod. i. ppter quã causam.
n ¶ Eum. f. filiũ. Accur.
o ¶ Eum. f. patrẽ.
p ¶ Detulerat. er q̃ causa potest eum erberedare. vt in auc. vt cum de app. cog. §. causas. col. viij. et idem si aliquid tale fecerit p quod poterit erberedari. arg. C. eo. l. fina. Accursius.
q ¶ Cetera onera. vt vestimẽta ꝛ habitationes: cum hec appellatione alimentoꝝ contineantur: vt. j. de ali. le. l. legatis. ꝛ. l. fin. ꝛ verbo victus: cum sine his homo viuere non possit: vt. j. de verbo. signi. l. verbo. ꝛ. l. sequen. ꝛ. l. quos nos. §. fi. licet sit arg. contra. §. de transac. l. cum bi. §. qui transigit. Sed dic vt ibi not. Item hic pro se ꝛ suis liberis ꝛ vxore: vt. §. fa. ber. l. si filia. §. j. non tamen ex alienum: vt. j. ea. l. §. parens.
r ¶ Si impubes. de magno non dubitatur: vt ꝛ. §. ea. l. in fi. j. fi. ibi: ꝛ vice mutua ꝛc. sed tñ ꝛ hic idem est: vt ꝛ. j. de tute. ꝛ ratio. distra. l. j. si autẽ in protestate de castren. idem: sed de aduentitio patet habet vsumfru. et ipse alit se ꝛ filium de peculio castrensi. habet pater plenum dominium: vt. C. de bo. que lib. l. cum oportet. §. j.
s ¶ Repetat. nego. gest. ac. cum id onus primo patri videatur imminere: vt arg. j. e. l. pe. Accur.
t ¶ Sed ꝛ quantum, alia precesserunt verba in rescripto.
v ¶ Necessario. Nec necessitas quo ad filium: non quo ad matrem: nisi pater esset inops: vt. j. l. penulti. quia tunc indistincte non repetit. Accursius.
x ¶ Nec impetrare. tibi reddi.
y ¶ Materno affectu. etiam non modica. vt ꝛ. §. de negocijs gestis. l. is qui. nisi esset protestata. vt codẽ titu. l. nescimus. Jdez si modica: puta lac vel castaneas. arg. §. cõmo. l. in rebus. §. fi. sed ꝛ id quod. ꝛ de dona. iter virum ꝛ vxo. l. vtrum. ꝛ de impen. l. omnino. Item illa que habet pstare: vt quando pater est inops: etiam si est protestata: vt no. l. d. l. nescimus. ꝛ fꝫ hoc loquitur. C. de neg. gest. l. alimenta.
z ¶ Erbibendos. idẽ alẽdos. Accur.
a ¶ Naturali. non directa sed turbata: vt in successione. vt. §. de inoffic. testamen. l. nam ꝛ si. ꝛ. j. vnde liberi. l. scripto. Accursius.
b ¶ Eius. scilicet patris. Accursius.
c ¶ Exoluere. vt. C. ne filius pro pa. l. patris. nisi in casu: vt. C. de ptimi. l. fi. ibi. xij. Accur.
d ¶ Heredes. etiam extraneos. Jd. z Azo. nam si essent liberi vt nepotes ipsi ex sua persona: non quia heredes tenent ad alimẽta. vt. §. e. l. §. vtrũ. ꝛ facit. j. eo. §. fi. Sed argumẽ. contra. j. de obse. heres liberti. Additio. Dic q̃ ibi herede liberti: bic in herede filij fm Barto.
e ¶ Filij. emancipati. als heredem non habet. Accursius.
f ¶ Cognoscere. scz summatis: vt ꝛ. §. eo. §. fi vel parens. ꝛ not. q̃ hic dicit de vltima parte rubrice. Accursius.
g ¶ Possit. sic. §. ea. l. §. memimisse.
h ¶ Neget. vẽdicando se ingenuum seu in ingenuitatem: vt. §. de probati. l. circa.
i ¶ Se erbibeãt. sic. §. e. §. sed ꝛ si filius.
k ¶ Ipsos. scilz filios patronoꝝ alendos. fꝫ nun quid liberi libertorum tenent alere patronos parentum si forte liberti alere non possint? Respon. sic/viuis parentibus nõ eis mortuis: vt. C. de libe. ꝛ eorum lib. l. fina. ꝛ. j. de obse. liber. l. beres. ꝛ idem econtrario vt pariter patroni parentum alere teneantur liberto rum filios. ¶.
l ¶ Non solum. vt. C. de ope. liber. l. qui manumittitur.
m ¶ Cogitur. filios patrone.
n ¶ Causa fideicommissi. isti non possunt imponi opere nisi a filio testatoris: vt. C. de ope. libe. l. mater. ꝛ. j. de bo. libe. qui ex causa. Item i bonis eius non datur contratabu. vt. C. de bono. posse. contratabu. liber. l. j. Item accusare eum vt ingratum non potest: vt. C. de liber. ꝛ eorum liber. l. j. Item vocare in ius sine venia patronus non potest: vt. §. de in ius vo. l. is quoq̃.
o ¶ Suis nummis. Scilicet ferui: id est non redimentis: vt. j. de manumiſ. testamen. l. iij. et iste nec operas debet: nec puniri vt ingratus potest: nec contratabu. bonorum possessio. timet: vt. C. de oper. liber.

l. si tuis. ꝛ de bo. libe. l. multū. I ius tñ nō vocabit nisi qñ patronus fidez fregit. vt. ſ. de in ius vocan. l. ſed ꝛ ſi hac. Accur.

a ¶ Mercedes. id est precium operarum reuenditarum: vt. ſ. de bo. liber. l. iulianus. Azo. secus ſi operas exigat: quia tunc non omne ius / ſed ſuccedendi tantum amittit: nam ꝛ alendus eſt a liberto: vt. ſ. de iure patrona. l. ſicut. ꝛ de oper. liber. l. libertus qui operarum.

b ¶ Amiſerit. ipſa impoſitione amiſit: vt. C. de bono. poſſeſ. contratab. liber. l. ij. ſm quoſdam: ſed ſm Joan. ꝛ nos ſola exactiõe amiſit. vt. C. de oper. libe. l. ſi quam. ꝛ. j. de iure patrona. l. ſicut. ꝛ ibi not. ꝛ hec omnia vbi tenuit ſtipulatio pro operis. alioquin ſi cauſa libertatis onerande fiat: tunc nõ tenetur: vt. ſ. de oper. liber. l. que onerande. ꝛ. l. patron⁹. ꝛ de bo. liber. l. ſi patronus a liberto. Item eſt contra. C. de oper. liber. l. j. in fine. Solu. ibi mercedes operarũ exacte nõ erãt: quod ex ipſa littera patet: hic ſic. Azo. vel ſolue vt ibi.

c ¶ Capitis. dic vt. ſ. de in ius vocã. l. ſed ſi hac. §. ſi autem liberi. Accur.

d ¶ Perinde. id eſt erinde. ꝛ facit. ſ. cadez. l. §. ſi quis ex his. Accur.

† Nec ei debitur honor a liberto quod nobal. in. l. ſi. ve boſt liber. C. et ex fdb⁹ cauſis pdak patronat⁹ libertꝰ. vide cũdẽ ſ dicta rub. et glo. magnã l. d. l. fina.

e ¶ Liberto. ſi enim liberto nihil ſupereſt ab eo quod ſibi neceſſarium eſt nihil preſtabit: licet deſit patrono.

¶ Superſint. filij enim primo compellentur ad alimenta: prius ergo a liberis ꝙ a liberto quiſ ali tur. ꝛ not. ꝙ iſti liberti libertozuꝫ non proprie nõ ſtri dicũtur licet ſecus ecõtra: vt. ſ. de verb. ſigni. l. licet. §. j.

f ¶ Limẽta liberto. ¶ Caſus. Pone ꝙ libertus eſt pauper: et patronus dives: certe bene tenetur alere libertũ: non tamen ad hoc preciſe cogitur: ſed cauſatiue: quia amittit ira patronat⁹ ſi nõ faciat. ¶ Im patoris. ¶ Patronus erat in paupertate vel ita infirmus ꝙ non poterat ſe iuuare: libertus ſuus videns eum ita laborantem nõ curauit de eo: certe iuder debet liberto precipere vt ſeruiat patrono: ꝛ ſi libertus non obediat: debet eum iudex facere vendi et precium domino dare id eſt patrono: et idem eſt ſi contumeliam faciat libertus patrono: vel etiam ſi eum verberauit.

g ¶ Impoſitorum. vt operas: ad quod eſt. j. de bo. liber. l. ſi patron⁹ nõ aluerit. ꝛ dein. patro. l. diuus. in fi.

h ¶ Etiam ſi põt. ſ. ſi vult hic iura pdere: alij dicunt ſi libertus poteſt ſibi ſufficere. ad quod. ſ. l. proxi. §. alimenta.

i ¶ Relictos. a libertis: qui liberti non dabant eis aliquid.

k ¶ Poteſtate. id eſt dominio. ſed cõtra. C. de libe. cauſa. l. ſolo. Sol. vt ibi. ꝛ adde diſtinctionem que eſt. C. de liber. ꝛ eorum libe. l. ij. in fine notule. Accurſius.

l ¶ Admoneantur. alꝫ commoneantur. alꝫ admoneantur: id eſt corrigantur, ad quod eſt. ſ. de officio prefect. vrb. l. j. §. cum patronus. ct. j. audiri: vt et Marcellus ſcribit: exequatꝙ cum ei qui mercedes[a] exigendo ius libertozum amiſerit[b]. Sed ꝛ patroni filium qui capitis[c] accuſauit libertũ paternuz negat exhibendum: ſed ꝛ libertus cogitur patronum alere. ¶ De alimentis patroni arbiter ſolet dari arbitraturus quantum ſit in facultatibus: vt perinde[d] poſſint alimenta moderari que tãdiu prestabuntur q̃diu liberto[e] ſuperſit patrono deſit. ¶ Patrem et matrem patroni cum patronus ꝛ filij eius minime ſuperſint[f]: alere egentes liberti ipſi ſi idoneis facultatibus ſint) coguntur.

¶ Si patronus liberto denegat alimenta perdit ius patronatus. ſi libertus patro no redigitur in ſeruitutem. hoc dicit Bartolus.

Modeſtinus. Lex. vi.

Alimenta liberto petẽte nõ preſtando patronus amiſſione libertatis cauſa impoſitorum[g] et bereditatis liberti punitur: † non autem neceſſe habebit preſtare etiam ſi poteſt[h]. ¶ Imperatoris commodi conſtitutio talis profertur: cum probatum ſit contumelijs patronos a libertis eſſe violatos: vel illata manu atro cius eſſe pulſatos: aut etiam paupertate vel corporis validudine la bozantes relictos[i]: primum eos in poteſtate[k] patronozum redigi: ꝛ miniſte riuꝫ prebere dominis dicimus cogi. ſinautem nec hoc modo admoneantur[l]: vel a preſide[m] emptori adiũciantur: et precium patronis tribuetur.

¶ Cum de ſtatu inter virum et vxorem diſceptatur liberi communes ſunt interim a patre alendi: nec alimenta preſtita a patre filijs liti preiudicium faciunt. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. vij.

Si neget[n] qui maritus fuiſſe dicitur matrimonium eſſe contractum: eo ꝙ eam que ſe vxorem fuiſſe dicit ancillam[o] eſſe de iure patro. l. j. Accur.

m ¶ Vel a preſide. vel pro ſaltem. Azo. ꝛ facit. ſ. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. l. ij. Sed quid videtur: Rñ. libertus factus ſeruus per ingratitudinem predictam. Alij dicunt libertum hoc caſu propter famem vendi. vt ꝛ filius: vt. C. de patri. qui fili. di. l. j. ꝛ. j. Alij dicunt ꝙ ius quod habet in eum patronus non libertum: cum ſit liber: ſicut in ſepulchro dicitur: vt. C. de relig. l. mo numentoꝝ.

† Propter eoz fauoꝛ ꝛ priuilegiũ. ꝛ no. p bar. xſi. cai⁹ priuile. p eum enfeoratos l. mela. i pn cl. in. 6. vbi. i. de ali. ꝛ cl ba. leg. ꝛ al legat iura & bus ꝑbant dicta priuilegia.

Si neget. ¶ Caſus. Habui filiuz ex q̃dam mea vxore: ꝛ ipſe petit a me alimenta: et ego dico mater tua eſt ãcilla titij: vnde titius cuiꝰ ſeruus es debet te alere ꝛ nõ ego: ꝛ talia verba ſuperflua dicebat pater: ſi ipſa fuit ancilla nõ valuit ma trimoniuꝫ inter me ꝛ eã. Certe dicitur hic ꝙ bene tenetur ille qui nõ diffitetur ſe patrem alere filiuz donec probet matrem filij ancillam fuiſſe: ꝛ ſi pro bauerit boc non fiet pre iudiciuꝫ ei eo ꝙ aluit: qõ aũt dixi in filio meo alieno ſeruo: idẽ eſt in nepote meo er filia mea: nam ego non teneor alere eũ: ĩmo pater eius: niſi pauper eẽt pater: ꝛ boc dicit cum. l. ſeq. Gimianus.

n ¶ Si neget. ſcz de iure. Accurſius.

o ¶ Ancillã. quod ſi eſſet non matrimonium / ſed contubernium dicitur: vt C. de inceſt. nup. l. cũ ancillis. Accur.

p ¶ Compellendus. preſumitur enim libera: et ſic matrimonium. ꝛ facit. j. de ven. in poſ. mitten. l. j. §. ſed ꝛ ſi icertũ. ꝛ de car. edic. l. ſed ꝛ ſi is. §. cũma ior. ꝛ quod not. C. de oꝛ di. cog. l. ſi.

q ¶ Nibil. i. non: vel nibil preiudicij. B.

r ¶ Ex boc. ꝙ curauit ali. ꝛ facit ad boc. ſ. c. l. ſi q̃s. §. ſi vel parens.

s Don quemadmoduz. Auo. ſcilicet materno. ꝛ facit ſ auf. vt lice. matri ꝛ auie. §. illud quoꝙ. col. viij.

t ¶ Aut egens. ſimile eſt ſ. eo. titu. l. ſi quis a liberis. circa prin.

In bonis. ¶ Caſus. Auo liberto pronus non habet aliquod ius i bonis ſuis / niſi boc ſcilicet vt libertus teneat eum alere egentez vel in firmum. Auia.

v ¶ In bonis ſuperſtitum: ſed mortuorum ſic: ſcz contratabu. vt inſtitu. de ſuc. li. per totum.

r ¶ Preſidibus. vt. ſ. de offi. pre. vrb. l. j. Accur.

De ventre inſpiciendo ꝛc.

Emporibus. ¶ Caſus. Valerius piſcianus pretor vibanus babuit coram ſe talem queſtionem de facto. Rutilius enim ſeuerus habuit vxorem domitiam: et poſtea ſeparati ſunt: mulier negabat ſe pregnantem volens fonte iniuriari viro: ꝛ vir dicebat eam pregnantem / ꝛ ideo voluit facere inſpici corpus eius ad ſciendum vtrum eſſet pregnans vel non: et non permittebat mulier ſe inſpici: dictus pretor ſuper hac queſtione habuit conſilium a duobus imperatoribus qui fratres erant. vnde ipſi ita reſponderunt ei. Iſta queſtio

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

questio noua est: vnde necessariū est nouā cōsiliū ꝛ illud dare volumus: dicimus ergo ꝙ tu pretor faciaꝫ eligi domū vnius honeste femine ꝛ eam debet intrare mulier: ꝛ ibi debent esse tres obstetrices bone fi. ꝛ eius corpus debent inspicere vtrū sit pregnans vel non: ꝛ si oēs obstetrices vel maior pars earū renūciauerint tibi pregnantē eam esse: tunc debes facere appōm custodes iuxta dictas dominā si marit⁹ vult. Si aūt renunciauerint tibi eā nō esse pgnātem nō bs locū custodia ī hac ꝙstione nō b. locū senatusco. plautianus de liber. agnoscēdis: nec illud qō factus est ptibus diui adria. de quibus dicit est. ff. ti. j. l. i. ꝛ. l. iij. §. j. nec illud de liberis exhibendis: ꝙ partus ī ventre existēs vt fuit in nra questiōe ōt⁹ partē mulieris. Sed qd si mlier pdicta pōat poscea: certe potest maritus petere filiū suum ab ea ꝑ interdictū de liberis exhibēdis: vel ꝑ officiū iudicis. Sz qd si maritꝰ añō faciat pretor adhiberi obstetrices ad eam inspiciendā velit eā videre cōā ptoz vtrū sit pregnās vel nō: nūqd tenet venire cōā pretore mulier ꝛ rādere: Et ōr ꝙ sic: ꝛ si nō veniat vel nō rādeat cū venerit ds eam cogere ptor captis pignoribus vel etiaz mulcta ei indicta. ꝛ si ꝛtricta rādere dixerit se ꝓpregnantem habebit senatusco. plautianū locū de quo dictuz est. ff. ti. j. l. i. nō aūt hoc rescriptū qō bs locum ea negāte se pregnātes esse: notare ergo potes ꝑ verba supradicti rescripti ꝙ domus honeste femine ꝛ etiam obstetrices de quibus. ff. dictū est debent eligi ꝛ adhiberi per pretorem ꝛ nō ꝑ mulierē vel maritū. Ītes scias ꝙ si oēs obstetrices vel maior pars earum renunciaūt pretor nō esse mulierem pregnantez ipsa poterit agere cōtra maritum act. iniuria. si animo iniuriandi fecit eaz inspici maritus: ꝗuis aūt in supradicto rescripto nō apponatur terminus infra quem possit maritus facere inspici mulierem: tamen cum debemus apponere. xxx. dies sicut appositi sunt in senatusco. plautiano. vt. ff. ti. j. l. i. in pin. causa tamē cognita post. xxx. dies audietur maritus. ¶ De inspiciendo. Ducuscq; dictuz est ꝙ impatores ꝙs viuo marito tractatur de partu ꝛ mulier negat se pregnantem: nunc vult dicere pretor quando mortuo marito mulier dicit se pregnantem vt alij agnati nō habeant bereditatem. Ideo ꝛ durant verba pretoris vsq; ad. §. ꝗuis. bnꝫ vnam columnam ꝛ plus. primo ergo dicit ptor quid habeat facere mulier pdicta in illo mēse quo moritur maritus vsq; ad. §. mulier autē ante ꝛc. ibi dicit quid habet mulier facere illis. xxx. diebus cum est iurta partum vsq; ad. §. mulier cum ꝛc. ibi dicit quid habeat facere mulier quādo est ī ipso actu pariendi vsq; ad. §. quod natum ꝛc. ibi dicit quid habeat facere natō partu ꝛ apud quē partus ds ali. ꝛ quid habet facere ille apud quē alius vsq; ad. §. si cui ꝛc. ibi dicit ꝙ si mulier nō obseruet predicta nocebit partui: nam cum fuerit natus nō habebit bonorum possessi. carbonianā. nec cōtra debitores paternos mouere poterit actiones. ¶ Quāuis. ff. §. de inspiciēdo. vsq; huc locutus est pretor: nunc loquitur Ulpia. exponens quedā que cōtinētur in edicto pretoris. ꝛ est leue vsq; ad. §. ꝙ aūt. ibi aute exponit illud qō dicit pretor. ff. e. l. §. si cui. dixit enī casu cogni ta se denegatarum possessorio. carbo. partui si mulier non obseruet que ī edicto suo cōtinentur: certe in causa cognitione versatur vtruz mulier sit sapies sicut alie mulieres: ꝛ tunc habet locum quod dixit pretor an sit quedam rustica simpler: ꝛ tunc non: ꝗuis autem dixerit pretor quedam obseruāda circa partum per mulierem: tamen si alia est consuetudo in ciuitate non tenetur mulier obseruare predicta: est ergo predictum edictum pretoris derogatorium carboniano edicto: quia si non obseruet mulier ea que in eo continentur vt dictum est/non habet partus carbonianam: impertia autem mulieris excusat eam vt dictum est. ff. ꝛ hoc dicit cum. l. sequen. Uuianus.

† ¶ Deos. c. ceterū. cum gl. ī ff. ex tra de iura. calum. ꝛ in prin. decret. in gl. super *. nouā lectiā. in fi.

a ¶ Negaret. potro in contrario casu: id est vbi mulier fatetur pretor statuit: vt. j. eo. ff. de inspiciendo. ꝛ ordo senatusconsulti plautiani est seruādus: vt. j. eod. ff. ex hoc. ibi: quid ergo si interrogata ꝛc. ꝛ. ff. titu. j. l. j. in principio. ff.

b ¶ Consulti. diui fratres.

c ¶ Seuerus. f. maritus quondam.

aūt negaret⁎: cōsulti[b] valerio pristiano pretori vrbano rescripserunt in hec verba. Nouā rem desiderare rutilius seuerus[c] videt: vt vrori que ab eo diuerterat ꝛ se nō esse pregnantē profiteat custodes apponat⁎: ꝛ ideo nemo mirabitur. † si nos quoq; nouum consilium et remediuz suggeramus. Si igitur perseueratꝫ in eadem postulatione cōmodissimum est eligi honestissime femine domuz in qua domitia[f] veniat: ꝛ ibi tres[g] obstetrices probatissime ꝛ artis ꝛ fidei: q̄ cum a te[g] assumpte fuerint eaz inspiciant: ꝛ si quidez vel omnes vel due[i] renunciauerint⁎ pregnantem videri: tunc persuadendus[l] mulieri erit vt perinde custodes admittat: at ꝙs si ipsa hoc desideraſſet[m] ꝙ si enixa non fuerit: sciat maritus ad inuidiam[n] existimationemq; suam pertinere: vt non immerito possit videri captasse hoc ad aliquaz mulieris iniuriaz: si aūt vel oēs vel plures non esse grauidam renunciauerint: nulla causa custodiendi erit.

¶ Hoc rescriptum locū habet ante partum editum non post: nam post partum locum sibi vendicat edictum de liberis exhibendis. b. d. Bar.

¶ Ex hoc rescripto euidentissime apparet[p] senatusconsulta de liberis agnoscēdis locū nō habuisse si mulier diffiteretur[q] se ꝓgnātē vel etiam negaret: nec imerito⁎: ꝑt⁎ enī añō edat mulieris portio[s] est: vel viscerū. ¶ Post edituz plane partū a muliere: tā pōt maritus iure suo filium per interdictum desiderare aut exhiberi[c] sibi: aut duccre permitti extraordinem. ¶ Igitur princeps in causa necessaria subuenit: ꝑm quod rescriptum euocari mulier ad pretoz poterit: et apud eum[v] interrogari an se putet pregnantem: cogendaq; erit respondere. Quid ergo si non responderit: aut non veniat ad pretozem nunquid senatusconsulti[x] penam adhibebimus: scilicet vt liceat marito non agnoscere: sed ſinge non esse eo contentuz maritū qui se patrem potius oppetet ꝙ carere filio velit: cogēda igitur erit remedijs pretoris[y] ꝛ ius venire: ꝛ si venerit respondere: pignoraq;[z] eius capienda et distrahenda si contemnet vel mulctis[a] coercenda. Quid ergo si interrogata dixerit se pregnantem ordo senatusconsul. expositus sequitur[b]: ꝙ si negauerit ꝑm hoc rescriptuz pretor debebit obstetrices adhibere. ¶ Et notandum est ꝙ non permittitur marito vel mulieri

d ¶ Apponat. scilicet maritus. ff. Et nota nouū factum nouuz habet cōsilium. sic. C. de vete. iure enu. l. ij. §. sed quia diuine. ꝛ. C. de leg. ꝛ con. l. leges. ꝛ. ff. de presc. ver. l. naturalis. ꝛ. ff. de interroga. acti. l. de etate. §. ex causa. sed vetus factum habet vetus consiliuz: vt C. de iudi. l. rem non nouam. Accursius.

e ¶ Perseueratꝫ. fic. ff. de vsur. l. mora. §. j.

f ¶ Domitia. ꝓpriū nomen vroris.

g ¶ Tres. j. e. §. de inspiciendo. ꝛtra. Sol. vt ibi.

h ¶ A te. marito: imo a te valeriano pretore: vt ꝛ j. eo. §. ꝛ notandum.

i ¶ Vel due. fic. C. de fide instru. l. cōparationes. in ore eſi duorū ꝛc. vt extra de iudi. c. nouit. circa pri. Ité nota stari assertioni pluriū. ſi cinſti. de ſatiſd. tut. §. j. ꝛ. ff. ó teſti. l. vbi numerus. ꝛ. j. §. ſi oēs. ꝛ de credulitate etiam ſine iuraméto forte. als 2tra. C. de teſt. l. iuriſiurandi.

k ¶ Renunciauerint. i. retulerint.

l ¶ Persuadendum. hec perſuaſio impomt neceſſitatem: vt. j. eod. §. quid ergo ſi non ꝛc.

m ¶ Deſideraſſet. quo ca ſu loquitur. ff. titu. j. l. j. i principio.

n ¶ Ad inuidiam. ſcilicet reprimendam. ſic. ff. de offic. proconſulis. l. nec quicq̄. §. penulti.

o ¶ Exiſtimationem. i. famam bonam: vt. j. de var. cogni. l. pen. videtur enim calumniatus: vt. C. de aduo. diuer. iudi. l. j. vnde etiam iniuriaz tenetur qñ facit animo iniuriandi. vt. j. eo. §. ſi omnes.

p ¶ Apparet. patet enim hoc ex verbis ipſorum: vt. ff. eo. l. j. in prin. ff. ti. j. l. j. ꝛ. l. iij. §. quia.

q ¶ Diſſimularet. i. diceret ſe non pregnantez cum eſſet ꝛ hoc ſciret vnde dicitur. Simulo quod non eſt/diſſimuloq; quod eſt: vt. j. de concuſ. l. j. Accurſius. Simulo et diſſimulo differunt.

r ¶ Nec immerito. non bs locum ſenatuſconſultum: ſed nec reſcriptum: nec immerito reſcriptum: qr ceſſat interdictum ꝛ omne auxilium: ꝛ vere partus enim ꝛc. Azo.

s ¶ Portio eſt. ſic. j. de ven. in poſ. mit. l. curator. arg. ff. de rei ven. l. fructus pendentes. ꝛ. j. que in frau. cre. l. ſi. §. non ſoluz. ꝛ. §. fructus. ꝛ. j. ad leg. fal. l. in lege. §. ſi. Sed contra. j. de v ſuca. l. ſi aliena. §. ſi. ꝛ. j. de verbo. ſignifi. l. partum. Solu. ꝑm quid eſt portio vt non cōpetat interdict. de liberis exhibendis ſicut nec ꝓo aure vel manu matris: vt hic. Azo. Sed quo ad hoc vt ſit furtiuus ſicut mater non: vt hic. vel ſol. vt ibi. Accurſius.

t ¶ Exhiberi. interdicto. de exhibendis: vt. j. de lib. ex hi. l. j. in prin. ſed de ducendis eſt in. iij. l. eo. ti. ꝛ qō ſubjcit extra ordinez: id eſt cognitione pretoria ſeu officio iudicis quod habet locum quando filius a nemine detinetur: vt. d. l. iij. §. j. niſi in caſu. vt eo. titu. l. ſi eum. ꝛ plene dic vt no. ff. de rei ven. l. j. §. j. Sed in eo ꝙ hic videtur agi contra matrem. eſt contra. j. de libe. ex hi. l. j. §. in hoc interdicto. Sol. hic bz habetur ſuſpicio de matre: ibi non.

v ¶ Apud eum. nam alꝫ nō nocet: vt. ff. de interrog. act. l. j. in fi.

x ¶ Senatusconſulti. plautiani vt hic ſubijcit. ꝛ. ff. ti. j. l. j. §. illud.

y ¶ Remediis pretoris. que hic ſequuntur.

z ¶ Pignoraq;. ſic inſti. de ſatiſda. tuto. §. ij. ꝛ. ff. §. ſi quis ius di. l. j. ꝛ. ff. de interrog. act. l. de etate. §. qui tacuit.

a ¶ Vel mulctis. i. aliquibus bānis extraordinarijs: ſed pena dicitur certa: vt. j. de verb. ſig. l. aliud. ꝛ. l. ſi qua.

b ¶ Sequitur. ſ. plautiani: ꝛ alterius qō factuz eſt tēporibus diui adria-

nit: ⁊ vtrunq; loquitur de custodia ventris: vt. ff. titu. j. l. j. in principio. ⁊. l. iij. §. quia.

a ¶ Auctoritas. quod supra dixit remedia pretoris.

b ¶ Si omnes vel plures. sic. ff. ea. l. in prin.

c ¶ Experiri. scz contra maritum.

d ¶ Iniurie faciende. nō als vt dicit. ⁊. C. de iniu. si non committ. ⁊. j. de iniur. l. illud.

e ¶ Illexerat. als illexerit: ⁊ als illuserit. q. d. induxit eum ad credendum q̄ esset pregnans dum vellet forte placere: vl̄ vellet pellem vel vestem. Accur.

f ¶ Q. id est quia.

g ¶ Rescripto. vltra q̄ vir nō denunciet: vt. ff. j. prin. huius legis.

h ¶ Cōsultus. ff. tit. j. l. j. prin. Accur.

i ¶ Audire. idez ff. sed nō nisi causa cognita: vt ff. ti. j. l. j. §. si mulier: hec autē ē causa: eo ipso q̄ petit: nisi euidēs appareat malicia.

k ¶ In mense. Sed nonne hoc supuacuum est per hoc q̄ habuim⁹. ff. ti. j. l. j. vel ei cōtra cuz ibi prestituat. xxx. dies ad denūciationem vnas: hic nullum prefigit temp⁹ huic denūciationi bis in mense faciēde: R̄n. nec est cōtra: nec super fluus: quia ibi loquitur facto diuortio: hic autem loquitur mortuo marito: item ibi denūciat fe ex eo pregnāte m: hic aliud scilicet vt mittant heredes viri mulieres que ventrem inspiciant. Postea autē cum est prope partū per. xxx. dies denunciat vt mittant que ventrem custodiant: postea cum parit denunciat vt mittant q̄ bus presentibus pariat: vt in prima denunciatione mittūtur quinq; in secunda tres liberi ⁊ tres libere cū binis comitibus. in tertia q̄nq; p̄ter duas obstetrices.

l ¶ Quinq; ff. e. l. j. §. j. cōtra. Solu. ibi negabat se pregnantē ⁊ ita tres hic cōfitebatur: ⁊ sic quinq; quasi enim se ingerens reddebat se suspectaz h: vt. ff. de procurato. l. que omnia.

m ¶ Binis comitibus. id est quattuor. sicut ⁊ dena. non. xx. fed. x. dicuntur: vt. j. de leg. j. l. si quis testamento.

Furtū vnō dicitur.

n ¶ Aptiores. inde est q̄ dicitur furtuz a furuo: id est nigro: quia claz ⁊ occulte fit: ⁊ maxime de nocte: vt insti. de obli. ex delic. §. j. ⁊ illud. Qui male agit odit lucem.

o ¶ Fuisserit. in testamento nisi parens causam di uortij prestitisset: quando apud matrem erpensis patris educari debet. obstetricem adhibere: sed omnes a pretore adhibende sunt. Item pretor domum honeste matrone eligere debet i qua mulier veniat vt possit inspici. Quid ergo si inspici se non patiatur: vel ad domū nō veniat? eque pretoris auctoritas[a] interueniet.

¶ Si maritus custodes adhibeat mulieri non pregnanti poterit mulier actione in iuriarum agere si maritus hoc fecit animo iniuriādi: als non. b. d. Bar.

¶ Si omnes vel plures[b] renunciauerint pregnantem non esse: an possit mulier iniuriaruz experiri[c] ex hac causa: ⁊ magis puto agere eam iniuriarum posse: sic tamen si iniurie faciende[d] causa id maritus desiderauit: ceterum si non in iurie faciende animo sed quia iuste credidit: vel nimio voto liberorum suscipiendoruz ductus est: vel ipsa cum illexerat[e] vt crederet q̄ constante matrimonio hoc fingebat: equissimum erit hoc ignosci marito. ¶ Deminisse autez oportet tempus non esse prestitutuz re scripto[g]: ¶ Quis in senatusconsultis[h] de liberis agnoscendis. xxx. dies prestituantur mulieri: quid igitur est: semper dicemus marito licere vxorem ad pretorem euocare: an vero ⁊ ipsi. xxx. dies p̄stituimus: ⁊ putem pretorem causa cognita debere maritum etiam post xxx. dies audire[i]. ¶ De inspiciēdo ventre custodiēdoq; partu sic pretor ait: si mulier mortuo marito pregnantem se esse dicat: bis ad quos ea res pertinebit procurato ribusve eozum bis in mense[k] denunciandum curet: vt mittant si velint que ventrē inspiciāt. Mittantur autem mulieres libere dūtaxat quinq;[l]: beq; simul omnes inspiciant: ne qua earum dum inspicit inuita muliere ventrem tangat. Mulier in domum honestissime femine pariat quam ego constituam. ¶ Mulier autez ante dies xxx. q̄ pariturum se putet denunciet his ad quos ea res pertinet procuratoribusve eozum vt mittant si velint qui ventrē custodiāt. ¶ In quo conclaui mulier pariturа erit: ibi ne plures aditus sint q̄ vnus: si erūt ex vtraq; parte tabule prefigantur: ante hostium eius conclauis liberi tres: ⁊ tres libere cum binis comitibus[m] custodiant. Quotiensc̄unq; ea mulier in id conclaue aliudve quod fiuci balneum ibit: custodes si velint id ante prospiciant: ⁊ eos qui introvt in auten. vt lice. matri ⁊ auie. ff. illud. col. viij. Vel forte hic habet locum quando nulla altercatio est an fuerit ex eo pregnans vel non: nec aliqua suspicio est de muliere. Item ibi loquitur patre viuo: hic mortuo eo. Azo.

p ¶ Bis in mense. scilicet ostēdat vbi volet si volet ostendere: vt. j. dicit. Azo. vel dic est in arbitrio vbi. sed non an ostēdatur. Accur.

q ¶ Ex eo tpe. i. a tribus mensibus. Azo.

r ¶ Fari possit. i. septē annos habeat: vt. C. ō iur. delib. l. si infanti. in prin.

s ¶ Si cui. subau. defideranti cui? iterfit vt agnat to defuncti.

t ¶ Adesse. hec tria faciēda sunt: vt. ff. e. l. de inspiciendo vētre: ⁊ dic licitus de fetō: als referē ad iuc: vt. ff. ō ritu nup. l. semp.

v ¶ Comprehensus est. in §. de inspiciendo.

x ¶ Possessiones. scilicet carbo. vt. j. l. pxi. vel dic vt ibi no.

y ¶ Causa cognita. ff dic vt. j. §. fi.

z ¶ Inspici. bis in mense vel als: vt. ff. §. bis autē apud.

a ¶ Bonorū possessio. scz carboniana.

b ¶ Non dabo. ideo quia nec carbboniana datur vt predixit: ⁊ fic no. factum matris vel alioruz nocere partui. ff. i possessione: sed in petitorio quo probat se filium bec non nocēre: vt. ff. ō inreiu. l. iij. §. cuz de possessione. ⁊. j. titu. ij. l. j. in princi. ⁊ argu. ff. titulo. j. si quis. §. si vel parens. videtur enim quasi nō filius. Itē not. q̄ qui habet carbo. intētat actiōes hēditarias: sed cōtra. j. de carbo. edi. l. iij. §. missum. sed plene dic vt nota. ff. de inoffic. testamen. l. qui de inofficioso. que huic p̄cordat. Item fact. j. de ven. in poss. mit. l. i. §. si ea. ⁊. l. vbicunq;. §. j.

c ¶ Negligenda. ne in dubietatē reuocetur. vt in aute. de tabu. §. j. colla. iij. ⁊ ne videat negligi: vt. j. de iniur. l. ité apud. §. hoc edictum. sed argumen. ⁊. j. de dote. prelij. in fi.

d ¶ Oportet. vt mittant que ventrem inspiciant: vt. ff. ea. l. §. de inspiciendo. Accursius.

e ¶ Interest. quia volunt succedere vt subijcit. Accursius.

f ¶ Ex testamento. cum postbum preteriti agnatione rūperet testū: vt. j. de iniut. rup. test. l. j.

g ¶ Natus fit. id est si nemo nascerēt: ⁊ dic a domino institutus cū libertate: quia tamen sub condictione est ībitutus. ſ. si nemo nascetur nō est interim liber.

† Cōcor. in c. bone memorie. j. cuz gl. sup ver. recipit. extra de elec.

† Ali⁹ dic⁹ euāg. Vide ergo ne ita mē q̄ in te sint. Item q̄ male agit odit lucem. vt in. c. cōsuluit. extra de offi. deleg.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Nō ola. forte q; nō ꝑcuratoribus cum eos habere nō possit: cum nō ꝑsone dicat̄ administratio: als posset: vt. ff. de procu. l. feruum.

b ¶ Ordinū. sunt em ordines ꝑcū: vasallorū: ꝛ filios. Ité ordines decurionū ꝛ senatorū ꝛ similiū: esset em absurdū vt aliene fordide stirpes ꝑdictis ꝛ ingenuis natalibus audeāt subrogari: vt. C. de questio. l. super statu. ꝛ facit. ff. de postu. l. i. in prin.

c ¶ Familiarūq; i. agnationū: vt. ff. de verb. sig. l. pronunciatio. §. cōi.

d ¶ Debet audiri. ſz als nō. vt arg. ff. ſ. 6 reg. iu. l. quod attinet.

e ¶ Gerens. gerit em suū negocium cum ad eū hereditas debeat ꝑtinere si eius nemo nascat: gerit em negociū publicū: q; publice interest̄ ne partus subijciāt: ꝛ ne falsę agnationi hereditas deferat. Azo. ꝛ est ſic. ff. de aqua plu. arcen. l. apud. in fi. Accurſius.

f ¶ Primo gradu. sic. ff. de secū. tabul. l. ij. §. vltime tur. Sed argu. cōtra. C. vbi pu. edu. de. l. fi.

g ¶ Substituto. nisi quādo ventri est substitut̄: vt. ff. eo. l. qui ventri.

h ¶ Quod autem ꝓtor ait. ff. §. fi cui.

i ¶ Possessionem. ſ. carbonianam.

k ¶ Rusticitatē. sic. C. de testa. l. fi. cum cōcor.

† C. cor. l. fin. cū glo. fag ℣. simplicitate. ¶ Denegari. interroga tiue. q. d. non debet denegari. Sz arg. ꝓtra. ff. de trāfact. l. cuz bi. §. fi ꝓtor. ꝛ de in integ. resti. l. duus. sed q̄ ſ sunt bec leuia: Rñ. numerus pauloꝝ maior: vel minor semnarū: at grauia sunt ꝛ nō omittēda ℔ quattuor. ſ. inſpectio vētris: ꝛ custodia: ꝛ ꝑsentia ad partuz ꝛ posse inſpici natum: vt ff. §. §. fi cui. nisi rusticitat̄ causa vl similis: vel ꝑ3 mo ꝛem regiōis: vt dixi. ꝛ. ff. l. priori.

m ¶ Sed ꝛ mos. sic. ff. de leg. i. l. si seruus pluriuz. §. fi. Accur.

n ¶ Dictum. qō est. ff. l. pri. §. de inſpiciendo. vſq; ad. §. Quis. ꝛ dicas q; carboniani edicti dat̄ possessionē puero cui fit questio status: vt. ff. de carbo. edic. l. i. in prin. sed hic facit q̄ñz denegari. ſ. si mater nō obseruat̄ q in isto edicto cōtinet̄: vt. ff. l. pri. §. fi cui. ꝛ. §. fi. Sz q̄o cum factum matris nō ɔz nocere filio: vt. ff. de carbo. edic. l. i. §. fi. ꝛ. ff. l. ti. ij. l. i. circa prin. ꝛ. ff. de iureiu. l. iij. §. fi. ꝛ. l. seq. Rñ. non nocet in principali cā filiationis qa ꝓbabit̄ se filium: naz ꝓpter matrē ꝓsumitur nō filius: si saltē modicum ꝓ se non habeat: vt. ff. de carbo. edic. l. iij. §. cause. ꝛ argu. ff. de ven. in pos. mit. l. i. §. fi ea. Item oppo. quare dicit ad exēplum cum directo carbo. locum habeat: Rñ. ad exemplus antiqui solēnis datur bodie vtile cui bic derogat. sic. C. qui. er cau. ma. l. fi. Vel dic bicloqui de edicto. de ven. in pos. mitten. cui bec derogat vt mulier possit remitti: nisi seruauerit solēnia huius edicti. illud enim est ad exemplum carbonianiꝰ vt. ff. de ven. in pos. mitten. l. i. §. fi ea. ꝛ ꝑm boc intelligē. ff. l. pri. §. fi cui. ꝛ. §. fi.

o ¶ Sed imperitia. vt. ff. l. priori.

Si ventri. ¶ Casus. Titius fecit testū ꝛ instituit sibi filiuz bere dem quem vxor in ventre habebat: ꝛ ei ventri substituit sumptuum: ꝛ sic decessit postea sempronius vult facere custodiri partum: certe bene potest hoc facere.

p ¶ Substitutus. ſ. directo si nemo nascet: vt. ff. l. i. §. ſed z si seruꝰ. vel etiā ꝑ fideicōmiſ. vt. ff. l. pri. Ité qō subijcit substitut̄. i. pupillariter vētri substitutus: quo casu est bereꝫ ventris: vt insti. de pupil. substi. §. i. quo casu interest eius ꝓpter tacitam vulgarē que intelligitur i expressa pupillari: vt. ff. de pupil. substi. l. iam boc ure,

bit huic quoqz seruo: cuius non omnia[a] / quedaz tamen circa partum custodiendaz arbitrio prętoris esse concedenda: quaz sententiam puto veraz. Publice enim interest partus non subijci: vt ordinum[b] dignitas familiarumqz[c] salua sit: ideoqz etiam seruus iste cuius sit in spe constitutus successionis qualiscunqz sit debet audiri[d]: ꝛ rē publicam ꝛ suam gerens[e]. ¶ Denunciari autem oportet his quos ꝓxima spes successionis contingit: vtputa ꝓno gradu[f] heredi instituto: non etiam substituto[g]: ꝛ is intestatus sit paterfamil. bis qui primum locum ab intestato tenent: si vero plures sint simul succeſſuri: omnibus denunciandū est.

¶ Omissio modice solēnitatis non viciat. Bartolus.

Quod autez prętor ait[h] causa cognita se possessionez[i] non daturum vel actionez denegaturuz eo pertinet: vt si per rusticitatez[k] aliquid fuerit omissuz ex his que prętor seruari voluit non obstet partui: quale est si quid ex his que leuiter obseruanda prętor edixit nō fit factus partui denegari[l] bonozū possessionem: sed ꝛ mos[m] regionis inspiciendus est: ꝛ ꝑm cum et obseruari ventrez: ꝛ partum ꝛ infantem oportet.

¶ Mulier ꝓpter iperitiā excusat. B. Iulianus. Lex. ij.

Dictū[n] de custodiendo partu derogatuz est eius qō ad carboniani decreti exēplū ꝓparatū est: sed hoc aliquando remittere prętor debet si non malicia sz imperitia[o] mulieris factuz fuit ne venter inspiceretur aut partus custodiretur.

Paulus. Lex. iij.

Qui vētri substitutus[p] est vel institutus: si vētrē seruare[q] velit audiendus est.

¶ Fideicōmissarius vniuersalis cuius condictio deficit ꝓpter natuitatez posthumi admittitur ad custodiendum partū. hoc dicit Bartolus.

Secuola. Lex. iiij.

Si a quo[r] (si sine liberis decessisset) quicquid ad eum ex bonis peruenisset sozozi per fideicō.[s] relictuz erat: decessit posthuma[t] herede instituta: ꝛ substitutis aliis quesituz est cum vxor defuncti[u] ꝓgnantem se dicat: an sozozi procuratoriue eius ſm formā edicti ventrem inspicere: ꝛ partum custodire permittendum sit: Respōdi in huiusmodi specie de qua queritur posse videri ad eius cui fideicom. datum esset solicitudinē ꝓspiciendum[v] esse: ideoqz causa cognita statuendum.

¶ Si ventris nomine muliere in possessione missa eadem possessio dolo malo ad alium translata esse dicatur. Titulus. v.

¶ Primo commendat edictum: ꝛ eius rationem ponit. Secundo ponit mentem edicti. Tertio exponit edictuz: vſq; ad fin. secunda ibi: idcirco. tertia ibi: interest aūt. hoc dicit Bartolus.

Vlpianus. Lex. j.

Hoc edicto[w] rectissime ꝓtor ꝓspexit: nedum in fauozem[x] partus possessionē[y] pollicetur: alijs prędę[z] occasiones ꝑbeat. ¶ Idcirq; Seruare. i. inspicere: nō vt natus apud eaz alatur: vt in arg. cōtra. ff. vbi pupil. edu. l. i. in prin. Accur.

Si a quo. ¶ Casus. Titius instituit sempronium heredem: ꝛ rogauit eum vt si sine liberis decederet/restitueret hereditatem sozoꝛ risue: scilicet titij. decessit sempronius heres relicta prągnante vxore sua: ꝛ postbumam nascituram instituit sibi heredē ꝛ quosdam ei substituit: vxor Sempronij heredis dicit se prągnantem sozoꝛ titij testatoris que substituta fuit sempronio heredi vult custodire ventrem vxoris sempronij heredis. Et dicit q; bene potest facere boccā tamen cognita. Aiuia.

r ¶ Is a quo. is scilz heres. Accur.

s ¶ Fideicōmiſſ. fubaudi per/ si nō babes. vl sub. bic quicquid ꝛc.

t ¶ Posthuma. quā credebat esse in vtero: ꝛ sic erat futura heres heredis. Accur.

u ¶ Defuncti. heredis. q ꝛ testatoꝛ fuit instituēdo postbumam.

v ¶ Prospiciendum. scilicet in eo q; petit inspicere ꝛ custodire partum: ſz ſm Azonem. ꝛ hoc ad substitutos pertinet ꝓpter cetera bona fideicōmiſ. que habituri sunt ꝓpter substitutionem posthume factam: forte sic si posthuma non nascereturꝰ. Sed que sunt cetera cum generale fuit: Respond. forte ꝓpter quartam treb. ꝛ facit. ff. l. priori.

¶ Si ventris nomine muliere ꝛc.

Hoc edicto. ¶ Casus. Titia dicens se esse prągnantem ex viro suo mortuo: fuit missa in possessionez bonozum viri causa ventris: ipsa autem dictam possessionem in alium trāstulit dolo malo. Certe tenetur actione in factum ex hoc edicto: ꝛ non solum ipsa tenetur sed etiā pater eius: si ipse dolum in hoc cōmisit. ꝛ dicta actio datur illis quorum interest dictam possessionem in alium non esse translatam inquantum eorum interest: ꝛ nihilominus habent actionem contra illum qui iussu mulieris vel patris eius accepit dictam possessionem: scilicet inter dictum vti possi. vel vnde vi. dixi ergo agendum contra patrem mulieris vel mulieres ad interesse. Sed quomodo potest interesse illius qui experitur contra eos: Respon. puta: quia ille qui accepit possessionem dolo malo mulieris accepit eam bona fide: ꝛ fructus inde ꝓcepros bona fide consumpsit: vnde de eis non tenetur: vel etiam si mala fide accepit possessionem: non est nunc soluendo vt possit satisfacere de fructibus. Et scias q; dicta actio in factum competit contra mulierem ꝛ patrem eius etiam post annum continuum: si autem pater non fuit in dolo non tenetur nisi inquantuz ad eum peruenerit. Et scias q; dolo fecit mulier si non ꝓhibet venientem in dictam possessionem siue facit eum venire. Sed pone q; patris ꝛ filie dolus intercesserit: ille cuius interest potest agere si vult contra patrez vel contra filiam. vnde si filiam elegit ꝛ ipsa satisfecit ei in toto interesse ꝓpter q; in sumptibus litis: quia non habebat plus in bonis non potest redire ad patrem nisi ꝓ3 illis sumptibus. boc dicit vsq; ad finem titi. Aiuianus.

y ¶ Hoc edicto. cuius verba non habemus nisi dicas de rubri.

z ¶ In fauozem. cui plus fauetur q; nato: ꝛ est ratio. ff. de ventre in poss. mit. l. i. §. fi ea. in fi.

a ¶ Possessionem. causa ventris ex edicto illo de ven. in pos. mit.

b ¶ Prędę. i. iniuste acquisitionis cōsiderata re ipsa: vel etiaz ꝓpositę

tradentis nō accipiētis q̄ bonefidei est qñq;. vnde lucrat̄ fructus: vt. j. ea. l. §. interest. ⁊ facit. C. de vsuca. pro empto. l. fi. ⁊ ibi no.

a ❡ Actionē. No. in factū dari ex edictis: sed ex lege ciuili. condi. ex lege: vt. ff. de condi. ex lege. l. j.

b ❡ Alium. patrem. Accursius.

c ❡ Ipsoruꝫ. i. mulieris ⁊ eius i cui⁹ ptāte ē. vel dic id est dolo ei⁹ in cui⁹ potestate erat: ⁊ sic trāsit de singulari ad pluraleꝫ. sic C. de in ius vocan. l. fi. ⁊ bene: q₂ sufficit alterius tm̄ dolus ad hoc vt ipse teneatur qui dolum adhibuit: vt. j. l. proxi. §. j.

d ❡ Necessario. q₂ prima pte nō cōtinebant̄. ⁊ dic i edicto qđ nō habem⁹.

e ❡ Cogat̄. ab eo cui⁹ interest aliū nō esse admissum in pos. a muliere.

f ❡ Discedere. al's decedere.

g ❡ Vel manu mīstrorū. p eodē. ⁊ dic. i. ministris iudicis. sic pōit̄. ff. de rei vē. l. qui restituere. vl' dic id est suis ministris: sciꝫ agētis. nā ⁊ suis etiā auctoritate sua videt̄ hoc facere posse: quia ille nō ē mitti iussus: ⁊ iste habet possessionē ciuilē ⁊ naturalē: q ante erat i possessione: cū mulier. s. nō possidebat: vt. j. de acq. pos. l. iij. §. fin. ⁊ l. si id qđ. §. fi. ⁊ đ vi ⁊ vi arma. l. j. §. eū q. Sed ſm primā expositioneꝫ est ꝯ. j. ne vis fiat ei q i pos. mit. l. si qs. Sol. auxiliū manu militari dat̄ ibi expulso: hic dño seu heredi denegat̄. Iteꝫ ibi ꝯ predonē: hic ꝯ bonefidei pos. forte agit̄.

Auxilium manu militari qñq; datur.

co constituit actionem[a] in mulierem in factum que in aliuꝫ[b] hanc possessioneꝫ dolo malo transtulit. Non soluꝫ muliereꝫ pretor coercet / veruꝫ euꝫ quoq; in cuius potestate ea fuerit: scilicet si dolo ipsorum[c] alius in possessioneꝫ fuerit admissus. Actionemq; in tantum pollicetur in eos quanti interfuit eius qui experietur. ❡ Necessario[d] pretor adiecit vt qui per doluꝫ venit in possessionem cogatur[e] discedere[f]. Coget autem cum discedere non pretoria potestate vel manu ministroruꝫ[g]: sed melius ⁊ ciuilius faciet si eum per interdictum[h] ad ius ordinariuꝫ remiserit. ❡ Interest auteꝫ eius qui experitur admissum alium in possessioneꝫ non fuisse: cum forte bona fide[i] fructus perceptos consumpserit: aut si predo veniret in possessionem a quo fructus consequi non possit: quia soluendo non est[k]. ❡ Hec actio[l] etiam post annum dabitur quia rei habet persecutionem[m]: ⁊ si filiafami. fit que dolo fecit in patrē[n] dabitur actio si quid ad eum peruenit[o].

Paulus. Lex. ij.

Dolo facit mulier non[p] tantum que in possessioneꝫ venienteꝫ non prohibet: sed etiā que circūscribendi alicuius causa claꝫ ⁊ per quandaꝫ machinationeꝫ in possessionē introducat. ❡ Si ⁊ patris[q] ⁊ filie factuꝫ arguetur in alterum queꝫ actor velit reddenda est actio: quia in id quod agentis interest datur: et ideo[r] si id quod ei abest ab eo qui in potestate est seruari possit (preter sumptus[s] litis causa factos) inutilis erit ei hec actio.

❡ Si mulier ventris nomine in possessionem calumnie causa esse dicatur.

Titulus. vj.

❡ Iuramentum mulieris excusat eam a calumnia: ⁊ partui nō prodest nec nocet. hoc dicit Bartolus.

Vlpianus. Lex. j.

Si de possessione ventris nomine querat̄ ⁊ deferēte hēde mulier iurauerit se pregnantem esse seruandum est iusiurādū[t]: nec tenebitur mulier quasi calumnie causa fuerit in possessioneꝫ missa: nec vis ei facienda est post iusiurandum: si tamen peperit / queretur veritas an ex eo pgnans fuerit: alteri eniꝫ nec prodest nec nocet iusiuranduꝫ

Vel vt prius dixi: hic verus heres nō desinit possidere p missioneꝫ mulieris: vt. j. de acqui. pos. l. iij. §. fi. vnde agit vti posside. nec mulier plus dedit q̄ haberet: vnde ille non possidet cuꝫ interdicto vti possidetis succubuit. sed hodie cuꝫ incipit scire videtur facere vim: subaudi vel doluꝫ. vt. j. de doli excep. l. ij. §. item queritur. Sed ſm hoc dic nō pretoria potestate scꝫ tm̄. ciuilius tamē fit per ius ordinariuꝫ.

h ❡ Per interdictuꝫ. vti possidetis. vel vnde vi. ⁊ hoc si primo possidebat: vel per hoc interdictuꝫ qđ pretor in isto adiecit: vt qui per doluꝫ ⁊c. alij per illud ne vis fiat ei ⁊c. sed male: q₂ illud non datur ei cui in factum ex hoc edicto / sed mulieri que ventris nomīe missa est in possessionem si quis eam non admittat: vel reijciat. vel per se vel per alium: vt. j. ne vis fiat ei. per totum. Sed posset sic defendi vt quod dicitur cogatur discedere: scꝫ ab ipsa muliere: cum sine dolo eius igredit̄ aliquis. Et qđ subijcit interest aūt ⁊c. sic cōtinua: veruꝫ est q̄ mulieri ita subuenit̄: q₂ eius interest: sed etiaꝫ interest eius qui experitur: ⁊ pone aūt pro sed: ⁊ quod dicit experitur: scꝫ actione in factum ex hoc edicto contra ipsam muliereꝫ cū dolo eius alius est admissus in possessione: sed hec lectura non est bona: quia statim dicit bona fide: sic non cōpetit mulieri illud interdictuꝫ ne vis fiat ei ⁊c. sed si velis tueri probabiliter hic dicas esse. §. īterest autem ⁊c. ⁊ mutet casum: sed prima verior est vt agat dominus nō mulier: quia eius interest vt subijcit: sed contra queꝫ agit dominus: quia interest eius? Respondetur: si dicas contra possidentem pro possessore nō videtur: quia cum possit mulierem conuenire non interest sua / sed forte nō est soluendo ⁊ ipsa: ⁊ sic autem ponitur pro quia. Vel dic agit cōtra mulierem: quia interest. ⁊ sic est. §. interest ⁊c. ⁊ auteꝫ ponitur exceptiue vel causa ornatus: sic. ff. de iusti. ⁊ iu. l. ius ciuile. §. hoc igit̄. ⁊ placet q̄ sit. §. ⁊ mutet casum.

i ❡ Bona fide. cuꝫ ti. vel sine ti. vt. ff. fi. regun. l. iiij. §. j.

Actio inanis est quā inopia debitoris excludit.

k ❡ Non est. ⁊ sic actio est inanis quā excludit inopia debitoris: vt. ff. de dolo. l. nam is.

l ❡ Hec actio. in factum: vt. ff. in prin.

m ❡ Persecutionem. datur eniꝫ ad interesse: vt. ff. §. nō solum. ⁊ est bona ratio: vt. j. de actio. ⁊ oblig. in honorarijs. Sed cōtra. j. titu. j. l. j. §. hāc aūt. Solu. vt ibi. Additio Dic ſm Bar. hic q̄ qñq; actio penalis succedit in locum actionis persecutorie ⁊ tunc est perpetua vt patet in vtili rei vendicatione que⁹ datur contra eum qui dolo desijt possidere / ita loquitur hic. ⁊ in. l. ij. §. hoc interdicto. de tabu. exhi. ⁊. j. ne quid in loco publico. l. ij. §. fi. sed quando actio ex sui natura ⁊ ab ipso initio est penalis ⁊ pretoria: tunc non datur nisi infra annuꝫ: ita loquitur ibi ſm eundem Bartolum.

n ❡ In patreꝫ. doli insciū al's insolidum: vt. ff. §. j. ⁊. j. ti. j. l. fi. §. fi.

o ❡ Peruenit. vel dolo fecit quominus perueniret: vt. ff. rer. amo. l. iij. §. fi. ⁊ l. seq. Accur.

p ❡ Dolo. Nō. subaudi tm̄ si nō habes. ⁊ no. dñiaꝫ iter pdere ⁊ tradere. ✝ vt ⁊. C. de acqui. pos. l. fi. Itē no. viriliter resistēdū. al's etiā dol⁹ fit: vt hic. ⁊ i aut. đ nō alie. §. econom⁹. col. ij. ⁊. ff. loca. l. item querit̄. §. exercitu. ⁊. l. si fundus. ⁊ facit. ff. eo. man. l. dolus.

✝ Add's ter. in. c. plerūq;. §. đ his. ij. q. vij. no. Card. i de. j. §. q₂ vero. de sta. mo.

q ❡ Si ⁊ patris. qđ eē potest: vt. ff. eo. l. j. §. j.

r ❡ Et ideo. bona rō sec⁹ est si ad penā: vt. ff. đ eo p queꝫ fac. est. l. j. §. si plures. ⁊ ad leg. aql. l. itē mela. §. si pl'es. ⁊ de iur. om. iudi. l. adeo. ⁊ ne qs eū q i ius voc. l. pe. i fi. ⁊. l. fi.

s ❡ Sūptus. hec v̄ba pñt determinare sequentia. Inutilis ⁊c. ⁊ sic est ꝯ. C. de euict. l. j. ⸗ vel pcedentia ⁊ tunc cōcordat: ⁊ est sensus scđs ꝯri⁹ primo. Sꝫ de quo sūptu dicit? Rñ. dicūt qdā de eo q fact⁹ ē in litigando ꝯ admissuꝫ a muliere. Alij de isto q fit litigādo ꝯtra mulierē vel patrem. Sed nōne p l. pperandum / victus victori ⁊c.? Rñ. iusta ignorātia excusat a ꝯtumacia vt in ea. l. pperanduꝫ. §. sinautē. ⁊ de leg. ij. l. qui soliduꝫ. §. etiā.

⸗ Dic q̄ ibi actio de euictiōe si fuit nata ppter principale: lō nō durat p expēsis. Đ fuit nata ppter pūcipale: lō pro expēsis durat ſm bar. hic.

Ignorantia iusta a cōtumacia excusat.

❡ Si mulier ventris nomine ⁊c.

Si de possessione. ❡ Casus. Mortuo viro titia vxor sua dicit se ex eo pregnantē: ⁊ ideo petit se mitti in pos. bonorum eius causa ventris: heres dicit / tu nō es pregnās / ⁊ ideo non debes mitti in pos. bono. sed tm̄ defero tibi sacramentuꝫ si vis iurare te pregnanteꝫ: ipsa iurauit se pregnantē ex dicto suo viro quōdaꝫ certe: si vere nō est pregnans / vel est sed non ex viro: sicq; calūnie causa petijt se mitti in posses. pariter ⁊ iurauit: tamen seruandum est iuramētum ⁊ stabit in pos. donec erit tp̄s quo deberet parere si pregnans esset: ⁊ si quidē peperit: nihilominus heres poterit probare natuꝫ nō esse genitum ex viro mortuo. Si autē nō detulit mulieri sacramentum heres: sed q₂ videbat̄ pretori eā esse pregnantē missa fuit in pos. ipsa nāq; sciebat se non esse pregnantem tenetur illis quorum interest: puta coheredi speranti partum vel substituto ipsi ventri: vel illi qui haberet hereditatem ab intest. si ventri nō nasceretur actione in factum ex hoc edicto ad interesse eorum: ⁊ intra annuꝫ vtilem tm̄. Sed quomodo potest eorum interesse? Rñ. propter alimenta expensa in ventrem nō plenuꝫ sine causa. Item ⁊ propter hereditatem quam amisit heres heredis: quia cū heres nō posset eam adire dubitans vtrū illa esset pregnans vel nō decessit: ⁊ eam nō aditam non transmisit ad heredem: petet ergo heres heredis estimationē hereditatis a muliere. Item potest eoruꝫ interesse propter illa que diminuta sunt in hereditate muliere in pos. stāte. Et qđ dixi in herede heredis vt possit a muliere petere preciū hereditatis amisse propter calū. mulieris: idem est in herede substituti: sed preciuꝫ legatorum ab herede quibusdam relictorum p testatorem nō prestabit mulier: quia ipsa tenetur illud dare legatarijs: sed precium seruorum quib⁹ dedit testator libertatē fideicōmissariam: hñ prestabit mulier dicto heredi substituti: i deoq; ipse tenetur dare dictis seruis libertatem: pro illis autem seruis quibus fuit data dicta libertas / non dabit preciuꝫ mulier: ⁊ licet ipsi serui non possint habere libertatem de iure stricto: q₂ hereditas non fuit adita per heredem / tamen pretor debet eis tueri libertateꝫ. Sed quid si mulier fuit missa in pos. heredi. causa ventris per suam calūniam: ⁊ per calūniam patris in cuius erat potestate suo noīe? tenetur etiā pater. hoc dicit vsq; in fi. tituli. Viuianus.

t ❡ Iusiurandum. nec ergo etiam si iurauit ipsa vel alius se deferente pregnantem non esse: vt. ff. de iureiuran. l. iij. §. penulti. ⁊ facit. ff. de ali. iudi. mu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

iudi.mu.cau.fa.l.j.in prin.ꝛ.C.de anna.exce.l.vt pfectius.ꝛ.j. de reg. iur.l.non ds. Sed contra.ff.ti.ij.l.j.§.si cui.Sol.vt ibi. Itez ff. de car. edic.l.i.§.fi. Sol.vt ibi.

a ¶ Er eadem causa.vt mulieris calumnia puniatur.

b ¶ Pregnantem nō esse.vel ex alio.vt.ff.de bis qui no.infa.l.cum nō pregnans.

c ¶ Hanc autem actionē. sc̄z in factō cum non specificatur: vt not.ff.ti.j.l.j.in prin.

d ¶ Intra annum. cur ergo non vt superior vltra annum datur: vt.ff.titu. j.l.i.§.fi. que est contra. cū er eadē causa proficiscātur: vt.ff.§.ꝛ hoc edictus? Rñ. forte ꝛ illa vt ff non datur vltra annum vtilem: ꝛ qō ibi dicit dari vltra annū/ subaudi continuum: nam vtilis vltra annus extēdi pōt: vel hic est pena ex pte mulieris. argu.ff. ne quis eum qui in ius.l.j.§.fi. ꝛ ar.ff.§. de eo per quem fact.est.l. j.§.fi.fm Azo.ꝛ Jo. sed certe ista est magis penalis: nam hic adest mulieri quia percepit fruct? ibi non: vnde magis debet dici econtra.

e ¶ Simili autē modo.vt illa.ff.ti.j.l.fi.in fi.

f ¶ In parentem.j. eo.l. fi.in fi.

g ¶ Subst̄itut?. si partus non nascatur.

Alii nō alēdus famius est q̄ alendū necari.

b ¶ Sine causa. Sanius est ergo illi non alendus q̄ fame necari alendum: vt j.de vē.i pos.mit.l.j.§.fi si certus. ꝛ.l.iij.§.j.ꝛ.C. de carbo.edic.l. fi.ꝛ.j.p fuo.l.bolem. Sed ar.ff. §.de cōdi.inde.l.pe.

i ¶ Exclusus sit.q? decessit non adita hereditate: quā adire non potuit: vt j.de bono.possef.fm tabu.l.ij.i prin.ꝛ de acquiren.heredi.cum quidaꝫ. §.q? dicitur.ꝛ ad silleia.l. iij.§.fin.ꝛ.l.qui postbumos.ff sc̄z certe nō videtur p hoc excludi: vt.j.de car bo.edi.l.scriptus. Sol. sui heredes vel emācipati liberi non excludūtur: nec eoꝝ heredes si non adierint: ideo q? vtor de functi erat pregnans: sed aliud est in extraneis: vt j.de acquiren.here.l.vēre. Azo. hic ergo in extraneis istitutis dicit ibi in liberis.

k ¶ Andaꝫ. actionē ad preciū hereditatis: vt.j. l.ptori.

l ¶ Adeundo. nā nō adi tam nemo transmittit: vt.C.de iure delibe.l.q̄ñ. nisi ad suos : vt.C.de bis qui ante aper.tabu.l.i.

m ¶ Contemplatione. sc̄z substitutus.

n ¶ Si substitutus. als.§. idem iulianus. als lex fi substitutus. Accur.

o ¶ Heres. qui hereditatem consequi non potest: quā substitutus nō transmittit si ante decesserit q̄ adeat: vt.j.de suis ꝛ le.here.l. si ex plu ribus.ff.ꝛ.l.ptori.§.sub prætertu.

p ¶ Eius. scilicet substituti.

q ¶ Sed an decedant. i. extinguantur.

r ¶ Potius. sc̄z q̄ contrarium.

s ¶ Libertati. sic insti.de eo cui liber. causa bona adijciuntur.§.j.

inter alios factum: nec partui igitur nocebit. ¶ Et hoc edictum ex eadem causa? proficiscitur qua superius: debet enim preter quemadmodum facilis est circa bonorum possessionem dandam mulieri ventris nomine: ita calumniam eius impunitam non relinquere. ¶ Per calniam autem in possessione fuisse videtur: que sciens prudensq; se pregnantem non esse? voluerit in possessionem venire. ¶ Hanc autem? actionem pretor intra annum? vtilem pollicetur: vltra non: videlicet quasi penalem. Simili autem modo? et hic quanti agentis interfuit pretor actionem pollicetur. In parentem? etiam pretor actionem pollicetur: si modo per eum factum sit vt in possessionem per calumniam veniret. ¶ Competit autem actio hec ei cuius interfuit in possessionem missam non esse: vtputa vel coheredi speranti partum: vel ei qui substitutus? fuit: vel qui ab intestato si partus non fuisset / succedere potuit. ¶ Interesse autē videtur primum de alimentis que in ventrem sunt erogata: nec enim als hic repetuntur nisi per calumniam in possessionem venerit. ceterum si res calumnia careret: nibil prestabit mulier que quasi fine causa? alita est.

§ In hoc interesse nō potest venire estimatio totius hereditatis si propter vētres alius succedit? est ab hereditate exclusus. Bartolus.

¶ Sub pretextu ventris nōnum q̄ augebitur: quod iterest: si quis forte dubitans an pregnans sit ex clusus sit? hereditate. nam heredi eius qui exclusus est dandam? hanc actionem. Julianus ait. Si quidem eius quoq; interfuit non fuisse calumnie causa in possessionem mulieres quia hoc si non fuisset adeundo? hereditatem institutus heredi suo locupletiorem hereditatem suam relinqueret: sed et hoc imputatur mulieri q? diminuta sunt multa in hereditate: oū hic contemplatione? ventris non attingit hereditatez.

§ Contra mulierem succurritur heredi substituto defuncti. ꝛ conferuantur legata ꝛ libertates. b.d. Bar.

Edem. Lex. ij.

SI substitutus" ventri manente muliere in possessiõe decessit: heres? ei? eadem actione precium hereditatis a muliere exiget: sed an decedant? legata ceteraq; onera hereditatis videdū est. ꝛ mihi videtur posse dici legatarios potius cum muliere vsuros hac actione: quia ꝛ ipsoꝝ interfuit adiri hereditatez. ¶ Libertati plane subueniendum erit ad uersus eum qui propter hereditatem hac actione? egit: scilicet vt fideicōmissarias cogatur is presta re qui precium vtiq; etiam eoꝝ cōsequitur. Sed ꝛ directis credo pretorem succurrere oportere: vt interuentu suo tueatur eoꝝ libertatem. ¶ Si dolus filiefami. interuenerit ꝛ particeps doli fuerit: pater suo noīe tenebitur[r].

De concubinis. Titulus. vij.

§ Liberta cōcubina patroni sui nō potest patronum relinquere ꝛ alij nubere: licet possit alteri se in concubinam dare. itez illa sola potest esse concubina cum qua stuprum non committitur: ꝛ concubina patris non potest esse concubina filij vel nepotis: ꝛ cubina non debet esse minor. xij. annis. hoc dicit tota lex.

Marcianus. Lex. j.

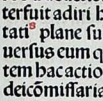

VE in cubinatu est? ab inuito? patrono poterit discedere: ꝛ alteri se aut in matrimonium aut in concubinatum dare[a]. ego quidem probo in concubina[b] adimendus ei connubium[c] / si patronum iniurium deserat: quippe cum honestius[d] sit patrono libertam concubinaꝫ q̄ matremfamilias[e] habere. Cum attilicinio sentio: ꝛ puto solas eas in concubinatu haberi posse sine metu criminis in quas stupr̄um[f] non committitur.

t ¶ Hac actione. qua etiam precium seruorum venit.

v ¶ Etiam eorum. non solum aliarum rerum: sed cum habeat precium qui precium dedit videtur emisse: vt.ff.de rei vēdi.l.eius rei. quid ergo si non vult vendere. ꝛ facit. C. de fidei com. liber. l.j.

x ¶ Tenebit. ꝛ infamabit: vt.ff.de bis q no. infa. nō alia. ꝛ.l.seq. Item tenebit dico insolidum. si aūt nō fuisset doli particeps inquātuꝫ ad eū pertinet: vt.ff.titu.j.l.j.§.fin.ꝛ ff.ea.l.§.ꝛ hoc edictō. sc̄z Azo. ꝛ Jo. ꝛ parētē.

¶ De concubi. ¶ Post matrimonia ꝛ filios legitimos ex his natos: ponit de concubinis ex quibus nascuntur bastardi.

VE in cōcubinatu. ¶ Ca?. Habeo libertam meam in ?cubinā: si recessit a me: nunquid pōt alij nubere vt in cōcubinatu alteri? ēt? ꝛ dixit quidā q? sic et male. nā mr̄imonio non pōt se alij copulare: in cōcubinatu autē sic. Scōo dicit: q? ille sole debet esse cōcubine cū quib? nō cōmittit stupr̄ū: stupr̄ū aūt cōmittit i vidua ꝛ virgine: q? de illo qui dānatā de adulterio habet cōcubinā: certe nō p̄ūit: sec? si ēa ducat vxoꝛ. Tertio dicit titia fuit mea ?cubina: nunc vult esse cōcubina filij mei vel nepotis: certe nō pōt. ꝛ idē est ecō tra. Quarto dicit: q? cōcubina non potest ēē mi nor. xij. an. Viuianus.

y ¶ Que in concubinatu est. sc̄. patroni.

z ¶ Ab inuito. q? p?on? ꝛ quis inuitus hic? ibi habes. ff. ō ritu nup. l. ē eo.

a ¶ Dare. q? falsuꝫ ē: vt subijcit. Azo.

b ¶ In cōcubina. scilicet patroni.

c ¶ Cōnubius. i. mr̄imoniū. q? multomagis cōcubinat? q̄ppe ex. ꝛ dic q? nō hꝫ aliā cōcubinaꝫ: vt j. de bis q. vt indig. l. cū tabulis. §. j. Alij vt. R. dicūt admitti cōnubius/ ꝛ ac si diceret nō cōcubina ētus: q? ēt mirū cuꝫ alterius potī? erit cōcubina q̄ patroni: pfecto ergo erit licēt? q? ēt idigni? ꝛ nō quod est honestius, Ro. Apparet ergo q? cōcubina non deserit euꝫ p alio viro vel non viro vt hic. Itē nec libertaꝫ vxor: vt.ff. de diuor. l.fi. Item nec illa q? nō vt cōcubina ei cōiungitur: non tamē hꝫ patronus aliquam cōcubinam: vt.j. de bis qui. vt indig. l. cuꝫ tabu. §.j. sed sponsa fic: vt.ff. de ritu nup. l.in eo iure. §. pe.

d ¶ Honestius. ꝛ licentius: etiam q? in ea nō cōmittit patronus stupr̄uꝫ etiā si ipsam non habeat vt concubinam: vt. d. l. cum tabulis. §.j.

e ¶ Q? matrēfamilias. hanc non licet habere in cōcubinā: nisi in q̄ttuor cāsibus: scilz q? in obscuro loco est nata. Item q? fecit questum. Itē q? interuenit protestatio. Item q? de adulterio est damnata: vt.j. eo.l.i cō cubinatu. ꝛ.j. ptori. §. qui autem.

f ¶ Stuprum nō cōmittit. vt in virgine vel vidua. vt.j. de adul.l.inter. §. lex iulia. ꝛ.l. stuprum. ꝛ.j. de ver. sig. l. inter. idez si incestus: vt.j. e. §. si que. Jmmo videtur q? ea demū possit esse cōcubina que possit ēē vxor.

vt in auten. vt lice. ma. ꝛ auie. §. ad hoc. coll. viij. nisi in ancilla que potest esse concubina non vxor. vt. C. communia. de ma. l. fi. ꝛ in subiecta presidi: vt. j. eo. tit. l. fi. An vir go possit assumi in cōcubinā: videt q nō. Sed dic contra si obscuro loco est nata: vel cū protestatione sicut quelibet vidua. vt. j. eo. l. iij. Accursius.

a ☞ Si vxorem. ergo habet plus castitate luxuria ꝛ fic est argumē. contra. in aut. de restitu. ꝛ ea q̄ pa. §. fi. colla. iiij. ꝛ facit C. de adul. l. crimen. ꝛ. l. castitati.

Affinitas per fornicationem cōtrahitur.

b ¶ Prohibendū est. apparet ergo hic per fornicationem contrahi affinitatem: vt not. instit. de nupt. §. affinitatis. ꝛ. C. de nupt. l. liberi.

c ¶ Duodecim. sic in matrimonio. vt isti. 8 nup. in prin. Accur.

S I patron⁹ libertā. ¶ Casus. Babeo libertam meā i cōcubinā postea furere incepi. certe durat concubinatus.

d ¶ Esse. i. remanē. sic. ff. de ind. l. inder.

e ¶ Dicitur. sic ꝛ vxor: vt ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. a patre. ꝛ facit ff. de ritu. nup. l. in eo. §. deinde.

In concubinatu. ¶ Casus. Concubinam habere possum non solum ingenuā sed etiā libertam: ꝛ maxime illaz que nata est i obscuro loco ꝛ corpore fecit questū: si autem volo habere cōcubinam liberam mulierem honeste vite: aut de beo ipsaz accipere l vxorem: aut a principio protestari q̄ volo eaz pro cōcubia tenere: aut puniar de stupro: ꝛ si ꝓtesto vt dictum est non dicor cōmittere stupruz vel adulteriū propter licitus cōcubinatum: ꝛetiaz per leges in sequenti lege dicit q̄ concubinatus sit solo animi affectu. in alia dicit q̄ ptās bonorie bene pōt ibi habere cōcubinā. hoc vsq̄ in finem.

f ¶ Aliena. de sua cōstat: vt. §. l. j. in principio.

g ¶ Ingenua. qō accipe in casibus: vt. §. l. j. no. ꝛ q̄ dicit maxime: quod ꝛ alis pōt esse in aliis certis casibus. ꝛ adde quod ꝛ ancilla: vt. C. cōia de manu. l. fi. ꝛ. §. de priui. credi. l. pe. ꝛ de pig. l. deniq.

h ¶ Obscuro. id est vili genere ꝛ abiecto: vt ex arenario vel simili: vt in auten. quibus modis natu. effi. legi. §. quisquis. colla. vj. ꝛ. C. de incest. nup. l. humilem.

i ¶ Vel questum. cum qua non committitur stuprum: vt. C. de adulteriis. l. que adulterium.

k ¶ Testatione. scilicet q̄ sit concubina. ꝛ debet fm Hugo. fieri i initio: non post.

l ¶ Eam habere. quod presumitur fm leges: vt. §. de ritu nupt. l. in libere. ꝛ de donatio. l. donationes. secus tamē seruatur fz canones. vt. xxx. q. v. c. j. in fine.

m ¶ Ab ipso. scilicet liberto: nec etiam ab alio qui legitime habeat concubinam.

n ¶ Nomen assumpsit. id est effectum vt sit legitima coniunctio. sic. C. de fer. l. a nullo. Si autem dicas ideo non pumri quia hoc nomen datum est a lege eadem ratione nec stellionatus: cum ꝛ illud sit nomen legis: ꝛ plagia que tamen per leges puniuntur: vt. ff. de crimi. stel. per totum. ꝛ ad le. faui. de pla. per totum.

o ¶ Legis. fori/non poli. nam fm canonicas ꝛ diuinas scripturas est fornicatio.

p ¶ Penam. adulterij vel stupri.

q ¶ Oncubinam ex sola. quasi dicat etiam sine concubitu vt ꝛ matrimonium. + non aūt sola adductione in domū: q̄ cohabitare debet. vt in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. si qe aūt. coll. vij. animus ergo facit concubinam vel vxorem presumptā. sed Pla. nō exigit cohabitationem per banc. l.

r ¶ Oncubinaz. Dotest. non vxor: vt ff. de ritu nup. l. si qs officium. Accur.

¶ De tutelis. ¶ Dictus est. §. de ventre inspiciendo: sed q̄ ei qui est in vetre tutor reliquitur: vt in isti. eo. §. cum aūt. non dico ventri: q̄ tāc curator. vt. j. de tut. ꝛ cura. da. ab bis. l. ventri. ideo de tutelis generaliter dicit. Ad dic: sicut necesse bñt patres prouidere liberis in alimētis. vt. §. de lib. ag. sic ꝛ I tutelis: ergo de bis dicit. Accursius.

s Utela. Uis ac ptās. id est vis ꝛ ea potestas: q̄ dat inuitis ꝛ iuito: vt no. insti. eo. i prin. ꝛ per hoc differt a curatore: q̄ curator non datur inuito nisi ad litem / vt ibidem. licet quandoq̄ cogatur vt velit: vt. j. eo. l. qui habet. §. si pupillus. in fi. §.

t ¶ In capite libero. per hoc remouet seruaz qui non potest habere tutorem: vt. j. eo. l. si arrogati. §. j. nisi in duobus casibus: vt. j. de tut. ꝛ cur. da. ab bis. l. ei qui. ꝛ. l. si impuberi. qō dic vt isti. eo. in prin. not.

v ¶ Ad tuendus. per hoc remouet patrem: quod est ꝓpter alios effect⁹ patrie potestatis: maxime vt patri querat.

x ¶ Propter etatem. per hoc remouet curatores furiosi ꝛ similium. Item ꝛ patriam potestatez in quibus non cōsideratur etas: sed hic fic: vt isti.

+ Nuptias esti sol⁹ fornicatus nō cōtrahitur. facit ter. in. l. cai fuerit. j. de adi. ꝛ tñō. ꝛ matri. pri mus fuerit cecrops. rex atheniensis tefte Iustino. lib. j. §. nūc ad bella.

Marcianus. Lex. iij.

In concubinatu potest esse z aliena[z] libertā et ingenua[a]: et maxime ea que obscuro[b] loco nata est: vel questum[c] corpore fecit: alioquin si honeste vite et inge nuam mulierem in concubinatu habere maluerit sine testatione[d] hoc manifestum faciente non conceditur: sed necesse est ei vel vxorem eam habere[e] : vel hoc recusante eo stuprum cum ea committere: nec adulterium per concubinatum ab ipso[f] committitur. naz quia concubinatus per leges nomen assumpsit[g] extra legis penā[h] est: vt Marcellus libro. vij. digestorum scribit.

Paulus. Lex. iiij.

Oncubinam ex sola[a] animi destinatione estimari oportet.

Idem. Lex. v.

Oncubinam ex ea prouincia in qua quis aliquid administrat habere potest.

¶ Explicit liber. xxv. digestorum ꝛ primus inforciati.

¶ Incipit liber. ffor. xxvj. et inforciati. ij.

¶ De tutelis. Titulus. j.

☞ Primo ponit diffinitionē tutele. Secundo ponit diffinitionem tutoris. Tertio ponit allusionem seu deriuationem huius vocabuli tutor. secunda ibi: tutores. tertia ibi: et quare. hoc dicit Bar.

Paulus. Lex. j.

Utela est vt ser uius diffinit: vis ac potestas[a] in capite[b] libero ad tuendū[c] cum qui propter etatē[d] suā sponte se defendere nequit: iure ciuili data[e] ac permissa. ¶ Tutores autem sunt qui eam vim ac potestatem habent. ¶ Ex qua re[f] ipsi nomen acceperunt: itaq̄ appellātur tutores[g] quasi tuitores atq̄ defensores: sicut editui dicuntur qui edes tuentur[h].

¶ Mutus et surdus tutores dari non possunt. hoc dicit Bar.

¶ Mutus tutor dari nō potest[c] qm̄ auctoritatem prebere nō potest. Surdum[d] nō posse dari tutorem pleriq̄ ꝛ Pompo. lib. xviij. ad edictū probāt: q̄ non tantū loqui sed ꝛ audire tutor debet.

Pomponius. Lex. ij.

On est exigendum a pupil-

quib. mod. tu. fi. in prin.

y ¶ Data. dic data a lege vel a iudice: fz pmissa a testatore. Vel data pſone pmissa fecūdario in rebus. vt no. insti. eo. in prin. Itē no. q̄ Pla. dixit hec verba iure ciuili ꝛc. non esse de diffinitione. sed Azo contra.

z ¶ Ex qua re. id est vt ꝛ potestate.

a ¶ Tutores. alludit vocabulo. sic. j. de acqui. pos. l. j. in prin.

b ¶ Tuentur. vt. §. de offi. pre. vrb. l. j. in prin.

c ¶ Non potest. in testamēto vel a iudice vel a lege: vt. j. de leg. tut. l. pe. §. fi. sed ꝓcurator ad negocia non ad iudicia esse potest: vt. §. de procu. l. mutus. ꝛ cadē in furdo dicas per dictas. ll.

d ¶ Surdū. q̄ oīno nō audit. als §. j. de leg. tu. l. fi. quinimo supueniens vitium remouet. vt. j. de excu. tu. post susceptā. Itē facit. §. de postu. l. j. §. ꝓpter casum. Sed §. j. de decu. l. bonores. §. j. Si ibi a patrimonia libus non excusatur muneribus / sed pſonalibus sic. sicut est tutela: vt. j. de mu. ꝛ bo. l. j. §. illud. Itez dic hic innuit ipso iure tñ. Sed §. C. qui morbo. l. vnica. vbi dicit excusandum. Sed dic q̄ ibi impropie dicitur excusatio. Accursius.

On est exigendus. ¶ Casus. Quidam debitor pupilli volebat ei soluere debitā pe. ꝛ nō vult ei soluere nisi pupillus habeat tutorem. Certe pupillus nō tenetur sibi petere tutorē: imo debitor ꝑdictus. Itē si habet pupillus tutorē/ꝛ est absens tut. non tenetur pup. ire ad locum vbi est tutor vt sua auctoritate dictus debitor soluat: sed debitor ds ducere tutorem ad pupillum si vult liberari. Iuuianus.

¶ Detat

a ¶ Petat.quia inuito datur tutor:vt hic.t.j.de tu.t cur.da. ab his.l. necnon. fecus in curatore nisi ad litem.vt insti. de cura.§.item inuiti. t.j.l.priori.§.si pupillus.in fi.§.

b ¶ Proficiscatur.ad domum vt vadat ad iudicium.

Ui habet. ¶ Cassius. Pupillus habens tutorē cepit furere certe nō habitur ei curatorim mo remanet in tutela: t si nō habebat tutorē potest dari ei tutori. Sed pone q hic puer erat pubes t minor. xxv.an. et furiosus et non habebat curatorem: certe debit ei curator tanq puberi t nō tanq furioso.

¶ Si pupillus. Pupillus volebat agere ꝫ tutorē fuū: vñ ad hoc dz hꝫ ea ratorē:q hꝫ ea debeat illū curatores petere pupillo: vtrū ipse pupillus. an vero tutor cōtra quem vult agere pupillus: vel qui vult agere contra pupillum: t certe si agere vult pupillus ipse sibi petet dictum curatores et presentem. Si autem tutor vult agere contra pupillum/ ipse tutor debet dictum curatorem ei petere: t cogetur pupil. eum habere curatorem si cōtradicit: t dictus curator pōt dari quolibet loco t quolibet tpe. Sz pone q pupillus petijt sibi dictū curatorez t nō addidit in quā rē accuperet: certe in oēs controuersias videt accep? quod qualiter intelligat dicit plane.l.seq. vsq; ad §.possunt autē t.c. ibi autē dicit q plures tales curatores ad litem possunt dari pluribus pupillis li tigare volentibus cū curatore vl tutoribus eor: t vnus curator potest da ri pluribꝰ pupillis: † vn? curator potest dari vni pupillo: et non solum in vna lite/potest dari curator pupillo/ sed etiam in pluribꝰ litibus. Zte si da tur dictus curator pupillo alius interim non erit curator. Item si curator datus est pupil. aduersus vnū tutorē poterit eē curator similiter aduersus alīū tutorē dicti pupilli/ t ita obtinebit vices duoꝝ curatoꝝ in hoc casu t etiam in alio veluti si datus fit curator pupillo ad vnam litē quā habet cū tutore solo existente t transacto vno mense datus fit idem curator eidem pupill. in alia lite cōtra eūdem tutorem. hic etenim vicē duo rum curatorum obtinet: t hoc vsq; ad.l.muto. Viuia.

† Glo.l.in ca.edoceri. in fi.extra ō rescrip. dicit p hūc.§. q si lis ostatur inf. collegiū t platurꝫ dz adiri sapios cui? officiū cessabit lite finita.

c ¶ Duodecim tabu. que dat curatorē furioso. vt insti. de cura.§. furiosi. quod de maiore. xxv.an. intelligo. vt hic dicitur.

d ¶ Sz autem.t.c. eo q t c. t dic pupillorum.f. furiosorum. vt dictū est. t facit.j. de cura. fur. l. penul.

e ¶ Cum magis. sic.ō. de arbi.l. sed t si in seruum.§. si quis iuder. Ar. contra.ō. de iure do. l. cum pater. Sed dic vt ibi. Additio. Dic q quādoq; causa naturalis t accidentalis sunt inuicem repugnantes tūc pre ualet accidentalis cū natura alterel. vt.l.j.§. bestias.ō. de postu. Quādoq; causa naturalis t accidentalis non repugnant: sed repugnat effectus earum vt hic. nam potest quis esse pupillus t furiosus: sed nō habere tutorē vt pupillus t curatorem vt furiosus prealet causa naturalis: vt hic patet. Quandoq; causa naturalis t etiam accidentalis possunt simul concurrere et etiam effectus earum se compatiuntur: et tunc vna non prealet alteri: t ita loquitur. d.l. cum pater: t ita videtur intelligere Dy. fm Bar. hic.

f ¶ Cum iusto. l. legitime ordinato: als prouidetur ei etiam per aliū tutorem qui modo nō est cū babēti tutorē ꝛc. vt insti. de cura.§. interdū.

g ¶ Cum quo. id est aliquo.

h ¶ Ault. rei vēdicatiōe finita tutela vel durāte. vt insti. de attil. tu.§. finit etiā eo existente pupillo qñq;. vt insti. g. mo. tu. fi.§. j. ij. t. iij.

i ¶ Rem. i. litem.

k ¶ Posse. nisi plures sint tutores vel curatores: quo casu vno auctore potest cōtra alīū agere. vt.j. ti.j.l.si plures. ff.

l ¶ Presentem. aliud in tutore.t.j. de tuto. et curato. da. ab his. l. illud. t. l. sequen. ff. bug.

m ¶ Presenn. et sic aliud t tutore. vt. d. l. illud. t ēt in curatore adulti. vt. ō. de pcu. l. mut?.§. is qui.

n ¶ Infanti. i. minori septez annis. vt. C. de iur. delibe. l. fi infanti. cuz nō possit fari nec intellectuz habeat.

o ¶ Cogi. sibijpsi cōtradicit dicit bec ifra. nā. ō. dicit ea nō cogi: ħ tm petenti data ri. ħ dicit cogi. Sol. qui dā dicūt q ibi agit: ħ contenit: ħ nō valet: q ibi devtroq; dicit. nā dixerat siue agat siue cōuenia tur. Dicergo ibi non cogit: sz vt iudex ei inuito det fi nō petat: ħ aūt cogitur ad volēdū. Vel dic nō cogit accipe būc/ puta titium: cogitur tamen aliquē noīare: sic ergo si agat pupillus est idem quod in adulto: vt nō cogatur vt hic: nec amittitur ad agendum nisi habeat: at si cōuentur adultus cogit vt det a iudice eo inuito si non petat. vt C. qui. pe. tu. l. j. et insti. de curato.§. item inuiti. t. ō. de minon. l. ait prētor. in ver. et ideo. Item ad negocia pupillus cogitur. vt. ō. l. priori. adultus. nō vt insti. de cura.§. itē inuiti. An aut? pot sit semper a? dari curator pupillo? Distinguae an habeat tutorē vel nō. vt. j. de tuto. t cur. da. ab bis. l. curatorez. t. l. curator. vbi non est idone? tutor. vt insti. de cura.§. interdum.

p ¶ Quolibet loco. igitur a procedente iudice dari potest nō solum ab eo qui sedet pro tribunali: sed certe qui datur a iudice datur cum inquisitione. vt insti. de attil. tu.§. sed hoc iure. igitur cū cause cognitione. inde est etiam q dicitur esse mixti imperij. vt. j. eod. l. muto.§. tutoris. ergo a procedente non videtur posse fieri. vt. C. de dila. l. a procedente. et. j. de bo. pos. l. ij.§. pe. Sed est forte fauoze pupillorum. vt. ō. de fer. l. j. t. ij. t. j. quis ordo in bo. pos. fer. l. ij.§. dies. Sz ħ non potest stare. vt. j. de confir. tu. l. naturali. in fi. t erit hoc intelligēdū de eo qui datur sine inquisitione a quo exigenda satisdatio est: nā quādoq; datur cum inquisitione: quandoq; sine inquisitione. vt. C. de tut. t cura. qui non sanū. l. j. fm Azo. t. ff.

† Ampliabis hūc tex. per. l. j. C. qui pe. tu. vt proce dat in cura tore dato sine tutto. ad qs fact. l. j. prī. §. si pupillus. de quo vide. l. mutus. tus. §. is q. ō. de pcur.

q ¶ Et tempore. etiam feriato. vt. ō. de fer. l. ij.

r ¶ Si pupillus petat talem. id est ad litem inter se et curatorem. vel aliquem alium. Accur.

s ¶ Omnes res. f. inter se t curatorem vertētes: vel inter se et illum cōtra quem petit. t facit. C. de an. excep. l. fi. t. j. de ap. l. scio. et. j. de admi. tu. l. quotiens. §. fi. t. j. l. priori.

t Quod dicitur. ō. l. priori.

v ¶ Ageretur. sic. ō. de procu. l. si defunctus.§. fi. t. j. de adul. l. denunciasse. t. j. de tuto. t cu. da. ab his. l. curatoꝛ. Sed arg. contra. j. de acq. here. l. si qs mihi bona.§. iussum. Hu. Additio. Dic q illud est specia le fm Bar. hic. t in. l. contraria.

x ¶ Plures. f. curatores.

y ¶ In plurium. sez pupillorum. sic. ō. de procura. l. si quis.§. vnius. et de pactis. l. si plures. Sed contra. j. iudi. solui. l. iam tamen.§. si tamē.

sed ibi plures vnum defendere volebant: quod nō licet. vt. ff. de procu. l. nō solū. qui casus non est hic.

a ¶ Um semel, Talis. ad litem vt superiobus. ll. tractatur. M.

b ¶ Non potest. Imo videtur q sic adeo vt prior intelligatur remotus. vt. ff. de procu. l. si quis cum. §. fi. Solu. vt ibi. Item eadem. l. contradicere videtur ad secū dum respō. huius. l. Sz dicas q ibi in eadem lite: hic in alia: z sic remanet hic vterq; tutor.

c ¶ Tutor. id est curator vt postea innuit. sic. C. de in lit. dando tuto. l. ad litem.

Muto. ¶ Casus. Necler hz quīq; partes. Prima dicit q mutus impubes pōt bare tutorem/z ei pōt dictus tutor auctoritatem prestare. Secunda dicit q ꝑs nō pōt dare tutorem pupillo sub condi ctione expressa. Tertia dicit q datio tutoris nō est tātū meri imperij nec tantum iurisdictionis/ sz mixti imperij. vnde ille solus potest tutorem dare cui hoc commisit lex: vl se. con. vel imperator. Quarta dicit q surdo im puberi potest tutor dari. Ultimo dicit q si pater impuberis est captus ab hostibus nō potest ei dari tutor: sed datur curator substantie: si tamen ei tutor detur / bene tenebit datio. Viuia.

d ¶ Verum est. vt. ff. de tuto. z curato. da. ab bis. l. nec mādante. §. pe. z ar. ff. e. §. surdo. nō autem vt furioso curator. vt. ff. e. l. qui habet. in prin.

e ¶ Sub condictione. expressa vel tacita ꝑm Ro. immo sub tacita potest. vt. ff. eo. l. furiosus. et ille qui datur in locum testa mētarij videtur dari sub condictione: vel ex die qui definit tunc. vt. ff. ti tu. i. l. si quis sub condictione. z in locuz captiui. vt instit. de attil. tu. §. i. z absentis reipublice causa. vt instit. de ex cu. tuto. §. item qui rei. fed sub expressa non: vt bic. z. ff. de regu. iur. l. actus. fecus in procuratore. vt. ff. de procurato. l. iij. Additio. Dic q ratio est: q fauor pupilli ne dum condictionis existentia expectatur bona pupilli negligantur z pereant ꝑm Bar. bic.

Factum tenet ꝙuis fieri nō debeat.

f ¶ Dationem. Arg. contra. illud generale quod fieri non debet factus tenet. vt. ff. quando appel. fit. l. i. §. biduū. z. ff. de fer. l. i. §. i. ibi tametsi. z. ff. de inter. z releg. l. relegatorū. §. ad temp⁹. z facit. ff. eo quis ꝙ vniuersi. l. item. §. si decuriones. z. ff. de aucto. tu. l. si condictionalis.

g ¶ Presides. sed a testatore sic. vt instituti qui dari tu. pot. §. ad certam. z ff. ti. l. l. tutor datus. z. ff. si quis sub condictione. Accur.

h ¶ Non condictionē. testatoris vel datoris: sed legis. nam dictio fi: nō semper condictionaliter ponitur. Ro. sed certe nec legis est condictio: sed amonitio: vt bic. z. ff. de ver. oblig. l. si decem. cum si. z arg. ff. de condi. z demon. l. titia. z. l. auia. §. fi. z. ff. de vsuca. ꝓ emp. l. ij. §. fi in dic. z. ff. vt leg. nomi. ca. l. licet. z. ff. de excu. tu. l. qui testamento. z. ff. de fidei com. lib. l. ergo. §. illud.

i ¶ Cōmitti. imo denegari. vt. C. de tu. vel cu. qui nō satisde. l. ij. z. ij. z. l. non omniū. licet vt suspectus nō possit nominari seu accusari. vt. ff. de suspectis tu. l. be enim. in fine.

k ¶ Necq; imperij. scilicet tantum: neq; iurisditiōis tantum: sed ex vtroq; z ita mixti imperij est. habet enim ab imperio vt non possit delegare. vt. ff. detuto. et curatori. l. nec mandante. nisi in legato ꝓconsulis. vt. ff. de offi. ꝓconsul. l. penultima. que est contra. et nisi magistratui habenti. alias iurisditionem: sed tunc magis iussus dicitur ꝙ delegatio. vt instit. de attil. tu. §. penultimo. z sic intelligitur. ff. de tuto. et cu rato. da. ab bis. l. ius dandi. que est contra. habet autem a iurisditiōe: quia cōsistit in pecuniario commodo tantum. Item et non est ibi gladius: bodie vero competit iure magistratus si facultas pupilli est infra quingentos solidos. vt instit. de attil. tu. §. nos autem. et nota. ff. de offi. eius cui manda. est iurisdi. l. i. §. i. z facit. ff. de iurisdi. omnii indi. l. j. Accursius.

l ¶ Vel lex. vt. tij. tabul. vt instit. de legi. agna. tu. in prin.

m ¶ Senatusconsultum. vt. ff. eo. l. penul.

n ¶ Dari. vt. ff. de tuto. et cura. l. nec mandante. §. fi. sed ipse non potest dari. vt. ff. eo. l. i. §. fi.

o ¶ Dationem. fecus in filio deportati: quia ibi non est fictio que est bic. vt. C. de ſen. paſ. l. fi. Sed contra pater non captus dat filio capto. vt. ff. titu. ff. l. si quis. §. ij. Item argumen. cōtra huic. §. ad macedo. l. i. §. si pendeat. Accur.

p ¶ Substantie. non persone. sic. C. de poſtlimi. reuer. l. iij. z. §. qui. et canma. l. ab hoſtibus. §. ego puto. z. C. de bonis que libe. l. fi. §. finautez. z instit. de cura. §. dantur autem. et. ff. de admi. tut. l. lucius. §. sempronij.

Si filiusſamilias.

¶ Casus. Filiꝰ meꝰ fuit datus a preſide tutor cuidam pupillo z male gesſit. queritur vtruz ego pater tenear: et certe aut agnoui dictam tutelam aut non. ¶ Primo casu teneor insolidū. in secundo vero de peculio: qualiter autē videar agnoscere vl non: plane dicit littera vſ q; in fi. l. Viuia.

q ¶ Consensit. consentire autem videtur si preſenti non contradicit. vt. ff. ad munici. l. ij. z. C. de filiiſſami. z quēadmodum. l. j. lib. r. Ro. Sz cōtra. ff. de admini. tuto. l. lucius. Sol. vt ibi. Item contra. §. de nego. ge. l. mandaſti. Solu. vt ibi.

Consentire dicit qui preſit nō cōtradicit.

r ¶ Monuit. quod etiā monitioni contradicens facere potuit ꝑm Ro. monitio ergo non obligat. ſic. ff. de nego. geſt. l. ſi ſerui. z quod no. C. de nego. geſt. l. ſi negocium. Item dic vt no. C. quod cum eo. l. j. Item facit. ff. de acqui. bere. l. ſi quis mibi. §. iuſſum.

s ¶ Patronus. ¶ Caſus. Non ſolum ālij tutores pupillorum debent bona fide gerere tutelam: ſed etiam patronus tutor liberti ſui: et ſi aliquid in fraudem facit circa bona dicti ſui liberti: totum debet reuocari. Ciuianus.

t ¶ Fidem. ſcz bonam. licet quandoq; non ſatisdet. ff. ſi eſt boneſta perſona. ff. de leg. tu. l. legitimos.

v ¶ Pupilli. dic. i. pupillarem etatem ꝙuis liberti. Accur.

x ¶ Hęſta ſunt. in adminiſtratione tutele a tutore eodemq; patrono. Hugo.

y ¶ Reuocari. eodem modo ac ſi alius tutor eſſet.

† Concor. glo. ff. poſt princi. in. c. ſignificaſti. extra de ele ctio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

Ne eos. ¶ Casus. Hec ler nominat. iiij. qui debent puniri extra ordinem. t ad arbitrium iudicis. Primus est ille tutor qui dat nummos forte notario pecidis vt habeat tutelam alicuius pupilli. Secundus est dictus notarius. Tertius est qui retulit iudici minorē esse quanti tanē patrimonij pupilli cuius erat tutor vt iudex minora alimenta pupillo constitueret. Quartus est ille qui aliter barata tatr dissipat res pupilli.

a ¶ In eos. nec tamen remouentur vt suspecti. vt ff. de suspect. tuto. l. iij. §. tutor. Azo. & Hugo.

b ¶ Datis. vt et. ff. de offi. pre. vrb. l. j. §. item solent. & institu. de suspec. tuto. §. sed si quis ffens. in fi. Sed quid si ecōtra accepit vt esset: Rñ. erit tutor. sed per condictionem ob turpem causam tenet: cum gratis subire tenebat. vt. ff. de condi. ob turp. cau. l. fin. sed in procuratore secus nisi pacuratus esset de quota. vt. ff. man. l. j. t. l. salarium. et C. de procu. l. item.

c ¶ Idoneus. sic. ff. de suspec. tu. l. iij. §. tutor. ibi: neqz enim interest &c.

d ¶ In edendo. id est mōstrando & ponēdo in inuentario. ad quod. C. de mag. con. l. finali.

Etiam. ¶ Casus. Nō solum ciuis alicui⁹ ciuitatis: sed etiam aliqs de municipio aliq̄ pōt dari tutor: dūmō detur pupillo de illo municipio vnde ipse est: vel de ciuitate sub qua est dictū municipium. Ulpia.

Municeps quis dicatur.

e ¶ Etiam municeps. habeas sine non: vt est pisana littera. t dic non solum aliquis ciuis rome vel alterius ciuitatis: sed etiam alicui⁹ municipij extra vrbem. Et dicitur municeps: qz simul munera capit. vt. ff. ad munici. l. j. in prin. Et no. qz tam datus a iudice tutor vel curator q̄ ille cui datur debent esse ciusdē municipij seu ciuitatis & dantē oportet eos habere sub fua iurisditione. vt in fine huius legis: alioquin nulla esset data tio. vt. C. qui da. tut. pof. l. neqz. t. j. de excusa. tuto. l. illud vsitatum. t. j. de tuto. t cura. l. j. in fi. t. l. pupillo. t hoc si detur a iudice. nam si a testatore detur/tenet datio sed habet excusationem tutele. vt. C. de excu. tu. l. testamento. t. j. titu. l. quero. t. j. de excusa. tuto. l. fi. si tamen in loco illo non inueniatur idoneus et alio loco accipietur. vt. j. de tuto. t curat. l. diuus. Alij habent nō municeps. q. d. non solus ciuis alicuius ciuitatis/sed etiam qui extra babitat: dūmodo sub iurisditione illi⁹ ciuitatis. vt. j. de tuto. t cura. da. l. ius dandi. in fi.

f ¶ Municipi. f. eiusdem municipij. vt dixi. s. fm primam litteram. fm aliam dic fcs municipij subiecti illi ciuitati vnde est ciuis ille qui daf: t est sic in vtercz amis: naticularijs t similib⁹. vt. C. de excu. vt. l. ij. t de excusa. tu. l. penul. t. j. de excu. tu. l. non tantū. §. eos. t. §. fi.

Furiosus. ¶ Casus. Si furiosus detur pupil. pure tutor non erit ante tutor: q̄ resipuerit. Ulpia.

g ¶ Cū sane. sic ergo sub cōdictione. t sic est cōtra. s. eo. l. muto. §. i. Sobi a iudice. dic a testatore. vt. j. titu. j. l. si bereditas. §. si furiosus. t institu. qui dari tu. pof. §. furiosus. fm Ro. vel ibi sub expressa non: §s tacita sic. vt ibi no. ad qō est. s. de iudi. l. cum furiosus.

Ocultum. ¶ Casus. Tutor meus aberat causa reipu. t ideo loco eius dati fuerūt curatores: certe si nō reuertatur tutor: absens: qz ibi mortuus est: forte manebunt curatores predicti vſqz ad tempus pubertatis. t non solum propter absentiam tutoris datur pupillo curator: sed etiam si infirmus fit tutor vel nimis senex ita qz non potest sufficere administrationi: immo nec potest administrare: si autem potest administrare: sed non sufficienter datur ei aditor suo periculo. et hoc dicit cum. l. seq. Ulpia.

b ¶ Tutores. id est curatores. vt institu. de exc. tu. §. itez qui. Vel dic proprie. + vt. j. de suspec. tu. l. iij. §. fi quis absuturus. t not. C. in quibus cau. tuto. ba. l. j.

i ¶ Perseuerare. sic. j. de tuto. t cu. da. ab bis. l. curatorem impuberi. et C. de sen. pat. l. fin. Sed arg. contra. s. de in diem adiect. l. inter. §. j. Itē contra. s. eo. l. muto. §. fina. Sed ibi ppter paternas reuerentiam non datur in locum patris capti. bic datur in locum tutoris absentis.

Solet etiam † curator dari aliquādo tutores habenti⁸ propter aduersam tutoris valitudinem vel senium etatis qui magis administrator rerum & curator⁹ esse intelligitur: est etiam t adiutor¹⁰ tutele quem solet pretor permittere tutoribus constituere qui non possunt sufficere administrationi tutele: ita tamen vt suo periculo eum constituant.

k ¶ Si pupillus transit in alterius potestatem vel perdit ciuitatem tutela finitur. Idem si tutor remoueatur: vel cōdictio extitura extiterit. Barto.

Ulpianus. Lex. xiij.

Si arrogati¹ sunt adbuc impuberes: vel deportati sunt pupilli: tutores habere definunt. Item si in seruitutem pupillus redigatur² vtiqz finitur tutela. Aliis & modis definunt esse tutores si forte quis ab hostib⁹ fuerit captus/vel pupillus³/vl tutor. Sed et si ad tempus fuerit quis datus⁴ testamento tempore finito esse definit tutor. Preterea si suspectus⁵ quis fuerit remot⁹ de sinit esse tutor. Sed t si⁶ ad certā condictionem datus sit: eque venit vt desinat esse tutor existente condictione.

l ¶ Si tutor est apud hostes sine mutatione status non finitur tutela. Hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. xv.

Si quis tutor non fit capt⁹ ab hostibus: sed missus ad eos quasi legatus: aut etiam receptus ab bis⁸: aut trāsfugerit⁹: arrogationem. secūdus si est deportatus. Tertius si redactus est in seruitutem a patrono propter ingratitudinem. Quartus si est captus ab hostibus ipse vel tutor eius. Quintus est si fuit et datus tutor vſqz ad pascha t venit post pascha. Sextus est si vt suspectus fuit remotus a tute la tutor eius. Septimus si datus fuit et tutor donec nauis ex asia venerit: t postea nauis venit. Ulpia.

m ¶ Est etiam t adiutor. id est actor.

n ¶ Constituere. ergo superiores dat pretor: bunc permittit dari vel constitui. Azo. t facit institu. de cur. §. fi. et. j. de admini. tut. l. decreto. t. C. de pto cu. l. necz. t de eo ibi no.

Si arrogati. ¶ Casus. Hec lex ponit septē casus quibus finit tutela. Primus est si pupillus datus est alicui in

* Quelibz bona fz bar.

† Loco. cū hac. l. t ves nerabili cū glo. iup. ff. coadiutore. extra de offi. deleg. vbi dicit q̄ ego dat coadiutor ppter suspitiones vita pditionis vl aduersaz valitudinē.

et postli.reuer.l.postliminium.§.filius.ff.de capi.di.l.amissione.§.j. ergo desinit esse tutor.vt insti.q.mo.tu.fi.§.fed z capitis.z hic dicit tutor manet. Solu.hic non proditoris animo: sed fic fingebat: vt videret statum bostium: tamen transfuga est q facit contra voluntatem populi romani.z hic non desinit esse cuius:z sic tutor manet: secus est cū proditoris alo. vt.j.de capti. l.postliminius.§.transfuga. Alij referūt hunc versum: quia seruus non efficitur tutor manet. Solu.hic non proditoris animo: sed fic fingebat: vt videret statum bostium: tamen transfuga est q facit contra voluntatem populi romani.z hic non desinit esse cuius:z sic tutor manet: secus est cū proditoris alo. vt.j.de capti. l.postliminius.§.transfuga. Alij referūt hunc versum: quia seruus non efficitur tutor manet: sed interim a presidibus alius tutor dabitur.

a ¶ Quia seruus.nec ciuitatez perdit subaudi:tamen non esset sufficiens ratio. ¶Hugo.

b ¶ Dabitur. Aliter si esset captꝰ pater.vt.ff.eo.l. muto.§. finali. Item q dicit tutor alius: id est curator fm. ¶D. fic.ff.eo.l. cum semel. vel fm cum refertur ad transfugā tantum. Tu dic speciale fm Joan. vt habenti tutorem detur tutor vt nota. ff.eo.l.solet.

Gaius. Lex.xvi.

Tutela plerunqꝫ virile officium est.z sciendum est nullam tutelam hereditario iure ad aliumᵈ tranfire/ sed ad liberosᵉ virilis sexus perfecte etatis descendunt legitime: cetere non descendunt.

d ¶ Tutela est officium virile et nō tran sit ad heredes.b.d.Barto.

e ¶ Quia feminis.

Paulus. Lex.xvii.

Cum plura senatusconsulta facta sunt vt in locū furiosi et muti et surdi tutoris alij tutores dentur.

Neratius. Lex.xviii.

Femine tutores dari non possunt: quia id munus est masculorum: nisi a principe filiozum tutelam specialiter postulent.

¶De testamentaria tutela. Titulus.ii.

Parentes possunt dare tutores in testamento liberis natis z nascituris: qui in aliena potestate recasuri nō sunt. Bartolus.

Gaius. Lex.j.

Lege duodecim tabularum permissum est parentibus liberis suis siue masculini siue feminini sexus (si modo in potestate sunt) tutores testamento dare. Itē scire debemus etiā postbumis filijs / vel nepotibᵍ / vel ceteris liberis licere parentibus testamento tutores dare: q modo in ea causa sint vt si eo viuo nati fuerint in potestate eius futuri sint: neqz testamentum ruperit. Item ignorandum non est eū qui filiū in potestate et nepotem ex eo eque in potestate habebit: si nepoti tutorem dederit recte dedisse videri si nepos post mortem eius in patris sui potestatem recasurus non sit: qō cuenit si viuo testatore filius in pote state eius esse desierit.

f ¶ Ite scire debemus etiā postbumis filijs / vel nepotibᵍ / vel ceteris liberis licere parentibus testamento tutores dare: q modo in ea causa sint vt si eo viuo nati fuerint in potestate eius futuri sint: neqz testamentum ruperit. Item ignorandum non est eū qui filiū in potestate et nepotem ex eo eque in potestate habebit: si nepoti tutorem dederit recte dedisse videri si nepos post mortem eius in patris sui potestatem recasurus non sit: qō cuenit si viuo testatore filius in pote state eius esse desierit.

Ulpianus. Lex.ii.

Hec militem liberis recasuris in potestatem tutores dare posse/ a diuis fratribus rescriptum est.

¶ Testamento videnī dati qui sunt data in codicillis testamēto cōfirmatis. Bartolus.

Idem. Lex.iii.

Testamento datos tutores accipere debemus etiam eos qui codicillis testamento confirmatis scripti sunt: sed eos demum testamēto datos accipere nos oportet: qui iure dati sunt.

¶ Pater dat tutorem filio instituto vel exheredato mater instituto tantum: et tūc cū inquisitione confirmabitur. Barto.

Modestinus. Lex.iiii.

Si filio dic q pōt dari si modo is ⁊ firmetur. vt.C.de confirmā. tuto.l.si na. spurionullo modo cum nec filius dicaf. + vt in auf. qui mod. na. effi. sui. §. fi. col. vi. Accur.

Pater nō hz filios in potestate.

p ¶ Testamento. vel codicillis testamento confirmatis. vt.j.eo.l.iij.

q ¶ Vel nepotibus. scz postbumis.

r ¶ Vel ceteris liberis. scz postbumis.

s ¶ Rupturi. id est eo casu quo ruptum non fuit testamentum succedēdo. ex.l. vell. vt cum heredes instituūtur vel exheredantur. vt.j. eodē.l. si heredi tas. §. i.z insti. de exhere. lib. §. postbumorū. z.j. de lib. z posthu. gallus. Si enim rumpitur testamentum nulla eorum que ibi relicta sunt valent iure veteri: secus hodie. vt. C. de libe. prete. auten. ex causa. Accurfius.

t ¶ In potestate. natum vt differat a precedenti. vel hoc determinat illud. Accurfius.

u ¶ Filius. scz media persona.

v ¶ Filius. scz media persona.

x ¶ Deficrit. non dignitatis occasione. vt in auf. constitu. que de dig. §. illud. colla. v. z insti. de tute. §. permissum. z.j. de regu. iur. quo tutela. als incipit quintus mutius. z.ff. de bis qui sunt sui vel alieni iur. l. nepotes. Accurfius.

y ¶ Deficrit. non dignitatis occasione. vt in auf. constitu. que de dig. §. illud. colla. v. z insti. de tute. §. permissum. z.j. de regu. iur. quo tutela. als incipit quintus mutius. z.ff. de bis qui sunt sui vel alieni iur. l. nepotes. Accurfius.

z ¶ Ne militem. In potestatem. scz medie persone. z facit.j. de testamen. mili. l. cū filius. z.ff. l. pro ri.

a ¶ Testamento. Cōfirmatis. alioqn secus esset. vt.j. de confirmā. tu. l.ij. z idem in libertatib⁹ directis. licet secus sit in fideicom. vt.j. de manu. test. l. libertates. z sic de hereditate dicit institu. de codicillis. §. codicillis. z est ratio. j. de heredi. insti. l. asse. Vel potest dici aliud esse hodie quasi semper videant esse confirmati. vt insti. de codicil. §. nō tā tum. Accurfius.

a ¶ Dati sunt. als nec proprie tutores dici possunt. vt.j. de verbo. signi. l. paulus. z facit. j. de re iudi. l. iiij. §. condemnatū. z.j. de fideiuſſo. l. iij. z. de condi. z demon. l. hec condictio. z de fect. tabu. l. bi demū. Argu. contra. j. de condi. instu. l. mulier. §. fi. Additio. Tu dic q ibiin cōdictionibus que sunt facti/ preterea z ibi valet de iure fm Bar. hic.

Pater.

Continuatio.

¶ De testamentaria tutela. ¶ Dictum est. ff. de tutelis in genere: verum quia species subsunt generibus. sequitur videre de tutelis in specie.

Lege duodecim tabula. ¶ Casus. Lex ista cū sequē. dicit tria. Primū est q parētes possunt dare tutores liberis suis quos in potestate habent. Secūdo dicit q possunt dare tutores etiam illis liberis qui non sunt adhuc nati dum tamen duo concurrant. Primus vt si nascituri essent viuo eo forent in eius potestate: quod quidem in filijs nondū natis planum est: sed in nepotibus z pronepotibus/ z aliis descendentibus non est ita planum: vnde q dicam in nepote postbumo intelligas: z in ceteris descendentibus: filius meus in mea potestate constitutus decessit relicta vxore sua pregnante: certe illi nepoti meo postbumo bene possum dare tutores: q si nascat me viuente bene est tutus rel mea potestate. Secundū est q debet interuenire q postbumus dicetus meus nepos nō sit rupturus meū testamentum cum nasceretur: veluti/quia non est preteritus a me: immo institutus vel exheredatus. si autem esset preteritꝰ sicq rumperet testamentum non valeret datio tutoris predicta. Tertio dicit q si habeo filiū in potestate et eo nepotem et do tutorem dicto nepoti: certe pendet dicta datio tutoris donec ego vel filius predictus decedat: vt sigdem filius decedat valeat dicta datio tutoris. Si autē ego decedam sicqꝫ dictus nepos meꝰ recidat in pātē pfis sui eiusdēqꝫ filij mei mbil valet datio: etiam si ego auus eram miles hoc dicit cum.l. sequen. Ulpianus.

o ¶ Parentibus. maribus. ¶D.qō patet. quia subijcit si modo ⁊c. nam mulier nullum habet filium in potestate. vt insti. de adop. §. femine. et argu. j. ad tertu. l. penul. vbi mater quando. qz dat filijs tutorem. vt j. eod. l. pater. de natura. li filio dic q pōt dari si modo is ⁊ firmetur. vt. C. de confirmā. tuto. l. si na. spurionullo modo cum nec filius dicaf. + vt in auf. qui mod. na. effi. sui. §. fi. col. vi. Accur.

+ Limitabis hāc gl. z in ea allegatē. p ter. in. l. genera liter. §. cum autem. z qō ibi no. bal. C. de insti. z substi. vt procedat in fauorabilibus tñ: qz odiosus est secꝰ. cui cōcor. glo. l. c. statuitus. de here. li. vj. z in. c. in filiis. z ibi potuit. extra. pba. q quo vide. l. cum acutissimi. C. de fideicōmiſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

PAter. ¶Casus. ¶Pater siue instituat filium suum: siue exheredet: potest ei dare tutorē: non aūt mater nisi filium instituat. z etiam ingfitio debet fieri in tutore dato a matre: licet non fiat in dato a patre.

a ¶Exheredato. sic z pupillariter substituere. vt insti. de pupil. substi. §. non solum. qñqs tñ potest quis filio suo substituere z non tutorem dare. vt. j. de testa. multa. cū filius. B.

b ¶Quasi. bene dicit q̄si q: persone principaliter sc̄dario reb⁹ dari dicitur. vt insti. qui dari tu. pos. §. certe. z instītu. de ercu. tu. §. datus. sed videf q etiā tūc non pōt. vt. j. de leg. ij. l. peto. §. mater. q̄ est ℥. Solu. non tenet vt ibi: nisi cōfirmet: vt hic. z no. C. eo. l. iiij. z facit. j. ti. j. l. i. ij. z. iij.

c ¶Inquisitione. diligentiori. Bug.

d ¶Pauperior. sic. j. tit. j. l. vij. z. l. pe.

SI gs. ¶Casus. Cū filius siue filiabus do tutorē. etiam postbume videor dediſſe. Item si dedi tutores liberis cō tinētur etiā nepotes. Itē si dedi posthumis nō solum filij sed etiam nepotes posthumi cōtinētur. z hoc cū. l. cū. Viuia.

e ¶Posthume. noīe filij mares et femine: nati et nascituri continentur. Sed contra nomīe filie non cōtinentur mares. vt j. eo. l. si gs. z de lega. ij. l. si ita. z ibi no. z etiam capti ab hostibus. vt. j. eo. l. si quis. §. i.

† Amplia bis hāc. l. p. l. ij. §. filij. j. ad tertul. vt possit intelligi l nōdū nat⁹. de quo. in. l. p̄cibus. C. de ipu. et aliis subſti.

f ¶Continef. aliud in legatis nisi in aliqua parte testaméti mētionez posthumi fecerit. vt. j. de leg. j. l. qui filiabus. et continua. l. seq.

g QUod si. Non cōti nebunf. immo vide. q̄ sic. vt. j. de vb. sig. l. filij. z. l. tuſta. z. l. liberorum. q̄ sūt ℥. Sol. vt isti. e. §. pe. no. et no. f⁹ Ro. q talis dicendi varietas nō cadit in idiotam.

b ¶Ceteri. s. nepotes z alij nascituri nō nati: ne sit ℥. j. de verbo. signi. l. nomen filiarum.

UTores. ¶Casus. Tutoris datio p̄ficitur a testatore principaliter: licet sc̄dario p̄fici scatur ab herede: q: non aliter valebit datio nisi heres hereditatē habeat. vt. j. in. l. iij. quam bic conūgas: z est plana. Viuianus.

i ¶Proficiſcātur. vt cetera que relinquūtur. B.

k ¶Atq;. i. postq̄. B. z facit. j. eo. l. si nemo.

TUtor datus. ¶Casus. Filio meo tutorē dedi: postea vetui in testamento vel codicillis ne tutor esset certe non est amodo tutor: sed si dedi eum sub condictione ea deficiente non erit tutor: z postea ponit quattuor modos quibus potest tutor dari: postea dicit q̄ in donatione tutoris nouissima scriptura valet sicut z in legatis. Viuianus.

l ¶Testamento. als secus. vt. §. ti. j. l. muto. §. j.

m ¶Vel codicillis. testō cōfirmatis. vt isti. de codicil. §. j. vel forte aliud in hereditate cū tractatur de ademptione.

n ¶Certū tēpus. transit igitur ad tēpus in ptāte tutoris: sed nō in ptāte patris. vt. §. de adop. l. quesitū. f⁹ alia est ptās vni⁹ q̄ alterius. nā multis modis tz. vt. j. de verbo. sig. l. potestatis.

o ¶Et sub cōdictione. dictestō. vt insti. g. mo. tute. fi. §. sed si ad certaz.

p ¶Leuissima. hoc in libertate.

q ¶Nouissima. hoc fit in legato. vt. j. de condit. z demon. l. quod traditum. z. l. seq. z dic vt ibi.

r ¶Spectanda est. sic. j. eo. l. si bereditas. §. j. z hoc nisi prima deroget alij. vt. j. de lega. j. l. si mihi z tibi. §. interdum. et de lega. iij. l. si quis. in prin. licet sit ar. contra. j. de codicil. l. diui. §. licet. z facit. C. de pactſ. l. pacta nouissima.

s ¶Inemo. Statim valent. i. tutor statim est tutor: nisi fuerit datus posthumo qñ inciperet eo edicto. vt. j. eod. si nemo. §. fi. Itē no, ℔ insp̄iciendi tempus adite hereditatis: an qs possit esse tutor: et sic regula catoniana non pertinet ad tutoris dationem: sicut nec ad legata vel bereditates: quorum dies cedit ab adita hereditate. vt. j. de regu. cato. l. antepe. Sed quid si solus pupillus est institut⁹ cui est tutor datus. Videtur perplexio siue insolubile. Sed pōt dici q̄ auctoritate iudicis adeat. arg. C. de iure deliberan. l. si infanti. in fi. Vel dic q̄ dabitur curator ad hereditatē adeūdam. vt. C. de admi. tu. l. cū quedaz. vel dabitur sibi alius tutor: vt habes exp̄sse statim. j. l. proxima. vbi ponitur hic casus. z facit ad l. istā. j. de bo. lib. l. iij. §. si patronus. z. j. de manu. testa. l. testāmēto. z. l. si legato. z. j. ad trebel. l. ita. §. ij. z si quis testa. liber esse. l. j. §. ante aditā. et. j. de ſtabu. l. illud. in prin. z. j. l. pri. in prin.

Tps bere ditatſ adite in tutoribus cōſide ratur.

SI bereditas. ¶Casus. Ītestō i quo institui mihi bereder⁹ de dit tutorem filio meo: bereres differt adire hereditatem. z sic nō potest interim admiſtrare tutor. certe alius tutor dari poterit a iudice. Secūdo dicit q̄ nouissima scriptura in tutoris datione inspicif. Tertio dicit instituti mihi ḥeredē filium meū in mea ptāte cōſtitutum z filiū suū ex substituti q etiā erat in mea potestate: et ei meo nepoti tutorē dedi: certe si filius predictus nē vino ereat de mea potestate valebit tutoris datio: z cōfirmatur ex. l. vell. z quod dixi in nepote substituto: idē est in eo q̄ institutus est vel exheredatus. ¶Si furiosus. Dedi tutorē filio meo quōdam qui erat furiosus: cum desierit furere certe valet datio. Si autem do eum simpliciter erit tutor cū furere desierit: licet quidam dixerint non valere dationem. ¶Seruus. Seruum alienum ita dedi tutorem filio meo: sticbus si liber erit tutor: si filio meo: certe bene valet datio. si autem simpliciter eum dedi: intelligitur cum liber erit et heres meus tenetur luere z manumittere. Viuianus.

TUtor datus. Lex.viij. Utor datus vetari tutor esse potest vel testamento[t] vel codicillis[u]. Sed z si sub condictione fuerit tutor datus deficiēte cōdictione tutor non erit. Tutorem autem in testamento z a certo tēpore dare: z vsq; ad certum tempus[u] licet z sub cōdictione[z] z vsq; ad condictionem.

t ¶In tutele datione attenditur etiā nouissima scriptura. Bar.

u ¶In tutoris datione vtrum legatio nouissima[q] condictio an nouissima[q] vt in legato spectanda est: vtputa ita: Titius cum poterit tutor esto. Titius si nauis ex asia venerit tutor esto. z Julia. libro. xx. digest. recte scripsit nouissimā scripturam esse spectandam.

¶Non valent dispōsita in testamento/ nisi adeatur bereditas: saltem per vnū ex pluribus. Bar.

POmponius. Lex.ix.

SI nemo bereditatem adierit nihil valet ex his que testamento scripta sunt: siveronus ex pluribus heredibus adierit: tutele statim valent[v]: nec expectā dum erit ad omnes bereditatem adeant.

¶Pendente aditione hereditatis potest dari tutor pupillo. b. d. Bar.

ULpianus. Lex.x.

SI bereditas nōdum adita sit ex qua tutor speratur: veri⁹ est alium tutorem posse dari: quasi nondum sit: nec speretur.

¶In tutelis attendim⁹ nouissimā scripturam b. d. Bar.

¶In tutelis testamentarijs id sequimur quod nouissimū est: z si scpius tutor[v] datus sit nouissimā scripturam intuemur.

¶Si nepos viuo auo incipit tenere locum sui sicut confirmat testamentū. per. l. velleiā: ita tutele datio. Bar.

¶Qui filium et ex eo nepotem habebat si nepoti tutorem dederit habet disceptationem an aliquo casu sit vtilis datio: vtputa si proponas filiuz viuo patre decessisse.

v ¶Tutor datus sit. vnus idemq; si primo pure/ postea sub condictione vel econtra. vt. §. eo. l. tutor. §. finali. Vel dic vnus atq; alius sed in vltima scriptura prior sit reprobatus. alioquin vterq; erit tutor. vt. C. eo. l. ij. licet secus sit in datione procuratorum. vt. §. de procura. l. si quis

cū. §. fi. Additio. Tu dic fm Bar. q̄ licet fuit scriptꝰ ꝑmo vnꝰ/postea alius: tñ quia eodē tempore cōfirmantur: ideo valet datio vtriusq; q̄ ratio cessat in ꝓcuratore. vt not. per docto. in. d. l. q. C. eo.

a ¶ Successisse. i. locū sui patris deuenisse vt incipiat esse suus.

b ¶ Auo. vt institu. de exhered. libe. §. postbumorum. Ad dic vino auo scilicet tempore mortis filij: sed post mortem ipsius aut.

c ¶ Confirmatum fit. videtur hoc stare non posse: nam aut hic filius et nepos ex eo fuit institutus: vel alter tantum. si vterq; : male videtur posse cum enim confirmatum ꝛc. cū statim teneat quod hic dicit. in fine. Idem est ꝛc. nam videtur idem repetere cum dicit idem est ꝛc. si autem alter tñ: aut filius tñ: et tunc nepos siue sit exheredatus siue nō: mortuo filio et viuo testatore deficit testamentum: cum nullus inuenatur in eo heres qui adire possit: ergo et tutela deficit. vt. §. e. l. si nemo. aut nepos tñ tum: ꝛ tūc aut filius fuit exheredatus: aut non: si exheredatus statim valuisset datio tutoris a male dicere nepotem ex eo successisse: confirmatus testamentum: si fuit ꝓteritꝰ. ergo ab initio nullum fuit testamentū: nec confirmatur licet filius decedat viuo auo. vt institu. de exhereda. liber. in princi. licet secus sit in posthumo ꝓterito. vt j. de iniusto testamen. l. posthumus. Si vo neuter ergo non valuit testamentum: cum nec alius fuerit institutus: et male omnia ponerētur quedicūtur in littera. Ad hoc respon. q̄ filius fuit institutus: ꝛ nepos ei substitutus. ꝛ qō dicit confirmatum sub. ex. l. velleia. Si non q̄ ab initio nullū fuit: sed quia nisi esset lex vellete consilium obseruatum ruptum esset. vnde dic confirmatum: id est non ruptum. vel dic confirmatum: id est conseruatum. Bso. Iterū contraria hec videntur regule catomane. vt. j. de reg. catonia. l. j. Sed non est: quia regula catonia non pertinet ad nouas leges. vt. j. de regu la catonia. l. fi. lex autem velleia noua est. vt. j. de lib. ꝛ posthu. l. gallus. §. si eius qui filium habebat.

d ¶ Et nominatim. debebant autem mares nominatim exheredari: ꝛ femine pōterant inter ceteros. vt institu. de exhereda. libe. §. j. sed hodie nulla est differentia. vt institu. de exhereda. libe. §. nostra. fm Bso. Et dicas idem: sed non per omnia idem. nam si fuit nepos institutus vel cum filio: vel filius exheredatus/non confirmat: sed statim valet motuo postea auo. Item si fuit exheredatus vterq; ꝛ extraneus institutus mortuo postea auo statim valet tutela. vt. j. eod. l. si pater. si autem filiꝰ tantum fuit exheredatꝰ: tunc testamentum aui nullum est si ꝓmonstratur filius auo. vt. §. dixi. ꝛ facit. §. eod. l. j. et. j. de liberis et posthumis. l. filius a patre. ꝛ. l. si quis. Sed argumētum contra. j. de regulis iuris. l. penultima.

e ¶ Ceperit. dic vt. §. ti. j. l. furiosus no. ꝛ facit institu. eo. §. furiosus. et §. de iudi. l. cum furiosus.

f ¶ Si liber erit. sub eadem condictione potest heres institui. vt. j. de cōdi. institu. l. seruus alienus. Item q̄ dicit dari. dic a testatore: a iudice autem non: nec pure nec cum libertate. vt. C. qui tuto. da. pos. l. in seruili. Accursius.

g ¶ Cum liber erit. ergo tenet. Sed contra. institu. eo. §. seruus. vbi dicit non valere. Solu. non valet vt statim administret: vt ibi. sed cum liber erit fic. vt hic dicit.

h ¶ Scripserit. q. d. mihil. ꝛ hoc quātum ad ipsam libertatem ꝛ tutelam finaliter: sed tñ in suo seruo directā si fuerit sciens. si ignorās fideicō. in alieno semper fideicōmi. vt. C. de fideicō. liber. l. ꝛ si non a scripta. ꝛ institu. eo. §. seruus. ꝛ facit. C. eo. l. si pupillorum.

Iꝫ ge sub. ¶ Casus. Si do tutorē sub 2dictione interum aliꝰ dādus est a iudice: nec vēdicat si bi locū legitim⁹. nāz si fe stamētarius attingit tute lam: ꝛ postea capt⁹ fit ab hostibus vel remot⁹ vel excusatus a tutela nō vendicat legitim⁹: secus si mortuus fit testamentarius: quia tunc bene habet locum legitimus. Anima.

i ¶ Dandus est. vt institu. de attil. tu. §. j.

k ¶ Pupillus habeat. i. habere potest. fic. j. §. fla. lib. l. labeo.

l ¶ Abijcit. i. inde cum remouet vel excusat. fic j. de legi. tute. l. tutela. §. queri. et facit. §. si duo. et l. intestato. ꝛ. j. eo. d. idem fiet. Accursius.

m ¶ Quia hic senatusco. sul. scilꝫ innominatum. vt ꝛ. §. tit. j. l. cū plura. et dicebat q̄ ꝑdit locus est testamentarie cessat legitima. Accursius.

n ¶ In ciuitate esse. Not. equiparatur mors ciuilis naturali. Item nota q̄ habenti tutorem datur tutor. fic. j. de excusa. tu. l. ꝑpter. §. j. ꝛ no. §. ti. j. l. solet. Ytē no. q̄ testamentaria si est excludit legitimā ꝛ datiuā: sed si ea non est legitimata excludit datiuā. Tertio succedit datiua deficiente legitima. Sed q̄d si fuit testamētarius ꝛ defuit? Rñ. refert an remaneāt reliqui: vt q̄ excusatus est vel remotus ꝛ tunc datiua. an nō: vt q̄ est mortuꝰ naturaliter vel ciuiliter: ꝛ tunc aut aliquis alius testamentariꝰ remanet: ꝛ datur datiuus. aut non: et tunc legitimus. vt hac. l. Item quid si fuit legitimus: et quocūqs modo definat primus. vt. j. de legi. tu. l. tutela. §. fi. ꝛ. l. sequē. nam ꝛ datiuus iam datus reycit superueniente legitimo qui prius nō erat. vt. j. de tu. ꝛ ra. distra. l. si tutor. §. j. multomagis impeditur dari dum est legitimus. Item q̄d si datiuus defuit? Respon. venitur ad legitimū si est: vel ad altū datiuū. vt arg. dicte. l. si tutor. §. j. Sed quid si mater defuit que tutrix fuit? Respon. siue testamentaria: siue legitimam: siue datiuam dicas: habens responsionē ex premissis: sed qualis sit no. C. q̄m mu. tu. offi. fun. auf. ma tri. sed hodie videtur q̄ ipsa poterit petere quē vult si secūdo nubat. vt in auf. de nup. §. si autem tutelam. coll. j. ꝛ. C. ad tertu. l. omnem. ꝛ. C. qui pe. tu. l. matris. ꝛ facit. j. de admi. tu. l. lucius. §. penul.

o ¶ Dari alius. vt est heredib⁹ hereditas nō defert ex testamento ꝛ ab intestato: ita testamētaria ꝛ legitima non se compatiūtur: sed testamēta rius cū datiuo sic: vt hic.

Certarum. ¶ Casus. Ad vnum predium nō potest dari tutor vel ad certā causam vel causas. ꝛ est ratio: quia persone datur: tamē bene potest dari ad vniuersitatē rerum certarum. ꝛ est ratio: quia persone datur. ꝛ hoc dicit cum tribus. ll. seq. Ulpianus.

p ¶ Non potest. quātum ad hoc vt ita sit tutor sicut disponit testator: sz integre ad omnia erit tutor. vt. §. titu. j. qui habet. §. finali. Bso ꝛ Bugo. Sed ler. j. ptori. dicit contra. ꝛ in. l. qui habet. est alius casus. Item quod dicit causarum est contra. C. de in lit. dan. tu. l. ad litem. Solutio ibi tutor: id est curator: de quo constat. vt. j. de tutori. ꝛ curatori. da. abbis. l. vij.

q ¶ Nec deductis. fic. §. de vsu ꝛ ha. l. plenum. §. j. ꝛ. j. de libe. ꝛ posthu. l. cum quidam. Accursius.

† Econtra. ꝛ ꝑm non debere in alienas irruere ciuitates. ꝑ totus. ff. q. §. j. ꝛ vide gl.

Quia persone.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Qua persone. Non rei. vt insti. eo. §. certe. Sed contra. institu. de excu. tuto. §. datus. ff. de administra. tuto. l. cum plures. §. cuz tutor. Solu. ibi secūdario principaliter non vt hic. in curatore econtra. vt. C. de nup. l. in copulandis.

b Si tamen tutor. Rei affricane. Hic datur cuidam vniuersitati: et sic non obstant. ll. precedentes.

Sigo ita. ¶ Casus. Quiez dicit. Primo si dedi filijs meis tutores videor dedisse et filiabus. Secundo dicit si dedi filio meo tutorem non adiecto nomine filij et plures habeo filios omnibus videor dedisse. Tertio dicit q̄ quando filijs meis tutores do videor etiam dare illi filio q̄ est apud hostes. Quarto dicit. credebaz filium meuz titium mortuū esse cum viueret: et dedi tuto res filijs meis. certe illi nō videor dedisse. Quinto dic si do tutores posthumis ꝛ ipsi postea me viuo nascantur nihilominus valet datio. Vi.

c Filijs. fecus si diriſſet filiabus. quia femininū non concipit masculinū. vt. ff. de lega. ij. l. si ita scriptum.

d Tam filijs. natis et nascituris. vt. ff. eodē. l. si quis. fz si posthumis dixerit non continentur iā nati. vt. ff. de verbo. sig. l. nomen filiarum.

e Cōtinētur. sicut fratrum appell. continetur soror. vt. ff. de pac. l. tres fratres. Bzo. et facit. ff. de verborum significa. l. si quis mihi. et. l. filij appellat.

f Si quis filio. non expresso proprio nomine. Bzo.

g Omnibus. sic. ff. de verborum signi. l. seruius ait. ff. de lega. i. l. qui filiabus. §. si quis. z de lega. ij. l. si plures. z de lega. ij. si ita legef. in prin. ff. ad trebellia. l. finali. Sed contra. ff. de libe. et posthu. l. nominatim.

Erbereda tiões odio se sunt. Sed non obst. quia erbedationes odiose sūt. vt eo. titu. l. cum qui dā. Bar. Item facit in auten. vt li. ma. z quie. §. ad Bar. colla. viij.

b Videbitur. si redeāt et hoc propter ius postliminij. vt arg. §. de adoptio. l. si pater. circa prin. cipium.

i Credebat. facit ad. §. j. de his que in testamē. delen. l. i. §. z ideo. z. §. de contraben. emp. l. fundi. z de transactio. l. cuz aquiliana. z. ff. de liberis z posthu. l. titius. in prin. z. C. de testa. mili. l. sicut. z. l. si cum. z. ff. de suppel. lega. l. labeo.

k Nascantur. videbatur contra. quia mentione posthumorum facta non continetur iam natus. vt. ff. de verborum significatiōe. l. nomē filia ruz. z facit. ff. de liberis z posthumis. l. commodissime. et. C. de posthu. heredi. l. fi. Accursius.

Testamento. ¶ Casus. Tutores testamentarij nō debent satisdare rem pupilli saluam fore in casu tamen habet locum satisdatio. si enim vnus de testamentarijs tutoribus vult solus administrare debet offerre satisdationem contutoribus: z si contutores nolunt satisdare sicut z ipse eis offert solus administrabit satisdando. Si autem nolunt satisdare in bonis sicut ipse administrabunt cum eo. quandoq; tamen etiam alijs volentibus satisdare non admittitur ille. solus qui offert satisdationez: veluti quando turpis persona est z male habuit se in tutela. Item z quādoq; licet ipse satisdet / administrabunt alij cuz eo nō satisdantes: veluti quando alij sunt honeste persone. Sz pone q̄ oēs tutores concordauerunt vt vn⁹ solus administraret venit vn⁹ z offert satisdationē. Item venit alius et venit tertius. certe ille debet admitti qui est magis idoneus. Sed quid si quidaz extraneꝰ offert satisdationes predictas z certe non debet audiri. Dixi ergo q̄ testameta rij non satisdāt nisi sicut dictū est: idē est in datis a iudice ex inquisitione hoc dicit vsq; ad. l. finemo. §. fi. que incipit: testamento. Vinia.

† Concor. glo. inver. z testimōto. tbi: tutori dato l testō suo sufficit testimoniū prīs. c. eps ix. q. ij.

l Certe. est. vt. C. de tuto. vel cura. qui satis nō de. l. penul. et institu. de satisda. tuto. §. j. z de epi sco. audiē. l. de creationi bus. Hugo.

m Cauetur. sed hec facultas oblationis satisfandi non est in patronis ne spes successionis diminuatur. vt. ff. de legiti. tuto. l. legitimos. §. penul.

n Debeat. vt. z. ff. de suspec. tuto. l. suspectus. et l. quia.

o Admisit. sic. ff. de suspec. tuto. l. ij. §. finaute. et de re milita. l. non oēs. §. a barbaris.

p Dupler. sic. §. de arbi. l. celsus. Hug.

q Estimationis. id est fame. sic. ff. ō var. z extraor. co. l. penul.

r Quod si plures. Idoneior. sic. ff. de leg. j. l. huiusmodi. §. fi. z de accusa. l. si plures. et de lib. bo. ex. l. ij. §. hoc interdictus. z. C. communia de leg. l. si. in prin. et ff. de colla. do. l. fin. sic. ff. de dā. infec. l. in reficiendo. Sed argu. contra. §. de iudi. l. in tribus. et de vsufru. l. equissimum. in prin. z. l. quotiēs. z. ff. de administra. tu. l. ij. in fi. Additio. Dic sm bart. q̄ ibi nemo offerebat satisdationem.

Sigo. Casus in hac. l. patet ex ca

Idem. Lex. xvij.

Testamento datos tutores non esse cogendos satisdare rem saluam fore / certo certius est. Sed nihilominus cum quis offert satisdationem vt solus administret audiendus est: vt edicto cauetur: sed recte prętor etiam ceteris detulit hanc condictionem si ꝛ ipsi velint satisdare: nam et si ipsi parati sunt satisdare: non debent excludi alterius oblatione: sed impleta videlicet ab omnibus satisdatione omnes gerent: vt qui contentus est magis satis accipere q̄ gerere securus esset. ¶ Non omnino autem is qui satisdat preferendus est. quid enim si suspecta persona fit: vel turpis cui tutela committi nec cum satisdatione debeat. vel quid si tam multa flagitia in tutela admisit: nonne magis repelli et reiici a tutela: q̄ solus administrare debeat? ¶ Nec satis non dantes temere repelluntur: quia plerunq; bene probati et idonei atq; honesti tutores etiam si satis non dent non debent reiici. quinimmo nec iubendi sunt satisdare. Duplex igitur cause cognitio est vna ex persona eius qui obtulerit satisdationem quis ꝛ qualis est. alia contutorum qua les sunt: non forte eius estimationis vel honestatis sunt: vt non debeant hanc contumeliam satisdationis subire.

Calistratus. Lex. xviij.

Quod si plures satisdare parati sunt: tunc idoneior preferendus erit vt et tutorez prosone inter se et fideiussorum comparentur.

Extraneus volens satisdare nō repellit tutores ab administratione. Bar.

Vlpianus. Lex. xix.

Si nemo tutorem prouocet ad satisdationem: sed existat quidam qui tutor non est: deberet q̄z vt aut satisdent tutores: aut si non satisdent parato sibi satisdare committant tutelam:

su precedentiv sq; testamento. ¶ Testamento. Instituimibi posthumū meum he[illegible] ei substitui titium. Item dedi ei tutorem sempronium / certe sempronius non erit tutor ante q̄ posthumus nascatur et si postea non nascatur: et sic habeat substitutus hereditatem de his que administrauit sempronꝰ tenet substituto vtili act. nego. gest. Quid si posthumꝰ nascatur z si habeat substituti postea hic tutor q̄ gesserat ante natiuitatē posthumi fuit remotꝰ a tutela ante q̄ inciperet gerere post natiuitatē eiꝰ? certe adhuc tenetur pupillo vtili actione p dicta: si autē administrauit z ante natiuitatem et post de vtraq; gestione tenet act. tutele: q̄ est mirabile. Viuianus.

a Non est audiendus. Arg. ztra. C. cõi diui. l. iij. in fi. Additio. Dic q hic fuit electa industria pone que ratio ibi cessat fm Bar.

b Hoc edictum. cuius verba non habemus.

c De satisfactione. s. nõ exigenda. vt. z. §. l. testamẽto. j. rñ.

d Hoc edictum. nam z bi nõ satisfdant: quia idonei sum electi. vt isti. de satisfda. tut. §. j. fol. ter

go legitimi et dativi sine inquisitione satisfdãt.

e Clausule. cuisdez edicti vel alterius. z facit ad §. j. de leg. iij. l. iij. et. iij. z. v. z. j. de admi. tu. l. iij. §. penul.

f Negocioz. vtilis. vt j. de tut. z. ra. dist. l. pe. et de eo q pro tu. neg. gest. l. §. si gs. z. ff. de neg. ge. l. neq. §. i hac. z. l. cũ pf.

g Eadẽ actione. nego. gest. z vtili. Bug.

h Vemet. sic. j. de reb' du. l. quedam. z. ff. si cer. peta. l. proinde.

Tutor. Primo pone exemplum. vt. j. e. duo sint. Scõo dicit q non solũ ptor sed etiã cõsul põt tutor in testõ dari. Tertio dicit q illi demũ possunt tutores in testõ dariq er testõ capere pñt. Quarto dicit q si testa tor tutorem seruuz dedit quẽ liberũ put aucrat nihil agit. Quinto dicit q icerto pupillo nõ põt dari tutor certo autes sic: et ponit exẽpla. Sexto dicit q si pupillus habeat plures tutores z cuz vno eorum vult agere: potest auẽte alteri? / z nõ est ne cesse q det curator. Septimo dicit q tutor duorum pu. põt se exonerare ab vni? tutela z alterius erit tutor. h. d. vsq; ad legẽs iure nostro. Anna.

i Testamẽto. etiã subaudi. Et nota q' certi? dz esse tutor. vt isti. de leg. §. tutor. z. j. eod. l. duo. z certi? ille cui dat. vt. j. e. l. tutor. Itez certus procurator. vt. ff. de procura. l. dñmodo. Et certus qui instituit heres. vt. j. de here. instit. l. in tẽp?. §. quotiẽs. Et ille cui legat. vt instit. de leg. §. incertis. Nec ob. j. de reb' dub. l. quidã. qribi bñ cert? intelligẽs agatur. Itẽ nõ ob. C. de epi. z cle. l. id quod. z. l. multi. z. l. si qs ad declinãd. a. qr speciala ibi fauore pauper. z captiuoꝝ.

k Consul sit. Possunt tñ se excusare. vt instit. de excusa. tu. §. z qui postestatẽ. at iudex nõ possit dare misi ibi subiectuz. vt no. ff. de tute. l. etiã.

l Testamento. als incipit: siquidem. z als testamento.

m Facto est. passiue hic intelligas. i. qui capere possunt ex testamẽto. alioquin contra. vt instit. qui da. tuto. pos. in pn. vbi filiussa. põt esse tutor: nõ tñ põt testari actiue. sed quo tẽpore erit hic attendenduz an obseruabitur. qõ in hereditate. vel etiam quod in legato dicimus at tendẽdũ. vt instit. de here. qua. z dif. §. in extrancis. vel tempus adite hereditatis tñ quod magis videtur. vt. ff. e. l. si nemo. z. C. de cadu. tol. l. i. §. in nouissimo. z arg. ei? quod dicit de hereditate z legato z condicionibus. vt. j. de regu. cato. l. catoniana.

n Si quis. Seruuz. etiam suum. ad quod est. j. de est a. mili. l. neq. §. si seruum.

o Putabat liberũ esse. secus si sciret: quia tunc vel directã si esset suus vel fideicõmissariam si esset alienus haberet libertatem. vt. ff. e. l. si de hereditas. in fi. z instituta. e. §. i. z facit. j. de fideicom. liber. l. generaliter. §. si quis tutorem.

p Tutor. Utri eoz. Uidebatur. z tra. qr nõ possit in sua potestate: sed cui ad qõ. ff. ti. j. l. qui habet. §. si pupillus. sed i certitudo hoc bic facit. vt z no. ff. e. l. tutor incert'. z facit. j. de noua. l. i stitchuz. §. si decem. z de stipul. ser. l. sed z si ita stipulet. z de lega. ij. l. vnum. §. rogo. Sed arg. cõtra. j. de noua. l. si is in fi.

q Filio meo. z sic oibus filijs videt dedisse: lz in singulari numero fuit locutus. vt. §. eo. l. si quis. §. j. z. j. de verb. signifi. l. seruius ait. sed certe bene hoc admitto. sed. l. ista non facit istã vim: sed an valet tutoris datio facta sub hac cõdictione si volet. vel sub illa vter eoꝝ / valet. Azo. z primo ppter incertitudinem persone cui datur nõ valet. in fcõo est certa z ideo valet. at in legato dic vt. j. de lega. j. l. senatus. §. legatum. z. l. si sic. In stipulatione dic vt. j. de act. et obli. l. sub hac. z de vb. obl. l. cẽtesimis. §. fin. z dic q dictio si/ facit hic cõdictionez. qñqz nõ: vt. j. de. 2d. isti. l. vba.

Solue vt ibi fm bar.

Qui relinquit tutorem seruum quem putabat liberum non videtur libertatez ei dare. Bartolus.

Idem. Lex. xxij.

Si quis tutorẽ dedcrit filio suo seruum quem putabat liberum esse cum esset seruus: is neqz tutor erit neqz liber.

Incertitudo circa personas quibus datur tutor vitiat dationez. Itez datio certa potest cõferri involũtatẽ ei? cui dat. B.

Africanus. Lex. xxiij.

Tutor ita recte nõ datur ille aut illi filijs meis vtri eozum volet titius tutor esto. quid enim dicemus si titius constituere nolit vtri ex filijs tutor eẽ velit: ita autem recte tutor dabitur titi? si voluerit illi filio meo tutor esto.

Labolenus. Lex. xxiiij.

Si plures tutores dati fint a pretore curatorẽ posci litis causa superuacuũ est: quia altero tutore auctore cum altero agi põt.

Excusatus a tutela vni? propter hoc non excusatur a tutela alteri?. Hoc dicit. vel aliter. In separatis de vno ad aliud nõ infertur. Barto.

Modestinus. Lex. xxv.

Nobus? pupillis tutor datus: z si alterius tutela se excusare põt (cum res separate sint) attamen alterius tutor manet.

Pater non põt esse tutrix testamẽtaria: nec a iudice cõfirmat. Bar.

Papinianus. Lex. xxvj.

Ure nostro tutela communium liberozum matri testamento patris frustra mãdatur: nec si prouincie preses imperitia lapsus patris voluntatem sequendam decreuerit: successor eius sententiã (quam leges nostre

filio meo z postea do ei tertiũ cui volo reddi rationẽ per alios quolibet mẽse forte certe iste tertiꝰ nõ dicit tutor honorarius. Tertio dicit ex bere daui filium meũ impuberem in testamento meo z ei dedi tutorem z instituti mihi beredem extraneum: filius vult agere querela inofficiosi testamenti cõtra instituentẽ actoritate pretoris dictus tutor ei tutor erit tutor testamentarius: si obtinebit erit datiuus: quia ruptũ fuit testñ eo viuente: z quod diri quãdo agit querela per filiũ pu. hz locũ si pu. dicat patrẽ intestatũ decessisse. Vel dicat falsum esse testñ quod monstrat institutus. nam auctoritate pretoris auctoratbitur ei tutor in testamento falso ei datus. hz habere possit pu. tutorem legitimũ: puta patruum: nec prodesit dec cõfirmatio tutoris illi qui ostendit testamentum. allegabat enim ipse forte boc modo. tu pupil. habes auctoritatẽ a tutore quem ostendit testñ qõ monstro: ergo debet esse firmus testñ. Sed pone q dictus pupillus habuit tutorẽ in testõ: sed habet patruũ qui dicit esse suum legitimũ tutorẽ: ille autẽ patruus vult habere hereditatem dicens: q pu. nõ fuit legitimus filius defuncti. certe alius tutor debet dari a iudice: ponunt ergo bic vsqz ad. l. qui tutelã. tres casus/in quibus non habet locũ leg. tu. limo testamentaria licet super ipo testõ sit questio. Itẽ ponitur quartus in quo habet datiua locũ z nõ legitima. Anna.

Mandatur. fed cõsilio eius geri recte mandatur. vt. j. de admini. tuto. l. quidã decedens. §. papinianus. z repete bic quod nota. ff. de tu. l. fi. z. C. quãdo mu. tu. of. fun. l. j. z auf. matri. z. ff. de neg. gest. qui alienã. §. §. §. Item videtur contra. j. ad tertu. l. ij. §. si mater. ibi: quid tamen si pater ꝛc. fed bic vt ibi.

†Sic etiaz nõ põt fieri compromissuz de incerta persona. vt in. c. Ino tuit. si. cuz glo. ij. post prin. extra de arbi.

Sequetur.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

Honorarius go bt.

a Sequetur. vt.j. de rebus eo.l.q̃nius.

b Donoris. Honorarius dicit: qz honor est ei cui datur si aliquius dignitatis sit qui dat. Alij quia a pretore datur/ quod nõ placet. vt not. j.de fol.l.quod si forte.§.j.

c Quẽ pater. bocipso qz eũ prepositi alijs: sed ita si alios voluit gere re sine isto. vt.j. de admini.tut.l.iij.§.i. que est cõtra. Vel dicit ibi.

d Euentus autez. quia si succumbat in querela pupillus: erit tutor testamentarius: si obtineat erit datiuus: quia cum rumpitur testamentum per querelam: et cetera q̃ ibi sunt rumpuntur vt lege gata z tutele. vt.ff. de inoffi. testamen.l. qui repudiantis.§.fina.z.l. papinianus.§.fi.z.ff. eo.l.iij. bodie secus. vt.C. de libe.pter. auf.et cã.z continua.l.seq. cuz ista Additio. Et hac glo. nota. qz per aut.et causa. conseruatur illud qõ est relictũ filio rumpenti testamẽtũ. nam ei erat datus tutor vt sibi conseruetur quod etiam tangit glo. in.l.maximũ vitium. C. de libe. pte. fin bar. bic.

e Dem fict.f. qz confirmatur testamentarius.

f Certet legitimus. ex tet dico scriptus in testamento. nam confirmabitur vt datus in testamento: nõ vt legitimus. Vel dic scõ qz non erat scriptus patruus: ꝫ ali? qui confirmatur excluso patruo legitio: quia donec peratur testamentaria non est loc9 legitime. vt.ff. eo.l. si quis sub addictione. et bec lectura est aptior: littere que sequitur: quia tutorẽ habenti z c. Accur.

g Nõ pot. nisi vt.ff. tit. j.l.ꝫstuz.z.l.si quis.z si si creuerit patrimoniuz. vt.C. in quibus can. tu. ba. licet. Also.z.j. de excu. tu.l. ppter.§.ij. W. et facit insti. de cura.§. interdum.

h Preiudicio. si eñ alius daretur videret testamẽtũ non valere: z fieret preiudicii: qõ bic nõ est qñ idem confirmatur.

i Cum autem ipe patruus. scz scriptus in testamento tutor. vel dic ꝑm aliam lecturam qr non erat scriptus: nec etiã alius scriptus erat tutor. et facit. j. de excu. tu.l. si pupillum.

k Criminaretur. i. accusaret.

Ui tutelam. Casus. Institui filium meũ impuberem beredem z ei titium tutorẽ dedi: z legaui dicto titio z etiaz filijs titij: postea ipse mortuo me excusauit se a tutela predicta. certe non solum legata sibi relicta amittit/ sed etiam relicta filijs suis si contemplatione sua tutoris legaui filijs eius. Secundo dicit institui heredes z per fideicomcos rogaui. vt manumitteret fticbum seruum meum: posteaz dictum fticbum dedi tutorem filio meo impuberi volens recedere ab eo q̃ dixi manumittendũ per fideicom. certe non erit in continenti tutor: sed tunc demum cum fuerit manumissus. Tertio dicit: si patronus dedit tutorem libero impuberi nõ valet sed cõfirmatur. Atuia.

l Qui tutelam testamẽto. secus si a iudice. vt.j. de excu.tu.l. nesenni?. z de his qui. vt indig.l.post legatum.§. amittere. arg. contra.j. de leg. ij. cum filius.§. non iure.

m Excusatiõis. aliud si ideo quia de iure esse nõ potest vt quia miles. vt.C. de leg.l.ab administratione. vel minor. vt.j.eo.l.quero.§.fi. Itez idẽ est si remotus est vt suspect9. ac si se excuset. Item idem sinõ admistrauit: sed ceteros administrat9 ꝑmisit. vt.j. de excu.tu.l. quid autem.

n Noluerit. in totũ vel in partẽ. vt.j. de leg.i.l. etiã si. Also.

o Summouendus. Cuz als testator legaturus non fuerit. vt.j. de excu.tut.l.nesennius. sed als distinguitur an emolumentum legati esset ꝑtinenturꝫ ad patrem: vel non. vt.j. de his qui. vt indig.l. post legatũ. §. si pater. quam diffin. bic non admitto: cũ z si ipsi esset relictum posset confiteri qui: si als relicturus esset. vt.ff. eo.l. nesennius.

p Non affectione. sic.j. de leg.iij.l. si tibi. Itẽ no. qr isti filij perdunt per aliũ qõ ex sua persona habere possunt. Argu. contra.j. de lega.iij.l. ff. §. scio. z de lega.ij.l. si titio. z.l. qui capere. Item cõtra buic.l.j. de excusa. tut.l. tutor.§.i. sed expone vt ibi. Itẽ facit.j. vbi pu. edu.l.i.§. fina. et de admini. tut.l. ita autẽ.§. papinianus. Additio. Dic qr in illis legibus cõtra erat ꝓ parte relictũ in persona vtriusqz: bic autez erat totum relictuz cõtẽplatione patris. vt j. de vulg. et pupil. sub.l. si plures.§. in arrogato. Bar. bic.

q Manumissus. id est manumitti iussus: sic missus. i. mitti iussus: vt j. de dam. infec. l. si finita. §. penulti. z.l. si quis iussus. et pone iussum manumitti ab ipso testatore qui dabat eiz tutorez: et erat eius ꝓprius seruus: et dic qr cõstabat qr dando eius tutorem volebat recedere ab eo quod diceratur eũ manumittendum: vt per fideicommissum: alioquin fec9 effet. nas pone primo reliquisse libertatem per fideicõ. postea tutorem dãdo videtur libertatem dare di rectam. vt institu. qui testa. tu. pof.§.fz scien. dum. z.ff. eo.l.si hereditas. §.i.z.l. tutor.§.fi. et de vulg. substi.l. si quis eũ quẽ. Et idem est si cõtiertas ordinez in dubio voluntatis defuncti: qz directa fauoz abilior est fi deicõmissaria. quia eam statim consequit. Argu. j. de lega.ij.l. si idem seruus. z.j. de ma. testa.l. si peculium.§.i.z.C. de necessar.l. quidam. in prin. Item facit bene ad rationem istam. j. de libe. z post bu.l.si ita.§. regula. illud quidem dici non posset qr ille qui dabat eum tutorez fuerit rogatus ab aliquo eũ manumittere: z cũ nondũ manumissum det modo tutorem: qz bocipso consequeretf eo mortuo libertatem directã. vt insti. qui da. tu. pof.§.i. Vel dic qr hic seruus erat alienus z dñs eius rogatus erat ab aliquo qui eũ sibi reliquerat vel aliqd aliud eũ manumittere. Vel iste qui dabat eum tutorem in testamento in eodem rogauerat eum vt eum manumitteret. Also.

r Testamento. vt mor sit tutor ante libertatem: qz nõ vult testator vt liber sit neqz tutor nisi ab herede manumittat si boc9 esset: als presumit qr velit eũ habere directam per boc qr dat tutoꝛ ꝑm. W. vt modo no.

s Impuberi. facit. C.e.l.i.z.j.ti.j.l.iij.z de excu.tu.l. iurispitos.§.fi.

Ex snia. Casus. Scribo me tutorẽ in testamẽto titij: nonero tutor. nec etiã apparet scriptũ testatoris scribẽtis me tutorẽ: qz tunc bñ ero tutor cũ cõcurrit mea scriptura cũ scriptura testatoris. z qz ibi est mea non habeo excusationem a tutela: z qz est ibi illa testatoris nõ posse remouere vt suspectus a dicta tutela. Atuia.

t Liboniani. eius senatusco. fit mẽtio. j. de fal. in rub. z.l. senatus. z.l. duus. z.l. filius. z.C. de his qui sibi asc. l. senatus.

v Curatorem. nõ dicit tutorẽ: qz habẽti tutorem z c. vt.C. qui pe. tutor. pof.l. pe. Vel dic. i. tutorem. sic. C. de confir. tuto. l. si vt proponis.

x Excusationẽ. ꝑindicat ergo sibi per id qõ deiure nõ tenent scilz talis datio in testamẽto. sic.j. ad le. iul. de adul. le vim passam. §. duos. Arg. cõtra.j. de leg. ij. l. cũ qs. in ꝓn. z facit.j. de decur. l. ij. in fi. W. Additio. Tu dic ꝑm Bar. qr bic videt pure remisisse: in contrario promisit sub quadã condictione seu quodam respectu qui posset deficit.

y Suspectum. bo. ipso licet videatur suspectus: quia se ingerit scribẽdo se tutorem: vt.j. de fal.l. vxori.§.j. et.ff. de procurato. l. que omnia. z

J. rem pupil. fal. fo. l. datiuus. ꝛ hoc intelligit Joā. cum manu sua testator declarauit hoc ipm ꝛc. vt. ſ. dixi. alſ secus. Vel dic ſm Bug. etiam ſi hoc non declarauit ꝙ non ſit remouēdus: ſi alſ idoneus inuenitur. vt d. l. vroni. ſ. j. ꝛ facit. ſ. ti. ſ. ij.

Duo ſunt. ¶ Caſus. Si do titium tutorē ꝛ non poteſt ſciri de quo titio cogitaui: non valet datio. Ainia.

a ¶ Sēſit. ſic. ſ. c. l. ſi qs. ſ. ſi qs cum. ſ. j. de cōdi. ꝛ demon. l. demōſtratio. in pūcip. ſ. j. de verbo. oblig. l. in conuentionalibus. ꝛ de leg. j. l. ſi quis a filio. ſ. j. ſ. Bz quid ſi after decedat vino teſtatore? videtur ꝙ ſuperſtes debeat eſſe tutor. vt arg. ſ. de beredi. inſtit. l. q ſolūendo. ꝛ. ff. de cōtraben. emp. l. ſi in emptione. ſ. pe. Arg. cōtra. ſ. de adimen. lega. l. iij. ſ. ſi duobus. +

† Caſus hutus. l. recitaſ in glo. j. in c. paſtoralis. ff. titē qualit' pñt pmi. extra de reſcrip. ꝛ cōcor. cum hac. l. ſiqua tuz df in ea ꝙ incertitudo pſone vitiat actū. c. cū tibi. ꝛ qō dī no. doc. ꝛ glo. extra de teſta.

+ Solu. vt ibi patz ſm Bar.

b ¶ Meuter eſt tutor. concor. inſtitu. de lega. ſ. tutor. ꝛ. ff. co. l. tutor incertus. ct. ſ. de rebus du. l. ſi fuerit. ꝛ. ff. de beredi. inſti. l. in tēpus. ſ. j. ꝛ. ſ. de decur. l. ij. ſ. fi. ꝛ. ſ. de condi. ꝛ demon. l. falſa. ꝛ. ff. de rei ve. l. idez pōponi ſcribit. ſ. fin. ꝛ. ſ. de manu. teſta. l. cū ex pluribꝰ. ꝛ. ff. de vſufruc. l. ſed et ſi quid. ſ. interdū. Bz ar. ff. ad le. aquil. l. titē mela. ſ. ſi plures. Itē eſt ff. ſ. de lega. ij. l. viij. ſ. ſi in ter. Sol. vt ibi ✠ Additio. Dy. dicit ꝙ illō eſt ſauore publice vtilitat' ne malefitia remaneant impunita: cum omnes deligſe conſtat idem no. in. c. in obſcuris. de regu. iur. lib. vi. ſm Bar.

Si pater. ¶ Caſus. Erheredaui filiaz meā ꝛ ei tutorem dedi: ꝛ aliuz mihi ſiliti: poſtea natᵉ eſt mihi poſtbumꝰ: ꝛ ſic rupt⁹ eſt teſtiᵐ. certe ad petendaz meā legitimā hereditatē ꝛfirmabitur dicꝰ tutor dicte pupille. Ainia.

c ¶ Pupille. ſ. erheredate per confirmationē iudicis. nam cum teſtiᵐ rupt⁹ fit natiuitate poſtbumi: nec datio valeat ex a let. hodie ſecus. vt no. ſ. eo. l. iure. ſ. fi. an etiaz et poſtbumo dabitur idez? Ar. ꝙ ſic. ſ. e. l. ſi qs tutorē. in pn. ꝛ. ſ. j. ꝛ. l. ſiqs filiabus. ꝛ. ſ. de verbo. gni. l. ſeruius at.

Uero. ¶ Caſus. Teſtator bene poteſt dare tutorē filio ſuo ſi alia ciuitate ſp̄ vnde natus ſit. Secūdo dicit ꝙ tutor datꝰ ꝑpter rerū notitiam tenetur ita bene ſicut alꝫ. Tertio dicit dedi ſeruum meuz ma iorem. xxv. annoꝝ. filijs meis tutorem ꝛ nō dedi libertatem expreſſe. certe liber erit incontinenti adita hereditate. Ainia.

d ¶ Poſſe. habet tamē excuſationē. vt. ſ. de excu. tu. l. fi. ꝛ. C. de excuſa. tuto. l. teſtamento. Itē ſecus ſi a iudice detur. vt. C. ꝙ da. tuto. poſ. l. neqs. ꝛ. ſ. de tuto. ꝛ cu. da. ab bis. l. ius dandi. ꝛ. ſ. in fi. ꝛ. l. diuus. ꝛ nota. ff. de tute. l. etiam.

e ¶ Notitiam. nam quidā danᵗ cauſa honoris: quidam ꝑpter rerum notitiaz. vt. ſ. de ſolu. l. quod ſi forte. ſ. j. ꝛ. ff. co. l. iure noſtro. ſ. j. ꝛ. ſ. de adimitu. l. ij. ſ. j. Bug.

f ¶ Placet. vt inſti. ſ. eo. ſeruus.

¶ Incertitudo pſone cui datur tutor vitiat dationem. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xxx.

Duo ſunt† titꝰ pater ꝛ filius datus eſt tutor titius: nec apparet de quo ſenſit teſtator? quero quid ſit iuris? Reſpond. is datus eſt quē dare ſe teſtator ſenſit: ſi id non apparet / non ius deficit ſed probatio: igitur neuter eſt tutor.

† Inquātū iſte tex. facit ꝙ dictus tūc. cū ver. ſpōſi. tpis. tūcta refert ad tpm mortis. concor. ver. l. c. ego. ꝛ tibi archi. poſt gloſa. xxiij. diſtin.

¶ Tutores dati in teſtāmēto rupto debent confirmari. h. d. Bar.

Scevola. Lex. xxxj.

Si pater erheredate filie tutores dederit: ꝛ teſtamentū eius ruptum dicatur nato poſtbumo: commodiſſimum eſt coſdem tutores pupille dari ad petendaz intestati hereditatem.

¶ In teſtamento poteſt dari tutor non ciuis. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xxxij.

Uero an non eiuſdem ciuitatis ciues teſtāmēto quis tutores dare poſſit? paulus reſpōdit poſſe.

¶ Tutor datᵒ cauſa notitie ita tenēt vt alius. h. d. Bar.

¶ Idem paulus reſpondit: cum quoq; qui ꝑpter rerum notitiā tutor datus eſt: perinde in omnibus ꝛ adminiſtrationis ꝛ acceſſionis iure conueniri poſſe: atq; ceteros tutores qui eodem teſtamento dati ſunt.

¶ Licet expreſſus differatur: tacitē non differtur. h. d. Bar.

¶ Lucius titius heredes inſtituit filios ſuos pupillaris etatis eiſq; tutores bis vbis dedit: filijs meis tutores ſunto gaius meuius: et lucius heros: cui heroti libertatem non dedit: fuit autem heros intra. xxv. annuz etatis. quero an poſſit libertatem ſibi vendicare? Paulus reſpondit: quoniam placet cuz qui a domino tutor eſt data tus libertatem quoq; meruiſſe videri: cum quoq; de quo queritur in eadem cauſa habendum ꝛ liberum quidem ab adita hereditate eſſe: tutela autem poſt legitimaz etatem onerari.

¶ Uerba preſentis tpis cum aduerbio tunc referuntur ad tpm mortis. h. d. Bar.

Labolenus. Lex. xxxiij.

Utoribus ita datis[b] luciuz titium tutorem do. ſi is non vixit: tunc† gaium plautiuz tutorem do. lucius titius vixerat ꝛ tutelam geſſerat: deinde mortuus erat: trebatius negat ad plautiuz pertinere tutelā. labeo cōtra: proculꝰ quod labeo: ego trebatij ſententiam probo. quia illa verba ad mortis tempus referuntur.

b ¶ Tutorib? ita datis. per illa verba. ſ. ſi is non vixit: tūc ꝛc. ſic ergo extremum tempus mortis tunc aduerbium ſignificat. vt. j. de condi. et demon. Liij. ſ. fi.

¶ Defectꝰ cauſe finalis vitiat diſpoſitionem. h. d. Bar.

Scevola. Lex. xxxiiij.

Utum codicillis ideo alios tutores dare ſignificaſſet quoniam teſtamento datos quoſdam defunctos aut excuſationez habere poſſe comperiſſet: an nihilominus qui eorum viuerent nec excuſati eſſent tutores permanerent? Reſpondi nihil propoui cur nō p̄manerent.

¶ Significaſſet. ſcilz alt quis.

De confirmādo tutore vel curatore. Titulus. iij.

¶ Tutor legitime datᵒ in teſtāmēto nō eget confirmatione: ſec? ſi minus legitime: vel ex perſona dantis: vel ei? cui datur: vel ex modo dandi. h. d. Bar.

Modeſtinus. Lex. j.

Tne de confirmandis querentibꝰ tutoribus reliquaꝰ pauca de his ſcrutemur: tunc quidā dati recte tutores ſm teſtamenta / id eſt ꝛ a qbus oportet: et qbꝰ opz ꝛ quomodo opz: ꝛ vbi oportet. p̄cnim filijs vel nepotibꝰ quos habet in poteſtate recte dat tutorē ſed in teſtāmēto: ſi autem fuerit perſona talis que non poteſt dare: velut mater aut patron? / aut extrancus quis / aut perſona cui non poteſt dari: velut pater filio nō exiſtenti in poteſtate / aut filie: aut ſi dixerit deprecor te curā habere rerū: aut in codicillis quidē nō ꝛfirmatis dederit tutorē aut

¶ De confirmando tutore vel curatore.

Tne. ¶ Caſus Oēs tutores recte dantur: ꝛ tūc non eſt neceſſaria cōfirmatio. ꝛ de boc ponit exēplum: ſiaūt nō valet datio tunc bz locū cōfirmatio. ꝛ de hoc ponit exēplum. ſcias tñ ꝙ qñ pater dat inutiliter ſine inquiſitione alterius qua cōfirmat: ſi aūt alꝫ dat inutiliter: tunc eſt ne ceſſaria inquiſitio in ꝛfirmatione. Itē ſcias ꝙ pater non poteſt dare filio curatorem in teſtāmēto: ſi tamen det cōfirmatur a iudice. Ainia.

l ¶ Et ne. Nec ler eſt greca ꝛ prima huius tit. Vel dic ꝙ non eſt prima: qz alijs non cōmunicat: ſed primo legitur. Bzo.

m ¶ Cōfirmādis. id eſt de his tutoribus qui queunt: id eſt poſſunt confirmari. Bzo.

n ¶ Et a quibus. ſi habes a quibus. i. a patre. vt. ſ. ti. ſ. l. ij. ſiue quibus puta filijs per eandem legem.

o ¶ Et quomodo. i. quibus verbis. vt. ſ. tit. ſ. l. ſi quis ita. per totuz. ꝛ. l. tutor incertus. ꝛ. l. tutor ita.

p ¶ Et vbi oportet. alſ deeſt hic verſus: vel expone. i. qua volūtate. i. teſtamento vel codicillis confirmatis. vt. ſ. dicet.

q ¶ Poteſtate. alſ dignitate.

Simpliciter.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Simpliciter. i. sine satisdatione ꝛ sine inquisitione. vt. ſ. eo. ti. l. qui a patre. ꝛ. l. ſi filio. ꝛ. ff. ti. i. l. pater. in ſi.

b Si autem alius quis. sine ergo mater sine patronus vel pater naturalis filio vel alius extraneus det tutorem sit confirmatio semper cum inquisitione. Bro.

c Affuctum est. vt inſti. de cura. §. dank.

Mulier. ¶ Caſus. Si uetustes liberes sine curatorem det mater sibi non valet datio: sed tñ debet confirmari p iudicē ex inquisitione. Si autē pater de filio tutorem inutiliter confirmatur sine inquisitione: et quia fuit datus a patre non satisdat. Quid ſi patronus vel alius extraneus det tutorem impuberi quem instituit heredem: certe debet confirmari cum inquisitione. hoc dicit vſq; ad. l. tutores. Aiuianus.

d Confirmabitur. nec ante habet necesse se excusare. vt. C. eodem. l. i. et. ū. et ſi se excusat amittit legatum sibi relictum. vt. ſ. de lega. ū. cum filiꝰ. §. non iure. Item q dicit confirmandum: verū est cum filios heredes instituit: alioquin non valeret datio. vt. ſ. de lega. ū. l. peto. §. mater. vel q6 verius est in neutro casu valet datio quin opus sit confirmatione: sed cum eos non instituit maior debet fieri inquisitio q̄ cum instituit. Vel dic vt not. C. de testamen. tu. l. mater. et facit. ff. titu. ſ. l. pater. ꝛ. ſ. qui pe. tu. l. ſi. §. fina. Bug.

Tutoris datio a matre ftā an semp cōfirmationē requirat.

e Qui a patre. Non iuſto. i. ſoleni aut non ꝛc. vt illis quibꝰ dare nō poteſt: vt extraneis vel ſuis in epiſtola vel codicillis non confirmatis. vt. C. eo. l. ū. ꝛ. ff. i. l. ū.

f Remittatur. quia paternum teſtimoniū ſufficit. vt inſti. de ſatiſda. tu. §. i. ꝛ. C. de epiſco. audi. l. de creationibus. ꝛ inſtitu. de tute. §. fina. ꝛ facit. ſ. qui petant. tuto. l. fina. in prin. ꝛ. ff. ti. i. l. pater. ꝛ. l. ſi pf. Bug.

g Si patronus. Nihil in bonis. maxime: vel bic in extraneo vel patrono: ſecus in matre. ſed quod primo diri prealet de extraneo vel patrono. Bug.

h Sequendum eſſe. cum inquisitione tamen. vt. ff. titulo. i. l. qui tutelam. §. fina. ꝛ hoc cum inſtituit eum: alias nec cum inquisitione nec ſine inquisitione confirmabitur. Vel hoc erit verū prout ſus in extraneo: in patrono idem quod in matre.

Utores. ¶ Caſus. Patrous meus qui dicitur mihi extraneꝰ dedit mihi in teſtamento ſuo tutores: et me inſtituit heredem pretor: quia non valuit datio tutoris: precepit magiſtratibus q confirmarent ſine inquisitione: certe cum confirmant debent exigere ſatiſdationem rem pupilli ſaluā fore. etiam ſi dictus patruus precepit q non ſatisdaret. Sed quid ſi pretor dixit magiſtratibus non accipiatis satisdationem a dictis tutoribus: certe tunc non debent inquisitionem facere nec accipere satisdationem: ꝛ ipſe pretor non interponet ante decretum: vt ſint tutores q̄ magiſtratus predicti pronuncient facta inquisitione eos eſſe idoneos. Quid ergo ſi magiſtratus non faciant inquisitionem in ſecundo caſu vel non accipiant satisdationē in primo ꝛ tutores predicti inueniantur non ſoluendo tempore depoſite tutele: certe regreſſum habebit pupil. ad magiſtratum in eo quod non recuperat a tutoribus. Aiuianus.

i Confirmare. Quod videtur non potuiſſe facere. vt. ſ. titulo. ū. l. nec mandante. ſed dic vt ibi.

k Hi. ſcilz magiſtratus.

l Cautionem. rem pupilli ſaluam fore.

m Debuerunt. cum confirmantur ſine inquisitione: ꝛ ſic intelligatur curatorem: tunc quod defecit repleri a conſulari poteſtate conſtitutiones conceſſerunt: ꝛ ſm mētē confirmari tutores. Et ſiquidem pater fuerit qui dederit: amplius nihil inquirit qui preeſt: ſz ſimpliciter cum confirmat: ſi autem alius quis dederat: tunc inquirit perſonam ſi eſt apta. Amplius ſcire oportet: quoniā curator teſtamento necꝫ a patre recte datur: ſed datuz affuctum eſt cō firmari ab eo qui preſt.

Tutor vel curator datus a matre confirmatur ex inquisitione. b. d. Bar.

Peratius. Lex. ij.

Mulier liberis non recte teſtamento tutorem dat: ſed ſi dederit decreto pretoris vel conſulis ex inquisitione cōfirmabitur: nec ſatisdabit pupillo rem ſaluam fore: ſed ꝛ ſi curator a matre teſtamēto datus ſit filij⁹ eius: decreto cōfirmatur ex ingſitione.

Tutor datus a patre in teſtamēto inualido confirmatur: ſecus ſi in teſtamento valido datus eſſet. Bar.

Iulianus. Lex. iij.

Qui a patre tutor ſcriptus eſt: aut non iuſto teſtamēto: aut nō vt lege precipiebat: confirmādus eſt ad tutelā gerēdam pinde ac ſi ex teſtamēto tutor eēt: id eſt vt ſatisdatio ei remittatur.

Quilibet poteſt dare tutorē impuberi q̄ inſtituit ſi nil aliud habet. Bar.

Paulus. Lex. iiij.

Si patronus vel quilibet extraneus impuberi q̄ heredē inſtituerit tutorez dederit: et extra ea nihil in bonis habet pupillus: non male dicetur iudiciuz eius ſequēdum eſſe qui ꝛ perſonā eius quem tutorem eſſevoluerit nouerit: ꝛ impuberē ita dilexit vt eum heredem inſtituaret.

Ad magiſtratus qui tutores confirmant ſine inquisitione ꝛ fideiuſſores non recipiunt pertinet periculum administrationis. Bar.

Papinianus. Lex. v.

Tutores a patruo teſtamento datos iuſſit pretor magiſtratus confirmare. Nihil cautionem quoq; accipere debuerunt ꝛ nec volūtas eiꝰ qui tutorem dare non potuit negligētiaz magiſtratuū excuſat. Denicq; pretor non ante decretum interpone re poteſt q̄ per ingſitionem idoneis pronunciatis. vnde ſequitur q̄ ſi tutele tempore ſoluendo non fuerint: in id quod de bonis eorū ſeruari non poſſit ꝛtra magiſtratus actio decernatur.

Tutor datus a patre ſine inquisitione confirmatur. b. d. Bar.

Idem. Lex. vj.

Si filio impuberi pater tutorem aut puberi curatorē dederit citra inquisitionem pretor eos confirmare debebit.

Hermonius. Lex. vij.

Naturali filio cui nihil relictū eſt tutor fruſtraſ datur a pre: nec ſine ingſitiōe cōfirmatur.

Qui ergo recipit tutorē cōfirmare ſm ius intelligit recipe. Et facit. c. cām q. cum glo. fin. ꝛ. inferēda. in fi. extra de re ſcrip.

tione male fecerūt. vñ ſi cū ingſitionē omittebāt ſaltē cautionē exigere debuerunt. vñ dicit poſtea non ante decretum ꝛc. Azo.

n Interponere. immo poteſt. vt inſti. de ſatiſda. tu. als tutor nūq; ſatisdaret: ſed eſt hoc intelligendum cū non vult exigere ſatisdationez: ſed cum inquisitione confirmare als vt diri.

o Decernatur. in factum vel vtilis tutele. vt. ſ. de magiſt. con. l. ſi. nec ob. inſti. de ſatiſda. tut. §. fi. vt ibi no. ꝛ facit. ſ. eo. l. mulier. ꝛ. C. de magi. conue. l. penul.

Si filio. ¶ Caſus. Filio meo impuberi dedi tutorē in teſtamēto nō vtili vel impuberi dedi curatorē: ꝛ ita non valet datio: debent certe cōfirmari ſine aliqua inquisitione. Aiuianus.

p Dederit. minus ſoleniter. vt. C. eo. l. ij. Item nec in ſoleni teſtamēto poteſt dari curator: vt inſti. de cura. §. ſ. ſed ſi babes primo puberi poſtea impuberi: plana eſt litteraz: z erit inutilis datio tutoris ratione eius cui datur: cum datur curator ratione dantis ꝛ eius cui datur: quia non datur in teſtamento etiam ſoleni: ſed ſm primā litteram inutilis eſt datio tutoris: quia minus ſoleniter datus eſt. Item curatoris ratione eius qui dat: quia nō poteſt dari in teſtamento etiā ſoleni. Azo. ꝛ facit. ff. titu. ſ. pater. ꝛ quod no. ff. l. ptori.

Naturali. ¶ Caſus. Naturali tamū filio meo dedi tutorē et nihil ei reliqui: certe non debet confirmari niſi cum inquisitione. Secū do dicit q quattuor debent interuenire in inquisitione quam iudex facit de tutore. Aiuianus.

q Naturali. ſecus in legitimo ꝛ naturali cui poteſt teſtator dare tutorē ſine aliquid ei reliquit ſine nō. vt. ff. ti. i. l. pater. Azo.

r Nihil relictū eſt. alioqn confirmat ſine ingſitione. vt. C. eo. l. ſi. ꝛ. C. qñ mu. tu. offi. l. i. in prin. ſi aūt nullū reliquiſſet: mater vocaretur ad tutelam. vt. C. qñ mu. tu. offi. fun. l. ſi. Vel dic q ſi eū inſtituit: vel aliquid ei reliquit: cōfirmat cū ingſitione: ſed cū nihil etiā cū ingſitione nō confirmat: vt hic dicit. vel dic vt in matre no. ff. eo. l. tutores.

a Datus sit.a iudice.
b An bic dederit. Quis dare et cui et quis dari habeas.j.titulo.ij. per totum.z maxime.l.i.z.l.ius dandi. Item q dicitur de decreto.facit.j.de bono.posset.l.ij.§.penul.z quis ordo in bono.posset.fer.l.ij.§. dies.z.§.in bonorum. Sed contra ad idem,ff.de tute.l.qui habet.§. penulti. Solutio vt ibi.
Et eodem modo respō. ad id quod est.j. titu.ij. l.nec mandante.§.pen. est et aliud necesse. vt.j. de tuto.et curato. da.ab bis.l.scire.§.penultimo. Accursius florentinus de gum doctor.

Confirmando.
Casus. Quis in cōfirmando tutore inutiliter dato a patre naturali et legitimo non debet fieri inquisitio:vt dictus est.ff.eo.l. iij.et.l.fi filio. et.l.j.§.et siquidem.tamen istud in ea confirmatione debet inquirere iudex:scilicet vtrum durauit patris voluntas q inutiliter tutorem dedit an non:z siquidem durauit confirmabit tutorem sine aliqua alia inquisitione. Si autem non durauit et ꝑ apparet aperte non confirmabit. Sed quid si non apparet aperte q durauit vel non:certe aut aliquid accidit in persona tutoris post dictam dationem inutilem q si sciuisset testator bene vetuisset eum esse tutorem aut non accidit: si accidit puta quia factus est tutor paup:aut apparet predictam donationē inutilem eo q malos mores habet tutor quos nesciebat pater cum dabat eū tutorem vel nate sunt inimicitie inter patrem z tutorem:vel cum fisco cōtrarit tutor postq̄ datus fuit tutor.certe in bis casibus et similibus:aut decessit pater statum facto testamento: aut multum virit postea. Primo casu presumimus patrem sciuisse dicta vitia tutoris superuenisse: sicꝫ presumimus duraſſe patris voluntatem cum enim non habuit spacium remouendi tutorem: hoc casu presumimus eum sciuisse dicta vitia vt dictum est: quia si haberet spacium z non remoueret presumeretur nesciuisse. nullus enim esset tam prauus qui si haberet spacium remouendi tutorem cui superuenerunt dicta vitia:et sciret ea ei superuenisse quin bene remoueret eum. Secūdo autē casu scilz quando multum virit pater postq̄ dedit inutiliter tutorē videtur pater ignarus dicta vitia tutoris superuenisse:quia eum non remouit cū haberet spacium si est ignarus vel presumitur ignarus:vt dixi ergo nō confirmatur:immo vtilitatem pupilli pretor debet sequi:z nō scripturam testamenti:si autem non superuenerint aliqua vitia tutoris post dictā dationem inutilē z nō apparet aperte q testator vetuerit postea eū esse tutorem nō remouebit:ideo sine aliqua inquisitione alia cōfirmabit:vt dixi in prin.huius casus.hoc dicit vsq; ad.l.quidam.Viuianus.
c In facili. Id est facile sciri potest.vel ſm Ro.subaudi scilicet duraſſe voluntatem.
d Ante annos. Scilicet plurimos pater tutores dederit:et facit ad ea que sequūtur.j.de admini.tuto.l.tres.§.i.z.ff.titu.j.l.pater.z.j.de adi. lega.l.ij.§.finali.z.l.iij. Licet sit argu.cōtra in eo.tit.l.ex parte. Sed dic vt ibi. Item facit.C.de suſpec.tuto.l.etiam.z.ff.de interroga.acti. l.de etate.§.ex causa.z.j.vt in posſef.leg.l.si is a quo.§.finali.z.l.seqn. et.j.vbi pu.edu.l.j.
e Si cum fisco. Immiscuissent.scilz tutores.z dic q ideo non confirmantur:quia se excusant occasione contractus talis.vt.C.ne tutor vel cura.l.j.in fine.z.C.qui da.tu.poſ.l.finali ſm quosdā/sed nō placet:quia ibi de contractu vectigali:hic de alio. Item illa littera aliter intelligitur.vt nota.C.de excusatio.tu.l.coloni. Sed hoc ideo.quia damnum esset pupillo:quia fisco omnia bona secum contrahentis obligantur.vt.C.qui.ex cau.pignus taci.con.l.j.licet idem sit in pupillo cui bona tutoris tacite pro administratione tenentur.vt.C.de administra.tuto.l.pto officio.sed quia potior est fiscus tempore: ergo et iure ſm regulam.C.qui po.in pig.habe.l.fi fundum.quia sic est priuilegia tus fiscus vt pupillus. Item quod dicit damnosum subaudi maxime: quia de facili posset esse damnum pupillo.vt prima facie apparet. Vlz. predicta habent locum quando ante assumptionem tutele cōtrahit cum fisco:si autem postea tenetur falsi.vt.j.de fal.l.j. §.penultimo.

Sico ola bona seu 2trabēs obligant.

f Utilitatem. Continuatur cum precedēti.l.z facit ad.l.istam q magis mens ꝑ verba est intuenda.vt.j.de adimen.lega.l.ij.§.condictio.z de annu.lega.l. vij.§.finali.et instītu.de le.pa.tu.et.ll.quas diri in dicta.l.in confirmando.in fine.

Mens potius ꝑ verba intuenda est.

g Babet. id est novit iudex.vt.ff.de offic.presi.l.illicitas.§.veritas. Vlz.
b Discessit.sic.ff.de testamen.tute.l.si heredi tas.§.j.

Quidam. Casus. Titius dedit curatorem in testamēto suo filijs fratris sui z filijs filie:z rogauit eum per fideicommiſ. q dictam curam administraret:et ei curatori reliquit fideicōmiſ. de.r.postea dictus curator confirmatus est a pretore cum inquisitione sicut debet fieri quando ab extraneo curator datur.vt.ff.eo.l.ij.in fi. Queritur. nunquid adminiſtrare teneatur sicut per fideicōmiſ. rogatus fuit a testatore:et distinguitur. aut vult habere per fideicōmiſ.de.r.sibi

† Tēcor.c. ffames.ibi. in.§. Si cōtra parrem pupilli cās egisti:tutor vel curator datꝰ eādem causam defendere nō ꝓhiberis.

a testatore relictum aut non. Primo casu cogitur administrare:secundo non. Sed nunquid teneatur satisdare adulto:certe non propter hoc q sit curator:quia cum inquisitione fuit confirmatus vt dixi:sed si habet iam apud se fideicommiſ. de decem precibus et non vult administrare.et sic tenetur restituere propter illud restituendum bene satisdat. Viuianus.

i Quidam.als quedam.z als auia.
k Relicto.ad hoc vt sit curator:alioquin cessat hec lex.vt.j.de bis q. vt indig.l.posſ logatum.§.amittere.
l Non esse. Recte datuꝫ ab auia. Vlz.vel a patruo:vel ab auo cum curator non posſit testamento dari.vt insti.de cura.§.j.
m Suscipere.per confirmationem iudicis.
n Esset paratus. Hoc intellige cum accepit legatum ignorans se curatorem datum in testamento:alias non posset relinquere curam cum legatum recepisset.vt.j.de bis qui.vt indig.l.posſ legatum.§.amittere. Vlz.
o Debeat.rem pupilli saluam fore.qō post confirmationem esset faciendum si fieri deberet:vt z excusatio.vt.j.de excusa.tut.l.nescimus. Accursius.
p Non debere.scilz satisdare rem pupilli saluā fo.et est ratio:quia cum inquisitione confirmatur.vt.ff.eo.l.j.§.iij.z.iiij.z.ff.titu.j.l.qui tutelam.§.fi.z insti.de cura.§.j.sed z datus ex inquisitione non satisdat.vt insti.de satisda.tuto.z curato.§.ij. Vlz.
q Peti. Id est repeti.
r Fideicommissi. restituendi minori si eius curam non gerere voluerit. Vlz.z facit.j.de fideicommiſ.lib.l.generaliter.§.si quis alienum. ibi:q si legatum.z.C.de lega.l.si legatarius.z.ff.titu.j.qui tutelam.in prin.z dic vt ibi. Item cōtra.ff.eo.l.tutores.vbi dicit eum satisdare debere:sed tu dic vt ibi dicitur.

De legitimis tutoribus.

Legitime.

Dic ponitur forma quomodo tutor cōfirmatur ex inquisitione. Bar.

Si queratur an ex inquisitione recte datus sit tutor: quatuor hec consideranda sunt: an hic dederit qui dare potuerit:et ille acceperit qui fuerat datus: et is datus cuius dandi facultas erat:z pro tribunali decretum interpositum est.

Licet pater dederit tutorem filio:tamen inquiri debet an volūtas patris mutata fuerit/vel mutari debuerit: maxime si diu post testamentum factum decesserit. hoc dicit cum duobus legibus sequentibus. Bartolus.

Scriphonius. Lex.viij.

In confirmando tutore bec pretor inquirere debet: an duraverit patris voluntas:quod in facili est si in proximo mortis tempore tutores non iure vel curatores scripserit pater.nam si ante annos vt spacio medio potuerit facultatum dati a patre non iure tutoris fieri diminutio vel morum ante celata vl'ignorata emerserit improbitas: aut inimicitie cum patre exarserunt.

Paulus. Lex.ix.

Si cum fisco aliquem contractum damnosum immiscuissent.

Scriphonius. Lex.x.

Utilitatem pupillorū pretor sequitur non scripturam testamenti vel codicillorum. nam patris voluntatē pretor ita

accipere debet:si non fuerit ignarus: scilicet eorū que ipse pretor de tutore comperta habet: quid deniq; si postea de eo quoq; pater testamento codicillisve non iure dedit scripsit tutorem esse nolle: nempe non sequitur primam voluntatem pretoris/a qua pater discessit.

Curator datus a patre non debet satisdare rem pupilli saluā fore:sed de fideicommisso restituendo sibi relicto si curā diligenter miserit. Bartolus.

Scuola. Lex.xj.

Quidam testamento nepotibus curatorem dedit fideicommisso ei relicto: quesitū est an administrare curator eum pelli debeat: Nūdi quidem curatorem non esse: sed cum aliquid testamento ei datum esset teneri cum ex fideicommisso si non curā susciperet: nisi id quod ei datum esset nollet petere: aut reddere cū set paratus. Itē quesitū est an iste curator satisdare ncpotibus debeat: Nūdi quasi curatorē non debere. sed cum fideicō. petia ab eo posset/fidecommissi nomine satisdare debere.

De legitimis tutoribus. Titulus.iij.

Legitima tutela ex verbis z ex mēte l.ij.tabu.defertur cognatis ad quos defertur hereditas: fallit si mulier est in medio. hoc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex.j.

Egitime. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ per.l.xij.tab.deferuntur agnatis tutele agnatorum paruulorū. Item ⁊ tutele libertorum paruulorum deferunt patronis. nam cum isti agnati ⁊ patroni succederent eis si morerent: bonum est ꝙ bona eorum custodiant. quandoq; tamē est aliquis qui sperat habere heredi. nō tamen subijt tutelā vt dicit littera vsq; ad.§. si apud. ibi dicit ꝙ agnati proximiores debent subire tutelas ⁊ alij cessare ab ea: adeo ꝙ si proximior non potest gerere: vt qr sit ab hostib' captus nō habet locū sequēs: immo alius datur a iudice. Itē sicut euenit aliqñ ꝙ quis habeat hereditatē ⁊ nō tutelam vt dixi. ita euenit econtrario vt qs habeat tutelam ⁊ non hereditatem. ⁊ de hoc vnum ponit exemplum. Item ⁊ habet quis hereditatē quādoq; ⁊ non tutelam: ⁊ de hoc ponit aliud exēplum: ⁊ hoc dicit vsq; in fi. in scđa.l. dicit ꝙ tutela legitima perit etiam minima capitis diminutione pupilli. Viuianus.

Legitime tutele lege duodecim tabularū agnatis[a] delate sunt et consanguineis[b]. Itē patronis id est his[c] qui ad legitimā hereditatē admitti possunt: hec summa prouidentia[d]: vt qui sperarent hanc habere successionem ijdē tuerent bona/ne dilapidarētur. ¶ Interdum alibi hereditas est/alibi tutela: vtputa si est cōsanguinea[e] pupillo. nam hereditas quidem ad agnatam pertinet: tutela autem ad agnatū. Item in libertinis si sit patrona ⁊ patroni filius. nam tutelā patroni filius hereditatē patrona obtinebit: tātūdēq; erit ⁊ si sit patroni filia ⁊ nepos.

Spes primi legitimi facit tutela non deuolui ad sequentem sed esse locum datiuo. Barto.

¶ Si apud hostes sit frater inferioris gradus agnato tutela non defertur[f]. nam ⁊ si patronus apud hostes sit patroni filio tutela non defertur: sed interim a pretore[g] datur.

Licet patronus propter delictum priuetur iure succedendi: nō tamen priuatur onere tutele. Barto.

¶ Interdum autem etiā sine hereditate tutela defertur: interdū hereditas sine tutela: vtputa in eo qui latitauit[h] cum seruum[i] rogatus esset manumittere. Nam generaliter diuus pius rescripsit aurelio basso/ius patroni eū non habere[k] his verbis. Plane tergiuersatio[l] eorum qui subuertere[m] fideicommissariam libertatē velint: eo modo puniātur ne ius patroni acquirant in eo quem liberum esse nolūt: idem erit si filie libertus assignatus sit[n]: tutela quidem apud fratres remanebit: vt marcellus notat: legitima autem hereditas ad sororem pertinebit.

Tutela legitima tollitur capitis diminutione.h.d.Bar.

Idem. Lex.ij.

Legitimam tutelā capitis diminutione[o] pupilli (etiā ea que salua ciuitate contingit) amitti nulla dubitatio est.

Ex lege dicitur quod ex mēte ei' colligitur: lz verba deficiant. Barto.

Idem. Lex.iij.

Tutela legitima que patronis defertur ex lege duodecim tabularū nō quidem specialiter vel noīatim[p] delata est/sed[q] p consequentias hereditatum q̄ ex ipsa lege patronis date sunt: ergo manumissor ex lege duodecim tabularum tutor est/siue sponte manumisit/siue etiam compulsus[r] ex causa fideicommissi manumisit.

Contumax in manumittendo priuatur hereditate/sed non tutela: nisi in totū ius patronatus perdat. Barto.

¶ Sed ⁊ si hac lege emit[s] vt manumitteret: et ex constitutione diui marci ad aufidium[t] victo-

a ¶ Agnatis. sunt autem agnati ⁊c. vt.j.eo.l.sunt autē. et dicūtur legitimi. vt institu.de leg.ag.tute. in princi. sic et bonorum possessio vñ agnati: vocatur vnde legitimi. vt j.vnde legi.in rub.⁊ vnde cognati.l.legitimos. et dic si sint idonei non als.vt.C.eo.l.fi.

b ¶ Cōsanguineis. id est his qui sunt agnati et cognati naturales. nā quidam sunt agnati tātū vt adoptiui: et hi non vocātur: alij cognati tantum nec hi vocantur.

c ¶ Id est his. als.i. his ⁊c.als idem his ⁊c. et da exemplum de patre qui emancipauit filium contracta fiducia. vt institu.de legi. agna. suc.§.fina.

d ¶ Prouidentia.i.ratione naturali.vt ponit.C. de in ius vo.l.ij.⁊.ff. de iusti.⁊ iure.l.penul.in prin. Sz hodie sicut hereditas agnatione nō inspecta proximis deferī/sic ⁊ tutela: vt in aut.de heredi.que ab intest. §.ex his.col.ix.sed fm iura ista secus qr non succedebant cognati.vt.C. eo.l.j.Sed nunqd agnatis deficientibus poterant admitti cognati ad tutelam: nam ad hereditatem admittebant.vt instit.de succes.cog.et.j. quis ord.in bo.pos.ser.l.j.in princi.forte non.qr ex.l.non vocantur cognati ad successionem.sed per pretorē tantū:sed tutela a testatore/ vel a iudice/ vel a lege defertur. Itē non inuenit aliquē de cognatis vocari ad tutelā ex lege aliqua. Azo. Sed arg.ꝯ.ff.de capi.di.l.tutelas.ibi: ex nouis ⁊c.sed nec ibi poni potest de hoc exemplum.

e ¶ Consanguinea.i.soror.vt insti.de leg.ag.suc.§.ceterū.in prin.et facit ad hoc ⁊ ad sequēs rñ.j.eo.l.penul.⁊ insti.de le.pa.tu.§.fina. Item ⁊ no.ꝙ hereditas ad proximū deferī.vt.C.de legi. here. aut. post fratres.⁊ insti.de legi.agna.suc.in prin.⁊.§. si plures.

f ¶ Non defertur.qr proximior speratur redire.vt.j.de bo.libe.l.si necē. §.si deportat'. Sed certe non est bona ratio: licet quidam approbent eam.vt.j.eodem.l.iij.§. non tantum autem. Azo.sed ibi non erat spes postliminij.

g ¶ A pretore datur. nisi sint cōpatroni apud quos remanet tutela.j.l. iij.§.si duo.⁊ facit.ff.de testa.tute.l.si quis sub cōdictione. Accur.

h ¶ Latitauit.i.turpiter se occultauit.vt.j.quibus ex cau.in pos.ea.l. fulcinius.§.quid sit.

i ¶ Seruum.suum.scilicet rogati: quo casu ex senatusconsulto facto ab emilio vicario ⁊ iulio seuero consulibus peruenit ad libertatem.vt.j.de fideicom.li.l.si eum.§.si quis. sunt ⁊ alia senatusconsulta.vt et institu. de fideicom.lib.

k ¶ Non habere.est tamen libertus eius q manumittere debuit. vt.j.de fideicom.lib.l. in fideicommissarijs. sic ⁊.ff. de in ius vocan.l.sed et si hac.in fi.j.respon.

l ¶ Tergiuersatio.i.dolus ⁊ fraus.

m ¶ Subuertere.i.in totū desistere a prestatione libertatis. sic.j.ad turpil.l.j.§.tergiuersatio. Subuertere qd sit.

n ¶ Assignatus sit.quod fieri potest.vt.j.de assi.li.l.j.in prin. ⁊ facit.j. eo.l. tutela. §.iij. et insti. de le.pa.tu.in fi. Sed cōtra.j.tit.j.l. si impuberi. §.quis. So.vt ibi.

o Legitimā. Diminutione. etiā minima vt sit arrogatus. vt.ff.de tute.l.si arrogati. in princip. et idem in ceteris tutelis ꝙ in legitimis. et idem in capi. di. tutoris legitimi: in alijs secus. vt.ff.de cap.di.l.tutelas.⁊ insti.q.mo.tu. fi. §.simili modo. nam ⁊ in alio differt legitīa ab alijs qr hec trāsit ad liberos ✠ ceterē nō. vt.ff. de tute.l. antepenul.⁊.j.l.proxi.§. si duo. ⁊ facit institu.eo. §.finali.

✠ Etiam adoptiuos et emācipatos. barto. in.l.j.et.ij. j.de legi.tuto.⁊ q̄ dicat legitima.vt de eundē in l.frater.ff. aduerte.C. eo.ti.

Tutela. ¶ Casus. Tutela q̄ defertur patronis.ex.l.xij.tab. vt dictū est.in.l.j.datur eis: ideo quia sperant hereditatem libertorum habere vt ⁊ ibi dictum est: si ergo non sperāt habere hereditatem non habebūt tutelam. ponit ergo tria exempla de illis patronis qui sperant hereditatē habere liberti. ⁊ ideo vocātur ad tutelā: postea ponit exemplum de illo qui sperat habere hereditatem: et non subijt tutelam. ¶ Si duo. Titi' ⁊ sempronius ⁊ seia manumiserunt seruum communem impuberem: certe mulier patrona nō erit eius tutrix: alij patroni sic. Sed quid si vnus de patronis decesserit filio relicto vel ab hostibus captus fuerit: vel in seruitutem redactus fuerit: certe filius eius non succedet loco eius in tutela: immo patroni superstites administrabunt. Si autem omnes patroni decedant filij eorum succedunt eis in tutela.⁊ si vnus patronus relinquat filiū: alter nepotem/solus filius habebit tutelā sicut esset in hereditate. Quid si vni' patroni mortui filius sit remotus vel excusatus a tutela: nunquid habebit nepos ex alio: ⁊ dicit ꝙ non: immo dabitur a iudice: si autem mortuus sit filius vnius patroni mortui vel capite diminut' habebit locū nepos ex alio patrono. ¶ Si parens. Emancipaui filium meum impuberem: certe ero tutor eius legitimus. Si autem ego moriar fratres sui erūt tutores ei' fiduciarij: ⁊ quod dixi in filio habet locum in filia ⁊ nepote ⁊ in nepte ⁊ in sequen.h.d.cū.l.seq. Viuianus.

p ¶ Nominatim.i.ex verbis legis. vt institu. de leg. pa. tu. als dicitur deferri nomine naturaliter designato.vt.ff. de capi. diminu.l.tutelas. Accursius.

q ¶ Sed per consequentias.⁊ sic ex mente: quod tantūdem valet.vt.j. de verbo.sig.nominis.§.j.

r ¶ Compulsus.qr etiā ad hereditatem tūc admittit.vt.C.de bo. pos.cōtratabu.liber.l.j.⁊.j.de suis ⁊ legi.l.intestato. Accursius florentinus legum doctor.

s ¶ Emit.non suis nummis: sed serui conniuentibus oculis: quia tunc quando sui emptoris/locum habet constitutio duorum fratrum ad vrbium maximū missa.vt.j.de manu.l.iiij.⁊ pro patrono tunc non habetur.vt.ff. de in ius vocan.l.sed ⁊ si hac.⁊ sic eius hereditas sibi non defertur: sed tutela sic: vt dicit in eo qui cōsequitur libertatem ex emiliano seu vinciano senatusconsulto.vt.ff.eo.l.j.§.interdū. neq; enim immunitatem pena tribuere debet.vt.j.de interdi.⁊ relega.l.relegatorum.§. fina. Argumen.contra.j.de suspec.tu.l. decreto. ⁊ de excusa. tuto.l. sed ⁊ milites.§. sed ignominia.secus autē est in rubriano vbi nec tutor est. vt.j.proximo.§. Pena immunitatē tribuere nō debet.

t ¶ Ad aufidium.vt.C.si manci.ita fu.ali.l.ij. P.

a ¶ Tutorem esse.⁊ ad hereditatem admittit.vt.ſ.de ſuis ⁊ legi. here. l.in teſtato.§.bis plane.

b ¶ Ex rubriano ſenatuſconſulto.qō habet locum cum ſeruum teſtatoris rogatus ſit manumittere, vt.ſ. de fideicommiſ.lib.l. cum vero.§. ſubuentum.

c ¶ Sed ozcinus.i. direce manumiſſus.vt inſti. de ſing.reb. per fideicommiſ.relic.§.libertas.⁊.§. qui directo. Accur.

d ¶ Pertinebit.⁊ ſi filius defuncti ſit non vt patronus: ſed vt patroni filius ad ius libertorum veniet.vt.ſ.de fideicom. liber.l. ſi filius.§. crit. et facit.ſ.titu.ſ.l.ſi impubes ri.§.i.

e ¶ Solos maſculos'. facit.ff.l.ſ.§. interdum .et §.fi.⁊ inſti.ō leg.pa.tut. §.fi.⁊.ſ.eo.l. penulti.

f ¶ Hereditatibus. que patronis deferuntur in bonis libertorum vt hic. ⁊.ſ.ō ope.liber.l. a duobus.⁊ de bo.liber.l.libertinus.§.i.⁊.l. ſi libertus preterito.§.i. aliud eſt in hereditatibus q̄ deferuntur agnat' ꝫ bonis agnatorum.vt.ſ.de contū. cuz emancipa. l.i.§. liberos autem.

g ¶ Detur. qui erunt datiui.ſic.ff.de teſta.tut.l.ſi quis ſub condictione.

h ¶ Diminutione. etiam minima.vt.ff.l. pri.⁊ facit.ff.de tut.l.ſi arrogati.

i ¶ Legitimi.eſt q̄ ex mēte non ex verbis legis: qr deſinit eſſe agnatus boc iure: ſed hodie vere legitimus dici pōt. vt inſti. de legi. agna. ſuc.§. ſi.et facit inſti. de legi. patro. tu. Accur.

k Vo defuncto. Fiduciarij.quare nō legitimi ſicut filij patronum ſunt legitimi? Reſpō. vt inſtitu. de fidu. tut. Item eſt alia ratio quare non ſunt legitimi: quia deſierunt eſſe agnati. interſe hociure.vt.C. de in officio.teſta.l.fratres.bodie ſecus. vt.C. de legi. tu.l.iij.⁊ ſic pōt dici legitima.vt.C. de excep.l.ad uerſus.

L Egitimos. ¶ Caſius. Legitimi tutores ita appellantur: qr lex eos dat et non homo ſed ipſi bene tenentur ſatiſdare etiā ſi ſint pſoni qui ſunt tutores libertorū ſi tamen ſint viles perſone: alis nō. Scōo ḡritur, an vni de legitimis tutoribus poſſit committi ſoli adminiſtratio: et certe ita ſi vult iudex: et idem eſt in datiuis. Item nun quid vnus de legitimis vel datiuis poteſt alijs offerre ſatiſdationē ⁊ ſolus adminiſtrare? Et dicit q̄ ſi nō ſatiſdederit aliqs eoz cū eis fuit omiſſa adminiſtratio. Si au tē plures pſoni ſunt legitimi tutores liberti nō poterit vn⁹ aly taliter offerre ſatiſdationē ⁊ ſolus adminiſtrare. Ultimo dicit q̄ legitimo tutore capite diminuto: et ſic finita tutela habet locum actio tutele: ac ſi puillus exceſſiſſet.xiij.an. Ziuianus.

l ¶ Fecit tutores. debent ergo accedere ad miniſtrandum vt tamen tria faciant prius: ſcz accipiant res per decretum iudicis. Ite faciant inuētarium. vt.C. arbit. tut. l.fina. Item iurent vt in aut. vt bi.ḡ ob.ſ.fi. coll. vi. Item quartum ḡ ſatiſdent ſm.ḡ ſubijcit.

Additio. Dic q̄ etiam requiritur vnum ſcz q̄ tutor promittat pupillus indefenſum non relinq̄re. vt.C. de admi.tuto.l. tutor qui repertorium. et quidā volunt q̄ illa verba ponātur formalia q̄ promittant pupillum defendere ſine vllia cunctatione: tamen non credo q̄ ſit neceſſe q̄ ponantur verba equipollētia qr iura cōſiderāt effectus non formulā verbor. vt.C. de teſta.l. omniū.⁊.l.qñ in dignum. ſm Bald. hic.

Tutor legitimus tria facere debet priuſq̄ admittat.

m ¶ Sz hoc cauſa cognita. de perſona ⁊ de modo ſpecificauit: de cauſa dic: qr forte nō diligit pupillum. vt arg.ſ.tit.ſ.l.ſi ſum puberi. vel videtur affectare: vñ videt ſuſpectus. vt.ſ. de pcura.l.que omnia.⁊ facit.ff. de tranſac. l.cuz bi.ff. in cauſa.⁊.§. modus.⁊.ff.ſed ⁊ perſonarum.⁊ facit.ff. de teſta. tute.l. teſtamento. et inſti. de ſatiſda.tu.§.ſi.

† Facit ad hūc tex.l.c. ill.cuz glo. ſup ff. clerici. in fi. extra de pcu.

n ¶ Decerni tutela. id eſt tutele adminiſtratio.

o ¶ Clauſulam. quam habes.ff. de teſta. tute.l. teſtamento datus.⁊.l. fine mo.§.i.

p ¶ Non ſatiſdederint.i. ſi nullus ſatiſdedit. equipollet enī ois homo non currit: ⁊ nullo hō currit: preterea quoties ſignificatio fumit ex vniuerſo in quo aliqd falſus eſt totam orationē falſam efficit. vt.ſ. de rebus du.l.ſi is.ff.vtrū. Sz qd ſi qdā ſatiſdederūt qdā nō? inter eos qui non ſatiſdede runt admitti ſuperiorem clauſulam. Ziſo.⁊ dic nō ſatiſdederūt: qr non fuit petita/vel qr non potuerit/vel qr ad tēpus fuit pſtita: quod falſum eſt.

q ¶ Satiſdatio. accipe poſſe dici ꝛc. nonnunq̄ enī ꝛc. ⁊ eſt interpoſitio.

r ¶ Petiſt. vt.ff.l.ij.rū.

s ¶ Non potuerint. de facto vel de iure: quia dati ſunt ex ingſtitiōe qñ non ſatiſdāt. vt inſti. de ſatiſda.tu.§.ſ.ſed ſine inquiſitione dati non deberent adminiſtrare niſi ſatiſdederint: immo debent remoueri. vt.C. de tuto. et cura. qui non ſatiſde.l.tuto qui.⁊.l.ij.

t ¶ Non eſt. nunc: quia non fuit vel deſijt: vel eſt.i. exiſtit vt ſit tertiū adiacens. ſic.ſ. de lega.iij.l.cum res. Ziſo.

Satiſdatio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Satisdatio. q̄ sit honestus: vt. ff. in prin.
b ¶ Et magna causa. ſ. ſi aliꝫ ſunt abſentes vel furioſi, vt. ff. ea. l. §. in legitimis.
c ¶ Re quis. patronus tutor.
d ¶ Succeſſionis. quam habet alter patronus in bonis liberti.
e ¶ Per compatronum. Sed nõne idē eſt in legitimis tutoribꝰ id eſt agnatis. Rñdeo: ꝓ dicta non, argumen. ff. eo. l. tutela le gitima.
f ¶ Minue᷑ ſit. etiam minima capi. di. niſi ſuperſit frater. ꝑpter. l. ꝛſtan. vt. C. de legi. tuto. l. iij. et iiij. nouiſſimo autem iure nõ ſic: cum ſola ſit ſpectãda cognatio. vt in auten. de bere. ab inteſta. §. ex bis. coll. iij. ⁊ facit. ff. de capi. di. l. tutelas. ⁊ inſti. eo. §. fi. ⁊ qui. mo. tu. ſi. §. ſimili. ⁊. j. de tu. ⁊ ra. diſtra. l. niſi. §. j.

Inteſtato. ¶ Caſus. Siue pater impuberis non fecit teſtamentum ſiue fecit ⁊ non dedit ei tutorem. ſiue dedit et mortuus eſt/ſupuenit ad agnatoꝰ: qui autem ſunt agnati dicit plane lex ſequens. Viuia.

g ¶ Non fecit. Item et aliꝫs modis. q̄ dic vt inſtitu. de bere. ab inteſta. in prin.

b ¶ Deceſſerit. cum vnuꝰ ſolus erat tutor datus in teſtamẽto. nã ſecus ſi plures. vt. ff. de teſta. tute. ſi gs ſub condictione. Item bñ dicit deceſſerit. nã nõ ſic ſi remotus vel excuſatus fuerit: tunc enim a prętore datur: ⁊ nõ ad legitimum defertur. vt. d. l. ſi quis ſub cõdictione. et facit inſtit. eo. §. quod autem.

i ¶ Sunt autem. Al pa tre. naz in agnatis cognati intelliguntur: vt genus in ſpecie. vt. j. vnde legi. l. pe. ⁊ de gradi. l. iuriſconſultus. §. inter agnatos. et facit inſti. de legi. agna. ſuc. in princi. et inſti. eo. §. j.

¶ Si reliquero filiuꝫ. ¶ Caſus. Habebã fratrem maiorem. xxv. anñ. et nepotem ex filio mortuo maiorem ſimiliter ⁊ filium impuberem: certe me mortuo ſunt tutores filij mei dictus frater meus ⁊ nepos: ſunt enim impuberi in eodē gradu quia in tertio quilibet: ſi autem plures ſunt agnati/vnuꝰ tamen eſt proximior q̄ alter: proximus ſolus habet tutelam: poſtea reuertitur ad eos qui ſunt in eodem gradu. cum. l. ſeq. Viuianus.

k ¶ Si reliquero filium. ſcilicet meum.
l ¶ Filio. meo. Rñdeo.
m ¶ Gradu ſunt. ſ. filio meo. nam nepos ex filio meo eſt mihi in ſecundo. filio meo ſ puberi eſt in tertio. frater quoq; meꝰ eſt ei in tertio. Rñdeo. vt inſti. de gradi. §. ij. ⁊. iij.

n ¶ Si plures. Tutelã. inſti. de ca. di. §. cũ autẽ. ⁊. §. fin. ⁊ de legi. ag. ſuc. §. ſi plures. ⁊ quere boc q̄ no. j. de tu. ⁊ ra. dif. l. ſi tutor. §. j.

¶ Agnato. ¶ Caſus. Titꝰ ipuberes habebat agnatũ ⁊ agnatam. ⁊ agnata erat ei magis ꝓxima q̄ agnatus: certe admitteꝫ nihilominus agnatus ad tutelam eiꝰ ⁊ nõ agnata: ⁊ de boc ponit tria exẽpla. ¶ Surdus et mutus. Dicit bic q̄ ſicut ſurdus ⁊ mutus non poſſunt eſſe tutores teſtamentarij/ita non poſſunt eſſe legitimi: ſurdaſter autem bene poteſt eſſe tutor. Viuianus.

o ¶ Non obijcitur. ⁊ eſt boc ideo: quia femina lapſu tẽporis tutelam ſuſcipere non poteſt: alioquin ſecus. vt. j. de excu. tut. l. non ſolum. §. ſi libertus. ⁊. ff. eo. l. j. §. ſi apud. que ſunt contra.

p ¶ Habẽtis. bona littera eſt habens: ⁊ bona habẽtis: ⁊ ſm hanc dic q̄ erit legitimus tutor filij fratris dico habentis cõ ſanguineam ſororem que erat illi filio amita. Vel dic legitimus erit tutor filij fratris: filij dico habentis ſororẽ conſanguineam. ⁊ ſic ipſa in ſecundo: patruus in tertio eſt. et bec verior eſt ſm prin. l. ⁊. j. ſubijcit.

q ¶ Tutor. Sororẽ ꝑſanguinea repulſa. ſm vtriq; caſum.

r ¶ Nec amita. que eſt in tertio gradu.

s ¶ Magno. q eſt ī quarto gradu.

t ¶ Fratris filijs. ſ. ipſius matertere: et ſunt iſti in quarto gradu. vt inſtitu. de gradi. §. quarto. et facit. ff. eo. l. j. §. interdum.

v ¶ Surdus. de bꝰ dic vt ff. de tu. l. j. §. j. ⁊. ij. ⁊. iij.

r ¶ Mutus autem audiens. i. furdaſter vel parum audiens.

¶ De tutoribus ⁊ curatoribꝰ datis ab bis ⁊c.

Siue proconſul. ¶ Caſus. Nec. l. nolat quoſdaꝫ magiſtratus qui poſſunt dare tutores. Et dicit q̄ ille ſolum poſſunt tutores dare qui ſunt de illa prouincia quam ipſi regũt.

y ¶ Siue ꝓconſul. in quo differt a preſide. dic vt. ff. de offi. preſi. l. j.

z ¶ Proconſulatum. non tamen eſt proconſul. vt differat a predictis: ſed eſt vicarius eius: vt ſtatim de preſidis vicario dicetur.

a ¶ Commiſſa eſt. abſente preſide. vt. C. de offi. eius qui vicem alte. in. gerit. l. ij. nam ⁊ merum imperium boc caſu delegatur: vt. ff. de officio eius cui manda. eſt iuriſdi. l. j. §. finali.

b ¶ Dare poterit. vt. ff. de offic. proconſul. et le ga. l. penul. et not. q̄ ius dandi tutores non habet quis ex eo q̄ merum imperium ſit ſibi conceſſum vel ſit ei conceſſa iuriſditio: ſed ille ſolus habet cui lex vel ſenatuſconſul. vel princeps conceſſit. vt. ff. de tute. l. muto. §. tutores. Connumerantur autem bic illi quibus boc conceſſum eſt. vt j. l. iij. ⁊ inſti. de attil. tut. §. ſed boc iure. vſq; in fin. ſed an priuatus qui impetrauit priuilegiuꝫ bic an poſſit tutores dare: Rñ. ſic. cũ enim aliꝫ non ledat boc priuilegium valet. vt. C. de preci. impera. offer. l. reſcripta. ⁊ de prepo. ſacri cub. l. ſi. lib. xij.

c ¶ Preſidi. generaliter accipe. poſſibus ſupradictis. vt. ff. de offi. pñi. l. j.

d ¶ Eis. Scilicet pupillis.

e ¶ Eiuſdem prouincie. Scilicet oziginarij. ſic ⁊ illi danꝫ qui ſue iuriſdictionis ſunt. vt. C. qui dari tuto. poſ. l. neq;. ⁊ quod ibi no. ⁊. j. eo. l. ius dandi. Sed contra. ff. de tute. l. etiam. ſm vnam lecturam. Sol. vt ibi. Item facit. C. qui prohibꝰ iuriſdi. l. j.

¶ Cum quidam. ¶ Caſus. Si tutor datus propter iuſtam cauſam non adminiſtrat: debet ei pupillo dari alius qui daret donec primus erit expeditus. Viuianus.

† Concor. glo. ff. ibi. Et ſcias q̄ intellat᷑ de q̄ nullũ vel non iure fecit teſtamẽti-extra ti. de fuc. ab inteſtato.

† Imperiuꝫ merũ q̄ñq; delegatur. † Facit gl. in ca. paſtoralis. ſuper fi. renitẽte. ſi. extra de offi. deleg.

a ¶ Appellassent. quod fieri poterat olim. hodie contra. vt insti. de ex-cu. tut. §. qui autē. z. j. quādo appel. sit. l. j. §. i. Azo. Additio. Tu dic §m Bar. bic ḡ bic appellatur a sententia reprobante excusationem: z sic concordat cum contrarijs.

b ¶ Non adessent. sed absentes reipublice causa. vt. ff. de tu. l. quesitum.

c ¶ Tutorem. i. curatores nisi ex necessitate pro ad-eunda hereditate. vt. j. de appel. l. cū vna. §. j.

Ius dādi. ¶ Casus ¶ Magistrat⁹ muni cipales ꝑñt tutores dare de illis qui sūt de illo mu nicipio quod regunt: vel de villa eius municipij: z hoc intelligas si ꝑses magistratibus predictis iu beat hoc. Viuia.

d ¶ Datū est oibus. iussu presidis. vt insti. de attil. tuto. §. sed hoc iure. nō ēm bis iure suo competit nisi subsidia sit hodie infra quinḡtos solidos vt ibi dem dicit. Accur.

e ¶ Municipio. contra. ff. de tute. l. etiā. §m vnaꝫ lectura. Solu. vt ibi.

f ¶ Vel agro. i. villa. et. j. de verbo. signi. l. fundi. z facit. ff. de offi. ꝑsi. l. fi. z. C. eo. l. neḡs. z. ff. eo. l. j. in fine.

Pretor. ¶ Casus. Pretor nō pōt se dare tutorez alicui pu. sicut non potest semetipm delegare ad aliquam cau sam z sic non pōt esse ar biter cōpromissari⁹ eius cause quamvt pretor co gnoscere debebat. Viui.

g ¶ Pedaneus iudex. i. delegatus. vt. C. de pe da. iudi. l. pe. als dicitur q cognoscit de minimis. vt. C. eo. titu. l. fi. z facit ff. de offi. ꝑsi. l. v. z. l. fi. z quod ibi no.

b ¶ Nec compromissari⁹. id est pretor non pōt se fa cere arbitrū. qđ dic vt. ff. de arbi. l. fed z si. §. ij. vel dic non potest arbiter se dare tutorē: licet de hoc compromittatur.

Illud. ¶ Casus. Pōt dari tutor siue sit ꝑsens siue sit absens: z potest dari pupillo ꝑsen ti z etiā absenti z ignorānti: z etiā inuito pupil. pōt dari. Viuia.

i ¶ Absentem. secus in curatore. vt. ff. de tute. l. qui habet. §. j. z insti. de cura. §. item inuiti. z. ff. de pcu. l. mutus. §. is qui.

k ¶ Absenti. secus in curatore: vt dixi. z facit. ff. de procura. l. j. §. fi. Sz arg. contra. ff. de adop. l. post mortem. §. fi. Additio. Dic ḡ ibi in ado ptione que est actus priuatus nec cadit inter absentes sicut nec cogna tio naturalis: sed hoc est publicum munus quod cadit in ignorantem z inuitum ita dicunt docto. §m Bar. bic.

l Lend ignoāti z inuito. Secus in curatore: vt no. ff. l. proxima. Accursius.

Non tantum. ¶ Casus. Nec. l. dicit ḡ si aliqua adulta vult nube re potest ei dari curator ad dotem cōstituēdā marito: sed z si nu pta est z vult augere dotē vel mutare: datur ei curator. Viuia.

m ¶ Augendam. quod pōt fieri etiam constante matrimonio: vt z do natio propter nuptias. vt. C. de dona. ante nup. l. fi. Azo. z facit. ff. de iure do. l. sue generalis.

n ¶ Mutande. i. permutande. vt ex pecunia in rem. vel econtra si mu lieri vtile sit. vt. ff. de iure do. l. ita constante.

Nec mandāte. ¶ Casus. Priuatus nō potest dare tuto. pu. etiā si ꝑses ꝑuincie precipiat ei hoc. Item dicit ḡ licet ꝑtor vel pre ses furiosi vel dementes effectū remaneant in magistratu. nō tamen ad ministrant: z ideo tutorem dare non possunt. Item dicit ḡ tutor potest dari etiam in die feriato. Item dicit ḡ si pupillus est furiosus datur ei tutor. si autem adultus est furiosus datur ei curator. Viuia.

appellassent⁽ᵃ⁾: quidam autem nō adessent⁽ᵇ⁾: diu⁹ pius rescripsit dādum temporaneum tutorem⁽ᶜ⁾ qui tutela fungatur.

¶ Magistratus municipales si fubstā tia pupilli nō excedit quinḡntos aureos possunt dare tutores iure suo: finantez ex cedat tunc dabunt iussu presidis. hoc dicit cum glo.

Idem. Lex. iij.

Ius dandi tutores datuz est oibus magistratib⁹ muni cipalib⁹: eoḡz iurevtimur: sed illū qui ab eodē municipio vel agro⁽ᵈ⁾ eiusdem municipij est.

¶ Pretor nō potest se dare tutorem vel delegare. Bar.

Idem. Lex. iiij.

Pretor ꝓpse se tutorem da re non pōt sicut nec peda neus iudex⁽ᵉ⁾: nec cōpromissari⁹ ex sua ꝓpria fieri potest.

¶ Absens et inuitus absenti z inuito potest dari tutor. Bar.

Gaius. Lex. v.

Illud semper constitit presi dem posse tutorem dare tā absentem⁽ᶠ⁾ qꝫ presentē: z tam pre senti qꝫ absenti⁽ᵍ⁾.

Vlpianus. Lex. vj.

Ecnon ignoāti z inuito⁽ʰ⁾.

¶ Curator potest dari ad auctorandu in vno contractu tm. b. d. Bar.

Idem. Lex. vij.

Non tātū ad dotē dādaz nu pture curatorē dari opor tet: verūtiā ei quoḡz q̄ iam est nu pta: sed z ad dotē augendā⁽ⁱ⁾ dat et mutande⁽ᵏ⁾ quoḡz dotis gratia curator dari potest.

¶ Tutele datio non potest mādari ei q non habet iurisdictionē: ꝫ habēti iurisdi tionem sic. b. d. Barto.

¶ Nec mādante. immo videtur q̄ sic. vt insti. de attil. tu. §. sed hoc in re. z. j. de admini. tuto. l. lucius. §. cū intestamento. que sunt contra. fol. subdito habenti alꝫs iurisdictionem potest iubere non delegare: vt in cō trarꝫ: sed non subdito vel non habenti iurisditionem non vt hic. est enim aliud iubere: aliud mandare vel delegare. vt in auc. vt nulli indi. §. z hoc vo. colr. ix. z. C. qō cum eo. l. ij. z facit. C. e. l. neḡs. z. ff. de tute. l. muto. §. tutoris. Jubere et delegare differunt.

p ¶ Abroget. bene dicit abroget: quia licet nō in totum tollat/derogat tamen in quibusdaꝫ vt bic dicit: est enim aliud dero gare: z aliud abrogare. vt. ff. de verbo. signi. l. de rogare. et facit. ff. de indi. l. cecus. z. l. cuz pretor. §. nō autē oēs. z. l. cū furio sus. z. ff. de bis quī sunt sui vel alie. iur. l. patre. z de postu. l. j. §. fecum. Derogare et abrogare differūt.

q ¶ Omni die. vt. ff. de fe. l. ij. sic z. j. de no. ope. nū. l. j. §. itē nūciatio. z. ff. de tute. l. qui bz. §. pe.

r ¶ Tutor. dic tutor si est pupill⁹: curator si ē adul tus. vt. ff. de tut. l. qui ba bet. in princ. z. l. muto. in prin. z. §. furdo.

Pupilli. ¶ Casus. Quis tutor datus generaliter alꝫs intelligat ad oia datus: tamen dat qñqꝫ ad vnā solā beredi tatem adeundaz: puta si tutor illius pupilli vni uersalis appellauerat.

s ¶ Tutor. qz nō pōt adi re hereditatē sine aucto ritate tutoris. vt insti tu. de auc. tu. §. neḡs. z. C. de iure delibe. l. potuit. z. l. fi insanti. secus in bono rum possessione. vt. C. q admit. ad bono. possef. l. bonoruz. licet eo casu idē videat dici posse: vt ibi no. Item quod est in be reditatis aditione est in restitutione: que dz fieri impuberi. vt. j. ad trebel. l. restituta. in fi. Item so lus tutor non potest adi re vt pupillo acqrat: vt C. de iure delib. l. si infan ti. z. l. potuit. sed bono. pof. sic vt. j. de bo. pof. si pupillo. z. l. tutor. z. j. de appel. cumin vna. §. j. item restitutio hereditatis ei foli non est facie da. vt. j. ad trebel. l. sed nec ipsi. nisi pupillus esset infans. vt. C. ad treb. l. sancimus. z facit. ff. de testa. tu. l. si tamen.

t ¶ Ex causa. f. bac: quia cum curatore fieri non potest. vt. j. de ap. l. cuz in vna. §. j. sed aliud in adulto. vt. C. de admi. tu. l. cum quedam. z est ratio. vt no. d. l. cum in vna.

v Utor. Absente. nō reipublice causa: alꝫs secus esset. vt. ff. de tut. l. quesitum. z. C. in qui. casi. babenti tu. l. j. z insti. tu. de ercu. tu to. §. itē qui reipublice. Azo. z facit. C. in qui. casi. ba. tu. l. pe. z qui da. tu. pof. l. curator. Itē qđ si alius fuerit matrem pupilli: hic est argu. q non valet. Item autenticī dicit ḡ precedit alios nisi testamentarios. vt auf. matri. C. quando mu. tu. of. fungi.

x ¶ In facti causa. quia credebatur nō habere curatorem z habebat. vel quia credebatur pupillus z erat adultus: vel credebat non habere pa trē z habebat: z sic non potest habere tutorem. vt. j. eo. l. scie. z. C. de cu ra. fur. l. fi. in prin. z insti. de tute. in prin.

y Curator. Effuerit. i. ꝓsens fuerit: z subaudi z res p⁹ possunt geri: alꝫs cēm non intelligeret adesse. vt. ff. qō cuiusqꝫ vniuersi. l. §. z quidem. z sic curator datur. vt. ff. de tute. l. solet. Itē secus si absset. vt. j. e. l. in omnem. z. l. curatorem. z insti. de ercu. tu. §. item qui reipublice. z. ff. de tute. l. quesitum. Sed quid si non habet tutorem ꝓsentē vel absentem: an potest dari curator? Respon. sic per legē istā §m Azo. vt. j. eo. l. curatorem.

Ius qui. ¶ Casus. Debet dari curator illis etiaz maioribus. xxv. an. qui

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

em. qui non possunt administrare bona sua puta qꝫ sunt infirmi vel furiosi vel dementes vel prodigi: etiam si videantur in verbis cõpotes. ⁊ in hoc casu poterit rei tuli esse curator filius. ꝑpinia. Ulpia.

a ¶ Filium. licet in eius sit potestate. Bꝑ.

b ¶ Regi. erubescit enim ⁊c. vt in auc. de nup. §. fi vero expectet.

Filii⁹ q̃ fuit corrigit patrem ⁊ matrem.

c ¶ Mandum. sic ⁊ in ire corrigit filius patrem. vt. §. de cõdi. ob cau. da. Liu. §. fi quis quasi. ⁊ tenebitur hic filius reddere rationem vt qlibet curator. vt insti. de attil. tu. §§. fi. ⁊ idez in matre dicimus. vt. C. de secũ. nup. l. bac. §. bis illud. aliud tñ obseruatur i patre. vt C. de bo. que lib. li. §. Ꝑcuidubio. ⁊ in auc. de nup. §. si vero expectet. coll. ix. item fact. §. de cũ ra. fu. li. §. fina. ⁊ l. iũ. et l. furiose. Accur.

d ¶ Querelam. qꝫ facere potuit mater: non tamẽ habuit necesse. vt. C. qui pe. tuto. l. matris. ⁊. j. ti. l. li. ⁊. l. si minores. azo.

e ¶ Ex sermonib⁹. sic ergo ex sermonibus alicuius cõuincitur affuit sanẽ mẽtis/ an nõ. fic. §. de cõdi. insti. l. quidam. Bꝑo. ⁊. j. de questio. l. de minore. §. tormenta. itẽ ex gestis. vt in §. huius. l. nas exterioꝛa indicant secreta animi etiam in alijs ani malib⁹. vt insti. de re. di. §. panonum. in fi. §.

Exterioꝛa indicãt interiora.

Si Ipuberi. ¶ Cas⁹.

Institui mihi titiũ beredem ⁊ rogaui eũ ꝓ fideicõ. qꝫ restituat beredit̃ fideo suo meo impuberi ⁊ ei libertatem det. titius non vult eam adire. certe dabitur tutoꝛ dicto Ipuberi. ⁊s sit seruꝰ cuius auctoritate cogi faciat bereditatem adire ⁊ restituere sibi beredi. et dare fideicõ. ⁊ libertates. ⁊ tandiu durabit dict⁹ tutoꝛ q̃diu dict⁹ beres. patronusqꝫ illi⁹ impuberis effectus ꝓ manumissione eiusdem Ipuberis liberti tutelã accipiat ⁊ satisfiat rẽ pupil. sal. fo. q̃uis effi

oportebit: nec dubitet filiusᵉ quo qꝫ patri curatoꝛẽ dare: q̃uis enim cõtra fit apud celsus ⁊ apud altos plerosqꝫ relatum: quasi indecoꝛũ sit patrem a filio regi⁹: attamen diuus pius iustino celso. item diui fratres rescripserunt etiam filium si sobrie viuat patri curatoꝛes dãdum magis q̃ extrancum.

¶ Prodigo filio ad mates instantiaꝫ datur curatoꝛ: ⁊ pdigus est qui in sermonibus videtur sapiens: in factis insipiens. Bartolus.

¶ Diuus pius matris q̃relam de filijs prodigis admisit vt curatoꝛem accipiant in hec verba: nõ est nouum quosdam et si mentis sue videbuntur ex sermonibus compotes esse: tamen sic tractare bona ad se pertinentia vt nisi subueniatur his deducãtur in egestatem: eligendus it aq̃ erit qui eos consilio regat. nam equus est prospicere nos etiam eis qui quo ad bona ipsoꝛum pertinet furiosum faciunt exitum.

¶ Ista est optima ⁊ aurea lex. ⁊ sic sum matur. Seruo pupillo in causa quã potest habere cum dño datur tutoꝛ qui desinit eẽ statim cum ceperit habere patronũ ⁊ legitime satisfecerit. hoc dicit Bar.

Papinianus. Lex. xiij.

Si impuberi libertas et bereditas per fideicõmissum data fit et institutus adire nolit: senatus censuit cuꝫ si impuberis nomine defideretur adire cogendum: vt tamẽ pupillo pupilleve tutoꝛ ab eo cui ius dandi crit detur: qui tutelaꝫ retineat quoad restituatur bereditas et rem saluam foꝛe ab berede caueatur. postea autem diuus adrianus vt idẽ in eo seruetur cui dirccta liber

toꝛes. ⁊ no. §. qui satisfd. coq. l. inter oẽs. Uel dic qꝫ beres idẽ⁹ nũc patronus dꝫ cauere ꝛe pupilli saluã foꝛe restituta hereditate qꝫ tũc datiuo expulso ille est legitimus tutoꝛ. vt. §. dicit. Bꝑo.

n ¶ Erigatur. vt. §. ti. §. legitimos. Bꝑo.

o ¶ Quod in ipso fuit. quia noluit adire nisi coactus. Accur.

tas data fuerit rescripsit. Quanuis autem a patrono rem saluam pupillo foꝛe non facile cautio exigatur: tamen senatus ꝓ extranco habeꝛi voluit cũ qui quod in ipso fuit etiam libertate ꝓiua uit impuberem: et ius quidem liberti quod habet qui ex cã fideicommissi manumittit nõ est ei ablatus. tutela uero fine vinculo cautionis nõ cõmittitur. Quid ergo si non caueat? nõ dubie tutela nõ crit apud patronum: sed ꝑ puella duodecimus annum impleuerit/ tutoꝛ definit esse: qñ tñ minoribus annis defiderantibus tutoꝛes dari solent. Si curatoꝛ patronꝰ petatur: fides inquisitionis ꝓ vinculo cedet cautionis.

p ¶ Et ius quidem. sez vt sit liberti tutoꝛ legitimus restituta hereditate. ⁊ sic nõ uidetur obstare. §. de legi. tuto. l. i. §. interdum autem. qꝫ hic de alio iure liberti qõ retinet patronus dicit/ ibi de alio qõ amittit: preterea loquit ibi in seruo beredis. hic in seruo testatoris/ nã in seruo beredis nõ potest loqui. vt. j. ad trebel. l. cum. §. sed ⁊ si seruo. sed fm hoc obstabit. §. de legi. tu. l. iij. ibi: plane si forte ex rubriano ⁊c. sed dico aliud esse cum quis vult seruum ꝓmare libertate se absentando: vel latitando: ⁊ sic peruenit ad libertatẽ ex senatuscon. rubriano: vl̃ vinciano: quo casu loquũtur ille leges. aliud cum cessat adire bereditatem: ⁊ ita per consequens vult seruos ꝓiua re libertate: quo casu leg tur hic. Bꝑo.

q ¶ Tutoꝛ. §. patronus.

r ¶ Desinit. vt insti. qui. mo. tute. §. in ꝓin.

s ¶ Minoribus. xxv. an. vt. C. de bis qui ve. eta. impe. l. §.

t ¶ Desiderantibus. non aũt inuitis. vt institu. de cura. §. item inuiti.

v ¶ Sine vinculo. qꝫ non satisfdat. vt insti. de satisfda. tut. §. item. põt tamẽ se excusare eo ꝙ fuit tutoꝛ. vt insti. de excu. tut. §. qui tutelam. secus in liberto. vt. C. de excu. tu. l. libertos.

¶ Ulpianus. Lex. xvij.

Si q̃ de statu suo litigat tutoꝛẽ dari posse ponponius scribit. et verum est vt ita demum teneat datio si liber est.

¶ Idem. Lex. xviij.

Si dando tutoꝛe ex inquisitiõe: ⁊ in eus inquiritur qui

¶ Idem. Lex. xvj.

Nec ille definit tutoꝛ esse qõ ⁊ in oibus qui ad tempus excusantur iuris est.

¶ Libert⁹. ¶ Casus. Libert⁹ cogit esse tutoꝛ filioꝝ ꝑsoni illos sez qui possunt habere iura patronatus. Uluia.

r ¶ Sperare. sunt qdam qui nõ sperant: vt qñ ex necessitate manumittit.

¶ Idem. Lex. xviij.

Nando tutoꝛe ex inquisitiõe: ⁊ in eus inquiritur qui

vt. j. de excu. tu. l. nequaq̃. ⁊ alij. vt. §. de lib. agnio. l. si quis a liberis. §. si quis a liberti. ⁊ facit. C. de excu. tu. l. libertos.

¶ Idem. ¶ Casus. Si tutoꝛ abest cã reipu. ad oĩa agẽda datꝰ alij? in locũ eius interim: nec absens predictus desinit esse tutoꝛ.

y ¶ In omnẽ rẽ. facit. §. de tute. l. quehtum. ⁊. §. eo. l. curatoꝛ.

z ¶ Nec ille. Omnibus. No. ꝙ post acceptam tutelam pauci desernt ⁊ eorum qui deserunt alij ꝓtius/ alij ad tempus deserũt. quod dic per exempla. vt no. §. de minoꝛ. l. uerũ. §. ex facto. ⁊ ergo boc relpon sum intelligas in bis qui ꝓtius deserunt nõ referuntur ad ꝓin. l. hec dicto qõ/ sed ad. l. ꝓcedẽte. si autẽ ad alios qui ad rẽpus tunc ad tutoꝛes refert. ⁊ hec secũda est ueritas. ⁊ facit. j. de tu. ⁊ ra. dif. l. si tutoꝛ. ⁊. j. de excu. tu. l. ⁊ non tñ. ⁊. l. ꝓcedẽti. in fi. ⁊. l. seq.

a ¶ Si qui. ¶ Casus. Ille seruꝰ q litigat de statu suo põt bre tutoꝛẽ.

¶ Et qui de statu. Sed non ne debuit questio status in tempus pubertatis differri. vt. j. de carb. edic. l. iij. §. fi. Rñ. hoc ex ꝓdit pupil lo vt in predicta. l. §. due. Bꝑo.

b ¶ Teneat datio. s. vsqꝫ ad pubertatẽ. vt. j. e. l. curatoꝛẽ. ⁊ si liber nõ est vsqꝫ ad finẽ cause. vt no. C. q̃ da. tu. pof. l. i. azo. ⁊ no. tacitã intelligi cõ dictionẽ. sic ⁊. §. de tu. l. furiosus. ⁊. §. de testa. tu. l. iure nostro. §. fi. ⁊. l. si quis sub condi. tione. sub expressa nõ põt. vt. j. de regu. iur. l. actus.

¶ Idando. ¶ Casus. Qñ iudex dat tutoꝛẽ dꝫ inquirere in ꝑsona ei? vtrum sit bonus vel malus: etiã si tutoꝛ dãdus sit senator. Uluia.

c ¶ In dando. ex inquisitione in qua quattuoꝛ attẽdenda sunt. vt. §. de

confir. tu. l. naturali. §. i. ꝛ quintum. vt. j. co. l. fcire. §. cum reliquis.

a ¶ Senatoꝝ. fic. ꝫ. de ptocu. l. minor. §. is qui. ꝛ facit. j. de exc. tu. l. fpadonem. §. fcire.

Bi. ¶ Caſus Si magiſtratꝰ q debẽt dare tutores ſunt abſentes. decuriones pñt dare tutorẽ, etiã vnꝰ ex ſe ſi ſunt pñtes magiſtratus ipſi dabũt: ꝛ vnꝰ põt dare alium. Ainia.

b ¶ Dare poſſunt. puta magiſtratus.

c ¶ Maior pars. preſentiũ, cũ due partes aſſint. vt. ẽ. q̃ cuiuſq; vniuerſi. l. nulli. ꝛ. l. plane. Itẽ dic maiori numero perſonarum vel etatevel dignitate vel auctoritate, vt. ẽ. de pac. l. maiorem. Item fac. j. de regu. iur. l. aliud. §. referꝝ. ꝛ. j. ad muni. l. quod maior.

d ¶ Unum ex ſe. ꝛ ipſum etiam magiſtratus. vt. j. titu. j. l. decreto.

e ¶ Non eſt dubiũ. immo certũ eſt q̃ nõ põt. ꝛ ponit q̃ pro q̃ non. nã im plicat in ſenegationeꝫ. et eſt rõ: q̃ non eſt ſubdit' iuriſdictioi dãtis. vt. ẽ. c. l. ius bãdi. ꝛ. j. de manu. l. apud. ꝛ de mãu. vin. l. apud. q̃. apud. Vel dic q̃ ſatis põt h 2cedi cum in h vn' alteri ſenatꝰ. vt. ẽ. de iurſ. om. iu. l. eſt receptũ. ꝛ fm h ponit gn pro q̃. ꝛ caue: q̃ h fit in defectũ pſidis vel uſſu eius: nõ alter. vt. j. e. l. diuus. in fi. vel q̃ ſubſtãtia pupilli eſt parua. vt inſti. de attil. tu. §. pe.

f ¶ Entri. Edicto. ſ. facto de ventre in poſſeſſionẽ mittẽdo cui' vba non habem'. ſ. ſnia eſt. j. de vẽtre i poſ. mit. l. j. §. quotiẽs. ꝛ §. mulier. ꝛ §. eligit. ꝛ. j. de ſuſpec. tut. l. ij. §. non tm. ꝛ. §. ſi curator ventri. ꝛ. j. ti. ij. l. inter bonorum. ꝛ de eo q̃ pro tu. l. j. §. ſi quis.

g ¶ Regula. vt illa q̃ vetat tutores dari babenti: vt iſti. de cura. §. Iterdũ. vel vlla alia: ſed tñ cauſa cognita h fit. vt. C. q̃ da. tuto. pof. l. curator. ꝛ no. q̃ hec eſt vna differentia inter tutorẽ ꝛ curatorem. alia eſt in pn. bui'. l. ꝛ. j. de ap. l. cũ lyna. §. i. alia q̃ curator non dat teſtamẽto. Itẽ quinta: q̃ nõ dat inuito: niſi ad litẽ. vt iſti. de cura. §. ꝫ curator. ꝛ. §. itẽ inuiti. ꝛ. ꝫ. de tu. te. l. q̃ bz. §. ſi pupillus. Sexta, iſti. q̃ da. tu. pof. §. certe. ꝛ inſtit. de exc. tut. §. datus. Itẽ alia. q̃ tutor alius eſt teſtamẽtari'/alius legitimus/alius datiuus. curator vero tñ datiuus niſi furioſo: vt inſti. de cura. §. itẽ furioſi. Item tutor ſoli pupillo datur: vt. j. e. l. feic. curator pupillo ꝛ alijs.

Tutor et curator q̃li differũt

Sic. ¶ Caſus. Mulieres nõ poſſunt eſſe curatrices. Item ſimiliter inſtituit filios ſuos beredes ſub hac conditione ſi emancipẽtur a patre ꝛ ſint emancipati. ſicq; habeant hereditatẽ patris nõ dabitur eis exiſtentibus puberib' dict' pater curator. nam ꝛ ſi pater inſtituens filium inſſit q̃ non habeat titium tutorẽ nõ poterit dictũ titium habere tutorẽ. Itẽ dicit q̃ illi qui ſunt in ambaſaria nõ debẽt dari tutores etiã ab imperatore. Itẽ dicit q̃ magiſtratꝰ dans tutorẽ ds ingrere

ſenatorꝰ eſt: ꝛ ita ſeuerus ſcripſit.

¶ Uando rectores non ſunt in ciuitate: tutoris datio remanet apud ordinẽs de curionum. b. d. Bar.

Paulus. Lex. xix.

Ui abſunt bi qui tutores dare poſſunt decuriones dare iubentur tutores dummodo maior pars conueniat: vbi non eſt dubium quinynum ex ſe dare poſſint. ¶ Magiſtratꝰ municipalis collegam ſuum quin dare tutorẽ poſſit non dubium eſt.

¶ Uentri non datur tutor/ſed curator. Bartolus.

Modeſtinus. Lex. xx.

Entri tutor a magiſtratu populi romani dari nõ poteſt curator põt: nã de curatore cõſtituendo edicto comprehenſum eſt. ¶ Curatorem habenti quomodo alius curator detur regula iuris non eſt impedimento.

¶ Mulieres nõ poſſunt eẽ curatrices. hoc dicit. Fallit hodie in matre ꝛ auia. vt in auf. matri ꝛ auie. ꝛ. C. qñ mu. tu. offic. fun. pof. Bartolus.

Idem. Lex. xxi.

Sire oportet magiſtratus qñ curatrices minoribus mulieres non creabunt.

¶ Cum quid vna via prohibet alia nõ ds eſſe permiſſum. Bar.

Si mater ſub hac cõdictione ſcripſit filios beredes: ſi abſoluti a patria poteſtate fuerint abſolutis his ꝛ propter hoc beredibus ipſe pater curator creari nõ poterit: ꝛ ſi voluerit vt non alia via ꝫ quod noluit teſtatrix fiat: ꝛ hoc ita a diuo ſeuero. pmulgatum eſt. Sed ꝛ ſi gs a parentib' prohibitus fuerit tutor eẽ: hũc neq; creari oportet: ꝛ ſi creatus ſit ꝛ non recuſauerit: prohiberi q̃ eſſe tutorem manente eptymia.

¶ Abſens cauſa reipublice non ds dari tutor. ꝛ ſi tutor datur ex inquiſitione inquiritur de moribus dandi. nec debet pari ille qui ſe ingerit. Bar.

Eos qui in legatione ſunt nõ creent tutores vel curatores magiſtratꝰ: q̃ fm rẽpus quo in legatione ſunt: periculũ ad eos nõ pertinet. Si pfectorũ boiem in legatione exiſtẽtẽ romanus princeps

vtrum tutor dandus bonos habeat mores: ꝛ tunc ds eũ dare. ꝛ nõ alꝫ.

Itẽ nõ ds illũ q̃ offert ſe ad tutelã vel etiã offert pecuniũ vt ſit tutor.

b ¶ Scire. hec ier eſt greca. ꝛ multi non habẽt.

i ¶ Non creabunt. vt. j. de reg. iur. l. ij. Sed quid in matre ꝛ auia? R ſi. vt in auf. vt ſine prohibi. ma. debi. §. j. colla. vij.

k ¶ Alia via. no. ſimiliter. vt. ẽ. de tranſac. cum bi. §. ſi cum his.

l ¶ Eptymio. i. voluntate teſtatoris.

m ¶ Non pertinet. ꝛ curatori interim daf. vt. ẽ. l. in oẽm. põt ꝛ ipſe agere interim pro pupillo. vt. j. ẽ legatio. l. ſi abſenti. §. j. ſi non pro alio. vt ꝛ. c. ti. l. paulus. in fi.

n ¶ Benigni. ſic. j. de v. ob. l. ſi qs ſtipulat'. in fi.

o ¶ Ingere. Niſi ſint idonei. vt. j. de fal. l. vt oni. §. j. ꝛ facit. ẽ. de p'cur. l. que omnia. §. j.

Ex q. ¶ Caſus Ili etiã q̃ nõ ſunt cõſiliarij principis pñt dari tutores filijs cõſiliarijs ꝛ econtra. Alnia.

p ¶ Conſiliarij. i. ſenatores ſic dicti: q̃ eorũ conſilio vtit̃ princeps. vt. C. de leg. ꝛ cõ. humanus. dic q̃ ſenatoꝛ poteſt eẽ tutor filio priuati. et priuatus filio ſenatoris. ad q̃. ẽ. ercu. tuto. l. ſpadonẽ. §. fcire. in ſilẽtiarijs ſecus. vt. C. de ercu. tu. l. ſi.

q Imul. Dari poſſunt. a iudice vt facit ad titulũ. Item a lege. vt. ẽ. ti. j. l. ſi pleꝛ. ꝛ a teſtatore. vt. ẽ. de teſta. tutel. l. ſi qui ſub condictione. §. plane.

Uus. ¶ Caſus. Poteſtas bonoꝝ nie nõ põt dare pu. boni. tutorẽ mutuũeſſem: etiaz ſi ille mutineñ. eſt idoneꝰ. ꝛ etiã ſi ſi bononia nõ ſunt idonei: ꝫ ds nomẽ mutineñ. pdicti ſcribere pſidi pouin. ꝛ ipſe dabit eũ. Ui.

r ¶ Vendicare. Si qd ſi eos dederit ꝛ ipſi conſenſerint decreto: videt̃ valere datio. vt. ẽ. de inrif. om. iu. l. eſt receptũ. ꝛ. ẽ. l. vbi. §. ſi. fm vnũ itelectũ. ꝛ facit. j. de mune. ꝛ bo. l. vt gradatim. ꝛ. C. epiſ. ꝛ cleri. l. in eccleſijs. ꝛ. j. de ercu. tut. l. illud. aliud obſeruat in dato teſtamẽto. vt. ẽ. de teſta. tu. l. quero. Hug.

s ¶ Uratores. Ex cã. vt q̃ tutor: eſt abſente. vt. ẽ. co. l. in omnẽ.

t ¶ Perſeuerare. vt. C. qñ tu. vel cur. eſſe deſi. l. ij. ꝛ no. quia dixit ex cauſa: aliud eſt ſi detur ad cauſam: quia tũc finita cã finitur cura. vt inſti. de auc. tu. §. fi. ꝛ. ẽ. co. l. ſi impuberi. circa prin. ibi qui tutelam teneant ꝛc. que ſunt cõtra. ſi autẽ detur ſimpliciter ad omnes cauſas dari videtur. vt. ẽ. de tut. l. qui habet. §. fi. ꝛ facit. ẽ. c. l. curator. Item facit. j. de admini. tuto. l. quotiens. §. conſtat. ꝛ. ẽ. de pecu. l. eo tempore. Accurſius.

v Sic. Decreto, expreſſo errore in decreto: alꝫ ſecus. vt. j. q̃ ſen. ſi. appel. reſcin. l. j. §. j. ꝛ. ij. ꝛ. C. qñ puo. nõ eſt neceſſe. l. j. ꝛ. ij. Hu. Neceſſe eſt ariam, quia decretum continet impoſſibile. vt. j. q̃ ſen. ſine app. l. j. Alꝫo. ꝛ facit. j. de vul. ſubſti. l. I pupillari. ꝛ. j. de q̃di. ꝛ demõ. l. pater. §.

¶ Princeps ſenatorum cõſilio vti debet.

¶ Debẽt ergo. dari tutores de ciuitate vnde pupilli ſint oriũdi ſi in ea nemãt idonei: ꝛ etiam debẽt oriũdi ſi ibi nõ ſunt idonei. ꝛ eccleſiaſtici q̃ ſũt de loco eccle. cõcor. huic dicit. c. hortamur. ꝛ. c. bone mẽorie. ij. cũ glo. ſi per v. aliꝫ nũ. extra de poſtu. pla.

¶ Quaſi vẽditiõ dicere tũ iudici in terpoſitum cũ eẽt bona tio nulli ẽ. vide q̃ not. bal. in rub. q̃ admitt. ad bo. pof. C. ꝛ etiã dẽ. colla. viij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

pater. §. ꝛdictionum. ꝛ. ſ. de excu. tu. l. q teſtꝫ. ꝛ de bo. lib. l. ſi filiꝰ. §. cuꝫ filius. ꝛ. ſ. de eo qui pro tuto. l. i. §. ſi qꝭ quaſi. ꝛ. ſ. de colla. bono. l. filius emancipatus. ꝛ. C. de pet. here. l. ſi putas. Accur.

Apullo. ¶ Caſus. Aliqs pu. bꝫ bona rome. l. puin. magiſtratꝰ rome mandabat et tuto. q admiſtret bōa rome ꝛſtituta. ꝛ mgiſtratꝰ pro ulcialiſ dabat eis. p aliꝫs.

Itē dicit q liberti debēt bte tuto. libertoꝝ nō in genuoſ. ſi tñ igenuꝰ dat̃ ſe non excuſet tenetur.

a ¶ Pretor. ſ. tutoreꝫ dare poteſt.

b ¶ Prouincialiū. ſeꝝ reruꝫ q̄ ſunt in prouincia.

c ¶ Preſes. facit. C. vbi pet. tuto. l. i. ꝛ. ſ. de excu. tu. l. illud. ꝛ. l. iuriſpitoſ. §. cum oriundus.

d ¶ Excuſauerit. q̄ poſſit eoipſo q̄ eſt igenuꝰ. vt. C. de excu. tuto. l. ij. ꝛ iij. niſi ſit patronꝰ. vt de tute. l. patronꝰ. ꝛ facit. ſ. de excuſa. tuto. l. cum ex oratione.

Boman⁹. ¶ Caſ⁹. Quidā romanꝰ apulꝰ: cū eēt mgiſtratꝰ ōdit tut. pu. nec exegit ſatiſdationē rē pu. fal. fo. fini to poſtea offō dicti roma ni apuli. mgiſtratꝰ q ei ſucceſſit l offō nolauit dictū romanū tutorē dicto pu. ipe excuſabat ſe hac rōne. q cū ipe dediſſet tut. eidē pupillo nō exacta ſatiſdatiōe vt dictū poſſet eſſe q teneret ppt̄ hoc pupillo tutore nō exīte ſolūēdo. Itē ſi ipe daret ite rū obligaret eidēpu. ꝛ ſic duplex piculū ſuſtineret in eadē tutela q̄ eſſe nō dꝫ vt dicebat. certe nō valet eius excuſatio. Ali.

e ¶ Roman⁹. nā nec ipſe fideiuſſor nec mgiſtratꝰ cō putat tale on⁹ i numero triū tutelarū. vt. ſ. de tu tu nup. l. ſi qs tutor. §. j.

f ¶ Ipſe. ſ. apulus.

g ¶ Re invna. Nec ē eius allegatio.

b ¶ Decreuit. hic licpit reſpondere.

i ¶ Retēr⁹. ſ. ille apulus.

Si pegre. ¶ Caſ⁹. Tu ſcis q̄ tuto. cr q̄ ſciūt ſe datos debēt ſe excuſare. certe ad hoc vt ſciāt ſe datos ſicq̄ admiſtrēt aut ſe excuſet. magiſtratꝰ debent eis notū facere intra. xxx. dies. ex quo dati fuerunt. Ali.

k ¶ Si peregre. i. abſites ſint tutores dati a preſide renūciāte mgiſtratu.

l ¶ Magiſtratibꝰ. magiſtratꝰ debent nota creādo rū p̄ſidū nō aūt ipſe dat niſi iuſſu p̄ſidū. vt. ſ. e. l. diuus. ꝛ. l. ius dādi. Itē magiſtratꝰ poſt dationē ōfficiat̄ dato tutori ſtra xxx. dies. nā ex tunc curāt̄ tpa excuſatiōis. l. die rū: vt h. ꝛ. ſ. de excu. tu. l. ſcire. §. q̄ nquagita. ꝛ. §. ops. potuit etiā dari etiā abſens. vt. ſ. e. l. illud.

Magiſtratus iuſſu p̄ſidū dat tutores.

¶ In loco originis datur tutor a iudice domicilij: alꝫ datur a iudice originis ſi in vtroq; habeat bona. b. d. Bar.

Hermogenes. Lex. xxvij.

Apillo qui tam rome q̄ in prouincia facultates habet: rerum que ſunt rome pretor⁹ prouincialium[b] preſes[c] tutorem dare poteſt. Libertino tutores liberti dandi ſunt. ſed ſi ingenuus deſ: nec ſe excuſauerit[d] tutor perſeuerabit.

¶ Poteſt quis dari contutori ei pro quo tenetur. Bar.

Paulus. Lex. xxviij.

Bomanus[e] apulus a iudice appellauerat: dicens ſe non debuiſſe dari in tutelam collegam ei quem ipſe[f] cuꝫ magiſtratꝰ eſſet nominaſſet ſuo periculo: ne ivna[g] tutela duplex periculum ſuſtineret: decreuit[h] iperator poſſe quem ꝛ fideiuſſorem pro tutore eſſe: ꝛ ni bilominus tutorem dari: ita q̄ detentus[i] eſt in tutela.

¶ Tutoribus datis debet per iudicem infra triginta dies nunciari. hoc dicit Bar tolus.

Idem. Lex. xxix.

Si peregre[k] agant qui tutores vel curatores dati ſunt: vt intra dies. xxx. notuꝫ bis a magiſtratibus[l] fiat[m] diuus marcus reſcripſit.

¶ Qui petant tutores vel curatores: ꝛ vbi petantur.
Titulus. vj.

¶ Mater tenetur filijs impuberib⁹ petere tutores ꝛ curatores non adultis. hoc dicit Bartolus.

Modeſtinus. Lex. j.

Matris ſolicitudo in petendis filio tutoribus[n] non etiaꝫ curatoribus obſeruatur: niſi quo caſu[o] impuberi curator petendus eſt.

¶ Pupillis petendi tutores ſunt a matre alꝫ priuatur ſucceſſione. ꝛ a libertis qui alꝫ puniūtur: ꝛ alij agnati vel cognati poſſunt hoc facere. ſed ſi neglexerint non puniuntur. Hoc dicit cum p̄in. l. ſequē. Bartolus.

Idem. Lex. ij.

Si minores[p] non habēt eos qui ex legibus ſunt defenſores[q]: ſiquidem tutoribus indigēt propter etatez[r] poſſunt petere eis tutores conſtitui cognati: et qui ſm affinitatem ſunt familiares parentum maſculorum ꝛ feminarum: poſſunt amici parentum ꝛ educatores ipſorum puerorum hoc petere. Alij quidez ex electione[s] vel voluntate petunt tutores. Sunt autem quidaꝫ quibus neceſſe ē petere tutores: puta mater ꝛ liberti. ex his enim quidam damnum patiuntur: bi autem et puniuntur ſi nō petierint eos qui ex legibus defenſores ſunt: mater enim expellitur a legitima filij hereditate: quaſi exiſtens indigna accipere hereditatem legitimam: negligens ei conſtitut tutotem. Et non ſolum ſi non petierit cum qui admitti: ſed ꝛ ſi pictatis gratia petierit cum qui dimitti poterat. deinde dimiſſo eo vel abiecto alium non petierit rurſum vel ex ſtudio malos petierit. liberti autem ex his cauſis accuſati apud preſidem puniuntur vt emendentur: ſi apparuerit vel propter negligentiam: vel propter maliciam non petiſſe. que autem de matre dicta ſunt oſtenduntur in epiſtola diui ſeueri cuius verba ſubieta ſunt.

Idem. Lex. iij.

Diuus ſeuerus cuſpio ruffino. Omnem[t] me rationem adhibere ſubueniendi pupillis cū ad curam publicam pertineat liquere omnibus volo: ꝛ ideo mater que vel non petierit tutores idoneos filijs ſuis: vel prioribus excuſatis reiectiſve non confeſtim aliorum nomina ediderit: ius non habeat vendicandorum ſibi bonorum inteſtatorum filiorum[u]. et apud paulum libro. vij. ita reſcriptum eſt.

¶ Qui litigaturus eſt cum pupillo non debet ipſe petere tutorē ſed alijs nunciare: quibus negligentibus iudici debet referri. hoc dicit Barto.

¶ Siquidem aliquis vel ſenator vel legatarius vel aliam neceſſariam habeat aduerſus pupillum perſecutionem: ipſe quidem non petet tutorem pupillo: ſed eos qui petere poſſunt rogabit petere: vel ſi hi neglexerint: tunc accedens ad preſidem hoc ipſum dicet: vt conſtituto tutore legitimo[v] ea aduerſus pupillus mouea tur perſecutio. hec quidem de tutoribus.

¶ Minores petunt ſibi curatores per ſe vel per procuratorem. b. d. Bar.

¶ Curatores autem ſibiꝑſis petent minores[w] ſiquidem affuerint per ſeipſos: ſi autem abfuerit aliquis eorum petet per procuratorem[x]. Si autem alius petere curatorem poteſt minori queſitum eſt: ꝛ vlpianus egregius ita ſcribit: q̄ decet alium ei non petere

m ¶ Fiat. ſcz tutoribus abſentibus.

¶ Qui petāt tutores ꝛc. ¶ Inepta titulo⁹ ordinatio: cuꝫ h titulus debuit precedere precedentem titulum.

Utrū. ¶ Caſus. Mortuus ē maritus titie ꝛ reliqt filiū puberē, certe illa titia mater dꝫ petere tutorē eidem impuberi: etiā curatores ſi neceſſarij ſūt. ē. ſi aūt eēt adult⁹ ille filiꝰ nō tenet ei petere curatorē, ſciasq̄ etiā q̄ qdā ſunt q̄ poſſunt dicto impuberi petere tutorē nō tñ tenentꝰ quos nomiat l. ſequēs, reliq̄ leges vide per teipſum. Almia.

n ¶ Tutoribus. vt. C. eo. l. matris pietas.

o ¶ Quo caſu. vtr. ſ. ti. j. l. curator. ꝛ. l. in omnes. ꝛ. ff. de teſta. tu. l. iij. ꝛ ff tute. l. ij. §. i. ꝛ. l. ſolet. et j. de excu. tut. l. diuus. §. penul. ꝛ inſti. de excu. tu. §. item qui. ꝛ. C. in qbus caſib⁹ tu. habē. tu. da. l. i. ꝛ. ij. Alſo. ꝛ. j. ad tertul. l. ij. §. quid ſi curatores. Accurſius.

p ¶ Si minores. Nec ſic lex ex greco trāſlata eſt in latinum.

q ¶ Defenſores. i. tutores vel curatores.

r ¶ Propter etatez. quia pupilli ſunt.

s ¶ Ex electiōe. i. ſpōte ꝛ ſubaudi alij ex neceſſitate: ꝛ boc ſubijcit ſunt aūt ꝛc. nō eſt eſt dicēdū q̄ affines ꝛ amici ex neceſſitate hoc facīāt: ſq̄ nec etiaꝫ cognati. nec obſtat. C. ō legi. here. l. ſciāt. q̄ illud ītellige in agnatꝫ ꝛ illis gbus deferꝫ legitima bereditas ab iteſtato vt ipi habeāt neceſſe petē ſicut ꝛ mater ꝛ liberti. naꝫ nō pōt dici q̄ ſoli matri liberto iponat̄ hec neceſſitas. vt. d. l. ſciant. ꝛ. j. ad tertul. l. ij. §. qd ſi nepoti bus vbi de auia ōt. ſed bodie in cognatis videt idē. q̄ ſ agnatis. vt in auſ. ō here. ab iteſta. §. ex bis. colla. ix. ꝛ ſi prioꝝ rimiores dic perdere nō ſequētes. vt. ſ. ad tertul. l. ij. §. fina.

t ¶ Diuus. Omnem. quidā nō habent precedentia: ſed bic inci pit. l. diuus pius ꝛc. ꝛ totuꝫ eſt interpretatio grec. Accur.

v ¶ Filiotū. ſ. ad tertul. l. ij. §. ſi mater.

w ¶ Legitimo. id eſt legitime. vel dic etiā datiuū dici legitimum. arg. ſ. de verb. ſignī. l. quare. ꝛ facit C. eo. l. filius.

x ¶ Minores. pupilli et adulti. ſic accipitur mio res. ff. in princi. huius. l. Accurſius.

y ¶ Per procuratores. ſi babet tutorem vel curatorem aliquem: dic eius auctoritate conſtituto. vt. C. de procura. l. neqꝫ. nā datur curator habēti

Dic tñ ve rū q̄ ad inteſtati ſucceſſionē non q̄ ad alias ſm bar. poſt gl. in. l. cuꝫ ita. §. ff. ver. an ſo bodie. j. de lega. ij.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

tutorem.vt.ff.de tute.l.folet.ꝛ habenti curatorem.vt.ff.titu.j.l. vltris. Sed quid ſi non habet tutorem vel curatorem cuius auctoritate ordine tur? Reſpon.petet per ſe.ſed quidam dicũt q.l.illa negꝫ.loquitur quãdo conſtituitur procurator ad aliquam cauſam ordinarie agendam non ad vnum factum:vt hic.vnde ꝫ ipſe minor in hoc habet legitimas per ſonam.vt hic dicit.

a ¶ Sibꝫpſi.ergo infanti non põt dari.vt.ff.de tu.l.qui b.j.ff.ſi pupill⁹. ꝫ facit.j.l.proꝫ.

b ¶ Curatorem.Uide ri.vt ꝫ.ff.pri.rñ. Sed contra.ff.de procura.l.mutus.ff.is qui.ſed dicꝫt no.ff.de tute.l.qui habet.ff.j.

c ¶ Eum.ſ.tutorem.

d ¶ Qui petit.ſ. curatorem.Accur.

e ¶ Judiciũ.i. petitionẽ. ꝫ facit.C.q admi.ad bo. poſ.l.bonorum.

f ¶ Debere.C. ſi mater l dẽti.proinſ.l.fina. contra. Sol.illud i petitione tutoris quod ex neceſſitate facit hoc curatoris quod non ex neceſſitate. vt.ff.l.j.

g ¶ Ui qualitercũqꝫ. Non habẽt.vt.j. ti.j.l.tutores.ff.qui ſe. q̃ eſt ff. Solu.ibi geſſit.hic non. Ite ibi non erat tutor:hic erat:ſ excuſationem habebat.

h ¶ Decreto. Et magiſtratũ.als magiſtratũ.als magiſtratum. ꝫ facit.ff.ti.j.l.vbi.ꝫ no. qꝫ ad vltimã partẽ rubri ce reſpicit ff ler. Uel dic qꝫ de vltima parte nihil in nigro ponitur:ſed. C. vbi pe.tu.fict.C.de reli. ꝫ ſump.fu.ꝫ alec lu.ꝫ nihil ꝺ vltima parte dicit.

i ¶ Redendũ eſt. Cõfirmari.ꝺ hoc dicꝫt.ff.de cõfir.tu.l.ij.

k ¶ Excuſatur. Cõtra.j. ad tertul.l.ij.ff. qd ſi nõ oẽs. Solu. hic relig ſuffi ciunt:vt hic.ibi non.

l ¶ Eldungi alios.quod fit qñ tutor vlculo neceſſi tudinis iungit pupillo. vt.j.de ſuſpec.tu.l.ſi tutor. Accur.

m ¶ In ſententiaꝫ. ꝫ erit eadẽ pena.vt.j.de verb. ſignī.l.nois.ff.j.

n ¶ Bonorum.ſunt enĩs multe veꝺicatiões:petitio hereditatis directa ꝫ vtilis ꝫ rei vendicatio.ꝑ ſingulis ſed non repellitur a ſingłari fideicom. vt.j.proꝫ.ff.

o ¶ Filiorum.ſi impubes moriaꝫ.vt.C. ad tertu. l.mater.

p ¶ Ex alieno.ſ. mariti. ſic ergo nõ ob.l.C.de legi.here.l.ſiciꝫ.qꝫ ibi excludit ab intestato. Sed contra ad bunc.ff.C. ad tertul.l.oẽm.Sz ibi magis deliquit mater.quia transit ad ſcdã uota.ꝫ iõ in ſubſtitutione punit.vel forte ſecus in ſimplici legato vel fideicõmiſſo ✠ in ſubſtitutiõe vniuerſali.vt ibi ff⁹m Azo.ꝫ.W. Tu dic qꝫ fuit relicta

ſed ipſum ſibꝫpſi⁹ :et apud paulum libꝫo.ix.reſponſorum ita relatum eſt.

¶ Tutor non poteſt petere curatorẽ pupillo.et qui legitime non petierit tutorem pro non legitimo habebatur. Hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex.xiij.

¶ Uratorem ignorãte nec mãdante pupillo non recte ei a tutore petitum videri⁹ periculum qꝫ eorum que curator non iure dato tus geſſiſſet:non ſine ratione eu⁹ qui petit⁸ cogendum agnoſcere: et alia parte eiuſdem libri ita reſpondit. Si matris iudicium⁹ pinceps ſecutus curatores filie eius dederit:periculum adminiſtrationis eorum eam reſpicere debere⁹.

¶ Remotus a tutela non tenetur alium petere.b.ꝺ.Barto.

Paulus. Lex.v.

¶ Ui qualitercunqꝫ dimiſſi ſunt per excuſationem a tutela:neceſſe non habẽt⁸ petere pupillis tutorem:vt ait Scue.ꝫ Anto.conſtitutio.

¶ Nota qꝫ decuriones poſſunt dare alĩ quem iudicem tutorem.Bar.

Paulus. Lex.vj.

Decreto decurionum ꝫ magiſtratum⁸ curatorem dari poſſe reſpondi.

¶ Mater que tutorem non petiꝫt confirmari vel in locum excuſati alium dari cũ alius non ſupereſſet perdit ſucceſſionem filij:non id quod ei debetur ex teſtamento mariti.nec ſibi imputatur ſi vt ſuſpectum non petiꝫt remoueri. Hoc dicit Bartolus.

Triphonius. Lex.vij.

Redendum eſt et eam matrem conſtitutione continẽri:que a patre non legitime tutores teſtamentoꝝ vel codicillis datos filijs impuberibus non poſtulauit decreto confirmari⁸. ſine autem idoneis datis tutoribus pluribus vnus eorum vel deceſſit:vel temporalem excuſationem accepit:mater que propterea in loco eius alium non petit:quia numerus reliquorum adminiſtration⁹ tutele ſufficiebat:incidit qui dem in verba conſtitutionis: ſed ſententia excuſatur⁸. Sed ſi ſuſpecto tutore pupilli accuſato decretum erit ei accuſato adiungi⁸ alios. Mater eos quoꝫ petere debet:ꝫ ſi non petit incidit in ſententiam⁸ conſtitutionis. Hec auter mater ab omni quidem bonozum⁸ vendicatione inteſtatozũ filiozum⁸ repellitur. Si vero maritus ei fideicommiſſum a filio reliquerit:cui mulier non petiꝫt tutorem:ſi ſine liberis deceſſerit:vel ſub hac ipſa condictione ſi inteſtatus mortuus erit : fideicom. petitio que ex alieno⁸ iudicio deſcendit non eſt peremꝑta. Que autem ſuſpectum tutorem non fecit: nec verbis:nec ſententia conſtitutionis in penam incidit:qꝫ eiuſmodi facta ꝺijudicare et eſtimare virilis⁸ animi eſt.poteſt etiam delicta ignozare⁸ mater . ſatiſqꝫ eſt eam petiſſe talem qui ex inquiſitione per pretozem habita idoneus apparuerit.ꝫ ideo nec iudicius⁹ eius ſufficit ad eligendos⁸ tutores: ſed inquiſitio⁸ fit etiam ſi mater maxime in bona propria liberis ſuis teſtamento tutores dederit.

¶ De adminiſtratione et periculo tutorum vel curatorum qui geſſerunt vel non:ꝫ de agentibus vel conueniendis ab vno vel a pluribus.

Titulus.vij.

¶ Tutor cogitur adminiſtrare:ꝫ ad eum ſpectat periculum ex quo ſcit ſe datuꝫ.Hoc dicit Barto.

Ulpianus. Lex.j.

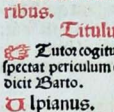

Erere† atqꝫ⁸ adminiſtrare tutelam extra ordinem⁹ tutor cogi ſolet ex quo ſcit ſe tutorem datum.ſi ceſſet tutor ſuo periculo ceſſat. id enim a diuo marco cõſtitutuꝫ eſt: vt qui ſcit ſe tutorem datum: nec excuſationem ſi quam habet allegat:intra tempoza⁸ preſtituta:ſuo periculo ceſſet.

¶ Tutor poteſt defendere pupillum per ſe vel ei defendenti auctorari ꝓout elegerit ipſe.ſed curator poteſt defendere adultum per ſe vel ei defendenti auctorari ꝓout elegerit actor. Item tutor ꝫ curator poſſunt agere vel agẽtibus auctorari ꝓout ipſi elegerint.hoc dicit. Et eſt ſolẽnis ꝫ magiſtralis caſus.Barto.

¶ Sufficit tutoribus ad plenam defenſionem:ſiue ipſi iudicium ſuſcipiant:ſiue pupilli ipſis auctoribus nec cogendi ſunt tutores cauere⁸ vt defenſores ſolent. Licentia igit erit vtrum maluerint ipſi ſuſcipere iudicium: an pupillum exhibere:vt ipſis auctoribus iudi

a ¶ Tutores cauere.ſcilicet iudicatum ſolui quam preſtãt defenſores.vt C.eod.l.fina.ff.defenſionem. Item nec de rato.vt.C.eo.l.tutores debitum. niſi

q ¶ Uirilis animi.põt tñ ſi vult.vt infti. de ſuſpec. tuto.ff.conſequens.

r ¶ Ignozare.ſecus autẽ ſi ſciuit.nam ꝫ pretoꝛ poteſt errare.vt.j.ad tertu. l.ij.ff.non ſolum.ꝫ.ff.ſequentibus.

s ¶ Judiciũ.i.vltia matris voluntas.

t ¶ Eligendos.id eſt dãdos.vt.j.ti.j.l.titium.ff. a matre.

v ¶ Sed iquiſitio.vt. ff. de confir.tu.l.j.

¶ De adminiſtratione ꝫ periculo tutorum ꝛc.

Erere. ¶ Caſus. Si tutor nolit adminiſtrare ꝓtoꝛ ꝺz eum preciſe cogere. Sed qd ſi ꝓtoꝛ eũ non cogat: certe nihilominus ꝺimittit negocia ſuo periculo. Sc̃o ꝺicit tutor tenetur defendere pu.in iudicio. ꝫ videtur bene defẽdere ſiue ipemet recipiat libellum in ſua perſona: ſiue faciat recipere pu. ꝫ ipſe auctoritatem pſtet:z non cogitur tutoꝛ ſatiſdare ꝺ iudicato ſoluendo.ſi aũt pupill⁹ eſt infans vel abſens.tñ ipſe tutoꝛ ꝺz recipe libellus. Quid in curatore adulti adultũ defendente:certe actoꝛ habet electionem cui det libellum adulto preſente ſi aũt eſſet abſens ſoli curatoꝛi dat libellum. Quid contra ſi tutoꝛ vel curatoꝛ pu. velint quenire de bitores pupillorum vel adultorum:certe habẽt electionez tutoꝛes vel curatoꝛ.vtruz ipſimet ꝺent libellum vel faciant dare pupillum vel adultuz cũ eoꝝ auctoritate. Uide.

x ¶ Atqꝫ.ꝓto id eſt.z ꝺic ad gerendũ accedere. ne fit contra.j.e.l.ita autẽ. ff.geſſiſſe.

y ¶ Extra ordinem. Id eſt officio iudicis: z captis pignoꝛib⁹.vt infti. de ſatiſda.tuto.ff.penul. vl⁹ multa indicta ſeu bãno.vt.ff.ſi quis ius dicen.non ob.l.vnica. in prin.z facit.ff. ꝺ mune.z bon.l.ſi quis.C.de ſuſpec.tuto.l.ij.z.ff.deve. inſpi.l.j.ff.quid ergo.

z ¶ Tempoza. que ſunt. j.de excuſa.tut.l.qnqua ginta. Sed contra.j.de aucto.preſtan.l.ſi tutoꝛ. Sol.vt ibi. Ite ꝫ facit.j. eo.l.ita autem.ff. ſi.7.l. ſeq.7.l.qui iuſſus.7. C. eo.l.7 ſi ceſſet.

† In quãtũ l. iſta inuit tutoꝛẽ cogi offõ iuditi adminiſtrare ex quo ſcit ſe datus tutoꝛ. limita bis ꝓ ter.in l.j.ff. rem pupilli ſal.fo. ſic vt proce dat qꝺ ꝺ poſtq̃ ſatiſdedit z iuramuit ſe bñ et vtiliꝫ geſtuꝝ rũ: defenſuꝝ rũq; pupillũ poſtq̃ ei decretũ adminiſtratiõnẽ.vt plene ꝑ Ant. conſe. in ſingulis. ver.tu toꝛ. inci. tutoꝛ debet in inſtrumen. exprimere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tum. nisi ſꝫ quod dicit. ſ. eo. l. vulgo. ſed actor ab eis cõſtitutus caueat. vt. ſ. rem ra. ba. l. actor.

a ¶ Suſcipiat. qõ poteſt. pdeſſe: vt p lit. cõteſt. factam cũ pupillo tutore auctore fiat interruptio ſcriptionis. pupillus enim reſpondebit. vt. C. de auctor. preſtan. l. diarũ. ꝛ in eius perſona poterit concipi libellus. ſed tñ tutor de calumnia iurat. vt. C. de iura. cal. l. ij. §. quod obſeruari. nam illa. l. diarum. ꝛ illa de iuramẽ. calũ. ſunt iuſtinianeꝰ. ꝛ concipiunt͛ verba iuramenti in perſonã tutoris. qui ipſe videt agere et reſpondere cũ aduerſario ſtat. vt. C. de vete. iur. enu. l. i. §. ola enim. olim tamẽ non iurabat de calũnia in ſingulis capitulis. vt. C. de iura. calum. l. ij. §. fin. miſi in certis caſibus. vt in no. oper. nun. vt. ſ. de no. ope. nun. l. de pupillo. §. qui opus. ꝛ in dam. infec. vt. ſ. de dam. infecto. l. qui bona. §. qui alieno. ꝛ in delatione iuramẽti. vt. ſ. de iureiurã. l. iuſiurãdũ. §. q iuſiurandum. ſed p iuſtinianũ ceſſauit iurari i omni caſu et ſic pluries in cã. vt. C. de iura. calũ. l. j. tertio p eundez iuſtinianũ tñ ſemel: vt in auc. de bis q ingre. ad ap. §. fi. col. v. Alij diſtinguũt alr a q ſit ſtandum ſ. vt no. C. de iura. calum. l. ij. in glo. hoc docunt ꝛc. in filio dic vt ibi notaꝝ in alia glo. q incipit: vt pater in bonis ꝛc.

b ¶ Nõ poſſunt. vt minoris. vij. an. vt. C. de iur. delib. l. ſi ifanti. et. ſ. pri. bi enim ſm Azo. in ius vocari non debent. vt. ſ. de in ius vo. l. q ſꝫ. l pri. ꝛ de condi. fur. l. ij. ꝛ. C. q le. per. l. fi. in fi.

c ¶ Abſunt. ſ. ead. l. §. in abſentibus.

d ¶ Suſcipiant. ꝓpoſita a tutoriꝫ nomĩe pupillo rum querela. Bug.

e ¶ Auctoritaté preſtent. pupillo in ius vocato et ſe defendenti: vel ipſe tutor conueniatur. vt. ſ. §. licentia. Accur.

f ¶ Licentia. videt notari differẽtia inter pupillũ ꝛ adultus vt primo ca ſu ſit electio er parte minoris. vt. ſ. §. licẽtia. ſcio ex pte actoris vt h. Sꝫ certe multo magis bi videt eſſe idẽ qõ. ſ. vnde dicẽtia ẽ vocare adul tum ſi ipſe velit rñdere. nam ꝛ curator poteſt.

g ¶ Ut ipſe litez. ſi curator vult. naz adultꝰ põt exbibere ꝛ auctoriari. vt ſ. in pupillo dictuꝫ eſt.

h ¶ Non denegari. ſ. qñ pars minoris conuenitur: nunc qñ agit.

i ¶ Er perſona ſua. i. curatoꝛio noie tñ: vt ſubijcit. vt. C. e. l. debitoribus.

k ¶ Proſpectu. i. vt ſic proſpiciat officio ſuo.

l ¶ Facientibus. pupillis vel adultis. ꝛ facit ad banc. l. C. de bo. que lib. l. ſi. §. i. ꝛ. §. ſinaũt ſecundo. ꝛ. §. ſinaũt pueritis.

Ij tutor. ¶ Caſus. Titius creditor pu. egit cõtra tu. ciꝰ: ꝛ cõdẽnatus fuit tutor. poſtea fuit finita tutela. certe ſnia mandatur erectioni in bonis pu. ꝛ nõ in bonis tutoris. Quod aũt dixi in pu. executio nem fieri. fallit in vno caſu. ſ. qñ abſtinet ab bereditate er qua deſcendit actio mota cõtra tutoꝛẽ pdictũ. ſiue aũt abſtineat pupillꝰ a dicta bereditate ſiue non: certe nõ fit executio in bonis tutoris. nec etiã in bonis filiciõ. quoꝝ dederit creditori tutor de indicato ſoluẽdo: licet eos dare nõ teneret. ꝛ idẽ eſt ec tutora ſi cõdẽnatus fuit aliquis tutor.

m ¶ Condẽnauerit. i. cõdẽnari fecerit pupilli debitores. fic. ſ. de bis qui no. infa. l. furti. §. mandati. ꝛ. C. de ſac. ſan. eccle. l. iubemꝰ. §. is quoqꝫ. ꝛ. ſ. ſi pars bere. pe. l. cũ multi. in fi.

n ¶ Datur. etiã durante tutela: vt bic dicit ſm quoſdam. Alij dicunt de muꝫ finito officio trãſferri actionẽ in pupilli. vt. ſ. ſi quis cau. l. fi. ſed ꝛ ſm eos vtilis dat in minoꝛẽ etiã durãte officio: vt bic dicit. conſtat enim transferri. vt no. C. de iura. calũ. l. ij. in glo. que incipit: ſed ad quid.

o ¶ Obtulit. nõ enĩ põt dici ſe liti offerre cũ ꝑ faciat ex neceſſitate. vnde ſecus eſt l. ꝓcuratoꝛe q ſe liti offert cũ ad hoc nõ cogat/ſed ſpõte faciat. vt. ſ. de procu. l. ſi procuratoꝛ. §. fi. ꝛ. l. plautius. ſic ꝛ in cõtumacia runt: qz tutoꝛ non tenetur finita tutela. vt. ſ. qñ ex fac. tut. l. poſt mortẽ. §. fin. ſed ꝓcuratoꝛ ſic. vt ſ. de procu. l. procuratoꝛ qui. et facit. ſ. de re indi. l. iij. ꝛ. C. quãdo ex fac. tuto. l. ſi.

Liti ſe nõ offert q ex neceſſitate ſubit.

p ¶ Propter infantiam. quibus caſib⁹ eſt neceſſe vt ipſe iudicium ſubeat. vt. ſ. l. pri. §. ita tamen.

q ¶ Satiſdedit. creditoribus pupilli de ſoluendo ad certũ diem. non dicaſ indicatũ ſolui: vt. ſ. l. pro ri. §. nec cogendi.

r ¶ Abſtinuit. per interuallum reſtitu. ſatiſdando enim videbaꝫ adijſſe: vt C. de iure delibe. l. ij. et ſi ceat infans: aſs actus ꝛ voluntas pupilli eſt neceſſaria. vt. C. de iure de⁹ libe. l. potuit. Sꝫ quid ſi circa aditionem tutoꝛ pdicto modo ſatiſdederit.

s ¶ Eius. ſ. tutoris.

t ¶ Quẽadmodũ ipſi. ſcilicet tutoꝛi qui reſtituitur ſi ſolus ſit pupill⁹ m eo q ſatiſdatum eſt ei⁹ noĩe cui ſatiſdandũ non erat: ꝛ ad hunc vltimum ꝛ pe multimũ caſum facit. ſ. de acq. here. l. ſi pupillus. et ſ. de pcu. l. ſi minoꝛ. ꝛ. ſ. ſi qs cau. l. ſi. Sꝫ ſ. ſ. de mino. l. in cauſe. i. ꝛ. C. ꝺ fideiuſ. mi. l. ij. fol. vt ibi.

† Inquãtũ dicit ſ. ter. cõmitti vni ex plib⁹ tutoꝛib⁹ vl cu ratoꝛib⁹ ad miniſtratiõnes limitatꝫ p. l. legi timaꝫ. §. in legitimis. ſ. ſ. legi. tuto. ſcz vt intelligaꝫ hec l. primitus et magis ad facto pupillo committi adminiſtrationem.

v ¶ Vel p infante. i. minoꝛe. vij. an. vt. ſ. l. §. ita tamen. ꝛ. C. de iu. de li. l. ſi infanti.

† Sicut ſit cõmune de bonis et ſua pſona: ſic eidẽ põt ſine periculo ſolui. bar. l. q ſi foute. ſ. dẽ ergo. ſ. de ſol.

Ij plures. ¶ Caſus Iudex dedit cuidã adulto plures curatores. certe qõ vnus ſolus facit ratũ eſt. ꝛ idem eſt in curatoriꝫ pluriꝫ⁹ furioſi. nãqꝫ ꝛ ꝓtoꝛ ſolet vnuꝫ de cernere. Itẽ ſi pr vl aliꝰ q dedit plures tutores filio iubeat vnuꝫ ex bis ſo lum adminiſtrare. ille ſolus adminiſtrabit. ꝛ idem eſt ſi inutiliter dedi tutores pater ꝛ vnuꝫ iuſſit gerere ꝛ ꝓtoꝛ eos poſtea confirmauit. Alij ergo non adminiſtrantes vocabuntur bonorarij: ꝛ teñebuntur demum excuſſis facultatibus eius qui geſſit. ꝛ iſti non gerẽtes bene debent inſpicere qualiter adminiſtret gerens. ꝛ ſi eſt pecunia l bereditate debent curare vt deponatur ad prediotum comparationem. illud tamen quod dictũ eſt cõmitti tutelam illi tutoꝛi cui pater committ. fallit. in trib⁹ caſibus: qui plane multa dicunt. ꝛ quod dixi in tutoribus habet locum in curatoribus. Quid ſi pater non dedit vni: certe facie t boc: qz vltimus eſt pupillo. aut maioꝛ tutoꝛum vnũ ex ſe eligẽt qui ſolus adminiſtret: quãdo ipſi omnes tutores concordant. qz vnus ſolus adminiſtret. ꝛ in eodẽ caſu ſi ipſi tutores nõ decernant quis adminiſtret: ipſe ꝓtoꝛ decernet. Si autem omnes volunt adminiſtrare debent audiri. ſed ſi velint iter ſe tutelam diuidi audiendi ſunt. ꝛ poſtq̃ diuiſa fuerit vnus non debet attingere de parte alterius. immo exceptiõe repellet͛ur. cuz. l. ſequenti. Viuianus.

x ¶ Curatores. aſs curatoꝛẽ. aſs curationẽ. aſs curam.

y ¶ Decernet. vt tamẽ caueat ceteris. ꝛ ſic adminiſtret ſol⁹ ſed ſi nõ decernat tamẽ qõ vnus fecerit ratũ eſt: qv videt alius cõſentire niſi diſſentiat. vt. ſ. de cura. fu. l. conſilio. §. pe. ꝛ fi. ꝛ facit. C. ſi vnus ex plurib⁹. l. j. ꝛ. j. ca. l. §. qñ in tutoribus. ꝛ. §. apparet.

z ¶ Putauit. vt infti. de ſatiſda. tu. §. j.

a ¶ Teſtamento. minus legitime facto.

b ¶ Confirmauit. qõ debuit. vt. ſ. de confir. tu. l. ij.

c ¶ Honorarios. Sed cum iſti teneantur rationẽ ab alijs exigere. vt. ſ. ſubijcit. ergo non ſunt honorarij: vt. ſ. de teſta. tute. l. iure noſtro. §. j. ꝙ

est cõtra. Sol. impropriè dicitur hic honorarius. Vel hic q̃ ibi administrabat cũ alijs ⁊ etiam rationẽ ab eis exigere debebat: hic non administrabat. ⁊ dic quare dicitur honorarius. vt ibi ne. ⁊ facit. j. de sol. l. quod si forte. §. i. vbi dicuntur tria genera tutorum.

a ¶ Redundare. si habeas non bene est: nam redundat: vt ⁊. j. subijcit. et. ff. de ritu nup. l. si quis tutor. §. quid ergo si bonoris causa. prius conuento alio, vt. C. si tu. nõ gest. l. i. ⁊ de pericu. tuto. l. i. et etiã magistratu fm nos. si habeas hinc non dic. ff. ad presens. redundat tamen prius conuento alio ⁊ magistratu. ff. videtur q̃ possit eligere etiam nõ gerentem prius. vt. j. de cur. bo. dan. l. ij. §. fina. Solu. ibi in curatoribus rerum /bic in tutoribus vel curatoribus personarum. Vel ibi a creditoribus hic propter gestionẽ fm. ff. Vel illa fm istaz vt ibi no.

b ¶ Exigere. extra iudicium. nam in iudicio non potest durante tutela contutore: sed aliter in curatoribus distinguit. vt. j. eo. l. cuz plures. ⁊ l. actꝰ. ⁊ l. cũ curatore.

c ¶ Ad predictorum. sic. j. eo. l. ita autem. q̃ huc. §. continuatur.

d ¶ Ostendimus. hoc. §.

e ¶ Ignorante. si cuis cõperisset: verisimile est q̃ mutasset. ⁊ facit. ff. de testa. tute. l. pater. ⁊ de con fir. tu. l. vtilitate. Azo.

f ¶ Adiungendos. propter late diffusum patrimoniũ. vt. C. in qui. casi. ba. tu. l. propter. ⁊ quandoq; iungunt cõtutores. vt. j. de excu. tu. l. ppter. ⁊ ff. de tute. l. si qs stet.

g ¶ Secuti. sic. j. eo. l. quidam. §. vlcz adeo.

h ¶ Apparet igitur. incẽptiue/nõ illatiue. vel dic illatiue: quia comproban do voluntatem patris in hoc: vt hic. ⁊. ff. l. j. §. i. fatis videtur velle per vnũ geri: etiam si pater non dixit.

i ¶ Administret. cum pñ hoc dixit quippe. ⁊c.

k ¶ Facilius. vñ versus.

Versus. | Seguius expediunt com | missa negocia plures. et | facit. j. de no. ope. mun. l. | stipulatio. §. penul. ⁊. ff. | eo. l. i. in prin. ⁊ in auc. de | bere. ab intesta. §. ex his. | colf. ir. in fi. et. ff. de ong. | iur. l. ij. §. nouissime. ⁊. j. | de cura. fur. l. cui bonis. | §. fi. ⁊ institu. de satisda. tu. §. i. ⁊. ff. de exerci. l. ij. ⁊. j. eod. l. decreto. §. fi. Accur.

l ¶ Molet. Scilicet electus.

Maioti parti standum est.

m ¶ Ja gerat. ¶ Potest etiã cogi electus. vt. ff. de. l. i. in prin. Et no. etiãma ioti parti fore standum. sic. ff. de pac. l. ⁊ fuñ. §. fin. ⁊ de ven. inspi. l. i. §. i. ⁊ j. de sepul. vio. l. ij. §. si plures. ⁊. j. ff. reg. iu. l. aliud. §. referꝝ. ⁊. j. ad municipi. l. quod maior. ⁊. ff. q̃ cuiusq; vniuer. l. nulli. ⁊. ff. depositi. l. si plures. ⁊ insti. de satisda. tu. §. i. Itẽ si nõ inuenit maior pars q̃ iuder eligit. ad q̃ś. C. de iudi. l. fi. ⁊ de iureiu. l. iusiurandũ. §. si de q̃state. ⁊. C. de nupt. l. i. ⁊ facit. j. de leg. i. l. huiusmodi. in fi.

n ¶ Conuocari. sic l auf. de bere. ab intesta. §. pe. in fi. colf. ir.

o ¶ Eis omnibus. sic. ff. de legi. tu. l. legitimos. §. pe. in fi. §.

p ¶ Distribuatur. a pretore. ⁊ facit. j. eo. l. actus.

q ¶ Et in partes. Diuisa. s. pretore auctore.

r ¶ Pro ea parte. vnusquisq; tamen ex omni causa etiam quam non administrat conuenit. vt. j. eo. l. inter. in fi.

s ¶ Non administrat. Illud tñ no. q̃ si causa est agẽda in regione mihi deputata pro rebus tibi cõmissis illam ego prosequor. vt. j. eod. l. tutores q̃ post. §. heres. nisi l tua regiõe agere possis. vt. j. e. l. tinũ. §. tutores. Azo. ⁊ facit ad. l. istam. C. si ex plu. tu. l. ij. ⁊ de auct. prestã. l. fi. ⁊. de peri. tu. l. ij. ⁊. j. e. l. si duo. in fi.

La aũt. ¶ Casus. Dictum est. ff. l. iij. §. ⁊ si pecunia. q̃ tutores debẽt deponere pecuniaz pupillarem ad predictoꝝ comparationẽ. que autez summa debeat deponi/ plane hoc dicit lꝫ vsqz ad. §. gestisse. ibi aũt ponit talis casus. Dictum est. ff. l. i. in princ. q̃ tutor solet cogi gerere: nunc dicit q̃ si incipiat gerere etiã aliq̃d modicum: non habet locuz coactio. sed si desinat gerere postẽ incepit / poterit remoueri ꝑ suspectus. Quid si tutor mãdauit cuidã extraneo tutelã gerendã? Certe aut ille extraneus administrauit aut non. primo casu tenetur tutor ꝓ pupillo finita tutela directa actione tu. secundo vtili.

¶ Debitor. Si debitor meus gerat tutelam filij mei debet a se exigere: et si non fecit tenetur ac. tutele. Secundo dicit q̃ pupillo pubere facto tutor eius quondam debet eũ admonere vt petat sibi curatorem. ⁊ si nõ faciat etiaz de hoc omisso tenet acti. tutele. Tertio dicit. Curator adulti litez incepit noſe ipsi? adulti pendente lite finita est cura. certe tenetur curator finire dictam litem/ nisi rediderit rationem adulto quondã. ⁊ redidderit instrumenta dicte cause. et si non perficiet litem tenetur ob hoc act. neg. gest. etiã si iam actum erat ob icta act. contra eum. Ul.

t ¶ Ita aũt. hec cõtinuat cum superiore. l. ij. §. fi. in fi. §. Azo.

v ¶ Ager possit. Post de positionem eniz pecunie comparari ager dz: qõ si neg̃ exerit l vsuras affirmatur. vt. j. e. l. tutor q. §.

si post. ⁊. l. si tutor constitutus. azo.

x ¶ Numo. i. nummis. vt. j. de verb. sig. l. in vsu.

y ¶ Quibus modis. i. predictis modis non possumus scire quantitatez pecunie deponende. sic. ff. de testi. l. ij. §. i. ⁊ de vsuris. l. moza. ⁊ facit in aut. vt bi qui. §. pe. colla. vij.

z ¶ Causa cognita. attento eo quanti sunt predia venalia: vel que suspicantur venalia futura.

a ¶ Per singulos. sez tutores.

b ¶ Postulare. s. cõtutores. vel dic quẽlibet de pplo q̃ perpẽsa pietate petit: vt in suspecto tutore. vt insti. de suspe. tu. §. consequens. Azo.

c ¶ Tutores. qui pecuniam pupillarem collegerunt.

Bessisse.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Gessisse. exponit verbum gerere quod est in prin. ff. legis.
b ¶ Qui gessit. id est gerere incboauit. ⁊ dic non ante. vt. ff. de suspec. tuto. l. bc enim. ff. fina.
c ¶ Postulatio. quasi dicat actio tutele finita tutela tamen. non autē cōtracto. vt. ff. l. proti. ⁊. ff. de aucto. tu. l. si tutor qui.

+ Concor. glo. ff. in. c. bos ex tra. ⁊ recip. ⁊ regula tu. ff. d. p alii. de rega. iu. bis. vi.
+ Solue vt di patz fm Bar.
+ Dic q ibi in absentia vendidisse nō videt. fi in patria fic et. d. p alios facēm bar.
+ Dic fm bar. q fallit ibi: q adoption nō ē in administratiōe. vt. ff. de manu. l. fer uus furio. sus. Dy.
+ Dic q ēt fallit ibi: q venia etas' dat rōne industrie que magis appa ret cū petit se effari per aliū fm Dy.
+ Dic q nō est p nec. fm bar.

d ¶ Per alium. + Nō. qui per alium facit ipse facere videtur. fic. ff. de negocijs gest. l. iij. §. fina. ⁊. l. nam ⁊ ferui⁹. ⁊. C. de negocijs gest. l. iij. et. ff. de bere. instit. l. ij. ⁊. ff. quod cuiusq; vniuer. l. item. §. j. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. deiecisse. Sed argu. contra. l. co. ti. l. cū fundū. ‡ ⁊ de contrahē. emp. l. q6 sepe. §. si qs. ‡ ⁊ ó adop. l. post mortē. §. i. ‡ ⁊. C. de bis qui ve. eta. impe. l. ij. + ⁊. ff. de acqui. bere. l. paulus respondit p pto curatorem. ⁊. ff. de transl. l. cuz bi. §. fi. ‡ ⁊. ff. ad. l. aquil. l. liber homo. ij. respon. Additio. Dic q boc est pro/q: ibi vtetq; tenetur: vt ibi patet fm Barto.

e ¶ Utili. scilicet tutele q̄ mandauit: sicut qui non gessit. nam qui non gessit tenetur vtili non directa. vt. ff. rem pu. sal. fo. l. non quasi. §. j. ⁊ ad boc. §. man. l. si procuratoriz. §. si tutores.

f ¶ Actione. boc aptius notatur per exemplu. ff. c. l. tres tutores.

g ¶ Qui. §z debitor.
h ¶ Tenebitur. si a se nō exegit. ⁊ sic prima actio conuertitur in actionez tutele: quia interfuit pupilli. vt. ff. de neg. gest. l. diuortio.
i ¶ Debuit. ergo ⁊ naturaliter solum debituz a se debet exigere. sed dic vt j. c. l. quotiens. §. item si temporali. ⁊. ff. de peti. bered. siue post. §. iuſtū. ⁊. j. de solu. l. stichum. §. additio. Aliz. ⁊ facit. §. de negocijs gest. l. si pupilli. §. fina. ⁊. l. sinautem. ⁊. j. de tute. ⁊ ra. dist. l. si tuto rem. ⁊. l. si post.
k ¶ Nō admonuit. Quid si admonuit et ipse nolu it: Respon. excusatur tutor: quia sui adolescētes curatorem non accipiunt. vt instit. de cur. §. item. Aliz.

l ¶ Admittatur. si habes per. d. dic. i. deliquatur: si sine. d. dic. i. ammonitio. si vis exponere administratur. i. recipiatur. debet etiam esse. d. si exponatur. i. committatur. tunc potest esse sine. d. ⁊ facit ad hunc. §. ⁊ ad sequen. C. arbi. tu. l. tutor. ⁊ dic vt ibi not. ⁊. j. eod. l. a tutoribus. §. j. ⁊. j. de fideiuſ. tu. l. j. ⁊. j. de tu. ⁊ ra. dist. l. si tutoiz. ⁊. l. si tutor reipublice. §. si testameto. ⁊. l. si tutor post. ⁊. j. eo. l. tutor qui. §. j. Accur.
m ¶ Post completum. bic est. §. sed quidam non babent.
n ¶ Consilio suo. f. tutoris quondam. Aliz.
o ¶ Actum est. actione negociorū gestorum: secus in actione familie herciscunde. vt. C. de negocijs gest. l. ij. ⁊. §. familie herciscun. l. si filia. §. familie. Aliz. ⁊ facit. C. q pe. tut. l. admone. ⁊. C. vt cause post pu. assit tu. l. j. ⁊. j. de ap. l. negocioriū. §. fi. ⁊. l. tutor. in fi. ⁊. C. de peri. tut. l. fin. ⁊ de iudi. l. ij. ⁊. j. eo. l. tutores. §. tutores. Accur.

Vidam. ¶ Casus. Testator dedit tutores filijs suis ⁊ dixit. nolo q̄ reddant eis rationem tutele. certe mihi dominus tenentur tutores de dolo. sed si testator vult eis remittere rationem: ⁊ ꝯtum ad doluz ⁊ ꝯtum ad omnia alia ita dicat. si quod damnum sustinuerint dicti tutores ex tutela filiorum meorum eis lego. ¶ Papinianus scribit. Pater dans tutores filijs ita dixit. Volo q̄ administretio cōsilio matris pupillorum. certe non tenentur seruare banc voluntatem. si tamen mater det eis bonum consilium bene facient si admittant. non solum autem in isto casu nō tenentur voluntatez testatoris seruare/ sz etiā ł aliis. vt littera dicit plane. ¶ Ex quo. Ex quo notat sci testator dat tutorē statim dz administrare. ⁊ si boc nō facit te netur: ⁊ nō facit viz quo modocunq; sciat modo. sed si dicat se nescisse. pupillus dz eiz probare scisse. prefumitur enim ignorantia. Auia.

p ¶ Quidā decedēs. als lex. als. §. Accur.
q ¶ Anologistas. ab. a. quod est sine ⁊ logos qō est sermo ās nō teneant {mercinari vel rudere. p {gestione/ inde logista. i. rōnalis qui tenetur reddere rationem qui vocatur procurator cesaris. vt C. de modo mulct. l. curatot. vel fm quosdam a longe quasi remoti essent a ratiocinationibus.
r ¶ Jus publicum. sic. j. de lega. j. nemo. ⁊. ff. de testa. tu. l. iure nostro. ⁊. C. de cōdi. insert. ij. ⁊. j. de lib. ⁊ posth. l. si ita. §. fi. ⁊ consonat huic. l. C. de transac. l. sub pretextu. et §. de pact. l. si vnus. §. illud. ⁊ quod ibi not. ⁊. ff. de nego. gest. l. pomponius. vbi dicit nuda voluntas. ⁊. ff. de transac. l. qui cum tutoribus. in fi. Bug.
s ¶ Mōi cautionibus. id est cautelis.
t ¶ Séferit. leui culpa nō dolo. vt in predicto casu ad quam leuem culpam fit bic relatio: idemq; fi exprimat boc idē defunctus. nec enis prestabitur ex causa fideicōmissi tutori quod dolo fecit: licet beclet inuat cōrarium.
v ¶ Pater. als est. §. papinianus. als lex pater ⁊c. Aliz.
x ¶ Mandauit. in testamento suo in quo eis tutores dedit. Aliz.
y ¶ Eo nomine. i. q̄ matris cōsilio gesturi erāt.

Legista et anologista qui sint.

† Hildē verbis vtif gl. in. c. cū dilectus. sup ꝑ. constituti. extra de cō sue.

† Facit gl. ff. in. c. cum olim. in fn. extra de arbi.

Iulianus. Lex. vj.

Quidā decedens[p] filijs suis dederat tutores: ⁊ adiecerat eos quoq; anologistas[q] esse volo: ⁊ ait Julia. tutores nisi bonam fidez in administratione prestiterint damnari debere: q̄uis testamento comprehensum sit vt anologiste essent: nec eo nomie ex causa fideicōmissi quicq̄ cōsequi debebunt: vt ait iulianus: ⁊ est vera ista sententia. nemo enis ius publicum[r] remittere potest huiusmo di cautionibus[s]: nec mutare formam antiquitus constitutā. † dānum vero quodcunq; ex tutela qs senserit[t] z legari/ ⁊ per fideicōmissum ei relinqui potest.

¶ Papinianus libzo. v. responsorum ita scripsit. Pater[x] tutelaz filiozum consilio matris geri mādauit[y]: ⁊ eo nomine[y] tutores liberauit: non idarco minus officium tutozum integrum[z] erit: sed viris bonis conuenit[a] salubze consiliuz matris admittere: tametsi neqz liberatio[b] tutoris: neqz voluntas patris[c] aut interceſſio[d] matris tutoris officium infringat. † Usqz adeo autem licet tutoribus patris preceptum negligere / vt si pater caucrit ne quid rei sue distraheretur: vel ne mancipia[e] distrahantur: vel ne vestis: vel ne domus[f]: vel ne alie res que periculo subiecte sunt: tamen liceat eis contemnere banc patris voluntatem[g].

¶ A tempore scientie periculz est tutoris: ⁊ ignorantia prefumitur nisi scientia probetur. Bartolus.

Legem. ff. de ad. tu. l. j. ⁊. ff. de ma. ⁊ ob. l. j. ⁊. ff. de ma. ⁊ ob. l. j. ⁊. ff. de ma. ⁊ ob

† Facit ea. veniens. cū gl. ij. in pn. extra de fil. presby.

¶ Nōcet. cū hac. l. c. j. cū glo. sup ℣. allegāe. extra de postu. piela.

j Facit hic §. q vacāte eccliā. presens pōt. procedere ad electionē vsq; ad finē tri mēsium: vt hic in. c. cū nobis. i. gl. sup ℣. recuo care. q; mā. in ver. dicit ioānes.

a ¶ Testato. i. coram testibus vel vicinis.

b ¶ Quin debeat. qr certe dz ad eum spectare periculum. ⁊ facit. C. e. l. tu tor. ⁊. l. ⁊ si scisses. ⁊. §. e. l. j. ⁊ insti. de l. §. q; aūt. ⁊ §. de peti. here. l. q se. ⁊. l. itē ne. §. petitā. ⁊. C. qui mili. nō pos. l. sup seruꝰ. ⁊. C. de spō. ⁊ ar. spon. l. mlier. ⁊. j. q6 fal. tu. l. iij. in fi. ⁊. §. de proba. l. ver rius. ⁊. §. de acti. empt. l. j. §. i. Sed arg. cōtra. j. ó adul. l. denunciasse. ⁊ facūt ista etiā ad. l. seq.

c ¶ Respicere. dic aut dato tutoris ē ipso iure nul la: ⁊ tunc non imputatur ei si non gerat. vt. C. qui da. tut. pos. l. militie. ⁊. l. neq; aut tenet: ⁊ tunc fi quidem tutor ignorat se datum quod semper presumit: nisi pupillus ꝓbet de scientia tutoris. vt. j. l. proti. idē est vt hic. si vero sciat se datum: ⁊ sciat nulli sibi cōpetere excusationes statum tenetur: vt hic. ⁊. j. de excusa. tuto. l. qui testamento. ⁊. j. si tu. ap. l. ij. ⁊. C. de excu. tu. l. quā ꝙ. ⁊. j. eo. l. tutor vel curator. ⁊. l. tutores qui post. §. tutor. si vero sciat se datum: ⁊ sciat sibi aliquam cōpetere excusationem ⁊ nō psequatur eā: tūc tenet ex quo iussus ē gerere: vl vtputo ex quo lapsa sunt tempora excusationis ⁊ probatur hoc ⁊ precedens casus. j. de ex cu. tu. l. si is qui tres. §. illa. si vero credat aliquā sibi competere nec competetat: ⁊ nō proponat eaꝫ statum tenetur ex quo da tus est. si vero proponat eam ⁊ prosequatur: siquidē vincat nūq; spectat periculum ad eum. ⁊ sic succūbat tenetur ex quo iussus est. vt. j. eo. l. qui iussus est. Bar.

d ¶ Hoc autem. ꝓbare dz. Arg. cōtra. C. de epis. audi. l. fi legibus. ¶ Item contra. C. de peri. tut. l. si tutor. Sol. hic ex necessitate probat pupillus sciētiam. ubi admissus non iussus tutor. pbat ignorantiaz. sic. C. de pe. mi. l. si prediū. ⁊ de prescrip. long. temp. l. pe. ⁊ arg. §. de proba. l. circa. vel dic vt ibi.

¶ Tutor. Casus vsq; ad. §. vsure. Tutor anteq; incipiat gerere dz in quantum facere: nisi iustam causam habeat quare non faciat. ⁊ si non faciat tanq; dolosus tunc remouetur a tutela conuentus a pupil. ⁊ tenetur pu. ad interesse. illa tamen que non recipiunt dilationem bene debet gerere etiam ante factum inuētariū. immo ea tenetur distrahere. ⁊ alis suo periculo stant. nec potest se excusare dicens: ideo non vēdidi: qr expectabam cōtutores meos. cū quodam ergo spacio moderato dz eas res distrahere: qr iudicis erit arbitrio. ¶ Competit. Dictus est. §. eo. l. ij. §. ⁊ si pecunia. qr tutores debent deponere pecuniam pupillarem ad predioꝝ comparationē. nūc dicit: si per preces vel gratiam non idonea emant predia: vel etiam platam culpam. qr tenent pupil. Quid si post depositiones nulla predia emant: tenentur ad vsuras pecunie deposite: nisi forte non inuenerint predia venalia. ⁊ tenentur quando nō emerūt ad vsuras que frequentantur in illa regione. Si aūt in suos vsus dictaz pec. conuerterunt clam. tenent ad centesimas vsuras: q̄uis ille tutor qui non fenerauit pec. pu. non teneatur nisi ad pupillares: nec ille qui debitori cristiens patris pupillorum durante tutela a se non exegit. Quid si tutor fenerauit pecu. pupil. dedit eam fenori multis: aut omnia tenetur pu. appropare. aut approbare nomina. aut omnia reponere. ¶ Si de poni. Si est pecu. in hereditate pupil. tutor debet eam deponere ad predioꝝ comparationem. vt. §. eod. ita aūt. ⁊ siquidem tutor deponat non tenetur ad vsuras. Si autem non deponat aut preceptum fuit ei a iudice vt deponeret aut non. si non fuit preceptuꝫ tenetur ad pupillares vsuras. si autem fuit preceptum tenetur ad centesimas. sicut ⁊ quando

¶ Ex quo innotuit tutori se esse tutorem scire debet periculum tutele ad cū ptinere: i notescere autē qualitercunq; † sufficit nō vtiq; testato[a] cum conueniri. naz ⁊ si circa testationē. l. vñcūq; cognouit: nulla dubitatio est quin debeat[b] periculuꝫ ad ipsum respicere[c].

Lex. vij.

Idem.

Hoc autem † qō cognouit tutor pupillo[e] probare dz[d].

¶ Contra tutorem qui non facit inuētarium absq; causa iuratur in litem: ⁊ anteq; faciat nō pōt admmistrare nisi que dilationem non recipiūt. Bar.

Idem.

Lex. viij.

Tutor q repertoriū[e] non fecit quod vulgo inuētarium appellat: dolo malo fecisse videt[f]: nisi forte aliqua necessaria ⁊ iustissima causa allegari posset cur id factum nō sit. Si qs igit inuentarium dolo nō fecerit in ea ꝑdictione est vt teneanꝫ in id quod pupilli interest[g]: qō[h] ex iureiurādo in litem estimaꝫ. nihil itaq; gerere ante inuentariū factuz cū oportet[i]: nisi id quod nec dilationē modicaz expectare possit[k].

¶ Mimia festinantia vel negligentia tutoris in reb⁹ pupilli vēdēdis punit. Bar.

¶ Si tutor cessauerit in distractione earuz rerum que tēpore deperecunt suum periculum[l] facit: debuit enim cōfestim officio suo fungi. qr si cōtutores expectabat † vel negauit se habere pecuniam cum tractaretur de alimentis pupillo ꝑstandis. nam ⁊ tunc tenetur ad centesimas vsuras eius pecu. quam habet. et etiam castigat extraordi. Si autem negauit se habere pec. cum tractaretur de erpediendis alijs negocijs pupilli prestabit pupillares tātuz. ⁊ de pupillaribus prestandis ponit quinq; plana exempla. preter autez predictos tres casus in quibus prestantur centesime. ⁊ preter dictos q̄nq; in quibus prestātur pupillares: tenetur ex alijs causis tutor ad eas que i regione frequentantur. Aluianus.

e ¶ Repertorium. sic dictuz est. qr reperta continet ⁊ inuenta. ⁊ quia inuenta in bonis pupilli sibi describuntur: ⁊ debet fieri mor cū modo fieri potest licet aliter alij dicant. ⁊ in pñtia tabellionis ⁊ iudicis. vt. C. e. l. tutores. ⁊ ibi no. ⁊ fiet vna vice. ⁊ si qd addetur bonis ⁊ iterū addet inuētario: ⁊ scribet dies. vt. C. de cura. fur. l. fi. §. fi.

f ¶ Fecisse videt. presumptio huius. l. ideoq; vt suspectus remouetur et alias penas patif. vt. C. ar. tu. l. fi. ⁊. j. ó suspe. tu. l. ij. §. tutores. sed an bonotarius tutor vel datus causa notitie qui nō administrat debeat facere: Rñ. sic. naz idefinite hic dicit. Item oibus potest solui. vt. j. de sol. l. quod si forte. §. i. ⁊. §. q notistie. Item ad omnes pertinet periculū. vt. §. ó ri. nup. l. si quis tutor. §. qd ergo. ⁊. C. de peri. tut. l. j. Itē cōtinem habent in tutela: ⁊ nō administrāt. vt. §. e. l. ij. §. nec putet. ⁊. d. l. C. de peri. tu. l. j. et C. arb. tu. l. fi.

g ¶ Interesī. ppter res ⁊ causas amissas. vt. j. e. l. cyrographis. Also.

† Usure q̄busdā casibus sūt cōcesse. vide per pa nor. in. c. cū quer. in. j. col. de vsur. et doc. in. c. salubriter. eo. ti.

h ¶ Quod. s. interesse. ⁊ vltra etiam. vt. §. de in lit. iurā. l. ij. ⁊. l. si tutor. Also. Sz qñ iurabit: Rñ. in actiō de tutele. ⁊ sic finita tutela. vt. j. de tute. ⁊ ra. di. l. nisi. ⁊. C. de in lit. iuran. l. pe. ⁊ ar. j. de ma. test. l. si ita fuerit. ⁊ de fideicō. li. l. si pure. in fin. Itē qs: Rñd. alius tutor vel curator: vel etiam ipse adult⁹. vt. §. de in lit. iuran. l. videam⁹. Accur.

i ¶ Cuz oportet. dz ⁊ alia facere anteq; administret. s. satisfdare rē pupilli saluam fore. vt. C. de tuto. ⁊ cura. qui satis non dant. l. j. ⁊ fin. nisi sit testamentarius vel cū inquisitione dat⁹. vt in eod. ti. l. non omniū. Itē dz de creto iudicis accipere res. vt. C. arbi. tu. l. fin. Itē iurare: vt inaut. vt bi qui. §. fi. col. vi.

k ¶ Possit. C. e. l. fi. in fi. ⁊. l. lex que. in fin. ⁊. §. de mino. l. ait pretor. §. quesitum.

l ¶ Suū periculū. sic. j. ad trebel. l. mulier. §. sed enim. ⁊. C. eod. l. lex que. in fin. ⁊. l. fi.

m ¶ Precipiti. sic. j. de iure fisc. l. edicto. §. cū aūt. ⁊ de vb. obl. l. cōtinuꝰ. §. cū ita. ⁊. j. de leg. ij. l. cū qdā. ⁊ de iure deli. l. j. in fi. ⁊. §. ij. q. §. si gs tñ. ⁊. j. de sol. l. ratū. ⁊. j. ad tertu. l. ij. §. si mater. ⁊. §. confestim.

n ¶ Moratoria. id est longa mora.

o ¶ Latam negligētiam. i. latam culpam. vt. j. de verbo. signi. l. magna. ⁊ hoc est speciale vt non veniat leuis. est ⁊ alius casus. vt. C. arb. tu. l. nomina. regulariter cōtra. vt. C. arbi. tu. l. quicquid. Additio. Dic q̄ specialis casus est hic scilz qñ emit predia vt non teneatur nisi de lata culpa fm Bar. hic.

p ¶ Predia. qō dz fieri. vt. §. e. l. ita aūt. in prin.

q ¶ Conueniri. etiā sine interpellatione. vt. C. in q. cau. in integ. resti. nō est necef. l. in minozum. sic est arg. contra. j. de verbo. oblig. l. si ex legati.

r ¶ Non est. vt. j. e. l. cum plures. §. fi. ⁊. j. ea. l. §. vsure.

s ¶ Decunie. hic debētur vsure cētesime.

t ¶ Couerterūt. s. dam. Also. vt habeat locū quod sequitur. ⁊ quod est. j. eo. l. non estimo.

v ¶ Legitimas. immo cētesimas. vt. §. de neg. gest. l. q fine. §. sed quas.

Sol. hic

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Sol. hic legitimas vocat. i. cętestimas: vt ⁊ ibi dixi. ⁊ sic accipitur. C. ar. tu. l. curator. ⁊ de vsur. pu. l. i. Allo dicitur legitima quaꝫ quilibet ſm cō dictionem ſue perſone poteſt ſtipulari. vt. C. de vſur. l. eos. §. ſuper. ⁊ ſ modo dicitur pupillaris quam pupillus ſm condictionem ſuam poteſt ſtipulari. Accurſius.

a Certiſſe. ſcil⁹ vſuras centeſimas.

b Patri. niſi eſſent minores pupillaribus vel i proiecta frequętatio q̄ſ tales preſtari debit: vt. ſ. ead. l. §. er ceteris. ſi enim non vſurarius erat debitum fiet vſurarū. vt. ſ. de nego. geſt. l. ſi pupilli. §. fi. ⁊. l. duorum. §. fin. ⁊ l. qui ſine. i prin. ergo mi nor vſura fit maior: vt dictum eſt.

c Suo noīe. idem ſi pupilli. vt. ſ. eo. l. cū q̄rit. in fi. licet quidaꝫ contra. ⁊ facit. ſ. de vſur. l. gaiuſ ſeius. ⁊ arg. ſ. de procur. l. in cauſe. i pri. ⁊ de ope. lib. l. ſi ita ſtipulatio. Ar gu. ⁊tra. ſ. de inoffi. teſt. l. papinian⁹. §. ſ⁹ nec ipo beri. ⁊. i. de colla. bo. l. nō mūq⁹. Ite⁹ facit. ſ. man. l. idęq⁹. §. ſi mādauero.

d Comparationē. quia ſufficiens eſt ad predium emendum. vt. ſ. eo. l. ita autem. in prin.

e Pupillares. id eſt q̄s pupillus pro condictione ſua poſſet ſtipulari. vt C. de vſur. l. eos. §. ſup. Sed cōtra. j. ea. l. ibi: vel ſi moꝫs ⁊c. ⁊. §. q̄ aūt ⁊c. vbi dicit legitimā. ſed ſ corrigitur ſm quoſdaꝫ. Vel verius dic. i. pupillares: ſiue preceſſit q̄ceptus ibi: ſiue nō. Ite⁹ q̄ hic dicit eſt verū poſt. vi. vel duos meſes nouiter crea to tutore diceſſo a veteri. vt. j. ea. l. §. vſure. ⁊. l. ſi tutor. cū ſi.

f Et negligētū. z dic centeſime ſm Bug. ſed ſm Azo. pupillares. vt. j. prori. ⁊ infra dicemus. in glo. ibi: q̄n.

g Legitime. i. centeſime: vt in ſequēti caſu ſubiȝit. nam dicit idē ſolent ⁊c. ⁊ poſtea dicit grauiſſimam. Bug. ſed Azo dicit. i. pupillares. vt ⁊. j. ea. l. in ver. vel ſi moꝫm ⁊c. ⁊ in hoc non ſit idem hic ⁊ in ſequēti caſu vt cōminatio aliq̄ operet. hic pupillares: ibi centeſimas. ſed cū etiam ſine cōminatione preſtanꝫ pupillares: vt in. §. precedenti. ergo non videtur prodeſſe ammonitio/niſi forte in hoc q̄ non expectabunt duo vel ſer. meſes: vt ibi no. Et pro hoc q̄ non expectant duo menſes facit littera: vel quando tardius ⁊c.

h Sequeſ. ſcz non tanq̄ validū/ſed quaſi ab eo tempore fuerit in mora ⁊ currat vſura: non q̄ cōminatio valeat vt i cōtrario. vt. C. cōmi. vel epi. ⁊c. ergo nec ſequēda. vt. ſ. de teſta. tu. l. iure noſtro. Arg. ad hoc. ſ. de vſur. l. ſi q⁹ ſolutioni. §. mora. vel dic ibi ſpeciale.

i Idem ſolent. ⁊ hic centeſime.

k Grauiſſima. i. centeſima: que legitima quoꝫ vocaſ.

l Cum ⁊ alia. alꝫ alia: alꝫ alio ſm antiquos qui in datiuo pronunciabant alio: vt ibi. ⁊ alio veni ⁊ venit. ⁊ dic pene id eſt mulcte que eſt. j. de ſu ſpec. tuto. l. iū. ſ. tutores. ſic ponitur pena pro mulcta. ſ. ſi quis ius di. l. j. in prin.

m Sūmarū. quas penes ſe eſſe confitenꝫ: nec tamē deponūt. vt. ſ. i. §. ſi vero factum non eſt.

Vſura multipler. Vſure pupillaris an ⁊ q̄ſ pſtaſ.

n Que aūt ſunt. ſcz q̄ſ debeanꝫ. ⁊ dic pupillares quas pro condictione ſua poteſt ſtipulari pupillus. vt. ſ. dixi. Item not. q⁹ vſura alia centeſima: alia pupillaris: alia ex conſuetudine regionis. prima preſtatur duobus caſibus. ſ. q̄ſ conuertit in ſuos vſus dam. vt. ſ. §. pecunie. Item q̄ſ negat ſe habere ad alēdum ⁊ hȝ in veritate. vt. ſ. c. §. idem ſolet. Addit Bar. tertiū q̄ſ poſt q̄ceptū non depoſuit. vt. ſ. ibi: ſi preceptū eſt ⁊c. Secūda preſtaꝫ. v. caſibus. Primus q̄ſ cōuertit in ſuos vſus palaz: vt ſubiȝit ⁊ apparet ⁊c. Scōo q̄ſ negat ſe habere ⁊ non hȝ/ſed pretor decernit eū habere quo caſu decretū pro veritate accipiꝫ: vt ſubiȝit. ſed ⁊ ſi nega uit ⁊c. Tertio ſm Azo. q̄ſ poſt preceptum fecit moram depoſitioni: vt ibi. vel ſi moram ⁊c. ⁊. §. ibi: ſi preceptum ⁊c. ſed hoc caſu dicit. Bar. venire centeſimam: vt dixi. ⁊ hunc tertium ponit quando non preceſſit preceptum. Quartus eſt ibi: ſed ⁊ ſi dū negat ⁊c. Quintus ibi: idem ſi a debitoribus ⁊c. Item adiȝit Azo ſextum quando non precedente precepto iudicio facta eſt mora depoſitioni pecunie. vt. §. §. ſi vero factum nō eſt. alꝫ regulariter debeꝫ que leuior ſit in regione. vt. j. §. ex ceteris.

o Conuertit. palam.

p Legitimam. i. pupillarem. Et no. q⁹ incipit. v. caſus.

pupillares vſuras dependi oportet. Que autē ſunt pupillares vſure videndū eſt: ⁊ apparet hāc eſſe formam vſurarum: vt cius quidem pecunie quam quis in vſus ſuos conuertit legitimam vſuram preſtet: ſed ⁊ ſi negauit apud ſe eſſe pecuniam: ⁊ pto⁹ pronunciauerit contra cū: legitimam ſoluere vſuram debebit: vel ſi moram depoſitioni fecit: et pretor irrogauit ei legitimas. Sed et ſi dum negat aliquam quātitatez penes ſe eſſe pupillis ad onera ſua expedienda impoſuit neceſſitatez ⁊ mutuam pecuniaz ſub legitimis vſuris accipiēdi tenebit in legitimis. idē ſi a debitoribus legitimas exegit. Ex ceteris cauſis ſm moꝛē prouincie preſtabit vſuras: aut quincunces: aut trientes: aut ſi que alie leuiores in prouincia frequentantur. Vſure a tutoribus non ſtatim exiguntur: ſed in tericto tēpore ad exigēdum ⁊ ad collocādū duoꝝ mēſiuꝫ ſpaciuꝫ: idq⁹ i iudicio tutele ſeruari ſolet: quod ſpacium ſeu laxamētum tēporis non oportet tribui bis qui nummos impuberum vel adolescentium in ſuos vſus cōuerterūt.

q Sed ⁊ ſi. ⁊ dic pupillarem. Accur.

r Negauit. nec erat: ſed decretū pro veritate accipitur. ſed ſi eſſet: etiam a die more vt ſubiȝit: vel ſi moram ⁊c. Vel dic q⁹ ⁊ hic falſo negabat: ſed ob aliā cauſam q⁹ vt alimēta non preſtarentur: ⁊ ſic non centeſima ſed pupillaris currit.

s Vel ſi moꝛā. non precedente precepto iudicis ſm. Bo. ſm Azo. ſcedēte vt ſubiȝit. ⁊ pretor irrogauit ⁊c. i. cōminat⁹ fuit ſe irrogaturū: ⁊ tñ nō debebatur cētesima hoc caſu ſm eum.

t Bug. hic pupillares.

v Negat. ex tra ius.

x Legitimis. id eſt pupillaribus.

y Debitoribus. ⁊ h⁹ pupillares.

z Leuiores. non grauiores legitimis. licet ſit cōſuetudo. vt. C. de vſur. l. eos. §. nec licet. ⁊ facit. ſ. de leg. j. l. apud iulianū. §. vſurarū. ⁊. ſ. de vſur. l. j.

a Frequētantur. ſubaudi erunt prestande.

Vſure. Caſus. Si tutor pec. pu. mutauit: ⁊ eam poſtea rehabuit: ⁊ finita ſit tute. ⁊ cōueniat eū pu. act. tu. ⁊ petat vſuras: non ſolū quas habuit tutor a debitoribꝫ quibus mutauerat: ſ⁹ etiā eas quas non habuit: q⁹ tarde incepit mutuare ex quo datus fuit tutor. Certe iudex non condēnabit eū in vſuris quas non habuit: ex eo q⁹ non habuit ⁊ non mutuauit ſtatim cū fuit datus tutor. ⁊ parcet ei in vſuris quātū ad duos menſes qui cucurrerūt ex quo fuit dat⁹ tutor ⁊ non mutuauit. ſi aūt non mutuauit tranſactis illis duobus menſibus: ita bene tenetur ad vſuras: ac ſi mutuaſſet ⁊ vſuras habuiſſet. Et q̄d dixi in eo qui non mutuauit: idem dico in eo qui mutuauit. ſed piger fuit in recuperandis vſuris: ita q⁹ debitor factus eſt non ſoluendo. nam a termino quem dederat debitori vſq; ad duos menſes non tenetur tutor ad vſuras quas ſua negligentia amiſit pupillus: ſed poſtea ſic. Duo autez ſpacium duorum menſiū non datur tutori qui in ſuam vtilitatez pecuniaz pupilli conuertit. Si quas vſuras. Al debitore pupilli vel adulti tutor vel curator vſuras exegit ⁊ eas in ſuam vtilitatez cōuertit. Certe ad earum vſurarum vſuras tenetur pupillo. Secundo dicit. curator meus mortuus eſt relictis heredib⁹ titio ⁊ ſempronio. ⁊ in arcba mea erat pecunia: bi heredes curatoris non petierunt mihi dari alium curatorez: ⁊ ſic non fuit qui mutuaret dictam pecuniaz. Certe ipſi heredes tenentur ad vſuras dicte pecunie. Tertio dicit. Duos tutores habui. vnus male adminiſtrabat: ⁊ alius non accuſauit eundem de male adminiſtratiꝰ. ⁊ bic male adminiſtrans factus eſt non ſoluendo. nunc conuenio alium qui bene adminiſtrauit ex perſona male adminiſtrātis/quod bene poſſum facere quantum ad ſortem in qua tenebatur male adminiſtrans. Sed de vſuris in quibus tenebatur male adminiſtrans/dubitabatur vtrum teneatur bene adminiſtrans: Et dicitur q⁹ ſic. ⁊ boc ſi non tenebatur male adminiſtrans ad maiores q⁹ ipſe. Si autem tenebatur ad maiores: puta quia tenebatur ad centeſimas ex eo q⁹ pecu. pup. clam in ſuos vſus conuertit. vt. ſ. e. l. §. pecunie. iſte autem qui conuenitur tene batur ad pupillares. de quibus dicitur. ſ. e. l. §. q̄de aūt. non tenebit cōuentus niſi ad pupillares: etiam ex perſona illius qui tenebatur ad centeſimas. Quarto dicit q⁹ ſi finita tutela: ⁊ ratiōe tutele reddita per tutorem non reddat pupillo pecuniam tenetur ad vſuras. hoc dicit vſq; ad finem legis. Tiuia.

b Duorum menſiū. ab ingreſſu tutele. Sed contra. j. l. ſi tutor conſtitutus. Sol. vt ibi. Item poſt boc tempus ita demus ſi potuerit collocare. vt. j. eo. l. cum plures. §. fi. ⁊. C. de vſur. pu. l. iij. Item facit in auc. vt bi qui. §. quoniam. colla. vj.

a ¶ Usuras earū. tangē sortis. vt. j. eo. l. qui negociationē. §. j. ꝛ fin. ꝛ. §. man. idēq;. §. si pcurator. ꝛ. C. de vsu. pu. l. ij.

b ¶ Non interpellauerunt. qō facere debent. vt arg. §. eo. l. ita autem. §. si tutor. ꝛ. §. posť cōpleťū. §ꝫ ꝛ interpellatione facta debentur vsure si eam heredes cōsumpserūt. vt. j. de here. instī. l. cum ostendimus. Item contra. §. de vsur. l. pecunie.

§. fi. vbi inculpabilis est debitor a maiori vsura si creditor decessit. So. hic in culpa fuerunt heredes qui nō petierunt curatorem constituī loco defuncti curatoris/ quod facere debuerūt ibi non. Vel ibi fenerator non fuerat dominus pecunie. Joh. Sed dic fm Azo. q nō est cōtra: qr ibi creditor/ b debitor decessit: q differunt. vt. §. de nauti. fe. l. fi. ꝛ de vsur. l. cuj quidā. §. si pupillo. ꝛ facit. j. e. l. tutores. §. qui se.

c ¶ Sue administrationis. scz nomine. contra. j. ad muni. l. libert⁹. §. fi. So. ibi loquitur. i fideiussore q rem pupilli saluā3 fore promittit. vñ sufficit ibi prestare indēnitatez: hic in cōtutore. Sed arg. cōtra hui⁹ solu. j. eo. ti. l. luscius. §. j. ꝛre dic esse speciale eo casu q̄ suspectum facere suspediť: vt hic. et C. de vsur. pu. l. ij. §ꝫ posset dici in. l. libert⁹ loqui nō de pena q̄ vsura ōz/ §ꝫ de alia: §ꝫ lex luscius ob. ꝛ facit. j. de magi. que. l. fi.

d ¶ Debere. nisi obtulit ꝛ deposuit. vt. j. l. tutor. §. fi. ꝛ §onat. §. de vsu. l. j. §. fi. ꝛ. j. e. l. luscius. §. questum. ꝛ. §. fi.

¶ Si tutele. ¶ Casus. Cū haberet pupillus. xij. an. tutor eius mutuauit pecuniam pupilli titio: ꝛ dedit ei terminuꝫ vsqꝫ ad duos annos. finita est tutela aduenīte pubertate/ anteqꝫ venirēt dicti dies mutui agit pupillus cōtra tutorē: ꝛ petit etiā dictam pecuniam: cuius nōdum venerat terminus. nunqd oz cōdenari tutor ad illam? Certe nō si fuit ei licitū mutuare: als sic. licitum autē ei nō erat si nō fecerat inuētarium. Azuia.

e ¶ Credite pecunie. fecus est si alteri sit obligatus tutor nomine pupilli in diē quando non videtur expectanda dies: sed statim agit. vt. §. de nego. gest. l. j. ꝛ. l. si quis mandante. licet quidaz cōtradixerunt ibi. ꝛ agit vt liberetur: vel vt de indēnitate caueatur. vt. §. manda. l. si mandauero. §. j. ꝛ. ij. Accur.

f ¶ Credere. hoc scz qr forte nondum fecerat inuētarium: vel nōdum satisfecerat. vt. §. eod. l. tutor qui. in pin. ꝛ. C. de tu. ꝛ cura. qui satis non dant. l. tutor qui. Azo.

g ¶ Non expectabitur. sic. §. ad velle. l. aliquando. §. fi.

Quotiens. ¶ Casus. Si tutor vult mutuare pecuniam: debet face re stipulari pupillum a debitore. vel si est infans debet stipulari seruus eius. si autem si infans ꝛ non habet seruum tunc tutor debet stipulari vel seruus vel filius tutoris: ꝛ acquiritur vtilis actio pupillo. Quid si absens sit pupillus: solus tutor debet stipulari. ¶ Nequaꝫ. Titius erat debitor sempronij/ ꝛ ego eram eius fideiussor: ego feci testamētum ꝛ dictum titium principalem debitorem dedi tutorem filio meo. venit dies pecunie soluende sempronio durante tutela. Certe debet soluere tutor. ꝛ si non faciat ꝛ efficiatur non soluendo: ꝛ sic oportuit pupillum soluere creditori: quia fuit bonus mei fideiussoris. non solum potest agere mandati finita tutela contra tutorem suum quondam eundem principalem debitorem: sed etiam tutelę. melius tamen pro se faciet si agat tutele: quia in actione tutele erit ipse priuilegiatus in tacita hypotheca: et etiam in personales actiones: ꝛ etiam contra fideiussores quos dederat ei tutor pro re eius saluanda poterit agere. Si autem dies dicte pecunie soluendo non venerit durante tutela non imputatur dicto tutori si non soluat eaz3 fuo creditori, ꝛ sic actio mandati non conuertetur in actio, tutele. Item quid si patri pupilli debeat tutor aliquid ꝛ temporali tenebatur actione ꝛ a se non exigat durante tutela? Certe bene tenetur de hoc pupillo actione tutele ꝛ perpetuo. sicut enim imputatur tutori si nō exigat ab aliqs pupilli debitoribus: ita ꝛ si a fenore exigat ꝛ plus. nam cum debet exigere ab aliqs necesse est q̄ proponat contra eos actiones. ꝛ dētur dilationes debitoribus ad respōdendum vt fieri solet. vnde illud medium tempus tutori non imputatur / sed sibipsi. non est necesse q̄ ipse det libellum. vnde non expectantur talia spacia. plus etiam dico q̄ si patri pupilli debuit vsuras maiores q̄ pupillus possit stipulari: ꝛ non exegit a se durante tutela: sortez3 patri debitam tenentur pupillo ad illas maiores vsuras. Quid si tutor fuit creditor patris pupilli: ꝛ est pecunia de hereditate? Certe bñ potest sibi soluere: ꝛ si non soluat sibi non tenebit pupillus in vsuris que currēt medio tempore. ita enim debet soluere sibi sicut aliqs creditorib⁹ pupilli. ꝛ non debet expectare tutor vt conueniatur a creditoribus: ideo statiz debet eis soluere ex quo scit eos recipere debere: ꝛ si resistat omnes expense erunt super barbam suam. Sed nunquid potest tutor accipere mutuū pecuniam a pupillo cum auctoritate cōtutoris? Et certe sic.

¶ Cōstat. Pupillo habēti tutorē in hereditate pfis/ fupuenit alia hereditas/ ꝛ fic fuit adiūctus tutor vel curator. Certe iste adiunctus non debet admittrare priftina bona: nisi i hoc accuset primū tutorem si videat eus male admittrare. primus autē tutor bñ tenet admistrare in bonis supueniētibus. Azuia.

Lex. x.

Idem.

Quotiens tutor pecuniaz3 pupillarem fenori dat: stipulatio hoc ordine[a] facienda est. stipulari enim debet aut pupillus aut seruus pupilli. q̄ si neq; pupillus eius etatis[i] erit vt stipulari possit: neq; seruum habeat tunc ipse tutor stipuletur: quive in eius potestate erit. Quo casu Julia. scripsit me scripsit vtilem actionem pupillo dandaz. Sed ꝛ si absens sit pupillus: oportet tutorem nomine[k] suo stipulari.

¶ Debitum ex alia causa in actione tutele deuoluit: si tutor debuit ꝛ potuit soluere: ꝛ pupilli interest q̄ in actiones illam deuoluantur. b. d. Bar.

¶ Nequaq̄[l] ambigendū est. Si paterfamilias cum pro quo fideiussit tutorem dederit filio suo: officio tutoris conuenit: vt cuz dies pecunie preterierit creditori debitum soluat. Et ideo si cessante eo pupillus sue tutele factus soluerit[m] ex causa fideiussoria / non solum mandati sed etiaz tutele agere poterit. hoc enim ei imputatur cui pro se non soluerit. Q. si in dies debitor fuerit iste tutor q̄busdam videtur non venire in tutele iudiciuz: si modo is dies post tutelam finitam superuenerit. ¶ Q. si dies adhuc durante tutela venerit: putant omnimodo deuoluī in tutele iudicium. Ego ꝛ hoc[n] ꝛ superius ita verum puto: si facultatibus labi tutor ceperit. Ceterum si idoneus est q̄ tempore quo pupillus petit. Quod si tunc non est: sed postea ditescat: non tenetur. Et hoc est quod dicit. Si tutor. Et ideo si tutor ante litem contestatam decesserit: nihil heredi eius petitur. Et si ante sententiam: non nisi in id quod facere potest. Et si ante rem iudicatam: in id quod facere potest tempore quo iudicatum est. Et si post rem iudicatam: in id quod facere potest tempore quo pecunia petita est. Et si post moram: in id quod facere potest tempore quo mora facta est. Et si sine mora: in id quod facere potest tempore quo pecunia petita est. Et si sine mora: in id quod facere potest tempore quo pecunia petita est. Et si sine mora: in id quod facere potest tempore quo pecunia petita

tenea|tur ante diem. ⁊ boc vt teneatur tutele cū pater pupilli fideiusserat pro eo rita verū puto si facultatibus ⁊c. sed fine interpositione potest legi sic: boc. ſ. prime dictū. ſ. quando dico venit durāte tutela olim deuolui|tur: puto verū ⁊ superius. i. qō dictū est in primo casu cū pater pupilli fideiussit pure ꝙ illi vort teneatur actione tutele/tutori si nō soluit creditori. illud similiter verus puto si facultatibus ⁊c. Jobā. Item bene dicit ceperit: qi secus si subito labun|tur. vt. ſ. cod. l. etiaz. ⁊. ſ. de neg. gest. l. diuortio.

a ¶ Venire. ad boc est cōtra. ſ. de neg. gest. l. diuor|tio. l fi. ⁊. l. qui sine. l. prin. sed bic erat obligatus tu|tor ad liberandū pupillū vtpote bereді fideiusso|rio: er qua liberatiōe vel solutione nibil veniebat in bursa pupilli vī posset trauisse commodum: ibi tenebatur soluere burse pupilli pecuniam: er qua pecunia pupillus cōmo|dum habere potuisset.

b ¶ Effectū boc habere. ſ. quod dixi deuolui in vno casu vel duobus. Jsto.

†Cōcor. in c. cōstituti: in gl. ſ. ibi: quia sine actiōe. extra de lec.

c ¶ Et priuilegio. hypo|thece. vt. C. de admi. tut. l. pro officio. ⁊ ꝑsonalium actionū. vt. ſ. de priuile. cred. l. ij. ſ. fi. ⁊. l. ſeq.

d ¶ Jtē si temporali. idem est si perpetua: ls fec' di|catur in negociorū gesto|re. vt. ſ. de neg. gest. l. di|uortio. ſ. pe. ⁊. ſ. fi. vī ⁊ ibidem dici posse not. Jtē facit. ſ. de neg. gest. l. at qui natura. in prin.

e ¶ Tutele iudicio. si desit obligatus cē. vt. ſ. de ne|go. gest. l. qui sine. in prin. ⁊. l. diuortio. ſ. pe.

f ¶ Fortassis. immo sine forte: quia in exigendo alīs nō imputatur culpa nisi transacto tēpore quo agere potuit. in se autem exigendo non datur dila|tio: quia nec est opus vt bic dicit. Jsto.

g ¶ Non potuit. plerunq; subaudi. qñq; eñ officio iudicis agit: vt in restōne minorū ⁊ maior/ꝝ in ex|pēsis litis: vt in salario + aduocatorū; ⁊ in iure in|colarū/qō. M. dicit esse actionē. Jo. cōtra. ſ. ius quoddā. Jsto. ꝛ facit ad qō dicit. ſ. e. l. antepe. ⁊ ſ. de neg. gest. l. si pupilli. ſ. fi. ⁊. l. fmaūt. ⁊. ſ. ō edē. l. i. in pri. ⁊ qō met. can. l.

+ Salarīū aduocatis: nutricibus: obstetrici|bus: medi|cis: ⁊ ſilīb' debet offic. iudic'. ſpec. in ti. ō offi. omniū iu. ſ. iij. col. ⁊. itē cū ad uocatus.

ertat. ⁊. C. de interdic. l. fi. ⁊. ſ. de peti. here. ſz ⁊ si lege. ſ. pe. Jtē est sic. ſ. si ser. ven. l. altius. ⁊ de condi. inde. l. frater a fratre. in fi. i. fi. vñ. Bug.

b ¶ Potuit. igif videt ꝙ naturale debitū dz a se exigere. vt ⁊. ſ. de neg. gest. l. at q natura. in prin. nō igif donari dici pōt: q in necessitatib' ⁊c. vt. ſ. de admīc. l. el. rem legatā. errant ergo qui dicunt donari qō dat' so|lo naturali iure cogente. vt. ſ. de reg. iur. l. donari. accedit ad confusionē predicti erroris ꝙ bone fidei possessor er hereditate debitū naturale de|ducit. vt. ſ. de pet. here. l. si qd possessor. ſ. ij. ⁊. ſ. de solu. l. fticbū. ſ. aditio. ⁊. ſ. de dona. l. boc iure. ſ. si gs. ⁊. ſ. de pecu. l. eo tpe. ſ. etiam. Sz ecō tra si naturale debitū tñ debeat pupillus tutori/poterit ne tutor sibi fol|uere: non videt. vt. ſ. priori. ſ. Sed arg. contra. ſ. de peti. here. l. si quid possessor. ſ. i. ⁊. ſ. de sol. l. fticbū. ſ. aditio.

i ¶ Grauioribus. centesimis: ſcz vt ex re iudicata/nō ex cōtractu: qz tunc pupillares essent tam graues. Accur.

k ¶ Aliquid imputetur. si sortem vel vsuras non soluit. M.

l ¶ Quod debet. pupillo.

m ¶ Grauiores. id est graues quales omnes sunt. Al' dic grauiores illis quibus potest inueniri mutuo.

n ¶ Liberare. i. facere qꝫ ei desinat actio cōpetere: sic ponitur. ſ. de accept. l. ſ. Accurſius.

o ¶ Utiq;. subaudi ita demū. Jsto. ⁊ facit ad boc. ſ. de nego. gest. l. si pupilli. ſ. fin. ⁊. l. debitor. ⁊ C. qui da. tu. pof. l. creditor. ⁊ auf. minoris.

Additio. Bart. q̄rit bic an. ſ. iste ⁊ precedens sint correcti p. d. auf. minoris que prohibet debitores ⁊ creditores eē tutores. Re|spon. qꝫ sic in tutore legi|timo ⁊ datuo: i testamen|tario est magna ⁊ trouer|sia. vide etiā de Bart. in. l. ꝑpter litē. ſ. de exco. tut.

p ¶ Semp. i. nō dz semp se vocari facere ad ius. i|mo dz cauare pupilli si bona est defendere.

q ¶ Si mala causa. ad qō est. ſ. mā. l. cōcēp. ſ. fide|iussores. ⁊. l. quitus. et. ſ. de appel. l. tutor. C. de ad mi. tu. l. ſi bōa ⁊. l. nō est. ⁊. ſ. de procur. l. qui pro|ptio. ſ. litis.

r ¶ Denunciare sibi. scilz iudici. Item fallit. ſ. de act. emp. l. emptor. ē. circa princ. ⁊. ſ. de contrahen. empt. l. fistulas. ſ. i. ⁊. C. de aduo. fi. l. pen. ⁊. ſ. de leg. ij. l. q solidū. ſ. etiam.

s ¶ Honoraria. i. salaria prestita aduocatis.

t ¶ Bonam fidem. sic. ſ. mā. ſi fideiussor. ſ. q̄daz.

v ¶ Sibi creditā. Sic er|go se auctore obligaꝫ pu|pillo i mutuo. sic. ſ. si cer|peta. l. singularia. nō idē|ds. vt. ſ. e. l. nō eristimo. sed pupillum sibi se au|ctore nō obligat. vt. C. de Jbē. emp. l. si ī emptiōe. ſ. fin. nisi forte palam fa|ciat ⁊ bona fide. vt. ſ. e. l. non eristimo. ⁊ adde bic qō not. C. de contraben. empt. l. cūipse. ⁊ facit ad boc. ſ. de auc. tu. l. pupil|lus. ſ. i ⁊. ſ. pupill'. ⁊. ſ. eo. l. tutor rerum.

Tutor se auctore pu|pillo obli|gari pōt.

r ¶ Accesserūt. ſ. pupillo.

y ¶ Exigere. repete sup|sederit. ⁊ facit. ſ. e. l. etiam. ⁊ tutoris. ⁊. l. emili'. Jtē fa. ſ. de tu. l. iij. ſ. pe. ⁊ ſi. ⁊. C. in g. cau. tu. ba. l. fi. ⁊. ſ. de erc. tu. l. ppf. ſi. fi.

Cap. xi.

Generaliter quotiēscūqꝫ nō fit noīe pupilli quod qs pa|terfamilias idone' facit: nō videt defendi' . siue igitur solutionem siue iudiciū: siue stipulationez' de tractat: defendi non videtur.

Cap. xij.

In rebus empcis per tutorem qui est inuentus seruus: dōis non babet ius dedu|ctionis. b. d. Bar.

Idem.

Jrca pupillū cui' tutor ser|uus erat. pnūciat': diu' pius rescripsit in rebus quas ex pecu|

m ¶ Grauiores. id est graues quales omnes sunt. Al' dic grauiores illis quibus potest inueniri mutuo.

n ¶ Liberare. i. facere qꝫ ei desinat actio cōpetere: sic ponitur. ſ. de accept. l. ſ. Accurſius.

o ¶ Utiq;. subaudi ita demū. Jsto. ⁊ facit ad boc. ſ. de nego. gest. l. si pupilli. ſ. fin. ⁊. l. debitor. ⁊ C. qui da. tu. pof. l. creditor. ⁊ auf. minoris.

Additio. Bart. q̄rit bic an. ſ. iste ⁊ precedens sint correcti p. d. auf. minoris que prohibet debitores ⁊ creditores eē tutores. Re|spon. qꝫ sic in tutore legi|timo ⁊ datuo: i testamen|tario est magna ⁊ trouer|sia. vide etiā de Bart. in. l. ꝑpter litē. ſ. de exco. tut.

p ¶ Semp. i. nō dz semp se vocari facere ad ius. i|mo dz cauare pupilli si bona est defendere.

q ¶ Si mala causa. ad qō est. ſ. mā. l. cōcēp. ſ. fide|iussores. ⁊. l. quitus. et. ſ. de appel. l. tutor. C. de ad mi. tu. l. ſi bōa ⁊. l. nō est. ⁊. ſ. de procur. l. qui pro|ptio. ſ. litis.

r ¶ Denunciare sibi. scilz iudici. Item fallit. ſ. de act. emp. l. emptor. ē. circa princ. ⁊. ſ. de contrahen. empt. l. fistulas. ſ. i. ⁊. C. de aduo. fi. l. pen. ⁊. ſ. de leg. ij. l. q solidū. ſ. etiam.

s ¶ Honoraria. i. salaria prestita aduocatis.

t ¶ Bonam fidem. sic. ſ. mā. ſi fideiussor. ſ. q̄daz.

v ¶ Sibi creditā. Sic er|go se auctore obligaꝫ pu|pillo i mutuo. sic. ſ. si cer|peta. l. singularia. nō idē|ds. vt. ſ. e. l. nō eristimo. sed pupillum sibi se au|ctore nō obligat. vt. C. de Jbē. emp. l. si ī emptiōe. ſ. fin. nisi forte palam fa|ciat ⁊ bona fide. vt. ſ. e. l. non eristimo. ⁊ adde bic qō not. C. de contraben. empt. l. cūipse. ⁊ facit ad boc. ſ. de auc. tu. l. pupil|lus. ſ. i ⁊. ſ. pupill'. ⁊. ſ. eo. l. tutor rerum.

r ¶ Accesserūt. ſ. pupillo.

y ¶ Exigere. repete sup|sederit. ⁊ facit. ſ. e. l. etiam. ⁊ tutoris. ⁊. l. emili'. Jtē fa. ſ. de tu. l. iij. ſ. pe. ⁊ ſi. ⁊. C. in g. cau. tu. ba. l. fi. ⁊. ſ. de erc. tu. l. ppf. ſi. fi.

Cap. xi.

Generaliter quotiēscūqꝫ nō fit noīe pupilli quod qs pa|terfamilias idone' facit: nō videt defendi' . siue igitur solutionem siue iudiciū: siue stipulationez' de tractat: defendi non videtur.

Cap. xij.

In rebus empcis per tutorem qui est inuentus seruus: dōis non babet ius dedu|ctionis. b. d. Bar.

Idem.

Jrca pupillū cui' tutor ser|uus erat. pnūciat': diu' pius rescripsit in rebus quas ex pecu|

faceret circa se qlibet pater fa. in bonis suis. si ergo non soluit creditori|bus pupilli cum sciat eos recipere debere/non videtur eis defendere. ⁊ ita tenet. ⁊ idem est si non defendat eum in iudicio. ⁊ idem est si non pro|mittat pro eo de dāno infecto vicinis suis: cum pupilli domus minaret eis ruinam. Viuia.

z ¶ Defendi. vt. ſ. eo. l. a tutoribus.

a ¶ Solutionem. vt. ſ. l. priori. ſ. item. in fi.

b ¶ Stipulationem. dāni infecti vel simile: qō tñ qñqz fallit. vt. ſ. de proc|ur. l. fed ⁊ be. ſ. fi. ⁊. l. ſeq. ⁊ facit. ſ. de iudi. l. recte defendi. ⁊. ſ. quib' ex cau. in pof. ea. l. bec aūt. ſ. i. ⁊. ſ. de procur. l. non solū. in prin. ⁊. l. ſz he. ſ. non solum. ⁊. C. eo. l. ſi. Accurſ.

Jrca pupillum. ¶ Casus. Titius fuit tutor. Sēp ꝓnūj: ⁊ ex pecu|nia eius ei predia comparauit. postea tutor fuit petitus in ſerui|tutem ⁊ seruus pnūciatus. agit pupill' predictus act. tu. de peculio con|tra dominum: dōis vult deducere debitum sibi a seruo sicut moris est cir|ca illas res quas dictus tutor emit de pec. pup. debet habere ante parte

pupillus: r in eis non pōt habere dñs aligd participiū ex causa deductionis predicte. r idē est in curatore qō dicit in tutore. Azuia.

a ¶ Curatore. qui seruus est pronūciatus. r facit. ff. de pecu. l. ex facto. §. plane. r. ff. solu. ma. l. si cum totem. §. fi.

¶ Um plures. ¶ Casus. Si plures tutores administrant tutelam r vnus eorū ante finitā tutelam vult agere ꝫ alios act. tutele. Certe nō pōt. Scdo dicit q tutor bona fide r legitime res pupilli vendidit: r in ea vēditione pupill⁹ nō est decept⁹ i aliquo. pupillus vult eā vēdicare. Certe non pōt. si em minores ita admitterent ad rūpendos contractus p tuto. factos eis noceret: qr nō inuenirent alios q̄ cum eis cōtrahere vellēt: r etiaꝫ si tutor non est soluēdo nihilomagis poterit pupillus rescinde re dictū cōtractū. Sz gd si mala fide fuit factus dictus cōtract⁹/r in eo pupill⁹ decept⁹ fuit: Alienatio nō valet quātū ad effectum: qr restituet fidicius pupillus. nec facio vim vtrus sit soluēdo tutor vel non. Tertio dicit q si tutor donet hystriōnibus de bonis pupilli/ad hoc vt pupilli fama crescat: quia non donaret de reb⁹ ppriis tutor pro sua ppria fama: totus est sup barbā suaꝫ. Quarto dicit q tutor dat persone pupilli r rebus: r q: dat pſone/si ꝺz facere q⁹ pupill⁹ addiscat bonos mores inuenendo ei magistrū r soluendo magistro salariū cōpetens: r si pupillo expedit debet cōstituere alimenta feruis ac libertis r amicis pauperibus pupilli r rata mūera parentib⁹ r cognatis pupilli mittere: dotare tñ nō ꝺz sororē pupilli natā er alio patre. Alti mo dicit q si tutor nō potuit fenerare pec. pup. nō tenet ad vsuras: puta q nō inuenit aliquos q̄ accipere velint mutuo. Azuia.

b ¶ Actio. sc̄z tutele. nā alia bñ daf: r illarū q̄ danf q̄ dā rercerci pñt durā te tutela: q̄dā nō. vt. ff. de tu. r ra. distl. l. si tutor. §. fi. r. l. seq. r isti. de anc. tu. §. fi. Item r accipere eadē tutela: sec⁹ si ex alia. vt. ff. de suspe. tu. l. iij. §. qri. Itez adde q̄ no. C. eo. l. ij. r. l. rōnes. r sic nō ob. ff. pu. fal. fo. l. nō quasi. §. hanc. Itē facit ad. l. istas. ff. e. l. act⁹. r. l. cū curatore. r de tu. r ra. distl. l. mīi. in prin. r. §. fi. r. ff. de suspe. tu. l. tutor. in prin. r. §. de pro cur. l. qui proprio. §. fi. r. l. qui duos

c ¶ Legitime. cū decreto si erat res īmobilis: vel sine decreto si mobilis q̄ seruari nō pōt: q̄n imputab tutori si nō distrahat. vt. §. eo. l. tutor qui. ff. prin. r. §. i. nec etiam rōne etatis nisi sordes vel grā tutoris iteruenit: vel enorme dānū. vt. §. eo. l. tutor. §. competit. r. §. de mino. l. r si fine. §. quesitum. r. l. si ex causa. in prin. r. l. pe. ff.

d ¶ Hoc interest. quātus ad hoc vt valeat vēditio vl nō possit vēdicari res vēdita vel non. sed q̄tum ad aliud interest quādoq⁹.

e ¶ Seruanda sit. adeo vt detur in pupillum vtilis actio de evictiōe re ab aliquo evicta. sed i id demus. r. vt. §. de evic. l. iij. r. §. de act. emp. l. iulianus. §. idem iulianus. in fin. §. Itē dic hic loqui in rebus que casibus subiecte sunt vt prediźi. in alijs etiam pro parvo dānō licet nō p minimo. vt. §. de in integ. resti. l. scio. r facit. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. §. sane.

f ¶ Estimationis. i. quia faciat pupilli honore/vel fama/vel laude. vt r. ff. de verb. sig. l. munus proprie.

g ¶ Erogaturus. alioquin contra. vt. §. §. j. r est sic ad. l. istā. §. de peti. bere. l. sed. r silege. §. si quis. r. q. aut em.

h ¶ Moribus. imo pſone primo. vt. j. de cur. fu. l. pſilio. §. rñ. facit insti. qui da. tu. pof. §. certe. r de excu. tu. §. dat⁹. r. j. de cur. fu. l. cōsilio. i pri. r. §. de off. pre. l. diuus. §. fi. Bug.

i ¶ Deceptoribus. sic. j. de dona. l. aglius. r. j. vbi pu. edu. l. qui filiuꝫ.

Munus r h donuꝫ dif ferunt. ¶ Solēnia. quot modis ꝺr mun⁹: r q̄ ēdria iter mun⁹ r donū babes j. de verb. sig. l. inter donū. r. l. munus. Azo. Itē dicit munera non nu ptialia. vt. j. l. proti. §. fi. r. j. de tu. r ra. distl. l. §. sed nōnullos.

1 ¶ Mittet. repete si pupillo expediat alēnō. vt. j. l. proti. §. fina. Azo. Addito. Pro declaratione huius glo. dic fm Bar. q⁹ bic loquitur de muneribus solitis r consuetis que er honestate dimitti non possunt: ibi de muneribus incōsuetis r que fm honestatē dimitti possunt.

m ¶ Alio patre. Sed qd si er eodem patre: R n. videtur idem. nam pa ternū est officium dotare filias: nō maternum/nisi in casu: ergo nec frater. nuꝫ. vt. C. de do. pto. l. fi. r de iure dot. l. mater. r de bereti. l. cognouim⁹. sed ideo sic dicit: qr tunc esset cōe pfimoniuꝫ: r iō er eo dotāda. vel si pater assignasset l testō vñ esset dotāda/etiam er eo esset dotāda. vel pōt dici q si mbil ꝺz sorori er eodē pa tre nata vnde dotari pos sit q⁹ a fratre est dotanda er ꝑbabili causa. Azo.

Sororī q̄n q̄s est a fre dotanda.

n ¶ Que. liberalitas.

o ¶ Pupilli erit. donatio non seruaꝫ cū donare nō possit/sed seruatur post legitimam etatem. vt. C. si maior fa. l. fina. §. cum aūt. Vel dic q⁹ et donare q̄ntꝫ possett minor: quod dic vt. C. si aduer. dona. l. r de admini. tut. l. lex que. r de pdicta mino. l. predicta. r. ꝺ. §. cum aūt. r facit ad hunc. §. ff. de ritu nupt. l. sciendum. r. j. de carb. edic. l. de bonis. §. non solum. r de dona. filiussami. r. ff. de iur. ꝺo. l. quero. r. l. fine. r. j. eod. l. tutor ad. r de tute. r rat. distl. l. i. circa princ. r. j. de cura. furio. l. fi.

p ¶ Nō potuit. bodie idē st potuit/nisi quando pupillus non habet sufficiē tem redditum. quod dic vt. C. eo. aut. nouissime.

¶ Ut⁹ fm. ¶ Casus. Si pupillus habeat multos seruos: tutor ꝺz prouidere quot er eis debent stare cum pup. Secundo dicit q⁹ si tutor non feneret pec. pu. cus possit tenetur r potuisse videtur cum fene rauit suaꝫ pec. Tertio dicit q⁹ si pater pupilli reliquit legata quibusdā/ debet tutor prius⁹ eas soluat demonstrare testamentuꝫ sapientibus ad sciendum vtrum sint debita vel non. r illa que non sunt debita non debet soluere. r nō debet tutor mittere matri vel sorori pupilli munera nuptiale: sed eas alere bene potest si non habeant quid comedant. Alia enim causa est eius quod impenditur per tutorem in alimenta matris r sororis pupilli pauperum: que causa licita est: r alia causa est muneris nuptialis predicti r legatorū indebitorum: que quidem causa tutori nō est licita. Azuia.

q ¶ Tutor fm dignitatem. r facit. C. eo. l. lex que. §. ante omnia. r. ff. l. proti. §. cum tutor.

r ¶ Arguatur. sic. §. commo. l. si vt certo. §. plane. r depositi. l. antepen. Sed argu. contra. §. de in lit. iur. l. videam⁹. §. sed nec. Addito. Pro solutione huius contrarij dic fm Bart. bic q⁹ tutor in proprijs r i pu pillaribus eandem diligentiam debet ad hibere. vt. j. eod. l. a tutoribus. sed in proprio facto non compellitur diligens paterfamil. subire pinriū. eodem modo nec in pupillaribus. vt. ꝺ. l. videamus. bic autem consulta bat diligentiam adhibitam in proprijs: ergo debet adhibere i pupillaribus fm Dy.

s ¶ Non debitum. q⁹ si fecerit quid iuris sit legitur. §. de condi. inde. l. si procurator. §. fi. r. l. cum indebituꝫ. in prin. r. l. fin. §. tutor. r. §. de peti. bere. l. q⁹ si possessor. r. l. si possessor. q⁹ bone fidei. Sed pone q⁹ idebitus exegit: tūc obseruabo idē in tutore q⁹ in procuratore vel negotiorum ge store dicitur obseruandū. vt. §. de procu. l. qui proprio. §. procurator vt in ceteris. r de neg. gest. l. si quis negocia. Sed arg. cōtra. §. de peti. be. l. si possessor. §. bone fidei. Azo. Additio. Soluet vt no. in. ꝺ. l. si quis ne gocia. §. de neg. gest. fm Bar. bic.

t ¶ Nuptiale munus. §. l. pri. §. cū tutor. contra. ibi solēnia r. Sol. ibi l parentibus r cognatis masculis forte fm Azo. Alii ibi solēne. i. confuetum a pſe pupilli singulis annis pstari. sic r dicunt ferie solēnes. §. et qui. cau. ma. l. sed r si. §. solēnium. vel dic vt ibi.

Aliud est.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Aliud est. facit. ſ. de tut. ꝛ ra. di. l. ij. §. ſed nonnullos. ꝛ. ſ. vbi pu. edu. debeat. l. qui filium. Accur.

¶ Diam. ¶ Caſus. Dicit ħ q tutor ꝑpter malā alterius cōtutoris administrationē tenet ſi fuit in culpa illi⁹ male admiſtratiōis: veluti ſi potuit facere ſuſpectū ꝙ tutorē male gerētē ꝛ non fecit, ꝛ ſi debuit ab eo petere fideiuſſores rē pu. ſal. fo. ꝛ nō fecit. ſecuſ ſi non debuit. Azuia.

b ¶ Imputaſ. adeo etiā vt in vſuras eius nomie teneatur. vt. §. eo. l. tutor qui. §. pen. ꝛ. C. de vſur. pu. l. j. Azo.

c ¶ Potuit. q; tps preteryt quo facere potuit. vt argu. §. de neg. geſt. l. diuortio. §. ſ; hic quidez modus. ħ.

d ¶ Facere. ſubaudi ꝛ nō facit. idēo bi nimis tarde fecit. vel faciēdo iura pupilli pdidit. vt. C. ō diui. tu. l. ij. ꝛ itelligē. l. iſtam cū fuerit diuiſa admiſtratio a teſtatore vel a iudice.

e ¶ Satis petere. hoc eſt vt ſatiſdet rēs pu. ſal. fo. vt. j. deverb. obl. l. ſtipulationū alie. §. ſatis acceptio. Vel ſi tutor definit eē ſoluēdo tempore tute le: ꝛ ea finita iuentoria nō ſoluendo. vt. j. eo. l. emiſſius. in fi. ꝛ. l. tres. §. fin. Azo. Item intellige q̄ hic dicit ſi erat tutor legitim⁹ vel datiu⁹ ſine inq̄ſitione: alſ non ꝺ; ſatiſdare. vt iſti. de ſatiſ. tu. §. j.

f ¶ Subito. vt. j. de magi. con. l. j. §. ſi magiſtr⁹. ꝛ. j. de admi. re. ad ci. pertil. ij. §. ſi eo tempore.

g ¶ Ex tutor. ¶ Caſus. Pupillo tutor de nouo ꝓbendit. ꝛ ꝓcurator ꝓ eo gerit ꝓpter ſuam pigritiā pec. quā prior tutor exci ſatus a tutela vel remotus mutauerat. ꝛ ſic de bitores facti ſunt nō ſoluendo. ipſe tenet in illam pecu. que ab eis recuperari non pōt. Itē ꝛ ſi ditus tutor nō mutuet pecu. pupillarē ſer mēſes a tpe quo fuit datus i vſuras eius pecu. conuenietur.

g ¶ Minus idonei. dolo vel lata culpa/ſeu magna negligētia. de leui autem boc caſu nō tenet. q̄ ō vt. C. ar. tu. l. ij. non ergo ſubito. vt. §. l. pri. ꝛ. §. de neg. geſt. l. ittis. Item boc nisi poſt mortem pupilli fit nō ſoluendo. vt. j. eo. l. cum poſt mortem.

h ¶ Ser pmos mēſes. vt. §. e. tutor qui. §. vſura. ħ. vbi dicit duos. Solu. bic nouiter venit ad administrationē: ibi dudum fuerat. Azo. Vel ſubaudi bic marime. Vel dic q̄ poſt ſer menſes tenet ad vſuras. ꝛ de mus elapſis duobus exiguntur prima placet.

i ¶ Nō collocauerit. cō potuerit. alioquin ħ. vt. §. e. l. cū plures. §. fi. ꝛ. C. de vſu. pu. l. iij. ꝛ adde q̄ eſt. §. ſi cer. pet. l. piculū. ꝛ. C. e. l. debitoribus. ꝛ. j. de condi. ꝛ demon. l. antepe.

Quam querit. ¶ Caſus. Tutor pluribus pec. pu. mutuauit ꝛ diuerſis tpibus finita tute. quedā noia vult ꝓbodare pupillus quedaz non: queritur q̄ iuris ſit: Et certe tutor pōt dicere pupillo. aut oia noia agnoſcae: aut ab oib⁹ recedas: ꝛ ego ſup bis volo meū negociū geſſiſſe: ꝛ tantā pecuniā volo tibi reſtituere. ꝛ iſtam electionē tenet pupillus accipe. ꝛ ħ verum eſt ſiue ſuo nole mutuauerat tutor ſiue nō. Marcell⁹ autem dixit aliter ꝛ male. Azuia.

k ¶ Suo nole. ſcz tutoris.

l ¶ Se putare. ſcz ait marcellus corrigens ſeipſum. Vel dic ait paul⁹ corrigens marcellum.

m ¶ Condictionem. i. electionem.

n ¶ Recedere. ſcz debeat pupillus. ꝛ fit bic ꝙnſatio in exigendis nolbus nō exactus. vt. j. e. l. tutores. §. periculo.

o ¶ Beſſiſſet. ꝛ pecuniā pupilli palā in ſtos vſus ꝙuertiſſet vt teneatur ſtare pupillares vſuras pto tota pecunia. vt. §. eo. l. tutor. §. ſi deponi. ħ a debitoribus acceperat maiores. nō aūt bic delatio ꝙdictiōis ꝓdeſſet tutori/ſ; tenet ad cētesimas: qz clā accepiſſet. vt. j. e. l. non exiſtimo. ꝛ facit. C. qñ ex fac. tu. l. ij. ꝛ. C. eo. l. debitoribus. ꝛ. §. de vſur. l. gaius. ꝛ. j. de acq. be. l. cum beres. ꝛ. §. de pcura. l. in cauſe. in pin. ꝛ. C. de iure deli. l. cū quidam. in fi. ꝛ. j. ō leg. ij. l. neminē. ꝛ. j. ꝓ de relic. l. ij. in fi. ꝛ l auf. de iureiu. a mo. §. fi. col. v. ꝛ. §. e. l. tutor qui. §. ſi tutor. ꝛ. C. ō omni agro de fer. l. q vtilia. li. ꝛj. ꝛ. j. de reiu. l. i ſima. §. q ſortiſ. Arg. ꝛtra. j. rē rat. ba. l. cū debitore. + ꝛ. §. man. l. ſiv⁹ nō remunerādi. §. idēait ſi tutor. + ꝛ. §. de neg. geſt. l. ſi quis aliena.

Additio. Intelligas ibi ꝙ diuerſe ſeparate erāt admiſtrationes: ħ vna. Vel ſi intelligeres ꝙ ibi vna eſſet administratio dicas ꝙ ibi deficit ꝓ bāc ſuppletionem: q: ſi deferatur condictio debet vel in totum appōbare vel in totum reꝓbare: ſm Dy. ꝛ Bar.

Qui iuſſus. ¶ Caſus. Quidā tutor datus q credēs ſe excuſationē habere: eā ꝓpoſuit ꝛ in ea ſuccubuit: vnde iuſſit ei iudex vt admiſtraret amodo: ipſe autē non adminiſtrauit. Certe tenet indēnem eū prēſtare a tpe a quo iuſſit iudex: ꝛ nō a tempore quo fuit datus tutor. Azuia.

p ¶ Habet. fic. ſ. de boñ. auc. iudi. poſ. l. cū vnus. §. is qui. Accur.

q ¶ Er quo iuſſus eſt. ſed ante ſi notū habuit accedere debuit. vt. §. e. l. quidam decedens. §. fi. Vel ibi non habebat excuſationē nec allegabat. ꝛ facit. ſ. de excu. tut. l. ſi is qtres. ꝛ. §. e. l. i. in ꝓin. ꝛ l auf. de bere. ꝛ fal. §. illud quoq; col. i. ꝛ. j. e. l. iij.

Qui tutor. ¶ Caſus. Quidam pupillus habebat ita expedita negocia bereditaria eo ꝙ habuit bonum patrem ꝙ non fuit neceſſe tutori prestare pupillo agenti vel fugienti auctoritatem: alia tamē negocia administrauit. Certe bene tenetur dictus tutor tutele. Item dicit ꝙ ſi vnus de tutoribus fuit a pupillo conuentus ꝛ exactus: alter non liberatur. Ciuianus.

r ¶ Quin tutele. i. ꝙ nō. Azo. ꝛ facit. j. de ſtatuli. l. ſi libertate. §. fi.

s ¶ Debeat. reſponde nibil.

t ¶ Actum fuerit. vel tranſactum. vt. j. de tut. ꝛ ra. diſt. l. ſi ex duobus. et C. de tranſac. l. j.

v ¶ Non liberabif. Imo videf ꝙ ſic. vt. j. de tu. ꝛ ra. diſt. l. ſi ex duob⁹. in fi. q eſt ħ. Sol. bic ipſo iure non liberat: ibi per exceptionem ſic. ſm Jr. vel ſm Jo. non ipſo iure: nec ꝓ exceptionē: ſ; bona fide que nō vult bis idem exigi. vt. j. de reg. iu. l. bona fides. Vel diſtingue, aut fuit actū ꝛ nibil adbuc exactū ſed tm ꝓteſtatio facta: ꝛ tūc alter non liberat vt ħ. aut totū exactū: ꝛ tūc in totū alter liberatur vt ibi. ſi aūt ꝓ parte: ꝛ tunc ꝓ parte exacta liberat alter vt ibi. ꝛ. §. depo. l. j. §. ſi apud. ꝛ. §. de bis q deie. vel effa. l. perceptione. Accur.

Actus. ¶ Caſus. Unus tutor nō tenet alteri rōnem reddere de eo q̄ admiſtrauit etiā ſi male admiſtraret vt/nō ꝓmittat ꝛtutorē ſecum administrare. in bis tñ caſibus ſuſpectum eum ꝓſtulabit.

x ¶ Compellendum. repete bic que no. §. eo. l. cū plures. in ꝓin. ꝛ. C. eo. l. aduerſus. ꝛ. l. rationes. ꝛ facit. §. eo. l. iij. §. ſi parens.

Tutor. ¶ Caſus. Titius datus fuit tutor ſcio pupillo: ipſe ſciens nullam ſibi competere excuſationē ꝓpoſuit: iudex eā nō recepit

¶ Limitabis bāc. l. ꝓter. in. l. qui negocia. j. ō neg. geſt. vt non ꝓcedat quādo retines illas pecuniā vt ſol uat credito rib⁹ pupilli. Sed bodie cus ſunt vſure ꝓpbibite nō tenetur dare pecunias pupillares ad lucrū vſurarū ſm Cr. fin auf. nouiſſime. Coeo. ti. ꝛ bar. l. tutor ſeruo. §. eo. ti.

+ Dic q ibi ratiōabitio partis valz ad cōmodū ꝓcuratoris ħ acceptan tis: ſec⁹ ſi in eī⁹ cōmodū ħ acceptare nollet: ita loquitur ħ ſm bar.

‡ Ibi gerēs nō debet condictionē: hoc eſt non petebat vt totū approbaret vel totus reꝓbaret. ħ ſec⁹. ſ; bar.

vñ ipse appellauit: postea appellatio sua iniusta ꝓnunciata fuit. Certe tenetur de oibus amissis a tpe quo sciuit se tutorem datum. Anna.

a ☞ Recepta. p dictā sniam. Et no. q a datione non appellat: ḥ a relecta excusatione. vt. j. qñ ap. fit. l. i. §. si quis tutor. Accur.

b ☞ Debuit. scilicet ex die iussus. vt. §. eo. qui iussus. vel ex die quo sciuit scire debuit se datum

†Que debet fieri iudice sedente p tribunalī: nec pt cā alegari rescissing. l. i. scire oportet. §. opz. ff. de excus. et ibi Bar.

cuiusue excusatio† recepta[a] nō fit ex quo accedere ad administrationem debuit[b] erit obligatus.

☞ Si pater consentit filio quoad minis trat vt testamentarius non obligat[c] nisi de peculio z de in rem verso. Bar.

Marcianus. Lex. xxij.

LUcius titi[o] gaiū seium filiū sa. testamento filio suo tutorem dedit[c]: gaius seius sciēte z cōsentiente patre tutelā administrauit: quero an defuncto gaio seio actio tutele aduersus p̄cm eius z inquātū cōpetat? ☞ Darcel. rñ. ḥm ea q̄ ꝓposita eēnt actione de peculio z de i rē verso p̄cm teneri: nec multus videri i hoc casu facere patris sciam z cōsensum ad obligandū eū insolidū[d] / nisi forte contuto revel aliquo alio volēte eū[e] facere suspectum interceſſit[f] pro filio: et quasi in se periculum[g] recepit.

Paulus. Lex. xxiij. iij.

UTor ad vtilitatez pupilli z nouare rē z in iudiciuz deducere pōt: donationes autem ab eo facte pupillo non nocent[h].

☞ Tutor non debet cauere de rato/nisi de eius potestate dubitetur. b. d. Bart.

Ulpianus. Lex. xxiiij.

†Facit ad hāc l. quod dicit glo. in c. i. sup. ꝗbo mādato. p fe pe fi. extra de pcu.

VUlgo† obseruatur ne tutor caueat ratam rez pupillā[i] habiturum: quia rem in iudicium deducit. Quid tñ si dubitetur an tutor sit: vel an duret tutor: vel an

z q̄dq̄ tutor vel curator sine periculo tutoris. vt. d. l. solet. in prin.

m ☞ Id postulet. item als. vt. j. eo. siue. in fi. z insti. de cu. ꝯ. fi.

n ☞ Necessario. s. fuit necessitas rei. i. administrationis sed non persone actoris: quia z per procuratorem poterat non solum per actoꝝ prouide ri: bic rei z persone. Vel dic q. s. nec persone nec rei fuit necessitas licet fuit causa: q̄ diffusa negocia vel ꝑpter etatē vel ꝓpter valitudines bic vero est persone necessitas. z facit. C. de procur. l. neq̄. z cauet de rato. vt j. rem ra. ba. l. actor.

gestus illi cōmissus fit: equum est aduersariū non decipi[k]. idem z in curatore est: vt Jul. scribit.

☞ Ex causa constituit actor per tutorē decreto iudicis. b. d. Bar.

Paulus. Lex. xxv.

DEcreto ꝓtoris actor[l] constituendi pticulo tutoris solet: quotiēscūq̄ aūt diffusa negocia sint: aut dignitas vel etas: aut valitudo tutoris id postulet[m]: ſi tñ nōdū fari pupill[o] pōt vt p̄curatorez facere possit: aut absens sit: tunc actor necessariꝰ[n] constituendus est.

☞ Unus ex pluribus tutoribus potest agere. b. d. Bar.

☞ Si duobus† tutela simul gerē da permissa est: vel a parente: vel a contutoribus. vel a magistratibus benigne accipiendum est z ita vni agere ꝓmissum[o]: q̄ duo simul agere non possunt[p].

☞ Aurilium ordinarium non impedit extraordinarium quando competit contra diuersos. Item beneficium restitutiōis potest in alios per cessionem transferri. hoc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex. xxvj.

SI minoris[q] noīe actū fuerit cuz tutoribꝰ assistētibꝰ curatoribus: z pupillus ob hoc egerit cū curatoribus z ci[r] sint condēnati[s] in id quod sua intererat minoris[t] culpa eorum tutelas condēna tos non esse: an restitutio aduersus tutores ceſſet. z papi. libro. ij.

†Videt ꝓ hāc. §. q̄ si sint. 2 tutores ꝓ vn̄ꝰ possit agere sine alter. o. de q. vide in. c. petitio tua. igi. j. extra de ꝓcura.

pupillus propter hoc egit contra dictos curatores: z 2dēnati sunt ei ad interesse: z iterꝝ restitui vult pup. aduersus tutores: z petere illud q̄d̄ erat ad 2dēnationem de eis factam. Certe bñ potest. Sed quid si velit pup. agere contra curatores ex dicta sniā qua ei fuerūt condēnati ad interesse? Certe habent dicti curatores aduersus eum excep. doli donec egerit ei aduersus tutores actiones. Sed q̄d si curatores iam satisfecerant ex dicta sniā: z sic pupillus quondam habet sui interesse: z sic nō remanet dānificatus: ex eo q̄ tutores sui quondam in minus sint conuēti: cō dēnati q̄ deberēt? Certe non poterit pup. contra tutores restituti: z 2tra eos agere: poterit tamē curatorib⁹ qui satisfecerūt contra tutores cedere actiōes: z actio que nō erat vtilis pup. erit vtilis illis quib⁹ ipse cedit. i. curatoribus. Anna.

q ☞ Si minoris. q̄ teneretur tutores z dic casum. Curatores noīe adulti proposuerunt cōtra tutores quondā actionē tutele indistincte vt redderēt rationē administrationis in processu cause culpam imputant frumēti male venditi in. x. cum possent estimare culpam. xx. iudex damnauit tutores in. x. adulto. hanc culpam potest imputare curatoribus: qō si facit ceder curatoribus in integrum restitutionis auxilium contra sententiam z actionē tutele. tutores aūt non conuenitur ab adulto: si iam consecutus est a curatoribus qō sibi debetur: quia de preda esset solicitus. Si autem poneres q̄ actio proposita esset in. x. ipso iure non obst. in maiori summa ex eadem vel ex alia specie debita. vt insti. de actio. §. si minus. Ité si poneres agi ex vna specie puta frumenti: z nūc ex alia/ ipso iure non ob. exceptio. j. de excep. rei iudi. l. cum queritur. sed in nostro casu indistincte egit. sed speciem frumēti fuit prosecutus z de ceteris absolutus. z sic hȝ locum replicatio l aliis iure cōi: z sic cessat restitutio in integrum. vt. §. de mi. l. in cause. z. C. de iudi. l. licet. Jn specie vero frumenti in integrum restitutio ℥ sniam locum non hȝ. Nōt etiam di ci q̄ hic ab initio non fuit actum nisi in specie frumenti z sniā in. x. z in aliis absolutus.

Lasum pōnit.

Posse restitui.

r ☞ Et. scilicet adulto.

s ☞ Condemnati. curatores.

t ☞ Minoris. q̄ deberent.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Ordinarius non excludit extraordinarium.

a ¶ Posse restitui. Ordinarium non excludit extraordinarium. ⁊ sic est contra. ff. de mino. l. in causę. ⁊. C. de iudi. l. properandum. §. fin. Solu. vt. C. si tu. vel cura. l. ff. Item ad qđ datur restitutio cum habeat actionem in factū de re iudicata cōtra curatores: ⁊ sic non interest eius: Rñ. vt possit eam cedere. vt. ff. de mino. l. ꝙ si minor. §. j. vel qđ habere plures reos interest. vt. j. de lib. leg. l. iij. in fin. ⁊ qđ expedit sibi habere curatores locupletes. vel dic ꝙ non est oppo. per. d. l. C. si tu. l. ff. Accur.

b ¶ Prouocantes. Also et. Rñ. dicunt a ſnia qua minori dānati sunt tutores minus ꝑ debuerūt. vt ff. posuit. et hoc ideo qꝛ j. dicit actiones cedēdas ſcz tutele. ⁊ de rationib⁹ distrahendis / q̄ nō ꝓnt etiam cedi nisi etiam appellatū effet. Sz ſm hoc in qua causa obijcitur exceptio doli: Rñ. in actione in factū qua agit contra tutores. Vel dic appellātes a ſnia lata cōtra ſe curatores ꝓo adulto. ⁊ tūc bene ſtat exceptio doli. Sed tunc que actio cedit ur si ſnia prima transiuit in rē iudi: Rñ. in integrum restitutio. vt. ff. de mino. l. ꝙ si minor. Item ⁊ tutele q̄ cōpetit prebabita reſtōne: cōdictionalis enim obligatiōis pōt fieri cessio. vt. C. de doñ. l. specie. Alij dicūt a neutra appellantes. i. reclamantes. Item quō post ſniam opponit exceptio doli pereptoria: Rñd. in causa appellatiōis ſm ea ſum. vt. C. de temp. ⁊ re. per banc. ſm primū ⁊ tertium. dic ꝙ hic est casus ſpecialis ſcz cedendaruz actionū. vt. j. de fideiuſſ. ſi fideiuſſor. §. idem. ⁊ no. ff. ad mace. tam ſi.

c ¶ Mandenť. in eo qđ nō est petitū in ea specie.

d ¶ De preda. qđ esse non dz. vt. C. ꝓo emp. l. eum. ⁊. ff. ad vell. l. ſi mulieri soluero. ⁊ iure do. l. quotiens.

e ¶ Niſi forte. hoc casu non prodeſt tutoribus soluiſſe: qꝛ conueniēt ex iure cessio. Sed quomodo fit cessio post ſolutionem: Rñ. ſm Joā. fuit tūc actum: vel etiā nō ſunt pacti. vt no. j. de fideiuſſ. l. cum io. ⁊ de solu. l. modeſtinus. ⁊. l. ſi cibum. §. ſi mandato. ⁊ facit ad. l. iſtas. j. de tu. ⁊ ra. diſt. l. alterius. §. ſi. ff. C. ſi aduer. ſolu. l. j. ⁊. C. de contra. act. tu. l. j. ⁊. 3. de pen. bere. l. ſi quid. Accur.

¶ Cum curatore. ¶ Caſus. Si adultus vult agere contra curatorē ſuum aliqua ſpeciali actione bene potest: licet non poſſit vt ratione reddat. ⁊ idem dico in procuratore. Aluia.

f ¶ Cum curatore. in procuratore plana est. sed in curatore dicvt agatur cum eo furti vel dāni vel iniurie. l̄ ſecus in tutore. vt. j. de tu. ⁊ ra. diſt. l. ſi tutor. §. ſi. ⁊. l. ſi. Vel ſcō pone in rei vēdicatione qua pōt cū eo agi ſicut ⁊ cum tutore. vt inſti. de auc. tu. §. ſi. Vel tertio in ſtipu. ⁊ adulti ſaluā fore in qua ſecus in tutore. vt. j. rē pupil. ſal. fo. l. non quaſi. §. hāc actionē. Vel dic quarto curatorē. i. cū qui gerit putans ſe curatorem cū non ſit. Arg. j. rem pu. ſal. fo. non quaſi. §. illud ideo. non autē intelligas in negociorum geſtore vt reddat rationem totius adminiſtrationis. vt. ff. eo. l. actus. que eſt contra. ⁊ plene no. C. eo. l. ij.

g ¶ Utor. Pupillarem. non tamen cum ſpoliatur. ſic. j. de cura. fu. l. ab agnato. ⁊. ff. eo. l. tutor ad. et. j. ꝓo emp. qui fundum. §. ſi tutor. et. C. eo. l. non omni.

¶ Utor ꝓo pupillo. ¶ Caſus. Titius vocauit in iudicium tutorem Sempronij nolē. et cū tutor vel pupillus nō poſſiderent immobilia ſatiſfecit tutor iudicio ſiſti: et anteq̄ lis cōtra eum contestaret ſinita eſt tu. Certe nō cogit tutor iudicio accipere. Ita dicit ꝙ ſi tutor poſt pubertatē pupilli obtulit pup. pec. et cōſignauit. et in tuto loco depoſuit non current vſure contra eū. et idē est in herede tutoris. Alij dicebant ꝙ ſufficiebat oblatio trī et male. Alij dicebant ſi per tutorem non ſtetit quominus rationē redderet ꝙ ſufficiebat qđ et male. Aluia.

h ¶ Cauit. iudicio ſiſti. vt. ff. ſi quis cau. l. ſi.

i ¶ Accipere. ſi nondum ſuſceperat per contestationez: als ſecus. vt. C. vt cau. poſt pu. aſ. l. j. ⁊. j. de ap. l. negotioꝝ. §. ſi. ⁊. l. tutor. ⁊. l. ff. ſi. ff. ⁊ ad idem. ff. eo. l. ij.

k ¶ Non debet. niſi erat connexum negocium: quo caſu non imputatur tutori ſi ſe abſtinet. vt. ff. eo. l. ita autem. §. ſi tutor.

l ¶ Non ſtetit. i. non fuit interpellatus: ⁊ ſic nō fuit in mora.

m ¶ Tutelam. i. adminiſtrate tutele rationē. non dicas ꝙ ſe obtulit vt reddat rationes vt ideo eua dat vſuras. vt. ff. de vſur. l. j. §. j. ⁊. §. ſi. Sed exponē. vt. j. l. ꝓxori. que huic rñ. continuatur.

n ¶ Non cōpelli. omni tēpore: quia non poſt. rrv. an. vt no. j. l. ꝓxori.

o ¶ Notat. Corrigit qđ ꝺ oblatione dixerat. ⁊ facit ff. de vſur. l. j. in fi. oblatio tamen ſola impedit cursum earum que nondum incepiſſent currere. vt. C. de vſur. l. ſi per te. Sed ĥ incipit currere ſtatim ĥnita tutela ex. quaſi mora. vt. C. in qui. caſi. in integ. reſti. nō eſt ne. l. i. minoris. ⁊ fac. C. de pig. act. l. nec creditores. ⁊ ff. ſur. l. ex predio. et. l. ij. ⁊. ff. de vſur. l. qui ſemiſſem. §. ſi. ⁊. l. cum quidam. §. ſi pupillo. ⁊. l. debitor.

Oblatio curſuz vſurarū impedit.

p ¶ Arime. ęs dicimus nō teneri ad vſuras ſi factum eſt per eum vel tutorez. quod diritt. ff. l. ꝓxy. §. quinetiā. Et dic caſuz ꝙ tutor poſt finitā tutelaz ſtetit ꝓ. rr. an. vel plus ꝙ non fuit cōuētus tutele vel interpellatus. ⁊ ſic non fuit in mora cōi / ĥ fuit quaſi in mora. Certe nō dānatur in vſuris ꝓo tpe qō labitur poſtēꝙ minor fact⁹ eſt maior. rrv. an. ſed ꝓo anteriori ſic nam curſu tēporis definit illa quaſi mora: vt. j. de leg. ij. l. titia. §. vſuras. ⁊ ſm hoc intelligaſ. ff. l. pri. §. quetiā. ſed ꝓo ꝓnō tpe ſic. item ⁊ ꝓfuturo ſi noua interpellatio interceſſit vt ibidem ꝺr. nec hic colligit ꝙ actio tutele tollaſ. rr. an. ſalte ꝓo vſuris vt quidā dixerunt: vt patet ex premiſſis. lmo. rrr. an. durat. vt. C. arb. tu. l. tutores. ⁊ facit. j. eo. lucius. §. queſtum.

Caſum ponit.

q ¶ Eum. ſcz pupillum factum adultum.

r ¶ In mentem. equiuocat vulgare: venit mihi in corde.

s ¶ Tutelam. i. tutele rationem.

¶ Utoris. ¶ Caſus. Inter alia que tutor habet facere iſtud est preciꝓuū q̄ defendat pup. cū aliquis agit contra eum. Aluia.

t ¶ Indefenſum. in iure. vt. ff. eo. l. generaliter. ⁊. C. eo. l. ſi. non in contractu. vt. j. de anc. tu. l. ſi tutor.

¶ Jui. ¶ Caſus. Quandoq̄ tenētur tutores quilibet ꝓout geſſit: quandoq̄ inſolidum. ⁊ iſta habent locum de his que geſta ſunt ab eis durante tutela / non quantum ad ea que poſtea geſſerunt: quia de his non tenetur vnus ꝓo alio. Aluianus.

v ¶ Forma. i. conſtitutio vel ler. ſic. C. de offi. ꝓefec. ꝓeto. l. formā. q. d. ler que dicit tutores teneri: ſcz quilibet ꝓout geſſit. i. gerere debuit qñ a teſtatore vel a iudice fuit diuiſa. ⁊ nōnunq̄. i. aliqñ dicit teneri inſolidū: vt qñ a nullo eſt diuiſa. vel a ſeipſis locum habet de geſtis ante nō poſt pubertatem. nam tunc indiſtincte ꝓo partibus quas gererent tenent actione negociorū geſtorū non tutele. ⁊ hoc mihi connexa erat adminiſtratio. vt. j. de tu. ⁊ ra. diſ. l. ſi tutor poſt. ⁊. ff. de nego. geſt. l. cum actū. et. l. at qui. §. fceuola. illud conſtat ꝙ quando a teſtatore vel a iudice ꝙ ꝓo partibus tenent / niſi in tribus caſibus. ſed qñ a ſe vel nullo quilibet inſolidum. vt. C. de di. tu. l. ij. ⁊. j. e. l. ſi duo. et. l. tres tutores. in prin.

x ¶ Nōnunq̄. quidam repetunt. item formam qua ꝛc. ſed non eſt opus aliquid repetere. ⁊ facit ad banc. l. ff. de nego. geſt. ſi pupilli. in fi. ⁊. l. pō ponius. ⁊. l. ſequen. et. C. de nego. geſt. l. tutori.

¶ Jſ fine. ¶ Caſus. Quero titu ſine herede deceſſit: qui tutor decerat fideiuſſores rē pupil. ſal. fo. curator datus dicto pupillo quōdam non inuentus heredem tutoris egit contra fideiuſſores tutoris vt ei exhibeant inuentaria que ei tutor fecerat / et alia pupillaria inſtrumenta. certe bene tenetur. Quid ſi nulla culpa tutoris interue-

nit in eis vel alijs instrumẽtis perdendis? Certe non tenentur nec fide iussores eius. Item sciaꝫ qꝫ tutor tenetur reddere rationem de fructib⁹ quę potuerit ex predijs colligi. ⁊ si credidit seruo pupilli administratio nẽ tutor⁊ seruus eius de fructibus fundi dedit min⁹ qꝫ in veritate potfet percipi. Certe pupillus potuerit illud a tutore recuperare: recomp en fabitur tamen in eo illud quod seruus habet in pe culio. ¶ Inter posito. Adolescẽs qdaꝫ vẽdidit fundũ titio cũ auctoritate curatoris: ⁊ cum decreto pretoris: ⁊ preciũ fundi in vtilitatẽ suaꝫ nõ est cõuersum nec inueniens se deceptũ petijt restitutionez vt restituatur sibi fund⁹ ⁊ nõ vult restituere precium emptori. certe optime dicit adolescens. Ite si emptor fecit in eo fundo aliquas expensas voluptatis causa: eas ab adolescente non recuperat: sed tamen bene eas abiadere põt si potest inde habere a iuge. effectiꝫ: ⁊ si non facit deteriorem fundũ. ¶ Lucius. Sem pronius fecit testamẽtuꝫ instituit sibi heredẽ lucium titium ⁊ fratrẽ eius eidem lucy titij ⁊ erat adulta: sicꝫ frater suus erat eius curator. iste curator locauit fundos heredita rios cõmunes sibi et fratri sue: ⁊ erat in ciuitate vbi morabantur consuetudo qꝫ domini predioꝝ rum locantes fundos solent tributa ⁊ non colloni. licet iurauerint qꝫ colloni soluãt. hic frater idẽ sororis sue curator soluit pro dictis predijs tributa ⁊ sm consuetudinẽ. Certe optime fecit: nec ei potest aliquid imputare sorori sua adulta. ¶ Tutores. Duo tutores cuiusdam pupil, pecu. pupillaꝛ diuiserunt inter se: et postea vnus eoꝝ relegatus est: ⁊ sic nihil omnino rem insit in tutela: ⁊ cũ propter relegationem non posset administrare constituit actorem vt moris est. alter tutor vult repetere ab actore dictam partem pecunie. Et dicitur hic qꝫ non potest quia non est finita tutela. Aiuia.

a ¶ Conuenire posse. siue simpliciter siue in omnem causam intercessit, vt. j. vt le. no. ca. l. j. ℌ. bellissime. ⁊. j. de fideiuss. l. si quis p eo. ℌ. si nummos. Et no. qꝫ aduersus tutorem ⁊ heredẽ ei⁹ iurat in lite ob banc causam. vt. C. de in lit. iur. p totũ. qꝫ cõuenit actione tute ℓ̃ ẽst boneficium aute contra fideiussorem: qꝫ actione ex stipulatu ℌ̃ est stricti iuris in ꝗ non iurat in lite. vt. ℌ. de in lit. ur. l. in actionibus.

b ¶ Dãnũ. qdã habẽt hic. l. dãnũ. qdã habẽt. ℌ. modestinus. ⁊ die dãnũ. vt. C. de vecti. l. j. ⁊ no. C. t. l. si tutores. ⁊ facit. C. de fun. pa. l. ij.

Vectigal quid dicit.

c ¶ Vectigalis. i. tributi vel pẽsionis. ℌ. ppne vectigal di⁹ octaua cuiusli bet rei ꝙ vebit. vt. C. de vecti. ⁊ cõ. l. ex prestatione. ⁊. l. a legatis. Azo.

d ¶ Proponit. ℌ. si proponit amissa/nunqd pbabit casum fortuitũ quasi presumat culpã cõmisse. arg. j. de custo. reo. l. ii. ⁊. ℌ. de cẽ. l. si quis. ℌ. pe. hic tñ questio plenius disputata a nobis Al. ⁊ Azo. vt. ℌ. de eden. l. si quis. ⁊. j. de leg. ij. cũ ita. ℌ. species. ⁊. C. de pig. act. l. fi creditor.

e ¶ Potuerunt, boneste. vt. ℌ. de rei vẽn. l. fructus. ⁊ facit. C. arbi. tu. l. quicquid.

Casum potuit.

f ¶ Item rñ. Concessit tutor seruo pupilli administrationem fundi: qui seruus cuꝫ posset reddere. xx. reddidit tñ. x. que desunt ds tutor pupillo. sed seruus tenet naturaliter tutori ⁊ pupillus de peculio. vnde si tñ est in peculio fit cõpensatio. non aũt dicas seruo erraneiꝫ fitũ ficret dicta cõpensatio dãnũ habere et pupillus: tũ qꝫ sumptibus ⁊ litibus veraret minor. vt. ℌ. de minо. l. minor. tuꝫ qꝫ euentus iudicij incertus est. vt. ℌ. de pecu. l. qõ debet. vñ melius esset si tutor primo satisfaceret pupillo: ⁊ ipse postea de peculio experiatur. ⁊ facit. ℌ. de neg. gest. l. nam ⁊ seruus. ℌ. fi. Accursius.

g ¶ Si minus. quia decem.

h ¶ Percipi. quia. xx. percipi potuerunt.

i ¶ Proficere. vt opponat cõpensationem pupillo inquantum ipse est obligatus actione de peculio ipsi tutori.

instrumenta a fideiussore tutoris exhibeantur: possit eundem fideiussorem conuenire ex stipulatione ẽ⁹ pupilli itereſt. Mode. rñ. in id quod tutor conuenti potuit fideiussorem conuenire posse[a].

¶ Tutori nõ iputaꝫ dãnũ absqꝫ sui culpa contingens. h. d. Bar.

¶ Modestinus rñ. dãnuꝫ[b] si qõ accidit eo quia cautiones soluti vectigalis[c] inuente nõ sunt: ad tutorem cuius nulla culpa admissa proponitur[d] minime pertinere.

¶ In redděda ratione sufficit cõtra tutorem probari qꝫ fructus bona fide percipi potuerũt: licet perceptos per eum nõ ꝓbetur. hoc dicit Bar.

¶ Modest. rñ. tutoreꝫ eoꝝ reddituũ noie rõnem pupillo reddere debere: qui ex fundo bona fide percipi potuerunt[e]. Item rñ. ⁊ si minus[g] tutor a seruo receptit qꝫ bona fide ex fundo percipi[h] potuit ex eo de quo pupillo fit obstrictꝫ quãtuꝫ ex peculio serui seruari possit: cides tutori ꝓficere[i] debere: scz si non pdituro[k] seruo administrationem credidit.

¶ Restitutus ad rẽ venditam nõ debet restituere precũ nisi quatenus ex eo factus est locupletior: nec expẽsas volũtarias sibi auferre possunt. Bar.

¶ Interpositꝫ curatoꝛe adolescẽs fundus titio vẽdidit[m] : postea agnita fraude[n] ⁊ integrũ restitutus in possessionem induci iussus est: quero an cũ ex hac vẽditione melior fact⁹ nõ est: neqꝫ in rem suam qꝫ versum, pbetur[o] precium emptori restituere non debeat? Modest. rñ. pcũ fundi ab adolescenti venũdati si rõnib⁹ eius non, pfuit nec qꝫ de eo a iudicãte de integrũ rest. statutũ est) emptorem frustra postulare[p]. Item respõdit sumptibus voluptatis cã ab emptore factis adolescẽtẽ oneradũ[q] non esse: qui tñ ab eodem edificio ita auferri possunt: vt in facie pristina. i. que fuit ante vẽditionem edificium esse possit: emptori auferre permitti oportere[r].

¶ Cõsuetudo que respicit rez sicut ligat maiores ita ⁊ minores. Barto.

¶ Lucius titius coheres et curator sororis sue cum effet ex ciuitate ei qua vsitatus erat[s] ipsos dños ꝑdiorũ nõ cõductores[t] onera annonarũ ⁊ retributionuꝫ tpalium sustinere mozẽ hũc ⁊ cõsuetudinẽ semp obseruatã secut⁹ ⁊ ipe. ꝓ cõi ⁊ indiuidua[u] heredẽtate annonas ꝑstitit: quero an in rõnib⁹ dandis opponi curatori possit: qꝫ non recte. ꝑ pte sororis tales impensas fecerat. Modest. rñd. i id demus curatorem adulte reputare[v] ex ea causa de qua querit posse: quod ipsa si rez suã administraret erogare compelleretur[y].

¶ Relegatione non finitur tutela/ideo tutor conuenti nõ põt. Bar.

¶ Tutores duo † post venditionem pupillariũ reruꝫ facta/ pecuniã inter se diuiserant: post quam diuisionẽ alter eoꝝ ĩ exiliũ datus est durãte tutela[x] querebatur an actore cõstituto[y] cõtutor eius partem pupillaris pecunie petere ab eo[z] posset. Mode. rñ. si hoc ĩrritur an cuꝫ tutore relegatio contutoris eius tutele actionem exercere possit. Añ non posse[c].

k ¶ Non perditurꝫ. ⁊ perdidit: vt hic. ℌ. de. tũc emi. l. qõ si minor. ℌ. pe. tũc etiã si pditurꝫ cõmisisset non agit de peculio tanꝫ extraneus propter officium tutele: qꝫ talis non debuit committere administrationem. Azo. et facit. ℌ. de nego. gest. sine hereditia. Accur.

l ¶ Interpositꝫ curatore. id est eo presẽtante auctoritatem. ℌ.

m ¶ Vendidit. cũ decreto alioquin non indigeret in integrũ restitutione. † vt. C. de pre. mi. l. siquidem. ⁊. l. non est. Vel loquitur in predio vrbano qꝫ sm hec iura poterat alienari sine decreto. ℌ. licet hodie secus. vt. C. e. l. ier. que. in prin.

† Cũ decreto. nõ ĩ restituit aduersus vẽditionẽ solemniter factaꝫ a tutore. textus in. l. si quis. ⁊ ibi Hico. ⁊ nepot. ℌ. negotio. gest.

n ¶ Fraude. marime. vt ℌ. de mi. l. tutor. ⁊. l. pe. in principio.

o ¶ Probet. Quis ergo probet? dicet. C. de pred. mi. l. predioꝝ. ⁊ facit ad hec in eo. titu. l. si prediũ. ⁊. ℌ. de mino. patri. ℌ. predium. ⁊. ℌ. item ex diuerso. Accursius.

p ¶ Postulare. cõtra. ℌ. de mi. l. qꝫ si minor. ℌ. restitutio. ⁊. l. non oia. dic plene vt ibi. Accur.

† Inquisitisse. ℌ. videtur ferire tutelas non finiri relegatiõe: limitabis hũc text. vt obuietur 2ultis vt non ꝓcedat qñ relegatio ẽ perpetua. ꝑ tutor peritus ℌ. si ita. l. plane. j. ℌ. exclu.

q ¶ Onerandus. nisi erat ꝑmercalis. vt. ℌ. de ipen. ꝓ voluptuarijs et de reiven. l. nec venalem.

r ¶ Oportere. nisi ꝑaratꝰ esset minor tantum dare quãtũ habiturus est etiã bis ablatis vel cotrasis. vt. ℌ. de reivendi. in fundo. Azo. ⁊ facit. ℌ. ꝓ eo ꝓpto. l. si quis cum. ⁊. ℌ. de

mi. l. inter. ℌ. fi. ⁊ de pet. here. l. vtiles.

s ¶ Usitatũ erat. cõtra. ℌ. de vsufruc. l. bacten⁹. ⁊. C. de pig. l. in summa.

t ¶ Non conductores, scz prediorũ.

u ¶ Et indiuidua. id est indiuisa.

v ¶ Reputare. als imputare. ⁊ ita est in libro domini Azo.

y ¶ Compelleret. sed ipsa cõpelletur ratione consuetudinis. vt. ℌ. de leg. ⁊ senatusco. l. de qbus. si erat inducta ex certa sciẽtia contra legem. alio quin cõtra. vt in eo. ti. qõ non ratione. ⁊. C. que sit lon. consue. l. cõsuetudinis. ergo ⁊ ipsa agnoscat eam. Azo. ⁊ facit. C. de agri. ⁊ cẽs. l. titiꝰ. li. rij. ⁊. C. de iure emphi. l. ij.

x ¶ Durante tutela. ⁊ ante exiliũ ⁊ post. vt. j. de sol. l. qõ si forte. ℌ. j. ⁊ statim dicam. Mug.

a ¶ Constituto. i. petito a tutore relegato constituit: qꝫ ipse impedit gerere. ⁊ cõstituto a iudice. vt insti. de cura. ℌ. fi. sed ⁊ curator loco ei⁹ põt cõstitui. vt. j. de sol. l. qõ si forte. ℌ. j. ⁊. fm hoc dicin exiliũ. i. relegat⁹ est. sic etiã ponit. j. de interd. ⁊ releg. l. exiliũ. ⁊. C. de epis. au. l. nemo. ⁊. ℌ. de mino. l. papinian⁹ exuli. aliter ponit ꝓprie. vt. j. de pu. iudi. l. ij. ⁊ tũc non posset actorem constituere cuꝫ bonis amissis nudus exulat ⁊ ciuis esse desinat. vt. ℌ. de capi. di. l. tutelas. ℌ. j. ⁊. ℌ. fi. ⁊. l. ij. sed fm quosdam posset constituere fiscus ad quem bona pertinent. Sed quomodo cũ in tutelam non succedat. vt. ℌ. de bis q no. infa. l. furti. ℌ. pe. Item hoc casu quasi finita tutela ꝓ illius deportati parte posset agi cõtra fiscũ. vt. C. ad. l. iuliam de vi. l. tutores.

b ¶ Et eo. contutore relegato.

c ¶ Non posse. quia non est finita tutela ergo nec actio tutele nata. vt. j. de tute. ⁊ ra. dif. l. si tutor. ℌ. fin. qꝫ licet sit relegatus remanet ciuis. vt. j. de interdic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

de interdic.z releg.l.relegatorum.§.ad tempus.z tutor remanet.licet loco eius actor vel curator debeat cōstitui: vt hic.z.ff.de tu.l. siquis tutor. Alij dicunt q hic relegat' manet tutor: post relegationē: vsq; dū constituatur curator: nō post per.l.q fi forte.§.j. quod non placet sm M. vt hic dicitur. Accursius.

a Ao sīgfare do. bar. l. i. vide sm' & de l iu. ur. anne beat pierre venitate p patias venit tanipupilli. etpoſt mitta dē gvbi a gif de pcu lo rerus fic fecus vbi de periculo alt. i vide q no.in. l. tu tor. j. eodē.

¶ Tutor. tenetur facere illud quod diligēs paterfamilias facturus esset. Bart.

Paulus. Lex.xxxiij.

Tutoribus z curatoribus pupillorum eadem diligētia † exigenda est circa administrationem rerum pupillarium: quā paterfamil. rebus suis ex bona fide prebere debet[a].

¶ Curatoribus ꝛstitutis in eos administratio transfertur et officiū tutoris finitur. Barto.

¶ Officium tutorū curatoribus constitutis finem accipit[b]: idcoq; omnia negocia que inita sunt ad fidem curatorum pertinent: idq; etiam diuus marcus cuz filio suo cōmodo rescripsit.

¶ Jus eligendi vnum ex reis trāsit ad heredes. Barto.

Et heredibus quoq; pupillorū electio eadem aduersus tutores in quo potissimum consistere velint competit que ipsis quorū tutela administrata sit.

¶ Expense facte circa personā tutoris nō imputantur pupillo nisi per iudicē salarium ei fuerit ordinatū. Bar.

¶ Principalibus constitutionibus declaratur sumptuū qui bona fide in tutelā non qui in ipsos tutores fiunt ratio haberi solet: nisi ab eo[c] qui eum dat certū salarium[d] ei cōstitutum est.

¶ In causa suspecti tutoris possūt tor queri ferni pupilli. Bar.

Iulianus. Lex.xxxv.

Ad instruendam[e] diligentiā iudicātis z pupillorum vtilitatē admittēdā seruos q̄z ex rum interrogari[f] posse.

¶ Sequens administrator noia facta a pmo nō tenet recipere suo periculo. Bar.

Papinianus. Lex.xxxvj.

Tutor siue curator nomina q̄ iuste putat nō esse idonea a tutore priore vel curatore suscipe[g] quidem cogitur: nō tñ exactionem periculo suo facere.

¶ Diuisio qualitercūq; facta non impedit quin de re pertinēte ad administrationem vnius cōtra aliū possit obiici cōpensatio/z dari petitio. Bar.

Idem. Lex.xxxvij.

Inter[k] tutores diuisa tutela est: eqtas q̄ merū ius ꝓpē satisdatiōis inducit ꝓpter officiuz z p sonā agētis tutoris nō differt. nā diuisio tutele est q̄ nō iuris[m] sz iurisditionis est: z modum administrationis facit: z inter ipsos[n] locum habet: nec experiri cū pupillo volentibus obstare debet[o].

¶ Si variatur conditio persone gerentis vel eius cui' negocia ex necessitate gerunt: obligatiōis cōdictio variat. Bart.

k Inter. Duo erant tutores titius z mevius. diuisa est tutele administratio per iudicem vt titius italica: meus' syriaca negocia gerat. agit titius in decem contra sempronium debitorem pupilli ex contractu italico: et sempronius compensat. z. que si bi debet meuius ex contractu rerum syrie. videbatur q̄ non posset compensare: vt. C. de compē. l. cius. Sed contra est in specta persona impuberis: qui debitor et creditor est sempronij ex contractibus vel patris vel sui vel tutorum: qui omnes vnam personam scilicet pupilli representāt. sed in. l. eius. cum diuersis fuerat cōtractum. Et sm hoc quod dicit nam zc. non inducit alium ea sum: sed circa cundē reddit rationē. Et qō in fin. dicit non debet obstare volenti expiri. i. cōpensare. z fic q̄ compensare ex perit. fic z als' ex experiri qui est defendit: vt. j. de re iu. l. sepe. Jo. Vel pone sm Azo. q̄ diuisa fuit a seipsis retento ꝑmo casu vt in prima pte. l. qō autē subjcit nam. dic vt dixi diuisionem tutele nō obstare compellare volentibus. nam nec agere volentibus obstat. Et qō in fi. dicit expiri/ꝓpie dicit. perinde em habetur quo ad alios agere volentes ac si a nullo fuisset diuisa. vt. C. de admi. tu. l. j. et ij. §. fina. et de auc. ꝓestā. l. fi. z. C. si ex plu. tu. l. j. z. ij. z. C. de pac. l. debitorū. z. l. pacto. sed certe z in superiori casu qñ a testatore vel a iudice videt idē vt nō obstet diuisio volentibus agere. et ꝓ hoc est quod dicit q̄ hec diuisio non est iuris. z fic q̄libet remanet insolidum tutor omnium rerum pupilli: licet gestio diuidatur. inde est q̄ vni imputatur si alium suspectū non accusat. vt. C. de diui. tu. l. ij. z fic creditori qui cōtrazit cū tutore gerente italica conueniet aliū qui gerit syriaca. z cū eo ꝓpensat ꝑ. l. iſtam. es em alienū non respicit certi loci facultates: vt. §. de iudi. l. si fideicō missum. §. j. z ad treb. l. j. §. si heres. sed licet qlibet tutor cōueniatur ex qualibet cōtractu cōtutoris vt dictū est: non tamen agit. vt. §. eo. l. ij. et. l. vel in partes. z. j. eo. z. titium. §. tutores. z. §. fina. cū qlibet ꝓ rebus sue administrationis tantum cōuenitur: vt. j. eo. l. si duo. et hoc sm Azo. sed sm Bug. nō placet q̄ quando est diuisa a testatore vel a iudice q̄ vnus cōueniatur ex cōtractu alterius. Vel dic tertio sm. M. q̄ tutor italicus debet ex administratione pupillo decē subyturis. sed tutor syrie ex persona pupilli alia decē debet tutori italico. fit cōpensatio ipso iure vt ysure nō currant: vt. §. de cōpensa. l. idem. §. sed si inuicem. Sed compensatio videbatur differenda ficut et tutele actio differtur nasci. vt. j. de tu. et ra. distra. l. mīs. z. l. si tutor. §. si. et. l. sequen. ité et alia ratione quia videbatur alius tutor agere contra pupillum. pupillus autem compensare volebat quod alius tutor debebat quod non videbatur posse fieri: vt dicta. l. eius. sed hoc remouet hec lex. Accursius.

l Officium. quia diuisum habet officium z persona: q̄ agens gerit persona creditoris cū contractus fit italicus ex quo agit: z nō persona debitoris quā alius tutor gerit. z ideo videbat differri vsq; ad finē tutele quando pupillus subibit personā vtriusq;.

m Nō iuris. non em iure ipso sed iudicis assignatione inter eos tutela diuiditur. Jo. et ꝑ hoc facta fuit a iudice diuisio. Vel dic nō iuris. id est vt debita z credita z iura nō ideo diuidunt a quocūq; fit diuisa. sed est diuisio iurisditionis. i. administratiōis. Nec ob. §. de tute. l. muto. §. tutores. vbi dicit ꝙ tutela nō est iurisditionis: sed mixti imperij. nam hic de diuisione/ibi de ipsa tutela dicit.

n Et inter ipsos. §. tutores. z pupilli qñ a iudice: nō vero in preiudicium aliorū. Vel dic inter se tutores tm qñ a se facta est diuisio. nā nec pupillo nocet. vt. C. de diui. tu. l. ij. §. fina.

o Debet. nō debent zc. est em littera suspensiua vl ꝙ huc.

Tutores pupilli ꝓsonaz repsentāt.

Experitur se defēdēs.

f

Utorem. ¶ Casus. Primo ponit regulam dicens. q̄ tutor mutans statū durante tutela fm diuersitatē persone tenet. vt inver. inde descendit ꝛc. ponit vnum exemplum regule. filiusfa. fuit tutor? tutus cuidam pupillo. ꝛ durante tutela fuit emācipatus a patre: sed q̄ mutauit condictionē tutor? ita tenebit? vt de eo q̄ administrauit durāte potestate teneatur pu.

inq̄tum facere pōt de eo q̄ administrauit post emācipationem a se factam teneatur insolidum. pater autem eius tutoris tenetur pu. de pec. filij sui tutoris p̄o administratione tutele quam fecit filij existens in potestate. ꝛ pōt agere pu. cōtra dictū patrem de pec. infra annum vtilē a tēpore emancipationis. qui annus incipiet currere a tpe q̄ pu. pōt agere tu. i. finita tutela. et est simile ad predicta de seruo titij ab eo p̄posito ad merces vendendas vel debita exigenda: quia si perseueret in eod̄ actu post manumissionē de fe factam de eo qui gessit durante seruitute sua. non tenetur post libertatem nisi erā conceptum ei q̄ gessit post libertatem: quia tunc tenetur vt illa ſeparentur: nam ꝛ video q̄ tutor post libertatem administrans nō tenetur ac. tute. nisi postea gesta erant conneꝛa primo gestis. Uinia.

a ¶ Tutorem. liberū ꝛ seruū patremfa. ꝛ filiūfa. vt probant inferiora.

b ¶ Velut. bene dicit velut? vere enim est vna cā. ſcz tutele sed vt ex pluribus obligat. Accur.

c ¶ Obligari. ſ. naturaliter tm̄. nā ciuilis obligatio forte tūc domū nascitur cū ꝛ actio. i. domū finita tutela. vt. ĵ. de tu. ꝛ ra. di. ſi tutor. §. fi. vel oriť ciuilis ꝛ naturalis obligatio. fed inde nō oriť actio nisi domum finita tutela: ſic. ff. de pac. l. iurisgentiū. §. j. ꝛ habet. C. ō re. pmu. l. ex placito. vel subau. obligari domū finita tutela. Azo.

d ¶ Cōneꝛā. ergo de nō cōneꝛis nō tenet. ꝛ fic facit ad p̄in. l. ꝛ adde q̄ no. ff. de neg. geſt. l. cū actum. ꝛ. l. at qui natura. §. fceuola.

e ¶ Sic em̄. ad cōneꝛum nō ad. l. p̄in. inducit ſimile: vt hic. ĵ. de tu. et ra. dist. l. ſi tutor post. Accur.

f ¶ In eodē officio. nec em̄ definit esse tutor. vt. ĵ. de tu. ꝛ ra. di. l. ſi filiꝰ.

g ¶ Facere possit. vt. ff. q̄ cū eo. per totum. Azo.

h ¶ Superiorus. nā noīe posteriorus tēporis pater nō tenet. vt. ĵ. de tu. ꝛ ra. dist. l. ſi filius tutelam. Accur.

i ¶ Ex quo tutele. ſ. domū nō añ. vt. ff. q̄ſi ac. de pec. est an. l. j. §. annus. sic. C. de p̄scri. xxx. vel. xl. an. l. cū notissimi. §. illud.

k ¶ Ne capiatur. id est ne decipiatur.

l ¶ Totius tēporis. i. ſi non teneret de peculio etiam p̄o tempore post emancipationem. Accur.

m ¶ Filiusfa. ſ. domū. vt. ĵ. de tu. ꝛ ra. dist. l. ſi filius. Itē cōtra. ff. de neg. gest. l. p̄oponus. in fi. Sol. vt ibi. Itē facit. ff. p̄ ſo. l. ſi id quod. §. fina. ꝛ. ff. de tu. l. ſi filius. ꝛ. C. arbi. tu. l. tutor post. Additio. Ad legem p̄oponius. reſponde fm Bar. hic q̄ in geſtione que fit ex voluntate habet locum hec diſtinctio. ſ. aut variatur cōditio gerentis: aut eius cui? ne gocia geruntur per rationem ibi poſitam: ſed in eo qui gerit ex neceſſitate dicta diſtinctio nō habet locum: ſed in cuiuſcūq; p̄ſona variatur conditio variatur obligatio: vt hic. ceſſat enim ratio iſtius diſtinctionis fm eundem Bar. hic.

S Ji plures. ¶ Casus. Cuidam pupillo dati fuerūt plures tutores et nullus eoꝝ administrauit. certe quilibet eoꝝ debet teneri p̄ parte: ꝛ ſi aliqui ex eis nō p̄t ſoluere parte sibi contingentē alij in hoc tenent. vnde pōt esse q̄ nullus eoꝝ potuit ſoluere partem ſibi cōtingē tem p̄ter vnū: ꝛ ille fuit conuentus p̄ ſua parte etiā aliorum. nunquid poterit deſiderare yt ſibi cōtra alios cedatur actio per pu: et dicitur q̄ non. quia quilibet tenetur p̄ ſua contumacia. Uinia.

n ¶ Administrauerint. i. nullus geſſit.

o ¶ Administrationis. nec enim erat diuiſa adminiſtratio. vel erat ſed a tutoribus tm̄: al's quilibet p̄o ſua parte administratiōis tenetur. vt C. de di. tu. l. ū. §. j. immo fm Azo. nullo modo erat diuiſa: nec adminiſtrauerunt. vñ oēs tenenť inſolidū: nec eſt p̄imo vnus p̄ altero conueniendus. vt. C. ſi tutor: nō geſ. l. ſi. ꝛ. j. eo. l. tutores. §. in eum.

p ¶ Societatem. vt fiat diuiſio quod verū eſt. ité vt fiat ceſſio quod nō erit: vt ſubūcit hac. l.

q ¶ Ratio ſuadet. vt ſit facienda diuiſio actiōis p̄o portiōibus inter eos fm. ff. exemplo eorum qui debēt inſolidum pecuniā ex fideiuſſoria cauſa. idem hodie ſi deberent principaliter: vt in aut. de duo. reis. in princi. col la. vq. ſed Azo. dixit doloſis ꝛ contumaciter ceſſantibus: vt hic erat: non dari beneficium diuiſionis. nā qua ratione dolo ſis nō ceditur actio inſolidum: nec p̄ parte: quia p̄opriū maleficiū penam ſubeunt: vt hic ſubūcit. et ĵ. de tuto. ꝛ ra. diſt. l. j. §. plane. eadē ratione facit vt nec diuidatur actio. Sed hec lra ℨ cum eſt ſequēdo caſſium. ſed eū ex cauſes: et dicas q̄ in hoc ſit ſocietas: vt vnus ante alium nō poſſit eligi ſed ſimul inſolidū tamen. vt euidēter hic videtur dicere: et. ĵ. el. tutores. §. in eum. ꝛ. C. ſi tu. non ge. l. fi. p̄ma placet. Accur.

r ¶ Jdonei non ſint tempore lit. conte. immo tpe depoſiti officij: vt. C. de proba. l. ex perſona. et. ĵ. de di. tu. l. j. et. ĵ. c. emiliꝰ. Azo.

s ¶ Ceteri. etiā anteq̄ cōueniatur magiſtrat? hoc caſu fm Azo. ſed. ff. p̄i mo dicit veniri hoc caſu ad magiſtratū in portionem deficientem. ar. ĵ. de tu. ꝛ ra. diſt. l. j. §. plane.

t ¶ Conuenitur. altero non ſoluendo exiſtente.

v ¶ P̄o parte. nō ergo inſolidū licet ex tranco ſic. arg. C. de dolo. l. j. et eſt hic arg. vt vni cōreo aduerſus cōreum nō ſit cedenda actio inſolidū. ſed p̄ parte. vt ar. ff. de pecu. l. §. fitiū. §. ſed ſi p̄ parte. ꝛ. ĵ. de tu. ꝛ ra. di. l. cū pupillus. Sed poſſet diſtingui an renunciauerit beneficio diuiſionis: ꝛ tūc etiā inſolidū debeat ꝙuenire: ꝛ inſolidū debeat cedi. alioquin cū poterat petere diuiſionē ſibi imputet: q̄ nō niſi. p̄ parte fiet ceſſio. ſed ſi eſt renunciatū videť melio: cōditio potiꝰ ſoluētis. Sed rñ. ſic q̄ forte agendo ſuccūberet. ar. ff. de pecu. l. q̄ debeť. ſimilis §. tio. ff. de nox. a. l. ſi quis a multis. accur.

x ¶ Qua fróte. nō em̄ debet cōſequi actionē ex improbitate ſua: vt. ĵ. de fur. l. ita q̄. Niſi in caſu: vt. ĵ. de fur. l. qui vas. §. ſi ego. ꝛ ita hoc nō pōt hic deſiderari ꝓpter ſuum dolum. aliud q̄ ꝓpter culpaꝫ cōmunē vbi ceditur/vel nō ceſſa datur vtilis. vt. ĵ. de tu. ꝛ ra. diſt. l. ſi ex duobus. et l. j. §. nunc tractemus.

Utores qui. ¶ Casus. Finita tutela tutores credētes nō eē finitam tutelam: nihilominus adminiſtrauerūt. ꝛ noīa pu. interim facta ſunt nō idonea cū tēpora finite tutele eſſent idonea certe nō erūt periculo dictorū tutorū. Scō dicit. Pater dedit curatorē in teſtamēto filio impuberi. ꝛ fic nō valuit datio: ꝛ nō adminiſtrare niſi cōfirmatus. p̄eto: poſtea hoc vidēs alios tutores in locum eius dedit oēs pu. certe amodo periculo geſtoris nō videť dict? curato: teneri. et ſclas q̄ incōtinenti ex quo ſcit ſe de iure nō datum nō deferere adminiſtrationem ꝛ aliū dari petere. fi aūt deſereret ꝛ aliū nō peteret teneret ſi aliquē res ꝓpter hoc perirent. ſecus aūt eſt in negociorū geſtore qui non tenetur alium petere cum ſatis eſt ſi ſeruiat amico ſuo in vna ſpecie. ¶ Heres iſtitutus. Dic vt. ĵ. per accur. ĵ. iſto. §. ¶ Adueršus. Tutori mutauit ſua contemplatione. ꝛ ab eo ſtipulatus fui. et ipſe invitū latem pupilli fui illam̄ pecuniam conuertit. certe nihilominus eū potero conuenire. ¶ Curatores. Adulti cuiuſdā curatoris taliter inter ſe conuenerunt q̄ ſi vnus ex perſona alterius damnum patiāt. alter ei refundat et in hoc pignora inuicem dederunt. adulto poſtea facto maiore. xxv. an. omnes ipſi curatores ſoluēdo ſūt. certe cautio annihilat. ¶ Tutor. Titius datus fuit tutor? ſempronio: ꝛ voleſ ſe excuſare

Idem. Lex. xxxvij.

Utorem[a] qui tutelam gerit ſabinus ꝛ caſſius putat gerit i ſingulas res vel tēpora velut[b] ex pluribus cauſis obligari[c] putauerūt: fm quā ſniam ſcruus inſtitut? dñice mercis: vel p̄poſitus debitis exigendis: ſi liber factus in eodē actu p̄ſeueret: q̄uis tpe ſeruitutis obligari non potuerit: tñ p̄teriti temporis nomine actione negociorū geſt. nō inutiliter cōueniet: earuꝫ. ſ. rerum que cōneram[d] rōnē cū his que poſtea geſta ſunt habuerūt. ſic enim[e] et tutele iudicium earum quoꝝ rerum cā tenere placuit. Que poſt pubertatem adminiſtranť: ſi poſterior actus p̄iori cohereat: neq̄ diuiſus. ꝓpriaꝫ rōnem habeat Jnde deſcendit q̄ſtio que vulgo circa filiumfa. tractata eſt: qui tutor teſtamento datꝰ poſt tutelaꝫ geſtam emancipatus in eodē officio[f] perſeuerauerit: fm ſabini ꝛ caſſij ſententiam cueniet: vt de eo quidam q̄ poſt emancipationez geſtum eſt inſolidum ꝙueniri poſſit. de p̄terito autem ſiue peculium nō ſit ademptuꝫ: ſiue ademptuꝫ ſit: in id quod facere poſſit[g]. Q̄ ſi ſuperiorus[h] tpis noīe patrē de peculio pupillus cōuenire malucrit: annus ei vtilis ex quo tutele[i] agi poſſe ceperit cōputabit̄ ne capiat[k] pater inducta toti? tpis[l] cā: tpus ex quo filiuſſa,[m] tutelam geſſit cōprehendendum erit.

¶ Jnter tutores cōtumaciter nō gerentes habet locū beneficiū diuiſionis nō aūt ceſſionis. Bar.

Idem. Lex. xxxix.

SJ plures tutelam nō adminiſtraucrint[n] et oēs ſoluendo ſint: vtrum quia nulle partes adminiſtrationis[o] inuenium̄t electioni locus erit: an vt eiuſdez pecunie debitores excipere debebūt periculi ſocietatē[p]: q̄ magis ratio ſuadet[q]. ſi quidam ex bis idonei[r] non ſint onerabuntur ſine dubio ceteri[s]. nec inique: cum ſingulozum ꝛtumacia pupillo damnū inſolidum dederit. vnde quercendum eſt an actiones pupillus ei q̄ ſolus cōuenitur[t] in alterū ꝙ parte[v] ſcz p̄eſtare debeat: ſed cuꝫ p̄pria cuiuſq̄ cōtumacia puniaťq̄ fronte[x] poterit doc deſiderari:

¶ Ei qui nō pōt agere non imputatur periculū ſi nomina debitoruꝫ ſunt effecta deteriora. Bar.

Idem. Lex. xl.

Utores q̄ poſt finem tutele p̄rroꝛē in officio durā-

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

cusare a tutela non fuit excusatio eius admissa: vnde ipse appellauit z pendente appellatione decessit. z heres eius prosecut⁹ fuit app.z fucebuit. certe omnia que amissa sunt de bonis pupilli a tẽpore quo tutor sciuit se datũ tutorẽ sunt ad periculũ istius heredis tutoris. et est ratio. qꝛ nõ videtur ꝛc. vt dicit littera. ¶ Rerũ. Quidã pu. habẽs bona in prouincia et in italia habuit vnum tutorẽ pro prouincialibus: et ille tutor prouincialis venit romã. et ita in italia causa ꝓsequendi cãm quãdã appellationis pupilla rem. certe anteꝯ reuertatur in prouincia debet facere ita ꝙ pupill⁹ habeat tutores ꝓ italicis bonis: et si non faciat erit ei⁹ periculum. z si ipse pecuniã redactã ex rebus italicis portet in prouinciam/ tutor postea ꝓ italicis bonis datus de illa pec. ad ministranda non tenet. et hoc dicit cũ seq.ꝯ. ¶ Curatores. Tutores vel curatores inutiliter dati an teꝯ ꝛfirmarent administrare ceperũt. certe bene tenent de periculo. et si vnꝰ nõ est soluendo: alter pro eo tenetur. ¶ Tutorib⁹. Finita tutela pubertate omnes tutores soluendo sunt. postea oẽs decesserunt certe sicut vnꝰ eorũ nõ poterat pro altero cõuenire/ita nec vnius tutoris heres pro alterius he rede ꝓuenief. ¶ In eum. Pluribus datis tutoribus vnus administrare noluit. certe finita tutela in subsidiũ tenet ꝓ rebus quas alij administrauerũt. sed si cõmuni negligentia aliqd perijt oẽs tenent principaliter. ¶ Tutores. Huius tutoris post finitã tutelã tenebantur cõplere litem inceptam/tñ si vincant nõ tenentur facere mãdari sniam exẽcutioni. ¶ Ab eo. Si tutor culpam in administratione cõmittat: adstipulus postea fact⁹ pu. eius bñ põt ei remittere. z hꝫ effectum remissio si adultus in inte. restitu. nõ põt peluti qui habuit curatorem z cũ eius auctoritate remisit. z in remissione deceptus non fuit.

¶ Periculo. vide casum istius. ꝯ. per glo. ſ. ¶ Adolescẽs. Quidã pupillo fuerunt tutores dati. z qꝛ non erãt sufficientes administrationi fuerunt eis adiuncti curatores. q curatores de administratione le non intromiserunt. dict⁹ pupillus fuit fact⁹ adult⁹. z cõuenit tutores z ab eis nõ potuit exigere totũ dãnũ suũ. nũqd põt redire ad curatores pre dictos. z vtr⁹ sic. ¶ Tutor. Duo fuerũt tutores cuidã pu. vnꝰ decessit relicto herede q poterat bñ pupillo satisfacere. tutor viuẽs dictũ here dem non cõuenit: z fic factus est nõ soluẽdo. certe ad periculũ tutoris est hoc sicut z illius tutoris periculũ est q cũ videret cõtutorẽ male se habere non fecit eum suspectũ. ¶ Tutele. Duo fratres erant instituti heredes a patre cõi: z eis dat⁹ tutor. vnus dictorũ fratrum habebat ꝑ an. pone z alter sex. tpe. pcedẽte ille q habebat ꝑ. annos fact⁹ est maior. xiij. z sic finita est sua tutela: z ille cui⁹ finita est tutela bñ põt agere act. tutele ꝺ dictũ tutorẽ ꝙuis frater eius remanerat i dicti tutoris tutela. ¶ Quod de peculio. Tutor cuiusdam pu. seruo pupilli administrationẽ tutele certo tempore credidit z seruꝰ male administrauit. vñ tutor teneꝫ pupillo ad dãnũ qõ datũ est ei ꝑ seruũ. vt. ſ. c. fine hẽde. Ꝯ. itẽ nõdit ñ min⁹. z est hic pupill⁹ factus adultus. manumisit dictũ seruũ z ei peculiũ donauit. nũc agit dict⁹ adultus cõtra tutorem quõdã ꝑ eo q male administrauit dictus seruus. dicit tutor: tu petis a me. q. nomine dicte male ad ministrationis serui tui: cũ manumisiſti eũ bñ habebat in peculio. g. z illa nolusti tibi remanere: iõ donasti ei peculiũ. debes ergo me liberare ꝑ acceptilationẽ ab eo qõ petis. certe optime dicit tutor: quondã: multo ergo magis tẽ eũ liberare fi retinuit adult⁹ peculiũ serui cũ eũ manumisit.

a ¶ Administrationẽ. non conneꝛam. nam inconneꝛa tenetur perseuerare vsqꝫ ad transactionem tutele: in non conneꝛa non. z conneꝛa venit in act. tutele. nõ conneꝛa si ꝑseueret in actione nego. gestorum. vt. ſ. de tut. z ra. diſt. l. ſi tutor poſt. z. C. de peri. tu. l. ſi. z. ar. tu. l. tutor poſt. Accurſius.

b ¶ Nõ erũt. tẽpore depositi officũ. ergo inſpicit ſi ſint idonea nomina vt hic: qꝛ exactio eorũ nõ erat cõneꝛa prioribus. ſic z in collega. vt. C. de ꝓba. l. ep̃ persona. z. ſ. e. l. emilius. in seruo iuſſo reddere rationes tpe contracti mutui. Arg. contra. ſ. de condi. z de. l. antepe.

c ¶ Inferre. nemo enim potest ſine actione experiri. vt. ſ. eo. l. quotiẽs. ſ. item ſi tẽpozali. nõ ergo est eis imputandum niſi eſſent coniuncte perſone. vt. ſ. de neg. geſt. l. ſi nautem. Experiri nemo põt ſine actiõe

d ¶ Dat⁹. immo curator debuit cõfirmari. vt inſti. de cura. ſ. j. ſed forte non debuit. vt. ſ. de teſta. tu. l. pater in fi. z de cõfir. tu. l. vtilitatem. et. l. in confirmando.

e ¶ Ille. ſ. curator.

f ¶ Non iure. quod dic vt ſ. de cõfir. tu. l. ſi.

g ¶ Vel culpe. ſi alius geſturus erat omnia: vel ſi non certiozauit neceſſarios pupilli. vt. ſ. de eo q ꝓ to tu. l. j. ſ. fi.

h ¶ Non idem. z vere non idem: quia nec omnia in eodem ſtatu petuntur. et quia. ſ. accesſit quasi oia geſturus et per errorem: hic quaſi vnum z ꝑ certa ſcientia. Si autem hic quaſi omnia geſturus accedat: vel quaſi vnꝰ: ſed tamen alius erat omnia geſturus teneꝫ de omnibus. vt. ſ. de neg. geſt. l. ſi pupilli. ſ. fi. et. l. ſed cum aliquis. Accur.

i ¶ Heſſerit. et perfecit et alia deſeruit. z facit. C. de neg. geſt. l. tutori. et. ſ. de pcu. l. qui ꝓpzio. §. j. et ſ. pri. §.

k ¶ Heres. Pupillus habebat quatuor tutores inter quos erat adminiſtratio diuiſa per iudices vel teſtatorem vt duo in ꝓuincia et duo in italia administrarent. ꝓtingit ꝙ quidam italicus homo inſtituit heredẽ quẽdam prouincialem: et rogauit eum de reſtituenda hereditate dicto pupillo: tutores prouinciales debẽt cogere inſtitutũ adire z reſtituere verbo: vt ita italici poſtea administrent: quod nõ fecerũt z inſtitutus interim deceſſit ſine herede: z ſic extinctũ eſt fideicommiſſum: certe huius culpe nomine tenentur tutores prouincie. Accur. Caſus ponit.

l ¶ Non habuit. ſi enim habuiſſet a ſubſtituto eſſet preſtandum fideicõmiſſum. vt. C. ad treb. l. nõ iuſtam. relicta enim ab inſtituto videnꝫ repetita a ſubſtituto. vt. ſ. de le. j. l. licet. z de leg. ij. l. cum pater. §. ab inſti tuto. Arguꝫ cõtra. ſ. de leg. iij. l. j. §. ſi.

m ¶ Deceſſit. z ſic euanuit fideicom. vt. ſ. de teſt. tu. l. ſi nemo. z. ſ. ad treb. l. ille a quo. §. j. ſed ſi adiſſet z añ reſtitutionẽ deceſſiſſet aliquo he rede relicto nõ euanuiſſet: ſed et heres cogereẽ reſtituere. vt. ſ. ad treb. l. ſi eius. §. ſiquis autẽ. at nullo relicto ipſo iure tranſeunt actiones. vt C. ad trebel. l. ſancimus. §. fi. ſi autẽ heres inſtituit heredẽ: ſed nõ vult ſcꝫ heres heredis adire: an poſſit cogi adire. R ſi. vt nõ. C. õ fideicom. l. eam quam.

n ¶ Deſeruerunt. nam debuerunt cogere adire z reſtituere verbo. vt. ſ. ad treb. l. reſtituta. vel ſaltẽ adire vt non deficeret fideicommiſſum vt dictum eſt. Accur.

o ¶ Reſtituto. i. petito reſtitui cauſam ꝛc. id est de iure potuit peti in ꝓuincia vt cogatur adire z reſtituere verbo cũ erat prouincialis heres qui cogebatur: als nõ. Licet ſit arguꝫ contra. ſ. ad treb. l. ſi legatus. in ꝓinci. ſed ibi rome cogebatur legatus vbi eſt cõmuꝫ patria et fori: vt. ſ. ad munici. l. roma. Itẽ fm hoc nõ eſt cõtra. ſ. eo. vel in ꝑte. z. ſ. eod. l. titium. §. tutores. Et no. ꝙ hic ſit reſtitutio pupillo tutore auctore: vel etiam ſoli tutori cum pupillus eſt infans vel abſens. vt. C. ad trebel. l. ſancimus. in principio. z. ſ. ad trebel. l. reſtituta. §. fi. et. l. ſequenti. et. l. ſed nec. z facit ad. §. C. man. l. ſi maritus. z de pericu. tuto. l. ij. Accur.

p ¶ Rerum autem. diuiſa ergo erat adminiſtratio.

q ¶ Ad eos. tutores.

r ¶ Abſtinuit. ſic accidit de facto. vel ideo dicit: quia nõ vult pupillum teneri. al's tenetur quando eſt verſa in rem ſuam. vt. ſ. dicit vel qui. id eſt quia ſm Bzo.

s ¶ Contraxit. nõ cum patre pupilli. arg. ſ. ſ. eo. l. ij. et dic cũ tutore nomine z contemplatione tutoris tm. z ſic ſolus tutor tenet. vt. C. ſi cer. pe. l. ij qui. z. C. ſi tu. vel cura. l. pe. ſed z ipſe pupillus cõuenti poteſt cum ratum habet. vel pecunia eſt in rem eius verſa. vt. C. quod cũ eo. ei qui. in fi. ſi autem nomine z contemplatione pupilli tñ ſolus ipſe tenet. vt. ſ. de nego. geſt. ſi pupilli. §. j. ſi cõtemplatiõe vtriuſqꝫ vterqꝫ tenetur. vt ibi no. z facit. C. qñ eꝛ fac. tu. l. iij.

¶ Glo. in. c. miſi cũ ꝑdẽ. ſup. ñ. ſi tñ tract. ad. deducit hunc §. j. ar. q nul lus eſſe ꝓ nullo crimine põt renũciare epiſcopatui. extra de renũ. vide glo. illã.

a ¶ Mutui periculi. vt fynus ex persona alterius damnū patiāt alter ci restituat vel refundat. Bung.
b ¶ Soluendo. quia iam alter pro altero conueniri nō potest. vt.C. de di.tu.l.j.& de proba.l.iij.&.C.in qui.casi.tu.ha. l.fi.
c ¶ Creationem.i. sententiam reprobātem eius executionē. vt. C. de excu. tuto.l.q̄.q̄. non ab ipsa creatione.vt.j. quan do app.fit.l.j.&.siquis tu tor.aliud in alijs muneri bus vbi ab ipsa creatio ne appellat. vt.C. de ap pel.l.hi qui.Accur.

* Que debet fieri per pu. inffim. bart. in l.fi. in pun. tit. col.3. solu. matri.& qd ds in ea liter uenire. vide Ant. corse. in fing. fuis in .ff. tuto. incip. tutor ds limitfo. de quoride quod dicit a positiū. ad.l.j.in fi. cerere.&.e. situ.

d ¶ Preteriti tēporis. nō futuri: qr finita est tutela cius morte nisi in conne xa administratione.vt.&. c.l.a tutoribus.&.j.z.j.de heredi.tu.l.j.
e ¶ Mandatum.s. iniun ctum.z fa.&. de ritu nup. l.si qs.&. qd ergo. z.&. e. l.tuto.vel curato.z.j.de ap.l. imperato.&. si ma gistratus.et.j.si tuto. vel cu.ap.l.j.et.ij. accur.
f ¶ In vrbe. romana: per excellentiam. vt instit.de iur.na.&.fed ius.
g ¶ Curatores. non ergo dicit tutores: qr tutorem habenti non tc. vt.&. de test.tu.l.idem fict. sed cer tez tutores dari possunt. vt. C in qui. casi.tut. ha. l.ppter. et facit.&. co.l.q fe. z.j. de eo q.p tu.l.j.&. fi. et.&.c.l. ita autem.&. si tuto. Accur.
h ¶ Revocare debent. scilicet illi prouinciales tu tores.accur.
i ¶ Conueniet. i. admittet cōuentionē quā super ea culpa faciet minor.
k ¶ Venditionibus. rerū italicarum vt aliqua fit dubitatio.
l ¶ Refectā.i. redactam.
m ¶ Et in kalendarium. id est in libro in quo scripta sunt nomina prouin cialia. Accur.
n ¶ Conuertit. quod potuit:qr loco domini habe tur. generalis erat tutor licet alius fuerat adiunctus. Accursius.
o ¶ Rome substituit. ad bona italica quod fieri pōt.vt.j. de excu. tut. l.propter.&.fi.z.&.eo.quotiens.&.constat.
p ¶ Inutiliter. qr in testamento non iure facto: vel non vt lege precipitur. vel dicas a matre.vt.&. de cōfir.tu.l.j. z.ij. vel a filio emancipato. vt inst. de tu.&.fi.vel codicillis test.nō cōfirmatis.vt.&. de test. tu.l.iij. Accursius.
q ¶ Vice mutua.z insolidū.vt sic etiam altero nō soluente alter tenea tur in totum. Accur.
r ¶ Sponte.q.d.q: insolidū vt curatores obligare se volunt.
s ¶ Juris administrandi. id est nulla facta diuisione administrationis p testatorem vel iudicem:qr tunc pro partibus.vt.C. de diu.tu. l.ij.&.j. vel dic administrandi iuris.i.cum de iure dati non essent.z sic non tenebā tur gerere.Accur.
t ¶ Intulerint. als inierunt.i. administrare ceperūt:als intuerint: id est inspexerint. als inuenerunt. als interuenerunt.
v ¶ Et qui.i. vn⁹ de predictis datis inutiliter debuit petere cōfirmari.z super b umplorare officiū ptoris.sic z.&. de cōfir.tu.l.naturali.
x ¶ Functis. aliquo tpe.z est post depositū officium.
y ¶ Periculū.s. qr vnus pro altero conueniatur ad heredes eorum nō redundat: quia nec ad ipsos tutores si viuerent redunderet si fuissent soluendo tempore depositi officii: licet forte modo cū decederent vnus eorum non sit soluendo.vt.C. de di.tu.l.j. Et secundū hoc quod subiu cit qr non tc. scilicet qr heres vnius non teneatur pro herede alterius non habet locum quando decesserunt durāte tutela: quia tunc heres vnius conuenitur pro herede alterius. sicut econtra. z.c.l. a tutorib⁹. mutui periculi[a] gratia cautionē[†] inuicem sibi prebuerunt z in eam rem pignora dederunt: cum officio depositō soluēdo[b] fuissent irritā cautionē esse factā: z pignoris vinculū solutū apparuit.

¶ Periculum tēporis currētis pendē te appellatiōe frustratorie interposita ad periculum tutoris pertinet. Bar.

¶ Tutor datus aduersus ipsam creationes[c] puocauit: heres eius postea victꝰ pteriti tpis[d] periculū pstabit: qr nō videt leuis culpa cōtra iuris auctoritatem manda tū[e] tutele officium detractare.

¶ Tutor vnius prouincie recte petit cu ratorem constitui ad causas que in alia prouincia agitatur. Bar.

¶ Rerū puincialium tutores in vrbe[f] causas appellationis impuberū agētes: rerū italicarū curatores[g] vt ipuberib⁹ constituātur ad officium suū reuocare debēt[h]. alioquin si prius i puincia redierint: dolum aut culpā eorum in ea q̄s parte recte iudicet[i].

¶ Tutor datꝰ certe regiōi administrat ea que tempore administratiōis erāt eiusdem regionis. Bar.

¶ Patruus testō fratris filio tutor datus cui⁹ in italia domicilij haberet tam italicarum reruꝫ q̄ puincialiū administrationem susc epit: atq; ita pecuniā ex venditionib⁹[k] rome refectā[l] in prouincia trāsiecit: z in kalendarijs[m] pupilli cōuertit[n]: tutor in locus eius rome[o] substitutus administratio nē pecunie q̄ nō pertinet ad tutelam suā suscipere nō cogitur.

¶ Procuratores tenentur insolidū vt tutores.h.d. Bar.

¶ Curatores testamento vel tutores inutiliter[p] dati neq; decreto ptoris cōfirmati negocia gesserūt vice mutua[q] periculū pstare cogunt: cum officiū sponte[r] cui tra iuris administrandi[s] intulerint[t]: z qui[v] fuit idone⁹ decretō pctoris curatores vel tutores constituentis implorare debuerit.

¶ Vnus heres nō tenet ex pona sua/ si nō exegit heredē alterius tutoris. Bar.

¶ Tutoribus idoneis diem functis[x] vice mutua periculū[y] ad heredes eoz nō redūdat: qō nō habuit locum officio tutele manēte.

¶ Primo tenet gerens q̄ non gerens pro gestis: pro neglectis glibet equaliter. Bartolus.

¶ In cū[z] qui tutelam gerere voluerit post ceteros qui gesserunt actionem tutele dari placuit: qō tñ ex tutela non peruenit ad eos q se negocijs miscuerunt: sed cōi negligentia perūt citra substitutionis ordinē equaliter[a] ad oīum periculum spectat.

¶ Quis finita tutela causa cepta posset peragi per tutorem: non pōt tamē agi iudicati per eum. Bar.

¶ Tutores pubere pupillo cōsti tuto litē appel. inchoatā iuſſu cōsulū ob noticiā rei ꝑfecerūt[b]: cuz iudicatū[c] psequi nō potuerūt/ periculo culpe nō subijciuntur.

¶ Pupillus factus maior pōt tutoribus si dānū fecerint partē dānivel totū cōuentione remittere. h.d. Bar.

¶ Ab eo qui restitutionis auxilio non iuuatur[d] questio culpe tutorum conuentione remitti potest: nec donatus: sed transactū[e] videtur negligentia[f] tutorum.

¶ Periculo[b] nominuz que pater vsuris maioribus fecit ascripta

6. heredibus. quia z ad eos cū decesserunt totū spectabat periculum. Vel aliter bene dico heredem vnius pro herede alterius non teneri q̄ id quia hoc periculum non habuit locum: id est non cepit imminere durante officio.z sic in fi. depositi officij non erat: sed bene erat soluendo.vt.C. de diui.tu.l.j. quod satis in idem recidit. Vel dic secundo nō redundat periculum. scilicet vt heres vnius tutoris teneat ex sua persona si nō exegerit heredē alterius tutoris: quia finita est tutela. vt.j.eod.l.cum post in prin. z qō dicit q nō z.c.i. q̄ periculum non cepit durante tutela. An autem vn⁹ cōtutor ab altero debeat exigere. R.ñ. non.vt.&. co.l. cum plures. in pncip. nisi fiat non soluendo: quo casu remouetur: et postea conueniri debet ſm Bal. Item tenet tutor ſm Bal. si non exigat heredem contutoris. vt.j.ca.l.&. tutor.

z ¶ In eum. contumacia vel malicia: secus si erro re. vt.j. de excusa. tu.l. qui testamentum.

a ¶ Equaliter. nisi quod ex cōi negligentia perūt fuit ex appendicijs eoz̄ que gesta sunt. vt.j. eo.l. tres tutores.&. ité in eo. facit ad hoc.j. rem pupil. salua fo.l.nō quasi.&.j. et C.si tuto: non gest. l.ij. et C.arb.tu.l. cū interdicte.

b ¶ Per fecerunt. anteq̄ redderent rōnes. vt.j. de appel.l.tutor. facit in eo. titu.l.negociorū.&.j.z.C. vt cau. post pu.l.j.z.C.ar bi.tu.l. tutor post. z.&.c. l.ita autem.&. si tutor.

c ¶ Judicatum.i. actione in factum agere non potuerunt. nam nō est cōtra ficta cā appella. nam nec procurator qui obtinet agit iudicati. vt.&. de procur.l.si procurator.

d ¶ Non iuuatur. qr maior: z subaudi maxie. nas et minor curatorem non habēs: vel habēs eo auctore potest transigere licet lesus restituat. vtC. si aduer. transac.l.j.z.ū. Secus si sine eo: qr ipso iure nō valet. vt.C. de in integ. restitu. mi.l. si curatorē. Et ad casum subauditū p verbum magime cōuenit quod dicit nec donatū tc. qr minor non posset transigere animo donandi: sicut nec eius curator. vt.C. de pac.l. pactū curatoris. et.&. eo.l. tutor. ad. nisi fiat bona fide sciens nihil sibi deberi. vel nō habeat pbationes. vt.C. de transac.l. pses. z.&. de iureiur. l. insuraddum. z.l. tutor. Vel dic nō sub. maxime: z sic in maiore tñ dicat. Itez quod dicit cōuentionē nō gratuitā sed aliquo dato tc. vt habet. C. de trāsac. l. transactio. Additio. Pro intellectu istius glo. dic q maior fact⁹ po test liberare tutores vel curatores sine dubio: vt hic. existens minor nō posset liberare ex cā donationis: sed trāsactiones sic fi fieret bona fide. vt in.d.l. preses. z.l. tutor. als secus. qr pōt restitui p titulū. C. si aduer. transac. hodie ꝛo valeret ista remissio cū iuramento. vt no.j. de cōtra. iudi. tu.l. iij.&. contrarium. ſm Bar. hic.

e ¶ Nec donatū. quia tunc nō valeret in minore. Vel dic in maiore non donatum: quia aliquo dato tc. vt dixi. z sic nō est donatio. vt.j. de do. l.j. in prin. Accur.

f ¶ Transactū. aliquo dato vel ꝓmisso vel retento. als ꝓprie nō posset dici transactio. vt.C. de transac. l. transactio.

g ¶ Negligentia tutorū. i. cū negligentibus tutoribus.

h ¶ Periculo. Paterfamilias fecit nomina sub maioribus vsuris ꝑ frequentarent in regione/ legitime tamen erant: quo defuncto/ pupilla herede tutor datus neglexit exigere: z facti sunt debitores nō soluēdo: nunc pupilla finita tutela agit contra tutorē quod postea. vt.C. eo. l. debitoribus. debet ergo ipsa cedere actiones inanes tutori et eius

Casus ponit.

periculo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

periculo.Et ſm hoc dic pater.ſ.pupille:7 verbum aſcripta eſt vna dictio ſed vſuras tã exactas retinet ipſa pupilla. Vel ſcdo tit' pf ſempronũ mutuauit nomine cuiuſdã pupille cuius tutor erat pecuniã pupille.7 ſic directe actiões pupille queſte ſunt.vt.ſ.ſi cer.pe.l. certi con dictio.§.ſi nũmos.7 ſm hoc aſcripta pupilla ſunt caſus ablatiui abſoluti.licet hic quidã ſcripſerunt q aſcripta ſunt duc partes.ſz qõ eẽt ſup poſitũ vbi cogit:cũ ergo pupilla nolnit habere rata vrpote nõ idonee pſone mutuata: cedet tutori vel heredi actiones inanes:vt.C. ſi cert.pcta.l. ſi abſentis.et recipiat ſolutionem ab eo.vt.C. arbi. tnt.l.ij. ¶ Et quod de vſuris dicit:dic q retinet pupilla quaſi ex ſua re. vel dic retinet tutor vel eius heres : q: in totum debet pupilla approbare vel reprobare.vt.ſ.eo.l.cũ que ritur.Accur.

a ¶ Kalendarũ.dic hic vt ſ.de leg.iij.l.qui filium.in fine.accur.

b ¶ Non tranſtulerunt.id eſt nõ fecerunt ſibi reddi rationem 7 reliqua.

c ¶ Retinet.nõ tamẽ agit nunc cura perſeueráte.vt ẽ.eo.l.actus.

d ¶ Cõſumptum. alſ cõ ſumptũ.alſ cõſultũ.7 facit.C.de ſuſpec. tu.l.ij.

e ¶ Vt.i.ſicut.7 facit.C.de diui.tu.l.j.et.ij. et facit.ſ. e.l.emilius.

f ¶ Idem.ſ. tutor. nã põt vnꝰ tutela finiri: et alterius durare:vt quia alter adoleuit vel legitime etatis eſt factus. vñ hoc caſu differt teſtamentarius a datiuo.vt.ſ.de tu.et ra. diſt. l. ſi tutor.§.j. et facit ẽ.ſolu.matri.l. nuptura. Sed argu.ẽ.j.de cardo. edi.l.iij.§.ibidem.

g ¶ Cepit.adoleſcẽs.ad qõ debuit hꝛe.ꝛr.an.lz hodie ſufficiat minꝰ.vt ibi.q ma.nõ poſ.§.eadẽ.C.q ma.nõ poſ.l.ſi minor.7 auc. ibi poſita. Als dic etiam ante.ꝛr.an.ſed fuit vna de cauſis ibi poſitis. Et ſm hoc tic cepit adoleſcens vel cepit manumiſſus:7 dices eum manumiſſum vt ſit procurator:vt eo.§.inſti.qui ma.nõ poſſunt.Accur.

h ¶ Retinere potuit.ſed maluit ei donare. Azo.Sed nonne male fecit curator q permiſit manumittere 7 ei pecuniũ concedere.vt.C. ſi aduer. lib.l.quos retrahit:Rñ.ibi fuit curator manumiſſus. Vel exꝑone ibi culpa vel fraude.i. fraudulenta culpa vt ſic leuis nõ veniat hoc caſu: vt hic.ſed lata ſic:vt ibi.7.ẽ.l.tutor qui.ſ.competit. Vel erat maior ꝛxv.an.q: dicit cepit adminiſtrare.vt.ẽ.de mi.l.j.in fi.7 qõ dicit adoleſcens.ſ.quondam.Accur.

i ¶ Reddenda.a curatore.

k ¶ Accepto feretur.a iuuene.i.iuuenis accepto feret curatoribus ne te neatur:vel de ſeruo vel de peculio quod puenit ad iuuenem.Azo.7 facit.ẽ.eo.ſi fine herede.§.idem reſpondit.

¶ Impuberi. ¶ Caſus. Quidam miles filio ſuo impuberi dedit curatorẽ in teſtamento q datio non valuit et non fuit cõfirmatus a prętore dictus curator: 7 nihil adminiſtrauit: certe nõ aſtringit picularis actionis:7 redditur ratio in littera.Viuia.

l ¶ Centurio.ſ.mater.

m ¶ Dedit.de facto.de iure eñ nõ tenet q impuberi.vt.ẽ. de cõfirmá. tu.l.ſi filio.ſm vnã lect.itẽ q in teſtamẽto:vt inſti.de cura.§.j.

n ¶ Non ſecuto.de cõfirmatione.i.ſi nõ fuerit ſecutũ.Azo.

o ¶ Non aſtringet.vt 7.C.de cõfir.tu.l.j.7.ij.7 qui da.tu.poſſ.l. neq; ſe cus ſi adminiſtraret.vt.ẽ.l.pri.§.j.7.ij.7.ſ.curatores teſtamento.

p ¶ Nam pznilegium.quod eſt vt poſſint teſtari vt voluerint.vt.C.de milita.teſta.l.milites.Accur.

q ¶ Ad alienam.ſ.curatoris dati ſi corrigeret.7 eſt ad hoc.C. ẽ emãci. ſi.l.nec auus.7.j.ne quid in loco pub.l.ũ.§.ſi quis a pncipe.7.j.ad tre bel.l.ſi cum ab herede.

r ¶ Im pertie.ſ.iuris.ſi nõ ſeruet ſolennitatẽ iuris . nam peritia pręſe iuris dicit.vt inſti.de iure natu.circa pn.ibi videmus 7c.

o ¶ Patrie poteſtatio. vt cui poſſit paganus dare tutorẽ in teſtamento poſſit 7 miles:eni nõ põt paganus dare tutorẽ vel curatorẽ nec poſſit miles.vt.ẽ.de teſta.tu.l.j.7.ij. et facit.C.famil. herciſcũ.inter oẽs.in fi. et facit.ẽ.de iurio 7 fac.igno.l.pe.§.ſi quis ius ignorans.

QUi plures. ¶ Caſus. Pupill' hꝫ abuit plures tutores:finita eſt tutela pubertate et oẽs tutores ſunt ſoluẽdo pretervnũ:fecit teſtũ pupillus quondam 7 legauit liberationẽ rõnis tutele illi tutori qui nõ erat ſoluendo. nunc heredes pu.quondã cõueniunt cõ tutores illius tutoris cui erat liberatio relicta non ſolum ꝓ eoꝝ adminiſtratione ſed etiã ꝓ maia adminiſtratione dolo facta per dictum tutorem ex eo ꝙ ipſi eũ nõ poſtularunt ſuſpectum.nũqd poſſunt cõueniri:7 videtur ꝙ nõ. qz fuit liberat' dict' tutor ſed certe bñ tenẽt:qz cum fuit liberatus non videtur liberatus niſi de his q̃ culpa geſſit. nõ aute de his q̃ dolo malo geſſit. vel de his q̃ penes ſe reti net de tutela. Uiuianus.

t ¶ Non eſt relicta.vt.ẽ.e. l.quidam decedens. et.ſ. de lib.leg.l. aurelio.§.j. poteſt tamen remitti vt ſi dicat teſtato:vt dicitur.ſ. de libe.lega.l. ſi quis ratiões.nec ob.predictis.ẽ. de pac.l. ſi vnus.§.illud. vt ibi nota.Accur.

v ¶ Conueniunt. ſed qũo cũ pupillus nõ poſſit cedere actiones aduerſus cõtutorẽ:qz nõ põt cõueniri propter remiſſionem factam in teſtõ. vñ puide eſt ac ſi pupillus hęres re miſiſſet:qz eadem eſt perſona cũ defuncto:vt in auc.de iureiur.a mo.pre.in pn.colla.v.ergo nõ ɔz poſſe agere ɔ hũc tutorẽ:qz nõ remouit cõtutorẽ ſuũ ſuſpectũ. vt.ſ. de ſolu.l.ſtichũ.§.pe.7.j.e.l.ſi pupillus. Illud aũt cõſtat ꝙ ſi vnꝰ cõueniatur ꝑ altero cedere ɔz ei actionẽ ɔ eũmſi cõueniat ex cõi dolo.vt ẽ.e.ſi plures.7.j.de tu.7 ra.diſt.l.j.§.nũc.7.l.ſi ex duob⁹? Rñ.bñ poſſent cedi.ſ.ꝑ his reliquis q̃ remanſerũt penes ipſuꝫ.7 ſi qd dolo fecit. et eis ceſſis bene poteſt agi. 7 ſic in plus poterit cõueniri iſte qui nõ remouit ſuſpectũ ꝙ poſſit ei fieri ceſſio ɔ tutorẽ. Vel hic pupillus nõ remiſit:ſed pater eius.vñ forte non poterit ei imputari. Vel forte non eſt iſto caſu facięda ceſſio:qz magis ex culpa cõuenit ſua q nõ remouit ꝙ ex perſona eius q debuit remoueri. Azo. Vel dic ꝙ iſte q̃ cuenit qz nõ remouit cõtutorẽ nõ tenet de eo qõ cõtutor male geſſit culpa:ſz ſolũ de eo qõ male geſſit dolo. Itẽ 7 de reliquis.ſz tñ ex culpa ſua ɔz cõueniri hic tutor:qz in culpa fuit ꝙ cõtutorẽ nõ remouit.7 iõ ex culpa ſua cõueniri 7 ex dolo alterius:ſed nõ de culpa alterius.

x ¶ Non tenet.quaſi de dolo 7 reliquis bene tenetur.Accur.

EX pluribus. ¶ Caſus. Cũ quidã ex tutorib⁹ officio depoſito nõ eſſent ſoluendo:pupillus vnũ ex his inſolidum conuenit 7 exegit 7 ei ceſſit actionẽ ɔ alios cõtutores. certe nõ habebit hic tutor cui pupill⁹ ceſſit actionẽ idẽ pznilegiũ qõ haberet pupill⁹ ſi illas actiões ipſe intentaret.ſ.tacite hypotheceꝛ ꝓ ſonale eſt bñficiũ.Uiuia.

y ¶ Inſolidũ.qz alij erant nõ ſoluendo. vel voluit opponere beneficiũ diuiſionis qõ potuiſſet.vt.ſ.de tu.7 ra.diſtra.l.j.§. nunc tractemus.

z ¶ Iudicatus.i.condemnatus.ſic.ẽ.e.l.ij.

a ¶ Procurator.ceſſio ibi actionibus aduerſus contutores.nam cedi debent.vt.ſ.de tu.7 ra.diſtra.l.j.§.nunc tractemus.

b ¶ Pznilegiũ pupilli.quod eſt vt ꝓferatur ceteris in perſonali. vt ſ.de pzniu.cre.l.dabimus.§.j. Sed aliud eſt in beneficio in integrũ reſtitutionis.vt.ẽ.de mi.l.quod ſi minor.

c ¶ Datur.extraneo.ſed ſuo ſic.vt.ẽ.ſolu.ma.l.maritũ.7.l.ſeq.7.l.etiã 7.C.qui po.in pig.ha.l.aſſiduis.§.exceptis.7.j.de re iudica.l.7 ſi ſide iuſſor.7.l.ſeq. Vel forte hic aliud erit:vt nec ad ſuum. argu.ſ.de reg.

† Adde an iſtꝰ pupilles gũ habeãt militeo nſi tpis. vide glo.bar et doc.in.l.fili uſſami.& veteranj.ẽ.de pcu.et in.l. militeo. C. eodem.

Tutor an pupillo teneat.ꝓ ma le geſtis a cõtutore.

jur. l. in omnibus. ꝛ. l. priuilegia. Ad electio quā pupillus habet trāsit ad heredes. vt. ff. c. l. a tutoribus. §. heredibus. Item beneficium restitutionis: vt. ff. de in integ. resti. l. nō solū. et facit. ff. de leg. ij. cum patronus. ꝛ. ff. de ferni. ru. prę. l. pater filie. ꝛ de excepţ. l. exceptiones. ꝛ de iudi. l. fed et ſi. in principio.

† Quaſtao facit ſ̄ſūptionem an de ſit ad miſſ⁹ ſ̄ iure vel de gra. bald. in. l. ij. C. ſ̄ fut. ꝓu. queſt.

C Am poſt mortem. ¶ Caſus. Tutor mutuauit pecu. pu. et viuente pupillo bñ erāt ſol uendo debitores. mortuus eſt poſtea tutor: et fic tutela eſt finita. poſtea debitores facti ſunt nō ſoluendo. certe nihilomi nus nocet tutori. ¶ Quidam cum. Filie fratris mee curator eram. maritaui eam titio et promiſi ei nomine dotis. xl. hoc modo. ego patruus ꝛ curator titie adulte promitto tibi titio marito eius nomine dotis ꝓo ea. xl. poſtea dicte puelle ſuperuenerunt multi creditores paterni qui abſtulerūt ei quaſi quicquid habebat. ita ꝙ non remanſit in patrimonio ſuo qđ valeret. xl. petit a me matrius illa. xl. quero nunquid teneor ſupplere de meo illud quod deeſt patrimonio puelle ad ſoluendam dictam dotem ꝛ ex vna parte? et videtur ꝙ non: et ex alia videtur ꝙ ſic. ſed tamen ita iudicatur ꝙ ſi ego. ꝓmiſi animo donandi teneor ſoluere et nō repetam a muliere. ſicut et ſi animo donandi cuilibet alij creditori mulieris ꝓmiſiſſes ꝓo ea. ſi autem non ꝓmiſi animo donādi teneor marito ſoluere ꝛ poſſum a muliere repetere: ſiue conſtet matrimonium inter eam ꝛ maritum ſuum ſiue non. Sed quid ſi mulier dixit mihi ꝙ non ſoluerem marito: habeo exceptionem contra maritum in eo ꝙ deeſt de patrimonio mulieris ad. xl. ſoluenda marito. ipſa autem mulier debet marito cauere ꝙ ea complebit. Vnianus.

a ¶ Pupilli. aliud ſi in vita. vt. ff. c. l. tutores. §. adoleſcens. ꝛ. C. ar. tu. l. ij. ꝛ de admi. tu. l. debitoribus. Accur.

b ¶ Eximitur. qꝫ finita eſt tutela cius morte. vt inſti. qui. mo. tu. fini. §. ſimili. ꝛ ſufficit nomen debitoris eſſe idoneum tempore finite tutele. vt ff. c. tutores qui. in prin.

Caſus ꝓ mit.

c ¶ Quidā cū eſſet. Si curator adulte ꝓmittat dotem ꝓo ea ſupra vires patrimonij: ſiquidē ſcienter vel animo donādi vel dolo tenetur: vt in illo ver. ꝓeterea. ſicut ſi ꝓmiſiſſet creditori puelle ſimiliter animo donandi: vt in ver. ſe. ſi cauſa negocij gerendi ꝓmiſit vltra vt dicitur in illo ver. mouet ꝛ in illo. ſed is in ꝓn. habet mulierem obligatam: vt ſiquidem iam ſoluerit ctiam minus de dote recipiatur. vel ſi ſolū ꝓmiſit vt ei acceptū feratur. et hoc ſiue cōſtante matrimonio ſiue eo diſſoluto vt ibi: habet mulierē obligatā ꝛc. ꝛ ibi vel certe ꝛc. vſq; ad. §. ꝙ ſi mulier ꝛc. ad ſimilitudinē mulieris conferentis dotem: deinceps planum eſt. Accurſius.

d ¶ Emergēte. in bonis neptis: vt ſubūcit. ꝛ ita ꝙ de nouo emergūt ꝛc. vt. ff. de interro. act. l. de etate. §. ex cā. ꝛ caſus iſti non poſſunt ꝓuideri. vt. ff. de admi. re. ad ciui. pertī. l. ij. §. ſi eo tpe. Accur.

e ¶ Promiſſa ſit. ꝛ videt ꝙ nō. quoniam ꝛc.

f ¶ Vel donaſſe videatur. quod videtur. vt. ff. de reg. iur. l. cuius. ꝛ. C. de do. ꝓmiſ. l. ſi. Accur.

g ¶ Succurratur. quod videtur. arg. ff. ad vell. l. ij. §. verba. qꝫ ambo ſatis in idem recidūt. Accur.

h ¶ Egreſſus. qꝫ ꝓmiſit vltra ꝙ deberet. ꝛ ſciens. vel melius quia obligauit ſe ſuo noie aio donandi cū pupille noie facere debuerit: ꝛ ſic non tenet finito officio. vt. C. quā. ex fa. tu. l. j. ſ̄ in procuratore ſecus. vt. ff. de procura. l. procuratoꝛ qui ꝓ eo cuictione.

i ¶ Spopondiſſet. animo donandi ſimiliter.

k ¶ Serendi. credens rationem pupille ſufficere. vt. ff. dixi.

l ¶ Promiſerit. etiaꝫ ſi non ſoluit: quia id ei abeſſe videtur ꝛc. vt. ff. de neg. geſt. l. ſiquis mandato. ꝛ. ff. man. l. ſi mandato. §. item.

m ¶ Obligatam. ad reddendū ſi iam ſoluit: vel ad liberandum ſi non ſoluit. ꝛ hoc ſiue matrimonij duret: ſiue ſolutum eſt.

n ¶ Habet dotem. eo ꝙ vir habet ꝓmiſſionem. arg. ff. de in. dot. l. ſi extraneus. Accurſius.

tractamus ſi non donandi aio/ſ negocij gerendi[k] cauſa dotem ꝓmiſerit[l]: habet mulierem obligatam[m]: et poterit dici etiam manē te matrimonio eam teneri: quia habet dotem[n] ſicut in collatione bonorum dicitur[o]. Vel certe poſt diuortium ſiue exacta ſit[p] dos ſiue maneat nomē: quia poteſt efficere vt ei accepto ferat. Quod ſi mulier ſuum curatorem adimplere id quod ſupra vires patrimonij eius in dotem dare ꝓmiſit non queat[q]: curatorem quidē in hoc quod ſuperfluū eſt per exceptionem releuari: mulier vero cautionem[r] in marituꝫ exponere debet. ꝙ ſi qñꝫ locupletior conſtāte matrimonio facta fuerit: dotis reliquū marito ſoluat.

¶ Qui nomina que ſibi a prioze adminiſtratoze aſſignātur agnoſcit coꝛ periculo eſt aſtrictus. Bar.

Idem. Ler. xlv.

QUi nominibus[a] a curatoribus prioribus ſuſceptis ſiue tutoribus agnouerunt: periculum in ſe tranſferunt.

¶ Per receptionē vſurarum pupillus non perdit priuilegium. Bar.

¶ Sed ſi pupillus poſt puberta tem rationibus a tutoꝛe acceptis ſi modo caueat marito: vt ſubūcit: ꝛ ſm hoc denūciabit curatoꝛi ne ſoluat primo ꝛ ſcdo caſu. ſi aūt curatoꝛ cōueniꝛe noie ſuo: tūc diſtinguē. aut ſic ꝓmiſit ꝛ tenet cum effectu. vt. ff. aut curatoꝛio nomine ꝓmi ſit: ꝛ tunc nō tenetur ipſo iure: etiam ſine ope exceptionis. Sed op. imo videtur nō exceptione ſed ipſo iure iuuandum curatoꝛem. vt. ff. de iure do. l. ſiue generalis. So. ibi vltra patrimonium: hic vltra vires patrimonij vt ibi no. Item videtur ꝙ nec exceptionē habeat conſtante matrimonio. vt. ff. de ꝛdi. ob cau. l. ſi donatur. §. j. ne habeat mulierē indotatam: vt ibi dicitur. Solu. ibi totū erat indebitum quod extraneus ꝓo muliere ꝓmiſerat: ꝛ ſic oīno fieret indotata. hic autē ſolum quod eſt vltra modū: vel aliud in curatoꝛe: vt hic: ne officiū ſuum ſit fibi dānoſum. vt. ff. quēad. teſta. ape. l. ſi quis ex. ꝛ de fur. l. ſi ſeruus. §. quod vero. Sed certe ex contrario ſuus erroꝛ eodem modo non dz illi extraneo nocere. arg. ff. de condi. inde. l. ſ̄ ꝛ ſi me. Vel ibi ſuū nego ciū ꝛ ſuo noie vt ipſe ex ſua ꝑſona teneret: licet mādato mulieris fecit. at hic geſſit negociū minoris ꝛ eius nomine ſe obligauit. vñ cū minoꝛ iuuat ꝛ ipſe iuuat. Vel ſm Jo. ibi credēs ſe debere ꝓmiſit ſponte: hic ſciens ſe nō obligatum mulieri (credebat tamen eſſe tm̄ in bonis eius qđ ſufficeret ad hāc dotē) ex neceſſitate officij ſui ꝓmiſit. ideoq; ei ſub uenitur: vt. ff. de his qui. vt indig. l. tutoꝛē. Vel hic vir nō erat dignus maioꝛe dote ꝙ facultas mulieris patiꝛ: ibi erat dignꝰ tota dote ꝓmiſſa. ꝛ als non accepiſſet eam in ꝛoꝛem.

r ¶ Cautionē. ſic. C. de rei vxo. ac. §. cū autē.

Caſus.

QUi nominibus. ¶ Pupillus vel adultus approbauit nomina facta p tutoꝛes ꝛ curatoꝛes. certe ad ſuū periculū erūt ammodo. Sed qđ ſi finita tutela fecit pupillus rōnē cū tutoꝛe: ꝛ de eo qđ remanſit ei ad dādū tutoꝛ accepit vſuras: ſicq; videt approbaſſe ratiōnē tutele: ꝛ poſtea inuenit qꝫ tutoꝛ aliqđ olio geſſit. ꝛ fic pōt cū ꝙ nire de hoc. Sed ſi nō eſt ſoluendo tutoꝛ. nunquid pōt cōuenire ꝓpo techaria poſſeſſoꝛes rerū quondā pupilli: et dicitur ꝙ ſic.

s ¶ Qui nominibus. qui ſcilicet tutoꝛes vel curatoꝛes. vt. ff. de tut. ꝛ ratiōnib. l. ſi probatum. Et quod dicit agnouerunt. ſ̄. tanq̄ idonea. alſ nō. vt. ff. c. l. tutoꝛ: ſiue. ꝛ dicunt agnoſcere vt dicitur. ff. de tute. l. ſi filij. Itē quod dicit periculū ſub. ꝛ tunc imminens. nam ſi tunc non imminebat: ſed poſtea ceperunt eſſe minus idonei debitoꝛes: non imputatur eis: niſi in culpa ſint ꝙ nō cito exegerint ſi facere potuerunt. vt. C. codē. l. debitoribus. Item dic ꝙ coguntur illa nomina in ſe tranſferre etiam ſi minus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

si minus sint idoneam: nō tñ agnoscere: vt. ff. e. l. tutor. siue. ¶ Vel dic qui. i. illi quorū tutela vel cura est gesta. vt. ff. eo. l. cum queritur.

a ¶ Reliquationem. alꝫ reliquationem. alꝫ reliquorū rationē. z dic ꝙ tutor: dicebat hoc z hoc habuit: z ibi expendi. vnde adultus fuit contētus z liberauit eum omnino: z etiā accepto tulit vsuras. z sm hoc reliquatio. id est retentio. sicut z ponitur. ff. eo. l. lucius. in principio. Sed sm hoc quomodo est priuilegium saluū: Rñ. petita in integrum restitutio ne prius. si autem in vsuras tñ liberasset in alijs remaneret ius saluum adulto fine restitutiōe. Vt dic secundo reliquationem id est reliquorum assignationem et repsentationem. nam dicebat. c. apud se esse in reliqs. et inde vsuras minori sepe soluit. sic ponitur. ff. de pac. l. tale. ff. post diuisionem. et ff hoc minor fuit contentus dictis. c. pro reliquis. z fic bene dicit saluum priuilegium. Sed tunc est cōtra. ff. de priui. cre. l. siventri. in bonis. vbi deponens pdidit priuilegiū accipiendo vsuras. Sol. vt ibi. Potes etiam dicere sm hanc lectu. acceptauerunt. i. liberauerunt: z nō erit dicta. l. cōtraria. Additio. Solue sm bar. q aliud est in priuilegio qđ datur depositario: illud enim perditur per receptionem vsurarū. egre ditur enim terminos depositi: z aliud in priuilegio quod datur pupillo: vt hic. Accursius.

b ¶ Priuilegium. qđ est in tacita hypotheca. vt. C. e. l. pro officio.

SI pupillus. ¶ Casus. Pupillus habuit duos tutores quorum vnus male administrauit. finita est tu. vñ habuit curatorem pu. quondā zc. Auctoritate curatoris liberauit tutorē q male gessit. certe alterum qui bene gessit nō poterat conuenire pu. quondam ex persona liberati. z idem est in duobus magistratibus. quorum vnū qui male gessit res pu. liberauit. nā non poterat alterum qui bene gessit ex liberati persona conuenire. videtur ergo a cōtrario ꝙ si res pup. non liberasset male gerentem magistratum. ꝙ bene gerētem ex eius persona cōuenire posset. ficꝫ possit eligere quēcūqꝫ ex magistratibus cōuenire velit: sicut est in duobus reis eiusdē pecunie quorum quēcūqꝫ vult potest eligere creditor. certe ꝙ is ita vt dictum est videatur idem in magistratibus. z in reis debendi/ nō tamen cōsiteo: idē esse in magistratibus. immo ita debet esse in eis vt si ambo sint soluendo tempore depositi officij quilibet pro parte teneatur: z nō habeat pup. electionem cōueniendi quem eorum vult: quasi dicat a contrario sensu si non est soluēdo vnus de magistratibus predictis tēpore depositi officij bene tenetur alter ex sua persona. ꝙ iuis em in hoc casu subaudito teneat vn ex magistratibus pro altero/ tamen non est ita vbi alter tēpore liberatus est. quia licet male gesserit tēpore liberatus tamen alter pro eo non cōuenietur. quia perinde est ac si soluisset pro parte sua tēpore liberatus. Viuianus.

c ¶ Liberasset. forte transigendo modico accepto.

d ¶ Illius nomine. sed hoc quomodo cum ambo viriliter tenebantur: Respon. loquitur quādo vnus gessit et alter non: z liberauit gerentes quo casu primo gerens erat cōueniendus. vt. ff. eo. l. tutores qui se. ff. in eum. Vel dic ꝙ nō erat soluēdo tempore depositi officij. als fecus. vt. C. de di. tu. l. j. nam non posset hic cedere actionē contra liberatum: vt. ff. de solu. l. fricthum. ff. pe. Sed contra. j. de fideiuſ. l. fi stipulatus. ff. si. vbi alterum fideiussorem insolidum conuenio altero liberato. Sol. vt ibi. Item arg. contra. j. de leg. j. l. ab omnibus. j. rñ. Additio. Bic sm Dy. ꝙ ibi nō liberatur facto creditoris: sed facto testatoris legantis qui vnū ex heredibus potuit liberare z alios insolidū obligare. vt l. cum ab vno. ff. de leg. ij. bar.

e ¶ Collegis. f. vt vno liberato alter tantum pro virili teneatur.

f ¶ Tractaui. ego paulus. Accur.

g ¶ Quod nō est ita. vt insolidum teneatur magistratus indistincte: ff si ex dolo conueniuntur/ non si ex culpa. vt. ff. de magi. conue. l. antepe. et. C. de magi. conue. l. iij.

h ¶ Locum non habet. quia vt dixi viriliter tenentur nisi alter sit non soluendo. tunc enim alius tenetur insolidum. Sed si vnus fit tempore liberatus: soluisse videt. z ideo alius in virilem tantū tenetur: vt subdit. Accursius.

i ¶ Tempore liberatus est. scilicet. ccc. annis qui currunt cōtra actionem tutele. Sed quomodo potest vnus ante alium liberari/ contestatione litis vel agnitione debiti non. vt. C. de duo. re. l. fi. Respon. quidam ꝙ ante fuerat finita tutela in ꝑsona vnius ꝙ alterius. scz morte. vel quia vsq; ad diem quo condictionem fuit datus in testamēto. vt in stitu. qui. mo. tu. ff. ſ. sed si vsq;. z qui da. tu. possunt. ff. ad certū. Sed hoc hodie nō valet: q; non currit in pupillari etate. vt. C. de prescrip. xxx. an. l. fcnt. ff. nō secus. Tu ergo dic hoc posse contingere: quia finita tutela vnius per mortem vel diem vel condictionem vt dixi: minor fuit litem contestatus. et sic in. xl. annī. fuit perpetuata. vt. C. de prescript. xxx. annī. l. fi. altero postea anno fuit finita tutela alterius et sic ei actio durat. xxx. annī. tantum. nec potest dici ꝙ istius actio fit perpetuata in. xl. an. cum nec nata erat tēpore lit. contesta. vt. j. de tut. et ra. distl. l. si tutor. ff. fina. et. l. seq. ꝓeterea sm Hug. et si vno tempore finiatur in ꝑsona vtriusq; tutoris forte nō nocet alteri cōtestatio facta cōtra alterum. quia non in solidum/ sed viriliter tenentur duo tutores finita tutela si in eius fine ambo erant soluendo. vt C. de di. tute. l. j. Et si dicas etiam idem esse hodie per auten. in duobus reis vt non teneantur nisi viriliter: immo cer te insolidum si alter est absens: vel minus idoneus: vt in auc. de duo. re. ff. j. colla. vij. quod in tutoribus ammodo non est licet alter fiat inops. vt. d. l. de di. tu. z. j. eod. l. emilius. Sed hoc non placet vt ponamus quando finita tutela omnes sunt idonei. quia oportet nos pone re quando vnus in defectum alterius tenetur insolidum: nisi esset liberatio vel prescriptio. quod non est in dictis tutoribus: vt dictum est. Accursius.

k ¶ Nihil habet. vt ita alter teneatur insolidum.

l ¶ Satisfecit. pro parte sua: ita vt alter teneat in viriles tñ. differunt tñ qz soluens ipso iure ꝑscribens exceptione liberat. vt instit. qui. mo. tol. ob. in prin. z. j. de actio. z oblig. l. obligationū fere. ff. placet. itē ad hoc ff. de cōsti. pecu. l. itē illa. ff. qđ adiūctur ei. Accur.

LUcius. ¶ Casus. Curator cuiusdam adulti fundū adulti locauit sempronio: qui sempronī nō soluit adulto id quod debuit soluere ex condictione. vñ z ad hoc tenet dictus curator adulto. adultus postea fecit procuratorem ad negocia sua dictū conductorē. numquid ꝓpter hoc quod fecit ipsum ꝓcuratorē videt approbare obligationē ei? z ab eo curatorē liberare? z rñ. q nō. ¶ Sempronij. Sempronius pollicitus fuit dare ciuitati bononie centū: postea decessit re licto filio impubere: qui filius credens patrie hereditatē esse bānosam abstinuit se ab ea. vnde respu. bononie accepit bona pdicta: z intrauit in possessionem: z ad ea gubernanda fecerunt magistratus reipu. tres curatores durante administratione: vnus ex his pone factus est non soluendo. tempore procedente dict pu. videns q hereditas. predicta erat lucrosa recepit eam imperatore hoc iubente. vult modo pdictus pu. cōuenire dictos curatores. z quia vnus nō est soluendo vult conuenire alios ex persona eius. queritur vtrum possit. z dicitur q non. immo conueniet magistratus qui dederūt eos curatores. ¶ Tutorē. Quis alius tutor mutuet pec. pu. fini. contutoris nomine. non tamen tenetur ad vsuras cētesimas pupilli. ¶ Questū. Finita tu. tutor. pec. pu. in suos vsus cōuertit. certe de ea pecu. ea de vsuras ꝑstabit pupillo quas ꝓstaret ꝓ illa quam in suos vsus cōuerteret tutela durāte. ¶ Paulus. fideiussor. qui datus fuit ꝓ tutorem pupillo ꝓ re pupilli saluanda nō tenetur de his que male tutor administrauit post tutelam finitam. ¶ Tutele. Tutor contra tutorem meum quondaz egit tutele. z ipse monstrauit mihi libzū in quo scripserat rōnes tutele. ibi tamē nō erat scriptū qualiter quidam debitores mei ꝓsoluerūt tutori ꝓdicto: qui in veritate ei soluerāt durāte tutela: z tutor cōfessus fuerat sibi soluta. fuit mihi cōdēnatus tutor: sed q apparet in dicto libro eū mihi debere z soluere mihi. certe adhuc possum agere cōtra eū actione tutele ꝓ pec. quā ei soluerūt dicti debitores. ꝙ is iam egerim semel contra eum. ¶ Cum testamento. In testamento duo tutores cuidam pu. dati sunt: vnus illorum decessit: z alter in locum eius est dat? a magistratibus: z ab eo exacta est satisfactio rem pu. sal. fo. cum male administraret: substitutus in locum mortui fuerit tutor: testamēta rius postulauit eum suspectū sicut debuit: postea factus est nō soluendo substitutus tutor: quis tenebitur ꝓ eo pupillo? Certe primo tenet tur fideiussores ab eo dati: z postea magistratus: tutor autē testamentarius non tenetur nisi ꝓ sua parte. ¶ Tutoribus. Tutores exigentes debitum a debitoribus pu. bene liberant eos: sed non possunt eis remittere debitum. vnde ille qui minus soluit tutori in super fino conuenietur a pupillo.

a ¶ Traxit.i.partem mercedis soluit:z partē apud se retinuit. Azo.
b ¶ Etate. xxv. an. nam ante nō potest facere procuratorē nisi auctorita te tutoris vel curatoris. vt. C. de procu. l. nec⁹.
c ¶ Procuratorē. vel generalē: vel ad aliquam causam: vel ℨ curatorē quondam: per quod videbatur multum de eo confidere.
d ¶ Omne debitum. id est in omnem obligationem debiti sempronij. Azo.
e ¶ Reliquatus est. id est retinuit apud se. z sic ponitur vno mō. ŝ. e. l. q nominib⁹. ſm vnū ſenſum.
f ¶ Videri. ne sibi preiudicet. vel etiā cōtra sempronij ne ex mora petat vsuras vel non tencatur: q? a se nō exigit. vt. ŝ. man. l. g mutuam. §. non iō. vel ℨ curatorem sit pe cure potuit exigere a colono: et adulto emolumentū que rere et nō fecit. vt. C. arbi. tu. l. quicquid. Azo. vel si colonus tpe cure fact⁹ est nō soluendo negligen te curatore. vt. C. eo. l. debitoribus.
g ¶ Pollicitatione. facta ob honorē. vel etiam sine cansa sed inceperat solue re: alsa nō diceret debitor. vt. j. de pol. l. j.
h ¶ Patrie. puta ciuitati sue. Accur.
i ¶ Reipublice. scilicet illius ciuitatis propter dictā pollicitationem.
k ¶ Apud grecos. hic est grecum.
l ¶ Si pupillo. si id est ℨ uis. Accur.
m ¶ Acti ones. scilz nego. ge. vt. ŝ. de neg. gest. cum alicui. lz nō sui contēplatione gesserit. et hoc iō: q? in rē ei⁹ versa est eorū ges tio: sine fructus ℨ isti. p curant. ar. C. qō cum eo. l. ci. q. i fi. Azo. immo q: re ipsa eius sunt negocia ex postfacto. vt. ŝ. de nego. gest. l. ite si cuz putaui. §. fi. Aliꝫ dicūt in factū. qō placet. ſz illa dabif in mgratum: vt statim dicā. ité dicit decem: ppter id qō est. ŝ. de oblig. iur. l. ū. §. oim. qō hodie non est. vt. C. de formu. l. vnica.
n ¶ Conueniri oportere. act. in factum. vt insti. de satisda. tu. §. fi. cuncti. vel act. neg. ge. q? videnſ gesſisse per aliū. vt arg. ŝ. e. l. ita autem. §. gesſisse. z ar. j. de magi. couc. l. fi.
o ¶ Administrāt. sub. sine publico officio vel dignitate. sed vt priuati. vt in nō casu. Aliogn ℨ. ŝ. e. l. ſi pupillus. et. j. de magi. cō. l. antepe. z qō dicit alia cā. z c. q? inuētovno curatore nō soluēdo omisso alio venit ad magistratū: sed in tutorib⁹ vno nō soluēdo prius ad cōtutorē ℨ ad magistratū: qō est si tutela nō est diuisa. vel si est a se ipſis diuisa: fec⁹ si a iudice vel testatore. vt. C. de dinī. tu. l. ū. Ité facit j. ea. l. ℨ. cū testamēto. z. j. de tu. z ra. di. l. j. §. nūc tractem⁹. Ité ℨ dicit teneri magistratū p nō idoneo. immo videf pupilli eē dānū. vt. ŝ. de ne go. ge. cū alicui. q eē ℨ. So. ibi dicit piculū esse legitimi vt non cōueniat alīū curatorē sed mgratum sic: vt hic 62. Azo. vel hic durante officio desit eē soluēdo: ibi eo finito. arg. C. de pba. l. ex psona. z arg. j. de magi. cōue. l. j. §. mgrat⁹. Vel sol. vt ibi. Ité videf ad cōcuratorē veniendū z nō ad mgratū. sic. j. de iure fisi. l. auferf. §. fina. Sol. ibi agit fiscus qui ſempronius reliqua traxit[a] pupillus etate[b] probata eundem quondam colonum ſempronium fecit procuratorem[c]: quero an ex eo q⁹ ille vt procurator egit: omne debitum[d] adolescēs agnouisse videatur: cooꝫ nomine curatorem ſuum liberaſſet. Paulus rñ. non ex eo q⁹ adultus cum qui prędia eius coluit procuratorē habere voluit: debitum quod ex conductione reliquatus[e] est agnouisse cum videri[f].

Diuiſio facta inter plures tutores a ſeipſis nō facit quin vnus pro alio teneat antеꝙ perueniat ad magistratū: secus in diuiſione facta a pluribus reipub. administratoribus. h. d. Bar.

¶ Sēpronij † q ex pollicitatione[g] debitor patrie[h] ſue exiterat bona reſpublica iuſſus ꝑhidis poſſedit: quorum bonorum magiſtratus reipublice[i] tres curatores conſtituerunt qui apud grecos[k] vocant qui poſt ea inter ſe fine conſenſu reipubli. adminiſtrationē bonorū ſempronij diuiſerunt: ex quibus quidam cum reliqua traherent: idonei in ipſo tpe adminiſtrationis eſſe dе fierūt: poſtea pupillus heres ſempronij qui abſtentus erat ab imperatore impetrauit vt bona paterna ei reſtituerentur. quero an ex bonis eorū qui idonei ſunt indēnitati pupilli proſpici debeat: cum indiuiduum bis officiū cure a magiſtratibus † iniunctum ſit? Reſpon. paulus. Si pupillo[l] in curatores bonorū actiones[m] decerni placuerit: pro eius portione qui idoneus non fit magiſtratus cōueniri oportere[n]: alia eſt enim cauſa tutorū: alia eorū qui reipu. negocia adminiſtrant[o].

Si tutor: facit de re pupilli id ad qō tenef licet ſuo noie: ad vtilitatē tamē pupilli facere preſumitur. h. d. Bar.

¶ Tutorē q pecuniaz pupillarez ꝙuis ſuo noie[p] fenerauit: non videri contra cōſtitutiones feciſſe: q? prohibent pecuniā pupillarem in vſus ſuos conuertere[q].

Finita tutela ante ſolutionē currunt vſure q⁹ prius currebant. h. d. Bar.

Queſtum eſt an eius pecunie qua tutor vſus eſt: poſt finitā q̄ tutelam in die iudicij accepti caſdē vſuras[r] ꝑstare debeat: Paulus rñ. finita adminiſtratione eas vſuras debere cōputari q̄ in tute le iudicio cōputantur.

Fideiuſſor tutoris non tenetur ad ea que tutor poſt pubertatem ſponte geſſit. Bartolus.

¶ Apoche tutorum debitoribus date fidē faciunt ℨ pupilli q ipſe ℨ tutores habeat regreſſum. h. d. Bar.

¶ Tutele iudicio[t] tutor conuentus[u] edidit libz̄ rōnum: z ſm cū cōdēnatus ſoluit: poſtea cū a debitoub⁹ paternis quoz̄ noia libzo rōnuz̄ nō inerāt exigere vellet. x. pupillus: plate ſunt ab his apoche[v] tutoꝛ̄. q̄ſtū eſt vtrū adueꝛſus tutorē an aduerſus debitores actio ei ꝑpetat: Pau. rñ. ſi tpe adminiſtrāde tutele tutor tutelā gerēti[w] debitores ſoluiſſent: liberatos eos a pupillo ipſo iure[x]. ſed ſi cū tutore actū eēt: poſſe eundez adoleſcētē ꝓpter eā cāz̄ tutele experiri: z aduerſus exceptionē rei iudicate[y] doli mali vti replicatiōe.

Si tutor: teſtamentari[z] z datiuus ge runt diuiſim pro datiuo prius peruenitur ad magiſtratū q̄ ad cōtutorē. ſecus ſi oēs eſſent datiui. Bartolus.

¶ Cum teſtamento duo tutores dati eſſent[a] pupillo: z alter ex his vita defunct⁹ fuiſſet: in locum eius petente matre[b] ex preſidis ꝓuincie precepto [c] a magiſtratibus tutor datus eſt [d] alius: a quo magiſtratus ſatis exegerunt rem ſaluam fore. tutor teſtameto datus poſtea datū ſuſpectum fecit. queſitū eſt inquantum teneat. Pau. rñ. tutorem teſtamento datum ꝓ ea parte conueniri oportere: pro q̄ parte adminiſtrauit. p cōtutoris autē portiōe prius eos conueniri debere qui pro eo[e] ſe obligaret ergo q⁹ indiſtincte fuit ꝓpoſita actio tutele. ſic z. C. de iudicijs. l. ij. Accurſius.

Cauſa finita nō ſemper finit effectus.

Non teneri. ſic. ŝ. de pact. l. ſi. et. ℨ. loca. l. item queritur. §. qui impleto. et. C. loca. l. ſi cū hermes. et. ŝ. eo. l. ita aūt. §. quis. et. l. tutores. §. curatores. et. j. de iure fiſ. l. iij. §. cum quinquennium.

Tutele iudicio. hic de bet eſſe. §. quia ſi legeretur cū precedenti nō bene quereretur an teneatur ſi deiuſſor tutele iudicio. nam ex ſtipulatu teneretur ſi teneretur. et ſi non eſt. §. dic hunc fideiuſſorem ſucceſſiſſe tutori. vnde ſicut tutor non teneretur tutele niſi eſſet conueꝛcitas: ſic nec eius heres. vt. j. de tut. et rat. diſt. l. ſi tutor: poſt. et tunc teneatur fideiuſſor quando nō eſt conneꝛa. vel dic tutele iudicio id eſt ꝓpter tutele iudicium quod datur in tutorem: quia non datur: ſed negociorum geſtorū. vt. d. l. ſi tutor.

Tutor conuentus. in diſtincte ac. tu. propoſita. vt. j. patet.

Rationum. totum qō ad rem pertinet. vt. ŝ. de e. d. l. argētari⁹. §. j. z que ſit ratio: dic vt eo. titu. l. ſi quis. §. rationem.

Apoche. in quibus debito fuerat tutor confeſſus. ſcz ſe recepiſſe. vt. C. de fi. inſtru. l. plures.

Serenti. alioquin ſecus. vt. j. de ſol. l. q ſi fore te. §. j. Azcur.

Ipſo iure. ſnia + iudiciali interueniente. vt C. eo. l. ſancimus. alſ⁹ nō ipſo iure. tu dic etiaz ſine iudice. vt. j. e. §. fi. ls tutor reſtituto. vt inſtitu. quiali. licet. §. nūc admoneādi. vbi de hoc no.

Rei iudicate. appa. ſi. imo ꝓ eſt. de reſt. ſpo. bald. in c. i. pe. col. qui. modus ſeu. amit.

+ Facit ad hūc. §. in. c. petitio tua. in glo. i. ext. de procuratoribus.

+ Vel alīs a lege poteſtatem habētib⁹ ſpec. in ti. ŝ cur. z no. que dicuntur in. l. muto. §. tutores. ŝ. de tute.

+ Ad tuo operaſ. ad de in ꝑuati one q̄ ſit ꝓ pt delectū vel cōſuma cīa: ar ſimi ite ꝑuādus ipſo iure itel igiſſ fecuta inſa. no. l. c. accepta. in ſi. imo pt eſt. de reſt. ſpo. bald. in c. i. pe. col. qui. modus ſeu. amit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Vel magistratus.nō autem fideiussores magistratuū. fic.ſ. de magi.conuenien.l.i. Accur.

b ¶ Facere debuit.citius ℭ fecit.

c ¶ Alis.ſ.quādo nō eſt diuiſa tutela:vel eſt inter ſe. Item ꝙrigit ꝙ geſſerint omnes. vt.ſ. de magi.cō.l.ſi duo.ſi vero vn⁹ geſſiſſet alī⁹ nō:primo cōuenit mgr̄at⁹ ℭ tutor: q nō geſſit:niſi imputet:nō gerenti q̄ cōtutorē non accuſauit ſuſpectum vel tarde:vel accuſando prodidit iura eius: vt.ſ. de tut.et ra.di.l.i.§. nunc tractemus. Alſo. et.C. de di.tu.l.ꝯ.accur.

d ¶ Excuſi fuerint.alī⁹ ex cuſatia:alī⁹ excuſi.ſ.per ex cuſſionem.

e ¶ Collegam.ſ. ℭ magiſtratum.qui col.7c.

f ¶ Dimidias . qd autem ſeruetur tūc. ſ. dictū eſt.

g ¶ Ipſo iure. vt.ſ. de ſolu.l.ſi pupilli. etiā ſine iudice fm. R. hic cū iudice.vt no.ff.§.tutor.

h ¶ Donare . niſi in caſibus.vt not.ff.eo.l. tutor.

i ¶ Diminuēdi cā. ſed bona fide bene pōt tranſigere.vt.ſ. de fur . interdum. §.q tutelā.et.C. de tranſac.l.pſes. et fa.C. de pac. l.pactū.7 de iureiu.l.iuſiurandum.§.ſi tutor.et.ſ. pro empt.l.q fundus.§.ſi tutor.et.ſ. eo.l.tutor.qui tutelam.7 de offi.pcu.cc. l.i.§.ſi rem.7.C.eo.l. non omni.et.ſ. de fur.l. tutor. 7 inſti.qui.ali.licet.§. penul.et.§. fina.

Facit ad h hanc tex. c. t.cam glo. i terra de tranſac.

Jtiū. ¶ Caſus. Si lūs meis dedi tuto res titium ęt̄raneum . et meuiū fratrem meū.7 ita ſubiungi volo ℭ oia gerant cum conſilio meuij fratris mei . et qō ſine eo fiet nolo ratum eſſe. et volo ℭ mariana et ianuaria eſtiment quātū eſt neceſſe filiis meis quolibet die pro alimentis:poſtea debitores pupillares ſoluerunt ſoli titio. certe nō liberant. Jtē non ſta tur arbitrio dictarū mulierū de alimentis immo cōmittīf arbitrio boni viri. ¶ Tutores. Quidā pupillus habebat tutores pro rebus italicis 7 alios ꝓ prouincialibus: in italia autē inuenerunt tutores italici inſtrumenta debitorū prouinciarium nunquid tenentur ea exigere: certe nō.ſed debēt hoc manifeſtū facere tutorib⁹ puincialib⁹. ¶ Mater. Tutor a matre datus filijs ſuis ſi diſtrahat bona pupillorum ea a poſſidentibus vendicabunt pupilli. ¶ Prefectus. Teſtator dixit pecu.qđ relinquo filijs meis nolo mutuari alijs ſed ſi tutores nolunt ſi bi retinere 7 ſoluere de libra.iiū. denarios. placet mihi. 7 tutores dicerūt.placet nobis.poſtea tutores alijs mutuauerī dictā pec.ad tres denarios libram. certe ipſi tenenī preſtare pu.iiū. denarios de libra dicte pecunie. ¶ Lucius. Quidam inſtituit ſibi heredē lucū titium. iſte lucius a tutore quorundam pupillorum mutuam pec. accepit 7 rē dicte hereditatis ei obligauit. procedente tempore fiscus abſtulit dictā hereditatē lucio titio eo ꝙ iple nō vindicauit mortem illius qui eum pe redem inſtituerat. 7 ſic dictum pignus abſtulit victo tutori. vnde non poteſt eſſe ſalua pecunia pu. cum ipſe lucius titius eorum debitor fore tē fit ſoluendo. nunquid erit iſtud nomen periculo tutorum: et certe non. ¶ Altero. Duo fratres erāt ſocij omnium bonorum. vnus deceſſit filio impubere relicto herede: 7 eius impuberis fuit tutor: frater ſuperſtes 7 omnes res cōmunes ſibi tutori 7 nepoti vendidit eidam bona fide 7 habuit preciū. poſtea dictas res emit ſuo noīe 7 negociat⁹ eſt ſuper eis 7 multa lucrat⁹ eſt. finita poſtea tutela: petit ab eo pupillus medietatem lucri. certe nō pōt:ſed vſuras de ſua parte pecunie bene pōt ab eo petere. ¶ Tutor. Cū diuiſa eſſet adminiſtratio inter tutores prouinciales 7 italicos. creditor pupilli prouincialis cōuenit tutores italicos 7 ipſi ei ſoluerunt. certe bene reputabūt hoc pupillo in ratione. Uiuianus.

uerūt: vel magiſtratus[a] qui eum dederunt: tunc ſi ſolidum pupilli cōſequi nō potuerit de officio cōtutoris querēdū eſt an ſuſpectum facere debuit[b]: ſ̄ertim cū ſuſpectus quoq; poſtulaſſe dicat: alīs quidem cū mgr̄atus plures tutores dant: non prius ad eos reuerti pupillus pōt ℭ eos tutores excuſſi fuerint[d]. ¶ In propoſito cuz vnus a magiſtratibus dat⁹ ꝓponeret: non eſt viſus prius colle gam[e] conuenicndū q̄ ſuſpectus fecerit 7 teſtamēto datus eſt perindeq; babēdos ſingulos: ac ſi teſtamento in partes dimidias[f] tutores dati eſſent. †

¶ Tutor potest ſolutionē recipere non donare vel.ꝓ modico ſine cauſa trāſigere. hoc dicit iſte notabilis.§. Bar.

¶ Tutoribus cōceſſum eſt a debitoribus pupilli pecuniam exigere: vt ipſo iure[g] liberentur: nō etiam donare[h]: vel etiā diminuēdi[i] cauſa cum bis tranſigere. 7 iō cū q minus tutoꝛi ſoluit: a pupillo in reliquū cōueniri poſſe.

Juſſus facere cum conſilio alterius ſiquidem eſt particeps officij: tenef cū requirere 7 ſequi: alīs ſecus. Bar.

Scuola. Ler.xlviij.

Jtium 7 meuium[k] tutores quis dedit: 7 cauit ita: volo 7 rogo omnia fieri cum meuij fratris mei conſilio: 7 qō ſine eo fiet irritum fit[m]: titius ſolus a debitorib⁹ exegit: an liberati eſſent querit. Reſpōdi ſi 7 adminiſtrationem meuio dediſſet[n]: nō recte ſolutū. Quantū aūt filio meo diurnū ſufficiat[o] mariana 7 ianuaria eſtimabūt. ḡro an cōtenti eſſe debent tutores arbitrio[p] mulierum: Reſpondi ſumptum bonitori arbitrio faciendum.

¶ Ad tutorē apud quem inſtrumenta ad adminiſtrationem alterius pertinētia reperiunt/ pertinet alteri notū facere: alīs tenebitur. h.d. Bar.

¶ Tutores dati ad res italicas inſtrumenta rome reperierūt debitorū puincialium[q]: vt pecunia rome: aut vbicūq; petitus fuerit ſoluat. quero cuz neq; debitores in italia eſſent: neq; eoꝝ predia/ an hec exactio ad italice rei tutores pertineat: Rñ. ſi puincialis ꝓtractus eſſet non pertincre[r]: reſpicere tamen ad officiū eoꝝ[s] ne inſtrumentoꝝ[t] ignorantia[v] contractus eos ad quos[x] adminiſtratio pertinet lateret.

¶ Res nō legitime vēditas poteſt pupillus vendicare. h.d. Bar.

¶ A matre dat⁹ teſtamento tutor cum putaret[y] ſe tutorem eſſe: diſtraxit[z] bona materna 7 paterna pupillor⁹: et deceſſit nō ſoluendo[a]. querit an pupillus res poſſit vendicare: Rñ. ſi manēt[b] res pupilli: vendicari ab eo[c] poſſe.

¶ Ea que tutor poteſt facere ꝓ pupillo/ 7 ꝓ ſe licite faciendo ſimpliciter videtur ꝓ ſe facere. h.d. Bar.

¶ Prefect⁹ legiōis ita teſtō cauit. volo vt ſit in arbitrio tutoꝛuz filij mei ſi voluerit bui⁹ ſumme[d] vncias inferre vſuraz 7 noīe ita ne nūmi diſpergāt. ḡro ſi apparue-

hic aūt filios inſtituerat/ 7 eis preſtare alimenta arbitrio mulierū voluit quaſi ipſe tutrices eſſent: qđ eſſe nō potuit. Alſo. vt.ſ. de teſta. tu.l. iure noſtro. 7 facit ad.l.iſtā.§. ꝓ ſoc.l.ſi ſocietatem.§.fi.7.l. ſeq.7.ſ. de ver.obli.ſi quis arbitratu.7.ſ. de ope.lib.l.ſi libert⁹.

q ¶ Prouinciali⁹. continebat aūt in illis inſtrumentis. vt pecunia 7c.

r ¶ Non pertinere. vt.7.ff.eo.l. vel in partes. Sed cōtra.§.eo.l. tutores qui.§. heres. ſed ibi bene pertinebat ad eum.

s ¶ Officium eoꝝ. tutorum italie.

t ¶ Inſtrumentoꝝ. 7 hoc dico 7c.

v ¶ Jgnorantia. i. propter ignorantiam contractus laterent 7c. 7 facit §. titu.j.l.fi.§. fi.

x ¶ Ad quos. tutores. puincie. 7 no. q̄ teneī vn⁹ docere aliū de eo quod ptinet ad adminiſtrationē docti. 7 fa. §.e.l. tutores qui poſt.§. heres.

y ¶ Putaret. nō tñ ei rat niſi cōfirmaref. vt 7.ff.de confir.tu.l.j.

z ¶ Diſtraxit. de facto. de iure enim nō tenet: 7 ideo vēdicat vt hic. 7.j. de re.eo. qui neq;.7.C. de tu.7 cura. qui ſa.nō de.l. in dubiū.7.j. de do. exc ep.l. apud celſum.§. ſiquis non tutor.

a ¶ Non ſoluendo. idē ſi eſſet ſoluēdo. vt.C. ſi tu. vel cura. l. etiā. ſed tūc poſſet aliquid conſequi pupillus agendo cōtra heredē tutoris. nā cōtra eū agere pōt ſi velit. vt.ff.eo.l. tutores qui.§.j.7.ff.7. curatores teſtamento. Jtē cū deceſſit nō ſoluendo in hereditate eius non eſt locus legi. vt.j. de here. inſti. l. ſi quis ſolidum. Alſo.

b ¶ Si manent. ſi. i. quia. nec emī potuit preſcribi pupillo. vt.ſ. de acgr. re.do. l. bone fidei. in ſi.j. rñ. Alſo. ¶ Vel pone ꝺdictionaliter. 7 dic ma. neret. i. certaret. idem 7 ſi eſſe deſierunt dolo poſſidentis . vel ſi ſciens tutorem eū nō eſſe emiſſet. Ly.

c ¶ Ab eo. emptore.

d ¶ Huius ſumme. puta centū marchar: quas habebat i archa in ſterlingis. 7 dic ꝙ teſtator timens ne pecunia ꝑdicta diſpergat vl̄ pdat ſi

Tutor cō tutorē doꝛ cere tenef.

tutor: eam mutuet diuersis nominibus voluit vt esset apud tutorem ꝛ faceret quod vellet: ꝛ daret pupillo vnciam de libra vel denarii de solido in capite anni. nam vncia est duodecima pars assis. si tutor eam mutuet diuersis nominibus. licet plus ab aliis tutor percipiat ꝛ valet hoc legatum. vt. ff. de lega. iii. l. fideicommissum. §. si heres. nunc ergo non habet pupillus nisi vnum nomen. scilicet tutorem. et facit. §. co. l. iii. §. apparet.

a ¶ Fenerata. non nomine pupilli.

b ¶ Decidissent. quia tunc tenerentur prestare quas stipulati essent. tu quinomine pupilli fenerassent. tum quia hoc faciẽdo videntur elegisse ꝛtrarium voluntati defuncti. ꝛ facit. C. de solu. l. penulti. et §. man. l. idẽ. §. si manadauero. ꝛ p soc. l. si vnus ex socijs.

c ¶ Lucius titius. heres cuiusdã: cuius mors erat vindicanda. ff.

d ¶ A tutore. quorũdam pupillorum. Aso.

e ¶ Decidit. lucius.

f ¶ Puberibus. scilicet factis.

g ¶ Heres non est. scilicet lucius. et recte fuit: vt. C. de his qui. vt indig. l. j. et ita apparet modo non tenere obligationem rei hereditarie.

h ¶ Non pertinere. quia tempore finite tutele bonum erat nomen. vt. ff. e. l. cum post. in prin. et. C. de pericu. tu. l. fi. ꝛ. j. co. l. emilius.

i ¶ Bonorum. ſ. aliquorum vel etiam omniũ. nã morte socij societas finita est. Accur.

k ¶ Illum compendium. immo cõpendium. vt. ff. pro socio. l. actione. §. fi in rem. ꝛ. §. morte. ꝛ. l. verum. §. in heredẽ. Solu. hic fuo. ppio nomine: nõ cõmum. vt ꝛ. C. communia vtriuſq; iudi. l. si patruus vel vt ibi in. §. si in rem. et facit. ſ. de lega. iii. l. fideicõmiſſum. §. ſiquis illicite. arg. §. ſ. e. l. qui negociatione. Additio: ¶ Pro declaratione huius glo. diſtingue ſm bar. hic. Aut negociaꝫ nomine cõmuni: aut ſuo ꝓprio: aut dubitatur: ſi cõmuni/non eſt dubium q̃ cõpendium eſt commune. vt. o. l. contraria. Sed ſecundo caſu quãdo nomine ꝓprio: ꝛ tunc aut de pecunia cõmuni cũ pupillo: aut de ꝓpria dubitatur. Si de cõmuni tunc quia res empta efficitur cõmunis cõmunicabitur compendium. vt. l. actiõe. §. ſi in rem. ꝛ ibi no. ff. pro socio.

l ¶ Tutor rerũ. id eſt cõtractuũ. vel dic ibi. i. in italia. ergo põt ibi agi. vt. ff. de iudi. l. heres abſens. §. j. ꝛ. l. omnẽ. Sed cõtra. ff. de cur. bo. dã. l. ũ. §. qõ ſi per regiones. ſed ꝛ illud intelligitur ſm iſtã. et facit. ff. co. l. vel in partes. ꝛ. l. tutores qui. §. heres. ꝛ. no. in. l. inter.

m ¶ Reputari. ſ. pupillo ab iſto tutore.

Inter bonorũ. ¶ Caſus Curator bonis vel vẽtri datus nõ habet plenã adminiſtrationẽ: ſed cuſtodiã. licet poſſit vendere res q̃ de teriores future ſunt. ſed curator furioſi vel ꝓdigi vel pupilli vel adulti bene habet plenam adminiſtrationem. Aluia.

n ¶ Inter bonorũ. curator bonorũ ꝛ vẽtris ex vna parte: alij ex alia.

o ¶ Curatorem. ex vna parte.

p ¶ Pupilleve. ex alia.

q ¶ Illis. ſ. curatori furioſi prodigi ꝛ pupilli.

r ¶ Plenarie. al's plene. ꝛ al's plenarie. i. indiſtincte vel indifferẽter ſeu ſimpliꝛ. nã in aliis diſtinguunt res periture a nõ perituris.

s ¶ Duobus. ſ. curatori bonorũ ventris ꝛ rerum.

t ¶ Deteriores. ꝛ facit. ff. de here. inſtitu. l. ſi quis inſtituaſ. ꝛ de car. edi. l. ſed ſi is. §. quotiens. ꝛ etiam interruptio vſucapionis. vt. ff. de mune. ꝛ ho. l. j. §. fina. ꝛ alia que ſunt neceſſaria. nam etiam ꝓpter eos alienũ ſi dilatio eſt damnoſa vẽdit. vt. ff. quib. ex cau. in poſ. ea. l. fulcinius. §. adeo. in fi. §. ſed alij faciunt etiam voluntaria bona. ſed videſ q̃ tutori aſſimiletur. vt. ff. de ven. in poſſeſ. mit. l. j. §. item ſi periculum. Solu. ibi quo ad ea que neceſſitatẽ habent.

rit pecunia fenerata[a] a tutoribus iudicio tutele vncias vſuras: an vero eas quas ſtipulati ſunt preſtare debeant: Rñ. ſi fm voluntatem defuncti elegiſſent vſuraꝝ preſtationem: neq; pupilli nomine in fenus dediſſent[b]: id preſtat q̃ teſtator voluiſſet.

¶ Banũ ſubito emergẽs in re pignorata tutori nõ imputatur. h. d. Bar.

¶ Lucius titius[c] mutuam pecuniam a tutore[d] accepit: ꝛ rem hereditariaꝝ pignori ei dedit[e]: poſt triẽnium iã puberibus[f] his quoꝫ tutela adminiſtrata eſt fiſco bona defuncti adiudicata ſunt: quia morte eius heres[g] non eſt vltus. queritur an id nomen pupillus recuſare poſſit: Rñ. fm ea q̃ propoſitum id nomen ad onus tutoꝝ non pertinere[h].

¶ Tutor q̃ eſt debitor pupilli in genere ſi rem emit ſuo nomine non videt emiſſe de pecunia pupilli. h. d. Bar.

¶ Altero ex duobus fratribus ſocijs bonorum ꝛ negociationis defuncto hẽde filio tutor patruus vẽditis omnibus communis negociationis mercibus: et alijs ſibi redemptis negociuꝫ ſuo nomine exercuit. queſitũ eſt num compendium[k] negociũ: an vſuras pecunie preſtare debeat: Rñ. fm ea que ꝓponuntur: pupillo vſuraꝝ non cõpendiũ ꝓſtandum.

¶ Tutor vnius regiõis põt ſoluere creditori alterius regiõis. h. d. Bar.

¶ Tutor rerũ[l] italicarũ ꝗuctus a creditore ꝓuinciali vbi rẽ pupilli habuit: ſoluit. queſitus eſt an id i tutele iudicio reputari[m] põt: Rñ. nihil ꝓponi cur nõ poſſit

Hermogenianus. Lex. xlix.

Inter bonoꝝ[n] vẽtriſq; curatores[o] ꝛ inter curatoꝛes furioſi: itẽq; prodigi: pupilli pupilleve[p] magna eſt differẽtia qꝫ pecunijs[q] quidem plenarie[r] rerum adminiſtratio: duobus[s] autem ſuperioribꝰ ſola cuſtodia: et reruꝫ que deteriores[t] future ſunt venditio committitur.

¶ Tutor qui nõ eſt ſoluendo ob negligentiam punietur in corpore. h. d. Bart.

Paulus. Lex. l.

Ob fcn̄ pupillaris pecunie per cõtumaciam non exercitũ[v]: aut fundoꝝ omiſſam cõparationem: tutor ſi non ad damnũ reſarciendum idoneus eſt extra ordinem coercebitur.

¶ Caſus fortuitus nõ imputatur tutori. h. d. Bar.

Hermogenian[w]. Lex. li.

Si res pupillaris in curſu latronum[x] pereat: vel argentarius cui tutor pecuniam dediſſet cum fuiſſet celeberrimus ſolidum reddere non poſſit: nihil eo noie tutor preſtare cogitur[y].

¶ Eodem mõ quo vn̄ tutor tenetur ꝓ alio/eodẽ mõ tenet fideiuſſor ei⁹. h. d. B. Emilius. Lex. lij.

Si duo pluresve tutores tutelã adminiſtrẽt: in fideiuſſorem[z] quidẽ inſolidũ ꝑ quemlibet[a] eoꝝ committitur ſtipulatio. at ſi inter eos diuiſa ſit[b] tutela regionibꝰ qõ plerũq; fit: et alius vbica negocia / ali⁹ peregrina adminiſtraret tunc ex ſubſtantia cuiuſq; rei aut cõmitti contra fideiuſſorem ſtipulationem: aut non cõmitti dicemus. nam ꝛ oẽs tutores ſint ꝛ tutelam gerãt/ tñ cũ qs de ea re q̃ extra ſuaꝫ regionez erit neg. geſt. l. negociũ. Item hic teneẽ cedere actionẽ. vt. ff. de peti. hered. l. itẽ videndũ. ꝛ facit ad hanc. l. C. de peri. tu. l. iij. ꝛ. iiij. ꝛ. j. de regu. iu. l. Scꝫ. §. fi. ff. C. de pig. act. l. ſi fortuitis.

Si duo. ¶ Caſus ff. agitſtrat' dedit pupillo duos tutores ſine iquiſitione. ꝛ titius fideiuſſit ꝓ eis ꝓ rebus pupilli ſaluandis aut eſt diuiſa adminiſtratio inter eos: aut non. ſi non eſt diuiſa vno male geréte in tota tutela aliquid fideiuſſor predictus inſolidum tenetur. ſi autem eſt diuiſa ꝛ vnus male adminiſtret in parte alterius nõ tenet fideiuſſor. Aluianus.

a ¶ In fideiuſſorem. dic hũc fideiuſſiſſe noie ſingulorꝫ tutor ꝛ nomine oĩm negociorꝫ pupilli. ſed in ſequenti caſu licet teneaꝫ ꝓ quouis tutore/nõ tñ ꝓ oibus negocijs pupilli noie ſingulorꝫ tutorũ. ſꝫ huius nomine ꝓ iſtis: iſtius nomine ꝑ illis teneatur.

b ¶ Per quẽlibet. i. ꝑ quouis tutoꝝ delinquẽte. vñ patet q̃ ꝓ oibus fideiuſſit rẽ pupilli ſaluã fore. ſed. ſ. non ꝓ quouis delinquẽte: qz nõ ꝓ eo qui delinqueret extra ſuã adminiſtrationẽ. Itẽ in alio põt eſſe differẽtia: qz hic ꝓ vno delinquente tenetur ꝛ alter cõtutor ꝙ vñ põt dici fideiuſſorem teneri etiã ꝓ nõ delinquente. q̃. j. nõ eſt: qz nõ tenetur ꝓ delinquẽte/nec ꝓ nõ delinquẽte.

c ¶ Diuiſa ſit. nõ audeo dicere a teſtatore: quia tunc non ſatisdant niſi inter ſe. vt inſtitu. de ſatiſda. tuto. §. j. dic ergo a iudice. Sed pone q̃ ſit diuiſa ab eis inter ſe: videtur forte q̃ quilibet ꝓ ſua adminiſtratione eſſet primo cõueniẽdus. Item eius fideiuſſor ꝛ poſtea alius q̃ alia bona adminiſtraſſet. ꝛ ſic videꝫ q̃ ꝓmo cõueniꝫ qui adminiſtrauit: et poſtea

+ Non tñ leuiſſima: qz ꝓ leuiſſima nõ tenetur: quia poſſit reuoueri. Bald' in. l. que for tuitus. viii. col. ver. ſed dubitaꝫ de tutore. C. ſi pig. act. de qua malia vide ꝓ bar. ibidẽ ꝛ glo. l. j. §. de ſtipu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

postea q nō administrauit. vt. ff. eo. l. tutores. §. in cū. ff. C. si tu. nō gest. l. si. ff. C. de diui. tu. l. si. z hic in fin. dicit quantū cū ꝛc. Sed fm Azo. et Bug. verius puto tunc habere electionē pupilli quē ex tutoribus velit cōuenire insolidū: ꝛ sic fideiussorē. vt. C. de diui. tu. l. si.

a ¶ Experiri. si experiat ꝛtra debitorē cuius exactio ad se non pertinet delinquit: sed pupillo nō

experiri[t] vel ad iudiciū vocari ꝛ perit: pinde nō cōmittitur stipulatio: atq; si ei administratio tutele pmissa non esset quantū eniz facit in totum denegata: tantūdē valet si in ea re de qua agitur denegata sit[u].

pindicat licet succūbat. vt. ff. eo. l. vlt in partes. ꝛ sic stipulatio ℈ se vel fideiussorē ꝛ licet succūbat non nocet pupillo. sec[a] in pſonalib[a]. nā ꝛtra quēlibet tutorē indistincte ꝓponunf. vt. ff. eo. l. interd. vl aliter dic vt ibi no.

Quratus. Lex. liij.

Quratore ꝓ minore[v] nō tantū dotē dare ℈ ff. etiā impendia[a] q̄ ad nuptias facieda sunt.

¶ Ad contutorē ꝛ magistratum pertinet periculum tutoris qui satis nō dedit si tēpore finite tutele reperit nō soluendo: als secus. h. d. Bar.

b ¶ Denegata fit. scilz ad ministratio: vt hic fuit a iudice per diuisionē quaz fecit. et not. quantum ꝛc. ff. ff. eo. ꝓ socio. l. actione. ff. renunciare. ꝛ. ff. de acq. he. l. si seruus eius qui. et facit. C. fami. her. l. quotiens. et de quadri. prescrip. l. ū. et de ꝓscript. ꝛrr. an. l. omnes. et. ff. de vſu. l. qui scit. ff. ff. arg. ff. de vſufru. l. quotiens. §. fin. et de mi. l. illud. §. fi talis. Additio. Dic q ibi requirit speciale mandatum q̄ sub gñali verisimiliter non cōprehēdit vt in casu illi° legis. et in alijs in quib° exigit spāle mādatum fm Bar. hic.

Qratore. ¶ Casus. Curator adulte debet ei cōstituere dotē nube re volenti de bonis ipsius adulte ꝛ alias expēsas circa nuptias debet facere. Giuianus.

c ¶ Curator ꝓ minore. puella.

d ¶ Impendia. facit ad hoc. C. e. l. sumptus. ꝛ. l. si curatores. ꝛ de nup. l. in copulatiis. ff. ff. de in. do. l. q̄o. l. fiue. ff. ff. e. l. si post. §. i.

Qdilius. ¶ Casus Emilius dextra erat magistratus ꝛ dedit tutores gbusdā pupillis sine ingstitione ꝛ ab eis satisfidationē rem pup. sal. fo. nō exegit: postea depositi magistratū. ꝛ cū excusati essent a dicta tutela quidā ex dictis tutorib° ipse emilius dextra fuit dat° tutor eisdē pupillis ꝓ sequentē magistratū. postea finita tutela omnes tutores erant soluendo: sed tamen postea vnus forte factus est nō soluēdo. volebant cōuenire pupilli quondā emilij dextrā etiā ꝓ parte illi° qui non erat soluendo: ꝛ quia non exegit satisdationem cum dedit dictos tutores sui magistratus tēpore: ꝛ q; tutor fuit postea ipse actionetus certe ꝓpter aliquā istarū rationū nō pōt cū ꝓ parte alterius cōuenire cū vt dictū est oēs tutores erant soluendo tēpore finite tu. Aiuia.

Magistratuz ptās multiplex

e ¶ Cessauerat in exigenda. Sunt em quidā magistrat° q̄ habēt ius exigendi satisdationē tm. quidā dandi tutores tm. q̄dā vtrāq; ptātē habent. q̄ habēt dandi tutores ꝛ queuiunf. vt insti. de satisda. tu. §. nec. ꝛ. ff. de magi. cōue. l. j. §. nec. aūt. alij cōuenire possunt vtili act. tu. vel in facturn. vt. ff. de magi. cōue. l. fi. ꝛ no. insti. d. §. nec. ꝛ. Accur.

f ¶ Sequentibus. desit ergo emilius dexter esse magistratus.

g ¶ Fuerat. verbū fuerat cū ꝓcedenti vel sequēti ſra legi pōt.

h ¶ Duplici ratione. vna quia tutor fuit ꝛ hāc nō ponit: q; patet altera q; cum ꝛc. Accur.

i ¶ Satisdationem. rem pup. sal. fore.

k ¶ Fuisse tutores. ſ. dictum est.

l ¶ Cessationes. q; negligerūt cōuenire tutores statim finita tutela. vñ fuerunt in culpa. vt. ff. eo. l. tutores. §. adolescens. ꝛ. l. a tutoribus. §. i.

m ¶ Obesse tutorib°. ſ. alijs q̄s ex facto cōtutorū nūc voluit cōuenire

n ¶ Pronunciauit. ſ. iudex super hoc cognoscens.

o ¶ Licet ēm. als ei pupillo. i. ad eius vtilitatem.

p ¶ Satis. i. satisdatio ꝛc. ꝛ sic vel seruo suo vel sibi vel seruo publico vt. j. de magi. cōue. l. j. §. exigere. als est eis. i. a tutoribus.

q ¶ Si minus. i. nō sunt idonei tempore finite tutele.

r ¶ Et magistratuū. fm ordinem quem dixit tam in magistratibus q̄m tutoribus. ff. eod. l. lucius. §. cum testamento. et. ff. de tu. ꝛ ra. dist. l. j. §.

nunc tractemus. ꝛ. ff. de magi. conue. l. v. Azo.

o ¶ Non fecisset. vt contutores.

t ¶ Non exegisset. vt magistratus.

v ¶ Idoneus. scilicet tutor a quo debuit exigi satisdatio. et facit. C. de proba. l. ex persona.

si in diē finite tutele idonei pmanssent tutores. licet eis[s] satis[s] nō esset exactū curatorū esse periculū: si min°[q] tutorum et magistratuū[r]: hoc est tūc esse periculū eius qui suspectū nō fecisset[t]: aut satis non exegisset[t]: cū finita tutela nō inueniretur idoneus[v] fuisse.

s ¶ Tutor potest accipere pecuniam pupilli mutuo a contutore vel a scipso palā et bona fide ꝛ nō clam. h. d. Bar.

Triphonius. Lex. lv.

Qn existimo maximis[z] vsurīs subijciendus cum[y] qui a cōtutoribus suis mutuam pecuniam pupilli accepit et cauit[x]: certasq; vsuras promisit: quas ꝛ alij debitores pupillo depēdunt: quia hic[a] sibi[b] non ꝓsumpsit: nec clam nec quasi sua pecunia latenter abutitur: et nisi his[c] vsuris a contutore mutuum ei daret: aliūde accepisset[c]: ꝛ multum[c] refert palam aperteq; debitorem se vt extrancum[d] ꝛ quemlibet facere[e] pupillo: an[b] sub administratione tutele pupille pupilliq; vtilitate latente sua[f] commoda pupilli pecunia iuuaret[f].

Qn existimo maximis. i. cōuentis.

y ¶ Cum. contutorem.

z ¶ Et cauit. de ea redden da. Et not. q̄ tres casus hic ponit. Primus quando a cōtutore accepit q̄s potest. vt hic. ꝛ. ff. de auc. prest. l. v. in pin. et. ff. j. et tunc cōuētas vt hic. si mo do nō excedāt legitimas. Scōs q̄si clam q̄s non ly et tunc cētesimas. vt. ff. de neg. gest. l. q̄ sine. Tertius q̄n palas ipsemet accepit sibi q̄s potest. vt hic. et. ff. eo. l. quotiens. C. nō tñ. ꝛ tunc pupillares. vt. ff. eo. l. tutor. q repertoriuz. §. q̄ aūt. ꝛ quas pōt pupillus stipulari fm ꝓdictionem sue pſone. vt. C. de vſu. l. eos. §. sup. Ad ꝓmū ea sum facit q̄s no. C. de cōtrahen. empt. l. cum ipse.

a ¶ Quia hic. hic latenter intrat scōm casum.

b ¶ Sibi. bene dixit sibi q̄ si ipse tutor de pecunia pupilli clam accepit tenetur ad centesimas. vt. ff. eo. l. tutor. qui repertorium. §. pecunie.

c ¶ Vis. f. conuentis.

d ¶ Accepisset. fic. ff. de nego. gest. l. ꝛ in contraria.

e ¶ Et multuz. accedit ad tertium inserendo adhuc secundum casum.

f ¶ Extraneū. No. ar. de tanꝝ. fic. ff. de adop. l. si pater. §. qui duos.

g ¶ Facere. Scilicet tutor.

h ¶ An. hic est secundus casus: ꝛ teneā ad centesimas.

i ¶ Juuaret. hic ꝛ furti teneā. vt. j. l. ꝓpri. §. j. ꝛ de tu. ꝛ ra. di. l. j. §. pe. Item facit. ff. de ritu nup. l. fi.

Res tutores. ¶ Casus Titio pupillo fuerūt tres dati tutores. Vnus administrauit. secundus mādauit gerendam cuidam extraneo: et ille extraneus quedā administrauit et quedam non. tertius nō administrauit per se aliquo modo: nec extraneo mandauit administrationem sed tutori primo administranti commisit suam administrationis partem: ꝛ accepit ab eo fideiussorem rem pu. sal. fo. post modus finita est tu. ꝛ inuenitur non soluendo tempore depositi officij. ille primus administrauit. vnde pupil. quondā volebat conuenire ex persona illius qui non erat soluendo secundum ꝛ tertium tutorem. ꝛ ipsi dicebant nos nō deberemus conueniri etiam ꝓ nostra parte nedum ꝓ aliena nisi in subsidium. quia nos non administrauimus. vt. ff. de. tutores qui. §. in eum. queritur quid iuris sit. et anteꝝ respōdeat quedam interserit a versi. et tutorum ꝛc. vsq; ad versi. non solum ergo ꝛc. vbi est responsio tali modo. ꝙ allegatio secundi ꝛ tertij contutoris nō valet: quilibet eoz enim gessisse videtur cum alijs tutelam gerere mandauerunt et ideo ꝓ sua parte non debent conueniri in subsidiū ſ. ꝓ cipaliter ꝛ ꝓ parte contutoris nō soluendo ex istentis debent teneri. si autem fuit aliquid in tutela quod nō fuit ꝓ aliquē administratū illud debet cōiter ad oīm periculū pertinere citra aliquē ordinē subſtitutionis: nisi illud nō gestū esset appenditium illoz q̄ gessit tutor tutelam administrans ꝓ parte ꝛ extraneum cui mandauit: quia tunc ad eius solius periculū debet ptinere/ viso casu ꝓposito vsq; ad. §. q̄ aūt ꝛc. Reuertamur ad versi. ꝛ tutorū ꝛc. ꝛ vltra dicam°. ꝛ scias igitur ꝙ tutorū administratiū alij habēt diuisam administrationem ꝛ alij nō. illi qui nō habent diuisam tenent insolidū si vn° inueniat nō soluendo. si autē fuit diuisa administratio nō tenetur aliquis eorū nisi ꝓ sua parte. Sed quid si tutores furripiant res pupilli/ nūquid tenent insolidū in duplū actione de rationib° distrahēdis: ꝛ si vn° pōt duplū vni/ ni hilominus alij insolidū tenēātur: Et videtur ꝙ sic. q; in alijs suribus hoc euenit: sed tamen non est verum; q; tutores furripiendo aliquam rem de administratione non videntur contractare vel furtum facere. sed male se in administratione se habere. ipse etiam tutor in duplum conuentus actione de rationibus distrahendis: et exactus nō poterit

Quia q̄ male agit odit lucez vt in. c. cōsuluit. cuz glo. sup ff. b. odit lucez, extra ō of. delega.

conuenirī ad rem subrceptam vel eius estimationē cōdictione furtiua.
¶ Quod autem. Dictum est in prin. huius. l. 2 in. §. nō solū ꝙtutores soluendo existētes cōuenīri posse. p cōtutore nō soluēdo existēte. nūqd est hoc verū semp: et certe nō. est enī tūc tēi verū qñ tutoribus soluēdo existentib⁹ imputari pōt: 2 q̄ dicto ꝙtutori pmiserūt administrationē cum nō deberent pmittere quod scire possum⁹ ex qualitate psone ipsius cō tutoris: veluti q: aperte pdigus est. vel bona ei⁹ vendita sunt tpe q̄ pretor contutorez dedit. isto enī casu bñ imputat cōtutoribus. Item possum⁹ scire ex intercapedine tpis puta q: pater qui dedit filiꝰ tutores in testō/ita ci to decessit post testm̄ a se factū. q̄ ignorauit aliqd eoz accidit tutori post factū testm̄. puta quia post testm̄ a pre factū dict⁹ tu tor apte fact⁹ est. pdigus vel bona sua venierunt. nā et in isto casu imputat cōtutorib⁹ q̄re pmiserūt ei administrationē: 2 idē dico qñ pater q̄ dederat tutores filiꝰ in testō destinauit testamētū mutare: 2 nō fecit ꝓpter mortem cito supueniētē. q.d. si viri⁹set pater multo tēpore post testm̄. et sic p̄sumeretur eū scire tutorem esse pdigū vel bona eius vendita fuisse. vel etiam in veritate sciret 2 non repulit eum a tutela filiotū nō imputabitur cōtutori bus: quare ci permiserūt administrationē. et sic p eo nō tenebunt cum non est soluendo. Attua.

a ¶ Dati sunt. a testatore vel iudice.

b ¶ Quatenus. id est in quantum. Accur.

c ¶ Et tutorum. altius oꝛ ditur. Accurſius.

d ¶ Insolidum. hoc cum non est diuisa vel etiā a se. als secus. vt. C. de diui. tu. l. ij. 2. §. eo. l. ij duo. Accur.

e ¶ Distributa est. i. diuisa a testatore vel a iudice ne cōtradicat superiori rī. ꝓri. facit. §. depositi. l. ij duo.

f ¶ Furati sunt. f. omnes vnam rem.

g ¶ Duodecim tabularū. f. de rōnib⁹ distrahendis: nō aūt de actiōe furti: q: de ea aliud erit. vt. j. eo. §. sed tutores 2c. Item q: illa est ex legib⁹ nō ex. l. xij. tab. §. 3 30. sed certe immo est ex. l. xij. tab. furti nō manifesti. vt insti. de noꝛ. §. sunt aūt. licet manifesti prętoria sit. vt insti. de per pe. 2 tempo. ac. §. j.

h ¶ Exacta est. vt. C. de cōdi. fur. l. j. 2. j. de fur. l. vulgaris. in fin. 2. §. ad le. aquil. l. item mela. §. fi plures.

i ¶ Contractare ea. f. pecuniā. et ita velamen administrationis tēperat furtū. fic. j. tit. j. l. j. in pn. §. 3 ar. §. §. de infamib⁹. l. athletas. §. ait ꝓtor.

k ¶ Hac actiōe. f. de rōnib⁹ distrahēdis q̄ dat in duplū p̄cu rei vel ipsi⁹ pecunie surrepte nō in duplū interesse. vt. j. de tu. 2 ra. di. l. j. §. ꝓfideraēdū. sic ergo no. duplū nō posse peti p hanc actionē 2 simplū per cōdi. Sed §. §. de cōdi. fur. l. fi p fure. §. furti. et ꝓ socio. l. rei cōis. que sunt §. Sol. ibi in actiōe furti/hic in actiōe de rōnib⁹ distrahēdis. 2 hoc q̄ in ea vnū simplū est rei p̄secutio. vt. j. ó tu. 2 ra. di. l. hac actiōe in fi. etiā hac rōne tollit⁹ p actionē tutele: 2 illa p istā. vt. d. tu. l. j. §. in tutela. Sed quare hic nō est totū duplū pena vt in furto: R̄n. administratio tutele mitigat delictū vt hic dixit. sed tutores 2c. Alij soluūt q̄ nemo dicet. f. male. vñ bñ dicit qui dicit peti duplū 2 simplū. alij q̄ ab yno eoꝝ possum habere simplū vel duplū. vel ab altero duplū. ab alio simplū. certū habere duplū 2 simplū ab yno. itē 2 ab alio nemo dicit. ꝓzia placet.

l ¶ Condictiōis. f. cilicet furtiue que datur in tutorem. vt. j. de tut. 2 ra. di. l. actione. §. j. 2 venit in ea res vel estimatio: vt hic. 2. §. de cōdi. fur. l. in re furtiua. vel id est actionis tutele que est cōdictio: cum persona lis sit actio. vt institu. de actio. §. appellamus. item 2 penam furti. scilicet duplū dicam venire in actione tu. quia ꝓtino act. furti nascitur q̄ tutele quia tutela durante. licet intentari non possit nisi ea finita. vt. j. de tu. 2 ra. dist. l. si tutor. §. fi. 2. l. seq. ergo deuoluitur in actionē tutele. vt. §. de nego. gest. l. diuortio.

m ¶ Non solum. quia gerentes tenentur insolidum. vt. §. in princ. ergo dic quis dicitur gerere.

n ¶ Mandauit. vt. §. eo. l. ita autem. §. gessisse. Sed arg. cōtra. j. de ex. cu. tuto. l. fina.

dati sunt[a]: vnus tutelam gessit et soluendo non est. secundus titio gerendaꝝ mādauit et titius quedam administrauit. tertius nihil omnino gessit: quesitum est quatenus[b] quisq; eoꝝ teneatur. ¶ Et tutorum[c] quidem periculum cōmune est i administratiōe tutele: et insolidum[d] vniuersi tenentur. plane si pecunia numerata pupilli inter eos distributa est[e] non in maiorem summaꝫ quisq; eoꝝ q̄ accepit tenetur. sed si ipsi tutores rem pupilli inter eos distribuam furati sunt[f] videamus an ex actione que ꝓponitur ex lege. xij. tabularū[g] aduersus tutorē in duplus singuli insoliduꝫ teneātur. et q̄us vnus duplus ꝓstiterit/ nihilominus etiā alij tenebūtur. nam in alijs furibus eiusdē rei pluribus non est ꝓpterea ceteris pene dempta exactio: q: ab vno iam exacta[h] est. ¶ Sed tutores ꝓpter admissam administrationem nō tā inuito dño ꝓtractare[i] cā videntur q̄ pfide agere. nemo deniq; dicet vnum tutorē 2 duplum hac actione[k] ꝑstare: 2 quasi spem con dictiōis[l] aut ipsam rem aut eius estimationē. ¶ Non solum[m] ergo gessisse tutelam is credit qui alij gerendam mandauit[n]: sed 2 is q̄ satis a contutore accepit rem saluam pupillo futuraꝫ: eiq; pmisit administrationez totius tutele[o]: nec potest se defendere constitutionibus[p] que iubent ante conueniri cum qui gessit. ¶ Item in eo q̄ nemo gessit. non vtiq; eius periculum est q quedā gessit: ꝫ cōter oim. exigi aūt ab eo solo periculum ob alia que non gessit non op⁹[q]: nisi fiqua talia sunt que vel cōsummationē ceptozū ab eo desiderabāt: vel ita coniuncta fuerunt vt separari[r] non debuerunt. ¶ Qđ aūt dicit[s] desijsse[t] soluēdo esse vel non esse: contutores ꝓstare debere: videamus quale intellectū habet. i. vtrum sufficit ni hil diminuti esse de facultatibus cōtutoris ex quo tēpore dat⁹ est: sed cādē faciē patrimonij pmansisse[u] an et si nihil post accidit qđ palam faciat diminutionē patrimonij. debet tñ contutor ingrere fortunas cōtutoris: sed hoc[v] ex psone qualitate[w] et ex tpis intercapedine quo testamentuꝫ factū est vsq; ad mortem pris alia estimationē[x] accipere debet. nā a pte pdigo[y]: vel cui⁹ bona venierant (licet obꝛeptū[z] fuerit pretori qui decreto eoꝝ dedit) pmittere[a] contutori administrationem nō dz[b] 2 potuit[c] aliquid pater eorū post testamētum factuꝫ accidēs ignoraſſe: aut cum destinatū haberet mutare testamentū id nō fecisset.

o ¶ Tutele. quod fieri potest. vt institu. de satisda. tuto. §. j.

p ¶ Cōstitutionibus. quarum intentio est. C. de diui. tu. l. fi. et. C. si tut. non gest. l. fi. et. §. eo. l. tutores. §. in eum.

q ¶ Nō opꝫ. vt. C. si tutor. non gest. l. fi. in fi.

r ¶ Separari. vt labor colligende segetis. labor excutiendorum granorum a paleis. et ad hoc. j. de magi. conue. l. duo. et. §. de pcu. l. qui ꝓpnio. §. item queritur. et. j. de tu. et ra. dist. l. si tutor post. et §. de neg. gest. l. cum actū. 2. §. de redhibitoria. l. plerūq;. et. j. si quid in fraudē. l. j. §. q̄uis. et. C. communia vtriusq; iu. l. possessionum. Accur.

s ¶ Quod autem dicitur. in princ. huius. l. dicitur enim tutorem ibi desijsse esse soluēdo tempore administratiōis vel nō fuisse ab initio. et dicitur cōtutores ꝓstare debere hoc damnum pupillo: quia dicitur ibi vniuersos insolidum teneri. est enim eis imputandum q: non exegerūt satisdationem. vel non remouerunt eum vt suspectum. vt. §. eo. l. emili⁹. 2. l. etiaꝫ. 2. l. quotiens. §. cōstat. vnde cum non sit soluendo tempore depositi officij: alij ꝓtores tenentur. vt. C. de proba. l. ex psona. et. C. de diui. tu. l. j. 2. fi. secus tamen obseruatur in magistratibus: q: non tenētur ꝓ tutore si ab initio fuit soluendo. vt. j. de magi. cōue. l. j. §. fi magistrat⁹. et fm hoc ponitur verbum autem/ꝓtores.

t ¶ Desijsse. sub. de eo qui dicitur desijsse 2c.

v ¶ Permansisse. licet nec sit additū: et sic tunc nō sit culpa. an vero sit culpa: licet nihil sit diminutū.

w ¶ Sed hoc. nunc respondet.

y ¶ Ex qualitate. que honesta est 2 carens omni suspitiōe: 2 tunc nō imputatur cōtutori. secus si erat suspectus 2 modice fidei. a30. Item 2 de hoc dicit. j. ibi: nam aperte 2c.

z ¶ Estimationē. i. sententiā 2 opinionē. A30. Et no. q̄ innuitur hic q̄ etiā ex voluntate patris excusari possit qui nō petit satisdari a cōtutore si p̄ cui⁹ sciret talē eū dedit tutorē. si aūt tempore testamenti erat honeste vite: postea ante mortem vel post mortem cepit esse male/tunc secus. Idem si credebat testator eum esse alterius vite q̄ erat.

a ¶ Prodigo. f. contutori: q̄ est. j. et ecce persone qualitas/non autem hic intercapedo: quia a iudice fuit datus vt subiicit.

b ¶ Obꝛeptum. i. per mendaciū impetratū. fic. j. de re. eo. l. magis. §. pe. 2 de fideic. li. l. cum vero. §. pe.

c ¶ Permittere. f. ꝓtor.

d ¶ Non debet. etiā si satisfecit prodigus: q: satisdatio 2c. vt. j. de suspec. tu. l. quia. Item no. considerari statum eius cuius bona venerunt. sic 2 §. de procur. l. titius. Item no. q̄ hic loquitur de tutoribus datis in testamento vel a iudice vel etiam a lege iam administrantibus. 2 vnus vult sibi ab alio satisdari: vel ꝓpter paupertatem: vel suspicionē. vel q: trāffert in eū administrationē. vt in ꝑn. hui⁹. l. nō aūt loquit in ipsa confirmatione: q: tunc nō dicerentur contutores adhuc. Item qualiter alicui eoꝝ imputaretur culpa cum adhuc tutor non esset. Item potest dici quod ꝓtius dixit si iam cōfirmati erant licet nōdum administrare incepissent.

e ¶ Et potuit. hic est intercapedo: 2 etiam persone qualitas. 2 facit. §. de confir. tuto. l. in confirmando. 2. l. vtilitatem.

Obꝛepere quid sit.

Persone status cōsiderāde est

Tutor.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Tutor. ¶ Casus. Tutor vendidit a ialia pupilli titio. puta. ꝛ. boues. titius nō vult soluere ꝑcium nisi ꝓ○ quinq⁹: tutor retinuit sibi alia quinq⁹: ꝛ posuit ꝓ○ eis tantum ꝑciū in rōmbus pu. quātū ei titius conuenerat ꝛ hec oia bona fide fecit ꝛ palā. postea decessit hic tutor: here de relicto queritur vtrū pu. possit vēdicare dicta animalia ꝛ eozū fetus ab herede tutoris: Et ꝓ○ q⁹ non. Vti.

a ¶ Tutor rerum. Vel dic q⁹ seruari non poterant res iste et a ialia. Vel dic q⁹ erāt superuacua. Vel dic q⁹ loquit iure isto ne sit contra. C.e.l. lex. in fin. Vel dic cū decreto vendita. Item ad bruta a ialia referas: non ad ancillam cuius partus nō dicitur fructus. vt. ff. de vsuris. l. in pecudū. ꝛ sic non ha berent locum sequentia.

b ¶ Idem. i. idem ꝑciuz vel idem tutor.

c ¶ Tulit. i. expendit.

d ¶ Defuncto tutore. idē si ꝙuuo quantū ad fructus fructuum. quia non videt predo qui ꝑcium numerauit. vt. ff. de peti. here. l. sed et si lege. ff. scire. Accur.

e ¶ Non posse. ergo tenet emptio quam sibi fecit se auctore. et sic est contra. l. ti. j. l. j. et. l. v. ff. item ipse tutor. que est cōtra. Sol. non vendicat nisi reddat quod in vtilitatem suam versum est fm quosdam. vt. C. de pre. mi. l. si pdiū. Vel ideo non vendicat: quia sucapta sunt ab he rede tuto. in ti. ꝓ○ here. vt. j. ꝓ○ here. l. plerisq⁹. et erit hoc in extraneo he rede non in suo. vt. C. ꝓ○ herede. l. nihil. Item ꝛ in extraneo ita demū si tutor habuit bonā fidem: licet in iure erraret. vt. ff. de peti. here. l. sed et si lege. ff. scire. Arg. cōtra. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. iuris ignorātia. ꝛ. l. error. sed dic vt no. in. d. ff. scire. Sed. ff. dixit extraneū posse vsucapere tia si defunctus habuit scientiam rei aliene. Et no. q⁹ hec in herede nō in tutore habent locum: cui iuris error nocet quantum ad vsucap. vt. ff. de vsuca. l. nunq⁹. Vel tertio ideo nō vendicat: q⁹ bona fide ꝓcepit fructus tales: nō q⁹ ipse tutor a se potuerit emere. ꝛ hec ratio est bona in natis ex animalibus pupilli qui sunt fructus: non in ipsis ꝑncipalibus in quib⁹ remanent ꝑme due solutiones. Vel dic quarto ad omnia q̄ hic palā ꝛ bona fide emit. vt. j. ti. j. l. pupillus. §. sane. ꝛ. C. de ꝛtrahē. emp. l. cū ipse. Et predictis modis soluunt alia cōtraria de contrahē. empt. l. nō ls. et. l. si in emptione. §. fi.

Ꝛtrographis. ¶ Casus. Tutor coram iudice inuētariū rerū pu. fecit. ꝛ ibi instrumenta pu. posuit sicut moris est postea dicta in strumenta cōbusta sunt casu. tutor nō cōuenit debitores q̄ cōtinebant in dictis instrumentis cōbustis cū possit eos cōuenire ex inuentario et hoc fecit dolo vel culpa. certe si debitores ꝑdicti efficiunt nō soluendo tutor tenebitur pupillo. ¶ Ab eo. Titius fuit accusat⁹ de aliquo malefitio cozā ꝓsidē. ꝛ ꝓses eum relegauit: ꝛ in sententia ademit ei omnia bona ipse appellauit. ꝛ ꝑses appel. nō recepit. vnde ipse iuit ad imperatoꝛ. et tantum ei cum amicis supplicauit q⁹ fecit ꝓcipi dictā appendente hac ap. quidā pupill⁹ cū auctoritate tutoꝛis suoꝛū emit a dicto titio fundū de dictis bonis. postea ap. fuit pnūciata iusta. ꝛ pma ꝓsidis sententia cōfirmata in qua ademerat bona titio ꝑdicto. vnde fiscus abstulit pupillo dictum fundum nunquid recuperabit a tutoribus? Et dicitur q⁹ sic. Uinia.

f ¶ Contutores. Jd est qui simul erant tutores. sed tria quero. Primo quomodo ꝓbatur ꝑ exemplā. vt in aut. vt spon. lar. ff. j. col. viij. q̄ est contra: Resp. auctoritate iudicis fuit publicatum. vt in auten. vt fra. ff. j. allud. colla. viij. sicut fit in testamento condito in scriptis. vt. C. de testamen. l. ij. Deinde quo dicas fm Bto. q⁹ tota series instrumentoꝛum continet debet in inuentario. licet secus in creditoꝛibus. vt. j. de bo. auc. iu. possi. l. fi. Secundo. nunquid sufficeret ꝓbatio amissionis seu casus? Resp. non. vt. C. de testi. l. testium. in fi. nisi cōtra illuz qui causam amissionis ꝓestitisset. vt. C. de ꝓbatio. l. si de possessione. Tertio quomodo ꝓbatur ꝑ exemplū: cum nec ipsum ꝛtrographum ꝓbaret? Resp. quia in eis fuerat subscriptio triū testium

Exempla an ꝓbent.

Rem pupilli iuste vendita poterit tutor sibi licite retinere si emptor ꝓcium non soluit? ꝛ ipse tutor ꝓcium de suo in vtilitatem pupilli cōuertit. h. o. et est singularis et notabilis casus. Barto.

Scæuola. Lex. lvij.

viij. Tutor rex[a] ꝛ animaliū pupilli venditionē fecit: sed quedaz animalia emptoꝛib⁹ ꝓcium non soluentibus retinuit: et apud se habuit. ꝓcium idem[b] inratione pupilli accepto tulit[c]: ꝛ ex his aliquot nata sunt: defuncto tutoꝛe[d] heres eius eandem tutelam administrauit: ꝛ animalia annis pluribus possedit: quesitū est an cum is cuius tutela administrata est an. xiij. esset iure animalia vendicaret. Ñdi fm ea q̄ ꝓponerentur pupillum ea vendicare non posse[e].

Imputatur tutori si ex instrumētis in inuentario ꝛemplatis potuerit quenire debitores ꝛ negligit. Bar.

Idem. Lex. lvij.

Ꝛtrographis debitoꝛum in vendicionis tuis: cum ex inuētario contutores[f] conuenire eos possent ad soluendam pecuniaz: aut ad nouationem[g] faciendā eogere: cum idem circa ꝓiores debitores ꝑpter eundem casum fe-

ciſſent et id omiſiſſent circa debitoꝛes pupillozum: an ſi quod ꝓpter hāc ceſſationem coꝛ pupilli dānum cōtraxerunt iudicio tutele conſequantur? Ñdi ſi ꝑbatū fuerit eos tutoꝛes hoc per doluz vel culpam ꝓtermiſiſſe: ꝓeſtari ab eis hoc debere.

Facta appellatione pēdēte ſi appellās ſuccūbit: officio iudicis appellatiōis in ſtatum priſtinū reponunt. Bar.

¶ Ab eo q̄ ſententia ꝓſidis bonis adēptis[i] relegatus erat (cum ex permiſſu principis appellatio eius receꝓta ſit: quā is qui pnunciauerat non receꝓerat) fundum emerat pupillus intereuentibus tutoꝛibus ꝛ appellatione iniuſta pnunciata fund⁹ ei ablatus eſt[k]. Queſtium eſt an tutele iudicio ꝑcium fundi pupillus cōſequi a tutoꝛibus poſſit: Ñn. ſi ſciētes emerunt ab eo qui in ea cauſa eſſet vt obnoxius ſnie ꝓioris[l] eſſet tutele iudicio eos teneri.

Si tutor facit id qō teſtator inſſit ꝓſumitur in dubio nomine pupilli facere: licet non exꝓimat. h. o. Bar.

Idem. Lex. lix.

Qui negociationem ꝙ pamphilum et diphilum ꝓius

et de his dixi. ff. de eden. l. ſiquis. §. fi. ꝛ. l. ſeq.

i ¶ Ademptis. l. exꝓeſſe non tacite. vt. C. de penis. l. deportatoꝛum. et j. de interdic. ꝛ releg. l. relegatoꝛū. §. ad tēpus. Vel dic q⁹ nec exꝓeſſe: licet factum teneat. vt in. o. §. ad tempus.

k ¶ Ablatus eſt. Sed cōtra videtur cū agat ex ſcōa ſnia tātū cuius tēpoꝛe hec res erat alienata. vt. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. j. Ñn. officium iudicis imploratur vt alienatio facta pēdente appel. reſcindat: q⁹ nihil no. penden. ap. ꝛc. vt. j. ml no. pendē. appel. Bto. Item cōtra. ff. eo. l. titiū. §. lucius. Sed ibi nō erat mota cōtroueꝛſia vel lata ſententia tēpoꝛe alienationis. hic ſic. Item ibi tutoꝛes ignoꝛauerūt: hic ſciuerunt factum ꝓpter quod abſtinere debebāt.

l ¶ Priozis. alꝫ priozis: ſcilz iudicis priozis. alꝫ priozi. Accur.

Qui negociationem. ¶ Caſus. Pamphilum ꝛ diphilū ſeruos meos manumiſi. ꝛ poſtea feci eos exercere ꝓ○ me aliquā negociationem: puta mercarias: poſtea in teſtamento meo dedi eos tutoꝛes filijs meis: et tuſſi ꝙ eandem negociationem nihilominus exerceꝛent: vnde ipſi ꝛ tutelam adminiſtrauerunt/ꝛ negociationem exerceꝛuerunt: poſtea finita eſt tutela/ꝛ diphilus reddit rationem tutele pup. quōdā illud quod lucratus fuit ex negociatiōe. pamphilus aūt nolebat reddere lucrum ex negociatione. ſed vſuras pecu. pupil. quia foꝛte maius erat lucrum negociationis ꝙ vſura. Certe debet cōſtringi ad hoc pāphilus. ¶ Ex duobus. Titius habebat duos tutoꝛes: vnus eozū tutela durante deceſſit. vnde tutoꝛ ſuperſtes egit cōtra heredes eius. et exegit ab eo quicquid tutoꝛ mo: tu⁹ pupil. debebat. poſtea finita eſt tute. vnde agit pupil. quondā contra tutoꝛem ſuperſtitem: ꝛ petit ab eo pecu. quam exegit ab herede contutoꝛis et eius vſuras: queritur quid iuris ſit: Certe aut dictam pecu. cōuertit in vſus ſuos tutoꝛ ſuperſtes: vel piger fuit in ea mutuanda: ꝛ tūc tenetur ad vſuras eius. aut nō fecit aliquod iſtozū nec mutuauit: quia non potuit/et tunc non tenetur.

¶ Teſtamento. Dedi tutoꝛes filijs meis in teſtamento. poſtea id teſtamentum eſt ruptum foꝛte poſthum⁹ agnatione. et ſic nihil valet datio tutoꝛum. vnde tutoꝛes predicti non adminiſtrabant. poſtea pretoꝛ iuſſit eos adminiſtrare. Certe non tenetur de non adminiſtrandis: niſi a tempoꝛe quo iuſſi fuerunt. ¶ Pupillo. Habebam filiam ꝛ filium impuberes. filium inſtituī ꝛ filiam exheredauī: ei tamen filie reliqui ducenta. et eis dedi tutoꝛes / titium pone et meuium. Certe iſti tutoꝛes debent ſeparare a ſubſtantia defuncti illa ducenta ꝙ̄ citius poſſunt et ad vtilitatem pupille mutuare: et ſi non faciant tenentur pupille.

Inſtrumēto amiſſo cogit debitoꝛes de nouo ꝓmittere.

¶ Quesitum. ¶ Casus. Finita tutela curatores nunc adulto dati cõtinuerunt tutores ⁊ exegerũt ab eis illud quod debebãt pupillo quondam ⁊ vsuras eius. certe hec vsura efficit sors apud curatores. vnde ita bñ tenent ad vsuras illius vsure sicut ad vsuras sortis. Viuianus.

a ¶ Quia lucrũ. idem habes in procuratore. vt. s. de procu. l. qui proprio. §. procurator vt in ceteris. ⁊ gestore sine mãdato. vt. s. de nego. gest. l. si autem. §. j. et in omnibus nisi fecerint lucra tanq̃ quilibet. et ita suo nomine non tanq̃ tutor vel procurator vel gestor. vt. s. solu. matri. l. si vero. §. item quicquid. ⁊ sic soluitur contra. s. eodẽ. l. titium. §. altero. Vel dic q hic isto modo dati sunt tutores. Vel ibi societas que morte finitur. hic mãdatum post mortem inchoandum. vt s. man. l. si vero non remunerandi. §. finali. Et no. hic quod dixi. C. arbi. tute. l. quicquid. et facit. C. de anno. et tri. lib. x. l. iudices. ⁊. s. de peti. heredi. l. si possessor. §. quod indebitum. Accursius.

b ¶ Accepto. quod facere debet. al's vicarius suo periculo substituitur. vt s. eo. l. tutores qui. §. antepenul. Accur.

c ¶ Quantum. puta. c. de sorte. et. xx. de vsuris accepit superstes tutor ab herede defuncti. et queritur an dicte sortis tantum an etiam vsurarum debeat vsurã pupillo. superstes tutor: ⁊ distinguitur. Accursius.

d ¶ Pubes. cõtra superstitem.

e ¶ Portionis. scilicet de centum. Accur.

f ¶ Eius summe. s. cxx.

g ¶ Pupillo. i. ad vtilitatẽ pupilli.

h ¶ Vsuras prestandas. al's cẽtesimas si clam. vel pupillares si palã. vt. s. eo. l. nõ existimo.

i ¶ Neglexisset. dicta. c. et xx. exacta. et no. potuisset al's secus. vt. s. eo. l. cum plures. in fine. et. l. ob fenus. Accur.

k ¶ Fungi debet. vt. s. e. l. tutor qui. §. antepenulti. subaudi ergo ⁊ in nostro casu vsura est facta sors: et sic p̃stabit tutor superstes vsuram de omnibus. cxx. in his duobus casibus. scilicet cum vertit in rem suam vel quando nõ fenerauit cum potuit.

l ¶ Ruptum videbatur. et in veritate erat: et forte idem si non erat: si esse probabiliter credebatur. vt argu. s. e. l. qui iussus.

m ¶ Cessauerunt. ab eo tẽpore. alioquin spectaret periculum ad eos. vt. s. e. l. tutores qui. §. j. et. ij. ⁊. §. curatores testamento. Azo.

n ¶ Etiam hi. a preside repete.

o ¶ Tutelam. id est curam. nam erant curatores. vt. C. de confir. tut. l.

seruos postea libertos exercebat suo testamento eos reliquit tutores: ⁊ cauit vt negocium eodem more exerceretur quo se viuo exercebatur: hi quoq̃ tutelam administrauerunt non tantum cuȝ impubes patroni filius fuisset/ sed etiam post pubertatem eius. sed diphilus quidẽ cũ incremento negociationis rationes obtulit pamphilus autem putauit sibi reddere oportere nõ ad incrementum negociationis: sed computationem vsurarum vt in tutele iudicio solet: quesitum est an s̃m voluntatem defuncti exemplo Diphili pamphilus quoq̃ rationeȝ reddere debeat? Respõdit debere Claudius triphoni⁹: quia lucrum[a] facere ex tutela nõ debet.

☞ Quod tutor ab alio exigit nomĩe sortis vel vsurarũ quãtum ad eum loco sortis habetur. Bar.

¶ Ex duobus tutoribus pupilli altero defuncto adhuc impubere pupillo: qui supererat ex persona pupilli sui iudice accepto[b] consecutus est cum vsuris quantum[c] ex tutela ad tutorem defunctum peruenerat. quesitum est iudicio tutele quo experit pubes[d] factus vtrum eius tantum portionis[e] que ab initio ex tutele ratione ad eum peruenerat ad defuncti contutorem vsure veniẽt: an etiam eius summe[f] que ex sortis vsuris prestandis pupillo[g] aucta ad superstitem eius post mortem eque cum sorte translata sit: aut transferri debuit? Respondi si eam pecuniã in se vertisset omnium pecuniarum vsuras p̃standas[h]. q si pecunia mãsisset in rationibus pupilli: prestandum qd bona fide percepisset: aut percipere potuisset. sed si fenori dare cũ potuisset neglexisset[i]: cum id qd ab alio debitore nomine vsurarũ cum sorte datur: ei qui accepit totum sortis vice fungitur vel fungi[k] debet.

☞ Tutores dati inutiliter in testamẽto non tenent de periculo ante cõfirmationẽ contingente. h. d. Bar.

¶ Testamẽto dati tutores (qd ruptum[l] videbatur) cessauerũt[m] in administratione tutele: ⁊ a preside tutor datus est pupillo. iussi autem sunt etiã hi[n] qui dati erãt testamẽto tutores tutelam[o] administrare: coniuncto eo qui a p̃side datus ceperat administrare: quesitum est an ex testamento datos[p] periculuȝ administrationis: vtrum ex apertis tabulis: an ex quo iussi sunt[q] pertineat ad eos? Respondi ad eos de quibus quereretur nullum antecedentis tẽporis periculum pertinere.

☞ Tutor tenetur si relictũ pupillo negligit a fratre ei⁹ petere. Hoc dicit Bartolus.

¶ Pupillo herede instituto filie exheredate duo milia nummorum aureorum legauit[r]: eosdẽq̃ tutores vtrisq̃ dedit. Quesitum est an ex eo die quo duo milia potuerunt a substantia hereditatis separare: ⁊ in nomina collocare[s] neglexerint: vsurarũ nomine pupille tutele iudicio teneãtur? Respon. teneri.

☞ Quantum ad recipientem pro sorte habetur quod ei ab initio pro vsuris datur. Bartolus.

¶ Quesitum est an vsure pupillaris pecunie quas tutores debuerunt cum ad curatores transferuntur in sortem computẽtur/ ⁊ vniuerse summe vsuras debere curatores incipiant? Respondi omnis pecunie que ad curatores trãsit parem causam esse: q: omnis sors efficitur[t].

☞ Pactum quod tutor facit cuȝ creditoribus pupilli tenetur obseruare i seipo. Bartolus.

Idem. Lex.lx.

Cum hereditas patris ere alieno grauaretur: ⁊ res in eo statu videretur vt pupilla ab hereditate paterna abstineret: vnus ex tutoribus cũ plerisq̃ creditoribus ita decidit[v] vt certa crediti portione contenti essent: acciperentq̃ iidem curatores[x] iã viri potenti accepti[y] cum plerisq̃ creditorib⁹ deciderunt: q̃situ est an si aliquis tutorũ[z] creditor patris pupille solidã pecuniã expensam sibi ex re pupille cuȝ vsuris[a] fecerit: reuocari a curatorib⁹ pupille ad portiões eas possit quas ceteri quoq̃ creditores acceperunt? Rñ. cũ tutoreȝ qui ceteros[b] ad portionem vocaret: eadẽ parte contentum esse debere.

☞ In actione tutele venit quod factũ est ab herede tutoris implẽte inchoata p defunctum. Bartolus.

Si Pomponius. Lex.lxj.

Si tutoris hr̃s execut⁹ est[c]

si vt proponis ⁊ hoc ideo ne refragetur regula. q: habẽti tutorem ⁊c. vt. s. de testa. tu. l. idem. vel forte tutores curatores dicerent: maxime si ponas simul dationẽ tutoris ⁊ cõfirmationem horũ factã. Item est argu. huius. l. q isti tutores cõfirmati debeãt dici datiui nõ testamentarij: cum testamentaria soleat datiuã p̃cedere. azo. vt. j. de tu. ⁊ ra. dis. l. si tutor. §. si testamento.

p ¶ Datos. ad eos quod est. j. datos ⁊c.

q ¶ Iussi sunt. administrare. ⁊ facit. j. de excu. tu. l. gaius.

r ¶ Legauit. s. pater.

s ¶ Collocare. nomine pupille. et facit. s. ea. l. §. ex duobus. in fi.

t ¶ Efficitur. sic. s. ea. l. §. ex duobus. ⁊. l. tutor. qui. §. si vsuras. et. s. mand. l. idemq̃. §. j. et non ob. C. de vsuris. l. si. q: hic est facta sors.

Cum hereditas. ¶ Casus. Filiam meã impuberẽ mihi heredẽ institui ⁊ ei tutores dedi. vn⁹ ex tutoribus qui meus erat creditor forte diligebat pupillam plus q̃ alij tutores. vnde iuit ad creditores hereditarios ⁊ dixit eis: sciatis q pu. nõ adibit hereditatẽ patris nisi qlibet nr̃m remittat tertiã partẽ sui debiti pone. et sic nõ habebitis quẽ conueniatis: et creditores dixerunt ei: facias eam adire: et nos remittim⁹ sicut postulasti: et ita factũ est. postea predicti tutores fuerunt dati curatores pu. predicte nunc adulta facta et pactum fecerũt cum multis alijs creditorib⁹ hereditarijs de parte certa debiti ei soluẽda. certe predictus tutor q creditor erat dȝ stare cõtẽtus ea pte debiti q̃ fecit stare cõtentos alios creditores hereditarios. Viuia.

v ¶ Decidit. i. transegit.

x ¶ Idem curatores. scilȝ qui añ fuerunt tutores: q tñ nõ cogunt. vt insti. de excu. tu. §. qui tutelã. nisi esset libertus. vt. C. de excu. tut. l. libertos. vel dic idem. s. pactum.

y ¶ Accepti. i. dati.

z ¶ Tutorum. i. aliqs tutor q fuit creditor p̃ris.

a ¶ Cum vsuris. i. soluit sibi sortem et vsuras ⁊ nihil remisit.

b ¶ Qui ceteros. s. creditores. et adde qd not. s. de pac. l. cũ in eo. ⁊ no. q officiũ suũ ẽ ei dãnosuȝ. sed non est: q: ⁊ si tutor nõ eẽt ad idem cogeret. s. cõsentire maiori parti. In hoc autem q ceteros tenetur vocare ad remittendum non põt negari dãnosum esse. Item facit. s. de pac. l. iurisgẽtiũ. §. hodie. ⁊. l. maiorem

Si tutoris. ¶ Casus. Quedã inchoata p tutorẽ heres tutoris p̃fecit. certe eo noĩe act. tu. tenet q̃uis ipse tutor nõ sit. Viuia.

c ¶ Executus est. qd facere debet. simile est. j. de here. tu. l. j.

Inchoauit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Inchoauit. alioquin nõ tutele sed act. nego. gest. tenetur. vt not. ff. eo. l. tutores qui. in prin. Additio. Idem intellige ſm Bar. de obl' ge ſtis per heredẽ ad que tenebatur vt veniant in actiõe tutele: hic de his ad que non tenebatur vt veniat in actione nego. gest. vt. j. de here. tute. l. etiam. z. l. seq.

APud aristo. ¶ Casus. Pupillus tutorem habẽs poſſidebat quãdam hereditatem: ex ea hereditate ipſam res deſit poſſidere culpa tutoris: nunc ad illam hereditatem agit titius cõtra dictũ pu. hereditatis petitionem: q̃ verus erat heres. nunqd cõdẽnabitur titio pupillus in eſtimatione rerum hereditatem quas pupillus deſit poſſidere culpa tutoris: z certe ſi tutor poteſt ſatisfacere ô hoc pupillo. Sq̃ quid ſi tutor non eſt ſoluendo / nunqd erit dãnũ titii ſicut ſi ipſe pupillus deſuiſſet poſſidere dictas res ſine culpa tutoris: ? casu non tenetur pupillus: quia expers culpe dicitur. Et idem quero circa furioſum hereditatem alicuius poſſidentem et propter furorẽ ſuum aliquid de ea diminuentem z certe optie ſcripſit apud ariſtonem ille qui dixit q̃ pupillus condemnaꝫ pe titiõe hereditatis ad eſtimationem rerum heredi tariarũ tutoris culpa p̃ditarum ſi tutor poteſt ſatiſfacere hoc dãnum pupillo. nõ tamẽ debuit dubitare dictus ſapiẽs qui ſcripſit p̃dicta apud ariſtonẽ vtrũ ſit dãnũ petitoris z nõ pupilli cũ tutor nõ eſt ſoluẽdo: quia bene eſt petitoris damnũ. tamen pupillus dz cedere actiones petitori contra tutorem ſicut faceret glibet alius hereditatis aliene poſſeſſor ſi ſine culpa ſua damnũ ſit ab alio in hereditate datũ. Et idem eſt q̃ ſi furioſus alienam hereditatẽ poſſidet z alĩ? res hereditarie ſunt amiſſe dolo vel culpa curatoris. nã z ſi tutor vel curator ſtipulatus eſt a quo dam extraneo aliquid ꝑpter hereditatẽ alienam quã poſſidebat pupillus vel furioſus forte q̃ contrarit tutor vel curator cũ illo extraneo vendendo ei rem ex dicta hereditate: vel mutuãdo ei pecuniã. et ille extraneus erat minus idoneus tẽpore quo cõtraxit. z ita poteſt imputari tutori vel curatori: z ꝑpter hoc habet pu. tutorẽ vel curatorem obligatum debebit pupillus cedere act. cõtra tu. vel cura. petitori hereditatis qui vincit. ſi autẽ furioſus alienam hereditatẽ poſſidẽs ſine culpa curatoris ſui admittat rem: ex ea non tenẽt petitori ad precium nec ad cedendũ act. contra cu. quia cura. non tenetur: et perinde eſt ac ſi p casum fortuitũ eſſet amiſſa. Alnia.

b ¶ Et hereditate. quam poſſidebat pupillus. z ſuper qua ꝙueniebat petitione hereditatis. Accur.

c ¶ Deſit poſſidere. cũ aũt vendidit vtrum verũ ꝑciũ: vel acceptũ: vel res ipſa veniat in petitione heredi. dic vt dixi. ff. de peti. here. l. item ve miunt. ff. fina. et. l. ſeq. ff. penul.

d ¶ Ita. ſ. verum eſt.

e ¶ Id q̃ pupillus. ly nõ ſatiſfecit tutor pupillo rem pu. ſal. fore.

f ¶ Subierit. Ro. q̃ eſt ſoluendo ſoluit ariſt. ſed q̃ nõ eſt ſoluẽdo: tũc q̃rit pompo. ſed nõ ſoluit ad ꝓſens: vt ſubiũcit. ſed z ſi.

g ¶ Calamitas. i. dãnũ debeat eſſe pupilli.

h ¶ Et perdidiſſet. quib? casib? bone fidei poſ. habeꝫ. pupill? vel etiaz nõ pupil. nõ tenẽt eũ locupletior: nõ fit. vt. ff. ô peti. here. l. ſed z ſi lege. §. Iſuluit. z facit in eo. ti. l. deperditũ. z no. q̃ hunc caſum non ſoluit: ſed in dubio relinquit pompo.

i ¶ De poſſeſſore. aliene hereditatis. z hanc ſoluit. ff. in fi. l.

k ¶ Tu quid. loquit pompo. ſibiꝑſi? q̃rit an ariſt. bene dixit in primo caſu q̃ tutor eſt ſoluendo. z dicit q̃ ſic. ſed in articulo alio in quo dubitaſti q̃ nõ eſt ſoluendo q̃re dubitaſti o pompo. certe indubitãter debuiſti dicere non teneri pupillũ. et in primo vbi eſt ſoluendo meli? dixiſſet ariſto. pupillum non teneri niſi ad ceſſionem. et ſic corrigit ariſtonem z ſcipſum in eo q̃ approbabat eũ. dic ergo ſm Azo. z. Bl. q̃ ſi pupillus eſt locupletior ex dolo vel culpa tutoris ſemper tenẽt eũ pupillo cautum vel nõ: ſit ſoluendo vel non. vt. ff. de act. emp. z vendi. l. iulianus. in fi. z. ff. de dolo excep. l. apud celſum. ff. illa que hic videl cõtra. z de euic. l. illud. Si vero non eſt locupletior tenẽt vt tamẽ liberẽt cedendo actionẽ: ſiue ſit ſoluendo: ſiue non: vt hic patenter dicit. Nec ob. q̃ lex quandoq̃ dicit ſi eſt ſoluẽdo. vt. ff. de tribu. l. iij. §. ſi. et de pecu. l. ſumma. §. ſi dolo. et. ff. ne vis fi. ei q̃ in poſ. mit. l. j. §. Bedicto. et. ff. tit. ũ. l. j. et alie plures: quia tunc tenetur. ſ. cedere/ maxime ſi eſt ſoluẽdo tutor. Ita nõ ob. ff. de re. iur. l. necz. vbi etiam cedere nõ debet: q̃ ibi in rem ſuã cõmiſit tutor dolum: et ſic pupillus nõ tenẽt in aliquo. illud aũt conſtat q̃ ſi dolo pupilli aliquid factum eſt z ipſe erit dolꝰ capax q̃ tenetur. alꝰ non/ niſi ſit locupletior. vt. ff. de dolo. l. quid eñ. z. l. precedente.

l ¶ Vel bonorum. putatiuus. vel dic verius q̃ alĩ vendiderat hereditatem: vel rogatus erat reſtituere. Azo.

m ¶ Preſtare debeat. vt et. ff. de peti. her. l. q̃ ſi in diem. §. iulianus. vſq; in fi. nec ob. l. at vbi in eo. ti. vt ibi no.

n ¶ Idem dicendum. qõ dictum eſt. ff. cum vi deie ctus eſt. vel ſeruus vulneratus eſt. ſed nõ omnino idẽ q̃. ff. ſufficit cedi actiones: q̃ ſine culpa poſſeſſoris datuꝫ eſt damnũ vel poſſeſſio amiſſa. hic non quia culpa amiſſum eſt. vtrobiq; tamen cedunt ſi actor velit. alioquin hoc ſcõo caſu poterit actor petere omne dãnũ petiti. here. contra tutorẽ vel poſſidentẽ ꝓ poſſeſſore. vel aget ad vtrumq; ſcz ceſſionẽ et damnũ. ſed ceſſio actionis minuit damnum. Item hoc eſt cõtra. ff. de here. vel act. ven. l. vẽditor. in fi. expone vt ibi.

o ¶ Stipulat?. ex rebus hereditariis cuius poſſeſſor erat pupill?: ſtipulatus dico/ ab aliquo extraneo qui rẽ aliquam de hereditate poſſidebat. vel erat debitor hereditarius: vel vendendo vel contrahẽdo ſuper hereditaria aliquid ſtipulat? eſt. vel mutuũ qõ dedit min? idoneũ habet. vel vendidit minori precio vel minus idoneo homini. nã dz pupillus cedere actionẽ quam habet contra tutorem vel curatorem. Jo. immo contra ꝓmiſſores. M.

p ¶ Si caſu. vt z. ff. ad leg. aquil. l. ſed z ſi quẽcũq;. §. ij. z de rei vẽdi. l. qõ infans. ex cuſat eñ eũ infelicitas fati. vt. j. ad leg. cor. ô ſic. l. infans. Item ſatis ipſo furore punit. vt. j. ad leg. põpe. de parici. l. ſi. in fi. ff. ſ. de offic. ꝓſi. l. diuus. nec eſt add ẽda afflictio afflicto. vt. ff. ad leg. rhod. de iac. l. nauis. Accur.

Fati infelicitas qñq; excuſat. Afflicto nõ eſt dãda afflictio.

¶ De auctoritate et conſenſu tutorum et curatorum.

QUamꝫ. ¶ Casus. Ego tutor titii habebã de bitorẽ ſempronii/ qui ſemproniꝰ inſtituit ſibi heredẽ dictũ pup. nunqd poſſum ꝓſtare auctoritatem dicto meo pupillo ad adeundam dictã hereditatẽ: Et videt q̃ non. q̃ p illã additionem efficitur me? debitor. ſed tamẽ ô: q̃ bene poſſum: q̃ regula q̃ dicit tutorem nõ poſſe eſſe auctorẽ pupillo in rem ſuam tutoris: intelligit q̃ ô ꝓncipaliter in re ſua auctor aret tutor. ſec? aũt ſi p cõſequenti am vt fuit in noſtro caſu: fin ergo dictã regulam non poteſt tutor ſtipulari a pupillo ſe auctore: q̃ principaliter circa rem ſuã auctor aretur. Item nõ põt ꝓſtare auctoritatem pupillo vel pupille ſuey. p mittat filius vel ſeruꝰ tutoris ipſius vel aliquid eis tradat niſi ex illa ſtipulatione vel traditione pupillus efficeret locupletior: q̃ tunc de eo tenẽt ciuiliter et naturaliter. ¶ Tutor. Titi? volebat contrahere cũ pupillo tutorem habente. z cũ tutor auctoritatem ad hoc ꝓſtare nollet eũ fecit ſtare contractui per vim: nũqd valet contract?: Certe nõ. ac ſi tutor contractui intereſſet dominens: vel habens morbũ q̃ non permittat eũ intelligere q̃ agunt. non enim eſt differentia vtrũ nõ ſuperueniat auctoritas tutoris: quo caſu non valet q̃ agit: an vero adhibeat inutiliter vt fuit in noſtro caſu. Alnia.

q ¶ Poſſe. vt. ſ. eo. l. pupillus. in prin. Accur.

Directo phibitu fit per ꝙñam

a ¶ Accommodare. No. q aliquid quod non debet fieri directo fit per consequentiam. sic ff. ꝛ. ꝛ. l. quod dicimus. ꝛ. C. de admi. tu. l. cum quedam. ꝛ. ff. de libe. leg. fitis qui duos. ꝛ. ff. de in integ. restit. l. non solum. in fi. ꝛ institu. co. in fi. Sed argumẽ. contra. ff. de his qui no. infa. l. athletas. §. sine autem. Additio. Dic fm Dy. quãdo aliquid per se separatim ab alio est prohibitum: sed illud necessario sequitur ad positionem alterius permissi quod non licet directo licet per consequentiam: vt hic. et ff. de pactis. l. si vnus. §. illud. et de vsuca. l. si aliena. §. hoc iure. et. l. si is quidam in fine. de lib. leg. et de in integr. restit. l. nõsolum. ff. eod. l. quod dicemus. et de accepti. l. per iusiurandum. §. si fideiussor. Si vero illud prohibitum non sequitur necessario ad permissum: tunc illud quod non licet directo / non licet per consequentiam: vt in cõtrarijs. sed si permissum non potest procedere si prohibito quod non licet directo / licet per consequentiam. vt. l. quotiens. C. de iudi. ita dicit Dy. et bene fm bar. hic.

? Facit gl. in c. abbas. ad aures. p perti. ibi. ité auctas. et ita de his q vi metusve cau. fi.

b ¶ Efficiatur. sed non administrabit ammodo nisi adiucto curatore. vt in autẽ. vt hi qui ob res mi. §. sed et si quis. colla. vi. Accursius.

c ¶ Prima enim ratio. principalis vel propria. Accursius.

d ¶ Non potest. sed promittere ei potest ꝙ melio rem ꝛc. vt institu. eo. in princi. et. ff. eo. l. obligari. Item et fine stipulatione. obligatur enim pupillus contraria si quid impendat tutor in rẽ pupilli. vt. ff. de contra. iu. tu. l. j. in prin. Item hic nisi palam ꝛ bona fide. vt. ff. eo. l. pupillus. §. sane.

e ¶ Dandam actionem. tutori in pupillum. quia non debet trahere occasionem iuris ad iniquum compendium. vt. C. de vsucapi. pro empt. l. fina. Accursius.

f ¶ Rem acquirit. id est acquirere vult. Sz pone hoc casu filium stipulari in causam castrensem vel quasi. vel etiam hodie adventitiam: Respond. valet auctoritas nisi in aduentitia quo ad vsumfructu qui patri quereretur. vt. C. de bon. que libe. l. penulti. Item hic videtur solui questio si filiusfamil. velit donare causa mortis ipsi patri vel seruo patris ꝛ hoc patre auctore. vt. ff. de dona. causa mor. l. tam tis. §. j. ꝙ possit. et idem si frater. scilicet promittat fratri quo ad vsumfructum. Accursius.

g ¶ Per vim. vt auctoretur.

h ¶ Non valet. immo videt ꝙ valeat ipso iure: sed debeat rescindi postea per actionẽ quod metus causa. vel alio iure restitutiõis. vt. ff. quod met. causa. si mulier. §. penul. ꝛ. ff. quod fal. tu. auc. l. interdum. Sz dic hic speciale vt in dote. vt. ff. qõ me. causa. l. si mulier. §. si vos. sic ꝛ in matrimonio ꝛ iudicio. vt ibi no. Itẽ ꝛ in testamento. vt. ff. de testamẽ. l. qui testamento. §. fi. ꝛ. ff. de acquirẽ. here. l. vi. §. fi. fed ibi fuit fallens. vt. ff. qõ fal. tu. auc. l. nouissime. §. quid enim si cõpulsus.

i ¶ Corporis. sic. ff. de cap. l. mihil. ꝛ. ff. de arbi. l. die. §. cozã. ꝛ. de neg. ge. l. at qui natura. §. fi libero. ꝛ. ff. eo. l. nõ multum. Accur.

k ¶ Ut. id est sicut.

l ¶ Dolo. s. caduco.

m ¶ Alla differentia. Pone exẽplũ. vt. ff. l. j. pxi. in fi. ꝛ. ff. e. l. obligari. §. penul. ꝛ. ff. de acqui. here. l. fi quis mihi bona. §. iussum. ité facit. ff. ꝙ satisfda. cog. l. quotiens. ꝛ. de interro. act. l. de etate. §. mihil.

Etiam. ¶ Casus. Si tutor respõdeat sibi placere quod agitur a pupil. cum titio quis nõ interrogatus est ab aliquo valet quod agitur. Ariuianus.

n ¶ Valet auctoritas. sic ꝛ. ff. de interro. act. l. fi sine.

o ¶ Probare. dicens approbo: vel agnosco vel equipollens. sic ꝛ in ratihabitione. vt. ff. rem ra. ha. l. quo enim. immo etiã si tacet videtur auctori si sciat quod fit: ꝛ sit presens. vt. ff. eod. l. impuberes. ꝛ. l. nõ multum. fm Azo. ꝛ argumẽ. C. ad vellei. l. fi sine. Argu. contra. ff. de reg. iur. l. qui tacet. vel forte fm. M. erit distinguendum. vt. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. ficut. §. nõ videtur. sed hec non placent: immo oportet eũ loqui: vt hic. nec illa. l. impuberes dicit de sua taciturnitate sed pupilli qñ re contrahitur obligatio. sed illa non multum ob. nisi sub. vnũ matrimõio ibi: sez super illo verbo ignorauerit.

bitoris hereditatem adeunti pupillo auctoritatem accommodare[a]: Quis per hoc debitor ei[b] efficiatur[b]. pma enim ratio auctoritatis ca est vt heres fiat: per cõsequens cõtingit vt debitus subeat: sed tamẽ eo auctore ab eo stipulari non potest[d]. ꝛ. cum quidam auctoritatem accõmodaret pupille sue vt seruo suo stipulãti spõderet dimus pius anto. rescripsit iure pupillã non teneri: fz inquãtum locupletior facta est dandã actionem[e]. sed si auctor fiat vt filio suo quid tradat: nulla erit auctoritas: cuidenter enim sua auctoritate rem acquirit[f].

Dixit. Lex. ij.

Sufficit auctoritatẽ tutoris interponi parte nõ interrogante. p. d. Bar.

Paulus. Lex. iij.

Etiam si non interrogatus tutor auctor fiat: valet auctoritas[n] eius: cuz se probare[o] dicit id quod agitur: hoc est eñ auctorem fieri.

Sufficit vnius tutoris auctoritas si pot administrare: als secus. Bar.

Pomponius. Lex. iiij.

Si pluribus[p] datis tutoribꝰ vnius auctoritas sufficiat[q] tamen si tutor auctorez cui administratio tutele cõcessa non est[r]: id ratuz a pretore haberi nõ debet: ꝛ ideo puto verius esse qõ officio placebat: si eo tutore auctore quis tutelam non gerat emam a pupillo scies[s] alium ei[t] tutelam gerere: dominũ me nõ posse fieri. Idem si eo auctore emã qui a tutela fuerit remotus[t]: nec enim id ratum haberi debet.

Pupillus tutori tutore auctorante nõ pot obligare naturaliter/ nisi quatenꝰ factus est locupletior: sed cũ auctoritate alterius tutoris poterit. Bar.

Ulpianus. Lex. v.

Pupillus obligari tutori eo auctore non pot[v]. Plane aliud est eũ deponi. aliud est administrationem auferri. licet fit arg. cõtra. j. ti. ñ. l. he enim. §. fi ptor. fz ibi exponẽ. Sed si est concessa vni nõne videt aliis denegata: Rñ. aut cõmittit vni vt ille solus habeat necesse gerere. alij tñ pñt si volunt: ꝛ tunc oẽs pñt auctorari. vt. ff. l. pupilli. ꝛ. j. de sol. l. q. si forte. §. j. aut vt alij repellant: ꝛ tũc nõ vt hic. ꝛ. ff. l. qõ si forte aut ẽ dubiũ: ꝛ tũc oino pñt. vt arg. §. de ind. l. cũ ptor. Additio. Ex dictis istius glo. apparet qualiter dz intelligi. l. pupilli. q fcit. §. alleg. p cõtrario. nã ibi loquit in pluribꝰ tutoribus qui poterãt admistrare: ꝛ habebãt decretũ iudicis/ tũ vnꝰ nõ administrabat: certe bñ poterat auctoritatẽ interponere ita loquitur ibi fm Bar.

Deponere ꝛ administrationes interdicere differunt.

s ¶ Sciens. idẽ et si ignorans quo ad hoc ꝙ dicit dominũ me nõ posse fieri. sed fecus est quo ad hoc vt habeat locũ edicti quod fal. tu. auct. vt. ff. quod fal. tu. auct. l. j. §. j. ꝛ finali.

t ¶ Remotus. §. ergo licet vni concessa ꝛ alteri denegata est: tñ remotꝰ non fuit a tutela. vt ibi no. ꝛ facit. ff. pto emp. l. qui fundũ. §. qui scies.

Pupillus. ¶ Casus. Administrabam tutelã pupilli: ꝛ ei mutuaui. vel ab eo fui aliquid stipulatus: nunquid obligatur mihi pupꝰ. Et distinguitur. aut habeo cõtutorẽ ꝛ cũ eꝰ auctoritate pupillo mutuaui vel ab eo fui stipulatus. aut nõ habeo contutorẽ: vel habeo sed fine eius auctoritate predicta feci. pmo casu obligatur mihi pupꝰ. scio nõ. etiam naturaliter/ nisi inquantũ factus est locupletior: qz tunc tenet ciuiliter ꝛ naturaliter. Scõo dicit ꝙ si pupillꝰ vẽdat aliqd alicui fine tutoris auctoritate vel emat ab aliquo nõ obligat ciuiliter. Tertio dicit ꝙ si tutor emit rem pupilli sui a seipso mihi valet: sed auctoritate tutoris bñ valet/ nisi mala fide fiat. nã tũc etiã cũ auctoritate 2tu toris mihi valet: et ideo nõ procedit vsucapio. sed si maior factus pupillus ratam habeat dictã emptionẽ dolo factã valet cõtractꝰ. Quid si tutor emat rem pupilli per interpositã personam: Non valet nisi interponat alium ea de causa qz nolebat ꝑpter suã honestatẽ nomẽ suũ scribi in instrumẽto. qz tũc valet si fine calliditate faciet: als nẽ. Quid si creditor pupilli habens rẽ pupilli pignori obligatã eã vendat: Vel ex pacto vel ex lege bene pot emere eã tutor. do. fi. Quarto dicit qõ dictũ est de tutore a pupillo emente vt valeat emptio vel nõ. Idem est si filiꝰ tutoris vel alius tutoris iuri subiectꝰ emat a pupillo ꝑdicto. Sequens lex dicit illud quod dixi in. §. pupillus. in pnci. fcz circa extraneum a pupillo ementem. Idem dico in tutore cui nõ est concessa tutele administratio. Ariuianus.

v ¶ Non potest. vt. ff. eo. l. j. in prin. sed ꝛ fine auctoritate eius potest ex causa administrationis. vt. ff. de contra. iu. tu. l. j. in prin.

Sufficit

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Sufficit. nam aliquis est quãdoq; tutor cuius auctoritas non sufficit. vt. ff. l. ꝑtori.

b ¶ Non erit obligatus. etiam naturaliter si dam: ꝛ non est locupletior. ꝛ ingratur hunc sequens dictio naturaliter. secus si palam ꝛ bona fide. vt ff. tit. l. non creditum. ꝛ. j. §. fanc. Sz ecõtra põt se obligare pupillo accipiẽdo ab eo mutuũ. vt ff. tit. l. quotiẽs. §. non tantus. ꝛ adde qõ. C. de muti. ſtip. l. j.

c ¶ Naturaliter. ſi contingat res superiori plana ẽ. ſi vero inferiori tũc ſub. ꝛ cumiter et quo locupletior eſt. + Idem ꝛ ſi dolum committeret. qz bec ſunt paria. vt. ff. depoſi. l. j. §. an in pupilli. ꝛ facit. C. de nego. geſt. l. ij. ꝛ ff. de ꝛdi. indebi. l. quod pupilli. ꝛ. l. naturaliter. §. fi. ꝛ. l. ſeq. ꝛ de actio. ꝛ obli. l. pupillus. ꝛ. j. quãdo di. lega. ec. l. cũ illud. §. bereſ.

d ¶ Nec in emẽdo. ille tñ cũ quo cõtrahit ſibi obligatorio ſine auctoritate tutoris nõ obligatur. vt inſti. eo. in pn. ꝛ. ff. de actio. emp. l. iulianus. §. ſi qd a pupillo. et boc cũ res erat talis quã licitum erat ei alienare. alioquin ſm Jo. aliud eſſet: et ſic claudicat bic cõtractus ab alia parte. Arg. contra. ff. de arbi. l. pedius.

e ¶ Emptoris. als ẽptionis ꝛ venditionis. ꝛ ita l. libro pñi Alſo.

f ¶ Et venditoris. vt qz emat ab eo ſe autore. ſũt enim bec correlatiua emptor ꝛ venditor. ꝛ alius debet eſſe emptor ꝛ alius vẽditor. vt. ff. de re. permu. l. j.

g ¶ Sufficit. ſ. dic vt no. in pn. buius. l.

b ¶ Mala fide. pſũpta. vt qꝛ ſe auctore emit. alij referunt ad primum qñ emit auctoritate contutoris ꝛ dicũt mala fide in eo qꝛ precio minori/ vel ſciens rem alienam.

i ¶ Necoſucapere. boc in tẽligas cum res aliena emebatur a pupillo: als fruſtra poneret de vſucapione. Sed cõtra. j. pto emp. l. ij. §. tutor. Solu. ibi tenuit emptio. qꝛ auctoritate contutoris. vel dic palam ꝛ bona ſi. qõ bic non fuit. ¶ Item intel lige boc niſi palam ſorte ꝛ bona fide bic auctoretur ſibi ipſi ſm Jo. ar. j. §. fanc. ꝛ. ff. ti. j. l. non eſtimo. ꝛ. C. de cõtraben. emp. l. cum ipſe. ¶ Itẽ contra. ff. de ẽben. emp. l. ſi l emptione. §. fi. Solu. vt ibi. ꝛ. d. l. cum ipſe. ꝛ eiſdem modis ſoluit. in eo. ti. nõ licet. ꝛ. ff. ti. j. l. tu tor rerum. ꝛ l. quotiens. §. non tantum.

k ¶ Sane ſi ſue etatis. ſcs. xxv. an. vt. C. de bis qui vt. eta. impe. l. fi. ꝛ facit. C. ſi mi. ſe ma. l. j. ꝛ. ij.

l ¶ Nullius momenti ſit. ſic. C. qõ met. cau. l. pe.

m ¶ Palam. ſcz tutor a pupillo ſe auctore palam preſtando ꝛ auc. bona fi. ꝛ ita in boc caſu preſtat in re ſua auctoritatem. ſic. ff. tit. j. l. non exiſtimo. in fi. ꝛ l. tutor rerum. ꝛ. j. de iu. fiſ. l. nõ intelligitur. §. ſi quis. ꝛ boc immuit ſequens caſus. ſed ꝛ ſi creditor ꝛc. Alij boc referunt ad caſum illũ qñ tutor accepit a pupillo ꝛ tutore. ꝛ p ẽ arg. ff. ti. j. l. nõ exiſtimo. l pnc. ꝛ facit ad boc de ri. nup. l. fi. ꝛ. C. man. l. ab anaſtaſio.

n ¶ Homen. i. emptorem qui emeret.

o ¶ Inſcribi. no. ſic. C. de ẽben. ꝛ cõ. ſtip. l. optimam.

p ¶ Emiſſet. quo caſu non valet.

q ¶ Diſtrahat. ex pacto babito cũ patre pupilli: vel ex lege. Et ſic not. qꝛ admittitur vt glibet. ar. contra. C. de dolo. l. j.

r ¶ Si ipſe emiſſet. ſic in donationib⁹ vetitis a iure ciuili. vt. C. de do. ſter vi. ꝛ vro. l. cuz inter. ꝛ facit. j. l. qõ dicimus. Acc.

s ¶ Utorte. Decreta non eſt. i. denega tã. vt. ff. e. l. ꝛ ſi plurib⁹. no. nã ꝛ ꝛ dicit ẽmeos: iſti ẽ cũ auctẽ contutoꝛ emũt/ nõ autẽ ſe auctoribus cũ non pñt preſtare auctẽ. ſz adminiſtrantes pñt ſibi auctorari palam ꝛ bona fide. vt. ff. l. pri. §. ſane. Alij dicunt bos poſſe emere ꝑdicto mõ. ſed q adminiſtrãt nullo modo qõ non placet.

Quod dicimus. ¶ Caſꝰ. Nec. l. dicit idez quod prima lex. ¶ Si duo. ¶ Pupillus duos tutores babẽs accepit mutuũ pec. a duo buꝰ reis ſtip. ꝛ vni õ reis obligauit ſe cũ auctoritate vni⁹ tutoꝛis: alteri cuz auctoritate alteri⁹: certe obligaꝰ ſi ambo tutores auctẽ accõmodare potẽrant. als nõ. ¶ Si ꝛ pi. Ego ꝛ pi me⁹ cram⁹ tutores cuiuſdaz pupilli et pi me⁹ fuit ſtipulatus a dicto pupillo mea auctoritate. certe nibil valet. Iulianus.

t ¶ Õ dicim⁹. ff. e. l. j. in pnn. ꝛ. l. pupillus. l pnc.

v ¶ Acquiritur. i. acquirere vult. vel etiã ex alio cõtractu. vt. ff. e. l. pupillus. §. fi. ꝛ. j. e. l. §. fi. ꝛ. j. e. l. poteſt. §. j. ꝛ. l. ſeq.

x ¶ Utrictum eſt. ff. eo. l. j. §. rñ.

y ¶ Sufficiat. qõ ẽ ſemp. vt. ff. e. l. ꝛ ſi plurib⁹. niſi fuiſſet dictũ vtrunus ſine altero nõ obligaret: nec auctẽ ꝓſtaret. vt. ff. ti. j. l. tituũ. in pnn. vel niſi als denegata. vt not. d. l. ꝛ ſi plurib⁹. ſz nõne vtergz tutoꝛ vt ꝛſentire ꝛ auctoꝛari etiã alteri cum ꝓſens ſit. vt. j. e. l. impuberes: Rñ. h forte ex primebat vtergz ſe ꝓſtare auctoritatem vni tñ. vel vtergz ignoꝛabat alterum preſtare auctoritatem.

Quod dicimus. ¶ Caſꝰ. Nec. l. dicit idez quod prima lex. ¶ Si duo. ¶ Pupillus duos tutores babẽs accepit mutuũ pec. a duo buꝰ reis ſtip. ꝛ vni õ reis obligauit ſe cũ auctoritate vni⁹ tutoꝛis: alteri cuz auctoritate alteri⁹: certe obligaꝰ ſi ambo tutores auctẽ accõmodare potẽrant. als nõ. ¶ Si ꝛ pi. Ego ꝛ pi me⁹ cram⁹ tutores cuiuſdaz pupilli et pi me⁹ fuit ſtipulatus a dicto pupillo mea auctoritate. certe nibil valet. Iulianus.

t ¶ Õ dicim⁹. ff. e. l. j. in pnn. ꝛ. l. pupillus. l pnc.

v ¶ Acquiritur. i. acquirere vult. vel etiã ex alio cõtractu. vt. ff. e. l. pupillus. §. fi. ꝛ. j. e. l. §. fi. ꝛ. j. e. l. poteſt. §. j. ꝛ. l. ſeq.

x ¶ Utrictum eſt. ff. eo. l. j. §. rñ.

y ¶ Sufficiat. qõ ẽ ſemp. vt. ff. e. l. ꝛ ſi plurib⁹. niſi fuiſſet dictũ vtrunus ſine altero nõ obligaret: nec auctẽ ꝓſtaret. vt. ff. ti. j. l. tituũ. in pnn. vel niſi als denegata. vt not. d. l. ꝛ ſi plurib⁹. ſz nõne vtergz tutoꝛ vt ꝛſentire ꝛ auctoꝛari etiã alteri cum ꝓſens ſit. vt. j. e. l. impuberes: Rñ. h forte ex primebat vtergz ſe ꝓſtare auctoritatem vni tñ. vel vtergz ignoꝛabat alterum preſtare auctoritatem.

Ultra. Hos casus pupilli obligat pura ſi pactum feuẽr ſine iuramẽto firmati: quia tñc iuramẽtum reddit eũ maiozẽ. pulcbre ſm Bal. ff. de. l. ſi. de iureiur. pan. de ca. cõſil. cxxvij. qõ licipitſi nõ intereſſet iuramẽtũ.

5 ¶ Non ſufficiat. expone vt. ff. e. l. pupillus. in pnn. ꝛ boc modo nota.

a ¶ Stipulationẽ. ſ. illã cui deeſt auctoritas. vel tota ẽ nulla ſi fuit auctoritas illius q nõ poſſet preſtare. vt. ff. ti. j. titũ. Alſo. ꝛ. ff. argu. j. de duo. re. l. bis verbis. ꝛ in l. ſi ex duobus. §. fi.

b ¶ Nõ põt. ꝛ ecõtra. ff. l pn. buiꝰ. l. ꝛ ibi no. ꝛ. ff. e. l. §. j. ꝛ fac. ff. de iuriſdi. om. iu. l. q iuriſditioni. Sed ar. ff. de iudi. l. in priuatis.

Et ſi ꝛdictio alis. ¶ Caſus. Quis ẽt? quẽ vult pupill⁹ inire ſit cõdictionalis: tñ auctas tutoris eius pure interponi dz. Viuia.

c ¶ Non condictionaliter. Not. qꝛ non recipit diem vel condictionem

diez vel cō dictionē ñ recipit.

auctoritas: sicut ꝛ quidam alij actus ciuiles. vt. j. de reg. iu. l. actus. ꝛ. ff. de adopt. l. quesitum. Accur.

OBligari. ¶ Caſus. Pupillus sine tutoris auctoritate nō pōt alicui obligari ciuiliter. sed sibi acquirere bñ pōt. Sz nunqd pōt mutuare sine tutoris auctē: Rñ. q nō. qz nō pōt alienare aliqd sine tu, auc. in mutuo aūt bñ alienat pec. vñ nō potest manumittere seruū suū sine tutoris aucto. qz manumissio est alienatio. Sz z ſi in māumittēdo iteruenit tuto. auct. tñ cū iusta cā. ops ꝙ manumittat ad bñ ꝙ valeat. Item dicit ꝙ pu. non pōt obligari ex aliq̄ 3ctu ciuili sine tut. auc. Quid ſi soluat credi tori suo pupilli? sine tutoris auctē nūqd liberat: ꝛ certe non. nisi creditor bo. ſi. pec. sibi a pu. ꝓfo lutā ꝓsumpserit. qr tunc ꝑpter ꝓsumptionē liberatur. ¶ Pupill⁹ bereditatē. Bereditatē etiā lucrosaz nō pōt pu. adire sine tu. auc. nec ex senatuscō. tre bel. pōt recipe pu. sine tu ro. auc. bēditatē sibi p ſi deicō. restituēdam p alīquē bēdem ſi ſti. ¶ Tutor. Sſi pupill⁹ sup aliq negocio 3bit: ſtatim ꝙ auctēz ꝑstare tutor. non autem ex iteruallo vel p eplās abſte tutore. secus aūt ſi tutor sit cus pu. et 3bēs cū pu. ſit abſns. qr tūc bñ vz auctās tutoꝛ: ſi tñ sit rat 3ct⁹ q̄ iter absentes fieri possit. ō qb⁹ dicit Ifa plane. Viuia.

a ¶ Obligari ex omni. ex nullo potest obligari. sic ois hō nō currit. i. null⁹ homo currit. ꝛ dicit⁹ no. C. de inuti. stipu. l. ſi.

b ¶ Nō pōt. nisi ſiians sit. vt. j. de ꝙb. ob. l. i. ꝛ. l. mulier. nisi in casu. vt. j. rem pu. fal. fo. l. ij. ¶ Fuū. M.

c ¶ Sed credēdo. i. mutuando alicui pecuniā ex causa mutui. Accur.

d ¶ Nibil alienare. nisi de muz ꝓsumpta pecunia. vt. ff. ſi cer. pe. l. non omnis. §. fi.

e ¶ Nec manumittē. e eñ manumissio alienatio. vt. C. ō re. alie. ſi ali. l. ſi.

f ¶ Er lege. ꝙ pubes minor. xx. an. manumittere nisi cā ꝑbata. qō dic vt ſti. ꝙ ma. non pot. §. eadē. nisi sit infans qui etiā apud ꝑciliū nō manumittit. vt. j. de manu. vindi. l. pe.

g ¶ Soluendo. i. pecuniam reddendo creditori suo.

h ¶ Liberabit. vt. j. de fo. l. ꝙ ſi sorte. §. fi. ff. ſi cer. pe. l. non oſs. §. fi.

i ¶ Nō pōt. ſed cū tutoris auctē potest non curatoris. vt. j. de appel. l. cū in vna. §. tutor.

k ¶ Suis lucrosa. vt insti. eo. §. neqz aūt. ꝛ. j. de re mili. l. offīñ. §. ſz scio. Itē ꝛ q̄ vſ lucrosa q̄nqz ē dānosa. vt. ff. de mino. l. minor. an. xxv. Azo. ꝛ adde qō no. C. q. admit. ad bo. pos. l. bonoꝝ. ꝛ. ff. de iur. delib. ſi infanti. sed condictioni parere pōt. vt. j. de condi. ꝛ demō. l. v.

l ¶ Sine tutoris auctē. nec tutor solus. nisi cū pupillus ē ifans vel abest. vt. j. ad treb. l. restituta. l ſi. ꝛ. l. ſeq. ꝛ. C. ad treb. l. ſcimus. in prin.

m ¶ Debet. ſi ñ ꝑdesse pupillo existimat. vt ſtit. ē. ſ. pe. nec tñ ꝑcise cogit. vt. j. e. l. ſi tutor. ꝛ dic ꝓbs cū pupillo. nō aūt cū eo ꝙ 3bit cū pupillo. vt. j. §. fi. sic ergo auctas tutoris interuenit in ipso negocio vel post incontinenti. sed aliud est in ussu. facto a patre vel ꝺño de adēda bereditate q ꝑcedit. vt. j. de acq. bere. l. ſi quis mihi bona. §. iussum. que est contra. Vel dic vt ibi. ꝛ insti. eo. §. pe.

n ¶ Post tempus. non modicum.

o ¶ Aut ꝑ epistolam. quid ſi ꝑte pupillo mittit titio tutori epistolā que dicit se vendere rē ꝛ auctorat: ꝛ postea titius ꝑsentit: Dic ꝙ non valere: qr ſi titius ꝑsentit fit 3ctus. vt ꝛ. j. ff. eo. ꝑte. l. ſi. ꝛ sic auctas remota ē a 3ctu ꝛ est ante cum debeat esse perfecto negocio. vt. ꝺ. §. iussum.

tutore siue contractum inire quando certū est ꝙ ex eo ledi non potest. ꝺ. ꝺ.

Gaius. Lex. ix.

OBligari ex oī a 3ctu pupill⁹ sine tutoris auctoritate non potest b. acquirere autez sibi stipulando: ꝛ per traditionem accipiendo etiā sine tutoris auctoritate potest: ſz credendo c obligare sibi nō potest: quia sine tutoris auctoritate nihil alienare d potest. Ex ꝺ autem ꝙ pupill⁹ nullam rem sine tutoris auctoritate alienare potest: apparet nec manumittere e cum sine tutoris auctoritate posse. ꝺ am plius ſz tutoris auctoritate manumittat: debet ex lege f cliēscentia apud concilium causam comprobare. ¶ Pupillus ex oibus causis soluendo g sine tutoris auctoritate nihil agit: quia nullum ꝺñiuz trāſferre potest: ſi tñ creditor bona fide pecuniam pupilli ꝓsumpserit: liberabitur h pupillus. ¶ Pupillus bereditatem adire sine tutoris auctoritate non pōt i ꝙuis lucrosa k sit: ne vllum habeat ꝺamnum: nec ex ſcnatusconsulto trebelliano hereditatem recipere pupill⁹ sine tutoris auctoritate l potest.

a ¶ Obligari ex omni. ex nullo potest obligari. sic ois hō nō currit. i. null⁹ homo currit. ꝛ dicit⁹ no. C. de inuti. stipu. l. ſi.

b ¶ Nō pōt. nisi ſiians sit. vt. j. de ꝙb. ob. l. i. ꝛ. l. mulier. nisi in casu. vt. j. rem pu. fal. fo. l. ij. ¶ Fuū. M.

c ¶ Sed credēdo. i. mutuando alicui pecuniā ex causa mutui. Accur.

d ¶ Nibil alienare. nisi de muz ꝓsumpta pecunia. vt. ff. ſi cer. pe. l. non omnis. §. fi.

e ¶ Nec manumittē. e eñ manumissio alienatio. vt. C. ō re. alie. ſi ali. l. ſi.

f ¶ Er lege. ꝙ pubes minor. xx. an. manumittere nisi cā ꝑbata. qō dic vt ſti. ꝙ ma. non pot. §. eadē. nisi sit infans qui etiā apud ꝑciliū nō manumittit. vt. j. de manu. vindi. l. pe.

g ¶ Soluendo. i. pecuniam reddendo creditori suo.

h ¶ Liberabit. vt. j. de fo. l. ꝙ ſi sorte. §. fi. ff. ſi cer. pe. l. non oſs. §. fi.

i ¶ Nō pōt. ſed cū tutoris auctē potest non curatoris. vt. j. de appel. l. cū in vna. §. tutor.

k ¶ Suis lucrosa. vt insti. eo. §. neqz aūt. ꝛ. j. de re mili. l. offīñ. §. ſz scio. Itē ꝛ q̄ vſ lucrosa q̄nqz ē dānosa. vt. ff. de mino. l. minor. an. xxv. Azo. ꝛ adde qō no. C. q. admit. ad bo. pos. l. bonoꝝ. ꝛ. ff. de iur. delib. ſi infanti. sed condictioni parere pōt. vt. j. de condi. ꝛ demō. l. v.

l ¶ Sine tutoris auctē. nec tutor solus. nisi cū pupillus ē ifans vel abest. vt. j. ad treb. l. restituta. l ſi. ꝛ. l. ſeq. ꝛ. C. ad treb. l. ſcimus. in prin.

m ¶ Debet. ſi ñ ꝑdesse pupillo existimat. vt ſtit. ē. ſ. pe. nec tñ ꝑcise cogit. vt. j. e. l. ſi tutor. ꝛ dic ꝓbs cū pupillo. nō aūt cū eo ꝙ 3bit cū pupillo. vt. j. §. fi. sic ergo auctas tutoris interuenit in ipso negocio vel post incontinenti. sed aliud est in ussu. facto a patre vel ꝺño de adēda bereditate q ꝑcedit. vt. j. de acq. bere. l. ſi quis mihi bona. §. iussum. que est contra. Vel dic vt ibi. ꝛ insti. eo. §. pe.

n ¶ Post tempus. non modicum.

o ¶ Aut ꝑ epistolam. quid ſi ꝑte pupillo mittit titio tutori epistolā que dicit se vendere rē ꝛ auctorat: ꝛ postea titius ꝑsentit: Dic ꝙ non valere: qr ſi titius ꝑsentit fit 3ctus. vt ꝛ. j. ff. eo. ꝑte. l. ſi. ꝛ sic auctas remota ē a 3ctu ꝛ est ante cum debeat esse perfecto negocio. vt. ꝺ. §. iussum.

Gaius. Lex. xj.

SJ ad pupillum aut furiosum bonoꝝ possessio ptinea ꝛ expediēdarū rerū gra. ꝛ in agnoscenda ꝛ i repudiāda bonoꝝ possessione voluntatez tutoris curatoriſq̄ ſpectari debere placuit: qui f scilicet si quid ꝺ modum pupilli furiosive fecerit: tutele curatiōisve ꝛ iudicio continebuntur.

f ¶ Si seruus communis acquirit quod vni ex dominis non potest queri: querit alteri cui pōt. b. ꝺ. Bar.

Julianus. Lex. xij.

SJ seruus cōis tuus ꝛ titij a pupilla tua te auctore aliquē rē per traditionē accepit tota ad titium pertinebit b. Marcel. notat nam quodcunqz ad oēs ꝺños non pōt ptinere: id ꝓ solido ad cum cui acquiri potest pertinere veteres comprobauerunt c.

b ¶ In contractu qui non celebratur vers bis non est necesse pupillum loqui: ꝛ ei tutor potest auctoriari. b. ꝺ. Bart.

Idem. Lex. xiij.

OPpuberes tutore auctore tutor nō pōt repudiare: ſz sol⁹ acgrere possit. vt. j. de bo. pos. tutor. ſ pupillus eo auctore sic: vt ff. ꝛ. j. de suc. edi. l. j. §. tutori. Itez ad id qō dicit curatorē furiosi posse acgrere ꝛ repudiare. est 3. j. de suc. edic. l. j. §. furioso. vbi nō repudiat. ꝛ. j. de bo. pos. furioso. ꝛc. l. i. in prin. vbi nō acgrit. sed dic ꝙ repudiat ꝛ acgrit quo ad fructus vt habeat vel ꝑdat nō quo ad ꝓprietatez bonoꝝ ꝙ ad alios vadit suo ordine si i furore decedat. vt C. de cura. furi. l. ñ. §. tali.

r ¶ Qui. ſcz tutores ꝛ curatores predicti.

y ¶ Curationisve. ſ. negocioꝝ gestoꝝ. vt. C. de neg. ge. l. curatores.

SJ seruus. ¶ Caſus. Tutor eras cuiusdā pupille ꝛ habebas seruuz cōem cū titio: dict⁹ seruus accepit ꝑ traditionē ex aliq̄ 3ctu factuz a dicta pupilla fundū cū auc. tui tu. certe nihil tibi tutori pōt acgri ꝛ boc casu ꝺicti seruū. vt. ff. ē. ꝙ ꝺicimus. ꝙ totū acgrat titio. ꝛ marcell⁹ approbat ꝛ reddit rōnē gñalem. nam quodcunqz ad omnes ꝛc. Viuia.

3 ¶ Pertinebit. hic bñ quidam marcellus aut. vt ego babeo. ꝛ dic ſcilz esse verum qō dictum est.

a ¶ Marcellus notat. i. ait. ꝛ als deest istud marcellus notat.

b ¶ Cōprobauerūt. vt ꝛ. j. de ſtip. ſer. l. j. §. cōis. ꝛ insti. de ſti. ſer. §. fi. Sz 3. j. de ſtip. ſer. l. proinde. §. i. ꝺño ꝺicit no. ff. pro socio. l. verū. §. seruo. Itē facit. j. ad. l. fal. l. plautius.

Jpuberes. ¶ Caſus. Etiam si tutores tacuerit ꝑsentes exīstetes cōtractui pupilli obligant ſ ipuberes ciuiliter ꝛ naturaliter ſi intelligāt tutores qō agit. ꝛ de hoc ponit duo exēpla. Primū est. qñ pupilli accipiunt mutuā pecuniā ꝑtibus tutoriꝺ ꝛ etiam tacētib⁹. Secūdus est. qñ eis soluerūt ꝺebitū ꝑtib⁹ tutoriꝺ ꝛ etiā tacentib⁹. nā tenentur pu. cōdi. ꝺebi. ꝛ bñ ꝺixi ſi intelligant tutores qō agit. nam ſi ignorant non

UNIVERSIDAD DE HUELVA

runt nõ valet auctas. z ita nõ obligant pupilli ciuiliter. z. b. d. l. fc. Ai.

a ¶ Obligantur. f. ciuiliter z naturaliter. nam z sine tutore obligãtur naturaliter. vt. j. de noua. l. i. in fi.

b ¶ Etiam si taceant. f. impuberes.

c ¶ Acceperint. f. silicet pupilli.

d ¶ Dicãt. f. impuberes.

Et no. q duo exẽpla pomit gb cõtrahit obligatio re. z sic nõ est op verbis. vt insti. q. mo. re cõ. ob. i pin. z. §. i. vnde fm B. secus esset in stipulatione. z facit. j. eo. l. inter pupillos.

e ¶ Cõdictiõe. scilicet indebiti.

f ¶ On multus. quia neutro casu intelligitur auctoritas pstita. et facit. ff. eo. tit. l. i. in fi.

¶ Scipiõis. ¶ Casus. Tutor eram duor pupillor: vn agere volebat ff sempronius ad fudũ z sempoñ vo lebat cõuenire alterũ pupillũ ad domũ. certe ego tutor bñ possum auctem prestare z pupillo agẽti z pupillo fugienti. et ista duas auctes possum prestare i vna vice. z hoc est verum: etiam si sum ego tutor ceꝯ effect. z. b. d. l. seq. alia sequens supra exposita est. Anua.

g ¶ Accipientis. ¶ Potest poni casus sicut inuitur in lra quando vnus tutor erat duorum pupillorũ: quorũ vn cõueniebat ff a sempronio pro bouez alio agebat ꝙtra eũdem sempronius pro domo. z ita sufficit vnus fa cramẽtum calũnie z vna auctoritas vtriq pupillo. Dic ff accipientis scz de bouez. r edẽtis. i. actio nez ꝓpoñtis de domo. z vtriq. f. pupillo. Vel dic q vn erat pupillus q agebat ad domũ ꝙtra sempronii z recõueniebat ab eodẽ sempronio: vel ab alio ꝓ bouez. z fm bocdic vtriq. f. iudicio. z fm bos duos intellectus nõ est cõtra. §. de pura. l. licet. §. si plures. Vel tertio ff. R. q vn erat tutor duorũ pupillorũ quorũ vnus agit ff alterũ de bouez. naz auctorabit vtriq pupillo: sed bñ placet. q. ẽ liter iuraret de calũnia. nã si vnũ crediti esset litigare. ergo aliũ i insta. Item quo ipse tutor nolẽ vnius condẽnabit fib ipsi nolẽ alterius. vt. d. §. si plures. posset tñ defendi si ponas vtrũq habere interl lectũ vt ipsi iurent auctore tutore: non tutor: vt no. boc fieri posse. §. ti. j. li. §. sufficit. vel fm vetera iura quando non iurabat. vel tertio quando non fuit exactum. z sic vtriq pupillo litiganti auctor abitur. sicꝙ nõ ob stat dictus. §. si plures. Accur.

b ¶ Edentis. i. actionem proponentis. fm primam.

i ¶ Utriq. f. pupillo. fm primam.

k ¶ Iam. Factus fit. er postfacto. sic r. §. de postu. l. i. §. casum. nam a principio cecus dari nõ pot. vt. C. qui da. tu. l. luminibus. licet videatur q se habeat excusare. vt. C. qui morbo. l. i. sed impropie dicit excusare ibi. Item bic quando ex postfacto potest se excusare. vt. j. de ex cu. tu. l. post iusceptam.

l ¶ Si tutor. Non debet. immo. vt. C. de admini. tu. l. fi. Solu. ibi i iudicijs vt cogat vel tanꝯ suspectus remoueat. bic in contractibus nõ ideo remouet: z est rõ: qr ibi certum est de dãno ꝓpter missionẽ i possessionem q fieret: bic est dubiũ. Itẽ §. §. ti. j. l. ij. in pin. z insti. de satisda. tu. §. gbus. Sed cogit in gñe admistrare: nõ in bac specie sed auctẽ pstare. Vel dicetiã q admistrat nõ auctorando cũ boc expedit. vt et. §. de pcu. l. sed be. §. fi. z. l. seq. Item est bic arg. §. C. in qui. cau. in integ. resti. nõ est necesse. l. fi. Addimo. Dic q ibi certũ erat ab initio ledi: r ibi soluitur per Ly. in prima oppo. fm Bar. bic.

¶ Oteſt. ¶ Casus. Pupillus bñ pot delegare debitorez suũ alicui alij cum auc. tu. sui. sed si tutor est debitor pupilli non potest pupillus eũ alicui delegare sua tutoris auc. qr iam a pupillo liberaret sua auc. qꝺ esse nõ dz. Itẽ nõ pot cedere actiones ẽs bz tutorem sunm de re obligant[a] etiã si taceant[b]. nam cũ acceperint[c] pecuniam mutuaz (cuius nihil dicant[d]) auctoritate tutoris interpolita tenent. quare z si nõ debita pecunia bis psonis soluta fuerit: cuius tacuerint: interpolita tutoris auctoritas sufficit vt condictionẽ teneantur.

¶ Tutor cũ presens negociũ pupilli cõtrabendũ siue contractũ ignorauerit nõ intelligitur auctoritatem pstare. b. d. Bar.

Idem. Lex. xviij.

¶ On multũ interest: an abfuerit tutor cũ negociũ contraheret: an presens ignorauerit quale esset quod cõtrahebatur.

¶ Unavoce potest iterponi auctoritas duobus diuersis actibus. b. d. Bar.

Marcianus. Lex. xv.

Accipientis[e] z edentis[f] iudiciũ idẽ tutor auctor vtriq; fit: sed boc vtrum ita est ſi bis auctor factus est: an z vna auctoritas sufficiat eo animo vt ad vtrũq; pertineat: dubitat qdẽ ꝓpoꝺ. sed fortiter defendit sufficere vnã auctoritatem.

Paulus. Lex. xvi.

¶ Tiam si tutor cecus[g] factꝰ sit[h]: auctor fieri potest.

¶ Nõ cogitur tutor incerto cõtractu auctorari pupillo. b. d. Bar.

Idem. Lex. xvij.

Si tutor pupillo nolit auctor fieri: nõ debet eũ ꝓtor cogere. primũ qr iniquũ est etiã si non expedit pupillo auctem pstare: deide z si expedit tutele iudicio pupillus hanc iacturã cõsequi.

¶ Que sunt gerẽda cũ alio pñt expedi ri tutore auctore: sec si cum ipso tutore. tũc enim non potest auctorari: nec ad id se auctore. pcuratorem facere. b. d. Bar.

Idem. Lex. xviij.

¶ Otest pupill tutoꝛe auctore debitorẽ suum titio delegare[i]. sed cũ tutor dz pupillo: dicẽdũ ẽ neqꝫ delegari cũ: neqꝫ pcuratorẽ aduersus tutorem qui ipso tutore auctore posse: quia futuruꝫ sit vt auctoritate sua liberetur[k].

¶ Curator pot dari pupillo ad agendũ non ad auctorandũ. b. d. Bar.

Idem. Lex. xix.

Curatorez etiam impuberi dari posse[l]: sed ad ea q̃ solẽnitatem iuris desiderant explicãda[m] tutore auctore opus esse.

¶ Non est necesse tutorem auctorantez diuisioni se subscribere. b. d. Bar.

Scuola. Lex. xx.

Inter pupillos paterne hereditatis diuisio facta est ꝓsente tutorẽ: sed non assignante[n] instrumento diuisionis quesitum est an ei stari oporteret? Respon. si tutor auctor fuisset non idcirco minus standum esse diuisioni q non assignasset.

¶ Petitio restitutionis impedit executionem sententie. b. d. Bar.

Idem. Lex. xxi.

Efendente[o] tutore pupilli singulorũ pupillorũ. nec enim vnus vtriq auctori esse potest nisi id fiat. vt no. §. eo. l. accipientis.

s ¶ Nõ assignante. scribendo qd cuiqꝫ pupillo in portionem veniat. nazsatis est q cõsentit. vt. §. e. l. impuberes. Azo. Vel dic assignante. i. subscribente. sic r ponit. C. de re. alie. non alie. l. ij. B. Item videt buic. §. rnij. j. de re. eo. l. si pupillorũ. r. C. de prędi. mino. l. pe. qbus dz minorem nõ posse. puocare ad diuisionẽ. Sol. in bac hereditate nõ erãt nisi mobilia. Vel bic fuit decretũ z mbilominus auctoritas tutoris vel curatoris est necessaria. arg. C. si ꝓpter pub. pen. l. fin. Nec ob. §. de mino. l. ait ꝓtor. §. pmittit. q maioꝛ solẽnitas in alienatione q̃ qñ ei sofuit ẽ necessaria. z est rõ vt ibi no. z fm boc nemo vocauit eos ad diuisionem: sed sponte venerunt. Vel tertio dic q quidam coberes eorũ maioꝛ eos prouocauit. vt. d. l. C. de pie. mino. l. penul.

¶ Efendẽte. ¶ Casus. Titius cũ fisco suit z decessit relicto filio suo pupillo berede: qui pupillus habebat tutorẽ feiũ pcuratorem fisci: cũ quo fisco erat pactũ dicti pu. egit dictũ pu. z feium eius tutorẽ. z sic cõdẽnatus fuit pu. pcuratoꝛi fisci. postea finita fuit tu. z habuit cura torem gaiũ. pupillus quondam pcuratoꝛ fisci portauit snias qua fuit et condẽnatus pu. coꝛã pcuratore cesaris q est iudex inter fiscũ z priuatũ: z petijt ea mandari executioni. vñ pcuratoꝛ cesaris dixit curatoꝛi adulti qui vocabatur nouellus. Solue qõ debet adultus tu ex cã iudicati. curatoꝛ aũt rñdit ei. ego absũmeo ab bereditarie patris pu. quõdã nũc apud me adul. dixit pcuratoꝛ cesaris. pcuratoꝛi fisci q mõstrabat snias. audisti quid respondet aduersarj tuus: fac ei illud qõ videt tibi. Queritur bic. nunquid ꝓpter verba dicta curatoris absentus videt ab bereditate patris dictus adolescens? Et dicitur q sic. in leq. l. ponas eremplum. vt. §. eo. l. potest. Anua.

t ¶ Defendente. Pupillus tutore auctore cõuentus fuit a fisco. ad. r. ex contractu paterno cuius bereditatem adierat: r condẽnatus. tandẽ accepto curatore petebat mandari sententia executioni coraꝫ procuratore cesaris: sed curator vt euitaret executionem abstinuit pupillum bereditate: r dicit q ammodo non tenetur ille minor.

a ¶ Casum po nit.

b ¶ Ecꝰ etiã in olꝺ pot ee testis pterqꝫ in his q visu perci piunt. sic i ter psonas quarꝫ voces by notas. gio. est not. in. c. testes. ill qõ. visl. abbas. i. c. cũ cãs. de te sti. allegaf ser meli. §. fi. in. c. q̃ rẽdũ. §. qõ. vii. z glo. in alle. c. testes. l. §. q̃ nouerit z viderit.

c ¶ Casum po nit.

a ¶ Accepit curatorem. non aperit an durante tutela fuerit datus curator qō posset fieri ad litem ob aliquam causam. vt. ff. de tut. l. solet. vel posita. pro prima est quod. j. dicit ibi: abstineo pupillum. pro secunda quod dicit in fi. adolescens abstentus. Sed fm. R. non est vis. z si primam teneas. dic. i. adolescens. f. nunc cū ꝓponitur questio sceuole. si fe cundam dic. i. pupillus: sc̄z quondam.

b ¶ Cesaris. cognoscens inter fiscum z minorē in actione in factum que ꝓponit pro executione.

Judicatū facē qd sit.

c ¶ Facias iudicata. id est condemnationem solue. sic ponitur. ff. si certū pe ta. l. fina.

d ¶ Procurator. si habeas ꝓcurator. dicid est curator.

e ¶ Responsus habes. id est tu respondes vt ita lo quatur curator: vel tu ꝓ curator fisci audi responsum aduerse partis.

f ¶ Debebas. tu curator minoris. vel dic tu ꝓcurator fisci.

g ¶ Abstentū. z sic nō tenebit decetero actione in factum de re iud. vt. ff. ti. j. l. ij. in fin. z. ff. si qs cau. l. fi. Sed quomodo curator solus z nudis verbis potuit abstinere: Rnd. ff. ad. adiecit sine tutore. z sic poterat dimittere sine restitutione. vt. j. de acqui. heredi. l. pupille. Alij vt Azo. q adiuit solus tutor sine consensu pupilli. z sic nō tenuit aditio. vt. C. de iure deliber. l. potuit. vnde et sine restitutione potest se abstinere. Vel tertio ff. ibi. hic fuit petita restitutio: et causa cognita data vt fieri debet. vt. ff. de min. l. in causa. ff. causa. et. l. etiam. ff.

b ¶ Si quid. vt accepti latio: pactum de non petendo: vel transactio: vel delegatio. vt. ff. eod. l. poteſt. secus si solu at: quia liberatur a prima. licet teneatur actiōe tute. propter eā pecuniā. vt. ff. de neg. gest. l. diuortio. z sic solvitur contrarium. ff. de solu. l. tutor. §. fi. quia ibi solutione. vel dic vt ibi.

¶ Quando ex facto tutoris etc.

Casum ponit.

i ¶ Si dolum. Conueniebatur impubes rei vendicatiōe vel petitione heredi. dolo vel culpa tutoris facta est deterior res q̄ petitur: tenetur pupillus fm Aristo. si tutor fit soluendo: vt hic. ff. ti. ij. l. fi. in princ. Adeo vt quidam dicunt vt non liberetur cedendo actionem. sed falsum est. vt in. d. l. z plene de hac materia not. ibi. Quod ergo in fin. hic dicit si res etc. sub. maxime. nam tūc maxime tenetur vt tantum sufficiat cessio. Alij hic ponūt casum quando dolo vel culpa tutoris res peruenit ad pupillum. sed littera in fi. hoc non patitur. Accursius.

k ¶ In litem. sic. ff. de fideiuss. l. fi. ff. ff. de in lit. iuran. l. j.

l ¶ Illud. quod dixit aristo. item contra. ff. si quis ius dicen. non obtē. l. §. fi. ꝓcurator.

¶ Si tutor. ¶ Casus Tutor vel curator mutuauit pec. pupilli vl adulti titio z suo tutoris vel curatoris nomine stipulat est sibi reddi. certe vtilis actio dat pupillo vel adulto: z idē est si de pecunia pup. vel adulti emat suo nole etiaz tutor vel curator predia. nam dat vtilis actio pupillo vel adulto ad dicta predia vendicanda. Aiuia.

m ¶ Data. suo ꝓprio nomine. als iure cōi quereretur cōdictio certi ex mutuo minori. vt. ff. si cer. peta. l. certi condictio. §. si nāmos.

n ¶ Stipulatus. f. sibi tutori vel curatori.

o ¶ In nomen suū. i. nomine suo ꝓprio: z dic tutor emit de pecunia pupilli. si autem nomine pupilli accepisset: tūc dic directaz. vt. C. per quas perso. l. j.

p ¶ Utilis actio. ex stipulatione cum fuit mutuū stipulatus. vt z. ff. ti. j. l. quotiens. §. j. z plene no. C. c. l. ij. Item vtilis in rem quando emit de pecunia minoris. z est speciale in eo. fic z in milite. vt. C. de rei vendi. l. fi vt ꝓponis. z etiam in vxor. vt. ff. de dona. inter vi. z vxo. l. vxori mario. Et idem in ecclesia q̄ vicē hz pupilli: vt. C. de sacrosan. eccle. l. fin. qz est contrariū regulariter. vt C. de rei vendi. l. fi ex eo. sed ad stipulationem est z tra. ff. de pig. act. l. solutum. §. per liberaz. Sol. hic vtilez dicit queri per tutorem: ibi negat directam. Accur.

Ecclia vices pupilli obtinet.

¶ Dolus. ¶ Casus. Dol⁹ tutoris non debet prodesse vl nocere pupillo nisi ex eo factus sit locupletior ꝓ. z de hō ponit tria exēpla. Et est primum tale. Pupillus habebat seruum qui negociabatur l mercede peculij sciente pu. z tutore eius vnde creditoribus peculiarib⁹ tenetur pu. tributoria act. i. facta cōtributiōe de se z alijs creditonbus cum seruo⁹ predictus eidem pu. domino aliqd debebat tm debebat habere pu. quantum glibet aliorū creditorū z nō plus. Tutor aut pupilli dolo fecit quominus in eis peculiaribus aliqua non contribuerent. Imo apud pu. remanent. certe tenet pu. qz factus z locupletior. Secundum z tertium exemplum plnum est cū. l. seq. Viuia.

q ¶ Fauit. z sic est locupletior. vt. ff. ō tribu. l. ij. §. j. Accur.

r ¶ Dicēdum est. si ex dolo tutoris: vel etiā ex suo habuit cōmodum ex re deposita. vt. ff. depo. l. j. §. an in pupillum.

s ¶ Probetur. vt z. ff. tit. ij. l. fina. vbi plene de hoc not. z facit ad hanc l. f. ne vis fiat ei q in pos. mit. l. j. §. ex hōc edicto. z. ff. de euic. l. iij. z. ff. de admissra. tuto. l. cum plures. §. j. z de pecul. l. in summa. z de dolo. l. si ex dolo. z. ff. cōmo. l. ij. in principio.

t ¶ Si extrinsecus. Admiserit. in sua re nō pupilli. z sic ltelligitur. j. de reg. iur. l. neqs.

¶ Post mortem. ¶ Casus. Pro furioso lata fuit snia z tra curatorez ꝑ curatorem sicut nec mandat ꝑ tutores qui defenderunt pu. si autē finita tutela vel cura alo nouandi. pmisit illi pro quo fuit snia data tutor quōdam pu. vel curator furiosi bene tenetur quilibet. ¶ Tutor. Pater pupilli cuius non erat tutor fuerat condemnatus cum viuebat titio in. c. ego tutor promisi dicta. c. dicto titio. postea finita et tutela nō poterit me creditor titius conuenire. secus autem si accepissem meo nomine mutuā pecu. ab aliquo z soluissem dicto titio non tenerer illi a quo accepi etiam finita tutela nisi ille a quo accepi. ideo mihi dedit vt soluerem dicto titio. Viuianus.

v ¶ In tutorez. f. finito officio. vt z. C. eo. l. i. z si quis cau. l. fi. sed nec eo durante. vt. j. de re iudi. l. fi. ff. §. j. z. ff. ti. ij. l. ij.

x ¶ Constabit. vt z. ff. de consti. pecu. l. titius.

y ¶ Recte recusat. promisit enim tutorio nomine. sed certe z si non exprimat ex quo apparet q̄ in rem pupilli se obligauit: idem est. vt. j. eo. l. fi. sic econtra licet stipularetur sibi: si tamē pecunia pupilli: querit ei. vt. ff. c. l. si tutor. secus aūt si suo ꝓprio nole exprimendo volens forte donare pupillo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

re pupillo. vt. ſ. de admi. re. ad ciui. perti. l. iij. §. in eum. Item ſecus in procuratore. vt. ã. de. pcu. l. procurator. q̃ pro cuic. ⁊ eſt ratio vt ibi no.

a ¶ Non idem. qõ dictũ eſt in tutore cauente non habet locũ in tutore ſolũente q̃ predicta pecunia ſoluit nõ de ſuo: ſ. quia eam accepit mutuo ⁊ ſuo nolet: ⁊ creditori nõ numerauit contemplatione pupilli vt in fi. buiꝰ legis. nã etiã finita tutela tenetur mutuanti.

b ¶ Suo nolet. i. profert nõ pro pupillo. poſtea tamẽ ſoluit pro eo. Alſo.

c ¶ Pro pupillo fecit. ſcz ſoluit pecuniã in q̃ pater fuerat cõdẽnatus. Alſo. ⁊ potes diſtinguẽ. vt no. ã. de neg. geſt. l. ſi pupilli. §. i. ⁊ facit. ã. de pcu. l. procurator. §. fi. ⁊. C. ſi tutor vel curator. l. ſi creditor.

¶ Utor. ¶ Caſus. Tutor egit cõtra pupilli debitorẽ et iudicio pẽdẽte cũ decreto prętoris actorẽ conſtituit ad cõplendã litẽ ⁊ pro dicto actore. poſtea fuit lata ſententia. certe habebit pu. act. iudi. Liuia.

d ¶ Tutor interpoſito decreto. aliter enim nõ potuit. ã. ti. j. l. decreto. ⁊ inſti. de cura. §. fi.

e ¶ Eum. ſ. agentem.

f ¶ Actio. ſ. in factum. de re iudi. vt. C. de reb. cre. l. actori. hęc quidẽ dabitur pupillo. et facit. ã. de procu. l. ſi procurator. ⁊. C. eo. l. ij. ⁊. l. pe.

g ¶ Utori. Actio datur. ſic. ſ. de re iudi ca. l. iij. §. i. ⁊. ã. ti. ij. l. ij. ⁊. ã. ſi quis cau. l. ſi.

¶ Utor. ¶ Caſus. Me tutore titij et ipſ⁹ titũ inſtituit ſemptonius beredes et a nobis fideicom. reliquit meuio ſub cõdictione vel ex die petijt meuius vt cauerem⁹ ei de fideicõ. ei preſtando aduenẽte die vel cõdictione ego cani pro me ⁊ pu. cobẽdeꝫ meo. certe ex illa cautione tenebitur pro parte pu. vtili actiõe ex ſtipulatu fideicõmiſſario meuio. Liui.

b ¶ Sole. relicti in diem. vel ſub cõdictione a ſe et a pupillo. ⁊ fic cauit p ſe et pro eo per conſequẽs.

i ¶ Bãdã. legatario. vel fideicõmiſſario aduenięte die vel cõditione, vt j. vtle. no. ca. l. j. in princ. ⁊ facit. ã. c. l. poſt mortẽ. §. j. vbi er promiſſione tutoris tenet pupillus. Alij etiã dicunt q̃ datur tutori in adultũ coheredẽ. ⁊ dicũt famil. herciſ. ſi nõ eſt redditũ. vt. ã. ſa. mil. her. l. beredes. §. familie. Vel ſ̃m Dy. vtilem tutele que nõ placet.

De ſuſpectis tutoribus ⁊ curatoribus.

Hec clauſula. ¶ Caſus. Primo dicit q̃ titulus de ſuſpectis tutoribus neceſſarius eſt ⁊ frequẽs. Secũdo querit vnde crimen ſuſpecti deſcendit ⁊ apud quos magiſtratus poſſit poſtulari ſuſpectus tutor vel curator: et quis tutor vel curator poſſit ſuſpectus poſtulari: ⁊ quis poſſit poſtulare ſuſpectos: et ex quib⁹ cauſis poſſit remoueri tutor vel curator a tute. vel cu. que ſit pena tutoris vel cure. conuicti ſuſpecti. Tertio determinat vnde deſcẽdit hoc crimẽ. Quarto dicit/ qui ſunt illi magiſtratus qui poſſunt remouere a tutela vel cura ſuſpectos. Quinto determinat qui tutores⁊ curatores poſſunt accuſari ⁊ remoueri a tutela vel cura. Sexto determinat qui poſſunt accuſare de ſuſpecto vſq; ad. §. ſi quis de plebeis. Cetera ſunt plana vſq; ad. §. queri poteſt. in. l. tutor. Liuia.

nõ idem⁽ⁿ⁾ in eo placuit q̃ ſuo nolẽ⁽ᵒ⁾ mutuã pecuniam accepit et iudicatum pro pupillo fecit⁽ᵖ⁾: niſi forte creditor ideo cõtraxit vt in cauſam iudicati pecunia tranſiret.

¶ Sicut pupillo queritꝰ p tutorẽ: ita per actorem ab eo conſtitutum. b. d. Bart.

Idem. Lex. vj.

Utor interpoſito decreto⁽ᵈ⁾ prętoris actorem reliquit: ſm eum⁽ᵉ⁾ ſnia dicta iudicati transfertur ad pupillum actio⁽ᶠ⁾ non minus q̃ ſi tutor obtinuiſſet.

Secuola. Lex. vij.

Utori qui infantem defendit ſuccurrit vt in pupillus iudicati actio detur⁽ᵍ⁾.

¶ Si negocia in parte ſpectat ad pupillum pro illa videtur tutorio nomine face re: pro alia proprio. b. d. Barto.

Idem. Lex. viij.

ij Utor qui ⁊ coheres pupilli erat cum cõueniretur ſi decẽ omiſſi nomine⁽ʰ⁾ inſolidũ ipſe cauit. quęritur eſt an in adultũ pupillum pro parte danda ſit vtilis actio? Reſpondi dandam⁽ⁱ⁾.

De ſuſpectis tutoribus ⁊ curatoribus. Titu. x.

¶ Procedit per modum ſumme. Primo ponit quid inducit ad tractãdum ſeu tradendum iſtam materiam. Secũdo ponit que requiruntur ad bocvt iſta materia intelligatur: ⁊ illa per ordinem tractat p totum iſtum titu. b. d. Barto.

Ulpianus. Lex. j.

Hec clauſula frequẽs ⁊ perq̃ neceſſaria ẽ. quotidie enim ſuſpecti tutores poſtulantur. primũ igit̃ tractem⁽ᵏ⁾ vnde deſcẽdat ſuſpecti crimen⁽ˡ⁾: ⁊ apud quos poſtulari q̃s poſſit ſuſpectus tutor vel curator: deinde quis ⁊ a quo: ⁊ ex quibus cauſis remoueꝫ. deq̃ pena ſuſpecti. Sciẽdũ ẽ ſuſpecti crimẽ ex. l. duodecim tabu. deſcendere.

¶ Cauſa ſuſpecti poteſt agitari coꝝ ordinario ⁊ coꝝ delegato iudice. b. d. Bar.

k ¶ Crimen. i. accuſatio criminis. nã crimẽ nõ eſt ex. l. immo per legẽ punitur. vt. C. vnde vi. l. meminerint.

l ¶ Duodecim tabu. q. ergo eſt legitimũ crimen. ergo accuſatio dz ſolemniter proponi. i. per libellum in ſcriptis. Sz ſi fauore pupilli eſt admiſſum vt etiã ſine libello in ſcriptis poſſit fieri accuſatio ⁊ remotio. vt. ſ. e. l. iij. §. preterea. Vel verius ibi loquit quãdo iudex officium ingrit/ ceterum ſi aliquis accuſat nõ põt fieri ſine dicto libello. vt. ſ. de prima. delic. l. fina. ⁊ de mine. ⁊ ho. l. reſcripto. §. ſi qs. Sz que erit pena talionis? Nõ. infamia. ✚ Item ⁊ alias quãdoq̃ penas patitur tutor. vt ea. l. §. fi. ⁊. l. ſe. ⁊. l. tutor. §. fi. ⁊. l. ſeq. ꝙs hic accuſator patietur. vt ad mi⁹? extraordinarie punietꝰ. vt. ſ. ad turpil. l. ⁊ in priuatis.

✚ Tutor ſuſpect⁹ affici⁹ tur q̃ limita niſi fuiſſet ſolẽgui ne⁹ pupilli: q̃ tũc vt iu ſpect⁹ nõ remouet ne infamet: iſz illi dabit ad tũctus. ter. l. l. ſi tutor. i. eo. bar. in l. qõ ſi forte §. ſunt q̃ dã. j. de ſol.

m ¶ Mãdata. i. legata.

n ¶ Tonz. immonõ. vt ã. de offi. proconſu. l. ſolent. in pn. ⁊. l. nec quicq̃. §. j. ⁊. l. ſi qd. dicergo totum qõ nõ exigit maioꝛ animaduerſionem.

o ¶ Trãſit. i. concedit. vt ã. de offi. eius cui mã. eſt iuriſdi. l. j. §. fi.

p ¶ In prouincia. Si dicas in pſide ⁊ ei? legato eſt ã. j. ad turpil. l. j. §. ſuſpecti. Sol. ibi nomẽ prę ſidis eſt gñale vt etiã dele gatos pſidis cõprehendat. vt. ã. de offi. preſi. l. j.

¶ Vel põt cognoſcere delegatus preſidis ⁊ prętoris vt hic: non remouere vt ibi. ⁊ ad hoc. ã. de of. eius cui man. eſt iuriſdi. l. iij. ⁊ ſic remotio non poteſt delegari. Tu dic in lega to pconſulis eſſe ſpeciale vt de oi crimine cognoſcat. vt. ã. de of. pcõ. l. ſolẽt. Jdẽt de ſuſpecto cognoſcat ⁊ remoueat: vt hic. ⁊ inſti. eo. i. in. idem põt dici in legato ꝓtoris: vt h. Nec ob. qõ dicit in puincia: qz dicit a. pconſule vel ſuo legato. nam ⁊ pconſul regit puinciã remotã. vt not. ã. de of. pfi. l. j. et ſm hoc ſpes ad cognoſcendũ non delegat: vt in contrario.

q ¶ Omnes tutores. i. cuiuſlibet generis tutores ſiue teſtamentarij/ ſiue legitimi: ſiue datiui. ⁊ idez i curatorib⁹. vt. ſ. l. iij. §. non tñ. ⁊ dicas male gerentes nõ bñ. ⁊ ſic cõprehendit gña ſingulorũ ⁊ nõ ſingula generũ. ſic. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. priuatũ. ⁊ inſti. q. mo. tu. fi. §. ſili mõ. ⁊ inſti. õ fideiuſ. §. j. ⁊. ã. de pecu. l. quã tuberonis. §. i peculio.

r ¶ Legitimus. immo videt adiũgendus curator. ⁊ idẽ in patrono dicitur. vt. ſ. eo. l. ſi tutor. Sed dic q̃ illud eſt cõſilij magis q̃ pceptꝰ. Et eo dẽ modo tñ. j. e. l. iij. circa ꝓin. ibi: ſed ſi patronum ⁊c.

s ¶ Parcendum. qz eum remotum nõ ſequitur in famia: q̃ als ſequeret vt hic. ⁊. C. eo. l. ſi. Alij q̃ non remoueatur: ſz curator adiungat. vt. ſ. e. l. ſi tutor. ſed illud eſt conſilium vt dixi: non preceptum.

t ¶ Poſtulare. i. accuſare. aliter ponit. ã. de poſtulã. l. j. §. poſtulare.

v ¶ Hanc actionem. i. accuſationem. ſic ponitur. C. ſi tutor non geſ. l. j. ⁊ j. de ſepul. vio. l. iij. §. penul.

x ¶ Patere. als patere. als cõpetere. ⁊ ita in libro dñi Alſo.

y ¶ Mater. ſecus in iuramẽto in litẽ. vt. ã. de in lit. iuran. l. videamus.

z ¶ Perpenſam. i. moderatam.

a ¶ Egredientis. qõ eſſet. qñ faceret vt cetibus virorum poſſet intereſſe.

Mlier an ad accusā dū admittatur.

arg. C. de pcu. l. maritus. Admittit ergo mulier quelibet ad accusationem istam dūmodo ex honesta causa moueat: ꝛ hoc fauore pupillorū. alias mulieres non admittunt ad accusationem nisi suam vel suorum iniuriam prosequantur. vt. C. qui accusa. nō pos. l. de crimine. ꝛ. ſ. de accu. l. qui accusare. ꝛ facit infra. eo. §. consequens. ꝛ. ff. de procura. l. feminis.

Tutor in multis casib⁹ nō solū remouetur/ ſz etiā punitur.

a ¶ Si qs de plebeis. naz non oēs ſic puniunt: ſed hūiliores tm. vt. ſ. e. l. iij. §. tutores qui. Accur.

b ¶ Atrocioꝛa. puta qꝛ ꝑsens alimēta denegauit: ꝛ probatum est eius mendacium. vel ſi data pecunia tutelas redemerit: vel ſi inuentarium non fecit: vel ſi pecuniam deponere: vel in emptionem prediorum cōuertere noluit iussus a iudice: vel euidēti fraude bona pupillorū alienauit. Itē ſi libertus fraudulenter gessit tutelam filiorum patroni. vt infra tit. eo. §. fed ſi quis. ꝛ §. libertus. ꝛ. ff. de offi. ꝓfec. vrb. l. ſ. §. item. ꝛ. ff. de tu. l. in eos. ꝛ. ff. de admi niſtratio. tut. l. tutor qui. §. item ſolent. ꝛ. ff. l. iij. §. tutor qui. ꝛ. §. tutores. et ſ. l. ꝓtori. ꝛ. C. de admini. tuto. l. niſi.

c ¶ Prefectum. quia ad eum ſpectabat hec iurisdictio ſiue cura. vt. ff. de offi. prefect. vrb. l. ſ. §. item ſolent.

d ¶ Grauiter. ſuo arbitrio. vt. C. de admini. tuto. l. niſi.

e ¶ Libertus quoqꝫ ſi fraudulenter geſſiſſe. ſecus ſi nullo modo geſſit: quia ingratus reꝺigitur in ſeruitutem. vt ſ. de iure patro. l. ingrat⁹. argu. contra. C. de libe. cau. l. ſolo.

f ¶ Puniendus. ꝛ de ſuſpecto accuſari poteſt. vt C. qui pet. tuto. l. i. ꝛ facit infra. eo. §. libertus. ꝛ. C. de admi. tu. l. niſi.

g ¶ Tutor quoqꝫ. Adhuc tutor. qui alium accuſat contutorem.

h ¶ Deſierit. finita tutela per capitis diminutionem qui eſt poſtea reſtitutus. A30. Vel dic q⁹ fuit datus ad certam condictionem vel diem. vt infra. eo. qui. mo. tu. ff. §. fed ꝛ ſi. ꝛ. §. ꝓterea.

i ¶ Ipſe autem. ſ. accuſatus. ꝛ qui nūc remouebit ꝓpter accuſationē contutoris quondam. ꝛ ſm hoc manet quando ille deſijt: ſed nō manet poſt finitam accuſationem de ſe factam.

k ¶ Suſpectum. i. dicere. non ſolum ſi alia cauſa deſijt: ſed etiam quando per accuſationem ſuſpecti. tunc enim deſinit: vt infra. eo. qui. mo. tu. ff. §. ff. quo caſu videbatur q⁹ nihil doloſius doloſo.

l ¶ Hiate. ergo ſi omittant cōmittunt ingratitudinē. vt. ſ. de iure patro. l. ingratus. ꝛ. C. qui. pe. tu. l. ij. ¶ Licet ſit arg. cōtra. C. de lib. cau. l. ſolo.

m ¶ Suum. ſ. pupilli. et bene dico ꝛ melius eſt: qꝛ optimum conſilium eſt adiungi curatorem. vt. ſ. cod. ſi tutor. ꝛ ſm hoc libertus impuberis accuſat patronum pupilli impuberis. Vel dic ſiū. i. ſtius accuſantis. ꝛ ideo melius dicit qua incurrere poſſet patroni ſui offenſam. quia ob hoc ſolum poſſet eum in ſeruitutem reuocare vel petere caſtigari. vt. C. de lib. ꝛ eo. lib. l. ij. ꝛ. ſ. de iure patro. l. i. nam licet famoſam accuſationem poſſit libertus cōtra patronum nomine alterius proponere etiā ſine venie im petratione. vt. ff. de in ius vo. l. queſitum. licet ler iſta aliter intelligi poſſit: non tamen accuſat: etiam ſi ſuam iniuriam proſequatur. vt. ſ. de accu. l. ij. tamen. §. i. ꝛ ſic intelligitur ler illa. C. ſi tu. nō geſ. l. i. ſ. aliter quidam intelligant. vt ibi no. Vel tertio poteſt intelligi q⁹ erat libertus com munis pupilli ꝛ eius tutoris. Accur ſius.

n ¶ Bianius. qꝛ forte inter eum ꝛ patronum ꝛ libertum magna diſcordia oriꝛetur: ꝛ magna verba etiam ad accuſandum procederent. Et q⁹ dicit omnibus aliis. ſ. libertis. q. d. ſi concedit iſtis/ cōceditur oībus aliis libertis accuſare patronos. argu. ſ. de re mili. l. officium. §. ſed ſcio. Vel nere iniuriam pupillorū: admittet eam ad accuſationem.

¶ Ob facta atrocia tutor non ſolum remouetur/ ſed etiam punitur. b. d. Barto.

¶ Si quis de plebeis[a] ob facta atrocioꝛa[b] in tutela admiſſa fuerit apud ꝓtorem accuſatus: remittitur ad ꝓfectum[c] vrbis qui iuꝛe[d] puniendus.

Idem. Ler. ff.

Libertus quoqꝫ ſi fraudulenter geſſiſſe tutelam filiorū patroni ꝓbetur: ad ꝓfectū vrbis remittitur puniendus[e].

¶ Tutor poteſt accuſare contutorem: ſuſpectū etiam ſi fuerit remotus. b. d. Bar.

Idem. Ler. iij.

Tutor quoqꝫ cōtutorem poteſt ſuſpectū facere: ſiue duret adhuc tutor[f]: ſiue iā deſierit[g]: ipſe autem contutor maneat tutor: ꝛ ita diuus ſeuerus reſcripſit: plus diuus pius cecilio petino reſcripſit poſſe tutores ſuſpectum[h] remotum contutores ſuos ſuſpectos facere.

¶ Liberti poſſunt tutores ꝓponorū ſuorum ſiue filiorum patroni ſui accuſare de ſuſpecto: ſed liberti non accuſant patronos ſuos crimine ſuſpecti tutoris. Jtē omnis curator non tantum adoleſcentium: poteſt ſuſpectus accuſari. b. d. vſq; ad ſi. l.

¶ Liberti quoqꝫ pupillorū grate facient ſi tutores vel curatores eorum male gerentes rem patronorum: vel liberorum patronorū ſuſpectos fecerint. ſed ſi patronū ſuum[i] ſuſpectum in tutela facere velint: melius eſt libertos ab accuſatione repelli: ne in ipſa cognitione grauius[k] aliquid emergat cum boc alijs oībus pateat. ¶ Nō tñ autem adoleſcentis curatoꝛ: ſz etiam furioſi vel prodigi vt ſuſpectus remouetur poteſt. ſed ꝛ ſi quis curam ventris bonorumve[l] adminiſtrationem gerat: nō carebit buius criminis[m] metu.

¶ Tutor poteſt remoueri ex officio iudicis ſine accuſatione. b. d. Bar.

¶ Preterea † videnduz eſt an etſine accuſatione poſſit ſuſpectus repelli: et magis eſt vt repelli debeat[n] ſi ꝓtori liqueat ex apertiſſimis[o] rerum argumentis ſuſpectum eum eſſe: qō fauore pupillorum accipiendum eſt.

† Jac. gl. c. veneratā. ll. circa medium. ibi. ꝛ etiaꝫ inder. extra de offi. delega.

¶ Tutor remouetur ob dolū ſi tutela cō miſſum: ſecus ſi extra tutelam. Jtem ſecus ſi alia tutela: ſi eſt qui eū actione tutele cōuenīat. b. d. vſq; ad. §. ſi tutor limic⁹. Bartolus.

¶ Nunc videamus ex quib⁹ cauſis ſuſpecti tutores remoueantur. et ſciendum eſt aut ob dolum in tutela admiſſum ſuſpectum liccre poſtulare: ſi forte craſſatus[p] ſit in tutela: aut ſordide[q] egerit: vel pernicioſe[r] pupillo: vel ſi aliquid intercepit[s] ex rebus pupillaribus iam tutoꝛ. q⁹ ſi quid admiſit ante tamē admiſerit q⁹ tutoꝛ effet (q⁹uis in bonis pupilli vel in tutela) non poteſt ſuſpect⁹ tutoꝛ poſtulari: qꝛ delictū tutelā ꝑceſſit. Proinde ſi pupilli ſubſtātiā ex pilauit: ſed añ q⁹ tutoꝛ effet accuſari dz expilare hereditatis crimine[t] / ſi minus: furti. ¶ Queri pōt ſi tutoꝛ fuerit poſt aditam hereditatem ꝛ apprehenſam poſſeſſionem. ſcilz ab herede pupillo. tunc enī cōueniꝛ poteſt furti: quia rei hereditarie nō fit furtū niſi in caſib⁹. vt. ſ. de fur. l. rei heriditarie. ꝛ. ff. ſeq. ꝛ. ſ. de cri. expil. here. l. ij. ꝛ. l. ſi. Vel dic ſi mimus. i. ſi non poteſt accuſari crimine expilate hereditatis: quia nō habet locum: q⁹ eſt vt dixi. innuit ergo hic q⁹ ante geſtis non poteſt accuſari vt ſuſpectus. ꝛ ſic eſt contra infra. eo. §. ſed ꝛ ante q⁹. Solu. vt ibi. ¶ Queri poteſt. ¶ Caſus. Titius fuit tutoꝛ cuiuſdam pu. ꝛ male adminiſtrauit illo pupillo pubere facto. idem fuit dat⁹ ei curatoꝛ cum quibuſdam aliis. nūquid de mala geſtione tutele poteſt ſuſpectus poſtulari in cura eriſtens? Et dicitur q⁹ non. quia poteſt conueniri act. tutele a cōcuratoribus. ꝛ idem poteſt dici ſi eo qui bis fuit tutoꝛ: vt exiſtens in ſecunda tutela nō poſſit poſtulari vt ſuſpectus de eo qō male in prima adminiſtrauit. ſed in ſecunda habet cōtutoꝛem qui eū poſſit conuenire tutele de eo qō in prima adminiſtrauit male. ſi autē in ſecunda tutela non habet contutoꝛem bene remouetur vt ſuſpect⁹ a cōa tutela ex eo q⁹ male adminiſtrauit in prima. ꝛ ideē eſt in curatoꝛe. de quo dictum eſt in prin. §. Sed quid ſi ita fuit dat⁹ tutoꝛ pupillo donec in ita lia erit tutoꝛ eſto vel donec vltra mare nō ieris tutoꝛ eſto. ꝛ h tutoꝛ añ teq⁹ exiret italiā vel iret vltra mare adminiſtrauit tutelā/ ꝛ male. ꝛ poſt ea exiuit italiaꝫ vel vltra mare iuit. ꝛ poſtea reuerſus adminiſtrauit ite rum. nunquid poteſt poſtulari ſuſpectus de eo quod male adminiſtrauit añteq⁹ exiret italiam. vel vltra mare iret? Et dicitur q⁹ ſic. non enim poteſt conueniri tutele: quia non eſt finita. vna enīz fuit tutela ꝛ nō plures. ſecus autem eſſet ſi ita diriſſet ille qui tutoꝛez dedit quo ad reipub. cauſam non aberis tutoꝛe eſto cum aberis tutoꝛ neeſto. cuꝛ reuerſus fuerit tutoꝛ eſto. nā ſi tutoꝛ taliter dat⁹ male adminiſtret añq⁹ vadat cauſa reip. ꝛ poſtea reuerſ⁹ adhuc adminiſtret nō poterit ex ꝑte non malo geſtu poſtulari ſuſpect⁹: qꝛ pōt q̄eri tutele. due eīn tutele fuerūt. Jtē qd ſi tuī fuit datus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

fuit datus curator vētri vel bonis. ⁊ male curā administrauit: ⁊ postea puer non tot tutor datus. nunquid existens in tutela potest suspect⁹ postulari de eo qō male administrauit in cura. ⁊ aut habet contutorem qui eum possit cōuenire de eo qō male in cura administrauit aut non. Primo enim nō possit postulari suspectus. Sc̄do fic. ⁊ hoc p̄sus ad. §. ij. tutor. inimicus. Ulpia.

a ¶ Confirmatus. ſpon te. nec est cogitur. vt. ff. de administra. tuto. l. cū bereditas.

b ¶ Ex delictis tutele. id est admissis in tutelari bus negocijs dum erat tutor.

c ¶ Tutele. ſ. actione.

d ¶ A contutoribus. i. a concuratoribus.

e ¶ Depositio officio. ſcz tutele: als non posset agi adiectione tutele. vt. ff. de tu. ⁊ ra. dist. l. nisi.

f ¶ Sumpto. ſcz cure.

g ¶ Datus. a testatore.

h ¶ Testamentaria. hoc ideo dicit quia a iudice non potest dari sub condictiōe. vt. ff. de tu. l. mu to. §. ij. z a testatore sicut hic. ⁊. ff. de testa. tu. l. tutor datus. ⁊ insti. de attilia. tu. §. j.

i ¶ Conueniat. de facto. puta alius tutor. vt. j. e. l. §. si curator. Et sic not. q vt accusatio suspecti locum non habeat opotet q de iure ⁊ de facto posſit agi tutele. vt ⁊ not. C. eod. l. j. Item contra. ff. de administra. tuto. cum plures. Sed ibi p̄to eadem tutela tutor et curator conueniri nō possunt hic et alia.

k ¶ Crimen suspecti. nec remouebitur ob hoc solum q in sua maleuersatus est: nisi vbi nō est qui eum ex p̄tion conueniat tutela vt subijcit. si autez aliunde q̄ ex eo qō male gessiſſe dicatur in prima suspectus dicit. Dicunt quidaz indistincte q po test. nec obst. q agi potest tutele: q ex hac causa agi nō potest. Sed certe satis potest responderi ad contrarium: scilicet q nō possit remoueri. quid enim si causa illa suspitionis remota est. vt j. de admen. lega. l. iij.

l ¶ Si autem. facit. j. ea. l. §. si curator.

m ¶ Tutela cesset. i. qui tutele eum conueniat.

n ¶ Uersatus sit. sub. ⁊ certe sic. Et sic not. q qui in vno malus est et in alijs ✱ nec. sic. j. de remilī. l. nō omnes. §. a barbaris. ⁊. ff. de transac. l. cū bi. §. in persona. ⁊. ff. de testa. tut. l. in testamento. §. non omnino. ⁊. ff. de accu. l. si cui. §. bisdem.

o ¶ Idem dici potest. scilicet q possit remoueri. Additio. Vide glo. in c. accepimus. super ver. reputare. circa me. que ponit casum huius. §. extra de eta. ⁊ quali. ordi.

p ¶ Possit suspectus. quia durat tutela. non ergo concurrit actio tutele ⁊ postulatio de suspecto: vt hic ⁊ superioribus. §. ⁊. j. p̄xi.

q ¶ Una tutela. durat etsi eadem: nisi ⁊ testator direxisset cōtra. vt. j. ti. j. l. titius. ⁊ facit. j. de testa. mili. l. qō dicitur. §. miles.

r ¶ Tutorem. i. curatorem. vt dixi. ff. de tute. l. questitum.

s ¶ Utili actione. ergo finita fuit tutela per excusationem. vt ⁊. j. de tu. ⁊ ra. distra. l. si tutor. in prin. ⁊ insti. de excu. tuto. §. item qui rei. ⁊ not. j. ti. j. l. penul. in prin.

t ¶ Bonisq; aliquādo idem datur: aliqñ diuersi dantē ventri ⁊ bonis. vt no. ff. ea. l. §. non tantū. ⁊ nota curator: quia tutor ventri dari non potest a iudice. vt. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab bis. l. vētri. sed a testatore sic. vt ff. de testa. tu. l. si quis filiabus. Accursius.

rit pupilli: idēq; fit curator confirmatus[a] adolescēti: an possit ex delictis tutele[b] suspectus postulari: et cū possit tutele[c] a cōcutoribus[d] conueniri: consequens erit dicere cessare suspecti accusatiōnē: quia tutele agi possit: deposito officio[e] et alio sumpto[f]. ¶ Idem erit querendū et si pponas aliquē defuisse esse tutorē: ⁊ rursum cepisse: vt puta vsq; ad tēpus: vel ad condictionem erat datus[g]: deinde iterū vel supueniēte cōdictione testamentaria[h]: vel a p̄tore posita datus est: an suspectus possit postulari: ⁊ q̄ due tutele sunt (si est qui eū tutele iudicio conueniat[i] sequitur quidē vti dicere cessare crimē suspecti[k] si autem ipse tutor est solus: nunquid quia tutela cesset[m] remouēdus sit ab hac administratiōe quasi i hac suspect[n]: et eo q̄ in alia male versatus sit[o]: ergo ⁊ in eo qui curator solus post tutelā finitā cōfirmat[p] est idem dici potest[q]. ¶ Si quis tutor ita dat[r] sit: quo ad in talia erit tutor esto: vel quo ad trans mare non ierit: an possit suspectus[s] postulari ex eo gestu quem administrauit ante q̄ trans mare abesset: et magis est vt postulari possit q̄si vna tutela[t] sit babēs interualla.

¶ Si quis abfuturus reipublice causa desiderauerit in locum suū cōstitui alium tutorem[v]: an reuersus ex ante gesto suspectus postulari possit: et q: potest ex p̄tori gestu vtili actione[x] conueniri cessabit postulatio. ¶ Si curator vetri bonisq; dat[y] fraudulēter versatus fit: deinde tutor dat[z] est: an postulari suspectus propter fraudes in cura admissas possit dubitari potest. ⁊ siquidem habet contutores nō poterit postulari: quia conueniri potest[v]: si non habeat amoueri potest.

¶ Propter inimicitias cū pupillo vel cum parentibus remouetur tutor vt suspectus. Bar.

¶ Si tutor inimicus[y] pupillo parentibusve[y] eius sit: ⁊ generaliter si qua iusta causa p̄tore mouerit[z] cur non debeat in ea tutela versari: reijcere eum debebit.

¶ Propter res male venditas potest tutor / vt suspectus remoueri. hoc dicit Bartolus.

¶ Seuerus et Ant. rescripserūt epicurio: tutores qui res vetitas sine decreto distraxerūt: nihil quidem egisse[a]. verum si per fraudez[b] id fecerūt: remoueri eos oportere.

¶ Tutor qui denegat alimenta indebite: potest vt suspectus remoueri: et etiā puniri. Bartolus.

¶ Tutor qui ad alimenta pupillo prestanda copiam[c] sui nō facit: suspectus est: poterit q̄ remoueri: sed si non latitet: sed p̄sens nihil posse decerni contendit q̄si inopi: si datis pupillo aduocatis in mēdacio res iudicatur: ad p̄fectuz vbis remittendus est. neq; enim interest id agere quē q̄: vt corrupta fide inquisitionis[d] tutor constituatur: an bona fide constitutū[e] velut p̄decnem bonis alienis incumbere: hic ergo[f] non quasi suspectus remouebitur[g]: sed remittetur puniendus ea pena[h] qua solent affici qui tutelā corruptis ministerijs[i] pretoris redemerunt.

¶ Tutor qui non facit inuentarium vel pecuniam ad comparationē non deponit pertinaciter in vinculis est ponendus: nisi fuerit positus in dignitate. Bar.

¶ Tutores qui repertorium[k] Tertio dicit. Quidam tutor non dabat pupillo suo alimenta: vnde vocauit eum coram se volens pupillo constituere alimenta: et ipse non venit vel venit ⁊ dixit pupillum non habere vnde ei alimenta constituerent. ⁊ postea repertum est cōtrarium. certe hic tutor potest puniri eo mō quo punitur ille qui corrumpit notarios pretorij per pecu. vt ipse tutor constituatur. nam et ipse et ille remouentur vt suspecti ⁊ etiam remittitur ad p̄fectū vbis. extra ordinē ab eo puniendi. Quarto dicit. q tutores qui in uentarium non faciunt / vel qui volunt deponere pecuniam pupillares ad prediorum comparationem: vel qui pecuniam per se depositam nolunt postea predia emere: si sunt plebei duas penas sustinent: quia in vinculis ponuntur donec inueniatur idonea emptio: ⁊ etiam remouentur vt suspecti. si autem non sunt plebei remouentur tantum vt suspecti. hoc dicit vsq; ad. §. is tutor. Ciuianus.

r ¶ Si tutor inimic⁹. inimicitia capitali. nec interuenit reconciliatio. vt insti. de excu. tuto. §. inimicitie. Recōciliatio inimicitiaz tollit.

y ¶ Parentib⁹. ex linea ascendenti in infinitum. vt. ff. de in ius voc. l. quis q̄. §. parentes. secus si cū fratre: vel alijs transfuerfalibus. et facit. ff. de arbi. l. licet. ⁊ de p̄cura. l. filius. in fi.

z ¶ Mouerit. videtur q̄ per officium hic inquirat. quod dic vt. ff. e. l. §. preterea. idem tamen si aliquo accusante.

a ¶ Egisse. scilicet quo ad alienationem. vt. C. de p̄e. mino. l. iiij. et. l. si quidem. Accursius.

b ¶ Per fraudem. vt totam pecuniam partem ve sibi vsurpet.

c ¶ Copiam. j. eo. imperibus. in fi. ⁊ institu. eo. §. si quis tutor. ⁊. j. vbi pu. edu. l. fi.

d ¶ Fide inquisitionis. quia corrupit iudicem qui debebat inquirere de eius moribus. ⁊ sic appropbatum dare. Accursius.

e ¶ Constitutum. tutorem.

f ¶ Hic ergo. qui per mendaciū dicit se non posse alere.

g ¶ Remouebitur. ergo nec ille qui corrupit remouetur: vt hic euidenter probat. nam ⁊. ff. dixit neq; enim interest ⁊c. alij sub. tantū. quasi dicat non tantum remouebitur ⁊c. vel etiam fiet alterum quod iuder vo let ff m. B. arg. §. ea. l. §. si tutor. Et sic no. ex mendacio quem puniri. vt no. ff. qō cum eo. l. iiij. §. j. Mēdaciū puniri dz.

h ¶ Pena. extraordinaria. vt. ff. de tute. l. in eos.

i ¶ Ministerijs. id est ministris. non vt inquiratur de moribus. et puniatur hic ff m B30. quia pupillo fecit iniuriam corrumpendo officiales. vt. j. de iniuri. l. idem apud. §. idem ait eum. Sed certe ff m. B. immo ibi fecit iudici. vt ibi dicit. et facit. ff. de offic. p̄fec. vbis. l. j. §. item solent.

k ¶ Tutores qui repertorium. id est inuentarium. vt. ff. de administra tuto. l. tutor qui.

a ¶ Non fecerunt, mox subaudi. vt. C. de admi. tut. l. tutores. q̃ expone vt ibi: z hoc nisi iusta causa fuerit quare nequiuerit. vel nisi remissa fuerit inuentarij confectio a testatore. vt. ff. de admini. tuto. l. tutor. in prin. et. C. arbi. tu. l. fi. §. fi.

b ¶ Emptionē. alis comparationē. hoc dic vt. ff. de admini. tu. l. ita autem. in prin.

c ¶ Pertinaciter. alis pertinaciter a per. i. valde. z tenax. alis pficaciter. q̃ forte resistit cuz iudex eis pcipit q̃ debet. vt. ff. de admi. tu. l. tutor qui. §. fi deponi. item alis prestat: alis prestatur.

d ¶ Vinculis. hoc est cuz inopia + dignosci labore. vt. ff. de admi. tuto. ob fen⁹. et ar. ff. de pe. l. i. §. fi. z. j. de iur. l. fi. z. ff. de offi. pfi. l. illicitas. i fi. Itē ↄ infamia notant et grauiorib⁹ penis subij ↄciunt. vt. C. arb. tu. l. fin. z. ff. de admi. tut. l. tutor q. §. si deponi. z. §. seq.

+ Sic no. deteriorē cōdictōi pauperē. vt. ff. de uitē. bar. in l. ob fenus. hic alleg.

e ¶ Suspectis. idemq; et sic uius tutor nō cōcet cō tutori. i admiſtratione. vt ff. de admi. tu. l. actus.

f ¶ Humiliores. vt. ff. de. l. j. in fi. nāq; maiores nſi ↄc. vt. j. ō pe. l. capitalii. in fi. z. de iniur. l. fi. z. de incen. rui. nau. l. pedi⁹.

¶ Is tutor. ¶ Casus. Tutor qui dolo vel lata culpa abstinet pupillum suū ab hereditate sibi delata remouet vt suspect⁹ z efficitur infamis. subaudi. si autem remouea tur a tutela ob leuem culpam vel negligentiā nō efficit infamis. Sed q̃ si fraude in tutore reperta non remouit cū pretor: sed aliū ei adiūxit: nō est infamis. Bonū est q̃ q̃ pretor q remouet a tutela tutorē exprimat in remotione cām vt videre possim⁹ vtrū sit infamis vel nō. si aūt nō exprimit cās remotionis nec in iudicio fuit probata nō erit infamis remotus. b. d. cū prin. l. seq. Auian⁹.

g ¶ Inconsideranter. i. lata vel leui culpa. vt. j. priori. §.

h ¶ Ineptiam. als imperitias: hec adnumerat culpe. vt. ff. de offi. pfi. l. illicitas. §. sicut.

i ¶ Remotus fit. i. ob negligentiā vel culpā nō latā. ola em̄ ista fere idē significāt: z vnū est expositio alterius. z est quasi verbor⁹ ↄcultatio. Sz quid si remouet ob latā culpā? videt q̃ sit infamis. vt. j. e. l. impuberibus. §. j. z. ff. de posti. l. q̃ nerua. Vel forte q̃tum ad infamiā lata culpa nō comparat dolo vt in criminib⁹. vt. j. ad. l. cor. de sic. l. in lege. si autem ob fraudem vel dolū cōstat q̃ famosus est. vt insti. e. §. fi. suspectus. et C. de tu. z cu. qui fa. nō de. l. ij. cū dānatus de dolo sit infamis. vt. ff. de bis qui no. infa. l. j. §. qui furti.

Remot⁹ a tutela q̃si famatur.

k ¶ Fraudem. quam inuenit eū cōmisisse. z hoc fecit ut der⁹ q̃rat agnatus vel patronus. vt. j. co. l. fi tutor. vel forte emēdatus. nā suo arbitrio est. vt. ff. ca. l. §. si tutor.

Hem. Casus in pn. ↄtinuat cū precedēti casu ¶ Si pretor. Siue pretor cōā quo est accusatus tutor: suspect⁹ dicat in sententia remoueo te a tutela: siue dicat. phibeo ne geras. semp videtur remotus. ¶ Qui nihil. Si tutor nō administrat tutelā nō pōt ob hoc ipsum solum suspectus postulari. si aūt gerat z male vel per dolū suus vel alio. mō bene pōt remoueri vt suspectus. z hoc dicit verū ob ignauiā ↄc. Auianus.

l ¶ De enim cause. f. rusticitas z similes.

m ¶ Abeat. i. recedat.

n ¶ Causa remouendi. sic. ff. de bis qui no. infa. l. ij. §. ignominie. Arg. contra. j. de re mili. l. milites. §. missionū. in fi. illius. §.

o ¶ Et verum est. distingue tñ obijciebatur ei culpa: z tñc obtinet quod hic dicit. an dolus: z tunc sit infamis quasi ex ea causa remotus q̃ in iudicio erat deducta. vt. j. de excep. rei iudi. l. fi ex testamento. si autē nulla cā expressa: tñc in dubio ꝑpter culpā videat remotus vtpote in benignioꝛē partē. vt. j. de penis. l. si preses. z. l. interpretatione. z hic.

p ¶ Desinat. immo videt non desinere. vt. ff. de admi. tuto. l. ij. §. j. z fi. Sed dic q̃ aut accusabat de suspecto: z inder prohibuit administrare: et videt remouere q̃ hoc petebat z agebat. aut cū cōtentio esset futura inter tutores plures: presses vel ꝑtor alijs cōcessit administratiōē et alijs denegauit: vt ibi. vel hoc ꝑm illā. vt. ff. desinat quo ad administrationē: non quo ad alia.

q ¶ Qui nihil. potest ita intelligi: vt si nō gesserit non possint accusari: sed remoueri per officiū iudicis. vt. ff. de. l. tutor. §. ꝑterea. si dolo vel ignauia fecerūt. i. cessauerūt: vt ff. z insti. eo. §. sed z aliꝫ. et C. e. l. ij. z. l. ij. in fi. §. est ↄ. Sed z pōt cogi gerere captis pignoꝛib⁹. vt. C. eo. l. pheo. i ꝑn. Vel dic q̃ anteq̃ gerat ex dolo tñ siue cōtumacia pōt accusari vt suspect⁹: vt in cōtrarijs. Et q̃ ff subijcit. verū ob ignauiaꝫ mutat casum q̃ administrat. z dic fecerūt. i. administrauerūt. Et ꝑm ff q̃ dicit si dolo. sub. vel ignauia: vel negligentia. vt. ff. eo fuit. sed ꝑm primū casum nō repetunt: ſz notabiliꝫ ponit si dolo ꝛc. Aliꝫ dicunt ob ff solū q̃ nō gessit nō remouet: sed ꝑpter fraudē sic: vt ff. Vel non pōt remoueri verbis. f. l. xij. tab. vt in prin. §. ſz ex mēte sic: vt hic i fi. z in §. rijs. z fact. j. e. l. impuberibus. §. fi.

† Hec ꝓba ponit gl. in c. venerabilē. sup ꝑ. inspect⁹. post me. ibi: nec admittēs. extra de offi. deleg.

Specta. ¶ Casus. Siuerelit tutor fatisfacere rem pu. sal. fo. siue nō. z non gerat suspectus potest postulari. z remoueri: q̃ vtili⁹ est pupillo. Sc̃o dicit. q̃ cōtutor tenet ↄtutorē suū male gerētē suspectū postulare. z si nō faciat succedane⁹ est periculi. nec ꝫ excusationē eo q̃ tutor suus male gerēs cauet pupillo. z. l. seq. reddit rationem. Vlpianus.

r ¶ Satis nō de derit. als deest nō. z est postea vel nō offerat ↄc. Sed ma le q̃ nō cōuenirent sequentia. sed z satis legi pōt. illud aūt verum est q̃ qui non satisdat cū debet ob hoc ipm pōt remoueri vt suspectus. z si ob dolū cū infamia: si inopia nō. vt no. C. de tu. z cu. qui satis nō de. l. ij. z hic. Et est hoc verū de inope si magis expedit pupillo habere cautū vl remoueri: q̃ bonos mores tutoris. als non remouet sed curator adiun gitur. vt insti. eo. §. fi. z. C. eo. l. pietatis. z. l. in postulandis. in eo aūt q̃ nō debet satisdare solū inspicit sit fidelis/an nō: vt ita vel administret adiuncto curatore: vel repellatur.

s ¶ Collegam. quem potest z debet accusare. vt. ff. e. l. iij. in princi. Sed ar. contra. ff. de admi. tu. l. actus.

t ¶ Q Uia satisdatio. sic insti. eo. §. nouissime.

v ¶ Crassandi. i. male agendi. z fact. j. de ap. l. imperatores. §. fi. et. ff. de testa. tu. l. testamento. §. ij.

Impuberib⁹. ¶ Casus. Impuberes q̃ se nō possunt tutores suos suspectos postulare. puberes aūt sic: cū cōsilio tñ amicoꝛ: z cōsanguineoꝛ suoꝛ. Secūdo dicit. q̃ etiā per latā culpā mouet tutor a tutela. Tertio dicit. q̃ si tutor a pretore vocatus vt cōfirmet pupillo aliēta nō veniat mittit pupillus in pos. bo. ei⁹. z pōt vēdere pupillus de dictis bonis curatore sibi dato ea q̃ sunt futura deteriora ꝑpter motam: z ipe tutor vt suspectus remouet ab eius pupilli tutela. Quarto dicit. q̃ si tutor datus alicui pupillo non compareat ↄs citari: z si nō veniat ↄ remoueri vt suspectus si ꝑtori placet istud cū raro euenīt. i. euenire ↄs. vt. ſ. quis non gerens remoueatur: vt suspectus. Auianus.

x ¶ Non ꝓmittit. p se: sed alij ꝑ eo possunt. vt. C. e. l. pietatis. in fi.

y ¶ Necessariorum. amicorum vel consanguineoꝝ. vt. ff. de iureiuran. l. fi. vnde

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fi. vnde Job. Necessarij mei venerunt ad me. Also.7 facit instit.eo.§. impuberes. Et no. differre adultū curatorem habētem a pupillo. vt.ff. de in lit.iuran.l.videamus.7 sic argu.contra.C.de in integ.restit.mi.l. si curatorem habens.

a Quia ista.f.lata culpa.nam lata negligentia dolo comparatur.vt.ff. de regu.iur.l.negligētia. et.ff.si mē.fal.mod.dix. l.i.§.ideo.7 depositi.l. qñ nerua.7 de act.7 obli. l.i.§.is quoq; apud quē. ibi magna ff negligentia 7c.fallit ff in criminibus.vt.ff.ad.l.cor.de fic. l.in lege.7 facit.C.de ofi.prefec.pto.l.si quos.7 ff.eo.l. tutor.§.fi.7.l.de essi.in fine. Additio. Et hac glo.not.fm Bart. bic q lata culpa equipa ratur dolo quod intelligē ff tuz ad infamāduz per eundem Bart.in.l. iij.§.fi.ff.eod.

b Suis rebus. Dicunt qdā pupilloꝝ.vt ita tu toribus auferat admmi stratio.sed certe immo tu tois cessantis: et flatim innuit eius qui 7c. Sed ad quid hoc fiet: ff.ñ. vt cautum sit pupillo si qd eius interest pto male ge ffis vel neglectis: non q et eis alatur sed de suo. vt.ff.ti.ij.l.fi.in fi.

c Sententia sua.per fu gā enl vel per cessationez se condēnat.vt in' auf.de exbi.reis.§. si vo.colla. v.7 remouetur vt suspe ctus.vt.ff.e.l.tutor.§.tu tor.7 instit.eo.§.si quis.

d Curatore dato.ad cu ius officiū pertinet talia distrabere.vt.ff.de admi ni.tut.l.iter.7 facit.C.de admi.tu.l.tutor.§.j.

e Itē si quis.ff. citatur vt alat.ff vt administret citatur.

f Edictis.f. tribus vel vno.p olb'.vt.ff.de iud. l.ad pemptoriū.7.l.seq.

g Do hoc ipsum. ergo ff regulare q ille q accu sat pbat dolū vel negligē tiam tutoris.vt.ff.de pba.l.quotiēs.§.qui dolo.sed in casibus ꝑsumi tur: vt bic.7 ar.C.de iudi.auf.iubemus. Itē in alijs.vt.ff.e.l.tutor.§. finautē ipse tutor.7.§.si tutor immicus.7.§.tutor qui.7.§.tutores qui. sed posset etiā ifte cogi administrare.vt.C.eo.l.ꝓteos.

b Inquisitione.nam cā cognita fit tutoris remotio iudice cedente p tribunali.vt.ff.ad curpil.l.i.§.suspecti. Item videt ff.e.l.de em.in fi. sed posses dicere q bic administrabat.vel dic vt ibi no.

Suspecti. ¶ Casus. Quis tutor fit paup nō remouet ꝑpter boca tutela vt suspect'.sed ita demū si male gerat. Viuianus.

i Non est.sed curator adiūgit.vt instit.eo.§.fi.7.C.eo.l.pietatis. Nec ob.contra.C.de tu.qui satis non de.l.ij.7.§.e.l.suspectus.vt ibi not. Itē facit.j.l.pri.item 7.C.de incest.nup.l.bumilem.7.j.de ꝓiui.cre. l.si creditorem.7.C.eo.l.in postulandis.

Si tutor. ¶ Casus. Quidā sunt tutores quos nolat:qui si ꝓpter dolū accusentur de suspecto non debent remoueri.immo curator eis debet adiungi. Viuianus.

k Nota fide.i.notata infamia iuris:vel notata apud bonos 7 graues 7 pōt dici boc esse cōsiliū:sed bñ posset remoueri:vt tñ nō inferat cā do li ꝛ irrogat infamiā.vt.ff.eo.l.j.§.oſtēdimus.in fi.Vel dic sc̄ō q nul laten' est remouēdus.sed curator adiungit:vt ff. Vel tertio distinguit an ꝓpter dolū:vt tūc nō remoueat.an ꝙ culpa ei obijciatur 7 tūc sic.q tūc nō timet infamiam:et sic loquitur.d.§.oſtendimus. Item videtur contra.C.arbit.tut.l.fi.§.fi.vbi indistincte remouetur.sed ibi speciale quādo ob inuentarium non factum:bic ob aliam causam. Vel ecōtra illa determinatur per istam. vt in alijs tutoribus intelligatur:non in istis. Et no.ratione consanguinitatis aliqua fieri que alias non fierent sic.ff.de receptatoribus.l.iij.7.ff.de pactis.l.antepenul.7.ff.de lega.ff.l. si domus.§.qui confitetur.7.ff.de vsufruc.l.si extraneo.7.ff.de mino. l.si in emptione.7.ff.folu.matri.l.gaius.in fi.7.ff.de his qui delec.vel effu.l.si vero.§.hec autem.

Cōsanguinitatis rōnealiq; fiūt q̄ alias non fierent.

Pecreto. ¶ Casus. Remot' a tutela: non tenetur plus gerere: et non sunt res plus ꝑiculo eius. Viuianus.

l Non timet.quia ab eo tempore quo cepit causa suspecti moueri interdicitur ei administratio.vt ff. eo.§.si quis autem.

Et no.q in duobus casi bus defendit quis se in causa suspecti per procuratorem.vt.ff.de procu. l.nō solū.§.ff.qō est contra regulā.vt.j.de publi. iudi.l.penul.§.ad crimē. constat autē boc esse publicum iudicium.vt.ff.e. l.i.§.consequens. Item no.bic q consequitur qs ex eodem facto ꝓmiū 7 penam.sic.C.de bis qui sibi ascribūt in testamen to.l.i.Arg.contra.ff.de neg.gest.l.siue hereditaria.et bic not. Additio. Pro solutione vide distinctionem quaꝝ ponit Bar.in ca.qō ob gratiā. de reg.iur.lib.vj.

Suspecti cā q̄nq; p procuratorē defendit.

Premiuz 7 penā qs ex eodē facto conse qui pōt.

Post finitā. ¶ Casus. Si instituta accusatiōe de suspecto finiatur alio modo tutela illa/accusatio de suspecto soluitur. Viuianus.

m Soluitur.vt instit.e. §.sed suspecti.et. C.e.l.i. qz agi potest tutele.vt.j. de tu.7 ra.distr.nisi.7.l. si tutor.in fi.7.l.se.7opor tet ꝙ agi possit de iure et de facto ad boc vt cesset accusatio suspecti. vt.ff. eo.l.iij. §. nūc videam?. 7.§.queri.7.§.si qs abfu turus.7.§.si curator. Itē no. q desistens ab accusatione nō incidit in turpil.vt.j.ad turpil.l.§. suspecti. Item not.non refert q̄liter fiat accusatio dūmodo fiat remotio.sic.C.de instit.7 substi. sub condictio.fac.l.iij.vbi de boc diri.

Dbil. ¶ Casus. Adultus accusauit curatorem suum de suspecto bene potest introducere in testem seruū suum ꝑpium. C Imperator. Quidam qui vocabatur clemēs dedit tutorē filijs suis ꝙsdam marcū filiūfa.titū 7 ipsum titiū patrem ꝙsdā marci/titius patet cogitauit ego nō satisfadabo ꝓo filio meo cōtutori meo rem pu.fal.fo.sic nō erit tutor.certe ista fraus mibi ei proderit:imo ipse 7 filius fu' ꝙsdam erūt tutores malo suo velle. Viuianus.

n Prescribere.id est excipere.sic ponitur.j.de adulte.l.si maritus.§. ꝓscriptiones.

o Possit.scilz cum effectu:quia non potest:vel quia non possit.id est debeat ex necessitate.nam bic nō babet necesse facere:quia si opponat parum prodesset.vt argu.ff.de admini.tut.l.ad instruendam.7.j.de tu te.7 ra.distr.l.i.§.de seruis.7.C.de admini.tut.l.lex que.§.j.Argu. contra.C.de testi.l.seruos. Sed bic speciale fauore pupilloꝝm.sic.ff.e. l.tutor.§.ꝓterea.

p Imperator adrianus.ꝙs tc.quidam habēt banc.l.bic.sed est in textu.j.ti.j.l.si quis inter tres.§.imperator.

Finit ffor.liber.xxvj. Sequitur.xxvij. Inforciati vero Tertius.

¶ De excusationibus tutorum ⁊ temporibus earum.

Erennius. ¶ Casus. Berēnius modestin⁹ misit quā-
dam epistolā ignatio dextro in qua dicit qualiter ipse
berennius fecit librum de excusationibus tutorum. et
hunc librum vult ita aptare ꝙ de excusationibus tu-
torū fit
manife-
sta doctrina. dicit ergo
prius ꝙ ingenui nō de-
bent dari tutores pupil-
lis qui sunt libertini: et si
dentur habēt excusatio-
nem. si autem non excu-
sent se cum possint: bene
erunt obligati rationib⁹
tutele. Item spōsus non
potest esse curator sponse
sue. Liuia.

¶ Liber. xxvij. et tertius huius.

¶ De excusationibus tutorum ⁊ temporibus earum.
Titulus primus.

a ¶ Berennius. subaudi
ego. Et not. ꝙ nostri do-
cto. intelligunt ꝙ er legi-
bus latinis antiquis be-
rennius fecit librū trans-
ferendo in grecum. et qz
bene cōpilauit reassum-
ptus est in latinum: vt
hic. et facit pro eis quod
est. j. in greconum voce.
Sed certe bene potest di-
ci contra ꝙ er greco in
latinum translulit beren
nius et dices in greco: id
est er greconum voce. Ac
cursius.

b ¶ Vocaui. ego beren-
nius modestinus.

c ¶ Legalia. id est leges
ipsas. Et not. ꝙ innuit
ꝙ primo fuerunt leges
in latino: quia dicit vo-
ce grecorum ⁊ dicit trans
ferendum. sed certa ali-
qua prius in latino ⁊ alia
qua prius in greco. Hoc
tamen est ꝙ a grecis ba-
buerūt originem. vt in-
stitu. de iure natura. ff. et
non ineleganter. sicut in
qualibet arte. vt in prin.
cipio sui tractatus dicit Prisicianus. tamen constat hanc legum com-
positionem in latino prius fuisse conscriptam. vt. C. de veteri iure enu-
cleando. l. ij. §. hoc autem quod ab initio. in fine prime col. fm Azo. et
H. est ergo melior alia exposito: ꝙdicad transferendum de greco in la-
tinum.

d ¶ Inepta. quia sepe non potest bene fieri translatio de vna lingua in
aliam.

e ¶ Dicendorum. id est eorum que sum dicturus. H.

f ¶ Verba. latina vt dicunt. melius dic greca: nam ⁊ alis hoc frequenter
fit ꝙ verba greca ponuntur in legibus latinis. vt patet. ff. de contrab.
emp. l. i. §. pe. ⁊ in multis alijs locis. vt insti. de contra. emp. vbi habe-
mus grecum. Accursius.

g ¶ Ingenuos. nec illos qui habent ius anulorum aureorum. vt. j. eo. l.
cum ex oratione.

h ¶ Denuria. necessitas legem non habet. ff. sic nota. ff. de officio consu-
lis. l. j.

i ¶ Habitur. scilicet ingenuus libertino tutor scilicet de facto: tenet de iu
re vt hic: nisi se excuset. vt. C. eo. l. iij. ⁊. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab bis. l. pu
pillo. §. j. nam multa que fieri non debent facta tamen tenent. vt ff. j. qñ
ap. sit. l. i. §. biduum. ⁊. ff. de fer. l. i. ⁊ ibi no.

k ¶ Curam habens. impuberum. nam multa tractauit iste de vtilitate
impuberum. ⁊ de offi. tu. ⁊ cura. vt. j. de reb. eo. ꝙ sub tut. vel cura sunt.
l. j. Accursius.

l ¶ Sponse. nec vxori maritus. vt in stitu. eo. §. penulti. et ipso iure nul-
la est datio. ⁊ impropie ibi ponitur verbum excusationis. vt et in eo. ti
tu. §. item maior. ⁊ siquidem primo erant contracta sponsalia vel matri
monii: verum est ꝙ dari non potest: ⁊ si detur forte absens ⁊ ignorans
petet alium loco sui constitui. vt. C. eo. l. amplissimi. ⁊. l. licet. ⁊ de inter-
di. matrimo. l. cum proponas. si autez primo sit datus nō potest postea
contrahere cum illa vel sponsalia vel matrimonia. vt. C. de interdi. ma-
trimo. per totum. ⁊. ff. de ri. nup. si quis tutor. in prin. ⁊. §. q̄uis. Pro-
curatorem autez constat maritum posse esse suę vxoris vel sponse. vt. C.
de procu. l. ij. ⁊. l. maritus.

Maritus vxoris sue procurator esse potest.

Tutor vel curator liberto dari nisi in subsidium ingenuus prohibetur: datus au-
tem se excusare debet: alis ad rationum red
ditionem se obligat: libertus vero non po-
test se a dicto onere excusare. hoc dicit Ni-
cola. de neapoli.

Berennius. Lex. j.

Berēnius[a] mo
destinus igna
tio dextro cō-
scribens libz̄ū
vt mihi vide-
tur vtilissimuz
quem de ex-
cusatione tutele et cure vocauit[b]
bunc tibi misi: faciam autem vt
possibile erit de his doctrinam
manifestam enarrans legalia[c] in
grecorum voce: et si cognoscam
inepta[d] ad transferendum ea esse:
apponam dicendorum[e] narratio
ni ipsa legum verba[f]: si tamen co
rum erit necessitas. ¶ Dicendum
est igitur primum quos non opor
tet creari. Libertinis pupillis in-
genuos[g] non dabunt prefides tu-
tores vel curatores: nisi omnimo
da penuria[h] fm locum illuz liber
torum est: libertinis enim liber-
tos solos oportere dari qui ex eo-
dem loco sunt diui marci oratio
iubet: si autem dabitur[i] diuus se
uerus impuberuz curam habēs[k]
obligatum cum esse tutele: nisi iu
ste rationes reddiderit rescripsit.
Non potest curator esse sponse[l]
sponsus vt senatus dicit: creatus
autem absoluitur.

Ætas septuaginta annorum probata
legitime a tempore creationis perfectam
tribuit excusationem a tutela vel cura te-
stamentaria vel datiua. Hoc dicit Nicol.
de neapoli.

Idem. Lex. ij.

Excusantur[m] a tutela et cu
ra: et qui septuaginta[n] an-
nos complcuerint: excessisse au-
tem oportet septuaginta annos
tempore illo in quo creantur[o]:
aut in quo hereditatem adierit[p]
quis: aut in quo condicitio que in
testamento[q] inscripta est comple-
ta est: non infra tempora excusa-
tionis: etas autem probatur aut
ex natiuitatis scriptura[r]: aut ex
alis demonstrationibus[s] legi-
timis[t].

Perfectus numerus filiorum legiti-
morum et naturalium superstitum excusa
tionem tutele prestat: et in hoc computan
tur nepotes qui supersunt ex premortuis fi
lijs: pluribus tamen ex vno patre relictis
loco vnius computandis. hoc dicit vsq
ad. §. amplius. Rico. de neapo.

Excusantur. ¶ Casus. Illi q habēt. lxx. an. possunt excusari a tu
telis si eos annos excesserunt eo tempore quo tutores creantur a iu
dice vel a lege: vel si dentur in testamēto vel debēt excessisse dictos an. tempo
re quo valet datio. i. tempore adite hereditatis illius qui dedit tuto. si de
dit cum pure. vel si dedit cum sub condi. debet excessisse tempore existētis
cōdictionis. qualiter au-
tem probetur dicta etas,
dicit littera plane.

¶ Remittit. Multitu-
do filiorum de qua dici
tur in insti. eo. iij. princi
pio. dat excusationem a
tutela tutori: ⁊ debēt esse
filij legitimi ⁊ naturales:
et non obstat si sint emā-
cipati: et illi filij qui mor
tui sunt non prosunt nisi
moriantur post excusa
tionem cōpletam: et hoc
habet locum in omni tu
tore: ille autem qui est in
ventre non prodest pa
tri ad excusationem. et
etiam nepotes ex filio na
ti prosunt auo ad excusa
tionem: et si sunt plures
nepotes ex vno filio nati
prouno reputant. Item
numerus filiorum debet
esse tutori ad hoc vt excu
setur tempore quo datur
tutor. ¶ Amplius. Hic
ponitur quinta excusa
tionis ratio: veluti si tu
tor electus habeat tēpo
re electionis tres tutelas
vel tres curas vel tres in
ter tutelas et curas: tum
tamen habeant onus in
se: ⁊ intelligūtur tria one
ra tutelarum non pro nu
mero pupillorum sed pa
trimoniorum de quo di
cto oritur talis questio.
Titius duas tutelas ha
bebat: ⁊ fuit vocatus ad
tertiam et appellauit: et
pendente appella. tertie.
fuit ad quartam promo-
tus. certe habet excusationem a quarta pendente tertie ap. ⁊ si quidem
vincat tutor in ap. tertie. ⁊ sic eam non subeat non habebit excusationē
a quarta: si autem succumbat ⁊ sic eam subeat habet excusatio. a quar
ta: ⁊ scias quia propter patrem habentem tria onera tutelarum vel cu
rarum habet excusatio. a quarta filius suus: et idem est econtrario: scz
si filius habeat tres tutelas vel curas pater excusetur a quarta: ⁊ si filius
habet vnam tutelam: pater duas: excusatur pater a quarta: ⁊ etiam fi
lius: ⁊ hec habent locum quādo pater ⁊ filius morantur in vna domo:
et idem est si frater meus qui moratur mecum ⁊ cum patre meo in cui⁹
sumus potestate habeat tria onera tutelarum. Nam ego et ipse ⁊ pater
noster possumus excusari a quarta: ⁊ hoc quando frater meus adminis
strabat tres tutelas volūtate patris nostri. Giuianus.

¶ Excusantur. ⁊ hec est greca.

¶ Septuaginta. idez in alio personali publico munere. vt. C. qui eta.
l. fina. libro. x.

¶ In quo creantur. a iudice vel a lege.

¶ Adierit. institut⁹. qz tūc incipit tutela testamētaria. vt. ff. de tu. l. tu
tores. ⁊. l. si nemo. nisi casu: vt ibi ōz. ⁊ glosauit hic. R. ⁊ Jo. f. necessa
rio instituto vel ipso berede tutore dato.

¶ In testamento. caute dicit in testamento: qz a iudice non potest da
ri sub cōdictione. vt no. ff. ti. i. l. iij. §. fri potest. ⁊ ea cessāte incipit esse
tutor: vt hic. ⁊. ff. de testa. tut. l. si quis sub condictione. in prin. ⁊. l. tutor
datus. in princi. ⁊ insti. de attil. tu. §. j.

¶ Scriptura. i. professione natalii. de qua habes. ff. de statu ho. l. im
perator. ⁊. C. de lib. cau. l. nec omissam.

¶ Demonstrationibus. alis. pbationibus: ⁊ ita in lib. dñi Azo.

¶ Legitimis. testibus vel instrumētis. vt. C. de fide instru. l. in exercē
dis. ⁊ etiam mater in tali causa admittitur. vt. ff. de proba. l. etiam ma
tris. ⁊ facit ad hoc. l. fina. eod. titu. non tamen dicas fm Azo. qz ex bis
natalibus fiat plena probatio: sed due presumptiones etiam probatio
nem plenā faciunt cū alijs indicijs. quia nec non prosunt singula mul
ta iuuant. + vt. C. de proba. l. rationes. ⁊. l. instrumenta. ⁊. l. non epistо
lis. ⁊. l. non nudis.

+ Cōcor. c.
cū cām. ex
tra de pba.
in ca. acce-
dens. extra
vt lit. nō cō
te. in. c. cum
dilectus. de
succes. ab i.
testa. in. c. il
lud. de pre-
sump.

Remittit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

a ¶ Remittit.i.relarat.
b ¶ Legitimos.z naturales.nam nec solū naturales prosunt vt hic. nec legitimi tantū vt adoptiui.s.patri adoptiuo licet patri naturali sic. vt in insti.eo.in princi.nisi forte datus sit auo vel proauo vt tunc prosit adoptāti.argu.insti.de adop.§.sed hodie.
c ¶ Liberos.scz viuos.
d ¶ Decesserunt.vel etiaz capti sunt ab hostib⁹. vt C. qui nume.lib.l.ij. lib. x. Item hoc est verum nisi in acie decesserit. vt insti.eo. in princip.z.j.e. l.bello.
¶ Hoc autem.scz quod dictum est de mortuis.
f ¶ Alio.datiuo vel legitimo. Ir.
g ¶ In multis. quotiens de eius commodis agitur. vt.s. de statu homi. l.qui in vtero.et.j.de acquiren.heredi. cum quidam.§.i.

Nota sec. sm bal. h q̄ q est i vtero nō habetur pro nato q̄ ad ad cōmodū patris sui.

h ¶ In reliquis.vt si vocetur ad honores vbi prosunt filij iam nati ad implendum numerū annorū.vt.s. de mino.l.ij.z.j. de mune.z hono.l.ad rez publicam . nō tñ prosunt ad recipiendam administrationem rerū suarum. vt.C. de in integ.restitu. mi.l.ij.z de admini.tuto. l.de his.z.C.q z aduersus quos.l.j. Itē psunt ad excusationem personaliū munerū filij nati.vt C.de his q numero lib. l.iij.in fi.lib.x.
i ¶ Illius locum.facit.C. qui numero lib.l.iij.li.x.
k ¶ Auo.isti nepotes.
l ¶ Numerantur.sic insti. tu.de heredi. ab intesta. §.cum filius.
m ¶ Extenditur.vt.j. de verb.signifi.l.liberorum. z.l.iusta.z.l.nomē.
n ¶ Determinatū. rome tres: in italia quattuor: in prouincijs quinqz. vt institu. eodē. in princip. et.C. qui numer. lib. l. eos qui.
o ¶ Creantur. scilicet tutores.
p ¶ Nam z si.als nam si: et bene est: als non si: et tunc abundat vnum non sic.C. de testa. ma.l.fi.§. fin autem.
q ¶ Excusantur.hoc ideo q̄ iste permixte sunt eiusdem generis als secus. vt.j.eo.spadonem.§.qui tura. z.C. qui nu. tu.l.j. §.fina.
r ¶ Dicit eadem. hoc est indicium ad sequentē legem que est vlpiani.
s ¶ Vlpianus.als vlpiani.s. cōstitutio.s. tractās de tribus zc.
t ¶ Tria. h̄ est latina.
v ¶ Onera.i. tres onerose tutele: z nō affectate. vt institu.eo. tit.§. item.tria.et.j.eodem spadonē.§.fina. si eñ essent affectate nō inferunt on⁹: quia portatur leuiter qđ

Affectatū leuiter portatur.

¶ Remittit [a] a tutela vel cura et filiorū multitudo: legitimos [b] autem liberos esse oportet omnes: z si nō sint in potestate. Oportet autem liberos [c] esse quando tutores patres dātur. qui enim antea decesserunt [d] his non connumerantur: neqz rursus nocēt qui postea moriuntur: z hoc inquit constitutio diui seueri: hoc autez [e] videtur quidem dictum esse de tutore dato sm testamentum. conuenit autem hoc z in omni alio [f]. Qui aūt in ventre est z si in multis [g] partibus legis cōparatur pro iam nato: tamē neqz in presenti q̄stione: neqz in reliqs [h] ciuilib⁹ munerib⁹ prodest patri: z hoc dictū est in cōstitutione diui seueri. ¶ Nō solum autem filij remissionem tutele tribuūt et filie: sed etiam nepotes ex filijs masculis nati masculi z femine. auxiliantur autem tunc quando patre eorum mortuo illius locum [i] complent auo [k]: quotcunqz autem nepotes fuerunt ex illo filio / numerantur [l] pro vno filio. Hoc autem ex constitutionibus que de liberis loquuntur possibile est colligere. nunq̄ enim facile est inuenire / q̄ de filijs loquatur constitutio: sed de liberis: appellatio autem hec et ad nepotes extenditur [m]. ¶ Numerum autem liberorum determinatum [n] constitutionibus esse oportet vnicuiqz tunc cū creantur [o]. nam et si [p] post creationem generantur / nō auxiliantur vt constitutio inquit seueri z antonini.

☞ Numerus trium tutelarum vel curarum simplicium non admixtarum pupillorum diuersum patrimonium habentiuz non commune principaliter iustam excusandi facultatem prebet a quarta. hoc dicit Nico.de neapo.

¶ Amplius autem et qui habet tres tutelas: aut tres curas: aut commixtas tres curas et tres tutelas: z adhuc manentes: hoc est nondum excedētibus etatem minoribus: hi excusantur [q] ad tutelam vel ad curā vocati: sed tamen z si curator quis fuerit non impuberis / sed furiosi seu prodigi: in numerum curarum z hec computabit cura: qđ sic se habere docet cōstitutio seueri et antonini. dicit eadē [r] z nobilis vlpianus [s] de tutelis tribus.

☞ Trium pupillorū cura non facit tria onera: sed trium pupillorum tria patrimonia possidentium.h.d. Barto.

Vlpianus. Lex.iij.

Tria [t] onera [v] tutelarū dant excusationem. tria autem onera sic sunt accipienda / vt non numerus pupillorum plures tutelas faciat: sed patrimoniorum separatio [x]: z ideo qui tribus fratrib⁹ tutor dat⁹ est qui indiuisum patrimonium haberent: vel quibusdā tutor quibusdam curator: vnam tutelam suscepisse creditur.

☞ Ad tertiam tutelam vel quartam vocatus appellatione interposita et pendente ad aliam vocari non potest: sed terminus illius appellatiōis expectatur: z in ea succumbens quartam repellit: eius autem victoria illam admittet: nisi illa de iure fuerit recusata.h.d. Nico.de neapo.

Modestinus. Lex.iiij.

Primus [y] tres habētes tutelas ad quartam non vocari: quesitū est igitur si qs duas habens tutelas: deinde ad tutelā tertiam vocatus appellauerit [z]: z adhuc pendēte iudicio appellationis ad quartā tutelam promouebitur: vtruz a quarta se excusans memoriam faciet et tertie [a]: aut omnino dimittet illam [b]: z a diuo seuero z antonino cōstitutū inuenio non oportere [c] ad quartā promoueri a tertia appellantem: sed pendente tertie creationis excusatione illius [d] finem expectare terminum futurū quarte creationis recta ratione: si enim ordine p̄postero quartam suscipiet quis / eueniet vt post tertiam stantem [e] iniusta tertie appellatione apparente quattuor onerib⁹ grauabitur extra leges [f].

☞ Tria onera tutelarum penes eosdem qui sunt in eadem potestate vel ipsuz in potestate habētes existentia ab alijs tutelis excusant: nisi patrie vel earum altera accepta fuerit absqz voluntate paterna. Nicol. de neapo.

¶ Si pater in tribus fuerit muneribus aut tutele aut cure: filius eius non vexabitur: z ita cōstitutum est a diuo seuero z antonino: hoc autē z econtrario [g] est q̄ oportet filios [h] tutelarum remissionez patri dare: z rursus vtrisqz communes: id est vnam filij z duas patris: aut econuerso: tunc autē hec ita se habent cū onus vni domui [i] nō separatis [k] attingit: scribit autem [l] z vlpianus nobilissimus hec eadem.

Vlpianus. Lex.v.

ij. Tria [m] onera in domo vna sufficit esse: p inde si pater alicuius vel fili⁹ vel frater qui est in eiusdem potestate tria onera sustineat q̄ ad periculū p̄ris sui spectent: q̄z volūtate [n] ei⁹ admistrat:

portat quisqz libēter. vt.s.si quis cau.l.ij.§.fina. z.s. ex qui.cau.ma.l. iij.et.iiij.z.v.z hoc eodem modo exponitur. C.qui nu.tu.l.j. vbi dicit nō defunctorie. Vel expone illud vt ibi: sed hoc non muto.
x ¶ Separatio.si ergo generaliter intelligas pro modo suo siue pro cumulo debiti / siue pro patrimonio: non pro numero personaruz. vt.s. de pac.l.maiorem.et.l.si plures.z.C.qui bo. ced.pos. l.fi.z facit ad.l.istaz.j.ad tertu.l.ij.§.non solum.et s.eo.l.excusantur.§.fi.
y ¶ Primus.s. eo. l. excusantur.§. fin. et hec z illa sunt herenij et grece.
z ¶ Appellauerit. lata sententia contra eum super excusatiōe p̄posita. alioquin contra. vt insti.eo. §. qui autem.z.j. quādo appel.sit.l.j.§. si qs.z.j. eo.scire. in princip.
a ¶ Tertie. quasi dicat excuset me propter tertiaz.
b ¶ Illā.s.quartā: q̄z ipso iure non teneat vocatio: nec egeat excusatione.
c ¶ Non oportere.z sic videtur q̄ ipso iure interim nō teneat vocatio ad q̄rtam: z sic interim pendente cā appellationis nō hz necesse se excusare. vt insti.eo.§.itē maior.z.j.eo. l.scire opz.§. hec de his. z.C.đ appel.l. noīatiōes. sz demū lata sñia 5 euz a q̄ nō appellauerat. vt ar. j.e.si is qui tres. Azo.
d ¶ Illius. si habes snīe plana est: si habes finez: finis tertie termin⁹ est.i. terminatio est quarte. nā si tenet in tertia nō tenet in quarta: sicut z als video finē vnius cause esse initiuz alterius. vt.C. de or.iu.l.fi.z de fal.l. vbi.
e ¶ Post tertiam stantē. id est post existentem.
f ¶ Extra leges.i. contra leges. nam 5 leges est vt debeat grauari q̄rta tutela: siue vt verius dicā preter legē: nō sm legem: sic ponit 5 p p̄ter.s.de pac. l.pacisci. Azo.z facit.j.e. si duos.in princ.z de ritu nuptia.l.si qs.§.quid ergo si eum. Accursius.
g ¶ Ecōtrario.q.d. in cōtrario idem est. Azo.
h ¶ Filios.qui sunt in potestate: vt statim subijcit. z.j.l.proxi.
i ¶ Vni domui.vt q̄z patres cum filijs omnia cōmunia habēt / z simul habitant. vt.s.l.proxi.
k ¶ Nō separatis. scz domibus: als separatim.
l ¶ Scribit autem. faciendo.l.sequen. Accur.
m ¶ Tria. hec lex est vlpiani z latina.
n ¶ Quia voluntate. hoc dic vt.s. de tute.l.si fili⁹. z.j.de admi.tut.l. lucius titius. z per hoc apparet q̄ aliud debet esse in magistratu z fideiussoribus tutoris. vt.j.eo.l.spadonez.§.si ciuitatis.z.s. de

UNIVERSIDAD DE ... 2010

ri.nup.l.fi quis tutor.ℌ.i.que sunt contrarie.ꝛ est rō: qi illi nō tenentur ideo quia agnouerūt tutelā: vel qꝛ eoꝝ uoluntate gesta sūt.ſ bic pater sic.vnde perinde est ac si ipe pater gerat.arg.ℨ.de admi.tu.l.ita autem.ℌ.gessiſſe.ꝛ.ℨ.ne quis eum qui in ius vocest vieri.l.ſi qs.in pn.vñ bic forte statim ꝙuenire pōt.ℌ ibi illi in subsidiū tm excusso eo qui gessit.

a ¶ Omnibus.tam patri ꝙ filijs.

b ¶ Non prodesse.ſ pater de peculio teneat.vt ℨ.de tute.l.ſi filius. quia etiā inuit⁹ de eo obligat. vt.ℨ.de pecu.l.fi quis ſeruum.ℌ.etiā.ꝛ ℨſi filij patrimoniū reputatur non patris.vt.ℨ.de pecu.l.peculium.ꝛ facit.ℨ.l.ptori.

c ¶ Ꝑ duas. Hec grꝛca est.

d ¶ Quo ordine.i.aliquo ordine. ita qꝛ vna primo alia posteriori tempore. vel lege interrogatiue et ibi incipit respōsio.ꝛ ſi imperator ꝛc.ꝛ poſtea cſi dicit: aut tertiam subaudi vere tertia prodest ad recusationē quarte etcētꝛ ꝛc.Hzo.

e ¶ Ad aliam.i.tertiam. Et no.de ordine seruando.ſic.ſ.de fideicom.liber.l. generaliter.ℌ. quid ergo. Sed argu. contra. ℨ.de solu.l. nec enim.

f ¶ Creationes.i.duarum tutelarum.i. duo decreta.

g ¶ Eliget.ſi ordo nō apparet eligit iudex: vt ℌ. ꝛ argu.ſ.de accu.l.ſi plures. alſ cōmittit forti. vt.ℨ. de iudi.l.in tribus. ꝛ.C. cōia de le.l.ſi.in pn. alſ nihil valet. quod fit. vt.ſ.de here.inſti.l.q ſolu endo.ꝛ.ℨ. de vſufruc.l. quotiēs. aliqñ cōmittit puato.vt.ſ.ad trebl.de heredes.ℌ.fin. que cia sunt arg.ℨ. Sed boc fit fauore pupillorū ne diu ſtent ſine tutela.nā ſcert⁹ tutor nō pōt eis dari. vt.ℨ. de testa.tu.l.tutoꝝ incertus. Sed qd ſi a diuersis deꝛ tur tertia ꝛ quarta: Rñ. ad superiorē recurrim⁹. vt ar.ſ. de re iudi.l.duo. ꝛ facit bec lex ad id quod not.C. de edic.di. adria. tol.l.ſi.ℌ.ſinautem.

h ¶ Sophiſte. id est dya lectici.

i ¶ Circuitores. alſ curritores. alſ circutores. qꝛ circuibant ciuitatem ſalutando egros. ſicut fullones vocantur ex eadem causa. vt.ℨ. de inſti.l.cuicunqꝫ.ℌ.ſ. Itē iſti vocant parabolani: qꝛ multas habent parabolas. vt.C. de epiſco.ꝛ.C. de.l.parabolani.

k ¶ Munerib⁹.a quibus ſunt immunes. vt.C. de profeſ. ꝛ medi.l. medicos.ꝛ.l.fi.ſ.ſ.de mune.ꝛ bono.l.ſi.ℌ.ſi.

l ¶ Et bereſes.ſub. ſunt.q.d.ꝛ quedam leges bereſes.i. diuidentes ciuitatem a ciuitate. vt ſtatim dicit.

Ciuitatuꝫ tria generā sunt.

m ¶ Minores. tria genera ciuitatū ponit: minores/maiores/ꝛ maxias.

n ¶ Septem. ſcꝫ medicos.

o ¶ Atrāqꝫ doctrinam.ſ.grāmaticā ꝛ ſophiſticam.ſ. quattuor in qualibet. nam in minoribus conceſſi fuerunt tres.

Ciuitas metropoli tana maxima dicit.

p ¶ Maxime. Quidam dicunt maximas romam veterem ꝛ nouā. qō non placet: qꝛ ibi alius eſt numerus. vt.C. de ſtud.li.vt.ro.l.i.lib.xi. et de priui.vt.conſtā.l.i. Sz vocabis bic maximas metropolitanas ꝛ archiepiſcopales: vt.ſ.ſtatim.

q ¶ Rhetores. pro eodem videtur ponere ſophiſtam ꝛ rhetorem: qꝛ.ℨ. in illo.ℌ. minores dixit ſophiſtas ꝛ grāmaticos: ꝛ nunc dicit rhetores ꝛ grāmaticos. Vel verius dicam ſophiſtas appellari dyalecticos. nam ꝛ.ℨ.ℌ.grammatici poſuit grammaticos ſophiſtas ꝛ rhetores quare apparet qꝛ non ponit pro eodem. Hzo.

r ¶ Metropoles.i.ciuitates que habent metropolitanuꝫ.i. archiepm.

uētione.minuere aūt licet: qñ pro ciuilib⁹ muneribus apparet hoc tale factū ꝛ vtiq; nō aliter de immunitate bac fructuꝫ habent. niſi in dogmate ſenatus inſcripti fuerint numero ꝓciſo: ꝛ circa operationem ſe negligēter nō habeāt. Et philoſophos liberari a tutelis paulus ſcribit⁹ ita.

s ¶ Eorum cauſarum. foꝝ cauſarū ꝛ locuꝫ iudicionum idem eſt. Vel dic cauſarū criminaliū iudicioꝝ ciuiliū vel econtra. vt.ℨ.de teſt.l.ſi.in princi.

t ¶ Nō licet. alſ non licz. alſ impoſſibile eſt. et tāc dic.i.difficile. ſic.ℨ.ſi bis qui dele. vel effu.l.ij. Vel bō dicit ipoſſibile: qꝛ nō oꝝ fieri. vt.ſ.de ꝛdi.inſti. l.ſili⁹.ꝛ.ℌ.ſ.fig.l.nepos.

v ¶ Tale factum.i. numerum tractatum.i. vbi multi ſunt q munera ſubeūt. ꝛ facit.C. de dilati.l. fine pare.ꝛ inſti. de excu. tut. ℌ.qui autem.

x ¶ Negligenter. quo caſu poterūt reꝓbari. vt ℌ.l.ptori.in princip.

y ¶ Paulus ſcribit.in latino.ꝛ ſic incipit lex latina.

z ¶ Philoſophi oratores.ꝛ ſic incipit lex latina.

a ¶ Excuſantur. nō aūt illi q primas litteras docent. vt.ſ.de vaca.mune.l.ij.ℌ.q pueros. nec poc te. vt.C. de pfeſ.ꝛ medi. l.poete. Accurſius.

b ¶ Sed et reꝓbari. vt.ℌ.ſ.6 mune..ꝛ bono.l. vt gradatim.ℌ.reꝓbari.ꝛ.C. de profeſ.et medi.l.ij. Sed ꝛra. iſti. qui mamu.non poſ.ℌ.ſemel. Sol. illud fauore libertatis: boc fauore ſanctatis. Item non ob.ſ.de re iudi.Inducer.qꝛ ibi dexſt eſſe iudex. Item illud ideo eſt ne illuſoria fiant iudicia.vt.ℨ. de iudi.l.ſi ꝓtor.ꝛ.ſ.ne qd in loco pu bli.l.ſi.ſ.ſ.ad trebel.l.ſeruo inuito.ℌ. cū ꝓtor. Itē ar.ℨ.ℌ.qui ſatiſd.cog.l.ſi ab arbitro.ꝛ de neg.geſt. l.pōponi⁹.vbi de ℨ. Itē facit.C. de epiſ.ꝛ cle.lge neraliter.ꝛ.ℨ.l.pri.in fi.

c ¶ Philoſophoruꝫ. boc eſt grecum.

d ¶ Aute.i. eſſe aliquos. q.d. licet ſint rari ſunt tñ qñqꝫ vt qui dant pecuniam ſuam in vtilitatem patrie.ꝛ ſic de ea non curant. ſi autem curant: vt quia dicāt nolo dare ſubſtantiam meam non ſunt philoſophi: vt ſubiūcit.

e ¶ Patrie. ſubaudi ſunt philoſophi: ſi tamē philoſophie inſtant.

f ¶ Manifeſti. nam vere philoſophantes pecunias contēnunt. vt.ſ.de vaca.mu.l.in honoribus.ꝛ.C. de mu.pa.l. profeſſio.

g ¶ Gymnaſijs.i.a facerdotalib⁹ exercitijs. genos enim grece latine labor ſiue exercitiū dicit ſm ꝙdam. Vel dic qꝛ nō ſunt ꝓpoſiti gynecijs feminarum laborantiū in ſerico principis. ſi conſiſt. C. ad.l.iul.repe.l.vnuſquiſqꝫ.ꝛ.C. de muni.ꝛ oꝛi.ro.per totum. lib.xi.

h ¶ Stantes.i. exiſtantes ꝛ iſte ꝑcedentibus qō ſubiūcit ꝛ neqꝫ ꝛc.ꝛ dic ꝛ neqꝫ cogi eos ad famulatū emptiōis frumēti/vini ꝛ olei.ꝛ ꝓ.i. ius ꝓpoſitionis.ſ.vt ſit ſpoſitus ad faciēda ea. Sed ℨ.C. de quibus mu. vel ne.li.ſe er.l.i.ꝛ.ij. Solu. nulla dignitas vel ꝓuilegium excuſat qn tenetur quis emere frumentum et ſimilia tempore neceſſitatis vt redꝺatur vbertas.vt.C. vtne.lic.in emp.ſpe.l.ſ.lib.x. ſed a cura iudicendi emptionem ‡ bene quis excuſat: vt bic.ꝛ.ſ.de munc.ꝛ bo.l.iū.ℌ.cura.

Indicare.

Pbiſ pecunia non curant.

‡ Tenetur quis emere ergo ꝛ vēdere: qꝛ ſe cōrelatiua. ſi enim ſit emptos neceſſario erit vēditor. q.d. facile magnū tractatū in conſtit. ꝓ. g totū.

Ordo ſeruādus eſt.

† Inquan eſt bec glo. videſ ſentire dubiū eſ dirimendū ſit de boc eſt verū qñ eſt dubiū in ture. vt plene p Bar. in.l. ſi duo.ſ. vtſ poſſi. gl. in c.licet.ꝛ ibi fely. poſt ſi hā. and. ad panor. col. pe. ℨ. in gl. in ℌ. poſſidens. extra de pba. gl. ꝛ archi.ſ.c. hi q.et ſeq. xxvj.q.vj.

† Reꝓbaꝛ ri pōt ſemel approbat⁹ ex cās poſt ea emergentibus. vt in ca. nulli. de elec.lib. vj.

a ¶ Judicare .buic est contra. ff. de arbi. l. iij. ꝯ. tametsi. Solu. hic loquitur de iudicio legationis qꝫ aliqs bene cogitur suscipere. vt. C. de ad uo. diuer. iudi. l. scimus. ff. de muneri ꝛ bono. l. fina. ꝯ. iudicandi. nisi habeant excusationem: vt hic. Et in contrario loquitur de arbitro qui cogitur ex quo suscepit sponte arbitrum: vt ibi dicitur. et facit. ff. de vaca. mune. l. penul. ꝯ. qui autem. et. ꝯ. si post causam.

Arbit cogit solare ꝛ q̃ arbitrũ spõte suscepit.

b ¶ Habent. insti. eod. ꝯ. item rome. ff. de mune. ꝛ bono. l. fi. ꝯ. fi.

c ¶ Comane. id est de comanea.

d ¶ In cesaria. i. alia terra docet.

e ¶ Immunitatem. scilicet in sua. vt ex premissis patet.

f ¶ Remissionem habere. in sua patria. vt insti. eod. ꝯ. item rome. ff. de vac. mu. l. eos. in prin. Accur.

g ¶ Sermonem. id est posteat reddi B ratio ad predicta: quia roma ẽ ꝛ opinatur ab omnibus communis patria: vt hic. et ff. ad muni. l. roma. Accursius.

b ¶ Presidatu. vbi dicitur de adulterina sciẽtia docuit. vt. ff. in proe. digest. ꝯ. hec autem.

i ¶ Docentes. vagabundos. Accur.

k ¶ In roma. vl oppido beritensiũ. vel in aliqua ciuitate regia. vt bonoñ. vt in. d. ꝯ. hoc autẽ. non vltra appositam: quia extra ciuitatem veterem est nõ mutine nõ regij. Itez dic roma veteri vel nouã: que melioꝝ nõ deteriorib⁹ dedicata est augurijs. vt. C. de vete. iur. enuclean. l. i. ff. fin. ꝛ. C. de professo. ꝛ medi. l. i. et de priuileg. vtb. constan. l. i. Item dico ꝙ habent excusationem non solum a tutelis: sed ab omnib⁹ muneribus publicis et ciuilibus. et filij ꝛ vxores eorum. vt. C. de profes. et medi. l. medicos. Sz qd de patrimonialib⁹? Respon. dic vt in. d. l. medicos.

ꝛ neqꝫ iudicare: neqꝫ legatos eẽ: neqꝫ in militia numerari voletes: neqꝫ ad aliũ famulatũ cos cogi.

¶ Docens grammaticam vel curã in propria patria habet excusationem in illa. secus si docet in patria aliena: nisi sint valde disciplinati: quia tunc vbiqꝫ docentes etiam extra numerum excusationem consequuntur. Idem in philosophabitibus in ciuitate romana: ꝛ legus doctoribus: siue cũ salario: vel sine salario docant. Nicola. de neapoli.

¶ Amplius ꝛ illud scire oportet qñ ꝛ bi q̃ in patria. ppria docent aut medicant: immunitatem hãc habent. Si enim existens comaneus in cesaria docet aut medicatur: apud comanenses immunitatẽ non habet: ꝛ B ita. pmulgatũ est a diuo seuero ꝛ antonino. vade tamẽ disciplinatos ꝛ qui super numerũ: ꝛ qui ꝛ aliena patria moram faciunt: esse immunes. Paulus scribit: dicens diuus piũ antoninũ ita iuffisse. In roma philosophantem cum salario vel sine salario remissionem habere. pmulgatum est a diuo seuero ꝛ antonino: ita ac si in propria patria docet. quibus pmulgationib⁹ potest quis illũ adducere sermonẽ: quoniam cõmuni opinata et existente patria regia vbe decenter vtiqꝫ tanq̃ in propria patria vtilem seipsum tribuens exhibẽs vel immunitate fruetur. ¶ Legũ vero doctores in aliquo presidatu docentes remissionem nõ habebũt: in roma autem docentes a tutela ꝛ cura remittuntur.

¶ Athlete ꝛ presides ꝛ magistratus dũ sunt. l. magistratu. a tutelis ꝛ curis que sunt munera ciuilia excusantur. h. d. vsq; ad. ꝯ. dat. Nico. de neapo.

Athlete. ¶ Casus. Illi athlete qui sunt coronati ꝑpter certamina que vicerũt habẽt excusationem a tutelis. Itez ꝓsides donec sũt in presidatu. Sc̃o dicit ꝙ tutela nõ est mun⁹ publicũ vtilitate ꝙis sit auctoritate. Tertio dicit. ꝙ magistratus ciuitatum habent excusationem. Quarto dicit ꝙ immicus meus datus tutor filijs meis a iudice habet excusationem. sed si post inimicitiam egomet dedi eum tutorem filijs meis in testamento non excusatur: nisi in vno casu: scilicet si dedi eum tutorem eadem causa vt supponantur brige. sed si postꝫ eum tutorem dedi in testamento nata est inimicitia inter me et eum sine dubio excusatur. Quinto dicit: ꝙ ille qui mouet questionem pupillo de statu excusatur ab eius tutela. Sexto dicit: ꝙ nimis pauperes ꝛ rustici nimis simplices excusantur. non autem illiterati si negocia sciunt facere. Uiuianus.

l ¶ Athlete. latina est becler. Eterant athlete qui sine mercede virtutis gratia certabãt ꝛ certaminibus sacris deseruiebãt. vt. ff. de bis qui no. infa. l. athletas. non dicas de illis qui bodie certant. qꝛ sunt infames. vt ff. de bis qui no. infa. l. ij. in fi. vnde nõ debent habere premiũ vnde pe nam merentur. vt. ff. de nego. gest. l. fine bereditaria.

m ¶ Coronati. f. ter. vt. C. de athletis. l. i. lib. xi.

n ¶ Gentium. nas cessante causa cessat effectus. vt. C. de epi. ꝛ cle. l. gñaliter. ff. de pac. l. qꝫ dictum. ꝛ insti. eo. ꝯ. item diuus marcus. ꝛ. ꝯ. item qui reipublicet. ff. inimicitie.

o ¶ Munus, vtilitate, sed auctoritate fic, vt insti, eo, in prin. que ẽ ꝛtra.

Sed vtilitate secũdario est publicus: qꝛ expedit reipublice ꝛc. vt insti. de bis qui sunt sui vel alie. iur. in. ꝯ. pe. sic ff. de eden. l. argentarius. ꝯ. f.

p ¶ Nec quo. non enim habet tutor necesse de suo facere sumptus tutele. vt. ff. de admini. tuto. l. a tutoribus. ꝯ. fi.

q ¶ Ad impensam. non patrimonialem sed personalem.

Ulpianus. Lex. viij.

Athlete habẽt a tutela excusationem: sed qui sacris certaminibus coronati sunt. Bẽtium presidatus puta asie/bithinie/capadocie tribuit immunitatem a tutela: hoc est quoad in ꝑsidatu sũt. ¶ Tutela nõ est reipublice munus: nec quo ad ipensam pertinet sed ciuile: nec prouincia le videtur tutelas administrare. Remittuntur a tutela et cura magistratus ciuitatum.

¶ Capitales inimicitie liberãt a tutela si ante testamẽtũ quo tutor datꝰ sit orte sint: aut post longe durauerint. b. d.

¶ Dat remissiones tutele ꝛ capitalis inimicie creatio facta aduersus patrem pupillorũ: nisi fr testamẽtuꝝ appuerit datꝰ tutor: nisi prius q̃ scriptum est testamentum capitale certamẽ eis adinuicem cõstitit: vel nisi antiquior qdẽ est testõ inimicitia. Propter B autem vr esse datus tutor vt supponatur debito ꝛ negocijs: ꝛ hoc ex ep̃la sueri impatoris ostẽditur.

¶ Amplꝰ aũt absoluit a tutela cũ q̃stionẽ quis pupillo de statu mouet: cũ videt B nõ calũnia faciẽs/sed ex bona fide: ꝛ B diuꝰ marcus ꝛ seuerus ꝓmulgauerunt.

¶ Simplices ꝛ illitterate p̃sone excusantur a tutela si modo non fuerint alꝫ experies, hoc dicit.

¶ De rusticis autem et humilibus et illitteratis scribit Paulus ita Mediocritas et rusticitas interdum excusationem prebent ꝑm epistolam diuorum adriani et antonini. Eius autem qui se negat litteras scire: excusatio accipi non debet: si modo

r ¶ Sed ciuile. i. de iure ciuili. vt. ff. de tutel. l. i. ꝑm hoc dicit munus ciuile: qꝛ munerꝝ ciuiliũ triplex est diuisio: vt. ff. de mũe. ꝛ bono. l. fi. in prin.

Munerũ ciuiliũ triplex diuisio.

s ¶ Nec prouinciale. i. nõ est tale q̃lia sunt alia munera que sunt in ꝓsijs que sunt publica auctoritate ꝛ vtilitate.

t ¶ Ciuitatũ. ad hoc. ff. e. l. nõ tãtũ. ff. sane. ꝛ. l. ad ministrantes. ꝛ insti. eo. ꝯ. et qui in potestate. in municipio sec̃. vt. ff. e. l. ꝓpter.

v ¶ Capitalis. hoc expone duobus modis. vt in sti. eo. ꝯ. inimicitie.

x ¶ Creatio. alꝫ cautio.

y ¶ Facta. i. nata. f. inimicitia aduersus ꝛc. a quacũq; parte prouenit culpa. sed hic videtur qꝫ ꝓuenit a parte tutoris.

z ¶ Nisi ꝑm testamentuꝝ. quo casu ante facta videtur modo remutti per testamentum. ꝛ fic apparet qꝫ pater pupilli fuerit offensus. Addino. No. ex hac glos. qꝫ ad offensum non ad offendentes pertinet facere pacem: et sic adde qꝫ tacita seu ficta offensa per pacem facilius aboletur q̃ vera ꝛ expressa. vt. ff. ad fille. l. diuus. ꝑm bal.

a ¶ Dat? tutor. qꝛ hic dixit do qꝫ inimicus est. vel ex aliꝰ coniecturis appareꝫ qꝫ non mutauit animum aduersus eus: quasi sumat vindictam modo dando ei labores: et facit. ff. de admen. lega. l. iij. ꝛ. ff. de arbi. l. ij. ꝛ. C. si propter inimici. creatio facta sit. l. j. lib. x.

b ¶ Nisi prius q̃. alꝫ postq̃: et est bona/ꝛ est exceptio exceptionis. q. d. inimicitia dat excusationem nisi in testamẽtario: ꝛ tunc non nisi post testamentum est facta: quo casu non potest dici remissa per testamentum cum nec tunc erat nata: sed post testamentuꝝ ota si diu stetit ꝛ potuerit testamentum mutare et non mutauit: satis videtur remisisse. vt arg. ff. de admini. tuto. l. tres tutores. ꝛ de confir. tu. l. in confirmando. ꝛ. l. vltimate. Alij habent prius q̃: ꝛ tũc oportet ꝙ excipiat a primo dicto. ꝙ inimicitia dat excusationem nisi prius ꝛc. sed cer te tunc videtur eadem superior exceptio. nam et hic et ibi sunt ante testamentuꝝ inimicitia: ꝛ oportet tunc dicere ꝙ nisi ponitur hic expositiue. quasi dicat nisi secundum testamentum ꝛc. id est prius q̃ scriptum sit ꝛc. sicut alꝫ ponitur bec dictio nisi. ff. de probatione. l. nisi. et ideo prima melior.

c ¶ Debito. si male gessit: vel saltem reddere rationem vel accipere mutuo pro pupillo: vel comenietur a creditoribus pupilli.

d ¶ De statu mouet. vel de olbus bonis vel plurima parte. vt. ff. e. l. ꝓpter. ꝛ insti. eo. ꝯ. item ꝓpterlitem. itẽ idem est si a patre pupilli huic fuit questio status mota. vt insti. eo. ꝯ. item si qui.

e ¶ Calũnia. vt ita euitet tutelam. ar. ff. si qs cau. l. ij. ꝯ. fi.

f ¶ De rusticis. latina est. alꝫ lex. alꝫ. ꝯ.

g ¶ Mediocritas. i. paupertas. ꝛ facit. ff. l. pri. ꝛ dic vt ibi.

b ¶ Rusticitas. i. simplicitas. no. sic. C. de test. l. fi.

i ¶ Interdũ. nam distinguitur in paupere. vt. ff. l. pri. Itẽ ꝛ in rustico. nam quidam sunt sagaces.

Rustici qdã sunt sagaces.

k ¶ Si modo, alioquin recipienda est excusatio. vt insti. eod. ꝯ. similiter

contra.ꝛ facit.C.de postulan.l.ij.ꝛ de iudi.l.certi iuris.arg.contra.ſ.de re iudi.l.pomponius ſi vni ꝛc. Addimo. Dic q̄ ibi iudex erat litteratus licet in caſu illo iam cepta queſtione dubitaret de factor de iure quod re ſultaret ex illo:ſecus ſi eſſet omnino illitterat⁹;ꝛ ita loquitur.d.l.certi iuris.hic autem loquitur intutore in quo non exigitur q̄ ſit litteratus:ſed

expers non ſit negocioꝝ[n].

Qui min⁹ poſſidet pupillo excuſat a tutela.vel qui ob paupertatem non poterit pupilli res adminiſtrare.hoc dicit.

Ulpianus. Lex.ix.

Dauptas ſane dat excuſatio nē ſi quis ſe imparē[f] one ri inuicto poſſit pbare:idq̄ diuoꝝ frātrum reſcripto continetur.

Veterani milites et qui tempus cōpleuerint militie q̄ⁿ non militent liberantur a tutela.b.d.

Modeſtinus. Lex.x.

SEd ꝛ milites[g] qui honeſte[h] cōpleuerint militie tp̄s:ꝛ miſſionem habent tutelaruꝫ[i] aduerſus oīes bodie priuatos. Ad uerſus aūt filios cozū qui eodem ordine[k] cōcauerūt:et oim q olim milites fuerunt[l] intra annuꝫ qui dem dimiſſionis remiſſionez habent poſt annuꝫ aūt non habent. cocqualitas eni honoris militie. fortior[m] videtur olim militus priuilegio:niſi fortaſſis alias habuerit iuſtas tutele excuſationes:vt puta numerum annozum[n] vel aliqd tale[o]/quale et priuatos aduerſus omnes excuſare cōſueuit. ¶Nec autem[p] de filijs non de nepotib⁹ cozum qui olim milites fuerunt: nepotes enim cozū qui olim milites fuerunt in eodem loco cum reliquis priuatis eſſe creduntur[q].

Qui turpiter militauerit non habet ipſe nec filij eius excuſationem tutele.hoc dicit.

Qui nimirum ignominioſe dimiſſi ſunt ſimiles bis qui nequaq̄ militauerunt eſtimantur[r]:et propter hoc neq̄ ipſi habent pri-

uilegium neq̄ filij cozum[s].

Qui tam nō militāt ſed militauerint niſi ſint veterani non excuſanſ.b.d.Bar.

Qui olim fuerunt milites tutores dati obligabuntur[t].

Qui non compleuerit militie tempꝰ habet per quartam partem compleri tempꝰ excuſationem.b.d.

Q̄ñq̄ aūt nō cōplēt q̄daz militie tp̄s:ꝛ tñ hñt remiſſionē tutelaruꝫ fm eandē[u] cuꝫ bis q cōpleuerūt:q cnſvigeſimū annum militie exceſſit filis eſſe credit ci q cōpleuit tp̄s militie[v]: qui autem infra hos annos dimiſſus eſt/nō hz cō tinuam[w] tutelarum imunitatē:ſz ad tp̄s q̄eadmodū z reliquoruꝫ ciuiliū muncrū remiſſionem hz[x]. Qui enim infra quīq̄ āños a militia ſolut⁹ eſt:nulla[y] ſibi vendicabit immunitatē. Qui autem poſt annos:vnius anni habet immunitatem:qui autez poſt octo bienniū.qui autez poſt duodecim triēniū.qui autez poſt ſexdecim[z] quadriennū.qui autē poſt.xx.ſicut.ſ. diximus continuo abſoluetur.

Supra dictū eſt de bis qui militāt extra ciuitatem romanā:hic de bis q in ciuitate romana eam cuſtodiēdo de nocte.Nico.de neapo.

Qui autem inter nocturnos[a] cuſtodes qui ſunt rome militauerit anni ſolius habet remiſſionē: hi autem[b] ſcilicet ſi honeſte[c] abſoluti fuerint ſicut dictū eſt:vel propter egritudinē cauſariam vocatam remiſſionē acceperint:eſt cñ ꝛ hec honeſta[d]:qui enim ignominioſa potitur remiſſione non habet[e] vacationez.¶ Veteranus au-

nit atem/vel eādem remiſſionem:nō tamen ita ppetuā q̄nq̄ vt ſubiūcit. ꝛ facit.C.de bis q non imple.ſtip.fac.fol.l.ij.ꝛ.iij.lib.x.

v Tp̄s militie.certū ſ quo erat aſſūpt⁹ q̄ⁿ erat vl mai⁹ vl min⁹.xx.an.

x Continuam.i.perpetuam q̄ eum ſemp comitetur.

y Habet.ſcz ad tempus.

z Nullam.ea rōne q̄ fuerit miles:ſed qz reipublice cauſa abſuit habet annum qui datur alijs reuertentibus fm Py.ſed.N.nec annū dat vel eius aliquam partē:ſed Azo dicit q̄ habet annū ꝛ tres menſes.i.quartam partem.v.annorum ſicut pro portione vides in ſequētibus q̄ qui libet habet quartam huius temporis quo fuit in militia:illud tamē videtur contra q̄ qui fuit per.xx.annos.in militia non habet quartam partem:ſed perpetuā habet remiſſionem.

a Poſt ſer decim.al's.xv.al's.xvi.

b Qui autem inter nocturnos.quib⁹ preeſt preſect⁹ vigilū.vt.ſ.ō offi. pte.vig.l.i.ij.ꝛ.iij.

c Bi autem.ſcz qui militant inter nocturnos cuſtodes anni habent remiſſionem ꝛc.

d Honeſte.q̄ cōpleuerunt temp⁹ # in quo fuerūt aſſumpti ſicut dictū eſt de militibus abſentibus.ō.priori.ſ.quandoq̄. Vel etiam non compleuerunt:ppter egritudinē ꝛc.l̄z buic.ſ.fit contra.ſ.ſ.plane.vbi ppetuam dat excuſationem.Solu.vt ibi.

e Honeſta.ſcz licentiatio.vt.C.de re mili.l.cauſaria.

f Non habet.ſed tamen vbiq̄ poteſt manere niſi in bis locis in quib⁹ ſpecialiter arcef.vt ꝛ.C.de re mili.l.ij.lib.xij. Item nec in vbe nec ſacro comitatu.vt.ſ.de re mili.l.milites.ō.miſſionum.ꝛ.ſ.pri.ſ.nec alibvbi imperator ſit.vt babes.ō.de bis qui no.infamia.l.ij.ſ.ignominie.Accurſius.

Creditur.

d Ed ꝛ milites.greca eſt.

e Honeſte.eſt enim honeſta ꝛc.vt.ō.de bis q no.ſta.l.ij.ſ.ignominie.ꝛ.ſ.de re mili.l.milites.ō.miſſionum.

f Tutelarū.ēt poſtq̄ deſierint.vt.C.de exc.tu.l.i.ꝛ.ij.ꝛ ar.ſ.ō decu.l.fi.ꝛ de q̄ſtio.l.vm⁹.ſ.ſeru⁹.Sz ar.ſ.i eo.ti.l.i.ſ.ité in vno.ꝛ Accur.

g Ordine.vt filios com militonum.

b Cuerunt. veteranoꝝ.

i Intra annū. hoc ſpacium hñt ad nouas tutelas vocati:alꝰ ſtatim reſumūt veteres.vt inſti. eo.ſ.itez qui reipublice.

k Fortior.er vna parte dāmz eſt:er alia parte boz vitatur.

l Numerū annoꝝ.vt.ō. eo.l.excuſanſ.in prin.

m Tale.puta liberoꝝ numerus.vt.ſ.ea.l.ij.ſ.z alie cauſe q̄ ibi ſequunt. Accurſius.

n Hec aūt.ſ.locū habēt q̄ non excuſetur.

o Credunf.appellatiōe ergo filij nepotes non cōtinent. # vt inſti.qui data. poſ.ſ.fi.ꝛ facit.ſ.e.l. non tantū.ſ.ilienſibus. ꝛ.ſ.fi.ꝛ.l.admiſtrantes. ſ.fi.ꝛ.l.ſpadonez.ſ.ſin aūt liber.ꝛ.ſ.e.l.pe.ꝛ de re milita.l.iij.ꝛ.ō.de tute.l.etiam.

p Eſtimanf. niſi l caſu. vt.ſ.ſ.ſed ꝛ ignominia.

q Neqz eorū filij.immuit filiū militis non ignominia miſſi poſſe excuſari pter patrez:p quo eſt.ō. eo.l.tria.ſ.ſed falſum eſt: vt.ſ.de vac.mu.l.i bonorib⁹.ſ.vacationum.

r Qui olim habui illi q olim ꝛc.

s Obligabuntur.habebant tamen excuſationez cū veterani eſſent.ſic ꝛ.ō. eo.l.i.ſ.ſi autem dabit.

t Secūdū eandem.l.ſ illud q̄ habent qui ſpleuerūt alꝰ fm eandem:id eſt eadem habent priuilegia q̄ habent qui ſpleuerunt/vel eandem immu-

* Concor. glo.in ca.ſ ture.et ibi archi.lxxx. viſi.ꝛ in.c. odoardus. extra de ſolutio.

* Solueri ibi not. fm Bar.

* Tu dic ſſe verū in priuilegijs lege.ꝑhibete. vt no.in l. ſubemus. ſ.fina.ꝛ ibi Bald.C.ad trebel.ꝛ gl. in cle.ſ.ꝛ ibi de ancha.ꝛ baptiſ.

* Fac iſta glo.q ſcho laſtici non reſidētibus qui recedūt ab vniuerſitate an tp̄s ſtudij cōpletū ſ.l. illiciras.ō. illicitra.ō.ō offiſil.ꝛ no.glſtarif bal. in.l.qui ſubtertu.C.ō ſa ſan. eccl. vbi aſſerit eos nō gaudere priuilegijs.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Credit. vt habeat remissionẽ. ¶ Et no. q bic est principiũ rñ. q quaslitercunq; ꝛc. vel melius ibi: sed ꝛ omnis ꝛc.

b ¶ Militauit. puta in alia ala. vel in alio numero militus nõ in legione.

c ¶ Filioꝝ. eius. ſ. q ſiſt militauit ꝛ honeſte fuit ꝛ ipſe abſolutus. ¶ Accur.

d ¶ Etenim. a filꝰ. ꝛ dic legionariꝰ ſit tutor filioꝝ eius ꝛc. vel lege rectius ſi. dic tutor. ſ. filioꝝ alterius militis nocturni vl veterani. ¶ Accur.

Impubes miles eſſe potest.

e ¶ Impuberi. Not. impuberẽ poſſe eſſe militẽ. ſic. C. de teſta. mili. l. ſi.

f ¶ Curator. ad litem. vel curator. i. tutor. vel dic impuberi. i. adulto. vt. ſ. de acq. here. l. impuberiꝫ. Additio. No. gl. ſ. ſi bac quevult ꝙ impuberi non poſſet dari curator generalis: ſed tñ ad litẽ vel ad ſpeciẽ certã. vide qõ no. ſ. l. vẽtri. ff. ſ. tu. ꝛ cu. da. ab bis. ꝛ. ſ. eod. l. amiciſſimos. ff. ſi.

g ¶ Qui. ſubaudi ille qui ꝛc.

h ¶ Qui⁹. ſ. impuberis. ac.

i ¶ Emancipati. i. dicere qualitercũq; erũt de patris ptãte vel monte vel emãcipatiõe. nã ſi ſect in piis ptãte non daret tutor vl curator ei. vt. ſ. de teſta. tu. l. i. ꝛ. ff. ꝛ ſi eſt emancipat⁹ quare pater nõ ẽ ſuꝰ legitimꝰ tutor. vt inſti. de legi. pa. tute: Rñ. aliud i curatore: vt bic. ꝛ. ſ. eo. amiciſſimos. ff. ſi. Arg. ff. ſi auf. vt bi q ob. ff. i. coll. vi. Vl dic ꝙ bic pater erat minus idoneus. ꝛ fact. ſ. c. l. ff. queſtum.

k ¶ Similter. q. d. non ſolũ alijs grecis. ff. boc tit. dictis ꝛſtitutiões teſtantur: ſed etiam ſupradictis bac. l.

l ¶ Univerſis. exactionibus.

m ¶ Conſtitutiones. grece.

n ¶ Teſtantur. i. teſtimonium ferunt.

o ¶ Urbicis. nõ alijs. vt. C. de bis q nõ imple. ff. i. l. i. lib. ꝛ. ff. ff. pri. ff. qui eñ ignominioſa ꝛc. que ſunt ff. Itẽ not. bic er eodẽ facto penã ꝛ pmiũ ꝛſeq. ſic. ſ. de bis qui. vt indig. l. j. ꝛ dic pꝛ ff. vt. ff. de neg. geſt. l. ſiue be reditaria. ¶ Accur.

p ¶ Perpetuam. ¶ Dic no. quattuor iura. nã. C. de bis q nõ imple. ſtip. l. ij. ꝛ. ij. dicit eũ nõ bñe excuſationẽ q militauit minus. xx. annis. ¶ Item ff. ff. qñq. dicit bñe tpalẽ: vt ibi diſtinguit. Itẽ. ff. ff. q aũt inter nouos: dicit bñe annũ. bic vero dicit ꝑpetuo. Sol. in militie abſente dic ꝙ nõ ff. vt in dictis. ll. niſi tpalẽ. vt. ff. qñq. ff. militans in ciuitate ad cuſtodiam vrbis ſi de nocte: tunc ff. annũ. vt. ff. q aũt. ſi de die: tunc ꝑpetuo vt bic. q. pro abſentib⁹ habenẽ. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. milites. ff. Alij dicunt boc in ipſo ꝑfectoꝝ. ſpeciale. Tertij dicũt ſpeciale in bis q militãt iter cohortes ꝑfecti vrbis. vt. ſ. c. l. ſi tibunus. ſecus de bis q militant in cohorte pretoris.

q ¶ Accipiũt. i. accipe bñt neceſſe. ꝛ dic ꝙ ff. ar veteranus cogaf accipere tñ vnã tutelã filij ſui teranj. ꝛ nõ aliã etiã ea finita: ꝛ habeat pulegiũ ſuũ ſic vt poſtea nõ habeat neceſſe aliquã aliã ff. ſuſcipe. an vero cũ illa durat excuſationẽ ab alia habeat ſi ff. bi deferat. ff. illa finita ſi iteruꝝ alia deferat ff. excuſare nõ poſſit. ꝛ vf dicimare in bãc ſniam vt deceterobabeat excuſationẽ. an vero ea finita cogit aliã ſuſcipe. ꝛ pmũ ꝑbat. ꝛ ſic ꝑdeff ci ꝑterita: ꝛc ff. in tutelis ꝑuatoꝝ. ſi aũt tñ fuiſſet datus ꝛ nõ admiſtraſſet: tñc cogit aliã ſuſcipe ff. m Jo. Sz alij dicũt bdici ꝙ excuſenẽ ea durãte tñ ꝙ bꝫ eſt ff. ff. ibi: ita in bis c. ꝛ. C. de excu. vete. l. j. vbi dicit codẽ tpe: ꝛ ſic ff. mentẽ buius. ff. ff. ibi aliter ꝛc. Quidã volueruꝫ log. ſ tutela ꝑuati an veteranus cogit ꝙ ſuſcipe vt ꝑmo ff. ff. in tutela filioꝝ ꝙ teranj. qõ nõ placet. vt. ſ. boc. ff. ibi: ꝛ nihil differt ꝛc. C. de excu. vel. l. ff. Illud ergo ꝛſtat ꝙ plures ſimul nõ cogit ſuſcipe. vt C. de excu. vel. l. ff. Itẽ ꝙ ff. ſuſcepit vnã tutelã ꝑuati/non ff. cogit ff. ſuſcipere aliam. vt. C. eo. l. voluntarie.

r ¶ Priuilegium recipient. ſ. tale vt nulla cogant ſuſcipere. ꝛ ſub. quod verũ eſt ff. primũ. ꝛ ff. boc ꝑfcit ei babuiſſe primas. ꝛ ſic bene ſequit aliter ꝛc. ꝛ eſt tota plana. ſed ff. alios dic ꝙ recipient. ſ. priuilegium: ſcz tale vt vnam aliam ꝛ ſolam ſuſcipiant. ꝛ ff. m boc dic aliter in priuatis. ſcilicet tutelis vel honoribus qui vel que quicuerunt. ꝛ. ſunt finite: quia tẽ eſſe credit⁸ nõ ſolũ legionarius ff. ꝛ ois q ꝙlitercunq; militauit⁹ ꝛ honeſte eſt et ipſe abſolutus filiorũ¹ tñ tutor creabit. etenim² legionariꝰ eius q iter nocturnos cuſtodes militauit filiozum tutor fit. ¶ Jam autem militi impuberi³ curatorꝫ dabitur qui⁴ olim miles fuerit: ſcz ſi pater buius⁵ mortuus fuerit: ſi uc etiam bi emãcipati⁶ fuerint. ſimiliter⁷ ꝛ de vniuerſis⁸ bis conſtitutiones⁹ teſtantur".

¶ Qui deportatus vel relegat¹⁰ ẽ: qi nõ poſſit ciuitatẽ intrare excuſat a tutela. b. d.

¶ Scribit autez ꝛ vlpianus ita. Sed et ignominia miſſi ab vrbicis¹¹ plane tutelis excuſabunt: quia ingredi vrbem eis non licet. ¶ Plane ſi qs in cohortibus vrbanis militauit: ff. ante. xx. annos mittit/ tñ ꝑpetuã¹² habet a tutelis excuſationem. ¶ Queſtiõ eſt aũt vtrũ vnam ꝛ ſemel tutelam accipiunt¹³ q olim fuerũt milites: vel vno tpe nõ amplius ꝙ ſemel: quieſcente aũt ꝑima tutela rurſus priuilegium recipient¹⁴: aliter in priuatis q quieue runt. nõ cñ auxiliantur bis qui babuerũt¹⁵: neq; inter tres adnumerant: ita ꝛ in bis q olim fuerũt milites nõ ꝑdeff creatũ eſſe¹⁶. boc aũt ꝛ i curijs ff. ꝑmulgatuz vt oſtẽdit diui ſeueri ꝛ antonini ꝓſtitutio. ꝛ nihil differt qualiter indigent filij cõmilitonis tutore vel curatore: vtrũ emãcipati vel patre moztuo.

¶ Primipilarij ex ꝓſtõib⁹ iperialibus excuſationẽ habẽt reliq̃ruꝫ¹⁷ tutelarũ: primipilarij aũt tutores filiozuꝫ erũt. ¶ Primipilarij aũt bi eſtimant q exercẽt¹⁸ ꝑmipilũ. ſi autem non exercens¹⁹ moztuꝰ fuerit: ſi liozũ primipilarius nõ tutor erit.

Vlpianus. Lex. xj.

¶ Tribunus in cohortib⁹ ꝑtoꝛiꝰ ꝑmilitauerit etiaz col legar um²⁰ filiozum tutela excuſabitur beneficio diui Seueri imperatoris noſtri.

¶ Quicũq; reipub. cã abeſt bz ãnũ poſt reuerſionẽ vt ad tutelas ñ vocef. Ni. ó nea.

Modeſtinus. Lex. xij.

¶ On ſolum²¹ autem qui ad caligatas²² militias et reliquas²³ primipilarij militauerunt: ſed ꝛ q ꝙlitercunq; neceſſitatis pu blice plebis romanorum gratia abſentes fuerunt: anni habent²⁴ ꝛ ff. ff. ff.

a ¶ Compleuerunt.accipe in reliquis ꝛc.q.d.siue.xx. anni qui consueuerũt statui in militibus:siue minus in aliys publicis necessitatibus stetterunt habent annum.

b ¶ Quieuerunt.i.quandoq; redierunt.

c ¶ Constitutum.s.in militibus.vt.xx.anni.

d ¶ Hẽbãt.als abibant. s.a tutela:recesserãt.als habebãt.s.excusationẽ. ⁊ facit infra.t.c.§.itez qui reipublice.

e ¶ Annus autem copulatorum.i.coniunctoruꝫ vn⁹ post alterũ.q.d. continuus est/als ꝑputatorum. ⁊ tũc dic ꝑm cõpulationẽ q̃ fit.§.fi qs cau. l.j.ꝛ.j.de ver.sig.l.iij.

f ¶ Scrutabitur.als ꝛquabitur.

g ¶ Ex circuitib⁹.nisi im pedit⁹ fuerit iusta er cã. vt.j.de va.mu.l. temp⁹. ⁊.§.qui.ex cau.ma.l.ttẽ bi.§.fi.ꝛ.l.seq.ꝛ.l.si cui. §.i.ꝛ.§.fi qs cau.l.ij. §. penul.

b ¶ Et g⁹ testõ dati.f.simpliciter. ⁊ sic habuerunt excusationẽ l reb⁹ l alia pulcia ꝛstitutis. Si aũt exꝑstisset eos fe dare tũtũ in reb⁹ ei⁹. puincie vnde sunt/ipo iure ẽmunes ab aliys eẽnt. Itẽ ideo dicit in testamẽto:qr si a iudice 2stat si det reb⁹ alteri⁹ prouincie q̃ vñ est iudex vel ꝑses:q̃ ipso iure nulla est datio. et sic non est op⁹ excusatione:nisi cuz dat⁹ eẽt ab ꝑeratore vel ab alĩq eius iussu.ꝛ pbãtur hec.j.eo.l.illud.ꝛ.C. e.l.ij.ꝛ.l.testõ.ꝛ.§. ẽtu. ⁊ cu.da.l.pupillo.ꝛ fimilem distinctionem no.§. de testa.tu.l.q̃ro.in ꝑn.

i ¶ Que.als quas. ſcilicet leges.

k ¶ Diuus.als ler.

l ¶ Datus.tutor loquit.

m ¶ Prestitutum.id est quinquaginta dieruꝫ: ⁊ si nõ fecisti poterit ꝓpter late diffusum ꝓtimonũ adiungi curator.vt.C.e. l.testamento.

n ¶ Qui ꝓmipilũ.i. ꝓmipilariam administrationẽ.Ita.o.⁊ est grecuꝫ.

o ¶ Expleuit . als exercuit.Accur.

p ¶ Et vnus.ſcilicet ꝓmipilariꝫ.

q ¶ Filũ.ſ. in tutelam ſuſcepiſſet.⁊ dic vnius ſcz cõpꝛmipilariꝫ fui.vt.§. e.l.ſꝛ milites.§.fi. Ac.

r ¶ Deponet . ⁊ curator dabitur in locuꝫ eius. vt inſti.eo.§.item qui.ꝛ.§. ẽtute.l.queſitũ.ꝛ.l.ſeq.

s ¶ Collegã. Tutor qui dam iuit ꝓ collega ꝓmipilariꝫ:loco ei⁹ dabit curator. Vel dic q̃ vnus tutor fecit ſibi alĩo adiũgi in collegã q̃ q̃ũq; fit.vt.C.in qui.cau.tu.ba.l.ꝑpter.nã ſi hic collega fuit ꝓmipilarius/alius curator dabitur in locum eius.

t ¶ Quam.conſtitutionem.

v ¶ Temporis.vt reipublice cauſa.

x ¶ Dabitur.in teſtamento.

vacationem poſt reuerſionem.

☞ Annus iſte datur ꝓ futuris tutelis nõ ꝓ⁹ bis quaꝫ iã ſuſceperint reipublice cauſa abſentes.b.d.

¶ Annus deniq; hic non ſolũ bis qui compleuerunt⁹ conſuetum mi litie tempus in reliquis publicis neceſſitatibus datur: ſed ⁊ bis qui qualitercunq; quieuerunt⁹ a publica neceſſitate/et reuerſi ſunt:et ſi minus temp⁹ eo tempore quod conſtitutum⁹ eſt conſummauerũt: quas deniq; ꝓius habebant⁹ tutelas:ꝓpter hoc autem depoſuerunt:quoniaꝫ publici negocũ gratia abibant.bas cum reuerſi fuerint confeſtim recipient nihil eis auxiliante anno. annus enim ad futuras nouas datur:non ad eas que reſumi debent.

☞ Abſens reipublice cauſa debet ire directas vias:qui non iuerit directas/ſed per circuitiones incipit eidẽ currere annus eo die quo ſi directas iuiſſet venire potuerit. hoc dicit.

¶ Annus autem copulatorum⁹ dierum ſcrutabitur⁹ ex quo quis reuerſus eſt rectam viam dirigẽs: vel dirigere debens:non eam que eſt ex circuitibus⁵.

☞ Tutor datus ſimpliciter poteſt refutare adminiſtrationem rerũ ⁊ poſſeſſionuꝫ que in alia regione ſiue prouincia ſunt ſiue ſituantur.b.d.

¶ Et qui in teſtamento dati⁹ ſunt tutores renuent adminiſtrationem eam ſm leges : que⁵ in alia prouincia ſunt poſſeſſionum quas oſtendit ſubiecta diui ſeueri conſtitutio.¶ Diuus⁵ ſeuerus et Antoninus Auguſto valerio.teſtamento tutor datus⁹ ante preſtitutum⁹ diem adire preſidem prouincie debuiſti ⁊ poſtulare vt ab adminiſtratione earum rerũ que in alia prouincia erant libereris.

☞ Priuilegio finito quo quiſ excuſatur a tutela:tutelam ſubit ſi iteruꝫ reaſſumit ꝓuilegium habet vacationem a tutela:intelige in ꝓmipilario ne erres in text. qui ſequitur.gloſa ſuper verbo collegam ponit caſum.

¶ Qui ꝓmipilum⁹ expleuit⁹ ſi cum tutelam ſuſcepiſſet et vnius⁹ filiuꝫ⁹:rurſus in militares neceſſitates aſſumptus erit:deponet⁵ ſolicitudinem tutele. ſimiliter in locum illius tutoris quem poſtea ſibi collegam⁹ quis adduxerit da-

y ¶ Impubes.id eſt minor.xxv.annis.ſic ponit.j.de acg.here.l.impuberibus.vel ſubau.maxime.nã idẽ ſi pubes.qr minor.xxv.an. ipſo iure non poteſt eſſe tutor.vt.§.de teſt.tu.l.q̃ro.§.fi.in fi.⁊ inſti.eo.§.itẽ maior.⁊.C.de legi.tu.l.fi.⁊ ꝑm ⁊ oportet q⁹ ⁊ ſit ꝓpe.xiiij.an.⁊ pupillus anniculus vel infra an.vt ita tutor citius perueniat ad.xxv.an. ⁊ pupillus ad.xiij . Vel dic bic loqui ⁊ ſz vetera iura ꝑm que adulti poterant eſſe tutores: niſi excuſarent ſe/quod hodie ẽ ſecus.vt inſti.eod.§. item maior.

z ¶ In locũ eius. Immo videt q⁹ qui eſt ſequenti gradu debet vocari: ⁊ ſic apud alium erit hereditas:apud aliuꝫ tutela. vt ſti.de legi.patro.tu. §.fi.ꝛ.§.de legi.tu.l.in fi.ꝛ.l.agnato. q̃ ſunt ⁊. Sol.bic ſpes ẽ bũc effici maiores: ⁊ ſic poſſe peuenire ad tutelas;ibi nõ quod femina fiat maſculus.Arg.ad boc.§.de legi.tu.l.j.§.ſi apud. Vel poſſet dici q⁹ bic nõ erat alius legitim⁹ habilis: vel oẽs alij mortui erãt: vel habebant aliam excuſationem.primum vel tertius.

a ¶ A tutela.q; ſpes ẽ ſanitatis.als ſecuꝫ.vt.j.e. l.idem vlpianus.

b ¶ Similis eſt.vt nõ excuſetur oſtio ſed curator detur.vt.j.e.l.idẽ vlpianus. Sed ⁊.j.e.l.poſt ſuſceptam. Solu.vt ibi.

c ¶ Aduerſa.latina eſt.⁊ facit inſti.e.§. item ꝓpter.ꝛ.⁊.§ offi.cõ.l.i. §. ſane.ꝛ inſti.de cu.§.fi.et ⁊.de ꝓcu.l.non cogendum.§.i.

d ¶ Tnõ tantuꝫ. Jn capiant.eſſe tutores.ꝛ eſt latina.

e ¶ Dem. Sz in boc. als eſt lex ſed in ⁊. eſt latina.

f ¶ In perpetuuꝫ . quod non eſt in eo q̃ ꝓpter valitudinem de militia dimittit.nã ſenatus nõ reuocaſ.vt.C. de remiſ.l. ſemel.⁊ facit.⁊.de iudi.l. ſi longius.Argu.⁊.§.ſi quis cau.l.ij.§.illud.

g ¶ Furor.ſic.⁊.e.l.nõ ſolum.§.ſi quis ita. ſed cõtra.j.eo.l. poſt ſuſceptã. Solu.vt ibi.

b ¶ Sunt ⁊ alij .grecum eſt quod bic dicitur ⁊ latinum tranſlatum.

i ¶ A ſolicitudine.ſcilicet tutele.

k ¶ Scientis. vtrũq; ꝺz ſreuenire:ſed ſufficit alterum litteris ſignificari ſm Jo.ſ. q̃ ſcit ꝑeratoꝛ eſt eſſe tutoꝛ: vel q̃ cõcedat ſibi alio migrare:eſt tñ arg.⁊.§. de iuriſ.om. iu.l.pe. Itẽ ſunt alij q̃ ſuſceptã tutelã deponũt:vt q̃ reipublice cã abeſſe ceperũt.vt inſti.e.§.itẽ q reipublice. Vel forte ibi loquit in illis duobus caſibus qui ponunt.§. de mino.l.verũ.§.ex facto.vbi ⁊ no.alios caſus vbi cepta dimittitur . Itẽ ꝑdt dici idẽ caſib⁹.§.pri.poſitis.l.nõ ſolũ.§.ſi qs ita egroꝛ⁹.ꝛ.§. ſe.ꝛ.l.nõ tm.ꝛ bac.l.in prin.Sz⁹ bis qdã dicũt ⁊.§.vt nõ poſſit deſeri: ſed curator.

Caſum ponit.

† Als ſicpit: ſz in boc.

† Ex hac.l. ſumit opinio.arg.q⁹ infirmitas q̃ nõ bz cãm cõtinuã vt ceteri nõ nõ excuſat.cui con.cor.ter.cuꝫ glo.in.c.q̃ relã.extra ꝺ procura.et ca. placuit. xvij.diſt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

sed curator def. ſ. nõne inſerit de furioſo. itē de eo q̄ ꝓpter valitudine tenet vt z ita ꝓpter excuſet. vt. ſ. hac. l. i pn. z. ſ. i. z ſuperiori. ſ. ſi gs.

SCire oportet. ¶ Caſus. Quando tutor datur i teſtamēto vel a iudice z vult ſe excuſare nō debet appellare/immo excuſationes infra tempora ſtatuta ꝓponere: z ſi deneget ei excuſatio: tunc appellabitur: et idem eſt in curatorib⁹. illi autē qui volunt ſe excuſare: aut ſunt in ipſa ciuitate vbi dantur curatores. vt infra. c. miliaria/ aut vltra. ¶ Dño caſu infra. l. dies debent excuſationem coram iudice ꝓponere: et ſi non faciant tenebuntur adminiſtrare. Secūdo caſu habent ꝓ quibuſlibet. xx. miliarijs vnā diem: et incipiet eis currere tēpus ab ea die in qua cognouerunt ſe tutores datos: et poſtea. xxx. dies vltra: ſi ſm hoc poſſet euenire vt ille qui magis diſtat minus tempus haberet de quo ꝓnit in littera ex̄p̄lum: ſed ſupradicta intelligunt vt nunc aligs habeat minus. l. dieruꝫ. plus aūt ſic. ſi annumeratio dierū q̄ ſunt in via cū. xxx. diēb⁹ p̄dictis ex̄cedit. l. dies. z de hoc ponit ex̄plū: z hec tpa habent locuꝫ ſiue excuſet ſe quis a tota tu. ſiue ab ei⁹ parte z niſi volēs excuſare ſe obſeruet dicta tēpora: nō valet excuſatio niſi magiſtratus det tutorem de alia ciuitate q̄ vnde eſt pupillus: q̄ tunc tutor non tenetur ſe excuſare: quia ipſo iure nō valet datio. Sed quid ſi tutor bñ obſeruabit dicta tempora z fuit abſolutus per falſas excuſatiões: certe nihilo minus eſt tutor: z ſi in loco ei⁹ daf alius nihil valet datio etnō ſufficit tutori ad excuſaf. repſentare ſe infra conſtituta tempora cotaz iudice. immo dz teſtari et dicere coram eo quā excuſatio. habet: et dz notare oīs excuſationes ſuas ſi plures habet: et ſi nō faciat nō valebit et ſi impeditus ſit venire coā iudice. ꝓpter aliquā cām: z ſcias q̄ dicti. l. dies cōtinue currūt tutori a tēpore quo ſciūt ſe datos. Item poteſt volens ſe excuſare dicere excuſationes ſuas coā oībus iudice ſedente ꝓ tribunali: vel vult in ſecreto: vel vult per libellum: ſunt tñ quidā q̄ nō: tenētur obſeruare conſtituta tempora ſicut ſunt illi q̄ non tenētur adminiſtrare ipſo iure: puta ille qui datus eſt tutor ab auo materno: vel ille qui nō eſt ſuppoſitus iuriſditioni illius magiſtratus qui eum tutorem dedit: iſti enim vel ſimiles nō habent neceſſe excuſationem ꝓponere. Viuianus.

a ¶ Dati. i. datiui. idem dicas de legitimis. vt inſti. eo. ſ. qui autem.

b ¶ Ꝓuocare. a datione.

c ¶ Neceſſe. ſed excuſare ſe debent omnes teſtamētarij. vt. C. de teſt. tut. l. ſi tibi pater. dum tamen datio teneat. nos alas. vt. C. de confir. tu. l. ſ. eſſe cum: trāſmigrare autem expreſſim ei concedentis: et horum alterutrū litteris ſignificantis.

¶ A tutela vel cura nemo poteſt appellare: ſed aduerſus ſententiam pretoris auferentem ei excuſationem poteſt quis curator datus appellare. hoc dicit.

Idem. Lex. xv.

SCire oportet etiaz quoniā neq̄z dati[a] tutores: neq̄z teſtamentarij ꝓuocare[b] neceſſe[c] habent: vt oſtendit conſtitutio dicens: Hoc autem obſeruari oportet et in datis curatoribus. In paucis[d] enim valde diſtant curatores a tutoribꝰ: aduerſus deniqz ſententias auferentes eis excuſationes licentiam habebunt appellandi.

¶ Nō leuiter dz qs admitti ad ꝓpōnduz excuſatiões a tutela: ſ. habebit ꝓtinuo ſibi tpe ad iudicē ire allegaturus cauſas impedimēti: qō ſi neglexerit nō audiet. h. d.

¶ Oportet vero obſeruari oportet vt concedant[e] tutores vel curatores cauſas remiſſiōis tribuere[f]. ¶ Oportet enim eos etiam in conſtituto tēpore legaliter ad iudicem accedere[g]. Sunt autē conſtituta tempora hec: qui enim in ipſa ciuitate eſt vbi creatur: vel infra centeſimum miliarium[h] a ciuitate: infra quinquaginta dies[i] excuſabitur: poſtea autem nō concedatur: ſed detinebitur ad ſolicitudinem: z ſi horum quid nō fecerit erit in eadem cauſa in qua eſſet ſi apparuiſſet ꝓpter periculo ipſaz negligere: nec vlla eſt ci via derelicta ad excuſationem.

¶ Preſes qui tutorem dederit habebit eū in faciem vel ad domum intimare ſed datum: poſt diem autem notitie habet datus tutor: z alius. xxx. dies. h. d.

¶ Qui autem ſupra centum miliaria a ciuitate diſtat: viginti miliaria habebit: numerata ei per vnamquāq̄z[k] diem a qua cognouerit. Oportet autem ei manifeſtari a prefidibus vel in faciem[l] / vel ad domū[m]. et extra hos alios[n] xxx. dies habeat ad excuſationē[o]. hoc autem conuenit et his qui in teſtamento dati ſunt: ſiue tutores fuerint: ſiue curatores[p]: quos curatores confirmari[q] conſuetudo eſt a magiſtratibus.

¶ Quotienſcunqz ex verbis legis ſimpliciter intellectis reſultat iniquitas: tunc a verbis receditur z mens ſeruatur: hoc dicit Pico. de neapo.

¶ Aliud autem inuenimus ex diui marci ꝓmulgatione[r] inquiſitione dignū: etenī ci qui in ipſa ciuitate eſt in qua creat⁹ eſt: vel intra cētum miliaria/ quinquaginta dierū dedit legislator ſpacium. ci vō qui vltra centū miliaria habitat: per vnāquāq̄z diē oportere numerari viginti miliaria iuſſit: et extra hos alios. xxx. dies adiecit ad excuſationem. vnde contingit ſi fuerit quis a. clx. miliarijs habitationem faciens: huic eſſe ſpacium octo. z. xxx. dierum. octo quidem. clx. miliariorum[s] tanq̄ per vnāquāq̄z diem. xx. miliarijs numeratis. xxx. vero co q̄d ad excuſationem: erit igitur in deterioꝛ ordine qui longius habitat: co qui intra centum miliaria eſt/ vel in ipſa ciuitate: ſi vtiq̄z[t] his quidem ſemper quinquaginta dies ſpacij ſunt: illis[v] vero pauciores. Sed z ſi maxime verba legis hūc habeāt intellectum: tñ mens[x] legislatoꝛis aliud vult. Ita enī cheridius et bolas/ z paulus/ et domicius vlpianus veteres[y] legum ꝓtudentum ſcribunt dicentes ita oportere hec obſeruare: vt nunq̄z alicui minus detur quinquaginta dierum ſpacium: tunc autē longius cum annumeratio eoꝝ qui in via ſunt dierū: adiectis. xxx. diebus quos ad excuſationē lex dat excedit quinquaginta dies: vtputa ſi aliquē dixerimus a quadringentis. xl. miliarijs habitare: hic enim vie quidem habebit dies cxij. ad excuſationem autez alios xxx. obſeruabunt autem hoc tempoꝛis ſpacium[z] omnes qui qualitercunqz excuſantur a tutela / vel cura/ vel parte eius[a].

¶ Sententia lata ꝑtra ius litigatoꝛis nō expreſſo errore in ſententia non valet ipſo iure: ſed hoc eſt ſauore minoris etatis. hoc dicit Pico. de neapo.

¶ Conſequens autem eſt credere q̄ ſi aliqua ſpecie excuſationis fuerit quis vſus: non aliter audietur niſi obſeruauerit conſtitutum tempus[b]: ſi nō forte aliquis alterius ciuitatis[c] ciuis eſt: ita vō ne-

Item ſecus in vocato ad alia munera qui habent neceſſe appellare ab ipſa nominatione dum tamen teneat nominatio niſi ſint veterani. vt. ſ. quando appel. ſit. l. ſ. ſi quis. z. l. nominationes. z. C. quando ꝓuo. non eſt neceſſ. l. veteranis.

d ¶ In paucis. Differūt enim quandoq̄z. vt. ſ. de tu. et cu. da. ab his. l. ventri. ſ. i. Accurſius

e ¶ Concedant. leges.

f ¶ Tribuere. id eſt allegare.

g ¶ Accedere. non iudex ad eū. vt. ſ. qs oz. in boſi. poſ. ſer. l. ij. ſ. ſi preſes.

h ¶ Miliarū. vel lapidē q̄ deſignat miliaria. vt ſi. ti. eo. ſ. qui autem.

i ¶ Dies. qui incipiūt ex quo cognouit. ſe datū. vt. ſ. e. l. ſ. ginquaginta. et etiā no. ſ. de admi. tuto. l. ſ. in pn. z. l. quidā decedēs. ſ. fina. z. l. ſeq. z l. qui iuſſus. z. ſ. e. l. quin quaginta. z. C. eo. l. quin quaginta.

k ¶ Unamquāq̄z. ſic. ſ. ſi quis cau. l. ſ.

l ¶ In faciem. i. ſue perſone.

m ¶ Domū. no. ſic. C. de anna. excep. l. vt ꝓfecti⁹. et. ſ. quod vi aut clam. l. aut. ſ. ſ. z. ſ. de dā. infec. l. iij. ſ. totiens.

n ¶ Alios. ſic loquit qua ſi. ſ. dederit. xxx. q̄ eſt falſum. ſic z. ſ. de pcura. l. non ſolum. ſ. querit. et ſiſe eſt tempus. ſ. de lib. ag. l. ſ. in pn.

o ¶ Ad excuſationem. ſcz ꝓponendam.

p ¶ Curatores. datiin teſtamēto. z dic poſt cōfirmationē nō ante. vt. ſ. e. ſ. oportet. z. ſ. e. l. gaius.

q ¶ Confirmari. vt. ſ. de cōfir. tuto. p totū. z inſti. de cura. ſ. oantur.

r ¶ Promulgatione. i. in quiſitione.

s ¶ Miliariorum. ſ. ꝓ clx. miliarijs.

t ¶ Si vtiq̄z bis. qui ſunt in ciuitate: vel ſunt infra c. miliaria.

v ¶ Illis. qui longius ꝓ ſtant.

x ¶ Mens. q̄ eſt ſeruāda. q̄ dic vt. ſ. de legi. et ſenatuſcō. l. q̄ vero ℈. z. l. ſeq. Sed ar. ℈. ſ. q. z a. g. l. ꝓſperit. Addition. Dic q̄ p bb: locus q̄ eſt ſcripta mens ℈ vba. Jbi nō erat mens ſcripta. vt habes. C. de leg. nō dubiū. ſm Bar. hic.

y ¶ Veteres. i. interptes. erant enim quaſi capita legum.

z ¶ Spacium. ſtatutum. ſcz. ſ. hac. l.

a ¶ Vel parte eius. i. dicere ſiue excuſetur a tutela in perpetuuꝫ. ſiue in parte. i. ad tempus. vt. ſ. eo. l. idem vlpianus. vel. i. cum vnus ſolus datus eſt tutor z ſe excuſat. vel cum duo: z ſic vnus eoꝝ ſe excuſat qui dicit excuſari a parte tutele. vel cum forte excuſat ſe ab adminiſtratione rerū alterius prouincie. vt. ſ. eo. l. illud.

b ¶ Tempus. quinquaginta dierum.

c ¶ Alterius ciuitatis. cui maius tempus quandoq̄z datur ratione itineris. vt. ſ. hac. l. ſ. qui autē. z. ſ. ſequen. vel forte quia nō habet neceſſe

* Non tñ cōputabit dies notificationis ſicut nec dies recepte ciuitatis. Bal. l. i. ſi ea. pe. col. C. ſ. dacu. nō poſ. Dies dic in die quo appellet ſi fuit q: nō cōputat i termino ꝓſequēdi. glo. i. cle. ſicut. de appella.

se excusare: qr nō tenuit datio. Vel forte quia nō fuit datus a magistratu sue ciuitatis. vt. ff. eo. l. nō solum. §. 2 qui in testamento. 2. §. diuus seuerus. 2. ff. de tuto. 2 curato. datis ab his. l. pupillo.

a ¶ Si circumscriptus per ambitionē: vel qr obiecit falsas allegationes inducēdo vel falsas ꝓbationes. vt. C. si ex fal. alleg. l. j. 2 fi. 2. ff. de trāsac. cum hi. §. si pretor. fecus in alia sententia. vt. j. ad trebel. l. seruo. §. cū ꝑtor. 2 dico hic sniam ipso iure nullam. vt. insti. eo. §. fi. nisi de hoc ipo iudicio pendēte causa fuerit mota. vt. C. de fide instru. l. fi. ads lata falsa per falsus instrumentum vel testes dico ipso iure valere/sed rescinditur postea per re stitutionē. vt. j. de re in. l. diuus. sed si precio fuerit ludex corrupt⁹ vtiq; dico ipso iure nullam. vt habetur. C. qñ ꝓuo. non est necef. l. venales. 2so. Sed certe hic solum velle videf qr post tpus venit: non ads falso vsus est.

Snia pretertu falsi instrumēti lata an sit nulla.

b ¶ Nocebit. desistenti ab accusatione quin possit penitere. vt. C. de appel. l. si qs libellos. Vel aliter leges: id est non ei nocebit quominus possit adhuc ꝓponere excusationem suam et probare: et hoc si volēs desijt ee: 2 cō trariū voluntatem suam ob aliquam tuitā 2 probabilem causam: vt dicit post statim. Si enim affectasset absentiā secus esset. vt ff. si quis cau. l. ij. in fi.

c ¶ Cuius. s. necessitatis ffm ꝓpy. vel constitutionis. 2 facit. ff. de auct. tuto. l. tutor qui.

d ¶ Scire aūt oportet. quam habent hic. §. fi nō debet esse: qr que sequntur sunt verba cōstitutionis nis scieri 2 anto.

e ¶ Testari. i. ptestari. i. ꝓponere coram iudice vt cozā pluribus in pſentia iudicis. vt. j. eo. §. ij.

f ¶ Si nauté non. l. accesſit: sed nō oia noiauit cū plures haberet excusationes: vel accesſit ad iudicem/sed nullas ꝓpositi excusationes.

g ¶ Nequaq̄. ꝓtū ad nō nolatas: sicut em ei q nihil noiauit: nihil prodest: ita ei q quedā noiauit: q̄dam nō: nō pdest q ad nō noiatas. 2 est ad. l. ista. insti. eo. §. q autē. 2. j. de excep. l. nemo. ꝓhibef. et ff. de transac. l. cū hi. §. si pretor aditus. ibi: sed 2 si nō de olbus 2c. Ite ff. C. de inoff. testa. l. ij maiores. Sed hic potest ofīs excusationes simul ꝓponere: ibi nō: als sibi esset ꝛiius: 2 sic re pellēdus. vt. j. qñ appel. sit. l. ij. §. j. Item ꝛtra. j. eo. l. ꝓpter litem. sed ex predictis patet so.

b ¶ Cognouit. qs hoc ꝓbare debeat. not. ff. de admi. tut. l. j. in pin. 2. l. quidam decedens. in fi. 2. l. seq. Item ad tempus continuus est hic. j. de vsucap. l. nunq̄. §. j. 2. j. eo. l. quinquaginta. 2 insti. eo. §. qui autē. et. C. eo. quinquaginta. 2. ff. eo. l. non solum. §. annus.

i ¶ Oportet autem vnam. scz ex cusationem.

k ¶ Tribunal. Tria no. quia propositio excusationis debet fieri coram iudice sedente ꝓ tribunali: vel vna voce ab eo qui se excusat: vt hic. vel per libellus a seipso datum vt subijcit: potest aūt 2c. Secūdo nota: quia productio testiū in causa excusationis potest fieri etiam nō coram iudice: sed apud alium voluntate iudicis: 2 hoc dicit aliter 2c. vel aliter poterit per ꝓcuratorē absente illo qui se excusat. Tertium est: quia ipsa causa et sententia super excusatione delegari nō potest: quia causa cognita⁹ iudicis officio nō iure actionis expedit hec causa. vt ff. de offic. ꝓconsul. l. nec quicq̄. §. j. Accurſius.

l ¶ Et libellos. i. scripturam continentem excusationē. Sed ff. j. eo. l. exceptare. Solu. vt ibi.

m ¶ Agere. cū precedentibus. 2 dic agere. i. excusare: vel cū sequēti: 2 tūc: id est dicere.

n ¶ A quibus. iudicibus vel testantibus.

o ¶ Non oportet. minores vl femīas. 2 cane qr nō cōprehendo habētes excusationē: sed eos tñ q citra excusationem non possunt esse.

p ¶ Quibus. vt maioribus. vt. ff. de tut. 2 cura. da. ab his. l. scire.

q ¶ Quo non. si habes quō bene. als subaudi. vel dic quo: scz loco.

r ¶ Neq; administraue rint. qz tunc secus. vt. ff. de admi. tut. l. tutores q. §. j. 2. ij. 2. §. curatores. et §. patru⁹. Ite facit. ff. de tuto. 2 cu. da. ab his. l. fi. et. ij. 2. l. pupillo. 2. ff. de confir. tu. l. naturali. et. l. neq. Ite vide hic q̄ not. ff. de admi. tu. l. quidam decedens. §. ex quo.

s ¶ Diui. latinum est.

t ¶ Silr. als ler est. als. §. grecū est. nā ſ ler est mo destini q trāstulit. vt. ff. e. l. in pn. 2 facit. ff. de iurisdi. om. iu. l. fi. 2. C. qui da. tu. pof. l. neq.

Justitia est locus sibi nō inuenit vbi non ēfides. spe. in ti. ff sum. trī. in pn.

Libertū. ¶ Casus. Liberti nō possūt se excusare a tutelis filiorum patronor. Qui aūt dicunt liberti 2 filij/vel liberi patronoz: dicit hec l. plane. Tinia.

v ¶ Libertū. greca est: qr nō pōt se excusare a tutela patroni. vt. ff. de tut. et cura. da. ab his. l. libertus. 2. C. eo. l. libertus.

x ¶ Patris. i. paternos liberos dicimus nostros: sed libertos liberorū nostrorū non dicimus nostros. vt. j. de verb. sig. licet. §. patronos.

y ¶ Deinceps. sic. ff. de in ius vo. l. ſ 2 fi. §. liberos. 2. j. de vb. sig. l. liberoz.

z ¶ Sed et si ius. sic. j. de ture aur. anu. l. j. 2 de bo. liber. l. ij. in princ. Sed contra. j. eo. l. cum ex oratione. Sol. vt ibi.

a ¶ Nequaq̄ cōnumerat. necille q ꝓ fideicōmissum. vt. j. e. l. nequaq̄.

b ¶ Anus olim. libertoz. i. vnus de numero olim libertorum.

c ¶ Liberis. scz patroni.

d ¶ Tribus tutelis. id est licet bi liberi patroni sint vltra tres: quia ꝓ vna habef. numerositas eīi pupillorum non plures tutelas facit: ſ 2 patrimoniorum separatio. vt. ff. eod. l. tria. et licet habeat tres tutores als vel quattuor

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vel quattuor liberos nō prodest: vt hic. ⁊. C. eo. l. liberos. ⁊ ſm hoc eſt contra. C. eo. l. nec ſenator. Solu. nouas relecit: vt ibi nō preteritas: vt bic vel aliter: vt ibi. ⁊ facit. j. eo. l. libertus.

SPadonē. ¶ Caſus. Spado nō hz excuſationē a tutelis ea ratione q̄ ſit ſpado ſola. Item nec ille qui promiſit patri pupillorum qō gereret eorum tutelam.

Item nec ille qui habet dignitatem ſine adminiſtratione: ⁊ de hoc ponit exemplum. Item nec liberarij / nec calculatores / neq; iudei. Item nec liberti vxorum ſenatorum ſuis ipſi liberti adminiſtrent res dictorum ſenatorum. Item nec magiſtratus qui factus eſt obnoxius tutele periculo propter rutorem quem cuidam pupillo dedit. poteſt iſtud percutium cō numerare i numero triū tutelarum que excuſationem tribuere ſolent: nec fideiuſſores alicuius tutoris poſſunt iſtud periculū in dicto numero cōputare: nec illi qui ſunt bonorarij tutores. Item non poteſt excuſari ille q a ciuitatibus vectigalia condurit. Item nec ille qui habet plures excuſationis ſpecies: nullam tamen perfectaz. Item nec illequi meruit in genere immunitatem muneruz publicorum. Item ſi alt⁹ quis eſt excuſat⁹ ab vna tutela non valebunt illa ad excuſationem alteri⁹. Item non excuſatur ille qui dicit ſe ignotum patri pupilli. Item nec ille q affectauit habere tres tute. vel curas. ſi autem non affectauit etiam filij vel filie emancipate tutelis cōnumerabitur ei in numero trium tutelaz / et excuſabitur a quarta. Item nec ille excuſatur qui voluit cauere pro filio dato tutore. nam et ipſe et filius erunt tutores. hoc dicit cum. l. ſeq. Uiuianus.

a ¶ Spadonem. quorum appellatio generalis eſt. vt. j. de verborum ſignificatione. l. ſpadonem. et eſt greca.

b ¶ Creabunt. magiſtratus.

c ¶ Qui patri. facit inſti. e. ¶. item ſi propter. ⁊. j. de fal. l. vxori. ¶. i.

d ¶ Dignitas. ſine adminiſtratione. ⁊ ſic non ob. ſ. eo. l. atblete. ¶. gentiū. et. ¶. remittuntur. Accurſius.

e ¶ Et eorum. ſcz pupillorum.

f ¶ Ordims. ſunt tñ alicuius dignitatis: alſ⁹ ſecus vt ſtatim dicit.

g ¶ Poſiti. ⁊ ſic priuati: ⁊ ipſe erat ſimiliter priuatus. Accurſius.

h ¶ Poſtea fiet. hic tutor.

i ¶ Continuo. alſ⁹ confeſtim.

k ¶ Abſoluetur. ſic eſt iſte vnus de caſibus vbi ſuſcepta tutela deponitur. vt no. ſ. l. idem vlpianus. ¶. ſunt ⁊ alij. ⁊ facit. ſ. de arbi. l. non diſtinguemus. ¶. ſumma. ⁊. j. de va. mune. l. pe. Sed argu. contra. C. de nup. l. penul. ⁊. j. eo. l. tutor.

l ¶ Senatoris. ſcilz filij.

m ¶ Inferioris. ſcz ſenatorum.

n ¶ Maiorum. q̄ ipſe ſit.

o ¶ Neq; librarios. i. ſcriptores de gbus loquif. j. de reg. iur. l. ſi librari⁹. et de ope. lib. l. antepe. ⁊. C. de ve. iur. enucle. l. ij. ¶. antepe.

p ¶ Calculatores. quia per calculos: id eſt minutiſſimos lapillos faciūt computationes: qui dicuntur non immerito calculi: quia non impune pedibus calcantur: vnde dicitur in rubro. C. de erro. cal.

q ¶ Iudeorum. i. chriſtianorum non ſolum aliorū iudeorum.

r ¶ Adminiſtrabunt. vt tutelam ⁊ curam. q̄ autē poſſit facere ea propter q̄ inquinaretur: id eſt polluereture cultus vt miſſaz vel aliud officium chriſtianorum exercere illud non eſt eis permittendū. et hoc ſubijcit. conſtitutiones enim ⁊c.

s ¶ Solis. ſub. i. ab illis ſolis muneribus ⁊c.

t ¶ Eos. ſcz iudeos.

v ¶ Cultus. diuinus. vnde prelatus in aliqua eccleſia non erit: nec etiam dignitatem temporalem debet habere. vt. C. de iudeis. l. fin. licet olim contra. vt. j. de decu. l. generaliter. ¶. fi.

x ¶ Ratiocinatio. cōputabat introitus et exitus ciuitatis: vt et calculator generaliter.

y ¶ Eorum. id eſt ſenatorum ſi nō habes i textu. idem ſi vxorum.

z ¶ Senatorū. Qui ſunt patroni. vt. j. eod. l. cū ea oratione. in fi. ⁊. C. eod. l. nec ſenatorum. Accur.

a ¶ Creatione. quia creauit alicui aliquem in tutorem. et facit. ſ. de ritu nuptia. l. ſi quis tutor. ¶. j. ſed contra. ſ. eo. l. tria. Solu. vt ibi.

b ¶ Cura. ſecus eōtra. vt. C. ne tut. vel cura. vel. con. l. j.

c ¶ Excuſari. vt. C. q nu. tu. l. fina. Sed contra. ſ. eo. l. ij. ¶. amplius. Solu. vt ibi. et facit ad hoc illa. l. in pun. ⁊. ¶. remittit. Accurſius.

d ¶ In cōmunione. alias deeſt illud in cōione.

e ¶ Sint. id eſt ſi ita erūt ſocij poneretur ſimul / et induceret excuſationē.

f ¶ Excuſabitur. Innuit hic q̄ tutela non ſit publicum munus vel ciule. et ſic eſt contra. inſtit. eo. in princi. ⁊. j. eo. l. nō tantum. ¶. eos. vbi dicit q̄ eſt publicuz. Item eſt ciule. vt. ſ. eo. l. atblete. ¶. tutela. Sol. hic generaliter remiſſio fauore pupillor⁹ pertinet ad ea que ſunt publica auctoritate ⁊ vtilitate tñ: ſed hoc vtilitate priuatum: pro quo eſt. j. eo. l. non tantū. ¶. non omnia.

g ¶ Depoſitionibus. ſcz teſtium: quia res inter alios ⁊c. Item ⁊ quia poſſet eſſe verū q̄s primo. pbauit: ſcz de numero liberoz: ſed modo aliqui deceſſerunt.

b ¶ Non propter hoc. vt inſtitu. eo. ¶. non eſſe. ⁊ arg. inſti. de hered. inſtitu. ¶. fina.

i ¶ Eſt autē. facit. ſ. eo. l. tria onera. ⁊ inſti. eo. ¶. item tria onera.

k ¶ Q̄ſq̄. alſ⁹ q̄ſ. ⁊ alſ⁹ q̄ſq̄. ⁊ tunc dic/id eſt aliquando.

l ¶ Jquis. alſ⁹. l. ſi quis. alſ⁹. ¶. idem vlpianus ſcribit ſi quis ⁊c.

m ¶ Sſilij fui. cuius eſt legitimus tutor. vt inſtitu. de legiti. pa. tut.

† Nō ſingula que non proſunt nec vnita iunāt Bar. iſtā ō diſcutit. cōtrarū tenet ſpec. in tit. ō inſtru. edi. ¶. viſ. vide dicentē q̄ verbū ſin gul⁹ la. lū. hz vim ſpecialis diuiſionis: ſ propie tñ et hoc in. l. ſtichum. ¶. ſtipulatio. i. de ¶. oblig.

a ¶ Cautio. i. cautela. alʒ creatio. alʒ cautio.
b ¶ Constitutio. que sequitur quã ꝛ quidam habent pro vltima superioris titu. sed superflueret altera.
c ¶ Quis. alʒ est lex. alʒ. §. imperator adrianus britafio pollioni legato lugd. Ysidorus marcus q̃us ꝛc. ꝛ ita in libro dñi Alʒo.
d ¶ Clementis. proprium nomen patris pupillorũ et dic compellẽtur captis pignoribus. vt inst. de satisda. tu. §. pe. vel multa indicta. vt. ff. si qs ius dicen. l. i. in princi. vl de negando eis iurisditionem. vt. ff. ex quib⁹ cau. ma. l. sed ꝛ si per pretorẽ. §. ait pretor.

¶ Caius. ¶ Gaius dedit tuto-
rem filio suo egidium et dixit: volo q̃ idem sit curator eiusdem mei filij: q̃ cõstitutio curatoris in testamento nihil valet nisi confirmatur: cum ergo confirmatur: tunc est ei excusatio necessaria: nõ ante. Ciuiamus.
e ¶ A curatione. nõ a tutela. vt. C. de testa. tu. l. si tibi pater.
f ¶ Appellationez. fic. ff. eo. l. scire oportet. in pn.
g ¶ Se excusare. ob hoc ipsum q̃ tutor fuit nisi ef set libertus. vt. C. eod. l. libertos.
h ¶ Confirmatus. i. tempore confirmationis. vt j. eod. iurisperitos. in fi. nam si patereturse cõfirmari non resistendo tacite videtur renunciasse excusationi. vt arg. ff. eo. l. spadonem. §. i. ꝛ sic intellige. C. de confir. tut. l. j. ꝛ facit. j. eo. l. penult. §. procedit. ꝛ. ff. de admini. tu. l. qui negociationem. §. testamento. ꝛ inſti. eo. §. qui tutelam.

Non tm. ¶ Casus. Dictũ est. ff. l. iij. q̃ tria onera tutelarum dãt excusatio. a quarta. hec lex ponit exemplum qualiter dz intelligi onꝰ.
¶ Ilienſibus. Ilienſes habent excusat. a tutelis illorum qui non sunt ilienſes. Secundo dicit q̃ illi qui sunt in corpore habent excusationem a tutelis illorum qui nõ sunt de corpore. et hoc intelligas si speciliter habent immunitatẽ conceſſam: nõ autem si generaliter. Tertio dicit q̃ illi q̃ fungũtur edilitate non habent excusationem a tutelis: illi aũt q̃ habent honorem cum admiſtratione bene excusanꝫ a tutelis eis de nouo delatis: non autem a veteribus. Item dñi nauii non habent excusat. nec inglimi habẽt excusationẽ a tutelis filiorũ illoꝝ qui sunt in eadez condictione: ab aliis auten. sic. Ciuia.
i ¶ Intuẽda. alʒ ineũda. uenio tamen rescriptum emancipati filij tutelam numerari inter onera oportere. ¶ Si quis creabitur tutor existens in patris potestate: deinde pater noluerit pro eo cauere: iusserunt leges et ipsuz patrem creari tutorem: vt nullo modo impediatur tutele cautio[h]: vt ostendit diui adriani constitutio[h].
¶ Filiusfamilias põt esse tutor: ꝛ si pater nolit pro eo fatisdare vt tutela liberet: cogentur ambo ꝛ pater ꝛ filius omnis tutele subire. b. d.
¶ Imperator adrianus britafio pollioni legato Lugdu. in hec verba scripsit: Ysidorus marcus q̃us[c] filiusfamil. fit idoneus tutor esse videbitur. pater autem eiꝰ idcirco cauere non vult vt filium suum tutela eximat: et in hoc artificio persueraunt: existimo te huic fraudi recte occurſurum/vt et filius et ipse ad tutelam liberorum clementis[d] gerendam compellantur.
¶ Si tutor vel curator datus inutiliter confirmari se permiſerit: nõ poterit postea se excusare. b. d.

Idem. Lex. xix.

Gaius testamento suo nigidium filio suo tutorem dedit: cunctisq; vsq; ad vigesimũ quintum annum curatorem cõstituit: quero cum liceat nigidio a curatione[e] etiam citra appellationez[f] se excusare[g] ex qua die tempora que in excusationibus obseruanda diuus marcus constituit computanda sunt: vtrum ex die aperti testamenti: an ex quo ad negocia gerenda vocat: id est post quatuordecim annos impletos. Quo destinus respon. excusationem a cura tunc necessariam esse cũ decreto pretoris seu presidis confirmatus[g] curator fuerit.
¶ Tutor pupilli qui proximus est pubertati non habet excusationem illius occaſione tutele. hoc dicit.

Calistratus. Lex. xx.

Non tantuz magnitudo patrimoniozum intuẽda[i] est ſuſceptarum triũ tutelaruz quez ſuſcipienda[h] est: ſed etiam etas pupillorum conſiderãda est. nam ſi priozum pupillorum etas prope pubertatem sit: ita vt tantummodo semestre tempus[l] reliquuz fuerit: aut eozum quozum ſuſcipere tutelam cogitur: non dabitur excuſatio: idq; principalibus constitutionibus cauetur.
¶ Qui predictus est dignitate aut sanguinis aut bonoris: immunis est a tutelis
k ¶ Suſcipienda. id est q̃ magnitudo patrimonij eius tutele que ſuſcipienda est. vt. j. eo. l. ſi is qui tres. §. fi. Accurſius.
l ¶ Semestre tempus. id est ſex menſium. arg. ff. eo. l. tria. ꝛ sic no. ſpacium hoc esse paruum ꝛ prope finem dicitur. fic. C. de iudi. l. properandum. §. finautem. Accurſius.

non preditorum. hoc dicit.
¶ Ilienſibus et propter inclytam nobilitatem ciuitatis: et propter coniunctionem originis romane iam antiquitus et ſenatuſconſultis et conſtitutionibus principium pleniſſima immunitas tributa est: vt etiam tutele excuſationem habeant: ſcilicet eozum pupillorum qui ilienſes non sint[m]: idq; diuus pius reſcripſit.
¶ Priuilegium paupertatis ceſſat cũ fuerint adaucte facultates. hoc dicit.
¶ Eos qui in corpozib⁹ sunt veluti fabrozum: immunitatem habere diximus: ꝛ circa tutelarum[n] exterozum hominuz adminiſtrationem habebunt excuſationem niſi facultates eozum adaucte fuerint vt ad cetera quoq; munera publica ſuſcipienda compellantur[o]: idq; principalibus conſtitutionibus cauetur.
¶ Collegia omnia ſubeunt onus tutele: niſi ea quibus expreſſe data est vacatio. hoc dicit.
¶ Non omnia tamen corpoza vel collegia vacationem tutelarum habent: quãuis muneribus municipalibus obſtricta non sint: niſi nominatim[p] id priuilegiũ eis indultum ſit.
¶ Licet ediles curules sint excuſati a priuatis muneribus: non tamen a tutela. hoc dicit.
¶ Is qui edilitate[q] fungitur potest tutor dari. nam edilitas inter eos magiſtratus habetur qui priuatis muneribus excuſati sunt[r] ſm diui marci reſcriptum.
¶ Qui habet dignitatem cum adminiſtratione excuſatur a futura tutela: non tamen iam ſuſcepta. hoc dicit.
¶ Hane notum est q̃ gerentib⁹ honorem[s] vacationem tutelarũ concedi placuit: vacare autez eos qui tunc primum vocentur ad ſuſcipiendum officium tutele: ceterum eos qui ſe iam immiſcuerũt adminiſtrationi: nec tempore quidem magiſtratus vacare[t] eque notum est. ¶ Domini nauium nõ videntur baberi intra priuilegia vt a tutela vacent[v]: idq; diuus traianus reſcripſit. ¶ Inquilini caſtrozum[r] a tutelis excuſari ſolent: niſi eozum qui et ipſi inquilini sunt et in eodem caſtro eadẽq; condictione sunt.
¶ Filij occiſi in bello computãtur in numero filiozum: qui excuſant patrem a tutela. hoc dicit.

Vlpianus. Lex. xxj.

m ¶ Non sint. ſic. j. eo. §. ſi. et. §. e. ſed ꝛ milites. §. j. et. §. primipilarij. et. j. eo. l. adminiſtrantes. §. fina. ꝛ. C. eod. l. penul. et §. eo. l. ſpadonem. §. ſi qs autẽ. ꝛ. C. de excu. ve. l. j. et. ij. Item habẽt hic priuilegium. vt filij ſequantur conditionem matris. vt. j. ad municip. l. in fi. ꝛ. j. proxime.
n ¶ Circa tutelarum. nedum circa alia munera: et hoc ſi ſint habiles ad illud artificium ad quod ſumpti ſunt exercẽdum. vt. j. de iure immu. l. ſemper. §. penul. Item caute dicit exterozũ. nam ſecus a tutela collegarum. vt. §. priori. §.
o ¶ Compellantur. nam compelluntur auctis facultatibus niſi augeant negociationem. vt dicta l. ſemper. §. negociatio. ꝛ §. pe. Item no. q̃ vocat hic tutelam publicũ munus: lz videatur ꝛra. §. eo ſpadonẽ. §. qui acceꝑit. Sol. vt ibi. Accurſ.
p ¶ Nominatim. vt appareat. j. pri. §. et. §. dñi nauium. Item ſola illa habent immunitatẽ q̃ licita ſũt: et ſola illa licita fũt q̃ lege vel ſenatuſcõſultovel aliqua ꝛſtitutione cõfirmantur. vt. j. de iure immu. l. ſemper. §. negociatio. ꝛ. §. pe. ꝛ fi. ꝛ. j. de colle. illic. l. fi. ꝛ. §. q̃ cuiuſ. vni. l. j. in. pn. fm Alʒo.
q ¶ Qui habet dignitatem. i. qui est edilis curulis. de quo habetur mentio. inſti. de iure natu. §. ꝑponebãt. vel edilitate. i. qui habebat curã emẽdi frumenti vel vendẽdi tpe famis ſicut pontifex. §. de cõpen. l. ideo. ꝛ iſtud tale officiuz õr munus. Alʒo. vt. §. e. l. §. ꝛ reputabari. §. de pbi loſophis. in fi. illius. §.
r ¶ Excuſati sunt. non tamen a tutela.
s ¶ Honoꝛé. cũ adminiſtratione. fic. j. eo. l. adminiſtrantes. in princi. ꝛ. §. eod. l. athlete. §. j. ꝛ. §. remittit. ꝛ sic non ob. §. eo. l. ſpadonem. §. ſcire.
t ¶ Vacare. vere dicim⁹. vel ſubaudi placuit. Alʒ.
v ¶ Vacẽt. lz ab aliis muneribus q̃nq; excuſanꝫ. vt. j. de vaca. mu. l. bi q. et cõcoꝛ. j. de iure immu. l. ſemp. §. immunitati. et §. diuus. ꝛ. §. licet.
r ¶ Inglini caſtroꝛ. i. caſtelloꝛ. q̃ſi alũde veniẽs nõ teneaꝫ ibi ad manera indifferẽter. Non autẽ dicas caſtrozũ principis: q̃ tunc non

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tunc non inquilinus sed milites dicerentur: et idem in illis habes. j. eo. l. propter magistratum. §. j. z facit. ã. ca. §. ilien sibus. cum suis concor. et ã. de tu. l. etiam non.

a ¶ Bello amissi. ¶ Casus. Illi q sunt amissi in acie belli psunt pti ad excusationẽ tutelar: Quis alij qui sunt aliter mortui nõ prosunt. vt. ã. c. l. q. Iuuianus.

BElo amissi a sine in potestate siue emãcipati,

b ¶ Excusationẽ prosunt. q; videntur per gloriã iuuere. vt insti. c. §. sed qui in bello. Itez ad alia mu nera vitãda. vt. j. de va. mune. l. q. §. muneris. et l. fi. item mulier vt possit adoptare. vt instit. de adop. §. femine.

Illud. ¶ Casus. Illi qui habẽt domicilium in italia: si dent tu tores ab aliquo testatore pupillo puinciali habẽt excusationẽ. Iuuia.

c ¶ Remittatur. Vt. j. c. l. ppter. §. ls. et. j. eo. l. fi. in fi. ff. eo. l. nõ solũ. §. et qui testamẽto. ff. l. idez p. puinus. §. funt z alij. et C. c. l. q. et qui petant tu to. l. neqz. z facit ad boc ã. de testa. tute. l. quero. z ã. de tuto. z cura. dat. ab bis. l. pupillo.

SI pupillũ. ¶ Casꝰ. Si tutor habet litẽ cum pupillo de omnib⁹ bonis vel maiore parte excusaf a tutela eius imo etiaz si velit esse tutor nõ potest: postea dicit q situtores habent plures excusationes z eas nõ p ponant simul a prin. cuz incipiũt se excusare bene possunt postea apponere intra tpa tñ que sunt. ã. eo. ferie. §. l. postea dicit q̃ põt euenire casus in q̃ bñti tutoꝛ daf tutoꝛ re luti si aliqs siue senatoꝛ si ue aliꝰ detur tutoꝛ pupil lo: qui bs patrimonium in italia z puincia et ille tutoꝛ est italicus: naz ipõ se excusare vt non admi nistret puincialia bona: et prouincialibus bonis dabitur aliꝰ tutoꝛ qui ea administrabit. Iuuia.

d ¶ Expedire. concoꝛ. ã. de testa. tu. l. idẽ fiet. in fi. et. C. eo. l. humanitatis. et. j. l. prori.

e ¶ Ropter. Nõ potest. sed nec hodie lz debitũ amittat. Alzo. qõ ac cipe post tutelã assumptam sine ptestatione debiti. Ab initio er go aut ptestetur z nõ admittit ad tutelã aut nõ: z est tutoꝛ z perdit de bitũ: sed. D. dicit ipso iure nõ tenere dationẽ hodie: z nõ remanet tutoꝛ: z sic corrigit fm eũ qui hodicit per aut. vt bi q ob. se per. ba. §. i. coll. vi. z facit. ã. l. pri. z. C. eo. l. si vt allegas. z. C. de admi. tuto. l. cũ quidã. z. ã. de testa. tu. l. idem fiet.

f ¶ Controuersia. vt insti. eo. §. item ppter. Idem si erat questio status. vt. ã. eo. l. atblete. §. amplius.

g ¶ Non probauerit. tñ bene oẽs cosã iudice nominauit. z sic non ob. ff. eo. l. sare. §. sare. Vel loquitur ibi quando post tpa statuta volebat que omiserat nominare vel pbare z tunc non licet ei: secus si intra tẽpoꝛa: vt hic habes. Alzo. Item arg. ff. ã. de iudi. l. fed z si susceperit. Sed ibi delatoria bic peremptoria. Item facit. j. de excep. l. nemo. z insti. eo. §. qui autem. Accursius.

b ¶ Licet datus. simplr. z sic datus a iudice vel testatoꝛe. sed si determi netur patrimoniũ ad qõ datur: refert detur a iudice vel a testatoꝛe. vt no. ff. c. l. nõ solum. §. z qui testamento. z. §. diuus.

i ¶ Datus est. l. fideiꝯario. nã principaliter persone: vel dic datus est. i. datus videl. vt. ã. de testa. tu. l. q. z insti. eo. §. datus. z q da. tu. pos. §. certe.

k ¶ Lapidem. id est miliarium. sic ponitur. ã. de offi. prefec. vr. l. j. §. in initio. z insti. eo. §. qui autem.

l ¶ Nec senatoꝛes. qui possunt dari filijs aliorum senatorum vel inferio ris dignitatis. vt. ã. eo. l. spadonem. §. feire.

m ¶ Baf tutoꝛ. Nec sunt cõtra. C. q pe, tu. l. cũ iu re. z. ã. de testa. tu. l. idem fiet. z insti. de cura. §. interdũ. So. ibi sufficiebat primus: hic nõ. Vel dic h speciale. vt z alsꝰ no. C. in q. cau. tu. ba. l. ppter. Item facit. j. de cen. l. fo ma. z de vbo. sig. l. pupil lus. §. territoium.

Geometri. ¶ Casꝰ. Mẽsuratoꝛes terre nõ habent excusationẽ a tutelis: illi vo gbus pn ceps iniũxit, aliqua curã bene habent. Iuuia.

n ¶ Geometri. id est men suratoꝛes terre: vt baldo nius.

o ¶ Donec curã. sic insti. eo. §. item diuus. et. C. e. l. exactores.

Ropter. ¶ Casus. Duis tutoꝛ sit ele ctus ad aliqõ officiũ: pu ta vt sit magistratꝰ nõ tñ adhuc administrat: non hz excusationẽ a tutelis. postea dicit q̃ si illi q sũt in castris. p impatore dẽ tur tutoꝛes filijs eoꝝ qui non sunt in castris habẽt excusationem. Iuuia.

p ¶ Nõ habẽ. als est ba bere sine nõ: z tũc dic q̃ iam ceperat administra re: als nõ baberet excusa tionẽ. vt. ã. eod. nõ tñ. ff. vacare. Alij habẽt non habere: z tũc non incepe rat. Vel dic etiam si cepe rat nõ hz magistratꝰ nu nicipij: lz aliud sit in ma gistratu ciuitatis. vt ff. e. l. athlete. §. remittũtur. Sed arg. ff. ã. §. si qs cau. l. j. §. si qs municipalis.

Additio. Dic fm Bar. bic q̃ ibi excusaf a prima to onere: bic non excusa tur a publico onere pu pillorum fauore. Vel dic q̃ ibi erat iusta cã impe dimenti: bic nõ est iusta cã administrationis re cuperande: q; nibilomi nus põt admittare fm And. de pisis. Vel dic q̃ illud ibi vt excusetur a pena. bic non excusa tur a tutela fm Dynum.

q ¶ Si in castris. Miles fuit datus tutoꝛ a iudice sub quo erat filius cõ militonis: tenet datio rõne dãtis: q; iurisditionẽ habebat in istũ z rõne dati. vt ar. ff. eo. l. nõ tñ. §. fi. cũ simi. z dans z datus merebant stipen dia in castris. Si aũt ab alio nõ iudice suo z alij esset datus: nõ teneret rõne dãtis: nec rõne dati. etiam si velit dare miles: neqz habet necesse se excusare: lz ipso iure nõ tenet datio. vt insti. eo. §. idẽ in milite. z ita im propie bic dicit excusationẽ. vtz als. insti. eo. §. penul.

Equaꝫ. ¶ Casus. Si aliqs est manumissus ex causa fideicõ. nõ cogitur esse tutoꝛ filioꝝ manumittentis. Ui.

r ¶ Ablatum. potest eẽ. ꝓponere excusationẽ si quã habet qõ alij nõ li cet. vt. ff. eo. l. libertum. in fi. z facit. ã. de tuto. z cura. da. ab bis. l. libertus. z. C. eo. l. libertos.

s ¶ Fere. boc ideo dicit. ppterea q̃ no. ã. de in ius vo. l. is quoqz.

t ¶ Excepto. itẽ ad successionẽ venit. z etiã ff. tab. petit. vt. j. de bonis li be. l. q ex causa fideicõmissi. z. C. de bo. poss. §. tab. libe. l. j.

v ¶ Excusare. Per libellos. i. per sententiam inter absentes latam. vt j. de re iudica. de vno quoqz. Vel. i. per iudices delegatos: et ita

hec causa pelegari nō potest: sic ponit. ff. de offi. pcon. l. nec quicq. §. fi. Vel dic. t. p. pcuratore: z tūc est sic. C. de bis q ve. eta. impe. l. ij. z. j. de acquir. here. l. paulus. Sed ff. de admi. tu. l. ita aūt. §. gessisse. Vel dic nō per libellos directos per ꝓcuratorē ad iudicē: z fm boc est ff. de. co. l. scire. §. pōt aūt. Sed nō ob. qr ibi dicit qr venies ipsemet ad iudicē offeret libellū executionē cōtinētē. Vel dic id est nō sufficeret dare libellū nisi ꝓbet q ibi cōtinent: sic ex ponim⁹. C. de pre. mi. l. monete. Vel potest dici q per generales ꝓcuratorē nō pōt: p speciale sic. vt. ff. de mino. l. illud. §. si talis. Sed tunc est arg. ff. de admi. tuto. si duo. et facit. ff. de adop. l. post mortē. §. fi. Sed arg. cōtra. j. de ma. vin. l. etiam. §. absens.

Additio. Dicq tibi loq tur in ꝓcuratore/ bic fm verū intellectū loquit in iudi. delegato fm Bar.

a Mēsores. Ensores. als censores. sed mensores in lib. domini Azo. qui sunt in ciuitate ro. sed cus forte fi in puincia. vt j. de vac. mu. l. bis oneribus. §. corpus. z intelligemēsores: id est qui habent curam metiendi vel mensurandi frumētum. ¶Proponuntur em quādoqs ad boc vel tempore edilitatis: vel tēpore expeditionis: vel simili de causa. vt. ff. de compen. ob negocium. et dicit. ff. eod. l. fed z reprobari. ff. de philosophis. in fi. ff. et facit ad boc. ff. eo. l. geometri. j. respon. z. C. eo. l. exactores.

Mēsores q dicanf

† Limitabis p hunc text. iūcta. l. seq. tex. in. l. si fine here de. §. tutores duo,

Egatarius. ¶ Lafius. Citiū dedi tibi totem filio meo: et vt bene administraret reliqui et. C. et rogaui eum q dicta. C. restituat meuio: ipse postea excusauit se a tutela: nunquid amittet legatum? z certū non: quia non debet remanere penes eum etiā si se nō excuset secus si non esset rogatus alij restituere: quia tunc bene amitteret nisi esset filius testatoris huic tutor: z hoc dicit primus. §. l. seq. huic autem tutori alij rogato restituere est similis illi cui datum est legatum sine onere tutele z rogatus est alij legatum restituere. nam si accuset testamentum falsum: z non obtineat non amittet propter hoc legatum: quia non debet remanere penes eum: secus si nō esset alij rogatus restituere: quia tunc amitteret z haberet fiscus. vt. C. de bis quib. z indig. l. alia. ¶Principium autem. l. fe. dicit q si tutor acquirat de nouo aliquam exc. postq tutor petitus est nibil ei prodeſt. Ultimus. §. l. proseq. dicit q si tutor est datus in exilium ad tempus curator interim loco eius datur. vnde ipse non excusatur in totum. Sed quid si in exilium perpetuo datus sit de nouo: tutor: creatus bene excusatur. Ex predictis apparet q si vnus de tutoribus sit in exilium datus siue perpetuo siue ad tēpus z contutorem suum male gerentem interim non facit suspectum. vnde habet vt nō teneatur de mala cōtutoris administratione. hoc dicit vsq; ad. l. iurisperitos. Uiuianus.

b Legatarius. datus in testamento tutor.

c Rogatus. sed vbi non esset rogatus restituere alij remaneret apud pupillum. vt. C. de leg. l. pe. in fi. Sed in eo qui dixit falsum z succubuit datur fisco. vt. C. de bis qui. vt indig. l. aliam.

d Nec obtinuit. id est succubuit. et contrariam sententiam reportauit. vt. ff. de inoffi. testa. l. papirianus. §. meminisse. z. d. l. aliam. z facit. ff. de testamen. in. l. ad mutium. in princi. z. j. l. ꝓori. §. j. z. j. si quis alius. testa. ꝓo. l. i. §. si dominus. z. j. de bo. libe. l. in seruitute. §. si quis. z. j. de contratabu. l. iij.

e Tutor. Ante diem. i. antequ decerneretur esse tutor? an competeret ei excusatio vel non. Azo. z facit. ff. de iurisdi. om. iudi. l. cum quedā. z de iudi. l. si quis postq. Sed arg. contra. ff. si quis cau. l. g autem. z. ff. eo. ſpadonem. §. si aūt. z. j. l. non tantum. §. vacare. z. j. de va. mune. l. bis oneribus. §. auctis. z. l. pretor. §. si post.

f ¶Remuneradē. non ita si als relicturus erat vl expressit se velle dare: etiam si tutelam nō administraret. vt. j. c. l. nesennius. §. fi. z. l. seq. idez si nō remansit per eū quominus esset tutor. vt. j. de lega. ij. cum filius. §. varijs. z. C. de lega. l. armate. z. l. si legatarius. z. ff. eo. l. ꝓtori. et. ff. de testa. tu. l. qui tutelam. z. j. de lega. j. l. etiam.

g ¶Judiciū. puta institutionē de se factam in media hereditate. ff. j. eo. l. amicissimos. ij. rñ. Et sic no. de tā qō diri. ff. de ado. l. si pater. §. q duos. z facit. ff. q. qui petant tut. l. fi. §. fi.

h Tempus. bic ad tempus. sed in. l. seqn. in perpetuum: vnde bic nō excusatur: sed curator datur ibi excusatur z datur alius tutor a iudice. vt. ff. de testa. tute. l. si quis sub con dictione. §. j.

i Lane. Tutor. i. id constitutus. i. q iā erat creatus tutor antequ daref in exilū: vel posset intelligi in exilio existens datus est tutor. ff.

k ¶Datus fit. f. in exilū.

l ¶Facilius. i. facile. q. d. si se nō excusat nunquid debet contutorem qui domi remāsit ō suspecto accusare: dicit q non. tum quia ignorat eū male gerere: tum qz non patest/ alioquin aliud cēt. vt. C. de diui. tu. l. ij. Sed nunquid potuit per ꝓcuratorem. vt. ff. de mino. l. papinian⁹ exuli: Rñ. reliquit sed mort⁹ est. vt. ff. ex quibus can. ma. l. nec non. Uel vt verius dicā nō potest fieri bc accusatio suspecti per ꝓcuratorem: qz causa quodāmodo est criminalis z infamie: sed ad defendendus quādoqs ꝑceditur alicui habere ꝓcuratorē. vt. ff. de procu. l. nō solum. §. fina. Alij. q boc casu nō erat tutor: ille qui erat in exilium datus: z contutorem exponunt. i. tutorem: vel est fortev el ma ter/ vel agnatus: cui parcitur in bereditate impuberis quam alias per deret. vt. C. de admi. tu. l. finali.

† Facit bec l. fm qō dicit b bar. in arg. q officialis ad beneplacitum principis ꝓ perpetuo de quo per Bar. rebuf. in. l. curiales. C. de curio. lib. x.

Ex Uriperitos. ¶ Casus Si princeps vocet ad latus suū aliquos iu risperitos/ ipsi habent excusationem a tutela. Secundo dicit. Titius in prouincia natus stabat rome que est in italia: z fuit datus a prętore ro. z a presidē prouincie curator cuidam adulto qui habebat bona in italia z puincia: z ipse propria voluntate suscepit: postea fuit electus curator vel tutor cuiusdam alterius: z postea ab ista vltima vult se excusare ea ratione quia habet curam adulti habētis bona in italia z puincia: computabat illam curam pro duabus. Item habet aliam curā: vn de bec vltima videtur quarta a qua sine dubio debent excusari illi q habent tres. vt. ff. eo. tria certe prima cura nō computatur nisi prouna: z ideo nō excusatur ab vltima. Tertio dicit. Si aliquis habet immunitatem a tutelis z fratris sui curationem suscipere non cogitur. Quarto dicit. Liberto meo impuberi dedi tutorē alium meū libertum z non vna let datio: quia sum extraneus. vnde pretor vult eum cōfirmare. certe ab bac confirmatione habet excusationem libertus. Uiuia.

m ¶Excusandos. vtz. C. e. l. fina. z. ff. de mino. l. verum. §. ex facto. z. ff. eo. l. geometri.

n ¶Non haberet. q. d. nescimus q̄tum tenebit eum. nam sine licentia re cedere non debet. vt. C. de decu. l. si quis. z ita nō curator sed tutor ei datur isto perpetuo excusato.

o ¶Cum oriundus. scz pupillus.

p ¶Presidis. ideo de vtroqs: quia alter in alteri⁹ presidatu non posset dare. vt no. ff. eo. l. non solum. §. z qui in testamento. z facit. ff. eo. l. ꝓpter. §. licet.

q ¶Nō videri. h. p dest scire ꝓpter id qō habes. ff. eo. l. iij. §. amplius.

r ¶Non viderent. arg. cōtra. j. de testa. multa. si certarum. §. iulianus. Additio. Dic q ibi loquitur in milite. quia potest habere bona duplici iure: bic in paganoꝛ: in quo secus est fm Bar. bic.

Fratris.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Fratris. subaudi etiā sic in patre. vt. j. e. l. amicissimos. §. fi. ⁊ facit. C. eo. l. voluntarie. secus in liberto. vt. C. eo. l. libertos.

b ¶ Excusari. si quā baberet excusationē. ⁊ facit. ā. de testa. tu. l. quero. §. fi. ⁊ de constr. tu. l. ij.

c ¶ Ac decreto. q. d. cū ventū fuerit ad decretū confirmationis: ante nō est opus excusatione. vt C. de testa. tute. l. j. ⁊. ā. c. l. gaius. et. l. scire. §. hoc de bis. Et no. hic ꝙ ante confirmationem se excusat: sic intelligē dictā l. gaius.

¶ Qui priuilegio subnixus est: fratris curationem suscipere nō cogitur. ¶ Patronus impuberi liberto quoldam ex libertis tutores aut curatores testamento dedit: quāuis eos idoneos esse constat: nibilominus iure publico potuerunt excusari: ne decreto confirmentur.

Et duobus tutelis testamētarijs vel datiuis tres tutelas habenti delatas ante excusationem ex tribus: vna finita statim tenetur ad aliam que loco tertie subrogatur. A quinta vero que loco quarte succedit infra tempus legitimū excusatur: alias gestionis periculum sustinebit: postea vero ipsam retinet. b. d. Rico. de neapo.

Paulus. Lex. xxxiij.

Si is qui tres tutelas administrabat duobus pupillis diuersis decretis tutor datus est qui potuit excusari: ꝛ priusꝙ causas excusationis allegaret vnus ex pupillis quorum iam tutelam administrabat: decessit: vbi desijt competere ei excusatio: statim tenuit cum prius decretum: quasi in loco tertie tutele quarta subroganda. nam ipso iure tutor est: ⁊ anteꝙ excusetur. potuit ergo a tutela eius qui nunc quarto loco inuenitur excusari: sed cum non sit excusatus necessario subeundum est onus illius quoꝝ tutele: nec me mouet ꝙ dicat aliquis hic non exigi an administretur tutela: hoc enim ea pertinet / ne sit finita administratio: ceterum si periculuꝫ sustineat cessationis: puto ei imputandā quoꝝ eam tutelam.

da tutela: nedū in quarta. veluti si vna tutela quam administro ⁊ nimis negociosa ⁊ hoc potest euenire in pluribus fratribus vel non fratribus cōmune patrimoniū babentibus: licet eni non cōputetur pro pluribus tutelis eorum tu. potest esse ita negociosa ꝙ loco pluriuꝫ tutelarum est: si autem duo fratres diuisum patrimonium habeant / ego sum eorum tutor duas tutelas habe re video. vnde si habeā aliā a quarta excusari pos sum. Ulianus.

Idem. Lex. xxxv. Sennius appollinaris iu-

potest si duobus testamentis cū haberet tres tutelas tutor datus est: vbi non apertarum tabularuꝫ tempus inspici debebit si quera tur que prior delata sit tutela: sed adite hereditatis vel condictionis existentis. Illa quoꝙ erit differentia tutelarum de quibus diximus: si tertia ⁊ quarta sit delata: licet in quarta prius detentus sit ꝙ huius. i. quarte ex quo iussus est administrare: illius ex quo datus est periculum sustinet. ¶ Eum qui pupillum bonis paternis abstinuerat detinendum in quarta tutela existimaui quasi deposita illa: ceterum putarem recte facturum pretorem si etiam vnam tutelam sufficere crediderit: si tam diffusa ⁊ negociosa sit: vt prio pluribꝰ cedat: neq; igitur fratres et sorores plurium loco habendi sunt: neq; non fratres: si idem patrimonium habent et ratio administratiōis pariter reddenda sit: ⁊ ex diuerso fratrum diuiso patrimonio due tutele sint. Non enim vt diui numerus pupillorum: sed difficultas rationum conficiendarum ⁊ reddendarum consideranda est.

Qui tutor in testamento datus est: ⁊ ei legatum est in eodem testamēto: perdit legatum si non vult subire onus tutele: idē dicendum est in testamento matris et extranei: hoc tamen locum habet si legatum est tutori relictum ea contemplatione vt tutelam subeat: alias secus. hoc dicit cum tribus sequentibus.

a ¶ Fratris. subaudi: ⁊ ego non administrem vnam de tribus prioribus. Sed rñ. tua oppositio bs locum quādo vna de tribus prioribus quā nō administro nō est finita: ⁊ ita pertinet ad me periculū licet non administret: in nostro aūt casu finita erat: ⁊ ideo amplius ad me periculum de futuro non pertinet. vt. ā. de suspec. tut. decreto. Ob aut dixi in eo tutore cui a iudice sunt date due tutele tempore quo habebat tres alias. Idem dico in eo cui date sunt due vltime in testamento duoꝝ testatorum. s. ꝙ mortuo vno de tribus prioribus pu. subrogetur tutela illius cui prio datus est tutor in testamēto. Sed quomodo possumus scire cui de vltimis pupillis duobus sit tutor datus: Rñ. aut testatores dederunt eum tutorem pure. aut sub condi. Primo casu debemus inspicere cuius testatoris sit prius adita hereditas ⁊ illius tutela prius videbitur data. et sic ab ea non excusabit se tutor: sed ab alia sic. si autem dederunt eum tutorem sub condi. qualibet / tunc cuiuscunq; conditio prius venit ille videtur prius eum dedisse: ⁊ ab illa tutela non excusabit se: sed ab alia sic. potuit ergo vnam differētiam inter quartam tutelam que effecta est tertia / ⁊ quintā que effecta est quarta: ꝙ prima nō habet excusationem a scōa sic vt dictum est. Est ⁊ alia differentia inter eas: ꝙ si mibi baben ti duas tutelas delata sit tertia ⁊ quarta periculū sustineo tertie ab illo tempore quo scimi me datum tutorem: quarte autem subsistineo periculū et eo tempore ex quo iussum fuit administrare: id est ex quo elapsum est tempus excusationis: quia in ea habebam excu. ⁊ excusationem prosecutus non fui. Eum qui. Ego eram tutor trium pupillorum separatum patrimoniū habentiū: vocatus fui ad quartā tutelā anteꝙ excusarem me a quarta: abstinui vnū de tribus pupillis prioribus ab beredi tate patris sup qua eram ei tutor: certe non habeo excu. a dicta quarta. qz videt finita vna de tribus: sed qñq; est ꝙ nō debeo detineri in secun

p ¶ Hereditatis. vt. ā. de testa. tute. l. tutores. ⁊. l. si nemo. ⁊. l. si hereditatis. in prin. ⁊. l. tutor datus. in prin. ⁊. l. si quis sub cōdictione.

q ¶ Illa quoꝙ. proponit ⁊ alium casum circa predicta.

r ¶ Dixi mus. scz duaꝝ tutelaꝝ delataꝝ diuersis temporibus.

s ¶ Tertia ⁊ quarta. alicui habēti duas delata est tertia ⁊ quarta.

t ¶ Detentus sit. quia non excusauit se intra tempora cōstituta ⁊ sic forte iussus est administrare.

v ¶ Iussus. id est ex quo lapsum est tempus excusationis: quia in ea habebat excusationem quam prosequi potuit. vt no. ā. de admi. tut. l. quidam. §. ex quo. Accursius.

x ¶ Illius. scz tertie.

y ¶ Ex quo datus. id est ex quo scit se datum. vt. C. de administra. tuto. l. et si scisses. i. non expectatis quinquaginta diebus cum nullam haberet excusationem. ⁊ plene no. ā. de administra. tuto. l. j. in princi. ⁊. l. ita autem. §. fi. ⁊. l. qui iussus. ⁊. l. tutor vel curator. ⁊ sic non est contra. C. eo. l. quinquaginta.

z ¶ Eū. quidā nō habēt bic. §. sed habēt ⁊ eū ⁊c. sed melius est cū. §.

a ¶ Qui pupillum. ⁊ ita non habet nisi duas.

b ¶ Ceterū. pro certe. vel dixi a quarta excusandū. Sed certe immo est a secunda qñq; vt bic. ⁊. ā. eo. l. nō tñ. ⁊ qñq; nec a quarta. vt. ā. c. l. spadonem. §. est autem. ⁊ insti. eo. §. item tria onera.

c ¶ Crediderit. accipe vt pro pluribus cedat.

d ¶ Neq; igitur. facit. ā. l. tria. ⁊. l. diximus. §. fina.

Sennius. ¶ Hoc principium diuidas in tres partes. Primo ponitur thema: in quo themate ponit aliam questionē circa premissum thema. Scōa ibi: ? quidem. Tertia ibi: ? an aliquid. Item secūda pars diuiditur in tres partes. Scōa ibi: mater. ¶ Casus. Mater Diuisio.

filio instituto dedit tutorem titium vel quidam extraneus vel pater filio emancipato que dationes tutorū non valent: ⁊ eidem tutori legatum dederunt ille tutor cū cōfirmaret a pretore excusauit se: nūquid amittit legatum: et certe sic. si ob hoc erat ei datum vt administraret: si autem als datorius esset testator non amittit. ⁊ de hoc ponit vnum exemplum q̄ in. l. priori. corrigit. dicum ergo fuit bonū: sed nō exemplū. Quid si ⁊ dedi legatum titio: ⁊ postea iudex dedit eum tutorē seruo filijs meis et ipse se excusauit: numquid amittit legatum: ⁊ certe nō. Quid si non excusauit se sed no lut administrare tutor i testamento datus cui legatum fuit: certe ad hoc amittit legatum: et idem est si sit remot⁹ suspect⁹. hoc dicit vsq; ad. l. amicissimos. Ulpianus.

a ¶ Paulo salutē, ⁊ questionem banc.

b ¶ Cōfirmatus. i. cū deberet cōfirmari. vel: id est confirmandus: quia nō valuit dato. vt. ff. de cōfir. tu. l. j. ⁊. ij. et de testa. tu. l. pater.

c ¶ Datus. id est dādus. ⁊ hic casus soluitur. j. in l. ex his.

d ¶ Ri. qui. subaudi ille et ri. ad proximum.

e ¶ Confirmatus. i. cōfirmandus. ⁊ facit ad hanc l. et sequentes que continuantur cū ista. ff. de testa. tut. l. qui tutelam. in princi. ⁊. C. de legi. tut. l. ab administratione. et. l. pe. ⁊. j. de his quibus vt indig. l. v. §. amittere. et ff. eo. l. legatarius. ⁊. l. tutor. §. j. ⁊. j. de leg. ij. l. cū filius. §. non iure. ⁊ de leg. j. l. etiam.

f ¶ Judicij. et ideo quia quasi ipse defunctus pfecte dedisse videtur.

g ¶ Idem in matris. nūcrij. ad primam.

h ¶ Similis. nūc ad secūdam: nam de matre ⁊ de extraneo ⁊ de patre que sinit. Accursius.

i ¶ Dedit. id est reliquit. vt. j. ti. j. l. j. in fi.

k ¶ Quia eum. boc corrigitur. j. l. priori. que huic continuatur.

l ¶ Ex bis. que dixit l. j. nesenni⁹. ibi: nā et pretor ⁊c. et facit. j. de bis qui. vt indig. l. j. §. amittere.

m ¶ Pretor. tātū nō pat.

n ¶ Nam. nō tenet cōtra iudicium. nam ⁊c.

o ¶ Quid ait. Non excusauerit. legatarius datus tutor a testatore. Accursius.

p ¶ Ceteri. Tutores electi dati.

q ¶ Nō potuisset. vt ⁊. C. de admi. tu. l. et si scisset. vnde videbat non esse a legato repellendus.

r ¶ Sed boc. scz q̄ poterit conueniri in subsidiū nō est querendum. vt scz nō admittatur ad legatum: immo perdit vt subijcit.

s ¶ Judicio patris. scz legato relicto sibi in iudicio patris.

t ¶ Remouendus est. ita male gerit: als remotus.

Dicissimos. ¶ Casus. Quēdam amicū meū ⁊ fidelissimū mihi tutorē dedi filio meo ⁊ et legatū dedit: ⁊ si filius me⁹ decederet cū tutorē ei substitui. certe si excuset se ab ei⁹tu. nihilo minus habebit hereditatem ex substitutione mortuo pupillo. Secūdo dicit. Habebam tres filios rome: ⁊ ita excusationem habebā a tutelis propter eos/vn⁹ de his filijs erat adultus ⁊ a me erat emācipatus. vñ petijt me cū ratorem sibi dari: et ego excusabaz me ppter tres filios. certe non possum. Ulpianus.

v ¶ Amicissimos. id est patres solent dare fideles amicos tutores filijs suis: ⁊ etiā legata eis relinquunt.

r ¶ Substitutus. in bere ditate.

y ¶ Suscepisset. ⁊ si excusset se a tutela ⁊ substitutio euanescat.

z ¶ Repellendū. Si excusat se a tutela.

a ¶ Summouendū. eo q̄ excusat se a tutela ⁊ dic re mouetur a legato sed nō a substitutione. vt. ff. eo. l. tutor. petitus. §. j. Acc.

b ¶ Fimiref. fic. ff. de vsufruc. l. titio. Accursius.

c ¶ Detur. id est dari potatur.

d ¶ Vti possit. id est se excusare: quia tres habet liberos rome. vt instit. eo. in prin. ⁊ est argu. l. ista: q̄ licet pater nancisc atur legitimam tutelam impuberis filij emancipati. vt instit. de legi. patru. non idem sit in cura. Argu. contra. in auc. vt bi qui ob. §. j. col. vj. verum bic loquitur eo casu cum excusationem habeat instam. vnde videretur eum als vocari ad legitimam eius curā sicut ad tutelam. Accursius.

e ¶ Cēptauerit. fic. C. de liber. cau. l. cū affirmes. ⁊ j. de beredi. instit. l. quidam. §. penul.

Ui testamento. ¶ Casus. Ego habebam tres filios in ciuitate romana et ita excu. a tutelis propter eos/fui datus tutor cuidam pu. vnde coā iudice ppofui vnā excusationē veram: et aliam falsam: scz q̄ dictus pupillus habebat patruus qui debebat esse tutor legitimus. vn de ego esse non possum. Judex aūt mor⁹ illa falsa allegatōe me absoluit: certe nihil valet mihi illa absolutio: quis habuerit vnam verā excusationez filior⁹ vt dictū est. ego autem credens valere absolutionem

Glo. ff. in c. olij. dicit hāc l. in arg. q̄ si in ffio ipertratio est inser ta hec clausula si ē ita vel si omissa ita sit q̄ iperator teneat ola. ꝑba re is alterius sufficeret.

filio paulo salutem ª: mater filium suum pupillum: vel quis alius extraneus extrancum eque pupillum scripsit heredem: et titio legatum dedit: eidemq; pupillo cū tutorem ascripsit. titius confirmatus ᵇ excusauit se a tutela: quero an legatum amittat. ¶ Et quidez si in testamento tutor non fit scriptus legatum tamen acceperit: datusq; ᶜ a pretore tutor excuset se: an eque repellendus sit a legato. ¶ Et an aliquid interfit si a patre vel emancipato pupillo tutor datus sit: vel puberi curator? Respon. qui ᵈ non iure datus sit vel curator vel tutor a patre confirmatus ᵉ a pretore excusationis beneficio vti maluit: repellendus est a legato: id q̄ ⁊ sceuole nostro placuit. Nam et pretor qui cum confirmat tutorem defuncti sequitur iudicium ᶠ idem in matris ᵍ testamento dicendum est. ¶ Similis ʰ est matri quinis extraneⁱ qui pupillum heredem instituit: eiq; et in tutore dādo prospicere voluit: quales sunt alumni nostri. Recte ergo placuit eum qui recusat id onⁱ quod petit quod idem dedit ᵏ repelli debere. Non semper tamen existimo eum qui onus tutele recusauit repellendum a legato: sed ita demū si legatum ei ideo ascriptum appareat q̄ eidem tutelaz filiorum iniunxit: non q̄ alioquin daturus esset etiam sine tutela: id q̄ apparere potuit: si posueris testamento legatum ascriptum: codicillis vero postea factis tutorem datum: in boc enim legato potest dici non ideo ei relictum: quia eum ˡ tutorem esse voluerit testator.

Idem. Lex. xxxiij.

Sed bec nimium scrupulosa sunt: nec admittenda nisi euidenter pater expresserit velle se dare etiam si tutelam nō administrauerit: semper enim legatum aut antecedit / aut sequitur tutelam.

Idem. Lex. xxxv.

Ex bis ᵐ apparet non esse bis similem quē pretor ⁿ tutorem dederit: cū posset vti immunitate. hic enim nihil contra iudicium fecit testatoris. nam ᵒ illeq; non dederit tutorem/cum noluisse tutelam administrare filij dicere non possumus.

Idem. Lex. xxxvj.

Quid autem si se non excusauerit ᵖ? sed administrare noluerit: contendens quod ceteri ᵍ idonei essent: et hic poterit cōueniri si ab illis res seruari nō potuisset ʳ? sed hoc ˢ non querendum est: sed contumacia punienda est cius qui quodammodo se excusauit. Multo magis quis dicere debeat indignum iudicio patris ᵗ? qui vt suspectus remouēdus est ᵘ a tutela.

¶ Qui tutor datus est et ei legatum est in testamento: postea in eodem testamento substitutus est: licet repudiando onus tutele perdat legatum: non tamen perdit ius substitutionis. hoc dicit.

Idem. Lex. xxxvij.

Dicissimos ᵛ quidem ⁊ fi delissimos parentes liberis tutores cligere solere: et ideo ad suscipiendū onus tutele etiam honorem legati eos persequi: sed cum proponatur is de quo queritur in testamento legatum meruisset: et idem pupillus substitutus ʷ non est verisimile hunc demum testatorem substituere voluisse si et tutelam suscepisset ˣ: et ideo cum de quo queritur a legato quidem (si adhuc viueret pupillus) repellendum ʸ fuisse: a substitutione autem nō esse summouendum ᶻ: cum eo casu etiam suscepta tutela finiretur ᵃ. ¶ Lucius titius ex tribus filijs incolumibus vnum habet emancipatum cius etatis vt curatores accipere debeat / quero si idem titius pater petente eodē filio emācipato curator a pretore detur ᵇ: an iure publico vti possit ᶜ: et nihilominus trium filiorum nomine vacationes postulare? Respon. primum quidez patri quod propter numerum liberorum ei competit denegari non oportere: sed cum filio suo curator petatur: contra naturales stimulos facit si tali excusatione vtendum esse temptauerit ᵈ.

¶ Insertio falsē cause reddit sententiaz ipso iure nullam fauore minoris. hoc dicit Dynus. Vel aliter. Si omittitur causa vera in pronunciatione: et inseritur falsa sententia non tenet fauore minoris. hoc dicit. Uel sic ſm Ray. Decretum iudicis iniustum seu nullum: tutorem testamentarium non excusat ab administratione tamē celsante errore excusatur: secus si id per fraudem et maliciam omittitur. hoc dicit Nico. de neapo.

Sceuola. Lex. xxxviij.

Ui testamēto † tutor datus fuerat adito ꝑtore dixit se

lutionem nihil administrauit: nisi quid teneor periculo cessationis: ꝛ certe non si credens me absolutum propter meã veram excusationẽ admu̇nistrare cessaui. als teneor. Viuianus.

a ¶ Tres liberos. i ciuitate romana. vt isti. c. i pn. ꝛ b erit bona ꝛ ẏa rõ.

b ¶ Habenti. id est pupillo habenti. Bug.

c ¶ Datũ. hec falsa: non bona in hoc casu. nam qꝛ tutorẽ habenti tutor dari non potest a iudice: quia legitima ꝑcedit datiuas. vt. C. qui da. tut. posl. si sororis. nisi in casu. vt. ff. de testa. tu. l. si qs sub cõ dictione. videbatur allegatio hec valida: sed hoc erat datus in testõ. et dic solẽni vel etiã nõ solẽni.

d ¶ Datus es. tutor.

e ¶ Excusatio. qꝛ ipso iure nulla sit datio: igit nõ habes necesse te excusare. vt. C. q da. tu. posl. si sororis. ff. l. i. fcire oportet. §. hoc de bis.

f ¶ Pronunciationis. qꝛ falsum de patruo allegauit. ꝛ sic nõ tenet ipso iure. vt isti. eo. §. fi. ¶ vel ꝑ sub condictione falsa: si autẽ esset vera: tunc lata teneret. vt. ff. qñ appel. sit. l. §. biduum.

g ¶ Item quero. dixit qꝛ remanet tutor: sed an teneatur tutele si non gessit distinguit vt subijcit error vel malicia.

h ¶ Utilis. que solet dari in eum qui non gessit. vt ff. de admi. tut. l. tutores. §. in eum.

Quinquaginta. ¶ Casus. Quinquaginta dies ꝛtinui. de qui bus dictum est. ff. de. fcire. §. quinquaginta. dant ad ꝓponẽdas coram iudice excusationes: sed ad pue niendũ ad istam sup excusatione dant quattuor mẽses cõtinui cõputãdi a tpe quo fuit notatus tutor ille q se excusat. Sed qd si per tutorẽ nõ remã sit gn dare. f. nia sup excusaf. sua ifra dictos .iiij. tuor mẽses cõtinuos: sed stetit propter moꝛa aduersaꝛij sui qui ei ꝛtradicebat. nũqd adhuc poterit dari: certe sic. ꝛ hoc dicit cũ l. seq. Viuianus.

i ¶ Quinquaginta. bi currũt ex q̃ sciũt se tutores. vt. C. e. l. qnquaginta. et .2. dicto ꝛtitit si sub .2. dictiõe est datus: ꝛ adita sit hereditas si in testõ sit datus. vt. ff. e. l. pe. §. ꝓcedit. ꝛ facit. ff. de .2. di. ꝛ demõ. l. si in diem.

k ¶ Contestandas. i. ꝓtestandas ꝛ ꝓponẽdas coꝛã iudice. vt. ff. e. l. fcire. §. oportet. nec cñ est aduersarius forte qui resistat.

l ¶ Ex die notationis. ff si isti cõtinue currũt ex die notationis: ꝛ ponas eũ scire post quattuor mẽses se tutorẽ: ergo ꝑius ꝓfecribit cognitioni q̃ ꝓpositioni. ꝛ sic ꝓponeꝛ ꝛ nõ cognoscet. sed sub. bi notationis ꝛ cognitis fm Azo. Alij dicunt vt nõ minus sit. l. diebus. arg. ff. e. l. fcire. §. aliud. Alij q̃ mero iure statim currat: sed postea restituatur ex clausula generali. ff. qui. ex cau. ma. l. j. in fi. Itẽ no. bic speciale ff. l. ꝓperandũ. et ꝛtra. aut. qui semel. que est ꝛtra. C. quõ ꝛ quãdo iuder.

m ¶ Si cum ipse. Contradictionis. vt qꝛ iuder dedit alteri parti dilationem maiorem q̃ sit quattuoꝛ mensium. Accursius.

n ¶ Liberet. infra quattuoꝛ mẽses. ꝛ est sic. ff. de mino. l. inter. ꝛ. C. de tẽpo. in integ. resti. pe. l. petẽde. ꝛ ar. C. de inoffi. testa. l. ꝛtra maiores.

o ¶ Recte probari. etiam post quattuoꝛ mẽses: id est adhuc poterit se excusare vltra tempus statutum superiori.

Post susceptam. ¶ Casus. Si tutor est factus cecus post tu. bene potest eã ꝓponere. ꝛ idem est de alijs morbis qui bi nominantur. ꝛ idem est de paupertate maxima. Viuianus.

p ¶ Cecus. vtroq; lumine. als cecus. vt. C. eo. l. frater. Item dic omnia que no. ff. de auct. tuto. ꝛ cura. l. etiã si tutor. Item dic qꝛ hic acciderat. Item no. post susceptã: quia si a principio esset cecus vel similis nõ fuit set datus. vt. ff. de tute. l. j. §. pe. ꝛ. §. fina. ꝛ facit. ff. de auc. pre. l. etiam si tutor. ꝛ ff. de postu. l. j. §. casum.

q ¶ Furiosus. hic est contra. eo. l. nõ solum. §. si quis ita egrotus. ꝛ. l. idẽ vlpian⁹. §. furor. vbi nõ ꝓponit oino: sed daf curator. Sol. bic perpetuo furiosus: ibi non: arg. in ea. l. idẽ vlpia. in princ. et ff. eo. l. tutor petitus. §. fi. ꝛ. l. seq. Vel fm alios bic ꝓponit eo modo vt det curator. Item adde bic qõ no. ff. de mino. l. ꝛq. §. ex facto. Itẽ facit instituto. eo. §. pe. ꝛ. C. qui mor bo. l. vnica.

r ¶ Valitudinarius. ppe tua valitudine. als fecus vt. ff. e. l. §. in hoc. in ꝑn.

s ¶ Pauptas. bic dic vt ff. e. l. paupertas. ꝛ. ff. eo. athlete. §. medio crtas.

Administrantes. ¶ Casus. Licet sine ꝑis impatoꝛis aligẽ ei⁹ res administret interim excusa. bꝛ idẽ est in ꝑfecto annone et vigilũ. Itẽ dicit ꝙ illi q sequntur illos q reipu. cã. ꝑfici scuñt a futuris tutelis interim excusanꝫ nõ a ꝓpe ritis. Itẽ dicit cũ. l. seq. ꝙ illi q excusant ratione collegij vel corporis in q̃ sunt non possunt excusari a tutelis filiorũ collegarum suoꝝ: nisi hoc ꝓspecialiter esset eis cõcessus: vel nisi essent filij collegarum lõginqui vltra centum miliaria a ciuitate i qua fuit facta datio tutoris vel tutoꝝ. Viuianus.

t ¶ Codicillos. id est sine collatione dignitatis que cõsueuit dari per codicillos. vt instit. qui. mo. ius pa. po. §. filiusfa.

v ¶ Cepore administrationis. non vltra. vt. ff. e. l. athlete. §. gentium pre sidatus.

x ¶ Prefecturã. vel fisci. vt instit. eo. §. itẽ diuus.

y ¶ Statutum numerũ. nõ aliter. vt. ff. e. l. fi. ꝛ. ff. e. l. si duas. §. minuere.

z ¶ Profecturis. dũ tamen iam se ꝓpeꝛauerint ad ꝑficiscendũ. vt. ff. qui. ex cau. ma. l. qui mittuntur. §. similiter. alioquin contra. ff. e. l. ꝓpter magistratum. in ꝑn. Azo.

a ¶ Non deponunt. quia secus est in bis q reipub. causa absunt. vt isti. e. §. itẽ qui reipu. ꝛ sic boc arg. qõ bic facit falcificaf ibi. ꝛ in eo q dignitatem; senatoriã adipiscif. vt. ff. e. l. spadonẽ. §. fi aũt quis. ꝛ in alijs no. ff. eo. l. idem vlpianus. §. sunt ꝛ alij. Accursius.

b ¶ Excusantur. vt. ff. eo. l. nõ tm. §. eos. ꝛ facit. C. eo. l. penul. ꝛ. ff. eo. l. non tm. §. eos qui.

c ¶ Specialiter. vt pistoꝛibus vbicis. vt. ff. eo. l. fi. §. f.

d ¶ Lane. Militarium. ff. e. l. eo. ꝓpter. §. licet.

Libert. ¶ Cas⁹. Licet libert⁹ senatoꝛis administret tu. filioꝝ ipsi⁹ senatoꝛis cũ quoda alio eoꝝ tutore nõ bꝫ excusa. ab alio⁹ tutelis.

e ¶ Non excusatur. nisi solus agat. vt. C. eo. l. nemo senatoꝝ. sed nõ inuenio nisi in ipso senatore/vnde forte aliud in filijs eoꝝ ꝛ libertis ꝓprijs senatoꝛis. vt. ff. e. l. spadonem. §. liberti. ꝛ. ff. l. pri. in fi. ꝛ facit. ff. e. l. libertum. per totum.

Cum ex oratione. ¶ Casus. Sicut ingenui habent excusaf. a tutelis libertoꝝ: ita libertus qui habet ius anuloꝝ aureoꝝ

Legitima tutela pati tã ꝑcedit.

†Qualiter probiꝫ pauꝑas. vide multos casus ꝑ ange. enũeratos: aut. de hef. ꝛ fal. §. hinc nobis. coll. j. et cõmendat ter. quẽ dicit melioꝛẽ totius iuris. l. i. f in do. C. qñ fil. ꝓpt. ꝛ. vltra hos casus qñ nõ põt superẽ oneri sibi iniũcto: vt b. ꝛ insti. e. cu. tu. vbi. §. sed ꝛ ꝓpter.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

vnde ꝛ si ingenuus sit datus tutor liberti pupillo qui habet ius anulorum non habet excusationē. quid si ingenuus fuit datus tutor pupillo liberto qui non habebat adhuc ius anulorum. ꝛ sic excusatus postea dictus pupillus habuit ius anulorum: certe non habebit excusationem: nunc etiam ponit simile de eo qui erat reuersus causa reipu. ficq; habebat excusationem a tutela infra annum missionis: et durante illo anno fuit excusat⁹ ab vnius tutela: qui certe finito dicto anno poterit dari tutor eidem a cui⁹ tutela se excusauit. Vltio ponit aliā differentiā inter illum libertū qui habet ius anulorū ꝛ alium qui non habet: qr si libertus non habens ius anulorū administret res ꝓfi sui q erat senatori excusatur ab alio rum tute. nō aut̄ ille qui habet ius anulor. Au.

a ¶ Debeat. vt. ff. eo. l. j. §. libertinus. ꝛ facit. C. e. l. excusationis.

b ¶ Impetrasset. vt excusetur a tutela liberti. ingenuꝰ aut̄ erit tutor.

c ¶ Rescripsit. habeē ergo pro ingenuo vt vitet tutelā liberti. ꝛ sic est contra. ff. eo. libertū. §. sed ꝛ si ius. So. quo ad patronum ꝛ ei⁹ filios nō habetur p ingenuo: qr nō vita bit tutelā: vt ibi. fed q̄ ad extraneos sic: vt excuset a tutela liberti: vt hic.

d ¶ Suo. quasi ipse post annū loco sui detur: cum post annum nō haberet excusationem.

e ¶ Loco. sic. ff. eo. l. si is qui tres.

f ¶ Impetrauerit. ꝛ hō ad extraneos tutelā habebatur vt ingenuus. ꝛ non ob. ff. eo. l. libertus. §. fed si is. Ite ꝓuilegiū istud retorquet hic in suā lesionem. nā et als excusaret se: vt hic. ꝛ. C. e. l. nec senatorum. ꝛ j. ad muni. l. libert⁹. ij. rñ. ꝛ hic admittit. ꝛ sic est ff. C. de legi. et ff. l. q̄ō fauore. Sol. bic p patrono erat fauor: vt libertus excusaretur ab alijs nō sibi liberto. et facit. j. de iure an. an. l. j.

Jti⁹. ¶ Cas⁹. Jta dixit testator. quidam titius tutor esto filijs meis donec reipub. cā nō aberis titi⁹ dictam tutelam gerere incepit et postea cepit abesse cā reipu. ꝛ postea abesse desijt. nūc ipse vult excusari ab administratiōe quasi sit ei noua delata tutela dicens ad minus infra annum a tempore quo reuersus sum debeo excusari sicut excusant̄ alij qui abfuerūt causa reipu. vt. ff. l. pri. ff. exēplo. Item ꝛ liberos sufficientes ad excusationes acquisiui donec aberam causa reipu. certe nō pōt se excusare: quia vna tutela est administratio quam fecit ante absentiā ꝛ illam quā fecit postea. et quia vna tutela est: ergo non est finita tutela q̄tum ad administrationem primā. ꝛ ficnō potest agi cōtra eum tutele. ¶ Sed si ita. Si ita scripserit testator. titius tutor esto. ꝛ cum reipub. causa aberis tutor ne esto cū redieris reipub. causa tutor esto. In hoc casu certe bene excusabitur ab administratione q̄ debet fieri postq̄ reuersus est: quia in hoc casu ex ipso testamento desijt tutor esse cum cepit abesse causa reipu. ꝛ hoc dicit j. sed hic ex ipso ꝛc. repetit tamen qō diffinierat in primo casu ponendo

tor datus excusari debeat: eandem excusationem cōpetere etiaz ei qui ius anulorum impetrasset imperator noster cum diuo seuero patre suo rescripsit: ergo si pupillo libertino habenti ius anulorum datus sit ingenuus tutor vel curator: consequens est vt excusatio eius ob hanc condictionum diuersitatem non debeat accipi: at si ante q̄ pupillus vel pubes minor annis. xxv. ius anulorum acciperet lucius titius ei tutor datus vt ingenuus excusatus fuerit: post impetratuꝫ beneficiū denuo idem tutor curatorve dari poterit: exemplo eo quo placuit et rescriptum est euz qui tempore quo intra annum erat ex quo reipublice causa abesse desierat excusatus fuit: eo ꝓterito ipsum fuo loco dari posse.

Libertus senatoris ipsius solus procurator excusare potest se ab alicuius tutelis nisi iure anu. aureoꝝ a principe sit dotatus. b. d. Nico. de neapo.

¶ Et q̄us libertinus qui senatori patrono procurat excusationem ab aliquius tutela habeat: iste tamen qui ius anulorum impetrauerit: qui ad ordinem ingenuorum transit: tali excusatione vti non posset.

Tutor testamētarius reipublice causa absens: veterē tutelam excusationis priuilegio circūscripto assumere tenet̄ statum post redditū administrationis priorꝭ tem poris conuentione cessante: nisi in dispositione testatoris expresse fuerit absolutus: tunc a posteriorꝭ temporis administratione ꝛ absentie ꝓuilegio se excusat: post hereditatis additionem seu euentū condictionis quibus in testamento fuerat constitutus. b. d. Nico. de neapo.

Idem. Lex. xlvj.

Jtius filijs meis quo ad reipub. causa nō aberit tutor esto: gessit tutelam ex testamē to delatam: deinde reipub. causa abesse cepit ꝛ desijt an quasi noua tutela nunc delata excusari debeat: etiam ob absentiam reipubli. causa. an qz preceſſit testamentum absentiam ob publicam causam: et est ab eo iam administrata tutela non oporteat eum excusari. ¶ Si liberos interea suscepit: aut aliam excusationem paravit: magis est vt hec vna tutela sit: ꝛ ideo nec excusationem ei cōpetere/ nec agi tutele ob ꝓtius tempus posse. ¶ Sed si ita scriptū in testamento fuerit: titius tutor esto: cum reipubli. causa aut ob aliaz abierit tutor ne esto: cum redierit tutor esto: quid de excusatione aut ob absentiam reipubli. causa: aut ob aliam que post obuenerit dici oporteat videamus.

¶ Proceditur autem alia questio. testamento ex die vel sub conditione tutores dati an se excusare ante diem condictionem vel necesse habeant ꝛ in primis an iā dies l. eis cedāt: intra quos necesse est causas excusationis exercere: ſz verum est non ante esse tutorem/ q̄ dies venerit. nam nec ante q̄ adita fuit hereditas. Quia igitur ex eodem testamento iam gesta fuit tutela: et quia excusatus est als abfuturus reipubli. causa reuersus continuo: coberet tutelis ante suſceptis etiam intra annū. Sed hic ex ipso testamento desijt esse tutor: ꝛ ideo ex secūda tutela excusare se potest.

Curator datus a iudice mente capto muto seu ventri se excusare potest ꝓpter legitimum numerum liberorum. boc dicit Nico. de neapo.

Si a ꝓtore detur curator mēte capto aut muto siue ventri: excusatur iure liberorum. ¶ Romę datos tutores eos tm̄ accipere debemus qui vel a prefecto vrbis vel a pretore: vel in testamento rome confecto: vel in continentibus, edificijs dati sunt.

Libertus aduersa valitudine corporis seu mentis super ꝓprijs negocijs legitime impeditus: a tutela patroni cuiusq; libe rorum de iure cōmuni se poterit excusare. boc dicit Nico. de neapo.

¶ Si tanta corporis aut mētis valitudine ab agendis rebus libertus ꝓhibeatur: vt nec suis q dem negocijs sufficiat: necessitati ad proponendas excusationes: et certe non: nam non sunt ante tutores q̄ dies venerit vel cōditio extiterit: et quando dati sunt pure nō sunt ante tutores q̄ adita sit hereditas illi⁹ qui dedit eos tutores. ¶ Si a ꝓtore. Sicut tutores pupillorum: curatores adolescentium excusantur ꝓpter liberos. vt. ff. eo. l. j. ita ꝛ curator datus mēte capto vel mutov̄ ventri. ¶ Rome. Si aliquis detur tutor rome et hz tres filios potest excusari. vt infra. c. in prin. quis aut̄ videatur rome datus dicit plane hic. §. ¶ Si tanta. Quāuis libertus nō habeat excusationem a tutela filiorꝫ patroni. vt. ff. e. libertum tñ. Bal. §. po nit vnū casum in quo hz locum se. Auianus.

Cepit. et sic se excusauit. vt infra. e. §. item qui reipu. ꝛ j. ſtatim dicet.

Et desijt. abesse reipublice cā: qz est reuersus.

Ob absentiā. per annum ad minus vel etiam plus. fm distinctionē tēporis quo abfuit. vt. j. e. l. nō solum. in prin. ꝛ. l. ſz et milites. §. quādoq;.

Excusari. sed statim reassumere teneat. vt in veteribꝰ tutelis cōtingit. vt. ff. eo. l. non solū. §. annus. ꝛ. §. quas deniq;.

Paraut. q. d. nūqd proficit quasi ad nouam vocetur an vero nō quasi ad antiquā redeat: ꝛ solut magis est ꝛc.

Tutele. sic. ff. titu. j. l. tutor. §. q̄ō si qs. Sed contra. j. de tute. ꝛ ra. distra. l. si tutor. in princi. ꝛ ff. ti. j. l. tutor. §. ſigs abfutur⁹. vbi dicit agi. Solu. ibi vtilem cōcedit hic directam negat. Vel fm Bal. ille intelliguntur fm distinctionem huius. §. et seq. sed si ita ꝛc.

Tutor esto. sic em̄ ex die ad diem dari potest in testō: non als. vt infra. de satisda. tu. circa princi. ꝛ. j. de testa. tu. l. si tutor datus. §. j.

a ¶ Videamus. Sol. erit. j. ibi: sed hic ex ipso.

b ¶ Exercere. i. contestari. vt. ff. e. l. quinquaginta.

c ¶ Adita. vt. ff. de testa. tute. l. si nemo.

d ¶ Quia igitur. nunc redit ad principium legis.

e ¶ Sed hic. nūc soluit q̄ō q̄siut. ff. ibi: sed si ita scriptū in testamēto ꝛc.

f ¶ Jure. i. excusatur ac si habeat liberos tres rome. quattuor in italia: quinqꝫ in ꝓuincijs. vt subijcit etiam in alia glo.

g ¶ Liberorum. fm distinctionem infra. e. in prin. tres rome: quattuor in italia: quinqꝫ in ꝓuincijs.

h ¶ Vel in continentibus edificijs. sez ꝛ sic apparet q̄ latius patet rome vocabulum q̄ vrbis. q. illa muris finitur vel clauditur vel terminatur. vt. j. de verb. sig. l. ij. ꝛ. l. in continentibus.

Succurrendū.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Succurrendum.vel succumbendum.
b ¶ Obiit.i. fieri vel exerceri.
c ¶ Incōmodo.i.si iungatur accedit incōmodo pupilli ꝛc.vel nō iungatur tutele munus cum incōmodo pupilli ꝛc.

Quia in collegio ¶ Casus. Quidā erāt pistores electi vt facerēt forte panē p̄ militib⁹ erāt certi numero.certe isti debēt excusari a tu.a hoc bolm.nō aūt a tutela filioꝝ socioꝝ: suoꝝ nisi sint vrbici pistores: quia tūc ab obⁿ excusant. Ītē scias q̄ aliqs pōt se excusare a tu.ea rōne q̄ domi cūli nō hꝫ m eadē ciuitate in qua tutor datus est a testatore. Uinia.

d ¶ Qui in collegio pistorum.hoc est licitum collegiū.vt.ff.qō cuiusq; vniuersi.l.i.§.i. ꝛ sic habere potest priuilegiuꝫ.vt no. ff.eo.l.non tantū.§.non omnia.

e ¶ Tutela.als tutelis.
f ¶ Per semet.Bo.q̄ per semetipsum non videtur facere qui per alium facit.arg.contra.ff.de adimi.tu.l.ita autem.§.gesisse.et.l.tres tutores.§. non solum.
g ¶ Numerum.nō aliter: vt hic.et.ff.eo.l.si duas.§.minuere.
h ¶ Urbici.ff.eo.l.administrantes.
i ¶ Excusantur.cū determinatione que subiicit. sed hoc genus ꝛc.
k ¶ Non habere. facit.ff. eo.l.illud vsitatum.et.l. sed in hoc.§.sunt ꝛ alij.ꝛ l.non tñ.§.fi. Sed arg. cōtra.ff.de iudi.l. heres. absens.§.i. vbi l alia terra gessit quis tutelā. Sz dic q̄ noluit se excusare ibi.hic sic.

¶ Ubi pupillus educari ꝛc.

Olet. ¶ Casꝰ. Titius decessit relictis filijs pupillis natis vel nasciturīs.certe ꝑtor debet statuere vbi pueri isti morent ꝛ alant ꝛ si testator dixit apō quē morent ꝛ educent nō sem per sequit eⁱ⁹ voluntatē ꝑtor.de hoc ponit exemplum. Quid si ille apud quē vult ꝑtor pueros morari recuset: nunqd cogit cū: Et certe sic causatiue: q; si aliud est ei ob hoc in testō relictū denegabit ei eius petitio. Uinianus.

l ¶ Adiri.a me vel agnatis pupilli vel substitutis vel a quocunq;.
m ¶ In pueris.scilicet generaliter.
n ¶ Er persona.vt non apud eum qui insidiaretur pudicitie eius.vt.ff. eo.l.penulti.
o ¶ Er condītione.cū distinctione sit agnatus/vel cognatus/vel non: vel vilis persona ꝛ male morigerata.
p ¶ Et er tempore.vt consideretur si sit minor triennio:et tunc sit apud matrem.vt.C.de pa.pot.l.pe.Item an eo tempore ille esset pupillo successurus.vt.ff.l.priori.ꝛ.C.eo.l.i.in fi.
q ¶ Recedit.hoc dic vt.ff.l.priori.in fi.no.
r ¶ Suspitione.quia eum occideret propter substātiam sic.C.eo.l.i.in fi.ꝛ de nup.l.vidue.
s ¶ Coacturum.i.licet pretor nō ꝑmittat se coacturum denegantem alimentare:interdum tamen hoc facit vt subijcit.attamen ꝛc.
t ¶ Id facere.vt.C.e.l.i.§.i.

bereditate in testamento patris pupilli sibi relictis:nisi alias fuerat relicturus.b.d. Ray.fm Nico.de neapo.

¶ Quis autem pretor † recusantem apud se educari non pollicetur se coacturum[u]:attamen questionis est an debeat etiam inuitum cogere: vtputa liberum parentem vel quem alium de affinibus cognatisve:et magis est vt interdum debeat id facere[x]. Certe non male dicetur si legatarius vel heres educationem recuset testamento sibi iniunctam: denegari ei actiones[y] debere exemplo tutoris testamēto dati:quod ita demum placuit si idcirco sit relictum[z]: ceterum si esset relictus rus etiam si educationem recusaturum sciret: non denegabitur[y] ei actio:ꝛ ita diuus seuerus sepissime statuit.

§ Tutor a pupillo tutele actione conuentus sumptus in alimentis ac disciplinis eius factos ab illo fm vires facultatis eius sibi poterit reputare:non vltra etiam si moderata taxatio facta fuerit in testamento/vel a pretore. hoc dicit Rayfm Nico.de neapo.

u ¶ Actiones.ſ. relictorū exemplo tutorū vt subijcit.vel ex tutela vt subijcit.ꝛ.ff.ti.ſ.l.tutor petitus.§.quę ramunerādi.
x ¶ Relictum. vt alimenta prestet.
y ¶ Non denegabitur.vt ff.ti.i.l.nesennius. in fi. ꝛ.l.seq.ꝛ.ff.de testa.tutel.tutelam.

† Er cā pretoꝛ aliqñ a voluntate patris recedit.ꝛ fa. gl. ij.in pn.l.c. olim. extra de arbi.

Pistores collegium licitum est

Papinianus. Ler.xlvij.

Uti in collegio pistorum[a] sunt a tutela[b] excusantur si modo per semet[c] pistrinum exerceant:sed non alios puto excusandos ꝙ̄ qui intra numerum[d] sunt: vbici[e] autem pistores a collegarum quoꝝ filiorum tutelis excusantur[f]. Sed et hoc genus excusationis est:si quis se dicat ibi domicilium non habere[g] vbi ad tutelam datus est: idq; imperator noster antoninus cum diuo patre significauit.

¶ Ubi pupillus educari vel morari debeat. Titulus.ij.

§ Pupillus educari ac morari debet apud virum idoneum eius ꝓpinquis presentibus ex persona condītionē ꝛ temporis reputatis arbitrio eligendū excluso ipsius substituto:licet in testamento paterno expresse contrarium cauerit.hoc dicit Rayfm Nico.de neapo.

Idem. Ler.ij.

Officio[h] iudicis qui tutele[i] cognoscit congruit reputationes tutoris non improbas admittere[k]: vtputa si dicat se impendisse in alimenta pupilli vel disciplinam. Modus autem (si quidem pretor arbitratus est) is seruari debet quez pretor statuit. Si vero pretor non est aditus: pro modo facultatum[l] pupilli debet arbitrio iudicis estimari: nec enim permittendum est tutori tantum reputare ꝙ̄tum dedit: si plus equo dederit. Hoc amplius et si pretor modum alimentis statuit[m] verūtamen vltra vires facultatū est qō decretum[n] est:nec suggessit[o] pretori de statu facultatuꝫ: non debet ratio haberi alimentorum omniū[p]: quia si suggessisset aut dinumerentur iam decreta: aut nō tanta decernerētur. Sed si pater statuit alimenta liberis quos heredes scripserit:ea prestando tutor reputare poterit nisi forte vltra vires[q] facultatū statuerit:tunc enim imputabitur ei[r]

Infās mi p nostriēmo apō mīem educetur.

Idem. Ler.j.

Olet pretor frequentissime adiri[s] vt constituat vbi filij vel alantur vel morentur/non tantum in postbumis verum omnino in pueris[m]:et solet ex persona[n] ꝛ ex condictione[o] et ex tempore[p] statuere vbi potius alendus sit:ꝛ nonnūq̄ꝫ a voluntate patris recedit[q] pretor. Deniq; cū quidam testamento suo cauisset vt filius apud substitutum educaretur. Imperator seuerus rescripsit pretorem existimare debere presentibus ceteris propinquis liberorum: id enim agere pretorem oportet:vt sine vl la maligna suspitione[r] alatur partus:et educetur.

§ Liberi parentes cognati vel pupillorum affines educationem precise suscipere a pretore coguntur.extranei vero excusantur ab hoc onere:sed priuantur legatis ac

z ¶ Relictum. vt alimenta prestet.
a ¶ Tutele. i. super acf. tutele.
b ¶ Admittere. bis modis qui sequuntur.
c ¶ Pro modo facultatū. Bo. pro modo facultatū. sunt faciendi sumptus: vt hic.ꝛ.ff.ti.pri.ꝛ.ff.de admi. tu. l.cum plures. §.cū tutor.ꝛ.ff.de religi. l.si qs sepulchrū.§.sumptus.ꝛ in auc.vt determinatus si numerus clericorum.in pn.col.i.

Sūptus p mō facultatum faciendi sunt.

d ¶ Statuit.vt.C.de ali. pu.pref.l.fi.ꝛ.ff.de neg. ge.l.nesennius.§.i.
e ¶ Decretum. id est factum a pretore siue ordinatum.
f ¶ Suggessit. ſ. tutor vel pupillus.
g ¶ Omniū. subaudi eius qō decretum est ꝛc.
h ¶ Ultra vires. volūtas patris testantis nō semper seruāda est: vt qñ vltra vires in testamento decrevit alimēta prestāda: vt hic.ꝛ.ff.ti.pri.§.i.ꝛ.j.de an.leg.l.quintus.ꝛ.ff. de admi.tu.l.quidam decedēs.§.papinianus.ꝛ.ff.de relig.l.at si gs.§. equū.ꝛ.ff.de test.tu.l.pater.ꝛ de cōfir.tu.l.vtilitatē.ꝛ.j.de ope.li.cerdonem.ꝛ.C.ad treb.l.iubem⁹.circa pn.ꝛ.C. arbi.tu.l.i. Sed arg.contra. C.de inter.ma.l.si patri. Additio Dic q̄ illud in matrimonio in quo voluntas patris debet seruari.vt. C.de nup.l.fi vt ꝓpōs.ꝛ.ff.de ſta. bo.l.paulus.als incipit:eum qui.fm Bar.bic.

Voluntas vltia pīs nō semp sequēda est.

i ¶ Et.tutoꝛi.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

a Us alimentorum. ff. l. j. in prin. ⁊. C. de alimen. pu. pref. l. fi. ⁊. j. ti. j. l. j. §. fed ⁊ fi feruis.

b Debet. fcz pretor etiã mancipia: qõ eſt. j. ⁊ hoc dico: in decernendo: fcz alimenta pupillo. ⁊ pro illis mancipijs qui pupillo deſeruiũt: ⁊ etiaz mercedes illorum ſeruiorum et etiam pupillorum veſtem ⁊ tectũ. vel aliter etiam mercedes pupillorum. ſ. p magiſtris illoz pupillorũ et etiam veſtem ⁊ tectum.

Sũpt⁹ ita faciẽdi ſũt vt aliquid ſuperſit.

c ¶ Redditum. Ro. §. bonum qõ non debet quis oẽs fructus quos ex ſuis poſſeſſionibus vel aliunde habet expendere: ſed ſemp ita facere vt ex redditu aliquid ſuperſit. vt ff. l. j. in prin. ⁊. C. de alimẽ. pu. pref. l. fi. ⁊. j. titu. j. l. j. §. fed ⁊ ſi feruis.

d ¶ Mercedes. dandas. non ẽ minimas põt. vt ff. de admi. tu. l. cum plures. §. cũ tutor. Accur.

e ¶ Et eũ qui. quicũq; ille ſit. vt. ff. l. j. in prin.

f ¶ Cognitionem. inquirendo quãtum habet in bonis pupillus vel adultus. Accurſius.

g ¶ Auctor. i. tutor.

b ¶ Ei vſuras. ſic. ff. de adminiſtra. tu. l. tutor. q. §. idem ſolent. vbi ſi negat tutor ſe habere pecuniam ad alendum pupillum cum in veritate habeat/tenetur ad centeſimas vſuras.

i ¶ Non compellitur. ſic ff. de admini. tuto. l. a tutoribus. in fine.

k ¶ Decreta. id eſt ordinata.

l ¶ Augeri. ſic. ff. delega. ij. l. fi. §. fi.

Qui filiũ. ¶ Caſus. Filiũ meũ heredẽ inſtituit. et filie mee. cc. legauit eum nupſerit: ⁊ filio et filie tutorem dedit ſemp̃tonium: iſte tutor dedit alimenta filie/ſine iuſſu magiſtratus ſiue non: finita tute. filius vult dicta alimenta fororũ ſue preſtita repetere a tutore. certe non poteſt ſi filia nõ habebat vnde ſe aleret: et qõ dici in alimẽtis idem eſt in aliis ſororũ pupilli neceſſarijs. Aluianus.

m ¶ Legauerat. et exheredauit eam vel inſtituit ſaltem in aliquo. alias nõ valeret teſtamentum. vt inſtit. de exhere. liberoz. in princi.

n ¶ Preter ea. ſcz plus ei legauit.

o ¶ Inſtrueretur. ſic forte erat olim moris mulieres legere grammaticaz. Accurſius.

Mulieres olim grãmaticã legebant.

p ¶ Poſſit. ¶ Pupillus a tutore ſuo dicendo. redas mihi qõ expendiſti de meo in alimenta ſororis mee.

q ¶ Inſtruxerit. i. inſtrui fecerit. Et no. q̃ iuſſus iudicis facit q̃ iſte expenſe nõ repetant: vel expenſe cur non adito pretore deſiderauit alimenta minui.

Idem. Lex. iij.

Us alimentorum ᵃ decernẽdorum pupillis pretori cõpetit: vt ipſe moderetur quã ſum mã tutores vel curatores ad alimenta pupillis / vel adoleſcentibus preſtare debeant. Odoum autez patrimonij ſpectare debetᵇ cõ alimenta decernit: ⁊ debet ſtatuere tam moderate/vt non vniuerſum redditumᶜ patrimonij in alimẽta decernat: ſed ſemper ita ſit vt aliquid ex redditu ſuperſit. Ante oculos habere debet in decernendo etiam mãcipia que pupillis deſeruiunt: ⁊ mercedesᵈ pupillorum/⁊ veſtẽ et tectũ pupilli. etatem etiam cõtemplari/in qua conſtitutus eſt is cui alimenta decernuntur. Jn amplis tamen poſitis patrimonijs non cumulus patrimonij/ſed quod exhibitiõi frugaliter ſufficit: modũ alimentis dabit. ¶ Sed ſi non conſtat quis modus facultatum ſit inter tutorem ⁊ eum quiᵉ alimenta decerni deſiderat: ſuſcipere debet cognitionemᶠ: nec temere alimenta decernere: ne in alterutram partem delinquat: prius tamen exigere debet vt profiteatur auctorᵍ que ſit penes ſe ſumma: ⁊ commodi grauiores ſe ei vſurasʰ inſtigere eius qõ ſupra profeſſionem apud eum fuerit comprehenſum. Idem ad inſtructionẽ quoqz pupillorum vel adoleſcentum pupillarum/vel earum que infra. xx. an. conſtitute ſunt ſolet decernere reſpectu facultatum et etatis eorum qui inſtruuntur.

¶ Tutor pupillos egentes de ſuo alere nõ tenetur: ⁊ ſi poſt alimentoz decretũ ad inopiã ſunt deducti debẽt alimẽta decreta minui: ſi vo ad pristinũ ſortunã peruenerint ſunt augenda. b. d. Rico. de neapo.

Sed ſi egeni ſint pupilli de ſuo eos alere tutor non compellitur: ſed ſi forte poſt decreta alimenta ad egeſtatem fuerit pupillus perductus: diminui debent que decretaᵏ ſunt: quẽ admodum ſolent augeriˡ ſi quid patrimonio acceſſerit.

Julianus. Lex. iiij.

Qui filium heredẽ inſtituerat filie dotis nomine cum in familia nupſiſſet ducenta legauerat[m] nec qcq̃ aliud preter ea[n]: et tutorem ei ſemp̃tonium dedit: is a cognatis et a propinquis pupille perductus ad magiſtratum iuſſus eſt alimenta pupille ⁊ mercedes vt liberalibus artibus inſtrueretur ° pupille nomine preceptoribus dare. pubes factus pupillus puberi iam facte ſorori ſue ducenta legati cauſa ſoluit: quefitum eſt an tutele iudicio con ſequi poſſit ᵖ quod in alimẽta pupille et mercedes a tutore ex tutela preſtitum ſit: Reſpond. exiſtimo: et ſi citra magiſtratuum decretum tutor ſororem pupilli ſui alucrit: et liberalibus artibus † inſtruxerit ᵍ (cum hoc aliter ʳ ei contingere non poſſet) nihil eo nomine tutele iudicio pupillo / aut ſubſtitutis pupilli preſtare debere.

¶ Controuerſia de alendo pupillo preſidis iudicio eſt dirimenda: illis excluſis quos fore verisimile eis facere preiudiciũ. hoc dicit ſm Ray.

Ulpianus. Lex. v.

Si diſceptetur vbi mozari vel educari pupillum oporteat: cauſa cognita id preſidem ˢ ſtatuere oportebit. Jn cauſe cognitione vitandi ſunt † qui pudicitie impuberis ᵗ poſſunt inſidiari.

¶ Tutor abſens voluntarie contumax in alendo pupillum hoc in iudicio requirentibus amicis vel cognatis eius velut ſuſpectus cauſa cognita remouebitur a pretore: vel eidem tutor generalis ⁊ perpetuus ab ipſo adiungetur. neceſſario vero abſens idoneus in officio retinetur ſpeciali curatore ad preſtationem alimentorum duntaxat ſibi adiuncto. hoc dicit ſm Ray.

Triphonius. Lex. vj.

Si abſens ſit tutor ⁊ alimenta pupillus deſideret: ſiquidem negligentia / et nimia ceſſatio in adminiſtratione tutoris obijciatur: que etiam ex hoc arguatur q̃ per abſentiam eius deſerta derelictaq̃ ſunt pupilli negocia: euocatis affinibus atq̃ amicis ᵘ tutoris pretor edicto ꝓpoſito cauſa cognita etiam abſente tutore vel remouendũ eum qui dignus tali nota videbitur decernet: vel adiũgendum curatorem: et ita qui datus erit expediet alimẽta pupillo. ſi vo neceſſaria abſentia tutoris et improuiſa acciderit: forte ex ſubito ad cognitionem principalem profectus: nec rei ſue prouidere: nec conſulere pupillo potuerit: et ſperatur redire et idoneus fit tutor: nec expediat alium adiungi: ⁊ pupillus alimenta de re ſua poſtulet/recte conſtituetur ʳ ad hoc ſolum vt ex

paruitas facit vel antiquitas. Jtẽ q̃ mulieres poſſint addiſcere grãmaticam defenditur ba lege. vt iſti ſumptus nõ repetantur.

r ¶ Hoc aliter. id eſt aliũde non poterat ali. vel hoc. i. ſcientia litteralis non poterat ſine magiſtris addiſci. vt ff. C. de ali. pu. pref. l. fina. Et no. hic argu. q̃ frater tenetur alere fratrem inopem. vt no. C. de alend. li. l. penul. ⁊ facit. j. titu. j. l. §. ſed nonnullos. ⁊. ff. de admini. tuto. l. cum plures. §. tutor.

Inopẽ tres frater alere tenet.

Siſ diſceptet. ¶ Caſus. Sicut dictũ eſt in. l. j. pretor debet cauſa cognita ſtatuere vbi pupillus mozari debeat vel educari. ⁊ certe nõ debet permittere pretor vt pupillus vel pupilla ſtet apud talem qui inſidietur pudicitie eius.

s ¶ Preſidẽ. ff. l. j. in pn. et. C. eo. l. j.

t ¶ Impuberis. marisve femine. quod eſſet ſi ad impudicã vitam eos induceret.

Barto. dicit q̃ hic eſſet tex. dicat q̃ mulieres nõ poſſint postulare: non ẽt negat q̃ poſſint grãmaticã. Sed die addito re qõ eſt cõtra illũ vulgare dictum q̃ infãs natꝰ vino: et mulier diſcẽs latine loq: vix permanent ad bonũ finẽ.

Si absens. ¶ Caſus. Tutore abſente pupillus coram pretore petit ſibi conſtitui alimenta: nũquid expectari tutor debet? Et certe non: immo debent pupillo cõſtitui alimenta etiam eo abſente: ⁊ plus debet facere pretor quia debet inſpicere ſi hic tutor eſt in nimia negligentia ⁊ ceſſatione circa adminiſtrationem: quia tunc debet vocare amicos ⁊ affines tutoris: ⁊ ſi tutor non erit coniunctus pupillo debet eum remouere ⁊ aliũ loco ſuo dare ⁊ cum ſubrogato conſtituere alimẽta pupillo. Si autem ſit pupillo coniunctus non debet eum remouere: ſed curatorem ei adiungere: et cum illo curatore alimenta conſtituere. ſi autem neceſſario abeſt tutor/tunc ſolummodo ad hoc datur pupil. curator vt cum eius auctoritate alimenta ei conſtituantur. Aluianus.

Tõcor. c. cũ lo. extra de ſpõſa. ⁊ mſl. vbi ꝓcepit mulierẽ collocari in loco nunc honeſto.

v ¶ Amicis. Nota vocãdos amicos abſentis: cũ aliquid debet fieri in eiº preiudiciũ. ſic. ff. ex quib⁹ cau. maio. l. ergo.

Abſentis amici cum de eiº ꝓiudicio tractatur vocãdi ſunt.

r ¶ Conſtituetur. curator. et eſt argumen. ad. l. iſtam. ff. de inſpec. tuto. l. iij. ff. tutor. qui. et. l. impuberibus. §. finali. Item not. q̃ prima lex huius tit. ff. l. penul. reſpiciunt primam partem rubrice: ſcilicet vbi mozari ⁊ educari debeat pupillus. Alie leges reſpiciunt vltimam: ſcilicet de alimentis pupillo preſtandis. iſtud ſemper teneas q̃ ſi eſt minor triennio apud matrem ſi viuit eſt mutriendus/et ab ea alendus. vt. C. de patria poteſt. l. penulti. Jtem nota q̃ titulus iſte loquitur cũ mortuo

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

re pupilli [a] alimenta expediat.

De tutelis et rationibus distrahēdis: et vtili curationis causa actione. Titulus. iij.

Tutor pupillo actione tutele directa de gestis ac neglectis per dolum seu culpā leuem: ac de auctoritate sibi prestita in donando causa mortis seu inter viuos tenetur reddere rationez: licet talis donatio sit eidem tanꝗ testamenti factio interdicta. hoc dicit Nico. de Neapo.

Vlpianus. Lex. j.

In omnibus que tutor fecit cum facere non deberet: item in his que non fecit [b]: rationē reddet hoc iudicio prestando dolū ⁊ culpam: et quantam in suis rebus diligentiam [c]: vnde queritur apud iulianum. libro. xj. ffor. si tutor pupillo auctoritatem ad mortis causa donationem [d] accommodauerit: an tutele iudicio teneatur [e]: et ait teneri eum: nam sicut testamenti factio inquit pupillis concessa non est [e]: ita nec mortis quidem causa donationes permittende sunt [f]. Sed et si non mortis causa donauit tutore auctore. idem Julianus scripsit plerosqꝫ quidem putare non valere donationem: ⁊ plerūqꝫ ita est [g].

Tutor alimenta prestita de facultatibus pupilli valde amplis dūtaxat eius matri vel sorori egētibus potest imputare decreto iudicis sibi vel ipsius substitutis: ⁊ p negligētiam istud omittens ei tutele actione tenetur. secus si munus eidē miserit nuptiale. hoc dicit Nico de neapo.

Sed nonnullos casus posse existere: quibus sine reprehensione tutor auctor sit pupillo ad diminuēdum decreto scilicet interueniente: veluti si matri aut sorori que aliter se tueri non possunt: tutor alimenta prestiterit [h]. nam cuz bone fidei [i] iudicium sit nemo feret inique aut pupillum aut substitutum eius querētes ꝙ tam cōiuncte persone alite sunt: quinimmo per contrarium putat posse cum tutore agi tutele [k] si tale officium pretermiserit.

Tutor librum rationum conficere ac reddere pupillo tenetur. al's tutele iudicio obligatur. h. d. fm Ray.

Officio [l] tutoris incumbit et rationes [m] actus sui cōficere: ⁊ pu

---

Pupillus qs dicat.

cum mortuo patre tractatur vbi educari debeat ⁊ morari: ⁊ a quo ali: ⁊ ꝙtum alimentorum nomine prestari: ⁊ ex cuius bonis. Item nota euz dici pupillum qui est impubes: ⁊ est sui iuris morte patris vel emancipatione. vt. j. de verbo. significa. l. pupillus. in princi. Si autem pater viuit vbi tunc debeat morari ⁊ educari: ⁊ ex cuius bonis habes. C. diuor. fac. apud quem li. l. j. ⁊ aut. ibi posita que est vt lic. ma. ⁊ auie. §. illud. colla. viij. Accursius.

a Pupilli. Nota nō dicit tutoris. vt. s. e. l. ius. §. sed si egeni. Et hꝫ hoc etiā intellige. l. illam impuberibus. s. titu. ij. ꝙ licet mittatur i bo. posses. scꝫ tutoris alitur tamē de suo: vt hic dicit.

De tutelis et rationibus distrahendis. De tribus actionibus tractat hic titul'. primo de actio. tute. directa. quando nascitur: et quidem finita tutela. vt. j. eod. l. nisi. et quid in ea veniat dicit hic titu. sed de contraria actione tutel'. tractatur. j. titu. primo. Secundo dicit hic titul'. de quadaz alia actione que dicitur actio de rationibus distrahendis. vt. j. eod. l. j. §. de distrahendis. et datur contra tutorem pro his que sibi reliquit in duplum. vt. j. l. ij. in fine. Tertio de actione cure. id est de actione vtili negociorum gesto. que datur in curatorem. vt. j. e. l. si tutele. ⁊ in alijs legibus.

In omnibus. Casus. Tutor debet reddere rationem pupillo iudicio tu. non solum de his que fecit cum facere nō deberet: sed ⁊ de his que nō fecit cum facere deberet: ⁊ tenetur de dolo ⁊ culpa ⁊ negligētia: ⁊ ponit exēplum de eo qd facere non debuit ⁊ fecit vsqꝫ illuc: sed nonnullos ⁊c. et ibi concedit tutori vt donet pro pupillo in casu et si non faciat tenetur. Officio tutoris. Tutor cum administrat debet scribere in cartis dispendium et illum librum rationum debet pupillo reddere. al's tenetur etiam de hoc act. tu. et etiam serui possunt super hoc torqueri: ⁊ si tutores dicunt seruos malefecisse rationes pupilli: cum ipsi serui aliquid administrabant torquebuntur serui. Preterea si matrem. Si tutor dedit alimēta matri pupilli sui imputabit pupillo: et hoc si mater erat pauper/ al's non. Item nec imputabit munus nuptiale pupillo qd dedit matri eius: sed si dent tutores alimenta liberto pupilli eorum contutori egenti bene imputabunt: idem ⁊ si dent alimenta seruis vel libertis pupilli qui non erant eius tutores: dum tamen erant ei necessarij. Idem ⁊ si prestent alimenta libertis omnibus necessarijs et vtilibus rationibus pupilli. Item imputabit pupil. tutor sumptus litis et viatica. Nunc tractemus. Viso de officio tutoris: videamus pro qua parte tutores conueniantur finita tu. quando plures fuerunt: ⁊ siquidem omnes gesserūt ⁊ omnes soluendo sunt tempore depositi offi. pro virili parte conuenitur sicut est in fideiussoribus. si autem oēs gesserunt ⁊ quidam sunt soluendo/ ⁊ quidam non: puta quattuor erant tutores ⁊ oēs gesserūt. vnde si essent soluendo de viginti debitis deberet soluere quilibet qnqꝫ duo ex eis. habent bene quilibet quinqꝫ ⁊ plus ita ꝙ bene possunt satisfacere in totū si esset necesse. alij duo non habent nisi quilibet tria: ⁊ ita deficiunt cuilibet de duobus duo. certe duo primi soluent quilibet septem: ⁊ duo vltimi sex. s. quilibet tria sicut habent. et siue sunt primis cesse acti. siue non habebūt contra alios pro quibus soluunt vtilem actionem nego. gest. secus autem si ex dolo cōmuni soluissent pro contutoribus: quia tūc non debet eis actio cedi: nec debent habere vtilem sine cessione et reddit rationem quare: ⁊ sic conueniuntur omnes ante magistratum qui eos dedit: ⁊ hoc quando oms gesserunt vt dictū est. Si autē vnus gessit: alter nō. primo cōuenietur magistratus ꝙ tutor qui nō gessit: nisi in duobus casibus. i. quādo tutor nō gerens videbatur gerentē male administrare et non accusauit de suspecto/ vel non exegit ab eo satisda. rem pupil. sal. fo. Hanc actionem. Actio tutele datur contra heredes tutoris ⁊ heredibus pupilli. Non tantum. Si tutor est condemnatus pupillo pro contutore potest petere a pu. vt cedat ei act. contra tu. sed ⁊ ante cōdemnationem potuisset hoc fecisse. De rationibus. Viso de actione tu. que datur contra tutores: videndum de act. de rationibus distrahēdis que datur similiter contra tutores: ⁊ certe omnes tutores qui administrauerūt tenentur ea si res pup. interceperunt siue sint tutores legitimi siue quicunqꝫ alij ⁊ tenētur restituere pu. res interceptas in duplū: non autem duplatur interesse pupilli. Tutor ergo intercipiens res vel pecunias pupilli tenetur tribus actionibus: scilicꝫ acti. tut. ⁊ de rationibus distrahendis et furti: et act. tu. tollit ac. de rationibus distrahēdis ⁊ ecōtra: sed si conuentus sit actione de rationib' distrahendis nō liberatur ab acti. furti. ⁊ hoc ideo quia non est actio furti: et actio de rationibus distrahendis ex vna obligatione. imo sunt ex duabus obligationibus: et ideo vna per aliam non tollitur. Hanc actionem. Hec actio de rationib' distrahēdis est perpetua ⁊ datur heredi pupilli: sed non datur in heredes tutoris: q2 est penalis. ⁊ cōpetit hec actio demum finita tutela sicut ⁊ actio tutele. Et hac actione tenetur ille tutor qui cū administraret tutelam surripuit aliquam rem pupilli siue dolo siue non: sed quando dolo tenetur etiam furti et vna per aliā non tollitur: sed si tutor surripuit dolo: et sic tenetur etiam furti et condictio. furtiua: ⁊ egit contra eum pupillus condictione furtiua: et si fuerit ab eo consecutus illud quod abstulit nō tenetur amplius hac actione de rationibus distrahendis. Item scias ꝙ hec actio de rationibus distrahendis que competit ad duplum: vt dictum est: cōtinet in simplo vno rei persecutionem: ⁊ ita vnum simplum est capitale pupilli: ⁊ aliud pena tutoris. Viuianus.

b Non fecit. subaudi cū facere deberet. sic ⁊ in pcuratore. vt. C. mādati. l. in re mādata. Et no. ꝙ hic dicit ꝙ nō ptermittet de faciēdis ꝙ hodie iurare cogitur. vt in aut. vt hi qui ob. §. fi. colla. vj.

c Diligentiam. scꝫ debet adhibere. vt. s. de admi. tu. l. a tutoribus. in prin. ⁊ C. arbi. tute. l. quicquid.

d Donationem. faciendam. vt apparet ex sequentibus.

e Non est. vt insti. qui. non est permis. fa. testa. §. preterea.

f Permittēde sunt. q2 nec testari nec aliam vltimā voluntatem condere potest. vt. j. de codi. l. diuus. §. pe. Sed cū donat ad qd tenet substituto vel legitimo vel etiā ipsi pupilli dato ꝙ nō decesserit: Rñ. traditio facta fuit: ⁊ sic est electio. vel contra eū qui habet: vel contra tutorem vel curatorem. vt. C. si tu. vel cura. l. fi. Accursius.

g Ita est. ꝙ nō valet etiā cū decreto. vt. C. si ma. fac. l. fi. §. cū aūt. ⁊ dic vt. s. de admi. tu. l. tutor ad vtilitatē. ⁊ facit. j. de cura. fu. l. fi.

h Prestiterit. Nota in necessarias personas nō dici liberalitatem: sed debitū sic. vt. s. ti. j. l. antepenul. ⁊. s. solu. ma. l. sed si ideo. ⁊. s. de admi. tu. l. tutor secūdum. §. fi. ⁊. j. eo. §. preterea.

i Bone fidei. scꝫ actio tutele. vt insti. de acti. §. actionum.

k Agi tutele. i. tutele iudicio conuenitur: ⁊ etiā in litem iuratur. vt. C. de in lit. iuran. l. j.

l Officio. §. iste. ⁊ lex quedā. s. de edē. videntur destruere illū tractatū de eden. vbicūqꝫ no. doctores dari officiū iudicis vel actionē in factum. Nam hic dicit ꝙ si tutor nō faciat rationes vel factas nō exhibet vel nō edit habet locū actio tutele. Et in. l. quedā dicit s pcuratorē nō edētem dari mādati: ⁊ cōtra sociū pro socio. Sic ergo cū semper argētarius faciat seu scribat rōnes mādato scholaris vel eius pcurator/ locū habeat mādati nō offi. iudi. vel actio in factuz ex illo edicto. Rñ. quotienscūqꝫ ab initio cōtraho cū aliquo vt gerat negocia mea vel fuit meus socius vt fuit in isto casu: vt sit tutor ⁊ gerat negocia mea ⁊ faciat librū rationū et vt fuit in. l. quedā. in pcur. ⁊ socio locū habet tutele: vt hic: vel mādati vel pro socio. vt. l. quedā. aut nō fuit ab initio cōtractum: sed dixit tm̄ scholaris argentario vt scriberet rationes: ⁊ tunc habet locum officium iudicis vel actio in factum ex illo edicto. vt in. l. si quis ex argentarijs. §. ex hoc. s. de eden.

m Rationes. i. librum rationum. vt. s. de eden. l. si quis. §. rationem.

UNIVERSIDAD

a ¶ Tenebitur. ꝛ etiam iuratur in litem. vt. C. de in litē iuran. l. j.
b ¶ De seruis. facit. ff. de admi. tu. l. ad instruēdam. ꝛ. C. de admi. tu. l. lex que. sic als. C. de iure delib. l. fi. ff. ꝛ si prefatam.
c ¶ Preterea. ff. eo. ¶. eo ¶. sed nonnullos.
d ¶ Facultatib⁹. largis. vt predixit. ꝛ facit. ff. de lib. ag. l. fi qs a liberis.
e ¶ Imputatur. sic. ff. de admi. tu. l. tutor. fcōm. ¶. fi. Sed cōtra. ff. de admini. tu. l. cum plures. ¶. fi. Solu. vt ibi. Additio. Dic ꝙ ibi erat munus cōiunctū. hic vero nuptia le fm Bar. hic.
f ¶ Perꝫ. i. valde. Acc.
g ¶ Quia aliter. igitur a pupillo eodēꝫ patrono erit alendus etiam si tutor nō esset. vt. ff. de libe. agno. l. alimenta. et. ff. de iure patro. l. diuus. ff. imperatores.
h ¶ Statutum est. a tutoribus.
i ¶ Tutor. fcz libertus.
k ¶ Sed ꝛ si seruis cibaria. vt. ff. ti. j. l. ius. ff. ante oculos.
l ¶ Item sumptus litis. vt. ff. de admi. tu. a tutoribus. ¶. fi. ff. ff. de admi. l. ite. ¶. idem labeo.
m ¶ Soluēdo sunt. tempore depositi officij. vt C. de diui. tu. l. j. ꝛ. C. de pba. l. ex pfona. ff. C. de cadu. tol. l. i. ¶. vbi aūt.
n ¶ Pro portionibus viribus. i. pro numero psonarum. vt. C. de cadu. tol. ¶. vbi autem.
o ¶ Fideiussor. q habent hoc beneficium ex epistola diui adriani. vt instit. de fideiuss. ¶. si plures. ꝛ C. de cōsti. pec. l. fi.
p ¶ Alter ius tutoris. qui administrauerat solus. Sed hic nō opposuit ꝙ ille prius cōueniretur ꝙ potuisset. vt. ff. de admi. tuto. l. tutores qui. ¶. in eum. Vel opposuit ꝛ ille erat non soluendo. vel dic ꝙ ambo gerebāt: sed alter tm cōmisit culpam. Idem si ambo: vt subij cit ex communi gestu ꝛc. et tunc poterat impetrare beneficiū diuisiōis. ꝙ non fecit: sicut nec oppo fuit: ly possit opponere. vt. C. de diui. tute. l. ij. in prin. vel si opposuit alter non erat soluendo.
q ¶ Utilē actionē. fcz negoti. gest. vt. ff. de negoti. gest. l. ex facto. in fi. ¶. Ob fecus contingit in pluribus cō fideiussoribus. vt. ff. de fideiuss. l. vt fideiussor. ꝛ facit ad hoc. C. de cōtra. iudi. tu. l. j. ꝛ. ff. de solu. l. modestinus.
r ¶ Cōi. multo magis si. ppzio. ꝛ si cessit de culpa. vt. C. de ff. iudi. tute. l. ij.
s ¶ Propꝫ delicti. bona ratio. fic. ff. de nora. l. fi communis familia. et de nego. gest. l. siue hereditaria. ꝛ de procura. l. qui ppzio. ¶. procurator. vt in cētēs. ꝛ. j. eo. l. si ex duobus. ꝛ. ff. de nego. ge. l. facto. in fi. ꝛ. j. de fideiuss. l. fi a reo. ¶. fi.
t ¶ Ulla societas. vt. ff. pro so. l. nec pretermittendum. Sed quid si nullus gessit: Respon. Azo. idē qđ hic. ſ. ꝙ nec cedatur nec vtilis detur. vt ff. de admini. tuto. l. si plures. in fi. ¶. Item an diuisio fiat inter dolosos: Respon. si nō administrāt fic. vt. d. l. si plures. si vero administrant hic non vetat: vnde videtur idem. licet Azo in summa de diui. tute. dicat nullum beneficiū dari dolosis gerentibus vel cōtumaciter non gerentibus. ꝛ facit ad predicta. C. de contra. iudi. tu. l. ij. ꝛ. C. arbi. tu. l. cū interdicte. ¶. fi. ff. ꝛ. j. rem pupil. fal. fo. l. fi. ꝛ. C. de fideiuſ. l. ij. ꝛ. j. de solu. l. modestinus. ff. ff. cōmo. l. rem mihi. ¶. in exercitu.
v ¶ Usqđadeo. mutat casum. nam supra omnes gesserunt communiter/ vel inter se diuiserunt. nunc quando alter tm: vel si inter omnes diuisa fuerat administratio per iudicem vel testatorem ꝛ sic supra omnes conueniuntur ante magistratum. vt ex precedenti littera patet: hic erit secus. qz primo magistratus ꝙ tutor nō gerens conuenitur nisi in casibus: scilicet duobus marcelli.
x ¶ Ad contutores. f. nō gerentes. Accursius.
y ¶ Soluendo. ꝙ tutores. fcz gerentes. Accursius.
z ¶ Ad fideiussores. tutorum gerentium. nō dico fideiussores magistrat⁹. nam illi non tenentur ob hoc. vt. ff. de magis. cōue. l. j. in prin.
a ¶ Nō enim. Hic habes versum: z lege que sequntur duobus modis. Primo fm Jo. ꝙ pro ff. erit pro quia. q. d. sed qz marcellus dixit ꝛ alij quidaz contrariū predictis a nostro imperatore: sic erit accipiendū. ſ. dictum imperatoris nostri. scilz vt primo veniatur ad magistratus ꝙ non gerentem: si non contutor ꝛc. quia tunc habeat locū dictum marcelli: z sic non abundat dictio/nō. Scdo fm Bugo. qđ erſi. i. certe. qđ marcel. ꝛ alij dicunt primo conuenire etiam non gerentē ꝙ magistratum: qđ videtur contrariū dicto imperatoris. Sic est intelligendū dictū marcelli si non contutor ꝛc. et fm hoc dic abūdare nō. Vel dices ꝙ includit in vbo noluit: ꝙ bis sumatur: scz non voluit facere suspectum vel non voluit satis exigere. sic ff. ff. de carb. edic. l. cum sine. ¶. at similiter.
b ¶ Unus ex cōtutorib⁹. etiam non gerentibus.
c ¶ Accipiendū. Dictus imperatoris fm Jo. vel dictū marcelli fm Bug. et adde hic distinctionez fm Azo. si dati sunt plures tutores ꝛ nihil gesserunt cōueniuntur primo ꝙ magistratus. vt. ff. de admini. tuto. l. ſi plures. ꝛ ita est idē ac si gessissent omnes. si vn⁹ eoz gesserit: alius nihil gesserit/ siquidem non est diuisa administratio: vel est diuisa: sed a scipsis inter se: cōuenitur primo gerens: secūdo magistratus. tertio non gerens: nisi obijciatur non gerenti ꝙ contutorem non removit vt suspectum: vel tarde remouit: vel cito quidem: sed in eo iura pupilli prodidit: vel non exegit ab eo satisdationem rem pupil. sal. fore. cum videret eum desinere esse soluendo. et finita tutela inuenitur non soluendo. vt. ff. de administra. tuto. l. etiā. et. l. emilius. in fine. ꝛ. l. tres tutores. ¶. fina. In his enim quattuor casibus conuenitur non remoto quo gessit nō tutor: qui non gessit: vt dic. ꝛ. C. de diui. tu. l. ij. si vnus gessit ꝛ alius aliqua gessit conuenitur vterq; pro omnibus ante magistratum. vt. ff. de magi. cōue. l. duo. ꝛ de admi. tu. l. luci⁹. ¶. pe. si vnus gessit alius non. ꝛ est administratio diuisa a iudice vel a testatore: conuenitur quil: bet

dicendū est reputaturū: idēꝫ est etiam si liberis hominib⁹ si tamē ratio prestandi iusta intercedat. Item sumptus litis[1] tutor reputabit: ꝛ viatica si ex officio necesse habuit aliquo excurrere vel ꝓficisci. ¶ Nūc tractemus si plures tutelaz pupilli administrauerint: pro qua quisqz eoz pte conuenietur sit. Et siquidem oēs simul gesserūt tutelam: et omnes soluēdo sunt[m]: equissimū erit diuidi actionē inter eos ꝓportionibus virilibus[n] exemplo fideiussorum[o]. Sed ꝛ si non oēs soluendo sint inter eos ꝙ soluendo sunt diuiditur actio: sed prout quisqz soluendo est poterūt cōueniri. Et si forte quis ex facto alterius[p] tutoris cōdemnat⁹ prestiterit/ vel ex cōi gestu: nec ei mādate fūt actiones constitutū est a diuo pio et ab imperatore nostro ꝛ a diuo patre ei⁹/ vtilem actionē[q] tutori aduersus contutorem dandam.

¶ Ex dolo suo cōuentus non habet regressum contra socios suos: ex dolo enim suo penam patitur. b. d.

¶ Plane si ex dolo cōmuni[r] cōuentus prestiterit tutor: neqz mādande sunt actiones: neqz vtilis actio competit: qz ꝓpzij delicti[s] penā subijt: que res indignū eum facit vt a ceteris quid consequatur doli participibus: nec enī vl la societas[t] est maleficioz/ vel cōmunicatio iusta damni ex maleficio est. Usqđadeo[v] autem ad contutores[x] non venitur: si sint soluēdo contutores[y] vt primo ad magistratus qui eos dederunt: vel ad fideiussores[z] veniatur: ꝛ et ita imperator noster Ulpio proculo rescripsit. ¶ Nō enim[a] Marcel. lib. viij. digestoruz scripsit. quod qz sepissime scriptum est: ꝙ diu duo vel vnus ex contutoribus[b] idoneus est/ non posse ad magistratus qui dederunt veniri: sic erit accipiendum[c]: si non cōtutor ob hoc conueniatur: ꝙ suspectuz facere vel satis exigere noluit.

† Spāle (in quo pr⁹ di scurit fide tussor. ff. ꝓn cipalie debitor. ꝛ aut. ē. presente. C. ꝛ fideiuſ sed ex vnus singulare. Bal. in apo ſtill. in. l. ſi mācipiū. ff. de euic. vbi dicit excepționem di ſcuſſiōis ēt de aptidud furis: ſi ſn bis q ſūme concernunt edtaē vt ſ nō artēdun tur illi apices furis et ſūt alij mul ti ca⁹ enumerati per do. de cape. tholo qōne excep. vide ibi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quilibet pro sua gestione ante⁊ magistratus ⁊ post magistratū queniē cōtuor in fdictis quattuor casib⁹. vt. ff. de admi. tut. l. lucius. §. penul. et hec ola cū magistratui obijcit culpa. vt insti. de satisd. tu. §. penul. ap pellatur ergo subsidiaria actio q̄ datur in magistratū: nō q̄ semper vltimo conueniatur magistratus: sed q̄ plerūq; vel q̄ aptitudinem respicit. vt ⁊ actio. l. aquil. dicitur penalis aptitudine. vt institu. ad. l. aquil. §. bis autem verbis. Vltimo faciunt ad hec. C. de cōue. fis. de bi. l. iij. ⁊. j. ad municip. l. imperatores.

Actio legis aquilie penalis est ratione penitudine.

a ¶ Hanc actionem[a] etiam in heredem[b] tutoris competere constat sed ⁊ heredi pupilli[c] eque competit: similibusq; personis.

¶ Tutori condēnato p cōtutore debēt cedi actiones a pupillo cōtra contutorem. hoc dicit.

E Non tñ aūt ante cōdemnationem: ſz etiā post ꝺdēnatione[d] deſiderare poteſt tutor mandari ſibi actiones aduerſus cōtutorem pro quo cōdemnatus eſt. ¶ De rationibus[e] diſtrahēdis actiōe non ſolū bi tenentur tutores qui legitimi fuerunt: ſed omnes qui iure tutores ſunt et gerunt tutelam.

¶ Cōſiderandum eſt in hac actione vtrū preciū rei tñ duplicetur/ an etiā q̄ pupilli iterſit: ⁊ magis eſſe arbitror in hac actiōe q̄ intereſt nō venire: ſed rei tñ eſtimationem[f]. ¶ In tutela ex vna obligatione duas actiones eſſe conſtat: et ideo ſiue tutele fuerit actū: de rationibus diſtrahendis agi nō poteſt[g]: ſiue cōtra[g] tutele actio quo ad ſpeciem iſtā perempta eſt: hunc tutorem tamen qui intercepit pecuniā pupillarem etiā furti teneri papinian⁹ ait[h]. Qui ſi ⁊ furti teneatur: hac actione cōuentus: furti actione nō liberatur. nec cū eadē eſt obligatio furti ac tutele vt quis dicat plures eſſe actiones eiuſdem facti[i]: ſed plures obligationes: nam ⁊ tutele[k] ⁊ furti obligatur. ¶ Hanc actionem[m] ſciendum eſt perpetuam eſſe: ⁊ heredibus ſimilibuſq; ꝑſonis dari ex eo q̄ viuo pupillo captū eſt: ſz in heredem ceteroſq; ſucceſſores non dabit q̄ penalis eſt. ¶ Hec[n] actio tunc competit cum ⁊ tutele actio: hoc eſt finita[o] demum tutela.

Furti nō eſt ſine dolo.

¶ Actione. Abſtulerit. dolo vel nō dolo. vt q̄ credebat ſibi licere vel pupilli conceſſurum. Additio. Dic ſm Bal. hic q̄ fuit in dolo preſumpto ⁊ propter hoc actio in duplū datur ſm Dy.

q ¶ Sz ſi furandi. ⁊ ita dolo. nam furtum non eſt ſine dolo. vt inſtitu. de obliga. que ex delic. §. ſ.

r ¶ Tenetur. vt. ff. de. §. pri. l. §. conſiderandum. ibi: hunc tamen ⁊c.

s ¶ Altera. i. actio. de ra. diſtra. nō tollit actionē furti vel eōtra. ſic inſti. ſi quadru. pau. fe. di. §. fi. ⁊ eſt ratio. vt no. ff. l. pri. §. pe.

t ¶ Tollitur hoc iudicium. ergo ⁊ in penā. ⁊ ſic eſt arg. cōtra. ſ. de actio. et obligl. qui ſeruum. in fi. ff. m vnam litteram. vt. ſ. vi bo. rap. l. i. Sed hic ſpeciale: quia ambe oriuntur ex eadem cauſa: quia perfide agit. vt ff. de admi. tut. l. tres tutores. §. ſz tutores. q̄s ſecus eſt in actione furti. vt no. ff. l. proti. §. penul.

v ¶ Hec actio. ſ. de rationibus diſtrahendis.

x ¶ Si tutele. ¶ Pone in contraria: quia agit quondam tutor vel curator vel ꝓcurator cum mandato vel ſine cōtra pupilli vel nouum tutorem vel adultum ſeu curatorem noui. vel dominum ꝓ eo q̄ durante officio vel ꝓ pupillo vel adulto: vel domio ſe obligat transferens in ſe obligationem dominī. ⁊ erat obligatio ſub condictione vel in diem: certe cauebitur de indēnitate adueniente die vel condi. ſic ff. ff. ꝓ ſocio. l. omne es. et l. ꝓ ſocio. arbiter. Et ſm hoc dic ab aduerſarijs. id eſt vel a pupillo vel adulto vel domino. Item q̄ ſubjcit tutori ⁊ procuratori: ſcilicet quondam. et dic procura. cum mandato vel ſine mandato: quia dicit de acti. negoc. geſt. Item q̄ dicit ablit/ id eſt abeſſe poteſt vel tuto. vel cura. vel procura. quondam. forte enim nō aberit: quia nō exiſtet cōdictio. poſſet poni ⁊ in directa: et tunc dic ab aduerſarijs: id ē a tutore vl curatore quondam: ⁊ gd ſubjcit tutori ſcz nouo. ⁊ ſic de alijs. Item eis abeſt. i. pupillo ⁊ alijs quibus forte aberit ex contractu inito a quodā tutore vel curatore/ vel ꝓ curatore.

† Mortuo cōtutore finit etiā tutela quātuz ad ſui partes: nec accreſcit ſuppſtitis. ſpec. in tit. de inſtru. edit. §. nūc ſo alias. q̄ ſi ꝑſ ples.

Paulus. Lex. ij.

ACtione de rationibus diſtra. nemo tenetur niſi qui in tutela gerēda rem ex bonis pupilli abſtulerit[p]. Si furandi[q] aio fecit: etiaz furti tenetur[r]. Utraq; autē actione obligatur: ⁊ altera[s] alteram non tollet.

¶ Cōdictio furtiua competit ꝓ rebus interceptis a tutore: qua poſtq̄ actum fuerit tollitur actio de ratio. diſtra. b. d.

C Sz ⁊ cōdictio ex furtiua cā cōpetit: per quā ſi cōſecut⁹ fuerit pupillus q̄ fuerit ablatū tollit hoc iudiciū[t]: quia nihil abſit pupillo.

¶ Hec actio[v] licet in duplū ſit: in ſimplo rei perſecutionem ꝓtinet: et non tota dupli pena eſt.

Pomponius. Lex. iij.

Si tutele[x] aut negotiorū geſtorū agat incerto hoc quātuz ab aduerſarijs debet tutor/ procurator: arbitratu iudicis cauendū eſt: quod eo nomine eis abſit.

Paulus. Lex. iiij.

Si finita tutela ſit tutele agi nō pōt[y]. finit autē non ſolū pubertate/ ſz etiā morte[z] † tutoris vel pupilli. ¶ Filiūſa emancipatū[a] ſi tutelā adminiſtret: etiaz directo teneri iulian⁹ putat. ¶ Si adhuc impubes tutele agat[b]: nil conſumitur. ¶ Cū furioſi curatore non tutele/ ſed negociorum geſtorum actio eſt: que cōpetit etiaz dum negocia gerit[c]: quia nō idez in hac actione q̄ in tutele actione/ cū impubes eſt is cuius tutela geritur) conſtitutum eſt[d].

Ulpianus. Lex. v.

Si tutor rem ſibi depoſitam a patre pupilli vel commodatam non reddat: non tñ commodatiuel depoſiti/ verum tutele

y ¶ Non poteſt. vt. ſ. eod. l. ſi tutor. in fi. ⁊. l. cum tutor. in fi. ⁊. ff. de admi. tut. l. ſi tutor. in fi. ⁊. l. cum tutor. in fi. ⁊. ff. de attil. tu. in fi. ⁊. j. de iniur. l. nec magiſtratibus. ſic ⁊ econtrario. vt. ſ. titu. j. l. j. §. finita. ⁊ concor. j. rem pu. fal. fo. l. j. ⁊. j. de admini. tuto. l. actus. ⁊. l. cum curatore. ⁊. l. cum plures. in princi. ⁊. C. de admini. tuto. l. rationes. ⁊. l. ij. ⁊ quod ibi no.

z ¶ Etiā morte. Item alijs modis. vt inſti. qui. mo. tu. ſi. per totum.

a ¶ Emancipatum. maxime. nam idem ſi eſt in poteſtate. vt. ſ. de acti. et oblig. l. filiusfamilias.

b ¶ Tutele agat. cum tutela non ſit finita: ⁊ ſic nec actio nata. vt in prin. l. Non ergo nocebit cum erit nata quin tunc agatur. vt. ff. de pigno. l. grege. §. ſi ſub condictione. poſſet enim eſſe impubes. et tamen tutela eſſet finita.

c ¶ Dū negocia gerit. ſecus in curatore adulti. vt. C. de admi. tut. l. ij. et l. rōnes. ⁊ eſt ratio: q̄ hic neſciremus vſq̄quo expectaref. vt. C. de vſufruc. l. ambigui. ſed ibi certum eſt q̄ſi poteratagi.

d ¶ Conſtitutum eſt. vt. ff. in prin. huius. l.

Si tutor. ¶ Caſus. ¶ Pater pupilli depoſuit librū ſuū apud titium vel etiam ei commodauit q̄ titius fuit poſtea tutor filij illius qui depoſuit, vel cōmodauit ⁊ nō vult reddere pupillo. certe tenetur ad reddendum act. cōmodati vel depo. ⁊ etiam tutele: ⁊ ſi accepit pecuniaz vt reddat eam pec. reſtituere tenetur condicti. ob tur. cau. vel acti. depoſiti. vel actione commodati. Cuianus.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Tenetur. Non ergo extinguit̃ lz ex fcta teneat. vt. ff. de nego. gest. l. diuortio. in prin. z in fi. z facit. ff. man. l. qui negocia. Accursius.

b ¶ Acceperit. fcz tutor.

c ¶ Decumam. fcz decem solidos.

d Ut reddat. f. pecuniam pupilli pupillo quã habebat apud se tutor vel ex causa depositi vel mutui: quam reddere non luit nisi pupillus daret si bi decem solidos.

e ¶ Repeti. vt z. ff. de cõdi. ob tur. cau. l. ij. z. l. fi. et. ff. depositi. l. fi.

¶ Si filiussa. ¶ Cas. Filiussa. gestit tute lam voluntate patris: et sic pater tenet insolidus: postea hic pater emanci pauit filiũ z ille filius nihilominus administrauit. z ante emancipationem cõmisit dolũ in tute la filius et post. certe de priori dolo tenetur pater et non de posteriori.

f ¶ Si filiussa. facit. ff. pro socio. l. si id q̃. §. fi fili⁹. et. ff. de admi. tu. l. tutorẽ. et. j. c. l. si filiussamil.

¶ Si pupillus. ¶ Cassius Titi⁹ admini strauit tutelaz sempronij quõdã pupilli: nũc administrauit tutelaz gaij pupilli. gaius pupillus successit sempro. pdicto. certe potest gaius agere contra tutorem suũ etiã durante tutela sua propter administrationem tutele sempronij. ¶ Si tutor. Tutor captus est ab hostib⁹: z sic finita est tutela. certe ẽ̃ius iure postliminij possit tutor pdict⁹ recuperare tu. etiam si re uertatur cum finita est vt dictum est tñ possunt cõueniri fideiussores dicti tutoris vel defensor eius vel curator bonis eius datus. Viuia.

g ¶ Actionem. fcz tutele: sed bodie repellitur. vt in autẽ. vt bi qui. §. j. colla. vi. Accursius.

b ¶ Constitutus. qõ fieri põt. vt. ff. qui. ex cau. ma. l. ab hostib⁹. in pn. et facit. j. rempu. fal. fo. l. non quasi. §. si ab hostibus.

i Uãuis. ¶ Possit. tutor reuersus. et facit. j. l. priori. et institut. de attil. tu. §. ij.

¶ Si tutor reipubli. ¶ Cassius Testator dedit tutorem filio suo et ita postea dixit quo ad reipu. cau. non aberis tutor: esto: cum aberis tutor: ne esto: si reuersus fueris tutor esto. z ita prima tut. et vltima sunt due: postea tutor predictus cepit abesse cau. reipubli. et loco eius alius fuit datus a iudice. certe per eo q̃ administrauit anteq̃ se absentaret cau sa reipubli. conuentur acti. tut. si autem reuertatur reaccipit tu. predicti pu. z ille qui fuit datus loco eius desinit esse tutor. z potest acti. tu. cõueniri. ¶ Si duob⁹. Duo erant impuberes quor vnus habebat. xiij. an. et alter vnum an. iuder dedit eis tutorem sempronium. postea ille qui habuerat. xiij. an. añ habuit postea. xxv. an. z alter q̃ habuerat tñ vnum an. nunc habet. xiij. an. et sic est eius tutor legitimus frater suus: certe sempronius qui fuit datus a iudice desinit esse tutor: z potest tute. conuenir, secus autem si sempro. predictus fuisset eis datus tutor in testamento: quia non desineret esse tutor impuberis habentis nunc. xiij. an. ẽ̃ius frater eius sit factus maior. xxv. an. quia semper testamentaria tu. sicut fuit in persona sempronij prenatet legitime sicut fuit in persona fratris effecti maioris. xxv. an. ¶ Si testamento sub. Ita dixit testator: do titium tutorem filio meo si nauis ex asia venerit: quo casu nõ erit titius tutor ante aduenientem cõditionem predictam quare inder er inquisitione dedit seum tutorem pupillo predicto pendente condictione: venit nauis postea ex asia/et sic incipit tutio ille qui fuit datus in testamento et desinit esse ille qui fuit datus a iudice. Non est ergo mirum si datus a iudice potest conueniri act. tu. sed si testator ita dixisset: do titium tutorem filio meo vsq; ad annum/adueniente anno desinit tutor esse titius z conueniri potest act. tu. z hoc vsq; ad vñ. z generaliter. et illum dimitte z accipe illũ in qua autẽ z. et postea reuerteris ad eus: et ita pone casum vtriusq;. Testator ita dixit. Titius sit tutor filij mei quoq; tenetur: sed z si acceperit pecuniã vt reddat plerisq; placuit eam pecuniã depositi vel cõmodati actione repeti: vel condici posse: qõ habet rationem: quia turpiter accepta sit.

¶ Pater non tenetur de dolo filij tutoris quem commisit postq̃ emãcipatus est. boc dicit.

Idem. Lex. vj.

¶ Si filiussamil. tutelam administrauerit: z liberat⁹ patria potestate dolo aliquid fecerit: an actio tutele patrem quoq; hoc nomine teneat querit: z equũ est vt cum ũtaz at dolum pater prestet qui cõmissus est ante emãcipationem filij.

Idem. Lex. vij.

¶ Si pupillus heres extiterit ei cui⁹ tutelam tutor su⁹ gesserat: ex hereditaria causa cum tutore suo habebit actionem.

¶ Tutela finita per captiuitatem tutoris possunt cõuenir fideiussores eius vel defensor vel curator dat⁹ bonis captiui tutoris: si tñ tutor postliminio reuersus fuerit recipiet pristinã tutelã. b. d. cum. l. seq.

¶ Si tutor in hostium potestatem peruenerit: quia finita tutela intelligit⁹ fideiussores qui pro eo rem saluaz fore spoponderint: et si quis exstat defensor ei⁹ qui paratus est suscipere iudicium tutele: vel si quis curator bonis eius donec non aberit causa reipu. cum ceperit abesse non sit tutor: cum reuersus fuerit sit tutor: postea titius administrãs dictum tut. cepit abesse causa reipub. z stetit tibi per annuz: z postea reuersus est z dictam tutelam reincepit administrare. certe er administratione qua fecit anteq̃ absentaret se causa reipu. potest conueniri actione tutelã. sicut posset cõueniri durante tutela de eo quod accepisset mutuo a patre pupilli. nec obst. §. e. l. nisi. vbi dicitur q̃ durante tutela nõ potest pupillus conuenire tutoreꝫ act. tu. quia verum est illud si eadem sit tutela. ceterum in nostro casu due fuerunt tutele: vnde non est mirum si exstens in secunda potest conueniri de prima. Quis ergo cõueniet cum de prima nomine pu: z certe aut habet cõtutores in secunda/aut non. primo casu conueniet eum contutores. alias erit eorum periculum. secundo dabitur curator specialis pupillo qui tutorem predictũ cõueniat. ¶ Si tutori. Tutor pupillo suo ꝫiunctus vel affinis fuit de suspecto accusatus: et postea fuit iudicatum q̃ adiumgeretur ei curator in administratione: certe non potest ꝫcueniri dictus tutor ac. tu. quia non defuit esse tutor. fecus aũt si tutor fuit depotatus z bona fuerunt publicata: q̃ cũ sit finita eo casu tutela potest ꝫueniri acti. tu. per illum curatorem qui datus est loco ei⁹ vel per ꝫtutores. ¶ Cetere actiones. Dictum est. ff. e. nisi q̃ actio tut. non nascitur durante tu. quid de aliis act. puta furti. z. l. aquil.

et condicti. furtiue: ¶ Nã. bene nascuntur durante tu. sed nõ possunt intentari nisi ea finita. nec obstat q̃ posset alt quis dicere: scilicet damnifi cari pupillum si actio furti. z. l. aquil. nõ possunt intentari durante administratione eo q̃ sũ interim moriat tutor: non poterit agere pupillus contra heredes tutoris: nõ obstat dico: quia q̃uis dicte due actiones intereant morte tutoris: tamen pupillus habet acti. tu. contra heredez tutoris in qua veniet illud q̃ pu. poterit recuperare a tutore per act. furti. z. l. aquil. quia tutor cum administrabat etiam solus debebit fibi soluere pro pupillo omnia que pupillo debeat etiã per act. furti. z. l. aquil. boc dicit cum. l. seq. Uimanus.

k ¶ Excusatus. ad tẽpus. vt infti. de excu. tu. §. item qui reipublice.

l ¶ Tutele iudicio. vtili nõ directo. vt. ff. de excu. tu. l. 1ti⁹. vl' dic vt ibi. et facit. ff. de suspec. tu. l. ij. §. queri. in fi. z. §. seq.

m ¶ Datus est. tutor vel curator. si nõ babes in ter. curator. Accursius.

n ¶ Tutele. si fuit tutor: vel neg. ge. si curator. ad q̃. ff. de tute. l. §. fi.

o ¶ Datus sit. quoz vnus anniculus vel circa. alter parũ distans a pubertate. z sic ciu⁹ babebit. xxv. an. q̃ alter habebit. xiij. Vel dic q̃ olim etiam adultus poterat esse tutor: nisi se excusaret: q̃ bodie est secus. vt infti. de excu. tuto. §. item maior. Additio. Dic q̃ immo nec olim potest alius tutor esse minor. xxv. an. vt. ff. de admi. tu. l. q̃ro. §. lucius. et §. de excu. tuto. l. nõ solum. §. libertus fm Bar.

p ¶ Datus. a iudice.

q ¶ Er persona. vt. ff. de admi. tu. l. tutores. §. tutele.

r ¶ Impuberis. Sic ergo datiua cedit legitime. Sed quid si priorinior agnatus sit minor sequens: quia maior admittitur. si primior incipiat esse maior. nũquid posterior desijt esse tutor: ¶ Nã. vt no. ff. de excu. tut. l. non solum. §. si libertus. Item quid si duo tutores fuerunt dati in testamento: z in loc ũ vnius excusati ad tempus datur tutor vel detur tutor in locum defuncti: z postea decedat testamentarius tutor. nunquid datiuus desinit esse tutor z legitimus admittitur: arg. q̃ nõ. ff. de tute. l. quesitum. sed bec lex est. arg. q̃ designat fm. Bar.

s ¶ Cedit. vt z. ff. de test. tute. l. si qs sub ꝫdictione. z. C. de testa. tut. l. iij.

t ¶ Sub condictione. quod non posset a iudice fieri. vt. ff. de reg. iuris. l. actus. Accursius.

Definit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Desinit. facit. ff. de testamen. tu. l. si quis sub conditione, ⁊ institu. de attil. tu. §. i. Accursius.

b ¶ Erit. s. q finito tempore sit locus tutele iudicio. Accursius.

c ¶ Perseueraret. vt ⁊. ff. e. l. nisi. in prin. ⁊. ff. de erc. tuto. l. titius.

d ¶ Accepisset. sic ergo potest conuenire: vt. ff. de suspe. tuto. l. iij. §. queri. et. ll. sequen. Et adde quod not. C. de admini. tuto. l. ij. Item concor. ff. de admi. tuto. l. cum plures. ⁊ l. actus. ⁊ l. cū cura tore. Accursius.

e ¶ Per specialem. nunc respon. ⁊ bene: vt institu. de auct. tuto. §. fi.

f ¶ Accipe. hoc casu non petitur curator. vt. ff. de testa. tu. l. si plures.

g ¶ Tutor manet. si erat agnatus vel patronus. vt. ff. de suspec. tuto. l. si tutor. ¶ el dic q̄ loquitur quādo pendente causa suspecti adiungitur curator. vt. C. de suspec. tu. l. eum.

h ¶ Cōfiscatus. quia fuit propter delictus deportatus. et sic bona confiscata. vt. C. de penis. l. depotatorum. et tutela finita: vt institu. qui mod. tu. finitur. §. fed ⁊ captis. igitur tutele agi potest: vt hic. ⁊ C. de bo. proscrip. l. si vt proponis.

i ¶ Cōpetit. i. nate sunt: sed non intētantur. vt. ff. l. priori. ergo actio tutele: nec etiam nata est durante tutela cum ipsa cetera rum regula nō continea tur: vt hic dicit. et patet §. eodem. l. nisi. in princi pio. idem dicas in act. de ra. distra. vt. ff. co. titu. l. §. fi. fina.

k ¶ Condictio. furtiua: ⁊ dic facto furto durante tutela.

l Sed non dātur pupillo. vt ipsemet eas intentet: sed per curatorem datū liti ꝑm q̄s dam: quod nō placet: vt C. de admini. tuto. l. ij.

m ¶ Quis enim. respondet tacite obiectioni: q: si nō dātur statim be actionem contra tutorem: contingere posset eum mori et sic predictas actiones expirare: et ita patereⁿtur dānum. ad quod respondet: q̄uis em ⁊c. Accursius.

n ¶ Intereant. quia pena les sunt: sc̄z furti ⁊ damni iniurie in eo q̄ crescit ex repetitione. xxx. dierū. et ideo ad heredē nō tranſeunt: vt. C. ex delic. de. l. j. ⁊ insti. de perpe. ⁊ tempo. ac. §. non tantum. ⁊ ff. ad. l. aquil. Inde neratius. §. hanc. ⁊. C. de fur. l. furti actio. Cōdictio vero furtiua est rei persecutoria: et ideo in heredem competit: vt. ff. de condi. furti. l. si pro fure. §. fi.

Condictio furtiua in heredē cōpetit.

o ¶ Heredē eius. sc̄z tutoris.

p ¶ Actionem habet. scilicet tutele. vt ⁊. ff. de negocijs gest. l. finaute. §. idem erit.

q ¶ Debuit. tutor q̄ ex quacunq̄ causa pupillo debuit. vt ⁊. ff. de nego. gest. l. diuortio. in fi. ⁊ j. de fideiuſ. l. tutor. Accur.

Si filius. ¶ Casus. Filius meus fuit datus tutor titio pupillo et cepit administrare. postea emancipauit eum. certe nibilommus remanet tutor: et de eo q̄ administrauit añ emācipationem tenet inquātum facere potest: de eo quod administrauit post tenetur pupillo insoludum. ego vero pater tantum de peculio teneor infra annū incipientem currere post pubertatem dicti pupilli. Viuia.

r ¶ In solidū. immo pro vtroq; inquātū facere potest. vt. ff. de neg. gest. l. pomponius. in negocijs que est contra. Solu. ibi domini negocioꝛū: hic gerentis fuit mutata condictio. vt et. ff. de administra. tuto. l. tutores. §. proinde. et. ff. p socio. l. si id q̄. §. filius.

s ¶ Post pubertatez. de eo quod ante emancipationē gessit non q̄ post. vt. ff. e. l. si filius. Itē hoc etiam si multi anni transeant post emancipationē antez ꝑ fit pubes: neq; enim ⁊c.

t ¶ Finita. nam prius agi non potest tutele de peculio: vt. ff. eo. l. nisi. ergo non currit annus qui datur post emācipationes: q: vtilis est. vt. ff. de. §. quādo ac. de pecul. est an. l. j. §. annus. Accursius.

v Hlius autē. Cōtinuaſ cū ꝑcedēti. et dic casum q̄ filius gessit tutelā ⁊ male: et sic pater tenetur pupillo de peculio: nō pōt filius idēz tutor agere cōtra patrē nomine pupilli: q: nō est nata actio tutele de pecul. itē nō imputat filio si nō agat. Accursius. Casum ponit.

x ¶ Suum factum. i. malam gestionem.

y ¶ Agere. nam q: filius tutor male gerit pater tenet: et si velit ex hac obligatione patrē filius con uenire nō potest/ q: ⁊ ipse tutele tenet: liz de peculio tantū que non dat tutela durāte: vt. ff. e. l. si tutor. §. cetere. Accur.

z ¶ Ab eo. sc̄z filio.

a ¶ Exigi potest. i. imputari a pupillo.

Si tutor. ¶ Casus. Tutor finita tutela pubertate pupilli eius administrauit negocia ⁊ inceperat forte facere pupillo vnam domum durante tu. ⁊ eā compleuit. ea finita. certe de isto q̄ fecit etiam finita tut. potest conueniri act. tu. q̄ connexum fuit illi q̄ durāte tu. incepit. secus autem si nō esset connexus. q: tunc nō act. tu. sed act. nego. gest. cōueniret. immo de eo etiam q̄ gessit in tut. ꝙuenire act. nego. gest. sine cepit gerere negocia post finitā tu. tanquā ꝑ curator siue alio modo. Sed si tutor finita tute. dimisit administrare aliquo tēpore: et postea reincep. ⁊ certe pro eo q̄ gessit in tutela acti. tut. cōuenietur. subaudi ⁊ neg. gest. pro eo aūt q̄ gessit post: conuenire act. neg. gest. ⁊. ff. b. d. cum. l. seq. Viuia.

b ¶ Non potest. Id est si connexa erat administratio: quia prius incepe rat domum quam postea perfecit. secus si non cōnexa: vt subiicit. et ad hoc. C. arb. tu. l. tutor post. ⁊. ff. de eo qui pro tu. l. i. §. cum eo. ⁊. ff. de administra. tu. l. tutorem. ⁊. ff. ti. j. l. quid ergo. §. iudicio.

c ¶ Computabitur. alē continebitur.

d ¶ In negociorum. sic. ff. de nego. gest. l. si pupilli. §. fina. et. l. finautem. Sed argu. contra. ff. eo. titu. l. diuortio. §. ceterum. Sed dic q̄ hic remiserat vsuras in actione tutele.

a ¶ Ipost. Tempore aliquo. alioquin pro vtroq; agit tutele etiaz in cõmercia. Accursius.

b ¶ Cum eo. tutele pro prima gestione neg. gest. pro secunda que tutele denoluitur in nego. gest. si interest: non als. vt. ff. l. proxi. no.

¶ Si ex duobus. ¶ Casus. Duo tutores in tut. dolũ q̃ miserũt pupillus cũ vno eorũ trãsegit: certe nõ prodest alteri. secus si vnus tutorum p̃dictorũ prestitisset pupillo totum suum interesse: qt tunc ambo liberãtur sicut liberantur duo cõmodatarij si vnus eorum cõmodatum restituat: et duo depositarij si vnus eorum rem apud eos depositã restituat et sicut liberãtur duo dolũ cõmittẽtes in re eis mandata si vnus satisfaciat mandatori de toto interesse suo. Viuianus.

c ¶ Prodesit. subaudi ex vi pacti: sed quia soluta est. vt. ff. dicit Ioan. Et sic non obstat contra. ff. de fideiuss. l. si pupillatus. §. i. et facit. C. de trans. actio. l. ij.

d ¶ Penam. vt. ff. l. i. §. nunc tractemus. ibi: plane. Accur.

e ¶ Si prestitisset. ex sententia non ex transactione vt differat a superiori casu. vel dic ex transactione. et facit. ff. de eo p quẽ fac. erit. l. i. §. si plures. z ff. si men. fal. mo. dix. l. iij. in princip.

f ¶ Cõmodata est. vt. ff. cõmo. l. si vt certo. §. fin. Accursius.

g ¶ Vel deposita. vt. ff. de pos. l. i. §. ia põ. z. l. fi duo. Accursius.

¶ Si cũ adhuc. ¶ Casus. Tutor datus sine inquisitione vel legitimus, p̃misit rem pu. sui fal. fo. et fideiussores fuerunt per ff. dedit. postea male administrabat. queritur vtrum ex dicta stipulatione duraẽte tut. possit cõueniri ipse vel fideiussores eius predicti? Et respon. q̃ nõ. sicut nec potest cõueniri tutele. secus in curatore qui ita promisit vt dictũ est in tutore: quia ipse ibi cõuenitur quia potest ex dicta stip. etiam durante cura. Viuia.

h ¶ Si cum adhuc. als si cum vno ꝛc.

i ¶ Ex stipulatu. f. ex stip. rem pup. fal. fore.

k ¶ Non potest. vt. ff. co. l. nisi. in prin.

l ¶ Utilitatem. propter quem differtur tutele. f. q; absurdus est ꝛc. vt. ff. eo. tit. l. si tutor. §. fi testamento.

m ¶ Differendã. vt. hic. z. ff. rem pu. fal. fo. l. non qñasi. z. §. hanc stipulationem. z. §. si tutor. z. §. generaliter. secus autem in curatore etiam im puberis. vbi agitur etiã ante finitã tutelam. vt subijcit. z. ff. rem pup. fal. fo. l. non quasi. §. illud sciendum.

n ¶ Agi poterit. ex predicta stipulatione. vt. ff. rem pup. fal. fo. l. nõ quasi. §. illud sciendum. secus in generali act. neg. gest. vt. C. de admi. tut. l. ij. vbi de hoc no. z. ff. de admi. tut. l. actus. Alij dicunt hic datum ad lẽ vel ad aliquã aliã speciem: ibi de generali. Vel tertio posset intelligi. vt. ff. de admi. tu. l. cum curatore.

¶ Operatores. ¶ Casus. Tutor finita tute. restituit res suas pupillo suo quodã. nũc dicit pu. quodã tutori. tu debes adhuc mihi. x. vnde ea peto: z peto vt facias mihi sumptus in hac lite de. x. certe non debet audiri a iudice talis postulatio. immo apportare debet adulti? debarios secum causa faciendi expensas in dicta lite. Viuia.

o ¶ Tua. id est tui.

p ¶ Litis. quæ vertit inter te z eos siue finita sit administratio/siue non: dũmodo agi possit. Sed argu. contra. ff. de inofficioso. testa. l. si instituta. §. de inofficioso. z. C. de ed. ro. l. fi. Additio. Dic q̃ ibi erat quæstio de bonis de quibus debebat viuere ille agens: z tam vicerat in causa principali: vnde ex illis bonis debet habere sumptus victum: bicerat quæstio de quodaz debito particulari ꝑm And. de pisis. Vel dic q̃ ibi erat quæstio status/z bonoz ommiũ, nec habebat vnde se posset alere aliunde. hic vero sic ꝑm Dy. Vel dic q̃ ibi erat ꝓsumptio ꝓ illo qui petit sibi administrari sumptus ratione possessionis, vel ãli libertatis vtibi patet in littera: que rationes hic cessant: z per ista patet rñsum ad. l. ista

¶ Si post pubertatem tempore aliquo licet breuissimo intermiserit administrationẽ tutoz: deinde ceperit gerere: sine vlla dubitatione tam tutele q̃ negotiorum gestorum iudicio cuz eo agendum est.

¶ Duobus tutoribus doluz in tutela committentibus: vnus trãsactio facta cũ pupillo non prodesit alteri. secus si vn? eorum totuz interesse prestiterit pupillo. boc dicit.

Ulpianus. Lex. xv.

¶ Si ex duobus tutoribus cũ altero quis transegisset q̃nis ob dolum cõmunẽ: trãsactio nihil proderit alteri: nec immerito cum vnusquisq; doli sui penam sufferat. q; si conuentus alter prestitisset: proficiet id q̃ prestiterit ei qui conuentus non est: licet eñ doli mali ãbo rei sint/ tamen sufficit vnum satisfacere: vt in duobus quib? res commodata est vel deposita est quibusq; mandatum est.

¶ Sicut durante tutela tutor non põt conueniri actione tutele nec fideiussor eiz ex stipulatione ré pupil. saluã fore: ita nec tutor nec fideiussor eius possunt cõueniri durante tutela ex tali stipulatione rem pupil. fal. fo. secus in curatore. b. d.

Idem. Lex. xvi.

¶ Si cum adhuc tutore ex stipulatu agatur vel cum his qui ꝓ eo interuenerunt: erit dubitatio: an quia tutele agi nõ potest: nec ex stipulatu agi possit: et plerisq; putant etiam hanc actionem propter eandem vtilitatem differendam. ¶ Cũ curatore pupilli siue adolescẽtis agi poterit si adhuc cura perseueret.

¶ Tutor finita tutela vel non/ non tenetur ministrare sumptus pupillo cã litis exercende contra se. b. d.

Idem. Lex. xvij.

Imperatores seuerus z antoninus rescripserũt in hec verba. Cum bocipsum queratur an aliquid tibi a tutoribus vel curatoribus debeatur: nõ habet rationẽ postulatio tua volẽtis in sumptum litis ab his tibi pecuniam subministrari.

Papinianus. Lex. xviij.

Cum tutor negocijs impuberis administratis pupilluz paterna bereditate abstineat bonis patris venditis: tractari solet vtilis actio pupillo relinqui: an creditoribus concedi debeat: et probatur actionem inter pupillum z creditores patris esse dubium. f. vt quod rationi bonorum per tutorem decrit creditoribus reddat. quod autem dolo vel culpa tutoris in officio pupilli perperam abstenti cõtractũ est puero relinquatur: q; actio si ne dubio non prius competet: q̃ pupillus ad pubertatem peruenerit: sed illa confestim creditoribus datur.

Ulpianus. Lex. xix.

¶ Si probatũ est nomẽ debitoris a curatore nouissimo: frustra tutorem de eo cõueniri.

in quẽstiõe de monacho: qt monachus ante aleba tur a monasterio: qz non habebat aliũde vnde se aleret ꝑm Bar. bic.

¶ Cum tutor. ¶ Casus. Tutor titꝰ ꝑ pilli administrauit negocia eius aliquo tpe. inter q̃ negocia erãt bona patris dicti pu. q̃ pater pu. habuerat multos creditores. dictus tutor in dicta sua administratione diminuit aliq̃ malo modo ꝺ dictis bonis paternis. Itez abstinuit dict? tutor dictuz pup. patris ab bereditate cum vtile esset pupillo eam retinere nũc veniũt creditores pñs et non inuenientes aliquẽ beredẽ patris faciunt vẽdi bona pñs auctoritate iudicis vt eis satisfaciat: et nõ inueniunt ibi aliquã integrã satisfactionez eo qz tutor malo mõ diminuit vt dictum est. q̃rit vtrũ pu. tñ habeat act. tu. ℨ dictũ tuto rẽ: eo q̃ eũ abstinuit a patris bereditate ℨ cõmodũ suũ vt dictũ est. anẽo etiã creditores habeant ꝛa eũ ac. neg. ge. eo q̃ ipse malo mõ diminuit de bonis patris pu. Et dicitur q̃ pu. habet snaz act. tu. cõtra eũ z creditores habent cõtra eũ acti. neg. gest. sed illa pupilli nõ imẽtat nisi finita tut. illa auctoritate creditorũ intentatur etiam inconti nenti. Viuia.

q ¶ Administratis. adiuit et administrauit: et postea per in integ. resti. abstinuit: z postea vendidit. Vel dic q̃ administrauit non adeundo: puta cũ prestatione: z tandẽ abstinuit: z vendidit postea: z male fecit vtrãq;: fcz abstentationẽ z rem venditionẽ vtroq; casu. p primo male gesto/pupillo. p secũdo creditoribus tenetur.

r ¶ Venditis. a tutore nole creditorum vel pro soluẽdo eis.

s ¶ Actionem. i. cõmodũ agendi. nam alia pupillo dat. f. vtilis. i. efficax tutela alia creditorib?. f. neg. gest. similis diuisio. f. de fur. l. inter oẽs. §. si seruus. Alij dicunt q̃ actio tu. diuidit. z dicunt cessãm a pupillo eis. et sic apparet q̃ adiuerit. prima placet.

t ¶ Per tutorem. male vendentem.

v ¶ Reddatur. per act. negociorum gest.

x ¶ Cõtractũ est. vt q: bereditas erat bona in. c. omñ ere alieno deducto.

Additio. Ex hac glo. no. ꝑm Bal. bic q̃ qñ ?: ista bereditas est bona ꝓ centi: tñ est dicere q̃ centũ sunt in bereditate vltra oẽs alienũ.

y ¶ Puero relinquatur. per act. tu. Nec hoc q̃ habebat pupillus a tutore obligat eum creditoribus. vt. C. arb. tu. l. eũ. z facit. ff. de cõdi. inde. l. tutores. z. ff. de bo. auct. iudi. pos. l. si nõ expedierit. §. i.

z ¶ Que actio. f. tutele que datur pupillo.

a ¶ Peruenerit. vt. ff. l. nisi sed illa. f. que datur creditoribus quecũq; sit confestim datur. vt bic subijcit.

¶ Si probatũ. ¶ Casus. Tutor pec. pu. mutuauit. postea finita tut. fuit datus curator dicto pu. quondam: qui curator approbauit illud quod fecit tutor in pecu. mutuanda. certe amodo propter hoc nõ tenetur tutor pu. immo curator. Viuia.

b ¶ Si probatum. i. approbatũ vt idoneũ: qõ facere non habet necesse: vt si non erat bonum. vt. ff. de admi. tuto. l. tutor siue. z fuit factum nomen a tutore de pecunia pupilli.

c ¶ Tutorem. qui contraxit nomen.

d ¶ Conueniri. a minore vel ab alio eius nomine. bonum enim fecit ꝛc.

vt. ff. mã.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vt .ff. man. inter causas. §. abesse. nisi per in integ. restitu. vt argu. .ff. de admi. tuto. l. si minoris.

Alterius. Casum in princi. l. ponit hic glo. Mõ idcirco, Titio administrauit tutelam seu pupilli. finita tu. habuit seius coratem qui curator conuenit dictum tutorẽ act. tut. ꝛ cũ deberet tutor condẽnari in .xx. culpa cura toris fuit condẽnatus in .x. ff. vnde dictus seius petit in integ. restitui cõtra tutorem minoti pecunia condemnatũ cũ ipse seius sit adhuc intra tẽpus quo potest dari restitutio. i. infra q̃drienniũ: q̃uis trãsierit. xxv. an. Item potest dictus seius agere contra dictũ curatorem qui fuit in culpa vt dictus tutor minus condemnaretur. egit ergo seius contra dictum curatorem et fecit eum ꝑpter hoc condẽnari: nungd propter hoc ꝙ condẽnatus est curator et liberatus tutor de his que supra dixit: certe nõ. si ergo agat dictus seius contra curatorem act. iudi. repelleret eum curator excepit. doli. si seius nõ cedat curatori act. quã habet cõtra tuto. Viuia.

Casum po nit. Alterius. Titi adulti tus habuit duos curatores qui ex mala gestione tenebantur in. xx. decessit vnus scio i elicto bere de. qui seius erat minor: tñc titius factus maior: et sic finita cura egit contra seium ex bauit. xv. Item egit contra curatorem viuum et bauit. v. et de reliquo fuit absolutus viuus: tunc restituitur seius contra titiũ in v. quia in tantum fuit lesus ꝑ sententiam: certe restituetur titius de eq tate contra curatorẽ viuũ absolutus ꝑ illis. v. Vel dic secũdo ꝙ seius lesus restituit cõtra curatorem viuũ cui ꝑficit seij lesio: ꝛ ꝑm virtũ dic de equitate/ non de rigore.

b Maiore. q̃ deberet.

c Non dabit. de iudicio stricto: sed de equitate secus vt subijcit.

d Ei. f. titio facto maiore. ꝛ est no. q̃ bictitius maior nõ tñ ꝫ minor põt restitui. vt. C. si aduersus transac. l. ꝛ. ij. sed etiã in aliũ restituitur antiqua actio: vt bic. ꝛ. C. de repu. q̃ fi. in ii. l. ij. Vel dic ꝑm aliũ casum ei. i. seio in maiori pecunia damnato: q̃nõ repetit: vel nõ potest ꝑpter inopiam repetere a titio. certe restituet contra curatorem viuum.

e Non idcirco actio. Pone casum vt. ff. de admi. tu. l. si minoris. ꝛ incipe constructionem: actio que potest ꝛc.

f Conſequi poterunt. ꝛ sine cessione habent vtilem. vt. C. de cõtra. iu. tu. l. ij. ꝛ arg. ff. ꝑtori.

Casum po nit. Cum pupillus. Pupillus egit contra vnum de tutoribus insolidum ꝛ condemnatus est insolidũ: puta in. c. que soluit insolidus facta prius cessione contra aliumnon condemnatum. certe tutor condẽnatus soluendo non extinxit actionem sibi cessam ꝓparte: q̃nõ boc soluit vt extingueretur: sed vt precuss cessionis: vt bic. ꝛ. ff. de fideiusso. l. cum bis. ꝛ. ff. de sol. l. modestinus.

b Iudicatũ. i. solutio condemnationis a condemnato.

i Pro parte. bic puncta: ꝛ dic tutela condemnati tutoris. f. insolidum non videtur reddita ꝑ vna pte. f. ꝑ parte nõ condẽnati: q̃ sic actio esset extincta ꝛ nõ valeret cessio facta vel ẽ fieret: ꝫ nominis ꝛc. Et sic est argumen. q̃ ꝑ parte non insolidũ fit cessio vni de duobus reis conuento insolidum. vt. ff. de admi. tu. l. si plures. ꝛ de pec. l. quesitum. §. sed si vellit. Si autẽ dicerus ꝑ parte condẽnati non videri satisfactum: sed nec ꝑ parte non condẽnati vt constat: ergo solida actio remaneret: ꝛ ita insolidum cederet: q̃ quidã direrunt per banc legẽ: qõ non placet.

k Non tutela reddita. ꝛ ita actio cessa nõ est extincta.

Defensor. §. Casus. Pupillus quondã fecit vocari ad ius tutorẽ suũ quõdã valens eum conuenire act. tut. titius obtulit se ad tutoris defensionem: nunquid auferetur ꝓpter hoc pu. priuile. quod habet vt aljs creditoribus preferatur: ꝛ certe non. ꝛ est ratio vt dicit littera. Viuiamus.

l Condemnatus. pupillo agenti contra eum.

m Priuilegiũ. qõ habet in ꝑsonali actione tute vt ꝑeferatur aljs.

n Contrarit. i. ꝙ ꝫtrarit: nã tñ in iudicio ꝙ ꝫtrahit. vt. ff. de pecu. l. iij. §. idem iulianus. ꝛ est bona rõ: nã secus si volũtarie nouasset alo nouã di- ab aliquo ꝓpulando. vt. ff. de noua. l. aliã.

o Nouatio enis fieri dz expresse nisi in tribꝰ casibus qbꝰ tacite ꝓsumit cã ipso iure vide. l. ff. C. de noua. et ibi gl. bart. in. l. valeria nus. ff. de ꝓto. ꝓpu.

Cuẽto. Casus. Titius habuit tutorem seium qui seius decessit relicto herede: nũc autẽ titius factꝰ adultus habet curatorem et cum curatore cõuenit heredes tutoris ꝛ facit eus condẽnari in eo quod debuerat tutor: nunquid ꝓpter hoc ꝙ 2dẽnatus est heres tutoris est liberatus ipso iure vel per except. curator ab eo quod tenebatur adulto? certe non. teneẽ enim curator non solũ facere condẽnari tutorem quondam vel heredem eius sed etiam ab eo exigere qõ dz. et quod dixi in curatore idẽ dico in magistratibus qui dederunt tutorẽ ꝛ in heredibus eor. Viuia.

p Eiusdem. scz pupilli q̃ndã nũc aũt adulti. itẽ conuẽto: nõ aũt exacto. Alioqn in ꝓtũ esset exactũ ab herede tutoris liberat ipso iure curator minoris ꝛ heres magistratus. vt. ff. de. l. alteri⁹. ff. si. ꝛ de admi. tu. l. si minoris.

Pupillus. Ostbumo. Casus. Quidã testameto dedit tutorẽ ꝓstbumo suo: q tutor administrauit ꝛ postbumus nõ est natus. postea qua actione tenetur dict⁹ tutor de eo qõ administrauit: et certe act. neg. ge. vtili. nõ aũt act. tutele vel ꝓ tutele vel neg. gest. directa. Viuia.

q Negocioꝝ gestorum. scz directa.

r Utilis. neg. gest. vt ꝛ sic intelligit. f. ff. ti. ij. l. j. §. si qs. ff. de testa. tut. l. si nemo. §. ff. ff. de neg. gest. l. cum pater.

Non solũ. Casus. Non solũ pupillus habet priui. in bonis tutoris sui quondã vt ꝓferat aljs creditoribus sed etiam in bonis eius qui gessit tanꝯ tutor: cum tutor non esset in bonis eius qui aliqd debet ex curatione pupilli vel pupille ꝛ furiosi vel furiose. ꝛ boc est verum si nõ est satisfactum. Viuia.

s Priuilegium. scilicet quod datur in actione ꝑsonali. et sic concordat. f. de priuile. credi. l. dabimus. §. si quis. ff. l. seq. ff. l. si negocium. ꝫ heredi nõ dat: vt. ff. de admi. tu. l. si ex pluribus. Sed quid erit de tacita hypotheca? videtur idem vt no. C. de admi. tu. l. ꝓ officio. ꝛ bic vi detur velle. Accursius.

t Cautum. i. satisfactum.

De contraria ꝛ vti. ꝛc. Dpe duabus actionibus dicit: scz de cõtraria tute. Item de vtili neg. gest. contraria.

Ontrariam. Casus. Si tutor administraret tutelã pupilli et administrando aliquid de suo impẽdat dat ꝓtor tutori vtilem actionem cõtra pu. ꝛ ideo dat vt tutores inuiteꝝ premiorum exhortatione ad accipiẽdam tutelam: q̃uis

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

Titus. IIII.

De contraria et vtili actione tutele.

Defensor. §. Casus. Pupillus quondã fecit vocari ad ius tutorẽ suũ quõdã valens eum conuenire act. tut. titius obtulit se ad tutoris defensionem: nunquid auferetur ꝓpter hoc pu. priuile. quod habet vt aljs creditoribus preferatur: ꝛ certe non. ꝛ est ratio vt dicit littera. Viuiamus.

Cuẽto. Casus. Titius habuit tutorem seium qui seius decessit relicto herede: nũc autẽ titius factꝰ adultus habet curatorem et cum curatore cõuenit heredes tutoris ꝛ facit eus condẽnari in eo quod debuerat tutor: nunquid ꝓpter hoc ꝙ 2dẽnatus est heres tutoris est liberatus ipso iure vel per except. curator ab eo quod tenebatur adulto? certe non. teneẽ enim curator non solũ facere condẽnari tutorem quondam vel heredem eius sed etiam ab eo exigere qõ dz. et quod dixi in curatore idẽ dico in magistratibus qui dederunt tutorẽ ꝛ in heredibus eor. Viuia.

Eiusdem. scz pupilli q̃ndã nũc aũt adulti. itẽ conuẽto: nõ aũt exacto. Alioqn in ꝓtũ esset exactũ ab herede tutoris liberat ipso iure curator minoris ꝛ heres magistratus. vt. ff. de. l. alteri⁹. ff. si. ꝛ de admi. tu. l. si minoris.

Pupillus. Ostbumo. Casus. Quidã testameto dedit tutorẽ ꝓstbumo suo: q tutor administrauit ꝛ postbumus nõ est natus. postea qua actione tenetur dict⁹ tutor de eo qõ administrauit: et certe act. neg. ge. vtili. nõ aũt act. tutele vel ꝓ tutele vel neg. gest. directa. Viuia.

Non solũ. Casus. Non solũ pupillus habet priui. in bonis tutoris sui quondã vt ꝓferat aljs creditoribus sed etiam in bonis eius qui gessit tanꝯ tutor: cum tutor non esset in bonis eius qui aliqd debet ex curatione pupilli vel pupille ꝛ furiosi vel furiose. ꝛ boc est verum si nõ est satisfactum. Viuia.

De contraria ꝛ vti. ꝛc. Dpe duabus actionibus dicit: scz de cõtraria tute. Item de vtili neg. gest. contraria.

Ontrariam. Casus. Si tutor administraret tutelã pupilli et administrando aliquid de suo impẽdat dat ꝓtor tutori vtilem actionem cõtra pu. ꝛ ideo dat vt tutores inuiteꝝ premiorum exhortatione ad accipiẽdam tutelam: q̃uis

als pupillus nõ obligef sine tutoris auctoritate: ⁊ q̃uis tutori nõ obligetur ex cõtractibus inter eos factis. ⁊ scias q̃ actio contraria dak non solũ tutori sed etiã ei q̃ p tutore administrauit ⁊ curatori pupilli velado lescentis vt furiosi vt prodigi ⁊ vetris ⁊ vbicunq; possit alibi inueniri aliquis curator: sed tutori competit dicta actio demum tutela finita. sed ei qui pro tutore administrauit ⁊ curatori cõpetit statim cum aliquid impenderint. et si pupillus cõueniat tutorẽ actio ne tutele est in arbitrio tutoris vtrũ cõpenset cum pupillo id qõ debet recipere a pupillo: an petat directe cõtrario iudicio. et si non opponat tutor compensat. et finita causa actiõis tutele velit tutor agere contraria bene potest. sec̃ si opposuit cõpensationẽ ⁊ iudex eam reprobauit. nas nõ potest postea agere cõtraria.

¶ An in hoc iudicio. Numquid veniunt in hac contraria acti. etiam ea que pater pupilli debuit tutori: Et dicitur q; non. sed si distulit petere id qõ pater pupilli ei debebat amore pupilli. ⁊ propter hoc dãnũ passus est: certe resartionem illius damni potest consequi contraria actione vnde si pater pupilli tenebatur tutori aliqua temporali acti. et distulit agere vt dictũ est. ita q; periit dicta actio. certe habebit cõtrariam actionem ad id q̃sequendum quod debebat consequi temporali actione.

¶ Hanc actionẽ. Quis pupillus non agat cõtra tutorem act.tu. tamen tutor potest agere ẽtra pupillum contraria acti. Sed quid si pupillus agat cõtra tutorẽ actio. de rationibus distrahendis: Certe contra eum poterit agere tutor cõtraria actio. etiam si plus impendit tutori in vtilitatem pupilli q̃ sit in facultatibus pupilli. ⁊ si non expendit tutor in vtilitatem pu. illud quod expẽdit vltra q̃ sit in facultatibus pu. non repetet ẽtrario iudicio. Hoc dicit cuz duabus.ll. seq. vsq; ad. ⁊. contrarium. Vlpianus.

a ¶ Scientes. hac ratione est inuenta negotiorũ gestor; cõtraria. vt infra de oblig. que ex quasi con. ⁊. i.

b ¶ Non obligentur. vt. ⁊. de aucto. tut. l. obligari.

c ¶ Possit. vt. ⁊. de aucto. tut. l. i. in pin.

d ¶ Eumliter obligef. subaudi etiam non solũ naturaliter. ⁊ hoc q; vemt obligatio ex re. vt. ⁊. de actio. ⁊ oblig. furiosus. als naturaliter tantũ: qõ dic vt no. ⁊. de auct. prestan. l. pupillus.

e ¶ Hec actio. sec̃ cõtraria in genere accepta. nam dicit postea de cõtraria nego. gest. actione.

f ¶ Debet. vt. ⁊. titu. i. l. fina.

g ¶ Contrariũ iudicii. i. actionẽ nego. gest.

h ¶ Durat. f. officiũ vel tutela. ⁊ si est in actione tute. vt. ⁊. ti. i. l. nisi. secus autẽ in cõtraria pro tu. ⁊ cõtraria vtili neg. gest. vt. ⁊. proxi. Sz curiam varie: statim respon. quia ⁊c.

i ¶ Quia hoc casu. hec est bona ratio ad acti. pro tut. vt. ⁊. titu. i. l. i. ⁊. cũ eo. et neg. gest. cõtra ceteros: vt. ⁊. tit. i. l. nisi. ⁊. fi. Sed in adulti curatore videf secus: vt. C. de admini. tut. l. ij. que est cõtra. Sol. dic vt expo nitur. ⁊. de admini. tu. l. cum curatore.

k ¶ Reputare. vt. ⁊. de cõdi. inde. l. cã in debitũ. ⁊. l. fi. ⁊. tutor. Et argu. ⁊. cõmo. l. in rebus. ⁊. qõ autem. ⁊. C. eo. l. fi.

l ¶ Sed si reprobata est. sic. ⁊. de neg. gest. l. finaũt. ⁊. si rationem. ⁊ de cõpen. l. quod in diem. ⁊. fi.

m ¶ Integra sit actio. que contra patrem pupilli competebat: et est ad. l. C. de in lite dan. tu. l. iij.

n ¶ Tempore finitur. vt redhibitoria quam non exercuit nec sibi exegit pter vtilitatem pupilli.

o ¶ Contrario agere. sic ⁊. cõmo. l. in cõmodato. ⁊. i. ⁊. l. in rebus. ⁊. fina. ⁊. C. eo. l. fi.

p Longe. Dandum est. sez contrarius iudicium tutele.

q ¶ Intẽdat. ⁊ tutores; ⁊ dicit magis ideo quasi li ceat sibi vindicare se. ad qõ est. ⁊. de bo. libe. l. qui cũ maior. ⁊. fi libertus.

Quid ergo. Casus in princ. huius. l. positus est in fine casus precedentis. ¶ Contrarium iudicium. Finita tute. vult agere tutor contra pupil. acti. contraria vt pupillus liberet eum ab acti. tute. qua ei tenetur. certe non potest. sed tantum potest agere de bis que ei tutori absunt propter administra. tut. ⁊ si ei abest pecunia eam repetet cũ vsuris: de quibus dicit littera satis plane. et si pup. debeat tutori vsuras propter predictam causam ⁊ tutor debeat vsuras pupil. quia nõ fenerauit pec. pupillarem compensabit vna vsura cum alia. ⁊ idem si alio modo debeat tutor vsuras pupillo: qz semper debebit compensare cum vsura sibi debita a pupil. puta quia in vsus suos conuertit pupil. pe. et sic ad vsuras tenef pupil. et postea in vtilitatez pupilli impendit de sua pec. quo casu tenetur ei pu. ad vsuras. ⁊ idẽ ecõtra si prius impendit et postea in suos vsus conuertit: quia semper compensabitur vna vsura cũ alia. ¶ Usuras vtrum. Supra priori. ⁊. dictũ est q; tutor q impẽdit pecuniam in vtilitatez pupil.

† Quid in actore seu p curatore p curatorẽ in dicto decreto. ⁊ ffuturis an finitatur auctoritatẽ etiã lite pte stata: et videf ⁊ sic q; finita finit officiũ auctoris: vt voluit gl. quã sequit facit. i. l. nequis. C. de. pcurã. casu nostro. ⁊ cluso fuit q; nõ p dños de capella thol. allegates p se ter. i. l. itẽ eorũ. ⁊. pe. ⁊. quod cuius. vni. et l. nulla. C. ⁊ procu.

etiam ea quoq; que debebantur als tutori: vtputa a patre pupilli si quid debitum fuerit queritur: ⁊ magis putocũ integra sit actio tutori) non esse in contrarium iudicium deducendus. Quid tamẽ si ideo expectauit qz tutor erat: ⁊ ideo non exegit: videamus an cõtrario iudicio tutele indemnitatem ꝓsequatur: quod magis probandum est: nam sicuti quodcũq; aliud gessit pro vtilitate pupilli id contrario iudicio consequitur: ita etiã id quod sibi debetur consequi debet: vel eius securitatez: ergo et si ex causa que tempore finitur obligatio aliqua fuit: tutele contrarium iudicium esse ei opinor.

¶ Licet quis aduersariũ nõ aggredia tur: tamen quandoq; aggressionem patif. h. d. cum. l. seq.

¶ Hanc actionem dandam placet ⁊ si tutele iudicio non agatur. etenim nonnunq; populus idcirco agere tutele non vult: quia nihil ei debebatur: immo plus in eũ impẽlum est q̃ quod ei abest: nec impediendus est tutor contrario agere.

Iulianus. Lex. ij.

Longe magis dandum est et si de rationibus distrahendis actio intendatur.

Ulpianus. Lex. iij.

Quid ergo si plus in eum impẽdit q̃ est in facultatib? videamus an possit cõsequi hoc: ⁊ labeo scribit posse: sic tamen accipiendũ est si expedit pupillo ita tutelam administrari: ceterum si non expedit: dicendum est absolui pupillum oportere. neq; enim in hoc administrantur tutele vt mergantur pupilli. iudex igitur qui contrario iudicio cognoscit vtilitatẽ pupilli spectabit: ⁊ an tu-

potest eam repetere contraria acti. cum vsuris. nũc querit cui? temporis vsuras cõsequi possit tutor: vtrum eius temporis tantũ quo durauit tutela an etiam ei? temporis quod cucurrit post finitã tutelam. an ex mora tantũ cõmissa post finitam tute. et certe toti? temporis qõ cucurrit anteq̃ restituere f sibi pec. cõsequi debebit tutor vsuras: et hoc q̃si non potuit sibi soluere tutor durante administratione. secus aũt si potuit ⁊ non fecit. ⁊ scias q; semper potest repetere tutor illud qõ impendit/ dũmodo vtiliter in ceperit impendere. etiam si contrariũ euentum res habuit. ¶ Judicio contrario. Non solũ qõ impedit tutor in vtilitatem pu. durante tu. potest contrario iudicio repetere et dictũ est: sed etiã id qõ impẽdit anteq̃ esset tutor. puta qz pro tutore gerebat anteq̃ esset tutor: vel erat curator ventris vel alio quocunq; modo bona fide impẽdit. sed ⁊ id quod post finitam tu. impẽdit potest repetere: ⁊ hoc si id qõ administrauit post tu, et in quo impendit erat connexum his que durante tute. administrauit. ¶ Hanc actionem. Hec actio contraria que datur tutori contra pu. est perpetua ⁊ competit heredi tutoris et contra here dem pu. datur. Ulpianus.

r ¶ In facultatibus, id est in facultate soluendi, als quomodo pupillus redderet

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

redderet. sic exponitur. ſ. de verborum ſigni. l. nepos proculo. Uel dic q̄ licet plus exp̄endat condēnabitur pupillus / ꝛ exigetur quando erit ſoluendo.

a ¶ Ex officio. id eſt ex pietate. vt. ſ. e. l. penul. ꝛ facit. ff. de pigno. actio. l ſi ſeruos. Accurſius.

b ¶ Liberationem. finito officio quam multi bodie extorquent cum iuramento que ſine fraude tenet: vt. C. ſi aduer. uen. auc. ſacramenta puberū. Accurſius.

c ¶ De ſuo. ſic. ff. de neg. geſt. l. ij. et. ff. man. l. ſi vero non remunerandi. §. ſimibi.

d ¶ Trientibus. ſi tales ſīm condictionē ſue perſone ei debētur. vt. C. de vſuris. l. eos. §. ſuper. Accurſius.

e ¶ Obtinuantur. ſi ſint minores legitimis. vt. d. l. C. de vſuris. l. eos. §. ceteros.

f ¶ Si nimiū. id eſt plus q̄ colligant̄ be vſure. vt ff. de vſuris. l. et in contraria.

g ¶ Aliquid. de ſua propria pecunia.

h ¶ Preſtabit. ipſo iure facta compenſatione: vt ff. de compenſatio. l. cum alter.

i ¶ Definit. ſic. ff. de in rem verſo. l. ſi pro patre. §. verſum.

k ¶ Uſus ſuos. de pecunia pupilli.

l ¶ Reddatur. ꝛ ita durante tutela: ꝛ poſtea.

m ¶ In ſubſtantia pupilli durante officio.

n ¶ Nō oportere. vt et. ff. de admi. tu. l. quotiens. §. ſicut.

o ¶ Impetrauit. i. obtinere nō potuit. Sz quare miuriam ſibi factam vertit in pupillum? Reſpon. quia pupillo fuit facta: nec tutor prebuit cauſam. vt. ſ. de fideiuſ. l. exceptione.

p ¶ Euentum. quia non potuit pfici: vel die euentum perſeuerantē. vt. ff. de neg. geſt. l. ſed an vltro. §. i.

q ¶ Ante tutelam. ſcilicet finitam.

r ¶ Uel poſt tutelam. ſcilicet finitam: ſi negocijs ꝛc. vt. ff. titu. j. l. ſi tutor poſt.

s ¶ Quod ante. ſcz tutelam inchoataz quod eſſe poteſt ſi neg. ꝛc.

t ¶ Ante impēſum. id eſt ante tutelam inchoataz: nec forte diſtinguitur cōtrā ſit vel non licet poſt eam finitam diſtinguitur: quia quod ante debuit vertitur in actionem tutele directā: ſic ecōtra quod ei debetur vertitur in contrariam: ſed q̄ incipit deberi ex negocio nō cōnexo poſt finitam tutelam non venit in directā: ergo ꝛ ſi quid impēdit in tali negocio non commexo non venit in cōtrariam: vt hic dicit.

v ¶ Bona fide. hoc. ff. eo. circa prin. diri ex officio.

x ¶ Hanc actionem perpetuam. quia ſic eſt in directa. vt. C. eodem titu. l. tutores.

tor ex officio[a] ſumptus fecerit.

¶ Finita tutela tutor non poteſt agere hoc iudicio vt pupillus eū liberet ab actio ne tutele: ſed tantū agit pro pecunia que ei abeſt: ꝛ hoc cum vſuris. hoc dicit.

¶ Contrariū iudiciū an ad hoc quoq; competat vt quis a pupillo exigat liberationem[b] videndum eſt: ꝛ nemo dixit in hoc agere quem contrario poſſe vt tutele iudicio liberetur: ſed tantus de bis que ei ꝑpter tutelam abſunt.

¶ Conſequitur autem pecuniam ſi quam de ſuo[c] conſumpſit etiam cum vſuris: ſed vel trientibus[d] vel bis que in regionibus obſeruantur[e]: vel bis quibus mutuatus eſt ſi neceſſe habuit mutuare: vt pro pupillo ex iuſta cauſa prozogaret: vel bis a quibus pupillum liberauit: vel quibus caruit tutor ſi nimium[f] profuit pupillo pecuniam eſſe erolutam. ¶ Idlane ſi tutor forte aliquid[g] pecunie debuit fenerare: et aliquid ipſe pro pupillo ſoluit: nec ipſe vſuras conſequitur: nec pupillo preſtabit[h]. Quare et ſi in vſus ſuos conuertit: deinde aliquid impendit in rem pupillarem: quātum impēdit vertiſſe definit[i]: et exinde vſuras non preſtabit. et ſi ante impēdit in rem pupillares mox in vſus ſuos[k] vertit: non videbitur vertiſſe quantitatem que cōcurrit cū q̄ titate ſibi debita vt eius ſumme non preſtet vſuras. ¶ Uſuras vtrū tādiu conſequat tutor q̄diu tutor eſt: an etiam poſt finitam tutelam videamus: an ex mora tantum: et magis eſt vt quoad ei red datur[l] pecunia conſequatur. nec eñ debet ei ſterilis eſſe pecunia. ſi tamen fuit in ſubſtantia[m] pupilli vnde conſequi poſſet: dicendus eſt non oportere[n] cum vſuras a pupillo exigere. Quid ergo ſi de re pupillari non potuit ſibi ſolueꝛe: quia erat depoſita ad predium comparationem? ſiquidem non poſtulauerit a pretore vt pro matur pecunia: vel hoc minus deponatur: ſibi imputet. ſi vero hoc deſiderauit nec impetrauit[o]: dicendum eſt non deperire ei vſuras in contrario iudicio. ¶ Sufficit

y ¶ Bona fide. hoc. ff. eo. circa prin. diri ex officio.

z ¶ Hanc actionem perpetuam. quia ſic eſt in directa. vt. C. eodem titu. l. tutores.

a ¶ Ex officio. id eſt ex pietate. vt. ſ. e. l. penul. ꝛ facit. ff. de pigno. actio. l ſi ſeruos. Accurſius.

b ¶ Liberationem. finito officio quam multi bodie extorquent cum iuramento que ſine fraude tenet: vt. C. ſi aduer. uen. auc. ſacramenta puberū. Accurſius.

c ¶ De ſuo. ſic. ff. de neg. geſt. l. ij. et. ff. man. l. ſi vero non remunerandi. §. ſimibi.

d ¶ Trientibus. ſi tales ſīm condictionē ſue perſone ei debētur. vt. C. de vſuris. l. eos. §. ſuper. Accurſius.

e ¶ Obtinuantur. ſi ſint minores legitimis. vt. d. l. C. de vſuris. l. eos. §. ceteros.

f ¶ Si nimiū. id eſt plus q̄ colligant̄ be vſure. vt ff. de vſuris. l. et in contraria.

g ¶ Aliquid. de ſua propria pecunia.

h ¶ Preſtabit. ipſo iure facta compenſatione: vt ff. de compenſatio. l. cum alter.

i ¶ Definit. ſic. ff. de in rem verſo. l. ſi pro patre. §. verſum.

k ¶ Uſus ſuos. de pecunia pupilli.

l ¶ Reddatur. ꝛ ita durante tutela: ꝛ poſtea.

m ¶ In ſubſtantia pupilli durante officio.

n ¶ Nō oportere. vt et. ff. de admi. tu. l. quotiens. §. ſicut.

o ¶ Impetrauit. i. obtinere nō potuit. Sz quare miuriam ſibi factam vertit in pupillum? Reſpon. quia pupillo fuit facta: nec tutor prebuit cauſam. vt. ſ. de fideiuſ. l. exceptione.

p ¶ Euentum. quia non potuit pfici: vel die euentum perſeuerantē. vt. ff. de neg. geſt. l. ſed an vltro. §. i.

q ¶ Ante tutelam. ſcilicet finitam.

r ¶ Uel poſt tutelam. ſcilicet finitam: ſi negocijs ꝛc. vt. ff. titu. j. l. ſi tutor poſt.

s ¶ Quod ante. ſcz tutelam inchoataz quod eſſe poteſt ſi neg. ꝛc.

t ¶ Ante impēſum. id eſt ante tutelam inchoataz: nec forte diſtinguitur cōtrā ſit vel non licet poſt eam finitam diſtinguitur: quia quod ante debuit vertitur in actionem tutele directā: ſic ecōtra quod ei debetur vertitur in contrariam: ſed q̄ incipit deberi ex negocio nō cōnexo poſt finitam tutelam non venit in directā: ergo ꝛ ſi quid impēdit in tali negocio non commexo non venit in cōtrariam: vt hic dicit.

v ¶ Bona fide. hoc. ff. eo. circa prin. diri ex officio.

x ¶ Hanc actionem perpetuam. quia ſic eſt in directa. vt. C. eodem titu. l. tutores.

tutori bene et diligenter negocia geſſiſſe: et ſi euentum[p] aduerſum habuerit quod geſtum eſt. ¶ Iudicio contrario tutele preſtatur etiam id quod in rem pupilli verſum eſt ante tutelam[q] vel poſt tutelam[r]: ſi negocijs tutele tempore geſtis connexum probatur ꝛ q̄ ante impenſus eſt: ſiue pro tutore negocia geſſit: et poſtea tutor conſtituꝛ eſt: vel ventri erat curator: ſed ſi non pro tutore negocia gerebat: debet venire q̄ ante impēſum[s] eſt. Deducuntur enim in tutele iudicium ſumptus quoſcūq; fecerit in rem pupilli ſic tamē ſi ex bona fide[t] fecit. ¶ Hanc actionē perpetuam[x] eſſe palam eſt: et beredi[y] et in heredem dari ceteroſq; ſucceſores: et ad quos ea res pertinet: et in eos.

¶ Tutor remotus a tutela tanq̄ ſuſpectus poteſt agere cōtrario iudicio ad repetēdum quod in rem pupilli impēdit: quia in eo ſtatu eſt ac ſi pubertate pupilli finita eſſet tutela: ꝛ hec actio datur heredi tutoris ſi creditoribꝫ pupilli pro pupillo ſoluat. hoc dicit cum. l. ſeq.

Iulianus. Lex. iiij.

A Tutela remotus[z] eo loco haberi debet quo eſſet finita tutela. et ſicut actiones patitur / perinde ac ſi pupillus pubes factus eſſet ita contrario iudicio ſi quid ei aberit perſequi debebit. Nihil enim prohibet ſuſpectū tutorem eſſe q̄ius complura in rem pupilli impenderit que eum amitteꝛe non oportet.

Ulpianus. Lex. v.

Heredem tutoris[a] ſi eā ſummam ſoluerit in quam obligati pupilli fuerint: actionem contrariam aduerſus eos habere poſſe reſpondi.

Paulus. Lex. vi.

Si tutor pro pupillo ſe obligauit: habet ꝛ contrariā actionem anteq̄ ſoluat[b].

De eo qui pro tutore vel curatore geſſit.

Titulus. v.

Ulpianus. Lex. j.

Ro tutele actionem neceſſario pretor. p poſuit: naz quia plenum vtilis actio pro tutele de peculio. Tertio dicit q̄ ille qui adminiſtrauit tanq̄ tutor: cuz nō ſit poteſt cōuenire etiam ante pubertatem pupilli. vnde ſi aliquis fuit datus tutor ad tempus et poſt tempus adminiſtret de illa adminiſtratione tanq̄ tutor tenetur actio. pro tutele. Item ſi anteq̄ eſſet tutor adminiſtrauit vt tutor: de illa adminiſtratione tenetur acti. pro tutele. Quarto dicit. q̄ ſi aliquis adminiſtret tanq̄ tutor: negocia eius qui non poteſt habere tutorem: quia nondū natus eſt: vel alio

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

modo non potest habere tutorem nō habet locū actio protutele. ſz neg. gest. Quinto dicit q̄ act. protutele non datur cōtra tutorem impuberi datum: sed bene datur contra illum qui compulsus est per iudicem vt administret tutelam. cum non sit tutor. Sexto dicit. q̄ in act. protule veniunt vsure. z tenetur protutor non solum de bis que gessit: sed etiā de bis que non gessit si alius gessisset illo non incipiente gerere: potest tamen dimittere gestionem cuz puimum cognoscit se nō esse tutorem. dū tamen propinquos pupilli certioret vt petant ei tutorem: alis tenetur. Vlianus.

a ¶ Incertum est. pupillo quondam nunc adulto. Accursius.

b ¶ Quis tutor. scz vere existens.

c ¶ Quasi tutor. scz cum non sit tutor.

d ¶ In vtrumq; casuz. i. siue vere fuerat tutor/ siue vere non fuerat.

e ¶ Actionem scripsit. nō aperit quā. vñ dic quando tutor vere fuerit distinguitur/ an scienter: et tunc tutele/ an ignoranter: et tunc protutele: vt ſ. eo. l. quero. et. ſ. eo. ſ. si curator. si vero nō erat tutor: tunc indistincte sciuerit vel non dūmodo gesserit vt tutor habeat locum act. protutele. vt. ſ. eo. ſ. pto tutore. z quod subjicit actione tamē ꝛc. altero casu cū distinctione tutele et protutele: alitro indistincte protutele: dictū est. z hoc ſm Azo. Vel dic hoc principium loqui quando adult⁹ est incertus administrauerit verus tutor existēs aut non existēs. Et quod dicit in vtroq; casu: id est quicunq; casus sit nūta men dubium est. z dicta tantum protutele. si autem certus est de veritate habeat locuz practica predictionis: et ad hanc litteram facit quod sequitur. solent enim ꝛc. Item q̄d dicit sine tutor est siue non: sub. dum tamē dubium est.

f ¶ Fungitur. in hoc casu datur et acti. neg. gest. in eum qui sponte gerit: sed cum dicat pro tutore agere: ergo neg. gest. habet locum vt hic. z. C. de testa. tute. l. iuj. in fi.

g ¶ Tutele. id est actionem protutele vtilem de peculio: vt. ſ. de pecu. l. ex facto. Item argumen. cōtra. ſ. eodem. ſ. si quis quasi. Item facit. C. eodem. l. j.

h ¶ Nulla dubitatio est. vt z. ſ. titu. j. l. j. ſ. finito. z. ſ. rem pupil. sal. fo. non quasi. ſ. sed et in eo.

i ¶ Finita. ad tempus forte datus erat.

k ¶ Deinde quasi. id est vere tutor. hoc enim quasi est veritatis expressiuum.

l ¶ Deuoluatur. vt z. ſ. titu. ij. l. si tutor post. ſ. fi.

m ¶ Habere pōt. vt. ſ. de tuto. z cura. da. ab his. l. fere.

n ¶ Actio cessat. Cur ergo similiter non cessat vbi quis se putat tutorez cum esse non poterat. vt. ſ. eo. ſ. proinde. que est argu. cōtra: Respō. quia ferunt aliquando potest tutor dari. ſ. testamentarius: vt insti. de. tu. pof. ſ. j. z. ij. sed puberi non potest dari vllo modo: sed si datum inuenias aliquem qui nullo modo possit dari: dic idem vt cessat protutele: vt in milite. vt. C. qui da. tu. pof. l. armate. sed certe seruus existens seruus nunq̄ potest esse tutor. Unde dic fauorem pupillis debitum notare differentiam.

Aliqñ seruus pōt tu tor dari.

runcq; incertum est vtrum quis tutor an vero quasi tutor pro tutore administrauerit tutelam: idcirco in vtrūq; casum actionem scripsit: vt siue tutor est siue non sit qui gessit/ actione tamen tenetur. solent enim magni errores intercedere vt discerni facile non possit vtrum quis tutor fuerit et sic gesserit: an vero non fuerit: pro tutore tamē munere functus sit.

¶ Pro tutore autem negocia gerit qui munere tutoris fungitur in re impuberis siue se putet tutorem: siue scit nō esse fingit tñ esse. Proinde et si seruus quasi tutor egerit ciuus seuerus rescripsit dāmdum in dominus iudicii tutele[8].

¶ Cum eo qui pro tutore negocia gessit ctiā ante pubertatē agi posse tutele nulla dubitatio est[9]: qz tutor non est: quare si quis finita[t] tutela pro tutore negocia impuberis gessit tenebitur. Sed et si prius pro tutore administrauerit: deinde quasi tutor: eque tenebitur ex eo q̄ pro tutore negocia administrauerit: q̄uis dcuoluatur[u] hic gestus in tutele actionez.

¶ Si qs quasi tutor negocia gesserit eius qui tam pubes est: neq; tutorem habere potest[w]: protutele actio cessat[x]. similiter modo et si eius qui nondū natus est[y]: naz vt pro tutore quis gerat cā esse psonam oportet cuius etas recipiat tutorem. i. impuberem esse oportet: sed erit negotiorum gestoruz actio[z]. ¶ Si curator impuberi a pretore datus negocia gesserit: an quasi pro tutore gesserit tenetur querit. et est veri[a] cessare hāc actionē[b]: qz officio curatoris fungitur. ¶ Si qs tñ cū tutor nō esset compulsus a pretore vel a pside:

o ¶ Statuest. vt qz adhuc est in vtero nec nasci[c] viuus: vel nullo modo nascatur: z ita nullius omino videtur fuisse: vt. ſ. de verbo. sig. l. qui mortui. z ita cum nullo tempore apparcat tenuisse dationez tutoris: nō pro tutele agit: sed neg. gest. vtilivt subijcit. z. ſ. tit. ij. l. postumo. z de neg. gest. l. cum pater. et. ſ. de testamen. tute. l. si nemo. ſ. fina.

p ¶ Actio. vtilis.

q ¶ Hanc actionem. scilz protutele: sed datur actio nego. gest.

r ¶ Curatoris. vere enim erat curator: et hoc sciebat: et sic gerebat. vt. j. e. l. quero.

s ¶ Debeat. actione pro tutele.

t ¶ At iste. de quo. ſ. prox. ſ. dixi. qui vere erat curator. Alij dicunt q̄ non tutor gerens vt tutor teneatur protutele: sed nō curator gerens vt curator non tenetur pro tutele. Sō hoc verum sit hec littera non patitur. An ante concurrat acti. nego. gest. cum ista actio. quidam q̄ sic: quia gerit suspitione necessitatis. Tu dic q̄ non. vt. no. ſ. de nego. gest. l. iij. ſ. hac actione.

v ¶ Non tenebitur. vt. C. de testa. tute. l. j.

x ¶ Alius. accedens pro tutor quasi omnia gestu rus tenet in duobus casibus de gerēdis: scilicet si alis[o] erat gesturus omia: vt hic. Item z tūc quando incipit scire se non esse tutorem et perseueraue rit: alis non: quia cum error cessat: vt hic finit. aliud est in spōtaneo gestore qui ab initio accessit omnia gesturus: quia tenetur etiam si alius ge sturus non erat. vt. ſ. de nego. gestis. l. si pupilli. ſ. fin. et facit. C. de nego. gest. l. ij. in fi.

y ¶ Necessarios. i. cognatos. sic ponit. ſ. de iusti. et iure. l. si. et facit. ſ. de admini. tuto. l. tutores q. ſ. qui se. Accur.

z ¶ Sō verius est. ergo si certiorauit non tenet nisi alius erat gesturus: aliud in spontaneo gestore qui accessit vt oia gesturus: vt modo notaui.

a ¶ Vsucapta est. Sz post pubertatem pupilli: qrnō vsucapitur res pupilli ante pubertatem. vt. ſ. de acquiren. re. do. l. bone fidei. Vel verius dic quia nec potuit. vt. d. l. bone fidei. secus si non erat pupilli: licet eius putaretur: vt. ſ. de excep. doli. l. apud celsum. ſ. si quis nō tutor. z sic nō obstat. l. illa que videbatur contraria.

b ¶ Ei. scz pupillo: qui satisfdat rem pupilli sal. fo. sic z. ſ. ti. ſ. l. pupilli. et facit. ſ. de re. eo. l. qui negz.

Pupillaris res ante puberta tem nō vsucapitur.

Vero an is. ¶ Casus. Titium in testamento meo dedi tutorem meis filijs dicti tius nesciens se datum tutorē administrauit tutelam filiorum meorum. certe tenetur eis act. protutele et nō tutele. nā ad hoc vt tutele teneatur necesse est q̄ se tutorem esse sciat. hic autem nescibat. Vlianus.

c ¶ Tutorē esse. Scilicet vt teneatur tutele acti. igitur tenetur hac actione protutele.

Ulpianus. Lex. v.

Ui pro tutore negocia gerit: et ipse tutor non sit: debet præstare in administratione fidem et diligentiam

Ulpianus. Lex. vj.

Si is qui pro tutore negocia gerebat cū tutor non esset rem pupilli vendidit: nec ea vsucapta est[b]: petet eam pupillus quā q̄ret[c] cautū est. non enim est eadem huius que tutoris est rerum pupilli administratio.

Labolenus. Lex. vij.

Quero an is qui cum tutor testamento datus esset et idipsum ignorauerit pro tutore negocia pupilli gesserit quasi tutor an quasi pro tutore negocia gesserit teneatur? Respon. non puto teneri quasi tutorem: qz scire quoq; se tutorem esse debet vt eo affectu negocia gerat quo tutor gere re debeat.

Pomponius. Lex. viij.

Ui pro tutore negocia ge-

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

diligentiam sicut facit tutor? verus. et si aliqd impendat in nego. pupil. ad illud repetendum habet contrariam protutele act.ꝛ boc cum.l.seq. Iuuianus.

a ¶ Tutor. Quam autem prestat tutor dicitur. ff. de tute. ꝛ ra. dist. l. j. in pun. ꝛ. C. arbi. tut. l. quicquid. ꝛ. ff. de administra. tut. l. a tutoribus. in principio.

b EJq. Cōtrariū. id est contraria actio protutele: et statim. vt. ff. titu. j. l. j. §. j. ꝛ. y.

¶ Quod falso tutore auctore ꝛc. ¶ Quid differt hic tit. a superiori: Nū. hic consulit contrahenti cum pupillo falso tutore auctore. vt. j. l. j. §. fi. ille ipsi pupillo. Item ille habet locum siue sciat se non esse tutorem: siue credat se esse cuz non sit. vt. ff. titu. j. l. j. §. pe. tutore. hic autem tantum quando scit se non esse: vt. j. eodem. l. nouissime. in principio.

ITius edicti. ¶ Primo cōmendat edictum. Secundo ponit verba edicti. Tertio per modum cuiusdam reprehensionis conqueritur defectuosiuz esse edictum. Quarto intrat materiam disputationis circa boc edictuz. secunda ibi: verba autē. tertia ibi: verbis edicti. quarta ibi: item boc edictum, vsqz ad. §. ait pretor. ¶ Caius. Quia multi cū falsis tutoribus contrabentes decipiebant.

rit: eandem fidem ꝛ diligentiam prestat quam tutor? prestaret.

Ulpianus. Lex. v.

EJ qui p tutore negocia gessit cōtrarium? iudicium cōpetit.

¶ Quod falso tutore auctore gestum esse dicetur. Titu. vj.

Ulpianus. Lex. j.

HAius edicti equitas? non est ambigua? ne contrahentes decipiātur/ oū falsus tutor adhibet. ¶ Verba autem edicti hec sunt. Quod eo auctore inquit? qui tutor non fuerit?. ¶ Verbis edicti multa desunt?. Quid enim si fuerit tutor: is tamen fuit qui auctoritatē accommodare non potuit: puta furiosus?: vel ad aliam regionē data tus: sed pomponius lib. xxx. scripsit: interdum cuius a non tutore gestū est) non pertinere ad hāc partem edicti. Quid enim si duo tutores: alter falsus: alter verus auctoritatez accommodauerint: nonne valebit? quod gestum est: ¶ Item boc edictum licet singulariter? scriptum sit: si tamen plures interuenerint qui tutores nō erant tamen locum habere debere ¶ Pomponius. lib. xxx. scribit.

¶ Idem pomponius scribit etiā si pro tutore negocia gerens auctoritatem accommodauerit: nihilominus boc edictum locuz habere: nisi forte ptor decreuerit ratum se habiturum id quod bis? auctoribus gestum est: tunc enim valebit per pretoris tuitionē nō ipso iure.

¶ Volenti et consentienti non fit fraus neqz iniuria, boc dicit.

¶ Ait pretor? si id actor ignorauit dabo in integrum restitutionem?: scienti? non subuenit merito quoniam ipse se decepit?.

¶ In bac lege? quattuor sequentibus ponūtur persone quibus non nocet ꝛ sciāt se cum falso tutore contrabere et restituū. tur in integrum.

Paulus. Lex. ij.

SJd inquit? actor? ignorauit labeo?: ꝛ si dictum sit ei: ꝛ ex bona fide non crediderit?.

Ulpianus. Lex. iij.

PLane si is sit qui auxilio? non indiget scientia ei eius saluare: que cautio quodāmodo incerta est: quia nō est certū vtrū pupillus finita tutela possit a tutore suo vero recuperare damnū sibi cōtingens propter rem suam venditam. forte enim efficietur tutor: nō solueudo. ꝛ qō dixi in predicto casu vbi vendidit verus tutor rem pupil. sui alij pu. falsum tu. habenti sciente dicto vero tutore ꝛ pu. suo. falsum esse alteri? pup. tutorē. f. qᵍ pupillus non expectet incertū cautionis euentum: sed rem suam vendicet. idē est in omni alio casu vbi pup. sit decept? auctoritate tu. sui. scz vt omisso tutore posset iuuari contra aduersariuz suū qui eū tutorem dixit. h. d. cū. ll. ff. vsqz ad. l. no uissime. Uiuia.

c ¶ Equitas. quod est. j. ptori. §. ꝛ. §. fina. ꝛ. l. no uissime.

d ¶ Ambigua. i. dubia: immo certa et indubitata: scz ne cōtraberet ꝛc.

e ¶ Jngt. scilicet pretor. Accursius.

f ¶ Non fuerit. gestū erit sub. dabo in integ. restitū. ꝛ verba detruncate posita sunt. vt. j. ea. l. in fine. Item posłea adijciūtur in edicto pretoris et illa verba que dant aliud re mediū, que habes. j. e. l. nouissime. in princi. Et no. qᵈ tria remedia ex hoc edicto sunt pdita, vnum cōtra ipsum dolosum tutorem. vt. j. eo. l. nouissime. in princi. Aliud contra eum qui dolo fecit vt non tutor auctoret: vt. j. eo. l. bui? actionis. ꝛ ista duo sunt per actionem in factū. vt dicta. l. nouissime. ꝛ. l. bui?. §. j. Est tertiū de restitutiōe in integrum danda cōtrabenti cū pupillo falso tutore auctore contra ipsuz pupillū: vt nō noceat ei qō egit cū pupillo falso tutore auctore: vel ipso tuto re falso. ꝛ de hac restitutione dicit. j. ea. l. §. fi. ꝛ. l. seq. vsqz ad. l. nouissime. ꝛ in. l. nouissime. §. pomponi?. ꝛ. l. fi falso. §. pomponi?. Sed ei cuius se tutorem esse dicebat subuenit pretor. per boc edictū. vt. j. eo. l. falsus. in princip. ꝛ. l. fi. qō potest dici quartū remediū.

¶ Thec ꝛba ponūtur in c. ecclia vestra. in glo. ij. i medio. ibi: ꝛ scīēti ptor. extra de elec.

g ¶ Desunt. vt apparet per sequentia.

h ¶ Furiosus. vnde perinde est habendū ac si tutor non sit. fic. ff. qō cuiuscz vniuer. nomi. l. j. §. ꝛ quidem. ꝛ insti. de legi. agna. tu. §. qō aūt. ꝛ ff. ad fatisda. cogan. l. quotiens. ꝛ. j. de mune. ꝛ bono. l. vt gradatim. §. j. Sed in furioso primū ꝛ quartū remediū cessant: ꝛ alia locū habēt. ꝛ sic bic intellige.

i ¶ Nōne valebit. certe sic: ꝛ ita vtile per inutilem nō vitiat?: vt. j. de verb. oblig. l. j. §. penul. ꝛ. l. g extrifecus. ꝛ de stipu. ser. l. si sibi aut. j. rū. Arg. contra. ff. de arbi. l. pedius. §. j. ſ eruū. Accur.

k ¶ Singulariter. Jd est verbo singulari: nam sic dicūt verba qᵉ eo auctore ꝛc. vt. ff. §. j. si tamen ꝛc. sic ibi qᵉ eo ꝛc. ꝛ. ff. de neg. gest. l. ij. §. negocium. ꝛ. j. vi bonorū raptorū. l. j. §. vel cuius. ibi: sed et si vnus ꝛc. Accursius.

l ¶ Pro tutore. i. putans vel fingens se tutorem cum non sit. vt ff. titu. j. l. j. in princip. ꝛ. §. j. Sed in eo qui putat cessat primū remediū ꝛ quartum cum exigant dolum. vt dicta. l. nouissime. in princip. ꝛ. l. falsus. in princip. Accur.

m ¶ Pis. pro tutore gerentib?. ꝛ facit. ff. de mino. l. ait pretor. C. permittitur. Accur.

n ¶ Ait pretor. bocad. §. j. ff. eo.

o ¶ Jn integrū restitutionem. expone vt in priū. no.

p ¶ Decepit. fic. ff. de act. emp. l. j. in fi. ꝛ de edil. edic. l. si tamen. §. in edilicijs. ꝛ. l. j. §. fi intelligat. ꝛ. ff. ad velleia. l. ij. §. verba.

q SJd inquit. ¶ Pretor. vt. ff. l. ptori. in fi.

r ¶ Actor. id est qui agit modo: qᵍ scz contrarit vel'aliqd egit cum falso tutore vel eo auctore.

s ¶ Labeo. scilicet adiecit.

t ¶ Non crediderit. quando idem est ac si nō fuisset ei dictū: ꝛ sic ei subuenitur. nam non fuit credulus. ✠ fic. ff. de eo per quem fac. erit. l. j. §. j. et de mino. l. tutori. in princip. Arg. contra. C. de rei vendi. l. si fundus. et

v ¶ Lane. Auxilio. huius edicti: scilicet actione in factum: vel restiea que ibi no. ? bic dici possent.

¶ Dec ſ die vt in. c. ſup ſtionus. §. ſi ſo extra de of. dele. vbi de boc. Adō qō no tauī in ado ſtūl. ad l. ſz ſi ſūb. l. f. ville p luri le. ſup glo. in ver. adle cionē j. de ſtipu. ſuo.

✠ Sſſe habet in ca. ſ magnus. in gl. ij. xxiiij. q. iij. et. l. c. ſſtud. ff. de. excō. mi.

tutione in integ. per hoc edictū: vt no. in princip. ff. l. j.

a ¶ Nō nocet. si nō vtif iure buī edicti: neq; debet ei nocere exceptio inuenta contra edictū. sic. C. de prescrip. long. tempo. l. j.

b ¶ Cuj pupillo. falso tutore auctore: vel cum ipso pupillo qui dicebat se alterius tutorem cum non esset vel non posset.

c ¶ Actum sit. f. ipso iure non est opus actione in factū vel restī. in integ. er hoc edicto: nec ergo scientia huic edicto nocebit. nec nocebit huic vt mō no. z ad hoc q; vbi quis ipso iure est tutus non egeat auxilio extraordinario patet. ff. de mi. l. in cause. et facit. j. eo. l. pupilli.

d ¶ Innoīb⁹. xxv. annis. adultis tamen vt differat a precedenti. l.

e ¶ Succurrit. per hoc edictū: q; obligant ipso iure. vt. C. de temp. in integ. restī. pe. l. si curatorem. et fm hoc ipso iure scientia nō nocet sicut in pupillo: qō nō videt verum. Dicergo q; succurritur per edictū de minoribus ad habenda remedia buī edicti. q non habet ppter scientiā vt. ff. l. j. in fi. hz quo ad vnūs de remediis. f. fm q; datur in integ. restī. videat restituatur. quod alīs reprobam⁹. vt. ff. de mino. l. interdum.

f ¶ Ifterdū. Noceat. f. alīs. vt. ff. l. j. in fi. h tamen nō nocet.

g ¶ Restitutio. er hoc edicto contra sententiā pro pupillo latam. et sic dicit de tertio remedio: hz nōne ipso iure sententia est nulla: vt. ff. de tu. l. j. q. §. i. ergo nō est opus restī: Respō. ibi erat iudex non suus: hic suus. z facit. ff. de auct. tu. l. j. in fine. z. j. eo. l. nouissime. §. i. Additio. Nic q; immo videtur valere pro pbatione tutoris ad hoc vt restituī nō possit. z videtur obstare. l. j. §. idem pompo. ff. eo. tit. Sz aliud est in compellendo litigantē quo casu indicū in preiudicium pupilli nō valet z ideo litiganti z reo restitutio conceditur. et aliud est legitimare personam tutoris: z valet in preiudicium pupilli. z restī. de negatur fm Barto. hic.

h ¶ Erit. actori qui agebat rei vendicatione.

i ¶ Compulsus. Quis sciens falsum esse tutorem eum qui secum volebat agere nomine alicuius pupilli. M.

k ¶ Pupilli. Qui sciens cum tutore falso alicuius pupilli contraxit: vt. ff. eo. l. plane.

l ¶ Computanda non est. in hoc edicto: vt ei minꝰ succurratur per hoc edictum.

m ¶ Tutoris. scilicet scientia.

n ¶ Computanda est. f. in hoc edicto. vt ei minus succurratur. M. sic. ff. de interro. act. l. j. §. fina.

o ¶ Et si pupillo. cōtra suū verum tutorem per stipulationem rem pupil. sal. fo. z eius ex tutore fideiussor.

p ¶ Melius. diverat scientiam tutoris nocere pupillo: nunc corrigit/et sic nō nocet.

q ¶ Pupillo. contrahenti cum falso tutore alterius: z dic restitui p hoc edictum.

r ¶ Incertum cautionis. i. agere ex cautione rem pu. sal. fo. in qua est dubius euentus. vt. ff. de pecul. l. qō debetur. z facit. ff. tit. j. l. ij.

s ¶ Si afs. nam regulariter cōstat habere minorē electionē velit agere cōtra tuto. vel cura. vel petere restitui. gtra aduersariū. vt. C. si tu. vel cu. l. etiam. z. l. fina. z ita ergo fit hic.

Quissume. ¶ Lasus Hucusq; dixit qualiter succurratur cōtrabenti cū falso tutore pupil. aduersus ipsius pupil. nūc qualiter succurratur aduersus ipsum tu. do. ma. auctoritatem cōmodātem. Et dicit q; datur cōtra eū actio in factū ex hoc edicto quanti ea res erit. z bene dicit do. ma. nam afs nō tenetur. z qō dixi quanti ea res erit. z. expone. ut. i. verum rei precium. ¶ Pomponius. Nunc renertitur ad auxilii restitutionis. qō datur cōtrabenti cus falso tutore pupilli cōtra pu. Et dicit q; ibi q; petāt restitutionē cōtra pupil. debent refīci impense per non nocet[a]: vt puta si pupillus cū pupillo[b] egit. nam cū nihil actum sit / scientia ei non nocet.

Paulus. Lex. iiij.

Inoribus. xxv. annis[d] succurritur[e] etiam si sciuerint.

Idem. Lex. v.

Interdum tamen z si sciētia noceat[f]: tamē restitutio[g] facienda erit[h]: si a pretore compulsus[i] est ad iudicium accipiendum.

Paulus. Lex. vi.

Pupilli[k] scientia computanda non est[l]: tutoris[m] eius computanda est[n] vtiq; et si pupillo[o] cautum sit: melius[p] enim dicitur rem suam restitui pupillo[q] q; incertum[r] cautionis euentum eum spectare: quod iulianus (si alīs[s] circumuentus sit pupillus) respondit.

Ulpianus. Lex. vij.

Quissume[t] pretor ait in cuius qui cum tutore non esset dolo malo auctor factus esse dicetur iudicium[u] dabo: vt quanti ea res erit / in tantam pecuniam condemnetur: non semper tutor conuenitur: nec sufficit si sciens auctor fuit. verum ita demum si dolo malo auctor fuit. Quid enim si falsum tu. qui dolo malo auctoritatem accōmodauit. z ita tangit hic. §. de primo aurilio. z de secūdo huius edicti. ¶ Si plures. ¶ Ponamus q; plures dolo malo fuerunt auctores pupillo mecum contrahenti cū nō essent tutores. certe contra eos omnes habeo act. in factum. ad interesse. z si recupero ab vno interesse ceteri liberantur. non autem ideo q; inciam contra vnum agere liberantur alij. vnde si vnum cōueni et nihil ab eo cosecutus fui. totum consequar ab alijs. et si partem fui cōsecut⁹ a cōuento / reliquū cōsequar ab alijs. z hoc dicit cum l. sequen. Uiuianus.

t ¶ Nouissime. Hucusq; dixit qualiter succurrat contrahenti cum falso tutore pupilli contra ipsius pupillū: scz per m integ. restī. vt ei non noceat qō egit: nunc qualiter ei succurratur contra ipm falsum tutorem cū quo contraxit.

v ¶ Iudiciū. i. actionem in factum er hoc edicto. Accurſius.

x ¶ Excusatus: Respondet sic. et ita not. q; cōtra actio magistratus eius excusat: vt. ff. si qs cau. l. ij. in fi. z etiam vertus tutor non debet cogi auctorare. vt. ff. de auc. pre. l. si tutor. z non valet q; agere tur: vt. ff. de auc. pre. l. j. in fine.

y ¶ Quod ait. ff. in pn. l.

z ¶ Veritatem. id est veram rei estimationē: vt ff. de verborum significa. l. inter hec. z. ff. qui fatidare cogan. l. ij. §. fina. z. ff. si quis ius di. non ob. l. f. §. fina. Sed z tumptus continentur hac actione his verbis: vt. ff. proximo. §. et licet dicat nō pena verum est respectu actoris: respectu tamen tutoris continenti esse pena: quia soluit quod ei non adest: z sic nō ob. d. l. j. si quis ius di. z facit. j. eo. l. falsue. §. i.

a ¶ Sumptuum. z. ff. proxi. §. diri.

b ¶ Restituto. er edicto posito. ff. eodem. l. j. in fine. scilicet contra pupillum cū quo contrahit falso tutore auctore: sed nōne habuit primo iudicio totū interesse: ad quid ergo postea restituitur? Respon. hic nihil aliud petit nisi vt non noceat sibi quod fecit cum eo. Uel dic q; voluit a tutore prius petere: nisi q; non poterat petere a pupillo per integrum restitutio.

c ¶ Perceptione. sic. ff. de dolo. l. in plures. z. ff. de bis qui deiec. vel effu. l. perceptione.

d ¶ Ideo. Seruatū fit. ab vno falso tutore.

e ¶ Benegandam. hanc actionem er hoc edicto. sic. ff. quod met. cau. l. si cum exceptione. §. fi. z. l. sequen.

Hius actionis. ¶ Casus. Non solū datur cōtrabenti cū falso tutore in integ. restī. petita actio contra pupil. vt dictum est a principio. j. vsqs ad. l. nouissime. z nō solū datur actio in factum cōtra falsum tutorē. vt. dicta. l. nouissime. sed etiam exemplo cumsimilet dictarū actionum datur contrahenti cum falso tutore actio in factum contra illū qui dolo malo curauit vt alius tutor q; verus. i. tutor falsus det auctoritatem pupillo cōtrabenti. ¶ Has actiones. Actio in factū que datur cōtra falsum tutorem: de qua dictum est. ff. c. nouissime. et alia actio in factum: de qua dictum est in princip. huius. l. competit heredibus contrabentis cum falso tutore. sed nō dantur in heredes falsi tutoris vel in heredes illius qui curauit vt falsus tutor adhiberet: nec dant post annum contra falsum tutorem viuentem: vel cōtra illū qui dolo curauit vt falsus tutor adhiberet. z est ratio: q; sunt z vemūt ex delicto z dolo. z q; sunt ex delicto euenit etiā illud: q; noraliter dātur cōtrabenti cū falso tutore cōtra dominū vel patrem falsi tutoris. z cōtra dōm vel patrem illi qui dolo curauit: vt falsus tutor adesset. Uiuianus.

f ¶ Huius actionis. in fact⁹ er hoc edicto cōtra falsum tutorem que dat ex verbis z ex sententia. vt. ff. eo. l. nouissime. in princi.

g ¶ Actionem. vtilem in factum ex sententia huius edicti: ergo vtilis: vt. ff. si quadru. pau. l. j. §. penul.

b ¶ Has actiones. scilicet que dantur contra falsum tutorem. vt. ff. eo. l. nouissime.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

nouissime. in princi. et alia que ex eius exemplo competit in eū qui dolum malum adhibuit ⁊c. vt. ff. eo. in pnn. huius legis.

a ¶ In eos. scilicet heredes.

b ¶ Nec in ipsum. falsum tutorem: vel eum qui dolum malum adhibuit ⁊c.

c ¶ Et factus. i. delictum: facto enim obligatio oritur ex delicto: vt infti. de obli. ex delic. in pnn. nas ex delicto videretur ve mire.

d ¶ Et in doluz. i. ppter dolum. vt. ff. eo. l. nouissi me. ⁊ in pnncbuius. l.

e ¶ Personas. puta seruos qui gerentes se vt tutores auctoritatem prestiterunt pupillo mecuz cōtrahenti.

f ¶ Subiecte sunt. iure seruitutis nō filiationis. vt infti. de nora. ff.

g ¶ Noxales. igitur ex delicto sunt: alioquin si ex cōtractu de peculio dare tur. vt. ff. de bis qui deie. vel effu. l. i. ff. cuz seruis. sed cum sit rei persecutoria nō penalis. vt. ff. l. nouissime. ff. quod ait. ergo vltra annum et in bonedez datur. vt. ff. de act. et oblig. l. in bonoratijs. ⁊. C. de delic. defun. l. j. Sed dic q̄ hic nihil pernenit ad conuentum. vn de quo ad eum penalis est: als effet secus vt in. d. ll. Vel dic q̄ est speciale in bis bonoratijs. Itez facit. ff. de alie. in. mu. l. item si res. ff. fina. ⁊. ll. sequen. Accursius.

S ¶ Si falso tutore auct. ¶ Casus. Cū haberet titius actionē temporalem personalem vel rei vendicationem ad recuperandam rem suam cōtra seium. pupil. egit con tra cū falso tutore interueniente ⁊ litem fuit contestatus: que contestatio nihil valuit. pter falsum tutorem. nunc autem ante q̄ venirek ad sententiā dies dicte actionis temporalis exinit: vel pupillus vsucepit rem predictam tituz: querit quid iuris sit? ⁊ certe titius potest petere in integ. restī. ⁊ ea petita ⁊ habita restituetur ei tempus actionis amisse: ⁊ ponetur in eodē statu ac si pupil. non vsucepisset rem suam perinde ac si vero tutore auctore cuz pupil. litigasset. Uiuianus.

b ¶ Si falso. sub. cū. i. dicere si actū fit cū falso tutore nomine pupilli: vel cum ipso pupillo fal. tuto. prestante auctoritatem.

i ¶ Dies actionis. personalis qua conueniebatur falsus tutor nomine pupilli.

k ¶ Aut res. actoris: qui agebat rei vendicatione.

l ¶ Aucapta fit. a pupillo. nā lit. cōtesta. sic facta vel iudicū sic acceptū nullū est: sicut et si cotā nō cōpetenti iudice egisset. ⁊ vt. C. n. e de sta. de. l. pe. ⁊ ad boc est satis exp̄essuz. C. de tuto. ⁊ cura. qui satis nō de. l. iij. ⁊. j. de rebus eo. l. qui neqs.

m ¶ Debet. pupillus: nō ergo proficit ei vsucapio. ⁊ sic est argumen. cōtra. ff. de alie. iudi. l. ité si res. in princi. in ipso autem tutore falso nō potest poni.

n ¶ Illo. ais est alio: ⁊ ita est in libro domini mei.

H ¶ Alsus tutor. ¶ Casus. Principium hui⁹. l. cū vltima. l. hui⁹ titu. Quidam aurelius minori contra falsuz tutorem qui ei fuit auctor in contrahendo/ ⁊ dant ei actionem in factū ad recuperandū a falso tuto. totū illud in quo deterioratus est minor. ¶ Qui dolo. Dictū est in. l. nouissime. q̄ ille q̄ contrahit cū pupillo falso tutore auctore habet actionem in factum contra eum falsum tutorem: modo dicit hic q̄ idem si prestet falsus tutor auctoritatem filiofami. vel filie qui nō dicunt pupilli. et idem si seruo vel ancille. ¶ Juhanus. Quid si pater titie minoris xij. an. eam mibi maritauit: et sic non valuit matrimonium. et forte propter boc ego sum in aliquo deterioratus: nūquid tenetur mibi di ctus pater famī: et certe non: q̄ non videtur dolo facere maritā do filiā beredibus quidem competere ceterisq̄ successoribus: in cos⁹ vero non reddi labeo scribit. ¶ Nec in ipsum⁹ post annum: quoniam et factum⁹ puniunt et in dolum⁹ cōcipiuntur: et aduersus eas personas⁶ q̄ alieno iuri subiecte sunt⁷ noxales⁸ erunt.

Gaius. Lex. x.

S Ji falso⁹ tutore auctore actū fit: ⁊ itera dies actiōis¹⁰ exierit: aut res¹¹ vsucapta¹² fit: omnia incommoda perinde sustinere debet¹³ actis illo¹⁴ tempore vero tutore auctore egisset.

Ulpianus. Lex. xj.

F Alsus tutor qui in contrahendo auctor minori. xij. vel. xiiij. annis fuerit tenebitur in factum actione¹⁵ propter dolum malum cuiuscumq̄ cōdictionis fuerit¹⁶: vel sui iuris vel alieni¹⁷. ¶ Qui dolo malo auctoritatem accōmodauerit: tenebitur¹⁸ boc edicto. Sed ⁊ si quis⁹ filiefamī. auctor⁹ factus fit ad contrahēdum⁹ tenetur. Jdemq̄ iuris est si ācille quis tutore⁹ auctore cre didisset. Nam omnibus istis modis propter tutorem decipitur is qui contraxit: quia aliter cum impubere contracturus non fuerit q̄ si tutoris auctoritas interceßisset.

F Non punitur pater boc edicto citra etatē puellā nuptui tradēs: q̄ si dolo id pater fac̄iat/ ⁊ puella infra. xij. annos moriatur: et pater dotem repetat: gener poterit eum repellere doli mali exceptione bis casibus quibus si fuisset matrimonium constitutum erat dotem totam vel partem ei⁹ lucraturus. boc dicit.

¶ Julianus tractat libro. xxxj. digestorum an etiam in patrem debeat dari bec actio qui filiam minorez. xij. annis nuptui dedit: et magis probat patri ignoscendum esse qui filiam suam maturius in familiam sponsi perducere voluit. affectu enim propensiore magis q̄ dolo malo id videri²⁰ feciße. Q. si intra. xij. annū bec²¹ decesserit cum haberet dotem/ putat Julianus si dolo malo cōuersatus fit is ad quem dos pertinet²²: posse maritum doli mali exceptione condicentem²³ summouere: in casibus in quib⁹ dotem: vel in totum: vel in partem⁶ si constabat matrimonium²⁴ fuerat lucraturus²⁵.

F Verba huius edicti debent accipi cum effectu non tantū si quis tractauit se esse tutorem. boc dicit.

Idem. Lex. xij.

Ex eo q̄ interrogatus²⁶ tuto rem se esse respondit: nulla eum actione teneri. Si tamen cū tutor non esset respōso²⁷ suo in ali quam captionem adolescentē induxit: vt l:m actionez aduersus eum dandam²⁸.

¶ De fideiussoribus ⁊ nominatoribus/ ⁊ beredibus tutorum et curatorum. Titulus. vij.

3 ¶ Pertinet. puta pater vt dixit qui dotauit. Item si ex traneus dotās eam sibi reddi stipulatus sit.

a ¶ Dolī. non pacti. q̄ vbi non tenet matrimonium nec pactū. vt. C. de condicio. ob cau. l. j. Sed pacto non apposito nō daretur exceptio. Accursius.

b ¶ Condicentem. per cōdictionem ob causam: vel sine causa nō actione de dote: q̄ dos nulla cū matrimonium nullum. vt dicta. l. C. de condictio. ob causam. l. j. et. ff. de condictio. ob cau. l. fina. ⁊. C. de dona. ante nup. l. fi. Accur.

c ¶ Lucraturus. puta per pactum q̄ fecerat de ea lucranda: si prededeceret in matrimonio. Sed nūquid actio ex boc edicto dabitur aliquo casu? Respon. sic: si soluta nō esset et esset promissa sub predicto pacto. Item exceptione doli ⁊ actione ex boc edicto poterit baberi ratio fructuū qui essent viri si matrimoniū esset: nūc non sunt. vt. ff. de iure do. l. dotis fructus. in princip. Addito. Dicit̄ Bald. bic q̄ boc non est verum in actione ex boc edicto: de qua priori. no. ff. Ratio est vt fructus essent mariti etiam si matrimoniū temuisset exigit q̄ dos sit tradita: vt l. de diuisione. ff. solut. matrimo. ⁊ no. in. d. l. dotis fruct⁹. ff. de iure do. q̄ in q̄stione hui⁹ glo. locum habere non potest cum presupponat in ea dotem traditam non fuisse fm Jaco. de ra. Sed ad boc potest faciliter responderi si ponas patrem fuisse interpellatum: ⁊ sic in mora fm eundem Bald.

d ¶ Ex eo q̄ interrogatus. forte in iudicio confitendo coram iudice se tutorem.

e ¶ Respōso. facto in iudicio accepto nomine pupilli: vel als in contractu aliquo inito nomine pupilli.

f ¶ Utilem. ex boc edicto: sine eius mente.

g ¶ Dandā. pupillo vel adulto facto. ⁊ est boc quartū remediū. Alij dicunt bic loqui de actione protutele. sed certe de ea dixit. ff. tit. ⁊ in boc differt bic titu. ab illo. vt no. ff. in rubrica.

¶ De fideiussoribo/ ⁊ nominatorib⁹/ ⁊ beredibus tutorū ⁊ curatorū.

* Forte secus si rūdit se: qi p respōsionē et litis prestationes secutas videret actionisse. vide bar. in li. de iudi. ⁊ spe. tit de litis cōtest. Lpe ver. ité dicit.

QUāuis. ¶Casus. Heres tutoris nō est tutor: ꝛ nihilominꝰ quidem tenetur facere ac si esset tutor. primus est quod facere tenetur: scilicet explicare ea que per tutorem defunctum in quibus per tutorem inchoatis potest dictus heres sine dubio dolum cōmittere. et de eo debet teneri. Scōm est: qꝫ tenetur reddere pup. illud qđ tutor reliqt apud pupillum: et apud se heredes puta pec. quam reliqt tutor in archa pup. que archa erat i domo tutoris. Tertiū: qꝫ tenet reddere pul. illud quod ei ausert vel accipit. Uiuianus.

a ¶ Tutor nō est. vt ct. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. pe. ꝛ argu. ff. pro so. l. heres socij. Accur.

b ¶ Inchoata sunt. sic. ff. de tute. et rat. distra. l. si tutor post.

c ¶ Legitime. nam minor non est legitimus administrator. vt. C. de legiti. tut. l. fi.

d ¶ Et masculus. non femina. vt. ff. de legi. tut. l. penul. Accur.

e ¶ Explicari. in iudicio secus. vt. ff. de iudi. l. tam ex cōtractibus. §. certe.

f ¶ In quibus. explicandis.

g ¶ De eo. Als deest de eo. ꝛ est. §. qō penes. als est. §. ō eo ꝛc. Alij habēt §. heres. sed tu habeas. §. qđ apud ꝛc.

h ¶ Is. scꝫ tutor.

i ¶ Capit. i. accipit. vl au fert pupillo.

k ¶ Crimine. ſ. dolo.

l ¶ Utili actione. scꝫ tutele si heres tutoris est. vt ſ. eo. l. cū ostēdimus. vel vtili nego. gest. si est heres curatoris. vt. C. de neg. gest. l. curatoris. Et sic no. qꝫ non loquitur in inchoatis per defunctū. facit ad ꝓdicta. ff. de admi. tu. l. penul. et de tuto. l. antepe. et. ſ. eo. l. fi. ſ. i. et. ff. de nego. gest. l. nam ꝛ seruius. ff. si viuo. ꝛ. l. qui aliena. §. tutoris.

POmponius. Lex. j.

QUāuis heres tutoris tutor non est: tamen ea que p defunctū inchoata sunt / per heredem (si legitime etatis est: et masculus si) explicari debent: in quibus dolus ei admitti potest. De eo qđ penes tutorem fuit heres quoqꝫ eius reddere debet. ¶ Qđ apud pupillum is reliquerit: si heres capit / non quidē crimine caret: sed extra tutelā est: et vtili actiōe hoc reddere compellitur.

Ulpianus. Lex. ij.

POstulare tutorē videtur: et qui p aliū postulat. Itez nominare et qui per alium hoc idem facit.

Idem Lex. iij.

ETiam fideiussorem et heredes fideiussoris ad rationē eandem vsurarum reuocandos esse constat: ad quam et tutor reuocatur.

¶ Heres tutoris tenetur de suo ꝓprio dolo et administratione in tribus casibus qui sunt plani in tert. si post mortem: et reddit rationem ibi: nam cum ꝛc. de negligentia vero ꝓpria non tenetur heres tutoris. b. d.

Idem. Lex. iiij.

CUm ostendimus heredes quoqꝫ tutele iudicio posse conueniri / videndum est an etiā ꝓprius eius dolus vel ꝓpria administratio veniat in iudicio: et ex tat seruij sententia existimantis: si post mortem tutoris heres eius negocia pupilli gerere perse-

nam cū permittat ꝛc. ꝛ ibi reddit rationē. de negligentia tamen non tenetur. et si de pu. pec. fecit facta sua / heres ꝑstare debet vsuras quātas iudex suo arbitrio iudicauerit vel dixerit. ¶ Fideiussores. Cum iudex quereret a tutoribus fideiussores rem pup. sal. fo. direxunt tutores. ecce titius et seius amici nostri et vicini qui intrant ꝓ nobis. et sic iudex fecit scribi in quaterno notarij sui qꝫ titius ꝛ seius exterūt fideiussores ꝓ tutoribus. ipse tamen titius ꝛ seius boc audiētes nihil direxūt. certe tenentur ac si ꝓmisissent. et sic fuit fideiussores tenenť et illi qui affirmauerūt idoneos esse tutores. ꝛ scias qꝫ fideiussores tutorum a pup. comenti / ita bene poterūt reputare pupil. sicut possent tutores. qualiter autez possent tutores babuisti. ff. de cōtra. tute. iu. l. ſ. fi. ſ. ꝛ. l. seq. ꝛ boc dicit cū. l. seq. Uiuia.

¶ Beredem. als scilꝫ in nostris libris est: ꝛ pompo. dixit. ff. e. l. ij. §. de eo, quod penes.

¶ Conueniri. ex facto defuncti.

¶ Ꝓpria administratio. non connexa cum eo qđ defunctꝰ inchoauit. Accursius.

¶ Perseuerauerit. alia noua inchoando.

¶ Ꝓprio dolo. vel lata culpa. quod dic vt C. de in litem iuran. l. ij. et. l. alio. Accursius.

¶ Negligentia. id est leuis culpa: sed lata fic. vt C. de nego. gest. l. curatoris tocis. vbi er persona defuncti tenetur similiter ō dolo ꝛ lata culpa defuncti nō leui: nisi in casibus trib⁹. vt. C. de here. tu. l. si. at ipse defunctus tenet de dolo lata culpa / ꝛ leui. vt. C. arbi. tut. l. qcquid. Itē ꝛ illud cōstat qꝫ etiaꝫ leuis culpa seu negligentia ei imputab: si nō erpli cet inchoata ꝓ defuncto. vt. ff. e. l. i.

Addē singulare q ti vbi dat eis tutos a testatore hac lege q non redderet rationē tutele nihilominꝰ tā ipe ꝙ he redes ei⁹ cogerent non obstantibus dictis testatoris. sally. in. l. cuz nec. C. de fideicō. qđ dicit q clamat do. Paſ. in act. in vl. col. C. de transac.

OStulare. ¶Casus. Rubrica loquitur de nominatoribus tutorū qui nomīnatores ꝛ postulatores tutor; tenenť tamē fideiussores. vt. ſ. ti. ſ. l. ſ. §. ſed si ordo. Ista ergo lex dicit qꝫ nō solū iste dicit postulator; vel nominator tutoris qui per se postulat vel nominat: sed etiā ille qui postulat vel nominat per alium. Uiuianus.

m ¶ Postulare. coram iudice qui dare debet. vt. ſ. de dam. infec. l. iiij. §. postulare.

n ¶ Nominare. inter absentes. vt qñ magistratus mittit noīa quorūdaz presidi quasi sint idonei. vt. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his. l. diuus. nā et bi tenenť insolidū. vt. C. de magist. cōue. l. ſ. ꝛ. l. ij. ꝛ q postulat tenet: ni si sit femina. vt. C. de admi. tu. l. fi. §. ꝓsonis. ꝛ. C. si mater indē. ꝓ. l. ſ. ꝛ. ſ. eo. l. cū ostendimus. §. fi. Et no. qꝫ qui per aliū ꝛc. vt. ff. de admini. tuto. l. ita autem. §. gessisse.

ETiam. ¶Casus. Tutor dedit pupillo fideiussores. rē pupil. sal. fo. postea cū pretor vellet alimenta cōstituere pupil. precepit tutori vt diceret ei quanta pec. pupil. habet. tutor cuz haberet. xx. dixit de. x. tantū: certe de. x. qꝫ tacuit prestare debet vsurā centesimaz. vt. ff. de admi. tu. tutor qui repertorū. §. idē solet. Certe ad eandē ratiōem vsurarū debent teneri fideiussores. heredes dicti tutoris.

o ¶ Usurarū. Ad qđ modū vocetur tutor habes. ff. de admi. tuto. l. tutor qui repertorium.

QUm ostendimus. ¶Casus. Diximus. ff. l. ij. qꝫ heres tutoris tenetur tutele iudicio: modo videamus latius / ꝙ queramus vtrum heres tutoris teneatur de suo ꝓprio dolo vel administratiōe? Et certe Seruius iurisconsultus dixit qꝫ heres tutoris tenetur suo nomine tele iudicio vtili in tribus casibus qui sunt plani in littera vsqꝫ illuc

uerauerit aut i archa tutoris pupilli pecuniam inuenerit et consumpserit vel eam pecuniam quā tutor stipulatus fuerit exegerit: tutele iudicio eum teneri suo nomine. ¶ Nam cū permittatur aduersus heredem ex ꝓprio dolo iurari in littem apparet eum iudicio tutele teneri ex dolo ꝓprio. Negligentia plane ꝓpria heredi non imputabit. ¶ Usuras quo ꝙ eius pecunie quam pupillares agitauit: ꝑstare debet heres tutoris. ¶ Quantas autem ꝛ cui? tē ꝓprias vsuras ꝑstare debeat: ex bono et equo constitui a iudice oportet.

¶ Si fideiussores permittunt se nominari a tutorib⁹ / et in actis nomina sua scribi nihil contradicēs tenentur ac si stipulatio inter cessisset: ꝛ bi etiam qui affirmāt fideiussores esse idoneos. Item fideiussores a pupillo conuenti habent easdem reputationes cōtra pupillum quas habent tutores. b. d. cum. l. seq.

¶ Fideiussores a tutorib⁹ noīati si ꝓsentes fuerunt ꝛ nō cōtradixerūt: ꝛ noīa sua referri in acta publica passi sunt: equū est perinde teneri atqꝫ si iure legitimo stipulatio interposita fuisset: eadez causa videt affirmator; q scꝫ cum idoneos esse tutores affirmauerint fideiussorum vicem sustinēt.

Paulus. Lex. v.

SI cum fideiussoribus tutoris ex stipulatione rem saluam fore ageretur: easdem reputationes habebunt quas tutor.

PApinianus. Lex. vj.

UPillus cōtra tutores eo-

r ¶ Prestare debet. Sed ff. de ꝓ soc. l. socij qui. in ꝓn. ꝛ. ff. ſ. Sed expone vt ibi. ꝛ facit. ſ. tit. ſ. l. non similiter. Accur.

y ¶ Oportet. qui seruabit legē. ff. de vſu. l. ſ. in ꝓn.

3 ¶ Iure legitimo. i. ſolēni stipulatione. Et sic no. ſing stipulatione vbi nō est. vt. ff. de adop. l. bis verbis. ꝛ. C. de rei vxo. act. l. ſ. in ꝓn. ꝛ. ſ. de dam. infect. l. ſi finita. Item nota patientia ꝛ ꝓsentiam ꝓsentiam ꝓiudicare. sic. ff. de iudi. l. quidam. ꝛ de exerci. l. ſ. §. magistrus. ꝛ. ff. man. l. si remunerādi. §. ſi passus. ꝛ. ſ. ad munici. l. ij. §. ſ. ꝛ. ff. nau. cau. fa. l. ſ. §. fi. ꝛ. ff. loca. l. cum in plures. §. locator. Presentia et patientia iudicant.

a ¶ Affirmauerint. sic. ff. de pigno. l. fideiussor. §. pater. ꝛ de inſti. l. cuicunqꝫ. §. fed et cum fullo.

b ¶ Si cum fideiussoribus. Reputationes. vt. ff. de compē. l. iiij. et. C. de exerci. l. defensiones. Quas aut̄ habeat tutor / babes. ff. de cōtrario iudi. l. ſ. fi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. per totum.

UPillus. ¶Casus. Cū pupillus habuisset tutores tres: et quilibet tutorum dedisset ei vnum fideiussorem rem pu. sal. fo. ꝛ finita esset tutela: ꝛ quilibet tutorum; soluendo effet: et quilibet eorū admistrans: fecd cōmuniter cum alijs. et crederet pup. quondam tut. male administrasse / impetrauit a principe litteras cōtra eos ꝛ contra fideiussores ad quendam ꝓpinquum als iudicem. iure enim sit potest conuiri simul reus ꝛ fideiussor: et etiam ꝓius fideiussor si vult ille qui habet eos obligatos. postea idem iudex mortuus est antez coram eo irētpartes. postea sicut superiora euenerunt de facto / ita ꝛ istud aliud euenit scꝫ q pupillus impetrauit alīū iudicem ꝛ tra solos fideiussores. Certe sicut tutores predicti haberēt beneficiū vt viriliter cōdemnent. vt. ff. de tute. et ra. dist. §. nunc tractemus. ita ex persona tutorum habent beneficium fideiussores eorū. Uiuianus.

Fideiussores.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Fideiussores. dic a singulis tutoribus singulos fideiussores datos. vel oic ab vnius fis vniuersos. Unde sicut tutores ita et ipsi habēt beneficiuꝫ epistole. secus si ab vno tutore darent plures fideiussores. vt. j. rem pupil. fal. fo. l. fi. nisi adultus factus sibi preiudicet de nouo stipulādo. vt. j. l. proxi. vel aliter eam expones. Accursius.

b ¶ Non est disp ar. id est non diuisa a testatore vel a iudice: quia tunc ipso iure fideiussor vnius nō tenet pro altero. vt. ff. de admi. tu. l. si mineris. Et facit ad. l. istā. j. de fideiusso. l. inter eos. ff. l. fideiussores. in prin. et. l. inter fideiussores.

Si fideiussores qui.

¶ Casus. Tutor tituꝑ pupili dedit tres fideiussores: pone rem pup. sal. fo. finita tut. cū pup. posset ante conuenire fideiussoꝛē ꝙ tutoꝛē vt dixi. ff. l. fideiussores ab eo impetrauerūt vt priusꝙ tutoꝛē cōueniꝛent. ꝓpter hoc. pmiserūt pu. quondam se reddituros ei illud qō non posset habere a tutore: adultus egit cōtra tutoꝛē: et cum deberet recipere. xx. non. potuit exigere misi. x. nō potit residua. x. a fideiussoribus ex scōa stipul. ipsi cū int solūdo volūt beneficium diuisionis: queritur nūquid habeant illud beneficium? Et dicitur ꝙ fic. ꝛ est ratio: qꝛ ꝛ ipsi als non possunt habere boc beneficiū. vt. j. rem pu. fal. fo. l. fi. tamen hic debent habere: quia illud onus fideiussoꝛum quod sustinent als scilicet ne inter eos diuidatur actio vt dixi videtur per adultum susceptū per cauē. secundam: id est videtur velle adultus stipulando ab eis illud a tutoꝛe seruari nō poꝛ se vt ipsi habeant beneficiū diuisionis sicut habent alij fideiusstoꝛes qui non permittūt rem pu. fal. fo. sed aliqd aliud de quibus habes in instī. de fideiuſ. Et ad dictam rationem est alia ratio. ego video ꝙ si plures mandent pecuniam credi titio per seiuꝫ. ꝛ seius cōueniat mandatoꝛes diuiditur actio inter eos. cui ergo in nostro casu nō debeat diuidi? Certe immo debet: quia tuꝛ bene soluunt pro alio fideiussoꝛes tutoꝛis: sicut faciunt mādatoꝛes. Aiuianus.

Casum po mit. c ¶ Si fideiussores. Fideiussoꝛes qui cauerant rem pupilli saluam foꝛe petierunt vt adultus primo conueniat tutoꝛes ꝙ eos qui habebant ele ctionem. vt. C. de fideiuſ. tu. l. j.

d ¶ Onus. qō erat ne diuideretur actio. vt. j. rem pup. sal. fo. l. fi.

e ¶ Susceptū. ab adulto per cautionē fecīdam. vt. j. de ꝓpreto. stipu. l. penulti. Et dic ꝙ adulto facto fuit facta ꝓmissio. et fic sibi ꝓpreiudicauit, als non baberet locum beneficium epistole. vt. j. rem pupil. sal. foꝛe. l. fi. Alij distinguūt in fideiussoꝛibus vnius tutoꝛis. aut simpliciter intercesserunt: ꝛ tunc cessat epistola. vt. d. l. fi. an etiam a ꝓncipio ꝓpterea ꝙ ab alio seruari nō poterit. vel rem pu. sal. foꝛe. qō idem est. vt. C. eo. l. fi. ꝛ tūc in illo residuo locū habet epistola: vt hic dicit. sed bec littera non bene patitur hunc intellectum.

f ¶ Eque diuiditur. vt. C. de consti. pecu. l. fi.

g ¶ Actionis. vbi ergo eadē equitas/ ꝛ eadē ratio/ ꝛ idem ius. vt. ff. ad l. agl. l. illud. ꝛ. C. de libe. pre. l. j. Itē facit. ff. proxi. cū similib⁹. Accur.

Heres. ¶ Casus. Licet beres tutoris teneatur de dolo et culpa tutoꝛis iure dati/ qui tuto: nō dū administrauit: tñ si nō fuit iure data tus non tenetur beres. ¶ Paulus reſpōdit. Silis est contestata contra tutoꝛem etiam de dolo vel lata culpa: vel negligentia de oñi eo tenetur beres. Sed silis non erat contestata contra tutoꝛem/ nunquid tenetur beres de dolo defuncti? Certe sic. puta ꝙ dolose fecit tutoꝛ. vt tutela ria instrumēta perirent. Nam si tenēt beres ex dolo defuncti in olbus contractibus bene est ꝙ teneaꝛ cū tutele agit. sed ꝓpter ignoꝛātiam beredum sibi nocere eis vt nō iureꝫ cōtra eos in litē/ ꝙuis cōtra tutoꝛem in litem iuraretur si viuent. ꝛ hoc dicit vsqꝫ ad finem titu. Aiuianus.

h ¶ Non debet. qꝛ nec is cui successit si vixeret. vt. C. de test. tu. l. j.

i ¶ Susceperit. erat ergo lis cōtestata cum defuncto.

k ¶ Doc. quod dixit paulus.

l ¶ Non innouisse. dolo vel culpa defuncti: cum lis sit cōtestata: vt. C. de bere. tute. l. j. ꝛ dic instrumentū tutele inuentariū et cetera instrumenta pupilli. vt. C. de in lit. iur. l. alio.

m ¶ Nam cum. argumentaꝛ a simili vel a minoꝛi. q. d. si lite etiā nō contestata tenet de dolo defuncti heres: vt hic. ꝛ. j. de act. ꝛ obliga. l. ex depositi. et. l. ex contractibus. ꝛ de regu. iuꝛ. l. boc iure. §. fi. ergo lite contestata multo magis tenetur de dolo etiā et culpa et omni eo in quo etiam defunctus. vt in princip. l.

n ¶ Cōstitutionibus. iste 2stitutiones loquūtur in alio casu: scz lit. nō conte. ꝛ sic nō cōtradicūt paulo nec corrigunt eū: scz. §. cōtra. ꝛ sic nō tenet de leui culpa defuncti: si nec ipe fuit in lata culpa de qua sola tenetur: vt. C. de nego. gest. l. curatoꝛis. quia ignoꝛat vbi sunt illa instrumenta. vt ꝛ. j. de reiu dicata. l. qui in alterius.

o ¶ Doc. quod dicunt cōstitutiones: et sunt iste cō stitutiones. C. de nego. gest. l. curatoꝛis. et de in litē iurā. l. alio. et similes. ꝛ adde quod not. ff. eo. l. cum ostendimus.

p ¶ Perpetuantur. facit institu. de perpe. ꝛ temp. act. §. penul. ꝛ. C. ex deli. defun. l. j. Accur.

¶ De magistratib⁹ cōuemendis et eorum beredibus.

Si ordinem.

¶ Casus. Magistratus alicuius ciuitatis ad quos spectat tutoꝛum datio dederunt alicui pupillo tutoꝛem. pupillus postea factus adultus non inuenit soluendo tutoꝛem. vnde vult recurrere ad subsidiariam actionem. quaeritur contra quem possit eam intentare: et certe contra magistratus predictos: non autem contra ordinem decurionum. Item nec contra fideiussoꝛes predictoꝛum magistratuum qui dederunt tutoꝛem: et reddit rationem. Item nec contra nominatoꝛes dictoꝛum magistratuū. Nō autem dixit ordinem dicuꝛionum non teneri subsidiaria/ fallit in casu scilicet quando receperūt decuꝛiones in se periculū: et eo casu illi tantū qui fuerunt presentes tenebuntur. Nō autem dixit in magistratibus ciuitatis ꝛ ordine decurionum ciuitatis/ intelligas in magistratibus et ordine decurionum immicipij.

¶ Necꝫ ꝓtoꝛ. Quidam sunt qui dant tutoꝛes/ non tamen habent necesse exigere satisdationem a tuto. rem pupil. sal. fo. sicut pretoꝛ: et quidam alij de quibus dicitur institu. de satisda. tuto. §. fina. Dicitur hic ꝙ si illi tales dent tutoꝛes nō tenentur subsidiaria. ¶ Si preses. ¶ Preses lombardie iussit magistratibus boni. vt ei renuncient vtrum titi? sit dives bono: quem ritum preses vult dare tutoꝛem titio pupillo: et ipsi renūciauerunt ꝙ dives erat satis. postea preses dedit eum gaiō tutoꝛem: quaeritur vtrū magistratus teneantur ac si dedissent? et dicitur ꝙ non/ nisi renunciauerint falsum per pecuniam vel per gratiam. ¶ Si preses pronuncie ꝛc. Titius pupillus petijt a preside tutoꝛem: venit sempronius vicinus pupilli coram preside: et dixit. domine gaius idoneus tutoꝛ esset isti titio pupil. preses boc audito precepit illis magistratibus ut lius ciuitatis vnde erat pupillus ꝛ gaius vt certioraꝛēt eū vtruꝫ gaius esset idoneus: ꝛ ipsi renūciauerunt ꝙ dives erat satis. postea preses dedit eum gaiō tutoꝛem: nunquid isti magistratus tenentur? Et dicit ꝙ sic. ¶ Non tantum. videas per te. ¶ Si curatoꝛes. ¶ Preses mandauit magistratibus vt se pretoꝛem instruant: vtrum titius esset idoneus curatoꝛ cuidā adulto: et ipsi dixerunt ꝙ sic. et ipse preses dedit eum curatoꝛem. dicitur hic ꝙ tenentur magistratus. idem si mandauit eis vt darent eum curatoꝛem vel satisdationem ab eo exigerent. ¶ Magistratibus. ¶ Preses mandauit magistratibus bononie vt darent tutoꝛem titio/ et ipsi non dederunt certe quicquid damni habuit interim pupil. ei refarcire debent. si autem non fuit eis mandatum non tenentur. ¶ Sciendum. Cum magistratus deberet dare tutoꝛem pupillo: vel postꝫ dedit tutoꝛem debens satisdationem ab eo petere diffsulit dare vel petere ad tempus suc-

cessoris sui. Dicitur hic q̄ debet teneri. ¶ Diuus. Magistratus dedit tutorem titio: modo debebat ab eo exigere satisdat. rem pu. sal. fo. et nō cognoscebat fideiussores quos volebat dare tutor: et ideo elegit vnum qui cognosceret vtrum essem idonei fideiussores. et iste cum non essent idonei renunciauit eos idoneos, certe tenebitur pupillo. Vel pone quā do preses dabat tutorem et commisit magistratui vt cognosceret an essent idonei. ¶ Si inter magistrat⁹. Duo magistratus dederunt tu. titio: et quenerūt inter se vt si alius quo tempore ageret contra eos pupillus subsidiaria act. vnus eorum suo periculo responderet. Dicit hic q̄ iuris publicum quod dicit vnus quēq; teneri nō possunt suis cōuentionibus tollere ille tñ qui quenit de sustinēdo periculo pus cōuenit sicut si solus ipse dedisset tutorem. ¶ Si quādo. Magistrat⁹ debent dare tutores de ille ciuitate vnde est pupillus. si autē nō sit de ciuitate vnde est pupillus idoneus / debent querere in proximis ciuitatibus / z renūciare hoc pre fidi: non autē ipsi sua auctoritate dare. ¶ Si ma gistratus. Magistratus dederunt tutorem bene idoneum titio pupillo: z satisfactionem ab eo exegerunt. Dicitur hic q̄ tenentur subsidiaria: si tutor non inuenitur soluendo tempore depositi officij. q̄ si acceperunt satisfactionem a dicto idoneo tutore / tunc non tenetur. Quid autē si nō exigerēt satisfactionem: z idoneꝰ inuenit tutor tempore depositi officij: Certe non tenetur magistrat⁹. Sz pone q̄ idoneus dederūt tutorem / et idoneum acceperunt de eo fideiussorem / tempore autem deposito officij tuto. iuenūtur non idonei: Dicitur hic q̄ incūbit patio magistratibus q̄ fideiussor fuerit idoneus tempore quo eum acceperunt. ¶ Priuilegium. Quis pupillus habeat priuilegium in bonis tutoris cuz agit cōtra eum tutele / tamen non habet in bonis magistratus cuz agit cōtra eum subsidiaria actione. ¶ Exigere. Quādo magistratus exigit satisdationem a tutore debet facere venire coram se pupil. faceregs eum stipulari a tutore z a fideiussore eiꝰ rem suam sal. fo. si autē pupil. nō pōt log: et habet seruum seruus stipulabitur. si autē nō habeat seruū pu. notarius vel ipse magistratus stipulatur z acquiret act. pupil. ¶ Si filiusfa. Si filius volitate patris magistratū gerat / filiusfa det tutorē: z ab eo non exiget satisdationē: pater nō tenet nisi de peculio. z reddit rationez in fi. l. q̄rē pu. fal. fo. videt p̄mittere pater q̄ dat volitate vt filius det curio creetur. nō aūt rē pupil. videt p̄mittere fal. fore. Ulpianus. ¶ In ordinem. decurionuz: q̄ tutorū datio ad eos nō spectabat / nisi in casu. vt. C. de tuto. z cura. da. ab bis. l. vbi. Accursius.

a ¶ In fideiussores eorum. scz magistratuum. vt. j. ad munici. l. ij. §. f. in fideiussores[a] eorum. Idem enim rem publicam saluam fore promittunt: non pupilli: proinde nec nominatores magistratuum ex hac causa tenebuntur: sed soli magistratus. Sed si ordo[b] recepcerit in se periculum: dici debet teneri eos[c] qui presentes fuerunt. parui enim refert nominauerint[d] vel fideiusserint: an in se periculū receperint: vtilis ergo in eos actio competit. sed si a magistratibus municipalibus tutor datus fit non videtur per ordinem[e] electus. ¶ Neq; pretor neq; alius cui tutoris dādi ius est hac actione tenebitur.

¶ Magistratus non dātes tutores sed tantū renunciantes eorū facultates nō tenētur actione subsidiaria: nisi hoc facerent liniti gratia: aut pecunia corrupti: vel nisi preses p̄uincie talibꝰ magistratibꝰ precepisset vt exigerēt satisdationē a tutoribꝰ. b. d.

¶ Si preses prouincie denūciare magistratus tantum de facultatibus[f] tutorum voluit vt ipse[g] daret: videamus an et quatenus teneantur: et extat diui marci rescriptum quo voluit eos qui presidi renunciant[h] non perinde teneri atq; si ipsi dediſſent: sed si decesserunt gratia forte aut pecunia falsa renunciantes. Planc si preses prouincie satis eos exigere iussit: non dubitabimus teneri eos: etiam si preses dederit. ¶ Si preses prouincie nominibus ab alio acceptis ad magistratus municipales remiserit: vt ſc. de nominibus[i] instruant[k]: et perinde instruct⁹ dederit[l] tutores: an exemplo eorum qui pretorem instruunt debent magistratꝰ teneri queritur. Utiq; enim interest vtrū ipsi magistratus nomina electa dederint presidi an ea que ab alio preses acceperit inquisierint. et puto vtroq; casu sic teneri quasi dolo vel lata culpa versati sunt. ¶ Non tantum pupilli / sed etiam successores eorum subsidiaria agere[m] possunt. ¶ Si curatores fuerunt min⁹ idonei dati: dicendū est teneri magistratus oportere si ex suggestu eorū[n]: vel nominibꝰ ab eis[o] acceptis

Sed cōtra hoc qđ dicit de fideiusso. est. C. eo. l. j. Sed ibi loquit de fideiuſ. qui dati erāt magistratui pro sua indēnitate: hic de bis quos dedit magistratus reipu. pro damnis ei illatis.

b ¶ Sed si ordo. decurionum.

c ¶ Eos. decuriones / et non presentes.

preses dederit: sed et si ad eos remiserit vt ipsi dent: vel post dationem vt exigerent satisdationez periculum ad eos pertinebit.

¶ Magistratibꝰ imputat etiam si omnino tutor vel curator datus non fit: sed ita demum tenentur si moniti[p] non dederint. Ideo dam num quod impuberes vel adolescentes medio tempore passi fūt: ad eos magistratus pertinere nō ambigitur: quia munere mandato non paruerunt. ¶ Sciendū est autem si magistratus municipales data opera tutelaz distulerint in successores[q] suos: vel si satisdationez data opera traxerint quo ad successores accipiant nihil eis prodesse[r]. ¶ Diuus adrianus rescripsit etiam in cum qui electus est ad estimandas tutorum satisdationes[s] / actionem[t] dandam.

¶ Si inter magistratus boc cōuenerit: vt alterius tantum periculo tutores darentur: conuentiones pupillo nō preiudicare diuus adrianus rescripsit: conuentione enim duumvirorum[u] ius publicū mutari non potest[x]. Ipse tamē arbitror conueniendum eum qui hoc suscepit: deinde excussis facultatibus eius tunc veniendum est ad collegam: quemadmodum si solus dedisset diceremus prius eum deinde collegam aggredien dum. ¶ Si quando desint in ciuitate ex qua pupilli oriundi sunt q idonei[y] videantur: officium est magistratuum exquirere ex vicinis ciuitatibus honestissimū qđ eꝰ et nomina presidibus prouincie mittere: non ipsos arbitrum dandi sibi vendicare. ¶ Si magistratuꝰ ab initio tutorem idoneum dedit: et satis non exegit: nō sufficit[z]. q̄ si satis exegit et idoneum exegerit (q̄uis postea facultatibus lapsi sint tutores vel fideiussores) nihil est quod q ei dedit imputetur. nō enim debet magistratꝰ futuros[a] casus et fortunam prestare pupillo. ¶ Sed et si satis non exegit idoneus tamen tutor eo tempore fuit quo tutele

d ¶ Nominauerint. f. aliqui tutores vel fideiussores qui tenentur. vt no. ff. ti. l. ij.

e ¶ Per ordinem. decurionum.

f ¶ Jus est. l. iiij: vñ non etiam exigēdi satisdationez vel noīandi tutores. aliqn 5: vt. ff. de admi. tu. l. emilius. et ibi plene no. et facit instit. de satisda. tuto. vel cura. ff. fi.

g ¶ Tantum de facultatibus. nō de moribꝰ. Azo et Hug. immo non iuſſit vt daret qđ potuit. vt in stitu. de attil. tuto. ff. sed boc. neqs q̄ satisdationē acciperet: q̄ tunc tenere tur. vt. j. §. plane.

h ¶ Ipse. preses.

i ¶ Renunciant. nola et facultates tutorum.

k ¶ Vt se. presidem.

l ¶ De nobis. i. de nominatoꝰ facultatibus et moribꝰ. Et est hic argu. q̄ iudex debet inquirere de condictione testis.

Iudex de q̄dictione testis inquirere debet.

m ¶ Instruant. non facta predicta denunciatione.

n ¶ Dederit. scz preses.

o ¶ Agere. contra magistratum. Accur.

p ¶ Eoꝝ. magistratuum.

q ¶ Ab eis. magistratibꝰ.

r ¶ Moniti. per iussum. nam aliter dari non poterat olim / iz bodie secus vt insti. de attil. tut. §. fi boc iure. z no. ammoniti. sic. j. de da. infec. l. iiij. §. in ea. z de no. ope. nū. l. de pupillo. §. q opus.

s ¶ In successores. quasi dicat remittūt hoc omis dandi tutores ad suos successores in dignitate sic. ff. qui. ex cau. ma. l. fi z si per pretorē. §. perinde si dum vult.

t ¶ Prodesse. quin tenetur. z sic paria sunt non daret / male dare. vt. j. ad munici. l. ij. §. fi. z. j. e. §. si inter.

Hic rinō vi dē qđ male fit.

v ¶ Satisdationes. i. fideiussores sint idonei vel nō. sic et. ff. qui satisda. cog. l. si ab arbitro.

r ¶ Actionē. scz in factū. vt. C. eo. l. fi.

y ¶ Duum virorꝝ. i. magistratuū municipaliuꝝ. vt. C. de iudi. l. fi.

z ¶ Non potest. vt r. ff. de admi. tu. l. ij. §. fi. eo. z. ff. de nego. gest. l. litis. §. si pecuniam. z. ff. de admi. tu. l. etiam. Sed cōtra. j. eo. titu. l. lucius. §. sempronij. Sol. vt ibi.

Algi potest.

pact. l. ius publicum. z de transac. l. iij. in princip. z. j. de admi. re. ad ciuita. perti. l. ij. §. ius reipublice.

a ¶ Dediſſet. z alter dare negligeret. nam hec sunt paria nō dare z male dare. vt. ff. §. sciendū. sic z in duobus tutoribus vno gerente altero nō. vt. ff. de admi. tu. l. tutores. §. in eum.

b ¶ Idonei. facit. ff. de tuto. z cur. da. ab bis. l. diuus. z qō ibi no.

c ¶ Non sufficit. quin teneatur.

d ¶ Futuros casus. sic. j. de admi. re. ad ciui. perti. l. ij. §. si eo. z. ff. de nego. gest. l. litis. §. si pecuniam. z. ff. de admi. tu. l. etiam. Sed cōtra. j. eo. titu. l. lucius. §. sempronij. Sol. vt ibi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶ Agi potest. scilicet finita tutela. vt. ff. de tute. ꝛ ra. distra. l. nisi. et facit. C. de dim. tu. l. i.

b ¶ Fuisse. qz enim bodie sunt non soluendo presumitur sic retro fuisse: quod dic vt. ff. de proba. l. non est necesse.

c ¶ Priuilegiū. personale vel hypothecæ. Accursius.

d ¶ Exigere. fideiussoribus sub.

e ¶ Seruus. potest intelligi in vero seruo: vel in tabellione q seruus esse nō potest. vt. C. de tabel. l. generali. lib. x. ꝛ sic dicit q cuilibet de populo seruit. sic ponit. ff. de adop. l. nō aliter. et facit ad. ff. i. rem pupil. fal. fo. l. ij. et l. non querit. x. ff. de pac. l. ites magistri. ꝛ. ff. de cōsti. pecu. l. cū qui. ff. si acturi. et. ff. de admini. tuto. l. quotiens. in princip. et ff. de procur. l. mutus. ff. si procuratori.

f ¶ Rem. pupilli. non pupillū. vt. ff. l. i. in prīcip.

g ¶ De peculio. vt. ff. de pecul. l. licet. ff. fi. Sed cōtra. C. quod cum eo. l. i. in fi. vbi dicit insolidum. Sol. ibi datus fuit tutor filius: hic ipse alium dedit. Ité contra. l. ad munic. l. ff. pe. vbi equiparat patrem fideiussori + qui intercessit apud rem publicam: sed fideiussor nullo modo tenet: ergo nec pater vt ibi dicit. Respō. nō tenet pater vt fideiussor pupillo suo nole vel de suo aliqd dare: sed nole filiū: et vt pater et de bonis filij: ſz de peculio vt hic dicit: licet alij hic sommient in pernaso.

+ Nō tamē quātum ad ola: ſz quō differāt et ſ quō regā p̄ do. alex. ff. timo. l. l. ff. ſi filius. in pain. i. de ver. oblig.

h Roponebatur.

i ¶ Casus. Magistratus dederūt duos tutores et ab eis satisfa. nō exegerunt. vnus tutorus decessit pauper: pu. egit contra alium: et exegit eus insolidum. vult ille tutor agere cōtra magistratus qui non exegerūt satisfa tionem. Certe ſi ciuit tutor insoliduū conuentus a tutore mortuo nō exactā satisfactionem non aget ꝑtra magistratū. als sic. ꝛ hoc dicit cū. l. seq.

+ Ista. l. reputatē sing. nec reperit alibi ſz bar to. hic.

b ¶ Datos. iussu p̄sidis non als hoc iure. bodie q̄ꝫ secus. vt institu. de attil. tu. ¶. fed hoc iure.

k ¶ Subuenit. dūtaxat quasi nō tutori. sed contra magistratū: scilicet vtili actione. Accursius.

l ¶ Quod si tutor. cum superiori continuatur.

m ¶ Dari actionē. ſcz tutori cū ei imputari nō pōt q̄ satis ꝛc. vt dixi. ff. in. l. priori. Accursius.

n ¶ Dn similiter. ¶ Casus. Si magistratus malum det tutorem et decedat. heres eius nō tenetur eodem modo pupillo sicut ipse tenebatur: nā tenebat de omni culpa: heres autem ei⁹ tantū de dolo et lata culpa magistratus sicut euenit de heredē. Uinia.

o ¶ Negligentie. i. nomine culpe defuncti: q̄ dic vt. ff. ti. l. cū ostēdimus.

p ¶ Omne periculum. i. omnē culpam. ſic. ff. de positi. l. i. ff. ſepe. nō enim casus p̄stat. vt. ſ. ff. admi. rerū ad ciui. p̄ti. l. ij. ff. ſi eo. ꝛ facit. l. magratus.

q ¶ Succedit. id est obligatur. ſimile verbus habes. C. qui da. tut. pos. l. curatorem.

r ¶ Proxime. i. de dolo et lata culpa defuncti tenetur non deleni. vt. C. eo. l. ij. et. ſ. eodem titu. l. quod ad.

s ¶ Cōmiſſet. facit. C. de dim. tu. l. ij. et. ſ. ad munic. l. quid ergo. in fi. et. ff. de admi. tuto. l. lucius. ff. cū teſtamēto. ꝛ. l. tres tutores. ꝛ. ſ. eo. l. pe. et adde q̄ nō. ff. de tute. ꝛ ra. di. l. ſ. nūc tractemus.

t ¶ Omitteret. hec ē lata culpa magrat⁹ de q̄ tenet heres. vt. ff. eo. nō ſiſt.

agi potest / sufficit. Probatio autem nō putabilis incumbit vt docat fideiussores soluendo nō fuisse cuꝫ acciperentur: sed magistratibus vt docerent eos soluendo fuisse. ¶ Priuilegiuꝫ c in bonis magistratus pupillus nō habet: sed cum ceteris creditoribus partem habiturus est. ¶ Exigere d autem cautionem magistratus sic oportet vt pupilli seruus e aut pupillus ipse ſi fari potest et in p̄senti aruꝫ est) stipuletur a tutori bus. Item fideiussoribus eoꝝ rem f saluam fore pupillo: aut ſi nemo est qui stipuletur seruus pupillus stipulari debet rem saluaꝫ fore pupillo: aut certe ipse magistratus. Plane vbi seruus publicus vel ipse magistratus stipulatur: dicendum est vtilem actionem pupillo dandam. ¶ Si filiusfami. fuit magistratus: et caueri pupillo nō curauerit: aut ſi non idoneē cautum fit culpa eius: an et quatenus in patrem eius actio dāda sit/queritur? Et ait Julianus in patrem de peculio g dandam siue voluntate eius filij decurio factꝫ sit siue non. Nam et ſi voluntate patris magistratum administrauerit: attamen non oportere patrem vltra q̄ de peculio conueniri quasi rem pu. saluam fore promittat qui dat voluntatē vt filius decurio creetur.

Tutor non habet actionē cōtra magistratum qui dedit contutorem non sufficientem: licet ipse tutor p̄to contutore suo pupillo satisfecerit. b. d.

Idem. Lex. ij.

Roponebatur h duos tutores a magistratibus municipalibus datos i cautiōe nō exacta: quozum alterum inopem decessisse: alterū insolidum conuentum satis pupillo feciſſe. Et queribaf an tutor iſte aduersus magistratum municipalem habere possit aliquam actionez: cum sciret a contutore suo satis non esse exactum. dicebam cuꝫ a contutore suo satis pupillo factum sit neq; pupillum ad magistratus redire posse/ neq; tutorem: cum nūq; tutor aduersus magistratus habeat actionem k. Senatus enim consul. pupillo subuenit l: p̄sertim cum sit quod tutori imputetur: scilicet q̄ satis a cōtutore nō exegit: vel suſpectum non fecit ſi scit vti proponitur magistratib⁹ cum non cauisse.

Julianus. Lex. iij.

Quod ſi tutor m ab hac parte culpa vacet: nō erit iniquū aduersus magistratus actionem ei dari n.

Ulpianus. Lex. iiij.

Dn ſilr tenenf heredes magistratuū vt ipſi o tenentur. Nam nec heres tutoris negligentie p noīe tenet. Nam magistratus quidem in omne periculum q succedit r: heres ipſi⁹ dolo proxime s culpe succedancus est.

Julianus. Lex. v.

Quo tutores partiti sunt inter ſe administrationē tutele alter ſine herede decessit: quesitum est vtrum in magistratum qui non curasset vt caueretur: an in alterum tutorem actio pupillo dari debeat? Rñ. equius esse in alterū tutorem dari q̄ in magistratum: debuisse enim eum cum ſciret pupillo cautum non esse vniuersa negocia curare: et in ea parte quaꝫ alteri tutori commiſſet t similem esse ei qui administrationem quozūdam negociozum pupilli non accesſiſſet. nā ꝛ ſi aliquā partem negociozuꝫ pupilli administrauerit: tenetur etiam ob rem quam non gesſit: cum gerere deberet.

Si magistratus nullā exegit cautionem a tutore/ tenetur etiā heres eiꝰ. ſi autem exegit cautionem idoneam/ ꝛ postea factus est fideiussor nō soluendo nō tenet heres magistratus: sicut nec ipſe. b. d.

Ulpianus. Lex. vj.

Quod ad heredes magistratus pertinet: extat diui pij reſcriptum causa cognita debere dari actionem. Nam magistratꝰ ſi tanta fuit negligentia vt omnez cautionem omitteret u: equum est haberi cum loco fideiussoris: vt et heres eius teneatur v. Si vero cauit: et tūc idonei fuerūt: ꝛ postea deficiunt sicut ꝛ ipſe magistratus probe recuſaret banc actionem: ita et heres multo iuſtius. Nouiſſime non als ait in heredē actionem dandam q̄ ſi cuidēter w magistratus cum minus idoneis fideiussoribus contrahunt.

u ¶ Teneatur. sicut heres fideiussoris.

v ¶ Recuſaret. vt. ff. eo. l. i. C. ſi magistratus.

w ¶ Euidenter. id est cum aliquo dolo vel lata culpa: de quibus tenetur. vt. ff. dixi. Accursius.

IN magistratus. ¶ Casus. Queritur an pupillus qui vult agere subsidiaria ℨ magistratus possit vnū eorū exigere insolidū: an vero debeat eos cōuenire p̄ virili: Et ōr̄ hic q̄ si dolo vel lata culpa non exegerūt satisfda. magistratus p̄t eos quenire insolidum, pupillus.

a ¶ Si dolo. vel lata culpa. vt. ſ. patet.

b ¶ Insolidum. nomine doli qui non potest pro parte committi. vt. ff. de positi. l. si duo.

c ¶ Si nec. als est in littera si nulla culpa. scz lata que dolo cōparatur.

d ¶ Dūtarat. id est sola sine dolo.

e ¶ Eorum. scz magistratuū: neq; dolo ꝛc. et sub. scz lenis ꝛ leuissima culpa interuenit. de quib⁹ tenetur. vt. ff. co. l. non similiter. als est in littera sine lata culpa dūtarat eorum ꝛc. que est planior. et est idem sensus. et facit. C. e. l. si tutor. ꝛ. ff. de admi. tuto. l. si plures. et l. si pupillus.

MAgistratus. ¶ Casus Decerūt tutores cuidam pupil. magistratus ꝛ nō exegerūt idoneā cautionem: vn⁹ magistratuū mortuus ē sine herede. Certe alter cōuenietur insolidum. Ulpianus.

f ¶ Exegerūt. minus idonee. Accur.

g ¶ Er his. scz curatoribus. vt. ff. co. l. duo. Vel dic. i. magistratibus. vt C. eo. l. iij. et facit. ff. e. l. f. §. si magistratus.

AN in magistrat⁹. ¶ Casus. Tutorē pupillo dedit magistratus et nō exegit idoneam satisfda. tutor administ̄a ut male intantū q̄ tenetur pu. i. v. pro sorte. et in quinq; p̄o vsuris: postea factus est tutor nō soluēdo. ¶ ita pupillus quenit magistratū. ꝛ pro sorte sibi debita a tutore: ꝛ pro vsuris. i. p̄o. v. querit vtrū magistratus teneat ad vsuras omniū v⁹: Et videt q̄ nō. q̄. v. fuerūt vsure/ vsure vsura peti nō p̄t. Sed re spō. q̄ sic. q; omia. xv. sunt facta sors in p̄sona magistrat⁹: ꝙuis. v. ex illis. xv. essent vsura quo ad tutorem. Uiuianus.

h ¶ Actione data. pupillo in factū: scz subsidiaria.

i ¶ Sors. scz in quantū tenet tutor. nam ad idem tenet magistrat⁹ in subsidium. Accursius.

k ¶ Non possunt. quod videtur quoniam ꝛc.

l ¶ Denarū. quod exigitur a magistratu pena est quo ad eū: et per hoc videbat excusari ab vsuris: vt hic. ꝛ. C. de vsu. ff. l. j. lib. x. Vel dic penarū. i. vsurarū. q. d. sicut als non p̄stātur vsura vsure vt est cōstitutū: ita nec vsura hui⁹ pene. p̄o quo est. ff. de nego. gest. l. qui sine. vbi vsuram vocat penam.

m ¶ Posse. ſ. ad manici. l. lucius. §. paulus contra. vbi nō tenet ali⁹ in vsuris p̄o officiali. Sol. q̄ ipsemet magistratus gesserūt rēpu. ꝛ sic tenētur reipu. p̄o se nō p̄o alio/ quod non credo: q; quo ad pupillum biclo quitur. Dicer go q̄ hic tenetur pupill⁹ ad vsuras ibi vero reipublice. Uel solue vt ibi.

n ¶ Actio. scz tutele vtilis. idem tamen si erat curator: q; dabitur in magistratus vtilis neg. gest. Uel dic secūdo eadem quo ad genus nō eadē quo ad speciē: cū ibi tutele: hic in factū subsidiaria. simile idem quo ad genus: diuersum quo ad species. §. si cer. pet. l. ij. in princip. ꝛ arg. ſ. de duo. reis. l. iij. in fi.

¶ De rebus eorum qui sub tutela vel cura sunt ꝛc.

OPeratoris. ¶ Casus. Imperator seuerus fecit quandam orationem: et eam inter senatores recitauit. in verbis cuius orationis continetur ne tuto. vel cura. pupillorum distrahe rent p̄dia rustica pupillorum vel etiam suburbana p̄mitte bat tamen dicta oratio distractionem p̄dictarū rer⁹ in casibus. Unus est si parentes p̄dictor⁹ pupillor⁹ dixerūt in testamento eorū q̄ fieret distractio dictarū rerum: vel etiam in codicillis. Secundus est si tantum ex alienum imminet pupillo q̄ ex ceteris rebus nō potest solui. Tertius est si pupillus habet p̄dium cōmune cum alio: et petit diuisionem tutores et curatores ad diuisionem. nam diuisio dicitur alienatio. Quartus est. si creditor cui pater pupilli obligauit p̄dium vendat illud ℨm pactus vel legem. Quid si pater pupil. consueuerat p̄dia emere ꝛ reuendere: nūquid p̄dia que emit pater poterunt tutores vel curatores vendere: Et certe nō nisi pater ℨ iussisset vt dictū ē. ff.

¶ Si minor. Titius minor. xxv. an. emit duo p̄dia a seio maiore/ et ei titio tradita fuerunt: et hic dominiū eorū fuit ei acq̄situm. et seius venditor habuit ei titio taliter fidem de precio: quia cōueniūt simul/ vt donec titius emptor solueret ei precium/ seius venditor teneret pre dia loco pignoris: nūqd valet talis pignoris constitutio: Et dicit q̄ non. et est ratio: q; posq̄ dominium est acquisitū mi nori iam ceperūt illa p̄dia non obligari posse. Sz opponitur ad id qō dicit pignus non valere. nonne pignus quesitum fuit venditori predicto cū dominio: id est eodem tēpore quo translatum est dominium predioꝝ in dictum titium emptorē: Certe sic. Ergo videtur q̄ valeat obligatio: quia non fuit ante quesitū minori emptori dominium predioꝝ q̄ secuta fuerat obligatio pignoris eorūdem predioꝝ: immo vno ꝛ eodem tēpore fuit trālatum dominiū in emptorem et pignus in venditorem. ꝛ sic non videt bene locum ratio huius. §. ibi: nā vbi dominiū ꝛc. Sed certe hec oppositio nō nocet: q; quocūq; tempore dominiū sit quesitū emptori minori nunq̄ potest obligari: im peratoris tamen rescriptū super hoc impetratū a venditore bene facit pignus cōfirmari. ¶ Item valet dictū pign⁹ si fiscus fuisset qui tali meo minori titio vendidisset. Itē valeret pignus in hoc alio casu tutor seu pupillus emit fundū dicto suo pu. er pec. titij alteri⁹ pu. ꝛ fuit traditus fundus dicto seio pupil. vel dicto suo tutori sicq; dominiū ei⁹ acq̄situ est dicto seio pupillo. nūqd babebit tacitū pign⁹ in dicto fundo titius pupillus ex cui⁹ pec. emptus fuit: Et dicit q̄ sic. ꝛ hoc dicit vsq; ad p̄mū §. illi⁹. l. sed si pecunia. ꝛ ita ponūtur hic quattuor casus. in primo non valet pignus: in aliis sic. Uiuia.

o ¶ Curatores pupillor⁹ non adultorū. vt. ff. p̄tori. dicam.

p ¶ In senatu. ꝛ ideo quādoq; vocat senatuscon. vt. C. e. l. j. quandoq; oratio. vt. C. de cur. fur. l. ij.

q ¶ Et curatorib⁹. pupillor⁹ ℨm Jo. q; ꝛ ipsi q̄ꝫ habent curatorem. vt insti. de cur. §. interdū. nam ad curatores adultorū et alioꝝ porrigit̄ sententia nō verba. vt. ff. e. l. q. neq;. §. ſ. licet bec littera videat contra. ꝛ C. eo. l. j. de cur. fur. l. ij.

r ¶ Suburbana. vt orti in ciuitate. vt. C. eo. l. si prediuꝫ. hodie idē est in vrbanis et omnib⁹ rebus q̄ possunt seruari. vt. C. de admi. tu. l. lex que tutores.

s ¶ Caurint. tūc etiā sine decreto: vt hic. ꝛ. C. q̄si decre. opus nō est. l. j. ꝛ. j. eo. l. magis. §. si fundus. etiā si est irritatū. vt. ſ. eo. l. si. dū tamen seruet formā in testamento datā. vt. C. de admi. tu. l. tutelā.

t ¶ Alienū. vt. C. e. l. ob es. Et nota tria necessaria decretū. ꝛ cāz aliena di: puta ex alienū: vt hic. itē p̄sentia tutoris vel curatoris. vt. C. si propter pub. pensi. l. fi.

v ¶ Obreptum. vt. ſ. eo. l. magis. §. penul. ꝛ dicit est per mendaciū impetratū a p̄tore vt alienetur. Obrepere quid sit.

x ¶ Socius. ſ. maior. aliogn secus. vt. ſ. eo. l. si pupillorus. ꝛ. C. eo. l. inter omnes. ꝛ arg. C. de fun. do. l. fi. als est in littera maior.

Jus exequitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Jus exequitur. quia vēdidit. vt. ſ. eo. l. ſi pupillorum. §. ſi pupillus. ꝛ.C. ſi aduer. ven. pigno. l. ij. vbi plene nota.

b ¶ Cēſeo. q̄ poterit boc fieri ſine decreto. et hucuſq̄ ſunt verba oratoris. Accurſius.

c ¶ Si defunctus. Not. non ſpectari conſuetudinem patriſſamit. ſic. ſ. de offi. pfi. l. ſed licꝫ. Sed arguūē. cōtra. C. de epi. audien. l. ij. in princip. ꝛ ff. de pig. act. l. vel vniuerſorum. et. C. de verb. ſig. l. ij. ꝛ de edi. edic. l. q̄ ſi non lit. §. quia affidua eſt.

Additio. Dic q̄ hic nō erat conſuetudo/ſed preſumptio tacite voluntatis cui non ſtatur: q̄ forte patri erat vtile/pupillo inutile. hic nō erat cō ſuetudo/ſz opinio et animi deſtituatio ſm Bal. hic facit iſte. §. q̄ licꝫ pater diſpoſuiſſet ire ad ſanctum Jacobum/ filiꝰ tamen non tenetur ire nec mittere/niſi ipſe in teſtamento precēſerit. vt ff. de voto. c. ij.

d ¶ Emerit. et p traditionem acceperit vt appareret per ſequentia: ſed ante traditionez beneficiet loco pignoris. vt. ſ. de act. emp. et vendi. l. iulianus. §. offerri. ꝛ de bere. vendi. l. ſi hereditatis. vel dic q̄ eoipſo q̄ in pignus accepit videt tradere. vt arg. C. de dona. l. quiſquis. Accur.

e ¶ Ubi. id eſt poſtēq̄.

f ¶ Sed dici. in caſu ſuperioris. l.

g ¶ Mouere. ſcilicet contra pupillum.

h ¶ Domino. als dominio. als domino.

i ¶ Queſtum eſt. i. dominium abſolutum nō habuit: ſed vt pignori eſſet apud venditorem q̄diu hic minor emptor ſolueret precium.

k ¶ Emerit. ſcz pupillus. vt. C. in quib⁹ cau. pig. ta. contra. l. ij.

l ¶ Talis ſpectes. vt. ſ. e. l. priori. dixi.

¶ Sed ſi pecunia. Caſus b uius legis in princi. ſatis patuit in fine caſus precedentis

¶ Pignori tamen. Dicti ſunt quattuor caſus ſ. e. l. i. §. j. in quibus pōt tutor vel curator vendere minoris predia. modo vi

rente pupilli acceperit ius exequitur[m] nihil nouandum cenſco[n].

¶ Voluntas defuncti volentis dum viueret rem vendere non facit rem poſſe ſine decreto alienari poſt mortem: niſi boc dixit in teſtamento. b. d.

¶ Si defunctus[o] dū viueret res venales habuerit: teſtamento tamen non cauerit vt diſtraherentur: abſtinendum crit vendītioni. Non enim vtiq̄ quod ipſe voluerit vendere/ idem etiam poſtea diſtrahendum putauit.

¶ Statim poſtq̄ res minoris eſſe cepit/ita efficitur vt obligari vel alienari inullo modo ſine decreto poſſit. boc dicit Bartolus.

¶ Si minoz. xxv. annis emerit[a] predia vt quo ad precium ſoluere tur eſſent pignori obligata vendi tori nō puto pignus valere. Nam vbi[b] dominium queſitū eſt minori ceperit non poſſe obligari.

Paulus. Lex. ij.

¶ Sed hic[c] videtur illud mouere[d] q̄ cū domino[e] pignus queſitum eſt[f]: ꝛ ab initio obligationi inhefit. Q. ſi a fiſco emerit[g]: nec dubitatio eſt quin ius pignoris ſaluum ſit. Si igitur talis ſpecies[h] in priuato venditore incidit: imperiali beneficio opus eſt: vt reſcripto pignus cōfirmetur.

¶ Fundus emptus pupillo ꝛ traditus pecunia alterius pupilli: eſt obligatus illi pupillo cuius pecunia fundus eſt emptus. boc dicit.

Ulpianus. Lex. iij.

¶ Sed ſi pecunia alterius pupilli alteri pupillo fundus ſit comparatus: iſq̄ pupillo vel minori traditus ſit: an pignoris obligationem poſſit babere is cuius pecunia fundus ſit emptus. Et magis eſt vt ſaluum ſit ius pignoris[i] ſm conſtitutionem imperatoris noſtri et diui patris eius ei pupillo cuius pecunia comparatus eſt fundus. ¶ Pignori tamen capi iuſſu magiſtr⁹ vel prefidis vel alterius poteſtatis: ꝛ di

natio. ¶ Si ius. ¶ Pupilli predium habet ſeruitutem in predio vicini nunquid poteſt diſtrahi illud ius a tutoribus pupilli: Et dicitur q̄ nō q̄uis oratio que eſt. ff. l. j. de boc locuta non fuerit. Et idem eſt ſi pupilli ius habeat vſumfructum in predio tuij. ſed ſi proprietatem plenam habeat pupillus in aliquo fundo vſum vel vſufruct. alienare non poteſt.

Item non poteſt fundo pupilli imponi ſeruitus nec remitti ſi ei debeat. ſed et ſi pupillus habeat lapidicinas vel aliquid aliud ſimile impedif alienatio. et boc vſcq̄ ad primum. §. in. l. magis. Ulianus.

ſtrahi[l] fundus pupillaris poteſt.

¶ Sed et in poſſeſſionē mitti rerum pupillarium a pretore quis poteſt: ꝛ ius pignoris[m] contrahitur: ſiue legatozum ſeruandorum cauſa: ſiue damni infecti vt proce dat[n] iuberi: ꝛ etiam poſſideri[o] poterit. ¶ De enim obligationes ſiue alienationes locuꝫ habent: quia non ex tutoris vel curatoris voluntate id fit: ſed ex magiſtratuū auctoritate.

¶ Quod ſponte aliquando fit/ licet nō valeat: valet tamen ſi ex neceſſitate fiat. boc dicit.

¶ Item queri poteſt ſi fundus pupilli a tutore[p] petitus ſit nec reſtituatur/ an litis eſtimatio oblata alienationem pariat: ꝛ magis eſt vt pariat. hec enim alienatio non ſponte tutozum fit. Idemq̄ erit dicendū et ſi fundus petitus[q] ſit qui pupilli fuit: et cōtra pupillum pronunciatum tutoz reſcz reſtituerunt. Nā et hic valebit alienatio propter rei iudicate auctoritatem.

¶ Non tantum fundus pupilli nō poteſt ſine decreto alienari: ſed nec ius pupilli quod habet ad illum fundum per quod ius ſibi queritur quaſi rei vēdicatio. boc dicit.

¶ Si ius[r] emphiteoticarium habeat pupillus: videamus an diſtrahi boc a tutoribus poſſit. Et magis eſt non poſſe: q̄uis ius predij potius[s] ſit. ¶ Nec vſus fructus alienari poteſt pupilli ſi ſolus fuit vſufructus pupilli. An ergo hic non vtendo amittatur: ſi tutoz cauſam prebuerit huius rei[t]. Et manifeſtum eſt reſtaurari[u] debere. Sed ſi proprietatem[v] habeat pupillus non poteſt vſumfructum vel vſum alienare: q̄uis oratio nihil de vſufructu loquatur. ¶ Simili modo dici poteſt: nec ſeruitutem imponi poſſe fundo pupilli vel adoleſcentis: nec ſeruitutem remitti[w]:

Priuilegiat⁹ ſ priuilegio ut priuilegio gaudet.

babet vtilem in rem pro tali predio. vt. ſ. ſi ager. vectī. l. j. ꝛ. ij. Idem dicas in ſeruitute. vt. j. ea. l. §. ſimili modo.

a ¶ Si proprietatem. ſcz plenam.

b ¶ Remitti. per pactus: ſed nō vtendo ſic. vt. ſ. dicere videtur. ꝛ arg. ſ. de vſufru. l. ſed et ſi quid. §. fi. ſm quoſdam: qō non placet. vt. ſ. quēadmo. ſer. amit. l. ſi cōmunem.

+ Sed remoto fauore pupilli: an pōt ius ēphyteote carij vendi clauſula adiecta ſi et in ētū ō ture poſſus: ꝛ an vēdēs incidit in penā. bal. l. c. §. hec ſ. de fuc. fea. ꝛ in l. ſi. C. de in ge. ma.

UNIVERSIDAD D... MUEVA 2010

a In fundo. ſ. dato alicui ab aliquo in dotem.
b Dotali. vt. ſ. de fun. do. l. v. ꝛ. vi. ꝛ. ſ. de alie. iud. mu. cau. fac. l, nō ſolum. §. ad intra. ꝛ. C. de re. alie. non alie. l. ſi.
c Que alia. i. aliqua alia.
d Stipterie. genera metallorum. ꝛ continua. ll. ſequentes cum iſta.

† Lapidicinas dicat. vide bar. in. l. in lege. ſ. de ſ. hen. emp. et vēdi. ꝛ quō differat a vena ſaxorum Bau. de ca. cōſi. clxxvj.

Agis. Caſum in pin. huius. l. vide circa ſi. caſus ſ̄cedentis.
Si pupillus alienuꝫ. Querit nūquid fundus quez pup. poſſidet bona fide poſſit alienari? Et dicit q nō. Quid de fundo pupillo pignorato? Certe diſtrabi poteſt niſi pupillus vel pater eiuſ impetraſſet vt iure domini nij poſſiderent vel niſi ſit miſſus in poſſeſſionez ex ſcō decreto q maritus non cauebat ei de dāno infecto. Si fundus legatus. Gaius inſtituit ſibi beredem titium pupillum/et legauit fundum ſeio: nūnquid tutores pupilli poſſunt preſtare dictum fundum legatario ſine auctoritate ptoris? Et diſtinguit. aut fundꝰ erat teſtatorꝭ: aut pu. primo caſu poſſit. ſcdo nō.
Si pupillꝰ. Titio promiſit pu. fundum: nunq̄d poteſt ei dare ſine auctoritate tutoꝝ? Et dicitur q non. ſecus ſi pater pupilli promiſiſſet dictuſ fundū titio predicto vel alius cui ſucceſſit pupillus q̄ bis duobus caſibus bene poterit dare. Item ſi dictus pater pupilli vel alꝰ cui pu. ſucceſſit vēdiderit fundum: cetera poteſt perficere pu. Item nūquid pupillus pōt repudiare fundus ſibi legatū ſine auctoritate ptoris? Et dicit q non.
Non paſſim. Dictuꝫ eſt. ſ. l. i. §. q ſi forte. q ꝑpter es alienum pupilli poſſunt tutores vendere predia eiꝰ. hic aūt dicit q non indiſtincte hoc eis p̄mittit: ꝛ ideo ſenatores dederūt arbitriū ſuper hoc ꝓtore: cui? pretoris officio cōuenit inquirere vtrū aliūde q̄ ex predioꝝ vēditione redigi poſſit pec. ad eſtimandū es alienū. ꝛ tunc demum permittit vēditionē cū nō pōt aliūde exolui. Itē cōuenit eius officio eſtimare vtrū debeat permittere vēditionē vel obligationē. ꝛ ſi pmittat obligationē nō debet plus accipi mutuo q̄ ſit neceſſe. ꝑpter debitū. ſi autē permittat vēditionē nō debet vēdi magna poſſeſſio ꝑpter paruū debitū. Circa hec ergo ola ſupradicta debet perquirere taliter cū neceſſarijs et parentibus ꝛ tutoribus pup. q̄ predicta obſeruent. Illud ḡri poteſt. Pupillus tutorem rome habēs habebat in italia poſſeſſiones/ ꝛ in roma/ ꝛ in prouincia: ꝛ tutor eius adminiſtrabat in omni loco. ꝛ pupillus erat in debitis: quare tutor fuit rome coā pretore/ ꝛ monſtrauit ei debitum pupilli: ꝛ monſtrauit ſimiliter q̄ vtilius erat vēdere fundū qui erat in prouincia q̄ aliquem alium. vnde pmiſit pretor vendere fundum prouincialem: nunquid valet? Et dicitur q̄ ſic. Ne tamen titulo tenus. Dictum eſt. ſ. e. l. §. non paſſim. q̄ pretor debet videre vtrū permittere debeat alienationē an obligationē ꝑpter es alienū. Pone ergo q̄ permiſit vnum vel aliud: certe debet pretor mittere nuncū ad videndum vtrum pec. detur creditori vel non: ꝛ debet omnimodo ita facere q̄ dicta pec. ſoluatur creditori ꝛ nō exprendaſ alibi. Si es alienū. Si tutores velint vendere predia pup. non propter es alienum: q̄ id non ſubeſt/ ſed quia dicunt hoc vtile eſſe pupillis aliquo modo nō debet pretor permittere. ꝛ ſi permittat non valet quod agitur. Manet. Dictum eſt. ſ. eo. l. i. §. preterea. verſi. manēte. q̄ manet actio pupillo ſi poſſit probare mentitū eſſe pretori per tutores es alienum allegātes. iſte. §. dicit que actio manet pupil. nam habet rei vendi. contra emptorem: ꝛ actionem tutele contra tutorem. Cōmunia predia. Dictū eſt. ſ. eo. l. i. §. ſi cōmunis. q̄ ſi pupillus habet cōmune predium cum aliquo/ ſcio eius ſuus poteſt cum prouocare ad diuiſionē/ que diuiſio eſt alienatio.

quod ꝛ in fundoꝰ dotalꝭ placuit.
Si lapidicinas † vel queꝫ alia metalla pupillus habuerit ſtipterieᵈ: vel cuius alteriꝰ materie: vel ſi cretifodinas/ argētifodinas vl̄ aliud huic ſimile.
Paulus. Lex. iiij.
Quod tamen priuatis licet poſſidere.
Ulpianus. Lex. v.
Agis puto ex ſentētia[a] ozationis impediri alienationem. Sed et ſi ſalinas habeat pupillus: idē erit dicendum. Si pupillus alienum fundū bona fide de emptum poſſideat: dicendum puto nec hūc alienare tutoꝝ poſſe[e]. Etenim ſi quaſi pupillaris diſtractus eſt: venditio non valet[a].
Si pupillo fundus pignoratus ſit: an vēdere tutoꝝ poſſint[b]. hūc cōſi quaſi debitoris: hoc eſt vt alienum vendunt. ſi tamen impetrauerat pupillus/ vel pater eiꝰ vt iure dominij poſſideant[c]: conſequēs erit dicere nō poſſe diſtrahi quaſi predium pupillare. Idēq; eſt et ſi fuerit ex cauſa damni infecti iuſſus poſſidere[a].
Fundus alienꝰ legatꝰ a pupillo herede inſtituto pōt reſtitui legatario: ſecꝰ ſi fundus proprius pupilli legatus ſit. hoc dicit.
Si fundus legatus vel per ſi decōmiſſum fuerit relictus ſcio a pupillo herede inſtituto: an tutores reſtituere[f] hunc fundū poſſint ſine auctoritate ptoris: et puto ſiquidē rem ſuā[m] legauit ceſſare ozationez. Si vero de re pupilli: dicendū erit locū eſſe ozationi: nec cōſulto ꝓtore poſſe alienare.
Si pupillus ſuccedit in rē alij ꝑmiſſam vel debitā pus ex vēditiōe: illa res pōt alienari in cū cui debet: ſecꝰ eſt ſi ipſe pupillus talē rem immobilē ꝑmittat. hoc dicit.
Si pupillus ſtipulāti ſpoponderit: an ſoluere poſſit ſine pretoris[n] auctoritate. Et magis eſt ne poſſit: alioqnin inuenta erit alienandi ratio[o]. Sed ſi pater ſtipulantiſ fundum ſpoponderit: ſucceſſeritq; pupillus in ſtipulatu[p] fortius dicetur ſine pretozis auctoritate poſſe eus reddere[q]. Idēq; et ſi iure bereditario alij[r] ſucceſſerit/ qui erat obligatꝰ. Eadēq; ratione et ſi parens[s] fundum vendiderit: vel quis alius cui pupillus ſucceſſerit: poteſt dici pupillum cetera venditionis inconſulto pretore poſſe perficere. Fundum autem legatū repudiare pupillus ſine ꝓtoris auctoritate nō poteſt. Eſſe enim ꝛ hāc alienationem cuꝫ res ſit pupilli[t]/ nemo dubitat. Non paſſim[v] tutoriḃ ſub obtentu eris alieni[x] permitti debuit venditio. Nameq; non eſſe viā eis diſtractionis tributam: ꝛ ideo pretoꝝ arbitrium buius rei ſenatus dedit[y]: cuius officio in primis conuenit hoc ercutere: an aliunde pecunia poſſit ad exteruandum eꝰ alienum expediri. Querere ergo debet an pecuniaꝫ

g Valet. alꝰ. eſt in littera non valet: ꝛ bona eſt. et loquif in eodem caſu quo ſupra. alꝰ eſt valet ſine nō: ꝛ tunc dic q nō erat pupillus: nec habebat tutoꝛ: ſed ſciens alienum poſſidebat. vt. ſ. vt in poſ. leg. l. is cui. §. bonozuꝫ. ꝛ. §. ſi depoſita. ꝛ tūc loquitur alio caſu q̄ ſ. et valebit ſine decreto. Et ſm vtrūq; dic ei? ſci licet fundi qui quaſi a pupillo diſtractus eſt. vnde ꝛ. ꝛ facit ad. §. ſ. de alie. iudi. l. et hoc. §. alienare. et. l. non ſolum et. C. e. l. iij. ꝛ ſi quis igno. rē mi. l. ſ. ꝛ. ſ. ō nora. act. l. quo tienſ. §. ſ. et. ſ. de aduite. l. ſi poſtulauerit. §. de eo. Item quid ſi rem alienaz bona fide ſine titulo poſſidet: an poterit vendi ſine decreto? Videtur q̄ ſic. nam emptor vſucapit vt. ſ. pro empto. l. ij. §. ſi a pupillo. et de dolo excepit. l. apud. §. ſi quis non tuto. ꝛ. ſ. de bis qui pto tuto. l. ij. ꝛ fic vſucapio. nō eſt ꝓhibita: nec ergo alienatio. vt argu. j. de verb. ſignifica. l. alienationis. Alienatio ne ꝑmiſſa ꝑmittitur vſucapio: econtra. Econtra videtur q nō: quia verba ozationis late patent: nec enim dicunt predia minozum/ ſz ſimpliciter predia. Item iſte caſus bic videtur dici eius enim ꝛc. ſi eium vt pupillaris exiſtens vē ditur non valet vt bic. Accurſius.
b Poſſint. et vtiq; poterunt: hunc enim ꝛc.

i Poſſideant. ſic. C. de iure do. impe. l. ſi.
k Poſſidere. ex ſecundo decreto: ꝛ ſic ſit dominus ſi prius erat dominus alꝰ vſucapit. vt. j. de dam. infec. l. ſi finita. §. iulianus.
l Reſtituere. i. preſtare. ſic ponitur. j. ꝓtori. §. in ſi.
m Rem ſuam. teſtatoris. ꝛ facit. j. de ma. vin. l. ſi rogatus. in prin.
n Pretoris. alꝰ ꝓtoris: alꝰ tutoris. Accurſius.
o Ratio. nō debet aperiri via malicijs. ſic. ſ. de tribu. l. illud. in ſi. ꝛ. ſ. de tranſac. l. cū bi. §. ſi cum lis. Malicijs via non ꝺ aperiri.
p In ſtipulatu. i. in obligatione er ſtipulatu qua pater tenebatur.
q Reddere. i. dare. vt. j. de verb. ſig. l. verbū reddere. ꝛ. ſ. ꝓtori. §. in verbo reſtituere. ꝛ facit. ad. §. C. ſi aduer. ven. pig. l. ij.
r Alij. ſcz q̄ patri.
s Si parens. facit. ſ. ꝓtori. §. ꝛ. ſ. de contraben. emp. l. fiſtulas. §. ſ. et C. quā. decre. opus non eſt. l. ſ.
t Pupilli. nā recta via ad eum dominium rei legate tranſit morte teſtatoris ſiue ab adita bereditate. vt. j. de leg. ij. l. legatus. ꝛ vbi repudiat maior. xxv. an. nunq̄ videt fuiſſe eius: vt. j. de lega. j. l. ſi tibi homo. §. cum ſeruus. Item contra huic. l. videtur. ſ. de dona. inter vir. ꝛ vxoꝛ. l. ſi ſponſus. §. ſi maritus. vbi dicit q non videtur donare nec alienare aliquid de ſuo/ ſed magis neclucrari. ſed ibi aliud eſt: qz non amare nec tanq̄ inter infeſtos ſunt donationes reputāde inter coniuges. vt in eo. titu. ſi id quod. §. ſi quis.
v Non paſſim. i. non ſine diſtinctione vel cauſe cognitione. ſic ponit. ſ. de poſtu. l. ſ. in princip.
x Eris alieni. eris alieni bic ideo ſit mentio: quia bec eſt illa vera cauſa per quam permittitur diſtractio. vt. C. de pte. mi. l. ob eꝛ. ꝛ alꝰ p cō ſtitutionem. vt in dote et donatione ꝓpter nuptias cuꝫ decreto tamē. vt. C. ſi mi. ma. fa. ſine decre. fac. alie. cōſir. l. ſi. §. cum autem. ꝛ de admiſtra. tuto. l. ler que tutores. in prin. Accurſius.
y Dedit. vt. ſ. eo. l. j. §. j.

Permittet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Permittet. facit. ff. de pig. actio. l. tutor. in prin.
b ¶ Ab eo. pretore. Accursius.
c ¶ Instruat. sic. ff. eo. ti. l. i. §. si preses.
d ¶ Credere. sic. ff. de re milit. l. non omnes. §. a barbaris. ff. de eo per quem factum est. l. i. §. i. ff. de assess. l. fina. ibi: nec facile ꝛc. Item exce pte bic parentes pupilli si sunt tutores: vt. ff. eo. l. si pupillorum. §. si pater. Accursius.
e ¶ Si inops. alias est si inops: et tunc dat aduocatum cum salario de pu blico: vt not. ff. de postu. l. i. §. ait pretor. alias est si opus sit. Accur.
f ¶ Pretor. vbis roma ne. Accursius.
g ¶ Valere. contra vide batur: quia in prouincia li re tantum preses in teruenire debet: vt. C. e. l. ob es.
b ¶ Subierant. alias non: quia decretum in non si bi subiectum non tenet. Ayo. ꝛ Bug. vt. ff. de iu risdi. om. iudi. l. fi. et in fi. de attil. tu. in princ. et §. fed boc. et. §. de offic. prefec. vrb. l. fi.
i ¶ Titulotenus. allegãt titulum debiti: sed non probant.
k ¶ Acceperunt. sub hy potheca rei minoris: et idem si ex precio venda tur: nam de vtroq; subsi cit. Accursius.
l ¶ Viatorem. an autem viatori huic credatur: Respon. boc casu sic: cũ ꝛ si verum non dicat cõ sultum sit minori contra tutorem vel curatorem: als autem an credatur: Respond. vt no. ff. de of fi. prefec. vrbis. l. i. §. ꝛ sa ne. et. C. de accusa. l. ea quidem. Item facit. ff. de iudicijs. l. fina. et in autent. de eccle. rerũ im mo. ali. §. ementibus. col latio. v.
m ¶ Ne possit. vt. ff. eo. l. si fundus.
n ¶ Non liberum. sic. ff. de transacto. l. cum bi. §. si pretor. Accursius.
o ¶ Es alienum. vel simi lis causa quod dic vt. C. eo. l. ob es.
p ¶ Nullam esse. No. non tenet decretum iniustus: vt ꝛ dicit Jo. ff. e. l. si pre dia. ꝛ. d. §. si pretor.
† Ex isto §. fundatur q iustitia que est in fracta q si alliquis paup hȝ li tem cũ rege ꝛ non hȝ vn de faciat ex pẽsas lit. q rex ei admi nistrat ad uocatum vt veritas cau seruat fm Bal.
q ¶ Manet. sic. C. si ad uer. ven. l. in integrũ ꝛ re stitutione. ꝛ. C. e. l. si pre ses. ꝛ. ff. eo. l. i. §. i. ꝛ de in ius vo. l. sed si bac. §. iij. Accursius.
r ¶ Communia. expo nit bic vltimam par tem orationis posite. ff. eodem. l. i. §. i. ibi: si com munis ꝛc.
s ¶ Cõmunia sint. sic er go ꝛ pro diuiso potest dici res communis als: vt ꝛ. ff. de verbo. signi. l. lo cus. §. i. licet non bic.
t ¶ Cessante oratione. illa parte orationis que est in. §. si communis. sed non tamen cessat prima pars orationis: vt bic subijcit.
v Sed si forte. Cesset bec pars. que est. ff. eodem. l. i. §. i. ibi: si com munis ꝛc. sed non cessat prima pars qr nec vsufructus nec proprietas alienari potest sine decreto: vt. ff. l. si pecunia. §. nec vsufructus. et. §. se quen. Accursius.
x ¶ Nulla communio. vt. ff. de pecul. l. sed boc queritur. §. i. nec vsufruc. cum possessione: vt. j. de acquiren. possessio. l. permisceri. nec possessio cuj proprietate: vt in eo. ti. l. naturaliter. §. nibil. ꝛ vti possi. li duo. in fi.

pupillus habeat: vel in numera to: vel in nominibus que conue niri possunt: vel in fructibus con dictis: vel etiam in reddituȝ spe atq; obuentionum. Item requi rat num alie res sint preter ꝑdia que distrahi possint: ex quorum precio eri alieno satisfieri possit. si igitur deprehenderit non posse aliunde exolui q̃ ex prediorum distractione: tunc permittet[z] di strahi: si modo vigeat creditor: aut vsurarum modus pariter cri alieno suadeat. ¶ Item pretor estimare debebit vtrum vendere potius / an obligare permittat: necnon et illud vigilanter obser uare ne plus accipiatur sub obli gatione prediorum fenoris q̃ qõ opus sit ad soluendum es alie num. Aut si distrahendum arbi trabitur: ne propter es modicum alienum possessio magna distra batur: sed si fit alia possessio mi nor vel minus vtilior pupillo: ma gis permitti eam iubere distrahi q̃ maiorem ꝛ vtiliorem. ¶ In pri mis igitur quotiens desideratur ab eo[a] vt permittat distrahi: re quirere debet eoȝ qui se instruat[c] de fortunis pupilli: nec nimium tutoribus vel curatoribus crede re[d] / qui nonnunq̃ lucri sui gra tia assecurare pretori solent ne cesse esse distrahi possessionem vel obligari. Requirat ergo necessarios pupilli vel parentes: vel li bertos aliquos fideles: vel quem alium qui notitiam rerum pupil larium habeat / aut si nemo inue niatur / aut suspecti sunt qui inue niuntur: iubere debet cdi ratio nes. Item q̃ si inops[e] sit[f] pupil larium bonorum: aduocatum pupillo dare qui instruere possit pretoris religionem: an assenti re uenditioni vel obligationi de beat. ¶ Illud queri potest si pre tor[g] aditus permiserit distrahi possessionẽ prouincialem: an va leat quod fecit. et puto valere[h] si modo tutela rome agebatur: et bi tutores eaȝ quoq; administra tionem subicrant[i]. ¶ Ne tamen titulotenus[k] tutores ere alieno le gato pecunia abutantur / quam mutuam acceperunt[l] oportebit pretorem curare / vt pecunia ac cepta creditoribus soluatur: ꝛ de boc decernere / dareq; viatorem[l] qui ei renu ncietl pecuniam istaȝ ad boc conuersam propter quod desiderata est alienatio vel obli gatio. ¶ Si es alienum non in terueniat: tutores tamẽ allegent expedire bec predia vendere / vel alia comparare / vel certe istis ca rere: videndum est an pretor de beat eis permittere? Et magis est ne possit[m]. Pretori enim non liberum[n] arbitrium est datum di strahendi res pupillares: sed ita demum si es alienum[o] immineat. proinde et si permiserit ere alieno non allegato: consequenter di cemus nullam esse[p] venditionem: nullumq; decretum. Non enim passim distrahi iubere pretori tri butum est: sed ita demum si ve geat es alienum. ¶ Manet[q] ac tio pupillo si postea poterit pro bari obreptum esse pretori. Sed videndum est vtrum in rem an in personam dabimus ei actionem. Et magis est vt in rem detur non tantum in personam aduersus tu tores siue curatores. ¶ Communia[r] predia accipere debemus si pro indiuiso communia sint. Ce terum si pro diuiso communia sint[s]: cessante orationẽ decreto locus erit.

Decretus un nõ sub iectum nõ tenet.

Viatori an credendum sit.

Decretus iniustus nõ tenet.

Idem. Lex. vj.

Sed si forte alius proprie tatem fundi habeat / alius vsumfructum. magis est vt cesset bec pars[v] orationis que de diui sione loquitur: nulla enim cõmo dio[t] est.

Idem. Lex. vij.

Si pupillorum sint commu nia predia qui diuersos tu tores habent: videamus an alie natio locum habere possit. ꝛ cum prouocatio necessaria sit[y]: puto alienationem impediri. neuter[3] enim poterit prouocare: sed am bo prouocationeȝ expectare. Itẽ si eosdem tutores habent: mul to magis quis impeditam aliena tionem dicet. ¶ Si pupillus de dit res pignori ex permissu preto ris nõnulla erit dubitatio an alie natio possit impediri. Sz dicen

† Glo. in. c. scisscitatus. sup ff. desti nare. de rescrip. tenet q ista renũciatio ds fieri debeat: sicut qñ col lega alicuius delegati se excusat q nõ possit ite reste cause cognitio ni.

[a] Blo. quod ibi dicit. [b] Bal. [c] Bal. [d] Bal. [e] Bal. [f] Bal. [g] Bal. [h] Bal. [i] Bal. [k] Bal. [l] Bal. [m] Bal. [n] Bal. [o] Bal. [p] Bal. [q] Bal. [r] Bal. [s] Bal. [t] Bal. [v] Bal. [x] Bal. [y] Bal. [z] Bal. [3] Bal.

bic neuter est maior. Accursius.
3 ¶ Neuter enim. secus in ecclesia que cum possit cum alia permutare: vt. C. de sacrosanctis ecclesijs. autenti. item sibi inuicem. ergo et diui dere: cum diuisio fit quedam permutatio: vt not. ff. de transac. l. cum bi. Accursius.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Exequi.vendendo:ad quod.C.eo.l.ij.
b ¶ Tuti^s.fic.C.de pig.l.ij.7.ſ.de ſolu.l.ſi ſtipulat^s.§.ſi lácem.Et no. Pars tutiꝰ eligenda eſt. conſiliū legis eſt tutiorem partem eligere.ſic.C.de inter.ma.l.cū proponas.et.ſ.ad trebel.l.qui totam.7 vt in poſſeſſ.l.is cui.§.ſi ex duobus.et §.de inoffi.teſta.l.fina.7 quod cuiuſcp vni.no.l.ſi.7 de peri.7 cōmo.rei ven.l.ſi.§.licet.
c ¶ Debeat.vt.C.e.l.iij.
d ¶ Patri. & alij tutori vel curatori:vt.§.c.l.magis.§.in primis.7 eſt ratio/affectio:vt.§.de ritu nup.l.non ſolū.§.de illo.et.C.de bonis que ille.l.fina.§.hoc proculdubio. Accurſius.
e ¶ Nihil egiſſe. facit.§. quib.mo.pig. vel hypo. ſolu.l.ſicut.§. ſi debitor. ibi:ſed ſi permiſit ꝛc.
f ¶ Magis eſt vt poſſit. Factum tenet qđ alis fieri nō dz. licet ergo fieri uō debuit: factum tñ tenet/ ſic ſnia ſub dictione lata:vt.ſ. quādo appel.fit.l.i.§.bi duū.fec^o in ſnia lata ſub tali alternatiua ſ̄ eſſet incerta:vt.ſ.de verbo.obli. l.vbi autē.§.qui id qđ.7 ita nō vz:vt.C.de ſentē. q̄ ſine cer.quā.l.ſi.tenuit ergo decretū iſtud iuſtū: vt.7.§.qđ me.cā.l.ſi.
g ¶ Eligere.vt.§.c.l.magis.§.non paſſim.
h ¶ Si obligauerit. puta prediū ruſticū vel ſuburbanum.
i ¶ Doli locus. aliquando ergo nō tenet pign^o: eſt tñ locus retentioni:vt 7 no.C.ſi ali. res pigno. da.fit.l.i.Accurſius.
k ¶ Sub pignore. alio idē ſi ſub nullo: vt.ſ.eo.l.ſi fundus.§.i.7.C.eo.l.vtre.ſi autem ſub eo dē tūc tenet:vt.§.ptori.rñ.
l ¶ Ei.q poſtea credidit: 7 dic rem quam pignorauit ptiori.
m ¶ Jus priorꝭ.vt 7.C. de bis q in ptiorū cre.l.i. 7.§.q po.in pigno.ba.l. qui ptior.Accur.

Qui neq; tutores ¶ Caſus. Imperatoris ſeueri oratio que eſt.§.eod.l.i. dicit q̄ tutores et curatores non poſſunt alienare vel obligare predia pupillorum: et nō dicit de illis qui gerunt pro tutore furioſi vel pro curatore:nec de curatore furioſi.nec de curatore cuiuſlibet alterius.quid ergo dices in eis? certe dicam idem quod in tutoribus pupillorū 7 curatoribus adultorum dixit dicta oratio. ¶ An obligari. Dictum eſt.§.i.l.ſ. ſi communis. et l.magis.§.ſi.et.l.ſe.et alibi.ſ.qualiter pupillus habeas predia communia cum maiore poſſit ad diuiſionem prouocari a maiore:et ita ad alienationem.per quod videbatur q̄ ipſe minor poſſit alienare vel obligare quod tamen non eſt verum. Viuia.
n ¶ Diſtrahere.vt.§.de eo qui pro tuto.l.ij.7.C.de tu.7 cura. qui ſatis non de.l.in dubiū.et.§.ti.ſ.l.conſilio.§.ſ. Sed contra.ſ.de doli excep.l. apud.§.ſi quis non tutor.nam ibi dicit emptorem vſucapere: igitur tenuit alienato.alioquin non procederet vſucapio:vt.ſ.de vſucap.l.celſus. Sol.hic loquitur de re ipſius pupilli.ibi de aliena prout ibi not.et facit.C.de eo qui pro tuto.l.ij.
o ¶ Eſton adoleſcentis.hoc dicit:quia in oratione de eo dicitur : et sōm hoc quod.ſ.dicit de pupillo:ſub.et adultis. Item quod ſubijcit curatores:ſcilicet furioſi et ſimilis: ſcilicet mentecapti eſſe coniunctos tutoribus ratione ſimilitudinis : et quod ſubijcit: et de ceteris ſub. eoꝝ qui ſuis rebus ſupereſſe non poſſunt : et ſimilium . Et ſm hoc quod dicit in principi.vel cuius alterius.ſcilicet ſimilis:vt mentecapti:7 hoc ſi velis dicere verba pertinere ad curatores adultorum : tu dic non adoleſcentium:et ſubaudi tantum. Et quod dicit et puto. ſoluit de curatoribus adultorum qui ſunt coniuncti tutoribus et q̄ finita tutela ipſi accedunt:vtinſti.qui.mo.tut.ſi.§.fina.et etiam ratione ſimilitudinis. Accurſius.

dum eſt poſſe creditorem ius ſuū exequi^a. Tutius^b tamen fecerit ſi prius pretorem adierit. ¶ Si pater vel parens tutor ſit alicui exliberis : an pretor adeundus ſit ſi obligare velit. Et magis eſt vt debeat^c: pronior tamen eſſe pretor debet ad conſentiendum patri^d. ¶ Si pretor tutoribus permiſerit vendere:illi obligauerint: vel contra an valeat quod actum eſt. Et mea refert opinio eum qui aliud fecit & quod a pretore decretū eſt/ nihil egiſſe^e. Quid ergo ſi pretor ita decreuerit: vēdere obligareve permitto:an poſſit liberum arbitrium habere quid faciat? Et magis eſt vt poſſit^f: dūmodo ſciam^g pretorem non recte partibus ſuis functuꝝ : debuit enim ipſe ſtatuere et eligere^h vtrum magis obligare an vendere permittat.

& Si pupillus vult pignus repetere qđ tutor obligauit pro pecunia que conuerſa eſt in vtilitatez ipſius pupilli:puta quia ſoluta creditori eius repellitur exceptiōe dōli.hoc dicit Barto.

¶ Si obligauerit^k rem tutor ſine decreto & uis obligatio nō valeat:eſt tamen exceptioni doli ma li locus^l:ſcz tūc cū tutor acceptam mutuam pecuniaz ei ſoluerit : qui ſub pignore^k erat creditor. ¶ Itē videndū eſt an et obligare ei^l rem poſſit:et dicendū eſt ſi eandem ſortem acceperit : nec grauioribus vſuris valere obligationez:vt ius prioziꝭ^m creditoris ad ſequentem tranſeat.

Idem. Lex.viij.

Qui neq; tutores ¶ Caſus. Jſte tutor ſuit conuentus actione tutele vel curatoꝝ pupilli vtili actione nego.geſt.7 reſtituit preciuꝫ minori vel eſtimationem rei alienate:q̄ empto^r eſt ſecurus.et ſic eſt contra.ſ.de peti.heredi.l.nec vllam.§.pe.et.ſ.de ſol.l.fticbum.§.dolo.vbi dicit ſoluētem dolo non liberare poſſidentem.Solu.ibi poſſeſſor habuit cauſam a dolofo . hic non:ſed a pupillo cuius nomine tutor vendidit.Vel ſolu. vt ibi.Vel dic q̄ agit hic minor contra emptorem rei vendica.quod poteſt:vt.§.eo.titu.l.magis puto.§.manet.7 facta eſt eſtimatio tutele vel vtilis nego.geſt.i.rei alienate a tutore vel curatore pupilli.et de qua tenebatur act.tute.vel vtili nego.geſt.nam eſt tutus empto:vt.§.eod.l. iij.§.item queri poteſt.

Si predia.

Qui tutores ſunt ipſo iure/neq; curatores: ſed p tutore negocia gerūt: vel pro curatore: eos non poſſe diſtrahere^m res pupillorū vel adoleſcētiū:nulla dubitatio eſt. ¶ Sed ſi curator ſit furioſi:vel cuiꝰ alteriꝰ nō adoleſcentisⁿ: videdū eſt vtrū iure^o veteri valebit venditio:an hanc orationē admittemus. Et puto qz de pupillis prīceps loquit 7 cōiuncti tutorib^o curatore accipiunt pertinere^p. Et de ceteris puto ex ſententia oīonis idē ee dicēdū. ¶ An obligari cōia^q poſſint queritur:ſed nō puto ſine decreto obliganda. Nā qō excipit oratio^r ad hoc tñ ptinet vt perimat cōio^q nō vt augeatur difficultas cōmunionis^s.

& Decretum anteceſſoris poteſt reuocare ſucceſſor.h.d.Bar.

Idem. Lex.ix.

Quāuis anteceſſor preſidis decreuiſſet ea predia venūdari q̄ tutor pupilli ſubiecto noie alterius emptoris ipſe ſibi compārabat tñ ſi fraudem^t 7 dolum contra ſenatuſconſulti auctoritatē et fidē^t tutoris cōmiſſam deprehendiſſet ſucceſſor ei^o eſtimabit quatenus tam callidum cōmētum in exemplum^u coercere^a debeat.

& Exceptio que incipit competere vēditori:poſt contractum tranſit ad emptorem.hoc dicit Bar.

Idem. Lex.x.

Licite^v poſt ſenatuſconſultū pupilli vel adoleſcētis pdio venūdato: ſi eo nomīe apud iudicem tutele^v vel vtilis actiōis eſti-

p ¶ Jure.inmuit q̄ ante orationem valebat venditio.
q ¶ Pertinere.ſcilicet ad curatorem adulti ad ſimilitudinē tutorum vel curatoꝝ pupilli:et hoc ex mente orationis:ridem de curatoribꝰ alioruꝫ: vt ſubijcit.7.ſ.eo.l.ſi predia.
r ¶ Communia.pupillo 7 maiori:7 dic poſſint a pupillo vel eius tutoribus.nam ſociꝰ ſuā partem bene poteſt obligare pro indiuiſo.
s ¶ Excipit oratio.vt poſſit diuidere maiore prouocante:vt.§.eo.l.ſi cō munes.Accur.
t ¶ Perimatur commūnio.quia conſueuit indu cere diſcordiam: vt.ſ.de leg.ij.l.cum pater.§.dul ciſſimis.Accur. Cōmunio diſcordiaz parit.
v ¶ Ut augeatur difficultas cōmunionis. qō fieret ſi permitteret obligatio.Accur.

Quāuis.¶ Caſus. Quidā tutor conſiderans emere rem pupilli puta prediū ſubiecit titium extraneū qui emeret.ipſe tamen tutor de ſuo ſoluebat pciū 7 ſibi prediuꝫ acquirebatur vnde fuit coram preſide tutor:et probauit pupilli debitum predicti iminere. et ſic preſes preſtitit auctoritatem dicte venditioni que clam pre dicto modo per tutorem fiebat. poſtea obiit dict^o preſes et habuit ſucceſſorem in officio. certe ſucceſſor debet coercere fictionem et fraudem tutoris predictam vt alij tutores timeant talia facere. Viuia.
x ¶ Fraudem. puta quia clam faciebat. vel nō auctoritate alterius contutoris:vt.§.de cōtraben. emp.l.in emptione.§.ſi. et.l.non licet. Alioquin contra: vt.C. de contraben.emp.l.cum ipſe.
y ¶ Eidem. quam debet pupillo.
z ¶ In exemplum .ſic.ſ. de penis.l.ſi quis aliquid.§.qui abortionis.Accur.
a ¶ Coercere.extra ordinem imponendo ei penam:vt.ſ.de penis.l.ſan ctio legum.et per conſequens retractabit decretum anteceſſoris: + vt §.de teſta.tute.l.iure noſtro.in princip. Sed ideo eſt quia nullum fuit vel iniuſtuꝫ:quia ipſemet predeceſſor ſi vineret infringere poſſet:vt.C. eo.l.ſi preſes.et.C.de diſtra.pigno.l.et qui ſub imagine.7.C.de accuſa.l.iiij.alioquin aliud eſſet:vt.C.ſenten.reſcin.non poſſe.l.1.7.ſ.de penis.l.omi fratres.in prin. + Qđ limita niſi tranſiſſet in ſtātū: qa tunc non reuoca ret.l. qđ ſemel. et ibi glo.7 bar.l. de decre. ab ordi.fact.
b ¶ Licite.¶ Caſus. Pretori fuit mentitum per tutorem titij pupilli dictum pupillum eſſe in magnis debitis:7 ſic pretor permiſit alienationem predij predicti pupilli.vnde poteſt pupillus vendicare predium ab emptore.vel contra tutorem actione tutele agere:vt.§.eo.magis.§.manet.pone ergo q̄ egit vna de illis actionibus.7 ille cōtra quez egit fuit condemnatus in eſtimationem predij:7 ipſe eam ſoluit pupil. certe non poterit ammodo pupillus vendicare predium. Viuia.
c ¶ Illicite.quia ſine decreto.vel cum eo ſed per obreptionem.
d ¶ Tutele.hoc eſt dicere : quando tutor

S Ĵ ꝑdia. Cassus huius. l. ponit. ff. co. q neq. ff. l. ꝛ est plana hec. l. ꝛ seq. ꝛ dic in ea vt dixi. ff. co. l. si pupillorũ. ff. penul. et fi. Iulia.

a ¶ Permittere. et sic in aliis orationis: vt. ff. co. l. qui neq. ff. l.

b ¶ Distrahere. ꝛ hoc ex mente: non ex verbis: vt. ff. co. l. ff. l. et. l. qui neq. ff. l. accurſius.

c ¶ On fit cõtra senatusconſultũ. quod est. ff. co. l. ff. l. Sed contra in aut. vt bi qui. ff. q si quis. col. vi. accur.

d ¶ Si cuius. id est si alicuius pupilli.

¶ Creduerit. cui pf pupilli prędium obligauerat. accurſius.

f ¶ Succedat. in pignore et in alia persona hoc fieri posset: vt. ff. e. l. si pupillorũ. ff. si. et facit. ff. ad macedo. sed iulian°. ff. pe. et. ff. de donatio. inter virum et vxo. l. si donate. ff. l. Accur.

S Ĵ fund°. ¶ Casus.

¶ Propter debitus pot vendi cũ auctoritate pretoris prędium pupilli. vt dictũ est. ff. non autem ꝓpter hoc ꝙ infructuosum sit et reddit rationem. ¶ Quãꝫ. Dictũ est. ff. l. ff. ꝙ tutor non potest vendere vel obligare ꝓdium pu. etiam cũ auctoritate ꝑtoris nisi debitũ immineat. et hꝰ ꝓpter orationem imperatoris seuerꝫ ꝗuis hoc continetur in dicta oratione: tamen papi. iurisco. dixit idem quod oratio: tantum plus ꝙ si tutor vendiderit per errorem contra orationem predictã et contra dictum ipsius papi. ꝛ soluerit tutor prędium creditoribus paternis dicti pu. cum et ceteris facultatibus pupilli debitum prędictum solui non posset: ꝛ postea pu. velit vendicare fundum ab emptore ꝛ non offerat ei ꝑcium quod soluit idẽ emptor tutori. ꝛ nõ offerat similiter vsuras medij temporis que debentur dictis creditoribꝰ paternis ꝙ emptor possit pupillum doli excep. repellere. Paulus autem conditor huius. l. putat idem etiaꝫ si ex ceteris facultatibus debitum ꝑdictum solui posset. si tamen ille res salue sunt pupillo ex quarum prędio dictum debitum satisfieri potuit si vendidisset eas tutor. non enim debet pupillus ex alieno damno lucrum habere.

g ¶ Sarotus. id est saris plenus nullam vel parum vtilitatis habentibus. Accurſius.

h ¶ Pestilens. id est pestiferas herbas ferens: vt. C. de edil. edic. l. penulti. Accurſius.

i ¶ Mouere. et sic apparet alienari non posse: vt hic. ff. ff. l. magis. ff. si ex alienum. Sed contra in ecclesia. C. de sacrosanc. eccle. si. aut. tẽ pre dium. Item secus in transactione alimentorum: vt. ff. de transactio. l. cum hi. ff. eam transactionem. Item argu. contra. ff. ad velle. l. ꝗuis. ff. marcellus.

k ¶ Pro fructuum. no. estimari rem ſm redditus: vt. C. de rescindenda vendi. l. si quos.

l ¶ Ĵ nuenturus sit. f. fundus: nisi hoc cõtigerit emptoris stultitia: vt. ff. ad le. fal. l. tij. qõ nõ est verisimile: vt. ff. de ꝓba. l. cũ de indebito. ff. l.

m ¶ Attamen. ab hoc loco/attamẽ vsqꝫ illuſtrii tñ ꝛc. videt abundare.

n ¶ Er damno alieno. nam non debet trahere occasionem iuris ad iniquum compẽdiũ: vt. C. ꝙ emp. l. ff. ꝛ facit. ff. co. l. si pupillorũ. ff. penul. ꝛ. ff. fi. ꝛ. C. e. l. vtere. ꝛ. l. ff. prędium. ꝛ. ff. ff. l. cõſilio. ff. l.

P Aulus respondit. ¶ Casus. Titius fecit testamentum ꝛ instituit filium suum pupillum: ꝛ iussit ꝙ ꝑdium tutianum vẽderet. post ea dictus titius passus est capitis diminutionem: ꝛ tta testamentũ suum est factum irritũ. tutores dicti pupilli vendiderũt nihilominꝰ dictum prędium iuxta preceptũ titij. certe bñ fecerit. Ali.

o ¶ Paulus. als incipit paulus: als ꝛ si testamentum. Accur.

p ¶ Irritum. per capitis diminutiones testatoris: vt instit. qui. mo. testa. infir. ff. alio. quo testamento continebatur prędium debere vẽdi. vt. C. quando decre. op° nõ est. l. ij. ꝛ ff. co. l. ff. ff. l. de tutore autẽ nõ curo an datus erat eodem testõ: vel als erat legitimus vel datiuus.

¶ De curatorib° furioſo vel aliꝭ ꝛc.

LEge. ¶ Casus. Si aliꝗs et maior xxv. an. ẽ pdigue: id est talis ꝙ neqꝫ tps: neqꝫ finẽ habet ꝛ pẽsarum: sed bona sua ꝓfundit dilacerãdo ꝛ dissipando ꝓ prętores rome et presides in prouinciꝭ dent ei curatorem sicut fieri solet furioso ꝛ dictus prodigus et dictus furiosus ipso iure desinunt esse in potestate curatorum cuꝫ sanitatem vel sanos mores receperunt. et etiam bonis interdicitur ꝓdigis. Sed quid si prodigus habet filium prodigum nunquid filius ꝓterit esse eius curator? et certe sic: licet quidam dicent contrarium: et non solum prodigo et furioso supradictis datur curator: sed etiam aliꝭ qui rebus suis supesse nõ possunt puta mentecaptis vel surdis vel mutis. vel qui morbo perpetuo laborant. Item datur curator quãdoq; bonis alicuius mortui veluti quãdo heredes ab eo instituti deliberant vtrum adeant vel non. Item scias q filius datur curator matri furiosę. Item datur curator bonis viuentis quandoq; puta cũ senator vel eius vxor sunt in ea condictione vt ꝓpter debita debeãt vendi bona eius: ꝛ hoc vsqꝫ ad. l. obseruare. Iulia.

q ¶ Lege. id est auctoritate legis: per iudicem tñ fit interdictio: vt. ff. e. l. vlti. et. l. si furioſo. ff. ff. l. matre vel alio petente: vt. ff. de tut. ꝛ cura. da. ab bis. l. bis qui. ff. ff. ꝛ ante hꝰ pot alienare secus in furioso cui statim adue niẽte furore ipso iure est interdictum. Et ſm hoc intellige ꝙ ambo sunt in curatione agnatorũ: vt instit. de cur. ff. furioſi. sed furiosus statim post furorem/prodigus statim post interdictionem. Sed argu. ff. de tut. ꝛ cura. da. ab bis. l. bis qui. ff. ff. vbi in aliquo cõueniunt.

r ¶ Quod moribus. scilicet lacedemoniorũ: vt instit. de iure natu. ff. ꝛ nõ ineleganter. vel dic ante legem. xij. tabu.

s ¶ Curatorem ei. ff si non habeꝫ lege: vt instit. de cura. ff. furioſi. ꝛ. ff. sed solent. Item si est maior. xxv. annis. als dabitur ei vt minori: vt. ff. de tut. l. qui habet.

t ¶ Desinunt. C. eo. l. cum aliꝭ. contra. vbi nõ finitur si speretur redire furor. Solu. ibi habebat interualla: hic continuus. vel sol. vt ibi.

v ¶ Jn potestate. i. cura: sic accipitur. ff. de tute. l. j.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Probus sit. sic. ff. l. ptori. ¶ l. furiose, ¶. ff. de tuto. ¶ cura. da. ab bis. l. bis qui. Accursius.

b Sed ¶ alijs. puta mentecaptis/surdis/¶ mutis: ¶ qui morbo perpetuo laborant: vt insti. de cura. §. sed ¶ mentecaptis. ¶. ff. de postu. l. i. §. fi. ¶. ll. sequentibus.

c ¶ Nec dubitabit. vt. ff. l. i. in fi. Accursius.

d ¶ Am deliberant. facit. ff. de cur. bo. dan. l. i. ¶ de pupille. cre. l. cuz idē. ¶. ff. qbus ex cau. in possessi. ca. l. si quis.

e ¶ Furiose. Inequalis. quia pf bz in ptāte/mater nō: vt insti. de adop. §. femine. Ideo. Vel dic q parētes bñt filios in potestate: sed filij nō habent parentes. prima placet.

f ¶ Equalis. filijs erga parētes: vt ecōtra. ff. ff. de inoffi. test. l. nam ¶ si.

g ¶ Urator. Debeāt. etiā eis ffsentibus qō in alijs ffonis nō est ita ffm Bug. sic ¶ als ba bent priuilegiū: vt. C. de tuto. ¶ cura. illust. p. l. j.

¶ Bseruare. ¶ Casus. Mti fut maiores. xxv. an. q fingunt se esse demētes vel furiosos ad ꝺ vt accipiāt curatorem: et sic non subeant onera ciuilia ꝑsonalia: et ideo ꝓtores debēt prouidere vtrum ille q dicit se furiosum vel demētez dicat verū an nō. et primo casu dare ei plenum curatorem. scōo autem non.

b ¶ Plenissimū. i. administrationem plenissimā habētem: ¶ ꝺ videt q qñ ad specie vel ad litem vnam datur / nō def cā cognita: nec cum satisdatione. ll. qō falsum est: vt. j. rem pupil. sal. fo. l. si ad speciem. Accur.

i ¶ Detractēt. facit. ff. de bis qui not. ifa. l. j. ff. ¶ quartum genus. ¶ facit j. co. l. bonorum.

¶ Onsilio. ¶ Casus. Curator furiosi ꝺbet custodire patrimonium furiosi ¶ ꝑsonam.

¶ Curator. ꝓtor dedit curatorē demēti ¶ decreuit vt curator satisdaret ff demētis saluā fore. furioso si tam probus sit. Paulus. Lex. ij.

Sed ¶ alijs b dabit procōsul curatores: qui rebus suis su peresse nō possunt: vel dare iubebit. Nec dubitabit c filium quoq; patri curatorem dare.

Ulpianus. Lex. iij.

¶ Am deliberāt d heredes instituti adire: bonis a prętore curator datur.

Idem. Lex. iiij.

Furiose matris curatio ad filiuz pertinet. Ꝺictas enim parētibus ¶ ff inequalis e est eozū potestas / equalis ꝺebebitur.

Gaius. Lex. v.

¶ Urator ex senatusconsulto constituitur: cum clara persona veluti senatoris vel vxoris eius: ea causa sit vt eius bona venire debeant f. Nam vt honestius ex bonis eius quātum potest creditoribus soluerētur curator constituitur distrahendorum bonoz gratia vel a prętore: vel in prouincijs a ꝓside.

¶ Fictus furor non est sufficiens vt alicui curator detur, b. d.

Ulpianus. Lex. vj.

Bseruare prętorem oportebit ne cui temere citra causę cognitionem pleniſſimū g curatorem det: quoniam pleriq; vel furorem vel demētiā fingunt: quo magis curatore accepto onera ciuilia detractent h.

Iulianus. Lex. vij.

¶ Onsilio et opera curatoris tueri debet non solum patrimonium: sed corpus ac salus furiosi.

¶ Heredes demētis possunt vendicare predium alienatum a curatore eius qui satis non dederat rem demētis saluaz fore: nisi curator de precio predij venditi satisfeceriti / creditoribus demētis: quia tūc curatorē vt rationē reddat. prim⁹ curator opponit eis excep. rei iudi. inter se ¶ scōm curatorē ꝑdictuz. certe ꝺz hic ꝺ heredes ꝑdictū nō ꝺ: nō replicare aduersus eū. recte excipietes tu prim⁹ curator aduersus nos heredes demētis / si scōs curator q egit satis ℈ te dedisset rē demētis saluā fore: ℈ non satisfecerit: ¶ sic nō habuit ius agēdi ℈ te. ió male excipis. in vno tū casu pōt dici⁹ prim⁹ curator triplicare de dolo ℈ replicationem dictorum heredū. veluti si curator scōs vertit in rē demētis pecuniā. i. rr. q̄ ex cōdēnatione fuit cōsecutus a primo curatore. ¶ Quę situm est. Furiosus habebat duos curatores: debitor furiosi soluit vni ex dictis curatoribus: vt vnus ex dictis curatoribus alienauit predium furiosi. queritur nūquid liberetur dictus debitor: et nunquid alienatio facta ab vno legitime valeat: ¶ dicitur q̄ sic: et ille qui accepit fundum ꝑ vsucapiet eum. ¶ ratio est in omnibus supradictis: q̄ solutio ¶ venditionis cō tractus: et traditio que sequitur venditionem / de quibus dictum est / magis est facti id est administrationis cure in hoc casu ℈ iuris. scilicet cuius auctoritate soluatur cura in quo iure debent omnes consentire curatores et ideo in nostris casibus sufficit persona vnius ex curatoribus. nam intelligitur alter consentire: si non contradicat. si autem contradicat nō valet q̄ agitur per alium. Tinia.

k ¶ Salus. sic. ff. de admi. tuto. vel cura. l. cum plures. §. penul. ¶ no. q̄ hic incipit tractare de officio curatoris.

l ¶ Legitimo modo. Id est iusto precio ¶ de mentis vtilitate exigēte ¶ decreto etiam interposito cuz alienatio idipsuz exigeret: quia sterilis erat. Accursius.

m ¶ Si nō curator. verba sunt exceptionis. i. recte ageres si nō cu. ¶ c.

n ¶ Aut si satisdatione. verba replicationis. i. recte excipieres si satisdatio

furiosi ¶ curatoris. ¶ Curator furiosi ꝺbet ꝺ heredes ꝑdictū decretū ꝓtoris satisda. rem demētis saluam fore. sed quia nō satisfecit. ¶ sic ius alienandi nō habuit. ió male excipis tu emptor. in vno tū casu habet dictus emptor triplicationē ꝺoli contra replicationem ꝑdictam heredu: ¶ sic erit tutus. vel si dicat curator precium dicti fundi soluit creditoribus demētis. ¶ Cum demētis. ꝓtor vel proconsul dedit curatorem demēti: et decreuit q̄ satisdaret rem demētis saluam fore. ¶ curator non satisfecit et incepit res demētis administrare ¶ male. vñ ꝓtor remouit eū ¶ substituit aliuz curatorē loco eius qui substitutus nō satisfecit similiter. ¶ egit scōs curator ℈ primū ad. nego. gest. vt redderet rationem eorum q̄ administrauit ¶ fecit eū cōdemnari in. xx. ¶ illa. xx. ab eo exegit. postea demēs decessit ¶ habuit duos heredes, dicti heredes volunt iterū conuenire primū heredes repelluntur doli exceptione. hoc dicit.

¶ Curator demēti datus decreto interposito vti satisdaret non cauit: ¶ tamē quasdam res de bonis eius legitimo modo l alienauit: si heredes demētis easdē res vendicēt quas curator alienauit: et exceptio opponeret: si nō curator m vēdiderit replicatio dari ꝺz: aut si satisdatiōe n interposita ffm decretum vēdiderit. q̄ si ex precio accepto curator creditores furiosi dimisit: triplicatio o doli tutos possessores prestabit.

¶ Contra exceptionem rei iudicate curatoris primo remoti datur heredibus furiosi replicatio propter secundum curatorem qui condemnare fecit primum: ¶ contra secundum datur replicatio ipsi primo quia conuersa fuit pecunia in vtilitatē demētis. hoc dicit.

¶ Lū demētis curatorē (quia satis non dederat: ¶ res male administrasset) procōsul remouerit a bonis: aliūq; loco ei⁹ substituerit curatorem: ¶ hic posterior (cuz nec ipse satisfecisset) egerit cū remoto nego. gesto. posteaq; heredes demētis cuz eodē neg. gest. agant: ¶ ts exceptione rei iudicate inter se ¶ curatorē vtaf: heredi bus replicatio ꝺanda crit: aut si is p qui egerit satisfecerat: sed an triplicatio r curatoris profutura esset iudex estimabit. Nam si curator sequēs pecuniam quā ex cōdemnatione cōsecutus fuerat s in rem furiosi vel demētis vertisset: doli triplicatio obstabit. ¶ Quę situm est an alteri ex curatoribus furiosi recte soluatur: vel an vnus rem furiosi recte alienare possit: Respōdi recte solui t. Eum q̄z qui ab altero ex curatoribus funduz furiosi u legitime mercatur vsucapturū: quia solutio / venditio / ¶. ¶. ad hoc. C. de tuto. ¶ cura. qui satis non de. l. fin. ¶. ff. de eo qui pro tuto. l. ij. ¶. ff. l. j. qui neq; in ꝑin.

o ¶ Triplicatio. i. duplicatio: vt insti. de repli. ¶ facit, ff. ti. j. l. si pupillorum. §. fina. ¶. l. fi fundus. §. quā ℈. ¶. j. ptori. §. ¶. C. de pre. mino. l. vtere. ¶. C. de vsuca. pro empto. l. fi.

p ¶ Cum eodem. scz remoto qui in parte fuit cōdemnatus / in parte absolutus: vt apparet ex sequentibus.

q ¶ Aut si is. id est recte excipieres si is ¶. ¶ facit, C. in quib. cau. in inte. restitu. l. pe. ¶. ff. ptori. §. Accursius.

r ¶ Triplicatio. id est duplicatio.

s ¶ Curatori. scilicet a remoto.

t ¶ Fuerat. scilicet a remoto. Accursius.

v ¶ Recte solui. ¶ recte vnus alienare poterit. nam idem intellige in alia questione responsum: cū simul de vtroq; quesitus fuerit. sic. ff. de diuer. rescrip. l. i. ¶ ad exhibendum. l. si res. ¶ facit ad. §. ff. de admi. tuto. l. decreto. §. fi. ¶. C. de aucto. prestan. l. fi. ¶ si vnus ex pluribus tu. l. i. ¶. j. ptori. §. ¶. ff. de exerci. l. i. §. fi plures. ¶. j. de solu. l. q̄ si forte. §. penul.

x ¶ Furiosi. vt putabatur: alioquin non procederet vsucapio: cū nec alienari possit. Accursius.

Facti. i.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Facti. i. administrationis: vt. ſ. e. l. fi. ꝛ magis ponitur electiue. Alſo. ꝛ. B. qr ergo eſt de administratiõe: ergo quilibet põt facere inſolidum: vt ꝛ. ſ. priori. ſ. cum ſuis concor. non autem iuris. ſ. talis cuius auctoritate ſoluatur cura: vt arrogatione furioſi: vbi omnes debent conſentire: vt. C. de auc. ſtũ. l. fina. Item ei quod dicit venditio eſt facti non iuris: eſt contra inſti. de rebus cor. ſ. i. Sed ibi dicit de obligatione non de contractu. Item contra ff. de iuſti. ꝛ iur. l. er boc. Sed ibi dicit ꝙ er inregen. eſt: non autem dicit ꝙ ſit ius. Item facit. ſ. de cõdi. ꝛ demon. l. i facto.

B Onoru. ¶ Caſus. Titi⁹ decedens reliquit vxo. ſignãtem vnde venter fuit miſſus in poſſeſſionem bonorũ defuncti. ꝛ fuit dat⁹ a pretore curator bonis nomine dicti ventris ꝛ ſine inquiſitione. certe debet ſatiſdare rem vel bona ſal. ſo. ſi autẽ eſſet datus ex inquiſitione nõ deberet ſatiſdare. Aiuianus.

{Aut hẽat curã ſiſtãdi neceſſaria mulieri prẽgnãti. bar. i l. ſ. mier. ff. de ventre in pol. mit.

b ¶ Bonorum ventris. i. nomine bonorum eius q eſt in ventre. poſſet etiã dari idem curator ventri ꝛ bonis vel alteri tantus vt. ſ. de vẽtre in poſ. mit. l. ſ. quotiens. Accur.

c ¶ Ceſſat. ſic. C. de tu. et cura. qui ſa. non de. l. iij. et. iiij. et inſti. de ſatiſda. tu. ſ. ij. Item non ſatiſdat curator furioſi ſi pater in teſtamento dedit: licet iudex cõfirmet. Itẽ et ſi det iudex ꝛ bs ſubſtãtiam ſufficientẽ: vt. C. de epi. audi. l. de creationibus. ꝛ. C. eo. l. fi. ſ. ſz cuz antiquitas. ꝛ. ſ. finaute. et facit inſtit. de cura. ſ. ſed ſolent. ꝛ. ſ. de admi. tuto. l. inter bonorum. ꝛ ſ. eo. l. obſeruare.

C Ui⁹ bonis. ¶ Caſus. Titius cum multos creditores habe ret foro ceſſit. vnde creditores in communi cõcordia poſſunt bona ei⁹ vẽdere ꝛ precium inter ſe diuidere. ꝛ ſi nolunt ipſi vẽdere: ſed vnũ curatorem conſtituere qui vendat ꝛ precium inter eos diuidet poſſunt hoc facere. modo pone ꝙ creditores elegerunt conſtituere curatorem: vel curatores. poſtea volunt penitere ꝛ ipſemet vendere: nunquid poſſunt hoc facere: certe non. Modo pone ꝙ curator ab eis electus deceſſit. nunquid tunc poterunt ꝛ ipſi vendere: certe non. immo alius curator conſtituetur. nec etiam heres curatoris mortui debet onerari vt vendat dicta bona cum accidere poſſit ꝙ heres non ſit habilis dicto negocio propter dictas cauſas que nominãtur in littera: ꝛ cum poſſit eſſe ꝙ curator mortuus habeat plures heredes: ꝛ cum poſſit eſſe ꝙ non expedit per omnes heredes adminiſtrari: ꝛ quare vnus heredum potius ſit onerandus adminiſtrare ꝙ alij. certe nõ video quare vnus potius ꝙ alter. bene ergo dictum eſt ꝙ heres curatoris bonorum mortui non eſt onerandus. immo alius curator eligendus. Aiuia.

d ¶ Cuius bonis. ſenatuſcon. introduxit dari curatorem bonis vendendis: vt bic. ꝛ. ſ. de cu. bo. dan. l. imperator. debent ergo creditores ꝑpetere: vt. ſ. de cu. bo. dan. l. ij. ꝛ habent electionem vt vel ipſi vendãt vel curatorem petant conſtitui: vt bic. ꝛ. ſ. de cura. bo. dan. l. i. Alſo.

e ¶ Nõ permiſit. Id eſt conſtitutus eſt a iudice creditoribus petẽtibus.

f ¶ Beneficium. quod eſt vt curatores eis creditoribus vendant.

g ¶ Vendere. boc nõ eſt permiſſum curatoribus vendere creditoribus.

h ¶ Vallent. creditores. Accurſius.

i ¶ Integra re. ſic. C. de actio. ꝛ obli. l. ſicut. ꝛ. ſ. de leg. ij. l. ſtatuliberum. ſ. fi. Et dic re integra. i. anteq̃ curator conſtituatur.

k ¶ Ipſorum. ſcilicet creditorum.

l ¶ Velint. vel curatorem petere vel ipſi bona vendere.

m ¶ Negocio. accipe habilis non ſit quod eſt. ſ.

n ¶ Faciendus. non autem ipſi creditores vendunt: nam videtur ille idem permãſiſſe quo ad hoc vt creditores nõ vendant: conſtituatur ergo alter curator.

o ¶ Maiorem. quaz maiorem dignitatem bic beres habet quam non habebat defunctus: vel ſi habebat defunct⁹ maiorẽ: z ſic iſte beres minorẽ habebat: tamen bic beres plura negocia expedire habet ꝙ defunctus.

p ¶ Poſſunt. repetere ti p omnes. ſic. ſ. de admini. tu. l. iij. ſ. antepe. Alſo.

q ¶ Per omnes. beredes.

r ¶ Aut. repete nec.

s ¶ Poſſit. ſ. allegari.

t ¶ Et bis. beredibus qr magis idoneus.

Iulian⁹. ¶ Caſus. Quidam prodigo interdixit pretor bonis: vt dicitur. ff. l. ſ. nunquid poteſt aliqd alienare de dictis bonis dictus prodigus: et dicitur qr non. Secundo dicit qr curator furioſi ſic bene poteſt rem ſuam alienare ſi ea alienet dicens eam eſſe furioſi. ff. rem furioſi tan q̃ ſuam alienare nõ poteſt. ll. ſeq. ſunt plane vſq; ad. l. z muliẽ. Ul.

v ¶ Non habent. ꝙtũ ad hanc cauſam.

x ¶ Diminutio. bonorum z administratio.

y ¶ Dominium transfer re. cum ſuam ſciret: ſic er go loquitur bic cum non errauit: z ſic non obſtat. ſ. de acqui. re. do. l. ſi pro curato. ſed ideo vendebat quaſi nomine furioſi: vt ob boc citius prouocaret emẽte quaſi melius forum eſſet ei factus. z plene no. ff. de offi. pto. ce. l. i. ſ. i. Accur.

z ¶ Ignus. Valet. ſi tamen interueniat decretum: vt. C. eodem. l. ij. aut non fuit immobile. Alſo. z ideo dicit pignus nõ bypotbecam: vt. ſ. de verbo. ſignifi. l. plebs. ſ. pignus.

a ¶ Bagnato. curatore.

b ¶ Dedicari. id eſt conſecrari: vt inſti. de reruz diui. ſ. ſacre. z facit. ſ. eo. l. fi. Accurſius.

c ¶ Aſquequaq; ſemper.

d ¶ Spe ad alium. puta agnatum. z facit. ff. de legi. tu. l. ſ. ſ. interdũ. z. l. penul. Accurſius.

e ¶ Jrum. ſimile babes. C. qui tut. da. poſ. l. ij. z inſti. de exc. tu. ſ. pe. et dic vt ibi no.

¶ Et mulieri. ¶ Caſus. Dicit bec. l. qr non ſolum mulieri menteca pte ſed ei ꝙ luxurioſe viuit: ꝺz interdici bonis per pretorẽ. Scõ dicit qr furioſus z furioſa z prodigus z omnes alij quibus dantur curatores habent priuilegium in bonis curatorum. Aiuia.

f ¶ Et mulieri. Nõ. interdici bonis meretrici: + quia prodiga eſt ſue pſone: per qõ preſumitur z rerus. Vel dic luxurioſe prodigali luxuria: vt j, de dam. infec. l. ex damni. circa prin.

g ¶ Priuilegium. perſonale vt preferatur ceteris creditoribus perſona le habẽtibus: vt. ſ. de priuile. cre. l. iij. ſ. fi. cum ſequentibus.

h ¶ Et omnes omnino. quibus ſolent dari curatores exceptis paucis: vt. ꝺ. l. iij. ſ. fi. cum ſequentibus. ꝛ. l. idem priuilegium. ſ. i.

i ¶ Edicto. qõ non habemus. qõ forte de furioſo ꝛ prodigo tñ dicebat.

+ Adde qr hoc caſu ei auferr libera teſtandi facultas. vt l. te cui bo nis. ſ. de ff. obl. z mel⁹ in. l. te cui leg. ſ. de teſta. eiuſdẽ⁹ non eſt pmiſ. fa. teſta. ſ. itẽ pdig⁹. et bec eſt opt. cautela vt meretrix ſi poſſit teſtari. quaz ponit bal. in. c. cũ decocto. extra de vi. et bo. cler. refert z ſequiſt domt. Baſ. may. l. l. iiij ſ. ſz qõ meretrici. ſ. de cõdi. ob tur pẽ cauſam.

k ij

a Decreto,scilicet dati.Accursius.

SI furioso.¶Casius. Filium meum furiosum vel prodigum maiorem etiam.xxv.an.mihi heredem instituit ꝛ ei dedi curatorem tutium in testamento/ꝑ datio non valet:nunquid ꝑtor ex hac firmare dicti curatoris? ꝛ dicitur q̄ sic:ꝛ hoc omni modo sequi voluntatē meam testatoris eiusdēq; patris. et h dicit vsq; adversi.Hactenꝰ, ꝛ in fi.l.ibi;hoc per omnia ꝛc.In dicto autē fi.sed verum, facit tales questiones q̄ possunt ab aliquo fieri: q̄us in fine soluat vt dixi. nunquid omnimodo hoc ꝑtor voluntatē patris sequi in cofirmādo dicto curatore: an vo ita demum hoc sequi si futurum esset vt hoc dictus furiosꝰ bonis interdictus esset nisi pater aliqd in testamento cauisset de curatore.ꝛ maxime h ꝗ ro si filius habeat dictus prodigus vel furiosus:ꝛ certe videtur in hoc casu quando habet filios prodigus vel furiosus in aui positos potestate non debere ꝓtorem omnimodo sequi voluntatem patris furiosi vel prodigi: quia poterit dictus pater aliter suis nepotibus prouidere. puta si nepotes heredes instituisset ꝛ filium furiosum vel prodigum exheredasset:ꝛ ei furioso vel prodigo legalset tantum q̄ sufficeret ei alimentorū nomine. dicendo in testamento pater ideo exheredo filium meum prodigum vel furiosum: et instituo eꝝ eo nepotes : quia timeo ne dilapidet bona.ꝛ hec necessitas inducit me ad exheredandū eum:quo casu non acquirēt patri eorum furioso cum in eius non sint potestate:immo aui.sed ꝛ si essent in potestate patris eoꝝ furiosi:sicq; ei acquirerēt relicta sibi ab auo:adhuc pōt consilium adhibere auus:vt relicta a se nepotibus non acquirantur patri eoꝝ furioso: veluti si eos instituat sub condictione vt emancipentur a patre. Si ergo talibus modis potest prouidere auus nepotibus. nō videtur q̄ sem per ꝓtor debeat sequi voluntatem patris illius qui est furiosus vel prodigus.sed ad vnum de istis consiliis posset allegari contrarium hoc scilicet quid sit si pater nepotum furiosus nollet eos emancipare:certe nō sequeretur illud quod dictum est per omnia.igitur melius est sequi voluntatem patris.Aluia.

b Xxv.anno.Ro.puberem dici tam adultum q̄m maiorem.

c Continetur.sic.ſ.l.proxima.ꝛ.ff.de confir.tu.l.ſi filio.ꝛ.C.eo.l.ſi.ſ. sed cum antiquitas.ꝛ de epiſ.audi.l.de creationibus.

d Dis.ff.ꝓtori.Accur.

e Omnimodo.pretor confirmet curatorem a patre datum siue ille vere sit prodigus,siue etiam non sit;sed pater cum voluit habere curatorē tanq̄ prodigum.hec questio soluitur.ſ.c.l.ibi:sed p omnia ꝛc. vbi dicitur q̄ semper eius patris voluntas est sequenda.Vel hoc ideo ne quez pater prodigum putauit magistratus propter fuum vitium precio sone corruptus eum idoneum esse dicat.potuit etiam pater alio modo suo filio prouidere nepotes ex illo prodigo natos instituendo: filio prodigo alimenta cōstituendo:ꝛ hoc si sint in potestate:als nepotes sub q̄dictione emancipationis instituendo.

f Maxime.maxime tunc videtur q̄ ꝓtor se non interponat.ſ. q̄n habet nepotes ex filio: nisi als erat se interpositur? etiā si nil pater diuisset. ꝛ h ea ratione:q̄etiā pater parū videt curasse:lz dederit curatorē cū poterat plene pater prouidere ꝑ hos modos qui hic sequuntur ꝛ nō fecit.

g Dater.i.auus:vt.ſ.de verbo.ſigni.l.iuſta.in fi.

h Certum.quid ſub.Accur.

i Judicij fui.id est sue voluntatis.

k Fuissent.ꝛ ita sunt in potestate sui patris:vt insti.qui.mo.ius pa.po. ſol.ſ.fi. Sed pater ideo eos sub condictione emancipauit ne suo patri quererant quem auus prodigum reputauit.

l Ad hec.id est emancipationem.

m Consensurus.nec etiam cogi poterat:vt insti.dicto titu.in ſi.

n Sed per omnia.nunc ſoluit.

o Vitium.quia precio corruptus:vt.ff.de.dixi.ſ.magiſtratus.ꝛ sic est.C. de ſpon.l.iij. Itez no. de paterni testimonij auctoritate. sic inſtit. de excu. tuto.ff.ſ.Accur.

Curatores.¶Casius. Magd curatori furiosi potest dare libertatem seruo furiosi? ꝛ certe non.quia dare libertatez non est ex administratione:licut si donaret aliquā rez furiosi: nisi manumisso vel donatio predicta fieret cum magna vtilitate furiosi.ꝛ etiam cum autoritate ꝛ cōdictione iudicis.si autem vendat curator aliquā rem furiosi: quia egerit negocia furiosi denarijs valet quod agitur.Aluia.

p Dtestare.quia ea res ꝛc.vt.ſ.de manu.l.ſeruꝰ fugitiuus. et.C. qui ma. non poſ.l.pe.ꝛ.ff.ſ.c.l.ab agnato.

q Q..id est quia.

r Utilitate. vt matri et similibus:vt.ff.de tut.et ra.diſt.l.ſ.ſ.ſed nonnullos.ꝛ de admi.tu.l. cum plures.ff.ſ. cū curatori.ꝛ.l. tutor.ff.ff.fin.et.l.tutor ad vtilitatem.

De testamētis: ꝛ qui testamēta facere poſſint: et quemadmodum ꝛc.

¶Quia tutores de quibus prediximus dant in testamentis:de bis suppo nit.ꝛ hec est quinta pars digestorum:vt.C.de vete.iu.enucle.l.ij.ff.quintus.ꝛ premittit diffinitionem: vt.ſ.e.l.ſ. ne illotis (vt ita dixerim)manibus protinus materiam interpretationis tractaret ꝛc.vt.ff.de orig.iur.l.ſ.Accur.

s Estamentum. Justa sententia.i.solemnis seu iuris solēnitate subnixa.nam nō solēnis non valet:vt insti.de here.ab intest.in prin. Item iusta.i.legitima: als non valet:vt.C.ſi quis alt.teſt.pro.l.ſ.ꝛ.ff.de condi. insti.l. quidam. Item sentētia.i. diſpoſitio.ſic.C. qui teſt.facpoſ.l.hac cōsultiſſima.ff.at cū bñana. Et vt tollas omnes oppositiones subaudi cum institutiōe heredis tamē legitime facta. Non ergo oportet dici(vt quidam dicunt)de eo.ſ.vniuerſo vt excludā tur singularia relicta.nam siue ex vniuerſo siue ex re certa instituatur vna let vt ex vniuerſo:vt.ff.de here.iſti.l.ij.ff.ſ. ex fundo. Itēnō ob.de codicillo vel legato vel fideicōmiſſo etiam vniuerſali vel donatione cā mortis:vel de eo qui bona ſua promittit alicui poſt mortē ſuam:vt.ſ.de.ſ. l.legatum.ꝛ.C.vt ac.ab hēr.ꝛ contra heredes.l.ſ.quia in his nō est in ſtitutio heredis:vt.C.eod.l.non codicillum.lz ſit nia de eo quod q̄s velit fieri poſt mortē ſuam de bonis ſuis omnibus vel parte vel re aliqua. Sed quid dices de teſtamento in quo filius exheredatur imeritoꝰ? Nſi. ſolēnis est diſpoſitio ꝛ est legitima:q̄ lege pmittitur exheredari immo ꝓcipitur ſi nō inſtituat:vt insti.de exhe.li.in pn.ꝛ ideo opꝫ rūpi: q̄ nō est ex officio pietatis:vt.ff.de inoff.teſt.l.ij. interim ergo teſtamētū est.

t Quis.de pluralitate ad ſingularitatē. Itē de pſona prima.ſ.nſe transit ad tertiam:cum dicit qs.ſic.C.de teſ.l.oim.ꝛ.C.de in ius vo.l.ſi.

v Mortē.naturalē poſtq̄ est teſtamētū immutabile:vt.ſ.de adi.leg.l. ij.ꝛ ff.ſi nō ciuilē:vt.C.de cap.ꝛ poſtli.nec nos.

x Voluit.directo in ſtitutēdo heredē:als large dicitur teſtamētum quaſi teſtatio mentis:vt etiā codicillos cōprehendat.vt insti.e. in prin.ꝛ ff.m h vtilis actio er teſtamēto locum hz ꝓ relicto in codicillis:vt no.C. cō munia de le.l.ij.Vel tertio dic ff.m Aſo.q̄ teſtamētum est q̄dam ſolennis ordinatio cū inſtitutione heredis:ꝛ est quoddam intellectuale quod cum duobus codicibus fieri pōt:vt.ſ.eo.l.vnum.

y Eo.¶Pone exēpluz.insti.e.ſ.itē furioſi.ꝛ.C.e.l.furioſum.ꝛ facit ad hoc

in bonis curatoris decreto priui legium consequentur.

Triphontus. Lex.xvj.

SI furioso puberi quamq̄ maiori. xxv. annoꝝ curatorem pater testamento dederit eum pretor dare debet / secutus patris voluntatem. Manet cēn ea datio curatoris apud pretorez vt rescripto diui Marci continetur. His consequens est vt si prodigo curatorem dederit pater voluntatem eius sequi debeat ꝓtor: cūq; dare curatorem. Sed vtruꝫ omnimodo an ita si futurū esset vt nisi pater aliquid testamento cauisset ꝓtori ei bonis interdictus esset: et maxime si filios habet iste prodigus:potuit tamē patri ꝙ ꝛ alias prouidere nepotibus suis si eos iuſſiſſet esse heredes ꝛ exheredasset filium.eiq; quod ſufficeret alimentorum nomine ab eis certum legasset addita causa necessitatisq; iudicij fui: aut si non habuerit in potestate nepotes: quoniam emancipato iam filio nati fuiſſent sub condictione eos heredes instituere : vt emancipentur a patre prodigo. Sed quid si nec ad hec consensurus esset prodigus. Sed per omnia id iudicium testantis sequendum est. ne quem pater vero consilio prodigum credidit: eū magiſtratus propter aliquod forte ſuū vitium idoneum putauerit.

Gaius. Lex.xvij.

CUratoꝛ furioſi nullo modo libertatez prestare potest: q̄ ea res ex administratione nō est. Nā in tradēdo ita res furioſi alienat: si id ad administrationez negociorum gestorum pertineat. Et ideo si donandi causa alienet: neq; traditio quicq̄ valebit nisi ex magna vtilitate furioſi hoc cognitione iudicis faciat.

Explicit liber.xxvij. digestoꝝ et tertius huius.

Incipit liber.xxviij. digestoꝝ et quartus huius.

De testamentis: et qui testamenta facere possunt: ꝛ quemad modum testamenta fiant.

Titulus primus.

Ulpianus. Lex.j.

Estamentum est voluntatis nre iusta sententia ō eo quod quis post mortem suam fieri voluit.

Tempore testamenti requiritur sanitas mentis: nec requiritur sanitas corporis.hoc dicit Bartolus.

Habeo. Lex.ij.

IN eo qui testatur eius tempoꝛis quo testamentum fa-

cit ad hoc .j. de aur. ꝛ ar. le. l. si ita legatū. ꝛ. C. eo. l. iij. ꝛ .j. eo. l. in aduersa. ꝛ .l. qui in potestate. ꝛ .l. filiussa. ꝛ idem in cōtractibus: vt. C. de transl. ſa mum. ꝛ de dona. l. senectus. Sꝫ contra insti. de here. quali. ꝛ dif. ꝧ. in extraneis. vbi etiam tēpus mortis ꝛ adite hereditatis inſpicit an habeat testamenti factionem. Sed illud in he rede. hoc intellāte. Accur.

Deces tribus tpibꝫ habilis ē debet.

a ✠ Testamēti. pone in testāte ✠ .i. qui in re publico pōt facere testamēti. i. cui ter zcedit: nō ipetrare a ꝑuato etiā pte vel dño: vt .j. e. l. q in ptāte. et. j. de bo. liber. l. paul⁹. ꝧ. pfoni. Vel dic publica auctē est zceden da testamenti factio. i. a pncipe: vt. j. e. l. si mut⁹. ꝛ .l. obsides. ꝛ .j. ti. iij. l. si qs. ꝧ. irritū. ꝛ de test. mi. l. cr militari. ꝛ. C. de lof. tel. l. si qñ. ꝛ .j. de bo. li. l. etiā. ꝧ. ij. nō aūt a ꝑuato. Vel dic pacto ꝑnuati nō pōt qs astringi ad testandum ꝛ instituēdus aliq̃: vt. j. de verb. obl. l. stipulatio boc modo. et ē. de pac. l. ius publicus. vel quarto ꝑnatus nō pōt remittere solemnitatē legum: ſz pncepe sic: vt C. eo. testandi. ꝛ .l. si non spāli. ita ecōtra in insti tuto pōt poni: vt per pactum non possit institui non capax: vt. j. de iure fis. l. nō intelligitur. nam factio testamenti actiue. ꝛ passiue ‡ significat: vt i sti. de here. q̃li. et dif. ꝧ. testamēti. Apparet ergo q̃ pacta vel cōſensus priuatorū nō faciunt vt ille possit testari q̃ de iure nō pōt: vel institui q̃ de iure nō pōt: vel vt nō soleniter testet q̃ soleniter facere dz: sic nec ecōtra vt ille nō testet qui pōt: vt. C. de pac. cōuen. l. pactum. secus in ſcribus q̃ formā mutant ꝛ accipiūt legē ex conuentio ne contrabentium: vt. ꝛ. de poſti. l. j. ꝧ. si conuenerit.

‡ De testamēti factione actiua et passiua. vide ad idē ff. de reg. iur. l. filiussa. j. eodem.

b C Jdeoq̃. quidam habent boc: ꝛ quidam nō. Accur.

Glo. magistra. pm Bal.

c S Ed queramus. Factionem. in actiua significatione. # nā et passiuam significationē habet: vt. j. e. l. filiussa. ꝛ insti. de here. quali. ꝛ dif. ꝧ. testamenti. ꝛ dic habuerit. i. ſe habere putauit. als contra. vt. j. e. l. qui i domini. ꝛ .l. seq. ꝛ est sic. j. de codi. l. quidā. ꝧ. esse eñ debet. est enim peremptorium cum non possit esse sine boc: sed boc sine sequenti bus esse potest. sic. C. de here. ac. l. vt debitum. ꝛ dic quēlibet habere nisi expressim prohibeatur: vt. ſ. de ꝓba. l. ab ea. ꝛ ꝓhibentur aute. xiij. persone iure communi testari: scilicet filiusſami. vt. j. l. ꝓxi. Item impubes: vt insti. e. ꝧ. impubes. Item furiosus: vt insti. eo. ꝧ. item furio si. ꝛ .j. eo. l. filius. ꝧ. marcellus. Item prodigus: vt insti. eo. ꝧ. item pdigus. Item mutus ꝛ surdus: vt. j. eo. l. qui in potestate. ꝧ. i. Item cecus. vt. C. eo. l. bac cōſultissima. Item damnatus ad mortem: vt. j. e. l. eius. ꝧ. si cui. vſq; in ſi. Item obsides: vt. j. eo. l. obsides. Item de statu suo l. certus: vt. j. e. l. de statu. Item is cui a lege est interdictum: vt. j. eo. l. is cui. Item seruus: vt. j. eod. l. filius. Item monachus: vt. C. de sacro. ſanc. eccle. aut. ingressi. Accur.

Testari xiij. ꝑsone ꝓhibent.

c C Factionē. ſ. actiue intelligas. quia filiussa. bz testamēti factionē passiuā: quia recipere pōt: sed facere testamentum nō pōt.

d C Reguias. que sunt: vt. vij. testes ꝛ rogati ꝛ vno cōtextu debeant esse in testamēto nuncupatiuo: ꝛ palam dici nomē heredis debet: vt. j. e. l. heredes. in prin. ꝛ in ſi. ꝛ. C. eo. l. bac consultissima. ꝧ. nuncupationē. ꝛ .l. cum antiquitas. Jn ſcriptis autem coram septez testibus rogatis ꝛ subſcribentibus ꝛ sigillantibus: testatore vel alio ꝓ eo ſcribente nomē heredis: vt. C. eo. l. bac cōſultissima. ꝛ. l. iubemus. ꝛ aut. ibi posita. Nō autem est vis si sit ibi erhereditas filius immerito. nam nihilominus interim valet: vt no. ſ. l. j. ꝛ. j. de vulg. ſub. l. in ſubſtitutione. Additio. Dic boc verum de iure isto: ſecus autem de iure autenti. nisi iusta causa exheredationis in testamento fuerit expressa: als ipso iure esset nullū ſm Bar. ꝓ. ꝛ imo. in. l. j. ꝧ. eo.

Qua etate. ¶Casus. Queritur in qua etate existens masculus vel femina possit facere tel. ꝛ dicit q̃ masculus babēs. xiij. annos ꝛ femina babēs. xij. Item q̃ritur nunq̃d est necesse q̃ compleuerit dicta tēpora tātum. an ꝙ q̃ excesserint ad ꝺ vt testamētū facere pñt: ꝛ dicit q̃ sufficit cōpleuisse. ꝛ compleuisse intelligitur quocūq; modo tetigerit de die artificiali vltimo quartidecimi anni. i. a mane vſq; ad vesperas: ꝛ quocūq; modo tetigerit de die naturali vltimo quartidecimi vel duodecimi anni. i. trāſacta sexta bora penultimi dieī kal'. ianī. in quib⁹ nat⁹ est faciēs testamentum. de die artificiali ꝑdicto habes in verſi. vtrū autē. de die naturali in verſi. ꝑtus arbitror ꝛc. Vinia.

e C Qua etate. als qua: als ex qua. Accur.

f C Completum. vt. C. eo. l. iij. ꝛ. C. quādo ꝙuo. nō est ne. l. ij. ꝛ insti. e. facere possit: an sufficiat complesse⁸. pone aliquez kalendis ianuarijs natuz ꝛ testū ipso natali⁹ suo fecisse. xiij. anno. an valeat testamentum? dico valere¹: plus arbitror⁸ etiam si pridie kalēdarū fecerit post sextam horam noctis¹ valere testamentum. Jam enim complesse videtur annuz quartū decimum vt marciano videtur.

Femina cito ꝓgaciori est viro.

Filiussa. nō potest testari etuz patre permittente. Barto.

Qua. Lex. vj.

Qui in ptāte parentis est² ius testamēti faciēdi non habet⁹: adeo vt q̃uis pr̃ ei permittat: nihilomagis⁸ tm̄ iure testari possit.

Surdus ꝛ mutus nō pñt testari sine pmissu pncipis: ſz ꝺ virtū supueniēs poſtea testamētum nō rumpit. h. d. Bar.

b C Natali. quartidecimi anni. ſic. ſ. de mino. l. iij. ꝧ. minorem. Sed nonne tūc cū iam intrauit. xiij. an? Respon. nō: quia dicas natum in fine illius diei ꝛ testatum in capite. Accursius.

i C Dico valere. dies ergo ceptus babetur ꝓ cōpleto. sic et. j. de ma. l. j. ꝛ j. de vſuc. l. in vſucapionibus. ꝛ .j. de ꝺb. ſign. l. anniculus. Nec ob. j. de mi. l. iij. ꝧ. minorē. vbi de

Dies ceptus ꝓ cōpleto babetur.

Surdus ꝛ mutus. Lex. vij.

Jmutus aut surdus licere

momento ad momentum queritur: vt ibi no.

k C Plus arbitror. Quid est boc plus? Respon. vt in penultima die dū modo post finitam sextā horam noctis ante penultimi dieī: scilicet desinentis fieri possit: vltima dies est dies kalen. penul. pridie ante penultima dies que precedit pridie kalendarum quo ad natiuitatē: nas et an nus quandoq; als ceptus babetur ꝓ completo: vt. j. de mune. ꝛ bono. l. adrē. ꝛ ad trebel. l. qui filium. ꝧ. sabinus. Vel dic tutius. quod. ſ. dixit quando sit in quanus parte vltimi dieī artificialis. bic autem in quanis parte vltimi dieī naturalis. ꝛ ꝺm boc post sextam horam noctis penultimi dieī desinētis factum valet. Accur.

l C Noctis. ante penultimi dieī desinētis ſm ꝑnū. vel penultimi dieī desinētis ſm nos. sic em dies ꝯcipit / ꝛ finit more romāo: vt. ſ. ō. fer. l. more.

Qui in potestate. ¶Casus. Etiam si parēs cōcedat filio vel nepoti quem babet in potestate vt factat testamētuz tamē nō possunt testari. Secundo dicit q̃ ille qui est surdus vel mutus nō pōt facere testamētū. ꝧ si facto testamēto a se efficiatur surdus vel mutus nō vitiat. in vno tamē casu potest surdus vel mutus tel. facere: puta si imperator ei concedat. ꝛ boc dicit cum. l. seq. Jliuia.

m C Qui in potestate parētis est. vel esse creditur: vt. j. e. l. qui in domini. ꝛ .l. seq. ſm ꝑmum.

n C Non babet. vt ꝛ. C. e. l. iij.

o C Nibilomagis. i. non ideo magis: vt insti. e. in prin. ꝛ arg. ſ. de postu. l. quos. ꝓhibet. ꝛ est boc verum nisi in castrensi vel quasi peculio: vt insti. eo. in prin. et. C. eo. l. pe. et ſi. et. j. de do. l. filius. in ſi. ꝧ. donare potest causa mortis patre permittente: vt. j. de dona. causa mor. l. tam is. ꝧ. si. dummodo boc expresse permittat non simpliciter donare: vt. d. l. filius. ꝧ. sed et meminisse. Sed quare secus? Respon. quia testamēti factio est publici: non ꝑuati iuris: vt. ſ. e. l. iij. et mors filij inſpicitur nō patris: vt argu. j. de do. cau. mor. l. mortis causa capitur. Sed in casu videtur q̃ possit quando mater vel auia reliquit vt ad patrem non ꝑueniret vſufructus: vt in auf. vt lic. ma. et auie. in princi. col. viij. ꝧ dic diſponit non testando. vt ibi no.

Filius datur cā mortis patre ꝓ mittente.

p C Surdus. si habet vtrūq; vitium a natura nō testatur: vt bic. et. C. e. l. discretis. in prin. Si ex accidēti: tunc idē si ſcribere nesciat: vt bic. et ibi. Si autē alterum tm̄ tunc iure isto non testatur: nisi a principe impetrauerit: vt ꝺ. et. j. l. ꝓxi. et. j. vnde cog. l. octaui. ꝧ. fratris. bodie sic: vt. d. l. discretis. ꝧ. sinautē. vſq; ad fi. Jtez boc nisi sit miles: vt insti. de testa. mili. ꝧ. quinimmo. et. j. de testa. mili. l. iij. Accur.

q C Mutus. vt insti. eo. ꝧ. pe. et facit. C. e. l. furiosum. et. ꝺ. de postu. l. j. ꝧ. casum. et de spon. l. furor. et. ꝺ. eo. l. ij.

r S Jmutus aut. potest dici aut ꝓ etiam. et dicer. accidenti: et nescit scribere. als suo iure posset: vt. C. eo. l. discretis. ij. respon. Vel

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

verius separatũ erat vitium: ⁊ hoc iure nõ poterat: sꝫ hodie põt: vt h. ⁊. s. l. proxi. no. Accursius.

a ¶ Valet. si modo solẽniter ⁊ instituẽdo quẽ debet testet: vt. C. de inoff. tes. l. si qñ. in prin. Nec ob. j. de bo. lib. l. etiam. §. i. q̄ꝛ ibi cõcessit ei qui alʾs poterat testari: vt plene no. d. l. si qñ. ⁊ facit ad hoc. j. e. l. filius.

Eius qui. ¶ Casus. Si aliqs est capt⁹ apud hostes nõ põt facere testamẽtum: ⁊ si fecerit non valet: etiã si redeat. scḋo dicit ꝙ si alicui est interdictũ aqua vel ignis: vel est in insulã deportatus. si prius fecerat testamẽtum nõ valet. ⁊ idẽ si fecit postea et bona sua debeant publicari si sint lucrosa alʾs creditoribus concedi: secus in eo q est ad tẽpus in aliquam insulam magnam relegatus vel cui est ꝓhibitũ ne stet in italia: vel cui est ꝓhibitum ne stet in ꝓuincia vñ ipse est. q̄ꝛ isti tres hñt cõdere testamẽtum: si sunt alij tres q amittũt libertatẽ ⁊ bona/ ⁊ testamẽti factionẽ nõ retinẽt: vt ille qui damnat ad ferrum. i. vt decapitet. ⁊ ille q damnatur vt stet semp cuꝫ bestijs in siluis: ⁊ ille q damnat i metallũ. Vi.

b ¶ Hostes. vt capt⁹ ⁊ sic seruus: vt insti. de iure ꝑso. §. ij. ⁊ sic ꝑ cõsequens nihil habet: vt isti. ꝑ q̄s ꝑsonas. §. itẽ quod serui. ⁊ his rationibus nõ valet: vt ⁊. j. e. §. fina. ⁊. j. de tes. mi. l. facere. ⁊ ante factum valet siue redeat siue nõ: vt insti. eo. §. fina. Iteꝫ codicilli ibi facti ante facto testamento confirmati valent: vt. j. de capti. ⁊ post. l. in bello. §. codicilli.

sibi testm̃ facere a principe impetrauerit: valet[a] eius testamentũ.

☞ Testamẽtũ factũ quãdo qs erat seruus hostiũ nõ valet. h. d. Bar.

Gaius. Lex. viij.

Eius qui apd hostes[b] est testamentũ quod ibi fecit nõ valet q̄uis redierit.

☞ Damnatio qua ꝑditur vita libertas vel ciuitas impedit testamentum fieri ⁊ rũpit iam factum. secus in damnatione per quã fama leditur tantum. Bar.

¶ Si cui aqua et igni[c] interdictum sit: eius nec illud testamentum valet quod ante fecit: nec id quod postea fecerit. Bona quoqꝫ que tunc habuit cum damnaretur publicabuntur[d]: aut si non videantur lucrosa[e] creditoribus concedentur. ¶ In insulam deportati[f] in eadeꝫ causa sunt. Sed relegati in insulam: et quibus terra italica ⁊ sua prouincia interdicitur: testamenti faciendi ius retinẽt[g]. Hi vᵒ qui ad ferruꝫ[h] aut ad bestias aut in metallũ dãnantur/ libertatẽ perdũt[i] bonaqꝫ eorum publicantur: vnde apparet amittere eos testamẽti factiõeꝫ[k].

☞ Pendẽte ꝓcessu capitali nõ impeditur qs facere testamentum. h. d. Bar.

Ulpianus. Lex. ix.

Si quis post accusationem in custodia fuerit defunctus indemnatus[l]: testamentum eius valebit.

☞ Qui nõ hꝫ manus põt testari. Bar.

Paulus. Lex. x.

Qui man⁹ amisit testamentũ[m] facere põt: q̄uis scribere non possit. Ulpianus. Lex. xi.

Obsides[n] † testari non possunt: nisi eis permittatur[o].

☞ Testatore decedẽte apud hosteſ testamẽtum ante factum ꝑ legem corneliam cõfirmatur. Bartolus.

Iulianus. Lex. xij.

Lege cornelia testamenta eorum qui in hostium potestate decesserunt perinde cõfirmãtur[p] ac si hi q ea fecissent i hostium potestateꝫ nõ peruenissent: ⁊ hereditas ex his eodem modo ad vnumquẽqꝫ[q] pertinct. Quare seruus heres script⁹ ab eo qui in hostium potestate decesserit: ⁊ liber et heres erit: seu velit seu nolit[r]: licet minus proprie necessarius heres dicatur. Nam ⁊ filius eius qui in hostiũ ꝑtãte decesserit inuit⁹[s] hereditati obligatur: q̄uis suus heres dici nõ possit[t] qui in potestate morientis non fuit.

☞ Capti a latronib⁹ ⁊ legati apḋ extraneos pñt facere testamentum. Bar.

Marcianus. Lex. xiij.

Qui a latronib⁹[v] capti sunt

Qui man⁹. ¶ Casus. Ille q nõ habet manus ⁊ sic non põt scribere põt facere testamentum. Viuia.

m ¶ Testamẽtum. nũcupatiuum ⁊ in scriptis: vt C. eo. l. iubemus. ⁊ in autẽ. ibi signata. ⁊ facit. s. e. l. ij. Accursius.

Obsides. ¶ Casus. Si romani dẽt hostibus obsides ꝑ romanis captiuis. illi obsides testari non possunt: nisi imperator eis concedat. Viuianus.

† Obsides nõ testãtur. facit ca. exposita. circa fi. cuꝫ gl. fin. extra de arbi.

n ¶ Obsides. dati romanis ab hostib⁹ ꝑ captiuis. vel ꝑ pace cõponenda. vel fm Io. etiam facta tenenda ⁊ idẽ intellige econtra in obsidibus datis a populo romano hostibus. H. ⁊ est ratio quia bona quesita i obsidatu sunt fisci. sꝫ ⁊ relictorum domi ꝑdunt dominium: vt ipsi capti: vt. j. de iur. fis. l. diuus. ⁊ arg. s. eo. l. eius.

Quesita i obsidatu fisc⁹ capit.

o ¶ Permittat. a principe expresse nõ ab alio: vt s. eo. l. iij. vel etiam tacite vt concesso vsu toge romane: vt. j. de iu. fis. l. sed ⁊ si accepto.

Lege corne. ¶ Casus. Titius romanus fecit rome testamentum ⁊ instituit heredem seium postea fuit captus ab hostibus: ⁊ sic seruus effectus ⁊ ibi decessit. nunquid seius heres ab eo scriptus potest ex dicto testa. habere eius hereditatem: ⁊ videtur ꝙ non de iure. quia irritum est factum tes. seruitute testatori contingente: sed dicas ꝙ põt habere heredi. q̄ꝛ. l. corne. confirmat testamẽtũ: et vult ꝙ valeat ac si prima hora captiuitatis mortuus fuisset titius romanus. Quid si seruum instituisset in dicto testa. dictus titius: certe erit liber ⁊ heres necessarius ac si titius captus non fuisset: ⁊ si habet filium dict⁹ titius q̄uis suus heres patris dici non possit eo ꝙ non est in eius potestate: quia titius est seruus hostium vt dixi. tamen per. l. cor. ⁊ per ius ciuile inuitus obligat hereditati patris. Viuia.

p ¶ Confirmantur. vt. j. ad leg. fal. l. j. §. lex. ⁊. j. de iniusto tes. l. si quis. §. quatenus. ⁊. j. de bo. libe. l. iiij. §. j. ⁊. C. de capti. l. captum. ⁊ de suis ⁊ legi. l. apud.

q ¶ Unumquemqꝫ. agnatum vel cognatum vel scriptum: vt. d. ll. ⁊. j. de suis ⁊ legitimis heredibus. l. j. §. j. Sed contra. j. de verbo. significatio. l. iij. in fine. Solu. vt ibi. Item contra. j. de secun. tabu. l. qui ex liberis. §. testamento. ⁊ institu. quib. mo. testamen. infir. §. non tamen. quibus dicitur irritum capi. diminutio. Sol. ibi. bona in alium transierũt: et sic de alienis testatur. hic remanent nullius: at vbi tantum qualitas corporis mutatur/ nihilominus valet: vt. s. eodem. l. qui in potestate. §. fina. Accursius.

r ¶ Nolit. vt. j. de acqui. here. l. necessarijs. in fi. H.

s ¶ Inuitus. de iure ciuili non pretorio: vt. d. l. necessarijs. no. ⁊ insti. de here. quali. ⁊ diffe. §. sui.

t ¶ Non possit. immo est suus: vt institu. de here. ab intesta. §. interduꝫ. que est contra. Solu. ibi fictionem postliminij: non veritatem considerauit. Accursius.

Qui a latronibus. ¶ Casus. Si bononiensis est captus a mutinẽsibus remanet liber: q̄ꝛ nõ sunt hostes: imo latrones: ⁊ ideo potest facere testamentum. Quid si roman⁹ est missus ad hostes pro ambasiatore: certe bene põt cõdere tes. ¶ Si qs. Titi⁹ damnat⁹ de crimine capitali appellauit: ⁊ ita extinctum fuit pronunciatum: ⁊ pẽ. ap. facto testamẽto decessit. certe valet testamentum. Viuia.

v ¶ Qui a latronibus. de capto a mutinensibus dicit: vt. j. de cap. l. hostes. vel proprie a quolibet latrone: vt. j. titu. j. postliminium. §. a piratis sed si

c ¶ Et igni. in cuius locum successit hodie deportatio: vt. j. ad le. iul. repe. l. ij. ⁊. j. ad le. iul. pe. l. iij. ⁊ facit. j. de leg. iij. l. j. §. hi quibus. in princi. ⁊ in fi. hodie etiam in loco eius succedit exheredatio.

d ¶ Publicabunt. hodie corrigitur qḋ hic. ⁊. j. hac. l. d̄ꝛ de bonis publicandis: vt in aut. vt nul. iudi. §. qm̃. ⁊. §. pe. colla. ix. Nec tamen testabitur: tum q̄ꝛ in h hec iura nõ corrigunt: tum quia certis personis ex precepto dicte leges incontinenti dantur.

e ¶ Lucrosa. q̄ꝛ nihil supest deducto ere alieno: vñ fiscuſ non habet: vt. j. de iure fis. l. j. §. an bona. ⁊. l. non possunt.

f ¶ Deportati. s. bona. ⁊ hec corrigitur: vt. s. ⁊ facit. C. de pe. l. deportatorum. ⁊ de bo. proscrip. l. ij. vbi dicit de post quesitis non posse testari. Accursius.

g ¶ Ius retinẽt. siue in ꝑpetuum: siue ad tp̄s. sint relegati. nam ciuitatẽ ⁊ libertatẽ ⁊ bona etiam retinẽt: alij ꝑdicti ⁊ inferiores nõ: vt. j. de inter. ⁊ relega. l. relegatorum. §. siue. ⁊. C. de penis. l. deportatorum.

h ¶ Ad ferrum. vt decapitẽtur. quod fit: vt. C. de adul. l. q̄uis. Item ad bestias: vt. j. de fal. quicunqꝫ. Item in metallum: vt. j. ad le. iul. pe. l. sacrilegij. §. si quis.

i ¶ Perdũt. statim post sñiam: vt. j. de pe. l. qui vltimo. Hodie s. vt in aut. de nup. §. qḋ autẽ. col. iiij. Itẽ ⁊ qḋ dicit publicum: hodie s. vt in aut. vt nulli iudi. §. fi. col. ix. nec tñ testat: vt hac. l. no. §. j.

k ¶ Factionem. tam actiue vt hic: q̄ passiue: vt. j. de pe. l. quidam. ⁊ facit. j. eo. l. qui a latronibus. §. si quis. ⁊ de iniusto rup. testamẽto. l. si qs ex. §. irritum.

Si qs post. ¶ Casus. Aliqs fuit accusatus de tali crimine ex quo si damnatus est nõ posset facere testamentum. puta de adulterio natus datus fuit in custodia nunciorum: ⁊ decessit ante ꝯdẽnationẽ morte naturali: testamentum qḋ ante fecit valet. Viuia.

l ¶ Indẽnatuꝫ. Id est nõ cõdẽnatus: vt. j. de iniusto rup. testamẽto. l. si qs ex. §. ꝑinde. ⁊. j. de dona. l. post cõtractum. ⁊. j. eo. l. q a latronibus. §. fina. secus si cõdemnatus ita ꝙ non possit retractari: vt. j. de accu. l. ex iudiciorum. Item secus in crimine maiestatis: vt. j. de dona. l. donationes. §. fi. ⁊ in alijs similibus que sunt in. d. l. ex iudiciorum. Iteꝫ hoc nisi mortẽ sibi cõsciuit: vt. d. §. ꝑinde. ⁊. C. si reus vel accu. mor. l. defunctus. Item est arg. contra. j. de manu. vin. l. q pene. Additio. Dic fm Bal. ꝙ h criminosus erat mortuus vnde sententia ferri nõ poterat: sed in. l. contraria criminosus viuebat: ⁊ ideo merito sententia cõtra eum lata que retro fingit q̄tum ad bona retractat ea que medio tempore sunt attentata in preiudicium fisci. fm Dy.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tis fed ſi incertus/non pōt: vt.ſ.de lega.iij.l.ſi.in pin.

a ¶ Cum liberi.hac ratione 7 filiuſſami.ſi ille in p̃te legitima alterius: nec oñia rerum plene habet. Itē damnati de crimine capitali.itez liber ti.ſed 7 illi oñia rerum nō habēt: vt.ff.eo.l.eius.ſ.fi.

b ¶ Manēt. vt dictis.ll.7.C.de inge.manumiſſ.l.cum agnatum. Accur.

c ¶ Poſſunt.ſ; nō ſ; here cuz quolibet: vt.ff. quod met.cā.lg in carcere.

d ¶ Extraneos. Id ē bo ſtes: vt.ſ.de cap.7 poſtli. re.in pinc. Vel dic de il lis qui dicūtur in.l.poſt limiñ.ſ.in pace.qui ſi miles ſunt boſtibus: vt ibi dicit.

e ¶ Funguntur. etiam ſi ſint ibi capti cuz capi nō deberint: vt.ſ.de lega to.l.fina.

Appellatio pnuntium extinguit.

¶ Appellauerit. igitur extinguit pronunciatus: vt.ſ.ad rurpi.l.i.ſ.fi.in fi. et facit.ſ.de pe.l.ij.ſ. fi. et ſ.de iniuſt.teſtamen.l.ſi quis ex.ſ.bi.7.ff.eo.l.ſi quis poſt. 7.ff. de bis q no.infa.l.furti. Sed ar gu.contra.ſ.ad munici. l.libertus. ſ. in queſtio nibus. Sed illud ideo q̃ nec de facto infamis ad mittitur: vt.C. de dig.l. neq;.lib.xij.

g ¶ Valet. niſi ſit damna tus crimie maieſtatis vt repetūdarum. vt.ſ.de ac cuſatio.l. ex iudiciorum. 7 niſi ſit de alijs ibi nota tis que ſunt ſer. Item ni ſi mortem ſibi conſcie rit: vt.ſ. de iniuſto teſta. l.ſi q̃s filio er beredatus. ſ. eius qui. Sed quidaz dicunt ſpeciale in crimle maieſtatis 7 repetunda rum. 7 hoc vltimo. Itez quod diri valere pēdēte appellatiōe: dic eo ſaluo q̃ ſi per ſentētiam bona ſpecialiter damnato adē matur: etiam poſt mortē cauſa bonoꝝ̃ duret: eſt ergo in pendēti tunc an valeat teſtamentum.

cum liberi a manēt b poſſunt c facere teſtamentum. item qui apud extraneos d legatione fungūtur e: poſſunt facere teſtamentum.

¶ Valet teſtamētum decedētis appellatione pendente. h.d.Bar.

¶ Si quis in capitali crimie dā natus appellauerit: et medio tēpore pendente appellatione fece rit teſtamentum: 7 ita deceſſerit: valet f eius teſtamentum.

¶ Iſta lex ponit caſum in terminis: et lex ſequens ponit ſummarium ei g. Bar.

Paulus. Lex.xiij.

QUi in domini teſtamento manumiſſus eſt h: ſi ignoret dominum deceſſiſſe: aditamq; i eius hereditatem eſſe: teſtamen tum facere non poteſt: licet iam paterfamilias 7 ſui iuris eſt: nam qui incertus de ſtatu k ſuo eſt/certam legem teſtamento dicere nō poteſt l.

Ulpianus. Lex.xv.

DE ſtatu m ſuo dubitantes vel errantes teſtamentum facere non poſſunt: vt diuus pius reſcripſit.

¶ Qui nō habet teſtamēti factionē acti ue abſq; ſui delicto pōt habere teſtamenti factionē paſſiue. h.d.Bar.

Pomponius. Lex.xvi.

IJliuſſamilias 7 ſuus alie nus: et poſthumus n et ſurdus teſtamenti factionem habere dicuntur: licet enim teſtamen tum facere non poſſint o/attamen ex teſtamento ſibi vel alijs acqui rere poſſunt. Marcellus notat p furioſum quoq; teſtamēti factio nem habere: licet teſtamētum fa cere non pōt. Ideo aūt teſtamen ti factionem habet: q̃z pōt ſibi ac quirere legatum vel fideicommiſ ſum: nam etiā cōpotibus mentis perſonales actiones etiā ignorā tibus q acquiruntur.

¶ Alienat r mēte propter infirmitatē nō pōt facere teſtamentum. Bar.

Paulus. Lex.xvij.

IN aduerſa corpotis valitu dine mētecaptus: eo tempore te ſtamentum facere non poteſt s.

¶ Interdictio facta bonis a iudice ipe dit teſtamētum fieri 7 teſtamento teſtifica ri: 7 iam factum nō rumpit. h.d.Bar.

Ulpianus. Lex.xvij.

IScui t lege bonis interdi ctum eſt: teſtamētum facere non poteſt: 7 ſi fecerit ipo iure nō valet: quod tamen ante interdi ctionem vetuſtius habuerit teſta mentum bo; valebit: merito er go nec teſtis ad teſtamentū adhi beri poterit u: cū neq; teſtamenti factionem v habeat.

¶ Damnat w propter infamiaz impedi tur facere teſtamentum. h.d.Bar.

¶ Si quis ob carmen famoſuz dānetur x: ſenatuſconſulto expreſ ſum eſt vt intestabilis y ſit: ergo nec teſtamētuz facere poterit: nec ad teſtamentum adhiberi z.

¶ Teſtamētum quod ab initio non va let ex defectu teſtātis impediméto ceſſante nō confirmatur. h.d.Bar.

Modeſtinus. Lex.xix.

SI filiuſſamilias a aut pu pillus/aut ſeruus b tabulas te ſtamenti fecerit c: ſignauerit ſm

Dubitatio/ignoratia/error et neſcientia differunt.

DE ſtatu. ¶ Pone ex ēplū. ſ.de lega.ij.l.i.in pn. 7 eſt differētia iter dubitationē ſeu titubationē/ignorantiam/erroꝝ̃ 7 neſciētiam: q̃ dubitans applicat animū ſuū ad plura: 7 neſcit quod eligat. Ignoransa eſt q̃ nihil ſcit: ſ; ſcire debz. Et neſciētia eſt cum ſcire/nō tenet. Errat quādo credit vnum 7 eſt aliud: ſ; q̃ tum ad titulū de iur.7 fac. igno. vel 2di.indebi.nō eſt differētia: vt.C.de 2di.indebi.l.ſi.ſed tamē videt fa cere differentiam in hoc.ſ.de acqui.here.l.vl.ſ.i.ſed ibi id reptobauimus. Item bz cler fallit in milite 7 veterano: vt.ff.l.pri.no.

HIliuſſamilias. ¶ Caſus. iſtominant h quidā qui nō poſſunt face re teſ. habēt tamē teſtamenti factionem in paſſiua ſignificatione. quia poſſunt acquirere ſibi relictum in teſtamento alteri i. Seq.l. dicit q̃ donec aliqs eſt mentecaptus non poteſt facere teſ.

n ¶ Poſthumus. etiam alienus bodie: licet olim ſecus: vt inſtit. de leg. ſ. poſthumo.

o ¶ Poſſint. accipit ergo actiue 7 paſſiue: vt inſti. de here. qua. 7 dif. ſ. teſtamenti. Et de ſurdo dic vt. C. eo.l. diſcretis.

p ¶ Notat. addendo/non corrigendo.

q ¶ Ignorātib. vt.ſ.de acq.poſ.l.ſ.ſ.item acgrim. 7.ff. quēadmo. ſer. amit. l. ſi partes. ſ. i. 7. ſ. 1. de leg. ij. l. cum pf. ſ. furdo. ergo et furioſo: vt.ſ. de ac. 7 oblig. l. ſi a furio ſo. Et q̃ dicit i pſonalibus: idē in realib? vt. C. cōia de leg. l.ij. 7. 1. de fur. l. a titio. 7. d. l. ſi partem. Sed quidam dicunt tūc demum cum agnouit: ſ; tūc dic irreuocabiliter. 7 facit iſtit. de bere. ab inteſt. ſ. poſtbum. 7. C. de. l. furioſum. 7. ff. eo. l. iij. 7. l. q in poteſtate.

r ¶ Aduerſa. Nō po teſt. vt. ff. eo. l. ij. 7. ff. eo. l. iij. 7. l. furioſum.

s ¶ Scui. ¶ Caſus. ¶ Prodigus cui eſt bonis interdictū nō pōt facere teſtamētū. ſi tñ fe cit añq̃ eſſet ſibi bonis interdictū valet. ſi non pōt facere teſta. vt dictus eſt: ergo i teſtamēto teſtis eē nō pōt. Itē dicit q̃ ſi aliqs eſt damnat? ob famo ſuz carmen quod de alio ſcripſit neq; teſ. facere poteſt: neq; teſtis i teſtamē to eſſe. Uiuia.

t ¶ Is cui. vt hereticis oī bus: vt. C. de here. 7 ma nich. l. manicheos. Itē: vt. C. ad le. iul. maie. l. ſi. Sed ſm hoc videtur ſal ſum quod tamen ante in terdictione vetuſtius 7c. ideo pone i prodigo cui lege. i. per legem a iudice interdictum eſt bonis: vt inſti. eo. ſ. item pdigus. et. ff. de cur. furio. l. ſ. ſed in eo videtur male dicere merito 7c. ſed fatis po teſt concedi illud eſſe verum ¶ Dug. cum debeant eſſe integri fructus: vt et

ſ. de teſti. l. queſtum. Alij dicunt lege interdici cum certum eſt cuz eſſe prodigum: ſi vero dubium tunc a iudice. vt inſti. de cur. ſ. furioſi. Additio. Iſta glo. eſt corrupta ſm Bartolum bic: cum idē ſit in vtroq; vt. ff. eo. l. filiuſſami. nec in hoc eſt differentia inter furioſum 7 prodiguz: vt inſti. eo. ſ. teſtes. 7 inſti. qui. non eſt permiſ. fa. teſta. ſ. itē pdigus.

u ¶ Adhiberi poterit. vt teſtis: nec dicet ei teſtimonium: vt. ſ. e. l. cum lege. 7. ſ. de ſecun. tabu. l. i. ſ. ſed ſi qs. 7 inſti. de teſta. ſ. teſtes.

v ¶ Factionē. actiue: ſed paſſiue ſic: vt. ſ. de acquirē. here. l. mutum. ſ. ſ. Fallit tamē in filioſa. q̃ pōt eſſe teſtis/non tamen teſtatur.

x ¶ Dānet. accuſatus vel cōuictus ex illa iniuria: vt. ſ. de iniur. l. lex cornelia. ſ. ſi quis. 7. l. quod ſenatus.

y ¶ Intestabilis. vt 7.ff. de teſti. l. ob carmen. 7 hoc exponit ſtatim.

z ¶ Adhiberi. vt teſtis. Item nec ei dicet teſtimoniū: vt. ſ. eo. l. cum lege. An autem capere poſſit: quidaz dicunt q̃ non. ſed Ulp. dicit q̃ ſic. q̃ z is cui bonis eſt interdictum non pōt adhiberi 7 tñ capit: vt. ſ. de acqui. here. l. mutum. ſ. ſ. ſ. Jo. dicit q̃ nec ille capit: quod pōt eſſe verū quando a lege: vt in heretico. ſi autem propter prodigalitatē bō capit: 7 iſte ſm eum. ſed dicaz q̃ non capiat: vt pote criminoſus: vt bic. in ſi. q̃ō nō eſt in prodigo: vt no. d. l. mutum.

SI filiuſſa. ¶ Caſus. Si filiuſſa. vel ſeruꝰ vel pupillus teſtet heres ab eo vel ab eis inſtitutus nō pōt habere bonoꝝ̃ poſ. ſm tab. ex illo teſtamento: ſ; dictus filiuſſa. q̃ fecit teſ. factus poſtea fui iuris deceſſerit: et licet pupillus poſtea pubes factus deceſſit: et licet ſeruus poſtea li ber factus deceſſerit: quia nulle funt tabule 7c. Uiuia.

a ¶ Si filiuſſamilias. niſi in caſtrenſi peculio vel quaſi: vt inſtitu. eodē. in pincip.

b ¶ Aut ſeruus. niſi in caſtrēſibus: vt. C. communia. de ſuc. l. ſeruus.

c ¶ Fecerit. teſtando. et ſic ſequentia: vt. ſ. de bono. poſſeſ. ſm tab. l. ſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

§.exigere.ꝛ facit.ff.co.l.iij.ꝛ.iiij.ꝛ.j.de lega.iij.l.i.§.j.ꝛ.j. de reg. iur.l. penul.ꝛ in autē.de testi.§.si vo.col.vj.ꝛ.ff.ad mace.l.j.§.certe.ꝛ.C. de interdic.ma.l.si patris. Accursius.

a Qui testamēto. ¶ Casus. Aliqs nō pōt eē heres ꝛ testis in testamēto quo est heres: §s legataryj bñ pñt esse testes nisi sint impuberes vel i potestate testatoris vel alio modo impediantur esse testes, et intelligo filios esse in potestate testatoris ꝛ illos liberos homines quos ab hostib⁹ redemit. Sed qd si filiusfam. in militia existēs faciat test. nunquid pater suus vel frater poterit esse testis. ꝛ dicitur q sic. dixi ergo in princ. q filius non potest esse testis in testamento patris. certe idem est in omni alio negocio in quo patri acqratur. Secundo dicit q furiosus non pōt esse testis in testamento dū furor eum tenet. alꝰ sic. ꝛ si fecit testa. ante furorē ꝛa let. Tertio dicit q ille q damnatus est lege iul. repe. nō pōt esse testis i iudicio neq; in testamēto. Quarto dicit q mulier i testamento non pōt esse testis. alꝰ generaliter sic. nisi sit de adulterio damnata. Quinto dicit q seruus non pōt esse in test. testis: quia iuris ciuilis vel pretorij communionem aliquaꝫ nō habet: immo pro mortuo reputatur. Sexto dicit q testes debent durare ad audiēdū testantem donec completum sit tel.ꝛ si sit ibi greccus testis non facio vim vt rum intelligat sermonem latini testatoris vel non dum tamen alio modo sciat quid fit. Testamētum autem non valeret si testes essent ibi per vim detenti. Aiuia.

b Habetur. vt insti. eo. §.legatarijs.ꝛ.C.e.l. dictantibus. Sed contra. C. de testi. l. olbus. Sol. vt ibi: + quia hic ꝓ solēnitate ibi pro veritate. sic ꝛ in tutore: nō tamen in causa pupilli potest esse testis. Item facit. xiij.q.ij. super prudentias. ꝛ insti. de test. §. sed necꝫ. Accursius.

c Vinculo. pignoris: vt. j. de lega. j. l. senatus. §. j. ꝛ. C. de capti. l. ij. et hoc si liber fuit redemptus: alꝰ fuit redimentis: vt. j. de cap. l. in bello. §. si quis seruum.

d Posse. cum ante missionē testetur: secus si post: vt insti. eo. §. fi si filius. que est contra, nam ꝛ sine vllo teste: vel sine solemni numero testiū valeret. igitur valet quando huiusmodi adhibetur: vt dicitur de muliere cui datur actio ex stipulatu vbi nulla fuit stipulatio: multo magis ergo vbi aliqua fuit: licet non vtilis: vt. C. de rei vxo. actio. in pn. Item contra. C. de testi. l. v. ff. de testi. l. testis idoneus. Sed boc est specialiter fauore militis. Hug.

e Diximus. Refert se ad filios prohibitos testificari patri in testamento. Idem erit in aliis negocijs si queratur aliquid patri. id est ei fit vtilitas filij testimonium. si autem non patri fed filio queratur: tunc et alia ratione repellitur: quia in re sua vt si pater pro filio: vel vt legitimus administrator agit. Si autem nec patri nec filio queratur: tūc fm hoc filius est testis patri: vt hic innuit. Sed obst. quod dicit, phibēdis: vel subau. non prohibendis. Item fm hoc non ob. institu. eodem. §. sed si filius. vbi non queritur patri: vel filio: ꝛ tamē repellitur: quia ibi de patris testimonio. de quo dicit vt. ff. ꝓtori. respon. hic filij. ꝛ ff. ratio: vt plenius repellatur pater: quia plus diligit filiū ꝙ econtra filiꝰ patrē: vt. ff. quod metus cau. l. isti quidē. §. fina. patet ergo q̄r in testamēto nō pōt filius esse testis patri: nec distinguo q̄ratur vel nō queratur vnī vel alteri: vt. ff. hac. l. §. in aliis distinguitur an q̄ratur vel non: vt hic dicit. Sed dicunt quidam referri ad proximum dictum. f. de patre ꝛ fratre: q̄ dicit prohibēdis. ꝛ fm hoc corpone eorum, i. pro eis qui ꝛc. Et quod dicit p quod acquirat. glosant ita fub. marime. nā idē est i illis negocijs i quibus nihil patri acgritur. nam post missionē pater non pōt esse testis filio militi. etiam si ei nō acqrat: vt insti. eo. §. sed si filius. vñ ginalis videt esse phibitio ne pat dicat testimoniū pro filio: ꝛ hoc ratione affectionis: ꝛ eadē ratiōe mater: ꝛ a diuos acqritur ipsi patri. Vel fm Jo. ipsi filio. nam sine negocium gerat p q̄ debeat acquiri ipsi filio pater nō erit testis vt ibi: siue p quod q̄ratur vt nō q̄ritur patri filiꝰ nō testificabit: ꝛ sic pater nunq̄ admittit ad testimoniū filij: ꝛ ita nō subauditur marime. §. hoc quod dicit intelligē esse dictū ma nēte militia filij: vt insti. eo. §. §. si filius post missionē. vt dixi i supion. §. D. §. hec glo. loquitur. q. d. de phibēdo cuz fm eos de pmittendo dicat: nisi dicas de perbidendis. f. certis casibus. q. d. alꝰ phibendis: et super hoc fundatur glo. §. primam approbo.

f Et bonorum possessio. fm tabulas vel etiaz cōtratabulas. nā vtraq; compent ex testamento: vt insti. de bon. possef. §. sunt autē. ꝛ facit. ff. eo. l. qui in potestate. §. j. et. l. is cui. ꝛ insti. eo. §. furiosus. ꝛ. §. §. ꝛ si quis. ꝛ. j. de secun. tabu. l. j. §. si quis. ꝛ. C. eo. l. furiosum.

g Non posse. istud non deest py. §. Azo. posuit i suo lib. ꝛ habes idem. j. ad. l. iul. repetun. l. eadē. §. j. ꝛ. ff. de testi. l. repetū darum. Accur.

b Quoniam. No. banc rationē que fallit in hereticis: vt. C. de hereti. l. q̄n. in fi. Addito. Dic q̄ illa lex est bodie correcta cum non possit hereticus testari: vt. l. j. in fine. C. de sum. trini. fm Bar. hic.

i In iudicium. id est signum vel iudicium aliquod quare legatum vel legatarius agnosci poterit. Accur.

k Non poterit. quia fragilis ꝛ corruptibilis. §. in codicillis non vtatur ergo potest: vt. ff. de testi. l. j. nam ꝛ non rogati possunt esse ibi: vt. C. de codicil. l. ff. in fi.

l Argumēto est. a contrario sensu: vt. ff. de testi. l. ex eo. ꝛ. ff. de minor. l. ꝛ si fine. §. §. q̄ op papinianus. ꝛ de offi. eius cui man. est iu. l. j. §. fi. Et no. cōtrarium sensum legis ꝓ lege accipi. ꝛ facit insti. eo. §. testes.

m Ad solennia. testamenti siue sit testis siue testator.

n Ciuilis. p q̄ fuit primo testiū inuētū: vt insti. e. circa pzin. fm q̄ fer ui p mortuis sunt: vt §. ꝛ. j. de reg. iur. l. scruitutē. ꝛ. l. q̄ attinet.

o In totum. i. in totum caret: vt. d. l. Vel ideo dicit quia in crimini bus ꝛ q̄busdā alijs interesse pōt: vt. ff. de iudic. l. vir. ꝛ ibi no. Itez nec ciuilibus officijs fungi pōt: vt. ff. de iudi. l. cum pretor. §. non autē. Itē facit. j. de vsuris. l. nonnunq̄. §. seruus.

p Edicti. vt. j. de no. ope. nun. de pupillo. §. j. et de iure deli. l. §. et. j. de fal. l. nullo. item facit insti. eo. §. testes.

q Cōtestatio. i. totū testiū q̄ cōtestibus fit: ꝛ h̄ nisi necessitas aliud pmittat: vt. C. eo. l. casus. ꝛ. l. cū antiquitas. ꝛ facit. j. eo. l. pri. §. fi.

r Sermonis. i. nō intelligant testes: ipse tamē intelligit. ꝛ hoc innuit: hoc eñ ꝛc.

Pat plus filium vtilitatē q̄ filiꝰ patrem.

Pōt pro filio testificari nō pōt.

Filius an patri testificari possit.

Cōtrarius legis sensꝰ ꝓ lege accipitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

hoc enim ꝛc. Uel dic ꝙ nec ipse intelligit/ scilicet seriem testamẽti. ꝛ sic de testamẽto in scriptis loquitur. secus in alio: vt. j. l. proxi. in prin. ꝛ. C. e. l. hac consultissima. in prin. ꝛ. §. p nuncupationẽ. Itẽ hoc verum est nisi in rustico: vt. C. eo. l. fi. Uel dic ꝙ illud in rustico est nuncupatiuum: licet scriptura semper desideretur. Accursius.

c ¶ Nuncupare. quando sine scriptis.
d ¶ Debet. scilicet nuncupare.
e ¶ Quid est. ꝛ sic istud quod palam debet nuncupare/ locum habet in nuncupatiuo non in testamento in scriptis: quia in illo potest iubere vt clam stet nomen vsq᷒ post mortem suam.

a ¶ Inuiti. ad hoc. s. de auct. tu. l. j. §. fi. et de iudic. l. ij. Itez ad hoc. j. de verbo. sig. l. coram.

† Facit. ca. sacris. cum glo. j. extra de his q̇ vi metuve cã f.

Heredes palam. ¶ Casus. Cum aliquis facit tes. in scriptis vel nuncupatiuũ: dꝫ nũcupare vel scribere taliter heredem vel heredes q̇s instituere vult vt exaudiri possit a testibus q sunt ibi propter testamenti solennitatem. ꝛ sufficit si solennis testium numerus exaudiri possit nõ enim est necesse ꝙ testator ita fortiter clamet: nominando heredes ꝙ audiant illi qui habent contrata. ¶ Si quid post. Titius instituit sibi heredez seiũ et legata aliJs reliqt. post factum dictum testa. dixit titius adimo hered. meam seio ꝛ transfero in gaium nunquid valebũt dicta legata et certe non: nisi iterum dentur eisdez legatarJs per eundem testatorem. omnia enim q̇ sunt in tes. ex integro sunt faciẽda. secus autem si testator non mutet institutionẽ: sꝫ explanet illud quod obscure dixerat: quia tunc non est necesse vt omnia ex integro fiant. immo remanẽt firma alia omnia puta quia dixit aliquid obscure in institutione vel legato. Quis hic de legato tantuz exẽpla ponat tria: ꝛ est ratio. qꝛ explanando obscure quod dixerat nihil dat: sꝫ datum significat. ponit etiam quartum exẽplum sup hoc. s. quãdo post tes. factũ adiecit legato quod i testamẽto dederat aliquod signũ per quod cognosceretur: vel adiecit legato summam quam nõ certificauerat in testamento: vel adiecit nomen legatarij quod non scripserat in testamẽto iam pfecto: vel adiecit nummorum qualitatẽ legatorum quã in tes. non dixerat. nam omnia ista potest facere etiam post cõpletũ tes. ꝛ nõ est necesse omnia ex integro fieri: ꝛ ꝙ omnia ista possunt post tes. cõpletum a testatore coniungi. s. nota legati. ꝛ summa ꝛ nomẽ legatarij. et nummorum legatorum qualitas: probat a minori. naꝫ si põt sumi argumentum ex nõ expresso dicto a testatore vt dicit in seq. ṽ. nam ꝛ si adiecta ꝛc. multo magis põt ipse testator expsse dicere illud tacitũ ex q̇ argumẽtum dꝫ sumi. ¶ In testamẽtis. Quãdo aliquis facit tes. debẽt ibi eẽ testes rogati. vñ si ob aliaz causam erant ibi nihil valẽt: nisi dicat eis existẽtibus ibi ob aliam causam nos rogamus vos vt intelligatis hoc tes. quia tunc bñ valẽt. ¶ Uno. Cum aliquis facit tes. oportet eum taliter facere ꝙ nullus alienus actus intermisceatur. sed actus ad tes. pertinens bñ põt intermisceri: puta ire ad ignẽ ad calefaciẽdũ ceram ex qua testes debent tes. sigillare ꝛ similia. Uiuia.

† Facit ad hunc. §. ca. sre. in glo. j. prope fi. extra de dona.

sed si detẽti sint inuiti[a] † ibi testes: putant non valere testamentum.

☞ In testamẽto in scriptis heredes debent scribi: in testamento nuncupatiuo debent palam nominari vt testes exaudiãt. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. xxi.

Heredes palam[b] ita vt exaudiri possint nũcupãdi sunt. licebit ergo testanti vel heredes nuncupare[c] vel scribere. Sed et si nuncupat palam debet[d]. Quid est[e] palam: non vtiq᷒ in publicũ: sed vt exaudiri possit: exaudiri autem non ab omnibus/ sed a testib᷒: ꝛ si testes plures fuerint adhibiti: sufficit solennem numerũ[f] exaudire.

☞ In mutando vel addendo requirit eadem solennitas que in constituendo: secus in declarando. h. d. Bar.

¶ Si quid post[g] factuz testamẽtum mutare[h] placuerit: omnia[i] ex integro faciẽda sunt. Quod † vero quis obscurius in testamento vel nuncupat[k] vel scribit: an post solennia[l] explanari possit queritur: vtputa stichum legauerat[m] cum plures haberet: nec declarauit de quo sentiret[n]. Item Titio legauit amico suo cum multos titios amicos haberet: et errauerat in nomine[o]/ vel prenomĩe/ vel cognomine: cum in corpore non errasset: poterit ne postea declarare de quo senserit: Et puto posse[p]: nihil enim nunc dat sed datuz significat[q]. ¶ Sed ꝛ si notã[r] postea adiecerit legato vel sua voce: vel litteris: vel summã: vel nomẽ legatarij quod non scripserat: vel nũmorum qualitatem: an recte fecerit: et puto etiam qualitatẽ nũmorum posse postea addi: nam et si adiecta non fuisset/ vtiq᷒ placeret coniectionem fieri eius quod reliquit: vel ex vicinis scripturis: vel ex consuetudine patrisfamilias[s]: vel regionis.

☞ In testamento debẽt esse testes rogati: hoc est certiorati ꝙ ad hoc sunt adhibiti. hoc dicit Barto.

¶ In testamentis in quibus testes rogati[t] adesse debent vt te-

f ¶ Numerum. sic. j. de se cun. tabu. l. cum tabule.
g ¶ Si qd post. si ante cõsummatũ testamẽtuz qd immutet: videt neq᷒ datum. sꝫ si post tũc datum sed adẽptũ: vt. j. de leg. j. l. si ita sit scriptum. et de his q̇ in tes. de. l. j. §. fi. ꝛ j. de he. insti. l. si inequalibus. ꝛ tunc quãdo post factum.
h ¶ Mutare. addendo. adimendo/ transferẽdo. ꝛ facit. C. e. l. hac consultissima. §. penul.
i ¶ Omnia ꝛc. vt h. etiaz legata cum cassa institutiõe cetera singularia cassentur. ex hoc ergo dixit Py. ꝙ legatum in testamẽto relictum adimi nõ põt: nisi etiã in testamento alio vel codicillis testamento confirmatis. ꝛ p hoc. j. de regu. iur. l. nihil tam naturale. sꝫ Io. cõtra tã expssa voluntate: vt i aut. de resti. fideicõ. col. ix. §. manifestuz. ꝛ. j. de ali. le. l. libertis. j. rñ. ꝛ insti. de adẽ. le. §. legatoꝝ. ꝛ de vulg. sub. §. si qs eũ. ꝛ. j. de lib. leg. l. nõ solũ. §. liberatio. ꝛ. C. de test. tute. l. ij. et isti. de act. §. si qs agẽs. sꝫ Py. has intellige bat codicillis testamẽto ꝯfirmatis. Sꝫ ꝯ eũ est: qꝛ etiã tacita voluntate adimit: vt. j. de adimẽ. le. l. iij. §. fi. ꝛ. l. alũne. §. ab heredibus. in fi. §. igit magis expssa: vt. s. loca. l. q ad certũ. qnimmo et hereditas adimit p epistolã: vt. C. de his qb᷒ vt indig. l. hereditas. Qd ergo h dꝛ obtinet quo ad institutiões heredũ q̇ siue cãcellent post factũ testamẽtũ: siue aliJs modis dicat eos nolle esse heredes nihilominus sunt heredes: licet qñq᷒ eis vt indignis hereditas auferatur: vt si eos indignos testator vocauit: vt. j. de test. mili. l. militis. §. veteranus. ꝛ de his qui. vt indig. l. cum quidam. ꝛ. C. e. l. nostram. Nec ob. j. de adi. leg. l. alũne. §. j. quia magis cõuenit pdictis. vel ibi ex donatione inter viuos petit seia. ꝛ adde quod no. insti. de ademp. le. §. legatorum.
k ¶ Nuncupat. in testamento nuncupatiuo dico.
l ¶ Solennia. i. testamentum completum.
m ¶ Stichum legauerat. circa institutionem debuit exemplum ponere: sed idem ibi erit.
n ¶ Sentiret. adeo est obscurum vt non valeat: vt. j. de re. dub. l. si fuerit. Accursius.
o ¶ In nomine. alio casu q̇. s. quia. s. in nomine nõ errauit.
p ¶ Posse. scilꝫ sine aliq̃ solẽnitate. ẜm Azo. etiã corã duob᷒ testib᷒: vt j. de assig. li. l. j. §. assignare. Sed ad qd fit: cũ etiã sine ea valeat cum de corpore constet: vt. C. e. l. si quis: Respõ. vt sit clarius: vt. j. eo. ti. l. si is. Itẽ qd si in corpore errasset: vt in esau: ibi est in corpore erratum: licet secus ibi fuerit seruatum: Respõ. nõ valet: vt. j. de here. insti. l. quotiens. ꝛ ideo solẽniter oportet ꝙ fiat: sed superiori casu valebat. Item an idez in iudice: vt possit declarare: Argu. ꝙ sic: vt. j. de re iudi. l. paulus. ꝛ. s. de in integ. resti. l. diuus. et. C. de fruc. et lit. exp. l. terminato. ꝛ. j. de ap. l. ab executione. in princi. Item facit. j. de leg. j. si quis a filio. §. j. ꝛ. C. de fideicõ. l. voluntatis. ꝛ. j. de here. insti. l. asse. ꝛ de leg. j. vnuz ex familia. ꝛ de preto. stipu. l. in pretorijs.
q ¶ Significat. sic. s. si ser. ven. l. si cui. §. sed si queritur. ꝛ. j. de condi. et demon. l. filie. §. a titia. ꝛ. s. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. si donate. §. j. Sed arg. cõtra. j. de verb. signi. l. lege. ꝛ facit. s. de arbi. l. qui tamẽ. ꝛ. C. de lega. l. si fortidianum. in fi. ꝛ. j. de leg. iij. ille aut ille. §. j.
r ¶ Sed ꝛ si notam. i. signum vel iudicium aliquod quare legatum vel legatarius agnosci possit. H.
s ¶ Patrisfamilias. habita in loquendo vt hic. non in vtendo: vt. j. de vi. tri. et oleo le. l. iiij. que est cõtra. et facit ad h. j. de leg. iij. l. nummis. et de reg. iur. l. semp in stipulationibus. et. l. semp in obscuris. et de leg. j. l. si seruus pluriũ. §. fi. et. s. de vsur. l. qui semisses. et de pig. act. l. vel vniuersoꝝ. et. C. de epi. audi. l. nemo. et. j. de here. insti. l. qui nõ militabat. §. j. in fi. §. et. s. de eden. l. si quis ex. §. initium.
t ¶ Rogati. sic in aut. de testi. §. sed licet. que est. C. de testi. aut. rogati.

b ¶ Heredes palam. Aliter ponitur hoc verbũ. s. de ri. nup. l. palam. ꝛ facit insti. de tes. §. fi. ꝛ. C. eo. l. hac consultissima. §. per nuncupationẽ. ꝛ. j. de verb. sig. l. palam. Et no. ꝙ quidam dixerunt nuncupatiuũ testamẽtum posse probari p publicum instrumẽtum tabellionis. quod continet duorum hominũ vel trium psentiã. ꝛ cõtinet testatorẽ cõdidisse nũcupatiuum testamẽtũ coraz testibus. vij. ar. C. arbi. tu. l. fi. ꝛ. C. de edic. diui adria. tol. l. fi. ꝛ de dona. l. in donationib᷒. Itẽ ꝯ videt arg. C. de fide instru. l. in exercẽdis. cum enim testes ad hoc pbandum pauciores. vij. nõ sufficiũt: vt. C. e. l. hac consultissima. §. p nuncupationẽ. ꝛ de fideicom. l. fi. constat ꝙ nec credat instrumento: als si crederet instrumẽto qd continet testatorem cõdidisse testamẽtũ corã. vij. testibus nõ esset eadẽ vis instrumẽti ꝛ duorũ testiũ sꝫ maior esset in instrumẽto: qꝛ p instrumẽtũ pbaret testamẽtũ factũ corã. vij. testibus: qd nõ est nisi in casibus: vt. C. si mi. se maio. dixe. l. pe. ꝛ de non nu. pe. l. gñalr. Nemo ergo psuadeat ꝙ magis credat instrumẽto vnius tabellionis q̇. vij. testib᷒ pbate opinionis. Itẽ dicũt qdã ꝙ testamẽtũ nũcupatiuũ pbari nõ potest nisi p testes: vt. C. de fi. instru. l. fi. ibi: cũ em ꝛc. AliJ ꝯ. vt. C. de fi. instru. l. in exercẽdis. si mõ hꝫ pñtiã. vij. testiũ. ꝛ ẜm Azo. h obtinet ẜm cõsuetudinẽ ciuitatũ. ꝛ de his etiã vbi no. C. de fi. instru. Itẽ q̃rit an testamẽtũ in scriptis possit fieri sine legatis. ꝛ fideicõmissis. qd verũ est vt dꝛ j. de here. insti. l. j. §. qui neq᷒. ꝛ. §. hoc autem. c. §. si autem. Hug.

Testm̃ nũcupatiuuz an poterit per instrm̃ publicũ pbari.

Instro an potius credẽdũ sit q̇ v. testibus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Item sic. ff. de diuot. l. nullū. Sz ar. ff. C. de codi. l. fi. in fi. Sed aliud est in codicillis. Ité arg. ptra. ff. de testi. l. ad fidē. vt ibi no. Mug. Additio. Dic q̄ hic est de casibus in quibus debēt esse testes rogati. licet regulariter contra. vt in auc. rogati. C. de testi. fm Bar, bic.

a ¶ Idoneos. sic. ff. de testa. mil. l. diuus.

b ¶ Actionis. i. actus: vt in auc. Hius porrectum. in prin. C. de fac. fan. ecc.

c ¶ Alienū. nisi ex necessitate: vt. C. eod. l. casus. ꝛ l. cum antigtas. ꝛ nisi ad abundantiā. abundans enim cautela non nocet: vt. C. e. l. testā. calefactio ergo cere nō ē extranea actus vel filis. ꝛ ḡ subijicit q̄ pro fed. ꝛ facit. ff. de verbo. obli. l. continu⁹. ꝛ de duob⁹ reis. l. duos. in fi. ꝛ de adul. l. qō ait. ꝛ de vsucap. l. possessio. Itē qd si in testamēto dicam vēdo vel dono tibi rē talē p̄ cētum ꝛ tu cōsentis: Rñ. valet venditio: vt. ff. de assi. li. Lassignare.

Cautela abundās nō nocet.

†Sic pcurratis vocis singlōrū in elect. debet mox scrutiniū publicari. vt. C. q. ꝑpter. cum glo. sup. ff. mor. extra de elec. vbi ad hoc alleg̃at p̄sentem. ff.

AD testiū. ¶ Cal⁹. Ad test. titij possunt eē testes ego ꝛ pater me⁹ ꝛ etiā fratres mei q̄ sum⁹ in ptāte p̄is nr̄i cōmunis. Sc̄dō dicit q̄ si testes sunt liberi eo tēpore q̄ tpe test. signāt in scriptis factū valet test. etiaz si efficiantur testes serui post q̄ signauerunt ante mortē testatoris. Tertio dicit q̄ si testator det mihi testamēti annulū cū quo signare debeā testamētum suum valet quod agit/ ac si alieno annulo signasse. de quo q̄dē nō est dubiū q̄n possum cuz alieno signare. Quarto dicit tef. i scriptis sceptū signauerūt testes/ vt mos est. ꝛ ante illud tef. cōpletum testator turbauit signa. certe nō vī signatū: ꝛ ita nō valet. Quinto dicit q̄ in test. in scriptis oportet q̄ quilibet test. apponat ibi nomen suū: ꝛ q̄ signet tef. ꝛ si alterum tm̄ facit nisi aliqtur. Sed nunqd tm̄ cuz annulo dz signare testis: an nō cū quodā sigillo vl alia re vbi sit signum impressum: ꝛ videt q̄ sufficiat signū testis cū quo tef. signat eē impssum in q̄cūq; re: q̄ varie holes signāt. ßz rñ. ꝺ i ℑnū. f. vt tm̄ annulo signare debeat testis q̄ annulus habeat caracteres. i. signū testis in se ānulo forma tum. Sexto dicit q̄ etiā de nocte pōt signare tef. p testes. Septimo dicit q̄ nō solū valet tef. in scriptis factum si signa testiū sunt apposita su per ipsa charta vbi est scriptum tef. ꝛ etiaz si sunt impssa sup panno in quo sunt inuolute tabule. i. charta. in qua est tef. scriptum. Viuia.

d ¶ Potestate. vt inſti. eo. ff. pater. ꝛ ff. de testa. l. pater.

e ¶ Condictionem. sint liberi vel serui. hoc enim est condictio: vt inſtit. de iu. perſo. ff. i. dic vere vel putatiue: vt. C. e. l. i. ℑtem an fint aſs ba biles: vt. ff. eo. l. cum lege. et sic testantis: vt. ff. e. l. ij. in eo cui relinquitur tria tempora. vt ibi no.

f ¶ Contigerit. nō tamē seruus factus testificabitur nec infamis: q̄ tempore testificationis cōdictio testis inspicitur: vt. ff. de testa. l. iij. circa pn. testamētum tamē pmanet. ff. econtra seruus tempore testamenti liber factus tempore testimonij non est idoneus: vt hic. fecus aſs: vt. ff. de verbo. signifi. notioné. ff. instrumentorum. Item liber testificās ꝛ añ aperturā tabu. factus seruus valet: vt. ff. d. l. iij. ff. de testi. ꝛ facit. ff. de aur. ꝛ argen. lega. l. medico. in pn. ꝛ inſti. eo. ff. sed cum aliquis. ꝛ ff. de offi. pre to. l. barbarius. ꝛ ff. de pe. l. ij. ꝛ. ff. de imur. l. iniuriarum. ꝛ ff. de secū. tab. l. ij. ff. penul. Et no. argu. q̄ pubes factus non fert testimonium de eo qđ stamentum fiat alterius rei causa forte rogatos ad testandum non esse idoneos a placet. quod sic accipiendum est: vt licet ad aliam rem sint rogati vel collecti: si tamen ante testimonium certiorentur ad testamentum se esse adhibitos: posse eos testimoniū suum recte perhibere.

¶ Uno contextu debet fieri testamentum. Bartolus.

¶ Uno contextu † actionis b testari oportet: est autē vno cōtextu nullū alienū c actus testamento intermiscere: q̄ si aliquid pertinens ad testamentum faciat: testamentum non vitiatur.

Idem. Ler. xxii.

AD testium numerus sumi adhiberi possumus ego et pater: ꝛ plures qui sumus in eiusdem potestate d.

¶ Tempore testamenti inspicitur cui⁹ condictionis sit testis. Bar.

¶ Condictionē testiū tūc inspicere debemus cum signarent: nō mortis tēpore. si igitur tunc cuz signarent tales fuerint vt adhiberi possint: nihil nocet si quid postea cis contigerit e.

¶ Testis potest sigillare annulo testatoris vel alterius. Bar.

¶ Si ab ipso testatore annulum accepero ꝛ signauero: testamentū valet quasi alieno f signauerim.

¶ Si testator turbauit signa: non videtur signatum. Bar.

¶ Si signa g turbata sūt h ab ipso testatore: nō videtur signatum.

¶ Requirit signatio ꝛ subscriptio: ꝛ alterum sine altero non valet. Bar.

¶ Si quis ex testibus nomen suum i non ascripserit: verūtamē signauerit pro eo est atq; si adhibitus non esset: sed si cet multi faciunt ascripserit se: non tamen signauerit. adhuc idem dicemus.

¶ Signari pōt annulo vel sigillo vel q̄libet alio signo. b. d. Bar.

¶ Signum autem vtrū annulo k tantum impresso adhibemus: an vero ꝛ sine annulo verū alio quodam impresso: varie enim homines signant ꝛ magis est vt tātum annulo quis possit signare: dum tamen habeat caracteres. Posse ꝛ et nocte m signari testamētum nulla dubitatio est.

¶ Signate tabule dicuntur si est signatum q̄ eis adheret. b. d. Bar.

¶ Signatas tabulas accipi ops: et si lintheo quo tabule inuolute sunt signa impressa n fuerint.

¶ Si testamentum restauretur sufficiūt noua sigilla cuz subscriptionibus primis. hoc dicit Bartolus.

Idem. Ler. xxiii.

SI testamētū qđ reſignauerit p testator iterū signatuz fuerit septē testiuz signis non erit imperfectus q: sed vtroq; iure valebit tam ciuili q̄ pretorio r.

¶ Unum testamentum pot publicari in pluribus chartis. b. d. Bar.

Florentinus. Ler. xxiiii.

UNum testamentum pluribus exemplis s confignare quis potest † idq; inter duz necessariuz est forte si nauigaturus: ꝛ se cum ferre: ꝛ domi relinquere iudicium suoum testationem velit.

¶ Ex testamēto non cōpleto nihil debetur. hoc dicit Bartolus.

Labolenus. Ler. xxv.

SI is qui testamētū faceret heredib⁹ p̄mis nūcupatis: p̄tiusq̄ secūdos exp̄imeret heredes obmutuisset: magis cepisse cū testamentum facere q̄ fecisse Varus. ff. li. i. seruius scripſit respōdisse: ita q̄q; p̄mos heredes ex eo testamento non futuros t. Labeo tñ b gnauerunt. nunqd valebit: Et dicitur q̄ sic. ꝛ iure ꝑto. ꝛ iure ciuili. Vi.

o ¶ Reſignauerit. i. aperuerit. sic refero. i. aperio.

p ¶ Signatum. eius voluntate.

q ¶ Imperfectum. licet enim referauerit vel resignauerit non indurit. non aboleuit: non cancellauit. aſs fecus esset: vt. C. eo. l. nostram. Et nota q̄ facilius renascitur res q̄ de nouo nascatur: vt. ff. de secun. tab. qui ex liberis. ff. testamento. et. ff. de dona. inter vi. et vxo. l. cum hic status. ff. penitentia.

r ¶ Pretorio. iure ciuili exigitur p̄sentia testium. iure ꝑtoꝛ numerus ꝛ sigilla: vt inſti. eo. in prin. ꝛ ad boc. ff. de secum. tab. l. i. ff. plane.

¶ Casus. Dic dicit q̄ faciens test. pōt illud facere scribi in duabus chartis/ ita q̄ totū test. sit in vnaquaq; charta. Viuia.

s ¶ Exemplis. impropie cum vtrunq; sit autenticum: vt. ff. de fide instrumen. l. quicunq;. dic ergo id est chartis. ꝛ facit. ff. de secun. tabu. l. i. ff. si quis in duobus. et inſti. eo. ff. fina. ꝛ facit. ff. de aur. ꝛ argen. leg. l. pedi culis. ff. labeo. Accurſius.

¶ Casus. Titius volēs instituere sibi heredes seiū ꝛ sempronium: gaium ꝛ martinum. nuncupauit seium ꝛ sempronij solos ꝛ obmutuit ita q̄ gaiū ꝛ martinū nūcupare nō potuit: nūqd nūcupati habebunt heredi. Et certe nō. quia titius nō fecit test. sed facere cepit.

t ¶ Non futuros. Immo videtur contra: vt. C. eodem. l. iubemus.

Pubes factus nō fert testimoniū de eo quod ante vidit.

b ¶ Si signa. testiū. ꝛ dic plene: vt. C. eo. nostram. Ité ztra. inſti. e. ff. eo. ꝛ. C. eo. l. hac consultissima. ff. si q̄s. Sol. vt ibi. ꝛ facit. ff. de testa. mili. l. i frandem. ff. si.

i ¶ Turbata sunt. an̄ pfectum. fecus post: vt. ff. de bis q̄ in test. delen. l. ij. ff. sed consulto.

k ¶ Nomē suum. vt. ff. d. l. pe. ꝛ facit. C. e. l. si vn⁹. ꝛ de his q. vt indig. l. pe. ff. de ede. l. i. ff. pe.

l ¶ Annulo tātū. hoc iure cauet/ ff. in cōsuetudine nō habetur: vel sub. ff. gnatorio vt sic excludat nō signatorium: vt. ff. de aur. ꝛ arg. leg. l. argento. ff. ornamēto. non autem alio sigillo: maxime quia lex simplr dicit. C. de testa. l. hac cōsultissima. in prin. ꝛ q̄ tes. fa. pos. l. hac cōsultissima. ꝛ facit. C. e. l. si vn⁹. ꝛ oia sunt rotunda. Nam in annulo ideo forte: q̄ ꝑtio imprimebatur p̄ trāfuersum vt fieret circulus: postea l directo nō caractere. Henim erit circulus in cera qui est in charta: ꝛ circūquaq; incidetur cera: in quo rotundo imponeſ annul⁹ cum caractere ꝛ imprimetur: vt ibi fiant signa.

m ¶ Nocte. C. de transac. l. non minoē. ff. de fer. l. more.

n ¶ Impressa. vt. C. eo. l. hac ℑsultissima. in prin. Sz arg. ff. de testa. l. q̄ vi aut clā. l. fi alī⁹. ff. notauim⁹. ff. de poc. l. nā soci⁹. Ac. Additio Dic q̄ ꝺ in coherētibus: ibi in separatis. qđ no. fm Bar. bic.

¶ Casus. Titi⁹ test. qđ in scriptis fecerat: et qđ testes clausum signauerunt aperuit: et eius titū voluntate testes iterū fi

†Sic quis pōt ꝑtrahere ples ira ad lites ad cautelā. idē dicit glo. ff. post ꝓl. in C. ex tenore. extra de testim.

Renascitur ciliis est ꝺ nouo nasci.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

§. quod

§.quod si non fuerit. Solu. hic non potuit alios instituere: vtpote mutus. ibi fic: vel hic omisit substitutos: ibi institutos. quod non placet: vt hic. in fine. Vel verius dic vt ibi. Item quid de legatis? Respon. nō valent. vt. C. de fideicom. l. eam quam. Nec ob. §. de codicil. l. fina. quia ibi fuit plena voluntas licet non scripta. aut enim est perfecta et non scripta: vt ibi. aut non perfecta nec scripta: vt hic. aut perfecta ꝛ scripta: sed deest heres ipso: vt. C. eo. l. errore. ꝛ codē modo fuit perfecta. §. de his qui. vt indig. l. cum quidam. §. fi. ꝛ. l. cum tabulis. §. fin. Item boc fallit inter libertos. vt. C. eodes. l. bac cō sultissima. §. ex imperfecto. vel exponeibi: id est non solemni. Item quid si illi instituendi erāt nō capaces? videtur q̄ non impediant primos cum expressim nō impediāt: vt. §. de lega. i. l. si duobꝰ. §. si §. bec lex videtur vel le contra. et facit. §. eo. l. et ea. ꝛ facit. §. fami. bercisc un. l. in boc iudicio. ꝛ §. rem ra. babe. l. ampli⁹. et de codi. l. fina. §. i. ꝛ de his quib⁹ vt indig. l. pe nul. ꝛ §. de inofficioso testamen. l. si mater.

Pe § vo cabulo inter stabilis. vi de § Bar. ꝛ eſtāt in l. i. in fi. de su. ꝛ leg. here.

CUm lege. ¶ Casꝰ. Aliquis fecit carmen famosum de titio: ꝛ de boc condemnatur: et ita iussus est esse intestabilis: vt. §. e. is cui. §. fi. et de testibus. l. ob carmen. queritur quid contineatur sub bocverbo i testabilis. ꝛ certe tria. scilicet vt tes. facere nō possit. itez q̄ aliquis nō possit et testis esse in testamēto si quod faceret. Item q̄ ipse repellatur a testimonio ferendo pro aliquo. Uinianus.

a ¶ Cum lege. ¶ Pone exēplum in damnato crimine famoso: vt. §. de testi. ob carmen. item in furto sō mente capto ꝛ similibus. fm Jo.

b ¶ Putant. ꝛ male fm quosdam: vel dic ab inuitis. sed a volētibus sic. Vel fm Ugo. dic in testamento tantum. nam cum non possit testari nō poterit ei dici ab aliquo testimonium: cum in contractibus igitur pote rit ei dici testimonium ne ius suum pereat. ꝛ sic facit bec lex: ad ntu. Vel fm Hug. et. R. fotte erit intelligendum etiam in contractibus. sed dices in tali qui de grauiori sit crimine damnatus ita q̄ perdat libertatem vel personam: et sic nihil habet: et de talibus loquitur bec ler: et sic in testamento et in aliis. Est ergo aliud dicere iste non potest testari qualis est filiusfamil. et similes: et tamen sunt testes. aliud quando percipitur esse intestabilis: quia tunc tria importat. scilicet vt testamentum non faciat: vt. §. eodem. l. is cui. §. fina. Item nec sit testis. Itē nec alius sibi: vt in bac. l. an autem possit capere: dic vt no. d. l. is cui. §. fi. et facit. §. de testi. l. sciō. et. C. de apo. l. ij. Item videtur bic q̄ infamis non potest esse testis in testamento. sed falsum est: quia et seruus/ nisi cō stet apud omnes. Accur.

Infamis i testamēto testis eſſe pt.

DOmitius. ¶ Casꝰ. Titius volēs in scriptis facere testamentum vocauit ser testes ꝛ vnum qui testamentum scriberet ꝛ testis esset: ita adbibuit septem inter scriptorem ꝛ testes ꝛ fecit testamentū. nunquid valet: ꝛ certe dicit iubētius celsus interrogatus de boc a domitio labeone q̄ valet: ꝛ non bene curialiter respondit. Uinianus.

c ¶ Rogatus. de facto ad scribendum: quia non est necesse vt rogetur ad scribendum: sed vt fit testes rogabitur vt subijcat. vel dic de iure vt testis: vt. §. eo. l. beredes. §. fi. Accur.

d ¶ Signauerit. vt testis.

e ¶ Stulta. mitius rñ. vt. C. de transa. l. vt rūsum.

f ¶ Adbibitus. ergo tabellio computatur in numero testium. fic. C. qui testa. face. pos. l. bac consul. §. sed ꝛ quia. ꝛ facit. C. e. l. cum antiquitas. §. fi. ꝛ in aut. de fide instru. §. sed oportet. col. vj. Sed arg. cōtra in aut. de fide instrumen. §. sed et si instrumenta. Sed speciale in dictis casibus: vt not. d. l. bac consultissima. Item facit. §. de pact. l. si plures. §. nechon ꝛ vnus.

SEruus. ¶ Casꝰ. Titius volens in scriptis facere testamentum bene potest facere scribi per seruum etiam alienum ꝛ valebit. Ui.

g ¶ Non prohibetur. vt C. e. l. bac consultissima. in princi. et. l. iubemus. et in autenti. ibi potest. Nec obstat. C. de tabula. l. generali. lib. x. quia bec non est publica scriptura + cum ꝛ ipse testator possit scribere: ſ⁹ post ea publicatur: vt. C. eodem. l. ij.

+ No. q̄ ſ⁹ uis non ſit publica pꝛ ſumit tamē vera ꝛ ſolēnis niſi cōtrar. ſ. phel. l. ſi p⁹ dies. ꝛ ibi bal. C. de ſu. ꝛ fac. tgno. ſ⁹ quo intelligat. vide pau. de ca. in. l. fui electiōe. in fi. de leg. ſ.

EX ea. ¶ Casꝰ. Si aliquis vult facere testamentum ꝛ illud facere incipiat: et in eo legata et fideicommissa relinquat: ꝛ ipsum testamentum solenniter non compleat non solum non valebit institutio heredis/ sed etiam legata et fideicom. postea dictus titius faciens testamentum talia verba in eo inseruit legata ꝛ fideicom. que reliqui in boc testamento volo dari ab omni berede meo. etiam si veniat ab intestato non valente testamento meo. certe etiam heres ab intestato veniens prestabit legata et fideicom. Uinianus.

b ¶ Posse. vt. C. de codicil. l. ſi. in princi. et de fideicom. l. ſi veritas. ꝛ. C. eo. l. ſi vnus. ꝛ. §. eod. l. ſi is. et. C. de manumiſ. testa. l. ſi iure. ꝛ. j. de leg. ij. l. ri. §. i. ꝛ. j. de iure co. l. ſi Hugo.

i ¶ Et bis verbis. ſotte talia erant in greco: legata que reliqui et fideicommissa dari volo ab omni berede meo etiam ab intestato: vt. C. de fideicom. l. eam quam. vel talia: vt. j. de lega. ij. l. cum pater. §. filius. vel talia: vt. C. de codicil. l. fina. Ad. Vel dic vt. j. de iniuſ. teſt. poſtbumus. §. finali. Sed nunquid tota bereditas debetur ab heredibus venientibus ab intestato instituto in tali non perfecta voluntate? Respond. sic: vt arg. u. j. de iniuſ. teſta. l. poſtbumus. §. fina. et ad trebel. l. ſi quis priore. nam et totum appellatione relicti continetur: vt in auten. de here. ꝛ fal. col. i. §. ꝛ boc quidem. Sed arg. contra. §. de inoffi. teſta. l. titia. sed ibi est ratio.

SIngulos. ¶ Casꝰ. Testes qui adbibētur ad testamētum in scriptis faciendum debent propria eorum subscriptione in testamento facienda designare nomen suum/ testium ꝛ testatoris.

k ¶ Testamento. in scriptis.

l ¶ Cyrographo. Jā est in propria subscriptione in qua nomen suum ꝛ testatoris designetur: vt bic. ꝛ quandoq; nomē heredis similiter: vt. C. eo. l. iubemus. apparet bic q̄ non subscribit vnus pro alio: nisi in testamento rustici: vt. C. e. l. ſi. sed forte idem est nuncupatiuus licet scripti. ꝛ facit. C. e. l. bac consultissima. §. fi. ꝛ. §. e. l. ad teſtiu. §. ſi q⁹. Accur.

EJus. ¶ Casꝰ. Si quis dicat inter vicinos suos ego scribam imperatore berede. ꝛ postea decedat facto testamēto vel nō impera, sive filius non potest bona illi occupare. Uinia.

m ¶ Eius bona. et facit. C. de testamen. l. nolumus. er. l. er imperfecto. et instituo quibus modis. testa. infir. §. fina. ꝛ. C. de cadu. tolen. l. j. §. finali. Accurſius.

¶ De liberis ꝛ poſtbumis beredibus instituendis vel exheredandis.

¶ Post testamenta incipit ✠ de institutione et exheredatione liberorum natorum et non natorum. sed. j. de heredibus instituen. ✠ generaliter de omnibus instituendis dicit. ꝛ no. q̄ dicit pꝛeteritis ✠ non pretereundis: quia boc faciendum non est: sed instituendi vel exheredandi: vt. j. eo. l. antepenul.

✠ Sequūſt Bart. Bal. pau. alexā. ꝛ Jaſ.

✠ Placet eſidem.

✠ Sequūſt predicti.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Vid sit nominatim. ¶Casus. Dicitur instituta de exheredatione illi. q filij debent a parentibus instituj, vel nominatim exheredari ad hoc vt testamentum eorum nō sit ipso iure nullum. hec ergo prima. l. 2 secunda dicit plane quid sit nominatim exheredare. Iuuianus.

a Quid sit nominatim. qō erat olim op⁹ in masculis. nō in femininis. hodie contra: ✣ vt. C. co. l. fi. 2 insti. de exhere. li. circa prin. 2. §. nostra.

b Nomen. proprium.

c Prenomen. ab euentu. Accursius.

d Cognomen. a cognatione.

e Exhis, f. tribus.

f Sufficere, etiam vni si mō p eus possum⁹ esse certi: ✣ vt. §. fi cer. petatur. l. certus. 2. j. de here. insti. l. quotiēs. in prin. §. arg. 3. 3. de trāsac. l. cum hi. §. si prētor. Addito. Dic q ibi omittebat ali quid in solēnitatib⁹: hic non erat necesse q ponerētur nisi nomētū qñ ex illo redditur certa persona fm Bar. hic.

g Dominatis. Et si, id est q̄uis.

h Nomen. proprium.

i Filij. 2 dixit filiū meū exheredo.

k Nullum esse. propter odium exheredatiōis. ✣ est cñ odiosa: vt. j. c. l. cū qd ā. sec⁹ vbi est fauor: ✣ vt. §. de testa. tu. l. si quis ita. §. si quis filio. 2. j. de adimen. leg. l. iij. §. si tuo bus. et de le. j. l. qui filia bus. §. j. 2 de lib. leg. l. ij. 2. j. de accep. l. pluribus, que sunt ar. 3. fed in eis est fauor: 2 ideo protogandus: vt dicta. l. cum quidam. 2 facit. 3. de consti. prin. l. fi. 2 facit. 3. de rei vendi. l. si in rem. §. licet. 2. §. 2 si vestimēta, et. l. pomponius. in fi. 2. C. co. l. iij. 2. j. de lega. j. l. filiusfa. §. diui, 2 de rebus dub. l. si fuerit. 2. j. de manumiss. testa. l. cum ex pluribus, ✣ et. 3. de testa. tu. l. duo. Accursius.

¶ Si pepercerit. ¶ Casus. In principio. l. dicit q recte exheredatur filius a patre hoc modo ex seia natum exheredo 2 recte patet ter exheredatus videtur si cuz cōuitio eum exheredauerit: 2 de hoc ponit exemplum. Item ds exheredari filius pure ad hō vt testamentū non anullet. ¶ Filius aūt, Titius faciēs testamētum instituit sibi heredez seiū. 2 postea exheredauit filiū suū: 2 postea instituit gaiū: 2 postea substituit sempronū seio 2 gaio, nūqd extrecte exheredatus filius? 2 dicit q sic. 2 erit a gradu institutorum exheredatus. nō aūt a gradu substituti, vnde gradus institutorū valebit 2 non gradus substituti. q ab eo gradu inuenitur preteritus. si autem retento eodem casu sit filius exheredatus hoc modo a persona seij instituti filius meum exheredo mihi valet exheredatio; quia a certa persona exheredari filj⁹ nō pōt sicut 2 in isto alio casu non valet exheredatio quisquis mihi heres erit filius meus exheres esto 2c. quę qdem exheredatio sine dubio mihil valet: q fuit facta sub condictione: 2 condictionalis exheredatio mihil valet: vt. §. priori. §. 2 q fuerit facta sub cōdi. patet. nam voluit filiū esse exheredē si adhuc esset heredit⁹ 2 non als. ¶ Ante heredis. Titius testamentus faciēs ita dixit: exheredo filium meū seiū 2 instituo gaium mihi heredem. 2 si gaius heres non erit substituo ei sempronii. 2 si sempronius heres non erit substituo ei seiolaz. nunq̄ valet exheredatio filij. 2 dicitur q sic. 2 ab oibus ꝓdictis gradibus est exheredatus. Sz qd si ita dixit testator: instituo mihi heredē seium 2 filiū meū exheredo. 2 si dictus sei⁹ heres non erit: substituo ei sempronii, nūqd ab vtroq; gradu est exheredatus filius? 2 dicit q sic. 2 sic valet vterq; gradus. Item qnd si ita dixit testator: primus heres esto in dimidia hereditatis mee: 2 si dictus primus heres nō erit. secūdus ex dicta dimidia heres esto: 2 ex alia dimidia heres esto filius me⁹ exheres esto. 2 si dictus tertius heres nō erit quart⁹ sit heres. nūq̄ est exheredatus ab vtroq; gradu filj⁹? 2 dz q sic. vñ valet vterq;. Itē qd si ita dixit testator: instituo mihi heredē primū. 2 si bē res non erit substituo ei scōm 2 filium meū titiū exheredo. Itē si dictus heres primus non erit substituo ei 2 tertium nedum scēm. nūquid erit exheredatus filius ab vtroq; gradu: scilicet instituti 2 substitutorū? vt sic vterq; gradus valeat? Et dicitur q non: immo a primo gradu valuit filius ꝑteritus: 2 sic peremptus est ipso iure idē primus gradus: 2 videtur exheredatus a secundo gradu. 2 ab eodem secundo gradu capit ordium 2 vires testamentum: 2 sic substituti habebunt hereditatem nō autez institutus nec etiā filius / nisi primo agat de rescindendo testamento. Viuianus.

¶ Ipianus. Lex. j.

¶ Aid sit nominatim exheredari videamus: nomen 2 prenomē 2 cognomē eius dicendū est: an sufficit vel vnum ex his: et cōstat sufficere.

¶ Indefinita que nō pōt nisi ad vnuz referri orationi singulari equiparat. Alexander.

Idem. Lex. ij.

Minatim exheredatus sit aliusz 2 ita videtur: filius me⁹ exheres esto: 2 si⁸ nec nomen⁹ ei⁹ expressum sit: si modo vnicus sit. Nam si plures sunt filij¹: benigna interpretatione potius a plerisq; respondetur exheredatum nullum esse.

¶ A dicto matris facit quē videri nominatim exheredatum: et adiectio conuitij exheredationem non vitiat. Bar.

Idem. Lex. iij.

Et si pepercerit filiū dicere: ex scia⁸ autem natum dixerit: recte⁹ exheredat. Et si cum cōuitio dixerit: non nominandus: vel non filius meus latro gladiator: magis est vt recte exheredatus sit. Et si ex adulterio⁹ esse natum dixerit. ¶ Pure⁴ autem filiū exheredari Julia. putat: qua sententia vtimur.

¶ Clausula posita inter vnum capitulū ad illud tantū refertur: sed posita inter plura capitula vel ante omnia vel post omnia ad omnia refertur. Itez exheredatio facta a certa persona vel sub condictione nō valet. hoc dicit vsq; ad. §. si ita.

¶ Filius autem inter medias⁹ quoz̄ heredum institutiones recte exheredatur: 2 erit a toto⁷ gradu submotus: nisi forte ab vni⁸ ꝓsona cū testato⁹ exheredauerit¹⁰. Nam si hoc fecerit / vitiosa erit exheredatio quemadmodum¹ si ita cum exheredauerit: qsqs mihi heres erit filius exheres esto. Nam (vt iulian⁹ scripsit) hmōi exheredatio vitiosa est¹ qñ post aditam hereditatem voluit cum submouere: quod est impossibile. ¶ Ante heredis institutionem² exheredatus: ab omnib⁹ gradibus submotus est. Sed etiam inter duos gradus exheredat⁸ ab vtroq; remotus est fm scęuole sententiaz quā puto veram. ¶ In eo qui imiscuit duos gradus exheredationez valere martianus recte putat: veluti primus heres esto ex semisse: si primus heres non erit secundus ex semisse heres esto: tertius ex alio semisse heres esto: 7 filiuz exheredo. Si tertius heres nō erit: quotiens. §. si quis. Item facit hic ad finem. 3. de inofficio. testamen. l. si in institutā. §. ei qui. Accursius.

¶ Pure. non sub condictione: ✣ vt. j. de here. insti. l. si quis semptonium. in fi. 2. l. tam dubitari. 2. j. de contratabu. l. sub condictione: nisi in casu: vt cuz filius institutur sub condictione casuali: 2 in defectu eius exheredat: vt. C. de institu. 2 substitu. l. si pater. 2 dicta. l. iam dubitari. Item in alio: ✣ vt. j. de ventre in possessio. mitten. l. j. §. fed 2 si incertum. vel dic vt ibi no. Bug.

¶ Inter medias. i. inter vnum institutum ✣ 2 alium institutum: et sic intra gradum. hoc casu etiam loquitur. §. fina. 2. j. titu. j. l. ij. §. fi. nō autem est hoc inter gradus: licet quidam cōtra: vt. j. ti. j. l. penul. 2. j. eo. l. penul. Addito. Dic q ad oēs gradus ibi non propriet⁹ tamen ponitur ponitur: fm Bar hic.

¶ Toto. illo non alijs gradibus. quod dic vt. j. ti. j. l. penul. §. penul.

¶ Exheredauerit. hoc adiecto: vt. j. de contratabu. l. nō putauit ꝓtor. §. fi ab vno. quod in dubio non erit credendum vt quis eligat viam ad impugnanda sua iudicia: vt. j. de mili. test. l. ij.

¶ Quēadmodum. in hoc est simile: quia vtrobiq; non valet exheredatio, Accursius.

¶ Vitiosa est. vt eo gradu non obueniat tunc hereditas ista: quippe condictionalis est: vt. j. de vulga. substitu. l. qui liberis. ergo nulla: vt. §. priori. §. dixi.

¶ Submoueri. Jd est exheredatum esse sub condictione: scilicet si adiretur hereditas: ante ergo inuenebat se ꝑteritum: ✣ quare ipso iure testamentum nullum est. Et nota q expressa nocent / non expressa nō, nam hoc non expresso ita demum tenet exheredatio si institutus sit heres: nec tamen hoc debet exprimi: vt hic. et. j. de heredi. institu. l. si quis semptonium. §. finali. et. j. de contratabu. l. penulti. §. fed cum exheredato. Et est argumen. j. de condic. 2 demon. l. nonnunq̄. 2 de regu. iur. l. actus.

¶ Ante heredis institutionem. primus gradus est institutorum. secundus substitutorum: exheredatus ante omnes ab omnibus vocatis ex exheredatus: vt hic. 2 idem si post oēs: ✣ vt. C. e. l. j. Item si inter primum 2 secūdū gradū: vt in fine huius. §. si autē inter vnū institutū 2 aliū institutū: vel inter vnū substitutū 2 aliū substitutū: obtinet. 3. e. §. filj⁹. 2 si est vis ✣ inter gradum 2 gradus scz plurale 2 singulare. Item no. quinq; necessaria

✣ Dis bar. Bal. p. 2 iaf.

✣ Dis bar. Dis vispl ger Baf.

✣ Dis bar. Dis in odiosis videfinit is a non equi poliet veri similiaf. de. oler. 2 Baf.

✣ Expiesso fm note appellatiuo. oler. 2 Baf.

✣ Dbi fuit expressum no me. prius 2 sic ꝓcedat cū tex. 2 idē in. l. sequē. Bicra.

✣ Dis prędicti. scrib.

✣ Etiā posteriora. Bar. Paul. oler. 2 Baf.

✣ Nō ibi in iudicio nato. Bar. Paul. oler. 2 Baf.

✣ Dppositū p Bar. Paul. oler. 2 Baf.

✣ Ffers placet. Paul. 2 Baf. l. j. §. 2. l. Expssa nocent / nō ex pressa nō.

✣ Exceptor batur l. ter. fm Bart. 2 Baf.

✣ Sequit vsq; ad fine Bar. Paul. oler. 2 Baf.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Erbereda
to vt va
leat quic
regnint.

+ Item q
aldeat here-
ditas : fm
p. alexā. et
Jaſ.

a Sequit
dar. p. ale-
xā. ꝛ Jaſ.

+ Idē pau
dit. doc.

+ plꝰ bar.
et Jaſ. Iꝫ 5
renest bal.
p. ꝛ alex.

necessaria in exheredatione: q nominatim est facienda: vt. ff. l. pri. Itē pure. Item a gradu toto non a persona certa: vt. ff. bac. l. Item ab heredutate non a re certa: vt. j. eo. l. cum quidam. Item bodie causa est inserenda: + vt. C. eo. ti. aut. non licet.

Submotus est. nam a primo est exheredatus post omnes gradus: a tertio est exheredat⁹ in ter gradus: ꝛ sic bene dicit: + vt patet p supiora.

Filium. iam natum. secus in posthumo: + vt j. ti. j. nam ꝛ ti. ff. si. boc ideo quia posthumus # non rumpit gradus: nisi demum nat⁹ : ante ergo q̄ nascatur valet primus ꝛ secundus pendet ex eo: quare p̄mo vitiato p̄nas tiuitatem posthumi vitiatur et accessorium: sed in iā natis secus: quia h̄ gradus a quo est ꝑterit⁹ statim est nullus : secundus ergo vel etiam prece dens ex eo non pendet: sed ex se sumit vires. cum ergo ab eo gradu h̄ secūdus nō pendeat: merito illo non valente bic secūdus nō vitiatur. sic ꝛ alis differūt vt no. C. de libe. ꝛ posthu. l. ij. ꝛ ad h̄. j. ti. tu. j. l. iij. §. ex bis.

c Solo. Hoc expresso vt quidā ponūt: sic semꝑ nium instituo ꝛ ei titium substituo a quo filium meum exheredo: ſs certe exheredatio nulla est + cum a persona certa sit exheredatus: vt. ff. ea. l. §. filius autē. Nam ꝛ maritus repudiare⁶ vxorem potest: ꝛ qui non duxerit vxorē post ea maritus effici potest : nam et cum maritus posthumum heredem scribit: nō vtiq; is solus quo q̄ posthumus scriptus videtur: qui ex ea quam habet vxorē ei natus est: vel is qui tunc in vtero est: verum is quoq; qui ex quacūq; vxore nascitur.

Labolenus. Lex. v.

Deoq; qui posthumum heredem instituit: si post eius quar⁹ heres esto. Nā ab vtroq; gradu submotus est[a].

Testamentum p̄t incipere a gradu substitutionis vulgaris si p̄cedēs gradus substitutionis erat nullus. Alexan.

Si ita testatus sit paterfamilias vt a primo quidem gradu filium[b] preteriret : a secundo solo[c] exheredaret. Sabin⁹ ꝛ Cassi⁹ et Julian⁹ putant perempto primo gradu testamentum ab eo gradu exordium capere[d] vnde filius exheredatus est: que sentētia comprobata est.

Institutio posthumi trahitur ad omnem posthumum etiam ex alia vxore natum. Bartolus.

Idem. Lex. iiij.

Placet omnem[e] masculum posse[f] posthumū heredem scribere: siue iam maritus sit: siue nondum vxorem duxerit. Nam ꝛ maritus repudiare[g] vxorem potest: ꝛ qui non duxerit vxorē post ea maritus effici potest : nam et cum maritus posthumum heredem scribit: nō vtiq; is solus quo q̄ posthumus scriptus videtur: qui ex ea quam habet vxorē ei natus est: vel is qui tunc in vtero est: verum is quoq; qui ex quacūq; vxore nascitur.†

Labolenus. Lex. v.

Deoq; qui posthumum heredem instituit: si post eius cau. l. si mulier. §. quod metus. ꝛ. j. de leg. ij. l. cum pater. §. pater. ꝛ. j. de vulga. substi. l. in substitutione.

Deoq. Posthumum. simpliciter aliud si dixerit quem habeo vel posthumum meū + vel ex tali femina nasciturū: vt. j. e. filiꝰ. §. si quis. ꝛ de auro ꝛ arg. lega. l. si ita. ꝛ. ff. de ser. vrb. prędi. l. si fernit⁹. ꝛ facit. j. l. priori.

✱ Displicꝫ alex. ꝛ Jaſ. qr̄ſic ergo neſ. l. mihi nasciturum licꝫ placeat Bret.

Ed est quesitum.

Casus. Aliquis senex de quo nō est veriſite q̄ possit amodo generare an poterit posthumū suum heredē instituere: ꝛ certe sic. nā si nō habet vxorem potest eaꝫ ducere ꝛ deo faciēte filios generare. Item pōt adoptare sibi filium. post testa. Item ꝛ spado q habet vnum testiculum potest posthumus instituere. Castratus autē non. ſz hermophroditꝰ i quo virilia prevalēt: si timeat suum test. rumpi. bñ pōt suum posthumū instituere heredem. Viuia.

k Non possit. vt senex.

l Ducere. vt. C. de nuptijs. l. ſi. ✱

m Adoptare. vt. ff. de adop. l. si pater. §. fi.

n Spadonez. cuius est gñalis appellatio: vt. j. ō verbo. signi. l. spadonē.

o Posse. si ante genuit q̄ esset spado : et erat in vtero. vel intelligit ✱ de eo spadone q̄ habet vnū ſolum testiculum cui nō obest ad generandū. vel intellige de eo posthumo quē adoptauit post ea ꝛ nō de legitimo ꝛ naturali: nam bñ pōt adoptare: vt. ff. de adop. l. ſi. §. illud. ff.

p Nec etas. de qua prędixit : ſi q̄ uo modo potest generare: licꝫ difficul-

✱ Immo ē l. penul. ias.

✱ Uterꝰ intellectus est restrictiuus ad text. ſz ſic verꝫ ſi ſe. fm alex. ꝛ Jaſ.

+ Immo saluat ſiuꝫ nſi ſit ſubſtitut⁹. p. alexā. ꝛ Jaſ.

+ plꝰ bar. p. ale. ꝛ ia.

† Videbat per bñc. ſ. q̄ qñ papa delegat causam nō ſub nole dignitatis ſz ſub nole ppie q̄ ſucceſſor illius possit d cognoscere ſz nō est ita. vt in. c. q̄n abb. cuꝫ gl. ſ. extra ō of. deleg.

ter: vt. j. eo. eo. ſi quis posthumos. in prin.

q Impedimēto. nam ꝛ contrabit matrimonium: vt. ff. de iur. do. l. ſi ſerua. §. finali. ff.

r Non putat. nā nec adoptare potest: vt insti. de adop. §. ſed illud. nec contrahit matrimonium: vt. ff. de iure do. l. ſi ſerua. §. fi. et dicitur castratus. i. caste natus: qui propter ſui frigiditatē nec agere nec generare potest. Spado qui cultello ex accidenti amisit qui potest agere: ſed non generare.

s Prevalebunt. alꝰ ſi muliebria prevaleant: tunc q̄ prēgnans esse potest/instituere posthumum potest: # ſm hoc habeas maxime ꝛ non abūdat: vel dic q̄ superabundat: + ꝛ verbū poterit ponitur p debebit. et ideo secus erit in muliere: quia ipſa non habet necesse # instituere vel exheredare: vt dixi. ff. l. placet. alꝰ est in littera plane: ꝛ tūc ſimiliter dic poterit. i. debebit # ꝛ est plana. ꝛ facit ad ff. de ſta. bo. l. q̄rit. ꝛ de teſt. l. repetundarum. §. j. ff.

✱ Plꝰ Jaſ. Iꝫ dupliceꝫ re videatur bal. ꝛ pau. + plꝰ bar. bal. Alexā. ꝛ Jaſ.

‡ Placere videt bart. bal. ꝛ pau. cōtra Jaſ.

✱ Displiceꝫ q̄ destruit ius. fm Ja.

✱ Immo stat ppsite fm Jaſ.

+ Plꝰ bar. pau. alexā. ꝛ Jaſ.

+ Displicꝫ bñc. doc.

Sequit̄ pdic. doc.

Et bene Bar. pau. alex. ꝛ Jaſ.

✱ Placet Bar. ꝛ bar. Iꝫ teneant bal. p. ꝛ Alexā.

✱ Diuinat fm ſcrib. b.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

SJa primo herede. ¶ Casus. Ti. faciens testa dixit primũ instituo mihi heredẽ: a filium meũ exheredo. z ſcm̃ instituo mihi bede nẽ erũt ſubſtituo eis tertiũ: z ita ſi redẽ. ſi primus z ſcõs mihi heredes nõ erũt ſubſtituo eis tertiũ: z ita ſi liũ exheredauit inter gradũ inſtitutotũ z a gradu ſubſtituti eũ pterijt z ita ipſo iure non valet gradus ſubſtituti. poſtea deliberantibus inſtitutis vtrũ vellent adire vel repudiare dictus teſtator ris filius deceſſit z poſtea deliberatiõe plene habita p dictos inſtitutos repudiauerunt heredita tẽ: nũqd ſubſtitutus põt habere hẽditatẽ z videt q̃ ſic. quia q̃uis ſuꝰ gradus non valuerit ab initio propter pteritionẽ filij ab eo factam tamen filius deceſſit anteq̃ inſtituti repudiarẽt. vñ mortuo obſtaculo ſubſtitutis z inſtitutis poſtea heredi ditatẽ repudiantibus vidẽ ſubſtitutus hẽre deberẽ: ſed non eſt verum: quia ſubſtitutio q̃ ab initio fuit inutilis non poteſt conualeſcere. Quod autez dixi in filio iã nato z intra primũ exheredato z a ſecundo gradu pteriti idẽ erit ĩ poſtbumo filio cui idem accident. z qui poſtbumus natꝰ fuerit vno patre a quo exheredatꝰ eſt a primo gradu z q̃ poſtbumus mortuꝰ eſt viuo ſuo dicto patre z deliberantibꝰ inſtitutis. nam inſtitutis p̃dictis repudiantibus bene redi. nõ habebit ſubſtitutus cũ ſuus gradus ipſo iure nõ valuerit propter pteritionẽ poſtbumi ab eo factam nato. ſ. poſtea poſtbumo. z eſt ratio quare ſit idẽ in hoc caſu q̃ eſt in primo caſu huius. l. qñ cum natus ſit poſtea poſtbumus filius eſt loco eius filij qui ſuperſtes eſt tempore teſtamenti. de quo ſuperſtite dictum eſt in prin. l. Tiuia.

Lex. viij.

Pomponius. SJa a primo[a] herede inſtituto filium exheredauero: a ſecundo[b] autẽ ſubſtituto nõ exheredauero: et dum pẽdet an prior adituꝰ ſit filius deceſſerit: ſm ſententiã qua vtimur non erit ſecũdus[d] heres quaſi ab initio inutiliter inſtitutus: cum ab eo filius exheredatus non ſit. Sed et ſi in poſthumo filio idem acciderit[e]: vt natus viuo patre a quo exheredatus ſit moriatur: eadem dicenda erunt de ſubſtituto: quoniam cum natus[f] eſt filius: loco eius eſt qui ſuperſtes eſt.

Qui poteſt habere poſthumũ z aliter licet cum difficultate ſine expectatione triſtis euentus vel ſine turpitudine poteſt poſthumum inſtituere. ſecus ſi inſtituat poſthumum quem habere nõ poteſt ſine turpitudine vel expectatione triſtis euentus. b. d. Alexan.

Paulus. Lex. ix.

SJ quis poſthumos quos propter etatem aut valitudinem habere forte nõ poteſt[g] heredes inſtituit ſuperius[h] teſtamẽtum rumpitur: q̃[i] natura[k] magis in homine generandi z conſuetudo ſpectanda eſt q̃ temporale vitium: aut valitudo propter quam abdicatur homo a generandi facultate[m]. ¶ Sed z ſi ex ea que alij nupta ſit poſthumum[n] quis here dem inſtituerit: ipſo iure non valet q̃ turpis ſit inſtitutio.

Qui tempore mortis teſtatoris non tenebat primum locũ in ſuitate: licet poſt mortem tenere incipiat non rumpit teſtamentum vt ſuus licet ſit preteritus: niſi ſingatur tenuiſſe primum locum in vita teſtatis: poteſt tamen vt ſuus ab inteſtato ſuccedere ſi reperiat ſe tenere primum locum tempore quo aperitur via cauſe inteſtati: quã q̃ poſt mortem teſtatoris hoc contingat. Alexan.

C Si filiũ exheredauero: nepotẽq; ex eo pteriero: z aliuꝰ heredẽ inſtituero: et ſupuixerit filiꝰ poſt mortẽ meam: licet ante aditã hereditatẽ deceſſerit: non tamen nepot

Sed ibi vidua: hic alĩ nupta. Vel pone in posthumo alieno: sed tunc bodie corigitur: vt insti. de bo. pos. in prin.

a ¶ Testamentum. qi nec ex. l. rij. tabu. cui⁹ alius mortis tpe precedebat: vt instituꝫ. de here. ab intesta. §. ita demii. nec ex. l. velleia. secus si filius esset mortuus ano viuo: vt. j. ti. j. l. posthumor. §. j. ⁊ insti. de ex here. li. bo. §. posthumo⁹. ⁊. C. eo. l. vj. Item hoc verum est vt preteritus: sed per querelam ex persona patris agere potest bodie: vt. C. de inoff. testa. fan. cimus. in fine. ⁊ l. si quis filiũ. Item nec cõtratab. habet bi nec pos: vt. j. de contratab. l. illud. §. j.

+ Ph bar. bal. falyce. alex. ⁊ Jaſ. licet in hoc aliter dicat pau.

b ¶ Decesserit. in captiui tate post aditam hereditatem ab institutore vel ante. Accurſius.

c ¶ Bis casibus. i. bo casu. vel. i. talibus casibus. fic. §. de rei vendi. l. in rẽ. §. in omnibus. Accur.

d ¶ Testamentus. qi bic filius qui viuente patre est captus etiam si post mortem sui patris moriatur/fingitur tñ ex. l. corñ. decessisse ea hora qua captus est: vt insti. qui. non est pmiſ. fa. testamẽ. §. fina. vnde ex. l. vell. rũpit nepos testamẽtum. ⁊ fa. cit. j. eo. l. penul.

e ¶ Si mortẽte. vel babeas si. vel sub. ⁊ dic mo riente. i. mortuo: vt. C. de epiſco. ⁊ deri. l. nulli. §. sinautem persona. ibi ori tur: id est ortus est. ⁊. ff. negociꝭ gest. l. ij. §. bec verba. et est illud ideo: qꝛ eo viuo nulla esset repudiatio: vt. C. de inofficioſo testamen. l. si quando. §. illud. Item dic qꝛ repudiauit post aditam hereditatem: quia ante nulla esset repudiatio: vt pote nec nata querela: vt. ff. de inofficio. testamento. l. papinianus. §. si condictionem.

f ¶ Repudiauerit. als repudiauit. als pependit. id est repudiauit: scilicet quẽrelam.

g ¶ Non abscisum. scz erit testamentum: ⁊ non est dicendum vt rumpatur testamentum: als exponitur absciſe. i. idistincte: vt. j. de iure immu. l. semper. §. j. Accurſius.

b ¶ Superiore casu. cum decessit in captiuitate filius: ⁊ est similitudo per contrarium: vel referas ad primum ⁊ est certa similitudo.

i ¶ Fuerit. preteritum coniunctiui pro preterito indicatiui: id est fuit. Item nec habet bic querelam: vtpotea patre repudiatã: vt. C. de trãſac. l. cum mota.

k ¶ Institutus. in testamẽto in quo fuit filius ex here datus nepos preteritus: vt in prin. buius. §.

l ¶ Omiserit. i. repudiauerit eo. ſ. casu quo adire potuit: vt. ff. priori. ⁊ in prin. buius. §. in medio autẽ cum adire non possit vtpote testamẽto rupto: nec repudiare potest. vt. j. de acqui. here. l. is põt. Quid autem si adiuit primo: Et boc tertio casu habet nepos querelaꝫ ex persona pũs: nisi pater eam repudiauit. vt prediri.

m ¶ Legitimus heres. ſ. nepos ⁊ suus: vt ⁊ insti. de here. ab intesta. §. cũ autem queritur. Azo.

n ¶ Bec verba. l. legis. rij. tabu. vt insti. de here. ab intest. in prin.

o ¶ Destituitur. repudiatione. sic ergo bic nepos succedit ab itestato vt suus: non rumpit testamentum vt suus. # boc ideo: qꝛ filius precedebat tempore mortis: nam vt quis rumpat oportet qꝛ tempore mortis nullus eum precedat. # Sed ad boc vt sit suus ab intestato oportet qꝛ fuerit in potestate testatoris tẽpore mortis: bic autẽ non queritur: nisi cũ certum fuerit nullum ex testamẽto bereditatem esse: ⁊ boc ideo qꝛ donec est locus successioni ex testamẽto non patet locus ab intestato: vt. j. de acqui. here. l. q̃dĩu. ⁊ facit ad hunc. §. j. tit. j. l. si quis filio. in prin. ⁊ insti. de here. q̃li. ⁊ diffe. §. sui. ⁊ de leg. ag. suc. §. proximus. ⁊. j. vnde libe. l. scripto bẽde. ⁊ de suis ⁊ leg. l. j. §. sciendum.

* Appro: baf p Bar. bal. p. alexã. ⁊ Jaſ.

* Bis Ale xan. Jaſ. in rubr. ff. eo.

p ¶ Sed si ex ea. rumpitur testamẽtum # per quasi posthumũ preteritũ: vt. §. priori. ibi: diuersumqꝫ est ⁊c. sed quandoqꝫ nõ rumpitur etiam per verum posthumum: vt bic.

q ¶ Testamẽtum. ſ. primum: cũ boc sit nullum: vt bic. ⁊. ff. eo. l. j. §. f. ⁊. l. si filius. Sed contra. j. eo. l. si filius. §. pe. Sol. vt ibi.

r ¶ Ducere. puta monacham # vel scenicã vel arenariã. Hugo. ff male: vt. C. de nup. l. imperialis. vt. j. priori. ⁊ ites in sanguinea + pone.

s ¶ Uxorem. vt. ff. de ri. nup. l. per adoptionẽ. ⁊ insti. de nup. §. sed si q̃. ⁊ j. de verbo. obli. l. si stipuletur. nec in ciuile est casum emancipatiõis expectare: ff sit incipitle expectare casum diuortij: + vt. ff. ex. l. §. j. que est contra. ⁊ aliũm casum ⁊c. vt j. de verb. obli. l. inter ſtipulantem. §. sacrã. Item bic est prohibitio de iure ciuili: ibi de iure naturali: sicut. ff. priori. respon. vbi dicit nephas qõ ad ius naturale referꝛ: vt. ff. de iuſti. ⁊ iur. l. j. §. fina. ⁊ l. vt vim. ff. de adulte. l. si adulterium. cum. §. j. Item facit. j. eo. l. filius. §. peñ. qꝛ ibi non est illicitum expectare eam fieri nubilem vel liberam.

Q Ommodissime is. ¶ Casus Si aliqs faciens testamentum timeat ne per posthumum suum rumpatur test. potest cõmode posthumus ita istituere/posthumus meus sit mibi heres: sine nascatur me vino: sine me mortuo: ff neutrius ꝓdictoꝛ tempoꝛ habita mẽtione põt eus instituere: vnde natꝰ postea posthumus nõ rumpet testa. cũ nõ inueniatse pteritum: imo istitutũ. Quid si ita posthumũ instituit testatoꝛ: instituo mibi bereꝺe posthumũ si me viuo na scet: ꝛ postea posthu. nascatur mortuo testatoꝛe: cert rumpit testa. qꝛ iuuit se preteritum ⁊ quãtũ ad casum qui est omissus in institutione nedum pure sed etiam sub ꝺi. non videtur institutus. Uiuianus.

Ex. xj.

Paulus.

IN suis heredibus euidentius[t] apparet continuationem[u] dominij eozum[x] perducere: vt nulla videatur hereditas fuisse[y]: quasi olim bi domini essent q etiam viuo patre quodammodo domini cristmantur: vnde[z] etiaz filiusfamil'.[a] appellatur sicut paterfami. sola nota hac adiecta per quam distinguitur genitoꝛ ab eo qui genitus sit. Ytaqꝫ post mortẽ patris nõ hereditatem percipere

t ¶ Pure. bic est neutrius.

v ¶ Alteruter. i. vnus.

x ¶ Fuerit. qꝛ diri si me viuo nasceret: aliud si me mortuo omisi: si nascatur me mortuo rumpit testamentum: ⁊ econuerso.

y ¶ Qui omissus. als qui. als quo.

z ¶ Rumpit testm. Intellexit in hũc casum q est omissus. # Sed ff. C. e. l. si. Solu. boc corrigit. # Uel ibi sunt duos casus alij ab istis: vt ibi pro quibꝰ interpretat # . l. illa ita valere si nascat in vita sicut ꝛ post mortẽ: nisi filiꝰ appareat: vt ꝛ als. j. de here. instit. l. ij. in prin. ⁊. j. e. l. si ita. j. rũ. ⁊. C. de inof. test. l. iij. de morte ergo ideo posuit: # qꝛ credebat ibi eũ nasciturũ post mortẽ: vt. j. ad treb. l. mulier. Itẽ ar. ff. de condi. ob cau. l. si extranens. # Sed dic vt no. ff. fo. ma. l. si cum dotẽ. in princi. ⁊ facit. j. de vẽ. in pos. mit. l. j. C. ff. ⁊ si qs ventrẽ. ⁊ j. de vul. substi. l. si pater filiũ ipuberem. in prin. ⁊ j. e. l. posthuma. Sed ⁊ ff. j. e. l. filio. # in fi. ⁊ ibi. ꝑ foc. §. illud. Additio. Dic qꝛ ibi casus omissus continet sub expsso ex consequentia necessaria. bic secus fm Bar. ⁊ Pau. Alexan. ⁊ Jaſo.

a ¶ In suis heredibus euidentius. i. euidenter.

b ¶ Continuationem. qꝛ continuo sine intermissione sunt dñi. ad qõ. j. ff. si quis omi. cau. test. l. j. §. qui sunt in potestate. ⁊ ibi. de here. quali. ⁊ dif. §. sui. ⁊ de here. ab intesta. §. posthumi. ⁊. j. de suis ⁊ legi. l. in suis. et. j. de bo. dã. l. ff. in prin.

c ¶ Eoꝝ. als eos. ⁊ tunc subaudi nos. als eozum. ⁊ melius.

d ¶ Hereditas fuisse. scilicet eis delata: vt. j. de suis ⁊ legi. here. l. j. §. sciẽdum. Hug.

e ¶ Quodãmodo. etiã ⁊ possessionem habere: # vt. j. ꝓo here. l. ij. §. filium. ⁊ cõstat hoc in nudo intellectu ⁊ puro vel eo qõ inde sustentatur: sicut ⁊ vxoꝛ dicit dña ⁊ possidere dotẽ sua eodem respectu: vt. C. qui pos. in pig. habe. l. ff. in prin. ⁊ de iur. do. l. in rebus.

f ¶ Unde. quia filius est dominus.

g ¶ Filiusfamil. i. eiusdem substantie est: vt. j. de verbo. sig. l. pnũciatio. §. j. in prin. ⁊. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. nam ciuium. §. ff.

* Appro: baf p Bar. pau. alexã. ⁊ Jaſ.
* Et bene pau. alexã. ⁊ Jaſ.
* Appro: baf vsq; ad ff. per Bar. alex. ⁊ Jaſ.

* Bis bar. pau. alexã. ⁊ Jaſ.
* Displicet predic.
* Bis fulgo. et Jaſ. alt tñ tenet bar. pau. et alex.
+ Bis bar. pau. ⁊ alex. displicet tñ fulg. ⁊ Jaſ.
* Immo nõ est ſ. sed pcedat cuz ista fm alexã. ⁊ Jaſ.
* Ibi per adiectionez noue ũtitatis non matꝰ substan tia certe pone sub no mie ꝑpo in stituꝛe. pau lus. alexan. ⁊ Jaſ.
* Displicet Bar. ff. ff alex. ⁊ Jaſ. intelligẽdo de ipsoꝛ ꝓpria possessione.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Hac. scz filius vel pater.
b Instituti. non tamen exheredati.
c Homini. tamen sunt: venientes ab intestato.
d Licebat. olim: vt. C. de pa. po. l. fi. Sed hodie non sic. sicut ꝛ in seruo olim. ꝛ hodie vt insti. de his qui sunt sui vel alie. iur. §. fi. als est non licebat: ꝛ facit. l. ad. l. pompe. de parri. l. diuus. ꝛ. C. de cura. furio. l. fi. §. j.

Quod vr. Casus. Siue filius nascatur alicui post testa. si ↄ sit solet nasci siue ex secto matris ventre: ꝛ siue sit integrū animal siue non sem per rumpit testa. dum tamen nascatur in potestate dicti testatoris et spiritum habeat: als nō rumperet. Uuianus.

e Quod dicitur. scz in. l. commodissime. ꝛ in aljs multis legibus.

f Ex secto. sic. §. de ioffi. testamen. l. postbumus. ꝛ. j. de ver. sig. l. ea etiaz. ꝛ. j. vñ cog. l. j. §. si qua. et §. de publicia. l. si ergo. §. ij. Bug.

g Nascatur. id est posset nasci. sic. j. de statulibe. l. labeo.

h Rumpit. nisi declinet ad mōstrum vel. pdigiū: vt. §. de statu ho. l. non sunt. ꝛ. C. e. l. vj. ꝛ. xij. ꝛ. j. de ver. sig. l. ostentum. et l. queret. Bug.

Si ita scriptum sit. Casus. Tit⁹ faciens testamētū: ita dixit: si filius mihi natus fuerit: sit mihi heres in octo vncijs: ꝛ in quattuor vncijs vxor mea. si vo filia mihi nata fuerit sit mihi heres ex quattuor vncijs: et in octo vncijs sit mihi heres vxor mea: postea nati fuerint ei simul filꝰ ꝛ filia: modo q̄ritur qualiter diuidi debeat dicta hereditas: ꝛ dicitur q̄ septem partes de ea debēt fieri: ꝛ de his septē partibus debet habere filꝰ quattuor partes: ꝛ vxor duas: ꝛ filia vnam: ꝛ sic fm voluntatem testatoris filius habebit plusq̄ filia altero nato: ꝛ vxor habebit plusq̄ filia altero nato: cum enim vno vel altero nato voluerit testator vxorem suam aliquid habere vt dictum est/bonum est q̄ propter humanitatez ita diuidatur tota hereditas vt dictum est ꝛ nō rumpatur testa. ly de iure subtili ruptus videret: q̄ nati sunt duo ꝛ testator nō instituit nisi vnum. C Regula. Secundum meū institui mihi heredem cū libertate: postea volebam ei adimere hereditatē solam sine libertate: vel solam libertatem sine hereditate: certe non possum: immo habebit seruus ꝛ hereditatem ꝛ libertatem non obstante dicta ademptione. C Testamentum. Ita dixi in testamento meo titius post mortem filij mei seij heres mihi esto: filius meus predictus exheres esto: certe non valet in testamento titij: nec exheredatio filij: q̄ filius videtur exheredatus post mortem suam filij si non valet exheredatio: sequitur q̄ dictus meus filius habeat cōtra tabu. bono. possef. in bonis libertorum meorum qui eum pretexerunt in testamentis eorum cum decederent q̄ius als si rite esset exheredatus a me patre nō haberet ꝛ tratabu. in bonis libertorum meorum. Uuianus.

i Ex besse. i. vncijs octo.
k Nati essent. simul.
l Distribuendum. f. vt de tota hereditate fierent septem partes.
m Altero. subaudi tertio.
n Fieri. quasi hic casus esset omissus: vt. §. e. l. cōmodissime.
o Utroq. disiunctum. i. hoc vel illud. sic. C. de bo. que libe. l. fin. §. hoc proculdubio. Accursius.
p Humanitate. presumit eū sibi voluisse pspicere: et in casu omisso et sic diuisisse hereditatem: sic. §. de condi. ob cau. l. si extraneus. Sed arg. contra. §. e. l. cōmodissime. ꝛ. j. de ven. in pos. mit. l. j. §. fed ꝛ si incertū. et facit. j. de leg. j. l. qui filiabus. §. j. ꝛ. l. si quis te. §. apud. ꝛ. j. de heredi. instituti. l. clemens. ꝛ. l. si ita. §. j. ꝛ. C. de fideicom. lib. l. cum inter. §. j. sed si nullus nascatur vxor totum habebit: vt. j. de leg. j. l. si duobus. §. fi. et. j. co. l. si filius. §. fi.

q Regula est iuris. idem hodie si heres tantū: vt. C. de necef. ser. l. quidam. Accursius.

videntur: sed magis liberam bonorum administrationem consequuntur: hac ex causa lꝫ illi non sint heredes instituti / dñi tamē sunt: nec obstat q̄ licet eos exhere dare quos ꝛ occidere licebat.

Etiam qui de vētre fectus est dicit testamentum nullum rōne preteritionis: dūmodo fuerit animal: id est cū anima rōnali natum: lꝫ cū diminutione corporis. Alexā.

Ulpianus. Lex. xxi.

Quod dicitur filium natuz rumpere testamentum: nam accipe ꝛ si ex secto vētre editus sit: nam ꝛ hic rumpit eius testamentum: scz si nascatur in potestate. Quid tamen si nō integrū animal editum sit: cum spiritu tamen an adhuc testamentum rumpat: ꝛ hic tamen rumpit.

Prouisio facta in casibus separatis porrigitur ad eosdem casus simul comunctos. Bartolus.

Iulianus. Lex. xiij.

Si ita scriptum sit: si mihi filius natus fuerit ex bessē heres esto: si vero filia mihi nata fuerit ex triente heres esto: ex reliqua parte vxor heres esto: si filius et filia nati essent dicendum est assem distribuēdum esse in septem partes: vt ex his filius quatuor: vxor duas: filia vnam partem habeat. Ita enim fm voluntatem testantis filius altero tanto amplius habebit q̄ vxor. Item vxor altero tanto amplius habebit q̄ filia. Licet enim subtilis iuris regule cōueniebat ruptum testamentum fieri attamen cum et vtroq; nato testator voluerit vtrorem aliqd habere: ideo ad hmōi sententiam humanitate suggerēte decursum est: qō ꝛ iubētio celsa apertissime placuit.

Quando sunt duo quorum vnū sine alio esse non potest: vnum non potest sine alio tolli: sed sublatum virtute remanentis perdurat. Bartolus.

Regula est iuris: ciuilis qua instituti est hereditate seruo adimi nō possē: ppter quā liber ꝛ heres esse iussus est: sed q̄ius dñs ademerit eodem testamēto liber tatem: nihilominus libertatez, ꝛ hereditatem habebit.

Non valet exheredatio que per additionem hereditatis confirmari non potest in vita filij. Alexan.

Testamentum qō hoc modo scribitur: titius post mortem filij mei heres esto: filius exheres esto: nullius momenti est: q̄ filius post mortē suā exheredatus est. Quare ꝛ tratabulas paternozū libertozum huiusmodi filius bonozuz possessionem accipere poterit.

Posthumus nascēdo rūpit fcēdum gradum a quo est preteritus: lꝫ nascat tpe quo hereditas non versabatur in secundo gradu sed in pmo: nec recōnalescit: lꝫ posthum decesserit testatore mortuo: ꝛ ppter preteritionem secundi gradus rumpit etiā tertium gradum a quo fuit exheredatus: ꝛ sic testamentum ruptum pro parte rumpetur per sequentiam in totum: ne qs decedat pro parte testatus: ꝛ pro parte intestatus. b. d. vsq; ad. §. qō vulgo. Alexan.

Africanus. Lex. xiiij.

Si posthumus a primo gradu principium. Sed contra huic. l. j. de condi. instit. l. fina. in fine. Sed bic cum solus titius sit institutus non valet exheredatio cū alter nullus adire possit. Sed ibi ꝛ alius erat institutus pure qui statim adire poterat: ꝛ ita quātum ad eum filius est recte exheredatus: ꝛ ita tenet testamentū. Item est contra. j. de heredi. instit. hereditas. vbi remota die valet institutio. Sed ibi certa/bic incerta que moueri nō debet: vt. j. co. titu. l. in tem pus. §. j. ꝛ. l. qui filio.

Si posthumus. Casus. Uxorem habebam pregnantem: feci testamentum ꝛ institui mihi heredes titium ꝛ seium filium meum mihi nasciturū ex dicta vxore mea ex quadrum ex heredauī: hoc modo titium mihi heredem instituo: posthumū meum exheredo: seium mihi heredem instituo: ꝛ postea feci secundum gradum hoc modo: si titius et seius mihi predicti heredes non erunt: substituo eis gaiū ꝛ sempronū: ꝛ in hoc secundo gradu substituto uz nihil dixi de posthumo predicto: et ita cum a secundo gradu preteriꝫ: ꝛ sic dictum posthumum exheredaui a primo gradu: ꝛ a secundo preteriꝫ: ꝛ sic decessi deliberantibus heredibus primis titio ꝛ seio de adeunda hereditate mea: vel non natus fuit posthumus: posteā dicti primi heredes repudiauerūt hereditatē meaz: queritur vtrum dicta hereditas deuemat ad posthumum: an vero ad secundos heredes: id est substitutos predictos a quibus fuit posthumus preteritus: et videtur q̄ debeat pertinere ad substitutos: quia posthumus natus fuit eo tempore quo ad institutos pertinere poterat heredi tas: ꝛ ita non habuit posthumus in hereditate aliquod ius tempore natiuitatis sue: vnde omittentibus institutis videtur q̄ substituti habere debeant et non posthumus: sed certe habebit immo hereditatem posthumus et substituti non: quia substitutorum gradus ita est nullus per preteritionem posthumi ab eo factam q̄ nunq̄ hereditatem habere potest: lꝫ retēto eodē casu pone q̄ dictus posthumus natus fuit deliberantibus primis heredibus ꝛ decessit: ꝛ post eius mortem: scilicet posthumi primi heredes

r Hereditatez. solam sine libertate.
s Sed q̄us. nunc econtra. Accursius.
t Eodem testamento. quo ademit hereditatem fm quosdam: immo eodem modo quo dedit hereditatem ꝛ libertatem: ꝛ ideo vnus sine altero adimi non potest: vt hic. ꝛ dicta. l. quidam. nec in alia voluntate: vt. j. de here. institu. l. sed si in condicione. §. finali. sed vtrūq; fiumi bene pōt: vt argumē. j. de leg. ij. l. si idē. ꝛ no. §. titu. j. l. heredes. §. siquid.
Facit ad hūc. §. glo. l. c. brerea. sup. fvb. cau fa. i medio. ibi item est ar. extra de offi. deleg.
u Libertatem. sine bereditate.
x Habebit. nisi testator fuerit miles. vt. j. de testamen. mili. l. si certarū. §. si eadem. Item fm Py. nisi euidens testantis vo luntas appareat in contrarium. ꝛ facit q̄ z neutrum sine altero. §. si vsufruct. pet. l. j. §. j. ꝛ de vsu ꝛ habi. l. per seruum. §. j. et. j. de admen. lega. l. uj. §. si loci. ꝛ. §. de procuratoribus. l. in cause. in pncipio.
y Mortem. scilicet tñ. Accursius.
z Exheredatus. nec cñ tenet exhēdatio nisi adita hereditate: vt. j. de con tratabu. l. filium. §. fed cū exheredatio. et ita iterum est preteritus: vnde non valet: vt b. c. t. j. de here. instituen. l. filius. §. fina. vel petit contratabu. nazture pretorio valet. vt. C. de libe. prete. l. fina. circa

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

du exheredatus[a] a secundo preteritus sit: quis eo tempore nascat[ur] quo ad heredes primo gradu scriptos pertineat[b] hereditas: scđm tamen gradum vitiari[c] placet: ad hoc vt pretermittentibꝰ institutꝰ ipse[d] heres existat. Immo et si defuncto eo[e] posthumo heredes instituti omiserint hereditatē: non posse substitutos adire. Itaq; et si a primo gradu exheredatus: a secundo preteritus: a tertio[f] exheredatus sit: et viuentibꝰ primis et deliberantibꝰ decedat: queri solet omittentibꝰ primis aditionē: vtrū ad eos qui tertio gradu scripti sunt: an potius ad legitimos heredes ptineat hereditas? quo et ipso casu rectius existimari putauit ad legitimos[g] eam pertinere[h]: nam ⁊ cum duobꝰ heredibus institutis ⁊ in singulorū[i] locum facta substitutione a primis exheredatus posthumus: a secundis preteritus fuerit: si alter ex institutis omiserit: quis posthumus excludatur, nō tamē magis substitutum admitti[k].

☞ Quando filius est institutus in solidū vel pro parte in primo gradu potest preteriri a sequenti gradu qui per hoc non rumpetur: ⁊ exheredatio facta de filio tanq̃ de extraneo per errorē probata filiatiōe redditur nulla. hoc dicit vsq; ad. l. si filius heres. Alexander.

¶ Quod vulgo dicit[ur] eum gradū a quo filius preteritus sit nō valere: non vsq;quaq; verum est: nā si primo gradu heres institutus sit filius: non debere[l] eum a substitutis exheredari[m]. Ideoq; si filio ⁊ titio heredibus istitutis titio[n] meuius substitutus sit: omittente titio hereditatem: meuiū eā adire posse: quis filius ex secūdo gradu exheredatus non sit. ¶ Si quis ita scripserit: ille quem scio ex me natū non eē exheres esto: hanc exheredationē ita nulliꝰ momenti eē ait: si pbet[o] ex eo natus: non enī videri quasi[p] filiū exheredatū esse: cum elogium[q] paternum filium[r] exheredare proposuisset: et adiecisset cū ppter eā causam[s] exheredare: quia[t] probatur patrē circa

mi heredes omiserunt hereditatem: nunquid substituti poterunt adire hereditatem? Et dicitur ꝙ non. Imo ad legitimos heredes pertinet hereditas. Sed pone ꝙ posthumus fuit exheredatus intra primū gradū vt dictum est: ⁊ fuit a secundo preteritus vt dictum est. ⁊ a tertio gradu fuit exheredatus sicut a primo: ⁊ viuentibus primis heredibus ⁊ deliberantibus nascatur posthumꝰ ⁊ decedat: ⁊ postea primi heredes omittant hereditatem: de primis heredibus nō est dubium ꝙ hereditatem nō habebunt. Item nec secundi propter preteritionem posthumi ab eorum gradu factā vt dictū est. Sed queritur vtrum instituti in tertio gradu: a quo tertio gradu fuit exheredatus posthumꝰ vt dictum est debeant habere dictā hereditatē meā an legitimi mei heredes? ⁊ videtur ꝙ pertineat ad īstitutos in tertio gradu: quia ab eorum gradu nō fuit posthumus preteritus immo exheredatus. vnde videtur valere ille gradus taliter ꝙ hereditatem habeat. Sed certe immo pertinet ad legitimos ⁊ non ad scriptos in tertio gradu. Tertiꝰ enī gradus pendet a secundo. vnde si secundus non valet vt dictum est, ergo nec tertius: ⁊ idem est in alio casu: istitui mihi heredē titiū: ⁊ postea posthumū meū exheredaui: ⁊ postea institui mihi seium ⁊ ita intra primum gradum institutorum exheredaui posthumum: ⁊ postea feci secundum gradum hoc modo si titius predictus mihi heres non erit substituo ei gaium: ⁊ si seius predictus heres mihi non erit: substituo ei sempronium: ⁊ ita cuilibet de institutis dedi suum substitutum: ⁊ ab isto gradu substitutorum posthumū meum preterij deliberantibus titio ⁊ seio primis heredibus de adeūda vel non adeūda hereditate mea natus fuit posthumus ⁊ decessit postea vnus de dictis primis institutis. Pone: titius obmisit suam partē hereditatis: queritur quis debeat partem habere titij vtrum legitimi mei heredes an vo substitutus titij: scz gaius predictus: ⁊ dicitur ꝙ legitimi heredes debent habere ⁊ non substitutus titij: de eo herede autem titij: scilz seio non est dubium ꝙ non debet habere partem titij: quis hoc in hac littera non dicatur: q2 titius habuit gaium substitutum vt dictū est: qui substitutus quis ipse habere non possit partem titij propter pteritionem posthumi substitutis factam vt dictum est: tamen excludit coheredem titij: de necessitate igitur debent habere partem titij legitimi mei heredes: cum posthumus excludatur: quia mortuus est ⁊ cum coheres titij excludatur per substitutum titij: ⁊ cum substitutus titij excludatur per preteritionem ab eo factam de posthumo vt dictum est: et quia aliquis pro parte testatus pro parte intestatus esse non potest: quod esset si legitimi vnam partem haberent ab intestato, ⁊ institutus vnus aliam ex testamento non venit totum ad legitimos. ¶ Quod vulgo. Hic. §. dicit ꝙ quedam regula que est in vulgari non est semper vera: immo fallit quandoq;: et casum vbi fallit ponit primo in genere ⁊ postea in specie. Regula est talis. Ille gradus a quo filius est preteritus a patre non valet ipso iure: ⁊ potest ponere exemplum: vt. §. eodem. l. ij. §. fina. Casus autem vbi fallit est iste in genere. Filium meum institui in pmo gradu institutorum, certe non teneor eum exheredare a substitutis: immo si a gradu substitutorum eum pretereo, valet nihilominus gradus substitutorum. Istum ergo casum vbi fallit dicta regula: ita ponas in specie. Institui mihi heredem filium meum gaium ⁊ titium album: et dicto meo filio substitui titium nigrum: ⁊ titio albo primo instituto substitui meuium: et in isto secundo gradu scilicet substitutorum nihil dixi de dicto meo filio: ⁊ ita eum a gradu substitutorum preterij: postea titius albus cum filio institutus omisit suam partem hereditatis: nunquid meuius ei substitutus poterit eius partem adire? ⁊ certe sic: licet meus filius fuerit preteritꝰ a gradu dicti meuij titio albo substituti. ¶ Si qs ita scripserit. Institui mihi heredem titium: ⁊ filium meum gaium hoc modo exheredaui: gaius exheres esto: quem gaium scio ex me natū nō esse: ⁊ postea decessi: venit modo gaius filius meus: ⁊ dicit testamentum meum nullum: ⁊ sic vult habere hereditatem meam ab intestato: quia probauit se natum ex me: queritur nunquid possit hoc dicere? Et respon. ꝙ sic: quia non exheredaui eum tanq̃ filium scilicet meum: quia exheredaui eum scilicet tanq̃ filium alienum: ⁊ quia ego adieci in exheredatione ideo me exheredare eum: quia non putabam eum esse meū filium: ⁊ quia probauit filius vt dictum est me errasse in causa exheredationis: ⁊ idem esset si ita exheredassem dictum gaium filium meum gaius filius sempronij et vxor mea exheres mihi esto: nam ⁊ hic non valet exheredatio si probet gaius se natum ex me: et si. habetur pro preterito: vnde testamentum meū non valet: et sic habebit gaius filiꝰ meꝰ hereditatem meā ab intestato. Viuianus.

a ¶ Exheredatus. sed hodie non potest exheredari: vt. C. de inoffi. testa. l. si qs in suo. ergo pro preterito habetur: ⁊ sic rumpit vt preteritus.

b ¶ Pertineat. i. pertinere possit. sic. §. eo. l. quod dicitur. H.

c ¶ Vitiari. videbatur ꝙ non: q2 illi gradui nondū erat locus: nondū enī repudiauerant instituti.

d ¶ Ipse. s. posthumus.

e ¶ Eo. scilz posthumo. ⁊ dic post mortem patris: vt. §. eo. l. si a primo. H.

f ¶ Tertio. nam ad scriptos scđo gradu constat ꝙ non. vt. §. dictum est.

g ¶ Legitimos. scilicet testatoris.

h ¶ Pertinere. quia rupto ✝ secūdo gradu rumpitur ⁊ quod dependet ex eo: posthumus ergo gradum rumpendo facit sibi locum: nec sequentem valere permittit predicta ratione: q2 pendet ex eo: vt. j. titu. j. l. nam ⁊ si. §. fina. secus in nato a precedente preterito et sequente exheredato: vt no. §. eo. l. ij. §. fi. Sed econtra qñ a precedēte exheredatur a sequente preteritur. nō est differentia inter natū ⁊ posthumum: vt. §. e. si a primo. Accursius.

i ¶ In singulorū. puta primus primo, scđs secūdo. Item si vterq; vtriq; multo magis: vt. j. ti. j. l. pe.

k ¶ Admitti. quattuor sunt: institutus q nō admisit. Itē substituti. Itē posthumus. Itē legitimi testatoris: ecce ergo substituti repellunt ‡ q2 ab eis preteritus: vt hic. Item coheres ab eadem parte excludit: q2 habuit substitutū: qnimmo ⁊ suam perdit: vtpote toto rupto testamēto: # vt. j. ti. j. l. pe. ne idē testatus ⁊ intestatus decedat: vt. j. de regu. iur. l. ius nostrum. Item legitimi admittunt: vt hic. nā dicit. §. nā cum ⁊c. posthumus autē si est preteritus cū legitimis admittit: ⁊ qđ hic dicit eū excludi verū est vtroq; instituto adeunte ab intestato. vel verius non admittitur vt substitutus: sed vt legitimus sic.

l ¶ Non debere. ex necessitate. Accursius.

m ¶ Exheredari. sed substitutus filius debet a pmo gradu exheredari: vt. j. de vulg. substi. l. ex facto. §. lucius.

n ¶ Titio meuius. al's titio meuio: ⁊ est plana: al's titius ⁊ meuius: ⁊ dic singulos singulis substitutos ⁊ itellige de alio titio in substitutione ꝙ in institutione. ⁊ facit. j. de here. insti. l. suus. §. fi. ⁊. l. iam dubitari.

o ¶ Probet. per se filium vel per aliū: q2 nō erat in possessione filiatiōis: vt. C. de proba. l. nō nudis. ⁊. l. non epistolis. ⁊ q2 verbū patris est cōtra eum: vt. §. de proba. l. fi. ⁊. j. de libe. agno. l. j. §. iulianus. Sed si econtra heres probat non filium tenet exheredatio: vtpote inepta in extraneo: vt. j. de ver. obli. l. quidam cum filium. Ad quid ergo expectatur cū in vtroq; euentu est nulla: vt argu. §. ad vell. l. aliquando. §. fi. ⁊ de condi. indebi. l. iulianus. ⁊. j. de acqui. heredi. l. cum heres. §. j. Respon. q2 interim tenet vt magis valeat testamentum ꝙ eius preteritio ne dicat nullum. vt. §. e. l. ij. in prin. que est ɔtra. Sol. vt ibi: hec tamen exheredatio non nocet. arg. j. de carbo. edic. l. j. §. idem ait cum quidam. sed nec institutio sic facta nocet. al's tenet si probaueris te filium: vt. j. de conditio. et demon. l. lucius.

p ¶ Quasi filium. sed quasi extraneum.

q ¶ Elogium. i. sermo. vel verbum testamenti.

r ¶ Filium. i. hunc qui est filius: non vt filium sed vt extraneum. H.

s ¶ Eam causam. q2 non putabat filium. Azo.

t ¶ Quia. si probetur ex eo natus nō nocet exheredatio: q2 ⁊c. Et sic not. errorem testatoris non nocere: sic. j. de condi. ⁊ demon. l. demonstratio. ⁊. C. de testa. l. neq;. ⁊ de here. insti. l. si pater. Sed arg. contra. insti. qui

✝ Rupto vno de gradibꝰ rūpitur qđ ex eo dependet: sic sublato pncipali tollitur et accessoriū in reg. iur. vbi pricipalis. in fi. de reg. iur. ⁊ ad Io. gū ī spe. tit. d istru. edi. §. nūc autē videdū. H. item si concessio.

‡ Et bene bar. p. alex. ⁊ Ias.

Plz predic. doc.

Error testatoris nō nocet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ma. nō pof. §. femel. ꝛ. J. de vsuf. lega. l. si alij. Item est argu. contra. §. de inofficio. testamen. l. si instituta. §. i. sed dic vt. J. co. l. uj. in principio.
Addutio. Immo dic vt in. l. contraria per glosam ꝛ bene Barto. Alleran. ꝛ Jaso.

a Dem est. Adulterum. als alterutrum. als adulterum.

SJ filius heres institutus. §Casus. Habebam filium titium et ex eo nepotem gaium: ꝛ habebam vxorem prægnantē: institui mihi heredem dictum meum filium: ꝛ pterij postbumū ꝛ dictum gaium filium filij mei subistitui eidem filio meo. vnde si nasceretur postbum' rūperet testamentum meum inueniens se preteritū: ꝛ postea decessi: ꝛ postea aliq̄ aliquid noui cōtingeret: certum factus est q̄ postbumus non nasceretur: ꝛ ita non rūpet testamentum meū. ꝛ postea dictus meus filius decessit ante q̄ adiret hēditatē meā: certe dictus gaius filius filij mei erit mihi auo suo heres ex testamēto. pter subistitutionem: et erit heres patri suo. a. filio meo in aliqa bonis filij mei que peruenient ad eum aliūde q̄ a me. Sed quid si dictum filiū filij mei non subistitui eidē meo filio: sed filium meum solūmodo instituī ꝛ postbumum preterij: ꝛ postea certū factum est q̄ postbum' nō nascef: ꝛ postea est mortuus filius meus ante q̄ adiret hereditatē meā: ꝛ sic tempore mortis filij mei certum est q̄ nemo erit mihi heres ex testamento: tunc certe dictus filius filij mei erit solus ꝛ solūmodo heres patris sui ab intestato. i. filij mei: ꝛ ita euenit in isto alio casu. Jnstitui filiuꝫ meum predictum heredem sub cōditione si daret titio. x. et de filio filij mei mihi dixi: filius meus ante q̄ daret. x. titio decessit: ꝛ ita non potest esse aliquis mihi heres ex testamēto: certe dictus filiꝰ filij mei heres erit filij mei. s. patris sui ab intestato. Ananus.

b ¶ Si filius heres institutus. dic pure. Alij dicunt sub condictione potestatiua que vltimo vite momento potuit impleri: vt si dederit decem et in fine loquatur de ea que vere non potuit impleri vltimo momento: vt si ascenderit capitolium: ꝛ sic discrepat finis a principio: alij dicunt econtra.

c ¶ Posthumo. filio.

d ¶ Si interim. i. ante aditam hereditatē vel viuente testatore. alij. i. pendente condictione.

e ¶ Non nato. nō natus non rūpit: vt hic. ꝛ. J. titu. j. l. iij. §. ex his. sed natus rumpit: ꝛ quidem totū gradum a quo est preteritus ꝛ sequentes: vt J. titu. j. l. penul.

f ¶ Auo. auo ex testamento. quia subistitutus patri ab intestato vel etiaꝫ ex testamento si pater fuit testatus de castrēsi in vita sui patris vel etiā postea de quocūq̄. ꝛ sic verbum suū diuersimode accipitur. sic. §. de offi. proconsul. l. uj. Alij dicunt q̄ est heres patris: ꝛ per eum auo: quia heres heredis est ꝛc. vt. C. de hered. instī. l. fi. quod non placet: quia filius non fuit heres.

g ¶ Ipse filius. idēq̄ nepos. ꝛ sic erit heres vtriusq̄ patris sui ꝛ aui ab intestato fm nostram positionem: ꝛ suus. Sed nōne pater precedebat: Respon. non constabat auum decessisse intestatū. vt instituta. de hereditatibus instituen. l. suus. §. sed ꝛ si filio. ꝛ. l. sequen. ꝛ. J. de condi. instituta. l. fina. ꝛ de suis ꝛ legi. hereditatibus. l. j. §. fetendum. ꝛ. C. de institu. ꝛ substituta. l. uij. Accursius.

H Jij etiam. §Casus. Hec. l. ponit duos modos per quos possunt filij exheredari. Primus est: filius exheres sit. Secūdus est: filius exheres erit. Ananus.

causam exheredationis erraſſe.

Ulpianus. Lex. xv.

IDem est et si ita dixerit: ille filius filius exheres esto: patrem ei adulterum[a] per errorem assignans.

Africanus. Lex. xvi.

SJ filius heres istitutus[b] sit omisso postbumo[c]: filioq̄ subistitut[o] nepos ex eo sit: si iterum[d] moriat filius postbumo nō nato[e]: nepotem tam patri q̄ auo[f] suum heredem futurum: q̄ si nemo filio subistitutus sit: ꝛ solus ipse institutus sit: tunc q̄ ꝛ eo tempore quo is moriatur certuꝫ incipit esse nemine ex eo testamēto heredes fore: ipse filius[g] intestato p̄i heres existet. Sicut euenire[h] solet: cum sub ea ꝺdictione que in ipsius potestate erit: filius heres istitutus puſq̄ ei pareret moriatur.

¶ Exheredatio potest fieri per vba preteriti imperfecti vel futuri, Aleran.

Florentinus. Lex. xvij.

HJij etiam hoc modo exheredantur: filius exheres sit: filius exheres erit[i].

i ¶ Erit. Item ꝛ sic. ille filius meus alienus mee substantie ꝛc. vt. C. eod. titu. l. uj. ꝛ facit. C. de testa. l. quoniam. ꝛ. J. de heredi. instituē. l. bis verbis. ꝛ. l. j. §. fina.

MUti. §Casus. Hec. l. dicit q̄ est quedam exheredatio filiorum que non nocet filijs: puta exheredani filios meos: ꝛ instituo mihi quosdam extraneos ꝛ rogauī illos extraneos vt dictis filijs meis exheredatis restituerent hereditatem meam. Ananus.

k ¶ Multi nō note. id est infamie.

l ¶ Eis. exheredatis. ꝛ facit. J. de bon. liber. l. si patronus testamento. §. si quis non mala. et. l. paulus. ꝛ de contratabu. l. si emancipatus. ꝛ. C. de iof. testa. l. si quis in suo. et. l. filijs matrē. ꝛ. §. de vsur. l. in fideicommissis. §. cuꝫ pollidius. ꝛ. J. de vulga. ꝛ pupilla. subistitutio. l. cuꝫ ex filio.

CUm quidā filiaꝫ. §Casus. Ego bonus. xl. in bonis et habens filium ꝛ filiā: filiam ex asse scripsi heredem: ꝛ filio decem legauī: postea ita diri dictus meus filiꝰ sit mihi exheres in tertia parte hereditatis mee: q̄ritur nunquid valeat exheredatio filij? Et dicitur q̄ non valet: nec si exheredatus esset a fundo hereditario filius valeret exheredatio. Sed certe male videtur dictuꝫ esse: scilicet exheredationē nō valere que facta est a certa parte hereditatis vel a fundo hereditario vel alia re singulari: quia video q̄ institutio valet in vna re: vt. J. de heredibus instituen. l. i. §. si ex fundo. cum similibus. Sed ex littera responsuī huic tacite questiōi dicens q̄ institutio est benigna ꝛ favorabilis: ꝛ ideo non est mirum si ampliatur: scilicet vt valeat in vna re: exheredatio autē non, est benigna sed odiosa: ꝛ ideo non est adiuuanda immo restringenda. Auianus.

m ¶ In tertia. als incerta. als intertia. qō idem est. Accur.

n ¶ Recte. in re certa nō valet exheredatio. Jtē nec a persona certa: ſs a gradu toto sic: vt. §. co. l. uj. §. filius.

o ¶ Acciperetur. ꝛ valet: vt. J. de here. instī. l. j. §. si ex fundo. ꝛ. C. de here. instī. l. quotiens.

p ¶ Adiuuande. No. fauorem ꝛ odium. Joā. q̄ odia sunt restringenda fauores ampliandi. Sic probat. q. legibus. de adimen. leg. l. legatis. ꝛ. l. fi. ꝛ. §. de transac. l. cum bi. §. qui transigit. sic. §. de in vus vocan. l. quesitū. ꝛ. l. sed ꝛ si bac lege. §. fina. Jtē. §. de mino. l. uj. §. minorem. ꝛ. J. de diuer. ꝛ tempo. prescrip. l. in vsucapione. ꝛ de actio. ꝛ oblig. l. in omnibus. ꝛ de vsucap. l. in vsucapionibus. ꝛ. C. de edic. diui adria. tol. l. fi. in fi. Argu. contra. §. de bis qui no. infa. l. quod ait. §. exercitū. Item. ꝛ facit. §. e. l. uj. ꝛ. J. de penis. l. interpretatione.

SUb condictione. §Casus Ad euidentiam huius. l. nota q̄ de iure ciuili filius est heres patris siue velit siue nolit filius. vt. J. de acq ren. here. necessarijs. vnde si instituo mihi heredem filium meū sub condictione: si dederit titio. x. necessario est mihi heres filius: ꝛ tenetur condictioni parere de dicto iure ciuili. Quid autem si pendente cōdictione predicta potestatiua dederit se arrogādum dictus meus filius sempronius: certe amodo non erit heres necessarius etiam de iure ciuili: sed voluntarius: id est ad voluntatem sempronij: in cuius potestate est: quia si voluerit sempronius adimplere condictiō. ꝛ habere hereditatem meam per filium meum qui nunc est in sua potestate potest habere. als non cogitur: et ideo dixi de iure ciuili: quia de pretorio iure potest abstinere filius ab hereditate patris ꝛ non adimplere condictionem: vt. ꝺ. l. necessarijs. si autem adimpleat condictionem ante q̄ det se in arrogationem eo animo vt sit heres: non pōt amodo abstinere: neq̄ de iure ciuili neq̄ de iure pretorio. vt. J. de here. instī. iam dubitari. Item ideo posui in potestatiua condi. qua si instituissem eum sub condic. casuali ꝛ in eius defectum non exheredassem non valeret testamētum ipso iure: vt no. in. ꝺ. l. iam dubitari. Auianus.

q ¶ Sub condictione. potestatiua vel casuali vel mixta: sed in eius defectum exheredatur: alioquin statim ipso iure esset nullum: vt. C. de instī. et substi. l. si pater. ꝛ. J. de here. instī. l. suus.

Dederit.

a ¶ Dederit. in vita testatoris ſm quosdā: ſed tunc dicit adoptio. vt. ff. de adop. l. ij. niſi dicas q̄ erat emancipatus a patre naturali cū ſe dedit in arrogationē eo viuo: ſed tunc certe ideo nō eſſet neceſſarius: q̄ emancipatus: ſed pōt reſponderi arrogationē pro adoptione poni. Dic ergo melius q̄ poſt mortē teſtatoris fuit arrogatus. Si dicas ſ̄z nōne ſufficit ad hoc q̄ ſit neceſſarius q̄ fuerit in poteſtate tēpore mortis. vt iſtitu. de here. quali. et differē. §. fuit: Reſpō. non: cū eſt inſtitutus ſub cōdictione: quia oportet q̄ ſit in poteſtate alteri⁹ tpe quo defert̄ hereditas. ſ. cōdictione exiſtente: vt iſtitu. de bered. iſtitu. §. ſeruus. ⁊. §. alienus. eſt etiaꝫ alia rō hic quare nō eſt neceſſarius: quia nec alio momēto eſt here⁹: immo arrogator. i cui⁹ poteſtate eſt: vt. ff. de acqui. here. l. placet. ſ̄z bo die ſecus: vt inſti. de acq. per arroga. §. i. ⁊. ff. de re. inſti. l. ſuus. §. fi.

S Ji filium. ¶ Caſus. Filiū meū noīatim exheredauit: poſtea euz inſtituit: certe prealet inſtitutio. Tiuianus.

b ¶ Si filiuz noiatim. qđ eſt opus. vt iſti. de exhere. lib. in prin.

c ¶ Erit. quia poſteriora derogant primis. vt. ff. de cōdi. diui. §. licet. ⁊. ff. de vul. ſub. l. ſi q⁹ euz. in pn. fallit q̄ꝫ: vt. ff. de leg. iij. ſi quis. in prin. teſtamēti. ⁊ de lega. i. ſi mihi et tibi. §. fin. ⁊ facit. C. de pac. l. pacta. ⁊. C. fami. ber. l. in ipſius. ⁊ .C. de fideicō. l. fideicommiſſum.

C Um poſtbumus. ¶ Caſus. Inſtituit mihi beredem tituz puꝛe ⁊ poſthumum meū ſub cōdi. ⁊ deceſſi poſtea anteq̄ naſcatur poſthumus extitit cōdic. certe natus poſtea non rūpit teſtm̄ meū: ſecus autem ſi pendet adhuc condicio. Tiuianus.

d ¶ Sub condictione. poteſtatiua caſuali vel mixta. H.

e ¶ Extiterit. ſic ſi de fecerit. itē ſecus ſi dependet: vt. ff. eo. l. poſtbuma. Aſſo. ⁊ facit. ff. de condi. ⁊ demon. l. ij. ⁊. l. ſi tam. ⁊. ff. de leg. i. l. cetera. §. ij. ⁊. ff. de verb. ob. l. ſi rem meam.

H Jlio. ¶ Caſus Titiꝰ filiū meū in poteſtate habebā: eum emancipauꝰ: poſtea cū arrogauiꝰ: ⁊ tertio eum emācipauiꝰ: ⁊ poſtea eum inſtituꝰ mihi beredē ſeium extraneū: ⁊ dictum meū filium exheredauiꝰ: ⁊ poſtea eūdem filium arrogauꝰ mihi in filiū vel in nepotē: ex alio meo filio non facio v̄ im: nūquid valet dictum meū teſtamētum vt ſic nocet ſibi meo dicta exheredatio: ⁊ videt q̄ non: q̄ exheredatio fuit per me facta ex tpe quo filius me⁹ erat extra meā poteſtatē: ⁊ ita erat mihi quaſi extraneus: ergo nō valet exheredatio: arrogatio ergo poſt exheredationem facta nihil operari videtur vt valeat exheredatio: ſed certe imo valet exheredatio ⁊ filio nocet: ⁊ aliud eſt penitus in extraneo q̄ꝫ in filio emācipato: ⁊ eſt ratio: q̄ꝫ in omni iure ſic conuenit conſeruari vt veri patris filius numq̄ intelligatur filius adoptiuus. Etiā ſi in veritate adoptatus vel arrogatus ſit a vero patre vt fuit in nſo caſu: ⁊ conuenit obſeruari ſimiliter vt imagine adoptionis ſiue arrogationis non obumbret veritas nature: nam dictus meus filius non videt̄ per arrogationē trāſlatus in meam poteſtatē: ſed videt̄ mihi redditus: ſed ſi arrogaſſet aliquē penit⁹ mihi extraneū ille bene videt̄ tranſferri in meā ptātem per arrogationē: ⁊ ſic illa arrogatio penitus extranei nō faceret conualeſcere illas exhēdationem quaz de illo penitus extraneo feciſſem ſi eū extraneum exhēdaſſem. que quidē exheredatio per me facta de extraneo nō valuiſſet ipo iure: z ſic eſt hic intellectus huius. l. ¶ Si titius heres. Filiū meū ſeium z titium extraneū mihi hēdem inſtituiꝰ: ⁊ poſtea dictum titium adoptaui mihi in locuz nepotis ex dicto ſcio filio: poſtea deceſſit dictus me⁹ filius: ⁊ poſtea ego deceſſi: nūquid dictus titius vt nepos a me adoptat⁹ rūpit teſtm̄ meū: ⁊ videt̄ q̄ ſic: q̄ non inſtitui dictum meū nepotē adoptiuum eo tēpore quo fuit meus nepos: immo priuſq̄ eſſet nepos: ſ̄z certe heres inuenit a me ſcriptus dictus meus nepos non facio v̄im q̄ſ/⁊ ideo teſtamentum non rumpit. Tiuianus.

f ¶ Filio. ſecus in extraneo exheredato: ⁊ poſtea arrogato qui rumpit teſtamentum: vt. ff. de cōtratab. l. non putauit. §. ſi quis emancipatum.

g ¶ Iterum. i. in poteſtatem ſuam iterum redigat quod fieri poteſt de filio naturali: vt hic. ⁊ .ff. de adop. l. ſi pater filium. non ſic de adoptiuo. vt eo. titu. l. adoptare. §. eum.

¶ Si titius[k] heres inſtitutus loco nepotis adoptetur: defuncto poſtea filio[l] qui pater videbatur. nepotis[m] adoptiui ſucceſſione nō rumpitur teſtamentum ab eo qui heres inuenitur[n].

¶ Si tpe natiuitatis filia non reperitur legitime inſtituta: teſtm̄ rumpit. Bar.

Paulus. Lex. xxiiij.

POſthuma ſub cōdictione[o] heres inſtituta: ſi pendēte[p] condictione viuo patre naſcatur rumpitur[q] teſtamentum.

¶ Qui exheredat filios videt̄ noiatim exheredare: nec videtur quis exheredare ſi lios quos ignorat ſe habere. Bar.

Idem. Lex. xxv.

TItius teſtameto heredem inſtituit ⁊ filium habēs ſic exheredationez poſuit: ceteri oēs filij filieqz mee exheredes ſunto. Paulus reſpondit filiū recte[r] exheredatum videri. Poſtea cōſultus an videatur exheredat⁹ quez pater putauit deceſſiſſe: Reſpondit filios ⁊ filias noiatim exheredatos. pponi. de errore autem patris qui interceſſiſſe proponitur: apud iudicem[t] agi oportet[s].

¶ Fauore teſtameti ⁊ ꝓpter ignoratiā teſtatoris natus habet̄ pro nō nato. Bar.

¶ Luc ius titius cum ſuptema ſua ordinaret in ciuitate: ⁊ haberet neptem ex filia pregnantem ruri

h ¶ Jmagine. ſ. adoptionis que eſt fictio inducta ad ſimilitudinez nature. nam eſt adoptio legalis actio per quā qđ ſit velut filius q̄ nō eſt pene naturam imitando. Item not. veritatē pualere fictioni: qñq̄ ſecus: vt. ff. de. ti. l. ſi quis poſtbumo⁹. ſ. ſi q⁹ filium. ibi: z diuerſus ꝛc. Veritas ſi ctioni ꝑua let.

i ¶ Sed reddit⁹. ſic. ff. de pac. l. ſi vnus. §. qđ in ſpecie. ⁊. ff. ſi ſer. vē. ſicuti. §. ſ̄z ſi q̄ratur. ⁊. ff. de teſta. l. heredes. §. ſi q⁹ poſt. et §. qđ. mo. pig. vel hypo. ſol. l. ſoluitur. §. volitate. ⁊ de pecu. l. peculium. §. ſi ere. Jtez̄ bāc. l. videt̄ inſti. qui. mo. teſt. iſſir. in prin. S̄z ibi nec iſtitutus nec exheredat⁹ erat arrogatus: z ideo rumpitur.

k ¶ Si titius. etiam extraneus: vt. ff. tit. j. l. antepenul. Aſſo.

l ¶ Filio. qui erat inſtitutus vel exheredatus. z dic defuncto viuo patre.

m ¶ Nepotis. adoptiui.

n ¶ Jnuenit. in ſcriptis. ſecus ſi alius eſſet heres: qz rumpitur teſtamentū.

POſthuma. ¶ Caſus. Poſtbumus vel poſtbumā meā mihi ſub ꝯdictione heredē iſtituiꝰ: pendente adhuc condictione et adhuc me viuo nata eſt: certe rumpit teſtamentum. Tiuia. † Sſtuder errauerit ſu per errore alteri⁹ tertij qđ i hoc caſu. vide glo. z dic. l Jis cui bonis. in fi. de ver. obli.

o ¶ Condictione. caſuali vel mixta: nec in eius defectum exheredatat: ſecus ſi ſub poteſtatiua ſub qua etiam nati poſſunt inſtituꝰ vt. ff. de here. inſti. l. ſuus.

p ¶ Pendente. ſecus ſi iam extitiſſet. vt. ff. eo. l. cū ſub condictione.

q ¶ Rumpitur. ſ̄z ſtatim non expectata condictione: vt. ff. ti. j. l. naz ⁊ ſi. ⁊. ff. ad vell. l. aliquando. §. fi. ⁊. j. de acqui. here. l. ſi quis heres ita. Jtez̄ facit. ff. eo. l. commodiſſime.

TItius teſtamento. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi beredem ſeium ſuum filiū ⁊ alios filios: puta gaium ⁊ ſempronium bēdes: ⁊ credens ſempronium mortuum eſſe exheredationem ita ſcripſit: ceteri oēs filij filieqz mee exheredes ſint: modo q̄ritur vtrum gaius ⁊ sempronius ſint exhēdati? ⁊ de gaio non eſt dubium q̄ ſic. De errore autem qđ habebat pater de ſempronio ſuo filio qđ ſcilicet credebat mortuū eſſe viuere apud iudicem querēt: ⁊ ſi inueniet patrem in dicto errore fuiſſe non valebit in ſempronio exheredatio: alias ſic. ¶ Lucius. Lucius titius habebat neptē ex filia pregnantē ad burgum panicalis/ponez ipſe lucius titius erat bon. infirmus: dicta neptis peperit in dicto iouis in media tertie vnum filium apud dictam villam: dictus eius auus ignorans eaz peperiſſe fecit teſtamētum in eodem die in hora ſexta: ⁊ inſtituit ſibi beredem gaium in dimidiam ⁊ in alia dimidia illum quem credebat habere nepotem in vtero: queritur nunquid valeat inſtitutio illius quem credebat poſtbumum cum tam eſſet natus: Et dicitur q̄ ſic: ⁊ ita natus habetur pro non nato. Tiuianus.

r ¶ Mee. ⁊ cōprehēduntur etiam poſtbumi filij ⁊ filie: vt. ff. de verbo. ſig. l. nomen filiarum. ⁊. ff. de teſta. tu. l. ſi quis filiabus. H.

s ¶ Recte. ſecus ſi dicat oēs liberi. qz tunc dicitur inter ceteros ⁊ non valet: vt inſti. de exhere. lib. §. j. in prin. ſ̄z in femina huic oppōnitur: q̄ videtur debere legato onerari: vt valeat cum exheredatur inter ceteros: vt ff. fuit. vt inſti. de exhe. lib. §. ſed feminini. Reſpō. dic nominatim eſt facta: vt bic ſubijcit: vel illud in ſeminis poſtbumis: bic m iam natis: ſed prima placet.

t ¶ Oportet. quia neſciens ſe habere filium ſi pretereat non valet teſtamentum ſiue miles ſiue paganus ſit: vt. C. de teſta. milita. l. ſicut certi. et l. ſi cum. ⁊. ff. de inoffi. teſta. cum mater. ⁊ contra ſi exheredat filios: nō videtur exheredare quem ignorat habere: vt bic. nec tutorem videtur ei

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

dare quem ignorat se habere: vt. ff. de testa. tut. l. si quis ita. §. si quis cũ ignoraret. An in institutione gnali idem? Respon. idez: vt. j. de hered. instit. l. in tẽpus. §. j. z. l. quotiens. §. si bẽs. Idem si credat filium qui nõ est: vt. C. de bere. instit. l. uij.

a ¶ Calescẽte. als albescente qõ est in aurora: als calescente quod est circa medium tertiam.

b ¶ Cus quo. sub. eo q̃ ꝛc.

c ¶ Paulus respõdit. In sequen. l. z cõtinuatur cũ ista: in libro domini Accursii nõ est ler hõ modo: paulus scribit verba ꝛc.

d ¶ Videri. Si ergo natus pro non nato habet: et ecõtra sepe inuenitur. Joan. vt. ff. de statu. homi. l. qui in vtero. z ff. accursius. Hac appellatione postbumi tã natus continetur: z hoc propter ignorantiam de nato. als habes cõtra. j. de verbo. significa. l. nomẽ filiatur. z. ff. de testa. tut. l. si quis filiabus. Itẽ facit cõtra huic. l. j. de cõdi. z demõ. l. si iam. z. l. si ita legatum. z. j. de lega. ij. l. si ita sit. §. fi. Accursius.

Natus pro nõ nato hꝫ z econtra.

¶ Jliusfamilias. ¶ Casus. Quidaz imperator qui vocabatur diuus augustus fecit vnũ dictum in quo cõtinebatur q̃ pater nõ teneatur eherẽdare nisi natum vel instituere filium suũ militem: imo si pr̃eterea testamẽtum: illud edictum tollit hic: z dicitur q̃ sicut filiꝰ pagani debet nominatim erheredari a patre vel istitui ad hoc vt valeat testamentum: ita z filius miles de quo dixi. ff. de. l. j. z. ij. seq. l. est clara. Ulpianus.

e ¶ Filiusfamilias miles sitr. als deest sitr. als ¶ Dr. adest.

f ¶ Sioiatim. quid sit nolatim erheredare: habes instit. de exhꝫ. lib. §. j. z §. de. l. ij. Azo. z no. §. de. l. prox. in prin.

g ¶ Osthumũ er qualibet vidua. dũmodo cum ea possit habere matrimoniũ: vt. ff. de. l. si quis postbumos. i. rñ. Azo. z facit. j. de vb. sig. l. malum. §. viduam. item facit. ff. de. l. placet.

¶ Jlius a patre. ¶ Casus. Filiũ meũ titium qui in potestate habebam institui mihi beredẽ in omnibus meis bonis sub condict. si nauis ex asia venerit vsq; ad annum: z si non venerit erheredaui eum z decessi: pendente dicta condictione institutionis z etiã erheredationis decessit dictus meus filius: nunquid valet dictum meum testamentum: vt sic dictus meus filius videatur mihi fuisse heres ex testamento: cũ venerit: an vo non valet vt sic videatur fuisse meus heres ab intestato dum vixit: certe dicitur q̃ non valet: q̃ dum vixit dictus meus filius nõ fuit heres mihi ex testamẽto: q̃ condictio institutionis nondũ extiterat: neq; erheredatus fuit: q̃ condictio erheredationis nondũ extiterat: ergo tpe mortis sue inutẽtus fuit a me pretereitus: z sic non valere testamẽtũ meus: z sic ei esse mihi beredẽab intestato: secus aut̃ esset si dictũ meũ filium instituissem mihi beredẽ in dimidia bonoꝝ meoꝝ si nauis ex asia venerit vsq; ad annũ: z si nõ venerit eũ erheredaui: z ita dixi postea si filius meus decessit ante condictionẽ institutionis vel erheredationis ifistituo mihi seũ in alia dimidia bonoꝝ meoꝝ: q̃ tunc mortuo dicto meo filio ante ꝯdictionem institutionis vel erheredationis valet testm̃ meũ: z erheredatio filij mei. z cohæres dicti filij mei. f. seius habebit totã hẽditatẽ meam ex testamento. ¶ Filiusfamilias miles. Habebam filium militẽs qui vocabatur titius: z in mea potestate z nepotes ex eo in mea potestate similiter/qui vocabatur seius: hic miles meus filius fecit testamentum de castrensi pecu. suo: z instituit sibi gaiũ ex taneũ: z pr̃eterit filium suũ seium: z postea militare desiit: et reuersus est domũ: postea ego pat̃ suus et auus filij sui seij decessi: et sic seius filius suus recidit in potestatẽ suã: et inuenit se ab eo pr̃eteritum: querit an rumpatur dictũ testm̃: z videt q̃ non: q̃ certi sunt modi per quos ds rũpit testm̃: z hic non fuit aliquis de eis. Unus modus est: si est aliquis sui iuris existens post testamentum a se factum adoptauit sibi aliquẽ in filiuz quo casu rumpitur testm̃ eius. Sc̃ds modus est: si aliquis sui iuris existens post testm̃ a se factum habeat filiũ ex vrore sua: quo casu rũpit silr testamẽtũ. Tertius modus est q̃ si aliquis sui iuris ex stẽs hꝫ filiũ in ptãte sua et ex eo nepotem in ptãte similiter: z facit testm̃ z instituit sibi beredẽ filium: z nepotẽ ex eo preterit: et postea ante mortem suam testatoris moritꝫ filius: et succedit nepos in locũ filij quãtum ad proximitatẽ: quo casu silr rumpit testm̃: cum ergo in nostro casu nõ fuerit aliquis de dictis tribus modis non videtur q̃ testamẽtum dicti militis rumpatur. Sꝫ certe dicta argumentatio facta ab insufficienti partium enumeratione nõ valet: nam et ille modus qui euenit in nro casu est talis: q̃ si bene debet facere rumpi testamentum sicut supradicti tres. ergo rumpetur dictum testamẽtum dicti militis. Nuit autez modus in nro casu talis vt dictũ est: q̃ per mortem meam qui eram pater dicti militis simul z semel fuit dictus miles fact⁹ fui iuris z filius suus militis sub cuiꝰde militis recidit potestate: z inuenit se ab eo preteritum. Sed quid si dict⁹ miles instituisset heredem dictũ suum filium in potestate mei aui existentem vel erheredasset eũ: z per mortẽ meam recidisset in ptãte dicti militis filius suus vt dictum est: nũquid rũpit testm̃: Et ó q̃ non: q̃ dict⁹ miles nõ est natus in ptãte filij sui aliquo nouo facto circa militẽ vel circa filiũ suũ: sed est natus in potestate ordine naturali: q̃ ordo naturalis est vt pus ego pater militis moriar q̃ ipse: sed hec ratio non videtur mihi sufficiẽs nimis: vt. ff. de. l. filio. ¶ Si quis ex certa. Feci testm̃ z institui mihi beredem illum qui nascẽt mihi ex titia: postea ex seia vrore mea filios habui: certe rumpitur testm̃ meum.

¶ Si quis eo. Institui mihi beredẽ/si qui mihi nascẽt ex titia que est minor. xv. an. z cuius ego vel pater meus fuimus tutores: z sic nũc tpe testamenti mei nõ poterat mea esse vror: que quidẽ titia post. xvij. annũ recipit a me vel a patre meo rationẽ z reliqua tutele: z sic iuste postea potui eam accipere in vrorem z accepi: nunquid natus mihi ex ea poterit esse meus heres? Et dicit q̃ sic. nõ obstãte q̃ tẽpore quo nascituri mihi ex ea mihi beredẽ institui non poterat esse vror de iure: z ideꝫ si institui mihi beredẽ euꝰ qui mihi nascẽt ex titia: que quidẽ titia erat ancilla tpe testamẽti mei: z sic eã de iure habere in vrorẽ non poterazꝫ: ipsa postea fuit facta liberta: z sic certe postea potui eã accipere in vrorẽ z accepi: natus ex ea mihi poterit esse meus heres: z q̃ dixi in dictis duobus casibus idẽ est in omni alio vbi tpe testamẽti mei in quo instituo natũ sibi ex aliqua eã ipsa non põt de iure existere mea vror. postea aũt põt mutata eius ꝯdictione z eã accipere in vrorẽ/z ex ea nasci mihi aliqs. Sed pone q̃ ita dixi si masculus nascẽt mihi ex titia volo q̃ sit mihi hẽs in nouem vncijs: si autem femina volo q̃ sit mihi heres in trib⁹ vncijs: nec dedi cuiquam coheredẽ nec substituti eos ad huiscem: nec alium eis substituti: postea ex ea natus est mihi masculus tñ: certe ipse solus erit heres. Ulpianus.

h ¶ Condictione. que non potuit impleri vltimo vite momento: puta si ascenderit capitolium: ór tamẽ potestatiua: q̃ potestatiua ór duob⁹ modis: vt. j. de condi. instit. l. si. vel dic q̃ fuerit casualis. Azo.

i ¶ Pendente. pendet cum decedit: quia viuens decedit: ór deficit statim eo mortuo.

k ¶ Eum. filium.

l ¶ Ab intestato. f. patre mortuo.

m ¶ Neq; er testõ. q̃ non extitit condictio institutio nõ valet nec erheredatio: vt subijcit. f. per ꝙsequẽs: nã non valet erheredatio vbi nullus est heres: vt. j. de ꝙratabu. l. filium. §. sed cũ erheredatio. cũ ergo moriẽ cõstat ꝯdictionẽ impleri non posse: z sic institutionẽ nullam z testm̃ nullũ: et per ꝙsequens erheredatio nulla: vt dixi: sed in sequenti casu iuenitur coheres institutus post mortem filij: z sic tenet testm̃ z erheredatio.

n ¶ Beredẽ aut̃. Institui filium sub condictione ex fer vncijs: z in defectum erheredaui z titium post mortẽ dicti filij institui in aliis fer vncijs dando eum coheredem filio post mortẽ: in puncto mortis filij deficit ei condictio: z succedit eodem puncto erheredatio que cum eodem puncto inueniat beredẽ qui statim eo puncto incipit esse heres valet testm̃: z sic erheredatio. Sed contra. j. de heredi. instit. bereditas ex die: sed dicibi certa: vt not. ff. eo. l. si ita. §. finali. Sed ¶ Dr. dicit q̃ hic fuit filius subsituti tus: sed male diceret coheres. Item nec ob. ff. eo. l. si ita. §. fina. q̃ dicit filium fuisse tñ erheredatus: hic institutus tñ sub condictio. fm Azonẽ. vel ibi

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vel ibi se mortuo tñ inuenit se erberedatum: bic se viuo . ad q6 est .ſ.c.l. gallus. §. in omnibus. ⁊ facit. C. de insti. ⁊ substi. Liij. r.ſ. de here. insti. l. suus. ⁊. l. iam dubitari. ⁊. ff. c.l. si filius heres.

a ¶ In eiusdem. cuius ⁊ ipse erat.

b ¶ Patre. respectu filij. Accursius.

c ¶ Auo. respectu nepotis. Accursius.

d ¶ Non quidem. adopta uit. post factum testamē tum ⁊ incipit ratiocinari.

e ¶ Locum. er quib⁹ videtur rūpi testamētū. ab insufficienti essi partium enumeratione argumentatur. Et no. ꝙ tuor modos rūpendi testamentū ⁊ quattuor modos nascēdi postbumos: vel quasi postbumos. ⁊ boc vt no. in rubri. C. eo.

f ¶ Nouo facto . marime subaudi: vt probat. ff. c.l. filio quem. in princi. et §. fina. Azo. ⁊ facit. j. ti. j. l. certus. ⁊ de mili. testa. l. si filius. in princi. ⁊. §. fi. et l. si filius. Hugo.

g ¶ Si quis er certa . sec⁹ si nullius vroris habita mentione sed simpliciter: vt. ff. c.l. placet. ⁊. l. sequē. Sed Py. ifra est erfacta ad q6 est. ff. c.l. quod dicitur. Accursius.

b ¶ Deducit. scilicet se vel testm. rumpitur essi. arg. ff. c.l. cōmodissime.

c ¶ Natum. exponе vt. ff. eo. pri. §. i. nascituri. sic. C. de nup. l. ⁊ §tra. Sed arg. §tra. j. de reg. iur. l. q6 ab initio. ⁊ de verbo. ob. l. inter stipulantem. §. sacram. ⁊ institu. de inuti. stipu. §. i. ⁊ de erbere. lib. in prin.

† Allegat ille. §. ad ſ q marrimonū pōt ſdi per cōditiōē ſi vitimis ei plis legitimande. vt no. in. l. nuper. C. ſ natu. libe. ⁊ in regula ſine culpa. ⁊ ibi Jo. and de regu. iu. libro. vj.

d ¶ Ancilla . cum qua nō pōt esse mr̄imonij ſ cōtuberniū: vt. C. de incest. nup. l. cum ancillis. et de adul. l. ſerui. ⁊. j. de adul. l. inter liberas. Azo.

e ¶ Tempore. transacto subaudi.

m ¶ Allegatione edita. ⁊ facit ad boc. ff. de ri. nup. l. non est. ⁊. l. q̄ꝑ. §. fi. ⁊. C. de interdi. ma. l. si patris. ⁊. l. si curator. ⁊. l. curatorem.

n ¶ Heredē posse esse. sic. C. de nup. l. ⁊ §tra. Sed arg. §tra. j. de reg. iur. l. q6 ab initio. ⁊ de verbo. ob. l. inter stipulantem. §. sacram. ⁊ institu. de inuti. stipu. §. i. ⁊ de erbere. lib. in prin.

o ¶ Statu. predicto. nec ob. ff. c.l. si q̄s postbumos. §. i. ⁊. §. sed ⁊ si ex ea. que sunt ff: q̄ibi impedieba mr̄imonū iure naturali ⁊ diuino: bi ciure ciuili tñ. ar. j. de adul. l. si adulterium. §. i. Item casum situm licitum est expectare: sec⁹ us in contrarijs.

p ¶ Sit heres. facit. j. de lega. j. l. si duobus. §. fina. sed prin. eiusdem. l. est arg. contra. Item sic. C. de cadu. tol. §. bis itaq;. ⁊ institu. de here. ſstitu. §. non autem.

Allus aquilius. ¶ Casus. Lx aduocati parum lucrantur de bac. l. quia tamen re ⁊ fama difficilis est: bene est notanda ⁊ ante casus positionem ita eam ad superiorem continua: quia supra agit q̄liter pro pter pretitionem postbumorum testamenta rumpantur: ⁊ de boc dicitur. ff. eo. commodissime. ⁊. l. si postbumus. ⁊. l. postbuma. ⁊ ideo gallus aquilius ad sustentationem testatorum inuenit viam ⁊ medicinaz vt testamenta non infringanf dando consilium q̄ nepos ex filio postbumus institueret ab auo: vt ita institutus non rumpat testamentum eius: docet autem fieri institutionem in eū casum in quem casum nepos nō init tutus rumpet testamētum: ⁊ docet etiam qualiter ⁊ quibus vbis debeat fieri: ⁊ durat cōsilium suum vsq; illuc quidā recte tc. ibi autez incipiunt verba domini Scevole: ⁊ abinde incipit reprehensio dicti dñi Scevole ad dictum dñi Galli. ⁊ reprehendit eum multifarie multisq; modis sicut videbis per paragraphotum casus. Item anteq̄ venias ad specialē casus positionem collige breuiter totam intentionem buius .l. Antiquis temporibus testamenta per filios rumpebantur: ⁊ aliquādo ita q̄ nulla erant ipso iure: puta si filius esset preteritus qui iam erat natus: aliquādo aliqua erant testamenta ab imtio: ⁊ postea rumpebanf: puta si nōdū natus preteriebatur ⁊ postea nascebatur: circa quos instituendos satis per antiquos sapientes puisum erat: sed quia periculum erat in ꝓterēdis nepotibus in quibus non erat ꝓuisum: ideo gallus predictus dat suum predictum consilium: scilz sicut ipsi debeant institui ab auo si nascantur mortuo pie ⁊ auo cuius consilium . Scevola supplet uit dicendo idem in ꝓnepote ⁊ dicendo idem si pater non moriatur sed emancipetur vel deportetur: sic ergo Gallus ꝓuidet circa eos qui mortuo patre ⁊ auo nascuntur: sed non ꝓuidet eis qui nascuntur viuo patre et auo post testamentum aui: vel qui nascuntur viuo auo ⁊ mortuo iam patre.

minoz annis. xxv. ea cuius pater tuus tutelā administrauit aut tutor tuipse fuisti: postea titia vxor tibi iusta fuerit: vel libertate adepta: aut tempore clapso an. xxv. et vtilis anni ⁊ rationum allegatione edita: an natus heres esse poterit: nemo certe dubitabit: cū ex titia q̄e tunc ꝓpter tenozem etatis vxoz duci non potuit quando testamētum fiebat: natū postea ea vxore ducta heredem esse posse: et generaliter nato post testamētum herede scripto aditus est ad hereditatem in qualicunq; statu testamenti faciendi tempore fuit: que postea testatori ciuiliter nupta est. ¶ Quid autem si filium post testamētū natū ex besse: filiā aūt post testamētum natā ex triente scripsit heredem: nec vllus coheredem dedit: nec substituit inuicem nec alium: vnus nat⁹ solus ex testamento sit heres.

¶ Consilium galli est ꝙ nepotes nascituri ex filio tempore testamēti viuente qui als non poterant institui tanꝝ postbumi alieni. i. non obtinentes tunc primum: locū institue antur casu quo essent futuri sui post mortē aui: ne ipsi preteriti rumpant testamentum. Alexander.

Scevola. Lex. xxix.

Allus aquilius sic posse aui ꝓuidetur per banc. l. siue post mortem patris ⁊ viuo auo: siue vtro ꝙ viuo nascatur siue vtroq; erat viuus tempore testamenti . Victa brevitate intentione totius buius. l. veniamus ad casum ponendum specialiter in principio eiusdem. Ego habebam filium titium: ⁊ ipse titius habebat vxorem ꝓgnātem: ego in infirmitate positus volebam talter testamentum meum ordinare ꝙ non rumperet etiam si nepos mibi ex dicto meo filio nasceretur: gallus ergo dat mibi tale consilium circa boc. ſ. vt ita dicam in testamento. Titium meum filium instituo mibi heredē ex parte ⁊ extraneū ex alia: ⁊ boc ideo dico q⁹ si insolidum et moriet ante patrem: ⁊ postea moretur pater vel nesset res in causam caduci ⁊ esset ꝓptum testamentum: vt. C. de cadu. tol. §. ꝓo secundo. ⁊ ergo non est timendum de ruptione per aduentum postbumi cū quod ruptuz est amplius rumpi nō possit: vt. j. ti. j. naz ⁊ si. subaudi vnde postbumus nibil rumperet fed insolidum esset institutus: sed veniret ab intestato. ⁊ positio nem istam tene in tota. l. ista. ⁊ si dictus meus filius me viuo moriet: et ego postea moriar ⁊ postea nascatur nepos ex vxore predicta filij mei siue etiam neptis nascat: dico infra. x. menses primos postq̄ filius meus mortuꝰ erit ille nepos vel neptis beres mibi sunto: ⁊ si taliter dixero nō rumpetur meū testamentum per nepotem postbumuz natū ex vxore filij mei a me ifstituti: si autē non esset institutus dictus meus nepos postbumus vt dictum est rūperet testm meū: mortuo enim filio meo me viuo ⁊ mortuo me postea ⁊ nato nepote meo postbumo. postea ifra. x. mēses numerandos a ꝓte mortis dicti mei filij inuenit se a me dictus nepos. primior q̄ sit filius meus mortuus q̄uis ⁊ ego mortuus sim. inue niens ergo se a me preteritū rumpit testamentū meum: ⁊ bene dixit gallus: si filius meus me viuo morietur ⁊ non ponit in filia: nam nepotem ex filia non habet necesse auus instituere: vt. ff. eo. placet. preteritio enim matris vel aui materni habetur ꝓ erberedatione: vt. ff. d. l. placet. ⁊ insti. de erbereda. lib. §. fina. si ergo habetur ꝓ erberedatione. ergo nō rumpitur testamentum. Item ideo dicit infra decem mensēs numerādos a tempore mortis filij mei: quia si post decem menses nascatur nepos nō rumperet testamentum: ꝓpte eum non credatur filius dicti filij: vt in aut. de resti. ⁊ ea que parit. §. fi. Aluianus.

q Gallus. ſ. qui cognominatur aquilius. vt. j. ea. l. §. ⁊ bene. Azo.

r Sic. ⁊. tali cautela. vel sic. i. bis verbis: si filius meus ⁊c. Azo.

s ¶ Posse, ⁊ necesse est ne testamētū rumpaf: vt. j. ti. j. l. postbumus. ⁊

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

dic institui. i. substituit. + nam ois substitutio ✠ est institutio: sed non cõuertitur: t dic pto cõstanti habuit gallus q̃ hic pcessit filij institutio. als ipso iure nõ valeret testm: ✠ vt ista. de exhere. li. in pin. t. j. ē. ℣. in oib⁹.

a ¶ Posthumos. i. quasi postbumos. q̃ est verum babito respectu q̃ alio ercunte de medio incipiant posse fieri sui: vt. d. l. posthumorũ. Sed co respectu q̃ post mortẽ aui natus ante propriũ sunt posthumi: ✠ q̃ nascũtur post mortem aui: vt. ff. de test. tu. l. quid si nepotes. in fi. + t ic bona est continuatio: ✠ dictũ est qualiter posthumi pteriti trãspant testamentum: nũc qualiter prouideatur ne rumpat ẽm primũ + fm secũdum. Item t boc dicitur ẽm de vero posthumo: nũc de quasi ẽm aliũ. vel verius nulla est facieda ✠ continuatio.

b ¶ Si filius. ecce ẽ filium galli vsq; illuc: gdã. ꝛc. ✠ Et not. q̃ de nepotibus tñ natis post mortez aui dicit gallus: vt hic. Sed v elleius etiam de natis viuo auo: vt. j. ff. nunc de lege. + Item no. q̃ fecunda reprehendit gallũ in multis. vt. t alĩ pom ponius ait: vt. ff. de nego. gest. l. pomponius. Et primo reprehendit de ꝑsuffructuarie: vt. j. ff. quidã. Scõo de insufficientia: t boc in multis. ℣ primo de pronepote de quo non dicit gallus: vt. ff. idem credendum. Item in alio in. ff. fed t si vno. Item in alio in. ff. nam t si. Item t in alio: q̃ de naturali morte filij tñ dixit. nam idẽ est de ciuili vel simili casu: vt. ff. q̃ quid si tñ. t in aliis potest notari reprehensio: sed velleius nõ reprehenditur: vt pote post gallum aduenientes nõ dixit reprehensibile. i. aliq̃ ꝑpter q̃ debeat reprehẽdi: sed ad plenũ: vt. j. ff. bene. ✠ nã quãto iuniores tanto perspicaciores: vt ait paulcianus. Itẽ no. q̃ dicit filius non filia: q̃ nepotem ex filia possum ꝓterire: vt instituere. libe. ff. mater. t. j. ff. nunc de lege. ✠

c ¶ Vno ine. auo. t b ideo dicit: q̃ si filius post mortẽ ꝑtis motif: nepos nõ rũpit testm ✠ aui p. l. vell. vt. j. ti. i. l. si qs filio exheredato. in princ. t ē. e. siquis postbumos. ff. si filiũ. t. C. de inoffi. testa. l. si quis. t ita ponit gallus eos tm casus gbus testator habuit necesse instituere nepotem.

d ¶ Morietur. als monit. als monietur. scz naturaliter ꝓfectus ꝓ futuro: vt. j. de verbo. sig. l. verbum erit. t in boc reprehenditur a sceuola: vt j. ff. q̃ quid si tantum.

e ¶ Tunc. in eum casum. vel. i. mortuo filio. vt arg. j. de condi. t demon. i. filio. in fine.

f ¶ Neptis. t boc abundat ✠ cum poterat contineri sub masculo: vt. j. de verbor. sig. l. ꝑ.

g ¶ Post mortẽ meã. vel me viuo eadẽ rõne: vt. C. e. l. fi. t. j. ff. vnde et fi filius. fm quosdã. Sed certe id ꝑ velleium. ✠ vt. ff. nũc de lege. nõ ꝑ gallũ. vt t hic ôt. t sic etiã hic reprehendit ꝑ velleiũ ex interpretatione. t in. ff. nam t si. subaudi etiam me mortuo.

h ¶ In decem mẽsibus. primis. morte filij. nã toto tẽpore põt ex eo nasci nõ vltra: nisi forte ꝑ paucos⁸ dies ẽm quosdã phisice: vt. j. de fu. t le. l. intestato. ff. a post decẽs. t in aut. de restit. t ea que pa. ff. fi. coll. iiij. t facit. ff. de sta. bo. l. septimo mense. t dies mortis cõputat in. r. mẽsib⁹. Sed q̃d si post duos dies nascat: videtur ꝓteritus. vt. ff. e. l. cõmodissime. Sed dic contra. ✠ vt ibi no. per. l. C. e. l. fi.

i ¶ Quidam recte. ¶ Casus. Hic incipiunt verba scevole gallũ repredentis in eo q̃ dixit gallus in consilio suo in ꝓin. huius. l. ꝛ reprehẽdit eum curialiter de verbis superfluis vsq; illuc: idem ci credẽdũ est ꝛc. Gallus ẽm ita dixit in suo cõsilio testatore facere debere ad boc vt testm suum non rũpatur ꝑ nepotẽ suum posthumum qui ꝑat nasci forte post mortẽ filij: t post mortem sui testatoris titium filium meum ĩstituo mihi beredem. t si dictus meus filius me vivo moriet: t ego postea moriar: et postea nascat nepos ex vrore filij mei sue etiam nepotis nascatur: nascat dico infra. r. mensez. primos. postq̃ dictus meus filius mortuus erit: ille nepos vel nepotis beres mihi sunto ꝛc. Certe ĩstitutio dicti nepotis vel neptis (dicit scevola) potuit fieri ꝑ annum etiam si non posuisset aliquid in institutione de morte filij: sed ita dixisset titium filium meũ mihi instituo. Itẽ instituo mihi nepotẽ vel neptez qui nascet ex eo post mortẽ meam ꝛc. t tũc valet institutio dicti nepotis vel neptis eo casu q̃ ex verbis testatoris concipi possit. f. ad boc vt non rũpatur testm: nã consilius galli fuit inducti ad boc vt nepos vel neptis natus vel nata non rumperet testm. cũ ergo testator ẽm galli consilii fuerit testatus fecisse videt ob timorem ne nepos rũperet testm. t ideo bec institutio que fuit facta non habita mẽtione mortis filij trabitur ad eũ casum in quez nepos rũperet testm: scilz si mortuo filio in vita aui nascatur: posttea nepos post mortem aui testantis. Ciuianus.

k ¶ Credunt. f. vt valeat institutio siue substitutio nepotis: etiã non facta mentione mortis filij et valebit eo casu qui ex verbis. f. galli concipi posset: vel dic admittendum ꝛc. vel vt eo casu ꝛc. t in idem remicidit.

l ¶ Non ex primat. i. nõ dicit illa verba si filius meus vivo me moriſ: sed simpliciter. i. ita dixit. + si qs mihi nepos post mortẽ meaz nascet heres esto: t dic instituit. i. substituit: vt in pnn. i. idem si dixit filium t nepotez qui ex eo mihi nascetur post mortem meam here dem instituo vel etiaz sic. si filius heres nõ erit nepotem qui ex eo nascetur substituo: vel sic. Filium instituo t nepotem substituo. Vel sic. Filium t nepotem ex eo instituo: sentiens de nascituris. taz et his oibus casibus videor eum substituere in eũ casum in quem rũperet preteritus. f. in casu galli q̃n me vivo moritur filius: t postea me mortuo nascãt nepos infra. r. mẽses ꝛc. vt em testm nõ rũperetur boc fecit: quid aũt si filius t nepotem natũ instituit?

✠ Sic institui potest nepos nascitus ex filio ẽm consilium galli: sic pronepos ex nepote: siue solus nepos supersit tẽpore testamenti: siue solus filius: siue filius t nepos. boc tamen vltimo casu testamentum euertitur si cõungat viuo testatore decedere filium institutum primo: t de inde nepotem preteritum. Alexander.

✠ Itẽ credẽdũ est gallũ exstiasse ꝛc de pnepote: vt dicat testatur: si me viuo nepos decedat: tũc qui ex eo pnepos ꝛc. Dz t si viuo fi

✠ Et nota. fm bal. ll. gat⁹. ff. fol. matri. t est singula. fm Dy. Lace. et Sozi.

✠ Est ita. l se si quo ad illũ ter. dicit⁹ q̃ ibi fuit ex̃ssius per testatorẽ t sim. ad mitteretur fm Jas.

✠ Sequũt bar. t ias. ff. ℣ imo. p. t alexã.

✠ Ista mo duo casꝰ sequenti approbat fm bal. b. p. imo. alex. t Jas.

✠ Et bene bar. t pau.

✠ Sequũt Bar. pau. Ale. Alex. t Jas.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Cuius. nepotis.
b Faceret. auus.
c Dicere. s. auus tunc qui pnepos ⁊c. ⁊ repete: vt. s. pri. §. dixi.
d Nam ⁊ si filius. al's nā. ⁊ al's num interrogatiue. al's vnde. ⁊ dic duobus modis casum. Primo + in filio instituto nepote preterito: ⁊ pronepote substituto: ⁊ hic planus. Secūdo + q filius ⁊ nepos fuerūt instituti: et pronepos substitutus vtroqꝫ eoruꝫ mortuo viuo testatore.

+ Ista est cōis sꝫ bar. et Ias.
+ Uera est in se. sed nō quo ad tex. sm eosdē.

lio iaꝫ mortuo nepote cuius[a] vxor pregnans esset testamentum faceret[b]: potest dicere[c]: si me viuo filius meus decedat: tunc qui pnepos ⁊c. Naꝫ ⁊ si filius[d] ⁊ nepos viuant: concipere[e] vtrisqꝫ mortuis viuo se: tunc qui pronepos nasceretur: quod similiter admittēdum[f] est: ita sane[g] si prius[h] nepos: deinde filius decederet: ne successione[i] testamētum rumperetur.

☞ Prouisio facta in vno casu porrigitur ad alios sibi similes. Hoc dicit Bartolus.

Et quid si tm̄[k] in mortis filij casum cōciperet[l]: qd[m] em̄ si aque[n] ⁊ ignis interdictionem pateret[o]: quid erit si nepos[p] ex quo pronepos instituerct[q] (vt ostendimus[r]) emancipatus esset[s]: Hi em̄[t] casus et omnes[v] ex quibus suus heres post mortem suam: scilicet aut nasceretur non ptinent ad legem velleiā: sed ex sententia legis velleie: ⁊[x] hec oīa admittēda[y] sunt[z]: vt ad similitudinem mortis ceteri[a] casus[b] admittendi sint.

☞ Hic ponitur noua reprehensio cōtra gallum circa casuꝫ. Casus in terminis per se patet. Bartolus.

e Cōcipere. Pone au⁹ substituit pnepoti h̄ modo. si filius ⁊ nepos morientur me viuo: tūc qui pronepos nascetur post mortē meam in. x. mensibus primis qb⁹ nepos meus moriet̄ heres esto. Et no. q dicit post mortem meā: qꝛ de hoc loquitur gallus. sꝫ velleius etiā de nato in vita testantis: vt. j. eo. §. nunc de lege.
f Admittēdum. vt valeat dicta subititutio. ⁊ est reprehensio galli de insufficientia.
g Ita sane. s. est hoc admittendum.
h Prius nepos. qꝛ si filius decederet prius nepos rumperet testamētum per. l. vell. non ergo pnepos ex nepote natus cū iā inueniret ruptū qꝛ qđ iam ruptum est + amplius rūpi nō potest: vt. j. ti. j. l. nā ⁊ si. et. j. e. §. in oībus. ⁊ hoc sm primū casum. at sm alium non est vis qs ante decedat: dūmodo nō decedant ambo in vita patris: ⁊ tunc subaudi + h̄ maxime: vel etiā sm eundē dic priusqꝫ. s. auus. deinde nepos. q. d. si vnus ⁊ alter ante auum decedat.

+ De iure ciuili: sed de eqtate proria recoualescit si moriat̄ anteqꝫ testamentū habeat effectuꝫ sm alexā. ⁊ Ias. in prin. isti⁹. l.

i Ne successione. s. nepotis preteriti sm primuꝫ casum: + vel pnepotis sm alium: sed tunc hic v̄sus ne successione ⁊c. refert̄ nō ad pri. sed ad superius. s. qđ admittendū ne ⁊c. vel etiā referas ad illud admittenduꝫ et etiā ad ambos superiores. §. sm eundē casum: ⁊ sm hoc dic ne rūpat successionem cum sit preteritus.

+ Nō tenetur sm bar. ⁊ pau. quia violat text. sm primuꝫ casum.
+ Qui ē verus sm eosdem.

Et quid si tm̄. Casus. Quidam libri habent: qđ tm̄ si in mortis filij casum: sed ego habeo: ⁊ qđ si tm̄ in mortis ⁊c. ⁊ ita ꝯtinuo ad superiora reprehensus supra gallus quasi insufficienter fuerit locutus: certe et adhuc pōt circa alia reprehendi: quasi minus sufficienter dixerit: ipe enim in prin. huius. l. v̄ba sua cōcepit notando tm̄ casum mortis filij dicendo q auus ita debebat ponere in testō suo ad hoc vt nepos suus posthum⁹ nasciturus forte post mortem filij ⁊ aui non rumperet̄ testm̄ titiū filium meum mihi heredē institui: ⁊ si dictus meus filius me viuo morietur: et ego postea moriar ⁊ postea nascatur mihi nepos ex vxore filij mei siue etiā neptis. nascatur dico infra. x. menses proximos postqꝫ filius meus mortuus erit: ille nepos vel neptis heres mihi sunto: sed hoc fuit insufficienter dictum: qꝛ ⁊ alij possunt casus euenire preter casuꝫ mortis in quibus pōt filius de patris ptāte exire: ⁊ si moriatur postea pater et postea nascatur nepos ex vxore filij ⁊ inueniat se preteritum ab auo rūpat testm̄ aui. Quid em̄ si aque ⁊ ignis interdictionē pateretur filius institutus: ⁊ postea pater q fecit testm̄ moriatur: ⁊ postea nascat̄ nepos ex vxore filij interdicti: nūquid rumpet ita bene nepos testm̄ aui ac si filius mortuus esset si inueniat se preteritū dictus nepos: ⁊ subaudi: ⁊ certe sic. Itē quid si dictus filius institutus sit ante mortē patris qui fecit testm̄ emācipat⁹ a patre: ⁊ postea moriat̄ pater qui fecit testm̄: ⁊ postea nascatur nepos ex vxore filij emācipati predicti: nūquid rūpet ita bene nepos testm̄ aui ac si filius mortuus esset si inueniat se preteritū dictus nepos: ⁊ subaudi et certe sic: vt in fi. §. dat intelligere. Debebat ergo ita dicere gallus in cōsilio suo qđ posuit in prin. huius. l. Titium filiū meuꝫ mihi heredē instituo: ⁊ si dict⁹ meus fili⁹ me viuo moriet̄: vel me viuo deportet̄ siue aque ⁊ igni ei interdicat̄: vel me viuo a me emancipetur: ⁊ ego postea moriar: ⁊ postea nascatur mihi nepos siue neptis ex vxore dicti mei filij. nascatur dico infra decem menses proximos postqꝫ filius meus mortuus vel deportatus vel emācipatus erit ille nepos vel neptis heres mihi sunto: nā hi duo casus. s. deportationis filij ⁊ emācipationis eiusdem: lꝫ ad. l. vell. non pertineant quātum ad dicte. l. verba. tamen ex sententia eiusdem. l. vell. similes debent esse casui mortis filij: de qua morte sola filij locutus fuit gallus in principio huius. l. vt dictum est. ⁊ bene dixi q dicti duo casus non pertinent ad verba. l. vell. ipsa enim habet duo capita tm̄ ad aliquod quorum non pertinent dicti duo casus. Unum eius caput loqtur de nepote nato in vita aui post mortem filij: vt. j. e. l. §. nunc de lege. Secundum caput loquitur cum tempore testamenti erat natus filius et nepos: dicti autem duo casus. s. de deportatione ⁊ emancipatione filij respiciunt nepotem qui post morteꝫ aui nascitur filio sublato de medio deportatione vel emancipatione. qđ autem dixi in deportatione ⁊ emancipatione filij instituti idem esset in deportatione ⁊ emancipatione nepotis ex cuius vxore speratur nasci pronepos. sicut notaui. s. proxi. §. tres casus circa hoc. Uiuianus.

k Et qd si tm̄. al's quid tm̄. ⁊ al's qd si tm̄. ⁊ dic casum + sm Py. q tres fiant hic oppositiones ꝯ superiorē pri. §. ⁊ nō soluant̄. Prima + super eo q dixerat vtrisqꝫ: naꝫ quid si in casum mortis filij tm̄: ⁊ de nepote tacuit. Scđa + de deportatione: ⁊ tertia de emancipatione. q. d. dictis tribus casibus non est ibi puisum: sed absurdum videt̄ q sceuola contra se ipsum opponat ⁊ nō soluat: quare dic casum + q vna sit questio cōtra verba galli qui de naturali tantum morte filij dixit: per quam filius exit de medio. queritur hic ergo an sufficienter videat̄ dixisse cum ⁊ alijs modis possit filius exire de medio: vt deportatiōe ⁊ emācipatione ⁊ alijs ⁊c. certe non: et sic reprehenditur gallus de insufficientia. Alij + referūt ad omnia supradicta. vbi de morte fit mentio.

+ Reprobat̄ p Bar. pau. ⁊ Ias.
+ Que ponit̄ in pn. §. in v̄. qd em̄.
+ In versi. quid erit.
+ Iste ē verus cas⁹ sm Bart. Bal. Imo. pau. ⁊ Alexā.
+ Ista etiā est vera sm eosdem.

l Cōciperet. scꝫ testator substitutionē nō videtur sufficere quid enim ⁊c.
m Quid. scꝫ erit.
n Aque ⁊ ignis. loco cuius est deportatio: vt. j. ad. l. iul. pe. l. iij. ⁊ de pe. l. ij. §. i. que est mors ciuilis: vt. j. de ꝯtab. l. j. §. filiuꝫ. ⁊. s. pro soc. l. actione. §. publicatione.
o Pateretur. iste filius.
p Si nepos. substitutus.
q Institueretur. i. substitueretur.
r Ostendimus. s. §. idē credendū. ⁊ caute de filio de quo incipit transit ad nepotem vt ostendat idem in vtroqꝫ.
s Emācipatus esset. nō soluit. qd ergo: dicūt qdā + nō ꝯtineri: vt arg. s. e. l. cōmodissime. + ⁊. s. sol. ma. l. si cū dotem. ⁊. j. de verb. ob. l. ex ea. §. insulā. ⁊ sic bene reprehēditur gallus: ⁊ qđ subijcit admitti hos casus ex snīa. l. vell. exponunt + vt testator possit eos exprimere: nō q habeantur pro expressis: lꝫ de morte sit expressum. Sed tu dic + eos haberi hic pro expressis ex snīa. l. vell. sed forte galli snīa fuit eadem: sed reprehendit̄ q nō expressit. nā sicut morte filius desinit esse suus et erit de medio: sic deportatione: cū similis mortuo deportatus sit vt dixi. Item per emācipationem iure ciuili desinit eē suus ⁊ exit de medio: secus si per pretorē: vt j. de bo. pos. l. si cū patrono. §. i. qꝛ ergo casus omissus similis est expsso pro expresso habēdus est: est em̄ morti similis deportatio: vt dixi ⁊ emācipatio: vt. C. de institu. ⁊ substitu. l. si mater. nec refert quid de equipollētibus contingat: vt. C. de do. que sub mo. l. fi. nec obs. in aut. de here. ab intest. §. nullam. colla. ix. vbi tollitur differentia emācipationis: quia illud quādo nullum est factum testamentum. + Sed quid si emācipatus readoptetur: videt̄ non nocere nepoti: vt. j. si ta. tes. nul. exta. l. j. §. si qs. secus in filio deportato restituto: vt. j. de cōtratabu. l. j. §. fi. nisi restitutio esset post mortem aui: qꝛ tunc cum nepos est heres non pōt desinere: vt insti. de fideicō. here. §. restituta.

+ Et male sm. b. b. p. Sozi. aret. alex. ⁊ Ias.
+ Non obstat cum seque. qꝛ ibi cas⁹ expressi sunt dissimiles omissis sm bar. ⁊ Ias.
+ Et male sm eosdē.
+ Ista ē vera sꝫ eosdē.
+ Idē bar. alexā. are. ⁊ Sozi.

t Hi enim. nil nocet gallum non dixisse: qꝛ lex vell. dicit. sed hoc est falsum: hi enim ⁊c.
v Oēs. sūēs: qn̄ viuente testatore precedēs persona de medio + tollitur: vt si fiat seruus pene: vt insti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. pe. hi em̄ nō pertinent + ad vell. qꝛ p̄mo capite. l. vell. cauetur de nepote nato in vita aui post mortem filij: vt. j. eo. §. nunc de lege. in scđo cū tēpore testamēti erat natus nepos ⁊ filius. hic autē nascitur suus post mortē aui: qđ accipe. i. si fuisset natus viuo auo in sua potestate futurus erat: vt institu. de here. ab intesta. §. posthumi. sed snīa locum habet: + vt subijcit. dicunt enim verba eius si quis ex suis heredibus suus heres esse desierit: vt. j. eo. §. nunc de lege. ⁊ bene v̄ba se hn̄t ad oēs casus pertinētia. i. qualitercunqꝫ suus heres esse desierit per mortē vel emancipationem vel deportationē ⁊ hoc est qđ hic subijcit.
x Et. al's ⁊: ⁊ al's vt.
y Admittenda. vt testm̄ nō rūpatur ⁊ nepos ex substitutione admittatur. nam hic casus habentur pro expressis: vt dictum est.
z Sunt. al's sunt: ⁊ al's sint.
a Ceteri. al's certi. s. similes predictis.
b Casus. Consuluit gallus superius auo et in nepote: ⁊ pronepote + si moriatur filius vel incidat in casus si ex interpretatione morti equiparātur: nunc vult etiam ei consulere in casu qui similiter ex interpretatione morti assimilatur: vtpote si captus fuerit ab hostibus + filiusfa. auus ita dicat in institutione: si filius meus anteqꝫ redeat ab hostibus filium susceperit: sit mihi heres nepos meus: nam postea nunqꝫ rumperet testamentum aui: ⁊ est istud verum siue filius anteqꝫ redeat decedat post mortem patris vel ante: vel siue nepos nascatur ante viuo auo ⁊ patre: siue post mortem aui: qꝛuis casus iste non pertineat ad. l. vell. principaliter que multos casus abstulit rumpendi testamentum: ⁊ ex interpretatione tm̄ admittatur.

+ Perdendo ciuitatē ex mēte alexā. ⁊ Ias.
+ Trāseūt cuꝫ ista declaratione bar. b. et. p.
+ Ex interpretatiōe ⁊ idētitate rōnis qđ fieri pōt etiaꝫ in correctorijs ex mēte areti. sozi. ⁊ alexan.
+ Dic q illa fuit suppletio Sceuole: non p ursio galli. Bal.
+ Distingue capt⁹ in bello ciuili aut a gētib⁹ ipe ratoris mortui. concludit bal. i. l. j. ver. sꝫ nūquid. C. de cadu. tollē. hodie nō.

UNIVERSIDAD DE HUE

Quid si is qui[a] filiũ apud hostes habebat testaretur: quare nõ induxit: vt si anteq̃ filius ab hostibus redierit: q̃uis post mortez patris decederet[b]: tunc deinde[c] nepos vel etiam adhuc illis viuis post mortez. s. aui nasceretur: non rũperet. nam hic casus[d] ad legem velleiam non pertinet[e] meli⁹[f] ergo est vt in huiusmodi vtilitate[g] presertim post legem velleiam (q̃ etiam multos casus rumpẽdi abstulit[h]) interptatio admitteret[i].

Hic incipit tertia pars prime partis in qua primo ponitur ordinatio testamenti generalis quo ad omnes casus: ⁊ specialiter quo ad personas. Secũdo breuis ordinatio quo ad casus ⁊ quo ad personas ẜm intellectum prime glose. Secunda ibi: atq̧ etiam. Bartolus.

Instituens[k] nepotem qui sibi post mortem suus nasceretur: recte instituisse videt. Quibuscũq̧ casibus nepos post mortez natus suus esset: rumperetq̧ preterit⁹: atq̧[l] etiã si generaliter quicquid sibi liberorum natũ erit post mortẽ: aut quicũq̧ natus fuerit sit institut⁹[m]: suus heres nasceretur.

Consilium galli qd̃ loquitur de nepote nato post mortẽ testatoris extenditur ad casum quo nascitur eo viuo: sed fingit natus post mortem. Alexan.

Quid si is. ¶ Casus. Quidã libri habent q̃ si is qui ⁊c. Alij hñt q̃ si qui filiũ ⁊c. Alij hñt q̃ si qs filiũ habeat ⁊c. sȝ ego habeo ⁊ melius: quid si is qui filium ⁊c. ⁊ dicas hic q̃ sceuola adhuc prosequit materiaȝ suam quam incepit. s. vt reprehendat gallum: quasi ⁊ minus sufficienter videat dixisse in princi. huius. l. quo ad cãm huius. §. quasi v̈ba eius ad casum istũ non videãtur sufficere q casus est talis. Gaius in ciuitate existẽs habebat filiũ titiũ: qui titius habebat vxorem ex eo pregãtem. postea fuit capt⁹ titius ab hostibus: ⁊ sic pater ei⁹ gaius remãsit i ciuitate cũ dicta vxore titij pregnãte: volebat hic gaius facere testamẽtum taliter q̃ nepos nascitur⁹ nõ rũperet istud: nonne minus sufficiẽter dicit gallus in principio huius. l. quia in isto casu nihil dixit: certe sic. debebat enim verba cõsilij sui etiã ad hũc casum referre vt consuleret testatorẽ dicere h̃ modo. Filiũ meuȝ titium ab hostibus captũ mihi heredem instituo: ⁊ si dictus filius meus me viuo moriet postq̃ ab hostibus redierit: aut decederet dictus meus filius anteq̃ ab hostibus redierit: siue me mortuo siue me viuo: tũc deinde si quis mihi ex eo nepos siue que neptis in. x. mensibus primis quibus filius meus moreret natus natave erit/heres sunto: ⁊ tunc deinde similitet si quis mihi ex eo nepos siue que neptis in. x. mensibus proximis quibus filius meus captus fuit natus natave erit mihi hẽs sunto: subaudi. ⁊ est bonum cõprehendere casum illum quem supra posui: et si dictus filius meus me viuo moreret postq̃ ab hostibus redierit ⁊c. posset enim esse q̃ rediret ab hostib⁹ viuo testatore ⁊ moreret postea adhuc viuo testatore vnde non sufficeret ille solus casus si moreret filius anteq̃ ab hostibus rediret/ ⁊ hoc indicat v̈bum in littera positum: aut si quando ⁊c. Item subaudi bonum est cõprehendere casum illum in testamento aui quem casum supra dixi. aut si decederet dictus meus filius anteq̃ ab hostib⁹ redierit: siue me auo mortuo siue me viuo ⁊c. vt sic nepos institutus nõ rumperet suum testamẽtum: nepos dico qui post mortẽ aui nasceretur: non rũperet dico q̃uis filius qui erat apud hostes decesserit post mortem patris qui fecit testm̃ vel etiam adhuc illis viuis: scilicet patre ⁊ se filio apud hostes constituto. ipse enim filius qui moritur viuo patre suo adhuc viuit dum moritur: ⁊ bene reprehendit gallus: q̃r non fecit mentionem de hoc casu in consilio suo: quia hic casus non est determinatus per. l. vell'. verba que habet duo capita: vt dixi. s̃. proxi. §. et primum caput loquitur de eo nepote qui natus est in vita aui/ filio autẽ mortuo: in nostro autem casu filius viuebat apud hostes. Secundum caput loquitur de nepote nato viuente filio cum ambo sibi forent in potestate: postea filius tollitur de medio: hic autẽ iam erat filius per captiuitatem de medio sublatus: reprehẽsio ergo de p̃dictis gallo ⁊ viso q̃. l. vell'. verba non pertinent adhuc ad hũc casum: melius admittere ex interpretatione. l. vell'. vt auus de hoc casu faciat mentionem cum testat q̃ q̃ non faciat mentionem. Viuianus.

a Quid si is qui. Quare nõ induxit gallus vt testator sic diceret: filiuȝ si de hostibus redierit instituo: aut si filius anteq̃ ab hostibus redierit decesserit: tunc qui mihi ex eo nepos in. x. mensibus quibus filius est captus nat⁹ erit heres esto. deficit em̃ istud hic: ⁊ sunt hec verba testãtis✠ qd̃ autẽ seqtur q̃uis ⁊c. sunt verba sceuole reprehendentis gallũ de ĩsufficientia vsq̧ in fi. qd̃ si gallus induxisset ⁊ testator dixisset: nepos nõ rũperet quod est in fi. q̃uis post ⁊c. ⁊ ẜm hoc habeas aut: sed al's est vt: ⁊ tũc possunt esse✠ v̈ba oĩa sceuole. q. d. quare nõ induxit gallus aliquẽ modũ vt si filius decederet apud hostes nõ rumperet testamentũ: vt. s̃. ti. j. l. lege. vnde debuit exprimere hunc casum morti similem.

✠ Reprobat p Bar. Jo. d̃ imol. ⁊ pau.
✠ Est verũ ẜm predic.

b Decederet. filius.

c Deinde. sic ꝯstrue duobus modis: tunc deinde nepos post mortez. s. aui# nasceret qd̃ est. j. nasceret. Uel # cum etiam nasceretur adhuc illis viuis. s. auo ⁊ filio. Uel secundo sic: q̃uis post mortem patris decederet filius apud hostes: deinde nepos post mortẽ aui. s. nasceret. Uel etiã nasceretur adhuc✠ viuis. s. auo ⁊ filio: ⁊ ẜm primũ intellectum isti ablatiui illis viuis determinant verbũ nasceret: ẜm aliũ verbũ decederet: ⁊ vere gallus hoc non dicit cum exigebat filium mori viuente auo. Item nepotem nasci mortuo auo ⁊ mortuo suo patre: vt. s̃. in prin. huius. l. qd̃ hic non est quocũq̧ duorũ predictoꝝ modorũ exponas. Tertij dicunt‡ illis viuis sȝ illo patre viuo: ⁊ ponitur plurale pro singulari. sic. s̃. de peti. heredi. l. diuus. in fi.

Ista tenetur ẜm sozi.
Reprobat ẜm. B. h. p. ⁊ alex.
✠ Reprobatur etiaȝ ẜm eosdẽ.
‡ Idẽ bar.

d Nam hic casus. cum post mortem aui apud hostes decedit filius. ad hunc em̃ se restringit: ⁊ continua: lȝ gallus nõ dixit q̃. l. vell'. forte dixit: sȝ non est verum. nam ⁊c.

e Nõ ptinet. q̃r ea loquit cũ posthumus seu nepos iste nascit viuo auo: sed pertinet quo ad mentem: vt. j. eo. §. videndum.

f Melius. i. bonum: vel. i. q̃ contrarium.

g Utilitate. al's vtilitatẽ. ⁊ habeas in fi. admitteret vel administret: al's vtilitate: ⁊ tunc habeas in fi. admitteret. Uel dic huiusmodi interpretatio admittet vtilitate. i. propter vtilitatẽ publicam # ne testamẽta rumpantur: vt instituens ⁊c. ⁊ tunc sic cõtinua sine. §. ⁊ habeas vt/ ⁊ sic est ẜm Py. al's deest vt/ ⁊ ĩcipit §. instituens ⁊c.

Singul. glo. ẜȝ bal. et Ias. ad h q̃ ĩterest rei pu. ne testamẽta rũpãtur.

h Abstulit. vt. j. e. §. videndum. Azo.

i Admitteret. vt testator possit hunc casum exprimere: # ⁊ sunt omnia plana: vel dic etiam vt omissus habeat pro expresso: q̃r dixit tm̃ ẜm ꝯsilium galli ⁊ eius v̈ba: nõ autẽ de hostib⁹ fecit mentionem: vt argu. s̃. eo. §. quidã. ⁊ nota. s̃. proxi. §. ⁊ fiet hec interpretatio et suppletio per sceuolã sup verbis galli: quasi gallus hoc senserit: cũ em̃ dicat de mortuo filio viuo auo: vt. s̃. in prin. siue hic decedat apud hostes viuo patre habent locũ hec verba galli prima si me viuo ⁊c. siue eo mortuo habet locũ mens: cum fingatur mortuus p̃ma hora captiuitatis: vt. s̃. tit. j. l. lege. sed illa verba illis viuis obstant✠ huic intellectui: siue dicas nasceretur: scilȝ nepos: siue decederet: scilȝ filius. cum gallus exigat nepotem natum post mortem aui ⁊ filij: dic ergo‡ q̃ huiusmodi interpretatio siue extensio fiat circa verba. l. vell'. cuȝ sint generalia: si quis suus heres ⁊c. vt. j. eodem. §. ⁊ bene. ⁊ qd̃ dicit multos: sȝ alios. vt. d. §. videndum. ⁊. s̃. §. proxi. sed preteritus dictus nepos rumperet: vt. s̃. eo. l. si qs posthumos. §. j.

Sequit Ias.
✠ Bene. reprobat alex. ⁊ Ias.
‡ Istã ẽ verã ẜȝ eosdẽ.

Instituens nepotem. ¶ Casus. Quidam libri habent vt instituens nepotẽ ⁊c. ⁊ ego ita habeo: ⁊ tunc ita dicas ad hoc vt ille qui ĩstituit nepotem qui nepos post mortẽ aui suus nasceretur auo recte instituisse videatur subaudi instituat nepotẽ quibuscũq̧ casibus nepos post mortez natus suus esset: ⁊ preteritus ab auo rumperet testm̃ eius subaudi: ⁊ ita faciendo videbitur sibi ꝓuidisse in oẽm casum contra nepotẽ predictum nasciturum: ita q̃ ipse nepos testm̃ eius non rũperet: atq̧. i. sicut videretur ꝓuidisse sibi ꝯtra oẽs si generaliter quicqd sibi liberorum natuȝ erit post mortẽ suã testantis: aut quicũq̧ natus fuerit post mortẽ suã testãtis institutus si suus nasceretur: vel verius forte dicas q̃ instituens nepotez recte instituisse videt quibuscũq̧ casibus nepos post mortẽ natus esset suus rũperet testm̃: q̃r preteritus subaudi instituat nepotez qui sibi post mortem suus nascere. Item subaudi ⁊ si ita faciat videbit sibi prouidisse in omnem casum contra nepotem predictum nasciturum: siue ergo in isto casu tollatur de medio proxima persona filij post mortem ipsius filij: vt. s̃. e. l. in princi. siue per deportationem: siue per emancipationem: vt. s̃. e. l. §. ⁊ quid si tantum. siue q̃ decedat filius apud hostes viuo patre suo in ciuitate existente: siue mortuo siue viuo patre fuit captus ab hostibus: vt. s̃. §. proxi. institutus videtur nepos ita vt tanq̃ preteritus non rumpat testamẽtum aui. Alij habent in littera instituens nepotem qui sibi ⁊c. ⁊ alij habent ibi principiuȝ. §. ⁊ est plana littera: ⁊ dicas q̃ sceuola vt tollat omnes difficultates dicit q̃ si quis instituat nepotem qui sibi testatori suus post mortem suam testatoris nascetur videtur sibi in oẽm casum prouidisse sicut ⁊ dum instituit quemlibet de liberis qui suus nasceretur: nam tunc nec nepos: nec pronepos: nec alius inferior poterit rũpere testamentum velut preteritus. alij non habent hic. §. ⁊ habent sicut primi ⁊ instituens ⁊c. ⁊ tunc continua cum superioribus hoc modo cum non prouiderit gallus. s. s̃. proxi. §. ⁊. §. ⁊ quid si tantum. nec ad. l. vell'. pertinent melius est q̃ contrarium vt nostra interpretatio admittatur: nostra autem interpretatio est hec vt instituens nepotẽ qui sibi post mortem ⁊c. ⁊ ẜm hoc dicitur interpretari qui ꝓrogas: ⁊ est sic. j. ad tertul'. l. j. §. qui operas. ⁊ hunc casum non est necesse q̃ in terminis ponam: q̃r per superiores. §. potes colligere casus eius positionem. Viuianus.

k Instituens. al's est. §. instituens ẜm Py. est vt instituens et deest. §. ⁊ dic q̃ sceuola habet generalem institutionem # que sic fit: nepos qui post mortem nascetur suus heres esto: est enim generalis quo ad casus omnes: siue filius post mortem meam desinat esse suus: siue per aliuȝ casum morti similem: ⁊ sic nepos preteritus rumperet: sic em̃ dicit nascetur suus: sicut ⁊ iste sunt gñales: quicquid liberoꝝ ⁊c. aut quicũq̧ ⁊c. sed iste sunt generales quo ad oẽs casus: ⁊ etiam quo ad omnes inferiores q nascerentur sui: sed prima ad nepotes tm̃.

Sequit hãc gl. bal. pau. Imol. Are. alex. ⁊ Ias. ꝯ bar.

l Atq̧. i. perinde gñaliter videt substituisse per verba supiora atq̧. i. sicut si generaliter dixisset quicquid ⁊c.

m Institutus. s. recte. ⁊ gñaliter videt instituisse: ita subaudi si suus ⁊c. non igitur nepos cum pro nepote simul: sed ordine admittuntur: vt no. s̃. eo. §. quidam recte.

Si eius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

C Si eius. ¶ Casus. Multis vicibus dictũ est. ß. ꝙ sceuola intẽdit ad reprehensionẽ galli qđ facit z de ꝓnepote tractãdo: vt. ß. e. l. §. idẽ credẽdũ. z de casib⁹ morti ſſibus: vt. ß. e. l. §. z qd ſi tm̃. z adhuc materiã reprehensionis ꝓsequtur: q̃rẽdo an iste casus q ſubijcit ad ꝯsiliũ galli ptineat. an ad. l. vell'. z est casus talis. Gaius hẽbat filiũ meuiũ: q meuius hẽbat vxorẽ ꝓgnãtem: illa vxor meuij fuit ꝓgnans capta ab hostib⁹: z gaius cum suo filio meuio remãsit ĩ ciuitate: hic gaius in ĩfirmitate posit⁹ fecit testm̃: z ita dixit. Filiũ meũ meuiũ mihi heredez ĩstituo: z si filius meus me viuo moriet tunc ſi qs mihi ex eo nepos siue que neptis post mortẽ meaz infra. x. mẽses primos qb⁹ filius me⁹ moreret nat⁹ nata ve erit heres sunto: dicta nurus ꝓgnans apud hostes existẽs repit apud hostes auo viuo. i. gaio ꝓdicto q fecit testm̃: z viuo meuio

C Si eius q filiũ[a] habebat: z nepotẽ[b] ex eo[c] ĩstituerat: nurus pregnãs ab hostib⁹ capta fit: ibiq3 viuo[d] auo et ei⁹ filio pariat: mox ille[e] nepos post mortez patris atq3 aui[f] redeat: vtrũ h casus ad legez velleiam respiciat: an ad ius antiquum aptãdus fit: possitq3 vel ex iure antiquo[g] vel ex lege velleia institutus nõ rũpere. Jdẽ querendum est ſi iaz mortuo filio ꝓnepotem[h] instituat heredez: redeatq3[i] mortuo eo[k]: sed cum testamẽtum ab eo non rũpatur[l] nihilq3 refert vtrum ex iure antiquo an ex lege velleia excludatur[m].

predicto marito suo filioq3 dicti gaij: postea nepos ex ea natus redijt ab hostibus ꝑus mortuo pr̃e suo meuio: z postea mortuo auo suo gaio: nũquid rũpit testm̃ dicti sui aui: z certe nõ: q2 inuenit se ab eo institutũ: z nõ facio vim vtrũ excludat a rũpendo testm̃ aui ex iure antiquo galli: an vo ex. l. vell'. ꝙuis q̃sitũ sit vtrũ excludat ꝑ vnuz ius: an vo ꝑ aliud: q2 ex q̃ excludit nõ facio vim a quo dictoꝝ iuriũ excludat: qđ aũt dictũ est in nepote nato apud hostes: idẽ est in ꝓnepote: vt potes vidẽ in h casu. Gai⁹ habebat filiũ titiũ z ex eo nepotẽ: z nepos hẽbat vxorẽ ꝓgnãtẽ: mortuus fuit filius titius: z postea vxor nepotis ꝓgnãs fuit capta ab hostibus: et nepos remãsit in ciuitate cũ auo: z auus in ĩfirmitate forte positus fecit testm̃: z ita dixit. nepotẽ meũ mihi hẽdẽ ĩstituo: z ſi dict⁹ me⁹ nepos me viuo moriet: tũc ſi qs mihi ex eo ꝓnepos siue q̃ ꝓneptis post mortẽ meã infra. x. mẽses primos qb⁹ nepos me⁹ moreret natus nata ve erit heres mihi sunto: dicta ꝓnurus ꝓgnans apud hostes existẽs pepit apud hostes viuo ꝓauo. i. gaio ꝓdicto q fecit testm̃: z viuo nepote ꝓdicto marito suo: postea ꝓnepos ex ea nat⁹ redijt ab hostib⁹ ꝑus mortuo pr̃e suo: z postea mortuo ꝓauo suo gaio: nõ em̃ rũpit in hoc casu testm̃ dicti sui ꝓaui: sicut nec nepos reuersus testm̃ aui: vt dictum est. ß. q2 inuenit se a dicto proauo suo institutum: nec in hoc casu facio vim sil'r vtrũ excludatur a rumpendo testamẽtum proaui de iure galli an per. l. vell'. Viuianus.

a C Filium. quem dixit institutum: al's non tenet testm̃: vt. ß. in prin. no.

b C Nepotem. nondum natum: q2 dicit pregnans.

c C Ex eo. filio nasciturum.

d C Viuo. al's viuo auo z eius filio z bene: z ſi non habeas subaudi.

e C Jlle. sc3 nepos.

f C Atq3 aui. primo pater postea auus moritur. al's rumperet nepos: vtpote filio eum precedente: vt. C. de inoffi. testa. l. ſi quis filium.

g C Ex iure antiquo. qđ gallus induxit q̃ſi sit natus auo mortuo: q2 nunc primum suus est cũ redit auo iam mortuo. vel ex. l. vell'. q2 vere est natus viuo auo z non soluit. sed. j. proxi. rñ. solues.

h C Pronepotẽ. s. nõ natũ: z dices nepotẽ viuere z ẽꝑ oĩa supiori silis ✠ at alij ‡ vt Py. z Jo. habẽt nepotẽ: z ſi habeat ꝑ: dicũt ꝙ abũdat ꝑ: z subaudiunt magis. z est rõ: q2 magis dubiũ ꝙ in ꝓcedẽti: nã in ꝓcedenti põt # aptari. l. vell'. q2 nepos natus est auo viuẽte. ergo locũ h3. l. vell'. vt. j. e. §. nũc de lege. Jtẽ institutus est nepos filio viuo: at in sequẽti est ĩstitutus filio mortuo. z. l. vell'. in ꝑmo capite loqtur cũ factum est testm̃ filio viuo z auo: z nepos nascit filio viuo z auo: vel auo viuo z mortuo filio: l3 ex iterꝑtatione. l. vell'. idẽ sit z ſi testat⁹ sit filio mortuo z sic vell'. aptari non põt: sed nec gallus qui vult filiũ mori post testm̃ viuo testante: at hic erat ante mortuus: z sic magis est dubium: sed Azo. z. H. nõ placet # cũ hoc z superius rñ. aptetur ✠ ad. l. vell'. vt. j. statim dices.

i C Redeatq3. s. ꝓnepos ab hostibus. vel dic nepos ꝟm aliam lr̃am.

k C Mortuo eo. s. ꝓauo z patre suo ꝓnepotis prius. vel ſi habeas nepotis dic eo. s. auo. z ponitur proprie instituat.

l C Rumpatur. q2 institutus: idem z ſi preteritus: q2 non erat suus cum auus moritur: l3 vere natus.

m C Excludat. a rũpendo cũ nõ rũpat: nisi nõ adita hereditate: z sic non soluit: qd ergo dicem⁹ in supiori casu: videt neutrũ ius hr̃e locũ ius antiquũ. i. galli nõ: q2 h nepos nat⁹ est ṽe viuẽte pr̃e z auo: l3 apud hostes: z gallus loquit cum nepos nascit post mortẽ pr̃is z aui. Jtẽ ius postliminij in capto apud hostes locũ h3 ꝟm galliũ: vt. ß. e. §. qd ſi is q filiũ. cum ergo fingat ea hora natus q̃ captus fuit: sic vbi nat⁹ z captus fuit viuẽte auo: ergo d3 hr̃i ꝑ iã nato viuẽte auo: z sic cessat gallus. Jtẽ q2 nõ nascit auo vt suus cũ nascit vere: q2 tunc est captus: z sic ꝟuus. Jtez q2 tunc alius eũ ꝓcedit. Jtẽ vell'. cessat: q2 illa loquit primo capite cũ nepos nasci tur viuo auo z post mortẽ filij. at h natus est filio viuo. Jtem nec scđo ‡ q2 locũ h3 cũ nepos nascitur viuo auo z viuente filio: vt. j. e. §. nunc de lege. at hic cũ redit ab hostibus videt nasci: z sic nascit post mortẽ vtriusq3. Sed e3 videt # vtrũq3 ius hr̃e locũ gallus: q2 redit post mortẽ aui z sui pr̃is: z tũc videt nasci cũ redit: z sic cũ post mortẽ vtriusq3 nascit h3 locũ gallus. vt. ß. e. in ꝓn. Jtẽ. l. vell'. q2 nat⁹ est in ṽitate viuẽte auo: ergo vell'. h3 locũ. Jtẽ per h ius postliminij ꝓsumit de quo mõ dixi. Sol. qdã dicũt gallũ in ꝓcedẽti rñ. z vell'. in h ꝓñti hr̃e locũ. S3 tu dic # in vtroq3 gallũ. naz oĩa que dicunt vsq3 ad. §. nunc de lege. a ꝓn. l. respiciũt ad regulaz galli. ß. in ꝓn. l. positã: q2 post mortẽ vtriusq3 videt nasci cũ redit ab hostib⁹. Jtẽ pr̃ mortuus est viuẽte auo: z hoc ꝓñti nepos mortuus est vere. Jtẽ viuebat filius tpe testamẽti z sic locũ h3 gallus. idẽ ꝑ oĩa in h casu ꝓut habes ꝓnepotẽ. Jtez ✠ z prout habes nepotẽ h3 locum gallus eo inspecto ꝙ nascitur post mortẽ testãtis nepos: nec obs. ‡ ꝙ vere ante fuit natus: q2 inspicio qñ ꝑmo fuit suus: nec fingit corne. natuz prima hora captiuitatis: q2 hoc erat impossibile eum tunc nasci: sed nõ est impossibile aliquez mori ꝑma hora captiuitatis / qđ ipsa fingit. Jtẽ nec ob. ius postliminij qđ videt locũ hr̃e in nato apud hostes: vt. C. de cap. l. j. q2 ibi redijt cũ mr̃e vel pr̃e: hic nõ. Jtẽ hic inspicio veritatẽ: q2 vere fingit suus demũ post mortẽ pr̃is z aui: non fictionẽ vt fingat natus qñ mater capiebat z in ciuitate stetisset: z ꝙ veritas fictioni ꝓualeat. no. de his q ve. eta. ꝑe. l. fi. Jtez põt esse ꝙ etiam vere decessit post mortem pr̃is z aui. Jtem ad hoc ꝙ dicit ius antiquum: facit j. de reg. ca. l. fi. z. ß. de testa. tu. l. ſi hereditas. §. qui filium.

☞ Cõsilium galli extẽditur ad ꝓnepotem in ciuitate nasciturũ ex nepote nõdum nato tempore testamenti vt possit filio testatoris substitui: nec nocet ꝑteritio nepotis ſi viuo auo z testatore fuit de medio subductus. Alexander.

C Forsitan[n] adhuc dubitat qs an[o] istis[p] casib⁹: ſi nepos[q] post testamentũ[r] nascat viuo patre[s] suo: deinde ex eo[t] ꝯcipiat[v]: isq3[x] mortuo patre[y]: deide auo[z] nascat: an nõ potuerit heres institui: q2 pater ipsius non recte[a] institutus es-

C Forsitan. ¶ Casus. Gaius habebat filium titium z ſꝑabat ex eo hr̃e nepotẽ: q2 vxor filij erat ꝓgnãs z ex nepote adhuc non nato ſꝑabat hr̃e ꝓnepotem: fecit dictus gaius testm̃: z ita in eo dixit: filium meum titium instituo: z ſi filius meus me viuo morietur / tunc ſi quis mihi ꝓnepos siue q̃ ꝓneptis post mortem meã in. x. mensibus primis qbus filius me⁹ moreret natus nata ve erit hẽs sunto: z sic instituit pronepotem nasciturum z ꝑterijt nepotem nasciturum: post illud testm̃ factuz natus fuit nepos viuo titio pr̃e suo instituto: z accepit vxorem dictus nepos cõcepit: tꝑe ꝓcedente z vxor dicti nepotis filium q erit ꝓnepos dicti gaij: z postea decessit gaius ꝓauus / decessit postea nepos gaij pr̃q3 dicti ꝓnepotis nascituri / z postea decessit auus dicti pronepotis nascituri. i. titius fili⁹ gaij: decessit gaius / z postea natus fuit dictus ꝓnepos a proauo gaio institutus: queritur an recte ipse pronepos videatur institutus fuisse a dicto gaio proauo: Et vr̃ ꝙ non: q2 au⁹ suus fuit ꝑteri⁹. i. nepos gaij. S3 rñdet ꝙ non nocet. quia nepos preteritus decessit añ filium: sicut autem admittitur hic pronepos natus ꝑmortuo nepote z filio titio z gaio testante vt dictum est / ita admittitur dictus ꝓnepos ſi nascatur ex nepote postea. i. post testamentum viuo filio predicto titio subaudi z viuo nepote z proauo z nõ rumpet hic pronepos testm̃ ꝓaui ſi precedat nepos z filius / z postea moriatur ꝓauus: atq3 idem est sicut ſi adoptatur aliquis extraneus ab auo nepotis tanq̃ ex eo nepote natus esset quẽ extraneuz ante instituerat predicto modo quo quidẽ casu adoptatus in locũ ꝓnepotis admittit ex dicta institutione ad succedendũ proauo adoptiuo: et non rũpet eius testm̃ ad qđ est. ß. e. filio. §. fi. Vel aliter legas finẽ huius §. vt per Accur. ꝟm Viuia.

n C Forsitan. filium institui # z nepotẽ preterij: z adieci ſi me viuo filius meus moret: tũc qui ꝓnepos nascit heres esto: nascit postea pronepos mortuo pr̃e suo z auo z ꝓauo: querit an recte sit institutus: Videt ꝙ nõ: quia pater suus fuit preteritus: sed non nocet: q2 decessit # ante filium: z sic est recte institutus z tenet testm̃: z hoc ꝓut habes mortuo pr̃e zc. z cum post omnium mortem nascitur pertinet ad consilium galli.

o C An. abundat vnum an. vnde illud vel istud. i. an ſi potuerit zc.

p C Jstis. sc3 sequentibus.

q C Nepos. preteritus.

r C Post testamentum. idem ✠ ſi ante.

s C Patre. instituto.

t C Ex eo. sc3 nepote.

v C Concipiatur. pronepos.

x C Jsq3. pronepos.

y C Patre. vtroq3: sc3 suo z sui patris.

z C Auo. pr̃is sui mortui. alij hñt isq3 viuo pr̃e: ‡ deide auo: et dic viuo. z qđ. j. dicit post mortem. s. oĩum qui erant in medio qui ꝓcesserũt ꝓnepotem apud hostes natũ. z dic nascit. i. agnascit. Sed quõ tunc ad gallũ pertinet hic casus: Rñ. dices # ꝙ hic pronepos fuit natus apud hostes viuo pr̃e z auo z ꝓauo: sed redijt his mortuis z ꝓauo vltimo loco mortuo: z sic cum redijt videtur nasci: vt. ß. proxi. §.

a C Non recte. q2 nullo modo. # rectum em̃ erat ſi institueret vel dic nõ recte: q2 fuit substitutus: sed institui nõ poterat: q2 erat apud hostes: z ibi decessit hic nepos ante auum: vt. j. proxi. §.

✠ Quo ad fus: sed non q̃ad factũ. et sequũtur bar. bal. ꝑ. alex. z Jas.

‡ Reprobat ꝟm eosdem.

Jmmo non. Bald. pau. z Jas.

Et bene ꝟm ꝑdlc.

✠ Non est verũ. Bal. z pau.

‡ Dic ꝙ ille casus ptinet ad iulianũ: z nõ ad velleianuz. Alexan.

Non tenetur ꝟm bar. Bal. ꝑau. alex. z Jas.

Jsta ẽ vera ꝟm ꝑdlc.

✠ Jsta fuit reprobatuz in ꝑma glo.

‡ Bene rñdet vsq3 ad fi. ꝟm Bar. pau. z Jas.

Veritas fictioni ꝓualet.

Sequũt hãc gl. bar. Bal. Pau. alex. z Jas.

Et ſic nõ velit tꝑs institueñdi ꝟm Alexã.

✠ Jmmo non ſi ante ꝟm Jas.

‡ Stare ſi põt ꝟm alexã. z Jas.

Et bene h. h. p. aret. sozi. z alex.

Reprobat ꝟm are. z Ja. ꝯ bal. z io. d imo.

UNIVERSIDAD DE ...

a ¶ Expauescendū. quasi recte instituto. i. substitutus videat pnepos.
b ¶ Post mortem. ſ. omnium.
c ¶ Ergo. ſic infert: ſi pronepos admittit natus post mortē oium ergo q natus est in vita oium pdictorum postea non rūpit testm: ſyve institutus admittitur: z non rumpet etiam ſi illi precedant.
d ¶ Admittet. er institutione ad succedendum.
e ¶ Atqꝫ. i. sicut hoc alio ſi er eo z. Sed tunc per vel. + Vel etiā dicp gallū. z dico de pnepotena to apud hostes: vt pdixi. z ſic ſūt tres casus i §. Vel ſic ergo ſi pnepos. ſ. predictus. i. ille q natus erit ex nepote: nepote dico mortuo postea. i. post testm filio vino: subaudi z auo admittit: qđ verus eſt eū admitti. z ſub. non rumpet atqꝫ z. c. ſic ſunt tuo casus tm huius. §. et pertinent ad gallum.
e ¶ Atqꝫ. dic q pnepote institut er emācipato nepote natū: z post emancipatiōē conceptū bic nō rūpet. Vel dic etiā eūeū adepto q̄ſi er nepote natum qđ ante institueraz predicto mō. vt in pin. §. no. al qđ. §. c. l. filio. §. fi. Itē qđ bic. §. dicit de morte nepotis preteriti z filij instituti: intellige ſm ordinē qđ dixit. §. c. §. nā z ſi filius. ſ. q̄ pmi⁹ deceſſit nepos z postea filius: ſecus ſi ecōtra. Itē no. bic in ſi. ſumiſtudinem que eſt inter ciuilem potestatem z naturalem.
f ¶ Inoibus bis. ¶ Casus. Scenula point in hoc. §. tres regulas. ¶ Dixima eſt talis. Gaius habebat filiū titium: z er eo ſperabat bſe nepotē: qz vno filij erat forte pgnans: certe ad hoc vt testm qđ vult facē gaius valeat ſiue nō ſtet in periculo rūpēdi necesse eſt q̄ instituat nepotē nascitur um: z de B habuit per totā bāc. l. nūc aūt dicit q̄ dz etiā filiū iſtituere in aliū parte ſi vult q̄ testm ſuū valeat: qz fier heredat er filiū ita dicendo ſm cōſiliū galli qđ 2ſiliū dur at vſqꝫ ad ſequētē. §. filiū meū er heredo: z ſi me vino moriet nepotē qui mihi er eo nascet poſt mortē meā heredē instituo: z poſt mortē ſuam filij inueniet erbēdatus filius: z ideo mihi va leret er heredatio: z ideo filius rūperet testm ſe pteritum inuentus. Jn ſecunda regula dī qz ſi filius pdict⁹ gaij ſit ab bostib⁹ captus: pōt pi⁹ eus preterire z nepotē er eo nasciturū inſtituere z non rūperet filius pteritus testm ſi apud hostes decedat. q. d. ſi redijt ab bostibus bñ rūpet testm: vt §. titu. i. ſi quis filio. §. fz z ſi pt eius. Jn tertia regula ponit talis casus. Habebat gaius filiū z er eo nepotē: z er nepote pnepotē: z ſperabat habere er pnepote at nepotē: z er at nepote trinepotē inſtituit ſibi heredem filium z at nepotē z trinepotē z nepotē z pnepotem pteriit: certe valet te ſtamētum. eſt autē boc intelligendū ſi nepos z pnepos pteriti monātur ante filiū: vt. §. ea. l. §. nam z ſi filius z nepos. Ulpianus.
f ¶ Speciebus. cum inſtituunt nepos pnepotes z abnepotes. Hug. Et dic q tria dicit. Primo q̄ filius dz inſtitui. Scōo q̄ filij captus ab hoſtibus pōt pteriri. + Tertio dicit nepotem z inferiores poſſe preteriri ſi filius predecedat qui inſtituitur.
g ¶ Dūtaxat. q. d. non inferiores: vt. §. pri. rñ. z ſic determinat dictiones filius. Vel dic q̄ determinat vbi in ptāte. q. d. emācipatus pōt pteriri: qz nihil ominus valet testm: ſz poſſet rumpi per contratabulas. +
h ¶ Inſtitutus. vel erbēdatus pure: nam z c. fm quoſdā. qđ non placet: qz pura erbēdatio non poſſet bic eſſe: vt ſtatim dicēs.
i ¶ Poſt mortē. ſ. erpoſſis vbis: nec etiā tacite vt bic eſſet: nā ſi filiū erheredo: z ſi me vino moriet/nepotē qui mihi er eo nascet poſt mortē meā heredē inſtituo: ſm conſiliū galli poſt mortē inuenit erbēdatus: z ideo nō val. t: vt bic. z. §. e. l. ſi ita. §. fi. z. l. filius a patre. in pin.
k ¶ Hoſtes eſt. vt inſtituat ſi ibi decedat: als reuerſus rūpit testm: # vt §. ti. i. l. ſi quis erbere datus. §. ſed z ſi pater. z facit. ſ. eo. cum apud.
l ¶ Pronepote. repete nō eſt neceſſe q̄ iſtituant ęrū inſtōnē nō exigim⁹ ſi liberi pmi gradus iſtituant: vt ſubijcit: nā valet pñs testm: ſz poſſet rūpi ſi filius ꝑmonſt ante pñz: vt. §. ti. i. l. poſtbumor. Vel dic + pñt preteriri ſi modo ꝑmoriant bi nepotes z pnepotes ante filiū: vt. §. §. nam z ſi.
m ¶ Liberi. pmi gradus: vt dixi. Vel dic ibi nepotū: q: dixi filiū iſtituto z ſi me vino moriet tunc pnepotes z c. ſic enim potuit preterire nepotem.
n ¶ Nūc dolege. ¶ Casus. Videſti 2ſiliū galli qđ 2ſuluerit qualr iſtituat nepos q̄ poſt mortē aui nascit re rūpit testm aui: §. q̄ illud ſuffcit̄ non erat eo q̄ de eo tm nepote inſtitutū do dicebat/qui poſt mortē aui naſceba tur: ideo iulius velletus adimuenit conſilium in nepote nato viuēte auo. Et no. q̄ B. l. velleia a iulio velleio inducta duo bs capita. ſ. primū z ſecundum: ſz nō multū apte de ſcō in ſa dicaf: ſed q̄ dicit ſa primū credo q̄ ſit dictū reſpectu ſcōi capitis: z loquit primū caput qñ gs nō bs filium z inſtituit nepotē qui naſciturus eſt ſe auo viuo ex vxore filij iam mortui: z iſtud idē caput bz locū qñ fact aliquis teſtm: z bz filiū viuū qui filius monitur poſt factū teſtm ante natiuitatē nepotis inſtituti: q̄bus quidez duobus caſibus nepos pdictus ab auo inſtitutus non rūpit teſtm eius: z de primo dictor⁹ duor⁹ caſuū planus eſt qđ dixi. ſed in ſcōo videbat ſrūs: qz tpe teſtamēti aui filius precedebat nepotē qz viuebat filij? (vt dictus eſt) vnde nō videbat neceſſe q̄ nepos naſcitur⁹ iſtitueret: ſz certe imo eſt neceſſe: qz debem⁹ imꝑcere tēpus quo naſcit nepos q̄ tpe ſonte nō erit filij? vnde nepos innemies ſe primū auo: z ab eo ꝑteri tur⁹ rumpet tm teſtm ſuū: q̄uis em vba. l. vell. ſint ita concepta. omnis virili ſexus is q̄ teſtm faciat inſtituat eū ſubaudi qui ei futurus erit ſuus heres ſi filius mortuus eſt iam ſe teſtāte vino z. c. tñ admittunt nepotē ad bēditates aui vt eius nō rūpat teſtamentū: ſiue inſtituat nepos ab auo eo tpe quo filius non ſit viuus ſiue eo tpe quo filius ſit viuus: qui tñ filij? poſtea de mortuo tollitur in vita aui z ante natiuitatē nepotis: debet ergo auus facēs teſtm ita dicere in boc ſecūdo caſu primi capitis. l. vell. filium meū mihi heredē inſtituo: z ſi filius meus me vino moriet: tunc qui mihi nepos ſi ue que neptis vino me natus nata ve fuerit infra. x. mēſes quibus filius meus mortuus fuerit heres mihi ſunto: z boc vult dicere vſqꝫ illuc etiaꝫ ſi parēte vino z. Ulpianus.
n ¶ Nunc de lege. gallus puidit + circa nepotes natos poſt mortem aui: ſz vell. circa natos in vita aui: z fuit iulius vell. iuriſcōſultus ſicut z gallus nō conſul. vt velleius tutor: vt. §. ad vell. l. ij. z bz bec lex duo capita. Primum qñ filio mortuo inſtituo nepotē aut pronepotem qui naſcitur me viuo. Itē locum bz qñ filius viuit tēpore teſtamēti: z eo inſtituto ſubſtituatur nepos naſciturus in vita aui poſt teſtm aui: poſt mortez filij. Scōm caput bz locum qñ tpe teſtamenti viuit filius z nepos: z filio inſtituto ſubſtituitur nepos ne rumpat teſtm ſi filij? viuo patre decederet: vt. §. ti. i. l. poſtbumorum.
o ¶ Natos. inſtitutos vel erberedatos. Jo.
p ¶ Sitr. ſicut natos poſt mortē gallus rumpere non voluit. Jo.
q ¶ Primū caput. ergo aliquid bz dici magiſtraliꝫ ſz cōm reſpectu ꝑmi dicit: vt. §. de re. du. l. quidquid. §. in poſita. Itē qt. §. dicit ſequēti parte. Item. §. §. videndum poſteriori parte.
r ¶ Ergo. plana eſt illatio: als eſt rogo: z ſub. reſcribe mihi quid iuris ſit ſi filium z c.
s ¶ Heredem. ſcz nasciturum nepotem.
t ¶ Inſtituas. i. ſubſtituas.
v ¶ Te. auo.
x ¶ Naſcatur. quid iuris erit. Jo. Et dic + primo filiū decedere poſt teſtamentum. Scōo nepotē naſci. Tertio mori auum: z ſic vbum mor: determinet vbum naſcat: z eſt plana. Alij dicunt ¶ q̄ determinat decedat viuo teſtatore: z ſupplēt q̄ ſi nepos naſcatur viuo teſtatore: z dc filiū inſtitutum: als teſtamentum non valeret + etiam ſi decedat filius: vt. §. e. l. ſi filius qui in potestate.
y ¶ Qui eo. als deeſt + qui z tunc plana eſt l'a. ſi habeas qui/dic ſi nepos ſcz naſcatur. qđ eſt. ſ. viuo auo. qui nepos z c. verūtiam qđ eſt. ſ. ſciz nō tauerit ſm Azo. [er ſnia etiam viuo patre: ſciz ſu patris: ſed ꝑmonēte patre nepotis ante q̄ naſcatur nepos.] z no. q̄ Azo dicit q̄ quādo filius non viuit tempore teſtamenti habēt locum verba z ſententia. l. vell. ſed quando viuit tunc ſententia tantum vt bic videtur colligi. ſz poteſt dici q̄ vtrobiqꝫ habent locum verba z ſententia: ſic enim # vba dicunt: quicunqꝫ naſcerētur ſui heredes futuri eēnt: vt z. §. ſtatim. nam z ſi z c. vt in principio huius. §. at in vtroqꝫ caſu ſuus heres eſt futurus cum naſcitur mortuo iam filio. Item probo per id quod poſtea dicit: quid enim neceſſe eſt tempus teſtamenti inſpici cum ſatis ſit ſeruari tempus quo naſcitur: ſed Azo dicit ibi quo ad ſententiam. Et predictis apparet q̄ tertius caſus # non pertinet ad primum caput. l. vell. quantum ad verba cum eo tempore quo naſcitur nō ſit ſuus heres: quia naſcitur adhuc viuente filio: ſed tamen locum habet ſententia ſm Hug. z ſic intelligunt quidam boc reſpon. vt Azo. Ho. z. R. verūtiam z c. de boc tertio caſu loquitur et ꝑopzie ponunt patre feliciet nepotis: ſz eis ob. ſ. ibi tempus quo naſcitur. Sed dices id eſt agnaſcitur: quod eſt filio poſtea mortuo: vt. §. titu. i. l. poſtbumorum. et ita ibi etiam ſi parente z c. ſub. tamē. et ita eſt plana ſm eos.

Patre.

* Sed tur Baſ. fed reprobat per Bart. Bal. pau. Areti. tofi. zalez.
* Si tibi moriat. als nō. ſm bar. g
* Dic coroboando dictus glo. q̄ etias vbi nō interueniſit ſinia iudicia q̄ ſufficit ſola agnitio p 3. tab. glo. eſt ſingu. in ꝛ. antecē. in. l. fi. C. de cura furio.
* Fictione legis come lle ſm bar. z pau.
+ Hec tenet ſm eoſdem.
* Et bene fm. p. imo. z Baſ.
* Nō tenet ſm bal.
+ Immo bñ. rñ eſt vere quādo ſta ſubaditio glo. d. bene mē te velle. vt ſentit bart. bic. et idem Bar. in ſm. huius. l.
+ Ita lec. eſt melior z planior ſm Jmo.
* Attracta cura in eſt incidit ſm Bar.
* Qui ponūtur in. §. ille caſus. i. eo. ſm pau.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Repto. a bal ꝑ Bar.

Patre. qui est filius + quo ad anum.

b Respici. alis inspici.

c Quo nasc. vtrumlius modo eū ꝑcedat. vt ꝑmū caput habeat locum.

d Nam ⁊ si. refert vba. l. vell. primi capitis q̄ dicit de suo: ⁊ tamē ⁊ nepos nascit suus duob⁹ ꝑdictis casibus: + cū filius est de medio sublat⁹: vt instit. de here. quali.

Bal. bar. Bal. pau. alex. ⁊ Jaſ.

ꝑt male fm coldē.

ut diffe. §. fin. ⁊ sic habeas ibi. §. etiā si parente. vbi incipit scōm caput. Vel dic + ꝙ verba dicāt de eo qui nascit suus futurus: tamē ⁊ qui nascitur viuo patre ⁊ auo cōprehendi⁹ tur per sententiam: et sic de tertio casu dicit hic. et §. proti. ⁊ non erit. §. etiā si. sed ibi habene ⁊c. vel ibi erit. §. sequenti parte ⁊c. vel neutrobiq; ⁊ expone hec verba vt sunt verba l. hoc modo. Ja omnis virilis seruus qui facit testamētum ita dz dicere q̄ ei. i. testm̄ faciēti suus heres futurus erit ⁊c. i. cuz nascitur heres esto. ideo autem dicit virilis: quia ascēdens per seruū femininum nō habet necesse instituere: + vt instit. de exhere. lib. §. mater. vel sm Jor. dicit ꝙ faciet testm̄ ita dicat oīs virilis seruus qui ei suus heres futurus est ⁊c. scilz heres esto: et tunc etiam neptis ex filio

patre⁸ nascatur: quid enim necesse est tempus testamenti faciendi respici⁹: cum satis sit obseruari id tempus quo nascitur¹: nā ⁊ si¹⁰ ita verba sunt qui testamentū facit: is omnis virilis ꝛc⁹ seruus qui ei suus heres futurus erit ⁊c.

¶ Primo declarat intellectum secundi capitis legis vellei. Secundo illud extendit ad nouum casum, secunda ibi: im. §. videndum. Bartolus.

Etiam si parēte⁹ viuo nascant² sequenti parte³ succedentes in locum liberoꝝ: nō vult lex⁴ rūpere testamentū: ⁊ ita interpretandum est: vt etiā si ⁊ filiū ⁊ nepotē ⁊ pnepotem habeas: mortuis vtrisq;⁵ pronepos instit⁹ succedens in sui heredis locum non rumpat.

Et bene verba⁶ se habent: si qs ex suis heredibus suus heres esse desierit: ad omnes casus pertinētia quos supplēdos in galli aquilij⁷ sententia diximus: nec solum⁸ si nepos viuo pīe decedat: nec succedens pronepos auo mortuo rūpat: sed ⁊ si superuixerit patri ac decedat: oūmodo heres īstitutus sit aut exheredatus.

Si filius fuit captus ab hostibus viuente patre. ⁊ post patris mortem decessit: fingitur desisse esse suus pīe viuēte: ⁊ ideo nepos substitutus ꝑm consiliū legis velleie in secūdo capite admittit ex substitutione: ⁊ sic testamentum non rumpitur. Hoc dicit ꝙz ad. §. ille casus. Alexan.

Videndum est num hac posteriori parte⁹: si quis ex suis heredib⁹ suus esse desierit: liberi¹⁰ eius ⁊ ceteri¹¹ in locum suorum sui heredes succedant¹²: possit per interpretationem induci: vt si filium apud hostes¹³ habens: nepotem ex eo heredem instituas: non tantum si viuo te filius decedat: sed etiam post mortem anteq̄ ab hostibus reuersus fuerit succedendo¹⁴ non rumpit: nihil enim addidit¹⁵ quo

k Galli aquilij. qui gallus de morte tm̄ naturali filij dicit. + sed Scęuola sapplent im emācipatione: deportatione per quę quis desinit esse suus: vt §. in principio. ⁊ §. ꝙ si is. ar. bec. l. hoc capite cōprehendit omnes casus quibus quis desinit esse suus oūmodo viuat tempore testamenti.

l Nec solum. scilicet pertinent verba ⁊c. ꝙ dicebā beo filium + ⁊ eo nepotem: ⁊ nepote pronepotem: institui filium quod est opus: vt. §. eo. §. in oībus. preterq; nepotē: substitui pronepotem si me viuo decedat filū? erit: ergo consultum per dictaz subbstitutionē in duos casus: scilz si nepos preteritus decessit ante suum patrem: ⁊ postea pater: deide au⁹ qui est. panus ad pronepotē qui modo nō rumpet testm̄ proauū. ītē in alio si panus filiū instit utum predecessisse ⁊ deinde nepos decessit: ⁊ tertio proauus: sed hoc casu ergo nepoté vel instituum vel exheredatū: als rumpet ꝑmortuo suo patre: vt. §. ꝙ. nam ⁊ §. ⁊. §. in omnibus. ⁊. §. ti. §. l. posthumorum.

Videndum. ¶ Casus. Supra proti. §. facta est mētio de verbis secūdi capitis. l. vell. q̄ verba fuerūt talia vt ibi dī: ⁊ hic materialiter iterum ponunt. Si qs ex suis bēdib⁹ suus heres cē desierit aliquo mō: suus tamen liberi eius ⁊ ceteri. i. nepotes ⁊ pnepotes: ⁊ deinceps heredes succedant in locū dictoꝝ suoꝝ qui sui esse desierūt: modo querit hic: nūquid per interpretationē dictorum verboꝝ possit admitti casus qđ tibi statim dicam: quasi pertineat ad secundum caput. l. vell. Gaius habebat filiuz titium: ⁊ ex eo feium nepotem: ⁊ filius fuit captus ab hostibus: ⁊ gaius remansit in ciuitate cum feio nepote: ⁊ fecit testamētum hic gaius: ⁊ instituit sibi heredem dictum nepotē: ⁊ decessit idem gaius: postea decessit filius apud hostes existens. vel decessit filius ante apud hostes q̄ decederet in ciuitate pater eius gaius: nunquid dictus nepos succedendo in locum sui heredis non rumpet testamentum aui ex consilio secūdi capitis. l. vell. predicto: ⁊ videtur q̄ ex dicto consilio non rumpat: quia. l. vell. in dictis suis verbis non posuit aliquid quod significaret tempus qō suus esse desinat ille qui est suus ⁊ primior. ergo videtur q̄ siue ante mortem testatoris siue post suus esse desinat per mortez ille filius qui est apud hostes non rumpet testamentum aui nepos ab eo instituтus ꝑm dictum consilium/immo dico tibi plus: quetiam si mortuo patre testate desinat per mortem esse suus filius qui erat apud hostes videtur desisse esse suus viuo patre: qz nec redijt nec nūc potest redire: ⁊ sic fingitur esse mortuus prima hora captiuitatis: ⁊ sic optime pertinet iste casus quem dixi ad secundum caput. l. vell. qz caput loquit qūdo aliqs habet filiuz viuum ⁊ nepotē ex eo natum: ⁊ instituit eos: ⁊ postea tollit de medio filius viuente auo ⁊ nepote. Etuia.

m Parte. i. scōo capite. l. vell. cum dicit si quis ⁊c. alij dicūt + hec verba scęuole: ⁊ subaudiunt qua parte ⁊c.

n Liberi. i. filij. Additio. Dic. q̄ immo veniunt nepotes: ⁊ alij descendentes ⁊ non tm̄ filij ꝑm Bar. Alex. Are. ⁊ Jaſo.

o Ceteri. i. nepotes ⁊ inferiores.

p Succedant. subaudi instituantur nerumpant: vel verius instituti nō rumpant. vt. §. proti. §. ⁊ sic sunt verba. l. bucusq;.

q Apud hostes. quem non est necesse instituт: vt. §. §. in omnibus.

r Succedendo. in loco sui heredis. i. ipse nepos.

s Additum. l. vell. in secūdo capite. quo tēpore ses designat esse suus heres ante mortem aui vel post: seu tempore captiuitatis vel mortis: ⁊ generaliter dixit si quis suus heres ⁊c. fed in primo capite sic fuit testatore: vt. §. §. nunc de lege. item gallus in vita simliter si me viuo ⁊c. vt. §. in prin. ⁊ quia non distinxit hoc capite nec nos distinguimus + nisi vellet dicere aliam rationem + specialiorem: quia fingitur tēpore captiuitatis decessisse: ⁊ sic suus esse desinere: ⁊ sic in vita aui desinit esse suus: sicq; nepos institutus non rumpet: als preteritus rumpet: vt. §. eo. §. si quis

+ Repto. a bal ꝑ Bar.

+ Est bene Bart. Bal. ⁊ pau.

+ Et male fm coldē.

+ Ista intelligas de tuto et aut. fm alex. ⁊ Jaſ.

+ Ille prius intellectus gl. ē bene bar. ⁊ Jaſ.

+ Et male fm Paſc.

+ Est bē me te bar. pau. ⁊ Jaſ.

+ Ista glo. est de mēte Bar. Pau. ⁊ Jaſ.

+ Ista glo. sequuntur predic.

+ Nihil est fm Bar. et pau.

+ Immo debem⁹ distiguere fm bal. Alexā. ⁊ Jaſ.

+ Et illa rō scōa est melior fm pau. ⁊ Jaſ.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

a ¶ Nisi qó licet. hic exponeqó licet. i. qó licitum est.
b ¶ Audacter. i. audaciter in bona parte: alis in mala: vt. C. vnde vi. l. si quis in tantum.
c ¶ Desisse. ptinet ergo per interpretationē ad scōm caput: non quo ad verba qr vere decessit post mortē aut: sed qd differt hic casus ab illo. s. eoō. §. qd si is? Rūd. ibi post mortez aut sperabat nepos. vnde hoc scōm ca put locum nō habet hic vbi iam est natus.
d ¶ Potest. cum decessit. ¶ Ille casus. ¶ Casus. Titius hēbat filiū seium qui seius habebat vxorē pregnātē: tu titi? pī fecisti testīm: r ita l eo locut? fuisti: instituo mihi heredē seiū filium meū r nepotē meū qđ nasci spero et ordi cta vxore seu pregnante: postea seio filio tuo viuēte peperit vxor sua et nā tus fuit gaī? pone: r post ea decessit seius filī? tuus r postea decessisti tu titi?: nunqđ gaī? nepos tuus rūpet testīm tuus? Et rīdet iurisc̄onsult? iulian? qr non rūpit ibi iuliano rc. Plām? est ergo h casus nō difficilis: q? tuus in pn. huius. §. dicaf qr est valde difficilis: sed certe ea rōne appellat difficilis: qr non ptinet ad ?silii galli: qr illud loquif de nepote qui nascit mortuo pīe r auo: hic aūt nepos vtroq; viuo nat? est: r ꝫ qō diri de cōsilio galli nō est hic in lra. Īte alia rōne ōt difficilis vt ōt hic in lra/ibi non est rc. scz qr non ptinet ad primū caput. l. vell. nec ad scōm. Ad primū aūt ca put. l. vell. nō ptinet: qr tpe quo nascit dictus nepos non est suus heres auo: qr vt dictū est natus fuit viuente pīe. r primū caput. l. vell. loquitur de eo nepote q suus nascit. i. mortuo iam filio q nō viuebat tpe testāmē ti aui q viuebat: vel sublatus est de medio ante natuitatē nepotis: et ꝫ dicit hec lra breuiter: nō em suus heres est tpe quo nascit deniq; supiore capite/vt licet ad institui nō dū natos: q cum nascerent sui erūt pmittit rc. Īte nō ptinet ad casus huius. §. ad scōm caput. l. vell. qr in posteriori sui scō capite. l. vell. nō videt alius nepos ?stitutus ab auo. pbiberi rūpere testīm sui succedēdo dictus nepos in locū pīis sui ꝫ ille nepos q tā nat? erat tpe testāmēti aui. scōm em caput. l. vell. non pmittit institūtū nascitu ros: qr loquif de iā natis r vetat rūpi testīm aui per nepotē iam natū: ꝫ media pſona de medio tollat. i. filius q est pī nepotis: r vetat dictū scōm caput ne obeā rem minus ratā esset testīm aui qr succedat nepos media persona de medio sublata. i. filio ꝑdicto: cū ergo nullo iure. i. nullo capite l. vell. sit institutus dictus nepos nondū natus quō est ?stitutus vtiter ſm ?silii. l. vell? certe nō est: porro ad hoc vr ptinceat ad aliqō de ꝑdictis capitibus. l. vell. oꝑz qr vtiliter sit institutus nepos predictus ſm cōsilii primi capitis vel scōi dicte legis: qō hic non fuit cū tpe testāmēti nō erat natus: r hoc dicit breuiter ſa ibi/nec posterior alius succedēdo. pbiberi videt rumpere qr qui iā natus erat: r accipitis ſa ibi/nec posterior alius succedēdo. pbiberi rūpere cp̄ nō permittit institui: r legas ꝓinue vſq; illuc/iuliano rc. r ibi rīn. Iul. cuius sīnia recepta est ad casum huius. §. vt dixi in pn. huius casus positionis: r dicit qr dictus nepos gaius nondū natus institutus a titio auo non rumpit testīm tuū q̄ius nascatur viuo pīe suo: r pī suus postea moriatur: r hoc ex ſsila r voluntate tacita primi r secūdi capitis. l. vell. q̄ius nō ex verbis eoꝝ capitū: r dicunt cōmīsceri caput primū r scōm. l. vell. ideo qr aliqd est in ipō casu de primo capite dicte. l. qr institut? fuit nondum natus r aliquid de secūdo: qr loquif de eo nepote qui nascitur adhuc vivo filio qui filius postea de medio tollit: r hoc vr ſsi illuc. quemadmodum rc. Sed quid si dictus nepos a te titio auo institutus et natus postea vivo suo patre filio tuo emancipatus sit a te auo: r postea decedat pater suus filius tuus r postea tu auus: nunquid est ammodo suus heres test. auo: vr ita adeat etiam inuitus hereditatem tuam vt faciunt sui heredes an volūtarie: r dicit qr voluntarie: r hoc ſm ista iura: hodie autem per pretorem nulla est differentia inter suum r emancipatum: qr vterq; voluntarie addit: vt. ſ. de acqui. here. necessarijs. Animaduertendum.

+ Sequūt hāc gl. bar. c bal. Jo. de Imo. pau. alex. r Jaſ. ex q̄ not. qr dictio in cō posita cum alio verbo stat angmē tative.
‡ Et bene ſm cofdē.

+ ¶ Indifficilis. i. valde difficilis: ſic. ſ. de aqua plu. arcen. l. i. §. in fumma. in fi. r. ſ. ad fill. l. ſi quis in graui. in pn. r in auf. quō oportet epi. §. ſi quis autē. coll. i. r. §. pro soc. l. cū duobus. §. damna. Dicergo casum ?stitui nepotē nascituri ex filio viuente qui nascit post testīm viuo me r suo patre: quero an rūpat testīm si filius meus premoriat: r postea ego: qō videtur: qr non firmatur testīm per consilii galli: nec per. l. velleiam primo vel secūdo capite: immo ecōtra iure ciuili nō tenet institutio in posthumo tali: sed vell. dicit nō rumpi: sed in quo est difficilis: r Respō. propter predicta iura que non possunt aptari: nam aut instituo nepotē iam natum eo tempore quo mortuus est filius vel etiā viuit: r habet locum scōm caput. l. vell. aut nasciturum me viuo: r tunc si iam filius predecesserat habet locum primum: idē si filius viuebat tunc: sed post testamētū mortē ante q̄ nepos nascat: nam r tunc locū habet primū caput scōm quo ad sniam: aut nascituro me mortuo: r tunc hz locū gallus: aut nascituri: sed nascitur patre suo vivo: r hic est difficilis: qr predicta consilia cessant.

f ¶ Heres est. qr pater cū precedit. vnde cessat primum caput. l. vell. qō dicit quicūq; nascerent sui heredes futuri essent: vt ſ. e. §. nunc de lege.
g ¶ Posterior. scz capite scōo. l. vell. seu gradu alij succedēdo. pbiberi videt rūpere cp̄ qui iam natus erat: nam loquif scōm caput cū instituit iam nat?: vt no. ſ. pri. §. Etno. qr quidā habent alij: r tunc dicit alij posteriori succedēdo. i. succedenti loco suoꝝ heredū prohiberi videt: id est, pbibitio fit: r idem est sensus. Item. ſ. qdaꝫ habent cp̄ qui. q. d. qr rūpit natus rumpit r nasciturus: als cp̄: sed male littere sunt.

b ¶ Videt. scōo capite.
i ¶ Deniq;. adhuc pbat cessare primū caput: r ba bent quidam libri est: r tunc nō debet ibi esse verbū permittat nisi semel alij non habent est: r tunc sic.

k ¶ Capite. primo.
l ¶ Sui erunt. vt. §. eo. §. nunc de lege. sed iste non est suus cum nascit.
m ¶ Posteriori capite. l. vell.
n ¶ Nō pmittit institui. subau. nascituros: ꝫ iam natos bene permittit: vt dixi. §. §. pri. r dicit. ſ. ti. i. l. post bumor. r vetat rumpi per id natos institutos: vt supiori. §. in pn. Vel dic nō permittit etiam iam natos institui scz expressum. arg. §. de manu. testa. l. i. sed tacite: nam dicēdo instītutos nō rumpere: vt. §. in pn. r. §. priori. §. tacite dicit qr institūtur vt non rumpant: r de iam natis intelligas. Vel dic ꝑ scōm caput nō permittere institui natos: sed cogere si volunt rumpi testīm: r permittit dicitur qō volenti permittit: vt. C. de inr. r fac. ignorā. l. i. Vel dic non permittit institui: vt pote quia alienus postbumus: sed institutū vetat rumpi: vt. ſ. l. priori.
o ¶ Ratum effet. testīm r firmū: qr succedit nepos iam natus loco sui beredis precedente persona de medio sublata.
p ¶ Aliter. i. iure galli vel vell. precipiente: vel dic iure. i. non ꝓtra ius.
q ¶ Nullo iure. per gallū vel per vell. vt dixi vel ꝓtra ius. l. xii. tab. ꝫ pretorio posset. ‡ vt insti. de bo. pol. circa pnn. r de leg. §. posthumus. r. §. posthumo. r. §. de inoffic. testa. l. posthumus. Item per constitutionem potest: vt. d. ti. debo. posset.
r ¶ Natus. per hoc remouetur secūdum caput. l. vell. qō in iam natis nepotibus loquitur.
s ¶ Legis. scz velleie.
t ¶ Cōmixtis. i. coadunatis.
v ¶ Inducere. l. scz vell. sic ergo ex duobus contrarijs fit optimum tēperamentum. est autem hoc ex primo capite qr institutur nascituros. Item de secūdo: qr de eo nepote dicitur qui nascit adhuc filio vivo qui postea de medio tollitur.
x ¶ Sententia. in casu difficili: vt. §. priori. §.
y ¶ Nepos. institutus. r postea emancipatus.
z ¶ Sponte. i. vt voluntarius heres nō vt suus r necessarius. B.
a ¶ Probandū est. vt sit voluntarius: bodie constat beneficio pretoris r suum abstinere posse: r vt voluntarium repudiare: vt institu. de hered. quali. r dif. §. sui.
b ¶ Emancipatione. scz facta.
c ¶ Suus. r necessarius.
d ¶ Non potuit. fed erit voluntarius: r dicunt quidam fieri: id est remanere: vt. §. de iudi. l. iuliamus. sed certe immo propie persona media de medio sublata: sicut casus ponitur. §. §. pri. in princi. vlt. no. qr in filijs natis r nascituris prouisum est per alios: sed in nepotibus non adplenum: vnde gallus prouidit in natis post mortem patris r aui. Secuola suppleuit circa pronepotes natos similiter post mortem patris r aui: et circa eos qui non naturaliter sed ciuiliter de medio tolluntf. Tertio vell. prouidet circa natos in vita aui/post mortem tamen patris sui: cum patet vel viuebat tempore testamenti vel predecesserat: r hoc ꝓmo capite. Item circa natos vivo auo r filio ne filio de medio sublato nepos pretertitus rumpat: r hoc secundo capite. Quarto iulia. in casu difficili. Et nota hanc. l. difficiliorem de corpore iuris/plenius tamen suā materiam expedientem. Accursius.

‡ Nisi fecūdus aliquos ꝓbatis. ſ. hic melꝰ ſ. Are. r Jaſ. qr nō pmittit institui. i. nō indurat de nouo. ſ. bat cōsilū.
‡ Intelligēdo de iure pretorio qō fuit post. fecuolam r Julianum. ſm are. Socin. r Ja.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Iter cetera. ¶Casus. Multa sunt q̃ desiderantur necessario in ordinandis testamentis ad boc vt ea valeant que sunt in mstit. de testamen. certe vnum è precipuum inter alia: scz q̃ filius qui è in ptate testatoris institua ꝑ testatorem vel exheredet: nã si pretereat nõ valet ipso iure testamentũ nisi fit dictus filius apud hostes: q̃ certe non fuit testamentum ipso iure nullus cum per captiuitatez eriuerit de potestate patris. Si autem testator exhereditet filiũ suũ emancipatus ⁊ in potestate constitutũ pretereat ꝑpter preteritũ possunt ambo venire ad hereditatez patris ab intestato: emancipatus autem predictus liveit contratab. pterea nõ potest: ⁊ boc dicunt iste tres leges. Uiuianus

a Inter cetera. facit. j. l. ꝓcri. ⁊. l. fi. ⁊. ff. eo. l. filius qui. et. j. de vulga. substi. l. si quis cũ. in fi. ⁊ institut. de exhere. libe. l pun ⁊ de leg. §. ante. ⁊. j. ti. j. l. j.

b Um apud. ¶Preteriit. interim: sed rediens rumpit testamentũz: vt. ff. e. l. gallus. §. in omnibus. ⁊. j. tit. j. l. si gs exheredato. §. sed z si pater. Accursius.

c Filius. preteritus: vt ff. l. ꝓcri.

d Si filio. In potestate. scz nepos ex eo: immo dic scõo alius filꝰ eius frater. Accur.

e Sibi agit. non est necesse vt ꝑeat fm quosdã: immo nullo modo ꝑtere põt cũ sit exheredatus: vt. j. de ꝙtratab. l. non putauit. in prin. Accursius.

* Repto ꝑbat fm bar. Bal. ꝑau. ⁊ Jas. ⁊ ista est fa fm eos dem.

f Uement. per dictum de ꝙiung. cũ emanci. libe.* q̃ hodie tollit per aut. de here. ab intesta. col. viij. vnde filius ꝓferet ꝗ emãcipatus nepoti ex eo in ꝑtate retento: sed certe hic* nihil de nepote dicit: sed dices fuisse fratres: ⁊ est plana: ad primã positionem facit. ff. de inoffi. testa. l. cum ꝓponas. ⁊. j. de ꝙiung. cũ eman. lib. l. i. §. cũ pater. Item not. q̃ habet per alium bic exheredatus: q̃ ꝑ se non põt. sic. §. que res pigno. obli. l. aristo. ⁊. j. de carboñ. edic. l. iij. §. ibidem. ⁊ de leg. prest. an. l. si duo. ⁊ l. is qui. als qui filium. §. j. ⁊. l. non puto. §. sed ⁊ si exheredatus. Itẽ facit ff. eo. l. inter cetera.

¶Demiusto rupto ⁊ irrito facto testamento. ¶ Dixit. ff. titu. j. liberos et posthumos debere institui vel exheredari: nunc audi si boc non fiat quid iuris sit.

Testamentum. ¶Casus. Nec. l. cum. l. j. seq. exponit rubricam. Et ponit primo quid est iniustum testamentum quodcz nõ valet ipso iure: ⁊ dicit illud esse iniustum ⁊ ipso iure non valere in quo solẽnia iura desunt: de quibus solẽnibus dicit. ff. titu. j. l. antepenul. Item ⁊ illud in quo ꝑter ꝑteritꝰ filiuz in ꝑtate sua constitutum. Secundo ponit de secunda ꝑte rubrice. i. de illo testamẽto qõ ꝑ aliud rumpitur ꝑ testm. Et ꝙ secũdo aliquis põt heres existere veluti: q̃ rite perfectum est secũdum: ⁊ sinon sit rite perfectũ secũdum testamentum/est tamen iure militari factum: vel est in eo scriptus talis qui ab intestato venire posset: tamen per istud secũdum rũpitur ꝓmũ. Item ponit ⁊ de illo testamento quod rumpitur agnatione sui heredis. Tertio ponit de tertia ꝑte rubri. i. de illo testamento quod ꝓstituitur irritum non adita hereditate ab herede instituto in dicto testamento: et boc dicunt. Uiuianus.

Testamentum quinq̃ modis irritatur.

g Testamentum. quinq̃ modos ponit irritationis iniusti testamenti. Accursius.

* Iuris solẽnitas seruanda est. Fallit inter mercatores quia potiuꝫ ꝓ eos seruãf fides et eqtas. pulchre bar. in l. si fideiuss. verbũ põt significat potentiã hois: vt. ff. de cõdi. ob cau. l. qõ seruius. in fi. quandoqz iuris: vt. j. de condi. instit. l. filius qui. Also. Item contra. j. de his qui. vt indig. l. cum quidam. Sed ibi possunt heredes esse: ꝛ vt indignis auferatur hereditas.

h Agnatione sui heredis. puta arrogauit filiũ post testamentuz. vt instit. qui. mo. testa. in fin. in prin. Item pone vt. j. eo. l. posthumoz. in prin.

i Ereditate. vt. ff. de testa. tu. l. si nemo. ⁊. j. de cõtratabu. l. filiũ. §. ꝛ cũ exheredato. ⁊ itti. de here. ab intesta. in princip. Itez subaudi capitis diminutione: vt ff. titu. qui. mo. testa. ifir. §. alio. ⁊ cõtinua. l. seq.

k Tunc aũt. Rumpitur. per secundum: ne sit contra. C. de testa. l. nostram.

l Perfectum est. vt ex eo possit esse heres: vt. ff. l. ꝓcri.

m Militari. idẽ si ꝑa. vt. j. de mili. testa. l. eius militis. §. militia. Also.

n Dotest. boc forte a cõpilatoribus est additum cuz theodosius videatur inuenisse: ⁊ sunt quinqz testes in bac voluntate necessarij: vt. C. e. l. bac consultissima. §. si quis autẽ. ⁊ dic plene vt ibi not. Itẽ facit institu. eoõ. §. ex eo. ⁊. §. j.

o Posthumi. Casus vsqz ad. l. si quis. filio est talis. ¶Uenius facere volens testamentum

Deiniusto rupto ⁊ irrito facto testamento. Titulus. iij.

Papinianus. Lex. j.

Testamentũ aut nõ iure factum dicitur: vbi solẽnia iuris defuerunt: aut nullius esse momenti cum filius qui fuit in patris potestate ꝑteritus est: aut rumpitur alio testamento ex quo heres existere potuit: vel agnatione sui heredis rumpitur: aut irritum cõstituitur non adita hereditate.

Ulpianus. Lex. ij.

Tunc autem ꝓius testamẽtum rumpitur cum posterius rite perfectum est: nisi forte posterius vel iure militari fit factum: vel in eo scriptus est qui ab intestato venire potest: tũc enim ⁊ posteriore nõ perfecto superius rumpitur.

¶Posthumi sunt noiatiz exheredãdi: ⁊ posthumi appellant q̃ posthumũ nascitur: vl q̃ post testm agnascunt. B.

Posthumi Idẽ. Lex. iij.

quesiuit ab vlpiano cõsiliũ qualiter possit facere vt non rumperet: ⁊ dixit ei. Sne ego spero habere posthumos nascituros ex me ⁊ filijs meis masculis: dicit ei vlpianus. Frater si tu vis q̃ testamẽtũ tuũ non rumpatur per dictos posthumos instituas eos heredes: vel nominatim eos redes eos: nam si inuenirent se ꝑteritos tpe quo nascerent rumperent testamentum tuum: ⁊ si tu vis scire qui sunt illi posthumi qui ꝓnunt testamentũ si nõ essent a te instituti vel noiatim exheredati ego dicã tibi. nam sunt illi qui nascẽtur post mortẽ tuam: ex te vel ex filio: vel nepote: vel ꝓnepote tuo: vel ex aliis tuis descendentibus per virilem sexuz qui posthumi inueniunt se ꝓmiores tibi tẽpore quo nascuntur. Item ⁊ illi q̃ post factũ a te testm in vita tua nascent: siue exheredes eos ante q̃ instituas tibi aliquem heredem siue inter medias duoz tuorum heredũ institutiones: siue inter institutũ a te ⁊ subsitutũ semp non rũpet testamentum tuũ per eoz agnationẽ: ⁊ est ratio quare non: q̃ idem esset filio tuo iam nato: ⁊ ratio diuersitatis non põt reddi inter filium iam natũ ⁊ posthumos: ergo idem ius debet statui: ex his aũt que dixim⁹ in bac. l. ff. e. l. j. ti. rñ. f. posthumi ꝑteriti agnatione rumpi testamentum iam nato autẽ ꝑterito ab initio testamentũ nullum esse/apparet tibi q̃ alia cã est filioz iam nato: alia posthumoz: nã iam nati ꝑteriti iniustuz ⁊ ipso iure nullũ faciunt testamẽtum a principio ⁊ ex postfacto: posthumi autem inuenientes se ꝑteritos rumpunt testm ita demum si nascãtur. Item scias: dixit vlpianus q̃ si tu facias testm ⁊ instituas tibi heredem posthumum: vel eum noiatim exheredes ⁊ sic stetit firmũ boc testamentum: ⁊ postea facias aliud testamentũ in quo ꝓdictũ posthumum ꝑtereas: ⁊ posta nascatur tibi dictus posthumus. i. siue post mortẽ tuam: siue adhuc te viuo: vtrũqz ꝓdictoz tuoz testamentoz est ruptũ. ſ. primum per scõm. nam scõm valuit tãdiu q̃diu natus fuit posthumus vt tibi iam dixi: ⁊ ita potuit rumpere primũ: vt. ff. e. l. j. iij. rñ. scõm aut̃ est ruptũ per agnationẽ dicti posthumi: ⁊ si tu vis scire q̃d est nominatim posthumũ exheredare dico tibi: q̃ siue ita dixeris q̃cũqz mihi nascatur exheres esto: siue ita/q̃cũqz mihi nascat ex fcia exheres esto: siue ita vel ter exheres esto: siue ita posthumus exheres esto: semp erit nostra ⁊ te exheredatus: ⁊ per suam agnationẽ non rumpet testm tuum: ⁊ boc dico verum esse siue nascatur post mortem tuam: siue in vita tua post factam dictam exheredationẽ. ¶ Licet aut̃. Adhuc logtur vlpianus ex viuo ⁊ dicit ei: ꝙuis dixerim tibi in ꝓncipio. huius. l. q̃ posthumus ꝑteritus rumpit testm tuũ per suã agnationẽ: tamen q̃qz ptẽ rumpit: partem non. puta si instituas tibi heredem titiũ ⁊ posthumum tuũ exheredes: ⁊ postea substituas dicto titio seium: ⁊ in dicto secũdo gradu substitutionis nihil dicas de dicto posthumo ⁊ ita cũ ꝑtereas: nã boc casu primus gradus: id est institutio titij a qua fuit posthumus exheredatus valet.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Secundus autem .i. subſtitutio ſcij ruptus et rupta eſt: quia ab eo et ab ea fuit poſtbu. preteritus: ꝛ a deo eſt hoc verum ꝙ ſi deliberante dicto tio primo gradu a te ſcripto naſcatur poſthumus: et ita naſcatur eo tempore quo ſeius titio a te ſubſtitutus adire non poterat ex ſubſtitutione: et poſtea titius inſtitutus repudiet ex inſtitutione non poterit obtinere ex ſubſtitutione ſeius hereditatem tuam: nam in gradu ſecundo predicto a quo poſthum⁹ fuit preteritus vt dictum eſt ruptꝰ ⁊ infirmato per naturitatem dicti poſthumi: ly fuit natus deliberante inſtituto non poteſt amplius inde hereditas obtineri: et predicta probo tibi a ſimili: video enim ꝙ ſi inſtitueres tibi heredem dictum titium ſub cõdictione ſi naues ex aſia venerit vſq; ad annum ⁊ nõ erheredes dicti poſthumum ſed pretereas: et pendente cõdictione dicte inſtitutionis titij naſcatur poſthumus: ⁊ ita naſcatur poſthumus eo tẽpore quo inſtitutus adiꝛe non poteꝛat: ⁊ rumpitur gradus dicte inſtitutionis condictionalis adeo ꝙ ſi poſtea condictio exiſtat: non poteſt habere titius inſtitutus hereditatem: ergo idez eſt in noſtro caſu vbi titius inſtitutꝰ puꝛe deliberabat: ⁊ interim poſthumus eſt natus: ly et ſi inſtituas tibi titium heredem ſub cõdictione predicta ⁊ prozimus preteriſti ⁊ titio ꝓdicto ſubſtituiſti ſeium: ⁊ in ſubſtitutione ſimiliter preteriſti poſthumum: ⁊ pendẽte cõdictione dicti titij inſtituti natus fuit poſtbumus. poſthumo potius locus erit ad hereditatez tuam ꝙ dicto inſtituto vel ſubſtituto: ⁊ hoc ſiue exiſtat poſt natiuitatem poſthumi cõdictio inſtituti ſiue deficiat: ⁊ hoc ideo: quia per ſuam natiuitatem rumpit poſthumus gradum dicti inſtituti ⁊ etiam ſubſtituti a quibus fuit preteritus vt dictum eſt. Si autem poſthumus dictus natus fuit poſt defectũ condictionis predicti titij inſtituti non rumpit gradum dicti inſtituti: quia inuenit eum nullum propter defectum dicte condictionis: rumpit tamẽ gradum dicti ſubſtituti a quo fuit preteritus: et ita cum inueniebat gradum inſtituti ruptum ⁊ rumpat gradum ſubſtituti/habet ſibi hereditatem tuam: et hoc vſq; ad .l. nam et ſi .§. rumpendo. Vbi autem dicit. Pone ꝙ dictus poſthumus fuit preteritus a dicto inſtituto ſub dicta condictione: et fuit erheredatus a dicto ſubſtituti gradu/ et poſtea natus fuit poſthumus eo tempore quo inſtitutus viuebat: ⁊ ita natus fuit eo tempoꝛe quo inſtitutus poteꝛat habere hereditatem tuam cõdictione exiſtente: et ita pendet ſecundus gradus ex primo: non ſolum ceꝛte primus predictus gradus ruptus eſt a quo fuit poſthumus preteritus/ ſed etiã ſecundus a quo fuit poſthumus exheredatus qui ſecundus pendebat ex primo a tempoꝛe natiuitatis poſthumi vt dictum eſt: et ita in totum teſtamentum ruptum eſt per dictam natiuitatem poſthumi: et ſic habet totam hereditatem poſthumus: ſecus autem eſſet in filio tuo iam nato: nam ſi filium tuum iam natum a gradu inſtituti preteriſti ⁊ a gradu ſubſtituti exheredati: ly gradum inſtituti faciat ipſo iure nullum/gradum tamen ſubſtituti valere patitur. Et eſt ratio plana: vt nota. ff. titu. j. l. iij. §. finali. ⁊ hoc dicit vſq; ad .l. ſi quis filio. Uiuianus.

a ¶ Per virilem. ſecus ſi per femininum: vt. ff. titu. j. l. gallus. §. nunc de lege. ⁊ inſtitu. de exhere. libe. §. mater. ⁊. j. de contratabu. l. illud. §. ad teſtamenta. Bug.

b ¶ Nominatim. qõ dic vt. j. eo. §. nominatim. ⁊. C. de libe. prete. l. fin. in fi. ſed hodie non põt erheredari: vt. C. de inoffi. teſta. l. ſi quis filium. §. fi. ⁊ inſti. de exhere. libe. §. ſed feminini.

c ¶ Mutatur. Corrigitur hoc ſtatim. §. proꝛi. Vel ſub. hic propie ex vi verbi quaſi poſtbumationem patris natus, argu. inſtitu. de donatio. §. eſt ⁊ aliud. Accurſius.

d ¶ Sed ⁊ hi. ⁊ eſt plana. als ſed cum hi. ⁊ eſt defectiua: ſed tunc vbi dicit inter gradus exheredari poſſunt: ſupple placet etiam in his idem dicendum eſſe quod in vere poſtbumis.

e ¶ Uelleiam. in primo capite: vt. ff. ti. j. l. gallus. §. nunc de lege.

¶ Nominatim autem exheredatus poſthumus videtur: ſiue ita dixerit / quicunq; mihi naſcentur: ſiue ita: ex ſcia. ſiue ita: venter exheres eſto. Ez ⁊ ſi dixerit poſthumus exheres eſto. nat⁹ vel poſt mortem vel viuo teſtatoꝛe non rumperet.

Poſthumus rumpit eum gradũ vel ſpem eius gradus a quo reperitur preteritus ⁊ qõ dependet ex eo: quod autem non conſiſtit re nec ſpe rumpi non poteſt. Hoc dicit cum duabus legibus ſequentibus. Bartolus.

¶ Licet autem poſthumus preteritus agnaſcendo rumpat / tamen interdum euenit vt pars teſtamenti rumpatur: vtputa ſi proponas a primo gradu poſthumuꝫ exheredatũ: a ſecundo preteritũ. nam hic⁹ primus³ gradus valet: ⁊ ſecundus ruptus eſt.

Idem. Lex. iiij.

DEniq; et deliberãtibus primo gradu ſcriptis heredibus: q ſecundo gradu ſcripti ſunt heredes obtinere hereditatẽ non poſſunt. Gradu enim rupto ⁊ infirmato/amplius hereditas inde obtineri non poteſt.

Idem. Lex. v.

DAm et ſi⁹ ſub cõdictione ſit heres inſtitutus quis a quo poſthumus non eſt exheredatus: tamen pendente ꝙdictione⁶ rumpitur⁴ gradus⁵ vt Julia. ſcribit.

f ¶ Gradus. inſtitutoꝛiꝰ: ⁊ ſubſtitutoꝛ: ⁊ ſupple vt poſt gradus. vt. C. eo. l. j. Accurſius.

g ¶ Idẽ in poſtbumo. q debeat inſtitui: vel nomi natim exhẽdari. de filio enim conſtat: vt. ff. tit. j. l. inter cetera. ⁊ ſic ad principium buiꝰ. l. ſe refert: vel dic ad proꝛi. ibi: vel intra gradus vel quandocũq; vt etiã filius de quo ꝙſtat: vt. j. ti. j. l. iij. §. ij. ij. iij.

b ¶ Diuerſitaꝛ. ergo idẽ ius. ſic. C. c. l. j. ⁊. j. de vet bo. ob. l. a titio. ⁊. ff. ad. l. aquil. l. illud. ⁊. C. de conſti. pecu. l. fin. D. ⁊. ff. de legi. ⁊ ſenatuſcon. l. de q bus. §. inuetꝛata.

i ¶ Ex his. qꝛ dixit in pn cipio. l. poſthumũ agnaſcẽdo rumpere: at natus preteritus nõ rumpit: ſed facit eſſe nullum: vt. ff. tit. j. l. inter.

k ¶ Illi. ſ. iam nati.

l ¶ Faciũt. ff. ab ipo initio.

m ¶ Di. ſcz poſtbumi.

n ¶ Si naſcunt. ad nullũ declinantes mõſtrum+ vel prodigiũ: vt. j. de vbo. ſig. queret. ⁊. l. oſtẽtum. ⁊ C. de poſtbu. l. iij. ⁊. ff. de ſta. bo. l. nõ ſunt. Sed vides ꝙ debeant haberi p natis: vt. ff. de ſtat. bo. l. qui in vtero. ⁊. j. de vbo. ſig. l. qõ dicim⁹? Sed hic ſpeciale ideo qꝛ dubiũ eſt an naſcaꝛ viuus an mortuus: qꝛ cũ mortuus naſcitur: nec conceptus videtur: vt. ff. de verb. ſig. l. qui mortui. Ez. ſed ſic ſemper poſſet dici: vnde fauoꝛne teſtamentum rumpatur facit differre.

+ Mõſtruoſus: quis dicaſ: et qñ rũpat teſtamẽti et omnino monſtruoſi materias. vide in. l. nõ ſunt liberi. ⁊ ibi docto. ff. de ſta. bo.

o ¶ Sed ⁊ ſi ſtante hoc. ſ. teſtamento quo poſtbum⁹ eſt exheredatus nominatim vt precepit fieri in pnn. huius. l.

p ¶ Non ſit. ſ. preteritus.

q ¶ Heres. i. poſtbumus. als deficit heres.

r ¶ Per inferius. ſecus in ly nato. Jn primo exheredato. Jn ſcõo preterito: vt. ff. ti. j. ſi filius qui. Accurſius.

s ¶ Per poſtbumum. in eo preteritum. Bo.

t ¶ Nominatim. exponit qõ in prin. l. dixit. vel dic vt ibi.

v ¶ Siue ita dixerit. ꝛ hic eſt alius modus exheredandi.

x ¶ Nõ rũperet. ipſo iure ſed per q̃relã: vt. ff. de inoffi. teſta. l. poſtbum⁹. ⁊ facit. j. de ven. in poſ. mit. l. j. §. ſed ſi exheredatio.

y ¶ Nam hic. als nam ⁊ ſi. dic ⁊ ſi pro q̃uis. ⁊. j. ſubandi tñ ſecundus ⁊c. als deficit ſi: ⁊ eſt plana: ⁊ dic ruptum eſt ſtatim nato poſtbumo: vt. j. l. proꝛi. que continuatur cum iſta.

z ¶ Primus. ſecus econtra: vt. j. eo. l. nam ⁊ ſi. §. fi.

a ¶ Eniq;. Non poſſunt. tum qꝛ primi nõdum repudiant: tum quia eoꝝ gradus etiam nunc nullus eſt: etiã ſi moꝛitur poſtbumus: vt. ff. titu. j. l. ſi poſtbumus a primo. ⁊. l. ſi a primo. in fi. ⁊. l. proꝛi. que cõtinuatur cum iſta.

b ¶ Am ⁊ ſi. ꝓbat ſubtiliter qõ dixerat a ſimili. rumpit enim. ſ. natus gradum ſubſtitutoꝛ: ſi eo tpe naſcaꝛ quo non poteꝛat hereditas a ſubſtitutis adiri. Et dic rumpere quãtum ad hoc ne poſſit adiri hereditas a ſubſtitutis: ſic ⁊ in ſequenti caſu rumpit gradũ inſtitutoꝝ ſub condictione a qbus erat preteritus ly naſcatur eo tpe quo nonduꝫ põt adiri hereditas ab inſtitutis. Bug.

c ¶ Pendente cõdictione. ſi naſcatur poſtbumus. Ez.

d ¶ Rumpitur. nato poſtbumo: ⁊ hoc ꝓbat per ſimile.

e ¶ Gradus. Ne poſſit adiri hereditas ab inſtitutis: vt ff. ti. j. poſtbuma. ⁊ facit. ff. ad vell. l. aliquando. §. ſi ſub ꝙdictione. ⁊. j. de acqui. here. l. cum hereditas. §. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶ Sed ꝛ si sit ei instituto sub conditione.
b ¶ Primi gradus. institutionis.
c ¶ Erberedatus non est. idez ꝛ si fuerit erberedatus. vt. ſ. §. fina. ꝛ. ſ. l. priori. Bug. ſed Azo. ponit hic q̃ a primo fuit exheredatus. vt. ſ. l. iij. §. fin. ꝛ ibi adiungit bunc. §. quo casu bene distinguit sit exheredatus a substituto vel non.
d ¶ Existente. cõdictiõe. subaudi. quod. ꝑbat per pun. butius. l.
e ¶ Posthumo prius. q̃ substituto.
f ¶ Quia nullus est. similia. ſ. ō. edil. edic. l. bonẽ. §. fi. ꝛ de capi. dimi. l. libe ros. §. fin. ꝛ. ſ. de vſufru. leg. l. ſemp̃ronius. circa princi. et. ſ. rerum amo. l. ſi concubina. in prin. ꝛ ſ. de lega. i. ſi fundum. §. pe. Sed ar. contra. ſ. de fer. l. i. §. ſi vero. et. ſ. de act. emp. l. er empto. q̃. is qui. ꝛ. ſ. e. l. qui vrorem. ꝛ. ſ. vſufru. quẽadmodũ caueat. l. iij. §. i.
g ¶ Solet. ꝛ totus rũpit. vt. ſ. priori. q̃uis ꝛc. ꝛ eſt rõ. vt no. ſ. ti. i. l. iij. §. fi.
h ¶ Quãuis. bic ſ̃tus op time eſſet in fine legis.
i ¶ Filius. iam natus̃ preteritus. Accur.
k ¶ Sed ſi. aduersatur ei quod de filio non qõ de posthumo dicit.
l ¶ Verent. aliquin cum nullus ſit p̃mus: nec ſcõs pendeat ex eo tp̃e natiui tatis posthumi: nõ rumpit ſcõs a quo eſt erbere datus. vt. ſ. de ven. i. poſ. mittẽ. l. i. §. ſi venter. ibi: q̃ ſinõ viuãt. Accur.
m ¶ Ego filio. ¶ Lex. Si hac. l. vſq; ad. §. irritus. eſt talis. Titius habebat filiũ ſeiũ: q̃ ſei habebat vxorẽ pregnantem: fecit bic titius teſtũ ꝛ exheredauit dictum ſuum filium: ꝛ gaium extraneum inſtituit ſibi heredem ſub condictione ſi nauis venerit ex ſia: mortuo titio ꝛ pendẽte condict. institutionis dicti gaij dictus filius exheredatus deceſſit: vel etiam poſt exiſtentem condi. deliberante dicto herede inſtituto dictus exheredatus deceſſit ꝛ poſtea natus fuit nepos qui erat in ventre vxoris ſeij tempore teſtamẽti titij: queritur an bic nepos rumpat teſtamentum titij aui ſui: Et videtur q̃ ſic: quia non fuit ab auo inſtitutus vel exheredatus: ſed preteritus. Dicit tamen bic q̃ non rumpit: quia non fuit necesſe exheredari vel inſtitui dictum nepotem in ventre exiſtentem cum pater dicti nepotis eum precedebat tempore teſtamenti titij aui: ꝛ ita inſtitutus predictus habebit totam hereditatem titij exiſtente condictione ſue inſtitutionis vel completa fua deliberatione quam cepit facere poſt exiſtente condictione inſtitutionis ꝛ volente eo inſtituto hereditatem habere. Sed quid ſi nolit habere inſtitutus hereditatem: certe erit dictus nepos ſuus heres ab intest. auo ſuo ꝛ vtrunq; de predictis habet propriam rationem: ꝛ primum habet talem rationem: quia ille demum agnoſcendo rumpit teſtamentũ quez nemo precedebat tempore mortis teſtantis. in noſtro autem caſu precedebat filius nepotem nasciturum. vnde ſicut dictum eſt nõ fuit neceſſe q̃ dictus nepos inſtitueretur vel exheredaretur. ſecundum autem habet talem rationem: quia ille ſuccedit ab intestato illi qui mortuus cui eſt delata hereditas mortui ꝛ nulli alij ante eum: filio autem predicto erbe redato non fuit delata hereditas patris ſui ab intestato q̃uis inſtitut̃ a patre repudiauit: quia deliberante inſtituto vel pendente adhuc condictione inſtitutionis inſtituti deceſſit dictus filius exheredatus: iſtud tamen ſcilicet q̃ dictus nepos ſuccedat auo ab intestato inſtituto predicto repudiante: ita demum verum eſt ſi tempore mortis dicti fui aui fuit nepos predictus in vtero vxoris filij ſicut ꝛ in principio caſus diri. Si autem poſt mortem aui fuit contentus/ꝛ mortuo patre fuo natus: certe non venit ad hereditatem aui de iure ciuili tanq̃ ſuus heres aui: nã non erat adhuc animal tempore mortis aui: neq; ad bo. poſſeſ. de iure pretorio tanq̃ nepos ſue cognatus aui. Sed quid retento eodem caſu ſi dictus nepos erat in vtero tempore mortis aui: pater autem ſuus erat apud hoſtes ꝛ deceſſit apud hoſtes poſt mortem dicti aui: nunqd nepos predictus ab auo preteritus ꝛ vt dictum eſt rumpit teſtamentuz aui naſcendo poſt mortem aui? ꝛ dicitur q̃ ſic. nam hoc caſu bene fuit neceſſe q̃ auus inſtitueret eum vel exheredaret: quia pater eius nepotis non precedebat eum nepotem tempore mortis aui: quia non creditur fuiſſe in rebus humanis dictus filius apud hoſtes captus tempore mortis aui: q̃ apud hoſtes deceſſit: q̃uis ſi dictus filius fuiſſet reuerſus ab hoſtibus? fuit poſt mortem aui predicti qui erat ſuus pater et inueniſſet ab eo preteritũ facere teſtamẽtum eius inſtitum ꝛ ipſo iure nullũ. Sed quid ſi dictus filius ab hoſtibus captus con cepit nepotem apud hoſtes: quia vroz eius iuit ad eum/vel fuit capta cũ eo et hoc viuente auo pre dicto et in cantate exiſte te: ꝛ poſtea moriat apud hoſtes dictus filius/et poſtea moriatur auus in ciuitate qui auus fecerat teſtamentum tali modo vt dictum eſt. ſ. ō. ꝛ poſtea nepos reuertatur ab hoſtibus cũ matre ſua: certe rumpit teſtamentum aui inueniens ſe in eo ꝑteritum: ſicut enim filius ab hoſtib? rediens et inueniens ſe preteritus ab eo auo qui eſt ſuus pater habet poſtliminus ꝛ rũpit teſtamentum aui vt dictum eſt: ita etiam hic nepos: non enim eſt vis vtrum nepos fuit conceptꝰ in ciuitate vino auo: an vero apud hoſtes fuit conceptus ꝛ redeat tali modo vt dictum eſt. vſ dicatis q̃ nepos fuit reuerſus cum patre ꝛ matrevt notaui ſ. libro meo.

Ider ex ergo que dicta ſunt apparet q̃ fui heredes ſuccedendo. i. naſcendo poſt factum teſtamentum non rumpunt teſtamentum. ſ. ſiue ſint in eo inſtituti ſiue ſint in eo exheredati ab eo gradu ad qué defuncti hereditas differtur: ſcilz ſi ille gradus a quo exheredati ſunt dicti filij heredes valeat: vt quia condictio inſtitutionis illius qui erat inſtitutus in dicto gradu a q̃ gradu exheredatus eſt ſuus extitit ꝛ inſtitutus aduit vel inſtitutus pure in tertio gradu aduit vt dictum eſt in prin. huius caſus: als ſi non valeret dictus gradus non eſſet dubitari neceſſe q̃ non rũperetur: quia ille gradus qui nullus eſt non poteſt rũpi. vt. ſ. l. priori. ſ. poſt defectum. ſiue ergo valeat ſiue non valeat ille gradus a quo ſuus exheredatus eſt non rũpit eũ dictus ſuus: qõ aũt dictũ eſt in verſi. ſed ꝛ ſi pater ꝛc. q̃ nepos ꝑteritus ab auo ſuccedens in locum patris ſui ab hoſtibus capti rumpit teſtamentũ aui: verũ eſt. ſecus aũt eſſet ſi inueniret ſe inſtitutũ vel exheredatum: quia tũc nõ rũperet teſtm̃ dicti aui. ꝛ quod dictũ eſt de captiui tate patris: idem eſt de morte dicti pris vel alia pena filio irrogata per quam erat de ptãte teſtantis: nam ſemp non rumpit nepos teſtm̃ aui ſi inueniat ſe ab eo inſtitutũ vel exheredatũ. Tiuia.

n ¶ Non rũpi. ipſo iure. vt. ſ. ti. priori. l. ſi quis poſtbumos. §. ſi filiũ. ſed per querelã. vt. C. de inoffi. teſt. l. ſi quis filium. Accur.
n ¶ Huiuſmodi nepos. qui naſcitur ex filio mortuo poſt auũ. als ſecus vt inſti. de exhere. lib. §. poſthumorum.
o ¶ Ab intestato. non ergo obſtat iure intestati. i. heres omittens quod obſtabat iure teſtati. ſ. ſi heres adeat: quia excludit or neps. vt. ſ. vnde liberi. l. ſcripto. Accur.
p ¶ Mortis. ſcilz teſtatoris. vt inſti. de heredi. ab intestato. §. ita demũ. ꝛ. ſ. eo. l. poſtbumorum.
q ¶ Ab intestato. ratio ſecundi dicti.
r ¶ Hereditas. vt inſti. de heredi. ab intesta. §. cũ aũt q̃ritur. ꝛ inſtitu. de leg. ag. ſuc. §. priorꝫ. ꝛ. ſ. de ſuis ꝛ legi. l. poſt cõſanguitatem. §. priori.
s ¶ Sed bocita. facit. ſ. de ſuis ꝛ legi. i. §. ſ̃tendum. ꝛ. l. titius. ꝛ. ſ. vnde cog. l. §. ſi quis priorimio. ꝛ quod not. inſtitu. de heredi. ab intesta. §. cum autem queritur.
t ¶ Sz ꝛ ſi pater. facit. ſ. ti. i. l. gall?. §. qd ſi is. ꝛ. §. in oĩb?. ꝛ. §. vidẽdũ. ꝛ. ſ. e. l. pe. Sed ꝺ ad fi. bui?. §. ſ. eo. ſed nec ſolu. ibi.

UNIVERSIDAD

decedat: quam captiuus reuersus patris sui iniustū faceret testamē- tum in eo preteritus.

☞ Nepos apud hostes siue in ciuitate cō- ceptus si preteritus reperitur, testamentū rumpit: nisi posthumus sit institutus vel exheredatus. h. d. Bar.

¶ Siue autem in ciuitate ne- pos fuerit conceptus: siue apud hostes (quoniam datur[a] et par- tui postliminium) succedendo te- stamentum rumpitur. Succeden do itaq; sui non rumpunt: siue fue rint instituti vel exheredati ab eo gradu ad quem hereditas defer- tur: scilicet si gradus ille valeat[b]. Quocunq;[c] autem modo paren- tes precedentes in potestate esse desierint: succedentes liberi (si fue rint instituti vel exheredati) non rumpent testamentum: siue per captiuitatem: siue per mortem vel penam.

☞ Eius qui perdit ciuitatem vel liber- tatem/vel vitam per sententiam testamen- tum rumpitur. fallit in milite si ei per sentē- tiam a iudice reseruetur. hoc dicit vsq; ad §. eius qui. Bar.

¶ Irritum fit testamētum/quo- tiens ipsi testatori aliquid con- tingit: vtputa si ciuitatem amit- tat per subitam seruitutē: ab ho- stibus verbi gratia captus[d]: vel si maior annis. xx. se venundari passus sit[e] ad precium participan dum. ¶ Sed et si quis fuerit capi- te damnat⁹. vel ad bestias: vel ad gladium: vel ad aliam penaʒ que vitam adimit: testamentum eius irritum fiet: et non tunc cum con- sumptus est: sed cum sententiam passus est[f]: nam pene seruus effi- citur[g]: nisi forte miles fuit et mili- tari delicto[h] damnatus: nam huic permittitur[i] testari: vt diu⁹ adria- nus rescripsit. et credo quod iure mi- litari[k] testabitur. qua ratione igi- tur damnato ei testari permitti- tur[l]: nunquid et si qd̄ ante habue- rit factum testamentum: si ei per- missum sit testari valeat: an vero pena irritum factum reficiendū est: et si militari[m] iure ei testandū sit dubitari non oportet quin si vo luerit id valere fecisse id credatur.

☞ Si dānatio suspēditur per rescriptio- nem principi factam testamentum non rū- pitur etiam si reus decedat: nisi consci⁹ cri- minis se occiderit. h. d. Bar.

¶ Eius qui deportatur non sta- tim[n] irritum fiet testamentū: sed cum princeps factum compro- bauerit: tunc enim et capite mi- nuitur: sed et si de decurione pu- niendo vel filio[o] nepoteve preses scribendum principi[p] interlocu- tus est: nō puto statim seruum pe- ne factum: licet in carcere soleant diligentioris custodie causa reci- pi: nec huius igitur testamentum

a ¶ Quoniaʒ datur. vt. C. de cap. l. j. ⁊ no. s. ex quibus cau. ma. l. ab ho- stibus. §. j. ⁊. s. ti. j. l. gallus. §. si eius.

b ¶ Ualeat. potest enim esse quod non valeat aliquo liberorum preterito. vt s. titu. j. l. fina.

c ¶ Quocunq;. siue per captiuitatem desierunt: dico in potestate esse si- ue per ⁊c. Azo. et habes ibi. §. irritū. ⁊ non hic: si ue ⁊c. nec ibi: quotiens ⁊c.

¶ Irritū. ¶ Casus. Di ctum est. s. eo. l. j. in vlti- mo rn̄. de vno modo quo te stamentum fit irritum: nunc aūt illaʒ materiam de testamento irrito vult iuriscon. altius pertracta re: ⁊ de ea tractat per to- tam hanc. et. l. sequen. et vsq; ad. l. certum est. Et diuidas hanc. l. hoc mo- do vt ponas vnuʒ casuʒ vsq; ad. §. ei⁹ qui depor- tatur ⁊c. Alium autem vsq; ad. §. hi autem oēs ⁊c. Alium vsq; ad. §. sed nec eorū ⁊c. Alium autē vsq; ad. §. quatenus ta- men ⁊c. Aliū vsq; ad. §. filijfami. qui cōtinuatur cum. l. naʒ si ⁊c. Ponas ergo ita casum huius. §. irritū. Si post testamen- tum factū testator ab ho- stibus capiatur vel pas- sus sit testator se vēdi ad precium participandum vel sit damnatus capite vel ad bestias/vel ad gla- dium/ vel alia pena que vitaʒ ei adimat: fit testa- mentū eius irritū statim cum sententiā passus ē: nec expectatur quod per pe nā sit cōsumptus nisi sit miles de militari delicto ad mortem damnatus et in ipsa damnatiōe pmis- sum sit ei testari: nā tunc nō solum pōt testari post sentētiam contra se latā: sed etiam testamentum quod prius fecit valet si dixit illud velle valere. Sed quid si aliquis a preside sentiet deportandus post factum a se testa mentum: certe irritum fit eius testamentum: hoc tamen intelligas cuʒ imperator cōprobauerit sentētiam presidis latā super dicta deportatio- ne ⁊ non ante: nam cum preses sinat aliquē deportandū scribit hoc pn- cipi anteq̄ sententiam executioni mandet et principis responsio expe- ctatur: et idem si preses interlocutus est scribendo principi de decurio- ne puniendo vel de puniendo filio nepoteve decurionis post sententiā de eis puniendis a se preside latam: nam non statim lata sententia pre- sidis est pene seruus dictus decurio: vel filius vel nepos eius: sed cum princeps comprobauerit per suas litteras dictam presidis sententiam: licet post sententiā a preside latam soleant recipi in carcerē dicti deportā- di vel decuriones vel filij eorū ⁊ nepotes. vnde si ante responsionē prin- cipis decesserit dictus deportandus vel decurio vel filius decurionis: vel nepos: valebit eius testamentum: nisi consciisset sibi mortem eo quod volebat prius mori q̄ damnari ex delicto quod se commisisse sciebat. si autem consciisset sibi mortem alia de causa non irritatur eius testamen- tum: puta tedio vite: vel propter impatientiam aduerse valitudinis vel causa iactationis sicut faciunt quidam philosophi. Si autem iste talis non fecit testm̄ cognatis defertur eius hereditas. predicta autem distin ctio habet locum etiam in militie qui fecit testm̄ vel ab intestato decessit. Sed quid si predicti quoruʒ testamenta facta sunt irrita propter causas supradictas appellauerunt a sententia contra eos lata: certe capite non minuuntur: nec eorum testamenta fiunt irrita: sed et de nouo testamen- tum facere possunt: nec etiam ea ratione quod videant incerti de statu eorū prohibentur de nouo testamentū facere: sed ⁊ si pses non recipit appel- lationem eorū/sed pena eorum remoratus est scribendo īperatori qualiter eū preses per sentētiā dānauerat non fiūt eorū testamēta irrita interim et bene debet preses taliter remorari penam vt dictuʒ est: nisi in casibus veluti si ille quem condēnauit est latro manifestus/vel talis qui prerum pit seditionem in ciuitate quam regebat preses predictus. vel talis qui commisit factionem cruentam: puta quia interfecit vnum de maiorib⁹ ciuitatis. vel si sit alia iusta causa propter quam immineat ciuitati pe- riculū nisi incōtinenti puniat condēnatus. His enim casibus nō tenet preses imperatori scribere sed statim condemnatū punire debet: ⁊ post- ea scribere hoc īperatori ad suam excusationē. Sed pone quod aliquis fuit dānatus illicite. vtputa decurio fuit damnatus ad bestias: certe non fit eius testamentū quod pri⁹ fecerat irritum: quia sententiam nō valuit ipso iure. ⁊ idē est in testamē- to eius damnati qui non erat de iurisditiōe presi- dis. Itē scias quod propter illos casus quos dixi in prin. huius. §. est ⁊ alius in quo testamentū fit ir- ritum: vt in eo qui etiam post mortē suam dānat⁹ est crimine lese maiesta. vel de crimine repetūda- rum. Iteʒ scias quod quis fiat irritū testamentū ei⁹ qui ab hostibus capitur vt dictū est/tamē si reuer tatur ab hostibus recipit testamentuʒ vires suas. Item et si apud hostes decedat confirmatur te- stamentuʒ per. l. cor. que fingit eum mortuum pri ma hora captiuitatis. si ergo. l. cor. fictio conua- lescere facit testamentuʒ. ⁊ restitutio principis in- dulta ei qui capite dam- natus erat facit conuale- scere. ¶ Filijfami. Filius meus viuit in militia pn cipis: et ibi lucratus est castrense peculiū: ⁊ post- ea reuersus est domum. sicq; factus est veteran⁹: et me patre viuente fecit iure communi testamen- tū de dicto peculio. post- ea ego decessi vel eū emā cipaui: certe non irrita- tur testamentum eius. et idem est si dictus me⁹ fi- lius fecit testamentuʒ in militia existens: vel iure militari vel iure conmu- ni. Uiuia.

d ¶ Captus. hic fit seruus hostium: ⁊ sic perdit ciuitatem et libertatem. vt. s. de capi. dimi. l. fi. recipit tamen vires testamentum eo reuerso. vt j. e. §. quaten⁹. sed si ciuitatem tantum vt deportatus tūc idem. vt. s. de testa. l. eius. §. si cui. Idem si minimam capitis diminutionē sit passus. vt insti. qui. mo. testa. infir. §. alio.

e ¶ Passus sit. in quo quattuor sunt necessaria. vt no. s. de statu homi. l. ⁊ seruorum. §. j.

f ¶ Passus est. nam trahit hec sententia statim ad se executionem. vt. j. de penis. l. qui vltimo. vt dicunt decretiste de snia excōi. Additio. Not. hanc glo. quod snia excōicationis trahit secū suū effectū. ⁊ hoc est qd̄ dicit quod trahit secū executionem. vt no. hic ⁊ ca. pastoralis. extra de appel. et de offi. ordi. c. ad reprimendā. ⁊. vij. q. iiij. in summa. de snia excōica. is cui. §. fi. lib. vj. sm̄ Bal. hic. Excōica- tiōis snia trahit ad se executio nem.

g ¶ Seru⁹ efficitur. hodie nemo bene nat⁹ ⁊c. vt in auf. de nup. §. qd̄ au tem. col. iiij. Item facit. s. de testa. l. eius. §. fi.

h ¶ Delicto. que multa sunt. vt. j. de re milita. per totum.

i ¶ Permittit. si impetrauit a iudice cuʒ dānaretur. vt. s. de dona. inter virū ⁊ vxo. l. cū hic stat⁹. §. si miles. ⁊ adde qd̄ no. C. de test. mili. l. ⁊ mi litibus. ⁊ facit. j. de vete. mili. succes. l. j. ⁊. ij.

k ¶ Militari. Contra. C. de inoffi. testa. l. si quando. Solu. ibi vt paga- no: hic vt militi fuit concessum. ⁊ sic cuiq; suo iure testari concedi vide- tur: vel aliter vt ibi. Accur.

l ¶ Permittitur. a iudice.

m ¶ Si militari. incipit rn̄dere. ⁊ facit. j. de testa. mili. l. idē erit dicendū. ⁊. l. ex militari. ⁊. l. idē ⁊ si pater. ⁊. j. de leg. iij. l. si qs. in pn. §. j.

n ¶ Non statim. hoc cū a pside. si auteʒ a pfecto vrbis statim. vt. j. de pe- nis. l. ij. §. j. ⁊ de interdic. ⁊ releg. l. inter penas. ⁊ de leg. iij. l. j. §. hi. Sed quare hoc cū habeat merū imperiuʒ: Rn̄. vt no. s. de offic. presi. l. illici- tas. §. qui vniuersas. ⁊ facit. j. qn̄ ap. sit. l. j. in prin.

o ¶ Filio. decurionis. ⁊ nepote qui idē habent priuilegiū. vt. j. de penis. l. moris. §. iste fere.

p ¶ Principi. quod facere non ipse punire debet. vt. j. de penis. l. diui fratres. §. decurionibus. et de ho. eo. l. ij. sic et al's principis sententia

seruatur. vt

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

seruatur. vt. C. vbi sena. vel clarissimi. l. quotiens.

a Decesserit. etiã in carcere. vt. ff. de testa. l. si quis post. & ff. de iure fis. l. in fraudem. §. i. & §. fi.

b Tedio vite. vt fecit dido.

c Iactationis. vt fecit empedocles. Jo.

d Epistolã. alis epistola. alis epistolas. & subaudi mittẽs. et facit. ff. de re mili. l. omne. §. qui se. et de bo. ea. l. iij. & C. qui te sta. fa. pos. l. ij. et qõ ibi no. & ff. ad fille. l. i. §. fi. qs non metu.

e Eius cognatis. vt. ff. de vete. mili. suc. l. j. et. ij.

f Non sint. aliqui cognati.

g Legioni. in qua militabat. vt. C. de heredi. de cur. l. ij.

h Dixim⁹. ff. cad. l. §. irritum.

i Constitutus est. vt. ff. de testa. l. qui a latronibus. §. fi. & ff. ar. j. & penis. l. ij. §. fi. & ff. ad turpil. l. i. in fi. & ff. de his qui not. infa. l. furti. §. j. et qui sanisda. cog. l. scienduz. §. fi fundũ. Jtẽ facit. ff. de accu. l. penul. & de fol. l. reo. & an per alium cause appell. ij. & ff. de pcu. l. qui ppio. §. item.

k Factionẽ. vt. ff. de testamen. l. de statu.

l Jncerti. ff. interim. vt statim subijcit non respectu futuri.

m Libellum. repete ad. & facit. j. nil noua. l. j. & de ap. rec. l. sciendum.

n Factio. hoc semper in mala parte ponitur.

o Excusauerit. i. excusando quẽ fecit. i. excusando se & statim imposuit penaz alis accusauerit.

Appellatiõi nõ sẽper deferẽdum est.

p Permittitur. nõ eñ oportet tunc deferre appellationi. vt. j. de app. constitutiones. C. Coquum appel. non rec. l. ij. & argu. C. de of. pfc. pfto. oriẽtis. l. si quos. & ff. de re mili. l. ij. Arg. ff ad boc. ri. q. ij. si cẽs.

q Jllicite. statim ponit exemplum.

r Sumpta. in pñti vt fuit. ff. priori. rñi.

s Non tenuerit. cõmutabiliter: tenuit quidem sed tamen cõmutari põt a principe nõ ab eo q eaz tulit. vt. j. de penis. l. mo ris. §. iste.

t Non erit irritũ. sic. C. si a non compe. iudi. l. fi. & ne de sta. defun. l. si pater. & ff. de penis. l. ij. i fi. & ad boc. ij. q. j. in pmis. Accursius.

v Maiestatis. ff principem vel rẽpu. accusatus vel aiãt⁹ vel armat⁹ est. vt. ff. ad. l. iul. maie. l. fi. & insti. de heredi. ab intest. §. per cõtrariũ.

x Alia causa. vt repetitarũ. vt. ff. de accu. l. ex iudiciõ. Jtez bereditas. vt. C. de bered. l. iiij. Jtẽ apostatus. vt. C. de apost. l. apostatarum.

y Dixim⁹. ff. eo. §. irritum.

z Jure postliminij. vt institu. quibus non est permis. facere. testa. §. fi.

a Lege cornelia. vt. ff. eo. §. institu. & ff. de testa. l. lege.

b Cõualescit. vt arg. ff. de bo. libe. l. iij. §. fi deportatus. & de lega. iij. l. §. §. si quis. C. de senten. pas. l. fi.

c Ad testandum. etiam quantum ad alia. vt institu. qui. non est permis. facc. testa. in prin. & ff. ad macedo. l. ij. & ff. de fur. l. fi quis vroti. §. fi.

li causa: tunc enim punire permittitur[p]: deinde scribere.

Sententia nulla testamenti factionez non tollit. b. d. Bar.

Q si quis fuerit damnatus illicite[q] pena non sumpta[r]: an testamentum cius irritum fiat videamus vtputa decurio ad bestias: an capite minuatur: testamentum qz eius irritum fiat: & non puto cũ sententia cum non tenuerit[s]. ergo et si quis cum qui non erat iurisdictionis sue damnauerit: testamentum eius non erit irritum[t]: quẽ admodum est constitutus. Sed nec eozum quidem testamenta rata sunt: sed irrita fiant quozuz memozia post mortem damnata est: vtputa maiestatis[v] vel ex alia tali causa[x].

Reuersorũ ab hostibus si sunt restituti per principem testamenta reconualescũt. b. d. Bar.

Quatenus tamen diximus[y] ab hostibus capti testamentuz irritum fieri: adijciendum est postliminio reuersi vires suas recipere iure postliminij[z]: aut si ibi decedat: lege cornelia[a] confirmari. ergo et si quis damnatus capite: in integrum indulgentia † principis sit restitutus: testamentum ei conualescit[b].

Mutatiõe status in melius testamentum non rumpitur. b. d. Bar.

Filijfamilias veterani sui iuris morte patris facti testamentum irritum non fieri constat: nã quãtum ad testandum[c] de castrẽsi peculio pro patre familias habendo est: et ideo nec emancipatione[d] irritum fieri militis veterani testamentum verum est.

Rupto pño gradu qui valet iure speciali secundus qui depẽdet ex eo non rumpitur. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. vij.

Am si miles[e] iure ciuili testamentuz fecerit: et primo gradu beredem cũ scripserit quez iure militari[f] poterat: scõo[g] cum quem communi iure poteſt: & post annum missionis decesserit: primo gradus irritus fiet: & a secũdo incipiet testamentũ eius.

Agnatione filij ciuilis rumpitur testamentum. b. d. Bar.

Eadem. Lex. viij.

Certum † est adoptione[h] vel

d Emancipatione. qñ videbat magis dubitare: qz isto casu patif capitis diminutionez: sed in superiozi nõ. vt. ff. ad macc. l. fi filius. §. fi.

Duz si miles. Cæsus. Titi⁹ in militia existens fecit testamentum iure cõi et institutit sibi feriũ quẽ non poterat instituere nisi de iure militari: puta qz erat dictus feius deportatus: & substituit ei gaiuz quẽ iure communi poterat instituere: et postea decessit post an. quo fuit missus de militia. certe testamentum fit irritus quãtũ ad primũ gradũ predictũ: ea ẽñ que fiunt iure militari nõ valent post an. missionis: & ita feius primo gradu institutus nõ habebit bereditatez: sed gaiz in secundo gradu institutus. Aluia.

e Nam si miles. Quidã habent nam si: et continuãt sic. dixi veterani militis testamentum tenere etiam post annum a die missionis: & etiaz si emãcipatio interuenerit: sed boc vbi iure cõi testatus est. naz si iure ciuili. i. militari cozã duob⁹ vel tribus testibus &c. qõ non placet: qtũc post annuz non valet in aliquo gradu: ff bec lex vult cõtra. Dicergo principuz. l. si miles. et qz iure ciuili id est cõi. f. cozaz septem testibus fecit testamentuz.

f Militari. vt deportatum. vt. ff. de testamẽ. militi. l. neqz. §. f.

g Secundo. sic. ff. tit. f. l. iij. §. fi.

Ertũ ẽ. Casus. Dictuz ẽ. ff. eo. l. iij. rñ. qz testamentuz rũpit si signa fcitur testatori suus beres non institutꝰ ab eo vel exheredatꝰ. certe bec. l. dicit esse idem si post testamentũ testator adoptet vel arroget filiũ suum vel filiaz. Filia. Titius babẽs filiã ex ea poté ex filio mortuo eos simul emãcipauit: & postea fecit testamẽtũ in quo eos preterijt: certe nõ fauciunt testamentum irritum vel iniustum: quia vna emancipatione exiuerunt de potestate patris: illi autem soli facit iniustũ qui sunt in potestate: & non est vis in eo: quod dicit vna: qz ita fuit de facto qz eos simul emancipauit vt dixi: sed z idem esset si diuersis tẽporibus eos emancipasset: qz semper nõ faciũt testamentũ iniustuz cũ non sunt in potestate patris eiusdẽqz aui ad nepotem. Aluia.

b Certum est adoptione. nam et sic transit hoc iure in potestate. vt

† Quid si principis indulgẽtia in tẽsõ cõdendo interuenisset: qz ꝺ dicit p eius indulgẽtiaz reconuale scit qõ ante nõ fubsistebat an sine eo vel ei⁹ cõsensu possit reuocari? dic qz sic p ea que nor. bar. l. l. omnũ. in. iiij. no. C. de testamẽ.

† Al's verum est.

m ij

ſ. de adop. l. j. ſed hodie contra. ⁊ ſic non tenetur eus inſtituere. vt. C. de adop. l. cum in adoptiuis. §. ſed ne articulum. ⁊ §. ſed ſiquidē. ſecus in arrogato: vt hic. ⁊ d. l. §. fi.

a ¶ Solet rumpi. vt. ſ. titu. j. l. filius. §. j. ⁊ inſtitu. qui. mo. teſta. infir. in princi. ⁊ hoc niſi ſit inſtitutus ante adoptionem. vt. ſ. ti. j. l. filio. §. fi. q̄ eſt contra.

b ¶ Vel nepos. ex filio. nā ex filia ſequeretur ſui patris poteſtatem non aui materni. vt inſtit. de pa. po. §. fina.

c ¶ Q; vna. alſ cū vna: alſ deeſt cum. Item dic q̄ dictio vna eſt aduerbium. q. d. ſimul cū emā cipantur exeunt. Vel dic q̄ ſit nomen adiectiuum de emancipatione. q. d. filia exit vna; et nepos alia emācipatione: ſ; in filijs exiguntur tres ſm antiqua tēpora q̄ hic cōſiderauit: hodie in omnibus ſufficit vna. vt. C. de adop. l. fi. non ergo eſt ℍ lex pro eis qui dicūt emācipato filio per cōſequēs videri nepotem emancipatum: quod reprobat. vt. ſ. de adop. l. ſi nepos. nam nec hic quicq̄ de filio dicit.

d ¶ Teſtamentum. quod poſtea faciet pater. a. non facient nullum licet pereant: q̄ facerent ſi eſſent in poteſtate. vt. ſ. co. l. j. Accur.

† Aſſe tex ad hoc alle. q̄ ſcīm teſtamētū minus ſolēne: primū ſolēne nō rumpit. de q̄ per Bar. in. l. ſi ture. col. iij. ver. q̄ro. dicit teſtator. ſ. de leg. iij.

Si pater. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi heredē filiū ſuū ſeium in teſtamento q̄ in ciuitate fecit: poſtea fuit captus ab hoſtib⁹. ⁊ ſic fuit factū irritū dictū teſtamētū. vt. ſ. eo. ſi quis. §. irritū. ⁊ poſtea reuerſus eſt ab hoſtibus. ⁊ ſic teſtamentū recipit ſuas vires iure poſtliminij. vt. d. l. ſi quis. §. quatenꝰ. certe non rumpit dictum teſtamētū. i. nō facit iniuſtū dict⁹ filius cui ſit in eo inſtitutus. vt ſupra poſuit: ſ; retēto eodē caſu ſi filius fuit captꝰ ab hoſtibus ⁊ pater in ciuitate remāſit: ⁊ poſtea reuertaꝫ dictꝰ filiꝰ non facit iniuſtū teſtamentum predictū cū in eo fuerit inſtitutus, Viuia.

e ¶ Filio. inſtituto a patre.

f ¶ Eo. ſcilicet patre.

g ¶ Teſtamentū. quod fecerat pater ante captiuitatem. nam ſi in captiuitate non valeret. vt. ſ. de teſta. l. eius. Alꝫ. Alij dicunt filiū fuiſſe teſtatū patre capto quod non rumpitur reuerſo patre poſt mortes filij q̄ ſō non placet: quia non poteſt teſtari cum ſit incertus ſui ſtatus. vt. j. vnde legi. l. ij. §. ſi deceſſerit. Aliud in filio deportati quod dic vt no. C. de ſenten. paſ. l. fina.

h Sed nec filius. ſubaudi inſtitutus. ⁊ ſic nō obſtat. ſ. e. l. ſi gs filio erbe redato. §. ſed ſi pater. in fi. §.

Si bine. ¶ Caſus. Titius fecit teſtamentuz in ſcriptis ⁊ fecit illud ſignari ſignis ſeptem teſtiū: ⁊ inſtituit in eo ſibi heredem ſeium: poſtea ſtetit per annum ⁊ accepit quandam chartam nō ſcriptā ⁊ fecit eam ſignari ſeptem teſtium ſignis volens dare forte intelligere conſanguineis ſuis vt aliud teſtamentum faceret in ſcriptis ad eoz vtilitatem: certe bc ſecundē tabule nō rūpunt primas: quia ſecūde ſunt nulle ⁊ nihil valent. Viuia.

i ¶ Nullus eſt. quia non eſt ibi teſtatio mentis q̄ eſt neceſſe. vt. ſ. de teſta. l. i. ⁊ facit inſti. qui. mo. teſt. infir. §. j. ⁊. ſ. ad vell. l. q̄uis. §. ſi quenert. ⁊. j. de adi. leg. l. ⁊ ſi tranſferā. ⁊ inſti. qui. mo. tol. oblig. §. preterea. ff. ⁊ ſ. ti. j. l. ſi filius. Accur.

Poſthumus. ¶ Caſus. Titius habens vxorem pregnantem fecit teſtamentuz ⁊ fecit illud ſignari. vij. teſtium ſignis: ⁊ inſtituit ſibi ſeium ex tertaneum heredem ⁊ preterijt ventrem vxoris: poſtea vinēte dicto titio vxor ſua peperit: ⁊ ſic ruptum fuit teſtamentum: ⁊ poſtea ante dictum titium patrem deceſſit dictus poſthumus: certe quamuis heres in dicto teſtamento inſtitutus non potuiſſet habere heredita tem de iure ciuili vel bono. poſſ. de iure pretorio ſi dictus poſthumus vixiſſet poſt mortem patris: eo q̄ dictum teſtamentum per dictū poſthumum ruptum eſt vt dictum eſt: tamen quia deceſſit poſthumus ante patrem nec natus videtur vnde inſtitutus habet heredita; ⁊ vel bo. poſſ. ⁊ legatarij quibus fit legatum in dicto teſtamento legata ſua conſequentur. Et quod dictum eſt in teſtamento rupto habet locū in teſtamento iniuſto ⁊ in teſtamento irrito. Et in teſtamento iniuſto ita pone exemplum. Dictus titius habens filium in poteſtate inſtituit ſibi heredem ſempronium conſanguineum ſuū ⁊ dictū filiū preterijt. ⁊ ſic eſt teſtamentum ſuum. ſ. titij iniuſtuz ſiue ipſo iure nullus. vt. ſ. e. l. i. poſtea deceſſit dict⁹ filius ante patrem: certe perinde erit ac ſi nunq̄ fuiſſet dictus filiꝰ in rerū natura. et ſic dictus ſemptonius habebit bered. vel bo. poſſ. qui quidē ſempronꝰ habuiſſet heredita tē ab inteſtato ſi dictꝰ filiꝰ nunq̄ fuiſſet in rerum natura: ⁊ dictus titiꝰ inteſtatꝰ deceſſiſſet. ſecus autē ſi dictus ſempro. non fuiſſet ita coniunctus teſtatori vt dictum eſt: quia tunc haberet heredi. vel bo. poſſeſſ. licet filius qui fecit eſſe iniuſtum teſtamētū deceſſerit ante patrez. Alij dicūt q̄ ſiue erat ita coniunctus teſtatori ſempronius ſiue non/ ſemp debet habere heredita tē/ z in littera ſubaudiūt hic marie. In irrito autem ita pone exemplum. ¶ Pone q̄ dictꝰ titius fecit teſtamentum et in eo inſtituit dictum ſuū conſanguineum cum non haberet filiū natum vel naſciturum: poſtea fuit idem titiꝰ captus ab hoſtib⁹ vel paſſus eſt ſe vēdi ad precium participā dum: vel fuit damnatus capite vel ad beſtias: vel ad gladium vel ad alias penam que vitam adimit. vt. ſ. e. ſi quis. §. irritum. vel fuit deportatꝰ. vt. d. l. ſi quis. §. cius qui. vel etiam poſt mortē ſuam fuit dānatus. l. iul. maie. ⁊. d. l. ſi quis. §. ſed nec. quibus oībus caſibus teſtamētū cōſtituitur irritū: ⁊ ante mortē ſuā indulgentia principis reſtitutus eſt dictꝰ teſtatorꝰ: ⁊ poſtea deceſſit. vt. d. l. ſi quis. §. quatenus. vel ante mortē ſuam appellauit: ⁊ poſtea deceſſit. certe habebit dictus inſtitutꝰ here. vel bo. poſſeſſ. ⁊ tenebitur legatarijs legata preſtare. q̄uis dicta bere. vel bo. poſ. habere non potuiſſet ſi non fuiſſet reſtitutus teſtatorꝰ: vel ſi non appellaſſet. ¶ Si paganus. Titius fecit teſtamētū ⁊ inſtituit ſibi heredē ſeium ⁊ multa legauit quibuſcā: ⁊ ſeruo ſuo libertatem dedit: poſtea fecit ſecundum teſtamētū ⁊ inſtituit ſibi heredem gaium ⁊ fidei eius gaij cōmiſit vt prius teſtamentū valeret. certe nihilominus eſt ruptuz prius teſtamētū: ſed ola que in eo continenꝫ poſſunt per fideicom. peti a gaio ſcripto in ſecundo teſtamento. Viuia.

k ¶ Videatur. vt. ſ. e. l. iij. §. er bis. Accur.

l ¶ Signatū. ad q̄ſ. C. de ſecū. tabu. l. ij. Bug.

m ¶ Remq̄. alſ hereditatēq̄. alſ rēq̄. Sed contra. C. de poſthu. here. inſtitu. l. ij. Solu. ibi poſt mortem defuncti deceſſit hic in vita. vel aliter vt ibi diri. Item contra inſtitu. de erbere. lib. in princip. Sol. ibiū nato tempore teſtamenti hic poſt. Item contra. j. e. qui vrorem. Solu. vt ibi. Accur. Addino. Dic ſm Barto. hic q̄ ibi deceſſit poſt mortē ficta. ⁊ ſic ratio eſt eadem ſicut quādo deceſſit poſt mortem veraz: ⁊ hoc quod dicitur de decedente poſthumo poſt mortē: intelligē quando deceſſit in tali etate q̄ teſtamentū poſt mortē approbare nō pōt: ſi enim poſſet approbare ⁊ approbaret: eſſet idē quod in filio iā nato. de quo per bar. in l. filio preterito. j. eo.

n ¶ Obtinebit. iure ptorio non ciuili.

o ¶ Relicta ſunt. contra. j. de leg. ij. ſi quis teſtamento. Solu. ibi de rigore: hic de equitate. Vel illud in filijs ab inteſtato venientibus. arg. j. de lega. ij. l. celſus. §. fin. hic in extraneo veniente ab inteſtato quia in codicillis fuer at hereditas relicta per fideicommiſſum: vel veniente ex teſtamento per fecū. tabu. ſm Azonem ⁊ Bug. ⁊ facit. ſ. titu. j. l. ſi a ptimo. ⁊ l. ſi poſthumus. q̄. rñ. ⁊. j. de codicil. l. cōficiuntur. §. ſi quis poſt. in fi. §. ⁊. j. de fideicommiſ. liber. l. ſi pater duos. ⁊. j. ad trebel. l. cum heres inſtituta.

p ¶ Iniuſtū. i. nullū. q̄ eſt filio ꝑterito. vt eſt exemplū. j. eo. filio.

q ¶ Irritū. per capitis diminutionem teſtatoris q̄ poſtea fit ſui iuris. vt inſti. q. mo. teſta. infir. §. nō tñ. ⁊ q̄ ſubijcit ſi bo. poſſ. l. cōratabu.

r ¶ Data. i. delata fuit ei: ſcilicet filio preterito: non tamen eā voluit: ſed renuit

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

renuit qui &c. et sm hoc refert se tantum ad iniustu3 non ad irritum hic ver. si bonorum &c. sm Azo. Alij referunt ad vtrunq3 et dicunt si bo. pos. sm tabu. fuerit delata sub. et accepta ei: scilicet heredi scripto qui re3 &c. sub. maxime. erat enim forte alius filius institutus et alter preteritus. vt et. s. titu. j. l. fina. sed preteritus non vult: et sm hoc dic auferre ab extraneis: vel etiam a fratre pro parte.

a ¶ Fideicommittere. scilicet &c.

b ¶ Libertates. scz directe et institutio trahitur ad fideicõ. vt. j. de testa. mili. l. querebatur. et facit instit. qui. mo. test. infir. §. sed si quis. et. j. ad trebel. l. si quis priore. et j. de heredi. instit. l. fin. et qd nota. s. de his q not. infa. l. furti. §. j.

P Ostbumor: loco. ¶ Casus. Nõ solũ dicuntur postbumi illi q nascuntur post mortẽ testatoris vel in vita post testamentũ tamẽ factu3. vt. s. e. l. postbumi. sed ẽt illi qui sunt nati ante testamentũ parentũ: fiunt tamen parẽtibus sui heredes succedendo in locum sui heredis. de quo ita ponas exemplu3. Filium et ex eo neptẽ vel nepotẽ in potestate habeo certe q̃uis nepos vel neptis predicti sunt ita hedes in potestate mea sicut filius: tamen filius predictus pcedit eos q̃tum ad me gradu: et ita ipse solus habet iura sui heredis. si ergo dictus me⁹ filius moriatur me viuo aut exeat õ ptãte mea q̃libet alia ratiõe incipit dictus nepos et neptis succedere in locum filij. sicq3 iura suorũ heredum nascuntur quasi per agnationẽ. et ita fiũt mihi loco postbumoru3. sicut ergo teneor instituere filiũ existentẽ adhuc in mea potestate: vel exheredare si volo valere testm̃ meũ: ita teneor instituere vel exheredare dictũ nepotẽ et neptẽ si volo testm̃ meũ ab eis non rũpi eis tali modo (vt dictum est) succedentibus mihi in loco suorum heredũ. Viuia.

et in eo comprehendisset fidei heredis committere[a] vt priores tabule valerent: oĩmodo prius testamẽtum ruptũ est: quo rupto põt queri an vice codicillorum id valere deberet: cum et hec verba sint fideicommissi: et sine dubio vniuersa q̃ illic scripta sunt in causa fideicõmissi erunt non solũ legata et fideicommissa: sed et libertates[b]: et heredis institutio.

☞ Filio sublato de medio nepos tenet locum sui: et testm̃ rumpit si nõ reperit institutus vel exheredatus. h. d. Bar.

Gaius. Lex. xiij.

P Ostbumorum loco sunt et hi q in sui heredis loco succedendo quasi agnascẽdo fiũt parẽtib⁹ sui heredes: vt ecce si filiu3 et ex eo nepote3 neptẽve in potestate habeam: quia fili⁹ gradu precedit: is solus[c] iura sui heredis habet: q̃uis nepos quoq3 et neptis ex eo in eadẽ potestate sint. Sed si filius meus me viuo[d] moriat aut qualibet alia ratione[e] exeat de potestate mea ĩcipit nepos neptisve in eius loco succedere: et eo modo iura suorum heredum quasi agnatione nãciscuntur: ne ergo eo modo rumpatur mihi testamentum: sicut ipsum filiũ vel herede3 instituere vel exheredare noĩatim debeo: ne non iure faciam testm̃: ita et nepotem neptẽve ex eo necesse est mihi vel herede3 instituere: vel exheredare: ne forte me viuo filio mortuo succedendo in locum ei⁹ nepos neptisve quasi agnatione rumpant testamentum: idq3 lege velleia prouisum est[f].

☞ Legitur duobus modis. primo si exheredaui masculũ et nat⁹ est masculus non rũpit testamentũ. Idẽ si exheredaui feminã et nata est femina. et sic diuersimode intelligitur. Scdo modo legit q testator exheredauit p hec verba: si filius masculus natus natave sit: et sic illud ve/accipitur p et: et vtrisq3 natis testm̃ rumpit. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xiiij.

S I ita facta sit exheredatio si filius[g] natus[h] natave sit exheres esto: vtrisq3[i] natis nõ rumpitur testamentum.

☞ Statim cu3 postbumus nascit etiam patre viuo apud hostes testamentũ rumpitur/nec reconualescit filio interim decedente. h. d. Bar.

Iabolenus. Lex xv.

Q Ui vxorem pregnãtem habebat: in hostium potestatem peruenit[k]: quero an nato filio quo[l] tempore testamentum in ciuitate factum rumpatur: et si filius ante moriatur q̃ pater: q̃ro an scirpti heredes hereditatem habituri sint: Respondi non puto dubium esse quin per lege3 corneliam que de confirmandis eorum testamentis qui in hostium potestate decessissent lata est: nato filio continuo eius testamẽtũ q in hostiu3 ptãte fit rumpatur: sequit ergo vt ex eo testamento hereditas ad neminem perueniat.

☞ Per secundum testamentum in quo heres est institutus pure vel sub condictione primum rumpitur: nisi condictio sit talis per quã secũdum testamẽtũ statim reddatur nullum. h. d. Bar.

Pomponius. Lex. xvj.

potestate futurum: alr̃s rumpitur eo nato testamẽtum meũ. Modo pone q ita dixi si filius vel filia nat⁹ vel nata sit exheres esto post testamẽtum predictum factum/vel in vita/vel post mortem meam nat⁹ filius et filia: certe non rumpit testamentum: q̃uis sub condictione sint exheredati. nam talis condictio intelligit etiã si nõ exprimat. Viuia.

g ¶ Si filius. Sed nonne hec exheredatio sub condictiõe est facta: ergo nulla. vt. s. ti. j. l. iij. §. j. Respon. condictio hec cum tacite ĩtelligit inesse etiã apposita pro nõ scripta habetur: et ideo pura videtur exheredatio. vt. j. de condi. et demon. l. aliquãdo. et quando dies lega. ce. l. si titio. §. fin. et. j. de heredi. institu. l. iam dubitari. Azo.

h ¶ Natus. secus si dixerit si filius mihi nascetur exheres esto. qñ filia nata rumpit testamentum: quia inuenit se preteritã non exheredatã. vt. j. de ventre in poss. mit. l. j. §. quare et si ita.

i ¶ Vtrisq3 natis. diuisim potest intelligi. i. vno filio nato nõ rumpitur testamentum: vel filia nata nõ rumpitur testamẽtum. sic ponit. C. de bo. que libe. l. fi. §. ipsum autem. sed vtroq3 nato rũpetur. vt argu. s. ti. j. l. ij. et l. commodissime. Vel dic etiã vtroq3 simul nato non rumpi. arg. s. tit. j. l. si ita scriptũ sit. Azo. et. j. titu. ij. l. titi⁹ et seius. et. s. qd fal. tu. auc. l. j. §. j. et facit. s. de testa. tute. l. si quis ita. §. j.

Q Ui vxorẽ. ¶ Cas⁹. Titius bononiẽsis habẽs ĩ ciuitate vxorẽ pregnantem fecit testamentũ et instituit sibi herede3 seium et postbumũ preterijt: postea fuit ab hostibus captus et ita irritum est factum dictum testamentũ eius. vt. s. e. si quis. §. irritum. et eo existente apud hostes natus est ei in ciuitate dictus postbumus: qui quidem postbumus rumperet testamẽtum patris si pater remansisset in bononia et ab hostibus captus non fuisset: nunc autem non rumpit cum iam irritum sit vt dictu3 est: postea decessit dictus postbumus in ciuitate: et postea mortuus est pater apud hostes: et sic confirmatum est dictum eius testamentũ p. l. cor. q̃ fingit eum mortuũ prima hora captiuitatis. vt. d. l. si quis. §. quatenus. modo q̃ritur vtru3 seius institutus habeat heredit. titij ex dicto testamẽto: Et videtur q sic: quia testamentũ confirmatũ est p. l. cor. vt dictu3 est. Ite3 quia postbumus decessit ante patre3 vt dictu3 est. vt. s. e. postbumus. Sed hic dicit q non: quia (sicut dictum est) dictus titius testator fingitur mortuus prima hora captiuitatis: et ita anteq̃ filius postbum⁹ nasceret et moreret: et sic fingit natus postbumus post morte3 patris. et sic ruptũ est testamentũ patris per eius postbumi natiuitate3. et sic est plana hec lex. Vinianus.

c ¶ Is solus. vt insti. de here. ab intesta. §. ita demũ. et. j. de cõtratabu. l. illud. §. j. et insti. de here. qua. et diffe. §. sui.

d ¶ Viuo. demũ: secus si postea. vt. s. e. l. si quis filio. j. rñ. nisi apud hostes filius decesserit: vt. d. l. si quis filio. §. sed et si pater. et. s. ti. j. l. si quis postbumos. §. diuersu3. et. C. de inoffi. testa. l. si quis filiũ. et per hoc differt hic nepos ab ascendẽtibus: puta patribus defunctor: qui patres et post mortẽ filij sui succedũt in locũ nepotũ: et irritant filij testamentum. vt. s. de inoffi. testa. l. pater filium. non agnascendo sed per cõtratabu. vt ibi no. Sed illud forte speciale est in patre: quia eundem gradum obtinet ad filium quem nepos ad eũdem filium: scz primũ: non ita in auo quod in patre: sed erit idem quod hic et in nepote vt nõ rũpat: nam nõ erat necesse eum institui vel exheredari cũ alius eũ precederet. vt argu. s. eo. l. si quis filio. j. rñ. — *Pater filij testm̃ irritat.*

e ¶ Alia ratione. vt per deportationẽ. vt. s. ti. j. l. gallus. §. et quid si tm̃. vel per maximam capitis diminutionẽ vel etiam minimã. vt per emãcipationem. vt. d. §. dicitur.

f ¶ Prouisum est. secũdo capite. quod de vtroq3 viuo tempore testamẽti dicit. vt. s. ti. j. l. gallus. §. nũc de lege. in fi. §. et. §. quid si is qui filiu3. in fi. §. Nec obst. §. ille casus. vbi dicit posteriori capite. s. l. velt. nõ permittit institui: quia verum est expresse sed tacite sic. vel aliter vt ibi plene no. Item contra in eadẽ. l. §. in omnibus. Sed expone vt ibi. et facit institu. de exhere. liber. §. postbumorum. et. C. de li. preteri. l. ij. et. s. de test. tute. l. si hereditas. §. j.

S I ita. ¶ Casus. Dictũ est. s. e. l. iij. q ad hoc vt valeat testamentũ meum necesse est q instituã vel exheredẽ postbumũ meu3 in mea

k ¶ Peruenit. condito testamento quo ventrem preteriuit.

l ¶ Quo. id est aliquo tempore post captiuitate3 patris viuo vel mortuo patre. Quo enim querit an testamentum rumpitur per natiuitatem filij: et an eo premortuo reconualescat: et ad primam videtur non rumpi: nam est ruptum per captiuitatem. vt. s. eo. l. si quis filio. §. irritum. ergo plus rumpi non potest. vt. s. e. l. nam et si. §. j. in fin. Sed dic contra: quia fictione. l. cornel. valebit. vt. j. de vulg. subst. l. lex cornelia. et sic potest rumpi. Secundo dicit non restitui post mortem filij cui est contra. s. e. postbumus. Solu. ibi iure pretorio permittitur: hic ciuili vetat. Vel hic propter. l. cornel. que fingit eum mortuum prima hora captiuitatis: et sic iste est verus postbum⁹: vtpote post mortem fictã natus sicq3 ruptum non restituitur. vt. C. de postbu. here. l. ij. et. iij. Alij subaudiunt eo tempore quo &c.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

CUm in secūdo. ¶ Calisus. Instituti mihi heredē gaiū in testamento meo: postea fecī secūdū testamētū ⁊ instituti mihi seium in eo si ue pure siue sub impossibili cōdictione: siue sub cōdict. q̄ possit existere: certe prius testm̄ erit ruptum. est tn̄ differētia inter cōdictiones appositas in institutione heredis in secundo testō instituti: quia aut est apposita m̄ pteritū boc mō. si titius consul fuit instituo mihi heredē seiuz: ⁊ tunc si titius q̄ſul fuit valet secundū testamentuz ⁊ rumpit primū. alſs nō: nō aūt in futurū: puta ſi mō: istituo mihi seium si titius q̄ſul erit: ⁊ tunc valet scōm te ſtamentū ⁊ rūpit p̄mum siue existat condictio siue nō: naz existere pōt: si autez dirisſem in scō testō instituo mihi seiuz heredez ſi titius digito celum tetigerit: ⁊ tunc habet p pura institutio propter i possibilem condictionē. et sic valet testm̄ scōm et rumpitur p̄mū. Uiuia.

† Glo. in. c. ex tenore. fu per ſ. termi netis. extra de ſo. cōpe. inducit hāc legē in arg. q̄ ife ſ ab ſtinto nō va lēt: ex poſt facto cōſequens.

a ¶ Uiuit. marie subaudi. nam idem ſi poſtbumum. Uel dicīo dicit: q̄ ſcē ſi iaz mortuꝰ: ſicut ſi nō capacē: vt. ſ. b bis q. vt indig. l. cū q̄dā. Azo.

b ¶ Potuerit. Hoc cerpo nē vt. ſ. e. l. i. ff. Itē cri gitur et hoc vt tale fuerit ſecundum testm̄ q̄ heredi tas poſſuerit adiri de iure ciuili. ſi cēſi nō de iure ciuili: ſz de iure p̄torio potuerit: nō tn̄ rūpet ſupi. vt. ſ. tit. j. l. ſi ſi ff. q̄ ſ ptāte. ⁊. j. c. l. filio ſz Jo. ⁊ fac. ſ. d. adi. le. l. ſi. ⁊ ſi. g. mo. teſt. in fin. ſ. j.

c ¶ Si vera eſt. ſi vera eſt q̄ ea condictione inſtituit.

d ¶ Si ad p̄ſens. ⁊ facit. ſ. ſi cer. peta. l. cū ad p̄ſens. ⁊. l. ſeq. ⁊. j. de v̄b. ob. l. cōdictio. ⁊ inſti. de v̄bo. ob. ſ. cōdictiones. ⁊. j. de cōdi. inſti. l. inſtituto. ſ. fi. Sed vidēt bunc. ſ. j. de bere. inſtitu. l. ſi mevia. Sz refert cōdictio de p̄ſenti vel p̄terito ſit falſa: vt ſ. an nugatoria: vt ibi. Itez ſ. j. de leg. ij. l. ſi ita ga in testō. Sed illud eſt ꝑpter largā ⁊ ampla ſignificationez illius v̄bi poteſt. Itē ſ. j. de 2di. ⁊ demon. l. cū ita legatum. ſ. pe. Sed illa eſt de futuro: ſz implicet quod dā p̄ſens q̄ eſt falſum: ⁊ ita impoſſib le. ⁊ in illa refert ponaſ ſi: cōdictionaliter/aut cauſatiue. vt. ſ. de cōdi. ⁊ demō. l. demōſtratio falſa. ſ. item ſi fundū. Ath intelligendum eſt etiā. de ea q̄ v̄a eſt 2dictio de p̄ſenti vel p̄tento: non de ea q̄ ſplicet in condictione vel in parte condictionis. W.

* Iſta glo. ē corrupta vſq; ad ſi. fz Bart. nā dz dicere nō ſ ea q̄ ſplicat cōdictiones q̄ p parte ē de p̄ſenti. p pte eſt de futuro. Sic.

e ¶ Si fit. ſcz titius conſul.

f ¶ Non ſit. ergo prius rūpit ſm Jo. ⁊ eſt arg. j. de cōdi. inſti. l. ſi. ⁊ de con di. ⁊ demon. l. obtinuit. ⁊ inſti. de bere. inſtitu. ſ. impoſſibilis. ⁊ adde ſ q̄ ibi no. Uel dic primū non rūpi. arg. j. de his qui. vt indig. l. cū q̄dā. ⁊. ſ. c. l. ſ. i. r. ij. Bug.

Ejlio. ¶ Caius. Inſtituo mihi duos heredes filios meos: ⁊ tertiū q̄ erat i mea ptāte ꝑteri: ſz certe ſi ꝑterit ꝓ volit dicere testm̄ nullus ⁊ dīmidere heredit. p̄ſis cū fratrib⁹ ab intestato non valebit aliquid q̄ſ fit in testō adeo q̄ nec libertates valebūt. ſi aūt ꝑterit⁹ nolunt p̄dicta facere volūtas mea testatoris ſeruabit de equitate. Uiuia.

g ¶ Filio. ablatui. absoluti.

h ¶ Frib⁹. iſtitutis. ⁊ dic q̄ nec iſtituti fratres: nec ḡ filiꝰ ꝑſtāt. cū ex toto fit nullū. vt. ſ. c. l. ſi ego ⁊ titius. Itē q̄d ſi ſcripti erāt extranei a q̄b⁹ ptez ſua frater auocauit: R̄n. q̄ nec adhuc ꝑſtāt ex eo: ꝓpter dictā rōnē: ſi ſit ar. ſ. d. e. l. poſtbumus. ſ. adē. ſi. hodie bic ſecꝰ. vt. C. de li. p. aut. er cā.

i ¶ Tuebitur. vel deponēs vel paſſiuum. Et not. q̄ ſz boc teſtm̄ dicaſ nullus in quo filius preteritus eſt. vt inſti. de erbere. libe. in pnn. ⁊. ſ. titus. i. l. ſi filius. ⁊ amen eſt intelligendum ſi ipſe velit dicere nullum: non ſi ſemper taceat. ſic. C. de inoffi. teſt. l. ſcimus. in pnci. vbi dicit ipſo iure ineſſe replenonē. Itez ſic. ſ. de leg. i. l. ſi fundū. ſ. qui fundū. vel de rigore ſi nullus. ſed bic de equitate dicit. ⁊ no. ſ. de le. p̄c. l. is qui. circa pn. ⁊. l. ſi duo. q̄ bunc concordant. Item facit. ſ. ntu. j. l. fin. ⁊. ſ. de excep. rei iudica. l. ij. ⁊. ſ. eo. l. poſtbumus. Item contra. C. de poſtbu. heredi. l. ij. Sed ibi in poſtbumo/bic in iam nato.

¶ Jquis. ¶ Caius. Dictuz eſt. ſ. eo. l. ij. q̄ teſtm̄ nō valet iſpo iure in quo pater ꝑteriit filiū q̄d habebat i ptāte. Sz pone q̄ eū inſtituit ⁊ poſtea eum de nouo cepit in poteſtate hr̄: certe valet ita bn̄ teſtm̄ ac ſi eum inſtituiſſet in ſua ptāte exiſtētem. ⁊ ponit bec. l. exemplus: puta q̄ inſtituiſſet ſibi quendaz extraneū ⁊ poſtea eū arrogauit. ⁊ eſt ratio q̄z ſi eū nō arrogaſſet inſtitutio eius locuz habere et in extaneo. Uiuia.

k ¶ Habebit. vt. ſ. ti. j. l. filio. ſ. fi. ſecus in erbere dato. vt. j. de cōtrabe. l. non putauit. ſ. fi. q̄ius emācipatum.

Sego. ¶ Caius. Sei⁹ iſtituit me heredē ⁊ poſtea erbereda uit filiū q̄ē ex vroze ſua habere ſperabat: ⁊ poſtea inſtituit ſibi heredem titium: ⁊ ita intra gradū inſtitutionis mee ⁊ dicti titij erbereduit dictum ſuū poſtbumuz: ⁊ poſtea ſubſtituit mibi gaium: ⁊ poſtea ſubſtituit dicto titio meo coberedi ſempronium: et in dictis ſubſtitutionibus mibil dixit de dicto poſtbumo: et ita eum a gradu ſubſtitutionis ꝓpter: ⁊ ita ſubſtitutiones non valuerūt natodicto poſtbu. i. rupte fuerunt: mortuo ſeio dicto teſtatore deceſſit et titius me⁹ coberes: ⁊ ita l ei⁹ titij ptē vocat ſempronius ſubſtituit ei⁹. mō q̄rit nūquid ego poſſum pro mea pte adire heredit atez: Et videt q̄ nō: q̄ teſtm̄ ruptum eſt ex eo q̄ poſtbum⁹ natus inue nit ſe ꝑteritum ab illo ſubſtituto cui pars dicti titij coberedis mei delata eſt. nam nō potuit p mea pte adire valerent adeam et eo hereditatem: ⁊ ruptum eſt pro parte dicti titij coberedis mei/ cuius titij mortui pars hereditatis delata eſt dicto titio ſubſtituto a quo ſubſtituto poſtbum⁹ fuit ꝑteritus: ideo ex quo non valet pro parte dicti mei coheredis: et pro mea debet ruptum eſſe ita q̄ adire non poſſum: quia dict⁹ ſeius teſtator enam er poſtfacto non pōt. p parte decedere teſtatus: et pro parte inteſtatus. Sed ⁊ ſi dictus meus titius coberes adhuc viuat nō poteſt adire ſine me: nec ego ſine eo: ſed ſimul poſſumus adire: quia ſi ego adirem ſolus ipſe poſſet poſtea repudiare ſuam partem: ⁊ pars per eus repudiata deferatur dicto eius ſubſtituto a quo poſtbumus fuit ꝑteritus: ⁊ ita rumperetur totū teſtamentū vt dictum eſt: ⁊ ſic eueniret inconueniens. ſ. q̄ auferretur mibi pars mea quam adiuiſſem: ⁊ idem eſſet ſi ipſe titius adiret ſolus. ꝓ ſua parte: ⁊ ego poſtea repudiarem meam. et boc dicit princeps: ⁊ finis buius. l. medīū autem rōſum ponit talem casum. ¶ Done retento caſu in prin. l. poſito q̄ ego ⁊ titius meus coheres fuimus inuicem ſubſtituti/ ⁊ in ſubſtitutione fuit ꝑteritus dictus poſtbumus: poſtea dict⁹ titius de ceſſit ante q̄ adiret ꝓ ſua parte vel repudiauit: nunquid ego poſſum adire ⁊ eſſe er affe beres: Et dicitur q̄ ſic: non ſtante q̄ dictus poſtbumus fuit ꝑteritus a dicta noſtra ſubſtitutione: quia egomet qui fui ſubſtitutus coheredi meo poſtbum⁹ adire ex inſtitutione de me facta a qua inſtitutione poſtbumus fuit erbereduat vt dictum eſt ita valuit. Uiuia.

l ¶ A nobis. mñ ſ. b expſſo vel intra gradū facta erbereditatione. alioquin ab oibus videt erbereditatus. vt. ſ. ti. i. l. iij. ſ. ij. Accur.

m ¶ In cuius. ſcz inſtituti: ſz immo videt non vocari. vt. C. de impub. ⁊ ali. ſubſti. l. penul. contra. Solu. vt ibi. Additio. Dic q̄ ibi fuit facta ſubſtitutio vtricꝫ. hic ſingulis ſm Bar.

n ¶ Subſtitutus vocatur. quia potior eſt me coberede. prefertur enim ſubſtitutus coniucto. ſed alſs quādoq; habet plus cōiunct⁹ q̄ ſubſtitutus. vt. ſ. de ſuis ⁊ legi. ſi ex pluribus: ſed ly vocet hic ſubſtitutus/non tamen eſt bere⁹: q̄ eius gradus rūpitur: nec tn̄ patif habere coheredē: ſic ⁊ alſs in vroze. vt in aut. qui. mo. natu. effi. ſui. ſ. ſi quis autez latoncius. coll. vi. ⁊. j. ad tertul. l. equiſſimū. ſ. i. ⁊. l. ij. ſ. obijcitur. Item ſm boc fallit regula tradita. ſ. de diuer. ꝓe. l. de acceſſionibus. ſicut ⁊ in tribone. vt. ſ. qui po. in pig. ba. l. clandius. Azo.

* No. ad illā gl. ex. fing. ꝑ quos ſubſtituitus in legato ex cladit per ſi tius legatarius. j. l. generaliter. l. ſi. verſi. ſi ola. C. de inſtit. ⁊ ſubſti.

Ruptū eſt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Ruptum est. est enim hoc ideo quia inuenitur exheredatus a persona tantum: z ita non tenet exheredatio. vt. j. titu. j. l. iij. §. ij. Ité no. q̄ non potest rūpi pro parte: + vt hic. z. j. de fideicō. libe. l. pater fi. duos. Idem per natum preteritu. vt. ff. titu. j. l. fi. aliud in testamento inofficioso. vt. ff. de inoffi. testa. l. circa.

+ Fallit in militē militē ve plene disti. in l. j. ff. de milit. testa.

b ¶ Puto. quia non inuenitur filia a qua sit exheredatus postea um⁹. Ibi.

c ¶ Adire poterit. vt teneat sua aditio sic vt nec possit retractari. Bā.

d ¶ Omittēte. a. repudiāte. Ibi.

Lucius. ¶ Casus. Lucius titius cū esset sanus mente et corpore fecit testū l quo heredem sibi instituit seium postea factus infirmus mente z corpore illud incidit: et certe nihilominꝰ valet. Titia.

e ¶ Mente captus. alioquin secus. qđ dic vt no. C. de testa. l. nostram. et facit. j. de secun. tabu. l. j. §. filinum. z. l. sequen. z §. semel. z. j. titu. j. l. j. in princi.

¶ De bis que in testamento delentur etc.

¶ Quia per deletionem cessatur testamentum. iō de hoc dicit.

Que in testō. ¶ Casus. Titius faciēs testamētū instituit sibi heredem seiu. z dedit delata et libertates pone: z ante consummationem testamenti deleuit ipse testator. z inducit vel scripsit non debere quedam legata: quereꝰ vtrum debeātur an non dicta legata: Et distinguitur in bac. l. aut non erat testamentus cōsummatum: aut erat. Primo casu aut fuerunt inducta et deleta. z inducta: vel scriptum q̄ non debeantur. aut consulto: si inconsulto. z legi possunt nihilominus valet. si autem consulto non valent ipso iure. Si autem alius scripserit q̄ non debeantur vel induxit vel deleuit sine iussu testatoris pro nihilo est dicta scriptura vel inductio vel deletio. quod autem diximus inconsulto delata nihilominus valere si legi possunt: intelligas sicut lo percipi potest qđ scriptum est. Si autem non possit legi sed extrinsecus tantum intelligas non videtur legi posse: et ita non debentur. ad hoc autem vt dicta inconsulto deleta nihilominus valeant: sufficit si legi possunt vt dictum est. et hoc siue sit inducta ab ipso testatore vt dictum est: siue ab alio cum voluntate testatoris. Item hoc siue sint inducta pro parte siue producta in totum. Si ergo testator scribat in vltima parte testamenti litteras / inductiones / superinductiones: ipse ego feci non videbitur referri ad ea que inconsulto contigerunt. Si autem dicta inconsulto deleta legi non possunt non debentur. Secundo casu: id est quando post consummationem testamenti testator indurit vel deleuit legata vel scripsit quod nolebat deberi. Distingue sīr: aut consulto hoc fecit: aut inconsulto. Si consulto non dicuntur legata valere ipso iure sicut dictum est in prima parte: sed petentes ea repelluntur per exceptionem. Si autem inconsulto non repellerentur petentes: et hoc siue legi possunt siue non: quamuis si ante consummationem testamenti essent inducta distinguatur legi possunt vel non vt dictum est. Et est ratio: quia et si totum non extaret testamentum inconsulto testatore nihilominus valerent ea que in eo scripta essent: licet ipse testator fecisset consulto non extare totum heredi testamentum actiones legatarijs denegarentur. Sed pone q̄ dictus testator ademit dicto heredi totum illud in quo eum instituerat: eo q̄ ipse heres condidit testamentum suum: certe iure videbit ademptio facta quasi nec data fuerit ei hereditas adempta. Sed quid si in dicto testamento cōfirmauit codicillos totos: z postea fecit codicillos z reliquit aliquid in codicillis: z postea deleuit ita male vt appareat quid reliquid an debeatur relictum? Et certe non: quia codicilli non valent cum sint a testatore deleti. Iuuianus.

Ptius. ¶ Casus. Titius testator fecit testamentum sic: Ego titius inuicem substituti sumus: Quis in partem substitutionis exheredatus non sit: mortuo vel repudiante Titio me posse adire puto⁰: et ex asse heredem esse. In prima tamen specie et si viuat titᵘˢ: neq̄ ego sine illo: neq̄ ipse sine me adire poterit⁰: quia incertum est an adhuc altero omittente⁰ rumpat testamentum: ita q̄ simul adire possumus.

¶ Testamentū incisum a testatore non sanc mentis: non rumpit. b. d. Bar.

Idem. Lex. xx.

Titius titius integra mente z valitudine testamentū fecit vti oportet: postea cum in valitudine aduersam incidisset: mentecaptᵘˢ⁰ easdē tabulas incidit: q̄ro an heredes bis tabulis instituti adire possint hereditatem. Respondi ꝑm ea que proponerentur non ideo minus adire posse.

¶ De bis que in testamento delentur inducuntur et inscribūtur. Titulus. iiij.

¶ Primo ponit vnum dictum. Secūdo exponit quodlibet verbum illius dicti per multas particulas. secūda ibi: legi autem. secunda subdiuiditur in multas particulas. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

Que in testamento legi possunt[r]: ea inconsulto deleta et inducta nihilominus valent consulto non valent[s]. Id vero[t] quod non iussu domini scriptum inductum deletum ve est: pro nihilo est. ¶ Legi autem sic accipiendum est non intelligi[t]: sed oculis ꝓspici que scripta sunt. Ceterum si extrinsecus[u] intelligū tur: non videbuntur legi posse. Sufficit[v] autem si legibilia sunt inconsulto deleta: siue ab ipso[m] siue ab alio. ¶ Sed volentibus[n] inducta accipiendum est et si perducta sint. Quod igitur incaute factum est: pro non facto est si legi potuit.

¶ Hic formatvnam questionē circa premissa. b. d. Bar.

¶ Et ideo et si nouissime (vt solet) testamento fuerit ascriptum litteras / inductiones / superinductiones ipse[o] feci: non videbitur[p] referri ad ea que inconsulto contigerunt: proinde et si inconsulto superscripsit[q] induxisse se manebunt: et si ademerit[r] non erunt adempta.

¶ Hic format aliam questionem circa premissa. b. d. Bar.

¶ Sed si legi[s] non possunt que inconsulto deleta sunt: dicendum est non deberi: sed hoc ita demum si ante consummationem testamēti factum est[t].

¶ Hic facit vnam questionem circa id quod prorime dixerat. b. d. Bar.

¶ Sed consulto[v] quidem deleta exceptione[x] petentes repelluntur: inconsulto vero non repelluntur: siue legi possunt[y] siue nō possunt[z]: quoniam si totum testamētum nō extet[a]: cōstat valere omnia que in eo scripta sunt. Et siquidem illud conadit testator: denegabuntur

f ¶ Que in testamēto legi possunt. post deletionez sed si nō possunt legi tūc distinguitur an ante consummatuꝫ vt tūc nō valeat. si post/sic. vt. j. ea. l. §. fj silegi. z. §. fj sulto.

g ¶ Non valent. ipso iure si ante testū consummatum factus sit. si postea per exceptionez. vt. j. videtur dicere. §. sed consulto. z j. delega. j. l. ij ita scriptum. z. j. e. l. iij. z de secū. tabu. l. fi. §. testō.

h ¶ Id vero. redit ad primus. z dic ꝓ nihilo. scz est quod inducit: sed scriptura inducta valet: vt modo in ꝓincipio. et. j. ibi: quod igitur incaute. z facit. j. de adimen. legā. l. nihil. z. C. de testa. l. fin⁹. z qđ ibi no. z. C. de transactio. l. penul.

i ¶ Nō intelligi. scilicet tātum. Bug.

k ¶ Si extrinsecus. alicuius ingenio vel subtilitate sua: non ex ipsa littera nec ex vi ipsius littere sed ex his forte que precedūt in testamento vel que sequūtur. Ibo.

l ¶ Sufficit. redit ad primum casum.

m ¶ Ab ipso. scilicet testatore sicut deleta incōsulte.

n ¶ Sed volentibus. scilicet testatoribus: et dic siue ꝓ parte inducta siue in totum perducta volentibus testatoribus: et tunc dic valent. sed als ē nolentibus: z tūc dic nō valent.

o ¶ Ipse. s. ego testator.

p ¶ Non videbitur. sic. ff. de transact. l. cum aquiliana. z de cōtrahē. emp. l. in lege fundi.

q ¶ Superscripsit. id est testator inconsulte volens forte experiri penam scripsit fecisse inductiones que ab alio inconsulte facte erant certe manent relicta: scilicet valida. Accur.

r ¶ Et si ademerit. scz inconsulte. z est plana. Vel dic consulte: sed tunc non erunt adempta: scilz alia que per alium inconsulte deleta erant: vel dic ademit. i. scripsit se ademisse: que erant deleta non vident adēpta. i. alia que per alium inconsulte deleta erant.

s ¶ Sed si legi. ad principium bene accōmodatur.

t ¶ Factū est. i. contingit diletio. als contra. vt. j. ff. ꝓri. z hoc est iō: quia presumimus q̄ frea prestari voluisset iterum ea reliquisset z refecisset sic vt bene possent legi: cum igitur non fecerit videtur penituisse z voluitas mutasse: z est sic ad istū. §. ff. de testamen. tu. l. si quis. §. si quis cū. z. ff. de testamen. l. heredes. §. i. Bug.

v ¶ Sed consulto. post consummationem testamenti vt habeat locum quod de exceptione dicit. vt. j. de lega. j. l. ij ita scriptum. et vt differat a precedenti.

x ¶ Exceptione. ff. j. eo. l. pe. §. sed nonnullos. Solu. vt ibi.

y ¶ Possunt. hic post cōsummationē: secus si ante. vt. ff. ꝓri.

z ¶ Non possunt. particularis deletio nō nocet: q̄n nec vniuersalis.

a ¶ Non extet. quia perditum est post mortem vel ante mortem: z hoc de iure ciuili: sed quantum ad bonorum possessionem petendam necesse est post mortem extare tabulas. vt. j. ff. si tabu. test. nul. er. l. i. z de secū. tabu. l. j. §. semel. z. §. fi limū. z si tabu. test. nulle exta. l. j. §. penulti. z. C. de testamen. l. nostram. Item qđ dicit quoniam si totum etc. argu. sumit a minori. Bug.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Si vero alius,preter heredem.nã tunc denegabuntur actiones.ff eſt qõ ſequitur ꝛ cum hereditatis.

b ¶ Subſtitutus.qui ꝓcidit.alã incidit inuito teſtatore.patitur eñ pe nam vt amittat hereditatem.vt argu.C.de legi.nõ dubium.ꝛ.l.pe.ꝛ.ſ. ad trebel.l.paulus reſpondit.§.ſi certa.

c ¶ Jure.bicipit reſpõ ſum.

d ¶ Videbitur.ſcz adem ptio.et dic tunc per.l. vt referas ad ꝓxi.vel dic per teſtatorem et referas ibi:ꝛ ſiquidem ꝛc.

e ¶ Nec data. efficaciter qõ tpe additionis eſt inſpi ciendum.vt.ſ.ti.i.l.ei q. bic autẽ nullo tpe videt efficaciter data:ꝛ hoc de fictione.vere tñ fuit data:ſed tamẽ obſtat exce ptio legatarij ſimiliter re pelluntur exceptione.vt et in hoc.§.ſed conſulto. ſz in legato non eſt opus fictione:quia ſemel effi caciter datũ ipo iure trãſ ferri põt in aliuꝝ ꝓto uolũtate defuncti.vt.ſ.de admẽ.leg.l.uj.i.rñ.ꝛ de lega.ij.l.peto.§.fratre.et l.cum patre.§. libertis. ꝛ quod in herede nõ eſt. Jtez q; ſit here ſiure me ro probat:quia aliter nõ deferret fiſco hereditas ſed ad heredes ab inteſtato qõ hereditas ſed ad heredes ab inteſtato qõ hereditas ſed ad heredes ab inteſtato qõ

a Putasse. alias statuisse putasse: et subaudi et alias alterum tantum.
b Faceret. et certe potest tamen probandum est. vt. j. eo. l. fi.
c Benigniorem. sic. j. de rebus du. l. si fuerit. §. fi. et. j. de regu. iur. l. ea que. §. in re. et. j. de rebus du. l. quotiens in actionibus. et. j. de verborum obligatio. l. quotiens in stipulationibus. et de lega. ij. l. titia. §. lucius. Hugo.

d Sententia. subaudi ex. Azo.
e Consulib⁹. scilicet existentibus.
f Cum valerius. ecce sententia. Azo.
g Dixit. antonin⁹ imperator.
h Vestros. quasi dicat causis cum procuratore fisci coram eis. et est procurator cesaris vna cum prefide. vt. C. si aduer. fiscum. l. ij. et. C. vbi cause fisca. l. ad fiscum. Azo.
i Zeno. legatari⁹ vnus.
k Heredum induxerit. interrogatiue. et sic. j. de lega. iij. l. aufidius. Accursius.
l Leonis. alterius legatarij.
m Non habet. vt et. j. de codicil. l. fi. et instit. de lega. §. ante heredis.
n Manumisit. id est libertates reliquit.
o Remotis. Fecit eos cessare et habito concilio reuocauit eos ad se. Et nota ꝙ iudex non debet habere consilium cum aduocatis litis: et ꝙ imponit finem dictis eorum quando sibi videtur: sed argu. contra. C. de postulan. l. quisquis. §. apud vrbem. Accursius.
p Dixit. respondendo circa legata.
q Nepotem. proprium nomen testatoris.
r Que induxit. et sic legata cum non sint inducta debebuntur: sed etiam libertates inducte debebuntur fauore libertatis vt consequenter apparet. H.
s Induxit. forte inuitis secundum. R. non tamen hoc constabat. nam si constaret ꝙ consulte fecisset sine dubio non deberetur libertas si constaret ꝙ inconsulte sine dubio debetur. vt. j. de lega. ij. si idem. et de manumis. testamen. l. si peculium. §. j. secundum Azo. ergo dubium an voluerit reuocare vel non reuocare. Accur.

† Et sic ipse imperator est iudex in causa propria: sic papa. in c. venisset. cum glo. si. post medium. ibi dicit papa. extra de iudi.

Iudex cum litis aduocatis consilium habere non debet.

satis se consecuturum putasse[a]: vt intestati exitum faceret[b]: sed in re dubia benigniorem[c] interpretationem sequi non minus iustius est ꝙ tutius. Sententia[d] imperatoris† antonini augusti pudente et pollione consulibus[e]: cum valerius[f] nepos mutata voluntate inciderit testamentum suum et heredum nomina induxerit: hereditas eius secundum diui patris mei constitutionem ad eos qui scripti fuerant pertinere non videtur: et aduocatis fisci dixit[g]: Vos habetis iudices vestros[h]. Junius zeno[i] dixit: rogo domine imperator audias me patienter: de legatis quid statues. Antoninus cesar dixit: videtur tibi voluisse testamentum valere: qui nomina heredum[k] induxerit? Cornelius priscianus aduocatus leonis[l] dixit nomina heredum tantum induxit. Calphurnius longinus aduocatus fisci dixit: non potest illud testamentum valere quod heredem non habet[m]. Priscian⁹ dixit: manumisit[n] quosdam et legata dedit: antoninus cesar remotis[o] omnibus cum deliberasset et admitti rursus eosdem iussisset/ dixit[p]: causa presens admittere videtur humaniorem interpretationem: vt ea dumtaxat existimemus nepotem[q] irrita esse voluisse que induxit[r]. Nomen serui quem liberum esse iusserat induxit[s]: antoninus rescripsit liberum eum nihilominus fore: quod videlicet fauore constituit libertatis.

☞ Si de eodem facto sunt plura instrumenta vnius cancellatio alterius vires non tollit: nisi de mente constet. hoc dicit Bartolus.

Papinianus. Lex. iiij.

Pluribus tabulis† eodem exemplo scriptis[t] vnius testamenti voluntatem eodem tempore dominus solenniter compleuit: si quasdam tabulas in publico depositas abstulit atque deleuit: que iure gesta sunt (presertim cum ex ceteris tabulis quas non abstulit res gesta declaratur) non constituentur[v] irrita paulus notat. sed si vt intestatus moreretur incidit tabulas: et hoc approbauerint hi qui ab intestato venire desiderant: scriptis auocabitur[x] hereditas.

† Pot ergo quis habere plures tabulas vnius testamenti. et pro. gl. f. post pri. extra de rescrip.

Pluribus tabulis. Casus. Feci testamentum et institui mihi heredem titium et seium: et illud testamentum feci scribi in duabus chartis. i. in qualibet charta totum integrum: et ambas chartas deposui in archiuo publico: vel in sacristia beati dominici: postea vnam de dictis chartis abstuli et deleui et non aliam: certe non constituuntur propter hoc irrita ea que iure a me gesta sunt: nisi hoc feci ea voluntate vt intestatus decederem: et hoc probetur ab eis qui veniunt mihi ab intestato: tunc enim habebunt hereditatem meam dicti ab intestato mihi venientes et non heredes predicti a me scripti. Viuia.

t Scriptis. vt fuit. j. de secun. tabu. l. j. §. sed si quis in duobus. et. §. sed si in duobus.
v Constituentur irrita. innuit hic ꝙ si etiam alie tabule non essent non fierent irrite. et sic est argu. contra. s. l. prox. §. sed in re dubia. et. l. j. et. ij. et sic no. ꝙ dictio presertim abundat: vt et alias maxime. vt. C. de testamen. manu. l. fi. §. j. vel non ipso iure vt hic. sed ope exceptionis vt ibi cum post consummatum testamentum id factum est.
x Auocabitur. per legitimos: vt hic. et. j. si tabu. testamen. nul. ex. l. j. §. pe. et sic legata non debentur. sed si ideo quia reputabat eos indignos quos instituerat: vel etiam dubium est quare fecerit: fiscus habet. vt. j. de his quibus vt indig. l. cum quidam. et. l. cum tabulis. §. fi. et plene no. C. de his quibus vt indig. l. hereditas. Accur.

De heredibus instituendis. Titulus. v.

Ulpianus. Lex. j.

Qui testatur ab heredis institutione plerumque debet[y] initium facere testamenti: licet[z] etiam ab exheredatione quam nominatim[a] facit. nam diuus traian⁹ rescripsit posse nominatim etiam ante heredis institutionem filium exheredare[b]. Institutum autem heredem eum quoque dicimus qui heres script⁹[c] non est: sed solummodo nuncupatus. Mutus et surd⁹ recte heredes institui possunt[d]. Qui neque legaturus est quid: neque quemque exheredaturus est: quinque verbis potest facere testamentum: vt dicat luci⁹ titi⁹ mihi heres esto. Hec autem[e] scriptura pertinet ad eum qui non scriptura testatur[f]:

De heredibus instituendis. Supra de filijs et ceteris descendentibus natis et nasciturisque dixit: nunc generaliter de extraneis instituendis.

Continuatio.

Qui testatur. Casus. Ille qui facit testamentum potest facere eius initium ab institutione heredis. et si vult potest facere initium ab exheredatione: et si facit testamentum nuncupatiuum sufficit si heres quem vult instituere sit nuncupatus etiam si non sit scriptus. Item potest instituere mutum et surdum: et si non vult legata relinquere vel aliquem exheredare potest complere testamentum suum in quinque verbis vt dicat: luci⁹ titius heres mihi esto: et hoc est verum ꝙ possit complere quinque verbis eo modo qui dictus est: si testatur sine scriptis. immo et tribus verbis potest sine scriptis complere testamentum: vt dicat luci⁹ heres esto. nam supradictum pronomen mihi/ et supradictum nomen titius/ abundat: et si instituat sibi heredem titium in vno fundo valet institutio: detracta mentione fundi: et sic habebit totam hereditatem titius: si autem scribat testator: lucius heres. valet institutio lucij: licet non dixerit lucius heres esto: et idem erit si dicat testator/ lucius esto: sed non idem erit si dicat testator lucius et non adijciat heres esto: vel aliquid aliud quod demonstret quoquo modo ꝙ testator voluerit lucium esse suum heredem: si autem ita dixit testator: seius ex parte pura quarta gaius ex parte. vj. nec adiecit heres esto valet institutio nihilominus: et idem est si ita dixit illa vxor mea esto licet non adiecerit verbum heres. Item idem est si ita dixit seium heredem esse: et non adiecit verbum iubeo. Viuianus.

y Debet. i. solet vel potest. sic. s. de offi. procon. l. iij. §. fi.
z Licet. id est licitum est. et dic facit. i. facere debet: vt. s. de libe. et posthu. l. iij. §. ante.
a Nominatim. nominatim enim fieri debet. vt institu. de exhere. libe. in principio. Accur.
b Exheredare. et legare. vt insti. de leg. §. ante. et argu. contra. C. de testa. l. ambiguitates.
c Scriptus non est. hoc intellige in testamento nuncupatiuo. nam si fiat testamentum in scriptis oportet nomen heredis vel a testatore vel a tabellione vel ab alio vice sua: vel saltem a testibus inscribi. vt. C. de testa. l. iubemus. et in auten. ibi signata. Azo. et sic intellige. j. de codicil. l. fina.
d Possunt. et possunt adire. vt. j. de acquiren. heredi. l. v. et procuratorem facere. vt. s. de procurato. l. mutus. non testari nisi a principe impetrent. quod dic vt. s. de testamen. l. qui in potestate. et. l. si mutus. Accursius.
e Hec autem scriptura. superior. s. qui neque legaturus est etc. Azo.
f Testatur. Si autem in scriptis tunc preter prefata verba subscriptiones testium essent necessarie. vt. C. de testa. l. hac consultissima. Azo. et. s. de testamen. l. penulti. sed Joan. ꝙ. s. in scriptis: hic sine. et sic hic sub. etiam. q. d. non solum quinque verbis potest testari qui testatur in scriptis: sed etiam sine scriptis qui et potuit testari tribus verbis vt subijcit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Abundat. sic institio. de stipu. seruo. §. seruum. Sed argumẽ. contra. C. de constitu. pecu. autem. ibi posita. z. l. si quis ita. vbi unpersonaliter non obligatur. Additio. Dic ſm barto. hic q̃ unpersonalitas ex parte eius qui obligatur vitiat dispositionem vtibi. ex eius cui obligatio queritur vel qui disponit ad sui commodum non vitiat vt hic. z. l. stipulatio ista. §. siquis ita. de vbo. oblig. l. subintelligit enim ps̃ona locum tis: et ideo cum testator dicit titius heres esto intelligitur. ſ. mihi: z per ꝺ credo q̃ ſm notarius dicat rogatus scripſi debet intelligi. ſ. a partibus vel a testatore ꝛc.

† Lcon. c. ſi pf. in glo. ſup ver. certare. aſi me. tbi: ſcire de bes. extra ō teſta. ll. vſ.

b ¶ Solus heres. ſecus ſi habebat coheredem vniuerſalem. vt. C. co. l. quotiens. z. j. titu. j. coheredi. §. fina. et facit. j. eo. l. ſi alterius. z inſtitu. quibus modis teſta infir. §. ſed z ſi quis. z. j. ad trebel. l. ſi quis ptore. et. ff. titu. iij. l. cum quidam. Item hoc fallit in milite quod hoc dicit. vt. j. de mili. teſta. l. vſ.

c ¶ Inſtitutus. vt inſtituo talem heredem in fundo botriano: nec fecit alium heredem: z habet alia multa bona in omnibus alijs inſtitutus eſt bene dico in omnib⁹ cuꝫ non habeat alium coheredem vniuerſalem. Accurſius.

d ¶ Detracta. id eſt ac ſi mihi dixerat de fundo: ſꝫ ſimpliciter inſtituo te heredem: quia erit heres in totum.

e ¶ Sinautem. adiunge ad. §. qui neq̃.

f ¶ Lucius heres. quando ad teſtandum ſe deputauerat.

g ¶ Minus ſcriptũ. z ita tenet inſtitutio. Azo. Ad quod. j. e. l. quotiẽs. §. ſed ſi non. z de condi. z demon. l. cum auus. z de lega. ij. l. vnũ ex familia. in fine. z. l. cum pater. §. cum inperfecta: z idem eſt ſi eſt nuncupatuum: q; credimus plus nuncupatum eſſe q̃ eſt.

b ¶ Eſto. z deficiat heres.

i ¶ Non inſubtiliter. non z in/ ſunt due negationes que faciunt vnam affirmationem. vt. j. de verbo. ſig. l. duobus. quaſi dicat id eſt ſubtiliter putat bodie non procedere. Sed ℣. vnoverbo tantum poſſe fieri inſtitutionem dixit. vt. C. de teſta. l. errore. Sed certe ibi bene dixit teſtator heres eſto: licet tabellio non ſcripſerit ſed ipſi dicunt bic in/pro valde poni: id eſt non valde ſubtiliter putauit boc non procedere: ſic ponitur. C. de vete. iu. enu. l. ſ. §. omnia.

k ¶ Ex parte tota. i. quota puta quarta.

l ¶ Tota. puta ex ſemiſſe vel ſimili.

Re⁹ poti⁹ intuẽde ſũt q̃ verba,

m ¶ Heres eſto. ſed eſto tantum vel neutrum etiam. Azo. magis eſt res q̃ verba ſunt intuẽda. vt. j. de adimen. lega. l. iij. §. ꝺictio. z. ff. de iure do. l. pmittendo. in pn. z. j. de leg. i. l. ſi in teſtamento.

n ¶ Illum heredem eſſe. verba teſtantis.

o ¶ Valere. inſtitutionem bis vbis facta. illum heredẽ eſſe. Azo.

p ¶ Subaudito. ſic. C. de fideicõ. l. verbum volo. Azo.

Arca eos. ¶ Caſus. Inſtitui mibi heredem titium z ſeiũ ex partibus quas aſcripſero/et poſtea nullas partes aſcripſi. nunquid erunt heredes? et dicit marcellus q̃ non. et perinde dixit eſſe ac ſi ita dixiſſem: inſtituo mibi heredem titium et ſeium ſi eis partes aſcripſero: et poſtea non aſcribam pertes. Sed ipſe male dixit: immo valet prima predicta inſtitutio in qua ita dixit. inſtituo mibi heredem titiuꝫ z ſeium ex partibus quas aſcripſero: et pro eis partibus debent habere heredit atem titius et ſeius ex quibus aſcripſero eos heredes. Si autem poſtea non aſcripſi(vt dictum eſt) in noſtro caſu ex equis partibus erunt heredes. videot enim de eis feciſſe duplicem inſtitutionem: quarum vna eſt talis: inſtituo mibi titium et ſeium heredem. alia eſt talis: inſtituo mibi titium z ſeium heredem ex partibus quas aſcripſero. ſi autem ita dixiſſem: inſtituo mibi heredem titium et ſeium/vel ſeium ſolum in illa parte in qua me inſtituit quidam alius titius heredem: tunc ſi titius nõ inſtituit me heredẽ in aliqua parte videt nec ſeiqui potuit etiaꝫ tribus verbis teſtari: vt lucius heres eſto: nam et mihi et titius ab undat[a]. ¶ Si ex fundo fuiſſet aliquis ſolus heres[o] inſtitutus[c] valet inſtitutio detracta[d] † fundi mentione. Sinautem[e] ſic ſcribat: lucius[f] heres: licet non adieccrit eſto: credimus plus nũcupatum: min⁹[g] ſcriptum z ſi ita: lucius eſto[h] tantundem dicimus: ergo z ſi ita/lucius ſolummodo: marcellus non inſubtiliter[i] non putat hodie boc procedere. Diuꝰ autem pius cum quidam portiões inter heredes diſtribuiſſet ita: ille ex parte tota[k] ille ex tota[l] nec adie ciſſet heres eſto[m]: reſcripſit valere inſtitutionem: quod et iulian⁹ ſcripſit. ¶ Item diuus pius reſcripſit: illa vxor mea eſto inſtitutionem valere licet deeſſet heres. Idem iulianus illum heredem[n] eſſe non putauit valere[o]: quoniam deeſt aliquid: ſed z ipſa valebit ſubaudito[p] iubeo.

Defectus cõdicioꝝ de preterito vel de preſenti vitiat inſtitutionem: ſed ſi de futuro purificat ſi ex facto teſtatoris depender. Hoc dicit ſm ℣.

Idem. Lex. ij.

Arca eos qui ita heredes inſtituti ſunt: ex partibus quas aſcripſero: non putat[q] marcellus eos heredes nullis aſcriptis partibus quemadmodum ſi ita heredes eſſent inſtituti ſi ei partes aſcripſero: ſed magis eſt vt ſic vtraq; inſtitutio accipiatur[r]: ſivoluntas defuncti non refragatur: ex quib⁹ ptib⁹ aſcripſero: ſi min⁹[s] ex eqs q̃ſi duplici[t] facta inſtitutione: quam ſententiam celſus libro. xvj. digeſtorum probat: aliter atq; probat[v] in illa inſtitutiõe: ex qua parte me Titius heredem ſcripſit ſeius heres eſto: tunc enim ſi non eſt a Titio ſcriptus[x]: nec ſeius[y] ab eo: nec immerito: bic enim creditur ineſſe[z] condictio: ſed marcellus hec ſimilia putat[a] licet non recte. ¶ Poteſt autem intereſſe[b] vtrum ita quis ſcribat: ex bis partibus quas aſcripſi/an aſcripſero: vt ſuperiori[c] modo dicas nullis aſcriptis partibus nullam eſſe inſtitutionem quomodo in illis[d] marcellus ait ex bis partibus quibus teſtamento matris ſcripti fuiſſent heredes ſunto[e]: ſi interſtrata mater deceſſerit/bos non eſſe inſtitutos.

Idem. Lex. iij.

Eruus alienus vel in totus a me in aliqua parte inſtitutus: videtur enim in iſto caſu ineſſe condictio ſi titius inſtitutit me heredem in aliqua parte: per boc etiam potes boc modo diſtinguere in noſtro caſu in princi. l. poſito vtrum ita ſcribā: inſtituo mibi heredem titium z ſeium pro partibus quas aſcripſi. an ita dicam: inſtituo mibi titium et ſeium heredem ex partibus quas aſcripſero vt ibi dictum ē. vt primo caſu nulla ſit inſtitutio in illis partib⁹ a me poſtea aſcriptis ſicut eſſet nulla inſtitutio et boc alio caſu titius et ſeius ſint mibi heredes ex bis partibus quibus ex teſtamento matris ſcripti fuerunt ſcilicet ſi inteſtatate dicta mater deceſſit. Jn ſecundo autem ca ſu valeat inſtitutio eo modo qui dictus eſt ſupra. Uinianus.

q ¶ Non putat. in vtroq; male dixit marcellus vt bic ſubjcit. ſed magis ꝛc. ſed erat pro eo: quia ſi de preterito pꝺeretur: puta ex qua parte titius me ſcripſit et tali inſtituo ſeium: vel ex qua parte mater noſtra nos inſtituit ex ea vos inſtituo: deficiente ꝺdictione iſta de preterito: deficit teſtamentum. vt. j. bac. l. ſi ego et ſi de futuro: ſed certe non ſunt ſimilia: quia vbi de preſenti vel de preterito apponitur condicio que eſt falſa: nullo momento poteſt ꝺici teneuiſſe teſtamentum: at vbi de futuro tenet/licet ſuſpendatur: et ita conſideratur inſtitum. vt. ſ. titu. ij. l. cum in ſecundo. et pro boc eſt quod ꝺicitur: q̃ pro non ſcripta vadunt ſine onere: quod non contingit in quaſi caducis: et caducis inſpecto q̃ initium aliquod habuerunt. vt. C. de caducis tollen. l. j. §. j. et §. pro ſecundo. et. §. in nouiſſimo. Sed quid ſi inſtitui ei quibus partibus aſcripſi? Reſpondeo nullis partibus aſcriptis non valet vt patet ex predictis. et faciunt ad. l. iſtam. j. eodẽ. l. ille autem. z. l. ſi quis ita ſcripſit. et de condi. inſtitu. l. inſtitutio talis. et. C. de inſtitu. et ſubſtitu. l. ſi teſtamentum. z de annu. legā. iij. Sed argu. contra. ſ. pro ſocio. l. ſi ita coita.

r ¶ Accipiatur. At ſunt heredes ſupple ex partibus ex quibus aſcripſero/quod eſt. j. z hoc partibus aſcriptis.

s ¶ Si minus. i. ſi partes teſtator nõ exp̃ſſit aut nõ aſcripſit ex quib⁹ ꝛc. Oб autẽ dicit ſi voluntas ꝛc. interpoſitio eſt. z ꝺic q̃ defunctus põt exp̃rimere ſe velle eos eſſe heredes: vel ſi partes nõ aſcriberet. Item gra. j. eo. l. clemens. in fi. Solu. vt ibi.

t ¶ Duplici. i. inſtituere z partes aſcribere. ſic. ff. de arbi. l. celſus.

v ¶ Atq; probat. celſus in illa ꝛc.

x ¶ Scriptus. tempore teſtamenti.

y ¶ Seius. ſcz ſcriptus ab eo intelligi debet.

z ¶ Ineſſe condictio. dic impropꝛie. vt. ff. ſi certum peta. l. itaq;. z facit. j. eo. l. boc articulo.

a ¶ Putat. condiciones predictas z de futuro z proximam de preterito: ſed male putat: z boc ſubjcit. põt autẽ ꝛc. z erit ratio differentie quã no. in princi. buius. l.

b ¶ Intereſſe. id eſt diſtingui.

c ¶ Superiori. ſcz quando in preterito.

d ¶ In illis. ſcz inſtitutionibus. alſs illa: ſcz inſtitutione.

e ¶ Sũto. i. volo vt ſint. z ſunt verba teſtãtis: inferiora verba ſunt iuriſconſulti. Accurſius.

Eruus alienus. ¶ Caſus. Seruus titij inſtitui mibi heredem valet inſtitutio: et idem eſſet ſi eſſet ſeruus meus et titij predicti. Si autem ſeruum meum pꝛopium inſtituam mibi heredẽ pure z ꝺem ei libertatẽ ſub condictione: nõ ante habebit heredit atẽ q̃ veniat condictio libertatis: ſed tunc erit liber et heres. ¶ Si quis ita. Meuius ita ſcripſit in teſtõ ſuo: ſi titius mibi erit heres ſeius heres eſto titius ꝓdictus heres eſto: certe non ante ſeius erit heres q̃ fue inſtitutionis condictio et titeritid eſt ſi titius adeat heredit atem.

Qui fideicõmiſſariam.

Qui fideicommissariam. Titius instituit sibi heredem seium ⁊ dedit stichō seruū suū libertatē fideicommiss. si navis ex asia venerit: seius heres (pendente condic. libertatis fideicommiss. stichō per testatorem date) eundem stichum instituit sibi heredem: et dedit ei libertatem pure/⁊ decessit dictus heres: nunquid valet institutio quaz fecit dictus heres cum libertate de dicto stichō ? et dicitur q̄ sic. et non expectata condictione predicta liberatis fideicommissarie si bi per testatorem relicte cōsequitur dictus stichō? et testamento dicti heredis libertatem et heredit atem: ⁊ interim pendente dicta condict. erit heres necessarius dictus stichus. existente autem dicta condictione efficitur heres voluntarius: ⁊ ita de necessario efficitur heres voluntarius.

vel p̄ parte fine libertate heres instituti potest.

Aperture. Institui mihi heredem filiū meū impuberem. et substituo acum libertate pupillariter stichum seruū meū: et postea decessi: anteq̄ aperiretur testamentum meum dict⁹ stichus dedit se ad arrogandum gaio: ⁊ ita statum mutauit: et postea fuit emancipatus dictus stichus a patre predicto adoptiuo: et postea decessit impubes in pupillari etate. nunquid erit dictus stichus necessarius heres impubes an ex voluntarius: et dicitur q̄ necessarius. nam siue velit siue nolit erit heres ex substitutione predicta: aperture enim tabularum dilatio non mutat ius necessarij heredis. Ideo autem posui in casu q̄ fuit stichus emancipatus a patre adoptiuo ante mortem impuberis: quia si tempore mortis impuberis immeriretur dictus stichus in potestate patris adoptiui non erit necessarius / immo voluntarius. vt. ff. de libe. et postbu. sub condictione fm predicta: ergo potes plane intelligere banc litteram siue habeas non mutat/ siue habeas mutat. quia primo casu dices vt diri q̄ stichus fuit emancipatus a patre adoptiuo ante mortem impuberis. Secundo autem non. Ananus.

Seruus alienus. suus nō pōt sine libertate heres institui iure ipsius: ⁊ hodie eoipso est liber. vt. C. de necess. ser. l. quidā. Jr.

Sero' heres instituus a quo tpe libertatem consequitur.

Seruus alienus. suus nō pōt sine libertate heres institui iure ipsius: ⁊ hodie eoipso est liber. vt. C. de necess. ser. l. quidā. Jr.

a Pro parte. quia communis erat.

b Sine libertate. sed an cū ea: dic vt no. j. d. l. sed ⁊ si in condictione. §. si seruū cōmunē. ⁊ facit. j. tit. ij. l. seruus.

c Data est. perinde ergo habetur ac si vtrumq̄ sub eadē condictione esset datum. vt. j. co. l. quotiēs. §. fi. ⁊ hoc nisi fuerat alienatus pendente condictione: tunc enī emptoris iussu adibit. vt. j. c. l. qui filio. §. si quis. apparet ergo fm bas. ll. q̄ heredem instituendo nō habat libertatē: ⁊ contra. j. de manu. test. l. diuus pius. hodie autem constat q̄ videt dare libertatem instituendo eum heredem. vt. C. de necess. here. l. quidam. Quis posset dici aliud esse cum instituitur pure non data libertate sub condictione vel sub alio modo: ⁊ aliud cum data est sub condictione: vt hic dicit: quia non videtur voluisse testator q̄ haberet hereditatem vel libertatem nisi condictione existente. Item bodie distinguitur in casu huius. §. plenius. vt. C. de necess. ser. l. fi. ⁊ facit. j. de leg. ij. l. qui quibus nam. §. cum test. amento.

d Esto. bucusq̄ sunt verba testatoris.

e Hoc videtur. ⁊ bene. vt. j. co. l. ei qui soluēdo. ⁊ facit. j. de condi. insti. l. si tit⁹. ⁊. j. si quis omif. cau. test. l. si in testamento. Sed arg. cōtra. j. de condi. ⁊ demon. l. in condictiōibus. §. j. in prin. Sz patet rnsio. ff. ti. ij. l. si ita. Item facit. j. co. l. si seruo.

f Ab herede. f. cius qui reliquit fideicōmissariam libertatem.

g Institui pōt. etiam pendente condictione. Bug.

h Non vt desinat. mero iure: sed q̄tum ad effectum desinit si vult repudiare: pōt enī, vt. j. de acqui. be. l. si seruum. §. si quis bac. in fi. §. sicut ⁊ filius. ⁊ insti. de here. quali. ⁊ dif. §. sui. et ir ego heres nomine sed nō re. sic ⁊ qui restituit per trebel. vt institu. de fideicō. here. §. restituta. ⁊ in minore in integ. restit. Ꝫ additionē. vt. ff. de mi. l. ⁊ fi sine. §. fi. qō papinianus. Vel dic nō desinit si nō vult repudiare.

i Successionis. i. qualitas succedendi. ⁊ facit. C. de fideicō. l. post mortem. ⁊ de bo. libe. l. mater. ⁊ de latina. liber. toll. §. sed ⁊ si sub condictione. ⁊. j. qui et a quibus. l. si ptinatus. §. fina. et. j. titu. j. l. fin. §. fina. ⁊. ff. de dolo. l. filius. ⁊. ff. de libe. ⁊ postbu. l. gallus. in fin. ⁊. ff. de vsufruct. l. si vsufructus. in principio. Sed arg. contra. J. de leg. ij. l. vnū ex familia. in princip. ⁊ ad trebel. l. sed si ante. Additio. Dic q̄ ideo potest dare libertatem ante: quia nemini preiudicaret: ideo non potest restituere hereditatem ante: quia alij preiudicaret. vt. l. post mortē. C. de fideicom. ⁊ l. filiastra. §. diuus seuerus. J. de leg. j. et. l. cum pater. §. filia. de lega. ij. fm Barto.

k Non mutat. Ro. habet non mutat. sed Dy. deest non. dic ergo fm Ro. q̄ si arrogo extraneum quez substitueram filio meo impuberi erit necessarij impuberi: nō ergo mutat ius necessarij heredis: id est nō facit quominus sit necessarius qui tempore mortis testatoris erat in potestate qui retro tempore institutiōis non erat: ⁊ sic pnmo regulam ponit postea eam exemplificat: sed inepte ponit de dilatione aperture tabularum in vita defuncti cum demum post mortem fieri debeat: sed pro hoc. j. c. l. si seruum meū. et. l. quotiens. §. seruus. ⁊. ff. de libe. ⁊ postbu. l. filio. §. fina. ⁊ fm hoc non est contra. ff. de lib. ⁊ postbu. l. si sub condictione. quia ibi post mortem testatoris. Si deest non/ similiter dic q̄ ponitur regula quaz exemplificat: vt si filium puberem ⁊ impuberem instituit: et puberem impuberi substituit: et pubes me mortuo dederit se in arrogationem: dico eum forc vel posse necessarium heredem impuberi si tempore mortis impuberis sui iuris inueniatur: alias erit voluntarius. vt. d. l. si sub condictione. et ff. de inius. test. l. antepenul. Vel fm hunc casum dic q̄ post mortem impuberis dedit se in arrogationem: ⁊ sic ponit p̄topie eum necessarium fore. ⁊ pro hac positione est. j. titu. j. l. sed si plures. §. quos possiz. ⁊ fm hoc mutatio fit et iam post mortem: posset et iam fm Joan. hec littera legi in vita vt mutet quando filium emancipauit post testamentum vel seruum manumisit quos instituerat. vt. j. sicut solemnis ⁊ c. sed in Balio casu econtrario quando: scilz de extraneo fit necessarius: vt q̄ arrogauit institutum extraneum: ⁊ fm hoc non dilatio facit principaliter mutari. sed ipse status commutatus dilatione facit mutari ius necessarij heredis. Item potest poni fm vtrāq̄ litteram q̄ filius impubes pdictus dedit se in arrogationem post mortem patris. naz erit patri necessarius heres: ⁊ non erit p̄out erit sui iuris: vel non est sui iuris tempore mortis fratris impuberis: vt patet ex predictis. Vel dic q̄ olim erant sui heredes ante apertas tabu. ⁊ transmittebant: sed extranei non nisi post apertas tabulas. et ficiste arrogatus est suus: et. potest dici cum non et fine non.

l Dederit. patri impuberis.

Vus quoq̄ heres. ¶ Casus. Hic casus pōrigitur vsq̄ ad. l. seq. §. solemnis. et iungas hoc principium cum. §. j. in. l. sequen. Et dicas q̄ non solum extranei possunt institui heredes sub condictione casuali et mirta et potestatiua: quamuis non ex heredentur in eorum condictionum defectum: sed etiam illi qui possunt esse sui heredes quamuis non nunc sint sicut nepotes sunt: et deinceps ceteri liberi quos precedit pater eorum vel auus vel alij superiores quamuis possunt redigi ad suorum condictionem dicti instituti per mortem dictorum qui eos precedunt ad testantem: postea reuertatis ad secundum responsum huius. l. et dicit ibi q̄ filius testatoris non potest sub omni condictione institui nisi in eius defectum exheredetur / sed sub potestatiua sic. Pone ergo q̄ filius fuit institutus sub condictione potestatiua: nunquid ita demum habebit effectum dicta institutio filij: sci licet vt faciat filius patrem non decedere intestatum si pareat condictioni an non: et si non pareat. et distingue aut habet coheredem dictus filius aut non: si habuit coheredem: ⁊ non pareat dicte condictioni potestatiue subinotus est filius predictus a faciendo patrem decedere intestatum quantum ad partem coheredis sui: ⁊ ideo dictus filius coheres potest adire pro parte sua hereditatem anteq̄ certum sit vtrum dictus filius pareat dicte condictioni vel non: quamuis expectare deberet dictus coheres si verum esset q̄ filius non parendo cōdictioni faceret in totum patrem decedere intestatum: si autem non habuit filius coheredem: bene facit patrem intestatum decedere si non pareat dicte condictioni potestatiue. Sed que est potestatiua condictio? rndet iurisconsultus non pōt hoc diffinire: quia magis est in facto q̄ in iure. vñ cōmittit iudici videndum que sit p̄tatiua condictio: quod ā cēm vident p̄tatiue q̄ q̄ns non sunt. puta instituo mihi h̄ redem filiū meū si alexādriaz peruenerit vsq̄ ad. xv. dies. nam si condictio hyemis est talis q̄ non potest

UNIVERSIDAD DE HUELVA

adimplere non est potestatiua: potest etiam esse potestatiua dicta condictio si dictus filius erat ꝑpe alexādriam p vnuꝫ miliariū puta. Item ⁊ hec condictio pōt esse non potestatiua immo valde difficilis: puta instituo mihi filium meum heredē.ſi.r.titio dederit vſqꝫ ad.xv.dies. puta fititius est vltra mare fonte: ⁊ filius inſtitutus bononie. Sed pone q dictus filius ſub potestatiua cōdictiōe inſtitutus non habuit coheredē de quo dictū est: fed habuit ſubſtitutū: certe viuo filio non erit heres ſubſtitutus. ſ. cum talis ſit dicta condictio potestatiua vt vltimo momento vite filij poſſit adimpleri. puta. ſi.r. titio dederit heres esto: ſed poſt mortez filij ⁊ non adimpleta dicta cōdictione ab eo bene erit heres ſubſtitut⁹: nec in hoc caſu eſt neceſſe q̄ pater exheredet filium a ſubſtituto ſi non adimpleat filius dictam condictionem potestatiuaz. immo et ſi facta ſit exheredatio nullius momenti eſt ⁊ non habet effectū q̄ videt facta poſt mortem filij: quam exheredatione non valere oſtendimus. ſ.6. libe. ⁊ poſtbu. l.gallus.§.in omnibus.

Si autem diceres neceſſarium eſſe exheredationem a ſubſtituto vel a ſequentibus gradibus iā eueniret inconueniēs: q̄ per cōſequens eſſet neceſſaria exheredatio filij a coheredē ſuo: eſt ergo verum generaliter q̄ filius inſtitutus ſub potestatiua cōdictione non eſt exheredatus in eius defectum. Sed pone q̄ filius fuit inſtitutus ſub potestatiua condictiōe ⁊ nō habuit ſubſtitutū nec coheredē: ⁊ pendēte dicta condictione incipit decedere dict⁹ filius. nūqd erit anteq̄ mutio heres patri ſuo ab inteſtato: ⁊ diſtinguitur inter condictiones ptātiuas: quia aut fuit talis q̄ vltimo momento vite filij nō potuit adimpleri p filiū: puta ſi alexādria pueneris tu fili⁹ heres eſto: aut potuit primo caſu inteſtatus patri heres eſſe dictus filius ſecundo non. Ainia.

¶ Suus quoqꝫ heres. i. qui poteſt eſſe ſuus: vt nepos/pnepos: ⁊ dein ceps. vt.ſ.co.l.u.§.j.ſed eſt.l.iu.put eſt ibi ler/ apud iulianum.

a ¶ Condictione. q̄ nō ſub caſu aliquo niſi in eius defectū exheredet. vt.C. de inſtit.⁊ ſubſti. ſi pater.

b ¶ In ptāte ipſius. vt ſi dederis illi vnum nūmū vel aliquid leue. vt.ſ. co.l.i.§. puto. Accur.

c ¶ Conſtat. eſt enim pro pura habenda. vt.ſ. ſi quis omiſ. cau. teſta. l.i. §. qui ſub condictione. debet ergo condictio eſſe poſſibilis + et bona. vt.ſ. de condi. inſtitu. l. filius. ⁊ l. ſi. ⁊ ſ. de condi. ⁊ demon. l. luctus. Joan. ſed hodie omne grauamen reijcitur q̄tum eſt in debito bonorum ſubſtituto. vt. C. de inoffic. teſta. l. q̄ſi. Sed q̄ ſi ſubmirta fuerit inſtitutus filius. ℔. diſtinguit: aut impeditur caſu aut ſpōte ſua nō vult parere: ſi caſu ab inteſtato eſt heres ſi ſponte repellitur. Joā. contra. dicit enim ab initio nullam eſſe inſtitutionem. argu. ſ. de ar. l. litigatores. §. idem iul. ⁊. l. item ſi vnus. §. item ſi in duoſ. ⁊ adde quod no. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſi pater.

+ Quid ſi pto pte poſſibilis /et p pte ipoſſibilis: dicva lere pio ea pte q̄ qua ē poſſibilis. alex. in l. ſi poſſibilis. ſ. de ſ. obli. ⁊ bar. in l. ſi in ſi. de con di. inſti.

d ¶ Vtiuſmodi. condictione poteſtatiua.

e ¶ Etiam ſi. abundat etiam. ſic. C. de manu. teſta. l. ſi. §. i. Vel dic q̄ in nuat idem in contrario caſu. ſic. ſ. de verbo. obli. l. quicunqꝫ. §. ſi gs. vel adiunge ad dictorem filium.

f ¶ Submotū. ⁊. ſubmouendum. vt. ſ. ſi quis omiſ. cau. teſta. l. i. §. q̄ ſub cōdictione. ⁊. ſ. de ſec. ta. l. ſi ſub condictione. §. ſed ⁊ ſi is. etiā colligit. ſ. de cōdi. inſti. l. q. ⁊. ſ. de le. pte. l. item a ſubſtituto. Sed quid ſi fuit iuſſus ſed nō potuit? videt admitti quaſi nec ſit poteſtatiua ſm Jo. ſed cōtra videt inſpici gñalitas. vt. ſ. pri. §.

g ¶ Et ideo. q. filius pōt inſtitui ſub ptātiua ⁊ valet teſtū. ⁊ ideo tc.

h ¶ Inſtitutus. ſub condictione poteſtatiua.

i ¶ Eum. coheredem.

k ¶ Pareat filius. immo ſtatim adire debet: ⁊ ſi poſtea filiꝰ non pareat condictioni / ⁊ ſic deeſſerit nō facit patrē intestatū: ⁊ accreſcit eius portio coheredi. ℔. at ſubſtitutus expectat. vt. ſ. eo. §. ſed ⁊ ſi filio.

l ¶ Faceret. id eſt facere poſſet. vt quia ſubmirta eſſet inſtitut⁹. naz duas habet. tunc vias filius: vel q̄ non pareat ꝺdictioni ⁊ dicat nullum teſtamentum. vel q̄ velit parere ⁊ tunc eo pareme. i. adimplente ꝺdictionē / admittit̄ coheres. argu. ſ. de inioſto teſta. l. filio. ſic ⁊ alꝫ iſtituti expectāt preteritos. vt. ſ. de cōtra tabu. l. illud. ſ. fi. Vel dic faceret. id eſt ſi diceremꝰ fieri: patrem inteſtatum ſi filius non pareat cōdictioni poteſtatiue: debet coheredes expectare: vt mō diri de mirta. quod tamen dicere non debemus: vt ſtatim ſubiçit. Vel dic faceret qñ nō habet coheredez vel ſubſtitutū: et dic expectare debet filius vſqꝫ ad finē vite ſue: vel poſt mortem.

† Adde ſm glarit̄ bar. in. l. i. §. i. 8. de tuto. q̄ vbi diffinitio et ethymologia ſimul concurrunt magis ſtat̄ diffinitioni. idem pau. de ca. in. l. pe. §. ſi teſtue. ⁊ ian.

m ¶ Que ſententia. ſcz vt valeat teſtū filio inſtituto ſub poteſtatiua: et ſic non poſſit filiꝰ dicere nullum teſtamentū vt ſubiçit cum habeatur ꝑ puram vt dixi: et ſi habeat coheredē vel ſubſtitutū. ſalꝫ facit nullū non parēdo ⁊ patrez inteſtatū. vel vltimo vite ſpiritu viuēs q̄ſi non poterat impleri in fine vite: vel poſt mortez filij q̄ſi poteſt impleri in fine vite. vt. ſ. e. l. apō iulianum. ⁊. ſ. de condi. inſtitu. l. fina.

n ¶ Diffiniri. i. pro regla tradi: boc q̄ſi ſequitur facti ptās eſt vtrū ⁊. id eſt an facile de facto poſſit ad impleri: ſed ⁊ iuriſ eſt. vt ſ. de ꝺdi. iſti. l. filius.

o ¶ Indifficilis. i. valde difficilis. ſic. ſ. de libe. ⁊ poſtbu. l. gallus. §. ille caſus. ⁊ facit. ſ. ſi qs cau. l. ij. §. quod dirimus.

p ¶ Ad generalem diffinitionē. ſ. predictā facti ptās eſt ⁊. vt conſideretur an poſſit de facili adimpleri vel nō: ⁊ ſic ad arbitrium iudicis referr. ſic. ſ. de ipen. l. pe. §. fi. ⁊ de vſur. l. mota. ⁊ de legi. ⁊ fenatuſcō. l. nō poſſunt. Vel generalem diffinitionē conſidera q̄ generaliua ⁊ frequētius fit. nā ⁊ boc ſi ecierit de ſcholis eſt poteſtatiua: lz accidere poſſit q̄ exire non poſſit: ſed frequentius contingit q̄ poſſit.

q ¶ In eius ptāte. ⁊ que pōt impleri vltimo momento vite. ⁊ ſic non erit ſubſtitut⁹ heres viuente filio: ſed nec exheredari pōt in bo ca ſu: q̄ poſt mortez ſuā inuenit exheredatā: ſec⁹ ſi fit alia ꝺdictio ptātiua q̄ non pōt impleri vltimo vite momēto: tūc em etiā viuente filio pōt ſubſtitut⁹ heres eſſe: ſcz ex quo certū ſit cōdictionē impleri non poſſe p filiū: vt. ſ. de condi. inſti. l. ſi. ⁊ hec eſt rō l. ꝓio caſu vt q̄diu viuit filiꝰ nō ſit locꝰ ſubſtitutioni: q̄ q̄diu locus eſt inſtitutioni non eſt locus ſubſtitutioni.

r ¶ Heredē ſubſtitutū. cū vltimo vite ſpiritu poſſit impleri cōdictio. Azo.

s ¶ Erituꝝ. q̄ tūc primū ſit verū defecciſſe cōdictionē. Azo.

t ¶ Subſtituto filij. alꝫ filio. alꝫ filij. ⁊ eſt ſenſus q̄ valet ſecundus gradus: licet ab eo non ſit filius exheredatus. vt ec. ſ. de libe. ⁊ poſtbu. l. ſi poſthumus. §. quod vulgo.

v ¶ Frustra eſt. ſcz facta.

x ¶ Oſtendimus. vt ⁊. ſ. de libe. ⁊ poſtbu. l. ſi ita. §. fi. ⁊. l. gallus. §. in oibus. ⁊ huius rō eſt ideo: q̄ rō pōt locū hꝫ exheredatio donec cōdictio inſtitutionis impleri pōt. at impleri pōt q̄diu viuit filius: ⁊ ſic viuente filio non hz locū exheredatio: poſtea fruſtra fieret vt dic. ⁊ in dictis legibus. ⁊. ſ. de bo. lib. l. ſi libertus ſub. §. eſtimo.

y ¶ Alioquin. i. ſi diceres in ſuppoſitione caſu filiū exheredari debere cuz recte ſit inſtitutus. ſ. ſub cōdictiōe ptātiua: ſiſtr diceres ⁊ in hoc alio caſu a coheredē debere exheredari vbi recte fuit inſtitutus ſub cōdictione ptātiua. vt. ſ. eo. l. i. §. j. q̄ eſt falſum. nā vbi recte eſt inſtitutus exheredari nō dz. vt. ſ. de lib. ⁊ poſtbu. l. ſi poſthumus. §. . quod vulgo. equipollet enim ei qui eſt. ſ. eo. l. iam dubitari.

3 ¶ Apud. Marcell⁹ notat. alꝫ ler. alꝫ. §. incipit. ⁊ dic not. addēdo.

a ¶ Ultimo vite. ſ. de ꝺdi. ⁊ demō. l. hec cōdictio. 3tia. ſi ibi ſub. etiam. ⁊ facit. C. de cōtraben. ſtipu. l. ſi.

Heres erit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Heres erit. ꝛ transmittit ad suos heredes: ꝛ hoc nisi habeat substitutum. vt. ſ. l. pr. ī. ſ. de cōdi. inſti. l. ſi. ibi: naꝫ superior quides ſpecies ꝛc. vel ad coheredem. vt. ſ. ca. l. ſ. i.

b Alexandriam. cum ſit propc. als non eſſet poteſtativa. vt. ſ. codē. l. ſuus. ſ. puto.

c Contra puto. nō eniꝫ erit filius heres ab intestato: nec trāſmittit: ſed aliꝫ ſequītis gradus admittuntur: cum nec hic ſit ſubſtitutus vel coheres. vt. ſ. de cōdi. inſtit. l. ſi. ſ. altera.

Sed et ſi in condicione. Caſus. Si filius fuit ſubſtitutus ſub poteſtatiua cōdicitōe ꝛ fuit ei datus ſubſtitutuſ: ꝛ in dicta condicitone fuit apposita dies hoc modo. ſi ſtituo mihi filium meuꝫ heredem ſi in capitoliuꝫ intra. xxx. dies aſcenderit: certe ſi non pareat cō dicti oni dictus filius intra. xxx. dies repellitur ꝛ ſubſtitutus admittitur.

Solemus. Inſtitui mihi heredes titium: ipe titius ante mortem meā fuit in inſulā deportatus ꝛ poſtea fuit reſtitutus et poſtea ego deceſſi: certe bene habebit hereditatē meam: quia illud qō eue nit ei medio tempore id eſt inter inſtitutiones ei⁹ ꝛ mortem meam mihi ei nocet. Seruus alien⁹. Inſtitui mihi heredem ſtichum ſeruum titij ſub condicitone ſi nauis ex aſia venerit: ꝛ poſtea deceſſi: titius prędict⁹ dñs dicti ſtichi tradidit eundem ſtichum forte ex donat. ſeruo cuidam quem in mea hereditate reliqui: ꝛ ita acquiſit⁹ eſt ſtich⁹ heredi tati mee et mihi ſi viuerem: ꝛ ita deuenit dictus ſtichus ad eum caſum a quo incipe renon potuiſſet. nam ſi meus fuiſſet tempore dicti mei teſtamēti in quo eum ſtichum heredem inſtitui vt dictum eſt: non poſſem eum inſtituiſſe neq; pure neq; ſub condicitone cū ei non dediſſem libertatem cuz inſtitutione ſm ita iura: poſtea dictus ſtichus peruenit ad quendam extraneum: qui extraneus bona fide ꝛ iuſto titulo poſſediteum per triennium: ꝛ ſic eum vſucepit. ꝛ ſic eruit de dicto caſu a quo incipere nō pōt: ꝛ ſic non videtur peruenīſſe ad eū caſum: ꝛ ideo inſtitutio de eo per me facta (vt dictum eſt) non vitiatur. Si ſeruū cōmunem. Ego ꝛ titius habebamus ſeruum cōmunem/ꝛ dictū ſeruū mihi heredē inſtitui cum libertate: ꝛ aīq; moterer emi partem ſuam a titio quam habebat in dicto ſeruo: certe q; uis aīq; eum redimerem non deberet eſſe meus heres neceſſarius erit tamē nūc. Sed pone q; filium meū impuberē mihi heredem inſtitui ꝛ ei ſubſtitui pupillariter dictū ſeruū mihi cōem cum dicto titio: ꝛ poſtea partem titij redemit dict⁹ impubes: certe non erit hoc caſu neceſſarius heres impuberis dictus ſeruus. Sed retento primo caſu nunqd poſſum dicto ſeruo adimere libertatē in codicillis q̄s poſea fec: ꝛ diſtinguit. aut eum redemi a dicto titio meo ſocio: ꝛ ſic fuit factus heres meus neceſſarius/aut non redemi: ꝛ ſic non fuit mihi heres neceſſarius. Primo caſu dicta ademptio libertatis non valet. Secundo ſic. ꝛ eſt ratio quare in primo non valet adēptio: quia cum eo caſu a ſemetipſo libertatem receperit ſeruus predictus iam a ſemetipſo videtur ei adimi libertas quod eſſet abſurdū: quia ſicuti legari ſibi a ſemetipſo non poteſt dict⁹ ſeruus: ita nec a ſe herede inſolidū: ꝛ in totuz adimi pōt ei libertas. Vlpia.

d Sed ꝛ ſi in condicitone. facit. ſ. l. pr. ori. in fi.

e Sub omni. inſtituit ergo h nepos ne premortuo filio viuo auo pteritus nepos rūpat per. l. vell. vt. ſ. de iniuſto teſt. l. poſt bumoz. tunc eſt ſub omni cōdictione inſtitui pōt: vt hic. ꝛ. ſ. eo. l. ſuus. ꝛ. ī. de ſuis ꝛ leg. here. l. ī. ſ. ſciendū. quid aūt ſi filius nō eſt: Rñ. tunc ꝛ idē quod in filijs ſm Jo. ꝛ Azo. vt tantū ſub poteſtatiua condicitone poſſit inſtitui: ꝛ h ſubijcit ſi redigantur ꝛc. id eſt redigi poſſunt. q. o. predicto caſu vbi filius precedit ſub qualibet: licet poſſit redigi ad condictionem filij ſi filius non eſſet: quia tunc vt filius debet inſtitui ſub poteſtatiua tantum. Aliꝫ contra ꝛ dicunt redigantur ſcilꝫ quo ad alia non quo ad hoc: et pro primo quod liberi primi gradus plusculum habeant. eſt. C. ad trebel. l. inbemus. ſ. fina.

f Media tempora. Tria ſunt tempora. tempus teſtamenti/mortis/et additionis. licet enim in medio eorum extraneus heres fiat non capax/ſi tamen his temporibus ſit capax ſatis eſt: vt hic. ꝛ. ī. eod. l. ſi alienum. ſ. i. ꝛ inſtitu. de here. quali. ꝛ dif. ſ. in extraneis. ꝛ facit. ſ. de ſecun. tabu. l. i. ſ. ſed et ſi quis. ꝛ. ī. e. l. quotiens. ſ. ſeruus cuz liber. ꝛ. ī. l. ſeruum meum. ꝛ. ī. l. ptori.

g Peregrinus. i. depor tatus. ꝛ ſic non capax. vt C. de here. inſti. l. i.

h Peruenerit. per reſtitutionem in integruz vel per indulgentiaz principis. vt. C. de ſen. paſ. l. i. ꝛ. l. cū indulgentia.

i Sub condicitone. vt ſi dederit illi decem/vel ſimili. aliud forte ſi ſub ea cum libertate erit: quia alienus ſeruus ſub ea inſtitui poteſt: ſed propinquus non. vt. ī. de condi. inſti. l. ſeru⁹ alien⁹. ita ſi ergo eſſet inſtitut⁹ forte vitra rē inſtitutio ſi traditus eſſet ſeruo hereditario vel ipſi teſtatori: quia peruenīſſet in eum caſuz ꝛc. ꝛ q; ſic pure ſine adicitone libertatis ſeruum propium inſtituere non poteſt bocuire. vt inſtit. de here. inſti. in princi. Sed hodie contra vt ibidem dicitur. Vel dic ſm Jo. ſi hereditarius mandaſſet eſſet vitiata cū nō eſſet cui quereret ſi tūc condictio eriſteret. nam ipſam fibūpſi queri p ſeruum iſtum abſurdum eſt: ſed tunc alienatus ḡrit nouo dño: ꝛ facit. ſ. ſ. pri.

k Mor vſucaptus. Jd eſt ſtatim vſucaptus pendente cōdictione: vt quia aliquo modo bona fide vel iuſto titulo peruenit ad illum extraneū poſſeſſio hec.

l Non eſt vitiata. ꝛ ſic exiſtente condictione iuſſu illi⁹ domini adire poterit hereditatem ꝛ ſibi querere. Jō.

m Cum libertate. dicas q; alienū non poſſum inſtituere cum libertate etiam ſi poſtea fiat teſtantis/ħ ſine ſic. vt. ī. eod. l. ſi alienū. ꝛ. ſ. pri. ſ. at ppriū cū libertate ꝛ nō aliter olim. bodie Ī. vt. ſ. nō. pri. ſ. ſi aūt cōmunē: aut cū libertate: ꝛ nō valet vt ſit neceſſari⁹. niſi poſtea partes ſocij redimat: vt h. ꝛ. ī. pri. rñ. S. ſocio accreſcebat. vt inſti. de dona. ſ. fin. bodie cōtra. naꝫ erit liber ꝛ neceſſari⁹ heres dato pretio partis ſocio. vt C. de cōi ſer. ma. l. i. ſ. i. ibi: licet ipſe cōis ſeruus ꝛc. ħ ſimplr tenet. vt. ſ. eo. l. ſeruus. in pn. ꝛ etiā bodie accreſcit hereditas ſocio. vt. ī. d. i. de cōi ſer. ma. ꝛ. ī. ad. l. fal. l. plautius. ꝛ. C. e. l. iij. ꝛ. ſ. p foc. l. vez. ſ. ſeruo cōi. ꝛ facit. ī. l. pri. ꝛ. ī. duo. ꝛ. ī. i. l. ſi ſeruus cōis.

n Partem. que erat aliena: ꝛ ſic h̄ totum.

o Non effecitur. ſed volitarius. vt. ī. ti. ī. l. ſi ſeruus cōis. ij. rñ. ꝛ eſt ratio: q; quos poſſum mihi heredes facere neceſſarios ꝛ filio meo ꝛ ꝛ. vt. ī. ti. ī. l. ſed ſi plures. ſ. i. at ſeruū cōem non poſſum facere neceſſarium niſi redimā. ergo nec filio meo licet ipſe redimat.

p Cum libertate. intelligas vbi tot⁹ ſuus erat ſeruus: nam ſi cōmunis non poſſet inſtitui cum libertate. Azo. vt. ī. pri. ſ. no. ſed Jo. dicit etiā in communi ſecus.

q Fieret. qō erit ſi nō fuerit alienat⁹ vel manumiſſus. vt inſti. de here. inſti. ſ. ſeruus aūt. vel ſm Jo. quod erit ſi redimatur.

r Non valere. nam nec in teſtamento eodem conceditur: niſi adimatur vtraq; vt. ſ. de liber. ꝛ poſtbu. l. ſi ita. ſ. regulam. ꝛ facit inſtitu. de codicil. ſ. nec codicillis. in fi.

s A ſemetipſo. i. ne libertas quā a ſe bz ei adimatur: ſeruus enim ꝛc. Et no. q; libertas ſerui inſtituti cū libertate nō pōt alij legari: nec ab ipſo inſtituto adimi: ꝛ eſt ratio: q; bz eam a ſeipſo. i. non bz vt heres quia ſi ceſſet res hereditaria: ħ vt ſingulare cōmodū q̄s de herede in aliū conſueuit dari: ħ bo cipe ſibi vt h. ꝛ. ī. de acqui. here. l. er parte. q; ergo nō habet eaz vt heres non poteſt ei adimi vt heredi. nam ꝛc. ſicut a ſimili non pōt ſibi legari libertas: vel ipſemet ſibi cum ipſe ſit heres: ita nec

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

adimi.sic.ſ.de adimen.leg.l.legata inutiliter.§.fina.ſed videtur q̄ poſſit legari ſibi ipſemet.vt.C.de cōmuni ſer.ma.l.ſi.contra. Solu.ibi erat alius heres inſtitutus vnde libertas videtur per ipſum legari ſibi: at h ipſe ſolus eſt heres inſtitutus: vnde ſe ſibi dare non poteſt: ꝛ ric ſolu.ſ. de lega.i.l.ſenatus.§.ſi.contra.nam ibi non erat inſtitutus quinimmo neceſſa res poteſt ſibi a ſe legari.vt.ſ.de lega.i.ꝛ quidez.ꝛ.l.legatū.§.beredi.eſt ꝛ alia ratio quare non p̄t libertas adimi: q̄ que ſimul ſunt data ſez bereditas et libertas non poſſunt ſeparatim adimi: ꝑpter quam rōnē etiā bereditas ſine libertate adimi non p̄t. vt.ſ.de libe. et poſthu.l.ſi ita.ſ.regulam. Sed in noſtro caſu ē ꝑdicta ſpecialis ratio. Item et alia q̄ ſi libertas poſſet adimi ergo et bereditas: q̄ non debet eſſe.vt inſtit. de codi.ſ.fin.Mot. ergo q̄ ꝓtinus eſt liber ꝛ bres.vt inſtitu. de hered.

SI ſeruus cōmunis[a] ſub condictione[b] heres inſtitut⁹ vtūo teſtatoꝛe libertatem conſecut⁹ ſit etiam pendente condictione teſtamentarie libertatis adire[c] hereditatem poteſt. Item ſiue teſtatoꝛ eu⁹ alienauerit ſiue heres[d] poſt mortē teſtatois iuſſu domini nou⁹ hereditatem adibit.

¶ Si hereditatis delate a duobus dominis dies ſimul cedit ſeruus vtriq; neceſſarius heres erit.b.d.Bar.

Idem. Lex.viij.

DUo ſocij quendam ſeruum cōmunem teſtamēto facto heredem ꝛ liberū eſſe iuſſerūt: hi qua.ꝛ diffe.in p̄ncip.ꝛ.ſ.ſi cer.peta.l.eius qui.ꝛ eſt ratio q̄ a ſemetipſo: quia ſic oꝑtet bereditatem adire quam a ſemetipſo non acciperet: at hic notabiliter tantū de libertate dixit. Item cum habeat libertatem a ſeipſo vt hic ergo cur non poteſt ei a ſeipſo legari: Reſpond. ibi ſunt oppoſita heres ꝛ legatarius: vnde in eodem eſſe non poſſunt: hic heꝛ reditas et libertas non ſunt oppoſita: immo quaſi connexa: ꝛ hec eſt ratio: quia libertas non eſt res hereditaria: vt dixi vel ſpeciale eſt in libertate.

Libertas res hereditaria nō ē.

SI ſeruus cōmunis. ¶ Caſus. Ego ꝛ titius habebamus ſtichū ſeruum cōmunem: ego inſtitui eum heredem ſub condictione ſi nauis ex aſia venerit: et me adhuc exiſtente viuo titius predictus fecit teſta.ꝛ dedit dicto ſeruo libertatem ſub condic.ſi ſeius conſul fact⁹ fuerit: poſtea ego deceſſi ꝛ dictus titius ſimiliter:ꝛ poſtea venit nauis ex aſia: ꝛ ita extitit condictio inſtitutionis.ſed condictio predicta libertatis pēdet adhuc: Certe poteſt dictus ſeruus adire bereditatem meam iuſſu heredis dicti titij:ſed ꝛ ſi dictus titius dictum ſtichum alienauit pendē. condi.libertatis quam ei dederat ſue alienauit eum heres dicti titij eo titio mortuo iuſſu noui domini adibit bereditatem meā dictus ſtichus. Ulpianus.

a ¶ Si ſeruus cōis. Tria ſunt:nā bereditas ſub cōdictione.Itez libertas codē teſtamento ſub alia cōdictione relicta fuit. Itē poſtea liber factus viuo teſtatoꝛe. Is erit ergo heres ꝺño voluntarius ſi exiſtat condictio bereditatis:ſi pēdeat ꝺdictio in teſtamento date libertatis.ad.b.ſ. eo.l.ſeruus.§.qui fideicommiſſariam.

b ¶ Sub condictione.ſi autē pure tota bereditas videtur acquirēda ſocio.vt.ſ.ad le.fal.plautius.Hug.

c ¶ Adire poteſt.cū iam extitit condictio bereditatis.

d ¶ Heres.i.qui eſſet heres ſi hic ſeruus condictione defecerit. Uel dic coheres qui eum ſeruum non exiſtente condictione libertatis:nec alſo eo libero alienauit:ꝛ tunc extitit condictio bereditatis: ſed ſm hoc nō videt q̄ poſſet dare preciū partis.vt.ſ.ti.i.l.ſi ſeruus cōis. Sed nunqd ſ alienatio per heredē facta ſeruo adimet libertatē ſicut bereditatez? Reſpon.nō.vt.ſ.eo.l.pater filio.

e ¶ Dominī noui.vt.ſ.eo.l.quotiens.§.ſeruus.

DUo ſocij. ¶ Caſus. Ego ꝛ titi⁹ dictū ſtichū ſeruū cōmunez inſtituimus heredem nobis:ꝛ dedimus quilibet noſtrum ei libertatem in teſtamento:poſtea ſimul ambo perimus.certe erit nobis ambobus heres neceſſarius dictus ſeruus q̄nis ſi non periſſemus ſimul non eſſet ambobus neceſſarius.ſed primo decedēti ſi eū redemit ante mortez ſuam.vt.ſ.eo.ſed ſi in condictione.§.ſi ſeruum. Uel ſi non redemit ſed cōmunis remanſit/non erit neceſſarius heres ei ſed ſocio acquiretur bereditas vt dictum eſt in primo caſu:ſed et ſi nos qui ſimul perimus vt dictum eſt inſtituimus cum libertate heredem dictum noſtrū ſeruū quilibet ſub eadē condictione ꝛ exiſtat condictio erit ſilr vtriq; noſtrum neceſſarius heres. Titua.

f ¶ Simul.nā ſi alter priꝰ perūſſet remaneret ſeruus alteri⁹ cuius ſolius poſſet eſſe ammodo neceſſarius.

g ¶ Extitiſſet.idem ꝛ ſi diuerſis ꝺbus tamen eodem tempore exiſtat ſm Jo.ſi ergo diuerſis tempoꝛibus/ſecus,vt no.ſ.in.l.ſed ꝛ ſi in cōdictione.§.ſi ſeruum.

QUotiens. ¶ Caſus. Cum vellem ſcribere heredem fratrem meū: ita ſcripſi. Patronum meum inſtituo heredem:vel cum vellem inſtituere patronum ſcripſi fratrem meū: certe neuter habebit quia in corꝑe illius quem volebam inſtituere errauī:ꝛ idem eſt ſi in legando errauī in nomine appellatiuo:nam debebitur neutrū: vt puta dum volebam lancem legare:legaui veſtes. ¶ Sed ſi non. Pone/ego nō erraui in corꝑe ſed in parte:puta cū dictaſſem ex ſex vncijs heredem ſcribi titium ꝛ notarius ſcripſit ex quattuoꝛ vncijs: vel egomet ſcripſi eum in quattuoꝛ:certe erit heres titius in ſex vncijs:ſed econtra ſi volebam titium ſcribi heredem in quattuoꝛ vncijs et notarius ſcripſit eu⁹ in ſex heredem vel ipſe ego:certe erit titius heres tantum in quattuoꝛ vncijs et idem in legato.nam ſi ꝓto.c.ſcripta ſunt.cc.nō debebūtur legatario niſi.c. ¶ Tantūdem. Ego volui titium eſſe mibi heredem ſub condictione ꝛ nō aliter: ꝛ notarius vel ipſe ego non ſcripſit con dictionem in inſtitutione non erit heres titius: ſed econtra ſi volui titiuꝰ heredeꝫ pure inſtituere: ꝛ notarius ſcripſit inſtitutionem cōdictionalē/ erit titi⁹ heres pure:ſed ꝛ ſi volebam inſtituere heredem in parte dimidia titium ſiue quēdam qui vocatur primus: et ſcriptus eſt primus ꝛ ſecundus ſol⁹ primꝰ habebit.

†Cōcor. ci hoc p̄in. l. c. cū ſup ab batia. in ſ. cū glo. fina. poſt pil. etra de offi. deleg.

¶ Si quis nomen. Ego volēs inſtituere titium qui erat rubeus ꝛ habebat minus vnū oculum:ita diꝛi inſtituo mibi heredem titium rubeū habentem minus vnum oculum.certe erit heres dictus titius q̄uis nō nominauerim eum in inſtitutione:ſi autem nō demonſtrarem eū certū non valeret inſtitutio:quandoq; tamen videretur quibuſdam incert⁹. eſt tamen certus ꝛ heredit.obtinet.puta ſi ita dicam vter ex fratribus meis:ſez titio ꝛ meuio ſciam vꝛorem duꝛerint ex ꝺdrante heres eſto: vter non duꝛerit ex qua ꝺdrante heres eſto:nam q̄uis ſit incertū ex qua parte quilibet eoꝝ ſit heres:tamen recte ꝛ certo modo facta eſt inſtitutio:ꝛ eſt ſimilis dicta inſtitutio iſti alij inſtitutioni.vter ex fratrib⁹ meis id eſt titio et meuio vꝛorem ſciam duꝛerint heres eſto:vter non duꝛerit heres non eſto.que inſtitutio condictionalis eſt. ¶ Heredes. Heredes dicuntur ſuccedere teſtatoꝛi in iure: quia bereditas eſt ius:et ſi plures ſunt ab aliquo inſtituti omnes equaliter ſunt heredes niſi teſtator diuiſerit inter eos bereditatem ſiue ius bereditarium. ¶ Si duo ſint. Inſtitui mibi heredem titium in quattuoꝛ vncijs fundi mei corneliani et ſeium in octo vncijs dicti fundi: certe detracta fundi mentione tan tam partem habebit quilibet eoꝝ in tota bereditate mea quantam ei dedi in dicto fundo:niſi mea contraria voluntas appareat. ¶ Si quis ita. Titius ita ſcripſit in teſtamento ſuo,ſtichus ſeruus meus liber eſto:et poſtea q̄ liber erit heres eſto: certe ſimul competit et libertas et bereditas: et ita erit heres neceſſarius titi⁹. ¶ Si quis primum. Titius inſtituit ſibi heredem primum in quattuoꝛ vncijs bereditatis ſue.et ſecundum in alijs quattuoꝛ vncijs: et ita poſtea dixit dictus titius. Si dictus ſecundus mibi heres non erit: tertium facio mibi heredem in octo vncijs. poſtea titio mortuo ſecundus repudianit ſuas quattuoꝛ vncias. certe hic tertius habebit octo vncias in bereditate titij.id eſt habebit quattuoꝛ vncias que non erant alicui date iure inſtitutionis: alias autem quattuoꝛ vncias que erant date dicto ſecundo qui repudianit habebit dictus titus iure ſubſtitutionis. ¶ Seruus. Stichum ſeruum meum inſtituti mibi heredem cum libertate: ꝛ poſtea eum alienaui in titium. certe iuſſu titij adibit bereditatem meam: ſi autem ante mortem meam eum a titio redemi:ꝛ valet predicta inſtitutio: et erit mibi neceſſarius heres. ¶ Si ſeruus qui ex die. Stichum ſeruum meum inſtitui mibi heredem pure:et volui q̄ eſſet liber a paſcbate in antea: poſtea alienaui eum in titium vel manumiſi: certe valet inſtitutio quam de eo feci: et exiſtet heres ſtichus mibi. et intelligas q̄ eo caſu quando fuit manumiſſus a me adibit ſuo arbitrio:quando autem fuit a me alienatus in titium adibit iuſſu titij. Sed pone q̄ poſt inſtitutionem quam de dicto ſticho feci pure et ꝺtionem libertatis poſt paſcba alienaui vſumfructum dicti ſtichi in titium. certe et inſtitutio predicta valet : et hoc caſu ſi defertur dicta inſtitutio in id tempus quo extinguetur dictus vſufructus et non ſufficit venire diem poſtq̄ dedi ei libertatem niſi et deſinat titius vſumfruct. in eo habere:imuito enim fructuario habere non poteſt libertatem. Sed pone q̄ dicto ſticho dedi libertem poſt paſcba: inſtitui autem eum heredem pure vt dictum eſt in primo caſu: non autem alienaui eum poſtea vel manumiſi: certe veniente paſcbate erit heres et liber. Item quid ſi dedi ei libertatem poſt paſcba et bereditatem ſub condictione ſi nauis ex aſia venerit et non alienaui eum poſtea vel manumiſi.ꝛ poſtea veniat paſcba et poſtea condictio: certe liber et heres erit.ꝛ hoc dicit Ulpianus.

b ¶ Alium.recogitās de alio certo ꝛ acciderit mibi alij quē puto eē illū: non ergo iacob heres fuit de iure iſaac:ꝛ necꝫ eſau:quia de altero erraui in corꝑe de alio nolui.

i ¶ Frater.aut credo bunc ſeium eſſe titium fratrē meū cū non videam ꝛ nō valet

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

non valet vt dic: aut credo hunc scium esse fratrem et obtinet. C. eo. l. si pater. aut nō credo: sed fratres nominō. vt. j. e. l. nemo. §. qui frater. aut in nomine tantum. ppio erro. vt. C. de testa. l. si quis in nomine. τ. j. de reb' dub. l. qui babebat flaccū. τ facit. j. de iure delibe. l. fi. τ. C. de testa. l. neqs professio.

a ¶ Non est. nec nūcupatus. et facit. j. de suppel. leg. l. labeo. §. idem tube. ro. τ de rebus du. l. i amb biguo. τ pro empt. l. ij. §. cum fichum.

b ¶ In reliquis. als est in rebus quis: id est appellatiuis nolbus: als est in reliquis. i. nolb' rerū appellatiuis. τ facit. j. de leg. j. l. iij.

c ¶ Doc. s. verū est.

d ¶ In parte. scilz quota rum. Azo.

e ¶ Ex semisse. immo vide ex quadrāte. vt. j. de leg. j. l. g quartam. iij. rñi. Solu. vt ibi.

f ¶ Nuncupatus. facit. s. eo. l. j. §. finautem. τ. j. de cōdi. τ demonstra. l. cum autem.

g ¶ Testamentari⁹. i. scribens testamentū.

b ¶ Semissem. s. scripsit.

i ¶ In semisse. maiori sūme minori ineſt. sic. s. de arbi. l. diem. §. si plures. τ de pecul. l. bin cquerif. τ. j. de verbor' oblig. l. j. §. si stipulanti. τ de reiudi. l. si quis cum reo. Itē facit. C. de testa. l. errore. τ. s. de sta. bomi. l. imperator.

k ¶ Pro centum. que relinquere nolebat.

l ¶ Per notā. i. signū representans.

m ¶ Adiectum. id est superfluum.

n ¶ Putat. immo videt pure institⁱ. vt. C. de instituⁱ. τ substit. l. penul. et j. de lega. j. l. cum pater. §. si. contra. Solu. est pro non instituto: scilz sic vt destinauit: sed pure. Sz huic solu. ob. s. eo. §. sed sinon in corpore: vbi voluntas prealet scripture. Sed ibi dicauit: hic tñ in corde destinauit. Vel dic morte preuentus non addidit non instituturus sine cōdictione. at secus in cōtrario fm. R. Vel bec est opin. mar. q nō tenetur in simili casu. s. eo. l. ij.

o ¶ Heredē futurum. putat marcellus. Jo.

p ¶ Videri. scilz putat repete Jo.

q ¶ Si testamentari⁹. id est scribens testamentū. vt. §. sed si maiorem.

r ¶ Detraxit. olno. Azo.

s ¶ Non futurum. scilicet pure. B. sed prout testator voluit: scz sub condictione. vt. s. ea. l. §. sed si maiorem.

t ¶ Primum. s. solum.

v ¶ Scripserit. ex dicta dimidia. τ dic destinasset licet non sit scriptus. vt

ptus est: qñ voluntate deficitur: neqs eū quem voluit: qñ scriptus non est[a]: τ si in reliquis[b] errauerit: vtputa dum vult lancem relinque re vestem leget/ neutrum debebitur: hoc[c] siue ipse scripsit siue scribendum dictauerit.

¶ Error in ꝑsitate cōtinua vel discreta dispositionem non vitiat: τ quod est dictū prius alet et quod est scriptum. b. o. Bar.

¶ Sed si non in corpore errauerit sed in parte[d] puta sic: cum dicatsset ex semisse[e] aliquem scribi ex quadrante sit scriptus: celsus lib. xij. questionum posse defendi ait ex semisse heredem fore: qua si plus nuncupatum[f] sit minus scriptum: que sententia rescriptis adiuuatur generalibus: idēq; est τ si ipse testator minus scribat: cū plus vellet ascribere. Sed τ si maiorez ascripserit testamentarius[g]: vel qō difficilius est probatione ipse testator vt pro quadrante semisse[h] proculus putat ex quadrante fore heredem: quoniam ineſt quadrans in semisse[i]: quam sententiam celsus probat. Sed si quis ꝑ centum[k] ducenta per notam[l] scripserit: idē iuris est: nā τ ibi vtrūq; scriptum est et quod voluit et qō adiectum[m] est: que sententia non est sine ratione.

¶ Error in ꝑdictione quā quis destinauit inserere institutionem vitiat. b. o. Bar.

¶ Tantūdem marcellus tractat: et in eo qui condictionē destinans inserere non addidit: nam et hunc pro non instituto putat[n]. Sed et si condictionem addidit dū nollet heredem futurū[o]: detracta ea nec nuncupatum videri[p] qō cōtra voluntatem scriptum est: quam sniaz τ ipse τ nos probamus. Idē tractat τ si testamentarius[q] ꝓtra voluntatem testatoris condictionez detraxit[r]: vel mutauit heredez nō futurum[s]: sed pro nō instituto habendum.

¶ Persona institutioni adiecta per errorem heres non erit. b. o. Bar.

¶ Sed si cum ꝓximum[t] heredez ex parte dimidia scribere destinasset: ꝓximum τ secūdum scripserit[v]: solus ꝓxim⁹ scriptⁿ heres videbitur: τ solus heres existet quasi ex parte dimidia institutus.

¶ Sufficit heredem demonstrari aliter q̄ nomine ꝓprio. b. o. Bar.

¶ Si quis nomen heredis quidem non dixerit: sed indubitabili signo eum demonstrauerit: qō pene nihil a nomine distat[x]: non tñ

s. §. sed si non in corpore.

x ¶ Distat. sic. s. §. si certū petatur. l. certum. τ. j. de manu. testa. l. nominatim. τ. s. de libe. tio τ posthumis. l. j.

y ¶ Contumelie. quia tunc non valeret: vt titium qui occidit scium instituo. vt. j. de lega. j. l. turpia. in princi. Sed contra. j. eo. l. bis verbis. §. j. Solu. ibi stetit in genere maledictionis. vt τ. s. de libe. et postu. l. iij. in princ. bic in ꝑcie dixit: sic et als in commendatione dicimus. vt. s. de dolo. l. quod venditor. Alij vt. R. faciunt differentiam inter contumeliam vt bic: τ maledictionem vt in contrario. Accursius.

z ¶ Heres. vt. j. eodem. l. in tempus. §. quotiens. τ. C. de testa. l. tubemus. idem in legatis. vt. j. de vsufruct. le. l. qui plures. τ de rebus du. l. v. τ in tot. vt. s. de testa. tu. l. tutor incertus. τ institu. de leg. §. tutor.

a ¶ Demonstretur. pro ꝓprio nomine vel indubitabili signo. vt. s. ꝓxi. §. vel condictionis euentu. vt. j. ꝓxi. §. τ per se nō palium. vt. j. e. l. illa. Sed opponit ignot⁹ pōt fieri heres. vt. C. e. l. extraneū ergo ignotus est certus. Azo.

b ¶ Certus est. facit. j. de condi. instit. l. vter. et de secū. tab. l. ij. §. si quis ita heredes. et de lega. j. l. si seru⁹ legatus. §. huius.

c ¶ Successores sunt. vt et. s. de cōdē. l. quedam. §. nihil.

d ¶ Equaliter. sic institu. e. §. si plures. τ. j. l. pri. τ j. ꝓxi. §. et de leg. j. l. legata inutiliter. §. fina. et instit. p soc. §. si quid vo. τ. s. de pecu. l. item cū. in fi. τ. j. de ap. l. si qs §. quotiens.

e ¶ Detracta. id est perinde ac si de fundo nihil esset dictum.

f ¶ Sine partibus. et ita equaliter. vt. s. ꝓxi. §. et j. l. pri. τ. s. codē. l. j. §. si ex fundo. τ. j. e. l. ex facto. §. ita igitur.

g ¶ Postea. materialiter ponitur. Hug.

b ¶ Hereditatē. τ sic erit necessarius heres. secus si diceret si voluerit heres esto. vt. j. de cōdi. instit. l. verba. Azo. et facit j. eo. l. talem. τ de secū. tabl. §. ita. §. qui filio.

i ¶ Si quis ꝓximum. bic tertius.

k ¶ Substitutionis. vt. j. e. l. nam tertium. τ facit j. eo. l. liber homo. §. si. cōtra. Solu. vt ibi.

l ¶ Aldire. τ tunc est volūturius heres.

m ¶ Alienatus est. nec ego erit liber. vt bic. τ institu. e. §. q̄ si alienatus. τ facit. j. de lega. j. l. quesitum. §. seruo. τ. j. de condi. et demon. l. si in diem. Accur.

† Incertum do plone an et qñ vitiet plene p bal. in. l. ddas. j. de re. ou. et p offo in. l. id qō pauperib⁹. C. ō epis. τ cleri.

† St. ē ter. in. §. illis autē. s. j ꝓoe. et ita ponit in dubio fz Dy. τ Bar. in. l. fruct⁹. in fi. §. solu. matri.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

ita q primis duob⁹ coz cobĕdib⁹ p certis partib⁹ instituntis nibil accrescat de dicta media vncia repudiata. Et ḍi q nō. imo oib⁹ accrescit. nā nō est vnus coz sine parte instituto⁹ magis ẓuctus alij q̄ ceteris cobere dib⁹. ſz ſi pdictos duos pinos quos ſtituerat l.rj. vncias ſtituat. i. rij. vncias: z pdictos duos vitios ſcripſiſſet bĕdes ſine parte q̄ caſu veniret vltimi l alijs. rij. vncias ſiue l alij aſſe: certe ſicut dixi ſupra eos nō ĕ ẓuctos q̄tū ad ius accrescĕdi. ita dico z h. z bñ dixi q̄ duo vltimi veniunt in alij aſſem. nā z ſivn⁹ ſine pte inſtituat: z duo alij inſtituant ẓuctum ſine pte vn⁹ bĕbit vnū ſemiſſem: alij duo alium ſemiſſem. Sz qd ſi inſtituat duos vel tres ſvno aſſe ſimul: quartū inſtituat ſine pte: certe q̄rtus babebit alij aſſem. fec⁹ ſi expleto aſſe ita ſcripſiſſet quartus ex reliq parte bĕs eſto. qui quartus l aliquo inſtitut⁹ cui nibil ſit relictuz. Sz pone q tutiꝰ inſtituit i. rij. vncijs z meauit in aſſem: z ita iter eos duos diſtribuat bua dipondiuz. i. rxiij. vncias: z poſtea tertius inſtituit ſine parte: certe ille tertius non babebit vnū aſſz. z dicti alij duo aliū aſſem: ſz glibet eoꝝ babebit vnū tricĕ facta relatione ad. rij. vncias: vel babebit glibet eoruz triū vnum aſſem: babita relatione ad tripondiuz. i. ad. rxxvj. vnci. Vtuia.

a ¶ Non ĕ. habeat quod dicit. Accur.

b ¶ Ercutiamus. in qb⁹ caſibus locum babeat.

c ¶ Ex q̄drantibus. B eſt quĕlibet ex ſuo q̄drante.

d ¶ Tertiꝰ. alꝰ ẽ tertius. z ita in libro dñi Azo.

e ¶ Omnibus accrescere. ſmo ad ſolū cōiunctū. vt C. de cadu. tol. li. j. ſi vo q̄dā ex bis. z. ſ. deviure. accre. l. j. ſ. idē ſi duob⁹.

f ¶ Non ſunt ẓiuncti. qui re ſola ẓiunguntur: z ẓiũge ita q̄ pferant alijs cum z alij erant re coniuncti.

g ¶ Neq; bos. dic q̄ oēs ſunt inſtituti verbis diſiũctis z tantuz bñt duo q̄tum z alij puncti. vt. j. c. ſ. ſed ſi expleto aſſe. z. j. proti. ſ. ſi q̄s re ẓuicti habent tus accrescendi. vt. ſ. proti. rñ.

h ¶ Ex nulla. ſecus ſi aliqua pars vacaret: q̄ tunc ſub verbo reliquum ẓtineret totū ſi alter repudiaret. vt. C. e. l. j. z de verb. ſig. l. ſi pater. z. l. ceterum. que ſunt argu. ẓ. Item arg. ẓ. ſ. de ſta. lib. l. libertatem. l ſi. Sed ibi ſpeciale. Accur.

i ¶ Nam z ſi. a ſimili.

k ¶ Dipondium. i. pondus. rxiiij. vncia. ſed tripõdiuz. rxxvj. vnciarũ. ¶ Scripſit. ẓ inſti. eo. ſ. ſi plures. ibi: idē q̄ z. vbi dicit idē in dipõdio expleto q̄ ſi in aſſe expleto. ſed in aſſe expleto ſi alius ſine parte inſtituatur vt in tantũdē inſtitutus. vt in eo. ti. ſ. videamus. z. ſ. bac. l. ſ. ſi ſi aſſe. ẓ expleto dipõdio alius ſine parte inſtitutus tãtũdē dz habere q̄tū primi. Sol. hoc corrigit ſ illã. Alij q̄ hic labeo male dixit: vt ſ ſubjcit q̄ ō in idē recidit. Tu dic idē ibi eſſe ſi dipondiũ z. c. ſ. vt inſtitutus ſine parte videat inſtitutus in. rij. vncijs. vt ſic ad tripõdiũ veniat: ſicut inſtituꝰ ſine parte aſſe expleto venit ad dipondium.

m ¶ Notãt. i. nõ approbãt eã vt pbabilẽ ſm quoſdã. Sz dic nõ notãt. i. non reꝓbendũt: vt pote probabilẽ. i. q̄ pbabilis eſt. z facit ad id totũ. ſ. de ſecun. tab. l. ſi.

cui pars appoſita nō eſt [a] exc̃utiamus [b]: duos ex q̄drantibus [c] here des ſcripſit: tertiuꝰ [d] ſine parte: q̄ aſſi deeſt feret: hoc z labeo.

¶ Qui quoſdam inſtituit ex. rj. vncijs z duos ſine partibus: illam vnciam babebũt illi qui ſunt ſcripti ſine partibus: z ſi vnus ex eis ſemiuniam repudiat: omnib⁹ accrescit. Bartolus.

¶ Unde idem tractat ſi duos ex vndecim/duos ſine pte ſcripſerit: mox vn⁹ ex his q̄ ſine pte fuerunt repudiauerit: vtruz oib⁹ ſemiuncia: an ad ſoluz ſine pte ſcriptũ ptineat: z variat. ſz ſeruius oibus accrescere [e] voluit quaz ſniam vertio rem puto: nam quãtum ad ius accrescendi non ſunt coniuncti [f] qui ſine parte inſtituuntur: quod z cel ſus libro. xvj. ffoz. probat. idemq; putat et ſi expleto aſſe duos ſine pte beredes ſcripſerit: neq; bos [g] neq; illos coniunctos. Sed ſi aſſe expleto alium ſine parte beredem ſcripſerit: in alium aſſem veniet. Aliter atq; ſi ita ſcripſiſſet: expleto aſſe ex reliqua parte beres eſto: quoniam cum nibil reliquum eſt: ex nulla [h] parte beres inſtitutus ẽ. Sed ſi expleto aſſe duo ſine partibus ſcribantur: vtrum in ſingulos aſſes iſti duo: an in vnum aſſem coniungantur/quaeritur: et putat labeo: et verius eſt in vnum aſſem venire. Nam et ſi [i] vnus ſine parte duo coniunctim ſine parte inſtituantur: non tres trientes fieri celſus lib. xvj. ſcripſit: ſed duos ſemiſſes. Q; ſi quis dipondium [k] diſtribuit: z tertium ſine parte inſtituit: hic non in alium aſſem: ſed in trientem venit: vt labeo lib. iiij. poſteriorꝝ ſcripſit [l]: nec ariſto vel paulus vtpote probabilem notant [m].

¶ Inſtitut⁹ ſine parte habebit q̄ deeſt ad dipondium. b. d. Bar.

Paulus. Lex. xviij.

Qcitum [n] eſt ſi plus aſſe pa terfamilias diſtribuiſſet [o]. et aliquem ſine parte feciſſet beredem: vtrum nc is aſſem habiturus foret: aut id duntaxat q̄ ex dipondio deeſſet: et banc eſſe tolerabiliſſimam ſententiam puto: vt eadem rō [p] in dipõdio omniq; re deinceps que in aſſe ſeruet [q]. paulus lib. queſtionū: eadem ratio in ſecundo aſſe que z in primo.

¶ Verba enunciatiua condictionaliter prolata non inducunt diſpoſitionẽz. hoc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex. xix.

Ex facto etiam agitatũ pomponius z arrianus referunt: ſi quis vacua parte relicta [r] ita in ſtituerit: ſi mibi [s] ſeius beres non erit quez non inſtituerat [t] ſempronius beres eſto: an bic ſeius occupare poſſet vacantem portionem? et pegaſus quidem exiſtimat ad eam partem admitti [u]. Ariſto [v] contra putat: quia buic pars eſſet data [w] que nulla eſſet: quam ſententiam etiam iabolenus probat et ponpinius et arrianus: et boc iure vtimur.

Paulus. Lex. xx.

Uo loco [x] ſcribatur beres z ſic vacabat ſertans.

t ¶ Si mibi. verba teſtantis.

v ¶ Inſtituerat. alꝰ nō inſtituerat. ſ. teſtator. z ſunt ẽba legis. Sz q̄ ſequitur ſempronius ꝛc. ſunt ẽba teſtantis: alꝰ ẽ q̄ inſtituerat: z tũc ſunt ẽba teſtantis. ſed falſum dicebat q̄ eum non inſtituerat. Accur.

x ¶ Admitti: quaſi teſtator ẽ ceſſerit eſſe beredem ſi vellet. Accur.

y ¶ Eſſet data. i. videt eſſe data ſiducia ſimilitudine alterius caſus. vt. ẽ. l. item. ſ. ſed ſi aſſe. nam vt ibi non apparet pars/ ita bic nō apparet pars nec inſtitutio que fuerit: in ſubſtituto aũt non ponit q̄nem: q; in eo per ẓequentiam idem videtur eſſe. R̃ñ. fz Azo. ſcz q̄ admittatur: tum q̄ ſub condictione fuerat inſtitutus que extitit: tũ q̄ ois ſubſtitutus ẽ inſtitutus. ſed quidam bñt ſcz an tertius. ſ. ſempronius: z ſic formant q̄nem in ſubſtituto quem dicunt non admitti: q̄ non fuit inſtitutus ſed ſubſtitutus: q̄ ſ non placet. z facit. ſ. de adimẽ. leg. l legata inutiliter. z de manu. teſta. l. tritia. ſ. ſi. Sed arg. ẓ. ſ. de dona. l. ex bac ſcriptura. Sed ibi ſpeciale. Additio. Dic q; ibi verba enunciatiua profe rebantur principaliter propter ſe/ bic incidenter propter aliud: q̄ cõditionaliter ſm Bar. bic.

Uo loco. Caſus in prin. q̄tinuat cum fine. l. preceden. ¶ Si ita mortuo. Titiũ nam mortuũ inſtitui mibi beredẽ in tribus vncijs z ſeiũ viuentem inſtitui mibi in. ix. vncijs: z gaiũ inſtitui mibi ſine parte. certe gaius habebit aſſem: q̄ pars titij mortui ẽ pro nõ ſcripta: z eaz bz gaius. z ſic bz ſeius totum aſſem vñ gaius ſine parte inſtitutus dz habere aliũ aſſem. Sz pone q̄ dicti titiũ mortuũ z ſeiũ inſtituꝰ ẓuctum mibi beredes ex parte dimidia: z gaiũ in alia dimidia: certe ſeius z gaiꝰ debent habere totã bereditatem meam equis partib⁹ q̄ ſicut dixi pars mortui eſt pro non ſcripta. Utuia.

z ¶ Quo loco. inter inſtitutos vel ſubſtitutos cũ partibus: vel dic quo loco teſtamenti. Accur.

[1] Verbum reliquus dicitur importet et dicitur reliquorũ appellatione ptinet. videad lon gũ p bar. in Loffid⁹. in prin. l. de legatis.

[2] Sec. l. ad hoc allegat q̄ ẽba enunciatiua non inducũt diſpoſitionẽz q̄ dicitur naliter pferũtur q̄ re ſtriges per l. ſtipulatio. ſ. cus ꝙ. l. de leg. j. vt pro cedat ſ dictũ in teſtamẽtis nili.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶ Nihil. qr sp bꝫ vacantem. vt. j. c. l. qui non militabat. §. filiꝰ. ꝛ instit. eo. §. nec inter eꝝ. ꝛ facit insti. de leg. §. ante heredis.

b ¶ Alterū assem. i. medietatē. Ss qd erit de q̃drante? Rñ. accrescet vtriq; p rata. vt. C. de cadu. tol. §. in pmo. Et no. b arg. q̃ vba intelligenda sunt sicut si verū eēt qꝺ testator verū putauit cū nō erat. vt. j. de reb. du. l. q babebat. ꝛ. 8. de bis q̃ l test. delen. l. i. §. Ito nonnullus. ꝛ sic no. 8. de cō di. inde. l. seruo.

c ¶ Babet. ꝛ apud 2ium tum solum remanet. vt C. de cadu. tollen. §. si qꝺ quidā ex his. ꝛ hoc idcꝫ esset in caduco ꝛ in causa caduci quod in pro non scripto. vt. C. de cad. tol. §. in primo. ꝛ §. pro secūdo. ꝛ. §. si medio. Itez ē contra. j. de lega. i. l. si duob⁹. i. fi. Sol. vt ibi. Itez facit. j. de iure codicil. l. ij. in prin.

¶ Rebati⁹. ¶ Casꝰ. Ego qui nō instituerant mihi aliquē liberum beredē nec instituere ꝓponebā, ita dixi. i te stamēto meo. qsq; mihi beres erit stichus seruus meus liber ꝛ mihi beres esto. certe erit stichꝰ liber ꝛ beres mihi necessariusꝫ trebati⁹ diceret ꝛ male eum tñ futurum liberuꝫ ꝛ non beredē. si aūt dedi ei pure libertatem ꝛ here ditatem sub 2di. existēte cōdicīoē debit libertatē ꝛ beredītatem. deficiēte aūt cōdictiōe perinde est ac si libertas sine beredītate ei data effet. hoc dicit cuꝫ. l. sequen. Auia.

d ¶ Trebatius ait. ꝛ peream.

e ¶ Recte putat. Immo videt hoc esse falsuꝫ nisi alius primo sit beres: cū illa verba in se habeāt tacitam condicionē. vt. j. ti. j. l. q liberis. §. sub cōdictione. Rñ. illud ē cuꝫ alius ē cum eo institutus beres. ꝛ nullus alius ē institutus: ꝛ 2coꝺat. j. de acqui. here. l. ex parte. in prin. ℣.

f ¶ Pure. nō ē verbū testatoris sꝫ iurisconsul. aliqn aliud esset. vt. j. de 2di. insti. l. cū seruus. ℞. f. q⁹ haberet libertatē etiā deficiēte 2dictiōe. vt ibi habet coheredem: hic est solus.

g ¶ Pēdeat. f. si fol⁹ beres: nā tūc pēdet vtriq; ex 2dictiōe: q⁹ nō pōt esse liber anteq̃ aliquis sit beres: nec esset beres añ aduētū cōdictionis. Vel si dicas q⁹ bꝫ coheredē: dic q⁹ vtriq; pendet ex 2dictione. i. an existat vtriq;: nam de vno. i. de libertate 2stat alio existēte coherede. vt. j. l. ꝓxi. ꝛ. ꝺ. l. cum seruus.

h ¶ Expleta. Quocūq; loco. i. gradu primo vel secundo. fꝫ Azo. vt fm. R. ex testamento vel ab intestato si boc expressit testator.

i ¶ Perinde habet. caute posuit sic volens dicere: competat libertas vel non: sed perinde habetur ꝛc. q⁹ potest esse q̃ competat si habeat aliū coheredem qui aduit: ꝛ potest esse q̃ non si nullum habeat coheredē qui adeat vel nullum habeat. nam non adita hereditate ex testamento nulla in eo relicta valent. vt. j. de contratabu. l. filium. ℞. ꝛ. j. de conditio. ꝛ demonstratio. l. aliquando. ꝛ. C. de fideicom. lib. l. ex testamento. nisi legitimi sint rogati. vt. 8. de inoffi. testa. l. titia. ꝛ facit. j. de manu. testa. l. cum seruus.

Si quis instituatur. ¶ Casus. Ego qui habebam multos creditores institui mihi beredem titium vsq; ad paschā. vel a paschate in antea. certe incontinenti me mortuo pōt dictus titius bonorum possessionem agnoscere ꝛ tanq̃ beres distrahere hereditatem causa satisfaciendi creditoribus. si aūt institui eum sub die incerta: puta pōt mortē sempronij que dies incerta loco condicionis habetur. ꝛ tunc agnoscere potest bonorum possessionē iuris. ꝛ idē ē si eum instituī sub potestatiua cōdictione puta si seruū quē in ptāte habebat manumisit. vel sub mixta vel sub casuali: puta si titius ascēderit capitoliū vel consul factus fuerit. nam in olbus bis casibus pōt agnoscere bonorū possessionez que iuris est. non tamen q̃ vel facti ē vt sic possit alienare de hereditate. anter istas tamen condictiones ē differentia quo ad qd: q⁹ cuꝫ est institutus sub potestatiua condictione ꝛ creditores instant ei vt adimpleat eam vt sic possit petere satisfactionem. ꝛ ipse trahit condictionem. pretor ꝺꝫ ei prefinire tps intra quod adimpleat. ꝛ si non adimpleuerit q̃ ꝺabit creditoribus bona. si autem ē institutus sub die certa vel sub condictione casuali vel mixta tunc ꝺꝫ pretor ad postulationem creditorū cōsti tuere certuꝫ tps intra q⁹ nisi hēditas beredi obtigerit aditaq; ab eo fuerit debet iubere bōa mei defuncti creditores possīt dere. ꝛ ꝺꝫ pretor ꝺare iterum curatorez bonis: qui curator debeat prouidere circa pitura tpe ꝛ eavē dere ꝛ soluere eis alienuꝫ q̃ ex pena crescit. ꝛ mariti me si eſt publicum debitum sicut euenit cuꝫ neuter est in pos. vel eum pupillus heres nō ꝺꝫ tutorem. de alio aūt nō debet se intromittere dictus curator. ꝛ si creditores pendente dicto termino ꝓtoris vellent intrare i pos. bonorū hereditariorumꝫ venditionē de eis facere nō possunt: ꝛ si fecerit re. stituit heres cā cognita. ficut ꝙ si vendunt bona illius qui pegre abest nō causa fruſtrandi. vel illi⁹ qui impeditur valitudine. i. egritudine. qui quidem nō pōt in ius venire nec defendunt. Auia.

Si quis instituatur beres in diem certum vel incertum is bonoꝝ possessionem agnoscere potest: tanq̃ beres distrahere hereditatem.

¶ Si institutus ꝺiffert cōdictionē potestatiuam implere ei ad boc p iudicē terminus statuetur. Bart.

¶ Sed si bonorum possessionem non admittat sed condictionem trabat cui facile parere possit: veluti si seruum quem in potestate habet manumiserit nec manumittat: he pōtuis erunt partes vt imitetur edictum suum: illud q̃ō prefinit tempus itra quod adeatur hereditas.

¶ Pēdēte cōdictione casuali iuder statuet terminū infra quē si non petatur bonorum possessio vel hēditas adeatur: creditores in possessionē mittent: ꝛ curator bonis constituetur. Bar.

¶ Item si condictioni beres parere non potuerit quam in sua potestate non habebat: veluti institutione collata in alterius factum: aut in quendam casum: si ille puta consul factus fuerit: tunc postulantibus creditoribus vco instituet pretor: nisi intra certum tempus beredītas obtigerit: aditaq; fuerit: se bona defuncti creditoribus possidere iuſſurum: et interim que vrgebunt: per curatores ꝺiſtrahi iuſſurum. ¶ Sed si sub condictione quis heres institutus sit: et graue es alienum sit quod ex pena crescit: et maxime si publicum debitum immi-

a Certum. tunc tollitur dies certa ō medio. vt. j. eo. l. beredītas. Azo.

b Vel incertū. id est sub condictione: nam dies incertus ꝛc. vt. j. de condi. ꝛ demonstra. l. dies. ꝛ. j. quādo dies leg. ce. l. si cū heres. Azo.

c Agnoscere pōt. etiā pendente cōdictione. vt j. de secun. tab. l. ij. §. si sub condictione.

d Tanq̃ beres. Hoc refertur ad eum casum quo institutus ē in diem certū: nā si sub incerto. i. sub condictione (cuꝫ petat pendente condictione bonorum possessionem que iuris sit non que facti. vt. ꝺ. §. si sub condictione. ꝛ. l. bi demum ꝫ quidam ꝺicerint contra. f. q⁹ illa que facti est p. l. C. de inoffi. testa. l. filius. ꝛ illa q̃ iuris sine effectu sit nisi existat condictio. vt. j. de secun. tab. l. ij. §. si quis ita. in fi. §.) non pōt pēdēte condictione aliquid facere vt hēs: nec alienare dominiū vel aliquid facere vt beres: ꝛ ita iuris ē tm̄ non facti. i. cuꝫ aliquo effectu: nā nec de iure ciuili pōt interim adire. vt. j. de acqui. here. l. si is qui bonis. sed pōt vendere non vt beres: fꝫ vt quilibet rē alienam. vt. 8. de contrabē. emp. l. rem alienam. si tamē deficiat condictio ꝛ institutus ē talis qui preteritus haberet ℨ tabulas: remanet possessor: vt per ℨtabulas. vt. j. de ℨtabu. l. si sub condictione. ꝛ sic alienationes confirmarentur. vt. 8. de act. empt. ꝛ ven di. l. si quis alienam.

e Non admittat. non tñ repudiat. vt. j. de cura. bo. dam. l. j. R.

f Trabat. i. differat adimplere. Azo.

g Edictum. qꝺ non habemus. Accur

h Prefinit tēpus. sed certe immo statiꝫ ꝺꝫ adimplere alꝫ deficere dicatur condictio. vt. j. de condictio. ꝛ demon. l. hec condictio. contra. Sol. ibi in legato: hic in herede qui vt dominus non sit grauandus. vel ibi subaudi etiam.

i Institutione. i. institutionis condictione.

k Factum. puta si titius ascenderit capitolium.

l Creditoribus. sc̃ hereditarijs.

m Obtigerit. i. obuenerit.

n Vrgebunt. qꝺ pereunt.

o Curatores. quos ꝛstat interim ꝛstituēdos q̃ facūt talia. vt ꝛ. j. de cura. bo. dā. l. i. ꝛ. ij. ꝛ facit. 8. de admi. tu. l. inter bonoꝝ. ꝛ. j. de bo. auct. iudi. pos. l. si seruus. ꝛ. C. de inoffi. testa. l. scimus. §. fin.

a ¶ Curatorem datum bonis.
b ¶ Cum venter. facit. ff. de ven. in pos. mit. l. curator. §. pe, ff. ß. prior. §. ff. de iure delib. l. v.
c ¶ Non habeat, ff ex persona patris: als non fieret vēditio. vt. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. apud iulianum.
d ¶ Aut. scilicet prior. ff. qui. ex cau. in pos. ea. l. ij. ff. l. fulcin. §. ij. qb ē falsum. quia ibi non desunt hec verba. Uel dic fm Joā. in quadam parte edicti quam nō habemus, ff ß hō ola inferiora verba videntur loqui de illo edicto. Uel melius ait pōponius conditor huius legis loquēs de seipo i tertia persona: sic ff. ß. solu. ma. l. dijuortio. in prin. et fm hoc dic adiectū a pōre qui in quodaz edicto dedit restitutionē in integrum illis cōtra quos est facta missio z vendittio z cā cognita, nam non ad pupillos refert qui nō restituunt in integrum ob ea que facta sunt p curatorē tale. vt. ff. de mi. l. in integrū restitutione. sec? in absentib? iusta causa. z in bis alijs que hic sequunt. vt. ff. er qui. cau. maio. l. ij. in fi. z. ff. qb? er cau. f pos. ea. l. i possessio ne. §. cum dicitur.
e ¶ Cognitionem, als cō dictionem.
f ¶ Sine dilatione, scz iusta vel iusta. Azo. vel dic sine dilatione. f. indicis. nā tunc nō pcederet iudex interim ad faciendam missionem vel vēditionē. vt. C. de dila. l. sine pars. Uel dic a creditore: qz nec tunc procederet ad vendītionē. vt. ff. quibus ex cau. maio. l. fulcinus. §. sed in diem. f. ad missionem ipsius. vt. l. i possessionem. eo. ti.
g ¶ Egritudine. no. solutiones non differri ppter egritudinē vel missionē vel venditionē. Sed an ad litis contesta. vel ad sniam. Jo. sic+ non ad cetera cause cum procuratorē possit mittere. Sz dic vt. ff. si quis cau. l. ij. §. si quis iudicio. vel plenius. f. de diuer. z tēp. prescrip. l. j. Accur.

Egritudo solutiones nō differt.
+ Ampliabis hāc gl. vt procedat qñ hic pōit in sua sicut z in lite cō testatiōe. et vt no. in cā tenoi. extra de re iudi. z ista glosam bar. multuz cōmēdat z plent. ll. ij. §. si quis in iudicio. ff. §. si qs cau.

Ttius. ¶ Casus. Ita istitui mihi heredes. Titius z seius vtervc oz viuet heres mihi esto. certe si vterqz reperitur viuus tpe mortis mee ambo erunt heredes. si aūt vnus tantuz viuit ille solus erit hēs. z idem esset in legato si tali modo ei reliquissem. qz tacita est substitutio ibi. b. d. vsqz ad. l. si te. Ariua.
h ¶ Altero mortuo. ad hoc. f. de leg. j. l. fi fundum. §. his verbis, z. j. c. l. cornelius.

Ttius. Substitutio. scz vulgaris que fit hoc casu verbis affirmatiuis. sic. C. eo. l. fina. regulariter contra. vt institu. de vulg. substi. §. i. Accursius.
i Demqz. Senatus, cuius nomen non habemus.

Ttius solum. ¶ Casus. Ex parte dimidia hereditatis mee titius solum pure heredem instituit z ex altera dimidia instituit eundez sub condictione si nauis ex asia venerit vsqz ad annum: z ei substituit seium hoc modo. Si titius mihi heres non erit substituo ei seium z postea decesserit: nunc titius repudiauit hereditatem meam pendente adhuc condictione predicta. ynde seius substitutus adiuit hereditatez pro dimidia ex qua pure instituerat titium. modo queritur vtrum pendente condictione vel penitus deficiente posit dictus substitutus esse heres etiā ex illa alia dimidia ex qua titius fuit institutus sub dicta cōdictiōe: Et dicitur q sic. Sed quid si dictum titium instituit heredem in totum pure: z postea eundē sub condictione: certe mihi valet secunda institutio. Item quid si instituit dictum titium in tota hereditate sub dicta condictione, z postea instituam eundem si gaius ?sul factus fuerit: certe quecūqz ?dictio prius existat erit heres tuus z scōa institutio nō valebit. z boc dicit Ariuianus.
l ¶ Substituero. tibi in partem illam tantum ex qua sub condictione te instituī. Accursius.
m ¶ Non existente. nunc respondet.

Dr articulo. ¶ Casus. Ita dixit testator titius z seius ?ta quisqz eorum ex parte heredem me habuerit scriptuz heres mihi esto. mortuo dicto testatore inuentur qz titius eum testatorem instituerat iā heredē in dimidia pone bonorum suorum. seius autem in nihilo. modo queritur vtrum dictus titius z seius possunt esse heredes dicti testatoris vel etiā aliquis eoz? z certe inspicere debemus testatoris voluntatē. si autem illa non appareat de stricto iure nullus eozum erit heres: qz p dictuz arti. quisqz omnes significantur. sed de equitate titius erit heres pro tanta parte qta testatorem instituerat. i. pro dimidia. seius autem nihilo. z boc dicit Ariua.
r ¶ Quisqz. als quisquis.
s ¶ Dēs significantur. vt. C. de pac. l. si creditores.
t ¶ Habuerit. i. iā vt? vbū habuerit pteriti tpis sit: secus si futuri. vt. ff. de bis que pro non scrip. l. i. in fi. que est ff. t. j. c. l. si ita quis.
v ¶ Dēs. vbū plurale diuisum geminat significationē singularis. vt. ff. eo condi. z demon. l. falsa demonstratio. §. fi. z. j. c. l. pater. Azo.
x ¶ Quoniam. no. qz ad omnium factum sermo refert in quo puto testatoris mentem inspiciendam.
y ¶ In quo. sermone. vt. ff. de leg. ij. l. non aliter.
z ¶ Humanius est. in dubio.
a ¶ In tantam. erit ergo vnus heres z non alius. sic. ff. eo. l. pater. z. j. de conditio. z demonstra. l. falsa demonstratio. §. fi. z. j. de condi. insti. l. ij. §. fina. Sed contra. C. de impu. z ali. substi. l. ?uis. z. l. cum quidam. sed in prima inequalitas: in alia fraternitas tollit contra. Item facit. ff. eo. l. ij. Sed quid de alia parte erit? Respon. vt. j. c. l. si quis ita scripserit. z quod hic dicit in tantam: intelligē qz ambo instituerāt. Sz quid si quilibet in dodrante būc scripsit: vel econtra quilibet in triēte? Respon. tot vnciē

net: per curatorem a soluendus est es alienum: sicut cum vēter b in possessionem sit: aut pupillus heres tutorem non habeat c.

¶ Aduersus facta p talē curatorē nō restituitur pupillus ff absens vel aliter impeditus. b. d. Bart.

¶ Et ideo ait d cause cognitionē e adiectam propter eos qui sine dilatione f peregre essent: vel egritudine g: vel valitudine ita impeditē tur vt in ius produci non possint: nec tamen defenderentur.

¶ Si instituo duos hoc modo. vter eorum viuat z ambo viuant ambo sunt instituti: sed si alter tantum viuat ille solus ē in stitutus in parte: z in parte mortui censetur substitutus. ff dicit cum duabus. ll. sequentibus. z est pulcher casus.

Celsus. Lex. xxiiij.

Jtius z seius vterve eorum viuet heres mihi esto: existimo si vterqz viuat ambos heredes esse: z mortuo altero h euz qui supererit ex asse heredem fore.

Ulpianus. Lex. xxv.

Quia tacita substitutio i iesse videtur institutioni.

Celsus. Lex. xxvi.

Idemqz z i legato eodez modo relicto senatus k censuit.

¶ Si prima institutio est plena secunda in eodē testamēto facta nihil operatur: z idē vbi sub pluribus condictionibus disiuncti ue relinquitur. Bar.

Pomponius. Lex. xxvij.

Si te soluz ex parte dimidia pure/ ex altera sub cōdictione heredem instituero: et substituero l tibi: non m existente condictione substitutum ex ea parte beredem fore celsus ait. Sed si te heredem instituero n deinde sub condictione te eundē instituam: nihil valere sequentem institutionem o: qz satis plena prior fuisset.

¶ Sed si plures institutiones ex eadem parte p sub diuersis condictionib? fuerint facte: vtra prior condictio extiterit id faciet q quod supra diximus si pure z sub condictione idem instituatur.

¶ Varietas ordinis institutionē non vitiat. b. d. Bart.

Ulpianus. Lex. xxviij.

Si quis ita substitutus sit titius heres esto: si secundus heres non erit/ deinde secundus heres esto: placet r primo gradu secundum esse institutum.

¶ Nomē quisqz proprie est collectiuum: ff fauore institutionis vt distributiuū assumitur. b. d. Bart.

Pomponius. Lex. xxix.

Hoc articulo quisqz s/oēs t significantur: et ideo labeo scribit si ita scriptum sit titius z seius quanta quisqz eozum ex parte heredē me habuerit u scriptum/ heres mihi esto: nisi omnes v habeant scriptum heredem testatorem neutrum heredem posse esse: quoniam x ad omnium factum sermo refertur: in quo y puto testatoris mentem respiciendam: sed humanius est z cum quidem qui testatorem suum heredem scripserit in tantam a partē ei heredem fore. qui autem cum non ascripserit: nec ad hereditatem eius admitti.

n ¶ Si equēte istitutionē. nisi habeat cohēdē. vt. ff. eo. l. si quis ita scripserit. Azo. Sz videt ff. de cōdi. z demō. l. nam ad ea. Sed ibi in legatis: hic in institutionibus. vt. ff. tit. ff. l. fi. ff. fi.
o ¶ Eadem parte. in genere eadez puta institute in triente si imperator itrauerit italiam: te eundem si nauis venerit ex asia instituo l alio triēte. Uel dic q sit eadem oīno vt istituo te si imperator intrauerit italiā ex triente: z si nauis ex asia venerit in eodem triente. z dic q disiunctim posuit condictionem: secus si copulatiue: qz tunc omnes debēt existere. vt institu. e. §. penul. z. j. de ver. bo. obli. l. si quis ita stipulatus. z. j. ti. ij. l. si plures. Uel dic vt in. l. illa si plures. not. Item facit leo. ti. l. si hēdi.
p ¶ Id facit. vt quecūqz existat faciat institutionē valere.

Si qs ita. ¶ Casus. Ita dixit testator titius heres esto si secūdus heres non erit: z postea dixit secūdus heres esto. certe q?us vltimo sit scriptus: secundus tñ primo erit heres si voluerit. z si nō voluerit heres ē tunc demum erit heres dictus primus. z. b. d. Ariua.
q ¶ Placet. vt. j. ti. j. l. §. fi. z de secun. tabu. l. ij. §. si qs ita scripserit. z. ff. eod. l. quo loco. z. l. ex facto. Item no. hic q nō ocet ordinem peruerti cuz demum oīa locū hīt pse

Ordinis peruersio non nocet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

vncie fient de bac bēditate quot ille esse videnť. arg. ff. e. l. interdū. §. pater. ff. l. itē qō sabinus. Itē facit. ff. de leg. ij. si ita relictum. in princi. ff. l. si pluribus. j. rñ. in ver. quilibet.

Dignoti. ¶ Casꝰ Stichū seruū meū obligaui titio pro. x. postea eundē seruum institui mihi beredem cuꝫ libertate: x decessi: certe si paratus est dictus stichus satisfacere creditoi poterit heres mihi domino esse: x necessarius erit. Aluianus.

a Satisfacere. nō aliter. vt. C. de necess. ser. l. j. con tra. x facit lsti. ℌ nota. §. sinautem dānum. x. C. ℌ ser. pig. da. l. j. x. l. ab eo.

Dn minus. ¶ Casus. ℌ solū liberi boles pīt bēdes instituisse etiā serui alieni: dū tñ totū dñi sint capaces beditatis. alś nō. Sz: si in bereditate titij mortui ē seruus aliquis eum bēdē instituere possūt. q. bēditas dicti titij qui capar: erat eius locū obtinet. Aluia.

b ℌ minus. facit. j. de leg. j. l. si mihi. §. regula. x dicit ibi. x. C. eo. l. ne qs. x. j. de acqui. bere. l. si seruus. Sed arg. §. s. de edil. edi. l. cum iam. §. fi.

c Cum testamenti. Ro. q testamenti factio cum seruis ex psona domino rum introducta est.

d Posse. ab extraneo.

e Dominꝰ. Ro. beditatē dñam esse. x de functi locū obtinere. Ac.

f Obtinere. sic insti. eo. §. seruus alienus. x. j. e. l. seruꝰ. x. j. de leg. j. l. legatū. §. seruo bēdi. x de acq. re. domi. l. bēditas. x de vsuca. l. certā. x. j. de leg. ij. l. debitori. l. fi. x de nona. l. nouatio. in fi.

Lla īstitutio. ¶ Casus. Ita dixi in testamēto meo. illos instituo mihi bēdes quos titius voluerit. certe talis institutio nihil valet. nam testamēta x institutiōes nō debēt pēdere ab alieno arbitrio. Scōo dicit q titium ab bostibus captū vel seruū eius posse bēdē instituere: x siquidē reuersus fuerit titius ab bostibus pōt adire cū fuit institut?: x pōt seruum suum iubere adire cum seruum suum institui. si autē non fuerit reuersus sua īstitutio nihil valet. serui aūt sui īstitutio adhuc valet: vt ille q exīsteret bēs ei capto si reuersus fuisset ab bostibus possit bes existere mihi testatori p dictum seruum a me institutū cuꝫ captus mortuus ē apud bostes. Aluia.

g Illa īstitutio. not, testatorum iura p se firma esse: x non ex alio pendere arbitrio.

b Pendere. x ēō: q vult conferre in alienum arbitrium qō vir l suo permittit. f. statuere de rebus in eū casum quo sue future non sunt. x facit. j. e. l. illa aūt. x. l. si qs semponiū. x. l. captatorias. x. l. demens. §. fi. x insti. de bere. ab intest. §. at bi. ibi: qō secus. c. x. j. de condi. x demō. l. nōnūnq̄. x. ff. de arbi. l. itē si vnus. §. idē pōponius q̄rit. Et no. fz Azo. arg. q nō debeat valere cū sic dicit testator vt tabellio scribat legata deberi cuicūq̄ iusserit titius. Vel lego centum cuicūq̄ dixerit titius: q cōferf in arbitriū titij factum: fecus si conferf in eius arbitrio id qō de iure ē: vt sic dicat. volo te ita scribere sicut dixerit aliquis sapiēs: quo magis debeant valere x tenere que reliqui in testamēto x que ibi statui. Itē in libertate ħ fallit. vt. j. de fideicom. liber. l. fideicommissa. Sic ergo ex bac glo. habes arg. q compromitti pōt vt seratur sñia pront de iure vi debitur alicui sapienti.

i Postliminij. iure. nota q iure postliminij ola iura ciuitatis in psona eius in suspenso retinentur.

k Non obrūpuntur. i. non tolluntur.

l Obrūpunt. hz̄ videbat: q ciuis romanus non ē. ad qō. ff. e. l. hz̄ si in condictione. §. folemus. x. j. ad le. fal. l. j. in prin.

m Decesserit. dominus.

n Qui ei. f. capto.

o Per seruū. vt pote bereditariū. R. x facit. j. de leg. j. l. id qō. x. l. seruꝰ ab bostibus. x de bo. lib. l. si necem. §. si deportatus.

Si quis ita. ¶ Casus Scripsit seius in testamēto suo, titius ex pare dimidia bes eros mibi esto, x idē titius ex altera parte dimidia bes esto. mortuo deīō seio titius adiuit ex pura īstitutione: x ita pro dimidia. certe siue cōdictio alterius īstitutionis pendeat siue deficit ex asse beres est. q x si dicta cōdictio exīsteret superuacuū esset x nō ꝑficuus ei: q etiaz si aliquo mō non esset īstitut? in dicta parte ex qua fuit sub condictione īstitutus nec q̄ alius ipse in totū īstitutus videretur. Aluia.

p Idem titius. Quid ergo si alius sit īstitutus sub 2dictiōe: nunqd hic interim est beres inf. duz? Rñ. Jo. non. quia q̄cūq̄ potest esse lob īstituto nō ē locus substituto: vnde īstitutus ꝑ parte pro ea sola interim ē beres. Sed arg. §. s. ff. mi. ber. l. si beres. x arg. j. de assig. liber. l. sub condictione. sed ꝑ Jo. ē ar. j. de bo. pos. secun. tabu. l. ij. §. q̄diu. x. ff. si pars bere. peta. l. ij. azo. x plene dic vt no. ibi. Accur.

q Ex asse sit beres. misi in condictionali habuerit coberem substitutum. vt. j. de acq. bere. l. cū beres. §. qui ex parte. x. ff. l. si te solum. x facit j. de acqui. bere. l. si tu ex parte. Sed arg. cōtra. ȝ q̄ñ dies leg. ce. l. bmōi.

r Jam. als etiam.

s Condictione. f. quia non potest decedere pro parte testatus x proparte intestatus.

t Preterea. als propterea.

v Quis alius. idem si alius q bēs non ē. vt. j. de reb. dub. l. vtrum ita. Azo. x sic totū bi. ff. e. l. ℌ articulo. x. j. e. l. paterfamilias in fi. x. l. q filio. §. fi. x. l. seq. Accur.

Hereditas. ¶ Casus Ego institueram aliquē ex die vel ad diē stim erit beres si voluerit ille quem instituī. Aluia.

r Ad diē. certum. vt insti. e. §. beres. in incertum enim potest. vt. j. e. l. qui filio. x. l. in tps. i pin. x. ff. de lib. x posthu. l. filius a patre. ij. rñ. Idē qō ħ ē in libertate. vt. j. de manumiss. testa. l. libertas. x. l. ideoq̄. hz̄ i mi lite fecus. vt. C. de testa. mil. l. certi. x. j. de testa. mili. l. miles ita. x. l. in fraudē. §. pe. x facit ad. l. ff. de adop. l. q̄situs. x insti. de bere. insti. §. impossibilis. Sz arg. contra. j. de reg. iur. l. actus. ȝ ibi nulla fit mentio ī stitutionis. Itē contra. C. de beredi. insti. l. extraneum. Azo. Additio. Dic q ibi fuit dies incertus mortis instituti. x sic certum ē ipsoviuente diem cedere ſm Bar. hic.

Ex facto. ¶ Casus. Quedam questio de facto fuit recitata coꝝ domino vlpiano: x quesitum ab eo quid iuris in ea esset. quidam ro manus x p 2sequēs italicus puta titius habebat magnas diuitias in roma: x in prouincia: x cum de prouincia soleret meroes deuchere romā: x ita in italiam pecuniā misit de italia ad prouinciam ad merces comparandas x romam vebēdas: x cōparate sunt p nuncios suos: nōdum tamē romam deuecte. x iste titius fecit testamētum. x scripsit eisum here dem in rebus suis prouincialibus. x gaium in italicis. x quibusdaz alijs legata reliquit. Modo q̄ritur ad quē de dictis beredibus ptineāt dicte merces: ipse aut̄ dominus vlpi. antecꝑ banc questionē soluat alia multa interserit. x primo dicit. Receptum est a sapientibus q̄ īstitutio de rebus certis facta de aliquo vel aliquibus valeat: sed in iudicio familiber. non ꝺz īstitutus in certa re amplius babere q̄ rem ipsam. vnde si vnus fuit īstitutus in fundo cornelano qui faciebat. xl. vncias beredi tatis. x alter fuit īstitut? i fundo libiano q faciebat tres vncias bēdi-

* Heredis defuncti repsentat. x huic gl. adde dicti spe. in tit. de loca. q duplois cōdi tiōis ē here ditas q̄ here res: qi etiaz ante aditō quod nō heres gerit vicē defuncti. vide ibi §. vj. ff. xx.

† Ita etiaz platura nō pōt pari vsq̄ ad īgue. vt in ca. venīēs. cū gl. vl. ibi: platura em. ex tra de fi. pbyte.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tatis. certe bi duo erunt heredes equalibus partibus: veruntamen adiudicabitur vnicuiqꝫ eorum fundus qui ei relictus est. cum ergo dictos fundos habeant iure preceptionis ea alienū ꝺꝫ sustinere quilibet eorum pro dimidia: sicut quilibet est heres pro dimidia. Quid ergo si tm est ea alienū ꝙ eo soluto nihil in hereditate remanet? Dicta institutio ex dictis fundis facta nihil valet. ptius enim debet solui res alienum ꝙ legata. dictos aūt fundos dictū ē iam ꝙ habent iure prelegationis. Ite quid si il. falcidia interueniēs effet factura rescisiōez legatoꝝ: si dicti fundi essent in veritate legati: certe z in hoc casu cum fuerunt instituti in dictis fundis debet recidere falcidia eos cum habeant iure ꝓceptionis vt dictū ē. Ite quid retꝺ eodē casu si incertū ē an falcidia sit interuētura? certe in hoc dubio debent sibi adinuicez cauere dicti heredes cum satisdatione: q̄ si apparuerit vnꝰ vel alterū amplꝰ ꝓceptionis nole accepisse q̄ er. l. falcidia accipere liceret q̄n ea res erit tanta pecuniam ꝺet cohere redi suo. Cuz ergo ħ ita se habeāt cū duo fuerunt instituti duobus fundis, vt dictuꝫ ē. ergo institutio de qua dictū ē in prin. l. ꝺꝫ valere. i. q̄ vnꝰ est instituti⁹ in reb⁹ italicis z aliꝰ in puicialib⁹: z ideꝫ erit in hac institutiōe qꝺ dictum ē in institutione fundoꝝ scꝫ vt q̄libet sit hēs ꝙ dimidia, z in iudicio fa. ber. adiudicentur res italice illi q fuit institutus in italicis. z puincriales adiudicent illi qui fuit institut⁹? puincialibus. z sic cum dictas res habeant iure ꝓceptionis ea alienū soluent ꝙ dimidia. ls plꝰ sit I italicis rebus q̄ in puicialibus vl econtra. z ist duo q ħñt iure ꝓceptionis res italicas z prouinciales z aliꝫ supradicti legatarij debēt cōtribuere ad supplementum. l. falcidie. Ad scienduꝫ aūt q̄ res contineanꝰ appellatione rerum italicarū z prouincialium debemus voluntatem defuncti inspicere. si autem voluntas defuncti non appareat contnebuntur appellatione rerū italicarū ille res quas testator ꝺisposuit perpetuo habere in italia. z idē ꝺico circa res prouinciales. si autē aliquo tempore aliquid transtulit de italia ad aliuꝫ locum. puta ad prouinciam non eo animo vt in prouincia haberet: sed vt penuo ad italiam reuocaret non ꝺicitur augere res q̄ sunt in prouincia neq; ꝺiminuere res italicas. z ꝺe hoc ponit quattuor plana exempla vsq; illuc q̄ res ꝛc. z ibi vsq; ad fi. soluit qōnem in prin. l. proposita ꝺicendo q̄ ꝺicte merces que sunt empte in prouincia vt romam ꝺeberentur ad cum heredē pertinere ꝺebent qui in italicis rebus institutus fuit: sive sint prouecte romā vno testatore sive non. z sive scit testator eas esse empras sive non. z. h. ꝺ. vsq; ad fi. Ciuis.

a ¶ Quendam. s. testatorem.
b ¶ Deuehere. s. de prouincia.
c ¶ Soleret. s. testator qui erat mercator.
d ¶ Querebatur. responsio huius qōnis ꝺiffertur vsq; in fin. huius. l. ibi: que res in proposito ꝛc. Aƶo.
e ¶ Dicebā. ego vlpianus. z no. q̄ altius erordiꝫ materiā anteq̄ soluat.
f ¶ Rerū certarum. z tunc si nullus ē alius ħ totum habebit. vt. ℨ. c. l. j. §. si ex fundo. Si vero alius ē: aut ex vniuerso z tunc ħ locuꝫ. C. c. l. pe. aut ex re certa: z tunc habet locum quod hic ꝺicit.
g ¶ Posse. vt fuit in prin. l.
h ¶ Familie herciscunde. scilicet de actione.
i ¶ Nihil amplius. Quia nihil plus est in hereditate nisi ꝺuo fundi: vt subjcit. Vel ꝺic nihil amplius. s. ꝺebet habere iure prelegationis. Aƶo

quendam[a] ꝺuos heredes scripsisse vnum rerum prouincialium: italicarum veruz italicarū: z cum merces i italia ꝺeuehere[b] soleret[c]: z pecuniam ꝺimisisset in prouinciam ad merces comparandas q̄ comparate sunt vel viuo eo vel post mortez nondum tamen in italiam ꝺeuecte: querebatur[d] merces vtruz ad eū ptineant qui rerum italicarum heres scriptus erat: an vero qui prouincialium? Dicebā[e] recepꝫ esse rerum certarum[f] heredem institui posse[g]: nec esse inutiles institutionem: sed ita vt officio iudicis familie herciscunde[h] iudicio cognoscētis contineatur: vt nihil amplius[i] is qui ex re heres institutus est q̄ rem ex qua heres scriptus est consequatur. Ita igitur res accipiuntur[k]: verbi gratia pone ꝺuos esse heredes institutos: vnū ex fundo corneliano[l] alterū ex fundo liboniano[m]: et fundorum alterum quidez facere ꝺodrantem bonorum: alterum quadrantem: erunt quidem heredes ex equis[n] partibus quasi[o] sine partibus institutī: veruntamen officio iudicis continebiꝫ vt vnicuiqꝫ eorum fundus qui relictus est adiudicetur[p] vel attribuatur. ¶ Unde scio quchtum: eris alieni onus pro qua parte agnosci ꝺebeat: et refert papinianus (cuius sententiam ipse[q] quoqꝫ probaui) pro hereditarijs partibus eos agnoscere es alienum ꝺebere: hoc est pro semisse[r]: fundos etenim vice[s] preceptionis accipiēꝺos. quare si forte tantum sit es alienum: vt nihil ꝺetracto eo superesse possit[t]: consequenter ꝺicemus institutiones istas ex re[v] facta nullius[x] esse momenti. et si forte falcidia interuenies rescisionem effet legatorum[y] factura: hic officium iudicis recidet ꝓceptiones[z] istas[a] vt nos plus quisqꝫ eorum[b] habeat q̄ esset habiturus si legatum[c] accepisset[d]: vel aliuꝺ[e]: vel etiam preceptiones. q̄ si fuerit incertū an falcidia interuentura fit: rectissime probatur officio iudicis cautiones esse[f] interponeꝺas[g]. ¶ Cum bec ita sint: hec etiaz institutio de qua[h] queritur non ē repellenda[i] si alius rerum prouincialium: alius italicarum heres scriptus fuerit officioqꝫ iudicis attribuētur singulis res que ascripte[k] sunt: tamen erunt heredes ex equis partibus: quia nulla[l] parꝫ[m] ascripta est: que res[n] facit vt si forte in alijs[o] facultatibus plus sit in italicis forte q̄ in prouincialibus in alijs[p] minus: et eris alieni ratio vigeat: ꝺico oportebit ꝺiminutionem eandem fieri quam supra[q] ostendimus. proinde et si alijs[r] fuerint legata relicta cōtributio[s] admittēda erit. ¶ Rerum[t] autem italicarum vel prouincialium significatione que res accipiende sint videndum est: et facit[v] quidem totum[x] voluntas defuncti: nam quid senserit spectanꝺus est: veruntamen[y] hoc intelligedum erit rerum italicarū si-

k ¶ Accipitur. als precipitur z in libro ꝺñi Accur. correctum est.
l ¶ Corneliano. qui valet ꝺodrantem: vt subjcit. Aƶo.
m ¶ Liboniano. qui valet quadrantem. vt hic subjcit.
n ¶ Equis partib⁹. s. quotis. cū hereditas sit ius. vt. ℨ. c. l. quotiens. §. heredes. imo loco legatariorum sunt habendi. vt. C. c. l. quotiens. que 2tra. So. ibi erat aliꝰ ex vniuerso. ħ non. Vel ꝺic q̄ ħz obtineant vicē legatarij q̄ ad actiones: tñ vere sunt heredes. prīa placet. Accur.
o ¶ Quasi. expressiuus ē veritatis.
p ¶ Adiudicetur. partiz iure plegationis: partim iure hereditario: vt. j. ꝺe testa. milit. l. si certarus. et j. ꝺe acgrē. pos. l. i. §. si ex parte. z ad trebel. l. ꝺeducta. §. nūmis. z facit. j. ꝺ lega. ij. l. peto lucy. i. tri. z j. ꝺe leg. iij. l. post emāciationē. §. fi. z. C. fami. ber. l. si qua.
q ¶ Ipse. scilicet ego vlpianus.
r ¶ Pro semisse. sic. C. si cer. peta. l. i. z. C. cod. l. si compensandi.
s ¶ Vice ꝓceptionis. que preceptio ē vltra medietatē cuiuslibet fundi. Accursius.
t ¶ Possit. in toto patrimonio.
v ¶ Ex re. i. ex fundis. ac.
x ¶ Nullius cē. quo ad ħ vt valeant preceptiones: heredes tñ sunt: q̄ hereditas ꝺicitur etiam que soluendo non est. vt. j. ꝺe verb. sig. l. hereditatis. z facit. j. ad trebe. l. i. §. ꝺenicz. z ad. l. fal. l. i ratione. §. qꝺ vulgo.
y ¶ Legatoruꝫ. scilicet extrancis relictorum.
z ¶ Preceptiōes. i. locuꝫ ħz falcidia in isto plegatus sicut in aliis legatis.
a ¶ Istas. vt. C. ad. l. fal. l. a coheredibus. z . j. ad l. fal. l. nesemnius. z ꝺicre cidet. fl. fal. vel iuder. z ꝺic q̄ si z aliꝫ legatis est grauatus: als etiā qui habet quadrantē cuz habeat vltra quartam semissis ꝓnon ꝺeducet fal. Aƶo. Item qui habet iure prelegationis non proficit suis legatarijs: sed coheredi sic. vt. ꝺ. l. nesemnius.
b ¶ Eorum. habeat in prelegatis.
c ¶ Si legatum. i. non plus consequitur vnus ab alio ꝺe fundis in quibus instituti sunt: q̄ si esset eis legatum aliqꝺ hereꝺibus institutis.
d ¶ Accepisset. tanq̄ extraneus non tanq̄ heres.
e ¶ Vel aliuꝺ. in fideicommissis.
f ¶ Esse. inter se coheredes.
g ¶ Interponendas. ꝺe reꝺdendo retro quantum apparuerit vltra fal. acceptum. vt. j. si cui plus q̄ per. l. fal. l. j. responso.
h ¶ De qua. in principio legis ꝺixi.
i ¶ Repellenda. sed approbanda.
k ¶ Ascripte. s. in quibus instituti sunt.
l ¶ Quia nulla. s. quota. z pone ħ ℨ. C. co. l. quotiēs. Sol. vt. ℨ. mō not.
m ¶ Pars. scꝫ expressa.
n ¶ Que res. quia scilicet sunt heredes ex equis partibus.
o ¶ In alijs. puta vineis.
p ¶ In alijs. puta pratis. Accursius.
q ¶ Supra ostenꝺimus. scꝫ vt pro equis partibus teneantur ad es alienum. vt. ℨ. §. vnde scio.
r ¶ Si alijs. non solum coheredibus.
s ¶ Contributio. vt oēs insimul tribuant ad supplementum falcidie.
t ¶ Rerum significatione. i. appellatione.
v ¶ Facit. nota patrimonium constitui ex voluntate patrisfamilias.
x ¶ Totum. i. responsionem predictam.
y ¶ Verūtamen. scilicet in ꝺubio.

Quin.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Quin. i. alioquin.
b ¶ Haberet. subaudi perpetuo si non habes in textu.
c ¶ Augebit. f. res que sunt eo loco quo ꝛc.
d ¶ Minuet. f. res que sunt ibi: vñ ꝛc. ꝛ facit. ʃ. de leg. iij. l. quesitum. ʃ. fi. ꝛ. l. si ita legatum. ꝛ. l. qui filium. ꝛ no. ff. de pig. l. debitor. ꝛ. C. de verb. signi. l. i. ꝛ. ʃ. de auro ꝛ argen. lega. l. si vxori. ʃ. cum ita.
e ¶ Reuersuros. id est recursuros.
f ¶ Eos. ſ. seruos.
g ¶ Pertinere. q̃ꝫ sint missi ad prouinciam.
h ¶ Agasones. qui ducit equos vel mulos vel asinos. vt. ff. si ſ. dru. pau. fecisſ. dicatur. l. agaſo.
i ¶ Ibi esset. perpetuo.
k ¶ Negro, non destinato eis.
l ¶ Agros. ad quos erãt destinati.
m ¶ Quasi. expressiuum est veritatis.
n ¶ Legatus. illius fundi i quo destinabant aliqñ.
o ¶ Pertineãt. repete ſu perius non.
p ¶ Que. nunc ſoluit primam questionẽ in principio legis.
q ¶ In proposito. id est i proposita questione.
r ¶ Iturus. pecunias. argu. j. de reb. du. l. quidã relegat. ꝛ facit. ʃ. de fun. instru. ꝛ instru. le. l. quesitum. ʃ. papinianus. ꝛ. l. seie. ʃ. idem quesit. et. l. predia. ʃ. i.
s ¶ Eo viuo. ſ. testatore.

¶ Si quis ita. ¶ Casus. Seius ita dixit i testamẽto suo. ex qua parte codicillis titii heredẽ scripsero hẽs esto. postea non fecit codicillos ꝛ decessit: vl fecit codicillos ꝛ in eis nullam partem dicto titio ascripsit: certe erit heres titi⁹ quasi fuerit institutus in testamẽto sine parte. Viuia.
t ¶ Heredes. i testamẽto.
v ¶ Scripsero. de futuro non fit cõdictio⁹ vt impediat: sed de preterito sic vt dic. ꝛ. ʃ. eo. l. ij. ʃ. post autem is. Nec obſt. ʃ. eod. l. clemens. ʃ. fina. vt ibi dices. et hoc ibi sibi testator appositã cõditionem: si autem extraneo tunc si de preterito valet. vt. ʃ. eod. l. ij. ꝛ. l. hoc articulo. si de futuro nõ qr est captatoria: vt. ʃ. eo. l. ille, ꝛ. j. de bis que p nõ scrip. ba. l. ij. fi. Sz ẽtre secus qñ sibi apponit cõdictionem de futuro: ꝛ aliud quando extraneo: ꝛ Respon. fm Joã. cum condictio pendet ex testatore si deficiat habetur pro pura. ꝛ facit. ʃ. de cõdi. inſti. l. inſtitutio. ꝛ. C. de inſtitu. ꝛ ſubſti. l. penul. Sed contra. ff. eo. l. quotiens. ʃ. tantũdem. sed dic vt ibi. Item no. q̃ alicubi videtur esse cõ dictio ꝛ non est: vt bic. ꝛ. ʃ. de opti. leg. l. illud aut illud. ꝛ. ʃ. de ali. leg. l. a filio. ʃ. fina. Sed argu. contra. ʃ. de vſufruc. leg. l. qui plures. Additio. Dic q̃ ibi ſcriptura erat imp erfecta circa personas que a iure non ſupplentur: bic circa portiones que a iure ſupplentur. vt. ff. eo. l. item q̃ fabinus. fm Bꝛ. ꝛ Bar.

Quam in testamento. ¶ Casus. Gaius ita ſcripſit in testamẽto ſuo. Filium meum ſempro. mibi heredem inſtituo. ꝛ ſi dictus filiꝰ me viuo moriet: tunc nepos ex eo post mortẽ meã natus beres esto mibi: ꝛ dicto nepoti ſubſtituo titiũ. certe ſi filius non moriatur viuo testatore: ꝛ post mortem testatoris velit habere hereditatem nõ admitteretur nepos: nec titius nepoti ſubſtitutus. ¶ Hec verba. Titius ita ſcripſit in testamento ſuo. ¶ Publius ꝛ marcus ꝛ gaius inuices ſubſtituti heredes mibi ſunto, certe videtur eos inſtituiſſe. ꝛ postea adinuicem ſubſtituiſſe, videtur eñ ita dixiſſe testator. ¶ Publius ꝛ marcus ꝛ gaius ſint mibi heredes ꝛ ſint inuicem ſubſtituti. ¶ Qui tres. Titius habens tres filios ſcilicet publiũ ꝛ marcũ ꝛ gaium. ita ſcripſit. Filij mei bẽdes ſũto. ꝛ postea ita ſcripſit. dict⁹ publius filius me⁹ exheres esto. certe q̃uis p verba generalia inſtituerit omnes filios heredes: tamẽ vba ſpecialia exheredationis faciunt vt nõ videatur in ſtituiſſe niſi marcum et gaium. b. d. Viuia.
x ¶ Cũ in testamẽto. als inſtitutio. Accur.
y ¶ Scribitur. ſubaudi ſi lio inſtituto. als nõ eſſent duo gradus.
z ¶ Post mortẽ. facit ſm galli conſilius. vt. ff. de libe. ꝛ poſtbu. l. gallus. in principio.
a ¶ Duo gradus. inſtituti⁹ ſubſtituit: vt filius gdem inſtituat⁹ nepos autem habeat ſubſtitutos. Accurſius.
b ¶ Substitutus fuerit. etiam vulgariter. ſ. ſi nepos non erit heres ꝛc. et ſunt tres gradus. Ac.
c ¶ Una cus filio. licet teſtator dixerit ſi nepos beres non erit titius heres esto: ꝛ b nepos non erit heres. Accur.
d ¶ Sed in ſecunduz. id eſt in locum deficitis ſecundi gradus er quo ceſſit poſſe adiri bẽditas. ẓ bicnõ cepit poſſe adiri hereditatẽ: ergo titius repellitur. vt. ʃ. de acquiꝛ. heredi. l. iij. ꝛ facit. ʃ. ti. ʃ. l. ſi mater. Accur.
e ¶ Tres inſtituiſſe. breuiter duos gradus comprehendit. ſic. ʃ. ti. ʃ. l. luscius. ʃ. aliter. Accur.
f ¶ Duos dũtaxat. Sed quid ſi duos tantum babeat: ꝛ ideꝫ ſcripſit: Rñ. eum heredẽ eſſe. vt. ʃ. tit. ʃ. l. ſi quis eum quem. in prin. Item nota⁹ q̃ ſequens ſcriptura determinat ꝛ reſtringit precedentem. ſic. ʃ. de verb. ſignifi. l. ſi cum fundum. ꝛ de acquiren. pol. l. ſi is qui. et ff. de calum. l. bec actio.
g ¶ Inſtituiſſe. no. ſequẽte ſcripturã determinare ꝛ reſtringere precedẽte.

Qui filio. ¶ Casus. Inſtituit mibi heredem titium ꝛ filium meum impuberem exheredauit: eidẽ impuberi exheredato legauit pamphilum ſeruum meum: ꝛ postea ita dixit. inſtituo mibi heredem pro parte dimidia dictum pamphilum post mortem dicti mei filij impuberis: ꝛ do ei libertatem in eum caſum. nunquid valet talis inſtitutio dicti pamphili? Et videtur q̃ non. quia dictum impuberem exheredauit vt dictũ eſt. vnde non videtur q̃ heredibus eius impuberis poſſim auferre dictum pamphilum quem impuberi legaueram inſtituendo dictum pampbi. heredem tali modo vt dixi. Sed reſpondet q̃ valet dicta inſtitutio pamphili. ꝛ post mortem impuberis erit mibi heres cũ titio predicto.

* Limita iſtud dictũ gl. ſi ſequẽs ſcriptura eẽt autentica ſi cut pla: nã ſi q̃ducere ſcriptura notarij mortui vbi non eſſet⁹ ſubſcriptio nõ faceret fidem nec poſſ ob ſtare. bar. in. l. ſi de. ff. inſtitũ. ff. de edẽ. Et q̃ dicaſ ſcriptura autẽtica. vi de p Inno. in. c. ſ. pri. de ſi. inſtru.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

nam ⁊ si legassem dictum pamphilum cuidam extraneo: puta sempronio/⁊ eundem post mortem dicti sempronij heredem instituissem p dimidia cū libertate haberet post mortem sempronij hereditatem meam cum dicto titio. ¶ Seruus testamento. Stichum seruum meum scripsi mihi heredem pure: ⁊ dedi ei libertatem sub ista condi. si intra kalē. decēbris daret titio. x. post/ea feci codicillos ⁊ eidem seruo dedi libertates pure in dictis codicillis et postea decessitnūc dictus seruus propter verba codicillorū volebat libertatem etiā ante kalē. predictas. ⁊ per ꝙsequēs hereditatē. certe respondetur ei ꝙ ante dictas kalē. nō habebit hereditatez nec libertatē nisi det. x. dicto titio. post kalē. autez erit liber ex codicillis: et per consequens hereditatez habebit. ¶ Si quis seruum. Stichum seruum meū scripsi mihi heredē pures dedi ei libertatem sub cōdi. si nauis ex asia venerit vsqꝫ ad annuz. ⁊ postea cū seruū vendidi titio: ⁊ postea decessit/certe nullo dicti titij emptoris potest dictus seruus adire hereditatē meam/etiaz pendente dicta condītione libertatis. si aūt transiuit annus itra quē debebat venire nauis: et sic defecit condicio libertati apposita. et sic amodo institutio mihi valet. ⁊ postea alienatus sit in dictuz titium: non potest eius titij iussu adire hereditatem. Sed pone ꝙ dicto seruo cui dedi libertatem sub dicta condi. le gauī equum meum pure. non aūt eum instituī: ⁊ pendente dicta condi. eum manumisi vel alienaui in dictum titiū. ⁊ postea decessi: certe dictum legatū habebit eo casu quo fuit manumissus: aut acquiret illud titio domino suo in quem titium per me viuentem alienatus fuit: ⁊ hoc siue tēpore mortis mee pendebat adhuc conditio libertatis sciat pendebat tēpore quo eum manumisi vel alienaui: siue extincta sit ꝙ nō venit nauis intra annum. si autem post defectuz dicte conditionis libertatis manumisi eum vel alienaui titium legatum equi datum pure per me dicto seruo recidit ad irritum sicut in superiori casu hereditatis. ¶ Cum vendītor. Vendidi titio fratri seruum meum stichum ⁊ anteꝫ ei tradere ipse titius emptor fecit testamentum ⁊ instituit sibi heredem dictum stichū ⁊ gaiuz ⁊ decessit; ego venditor ꝙ habebam adhuc dnium serui iussi eum adire pro parte dimidia in qua fuit institutus a dicto emptore: ⁊ ita mihi acq sita ē. gaius autez coberes serui aduit pro sua dimidia. certe debeo ego venditor restituere dicto gaio heredi emptoris coheredi dicti seruitotū illud qō consequi non potuissez/si priusꝫ iussu meo adiret seruus partem hereditatis vendidissem eum dicto titio ⁊ tradidissem. i. dimidiaz hereditatis emptoris ⁊ totum seruum: qz non debeo facere lucrum cuis serui nosse quem iure vendidi. ⁊ ħ reprobata opinione quorundam qui dicebant ꝙ ego non debebam restituere dicto gaio nisi pro ea parte qua extitit heres gaius emptor. i. pro dimidia seruum ⁊ pro dimidia illud qō acquisiui de dicta hereditate per dictum seruū sicut pro dimidia habuit hereditatem emptoris gaius. i. dicere partem dimidiaz seruī: ⁊ partem dimidiam dimidie hereditatis. i. quartam hereditatis. ⁊ hoc dicit cum. l. sequen. Azutianus.

¶ Qui filio. siue leget testator seruum suum filio erberedato siue extraneo: potest eundem seruum instituere post mortem legatarij. quia dies incertus est. als tolleretur dies. vt. ff. eodem. l. hereditas. Sed anvaleat legatuz serui si hic solus seruus post mortem legatarij ē institutus: Respondeo non. quia ante mortē legatarij non: quia nemo est heres postea non: quia libera persona mueniretur legata: ⁊ facit. ff. titu. i. l. si seruus communis. §. finali. ⁊. i. sequenti. ⁊. C. de necessa. ser. l. penulti. §. finali. Accursius.

a ¶ Eundem. s. pamphilum.
b ¶ Filij. erheredati.
c ¶ Eundem. seruum. Accursius.
d ¶ Pure scriptus. quo ad vba. effectus aūt eius ē vt ꝙditionē adlpleat libertatis. ⁊ dic scriptus solus fm Jo.
e ¶ Jussus esse. sub hac conditione si inter ⁊c.

dato pamphilum legat: eundem[a] post mortē filij[b] ex parte heredem instituere codez modo potest quo is qui seruum sempronio legatuz: eundem[c] post mortem sempronij ex parte heredem instituit.

☞ Cōditio tacite hereditati adiecta non potest in codicillis adimi. b.d. Bar.

¶ Seruus testamento heres pu re scriptus[d]: liber autem iussus[e] esse: si intra kalendas decembris decem dediſſet: si codicillis pure libertatem acceperit: intra kalendas quidem neqꝫ liber[f]: neqꝫ heres erit nisi decem dederit: si itra kalendas non dederit liber ex codicillis[g] erit.

☞ Sublata causa viuo testatore p quaz conditio vni rei adiecta aliter repetita intel ligatur: cessat repetitio conditionependente: secus si esset iam defecta. Bar.

¶ Si quis seruum suuz liberum sub conditione heredem pure scripſisset: cumqꝫ vendidisset: pendente conditione iussu emptoris seruus adire hereditatem pōt: quia et constitit institutio[h]: et est qui ius imperandi[i] habet. ꝙ si post defectam conditionem[k] alienatus fuisset: non potest iussu empto

f ¶ Neqꝫ liber. ex testamēto non ē liber. qz nō extitit adhuc ꝙditio: ⁊ per ꝙns nec heres: qz non liber: ⁊ qz sub eadem conditione retardatur heredītas. vt. §. c. l. seruus alienus. §. j. ⁊ arg. j. de ꝙd. instī. l. cū seruus. ⁊. ff. eo. l. trebatius. §. fi. ⁊ ar. ff. de ser. vrb. predio. l. ij. §. qui habet. Jtez nec ex codicillis ē liber pendente conditione: vt hic dicit: quia nolnt lex expectari an habeat vtrum ꝙ ex testamento: ⁊ sic fit necessarius. quod ē si exi stat conditio: vel voluntarius fm Hugo. Item si esset liber in codicillis videretur remota conditio libertatis per consequens hereditatis: et sic directo daretur hereditas in codicillis remouēdo conditiones quod esse non debet. vt instī. de codicil. §. fi.

g ¶ Liber ex codicillis. et heres volūtarī fm. Bl. vt arg. ff. eod. l. si seruus communis. nec ob. C. de necess. ser. l. quidaz. §. sed cum veteres. vbi est necessarius: qz ibi nil de libertate dicit i testamēto. Sed aliq dicunt vt Joā. etiam. R. ꝙ hic non est heres. vtpote deficiente conditione sed tantuz liber. vt arg. ff. c. l. ꝛ ex plenta. fz tunc libertates quo modo consequitur cū nō existente ex eo testamento herede nil valeat. vt C. de fideicom. l. cū/Respon. hic habebat coheredem. Vel illud de relictis in testō. ħ autē de codicillis: sed est hic opus adiri hereditatē a legata rio: als non valet libertas. vt. C. de cad. tol. l. j. §. in nouissimo. ⁊ fm ħ pōt in fine legi cum non fm Jo. qui habebat ex codicillis non erit: sez non adita hereditate a legitimo.

h ¶ Constitit institutio. per cōditionem defectam sub qua ipsa institutio facta videtur q̄tum ad querendam hereditatē fm Reg. Sed tunquid si postea conditio exteriter restituit emptor hereditatem seruo: Respon. nequaqꝫ. Alzo. expectatur ergo ħ conditio quando seruus in eodē man sisset statu. nam ante condictionem nec se nec alium pōt facere heredez: sed alienatione facta ē quem faciat heredem: z ideo conditio non expectatur qz vera non ē conditio: sed quia propter naturaz libertatis differtur institutio/eo. f. non alienato: als si esset vera conditio expectaret etiā eo alienato.

i ¶ Imperandi. nouus dominus.

k ¶ Defectam ꝙditionē. libertatis que forte erat si nauis venerit ex asia hinc ad mēses; ⁊ dic ꝙ defectus conditionis ⁊ libertatē ⁊ hereditatē sub conditione tacite repetita datā vitiat: alienatio solā adimit libertatem: vt instī. eo. §. seruus.

l ¶ Jnutilis. qz pinde ē mō hīdum ac si fuisset pure institutus; ⁊ simpliciter sine libertate data aliquo mō. Bl. qō ħ iure nō valebat: bodie seruus. vt. C. de necess. ser. l. quidam.

m ¶ Jgit. qō dicit in hēditate seruo relicta/idē in legato: cū sub ꝙditione libertas sit ei relicta.

n ¶ Pendente conditione. f. libertati ascripta.

o ¶ Legatū habebit. ipse manumissus. qz legatū pure cepit deberi manumissione facta. Hug.

p ¶ Aut dño acquiret. cum fuit alienatus. Accur.

q ¶ Mortis. f. domini.

r ¶ Extincta. ⁊ sic videt qz non cedat dies huius legati qūtum ad ħ vt valeat vel nō a tpe mortis. qō ē bñ notandus. vel satis pōt dici qz cedat a tempore mortis. Hug.

s ¶ Fuerit. f. seruus.

t ¶ Recidet. habuit enī quasi tacite a seruo acgrēdū legatum ꝙditione libertatis adiecta. R. vel sic: qz pinde hīdū ē ac si legatū simpliciter sine libertate fuisset ei relictū qō nullū esset. vt. C. de leg. l. seruus. ⁊ facit. j. de leg. i. l. queſitum. §. j. Hug.

v ¶ Non debet. venditor.

x ¶ Non totum. de subtilitate iuris.

y ¶ Dicit. Nā videt voluisse testator vēditorē habere debere partē dimidiam seruī: cum eum instituerit pro dimidia. Hug.

z ¶ Hēditatis. totius. cū enim fuit institutus seruus p dimidia ⁊ medietas serui

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tas serui remāsura ē penes vēditorē: ꝙ medietas illius dimidie. z sic alia sit emptori restituēda q̄ ē quarta totius hēditatis. M. z ecōtra: q: cohēs nō erat nisi i dimidia: nō poterat hēre nisi medietatē serui z mediā īstitu tionis serui que rat quarta totius: sꝫ tñ statim corrigitur.

a ¶ Notat. i. reprehendit: ita immo zc.

b ¶ Distractus. z traditus. z sic apparet corrigi quod dictum erat. s̄. eo. l. prori. in fi. plane nō to tuz zc. z facit. s̄. de actio. emp. z vē. l. iulianus. §. si quid seruo. Sed cur nō habet aliqd vēditor cū te stator sciebat seruum esse vēditoris? Rñ. cōtēplatione serui instituit i dubio. vt. C. de vsufru. leg. l. fi. z. j. de leg. prest. l. iij. §. i. Itē quomodo cohe res petit vltra ꝙ sit hēs. vt. C. de rei vē. l. res alienas? Rñd. ꝙ testator vidit cū voluisse hēre totuz cuius partē dedit. vt arg. j. de condit. z demon. l. si qs cū quē. perinde enim habetur ac si emptor ꝓprū seruū īstituisset sine libertate. z sic hereditas tota z seruus dabit here di emptoris.

S I pr̄familias. Casus in hac. l. cū seq. est talis. Titium seruuz meuŋ quem liberum esse credebam mihi heredez īstitui: z si heres nō esset dictus titius / substitui ei semproniū dictus titius seruus adiuit hereditatē meam iussu dñi sui. z ita nō fuit hēs titius mihi: sꝫ dñs suus p eū: nūqd habebit substitutus heredi tatē? Et videtur ꝙ sic. q: seruus nō fuit mihi hēs. Econtra videtur ꝙ nō: q: ego videor velle habe re substitutum hēditatē meam si titius seruus meuŋ non erit heres neqꝫ alium fecerit hēdē. fecit aūt dñm suum hēdem: ergo videt ꝙ substitutus nihil hēre debeat. iudicat tñ h ꝙ sempronius substitutus in partez hēditatis dꝫ admitti. scilꝫ quartā. vt in fi. l. duo em̄ semisses debēt de hēditate fieri. z intelligo ꝙ vnū integrū semissem debeat hēre dictus meuius dñs serui z alium cum substituto diuidere. Et hoc iudicauit tyberius cesar in persona parthemij sui serui: qui parthemius fuit institutus a quodā credēte eum esse liberū: z substituit ei quendā alium si heres non esset. secus autem si instituissem dictū titium seruū meuŋ sciens eum esse seruum tali modo vt dictum ē. nam tunc nihil habebit substitutus: q: intelligitur substitutus in eum casum quo dictus titius non esset hēs nec alium hēdem fecerit. fecit aūt dñm suum. si autem dictus titius quem dicto modo institui erat liber: z ego putabam eū liberū / ita demū habebit substitutus hēditatē si ipse institutus non erit per se hēs: nec aliuz hēdem fecerit in seruitutē postea redactus. Viuia.

Marcellus notat[a]. Immo et id debet prestari qđ consequi venditor non potuisset: si priusqꝫ adiret seruus partem hereditatis distractus[b] esset: quod est verum.

☞ Propter repugnantiam iuris communis admittit concursus instituti z substituti. h. d. Bar.

Iulianus. Lex. xl.

SI paterfamilias titiū quez igenuuz[c] eē credebat[d] heredez scripserit: eiqꝫ si heres nō esset sempronium[e] substituerit: deinde titius (q: seruus fuerat) iussu dñi adierit hereditatem: pōt dici sempronium in partem[f] hēditatis admitti. Nam q scit[g] aliquez seruum esse: z eum hēdez scribit: z ita substituit[h] si titius heres nō erit sempronius heres esto: intelligit tale qd dicere: si titius neqꝫ ipse heres[i] erit: neqꝫ alium[k] heredem fecerit. At qui eum quē liberū putaret[l] heredez scripserit hoc sermone si heres non erit[m]: nihil aliud intelligitur significare ꝙ si hereditatem vel sibi non acquisierit: vel mutata[n] conditione alium[o] heredē non fecerit. que adiectio ad eos pertinet qui patresfamilias heredes scripti postea in seruitutem deducti fuerint. igitur in hoc casu[p] duo semisses fient: ita vt alter semis iter eum qui dominus instituti heredis fuerit: z substitutum equis portionibus diuidatur[q].

c ¶ Ingenuum. idem esset z si libertum.
d ¶ Credebat. forsan. nos enim ignoramus quid ipse crediderit.
e ¶ Sempronium. substitutum.
f ¶ In partem. quartam. vt in fi. l. dices.
g ¶ Qui scit. ergo z est seruus.
h ¶ Et ita substituit. i. his verbis.
i ¶ Heres erit. liber puta de nouo factus.
k ¶ Neqꝫ aliū. cuius ē iuri subiectus per arrogationē vel per seruitutez.
l ¶ Putaret. scꝫ esse.
m ¶ Non erit. subaudi talem substituo. Accur.
n ¶ Mutata. de libertate in seruitutem.
o ¶ Alium. puta dñm suum.
p ¶ Igitur in hoc casu. scꝫ primo casu huius legis.
q ¶ Diuidatur. Sed quid fiet de alio semisse? Rñ. dominus īstituti hꝫ precipuū inspecta potius veritate ꝙ opinione: lꝫ qdā contra. z ē etiam pro hoc. j. l. pri. q: verisiīe est ꝙ iperator sibi precipuū acceperit. Sꝫ videtur distingui. aut voluit aliū fieri heredem si appareret seruus: z tunc substitutus in totuz repellit si paruerit domino in adeundo, aut noluit: z tūc l totū admittit. vt. C. e. l. cū pponas. q̄ ē ꝯ. Sol. ibi erat certū qd voluit p vba si nō erit hēs signare. h ꝯ. nā dubitabat an testator crediderit liberū. Itē si crediderit liberū dubitat qd volebat p p̄dicta vba significari: si hēs nō erit. z distigue. vt isti. de vulg. substi. §. fi. z facit. s̄. d euic. l. sꝫ z si stiplatio. §. j. z. j. de acqui. heredi. l. vij. z. C. de iure delib. l. cū aliquis. Accur.

Pomponius. Lex. xlj.

EX hoc tyberius[r] cesar cōstituit in psona parthemij q tanꝙ ingenuus heres scriptus adierat hēditatē: cū eēt cesaris seruus. nam diuisa hereditas ē iter tyberiuz z euꝫ q parthemio substitutus erat: vt refert sextus pomponius.

☞ Defectus extrīsecus si tempore aperture tabularꝫ cessat / testm̄ recōualescit. B.

Iulianus. Lex. xlij.

QUi soluendo non erat duos appolonios[s] liberos heredesqꝫ esse iusserat: altero ante aptas[t] tabulas testamenti mortuo: nō inelegāter defendi poterit euꝫ q superit liberū z solū necessariuꝫ heredē[v] fore[x]. ꝙ si vterqꝫ viuit: institutio nullius esse mom̄ēti ꝑpter legē eliascētiam q̄ amplius ꝙ vnū necessarium heredem fieri vetat.

Paulus. Lex. xliij.

INuicē[y] eni eos sibi obstare.

☞ Ex facto alterius alius exhēdari non debet. hoc dicit Bar.

Alphenus. Lex. xliiij.

PAterfamilias testamento duos hēdes īstituerat: eosqꝫ monumētuꝫ[z] facere iusserat in diebus certis: deide ita scripserat: q eoruꝫ[a] non ita fecerit oēs exheredes sunto: alter heres hereditatem pretermiserat: reliquus heres consulebat (cum ipse monu

r ¶ Ex hoc tyberius. Insti. de vul. sub. l fi. bz titus: z sic binomius. Sꝫ oppōit si testator credit liberū: ergo substitutio ei facta intelligit facta vt libero: ꝙ dñs nihil hꝫ sed substitutus totuz? Rñ. opinioni testantis ē veritas ꝯria: q: ē seruus que p̄ualet cū ignoramus certitudinē volūtatis. nam pōt esse ꝙ lꝫ liberum putabat / tñ voluit si quo casu detegeret eius ꝯdictio z seruus appareret ꝙ dominus haberet: sed latebat hic quid voluerit.

QUi soluēdo. ¶ Casus. Lex eliascentia pmittit ꝙ ille qui nō ē soluendo creditoribus suis possit sibi instituere vnum seruū suum hēdez necessarium: z non plus. pone ergo ꝙ titius nō soluēdo existēs instituit sibi seruos suos hēdes duos cū libertate: quoꝝ seruoꝝ qlibet vocabat appolonius. certe si vnus seruorum eoꝝ decessit ante aptas tab. testamēti dicti titij / alter erit heres necessarius. si autē vterqꝫ viuat non erit aliqs eorum hēs: q: vnus obstat alteri z econtra. non eniꝫ apparet qs primo īstitutus fuerit q: ille solus hēs eēt. z h dicit cum. l. seq. Vi.

s ¶ Appolonios. secus si diuersorum noim̄ essent. Ro. q: tunc primo noīatus: nisi in casu. vt. j. e. l. qui soluendo. z. j. qui z a qui. l. si quis heres. Accur.

t ¶ Añ aptas. h iō dicit: q: ꝯm h iura nō cedebat dies hēditatis vt posset adiri nisi añ apturas tabularū etiā instituto p parte hēde: sꝫ hodie statim a morte testatoris. vt. C. de cadu. tol. l. j. §. j. z. §. i nouissimo. z iō q: distinguit añ aptas tabulas vel postea: dices hodie añ mortē testatoris vel postea. z h maxime i necessario q ꝑtinus post mortē eius ē hēs. vt insti. de here. quali. z diffe. in principio.

v ¶ Heredem. Not. quod non valet postea confirmatur ✠ contra regulam catonianam.

x ¶ Fore. imo vr̄ nullus. vt. j. de reb. du. l. si fuerit. ꝯ. Solu. h apparet qs sit hēs altero mortuo: ibi nō qs legatarius. Itē h testator vtrūqꝫ voluit esse hēdē: ibi alterū tm̄ hēre legatū. z facit isti. q ma. nō pos. §. j. z. C. d necess. ser. l. j. z. j. de test. mi. l. in fraudē. z. j. e. l. in tp̄s. §. j. z. j. de ma. test. l. cū ex pluribus. z. s̄. de test. tu. l. duo. z. s̄. de vsufru. l. quotiēs. z. j. de leg. j. si qs legauerit. Itē no. qđ nō valet postea ꝯfirmat ꝯ regulam catonianā: sed illa in legatis / hec in hereditate.

y INuicē. cuꝫ non appareat quis prior quis posterior noīetur. vt. j. eo. l. qui soluendo. Accur.

PAterfamilas. ¶ Casus. Titius instituit sibi hēdē seium z gaiuz: z iussit eis vt facerēt ei monumētum infra duos menses pone. z postea ita scripsit in eodē testamēto. Qui eorum heredum non ita fecerit monumētum vt precepi / omnes exheredes sunto. seius noluit adire hereditatem mortuo dicto testatore / imo eam repudiauit. gaius autē fecit monumētū ꝯm testatoris p̄ceptum / queritur vtrū ipe solus possit habere hereditatem? Et videtur ꝙ non propter verba testatoris. Sed rñ. ꝙ sic. q: nemo potest exheredari ab alieno facto: sicut nec hereditati alligari. Viuianus.

z ¶ Monumētū. totū. nā si pro parte nō sufficit: licet secus sit i cōdictiōe q̄ diuidi pōt: vt q̄ ꝯsistit in dāda pecunia. vt. j. de ꝯdi. z demō. l. pe. z. l. cum tale. §. fi. z. j. de manu. testa. l. si ita fuerit. z no. plene. C. de condi. inser. l. si plures.

a ¶ Eorum. no. hanc voluntatem defuncti non seruari.

✠ Inualidum postea qn̄qꝫ validatur. sic ēt validum qn̄qꝫ p inualiduꝫ vitiat. de q̄ notat bal. x. casus. in. l. certi condictio. §. qm̄. in. iij. no. s̄. si cer. pe.

UNIVERSIDAD DE HUEL

a ¶ Neminem.nota neminem ex alterius facto neq; hereditati alligari: neq; erheredari posse.

b ¶ Posse.ff.ff.de his q̃ in testa.delen.l.cancellauerat.in fi.Sz illud p̃pter voluntatẽ defuncti:q; ipsemet cãcellauit.Itẽ facit.ff.e.l. ff articulo.ff.l.titius.ff.j.ad fille.l.fi.ff.de neg.gest.l.si ex duob⁹. ff de iudi.l.si petitor.ff.de alie.iudi. l.j.cum suis concor.

c ¶ Adijsset.nec monumentum fecisset.

d ¶ Heredem esse.insolidum.vt.ff.e.l.si quis ita scripserit.in fi. Et not.ff precẽptum testatoris nõ seruari:q; dixit q eor2c. sicet alꝰ nõ seruatur.j. de leg.j.l.filiuffa.ff.dim⁹. et de condi.instit.l.quidaz. ff est ratio: q; ex alterius facto ꝛc.vt hic dicit cum concor.dictis.

Testatoris volũtas ñ ſp ſeruat.

Si meuia. ¶ Caſus. Titi⁹ habens matrẽ meuiã ꝛ nõ habẽs aliquam filiam /ita dixit in testamẽto suo. Si meuia mater meaꝛ fulcinia filia mea viuuntꝫ tu mihi lucius titius heres esto. ꝛ decessit.mõ inuenit mater viuere/ꝛ non inuenit ei aliqua filia:certe habebit lucius titi⁹ hereditatẽ: q; condictio impossibilis de filia ds̃ haberi p̃ non apposita. Diuia.

e ¶ Viuerent.i. viuunt i p̃nti tpe. Sed videt contra.ff.de iniusto test.l.cũ l scõo. siue ponas de presenti:siue de futuro. Sed ibi falsa hic nugatoria.

f ¶ Impossibile.de natura.nota q; impossibile ẽ natura l testõ aſcripturn nullam vim habet. Acc.

g ¶ Scripum. ſcz filiam viuere que nunq̃ fuit.

h ¶ Nullam vim.ſz remanet institutio pura q̃ ad illud.vt.j.ti.vj.l.j.ꝛ instit. eo.ff.impossibilis.

i ¶ Haberet.ꝛ sic non vitiat testamentum.

Quidam cum. ¶ Caſus. Seium filiũ titij instituere volebaz:ꝛ nolebam q; ad titiũ patrem aliquid de hereditate mea perueniret. vnde vocaui dictum seium ꝛ ei exposui dictam meam voluntatẽ: ꝛ dixi ei. Ego instituam te sub condictione si emancipaueris a patre tuo.sciꝰ timens ne pater crederet sꝰ ab eo propter hoc offensus petijt a me testatore ne sub dicta condictione eum instituerem:ꝛ impetrauit a me vt gaiũ amicũ suum heredem instituerẽ confidens dictus seius filius titij a dicto gaio suo amico vt sibi patrifamilias facto restituat hereditatẽ meã. ꝛ sic ego institui dictum gaium ꝛ non petij ab eo vt restituereꝫ heredita tem dicto seio:ꝛ postea decessi.modo gaius non vult adire hereditatem meaz:vel si adiuit non vult restituere dicto seio.vnde queritur an seius possit petere hereditatem ex fideicom⁹ Et dicitur q; non q; ego testator non petij a gaio vt restituereꝫ ei hereditatẽ.hz tñ ex eum actionem vtilem mandati cum ẽ nunc sui iuris si gaius recepit in fide sua de restituẽda ei patrifa. facto hereditatem cuz dictus seius filiuſia.eum de hoc rogaret sicut daretur vtilis actio mandati ei qui cũ filiuſfa.esset pro aliquo fideiussisset.ꝛ pater fa.factus soluisset.dictam actio mandati vtilis ẽ inutilis dicto titio patri seu contra dictum gaium.q; non ẽ ex bona fide/siue equum id dicto titio restitui per gaium:q; ego testator ad eum nolui peruenire. Diuia.

Dat filio meliorem amicus dicit.

k ¶ Amicum.credebat habere meliorem amicum q̃ patrẽ/sed non fuit. ad hoc.C.de cura.fu.l.fi.ff.j.

l ¶ Instituerer. Nota filium non posse inuenire meliorem amicum q̃ patrem.

m ¶ Ab eo.testatore de restituenda hẽditate.hz voluit testator sed non prodest vt hꝫ petatur fideicõmiſ.sed mandati agitur:vt subijcit. si aũt rogasset testator teneretur amicus adire ꝛ restituere. ꝛ sic pater peteret vt pote filij quesitum per filium.

n ¶ Interposuisse.tacite testatori:hz ex esse filio.nec etiã ẽ pactum future successionis:q; testator consentit.vt.C.de pac.l.fi.

mẽtum ꝛstruxisset)nunqd minus heres esset ob eam rem q; coheres eius hereditatẽ nõ adijsset: Ñdi neminẽ ex alterius facto neq; hereditati alligari:neq; erheredari posse⁵ :sed vtiq; qui condictionez iplesset(q̃ius nemo aliꝰ adijsset⁶) propterea tñ eum heredem esse⁴.

Condictio que de preterito fuit iposibilis reijcitur.b.d.Bart.

Idem. Lex.xlv.

Si meuia mater mea:ꝛ fulcinia filia mea viuerent⁷ tunc mihi lucius titi⁹ heres esto. seruiꝰ rñdit:si testator filiam nunq̃ habuerit:mater autez supuixisset: tũ titium heredẽ foret: q; id quod impossibile⁸ in testamento scriptuz⁹ esset nullam vim¹⁰ haberet¹.

Ex testamento nõ põt cõueniri qui a defuncto grauatus non probatur:sed quiet ex mãdato q̃ suscepitꝫ pbat. Bart.

Affricanus. Lex.xlvj.

Quidã cum filiũſa.heredẽ instituere vellet:ne ad patrez eius ex hereditate quicq̃ puueniret voluntatẽ suã exposuit filio:filius cuz patris offensam vereret/petit a testatore ne sub cõdictione fiat pfe emãcipatꝰ esset heredẽ eu3 institueret:ꝛ ipetrauit ab eo vt amicum² suum heredẽ instituereꝫ :atq; ita testamento amicꝰ filij ignoꝰ testatoꝛi heres institutus ẽ: nec quicq̃ ab eo¹¹ petituz ẽ.querebatur ſi ille amicus aut adire nollet/aut adi-

o ¶ Secutum.expresse.

p ¶ Restituturum.alꝰ prestaturum.sic ẽ in libro domini Accursij.

q ¶ Inutilem.contra.j.de stipu.seruo.l.fi. Sol.ibi in contractu vbi tempus contractus insipicit.aliud in hereditate ꝛ legato vt hic.ff.C.de condi.infer.l.fi vroz. Item ibi dolo p̃trabebat tempus in quo esset fui tius:hic non. cuz testator patri queri volebat. Itẽ cõtra.ff.mã.l.fi mãdatoro.ff.fugitiuus. Sed ibi de pecunia domini ẽpta erat res ꝛ contractus ibi erat:hic secus.

r ¶ Vulgarem.i. directã mandati.

s ¶ Placeret.ff. vtile mãdati:sed certe immo l factum.vt.ff.mã.l.si vero non remuneradi.ff.fi filio.sed eadẽ ẽ in factum ꝛ vtilis.vt not.ff.de prescri.ver.l.quotiens.ff facit.j.de fideiusso.l.si dubitet.ff.fi.ff de acti.ff ob. l.filiuſſa.suo nomie.ff de ver.ob.l.q̃dẽ.ff.C.de inoffi.test.l.filius matrez.

Si ita scriptum. ¶ Caſus. Ita dixi testamento meo. Titi⁹ imo seius hẽs mihi esto. vel ita. Titius hẽs esto: imo seius heres esto.certe vtroq; casu sol⁹ seius erit heres. ¶ Quidam. Titius hẽs filiã titiaz vroꝛ pgnãte/ita dixit i testamẽto suo. Titia filia mea hẽs esto: ꝛ si gs mihi liberoꝝ nascet me vivo vel mortuo/tũc qui virilis sexus vnus pluresꝫ e nascent ex parte dimidia vel etiã quarta fit mihi heres.i.ex ter ꝛ tribus vncijs.i.ex dodrãte: siue ex.ir. vncijs.q; autẽ femine sexus vna pluresꝫ ve nate erũt ex pte quarta sit mihi heres.i. ex tribus vncijs. ꝛ postea decessit dictus testator:ꝛ postea dicta sua vroꝛ peperit filiũ masculũ. q̃rit ex qua parte sit heres dictus postbumus: Et dr q; hereditas ds̃ diuidi i septẽ partes/de q̃bus ds̃ habere dicta titia filia testatoris quattuor partes postbumus autem tres:q; dicta titia fuit instituta in totũ.ꝛ.xũ. vncijs.postbumus aũt in.ir.vncijs siue in dodrante vt dictum ẽ.vnde videntur date dicte titie tres vncie pluſq̃ postbumo id est quarta pars hereditatis:vel debent fieri de hereditate viginti vna partes:sci3 vt dicta titia habeat.xij.partes:ꝛ postbumus.ir.q̃ tantũdem valet. Sed quid retento eodez casu si postbumus ꝛ postbuma nati sunt:Certe tãtum debẽt habere sola titia q̃tum simul postbumus ꝛ postbuma. diuidetur itaq; tunc hereditas in.xxiij.partes:ꝛ titia habebit.xij.ꝛ postbumus.ir.ꝛ postbuma.ij.q; hoc videtur voluisse testator. ¶ In testamẽto. Ita scripꝫ in testamento meo. Lucius titius ex duab⁹ vncijs fit mihi heres:gaius attitius sit mihi heres ex vna parte: meuius sit mihi heres ex vna parte:seius sit mihi heres ex duabus partib⁹:ꝛ postea decessi.queritur qualiter hereditas mea diuidi debeat inter predictos: Et dicitur q; dictus lucius titius debet habere duas vncias in quibus fuit institutus gaius attitius meuius ꝛ seius debent habere reliquas.x.vncias quasi sine partibus instituti fuerũt que.x.vncie taliter inter eos debent diuidi:sci3 vt seius qui fuit institutus ex duabus partib⁹ habeat. v. vncias.gaius attitius autem ꝛ meuius quorum quilibet fuit institut⁹ in vna parte habeant alias.v.vncias.i.quilibet eorum duas vncias ꝛ dimidiam. Diuianus.

r ¶ Fore.ponit ergo correctiue + verbũ imo.sic.j.de manu.test.l.stichꝰ. alꝰ pro ꝛ.vt.C. ỏ nouo co.fa.ff.qbus.ibi:imo ꝛ tc.q̃ciꝫ p vel.vt. C.de sacrosan.eccle.l.tubemus.ff.economus. Sed arg.ff.j.de cõdi.ꝛ demõ.l. nam ad ea.vbi distinguit incõtinẽtivel et interuallo. Accur. Additio. Dic q; ibi non erant verba correctiua sed alterius voluntatis tantum dispositionem continenta.fm Dy.ꝛ Barto.

+ Fac bar. in.l.tubemus.ff.C.de sac ec.q̃ciꝫ ponitur addita tiue p textũ l.l. turiſge. ff.q̃nimo. ff.de pac.

v ¶ Quidam.titia iam nata.

x ¶ Heres esto.simpliciter instituta:in asse instituta videtur.

y ¶ Dimidia ꝛ quarta.totius hereditatis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Postbuma. quoq; i. postbumus ꝛ postbuma.
b ¶ Habituri essent, ꝛ tunc diuiditur hereditas in .xxtiij. vncias.
c ¶ In proposito. cum solus postbumus est natus.
d ¶ Cum as filie. tam nate.
e ¶ Et. q̃ tantum est quantum ꝛ septem predicte.
f ¶ Filia. tam nata. sed cõtra hanc. C. de leg. l. cum q̃dto. v di tñ aufert priori quãtum cõferrat ꝛcõo. Sol. illud in natis hic in postbumis q̃ non sic auferũt cũ inueniant insoliduꝫ b redẽ. Vel hic secundus in certis vncijs. ibi cõs in medietate vel tertia eius q̃ reliquerat q̃non. Vel hic voluit excedere assem: ibi erat dubius anvoluerit vel non. ꝛ ita non excedit vt ibi. ꝛ l. eo. l. qui nõ militabat. §. filijs. Item cõtra. isti. eo. §. si plures. ibi: ptibꝰ eos ꝛc. vbi affe distribuitur/ posñea istitutus l tantũdem admittit: als ad vacãtẽ. Sol. ibi i natis: vl hoc corrigitur fꝫ Jr. Vel verius hic voluit testator b̃e tãtũdẽ: cum dicerit ex quota pte scilꝫ dimidia ꝛ quarta: vel tãti quarta. Jtez cõtra. l. eo. q̃ non militabat. §. filijs. vbi videtur ademisse de affe quantũ scõo. 7 tulit. Sed ibi dubiũ erat an voluerit assem excedere: b ꝛ stabat q̃ sic. Alij q̃ b as exp̃ssim filie fuit assignatus: ibi simpliciter l. istitutio facta. q̃ non plus cet: q̃ bec lex b nõ dicit. ꝛ facit. J. ad trebe. l. marcellus. ꝛ. ff. de lib. ꝛ post. hu. l. si ita scripti. ꝛ de le. j. l. si q̃s testamẽto. §. i.
g ¶ Attius. proprius nomẽ: vt ibi gaius attius.
h ¶ Bertantem. i. decies vncias. vt insti. co. §. hereditas. ꝛ facit. §. eod. l. si quis ita. Accur.

His verbis. ¶ Cæ. Hec. l. bꝫ. iij. partes. Prima dicit q̃ hec istitutio valet. titius bereditatis mee dominus esto. Scõa dicit q̃ etiam hec institutio valet. filiꝰ meus impijssimus male de me meritus heres esto. nã videt pure istitutus cũ maledicto. Tertia dicit q̃ talis institutio non valet. si dña que erat accusata de adulterio amisso cũ fricho seruo suo de quo etiã adulterio accusatus erat dictus fuchus instituat dictũ fricbũ heredem cũ filiabus. nam non valet data ei libertas añ sniam: ꝛ p 9his nec hereditas. Quarta dicit q̃ institutio de aliquo facta valet si certum est de quo sensit testator: q̃uis erratũ sit i parte heredis: vel in patria/ ꝛ in alia simili assumptione: puta in agnomine. Viuianus.

i ¶ O fis eto. nam heres ꝛ dñs idẽ ẽ. vt insti. de here. qua. ꝛ dif. §. pen. idẽ si dicã/ bona mea tibi relinquo. vt isti. de testa. mili. §. idẽ pulegius. ꝛ. C. de testa. l. quũ. ꝛ de fecũ. nup. l. hac edictali. in prin. ꝛ b nisi alium sibi tribuisset heredem: tunc enim videtur fideicom.
k ¶ Cum maledicto. i. cum maledictione ꝛ pure videt institui: l̃z illa verba filius meus impijssimus bereș esto. fuerint dicta.
l ¶ Huiusmodi. §. e. l. quotiens. §. si quis nomen. §. Sol. vt ibi.
m ¶ Accusatum. als accusatum. als maculatum. ꝛ facit insti. eo. §. ẽ aũt. ꝛ. j. eo. l. si non lex. ꝛ de leg. ij. cũ filius. §. seruꝰ. ꝛ. C. de collu. detegẽ. l. j. Accursius.
n ¶ Manumissum. simpliciter sine hereditate.
o ¶ Si in parte. als in parte heredis. als parte scꝫ quincie. nam si i substantia persone erratur tunc secus, vt. §. eo. l. quotiens. in punc. ꝛ facit. j. de rebus dub. l. quotiẽs. ꝛ. l. qui bꝫ. ꝛ. C. de testa. l. si in nomine. ꝛ insti. de leg. §. si quis in nole. ꝛ. j. de condi. ꝛ demon. l. falsa. circa prin.

Alienum. ¶ Casus. Stichum seruum titij mihi heredes istituit cum libertate: certe non valet institutio nec libertas: quia libertas directa alieno seruo inutiliter datur: ꝛ predicta adeo sunt vera. q̃ et si dictus stichus sit effectus postea meus/ mihi lomagis valeat istitutio vl libertas. ¶ In extraneis. Cum instituo mihi extraneos heredes necesse ẽ ad hoc vt possint acquirere hereditatez meã q̃ sint capaces tribus tẽporibus: scilicet tempore testamenti mei: ꝛ tẽpore mortis mee: ꝛ tempore q̃ adeunt hereditatem: als non possunt acquirere. si autem efficiantur nõ capaces a tẽpore testamenti vsq; ad tps mortis: vel a tpe mortis vsq; ad tempus adimonis mihi eis nocet. ꝛ idẽ dico si illi sint a me instituti qui sunt in ptãte dictorũ extraneorum: q̃ dictis trib⁹ temporibus debent esse capaces ẽe dñi institutorũ/ ꝛ dicta media tempora mihi nocent. Viuia.

p ¶ Si alienus. proprius. secus in cõi. vt. §. co. l. fꝫ ꝛ si in cõditione. §. si ser uus cõem. ꝛ. §. seq. ꝛ ibi nota. ꝛ secus in proprio. vt no. §. e. l. quotiens. §. seruus cum libertate.
q ¶ Neutrum. nec institutio nec libertas.
r ¶ Libertas directa. vt C. ó mãu. testi. l. fuo tuo.
s ¶ Inutilis. inspecto intentio. sic ꝛ. j. de vsucap. l. sequit. §. si aũt. ꝛ. j. de regu. iu. l. pe. ꝛ. §. de nora. Li dilectis. §. si extranei. ꝛ quod insti. l. ij. §. fi. ꝛ in fi. q̃ da. tut. pof. §. seruꝰ. ꝛ. j. de 2di. insti. l. seruus alienus.
t ¶ Data. No. q̃ ab initio nõ valet nõ põt postea valere: l̃z readat ꝛ eum casum a quo incipe põt.
v ¶ Testamẽti factio. pas fiue vt subjcit.
x ¶ Duobus. als trib⁹. als duob⁹: sed adjcitur tertium. ꝛ sic idem est.
y ¶ Hereditatem. Nota ergo in extraneo tria vt hic. ꝛ insti. de here. qua. ꝛ dif. §. in extraneis. sed in suo ꝛ necessario duo tantum scilicet testamenti ꝛ mortis: q̃ post mortem statim est heres/ etiam si non adeat. sed fm Jo. in suis mortis tantũ. vt insti. de heredũ qua. ꝛ dif. §. sui. in necessario tantum duo scilicet testamenti ꝛ mortis. vt. §. in princi. huius. l. Sꝫ certe quod dixi in suo idem ꝛ necessario tantuꝫ. ꝛ ẽ verum quo ad hoc vt sciamus vtrum sit suus vel necessarius/ non quo ad hoc vtruꝫ sit capar. Unde dicit necessario exigi tria tempora. vt. §. eod. l. ptor. §. iterdum. quia nintur habere ex testamẽto. Idem in suo: sit ipse nitatur habere ex testamento sicut quilibet extraneus. Verũtamen tempus mortis ꝛ additonis idez sunt: si ab intestato tunc sufficit tempus mortis in suo. Item in legatis sufficit tempus mortis. vt. j. de lega. prestian. bon. pos. contratabu. pe. l. interuenit. ꝛ. j. de iure fisci. l. non intelligitur. §. quando autẽ. ꝛ de rebus dubijs. l. si cognatus. Item contra. j. de lega. ij. l. non oportet. Solu. vt ibi. Item contra. j. de acquirẽda hereditа. l. si seruus eius qui capere. Sed illud de benignitate receptum est. Item argu. cõtra. §. de sta. homi. l. ꝛ seruorum. §. ingenui. ꝛ. C. de here. auf. item de nouellanis. Sed specialia sunt. Item facit. j. pto empto. l. ij. in prin. ꝛ de secun. tab. l. j. §. exigat. ꝛ. j. pto berede. l. fi. ꝛ. §. e. l. sed ꝛ si in ẽdicione. §. solemus. ꝛ. j. eo. l. liber. §. si heres. item. j. de vsucap. l. cum vir. argu. cõtra. Accursius.

UNIVERSIDAD DE PUEBLA

a ¶ Mutatio. ſ. capacitatis.

¶ Eruū. ¶ Caſus. Seruum bñdē inſtitui cū libertate: z poſtea vēdi di eū g nō pōt cape ex teſtamēto z poſtea eū redemi erit liber z ex teſtamēto meo mihi bēs: nec mediū tp̄s quo fuit apud nō capacē vitiauit ſtitutionē. fuit eñ me⁹ dict⁹ ſeru⁹ tpe teſtamēti mei z mortis mee. ſi aūt remāſiſſet penes di ctū nō capacē vitiata fuiſſet inſtitutio. ſi aūt erat capar/ille cui vēdidi dictū ſeruū z apud eū remāſit dictus ſeru⁹ iuſſu empto ris adeundo hereditatē meā dict⁹ ſeruus acgret ei emptori capaci heredi tatem. ¶ Si I non faciēdo. Inſtitui mihi heredem titiū ſub condictione ſi non tangeret celum digito. certe pinde ē heres ac ſi nulla appoſita fuiſſet cōdictio. ¶ Hereditas. ¶ Dto maiori parte ſolent diuidere teſtatores hereditatē in. xij. vncias q̄ ꝯtinēt appellatione aſſis ſiue ponderis: q̄ uis q̄dā q̄nq; diuidāt i dipondiū z tripondiū z quadripōdiū z ſic de ſinguls. z dicte. xij. vncie ad partes redactē bñt ꝓ pria nōia: q̄ dare bic exponunt per glo. Aiuia.

b ¶ Aitauit. z facit. ſ. l. priori. §. j. z. §. eo. l. ſeru⁹ alienus. §. ſi.

c ¶ Factio. No. tribus tēporibus dz eſſe heres extraneus capar: ſuus tempoibus duobus.

d ¶ Hereditatē. facit inſti. eo. §. ſeruus. z. §. e. l. quotiēs. §. ſi ſeruus. z. §. eo. l. non min⁹. z. j. de lega. j. l. ſi mihi. §. regula.

e ¶ Si in nō faciēdo. vt ſi digito celum non tetigeris. vt iſti. de inuti. ſtipu. §. impoſſibilis. z. j. ō verbo. obli. l. impoſſibilis. Idem ē ſi ē i faciendo. vt iſti. eo. §. impoſſibilis. Accurſius.

f ¶ Hereditas plerunq; quia q̄nq; i plures q̄nq; pauciores. vt inſti. eo. §. hereditas. z. §. non aūt.

g ¶ Appellatione. aſſis z libre vel pondo vel ponderis. nam ℔ quattuor nomina ſinonyma ſunt idem ſignificantia. Ita.

b ¶ Secunc. i. vncia z dimidia. vt. ff. de inoffi. teſt. l. papinianus. §. p. inde ſi ſit. z. j. de le. pref. l. filiū. ij. rñ. z. C. de lib. pre. l. fi. §. cum etiam. ſic nullum nomen ē bic q̄ ſignificet vnciam. Accur.

i ¶ Sextans. i. due vncie.

k ¶ Quadrans. ℔ z ſequens nomen non ab vnciarum numero ſed a certa portione aſſis ſumpta funt.

k ¶ Quadrans. i. quattuor vncie.

l ¶ Triens. i. tres vncie.

m ¶ Quincunx. i. quinq; vncie.

n ¶ Semis. i. ſex vncie. z ſic medietas hereditatis.

o ¶ Septunx. i. ſeptem vncie.

p ¶ Bes. i. octo vncie.

q ¶ Dodrans. i. nouem vncie.

r ¶ Dextans. i. decem vncie.

s ¶ Deunx. i. vndecim vncie.

t ¶ As. i. xij. vncie. z ſic appellatione aſſis tota hereditas continetur.

¶ Item. ¶ Caſus. Ita dixi in teſtamēto meo. Stichus ſeru⁹ meus liber eſto. z ſi liber erit: heres eſto. certe valet inſtitutio: q̄uis quidam non valere putarent. ¶ Si quis ita. Ita dixi in teſtamento meo. Stichus ſeruus meus ſi meus erit cū moriar liber z bēs eſto. poſtea euz alienaui in titiū: z poſtea deceſſi. nunqd iuſſu dicti titij poterit adire hereditatē meā dictus ſtichus z ei titio acgrere: Et videt q̄ ſic. q̄ condi mētū z mortē testatoris vel condictionē inſtitutionis extitētem mutatio⁹ iuris heredi non nocet: quia vt diximus tria tpa inſpicimus.

¶ Medium tempus non nocet: quin inſtitutus heres fiat. Lex. l.

Vlpianus.

Seruus meū heredē inſtitutum cū libertate ſi viu⁹ vendidero ei cū quo teſtamenti factio nō eſt: poſteaq̄ eum redemero: ex teſtamento mihi heres eſſe poterit: nec medium tēpus quo apud eum fuit vitiauit[b] inſtitutionem: q̄ verum eſt vtroq; tēpore tam teſtamenti faciēdi q̄ mortis tēpore meū fuiſſe: vñ ſi apud eū remanſerit vitiatur inſtitutio. vel ſi cum eo teſtamenti factio[c] eſt / iuſſu eius adeundo acgret ei hereditatem[d].

¶ Impoſſibilis condictio de inſtitutione reijcitur. b. d. Bar.

¶ Si in non faciendo impoſſibilis cōdictio i ſtitutiōe heredis ſit exp̄ſſa: ſm oim ſniam heres erit perinde ac ſi pure inſtitutus eſſet.

¶ Vbi iuriſconſultus ponit omnia nomina vnciarum. b. d. Bart.

¶ Hereditas plerunq;[f] diuidit in duodecim vncias: que aſſis appellatione[g] continentur. habent autez z he partes ꝓpria nōia ab vncia vſq; ad aſſem puta hec: ſeſcūs[h]: ſextās[i]: quadrās[k]: triens[l]: quincūs[m]: ſemis[n]: ſeptūs[o]: bes[p]: dodrās[q]: dextans[r]: deunx[s]: as[t].

Marcianus. Lex. lij.

Vlem inſtitutionē quidam valere non putant ſtichus liber eſto: et ſi liber erit hēs eſto. ſed diuus marcus reſcripſit hanc inſtitutionem valere perinde atq; ſi non erat adiectum ſi liber erit.

¶ Suus eſſe dicitur in quo quis ius patronatus retinet. b. d. Bar.

¶ Si qs ita ſcripſerit: ſtichus ſi meus erit cū moriar liber z heres eſto: alienatus non poterit iuſſu emptoris adire hereditatē: q̄uis z ſi non erat hoc exp̄ſſum: nō al's liber z bēs fieri poterat q̄ ſi manſiſſet[b] eius. Sz ſi viuiuus manumiſerit: celſus lib. xv. ff. ſcribit fieri hūc heredē: nō enim bunc caſum teſtatorē voluiſſe excludere palaz eſt[c] neq; verba[b] oīno repugnant. nam q̄uis ſeruus eius non eſt: attamen certe libertus eſt[c].

¶ In ſeruo hereditario inſpicitur cōdictio defuncti. b. d. Bart.

Paulus. Lex. liij.

Seruus hereditarius heres[d] inſtitui poteſt: ſi modo teſtamenti factio fuit cum defuncto[e]: licet cum herede inſtituto non ſit.

¶ Si teſtator expleto aſſe alios heredes inſtituit videtur eos i alio aſſe reuocare/nō autem pumis ſubſtituere. Bar.

Marcianus. Lex. liij.

Lucius titius ſcio z ſempronio ex ſemiſſibus heredibus inſtitutis et ceteris[f] exheredatis inuicem heredes ſubſtituit: deinde legata et libertates dedit: poſtea ita ſubiecit: cornelius et ſaluſtius et varro equis partibus heredes ſunto: quos inuicem ſubſtituo: quero quantum vel ꝓtiores duo ex ſemiſſibus inſtituti vel poſteriores[g] habere debeant? Marcel. rñ. in obſcuro eſſe cornelium z ſaluſtium z varronem puto an ſecūdo[h] vel tertio[i] gradu heredes inſtituere voluerit: ſed ſm ſcripturam teſtamenti que proponeretur alterum aſſem datus[k] eis videri[l].

poſte mortis ſue: licet heres eius non ſit capar. Aiuia.

d ¶ Heres. facit. ſ. e. l. nō minus. §. hereditarū. z ſi ſi. c. §. ſeruus alien⁹. z. j. de leg. ij. l. debitor. z. j. de acg. re. do. l. in eo q̄ caſtrenſi. l. fi. z. l. ſeq.

e ¶ Defuncto. no. cū ſeruus hereditatis iacētis inſtituit ſufficit q̄ fuit teſtamenti factio cum defuncto: licet non ſit cum herede.

Lucius titius. ¶ Caſus. Lucius titius faciens teſtamētū inſtituit ſibi heredem ſeium in ſemiſſe: z ſempronium in alio ſemiſſe qui ſeius z ſempronius erant ſui filij forte/z exheredauit cornelium z ſaluſtium z varronem qui erant ſimiliter ſui filij. z poſtea inuicez ſubſtituit dictum ſeium z ſempronium. z poſtea reliquit quibuſdam legata z libertates. z poſtea ita dixit. Dictus cornelius z ſaluſtius z varro ſint mihi heredes equis partibus: z eos tres inuicem ſubſtituo. z poſtea deceſſi. modo queritur quātum primi duo z ſecundi tres habere debēāt: Et dicitur q̄ primi duo habent vnū aſſem. i. duodecim vncias. z ſecundi tres habent alium aſſem. z ita diuiditur hereditas in dupondius. i. in. xxiij. vncias. Aiuianus.

f ¶ Ceteris. puta filijs. al's eſt inepta. vt. j. de verb. obli. l. quidam.

g ¶ Poſteriores. er equis partibus inſtituti.

h ¶ An ſcdo. ſ. ante ſubſtitutionem primorum.

i ¶ Vel tertio. q̄ videbat quaſi ad primiora ſit facienda relatio. Arg. j. de leg. j. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. z quaſi ordo ſcripture ſit ſeruandus.

k ¶ Datum. ergo primo gradu videntur inſtituti ſicut z alij ſcilz ſeius z ſempronius. z facit. ſ. e. l. titius.

l ¶ Videri. nota ordinem ſcripture + non ſeruari.

+ Tu dic eſſe d ſpāle. reguſt enim ē ſ adeo q̄ talis ordo arguit ordinem intellectus. vt no. glo. Ll. quotiēs. §. ſi vi frac.

Pater filio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

PAter filio. ¶Casus. Titium filium meū impuberem mihi hēdē instituit: z ei seruum meum stichum pupillariter substituit: z ei libertatē dedit: z postea decessit. pupillus ꝑdictus existēs mihi hēs dictus stichū vēdidit titio: q titius emptor iam facto a se primo testamento in secūdo testamēto liberū z hēdem sibi iussit esse dictum stichum: nūquid ꝑius testamētū titij emptoris stichi ē ruptum ꝓ secūdum eius testamētū ꝑdictum? Et dī q sic. q ad ꝟ ut primū testamentum aliquius rūpat sufficit ita scōm factus esse vt aliquo casu poterit hēs ex eo existere. pōt aūt dicetus stichus ex hēres ex scōo testamēto dicti emptoris ỹno casu scz cum euanuit substitutio ꝑdicta pupillaris impubere predicto facto pubere. si autem impubes decessit i pupillari etate: z sic locum habuit dicta pupillaris substitutio. z sic erit titius heres dict⁹ stichus dicto impuberi. z sic habuit dict⁹ stichus libertatem ex testamento domini sui. volūtarius heres est titij: z nō necessarius. i terim aūt donec pendet vtrū sit vel non sit heres ipuberis dictus stichus ex dicto secūdo testamento emptoris non pōt hīe libertatem z hereditatē emptoris. cū eni expectet libertatem ex testamēto suo vel dñi sui quā ei dedit i substitutione impuberis anteq̄ emptor eus instituereret or dictum est/ no pōt ex testamēto emptoris eam hīe. Viuia.

a ¶Impuberi. heredi instituto.

b ¶Eum. seruum.

c ¶Testamento facto. s. suo proprio titij.

d ¶Superius. i. primo.

e ¶Sufficit. vt insti. qui. mo. test. i fi. §. posterio re. z. ff. de iniust. rup. test. l. cū in scō. z. ff. de bis qui. vt indig. l. cū quā.

f ¶Existere. nota rumpi primum testū ꝑ scōm: dum tñ per scōm possit existere heres aliquo casu.

g ¶Institutionis. facte a titio.

h ¶Hereditatem q. vtrūq; simul. Azo.

i ¶Non possit. vt incōmutabiliter possit dici necessarius vel volūtarius q adhuc pēdet vt subijcit. interim tñ vī necessarius emptori z liber. ſz postea fiet ei voluntarius vt etiā dimittere possit si pupillo succedat. vt ff. e. l. seruus alienus. §. q fideicōmissariū. z arg. ff. i. l. ff. §. Sz alij dicunt de necessario fieri volūtarium vt ibi: ſz nō ecōtra vt ff. e. sic interim non fieri heredem emptoris.

k ¶Ac si pupillo. decedēti i pupillari etate. naz alienatio ſp em libertatis nō mutauit. vt. C. de testa. ma. statuliberis. sic ergo erit necessarius pupillo. vt. j. ti. j. l. sed si plures. §. quos ꝑt. Nec ob. q ē alienus cū pupillus monſt p qō videt nō esse necessarius: sicut si testator alienasset. vt. ff. e. l. ta lē. §. ſz b cum suo onere transiuit q̄ pupillus alienauit vt ff. e. l. seruus alienus. §. fi. z. d. l. statuliberis.

l ¶Si velit. non aūt cogitur. vt. j. ti. j. l. fi. §. fi.

SAs is qui soluēdo. ¶Casus. Institui mihi heredē titium: z ꝓ fideicom. rogaui eū z vt daret libertatē pamphilo seruo meo: z postea decessi. dictus titius effectus ē non soluendo creditoribus suis z dolore paupertatis venit ei febris continua: vnde fecit testamentum z instituit sibi heredem necessarium cum libertate stichum seruum suū. z postea instituit sibi heredem eodem modo dictum pamphilum z decessit. nūc querit quis eorum debeat esse heres necessarius: liber ex testamento dicti titij. cū lex eliescentia nolit nisi vnū esse heredē. vt. ff. e. qui soluēdo? Et dī q pamphilus. nam non videtur ei data libertas in fraudē creditorum. Viuianus.

m ¶Secundo. s. substituendo vel etiam instituendo.

n ¶Scriptum. s. tñ non primū. vt. j. l. iij. z erit volūtarius. vt. j. e. l. si ser uo. aliter si nō debet ei libertas. q̄ tunc primus. vt. j. e. l. qui soluendo.

o ¶Alt. nota casum in quo valet substitutio z non institutio.

p ¶Manumissus. qui scīo loco scriptus ē heres. Jr. facit isti. q ma. nō pos. §. j. z. j. qui. z a qui. i. si quis heres. z. j. e. l. si ita. j. fri.

Otest quis. ¶Casus. Instituti mihi heredem titū si intra annū lxx. decessero: numq̄d valet institutio? Et videtur q̄ non. q̄ videor testat⁹ decedere si decedo intra lxx. annos. si aūt decedo vltra. lxx. an. videor inte status decedere: z sic videor decedere ꝓ parte i testatus: z ꝓ parte testatus quod ē a iure prohibitum. Dicit tñ q̄ valet institutio predicta: quia videor titium sub condictione instituisse. Viuia.

q ¶Decessero. non obst. regula catonis, Sz si ponderes eum ita dixisse: instituo si decessero post ta le tempus. videt obstare: nō enim tenet institutio si ante monatur. vt. j. de reg. cato. l. j. in princ. Sz respōderi pōt nō obstare: q̄ sicut hic dicitur videtur instructus sub condictione: et si decedit infra illud tēpus vtpote deficiente condictione non exīstit heres. idem esset si sub qualibet alia condictione fuisset institutus: z ea defecisset testatore viuente. naz sufficit ad hoc vt testamentus teneat q̄ adiri pōt bēditas ex eo. Vel dic q̄ non habet locum regula catonis quotiēs ex voluntate testatoris apparet aliud esse dicendum. i. quotiēs testator voluit eā cessare. Vel dic vt dixi. j. de regu. cato. l. ij. z. iij. Vel dic q̄ regula catoniana habeat locum in legatis: hec lex in hereditatibus. Accursius.

r ¶Pro parte. q̄ tunc istitutus haberet q̄cūq; decederet sicut z hs totum ex parte institutus. ſz h non hs si posit tps decedat. q̄ deficit cōditio non ergo ꝓ parte fue etatis de testatus ꝓ parte non: ſz in totū testatus sub condictione.

SAs is qui. ¶Casus. Ego non exīstens soluēdo creditoribus meis stichum seruum meum mihi heredem instituī cum libertate: z titium liberum meum amicum ei substituī. certe erit mihi heres titius z non stichus: quia lex eliescentia ita demum ei qui in fraudē creditorum heres institutus est conseruat libertatem si nemo alius ex eodem testamento heres non pōt esse: vel si potest z non vult. z ita intelligitur hec. l. Viuianus.

s ¶Liberum. aliquem. z facit insti. qui ma. non pos. §. hs.

t ¶Substituto. not. alium casum similem huic. ff. c. s. de lib. z postlib. l. sed z si pepercerit. §. fi.

Nemo dubitat. ¶Casus. Cum esset titius cotam me cuz instituī: ita h̄ heres mihi esto. demonstrando eum/ sed non nominando. certe valet institutio. sed z si ita dixi: instituo mihi heredem titiū fratrem meuz. certe valet institutio: q̄uis non sit titius meus frater. z hoc dicit Viuianus.

v ¶Coꝛā. ff. e. l. quotiēs. §. si qs nomen. z. §. si cer. pe. l. certū. Accur.

x ¶Instituit. vt. j. de 2di. z demō. l. falsa. affectionē eīm denotare volut. vt. C. de offi. diuer. iudi. l. singuli. z. j. de adi. le. l. aliūe. in prin. Sz ff. c. de testa. neq;. z. C. eo. l. nec apud. z. l. si pater. Sol. hic testator dicebat nō esse fratrē quē instituit: ibi credebat eum fratrē z filium cum non esset. z in dubio videt eum credere fratrem nisi probetur ff. Arg. j. de leg. iij. l. non aliter. Accurſius.

Liber homo. ¶Casus. Seꝛ liber homo seruiebat tibi titio z ipse credebat se esse seruum cum non esset: z tu similiter credebas: gaius instituit sibi heredem dictum seium: z tu titius iussisti ei vt adiret hereditatem z ipse adijt. certe quis credens se seruum adierit ꝛ di.

ctum ẽ:tñ hꝫ heres pro sẽ ꝛ non pro te titio qui eũ bona fide possidet. ꝛ
B si gerebat i aio suo vt hereditati obligari vellet si aliquo modo appa
reret eum librum esse. si autem B in aio non gerebat hꝫ sola necessitate
cui tutius adiuit non heres erit pro se:sed tibi bone fi. possessori hereditatem adirei. ¶ Si quis ita. Scius erat socius titij in salinis publicis:
quas a re publi. condu
cerat:ita q̃ titius habe
bat ibi quartam partez:
q scius fecit testꝫ ꝛ ita i eo
dixit:titius qua ex parte
mihi socius ẽ in vectigali
salinarũ sit mihi heres p
ea parte. ꝛ postea decessit
dictꝰ scius. certe siue isti
tuerat dictꝰ scius aliquos
alios heredes i toto asse
hereditatis fue anteq̃ di
ctã institutionẽ titij face
ret: siue nõ i toto asse. fed
i parte hereditatis semp
erit titius heres dicti scij
p quarta pte bẽditatis
scij sicut p quarta parte
salinarũ erat socꝰ. Dissi
ctione illoꝝ reprobata
q dicebãt si scius istituerat alios ꝛ toto asse titiuꝫ
p dictũ non eẽ in aliqua
parte bẽdẽ. si aũt aliqua
pars assis vacua relicta
fuit ab institõne primoru
ex ea vacua parte dictũ
titium bẽdez esse. ¶ Ti
tius heres. Ita diri i te
stamento meo:titius he
res esto. scius ꝛ meuꝫ bꝛ
redes sunto. ꝛ postea de
cessi. certe i bẽditate mea
habebit titius vnum se
missem:ꝛ scius ꝛ meuꝫ
altũ semissem. ¶ Cũ qs.
Institui mihi heredẽ ti
tiũ i trib⁹ vncijs:ꝛ scium
ꝛ gaiũ i trib⁹:ꝛ sempro
nium in sex vncijs ꝛ de
cessi:ꝛ postea titi nõ adi
uit. certe accrescit fua pꝑ
ita bene sempronio sicut
scio ꝛ gaio:ꝛ accrescit pdictis pro portionibus hereditarijs. ꝛ idem ẽ si
dictus gaius nõ fuit ꝛ cras principaliter institutus. fs fubstitutus alicui here
dum ꝛ heres eius ex substitutione:q: sp habebit suam partem de parte
titij repudiantis. ¶ Si heres. Titiuꝫ cuẽ romanum ꝛ capacem cristẽ
tem institui mihi heredem. post testamentum autẽ meum fui ei aque et
igni interdictum:ꝛ ita effectus fuit non capax:ꝛ postea redijt in ciuita
tem. ꝛ ita fuit effect⁹ capax:ꝛ postea ego decessi. certe erit mihi heres: q:
medium tẽpus inter test. meũ ꝛ mortẽ meam non nocet. ꝛ idem est si cuꝫ
institui sub condicione ꝛ tẽpore existentis condictionis imemit esse ca
pax. nam habebit hereditarẽ meam de iure ciuili. ꝛ si vellet petere bono
rum pos. de iure pretorio posset. sed ꝛ si ei legasset equum meuꝫ ꝛ non in
stituissem eum ꝛ eadẽ accidissent in eius persona:equum petere posset.
¶ Titius ex semisse. Ita diri i testamẽto meo. Titius ex semisse heres
esto. scius ex quadrante. i. ex tribus vncijs heres esto. ꝛ dictus titius si i
capitolium ascẽderit ex alio quadrante bẽs esto: ita diuisi totam bẽdi.
inter eos. certe anteq̃ titius capitoliũ ascendat si vult pro herede gerere
non põt bẽe misi semissem in quo institutus fuit pure. postq̃ aũt ascẽde
rit capitoliũ nõ solũ ex semisse pdicto erit heres. hꝫ etiã ex quadrante in
quo fuit institutus sub dicta condictione. ꝛ non habet necesse gerere pro
herede quantuꝫ ad dictũ quadrantẽ cũ iam sit heres propter semissem.
¶ Si ita scriptum. Ita diri in testamento meo. Titius ex parte tertia
ꝛ ex. iiij. vncijs sit mihi bẽs: meuius ex parte tertia sit mihi heres. ꝛ pre
dictus titius ex reliqua parte. i. ex. iiij. vncijs sit mihi bẽs si ira tertias
kalẽdas nauis ex asia venerit. est ergo titius a me institutus in. iiij. vn
cijs pure/ꝛ in quattuor sub cõdictione:ꝛ meuius in quattuorvncijs pu
re. si ergo existat condictio inter dictas kalendas erit titius heres ex bꝛ
se. i. ex octo vncijs: si autem non existat erit heres in. iiij. vncijs in qbus
fuit institutus pure:ꝛ coheres suus in alijs quattuor. ꝛ quattuor vncijs
in quibus fuit institutus sub condictione titius diuidet ꝛ medium. ante
cẽ igitur certum sit vtrum condictio existat vel deficiat habebit titi⁹
iij. ꝛ duas vncias. ꝛ ita fex ꝛ coheres suus. iij. ꝛ due superflue erunt in
pendenti donec existat vel deficiat condictio. ꝛ siquidem existat condi
ctio habebit eas titius. si autem deficiat habebit eas coheres suus iure
accrescẽdi. Sed quid si dictus titius decessit anteq̃ dicta condictio exi
adiit:trebatius ait eum heredem
esse labeo tunc non esse heredez si
necessitate id fecit[a]:nõ q̃[b] aliogꝫ
vellet obligari.

¶ Potest relinqui portio hereditatis p
respectum ad portionem alterius rei. boc
dicit Barto.

¶ Si quis ita heredẽ instituerit:
titius qua ex parte mihi socius est
invectigali salinarum: pro ea parte
mihi heres esto: quidam putãt
si asse descripto[d] id ita adiectum
sit: vt maxime[e] socius fuerit: titiũ
nõ esse heredẽ. sed si qua pars[f] va
cua relicta fuerit: ex ea heredẽ euz
esse: quod totum ineptum ꝛ vitio
sum est. quid enim vetat asse scri
pto vtiliter titium ex parte forte
quarta ex qua socius erat heredẽ
institutum esse?

¶ Duo coniuncti habẽt vnũ semissem:
vnus disiunctus habet alium. Bar.

¶ Titius heres esto scius ꝛ me
uius heredes sunto: verum est q̃
proculo placet: duos semisses esse
quorum alter coniunctim duobus
datur[g].

¶ Portio deficiẽs ei⁹ qui nemini erat
coniunctus accrescit omnibus. Bar.

¶ Cum qs ex institutis q nõ cum
aliquo[h] cõiunctim istituꝰ sit hẽs
nõ est: pars eius oĩbus pro portio
nibus hereditarijs accrescit. neq;
refert primo loco quis institutus
est: an alicui substitut⁹[i] heres sit.

¶ Media tempora non nocent. hoc di
cit Bartolus.

¶ Si heres institutus scribẽdi[k],
testamenti tẽpore ciuis romanus
fuit: deinde ei aqua ꝛ igni[m] inter
dictum est heres fit: si intra illud
tempus quo testator decessit redie
rit[n]: aut si sub condictione heres i
stitutus[o] est: quo tẽpore condictio
extitit. idem ꝛ in legatis[p] et in bo
norum possessionibus.

¶ Institut⁹ ex parte pure. ex parte sub
condictione si habet coheredẽ adeundo ex
pura pro parte. q. dictionalis institutionis
ẽ heres condictione pendẽte: hꝫ ea existẽte
in totũ sine noua aditione:ꝛ decedens in
terim nõ trãsmittit. b. d. cum. §. seq. Bar.

¶ Titius ex semisse heres esto:
scius ex quadrante heres esto: ti
tius si in capitolium ascenderit ex
alio quadrante heres esto: anteq̃[q]
capitolium ascendat si pro herede
gerat ex semisse[r] heres erit: si ca
pitoliuꝫ ascẽdat etiã ex quadrãte[s]
heres erit: nec erit ei necesse p he
rede gerere quippe iam heredi.

¶ Si ita scriptuꝫ fuerit titius[t] ex
parte tertia/meuius ex parte ter
tia heredes sũto: titius si ira ter
tias kalẽdas nauis ex asia venerit
ex reliq̃ parte heres esto: videam⁹
ne titius statiz ex semisse heres sit.
nã duo heredes instituti sunt: hꝫ ti
tiꝰ aut ex semisse[u] aut ex besse[v] ita
q̃ sẽtãs[x] vtiq; erit i pẽdẽti[y]: vt si

a Fecit. ideo subaudi.
b Q̃. id est quia.
c Illoquin. i. alꝰ. ꝛ fa
cit. j. ẽ accui. here. l. adu
tio. ꝛ. l. vi. ꝛ. l. qui putat.
§. j. ꝛ. l. qui aliena. §. j. et
§. fi. ꝛ de acqui. re. domi.
liber homo. ꝛ dicꝫ pie
ne nota. instit. per quas
perso. no. ac. §. idem pla
cet. in glo. Joã. ignarus
nulli. Accur.
d Descripto. i. assigna
to alijs heredibus.
e Maxime. quasi dicat
etiam si maxime ꝛc. ꝛ est
pro eis: quia forte longe
maior quantitas est i so
cietate/sed certe non ad
quantitatem sed ad quo
titatẽ se refert. ꝛ sic ꝛ. C.
de pac. quem. l. ex motte.
f Pars. l. assis.
g Duobus datur. vt ꝛ
3. co. l. titius. ꝛ. l. iterdũ.
ij. respon. ꝛ. l. lucius. ꝛ de
verb. signi. l. triplici. Sꝫ
3tra. ꝛ. j. de leg. ij. l. lucius.
§. lucius. Solu. geminatio verborũ + illoquꝫ he
res esto: vl repetitio que
sic ꝫ fit: tollit cõtra. Itẽ
contra. C. de impube. et
ali. substi. l. fi. j. rñ. Sol.
illa fm istaz intelligitur:
vt ibi nota.
h Cum aliquo. si enim
cum aliquo coniunctus
esset ei foli accelceret. vt
C. de cadu. tol. §. bis ita.
ꝛ. §. sinaũt et bis q. ꝛ. j.
e. l. bẽdes. ꝛ de leg. ij. l. re coniuncti. ꝛ facit. j. de leg. ij. l. meuio. in prin. ꝛ
3. e. l. item qõ sabinus. §. j.
i Substitutus. non dicas substitutum cum instituto vocari: sed si plu
res sint substituti ꝛ vnius pars deficit accrescit alijs substitutis secũ p
dicto modo.
k Scribẽdi. secus si sit nuncupatiuum: qr non curatur tps testamẽti fꝫ
quod dam: qõ non placet.
l Ciuis romanus. cui soli legari põt. vt. j. ad leg. fal. l. j.
m Et igni. cuius loco est deportatio. vt. j. ad. l. iul. pecu. l. iij.
n Redierit. in ciuitatem.
o Heres institutus. sub. redierit in ciuitatẽ eo tpe quo ꝛc. B.
p In legatis. verũ in legatis tñ inspici vnũ tps ds. non vt in bẽdib⁹
tria. vt no. 3. e. l. si alienum. §. j. ꝛ facit. 3. e. l. seruum. ꝛ. j. ti. j. l. si is qui. ꝛ
de ma. testa. l. anisto.
q Ex semisse. ꝛ etiã ex ea parte quadrãtis q̃ eũ tanget etiã. q. dictiõe de
ficiẽte. vt. 3. e. l. si quis ita scripserit. ꝛ. j. prori. §.
r Etiam ex quadrãte. toto. vel dic refidue partis quadrantis sine vlla
aditione: vt h. ꝛ. 3. eod. si te solum. ꝛ. j. de fecun. tabu. l. ij. §. si duo. Sed
contra. j. de acquirenda hereditate. l. si solus. Solu. non obst. quia ve
rum q̃ statim adeundo vnam acquiro alteram si iam delata est. si ve
ro nondum delata acquiram eam cum defertur: nec erit opus noua adi
tione: vt ibi.
s Titius. de quo primo dictum est: qui fuit institutus ex semisse.
t Aut ex semisse. si condictio deficiat.
v Ex besse. si ertat condictio.
x Sertans. i. due vncie.
y In pendenti. conuenitur tñ interim pendente condictione quilibet
eoz ac si nihil in pẽdẽti esset. vt. j. ad leg. fal. l. qui fundum. §. si tu. ꝛ dic
q̃ alterius sertantis statim est heres titius vt dic dicitur. Sz oppo. non
extitit. q. dictio: ergo non hꝫ iure institutionis. Itẽ nec iure accrescendi:
qr non deficit pars socij. vt. j. de acqui. ber. l. si solus. Rñ. non videtur
sub condictione relictus cum in omnẽ euẽtum sit habiturus. vt. 3. e. l. si
quis ita. ꝛ. 3. prori. §. alterius autẽ sertantis non ẽ heres: quia forte con
dictio deficit. Accur.

+ Vtid⁹ pereꝫ geminatio et ẽ effectus pariat. no. docto. ꝛ maxime Felyn. c. si qñ. col. xij. ff. de reſcripti. geminatio. extra de reſcrip. ꝛ in c. si cautio. extra de ſ. inſtru.

Sertans.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Sertans. i. ille due uncie.
b Non titij bēdi. ad qō. C. de cad. tol. §. finaūt sub ꝯdictione. Ss 3. l. de acq. here. l. q ex duab⁹. Sol. ibi nō habuit coheredē: licet Ro. ibi gl̄o sanerit. Sed male vt no. ibi per. l. precedentem.
c Si attilicinus. Continet duos casus. Primus est talis. pone Attilius titiū seiū ⁊ meuium ifftituit heredes ex equis partib⁹: duob⁹ deliberātib⁹. titi⁹ nō ꝓ sua parte adiuit hereditatē attilicini: deinde condicit suū testōr ⁊ seium ex asse sibi heredē instituit. mō q̄rit an sei⁹ possit adire hereditatē titij⁹ omittere hereditatē attilicini: Rn. q̄ sic. sed interim erit heres ipsi attilicino ex semisse. Ss q̄ dicerit si seius adeat hereditatē attilicini: Respon. q̄ certe ꝑsona titij erit hēs attilicini ex triēte: ⁊ ex sua ex alio triēte: ⁊ sic bēbit bessem. Secūdus est talis. pone Attilicinus nō instituit titiū ⁊ seiū. postea solus titi⁹ adiuit hereditatē attilicini: ⁊ seiū⁹ instituit: qui tino extitit heres. modo q̄rit an sei⁹ possit omitte re hereditatēs attilicini: an necessario illi attilicino ex asse hēs erit? Rn. q̄ ille ē heres: cū ipe sol⁹ est hēs titij qui pro parte adiuit hēditatēs attilicini: sic solus per titiuz ē heres attilicini ꝑ parte. si igit nō adeat ex ꝑsona sua tūc cū totā heredita tem titius adiuit partem quā omisit ex sua ꝑsona ex ꝑsona titij habebit. et sic idē ē ac si ꝑ titiuz ipse solus fuisset heres ⁊stitutus. sec⁹ aūt si non essent tres duo instituti ab attilicino. vt in prīc. ꝯ. dicit. Accursius.
c Si attilicinus. in primo casu sunt tres. ⁊ secundo duo heredes.
d Titius. primus hēs.
e Adiit hereditatēs. ꝑ parte sua scz tertia.
f Seium. i. cohēredem suum.
g Titij. sui coheredis a quo fuit institutus.
h Adire hēditatē. suo ꝓprio nōie. Ro. Vel adire ꝑ sua ꝑte q̄ē tertia.
i Eius. a titilicini.
k Ex semisse. i. medietate hereditatis. trientem enim habet ex sua institutione: medietatem trientis titij habet iure accrescēdi si eius heredita te non adijt. alius medius triens est in suspenso. ⁊ dicet semisse scilicet ⁊ terum. ⁊ hoc ex persona titij. nam: si repudiat ex sua persona tamē ex semisse heres erit.
l Heres erit. i. fuisse dicendus est.
m Triens. hereditatis pone titij.
n Habebit. scz seius.
o Titio. testatore.
p Seius. dūtaxat: scz bi duo. z subaudi ⁊ titius ⁊c.
q Hereditatem. attilicini.
r Ei. attilicino.
s Ex asse heres est. ⁊ certe ex asse heres est saltem per titium cui succedit. vt. C. de cad. tol. l. §. bis ita. ⁊. j. ti. j. l. sed si plures. §. ij. ⁊. C. de iur. deli. l. quidam. ⁊ in auc. de here. ⁊ fal. §. j. colla. j.
t Quis ipse. scz seius.
v Heres est. attilicino: per medium titium.
x Heres. cum non vult esse heres ex testamento attilicini.
y Ifstitutus sit. scilicet ab initio: quoniā heres heredis ⁊c. vt. j. de verbo. signi. l. sciendum. ⁊. C. de vsufru. l. antiquitas. Sed certe immo videtur partem hereditatis attilicini eum directo habere: aliā per obliquuz per medium titium. vt. §. eo. l. quotiens. §. si q̄s primū. §. sed ibi voluit

Calum po c nit duplr.

condictio extiterit ex besse heres erit si non extiterit ille sextans a meuio accrescet. sed si decesserit titius antēq̄ condictio exīstat: deinde condictio extiterit: tamen ille sextans non titij heredi⁹ ꝫs meuio accrescet. nam cum adhuc dubium esset titio an meuio is sextās datus esset titius decessit: nec potest intelligi datus ei qui tempore dandi in rerum natura non fuit.

Qui adit hereditatem heredis defuncti ex parte sit suam propriam institutionē omittit ei⁹ portio pro parte sibi accrescit si habet coheredem: als insolidum. hoc dicit Bartolus.

Si attilicinus⁵ titium et meuium et seium equis partibus heredes instituit: et titius⁶ interim solus adijt⁷ hereditatem: z seium⁸ heredem instituit: poterit seius titij⁹ adire hereditatem¹⁰ attilicini vel adire vel omittere: sed attilicino añq̄ adeat vel omittat cius¹¹ hereditatē ex semisse¹² heres erit. si adierit seius attilicini hereditatem titius ex triente duntaxat be res erit: et per hereditatem titij triens¹³ dūtaxat ad seiuz pueniet: alteruz trientem ex sua institutione habebit¹⁴. Quid ergo si ab attilicino titius et seius heredes instituti sunt/ titius adierit hereditatem: titio¹⁵ seius¹⁶ heres extiterit: potest ne attilicini hereditatem¹⁷ omittere: an necessario ei¹⁸ ex asse est heres: quippe cum alius nemo heres institutus est: q̄uis ipe¹⁹ qui ex aliqua parte ias heres est²⁰: perinde est quasi vnus heres²¹ per tium institutus sit²².

Titu. V.

Ui soluendo. ¶ Casus. Titius non existēs soluēdo creditoribus suis/instituit sibi heredem stichum seruum suū: z postea pamphilum. certe stichus erit heres. nam lege eliescentia ita cauetur: vt si duo pluresve ex eadē causa heredes scripti sunt vti quisq̄ primus script⁹ sit heres sit. stichus aūt primo fuit hic scriptus. Viuianus.

Secūdo loco. in secūdo gradu tamen.

a Qui ꝑmo. quasi maiorem ad eū affectionem habeat: vt hic. z. j. e. l. si nō lex. §. tpibus. ⁊ argu. j. de fideicō. lib. l. generaliter. §. qd ergo si plēs. ⁊ ff. de vsufru. l. quotiens. sed ff fallit. j. qui ⁊ a qui. si qs heres. ⁊. ff. eo. l. si is q̄ soluēdo. que sunt arg. contra. Item facit. ff. eo. l. qui soluendo.

b Capit. nota ordinem scripture seruandum.

Ordo scripture seruādus est.

Ui volebat filiā. ¶ Casus. Titius volēs filiā suā exhēdare ita dixit in testō suo. Te aūt filiaz ideo exheredaui qm̄ cōtentā te esse voluntate dote q̄ē nibi dedi q̄n nupsisti: queriē vtrum vi deatur efficaciter exhere data: ⁊ videtur q̄ nō. q̄ non dixit exheredo te filiā. sed dixit: te aūt filiam exheredaui ⁊c. Respon. tñ q̄ efficaciter exhēdata est. Viuianus.

c Exheredare. videbatur q̄ non: quia eam nō exheredauerat. z dixisset ideo exheredaui. sed tamē videtur bene exheredata: q̄ dixit q̄ esset cōtenta dote/ z sic eam aliquā nam fecit a sua hereditate. z boc est etiam exheredare. vt. C. de lib. prete. l. ij. Azo. z facit. ff. de rei vēdi. l. emptor. §. fi. ⁊. ff. sol. ma. l. si socer. §. j. ⁊. j. de ali. leg. l. cum vnus. §. fi. ⁊. j. de dona. l. ex hac. Sed arg. cōtra. ff. e. l. ex facto. Item no. voluntate magis q̄ verba inspici. sic. j. de adi. le. l. ij. §. condictio. Arg. ff. j. ō vsufru. leg. l. si alij. Accur.

† per hunc §. videt q̄ si papa legat causam arbichy acono alicuius ecclie nō ꝑ presso noie aut cognomine: et in eadē ecclia sint plures archidyaconi q̄ nullus erit iudex. vt in c. q̄n abb. in glo. sup ꝑ. subbstituti. ibi: ꝫs pone. extra de of. dele.

d Voluntate. no. voluntatem magis q̄ verba inspici.

In tempus. ¶ Casus. Lucii titii non capacem institui mihi heredem cum esset capax vel cum capere poterit. vel legaui ei cum legatum capere poterit. certe valet institutio⁹ legati datio. Quotiens. Scius habens plures amicos quoz glibet noiabat titi⁹: instituit titiū heredem: z ita non apparet de quo titio senserit. certe institutio non valet. si autem appareat ex aliquibus argumētis de quo titio senserit testatoz bene valet. Viuia.

e Cum capere. z si ꝫs non sit capax testamenti tpe: si tamen postea efficiat capax erit heres. secus si simpliciter cum instituisset: q⁹ non teneret institutio si tunc cū institut non esset capax. vt. ff. eo. l. si alienū. §. j. que est ff. Item ff. eo. l. hereditas. ⁊ insti. eo. §. heres. Sed ibi et certo die: hic ex incerto. Item contra. j. de reg. cato. l. j. Sed hic testatoz noluit regulam habere locum. ⁊ facit. j. de leg. ij. l. si ita quis testamento. ⁊. j. ti. j. l. si is qui heres. Accur.

f Heres esto. nota heredem posse institui cū erit capax: licet nō sit heres capax tempore testamenti.

g Quotiens. dic vt no. j. de leg. ij. si quis seruum. §. si inter duos. ⁊. l. si quis titio. §. fi. ⁊ facit. j. de re. dub. l. si fuerit. ⁊ facit. ff. eo. l. quotiens. §. si heres. ⁊ de testa. tu. l. duo sunt titij. ⁊ de ma. testa. l. cum ex pluribus. et de adimen. leg. l. ij. §. si duobus. ⁊ de ꝺi. ⁊ demon. l. falsa. §. j.

h Singulari nōie. veluti titius amicus sit mihi heres. nam si vtiq̄ plurali nomine vterq̄ esset heres. Jr. Jtez. ff. eo. l. qui soluendo. ff. Sed ibi vnus supereſt. Accur.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

Heredes. ¶ Casus. Institui mihi beredes titium ꝛ seium ꝛ gaiuꝫ ꝛ semproniu. ꝛ primum ꝛ secundum nō nominādo certas partes: ꝛ ita fuerunt re cōiuncti. ita tamen dixi in dicta institutione: titium ꝛ seium ꝛ gaium instituo mihi beredes: semproniu instituo mihi be redē: primū instituo mihi beredem. secundum instituo mihi beredem: ꝛ sic omnes vt dixi fuerūt re coniuncti. titius autē ꝛ seius ꝛ gaius soli fuerūt cōiuncti verbis. pone ergo ꝙ titius decessit ante q̄ adiret bereditatē pro sua parte: qui titius erat cōiunctus seio ꝛ gaio re ꝛ verbis vt dictū ē. alijs autem non nisi re. certe pars sua titij ptinet tantum ad seium ꝛ gaium ꝛ non ad alios. si autez decedat gaius sed semproniꝰ: vl primus vel secūdus q verbis alicui 2iūcti nō erant ptinet ad oēs coberedes suos. Uiuia.

a ¶ Pertinet. vt ꝛ. C. de cadu. tol. l. i. §. bis ita. et ā. eo. l. liber homo. §. cū quis. ꝛ. j. de le. iij. l. re cōiuncti. Nec ob. ā. eo. item quod sabinus. §. j. quia ibi nō fuerunt coniuncti verbis vt ibi not.

Ius seruum. ¶ Casus. Titius bñs stichū seruū suū decessit relicta vxore sua pregnante. ego in articulo mortis constitutus instituo mihi beredem dictū stichum qui quidem stichus erit sine dubio ille qui nascetur ex dicta vxore titij post mortez meā: nunquid valet institutio in seruo: q̄ cum instituo mihi beredem seruū inspicitur persona dñi sui instituti ad sciendū vtrū valeat institutio vel non. vt siquidem dñs sit capax valeat institutio seruj: alꝫ nō. vt. ā. e. non minus. bic autem stichus non habebat dñium tpe mortis: q̄ non erat adhuc natus vt dictum est. Rñ. tñ q̄ valet institutio ad exemplū serui beredituarij qui institui pōt añ aditam bereditatem: q̄uis tpe testamenti instituentis ipse sit nullius. Uiuia.

b ¶ Eius seruum. facit insti. cod. §. seruus autem alienus. ꝛ. ā. eo. l. non minus. §. j. Accur.

Hereditas. ¶ Casus. In testamēto meo ita dixi: statio primo lego titio equum meum. ꝛ stichum libertū meū eidem statio 2mēdo ꝛ pamphilum seruum meū eidem statio 2mendonō tri beredem institui dictū stichum: nunqd ꝓpter dicta erit meus beres statius: Et dr ꝙ nō. Itē nunqd pamphilus erit liber ꝓpter boc ꝙ eū 2mendaui statio vt dictum est: Et dicitur ꝙ non. Uiuia.

c ¶ Bereditas. ad statium ꝓprium nomen statius primus.

d ¶ Ei. statio. vt videatur institutus.

e ¶ Er quo. i. ex qua 2mēdatione si manumissus nō esset: ais ꝙ non fit liber. ꝛ facit. ā. e. l. ex facto aūt. Alij dicūt seruum fuisse 2mendatū vt libertum: ꝛ tūc dicūt fallere in milite. vt. C. de testa. mil. l. ex bis. Itē dic legatum nō valere. vt. j. de leg. iij. l. si fuerit. §. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ facit. C. de iur. ꝛ fac. agno. l. cum testamentum.

Sꝫ ita quis. ¶ Casus. Ita dixi in testamēto meo: titius beres esto gaius ꝛ meuius equis ex partibus heredes sūto: ꝛ postea decessi. anteq̄ aūt gaius predictus adiret pro parte sua gereditatē meā decessit querit cui debeat accrescere sua pars vtrū meuio/an titio/an ambobus pro bereditarijs partibus: Et dr ꝙ ambobus: q̄ ꝙuis 2iūctus sit gaio ꝛ meuius verbis ꝓ copulam/ꝛ tñ non tam videor eos 2iunxisse per dictam copulam q̄ voluisse eos celerius nolare. celerius essi dixit gaius ꝛ meuius heredes sunto q̄ si dixissem gaius beres esto/ meuius beres esto. Est ꝛ alia rō: q̄ gaius predictus ꝛ meuius sunt separati re ꝓ illa v̄ba in ifstitutione appolita equis ex partib⁹ ꝛc. q̄uis sint 2iunctiverbis. gaio ergo predicto q mortuus est erat 2iunctus verbis tātum meui⁹, titius aūt erat 2iunctus re tantū. vñ non est mirum si ambo cōiter babent partem gaij. Uiuia.

Portio coniūcti deficiēs accrescit cōiunctis: diuisi inter omnibus. Bar.

Labolenus. Lex. lxiij.

Heredes sine partibus vtrūz coniūctim an separatim scribantur boc intereſt/ q̄ si quis ex coniūctis decesserit boc nō ad oēs sed ad reliquos qui coniūcti erant ptinet[a]. sinaūt ex separatis ad oēs qui testamento eodem scripti sunt beredes/ portio eius pertinet.

Potest instituj seruꝰ eius q̄ post mortem testatoris nascetur. Bart. Lex. lxiiij.

Idem.

Ius seruus[b] qui post mortē meā natus erit beredē instituj posse labeo frequenter scribit idq̄ verū esse manifesto argumento comprobatur: q̄ seruus beredi tarius prius q̄ adeat bereditas in stituj beres pōt: q̄uis iste. testamēti facti tempore nullus sit.

Non videt quis ei instituere quē legādo grauauit. b. d. Bart.

Idem. Lex. lxv.

Hereditas[c] ad statiū primus nullo iure ptinet cū istitutus beres non sit: nec q̄ cē[d] pdest q̄ ab eo aliq̄d legatū ē: aut libertus ei defuncti testamēto cōmēdatus est: seruus ve: ex quo[e] si manumissus est/ non seruus est.

Coniūctus re tantū/ꝛ coniūctus verbis tantū ad portionem vacantem pariter admittuntur. boc dicit Bar.

Pomponius. Lex. lxvj.

f ¶ Titius beres esto. per boc apparet ꝙ totā bereditatem ei assignare videtur. Accurſius.

g ¶ Ex equis. ergo fuerūt isti duo nō re 2iūcti/ sed verbis tantū: q̄ copulatiuam coniunctionem valet. vt. j. de leg. iij. l. re coniuncti.

b ¶ Syllaba. dictio est. accur.

Sꝫ ita qs beredes istituerit: titi[f] beres esto[f]: gai[g] ꝛ meuius ex eqs[g] ptibus beredes sūto: q̄uis[g] syllaba[b] cōiūctionē faciat: si quis[i] tñ ex bis decedat non alteri soli pars accrescit sed oībus coberedibus pro bereditarijs portionibus: quia non taꝫ coniūxisse q̄ celeriter[k] dixisse videatur.

Institutio pleniori preualet. Bar.

Idem. Lex. lxvij.

Sꝫ ita scriptū fuerit titius ꝛ thitasius si in capitolium ascenderit[m] beres esto[n]: thitasius beres esto: secundaria scriptura potior[o] erit: pleniori[p] est enim q̄ prior.

Institutio non pōt cōferri in alterius volūtatem expressam sed relatam sic. Bar.

Idem. Lex. lxvij.

Sꝫ ita quis semproniū beredē instituerit sub bac cōdictione/ si titi[n] in capitolium ascenderit: q̄uis non als beres cē possit semproniꝰ nisi titi[n] ascēdisset in capitoliuꝫ: ꝛ bocipsum in potestate sit repositus titij: q̄ tamē in scriptura non est expressa voluntas titij erit vtilis ea institutio. Atquin si quis ita scripserit: si titius voluerit semproniꝰ beres esto: nonvalet institutio. quedam[q] enim si in testamentis exprimantur nulluꝫ[r] effectus habent. q̄ si verbis tegantur/ eandē significationez habent

i ¶ Si quis. gai⁹ vel meuius. nā de titio nō esset dubitatio q̄ idē est i eo.

k ¶ Celerit. elective. q. d. non coniūxit fcs re: quia dixit pro equis. als esset secus si omissum sit pro equis. vt. ā. e. l. interdū. sed celeriter dixit fcs coniungēdo verbis: sicq̄ dixit celerius q̄ si dixisset gai⁹ beres esto: ꝛ meui⁹ beres esto. Alij dicūt vt Azo. ꝛ. ff. q̄ cōiūxit fcs licet re. nā quantū ad ius accrescendi re omnes videnē coniūcti quasi testator id dixisset celerit. vere tamē duo verbis alter re coniuncti sunt: ꝛ sic fcs eos fictione sunt re cōiūcti. apparet ergo gaium coniūctū esse meuio vbis ꝛ titio re. ꝛ sic simul admittunt per. l. istam. licet alij preferāt re coniūcti: alij verbis coniūcti. ar. j. de leg. iij. l. re cōiūcti. et bic dicūt q̄ re tñ sunt cōiūcti. ꝛ q̄ dicit syllaba facit coniūctionē scilicet als nō bic/ quod nō placet. si aūt re ꝛ verbis alius esset cōiūctus defficienti ille ꝓferr. vt. ā. e. l. bēdes. ꝛ. d. Lre cōiūcti. ꝛ facit. ā. eo. l. liber homo. §. titius. ꝛ. j. de lega. ij. l. meuio. ꝛ. C. de cad. tol. l. j. §. bis ita. ꝛ. j. ā. eo. l. g. leg. ij. l. lucius. §. lucius. accur.

Sꝫ ita scriptum.

¶ Casus. Ita scripsit seius in testō suo: titi[o] ꝛ thitasius beres esto si i capitoliū ascēderit thitasius bēs esto. ꝛ decesſit dictus testator. certe ſcda scriptura potior erit. nā cū sit pura plenior ē ꝙ prima 2dictionalis: ꝛ ita thitasius habebit bereditatē pure nō expectando aliquam condictionem. Uiuia.

l ¶ Si ita scriptum fuerit. f. titius.

m ¶ Ascenderit. f. quelibet eorum.

n ¶ Esto. ſcs pure.

o ¶ Potior. no. pleniorem voluntatem seruandam.

p ¶ Pleniorē. est enim pura. ad q̄ ā. e. l. si te solum. §. j. ꝛ. j. de condi. ꝛ demon. nam ad ea.

Sꝫ quis semproniū. ¶ Casus. Seius instituit sibi beredem semproniū sub bac condictione: si titius ascenderit capitoliuꝫ. certe valet institutio. si autem seius ita scripsiſſet semproniꝰ beres mibi esto. si titius voluerit non valet institutio. ꝛ est ratio: q̄ quedam sunt que si testamentis exprimantur effectum nullum habent: sicut est quando com mitto institutionem semproniꝰ ad expressam voluntatem titij vt dictū est. Item quando facio exheredationē filij mei tali modo. titius beres esto. ꝛ cuꝫ beres erit titius filius exheres esto. ꝛ sic fuit expressa cōdictio exheredationis. predicta autem expressa possunt verbis tegi ꝛ eandem habent significationem ac si expressa fuissent. ꝛ valent veluti cū seius ita dixit. instituo mihi semproniū beredem si titius capitoliuꝫ ascēderit. nam q̄uis als non possit beres esse semproniꝰ nisi titius ascendat capitolium. ꝛ q̄uis boc ipsum in ptāte sit repositum titij: q̄ tñ in institutione non est expressa voluntas titij erit vtilis ea institutio. Itē ꝛ cū cōdictio exheredationis filij nō est expressa/ sed fuit facta boc mō. exheredo filiū meū ꝛc. ꝛ tunc ita demū erit exheres filius: si quis alius beres extiterit: q̄uis si expressa fuit 2dictio exheredationis nō valeret exheredatio vt dictum est. Uiuia.

q ¶ Quedam. no. quedam expressa nocent que tacita non nocerent.

q ¶ Quedam emim. non tamen omnia. vt. ā. l. proxi.

r ¶ Nullum effectum habent. concor. j. de condi. ꝛ demon. l. nōnunq̄. et l. si in diem. in fi. ꝛ. ā. eod. l. illa. ꝛ. j. de lega. ij. l. si ita legetur. Sed argu. contra. j. eo. ti. l. j. Sol. vt ibi. Item facit. ā. eo. l. talem. §. j. ꝛ. j. de verbo. obli. l. cū q.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

obli.l.eum qui.§.i.ff.de leg.i.l.si ita legatum.§.i.ff.l.senatus.§.legatum.ff.de testa.tu.l.tutor ita.

a ¶ Momentum.id est firmitatem.

b ¶ Habebunt.id est valebunt.

c ¶ Si quis heres.dic q̄ sunt verba legis.q.d.nulla est exheredatio nisi heres instituatus sit et adeat:vt.ff.de contrata.l.filiū.§.sed cum exheredatio. ¶ sic lex intelligit banc condictionem quo ab hole non pōt pom.vt subiūcit:q̄ non pōt fieri exheredatio sub cōditione.vt.ff.de lib.ꝛ posthu.l.iū.§.pure.q̄ si fiat ille gradus nō valeret habito filio ꝓ preterito:vt.ff.tit.ff.l.ex facto.§.lucius. cū em exheredatio ꝺbeat precedere effectum institutiōis ne fili⁹ inuenatur pterit⁹:dic nō ēt ita immo precedere inuenīt institutionis effectus cum sic dicit titius heres ꝛc.

Omeli⁹. ¶ Casus.

Ita dicit titius in testō suo.cornelī⁹ et meus vter eoꝝ volet.ꝺe heres esto.et decessit postea.vter q̄ volebat heres esse.certe vter q̄ erit heres.alia cōm adiectio vter eorum volet ꝛc.ēt superuacua:ideo q̄ etiā ea nō adiecta futurum fuit vt vter vellet heres effet.et vter nollet heres nō ēēt. siante p̄dictus cornelius ꝛ meus erat ex numero necessariox heredum titij.tunc dicta verba vter eox volet ꝛc.nō sunt superuacuaſ habent vim condictionis.ꝛ si vter q̄ eorum volet heres esse vter q̄ erit heres.ꝛ sivn⁹ tm volet heres esse:ille erit heres.Aiuia.

d ¶ Tu.procule.

e ¶ Proculus.in secunda ꝛ prima persona de seipso dicit.

f ¶ Superuacuum.supuacua est in hereditate:q̄ etiā eo nō adiecto non acquiritur nisi velit:vnde non transmittitur hereditas non adita ad heredem.vt.C.de cadu.tolle.§.in nouissimo.secus tñ in legato.vt.ff.de lej.l.si ita legatum.§.illi.ꝛ.ff.de condi.ꝛ demon.l.si ita expssim.q̄ legatū post mortem testatoris transmittit.vt predicta.l.si ita legatum dicit. Sed nōne hereditas in quibusdā casibus etiā nō adita transmittitur vt.C.de bis q̄ ante aper.ta.l.vnica.an ergo tunc erit idem q̄ō in legato? Rñ.q̄ non.sed videtur q̄ idem ar.eiusdem legis.

Hereditas non adita nō trāsmit titur.

g ¶ Figuram.f.verbo:um superuacuam.q̄ scīnō dicemus.vt.ff.de acq. ꝛ obli.l.non figura.ꝛ dic figuram.i.formam.

h ¶ Am.id est potestatem.

i ¶ Condictionis.q̄ si volunt erunt heredes non inuiti q̄ō esset nisi hec condictio esset vt hic.ff.de condi.insti.l.verba.ꝛ.ff.eo.l.iam dubitari. in fi.ꝛ fac.ff.eo.l.titius ꝛ seius.ꝛ.ff.eo.l.prī.cum suis cōcor.

k ¶ Dicerem.modo soluit primam quēstionem.

Aptatozias. ¶ Casus. Si rogauit titium vt ꝓpter affectionē quā mihi debet instituat seiū heredē et ipse eum instituit:certe ista captatoria.i.adulatoria institutio nō est improbata a senatusco.libonianō:sed illa captatoria improbatur q̄ collata est ad secretū aliene voluntatis.puta si instituit titius seium si voluero ego.Aiuia.

Deceptio q̄ñq̄ ꝑmittitur.

l ¶ Captatorias.id est deceptorias.ꝛ nota quasdam licitas ꝛ quasdam illicitas:sic ꝛ als permittitur deceptio in precio rerum.vt.ff.de mino.l. in cause.ij.in fine.

m ¶ Senatus.i.senatusconsultum.libonianum vt innuitur.ff.de bis que pro non scrip.l.i.ꝛ de leg.ij.l.lucius.§.semptonius.

n ¶ Affectionibus.vt si inducō testatorē blandis verbis vt me instituat vel mihi leget:hoc em valet.nō enim ista p senatusconsultum improbatur sed ille quox condicitio ꝛ.vt quos titius voluerit heredes instituo.

o ¶ Prouocauerunt.vt.ff.si quis ali.testa.pro.l.fi.

p ¶ Condictio.de futuro non de preterito,vt.ff.de pri,et da exemplum ff.eo.l.illa institutio.Accursius.

q ¶ Aliene.i.non testantis.ꝛ facit.C.de testa.mili.l.captatorias.ꝛ.ff.de leg.i.l.captatorie.ꝛ.ff.de condi.insti.l.mulier.§.fi.ꝛ.ff.eo.l.si quis semproniū.ver.atquin.

Ille aūt. ¶ Casus. Testator dicit qua ex parte titius me heredē instituerit ex ea parte meuius heres esto:non est captatoria institutio et valet.q̄ est collata in preteritum si autez ita dicat.Titius heres esto si ostenderit ꝛ probauerit meuium heredem a se scriptum in tabulis testamēti sui tunc bene est captatoria ꝛ non valet.nax incidit in sniam dicti senatusconsulti.Aiuia.

r ¶ Ille aūt institutione⁹ q̄ non facit ꝛdictiones.vt.ff.si cer.peta.l.itaq̄.ꝛ facit.ff.eod.l.boc articulo.ꝛ.ff.eo.l.ij.

s ¶ Collata.ꝛ ideo valet.

t ¶ Censuit.libonianus.prohibens fieri in futurum:puta si feceris me heredem heres esto:vt.ff.de his q̄ ꝓ non scrip.l.j.in fi.Accur.

v ¶ Ostenderit.futurum subiunctiui:sic ꝛ in verbo probauerint:ꝛ sic de futuro.Accur.

x ¶ In sniam. ꝺs enim in institutio ex mera affectione fieri nō ꝑ metum pene:vt.ff.de ꝛbo.oblig. l.stipulatio ħ mō.nec cupiditate lucri:ꝛ sic q̄ renūciat ꝑbēdam vt alius habeat libere facere debet.hic autē ponit in voluntate heredis:scz vt si alium instituat:q̄ꝑ ꝛ sine boc esset in eius potestate.ꝛ facit.ff.eod.l.ꝓxi.cū suis concor.

Ags solidū. ¶ Casus. Titi⁹ nō eristes soluēdo creditoribus suis instituit sibi heredes ex asse filium suum naturalem pone.qui naturalis nō pōt capere vltra vnā vnciam filiꝰ legitimis ꝛ naturalibus extantibus.nunq̄d erit heres ex asse siue in totum:ꝛ dicitur q̄ sic. quia satisfacto creditoribus nō remanebit ei nisi vna vncia et forte minus.lex enim que vetat eum accipere vltra vnam vnciam non habet locum in hereditate que nō est soluendo.Aiuianus.

+ Hāſſ me tue q̄ cadat renunciatiōi tali interue niat non est opus renūcianti noua collatione. sed ſperrata absolutiōe a tutamēto petit ad bñficiuꝫ qō renūciauit i legruꝫ restituat . vt no. Panor. l.c.ſup hoc. extra de renūncia.ꝛ l.c. abbas . qō metus cā.ꝛ Rota dec. cccxcvij.incip . dubitatum fuit.in no.

y ¶ Si quis solidum.vt filius naturalis.vt.C.de na.libe.l.ij.item.ꝛ.C. de secun.nup.l.j.Accursius.

z ¶ Alege.i.occasione legis impedientis.

Pena im munitatez non ꝓstat.

a ¶ Legi enim.q̄ ideo quem insolidum caperevetat:ne commodum sentiat totius hereditatis:non etiā ne onera sustineret solus. pena em neminī immunitatē prestare cōsueuit.vt.ff.de inter.ꝛ rele.l.antepe.§.fin. Ro.sic ergo ꝓ vtilitate aliorū hoc habet non ꝓ sua.sic.ff.ad trebel. cogi.§.bis.ꝛ.ff.si quis aliquē testa.ꝓ.l.j.§.j.ꝛ.ff.de lega.pre.bo.pos. contratabu.l.iij.§.penul.ꝛ.ff.titu.j.l.si is qui.et.ff.de contratabu.l.non putauit.§.si quis sua.ꝛ.ff.de leg.ij.l.cum ei.

b ¶ Non esse.non capacem esse capacem in odium sui.

Sub conditione. ¶ Casus. Institui mihi heredē titiū sub cōditione:si nauis ex asia venerit.vsq̄ ad annum ꝛ substitui ei seium et decessi postea transiuit annus ꝛ non venit nauis:ꝛ sic defecit cōditio ꝛ viuit ad huc titius institutus.certe erit heres pure substitutꝰ predict⁹: q̄ in substitutione sua non repetijt conditionem.Aiuianus.

c ¶ Sub conditione.casuali:aliud forte in potestatiua vel mixta q̄ semper intelligitur repetita:vt.C.de cadu.tollen.l.j.§.ꝓ secundo.et.§.ne autem.

d ¶ Repetemus.expresse.

e ¶ Pure.i.sine ea conditione que imposita erat institutoꝛ:inest tamen in substitutione illa conditio si institutus heres non erit.vt insti.de vulga.substitu.in princi. Cur ergo intelligitur repetijsse easdem partes in substitutione:vt.ff.titu.j.l.qui liberis.§.fina. item eadem lega.vt.ff.de lega.j.l.licet imperator. Item in legato translato eadem conditione.vt ff.de admen.lega.l.legatum.que sunt contra: Respon.bic substitutus de nouo grauatur quadam alia conditione qua non grauebatur insti

quam baberent expssa:ꝛ momētum aliquod habebunt: sic enīz filij exheredatio cum eo valet:si quis heres extiterit:et tamē nemo dubitat quin si ita aliquis filium exheredauerit:titius heres esto:ꝛ cum heres erit titius filius exheres esto:nullius momēti esse exheredationem.

¶ Expressio eox que tacite insunt nihil operatur si exprimant ꝓtont insunt:secus si alio modo.Bartolus.

Proculus. Lex.lxix.

Cornelius ꝛ meus vter eorū volet heres esto : vter q̄ vult/trebatius neutrum fore heredē.cartilius vtrūq̄ : tu cui assentior.proculus.cartilio assentio : et illam adiectionem vter eorum volet supuacuam puto:id esse etiam ea nō adiecta futurum fuit vt vter vellet heres esset:ꝛ vter nollet heres nō esset. Si hi ex numero necessarioꝝ heredes essent:tunc id nō frustra adiectū esset:ꝛ nō soluz figuram sed vim quoq̄ condictionis continere.dicerem tamē si vter q̄ heres esse vellet/vtrunq̄ heredem esse.

Papinianus. Lex.lxx.

Aptatozias institutiones nō eas senatus improbauit q̄ mutuis affectionibus iudicia prouocauerunt : sed quarum condictio conferat ad secreta alicne voluntatis.

Paulus. Lex.lxxj.

Ileautē institutiones captatorie non sunt:veluti si quis ita heredes instituerit qua ex pte titi⁹ me heredē instituit ex ea pte meui⁹ heres esto:q̄ in preteritum nō in futurum institutio collata est.sed illud queri pōt/an idē seruādum sit quod senatus censuit : etiam si in aliam personam captationem direxerit:veluti si ita scripserit:titi⁹ si meuiū tabulis testamenti sui heredem a se scriptum ostenderit probauerit heres esto:quod in sententiā senatusconsulti incidere non est dubium.

Terentius. Lex.lxxij.

Ags solidum a lege capere nō possit:et ex asse sit institutus heres ab eo qui soluendo non est:iulianus ex asse eū esse heredem respondit:legi enim locus non esse in ea hereditate que soluendo non est.

¶ Conditio adiecta in institutionenon videt repetita in substitutione.Bar.

Gaius. Lex.lxxiij.

Sub conditione heredē instituto : si substitutauimus nisi eandem conditionem repetemus pure eum heredem substitutum esse intelligemus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tutus.ſ.ſi ille heres non erit.per quod videtur releuari a prima.argu.d.l.licet.item et qꝫ inſtitutiones ſunt fauorabiliores. Item contra.j.de lega.ij.cum pater.§.ab inſtituto. Solu.vt ibi. Item no.contra repetitionem:z ſic ſunt argu.contra.ſ.ad.l.aquil.l.quemadmodum.in fi.l.z de iudi.l.ſi inder.

Sꝫ ita qꝫ.¶Caſius.

Inſtitui mihi beredē titiuꝫ ex fundo meo titiano excepto vſufruc. certe heres inſtitutus vſ i tota hereditate mea detracta fundi mentione.et hoc dicit gallus aglius.

a¶ Sine ea re.i.ſine exceptione eius rei.ſ.fundi vl vſufructꝰ. vt.ſ.e.l.j.§. ſi ex fundo.totū enim ſimpliciter dꝫ hꝛe cū non ſit alius inſtitutꝰ.vt.ſ.co.l. ex facto proponebat.§.j. idē eſt ſi pl̄es inſtitutꝫ ſūt. vt.ſ.e.l.ſi alterius. Vꝛo. et.l.quotiens.§.ſi duo.

Sꝫ filiuſſa. ¶Caſ.

Inſtitui mihi beredē titiū:z filiū quem in ptāte bēbā pterq.ſ.ſciuꝫ z poſtea eūdē filiū ſubſtituti dicto titio.z ita nō valet primꝰ gradꝰ in qꝫ inſtitutus fuit dicꝰ filius cuꝫ ab eo ſit pteritus filius. nunqd habebit filiꝰ meꝰ hereditatē meaꝫ ab inteſtato:an ꝺo er ſubſtōne: et ōiꝫ ex ſubſtōne et ita er teſtō.z eſt nō.qꝫ ſi ſubſtituiſſes dicto titio gaiū z a gradu ſubſtituti er heredaſſem dictū meū filiū.a gradu autē inſtitu ti pteriſſem eū nō valeret primus gradus in quo inſtitutꝰ fuit titius a quo fuit pteritus filiꝰ vt dictū eſt:ſꝫ inciperet valere teſtamentus a ſcōo gradu ſubſtitutionis a quo filius fuit erheredatus vt dictū eſt.z ita tā in primo caſu buius.l.q̄ in ſcōo nō pereunt legata. Vinianus.

b¶ Mereditatē.quia valet teſtamentum a ſubſtitutione.

c¶ Erheredatus.ab inſtituto preteritus.

d¶ Erheredatus.ergo z hic incipit teſtm̄ valere vbi eſſet inſtitutus ſi tantū faciat inſtitutio quantum erheredatio. Vꝛo.z facit.ff.de libe.et poſthu.l.iij.ff.ſi.ſ.ſi.l.ex facto.ſ.lucius.reſtat ergo vt perinde habeat filius ac ſi ab eo teſtator cepiſſet:primumqꝫ inſtitutum a quo filius non erhere daut nullo modo inſtituiſſet.ſed ſi eſſet poſtbumus totum teſtamentum rumperetur.

Eruus. ¶Caſius. Si tibi ſeruū meum donaui vxori mee mortis cauſa. certe me viuēte eſt adhuc me⁹.z ideo ſi inſtituaꝫ cum bere dem cum libertate erit mihi beres neceſſarius. Item z propter hoc qꝺ meus eſt non poſſum ei aliquid legare ſine libertate. Vinia.

e¶ Manet.vt.ff.de do.inter vi.z vxo.l.ſi cum.§.fin.z.l.qꝫ.et.l.ſed interim. Sed ff in eo.ti.l.ſiis ſeruus. vbi ōi eſſe in pendēti. Sꝫ ibi fictione: vel qꝺ de futuro poterat eſſe ꝓſiderabat:hic preſens verum.

f¶ Idem.ſcilicet ſeruus.

g¶ Et hereditatem.er teſtamēto domini erit ꝛc.vt et.ff.de do.inter virum z vxo.l.vxori.

h¶ Pōt.vt z.C.de leg.ſeruꝰ.z.j.de le.j.l.plane.§.ſi coniunctim.z.j.e. l.ſi ſoci⁹. Sed arg.ff.C.de neceſſ.ſer.l.quidā.§.illo. Sol.vt ibi.

Aſe toto. ¶Caſius. Inſtitui mihi gaium in quattuor vncijs hereditatis mee z ſemptonio i trib⁹.z de quaꝫ vncijs reſiduis vſqꝫ ad aſſem nihil diri.z poſtea ita diri in eodē teſtamento.ille mihi beres eſto quem fecero heredē in codicillis.z poſtea feci codicillos.z in eis inſtitui mihi heredem titiuꝫ ſine pte z deceſſi.nūc q̄rit de duob⁹.vnū ē an valeat inſtitutio titij in codicillis facta. ſcōm ē q̄tum debeat bſe titius de dicta hereditate mea:z ſi dicta ſua inſtitutio valeat.z videt q nō valeat inſtitutio:qꝫ in codicillis nō pōt dari hereditas.nādeꝫ tñ q valeat qꝺ videt data in teſtamēto ꝓpter illa vba q in inſtitutione dixi.ille mihi beres eſto quē in codicillis heredē fecero.z habebit dictus titius ex dicta inſtitutione in codicillis facta dictas gnqꝫ vncias. Vinia.

i¶ Non diſtributo.puta inſtituto ſcio.in.viij.vncijs.

k¶ Mereꝺ.no.quē inſtitutꝰ in codicillis.eſſe heredem. Accur.

l¶ Nō poſſit.vt.C.de codicil.l.ij.niſi ſit miles.vt.j.de teſt.mili.l.quere batur. Accurſius.

m¶ Videtur.ſimilia ſunt.j.de condi.z demonſt.l.ſi ita ſcripſero.z.j.de condi.inſti.l.inſtitutio.et.C.de codicil.l.j.z.j.de leg.ij.l.vnum ex familia.§.ſi de falcidia.z de verbo.ſignī.l.lege.z.j.l.proxi.§.j.z.j.de leg.iij. l.ſi quis.in prin.z.C.de manumiſ.teſta.l.j.

Inſtitutus in certa re:erit heres ī totū detracta mentione illius rei.b.d. Bar.

Licinius ruffinus. Lex.lxxiij.

Sꝫ ita quis heres inſtitutus fuerit: excepto fundo et excepto vſufructu heres eſto perinde erit iure ciuili atqꝫ ſi fine ea re heres inſtitutus eſſet: idqꝫ auctoritate galli a quilij factum eſt.

Papinianus. Lex.lxxv.

Sꝫ filiuſſamil. ſubſtituat ei a quo pterit⁹ eſt: nō vt intellatī pſis ſꝫ ex teſtamēto habebit hereditatē⁹: qñ z quolibet alio ſubſtituto ſi fuiſſet ab eo exheredatus: inde teſtamentum incipieret vbi filiꝰ eſſet exheredatus[d].

Donari poteſt marito donationē revocanti:alias ſecus qꝫ talis donatio morte confirmatur. Bar.

Idem. Lex.lxxvj.

Eruꝰ vxori a marito mortis cā donatus mariti manet vt z iuliano quoqꝫ videtur. Idem[f] ſi accipiat libertatem ſimul et hereditatem[g]: viro neceſſarius heres erit:nec ſine libertate aliquid ei legari poteſt[h].

C.de codi.z ī ſpe.de inſtru.edi.§. vlio.de ſpu gnatiōe.inſi ne fine ſcri. gl.z bar.in l.iij.C.eo.

Agitur ex ſcriptura declarata non ex ſcriptura deberāte.hoc dicit.vel aliter. In vna ſcriptura videt contineri id qꝺ cōtinetur ad quam refertur. Bar.

Idem. Lex.lxxvij.

Aſi ſe toto non diſtributo[i] ita ſcriptum eſt:quē heredē[k] codicillis fecero heres eſto: titiū codicillis heredem inſtituit: cius quidem inſtitutio iure valet ideoqꝫ licet codicillis dari heredi tas non poſſit[l]/tñ ex teſtamento data videt[m].ſed hic tantum ex hereditate habebit quantum ex aſſe reſiduum manſit.

Idem. Lex.lxxviij.

Qui nō militabat[n] bonum maternoꝝ[o] q̄ i pānonia poſſidebat libertū heredē inſtituit:paternoꝝ q̄ habebat in ſyria titiuꝫ: iure ſemiſſes ambos habere conſtitit:ſed arbitriū[p] diuidende hereditatis ſuprēmam voluntatem (factis adiudicationib⁹ et interuentib⁹ ſuis) ſecuti ſunt. Quero an ſi quis ſine liberis impubes deceſſerit:ſemiſſes ad matrem pertineant. Reſpondit ſecundum ea quę proponerentur ad matrem pertinere.

Qui nō militabat.¶Caſus. Gaius paganus.i.nō miles habens in quadā puincia q̄ vocabat pannonia bona q̄ reliqt ei mſ ſua valētia pone trecēta.z bīs in quadā alia puincia q̄ vocabat frīa bona q̄ reliqt ei pſ ſuus valēta.pone.c.ſtichū libertū ſuuꝫ inſtituit ſibi beredem in dictis bonis mīnus z titiū in paternis.z poſtea deceſſit.nunc queritur quaꝫ partē quilibet dictorum beredum habere debeat de hereditate.z dī q̄ libet habet vnū ſemiſſem.z ita equaliter ſunt heredes.ſed inder familie herē.q agnoſcit inter eos de diuidenda hereditate dꝫ ſeq voluntatē dicti teſtatoris adiudicando liberto dicta bo.materna quaſi eſſent ei prelegata.z titio pīna quaſi ei plegata forent et faciendo q̄ ipſi adimicē preſtēt ſibi cautiones cuꝫ ſatisdatione ꝓpter actiones dictorum prelegat. nomine eis adimicē cōpetentes.ſ.vt ſi acceperit aliquis eoꝝ noīe prelega ti pluſq̄ ei licuerit per.l. fal.reſtituat alteri.et ita erit ſalua falcidia in dictis prelegatis et quam adhuc non erat certuꝫ locum bſe eo forte q̄ relinquebat teſtator q̄dā alia alijs legata ſub cōdictione que adhuc pendebat. ſi aūt incontinenti certuꝫ eſt locum habere falcidiā in prelegato vnus cuiuſ in retinēda p eū falcidia ſiue in retinēdo quadrantem.i.falcidiam quilibet eorum et extincta falcid.de dictis prelegatis per quamlibet eorum dodrantes dictorum prelegatorum compenſabuntur adimicem vſq̄ ad concurrentem ꝑtitatem:oppoſita doli mali exceptione illi qui non vult compenſationem admittere/de quibus omnibus ita ponas exemplum:vt hic ponit gloſa in verbo/compēſetur. ¶Lucio titio. Gaius inſtituit ſibi beredem lucium titiū ex duabus partibus hereditatis ſue que caperent octo vncias z publium meuium inſtituit ex quadrante.i. ex tribus vn.z ita diuiſit hereditatē ſuam inter predictos in.xi. vncias z ita nihil dixit de vncia q̄ reſtabat ad aſſem z deceſſit dictus gaius.mō queritur qualiter debeat diuidi inter predictos hereditas ſua:z dicitur q̄ in dodrantem.i.in.ix.vncias.ꝺꝫ diuidi hereditas ſua z in quadrantem.i.tres vn.vt.ſ.lucius titius inſtituꝫ in beſſe ſiue in duabus partibus hereditatis ſiue in octo vn.habeat dodrantē.i.ix.vn.z publi⁹ meuius habeat quadrantē.i.tres vn.nam ex eo q̄ teſtator inſtituit publiū meuiū in quadrante.i.in tribus.vn.videtur talē modū poſuiſſe in duabus partibus hereditatis ſue:ſiue in beſſe ſiue in octo vn.in quibus inſtituit lucium titium.ſ.vt ipſe lucius titius habeat.ix.vn.ſiue dodrantem er quo alios nō inſtituit beredes ſicut euenit alibi.nā ſi legauit gaiꝰ titio.x.libras z non dixit de quibus denarijs nos intelligemus de quibus intellexit teſtator contemplatione alioꝝ legatorum que reliquit dictus teſtator alijs.nam ſi in aliorum legatis exprēſit nūmorum ſpeciem puta qua exprēſit de bononinis titꝰ predicti legatū.de bononinis intelligemus.¶Filjs beredibus. Duos meos filios inſtitui mihi beredes equis partibus.z poſtea inſtitui mibi beredem filium fratris mei in duabus vncijs:certe.x.vncias habebunt filij mei.duas autem fratris filius:et idem eſſet ſi dictum filium fratris mei inſtituiſſem anteꝙ dictos meos filios.ſecus autem eſſet ſi nominatum inſtituiſſem mibi beredes filios meos in toto aſſe vel in.xij.vncijs beredibus mee et filium fratris mei inſtituiſſem ſine parte.nam alterum aſſem haberet tunc filius dicti mei fratris.¶Seius meuium. Seius inſtituit beredem meuium ex parte qua per leges capere poſſet meuius: et ex reliqua parte inſtituit titium et deceſſit ſeius. modo inuenitur q̄ meuius poteſt capere totam hereditatem per legem non vetantem et eam bere ditatem vult habere. certe titius mihil habebit. ſi autem non inſtituiſſet ſeius titium ex reliqua parte: fed ſimpliciter habebit titius vnum aſſem primo et meuius alterum. ſi autem meuius non ſit in aliquo capar:titius habebit totam hereditatē:qui titius fuit adiectus ſiue ſubſtitutus. Vinianus.

+ Nec rum pūt codicilli q ſubſeqn tes codicillos nec per ſubſequens teſtamentū. l.j.z ibi bar.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 070

a ¶ Propter actiones. legatorum seu prelegatorum nomine competeri tes. Accursius.

b ¶ Cautionibus. scilicet ab vno quoq; vt alteri restituat si ei pluſq; licuerit fuerit legatum.

c ¶ Salua falcidia. quam vnuſquiſq; habet in parte ſocij ꝛ computat ei in parte ſocij quam retinet in re sibi prelegata. Sz ad qd fit cautio cum ſtatim fiat ſolutio p̄ cum pēſationem? Rñ. cautio fit q̄n eſt dubium an habeat locū falcidia: ſi vero certū eſſet; tūc ſtatim fit cō penſatio: vt. ff. eo. l. ex facto. §. et ſi forte. et. §. q̄ ſi fuerit. Vel dic dicta cautionem fieri p̄ ſoluendo ere alieno pro dimidia et ſic p̄pter actiones creditor ꝛ legatorū. vt ꝛ. ff. eo. l. ex facto. §. vñ ſcio.

d ¶ Compenſetur. ſcz ab vnoquoq; vt alteri reſtituat ſi ei pluſq; licuerit fuerit legatum. Ut ecce bona in quibus libertus erat inſtitutus valēt. ccc. titū. ex pde. crr. deberi. Cum ergo quilibet ſit heres ex ſemiſſe. quilibet ſol uet. lx. et ſic liberto remanent. ccc. et titio. xl. ſi ergo dicat titius nō habeo falcidiam ſemiſſis ſcilicet l. et tu libertę habes. ccc l. ergo. crr. ex perſona tua. ꝛ. crr. ex mea. et illis q̄s babes ex pſona mea volo falcidiam ſcilicet. rrr. libertus dicet: tu habes rl. ſcilicet. rr. ex tua perſona. et. rr. ex mea. illa rr. que babes ex mea cōpenſo tibi. et ſic non debeo niſi. r. ꝛ boc ſufficit: quia ſi habet titi⁹. l. que ſunt quarta ſemiſſis totius hereditatis: ſic ergo fit compenſatio generis ad genus. ſic. §. de lega. ij. l. vnum ex familia. §. ſi de falcidia. et. §. ſi pars heredi. pe. l. ij. ꝛ. facit. ſ. eodem. l. ex facto. ꝛ. §. famil. berciſcū. l. ſi pater. ꝛ C. fami. berci. l. ſi cognitionem.

Cōpēſatio generis ad genus admittit.

† Capar be reditat. vſ ſitpe mort; pe teſtamē ti ꝛpe alie natiōis fit habilis. no. per gl. ꝛ to cto. in. l. nō ops. ff. ꝓ neat. l ſi. de leg. ij.

e ¶ Jn dodrantem. i. in. ix. uncijs.

f ¶ Declarari. boc ipſo q̄ quadrantē relinquit cum primo duas partes alij reliqſſet in nouē trū vncias videt diuiſiſſe hereditatē: quarum duas partes habebit lucius: tertiam publius. Jr. ꝛ nota q̄ ſequēs ſcriptura determinat precedentē. vt. §. eo. cū in teſtō. §. ſi. ꝛ de teſt. l. heredes. §. ſz ſi notā. ꝛ. j. pri. rñ. ꝛ. §. l. priori. ꝛ. j. l. priori.

g ¶ Receperunt. vt ſi in alijs legatis eſt facta mētio certe pecunie: de eo dē genere intelligit cuz indiſtincte nūmos legauit. vt. ſ. de lega. iij. l. nūmis. ꝛ de le. j. l. ſi ſeruus pluriū. §. ſi. ꝛ. §. pri. rñ.

h ¶ Pro duabus uncijs. ſcz inſtituto.

i ¶ Acceſſiſſe. ſequēs ergo ſcriptura exponit ꝛ reſtringit pmā. ſic. §. §. pri. no. Sed cōtra. §. e. l. ſi ita. §. quidā. vbi excedit as. Sol. vt ibi.

k ¶ Portionem. a teſtatore ex teſſam. alioquin habebit dimidiam hereditatis. ſ. alias. rij. uncias. vt inſtit. eod. §. partibus. ꝛ. §. eod. l. item quod ſabinus. §. ſed ſi aſſe. ꝛ. l. interdum. §. ij. ꝛ. §. iij. bodie vero boc caſu cū certa portio datur aſſe etiam nominatim expleto non exceditur as: ſed diminuitur primo quantum datur ſecundo. vt. C. de lega. l. cum queſtio.

l ¶ Non inuenitur. ſcz in aſſe iam diſtributo. at in noſtro caſu non eſt totus as in alium tranſlatus nominatim.

m ¶ Jnſtituatur. aſſe nondum diſtributo: alioquin dimidium dabit vt dixi modo. ꝛ facit. §. eo. l. quo loco.

n ¶ Titium. inſtituit vel ſubſtituit.

o ¶ Non erit. ſic. §. eo. l. item q̄ ſabinus. §. aliter atq;.

p ¶ Quod ſi non. mentio. ſed ſimpliciter fuit inſtitutus titius.

q ¶ Jn primo. id eſt tantum vnus quantum ꝛ alter cum meuius ſit capar. alſo ſecus. vt. j. l. priori. Jtem not. q̄ melius diciſſet ſecundo cū dixit primo.

r ¶ Quod ſi meuius. Admittitur. nam reſidui ꝛc. vt. C. eo. l. ij. ꝛ. j. de ver. ſig. l. ceteroꝝ.

¶ Clemens. ¶ Caſus. Quidam nomine clemens patronus ita cauit in teſtamento ſuo cuz non haberet filios ſed expectaret habere ſi mibi filius natus fuerit mibi beres. ſi duo filij mibi nati fuerūt ex equis partibus ſint mibi beredes. ſi autem due filie mibi nate erunt: ex equis partibus ſint mibi beredes. ſi autem filij ꝛ filia mibi nate erunt: ſi liᵒ ſit mibi beres ex duabus partibus: filia ex tertia. ꝛ poſtea deceſſit dict? clemens patron⁹. ꝛ poſtea nati fuerūt ei duo filij et filia. modo queriť qua liter hereditas debeat dividi. ꝛ dicitur q̄ quinq; partes de ea debent fieri. ꝛ ex eis debet haberev n? ex filijs maſculis duas partes et ali? alias duas partes: et filia vnam. et eſt ratio quia teſtator voluit q̄ filij eſſent pares in hereditate. quia ſi eſſet ſolus filius et filia: filius haberet in duplo pluſq; filia. ¶ Si ita ſcripſerit. Jta dixit teſtator in teſtamento ſuo. q̄ta ex parte a me titium beredem inſtitutum recitaſſem ex ea parte ſemptonius beres eſto. et deceſſit. modo q̄ritur an valeat dicta inſtitutio: et dicitur q̄ ſic. quia non eſt captatoria. nam non eſt collata in arbitrium alterius. ſed in factum preteritum teſtatoris. ſi autem nullum teſtamentum dicti teſtatoris recitatum eſt. quia forte non fecit aliquod eſt nulla inſtitutio predicta. ea ratione: quia non fuit vera conditio predicta in preteritum appoſita et non ea ratione q̄ fuerit captatoria. q̄ non fuit. Aiuianus.

s ¶ Vel etiaz. vel/ pro ꝛ. Accurſius.

t ¶ Accipiat. ſic. §. de libe. et poſtbu. l. ſi ita. et. §. eodem. l. ſi ita. §. j. §. Sed quid contra ſi due filie et vnus filius: ¶ Reſpond. tantum filius quantum ille due filie habebit per banc legem et per predictas ſimiles. Accurſius.

v ¶ Captatoria. quia non eſt collata in ſecretum aliene voluntatis: imo teſtatoris: ſicut etiam dicitur. §. eo. l. captatorias.

r ¶ Et remota. ꝛ pro etiam. ꝛ boc quia deficit condictio que ineſſe videbatur. Sed contra. §. eo. l. ij. in prin. ꝛ. l. ſi quis ita ſibi ſcripſit beredem. Sol. ibi circa eandem perſonā. ſ. eſto heres ex qua parte te inſtituā. bic circa diuerſas. ſ. inquantum inſtituam titium intantum eſtus ſit heres ſm Jo. Vel dic quod bic dicitur videbatur inanis: non tamen erat per leges illas vel eſt inanis vt condicionalis: eſt tamen valida vtputa tacita per leges predictas que due vltime in idem recidunt.

¶ Si quis ita. ¶ Caſus. Jnſtitui mibi beredem ſeium extraneū ſub hac conditione. ſi titius qui debebat eſſe meus heres ab intestato ſi teſtamentum non feciſſem vendicare vellem hereditatem meam et poſtea deceſſi. certe legitimo berede volente bereditatem meam nō admittitur inſtitutus. ꝛ ita fallit bic illa regula qua dicitur: quia legitim? non admittitur inſtituto volente. Aiuianus.

p ¶ Meam. ſub. talem inſtituo.

ʒ ¶ Vendicante. ſed an ex teſtamento vendicat legitimus vel ab intestato: dicitur q̄ ex teſtamento: ne obſit regula. ¶ diu et teſtamento potest adiri ceſſat ab intestato: vt. j. de acquiren. here. l. q̄diu. ꝛ. j. de regu. iur. l. q̄diu. Jtem ad boc. §. quibus modis vſufruct. amit. l. interdum. ꝛ. j. de excep. do. l. ſi. §. j. ꝛ. j. eodes. l. lucius. Sed tu dic ab intestato: nec obſtat dicta regula quia ſpeciale eſt bic propter defuncti voluntatem q voluit vendicationem legitimam eſſe quaſi quandam condictionem. vt no. C. communia de ſucceſſ. l. anteq̄.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

SJ non lex. ¶ Casus. Non solum si lex eliascentia impediat libertatē serui nō pōt dōs dicti serui etiā nō soluēdo existēs facere eū sibi heredē necessariū. sed etiā si alia lex vel senatusconsultū vel etiā constitutio impediat dicti serui libertatē. de lege aūt eliascētia impedīte ita erē plū pone. Titi⁹ nō soluēdo existens instituit sibi heredem cū libertate stichum seruum suum. ⁊ postea instituit sibi eodē modo pāphilum seruum suum. certe lex eliascentia non vult q̄ pāphilus ad libertatē pueniat: vt. ff. e. q̄ soluendo. de alia lege ipediente pone exemplum. vt. j. de manumiss. l. legis. senatusc̄ōsulto impediente. dic vt. j. q̄ et a quibus. in fraudem ciuitatū. de ꝓstitutione impedīte. dic vt. ff. cod. bis v̄bis. §. interdū. ¶ Tēporibus. Ego non solūēdo existens instituit mihi heredē titium ⁊ dedili bertatez directam vel fideicōmissariā trib⁹ meis seruis pone. ⁊ qui dicto heredi vt dict⁹ seru⁹ hereditatē meam restitue ret: ⁊ postea decessi. dict⁹ aut̄ beres nolebat adire hereditatez dicens eā sibi suspectam. mō queritur vtrum ois dicti serui libertatē habeant et possint eum cogere adire et sibi ipsis restituere: an vero ptimus ex eis vel secūdus vel tertius: ⁊ dicitur q̄ ptim⁹ trī. Sed pone q̄ ptim⁹ est absens. nunquid audiēdus est scōs: ⁊ dz q̄ non. q̄ nō est certū vtrum ptim⁹ velit sibi restituere hereditatez an non. si enim ptim⁹ velit sibi restituere hereditatem ꝑferendus est: vt dictum est. ⁊ scōs ⁊ tertius debēt eo casu serui remanere. si autem hereditas mea esset soluendo creditoribus ꝑtor tuebitur libertatē olz dictoz seruorum ⁊ eis omnibus faciet hereditatē restitui. Aluianus.

a ¶ Si non lex eliascentia. quia tunc demum vnus non plures. vt. ff. eo. l. qui soluendo.

b ¶ Lex. vt lex iulia. de adulte. vt. C. de adult. l. verba. vel fauia. vt. j. de manu. l. lege fa.

c ¶ Senatusconsultum. vt in fraudem fisci. vt. j. qui ⁊ a quibus. l. i fraudem ciuitatum.

d ¶ Constitutio. vt. ff. eo. l. bis verbis. §. interdum. Item. C. q̄ nō pos. ad liber. perue. l. j. ⁊ ij. item. C. si man. sta fue. alie. l. ea quidem.

e ¶ Ut adire. censuit senatus dico.

f ¶ Ad libertatem. directam ⁊ directo manumissus.

g ¶ Data fuerit. hereditas que restitui iussa est.

h ¶ Scriptus heres. s. seruus q̄ in effectu quodammodo heres est. vt. ff. quod cū eo. l. filius. §. j.

i ¶ Desideraret. solus. ⁊ dic adire ⁊ sibi restitui. vel adire primo gradu institutum vt sibi restituat.

k ¶ Posteriores. i. nominati post primū seruum.

l ¶ Primus velit. si autem nolit. remanebit seruus ⁊ posteriores habebit hereditatem. sic. C. de test. ma. l. fi. §. fi ver o quidam ex seruis. ⁊ sic forte aliud erit in institutis: q̄ cū heredes instituunt plures: ptim⁹ est heres ⁊ necessarius ⁊ liber siue velit siue nolit. vt. ff. eo. q soluendo. vel forte idē est de istis fideicōmissarijs. arg. j. ad treb. l. facta. in fi.

m ¶ Et hic. posteriori. ⁊ fa. de tu. ⁊ cura. da. ab bis. l. si impuberi. ⁊ j. ad treb. l. mulier. §. non est. ⁊ l. si cui. in ꝓn. ⁊ l. si res. §. i.

SJ seruo. ¶ Caius. Instituti mihi heredem titium: et rogaui eum per fideicommissum vt stichō seruo meo daret libertatem pure/ et decessi. postea titius predictus dictum seruum heredem sibi fecit cum libertate. nunc queritur an dictus seruus sit necessarius heres dicti titij: ⁊ dicitur q̄ non. non enim accepit aliquod beneficium a titio q̄ eūz instituit cum libertate: q̄ malo fuo velle tenebatur eum manumittere. ⁊ idē esset si dictus titius emisset ab aliquo dictū seruū ea lege vt manumitteret. nam ⁊ hic malo suo velle eū manumittere tenebat. ⁊ idem si emisset eū ab aliquo de pecunia ipsius serui. q̄ ⁊ hic malo suo velle tenebatur eum manumittere. vñ non est mirū si oibus his casibus non est dictus seruus et heres necessarius sed voluntarius. Ulpia.

n ¶ Data sit libertas. pure. si in diem tūc ante diez est necessarius. vt. j. de acquir. here. l. si seruus quis. §. si quis. Idem si sub conditione. vt. ff. eo. l. seruus alienus. §. q̄ si deicōmissariā. ⁊ l. pater.

o ¶ Defuncto. s. here. q̄ hunc seruum instituit. ⁊ facit. j. eo. l. testamento.

p ¶ Diui marci. ⁊ cōmodi ad aufidium victorinum. vt. C. si mā. ita fuerit alie. l. ij. Item. facit. j. de leg. ij. l. vnus ex familia. ⁊ ff. de pactis. l. si vnus. §. pactus.

q ¶ Sua pecunia. i. peculiari q̄ videt sua communē tibus oculis. vt. j. de manu. l. is qui.

r ¶ Extorquere. l. ex constitutiōe diui seueri ⁊ anto. vt. d. l. is qui.

LUci⁹ titi⁹. ¶ Caius. Lucius titi⁹ banens fratrem titium ita dixit in testamēto suo. Titius frater meus mihi ex asse heres esto. si autem titi⁹ mihi heres esse noluerit aut q̄ abomi⁹ nor⁹ prius moriet q̄ mea hereditatē adierit aut filium filiamve ex senatusconsulto natā vel nō habebit: tunc stichus ⁊ pamphilus fratri mei sint liberi et sint mihi heredes equis ptibus. ⁊ postea decessit dictus testator. ⁊ titius non habens aliquem filium adiuit hereditatem suā. modo queritur an dicti stichus et pamphil⁹ sint liberi et heredes ex substitutiōe predicta. ⁊ si nō sunt liberi ex substitutione ⁊ heredes an ꝑ tem hereditatis videantur adiecti per dicta testatoris verba: et videtur q̄ debeant esse liberi et heredes ex substitutione: quia substituti fuerunt titio quicūq; de trib⁹ casibus euenireꝫ. primus casus est in verbis testatoris si titius noluerit heres esse: secundus est si titius voluerit heres esse decesserit tamen anteqū adiret. tertius casus est si titius noluerit heres esse/ filium autez vel filiam non habuerit licet ergo voluerit heres esse: quia tamen non habet filium vel filiam non debet habere hereditatem: sed debent eam habere stichus ⁊ pamphilus substituti. Respon. tamen hic q̄ non erunt heredes ⁊ liberi ex substitutione ex quo titius adiuit. licet filium nō habuerit vel filiam: quia testator: non solum non voluit eos esse heredes si titius frater suus vellet hereditatem non habens aliquem filiū: sed etiā nolut esse heres si frater decessisset liberis relictis ꝓut̄ ꝙ hereditatem adiret. nam alia duertimus consilium testatoris prudens fuisse. l. vt nō solum fratrem hereditatem habere volētem prelucrit dicto stichō ⁊ pāphilo substitutis sed etiam liberos titij. siue ergo titius solus velit habere hereditatem prefert substitutis. siue non extet titius sed liberi sui extent ⁊ velint habere hereditatem preferunt substitutis. verbū ergo aut positum interverba testatoris ibi aut filium filiamve ꝛc. debet intelligi. pro ⁊. vt ita dicti ferui videantur substituti titio in duobus tantuz casibus ⁊ nō in tribus. vnus est. si titius heres esse noluerit. alius est. si titi⁹ voluerit esse heres. decesserit ti⁹ sine liberis anteq̄ adiret. de illo autem non est dubium q̄ nō videntur dictus stichus ⁊ pamphilus adiecti in partem hereditatis: quia nō videtur ea mens testatoris fuisse vt aliquē vel aliquos adhiberet fratri heredes quem fratrem aperte ex asse here dem instituit. Uiuianus.

s ¶ Aut filium. aut/ pto. vt. ff. C. de verbo. signi. l. penul. ⁊ de institu. ⁊ substi. l. generaliter. ⁊ apparet per responsionem huius. l. Ulp. ⁊ facit j. de rebus du. l. fi. §. fi. cum ita. ⁊ sic non obstant iura que dicunt alteram de disiunctiuis sufficere veram esse. vt. j. de condi. insti. l. v. ⁊ de verbo. obli. l. si in ita. ⁊ l. si quis ita.

t ¶ Non habebit. etiam hereditate non adita.

Quem

1 Ista. l. fm oēs scribentes est ad ꝙ multū nota bilis q̄ vi. l fūmario. de quo vide glo. ⁊ card. in cle. j. de. j. quem etiā. de acel. gu ben.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

a ¶ Quem q̄ heredem.i.coheredem.ad quod.ſ.ſti.ſ.l.verbis.

b ¶ Liberos.tacite.ſ.ab inteſtato cum ſint ei primiteres.ſic inſtit.de pupil.ſub.ſ. vel ſinguli.ꝛ.ſ.de codicil.l.conficiuntur. in princi.et.ſ.ſtipu.ſ.li pater impuberib.Aſo.ꝛ.ſ.eo.l.ſi quis ita heres.ꝛ ſic non obſtat. ℟.eo.l.ex facto etiam agi.

Ays dubitari. ¶ Caſius. Per id quod dictum eſt.ſ.e. ſinus quo q. ꝛ.l. cornelius.ſ. q̄ ſi bi.amō dubitari non poteſt q̄ ſui heredes p̄t̄e redes inſtitui ſub hac cō̄ditione.ſi volent.ꝛ q̄ po teſt eis ſubſtitui aliq̄s ſi heredes ꝛ noluerint fui. et non eſt neceſſe ad hoc vt valeat dicta inſtitutio q̄ erbe dentur ſub contraria conditione.ꝛ.ſi be redes eſſe nollēt.et eſt ſub quare non eſt neceſſe : q̄ tūc tñ eſt neceſſe cum in p̄t̄e fui inſtituti nō ſint: an heres exiſteret . puta q̄ inſtitut⁹ eſt ſub caſuali conditione ꝛ q̄ ſi ſemper eſſet neceſſaria erberedatio ſub ℣ta cōditione in noſtro caſu nō poſſet reperiri ℣ta conditio poſſibilis ꝛ ad hoc apta: nā ſi ita diceret teſtator: ſili meus ſi voluit heres eſto: huic conditioni eſſet contraria conditio poſſibilis ſta ſi nollet heres eſſe eſto erberes . quod quidem ridiculoſum eſt ponere in teſtamento : et ſi apponatur in teſtamento ꝛ to pro exceſſu quodam ꝛ ſuperfluo habendus eſt. eſt ergo verum quia ſui heredes poſſunt inſtitui heredes ſub hac conditione.ſivolent:ꝛ nō eſt neceſſe eos erberedari ſub contraria conditione . Sed nunquid poſſunt abſtinere ab hereditate et quo adimpleuerunt conditionem dicendo ſe eſſet velle heredes ? et dicitur q̄ non.ꝛ idem dico in qualibet alia conditione que ſit in eorū poteſtate. Ainianus.

c ¶ Suos.vt filios.

d ¶ Sub hac conditione.hec eſt verba in neceſſario vt ſeruo faciūt conditionem: in extraneo nil operant vt hic.ꝛ.ſ.de condi.inſti.l. verba.et ſ.e.l.cornelius. Accurſius.

e ¶ Sub contraria conditione.ſ.ſi nolit eſſe heres eū erheredo. Ro.

f ¶ Filium.ſuum heredem de quo dictum ē in principio.

g ¶ Id exigeret.i.erheredatio in conditionis defectū. Ro.

h ¶ Cum in p̄t̄e.i.cū eſſet inſtitut⁹ ſub caſuali vel mixta cōditione. vt Cde inſti.ꝛ ſubſti.l.ſi pater.ꝛ.ſ.de lib.ꝛ poſtbu.l.filius. in princi.ꝛ eſt tunc ſpeciale: vt fiat ſub conditione erheredatio.als contra.ſ.de libe.ꝛ poſtbu.Liū.ſ.pure.Aſo.

i ¶ Eius.cum non eſt poteſtativa.ſ.conditio.

k ¶ Extrinſecus.i.extra filij poteſtatē:ꝛ quidā habēt exp̄ctātis euētū: alij exp̄ctato euentu.

l ¶ In proposito nec poſſibilis.als in ꝓpoſito impoſſibilis:ꝛ tunc ſubaudi ꝛ apta. bene eñ reperiri pōt puta ſi nollet eſſe heres:ſed non apta: als eſt in ꝓpoſito poſſibilis ꝛc.ſed tunc ſubandi non tamen apta vt apparet ex ſequentibus.

m ¶ Non patet.i.cuilibet pateret.nā ridiculum eſſet eū excludere ab hereditate: ita demum ſi vellet excludi:immo debet ita quis erberedari vt ſit exclusus ab hereditate ſiue velit ſiue nolit.

n ¶ Non ab re.i.nō ſine cauſa ſubiungit illud q̄ ſubiūcit ſuis ꝛc.

o ¶ Velut exceſſus.i.ſuperfluum quoddā.nā cū ſup hac eadē.l.ꝛ in toto hoc ti.tractatū ſit qualiter quis poſſit heres inſtitui vel erberedari ſuperfluum ꝛ exceſſus quidam eſt hic adiungere de hereditate acquirenda vel non.vel qualiter acquiriſ vel q̄ſi.nam ſatis de hoc tractabit.ſ.de acqui.here. Aſo.ꝛ ſm hoc non eſt.ſ.ſuis ꝛc.ſed hoc non ab re ꝛc.licet enī ſit exceſſus eſt tñ pertinēs:ꝛ ita nō ſine cauſa tāgit paruꝫ. Vel dic q̄ inſtituat alius heres ſi filius nolit excedere : quiaꝑ imo filio datur facultas immiſcēdi et ſic filius excedit et ille exceditur ſm Rog.q.d.q̄ inſtituatur alius ſi filius nolit non eſt ab re : ſed q̄ filius erberedetur ſi nolit eſſe heres hoc eſſet ab re:ꝛ ſic eſt.ſ.ſuis. Vel tertio exceſſus eſt erheredari ſi nolit eſſe heres ꝛ verba non ab re determinant verbum exceſſus: nō verbum ſubintrāt.q.d. non eſt exceſſus ab re qui ſic adiungit ſi nolit eſſe heres cū demū volēs excluderet. Sed q̄d ſi dixit ſi voluerit: ſcz per futurum ſubiunctiui ? Dicunt aliud dicendū.vt ar.ſ.de ꝟb.ob.l.ſi quis ſtipulatus. Vel dicidē per quēcunq; modū ꝟbi ponaſ illud in ſtipulatione.vt ꝛ alſo.ſ.eō munia pre.l.ſi.in fi.

p ¶ Suis ita.ſ.ſi volent.

q ¶ Si voluerint.modo reſpondet.

r ¶ Eſſe.ſ.ſimul.ad quod ſ.de aqua plu. ar.l.ſ dieſ.

s ¶ Conditione.ſivolent.

t ¶ Sunt poteſtate . vt ſi ꝛ.det ꝛ ſimiles.vt.ſ.de cōdi.inſti.l.ſi.

v ¶ Non debēt.immo videſ q̄ etiā impleta cōditiōe p̄t̄ dimittere. vt.ſ. de condi.ob cau.l.ſ. §.ſ. ꝛ de cōdi. inſtit.l.ſi quis ita heres.ꝛ.l.ſi pupill⁹. ꝛ.ſ.de q̄ſi.ꝛ demonſtra.l.in conditione.ꝛ de acq. hereditl. cum q̄ bonis.q̄ ſunt ℣. Solu.hic inſuo: ibi in extraneo. quod nō valet p.l. illā cum q̄ bonis . Sed dic aut implet conditionem vt ſit heres vt hic : an vt poſſit eſſe et cōditionem tñ purificet vt in ℣ijs. vt.ſ. de acqr. here.l.antiſtius. Ité an hic filij? poteſt repudiare q̄ fuit inſtitutus ſi vo let ✳ videſ q̄ nō.nā ante adimpletaꝫ non: vt.ſ.de leg.ij.l. ſi ita ſcriptū.§.ſi poſtq̄ voluit non q̄ eſt heres: vt.ſ.ꝛ.ſ. de acqr. hered.l. neceſſarijs. et ſic eſt mirū q̄ nō eſt neceſſarius ꝛ tñ nō poteſt ſperare : Rñ.pōt anteq̄ velit.ꝛ illa.l.ſi ita. loq̄ni ſi cōditione que ſuſpendat: q̄ hic nō facit : ſi ſolū hoc op̄at vt non ſit neceſſarius. Sed quidā contra.vt no.ſ. de acqui. here.l.ſi is qui heres.§.ſi.

✳ Verbum volo nec directum nec obliquū dicitur/ſ ſm naturā ꝟbi cui adiicit. bar.in.l. cū quo.§.ſeiā.ſi. de leg.iij. ꝛ a teſtatore prolatus dā ſ̄ portet. bar.ad longū ꝛ poſt eū ang.in.l. gerit.ſi fi. de ac qui.hereditl.

w ¶ Ex vncijs ſex primo herede inſtituto:ꝛ ſcō ex.x. ſi tertius ex reſidua parte vel nulla pot iōis facta mētiōe heres inſtituatur[r] .v. vncias[s] hereditatis[t] tert⁹ habebit.in.xriij.eteñ ꝑtes hereditate diſtributa[t] tertio[u] ratio[v] calculi veluti ex.x. partibus[x] inſtituto quinq; vncias aſſignauit[y].

¶ Qui ſemel eſt heres in perpetuū non pōt deſinere eſſe heres. Bar.

Ex Gaius. Ier.lxxxviij. Ig ſoluendo non eſt aliquo nere: Rñ. pōt anteq̄ velit.ꝛ illa.l.ſi ita. loq̄ni ſi cōditione que ſuſpendat: q̄ hic nō facit : ſi ſolū hoc op̄at vt non ſit neceſſarius. Sed quidā contra.vt no.ſ. de acqui. here.l.ſi is qui heres.§.ſi.

Ex vncijs ¶ Caius. Dictum eſt ſ.e.ſi alienū.§.ſi.ꝛ teſtatores diuidūt q̄nq; hereditates eor.in.xij. vncias.ꝛ q̄nq; in.xriij. Modo pone q̄ titius inſtituit heredē in vi. vncijs. quendam noſie primus.ꝛ ſcō inſtituit in.viij. vncijs ꝛ ita diuiſit inter eos duos.xiij. vncias. ꝛ ſic aſſem exceſſit.tertiū aūt inſtituit ex reſidua parte. ſue inſtituit tertium ſine parte nō facio vim. mō queriſ qualiter debeat hereditas inter p̄dictos tres diuidi?ꝛ rñ.q̄ aut vis diuidere hereditatem tanq̄ dupondiū.i.tanq̄.xriij. vncias.aut tanq̄ aſſem.i.tanq̄.xij. vncias.pmo casu debet habere primus ſex vncias.ſcōs octo.tertius.ꝛ.ſcō caſu debet habere primus tres vncias.ſcōs.iiij.tertius.v.quocūq; tñ mō diuidas nō eſt vis: q̄ ꝑpter hoc nō diminuiſ vel augetur hereditas/vel partes heredum quas in ea habent. Ainianus.

x ¶ Inſtituatur.ꝛ ita de eo.als in eo q̄ de dupondio.ſ.decem vncijs eſt inſtitutus.vt.ſ.eo.l.queſitum.

y ¶ Quinq; vncias. facta computatione aſſis. Rogerius.

z ¶ Hereditatis.diuiſe.in.xij. vncias.q̄ in.xriij.diuiſa voluit teſtator. vt hic tertiꝰ haberet.v. vncias.ſ; cū dupondiū plurius ve vnciarus rō ad aſſem reducaſ q̄ ex.xriij. vncijs.i.dupondio.x. vncias fozet habitur⁹: is ex.xij.i.ex aſſe habebit quincunce.vt inſti.e.§.videamus.in fi.

a ¶ Diſtributa.quod voluit teſtator.

b ¶ Tertio.als tertiꝰ.i.tertij.ꝛ.ratio portionis tertij.

c ¶ Rō calculi. Ratio calculi ſic dicit vt q.ꝛ.ex dupondio.v.ex aſſe ferat. ꝛ q̄ ſex habeat.iij.ꝛ.q.vij. habeat.iij.ꝛ ſic oēs ad diuiſionē.

d ¶ Quartibus.id eſt vncijs.

e ¶ Aſſignauit.eteñ q̄ eſt portio.ꝛ.et.xriij. eadem eſt.v.et.xij. qui.ꝛ.ergo.ex.xriij. erat habuturus: is habeat.v ex.xij.

Eq̄ui ſoluendo. ¶ Caius. Quis generaliter non poſſit ille q̄ non eſt ſoluendo habere niſi vnū heredem.vt.ſ.e.ſi is qui ſoluēdo:tñ euenit aliq̄ꝫ duos hꝫ heredes: veluti ſi ita dicat in teſtō ſuo. tñ mihi heredem.ſtichum ſeruum meum cum libertate:ꝛ ſi mihi ſtichus heres erit tūc titi⁹ quoq; heres eſto.nā titius anteq̄ ſtichus ex teſtō here res extiterit:heres eſſe non pōt: cum autem ſemel heres extiterit ſeruus

UNIVERSIDAD DE HUELVA

heres:non potest titius adiectus efficere.vt desinat heres esse stichus qui semel exstitit heres. Ulpianus.

a ¶ Aduertatur. videbatur ex quo habebat aliquē liberum q̄ non possit habere seruum heredem. vt. ff. eo. l. si is qui. Sed fallit hoc casu. r ex ratione. quia lib⁹ non est heres nisi demum: r tunc primus cum seruus erit heres. at tūc locum habent q̄ ab initio effet bene liber.

b ¶ Efficere. vt r. ff. eo. l. iij. §. si quis ita.

c ¶ Exstiterit. sic. ff. de mi. l. r si sine. §. sed quod pa pinian⁹. r infil. de fideic. hered. §. restituta.

SI socius. ¶ Casus. Titius sociū meum instituit mihi heredem ex asse. r seruo qui erat me⁹ r suus legauit pure equi meum r non dedit dicto libertatem seruo. certe nō valet dictum legatum. si autem legasset ei seruo p̄dicto modo sub conditione valeret legatum si inuenueretur liber tempore conditionis existētis. nam et proprio heredis seruo ab herede recte sub conditione legatur per testatorem. per predicta ergo apparet q̄ dictum seruum quem habeo cōmunem cum titio possuꝫ heredes instituere sub cōditiōe sine libertate et dare eum coheredem titio socio meo quem instituit tamē̄ sit alienus seruus quia et si esset seruus predictus proprij⁹ dicti mei socij quem instituit: possem eum instituere heredem sub conditione cum domino suo qui est meus socius. Ulpia.

Jnstā. l. cū suo glo. reputat valde singu. r no. Bar. hic.

d ¶ Si socius. in tribus casibus purificat seruum cōem. proio: vt ecce ego et titius socij habemus seruum cōem: si instituā titium heredem non possum legare dicto seruo cōmuni: quia nec seruo proprio r hoc pure. Item sub conditione possum legare dicto seruo cōmuni. q. r. ppio heredis. Item instituere possum seruum communez vna cū socio: q̄ etiam seruū ꝓprium alicuius vna cum domino.

e ¶ Jnstitutus. fit a socio.

f ¶ Libertate. fideicommissaria. nam tunc valet. vt. ff. de lega. iij. l. si legatarius. §. i.

g ¶ Nō cōstitit. propter regulā catonis. hoc eñ esset in proprio heredis. vt insti. de le. §. an seruo. r. d. l. si legatarius. §. i. quod quidē valeret socio nō instituto herede. vt. ff. eo. pro socio. l. veri. §. si seruo.

h ¶ Seruo. heredis. Azo. de testatoris cōstat. vt. ff. eo. l. si seruꝰ vroti.

i ¶ Ut alienus. testatori r heredi. Azo. Et not. q̄ seruus r dominus simul instituuntur ab aliquo.

k ¶ Proprius. seruus heredis. Azo. Item quare lsitui pōt cū dño r non ei legari: Rñ. q̄ tunc nō debet dñs ei dare aliquid.

TEstamento. ¶ Casus. Stichum seruum meum institui mihi heredem cū libertate sub condi. si nauis ex asia venerit. r postea fui occisus conditione pendente postea dicte institutionis deterit dict⁹ seruus necem meam: r sic preter decreuit eum libertatem mereri. r ita habet libertatem ex premio r non ex testamento. nūquid erit necessarij⁹ heres mihi an voluntarius: r ōz q̄ voluntarius. Ulpianus.

l ¶ Decreuit. ĵ. de bo. lib. l. si necesse. r. C. pro quibus cau. ser. pro pte. li. acci. l. i. Accursius.

m ¶ Jgitur. bene valet. vt insti. eo. §. seruus autem a dño. r arg. ff. c. l. si serno. r. l. si seruus communis. Sed videtur contra. ff. eo. l. iij. §. qui fidei commissarias. v bi postea fit necessarius. Sed ibi ab homine: hic a lege fit liber. Jpublica eñ vox ꝓtiuate ꝓtiudicat.

Vox publica ꝓuatę ꝓtiudicat

n ¶ Licet. ad est licitum est.

IMperatorem. ¶ Casus. Cum timerem q̄ titius vellet mihi mouere litē fuper dotali titiano quez possidebam vel heredib⁹ meis institui eadem causa imperatorem mihi heredem vt grauem aduersarium haberet post mortem meam dictus titius. certe non valet institutio. facultas enim calumnie non debet capi ex honestate principis. Ulpianus.

o ¶ Imperatorem litis. alij mouende vel econtra sibi non mouende: et sic causa vitandi iudicij. sed videtur boc licere. vt. ff. de alie. iudi. ex hac. §. sed heredi. Solu. specialē in principe qui plus sibi cauere debet. ff. C. de iure fis. l. res. §. lite. r insti. quibus modis testa. infir. §. fin. in fi. r. C. vnde vi. l. meminerint. r. C. de testa. l. volumus.

PAcumeuꝰ. ¶ Casus Quidam nomine pacumeuius androsthenes instituit sibi heredem ex asse pacumeuiam magnaz filiam pacumeuij magni: z subtituit ei dictum pacumeuium magnum. postea pacumeuius magnus p̄dictus fuit occisus. et postea peruenit rumor ad dictum testatorem q̄ r pacumeuia magna ex asse instituta effet mortua: ipsa tamen in veritate non erat mortua. dictus autem testator credens eam mortuam: mutauit testamentum fuū et quēdam nomine nouiuꝫ ruffinum sub hac prefatiōe heredem instituit: q̄ heredes quos volui mihi habere cōtingere non potui nouiuꝫ ruffinꝰ be res esto. r postea decessit dictus pacumeuius androsthenes testator. post ea venit pacumeuia magna ex asse primo instituta. vt dictum est. r supplicauit quibusdam imperatoribus tūc existenti bus. i. imperatori tunc existenti vt cogeret dictum nouiū ruffinū scōo instituto ad dimittendā hereditatem predictam sibi pacumeuie magne primo institute. imperator autem misit pro nouio ruffo et dixit predicta. nouius autem ruffus respondit et dixit: si ipsa vult mihi aliquid dicere det mihi libellum vnde ipsa dedit ei libellum. et tandem fuit lis contestata inter eos coram imperatore. imperator autem postea pronunciauit hereditatem ad pacumeuiam magnam predictam pertinere. putauit enim ei subueniendum ex voluntate testantis q̄uis institutioni nouij ruffi contineretur talis modus. quia heredes quos volui mihi habere contingere non potui. r. q̄uis propter dictum modum videatur debere habere hereditatem dictus nouius ruffinus: ideo q̄ falsus rumor non solet obesse instituto. habebit ergo pacumeuia magna hereditatem: sed legata relicta a nouio ruffino in secundo testamento debebit pacumeuia magna prestare legatarijs perinde ac si in posteriori siue in secundo testamento ipsa fuisset heres instituta. r hoc dicit hec lex. Ulpianus.

† Concor. glo. in. c. ad audientiaꝫ. circa me. in fi. r legata ſſtātur. extra 5 relict.

p ¶ Mutauit. testator.

q ¶ Ruffum. als ruffium. r est proprium nomen. als rursum.

r ¶ Modus. i. causa: vt. ĵ. de conditio. et demonstra. l. demōstratio. et est hoc: scilicet quia heredes. r. c. quia falcidia non debetur ei. i. non solet. r. vt. C. de fal. causa ad. per totum. r. ĵ. de condi. r demonstra. l. falsa. nisi probetur q̄ testator non erat als relicturus. vt. ĵ. de conditi. r dignō stra. l. cum tale. §. falsa. r hoc subijcit. probatur enim hic per prefationē: quia heredes r. c.

s ¶ Pertinere. non ergo tenet secundum testamentum. Sed contra. ff. de inoff. testamen. l. si instituta. §. fi. r. l. sequē. vbi valet quod patet q̄ rumpitur per querelam. Solu. hoc est hic propter primum testamentum vel propter prefationem secundi per quā patet q̄ testator nolebat valere secundum.

t ¶ Sed legata. no. speciale contra regulam que ē. C. de fideicō. Lea quā. vt ibi no. r facit ad banc. l. C. de testa. mili. l. si cum. r. ĵ. de fecun. tabu. l. qui ex liberis. in pn. r. ff. de pac. l. tale. §. fi. r. ff. de test. tu. l. ꝑ. r insti. quibus mo. test. infir. §. si quis prior.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

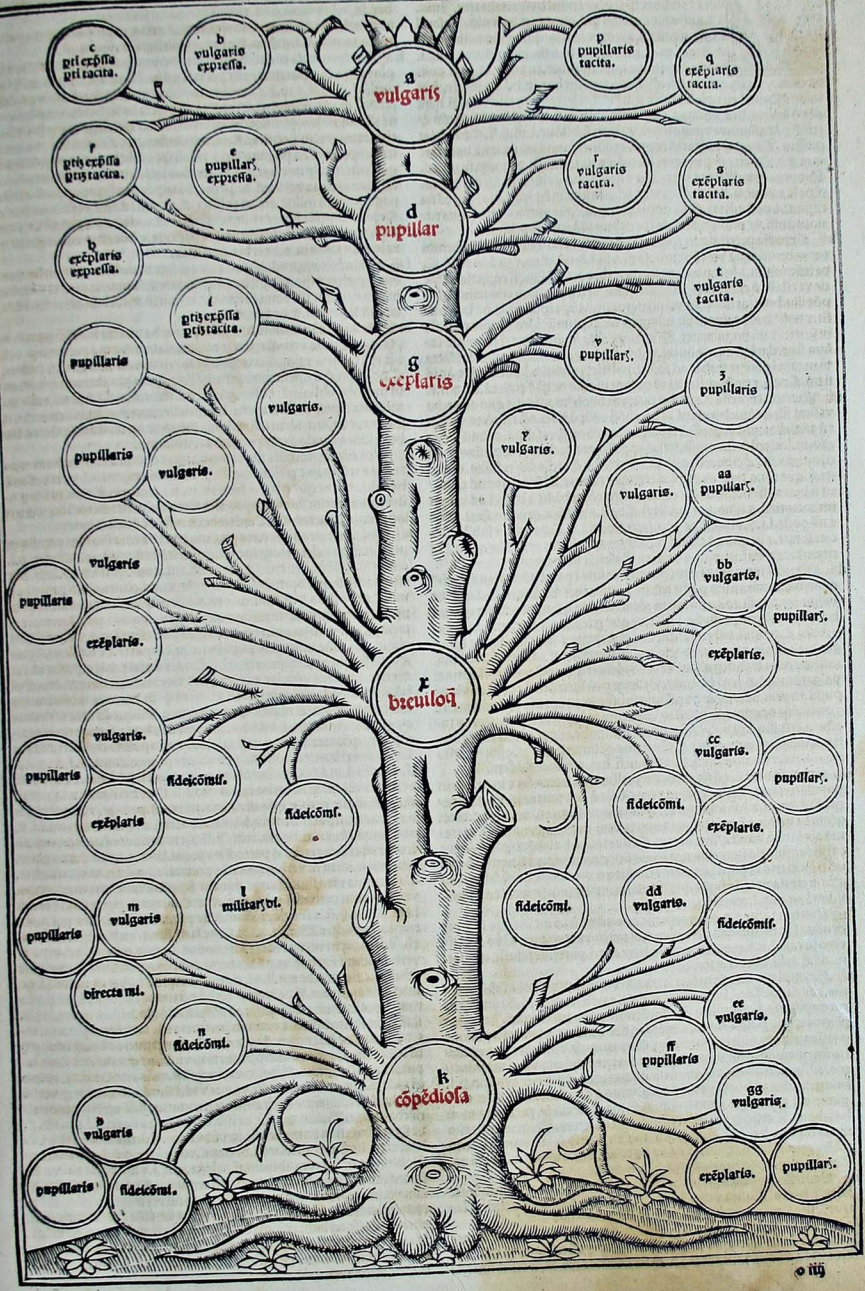

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a V Ulgaris substitutio est scda institutio directa q̃ a quolibet ⁊ cuilibet fieri pōt/⁊ nihil hʒ specialitatis. Jmo. ⁊ Lanfran. de oriano in. l. cēturio. ff. de vulg. Jason i. colū. iiij. illo ti. Et dr vulgaris/quia vulgo oibus pōt fieri glo. in. c. raynutius. de testa. glo. instit. de vulga. substi. in prin. de quo late p bar. in dicta. l. j. post guil. de cuneo. Et hʒ quinqꝫ effect⁹/quos expedit bar. in. d. l. j. ⁊ ibi alexā. et iason. Prim⁹ in noīe sui iuris intelligit/si heres non eris vel aliū herē nō feceris. l. cū ꝓponas. C. de here. insti. §. fi. insti. de vulg. Scōs ꝙ testm̄ pōt assumere vires ab ipsa vulgari substōne. l. iij. §. fi. ff. de lib. et posthu. Terti⁹ ꝙ vulgaris expressa cōtinet pupillarē tacitā. l. nam hoc iure. ff. e. Quart⁹ ꝙ p vulgarē succedit testatori. insti. de vulg. in princi. Quintus ꝙ vulgaris facit de suo ⁊ necessario volūtariū. l. si fili⁹ heres. ff. de li. ⁊ posthu. ⁊ durat hec vsqꝫ ad aditionem hereditatis/⁊ ea adita expirat. l. post aditaꝫ. C. de impu. glo. in. d. c. raynutius. ⁊ in. §. qua ratione. insti. de pupil. ⁊ de eius speciebus vide in cellulis suis.

b ¶ Expressa dr tripliciter/primo in genere/vt sunt ille que cōprehendūtur in breuiloqua vel cōpendiosa glo. in. l. luci⁹. ff. eo. ⁊ in. l. in testō. C. de test. mili. in. l. ꝓcibus. C. de impu. ⁊ ibi docto. Alia est expressa in specie vt est illa q̃ exprimit spēm substōnis/vt si heres non eris talis sit/sed pōt illud esse/qꝛ noluerit vel nō potuerit. l. cū proponas. C. de here. insti. ⁊ null⁹ horū casuum singularium hic exprimit: ideo dicitur expressa in specie/⁊ nō singulariter. Alia dr expressa singulariter q̃ exprimit casum singularē in quo comitat. videlʒ si heres eē nolueris talis sit: facta tñ in casu īpotētie trahit ad casum nolētie: ⁊ econtra. l. gallus. §. ⁊ quid si tm̄. ff. de li. ⁊ posthu. limita tñ quinqꝫ modis de qb⁹ p alexā. in. d. l. j.

c ¶ Partim expressa/⁊ partim tacita dr duob⁹ modis/scʒ quo ad verba vt sunt ille q̃ cōprehendunt in breuiloq̃ ⁊ cōpēdiosa. nā respectu verborū gñaliū dicunt expresse/respectu vero vboꝝ specialium dicunt tacite glo. in. l. in testō. C. de mili. test. q̃ appellat eas tacitas ⁊ expressas. ⁊ ita cōcor. glo. in. l. ꝓcibus. C. eo. ⁊ in. l. luci⁹. ff. e. q̃ dicūt eas expssas/⁊ glo. in. §. qua rōne. insti. de pupi. q̃ dicit eas tacitas. Alia est quo ad casus/vt si heres esse nolis/qꝛ iste casus nolētie cōprehēdit ⁊ trahit ad casum impotentie. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̄. ff. de li. ⁊ posthu. qꝛ paria sunt nolle ⁊ nō posse. l. j. §. vsus. ff. de ꝓcu. facit tex. in. l. fi. C. de insti. ⁊ substit. sub condi. fact. ⁊ sic quo ad casum expressum appellatur expressa/quo ad tacitum tacita/bar. in. d. l. j. ⁊ ibi alex. Jason. ⁊ scribentes.

d ¶ Morib⁹ introductū est vt pater filijs suis ī ptāte ꝯstitutis minorib⁹ quattuordecim annis possit testari pupillariter substituendo. l. ij. ff. de vul. in pn. ⁊ insti. eo. in pn. dū tñ cōcurrāt octo q̃ sunt necessaria quo ad hoc vt pupillaris possit fieri filio. de qb⁹ p tex. glo. ⁊ bar. in. d. l. ij. ⁊ l. in testō. C. de mili. testa. Et finit hec pubertate ⁊ alijs modis. de qb⁹ p glo. magistram ⁊ ibi tex. ⁊ docto. in. l. in pupillari. ff. eo. facit. §. masculo. insti. de pupi. habetqꝫ alios effect⁹/videlicet ꝙ pupillaris expssa ꝯtinet vulgarē tacitā. d. l. nā hoc iure. Scōs ꝙ p eā succeditur pupillo insti. de pupil. in prin. Terti⁹ ꝙ pupillaris substitutio expressa excludit matrē ⁊ quoscūqꝫ veniētes ab intestato. l. papinian⁹. §. sʒ nec īpuberis. de inofficio. test. ff. d. l. ꝓcib⁹. ⁊. l. si testō. C. ō impube. cū per ea succedat ex testamēto. l. iij. de acqui. here. ff. Quartus qꝛ quos pater pōt sibi necessarios facere. ⁊ filio suo. d. l. ij. §. prius. in fi. bar. ⁊ omnes ibidem.

e ¶ Expressa dicit illa q̃ fit verbis expressis vt si heres sis ⁊ moriaris in pupillari etate talis sit. Tacita vero est illa q̃ continetur in vulgari expressa. bart. in. d. l. ij. colū. iiij. Et q̃uis glo. in. §. qua rōne. insti. e. dicat ꝙ ista fit verbis affirmatiuis: vulgaris vero negatiuis/nihil est qꝛ immo oīs substō directa/siue sit expressa siue tacita. habito respectu ad euꝫ cui sit substitutio fit verbis negatiuis siue priuatiuis. vt si non sis heres vel si moriaris in pupillari etate ⁊c. respectu vero illius qui substituitur affirmatiuis vt talis sit: de quo late bart. ⁊ post eum scribentes in. di. l. ij. lanfran. in. d. l. centurio.

f ¶ Partim tacite ⁊ partim expresse quo ad verba sunt ille que comprehendunt in breuiloqua ⁊ compendiosa vt in vulgari dixi. Quo ad cas⁹ vero in casu. l. iulianus. de acquirē. here. ff. ⁊. l. pater. de priuile. cre. bar. in. d. l. ij. colū. iiij. ver. ⁊ ꝯm hoc.

g ¶ Exemplaris ideo dr qꝛ fuit facta ad exemplū pupillaris substitutionis. l. ex facto. ff. eo. l. humanitatis. C. eo. ⁊ insti. eod. in. §. q̃ rōne/qꝛ sicut pupillaris fit pupillo q sibi ꝓuidere nō pōt p testamentū. Jta exemplaris furioso ꝓdigo/surdo/⁊ muto/q sibi ꝓuidere etiam non possunt p testamentum. differt tñ hec a pupillari in causa efficiente/qꝛ pupillaris fuit introducta moribus/vt supra dixi. exemplaris vero lege principis. d. l. humanitatis. ⁊ requirūtur quattuor de qbus per iason. in. d. l. humanitatis ad hoc vt possit fieri. Primo q eam facit sit ascendens. vt pater vel mater. d. l. humanitatis. Scōo ꝙ ille cui fit perpetuo morbo laboret. Tertio ꝙ tali filio relinquatur legitima. Quarto ꝙ si talis mentecaptus haberet liberos ꝙ saltim vn⁹ ex eis substituatur iason in d. l. humanitatis. de materia cuius bar. bal. alex. ⁊ iason ī. d. l. ex facto. ff. eo. ⁊ de eius speciebus vide in cellulis suis.

h ¶ Expressa est illa que fit verbis expressis/vt si decedas in furiositate talis sit heres. Tacita vero est illa que continet in vulgari vel pupillari expressa/docto. in. d. l. facto/⁊ in. d. l. humanitatis.

i ¶ Partim tacita ⁊ partim expressa quo ad verba est illa que comprehenditur in breuiloqua vel compendiosa: quo ad casus vero est si fiat isto modo. si filius meus decedat in furiositate talis sit/si cesset furiositas remaneat tamen prodigalitas vel surditas. ad istos casus trahitur bar. in. d. l. ex facto. colū. vj. ⁊ sic in casu furiositatis expresso est expressa: in casu vō surditatis tacito est tacita. ⁊ casus expressus trahit ad alios casus tacitos. d. l. gallus. ff. de lib. ⁊ posthu. §. ⁊ quid si tm̄.

k ¶ Compendiosa dr qꝛ sub cōpendio verboꝝ plures substitutiones seu plura tpa complectitur/⁊ fit per hoc aduerbium q̃ñcūqꝫ. glo. in. l. vbis ciuilib⁹. ff. eodē. ⁊ in. d. c. raynutius. ⁊ in. c. si pater. de test. lib. vj. videlicet hoc modo/q̃ñcunqꝫ fili⁹ me⁹ decesserit talis sit heres/vel pōt fieri sine illo aduerbio q̃ñcunqꝫ/vt qñ testator vno certo tpe complectit plures etates tex. in. l. cēturio. ff. eo. ⁊ ibi scribentes. Et dicit bar. ibidem ꝙ ipsa cōpendiosa a pagano facta/nō est spēs substitutiōis de p se/sed est qdā adiectio: ꝙ intellige. i. qdaꝫ modus indicendi alias substitutiones sub noua forma verborū/respectu cuius pōt dici spēs de p se/siue fiat a pagano siue a milite. arg. in rubrica. ff. eo. ⁊ glo. j. in. l. verbis ciuilibus. ff. eodē. iason ita declarat. in. d. l. cēturio. ff. eodē. colū. x. sed qñ fit a milite tūc vero est species substitutiōis de per se. ⁊ hoc est ꝙ voluit glo. in. d. rubrica. ⁊ iason in. d. l. verbis ciuilibus.

l ¶ Quando compendiosa facta est a milite maioribus per verba mere directa: vtroqꝫ tpe comprehendit militarem semp erit directa militaris in qua veniunt tm̄ bona defuncti. l. centurio. ff. eo. ⁊ ibi glo. ⁊ scribē. facit. l. miles etiam. ff. de test. mili.

m ¶ Si auteꝫ cōpendiosa fit a milite p verba directa suo filio pupillo in ptāte constituto vtroqꝫ tpe erit directa. nam infra tpa pubertatis valebit vt vulgaris ⁊ pupillaris: post vero erit directa militaris. l. ꝓcibus. C. de impu. ꝯm intellectum verum fulgo. q̃uis glo. ibi dicat ꝙ si mater sit in medio obliquat/⁊ idem glo. in. d. l. cēturio. ⁊. d. c. si pater. male tamē: quia mater nullū habet in hoc priuilegium. bar. in. d. l. centurio. et ibi alex. ⁊ iason. ⁊ idem iason in. d. l. precibus/qꝛ illud ꝯm scribētes haberet locū quando fieret per verba communia.

n ¶ Ubi aūt cōpendiosa fit per verba mere obliqua vt p verbum rogo reddas restituas ⁊ p alia ministeriū alterius exigētia ad transmissionē hereditatis: de qb⁹ p bar. ⁊ lanfran. in. d. l. centurio. ff. e. tūc est semp fideicommissaria. siue fiat a pagano siue a milite: scribētes ī supradictis locis de qua tractat. ff. ⁊. C. ad trebel. ⁊ insti. de fideicō. here.

o ¶ Sed si compendiosa fiat a pagano p verba cōia suo filio pupillo in ptāte existēti valet vtroqꝫ tpe tanq̄ fideicōmissaria. bar. ⁊ Bal. in. d. l. centurio. ⁊ idē in. l. ex trib⁹. C. de inoffi. test. ange. ꝯsilio. cxxv. icipi. hoc est testamētū. quā opinionē sequunt glo. in. d. l. cēturio. in. d. l. precibus. in. d. c. raynutius. §. fi. insti. eo. ⁊ in. d. l. ex trib⁹. Cōtrariū teneas/ꝙ immo infra tpa pupillaris etatis valeat tāq̄ vulgaris ⁊ pupillaris iure directo. Post vero pupillarē etatē efficiat fideicōmissaria. ⁊ istud sequit glo. in. §. q̃ rōne. institu. de pupillari. ⁊ in. c. si pater. de test. li. vj. seqtur Cy. post multos antiquos in. d. l. ꝓcibus. ⁊ ibi saly. fulgo. pau. et alexā. Et hāc opinionē indubitatā dicit dict⁹ alex. in. d. l. cēturio. ⁊ ibi post eū iason reprobādo glo. contrarias. Et nota ꝙ in materia substitutionis compendiose versat triplex species verboꝝ. Nā quedā sunt verba directa quedā cōmunia ⁊ quedā obliqua: directa sunt illa que denotant ius cōpetere ipso iure ⁊ q̃ importāt tale ius ex quo possit adiri hereditas de iure ciuili vel bonorū possessio peti de iure ꝓtorio: lanfrā. in. l. centurio. ff. eo. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de sacrosanc. eccle. ⁊ sunt hec istituo. vt toto ti. ff. de here. insti. idem in verbo heres esto. l. fi. C. de here. insti. ⁊. l. j. in fin. ff. illo. ti. idē in verbis. dn̄s esto. l. his verbis. ff. de here. insti. idē in verbo moriat. c. si pater. de testa. lib. vj. Et verbū assigno est directū. l. j. ff. de assignā. liber. c. ij. de offi. ordi. Jdē dic in ver. adiudico. verbum accrescat est etiā directū. l. q patri. ff. de acqui. here. ⁊. l. vni. C. quā. partes non peten. idem in verbis concedo ⁊ detraho: lanfran. in. d. l. centurio. Communia vero sunt illa que stant in significatione directi et obliqui vt est verbum permaneat. l. si cum ante. C. de dona. ꝓpter nup. ⁊ tex. in l. tale pactū. §. fi. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ff. de pac. ⁊ bal. in. l. j. C. de pac. inter empto. ⁊ vendi. ⁊ Bal. in. d. l. fi. C. de sacrosanct. eccle. fulgo. in consi. xlj. Jdem dic in verbo redeat. l. si duobus. de mili. testa. ff. Jdem dic in verbo ptinere ꝯm bar. in. d. l. centurio. cum quo transeunt Jo. de lig. et Bal. in. c. si pater. de test. li. vj. p quo facit quod habet gl. no. in. l. si qs intentiōe ambigua. ff. de iudi. ꝙ verbū pertinere est cōmune ad petitorium ⁊ possessoriū: ⁊ ibi sequitur bar. facit etiā glo. in. l. cū mater. in glo. ij. ff. de inoffi. test. q̃ dicit verbum pertinere esse latū. idem glo. in. c. inter dilectos. de fide instru. q̃ dicit ꝙ verbum pertinere est tam latuꝫ ꝙ p eū censet omne ius in iudiciū deductum vndecunqꝫ debeat: ⁊ illam reputat singul'. ange. in cōsilio. cccxv. incipien. visis attestatio. ⁊c. ex quo tñ vide glo. in. c. fi. de electio. li. vj. que videt similis. dic etiam ꝙ verbū deuoluat est commune. lanfrau. in. d. l. centurio. Jdē verbuꝫ deueniat/est commune. Bal. in. d. l. fi. ⁊ de isto verbo sunt duo tex. ī. l. penult. ff. de solu. alius est in prima consti. in vsibus feu. Jdem dic de verbo habeat ange. in. §. extraneo. insti. de pupil. vide tñ tex. q videtur dicere ꝙ sit obliquuꝫ in. l. q concubinam. ff. de lega. iij. §. j. ⁊ ibi bar. ⁊ de verbo succedat vide lanfran. et iason. in. d. l. centurio. Et nota ꝙ nullum est tam verbum commune quin per adiectionem verbi eoipso efficiatur directum: lanfran. vbi. s. Obliqua vero verba sunt illa que exigunt factū alterius vt est verbum restituatur. l. coheredi. §. cum filie. ff. de vulga. idem in verbo detur. l. fundi trebatiani. ff. de vsufruct. lega. idem in verbo/reddatur. et in alijs de quibus per docto. in. d. l. centurio. ⁊ in. d. l. fi. C. de sacrosanct. eccle.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

p ¶ Pupillaris tacita regulariter cõtinetur in vulgari expressa qñ ipsa vulgaris facta est per patrẽ pupillo in ptãte constituto/ꝛ hoc siue mater sit in medio siue non.glo.in.l.precibus.C.de impu.in verbo:sino. ꝛ tex.in.l.fi.C.de insti.ꝛ substi.sub condi.fac.ꝛ ibi glo.ꝛ glo.in.§.qua.rõne.insti.de pupilla.docto.vltra mon.in.c.raynutius.de testa.ꝛ ita teneas lȝ glo.aliter voluerit in.l.centurio.ff.eo.quã reprobat iason.ꝛ alij in.l.precibus.s.alleg.Quod tñ limita verum nisi vulgaris esset facta simul maiori ꝛ pupillo.quia tunc propter imparitatẽ nõ cõtineret in ea pupillaris tacita.l.ꝙuis.C.de ipu.ꝛ alijs substi.Limitat etiã nisi constaret de voluntate patris nolẽtis pupillarem tacitã in vulgari comprehendi.l.nã hoc iure.§.fi.in verbo:si voluntas parentis nõ refraget.ff.eo.et in.d.l.ꝙuis.C.de impu.in verbo:si modo non cõtrariã ꝛc. Limitatur tertio si pater facit vulgarẽ ꝛ pupillarẽ suo filio prouidendo ei in omnem casum:qꝛ tũc expssum facit cessare tacitũ.l.cũ ex filio.§.filio.ff.eo.Quarto limita.qñ vulgaris esset facta p dictionẽ taxatiuã tantũmodo/iason in.d.l.nam hoc iure.Aduerte tñ qꝛ ista pupillaris tacita non admittit contra matrẽ glo.in.l.pcib⁹.alleg.sequitur illã Bar.ꝛ omnes in.l.j.ff.eo.in tertio substitutionis vulgaris effectu col.viij.nec etiã contra patrem pupil.et alias psonas de quibus per Bar.in.di.l.ij.cñ opinione Bar.transeũt indifferẽter moder.et maxime alex.in.d.l.cẽturio.et albe.de rosa.in repe.istius rubri.lxiij.col.sali.et pau.in.d.l.fi.C.de insti.et substi.opi.Bar.compro.are.duplici fundamento/qꝛ in materia exorbitãti/qñ est fauorabilis prout est ista fit extensio de persona ad personam qñ concurrit eadem tacita voluntas etiã in stipulatione que est stricti iuris.l.tale pactuȝ.§.fi.ff.de pac.ꝛ pro ea parte est tex.in.l.generaliter.in prin.C.de secun.nup.

q ¶ Exemplaris tacita comprehenditur in vulgari expressa furioso facta.si tpe quo fiebat vulgaris erat furiosus.ar.l.si predia.ff.de re.eo.secus si eo tempore quo fiebat non erat furiosus ille cui fiebat.quia casuȝ aduersamqȝ fortunam ꝛc.l.inter stipulantem.§.sacrã.de verbo.oblig.ff.bar.in.l.ex facto.ff.eo.ita tenuit oldra.laudu.vt refert albe.in repe.rubri.ff.eo.col.lxxxiij.

r ¶ In pupillari expressa continet vulgaris tacita.l.nam hoc iure.ff.eo.l.in testamento.C.de mili.testa.glo.in.§.qua ratione.insti.eo.ꝙ excludit matrem pupil.ꝛ oẽs venientes ab intestato.glo.in.l.fi.C.de insti.ꝛ substi.sub condi.fact.et ibi scriben.oẽs approbantes eam:qõ tñ limita ſm Bar.in matre defuncti.qꝛ sicut p pupillarem tacitam non excludit mater pupilli:ita nec p vulgarem tacitam mater testatoris.Bart.in.l.ij.in prin.ff.eo.in col.viij.versi.vlterius quero.

s ¶ Exemplaris tacita continetur in pupillari expressa qñ ipsa pupillaris fit furioso Bar.in.l.ex facto.col.v.ff.eo.qꝛ in habentib⁹ simbolum facilior est trãsitus.l.in rem.§.item quecũqȝ.ff.de rei vendi.l.item si acceptolatũ.ff.de acceptila.l.iiij.§.fi.de bono.posses.ꝛ ita guil.de cuneo ꝛ ray.dum tñ pupillaris non fuerit facta cum limitatione tpis.qꝛ tunc vltra tps non extenderet.l.si ita quis.ff.eo.et sicut pupillaris tacita nõ excludit matrem nec alias psonas de qb⁹ p Bar.in.d.l.ij.ita nec etiaȝ exemplaris tacita a paritate rõnis Bart.in.d.l.ex facto.nisi appareat de voluntate contraria defuncti.glo.in.d.l.precibus.ꝛ tex.in.d.l.nam hoc iure.Et aduerte qꝛ illa voluntas pbabitur per duos testes vel per coniecturas.Bar.in.d.l.ij.in prin.pe.ꝛ fi.col.Bal.ange.sali.ꝛ pau.in dicta.l.precibus.sali.ꝛ iason in.l.ꝙuis.C.de impu.

t ¶ An tacita vulgaris contineatur in exemplari expressa:credo ꝙ sic eo modo in pupillari quando testator instituit furiosum.qꝛ vbi est eadem ratio.idem ius debet statui.l.illud.ff.ad.l.aquil.l.a titio.ff.de ver.obli.de quo per scriben.in.d.l.ex facto.ff.eo.ꝛ in.§.qua ratione.insti.e.illa ratione quia vbi due sunt cause naturalis ꝛ accidentalis semper naturalis preualet.vt.s.dixi per.l.qui habet.ff.de tute.

v ¶ Exemplaris substitutio qñ fit pupillo per patrem infra tpa pupillaris etatis si pupillus erat in ptãte valet vt pupillaris.post võ vt exemplaris.qꝛ vbi concurrunt due cause naturalis ꝛ accidentalis semp pualet naturalis.l.qui habet.ff.de tute.post vero pupillarem etatẽ erit exẽplaris dũ tñ nõ fuerit facta cũ limitatiõe temporis.d.l.si ita quis.Bar.in.l.ex facto.ff.eo.et ibi post eum scriben.

x ¶ Ista duplici noĩe nuncupatur scȝ reciproca.vt in.l.nam hoc iure.§.quod genus.ff.eo.ꝛ alio breuiloqua de quo est tex.in.l.cũ in testamento.ff.de here.insti.§.hec verba.ꝛ non fit nisi pluribus personis duab⁹ vel tribus paris vel disparis numeri.declarat Bar.in.d.l.lucius.col.iij.ff.eo.ꝛ appellatur reciproca propter mutuam ꝛ alternatiuam repetitionem substitutionis quam in vnaqueqȝ persona facere testator intelligitur iason.in.l.in testamento.C.de mili.testa.alie tamẽ vni persone.

Et fit per hec verba titium ꝛ seium heredes instituo ꝛ eos inuicẽ substituo.l.lucius.ꝛ.l.coheredi.§.qui discretas.ff.eo.l.j.ꝛ.ij.C.eo.vel p hec lucium et titium heredes iſtituo.ꝛ vter eorum viuat heres esto.l.titius et seius.cum.l.sequen.ff.de here.insti.l.si fundum sub cõditione.§.his verbis.ꝛ.d.l.ij.vel isto modo titium et seium instituo ꝛ substituo.l.si pater impuberi ſm vnam lectu.ff.eo.ꝛ continet plures in se substitutiões aliquando duas/aliquando quattuor.de quo plene dicetur in singulis cellulis ex ipsa descenden.

y ¶ Breuiloqua has duas solũ comprehendit qñ fit duobus maioribus vel duobus imparibus:scȝ vni puberi ꝛ impuberi:vel vni existeñ.in potestate ꝛ alteri non existeñ.qꝛ tunc breuiloqua comprehendit solum illã substitutionem ꝙ põt equaliter ambobus fieri.l.nam hoc iure.§.sed si alter.ff.eo.ꝛ.l.ij.C.eo.lãfran.in.d.l.cẽturio.ꝛ.l.in testamento.C.de test.mili.ꝛ de veritate huius plene.Bar.ꝛ Jason post eũ in.l.lucius.ff.eo.ꝛ idem iason in.l.in testõ.C.de testa.mili.lanfran.in.l.d.centurio.

z ¶ He due comprehendũtur in breuiloqua qñ fit duob⁹ impuberibus exheredatis argumento.§.non solum.insti.de pu.substi.quia cum pater nihil talibus relinquat/nõ potest eis substituere vulgariter cum per vulgarem succedat testatori ꝛ per pupillarem pupillo.insti.eo.in prin.pupillariter võ nedum põt substitui instituto quinimmo exheredato.l.j.in fin.ff.eo.et.d.§.non solum.quare breuiloqua duobus exheredatis facta duas dicitur pupillares cõtinere/vt declarant Bart.alex.pau.et iason in.d.l.lucius.ff.eo.ꝛ late Bar.in.d.l.j.

aa ¶ Has quattuor dicunt iura in breuiloqua comprehendi/quando fit duobus pupillis in potestate cõstitutis institutis.l.lucius.§.aliter.ꝛ in.l.nã hoc iure.§.j.ff.eo.sequit lanfran.in.d.l.centurio.Bar.ꝛ docto.in.d.l.lucius.ꝛ in.d.l.nam hoc iure.

bb ¶ Iste sex continentur in breuiloqua qñ fit duobus pupillis mente captis videlicet due vulgares si non adeat hereditas/due vero pupillares si decesserint in pupillari etate.exemplares etiã duas si moriantur post pupillarem etatem in furiositate/theorice tradit hoc Bar.in.d.l.lucius.ꝛ lanfran.in.d.l.cẽturio.Posset etiam dici ꝙ breuiloqua continet sex alias si fiat per hec verba:pupillos meos duos sane mentis heredes instituo/ꝛ eos inuicẽ substituo:si decesserint in pupillari etate vel qñcũqȝ videlicet duas vulgares/duas pupillares/ꝛ duas fideicõmissorias de quo Bar.ꝛ lanfran.in locis quibus supra.

cc ¶ Licet substitutio breuiloqua de se non comprehendat fideicomissarias sed semper directas:fallit si ei adiungat cõpendiosa:ꝛ fiat hoc modo duobus pupillis furiosis.vos instituo ꝛ inuicẽ substituo siue moriamini in pupillari etate:vel aĺs qñcũqȝ quia tunc in ea comprehenduntur octo substitutiones/scȝ due vulgares/due pupillares/due exemplares/ꝛ due fideicõmissarie Bar.in.d.l.lucius.ꝛ lanfran.in.d.l.cẽturio.iason in.l.in testamento.C.de mili.testa.idem si pater dixerit substituo vos inuiceȝ vulgariter/pupillariter/exemplariter vel per fideicommissum de quo tex.melior de iure in.l.recusare.§.titius.ff.ad trebellianum.alexã.in.d.l.lucius.circa fi.

dd ¶ Iste due fideicommissarie cõtinent solũ in breuiloqua quando facta est duobus in codicillis.ar.l.sceuola.ff.ad trebel.argu.glo.in.l.verbis ciuilibus.ff.eo.ꝛ glo.in.l.j.de iure codicillo.ff.Bart.in.d.l.lucius.ꝛ ibi alexan.ꝛ iason.

ee ¶ Si compendiosa fiat a pagano maiori p verba cõmunia cum adiectione tẽporis importati p distributiuũ qñcũqȝ vel per aliam dictionem distributionem tẽporis significantem a principio valet tanꝙ vulgaris.adita vero hereditate/erit fideicõmissoria Bart.in.d.l.centurio.ff.eo.col.ix.versi.secundo oppo.

ff ¶ Ubi autem compendiosa fit per verba mere directa a pagano filio pupillo in potestate constituto infra tempora pupillaris etatis valet vt vulgaris ꝛ pupillaris postea nullo iure.l.verbis ciuilibus.ff.eo.in verbo frustra.§.extraneum.insti.eo.ꝛ tex.fortis in.l.si seruus legatus.§.si seruus alienus.ff.de lega.j.ꝛ glo.in.l.in pupillari.ꝛ in.l.centurio.ff.e.glo.in.l.sceuola.ff.ad trebel.in.§.qua ratiõe.insti.eo.in.c.raynutius.de testa.in.c.si pater.eo.titu.li.vj.reprobata glo.in.§.fi.insti.de pupil.substi.que sub dubio voluit contrarium.Bal.in.d.l.centurio.ꝛ ibi moder.licet circa istam materiam Bar.in.l.ex tribus.C.de inoffi.testa.et in.d.l.centurio.sepe variauerit.

gg ¶ Aliquando substitutio compendiosa fit duobus pupillis furiosis per verba mere directa ꝛ tunc continet tres substitutiones scȝ vulgareȝ vsqȝ ad aditionem hereditatis.pupillarem vsqȝ ad quattuordecim annos:post vero vsqȝ ad tempus sane mentis exemplarem.Bar.in.d.l.centurio.ꝛ ibi lanfran.ꝛ omnes.

¶ Diuo Johanni de selua inuicti francorũ regis senatorum presidi meritissimo/
iuriumqȝ interpreti facundissimo/Fabianus bodeti scolasticus
ex sorore nepos.S.P.D.

¶ Que tibi pridem(dum apud tholosates publice de iure respondebas/interrogatos dicendi facundia pollebas/ac demum interpretationibus cõsultatiõibusqȝ velut alter catho preeras)innumerose erãt laudes Ut tui saltim in pusillis imitator effici possim/scolasticorũqȝ monitus ingeniolum meum incitarunt ex scabrosis iurium circa substitutiones nodis pro tyronum scholarium addiscendi solum facilitate/arborem elicere/quam tibi(a quo me ingentia consecutum beneficia profiteor maioraqȝ spero)soli consacro altiora vt de me in futurũ speres/A te ac quocunqȝ altero melius sentiente corrigi/ac tibi semper obsequi paratum me offerens.Uale.

UNIVERSIDAD DE HUEL

¶ De vulgari ⁊ pupillari substitutione. Titu. vj. Lex. j.

Modestinus.

Heredes aut extem. ⁊ al⁹. Quidam heredes dicunt institutos: quidā substituti. instituti sunt illi qui sunt in primo gradu scripti. substituti aūt sunt illi q sunt scripti i scōo vel in tertio gradu aut deinceps. ¶ Heredis aūt substitutio ⁊ dī simpler/ vel lutij lucij⁹ titij⁹ heres esto. ⁊ si non erit heres seius tunc sit mihi heres. quadam est duplex vt filius meus heres mihi esto si sue heres nō erit sue heres erit ⁊ intra puberta-

¶ De vulgari ⁊ pupillari substitutione. Titu. vj. Lex. j.

Modestinus.

Heredes aut instituti dicunt aut substituti. instituti dicuntur primo gradu⁹: substituti scōdo vel tertio. ¶ Heredis substitutio aut duplex est aut simpler⁹: simpler est: veluti lucius heres esto: si mihi lucius titius heres non erit/ tunc seius mihi heres esto: si heres nō erit siue heres erit ⁊ intra puberta-

tem decesserit: tūc gaius seius heres mihi esto. ⁊ valet substō quez facio filio meo ipuberi: siue institā cū siue exheredē ⁊ siue substituā illi quē mihi heredē institui siue alium. si autem nō instituissem mihi aliquem heredē nō valeret substitutio quem filio meo feci. Amianus.

a Hadu. i. loco. vt. j. de secū. tabu. l. ij. ⁊. defertur. Azo.

b Simpler. simplex est vt pupillaris tm⁹ vel vulgaris tm⁹. dupler quādo vtroq; simul. Accur. Additio. Dic q̄ illa simplicitate ⁊ duplicita te attendit expressio vbor̄ nō interpretatio iuris. sm bar. ⁊ Bal.

c Lucius titius heres. ista est institutio ⁊ eam ideo apposuit q̄ substitutio nō pōt esse sine institutione. ⁂ vt. j. ea. l. §. fi. Azo.

d Heres non erit. bene est substitutio vulgaris.

e Gaius seius heres mihi. Hec dictio mihi mihil nocet⁹ quo minus etiā alia bona q̄ patris veniāt in pupillari: ⁊ quo minus etiā ipsi pupillo sit heres ⁊ quasi p obliquū mihi. vt. j. de secū. tab. l. si ita. §. qui filio. ⁊ insti. de pupil. substi. in pn. ubi: quo casu ⁊c. ⁊. ff. ti. j. l. pater. in fi.

f Erheredatis. dic pupillariter. vt institi. eo. §. non solū. ⁊. C. de leg. l. cum quidam. ⁊. j. ad. l. fal. l. qui fundum. §. g filios. non per fideicommissum. vt. j. e. l. coheredi. §. cum filie. ibi: ⁊ ideo si pater. Sed an preterito possit substitui pupillariter: ⁊ Rñ. cum nullum fit testamentum etiā sm bas leges. vt institi. de exhere. libe. in pnn. sequit vt nec pupillare vale-at: vt institi. de pupilla substitu. §. liberis. ⁊. j. e. l. pri. §. sed si eos. ⁊. §. quisquis. Accur sius.

g Institueri. milite excepto. vt. j. l. proti. §. quisquis. ⁊. j. de testamē. mili. l. miles ita. §. fi.

h Institutiōe. ab initio⁹ ⁂ vt. ff. de bis que in testa. delen. l. proti. ⁊ in fi. de leg. §. ante. Itē ex pactō facto non valet nisi fuerit⁹ heredi⁹ adita ex testamento. vt. j. de cōtratabu. l. filiū. circa prin. ⁊. j. pri. §. quisqs. ⁊. §. adeo. Sed cōtra. §. ti. j. l. fi. Sol. ibi⁹ ⁂ speciale. Itē cōtra in auf. vt cum de ap. co. §. si igit tales. col. viij. q̄ est. C. de lib. pre. auf. ex cā. Sed ibi ꝑpter solā preteritionē est nullū. hic q̄ua substituit sine institutiōe. Vel illud est⁹ nouus Additio. Dic q̄ pillam auf. ⁊ firmat substitutio pupillaris: tamē intelligē quādo nō fuit⁹ institio precedit q̄uis inutilis. Bar. B. ꝑ. ymo. Sozi. Areti. Aller. ⁊ Ja.

Dubus. Casus. Per leges ⁊ mores introductum est vt quis possit facere testamentū liberis suis impuberibus. i. pupillarem subſtitutionē prędictam. que q̄dē durat vsq; ad. xiij. an. in mascūlis. et vsq; ad. xij. annos in femīis. ⁊ hoc est verum si sint liberi in pāte parentis facientis eis substōnē. nam emancipatus non pōt taliter substituti. postbumus autem sic ⁊ nepotibus ⁊ proneportibus: ⁊ sic deinceps qui per mortem aui vel proaui non sunt recasuri in poteſtate patris eorū. veluti q̄ pater eoꝝ est mortuus. si aūt patres eoꝝ eos precedant ad auos vel proauos: ita demū substituere eis pōt auus vel proauus si heredes eos instituant vel exheredent. ita enim per. l. vell. succedendo ipsi auo vel proauo in locum patrū non rumpunt testm̄ aui vel pauī. si aūt non essent instituti vel exheredati non rumperent testm̄ auozū vel proauozum quo ad est principale testm̄. ⁊ rupto principali pupillare nihil valeret. sed ⁊ si quis habens filiū adoptauerit sibi filium. f. titium in locuz nepotis. potest ei titio impuberi pupillariter substituere. ¶ Quisquis autem. Si facio testamentum filio meo impuberi. i. pupillarem substitutionez: ⁊ mihi debeo facere testamentum instituendo in eo dictū meū filium vel exheredādo ⁊ alium instituendo. Si autem mihi non faciā testamentum non valet substitutio predicta: nisi essem miles. nam tunc bene possem substituere dicto meo filio etiam non faciendo mihi testamentum sed ⁊ si faciam mihi testamentū ego paganus ⁊ in eo institut⁹ non adeat hereditatem meam: substitutio quā feci dicto meo filio eua-

⁂ Ja heres ⁊ hereditate facta alex. ⁊. aret. soz. ⁊. z mo der.

⁂ Gladus Bar.

⁂ Directarum bar. et alex.

⁂ Ut omnī rye. valeat tur directo Alex. aret. Sozi. ⁊ mo der.

⁂ Secundi vulgaris substitutio⁹ etiā si sit vltrior: vt et oēs scē nuptie sunt post pmas. vt. C. de secū. imp. in rubri. Et dicas q̄ quīq; sunt genera. ⁂ substitutionum⁹ scz vulgaris ⁊ pupillaris/ exēplaris/ breuiloqua. Itē compendiosa que sit a milite tm⁹. ⁊ hz naturā pupillaris ⁊ fideicōmissarie. vt no. C. eo. l. scribus. Itez est fideicōmissaria dupler⁹ ⁂ vt in isti. eo. §. fi.

liberis tam heredibus institutis q̄ exheredatis⁹ possumus: ⁊ tam cū heredē quem nobis instituim⁹ q̄ alterū. Substituere liberis pater nō pōt: nisi heredem sibi instituerit⁹: naz fine heredis institōne nihil in testamēto scriptū valet.

Impuberibus in pāte cōstitutis nō recasuris post mortē testatoris in poteſtate alterius pōt substitui pupillariter: quinimo ⁊ adoptatis in locū nepotū. ex tñ substituēs sibi pmo loco facere testm̄ nisi sit miles. ⁊ ad cōfirmationem pupillaris requritur q̄ adeat hereditas ex paterno. hoc dicit vsq; ad. §. interdum. Alexan.

Ulpianus. Lex. ij.

Quibus introductum est

hereditatem impuberis ⁊ sibi restituat: q̄ substituti aditio mihi valeret ex eo q̄ hereditas mea nō est adita ab eo q̄ mihi institui. Coget igit dictus fideicōmissari⁹ illū q̄ mihi instituit vt adeat hereditatem meā. ⁊ facta aditione per ꝑm poterit dict⁹ substitut⁹ impuberis adire hereditatē ipuberis ⁊ fideicōmissario ꝑdicto restituere. Si aūt viuat adhuc dict⁹ filius nō pōt dict⁹ fideicō. cogere adire hereditatem meā illū extraneū quez institui vt q̄ ꝑm adeat substitutus dicti mei filij hereditatem eius mei filij. sibi fideicommiſ. restituat dictus substitutus. nam donec viuit dict⁹ mei filius improbus iudicatur fideicōmissari⁹ qui vult hereditatē suā. Sed qd si ille extraneus q̄ mihi instituit heredē in meo testamento vt dictū est erat minoꝝ. xxv. annis/ ⁊ repudiauerit hereditatē meam me mortuo: ⁊ sic per ꝑm adhibilata fuit substitutio q̄a feci dicto meo filio. ⁊ postea dict⁹ meus filius in pupillari etate decedat: ⁊ postea petat ⁊ impetret dictus minor in integr. resti. vt adire possit hereditatem meaz quam repudiauerit ⁊ eam adeat: Certe proficiet hec aditio secundis tabulis. i. substitutioni in scōis tabulis facte. i. substituto siue substituti tutis dicti filij mei scz vt vtiles actiones ex testamento habeant pro hereditate dicti mei filij. ⁊ ea hereditate habita tenentur eam restituere fideicommissario predicto qui vocabat quartus. ¶ Prius aūt. Dicitur est q̄ substitutio quam facio filio meo impuberi mihi valet nisi ⁊ mihi facia testamentum. modo quero quid debeat precedere inter meus testamentū ⁊ testamentum q̄ facio filio meo siue substitutione? Et certe aut erheredo dictum meū filium impuberē aut instituo. si erheredo de beo prius facere meū testamentum et postea pupillare hoc modo. instituo mihi beredem titium ⁊ filium meū impuberē exheredo. ⁊ si dict⁹ meus filius in pupillari etate decesserit substituo ei dictum titium ⁊ vel etiā quēdam alium: vel etiam posthumū qui nascetur mihi ex vroze mea. si autem ordinem predicte scripture testamenti cōuerterem nō valeret. puta si filio exheredato substituerem aliquem pupillariter: ⁊ postea mihi testamentum facerem. ⁊ merito diri non debere cōuerti ordinem scripture. ⁊ nō dixi scripturarū: q̄ testamentum meuz ⁊ illud testamentū quod facio filio meo impuberi/ vnū est testamētuz: licet due sint hereditates. Si autem instituo dictū filiū meū impuberē nō est necesse q̄ feruem dictum ordinem. ⁊ valet substitutio quam facio filio meo impuberi: licet ea scribam prius q̄ mihi testamentum faciā boc modo. Si filius me⁹ intra. xiij. an. decesserit seius heres esto. deinde scribā. filiū me⁹ predict⁹ heres mihi esto. ⁊ idem est si substituo conuerſo dicto ordine vulgariter dicto meo filio quem instituo. nā ⁊ illa substitutio valet si ita dicam. si filius meus impubes heres mihi nō erit seius heres esto. ⁊ postea scribā dictus meus filius heres mihi esto. nam intelligit seius scriptus heres in scōo gradu. ⁊ si quidā filius meus heres mihi nō erit erit ⁊ si quidq; pculdubio seius heres mihi erit ex dicta substitutione que tacite intelligitur in dicta substitutione vulgari. sed si exterit filius mihi heres et in pupillari etate decesserit pculdubio seius heres mihi erit et pupillari substitutione que tacite intelligitur in dicta vulgari. ⁊ sicut in boc casu quando instituo dictum meum filium nō spectatur dictus scriptus ordo/ sed successionis. nunquid ergo illud quod dicitur. ff. e. l. vel sin gulis. scilicet q̄ possum substituere singulis liberorum meorum impuberum: ideo dictum est vt dederetur non esse aliquo modo incipiendū a testamento filij impuberis mei: immo semper esse incipiendum a testamento. certe non: immo quandoq; debeo incipere a meo testamento: quandoq; non habeo necesse. vt. ff. distinctum est scz videndo an in stituam filium meum vel non. Guia

Bonib⁹. id est iure lacedemoniorum. vt institi. de iure natu. §. ⁊ nō ineleganter.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Xiij. armos. l. vsq; ad vltimum diem: vt. ff. de testa. l. qua etate. vel si minus vellet potest. vt. ff. eo. l. si ita.

b ¶ Potestate. q liberi impuberes in ptate ⁊ q sui iuris fiat morte patris. vt insti. eo. in pn. ⁊ hic dicit. Itē q non definant esse in potestate ante mortē testatoris. vt. ff. eo. l. coheredi. ff. cum filie. in pn.

c ¶ Possum. ff. facere testamentum.

d ¶ Dampeps. vt pro nepotibus.

e ¶ Nō sunt. als cum sint recasuri non valet testitui ei in eo casu sint vt eorum testamenta non valeant etiam si ipsi essent maiores: ⁊ anus nō esset. erāt ergo hi ceotū pfes emancipati vel mortui. vt insti. quibus mo. ius patpo. ff. §. i. Accur.

f ¶ Patres precedant. als pater precedat.

g ¶ Ita em. f. cuz institui vel exheredati ab auo in ueniuntur. R.

h ¶ Succedēdo. in locuz premortui patris. Rog. ad q6. ff. titu. j. l. v. §. nepotes. alas si inuenit se preteritos rūpit principale ⁊ per ꝯs nec pupillare valet. ⁊ h subijcit nā ⁊c.

i ¶ Ruptus fit. agnatione postbumi nepotis preteriti: q6 ē premortuo pa tre nepotis ⁊ pupilli ⁊c. fiauit p stabu. rūpatur principale: remanet pupillare. vt. ff. eo. l. ex duobus. §. fi. q est ff. si testū p ea rem inofficiosi rūpat principale distinguit an in totum vel p pte. vt. ff. de inoff. test. l. papinianus. §. sed nec impuberis.

k ¶ Pupillare. quia pars eius est. vt. ff. eo. l. q plures. §. fi. in fi.

l ¶ Heredē scripserit. cuz em se institutum reperiat nō rūpit p adoptionem. vt. ff. de lib. ⁊ posth. l. filio quē. §. fi. alioquin rūperet. vt. ff. de inusto testa. l. verum est. Bug.

m ¶ Si modo. nō als. vt insti. eo. §. extraneo.

n ¶ Filio precedēte. tempore adoptionis: sed tpe mortis oportet eū p mortuū cē. vt. ff. e. §. postbumus. sed ⁊ tunc ideo esset ⁊ si non precederet. vt insti. de adop. §. licet. sed h frequenti⁹ contingit. Sop. nōne in substitutione tria tpa exigūtur. vt no. ff. §. quod sic. sed hic nō valuit substitutio tempore quo facta fuit: quia erat extraneus ille cui fiebat. vt insti. e. §. extraneo: R fi. illud. ⁊ vt sit capax cui relinquit. hic autē solum de voluntario qui fit necessarij⁹ p adoptionē: vt. ff. ti. j. l. iij. §. fi. Itē q6 de adoptione dicit est ius vetus: hodie cū non transeat in potestatē nec substitutio pupillaris valet. vt insti. de adop. §. i. Item nec in arrogato valet substitutio: nisi in id quod habet ab arrogante. vt. ff. de adop. l. si arrogator. §. sed an impuberi.

o ¶ Miles. vt. ff. de testa. mili. l. miles. §. fi. ⁊ facit. ff. e. l. §. in fi.

p ¶ Euanescat. contra. C. eo. l. iij. Solu. ibi in vulgari: bic in pupillari. Item contra. ff. de priuile. credi. l. pater. in princ. Sol. vt ibi. ⁊ facit. ff. de acqui. bere. l. questium.

q ¶ Seruandum. sicut ⁊ cetera seruantur. vt. ff. si quis omissa causa testamenti. l. i. Accursius.

r ¶ Interdū. Titius instituit meuiū: ⁊ exheredauit filiū suū impuberez ⁊ substituit seium: et rogauit eum vt restituat bereditatem semptonio: meuius non vult adire bereditatē: mortu⁹ est pupillus, dicit q meuius debet cogi adire ne euanescat substitutio bereditate nō adita: ⁊ per consequens fideicommissum ‡ ad q6. ff. ad treb. l. nā q6. ff. si quis ccmpul sus. Idem si eundem quē instituit sibi: substituit filio. vt. ff. ad treb. l. ita tā. §. a patre. vel pone vt eo. ti. l. apud iulianum. §. i.

s ¶ Solicitus est. tali modo. et facit. ff. de col. bo. l. i. §. si ꝑ uberi. ⁊ de iure fil. l. statius. §. i. ⁊. j. vt ff pos. leg. l. is cui. §. fi ab impuberis. ⁊. C. de pac. l. fin. Sed alio modo gs pōt esse q̄ꝛ̄ solicitus vt exigere cautiones. vt. C. ad treb. auc. cōtra rogatus. ⁊. C. vt in pos. leg. l. cum archimedem.

t ¶ Si minor. extraneus testatori ⁊ substitut⁹: sed re pudiauit. et hoc filio exheredato ei⁹q substituto dato. ⁊ quod subijcit restitut⁹ ꝯs vt adeat. et si valet principale: ⁊ sic cetera. ⁊ fm h cōuenit precedētib⁹. ‡ Alij ponūt ‡ in vulgari ⁊ dicūt minore restitui vt abstineat et substitut⁹ ei habeat ac si nō adijsset minor: ‡ ꝯs hic substitut⁹ esset seruus distinguere ⁊ an esset iuuēdo bereditas vel non fm eos ⁊ maior res est libertas. vt. ff. de mio. l. ait prętor. §. q6 papinian⁹.

v ¶ Deinde. eadem bora vel alia. vt. ff. e. l. si quis eum. §. si fuo.

x ¶ Non conuertere. sic. ff. de fideicōmiss. lib. l. gñali ter. §. qd ergo. ⁊ i aut. de bere. ⁊ fal. §. inordinatū. colla. j. ⁊. C. de edic. diui. adri. tollē. l. i. §. ⁊ arg. cōtra. C. de testa. l. ābigui tates. ⁊. l. prepositi. ⁊. j. de sol. nec em. ⁊ de pe. l. q dam. ⁊ insti. de leg. §. ante. sed quo ad alia non curatur ordo in. ll. illis.

Addito. Dic aliter fm Wy. in. l. nec em. ff. de solu. q aut apparet de mente disponētis ⁊ nō curat. de ordine vt in ⁊tratus. aut nō cōstat de mēte testantis ⁊ tūc ordo ꝑ statēdi. vt. l. quotiens. §. de vsufru. Vel solue aliter ⁊ melius vt ꝑ Bar. hic.

y ¶ Comptobata est. immo contra. vt. ff. eo. §. sed si quis. ⁊. §. sed si ita. Solu. boc corrigit per illud. Vel h de rigore iuris ibi de equitate. Vel verius bic erat filius exheredatus cui fit substitutio: ibi instituto.

z ¶ Et merito. dicit scripture in singulari numero: ⁊ merito ⁊c. Vel dic vnam solennitatem: ⁊ merito ⁊. c. ad quod. ff. eo. l. patris. Vel dic diri in vna scriptura sibi ⁊ filio instituit bere dem: ⁊ merito ⁊c.

a ¶ Unum. quia facit vnus ⁊ vna solēnitas: vt hic. ⁊. ff. de priui. cre. l. pater. sed quia due sunt bereditates vt subijcit possunt dici duo testamenta. vt insti. eo. §. igitur.

b ¶ Eosdem. vt. ff. eo. l. sed si plures. §. j. ⁊. ff. de acqui. bere di. l. iulianus scribit. §. sed quod in fratre.

c ¶ Substituere. ⁊ erit necessarius. vt. d. l. sed si plures. §. j.

d ¶ Decesserit. hic pupillaris precedit institutionē. ff. d. j. ꝓtori. nā. vulgaris precedit institutiones: ⁊ valet vtrobiq; licet conuersa ⁊c. Sed cōtra. §. ꝓtori. §. Sol. vt ibi.

e ¶ Admittendus. ex tacita pupillari. vt. j. e. l. nam boc iure. ⁊. C. e. l. iiij.

f ¶ Ut non ordo. dic vt. §. eo. §. prius.

g ¶ Quod igitur dictū est. §. §. prius. ⁊ q6 dicit substituere licere. f. pacta prima instone. ⁊ q6 subijcit a filij. f. ⁊ bereditati: ⁊ fm boc non refert ad

‡ Ista prima lectura est falsa: qz loquitur de extraneo q̄ nō erat institutus ꝯs seq̄ns est ꝑa fm Dyn. qz fm eā idem erat institutus ⁊ substitut⁹ ꝑs. bar. ⁊ bal. hic.

‡ Ista ẽ vera fm Bet. vy. ⁊ bal. ‡ Bar. in. l. ait ꝓtor. §. restitut⁹. de mino. §. ⁊ p Bal. et cetera. in. l. im puberibus. in fi. de acq. bere. et qua forma petatur. vi⁹ per bal. in anti. fi. offices. C. fi vt ab bere. se. sastli.

‡ Ista lectura est ꝑa in se: ꝺ ē falsa q̄ ad expositionem littere: cum in tertio fiat mētio de se cūdis tabulis q̄ est substitutio pupillaris: et ō prima vel tio ꝺ ōes.

‡ Ista glo. sequit bar. hic quaz di cit valde non tenādam.

Casum ponit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

proxime dicta vel referas ad .pri. hoc mō dictū est. ff. c. l. §. i. ꝛ qō dicit ideo ꝛc. premitte nō ideo. q. d. nō iō adiectū fuit substituere: qz prius facta ī stitutione vt declarat ꝛc. sil' ī lfa. j. de cap. l. fig⁹ m. bello. Uñ vſus. Anguib⁹ erunt tenui cū pelle vetuſtas. Nec faciunt ceruos comua iacta ſenes. i. comua iacta faciunt ceruos non ſenes. item Jo. verte non ꝛ bene ſtabit ideo.

QUm filio. ¶Caſus. Feci teſtm ꝛ inſtituī mihi bereditē titum ꝛ ſeiū ꝛ ſtichū ſeruum ſempronij ꝛ filiū meum ī puberē ex bere dauī vel etiaz cum eis inſtituī. ꝛ poſtea ita dixī. quiſqs mihi bere⁹ erit filio meo impuberi bereſ eſto. ꝛ poſtea deceſſi. et poſtea dictus ſtichus exiuit de poteſtate ſempronij vñ ſui. puta q̄ eū alienauit vel manumiſit. ꝛ poſtea dictus meus filius non extitit mihi bereſ vel extitit. ſz in pupillari etate deceſſit. ꝛ ita habuit locū ſubſtitutio quaz ei feci. certe ad hāc ſubſtōnē admittunt illi ſolꝫ a me bereditas ſcripti fuerunt. ergo ſempronī⁹ dictus ſtichus vñ⁹ cui ſempronio acq̄ſita fuit ꝑ ſtichum tertia pars bereditatis mee nō pōt effici bereſ dicti impuberis ex ſubſtitutione. ſz parte ſubſtitutiōis ſticho cōtingentē habebit ille in quē alienauit ſempronī⁹ vel ipe ſtichus ſi manumiſſus fuit. ꝛ titi⁹ dictus ꝛ ſeius habebūt qualibet tertiaz de bonis ipuberis ex ſubſtitutiōe predicta.

a ¶ Scriptos .i. inſtitutos. non aut̄ ab inteſtato: qz ſic eſſet ſubſtitutio nulla. vt. ff. l. priori. §. q̄ſquis. ꝛ dic bereditatem adeuntes. vt ꝛ. j. co. l. ex duob⁹. §. filiū. ꝛ inſti. eo. §. ſubſtituitur. licet poſtea definant ꝑ querelā inofficioſi. vt. ſ. eo. l. in ſubſtitutione.

b ¶ Dño. vel pater cui per filiū: vel bereſ bereditis. vt. ſ. eo. l. qui liberis §. bec verba.

c ¶ Exierit. aliter ſi remāſerit. Azo. argu. j. de acqui. bere. ſi ſolus. in ſi. ff. ꝛ facit. j. de ope. lib. l. cum patronus. §. j.

QUm boc iure. ¶Caſus. ¶Der id qō dictum eſt. ff. c. moribus. §. ſed ꝛ ſi ita ſcripſerit. iam boc iure vtimur vt cum pater impuberi filio ſubſtituat vulgariter intelligitur etiam pupillaris ſubſtitutio tacite. vt puta ita dixit pater. filium meū impuberem mihi bereſem inſtituo ꝛ ſi mihi bereſes non erit / ſubſtituo ei titium. certe ſiue bereſ nō erit impubes / erit bereſ titius ex ſubſtitutione vulgari: ſiue bereſ erit ī pupillari etate deceſſerit: erit bereſ titius ex ſubſtitutione pupillari tacite ſub intellecta. ꝛ non ſolum ad pupillarem ſubſtitutionē trabitur dicta vulgaris: ſed etiam ad reciprocam ſiue breuiloquaz ſubſtitutionem. puta ſi pater duos filios impuberes bereſes inſtituat. ꝛ poſtea dicat eis. vos inuicem ſubſtituo. nam intelliguntur vulgariter ſubſtituti: ꝛ in vtroq; caſu ſcz vulgarem ꝛ pupillarem videtur reciproca ſubſtitutio facta: ꝛ ita ex vtroq; latere intelligit tacita vulgaris ꝛ pupillaris ſubſtitutio. et ita in dictis breuib⁹ verbis vos inuicē ſubſtituo ꝛc. quattuor ſubſtitutiōnes continentur: id eſt in vtroq; impubere qui erant duo vulgaris et pupillaris. ſi autem vnus ex dictis filijs teſtatoris erat pubes ꝛ alter impubes ꝛ eos inſtituit pater: ꝛ poſtea ita dixit eis. vos inuicem ſubſtituo. non intelligitur boc in vtroq; filio niſi vulgaris ſubſtitutio propter vitandam inequalitatem. certum eſt enim q̄ puberi non poteſt ſubſtitui tacite vel expreſſe niſi vulgariter. impuberi autem vulgariter ꝛ pupillariter. incongruum autem eſſet ſi impubere intelligeret duplex ſubſtitutio per dicta verba. impubere autem ſola vulgaris: ſtatuitur ergo vt dictum eſt. vt vulgaris tñ in vtroq; intelligatur que in vtroq; de iure loqui habere non pōt. vt dictum eſt. in boc ergo caſu. ſ. cum inſtituit ſibi bereſes filium puberem ꝛ impuberē: ꝛ eos vult a diuicem ſubſtituere taliter q̄ qlibet habeat illud ex ſubſtitutiōe q̄ ꝓpria ſua de iure habere pōt cuilibet eoz ſeparatim dz ſubſtituere ꝛ puberi dz ſubſtituere impuberē ſi filiꝰ me⁹ pubes mihi bereſ nō erit impuberē ei ſubſtituo ꝛ ſic erit puberi tñ vulgaris ſubſtitutio facta ꝛ nō habebit locū pupillaris in eo: q. pupillariter etiā exꝑſſe ei ſubſtituī non pōt. Ipuberi aūt ſicut dz ſubſtituere puberē ſi filius filiꝰ me⁹ mihi bereſ extiterit: ſtra pubertatē deceſſerit / ſubſtituo ei fratrem ſuū puberē: quo caſu. i. cuz facta eſt ſola pupillaris pupillo. i. vtrūq; cuētū videbit ſubſtituī? pubes Ipuberi. i. ſine bēs nō extiterit impubes ſiue extiterit bēs. ꝛ intra pubertatē deceſſerit. ꝛ ita ſola pupillaris ꝓmebit tacitā vulgarē. ꝛ bñ dico q̄ pupillarꝫ tñ dz fieri ī ꝓſona ipuberis ꝛ nō vulgarꝫ tñ q̄ fuit facta ī ꝓſona puberis. q̄ſi vulgarꝫ tñ nō ſolū puberi ſz etiā ipuberi ſubſtituat relict̄ poſt mortē ſuā q̄ſtione: vtrū i vtriuſq; ꝓſona itel ligaī ſenſiſſe de vna ſubſtitutiōe vulgari tātuz. ꝛ ita intelligēt expreſſe vtergz alteri ſubſtituī? vulgariter tñ ꝓpt ineq̄litatē quā. ff. di xi vitādā. ita cñ i ipubere ꝑdicto vtraq; ſubſtitutio ſtelligit. f. vulgaris et pupillaris ſi nō refragaī parentis volūtas. refragaī aūt vt dictū eſt ſi vulgari tñ modo ſubſtituat: nō ſolū puberi ſz etiā impuberi. bonū eſt q̄ ꝛ Ipuberi in ſ̄ caſu ſubſtituat puberez pupillariter tñ vt dictū eſt. ꝛ ſic Itelliget vulgaris ꝛ pupillaris vt dictū eſt. ſi aūt penit⁹ nō vult relinq̄re dictā ſubſtitutionem ſue voluntatis poſt mortē ſuā ꝛ ꝑ puberi ꝓdicto ſubſtituere puberē vulgariter ꝛ pupillariter exꝑreſſe boc mō. ſi filius me⁹ impubes mihi beres nō erit vel erit: ꝛ in pupillari etate deceſſerit: ſubſtituo ei fratrem ſuū puberem: ꝛ ita ē plana bec lex. Anuia.

d ¶ Jā boc. al's ē iaz ꝛ bene. al's nā: ꝛ tunc continua cū. l. morib⁹. in ſi. ibi: ſed ꝛ ſi exteriterit ꝛc.

e ¶ In alterū caſum. i. in vulgarē tñ. q̄ſi tacita pupillaris intelligitur vt etiā pupillaris tñ q̄ſi intelligī tacita vulgaris. vt. C. c. l. ¶uis.

f ¶ Quod jus. ſ. ſubſtitutionis tacite intellecte.

g ¶ Tertium genus. nā. ff. quādo vulgaris p̄ſe. Item quando pupillaris per ſe: nunc quando vtraq;.

h ¶ In vtrūq;. f. vulgarem ꝛ pupillarem. Azo.

i ¶ Reciprocam. bāc dicimus breuiloquā. vt. ſ. eo. l. lucius.

k ¶ Uideri. inuicem inter eos.

l ¶ Sola. vt. C. c. l. bereditatē. ꝛ. l. ¶uis. ꝛ de teſta. mili. l. in teſtamēto. et argu. C. de fru. ꝛ li. ex. l. ſi. ꝛ de ꝓxi. fac. ſcri. l. in ſacris. li. xij. vbi dicit equalitatem in iudiciꝭ ſeruandam.

m ¶ Subſtituaī. bec eſt vulgaris nō ꝓtinēs pupillarem cū ſit pubes.

n ¶ In vtrūq;. nam ſub expreſſa pupillari continet tacita vulgaris: vt bic in ꝓin. buius legis.

o ¶ Ne ſi vulgari. pupillaris q̄dē caſus etiā ſolus exꝑimi dz: ꝛ ſufficit vt cōꝑehendat vtrūq; vt dixit: ne ſic aliter ſi vulgariter tñ ſubſtitutio fiat: ꝛ retine caſus ꝓmiſſum q̄ſi inſtituī puberem ꝛ impuberē. Azo.

p ¶ Intelligaī. an de vulgari ꝛ pupillari: ꝛ ſic dat intelligere q̄ nō contineatur boc caſu in vulgari ſubſtitutio pupillaris tacita: eſt ꝛ alius. j. co. l. cū ex filio. §. filio. Regulariter ℨ. C. eo. l. ¶uis. ꝛ. ff. ea. l. ſi ꝓin. ff'z Azo. vel dicas ſm. Bō. q̄ ſi vt ius q̄ ꝛ bic intelligatur.

q ¶ In altero. ſ. caſu q̄ſi pupillaris fuit exꝑreſſa. vt. ff. ē. §. ſi autem impubes. nā continet tacitā vulgarē iſta pupillaris niſi voluntas patris ꝛc. vel ſi vult teſtator vt nec de facto ſit queſtio vtrūq; caſum euidenter exꝑimat. ad quod. ff. man. l. qui mutuam. ꝛ ſemper retine q̄ puberem et impuberem inſtituit.

Si teſtameto.

SJ in testamẽto. ¶ Casus. Ita diri in testamento meo: instituti mi bi heredẽ titiñ ⁊ seiũ ⁊ gaiũ ⁊ sempo. ⁊ si sempronius heres mi bi non erit q̃cunq; alij mihi heres est in parte sempronij ꝓdicti sit heres ⁊ decessi postea sempronius nõ vult mihi heres esse, queritur pro qua pte habeant coheredes sempronij partem eius: ⁊ dicit q̃ qualibet ba bet pro ea parte ꝑ qua a me instituitus est. vnde si titius predictus est seius et gaius habeant dispares partes ꝑ ea parte vt dixi quam q̃cunq; habet in hereditate mea pro parte venit ad partem sempronij eorum coheredis. nec est vis vtrum vn⁹ eo rũ habeat maiorẽ partes in hereditate mea q̃ coheredes sui eo q̃ eum in stituerim in maiori parte q̃ alios. an ideo q̃ p tus accrescendi vẽdicasset alteram partem alicui⁹ coheredum qui decessit sine te ⁊ cui forte erat conuentus iste q̃nunc inuenitur habere maiorẽ partẽ q̃ vtroq; casu iste qui habet maiorẽ partẽ in hereditate mea: habebit maiorẽ partẽ in parte sempronij coheredis sui q̃ defecit q̃ alij sui coheredes. ⁊.d.d.bec.l.Liuia.

a ¶ Alicui. puta titio qui cum alijs erat instituꝰ.

b ¶ Si is. scz titius.

c ¶ Nõ cẽt. ipsi testatori.

d ¶ Sibi. testatori.

e ¶ Effet. alius a titio.

f ¶ Deficientis. als defuncti scilicet titij.

g ¶ Pro qua. nunc respondet.

h ¶ Extitisset. in dicto testamento.

i ¶ Deficientis. als defuncti. ⁊ als deficientis. s. titij.

k ¶ Legem. er parte puta sibi trñ ꝟiuncti ⁊ nõ alij iure accrescendi. Jo. vt. C. de cadu. tol. l. j. §. bis ita. ⁊ facit. ꝟ. de reb⁹ du. l. vtrũ. §. queritur. ⁊ C. eo. l. i. item secus si ꝑtia noia fuissent expressa. vt. ꝟ. ad trebel. l. non nunq̃. itẽ facit. ꝟ. c. qui cum plures. ⁊. l. coheredi. §. j. ⁊. l. qui liberis. §. fi. ⁊. l. si plures. ⁊ insti. de vul. sub. §. j.

l ¶ Alicuius. sibi tantũ coniuncti.

m ¶ Vendicasset. nam tantã partem habet in substitutione quãtam hꝫ in institutione siue habeat maiorẽ partem ab ipsa primeua institutione testatoris siue postea sibi accreuit ex aliquo q̃ sibi erat ꝟiunctus trñ ⁊ nõ alijs. ⁊. pro tanta parte habebit ex ipsa substitutione.

SJ is qui ex bonis. ¶ Casus. Habeo filiũ trñ naturalem ⁊ filiũ naturalẽ ⁊ legitimũ impuberẽ. vñ naturalis filius trñ nõ põt habere de bonis meis vltra vnã vnciam: feci testrñ ⁊ institui mihi heredem titiũ ex tr̃ameum. ⁊ dictũ impuberẽ ex heredauit ⁊ ei substituit dictũ filiũ naturalẽ. certe solidum capiet dictus naturalis ex substitutiõe: q̃ de bonis pupilli capit ⁊ non de meis. ⁊ idem est si dictum impuberem institui. nam de eo q̃ aliunde acquisitũ est dicto impuberi habebit insolidũ dictus naturalis ex substitutione. Liuia.

n ¶ Non possit. vt filius naturalis. vt. C. de na. li. l. ij. de bonis tamẽ pupilli potest: quia non prohibetur.

o ¶ Ab eo. scz testatore.

p ¶ Capiat. quam directe capere poterat. ⁊ facit. s. solu. ma. l. si ẽo. §. itẽ quicqd. ⁊. C. de edil. edic. l. cum aũt. §. fi. ⁊. s. titu. l. l. si q⁹ solidum. et de adop. l. si pater. §. qui duos. Sed. arg. cõtra. ꝟ. de do. causa mor. q̃ conditionis. Sed hoc ne decedat ꝑ parte intestatus cũ vnum patris ⁊ filij testamentum sit. vt. s. eo. l. moribus. §. ꝓius.

q ¶ Amplius. q̃ per legem liceat.

r ¶ Preter ea. i. preter bona patris.

s ¶ Substitutus. hic naturalis.

Gaius. Lex. v.

SJ in testamẽto heredes scripti ita alicui⁹ substituti fuerint: vt si is[a] heres non esset[b] quisq; sibi[c] heres esset[d] is in parte quoq; deficiẽtis[e] esset heres ꝑ qua[f] parte q̃s heres extitisset[g] pro ea parte cũ q̃s in portionẽ deficiẽtis[h] vocari placet: neq; interesse iure institutionis q̃s ex maiori pte heres factus esset: an q̃ legem[i] alterã partem alicuius vendicasset[m].

¶ Prohibitus succedere patri nõ prohibetur succedere fratri etiam ex dispositione impuberis substitutione comprehẽsa: non tñ habebit bona patris que ad pupillum peruenerũt: sed alia bona impuberis. b.d.ꝛ non reperitur alibi ꝑm Bal. Ange. ⁊ modernos. Aler.

Herennius. Lex. vj.

SJ is q̃ ex bonis testatoris[k] solidũ cape non possit[l] substitutus sit ab eo[o] impuberi filio ei⁹: solidũ ex ea causa capiet q̃si a pupillo capiat[p]. ſz hoc ita interꝑtari iulian⁹ noster videt: vt ex bonis q̃ testatoris fuerant amplius[q] capere non possit. q̃ si pupillo aliquid preter ea[r] acquisitum esset: aut si exheredato cẽt substitutꝰ[s]: non impediri eum capere quasi a pupillo capiat.

¶ Cõpendiosa substitutio facta a pagano per verba mere ciuilia directa finiẽt post pupillarem etatem: et qui non admittitur vt substitutus non admittitur vt coniunctus. Hoc dicit Aleran.

Papinianus. Lex. vij.

QErbis ciuilibus[t] substitutionẽ post. xiij. annum etatis frustra[u] fieri conuenit. sed qui non admittitur vt substitutus vt adiectus[v] heres q̃nq; non erit: ne fiat contra voluntatem[x] si filij[y] nõ habeat totum interim quod ei testamento pater dedit.

¶ Substitutus pupillo pure vel simpliciter admittit ex substitutione: etiam si nõ sit heres patris: secus si sit substitutus sub condictione si heres erit. Aleran.

Vlpianus. Lex. viij.

QVi liberis impuberibus nom. nam si admitteretur vt coheredes admitteretur cum impubere statim me mortuo qui fuit testator. ⁊ sic contra voluntatem meam fiet qui volui q̃ impuberes haberet totã hereditatẽ vsq; ad tẽpus quod ei prestitui in substitutione/⁊ eo impubere mortuo haberet titius predictus substitutus. Quis autem nõ valeat direto dicta substitutio ad fideicommissum/tamen traberetur ſz vt videatur filius per fideicõmissum rogatus a me de restituenda hereditate mea titio si ipse filiꝰ decedat vltra. xiij. annos. intra tamen. xvj. vl. xvij. vl. xviij. vl. xx. annos predictos. vt. ſ. ad trebellia. sceuola. Viuianus.

t ¶ Verbis ciuilib⁹. id est directis: puta istis. si intra. xx. annos vel q̃cũq; decesserit filius ille sit heres ei. vl dic a lege. xij. tabul. inductis. si minus sic. vt. ſ. e. l. si ita. Et not. q̃ hic est compẽdiosa in pagano. Accur.

u ¶ Frustra. nisi a milite. vt. ſ. eo. l. centurio. Alꝫo.

x ¶ Adiectus. id est vt coheres.

y ¶ Quandoq; meli⁹ dixisset non erit quandoq; id est nõ erit aliquo tempore. Bꝫ.

z ¶ Voluntatem. scz testatoris boc modo dicentis si filius ꝛc. ad quod. ſ. titius. ſ. l. lucius. in fi. sic ergo nota q̃ obliqua non trabik ad directam. sed econtra. ſm Alꝫo. institutus q̃cũq; admittitur vt fideicõmissarius. quod est si. vel propter solennitatem capere non põt directo. vt quia in codicillis scribitur: vel propter suam personam. vt. ſ. ad trebel. l. scеuola. ⁊. l. ex facto. in priuci. si vero nihil eum capere impediunt. l. vel conditio vel codicillorum breuis solẽnitas: ⁊ iure directo nõ potest venire/nec veniet iure fideicommissi nisi in casu: vt hic. et. ſ. eod. l. centurio. Alꝫo. sed directa dubia recipit interpretationẽ directe. vt. C. de hered. instil. fi.

Substitutio obliq̃ ad directã nõ trabit.

Ulpianus. Lex. viij.

QVi liberis. Casus in hac. l. cũ duabus sequen. vsq; ad. §. Quos possum est talis. Filio meo impuberi a me instituto possum pure substituere seium/hoc modo. instituo filium meum impuberem titium beredem mihi. et si dictus meus filius infra pubertatem decesserit seius beredes esto. ⁊ boc casu siue hic seius a me sit institutus impuberiq; substitutus: siue non sit a me institutus/sed solummodo impuberi substitutus: nullam in sua persona habet conditionem. sed mortuo impubere intra pupillarem etatem statim est heres ex substitutiõe predicta. Item possum substituere eundem seium sub conditione: puta q̃ institui mihi beredem seium et impuberem pure: et postea ita dixi. si filius meus intra pubertatem decesserit substituo ei dictum seium si mihi beres extiterit dictus seius. et in boc casu non als existet heres ex substitutione seius nisi ex institutione heres fuerit mihi. et idem est in hac alia substitutione. Jnstituo mihi beredem titium et seium et semꝑtonium/et filium meum impuberem. ⁊ quisquis mihi ex suprascriptis heres erit sit heres dicto filio meo impuberi in pupillari etate decedenti: nam si impubes in pupillari etate decedat non admittetur aliquis predictorum ex substitutione/nisi mihi heres extiterit ex meo testamento in sua propria persona. vnde pater qui per filium a me institutum extiterit mihi heres non admittitur ex dicta substitutione impuberis. nec etiam dominus qui per seruum suum mihi heres extiterit. nec etiaz heredis a me instituti heres: quia isti tales non venerunt ad hereditatem meam ex meo iudicio siue ex testamento. sed si omnes predicti tres ſcilz titius et seius et semꝑtonius a me instituti veniant ad substitutionem impuberis/ideo quia mihi beredes extiterunt easdem partes habebunt ex substitutione quas eis dedi in mea hereditate cum eos mihi beredes institui. Sed quid si dicto filio meo impuberi substituti predictos tres: ⁊ postea eodem modo substituti ei gaium? Certe in substitutione habebit gaius dimidiam bonorum impuberis: et predicti tres aliam dimidiam. et diuident dicti tres dictam dimidiam inter se pro bis partibus quas eis tribus dedi in hereditate mea. Sed quid si aliquis de dictis tribus decedat ante q̃ vendicet substitutio sibi locum? Certe heres eius non admittitur postea ad substitutionem/sed soli duo superstites et diuident bona obuenientia eis ex substitutione pro eis partibus quas eis dedi de hereditate mea cum eos mihi beredes institui. Giuianus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Pure. Sed videtur hoc falsuꝫ: q2 nulla substitutio est quin sit institutio conditionalis vt apparet ex ipsis verbis. R̄n. non habuit hic iurisconsultus respectum ad illam conditionem sed ad aliam que extrinsecus posset apponi.

b ¶ Siue solus. i. solūmodo, sic. C. de testi. l. j. ⁊ in euangelio. Nō ex solo pāe viuit hō. vt. s̄. ō vsu. ⁊ habi. l. ij. Azo.

c ¶ Id est. pro sic. vt. j. de annu. le. l. pe. Azo.

d ¶ Cui sitis. quo ad verba. eadē quo ad sensum.

e ¶ Ex suprascriptis. institutis sub conditione. Azo.

f ¶ Heres erit. idem si heres filio meo. Azo.

g ¶ Similē. simile est qđ idem est. Azo.

h ¶ Heres erit. directo et ex testamento. Azo.

i ¶ Extiterit. ex testamēto vel ab intestato: directe vel p obliquum.

k ¶ Ex testō. directo vt subijcit. ad qđ. j. de cōdi. ⁊ demō. l. q̄ conditio. ⁊ l. q heredi. in pnci. ⁊ j. de adi. leg. l. legatū. Sꝫ arg. 5. s̄. de in rē verso. l. iij. §. sꝫ si errauit. vbi nō refert directo vel per obliquuꝫ aliquid fiat. Additio. Dic s̄m bar. ꝙ aliud est hic q2 consideraf affectio officio testatoris q̄ in eo q est heres per obliquuꝫ non cadit.

l ¶ Admittef. cū filiꝰ vel seruus tpe mortis ipuberis nō sit in patris potestate vel dñi. vt. s̄. eo. l. cū filio. Azo.

substituit aut pure[a] aut sub conditiōe solet substituere. pure vō sic: si filius meus intra pubertatē decesserit seius heres esto: siue seius iste heres institutus sit: ⁊ ipuberi substitutꝰ nullam hꝫ cōditionē: siue sit solus[b] substitutꝰ. sub cōditione aūt institutū si substituat: id est[c] si mihi heres erit nō al'as existet heres ex substitutione nisi ex institutione heres fuerit: cui similis[d] est ⁊ hec substitutio qsquis mihi ex suprascriptis[e] heres erit[f]. habꝫ enim in se eandem conditioneꝫ similem[g] superiori.

☞ Substitutio facta p hec verba qsqs mihi heres erit: referf ad scriptos tantum nō ad eos quibus hereditas acquirif mediātibꝰ scriptis: ⁊ scripti vocantur pro hereditarijs portionibus. Alexā.

¶ Hec v̄ba qsquis mihi heres erit[h] ideꝫ ipuberi filio heres esto: hūc habēt sensum: vt ei non oīs q patri heres extiterit[i]: sed is q ex testamento[k] heres extiterit substitutꝰ videaf. ⁊ ideo neq3 pater qui per filiū neq3 dñs qui per seruum heres extiterit ad substitutionem admittef[l]: neq3 heredis heres[m]: q2 non ex iudicio[n] veniūt: partes quoq3[o] eedem ad substitutos pertinent quas in ipsius patrissa. habuerunt hereditate.

☞ Disiunctus vocaf in vnā dimidiā: ⁊ coniuncti in aliam dimidiam. h. d. Alex.

Labeo. Lex. ix.

Si pater filio ipuberi eosdeꝫ quos sibi ⁊ te vnuꝫ[p] preterea heredem istituit[q]: bonoruꝫ filij te dimidium. ceteros patris heredes communiter dimidiuꝫ ita habere vt vnus semis[r] apud te maneat: alterꝰ semissis p his partibus inter heredes paternos diuisio fiat quibus ex partibus hereditatem paternam haberent.

☞ Spes substitutionis pupillaris non transit ad heredes. hoc. d. Bar. ⁊ Alex.

Ulpianus. Lex. x.

Sed si plures sint ita substituti: quisquis mihi ex suprascriptis heres erit: deinde quidā ex illis postq̄ heredes extiterint[s] patri obierint: soli superstites ex substitutione heredes existent p rata partium ex quibus instituti sunt: neq3 quicq̄ valebit[t] ex persona defunctorum.

☞ Potest testator filio suo impuberi illū facere heredem necessarium quē sibi testatori facere poterat. Alex.

m ¶ Neq3 heredis heres. secus si ille q institutus est substitueref filio nominatim. vt. j. de acquir. here. l. qui patris. ij. rñ. q̄ est 5. Uł dic vt ibi. ⁊ facit. j. e. l. sꝫ si plures. ibi: nec qcq̄ valebit ⁊c. circa pn. ⁊ j. de v̄b. sig. l. sciēdū. ⁊ j. de suis ⁊ le. here. l. si ex pluribꝰ. ⁊ j. de ope. li. l. cuꝫ patronꝰ. §. j. ⁊ j. de iure pa. siue. §. i. ⁊ §. penul. ⁊ fi. ⁊ j. de 5ta. l. nō putauit. §. sꝫ ⁊ si. ⁊ s̄. ti. j. l. sub conditione. Sed arg. 3. j. de codicil. l. si qs cū. ⁊ s̄. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. si donate. §. j. Azo. Additio. Dic ꝙ vbi vltimus noiatus tenet locuꝫ primi. quo ad effectum donātis: hic vero heres heredis non tenet locū primi quo ad effectum testantis s̄m Bar.

n ¶ Iudicio. i. in voluntate testatoris.

o ¶ Partes quoq3. vt ⁊ insti. de vul. substi. §. si ex disparibus. ⁊ de pupil. substitu. §. substituif. ⁊ s̄. eo. l. v. ⁊ j. eo. l. sed si plures. ⁊ l. coheredi. §. ex his. sed arg. contra. C. eo. l. fi. Sol. vt. j. l. proxi.

p ¶ Si pater. Et te vnum. q de institutis forte eras: s̄m quosdam.

✠ Et bene s̄m scriben. hic.

q ¶ Instituit. j. substituit. ✠

r ¶ Semis. totiꝰ hereditatis. nō dicas illiꝰ dimidie quam dixit testator ceteros habere cōiter. Azo. ⁊ facit. s̄. ti. j. l. titiꝰ. ⁊ l. interduꝫ. ij. rñ. Sed arg. 5. j. de leg. ij. l. luciꝰ. §. luciꝰ. Sol. vt ibi. Itē 5. C. eo. l. fi. j. rñ. vbi viriliter diuidūt. Sol. ‡ ibi ppria eorum noia sunt adiecta: hic nō. arg. j. ad treb. l. nōnūq̄. Uel hic de bonis filij: ibi patris vt hic innuit. Uł hic erat de istitutis hic specialiter noiatis: ibi nō. Uel hic corrigit. Uel dic vt ibi. Item 5. C. e. l. j. Sol. immo 2cor. #

‡ Oēs solo. hic posite sunt diuinatiue s̄m Bar. iō dic meliꝰ ꝙ ibi fuit apposita dictio distributiua qlqs q̄ facit vt qlibet videaf eq̄ pncipalif fuisse vocatus. pau. ⁊ Jas.

Sequunf eā bar. ⁊ ia.

Sed si plures. Casꝰ in pn. fuit 2tinuatꝰ cū casu p̄cedē. vsq3 ad. §. quos possum. Sicut possum facere mihi heredē necessariū huuꝫ meū ⁊ filiū. ita possum eosdē facere necessarios heredes cuidā filio meo ipuberi substituēdo eos vel aliquē eoꝝ ei ipuberi. ¶ Filio ipuberi. Institui mihi heredē ex asse filiū meū ipuberē ⁊ pupillariter substitui ei titiuꝫ ⁊ decessi. postea dictꝰ ipubes extitit mihi heres ⁊ in pupillari etate decessit: sic ꝙ locuꝫ habuit substitutio. mō vult dictꝰ titiꝰ substitutꝰ hr̄e hereditatē ipuberis ⁊ nō meā quā adiuerat dictꝰ ipubes vt dixi. querif vtrū ita possit separe? Et dr ꝙ nō. p aditionē em̄ p̄dictā quā fecit ipubes de hēditate mea cepit taliter mea hereditas sue esse iūcta vt amō separi nō possit. iō aut vtriusq3 nr̄m hr̄e dꝫ hēditatē aut neutriꝰ. ⁊ idē est si dictū ipuberē nō institui ex asse sꝫ ex pte dimidia ⁊ titiū p̄dictuꝫ in alia dimidia. ⁊ eū pupillariter dicto ipuberi substitui ⁊ vēdicauit locū sibi substitutio p̄dicto mō. ⁊ postea titius ipuberi substitutꝰ ⁊ a me p dimidia institutꝰ meā repudiauit hēditatē. nā ipuberis hereditatē sine mea hr̄e nō pōt. sed ⁊ si dictū impuberē exheredaui ⁊ dictū titiū ex asse heredem mihi institui ⁊ non dedi ei coheredē vel substitutum aliquē ⁊ substitui pupillariter dictū titiū impuberi ⁊ postea decessi. ⁊ postea decessit filiꝰ meus in pupil. etate. ⁊ nunc titius vult repudiare hereditatem meaꝫ et habere hereditateꝫ impuberis ex substōe nō pōt hoc facere. nō eni valet testm̄ qđ feci dicto meo filio impuberi substituendo ei dictum titiuꝫ in ea per eūdem titiū adita fuerit heredi. nec em̄ sufficit ad scđas tabulas vt est ad testamentū siue substitutionē quā feci dicto meo filio ad hoc vt valeāt dicte scđe tabule sic factū eē meū testamētū vt ex eo hēditas adiri possit: Imo opꝫ ꝙ adeāt. ⁊ al's non valeāt scđe tabule p̄dicte. si autē dicto titio ex asse a me instituto dedissem coheredē vel substitutum potes colligere p superiora ꝙ titiꝰ omittat meā hereditateꝫ ⁊ substitutꝰ suꝰ vel coheres adeat. vñ pōt tūc habere titiꝰ hereditatē dicti mei filij ipuberis quē exheredaui. ¶ Ad substitutos. Filiū meuꝫ ipuberē mihi heredē institui et ei titiū pupillariter substitui ⁊ postea decessi. et postea gaiꝰ instituit sibi heredē dictū impubereꝫ vel aliquo alio modo aliqua acqsiuit ipubes: et postea in pupil. etate decessit: ⁊ sic vēdicauit sibi locuꝫ substitutiō titij. certe ad dictum titium ptinēt ex substōne non soluꝫ ea in qbꝰ eū impuberem institui: sꝫ etiā ea q̄ postea acqsiuit ipubes. nā ⁊ si eū ipuberē exheredassem potuissem ei substituere. Hoc tñ fallit si ego essem miles cū institui impuberem ⁊ hac mente substituissem ei titiū vt titiꝰ haberet ea tm̄ q̄ a me peruenerūt ad impuberem. nā tunc nō habebat titius ex substitutione nisi ea q̄ a me habuit impubes. Iteꝫ fallit in alio casu qui est talis. Arrogaui mihi aliquem impubereꝫ: ⁊ eū postea heredem mihi institui: et ei substitui pupillariter titium: ⁊ postea decessi. ⁊ postea aliqd aliunde acqsiuit dictus impubes forte a fratre suo naturali ⁊ postea decessit impubes. certe ad titium substitutum dicti impuberis arrogati non pertinent: nisi ea que habuit a me ipse inpubes: et non alia que habuit aliunde. sed ea que habuit a me dictus impubes non habet oīa dictus titius/sed tres partes tantum: quartam autē bonorum meorum quam debui dicto arrogato reliqsse ex rescripto diui pij siue vellem siue nollem non habet dictus titius substitutus nisi specialiter in illa quarta substituerem pupillariter dictum titium dicto impuberi. nam tunc eam habebit substitutus impubere in pupillari etate decedente. facere autem dictam substitutionem specialem in dicta quarta mihi arrogatori ē sine dubio permittendum. non solum autem habet dictus titius substitutus ea que ipubes habuit a me arrogatore eo modo qui dictus ē: immo et habet omne id quod beneficio mei arrogatoris acquisiuit impubes: vtputa quia quidam meus amicus vel cognatus ei impuberi aliquid reliquit. ¶ Nemo institutus. Institui mihi heredem stichum: ⁊ si heres non esset dictus stichus substitui eundem sibiipsi. certe nihil valet substitutio. Si autem mutauissem causam i substitutione hn̄ valeret substitutio. puta si institui dictum stichuꝫ si nauis ex asia venerit vsq3 ad annum: ⁊ si non venerit substituit eūdē sibiipsi. sed ⁊ si non mutaui causam in substitutione tamē valet quandoq3 substitutio de seipso sticho instituto facta: puta si institui mihi heredem dictum stichum ⁊ titium. ⁊ ita postea dixi. Si titius heres non erit/tunc stichus liber ⁊ heres in titij parte esto. nā eo casu titio non adeunte erit stichus liber ⁊ in totum heres. si autē ita dixissem: stichum ⁊ titium mihi heredes instituo. ⁊ si stichus heres non erit idem stichus liber ⁊ heres esto/non valeret substitutio. distinguitur ergo ita breuiter in hac. l. cum aliquis est institutus ⁊ sibi substitutus. aut est in testamento vnus gradus tantum: aut plures. primo casu non valet substitutio nisi causa mutetur. secundo valet quandoq3 etiam sine cause mutatione: ⁊ qn̄q3 non sine cause mutatione. Viuianus.

s ¶ Heredes extiterint. facit. j. de suis ⁊ legi. l. si ex pluribus. ⁊ j. eod. l. si plures. Accursius.

t ¶ Ualebit. vt ⁊. s̄. e. l. q liberis. §. hec v̄ba. ibi: neq3 heredis ⁊c. ⁊ pone hic cōtra. j. de acqui. here. l. q patri. vt ibi # posui ⁊ solui modo.

Dic ꝙ ibi substitutio fuit vnita cuꝫ iure accrescendi. pau. ⁊ Jas.

Quos possum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Quos possum. eos oēs ⁊ solos. vt. ſ. eo. l. ſi seruus cōis. in prin. ⁊. ff. eo. l. ij. §. primo. ⁊. ſ. de acqui. here. l. ſi pupillus. §. ſed qō in fratres. ⁊. C. de neceſſ. ser. l. ij. ⁊. l. quidam. §. fina.

b ¶ Filio. pupillo pupilliariter ſuſtituendo ei.

c ¶ Suum. ſcilicet filij. Accurſius.

d ¶ Neceſſarios. ſubaudi poſtbum⁹ ſi nō habes.

e ¶ Exnitt. ſicqꝫ cōmitra ſunt bona.

f ¶ Ex parte ⁊ filio. ⁊ me viuo ſubſtituit.

g ¶ Habere poſſum. imo ſ. vt. ſ. eo. l. ſi filius. Solu. ⁊ ibi ſpāle qꝛ ſubſtitutꝰ erat frater impuberis. Vel hic adiuit ſpubes paternam: ibi non. Vel ꝫ nemo adiuerat patris hereditatem: ꝛ ſic nō valet pupillaris niſi ipſe adeat ‡ paternam. vt. ff. l. ij. §. adeo. ⁊. ſ. ad trebel. l. ita tamen. §. qui ſuſpectam. ⁊. ſ. ptori. §. ꝛ facit ff. ti. j. l. liber bono. §. ſi. ⁊. ſ. de acquir. here. l. qui pñi. ⁊. ſ. ſ. l. ij. et de bo. lib. l. nā abſurdum. et de leg. ij. l. neminē. ⁊. C. eo. t. teſtamēto. ⁊. ſ. ad treb. l. aſpe. ⁊. C. de iure delib. l. quidas. ⁊ dic vt ibi. Sed arg. §. ff. de adopt. l. liberos. Additio. Dic q̄ ibi loquitur in iuribus oīno ſeparatis ita qꝛ vnuſ non depēdet ab alio: ſed tabule pupillares q̄tum ad cōfirmationē dependēt ex teſtamento patre no. Bar. ⁊ Ja.

‡ Sequāt ibi dar. ⁊ ita.

‡ Nota adi nō p̄firmat pupillarem ſubſtitutionē. vide ſis eu dal. ff. de adiantat. vti. col. 8. vbi C. del. pod. ⁊ aliꝫ ſubdi.

b ¶ Nō baberet ſubſtitutum. ſibi in paterna hereditate. Accur.

i ¶ Adita. vel habita pro adita. vt. ff. eodē. l. ij. §. plane.

k ¶ Ad ſecundarum. id ē ad hoc vt valeant ſecunde. et facit. ff. eod. l. ij. §. adeo. ⁊. l. j. in fi. Sed arg. ff. de iniuſt. teſta. l. cū in ſcdo. ⁊. ſ. de ſta. l. illud. in princ. ⁊. l. qō vul go. item facit. ſ. de acquir. here. l. filius.

¶ Dic q̄ ibi agit de reo cattōe p̄mi teſtamenti vbi ſufficit ſola potentia adeūdi: hic aūt agitur de cōfirmatione, ta bularꝫ pupillariū vbi requiritur actual adiatio ſm bar. ⁊ Jaſ.

l ¶ Quis poſſit. vt inſti. eo. ⁊. non ſolum. ⁊. ſ. ad leg. fal. l. q fundū. §. q ſi lios. ⁊. C. de leg. cū gdā.

m ¶ Militem. vt. ſ. de teſta. mili. l. militi. §. ſi miles. ⁊ ratio: qꝛ facit pube rem pro parte inteſtatuꝫ quod per ſe poteſt: in p̄uato ſecus. vt inſtitu. de heredi. inſtitu. §. non autem. in fi. §.

n ¶ In arrogato. non ſolum in milite vt in ſuperiori. §. in fi.

o ¶ Haberet. non ab arrogatore.

p ¶ Vel boc. vel pro ſalte. vel pro etiā. ⁊ dic boc ſcilicet poſſe ſubſtituere in quartā q̄ erit verum vſq; ad pubertatem: ſed in aliis in quibus dicit arrogatorem ſubſtituere poſſe poterit etiā per fideicommiſſum vltra pubertatem ſubſtituere. vt. ſ. de adop. l. ſi arrogator. §. ſed an impubes rr: et ſic corrigitur quod diſtinguerat. in ceteris autē bonis dicit reſtitui illis qui haberent arrogationē nō facta: vt. ſ. eo. l. cauſa.

q ¶ Beneficio. ad boc. ſ. de iure do. l. profectitia. j. reſpō. ⁊. §. j. et. §. ſol. ma. l. ſi vero. §. itē quicquid. ⁊. ſ. ad trebel. l. facta. §. ſi beres ante. ⁊. ſ. de vſufru. l. ſed et ſi. et. C. de pac. conuen. ſuper do. l. et morte. in fin. ⁊. ſ. de teſtamen. tute. l. qui tutelam. in prin. et. ſ. de pecul. hinc queritur. §. poteſt. que faciunt contra conſules mediolanen. vt. ſ. de procu. l. qui pro p̄io. §. procurator vt in ceteris. Sed argu. contra. ſ. de acquiren. re. do. l. penul. in p. i. ci.

r ¶ Sibi. nemo pōt ſubſtituī liber vel ſeruus niſi in duobus caſibus: ſcz cū cā mutat: qꝛ aliā vtilitatē hz ex ſubſtitutione q̄ ex inſtitutione. Itez cū ſunt duo gradus. i. duo inſtituti: nā tunc ſibi ſoli non ſibi ⁊ ſocio poteſt hoc modo. Titꝰ ⁊ ſeiꝰ heredes ſunto: ⁊ ſi ei⁹ heres ‡ non erit titiꝰ in ſuam ⁊ ſeij partem ſubſtituo: ſed in ſuam partē tantū non poteſt.

‡ Habere debuit⁹ caſſibus ſubſtituit: ſic tribus modis ſubſtituto pfert: puta ſi heres erit vel nō erit. bal. in. l. cuꝫ pponas. in ſ. colū. C. de here. inſti. ⁊ ꝓbū ſubſtitutio eſt directū qō ſū q̄ obligat. bal. in. l. pe buo C. de ſ pub. et alt. ſubſti.

trahit niſi ad bona arrogatoris: et ad acq̄ſita impuberi beneficio arrogatoris. Ideo dicit Alexander.

s ¶ Mutatione. cā mutata: boc mō: titiꝰ heres eſto ſi nauis ex aſia venerit: ⁊ ſi heres nō erit. idez titius heres eſto. condictione deficiēte ſubſtitutio locū habebit: vt. ſ. eo. l. ſi. §. titius.

t ¶ Sed boc. ſcz q̄ ſi cauſa nō mutatur non valet ſubſtitutio. Azo.

v ¶ In vno gradu. i. ſvna perſona. vt. ſ. eod. l. ſi. §. titius.

x ¶ Subſtitutionem. cuz diſtinctiōe tñ q̄ ſcz q̄ ſi q̄dē ⁊. c. q̄ ſibi ſpſi nō pōt: ſibi ⁊ coheredi pōt. valere dico ſubſtitutionē etiā ſi cā non mutatur.

y ¶ Subſtitutus ſit. ſ. ſtichꝰ ſeruꝰ teſtatoris ꝑmo inſtitutus cū libertate ſicut ⁊ poſtea. aliogn eſſet cā mutata ⁊ valeret ſubſtitutio. ⁊ ſm hꝰ dic beres nō erit. ſ. et liber.

z ¶ Liber. ſ. ſtichus.

a ¶ Non valere ſubſtitutionem. quantū ad heredit: ſz p hꝰ cōſequat libertates. vt. ſ. l. ſi. Jr. qō nō placet: ſz nō valet ſubſtitutio. at inſtitutio firma remanet ⁊ erit liber ⁊ heres ex ea. ſic intercalat poſteriora dies. vt. ſ. ō mi yo. l. ij. §. minoꝛem.

b ¶ Si ita. ſ. dixerit teſtator ſi titius ꝛc.

c ¶ Et in ei⁹. et ꝓ eo etiaz. q. d. nō tñ ei ſubſtituo ſuā partem: ſed etiam in partē eius coheredis.

d ¶ Heredem fore. ſi non vult eſſe liber et heres ex inſtitutione: nec ei eſt neceſſari⁹ ſub tali cōdictione inſtitutus. ſi volet vel ſimili. vt. ſ. tit. ſ. l. vba. et plene dic vt. ſ. l. ſi. §. ſi.

Sius. Quēdā depotatū mihi heredez ſtitui et filiū meuz ipuberē ex hereditate: et dictꝰ deportatꝰ ei ſubſtitui ⁊ deceſſit: certe hz hereditatē meam bñe non poſſit eo qꝛ erat deportat⁹ tpe q̄ eā inſtituī: ſi inueniat capax

eo tpe q̄ vēdicat ſibi locū ſubſtitutio dicti mei filij. i. tpe quo in pupilla ri etate decederit dict⁹ filiꝰ. puta qꝛ reſtituꝰ inueneriꝫ deportat⁹ heres erit filij ex ſubſtitutiōe. ⁊ idē econtrario. nā ſi inueniꝫ capax hereditatis mee ⁊ nō capax tpe quo vēdicat ſibi locū ſubſtitutio: habebit meam hereditatē et nō hereditatē filij mei ex ſubſtitutione. Liuia.

e ¶ Si is extraneus.

f ¶ Heres. id eſt liber.

g ¶ Filio. ſcilicet impuberi.

h ¶ Subſtitutione. qō nō poterit capere ex inſtitutione.

i ¶ Cum filius. licet ex teſtamento patris capere nō potuerit cū alio adierit tñ ſ nec ſubſtitutio valet. vt. ſ. l. ij. §. plane. potuit em mutare conditionem per reſtitutionem in integrum.

k ¶ Penas. i. dānū. ſi tpe mortis pupilli nō ſit capax. ⁊ facit. ſ. ti. ſ. l. ſed ⁊ ſi in ꝛdictiōe. §. ſolem⁹. ⁊. l. ſi alienum. §. in extraneis. ⁊. l. liber bō. §. ſi heres. Sz aliꝫ dicūt q̄ ſubſtituꝰ fuit grauat⁹ in aliquo ſub aliqua pena: ad qō. C. de bis que pe, no. l. ſ. quod non placet: qꝛ boc tpe nō potes

UNIVERSIDAD DE HUELVA

rat imponi. vt insti. de leg. §. fi. t. §. de bis que pe. no. l. §. t. §.

a Non sit. quia tunc capax erat.

S Ji filius qui. ¶ Calus. Titius habēs filium puberē ⁊ alium ipuberem instituit eos sibi beredes ⁊ pupillariter substituit dicto impuberi dictum puberem. dictus pubes effectus est beres patris pro dimidia ipso iure ciui. non aūt per institōnem: ex titit postea beres impuberis ex dicta substōne: et volebat recusare beredtatem patris et fratris beredi tatem retinere. nunquid potest? ⁊ dr q de iure pretorio pōt. ppositum est pretoris est liberare filios volentes liberari oneribus beredtarijs q̄ onera susceperunt ipso iure ciui. etiam coacti ab ipso iure ciui. non aūt est pro positum dicti pretoris re mouere eos iuitos ab bereditate sue patris sue fratris. nāz si non fuisset substitut? fratri haberet eius legitimā beredtatē dictus ergo filius qui nō habet mīi beredtatē fratris pstabit tm̄ illa lega ta q̄ fuerit in secūdis tabulis relicta habita rōne solius beredtatis impuberis ⁊ non beredtatis pfis: q̄uis si bñet pfis ⁊ fratris beredtatē haberetur rō in falcidia detrahenda de legatis relictis: in scdis tabulis etiam facultatum patris nedum impuberis. Ulpia.

pati: ls in patris paſſus nō ſit[a].

¶ Filius a patre institutus et fratri pupillariter substitutus: potest paternam beredtatem repudiare ⁊ ampleeti pupillarē: et non tenebitur ad legata nisi que relicta sunt in tabulis pupillaribus habita rōne falcidie si imminet in cui? cōputatiōe non venūt bona pfna ls bona pupilli. Alex.

Lex. xxii.

Papinianus.

S Ji filiꝰ qui patri[b] ac postea fratri[c] ex secundis tabulis heres extiterit beredtatē patris recusat: fraternaz aūt retinere malit/audiri debet[d]. iustius[e] cm̄ prē tozq; facturus existimo si fratri separationē bonorū patris cōcesserit. et cm̄ ius dicenti propositum[f] est liberos onerib⁹ beredtarijs[g] non spōte susceptis liberare: non inuitos ab beredtate[h] remouere: p̄sertim q̄ remotis tabulis secundis legitimam[i] haberet fratris beredtatē. itaq; legata duntaxat ex secūdis tabulis prestari debēt habita ratiōe facultatis in falcidia: non patris ⁊ vt als solet[k] fieri) sed impuberis.

Lex. xiiij.

Domponius.

[a] Nō repli melior tex. illo toto cor pore iurīs in materia ex ti stēte sui he redis fs bal dum hic.

[b] Patri. non per immixtionē ⁊ vel additionez sed ipso iure. vt. §. subijs cit etenim tc. et insti. de bere. qua. ⁊ dif. §. sui. Alioquin contra. vt. §. ti. j. l. tam dubitari. in fi. Azo. Vel dic q̄ recusat per. i integrū restitutionem. quia minor.

[c] Fratri. qui frater repudiauit paternam: vel adiuit. ⁊ sic est speciale in fratre vt possit impetrare separationē. Item pone istuz habuisse alium coheredem qui adiuit. Azo. Sed contra. ſ. de acquiré. bene. Iulianus. ibi: ceterum tc. vbi dicit necessarium eum fratri. Sed dic abstinere tamen potest vt hic dicitur.

[d] Debet. cōtra. §. e. l. sed si plures. §. filio. ⁊. §. si ex asse. t. C. ō iure debe. l. cum quidam. sed fal̄ ⁊ in fratre vt subjcit nō relinquebatur fratri tc. ⁊ redditur ratio. ſ. q̄ ab itestato cum dicit legitimā tc. et sic per testamē tum nō debet fieri deterior cōdicio cū ab intestato possit separare. Alij dicunt aliter vt no. in. d. §. filio. Item facit. ſ. de acqui. bere. l. si quis filiumfa. §. si filius. Accur.

[e] Justius. i. iuste vel iustius q̄ contrarium.

[f] Pereditarijs. parentis.

[g] Pereditate. fraterna.

[h] Legitimā. ab intestato.

[i] Solet. vt. ſ. ad leg. fal. l. in rōne. §. q̄s vulgo. t. §. si filio. t. §. ſ. situm.

Quo gradu. ¶ Calus. Nō est vis q̄tū ad cōmoduz substituti quo gradu eū substituta liberis meis impuberibus vtrum scīo gradu vel tertio vel quarto. ⁊ sic de singulis: q; semp habebit bona dictoz ipuberū eis in pupillari etate decedētib⁹. nā sine ita dicaz: instituo mihi beredes filios meos impuberes: et substituo eis pupillariter titiū: sine ita dicā: instituo mihi beredē gaiū ⁊ filios impuberes ita ei substituo et filijs ꝑdictis impuberibus substituo titium. sine ita dicam. instituo mihi beredē gaium ⁊ ei substituo semp tonium. et semp tonio substituo filios meos impuberes et filijs meis impuberibus substituo titium. et sic de singulis gradibus semper habebit titius beredtatem impuberum eis in pupillari etate decedentibus. Ulpia.

[k] Quo gradu. puta si filius instituit ⁊ ali⁹ ei substituit: qui si nonvult substitutus tur tertiꝰ vel quartus eidem filio. semp enim valet.

Si pupillari etate. ¶ Calus. Jnstituo mihi beredem filium meum impuberē et taliter ei substitui si filius meus decesserit infra. xvi. annos. substituo ei titiū. postea decessi. postea vixit dict⁹ me⁹ filius ⁊ sc̄ad. xv. annū. et ita vltra pubertatē ⁊ postea decessit infra dictos. xvi. an nos. nūquid habebit titi⁹ bona impuberis ex dicta pupillari substitutione? ſ. dr q̄ nō. et dic vt plenē dixi. ſ. e. verbis. Ulpia.

[l] Comprehendisum fuerit. q; credebam filium habere. viij. annos cum haberet. x. ⁊ substituit vſq; ad. vi. an. fm Jo. Vel dic q̄ expressim substituit vſq; ad. xv. an. pupillariter. Argu. ſ. l. proxi. vel cōpendiose dixit quā docūg. Et no. nō vitiari vtile p inutile: ls valet vt pōt valere sic ba bet. ſ. de cōdi. ⁊ de. l. meuꝰ. in vbo dare. Jte nec trāsiti fideicōmissum: nec fit coheres. vt. §. e. l. vbis. ⁊ facit. ſ. e. l. si ita q̄s substituerit. t. l. et ex fa cto. §. ité querit. Arg. ſ. de cōdi. ⁊ de. l. pr. §. cōdicioni. Jté no. ſ per no dis expirare pupillarem substitutionē. ¶ Primo pubertate vt hic. Secūdo per aliud testm̄ quod valz. vt. §. e. l. si qs eū. §. fi. Jté agnatiōe postbumi. vt. ſ. e. l. si pater filiū.

Jtem sinō adeat beredtas ex pſno. vt. §. eo. l. §. adeo. Jté capitis diminutiōe etiā imminuta pupilli. vt. §. de adop. l. nec ei. §. eonū. Jté taratione testātis. vt. ſ. e. ſi ita q̄s.

Subſtitutio pupilla ris ſcz mo dis expirat.

[f] Facit ad hanc. l. glo. in. c. ſ. super verb. ablq; deductiōe. p⁹ modiū pagā ſi aſſi. pagā nus. erras de teſta. l. ſi bio. vſ.

[g] Lōcū. cī hac. l. glo. titi. ca. ſ. inſ. ablq; deductione. poſt me. ꝛa de teſta. lib. vſ.

Ptr. Guido milex qui habebat ſub ſe. c. milites ſubſtituit directo et non per fideicōmiſſum titiuz filio ſuo gaio q̄ erat ipubes ſi intra. xx v. annoſi ſine liberis filiꝰ impubes decederet. nunc et ita fecit et pupillarē ſubſtitutionē. longi⁹ tñ tps q̄ ſit pubertas cōprēdēdit in ſubſtitutiōe. Certe ſi decedat dict⁹ ipubes ītra pubertatē capiet titius ſubſtitutus et dicta ſubſtitutione nō ſoluz bona dicti militis/ſ; etiā ꝓpria bona ipuberis q̄ aliunde q̄ a pſe acq̄ſiuit: ⁊ ſi faciet de iure cōi: ita q̄ non erit neceſſe q̄ trabat ſubſtitutio ad fideicōmiſſum. ſi autē decedat dict⁹ impubes poſt pubertatē/capiet dictus ſubſtituꝰ militis bona cū fructib⁹ q̄ m ei? beredtate immeminſ. ꝓpter priuilegium militare: nō aūt alia bona impuberis. ⁊ bene dixi. ꝓpter priuilegium militare: q; ſi fuiſſet pagan? dictus teſtator nō caperet ſubſtitutus etiaz bona ſua eo caſu neduz alia impuberis bona. vt. §. l. ꝓxi. dixi. Ulpia.

[h] Jſta ē ve ra fm Bar. bal. p. alex. ar. ti. ⁊ Ja. ⁊ Repio = baf fm pre dic. ſcribe. ⁊ Jſta tene tur cōtra p doc. ⁊ Immo nō ē ſpecia le. fm ſcrib. ⁊ Repio = baf cōtra p doctō.

[i] Cēturio filio. miles erat q. c. militib⁹ ꝓcerat. vt. C. de teſta. mili. l. ſ.

[k] Directo. ſi ille ſit ei⁹ heres.

[l] Bona filij. non ſolum paterna.

[m] Cōmuni. ſcz paganotum. vt. §. l. ꝓxi.

[n] Poſt eam. i. xiij. annos.

[o] Etatem. ſcz filio decedente.

[p] Būtarat. f. bona capiet iure directo forſan ⁊ nō fideicō. ls ſ Dy. dixit contra: q; miles etiā maiori ſubſtituere pōt. vt. ſ. de teſta. mili. l. milites etiā bis. t. l. miles ita beredem. nec mater impuberis eſt in medio: tūc eñ cōpendioſa poſt pubertatem trahit ⁊ ad fideicōmiſſariaz. vt. C. e. l. ꝓbibus. Rā ⁊ als in ꝓuato vulgaris exꝓſſa nō cōtinet ⁊ in ſe tacitā pupillarē ſi mī eſt i medio: ls als cōtineret. vt. C. de inſti. t. ſubſti. l. fi. in fi. ſi aūt eſſet pagan? q̄ faceret hāc compēdioſaz ſi vſq; ad. xxv. an. vel q̄ncūq; deceſſerit ille ſit beres. ſi decedat in pupillari etate valet vt pupillaris. ſi poſtea nulla. ⁊ vt. §. l. pri. ls in milite valet poſtea vel vt fideicōmiſſaria fm Dy. ⁊ vel directo fm legē illā vt modo no. Si aūt dixiſſet pagan? ſubſtituo: tūc tenet in pupillari etate. et poſtea habebit locuz fideicōmiſſaria: q; illa vba bñ ꝓſt trahi ad fideicōmiſſ. ſic. C. de inſti. et ſubſti. l. gñaliter. ⁊ ſi oz trahi ad ea q̄ ꝓſt intelligi fieri ꝓo quolibet tēpore. Arg. §. e. l. tā boc iure. ⁊ facit. ſ. ad trebel. l. ſcevola. ⁊ de cōdi. ⁊ de mō. l. pater. Ş. cōdictiones. q̄ ſunt arg. cōtra. ad ſi. huius legis.

[q] Jſta ē ꝛa fm bart.

Jgs cū. ¶ Calus. Titꝰ iſtituit ſibi beredē filiū ſuū ipuberē ⁊ ſti chū ſeruū ſuū legauit ſcio. ⁊ poſtea ita dixit. Si dictus filius meꝰ heres mihi erit ei⁹ pupillari etate deceſſerit ſubſtituo dei gaiū⁊ do liber tatē dicto ſtichо q̄ in teſtō meo legauerat ſcio. ⁊ poſtea deceſſit dictus teſtator: ⁊ poſtea vēdicauit ſibi locū ſubſtō pupillaris. Certe videt adēptuz legatuz ſtichi ſcio datū: et erit liber ſtichus. nā nouiſſima ſcriptura eſt ſeruāda in legatis ⁊ teſtamētis ⁊ in vno teſtō et in codicillis teſtō cōfirmatis. ¶ Si ſuo teſtō. Titius in bona tertie inſtituit ſibi beredez filium ſuū impuberē. poſtea in bona veſperarū vocauit ſcptē teſtes ⁊ fecit teſtm̄ dicto impuberi ita dicendo. ſi filius meꝰ impubes extiterit mihi beres ⁊ in pupillari etate deceſſerit: ſubſtituo ei ſeium. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ teſtator. certe valet vtrūq; teſtm̄ ⁊ nō rūpit primū ꝓcipale p ſcōm acceſſoriū. ſed ſi vtrūq; teſtm̄ feciſſet in bona tertie: ⁊ poſtea feciſſet teſtm̄ ſibi tantū/vltimū rūperet duo prima: niſi in vltimo ꝓeteriſſet filium: quia tūc nō valēte ipſo iure vltimo non rumpit ſuperiora teſtamenta.

[r] Siquis eum. ſeruum.

[s] Immo ſi nō fuiſſ fm bar. b. p. in ge. alleza. ſi. t. moder. hic.

[t] Nihil ē bar. p. alex. ſoſt. areti. t moder.

[u] Immo cōtra: ideſt ſine effectu bar. p. alex. ſoſ.

[v] Idem p. b. b. p. alex. ſed areti. dicit cōes opiniones ee in cōtrarium.

[w] Jſta ē ꝛa fm bart. ⁊ alios.

Liber erit.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Liber erit. eo tpe quo ꝙditio substitutionis extiterit. vt. ſ. c. l. ſi fu⁹. in fi. vnde cū dic videat legatū adēptū vltima ſcriptura valet.

b ¶ Adempto. legato sub conditione: immo pure. vt. ſ. cod. l. fin. ſ. nos dicimus.

c ¶ In testamentis. ergo duo sunt testamenta: vnum pupillare et aliud paternum. ꝛ dic vt inſti. de pupilla. ſubſti. §. igitur. ꝛ. ſ. eo. l. qui plures. in fi. ſ. l. patris. ct. ſ. eo. l. ij. §. prius. ff.

d ¶ Confirmatis. mariſe ſub. vt inſti. de adēp. le. §. i. ꝛ vt bi not. Sed ideo dic ſic dixit: quia cō firmati teſtamēto ꝑ par teteſtamenti babentur. vt. ſ. de codicil. l. quidā. ꝛ fact ad legem. ſ. de leg. ij. l. ſi ides⁹ ſeru⁹. ꝛ de leg. ij. l. ſi gs. in pnc. ꝛ. C. de neceſſ. ſer. l. q dam. §. fin. ꝛ ſ. de manu. teſta. l. ſi pecu liū. §. i. ꝛ. C. de pac. l. pacta. Sed ar. ſ. i. de leg. j. l. ſi mibi. §. ſi.

e ¶ Alia rurſus bona. oppo. cum vnum ſit teſtamentum. vt. ſ. eo. l. ij. §. prius. ergo vno cōtextu. vt. ſ. de teſt. l. beredeſ. §. ſi. Nā. alia bona quā tanō remota. Vel dic q ſi factū eſt teſtū vno con textu pōt pmittere vel fiū vel filij teſtū. vt. ſ. e. l. ij. §. ſi. ꝛ. ſ. eo. l. coberedi. in pnn. ꝛ ſic eſt vnus. ſi autē ex interuallo ſuus pmittere debet et poteſt etiā fieri alia bona et erunt duo quodāmodo teſtameta. vt inſti. de pupil. ſubſti. §. igitur.

f ¶ Valebit. ad boc. ſ. e. l. patris. in fi. Vel dic valebit. ſ. teſtū filij. vt. ꝛ. l. patris. in fi.

g ¶ Manebit. paternus enī teſtū caput eſt ꝛ principalis causa. pupillare vero accelloriū ꝛ ſcḗla. Nec principale pōt rūpi per accelſoriū. ſed principale ꝑ principale teſtū rumpitur. ideoq; ꝛ accelſoriū rūpitur. ꝛ boc eſt nam ꝛ. Aſo. ꝛ facit. ſ. de bis qui. vt indig. l. poſt. §. qui principale.

Accelſoriū principale non rūpit.

h ¶ Deinde sibi. ſ. ꝛ feci t ꝛ efficax quia filium exheredauit vel inſtituit: vt differat a ſequenti caſu.

i ¶ Utrūq; ſ. patris ꝛ filij.

k ¶ Heredem. aliquem extraneum.

l ¶ Si viuo ſe. ſub hac conditione ſi viuo ꝛc. Vel dic ſi. i. ſ. Quis. ꝛ dic q ſi bi inſtituit heredes aliquē extraneū pure. Et nota q licet alꝭ diſtinguā quātum ad bonorum poſſeſſionē petendā inter poſtbumū natū ꝛ mortuū viuo patre: ꝛ poſtbumū natus ꝛ mortuū poſt mortem patris. vt. C. de poſtbu. here. inſti. l. ij. ꝛ. ſ. de iniuſti. teſt. l. poſtbumus. tñ quātū ad hoc an prumū teſtū ꝑ ſcōm rūpatur illud non attendo: qz ſ. inſtitutus in ſcō teſtō quo poſtbum⁹ fuit ꝑteritus ꝑ poſtea natus. viuo teſtatore de ceſſerit poſſit petere et eo ſe. ta. bo. poſſeſſ. vt dicit. l. illa poſtbum⁹. tamē per tale ceſſū dū. nō rumpitur primū immo oportet vt ex. ſcō aliquis poſtea fuerit eſſe beres vel adire et eo bereditaté. vt. ſ. de iniuſto teſta. l. cuꝫ in ſcō. ꝛ ꝫ poſſit et aliquo teſtō peti bo. poſ. ſe. ta. non. tamen ſequit q̄ qs ex eo poſſit eſſe beres. vt. ſ. de ſe. ta. l. ij. §. ſi ſub conditiōe. ꝛ inſti. q. mo. teſt. inſir. §. non tñ. Aſo. ꝛ facit. ſ. eo. l. ſi pater.

m ¶ Preteritus. ad boc. ſ. de lib. ꝛ poſtbu. l. ſi filius. ꝛ. l. pe. ꝛ. C. de teſt. l. bac conſultiſſima. §. pe. ꝛ inſti. qui. mo. teſta. inſir. §. i.

Subſtitui. ¶ Caſus. Inſtitui mibi beredem filiū meum impuberē ꝛ poſtea ita dixi. ſi qs mibi natus fuerit poſt mortē dicti impuberis q̄ inſtitui ſit beres dicto impuberi ꝛ deceſſi. ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ filius meus impubes in pupillari etate. ꝛ poſtea ex vxore mea ꝑgnante exiſtente tpe mortis mee natus eſt mibi poſtbum⁹. certe ille poſtbumus habebit bereditaté dicti impuberis ſui fratris. Uiuia.

n ¶ Subſtitui. dic natū poſt mortē inſtituti poſſe ſubſtitui. Sed arg. contra. ſ. de vſufruc. leg. l. qui plures. ꝛ. ſ. de re. dub. l. v.

o ¶ Subſtitutus. nondum natus.

Si ſeruus. ¶ Caſus. Titius habēs ſeruū cōm cū ſeio puta ſtichū inſtituit ſibi beredez filium ſuum impuberē: ꝛ eundē ſtichū cum libertate pupillariter ſubſtituit dicto impuberi. et poſtea emit dictus titius a ſeio partē quā habebat ſeius in dicto ſticho et poſtea deceſſit dictus titius. ꝛ poſtea vendicauit ſibi locuꝫ dicta pupillaris ſubſtitutio dicto impubere in pupillari etate decedente. nūquid erit dictus ſtichus liber ꝛ beres impuberis ex cōſtitutione predicta neceſſarius: an vero voluntarius: Et dicitur q̄ neceſſarī⁹. ſi autem poſt mortem titij remiſſet ſtichi patet dictus impubes erit ſtichus liber. nō autē beres ꝑuberis neceſſarius ſed voluntarī⁹. ſi autē neq; titi⁹ neq; ipubes redemit partem ſticbi a dicto ſeio pōt ipſe ſticb⁹ de equitate offerre dicto ſeio ꝑcium dimidie ſui ſticbi ꝛ cōſequi libertatē ex teſtamēto titij ꝛ bereditate impuberis.

¶ Si titio. In testamēto meo legaui titio ſticbū ſeruum meū: ꝛ inſtitui mibi beredem filium meū impuberē ꝛ pupillariter dictū ſticbū ſubſtituti dicto impuberi cuꝫ libertate vel inſtituo mibi here dē dictū ſticbū cum libertate. certe valet dicta ſubſtitutio vel inſtitutio. et primo caſu cum eſt ſubſtitui euaneſcit legatuꝫ de ſticbo exiſtente conditione dicte ſubſtitutiōis ꝑ mortē ipuberꝫ. ꝛ idē eſt ſi dict⁹ ſticb⁹ legat⁹ titio ſubſtitutus ſit dicto ipuberi poſt mortē dicti titij legatarij. naz ſemper euaneſcit legatuꝫ de ſticbo exiſtente cōdi. dicte ſubſtitutionis: etiā non expectata morte legatarij titij. hoc dicit cuꝫ l. ſeq. Uiuia.

p ¶ Si ſeruus communis ſubſtitutus. ab vno dominorum.

q ¶ Impuberi. i. filio.

r ¶ Patrefamilias. teſtatore.

s ¶ Nō neceſſarī⁹. qz nec potuit eſſe neceſſarī⁹ ꝑſi. vt. ſ. ti. j. l. ſed ꝛ ſi ꝙdictione. §. ſi ſeruū. ꝛ quos poſſuꝫ ꝛc. vt. ſ. e. l. ſed ſi. §. quos poſſuꝫ.

t ¶ Ratio ſuggerit. non rigor iuris. ad quod. ſ. de ſtatulibe. l. ſi peculiuꝫ. §. is cui.

v ¶ Offerens. ſufficit ſola oblatio: vt bic. Vel dic etiam cōſignatio ꝛ depoſitio. vt. C. de ſer. ꝙmu. ma. l. j. §. j. Et no. q̄ bodie eſt boc verū i omni caſu. vt. d. l. j. de ſeruo communi ma. nō ita olim. vt inſtitu. de dona. §. fi. ꝛ no. in. d. l. ſed ſi in conditione. §. ſi ſeruum. niſi in caſu huius. l. concordat buic inſti. de noxali. §. ſi autem damnū. ꝛ. C. de ꝑa. qui fi. dif. l. ij. ꝛ. ſ. de libe. cau. cum duobus. ꝛ argu. ſ. ad trebel. l. ſi cui pure. §. fin. ꝛ de acqui. bere. l. ſi quis ſeruū. in pnn. ꝛ. ſ. ad ſill. l. dño.

x ¶ Subſtitui. ꝛ inſtitui poteſt ſeruus legatus.

y ¶ Cum libertate. bodie etiam ſine ea. vt. C. de neceſſ. ſer. l. pe. in fine.

z ¶ Euaneſcit. redit ad primū. ꝛ facit. ſ. eo. l. ſi quis eū quē. Accur.

a ¶ Dem eſt. quo ad hoc vt euaneſcat legatū. ſed hoc caſu ſtatim euaneſcit legatum non expectata morte legatarij quez ventura cert⁹ eſt. vt. ſ. de leg. j. ſi poſt mortem. §. ſi. ſm quoſdam: ſed certe licet nō expectem mortem: tamen conditionez inſtitutionis exigo exiſtere: id eſt q̄ impubes decedat ad boc vt ſit liber et beres. vt. C. de neceſſ. ſer. l. penulti. §. fina. ꝛ facit. ſ. de manumiſ. teſta. l. ſi peculium. §. j. ꝛ. ſ. titulo. j. l. qui filio. in pnn.

¶ Patris ꝛ filij. ¶ Caſus. Inſtitui mibi beredem filium meum impuberem ꝛ ei pupillariter ſubſtitui titium. ꝛ ſic feci mibi vnū teſtamentum et impuberi aliud. certe iſta duo teſtamenta habentur ꝑo vno: non ſolum iure ciuili/ſed etiam iure ꝑtorio: nam ſi meum teſtamē tum quod in ſcriptis faciebam eſt ſignatum. et ſi teſtamentum filij mei quod in ſcriptis ſimiliter faciebam eſt reſignatum id eſt apertum. nibilo minus valet vtrūq; ꝛ habentur loco vnius teſtamenti. ſed ꝛ ſi in meo teſtamento quod in ſcriptis faciebam ſunt ſigna ſeptem teſtium. ꝛ in teſta mento filij mei quod in ſcriptis ſimiliter faciebam non ſit ſignum alicuius teſtis. nibilominus valet vtrūq; ꝛ ſunt loco vni⁹. ſed ꝛ ſi meus teſtamentum feci in ſcriptis. filij autem mei teſtamentum feci ꝑ nuncupationem vel e contra nibilominus valebit vtrūq;, non tamen dicit in boc caſu q̄ ſint in loco vnius teſtamenti. Uiuia.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Pretorio. Imo non. vt. j. de se. tabu. l. si ita. §. fi. Sed certe verius est de iure pretorio quo ad id qđ subiacet. nam ꝛc.

b ¶ Relignate. i. aperte non signate. vel. i. signate sed aperte coꝝ preside ꝛ coram bonestis personis. vt. C. quęadmo. testa. ape. l. ij. Bug.

c ¶ Signa. i. sigilla. de iure pretorio inducta: sed subscriptiões de iure ciuili. vt instit. de testa. §. fs predicta.

d ¶ Per scripturam. per hoc videtur q̄ sint duo testamenta. ar. C. de test. l. iubem⁹. §. ꝛ quędamodo. assimilat ergo ꝑcedenti casui per copulam. Sed ✣ ꝛ qr virobiqꝫ va let pupillare testm̄: ꝫ differūt in hoc: q̄ in primo vnū: in secūdo duo sunt: est ergo vnū quo ad qd: ꝛ quo ad quid duo: vnū quia vn⁹ testator ꝛ vna signacula: vt b. d. j. de se. tab. l. vt bonorum: sed ꝑ duobus habetur q̄ duę hereditates. vt instit. eo. §. igitur. Item q̄ expugnato iure ciuili vt p̄re lam paterno ꝑ parte nō infirmatur pupillare. vt ff. de inofficio. testa. l. papinianus. §. fed nec. Ite q̄ expugnato testamento paterno in totum per contratabu. non rumpitur pupillare. vt. j. eo. l. x fi cōtra. Ite q̄ paternus in scriptis: pupillare nūcupatiuus pōt esse: vt h. ꝛ. j. de se. ta. l. si ita. §. fi. Item q̄ istitutus in paterno in pupillari substitutus si ḃ coheredē pōt omittere ‡ paternā here ditatē ꝛ pupillarē ample cū. vt. j. de acqui. here. l. quęsitum. ꝛ. ff. eo. l. sed si plures. §. si ex asse. ꝛ facit j. de acqu. here. l. si quis mihi bona. §. pe. ꝛ. ff. eo. l. si quis eum quem. §. si suo.

*Nō. glo. q̄ qñ post dictionē ḟs: ponit copula ꝛ denotatur diuersitas facti et identitas iuris. bar. ꝺ. alex. ꝛ Ja.

*Cotē gl. approbant bar. Bau. ꝛ alex.

Sp̄es gñi derogat.

Si ita quis. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredem filiuꝫ suū impuberem q̄ erat minor. ꝛ. an. ꝛ taliter ei substituitum dedit: si filius meus decesserit intra. x. annos, seius heres esto. ꝛ decessit dict⁹ testator: postea dictus filius impubes decessit post decimum annum intra. xiij. nunquid habebit hereditatem substitutus: ✣ dicitur q̄ non. quia non fuit substitutus in eum casum. ꝛ. b. d. Viuia.

e ¶ Si post decem. dicit intra decesserit post. Et no. q̄ specialis permissio derogat tacite concessioni. sic. C. de ꝓcu. l. maritus. ꝛ concordat. j. eod. l. qui plures liberos. in ꝓn. ꝛ. l. ex facto. §. item quero. ꝛ. ff. eod. l. in pupillari. ꝛ de libe. ꝛ posthu. l. commodissime. sic. ff. fol. ma. l. si cum dotez. in ꝓn. Arg. contra. §. de cōdi. can. da. l. si extraneus. ꝛ. j. de suppel. leg. l. legata. in ꝓn. ꝛ. j. de fun. instru. l. quęsitum. §. fi.

Si qui contratabulas. ¶ Casus. Instituit mihi heredem filiū meū impuberem ꝛ alium filium meum puberem a me emancipatum preterq̄ eundem preteritum substituit pupillariter dicto impuberi instituto. ꝛ decessi: ꝛ postea dictus preteritus petijt contratabu. bonorū pos. in bonis meis. certe ex quo voluit impugnare principale test. per cōtratabu. nihil consequetur ex testamento secūdario. i. ex substitutione impuberis. Cuiauus.

f ¶ Deterit. fecus si m̄ renunciet. vt. ff. eo. l. si filius. ꝛ si succubuerit pdit virūq̄ vt indignus. si obtinet in p̄incipali perdit substitutionem: vt indignus. vt. j. de bis qui. vt indig. l. ij. ꝛ. l. v. §. qui p̄icipale. ꝛ de aqui. here. l. quęsitum.

g ¶ Substitutione. oppo. j. eo. l. ꝛ si contratabulas. vbi nō rumpitur pupillare expugnato principali per contratabulas. Respon. nec hic ex ꝓpugnatur: sed vt indignus repellitur vt dictum est. ꝛ facit. j. de contratabu. l. filium. §. omnibus. ꝛ. §. non solum. ꝛ ad treb. l. si cui pure. §. necnon illud. ꝛ. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. meminisse.

Qui plures. ¶ Casus. Instituit mihi beredes titium ꝛ seiū ꝛ gaiū ꝛ sempronium: ꝛ ita postea eis dixit. vos omnes inuicem substituo ꝛ decessi. postea hereditatem meam adiuit titius ꝛ seius. ꝛ postea decessit titius ꝛ sic portio sua titij ad heredem suū deuenit. postea gaius repudiauit partem suam ꝛ ita in parte sua gaij extitit cōditio substitutionis. ꝛ postea sempronius adiuit ꝓ to sua parte. ꝛ sic habes q̄ titius ꝛ seius ꝛ sempronius adiuerunt ꝓ to suis partibus ꝛ q̄ titius decessit ꝛ ita pars sua adita deuenit ad heredem suum. ꝛ q̄ gaius partem suam repudiauit. ꝛ sic in ea locum habuit substitutio. queritur vtrum heres titij prędicti veniat ad substitutionem cum scio: et sempronio: Et dicitur q̄ non. immo solus seius ꝛ sempronius qui extiterunt mihi heredes nullo mediante. illi enim q̄ per se heredes mihi extiterunt soli videntur substituti qualitercūq̄ vnus viuus fuam portionem amiserit. ꝛ hoc dicit Viuianus.

b ¶ Qui plures. q̄tuor ad minus.

i ¶ Quibusdam. tribus puta.

k ¶ Eorum. adeuntium.

l ¶ Extiterit. ita scilz an alio ꝛc.

m ¶ Ad superstites. tñ. q. d. nō ad heredes mortui licet secus sit i ure accrescendi: ✣ vt hic. et. j. eo. l. iuxta. §. fin. ꝛ. j. de le. here. l. si ex pluribus. Item ✣ oportet q̄ suas partes acceperint ex institutione vt admittantur ex substitutione. non gra repudiantis: vt hic. in fi. ꝛ. C. de iure deli. qui dam. ꝛ. ff. eo. l. sed si plures. ꝛ de leg. ij. l. cum pater. §. libertis.

✣ Et bene bar. p. alex. ꝛ Bal.

✣ Sequit glo. ꝺ. alex. ꝛ Jal.

n ¶ In omnem causam. ideo in quacunq̄ causa vnus suam portionem amiserit.

o ¶ Extiterūt. ꝛ nullo mediante. heredes eīs here ditis ✣ heredes sunt aliquo mediante. vt not. §. eod. l. qui liberis. §. hec verba. Et no. q̄ per hoc repellitur heres heredis ꝛ repudiantis.

✣ Ad hanc glo. heres ḃdis dicit heres gene ralit. sum no. in. l. q li ber⁹. §. hec verba. §. e. vbi bal. singularit limitat vbi ḃdi heres est p̄ latū a tella tore. nā ille nō venit here tes heredis appellatiõe heredis. vi de ad lōgu p bar. l. filiꝰ. §. dui. l fi. de leg. j.

✣ Que accrescent eis dē p ꝓrata: sic l effectu vbi valy ꝓparatio fi cut alter: fm Bau.

✣ Sequitur hāc glosam Bar.

Si plures. ¶ Casus. Instituit mihi beredem titium in vna vncia ꝛ seium in octo vncijs ꝛ gaium in tribus vncijs: ꝛ eos inuicē substituit. ꝛ postea decessi. ꝛ postea gaius repudiauit suas tres vncias. certe ei cte tres vncie debent diuidi inter titium ꝛ seiū, ita q̄ fiant inde nouem partes. ꝛ de his nouem partibus titius vnciarū debet habere octo partes. seius in octo vncijs instituitus. ꝛ vnam titius ex vncia ḟstitus: nisi euidenter apparet aliam fuisse meam testatoris voluntatem. quia tunc eius voluntas seruaretur. Viuia.

p ¶ Plerūq̄. quare hoc dicit in fi. l. dices.

q ¶ Instituti sunt. vt ꝛ. C. eo. l. j. ꝛ. §. e. l. si in testamento. ꝛ. l. qui liberis. §. fi. ꝛ. l. si pater. ꝛ. j. eo. qui cum plures.

r ¶ In nouem. videbatur institutum in vncia habere duodecimā trium vnciarum ꝛ ita institutum ex. viij. debere habere. viij. de tribus in. xij. diuisis. ꝛ sic remanent tres vnciole vacantes: ‡ ne ergo istud contingat ita fit computatio.

s ¶ Quod vir. sic est. §. de iudi. l. vir. ergo si non euidenter fuit exꝓssum: tamen si ex aliis coniecturis apparet satis est: vt quia ꝓpria nomina substituendo dixit. vt. j. ad trebellia. l. nonnunq̄. Item si eos aliquam pecuniam equaliter dare iussit. ✣ vt. j. de rebus dub. l. vtrum. §. finali. et. j. ad trebellia. l. quotiens. et ꝓpter hoc dixit plerunq̄ in ꝓncipio. l.

Si pater. ¶ Casus. Seius instituit sibi beredes duos suos filios impuberes ꝛ eos inuicem substituit. Item substituit titium ei ex dictis impuberibus qui nouissimus mortuus fuerit: ꝛ decessit dictus seius. modo queritur vtrum dictus titius admittatur cum dictis impuberibus fratribus ad bonorum possē. fm tabu: Et dicitur q̄ non. immo soli fratres admittuntur. quia de institutione dictorum fratruꝫ duo gradus sunt facti. ꝛ tertio gradu est vocatus titius nō sunt dicti fratres instituti: vt dictum est. ꝛ si vnus decedat eorum alter est substitutus: ꝛ si substitutus postea decedat vel non habeat hereditatēs veniat titius ad hereditatem. ꝛ hoc dicit Viuianus.

Julianus. Lex. xxv.

Si pater impuberes filios

Extranens in dubio post mortez omnium liberoꝝ videtur esse substitutus, hoc dicit Bartolus.

Subsstituerit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Substituerit. als instituerit: als substituerit. nam siue dixit vos luicem instituo: siue dicerit vos inuicem substituo: heredes videtur eos instituere ꝛ substituere breuibus verbis. vt. ff. ti. j. l. cum in testamento. ¶ hec verba. si autem simpliciter filios instituit: ꝛ si mox erentur titium substituit: vltimo morienti videtur substitutus titius. vt. C. co. l. pe.

¶ Possessionem. se. tabu. vt. j. de bono. pos. se. tab. l. ij. ¶. defertur.

¶ Quodāmodo. id est breuiter vt dixi per. l. cuz in testamento. ꝛ ffm boc nō computatur gradus tertius id est titij. et ffm boc caute dicit institutio nis. Vel dic quodam modo id ē vere duos gradus institutionis ꝛ substitutionis: ꝛ ffm boc nō computatur prima institutio inclusa in breuibus verbis. et facit. j. co. l. vel singulis. et. j. de vsufruc. leg. l. codicillis. in principio ꝛ de rebus dub. l. g duos. in princip.

¶ Si pater filium. ¶ Casus. Titi in instituit sibi beredem filiū suum impuberē. ꝛ posteā ei ita substituit. si quis mihi natus fuerit post mortem dicti impuberis sit heres dicto impuberi. et postea decessit dictus titius. postea viuente dicto impubere natus est ei impuberi frater. certe rumpitur testamentuz. si autem nascatur postbum⁹ viuo patre ꝛ mortuo impubere existet solus heres patri suo titio predicto. quia in eum casum fuit institutus. Vlianus.

¶ Sibi. patri viuenti. Accursius Florentinus legum doctor.

¶ Post mortem. illius impuberis quem instituerat. Accur.

¶ Fuerit. fub. filio meo substituto per quod videtur tantum facere vulgarem cum designaret impuberem mouturum in vita patris: ꝛ ita non beredem.

¶ Fratre. posthumi.

¶ Rumpetur. quia eo casu natus est qui non testamento est compreben⁹us. vt. ff. de liber. ꝛ posthu. l. commodissime. z. l. posthuma. Azo. Sed contra. C. de posthu. here. l. finali. Solu. vt dixi in. l. commodissime. Accursius.

¶ Exister. iam existente conditione et eo casu in quo fuit institutus. vt ff. de liberis ꝛ posthu. l. cum posthumus. Dicet quis qualiter substitutus pupillariter esse potest cum institutus in paterno viuo testatore decessit ꝛ irrito facto paterno irritatur pupillare. vt. ff. eodem. l. ij. §. j. Respond. non est: quia hic posthumus ex testamento paterno est heres non ex pupillari. nec enim impubes extitit heres: ꝛ in pupillari etate decessit: ꝛ ideo substitutus patri est heres non impuberi. vt institu. de pupillari substitu. in principio. Azo. Item nonne est incertus heres. ꝛ sic non valet. vt. ff. titu. j. l. quotiens. in principio. ꝛ. §. heres? Respon. immo certus indubitabili signo: scilicet ex se nasciturus. vt. ff. titulo. j. l. quotiens. §. si quis nomen. ꝛ. §. si quis ita dixerit. Accursius Florentinus legum doctor.

¶ Si titius. ¶ Casus. Institui mihi titium heredem ꝛ scium ꝛ scio substituꝫ titium ꝛ predicto titio substituꝫ sempronium. posteaquā titius adiret hereditatem meam pro sua parte. postmortem meam decessit seus anteq̄ partem suam adiret. ꝛ ita titius habere nunc totaz hereditatem meam pōt. postea decessit titius anteq̄ adiret. modo queritur vtrum sempronius titio substitutus habeat ex substitutione solaz partem titij. an vero ꝛ partem seij cui fuit titius substitutus? Et dicitur q̄ vtrunq̄z. Vlianus.

¶ Vtrunq; partem. neutro heredum adeunte quod dic vt instituto. §. sed si instituto. ꝛ facit. j. eo. coheredi. in prin.

¶ Ex cornelia. ¶ Casus. Institui mihi beredem filium meum impuberem ꝛ ei pupillariter substituti titium. ꝛ postea fui ab hostibus captus ꝛ ita testamentum meum fuit irritum factum: ꝛ per consequens pupillare postea apud hostes decessi. ꝛ postea dictus filius meus impubes decessit in pupillari etate in ciuitate. certe hereditas pertinet perinde ad titium substitutum ac si ego nunq̄ ab hostibus captus fuissem. quia ler cornelia que testamenta eozum qui in hostiuz potestate decesserunt confirmat perinde ac si nunq̄ capti fuissent pertinent non solum ad hereditatem ipsorum qui testamenta fecerunt/sed etiam ad omnes hereditates que potuissent pertinere ad quē cunq; ex eoum testamēto si in hostium potestate nō peruenissent. Sed retento eodem casu. pone q̄ dictus meus filius captus fuit ab hostibus me patre iam in ciuitate mortuo ꝛ ibi decessit dictus meus filius certe ꝛ casu per dictam. l. cornelia pertinet hereditas dicti impuberis ad dictum titium ei substitutum. si autem me patre adhuc in ciuitate viuente dictus ipubes fuit ab hostibus captus: et ibi decessit me iam in ciuitate mortuo non habebit substitutus eius hereditatem ex dicta. l. cornelia. nam non efficitur per dictam. l. vt dictus impubes qui nulla bona in ciuitate reliquit habeat beredem vel beredes. et idem dicerem si filiꝰ meꝰ etiam pubes captus fuerit ab hostibus me ad huc in ciuitate viuente. et postea me in ciuitate mortuo decesserit in hostium potestate existens. nam eo casu hereditas mea pertinet ad proximum agnatum ex. l. xij. tabu. que solet vocare agnatos ab intestato. nō autem pertinet ad dictum agnatum hereditas dicti mei filij ex. l. cornelia. quia vt dictum est nullam hereditatem reliquit in ciuitate dictus meus filius cum fuit ab hostibus captus: sed quia ego tunc vinebam. Vlianus.

¶ Idem. Lex. xxvi.

SI pater filium impuberem beredem scripserit et ei substituerit sic si quis sibi post mortem natus fuerit deinde viuo patre posthumus natus fuerit testamentum rumpetur: post mortem autem fratris viuo patre natus solus heres patri suo existet.

¶ Substitutus vulgariter vni censetur substitutus alteri cui ille erat substitutus. b. d. Alexander.

¶ Idem. Lex. xxvii.

SI titius coheredi suo substitutus fuerit: deinde ei sempronius: verius puto in vtrunq; partem sempronium substitutuz esse.

¶ Fictio legis cornelie sicut testamentuz confirmat paternum: ita ꝛ pupillare si pupillus post mortem testatoris vere vel ficte in pupillari etate decesserit. boc dicit cuz. l. sequenti. Barto.

¶ Idem. Lex. xxvii.

LEx cornelia' que testamenta eozum qui in hostiuz potestate decesserunt confirmat: non solum ad hereditatem ipsorum qui testamenta fecerunt pertinet/sed ad omnes hereditates que ad quēcunq; eozum ex testamento pertinere potuissent si in hostium potestatem non peruenissent. quapropter cum pater in hostiū potestate decessit filio impubere relicto in ciuitate: et is intra tempus pubertatis decesserit: hereditas ad substitutum pertinet: perinde ac si pater in hostium potestatem nō pueniffet. Sed si pater in ciuitate decessit: filius impubes apud hostes: liquidē mortuo patre filius impubes in hostiuz potestate peruenerit: non incommode dicitur hereditatem eius ex ea lege ad substitutos pertinere. si vero viuo patre filius in hostium potestatez peruenerit: nō existimo legi cornelie locuz esse: quia non efficitur per eam vt is qui nulla bona in ciuitate reliquit beredes habeat.

¶ Queritur etiam si pubes filius viuo patre captꝰ fuerit: deide mortuo in ciuitate patre ipse i hostiuz

1 ¶ Ex cornelia. de hac babes. ff. de test. l. lege. z insti. qui. nō est per. fa. testa. §. fi. z. ff. de iniu. testa. l. qui vxorem.

m ¶ Cum pater in hostiū. aut capitur pater ꝛ filius remanet: vt hic. aut econtra. vt. j. §. sed si pater. in fi. aut vterq;. vt. j. l. priori.

n ¶ Decessit. ante filium. als cessat cornelia. vt. j. de capti. l. q̄ si filius. in principio.

o ¶ Relicto. instituto. ꝛ ei substituto dato pupillariter. ꝛ no. relicto. secus si post mortē impuberis caperetur pater: sicut ꝛ in filio infra distinguitur. §. sed si pater. ꝛ §. si vero.

p ¶ Pertinet. ex testamento pupillari. Azo.

q ¶ Mortuo patre. prius vere non fictione. l. cornelie. ne sit contra. j. l. priori. ꝛ statim dices.

r ¶ Filius impubes. si non habes in textu.

s ¶ Ex ea lege. non ex verbis cum scde tabule sint irrite capitis diminutione. vt. ff. de iniust. testa. l. si quis ex. §. irritum. sed suppletione ꝛ beni gnitate pretoris: vt in cōtrario. vt. j. de cap. l. pater. §. si mortuo. Sed oppo. pone q̄ pater capitur deinde filius. Tertio pf in captiuitate mo ritur. Quarto moritur ibidem filius: ecce pf fingit prima captiuitatis hora mori. ergo filio viuente debet succedere substitutus filij p bunc. §. qō ler. j. prī. negat. Sed rñ. q̄ ad id qō. §. dixit siqde mortuo patre ꝛc. subauditur vere ꝛ non ficte.

t ¶ Peruenerit. z ibi decessit impubes. q̄ impubes ex. l. cornel. fingitur decessisse. secus si reuertatur ꝛ pubes decesserit.

v ¶ Non existimo. ad boc. ff. vt ex testamento pupillari aliquis sit heres. est tñ locus cornel. vt substitutus ex testamento sit heres: scilz ex vulgari expressa: vel saltem ex tacita.

x ¶ Habeat. non distinguitur quis prius moriatur. ff. filius apud hostes vel pater domi. vt. j. priori. rñ.

y ¶ Pubes. factus ille impubes predictus.

3 ¶ Patre. prius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Decesserit. scilicet post quando est plus dubiū ꝙ si econtra filius ante decessisset.

b Quodecim tabularum. ad agnatum ꝛc. et hoc intelligo cū non erat aliquis substitutus: vel si erat obierat viuente patre. vel ille admittitur ex vulgari expressa: vel saltem tacita que in pupillari expressa continet. vt. ff. eod. l. iam hoc iure.

c Non filij. quia nulla. Jo. z adde dict. quā habes. j. de capt. l. pater. in fine.

Si pater. Casus. Ego pater fui captus ab hostibus. z post ea fuit captus dictus filius meus impubes cui pupillariter substituerat titium. vt dictum est in. l. sequenti. z apud hostes ambo decesserimus. certe siue ego ante decessi: siue dictus meus filius nō habebit substitutus impuberis hereditatē ex substitutione per dictam. l. corneliam. si autes impubes reuersus fuisset in ciuitatem: z in ciuitate decessisset/ bñ venieret substitutus per dictas. l. cornelia. qz si ego z ipse in ciuitate decessissemus venieret substitut⁹ per dictā. l. cornelias. Ulpia.

d Mors filius. id est in eodem momento et statim vnus post alium. vt. ff. communia predio. l. si cū duas. ff. Jn. Gl. dic. id est incontinenti. z tunc perinde est ac si simul: qz ea que incōtinenti fiunt inesse videntur. vel. i. eodem bello. i. eodem tempore. Quid ergo si ex interuallo? Respond. habet locum substitutio filij ff. Jn. Gl. Sed Bul. dixit idem etiam si ex interuallo. vt in dictu. j. de capti. l. pater. in fine.

e Decedat. tunc autem pertinet quoniam ꝛc. Azo. vt. j. de capti. l. qꝛ si filius. in fine.

f Substitutus. ex vulgari premoriente patre vel pupillari vel tacita: vel ex expressa premoriente filio. ratio autem huius legis est: quia non potest dici heres filius dum pater speratur reuerti: ergo substitutus locuz non habet.

Quidam. Casus. Sempronius fecit testamentum z instituit filiū hereditem proculum in tribus vncijs: id est in quarta parte hereditatis sue z quēdam nomine quietum instituit in. ix. vncijs que sunt dimidia z quarta hereditatis. postea substituit quieto in. ix. vncijs illis tuto quēdam nomine flozum z proculo in tribus vncijs. instituto substituit quādam nomine sophiam. z postea ita dixit. si neqs flozus quieto substitutus neqs sophia proculo substituta heredes mihi erunt/ simul repudiantes hereditatem meam quieto z proculo a me institutis subinstituo tertio gradu coloniam leptitanorum in dicta dimidia et quarta hereditatis mee in qua institui quietum predictū z substituo gaiū z cornelium z ticbū ex quarta parte hereditatis mee. i. ex tribus vncijs in quibus instituerā proculū z substituerā sophiam: z volo qꝛ de dicta ꝙrta parte habeat duas vncias dictus gaius: z duas dictus cornelius: z duas dictus ticbus: z ita diuisit testator predictus in hac secūda substitutiōe in sex vncias dictam quartam hereditatis sue. i. supradictas tres vncias. postea decessit proculus in trib⁹ dictis vncijs institut⁹ z sophia ei substituta viuēte adhuc dicto testatore. z sic dicte tres vncie sunt facte in causam caduci: z sic ad heredem proculi non possunt primere: nec etiā ad heredem sophie ei substitute. z postea decessit dictus testator z predictus quietus in. ix. vncijs institutus adiuit hereditatem pro ea parte. modo queritur vtrum dicte tres vncie facte in causam caduci pertineat ad dictum quietū proculi coheredem qui qdez quietus adiuit hereditatem vt dictū est an ad gaiū z cornelū z ticbū substitutos tertio gradu. Et dicitur qꝛ debēt pertinere ad quietū: quia ea videtur fuisse testatoris voluntas. vt ita demus substituere tertio gradu scriptos heredes si tota hereditas vacasset: in nostro autem casu non vacauit: quia quietus adiuit hereditatem vt dictū est. z hoc ideo presumitur: qz plures ꝙ. xij. vncias inter eos distribuit. naz colonia leptitanorum substituit tertio gradu in. ix. vncijs z gaiū z cornelū z ticbū substituit tertio gradu i sex vncijs. z ita substitutos predictos in tertio gradu substituit in quindecim vncijs. Uinia.

g Ex parte dimidia z quarta. i. dodrante.

h Leptitanorum. nomen ville vel ciuitatis.

i Si in tres. qz in dodrante erat institutus.

k Decesserunt. sicqz eorum pars est in causa caduci. vt. C. de cadu. tol. l. j. §. z cū triplici.

l Quietū. coheredem. Accursius.

m Tertio gradu. ciuitatem z alios: seu alios tantum.

n Tota hereditas. id est tam gradus instituto rum ꝙ substitutorum primo loco.

o Distribuisset. id est distribute essent vncie. Joā. non dicas ꝙ distribuerit quasi dicat substituti admittere ntur ergo ciuitas in dodrāte z alij in quadrante. Jtez quie tus habet z ipe dodrantem: z sic fierent. xxi. vncie: sicqz quietus nō haberet dodrantem totius assis quod testator voluit: igitur in totum substituti repellant: supplet ergo dictus testatoris ne aliquid inepte dicaf. vt z. §. titu. j. l. j. §. fina. z. l. fina. Jtē apparet ꝙ verba illa ꝙ si neqs ꝛc. copulatiue ponūtur. fic. §. ti. j. l. lucius.

p De qua queritur. de qua proculus erat institut⁹. Azo. facit. j. de vsu fructu leg. l. codicillis. in principio.

Si substitutione. Casus. Exheredauit filium meum impuberem z titium z seium mihi heredes instituit z ita postea substituit dicto meo filio quisquis mihi ex supascriptis heres erit idem heres esto dicto meo filio. z postea decessi. z postea dict⁹ titi⁹ z seius adierūt hereditatem meam. postea tutor dicti mei filij egit querela inofficiosi testamenti: siue eam intētauit contra dictū titiū z vicit cōtra eū. z ita fuit ruptum testamentum meū pro parte qua titius fuit substitutus: z sic defuit heres esse dictus titius. postea decessit dictus meus filius in pupillari etate: nunquid veniet dictus titius ad hereditatez impuberis ex substitutione? Et videtur qꝛ non. quia tempore mortis dicti impuberis non inuenitur meus heres. et ego direram in substitutione. quisquis mihi ex supascriptis heres erit sit heres filio meo. dicit tamen hic ꝙ heres erit impuberi: quia fuit meus heres: vt dictum est licet esse defierit: secus esset in hoc alio casu pone ꝙ habebam filium puberez qui vocabatur gaius z filium impuberem qui vocabatur lucius exheredam impuberem z instituo puberem. z ita substitui dicto impuberi exheredato filio lucius filius meus impubes decesserit z in pupillari etate. z dictus filius me⁹ gaius pubes quem institui heres mihi non erit: tunc seius heres esto dicti impuberis. nam isto casu si gaius fili⁹ impubes fuit mihi heres ante mortem impuberis. z si tempore mortis impuberis non sit heres habebit locū substitutio seij: z hoc facit dictio tunc posita in substitutione. Uinia.

q Supascriptis. scripserat enim aliquos heredes cum filio vel etiam exheredauerat filium.

r Queritur quisquis. sub. an.

s Quandoqz. i. quandocūqz.

t Fuisset. breuis solutio.

v Forte. aduerbiū forte + varietatem facti non iuris dubitationez ‡ inducit. Nam constat heredem esse institutum ante per latā querelam. quia dicit defuisset. vt. j. de regu. iuris. l. non potest videri desinere. z. §. de inofficioso testa. l. ij. Jtem z cōstat qꝛ in aliqs varijs casibus quis desinit esse heres: vt si fiat seruꝰ heres. vt. j. eo. l. ex facto. §. fi. Jtem substitutus de here. que ab intesta. §. per contrarium. in quibus erit idē qō hic. Sz oppo. qui semel est heres ꝛc. vt. ff. de mino. l. ait prator. §. qō papinianus. in fin. §. Solu. illud regulare. vt. ff. ti. j. l. ci qui. in fi. Vel dic qꝛ non per pretorem vt ibi: sed per restitutionem in integrum: quia nec facit heredem. vt institu. de bono. possessio. §. quos autē. sed iure ciuili sic ‡ vt in premissis.

x Pro parte. secus si in totuz quia pupillare euanescit. vt. §. de inofficiosa testa. papinianus. §. sed nec.

+ Et sic est filiū pōt ouari puerū for te ff. Bal. et alegan. Is Rapha. ‡ Concor. glo. no. l. c. si. extra de testa. Iducit ibi altegi du bitatōes. vt p Felyn. l. c. accedeno. l. extra vt lis te nō ptest. z glo. no. in cle. j. inver. appellādi. de appel. ‡ Sequit hāc gl. bar. pau. ale. et Jaf.

Nō simili.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non simili. sed per contrarium.
b ¶ Substituisset. dicq̃ instituerat vel erheredauerat impuberē: alꝰ nō valet testamentum. item puberem instituerat: vt patet.
c ¶ Gaius filius. institutus.
d ¶ Esto. ſ. substitutus. ⁊ est quidā + tertius bis seius. ⁊ habeas. ℈. neq̃ mihi ꝛc. Alij non + habent ⁊ gaius ⁊ seiū idem esse dicūt: ⁊ sic vnus filiꝰ alij filio substitutus fm eos. Et nota q̃ hic articulus tunc ✳ denotat diuersitatem inter hunc et superiorem casum. vt. ſ. de condi. ⁊ demon. l. iiij. in fine.
e ¶ Mortez. vt tūc sit heres gaiꝰ vt hic. ⁊ capar. vt. ℈. co. l. si is qui heres. ⁊ facit ad hanc legē. ſ. de adimē. leg. l. aliūde. ℈. ſi. ⁊ de codicil. l. si quis eus. in fi. ſ. rñ. ⁊ ℈. co. l. qui liberis. ℈. ſi.
f ¶ Vi cum plures. Q ¶ Casus. Instituti mihi quēdam heredē nomine atticiuꝫ in duabus vncijs hereditatis mee: ⁊ gaiū in. vij. ⁊ seiuꝫ in. v. ⁊ comdium in vna: ⁊ postea ita dixi. ſi dictus atticius non adierit pro sua parte substituo ei dictum gaiū ⁊ seium ⁊ cōmodium et ei ſdē partibus quibus eos instituiꝫ: ⁊ dicti tribus coheredem tiuꝫ ⁊ decessiꝫ: postea atticiꝰ noluit adire hereditatem meaꝫ. ⁊ ita habuit locum substitutio ⁊ dicta heredis adiectio. modo queritur quam partem habere debeat dictus titius adiectus: et quam gaius ⁊ seius ⁊ comcliusq̃ de duabus vncijs in quibus fuit atticius institutus: Et dicitur q̃ titius habebit quartam partem duarum vnciarum atticiꝰ: ⁊ predicti tres habebunt tres partes dictarum duarum vnciarum ⁊ diuident dictas tres partes dictarum vnciarum inter se pro eis partibus pro quibus a me in stituit fuerunt. si autem ace ssent titius ⁊ dictum coheredes predictis tribus fiet: tunc quinq̃ partes de dictis duabus vncijs atticij. ⁊ titius sic bus habebit quilibet vnam quintam: ⁊ alie tres quinte diuidentur inter predictos tres pro bis partibus pro quibus eos heredes instituit. ⁊ sic est plana bec ler. Aiuia.
g ¶ Qui cum plures. quattuor puta computato atticio.
h ¶ Adiecit. substituendo non instituendo: alioquin etiam si atticius nō adiret nihilominus heres eē titius. vt. ſ. de secun. tab. l. ij. ℈. ſi quis ita scripserit.
i ¶ Quam partem. ſcz atticiane partis cum atticius non adierit.
k ¶ Tres fuissent. ſ. substituti preter titium.
l ¶ Hereditarias. Cur non solus medietatem. vt. ℈. titu. j. l. titius fundi: Respond. quia omnes ✳ separatis fuerunt instituti. At opponitur: ergo debent habere viriles. vt insti. de here. insti. ℈. ſi plures: Respon. verum esset nisi precessisset partium distributio etiaꝫ in institutione: tūc enim videtur easdem partes repetisse ✳ in personis eoruꝫ tm̃ quos instituit. vt. ℈. cod. l. si plures. Vꝫ magis obstat. ℈. eod. l. si pater filio. sed v ibi coniunctim fuerunt instituti vel bic substituendo nominatim dixit pro partibus ✳ hereditarijs vos substituo: vt bic pater: quod ibi nō fecit. Item contra. C. eod. l. fin. ℈. j. vbi babent omnes viriles. Sed ideo quia ita babuerant ex institutione: vt ibi nota. ⁊ facit. j. de statulibe. l. q pecuniam.
m ¶ Quintas. i. quilibet quintam.
n ¶ Si mater. ¶ Casus. Titia instituit sibi heredem filiuꝫ impuberez cum erit pubes. ⁊ ei vulgariter tali modo substituit. si dictus meus filius nō erit mihi heres substituo ei seiū. ⁊ postea decessit titia: ⁊ post ea decessit dictus ejus filius in pupillari etate. nunquid habebit substitutus hereditatez: Et videtur q̃ non: quia substitutio non potest ante habere locum q̃ habeat locum institutio. institutio autem non videtur posse habere locum nisi adueniente pubertate sicut apparere videtur ex verbis institutionis predictis. dicitur tamen hic q̃ substitutus habebit hereditatez ex tacita pupillari que subintelligitur in dicta vulgari. vt dictum est. ℈. cod. iam hoc iure: nam non videtur in nostro casu in diē collata institutio. sed hereditatis tm̃ petitio propter utilitatem impuberis.
o ¶ Si filius ⁊ ex eo nepos. Scius habens filium habentez vxorez pregnantem venit ad mortez ⁊ fecit taliter testamētum. instituo mihi filiū meum heredem: et si filius me⁹ morietur me vi uo tunc si quis mihi nepos ex eo siuez̃ neptis post mortem meaz̃ in. x. mensibus proximis quibus filius meus morietur natus natave erit bere res sunto. ⁊ si dictus nepos vel neptis mihi heres non erit substituo ei titium ⁊ decessit dictꝰ testator. ⁊ filius suus predictus institutꝰ extitit ei bere. certe a modo nō potest habere hereditatem alterius substitutus nepoti vl nepti. siue nepoꝫ vel neptis nascatur siue non. nam si non potest habere locuꝫ amodo nepos vel neptis multomi nus habebit locum substitutus eius scilicet titi⁹. Aiuianus.
p ¶ Alius. Ex duobus ipuberib⁹ ei qui alios adiecisset heredes: bos qui dem viriles partes habituros: veluti si tres puta coheredes fuissent substituti: extranei duo adiecti: bos quintas ptes atticiane partis: reliquos autem coheredes hereditarias partes habituros esse dixit.
q ¶ Mater potest instituere filiuꝫ in tempus pubertatis. ⁊ ei substituere vulgariter. b. d. Bar.
Africanus. Lex. xxxiij.
Si mater ita testetur: vt filiū impuberem cum erit [m] annorum. xiij. heredem instituat: eiqꝫ in pupillaribus [n] tabulis si sibi bere res non erit alium substituat: valet substitutio [o].
r ¶ Si filius institutus in primo loco sit bere⁹: cessat substitutio vulgaris tam prima q̃ omnis alia sequens. Hoc dicit Alexander.
s ¶ Si filius ⁊ ex eo nepos postbumus ita beredes instituantur: vt gallo aquilio placuit [p] ⁊ nepoti si is heres non erit titius substituatur: filio berede existente titium omnimodo: id est etiaꝫ si nepos natus non fuerit excludi [q] respondit.
t ¶ Supremus seu vltimus est quem nemo sequitur: licet nullus precedat. ⁊ ecōtra primus dicitur quem null⁹ precedit. licet nemo sequatur. b. d. Aler.
Idem. Lex. xxxiij.
Ex duobus ipuberib⁹ ei qui sed vt dixi pro pura est institutio.
u ¶ In pupillaribus. Non q̃ pupillaris substitutio ibi fiat: sed q̃ pupillus institutus fuit est vulgaris. femine enim pupillarem non facunt: q: in potestate non habent. vt. ℈. eo. l. ij. ij. rñ.
x ¶ Substitutio. nec in substitutione videtur repetita eadem cōditio seu dies. vt. ℈. ti. j. l. si sub conditione. ⁊ facit. j. de leg. j. l. si cui.
y ¶ Placuit. ſ. si filiꝰ morieꝫ viuo testatore: ⁊ nepos post mortē testatoris nascat. vt. ℈. de lib. ⁊ posthu. l. gallus. in pzin.
z ¶ Excludi. vt ℈. ti. j. l. cum in testamento. in locum enim deficientis primi ⁊ secundi gradus videtur eum substituisse. vt ℈. eod. l. quidam testamento. ℈. ti. j. lucius. Sed pone q̃ filius dixit post mortem defuncti: ⁊ repudiauit hereditatem. Item similiter nepos repudiauit: nūqd admittitur titius: Videt q̃ non. quia filius extitit heres ipso iure: licet postea repudiauerit. Econtra videtur admittendus: quia nec filius nec nepos hereditatem adiuit: immo vterq; repudiauit. Sed certe non est admittēdus illa ſcz ratione. quia filius nō decessit testatore viuo: ⁊ substitutio ita facta erat si filius me viuo morietur. Item verba superiora si heres non erit: exponе cum esse posset: quia filius ſmoreret non heres. ⁊ facit. j. de acq. here. l. q̃ diu.
a ¶ Ex duobus impuberibus. ¶ Casus. Institui mihi heredes duos meos filios impuberes: ⁊ ei qui supremus moreretur substitui titium. postea ambo impuberes simul decesserunt. certe titius erit heres vtriꝰ eoꝝ. ⁊ est ratio: quia supremus dicitur non solum is qui post aliquem est. ſ. sed etiam ille post quem nemo est. in nostro autez casu omnes videntur supremi decessisse: quia nullus eoꝝ remansit post aliū. ⁊ idem est econtrario. nam non solum dicitur prorimus esse alicui qui ante aliquem alium est. ſ. sed etiam is ante quem nemo est. ✳ Filium. Seius instituit sibi heredes gaium filium suum impuberem ⁊ titiū extraneum. et titio predicto substituit meuium et predicto suo filio taliter substituit. quisquis ex suprascriptis. scilicet titio ⁊ meuio heres mihi erit substituo eum filio meo. ⁊ postea decessit predictus seius. titius institutus omisit hereditatem: meuius autem ei substituꝰ adiuit ex substitutione. postea decessit dictus impubes. queritur cui deferatur hereditas

+ Et bene dicit. Pal.
+ Et male dicit.
✳ In hac glo. tunc significat repo. cetera. et de ſ. significatio ne vide eloq̃ pal. l. l. ex filia. C. de appel. ⁊ in auſ. si rogatus i. coll. C. ad trebo.
✳ Diuinat fm Bar.
✳ Illa è vemente bar. p. ⁊ alexā. ✳ Istas sequutur bar. Ange. pau. Imo. alex. ⁊ Jaſ.
Femine pupillarit nō substituūt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

eius impuberis: vtrum titio qui amisit hereditatem patris an meuio q adiuit hereditatem patris ex substitutiõe: Et dicitur q meuio. ¶ Etiã si contra. Filium meum emancipatum preterij scilicet titium et seium filium meum impuberem: et in mea potestate constitutum instituo mihi heredem in totum: et ei ĩpuberi substitui gaium et a dicto impubere reliqui multa legata dan da quibusdam mihi cõiunctis et quibusdã alijs extraneis: et a gaio substituto reliqui similiter multa legata. et postea decessi, postea emancipatus petijt bonorum possessi. contrabu. eo q a me preteritus fuit et vicit. et ita ruptum est testamentum meum. et sic factum est q ipse emancipatus habuit dimidiam hereditatis mee ab intestato: et alia dimidia remansit apud impuberez predictum. postea in pupillari etate decessit impubes / nunquid habebit hereditã. impuberis gaius predict⁹ substitutus ei: Et dicitur q sic. et tenebitur prestare legata a se relicta: et etiam ab impubere. Sed et si dictum emancipatum preterij et dictum impuberem institui in trib⁹ vncijs et cornelium extraneum institui in. ix. vnc. et dicto impuberi substitui dictum gaiũ: et multa legata reliqui a dicto impubere prestanda quibusdam mihi coniunctis et quibusdaz alijs extraneis et a dicto gaio impubere substituto reliqui similiter legata: et committente dicto emãcipato preterito edicto. vt de contratabu. petat contratabu. non solum dict⁹ emancipatus / sed etiam dictus impubes. et sic excludam dictum cornelium in. ix. vncijs institutum. et habeant ambo soli hereditatẽ meam scz emancipatus pro dimidia: et impubes pro alia dimidia cum ex institutione non habuerant nisi tres vncias. et postea impubes decedat in pupillari etate et veniat ad hereditatem suam dictus gaius ei substitutus. certe tenebit̃ dictus substitutus prestare legata ab impubere relicta cõiunctis personis tm̃ sicut et impubes si viueret tenetur prestare tm̃ coniunctis personis: et licet si non esset petita bonorum possessi. contratabu. impubes: vel eius substitutus posset detrahere ab omnibus legatarijs falci. puta quia essent relicta legata ab impubere vltra dodrantẽ sue partis. tamen petita contratabu. quo casu non tenetur impubes vel ei⁹ substitutus ad prestanda legata nisi coniunctis personis vt dictum est augebuntur legata relicta ab impubere coniunctis personis: ideo quia non prestat extraneus legatarijs legata: ita q falci. in eis non habebit locum vel tanto minus detrahat nomine falcidie de legatis relictis coniunctis personis quantuz ei accreuit propter hoc q extraneis legata nõ prestant. et sic ipse filius impubes plus debet coniunctus personis nomine legatorum etiam ex eo q petita contratabu. extraneis non prestat legata vt dictum est: ita plus debet dictus impubes et eius substitutus ex eo q per bonorum possessi. contratabulas plus ad filium impuberem predictũ ꝑuenit q̃ haberet ex ĩstitutiõe. postea ex substitutiõe peruenerunt ad eum tres vncie vt dictum est. per bonorum autem possess. contratabulas peruenerunt sex vncie ad eum vt dictum est. et ita duab⁹ rationibus crescunt legata coiunctis siue exceptis personis relicta: et idẽ debet esse econtra scilicet vt quẽadmodum portio que per bonorum possessi. contratabu. accreuit impuberi augentur legata: vt dictum est: et ita portio que accreuit impuberi propter bonorum possessio. contratabu. minuat legata coniunctis personis ab impubere relicta puta: quia impubes sicut dixi in principio fuit a me institutus ex asse. et per bonorum possessi. contratabu. quam accepit frater suus emancipatus et a me preteritus dimidia hereditatis sit ei impuberi ablata. nam pro ea dimidia sibi ablata substitut⁹ eius exonerat̃ circa legata. et hoc dicit cuz. l. sequenti. Viuianus.

a ¶ Heredem substituit. vt. j. de rebus dub. l. qui duos. licet singulari numero vsus sit: vt. j. de lega. j. l. qui filiabus. §. j. et ideo de vtriusqz portione detrahit falcidiam. vt. j. eodem. l. qui duos. Sed contra. j. ad trebel. l. eum qui. Solu. hic totum volebat ad substitutum peruenire: ibi partẽ. Vel dic vt ibi.

b ¶ Supremus. ad hoc. j. de verbo. signi. l. proximus. et. l. in vulgari. et vnde co. l. j. §. proximus.

c ¶ Meuium substituit. s. vulgariter.

supremus moreretur heredẽ[a] substituit: si simul morerentur vtriqz heredem esse respondi: quia supremus[b] non is demum qui post aliquem est / sed etiam post quem nemo sit intelligitur. sicut et econtrario primus nõ solũ is qui ante aliquem est: sed etiam is ante quẽ nemo sit intelligitur.

☞ Heres ex substitutione vulgari admittitur ad substitutionez impuberi factam ꝑ hec verba quisquis mihi heres erit et c. hoc dicit Barto.

¶ Filium impuberem et titium heredes instituit: titio meuium substituit[c]: filio quisquis sibi heres esset ex suprascriptis substituit[d]: titius omisit hereditatem: meuius adijt[e] mortuo deinde filio: putat magis ei soli[f] ex substitutione deferri pupilli hereditatez: qui patris quoqz[g] hereditatem adierit.

☞ Licet testamentum per cõtratabulas expugnetur: firma tamẽ manet substitutio pupillaris: et relicta a substituto pupillari debentur omnibus. h. d. Alexan.

¶ Etiam[a] si contratabulas patris bonorum possessio petita sit: substitutio tamen pupillaris valet: et legata omnibus prestanda sunt: que a substituto data sunt.

☞ Ista lex reputatur difficilis et habet tres partes. Prima durat vsqz ad ver. sic et crescere. Secũda vsqz ad ver. his consequens. Tertia vsqz ad finem. et ꝺm q text⁹ habet tres partes: ita glo. magna que ẽ hic que ponit casum habet tres partes prout ponit casum. h. d. Bar.

Idem. Lex. xxxv.

Et si contratabulas[h] patris petita sit a pupillo[k] bonorum possessio in substitutum tamen eius[l] actionem legati[m] dandam esse ita vt augeantur legata preterea q[n] filius extraneis[o] non debuerit: sic et crescere a substituto data legata: si per bonoruz possessionem plus ad filium peruenisset: quemadmodum et ipse filius

d ¶ Substituit. scz pupillariter.

e ¶ Adijt. et sic testatori directo est heres. vt insti. de pupillari substi. in principio.

f ¶ Soli. s. meuio. non autem titio repudianti. vt. et. s. eo. l. qui plures.

g ¶ Patris quoqz. vnde continetur substitutus vulgaris. nam verbum quisquis ad solũ titium pertinere nõ potuit: nec ad pauciores q̃ duos: sic ergo qui eoruz duorũ erit heres ille admittetur: secus tamen si dicam in testamento: quisquis mihi heres erit det. x. illi: nam duo comprehendũtur: id est etiam qui venit ab intestato non solũ scripti. vt. j. de codicil. l. si quis. hic non nisi scripti veniunt. vt. s. eod. l. cum filio. et. l. qui liberis. §. hec verba. et facit. s. eod. l. v. et. j. eo. l. cum ex filio. §. fi.

b ¶ Etiam. pone impuberem in potestate cõstitutũ institutum et emancipatum puberẽ preteritum et extraneum pupillo substitutuz a quo sunt relicta legata que valent licet commisso edicto per emancipatuz: id est licet egerit per cõtratabu. etiã si impubes petierit contratabu. vt dices. j. l. proxi. Et quero h quare rupto testamento per querelam in totuz rumpitur pupillare. vt. s. de inoffi. test. l. papinianus. §. sed nec. et non per contratabu. vt hic. et. j. l. proxi: Rñd. q testamentũ est de iure ciuili: et querela. sic vnũ potest tollere aliud. vt insti. de leg. ag. tu. §. fina. sed contratabu. ẽ de iure pretorio quod nõ tollit testamentũ: q cũ pretor non potest facere heredem: multo min⁹ desinere. vt insti. de bono. posses. §. quos autem. inde est q in querela dicitur queri de virib⁹ testamenti: in contratabu. non. sed de iure patris et filij qui agit an sit fili⁹ seu pater vel nõ. vt. s. de inoffi. testa. l. filio. §. cõtratabulas. et differt in alio: q q̃rela nascitur demũ hereditate adita. vt. C. de inoffi. testa. l. si quis filium. sed cõtratabu. etiã prius. vt. j. de contratabu. l. illud. in fi. Et ꝺm hoc nõ ob. s. eo. l. ij. §. j. q ibi iure ciuili rũpitur ꝑ preteritionẽ posthumi. vt. s. de iniust. testa. l. posthumus. Item nõ ob. s. e. l. is qui. quia ibi vt indignus repellitur: vt ibi dixi.

i Et si contratabulas. Pater filium puberẽ emancipatũ preterijt: impuberem in potestate constitutũ instituit: et ei extraneũ substituit: a quo substituto et etiã ab impubere legata reliquit. preterit⁹ egit cõtratabulas et sic aperta est via ĩstituto: vt et ipse habeat per cõtratab. tandem in pupillari etate decessit: queritur an teneat̃ ampli⁹ substitut⁹ ad legata: et dicit eũ teneri ampl⁹ q̃ teneret̃ pupill⁹: q hic oib⁹ / pupill⁹ coniunctis tm̃ personis: et sic auget̃ onus legatorum. Hic alio casu si ponas pupilluz esse in vncia vna institutũ: extraneũ in. xj. et pupillo substitutũ datũ: et relicta legata ab vtroqz: si habeat pupill⁹ cõtratab. cõmisso sibi edicto per puberez preteritũ: et sic habeat dimidiã hereditatis ꝑ ea rata dabit substitut⁹ legata non pro vncia tm̃: et hoc oibus. nam et pupillus teneret̃. vt ꝑ sex vncijs nõ pro vna tm̃: sed solũmodo cõiunctis. econtra decrescit onus legatorũ si ponas pupillũ in assem institutũ et per puberẽ agentem cõtrab. ablatũ ei dimidiũ. nã pro dimidia dabũtur legata non pro asse: sed a substituto oib⁹ a pupillo cõiũctis: et ꝓbant̃ etiã hec. j. de le. pre. l. filiũ qs. et de leg. iij. l. fi. §. fi. et de cõtratab. l. nõ putauit. §. fi. In exheredato pupillo ponere nõ potes: tũ q nõ habet cõtratab. vt. j. õ cõtratab. l. non putauit. in prin. tũ q a substituto ei⁹ legari non posset. vt. j. de lega. j. l. ab exheredato. j. rñ. Sed qdam dicũt q in eo potest poni si modo per preteritũ committat̃ edictũ per eandem. l. j. de leg. j. ij. rñ. Sz certe de substituto instituti non exheredati ibi dicit. Itẽ nec de preterito pupillo potest dicere: q nõ potest relinqui ab ei⁹ substituto. arg. C. de. leg. cũ quidẽ. lz ei. posset dari cõtratab. vt. C. de lib. prete. l. maximũ. et adde qd no. s. l. pri. in fi. Accur. Casum ponit.

k ¶ A pupillo. instituto alio committente edictũ.

l ¶ Eius. impuberis.

m ¶ Legati. relicti in substitutiõe. vt. s. l. pri. in fi. et. j. de leg. pre. l. filiũ. §. q si impubes. sed relicta a pupillo dabit sicut dr. j. de leg. iij. l. fi. §. fin. Nec ob. insti. de pu. subst. §. liberis. q ibi iure ciuili anullatur. vt ibi no. et. s. l. pri. vñ nõ valet substitutio ibi.

n ¶ Q. i. quia.

o ¶ Extraneis. sed parentibus. Azo. ad quod. j. de lega. ij. cum patronus. substitut⁹

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

nus. substitutus autẽ omnibus etiam extraneis.

a ¶ Exceptis. non alijs: sed substitutis omnibus si ab eo sunt relicta. vt j. de le. pres. l. filium. Et est ratio. quia substitutus in totum quod succedit voluntate testatoris succedit. Azo. Que autem sunt persone excepte habes. j. de le. pres. l. j. ꝛ. iij. ꝛ. C. de contratab. l. s.

b ¶ Ita ꝛ hic. contrariorũ eadem est ratio. sic. j. ad. l. falci. l. si heres institutus. ꝛ. s. mãda. l. si mãdato. §. quotiens. et insti. de contrahen. empti. §. cum autem. Sed arg. contra. s. de nego. ge. l. si quis negocia. ꝛ de pcur. l. q pprio. §. vsqꝫ adeo. ꝛ §. item contra. ꝛ facit ad l. j. de lega. j. l. si heres. ꝛ de condi. ꝛ demonstra. l. plautius. — Contrario rũ eadẽ est ratio.

lius plus exceptis[a] deberet. His cõsequẽs esse existimo: vt si impubes ex asse heres scriptus sit: et p bonorũ possessionẽ semis ei ablatus sit: substitutus in partem bonorum legati nomine exoneretur. vt quemadmoduꝫ portio que per bonorum possessionem accesserit auget legata: ita ꝛ hic[b] que abscesserit minuat.

Potest. ¶ Casus. Faciens testamẽtum potest facere plures gradus heredũ hoc modo. Instituo mihi heredeꝫ titium: ꝛ si titius heres non erit/ seius heres esto. ꝛ si seius heres non erit/ meuius heres esto. ꝛ sic deinceps. et vltimo substituto pôt substituere seruuꝫ suũ vt sit heres necessari⁹. Iteꝫ pôt substituere plures in locum vnius: ꝛ in locum pluriũ potest substituere vnuꝫ. Iteꝫ pôt substituere cuilibet de institutis alium extraneũ dando cuilibet suũ substitutũ extraneũ. Iteꝫ heredes institutos potest adinuicem substituere. Iteꝫ si habet duos filios pone ĩpuberes potest dare substitutũ cuilibet eoruꝫ per se: ꝛ tunc si vnus eorũ filiorum decedat habebit substitutus eius parteꝫ mortui. ꝛ ita non decedit nunc ab intestato dict⁹ filius: quia pater eius dicitur ei fecisse testamentũ substituendo ei. ꝛ idem erit in alio filio postea decedẽte. Itẽ potest substituere illi soli de dictis filijs q vltimo moreretur: ꝛ tunc si vnus decedit alter succedit ei iure legitimo: id est ab intestato. ꝛ si alter postea decedat substitut⁹ eius habebit vtriusqꝫ hereditatem ex substitutione. h. d. cum. l. seq. Viuia.

☞ Licitum est testanti facere tot gradus substitutionuꝫ quot vult: ꝛ plures possunt substitui in locum vnius ꝛ econtra. ꝛ si substituatur nouissimo morienti videtur testator voluisse inter omnes conseruare ius legitimarum hereditatum vel successionum ab intestato. Hoc dicit cuꝫ. l. sequenti Alexander.

Marcianus. Lex. xxxvj.

Potest[c] quis in testamento plures gradus heredum facere: vtputa si ille heres non erit ille heres esto: ꝛ deinceps plures: vt nouissimo loco in subsidiuꝫ vel seruum necessarium heredem instituat: ꝛ vel plures in vnius locuꝫ possunt substitui: vel vnus in plurium: vl' singuli singulis: vel inuicem ipsi qui heredes instituti sunt.

Florentinus. Lex. xxxvij.

Vel singulis liberis: vel ei q eorum nouissimus morietur heres substitui potest: singulis si neminem eorum intestato decedere velit. nouissimo si ius legitimarum[d] hereditatum integruꝫ inter eos custodiri velit.

☞ Potest quis omnibus liberis substituere vel parti eorum: aut nulli: aut ad tempus totum pupillaris etatis vel ad partem eius. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xxxviij.

c ¶ Potest. vt insti. de vulga. substi. in prin.

d ¶ Vel singulis. Legitimarum. sic institu. eod. §. vel singulis. ꝛ. C. eodem. l. penulti. Sed contra. j. de lega. ij. l. titia seio. §. seio. vbi per fideicommissum videtur eos inuicem rogare non ius ab intestato reseruare. Solu. ibi.

Qui plures. ¶ Casus. Si habeo quattuor filios: ꝛ eos heredes instituo: possum substituere duobus ꝛ alijs duobus nullum dare substitutum. nam ꝛ possum ita eos instituere vt nulli eorum substituaꝫ ꝛ si possum diminuere numerum illorum quibus substituo: vt dictum est/ ergo si impuberes sunt possum diminuere cum eis substituo pupillariter tempus quod solet poni in pupillari etate vel substitutione hoc modo si seius filius meus heres mihi extiterit/ ꝛ inter decimum annuꝫ decesserit titius ei heres esto: cum in pupillari substitutione soleat poni tempus. xiiij. anno. Item ꝛ ita possum substituere. Si seius filius meus heres mihi extiterit: ꝛ intra decimum annum decesserit titius sit ei heres. si autem post decimum annum decesserit dictus filius meus intra tamen. xiiij. annum meuius heres esto. ¶ Et si a patre. Titius instituit sibi heredem seium filium suum impuberem: ꝛ rogauit eũ per fideicommis. vt si in pupillari decederet etate: restitueret hereditatẽ gaio ꝛ postea dedit pone tutorem filio suo sempronium: ꝛ decessit dict⁹ titi⁹. nunc dictus seius filius eius et tutor seij nolebant hereditatem adire: vnde Gaius fecit eos cogi: vt adirent et adiuerunt. Postea in pupillari etate decessit dictus seius: nunqd ex dictis secundis tabulis pertinebit hereditas ad gaium fideicommissarium: vel debebit ei restitui? Et videtur ꝙ non: quia testamentum titij patris seij predicti fuit iure ciuili destitutum: ideo quia seius adire noluit. ꝛ per consequens secunde tabule. vnde ꝙuis per coactionem resuscitetur principale testamentuꝫ: non tamen videtur debere suscitari secundas tabulas. licet suscitentur legata et fideicommissa specialia in principali testamento relicta: et hoc quidam dixerũt: sed certe male dixerũt: quia bene debent resuscitari secunde tabule resuscitato principali testamento: qꝛ sunt pars principalis testamenti. Viuia.

Qui plures liberos habet potest quibusdam substituere neqꝫ vtiqꝫ necesse habet omibus[e]: sicuti potest nulli substituere: ergo ꝛ ad breue[f] tempus etatis substituere potest: vtputa si filius meus intra annum decimum decesserit: titius ei heres esto. Itẽ ꝛ si diuersos substituat post fineꝫ[g] etatis admittendum erit: veluti si intra annum decimum decesserit titius ei heres esto: si post. x. intra. xiiij. meuius heres esto.

☞ Aditiõe facta a coacto ex trebelliano confirmantur tabule pupillares. hoc dicit Bartolus.

¶ Et si a patre institutus[h] rogatusqꝫ hereditatem restituere[i] coactus ex fideicõmisso[k] adierit ꝙuis cetera que in eodem testamento relicta sunt per eam aditionem confirmentur[l]: vt legata ꝛ libertates: secundas tamen tabulas[m] non oportere resuscitari destituto[n] iaꝫ iure ciuili testamento quintus mutius sceuola noster dicebat: sꝫ pleriqꝫ in diuersa sũt opinione[o]: quia ꝛ pupillares tabule pars sunt[p] prioris testamenti: quo iure vtimur.

☞ Filio impuberi emancipato non potest pupillariter substitui: sed potest eius institutio omitti: ꝛ per fideicommissum sibi in tempus pubertatis relinqui: quod importabit tantũdem quãtum substitutio pupillaris. h. d. Bar.

Iabolenus. Lex. xxxix.

Cum ex filio quis duos nepotes impuberes haberet: sed alterum eorum in potestate: alterum non. et vellet vtrumqꝫ ex

e ¶ Omnibus. substituere. Accur.

f ¶ Ergo et ad breue. qꝛ abbreuiare potest numerum: ✠ ergo et tempus. sic. s. de iudi. l. nõnũꝙ. ꝛ facit. j. eo. l. ex facto. §. itẽ quero. ꝛ. s. eo. l. si ita quis substituerit. et. l. in pupillari. ꝛ. l. verbis. et j. de testamen. mili. l. miles ita. §. j. ꝛ de secũ. tab. l. ij. §. si primus. — ✠ Et sic valet argumẽtũ de psona ad tpus ꝭm bar. p. alex. ꝛ Jas.

g ¶ Finem etatis. scilicet decẽ annorũ.

h ¶ Et si a patre institutus. filius per hoc quod dicit patre ꝛ impubes.

i ¶ Restituere. si decessit i pupillari etate.

k ¶ Fideicommisso. al's commisso. al's commissario.

l ¶ Confirmentur. valebant ‡ enim vtpote filio herede ipso iure: vt insti. de here. qua. ꝛ dif. §. sui. sed per aditionem accepit effectũ # quasi heres contrahat. j. ex qui. cau. in pos. ea. l. iij. in fi. — ‡ Displicet Dy. ꝛ Bar. ideo dic ꝙ filio instituto fuit dat⁹ coheres extrane⁹ q coheres partẽ suaꝫ postea repudiauit ꝭm dy. h. h. Imo. alex. aret. ꝛ Jas. # Displicet oib⁹ dẽpto Pau.

m ¶ Tabulas. in quibus rogatus fuerit restituere.

n ¶ Destituto. cũ sua voluntate spontanea non adijt. Azo. per quod videtur repudiare. vt insti. de here. qua. ꝛ dif. §. fin.

o ¶ Opinione. ꝛ bene. # vt. j. ad trebel. l. nam qđ. §. si quis. ꝛ. l. apud iulianũ. §. j. ꝛ. j. si qs omis. cau. testa. l. si quis omissa. — # Idẽ oẽs scribẽ.

p ¶ Pars sunt. vt insti. eo. §. liberis.

Cum ex filio. ¶ Casus. Titius habebat duos nepotes ex filio suo mortuo: vnus quorum erat in dicti titij potestate alius non. ꝛ volebat quemlibet pro dimidia instituere: et adinuicem pupillariter eos substituere: tamen ei qui non erat in sua potestate: non poterat pupillariter substituere: alij autem sic: queritur quid habet facere titius vt habeat dictum suum propositum: et certe debet instituere heredem solum suum nepotem illum quem habeat in potestate ꝛ ab eo legare alij q non est in potestate sua dimidiam hereditatis cum fuerit factus pubes nepos predictus qui non est in potestate. et econtra debet illum nepotem qui non est in potestate substituere pupillariter illi nepoti qui est in potestate. ꝛ ita faciendo idem consequetur testator ac si inter eos pupillarẽ substitutionem fecisset posito ꝙ valeret substitutio pupillaris inter eos. que quidem non valet in persona nepotis in potestate non existentis: vt dictum est. nam moriente in pupillari etate nepote in potestate constituto habebit sine dubio ex pupillari substitutione totam hereditatem nepos non constitutus in potestate: ꝛ econtra moriẽte in pupillari etate nepote non constituto in potestate retinebit sibi totam hereditatẽ nepos in potestate constitutus in qua tota ipse fuit institutus/ vt dictum est. nam non fuit grauat⁹ nomine legati dare dimidiam hereditatis nepoti non constituto in potestate nisi cum nepos non constitutus in potestate esset pubes: vt dictum est. ipse autem decessit in pupillari etate: ꝛ sic amplius pubes effici non potest. ꝛ hoc consilium testatori dederũt

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quattuor iurisconsulti scilicet labeo et offilius et cassellius ⁊ trebatius.

¶ Filio impuberi. Filius meū ipuberē mihi heredē instituit: ⁊ ita ei substitut. titius sit mihi heres si mihi nullus meus filius fuit heres. fer⁹ autem sit mihi heres si dictus meus filius impubes heres mihi erit. ⁊ impubes mortu⁹ fuerit ⁊ decessit. modo querit: nunqd valeat substitutio?

Et ōr sic. filio eñ ipuberi in singulas causas alium et alium heredes substituere possumus.

¶ Quidam. Ita dicit in testamēto meo. instituo mihi heredes titiū ⁊ seiū et ita communi eos re et verbis. ⁊ seio substituo p mum. titio autem nullus substitutum dedi. postea ita dixi. instituo mihi bedes similiter gaium et sempronium ⁊ gaio substituo secundum. et sempronio substituo tertiū: me adhuc viuēte decessit dictus titi⁹ ⁊ seius. postea ego decessi: sic partes dicti seij debet hēre pum? eidē seio substituit⁹: modo queritur ad quem debeat pertinere pars titij cui nemo erat substitutus: vtrū ad dictū primū substitutum seij: an vero ad gaium ⁊ sempronius coheredes dicti titij? Et dicitur ꝙ debet pertinere ad substitutum seij. nā seius erat cōiunctus titio: vt dictum est. vnde sicut partem seij habet substituta⁹ eiusdē seij/ita ⁊ habere debet pars partem titij seio coniuncti iure accrescēdi. Viuia.

a ¶ Dredē habere. Hic auus desiderabat vt quicunq; eorum decederet impubes solida eius dimidia peruenireat ad aliuz quod facile ⁊ erat sibi disponere in eo qui inipsius aui potestate erat. sed in emācipato duum videbatur: cum ei pupillariter alium substituere non posset. Item si rogauit eum per fideicōmiss. saltem quartam transmittat ad eum qui in proximo gradu esset ꝙ frater si impubes decederet vt et mater defuncti impuberis: quare bonum quattuor sapientū consilio est testatus auus: vt filio qui in potestate habebat emācipatū pupillariter substitue ret ⁊ emancipato si ad. xiuj. annum peruenerit. dimidiam cū fructibus legauit. idem si mihi dictū fuisset de fructibus. ‡vt. ff. de vsur. l. in fidei cōmiss. §. cū pollidius. hic emancipatus si ante. xiuj. etatis an. decedat ad heredem mi transmittit: cū conditionale legatum sit. vt. j. de leg. ij. l. si cui. nec querelam inoff. intendere pōt cum plene erant ei omnia restituenda. vt. C. de inoffi. testamē. l. si pater. Sed bodie ‡puto contra. vt C. de inoffic. testa. l. quoniaz. Azo. ⁊ in auf. de trien. ⁊ se. §. prohibem⁹. col. ij. Item quero si hic cui dimidia pars hereditatis relicta ē pro parte prelleat legata: Respond. sm Jr. ꝙ sic. vt. j. de milit. testa. l. militis copidillus. in pun. sed ⁊ onus eris alieni pro parte subibit. argu. j. de leg. j. l. ab omnibus. §. fi. ⁊ j. de lega. ij. l. cum filius. §. lucio. Sed argu. contra. j. ad trebel. l. mulier. §. fin. Vel verius dic vt nota. j. de lega. j. l. non amplius. §. fi.

b ¶ Partem eius. totam ⁊ insolidum. Azo.

c ¶ Consilio. modo respondet.

d ¶ Viteri. scs emancipato. Azo.

e ¶ Tutelam. infra. xxv. annum sm quosdam. arg. C. de his qui ve. etate impe. l. fina. Sed dic ‡ad. xiij. annum. vt. j. de leg. ij. l. cum filio. Alij dicunt: id est sui iuris ⁊ nepos erat in potestate patris sui: cui auus non vult queri.

f ¶ Substituit. pupillariter. ⁊ si cnulla quarta retinetur. vt. C. de inoffi. testa. l. ex tribus.

g ¶ In singulas causas. id est in vulgarem casum vnum ⁊ in pupillares alium. Azo.

h ¶ Alius. puta titius. ff.

i ¶ Fuerit. heres. ff.

k ¶ Et alius. puta sempronius. ff. Et nota ꝙ hoc casu vulgaris substitutio non concipit pupillarem: nec pupillaris vulgarem. alioquin nō esset alius ⁊ alius in diuersis casibus substitut⁹: sed ambo in vtroq; sm Jo. qō ler sta prohibet. Azo. sic. ff. eo. l. iam hoc iure. in fi.

l ¶ Ex illis. scs heredibus ille. f. cui. ꝛ.

m ¶ Quoq;. non solū ad duos heredes qui superfunt. hic enim substitutus directo testatori est heres. vt. ff. e. l. et duob⁹. §. filiū.

n ¶ Respondērunt. Sed hic extraneus non fuit ei qui decessit nec re nec verbis coniunctus: cur ergo iure accessionis aliquid habet? Respond. ideo quia ille cui fuit substitutus coniunctus fuit. Additio. Dic idem si non esset qz inter heredes diuisunctos est locus iuri accrescendi. Barto. Pau. ⁊ Allean.

¶ Ausa. ¶ Casus. Filium meū impuberē instituit mihi heredē: ⁊ ei pupillariter titiū substituit. ⁊ postea decessit. venit postea scs⁹ ⁊ causa cognita eum impuberem arrogauit: qz mon strauit fuit iudici causam arrogationis honestiam esse. ⁊ impuberi expedire. certe scius arrogator debet cauere tabulario publico si intra pubertatez ipubes decesserit restituturū se bona illis qui ad successionē ipuberis venturi ecnt si arrogatio nō fuisset facta. et hoc casu per istud vinculum cautionis non solum legitimis heredibus impuberis prospicitur/ sed etiaz titio ei substituto quibuscunq; dam tamen videbatur non debere prospici ita substituto sicut legitimꝰ per dictam cautionem: quia per arrogationem ruptum est testamentuz pupillare: ⁊ ita substitutus amodo ē extraneus. impuberi legitimi autez non efficiuntur propter hoc extranei. sed certe ipi male dicunt. quia ciuilē conditionis sunt in hoc casu legitimi quo est substitutus: sed si dicta cautio non esset interposita. nam licut substitutus non amitteretur rupto pupillari testamento per arrogationē. ita nec legitimi admitterentur parte adoptante bona impuberis pecuiy iure occupante interposita ergo cautione predicta eiusdem similiter debeant cause conditionis scilicet vt sicut legitimi habent vtiles actiones ex dicta cautione. ita et habeat substitutus. et hoc dicit. licet per pauca verba. Viuianus.

o ¶ Causa cognita impubes. demū causa cognita arrogatur: ⁊ ssunt cause. ff. de adop. l. nec ei. §. eorum. vsq; in finē ⁊ inter cetera cauet seruo publico de restituendis bonis arrogati illis personis que erant habiture si arrogatio facta non esset. ⁊ sic legitimis ⁊ aliꝫ prouidetur: vt dic. ff. de adopt. l. nec ei. §. fin. ⁊ l. nō aliter. ⁊ l. his verbis. ⁊ l. sequenti. ⁊ inst. de adopt. §. cum autem.

p ¶ Quēadmodū. i. sicut.

q ¶ Heredibus. arrogati.

r ¶ Naturalis. ⁊ legitimus.

s ¶ Substituto. contra arrogatorem qui forte est heres sed restituit. Nā rumpuntur secunde tabule. vt dicta. l. nec ei. §. j. succurritur ergo hoc casu his personis vt vtiles habeant actiones: nec enim possunt habere directas: quia iure isto nullum habet heredem: ‡qui in alterius potestate mortur nisi filius esset habens castrense faciens testamentum: aliter non. Secus autem esset iure auf. vt in auten: de heredibus que ab intesta. §. ij. col. ix.

¶ Oberedi. ¶ Casus. Instituit mihi heredes titium ⁊ meuiuz ⁊ dictum meuium substitut titio coheredi suo ⁊ eidem meuio substituti sempronium: ⁊ postea decessi. ⁊ postea decessit dictus meuius ante ēp pro sua parte hereditatem meā adiret vel ante ēp cōsteret cōditio substitutionis ꝛ prepudiationē titij coheredis sui. ⁊ postea repudiauit titius: sicqz extitit cōditio substitutionis per quam fuit substitutus meuius titio. certe ad dictum sempronium substitutū meuij pmebit vtraqz portio hereditatis. i. portio titij ⁊ portio meuij. ⁊ hoc siue ante substitutionem qua fuit substitutus meuius titio coheredi suo substitutus fuit sempronius meuio siue postea: nec facio vim vtruz meuius primo loco substitutus titio decedat post dictū titiū instituz: an vo decedat ante eū. quia semper existente condītione substitutionis qua meuius fuit substitutus titio. habebit sempron⁹ substitut⁹ meuij parte titij: ⁊ parte meuij.

¶ Ex bis verbis. Instituit mihi heredem titium in tribus vncijs hereditatis mee. ⁊ seiū in. ix. ⁊ sicbum seruū sempronij in. v. ⁊ postea ita dixi in dicto testamēto meo. eosqz inuicē substituo: ⁊ postea decessi. postea titius in tribus vncijs. instituit⁹ renuit. ꝙ sua parte adire. certe tres sue vncie in qbus eū instituit deferūtur seio in quattuor vncijs instituto. ⁊ sicbo seruo sempronij in. v. vncijs instituto. que. v. vncie fuerunt acquisite sempronio per dictū sicbū ⁊ deferunt eis pro modo quesite portionis hereditatis mee. i. pro ea parte pro qua eos instituit. i. tutu autē seiū in quattuor vncijs. ⁊ sicbum in. v. vt dictum est. Viuia.

Coheredi.

‡ Inquātū the tex sensit expssum facere cessare tacitum. limitabeus per. l. nō recte. C. de fideico. vt nō possedat qñ tacite intūxit qd tūc casu nō ifra nō facit tacitum cessare: imo eop expssio nihil operatur. de q vide. in. l. ij. et ibi Dy j. de lega. ij.

‡ Dita glo. assentiat. qte p. p. Jmo. vider. ⁊ ia. ꝙ uis duplicet bal.

‡ Sequūt hāc gl. bal. pau. ymo. alex. ⁊ Jaſ. ‡ Dita glo. quis b applicodat per bal. ⁊ ymo. displicet tñ bar. Ange. alex. alcoſ. ⁊ Jaſ.

‡ Jtaz sequunt bar. ⁊ bal.

‡ Jtā glo. approbant bal. bal. p. ⁊ alex.

‡ Adde tñ qꝛ testm in gressi reiteratione valet si relinquas partēitē testm. ita. in. l. Nā mlier. in pncipio. col. ij. C. de facto fan. eccle. et ibidē. Bal.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Coheredi. duo fuerūt instituti. titius ⁊ menius. titio quoq; substitutus fuit coheres suus. i. menius menio quoq; substitut⁹ fuit seius. fm Ro. dicit ergo coheredi. scz titio.

b ¶ Substitutus. scz menius.

c ¶ Aditet. menius ex institutione. s. alias extincta esset vulgaris. vt. C. c. l. post aditam.

d ¶ Exiteret. scz priusq; heditate repudiet titi⁹.

e ¶ Ita decessit. menius institutus idēq; coheres substitutus eius. Accur.

f ¶ Ad substitutus eius. menij. s. seium.

g ¶ Ante substitutionez. primi substituti. Ro.

h Substitut⁹. s. seius.

i ¶ Utraq; portio. cum vtercz decessit ante q̄ hereditates aditet. ⁊ fa. institu. eo. ꝯ. sed si institutus heredi. ⁊. ꝯ. eod. l. si titius coheredi. Nec ob. cōtra. j. c. l. qui habebat, vt ibi nota.

Quis ibi deficit cōdicio l ponas ultimi. dic nō seu alter.

k ¶ Non adeuntis. i. repudiantis.

l ¶ Sibi. scz repudiati. Accur.

m ¶ Vel alij. puta domino repudiantis.

n ¶ Queritur. id est querende. nec enim plus confertur q̄ competeret repudianti. Ad dic sibi: felicet coheredibus substitutis. ⁊ tunc concor. vt ꝯ. e. qui liberis. in fi. ⁊. l. si in testamento. Sed in id q̄ dicit alij. videt vocari dominus seruū instituti ex substitutione. ⁊ fic est contra. ꝯ. e. l. qui liberis. ꝯ. hec verba. Sed dices seruum remanisse eius. vt. ꝯ. eod. cū filio. in fine.

¶ Cum filie. ¶ Casus. Ad euidentiam hui⁹. ꝯ. not. q̄ ad hoc vt pater vel alis⁹ pars⁹ possit pupillariter substituere filio vel filie/ vel nepoti vel nepti. necesse est q̄ eos habeat in potestate/ ⁊ alis non valet substitutio. vt. ꝯ. co. l. ij. ꝯ. j. ⁊ insti. de pupil. substi. in prin. quib⁹ autem temporib⁹ debeat eos habere in potestate sicq; valeat tunc substitutio. dicit hic. ꝯ. Pone ergo q̄ sempronius instituit sibi heredem filiū suū impuberem vel filiam q̄ vel que erat in sua potestate tempore testamenti: vel instituit sibi heredem nepotem ex filio mortuo qui nepos tenebat locum patris sui tempore testamenti dicti sempronij sui au: ⁊ eodem tēpore erat in potestate dicti sui au: vel istituit sibi heredē nepotē nasciturū ex vxore filij sui mortui: ⁊ substituit dicto filio vel filie vel dicto nepote nato vl nascituro seiū pupillariter: ⁊ sicut pono exemplū in substitutiōe filij/ita intelligas in omnib⁹ predictis. ⁊ hoc modo dicit sempronij. Instituo mihi filiū meū impuberem heredem: ⁊ si heres non exteriit/vel extiterit: ⁊ in pupillari etate decesserit substituo, ei seiū: postea dictus sempronius emancipauit dictū impuberem ⁊ decessit dictus sempronius. ⁊ sic tempore mortis sue non inuenit in eius potestate dict⁹ ipubes: ⁊ postea in pupillari etate decessit dictus impubes. modo querit quis veniat ad hereditatē vtrū seius ei substitut⁹ an vero legitimus impuberis heres: Et dicit q̄ legitimus heres impuberis ⁊ non substitut⁹: quia dicta pupillaris substitutio est ex eo irrita facta q̄ dictus impubes exiuerit de potestate sempronij patris sui ante mortem eiusdē sempronij. Ad hoc enim vt stet firma substitutio pupillaris necesse est q̄ impubes sit i potestate patris substitutionem facientis tempore testamenti: ⁊ tempore mortis ipsius patris. ⁊ hoc in prima parte vsq; illuc: ℣. Si heredem ꝛc. Secūdo dicit pone (retento eodem casu) q̄ dictus sempronij pater impuberis rogauit per fideicommissum dicti seium quez substituerat pupillariter filio suo q̄ hereditatem suam sempronij restitueret titio si impubes in pupillari etate diem suū obierit: ⁊ postea dicta substitutio seij est facta irrita eo modo qui dictus est supra. ⁊ fic hereditas sempronij z etiam impuberis peruenit ad legitimū impuberis heredem vt dictum est. Nunquid tenebit dictus legitim⁹ heres filij impuberis restituere hereditatem sempronij patris titio predicto q̄ius ipse legitimus non fuerit rogatus de restituendo titio: sed solummodo substitutus impuberis fuit rogatus: vt dictum est: Et dicitur q̄ sic. detrabet tamen quartam trebellianicam de dicta hereditate patris ⁊ ita tenet dictus legitim⁹ dare titio dictum fideicommissum vniuersale sicut tenetur dare fideicommissum speciale relictum ab impubere post mortem eius impuberis. et hoc in secunda vsq; illuc nec aliud ꝛc. Tertio dicit: pone q̄ dictus sempronius non substituit seium filio suo pupillariter: sed vulgariter hoc modo. Instituo filium meum impuberem mihi heredem/ ⁊ rogo eum q̄ restituat seio hereditatem meam quandocunq; ⁊ decesserit ipse impubes siue intra pubertatem siue post: rogo seium predictum substituentem vt hereditatem meam restituat titio per fideicommissum quandocūq; dictus impubes diem suū obierit. ⁊ si hereditas ex substitutione ad dictum seiū peruenerit: ⁊ postea dictus sempronius decessit: ⁊ aliquo casu facti⁹ est q̄ dicta substitutio irrita facta fuit: puta q̄ seius substitut⁹ fuit deportat⁹ ⁊ postea dict⁹ ipubes quādocūq; decessit: ⁊ fic hereditas deuenit ad legitimū ei⁹ heredem: nūquid legitim⁹ heres tenebit̄ ꝑstare ⁊ restituere hereditatem patris dicto titio: Quis de hoc rogat⁹ non fuerit a sempronio: Et dicitur q̄ fic. detracta tamen quarta sicut cogeretur dictus legitimus dare titio fideicōmissum speciale relictū titio ab impubere post mortem eius impuberis. ⁊ hoc in tertia vsq; illuc que ita locū ꝛc. Quarto dicit ea que dicta sunt in secunda ⁊ tertia parte huius. ꝯ. scilicet q̄ legitimus heres impuberis teneat ad restituendam patris hereditatem titio. Vel teneatur dare eidez titio fideicommissum speciale relictum eidem titio ab impubere predicto: ita demum vera sunt et locum habebūt si testamentum sempronij predicti patris impuberis valuit de iure. si autem non valuit/ puta quia non fuerūt ibi septem testes/ sed pone tantū quinq; qui quidē testes sufficiunt in codicillis: non tenebit̄ dictus legitimus ad predicta: quia dicta scriptura quam voluit sempronius valere vt testamentum: ⁊ que, nō valuit vt testamentuz (vt dictum est) non valebit tanq̄ sint codicilli: quia hic testator non expressit vt valeret iure codicillorum si non posset valere iure testamenti. Si autem hoc expressisset testator bene valeret vt codicilli: ⁊ bene tenetur legitimus ad predicta. ⁊ hoc vsq; illuc: nec fideicommisso ꝛc. Quinto dicit q̄ius dictum sit supra in secundo ⁊ tertio dicto huius. ꝯ. q̄ legitimus heres impuberis tenetur restituere ei to hereditatem sempronij patris impuberis: tamen propie facultates filij impuberis quas habuit aliunde q̄ a patre non tenebuntur fideicōmisso titio relicto per dictum sempronium impuberis patrem: id est dictus legitimus heres impuberis non tenebitur eas prestare ex dicto fideicommisso predicto titio, vnde cuenit q̄ si dictus sempronius erhere dauit dictū filium suum impuberem z mihi iure legati ei reliquit: ⁊ eidem substituit dictum seium: ⁊ postea rogauit dictum seium substitutuz q̄ hereditatem impuberis ex heredan restituere et titio si impubes l puppillari etate decesserit: vel si quandocūq; decesserit: ⁊ postea substitutio irritetur vno de bis modis qui dicti sunt supra: sicq; deueniant facultates impuberis ad legitimum impuberis heredem: non tenebitur legitimus prestare dictas facultates ex fideicommisso titio predicto. si autem dicto impubere ex heredato reliquit pater ei⁹ sempronij legata vel fideicommissa. ⁊ eidem substituit dictum seium: ⁊ postea rogauit dictū seium substitutū q̄ hereditatē impuberis ex heredati restituat titio predicto si ipubes in pupillari etate decesserit: vel si quandocūq; decesserit ⁊ postea substitutio irritetur vno ex bis modis qui sunt dicti supra: sicq; deueniant facultates impuberis ad legitimum impuberis heredem: tenebitur dictus legitim⁹ dare dicto titio dictas facultates impuberis relictas titio per fideicommissum a filio impubere siue a filio substituto: tenebitur dico eas dare titio intra modum dictorum legatorum vel fideicommissorum filio ex heredato a patre relictorum id est tantum tenebitur legatarius dare titio de facultatibus impuberis quantus capiunt legata vel fideicommissa que pater reliquit impuberi ⁊ non plus. Sed nūqd detrabet falcidiam de dictis legatis dictus legitimus: vel fideicommissis que tenetur prestare titio queq; pater reliquit filio (vt dictuz est) vel nunquid detrabet falcidiam de dictis facultatibus impuberis que tenetur dare titio intra modum legatorum vel fideicommissorum impuberi a patre relictorū: Et dicitur q̄ non q̄ius in secundo casu huius. ꝯ. detrabat quartam trebellianicam vt ibi dictū est: ⁊ est ratio. quia nec ipse impubes cui data sunt a patre legata vel fideicommissa posset detrahere falcidiam si rogat⁹ esset titio restituere dicta legata vel fideicōmissa: nec etiam substitutus eius impuberis posset detrahere falcidiam si rogatus esset titio dicta legata restituere vel fideicom. vt. j. ad. l. fal. ex falcidia. ꝯ. fina. Auia.

o ¶ Cenuit. tempore testamēti. ad qō. ꝯ. ti. j. l. sed ⁊ si. ꝯ. nepotes.

p ¶ Cepit tenere. vt. ꝯ. co. l. ij. ꝯ. sed si extraneū.

q ¶ Substituit. directo vulgariter vel pupillariter cuz semper contineat vtraq; vt. ꝯ. co. l. iam hoc iure. in pan.

r ¶ Ex bis. filia vel nepos.

s ¶ Mortis. testatoris.

t ¶ In familia. quia emancipatus vel in adoptionem datus. vt insti. q. mo. ius pa. ꝯ. sed si pater. ⁊. j. de capt. l. pater. sunt eniz plura necessaria vt teneat. vt no. ꝯ. co. l. q. circa prin.

v ¶ Filium. impuberem.

x ¶ Rogauerit. per fideicō. ⁊ sic per obliquū nō directo. vt. ꝯ.

y ¶ Impubes. scz tūc restituat: ⁊ quandocunq; ‡ etiam post pupillarem etatem fm. B. ⁊ dic: ‡ id est pupillare tantuz vt differat a sequēti. ibi: nec aliud ꝛc.

z ¶ Restituere. accipe placuit. quod est. j.

a ¶ Legitimum. ad hoc. C. de fideicom. l. eam. ⁊. C. eod. l. precibus. i fi.

‡ Glo. in mit q̄ dicto ipubes accipit de mō strative q̄ē falsus: imo d ipō sitiue fm. B. ‡ Dsta ē vera fm Bar pau. ⁊ alex.

UNIVERSIDAD DE HUEL

a Falcidia. trebellianica.
b Fideicommisso. s. speciali vnius rei vel fundi. z sic fit arg. de speciali ad generale fideicōmissum.
c Eius. scz filij.
d Dato. i. relicto. als est fideicōmissum datum.
e Restituere. titio fidei cōmissario.
f Nec aliud. redit ad primum casum quando fuit rogatus de generali quā docuncz decederet. ſm Bug. Vel dic q. ſ. tñ infra pupillarem etatem. hic quandocunq; decederet. Et no. q bic assumunt quidam q substitutiõe facta vltra puberem in forma pupillaris debet restitui hereditas substituto: sed certe nõ de directa sed de fidei commissaria hic dicit: qz ſ. dixit rogauit. z. ſ. dicit precarijs.
g Egreditur. nam z tūc cogitur legitimus filio intestato decedente. Accursius Florentinus legum doctor famosissimus.
b Nõ valuit. scilicet iure testamẽti: nec codicillorum nisi hoc actum est vt subijcit. et. ſ. de codicillis. l. i. z. ſ. de testamen to militari. l. ſi miles.
* Singu. glo. ſi bal. alex. z tas. i l. hac cõsultissima. §. ex ipsecto. C. de tefta. Inſtitut l bonis proprijs grauari nõ potest.
* In substitutione fideicõmissaria: sec l directa pupillari ſm bal. z pau.
Item ‡ hoc nisi inter filios. vt. C. familie herciſcūda. Iſina.
i Tenebunt. id est non erunt astricti: id est aliquis nomine eorum non tenebitur. Sic ergo nota. institutum de suis p proprijs bonis non posse ‡ grauari. sed de bonis tñ testantis. vt. ſ. ad trebellia. l. ex facto. in princip. z. §. nõ tantū z hic subijcit ī ex heredato. vt z in ſtitu. de ſingu. re. per fideicommiſ. re. §. hoc ſolum. z. ſ. de leg. ij. l. imperator. in prin. z. §. ſ. Sz hoc fallit ſi tantum percepit de fructibus relictorū q̄tum alij dare ẽ gratuatus. vt. ſ. de leg. ij. l. filiusfamilias. §. apud. z. ſ. de lega. iij. l. iij. §. j. z. ſ. de lega. ij. l. cū pater. §. titio.
k Et ideo. quia est necesse. vt voluntas patris ſit iusta. ſm Jo.
l Nullū fideicõmissum. cū iniuste ſit ſic testatus / vt eū oneraret quē nõ bonorauit. vt. C. de fideicõmiſ. l. pe. sed ſubſtitui pōt ei directo: qz ī hoc non grauaſ. vt. ſ. co. l. ſ. §. pe.
m Debebitur. at relictuz a ſubſtituto eius non debetur. vt. C. de leg. l. cum quidam. que est contra. Et nota circa falcidiam q̄ legatarius ſingularis rogatus alijs reſtituere nõ deducit falcidiaz: vt bic. z plene no. C. cõmunia de leg. j. §. ſi.
C Qui discretas. ¶ Casus. Titius fecit testamentum z ita inter ſer pone heredes ſuam hereditatem diuiſit. inſtituit enim in tertia parte bere ditatis ſuc: id est in quattuor vncijs primus z ſecundum: z in alia tertia inſtituit tertium z quartum. z in alia tertia inſtituit quintum z ſextum. z postea ita dixit. dictos meos heredes inuicem ſubſtituo. Certe ſi primus non habeat ſuam partem: id est dimidiam tertie/ſecūdus ei conitūctus eam habebit. ſi autem primus z ſecūdus non habeant tertiam eis relictam: puta quia agnoſcere noluerūt admittēt ad eam tertiaz tertius quartus z quintus z ſextus predicti. Viuia.
n Qui discretas. Tertiā duobus z aliam tertiam alijs duobus z alijs duobus aliam tertiam. z facit. C. de cadu. tollē. §. bis ita. z. ſ. de cõiū. cū eman. li. i. j. §. ſi quis ex nepotibus. Azo.
C Qui patrem. ¶ Casus. Titius in testamento ſuo inſtituit ſibi heredem ſeium in tribus vncijs. pone: z gaium filiū ſeij inſtituit ſibi in alijs tribus vncijs. z dictum ſeium z gaium ad inuicem ſubſtituit. Item inſtituit ſibi postea heredes primum z ſecundum z tertium pone/in alijs ſex vncijs heredē ſuū: z ita compleuit ſiue distribuit totam hereditatem ſuam ſiue totam assem inter dictos heredes. z postea ita in eodez testamento ſcripſit, vos omnes inuicem ſubſtituo: z postea deceſſit: et postea ſeius predictus repudiauit ſuā partē hereditatis: queritur vtrū gaius eius filius habeat eam ſolus an vero cum predicto primo z ſecūdo z tertio: Et dicitur q̄ ſolus gaius habebit partem patris ſui. z hoc ideo quia ſpecialis fuit facta ſubſtitutio inter dictum gaium et patrem ſuum: licet titius ſcripſit postea teſtator generalem ſubſtitutionem dicēdo hos omnes inuicem ſubſtituo z. quia illa generalis pertinet tantum ad illos inter quos non fuit facta ſpecialis. Vitianus.
o Specialem. facit. ſ. de alimen. lega. l. alimenta. §. basilice. z de verborum obligatio. l. doli. et. §. ex quibus cau. ma. l. ſed z ſi per pretorem. §. deinde. z. C. de dolo. l. j. z. ſ. de lega. ij. l. ſeruis vibanis. §. fi. z de edil. edi. l. boue. §. iumẽtoū. z. C. de pac. conuen. l. ſi.
p ¶ Coheres. ¶ Paterfamil. habens ‡. cc. in bonis filium impuberem z titium extraneum equaliter inſtituit. Item titiū filio ſubſtituit. et. c. legauit a ſubſtituto: tandem filio decedente titius totam hereditatem habet: partim ex paternis: partim ex pupillaribus tabulis petuntur legata ex pupillaribus. oppomitur falcidia. dicit bic q̄ non poteſt opponi cum habeat quartam z plus computata parte quam habuit ex paternis tabulis que debet computari ac ſi partim pure: partim ſub conditione eſſet aliquis inſtitutus. Aliud erit boc ſecundo caſu ſcz ſi pater dedit coheredem titium: z ſubſtituit pupillariter ſeium et a ſubſtituto. c. legauit. nam ſeius deducit falcidiam: licet pars titij pinguis remaneat titio: ſic enim pinguedo titij non nocet ſeio ad petēdam falcidiam. ſed pinguedo titij in paterna nocet eidem in pupillari parte. Et vere dico ſecundo caſu cenſentur coheredes vt ſic quilibet ſuam falci diam deducat ſeparatim: ſcz titius coheres z ſeius ſubſtitutus. nam et duo legatarij eiuſdem rei legate vni in paternis: alij in pupillaribus tabulis cēſentur collegatarij z concurrunt vt ambo habeāt ac ſi in eiſdē tabulis eſſet eis legata. Elccur.
* Secus ſi in diuerſis diſpoſitiõibus vt l teſtamento codicillis. alex. z Jaſ.
q ¶ Dereſtabit. nam bic legata augentur propter pinguem partem buius heredis z eadem ratione relicta ab ipſo coherede in inſtitutione: id eſt in primis tabulis debent augeri propter partem pupillarem. Sed ſecus eſt in bis que ſunt relicta a pupillo in inſtitutione. vt. ſ. ad le. falcid. qui fundum. §. qui filium. z. ī. in ratione. §. quod vulgo. z. §. queſtum. Azo. Apparet ergo in boc caſu q̄ fit contributio relictorū tam in principalibus q̄ in ſecundis tabulis. z ſic ſi habeat quartam ſaluam de portione ſibi data omnia ſecundis tabulis relicta integre dabit. Sed arg. contra. ſ. qui. mo. vſufruc. amit. l. ſi ſub conditione. in fine. Sed bic pa ternum z pupillare vnum eſt.
r Non idem. Not. q̄ non vt extraneus deducit falcidiam. ſic. ſ. ad leges fal. l. cum emptor. Azo. z arg. C. de dolo. l. j.
s Alio ſubſtituto. qui non eſt inſtitutus cum filio.
t ¶ Plane. id est ſimpliciter. Additio. Nota ex hac gloſa q̄ idem importat verbum ſimpliciter quod verbum de plano. de quo per Bar. i extra uagan. ad reprimēdam. ſuper verbo de plano.
v Datus. z non ſubſtitutus. Azo.
x ¶ Quadrantem integrum. etiam totius hereditatis: vel forte integraz ſuam dimidiam. per quod videbatur ſeium ſubſtitutum non inducere falcidiam: ſed ſecus eſt q̄ in ſingulis heredibus ratio. l. falcidie est imponenda. vt. ſ. ad leg. fal. l. in ſingulis.
y ¶ Nam et cum. vere hic ſeius intelligitur coheres titij cum pupillo inſtituti: quia ſi cui in teſtamento paterno legatur: et eadem res alij in pupillari collegatarij videntur: vt bic. et. ſ. de legatis. j. l. plane. §. ſi cõiunctim.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

coniunctim. Jo. ꝛ facit. j. ad legē fal. l. q̄ si alteruter.

¶ Cum pater. ¶ Casus. Titius habens duas filias impuberes scilicet gaiam ꝛ seiam: instituit eas heredes . ꝛ ita secundas tabulas siue substitutionem fecit. illi mee filie impuberi que nouissima moritur substituo sempronium. et postea decessit dictus titius. postea autem gaia facta est pubes. et seia que nō erat adhuc facta pubes decessit in pupillari etate supstite dicta gaia pubere. ꝛ postea decessit dicta gaia. certe non valet amodo predicta substitutio: immo irrita facta est in persona vtriusq; filie scilicet gaie ꝛ seie: ꝛ sine dubio in persona seie impuberis que prior decessit: vt dictum est: est irrita dicta substitutio ea ratione: quia non decessit nouissima id est vltima. in persona autē gaie puberis: ideo irrita dicta est substitutio: quia tempore mortis suc. inuentur ingressa esse puberes etates: licet nouissima decessit: vt dictum est. Vlianus.

a ¶ Cum pater. duas filias pupillas habebat ꝛ ei que vltimo in pupillari etate decederet substituit. ꝛ facit. ſ. eodē. l. vel singulis.

¶ Non videri. ¶ Casus. Filium meum seium impuberē institui mihi beredem ꝛ ita pupillariter postea ei substitui seius predictus filius meus si

¶ Cum pater[a] impuberi filie que nouissima diem suum obiisset tabulas secundas feciſſet: et impubes filia superstite sorore pubere vita decessiſſet: irritam esse factam substitutionē placuit in persona quidem priozis: quia non nouiſſima decessiſſet: i alterius vero quia pnberem etatem compleuit.

¶ Dic est nota. ſ. ꝛ legitur duobus modis: ꝛ vterq; est pulcher casus: ꝛ fm primā lecturam hoc dicit. Substitutus in partez admittitur in totum si non reperiat alius. Vel sic. Substitutio facta filio si impubes decesserit valet: licet vere institutio non precedat: quia precedere fingitur. Hoc dicit Bartolus.

¶ Non videri cum vitio factam substitutionez bis verbis placuit: ille filius meus si (quod abominor) intra pubertatis ānos decesserit: tunc in locum partemve[c] eius titius heres esto: non magis q̄m si post demonstratam conditionem sibi heredem esse substitutum iuſſiſſet. nam et qui certe rei heres instituitur coheredē nō dato: bonorum omniū hereditatem obtinet.

¶ Si duo ſ puberes simul decesserūt substitutus succedit vtriq; eorum ex pupillari directa: als vltimo tm̄ in cui⁹ hereditate re periret hereditates primi tanq̄m bona aliūde quesita. h. d. Bar.

Idem. Lex. xlij.

Qui duos impuberes filios heredes reliq̄rat ita substituit: si ambo mortui essent: deinde pueri post mortē p̄ris simul perierunt: due hereditates[c] substituto deferuntur: sed si diuersis tēporibus vita decedant: in hereditate nouiſſimi pueri ei⁹ fratris qui añ mortuus est hereditatem substitutus inueniet[d]: sed in ratione falcidie pueri priozis heredes nō venient: nec substitutus amplius q̄m sex vncias iure testamenti defidērabit: legata quoq; q̄ a substituto eius filij data sunt: qui prioz intestato decessit: ad irritū recidūt[e].

¶ Dic tractatur materia substitutionis exemplaris. Substitutio exemplaris expirat impedimēto cessante vel liberis postea susceptis. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xlvij.

EX facto queritur: qui filium habebat mutum puberem: impetrauit a principe vt muto

velit substitutus commiscere sex vncias primi ꝛ sex vncias secundi: ꝛ de vtriſq; debet habere tantum q̄ habeat quartaz totius hereditatis tirij testatoris non potest. immo detrahet falcidiam tantum de sex vncijs secundo morientis: id est vnciam ꝛ dimidiam: ꝛ de quadrante sex vnciarum primo morientis qui remanebat apud eum substitutum solutis legatis a primo moriente relictis soluet legata a secundo moriente relicta: ꝛ ita cum de tota hereditate deberet habere alias tres vncias nomine falcidie non habebit nunc: nisi vnciam ꝛ dimidiaz: vt dictum est. ꝛ dicit littera. quia substitutus non habet iure testamenti nisi sex vncias vltimo decedentis. ꝛ falcidia non habet locum nisi ex testamento. vnde etiam conuenit q̄ legata si qua sint relicta a dicto substituto impuberis primo decedentis decidunt ad irritum: quia pupillus primo decedens ab intestato decessit (vt dictus est) ꝛ ideo suum pupillare testamentū factum est irritum. ꝛ hoc dicit. Vinia.

c ¶ Due hēditates. vterq; ergo ex testamēto succedit. vt. ſ. e. l. er duob⁹. ꝛ. j. de reb. du. l. q duos. Azo.

d ¶ Inueniet. vt aliam qualiberet ex acquisitam. vt. ſ. eod. l. sed si plures. ſ. ad substitutos. sic ergo habet non vt primo substituꝰ: ſ vt augmēto bonorū secūdi. Nam primus intestatus decessit ꝛ legitimū heredē fratrē habuit. vt. j. ad leg. fal. l. pater. ſ. fi. ꝛ. C. eo. l. pe. Sed secūdus testatus per testamētū q̄ pater fecit prio eo. Sed opponit ergo pater pro parte decessit testatus pro parte intestatus: Respon. filio testatus in toto: sed vnus puerorū intestatus alter testatus.

e ¶ Non veniet. quia ſ ex vncias priozis non computabit sibi in falcidiaz si conueniatur de legatis ab vltimo relictis fm Jr. vt. j. ad legem falc. l. pater. ſ. fina. Azo. ꝛ est ratio + quia substitutus non est ei ex testamēto coheres: nec enim ex alia portione detrabet quis falcidiam q̄m ex qua institutus inuenitur: at institutus est in tertia cui⁹ quarta est seminucia: fm Ro. id est vncia ꝛ dimidia. vt. ſ. de iofficio. testa. l. papinianus. ſ. proinde. Accur.

f ¶ Desiderabit. principaliter ex sua psona ꝛ per obliquū ex psona eius cui succedit habet alias ſex. fm Jo.

g ¶ Recidūt. hoc referri euidēter pōt ad primū ‡ casus vbi simul perijssent: sed ꝛ optime refertur ad priorimū: vt si ita legauit pater in pupillari substitutione: si filius meus vel aliquis filiorum meorū decesserit in pupillari etate lego tibi centum: non ita dixit si decesserit intestatus: licet bec littera videatur immere: cum enim ex filij testamēto sit relictus: ergo si decedat in testatus non debet fm Jo. vt ergo ipsa institutio recidat ad irritū ex quo prior decedit: sic legata. Jtē contra buic. l. ā. de inius. testa. l. pe. + fm Jo. ꝛ. C. eo. ti. l. pe.

EX facto. ¶ Casus. Talis questio fuit facta coram domino paulo iurisconsulto. Seius habebat filium mutum puberem: impetrauit dictus seius a principe vt liceret ei substituere dicto suo filio ꝛ substituit ei hoc modo priusdē eo filio facta substitutione: instituo mihi beredes filium meum puberem mutum. ꝛ si heres erit ꝛ existens mutus decesserit substituo ei titium ꝛ decesſit dictus seius: postea dictus mut⁹ duxit vxorem ꝛ natus est ei ex ea vroze filius. Queritur nunquid rumpatur testamentum ꝛ dicta substitutio: ꝛ certe ante q̄ soluat banc questionem dicit alia ad comprobandam solutionem quam dabit infra dicte questionis: ꝛ primo dicit q̄ omnia beneficia a principe cōcessa: sicut fuit bñficius concessum dicto seio de facienda substitutione filio puberi muto: ipsi principes solent interpretari: si autem non interpretantur vel q̄ nolunt vel q̄ pluribus alijs impediti non possunt: debemus inspicere illud q̄d verisimile est principē voluisse cū priuilegia cōcessit. verisile est ait cū voluisse vt tādiu duraret substō quā fieri cōcessit q̄m dñs filij? seij pseuerasset mutus ꝛ non plus sicut finit pupillaris substō adueniente pubertate illius cui facta est substō: q̄ ꝛ idē est si furiosō substituisset pr̄. nā eo effecto sane mentis rupta est substitutio: q̄ nō pōt amodo sibi facere testamentum. ꝛ bñficium principis patri furiosi vel muti cōcessum nō ꝺz auferre

* Idē dicit. ꝛ Jaſ.

* Non tenet fm eos dem.

‡ Sequit hāc gl. bar. Jmo. alex. ꝛ Jaſ.

‡ Nihil est Dy. Bar. et Alexā. licet Cuma. gl. sequatur.

+ Ibi illi gradus nō faciunt nisi vnus testm. hic ſo sunt plures inst tutiões fm Jaſ.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

testamenti factionem filio: postea facto sane mentis vel audiens vel esset iniquum beneficium quod esse non debet: sic ergo(vt dictum est)rumpitur subſtitutio facta muto eo audiēte facto: ꝛ rumpitur subſtitutio facta impuberi eo facto pubere: ꝛ rumpitur subſtitutio facta furioſo eo facto sane mentis: bonus est vt agnatione sui heredis(sicut fuit in nostra questiõe)rumpatur substitutio facta puberi muto: nihil enī interest aliū heredem instituerit ipse filiꝰ postq̄ factus sit audiens qō ei licet(vt dictū est)an vero antecq̄ efficiatur: audiens iure ceperit habere suum heredem: quia vtrobiq; casu rumpitur subſtitutio ei facta: nec enim verisimile est q̄ pater qui fecit ei dictam subſtitutionem vel principeps qui concessit ei eam facere voluerit: exheredatum esse filium dicti filij puberis ꝛ muti: ꝛ quod dici in vno filio pubere muto idem esset ꝛ in pluribus. ¶ Item quero. Seius habens filium infantem instituit eum heredem ꝛ substituit ei pupillariter tali modo: si filius meus meninsintra x.an. decesserit titius here esto. si autem intra xiiij.an. decesserit dictus meus filius meuius conſanguineus meus heres esto: ꝛ postea decessit dictus seiꝰ testator: ꝛ post ea dictus filius suus decessit octo annorum existens: modo q̄ritur vtrū titius solus ſit ei heres ex substitutione: an et meus consanguineꝰ? ꝛ videtur q̄ vtrobiq; quia certum est filiū decessisse. in tra. r. ꝛ intra. xiiij. an. Sz respond. q̄ solus titius qui erat substitutus si intra decez an. decederet filius habebit hereditatē: omne enīs spacium temporis quod est intra pubertatem liberum est patri ad substituendum filio: sed finis substitutionis est pubertas: vnde in vtrobiq; eorū scilicet titio ꝛ meuio substitutis tempus in quo de eis facta est substitutio filio separatim debet seruari. ¶ Lucius titius. Lucius titius habens duos filios in potestate ex vxore sua seia: scripsit dictam seiam sibi heredem ꝛ ei substituit dictos filios suos; ꝛ ita ꝑteriit eos a primo gradu: ꝛ a secūdo non: quia eos subſtituit vtroli sue. vnde queritur an institutio vtrobiq; valeat: Et dicitur q̄ non: ꝛ sic dicti filij erunt heredes patris ex testamē to scilicet propter dictam subſtitutionem: quia filij ꝑteriti a primo gradu eum solum rumpunt ꝛ non sequentes a quibus non fuit ꝑteritus: ꝛ esset idem si essent ꝑteriti a primo gradu: ꝛ a secundo exheredati: non enim est differentia vtrum filij dicti sint instituti in secundo gradu: an exheredati cum sint a primo gradu ꝑteriti: quia semper valet secundus gradus ꝛ non primus. ¶ Julianus longinus. Quidam nomine Julianus longinus habens filium impuberem/puta titium: fecit testamentum ꝛ instituit sibi heredes gaium ꝛ seium: ꝛ rogauit dictum gaiū vt dimidiam suę partis puta. r. restituereꝛ semptonio non capaci: valebat enim forte pars gaij. xx. ꝛ idem gaius accommodauit dicto testatori tacitam fidem de restituendo dicta. r. dictis semptonio non capaci: et postea dictus testator exheredauit titium prędictum impuberem suum filium: ꝛ et taliter subſtituit: quisquis mihi iuliano longino heres erit: sit heres filio meo in pupillari etate decedenti: ꝛ postea decessit dictus testator/ ꝛ postea gaius restituit dicta. r. dicto semptonio non capaci fm q̄ fidem accommodauerat. ꝛ ita non remanserunt ei gaio nisi. r. de heredita te testatoris ꝛ coheredi suo scilicet seio remanserunt. xx. ꝛ postea in pupillari etate decessit dictus impubes. ꝛ ita debet venire ad successionem eius dictus gaius ꝛ seius pro eisdem partibus quas habuerūt in institutione quam de eis fecit dictus iulianus longinus. vt. s. eodez. qui liberis. in fine. nunc queritur an dictus gaius veniat ad dictaz substitutionem impuberis pro ea parte qua scriptus fuit heres a iuliano lōgino que pars capiebat. xx. ita scilicet vt augeatur eius pars in subſtitutione: an pro ea parte quam cum effectu cepit que pars capiebat. x. ex tractis de parte sua aliqs. x. que restituit predicto non capaci: Et respō. q̄ venit ad dictam subſtitutionem pro ea parte qua scriptus fuit que capiebat. xx. nam q̄us fidem accommodauit testatori de restituendis. x. non capaci(vt dictum est)tamen adeundo hereditatem pro parte sua que(vt dictum est)capiebat. xx. est heres effectus in. xx. nec definit be res esse licet illa. x. que re licta sunt non capaci, auferantur per fiscū. Item ꝛ alia ratiōe venit ad dictam subſtitutionem pro ea parte qua fuit scripta id est pro. xx. et non pro ea que ei remansit: id est pro. x. quia satis punit? est non valendo retinere falcidiam ex dicto fideicōmisso non capaci relicto eo q̄ eā ei accepit fiscus ex eo q̄ fecit contra ll. accommodando fidez de restituendo non capaci: ꝛ idem esset si dictus gaius desiisset esse heres in totum: puta quia esset in seruitutem redactus postq̄ adijsset hereditatem: ꝛ postea esset donatus libertati. nam licet totam suam partem hereditatis iuliam longini amiserit propter seruitutem prędictam / tamen pro dicta parte quā amisit propter seruitutem vemet ad subſtitutionem dicti impuberis. Ziuianus.

a ¶ Liceret. directo sicut in pupillo vel furioso ba bemus vt. j. ibi nam ꝛ si furioso. nam per fideicōmissum hoc facere potest ratione communi: vnde non est opus impetrari per priuilegium. vt. C. de ꝑbefau. l. j. lib. x. et. j. ad municipa. l. j. in fi. ꝛ. j. de leg. j. l. si quando. ꝛ facit. C. qui testa. fac. pos. l. discretis. ꝛ. s. de testa. l. si mutus.

b ¶ Vtrobiq; q̄ post. vt. s. de iure do. l. mutus. licet non loquax.

c ¶ Interpretari. vt. j. de reg. iur. l. neratius. ꝛ. j. de ver. obli. l. in cōctio nalibus. ꝛ. s. de iudi. l. si qs. In cōtractu secus. vt. s. de pac. l. veteribus.

d ¶ Insipientibus. nobis. ꝛ no. q̄ nō fi. mūc is. j. ibi igit etiā agnatione ꝛc. sed er bis fuam responsionem confirmabit. Ex so.

e ¶ Testamentum. vt. C. eo. l. humanitatis. ꝛ ideo dicitur exemplaris vt ibi dicit. + Quia ei inſrenduca ad exēplus ſubſtitutio nis pupilla ris fm dar. pau. alex. ꝛ Jaſ.

f ¶ Auferret. ergo receditur ab eo q̄ diu equum visum est propter vtilitatem superuenientem. vt. s. de constitu. princi. l. pennlti. Ex so. ꝛ facit. j. de leg. iij. l. fideicommissarius. §. si cui. ꝛ de aur. ꝛ argen. lega. l. q. in fi. ꝛ C. de reuo. dona. l. si vnq̄. ꝛ de contraben. emp. l. in lege. ꝛ. j. de condi. et demon. l. si in diem. in fine.

g ¶ Ipse filius. liberatus sit.

h ¶ Si intra. xiiij. ꝛ annum.

i ¶ Decesserit. subaudi heres esto.

k ¶ Pubertas est. facit. s. eo. in pupillari. ꝛ. l. centurio. ꝛ. l. verbis. ꝛ. l. q plures. ꝛ. l. cum ex filio. §. filio. ꝛ. j. de fecun. tabu. l. ij. §. si primus. ꝛ. s. eod. l. si ita quis substituerit. ꝛ. s. de adop. l. si arrogator. §. sed an impuberi. ꝛ. C. eo. l. ij.

l ¶ Seruari. species ergo temporis detrabitur generi. vt ꝛ. s. ē. l. cobere di. §. qui patrem.

m ¶ Substituit. vulgariter.

n ¶ Momenti. s. de libe. ꝛ postlbu. l. posthumus. §. quod vulgo. cōtra. Solu. + ibi econtra i primo gradu filius institutus fuit: ideoq; sequētes valent ꝛ ab eis ꝑtereant: hic a primo ꝑteritus a sequenti substitutus: quare primo subducto sequens valet ꝛ ceteri qui sequūtur fm Jo. + Hāc sol. sequit pau.

o ¶ Respōdeo. est. vt. s. de lib. ꝛ postlbu. l. ꝛ si pepercerit. §. fi. ꝛ. s. ti. j. l. si filius. Accursius.

Intereſt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Interest. quo ad hoc vt gradus ille valeat.
b Heres esset. subaudi. heres sit filio meo.
c Accommodaverat. scz testatori.
d Non capienti. puta filio naturali testatoris.
e Partem. institutus erat in quattuor: vncijs ꝛ de vna restituenda rogatus.
f Acceperat. iste institutus.
g Impuberis. filij testatoris.
h Venit. ad substitutionem. ꝛ ita pro tertia. quia in quattuor vncijs fuit scriptus ꝙ fuit tertia hereditatis. Et accipe: vt ita augeatur eius portio. ꝛ dic ceperit. i. cū effectu remanerit. vt. j. de verb. sig. i. aliud.
i Acceperat. pro tribus vncijs quas ante accepit prius deducta illa vncia quā restituit non capaci.
k Eius. instituti rogati tacite.
l Accommodat. qō est cū promittit de restituendo non capaci.
m Desinet. ad h. s. ti. j. Lei qui solidū. in fi. ff. s. de minor. l. s. fi sine. §. sed qō papinianus.
n Euaserint. ꝛ fisco deputentur. vt. j. de his quibus vt indig. l. qui titij. in fin. ꝛ. l. qui tabulas. in fine.
o Scripto. id est ex substitutione in quattuor vncijs admittet sicut ex institutione.
p Esset. fic. s. de actio. emp. l. iulianus. §. offerri. Sed contra. j. de acq. hered. l. si totam. Solu. vt ibi. Item arg. contra. s. de sena. l. qui indignus.
Additio. Dicꝫ ibi ille erat inhabilis ad minorem dignitatem: sed hic heres indignus respectu hereditatis paterne non erat indignꝰ respectu bonorum pupillaris fm Bar. ꝛ Jmo.
q Punitus. fic. s. de offi. presi. l. diuus.
r Idem dicerem. vt in querela. vt. s. co. l. in substitutione. ꝛ in redacto in seruitutem. vt. j. priori.
s Portionem. ex substitutione delatam.

Ite bar. ll. ait. §. ij qō papinianus. in. iiij. no. s. s mi. Bal. l. auf. hoc āpli. . i. opi. c. de fideicomiss.

t Quaz amisit. id est pro rata qō habebat prius: licet id amiserit. Apparet ergo ꝙ sufficit semel factū ꝛ si non duret. ✠ Et no. pro ꝛ contra. s. de in rem ver. l. si pro patre. §. versum.

Ex pupillari. ¶ Casus. Justinus mihi beredes gaiū ꝛ seiū ꝛ filium meū impuberē ex heredauit: ꝛ ei pupillariter substituit dictū gaiū ꝛ seium. ꝛ postea ex heredauit sempronij filū meū puberem. ꝛ sic apparet ex feci meum principale testamentū in quo instituit dictus gaius ꝛ seius vt dictū est. ꝛ in quo ex heredauit dictos meos filios vt dictū est. Jte apparet ex feci pupillare testamentū substituendo institutos dicto filio meo puberi ꝛ postea decessi. venit postea dictus sempronius meꝰ filius ꝛ agit pone querelā officiosi testamenti cōtra dictū gaiū ꝛ seiū a me beredes scriptos: ꝛ vincit. sicqꝫ rūpit testamentum meus principale. nūquid potent confirmari dictū principale testamentū propter predictum pupillare testamentum ꝛ videbatur dicto gaio ꝛ seio ꝙ sic. non tamen ē verū. Mortuo ergo dicto impuberem pupillari etate succedent ei ex substitutione: non autem erunt beredes ex principali testamento quod ruptum est. Auianus.

u Principale. forte si expugnatū sit per querelam. Azo.
x Decz in totū. sed propter principale valet accessoriū. vt. s. de pecu. l. nam quod.
y Scripsit. quia pars est ꝛ sequela. vt insti. eo. §. liberis. ꝛ. s. eo. l. q plures. §. fi. primū enim testamentū non capit vires a secūdo/ sed secūdus a primo. vt. s. eo. l. patris.

Lucius. ¶ Casus. Lucius titius habens vxorem gaiaz ꝛ ex ea filium legitimum nomine titianum ꝛ anniculum: ꝛ habens filiū naturalem tm qui vocabatur titius: instituit sibi heredes dictum titianū ꝛ dictum titium: ꝛ postea ita dixit: vos admitticz substituo ꝛ postea decessit: ꝛ postea dictus titian⁹ decessit in pupillari etate: modo queritur an heredes dicti impuberis titiani perueniant ex substitutiōe predicta ad dictum titium: an vero ad dictam gaiam suā matrē ab intestato: ꝛ certe substitutio predicta que fuit breuiloqua hz duos casus: vnus est si heres nō erit: ali⁹ si heres. sequēs casus est si heres erit ꝛ in pupillari etate decesserit alius sit heres: nunquid ergo predicta substitutio facta inter dictuz titianū ꝛ titium pertinet ad dictum primum casum: vel ad sequentē: ꝛ dr ꝙ pertinet ad primū ꝛ nō ad secundū. ꝛ est rō quare nō pertinet ad scōm: qdvpler substitutio. i. vulgaris ꝛ pupillaris non pōt habere locū in psona titij filij naturalis: sed vulgaris tm de qua loquitur dict⁹ prim⁹ casus: ꝛ ideo nō pōt ptinere ad eū pupillaris. qr filius naturalis predictus erat maior xiij. an. ꝛ ita nō erat eius dem etatis cum legitimo ꝙ legitim⁹ erat anniculꝰ vt dictum est. si ergo non pōt ei substituti pupillari ter ergo nec ipe pōt, succedere ex pupillari substitutione vnde apparet ꝙ hereditas titiani predicti filij legitimi pertinet ad matrem eius ab intestato: secus autem si dicti filij lucij titij essent ambo legitimi ꝛ ambo eiusdem etatis. s. pupillaris: ꝛ esset eis facta dicta substitutio: qr tunc quicūqz eorum decederet in pupillari etate alter ei succederet ꝛ mater dicti filij legitimi excluderetur.

Glo. sequentē tme. ꝛ alex. in dis splices ang.

Principale per accessorium non confirmatur. h. d. Bar.

Idem. Lex. xliij.

Ex pupillari testamēto superius principale⁹ necꝫ ex pte necꝫ in totum⁵ confirmari posse mecianus scripsit⁶.

Substitutio breuiloqua facta personis impariubus continet tm̄ vulgarem: si personis paribus continet etiam pupillarem que matrem excludit. hoc dicit vsqꝫ ad. §. Paulus.

Idem. Lex. xlv.

Lucius titius legitimus¹ filium ꝛ alterum naturalem² heredes instituit: eosqꝫ inuicē substituit: titianus legitimus filius quez pater anniculū reliquit post patris mortem impubes decessit superstite matre³ ꝛ fratre naturali: quem etiam coheredem habebat. Quero an hereditas eius ad titium naturalem fratrem ex causa substitutiōis pertineat: an vero ad matrem: Respondi ad primum casum⁴ non existentium heredum substitutionē de qua querit pertinere non ad sequentē⁵: si quis eorum postea⁶ decessisset intra pubertatem: cū in naturalis filij persona duplex substitutio locuz habere non possit: ꝛ ideo ad matrem legitimi filij hereditas ab intestato pertinet: aliter si ciusdē etatis⁷ liberi⁸ instituti inuicemqꝫ substituti fuissent: tunc enim altero defuncto intra pubertatem: eius successio non ad matrem⁹: sed ad substitutum fratem eius deuoluitur.

¶ Paulus rñ. Jnstitui mihi beredes titiū ꝛ seiū ꝛ gaiū ꝛ sempronium: ꝛ postea ita dixi: vos oēs ad inuicem substituo ꝛ postea decessi: ꝛ postea decessit dictus titius ꝛ seius: ꝛ postea dictus gaius repudiauit partē suā hereditatis. certe pertinet pars gaij repudiantis ad sempronius superstitem non ad beredem titij ꝛ seij predictorū. Liuia.

1 Legitimum. impuberem.
a Naturalē. puberem vel impuberem nō curo: qr cū non sit in potestate non pōt ei pupillariter substitui. vt. s. co. l. ij. circa prin.
b Matre. sua.
c Primū casum. s. vulgarē: sed qō cū vltra vnciā habere nō possit. vt C. de natu. li. l. ij. ꝛ auf. ibi posita: ¶ Rñ. ✠ hoc iure secus erat.
d Ad sequentem. s. pupillarem. s. si quis ꝛc.
e Postea. q̄ fuisset heres.
f Duplex. id est ✠ qr ipse in duobus casibus succedat legitimo: scz legitimus i vno tm̄: ꝛ hoc ppter inequalitatē emitādā. vt. C. e. l. ij. ꝛ. l. q̄uis. ꝛ. s. eo. l. iam hoc iure. §. sed si alter. ꝛ no. hic fm quosdam tacitā pupilla rem non admitti contra matrē. sed bo nō: ✠ qr mater. vt. j. l. pri. §. propter inequalitatem: nec enim est hic tacita ✠ vt statim dicēs.
g Etatis. s. impubes. nā ꝛ si vnus. xiij. an. alter vnū tm̄ habeat non nocet hec inequalitas dūmodo ambo sint impuberes.
h Liberi. scz legitimi. nam in hoc est vis.
i Non ad matrem. hanc dicimus breuiloquam: quia breuibus verbis fit. s. vos inuicem substituo. quattuor substitutiones continentur. s. duo vulgares ꝛ due pupillares ꝛ omnes expresse: ꝛ sic mater reijcitur sicut in cōpendiosa dicimus. C. eo. l. precabus. in fi. forte ideo qr verisimile est ꝙ testator filios vxori p̄eculisse voluit. vt. C. e. l. pe. ꝛ hec eadem ōt recipiōca. vt. s. e. l. nam hoc iure. §. j. Item no. hicꝫ tacita pupillaris excludit matrem qō als non inuenit: vt qñ est instituta cum filio. vt. C. de insti. ꝛ substi. l. fi. sed non placet: qr hec non est tacita.

✠ Sequūt hāc gl. bar. Jmo. ꝛ Jaſ.

✠ Idē Jo. de imol.

✠ Sequūt eam barto. Jmo. ꝛ Jaſ. ✠ Verbis generalib⁹. est rñ tacita verbis specialib⁹. bar to. Jmol. ꝛ Jaſ.

¶ pupillaris tacita matrem excludit.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

✝ Sequūt Bar. Imol. et Jaſ.

a ¶ Repudiauit. alter ex heredibus.

b ¶ Solum. vt ff. ad. l. qui plures heredes. ff. j. e. l. qui habebat. ſecus ✝ in iure accreſcendi habetur. vt. j. de legi. here. l. ſi ex pluribus. Item eſt ratio huius dicti: quia tunc demum admittitur ſubſtitutus cum certus eſt inſtitutū habere non poſſe. quod eſt cum mortuus inſtitutus non cū teſtator. Itez r eſt ratio: q; conditionale relictum nō trāſmittit pēdēte cōditiōe. vt. C. de cad. tol. §. ſinautem.

¶ Paterfamilias.

¶ Caſus. Seius habēs vxorē pregnātē: r habēs vnū fratrez q vocabat gaium. r ſciens ſecit ſibi teſtm. et inſtituit ſibi heredem poſthumuz. ſi naſcurā ex dicta ſua vxore. r poſtea fecit ſecundas tabulas ſubſtituendo taliter dicto poſthumo ſi filius meus poſthumus non extiterit mihi heres: ſit mihi heres gaius ſeius frater meus. ſi autē extiterit mihi heres dictus poſthumus: r in pupillari etate deceſſerit ſubſtituo ei dictum gaiū ſcū fratrem meuz. r poſtea dicto gaio ſeio ſubſtituit titiuz r poſtea ſic in eodem teſtamento dixit. ſi dict⁹ gaius ſeius primo loco ſubſtitutus heres mihi erit. tūc relinquo dicto titio. c. per fideicōmiſ. r poſtea deceſſit dictus ſeius teſtator. r poſtea natus fuit dictus poſthumus inſtitutus r extitit heres dicto teſtatori. r poſtea in pupillari etate deceſſit. ſicq; ex pupillari ſubſtitutione extitit heres impuberi dict⁹ teſtatoris frater. modo queritur verū dicta. c. debeantur titio: Et videt q; non. cū ita ei relicta ſint. ſi gaius ſeius frater teſtatoris eſſet ſibi teſtatori heres. ipſe autez frater fuit heres ex ſubſtitutione pupillari vt dictum eſt. dicitur tamen hic q; debentur r frater teſtatoris tenet ea ſibi preſtare. cum enim ſit heres frater ex pupillari ſubſtitutione vt dictum eſt/ ſine dubio verum eſt eum teſtatori heredem extitiſſe. r. b. d. Viuia.

c ¶ Vel ſi filio. ſic ſcilz heres mihi eſto ſi filius meus intra pubertatem ꝛc. vel eſto filio meo ſi ꝛc.

d ¶ Deceſſiſſet. poſtbumus.

e ¶ Gaio ſeio. fratri ſi heres non eſſet. Azo.

f ¶ Heres mihi. er hoc verbo mihi oriebatur dubitatio: videbatur enim ex ſubſtitutione pupillari non ſibi ſed filio heres fuiſſe. vt inſtitu. eo. in princi. titu.

g ¶ Eoꝝ. filio.

h ¶ Teſtatoris. gaius ſeius.

i ¶ Sibi. teſtatori primo.

k ¶ In vtrūq; caſum. ſcz vulgarem r pupillarem. vt. ff. eo. l. iaz hoc iure. circa princip.

l ¶ Mihi heres erit. habeſ eñ. p nō appoſita hec conditio. vt. j. de ſecū. tabu. l. ſi ita. §. q filio. r arg. §. de ſer. vtba. pred. l. antepe.

m ¶ Extitiſſe. mediante filio berede cum r ipſe eſt directo heres. nam heres heredis ꝛc. vt. j. de acqui. here. l. ſi quis ſeruū. §. fina. r. C. de ber. inſtitu. l. fina.

Q Vi habebat. ¶ Caſus. Titius habens filium r filiā impuberes r habens vxorē r ſororē inſtituit heredem filiuz/ r filiam ex heredauit. r ſi filius decederet intra pubertatem ſubſtituit ei filiam. filie aūt ſubſtituit vxorē r ſororē ſi ante decederet filia q; ad nubendū eſſet apta: id eſt ante. xij. an. r poſtea deceſſit dictus titius teſtator. r poſtea filia pubes facta. r ita apta ad nubendū deceſſit. r poſtea deceſſit dictus filius teſtatoris impubes. modo querit an dicti filij hereditas pertineat iure ſubſtitutionis ad vxorem r ſororē teſtatoris: Et videtur q; ſic. q; in iuſ filie ſucceſſerunt ab inteſtato. Dicit tamen q; non. ius eñ ſubſtitutionis non potuit filia tranſmittere ad heredes ſuos. i. ad dictam vxorem r ſororem teſtatoris. Viuia.

n ¶ Puberet. i. nubilis eſſet. Azo.

o ¶ Pubes. igitur iā nubilis erat facta: ſed ſi habes impubes: dic quondam; nunc pubes.

p ¶ Impubes. iam heres. vnde vulgaris iam locū non habet ✝ nec ob. §. eo. l. coheredi. in prin. vbi de vulgari dicit.

q ¶ Pertineat. quod videbatur: q; habebat filie bona iure ſubſtitutionis r ita in eius ius videbatur ſucceſſiſſe.

r ¶ Non pertinere. q; conditionale relictum non tranſmittitur. vt. C. de cadu. tollē. §. ſinautem. ſed cadē iura dicunt contra: q; hec filia ſibi habebat ſubſtitutos. Sed rñ. h deficit cōditio ſub qua vxor r ſoror eſſent ſubſtitute: r ſic non ob. et facit ff. eo. l. lucius. §. ſi.

✝ Sequūt hāc gl. Bar. r Jaſ.

Relicti cō ditionale non tranſmittitur.

Spes ſubſtitutiōis reciproce ad here dem non tranſit. h. d. Bar.

¶ Paulus reſpondit: ſi omnes inſtituti heredes: omnes inuicem ſubſtituti eſſent: cius portionē qui quibuſdam defunctis poſtea portionem ſuam repudiauit [a]: ad eum ſolum [b] qui eo tempore ſuperuixit ex ſubſtitutione pertinere.

¶ Pupillaris expreſſa etiam que nō cōtinet vulgarem tacitam trahitur ad bona patris r filij. h. d. Vel ſic. Hec conditio ſi mihi heres erit videtur extitere ſi aliquis ē heres heredis ex diſpoſitiōe defuncti. hoc dicit Bartolus.

Idem. Ler. xlvj.

Q Vaterfamilias primis tabulis poſthumo herede inſtituto: ſecūdis tabulis fibi vel filio [c] ſi intra pubertatē deceſſiſſet [d] gaiū ſeium fratrem ſuuz ſubſtituit: deinde titium gaio ſeio [e]: poſtea ſic dixit: q; ſi gaius ſeius frater meus primo loco ſubſtitutus heres mihi [f] eſſet: tūc titio fideicommiſ. relinquo. Quero cū filius patri heres extiterit: eo. p [g] intra pubertatem mortuo fratre teſtatoris [h] ex ſubſtitutione heres ſit: an fideicōmiſ. debeatur cum ita relictum ſit ſi gaius ſeius frater ſuus fibi [i] heres extitiſſet? Reſpond. defuncti fratrem qui in vtrunq; caſum [k] inſtitutus vel ſubſtitut⁹ eſt: filio impubere defuncto) ea que teſtator reliquit pſtare debere: nec aduerſari hec verba q; ſi gaius ſeius mihi heres erit [l] tunc dari volo: cum vez ſit cū teſtōi heredē extitiſſe [m].

Spes ſubſtitutionis pupillaris non tranſit ad heredem pupillariter ſubſtitutū. h. d. Barto.

Secuola. Ler. xlvij.

Q Vi habebat filium r filiam [n] impuberes: inſtituto filio heredē filiam exheredauit: r ſi filius intra pubertatem deceſſiſſet filiaz eidez ſubſtituit: ſed filie (ſi ante q; nuberet [o] deceſſiſſet) vxorem ſuaz: item ſororem ſuā ſubſtituit. Quero cum filia pubes [p] prior deceſſerit: deinde frater eius ipubes [q] an filij hereditas ad vxorem r ſororem teſtatoris iure ſubſtitutionis pertineat [r]? Reſpon. fm ea que ꝓponentur non pertinere [s].

Additio hereditatis extinguit ſpē ſub ſtitutionis vulgaris in portionem adeuntis tantummodo. hoc dicit iſtud principiū. Bartolus.

Idem. Ler. xlviij.

Eruum cōez habemus: hic mutata cauſa in ſubſtitutione et ſic valeat: an permaneat eadem cauſa in ſubſtitutione r ſic non valeat: r hoc vſq; illuc: quidez in pleriſq; ꝛc. verſ. quidem. Ante q; queſtionem ſoluat altius exoriditur: et dicit ibidem r querit an aliquis inſtitutus poſſit ſibipſi ſubſtitui: Et reſpond. q; ſic: ſi cauſa inſtitutionis mutetur in ſubſtitutione: ſi autem non mutetur cauſa/ ſubſtitutio nullius erit momenti: puta ſi teſtator inſtituat fibi titium ꝛ ita poſtea dicat: ſi predictus titius heres non erit: idem titius ſit heres. iſto enim caſu non mutatur cauſa: r ideo nō valet ſubſtitutio: ſed mutata cauſa bene valet (vt dictum eſt) puta ſi teſtator inſtituit ſibi heredem titium ſub conditione ſi nauis ex aſia veneriz: r eūdem titium ſubſtituit ſibipſi titio pure: r hoc caſu dicitur ideo mutari cauſa: q; pōt deficere conditio inſtitutionis r afferre locum ſubſtitutioni: ſed r iſto eo dem caſu pōt effici dicta ſubſtitutio nullius momenti: puta ſi conditio dicte inſtitutionis titij extiterit naue ex aſia veniente; q; tūc ſunt due pure inſtitutiones titij: r ideo vltima non valet: ſed econtrario ſi teſtator in ſtituat ſibi heredem titiū pure. Deinde eundē titium ſibipſi titio ſub conditione ſubſtituat non intelligitur mutata cauſa in dicta ſubſtitutione: r ideo non valet: quia r ſi extiterit conditio ſubſtitutionis ſunt due pure ſubſtitutiones. i. inſtitutiones. ſicq; vltima non valet (vt dictum eſt) r hoc vſq; illuc fm hec ꝓpoſita ꝛc. fm ergo ordinationem predictā ab illo verſ. r quidē in pleriſq; ꝛc. vſq; huc pōt r debet terminari que ſtio in prin. huius. §. ꝓpoſita ſcilz vtrum videatur mutata cauſa in dicta ſubſtitutione ſtichi. r ſic valeat: ſicq; poſſit ipſe ſtichus habere dimidiam dicte hereditatis: an non videatur mutata r ſic habere non poſſit dimidiam dicte hereditatio: r certe mutata non videtur cauſa in dicta ſtichi ſubſtitutione: nec eſt neceſſe vt mutata videatur cuz ſit vnus gradus inſtitutio r ſubſtitutio ſtichi r non duo: ſtichus enim fuit in eodez teſtamento legatus meuio r libertatez accepera: pzeualet ergo libertas legato: r ſi pzeualet libertas non debetur meuio legatum dicti ſtichi ſi nō valet dictum legatum: ergo non poteſt dictus ſtichus adire hereditatez iuſſu meuij legatarij: r ſic non erit ſtichus pro parte heres ad hoc vt meuio legatario eam acquirat ſed competet eidem ſticho libertas ex ſequētibus teſtatoris verbis illis ſcilicet ſi ſtichus heres non erit/ ſtichus liber hereſq; eſto ꝛc. ſi non acquiret pro dimidia meuio hereditatem r habet libertatem: ergo ſibipſi ſticho acquirit dimidiam dicte heredita/ tis: r aliam dimidiam habet titius predictus primo a teſtatore inſtitutus r hoc vſq; illuc: quid ergo ꝛc. vbi ponit aliam queſtionem que eſt talis. ¶ Pone q; dictus titius primo inſtitutus nō adiuit hereditatem pro ſua parte

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

sua parte. i. pro dimidia: nunquid incipiet dictus stichus liber ꝛ heres esse ex subsstitutione predicta in tota hereditate? Et rnd. q' sic. per secundam: dicit q' milianus sentit cum eo. ꝛ est ratio quare ℔ casu insolidū est heres stichus sec. q' ille meutus legatarius nō ē heres ex aliqua parte: eo q' dictus stichus ei legatus non adiuit hereditatem iussu eius meuij iō quia ex causa legati non intelligit stichus ℈ effectas esse dicti meuij legatarij: ideo quia fuit in eodez testamento legatus meutio ꝛ libertatem consecutus: vt dictum est. ¶ Si pupillus ℣ filium meum impuberem instituit mihi heredē: ꝛ si heres mihi defecerit ꝛ ℓ pupillari etate decederet substitui ei stichū seruū meum: ꝛ postea decessi: ꝛ pupillus predictus extitit mihi heres ꝛ alienauit dictū stichum in semptonū titulo venditionis: postea semptonius emptor instituit stichū sibi heredē cuꝫ libertate: ꝛ postea pupill' decessit in pupillari etate: ꝛ ita vendicauit sibi locū substitutio pupillaris: nūquid dictus stichus habebit in dicta substitutione statum vniuersius quē habēt vniuersi homines liberi. sciz vt sit heres ex substitutiōe si velit: ꝛ non necessarius: Et videt q' sic: q' data erat sibi libertas a dicto emptore. Dicit tñ hic q' ex substitutiōe ꝺdicta liber ꝛ heres erit: ꝛ erit necessari' heres mihi patri ipuberis ℈ dicto emptori erit heres si voluerit: alꝭ nō cōstringet. Si aūt dictus pupillus ad pubertatez puenisset. ꝛ sic pupillaris substitutio euanuisset nō erit heres ex substitutione predicta: sed erit necessarius heres emptori. Uiuia.

a ¶ Scriptus est. ab extraneo.

b ¶ Alterius nō. immo repudiauit eius iussu. vel ipse dns quod pōt. ✣ vt. ℈. de succes. edic. l. i. ℊ. per seruū. aliq̄um in pendētu esset sua portio interim. vt. ℈. si pars he. pe. l. iij. ꝛ. j. de acqui. her. l. seruꝰ duorū. ꝛ. l. seruꝰ cōmunis ab extero. ꝛ. l. seq.

c ¶ Substituto locum esse. in altera parte. vt. j. de acqui. here. l. seruus cōmunis ab extero. ꝛ. l. sequen. ꝛ. l. seruus duoꝝ. erat enim alter dominus coheres qui vult preferri iure accrescendi. Item alia ratione vult preferri: quia ℘ius stitutus est non admittitur substitutus. vt. j. de acquir. here. l. ℘dius. sed substitutus habet pro se. vt. C. de cadu. tollen. l. i. ℊ. in primo. ꝛ. ℊ. pro secundo. vbi substitutus preferur coheredi. Yt̄ ler ℘dius. non obstat: ✣ qi non in partem adeūtis sed repudiantis venit: cuꝫ seruus vicem duoꝝ substinet. vt. j. de stipula. ser. l. i. ℊ. cōmunis. Et ita no. hic quidam substitutꝰ preferri instituto contra regulam illius legis: ꝛ adducūt alium casum. j. de bo. lib. l. fi libertꝰ patrono. sed non ē bona: vt ex premissis patet: qi non prefert instituto: sed in locuꝫ repudiantis admittit. Item opponitur hic de expositione illoꝝ verboꝝ si heres nō erit cū instituit seruꝰ: que fit. ℈. ti. j. li pater. ꝛ insti. e. ℊ. fi. Rñ. qm̄ hic habet locū conditio substitutionis repudiante coherede cui substitutus est meuius per seruū mediū. ꝛ hoc ideo: qꝛ seruus communis personam duorum obtinet: vt dixi.

d ¶ Tituꝫ. ad euidentiā no. ℊ nemo sibi substituit nisi causa mutata. ✣ vel nisi fiant duo gradus. vt in hoc. ℊ. ℈. e. ti. l. sed si plures. ℊ. fi.

e ¶ Stichus heres esto. hec institutio fit vt per seruum queratꝰ legatario hereditas cū fit sine libertate.

f ¶ Non erit. i. si hereditatē meuio non quesierit. Aꝛo. sic enim exponūtur hec verba. ℈. ti. j. si pater.

g ¶ Utrum. hec duo dubia solues iam ibi: cū vnus gradus ꝛc.

h ¶ Et respondeꝫ. vt. ℈. eo. ti. l. sed si plures. ℊ. fi.

i ¶ Nullius momenti. i. nullam commoditatem afferet: ✣ aliqua tamen est. vt. j. si quis omiſ. cau. test. l. j. ℊ. sed ꝛ si proponaꝫ. Aꝛo. Alij dicunt nullam esse simpliciter.

k ¶ Pure autem substitutus. sciz sibi. ꝛ dicit pura: ✣ quia non fuit exposita cōtraria cōditio: alia tñ fuit incerta si heres non eris. Yt̄ez tacita intelligitur contraria conditio. ſ. si nauis nō venerit: vt. ℈. si cer. pe. l. pe cuniam. ꝛ. j. de leg. j. si post mortem. ℊ. peñ. sed per hoc non facit conditionem. vt. j. de conditio. ꝛ demon. l. conditiones. sed cum in omnē euentum sit futurus heres nō videt expectandū. vt. ℈. ti. j. l. si quis ita scripserit. contra. Solu. ✣ ibi omnino erat pura in parte: bicnō. vt. j. quando dies leg. cedit. l. huiusmodi. Accur.

l ¶ Nihil facit substitutio. vt. ℈. titu. j. l. si te solum. ꝛ. j. de fecun. tabu. l. sita. in prin.

m ¶ Due pure. Altera earum purificata. vt. j. ti. i. Lantepe. ꝛ arg. j. de fideiuſ. l. si a reo.

n ¶ Manifestek. Jd est aperiatur.

o ¶ Heres non erit. id est si aliū heredē nō fecerit.

p ¶ Ps̄tevalere. i. vubio. vt. j. de manumiſ. test. l. si peculiuꝫ. ℊ. i. et. j. de fideicō. liber. l. si seruꝰ. cuꝫ enim est spes libertatis legatū non valet. vt. j. de lega. j. l. si post mortez. ℊ. fi. sed si ponas ✣ defunctum exp̄ssisse se nolle legatarium ptiuare legato nisi tūc dem cuꝫ iste seruus eius iussu hereditatem q̄rere nollet: tunc dic aut titius adijt: ꝛ statim seruus q̄rit legatario: ꝛ ꝑ seruꝰ ei⁹ iussu adeat sub substitutionis conditio expirat fi nō pareat: pōt enim eo iubēte ꝛc. vt. C. de here. insti. l. iij. ꝛ tūc pōt eri stere cōditio substitutionis: si aūt titius nō adijt legatari⁹ nihil olno bat. nec pōt ratiōe impossibilitatis: vt statim dices in glo. q̄ incipit: ratione impossibilitatis ꝛc. vbi ergo talem vt dixi voluntatem nō exp̄ssit testator legatū pro nō scripto habeꝫ: seruus aūt liber dici poterat ꝛ heres: nō solū ex verbis in substitutione positis: sed etiam ex bis que continentur in institutione. ſ. cū dixit stichus heres esto.

q ¶ Non deberi legati. nisi sub ℣ia cōditiōe. vt. j. de leg. j. l. si post. ℊ. fi. hodie tñ vr esse i pcēti. vt. C. de necess. ser. l. p. ℈. ℊ. fi. Additio. Dic q' bo die ista. ℊ. non est correct' neq; hs locū dispositio. d. l. pe. ℈ Bar. ꝛ Ja.

r ¶ Weredem non esse. ad cōmodus legatarij: ꝛ sic aliū heredē nō facere. Aꝛo. vel dic non esse ex primis verbis. Bō.

s ¶ Libertatem. de hereditate non aperit: sed dic eaꝫ deberi. vt in fi. buius. ℊ. statim dices.

t ¶ Unus gradus. i. remota prima institutione seruꝰ remanēt seruus ꝛ titius institutꝰ eodē gradu quem constat remouer. vt. ℈. ibi: nos dicimuꝫ ꝛc. ꝛ sic impropꝛie substitutio: cuꝫ nulla que valeat p̄cesserit instō. Vel dic ✣ vnus gradus. ſ. substitutionis: ideōq; fcōs vr respectu institutiōis facte ob alterius cōmodus; ꝛ subaudi etiā cū vnus: ꝛ sic fatis pōt dici q' sit vnus gradus: qꝛ eadez persona est instituta ꝛ substituta: ꝛ ad hoc vt sint duo gradus oꝑs plures esse ꝑsonas. ſ. vnū institutū: ꝛ alius substitutum. vt insti. de gradi. cogna. ℊ. hactenus. ꝛ tñ bene valet talis substitutiō ℈ sit vn⁹ grad⁹: qꝛ causa ē mutata cū prima insti⁹ ad cōmodū legatarij. fcōa ad suū fuerit facta: ꝛ fm hoc est vnus gradus ꝛ causa est mutata: sicꝫ solute sunt qōes supradicte. Item pōt dici q' sint duo ✣ gradus: vt cū dicit ſ. stichus nō erit heres: perinde sit ac ſi dicat ſi meuius per stichum heres non erit. vt insti. de vulga. sub. ℊ. fi. ꝛ. ℈. ti. j. l. ſi pater. ꝛ sic sunt due ꝑsone institutus ꝛ substitutus. ergo duo gradus. vt. ℈. e. l. j. in prin. Aꝛo. ex bis apparet q' heres erit cum valeat substitutio.

v ¶ Quid ergo. ℈. aduit. co heres qd ergo ꝛc. ꝛ dicit incipiet. ſ. indubitanter esse heres ꝛ liber: etiam si testator voluit preferre legatarium libertati: ꝛ hoc rōne impossibilitatis vt subijcit. nam titio non adeunte nō trā sit seruus in dñio legatarij: nisi adita hereditate a seruo iussu legatarij; sed contra legatarius iubere non pōt nisi suus sit.

x ¶ Illum heredē. ſ. stichū ex primis verbis: sed ex sequētib⁹ sic vt subijcit. Vel dic melius illum. ſ. legatarium per seruum.

y ¶ Nō esse. rōne impossibilitatis: oꝑs em̄ vt primo sit legatarij ꝛ postea eius iussu adeat: ꝛ cōtra oportet q' prior adeat: ꝛ sic fiat suus: quod ē impossibile. Aꝛo. qꝛ nō pōt vtrūq; prius esse q' alterum. Jo.

z ¶ Exister. tā hoc casu. ꝑpt impossibilitatē q' vbi libet vt tā gñaliꝫ hic concludat. Nec ob. ℈. e. l. si plures. ℊ. fi. vbi dicit nō valere hmōi substitutionē fieri: qꝛ ibi etiā ✣ prima instō erat cū libertate: ꝛ sic nihil cōmodi affert substitutio: ꝛ prima erat sine libertate: ideoq; scōa ꝙmodū affert.

✣ Jdē bar. aret. ꝛ Jaſ.

✣ Sequitur bar. istā distinctiōez ꝛ ē magis ꝑm Areti.

† Sic legatū tacite auferꝛ et quot ꝛ dbꝰ mōtes tacite auferꝛ tur legatū. vide in. ſpe. tit. de iudi. dele. ℊ. viij. ℣. Hꝭ nūdā.

✣ Jdē bar.

✣ Jdē bar. et Jaſ.

✣ Jdē bar. aret. et alcia.

✣ Jdē bal. Et pau.

✣ Jdē bal. et pau.

✣ Jdē est nisi substitutio afferat cōmoditatē instituto primo loco ℊ casu substituto dicetur substitutio prima ex mēte aret. ꝛ alcia.

✣ Et bene ſm bar. ℣. alcz. ꝛ Jaſ. ✣ Jdē bar. bal. Et pau.

✣ Attenta veritate ex mēte eoꝝdem.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Iste. seruus.
b ¶ Uniuersum. respondi sic. vt si [et]c. vt. s. ti. j. si paterfamilias.
c ¶ Patri pupilli. qui pupillus patri extitit heres. [et] sic eo medio seruus necessarius: q[uia] heres heredis [et]c. vt. s. eo. l. paterfamilias. in fin. [et]. j. de acqui. here. l. si quis filium. §. fi. in fi.

post factu[m] testi[amentum] alienauit dict[us] testator vsumfru. in dicto sticho vel partem stichi: [et] postea decessit dictus testator: nunquid erit heres stichus? Et dicit[ur] q[uod] sic: nisi probet[ur] testatorem non aliter voluisse stichu[m] esse suum heredez: nisi tempore mortis sue testatoris totus stichus inueniatur esse in dominio suo. Sed pone q[uod] duos seruos i[n]stituit sibi heredes hoc modo: prim[us] [et] secu[n]d[us] si mei eru[n]t cu[m] moriar liberi sunto [et] mihi heredes [et] post testame[n]tu[m] alienauit vnu[m] de eis: [et] postea decessit: nu[n]quid solus no[n] alienatus erit ei[us] heres? Et dicitur q[uod] sic. Uiuia.

d ¶ Existat. nu[n]quid tunc abstinere poterit? R[espo]n[de]. Jo. ita [et] nihilomin[us] erit heres sicut in suis abstine[n]tibus est. [et] facit instit. de here. insti. §. seruus. [et] s. e. l. sed si plures. §. q[ua]s. [et]. s. titu. j. l. seruus alienus. §. qui fideicommissariam.

¶ De co[n]ditionib[us] institutionum. ¶ Quia i[n] institutione heredum apponitur conditio: ideo de h[oc] dicit. [et] dic q[uod] alia impossibilis. vt. j. l. j. alia possibilis: [et] tunc aut casualis / aut p[o]t[es]tatiua / aut mixta. vt. C. de cadu. tole. l. j. §. sin au[tem]. [et] differt ab illo. j. de conditio. [et] demo[n]stra. quia hic circa institutiones / [et] illa circa singularia relicta.

Conditionu[m] plures sunt mo[d]i.

S ub impossibili. ¶ Casus. Institui te heredem si celu[m] digito tetigeris. [et] ita sub impossibili condi. de natura. certe non vitiat[ur] institutio: sed condi. [et] ide[m] est si alio modo sit impossibilis condi. scilicet de iure. puta institui te heredem si patrem tuum ab hostibus captum no[n] redemeris. vel si patri tuo pauperi alime[n]ta no[n] prestiteris. semper e[ni]m vitiatur condi. [et] non institutio. vt. j. eo. conditiones. [et]. l. filius. Uiuia.

hoc aute[m] quod sentimus iulianus quoq[ue] in libris suis probat.

☞ Seruus substitutus cum libertate pupillo pupillariter: eueniente co[n]ditione substitutionis erit ipsi pupillo [et] patri per mediam personam pupilli heres necessarius / atq[ue] liber: emptori voluntarius heres: s[ed] si deficiat conditio substitutionis: heres erit necessarius emptori. h. d. Alex.

¶ Si pupillus substitutum sibi seruu[m] alienauerit: cumq[ue] emptor liberum heredeq[ue] instituerit: nunquid iste[a] in substitutione habeat statum vniuersu[m][b]. vt siquide[m] pupillus ad pubertatem peruenerit: necessarius ex testamento emptori heres extiterit. si vero intra pubertatem decesserit: ex substitutione quidem liber et heres fit et necessarius patri pupilli[c]: emptori autem voluntarius heres existat[d].

¶ De conditionibus institutionum. Titulus. vij.

Ulpianus. Lex. j.

S ub impossibili[e] conditione vel alio modo[f] facta[m] institutionem: placet non vitiari[g].

☞ Conditio si meus erit verificatur in proprietate t[antu]m totius vel partis nisi co[n]traria voluntas appareat. h. d. Bar.

Idem. Lex. ij.

S i testamento compreben-sum fit: ille seruus si meus erit aut qui meus[b] erit cum moriar heres esto: quatenus accipiatur meus. queritur[i] / et siquidem alienauerit in eo vsumfructum / nihilominus ipsius[k] est: si vero partem in eo alienauit: an deficiat conditio institutionis queritur: [et] verius est non defecisse conditione[m][l]: nisi euidentissimis probationibus testatore[m] voluisse apparuerit pro hac conditione hec verba inseruisse[m]: si totus seruus in dominio eius remanserit: tunc enim parte alienata conditio deficit.

☞ Una pluralitas geminat plures singularitates. h. d. Bar.

¶ Sed si duo † serui ita sint heredes instituti: primus et secundus si mei erunt cum moriar liberi et heredes sunto: et alter ex his fit alienatus: celsus recte putat sic accipiendum: atq[ue] si singulos separatim sub eadem conditione[n] heredes instituisset.

☞ Conditio potestatiua habetur p[ro] impleta si stat per eum in cuius personam debet impleri. hoc dicit Bar.

Paulus. Lex. iij.

S i ita heres institutus sim si dece[m] dedero: [et] accipere nolit cui dare iussus sum: pro impleta conditio habetur[o].

Ulpianus. Lex. iiij.

S i qui ita sint instituti: si so-

b ¶ Qui meus. hec paria sunt. vt. j. de lega. iij. nuper. in fi.
i ¶ Querit[ur]. an plena[m] vel nudam vel totam p[ro]prietatem contineat: vel eius partem. Azo.
k ¶ Ipsi[us] est. Quid si co[n]tra fecerit? videtur ide[m]. argu. s. de vsufruc. l. iiij. Sed dic contra. vt. j. ad sill. l. j. §. j.
l ¶ No[n] defecisse conditionem. Sed quis erit heres? R[espo]n[de]. vt in seruo co[mmun]i dixim[us]. vt. s. de here. insti. l. sed [et] si in [con]ditio[n]e. §. si seruu[m] co[mmun]em. arg. j. e. §. sed si duo. Item not. hic q[uod] co[mmun]e est / meu[m] est. sic. j. de verb. sig. l. pupill[us]. §. fi. [et]. s. de rit. nup. l. illud. Sed arg. [con]. s. de p[ro]cura. l. pomponi[us]. §. sed is. et j. de lega. j. l. serui electione. §. labeo. [et]. l. seq. [et]. s. de reru[m] diui. l. in ta[n]tu[m]. §. vniuersitatis. [et] de interrog. act. l. si defensor. §. q[ui] interrogat[us]. [et]. j. de aur. [et] argen. le. l. quintus. in prin. Sed i[n] dubio dicas non dici meum nisi totu[m] sit meum.

† Glo. fi. in c. olim. l me. extra de rescrip. indu cit hunc. §. in arg. q[uod] si q[ui]s plura p[ro]ponat in rescrip. quor[um] alteru[m] sufficeret ad victoria[m] sufficit alterum probare.

m ¶ Inseruisse. ad q[uod]. j. de co[n]di. [et] demon. l. in co[n]ditionalibus. [et] de lega. iij. l. iulianus. §. seruos. Accur.

n ¶ Sub hac conditione. s. si me[us] erit. [et] no. p[er] hoc po[tes]t reprobari illa propositio. duo [et] tria sunt quinq[ue]. vel duo [et] duo [et] tria sunt septe[m]. Azo. [et] s[ed] quod hic dicitur est vera. i. duo sunt de numero septe[m]. [et] tria sunt de numero septem. H. Item no. verbum plurale geminat significatione[m] singularis. sic. j. de leg. iij. l. qui concubinam. §. si stichus. [et] de condi. [et] demonstra. l. falsa. in fi. [et]. l. cui fundus. [et]. s. de heredi. insti. l. hoc articulo. [et]. l. si paterfa. testamento. Sed arg. co[n]tra. C. de impu. [et] alijs substi. l. ij. [et] l. q[ui]squis. [et]. l. pe. Item facit. s. ti. ij. l. talem. §. j. Accur.

Pluralesi gnificatione[m] singularis geminat.

e ¶ Sub impossibili. o[mn]i facto. q[uia] natura resistit. vt. j. eo. l. si quis ita institutus.
f ¶ Alio modo. i. de iure i[m]possibili. vt. j. eo. l. conditiones. Uel dic alio id est [con]trario impossibili. vt tota die dicim[us] nisi aliud co[n]uenit: [et] ibi quicu[n]q[ue] aliud euangelizauerit. i. contrarium.
g ¶ Non vitiari. vt insti. de here. insti. §. impossibilis. [et]. j. eod. conditiones. [et]. l. conditiones. Sed contra. insti. de leg. §. fin. Solu. hic apposita fuit honorato: vt tibi relinquo si celu[m] tetigeris digito: ibi onerato: vt det heres si celum digito tetigerit. s[ecundu]m Azo. [et] est ratio: q[uia] non debet auferri beneficium honorato cui prouidere voluit per sequentem voluntatem sicut [et] si lego vsumfructum sine aditu no[n] valet adiectio. vt. s. si vsufruc. pe. l. j. §. j. quasi dicat tange si potes. Uel ibi non fuit impossibilitas in conditione: sed in ipso relicto: vt des illi chimera[m]. [et] si non dederis da. x. nomine pene. et sic. x. non sunt legata sub conditione: sed nomine pene relicta. Item contra. j. eo. l. filius. Sol. fauore honorati habetur pro no[n] apposita: vt hic. Sed si expediat totam institutionem dicere nullam: vt quia ab intestato liberius est habiturus: potest vt ibi. vt arg. C. de leg. [et] con. l. q[uod] fauore. sed in filio speciale: q[uia] non po[tes]t sub conditione nisi potestatiua institui: vt ibi. Item co[n]tra. j. eo. l. si titius. Sol. ibi speciale q[uia] propter perplexitate[m] occurrit impossibilitas. Item co[n]tra. insti. de inuti. stip. §. si impossibilis. vbi vitiat[ur]. Sed ibi in contractu. [et] est r[ati]o: quia ibi vtriusq[ue] co[n]sensus exigitur. vt. s. de pac. l. j. ibi: duorum co[n]sensus [et]c. [et]. j. de act. [et] ob. l. non solum. at hic ex voluntate testa[tor]is t[antu]m: sed in [con]ctib[us] innoiatis secus q[uam] in alijs: q[uia] ita ibi agitur si fuit possibilis sicut [et] si possibilis fuisset conditio. nam condica[m] ea cessante. vt. C. de condi. ob cau. l. si militem. Uel ibi loquitur cu[m] re [con]hit[ur] obligatio. secus si consensu [et] verbis: vel illa no[n] est impossibilis conditio. vt. C. de procu. l. ita demu[m]. Ite[m] quid si in persona[m] tertij fuit apposita conditio impossibilis? R[espo]n[de]. p[ro] non apposita habet[ur]. vt. s. ti. ij. l. si meuia. licet quidam contra. Item quid si matrimonium vel sponsalia fiant sub impossibili co[n]ditione? Quidam dicunt valere. [et] facit ad legem istam. s. ti. ij. l. q[ui] seruu[m] meu[m]. §. pe. [et] de iniust. test. l. cum in secundo. in fi. [et]. j. de co[n]di. [et] demo[n]. l. iij.

Co[n]ditio i[m]possibilis q[ua]n[do] noceat.

S i testo. ¶ Casus. Ita dixit titius in test[amen]to suo: stichus seru[us] heres mihi esto. si meus erit cum moriar vel qui meus erit cu[m] moriar. [et]

o ¶ Habet[ur]. Sufficit enim sola oblatio. vt. j. de statulib. l. statuliberos. §. stichus. nisi absit cui dandum est: quia tu[n]c debet deponi. vt eo. ti. l. cum heres. in prin. Sed an iste cui est dandu[m] loco legatarij sit? Respo[n]. no[n]: vt j. si quis omis. cau. testa. l. si q[ui]s sub conditione. Arg. contra. j. de leg. iij. l. fideico[m]missa. §. cum esset. Azo. Item q[uod] hic dicit haberi pro impleta: veru[m] est etiam in institutione. porro in legato secus est. na[m] si statim possit impleri q[uod] est in da[n]do habet[ur] pro impleta si p[ro]hibet[ur] legatarius implere. sed si non poterat statim impleri. vt q[uia]. x. lego tibi si feceris domum hinc ad centu[m] dies. l[icet] prohibeat[ur] facere tempus t[antu]m spectat[ur]. vt. j. de verb. obli. l. in illa stipulatione si kalen. secus si ita reliquatur libertas arethuse si tres peperit: [et] per heredem fiat quo minus possit parere: tunc eni[m] propter maliciam heredis statim habetur pro impleta. vt. j. de statulibe. l. statuliberos. §. j. [et] fi. [et]. l. seq. [et]. l. si peculium. §. pe. [et] facit. j. de condi. [et] demon. l. iure ciuili. [et]. j. de regu. iur. l. in iure. H.

S i ita heres. ¶ Casus. Titius instituit me heredem sub condi. si dedero seio. x. [et] decessit dictus titius: postea ego obtuli. x. seio: et ipse accipere noluit: certe perinde ero heres ac si conditionem expleuissem: q[uia] per me non remanet. Uiuia.

S i qui ita. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredes gaiu[m] [et] semproniu[m] sub [con]di. si p[er]ma[n]serint socij ipsi iter se vniuerso[rum] bono[rum] ipsi[us] testatoris vsq[ue] ad. xvj. annos: [et] postea decessit testator: nu[n]quid valet dicta i[n]stitutio? Et videtur marcello q[uod] no[n]: ideo q[uia] testator videtur voluisse q[uod] peius sint heredes q[uam] socij: [et] eco[n]tra no[n] videt[ur] posse e[ss]e he[re]des an[te]q[uam] co[n]ditione[m] adimpleant. i. anteq[uam] sint socij. Julianus au[tem] dixit valere dicta[m] institutionem:

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

institutionē:z beneditit:qz ante aditā hereditatē potest iniri societas eiusdem hereditatis quasi rei future: sed et si dictus gaius qui habuit coheredem sempronium fuit institutus sub cōditione si ſcrūs heredi tarū nō alienauerit pōt iplere cōditionē cauendo dicto suo coheredi de nō alienādo dictū fundū. si aūt nō habuisset coheredē/ſz sol⁹ eēt institut⁹ sub dicta cōditione videt institutus sub impossibili li cōditiōe cū nō habeat cui caueat: z ideo erit bere res remota cōditiōe predicta vt dixi.ff.eo.l.j.

a ¶ Permanserint. erat essi testator soci⁹ olim bonor⁹ ei aliquo. deinde ad xvj.annos. Accur.

b ¶ Significationes. hoc ideo qz ex verbis cōuinci tur q testator pri⁹ voluit esse heredes q̄ socios: sic essi dixit meos. Itē est ſ3 qz nō prit pri⁹ esse hēdes: qz ops qz sit impleta cōditio. vt.j.eo.l.ei qui ita hereditatem.rursus socij in alienis bonis esse non possūt aliq̄ essent dñi.i. heredes: sed qz pōt iniri societas ante aditam hereditatē: z sic postea adiri pōt valet institutio ſm Azo. sed an debeāt stare in societate per.xvj.annos ante q̄ adeāt: Azo. videt qz nō: qz conditio ne impleta remanet sol⁹ dies qui habetur pro nō adiecto.vt.ff.ti.ij.l.heredi tas. Sed certe ſmo nō videtur impleta ex q̄ tractu: sed ex perſeuerantia in dictū tempus. aliud ſi instituto te post.xvj. an. si cras feceris hoc quia ibi solus dies remanet.

c ¶ Future. sit enim societas p̄sentiū z futurorū bonorū: z qō dicit ante aditam hereditatem: post mortē tñ: qz tunc nō valeret nisi bona cōsenti ret.vt.C.de pac.l.fi.nisi fieret super hereditate incerti hominis.vt.ff.p ſo.l.ij.§.i.sed talis societas hereditatis incerte nō implet istam condi tionem:qz specialiter testator dixit meorum.

d ¶ Cauentem. modo respondet.

e ¶ Coheredi.de nō alienādo.vt.ff.de cōdi.z demō.l.mutiane.sed an ħ cautio mutiana est: Respō.sic per.l.ista q̄ gnaliter dicit qñ est in nō fa ciēdo ḋitio.Sz opp.impleri pōt viuente eo cui est imposita:ſz here de post mortē ferut:ergo ipsa locū nō hz/ſz cōditionis euētus expectādus est.vt.j.de cōdi.z demon.cū tale.§.titius.z.l. pater.§.socrus. Sed dic tristus est talis expectatio.vt.j.eo.l.cum tale.in prin.

f ¶ Scriptus.sub dicta conditione.

g ¶ Sub impossibili.cū non est cui caueat:z ideo pro nō adiecta habet. vt.d.l.mutiane.in fi.z facit.j.eo.l.mulier.in princi.z de cōdi.z demon. l.cum sub hac.Accurſius.

Si heredi.¶ Casus. Jnstitui mihi heredē titium sub cōditione si ascenderit capitoliū:z si dederit seo.r.certe nō erit mihi heres titius nisi prius vtriq; cōditioni parueriti:si aūt instituit eū sub cōditiōe si ascēderit capitoliū vel dederit seio decem:satis est obtēperare ei condi tioni cui heredi bus id placet:z erit heres.z ḃ dicit Viuia.

b ¶ Cōiunctim.ſ.si illud z illud: diſiunctim si illud aut illud. vt insti.de here.insti.§.si plures.z verbū cui libet sunt due ptes. vel si vna subau. obtēperari satis est: vt habes insti.in.d.§. si autē diſiunctim.i. separa tim in diuersis partib⁹ testamenti tñ ſecus. vt.ff.de cōdi.z demō.l.sub diuersis.z.l.qō traditū.z.l.nā ad ea.in prin.z .l.p fideicōmiſſum. z fa cit ad bāc.l.j.de verb.ob.l.si ita quis.z.l.si qs ita.z.j.iudi.ſol.l.cū q̄re batur.z de ḋi.z demon.cū pupillus.z.ff.titu.ij.l.ſi te.in fi.z.j.de re. du.l.si is qui.ſ.vtrū.ſed qñqs diſiūcta pro copulatiua ponit.vt.ff.titu. ij.l.lucius.z.C.de v̄b.ſig.l.pe.z.C.de inſti.z ſubſti.l.generaliter.z.j.de verb.ſig.l.ſepe.que sunt.arg.cōtra.sed ſpecialia sunt.

i ¶ Cui libet.id est cui placet.

Si quis ita. Jnstituimihi heredē titiū sub cōditione si monumēt⁹ tuus post mortē meā in triduo primo mortis mee feciſſet: z postea deceſſi:inuenit postea verū esse q̄ dictū monumentū nō pōt fieri in dicto tpe:certe euanescit cōditio ḋicta quasi impossibilis de natura.z ita erit mihi heres ſpreta dicta conditione. Viuian.

k ¶ Euanescere. Sed nunqd fatere debuit monumentū: Respō. vtiq. Ro.ſic.ff.de arbi.l.celſus.§.idem ait. duo enim fuerunt testatoris pcepta. Azo.ſic.j.de.condi.z demon.l.hec ſcriptura.in prin.z facit.j.de lega.j.l.ſi mihi z tibi.§.ſi quis ſeruos. Jtem facit.ff.eo.l.j.

Si quis sub cōditione. ¶ Casus. Jnstituit titius sibi heredes ſeiū z gaium sub cōditione ſi minuicē cauiſſent ſe ſolutoros legatarijs legata in eodē teſtō relicta ab eodē titio inter quos legatarios erāt quidā qui per legē legata capere non poterant puta quia erant in metallū damnati.vt.j.de bis q̄ p nō ſcriptis.l.iij.z. postea deceſſit titi⁹ teſtator: ḋictus: nunquid tenenē fibi ad inuicem facere dictā cautionē ſi volunt esse heredes: Et ſ3 qz non: qz dicta cōdictio videtur apposita in fraudē legum q̄ leges vetant aliquos capere legata.sed et ſiynus de dictis coheredib⁹ cauiſſet alteri de ſoluendis legatis: z legatarius nō capax exigeret ab eo legatum habet ẽcep. contra eum.Viuia.

¶ Si quis sub conditione.Arg.cōtra eos copulant aliquos in mſimo gradu et iurant q̄ neuter in ſre cōſanguinitatis separet mſimonū. pſumit et q̄ ſcierint cōſanguinitatē. Ar.ff.C.de.euic.l.penult. Azo. glibet ēm ignorare pteſumit.vt.ff.de.pba.l. verius.z.C.q manu. nō pof.l.ſuper ſeruis.

¶ Que. leges. Accur.

¶ Promiſſor. ſiue pmiſerit non capaci. vt.j. vt le.no.ca.l.j.§.ſi quis ſub conditione. ſiue heredi.

Impossibilitas de institutione reiicitur. hoc dicit Barto.

Vlpianus. Lex.vj.

Si quis ita instituit⁹ sit: ſi monumentum post mortē testatoris in triduo primo mortis eius feciſſet: cum monumentum in triduo perfici non possit: dicendum erit conditionem euanescere[k] quaſi impossibilem.

Pomponius. Lex.vij.

Si quis sub conditione[l] heredes instituiſſet ſic: ſi inuicem cauiſſent ſe legatarios testamento relicta reddituros: placet remitti eis conditionem: quia ad fraudem legum reſpicerent que[m] vetarent quoſdaz capere legata: q̄ q̄ et ſi cautum eſſet in ipſa actione exceptione tuendus eſſet etiam promiſſor[n].

¶ Jurisiurandi conditio heredi vel legatario: vel fideicōmiſſario: vl mortis causa donatario apposita remittitur: ſiue ſola/ſiue coniuncta/ſiue diſiunctim cum alia fuit apposita. ḃ dicit vſq; ad. ſ. quotiens. Bartolus.

Vlpianus. Lex.viij.

Ve sub conditione[o] iurisiurandi z heredi obiecit exceptionē legatario cū ex pacto heredis legatario nō detur actio.vt.C.de pac.l.pacto ſucceſſorū. Sed qz idam dicunt dari:qz interest heredis.vt.j.de v̄b.obli.l. ſtipulatio iſta.§. ſi ſtipuler. z ſm hoc etiā ei obiecit exceptio:ſz certe ibi ſtipulāti nō alii. vt.C.eo.ti. l.liber homo.in fi.z facit.ff.de cōdi.ſine cau.l.i.z.j.de ſupſticie.l.i.§.qō ait.z.j.vt in poſ.legi.l.j.§.j.in fi.z ad.l. fal.l.qō de bonis.§.j.z.l. ſeius z augerius. Accurſius.

Ve sub cōditione. ¶ Casus. Jnſtitui tibi heredem vel legaui tibi centū vel fideicōmiſſum reliqui: vel mortis causa donaui sub cōditione: ſi iuraueris te facturū mihi monumentum pōnamus.z poſt eo deceſſi: certe remittit hīc cōditio iurisiurandi per pretorem. z debes facere monumentum z cōſequi postea hereditatem meā vel legatū vel fideicōmiſſum vel mortis causa donationem:z cōſultiſſime interuenit pretor ad redimendā ḋictionem iurisiurandi. nōnulli enim homines ſunt faciles ad iurandum propter religionis contemptum:z malū eſſet q̄ illi ita faciles conſequerent aliquod predictorū ita facile iurādo. Itē z quia alij hoīes valde ſunt timidi ad iurandū adeo q̄ credant eſſe ſupſticioſum iurare: z boc facūt metu diuini numinis:z malū eſſet q̄ illi ita timidi perderent illud qō relictū eſt eis:ex eo q̄ iurare timent et nolunt. Sed quid ſi inſtituit te heredē ſi iurares te facturū mihi monumētum:z ſi titio decē dederis:certe remittit tibi conditio iurisiurādi:z dedes dare titio decē:z idē ſi dictas duas conditiones aſcripſerim tibi alternatiue.nam ſemp remittet tibi ḋitio iurisiurandi.teneris tñ/vt dictum eſt/facere illud qō iuſſus eras iurare facere vel dare:dū tamen illud nō ſit impoſsibū vel impoſſibile de facto. Quid enim ſi mortuus eſt ſtichus vel manumiſſus vno me teſtatore quem iuſſus eras a me iurare manumittere:certe non videris condictionem defectus:implere eſſi debes voluntatē meā ſi potes. ſi aūt nō potes iure vel facto prohibente (vt dictū eſt) nihilominus habere debes hereditatē. Jtem ſcias q̄ ille cui apposita eſt conditio iurisiurādi nō habet neceſſe adire pretorem vt ſibi remittat cōditionē iurisiurandi:ſemel enim in perpetuum a pretore remiſſa eſt:z eſt remiſſa legatario etiam ignotante heredē. vnde ſi legatarius cui apposita eſt condicio iurisiurandi decedat poſt mortem teſtatoris cui ei reliquit legatum:z ante mortē ſuam legatarius ſecerit ipſe tē gatarius illud quod rogat⁹ erat iurare facere heres ipſius legatarij pe tet legatum quaſi fuerit purum a condictione iurisiurandi.z ac ſi nō eēt apposita conditio iurisiurandi. nam in perpetuū a pretore remiſſa eſt vt dictum eſt. Ciuianus.

o ¶ Que sub conditione. pretor reputauit quandam conditionem turpem que non videtur turpis: vt ecce inſtituto te vel tibi lego vel cauſa

UNIVERSIDAD DE HUELVA

mortis dono si iurauerit aliquid te datur̃ vel facturũ: et est ratio quare sit habenda turpis: quia quidam facile iurant ⁊ forte nõ seruant: alij potius relictum remittere q̃ iurare cnt.

a ¶ Reprobantur. quo ad iuramẽtum: sed cõditio est implenda nisi sit turpis alo. vt. j. e. §. quotiens. ⁊. j. pri. voluit ⁊c. ⁊. j. de condi. ⁊ demon. hec scriptura.

b ¶ Acceperit. destinatio nc. Azo.

c ¶ Omittẽdo. propter re religionem.

d ¶ Conditionẽ. iuramẽti. Azo.

e ¶ Accipiendo. scilz religium cogeretur turpiter iurare.

f ¶ Conditionẽ. scz se impleturum. Accursius.

g ¶ Capere. l. absolute.

h ¶ Faciles. Ad id q̃ dicit faciles: est sic. C. de indic. vidu. l. ij. ⁊ ad id q̃ dicit difficiles. sic. C. ad. l. iul. repe. l. fi. ⁊. C. de fi. in strũ. l. fi. §. fi.

i ¶ Pterq̃. id est valde.

k ¶ Timidi. repete sunt ad iurandum.

l ¶ Ad superstitionem. id est putant esse superstitio sum iurare. vel id est dicere etiã per superstitionez volunt iurare: q̃ nõ licz si sit publice improbata: vt per iuuonem appollinem ⁊ similia: secus in superstitione nõ publice reprobata vt per credẽmihi: q̃ est iuramentũ monachorũ. vt. ff. de iureiu. l. nõ erit. §. diuus pius. ⁊ §. sed ⁊ si quis.

Monachi p̃ credẽ mihi iurare debent.

m ¶ Ibi. faciles ad iurandum. Accursius.

n ¶ Vel illi. difficiles ad iurandum.

o ¶ Interuenit. vt sacramentum predictũ remitteret. vt. ff. in princi. buꝰ l. Sz cõtra. ff. de iureiurã. l. si q̃s cũ. ⁊. C. cõ. vtriusq; iudi. l. si cuz patrono. Sol. ille in cõtractibus: hec in vltima voluntate: hoc non placet. vt. ff. de pac. l. pactũ. Sed dic ibi de preterito: hic de futuro erat iurandum. Item ff. j. de manu. test. l. si q̃s liber. So. ibi speciale fauore eius: q̃ talis posset esse conditio quam seruus implere non posset: vt cum titia contrahere matrimonium: q̃ matrimoniũ nõ est cũ seruo fm leges: ls fecus fm canones: ⁊ sepe sub iuramento continetur q̃ seruus facere nõ posset: vel dic q̃ ibi de preterito. Item ff. j. de condi. ⁊ demon. l. municipibus. Sol. speciale ibi. Vel dic ibi non dicit an debeat remitti cõditio iurisiurandi vel nõ: sed fit possibilis vel nõ ⁊ qualiter et per quos posset fieri pareri. Vel dic ⁊ ibi de preterito. Itẽ cõtra. ff. de acquirere. l. antistiꝰ. So. vt ibi. Vel dic ibi de ꝓterito. ⁊ est ratio ad hãc generalem solutionem de preterito. q̃ in preterito nõ potest aliter impleri conditio: quia non potest ammodo nõ dare vel nõ facere: sed si de futuro sic. sic dicimus de periurio an fiat infamis. vt. C. de trã sactio. l. si q̃s maior. ⁊ facit ad hoc. ff. ad trebel. l. aut facta. §. si sub conditione. ⁊. ff. de leg. j. l. si quis inquilinos. in fi. ⁊. ff. de condi. et demonstra. l. hec scriptura. ⁊. ff. de leg. ij. l. non dubitamus. ⁊ de leg. ij. l. cum pater. §. filius. ⁊. C. cõmuna de leg. l. ij. ⁊. j. q̃si dies leg. ce. l. v. ⁊. j. de bo. libe. l. libertus sub ꝓditione. ⁊ ff. de testa. milꝫ. si a milite. §. edictum. ⁊. ff. de leg. ij. l. non dubium. §. j. et. j. co. l. conditiones contra edicta.

p ¶ Volunt. scz pretor.

q ¶ Faciendi. simpliciter sine iuramento.

r ¶ Si forte quis. Scilcet donatarius cum accipiat a donante. ad quod iusti. de do. §. j. Accursius.

s ¶ Cautionem. scz iuramenti.

t ¶ Sub alia. si decem dederit.

v ¶ Conditio. scz iuri siurandi.

x ¶ Parendũ habeat. i. parere necesse habet: similis expositio. ff. de reiudi. l. in fundo. ⁊ facit. j. de verbo. obliga. l. in illa stipulatione si kalendas. Itẽ facit. j. si q̃s omi. cau. test. l. q̃ autem. §. fi. ⁊. j. co. l. si q̃s ita heres. Item et huic debet parere licet non iuret. vt. ff. in principio. buꝰ l. not. Sed cur secus. j. de condi. ⁊ demõ. l. cum tale. §. meuic. vbi immit q̃ nec alteri fit parendum? Sol. vt ibi.

y ¶ Iurisiurandi. vt vadat romam.

z ¶ Conditioni. de andidis decem.

a ¶ Conditionẽ. sacramẽti tñ non facti vel dandi q̃ sub facramento continetur. vt. j. de condit. et demon. l. hec scriptura. §. i. Azo. ⁊ no. ff. in principio. l. vbi tur pe continetur sub iur amẽto. vt. j. priori. §.

*Rã quia vna via ꝓhibet / alia ꝓmittit non vult. ⁊ c. ⁊. ff. in glo. §. ꝓ q̃ ꝓmittit. ꝓhibet. ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. q̃ nomine meo. extra de off. dele.

b ¶ Ne alia. i. si ei non remitteremus: alia ratione ⁊c. i. q̃ alia alternatiua ei conũgitur: cogeretur ad id ad q̃d nõ cogit in simplici: et sic conditio alia: scz alternatum inimica. Vel dic conditio alia pia gramis cui non potest parere cõmode cogetur ⁊c. ⁊ sunt fili. a. de trãsac. l. cũ hi. §. sed cum lis. ⁊ de re. eo. q̃ sub tu. l. magis. §. fi pupillus. ⁊ de fu spec. tu. l. tutor. §. liberi. vbi. sed si patronus. et de iudi. l. ij. §. sed ⁊ si agant. et. l. sed si suscperit. §. j. Sed arg. ff. j. qui ⁊ a q. l. fi. §. is qui operas.

c ¶ Alia. alternatim iuncta. Accursius.

d ¶ Non improbũ est. tũc secus. vt. ff. j. l. priori.

e ¶ Iussus iurare. soloin reiurãdo ei remisso. vt. ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. hec scriptura. ⁊. ff. de manu. test. l. si quis libertatem.

f ¶ Qui. scz heres.

g ¶ Defectus conditiõe. Imo videt deficere. et sic est. ff. ff. ad. l. aq. l. ide nerant. §. idẽ iulianꝰ. Sol. ibi post mortẽ testatoris decessit: hic eo vino boc

iurandi relinquũtur a pretore reprobantur: prouidit enim neis qui sub iurisiurandi cõditione qd acceperit: aut omittendo condicionẽ perderet hereditatẽ: legatum ve: aut cogeret turpiter acciꝑiendo cõditionẽ iurare: voluit ergo cũ cui sub iurisiurandi cõditione quid relictũ est ita capere / vt capiũt bi quibus nulla talliꝰ iurandi cõditio inscribitur: ⁊ recte: cũ cĩs faciles sint nõnulli hominuz ad iusiurandum cõtemptu religionis: alij perq̃ timidi metu diui numinis vsq; ad superstitionẽ: ne vel bi vel illi aut consequerẽtur: aut perderent qõ relictuz est: pretor consultissime interuenit. etenim potuit is qui voluit factũ esse qõ religiõis cõditione astringit: sub conditione faciendi relinquere. ita cĩs homines aut facientes admitterẽtur: aut non facientes deficerent conditione. ¶ Hoc edictũ etiã ad legata pertinet: nõ tñ ad heredũ institutionem. Jn fideicommissis quoq; oportebit eos q de fideicõmisso cognoscunt subsequi pretoris edictum: eapro pter q̃ vice legatoruz funguntur. Et in mortis causa donationibꝰ dicendũ est edicto huic locuz esse: si forte quisr caucrit nisi iuraſſet se aliquid facturũ forte restituturum qõd acceperit: oportebit ita q̃ remitti cautionẽ. ¶ Si quis sub iurisiurãdi cõditione: et preterea sub alia fit institutus: hoc videndum est an remittatur cõditio: et magis est vt remitti iurisiurandi conditio debeat: ls alij conditioni parendum habeat. ¶ Sed si sub iurisiurandi conditione sit in

stitutꝰ: aut si decẽ dederit: hoc est alternata ꝓditione: vt aut pareat cõditioni aut iuret. aliud q̃dẽ videndũ est: nunqd remitti ei conditio nõ debeat: q̃ põt alteri conditioni parendo esse securus: sed est veriꝰ remittendã conditionẽ: ne aliaꝰ ratione conditio aliꝰ cum vigeat ad iusiurandum.

¶ Licet iusiurandum remittatur: tamẽ dandus vel faciendum est q̃d sub illo iuramento precipiebatur. Jtem conditio testatiua vel modus habetur ꝓ impleto si non steterit per eum qui debet implere: sed per casum. b. d. Barto.

¶ Quotiens heres iurare iubet daturũ se aliquid vel facturuz qõ nõ improbum est actiones here ditarias nõ alias habebit q̃ si dederit vel fecerit id qõ erat iussus iurare. Mortuo autez vel manumisso stichõ vivo testatoze q̃ ita heres institutꝰ est si iuraſſet se stichũ manumissurũ: nõ videbit defectus cõditionẽ heredis: q̃uis verum sit cõpellendũ cũ manumittere si vinerett. idẽ est ? si ita heres institutꝰ esset qs: titiꝰ heres esto: ita vt stichũ manumittat: aut titio centum ita lego vt stichũ manumittat. nam mortuo stichõ nemo dicet summouendũ cũ: nõ videtur cĩs defectus cõditionc si para rere conditioni non possit: implẽda est enim voluntasx si potest.

¶ Ob iure remittit nõ est necesse remitti a iudice. Jtem tacita conditio nõ impedit transmissionem. b. d. Barto.

¶ De hoc iureiurando remittẽdo nõ est necesse adire pretorez. semel cĩs in perpetuũ a pretore remissum est nec per singula remit tendũ. Et idcirco ex quo dies legati cesserit remissuz videt cĩa

non valet: q̃ ⁊ ibidẽ dicit idẽ q̃s ante. Alij q̃ bic non erat in mora manumittendi: ibi sic. Vel bic alo erat relicturus: ibi nõ. Tu dic q̃ ibi fuit ab alio occisus: bic sua morte obijt. Et q̃ dicit bic vivuo: idẽ si post mortem dñmodo ante moꝛã. vt. j. de condi. ⁊ demon. l. antepe. §. j. Itẽ contra ad idem. C. de condi. insert. l. legatũ. ⁊. j. de condi. ⁊ demõ. l. in testamento. Sed ibi erat cõditio que pendebat ex fuo ⁊ alterius facto. ff. si filiabat: bic ex facto manumittentis tñ: q̃ inuitus manumittitur. vt C. de manu. testa. l. fi. §. ls cĩs. ⁊ adde bic distinctionẽ quã habes. C. de insti. ⁊ substit. sub cõdi. fac. l. j. Itẽ facit ad. §. j. de leg. i. l. turpia. §. i. ⁊. l. si fundũ. §. iulianus. ⁊. C. de cadu. tol. §. ne aũt. ⁊. j. de verb. sig. l. queret aliquis. in fi. ⁊ de regu. iur. l. iure ciuili. ⁊ arg. j. de cura. bo. dan. l. j. ⁊. j. co. l. si quis testamento.

b ¶ Eum. beredem.

i ¶ Alueret. testator.

k ¶ Voluntas. scz defuncti ab herede vel legatario.

l ¶ Si potest. heres vel legatarius.

m ¶ Remittendo. ficin auf. de here. ⁊ fal. circa prin. col. j. ⁊. C. ne liceat. potes. l. i. in principio. ⁊. xx. iij. q. i. c. j.

n ¶ Remissum est. per banclegem.

o ¶ Cesserit. i. dies mortis testatoris venerit a quo solent pura legata cedere. vt. C. de cadu. tol. l. j. §. j. ⁊ in. §. in nouissimo. Sed videt remanere conditio vt det vel faciat. vt. ff. co. §. quotiens. Respon. conditio expressa ⁊ hominis: id est testantis non fuit nisi iurisiurandi. sed legis et tacita est

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

Conditio tacita rem cõditionalẽ nõ facit.

tacita est de dando vel faciendo qõ erat iurandum: que tacitá non facit rem conditionalẽ. vt. j. de condi. & demõ. l. conditiones. est ergo hic purum ẽtiũ ad transfmittendum: quia conditionale non trãsmittitur: vt. C. de cadu. tollen. §. sinautem.

¶ Onditiones. ¶ Casus. Legaui titio. x. sub conditione si non redemerit ab hostibus patrẽ suũ ab eis captum. vel sub ista alia cõditione: si non prebuerit alimenta parentib⁹ suis pauperibus vel patrono suo: & postea decesserit. certe habebit dictũ legatũ titi⁹ remissis sibi dictis cõditionibus tanq̃ cõtra bonos mores insertis. et ḃ dicit bec lex. Aiuia.

a ¶ Non redemerit. s. eum instituo vel lego: ad qõ naturaliter filiꝰ tenetur: alias potest exheredari. vt. C. de epi. & cleri. auf. si captiui. & facit insti. de lega. in fi. & C. de bis que pe. no. l. j. & l. eo. l. & ditiones. et quod not. ff. eo. l. j.

Lex. viij.

¶ Nstitutio. ¶ Casus. Ita diri in testamẽto meo: si codicillis seiusꝫ heredes instituero heres esto: & postea feci codicillos & in eis institui mihi heredẽ dictũ seiũ: & postea decessi: certe valet dicta institutio. nã est data seio hereditas conditionaliter a me in testamento meo: & nõ videtur esse data in codicillis in quibus ꝓhibitũ ẽ fieri institutionem: secus aũt si ꝑdicto modo ifstituissem mihi heredẽ filiũ meũ. & mea ꝓtãte ꝙfitutũ: qr tũc erit inutilis institutio: & quasi a me preteritus dictus meus filiꝰ faceret ipso iure nõ valere testũ meum. nam filius debet institui pure vel sub potestatiua cõditiõe. vt. ff. de here. instit. fuus. & l. liã dubitari. vel si instituat sub casuali cõditione ꝺ⁹ in eius defectũ exheredari. vt. C. de insti. & substi. si ꝑ. in nostro aũt casu fuit casualis cõditio: & in eius defectũ nõ fuit a me exheredatus dictus meus filius: & ideo non est mirũ si est inutilis institutio: & qõ ideo non est mirũ. ff. eo. in persona seiꝰ: & ꝺ⁹ vt valeat institutio: idẽ esset si ita diuissem: cuiꝰ nomẽ cocicillis scripsero / ille mihi heres esto: et postea fecissem codicillos & in eis scripsissem nomẽ seiꝰ: nã valebit institutio nõ quasi in codicillis facta qõ ẽ ꝓhibitũ sed quasi facta in testõ: si aũt ita diuissem in testamento: ille seius quẽ in codicillis heredẽ scripsi heres esto: & in veritate scripserim seiũ heredẽ in codicillis quos aũ testũ ꝑdictũ fecerã / valet institutio. nõ solũ si dictus seius erat mihi extraneus: & etiã si erat filiꝰ me⁹ cũ cõditio in preteritũ collata: sicut fuit predicta nõ videat nec sit conditio: & ideo videat filius pure institut⁹: & qõ diri in cõditione in preteritũ collata: idem esset in ea que esset collata in ꝓsens tẽpus puta si rex parthoꝝ vinit: vel si nauis in portu stat. Aiuianus.

b ¶ Preter filiũ. vt. & ff. de here. insti. l. fuus. in prin. secus in verbo preteriti temporis. vt. j. priori. §.

c ¶ Quod interdictũ est. vt. C. de codicil. l. ij. & j. eo. l. quidã. nisi in milite. vt. j. titu. ij. l. querebatur. Accursius.

d ¶ Data est. fic. j. de cõdi. & demõ. l. si ita scripsero. & ff. de here. insti. l. asse. & l. si quis ita scripserit. & j. de vsufru. lega. l. qui plures. & de lega. ij. si quis. in princi. testamẽti. & de lega. j. l. si ita sit. ascriptum. & sic vide mur eligere cũ eligimus quẽ tu nolabis. fic. j. pri. rñ. & ff. qõ cuiusqꝫ vni uer. l. item eorũ. §. si decuriones. Sed. arg. cõtra. j. de codicil. l. quidam referunt. Accursius.

e ¶ Cuius nomẽ. licet solũ nomẽ sit scriptũ in codicillis: & est arg. ꝓ. ff. qui diri & ꝙ per solũ nomẽ ꝓpriũ in testamẽto potest fieri institutio & sicut per duo verba. vt. ff. de here. insti. l. j. §. sinaũt.

f ¶ Valet institutio. hic valet de preterito: quia vel vera est & statim tenet institutio quasi pura vel falsa: & sic tanq̃ impossibilis habeꝫ ꝓ non adiecta: & sic valet ꝑ ff. Hugo. qõ vltimũ nõ est verũ. vt. ff. de iniust. testa. l. cum in secundo testamẽto. & facit. j. de verb. obli. l. cõditio. & l. si ita ſtipulatus fuero banc summã. & insti. de verb. obli. §. cõditiones. & ff. ti. ij. l. circa. & j. de secũ. tab. l. an scriptus. & de bo. libe. l. ij. §. si patron⁹. & ff. si cer. pe. l. cum ad presens.

ignorante scripto herede: ideoq̃ in herede legatarij pbatur: vt post diẽ legati cedẽtẽ si decesserit legatarius: debeat heres eius actione legati vti: quasi pure legato relicto ei cuius heres extiterit.

Paulus. Lex. ix.

¶ Onditiones que contra bonos mores inseruntur remittendę sunt: veluti si ab hostib⁹ patrem suũ non redemerit⁸: & si parẽtibus suis vel patrono alimenta non prestiterit.

¶ Una scriptura videtur continere id qõ cõtinetur in alia ad quam illa refertur. hoc dicit Barto.

Ulpianus. Lex. x.

Nstitutio talis si codicillis scium heredem scripsero bere esto: non est inutilis in quouis herede instituto ꝑeter filium⁹: est enim conditionalis institutio: nec videtur heredi tas codicillis data: qõ interdictũ est⁹ verum cõditionalis est hec institutio que testamẽto data esset⁴: proinde & si ita scripserit: cuius nomẽ codicillis scripsero ille mihi heres esto. Pari ratione dicẽdũ erit institutionẽ valere nullo iure impediente. ¶ Si quem ita institutũ ponamus: ille scius quẽ codicillis heredem scripsi heres esto: valet institutio⁵ etiã in filio qui in potestate est: cũm nulla sit conditio que in ꝓteritũ conferatur: vel que in ꝓsens: veluti si rex parthoꝝ viuit: si nauis in portu stat.

¶ Nota hic bonũ exemplum de conditione mixta.

Lex. xj.

Julianus.

Si qs in testamẽto hoc modo scripserit: filius⁶ meus si titiũ adoptauerit heres esto si nõ adoptauerit exheres esto: & si filio parato adoptare titi⁹ nolit se ad arrogandum dare: erit⁶ filius bere s quasi expleta conditione.

Hermogenes. Lex. xij.

Uerba bec publius meuius si volet heres esto: in necessario⁷ cõditionẽ faciũt vt si nolit⁸ heres non existat. nam in voluntaria heredis ꝓsona frustra⁷ additum: cum & si nõ fuerint addita inuitus non efficitur heres.

¶ Implementum conditionis non inducit additionem vel legati acquisitionem irreuocabilem. b. d. Barto.

Julianus. Lex. xiij.

Si qui⁹ ita hereditatem vel legatuꝫ acceperit: si decem dederit: neq̃ hereditas / neq̃ legatum aliter poterit acquiri q̃ si post impletam¹⁰ conditionem id egerit scriptus heres vel legatarius: per quod hereditas aut legatum acquiri solet⁹.

Lex. xiiij.

Ulpianus.

Si qui⁹ in testamento. ¶ Casus. Ita scripsit gaius in testamento suo seiꝰ filiꝰ me⁹ hꝛs mihi esto si titiũ adoptauerit: si aũt nõ adoptauerit exheres esto: & postea decessit filiꝰ cum vellet adoptare titium titius noluit se dare ei. certe erit filiꝰ? heres gaiũ ąsi expleuerit conditionẽ cũ per eum nõ remaneat. et hoc dicit Aiuia.

g ¶ Filius. vel erat eman cipatus: vl qõ est veriꝰ in defectũ mirte cõditionis fuit exheredat⁹: & sic tẽ stamentũ vt hic. & C. de insti. & substi. l. si pater.

b ¶ Heres erit. immo nõ erit. vt. j. de leg. ij. l. vxo rem. §. heres. vbi dicit in ualidũ esse relictũ sub tali conditione relictũ. Sol. ibi stetit per filiũ: hic nõ vt hic dicit parato & ad qõ. j. de ꝺi. & demõ. l. iure ciuili. & l. multa. & j. de regu. iur. l. in iure ciuili. Vel dicę hec conditio si adoptauerit: est ℈ bonos mores: & iõ inualida con ditio seu rogatio de adoptãdo: vt ibi dicit. & nõ ꝓ nõ adiecta debet haberi. Et qõ ḃ dicit filio parato: sub. marime non aũt dicit qr institutio vel legatum nõ valeat: sed rogatio de adoptando.

Uerba bec. ¶ Casus. Ita scripsi in testõ meo: publiꝰ meuius qui est filius meus si volet heres esto: & decessit: certe cõditionalis est dicta institutio. & vt si nolit esse heres nõ fit. & ideo qr dictus publius meuiꝰ est meus filius vt diximus: et ita esset necessario mibi heres si nõ posuissem illa verba si volet: & idẽ esset si esset me⁹ seruus: si aũt nõ esset meus filius vel seruus: & ita esset volũtarius heres & nõ necessarius & frustra additum dicta verba si volet: qr & si nõ addidissem non efficeretur mibi heres si nolet. Aiuianus.

i ¶ In necessario. qualis est filius & seruus. vt insti. de here. qua. & diffe. in princip. & §. sui.

k ¶ Si nolit. ridiculũ tñ est fieri exheredationẽ in hũc casum. vt. ff. de here insti. l. iam dubitari. & facit. ff. de here. insti. l. cornelius. Arg. cõtra. j. de manu. testa. l. si quis locuples. in fi.

l ¶ Frustra. fic. C. de fideiusso. l. non recte. & ff. man. g mutuã. & j. de verbo. oblig. l. si ita ſtipulatus fuero. §. si titius. Sed arg. cõtra. ff. de vsur. l. si stipulatus. & j. de leg. j. l. si quando.

m ¶ Et qui ita. ¶ Casus. Instituo mihi heredẽ titiũ sub ditione. si. r. dederit seio: & postea decessi. certe ad hoc vt habeat hereditatem meã dictus titius duo sunt ei necessaria. Primum est vt adimpleat cõditionem. Secundũ est vt postea adeat hereditatẽ meã: per quem additionem acquiri solet hereditas: & idẽ est si legassem dicto titio sub dicta conditione. nam post impletã conditionem necesse est ꝙ agnoscat legatum ad hoc vt habeat legatum irrepudiabiliter: logtur enim hic de ea acquisitione legatique est irrepudiabilis ad hoc vt cõcedet iuri quod est in hereditate.

n ¶ Et qui ita. als si quis ita. als ei qui ita.

o ¶ Impletam. hic em opus est adimpleri conditionem. vt. j. de cõdi. & demon. l. qui heredi. §. fi.

p ¶ Acquiri solet. i. adiri et hereditatem: vel legatum agnouerit / sed in hereditate potest hoc tolerari: sed in legato qualiter: cum statim impleta conditione queratur dominium legatario. vt. ff. eodẽmo. fer. amut. l. si partem. §. j. & l. de lega. ij. l. si legatũ: Refpon. loquitur hic de ea acquisitione que est irrepudiabilis et incommutabilis: quod continuo git post agnitionem legati: ante enim quẽstum est: sed non sic vt repudiari non possit: et fere non quẽstum dicitur cum ꝓpter repudiationem perinde habeatur ac si legatum non esset. vt. j. de lega. j. l. seruũ filiũ. §. si quis. et. l. si tibi homo. §. cum seruus. et. ff. ad leg. aquil. l. nam sicut. ergo acquiri solet incommutabiliter: sed ante quritur sed com-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

mutabiliter. Item ad hereditatem est contra. ff. de acq. here. l. antisti°.

vbi fit heres implendo conditionem. Solu. ibi impleuit conditionē vt heres esset hic vt esse posset ꝛ purificaret conditionem et haberetur pure instituto: quem constat non esse heredem nisi adeat ad quod. ff. de condi. ob cau. l. i. §. i. et de condi. indebi. l. in summa, §. sed et agere. ff. j. co. l. si pupillus. ꝛ hic innuit. Item contra. ff. de here. instituen. l. iam dubitari. in fi. Solu. ibi impleuit cōditionem. vt esset heres: h vt purificaret conditionem. Sed alij' hanc distinctionē in extraneo admittunt: sed suus semper fit extāc he res. vt. d. l. iam dubitari. argu. pto eis. ff. de condi. ꝛ demon. l. conditionib' pupillus. sed corrigitur ff. de acquirē. heredi. l. cuz bonis. vbi idem in vtroq; dicit.

Marcianus. Lex. xiiij.

Onditiones ꝫ edicta impatoꝝ: aut ꝫ leges: aut que legis vicē obtinent scripte: vel q̄ ptra bonos mores: vl' derisorie sunt: aut bmōi quas pretor improbauerit: pro non scriptis habētur: ꝛ perinde ac si ꝺditio herē ditati siue legato adiecta non eēt: hereditas legatum ve capietur.

Conditio turpis adiecta in institutione filij vitiat testamentum: item nō dicimus posse quod honeste non possumus. hoc dicit Barto,

Onditiōes. ¶ Casus. Institui te heredem si eam duxeris in vxorem quā de sacro fonte suscepisti. vel reliqui tibi legatum sub dicta conditiōe certe perinde capies hereditatē meam vel legatum ac si dicta cōditio non esset adiecta hereditati vel legato: ꝛ hoc ideo quia dicta conditio est contra dictū imperatoris qō est. C. de nuptijs. si gs alumnam. ꝛ idem esset si apposuissem conditionem que esset contra. ff. puta institui mihi heredem quēdam senatorem si acciperet in vxorem quandam libertam. vt. §. de rit. nup. l. lege papia. ꝛ idē similiter esset si apposuisses conditionem que esset contra ea que legis vicem obtinēt: puta institui mihi heredē titiū curatorē feie si acciperet dictā feiā in vxorem. vt. §. de rit. nup. l. senatusconsulto. ꝛ idem esset similiter si apposuissem conditionē que esset contra bonos mores: puta' institui mihi heredem titium ꝫ patrem suum non redimeret ab hostibus. vt. §. eo. conditiones. ꝛ idē esset si apposuissem conditionē que esset derisoria puta institui mihi heredē titium si iuraueret se facturū mihi monumentum. vt. §. eo. que sub condition. Vinia.

a ¶ Imperatoꝝ. vt instituo te heredē si eā ducas in vxorē quam de sacro fonte leuasti. vt. C. de nup. si quis alūnā. §. fina. idem magis si contra edicta iesu christi.

b ¶ Contra leges. vt senatus libertinā ducat. vt. §. de rit. nup. l. lege.

c ¶ Uicem obtinent. vt cō tra senatusconsulta curator adultā suā sibi conium faciat. vt. C. de interdi. ma. l. i.

d ¶ Bonos mores. vt ne patrem ab hostibus redimas: vel ne patronū alias. vt. §. eo. l. conditiones.

e ¶ Derisorie. vt si ludibriū sui populo faciat. vel vocetur vespertilio. vt j. ad trebel. l. §. sciendum. ꝛ. l. facta. §. si danda. in fi. §. vel vt. j. eo. l. quidam. Accursius.

f ¶ Pretor. vt si coegeris illā per metū tibi vēdere instituo te heredē vel tibi lego: vel si iuraueris te aliquid daturū vel facturum. vt. §. eo. l. que sub conditione. in princip. ꝛ in. §. quotiens.

g ¶ Capietur. vt. §. eo. l. j. nisi ei a quo relinquit' imposita sit. vt insti. de le. §. fi. ꝛ facit. j. de leg. j. l. si gs inquilinos. in princi. ꝛ. §. pe. ꝛ. §. fi.

Hjus. ¶ Casus. Ego filiū quē in potestate habebā institui mihi heredē sub predicta conditione quā pretores improbauit: puta si acciperem in vxorē illā quā de sacro fonte suscepi: certe facit non valere testamentū meū: ac si conditio non esset in eius potestate. nam filiꝰ debet institui sub conditione sibi potestatiua vt dixi. §. eo. institutio. et est ratio quare non videtur esse in eius potestate dicta conditio: qt credendum est facere nos non posse illa facta que iedunt pietatē velestima tionem vel verecundiā nostrā: ꝛ vt generaliter dixerim credendum est nos non posse facere ea facta que cōtra bonos mores fuerint: ꝛ q̄ dixi in ea conditione quam princeps improbauit: habet locū ꝛ in ea quam senatus improbauit: puta institui mihi titiā filiā meā heredem si fide iussit prio feio apud sempronū ꝛ postea soluerit: que conditio est contra senatusconsultum velleianū. Uinia.

h ¶ Improbauerit. pone exemplū. vt. §. l. proxi.

i ¶ Infirmat. non ita si patronus. nam rumpit per contratab. ſ; conditio habetur pro non appositā: et ex testamento est heres. vt. j. de bo. libe. l. si libertus sub conditione. Item qꝛ non habetur ſ; cōditio pro nō adiecta. vt. §. l. proxi. ꝛ. l. conditiones. que sunt contra: Respondeo. vt §. eo. l. j. notatur.

k ¶ Potestate. quod est necesse vt valeat institutio. vt. §. de here. instit. l. suus. ꝛ. C. de insti. ꝛ substi. l. si pater.

l ¶ Estimationem. l. famā. vt. j. de var. cog. l. pe.

m ¶ Nos posse. licet de facto fieri facile possit: ad ff. j. de verbo. sig. l. nepos. ꝛ de aur. ꝛ argē. leg. l. vestis. §. vestimenta. ꝛ. j. de fur. l. pe. ꝛ. §. de vsur. l. iij. ꝛ. iiij. ꝛ. §. quibus ex cau. ma. l. in cadez. ꝛ xxj. q. ij. c. faciat bomo. quod potest.

Si titius heres erit. ¶ Casus. Ita dixi in testamento meo: si titius heres erit seius heres esto: ꝛ si seius heres erit: titius predictus heres esto: certe iste institutiones nō valent: qꝛ propter pplexitatē conditio existere nō pōt. Uinia.

n ¶ Si titi' heres erit. h titius: ergo debet esse primo heres. vt. §. de here. instituendis. §. si quis et alter primo eadem ratione qō esse non potest: vt in proemio de gesto. §. discipuli. Item. ibi: quia quod primū ꝛc. vt. §. titu. j. l. fi. §. titius. in fi. §.

o ¶ Inutilem. ratio est in euidenti: qvr sit titi' heres oportet vt primo ei' cōditio impleatur: id est qꝛ seius primo sit heres. vt. d. l. de here. instituendis. §. seius h facere non potest nisi ꝛ sua conditio impleatur: sc; qꝛ titius primo heres sit: inuicem ergo propter perplexitatem verborum se impediunt. sic. j. de verb. oblig. l. si titius. ꝛ de regu. iur. vbi repugnantia: h vbi effect impossibilis de natura vel de iure valeret institutio ea habita pro non scripta. vt. §. eo. l. j. conditiones. ꝛ. l. si quis ita institutus. ꝛ institu. de here. instit. §. impossibilis. que sunt contra. Item videtur superuacua hec cōditio. vt. §. e. l. verba. contra. Si; ibi implere conditionem: sc; volendo fieri heres ꝛ adire ab eodem ꝛ simul fiunt: h ab alio. Unde debet impleri conditio prius q̄ alter possit adire. vt. j. eo. l. si ita scriptum. qō euidentius apparet si ponas conditionem que eget longo temporis tractu vt si domum fecerit. Item an erit idem econtra si dicam titius heres esto si seius heres non erit: ꝛ seius heres esto si titius heres non erit. Si; potest ibi dici qꝛ extensio huius verbi erit dabit vtilem vel inutilē institutionē: ꝛ sic expectabitur alterius repudiatio. Vel dicas q̄ qui primo adierit ille sit heres: ꝛ si alius postea velit non potest. vt arg. j. de verbo. oblig. l. si titius. Sic ergo aliud est in conditione faciendi ꝛ aliud in nō faciendi: sic als in altera cauetur. vt. §. e. l. si quis ita. ꝛ. j. de cōditio. ꝛ demon. l. mutiane. altera impleri debet ante. vt. §. de here. instituendis. §. iij. §. si quis. ꝛ. j. de condi. ꝛ demon. l. qui heredi. §. fi.

p ¶ Non possit. vtraq; vel altera: due enim sunt.

Si plures. ¶ Casus. Institui mihi heredē titium in duabus partibus hereditatis mee: ꝛ seium institui mihi heredē in tertia parte sub conditione si nauis ex asia venerit: ꝛ gaium institui in eadem tertia: si sempronius consul factus fuerit: ꝛ postea decessi. certe que cūqꝫ dicta rum cōditionū prius extiterit ille habebit dictam tertiā cui fuit ascripta dicta conditio que prius extitit. Uiuianus.

q ¶ Si plures. Institui titium ex triente si nauis ex asia venerit: itē seiū ex eodem triente si nauis venerit ex africa. Et fm ff. propie dicit plures institui et nil est contra. Uel dic q̄ eundem sic institui: sed tunc quomodo plures? Respō. quia bis facta fuit tamen in eandem partem ꝛ in eundem heredem.

r ¶ Eadem parte. in specie. Si; quid si ex alio triente primo? ex alio secundo instituit eundem sub diuersis conditionibus? Respon. existente conditione vnus institutus ex ea crit heres: ꝛ si in secundo habeat in fitutus substitutum expectatur conditionis euentus illius institutiōis. alioquin idem quod hic vt insolidum fit heres. vt. §. de acquiren. here. l. cum heres. §. fina. ꝛ. l. seq. ꝛ. §. de here. instit. l. si te solum. in princip. et §. j. Accursius.

s ¶ Sub diuersis conditionibus. in diuersis testamenti partibus appositis fm Joan. Si; contra. j. de condi. ꝛ demō. l. sub diuersis. ꝛ. l. qō tradidum. ꝛ. l. naꝫ ad ea. Si; hic a primo recedere noluit ꝛ h expressit: alioquin contra presumitur. Uel hic fuerunt alternatiue posite. Item. et simul: ad qō est qō not. §. eo. l. si heredi. Uel hic in hereditarijs in quibus non fuit tantum expectandum vt testamētum valeat: illud in legatis: ꝛ facit. §. de proxi. l. pluribus.

Cum seruus. ¶ Casus. Sticho seruo meo dedi libertatem pure ꝛ eum heredem institui sub conditione si nauis ex asia venerit: ꝛ si heres mihi non extiterit legaui ei centum: et postea decessi: vult ergo modo dictus seruus habere statim legatum ꝛ repudiare hereditatem: certe non habebit legatum nisi prius extitat predicta conditio heredi tati appositā:

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

tati apposita: videtur enim in legato repetita: z ita etiam videtur repetita conditio in isto alio casu. titia instituit sibi heredem nepotem suu; seium in dimidia hereditatis sue sub conditione si emanciparetur a patre suo: z postea fecit codicillos in quibus legauit eidem nepoti. c. vltra illud in quo eum heredem instituit: z postea decessit: certe eadem conditio videtur repetita in legato in codicillis dato que fuit adiecta in institutione. Quis in legato nō fecisset substitutionē siue repetitionem cōditionis sicut fuit adiecta in institutione. Auia.

¶ Excepto vno casu quē Roma. Audoutcat romanus i singul. luis in ff. condicio. vide ol no per bar. in. l. subcōditiōe. f. de a heredi.

¶ Cum seruus. ppius testatoris: alij de alieno vel testatoris: sed viuo te statore alienato.

¶ Scriptus. pro parte vt conueniat cum seq. casu quia dicit ō legato qō nō valeret nisi ab intestato esset repetitum si cobe redem non baberet. vt C. de fideicommis. l. eam quam.

b ¶ Sub conditione. si titius fuerit consul.

c ¶ Extiterit. quia defecit conditio.

d ¶ Conditionem. scilicet q titius sit consul: et dic etiam libertatem: vt hic. et. ff. de condit. z demonstra. l. auia. alioquin inutile esset legatus. vt. C. de lega. l. seruus. z adde de libertate vt dicit z nota. ff. titu. iij. l. trebatius. z. l. sequen. Item bocnisi talis sit conditio que legatum reddat inutile. vt. ff. de lega. j. l. seruo alieno. §. si ab impubere. et. l. si quis a filio. z. j. de fideicommis. lib. l. fina. z. j. de verbo. obli. l. titia. §. ides respondet. que sunt arg. contra. Azo.

e ¶ Hoc amplius ei leganit. pdia illa sub. vt. j. de condi. z demō. l. auia. z no. de repetitione. fic. j. de cōdi. z demō. l. cum seruus. in principio. z de leg. ij. l. latinus. in fi. z. j. de manu. testa. l. diuus. z de leg. iij. l. in repetendis. z. j. de vsufru. lega. l. codicillis. Sz arg. cōtra. ff. titu. iij. l. sub conditione. z. j. de an. leg. l. seio. §. vroni. z. ff. de actio. empt. l. si venditor. z no. insti. ad. l. aquil. §. et b capite.

Sz ita. ¶ Casus. Ita scripsit in testamento meo: titius heres mihi esto: z si dictus titius heres erit mihi meuius heres esto. et rogo eos ambos per fideicommissum/ vt hereditatem meam restituant sempronio z postea decessi: cum titius nolet adire meam hereditatem sempronius fideicommissarius fecit eum cogi per pretorem vt adiret: z ita titius coactus adiuit: ficqz quartam non retinuit: tamen restituit sempronio ex trebelliano partes quam coactus adiuit. modo queritur vtrū predictus meuius possit pro sua parte adire suo arbitrio sine coactiōe/ et quartam retinere cum restituet sempronio predicto: z videtur q non. quia cum titius suspectam adierit perinde est quantum ad eum ac si non adiuisset. Unde quia titius uon adiuisset videtur q meuius adire non possit: qui meuius fuit a me institutus sub conditione/ si titius adiuisset/ vt dictum est. Item et quia titius coactus adiuit. videtur q meuius adire debeat eodem modo ac si esset coactus: et sic quartaz nō retineat: dicitur tamen hic q et suo arbitrio possit adire dictus meuius: et q quartam trebellianicam sempronio retinere possit. Auia nus.

f ¶ Adierit. Coactus per fideicommiss. quia erāt rogati alij restituere. Item adeunte titio completa est condiō meuij. vt. ff. titu. iij. l. ij. §. si quis. dubitatio autem huius legis erat B sm Azo. quia cum titius suspectam adijt perinde est quantum ad eum ac si non adijsset vnde quasi nō adijsset videbatur q h adire nō posset: vel quia titius fuerit coactꝰ adire videbat q z bic coactus adire debet: et sic quartam retinere nō debet: quia qui coactus adierit quartam non retinet. vt. j. ad trebellia. l. quia poterat.

Additio coacta trebel. impedit.

M Ulier. ¶ Casus. Titia vxor mea promisit mih. c. nomine dotis z feci secum pactum de dicta dote lucrāda si ipsa in matrimonio precedere: postea constante matrimonio ipsa venit ad mortem et instituit me heredē sub conditione: si dicta. c. non peterē nec exigerē: z dedit mihi duos coheredes pure: z postea decessit. certe si ego denunciem dictis meis coheredibus q per me non stat: quo minus liberē eos per acceptilationē ab obligatione dictorum. c. statim sum heres pro tertia parte: si autem non dedit mihi aliquē coheredem dicta mea vxor videtur me instituisse sub impossibili conditione eo q nō habeo cui denunciem: et sic ero eius heres insolidus habita dicta conditione impossibili pro nō scripta. ¶ Si quis hereditarium. Institui mihi heredes titium si manumitteret fridbum seruum meū: z postea decessi: certe pōt titi⁹ manumittere dictuz stichbum de facto: ln nō de iure: z heres esse. et post additionem heredi tatis per titium factam cunualescet libertas stichi. ¶ Si quis te. Titi⁹ instituit te heredem sub conditione si tu eus instituisses heredē certe quocunq; gradu ꝓbes te eū instituisse eius ei⁹ heres: z idem esset si titius instituisset te heredem sub cō ditiōe si tu ei aliqd legasses. nā dcunqz gradu ꝓbes te ei aliquid legasse eius heres. Auia.

g ¶ Debebat. Sub pacto lucrāde dotis si ipsa premoriatur vt habeant locum sequentia.

h ¶ Instituerat. pro parte.

i ¶ Petiisset. Id est accepto ferret: et siciuris sunt. vt. j. de liber. lega. l. iij. §. nunc de effectu. alis locū baberet cautio mutiana. vt. j. de condi. z de mon. l. mutiane.

k ¶ Pro nō scripta. vtpo te impossibilis cum non est cui caueat. vt. ff. eo. si qui. §. idem iulianus. z. j. de condi. z demō stra. l. mutiane. z facit ad boc. C. de bere. instit. l. si compensandi.

l ¶ Heres esse. z B institutio nulla videbatur cuz prius deberet manumittere seruum hereditarius ꝓ heres esset. vt. ff. de heredi. instit. l. iij. §. si qs. z. j. de condi. z demon. l. q heredi. in fi. z manumittere non poterat nisi heres esset vt pote nō dñs. vt. C. de bis q a nō do. l. iiij. valet tamen magis ꝓ voluntatem defuncti q ꝑ manumissionem.

m ¶ Manumisisse. scz de facto: z sic non sufficit de facto fieri z si de iure nō teneat. vt. j. de sta. lib. l. penul. z. l. fidbus si heredi. z. j. de manumis. testa. l. seruū testamēto. z. j. de cōdi. z demon. l. meuius. z. j. de vb. obli. l. q dā. in fi. Sz arg. Ff. de cōdi. z demō. l. B cōditio. z. ff. q6 qsqz iur. l. si in fi. z. C. si man. ita fue. ali. l. ea. quidem.

n ¶ Cōualescit. cōtra. j. q. z a qui. l. si suo. vbi nō cōualescit. Sol. nō ipso iure vt ibi: sz tñ si veniat contra factum suuz obstabit exceptio. vt. ff. de pigno. act. l. si re alienam. z. l. j. z de pig. l. si a titio. z facit ad B. C. de lib. cau. l. si ab eo. z q6 ibi not.

o ¶ Instituit. in preterituin non in futurum. vt. ff. titu. ij. l. boc articulo. z j. de bis que pro non scrip. l. j. in fi.

p ¶ Vel quid. sub. etiam modicum.

S Eruus. ¶ Casus. Seruū titij institui mihi heredē cum liber erit: certe valet institutio: propriuin autem meum seruum nō possem taliter instituere: quia cum ei libertatē dare possem. debeo ei dare libertatem si volo eum liberum esse z mihi heredem vel pure vel in diem vel sub conditione nec facultatē habere debeo instituēdi eum heredē in casum obuenientis ei libertatis a quocunqz alio. z hoc dicit cuz. l. sequē. Ulianus.

q ¶ Non potest. scilicet vt institutio sit conditionalis. Ro. sed erit pura conditione habita pro non scripta. tu dic nulla est omnino sm Joan. vt bic dicit. Sz contra. ff. titu. ij. l. talem. in princi. So. ibi bis data fuit libertas seruo. ¶ Primo pure z vtuliter. Secundo sub conditione z inutiliter vt z B: quarelicet ex secunda datione non teneat/ tenet tamē ex prima pura z vtili. Item facit in fitiu. g tu. dar. pof. §. seruus. vbi eodē modo distinguitur in seruo tutore dato: licet illa distinctio videatur tolli

¶ Sic substitutio vocatur ppie. institutio. bal. in rub. C. ō ipube. z alt. subsiti tu. nec ꝓ sic rinisi ꝓbis exhibiss. bal. in. l. fi. r. op. C. de bere. instit.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

per.l.ꝫ.de testa.tu.l.si hereditas.§.fi.vbi non refert inter seruus suũ ⁊ alienũ tutorẽ datũ. Sed dic ꝙ vterq; liber est: sed alter directo cum suus: alter per fideicommissum cum alienus.

a Quia ratio. Si volo seruũ meũ heredẽ instituere: debeo ei libertatem relinquere vel pure vel in diem vel sub conditione: ne debeo fortune cõmittere vt fiat liber ab aliquo dño futuro vt sic postea sit heres. Azo. Vel dic ratio: scilicet vt non pendeat ex alieno arbitrio. vt.ꝫ.tit. ij.l.illa. Item et ille qui potest stare certo non stet incerto: vt dicit prouerbium: vt hic.ꝫ.ꝫ.titu.ij.l.quotiens.§.heredes. Accursius.

b Libertatẽ dare. scz ex quo dat ei hereditatem. Sed cõtra.ꝫ.tit.ij.l.hereditas ex die. Solu. libertas et hereditas põt differri vt post pascha sit liber et heres: sed tantum heres non. verũ in predicto casu subducitur tempus q̃tum in hereditate: vt sic habeat commodum medij temporis fm Azo. Vel dic ex die incerto. vt.ꝫ.tit.ij.l. in tẽpus. et.l.qui filio. Accursius.

t Q Alibet futuro dño quasi fato ꝑmittẽdo: ad quod.ſ. de ꝑdi. et demõ. l.j.in fi. ⁊ de leg.ij. sed et si sic. Accursius.

Ter. Casus. Ego babẽs duos fratres et vnã cõsobrinã. ita dixi in testõ meo: vter ex fratribus meis ꝑdicti nam nostrã vxorẽ duxerit heres mihi esto ex dodrãte: ille aũt frater meꝰ qui eã non duxerit heres mihi esto ex quadrãte: ⁊ postea decessit: ⁊ dicta cõsobrina nupsit vni de dictis meis fratribus: certe ille cui ipsa nupsit habebit dodrantẽ hereditatis mee: ⁊ alter quadrantem: si autẽ aliquis eorũ duxit eã in vxorem eo ꝙ ipsa noluit: tunc erunt ambo mihi heredes ꝓ equali portione: ꝙ per eos non remanet quin conditionem adimpleat sicut si essent instituti heredes si darent. c. titio vel facerent mihi monumentũ: ⁊ per eos non remaneret quin darent. c. vel monumentum facerent: et idem esset si dicta consobrina decessisset viuo me testatore: et ita certum est ꝙ per eos non remanet quin conditionem adimpleant. ⁊ hoc dicit cum.l. sequen. Vnianus.

d Consobrinam. que dicitur consobrina habes institu. de gradi.ſ.iiij. ⁊ licitũ est tale matrimoniũ fm leges. vt instit. de nup.ſ. duos: aũt. et intelligẽ hoc verũ quãdo honeste et nubere potuerat: alꝫ conditio pro non adiecta habetur. vt.C. de insti. ⁊ substi.l.ij.ꝫ.j. de condi. ⁊ demon.l. cuꝫ ita.ꝫ.l.seq.ꝫ.l.titio.§.j.ꝫ fictum vterq; admittitur in semisse. vt.ſ.ꝓ ꝓ. fatis probatur. sed fm canones constat talem conditionem ꝓ non adiecta debere haberi: cuꝫ intendictũ sit tale matrimoniũ. Azo.

e Dodrante.ꝫ.ix.vncijs.

f Heres esto. hec institutio est pura: ſz distributio partiũ sub cõditione. vt.ſ.l.ꝓori. in fi. vnde veriles habent portiones deficiente conditione: ⁊ fm b nõ est cõtra.ſ. de condi. ⁊ demon.l. in testamẽto vbi aliter diffunguitur: quia ibi sub conditione fuit relictum.

g Equales admittũtur. Quid si alteri nupserit ⁊ per alterum non stetit quominus nuberet? Respon. fm Joan. alter. ix. alter. iij. habebit. licet finis huius legis ei sit contrarius. Azo. sed non obst. qꝫ vterq; nubere non potest. Item pone ꝙ neuter vult eam ducere. Joã. vni liter admitteretur: qꝫ dupler est institutio: scz pura sine parte. Item cũ partibus discretis sub conditione. vt.ſ.l.ꝓori. sicut fuit duo arbitri ꝓcepta. vt.ꝫ.de arbi.l. celsus. cum ergo deficit cõditionalis remanet pura. vt.ꝫ.titu.ij.l. si quis ita scripserit. Et si quartuor casibus vterq; admittitur in virilem portionẽ et equalem: id est vterq; in semisse: puta si illa moritur viuo testatore vel etiam postea dummodo anteꝫ sit in mora contrahendi. vt.ſ.l.ꝓori.⁊.ſ. de condicio. ⁊ demõstra.l. penulti.ꝫ.j. Item si illa nonvult nubere. Item quando vterq; sine iusta causa non vult. Item quando honeste eam ducere non possunt: vt dictum est: econtra in duobus inequaliter: scilicet si alteri nupserit post mortem testatoris vel in vita post testamẽtum: vt hic.⁊.C. de insti.⁊ substit. l.si quis heredem. Item si alter noluit ducere volentem: vt hic.in fine colligitur.

b Plerũq; nam quandoq; non sic est: vt potest colligi ex distinctione quam no.ꝫ.eo.l.ſ.ff.

Quia ratio suadet cum qui libertatẽ dare potest: ipm debere aut ꝑsenti dic: aut in diẽ: aut sub conditione dare libertatem: nec habere facultatem in casum a quolibet obuenietis libertatis heredem instituere.

Marcellus. Lex.xxiij.

Ter ex fratribus meis cõsobrinam nostram duxerit vxorem ex dodrante: qui non duxerit ex quadrãte heres esto: aut nubit alteri aut non vult nubere: consobrinam qui ex his duxerit vxorem habebit dodrantẽ: erit alterius quadrãs: si neuter eam duxit vxorem: non quia ipsi ducere noluerint/ sed quia illa nubere noluerit: ambo in partes cõles admittuntur: plerũq; enim hec conditio sic vxorem duxerit: si dederit: si fecerit: ita accipi oportet ꝙ per cum nõ stet quominꝰ ducat/ det aut faciat.

Papinianus. Lex.xxiiij.

Qui ex fratribus meis titiã consobrinam vxorem duxerit ex besse heres esto: qui non duxerit ex triente heres esto viuo testatore cõsobrina defuncta ambo ad hereditatem venientes semisses habebunt: quia verum est eos heredes ꝰstitutos: ſz emolumento portionum euentu nuptiarum discretos.

Modestinus. Lex.xxv.

Sub conditione heres seruus institutus sine iussu domini conditioni parere non potest.

Pomponius. Lex.xxvj.

Si pupillus sub conditione heres institutus fuerit: conditioni etiam sine tutoris auctoritate parere potest. Idem ꝙ et si legatum ei sub conditione relictum fuerit: quia ondi tione expleta ꝓ eo est quasi pure ei hereditas vel legatum relictum sit.

Conditio que continet inhumanitatem ꝛſpuitur: ⁊ cr sermonibus incõgruis ꝓſumitur quis non sane mentis misi ꝓbetur contrarium. b.d. Barto.

Modestinus. Lex.xxvij.

Quidam in suo testamento heredem scripserat tali cõditione: si reliquias eius in mare ꝓiiceret: querebatur cum heres institutus conditioni non paruisset: an expellendus est ab hereditate? modestinus ꝛſpondit: laudãdus est magis q̃ accusandus heres q reliquias testatoris

i Vel. sic in aut. vt ex ac. instan. do. ſ. fi. et facit ad. l.ſ. de fecũ. tab. l.ij. ſ. fi quis ita. ⁊ de an. leg. l. meuia. in princi. ⁊. C. de cõdi. infer. l.iij. ⁊. C. de institu. ⁊ substi. l.i. ⁊. j. de lega. l.l. turpia. §. ij. ⁊ de cõtraben. emp. l. becvendi tio. ⁊. ꝫ. de heredi. instit. l. quotiens. §. si gs. ⁊. j. de condi. ⁊ demon. l. si titꝰ. ⁊. j. l. ꝓori.

k Qui ex fratribus. Viuo testatore. vt post mortẽ ante motã. vt ꝫ. l. ꝓori. not. Item dic ꝙ in vita testatoris põt impleri: vt ibi not.

l Quia verum est. hec est ratio quare hec et superior. l. nõ obstat distinctioni que fit. j. de condi. ⁊ demon. l. in testamẽto. ⁊ facit ad hoc. ꝫ. l. ꝓori. cum suis concor.

Sub ꝺitione bẽs. Casus. Institui mihi heredẽ titiꝫ sub cõditione si ascenderit ipse titius capitoliũ: ⁊ postea decessit certe nõ ꝑt titius adimplere conditionẽ: multo domino suo: scz q̃tũ ad hoc dñs fiat heres. Sed pupillus sub cõditione institutus vel cui sub cõditione est legatum relictũ bene potest parere conditioni etiã sine auctoritate tutoris: quia propter hoc non efficitur statim pupillus heres vel acquirit legatum: sed in eo statu efficitur quasi pure ei hereditas relicta sit vel legatum. ⁊ hoc dicit cum. l. seq. Vnianus.

m Non potest. vt dñs fiat heres: paret tamen ⁊ facit pura ꝑ vt dñs possit iubere adire. vt.ſ. de condi. ⁊ demon. l. in conditionibus. §. j. que est tra. Vel dic ꝙ nec eas purificat si dño nõ placet q̃ fact. alioquin sic: vt ibi. vt ita possit iubere adire. ⁊ facit. ſ. l. ꝓori.

n Si pupillus. Sub conditione. si seruierit illi per mensem: secus si in dando. vt no. ſ. de condi. ⁊ demon. l. in conditionibus. in prin.

o Relictum sit. quasi dicat non eoipso queritur hereditas vel legatus. nam nec pure relicta statim queritur. vt.ꝫ.eo.l. si quis ita. ⁊ ibi no. ⁊.ꝫ. de condi. ob cau. l.j.§.j.

Quidam. Casus. Titius instituit sibi heredem seium sub conditione si reliquias eiusdem titij testatoris ꝓiyceret in mare/ et postea decessit dictus testator: seius autem predictus heres non ꝓiecit reliquias in mare: sed tradidit eas sepulture in memoriã humane conditionis: nunquid repellitur dictus heres ab hereditate? ꝛ videt ꝙ sic: ꝙ dictus testator videtur ꝓpter suũ ꝓceptũ non fuisse sane mentis: ⁊ ideo non potuisse aliquem instituere: ⁊ sic illum qui esset legitimus bere ab intestato posse de iure hereditatem habere: ⁊ ita verũ est nisi heres scriptus probet contrarium: scz testatorem non fuisse furiosum: si autem probet non est ab hereditate repellendus: laudãdus est enim ex eo ꝙ non ꝓiecit dictas reliquias in mare. Quem testamẽto. Et titio quẽ testamento pure institut sibi heredẽ seius codicillis a se feito: postea factis a ꝛſpsit cõditio. dictus seius in dictis codicillis: ita dem. ſcripsit: volo mihi esse heredem titium: si det gaio. c. nunquid si vult hereditatem titius tenetur dare. c. dicto gaio? ⁊ dico ꝙ non. hereditas enim non potest adimi in codicillis: ⁊ dicẽ testator intelligẽs cogitasse de adẽptione hereditatis in codicillis faciendã si heres non adimpleret dictã conditionem in codicillis appositam: sicut autem non ꝓteſt adimi bona in codicillis vt dictum est: ita nec dari. et hoc dicit tota ler. Vnianus.

p Laudandus est. est enim deriſorium. vt.ꝫ.eo. conditiones. sic ⁊ alꝫ voluntati testatoris non paretur. vt.ſ. ad trebellia. l. debitor. ubi nam et eum ⁊. C. de bis qui. vt indig. l. nõ oportet. ⁊. ſ. de leg. ſ. l. ſeruo alieno. §. fin. ⁊. ꝫ. de religi. ⁊ sump. fu. l. at ſi quis. §. at ſi quis. et. §. hec actio. ⁊ C. de

Testator voluntati nõ semp parẽdũ

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

C. de institu. ⁊ substitu. l. reprehendenda. Azo. Item facit. §. de peri. et cõmo. rei vendi. l. j. §. licet. Sed argu. contra. j. de cõdi. ⁊ demonstra. l. mutuus. Solu. hic fauore religionis speciale. argu. §. dereli. ⁊ sump. fu. l. sunt persone.

a Esse. id est an.

b Mẽtis esset. Ob est verius vt presumatur nõ fuisse cõpos mentis nisi probetur contra.

Mens sana ex vbius probatur.

c Timouerit potest. per scripturam. pbante eum fuisse sane mentis: ex seruãdis mõibus eñ presumitur nõ sane mẽtie: hoc est ta lis presumit cuius verba gerit: vt. hic. ⁊. §. de tu. ⁊ cu. da. ab bis. l. is qui. §. j. ⁊. §. diuus. ⁊. j. delega. j. l. apud iulianum. §. fi. ⁊. l. iij. §. i. sic ⁊ talis cui? et gesta ducit. vt. j. de iniur. l. item apud. §. si qs virginẽ. quo nõ probato institutio nulla est. vt. C. de testa. l. qui in potestate. et sic legitimus faciet cõtrouersiã hereditatis. ⁊ facit. C. qui testa. face. posl. iij. ⁊. C. de codicil. l. nec codicillos. Itez nõ. arg. q̃ si quis vtatur re vt dominus q̃ presumitur dominus licet non fuit quia possideat.

d Ascripsit. subau. ei quem ⁊c.

e Dari. directo. vt. §. e. l. institutio. ⁊ insti. de codicil. §. fina. ⁊. C. de codicil. l. j. misi a milite. vt. j. titu. iij. l. querebar. ⁊. l. militis. an pzin.

f Intelligitur. ẽ an cuꝫ effectu est cogitatio: Nñ. quidam sic vt confiscẽt. vt. C. de bis qui. vt indig. l. hereditas. Sed ibi expressim dixit eos indignos. Itẽ pro eis. j. de lega. iij. l. cum quis decedens. §. seiam. in fi. Sed ibi alij assignauit. Et eodẽ modo respon. ad. l. j. ad trebel. l. fecuola. Item pro eis. j. de bis qui. vt indig. l. quidam. Sz ibi perfectum fuit secundũ testamentuꝫ: hic codicillus. Sed Azo dicit q̃ inuanum cogitauit. vt. j. de codicil. l. diuus. ⁊ insti. de codicil. §. fi. ibi neq; conditio ⁊c. Item pro eo. C. de testa. l. hac consultissima. §. si quis autem. fed interpretari potest. vt. §. de testa. l. heredes. §. ij.

Si filius. Casus. Ego habens filium in potestate ⁊ ex eo duos nepotes: institui mihi heredẽ dictũ filium sub cõditione que erat in eius potestate. nam nec sub alia conditione poteram eũ instituere ad boc vt valeat meum testamentum: et dictos meos nepotes ei substitui ⁊ postea decessi: ⁊ postea venit ad mortẽ dictus meus filius anteq̃ adimpleret dictam conditionem. queritur vtrũ dicti nepotes veniãt ex substitutione filio in mortis articulo constituto? ⁊ distinguitur inter potestatiuas conditiones. nam aut fuit talis que non potuit impleri moriente filio: veluti si ad alexandriam ierit filius beres esto: et dictus filꝰ rome est in mortis articulo que valde ab alexãdria distat: aut fuit talis potestatiua conditio que potuit impleri extremo momento vite. veluti si titio decem dederit filius beres esto: que vltima potest adimpleri per alium nomine filij predicti: primo casu veniunt nepotes ex substitutione filio in mortis articulo constituto ⁊ adbuc viuo. nam cum certum sit eo tempore filium alexandriam ire non posse: ergo certum est eum non extiturum heredez: ⁊ sic veniunt substituti ad hereditatem: si autem re tento eodem casu non habuisset aliquem substitutum filius existeret mi bi beres legitimus: ipse idem filius in mortis articulo cõstitutus: ⁊ ad istum eũdem casum adduco tale simile: titius instituit sibi heredem seuũ si in capitolium ascenderit q̃ si non ascenderit leganit ei centum. posita dictus seius fuit in mortis articulo constitutus anteq̃ capitolium ascenderet: ⁊ ita certum est eum ascendere non posse capitolium. ⁊ sic nõ posse esse heredem: certe incipit cedere dies legati statim cuꝫ cepit esse seius in mortis articulo. Secundo autem casu: id est quando filio meo quem institui apposui conditionem potestatiuam que poterat adimpleri vltimo vite momento: non admittuntur ad hereditatem nepotes predicti filio substituti viuo ipso filio licet in mortis articulo constituto: quiquidem mei testatoꝛs nepotes existerent mihi auo heredes ab intestato mortuto dicto meo filio/ si eos nõ fubstituisset eidem filio: nec eis nepotibus ab intestato mihi succedentibus/ vt proxime dictum est: filꝰ pre-

non in mare ſm ipſius voluntatẽ abiecerit: ſed in memoziam humane conditionis ſepulture tradidit: ſed ⁊ hoc ipſum prius inſpiciendum eſt: ne homo qui conditionem talem impoſuit negz compos mẽtis eſſet. igit ſi perſpicuis rationibus hec ſuſpitio amoueri poteſt: nullo modo legitimus bona de hereditate controuerſiam faciet ſcripto heredi. Quem teſtamẽto pure inſtituit: codicillis aſcripſit conditionez: quero an ei parere neceſſe habet. Odeſtiſtinus reſpondit hereditas codicillis negz dari negz adimi poteſt: pozro in defectum conditionis de adẽptione hereditatis cogitaſſe intelligitur.

Filio inſtituto ſub cõditione poteſtatiua que non poteſt impleri vltimo vite ſpiritus que non poteſt mori dominus q̃ preſumitur dominus licet non ſit quia poſſideat.

Dapinianus. Lex. xxviij.

Si filius ſub conditione beres erit: et nepotes ex eo ſubſtituantur: cum nõ ſufficit ſub

qualibet conditione filiũ heredẽ inſtitui: ſed ita demũ teſtamentum ratũ eſt: ſi cõditio fuit in filij poteſtate: cõſideremus nunquid interſit que cõditio fuerit aſcripta vtrum que moziente filio impleri nõ potuit: veluti ſi alexandriam ierit filiꝰ heres eſto: iſqz rome deceſſerit: an vero que potuit etiaz extremovite momẽto impleri: veluti ſi titio decem dederit filius meus heres eſto: que cõditio nomine filij p aliũ impleri põt. naz ſuperior quidẽ ſpecies cõditionis admittit viuo filio nepotes ad hereditatem: quiã neminem ſubſtitutum baberet dum moritur legitimꝰ patri heres extitiſſet. Argumentoqz eſt qõ apud ſeruiũ q̃z relatum eſt: quẽdam enim refert ita heredem inſtitutum ſi in capitoliũ aſcẽderit: qõ ſi nõ aſcẽdiſſet/ legatum ei datum: cumqz anteq̃ aſcenderet mortẽ obijſſe: de quo reſpondit ſeruiꝰ cõditionẽ mortẽ defeciſſe: ideoqz moziẽte ceo legati diem ceſſiſſe. altera vero ſpecies conditionis viuo filio non admittit nepotes ad hereditatẽ: qui ſi ſubſtituti non eſſent ab intẽſtato: q̃ demum poſt mortem eiuſdem mei filij deſtitutum eſt teſtamentum meũ in quo eum inſtitui vt dictum eſt. quaſi dicat ſi deſtitutum fuiſſet teſtamentum ante mortem filij non obſtaret filius nepotibꝰ ab intẽſtato ſuccedere volentibus: ſicut in primo caſu dictum eſt: qñ ſcz talis fuit cõditio apposita inſtitutio ſi lij que vltimo vite momẽto adimpleri non poteſt: ſic nec in iſto caſu quẽ ſtatim ponam obſtat filius nepotibus: puta ex here dani filium meum et inſtituti mihi beredes nepotes ex eo cum ipſe filius mozietur. nã non poteſt hoc caſu obſtare nepotibus cum ipſi veniant ex teſtamento ad hereditatem meaz aui demũ mortuo filio. ⁊ hoc dicit hec lex. Vinianus.

Si filius. Ad euidentiam no. duas regulas. ſ. q̃ dm locus eſt ſucceſſioni ex teſtamento non habet locũ ab intẽſtato. Item q̃ dm locus eſt inſtitutiõi nõ eſt locus ſubſtitutioni: ⁊ propbanc ſte regule. j. de acq̃r. here. l. q̃ dm. ⁊ de regu. iur. l. q̃ diu. ⁊. C. cõia. de ſucceſſ. l. ante. Item not. q̃ ſi filius nõ poteſt ſub condicione inſtitui niſi ſit pote ſtatiua ſub qua inſtituꝫ nõ facit patrem intẽſtatum non parendo: ſi habeat coheredẽ vl ſubſtitutum: alꝰ ſic. vt. §. de here di. inſti. ſuus. circa ptinc. Item not. q̃ poteſtatiua alia eſt que poteſt tũc impleri vltimo vite ſpiritu: vt dare decem: ⁊ tunc nec ſubſtitutus nec ab intẽſtato aliquis venit niſi poſt mortem filij alia que non poteſt tunc impleri vltimo vite ſpiritu: vt ſi aſcendat capitoliũ: ⁊ tunc ſubſtitutus admittaꝫ etiam filio viuo. vel ſi ſubſtitutus nõ eſt/ admittit legitimus: ⁊ cũ ipſe filius ſit legitimꝰ ipſe idem ſuccedit patri ab intẽſtato in articulo mortis exiſtens.

Nepotes. vel quilibet extranеus. vt. §. de heredi. inſti. l. ſuus. Immo caute dicit nepotes: quia vt ſubſtituti vel vt legitimi admitterenꝰ. vt. j. baclege.

Inſtitui. alꝰ inſtituiſſe.

Eller: adriã. cum ipſe impropzie ſit tpe teſtamẽti inſtitutus: vt ſic ſit poteſtatiua: ſz alij dicunt hic poni ex plũ de mi. ta. vt. C. de inſti. ⁊ ſubſti. l. ſi pater. quod non placet.

Decem dederit. cum dines ſit.

Per alium. vt. §. de ſta. bo. l. arethuſa. in fi. ſed ſuperior non.

Superior. ſpecies conditionis. ſi alexandriam ierit.

Filio nepotes. ſubſtitutos: nam moriente inſtituto conſtat q̃ ipſe nõ poteſt impleꝛe conditionẽ: ergo ea deficiente admittit ſubſtitutus vel coheres: alꝰ ſi non haberet ſubſtitutũ vel coheredem: idẽ filius ſuccedet vt legitimꝰ patri ab intẽſtato defecta ei conditione in articulo mortis poſito: vt hic ſubijcit. ⁊. §. de here. inſti. l. ſuus. §. fi. ſed an cũ nepotes admittunt querent patri morienti: vt ſic habeant poſtea vt heredita tem patris an non: ⁊ ita habeant vt aui. arg. q̃ non querant. C. de bo. que libe. l. j. in fi. eõrra q̃ ſic. arg. §. de acq. here. l. placet.

Qui. ſcilz filius.

Moritur. idem filius.

Quendam. extraneum.

Mortem obijſſe. ⁊ ſic conditio eo viuente defeciſſet.

Conditionem. inſtitutionis.

Morte. ſuparueniente in vita tamen.

Ceſſiſſe. ⁊ ſic ad heredem tranſit quod alꝰ non fieret. vt. C. de cadu. tol. §. finantem ſub conditione.

Viuo filio. quia q̃ dm ipſe vixit poſſibile eſt conditionem impleri: ⁊ cum poſſit locus eſſe inſtituto ceſſat ſubſtitutio. Item poſt mortem filij demum incepit eſſe certum conditionẽ impleri non poſſe: ⁊ ſic admittuntur ſubſtituti: vel ſi nulli ſunt ſubſtituti cum tunc certum ſit patrem familiãs deceſſiſſe inteſtatum ſoli nepotes inueniuntur proximiores ⁊ ſic ſuccedũt auo vt legitimi: vt hic ſubijcit. ⁊ inſti. de heredi. ab inteſta. §. cum autẽ. Nec ob. in eo. ti. §. ita demum. vbi tẽpore mortis morientis

UNIVERSIDAD DE HUELVA

inspicitur quis tunc est prorimior: q̄ illud nullo condito testamento. q̄ distinctio ✣ probatur. insti. de leg. ag. suc. §. prorimus.

✣ Istas distinctionem tenet Bart. in l. d̄ se patris. C. vñ liberi. in. 1. col. 8. pzta istā lec. opponō. vide ibi.

a ¶ Heredes existerem. vel sub. auo nō filio q̄ nunq̄ fuit heres. sed. R. dicit ipse filio qui ab intestato patri succedisset deficiente conditione in testamento. cum nullum coheredem vel substitutū haberet. vt. §. de here. insti. l. suus. q̄ non placet cuz nō sit eo viuo cōditio impleta: z ita non fuit heres: et hoc statim probatur. neq; enim etc.

testato auo heredes existerent[a]: neq; enim[b] filius videtur obstitisse post cuius mortem patris testamentum destituisset. Quemadmodum[c] si exheredato eodem filio nepotes cuz filius mozeretur heredes fuissent instituti.

b ¶ Neq; enim. bene dico q̄ nepos succedit auo ab intestato: qm̄ filius qui nō successit ille non impedit eos quin auo immediate succedant.

c ¶ Quēadmodum. Innuit q̄ valeret testamentum in quo filius exheredatus est etiā post mortē suā si demū post mortē filij exheredati destituat testamētū z sic est §. de li be. z postbu. l. si ita. §. fi. vbi ab itio nō tenet. Solu. hic destituit ab initio vt z ibi: z similitudo que sit per verbū quēadmodum est vt deseratur: vt hic. z. §. sed nō in tempore: quia supra post mortē filij hic eo viuo. Itez nō in hoc vt admittant nepotes in vita: sed superiori fic: vel hic habuit coheredē nepos ibi nō: vt ibi no. Sed tunc quomodo deseritur testamentus post mortez filij: ✣ Rñ. vt ammodo nō possit rumpi per querelam: z sic admittuntur nepotes instituti. Vel dic q̄ fuerit exheredatus sub conditione potestatiua. s. si nō decerit illi. r. z sic optime cōuenit cuz predictis. Sed tunc ob. §. de libe. z postbu. l. iij. §. pure. ſz ibi p̄hibet sub casuali vel mixta z in institutione distinguitur. Vel dic destituitur rupto testameto per querelam quando coheredem habeat nepotem pure institutum. z facit. j. vnde li. l. scripto.

† Cōcor. in c. pe cū gl. i. extra de tēpo. ord. z facit. c. finē littibus. cuz glo. fi. ibi. z hoc est gña le. de dolo z cōtu.

Diem. dummodo non vltra nouem menses. a nobis annū. vt. C. e. l. fi. §. fed quia quidam.

i ¶ Destituat. post centum dies tamen. vt. j. l. pzori.

k Tacq; pro et vel illatine: quia pretor diem non adiecit: itaq; nos adiyciamus.

De iure deliberādi. Tit. viij.

Seruo heredi instituto non dat ius deliberandi: sed dño suo. hoc dicit.

Ulpianus. Lex. j.

Si fu[a] fuerit heres institut[a]: vtiq; non ipsi[a] pstitucmus tēpus ad deliberandū: ſz ei cui[a] seruus est: q̄ pro nullo isti habētur apud pretorem[c]: idēq; si pluriū seruus sit: vtiq; oibus dominis pcstitue mus. ¶ Ait pretor si tēpus ad deliberandū petet[c] dabo. Cū dicit tēpus nec adiicit diē fine dubio ostendit esse in ius dicentis potestate[c] quem diem[b] pcstituat[b]†.

Paulus. Lex. ij.

Tacq[a] pauciores centū die rum non sunt dandi.

Ulpianus. Lex. iij.

Decē illud sciendū est nō nunq̄ semel: nonnunq̄ sepius[a] diem ad deliberanduz dandum esse: dum pretori suadetur tempus quod primū aditus pcstituerat non sufficisse.

Idem. Lex. iiij.

Sed hoc ipetrari nō debet: nisi ex magna causa.

Idem. Lex. v.

Aristo scribit: nō soluz creditoribus: sed etiā heredi instituto pretorem subuenire debere[m]: hisq; copiam instrumentorum[a] inspiciendorum facere: vt perinde instruere se possit expediat necne agnoscere hereditatē.

¶ Si maior[a] sit hereditas: deliberat heres: z res sint in hereditate quę ex tractu temporis deteriores fiunt: adito pretore potest is qui deliberat fine preiudicio eas iustis precijs vendere: q̄ possit etiam ea quę nimius sumptuosa sint: veluti iumenta aut venalicia[a]. Item ea que mora deteriora fiāt vēdere: quicq; pterea curaturus sit vt res alienum quod sub pena vel precioſis pignoribus debeatur: soluatur.

Gaius. Lex. vi.

Itur[a] siquidem in hereditate sit vinum/ oleum/ frumentū/ numerata pecunia: iudicari debebunt impendia: si min[a] a debitoribus[b] hereditarijs exigenda pecunia: q̄ si nulli sint debitores: aut iudicem pronocent: venire[a] debent res superuacuę.

Ulpianus. Lex. vij.

Jt pretor si pupilli pupillę rebus sumptuosis: vel q̄ ipe sunt periture. si aūt nō sint ibi res predicte propter predicta expediēda est erogēdaq; pecunia a debitoribus[b] he reditarijs. si aūt nō sint in hereditate debitores vl sunt ſz soluere nolūt: debet predictus deliberans vēdere res superuacuas. ppter predicta expedienda. h. d. cum. l. seq. Uiuia.

m ¶ Debere. Statuendo diem adeunde hereditatis. vt. j. de cura. bon. dan. l. j. z de bo. aucto. iudi. pos. l. si seruus. z. §. de beredi. insti. l. si quis institutus. §. j.

n ¶ Misq. heredi z creditoribus. ad q̄s. j. de acquiren. heredi. l. aristo. z de bo. aucto. iudi. pos. l. fin. sed post additionem creditores non petunt instrumenta rei.

o ¶ Instrumentorum. hereditariorum. vt. d. l. aristo. vel fm quosdam existentium penes creditores debet reditarios. z facit q̄s not. §. de eden. l. j. §. edenda. z. d. l. de bo. auc. in pos. l. fi.

p ¶ Si maior. q̄ sit onera. vel. l. q; multe res sunt in ea. Accur.

q ¶ Venalicia. l. serui venales. z facit. j. de cura. bon. dan. l. z de ven. in pos. mit. l. i. §. multer. z. j. de acq. here. l. pto here de. §. fructus. z. §. de petit. here. l. duus. in prin. z. l. si bone fidei pos. z. §. de pcur. l. pcurator to tozum. z. j. eo. l. ait pretor. z. §. de fer. l. solent.

r Itur. facit ad hoc. C. de bo. que libe. l. fi. §. vt antem. z. C. de admini. tuto. l. ler. in fi. z. l. seq.

s ¶ Uenire. i. vendi.

Jt pretor. ¶ Casus. Filium meum impuberem mihi heredē instituti z ei titiū tutorē dedi: datū est tutori nolle pupilli tps ad deliberandū: nūquid potest interim diminui de bonis hereditarijs per tutorem: z dicit ptor q̄ vetabat interim diminutionē nisi cā cognita z viriboni arbitratu fiat dicta diminutio: vlpianus autem laudat illud q̄d dixit pretor: z vult similiter dicere quid contineatur appellatione diminutionis per pretorem vcrite: et certe per dicta verba non solum impeditur alienatio rerū/ verūcti a crercitiū actionum hereditariarū. Itē dicit dictus vlpianus q̄ sit causę cognitio de qua ptor mentionē fecit. Et dicit q̄ si iusta causa sit diminuēdi debet pmitti diminutio: puta causa funeris

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

funeris. Item permittit causa eozū que sine periculo non possunt preteriri z vescendi gra: vt edificia hereditaria fartiant/z ne agri heredi tarij remaneant inculti: z vt restituatur creditori pecunia que ei debet sub pena vel pignore: ḡcungz autē dictarū causarū interueniat fine alia similis dz cū pmissu ptoris fieri diminutio z nō aliter. Ulpianus.

a ¶ Postulabitur, p petorem.

b ¶ Actiones exerceri. sz in procuratore, secus cui exercitium demādatur: nec tamē vendit. vt. ff. de procura. l. procurator tutorum. z in tutore z curatore. vt. ff. de admini. tuto. l. fi. Item in omni ecclesiastica persona. vt. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. Item qō hic dicit est verū nisi sint res periture. vt. ff. e. l. aristo. ff. cum concor. z. ff. bac. l. et ff. de petit. here. l. diuus. et. ff. vt in pos. lega. l. si tis cui. ff. qui legatorum. z. l. penulti.

¶ Permissu. sed nōne alsz vēdit tutor sine iudicere qne seruari nō possint. vt. C. de admi. tut. l. ter que. in fine. Rñ. ibi erāt pupilli: hic nō dum. Itē quare de pupillo specialiter dixit in prin. huius. l. cū. ff. i. generaliter dixerat: Respon. q sibi plus permittit: q etiam causa vescendi. qō. ff. nō erat. Item siue erat bereditas maior: siue nō qō ff. m. l. aristo. ff. i. nō erat fm Jr.

SJ quis. ¶ Casus. Institui mibi beredem filiū meū quē babebā i potestate me moztuo: ipse abstinuit ab bereditate mea: vendita tamen nō fuerūt postea adbuc bona mea per creditores: nec alius heredi tatem mea adiuit postea adbuc nunc petit dictus meus filius tēpus ad deliberandum: nunquid babere debet: Et dz sic. z pendēte deliberatione dz habere alimenta ex bereditate. z. b. d. cū. l. se. Ui.

d Uenerint. No. fuisse puduntē postea adire in distuncte fi bona sint in suo statu: vt bic. z. C. de repu. here. l. fi. in pn. boz die maior infra triennū nisi res alienate sint: minor habet triennium post vtilem annū etiam rebus alienatis per in integrum restī. vt. C. eo. l. fi. sed contra buic z illi. C. de iur. et fac. ignoā. Liu. So'u. ibi in tacendo: bic expresse. Uel verius ibi erat substitutus. at legitimus suum non excludit nisi post triennium bodie. vt argu. ff. de mino. l. q si minor. §. fceuola. vel dicvtno. plene. C. de iur. z fac. ignoran. l. ij. Item quid in emācipato: Item quid in materna bereditate repudiata: Respō. vt no. C. de repu. here. l. fi. z facit. ff. ad tertul. l. filij ma ter. §. i. z. ff. de op. leg. l. mancipiorum. in fi. Itē extraneus post repudiationem non potest adire. vt. C. de repu. here. l. sicut. nisi minor. in q dic vt. ff. de mino. l. q si minor. §. fceuola.

e HLius. aliud in extraneo nisi sit pupillus. Jo. vt. ff. e. l. ait pretor. et facit. ff. de inoffi. test. l. fi instituta. §. de inofficioso. Azo. z. C. de ordi. cog. l. fi. z. ff. de peti. here. l. beres furiosi. §. sed z si quid. z. ff. vt in pos. leg. l. qui legatorum.

SJ plures. ¶ Casus. Institui mibi beredē titiuz z substitui ei seiū z decessi: postea petit primus tempus ad deliberandum: certe be ne debet habere: z si deliberatione babita repudiet bereditatem: et leue nomine postulabitur[a] tēpus ad deliberandum: an expediat eum bereditatem retinere: et hoc datum sit ei si ista causa esse vide bitur: bona interea diminui: nisi causa cognita boni viri arbitratu vetabo. Decreto pretor impedit interim diminutionem: q̄diu nomīe pupilli petitur tempus ad deliberandum. ¶ Quid sit autem diminui vetabo videamus. ¶ His verbis autem pretor non tantuz alienationem impedit: verūtiaz actiones[b] exerceri nō patit. est em absurdum † ei cui alienatio interdicitur permitti actiones exercere: z ita labeo scribit. ¶ In cause autē cognitione boc vertitur an iusta causa sit vt diminuere pter permittat. Ergo z funeris causa diminui permittet. Item cozum que sine periculo nō possunt preteriri: vescendi gratia eque diminui permittit: sed vbi viget / ex alijs quoq causis permittere cū oportet: vt edificia fartiantur: ne agri inculti sint: si qua pecunia sub pena debetur vt restituatur: ne pignora distrahantur. ex alijs quoq iustis causis pretor aditus diminutionē permittit: neq em fine permissu[c] eius debet diminutio fieri.

† Concor. filij. pope. ff. in ver. et dicit ver. in ca. edoceri. extra de testi. scrip. z glo. ff. in c. cōtin git. circa pn cip. extra de relatio.

Idem. Lex. viij.

SJ quis suus beres postea q̄ se abstinuerit tunc petat tempus ad deliberandum: videa mus an impetrare debeat: magisq est vt ex causa debeat impetrare cum nondum bona venierint[d].

Paulus. Lex. ix.

HIius ‘oum deliberat alimenta habere debet ex bereditate.

¶ Quādo sunt plures gradus heredū cuilibet de per se assignatur temp' ad deliberandum. b. d. Pau.

Marcellus. Lex. x.

SJ plures[f] gradus sunt heredum institutorum per singulos obseruaturuz se ait pretor id qō de prefinito tempore deliberationis edicit: videlicet vt a primo quoq ad sequentem trālata bereditate q̄primum inueniat successorem qui possit defuncti creditoribus respondere.

¶ Appellatione filij continetur natura lis in seruitute conceptus. z in figura matrimonij. Pau.

Labolenus. Lex. xj.

QUi filium[g] libertinum[h] habebat beredem eum instituerat: deinde ita scripserat: si mi bi filius nullus erit qui in suā tutelam[i] veniat tunc damas seruus liber esto: is filius pupillus et libertinus erat: querebatur si damas liber esset: trebatius negat[k]: quia filij appellatione libertinus quoq continetur[l]. labeo contra: quia eo loco verum[m] filiū accipi oportet. trebatij sententiam probo: si tamē testatorem de boc filio locutum esse apparet[n].

¶ Explicit liber. xxviij. fo. et quartus huius.

¶ Incipit liber. xxix. et quintus huius.

¶ De militari testamento. Titulus. j.

Ulpianus. Lex. j.

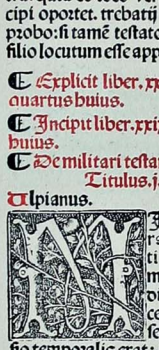

JLitibus libe ram testamēti factionē pri mus quidem diuus Juli' cesar cōcessit: sed ea concessio tempozalis erat: postea vero primus diuus Titus dedit: post bos domicianus: et postea diuus nerua pleniſſimam indulgen tiam in milites contulit: eamq et traianus secutus est: et exinde

seius substitutus petat similiter tempus ad deliberandum habere debet: dando enim pretor tempus ad deliberandum etiam substituto q̄primum. i. citius inueniet successorem qui respondeat creditoribus defuncti. Ulpianus.

f ¶ Si plures. facit. j. titu. ij. l. q̄diu institutus. et quod not. C. de cura. bo. dan. l. j.

QUi filium. ¶ Casus. Titius bñs filium impuberem ex ancilla sua/ et sic suum seruum manumisit cum: et ita effectus est libertinus institut dictus titius sibi beredem dictum suuz filium impuberem et libertinum: et postea ita dixit. si filius mibi nullus erit qui in suam tutelam veniat: tunc damas seruus meus liber et beres esto: z decessit dictus testator: querebat an damas liber esset ex dictis verbis testatoris: Et dixit trebatius q̄ non/ ea ratione: quia filij appellatione libertinus quoq predictus filius testatoris continetur: z ipse libertin' erat pupillus: z sic in suam tutelam veniebat: ergo damas non debet habere libertatem cum testator ita dixerit vt dictum est. si filius mibi nullus erit qui in suam tutelam veniat: tunc damas seruus meus liber et beres esto. et verum dixit trebatius/ si appareat ex aliquo iusto iudicio testatorem de boc filio locutum esse: labeo autem volnit dicere contrarium: sed reprobata est eius sententia. Ulpianus.

g ¶ Qui filium. pupillū.

h ¶ Libertinum. habuit enim ex ancilla sua/ vel ex aliena: et postea fuit manumissus: et sic non erit legitimus: sed naturalis.

i ¶ Tutelam. id est adultam etatem. vt. ff. de leg. iij. l. cum filio.

k ¶ Negat. scilz cum statim liberuz esse. nam bic articulus tūc extraneum tempus significat. vt. ff. de cōdi. z demonst. l. iiij. §. fina.

l Continere tur. No. ap pellatione filij etiam naturalis continet. Filū appellatiōe etiaz naturalis continet.

m ¶ Eorum. i. iustum z legitimum: sed bic nō fuerat legitimus: ergo nullus erat filius qui in suam tutelam venire posset: vnde videbatur q̄ statim esset liber: sed contra est vt subijcit. Et no. fm Labeonem q̄ appellatione filij legitimi tantum continentur sic. C. de instit. z sub. l. generaliter. §. fi. in eo qō dicit iusta sobole z c.

n ¶ Apparet. in dubio perpenditur boc ex dignitate z voluntate z condition e eius qui fideicōmissuz reliquit. vt. ff. ad trebel. l. ex facto. §. si qs. z facit ad. l. istam. ff. de heredi. instī. l. quotiens. in prin. Sed argu. contra. in. d. l. generaliter. §. fi. C. de instī. z subſti.

Legitimus suū nō excludit.

MJlitibus. ¶ Casus Quia milites sunt simplices a legū obseruatione: ideo voluerunt imperatores antiqui et nouiq rata esset eorum voluntas quoquo modo testati fuissent etiam si nuda voluntas eoz sit in testamēto.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Scdo plane dicit vnde dicaf miles. Tertio dicit vnde dicaf exercit⁹. Quarto reddit rationē quare prior tractat in infortiato de testamento militis separatim a testamentis paganorū. de quibus dictū est: sc̄z qz cognouit prior: ex cōstitutionibus principuz obseruari singularia iura z propria in testamentis militum. z hoc dicit cum.l.seq. Viuia.

a ¶ Nādatis. principū.

b ¶ Cum in notitiam. alās cum innocētiam. alias cū in notitiam.

c ¶ Cōmilitones. Not. q appellat te militē. sic. j. de ẏbo. sig. l. familie. Ayo. z no. fidelissimos. alās sc̄os sicut in clericis. vt. C. de episco. z deri. l. genera liter. z. j. eo. l. testamenta coz. in princip. z. ẏ. j.

d ¶ Nuda. a solēnitate. et dic aut est dom: et tūc in re cōmuni. vt. C. eo. l. penul. aut in prelio: z tunc etiā nullo vocato test. vt C. eo. l. milites. oū tamen duobus saltē testib⁹ probetur. vt. j. eod. l. lucius. aut in tentorio z tūc sunt duo vocandi. vt. j. eod. l. diuus.

e ¶ Miles. alludit vocabulo. sic. j. de acqui. pos. l. j. in princip.

f ¶ Millesimus: quia de mille vnus strēnuus eligebatur.

g DE militis. J deco. sic. j. de iniur. ites apud. §. hoc edictum.

SJ miles. ¶ Casus. Quidam miles cū posset iure militari testari cepit eo iure facere testamentum: quo pagani cōmuniter facūt: et antēq compleret testamentum decessit: fuit tamen quesitū an valeat illud qđ fecit de testamēto. Et respon. q sic. licet enim in pagano nō valeret testamentum inceptum z nō consummatum: tamē in milite diuersus debet probari: sc̄z vt valeat. licēt de hoc pompo. dubitauerit neqz enim dictus miles qui nolunt testari iure cōmuni: videt statim renū ciasse benefitio militari: nec credendū est q elegerit dictum modum testandi ad impugnandum illud quod facere et testando: sed magis voluisse valere iudicium suum vtroqz genere testādi: sc̄z cōmuni z militari. z hoc propter fortuitos casus valentes a cōtinere cir ca testamentum suū iure militari factū: qui casus illud vitiare possent: z vnus casus esse posset si transiret annus a tempore missionis de militia quo casu non valet testamentum iure militari factum. vt. insti. eo. §. z quod in castris. z sicut dictus miles tacite videtur voluisse q testamētum suum valeat vtroqz genere testandi vt dictum est. ita plerīqz pagani testamentum facientes solent expresse per scripturam adijcere in testamento. velle vallere testamentum etiam iure codicillorum: z tunc sine dubio erunt codicilli si sit testamentum dicti pagani imperfectum: z in re codicillorum valebit. Uiuianus.

† Facit ad hāc. l. in causs sup abbatia. in fi. cum glo. fi. post pn. extra de offi. delega.

b ¶ Dubitat. an valeat iure militari vel non.

i ¶ Diuersum. q̄ in pagano in quo non tenet. vt. C. de testa. l. hac consultissima. §. si quis autē. z. j. ex imperfecto.

k ¶ Bonus testandi. iure cōmuni.

l ¶ Judicia. iure speciali. z ad hoc q eligens vnū nō renūciat alteri. j. titu. j. l. claudius. z. j. si quis omiſ. cau. test. l. qz autē. j. rñ. Sed arg. contra C. de test. l. non codicillum. z. j. de diuor. l. fi. §. fi.

m ¶ Voluisse. testari.

n ¶ Valere. vt z. C. de codicil. l. fi. z. j. devulga. subſti. l. coheredi. §. cum filie. z ad idem. C. de codicillis. l. j.

o ¶ Nec quisq̄. alās nec quisq̄: alās deest nec: z tunc subaudi nō dicet nā z. z alās est quis. z. l. interrogatiue.

IUre militari. ¶ Casus. Surdus z mutus miles in militia existens potest iure militari facere testamentum. Uiuianus.

p ¶ Surdum. i. cum qui est surdus z mutus. quid aūt si ſ i pagano plene dicit. C. q test. face. pof. l. dicretis. z. j. de testamen. l. qui in potestate. §. fin. z. l. sequen. ff.

q ¶ Missionē. ſz an post. dic vt institu. eo. §. quinimmo.

r ¶ In numeris. id est exercitu.

s MJlites. Substitne re. directo cum illi decesserit. alās nullū esset priuilegium. vt institt. de pupil. sub. §. fi. z probat hoc. j. e. l. miles ita. §. heredato. z. C. eo. l. in testamento. in fi. z. j. titu. iij. l. centurio.

SJ miles. ¶ Casus. Si miles instituat sibi heredē titiū ex fundo quātū ad totū aliud suuz patrimoniū remanet intestatus. miles enī pōt decedere p parte testat⁹: et p̄ pte intestatus: qđ nō est in pagano. Uuia.

t ¶ Creditur. immo contra. vt. j. eo. si certar. que est contra. Sol. creditur hic. ſ. a iure: si probatur hoc voluisse militem. nā presumo q heredi omnia dare voluerit: vt ibi. Itē contra. C. eo. l. q̄d. So. vt modo diri. vel ibi instituit ex vnciar⁹ vncijs: vnde non potest ibi. ꝑbari. Item. hic in re certa. et est ratio: qr ibi in quotis: et ideo fm eas proportionaliter in ceteris videt qđ hic in singulis non videtur sic fieri: si autē vnū ex paganis istituat: vel ex castrēsibus illa sola habet. vt. C. e. l. j. et. ij. z ibi no. distincte. z facit. §. de here. instī. l. j. §. si ex fundo. z de vulg. subſ. l. coheredi. §. fi. z. j. ad trebel. l. cogi. §. sed z ſi. z. j. de regu. iur. l. ius nostrū. et. j. de castrē. pecu. l. heredi-

tate. §. j. z insti. de heredi. insti. §. non autem.

QUi iure. ¶ Casus. Miles iure militari faciēs testamētū: z ignorans vroꝛē suā ꝓgnātē esse cū esset ꝓgnās. pterijt posthumū: vel in vitate nō erat pregnans: sed post testamentū vino dicto milite concepit z peperit: z vtroqz ꝑdictoꝛ casuū fuit eo animo dictus miles vt velet suū heredē esse illū quicunqz sibi nasceret: nō rumpit testamentū ei⁹. Et idem est si post testamentū arrogauit filiū. nā nō rūpet ei⁹ testamen tuz arrogatus si malunt miles predict⁹ decedere durāte eodē testamēto idēqz est silr si post testamētū nepos successit ei in filij mortui locū. z idē est si post testamētū natus est filius ei vino se: z ita est in isto alio casu. Quidam pagannus fecit testamētū nō iure: z postea cepit militare: z voluit q dictū suū testamētū valeret iure militari. Certe bene incipit valere iure militari. z hoc dicit cū duabus. ll. seq. Uuia

v ¶ Qui iure. facit. C. e. l. sicut. z. l. si cum. z. j. eo. l. si filius. z. z. de inoff. testa. l. si quis filio. ſ. irritum. ver. qua ratiōe. z. j. eo. l. in fraudem. §. ij. z insti. eo. §. sed z si quis.

x ¶ Non rumpitur. sc̄z agnatione posthumi.

y IDem est z si arrogauerit. post testamentum.

z ¶ Nepos ve. i. natus ex filio arrogato.

a ¶ Filij. quia non rumpitur testamentum.

Idemqz

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Idemqz erit dicendum et si nato filio viuo se maluit eodem [a] testamento durante decedere: nam videtur iure militari refecisse testamentum: vt est rescriptum a diuo pio: in eo qui cuz esset paganus fecit testamentum: mox militare cepit: nam hoc quoqz iure militari incipiet valere si hoc maluit [b] miles.

Idem. Lex.x.

Facere [c] testamentum miles in hostiuz potestate posit⁹: nec iure militari potest.

☞ Sermo debet intelligi ſm conditionem persone ad quam dirigitur. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex.xj.

Ex militari delicto capite dānatis testamētum facere licet [d] super bonis dūtaxat castrensibus: sed vtrum iure militari: an iure communi queritur: magis autem est vt iure [e] militari ei testādum sit: nam cum ei quasi militi tribuatur ius testandi: cōsequēs erit dicere iure militari eum testādum: qđ ita intelligi oportet si nō sacramenti fides [f] rupta sit. ¶ Si miles incertus an sui iuris sit [g] testamentum fecerit in ea conditione est testamentuz eius vt valeat. nam et si incertus [h] an pater suus viuat testamentum fecerit: testamentum eius valebit. ¶ Si filiusfami. ignorans [i] patrem suum decessisse de castrensi peculio in militia testatus sit: non pertinebunt [k] ad heredem eius patris bona: sed sola castrensia.

Papinianus. Lex.xij.

Milites enim duntaxat ea que habent [l] scriptis relinquunt.

Ulpianus. Lex.xiij.

Idem est [m] et si de testamento mutādo cogitauerit: non quia adimere volebat castrensia bona heredi scripto: sed quia de paternis testari volebat et alium heredem scribere: sed si iam veteranus [n] decessit: vniuersa bona [o] etiam paterna ad heredem pertinere castrensium.

Marcellus. Lex.xiiij.

Neqz enim [p] iam potuit de parte bonorū testari: ⁊ de parte [q] non. ¶ Deportati [r] ⁊ fere [s] oēs hi qui testamenti factionem non habent: a milite heredes institui possunt: sed si seruum [t] pene heredem scribat: institutio nō valebit: sed si mortis tempore in ciuitate inueniatur: institutio incipit conualescere [v]: quasi nunc data hereditate: et generaliter in omnibus id poterit dici quos miles scribit heredes: vt īstitutio incipiat vires habere: si mortis [x] tēpore talis inueniatur vt a milite institui poterit. ¶ Si seruum proprium quem liberum esse credidisset miles heredem sine libertate instituit: in ea conditione est vt institutio nō valeat [y].

☞ Fauore militis ⁊ fauore libertatis/⁊ institutionis fideicōmis. libertas trahitur ad directam.h.d.Barto.

¶ Cum miles in testamēto suo seruo libertatē dederit: eidemqz

a ¶ Idemqz. Eodem.s.testamento quod ante fecerat.
b ¶ Maluit.de hoc dic vt.j.eo.l.tribunus.

Facere. ¶ Casus. Miles in hostiū potestate positus non pōt facere testamentū iure cōmuni: nec etiam iure militari. Uiuia.

c ¶ Facere.s̄.de testa.l.eius.in princip.

Ex militari. ¶ Casus. Miles capite damnatus ex militari delicto pōt testari sup bonis castrēsibus ⁊ nō sup alijs: ⁊ iure militari non alio iure. Si autē fidē sacramenti rupisset dictus miles non posset aliquo iure testari. Quid si miles sit incertus an sit sui iuris? Certe pōt facere testamentuz: ⁊ idem dico si incertus esset: an pr̄ suus viueret. Sed quid si pater dicti militis decesserit ⁊ ipse miles ignorabat ⁊ fecit testamentum in militia? Certe bona sua castrensia pertinebunt ad heredem ⁊ non bona patris sui: quia milites relinquunt scriptis heredibus ea dūtaxat q̄ habēt: paterna aūt bona nō habebat adhuc dictus miles: quia pro herede adhuc non gesserat. Sz qd si dictus miles sciebat bene patrem decessisse ⁊ instituit sibi heredē titium in castrensibus et paternis bonis: ⁊ postea cogitauit de testamēto mutādo/ et de instituendo sibi alium heredem in paternis bonis solis: nunquid dicta bona habebit primus heres: scilicet titius? Et dicitur ꝙ non: sicut nec.s̄.in proxi.casu. habebunt ergo hoc casu paterna bona venientes ab intestato ⁊ nō primus heres.necqz ille quē ī secūdo instituere in corde gesserat. Sz si retento eodem casu decessit factus veteranus vniuersa bona debent ad titium primum heredem pertinere ⁊ non ad venientes ab intestato. et est ratio: quia postq̄ factus est veteranus non potuit de parte bonoꝝ testari: ⁊ de parte nō. ⁊ h̄ dicit vsqz ad.l.neqz.§.j. Uiuia.

d ¶ Licet. secus in pagano.vt.s̄.de testa.l.eius qui.§.j.⁊.§.fi.

e ¶ Ut iure militari.als naturali.vt.s̄.de iniust.testa.l.si quis.ex.§.irritum.⁊.j.de lega.iij.l.si quis.in princi.§.miles.⁊.j.de vete.mili.suc.l.j. Sed contra.C.de inoffi.test.l.si quando.Solu.vt ibi.⁊ adde hic distinctionem que est.C.eod.l.a militibus. Additio. Dicit ſm Barto. hic ꝙ si cū milite loquebatur intelligitur ꝙ facit iure militari: nam sermo debet intelligi ſm conditionem persone ad quam dirigitur vt hic.⁊.l.plenum.§.equitij.s̄.de vsu et habita.⁊ per Dy. in cap̄.ea que.de reg.iur. libro.vj.

f ¶ Sacramenti fides.i.si non fecit contra aliquod capitulum quod iurauit vt ire ad hostes: vel vendere arma.

g ¶ An sui iuris sit.quia dubitat an fuerit competens iudex: videlicet ille coram quo fuit emācipatus: qđ est opus.vt.C.de eman.liber.l.j.⁊.l.fina.vel an sint latrones vel hostes qui eum ceperunt vt in pagano dicitur.vt.j.de leg.iij.l.j.in prin.

h ¶ Nam ⁊ si incertus. secus in pagano.vt.s̄. de testa.l. de statu.⁊.j.de lega.j.l.j.in prin.⁊ de codicil.l.aristo.⁊.j.de acq.here.l. heres. que sunt contra.sz si heres de statu suo dubitet non nocet aditioni.vt.j.titu.j.l. sed ⁊ si de sua.⁊ dic vt ibi. Additio. Pro intellectu istius glo. dic ꝙ si ē incertus an sit filiusfami.vel paterfa.miles potest testari: quia quomodocunqz se habet permittitur sibi testari: secus si miles sit incertus an sit sui iuris vel seruus: puta est incertus an sit captus ab hostibus vel a latronibus: quia tunc non potest testari ſm Jaco. de rauen. Pet. et Cynum ⁊ Baldū.

i ¶ Ignorans.maxime ſm quosdā.Accursius.

k ¶ Non pertinebunt.secus si paganus.i. veteranus est fact⁹. vt.j.l.iij. in fi.⁊.j.de castren.pecu.l.hereditate.§.j.Accursius.

l Milites. Habēt.⁊ tenent: sz in castris.sic.j.de vbo.oblig.l. stipulatio ista habere. ⁊ subaudi.s. si voluerit. ⁊ de paganis remaneret intestatus.vt.C.eo.l.j.et ij. hic enī de paganis testari noluit.

m Idem est.vt heres castrēsium nō habeat nisi castrensia.

n ¶ Veteran⁹. post annū missiōis.secus si ante.vt insti.eo.§. sed hactenus.

o ¶ Uniuersa bona. vt.j. de castren.pecu.l. hereditate.§.j.

Neqz enim. Casus in.§.deportatiuis qz in finē.l.cum.l.sequē. Non solum deportati: sz etiam omnes illi qui als ex testamento capere nō possunt a milite heredes institui preter seruū pene quem heredem institueres non potest: sed si tempore mortis dicti militis inueniatur in ciuitate dictus pene seruus conualescit institutio: ⁊ idez est in omni alio non capace a milite instituto: ⁊ postea capace inuēto tempore mortis militis. Quid si dictus miles instituat sibi heredē seruum suum quē liberuz esse credebat ⁊ non dedit ei libertatē? Certe nō valet īstitutio. Sed qd si dictus miles instituit sibi heredem titium ⁊ ei substituit seiuz et dicto suo seruo libertatem dedit: et rogauit dictum institutum ⁊ substitutuz vt hereditatē restituerēt dicto suo: ⁊ postea decessit dictus miles: ⁊ postea anteq̄ adirent decesserunt institutus et substitutus: nūquid habebit libertatem ⁊ hereditatem dictus seruus? Et dicit ꝙ sic: ac si libertas ⁊ hereditas data esset ei directo. In testamento autem pagani distingueretur in predicto casu: qr si decederet institutus ⁊ substitutus viuente dicto testatore ⁊ sciente: ⁊ tunc nihil noui statuēdum esset: ⁊ sic nō valeret libertas testamento data dicto seruo. si autē decessisset dictus institutus ⁊ substitutus ignorante testatore vel post mortē testatoris: subueniendum est vt valeat libertas ⁊ habeat hereditatem dictus seruus libertate donatus. Uiuianus.

p ¶ Neqz enim.cōtinuatur cum superiori lege.l.idem ⁊c.

q ¶ Et de parte.cū iure cōi debeāt testari. vt insti.e.§. sed hactenus.

r ¶ Deportati.hi nō capiūt iure cōi.vt.C.de heredi.insti.l.j.⁊.j.de bono.pos.l.edicto pretoris.sz ex testamēto militis sic: vt hic.⁊.j.de leg.iij. l.si deportati.§.si miles.sic ergo hic passiue accipit testamenti factio.vt insti.de here.quali.⁊ diffe.§.testamenti.

s ¶ Et fere.sunt autē multi.vt no.insti.de leg.§.legari.fere autē dicit ꝓpter illud qđ est.j.pri.§.⁊.§.si seruum.⁊ de his que pro non scrip.ha.l. fi.⁊.j.de his quibus vt indig.l.mulierē.⁊.j.e.l.miles.§.mulier.⁊.C.de here.l.fi.⁊ sic facit.C.eo.l.ex testamento.

t ¶ Seruū pene.ad hoc.j.de his q̄ pro non scriptis.l.iij.

v ¶ Conualescere.sic.j.de reb.dub.l.si cognatis. Arg.contra.j.de reg. iur.l.que ab initio.

x ¶ Mortis tpe.in alijs tria tpa.vt.s̄.de here.insti.l.si alienū.§.j.

y ¶ Nō valeat.vt inst.q da.tu.pos.§.plane.sic ⁊.j.de fideicō.lib.l.gnālr. §.si quis tu.Sz ↄ̄.C.de here.insti.l. cū ꝓponas. vbi tenet testm̄. Sol. nec hi tenet institutio in primo casu: ⁊ iō substitut⁹ admittit. Itē ī scđo ideo ibi tenet qr erat cōis: vnde erat cui q̄rere posset hic ꝓpri⁹. vñ non erat cui q̄rere posset nisi ipsi testāti vel ei⁹ futuro legitimo facto heredi: quia erat eadē persona secū. Item facit.C.de neces.ser

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ A primo. scz instituto.
b ¶ Secundo. scz subſtituto.
c ¶ Reliquerit. scz quis eoꝝ eſſet heres reſtitueret.
d ¶ Obierit. viuo vel mortuo teſtatore. ℌ in pagano diſtinguitur. vt. j. l. proi.
e ¶ Data eſſet. qđ quidē militie ꝯ libertatis ſua uore contingit. ℞. et ſic eſt. C. ad trebel. l. penulti. ℌ. cū aūt. et. ℌ. ad trebel. l. facta. in fi.
f ¶ Tractabat an tale aliquid quale ē illud quod dictū eſt de militis teſtamento. ℌ. l. proi. in fine.
g ¶ Nihil noui. i. nil valebit. ꝛ ſic nō valet teſtamentō data: poſtuit eñ mutare: non fecit: ꝛ ideo videt firmare. vt. ℌ. co. l. idē erit. ꝛ arg. C. de inoffi. teſta. l. iij.
h ¶ Subueniendū. eſt teſtamento vt valeat ꝛ qui dem fauore libertatis: ſ bodie videt ħ uis cōmune etiā ſine fauore libertatis vl militie. vt. C. ad trebel. l. pe. ℌ. cū aūt. vbi mortuo ſtituto trāſeūt actiones ſine reſtitutione: ſ illud qđ eſt in qđ trāſeāt: hic erat ſeruus in quem trāſire nō pōt fideicōmiſſum niſi ſit liber ꝛ liber eē nō pōt: niſi adita hereditate: vt. C. de caduc. tollē. l. ij. ℌ. in nouiſſimo. ſ diſpenſatur fauore libertatis: vt ħ. t. j. ad trebel. l. facta. ℌ. ſi. t. ℌ. l. proi. fauore libertatis ꝛ militie. ꝛ ſic not. valere teſtamentum ſine inſtitutione.

Teſtamentū ſine inſtitutione qñ ꝙs valet.

A fraudem. Caſus in prīc. eſt planus vſq; ad. ℌ. ſicut añ. Miles pōt dare hereditatez ſuā nuda ſua volūtate et etiam adimere ei cui dedit. vnde nullius erit mōmēti militis teſtm ſi ipm miles cācellauerit vel incīderit. ſi aut̄ poſt cācellationem valere voluerit teſtamentum ſuum vale bit ex ſuprema ei⁹ voluntate. Quid ſi miles induxit teſtamentū ſuū: ꝛ poſtea cū anulo ſuo ſignauit ipſum: certe tūc diſtinguif quo propoſito ſignauit: nā ſi ſignauit eo ꝙ penituit eum ꝙ mutauerat voluntatē cuz induxit teſtamentū intelligitur renouaſſe teſtamentū. ſi aut̄ ideo cū anulo ſignauit: qz volebat ita ſtare clauſuz teſtamentū ne poſſent legi ea ꝙ in eo ſcripta fuerant eſti mabitur potior cauſa iudicij militis facti irriti ꝑpter dictam inductionem: ꝛ ita ſicut erat irritū teſtamentum per inductiones ita remanebit.

¶ Teſtamentū ante. Titius paganus fecit nō iure teſtamētū: ꝛ poſtea factus miles deceſſit: nunquid militari iure valet dictū teſtamentuz? Et dicit ꝙ ſic: niſi dictus miles contrariū diriſſet. Sequēs. ℌ. dicit ꝙ ſi aliqs ſcribat ſe heredē in teſtō militis nō remittit ei pena teſtamēti ſolūmodo ſi tamen libonians. de qua dicit. j. de falſis. diuus. ¶ Miles ꝛ ad tēpus. Hic ℌ. dicit quattuor que permittūtur militi que non permitteretur pagano. Primum eſt: qz poteſt titium inſtituere vſq; ad paſcha: ꝛ dicere ꝙ a paſchate in antea ſit ſibi heres ſeius. Secundū eſt: quia poteſt dicere ita in teſtamento ſuo: titius ſit mihi heres: ꝛ poſtꝯ nauis ex aſia venerit ſeius ſit mihi heres. Tertium eſt ꝙ poteſt ita dicere. titius ſit mihi heres vſq; dum nauis ex aſia venerit. Quartum eſt: ꝙ ſibi ꝛ filio ſuo poteſt facere teſtamentum iure militari ꝛ ſoli filio ꝛ non ſibi: ꝛ hoc caſu cum facit ſoli filio teſtamentū: ita demū valet ſi miles predictus in militia deceſſerit: vel ſi deceſſit domi intra annū a tempore quo fuit miſſus de militia. ¶ Bonorum. Generaliter determinatum eſt inſtitu. de bono. poſ. ℌ. ſi. infra. ꝙ tū tempus pōt peti bonoꝝ poſſeſſ. nunquid poſt illud tēpus poterit ħs militis petere bonoꝝ poſſeſſ. i bonis militis: Et dicitur ꝙ nō. ꝛ ſic etiā vtiturſiure cōmuni. In hoc alio caſu legauit militi ſuo ſeruū ſuū ſub hac forma: Titius ſeruus meus liber eſto et heres eſto. Poſtea fecit teſtamentū militare: ꝛ in eo inſtituit heredes alios: ꝛ ſubſtituit ſeruū ſuū ſupradictū: ſi ſeruus ſuus adierit hereditatē ꝛ mortuus fuerit: ſeruus ſuus ſit liber ꝛ heres. Et ſic ſeruus ſuus adiit hereditatē ꝛ mortuus eſt: Et ſeruus ſuus ſtetit in ſeruitute: Et ſic ſeruus ſuus non fuit liber ꝛ heres. Et ſic ſeruus ſuus non fuit liber ꝛ heres. Et ſic ſeruus ſuus non fuit liber ꝛ heres.

noluit hereditatem adire: ꝛ institutus in paganicis rebus que nō erāt granate multū ere alieno adiuit pro sua parte. nunquid tenetur satisfacere etiam multū ere alieno adiuit pro sua parte. nunquid tenetur satisfacere ceteris illis creditoribus qui crediderunt super bonis castrensibus: Et dicitur q̄ sic. aut si nō vult satisfacere debet eis dimittere totā hereditatē. et quod dicit in instituto in pagamicis: idē esse in instituto in castrensibus ecōtra. ¶ Si eodem. Titius miles in stituit sibi heredē seium: et in eodē testamento exheredauit dictum seium: certe adēpta videtur seio hereditas: paganis autē non posset ita adimere p exheredationem. ¶ Si pater filiuſſa. miles et castrense peculium habēs instituit sibi heredem patrem suum in dicto peculio. ꝛ quibusdā legata relinquit: pater autem volens legatarijs respondere cōmisit adiectiones ex testamento et possidebat alio modo quasdam res ex dicto peculio: certe tenetur legatarijs: ꝛ idem esset si dolo desijsset possidere dictas peculiares. ¶ Sed si miles. Titius miles fecit testamentum in militia existens ꝛ legata in speciebus: certe in dicto testamento quibusdam reliquit ꝛ postea in eodem testamento ita dixit: si quos codicillos faciam eos confirmo in hoc meo testamento: his cōpletis remissus fuit de militia: ꝛ postea domi existens fecit codicillos ꝛ reliquit quibusdā alijs legata in speciebus certis similiter ꝛ intra annū quo fuit de dicta militia missus decessit: nunquid in codicillis seruabitur forma iuris ciuilis ꝛ cōmunis: scz vt de dictis legatis in codicillis relictis possit detrahi quarta cum quadrans solutis legatis nō remaneat heredi: Et videtur q̄ non: q̄ dicti codicilli fuerūt (vt dictū est) confirmati in dicto testamento in militia facto. vnde sicut de legatis in dicto testamento relictis non pōt detrahi falcidia iure militum speciali/ita videtur q̄ non possit detrahi falcidia de dictis legatis in codicillis relictis. Dicitur tñ hic q̄ bene possit detrahi falcidia de dictis legatis in codicillis relictis. ꝛ hoc ideo: q̄ iam defecit esse miles cuz fecit codicillos. Viuianus.

a ¶ Distribuisset. sic ꝛ in pagano. vt. ff. de here. instit.. et facto. §. ij. ꝛ facit. ff. l. si miles. ꝛ ibi no. C. de. l. ij. ꝛ. ij. ꝛ que ibi no.

b ¶ Duas hereditates. ad hoc. ff. de compen. l. si cū militi. ꝛ. ff. fa. hercis. l. heredes. §. j. ꝛ facit. ff. l. si miles. ꝛ qō ibi no. ꝛ. C. de. l. ij. ꝛ. ij.

c ¶ Soluere. l. tradere. ꝛ hoc ne priuilegiū noceat creditoribus. vt. ff. l. cum filius. ꝛ est ad hoc. ff. titu. j. l. cū hereditate. ꝛ. ff. de bono. pos. l. sed cum patrono. in prin. Item cōtra. j. eo. l. si duobus. Solu. ibi. Itē contra. ff. qui. mo. vſufru. amit. l. si sub cōditione. sed ibi sunt duo testantes: hic vnus. Item ibi duo testamenta: hic vnū. Item quare in principio bui⁹ legis nō ꝛ comitatur es alienū res: vt hic? Rñ. ibi nō est vniuersitas: hic sic. nam bona castrensia vna vniuersitas est: ꝛ sic est pagania alia: ꝛ ita ibi totum patrimoniū intuetur es alienū. vt. ff. ad trebel. l. ij. §. si heres. ꝛ. ff. de iudi. l. si fideicōmissum. §. tractatum.

d ¶ Si eodē. p tout babes in fi. §. nō possit. pone casum in seruo heredē instituto ꝛ libero. nam eodē testamento potest ei adimi hereditas sola sine libertate: ꝛ boc a milite nō a pagano. vt ꝛ. ff. de liber. ꝛ posthu. l. si ita. §. regula. Et quod dicit exheredem: id est hereditatē adimendo dicendo exheredo vel adimo. Item pone in libero extraneo instituto et eodem testamento postea exheredato. nam boc miles facere potest nō paganus: quia res est in extraneo inepta exheredatio: vt. ff. de verbo. oblig. l. quidam cum filium. sed miles nudā voluntatē auſert. vt. ff. eo. l. in fraudem. §. j. ꝛ fm boc ordina litteram in fi. nisi sola exheredatiōe. non possit ꝛc. Si vero babeas sine non. dic q̄ miles potest adimere bereditatem data; eodem testamento: cum boc possit paganus: et forte fiet istud etiam per verbum exheredo quod apte ponitur iam eo instituto. als non. vt dicta. l. quidem. ꝛ facit. ff. de testa. l. heredes. §. si quid post. ꝛ. C. de testa. l. bac cōsultissima. §. si quis autem. l. sancimus. Additio. Dic fm Bal. bic q̄ prima casus positio est vera: fm litteram negatiuam: vltima fm affirmatiuā est vera: sed media est falsa. vt. ff. de here di. instit. l. si pater.

e ¶ Legatorum actio. vt in eum qui omissa causa testamenti ab intestato possidet hereditatē. vt. ff. si quis omiſ. cau. testa. l. j. ꝛ intellige patrem te neri ad finē peculij ꝛ perpetuo: ly als deberet teneri ꝛ soleat nole peculij vſqꝫ ad annū tñ: scz cū ab intestato filius decessit: vt ola hec probantur aperte. ff. de castren. pecu. l. pater qui. ¶ Ité dic q̄ nisi fuisset testatus: pater iure peculij occupasset. vt. ff. de castren. pecu. l. ij.

f ¶ Sed si miles. ad euidentiā dic q̄ falcidia cessat in testamento militis. vt. C. ad. l. fal. in testō. et C. eo. in testamento.

g ¶ Plerisqꝫ. ꝛ bene.

b ¶ Regulā. i. solēnitatē. vt habeat locū falcidia.

i ¶ Confirmati sunt. ꝛ iō videbatur tempus testamenti tñ inspiciendum: ꝛ pinde ac si in testō cēt relicta legata i codicillis. vt. ff. de codicil. l. ij. §. codicillorum. sed tamen secus. vt bic dicit. ff. j. l. proiri. ꝛ. ff. ad. l. fal. l. si miles. ¶ Et not. ar. q̄ si legatus reseruat + sibi primā vacaturā in aliqua ecclesia: ꝛ ecciscaut rebelles: ꝛ eo facto priuato cepit locus vacare: q̄ non teneat ei? ex communicatio vt tempus in quo prebenda dz cōferri inspiciatur: ꝛ nō quo ipse retinuit: sic arbiter nō pōt statuere diem in tempus in quo nō est futurus arbiter. vt. ff. de arbi. l. si cū dies. §. si tra. ꝛ facit. ff. de codi. l. cōficiētur. §. fi miles. ꝛ. C. ō manu. testa. l. j. et cōtinua. l. sequentem.

+ Adde nō nem ad hāc glo. q̄ refertur ad legatis. vbi ex p̄ rare cum legatōe i ca. ſpient. ō of fi. leg. in. vi. Lard. Icle. l. iiij. q. extra de p̄bē.

Si vero. ¶ Casus. Pone q̄ in dicto testamento et in dictis codicillis vt in p̄cori. §. l. p̄receden. reliquit dict⁹ miles legata in quātitate ꝓsiderātia: ꝛ tot reliqt q̄ vtriqꝫ simul ꝓsitis ꝛ ꝓpatis excedūt dodrātē ꝛ tangunt quadrantē q̄ debet adminus remanere heredi de iure quo modo minuent per falcidiā legata in qbus dictū est locū habere falcidiā. i. legata in codicillis data: Rñ. q̄ ex olbus bonis debēt solui soluda legata in testamento data. q̄ de eis nō ꝺz detrahi falcidia vt dictum est: illud aūt qō superest a dictis legatis ꝺz diuidi inter heredes ex vna parte ꝛ illos legatarios quibus legatū est in codicillis ex alia ℔ modo: scz vt legatarij habeāt dodrantē ꝛ heredes quadrantē. Sed quid si dicta legata in testamēto relicta cōsumāt q̄titatē vniuersoz bonoꝝ: nunquid habebūt aliqd illi legatarij quib⁹ legatū est in codicillis an nihil? ꝛ certe bic talis modus seruabit. ¶ Pone q̄ dictus miles habebat in bonis. xij. ꝛ in testamēto legauit. xij. ꝛ i codicillis. iiij. ꝛ sic legauit. iiij. plus q̄ haberet in bonis: certe ista. iiij. debēt statim detrahi de vtriqꝫ legatis: ꝛ ita remanebūt legata testamenti. ꝛ. ꝛ legata codicillorum. ij. certe de duobus que remanēt relicta in codicillis detrahetur fal. ꝛ nō de. ꝛ. que remanēt relicta in testamēto. ꝛ boc ideo: q̄ ꝛ si ante q̄ esset missus de militia dictus miles legasset nō solū in testamento/sed etiam in codicillis dicta. xvj. ꝛtribuerentur omia legata: ꝛ pro rata er omibus legatis cederet dicta portio quam amplius legauerat q̄m in bonis suis habebat id est dicta quattuor. Si aūt legasset in dicto testamēto. v. ꝛ in dictis codicillis alia. v. cū habeat in bonis suis. xij. solūmodo integra. v. legata. rijs testamenti: ꝛ qō deest heredi ad quartā supplebit eadē de legatis in codicillis relictis. idem est de aliis. v. vnde heres habebit tria ꝛ legata. rij codicillorum habent quattuor. Vlnia.

k ¶ Si vero cōpōsita. i. cōputata. cū sint in quātitate relicta. nā supra locutus es/vbi sunt in specie relicta: vt sivni fundū alij domū legauit: ꝛ tūc euidēs est de q̄ detrahit: ꝛ qd debeat soluere heres. si vō in quantitate sunt ℔ ꝛ alia relicta. tūc merito q̄rit q̄tūl' quō ꝺbeat soluere bñs. Also.

l ¶ Data sunt. i. relicta videntur.

m ¶ Ultra dodrantem sint. ita q̄ totam substantiam consumant vt dicetur ab vltimo casu legis. §. q̄ si post ꝛc. Vel dic q̄ ꝛ hic aliquid remanebat heredi. vt ꝛ ibi. ꝛ sic sit idē casus. Et dic q̄ Titius. cccc. habebat in bonis: et in testamento tempore militie facto legauit. ccc. in codicillis facti⁹ post militiam infra annum legauit nonaginta et decessit infra eundem annum. de primis. ccc. non detrahet falsi. heres cum cessat in testamēto militis: ℔ de relictis in codicillis sic/quia tunc non erat miles. Secundo queritur si in testamēto. cccc. codicillis. c. legauit: Rñ. idē esse q̄ esset bic alio casu. f. q̄ si oia gngēta in testamēto legasset: nā tūc sicut antea deduceret q̄ ꝺ in bonis nō est diminuēdo cuilibet legatario quintam eius q̄ ei relictū est: sicet nunc deducet de quolibet quintā tā de legatis

UNIVERSIDAD GRANADA

testamenti ꝙ codicilloꝝ:ꝛ sic legatarij codicilloꝝ debent habere.l.xx. ex quibus detrahit quarta.l.xx.at legatarijs testamenti mi detrahit: sed detracta quinta quadringentorū.l.lxx.qđ nō erat in bonis soliduꝫ residuū habēt.l.cccxx.sic ponit casus.j.ad.l.fal.l.si post missionem.

a ¶ Locū habet.vt sunt relicta in codicillis.vt.ff.l.priori.in fi.

b ¶ Dodrāte.vt dodrantem legatarij:quadrantē heres ferat.

c ¶ Bonoꝝ.ꝙ sunt.cccc.

d ¶ Testamēto data fūt. qr.cccc.testamento codicillis.c.legauit.

e ¶ Et qñ.nunc adducit simile per quod soluet.

f ¶ Adhuc miles.inōdū missus de militia.

g ¶ Legasset.in tēpo que dedit in codicillis.

h ¶ Amplius.premitte legauerat amplius ꝛc. hoc enim fieri debet.vt insti. ad leg.fal.in fi.ꝛ facit.C. e.l.in testamēto.ff.fame. et.ff.ad leg.fal.in ratione. ff.quod vulgo.

i ¶ Constituta.ꝛ. considerata.que est.lxxx.

k ¶ Equo iure.nā si nulli detraheret falcidia: ita bis deberet totum quin ta detracta que in bonis nūcerat vt legatarijs testamenti:sed in nostro casu non debetur equo iure cum bis detrahat fal. illis non.

l ¶ Bis solis.id ē ab bis solis.

m ¶ Ff. si post.redit ad ꝑmum casum legis.

n ¶ Quarte.que sunt.xx. de.lxxx.

o ¶ Legatoꝝ.scilicet in codicillis relictorum. vt in primo casu huius legis: non autem dicas ꝙ heres retineat sibi quartaz totiꝰ hereditatis.de leg. codicil. quia sic nihil eis remaneret.

Qverebat.¶ Cæs. Titius miles fecit testamentū ꝛ instituit sibi heredē seū:ꝛ et ḡbus daz alijs reliquit legata: ꝛ ḡbusđ fideicō. ꝛ quibusđa fideiō. ꝛ quibusđa seruis libertatem dedit:ꝛ postea fecit aliud testamentum et instituit in eo gaium heredem/et fidei gaij cōmisit: vt priꝰ testamentuꝫ valeret:modo queritur vtrum valeat prius testamentum ꝛ sivalet vtrum valeat directo: an per fideicōmissum:ꝛ an valeat ꝓtum ad institutionē:ꝛ quātum ad omnia alia que in eo sunt:et anteq̄ respondeat ad dictas ḡstiones dicit ꝙ licitū est militi plura facere testamenta:ꝛ siue faciat ea simul siue separatim valebunt si specialiter dixit miles ne superius per inferius rumpereꝫ. Item dicit ꝙ miles potest ꝓpo parte decedere testatus/ ꝛ pro parte decedere intestatus. Itē dicit ꝙ si miles fecit codicillos ꝛ rogauit venientes ab intestato:vt restituerēt hereditatē suam semꝓnio per fideicōmissum:et postea fecit testamentum et in eo dixit: volo ꝙ dictus semꝓnius habeat hereditatem meam per codicillos supradictos efficietur directa institutio codicillorum quęritus erat precaria:si potest facere miles dicta tria: ergo et in nostra questione debet valere prius testamentum in quo instituit seium ꝛ valebit iure fideicommissi et non directo:nam commisit fidei heredis in secundo testamento in stituti vt prius testamentum valeret et non solum alia que fuit in testamento primo valebunt iure fideicommissi:sed etiam institutio nisi contrarium scripsisset testator. ¶ Si quis a milite.Titius miles instituit sibi heredem seium vsq; ad pascha:ꝛ gaium a pascha de in antea: certe ꝓpo constanti ponit ꝙ valet institutio vtrusq;. Sed nūquid legata a ꝓmo herede data debebit soluere secūdus post pascha: Et dicitur ꝙ minuantur ea in quibus falcidia locū habet[a] cōmodissime autem id statuetur:vt ex vniuersitate bonoꝝ insolidū solutis legatis que testamento miles dederat: id qō supererit ꝓpo dodrante[b] et quadrante diuidatur inter heredes: et eos quib[c] codicillis legata data sunt. Quid ergo si cōsumant vniuersorum bonorum[c] quantitatem legata que testamento data sunt[d]: vtrū nihil ferent hi quibus codicillis legatum est: an aliquid:ꝛ quoniam[e] si adhuc miles[f] hec quoq; legasset[g]: cōtribuebātur omnia:et ꝓ rata ex omnib[h] decedebat ea portio:quā ampli[i]or legauerat ꝙ in bonis habuerat: nunc quoq; idem fiet: deinde constituta[k] quātitate legatorum que codicillis data sunt ex summa ꝙ efficiebatur debita si equo iure[l] omnia deberentur: quartam deducent bis solis[m] quibus codicillis legata sunt.Ff. si post[n] vtraq; legata solita computata depręhenderetur quod remaneat apō heredē:non tamen sufficiēs quarte[n]:eoūdem legatorum[o] quod ei deest detrahatur: bis solū quib[p] codicillis legata sunt.

Vlpianus. Lex.xx.

Qverebatur si miles qui habebat iam factum testamētum aliud fecisset:ꝛ in eo compręhendisset fidei heredis cōmittere vt priores tabule valerent: quid iuris esset:¶ diceb̄am militi licet[p] plura testameta facere:sed siue simul[q] fecerit:siue separatim vtiq; valebunt si hoc specialiter expresserit : nec superius[r] per inferius rumpetur:cū ex parte heredem instituere possit: hoc est ex parte testato ꝛ ex parte intestato decedere[s] quinimoz si codicillos añ fecerat:poterit eos per testamentū sequens cauendo in potestatē institutionis redigere:ꝛ efficere diuersā institutionem que erat precaria. Eōm hoc in ꝓpōito referebam:si ꝑ animo fuerit miles vt valeret[t] prius factum testamētum: id ꝙ cauit[u] valere oportere: ac per hoc effici vt duo testamenta sint.sed in ꝓpōito[v] cū fidei heredis cōmittatur vt valeat prius testamentū : apparet eū non ipso iure valere voluisse:ſs magis[w] per fideicōmissum/id est in causam fi deicommissi et codicillorum vim prioris testamēti cōuertisse[x]:vtrū autem totū testamentum in eam causam cōuersum sit: hoc est:ꝛ heredis institutio / an vero legatatiū:ꝛ fideicommissa et libertates queritur:sed mihi videtur non solum cetera ꝓter institutionē heredis: sed ꝛ ipsam institutionē in causam fideicōmissi vertisse/ nisi aliud testatorē scripsisse ꝓbetur.

¶ Si quis a milite heres ad tempus[y] scriptus esset:ꝛ alius ex tempore:queritur an posterior heres a ꝓiore relicta legata debet:ꝛ arbitror hunc non debere[z]:nisi alia voluntas militis ꝓbetur.

Iulianus. Lex.xxi.

Ribunus militum si intra dies certos postq̄ successor eius in castra venerat manens in castris codicillos fecerit[a]: et ibi decesserit: quoniam desinit[b] militis loco haberi postq̄ successor eius in castra venerit : ideo communi iure ciuium romanorum codicilli eius cōfirmādi sunt. ¶ Cum aliquis facto testamento militare ceperit : id ꝙ quoq; testamentum qđ anteq̄ militare

non.nisi testator hoc voluisset.Viuianus.

p ¶ Licet.ꝛ licitum est.

q ¶ Simul.als simul.als semel.i.incontinenti vnum post aliud.vt.ff.si cer.pet.l.lecta.ff.diebam. Additio. Ho.ex bac glo.q̄ illud semel fieri intelligitur quorū vnum fit post alterum sine temporis interuallo.vn de facit ad questionē an possint testificari duo q ꝓ fuamen viderūt duos ꝺ adminicem commisceri. de hoc not.iij.q.viij.c.ni bilominus. Not.etiaz ex ista gl.q̄ id dicitur semel ꝺ fieri quod fit pluries sine temporis interuallo : et facit ad not.in.l.vulgaris.in principi.j. de furt. ꝺm Bal.hic.

r ¶ Nec superi[a]. in primauato vero tempore vnum per aliud rūpit.vt.ff. de inīusti. testa.l.i. et.ij. vel vtrūq; vice vnius habetur.vt.j.de secun.tab.l.i. ff.sed in duobus. Also, at codicillos plures[b] primatus potest facere.vt in stitu.de codicil.ff.codicilos.

s ¶ Decedere.vt.ff.ad.c. ritu.l.si miles.in fi.

t ¶ In ꝓpositio.id est in primo casu legis.

v ¶ Ut valeret.scils prius testamentum:ſs directo iure:ꝙuis verba nō pretent: quia fideicommissi heredis.

x ¶ Caute.expresse.

y ¶ In ꝓpositio.i.in casu primo legis.

z ¶ Magis per fideicommissum.j.co.l. si militis. ff.i.contra vbi vtrūq; directo valet.Solu.hic miles videtur expressisse vt priores tabule iure fideicō. valerēt:sic enim dixit fidei heredi: alioquin si in secūdis nō faceret mētionem priorū vtrūq; valeret directo : vt ibi. nec obstat qđ supeꝛi dixit si hoc specialiter ꝛc.qr subaudibi marime: vel ei git ur expresse quādo verba non portant.

a ¶ Conuertisse. ergo institutus in secundo tam hereditatem restituit instituto in primo ꝙ legata relicta in primo relicta soluet tanꝝ in secūdo re

+ Limitatiō codicilli eēnt eadē die facti : et nō apparet de ꝓtestate et essent ꝓlis q etāc nō valerent.bar. in l.iij.c.ſ eodici.alij dicunt q vltimus ꝑ quē additū qſi ceteris facta dispositā. vid bal. in predicta l.iij.

licta:ꝛ hic subijcit vtrum ꝛc.

b ¶ Ad tempus.ff.co.l.mfrandem.ff.penulti.

c ¶ Nō debere.aliud in substituto pupillo. vt.j. ad.l.fal.l.in ratione.ff. qō vulgo.ꝛ vulgari.vt.j.de leg.i.l.licet.hic autē nō est substitutus.

Tribunus.¶ Cæsus.Tribunus cuiusdā cohortis militum finiuit tempus suum:ꝛ fuit ei missus successor in tribunatum castris in quibus erat causa militie:ꝛ sciens dictus tribunus successorē venisse fecit codicillos adhuc manens in dictis castris ꝛ ibi decessit.modo queritur an dicti codicilli valeant iure militari:¶ dicitur ꝙ non:immo iure cōmuni.vnde si nō sint in eis ea que debent esse in codicillis iure communi factis nō valebūt. ¶ Cū aliqs. Titius paganus fecit testamentum non iure pone:ꝛ postea cepit militare:ꝛ cristes in militia aperuit dictū testamentū ꝛ legit:ꝛ postea suo sigillo signauit: certe incipit valere dictū testamētū ac si in militia factū fuisset:¶ idē esset si postq̄ fact[a] est miles aliquid interleuit de dicto testamento vel pdurit penam super alia qua parte ipsius testamenti:vel si adiect aliqd vel emendauit. als aūt non valet iure militari. Vinia.

d ¶ Codicillos fecerit.sciens successorem aduenisse:alioquin forte secus: vt.ff.de offi.pre.l. siforte.

e ¶ Desinit.haberi.sic ꝛ simpler miles tantū dum est in numeris.vt.j. co.l.ex eo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

eo.Iter eo.licet antea factum duret ibi postea per annum: qđ hic non est.vt.j.l.proxi. Itē facit.j.de bono.pos.ex testamen.mili.l.j.Sed arg. contra.in auc.de admi.§.penul.vbi per decem dies ante desinit ples.

Additio. Dic fm Bald.hic qđ hic loquit de priuilegio: ibi de iurisditione inter subditos exercenda. Et est ratio quare citius clauditur admimistratio: qz in fine officij officiales cōsueuerūt et numis gratiosi. vt no. C. vnde vi.l. meminerit.

a ¶ Inciderit.scilicet inciendo filium vt aperiret et legeret.

b ¶ Signauerit.p qđ pbare videt.vt.ff. qđ iust.tu.l.i.§.fed et si seruū.et.ff. q.mo.pig. vel by po. sol. l.tutius.§. fi.et.j. de codicil.l.cōficiuntur.§. fi mi les. Itē facit.ff. de iusti. et iur.l.ius ciuile.et.ff. eo. l.idemq;.in fi.et.ff. communia.predi.l.fi.

c ¶ Nō pertinebit.vt.et.j. e.l.tutius. Nec obstat.ff. eo.l.m fraudem.§.testamentum. quia ibi miles non militans: hic pagan⁹ fuit testator.

Quod constitutuz. ¶ Casus. Cōstitutum est.ff.eo. in fraudē. §.testamentū. qđ tenēs a milite militie tempore factum valet etiam intra annū a tempore quo miles qui fecit testamentuz missus est de militia. certe q̄tū ad dicta verba cōstituti pertinet tñ ad eos qui de militia missi solēt nō ad illos qui desinūt militare sine missiōe: scz successionibus acceptis: sicut est prefectus et tribun⁹ et alij qui sine missione desinūt militare. vt etiā.ff.l. pri. in princi.

d ¶ Quod constituti. vt insti.c.§. qđ in castris. z.j.eo.l. qđ dicitur.et.C. eo.l. et testamento.

e ¶ Post missionem. cauta fuit vel bona fides. sunt enim multa genera. vt.j. de re milita. milites.§. missionum.

f ¶ Eius. constituti.

g ¶ Witti.i. remitti solent.

h ¶ Militare. id est militie presse. non enim erāt milites. vt.j. de bo. pos. ex testa. mili.l.j. Sunt enim quidam ad pugnandum inepti sed ad disponēdum apti. vt.j. de capti.l. post liminium.§. fi. Secus ergo si ifti essent cōmilitones. z facit.ff. eo.l. tribunus. in prin. et.ff. quib⁹ ex cau. maio.l. abesse.

Iles. ¶ Casus. Titi⁹ filiusfamil. in militia existēs fecit testamētum: z postea durante militia fuit a patre emācipat⁹ vel in adoptionem datus: z ita capite minutus: ficz fuit ruptū testamentū suum minima capitis diminutione interueniente: et postea durante eadē militia dixit quoquo modo velle valere primum testamentum: certe valebit et noua voluntate. Et idem esset si paterfamilias miles de castrēsibus dūtaxat testatus fe dederit ad arrogandum durante militia: nā ex hoc arrogationem ruptum fit dictū testamentum: tamen si militia durante dicat quoquo modo q̄ velit valere. valebit ex noua voluntate: si non dedit se ad arrogandum eo tempore quo erat iam de militia missus: et sic defierat esse miles: non valebit testamentum ex noua voluntate: ruptum enim est testamentum postq̄ militare desijt. hoc dicit cum.l.seq. Iuuianus.

i ¶ Si capite. minima capitis diminutione vt subijcit. si autez maxima dic vt.ff. de iniusto testa.l.si quis filio exheredato.§. fed z si qs. si autez media: tunc vide glo. insti. de capi. dimi.§. cum autem. quia ibi dicitur

ceperit fecerat: aliquo casu intelligetur militie tempore factum: veluti si tabulas inciderit: et legerit testamentum: ac rursus suo signo signauerit: amplius z si aliquid iterleuerit / perduxerit / auxerit / emendauerit. Et si nihil horum inciderit: testamentū eius ad priuilegia militum non pertinebit.

Affricanus. Lex.xxij.

Quod constitutum est vt testamentum militis tempore factum etiam intra annuz post missionē valeret: q̄tū ad verba eius dūtaxat quo eos dumtaxat qui mitti solēt id beneficium pertinere existimaui: fm q̄ neq; pfectos: neq; tribunos aut ceteros qui successoz accepit militare desinūt / boc priuilegium habituros.

Testamentū militis filiūfamil. non rumpitur minima vel media capitis diminutione. hoc dicit.

Marcellus. Lex.xxiij.

Ales filiusfamilias si capite minutus fuerit / vel in adoptionem datus a patre suo: testamentum eius valet / quasi ex noua voluntate.

Tertulia. Lex.xxiiij.

Idem z si paterfamilias miles de castrensibus rebus dumtaxat testatus ad arrogandum se dederit. Si vero militia non decesserit: non valet testamentum.

Verba testamentorum militum debent seriose esse dicta de institutione heredis non iocose aut quadam leuitate. b.d.

Hlozen. Lex.xxv.

Iuus traianus statilio sucro ita rescripsit id priuilegiū qđ militantibus datum est (vt quoq; modo facta ab bis testa

mēta rata sint) sic int elligi debet: vt vtiq; prius cōstare debeat testamentum factum esse: qđ et fine scriptura etiam a non militantibus fieri potest. si ergo miles de cuius bonis apud te queritur cōuocatis ad hoc hominibus vtvo luntatem suam testaretur ita locutus est: vt declararet quem vellet sibi heredem esse: et cui libertatē tribueret: potest videri sine scripto hoc modo esse testatus: et voluntas eius rata habenda est. Ceterum si (vt plerūq; sermonibus fieri solet) dixit alicui: ego te heredem facio: aut tibi bona mea relinquo: non oportet hoc pro testamento obseruari: necvllorum magis interest: q̄ ipsorum quibus id priuilegium datum est eiusmodi exemplum non admitti: alioquin non difficulter post mortem alicuius militis testes existerent qui affirmarent se audisse dicentem aliquem relinquere se bona sua cui visum sit: et per boc iudicia vera subuerterentur.

Qualitas iūcta verbo vel participio debet intelligi fm tempus vel bi vel partū apy.b.d. ista solēnis lex. Bar.

Marcellus. Lex.xxvj.

Itius priusq; tribunus legionis factus esset testamētum fecit: z postea cinctus manente eodem defunctus est: quero an militis testamentum videatur esse? Marcellus respondit: testamentum qđ ante tribunatum fecisset (nisi postea q̄ ab eo factum esset dictum esse. pbaret q̄ valere vellet) ad communem ius pertinet. Constitutionibus enī principum non militū testamenta sed que a militibus facta sunt cōfirmātur: sed plane feciſſe testamentuz eum

idē qđ in minima capi. dimi. z boc fauore militis. secus in priuatis.

k ¶ Vel. pro id est.

l ¶ Uolūtate. scz prima quoquo modo retineat volūtatē: ruptū enī fuerat minima capitis diminu. vt insti. qui. mo. testa. infir.§. alio. z.§. nō tñ. z facit insti. eo.§. fed z si quis.

m ¶ Dez z. Dūtarat. secus forte de aliis.

n ¶ Missus. id est remissus de militia z sic iā pagan⁹ factus.

o ¶ Doc fecerit. id est dedit se ad arrogandū: qz rūpitur postq̄ desist militare. Accursius.

Iuus traianus. ¶ Casus. Datuz est.ff.e.l.j. priuilegiū militātibus vt testamēta ab eis facta quoq; mō sint rata z firma: mō pone q̄ qđā militās dixit alicui per ludū ego facio te heredem: vt relinq̄ tibi bona mea: nūqd habebit ille bona militis cui miles ita locutus est? Et videt q̄ sic: q̄ verba fūt ita larga quoquo mō facta testamenta a militib⁹ sint rata. dicit tamen hic q̄ nō debet p testamento obseruari: alioquin priuilegium militum in eorum lesionem retorqueretur: quia post mortem alicuius militis de facili inueniretur aliqui testes qui dicerent se audiuisse militem dicentem se relinquere bona sua ei de quo dicere vellent: z per hoc subuerterentur vera militum iudicia: fz hoc modo debent restringi dicta verba quoquo modo et cetera vt ad minus hoc faciat miles volēs facere testamentū: debet enim vocare quoscunq; testes vult et debet eis dicere: ego vocauiuos ad hoc vt vltimā meam voluntatem tester cotam vobis: z postea debet nominare cotam eis heredem et seruū cui vult dare libertatem z ei dare. et tunc videbit sine scripta testatus esse z erit rata eius voluntas. Aluia.

p ¶ Uius traianus. de verbo ad verbum habes institu. eo.§. j.

q ¶ Datum est. vt.ff.e.l.j.

r ¶ Constare. legitimis probationibus. vt.j.eo. lucius.

s ¶ Conuocatis. sic ergo debent esse rogati testes cum nō est mortis angustia ppēditus. qđ dic vt no. C.e.l. milites. z facit.j. de lega. iij.l. pamphilie. Accursius.

t ¶ Heredem. non rogando testes: nec angustia mortis impeditus. z est sic. C. de testa.l. fina.

v ¶ Non admitti. sic. C. de rescin. ven. l. ratas. z insti. ad. l. fal. in prin.

Tius. ¶ Casus. Titius pagan⁹ fecit testamentū pone nō iure: z postea fuit factus tribun⁹ legionis militū: z existēs in dicta militia decessit manēte eodē testamēto: querit vtrū valeat iure militari? Et dicitur q̄ non: nisi dictus tribunus in militia existēs declarauit aliquo modo se velle valere. per cōstitutiones enim principum non confirmātur oia testamenta militū: fz illa sola que fecerūt in militia. feciſſe autem in militia dictū testamentū dictus tribunus videt cū aliquo modo declarauit se velle valere testamentū qđ ante fecerat vt dictū est. Aluia.

x ¶ Titius. paganus. necob. ff. eo.l. in fraudem.§. testamentum.

y ¶ Eodem. testamento. i. non facto alio.

z ¶ Testamenta. scz quelibet.

a ¶ Militibus. id est in actu militie existentibus. z facit.ff. eo.l. idēq;.

Testes rogati in militis testamēto qñq; requiruntur.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

in fi. ff. l. tribunus. in fi. ff. j. de lega. iij. l. i. §. i.

Testamenta. ¶ Casus. Titius miles fecit testamētū in militia militum solēne cū esset sui iuris: ꝛ postea bonesta vel causaria missione fuit remissus domum: ꝛ mortuus est infra annus a tempore missionis: certe valet testamentū eius iure militari: secus autem si ignominie causa missus fuisset: quia tunc non valeret: ꝛ qō dicitum est in eo milite qui sui iuris erat tempore testamenti: idem in eo qui erat in potestate patris. Uuianus.

a ¶ Qd est quia.

b ¶ Eoꝛ. l. iñ. nam vnde debēt puniri non debent premiū reportare. vt. ff. de neg. gest. l. fine heredita. ria. ꝛ facit. ff. e. l. qō constitutum. ff. j. eo. l. qō dicit. in pñ. ff. j. i.

Premiuꝫ reportare nō debꝫ quis vnde penā meretur.

c ¶ Hoc. i. qd hoc. Ac. Enturio. ¶ Cal⁹. Ita fuit de facto q centurio cohortis militum fecit testamentum in quo instituit sibi heredē titium: ꝛ postea in eadez militia exiēs fecit testamētū secundū/ in quo postbumos suos heredes instituit: nec eis substitutos dedit: qb⁹ substitutis non aditis in secundo testamēto testatus est in eodē secūdo testamēto se redire ad superius testamentum. certe oia alia q̄ sint in dicto secūdo testamento sunt irrita ꝓpter dictā testationē/ nisi post dictā testationē confirmasset oia q̄ erāt in secundo testamēto. Uuia.

d ¶ Quibus. scilicet substitutis.

e ¶ Testat⁹ est. fecerat essi primū testamentū postea secundum: in quo instituit postbumos: et quedam reliquit ab eis: in fine testamenti adiecit: rogeo ad primum testamētum: vnde q̄ritur an primo instituti debeant recepta a postbumis ꝛ Rñ. nō: quia oia que in secundo testamēto scripta erāt videtur retractasse. et sic non ob. ff. eo. l. militis. §. i. Uel dic qō dixit in fine secūdi testamenti si postbumi heredes nō essent

interꝓtandum est: qui sevelle testamentuꝫ qō ante faceꝛat valere aliquo modo declarauit.

¶ Primilegium datum militibus vt eoꝝ testamēta valeant infra annum missionis habet locuꝫ in bonesta missione: nō in ignominiosa: idem in filio famil. hoc dicit ꝙsq; ad. l. centurio.

Marcellus. Lex. xxvij.

Testamenta eozū q ignominie causa missi fūt statiꝫ desinunt militari iure valere: q⁹ an ni spacium testamentis eozū qui bonestam vel causariā missionem merucrūt tribuitur. ¶ Jus testandi de castrensi peculio qō filifamilias militantibus concessum est: ad eos qui ignominie causa sunt missi non pertinet: q⁹ hoc premiū loco merentibus tributum est.

Papinianus. Lex. xxvij.

Enturio secundo testamento posthumos heredes instituit: neqꝫ substitutos dedit: quibus nō aditis ad superius testamentū se redire testatus est: cetera que secūdo testamēto scripserat esse irrita placuit: nisi nomina tm ea cōfirmasset ad ꝓiozem voluntatem reuersus.

¶ Filiusfamilias miles potest filiū impuberem instituere/ ꝛ eidez substituere: nō tamen potest ei tutozem dare. b. d.

Ulpianus. Lex. xxix.

Um filiussa. miles decessisset filio impubere heredem instituto: ciqꝫ substituisset in aui potestate manēti/ tutoꝛesqꝫ dedisset diui fratres rescripserunt substitutionem quidem valere: tutozis autem dationem non valere[s]: qꝛ hereditati quidem fuc miles qualem vellet[t] substitutionem facere potest: verūtamen alienū ius[u] minuere non potest[k].

Marcellus. Lex. xxx.

Ja a milite script⁹ heres sua sponte adierit hereditatem: ꝛ rogatus totam hereditatem restituerit: ex trebelliano transeunt actiones[x]. ¶ Miles testamento suo manumittēdo nihil efficit in eo cuius libertas lege elieśćtia[m] vel aliqua[n] impediatur. ¶ Edictum[o] pretoris quo iusiurandum heredibus institutis legatarijsqꝫ remittitur: locum habet etiaꝫ in militum testamentis sicut etiam in fideicommissis: idemqꝫ si turpis[p] esset conditio.

¶ Patri manumissoꝛi filij militis preterito datur bono. poss. contrabu. in bonis aduētitijs filij: non in castrensibus. b. d. cum. l. sequen.

¶ Patri eius qui in emancipatione ipse manumissoꝛ[q] extitisset: cōtra tabulas testamēti dāda bonoꝝ poss. partis debite[r] placet: exceptis bis reb⁹ quas in castris acquisisset: quaruꝫ liberam testamenti factionem habet.

Paulus. Lex. xxxi.

Am in bonis castrensibus non esse[s] dandaz contra tabulas filij militis bonoꝝ possessionem: diuus pius antoninus rescripsit.

¶ Seruus duobus legat⁹: vno legatario manumittente efficitur liber: ꝫ postea ambo legatarij legatum repudient. hoc. d.

Marcellus. Lex. xxxii.

Ji miles titio et scio seruū legauerit: ꝛ eū titius manumisisset deliberāte scio moꝛqꝫ is[t] legatum omisisset: liberandum[v] fore dico: quia ꝛ si heres seruū alicui legatū interim manumisisset: deinde legatarius repudiasset: liber esset[x].

Modestinus. Lex. xxxiij.

Ji ꝼm probabilem voluntatem[y] militis hereditas ei non adeatur: nec castrēses res heredibus[z] competunt.

de bo. lib. l. etiam. §. patronus. nec querela inofficiosi testamenti vt. C. de inoffi. testa. l. fi. ꝛ. §. de inoffi. testamen. l. papinianus. §. i. ff.

Ji miles. ¶ Casus. Miles titio ꝛ scio seruū suum legauit ꝛ decessit dicto scio deliberante vtrū vellet habere legatum vel non: titi⁹ suus collegatarius manumisit dictum seruū/ ꝛ postea dictus sei⁹ omisit legatum: nunquid valet libertas predicta: Et dicas q̄ sic. ꝛ est ratio: quia et si heres seruum alicui legatum deliberante legatario manumisset: et postea legatarius repudiasset liber esset seruus predictus. Uuianus.

t ¶ Js. scilicet seius.

v ¶ Liberandum. i. liberum: qꝛ retro accreuisse videtur ei dominiuꝫ. vt. ff. ad. l. aquil. quia retro.

x ¶ Liber esset. vt. ff. j. de ma. l. ij. ff. j. de opt. leg. l. cum optio. ꝛ facit. ff. si cer. peta. l. proinde. Alcurſius.

Sfm. ¶ Casus. Titius miles instituit sibi heredes seiū ꝛ gaium sub aliqua bonesta ꝛ dictione: puta si nauis ex asia venerit in bonis paganicis ꝛ castrēsibus ꝛ decessit: heredes nolunt adire hereditatē ꝛ volūt habere sola bona castrēsia: certe nō possunt h obtinere. Uuia.

y ¶ Probabilē volūtatē. vt qꝛ sub ꝛdictione bonesta eos instituit.

z ¶ Heredibus. scilicet scriptus. ℞. ꝛ facit. ff. de her. insti. l. ij. ff. si quis.

Si filiussa.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Si filiusfami. ¶ Casus. Titius filiusfamil. miles iure militari fecit testamentū z instituit sibi heredē seiū: z eo existente adhuc in militia decessit pater eius: z natus est ei filius postea: certe rumpitur testamentū suū dictū agnatione postbumi: nisi perseuerasset in ea voluntate vt vellet adhuc dictū testamentum valere. tunc enī beng valeret quasi rursus fecisset testamentum. secus autem si narrasset ei militi filius postbumus dictus testamentū z ante mortem patris ipsius militis: qr tunc non rumpetur testamentū ei[a]: quia dictus filius militi natus non est in potestate patris sed aui. Sed nunqd eodem casu rumperet testamentū aui si quod fecisset auus: Et dicitur q nō. et est ratio: qr licet in potestate aui statim cum nascit esse incipiat/tamē antecedit eū nepotem filius miles predictus qui est ei[b] pater. si ergo vt dictum est filiusfamil. miles faciat testamentum z postbumū pretereat per errorē: non aūt ideo pretereat qr velit ei esse eu heredem. deinde postbumus post mortem aui et vuo adhuc filio: id ē patre suo fuerit natus offitio rumpet testamentum patris sui. potest tamen quandoqz facere recōualescere testamētum suum dictus miles et quādoqz nō. nam si adhuc eo mīli tante nascatur ei dictus postbumus post mortez patris sui. Deinde voluit dictū suū testamentū esse ratū cōualescet testamentum taliter ac si de nouo factū esset. si autem dicto milite iam pagano facto natus sit dictus postbumus non conualescet testamentuz. etiam si dicat quondam paganus miles ipsius cōualescere vele. z hec ola vera sunt nato nepote mortuo auo. si aūt viuo auo nascet filius non rūpet cōtinuo testamentū patris. sed ita demū rumpet si superuixerit auo viuo adhuc dicto suo patre. z est ratio quare tunc rūpit. qr nūc primus. i. mortuo auo viuo patre suo agnascitur heres patri suo. q̄uis aūt in hoc casu cū supuiuit auo viuo patre suo rūpat testamentū patris vt dictū est. tñ aui testamentū nō rūpet: z hoc ppter dictā rationem. s. qr pater suus miles antecedebat eum. Viuianus.

a ¶ Post mortem patris. qui est auus quo ad postbumū secus si in vita. vt. ſ. proximo. ſ.

b ¶ Aliud/factū. scilicet testamentum sola voluntate: non q̄ hec voluntas sit testamentū/sed perinde primū resuscitatur ac si nūc fieret. vt. ff. eo. l. miles filius.

c ¶ Militaret. aliud si desijt militare. vt. ſ. ea. l. ſ. sed siquidem. z facit. ſ. eo. l. militis. ſ. ij. z. ff. eo. l. idemq.

d ¶ Auo. q̄ tum ad nascentem.

e ¶ Antecederet eum filius. vt insti. de exhere. lib. ſ. postbumi. z. C. de postbu. l. j. z. ij.

f ¶ Erheredatū. tūc erī secus. vt. ff. eo. l. qui iure. z. C. e. l. sicut.

g ¶ Omnimodo/rumpet illius testamentum. an autem resurgat statim distinguit.

h ¶ Rumpetur. testamentum patris.

i ¶ Factum. vt in prin. huius legis.

k ¶ Q. id est qr. z ad boc. ff. de libe. z postbu. l. filius. ſ. j. z facit. j. de lega. j. l. penul. Accursius.

l ¶ Vt nunq. nā si auus primo moriat rūpit testamentū patris. z si pater premoriat rumpit testamētum aui. per le. velleiā. vt. ff. de iniusto testamē. l. postbumor. si aūt ambo simul: z tūc neutrū: cū neuter sit ꝑmortuus: z sic appareat secūdi mortis ruptum. Sed quidā dicunt vtriqz rūpi. arg. j. de reb. du. l. qui duos. Sed ibi fauet subsituto: quia venit

Ex[m] volūtatem: hic aūtem ꝑter voluntatem venit.

Jus militis. ¶ Casus. Titius miles fecit testamētū: z postea impatientia doloris vel ꝑpter tedium vite se precipitauit. nūquid valeret testamētum eius. Et dicitur q̄ sic. z heres ab eo instructus habebit bona sua. sed z si nō fecisset testamentū bona sua habe rent veniētes ab intestato z nō fiscus. ¶ Si militia. Titius miles fuit de militia remissus z intra annum missionis cepit facere aliud testamentum cum aliud in militia fecisset: nec perficere potuit ꝑ mortē preuētus. nūquid scōm non perfectum rūpet primū: et distinguit. aut primū erat factum iure militari aut cōmuni. primo casu rum pet. secūdo nō. secus autem si dictus titius anteqū ꝑmitteretur de militia fecisset dicta testamenta: qr tunc siue fecit primum iure militari siue cōmuni semper per scōm rum petur siue fecīm fuit perfectū siue non. militis enī testamētū sola perficitur voluntate. vnde sequitur q̄ ille miles q plures scribit per varios dies videtur sepe facere testamentum. z. h. d. cum. l. seq̄n. Viuianus.

m ¶ Rescripsit. sec⁹ si cōscientia criminis. et ad l. ff. de iniusto testa. l. si qs filio erheredato. ſ. pinde. z. C. q testa. face. posl. ij. z. j. de bo. eoz q ante sen. l. ij. z. iij.

n ¶ Militia. fecerat eī duo testamenta quorum vnū fecit in militia. aliud infra annū missionis: et istud scōm non cōpleuit. rumpit primū ꝑ secundum si ꝑmū fuit factū iure militari: alīs non.

o ¶ Tamen circa militem. i. circa eum qui adhuc militat.

p ¶ Distinctio. que est facta circa eum qui desijt militare.

q ¶ Quocūqz modo. siue cōsiue militari. Et no. hac. l. facili? tolli ꝑ iuris legiū ꝑ ius cōe. vt in auc. de nō alie. ſ. q; vero verisimile. in fi.

r ¶ Fecerit. adhuc militans. R.

s ¶ Nouissima. licet nō sit solēnitate cōi suffulta. R. z facit instit. g. mo. testa. infir. ſ. er eo. z. ff. de iniusto testa. l. ij.

t ¶ Jles. Imperfectū. iure cōi: sed ꝑfectū iure speciali. Accursius.

v ¶ Sola. vt. ſ. eo. l. lucius.

x ¶ Quicq. ſcz miles.

y ¶ Plura. ſcz testamenta.

z ¶ Sepe z. vt. ff. eo. l. querebar. z facit. C. eo. l. milites. z q̄ ibi no.

Ex militis. ¶ Casus. Titius miles fecit testamentū z instituit sibi heredem seiū: z multa ab eo legata reliquit. z postea statim fecit codicillos: z in eis instituit sibi heredem gaiū ꝑ o dimidia. et postea decessit. modo querit an ille qui fuit institutus in codicillis debeat habere dimidiam hereditatis. Et dicit q̄ sic. z aliam dimidiā debet habere seī in testamēto ex asse institutus. z dicta legata a solo seio in testamēto data debent cōiter solui per dictū seiū z gaiū. z nō minor eis dictus gaius in codicillis ꝑ o dimidia institutus habere debet dimidiā hereditatis: qr militis codicillis ad testamētum factis etiam hereditas iure directo videtur dari: licet secus sit in codicillis pagani. ¶ Miles. Titi? miles instituit sibi heredem seiū in bonis suis castrenſibus z gaiū in paganis: et postea fecit scōm testamētum z in eo instituit sibi heredes petrū

r

Priuilegium facilius tollit ꝑ ius cōe.

martinū in dictis suis castrēsibus bonis: & decessit postea. certe petrus et martinus erit heredes in castrēsibus bonis & nō seius primo in eis institutus. & idem effet si in primo testamēto instituisset dictū seiū soluz in castrensibus & paganicis bonis: & postea p dicto modo scōm testamētum fecisset. tantū eñ videbit abstulisse priori testamēto quātum contulet i secūdo. ¶ Miles in supremis. Titius miles habēs vxorē pregnantez fecit in militia testamentum: & ignorans vxorem esse pregnantem ventris in eodē testamēto nō habuit mentionē et sibi heredem instituit. et decessit postea dict⁹ miles. & postea fuit ei nata posthuma. nunquid rūpit testamentum predictū: Et dicit q̄ sic. vnde nō debētur legata in eo relicta. ſz si dictus seius heres solusset aliqua de dictis legatis medio tēpore inter mortē testatoris & natiui tatē filie predicte poterit revocare ipsa dicta filia vtilib⁹ actionibus. i. indebiti cōditionibus eidē filie datis: & hoc propter improuisum casum nati uitatis dicte filie datis q̄ rumpit testamentū. si autem aliquis de legatarijs cui per heredez solutū est non inueniatur soluēdo habebit filia inde dānū. nec poterit recuperare ab instituto cum anteq̄ filia naſceretur fuerit bone fidei possessor. ¶ Ueteranus. Titius miles in militia existens iure cōmuni cōdidit testamētū & in eo ſstituit sibi seiū & gaiū: et ab eis multa quibusdam legata reliquit. & dictis heredibus ſubstituit duos alios. & postea fuit de militia remiſſus & veteranus effectus: & i periculo mortis postea existens dixit q̄ volebat irritum esse dictum testamentum: & q̄ intestatus decedere volebat. & postea decessit. modo queritur an dicte institutiones & ſubstitutiones & legata permaneāt in eodem statu: an vo annihilentur. Et rñ. q̄ institutiones & ſubstitutiones in eodē statu p̄manēt nihilominꝰ. legatarij aūt legata petētes ſubmouere debent ſm ius cōmune excep. doli mali. ſi autez dicti legatarij essent in possessione rerū eis legatarū potior esset eorū causa. vnde heredes ab eis repetere nō possent. ¶ Miles iure. Titius miles in militia ſiure cōmuni testamētū fecit. & postea in eadē militia exiſtēs fecit scōm testamētum ſup olbus bonis ſuis iure militari. & postea fuit de militia domū re missus. & postea ſtetit domi per annū. & decessit. & sic nō valuit scōm testamentū iure militari factū. vt. ſ. c. in fraudē. ſ. testamentū. nunqd vires primi testameti per scōm rupti reintegrañ er eo q̄ scōm rūpit primū. & est annihilatum ex eo q̄ testator decessit post annū missionis? Et dicitur q̄ non. Viuianus.

a ¶ Ad testamentum. i. iuxta. vel. i. testamento confirmatis: alias post. Accurſius.

b ¶ Dari. & directo. vt. ſ. eo. l. querebatur. Nec ob. insti. de codicil. ſ. codicillos. quia ibi ſpeciale.

c ¶ Dimidiā. & aliam dimidiam ſcriptus in codicillis. Bꝺ.

d ¶ Cōmuniter. ab vtroq; cuius non ſint repetita. cū eñ ab instituto in assem decrescat emolumentū: decrescat & onus. ſic. ſ. de vulg. ſub. l. ſi cōtra. & ſ. de leg. iij. l. ſi. ſi. & ſ. ad. l. fal. l. plautius.

e ¶ Institutis. vno in vnis/ alio in alijs: & hoc in primo testamento.

f ¶ Postea. in ſcō testamento. Accurſius.

g ¶ Mutare. i. aliud esse: & ſi vnus &c. ſ. ſi plures. vel dic primuz testamentū. ſ. in alijs bonis. Nec ob. cōtra. ſ. e. l. querebat. Solu. vt ibi. & l. centurio. contra. Solu. vt ibi. Itē aliud in priuato ꝺ hic dicat: q̄ ex toto rūpitur primū. vt. ſ. ad trebel. l. ſi quis priore contra.

h ¶ Ignarus. aliud ſi ſciens. vt. C. eo. l. ſi cū. & l. ſicut. & est ad hoc. ſ. e. l. ſi filius. in prin. & ſ. ij.

i ¶ Utilibus actionibus. & cōdictione indebiti: & cōdictione ſine causa. vt. ſ. de ꝺi. inde. l. i. & ij. & iij. & iiij. & v. Accurſius.

k ¶ Cum. i. quia. Accurſius.

l ¶ Bone fidei possessor. vt. ſ. de peti. here. l. ité veniūt. & eos aūt q̄ iuſtas &c. & huic bone fidei iuſtam causam prebuit testator. Accur.

ad testamentum[a] factis etiam heredibus iure videbitur dari[b]: quare ſi partem dimidiam[c] heredita tis codicillis dederit: testamento ſcriptus ex asse heres partem dimidiam hereditatis habebit. legata autem testamento data communiter[d] debentur. ¶ Miles castrensium bonorum & non castrēſium diuersis heredibus institutis[e]: postea[f] castrēſium bonorum alios heredes instituit: prioribus tabulis tantum abſtuliſſe videtur q̄tum in posteriores contulerit: nec videtur mutare[g] et ſi prioribꝰ tabulis vnus heres ſcriptus fuiſſet. ¶ Miles in ſupremis ordinandis ignarus[h] vxorē esse pregnantem/ ventris non habuit mentionem: post mortem patris filia nata ruptum esse testamētum apparuit: neq; legata deberi. Si qua vero medio tempore ſcriptus heres legata ſoluiſſet: vtilib⁹ actionibus[i] filie datis ob improuiſum casum esse reuocanda: nec institutus cū[k] bone fidei poſſeſſor[l] fuerit) quod inde ſeruari non potuiſſet preſtabit. ¶ Ueteranus moriens testamentum iure commu-

ni tempore militie factum irritus esse voluit: et intestatus esse maluit heredes institutiones & ſubſtitutiones in eodem ſtatu manſiſſe[m] placuit. legata vero petentes exceptione doli mali ſm ius[n] commune ſummouerī: cuius exceptionis vires ex persona petentis[o] estimantur. alioquin potior est in re pari causa poſſeſſoris.

¶ Miles iure communi testatus postea testamento iure militie ſuper bonis omnibus facto post annum militie vita decesserat: prioris testamenti quod ruptum esse conſtabat[p] non reintegrari vires conſtitit[q].

Paulus. Lex. xxxviij.

SI ꝺuobus[r] a milite liberto ſcriptis heredib⁹ alter omiſerit hereditatem: prio ea parte intestatus videbitur defunctus[s] decesſiſſe: qz dicta parte & prio parte testari poteſt: & cōpetit patrono ab intestato bonorū poſſeſſio[t] niſi hec volūtas defuncti probata fuerit: vt omittente altero ad alterū vellet totam redire hereditatem.

QIdem. Lex. xxxix.

Quod dicitur ſi miles intra

m ¶ Manſiſſe. qz nō sic mutari iure testamentuz perfectū potuit. vt. C. de testa. l. ſancimus. & ſ. ꝺ. de testa. heredes. & ſ. ſi quis poſt. & ſ. eo. l. eiꝰ. & ſi. & inſti. quibus mo. test. infir. & ex eo. ſed nonne vt indignus est be res qui volūtatem nō bꝫ. vt. C. de bis qui. vt indig. l. hereditas. & ſ. de bis qui. vt indig. cū quidā: Rñ. in prima expreſſe dixit eos non mereri: hic non. Item in alia fecit ſcōm testamentum: hic non: ſed tamū noluit valere primum: et hoc in verbis: ſecus ſi ſacto vt q̄ tabulas ſciderit. vt. ſ. ſi ta. tes. mul. ex. l. ſ. & ſi here. et. C. eo. l. nſam. que ſunt contra.

n ¶ Scōm ius cōmune. quod est vt nuda volūtate adimatur legata. vt ſ. de adi. lega. l. iij. & ſi. & na. & l. et ſi tranſferam. et l. ex parte. & ſ. de lega. iij. & ſi iure.

o ¶ Petentis. i. legatarij non q̄ heres habeat ius retinendi cum teneatur ex prima voluntate vnde ſi ſoluat repellitur repetens: vt ſubjcit. et. ſ. de excep. do. l. apud. & pterea. & arg. in eo. titu. l. ſi procurator. Sed quo modo bꝫ legatarius cuz fuit ademptū licet heres non repetat? Rñ. auferꝝ vt indigno. Argu. ſ. de bis qui. vt indig. l. cum quidam. Accurſius.

p ¶ Conſtabat. alioquin ſecus. vt. ſ. c. l. quereba tur. Accurſius.

q ¶ Cōſtitit. ſufficit ergo q̄ ex ſecūdo testamento heres esse potuit ſi infra annū decesſiſſet. vt inſtit. qui. mo. teſta. infir. & ſ. posteriore. & ſ. de iniuſ. teſ. l. iij. & ſ. ſed ſi constante.

r ¶ Duobus. ¶ Caſus. Titius habebat libertum ſtichū: qui liber tus fuit factus miles & exiſtens in militia fecit testamentū in quo inſtituit ſibi heredes seiū & gatum. & postea decessit dictus libertus miles vnus ex dictis heredibus omiſit pro ſua parte hereditatem. nunqd coheres ſuus habebit totam hereditatē iure accreſcendi. Et dicitur q̄ non. immo pro dicta parte omiſſa videtur miles intestat⁹ decesſiſſe. miles eñ pro parte pōt teſtare & p parte intestatus decedere. et dicte partis omiſſe competet ſitio patrono bonorum poſſeſſio ab intestato. & vera sunt niſi probetur testatorem voluiſſe alterum heredem totā habere hereditatem altero omittente: quia tunc habebit alter totam & patronus nihil. Auianus. Caſum ponit.

s ¶ Si duobus. Dic titiū inſtitutū in castrēſibus: ſeiū in paganicis: qui seius repudiauit nō accreſcit titio ſz patrono ab intestato. vt. ſ. de bo. li be. l. ſi filius. & ſ. Nec ob. & eo. l. ſi certaz. & ſ. q̄ ſi alter utra. q̄ hoc fauore patroni qui repellit in castrēſibus a contratabu. vt. ſ. de bo. libe. l. iij. & ſ. patronus. & ideo etiaz in ceteris admittitur. Et eodem modo ſoluit. C. de cadu tollen. & ſ. bis ita. vbi prefert coheres legitimo in iure accreſcendi. Vel dic q̄ indiſtincte hic inſtituit duos. Nec ob. & ſ. c. l. ſi certaz. quia ibi est ideo quia nō erat ſoluendo hereditas: & per hoc nullus ab intestato volebat. arg. & de mino. & ſi fine. & ſ. ſed q̄ papinianus. & C. de neceſſer. l. ſi. Sed tunc est cōtra dictam. l. C. de cadu. tollen. Sed erit ſpeciale in inſtitutis a milite. & est ratio: qz & prius potuit pro parte testatus decedere: qō est ſecus in priuato: ideo accreſcit potius q̄ detur legitimo. vnde legatarijs nō accreſcit inuitis. vt. C. de cadu. toll. & ſ. vbi aūt. qz nō redditur pro parte intestatus. Accurſius.

s ¶ Defunctus. ſcz miles.

t ¶ Bonorum poſſeſſionē. vnde legitimi. vt. ſ. vnde legi. l. ij. & ſ. j. & facit. C. e. l. j. et. ij. Accurſius.

Quod dicitur. ¶ Caſus Titius miles fecit teſtamentum iure militari. & filium ſuum ſibi heredem inſtituit et ei ſeium ſubſtituit. et postea fuit miſſus de militia. & intra annū miſſionis decesſit. et filius suus predictus decesſit post annū: nunqd ſubſtitutus habebit hereditatem: Et videtur q̄ non. quia ſubſtitutio non habuit locum niſi post annum miſſionis? Reſpon. tamen q̄ sic. et est ratio: quia ſufficit teſtatorem mortuum esse infra annum miſſionis ad hoc vt valeat teſtamentum. etiam ſi post annum conditio inſtitutionis vel ſubſtitutionis extiterit. ¶ Miles teſtamentū. Titius miles fecit in militia teſtamentū. et postea

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

et postea fuit remissus domū ex honesta causa. z postea fuit in alia militia missus. z postea decessit in militia scđa existens. queritur an testamentū qđ fecit in prima militia valeat z distinguitur. aut fecit testamentum ture communi aut iure militari. primo casu valet sine dubio dictus testamentū. scđo casu distinguit. vtrū fuit testator assumptus ad secundam militiā intra annuꝫ a tēpore missionis prime militie: an post annū. primo casu valet testm. scđo casu videt q non valeat: q scđa militia est alia a prima. Sed certe huiusmodi est dicere vt valeat testm qđ nihil interest quādo filius moriatur: sufficit enim intra annum patrem obijsse. ¶ Miles testamentū fecerat: deinde nō ignominie causa missus rursus cinctus in alia est militia quereba tur an testamentum eius quod in militia fecerat valeret: qđiui vtrū iure militari/an communi iure testatus est/et qđ iuridicam iure cōmuni testatus est: nulla dubitatio est quin valeat. sed si vt miles feciſſet testamentum: agitari cepit quando assumptus fuiſſet postq̄ desijt in numeris esse: vtrum intra annum an post annum: cognoui intra annum eum assumptum: ergo si cum adhuc iure militari valet: rursus eodem iure posse testari: nunquid etiam post annuꝫ eo mortuo testamentū valeat? Hoc mouebat q alia militia est posterior. sed humanius est dicere valere testamentum quasi coniuncto munere militie: nō loquor de eo qui voluit valere testamentum etiā assumptus. hoc eīm quasi in militia sequenti fecit testamentū: exemplo eius qui paganus fecit: deinde militare cepit.

Idem. Lex.xl.

Si filiusfamil. miles captus apud hostes decesserit: dicemus legem cozneliaz etiam ad eius testamentū pertinere. Sed queramus si pater eius prius in ciuitate decesserit relicto nepote ex filio/an similiter testamentum patris rumpatur? z dicēdum est nō rūpi testamētū: q̄ ex eo tēpore quo captus est videtur decessisse.

Idem. Lex.xli.

Lucius titi miles notario suo testamentū scribendo notis dictauit: z anteq̄ lris pscriberetur vita defunctus est: quero an hec dictatio valere possit? Nā di militib⁹ quoquo modo velint: z quoquo modo possunt testamētum facere concessum esse: ita tn vt hoc ita subsecutō esse legitimis ꝓbationibus ostendatur. Idem rn. ex testamēto ei⁹ q iure militari testatus esset seruū q licet sub condītione legatū meruit: etiā libertatem posse sibi vendicare. Idez rndit lucius titius testamentum ita fecit. pamphila scrua mea ex asse mihi heres esto: alio deinde capite sempronio cōmilitoni suo eandem pamphilā reliquit: cuius fideicōmisit vt eam manumitteret. quero an heres esset pamphila atq̄s si directo accepisset libertatem? Respondi intelligendum militem qui ancillam suam heredem instituerat ignorasse posse ex ea institutione etiam libertatem ei cōpetere: et ideo sine causa postea a commilitone petisse vt eādem manumitteret: cū ex ꝓiore scriptura libera z heres effecta est: postea nullo preiudicio volūtati frustra facto legata est.

Tripho. Lex.xlii.

Iles ita beredem scribere eā manumitteret. z postea decessit dict⁹ miles. nūqd pāphila erit eius bēs ac si directe ei dedisset libertatē miles. Et ō q̄ sic. miles em ꝓdictus q ancillā suā heredē instituit vt dictū ē pōt itelligi ignorasse cōpetere ancille libertatē ex institōne. z iō sine cā postea a sempronio cōmilitone petisse vt eā dē manumitteret cū ex pote institōis scriptura libera z heres facta esset. z sic legatū nō valuit si nō valuit legatū ipsius ancille. q̄ frustra fuit rogatus legatari? per fideicōmissum vt eā manumitteret. Viuia. Concessum esse. cōtra. j. de bono. pos. l. sed cum patrono. §. fi. Sol. hoc est priuilegium militis. Accursius.

Probationib⁹. No. cōem probationē in testamēto militis fore necessariā. i. ad min⁹ duoꝝ testiū: q̄ pluralis nc. vt. ff. de testibus. l. vbi. z dic vt no. C. eo. l. milites. z facit. ff. eo. l. diuus.

Probatio cōis in militari testamēto requiritur.

Vēdicare. cōtra. C. de necef. ser. l. quidā. §. illo. z de fideicō. l. er fidei cōmisso. Sol. bic spāle in milite: q̄ magis ꝓsumit liberalis. vt. C. e. l. ex his. z in auc. vt li. dece. §. si quis autem.

Ignorasse. non mirū q adhuc erat ler que hoc dicit. C. de necef. ser. l. quidā. videt ergo legare. vt sic manumissa accipiat hereditatē: ꝛ erat speciale vt directo sit libera z heres: cum z per legatum ei relictū idē cōtingat. vt. ff. ꝓtori. rñ. Accursius.

Postea. dic frustra est postea legata libertas nullo tc. cum z idē habeat per ꝓpriam voluntatem.

Iles ita. Casus. Ita pōt miles heredē sibi scribere. titi⁹ sit mihi heres donec viuet. z post mortem eius titij septitius sit mihi heres. si autem ita scribat miles. titius vsq̄ ad annos. x. heres esto. et a. x. annis in antea non scripsit aliquem heredē vsq̄ ad. x. erit testatus

a Missus est. boneste vel causarie: alioquin secus. vt. ff. eo. l. testāmēta. ad hoc. C. eo. l. et testō. z ff. de inoffi. testa. l. papinianꝰ. §. si quis in militia. z insti. eo. §. hactenus. z ff. l. q̄ō cōstitutum. z. j. §. j. z arg. C. de testa. ma. l. j. z qui po. in pig. ba. l. potior. Also.

b Nō ignominie. in lib. R. dest nō. z sic legebat in misso ignominioso: in alio indubitāter loquit: scilz q̄ boneste mittitur: nō oco causarie: quia ille nō debet iterum cingi. vt. C. de re mi. l. vi. li. xij. et est ꝓo. R. exemplū pagani vt in fine huius. l.

c Cinct⁹ est. nō sine augusti affatibus. vt. C. de diuer. offi. l. ij. li. xij. Ac. Militia. f. prima.

d Quādo assumptus. i. quanto tempore curren te postq̄ tc.

e Assumptus. ad secūdam militiam.

f In numeris esse. prime militie.

g Valet. sc̄s si ignominia missionis non obstaret: ignominiose quippe missorum militaria testamenta statim infirmātur etiaz nō trāsgresso anno. vt. C. eo. l. et testamento. R.

h Testari. i. testamentum valere dico. vt argu. ff. de excusa. tuto. l. pe. in pun. z arg. j. de iur. fif. l. fi.

i Quasi coniuncto. vt sic ab initio potius de militia ad aliā trāslatus per interpretationē videatur q̄ missus ignominiose iterum cinctus censeatur. R. ad q̄. j. de bo. pos. ex testamē. mili. l. j.

k Militie. prime z secunde.

l Voluit. expresse.

m Assumptus. ad secundā militiā. Accursius.

n Cepit. vt. ff. eo. l. idēq̄ erit. in fi. Accursius.

o Si filiusfa. Casus. Titi⁹ filiusfa. miles fecit in militia testm iure militari z postea fuit capt⁹ ab hostib⁹. z sic fuit ruptū testm fui. z postea ibi decessit. certe recōualescit ꝓ morte sua testm fuū. z hēres. l. come lia q̄ fingit eū mortuū fuisse ꝓpria captiuitatis hora. Sz pone q̄ pr dicti miles capti decesset ꝓus i ciuitate sua q̄ decederet ipse miles apud hostes relicto nepote in ciuitate ex dicto milite tenato post captiuitatē eius de militis sui ꝓis. z postea decedat apd hostes dict⁹ miles q̄ vt dictū ē fecerat testm i militia ante captiuitatē. nūqd ꝓ agnationē dicti filij ipsi⁹ militis rūpet testm ꝓis eusdē militis? Et videt q̄ sic. q̄ nat⁹ fuit dict⁹ filius viuo ꝓe suo milite. z remāsit post mortē aui viuēte ꝓe suo: ꝛ apd hostes esset pater suus. vt. ff. eo. l. filiusfa. §. fi. Dicit tamē hic q̄ nō rūpit testm. q̄ sicut dictū est ex q̄ dictus miles decessit apud hostes vī per legē corne. ꝓdicta decesse cōtpe quo captꝰ est. z sic ante annū. quo casu certum est q̄ nō rumpit testm ꝓis. vt. ff. l. filiusfami. §. j. Ananus.

p Pertinere. vt. ff. de test. l. lege cornelia. Accursius.

q Suus. q̄ filius. f. sed tamen post captiuitatē filij.

r Nepote. nato post captiuitatē filij. i. sui ꝓpri. Also. Idem si ante captiuitatē: sed post restitutionem. vt. ff. e. l. si filiꝰ. §. ꝛ si viuo. si vo tpe testamēti natus: dic vt. ff. de lib. et postlim. l. filius. §. filiꝰ. Accursius.

s An similiter testamētum patris. i. bui⁹ capitani qui pr̄ est nepotis: sic rūpit testm aui per nepotem q fingit locū filij tenuisse viuente auo. vt. ff. de liber. z postlim. l. si qs postlimos. §. si filiū. ibi diuersumq̄ tc.

t Decessisse. z ita eo tēpore q̄ filiū suū in ptāte habebat. i. viuente auo: vñ nepos ei⁹ testm nō irritat. vt. ff. e. l. si filiꝰ. §. j.

Lucius titi. ¶ Casus. Miles dictauit notario suo testamentum suū per notas scribēdū: z añq̄ notarī⁹ ꝓficeret testm decessit dictus miles. nunquid valebit tanq̄ testm dictatio quā fecit miles dicto notario: Et dicitur q̄ sic. si legitimis ꝓbationibus puta duorum testiuꝫ probetur dictā dictationez a milite factā fuisse. Secundo dicit pone dictus miles qui iure militari testatus est reliqt fructū suo suo legatū pure vel sub ꝺditione z non habita mentione libertatis. nunqd erit liber: Et ō q̄ sic. Tertio dicit. pone q̄ ita dixit dictus miles in testamēto suo. pāphila fua mea ex asse mihi heres esto. z postea in eodē testamento sempronio commilitoni suo eandē reliqt. et ei⁹ sempronij fideicōmisit vt eā manumitteret. z postea decessit dict⁹ miles. nūqd pāphila erit eius bēs ac si directe ei dedisset libertatē miles. Et ō q̄ sic. miles em ꝓdictus q ancillā suā heredē instituit vt dictū ē pōt itelligi ignorasse cōpetere ancille libertatē ex institōne. z iō sine cā postea a sempronio cōmilitone petisse vt eā dē manumitteret cū ex pote institōis scriptura libera z heres facta esset. z sic legatū nō valuit si nō valuit legatū ipsius ancille. q̄ frustra fuit rogatus legatari? per fideicōmissum vt eā manumitteret. Viuia.

+ Ista glo. est multum notabil' ad ꝺ q doctores degradant vel priuāt doctoratu nō pōt interꝑfieri doctor. Deq̄ no. in Lij. z ibi gl. C. de cing. mili.

et abinde in antea intestatus. ex predictis patet q miles potest instituere heredem ex certo tempore ꝛ ad certum tempus. ꝛ quādo instituit ex tempore hereditas deferetur veniētibus ab intestato antēq dies veniat quo admittat institutus. ꝛ ita illud quod militi lictum est in bonorum suorum portione: scz vt pro parte possit decedere testatus ꝛ pro alia intestat⁹ cōpent ei ex eodē

militari priuilegio etiaz in spacio temporis: licet sit non modicuz spacium scilz vt pro parte tempo-ris imueniat testatus: et pro parte non. ¶Mulier in qua. ff. dic. §. ponit duos casus in quib⁹ miles cōmuni iure vtitur. ¶Primus est. q non pōt in testamento suo aliqd relinqre mulieri in q turpis suspicio cadere pōt. puta adulteriu cum ipso milite commissi. Secundus est. quia non potest ei dare tutores miles qui est in aliena potestate.

¶Si miles. Titius miles fecit testamentū ꝛ instituit sibi heredem seiū: et filium suum et heredā uit. vel sciens eum filium suum esse silentio cū preterijt quod in milite pro erberedatione habet et eidē filio substituit gaiū et substituto ampla legata de suo reliquit et ab eo substituto reliquit alijs legata. ꝛ postea decessit dictus miles testator. Modo queritur an valeāt legata que a dicto substituto reliquit. Et dicitur q non. q̄uis cū ampla legata de suo relīquit substituto. vt dictum est. tamen non instituit eum in aliqua parte suorum bonorum. vnde non est mirum si non potest ab eo legata relinquere. non enim reliquit ab eo le gata tanq̄ a quibus que quidem valerent: sed tanq̄ a substituto filij erberedato. ergo vt ex predictis patet: miles substituere potest emancipato. etiam potest substituere q̄uis paganus non possit substituere filio suo impuberi emancipato. ꝛ cum substituit miles filio emācipato babebit locum substitutio tantū in bis bonis que ab ipso milite peruenerunt ad eum filium cui substituit: non etiam bis que habuit filius tempore substitutionis. vel postea acquisiuit. nam ꝛ si substituisset filio suo viuo adhuc auo post acquisitam filio militis sui hereditatem. nemo dicat ad substitutū ptinere. ꝛ hec omnia vera sunt si babes. §. ibi exheredato miles ꝛc. si autem habeas ibi. §. miles ꝛ emācipato ꝛc. erit ille. §. separatus ab isto. §. si miles exheredauerit ꝛc. et huius. §. si miles aliquantulum diuersificabitur casus ab eo quod dixi. erit tamen planus.

¶Si militis. Titius miles fecit testamentum in militia ꝛ instituit sibi heredem seium ꝛ filiū suū impuberem et heredauit: ꝛ eidem filio substituit gaium pupillariter. que substitutio valet. vt. §. et postea. decessit dictus miles ꝛ seius non adiuit hereditatem suam. et postea dictus filius militis decessit in pupillari etate. nunquid gaius veniet ex substitutione ad hereditatem impuberis? Et videtur q̄ non. q̄ ex quo non est adita hereditas ex principali testamento/perinde est ac si non esset factum pncipale testamentū. ergo nō videtur q̄ valeat accessorij. i. pupillare. vt. §. de vulga. substi. l. ij. §. adeo. Dicit tamē hic q̄ veniet substitutus ex priuilegio testatoris militis. nā ꝛ si sibi penitus nō fecisset testamentū: valeret tamē substitutio. Azianus.

a ¶Esto. scz titius.

b ¶Et certo tēpore. hoc nō dixit bic/sed als in suis libris. nā primū erā plum legis dē habet in certū. vt. j. de condi. ꝛ demon. l. j. Vel dic etiam contra illū esse certum: quia certū est ex titurū. vt in auc. de here. ꝛ fal. §. bis omnibus. col. i.

c ¶Intestatus hereditas. in puncto secus: q̄ die sublato pure essent heredes. vt. §. de here. instī. l. hereditas. Accursius.

d ¶Et licet. vt pto parte possit decedere testatus/pro parte intestatus. vt. §. eo. l. si miles vnum. hoc in spacio temporis competat: licet fit tempus non modici ex eo priuilegio petit q debet esse heres. ꝛ est sic q tēpus sicut summa est pars rei. §. de eden. l. j. §. item autem. et in tempore est plus ꝛ minus. vt in re. vt instī. de actio. §. plus autē. ꝛ hec erit ratio quare priuatus non possit ex tempore heredem instituere: quia sicut

poteſt: quoad viuit titius heres esto ꝛ post mortem eius septitius sed si ita scripserit: titius vsq; ad annos decem heres esto: nemine substituto intestati causa post. x. annos locuꝫ habebit. Et q̄ diximus ex certo tempore [b] vsq; ad certū tēpus milites posse instituere heredem: bis consequēs est vt anteq̄ dies veniat quo admittat institut⁹: intestati hereditas [c] deferatur: ꝛ quod in bonoꝝ portione ei licet [d] hoc etiā in tēporis spacio (quod non modicū sit) ex eodē priuilegio cōpetat. ¶Mulier in qua turpis suspicio cadere potest [e] nec ex testamento militis aliqd capere potest vt diuꝰ adrianus rescripsit. Nec tutores [f] ei qui in aliena potestate est miles dare potest.

¶Si miles exheredauerit filium vel sciens [g] cū filiū suū esse silentio preterierit: an legatū a substituto ei [h] dari possit quesitū est: dixi nō posse: (scz) ampla legata reliquerit. ¶Exheredato miles ꝛ emancipato [i] filio substituere [k] pōt: vez hoc ius [l] in bis exercebit/que ab ipso ad cuꝫ cui substituit peruenerunt: nō etiam in bis que habuerit vel

poſtea acquiſierit. nā et si filio suo viuo adhuc auo substituit: post acquisitam ei aui hereditatem nemo dicet⁹ ad substitutum pertinere. ¶Si militis adita non fuerit hereditas: an substitutio quaz pupillo fecit valeat queritur ꝛ cō sequēs erit hoc dicere: q̄ permittitur militi [m] filio facere testamentum/ q̄uis sibi non fecerit.

¶Non a tempore electionis sed ex eo tē pore quo scriptus est in matricula militiꝫ incipit quis priuilegio militari vti. hoc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex. xliij.

EX eo tēpore quis iure militari incipit posse testari ex quo in numeros relat⁹ est [n]: ante non. pzoinde q̄ nōdum in numeris sunt: licet etiaz electi [o] tyrones sint ꝛ publicis expēsis iter faciūt [p]: nondum milites sunt: debent eñ in numeros referri [q].

¶Habetur pro facto quod de proximo est fiendum. Bartolus.

Papinianus. Lex. xliij.

EIlius saffinil⁹. equestri [r] militia exonatus: ꝛ in comitatu principum retentus/cingi consestim [s] iussus: testamētum de castrensi peculio facere potest.

¶Si tēpus morīe inspiciat⁹ et quādo nō. vide bal. in rub. de hb. ꝛ te. fig. ff. ber. ꝛ alex. l. j. §. qñ autez. C. de in. ff.

f ¶Nec tutorē. ad hoc. §. eo. l. cum filius. cum suis concordan. ff.

g ¶Scies. sic. C. e. l. sicut. et. l. si cum.

h ¶Et. s. erberedato. vt C. de leg. l. cū quidā. idez si ipsi substituto fm q̄dam: ꝛ dic vt ibi.

i ¶Emancipato. eodem filio. alias si esset in potestate filius etiam paganus posset: ꝛ sic non esset priuilegiū militis.

k ¶Substituere. directo. vt. C. e. l. in testāmēto. in fi. Accursius.

l ¶Hoc ius. quod dixi in emācipato: ꝛ sic non ob. institu. de pup. substi. §. nō solū. ꝛ. §. de vulga. et pupil. l. sed si plures. §. ad substitutos. vbi etiaz res pupilli in substitutionem venient. et facit. §. eodem. l. milites etiam. et. C. de impube. et alijs sub. l. precibus. in fine. et §. de vulga. sub. l. centurio. in fine.

m ¶Permittitur militi. vt ꝛ. §. eo. l. in fraudē. §. item tam sibi. in pagano secus. vt. §. de vulg. substi. l. ij. §. quisquis.

EX eo tpe. ¶Casus. Titi⁹ fuit electus tyro et fuit ei precepti q̄ iret ad standum cum alijs militibus qui erant in quodā castro pro imperatore: ꝛ qui erant tibi scripti in numeris eoꝝ ꝛ in matricula: ꝛ fuerunt ei dati nimi pro expēsis in itinere faciēdis. ꝛ postea ipse cepit iter. et venit ei periculuꝫ mortis antēq̄ esset in dicto castro ꝛ in dictis numeris redactus. numquid potest iure militari testamentuꝫ facere? Et dicit q̄ nō potest. quia eo tempore iure militari potest quis testari: ex quo in numero relatus est ꝛ non ante. Azianus

n ¶Relatus est. vel iussus cingi. vt. §. j. pxori.

o ¶Electi. Electio ergo nō tribuit ius electo: sic nec electus successor facit desinere predecessorē. vt in auc. de admi. §. fina. Ité nec sola electione filij ad dignitatē fit sui iuris. vt in auc. vt q̄st. que de di. §. fina. Nec imperator est nisi suscepta infula. vt. C. de quadri. pecu. p. l. j. in fi. Nec tribunus nisi accepto cingulo. vt. C. e. l. tribunus. Nec miles nisi sit in numero scripti⁹: vt hic. Nec magister. vt. §. de excu. tu. l. si suas. §. minuere. Nec pistor. vt. §. de excu. tuto. l. fina. Sed argu. contra. instītu. quib⁹ mo. ius pa. po. fol. §. filius. ꝛ in auc. de defen. cui. §. ꝛ si eadem. ꝛ. C. de decu. l. si. lib. x. ꝛ. j. de bo. posset. et testa. inti. l. vnica. §. fina. So. vt ibi.

Impator nō dicit⁹ nisi suscepta infula.

Additio. Dic q̄ ibi loquitur in casibus specialibus in quibus ex sola electione cum acceptatione secuta quis cōsequitur dignitatem: sed bic loquitur in dignitatibus minoribus in ḡbus electus quis non pōt consequi dignitatē. vt no. in auc. de arbi. §. illud. colla. vi. ꝛ in auc. consti. q̄ de dign. §. j. colla. vi. cum concor. fm Bar. bic.

p ¶Iter factūt. arg. §. §. qui. et cau. ma. l. qui mittunt. §. antepe. ꝛ pe.

q ¶In numeros referri. item stigma boc est nota publica brachijs eoꝝ debet infigi. vt. C. de fabricē. l. stigmata. ꝛ alia que no. §. ex quibus cau. maio. l. penul. Accursius.

Illustris. ¶Casus Si illustris. equestri militia honoratus ꝛ comitatū principum retētus ꝛ iussus cōsestim in militia cingi fecerit/ testīm iure militari valebit. sunt etiā gdā sicut pses. quincie q nō pōt iure militari testari. q q̄dē si in hostili loco desbendant in periculo mortis. ff. instī. pōt facere testīm quō volūt ꝛ quō possunt. b. o. cū. l. seq.

r ¶Illustris. ex. §. tri. No. militia equestris. Ité celestis vt clericor. Ité legalis vt aduocator. vt. C. de aduo. diuer. iudi. l. aduocati. Item remiges ꝛ vigiles milites sunt. vt. j. de bo. pos. ex testa. mili. l. j.

Militia multiplex.

s ¶Consestim. Habetur cinctus qui statim est cingēdus. Habet perditum quod statim est perdendum. vt. j. pto emp. l. si quis cum. Habetur datum quod paratum est vt detur. vt. j. de leg. ij. Item legato. ꝛ j auc. vt ex act. instan. do. §. fi. deficit conditio quam constat statim defectam vt potestatiua

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vt potestatiua que on potest impleri vltimo vite spiritu.vt.ff.de con. dic.institu.l.fina.

a B Escripta. Non possint. quia non sunt milites.
b Postea. Si bostilis loco. alis hostilio. Accursius.
c Preses. qui non erat de numero militum: sed ob aliquam causam ille erat: et sic de aliis: vt dic.et.ff.co.l. q6 cōstitutum.et.ff. de bono. poss. et test.mili.l.i. Sed contra babetur. C.eo.l.seruianoo. Sol.vt ibi.

¶ De acqrēda vel omittenda bereditate.

¶ Post deliberationē adit institutus vel repudiat: z ideo de hoc dicit. et dic adire et repudiare extraneo num: immiscere et abstinere suorum. vt institu. de here. qua.et dif. ē extraneis.

Qui totam. ¶ Casus. Titio instituit me et seium bere des: seq repudiauit suaz partē ego aūt nolo adire nisi pro mea parte. certe nō possum boc facere im mo debeo babere totam aut mbil. Aiuianus.

d Qui totā. Pone casum.vt.C.de impu.z al. subl.testamento. vt aliquid videat addere. Lsequens. nam dicit: sed z si qs rē. Itē pone in instituto er asse qui se gerit pro bērede pro parte: totā bereditatē videt agnouisse. vt.ſ.eo.l.si ex asse. z ſm boc non potest pro parte adire: z ſucceſſiue. z facit.ſ.eo.l.si ſolus. ¶. idem puto. z. C. de omni agro deser. l. iiij. lib. xj.

* Sequſſ bāc gl. bar. t.p.q dicit virāgs lectu rā bonā fed ſcda magis cōgruit ſire.

e Acquirere pōt. ſi tota ſit delata aliogn ſecus eſſet. vt.ſ.eo.l. ſi ſolus. ¶. idē puto. in fi. ¶. Item boc ſiper ſe: ſi aūt non per ſe: ſed per alium: dic vt.ſ.eo.l.ſi ego. z.l.ſi ex ſua parte. Accurſius.

* Plus̄ totā glo. ſeq̄tur bar.

¶ Non pōt. idem in legato* vnius rei: ſz m bere de legatarij ſit ſecus. vt.ſ. de leg.i.l.legatarius. z de leg.ij.l. neminē. et.l. grege. ſecus ſi plura legata eſſent: nec onus ſit vni iniuncturn. vt.ſ. de leg.ij.l. ſed duobus.

Sed z ſi quis. ¶ Casus. Teſtator me et pluribus partibus bereḋ inſtituit: z ego volo bre quaſdā ptes z alias nō. nō debeo audiri. ſ Sed z ſi quis. primo et tertia. ſ. eſt inſtitutus titius: z idē titius ſecundo et alia tertia. tertio z idē titius et alia tertia.

* Etiam ſi bteſtat⁹ fuerit ō his nō acqrendis. bar.dal. an ge.areri. p. z alexan.
* Idē bar. pau.sare.
* Sequſſ puncti. ſeri.

b Agnoſcere. immo agnoſcendo aliquā ex eis* ceteras acqrit: nec eſt opus aliqua aditione eraz ſi nō delate eſſent cetere partes cū adijtvnā: qr ſufficit ſemel adiuiſſe: z boc intelligas in eadē perſona: nō tamē per alium eſt acquirenda bereditas. vt.ſ.eo.l.ſi ſolus. per totā.l. quod ergo dicit bic.z.ff.l.pri.nō pōt. ſcz quin ſit beres m totū: ſed cū partez repudiat partem adit: cur prealet aditio? Rñ.* qr fauozabilior. argu.ff. de libe.z posthu.l.cū quidā. Item quid ſi partē repudiat z aditionē alia rum differat? Rñ.* non valet. vt.ſ.eo.l.ſi ſolus. in pn.z eſt ratio quā diri.z facit. C.eo.l.quidam. z. ibi no.

Uādiu. ¶ Casus. Si teſtator me inſtituat: z ſciū mibi ſubſtituat. ¶ diu ego adire poſſum: z volo: pōt adire ſeius mibi ſubſtituť. velle aūt meū nō pōt habere locū ſine poſſibilitate. vnde ſi nō poſſum adire nō prodeſt mibi ſi adire volo. b. d. cum. l. ſeq. Aiuianus.

* Idē bar. Bal. ꝑ.au. alex. z Bar.
* Glo. corrupte allegat/debuit allegaſſe. l. licet. C. ſi in re deliberā. ſm Alexā.

¶ Poteſt. quod eſt vſq; ad. rrr. annos* vt. C. eo. l. ſi curatoris* eſt cēs de iure ciuili additio ergo perpetua. vt inſti. de ppe. z tepo. ac. in pn. ſz. ff. dixerit vſq; ad annū. per. l. C. e. l. cū antigonbus. Sed ibi de bere de bereditis qui non adit poſt annū. ſed ipſe viuens ſic perpetuo: niſi ſtatutū ſibi tempus vt adeat ſit elapſum. vt. ſ. eo. l. q̄diu inſtitutus. vel niſi repudiet. vt. C. de repu. here. l. ſicut. Accurſius.

k Non pōt. vt. ſ. in. d. l. q̄diu. in pn. boc ſi fallit in caſib⁹. vt. ff. de vulga. ſubſti. l. ſi. ff. titi⁹. in fi. z. ff. de here. inſti. l. ſi pater. z. ff. de bo. li. l. libertus patrono. Sz h vltima pōt aliter itelligi. z facit. ſ. de ſecū. tab. l. ij. ff. deſert. z. ff. ꝑmo gradu. z. C. de edic. di. adria. tol. l. i.

l Olle. alias nolle z eſt ſenſus. nō pōt repudiare q nō pōt adire ad qō eſt. ſ. e. l. is q̄ heres. z. l. is pōt. Aliꝫ habēt velle. q. d. ſi aliqs ge rat ꝑ here de in bonis vīctis nō pōt. vt. ſ. e. l. nemine. z. l. q ſupſtitis. z ei⁹ eſt priuatio cuius affirmatio: z ecōtra. ſic. ſ. de reg. iur. l. ei⁹ eſt. z. l. q poteſt. ſ. q̄ quis. Accurſius.

Utum. ¶ Casus. Ille q eſt natus mutus z ſurdus: ſi inſtituatur ab aliquo bere/poteſt gerere pro berede z obligari poteſt bereditari. Quid de prodigo cui bonis interdicitur z curator datur: Certe poteſt cum auctoritate curatoris ſui adire bereditatem ſi inſtitutus eſt. Uuianus.

m C Bereditati. quia in aditione non deſideratur niſi voluſtas declarata. perfectum eſt ei⁹ opus ſi intelligat* quid agat. vt. ſ. de bo. poſ. in ſan. fu. cō. l. ſi. z inſti. de here. qua. z diffe. ſ. fi. Item poteſt iuſſu domini adire aut alium adire iubere. vt. ſ. e. l. pater. ſ. ſ. et. ij. et facit. ff. de here. inſti. l. ſ. mutus.

n Eū cui lege. i. a iudice per legem. vt. ff. de cur. fu. l. i. in princi. no. z dic ꝙuia prodigus. ſecus ſi ꝓpter delictū. vt ſi com miſit crimen maieſtatis: vel etiā bereticus fuit. vt C. ad. l. iul. ma. l. pe. z de here. l. manicheos.

o Conſtat. cū auctoritate curatoris. vt argu. C. de admi. tut. l. cum quidam. Nec obſt. ſ. de reg. iur. l. furioſi. qr nulla eſt volūtas. ſ. in alienādo: ſecus in acquirendo. arg. ff. de reb. credi. l. certi cōditio. ſ. ſed ſi numerauero. z. ſ. de verbo. oblig. l. is cui. et facit. ff. de teſta. l. filius. z. l. is cui.

Ui aliena. ¶ Casus. Seruꝰ vel ſi lius meus fuit heres inſtitutus a titio et dictus meꝰ filius vel ſeruus adiuit bereditatez ſine iuſſu meo: nunquid adeundo poſſum me obligare diſ poſitaceto: ſz ſecus ſi it in bo. poſ. quā filius vel ſeruus meus agnouit ſine iuſſu meo: quia illam agnitionem bene poſſum habere ratam. Sed et ſi legitima bereditas matris delata ſit filio meo ex ſenatuſconſulto ofiiciano et adeat eam ſine iuſſu meo. z idem eſt vt poſſim habere ratam adtitionem. ſed z ſi non adierit filius meus bereditatem matris ſue: ego tamē diu poſſedi eam: video z adiuiſſe bereditatem. Sed quid ſi filius meus a titio inſtitutus erat a me emancipatus et putabat ſe eſſe in poteſtate mea: z ſic iuſſu meo adiuit bereditatem titij volens mibi acquiri. Certe non acquirit mibi bereditatem: nec etias filij. ſi autem non erat a me emancipatus z ego iuſſi q adiret z ipſe me mortuo adiuiſſet bene obligaretur bereditati. z boc ſiue pubitet vtrum ſit filiuſſamil. an ſit factus paterfa. per mortem meam. ſiue non pubitet. velit tamen ſibi acquirere adeūdo. Ob autem dictū eſt in pn. buius. l. ſcil. q̄ ille qui eſt in poteſtate alicuius non poteſt eum inuitū bereditati obligare in qua inſtitutus eſt qui eſt in poteſtate. fallit quādoq; nā interdū filiſfami. etiā ſine aditione acquirent bereditatem bis in quorum ſunt poteſtate. vtputa ſi nepotē quem habeo ex filio meo inſtituam mibi bereḋem z filium. i. patrem ſuum erberedē z decedam. z ita veniat dictus meus nepos inſtitutus in poteſtate patris ſui. nam etiam ſine aditione faciet dictū ſuū patrem meūꝫ filium bereḋem neceſſarium mibi. cum eñ dictus meus nepos fuiſſet mibi neceſſarius beres ſi non babuiſſet patrem. bonum eſt vt nunc cum patrem habet faciat eum mibi neceſſarium bereḋem/etiam ſine aditione ipſius nepotis vt dictum eſt. ſecus autem ſi dictus meus/filius quem erberedaui adoptaſſet ſibi in filium poſt mortem meam quēdam extraneum quem bereḋem inſtitueram. nam ille extraneus quem adoptauit non faciet eum mibi bereḋem neceſſarium. iubere tamē debet per iudicē dicto meo filio vt ſi vult z adeat bereditā. meā creditoribus ſatiſfaciat: alꝰ cōminari ei debet iudex ſe daturum bereditatem creditoribus ſi infra certum tempus ab eo iudice ſtatutum non adierit. z eſt ratio quare in boc caſu non ſit mibi neceſſarius beres filius meus per extraneum a me inſtitutum qué poſtea adoptauit. quia tempore mortis mee non fuit dictus extraneus in poteſtate dicti mei filij: nec eſt in mea poteſtate. vnde cum ipſe non eſſet mibi extituras beres neceſſarius eo q̄ ſ non erat in mea poteſtate non faciet filium meum mibi neceſſariū: immo voluntarium. C Celſus lib. xv. ffoz. Titius inſtituit ſibi bereḋē ſeium z deceſſit. z cum ſeius bereditatem adire nollet venerunt duo de creditoribus dicti titij et direrunt ei. Si tu non adeas nos occidemus te. vel nibil ei dicendo intulerunt ei timorez iuſtum vel non iuſtū ad boc vt adiret. ſeius autē predictus dixit eis. expectate me: quia ego reuertar ſtatim ad vos z adibo bereditatem ex quo nō poteſt eſſe aliud. z iuit ad duos ſuos amicos vel ad tres z retulit eis ꝑdicta: et dixit eis: Ego volo redire ad dictos creditores z adire. tamē quicquid faciam nolo q̄ aliquid valeat: z ita ſitis teſtes. z reuerſus fuit ad dictos

UNIVERSIDAD

creditores: ⁊ adiuit fallẽdo taliter eos vt dictum est. Certe dicitur hic q̃ si dictus seius erat liber nõ erit heres. si autẽ erat seruus nõ faciet heredem dominum suum. Anianus.

a ¶ Inuitum. id est eum cuius non precessit voluntas vt differat a casu sequenti. sed in bonorum ⁊c. precedere enim debet iussus. vt. j. eod. l. si quis mihi. §. iussum. sed se bene obligat bodie.

✣ Sequũt hãc gl. bar. ⁊ p. etiã pa tre inuitos ꝓs pau.

vt. C. de bo. que lib. l. fi. Accursius.

b ¶ Obligetur. scilz inuitus. Accursius.

c ¶ Placuit. etiam si ab initio non cõsentiat.

d ¶ Ratam haberi. vt et C. q admit. ad bo. poss. l. j. ⁊. j. rem ra. hab. l. bonorum. sic ⁊ trebelliana restitutio põt haberi rata. ✣ vt. j. ad treb. l. seruo inuito. §. j. sicet peti potest per procuratores: sed hereditas non adiri. vt. j. eod. l. paulus. ✣ Accursius.

✣ Idẽ bar. bal. ⁊ alex.

✣ Alis inciplit: p. r. pcuratorem.

e ¶ Senatusconsulto. vt institu. ad orfi. fe. cõ. naz et ea legitima dicitur licet non sit er lege. xij. tabu. vt. j. vnde leg. l. ij. §. fi. ⁊. l. seq.

f ¶ Idẽ erit pbãdũ. vt. s. non possit adiri.

g ¶ Diu. 1. longo tpe. vt j. qui ⁊ a quibus. l. si cuz fideicõmissa. §. aristo.

b ¶ Pater. filio sciente ⁊ non contradicente. idem et si possedisset filius. vt C. de peti. here. l. si filius. Azo. ⁊ Arg. §. ad macedo. l. si filius. ex tempore ergo ✣ ꝓsumitur solẽnitas obsuata. sic. §. devsus ris. l. cum de in rem vers. Accursius.

✣ Sequũt hãc gl. bar. B. alexã. et Areti.

i ¶ Credendus est. vt erq; id est pater ⁊ filius. Azo. vel dic pater in quẽ transeunt obligationes ꝑm has. l. vt. j. eo. l. placet.

k ¶ Si is qui putabat. Tria dicit: primũ si is. scõm quã q̃ ⁊c. tertiũ nã cũ ⁊c. in primo adiuit viuo iubente. in scõdo eo mortuo. in tertio viuo vel mortuo. ✣ dic ergo ꝑm Jo. q̃ facit differentiam inter errãtem vt in primo casu: ⁊ dubitantem vt tertio casu: vt ꝑmi aditio non teneat alteri? sic. vt. j. e. l. qui putabat. §. qui bona. ⁊. §. fina. Sed argu. contra. C. de conditio. inde. l. fi. ⁊ expresse reprobatur dicta distinctio. j. de condi. et demonstra. l. multũ. in fi. vbi de errante ⁊ dubitante dicit quẽlibet posse adire. Et quis erret vel dubitet: dic vt. §. de test. l. de statu. Distingue ergo inter dubitãtem ⁊ errantem in facto: vt quia credat matrem suaz fuisse vxorem que fuit concubina vt in primo. ⁊ eum qui in iure: vt ibi. nam eum ⁊c. ꝛ ꝑm hoc sciebat ibi patrem mortuum: sed non credebat per hoc filium fieri sui iuris. Vel melius in omni errante vel dubitante attendas an eius erat propositi vt si liber vel paterfamilias esset vellet esse heres. an vo iubenti tantuz queri nec de se aliquid cogitauit. in primo casu querit sibi si ablq; iussu alicuius adiuit: vt ibi. nam eum ⁊c. vt. §. tit. j. l. qui iure. in secundo non sibi quia non voluit: nec iubenti: quia non potuit. sic. j. de re. dub. l. in ambiguo. ⁊ bene sic distinguitur: quia ꝓpositum adẽũtis dicit ler distingui vt queratur possessori. cur ergo non attenditur vt queratur sibi scienti conditionem suam vel dubitanti vel erranti in ea. vt. j. de acqui. re. do. l. homo liber. ⁊ forte ideo hic sic distinguitur adeat cum iussu vel non: quia non creditur sibi velle acquirere cũ adiuit iussu. fed si fine iussu contra. ⁊ hec omnia cum is q putabat se filiũfami. scit se non esse necessarium heredem alioquin si putabat se necessarium q̃uis sit extraneus heres nec adire nec repudiare potest. vt. j. eo. l. is qui. ⁊. l. sequen. Dic ergo: si is qui putat errando in facto vel in iure: sed infra dubitando ꝑm primum. Vel dic qui putat: scz errando in facto: sed infra in iure ꝑm alium. Vel dic qui putat scz errando vel dubitando: non tamen sibi sed iubenti acquirere volens: sed infra sibi ꝑm tertium. Accursius.

✣ Ista rõ displiczbar

l ¶ Patris. putatiui.

m ¶ Sibi. quia non vult.

n ¶ Qui iusserit. q; non potuit. Accursius.

o ¶ Quãq. ab initio iussus inutilis adtionem vitiat. vt. §. q̃q ille qui er posttacto fit inutilis non vitiet quin querat adeuniri. ⁊ est ratio: ✣ qz sufficit semel fuisse vtilem. argu. j. de diuer. ⁊ tempo. pre. l. de accessione. in fine. Alij dicunt ideo obligari hereditati filium quia succedit patri qui tenebatur hereditati ratione iussus.

p ¶ Pater. scz verus.

q ¶ Nam eum. valet aditio mortuo iubente. nam valet q̃nz etiam eo vivo quando adiens dubitat: sed non errat ꝑm primũ. vel quando errat in iure ꝑm aliũ. vel quando filio querere volunt adiens ꝑm tertium.

r ¶ Factus sit. igit de sua cõditione dubitabat ⁊ cus si testator. ✣ vt. j. e. l. sed si de stia. Item error vel dubitatio facti eẽ põt si credebat vivere patrẽ cum esset mortuus. idem iuris si sciebat mortuum: sed nõ credebat per hoc q̃ filꝰ fieret sui iuris: et facit. j. eo. l. si quis mihi bona. §. iussus. ⁊ de vsucap. l. iusto. Accursius.

s ¶ Interdum. regulariter cum filius institutur iussus precedere patris: ⁊ sequi aditio debet vt pater querat. vt. j. eo. l. si quis mihi bona. §. iussum. si hic fallit. Accursius.

t ¶ Institutus. ab auo q vtrunq; in potestate habebat.

v ¶ Faciet heredem. ⁊ ita querit ei. cum enim erbe redatus filius habebatur ꝑ mortuo. vt in auf. debere. ⁊ fal. §. erbereda tos. colla. j. nepos sit heres auo ipso iure ⁊ necessarius. vt in fi. huius legis. ⁊ insti. de here. quasi. ⁊ diff. §. sui. que videt contra. sed non est cũ hic pro mortuo sit. ✣ Item per consequẽs eodẽ modo querit patrim cui?

✣ Facit ca. cuz dilect. cus glo. sup ver. mors. extra. de spõ q̃ vi meruscu ea. fi.

✣ Idẽ bar. ⁊ bal.

est potestate. vt. j. eo. l. placet. ⁊ necessarium facit: vt hic. ⁊ in fine buius legis: q̃ q̃s filius patri querit. bodie fecus. vt. C. de bo. q̃ lib. l. fi. ⁊ facit j. de castren. pecu. l. ex castrensi. in prin. Accursius.

x ¶ Institutus. ab aliquo extraneo vt locum habeat q̃ dicit in fi. quia ipse nõ esset ꝛc. Vel dic a patre suo in cuius erat potestate institut? vel retine personas superiores: ⁊ dic nepos ab auo. i. a patre filij ereberedati qui filius erit erit ab eo sui patris potestate: alioqn nulla esset adoptio cũ mortuo auo nepos in sui patris caderet potestatez. vt instit. qui. mo. ius pa. po. fol. §. i. sed certe h vltimus casus stare nõ põt. q̃ adoptione facta statim et hereditas iam q̃sita nepoti vtpote suo heredi acquireretur adoptanti. vt. §. de adop. l. si pater. in pne. ⁊ fic iam denuo adiri seu acquiri potest. Item ⁊ finis non posset bene adaptari. Trẽ nec alue dus positiones casus valent: sed hec valet vt dicas q̃ titius filium suuz erbe redauit ⁊ extraneũ instituit: eoqz mortuo antẽ adiret a filio erbe redato est adoptatus. Azo.

y ¶ In potestate. adoptãtis vel patris eius.

z ¶ Nam per eum. bene dico q̃ nõ facit eũ necessariũ. nam ⁊c. hec tñ regula fallit. j. de castren. pecu. l. ex castrensi. ⁊ dic vt ibi no.

a ¶ Erturus. scz necessarius.

b ¶ Celsus. als. §. celsus. als. l. eum.

c ¶ Fallẽs. vt quia presciẽs se cogendum clam ✣ vel coram quibusdam fuit protestatus q̃ licet adiret pro nibilo volebat esse. ad q̃. j. de leg. ij. l. si quis. in prin.

✣ Appiobat p Bar. pau. alexã. ⁊ are.

d ¶ Nõ fieri. imo fit. s abstinet. vt. §. quod met. cau. l. si mulier. §. si metum. ⁊. j. e. l. si metus. que sunt ctra. Sol. hic fallens: ibi nõ. Alij dicunt q̃ hic de equitate: ibi de rigore. Alij ecõtra q̃ ibi de equitate ꝓtonia: hic de stricto iure. i. cuili. Alij nõ fit heres. ⁊ cũ effectu q̃ abstinet. ꝓma placet. Trẽ opponit. metus verbor non fuit iustus / ergo non impedit fieri heredẽ. vt. §. q̃ me. cau. l. v. vi. ⁊. vij. ⁊ qui. ex cau. ma. l. met?. Sol. hic fallẽs. vnde si etiam nullus fuisset metus nõ tenuisset aditio. Item op. C. e. l. cũ aliquis. sed ibi per indicẽ cogit adire. sic. j. ad se. cõ. trebel. l. nam q̃. §. qui compulsus.

e ¶ Nõ facere. hoc põt intelligi cũ seruus ab aliquo cõpellitur nõ a dño. aliqn cõtra. vt. j. si q̃s omit. cau. testa. l. i. §. j. Azo. ⁊ facit ad. l. §. de ne go. gest. at qui natura. §. si libero. ⁊ de tute. l. q̃ testamẽto. in fi. ⁊ de iud. l. ij. circa pn. ⁊ de aucto. ꝓtan. l. j. in fi. ⁊ de acquir. re. do. l. homo liber. in prin. Arg. contra. §. de ri. nup. si patre.

Si quis

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

SI quis filiūfami. ¶ Casus. Scius instituit sibi heredem titium si lium quē: ꝛ bene sciebat dictus seius dictum titiꝰ esse in potesta te dicti sui patris. ꝛ ita postea in eodem testamēto dixit dictus testator: si mihi dictus titiꝰ heres non erit/sempronius mihi heres esto. ꝛ postea decessit dictus testator. ꝛ postea dictus titius aduit hereditatem iusu sui patris. nūqd excludit dictus substitutꝰ? Et videtur q̄ non. quia titius non est heres: imo pater suus. vt. ſ. c. placet. sed certe immo excluditur. nam cum testator ita dixit. si mihi titius heres non erit: sempronius mihi heres esto ꝛc. intelligitur a iure taliter intelligi: si titius neq; ipse heres erit neq; alius bene redem fecerit sempronio mihi heres esto ꝛc. sciebat enim testator vt dixit filiumfamil. esse titium. ſ. autem ignorasset heret locum. quod dicitur. ſ. de heredi. instituendo. si pater. ¶ Si filius. Ego habens filium in potestate ꝛ cr eo nepotem instituit mihi heredē dictum meū filium ꝛ decessit. ꝛ ita est mihi necessarius heres dictus meꝰ filius ipso iure. ipse autem nescius predicta decessit instituto sibi heredē dicto meo nepote suo q̄ filio. vult nunc dictus nepos adire patris bene ditatem et a mea abstine re. certe bene potest ſ facere tanq̄ heres patris. nam cum pater eius si vi ueret posset ſ ficio prętoris abstinere a mea hereditate. ergo ꝛ heres suus. secus autem si dictus meus filius extitisset mihi heres: quia tunc dictus meus nepos qui aduit hereditatem patris non posset se abstinere a mea. ꝛ hoc idem esset in quolibet alio heredē heredis. Vlpianus.

a ¶ Si quis filiūfami. alterius. ꝛ sciebat eum filiūfa. esse. alio quin distinguē vt in seruo. + vt. ſ. de here. instī. ſi pater. ꝛ. l. seq.

b ¶ Patris. licet ergo pater non filius videatur esse heres. vt. ſ. eodez. l. qui in alienis. ſ. interdum. non ideo deficit conditio: quia intellexit filius heres non erit. i. ſi hereditatem sibi vel patri non acquisierit. vt dicta. l. si pater. Accursius.

c ¶ Sciret. quid si ignorauerit? Rñ. idem nisi se immisceret.

+ Vide de hoc late per Bar. in l. ge nerauit. col. ver. ſi ſtro. ff. de acqr. heredi.

d ¶ Abstinere. ꝛ habere paternam. sed si vellet abstinere + a paterna et habere auitas? posset. vt. C. ſi vt' ab here. se absti. l. ſ. ꝛ. l. ij. ꝛ. C. vnde lib. l. qui se. Azo.

e ¶ Idem tribuaretur. ſi viueret. vt. ſ. eo. l. ei qui. ꝛ institu. de here. qualet dif. ſ. sed bis prętor permittit. ergo idē ius habebit eius heres. vt. C. de iur. delib. l. cum antiquitatibus. in fi. ꝛ de regulis iuris. l. quibus. itez contra. ſ. prętori. ſ.

f ¶ Qui ei. puta seio. Accursius.

g ¶ Qui. seius. Accursius.

h ¶ Videt. Ro. q; heres heredis ꝛc. vt ꝛ. C. de here. instī. l. fi. ꝛ. ſ. de vb. signi. l. heredis. ꝛ. ſ. de peti. here. l. ij. ſ. sed si titio. ꝛ die vt ibi not. ꝛ ad idem. C. de leg. i. in annalib⁹. ꝛ. ſ. de iur. Imu. l. iij. Fallit in casib⁹. vt. ſ. de verb. sig. l. scięd. ꝛ. ſ. de vulg. substi. l. qui liberis. ſ. fi. ꝛ. C. de vsu frac. l. antiquitas. ꝛ de vulg. substi. l. si filius. ꝛ. ſ. de castrē. pecu. l. ſ. vno modo littera illa intellecta. Accursius.

Sequitur i eam. p. ¶ Omittere. vt. ſ. pri. ſ. contra. Sol. hic adiciat titius: # ibi non.

Dre nostre. ¶ Casus. Instituit mihi heredes titium pupillum filium seij quōdam et decessi. nunquid adire hereditatem meam sine tutoris auctoritate: ꝛ eri alieno obligari potest? Et dicitur q̄ non. ꝛ est ratio: q̄ nec pupillus nec pupilla possunt obligari sine tutoris auctoritate. hereditas autem bene obligaret eos eri alieno heredi tario si adire possent eam ꝛ adirent/etiam si ipsa hereditas esset nō soluendo. quia bene obligat maiores qui per se adire possunt/ꝛ adeunt. secus autem si dictus pupillus quem instituit esset meus filius vel seruus. et ita mihi heres necessarius. nam tunc non esset ei necessaria in aditione tutoris auctoritas. quia ipso iure esset heres etiam sine aditione. si autem dictus titius esset filius seij vt in primo casu dixi ꝛ viueret dictus seius etiussu ipsius seij adiuerit hereditatem meā: dictus titius acquirit eam patri suo. licet sit titius ita parui temporis vt non sit cōsilij capax. si autem tempore quo dictum titium instituit pater eius seius non viuebat. vt dictum est primo casu. ꝛ dictus titius erat maior infante: bene potest adire hereditatem cum auctoritate tutoris: q̄uis similis furiosi videatur esse. ꝛ. b. d. ꝛ. ſ. eq. Vlpianus.

k ¶ Ciuitat. romane per excellentiam. vt institu. de iure natu. ſ. ius autē. quę seruamus. vt. ſ. de le gi. ꝛ senatusc. l. de quibus. in princi.

l ¶ Obligari possunt. sez hereditati vt subijcit. et ſ. de aucto. ſtan. l. obligari. ſ. hereditatez. ꝛ est ratio ne habeant dānuz. vt institut. de aucto. tut. ſ. neq; ꝛ neverentur. vt. ſ. de minori. l. minor. xxv. an. Idem de adulto dicas sine curatore. vt. C. de administra. tuto. l. cū quidam. si autem est infans/solus tutor. vt. C. e. l. si infanti. ſ. j. Vel dic secūdo obligari alicui ex pacto vt similitudinarie ponatur: sez quod sequitur de hereditate.

m ¶ Quin. i. q̄. Accur.

n ¶ Obliget nos. ꝛ sic obligaret pupillos: vt h. et j. ad trebel. l. non enim. ꝛ. ſ. qui. ex cau. i posſ. ea. l. iij. Accursius.

o ¶ Solūcēo. vt ꝛ. C. eo. l. si testamēta. nisi fiat inuentarium. vt. C. de iure delibe. l. fi. ſ. ſi autem.

p ¶ De ea autem hereditate. vt pupilli eam non adeāt sine tutore. et facit

Paulus. Lex.viij.

SI quis filiūfamil.ª heredez instituerit: et ita scripserit: si mihi titiꝰ iste filiusfamilias heres non erit: sempronius heres esto: filio adcunte iussu patrisᵇ substitutus excluditur.

¶ Suus hereditatem patris non agnitam transmittit cum beneficio abstinendi. Bartolus.

¶ Si filius priusq̄ sciretᶜ se necessarium extitisse patri heredez decesserit relicto filio necessario: permittendum est nepoti abstinere sed ab aui hereditate: q̄ et patri eius idem tribueretur.

¶ Hereditatem agnitam per defunctū non potest heres eius repudiare. Bar.

¶ In oñi successione qui ei heres extitit qui titio heres fuit titio quoq; heres videturᵉ esse: nec pōt titiū omitterē hereditatem.

¶ Qui nō potest se obligare nō potest adire. Bartolus.

Vlpianus. Lex.viij.

MOre nostre ciuitatis nec; pupillus nec; pupilla sine tutoris auctoritate obligari possunt: hereditas autem quin obliget nos eri alieno etiam si non fit soluendo plusq̄ manifestum est. de ea autem hereditate loquimur in qua non succedunt huiusmodi persone quasi necessarie. ¶ Impubes qui in alterius potestate est: si iussu eius adierit hereditatem (licet consilij capax non fuerit) ei acquirit hereditatem.

¶ Pupillus potest cum tutoris auctoritate hereditatem adire. Bar.

Paulus. Lex.ix.

PUpillus si farī possit: licet huius etatis sit vt et causam acquirende hereditatis non intelligat: q̄uis non videatur scire huiusmodi etatis puer (neq; enim scire neq; discernere talis etas potest): non magis q̄ furiosus) tamen cum tutoris auctoritate hereditatem acquirere potest. hoc enim fauorabiliter ei prestatur.

Vlpianus. Lex.x.

SI ex asse heres destinauerit partem habere heredi tatis: videtur in assem pro bere de gessisse.

Pomponius. Lex.xj.

OPuberibus liberis om

ſ. de ædi. ꝛ demon. l. cū pupillus. ꝛ de reg. iur. l. pupillus. Accursius.

q ¶ Necessarie. huic enim ipso iure obligantur: licet possint se abstinere iure prętorio. # vt. ſ. l. proxima. ſ. i. ꝛ. ſ. de fideicom. lib. l. cum quasi. ſ. sed ꝛ si quis. Item ꝛ necessarius heres tantum quādoq; abstinet quo ad quid. vt. ſ. de heredi. instit. l. ij. ſ. qui fideicōmissariam. quod qualiter intelligendum sit dicam. ſ. eo. l. necessarijs. ꝛ. ſ. de mino. l. ait prętor. ſ. non solum. Azo.

r ¶ Impubes. maior infante. als solus pater. vt. C. e. l. ſi infanti. in pn. Accursius.

s ¶ Consilij. pleni. aliquid tamen habent vt dixi. ꝛ facit. ſ. eodem. l. pater. ſ. finali.

t ¶ Pupillus si fari. i. maior infante. als solus tutor. vt. C. de iure delib. l. ſi infanti. ſ. i. vel si fans + tutore auctore. vt. j. ad trebel. l. ſer uo inuito. ſ. si pupillo. subaudi ergo hic maxime. q̄ in b differt: q̄ si est maior non potest solus tutor: vt statim dices.

v ¶ Discernere pōt. fic. ſ. de iureiur. l. qui iurasse. ꝛ de iur. ꝛ fac. igno. l. regula. ꝛ. C. de fal. mo. l. j. ꝛ. j. rem pupil. fal. fo. l. fi. in. fi.

x ¶ Furiosus. sed in isto adit solus curator. vt. C. de cura. fur. l. fi. ſ. tali. et. ſ. eo. l. qui seruum suum. sed an faciat furiosum heredem: dic vt ibi. at ibi opottet ambos consentire. vt. C. eo. l. potuit. ꝛ ad boc. ſ. de regu. iur. l. in negocijs.

y ¶ Cū tutoris. vt. ſ. l. pri. no. At curatoris auctoritas non sufficit pupillo. vt. j. de appel. l. cū in vna. ſ. tutor. q̄ adulto fic. vt. C. de admi. tu. l. cū quidam. Itē in bo. pos. solus tutor. vt. ſ. de bo. pos. l. tutor.

Si ex asse. ¶ Casus. Instituit mihi heredē titiū in oībus meis bonis ꝛ decessi. titius adiuit pro dimidia ꝛ aliā dimidiā nō vult bare. certe opottet malo suo velle q̄ habeat totam.

z ¶ Partē. tantū. vel scies se insolidū heredē vel credēs tantum de parte quā vult adire: ꝛ dic destinauerit. i. ppoſuerit cū effectu: sez adeūdo. vt ſ. e. l. i. ꝛ. j. ſ. de leg. ij. l. neminē. ꝛ. l. si cui. ꝛ. j. eo. l. qui se. ꝛ de leg. j. l. legatarius. Sed cōtra. j. eo. l. ex semisse. Solu. vt ibi.

Puberibus. ¶ Casus. Si impubes sit heres institutus a patre suo ꝛ mortuo patre adiuerit hereditatem sine auctoritate tutoris ꝛ velit postea abstinere potest/etiam sine in integ. restitutione. sua ei aditio nihil valuit ipso iure. si autem esset pubes ꝛ sine curatoris auctoritate adiuerit non baberet ius abstinendi/nisi per in integ. resti. si autem sen non immiscuit aliquo modo: potest bene licio prętoris abstinere sine aliqua in integrum restitutione. ꝛ ipso iure potest per prętorē absti

Sequit hāc gl. bar. ꝛ pau.

+ Utrecq; pōt esse ba fm Barto. ꝛ alex.

nimō abstinēdi potestas sit. pubeberibus aūt ita si se nō immiscuerit.

☞ Suus qui se non immiscuit pōt abstinere beneficio edicti pretoris sine aditione iudicis. Bartolus.

Ulpianus. Lex. xij.

Ei qui se non immiscuit[a] hereditati paterne: siue maior sit huic minor[b]: nō esse necesse pretorem adire: sed sufficit se nō immiscuisse hereditati: ⁊ est in semestribus diui seueri et victorini rescriptum non esse necesse pupillis in integrum restitui ex auito contractu quorum[c] pater[d] constituerat non agnoscere hereditatem[e]: nec quicq̄ amouerat[f]: vel pro herede gesserat[g].

☞ Illa hereditas repudiatione amittitur que potest adiri, secus si adiri non poterit. Bartolus.

Idem. Lex. xiij.

Is qui heres institutus est: vel is cui legitima hereditas delata est repudiatione hereditatem amittit. hoc ita[h] verum est: si in ea causa erat hereditas vt et adiri possit: ceterū heres institutus sub conditione: si ante conditionem existentem repudiauit: nihil egit[i] qualisqualis[k] fuit conditio: ⁊ si in arbitrium[l] collata est.

☞ Qui non potest propter dubitationē seu inhabilitatē: seu cōditionis pendentiā adire: non potest repudiare. Bar.

Si quis dubitet[m] viuat testator necne: repudiando nihil agit[n]. Substitut⁹ quoq similiter si ante repudiet q̄ heres institut⁹ decernat de hereditate[o]: nihil valebit[p] repudiatio.

☞ Hereditatem delatam filiofamil. nec ipse sine patre repudiare potest: nec ecōtra: sed vterq simul. hoc dicit cum.l. sequenti. Alexander.

Neq filiusfamilias[q] repudiādo sine pre: neq pr̄ sine filio alteri nocet: vtriq aūt pn̄t repudiare.

nere. non autem est necesse q propter hoc personaliter pretorem adeat. Et ex hoc determinatur questio de facto ad postulationem duorum: qui de hoc quesiuerunt. vnus quorum vocabatur occeanus: ⁊ alter victorinus que questio fuit talis. Titius habens filium ⁊ ex eo nepotes in potestate habuit contractum cum seio et fuit in eo deceptus et decessit. instituto sibi herede dicto suo filio. dictus aūt suus filius noluit donec vixit agnoscere hēditatē suā: nec aliquid de hereditate amouit. nec pro herede in ea aliquid gessit. et postea decessit dictus filius institutis sibi heredib⁹ dictis suis filijs qui erant pupilli et nepotes dicti titij testatoris. certe dicti pupilli possunt abstinere ab hereditate auita. ⁊ sic non teneri oneribus hēditarijs auite hereditatis. ⁊ ideo non est eis necessaria in integ. restitu. aduersus dictuʒ cōtractum in quo fuit deceptus auus: quia ipso iure non tenentur. possunt ergo dicti pupilli habere hereditatem patris eorū et abstinere ab hereditate auita. nec est eis necesse q personaliter adeant pretorem pro abstinēdo. vt in prin. huius.l. ei qui se. ⁊ facit optime. s̄. eo. si quis filium. §. j. ⁊ hic est intellectus huius.l. cum.l. seq. Vivianus.

Pubes an restituatur contra aditioneʒ. ¶ Impuberibus. per hāc.l. dicit. P. nō esse necessariam in integruʒ restitutionē impuberibus etiam cum tutore adeūtibus: alioquin idem esset in impuberibus quod puberibus. nam ⁊ puberes restituuntur vt j. eo.l. si minor. Sed tu dic q hic impubes sine tutore: pubes sine curatore adierunt cum nō haberent tutorem vel curatorē: cuius impuberis aditio non tenet ipso iure. vt. s̄. eo.l. pupillus. ergo sine restitutione deserit: at puberis tenet cum curatorem non habet. vt. C. de in integ. restitu. mi.l. si curatorem. ⁊ ideo non sine restitutione iuuatur si adiuit. vt hic. ⁊ j. eo.l. necessarijs. si autem curatoreʒ habet similis est pupillo. vt d.l. si curatorē. Vel secūdo intellige q impuberes vocet minores. xxv. annis. qui iuuātur etiam si adierint vel ipso iure: vel p restitutionem in integrum. vt ex premissis patet. at puberes vocet maiores. xxv. annis qui nullo modo iuuātur: vt hic. ⁊ C. de repu. here.l. iiij. ⁊ fm hoc non facit hec lex pro. P. in. eo q dixit pupillum soluētem debitum naturale condicere non prehabita restitutione. vt ⁊. s̄. de condi. in debi.l. interdum. quia hic nec ante aditionē tenebat nec post: cum sine tutore adiuit. at ibi naturaliter saltē tenebatur. ⁊ ideo non condicit solutam ⁊ consumptam sine restitutione. vt ibi not. ⁊ facit. s̄. de minori.l. ait p̄tor. §. s3 et si heredi. ⁊ j.l. prori.

a ¶ Ei qui se non immiscuit. erit ergo suus. vt in rubrica notat.
b ¶ Siue minor. s3 minor etiam pōt. vt. s̄.l. prori.
c ¶ Quorum. pupillorum.
d ¶ Pater. cui successerāt pupilli.
e ¶ Hereditatē. aui. i. patris sui. idē si decessisset ignorās delatam. vt. s̄. eo.l. si quis. §. j.
f ¶ Amouerat. quia tunc bn̄ficium abstinēdi amisisset cuʒ sit suus. vt. j. eo.l. si seruum. §. p̄tor ait. in extraneo secus. vt. j. eo.l. si quis extraneus. Accursius.
g ¶ Gesserat. in bonis aui. ⁊ facit. C. si vt se ab here. asti.l. j. ⁊. s̄.l. pri. ⁊ j. eo.l. necessarijs. Accursius.

Is qui heres. ¶ Casus. Institui te heredem si nauis ex asia venerit: ⁊ decessi. tu ante cōditionem p̄dictam existentē repudiasti hereditatem meam ⁊ postea venit conditio. tu vidēs q locuples erat hereditas mea volebas eam adire non obstante repudiatione. nunquid potes? Et dicitur q sic. nec obstat q lege cauetur q is qui heres institutus est vel cui legitima hereditas delata est repudiatione hereditatem amittit. quia illud verum est si in ea causa erat hereditas tempore repudiationis vt adire potuerit. quod in nostro casu non erat. ⁊ idem esset si sub quauis alia conditione te heredem instituisset. etiam sub potestatiua conditione. Audisti ergo vnum casum in quo non valet repudiatio hereditatis. nunc volo tibi dicere plures alios. Primus est. si tempore repudiationis dubitet heres viuat testator necne. Secundus est. si substitutus repudiet eo tempore quo heres nō decreuerat vtrum vellet hereditatem vel non. Tertius est. si filiusfami. ab aliquo institutus/ vel cui legitima aliqua hereditas est delata repudiet sine patre vel pater sine

eo. vterq autem eorum simul bene pōtest repudiare. Quartus est. cum heres institutus putat se necessarium heredē cum sit voluntarius. nam non potest repudiare nec heres etiā existere tanq̄ voluntarius. Quintus est. cum heres institutus putat non valere testamentum vel esse falsum. si autem dicitur a quibusdam testamentum esse falsum. ipse autem heres cert⁹ est q non est falsum: bene posset repudiare hereditateʒ sibi ex eo delatam sicut et posset acquirere si vellet. Sextus est. cum heres institutus idēq legitimus repudiauit quasi institut⁹. nam non amittit p̄pter hoc hereditatem quasi legitimus: sed econtra. si repudiauit tanq̄ legitimus distinguitur. quia aut sciuit se heredem institutum aut ignorauit. primo casu videtur repudiasse vtroq modo. idē tanq̄ institutus et tanq̄ legitimus. secūdo in nullo casu nocebit repudiatio neq ad testamentariam: quoniam hanc nō repudiauit. neq ad legitimam: quia adhuc non fuerat ei delata. Patet ergo per predicta q ille potest hereditatem repudiare qui et acquirere potest et nō alius. Item patet q ille qui vult repudiare hereditatem vel bono. posses. vel etiam acquirere: debet esse certus testatorem esse mortuū: et al's non potest acquirere vel repudiare. et hoc dicit vsq ad.l. pro herede. Vivianus.

b ¶ Hoc ita. s. q institutus repudiet. ⁊ sic ad primū nō primū dictuʒ refertur: vel sic. hoc ita/ vt s3 eam esse delatam si adi. ⁊c. nō sic hoc ita s3 delatā posse repudiari: si in ea ⁊c. q̄ hec cōuertibilia sunt esse delatam ⁊ posse adiri. vt. j. de vb. sig.l. delata. ⁊ sic male loqueretur.

i ¶ Nihil egit. nisi coram iudice + creditoribus instantibus renunciet ⁊ si non aditurum dicat etiam si conditio extiterit. vt. j. de cur. bo. dā.l. j. ⁊ j. eo.l. in plurium. in fi. que sunt cōtra. Arg. s̄. de orig. iur.l. ij. §. ⁊ cum placuisset. ⁊ de offi. presi.l. legatus. Item cōtra. j. e.l. nec is. §. s3 si quasi. Solu. per.l. j. eo.l. illud. Item contra. C. de pac.l. j. Solu. vt ibi. Itē aliud est in bo. pos. petēda q̄ in aditione hereditatis. vt. j. de secū. tab.l. ij. §. si sub cōditione. ⁊. §. si quis ita. cum concor. ⁊ j. de reg. iur.l. qui potest. ⁊ j. de suc. edic.l. j. §. decretalis. ⁊ de leg. j.l. si ita scriptū. §. j. ⁊ j. eo.l. is potest. ⁊.l. si quis extraneus. §. sed ita. + Sequūt hāc gl. bar. ⁊ areti. hic.

k ¶ Qualisqualis. dūmodo nō impossibilis de natura vel iure: q̄ tunc habetur p̄ nō adiecta. vel nisi sit talis vt habeatur pro impleta vt q̄ non stat p heredē. vt. s̄. de cōdi. instit.l. j. ⁊.l. cōditiones. ⁊ j. qn̄ dies leg. ce.l. v. ⁊ de cōdi. ⁊ demon.l. obtinuit. ⁊.l. aliquādo.

l ¶ Arbitriū. s. heredis. ⁊ sic est potestatiua. ⁊ dic tacite vt si decē des heres esto. secus si expresse vt si voles. vt. s̄. de condi. insti.l. fi. ⁊.l. verba. vel in arbitrium extranei tacite nō expresse. vt. j. de cōdi. ⁊ demō.l. nōnunq̄. hec aūt cōditio si ille arbitret heres esto. vel tibi lego/ videt pura. vt. j. de leg. ij.l. j. Itē quidā dicunt q si expressit si voles heres esto/ non sit pro pura q̄ q̄ statim possit acquirere: ⁊ sic tūc fallit regula. j. e.l. is potest. sed p̄io debeo purificare: sed dic vt p̄dixi. ⁊ not. s̄. de here. insti.l. iam dubitari.

m ¶ Si quis dubitet. quis dicitur dubitare. dic vt. j. eodem.l. cum quidam. §. quod dicitur.

n ¶ Nihil agit. q̄ nec adiri pōt. vt. j. eo.l. heres institutus. ⁊.l. seq. H.

o ¶ De hereditate. s3 repudianda.

p ¶ Nihil valebit. q̄ nec adire pōt. vt. s̄. e.l. in p̄nci. ⁊.l. q̄diu. ⁊ j. e.l. q̄diu. ⁊ facit. C. de cap.l. nec nos. ⁊ j. e.l. qui supstitis.

q ¶ Neq filiusfamil. institutus filius ab aliquo contēplatione patris: vt sic profectitia: scil3 sit hereditas. # vt. s̄. de vulga. substitu.l. s3 si plures. §. in arrogato. vel sui contēplatione: ⁊ sic aduētitia # non pōt repudiari vt patri noceat: sed iubebit adhuc eum adire: vt hic. ⁊ C. de pac.l. filius. ⁊ ecōtra pater non nocet filio: quia nec antea ptenebat ad filium. vt. j. eo.l. placet. Vel non nocet: q̄ post mortem patris adire poterit. s3 an ipsi patri? forte nō. # Arg. cōtra. s̄. sol. ma.l. ij. §. deniq3. At sequēs lex quādo ab intestato vt p orficianū. vt. s̄. eo.l. qui in aliena. §. s3 ⁊ si legitima. s3 nouo iure fm q̄ḋ q̄rit p̄prietas filio in aduētitia indubitanter obtinet q̄ḋ hic dicit. vt. C. de bo. q̄ libe.l. fi. Alij dicunt hic a matre filiū institutum: ⁊.l. sequē. ab eadē hereditatē delatam ab intestato: ⁊ dicunt etiā iure isto eam queri filio p.l. s̄. e.l. qui in aliena. §. s3 ⁊ si. quod nō placet

Sequūt eā bar. ⁊ p. # Ista etiā est bona s3 predic.

Istā opinionē tenet bar. p. ange. ⁊ alexā.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

non placet + quia primo per 2stantinū hoc fuit inuētum. vt. C. de bonis mater. l. j. z ly filio deferatur ilatum patri ḡritur. Itē op. instit. per quas pso. §. j. vbi pater dat cui valet. Rñ. potest acquisitum nunc: quia tam nō est ispes filio ꝙ ante: quia spes est filio si fiat sui iuris nō potest pater repudiare sicut in seruo, vt instit. de here. institu. §. alienus, tēpore enim additionis in hereditate considerat̄ cond̄ status institui. secus in legatis + in stipulationibus: vt ibi not. Item secus + est in dño z seruo. vt. j. de leg. j. l. legatū ser uo. z de suc. edic. l. j. §. p. seruū. z facit. C. de repu. bono. pos. l. filio. z. ā. de iureiur. l. quāto magis. ibi: ipsi autē re z. c. z. C. c. l. remittēte. z de fideicō. l. et repudiatione.

a Dem etiam est si legitima. ex officio. vt. ā. co. l. qui in aliena. §. ij z si legitima.

b Sg. Necessarium. quis sit suus z necessarius: vel necessarius tm̄. habes instit. de here. qua. z dif. in prin.

c Non potest. in codex error ecclesiastic. vt sic verba ad idem tempus referantur: sicut arbor mala non facit fructus bonos: sc. z cōtra mala. z est ratio: q; credens se necessarium credit se non posse repudiare: et quia de iure filius est certus q; omnium heredum communis est.

d Repudiare. vel adire. vt. j. l. ptori.

e Plus est. qz i animo consistit additio. vt instit. de here. qualit. z dif. §. fi. Et no. generale dictū sic. j. de iniur. l. cum qui. §. fi. z. l. ttē apud. §. interdū. z. ā. quibus mo. vsufru. amit. §. is q. Sed arg. ff. de cri. crpi. here. l. fi. z. p emp. l. ij. §. si a pupillo. z instit. de leg. §. fideicō. z. de ma. vin. Liuy. Additio. Dic q; bic loquit̄ in additiōe q; cōstitit in solo animo vbi magis inspicitur opinio: vbi in bis q; solo animo non consistunt fm Bar.

f Contrario. Sed in quo est econtra cum idem videatur? Rñ. s. non repudiat: bic econtra non adit: sed vtrobiq; erat volūtarius/sed putabat q; esset necessarius. Sed nūquid econtra si in veritate erat necessarius tñ/sed se voluntarium credidit: Rñ. si necessarius tantum. primus est heres. vt instit. de here. qua. z dif. in prin. misi in casu quādo fit de necessario volūtarius. vt. ā. de here. instit. l. iij. §. q fideicō missariam. Sed quidam dicunt cū non fieri protinus heredē per hūc casum hui⁹ legis: z in h dicit cō trario. si autē suus z necessarius est per prētorē volūtarius fit. vt no. ā. co. l. more. z ideo adire nō poterit # vel repudiare cum in suo iure errat.

g Non pōt. sc. z adire hereditatē etiā si velit in errore pmanere.

h Dec is. als incipit is q. z deest nec. et tūc primus. z scōs casus idē sunt. tu habeas nec/et erit duo casus.

i Repudiare. vel adire. vt. j. l. ptori.

k Pōt. etiā si nolit q; de iure suo est incertus.

l Sed si certū sit. puta cū ipse heres dicit falsum cōmisisse: tūc certus est de iure suo: et ideo adire vel repudiare potest. secus si alius ti fecisse falsum: vt bic. z. j. c. l. cū falsum. z. l. cū quidā. in fi. Accursius.

m Legitimus. quia priorimior.

n Non amittit. pōt ergo vno iure repudiare + z altero amplecti. sicut et ille qui iure ciuili z ꝓtono succedere pōt. vt no. C. eo. l. puberē. z hoc verū si nulli sint legatarij: alias tenet ad onera ascī. et testamēto adijsset. vt. C. si qs omis. cau. testa. l. ij. in. princi. Item pōt bic ratio colligi quid operetur substitutio duobus extraneis substitutis vno inuicē substituto cum iure accrescendi sunt idem consecuturi: quia vno iure repudiare adhuc amplecti poterunt.

o Utrūq; z. hereditatē vtroq; iure obuenientē. z est sic. j. e. l. in pluriū. Sed cōtra. ā. co. l. is qui. ij. rñ. in eo q; pōt bic repudiari legitima q; non est delata. Sol. j. eo. l. illud. Additio Dic q; censet eē delata, ppter quēdam occultum ordinem. fm Bal.

p Delata. bona ratio. vt. ā. co. l. is qui. ij. rñ. z. j. de suc. edic. l. j. §. cum furiosi. habes ergo q; adhuc pōt adiri et testamēto: q; nō tenuit repudiatio cū ignorabat sibi delatā. §. si pōt adire ex testamēto non est locus ab intest. z q; ꝙdiu est locus testamētarie z. c. vt. j. e. l. ꝙdiu. z. j. de regu. iur. l. ꝙdiu. z. C. cōia de suc. l. ante ꝙ. z. C. vti lib. l. j. z facit. j. de ex. cep. q. Ireri iudi. l. ex certāte. in pn. z. j. de reg. iur. l. ḡties ex duplici.

q Spōt repudiare. z tunc quis autē z quando possit acquirere: dicitur: quasi legitimꝰ non amittit hereditatē: sed si quasi legitimus repudiauit (si quidē scit se heredē institutum) credendū est vtrūq; repudiasse. Si ignorat ad neutrum ei repudiatio nocebit: nec ad testamentariam: quoniā hanc non repudiauit: nec ad intimam quoniam nonduz ei fuerat delata.

Qui habet ius adeundi principaliter et per se non impeditum ad sui vtilitatem/ is repudiare pōt: aliter nō, hoc dicit Bar. to. z Alexan.

Paulus. Lex. xviij.

Spotest repudiare? qui et acquirere potest.

Idem. Lex. xix.

Qui hereditatem adire/vel bonorum possessionem petere volet certus esse debet defunctum esse testatorem.

Qui aliquid facit tanq; heres oneribus hereditarijs est obligatus. secus si alio animo faciat: qō apparere potest vel ex pactiōe vel ex facti qualitate. b. d. vsq; ad §. si quid tamē. Barto.

Ulpianus. Lex. xx.

Pro herede gerere videtur is q aliq̄d facit q̄si heres. Et ḡnaliter Julia. scribit eum pro herede gerere qui aliqd

1 Et bene Bar. angu. pau. z alex.

2 Idē pau lus hic.

3 Item tenent dal. et alex. ibi tenent idem bar. z pau.

Arbor mala nō facit fructus bonos.

4 Hoc ē verū nisi simplicit̄ repudiasset here ditatem: qz tunc vtroq; iure ei⁹ re pudiata. p. z alex. i gl. fling. ll. j. j. de suc. edic.

2 Sequit̄ est bar pau. z alex.

Sequit̄ eam Bar. z alex.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Animi. electiue ponitur. nam solus animus sufficit. vt infti de here. qua. ꝛ dif. ꝯ. fi. Azo. ꝛ. ſ. eo. l. gerit. ꝛ. C. ꝛ. ſi auia. p factū tñ probat volū tas. vt. C. de repu. here. l. j. Accurſius.

b ¶ Cuſtodie cauſa. ſic. ff. de iure delib. l. ait ꝓtor. ꝛ. l. ariſto.

c ¶ Teſtari. i. proteſtari coram pluribus. ſic. ff. de neg. geſt. l. neſennius. Sed an habeat neceſſe: ſcz proteſtari: Rñ. Bñ. nō. ſed cauſa tollende dubitationis. et pro eis. ff. de relig. l. at ſi quis. ff. pleriqz. ſcilz illud funerando nō aliud gerendo. Unde dic ꝑm Jo. ſ. Azo. neceſſe eſſe alſs preſumitur eſſe heres. vt. ſ. co. l. duo fratres. ꝛ. C. de repu. ber. l. j. ꝛ dicto. ff. pleriqz. nam cuj gs aliqd gerit quod ſuo iure facere pōt: magis ſuo iure preſumitur ꝑ alieno. vt. ſ. co. l. iulianus. + ff. ſi ſeruū. ꝛ Bñ in ſuis. in extraneis dic vt j. in pri. ff. vel dic tertio vt ſtatim ibi dices.

† Glo. ff. l. e. qualit. extra de elec. dicit p hāc ꝓ ſi elect⁹ ante confirmatiōes ali quid diſponat de reb⁹ eccleſie vt ſal ue eēnt. alie eſſent periture non vi de per hec adminiſtra re: ſō ei non nocet.

+ Alſs inci pit: ſi pupil lus.

d ¶ Pro ſuo. qꝫ putat rē aliūde ſuā: vel fonte materna: vel aliūde. Azo.

e ¶ Juſta. que ꝓ ſepelien do iuſta ſunt fieri. alſs iuſta. alſs buſta: q; olim cōburebātur in rogo cadauera mortuoꝝ. ſic ꝛ ponitur. ff. de in ius vocan. l. ij. in fi.

f ¶ Animo heredis. ſcilz hoc fecit. ꝛ facit. ff. de inoffi. teſtamē. l. ſiut ꝓponis. ff. pe.

g ¶ Quid. i. aliquid. ad qō. ff. titu. ij. l. ait ꝓtor. ꝛ. l. ariſto. Sed quis hoc probabit? Diſtingui tur ſuus ab extraneo ſiue emancipato. vt. j. co. l. iulianus. # ff. ſi ſeruū. et. C. de repu. here. l. j. ꝛ. C. de iure delib. l. j. Sed fōte in emancipato eſt ratio: qꝛ de iure ciuili eſt incognitus. vt inſtitu. de here. qe ab inteſt. ff. emancipati. ſed aditio hereditatis eſt de iure ciuili: ſed in extraneo non videtur quare aliud ſit ꝛ in ſuo: melius # ergo videtur perpēdendum ex qualitate heredum ꝛ pſonarum eorum: ꝛ ex qualitate actuū ꝛ rerum quas attigerūt: vt ſic q̄ñq; non habeant necceſſe ꝑbare ſe nō feciſſe animo adēdi: q; ſiqs ab aduerſario probēt feciſſe animo adeūdi. Azo. aliquis tamē actus in ſuo preſumit additionē qō in emācipato nō preſumi tur: vt m anumiſſio. vt. j. co. l. iulianus. ff. ſi ſeruū. ꝛ. C. de iure delib. l. j.

¶ Si quid. ¶ Caſus. Si filꝰ petat a liberto patris defuncti opas tāq̄ heres patris/nūquid videtur pro here de geſſiſſe? Et certe non. qꝛ eaꝝ petitio nō cōpetit ei eo q̄ ſit heres/ſed eo q̄ eſt filius. ꝛ q̄ non cōpetat ei eaꝝ petitio tanq̄ heredi in promptu eſt/ideo q; ſi eſſet extraneus heres nō cōpeteret ei eaꝝ petitio. cōpetit ergo ei earū petitio tanq̄ filio. ꝛ. q̄ſi ei debite etiā ſi nō eſſet heres. nam ⁊ creditoribus paternis cōpetit earum petitio qui non ſunt heredes. ꝛ non ſolum pteritarum operarū competit petitio creditoribus poſtq̄ ſint miſſi in poſ. bo. hereditariorum/ſed etiam futuraꝝ. ꝛ dicuntur pteterite ille opere quarū dies ceſſit anteq̄ creditores mitterentur in poſ. ſcz per motam liberti interuenien tem: ꝛ ille dicunt certe opere. future autem dicuntur quarum dies ceſſit poſtq̄ creditores ſunt miſſi in poſſeſſionem. nam nō dies earū ceſſiſſet peti non poſſent. cedit autē earū incertarum operarū dies cum indicte ſunt. Et quod dixi in operis per filiaꝫ petitis/idem eſt circa ſepulchrū hereditarium. nam ſi filius intulit mortuum in ſepulchrum patris hereditarium nō videt ꝓpter hoc gerere ꝓ herede: ꝛ ideo non eſt eſtimandus obligari paternis creditoribus. ꝛ hoc ꝓpter predictam rationem: qꝛ ius inferendi in ſepulchrum quōdam patris nō competit ei tanq̄ heredi/ſed tanq̄ filio. ¶ Papinianus ſcribit filium. Titium ſi lium meum mihi heredem inſtituit: et ſticho ſeruo meo libertatem dedi ſub condītione ſi heredi meo dederit centū: ꝛ poſtea deceſſi. dictus me⁹ filius abſtinuit ſe ab hereditate mea: poſtea venit ad eū dictus ſtichus ſtatuliber ⁊ dedit ei dicta. c. ſiue de peculiaribus nummis/ſiue de aquo ſitis aliūde: nunquid accipiendo dictam pecuniam dictus meus filius videtur taliter ꝓ here de gerere vt a creditoribus meis valeat conueniri? Et dicitur q̄ ſic. et multo magis eſſet boc verum ſi ab hereditate mea ſe non abſtinuiſſet. Sed quid ſi dictum meum filium inſtituit cum quodam alio pone ſeio. ꝛ ſeius hereditatem ꝓ ſua parte adiuit: et filius meus abſtinuit: ꝛ poſtea a ſtatulibero predicto pecuniam accepit: Certe non tenebitur. ꝓpter boc filius creditoribus predictis. habēt eſi quem conueniant ſcz ſeium qui adiuit. cū enim filius in poteſtate conſtitutus abſtineret ab hereditate patris iure pretorio permittēte/idem debet conſequi per ius pretorium quod conſequitur emancipatus per ius ciuile: qui emancipatus repudiauit partis hereditatem ſcilicet vt creditoribus hereditarijs non teneatur. quo facto id eſt filio in poteſtate conſtituto abſtinente: ꝛ poſtea a ſtatulibero pecuniam accipiēte peruenit ſtatuliber ad libertatem dando dictam pecuniā dicto filio nō here di. ꝛ dictus filius credito ribus non tenebitur. ꝛ Bñ quādo dictus ſtatuliber fuit iuſſus dare nominatim filio non habita mētiōe de herede. ſi aūt habita fuiſſet mētio de here rede bene obligaretur filius creditoribus accipiē do pecu. a ſtatulibe. tōtiens eſſi pro herede gerere filium dicendum eſt quotiēs aliqd accepit qō acciperet non poterat ex tra nomē ⁊ ius heredis.

¶ Si ſepulchꝝ. ſilium meum mihi heredem inſtituit ⁊ deceſſi. ⁊ āteq̄ dictus meus filius ſe immiſceret hereditati mee ſeꝰ violauit ſepulchꝝ meuꝫ ſiue familiare ſiue heredi tariū. ⁊ dictus filius accuſauit eū ſepulchri violati: nūquid ꝓpter dictā accuſationē videtur filiꝰ ſe bonis meis immiſcere? Et dic q̄ non. ⁊ eſt ratio: qꝛ ꝓpter Bñ nihil videtur accipere ex bonis meis. nec iſta actio ſepulchri violati eſt rei ꝑſecutoria: immo penalis ⁊ popularis. Giuianus.

b ¶ Petit. ſcz filius. Accurſius.

i ¶ Non potuit. vt quia ſtipulatus eſt # patronus ſibi ⁊ liberis ſuis. vt j. de ꝟbo. obli. l. quodcūq;. ff. vel melius + erat ſtipulatus incertas. vt. j. de ope. lib. l. ſi operarum. ſi aūt certas ⁊ ſibi tantum/peteret etiaꝫ extraneus heres. vt. j. de ope. lib. l. fabriles. ꝛ. l. a duobus. ꝛ. l. cū patronus. ff. i. non aūt. # placet q̄ de obſequialibus in faciēdo dicat q̄ ad extraneū heredē nō tranſeat. vt. C. de ope. lib. l. liberti. qꝛ creditorib⁹ non datur earū petitio cum nihil ꝑficeret eis. # ꝛ facit. j. c. l. ſi qs nō q̄ſuit. ꝛ. j. ad trebel. l. ſi patroni filius.

k ¶ Nō geſſiſſe. fatis reſpōdet queſtioni cū bec duo ſunt paria ꝓ herede gerere/ꝛ bereditati obligari. vt. ff. co. l. more. Et no. q̄ qđā habēt quaſi geſſiſſe ſiue nō # ꝓ quo eſt. ff. in ꝑn. but⁹. ff. vbi dicit tamē quaſi ſuperior⁹ aduerſari: ꝛ vbi dicit quaſi heres. ꝛ. j. co. l. gerit. in fi. ꝛ. j. l. ꝓ. ff. j. ꝛ ꝑm Bñ q̄ ſubjicit earū ſcz incertarum. Accurſius.

l ¶ Creditoribus. ſcz patris.

m ¶ Maxime futurarum. ſcz poſt dictam additionē filij + quaſi ſic faciēdo approbet ſe tenere creditorib⁹. vel anteq̄ adiret erat dubium an creditores erant habituri aliq̄s ius in eis. ꝛ not. plus dari creditoribus q̄ extraneo heredi cui earū incertarum petitio non dareť. ff. hoc ideo eſt/ qꝛ eſt qui aduerſetur ſcz filius. bic aūt non pōt reſiſtere vt pote heres. Alij habent nō geſſiſſe? ff. tunc eſt ꝛtra. o. l. gerit. ꝛ. j. l. ꝓtori. ff. j. ꝛ. ff. in ꝑin. ff. dic petijt ſcz ipſe quaſi heres. i. nō vt exheredatus # q̄ petere non poſſet. vt. j. de ope. lib. l. ſi operarum. in fi. ſecus ſi vt heres pe tijſſet licet non heredi tariam. vt in. d. l. gerit. ff. ſic ꝟna poſitio nō eſt alij contraria. Item ꝑm hanc dic creditoribus: ſcilicet filij ⁊ ita eſt bona ratio vt ſuo non bereditario iure habeat eas filius. Et quod dicit maxime futurarū: id eſt earum quarum dies ceſſit poſtq̄ ipſi creditores filij miſſi ſunt in poſſeſſ. bonoꝝ filij non defenſi. nam in eis potius ius habent creditores q̄ in primis. vt argu. ſ. que in frau. credi. l. qui autē. ff. ſciendum. Nam niſi dies earum ceſſiſſet peti non poſſent. Cedit aūt cum indicte fuerint ⁊ nō ante. ⁊ boc in incertis de quibus loquitur Bñ. ſed operarum certarum cedit dies ſtatim cum petite ſunt: + id eſt cum fuerit in mora. ⁊ probant bec. ff. de ope. libe. l. ſi quis bac. ff. iudicium. ⁊ l. cum patronus. in ꝑin. ff. l. quotiens certa. Vel dic # de creditoribus paternis boc modo competit petitio creditoribus paternis: nec ꝑ hoc filiꝰ beredes: multofotiꝰ in filio. ⁊ ꝑm boc mutet caſum ⁊ dicat de certis que ad heredes tranſeunt: vel etiam de incertis quarum dies ceſſit viuo patre ⁊ pecunia erat deducta in condēnationē: alſs non tranſirent ad heredes extraneos. vt. j. de ope. lib. l. ſi operarus. ꝛ. l. qui libertinos. ff. ⁊ nō ſolum. ꝛ. l. a duob⁹. Et q̄ dicit faturarū. i. poſtq̄ creditores ceperint q̄erire patrē viuētē. Sed ſi ꝑ de incertis dicit q̄ aliꝫ danť q̄ patrono.

Diuinat ff. m Aler.
+ Dic bar. ff. quis pau. aliē dicat.
# Appobat ꝑ Bar. ⁊ pau.
# Idē alexan.
# Et male bar. ⁊ aler.
+ Ista lec. diſplicz bar to. pau. alexā ⁊ areti.
# Et bene Bart. Bal. pau. alex. et areti.
# Ista expoſitio deſtruit textū ff. m. b. b. alē. et areti. ideo dic alter ſz eo ſcd.
# Ista ꝛe quant bar. bal. alexan. ⁊ areti.
+ Immo dic ꝙ bies cedit a die ſtipulatōis ⁊ nō ꝓſtiti tur q̄ſi mora / niſi la ꝑſo tempore q̄. potuerūt ꝑſtare nō ſunt ꝑſtare ff. m alet.
# Secꝰtur eſi ꝑ. repro bat ff. eam Alexan.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

Be acquirenda vel omit.here.

patrono.vt arg.ff.de qdi.inde.l.si nō forte.§.libertus.z de ope.liber.l. opere.§.i.et.ij. Rñ.hoc fit ꝑpter inopiam ✣ vel necessitatem.vt not. in distinctione operarū que est super.d.§.libertus.

a ¶ Nō est estimādus.qz erberedatus etiā infert.vt.ff.de relig.l.vel q. Aso.z dic ꝙ inferre pōt etiā si nolit esse heres: vt in stipulatione opera rū.vt.ff.de.vi.bo.rapt.§.dictur.

Sequit ēē.d.b.āge. pau. alec. arent.

Senētia b ¶ Dumanion.ergo tenē da.vt.C.de iud.placuit.

c ¶ Papinianus.hoc est si filius ✣ solus est heres instituꝰ: z statuliber non gratus est dare.r.heredi. non est dubiū qn videat pbēde gessisse accipiendo a statulibero cōditione impleta. Idem esset si nō facta esset mētio de redis: sed dictū est vt det filio. si aūt hz filiꝰ institutus coheredē tuc dīcitur quidē pbis wsus est re stator. nā si dixit heredibus tūc filiꝰ accipiēdo p here de gererevidet si vo dixit vt filio daret: filiꝰ ac cipiēdo nō obligat se hereditati fm Jo.

Sequit ibā gl. bal. hic.

d ¶ Vulgo putare.ff ma le/immo bene:qz hz absti nuit/tamen z iterū adire pōt.vt.C.de repu.here. l.fi.S3.arg.ff.j.t.l.si ser uum alienum.§.fi.S3.bi furripiēdo:bic accipiendo.vt.j.l.pri.in pn. Jtē argu. contra.ff. de mi.l. ij.§.feio.

e ¶ A creditoribus .pa termis. Et no.qꝛ qdā ba bent nō cōueniendū:fed male stat nō vt patet per sequentia.

f ¶ Nūmi peculiares, in hoc casu magis:qz pecunia est hereditaria. vt.ff. de peti.here.l.nec vlla3. §.plane. Et no.qꝛ pmittit statulibero dare causa implende conditionis qđ iussus est dare vnde cūqꝫ etiam de peculio inuito herede. vt.ff.de cōdi.cau.da.l.dedi.§.fi.z ibi no. Si queras an in falcidiā cōputetur datū causa implende conditionis. dic vt.C.ad leg.fal.l.penul.z.ff.de do.cau.mor.l.qđ statuliber. z.l.ꝙ conditionis.B.

g Abstinuit. multo magis.z facit.C.arbi.tu.l.eum.

b Ita demū. nō ds hic esse.§.qꝛ tinuat cū superiori z ex eo pēdet.

i Gessisse.fubaudi eum.

k Si solus heres fit.tūc em qꝛ accipiendo pecuniam voluit vt haberet libertatem:ergo z id voluisse videtur sine quo libertas esse nō pōt:fed cum solus fit is ipse heres non fit nō valet libertas.secus si coheredem hz:tūc em z sine eo valere pōt. Aso. Sic ergo not.qꝛ cum aliquid volo id videor velle sine quo id primū velle non valet. ✣ sic.ff.rem ra.bab.l. ij.§.fi.z.C.de relig.l.ij.

¶ Bōnē de cūdēl glo. sequit bar. l pau. hic.

l ¶ Jure ꝓtono.nā ꝓtor dedit ei bñficiū abstinēdi.vt.j.e.l.necessarijs.z insti.de here.quali.z dif.§.fed hus.nō tñ ideo necesse habēt adire ꝓtorē viuū.vt.ff.de.l.ei qui.z facit.j.ad trebel.l.ita.§.qui suspectam.

m ¶ Quo facto.i.emācipato repudiante vel suo abstinente.

n ¶ Noiatim.secus si simplr: tūc em nō nisi vt heres accipere pōt.vt.j. de statulib.l.ita.z.l.qui pecuniā. habeat vel nō habeat coheredem.

o ¶ Nō heredi.§ emācipato qui repudiauit vel suo qui abstinuit.B.

p ¶ Citra nomen z ius.i.effectum heredis habet ille cui restituitur here ditas ✣ per trebellianum. Jtem bonoꝝ possessor. Jtē is cui bona sunt adiecta causa libertatum cōseruandaꝝ. Jtem nomen solū habet qui restituit. vt insti.de fideicō.here.§.restituta. Jtez qui abstinuit.vt.j.de fideicō.li.ij.cū §.j.§.fed z si gs. Jtē qui per restī.in integ.dimisit.vt.ff.de mi.l.z fi sine.§.fed ꝙ papinianus.z tñ cōstat ꝙ restituit hereditatem accipiet a statulibero qđ baf causa implēde conditionis:hz qñqꝫ debeat restituere fideicōmissario qñqꝫ non.vt.j.de cōdi.z demon.l.qui here. di.§.cū berēditas.z.ff.de peti.here.l.nec vllam. ✣ plane. Jtē bonoꝝ possessori baf causa implēde ꝫditionis.vt.j.de leg.prestā.l.is cui.§.fi. et de ꝫdi.z demon.l.iiij.in prin. Jtem ei cui bona sunt adiecta causa libertatum conseruandaꝝ.vt.j.de fideicō.lib.l.iiij.§.fi sub conditione.

Alꝰ ē in l.fi putauit.

Titu.II. Fo.CXXXIIII.

Jtē ei qui omisit et testamento z adiuit ab intestato.vt.j.si qs omīs.cā testa.l.qui aūt.§.fi.ius z nomē heredis hz ꝙ directo est heres iure ciuili ex testamēto vel ab intestato. Et no.qꝛ cū qs facit aliqd ✣ qđ nō potest facere nisi sit heres/videtur id velle facere vt sit heres.

q ¶ Ageret. Actione in factū que pecuniaria est z popularis: z ex ꝑmo capite datur inquantum iudici equum videtur ei ad quem ea res pertinet: alij postea in.c. aure.ex fecūdo vo in. cc. aure. sine delectu personarum: et infamiam irrogat. vt j.de sepul.vio.l.ij.in pn. et.§.j.z.§.fi.et.l.de sepul ch10. Aso.

Sequit ibā gl. bal. hic.

r ¶ Berēditarij, quia liberorū. et si heredes non sint sunt tamen iura sepulchrorum. z ideo dicit hereditarij/quia tunc vi debatur magis se nō immiscere ꝙ si esset familiare. sed tamen idem est in vtroqꝫ.vt.ff.de relig.l.vl qꝛ.z.ff.bac.l.§.si quid tamen.in fi.

s ¶ Bonis.bēditarijs.

t ¶ Potius. electiue ponitur vt patet ex predictis.z.j.de sepul.vio.l.se pulchri.in princi.z.l.pe. in fi.Aso.

v ¶ Cōtinet, mala ratio. nam si furti actio intentatur que solam penam continet/adire videtur: qꝛ citra ius heredis facere nō potest.sed certe im mo bona quia bec nō datur quia absit aliquid de nostro ꝓtimonio:ſ actio furti sic.et licet bec actio ꝓpter hereditatē cōtin gat nihil tamen ex defunti capitur voluntate. vt j.de sepul.vio.l.pe.Jtez signatur contra.ff.de minō.l.iij.§.feio.fed nō est contra: quia ibi adiuit. Jtem accepit vt heres ſz restituitur:qꝛ ex sequētia ꝓtoris lapsus incidit in fcm:vt ibi no. Jtem nec est bona ratio:qꝛ nihil z.vt.j.l.pri.§.j.

Sz gs extraneus. ¶ Casus. Titiū mihi extraneū institui mihi bere dē.me aūt mortuo dict̄ titius tenet aliquā rē ex hereditate mea quā rem surripuit volēdo expilare hereditatē meā: nunqđ videt ꝓpter h gerere ꝓ herede: Et dr ꝙ nō. immo ꝓpter dictū delictū videt declarare se nolle heredem esse. Scdo dicit ꝙ aliqñ solus animus obligat he redē hereditati/puta si vtatur re nō hereditaria quasi heres: ſz quandoqꝫ facto z animo interueniente nō obligat hereditati. puta si bereditas nō est ei adhuc delata. sicut em non potest repudiare non delatam/ita nec acquirere. Quid aūt si ignoret ex qua parte est institutus: Certe nihilominus potest gerere ꝓ herede. si tñ institutus est sub cōditione/oportet hoc eum scire ad hoc vt possit gerere ꝓ herede: z oportet ex cōditio predicta extiterit sciente eo vel ignorāte. nō em nocet z si ignoret conditionem institutionis extitisse: sicut z nō noceret ei si ignoraret an portio cohoredis sui cui substitutus est fit ei data ꝓpter repudiationē ipsius coheredis. Aluianus.

r ¶ Si gs extraneus. secus in fuo.vt.j.e.l.si seruū gs.§.ait ꝓtor. fuꝰ em facilius amittit ꝑuilegiū abstinēdi cū extraneꝰ ius cōe repudiādi. Aso. Jtē suus accipit id qđ est quasi suū. vt.ff.de lib.z posth.l.in suis.z sic nō delinquere ſz immiscere se creditur. Accursius.

y ¶ Expilans. hereditatem.

z ¶ Admissum.i.delictum.

a ¶ Declarat.ſ.ꝙ nolit esse heres. sic.z.j.e.l.fuit.

b ¶ Nō hereditaria. quā putabat hereditariam.vt.j.eo.l.gerit. magis autē si erat hereditaria:z ecōtra si hereditaria fuit vsus vt nō hereditaria nō sit heres.z.j.eo.l.cum bonis.§.j.z.j.de vbo.sig.l.delata.

c ¶ Ageret. als agereꝛ. z tūc ett.§.fciēdū. als agere: z tūc ē.§.si qs partē. z facit.ff.so.l.is qui heres.§.j.z.j.de vbo.sig.l.delata.

d ¶ Ignotauit. qꝛ erat institutus ex maiori ꝑ putaret. secus si putaret

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

se instituꝫ in maiori ꝙ esset in veritate. vt ar. j. eo. l. si quis mihi bona. §. sed si mandatū. ꝛ. l. pater. in prin. ꝛ. §. eo. l. sic ergo asse. ꝛ. j. eo. l. q pu tat. in pn. sed hoc nō valet per. l. j. eo. l. ex semisse. que est contra. Dicer go attendēdum an eius propositi erat ꝛ voluntatis vt ex quacunqꝫ vel ex quantacūqꝫ portione esset institutus vellet adire: vt tunc sit heres et nihil noceat error vt hic.

an nō: et tūc nihil agit. vt. d. l. ex semisse. ꝙ si so lutione est. §. titu. j. l. qui iure. verum cum est insti tutus ex maiori ꝙ putat: verisimile est tūc cū vel le adire. Vel pone insti tui quotcunqꝫ mihi nati essent ꝛ luciuꝫ. nā adibit luci ꝙ ꝙ suā partē igno ret. vt. §. si pars here. pe ta. illud. in fi.

a ¶ Non ignorat. qñ ꝙ tñ ꝛ fi ignoret. vt. j. e. l. q pu tat. in pn. §ꝫ nō videt ibi ignorare §ꝫ scire §ꝫ quātitatē ignoret.

b ¶ Extiterit. als sec⁹. vt §. eo. l. is q heres. §. j.

c ¶ Extitisse. ꝙ vere extitit. Accursius.

d ¶ Puto posse. in casua li non habet locum. vt. j. de condi. ꝛ demonstra. l. multū. contra. nec in po testatiua. vt. j. de condi. ꝛ demon. l. j. in fi. contra. Sol. hec fm illā multus. et de conditione iuris in telligaē nō facti. Vel fm Jo. hec lex loquit quan do quis pro parte pure et pro parte sub cōditio ne puta si coheres non erit: vel sub alia est insti tutus. nam licet alterius partis ignoret conditio nem extitisse adire pōt. Et fm hoc quod subijcit quēadmodū ꝛc. ponitur exēplificatiue non simili

tudinarie. sed fm primū casū; similitudinarie ponit. Vel dic dupler est ignorantia. vna que habet secū vehementē opinionē ꝙ cōditio extiterit: ꝛ verum ignorat: ꝛ hec nō nocet vt hic alia ꝙ nō habet: ꝛ illa sic: vt ibi. Item contra. j. l. proxi. Sol. ibi.

c ¶ Et. id est sibi.

Si is ad quē. ¶ Casus. Hec. l. ponit vnā regulā cui dantur quatuor exēpla. Et regula est talis. Si aliquis gerit pro here de in be reditate alicuius non astringit se onerib⁹ hereditarijs nisi sciat qua ex causa hereditas ad eū ptineat. Et primū exēplum dicte regule est tale. Titius ad quē ab intestato ptinebat hereditas seu nactus fuit eā quasi peculium dicti seu putans dictum seium defunctum suum seruū fuisse. certe nō obligatur hereditati dicti seu: qm nescit qua er causa hereditas ad eū ptineat. Et idem est si occupauit bona dicti seu: quasi libertini sui cum esset ingenuus. Et idē est si fuit scriptus heres a dicto seio suo pri mo agnato. ꝛ ipse titius eristimās ab intestato eū decessisse eo qō tabu le non erant adhuc in publicum prolate omnia loco dñi in eius heredi tate fecerit. nam non erit heres propter dictam regulam. Et idem est si dictus seius instituisset eum heredē in testamēto nō iusto. ꝛ cū titius heredes putaret testamentū iustū esse omnia loco dñi administrasset. nam nec in hoc quarto casu hereditatē acquiret.

f ¶ Peculium. nam nō potest seruus habere heredē nisi in casibus. vt no. C. cōmunia de suc. l seruus.

g ¶ Non obligari. quia ignorat causam ex qua possunt bona ad eū ptinere. vt. j. eo. l. quare. ꝛ. j. in hac. l.

h ¶ Occupauit. iure patronꝰ cū esset heres vt agnatꝰ: ꝛ sic errauit si causa ꝛ occupauit ab intestato: fuit etiā error in conditione testantis q̄ no cet. vt. j. eo. l. heres. §. fi. Accursius.

i ¶ Qua ex causa. domini vel heredis: agnati vel vt patroni. Jte ex te stamēto vel ab intestato: vel institutionis vel substitutionis iure. vt hac l. ꝛ. j. e. l. si quis mihi bona. §. aliter atq;. ꝛ. l. pater. Sed cōtra. §. l. proxi. in fi. Sed non ob. quia bene sciebat ibi ex qua causa ad eum perti nebat hereditas: quia ex testamēto/licet ignoraret cōditionē extitisse: qua de causa nihil adijcit ad conditionem. ꝛ ecōtra nec aliquid habet vnum cōmune cum altero.

k ¶ Veluti. addit tertium exēplum prout est hic. §. veluti.

l ¶ Proferantur. i. adducantur in propatulo.

m ¶ Pro dño. i. pro herede. vt instu. de here. qua. et dif. §. fi. et. §. de li be. et posth. l. in suis. Accursius.

n ¶ Non erit. qz ignorat causam/et qz eius additionē faceret deteriorē vt j. e. l. si qs mihi. §. aliter. adhuc ergo adibit et testamēto cū non videat ob hoc repudiasse. vt. §. eo. l. necio. §. heres. ꝛ de inoffi. testa. l. inf. et. j. e. l. illud. et. l. in plurium.

o ¶ Si non iusto. ecōtra ad superiorē. et est quartus casus legis.

p ¶ Nō acqret. nec repudiare videtur ab intestato vt in superiori casu dixit. ꝛ facit. j. eo. l. pf. ꝛ. §. de pac. l. si cū te ex causa. ꝛ not. hac. l. qꝫ adeundo er cā putatiua nō fit bo heres: §ꝫ si ex vera adūsset ēēt heres: sic inde si fer ret sīlam er causa falsa nō valet sīla cō effectu: §ꝫ motus veris ꝓbationi bus posset eandem ptu lisse et valeret. vt. C. si er falsis instris. l. inj. no.

Scntēta er cā falsa lata nō va let.

↑ Adde q nō cōprehē dit in tantos vltimū volūtati. bonatio cā mortē quā uis codicillus sic. bal. in. l. hac con sultissima. ttiss. col. C. testa. face. pof.

I ¶ Repudiāda. ¶ Do ne h casum vt po sui. §. e. l. is q heres.

q ¶ Jn repudianda. sic etiam in adēda. vt. §. l. pri. ad paria eīī iudicā tur repudiatio et aditio. vt. §. e. l. is potest.

r ¶ Cert⁹. vehemēti opi nione. vt. j. e. l. cū qdam. §. j. fm Jo. ꝛ sic accipe dictionem illam legis fu perioris scire debet.

s ¶ Repudiat. cum igno rat sibi delatam si repudiat nihil agit. vt. §. e. l. is qui heres. per totā. et sequentibus vsqꝫ ad. l. q bereditatē. ꝛ argu. C. de dona. l. nec ignorās. ꝛ. §. de inoffi. testa. l. mater decedēs. in fi. ꝛ. l. mihil. §. fi cū. ꝛ de pac. l. si cū te.

Hvit questionis. ¶ Casus. Titius instituit sibi seium heredē ꝛ ei substituit gaium/ꝛ decessit dictus titius. venit gaius substituꝫ et dedit pecuniā seio instituto ad boc vt seius omitteret: sicqꝫ eā habe ret gai⁹. vel ꝑpter hoc accepit ab eo. ꝙmissionē pecunie/ꝛ ipse seius omi sit hereditatē: nunqd videt dictus institutus ꝑpter hoc gerere ꝓ here de: Et ō: ꝙ nō. incidit tñ in edictū si qs omis. cau. test. vñ tenet legata rijs ꝛ fideicōmissarijs. vt. j. t. ti. ij. l. j. ꝛ. ij. Auianus.

t ¶ Cepit. ō: si mortis cā capere q occasione alicui⁹ mortis ad eū obue nit: siue ex voluntate ei⁹. ꝙ defuncti: siue nō. vt. j. de do. cau. mor. l. q ꝓcio. et. l. mortis causa capit. in pn. ꝛ. §. si donaturus. Azo.

v ¶ Ne heres fit. sic. §. e. l. si qs extraneus. in pnn.

x ¶ Jncidere. si om. j. cau. testamēti. vt. j. si qs omis. cau. test. l. j. §. j. ꝛ. l. ij. ꝛ. C. si quis omit. cau. testa. l. j.

y ¶ Stipulādo. vt. j. de do. cau. mor. l. mortis causa capitur. ꝛ. l. mortis causa donatio. ꝛ. l. senatus. in fi. ꝛ arg. C. ad. l. fal. l. fi. Accursius.

Si quis mihi. ¶ Casus. Stichus seruus tuus mihi bona fide ser uiēs/vel in quo solū vsumfructū habebā fuit heres institutus a seio/ꝛ meo iussu adiuit hereditatē, certe nō acquiret mihi. Secūdo di cit ꝙ si seruꝰ municipū vel collegij vel curie fit ab aliquo heres institu tus ꝛ postea fit manumissus a municipibus vel curia vel collegio adi bit hereditatē suo ꝓprio arbitrio. si autē fit alienatus a municipib⁹ vel curia vel collegio adibit heredi. iussu nouū dñi. Si autē seruus sīci fit heres institutus ab aliquo adibit hereditatē iussu procuratoris cesa ris. Si autē seruꝰ pene sit heres institutus nō valet institutio. ¶ Jus sum ei⁹ qui. Dicti est. §. e. l. vi. ꝙ ille qui est in potestate siue filij⁹ siue seruus alicuius debet habere iussum patris vel dñi in acquirēda here ditate. nūc aute dicit aīt: ꝛ dicit ꝙ ꝑcedere debet iussus additionē: ꝛ pōt intercedere dictus iussus per nūcium vel per epistolam missam a ꝑe filio. ꝑaliter tñ intercedere iussus debet de adeunda hereditate certi bo minis mortui. nam si ita iubeat pater filio quecūqꝫ hereditas fuerit ti bi delata adeas eam nō valet iussus. vel si ita dicat vel mittet dicendo filio/adeas hereditatem luciꝫ titiꝫ qui quidē vinit non valet iussus. pla ne si rumor fuit luciū titiuꝫ ꝓdictum decessisse poterit mandare pater filio: vt si dictus lucius titius scripsit dictum filium heredē adeat filius.

quo casu

quo casu mortuo postea lucio titio poterit adire filius ex iussu ptis predicto. sed si lucius titius mortuus instituit filiū suū heredē insolidum ⁊ nō sunt adhuc aperte tab. testamēti. ⁊ sic fit incertū an dicti filij sint bona scriptus ⁊ pater mādet ei vt adeat hereditatē. apertis postea tabu. adire poterit filius. Sed qd si pater mādauit filio ab aliquo instituto vt colligat hereditatem nunq̄ dividet ei mandasse vt adeat: Et dicit q̄ sic. ⁊ idē est si mandet ei vt petat bono. pos. vel vt rem hereditariam distrahat. Item idē est si pater baptizatā bo. pos. p filiū petitā ⁊ mox filiꝰ hereditatē adiuit. Itē idem est si pater mandauit filium gerere pro herede ⁊ filius adiuit here. Idē est si pater scripsit filio ab aliquo instituto. scio filiū q̄ p tua prudētia inuigilabis hereditati lucij titij delate tibi. Item idem est si ita mandauit p̄ filio. adeas si expediat adire vel si putas expedire adire: vt coram titio adeas: vel arbitrio lucij titij adeas. secus si mandauit quasi ex asse instituto et inueniat filius institutus ex parte tantū: q̄ nō valebit aditio. ⁊ secus ēet ecōtrario: tūcem bene valeret aditio filij. Item nō valeret aditio filij si pater mandauit vt adiret ab intestato ⁊ ipse adiuit ex testamento: sed secus ecōtrario: tunc em bene valeret aditio sicut ⁊ valeret si quasi instituto filio precipit vt adiret ⁊ inueniatur dictus filiꝰ substitutus vel ecōtrario. Sed qd si lucius titius substituit filiuꝫ meū filio suo impuberi: ⁊ ego mandaui dicto meo filio vt dicti filij hereditatē adiret: Certe nō valet dictus meus iussus: ⁊ per ꝯ̄ius nec aditio. secus aūt ꝑ aditio. primo casu ita iussissem filio meo si qua ex testamento lucij titij deferat tibi filio meo hereditas adeas eam. nam tunc adeūdo ex substitutione impuberis valebit aditio. Sed qd si pater iussit filiū vt adiret/ ⁊ priusq̄ filiꝰ adiret penitētiā de iussu egit pater: Certe mihi valet filiꝰ aditio. ⁊ idē est si pater qui iussit filiū adire dedit se alij ad arrogandum priusq̄ filius adiret. hoc dicit tota. l. Uiuianus.

a Dmoueribit. q̄ mihi nō querit. Sed ℈. ⁊. eo. l. aditio. ⁊ qō a quibusdā. que est ℈. Sol. ibi loquit in libero bone bona fide possesso: q̄ suā cōditionē sciens voluit mihi querere: ⁊ sic adiuit me iubente. ⁊ ita erem et sua ibi cōcurrit volūtas: ⁊ in alio seruo eadē rōne nō mea tm̄/ sed vere dñi exprimitur volūtas. ⁊ sic nō obstat. ⁊ cogit tīc ꝺ̄s si mei contēplatione est institutus iubere adire. vt. ⁊. e. l. aditio. in fi.

b Ec fructuarius. Seruus querit hereditatē fructuario iubēti. vt. ⁊. eo. l. aditio. ℈. preterea. ⁊. ℈. de acqren. re. do. l. fructuario. Sed cōtra. ℈. de vsufru. l. siferui. ⁊. l. seq. Sol. ibi dōs iubet: vt ℈. sed mihi restituit p cōditionē sine causa. vt. ℈. de ftip. ser. l. pe. ⁊ sic mihi queritin contrarijs quasi ex re mea. vt. ⁊. e. l. aditio. in fi. ⁊. ℈. de vulg. substi. l. sed si plures. ℈. mārrogato. ⁊ ad hoc potest agi vt ibi plene no. in. l. si seruꝰ. sed legatum q̄ mihi querit etiā sine iussu alicui? querit. ⁊ est ratio: quia nulla opera est in eo. vt. ⁊. de acqui. re. do. l. liber homo. Item ℈m hoc intelligeinsti. per quas perso. no. acqui. ℈. de bis.

c Et adibit hereditatē. ℈primo casu fuo arbitrio. scōo iussu dñi nouiꝝ vt insti. de here. insti. ℈. seruꝰ. ⁊. ℈. eo. l. antistius. ℈. i. at si in sua causa peremanserit iussu curie municipum vel collegij adibit: ⁊ ei acqret. Nec obstat q̄ vniuersitas dicitur nō posse consentire. vt arg. ℈. de dolo. l. sed si et dolo. ℈. i. ⁊. ℈. de li. vni. l. i. q̄. sub. ibi facile vt probatur. ℈. qō me. caul. metū. ℈. i. ⁊. ℈. de acgr. pof. l. ℈. fi. ⁊. l. seq. ⁊. ℈. de orig. iur. l. ij. ℈. olim. vel adibit iussu eoꝝ per quos vniuersitas regitur. Arg. ℈. de cōdi. ⁊ demon. l. municipibus. ⁊ hoc intelligeū collegiū est licitū: quod est tunc demū cū aliqua lege cōceditur. vt. ℈. de colle. illi. l. ij. ⁊. ℈. qō cuiusq̄ vniuersitatis. l. ℈. Si ergo est illicitū nō pōt ei acquiri. vt. C. de here. insti. l. collegiū. ⁊. ℈. de reb. du. l. cū senatus. Et no. q̄ seruus vniuersitatis nō est singulor. vt. ℈. de rerum di. l. intantum. ℈. i.

Uniuersitas cōsentire nō pōt. Seruꝰ vniuersitatis non est singulorum.

d Hereditatem opulentam. ✣vt. ℈. de offi. procur. cesa. l. i. m fi. ⁊. l. ij. et. ℈. de iur. fis. l. i. ℈. an bona. ⁊. l. aufertur. ℈. seruus. ⁊ dicit opulēta que affert opes sine veratione. sed locuples que etiā veratione habet. Item in alio procuratore secus. vt. ⁊. e. l. per procuratorē. nec tū iste repudiat. vt ℈. de offi. procu. cesa. l. i. ℈. i.

e Dānatus. sic enim statim fit seruus: vt hic. ⁊. ℈. de pe. l. qui vltimo, ⁊ insti. qui. mo. ius pa. po. fol. ℈. pene. non sic in deportato ✣qui liber remanet. vt. C. de bo. ꝑscri. l. ij. contra. ℈ cuitatem ⁊ ius capiendi ex testamēto perdat. vt. ⁊. ℈. de pe. l. quidaꝫ. ⁊. ⁊. C. de here. insti. l. ij. Itē gladium dic non alio ferro. vt. ⁊. ℈. de pe. l. aut dāna. Item nemo hodie bene natus ⁊c. Et in aut. de nup. ℈. quod autē. col. iiij. Itē ad bestias dānatus olim efficiebat seruꝰ: hodie vō nemo bene natus ⁊c.

f Dico nō scripto. et sic remanet penes substitutum vel coniunctum vel vēmites: ab intestato vt olim: et ita hodie. vt. C. de cadu. tol. l. ℈. in primo. Item bene dicit prō nō scripto haberi: quia nō est seruus fiscī nec cesaris: sed pene. ⁊ hoc intelligē siue primo fuerit dānatus ⁊ post institutus: siue ecōtra. idem in legato nisi ad alimenta. vt. ℈. de iure fis. l. in metallum. et. ℈. de bis que prō non scrip. ba. l. si in metallū. et. ℈. de ali. leg. l. is cui. et de pecu. lega. l. quidam. et sic in priuati seruo tenet legatum ad alimenta. vt. ⁊. de admen. lega. l. seruos.

g Iussum. als iussum. ⁊ in neutro: ⁊ als iussus. et dic loqui in profectitia hereditate si contēplatione patris: vel aduentitia si cōtēplatione filij sit institutus: q̄ in vtraq̄ ꝑte hereditate hiure oia q̄rebant patri. vt insti. per quas ꝑso. no. acqr. ℈. i. Accursius.

b Perfecto negocio. subaudi etiā. nā ante q̄ stat q̄ pōt. vt. ℈. de vsuc. l. nūq̄. ℈ hic innuit q̄ etiā post ℈cūꝫ: ⁊ sic fit ℈. ℈. de auc. tut. l. obligari. ℈. tutor. ⁊. ℈. de vsuca. l. nunq̄. in pn. ⁊ insth. de auc. tu. ℈. tutoz. Solu. interponit ꝑfecto negocio: sed ꝑperā q̄ nibil est. vel ꝑfecto. i. ad ꝑficiendū negociū ℈ sub cōditione. ⁊ trahit em vt. ℈. de auc. tut. l. etiā si nō. sed dic ꝑfecto incōtinēti tñ: vt hic nō ex interualloꝝ vt in cōtrarijs. vt not. insti. d. ℈. Et no. ℏ argu. q̄ cōsensus patris post sniam nō valet. vt not. C. de bo. ℈ libe. l. fi. ℈. i. Itēno. q̄ ℙy. dicit q̄ etiā ℈tam post iussus interueniens sufficit: ⁊ sic in matrimonio filij. vt insti. de nup. in pn. Et no. q̄ in filio ⁊ seruo ℏ loqtur q̄ pōt no parere. vt. C. de here. insti. l. iij. in fi. ℈ sit cōtrariū. arg. ℈. si qs omiſ. cau. testa. l. ℈. i. dic vt ibi.

i Precedere debet. ℈ iussus. sic als mandatum: ℈ ⁊ fideiussor precedit ⁊ subsequitur. vt. ℈. man. l. si vero non remunerādi. ℈. si post. Sed in casibus non oportet interuenire iussus ℈ castrēsis hereditas sit. vt. ⁊. de castren. pecu. l. v. Item in alio. ℈. eo. l. q̄ in aliena. ℈. interduꝫ. Item in alio. ℈. e. cū here. Itē ⁊ als. ℈. eo. l. qui in aliena. ℈. sed ⁊ si nō adierit. ⁊ als. vt. C. de peti. here. l. si filius. Item bodie ✣in adūsitia filius sine patre/ ⁊ pater sine filio adit. vt. C. de bo. q̄ lib. l. fi. Itē no. bec specialia ℈ iussu vt ꝑcedat: als tm̄ valet sequēs ratihabitio q̄tū ꝑambulū mandatum. vt. C. ad mace. l. fi. ⁊. ℈. de aqua plu. ar. l. si autem.

✣Qui bannito nisi tēporis edpa raf. glo. l. i. relegati. in fi. qb⁹ motus pa. po. fol. bar. l. i. illicitas. ℈. vniuersas. ℈. de of. ℙſi.

✣Ro. glo. ℈ bal. ℈ tra antiqua q̄ loquūt de iussu i hēditate aduēti tia sunt correcta.

k Fieri posse. ⁊. iussum. secus ⁊ auctoritate tutoris. vt insti. de auc. tu. ℈. tutor. ℈. q̄ verū est q̄tū inter tutorē ꝓ pupilli. sed secus est q̄tū inter tutorē ⁊ ꝓtrahentē cū pupillo. vt. ℈. de aucto. tu. l. obligari. ℈. fi.

l An specialiter. ſcs erigimus interuenire iussum.

m Specialiter debere. ℏot. spāle mandatū. sic. ℈. de mino. l. illud. ℈. i. et de rit. nup. l. ℈. aliter. ⁊. ℈. ad treb. l. q̄ ita. ℈. etiā. ⁊. ℈. si qs cau. l. ℈. et si. ℈. quesitū. ⁊ qō cuiusq̄ vniuer. noīe. l. ite. ℈. sed si ita decreuerit. ⁊. ℈. de iniur. l. ite apud. ℈. hoc edictum. ⁊. ℈. de ꝓcu. l. ꝓpōnis. in ꝓin. ⁊. l. non solum. in fi. ⁊. l. qui duos. Sed regulariter cōtra. vt. ℈. quod iussu. l. ℈. i. ⁊. ℈. māda. l. i. ⁊ de admi. tu. l. si duo. ⁊. ff. ꝓ soc. l. verū. et. l. actione. ℈. renunciare. Accursius.

n De vini. q̄ nō debet esse solicit⁹ de hereditate viuētis. vt. ℈. de vulga. sub. l. ij. ℈. interdū. ⁊ facit. ℈. eo. neminē. ⁊. l. qui supstitis. igit boc casu post mortem iterū erit mandandum.

o Si rumor. falsus: q̄ viuebat. ſic. ℈. de here. insti. l. fi.

p Eum. ſcz heredē. ⁊ tenet iussus dūmodo tēpore additionis decesserit: et bic sciat adiēs. vt. ⁊. eo. l. beres. in pn. ⁊. ℈. ⁊. l. i. qui beres. ℈. si qs dubitet. et. l. qui hereditatē. ⁊. C. de cap. l. nec nos.

q Scriptus sit. subaudi poterit mandari predicto modo: dummodo bic tempore additionis sciat sibi delatam: licet tabule aperte nō sint adsadire non potest nisi sciat sibi esse delatam. ⁊ qualiter. vt. ℈. eo dem. l. is qui beres. ⁊. respon. ⁊. ⁊. eo. l. beres. ℈. i. ert ergo incertū tēpore mādati. sed nō additiōis, vel incertū pīn nō filio. Et no. ℙm Alex. q̄ ſsoludū insti-

UNIVERSIDAD

tutus etiam clausis tabulis adire pōt pro parte eis apertis demō si fit suus hęres. vt. ff. de iur. et fac. igno. l. j. in fi. et. C. de iur. delib. l. fi fratris. et. C. de cadu. tol. l. i. §. j. hodie secus. vt in. §. in nouissimo. C. eo.

a ¶ Petat bonoꝝ possessionē. sed nō decretalē / et ideo poterat filius desistere: als nō posset. vt. j. de suc. edict. l. j. §. decretalis. Sed oppo. nōne petendo gerit se pro here de: et sic querit quomodo ergo amplius adeundo nouū ḡrit. vt. C. eo. l. puberem / Rñ. ibi fuit decreta vel habita p decreta p iura. C. fm q̄ sufficit sola agnitio. vt. C. q admit. ad bo. pos. l. pe. et l. fi. hic non: et ratiabitio nō operatur hic ad bo. pos. que posset opari si decreta esset. vt. j. ad tre bel. l. seruo inuito. §. fi. §s operatur iussum ad tēm aditionem.

b ¶ Adeat. solo vbo vel alo qō sufficit. vt institu. de here. quali. et dif. §. fi. vel mandauit vt adiret iure ciuili: et ipse petijt iure prętorio per bono. poss. vel contra.

c ¶ Gerere. id est de facto administrare.

d ¶ Intrducēdā. si post hoc adeat.

e ¶ Adijsse. si adeat post hoc. et facit. ff. de tute. l. si filij. et. j. ff. l. eū q duob. §. j. Et no. q̄ iussus ḡrit importat hic necessitatem. Sed ar. ff. institu. de attil. tu. §. pe. et in auc. vt nulli iudi. §. et b vero. col. ij.

Jussus qō q̄ importat necessitatem.

f ¶ Mandauit. fcs b modo. si ex. ꝛc.

g ¶ Titio. s. filio iussit q̄ adeat: et in tempore aditionis debeat titius esse presens vel q̄ adeat arbitrio lucij titij. Accur.

h ¶ Recte puto. Sed q̄d si adiuit sine eius consilio: Rñd. nulla est aditio. vt arg. ff. de institu. acti. l. sed et si pupillus. §. cōditio. et de exerci. l. j. §. fi plures. et. ff. de admi. tut. l. si titiū. in prin. et. ff. man. l. idem. §. si quis. Azo.

i ¶ Si ex parte. fcs quasi institutum.

k ¶ Pōt ex asse. fed contra. ff. eo. l. si quis ex. §. sciēdum. Sed bic error fuit tibi ignorantia q̄ non nocet. vt. j. eo. l. ex semisse. Dic ergo vt tibi no. et facit. j. eo. l. cū qui duobus. §. fi. et. l. pater.

l ¶ Ex testamento. in quo legata erant plura. z sic deterior conditio patris fieret.

m ¶ Poterit. adire. Accursius.

n ¶ Substitutus. z ita adiuit ex substitutione. acquirit eīm ex substitutione hereditatem.

o ¶ Vel contra. precepit vt adiret ex substitutione z nō erat substitutus / sed institutus: z ita adijt ex institutiōe. Sed quid si ab instituto fuit relicta legata / a substituto nulla / vel contra forte. sic ideo dicit: quia adea que. ff. vt. ff. de leg. z senatuscon. l. nam ad ea. vel forte erit distinguendum: facit melioꝛē conditionem patris vel non. Azo. z facit. ff. man. l. diligenter. in fi. et. ff. qui. mo. pig. vel hypo. fol. sicut. §. sed si permiserit. et. j. ad trebel. l. fed z fi ante.

p ¶ Nō sufficit iussum. q̄ pupilli hereditas pōt esse grauata legatis.

q ¶ Jussu adijsse. etiā pupillare: q̄ testamentū pupillare pars est paterni. vt institu. de pupil. substi. §. liberis. Azo. posset z plane legi q̄ nulla fuerit pupillaris: fed tunc nulla esset dubitatio.

r ¶ Penitentiā egit. fcs pater. idem si furere cepit. vt. j. e. l. qui seruum. et. l. seq. fed secus si obierit. vt. ff. e. l. vi. §. q̄ q̄. Et no. q̄ nō oportet certum fieri filiū bmōi penitentie. sic. j. de ma. vin. l. iij. et. ff. de diuoꝛ. l. si penituit. et si cer. pe. l. eius qui. §. quas vero. Sed arg. cōtra. j. de acq̄ren. pos. l. fundi. §. fi. z de so. l. vero. §. sed z si. et institu. man. §. recte. et. j. de aqua plu. ar. l. in diem. Additio. Dic q̄ ibi vertitur dānum mandatarij: bic non fm Dy. z Bar.

s ¶ Agit. filius.

t ¶ Decerit. fcs pater.

v ¶ Non est acquisita. q̄ iussum eius expectari oportet cui est querēda. vt j. e. l. antistius. §. j. z institu. de here. institu. §. seruus. z. §. alienus. et. ff. e. l. vi. §. fi. z de here. instit. l. si seruus cōmunis.

Ego z Titius. ¶ Titius instituit sibi heredes me z filium meum vel seruum / et decessit. et ego iussi dicto meo filio vel seruo vt pro cētā parte adiret hereditatem. certe non solū siue statim heres fum ex cētā parte hereditatis ℔ etiā ex mea. Tiuianus.

r ¶ Heres institutus sit. subaudi pro parte.

y ¶ Pomponius scribit. Cur secus ecōtra. vt. j. eo. l. si ex parte tua? Rñ. q̄ cū iussu videor velle et meā partē habere quam sola voluntate erpsa vel presumpta habere possum. vt institu. de here. qua. et dif. §. fi. igit eam habeo: sed si primo meā adiui nō videor velle habere partem serui cum sine iussu queri nō potest. sed certe imo possum habere voluntatem et habere partem filio vel seruo delatam. Dic ergo q̄ hec est ratio: qua cum iubeo volo habere partem serui: ergo totam quero quicquid velim de mea. vt. ff. eo. l. si ex asse. at ecōtra si meā adeo non possum aliā habere: cum iussus precedere z aditio ser ui vt filij debeat sequi quicquid velim. vt. ff. eo. titu. si quis mihi bona. §. iussum. z facit ad bo. j. eo. l. si solus. in fi. Item bene facit lex ista ad id qō dicit paulus. j. e. l. p pro curatorem.

3 Eminē. Imo eo. vere vel opinione

Vini hereditas mixta est.

beredis. vt. j. eo. l. heres. Azo.

a ¶ Labeo ait. q̄ vini hereditas nulla est. vt. ff. de here. vel. l. i. z facit. ff. eo. l. si qs mihi. §. iussum. z. j. eo. l. qui supstitis. z. ff. e. l. q hereditatē. et j. pro here de. l. i. z. j. ij. j. ij. §. si dubitetur. z. C. de cap. l. nec nos.

Aristo. ¶ Casus. Aliqs heres deliberās de adeūda hereditate si interim adeat pretoꝛ z petat ab eo vt constringat quēdā apud quem defunctus rōnes suas deposuit demōstrare dictas rōnes pretor debet ei cōcedere: z heres qui petit dictas rationes sibi edi nō videtur propter hoc gerere pro here de siue petat a coheꝛede suo siue ab alio qui habeat. hoc dicit cum. l. seq. Viuianus.

b ¶ Aditum. quem adiuit heres. Azo.

c ¶ Petere. id est petendi efficaciter. et dic vel per edictum quēadmodum testa. ape. vel per interdictum de tabu. erbi. vt. j. tit. j. §. j. in fine. Sed quidam dicunt officio iudicis quasi videretur gerere pro here de si dictis edictis ageret: fed non est verum. vt. j. l. proxi. qui heres. Plus me mouet q̄ non est heres: z sic instrumentum ad se non pertinens petit. vt. ff. de iur. delibe. l. aristo. Dicam ergo dari in factum extra ordinem qua ex uarijs figuris datur. vt. C. de sacroſan. eccle. sancimus. vel officium iudicis. z est mirum quod bic dicit: sed propter fauoꝛem vltime voluntatis. Accursius.

d ¶ Vi heres. Ana. id est insimul.

e ¶ Non videt. immo magis vt deliberet videt hoc petere erbi heri: non autē ideo adit. sunt eīm ex bibēda sibi vt deliberet. vt. ff. l. pri. aristo. et. ff. de iure delibe. l. iiij. Accursius.

Cum quidam.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

QUm quidam. ¶ Casus. Titius prouincialis babēs filiū in prouincia fuit missus in legationē in italia: z interim filius suus fuit ab aliquo heres institutus. pater autem non potuit ei iubere vt adiret hereditatē: eo q̄ aberat causa legationis. z sic filius decessit anteq̄ adiret: z p̄ acquireret. modo queritur vtrū patri reuerso subueniat vt ba beat hereditatē. Et dicitur q̄ sic. z hoc ideo quia aberat causa reipublice.

C Ō dicitur primus. Titi⁹ habens vxorē prægnantē fecit testamētum z instituit me extraneum heredē: et vxor ei intrē preterit. modo querit an ego possim adire heredi. anteq̄ vēter nascat: Et dicitur q̄ non. q: quedā regula reperit in iure in qua ita continet. primus heres a filio postbumo. i. post filiū postbumū non pōt adire heredi. duz mulier prægnans est/aut putat esse prægnans etiā si non est. ſz si dict⁹ heres postbumi scit nō esse prægnātem mulierem pōt adire.

que regula habet locum si venter parturus est suum heredem vt fuit in casu quem posui. z idem esset si doctus titius ab intes. decessisset. nam nō poterunt adire heredi. suam venientes ab intes. dum vxor defuncti prægnans est aut esse putatur. Et quod dixi in vētre q̄ suū parturus est: idem est in eo ventre qui parturus est legitimū defuncto. i. agnatus vel est parturus consanguineū defuncto. i. fratrē ex eodē patre tm̄ cum defuncto natum. nam semper illi qui sunt defuncto post dictum legitimū vel cōsanguineū non possunt adire hereditatē defuncti dum mulier est prægnans vel esse putatur: quia ille qui est in vtero vxoris tempore mortis defuncti facit sibi locum quātum ad faciendā mozā in adeundo illis qui sunt inferiores defuncto p̄ ipse. nam si fuerit postea editus retro pro iam nato babetur. sicut autē hereditarius interim per inferiores adiri non pōt: ita nec bono. poss. peti de iure pretorio: immo pretor interim mittit in possessionē vētrem predictū qui est parturus suum defuncto: z est ratio: quia interim in eo statu est testamentum a defuncto factum vt rumpatur nato postbumo nisi esset venter institutus vel exheredatus.

C Ō dicitur si putetur. Ō autē dictū est non posse interim adire hereditatem defuncti si vxor eiusdē defuncti putetur esse prægnans ita intelligendi est. ſ. si ipsa dicat se prægnantē: z tdē est si ipsa neget se prægnātem. alij autem dicant/puta obstetrices: sed z si ipse heres sequēs postbumū putet vxorem defuncti non esse prægnātem etiā iusta ratione ductus nō potest adire. secus autē si putat eā non esse prægnantē p̄m multorum opinionem: quia tunc bene pōt adire. Sed quid si heres putabat eā non esse prægnantē cū esset prægnans et hereditatem adiuit: z mulier postea abortum fecit: Certe mihi valuit aditio. totiens ergo proficit bere di ad hec vt adiri possit fua p̄sumptio: quia credit non esse prægnātem vxorem defuncti quotiens cum veritate concurrit. Sed quid si dec functus instituit heredē vxorē suā non prægnantem: nunquid ipsa pōt adire: Et certe sic. nihil ipsa se putaret prægnantē. q: tūc adire nō posset. et bec omnia habēt locum in extraneo heredē instituto a defuncto. Si autē esset heres suus: z vxor defuncti non est prægnāns er asse heres est. sine additione etiam si putet prægnantem esse vxorem defuncti. Si autem est prægnans vxor defuncti/retento eodē casu et habet vnum in ventre suus heres defuncti predictus etiam ignorans est heres defuncto p̄ dimidia. Dictū est ergo in p̄n. huius. §. q̄ primus heres defuncto post filiū postbumū nō pōt adire hereditatē dum vxor defuncti prægnās est. aut putat eam prægnantem dictus heres post/postbumū. si autē dictus heres sciat eā nō esse prægnantē pōt adire. ¶ Pone ergo q̄ dictus defunctus instituit heredē filiū meū vel seruū: z ego pater vel alius nōs puto vxorē defuncti prægnantem esse/filius autē vel seruus meus predictus scit eā non esse prægnantem z adiuit hereditatem defuncti dictus meus filius vel seruus. nunqd acquirit mihi hereditatē: Et certe sic. q: potius debemus inspicere scientiā dicti filij mei vel serui instituti q̄ meā opinionem. Sed ecōtrario si dictus meus filius vel seruus putat prægnantez esse vxorē defuncti: ego autē scio eā nō esse prægnantē/z dictus fili⁹ me⁹ vel seruus adeat hereditatez defuncti non acquiret mihi: q: non valet aditio propter credulitatem dicti filij mei vel serui q̄ vt dictū est credebat prægnantē esse vxorē defuncti. Occasione aut̄ p̄dicte scientie instituti ponit in fine. l. de alia scientia. ¶ Pone ergo q̄ titius instituit me heredez et decessit: vicini meidicūt q̄ testamentū dicti filij est falsum vel irritū: vel ruptū: ego autē scio q̄ nō est verum: nūquid possum adire here. dicti titij: Et dicitur q̄ sic. Iuianus.

a C Absens. ſz pater. als est absentem filium ꝛc.
b C Institutum. ab aliquo.
c C Adire. hereditatem.

Ulpianus. Lex. xxx.

QUm quidam legatiōis causa absens[a] filium heredem institutum[b] non potuisset iubere adire[c] in prouincia egentē: diuus pius rescripsit consulibus subuenire[d] ei oportere mortuo filio/eo q̄ reipu. causa aberat[e].

F Uenter qui pariturus est postbumū qui alijs antefertur impedit sequētes adire: siue sit plenus venter: siue putetur. focus si venter est vacuus: z sic opinio adeuntis est communis. b. d.

d C Subuenire. nā ita bene subuenitur in lucro vt in dāno. vt. ſ. ex qui. cau. ma. l. iulianus. z. l. nō solū. in p̄in. z. §. ſ. z. l. z siue. z. l. si quis titio. et. l. si quis stipulatus. petet ergo restitutionē pater z eo restituto adibit q̄us ipse nō fuerit institutus. nam z als adit pater scilicet filio infante in⁹tituto. vt. C. eo. l. si infanti.

e C Aberat. pater. sed hic erat absens pro sua ciuitate: ergo non reipubhce causa. vt. j. de verbo. sig. l. eum qui vectigal. et. ſ. qui. ex cau. ma. l. sed et si per pretoꝛē. §. fi. ff. si. ve rum non est vt ex clausu la iuuet qua iuuant absentes causa reipubli. sed iuuat per gñale. + vt. ſ. ex qui. cau. ma. l. j. in fi. z l. j. z. l. legatis. Vel ipso p̄ne bocdicit causa reipu blt. ſic. j. de publica. l. sed et si. §. pterea. Vel reipu. causa absuit ad princi pem: puta z filium domi n. puincia dimiserat. vt C. ex q. cau. ma. l. j. Sed econtra pone filium fuisse absentem: Resp̄d. idē erit. z p̄o hoc si habeas hic litterā absentē. z p̄m hoc pater iuuat per filium. Et sic est cōtra. ſ. de mi. l. iij. §. sed an Bauriliū. So. plus iuuatur pater per filiū maiorē q̄ p̄m norē. nā p̄sens z tra absentē restituit vt cō tra. vt. ſ. ex qui. cau. ma. l. j. ergo p̄sens per absentē. Itē patet plus maiori succurri. vt. ſ. de mi. l. auriliū. z. ſ. ex qui. cau. ma. l. si qua mibi. sed si habeas absens. d. l. de mino. non ob.

+ Qua cauetur vt absenti cā reipublice subueniatur ad ola. p̄modia q̄ habuisset p̄ns. l. iulianus. §. fi. et ibi Bar. ſ. ex qui. cau. maio.

f C Quod dicit. tota hec lex ammodo z inferior tractant de vna materia/preter vltimū. §. huius legis.

g C A filio postbumo. i. post filiū posthumus inter quē z istū nullus est medius: licet post illū nulli alij sequant. vt. j. vñ cog. l. j. §. primus. z. j. de vbo. sig. l. proximus. Azo.

h C Putatur. cōi opinione: vel sua. i. beredis: lz nō sit. vt. j. apparebit.

i C Non pōt. pendet vsq; illuc: nō solū ꝛc. Et ex eo q̄ dicit adire not. q̄ in extraneo dicit vsq; ad. §. fuū. cum adire sit extraneoꝛ. vtinsti. de here. qua. z dif. §. extraneis. vt dixi.

k C Sed si scit. multoꝛ opinione q̄ hoc scire possunt. z hec sentētia cum veritate cōcordat. vt. j. e. q̄d ergo in suo secus. vt. §. fuū. z hoc nō facto testamento: als idem in extraneo q̄ in suo si fuit institutus cū postbumo. vt. §. si pars bere. l. illud.

l C Qui. ſcz venter. Alcurſius.

m C Suū. defuncto. sed proximus nō est suus.

n C Pariturus. si q̄ pariturus est. z facit. j. de suis z legi. l. in testamēto. §. vtiq. z de ztratab. l. illud. in fi. z. l. seq. z. j. eo. l. ventre. z. §. si mulier ven. nō. l. j. §. sub pretextu.

o C Ad testatos. preterito postbumo: vt hic. z. j. §. siue igit. si aūt instituti: aut solus postbum⁹/tūc idem vt hic. si cū alio: tūc als⁹ statim habet dimidiā quicūq; sit. vt. ſ. si pars bere. peta. l. illud. z. j. prima. Itē si erbe redatus statim admittitur institutus per eandem. l. illud. z tunc non habet locum quod hic dicitur.

p C Idem accipias. vt sequentes differant.

q C Legitimum. i. agnatum.

r C Cōsanguineū. i. cognatū. ſcz defuncto: lz tertio vel quarto gradu. nā sequētes differūt: qm̄ ꝛc. vt z. ſ. de sta. bo. l. q in vtero. z. l. fi. z. §. si pars bere. pe. l. antiqui. z. j. de ven. in pos. mit. l. vbicūq;. z vñ cognati. j. §. si quis proximū. z de suis z leg. l. intestato. §. vtiq. Itē dicunt quidam legitimi z consanguineiad diuersas personas referri/quasi non possit aliquis esse legitimus z cōsanguineus. sed certe immo pōt/cum omnis agnatus sit cognatus: sed nō z uertiſſ. Itē dicunt quidā legitimū tm̄ sequentibus: sed defuncto suū/propter hoc postea dicit de ventre in pos. mit. z ponūt q̄ decessit titius relicta vxore prægnantez et fratre ad quem partus erat futurus legitimus. vel relicto filio vel nepote emācipato ad quē partus erat futurus cōsanguineus. nam differūt donec partꝰ speratur. sed certe hic casus erat. ſ. in p̄in. §. nec obstat q̄ dicit post eade ventre in pos. mit. quia ibi mutatur casus.

s C Pariturus est. ſcz si quem parituras est.

t C Inferiorib⁹. paribꝰ ergo. i. secū instituti: nō obstat. vt. d. l. illud. Itē alijs suis. vt. j. eo. §. suum. Idem in remotioribus vt postbumus faciat partē alijs in eodē gradu ſstitutis: nō aūt faciat in totū differre. vt. j. de suis z leg. l. intestato. §. vbicūq;. Sed in quo differt a suo: Rñ. quia suus in totū est heres si nullus est in vtero. h p q̄rta tm̄. vt. l. antiq. z. j. §. fuū. z. j. de suis z legi. l. intestato. §. est aūt. Itē si vn⁹ est in vtero suus p̄o dimidia ſm Pōpo. hic pro quarta ſm oēs. vt. §. q̄ si vnum.

v C Per bonoꝝ. q. d. sicut primus a postbumo non pōt iure ciuili adire: ita nec bono. poſ. accipere iure pretorio: niſi quando est eodem gradu quo postbumus. vt no. j. §. q̄ si vnū. vbi emācipato datur ztratab.

UNIVERSIDAD DE

a ¶ Edictalé. si habeas edictalé icipit vsus de iiij. ꝛc. si habeas talé incipit versus talé ꝛc. ꝛ semp dic ꝙ redit ad posthumú suú. nam aſs nó fieret missio ex edicto de vē. in pos. mit. vt. j. de ven. in pos. mit. l. j. §. j. Ité dic ꝙ bonoꝝ pos. alia est edictalis + que deferẽ edicto ptonis mortui. de qua ff. j. de bono. pos. l. iij. §. ptoinde. ꝛ hec repudiari pót/cũ competat alia decretalis ꝛ illa non nocet/nec ante decretam nec post. ꝛ est nõ. vt. j. de fisc. edic. l. j. §. decretalis.

+ Et ḡbus casib⁹ sit necessaria. docto. marie bal. in. l. certum. per totum. scilicet. vnde cogna. et Loim. C. de testa.

¶ Item qó dicit per bono. pos. edi. i. ꝑpter. nã ꝓpter edictalem petit decretalis. Vel dic decretalem que nõ tribuit tuo: sz per decretũ dat ipa pos. vt car. ꝛ ventris. ꝛ illa hꝫ datur. ¶ Item edictalis ór que tribuit tuo: vt vnde liberi hic quidem nõ data tur. ꝛ sic large etiam ꝓpter decretali ponitur hic edictalis. Sed quid si titi⁹ est mihi in gradu quarto ꝛ venter feie sisr in ḡre to gradu/an differt: non videtur: vt hic.

b ¶ Putem. licet non sit reuera pregnãs quicqd ego putem.

c ¶ Paritura est. semper dic li quẽ paritura effet.

d ¶ Nõ possum. qui sum in gradu remotiori.

e ¶ Ventrem instituto. tũc em nõ rũpitur testamentũ. vt instit. de exhere. liber. §. postbumi. in ꝑn. Sed an interim alĩ adire possit: Quidã dicunt ꝙ non. Sed tu dic vt not. ff. §. non solũ. hic ergo. §. loquit cũ intestatus decesserit vel testat⁹/ sed posthumo preterito. Accursius.

f ¶ Obstetrices dicere. eã esse pregnãtem que ꝓbabilius debent scire ꝑ alie pſone: vtpote familiares. fic. j. de carbo. edic. l. iij. §. due aũt. ꝛ. C. de re pu. l. consensu. §. ſuper plagis. ꝛ. ff. de ven. inspi. l. j.

g ¶ Si ipse puter. sz non esse pregnantem nec est.

h ¶ Si ista. aſs nõ iusta: ꝛ plana est. aſs sine nõ/: ꝛ tũc subaudi. ꝓpria tamẽ nõ cõ vt differat a se quenti. aſs dicit ꝓ quib.

i ¶ Pót. sz adire. ꝛ ad hoc. j. de fun. instru. l. cũ delationis. §. asinã. in fi. ꝛ. ff. de offi. ꝓcto. l. barbarius philippus. ꝛ. C. de testa. l. j. ꝛ. instit. de testa. §. sed cum aliquis.

k ¶ Cũ putaret. cõi opinione vel nõ cum erat pregnans.

l ¶ Nihil egit. adeũdo. ¶ Nec obstat istit. de exhere. libe. §. posthumi. vbi nõ nocet aditiõi partus abortiuus. vt. j. de vbo. sig. l. qui mortui. vbi ꝑ nõ natis habent: qr verũ est quo ad hoc vt modo possint adire si velint post abortũ non ante. nec ante obstabat ibi nisi cõis opinio ꝙ erat eam esse pregnantem ꝛ in veritate erat.

m ¶ Proficit. sed nec tũc semp: sed ita si cõis opinio sit. vt. §. ꝙ si ipse. ¶ Ito. qr quantũcũqs se inuoluat bec est summa ꝙ tria cõcurrere debẽt vt possint adire. sez ꝓpria opinio: ité cõis: ꝛ veritas. quoꝝ si qd defuerit non tenet aditio: vt hic. ꝛ. ff. j. dicitur.

n ¶ Heres instituta sit. preterito posthumo. vt. §. ea. l. §. nõ solũ. qui speRabatur nasciturus: nullus tamen erat. Ita.

o ¶ Fingit. cũ ꝛta putet. cõi opinione. Ita. alioquin aliud esset. ff.

p ¶ Cum non sit. cũ ꝓ ḡnis. vel causatiue. ff.

q ¶ Suũ. predicta omnia sunt in extraneo herede vel instituto vellegitimo: hoc casu in suo. immo idem in extraneo videf. vt. §. de peti. here. l. illud. sed certe verũ est vbi vẽter est instituus vel exheredatus: vt ibi dicit, sed secus vbi est preteritus. vt. §. dixi. ꝛ dic suum natum.

r ¶ Si putaret. si ꝓ ḡnis.

s ¶ Sit heres. suus natus.

t ¶ Proponas. vna cum nato.

v ¶ Post certũ tempus. i. post. xl. dies. Jo. ꝛ hoc er eo percipit: qr qñqs in. xl. die post partum primus genuo peperit. vt. §. si pars heredi. pe. ta. l. antiqui. ergo tãto serius cõcipit cum certo tempore tantũ portetur in vtero. vt in aut. de resti. ꝛ ea que pa. §. vnũ. col. iiij. ꝛ pót dici ꝙ pomponius tunc demũ voluit hũc esse heredẽ pro dimidia cum iam certum est in rerũ natura ꝙ aliũ concipere non potest: qr clause sunt celluie/que sunt septem. vt. j. de solu. l. si pater.

x ¶ Ex dimidia. sic. §. de peti. here. l. illud. Sed ꝛta in eo. ti. l. antiq. in fi. ꝛ de iudi. sed ꝛ si testamaf. §. fi. vbi approbat ſnia iuliani. Sol. hec est ſnia pópo. que ibi reprobatur. Vel dic vt. d. l. antiqui. nota. Sed cũ iulianus fateat hũc insolidus cum nullius/est in ventre: ḡre nõ habet partẽ ꝓ dimidia cũ i vẽtre est vn⁹ ? Rñ. qr facili⁹ est scire an sit pregnãs ꝙ ex quo est et quot sint. Ultimo distingue: qr vel decessit intestatus qui ventrẽ reliquit: aut testat⁹. ꝓmo casu sibabet suũ natum ille habet statim totũ si nullus est in vtero: alꝫs virilem ſm pompo. sed ſm iulianum quartã qó pte nalet: vt hic. si aũt nat⁹ erat emancipatus/ habet statim quartaz. vt. l. antiq. que videt indistincte loqui etiã in emãcipato. Sed quidã dicũt euz nõ admitti in aliquo de iure ciuili: sed ꝓ bo. pos. vnde liberi. ꝛ dicam in quarta. si aũt est remotior iterum tacet dũ posthum⁹? speratur. vt. §. §. quod dicit. ꝛ. j. vñ cog. l. §. antepe. Vbi aũt testatus decessit: aut instituit suũ: aut non suum. si suũ natũ addit etiã ꝓterito posthumo: et etiam si est grauida: vt hic. nam admittit ab intestato vt interim adeat multo magis instituꝫ. si aũt posthumus est institutus cũ nato vel exheredat⁹ non est dubium. vt not. §. eo.

¶ Paulus. Lex. xxxi.

¶ Heredi cuz posthumo[c] instituto reliquæ partes[d] accrescunt pregnantem mulierem que nõ est pregnans. ꝙ si vnum in vtero habeat an ex parte dimidia sit heres? siue institutũ posthumũ ꝓponas? siue intestatũ patrem decessisse: quod et sextum ꝓpompo nium opinatum tertullianus lib. iiij. quẽstionum refert. putat enim sicuti cum vacuo vtero suus ex asse heres est: ita et cum vnum gerit nec per naturam humane conditionis alium partum formare potest: quod quidem post certũ tẽpus? cõceptiõis euenit: ex parte dimidia? ꝛ ignorantem fore heredem non ex quarta: vt iul. putat.

¶ Aleuntius scientia inspicitur non patris vel iubentis. h. d. Bar.

¶ Scientia autem vel opinio si filiusfamilias vel seruus instituti sunt? vtrum ipsoꝝ an domini vel patris accipienda sit: finge patrẽ putasse pregnantem filium certũ esse finge? et sic adire/an acqrat hereditatem? puto acquirere: sed contra? non acquirere.

¶ Qui est certus per seipsum nõ redditur pubius per litem. h. d. Bar.

¶ Si certus sum non esse falsuz testamentum: vel irritum: vel ruptum licet dicatur? esse: possum adire hereditatem.

¶ Portio deficiens accrescit etiã ignoranti eam defectam. h. d. Bar.

c ¶ Heredi cũ posthumo. qui speratur: sed non est.

d ¶ Reliquæ partes. id est reliqua pars/plurale ꝓ singulari. fic. §. de origine iuris. l. ij. §. exactis. Vel dic ꝙ plures portiones erãt date posthumo vna

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

mo vna post aliam: vel alia pure alia sub conditione. ſic. ff. de. l. ſi ſolus. in prin. C. de. l. quidam. Accurſius.

a Certum ſit. i. in rerum natura in qua eſt a certa ſunt: vt. ff. de mdi. l. ſꝫ ſi. ff. i inſti. de verbo. obli. §. conditiones. Bu.

b Ignoret. ignorantis ergo accreſcit. nam cum etiā inuito ergo ignorā ti: quod eſt. j. quaſi in ſi. glo. vt. C. de cadu. tol. §. bis ita. ꝛ. j. eo. ſi gs heres. ꝛ. l. ſi duo. niſi l militer: vt. ff. ti. j. l. ſi duob⁹. et niſi ſuam repudiet: vt. j. eo. l. cuz hereditate. ergo ignorantꝫ vt. j. de regu. iur. l. q poteſt. Item cōtra. j. de leg. j. ſi duobus. in pn. dic vt ibi. ꝛ facit. j. eo. l. ſi. §. ſi.

que poſthumo date ſunt: ſi certū ſit non eſſe pregnantem: licet heres ignoret.

Ignorantia mortis teſtatoris vel erroris conditionis et dubium an teſtator fuerit ſui iuris impedit additionem miſi in omnem partem dubietatis teſtamentum eſſet valiturum. hoc dicit cum. l. ſeq. Bartolus ꝛ Alexander.

Hereſ inſtitutus. Lex. xxxij.

¶ Caſus. Titus inſtituit me heredē ꝛ deceſſit. ego autem putabam eum viuere. certe eius bona non poſſuꝫ. ſed ꝛ ſi ſcio me ab eo inſtitutum / ſed ignoro vtrum pure vel ſub cōdi. me inſtituerit nō poſſum adire ſiue inſtitutus ſui pure ſiue ſub condi. ꝛ ego iam ipſum condi. Sꝫ ꝛ ſi certus ſum vtrum dictus titus ſit paterfa. an filius nō poſſum adire eiꝰ heredi. licet fuerat paterfa.

c Non poteſt. nō enim credit eſſe hereditatē cuz nihil aliō ꝛc. vt. j. de verbo. ſignī. l. nihil. ꝛ vinentis nulla eſt hereditas: vt. ff. de here. vel. l. j. Bug.

d Licet pure. inſpecta poti⁹ ſua dubitatione q̄ rei veritate: vt. ff. de. l. ſi gs extraneus. §. ſciendum. Accurſius Florentinus.

e Sub conditione. ſcz inſtitutus vere. ꝛ ſub. cuz putet ſe inſtitutū pure adire non poterit: ſꝫ ꝛc. qz fato implet quod nō ſufficit. Vel noli ſubaudire qz putat ſe inſtitutū pure: ſꝫ ignorabat pure: vel ſub conditione: vt. ff. ſꝫ eſſet vere pure/ vel ſꝫ eſſet vere ſub cōditione ꝛ paruiſſet. naz pro certo ſcire dz conditionem incertam: vt. ff. de. l. ſi gs extraneus. §. ſciendū. ꝛ. j. de condi. ꝛ demon. l. ij. vel putare: vt. j. eo. l. ſed ꝛ ſi de ſua. §. ſed ꝛ ſi. ſic nō gd. j. eo. l. ſed ꝛ ſi de ſua. §. pe. ꝛ vltī. R.

f An filiuſſa. q teſtari nō potuiſſet: vt. ff. de teſt. l. qui in poteſtate.

g Teſtari poterit. quia vere erat ſui iuris: ſic ergo no. q̄ bic ꝛ ſupioribus caſibus inſpicitur potius opinio q̄ veritas. ꝛ ſic eſt argu. contra. j. pro emp. l. ij. §. ſi ſub conditione. ſed aliud in acquiſitione alteriuz rerum q̄ hereditatis. Item ad ſi. huius legis eſt ꝛtra. C. de edic. di. adri. tol. l. ij. Sol. ibi poſſeſſorio: bic petitorio: vt ꝛ. C. de peti. heredi. l. liber. vel vt ibi. Item facit. ff. de teſta. l. de ſtatu. ꝛ ſi pars bere. pe. l. illud. ꝛ. j. de fecun. tabu. l. j. §. ſcientiam. ꝛ. j. vnde le. l. ij. §. pe. ꝛ ad tertu. l. fina. in principio. Accurſius.

Quod ſi dubitet. ¶ Caſus. Ego dubito an teſtator titius deceſſerit in ciuitate an apud boſtes. certe poſſum adire eius heredi. ꝛ eſt ratio qz vtroqꝫ caſu eſt ius adeundi. i. ſiue deceſſit in ciuitate ſiue apud boſtes. ſꝫ eſſi p captiuitatē titij ſit ruptum teſtamētum ſuū in quo me inſtuit/ tamē ſi mortuus eſt in captiuitate/ fingit prima bona captiuitatis mortuus: ꝛ ita p mortē ſuam reconualeſcit teſtamentum.

b Deceſſerit. cōſtabat tamē eum deceſſiſſe/ alꝰ cōtra: vt. ff. de. l. qui bereditatem. ꝛ. C. de cap. l. nec nos.

i Vtroqꝫ caſu. quod non eſt in ſupiori. l. in ſi. cum qua bec continuat: ꝛ bec pteualet altero caſu per. l. corne.

k In re. id eſt in veritate: ſic. j. pro empto. l. ij. §. ſi a pupillo. ꝛ. ff. de iu reiuran. l. quotiens.

Sed ꝛ ſi. ¶ Caſus. Ego a titio inſtitutus dubito an ſim paterfa. vel filius. certe adire poſſum q̄is ſi dubitem vtrum teſtator ſit paterfa. vel filius adire non poſſum: vt dictum eſt. ꝛ eſt ratio/ quia qui conditionem teſtatoris ignorat dubitat an valeat teſtamentum. qui autem de ſua c ōditione dubitat de teſt. poteſt eſſe certus vtrum valeat vel non. Sed quid ſi putaui me inſtitutum ſub conditione: cum eſſem inſtitutus pure et impleui condi. putatiua m. et poſtea beredi. adiui. certe valet aditio. et idem multo magis eſſet ſi putaui me inſtitutus ſub cōdi. ꝛ putaui impletam eſſe condictionem et adiui cum eſſem inſtitutus pure. naz in bis duobus proximis caſibus nibil nocet mibi mea credulitas de condi. Uuianus.

l An filiuſſa. ſub. vel nō. ad quod facit. j. de vſuca. l. iuſto. §. filiuſſamilias. ꝛ. j. de condi. ꝛ demon. l. multum. in ſi. idem ſi ante ſit liber: vt. j. e. l. q putat. §. ſi. ꝛ facit. j. eo. q ſe pupillum. Sed nonne pſumit pf viuere: ergo ꝛ ſꝫ filius adire non pōt: R. iuſtis pſumptionibꝰ mouebat patrē mortuū credere.

m Dictum eſt. vt. ff. de. l. vi. §. nam eum. Sꝫ cōtra. ff. de. l. is q putat. ꝛ. l. ſeq. Sol. refert vtrum in omnem euētuz velit acq̄rere: quod pōt: vt ſꝫ/ an non vt ibi. ꝛ vt plene no. in. d. §. nam eum. Vel ſꝫ in acgrendo: ſed contrarium in repudiādo. nam aliqs acgrit quod nō repudiat: ſꝫ non econtra: vt. ff. de. l. ſe pt. Additio. Tu ſolue aliter ꝛ melius ſm Bar. ſꝫ q̄ dubitabat vtrum eſſet filiuſſa. ſcz alteri⁹ q̄ illius. de cuius hereditate agit: ibi an eſſet filius eius de cuius hereditate agitur. et ſic dubitabat an eēt ſuus vel voluntarius: vt ibi. p eundem bar.

n Dubitat. vnde non adit: vt. j. eo. l. cū falſum. ꝛ. ff. de. l. cum qdam. §. ſi. ꝛ. l. nec ius. i pn. qō eſt verum cuz dubitat deceſſit paterfa. vel filiuſſa. fuꝰ vel liber: vel an fecerit teſtamentum vel non. ſꝫ ſe cuius ſi dubitat deceſſit in ciuitate vel apud boſtes: ꝛ ita ciuis vel ſeruꝰ: quia tunc bene poteſt eſſe certus

tus de teſtamento valeat/ an non valeat. ꝛ ſi certus eſt adire poteſt: vt ff. de. l. beres. in ſi. ꝛ. l. ſeq. Bug.

o Qui de ſua. ſcz conditione dubitat.

p Certus eſt. id eſt eſſe poteſt.

q Sub conditione. poteſtatiua ſi daret. ꝛ. vt differat a ſequenti.

r Impleta. a ſe vel ab alio pro ſe: cum ſit poteſtatiua.

s Facilius. Cur nō dicit eodē modo? Reſpon. qz poteſtatiua eſt a ſciēte adimpleuda: vt. j. de condi. ꝛ demon. l. ij. caſualis etiam inſcio bere de impleta proficit: vt. ff. de. l. ſi quis extraneus. §. ſciendum. Sed certe i mo oportet qz eo ſciente: vt. j. de cōdi. ꝛ demon. l. multū. Sꝫ fonte aliud eſt cum fuit vere appoſita: ꝛ aliud cū putatur ꝛ non eſt. Vel dic ideo ſa cilius: quia in iſta non deſideratur factum vel voluntas beredis in ea impleda. in ſuperiori ſecus. nam nō fato ſed per ſe vel per alium pro eo eſt impleuda vt dictum eſt.

t Sub conditione. caſuali: vt ſubijcit. ꝛ ſic differt a precedenti. R.

v Impletam. putabat repete. non curo ſi impleta vel non. Vel melius fabaudi ponas. i. verum ſcit eam impletam: et ſcietbat eam impletam eſſe. Accurſius.

r In euentu. fortune appoſitus: ꝛ ita erat caſualis vel mixta: vt. ff. de beredi. inſtitu. l. ſuus. ꝛ de condi. inſti. l. fina. et. C. de inſtitu. ꝛ ſubſti. l. ſi pater. Accurſius.

y Obſtit. impleta eīn conditione ſe pure inſtitutum putat: vt. ff. de cōdi. inſti. l. ſi pupillus. q̄ opinio veritati conſonat. ſic etiam vere fuit inſtitutus. At in contrario. ff. de. l. beres. ibi: et ſub condi. ꝛc. a veritate diſſonat: ideoqꝫ nō adit. argu. ff. de. l. cum quidam. ſ. quid ergo. Vel dic q̄ ibi ignorabat pure vel ſub conditione eſſet inſtitutus. ꝛ ſic non applicabat animum ſuum ad vnum magis q̄ ad aliud: ſꝫ h bene putabat ſe inſtitutum ſub cōditione. Sed bo nibil aliud eſt dicere q̄ bic ignorabat: ibi dubitabat: quam reprobauimus. ff. de. l. vi. §. nō eīn. Vel dic q̄ ibi fuit completa conditio eo inſcio: ſcilicet fato bic a fede ſciēte potestatiua: vel eo ſciente caſualis. Vel ibi eſt caſus econtra. quia ibi ſub condi tione inſtitutus putauit pure: bic econtra.

Sꝫ quis beres. ¶ Caſus. Gaius inſtituit ſempronium heredē ſibi in dimidia ꝛ titiū ſibi alia dimidia. ꝛ poſtea dictū ſempro. ſubſtituit dicto titio. ꝛ poſtea deceſſit dictus gaius teſtator. ſempronius aūt geſtit pro beredeinſua parte anteq̄ er cā ſubſtitutiōis deferret ei pars titij. i. ante q̄ titius repudiaret ſuā partē: ꝛ poſtea dict⁹ titius repudiauit ſuā partē. nūquid ſempronio accreſcit dicta pars titij: et dicitur q̄ ſic: etiaz

s

*Addē q̄ hoc eſt verū regulariter. vt no. glo. i de. l. j. §. i. et ibi cardi. q. v. de penl. ꝛ remiſ.

*Dic conditionez potestatiuā ſa ciſē q̄ ſi pleuda q̄s nō exponit ſe periculo. mar⁹ vel ter reals dicit difficil. ange. ꝛ Imo. in. l. ſi. ſ. de qdi. ſiti. ale xā. ſiſi. rcv. q̄rta parte.

UNIVERSIDAD

inuito ⁊ ita erit semp̃. heres in totū. Sed pone q̃ dictus semp̃. cum titio instituus erat meus filius vel seruus: et iussu meo adiuit heredi. dicti testatoris pro sua parte. ⁊ postea manumisi dictum seruū vel emāsti pauī filium. ⁊ postea titius eorum coheres repudiauit suam partem. ⁊ postea dictus meus filius vel seruus olim adiuit partem tity ex causa substitutionis. nunqd erunt heredes pro parte titij? ⁊ dicitur q̃ sic. licet ergo pater vel dñs eorū babeā eorū parte. si autē non adiuissent ex causa substitutionis partem titi: obueniret dicta pars titij mihi patri vel domino: q: ea que obueniunt ex substitutionibus siue substitutiones sunt apēdices precedentis institutionis. parte cuius institutionis ego pater vel domin⁹ habeo ex persona dicti filij mei vel seruī qui iussu meo adiuerunt ex institutione vt dictus est. ⁊ ita in hoc casu cum filius meus vel seruꝰ nō adierunt ex substitutione est idem q̃tus ad ius accrescēdi quod in p̃mo casu huius. l. Sz quid si dicē⁹ gaius instituit filiū meum pure in ser vncijs ⁊ me in aliis ser sub condi. si nauis ex asia venerit vsq; ad annuꝫ. ⁊ defecit dicta canditio et ego iussi dictum meū filium adire suam partem: ⁊ ita mihi acquisita est pars filij mei: nunquid propter hoc accrescet mihi dicta mea pars: ⁊ dicitur q̃ non. credo tamen q̃ eam habeo quasi accreuerit filio meo. Item qd si dictus gaius instituit duos meos filios/et ego vnum adire iussi: ⁊ sic sua pars mihi quesita est: certe ad hoc vt per alium meum filium mihi sua pars acquiratur. debeo eum iubere adire ⁊ als non acquiritur mihi per eum sua portio. credo tamen q̃ si ipse nolit adire q̃ iure accrescēdi mibi acquiratur. Aiuianus.

a ¶ Titio. coheredi.

b ¶ Ex causa quoq; q.d. non solum in parte in qua est institutus: sed et in parte in qua est substitutus: ⁊ dic heres erit ea delata nō pius ⁊ etiā sine alta conditione. sec⁹ vbi per alium fit heres: vt. ſ. eo. l. si solus. in fi. Sed qud vult habere vt coheres iure accrescēdi non vt substitutus: Dicunt quidam q̃ potest. ⁊ hic subaudiunt si voluit: quod euidentius ostenditur in hoc exemplo vbi sunt tres heredes ⁊ vn⁹ solus adiuit substitutus: quo decedente si iure substitutionis veniat solus habet. si iure accrescendi non: immo ⁊ alter cum eo venit: immo certe videtur etiam si nolit habeat iure substitutionis ⁊ iure accrescendi. nam postea dicit q̃ accrescit quoq; ei inuito. q.d. ignoranti accrescit substitutio: quia ⁊ ei inuito: vt. ſ. de reg. iur. l. qui potest. ⁊ facit. C. de impu. ⁊ aliis substi. l. testamento. ⁊ de iur. delī. l. quidam. ⁊. ff. de valga. substi. l. sed ⁊ fi. ſ. filio. Vel die ex causa quoq; substitutionis non solū iure accrescendi ⁊ ignorans in vtroq; quia ⁊ inuitus: vt subijcit. Item facit. ſ. de suis ⁊ legi. de re. l. si ex pluribus.

c ¶ Erunt nāq; heredes. pater ⁊ dominus: ⁊ fm hoc bene dicit idem et bene sequitur. sunt enim ⁊c. sed hoc est falsum: immo manumissum et emancipatum sequitur: vt. ſ. codē. l. solus. §. i. que est contra. Dic ergo erunt heredes: ſc licet filius ⁊ seruus. Ratio autem que sequitur ad subauditum refertur hoc modo dixi vbi adierunt/ scus vbi non adierūt. Tunc enim dicimus idem quod. ff. scilicet q̃ habeat substitutionem q̃ habet institutionem. erunt nāq; ⁊c. et quod dixit appendices. q.d. applicentur substitutiones eis qui habent institutiones. Non autem dicas q̃ pendeat substitutio ex institutione: vt vbi vna valeat ibi ⁊ alia: ⁊ vbi non vna nec alia: quia quandoq; valet vna ⁊ non alia: vt. ff. de libe. ⁊ postbu. l. iij. §. fi.

d ¶ Si exclusus. dic patrem ⁊ filium institutos: sed pater sub conditione/filius pure. Accur.

e ¶ Dicēdum erit. hoc ideo ne semper euitaret implere conditiones: qō faceret si sine ea iure accrescendi alia portio sibi daretur: ⁊ fm hoc in posterstatiua ponitur: ſz melius est dicere q̃ pater iubēdo filium adire non acq̃rat hoc ipso ex sua persona suam portionē: q̃ defecerat 2 ditio. alioquin secus esset: vt. ff. eo. l. si ego. sed bñ sibi acgrit ex p̃sona seruī iure accrescēdi/quasi accreuerit ipsi seruo: ne alioquin inuematur pro parte ſtatus ⁊ pro parte intestatus: quod esse non dz nisi in milite: vt insti. de

parte mor titio[a] substitutus: antecē ex causa substitutionis ei deferatur hereditas pro herede gessit: erit heres ex causa quoq;[b] substitutionis: quoniam inuito quoq; ei accrescit portio. Idem dico et si filiusfamilias vel seruus iussu domini vel patris adierit hereditatem mox emancipatus vel manumissus ex causa substitutionis adeat: crūt nāq; heredes[c]. sunt enim appendices precedentis institutionis.

☞ Acquisitione partis non acquiritur alia eo iure quo deficit: nec debet acquiri per alium: nisi noua aditio interueniat. ſ dicit Bartolus.

¶ Si exclusus[d] per conditionē sibi datam pater filium iussit adire hereditatem: dicendum[e] erit cum[f] non quesisse suam[g] portionem. Sed si ex duob⁹ filijs vnus iusserit[h] et alium[i] filium debebit iubere adire.

Pomponius. Lex. xxxvi.

Si ex sua parte dominus vel pater adierit / necessariuꝫ[k] est iussum: vt filius vel seruus coheredes adeant.

Idem. Lex. xxxvij.

Heres in omnes ius[l] mortui non tm̃ singularium rerum dominiū succedit: cum ⁊ ea que in bonis[m] sunt ad heredē transeant.

☞ Qui vult vnam partem videtur velle alterā accrescentem. Bar.

Ulpianus. Lex. xxxviij.

Si duo sunt heredes necessarij[n] instituti: quorum alter se abstinuit[o] alt postea q̃ portionem abstinuit immiscuit se: dicendus est hunc non posse[p] recusare quo minus tota onera hereditaria subeat. Qui enim scit aut scire potuit[q] illo abstinente se oneribus fore implicitum ea conditiōe adire videtur[r].

Idem. Lex. xxxix.

Quādiu potest ex testamento adiri hereditas: ab intestato non deferetur[s].

☞ Qui repudiat paternam potest adire pupillarem hereditatem si habet coheredem: als secus. Bar.

i ¶ Alium. vt per illum fiat heres qui tamen potest nolle adire: vt. C. de here. insti. l. ij. ⁊ tunc habet iure accrescēdi: vt. C. quando non pe. par. l. j. ⁊ facit. ſ. l. priori.

¶ Si exclusus. ¶ Casus. Gaius instituit me ⁊ filium meū vel seruum ⁊ ego adiui pro mea parte. certe nō possum habere partē filij vel serui mei nisi iubeam eos adire et ipsi adeant.

k ¶ Necessarium. secus in contrario casu. et est ratio: vt. ff. eo. l. si ego. contra. ⁊ facit. ff. l. priori. in fi. Additio. Dic q̃ non acquiritur patri iure institutionis: sed accrescendi. ⁊ ita intelligit ista gl. ⁊ facit. ſ. de leg. ij. l. si mihi pure. fm Bar. bic.

Heres in oē. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredē seiū ⁊ decessit. certe seius succedit ei nō tantū in ōnium singularium rerum suarū/ sed etiam in oē ius quod ipse titius habebat: vnde etiam ea q̃ in nomini bus sunt transeunt ad dictum seium iure hereditario. Aiuia.

l ¶ In omne ius. Si est vn⁹/als nō in omne: ſz in vniuersum ius mortui. vt. ſ. de vbo. signi. l. nihil. ⁊ de reg. iur. l. nihil. ⁊ here. ē. dic in id ius q̃ pōt ad heredē transire: nō ergo vsufruct⁹ vel alia iura que cum p̃sona finiunt. ⁊ facit. ſ. de bo. pos. l. i. ⁊. ij. in prin. ⁊. §. i. ⁊. ij.

Si duo sunt. ¶ Casus. Instituit mihi heredes duos meos filios ⁊ decessi. ⁊ vnus eorum abstinuit se ab hereditate mea pretotis bñficio. alter autem postea se immiscuit. certe ille qui se immiscuit omnia onera hereditaria subire debet siue velusiue nolit ⁊ ratio plane redditur in littera. Seq. l. planissima est.

m ¶ Necessarij. ⁊ sui. Accur.

n ¶ Abstinuit. quod potuit: vt. ſ. e. l. necessarij. sed necessarius tātū nō: vt insti. de here. qua. ⁊ diffe. §. i.

o ¶ Non posse. etiam si velit suam portionem recusare: quia est sibi imputandum si aduit sciens alium abstinuisse: secus si nondum abstinuisset/ vel abstinuisset: sed hic ignorat quando habet locum: vt. ſ. eo. l. cum hereditate.

p ¶ Scire potuit. consulendo peritiores. sic. ſ. de bo. pos. l. in bonorum. ⁊ de ur. ⁊ fac. igno. l. regula. §. sed iuris. ⁊ hoc cum facile scire potuit: vt d. §. sed iuris. ⁊ argu. ſ. de verbo. signi. l. nepos proculo. Item no. q̃ iuris ignorantia nocet + licet damnis. ⁊ sic est cōtra. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. error. in fi. ⁊. Liuris ignorantia. ⁊. l. regula. Solu. ff⁹ fallit: vt ⁊ als in. ll. illis no. Vel die fingitur hic sic scire: tum quia originem habet a lucro. tū quia agnoscebat in sua parte sciente: fingatur idem velle in accrescente vt hic subijcit sed quidam reddunt rationem quasi potuerit consulere peritiores.

+ Et de ſſ sumitur nisi ignoare in l. legeo sacratissime. et. l. fi. C. de leg. ⁊ q̃b⁹ permittat iura ignoare et quib⁹ nō. et de alex. ff. l. xxxij. prima parte.

q ¶ Adire videtur. vt omnibus satisfaciat nec admittitur probatio in contrarium: quia est fictio non p̃sumptio. ⁊ facit ad hoc q̃ inuito accrescit. C. quando non pe. par. l. i. ⁊. ij. ⁊. l. si quis heres. in princi. ⁊. C. de impu. ⁊ alt. substi. l. testamento.

r Quādiu non deferetur. fallit hec regula. ff. de here. insti. l. si quis.

Item non ob. ſ. vnde hab. l. vlti. quia ibi non poterat adiri ex testamento. vtpote defiente condi. institutionis que erat si emancipare tur infra decem dies. Item quid est quod als dicit ler q̃ diu potest dari contra tabu. non habitur fm tabu. vt. ſ. de secun. tab. l. equissimis. in princi. ⁊. §. i. ⁊ de contra tab. l. illud. §. fina. nam contra tab. datur ab intestato. vt. C. de col. l. vt liberis. Respon. non dari ab intestato eam/ sed ex testamento: vt. C. de col. l. filie dotem. ⁊ insti. de bonorum pos. §. sunt autem. ⁊ ſ. de bono. pos. l. sed eum. §. ij. nec est dicendum dari eam ab intestato: nisi cum nullus adit ex testamento. nam ⁊ tunc datur: vt. ſ. de contra tabu. l. illud. in princi. Item quod dixi non dari fm tabu. q̃ diu habet locum contra tabu. non dixi q̃ deficiente eo illi aditi non possit. vnde forte adibit. Sed contra hec. d. l. illud. in fin. et facit ad banc. l. ſ. de reg. iur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

de regu. iur. l. ḡdiu. 7 ff. eod. l. nec is. §. fina. 7 j. eo. l. illud. 7 l. in pluriū. 7 l. ḡdiu. et. C. communia de succes. l. anteḡ. 7 j. si ta testa. nul. cr. l. j. §. j. et in auten. de heredi. 7 fal. §. ad hec. colla. j. 7 ff. de test. tu. l. si quis sub condi. in princi.

Quæritur. ¶ Casus. Filium impuberem 7 titiuꝫ instituit mihi bederedes et postea ita dixit. si filius meus adiuerit pro sua parte et in pupillari etate decesserit. substituo ei dictum titium: 7 postea decessit: et postea dict⁹ meus filius adiuit pro sua parte 7 in pupil. etate decessit. titius autem vult ei succedere ex substitutione. non autem vult partem in qua ego eum titium instituī. veniunt modo creditores mei. et conueniunt dictum titiū pro parte sua tm̄ quam ipse titius non adiuit nū quid possunt. Et dicit ḡ fic. ac si adiuisset heredi. meam pro sua parte 7 idem esse si dictum titiū solum instituissem: 7 filium meum exheredasse 7 eidem filio dictum ti. pupillariter substituisse. nam non poterit titius habere impuberis hereditatem sine mea. et ḥ casus colligitur in litera. licet non nimis plane. secus autem esset si instituissem titium 7 semproniū 7 filium meuꝫ predictū exheredassem. 7 pupillariter ei substituissem dictū titiū 7 semproniū adiuisset p sua pte. nā mortuo postea in pupillari etate bñ pōt titius adire ex substitutiōe hereditatē impuberis 7 dimittere partē mee hereditatis. 7 idem esset si dictus titius quem instituī cum semproniō esset meus filius. 7 hoc vult dicere cum. l. seq. Viuia.

¶ Locat. c. et eo. extra de regu. iu.

a ¶ Habeat. ex substitutione facta filio.

b ¶ Eum. substitutum. Accur.

c ¶ Inedictū. forte illud si qs omissa causa testa. l. j. §. ḡ illud nō videat pspicere creditoriḃ⁹: sed legatarijs 7 fideicōmissarijs. Vel dic ḡ aliud edictū erat quod non habemus qō creditoribus paternis subueniebat ḥ casu vt paterna videat adita.

d ¶ Hereditati. spreta paterna hereditate.

e ¶ Nam q. q. d. ex quo nō vult paternam dimittat 7 pupillarem 7 suam vel vtrāq; vel nullam. 7 est ad ḥ. j. ad trebel. l. ita. §. qui suspectam. 7 de contratabu. sub conditione. §. fina. 7 de his q. vt indig. l. v. §. qui principale. 7 de le. pref. l. qui filium. §. omnibus. et. §. non solum. 7 s. de vulga. substi. l. is qui.

f ¶ Oppugnauerit. spernendo hereditatem patris.

g ¶ Consequi. ratione pupilli.

h ¶ Impleti. si ex asse nō: quia cum nullō adiūt paternam: ergo vitiatur testamentum primū 7 per consequētiam pupillare: vt. s. de vulga. substi. l. ij. §. adeo. babebat igit ḥ coheredē q adiuit. Et dic extraneum non pupillū: qt tūc secus: vt. s. de vulg. sub. l. sed 7 si. §. filio. q̄ est contra. Et dic distinctionem que est. C. eo. l. quidam.

i ¶ Ilius. Abstinuit. in qua erat institutus.

k ¶ Fratris. cui fuit substitutus: vt in fi. l. 7 hoc potuit fieri: vt insti. de pupil. substi. §. non solum.

l ¶ Obtinere. immo cum non sit adita ex patrono non tenet pupillare: vt. s. de vulga. sub. l. ij. §. adeo. 7 s. l. proxi. in fi. Solu. et ḥ alius cū filio fuit institutus qui adiuit. Vel dic speciale in filio abstinente: q̄ ad huc videtur esse here⁹: vt. j. de fideicom. li. l. cum quasi. §. sed 7 si quis. Vel illud fauore libertatis: et sic tenebis primam. Vel dic speciale alia ratione: quia ab intestato erat babiturus eam. Non est ergo ei inuidendum si ex substitutione habeat quod ab intestato erat habiturus. Sed in contrarijs extraneus erat ex asse institutus. ad quod. s. de vulg. sub. l. si filius. Accursius.

Si pupillus. ¶ Casus. Filium meum impuberē 7 titium mihi bederedem instituī 7 decessū. titius adiuit hereditatem meam pro sua parte. impubes autem abstinuit: 7 postea decessit dict⁹ impubes 7 semproniꝰ extitit ei heres. Nunquid ille semproniꝰ pro dimidia debet respondere creditoribus meis? 7 dicitur ḡ non. et ḥ fuit primū dictum iuliani et bonum. Secundo dixit iul. ḡ si ego substituissem dicto impuberi dictum semproniū retento eodem casu ḡ ipse substitutus debet sustinere onera hereditatis mee pro ea parte qua impuberem instituī. mea enim voluntate successit filio meo impuberi predicto: licet impubes a mea hereditate abstinuerit. et hoc vsq; ad verſi. que sentētia 7c.

Tertio dixit iuli. in verſi. alioquin 7c. ḡ si dictus sempro. quam substituit filio meo impuberi esset frater bene posset onera heredi. mee euitare. s. omittendo causam testamenti pupillaris. 7 substitutionis quaꝫ de eo feci filio meo impuberi 7 ab intestato bereditatem impuberis possidendo 7 sine pena potest ḥ facere. nam non videtur dictus sempro. voluisse fraudare edictuꝫ si quis omis. causa test. p. spiciendo sibi ne pupilli hereditas implicaretur onerib⁹ hereditatis mee patris dominus autem mar. reprehendit in ver si. que sententia 7c. scōm dictum iul. in quo dixit iul. vt dictum est ḡ substitutus impuberi debet sustinere onera hereditatis testatoris. p ea parte qua impubes fuit instituꝫ etiam si impubes abstinuit se ab here. 7 dicit ḡ etiam eo casu non tenetur dictus substitutus: quia illud quod dixit iulianus esset contra vtilitatem impuberis q̄ vtilitas est vt habeat succeſſorem qui pupillus de iure potest habere succeſſorem etiam si ipse pupillus nō sit heres patris. quis enim vellet esse succeſſor impuberis/si timeret q̄ ppter successionez impuberis deberet sustinere onera hereditatis patris a cuius heredi. abstinuit se impubes. vt dictum est. q. d. nullus. sine ergo semproniꝰ predictus succedat impuberi ab intestato. vt in primo casu iul. sive ex substitutione vt in secundo casu. nondebet sustinere onera here. patris: cum impubes se abstinuerit a patris hereditate vt dictum est. Tertium autem dictuꝫ iuli. remanet firmū cum determinatione tamen domini vlpi. cuius est ff. l. dicit enim dictus vlp. esse intelligendū dictū tertiū iuli. in fratre testatoris 7 non in fratre impuberis. si em̄ esset dict⁹ sempro. frater 1puberis 7 esset substitutus impuberi vt dictū est. 7 esset titius in stitutus ei impubere vt dictū est. 7 adiuisset tit⁹? p sua parte vt dictū est. 7 impubes abstinuisset pro sua parte vt dictū est. 7 postea decessisset dict⁹ impubes vt dictum est. 7 substitutus vellet de iure ciuili omittere causam testamēti pupillaris 7 ab intestato bereditatem impuberis possidere ficꝫ sibi p. spicere vt oneribus heredi. patris impuberis nō teneat. non pōt ḥ face re cum sit sine dubio necessarius heres patris de iure ciuili q̄tum ad substinēda dicta onera hereditatis. 7 ḥ dicit a versi. sed q̄ in fratre 7c. vsq; ad. §. si in societatem. credo tamē q̄ sicut 1pubes p pretorē habet ius abstinēdi ab hereditate patris. ita et frater suus ei sufficit? ¶ Si in societatez. Titius filius meus me viuo inchoauit societatem cum quibusdam et post mortem meam perseuerauit in eadem societate/ nūq̄ propter ḥ videtur se immiscere hereditati mee vt oneribus hereditarijs teneatur. Et distinguitur vtrum rem ceptam in dicta societate sub patre perfecit post mortem patris. et tūc videtur se immiscere hereditati mee an nouam inchoauerit. 7 tunc non videt se immiscere. Quid si seruum meum manumisit post mortem meam. certe bene videt se immiscuisse. Quid si dictus meus filius erat miles: 7 de castrensi pecu. emit a me seruos 7 ego postea eum beredem instituī et rogaui eum q̄ dictos seruos manumitteret 7 postea decessi. et ipse abstinuit se ab hereditate mea. et postea manumisit dictos seruos. nūquid videtur se immiscuisse hereditati mee? Et dicit ḡ non: nisi boc euidenter ostendatur q̄ quasi heres manumisit. Viuianus.

Idem Lex. xl.

Quæritur est an licet quis pa terne hereditatis nihil attingat: aliquid tamen ꝓpter patris voluntatem habeat[a] vel faciat: an creditoribus paternis cogatur respondere: vtputa si impuberi fuerit substitutus: in qua specie iulianus libro. xx. vij. digestoꝝ scripsit: incidere cū[b] in edictum[c] si se immiscuerit impuberis hereditati[d]. Nam[e] qui[f] iudicium parētis oppugnauerit[g]: non debet ex eadem hereditate quicq̄[h] consequi[i]. Sed marcellus ita eleganter distinguit multum interesse: vtrum ex asse fuerit institutus pa tris testamento: an ex parte: vt si ex parte / potuerit sine metu remota patris successione impuberis hereditatem amplecti[k].

¶ Existentia sui heredis confirmat tabulas pupillares ad commodum filij ab stinentis. ḥ dicit Barto.

Iulianus. Lex. xlj.

Filius qui se paterna hereditate abstinuit[l] / si exheredati fratris[m] hereditati se immiscuerit: et pro herede gesserit: poterit ex substitutione hereditatez obtinere[n].

¶ Existentia sui heredis confirmat tabulas pupillares ad commoduꝫ filij cui facta est substitutio. Bar.

Vlpianus. Lex. xlij.

Si pupillus[o] †paterna hereditate se abstinuisset[p] deinde ei aliquis heres extitisset: nō esse cum[q] compellendum creditoribus patris[r] respondere: nisi substitutus ei[s] fuisset. inclinat[t] em̄ in hoc vt putet[u] substitutū[v] etiaꝫ patris[w] onera substituta[x]. Que sententia a marcel. recte notata[y] est. impugnat[z] enim vtilitatē pupilli: qui[a] ipse saltem[b] pōt habere

† Als in cipit iulianus.

a ¶ Si pupillus. als iulianus: als si pupillus.

b ¶ Abstinuisset. per in integ. resti. postq̄ se immiscuerat. vel dic ab initio se abstinuit: sed habebat coheredem qui adiuit vel nullus habebat. vt iam dicam. Accursius.

c ¶ Eum. scilicet beredem pupilli.

d ¶ Paternis. id est patris pupilli.

e ¶ Ei. id est pupillo. Accursius.

f ¶ Incipat. scilicet iulianus. per ḥ quod dicit nisi substitutus.

g ¶ Vt putet. sed male vt statim subiungit.

h ¶ Substitutum. scilicet pupilli.

i ¶ Patris. pupilli.

k ¶ Subiturum. ḥ ideo q̄ patris volūtate succedit. Also.

l ¶ Notata. id est reprehensa.

m ¶ Impugnat. sententia iuliani.

n ¶ Qui. pupillus.

o ¶ Saltem. 7 si partem non habeat.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a Successorem. substitutum. ſ. Quis pater non habeat. ⁊ ℌ notat ſaltem. ſed ſi non tenet paternū quomodo tenet pupillare: vt. ff. de vulga. ſubſti. l. ij. §. adeo. ⁊. §. eo. l. queſitū. in fi? Reſpon. pater nō habuit būc ſed aliū. vel pater nullum alium habuit: ⁊ tenet eius teſtamentum licet ℌ abſtinuit: quia ſemel fuit heres: ſed per reſtitutionem eſt abſtētus/ vñ nibilominus heres permanet: vt. ff. de minor. l. ⁊ ℌ fine. §. ſed quod papinia. Vel dic q̄ ab initio abſtinuerit: ℌ nibilominus remanet heres: vt. ff. de fideicō. li. l. cuꝫ quaſi. §. ſed et ſi quis.

b Quis. ſubſtituꝫ impuberi. Accur.

c Jmpuberis. fcz tantū non patris.

d Alioquin. predicta l extranео inſtituto alioquin ꝛc.

e Jnquit. iuſ. tēperando q̄ dixerat. Vel dic marcellus. q. d. ⁊ ſi verū diciſſet Julia. altavia oc curreret eius dicto.

f Frater. teſtatoꝛis: vt ff. appareat ibi: ſi qd ꝛc.

g Poſſidebit. hereditatem: ſcilicet impuberis. ⁊ hoc immiſit cuꝫ poſtea dicit pupilli hereditas impliceretur.

h Nec enim videt. Mo. non cōmittit dolum qui fraudem repellit. ſic. ff. de lega. ij. l. cum pater. §. titio. ⁊. ff. ſi quis omiſ. cau. teſta. l. qui autem. §. non ſimpliciter. ⁊. l. mf. §. j. ⁊ §. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. quarta. i fi. §.

Solū non cōmittit q fraudē repellit.

i Edictū. quod coheret eos qui omiſſa cauſa teſta. poſſident ab inteſtato: vt. ff. ſi quis omiſſa cau. teſta. l. j.

k Hēditas. quā adjt. Accurſius.

l Teſtatoris. qui alꝫ ab inteſtato erat habiturus bona impuberis q̄ patruus. Accurſius.

m Certerum. nā frater pupilli reſpōdebit creditoribus paternis aliquin non bene continuaꝫ niſi ſic exponas. Sed ℌ queriꝫ vtrum ille frater impuberis erat inſtitutus in parte ⁊ ſubſtituꝫ̄ in alia parte: an ſubſtitutus tantū. primo caſu poteſt paternam repudiare ⁊ pupillarez adire: vt. ff. de vulga. ſubſti. l. ſi filius. in fecundo nec pupillare tenet: vt. ff. de vulga. ſubſti. l. ij. §. adeo. Reſpon. fuit ℌ inſtitutus pro parte et ſub ſtitutus in alia. ⁊ non exponas vt dicas eū teneri creditoribus patris: ſed ita frater teſtatoris exiſtat volūtarius: ſed frater pupilli neceſſarius: quia quos poſſum ꝛc. vt. ff. de vulga. ſubſtitu. l. ſed ſi plures. §. j. Alꝫ. t erit hic neceſſarius patri vel etiam fratri: vt. o. l. dicit. ℌ. ſed z tūc poterat adire ex ſubſtitutione et impetrare ſeparationem bonoꝝ paternoꝝ ex equitate pretoris: vt. ff. de vulga. ſubſtitu. l. ſi filius. z hoc dicit hic. R. licet abſtinere poſſit. Vel aliter intellige. l. illam vt ibi not. et adde diſtinctionem quam feci ad ſolutionem multarum legum. C. eo. l. quidam. ⁊. ff. eod. l. j. z. ij. ⁊. ff. de vulga. ſubſtitu. l. ſed ⁊ ſi. §. filio. ⁊. l. ſi filius. ⁊. ff. eo. l. queſitum.

n Exiſtet. patri: necnon impuberi; ſed poterit abſtinere a paterna ſi vult: vt. ff. de vulga. ſub. l. ſi filius.

o Perfecit. ⁊ tunc adire videtur.

p Jnchoauit. poſt mortem patris.

q Non videri. ℌ ideo: quia ſui turis factus voluntati paruiſſe dici non poteſt: quia huic rei non aſſenſit: vbi vero ceptam patris iuſſu perficit patris iuſſui parendo adire videtur. Alꝫ. ſic alꝫ refert perficiat quis ceptum an inchoet nouum: vt. ff. pro ſoc. l. ſi id quod. §. ſi filius. ⁊. ff. de admini. tuto. l. tutorem qui. ⁊. ff. de m. ⁊ ra. di. l. ſi poſtea. ⁊. ff. de neg. ge. l. eum actum. ⁊ l. proculus. ⁊. l. at qui natura. ⁊. l. nam ⁊ ſeruus. ⁊ de mi. l. ij. §. fina. ⁊. §. ſeio.

r Filius. ſuus: ſcius in emancipato: quia de iure ciuili ſola voluntate adire non poteſt: ſed quedam ſolennitas in bo. poſ. petēda ibi deſidera tur: vt. C. eo. l. j. que eſt contra. Item ſecus in militē: vt. j. §. pri.

s Calumniam. ſpeciale in militē: vt. ff. de priui. §. Vel eſt hoc ideo quia primo ſe abſtinuerat: vt ipſa littera dicit et hoc conſtabat: vnde non eſt ſucceſſorem. metu cū onerū patris timidius quis. etiam impuberis hereditatem adibit: alioquin inquit et ſi frater fuerit / omiſſa cauſa teſtamenti ab inteſtato poſſidebit. hereditatem: et quidem impune. nec cū videtur voluiſſe fraudare edictum. qui ſibi proſpicit ne oneribus patris pupilli hereditas implicaretur. Sed quod i fratre ſcripſit credo ita intelligēdum: ſi non impuberis frater fuerit / ſed teſtatoris. ceterum. vtiq; ſi frater a patre fratri ſubſtitutus i puberi ſit: ſine dubio neceſſarius heres exiſtet.

Qui perſeuerat in inchoatis in vita patris ſe videt immiſcere: ſecus ſi noua inchoaret. Bartolus.

C Si in ſocietatem quam viuo patre inchoauerat filiꝰ poſt mortem patris perſeuerauerit: Julia. recte diſtinguit intereſſe vtrum rem ceptaꝫ ſub patre perfecit an nouam inchoauerit. nam ſi quid nouū in ſocietate inchoauit / nō videt ſe immiſcuiſſe hereditati patris ſcripſit.

Qui manumittit ſeruū paternuꝫ videtur ſe immiſcere: ſecus ſi ſeruū caſtrenſis peculi. h. d. cū. §. ſeq. Bar.

C Si ſeruum paternum filiusꝰ manumiſerit: ſine dubio miſcuiſſe ſe paterne hereditati videbitur.

Proponebatur filius a patre de caſtrenſi peculio ſeruos compa raſſe: coſq; a patre manumittere rogatus eſt cum heres effet ab eo inſtitutus: querebatur ſi ſe abſtinuiſſet paterna hereditate: eoſq; manumiſiſſet: an miſcuiſſe ſe paterne hereditati videatur? Dicebamus niſi cuidenter quaſi heres manumiſerit/ nō debere cum calumniam patiquaſi ſe miſcuerit hereditati.

Per ſeruū hereditariū non pōt que ri aliq̄ q̄ ſit hereditatis. Bar.

Julianus. Lex. xliij.

Heres per ſeruum hereditarium ciuſdem hereditatis partem vel id quod ciuſdē hereditatis ſit acquirere non poteſt.

Geſta per pupilli bona fide habentur tam ea o reſtitutionē nō abſcto. B.

Idem. Lex. xliij.

Quotiens pupillus patri heres extitit / et abſtinet ſe hereditate: quāuis patris bona ſub creditoribus fiant/ tamen ꝛa ta haberi debent quecunq; pupillus bona fide gefferit: et ideo ei qui fundum tutore auctore a pupillo emerit ſuccurrēdum erit. nec inter eſt pupillus ſoluēdo ſit/ necne.

Aditio hereditatis nō ē opera: ideo requiritur iuſſus domini. Bar.

Idem. Lex. xlv.

Aditio hereditatis non tum vel donatum poſſe queri. nam bec nomina vel participia deſignāt titulos: vnde licet ſit factus dominus legatarius/ adhuc ſeruus legatuſ dicitur: ⁊ ita de ceteris. Sed hoc nomen hereditarius legatarius deſignat dominam hereditatem ſcilicet: vnde non dicitur hereditarius ſi factus eſt heredis.

Alſin⁹ intimeſcet cus per cōparē videt ſe cō prehendi.

Eſt tamē dīe rei legate q̄ ē re rū a re adire hereditatis in. l. a titio. j. de fur. et. l. ſi heredis ſuus. l fi. de lega. j.

Quotiens. Caſus. Filium meum pupillum mihi heredem inſtitui et ei tutorem dedi et deceſſi. et dictus meus filius extitit mihi heres et quedam predia hereditaria vendidit cum auctoritate tutoris et bona fide ſempronio. poſtea videns tutor q̄ nimis erat onerosa pupillo hereditas mea propter eo alienum imminens petit reſtitutionem in integ. nomine pupilli. et ea habita abſtinuit ab hereditate. et ita creditores mei ceperunt bona hereditaria. nunquid poterunt dicti creditores recuperare dicta predia a dicto ſempronio? et dicitur q̄ non. nec eſt vis verum dictus pupillus ſit ſoluendo ad ſatisfaciendum ſempro. qui emit an non. quia ſemper erit ſempronius ſecurus. Ulpianus.

v Et abſtinet. per in integrum reſtitutionem.

x Bona fide geſſerit. vel ipſe vel eius tutor: ſecus ſi mala: vt. j. que in frau. credi. pupillus. et de conditio. indebi. l. tutores. ⁊. l. non eſt nouum. Accurſius.

y Fundum. ex hereditate. ⁊ facit ad hanc. j. de bo. auc. iudi. poſ. l. ſi nō expedierit. §. j. ⁊. ff. de mino. l. in integrum. ⁊. l. ſi mulier.

Aditio hereditatis. Caſus. Hec. l. ponit vnam regulaꝫ ad quā ponit ſiue ſubjicit tria exēpla. et in fine reſpondet tacite obiectioni que poſſet fieri contra regulam. Regulam autem eſt talis. Aditio hereditatis non eſt in opera ſeruili. Primum exemplum regule eſt tale. Habeo ſeruum in dotem ab vxore mea: et ſic omnia que acquirit dicit ſeru⁹ ex operis ſuis debēt ad me pertinere. Modo pone q̄ dictus ſeruꝰ fuit inſtitutus heres a ſeio et adiuit hereditatem. nunquid debet ad me pertinere dicta hereditas / ita q̄ ſoluto matrimonio nō teneat reſtituere vxori mee. an vero teneat ei reſtituere? z dicit q̄ teneat ei reſtituere. z hic dicit: quia aditio hereditatis nō eſt in opera ſeruili. ſi nō eſt in opera ſeruili / ergo mihi viro nō acquiritur. Secundū exemplū regule eſt tale. Titius et ſempronius inierunt ſocietatē inter ſe. ſtipulā ⁊ cōpendū; ⁊ ita quicquid

UNIVERSIDAD DE HUELVA

quicquid quilibet eoꝝ acquirit er operis suis debet esse cōmune. Quid ergo si vnus eoꝝ instituꝰ fuit bereꝫ a quodam tertio ꝛ aduit hereditatem/nunqd debet esse communis? ꝛ dicꝰ non. immo illius tantū qui fuit institutus: qꝛ vt dicit dicta regula aditio hereditatis non est in opera. Tertiū exēplum regule est tale. ego habeo vsumfru. in studio. ꝛ tiꝰ proprietatez. ꝛ sic acquirit mihi dictꝰ seruus quicquid acquirit er operis suis. pone ergo qꝛ dictus seruꝰ fuit bereꝫ institutꝰ a gaio. nunqd pōt iussu meo adire hereditatē dictus seruus? ꝛ dicitur qꝛ non. quia vt dicit dicta regula aditio hereditatiꝭ non est in opera. Tacita autez obiectio que posset fieri regule est talis. Pone qꝛ ego bona fide possideo titium liberum bo minē? ꝛ ita quicquid acquirit er opera sua mihi acqrit. pone qꝛ gaiꝰ instituit eum heredez? propter me. nūquid possum eum iubere adire. et dicitur qꝛ sic. et mihi acquiret. ergo videtur qꝛ aditio sit in opera. sed respōdet iurisconꝰ. dicit qꝛ in dicto casu non videt mihi acquirere dictus liber homo dictam hereditatem er opera sua. immo er re mea. fuit enim institutus propter me vt dictum est sicut acquirere/tur mibi stipulando ꝛ p traditionem accipiendo er re mea: ꝛ ita nō obstat dicta oppositio. Vnia.

¶ Aditio. ponit ler ista vnum quod dicit in primis verbis: et illud nititur probare esse verū tribus rationibus siue arguis siue exemplis. quarto inducit arg. in contrariuz siue rationem ꝛ ei respondet. ¶ Primum est illud idcirco ꝛc. Secunduz/ ꝛ cum quattus ꝛc. Tertium/ preterea ꝛc. Quartus/ ꝛ quod a quibusdā. Et ei quarto arg. in cōtrarium. Ro. cum dicit potest verum esse vt in testigatur ꝛc. Xxo.

a ¶ Adierit. ad hoc. s. solu. matri. l. si dotale. ꝛ de pecu. l. binc q̄ritur. §. potest. Accursius.

b ¶ Er operis. vel er re mariti: vt. C. de rei vxo. act. §. cunctꝫ. ꝛ. s. de iure dot. si legato.

¶ Alegrit. vt. ꝛ. §. pto soc. l. coberedi. ꝛ. ll. sequentibus. ꝛ. l. duo. §. fina. bocaūt nisi sint socij omnium bonorum: vt in eo. ti. l. iij. §. i. vel nisi contemplatione societatis sit aliquis institutus: vt ar. j. in fi. buius. l. ꝛ no. s. pto socio. l. socium qui. §. fi. ꝛ. l. seq.

d ¶ Hereditatem poterit. vt. s. eo. l. si qs mihi. in prin. ꝛ dic vt ibi no.

c ¶ Respondetur. vt. j. de acqui. re. do. l. liber homo.

¶ Propter me. quod presumitur si dicat illum seruum illius: vt. C. eo. l. cum aliquis.

g ¶ Non opera. quia liber homo est.

b ¶ Sed er re mea. fic. j. de acqui. re. do. l. liber homo. ꝛ. s. de vulga. substitu. l. sed si plures. §. in arrogato. ꝛ facit insti. per quas pso. §. item nobis acquiritur quod seruꝰ. ꝛ quod ibi no. ꝛ. d. l. liber homo. Xtez facit. s. de vsu ꝛ habi. l. per seruum.

¶ Am falsum. ¶ Casus. Cum titius diceret se meū heredem ꝛ mōstraret testamentum in quo dicebat se a me institutum: vemit sei? ꝛ dixit dictum testamentum esse falsum ꝛ dictum titium accusauit de falso. nunquid potest dictus titius adire hereditatem meā? ꝛ dicitur qꝛ sic. certus enim debet esse de falsum test. predictū non fecisse. si autez dictus seius accusaret ꝛ arguꝛet gaiuz falsum fecisse dictum testamentus citra conscientiam dicti titij. non potest adire heredi. meam dictus titius. potest enim dictus titius iuste dubitare vtrum sit verum dictum testa. vel falsum. ꝛ sic cum dubitet adire nō pōt. Vnia.

l ¶ Accusaretur. si autem beres accusaret falsum: tūc habet locum quod dicitur. C. de bis qui. vt indig. l. alia.

k ¶ Debeat. de facto suo: vt. s. ad velle. l. q̄ꝫ. ꝛ. s. de iu. ꝛ fac. igno. plurimum. qñqz tamen ꝛ suum factum dicit quis ignorare iuste. s. de condi. inde. l. sed ꝛ si me. ꝛ de pac. do. l. inter. §. j.

l ¶ Eius. scilicet heredis. Accur.

m ¶ Non pōt adire. i. qz iusta est ignorātia alterius facti: vt. j. p suo. l. fi. Et no. citra conscientiā: vt fi probabiliter in alieno pōt scire ꝛ tūc pōt adire: vt. j. eo. l. pātoni? §. rei. q̄ est arg. s. ꝛ h subijcit. qꝛ dubij ꝛc. ad qd. s. eo. l. sed ꝛ si de sua. §. cuz aūt. ꝛ facit. s. eo. l. cū quidam. in fin. ꝛ. l. nec is. in princi. Sed contra. C. de edi. di. adri. tol. l. ij. Sol. ibi iam adierat cuz ⁊ hic quasi falsi fuit mota. Vel h tractatur de aditiōe q̄ fit voluntate sola et tribuit dominiz/ibi de sola possessione que datur a parente scripto.

¶ Ui seruum. ¶ Casus. Titi? sticbū seruū suum beredē a seio institutū iussit bereditatem adire. prius autē q̄ stichꝰ adiret furiosus effectus est dictus titius. certe non recte adierat amodo stichus. ꝛ est ratio: qꝛ titio non pōt acquiri bereditas nisi sua titij voluntate. ipse autem est furiosus/ ergo nullam habet volūtatē. Sec? aūt est si stichus adiuisset vel bo. pos. petijsset anteqū titi? ciperet furere. qꝛ tūc bñ est acquisita titio bonoꝝ possef. Xtez secus esset si titius ceperit ante furere q̄ seruꝰ suus stichus peteret bo. pos. post petitaz efficiaꝫ sane mentis. ꝛ ratū habeaꝫ: qꝛ tunc acqrit ei titio. ꝛ. h. d. cum. l. seq.

n ¶ Est factus. qui iussit. id est dominus.

o ¶ Negauit. affricanus: de se enim in tertia persona loquitur. sic no. s. fol. ma. l. diuortio.

p ¶ Seruum. alienum. j. eo. l. cum beres. in prin.

q ¶ Nulla est. vt. j. de reg. iur. l. furiosi. sed aliquando tacita in eo dicit volūtas esse: vt ꝛ. s. fol. ma. l. ij. §. volūtatem. ꝛ. s. de bis q̄ sunt sui vel alie. iur. l. patre. ꝛ facit. j. l. ptori. ꝛ. l. si p epistolam. ꝛ. s. e. l. si qs mihi bona. §. fi. Accur. Additio. Dicꝫ ista iura bic allegata loquūtur in retinendo: bic loquif in acgrendo de nouo. Vel dic melius qꝫ in. s. volūtatē si sane mentis esset non posset contradicere. Jn. l. patre. nō sufficit volūtatem cessare: immo requirit ex presſus dissensus: vt de diuor. per totuz. furiosus autē non dissentit: qz voluntatem non habet. Fm Bar. bic.

r ¶ Si quis alicui. filio vel seruo institutis: vt. s. eo. l. si quis mihi bona. §. iussum. Vel dic procuratori: vt. j. de bo. pos. l. ij. §. acquirere. in additione secus: vt. j. eo. l. placet.

s ¶ Si estimauerit. bñ enim potest sic mandari: vt. j. eo. l. eum qui. §. j. et s. eo. l. si quis mihi bona. §. pater.

t ¶ Sibi. mandanti. Accur.

v ¶ Acquisita. retinet enim eam quartam que iuris est: sicut eam que facti est: vt. j. de vsuca. l. nunq̄. §. seruus. ꝛ. j. de acq. po. l. si is. nam ꝛ matrimonium: vt. s. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. patre.

x ¶ Ille. filius vel seruus vel similes.

y ¶ Acquisitā. sicut ergo morte reuocat mādatū petēde bo. pos. vt. j. rem ra. ha. l. si is. ꝛ. j. e. l. si p epistolā. ꝛ sicut p penitētiā. s. e. l. si qs mihi bona. §. fi. sic per furorē: vt hic. ꝛ. s. j. ptori. Non ergo ob. s. de condi. inde. l. in debitam. qz ibi non fuit mandatum reuocatum er presſe vel tacite.

z ¶ Confirmari. per furiosum factū sane mentis: vt. C. de cura. furio. l. fi. §. tali. ꝛ infra tēpora petēde bonoꝝ possessionis: vt. j. ꝛ. ra. ha. l. bonorum. in prin. que tamen tēpora cum sint vtilia furioso non ceduntꝫ: vt. j. de bo. pos. infan. fur. cō. l. j. in prin. ꝛ facit. j. de bo. pos. l. fi. Vel dic p. p curatorem: vt arg. j. eo. l. antifilus. §. fi.

¶ Apillum. ¶ Casus. Titius pupillus habens duos tutores quorum vnus administrabat. alius non fuit bereꝫ institutus a seio: ꝛ ea bereditatē adiuit cū auctoritate illius tutoris qnō administrabat. nūquid obligaꝫ bereditati? dicit qꝛ sic. q̄nis enim dictus tutor non administraret: tamen non erat ei inter dicta administratio.

a ¶ Obligari ait. contra. s. de auc. tu, et si pluribus. Sed ibi non fuit

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

concessa id est denegata: hic autem concessa fuerat/licet nō gereret: vel si non fuerat concessa/non tamen denegata. Azo.ꝛ facit ad.l.iistam.ſ.de solu.l.q̄ ſi forte.ff.i.et.C.de iure delib.l.potuit.et.ſ.eod.l.more.et.l.pupillus.et insti.de auc.tu.ſ.necꝫ.et.ſ.de auc.ptef.l.obligari.ſ. antepenulti. Accurſius.

SI per epiſtolam. ¶ Caſus. Titi⁹ pupillus habebat ſeruum ꝛ habebat tutorem ſeius dictus ſeruus fuit inſtitutus heres a gaio: ꝛ dictus tutor absens miſit epiſtolam dicto ſeruo in qua iuſſit ei vt adiret hereditatem dicti gaij: et in fine epl̄e ſubſcripſit dictus tutor nomen ſuum ꝛ poſtea deceſſit dictus tutor anteqū ſeruus adiret ex epiſtola. ꝛ poſtea fuꝰ adiuit: numquid obligatur dictus pupill⁹ dicte hereditati: ꝛ dq̄ non. ꝛ hoc dicit Viuia.

¶ Hereditati. quia voluꝭtas que fuerat deficit: vt.ſ.eo.l.qui ſeruum. et l.ſi q̄s mihi bona.ſ.ſi.ꝛ.rem ra.ba.l.ſi is. ſi ergo non defeciſſet / tenuerat aditio: vt hic dicit. et ſic eſt contra.ſ.de auct. preſtan.l.obligari.ſ.tutor. et insti.de auc.tuto. ſ.tutor.vbi dicit q̄ preſens debet eſſe: ſed illud cum pupillus ꝓtrahit cū alio. hic quaſi cōtrahit. Vel ibi auctorat pupilo: hic iubet ſeruo: et ſic iuſſus inter abſentes: vt ſ.e.l.ſi quis mihi bona. ſ.iuſſum. Item ℞ quando pupill⁹ ē infans. aſs ꝛ ipſe debuerat iubere: vt.C.eo.l.potuit. Accur.

¶ Morte tutoris reuocatur mandatuꝫ factum ab eo. Bar. vel ſic. Epiſtola de adeunda hereditate a tutore ſcripta non habet effectum ſi tutor moritur ante aditam hereditatem.

Modeſtinus. Lex.l.

SI per epiſtolaꝫ ſeruo pupil ſi tutor hereditatem adire iuſſerit: ſi poſt ſubſcriptam epiſtolam tutor moriatur anteq̄ ex epiſtola ſeruus adiret: nemo dictus eſt obligari poſtea pupillum hereditati[a].

¶ Si dubitatur de viribus teſtamenti: non poteſt adiri hereditas. b.d.Bar.

Affricanus. Lex.lj.

ETiam qui duobus teſtamentis[b] eiuſdem teſtatoꝛis heres ſcribitur: cū dubitet an poſterius falſum ſit: ex neutro[c] coꝛ poſſe adire hereditatem placet.

¶ Etiam in mandatis habet locum argumentum a contrario ſenſu. hoc dicit. vel ſic. Non valet aditio ſi nō eſt ſeruata forma iuſſus. b.d. Barto.

¶ Filiuſſamilias heres inſtitutus patrem ſuū certiozem fecerat videri[d] ſibi ſoluendo eſſe hereditatem[e] pater reſcripſerat ſibi parum idoneaꝫ renūciari[f]: itaq̄[g] debere euꝫ diligentius exploꝛare[h] et ita adire ſi idoneā comperiſſet. ſi filius acceptis litteris patris adūt hereditatem: dubitatuꝫ eſt an recte adiſſet: ſed probabilius dicitur quādiu perſuaſum ei[k] non ſit ſoluendo eſſe hereditatem: patreꝫ non obligaſſe[l].

¶ Hereditatis aditio non recipit condi tionem. b.d. Bar.

¶ Sed ꝛ ſi quis ita dixerit: ſi ſoluendo hereditas eſt adeo hereditatem: nulla aditio eſt[m].

¶ Si pater eſt furioſus filius poteſt adire et ſibi querere ſine iuſſu. hoc dicit Bartolus.

Marcianus. Lex.liij.

CUm heres inſtitutꝰ erat filius: ꝛ habebat patrem furioſum in cuius erat poteſtate[n]: interponere ſe ſuam beniuolentiam diuus pius reſcripſit: vt ſi filiuſſamilias adierit: perinde habeatur atq̄ ſi paterfamilias adiſſet: permiſit itaq̄ ei ꝛ ſeruos hereditatis manumittere[o].

¶ Non expectatur conditio cuius euentus nihil operatur. b.d. Bar

¶ Qui ex parte heres inſtitutꝰ eſt pure: ex parte ſub ꝯditōe ſolꝰ[p] et pēdēte ꝯditōe ſi adierit hereditatem: ex aſſe heres erit: q̄ ſolus heres futurꝰ eſt oīnoꝫ: niſi habeat

i ¶ Acceptis litteris, quibus pater ſcripſerat hereditatez videri ſibi parum idoneam. R.

k ¶ Et. ſcilicet patri. Vel dic filio ſm eundem caſum. R. vt.ſ.e.l. ſi quis mihi bona. ſ. pater.

l ¶ Non obligaſſe. hereditati. i. filius non obligauit patrem hereditati p verba epiſtole. vel p adūtionem vel ergo non habeas. ſ. ſm. R. Vel poteſt vtercq̄. ſ. legi per ſe: vt dicas q̄ illud itaq̄ ſit illatiuum et incipiat ibi reſponſio. et verba que precedunt videri ſibi ꝛc. ſunt verba remiſſiue epiſtole patris. naꝫ hoc ipo videtur ei mandare ꝛ pmittere adire ſi eſt idonea. Vel forte ita ſubintrit q̄ ipſe filius deberet exploꝛare ꝛ videre an eēt idonea vel nō: et ita adire vel nō adire: vt.ſ.eo. l.ſi q̄s mihi bona. ſ. pater. Sequēs. ſ. loquitur quādo pater direxit epiſtolam quādam filio vt adiret hereditatez cuiuſdam que filio deferebatur ſi perſuaderet ſibi. i. filio idoneam et poſtea expone perſuaſum ei nō ſit. i. filio. Vel direxit pater ſi perſuereret ſibi: id eſt patri. et poſtea expone ei: id eſt patri. et ſic differtvnus ab alio: cum non fuerit hic niſi vna epiſtola. ſcilz patris. Itē plenius ſcripſit q̄. ff. Accurſius.

m ¶ Aditio eſt. vt.ſ. de regu. iur. l. actus.

CUm heres. ¶ Caſus Quāuis filiꝰ in poteſtate patris conſtitutus non poſſit adire ſine ſuo iuſſu: vt.ff.l.prima in fine. tamen ſi pater eſt furioſus poteſt adire filius ab aliquo inſtitutus. ¶ Qui ex parte. Inſtitui mihi beredem titium ꝛ dimidia pu re ꝛ ex alia dimidia inſtitui eundem ſub conditione ꝛ deceſſi. poſtea titius adiuit pro dimidia puta pendente conditione alterius dimidie. certe ex aſſe heres eſt. ſed ꝛ ſi decedat titius predict⁹ ante dictam cōdi. eriſtētem ꝛ poſtea certiterit conditio. non ſolum pars quam adiuit titius pertinet ad heredem ſuum. ſed etiam pars cuius poſtea certitit conditio niſi in conditionalem partem habuit titius ſubſtitutam: quia tunc non exiſtente conditione habebit eam ſubſtitutus. ſed ſi eidem titio dedi cohederes: ꝛ coheredum partes aliqua ratione deſecerūt: tacite accreſcūt titio etiam inuito. ꝛ.b.d. cum tota. l. ſeq. Viuia.

n ¶ Poteſtate. durat enim poſt furorem patria poteſtas: vt.ff. de his q̄ ſunt ſui vel alie. iur. l. patre. et tamen filius erit curator patris. vt.ff. de cura. furio. l. j. ꝛ. ij.

Patria poteſtas furore non diſſoluitur.

o ¶ Manumittere. ꝛ cetera facere vt heres. Et ſic. no. quedam facere filium propter defectum patris corpore vel mēte. ſic. ff. de ritu nup. l. ſi nepos. et. l. ſi ita. et. l. ſi filius. ꝛ insti. de nup. ſ. ij. et. C. de nup. l. ſi furioſi. et. C. de epi. audi. l. tam dementis. et. ff. ſolu. matrimo. l. ſi cuꝫ dotem. ſ. necnon. et de procu. l. ſi filius. in prin. ꝛ. j. de iniur. ſed ſi vnius. ſ. filio. Item an pater ſit heres: quod videtur per. l. iſtam. Sed quomodo poſſet filius manumittere: non poteſt dicere vt curator: vt. ff. de manu. l. ſeruum. Dicas ergo non fieri patrem beredem: vt. C. de cura. furio. l. fina. ſ. tali. Sed ex priuilegio fieri beredem filium ac ſi eſſet ſui iuris vt hic dicit. ꝛ ſic de iure cōmuni manumittere. vel ſi dicas patrem fieri beredem. eſt arg. C. de cura. furio. l. fin. ſ. ſi autem. ꝛ ex priuilegio manumittit ſeruum patris.

p ¶ Solus. accipe ex aſſe ꝛc.

q ¶ Omnino. eriſtat vel deficiat cōditio alterius partis ne inueniaf decedere ꝑ parte teſtatus ꝛ ꝑ parte inteſtatus. vt insti. de here. insti. ſ. nō autem. ergo bonū eſt exꝑctare ꝯditionem/cū in omni euentu ſit etiam illam partem habituras: vt arg. ff. de here. insti. l. ſi quis ita ſcripſerit titius. ꝛ. l. ſi quis ita ſcripſerit beredem. ꝛ. ff. ad vell. l. aliquando. ſ. fin. et j. eo. l. ſi quis heres ita. et. ff. de iniuſto teſta. l. nam ꝛ ſi. in prin. ꝛ de lib. ꝛ poſtbu. l. poſtbuma. ꝛ de ꝯdi. inde. l. iulianus. ſ. i. ij. rñ. Sed arg. contra in ea. l. ſ. i. ꝛ. ff. ſi cer. peta. l. pecuniam. ꝛ. j. quādo di. leg. ce. l. bui⁹. ꝛ de verb. obli. l. in illa ſtipulatione ſi kalen. ſ. liberis. Additio. Reſpō. de ad. d. l. buius. ꝛ dic ſm Dy. q̄ ibi exꝑctatio poteſt impedere tranſmiſſionem ꝛ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

missionem ⁊ ideo aliquid operatur. hic non. Ad. l. in illa stipu. si valeat dis. dic ꝙ ibi expectatio affert debitori commodum dilationis: hic expectare nihil operatur. Nec obstat. l. aliquando. ff. ad velleia. quia ibi re probatur tota obligationis substantia: vt. l. si mulier. §. fina. ff. eo. titu. ad velleia. Bartolus.

a ¶ In cōditionalē. quo casu expectatur defectus conditionis: ⁊ sic est pro opinione Jo. ⁊ nostra in questione quaz fecimus. ff. si pars de. pe. l. ij. et. ff. fac. test. eo. l. j. et. ij. ⁊. j. l. pri. in fine.

in conditionalem[a] partem substitutum.

¶ Etiaz heredi heredis acquiritur pro parte portio in cōditiōis euētū. b. d. Bar.

Gaius. Lex. liij.

b QUi ex duabus[b] partib[9] heres institut[9] fuerit: ex alia pure: et ex alia sub cōditione: et ex pura institutione adierit ⁊ decesserit posteaqz conditio extiterit: ea quoqz pars[c] ad heredē ei[9] ptinet.

¶ Portio deficiēs accrescit coheredi inuito. b. d. Bar.

¶ Qui semel ex aliqua parte heres extiterit: deficientiuz partes etiam inuitus accipit: id est tacite ei deficientium partes etiam inuito[d] accrescunt.

¶ Hereditatis aditio retrotrahitur ad tempus mortis. b. d. Bar.

Florentinus. Lex. liiij.

HEres quoqz[e] hereditatem adeundo: iam tunc a morte defuncti successisse defuncto intelligitur[f].

¶ Propter vnum abstinentem potest alius qui adierat a toto recedere: nisi creditores eum pro parte abstinentis voluerunt molestare. Idem de herede eius. boc dicit cum. l. seq. Bar.

Marcellus. Lex. lv.

C Um hereditate patris necessarius[g] heres se abstinet: cōditio[e] coheredi siue suo siue extranco defertur: vt aut totam[h] agnoscat aut a toto recedat: et ita se abstinere potest propter alium qui per suam personam non potuerat[i]. si tamen creditores dicant se contentos esse eius portione[k]: quia non potest exoneraril[m]: nisi deferatur conditio[n]: et alterius[o] parte abstinere se creditores debent: vt eius actiones[p] ei qui conuenitur dentur.

Ulpianus. Lex. lvi.

S Ji is qui immiscuit se hereditati decessisset: deinde alter se abstinet: eadem conditio[q] deferēda est heredi ei[9] qui ⁊ ipse: quod marcellus ait.

¶ Suus habet a pretore beneficiuz abstinendi si se solenniter non immiscuit sed si solenniter immiscuit/tunc secus: nisi restituatur vt minor. necessarius vero heres nullo modo abstinere se potest. Hoc dicit Bartolus.

postulatione creditoꝝ hereditariou⁹ ⁊ ita dict⁹ gaius qui adierat p sua parte(vt dictum est) potest se abstinere a dicta sua parte propter seium suum coheredem: qui seius abstinuit se a sua parte vt dictum est: qui gaius per suam personam non poterit se abstinere. Sed quid si dictus gaius eligat illam partem vt abstineat se a tota hereditate et creditores hereditarij dicant se esse contentos sua sola portione seilz gaij: certe tunc non defertur eidez gaio dicta cōditio sine electio: scilicet vt absteat se a tota hēditate aut nihil habeat. immo necesse est ꝙ retineat partem sua quā adiuit et pro ea respondeat creditoribus. et ab hoc eronerari nō potest idem gaius: ⁊ in eo casu dicti creditores debent se abstinere de conuenciendo gaium pro parte seij a qua ipse seius abstinuit vt dictū est. Item in eodem casu habuntur creditoribus actiones eius solius partis gaij quam adiuit ipse gaius et gaio. l. cōtra eum gaium qui cōuenitur a dictis creditoribus. Sed quid si gaius qui adiuit pro sua parte decessit anteq seius renunciauret suam partez: et postea seius eam renunciauit: certe illa conditio sine electio danda est heredi dicti gaij qui ipse gaio deferretur si viueret. scilicet et vt aut a tota hereditate recedat aut totam hereditatem. ⁊ hoc dicit cum. l. seq. Uiuia.

g ¶ Necessarius. idem intelligit Jo. in omni herede repudiāte. Azo.

b ¶ Conditio. i. electio. Accur.

i ¶ Totam. hereditatem. Accur.

k ¶ Non poterat + vt. C. de repu. here. l. sicut. Et no. ꝟ qō non possum per me/possum per alium: vt. ff. ꝙ madmoduz servi. amit. l. si cōmunē. ⁊. j. de decurio. l. decurio. ff. de libe. ⁊ posthu. l. fi. ⁊ de pig. act. l. si pignote. §. si predo. ⁊. j. de acceptila. l. ⁊ per iusiurandum. §. si fideiussori. ⁊. j. de libe. lega. l. si is qui duos. Arg. cōtra. j. de bonis lib. l. qui in seruitutem. ⁊. j. ad rebel. l. antepe. ff. ff. ff

Necessarijs. ¶ Casus. Institui mihi heredē titium ⁊ seium meos filios ⁊ decessi. certe q̄uis creditoribus hereditarijs iure ciuilite neantur dictus titius ⁊ seius/tamen si velint se a mea hereditate abstinere pretor permittit eis: ⁊ tunc non agent contra eos creditores hereditarij: ⁊ hi sunt vera siue erant impuberes dictus titius ⁊ seius siue puberes. minores tamē xxv. annozum. est tamē differētia inter iupuberes minores. xiij. an. et minores. xxv. quia dicti impuberes habēt abstinendi facultatem etiam si se immiscuerunt heredi tati. predicti autez puberes ita demum habēt a pretore abstinēdi facultatem/si se hereditati nō immiscuerūt: succurritur tamē eis vt possint se ab stinere ex edicto de minoribus: scilicet si probent hereditatem esse damnosam. nā ⁊ extranei puberes haberent super hoc in integ. restit. illud autem quod dictum est in suis necessarijs haredib⁹ nō habet locū in necessarijs tantum. i. in seruis heredibus institutis. illis enī non permittitur abstinere siue puberes sint siue impuberes. ⁊ siue immiscuerint se siue non. ⁊ hoc dicit Vlpia.

Oalus. Lex. lvij.

Necessarijs⁹ heredibus non solum iupuberibus/sed etiā puberibus⁵ abstinendi se ab hereditate p̄consul⁶ potestatem facit: vt q̄uis creditoribus hereditarijs iure ciuili teneantur⁷/tamē in eos actio non detur si velint relinquere hereditatem. Sed impuberibus quidem etiam si se immiscuerint⁸ hereditati/prestat abstinendi facultatem. Puberibus⁹ quidem ita si se nō immiscuerint¹⁰: sed tamen et puberibus minoribus. xxv. an. si temere damnosam hereditatem parētis appetierint: ex generali edicto quod est de minoribus. xxv. an. succurrit/cum ⁊ si extranei¹¹ damnosam hereditatem adierit etiā ex ea parte edicti¹² in integrum eos restituit. ¶ Seruis autem necessarijs heredibus (siue puberes siue ipuberes sint) eis hoc non permittitur¹³.

¶ Seruus licet habeat coheredem extraneum pro sua parte est necessarius nisi sub condītione fuerit institutus. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. lviij.

Si aūt ita dixissem. ego testator instituo mihi seium pro dimidia: ⁊ cuz mihi seius heres erit stichus liber ⁊ heres esto: tunc repudiante seio nō esset stichus liber ⁊ heres. ⁊ hoc dicit Vlpia.

a ¶ Necessarijs. ⁊ suis nā de necessario tantū fec⁹: vt. j. eo. ℌ. fi.

b ¶ Puberib⁹. etiam ne cessarijs cum se non immiscuerint. Accur.

c ¶ Procōsul. id est pretor: vt infra. de. rē. qua. ⁊ dif. ℌ. sed ⁊ bis. fic. ℌ. quod cū eo. l. j. nec est opus pro hoc adiri pretor. vnienscz vt. ℌ. eo. l. ci. ⁊ facit. j. de lega. j. l. nam nec. et. ℌ. eo. ℌ. quis filiuz. ℌ. j. Accu sius.

d ¶ Teneantur. facit hoc valde pro sententia quorundam qui dixerunt filium existentem in potestate statim effici sum heredem ⁊ necessarium/ ⁊ statim teneri creditoribus. argu. pauli. Si filius ergo heres non fatemur sum ⁊ necessarium: vt infra. de here. qua. ⁊ diffe. ℌ. fui. sed ℌ q̄tuz ad nomen non q̄tum ad commodum vel incommodum nisi se immiscat: ita quod hic dicit intelligi pōt vt quod dicit teneantur: id est teneri videantur prima facie. quādoqz tamē libertatis fauore habetur ac si statim se immiscuisset: vt. j. de fideicom. lib. l. cū quasi. ℌ. sed ⁊ si quis. licet aliter posset. Illa exponi. vt ibi no. pro nostra opinione est. C. si vt ab here. fe abstī. l. j. ij.

e ¶ Si se immiscuerūt. sine auctoritate tutorū alioquin restitutio locum habet. Vlo. licet quidam etiam tunc sine restitutione: vt not. ℌ. eodem. Lumpubertibus. Accur.

f ¶ Puberib⁹. curatores non habentib⁹: alioquin idem est quod in pupillo: vt. C. de integ. restī. mi. l. ſi curatorem.

g ¶ Non immiscuerint. alīs nō: vt. ℌ. de here. instī. l. iam dubitari. ℌ. suis. ⁊. C. eo. l. sicut. nisi in casu: vt. ℌ. e. l. hereditate. ⁊. ℌ. e. l. proxi. nisi sit minor: vt subiicit.

h ¶ Extranei. genitiuus vel nominatiu⁹. ⁊ facit. ℌ. de mino. l. iij. ℌ. scio. ⁊. l. ait pretor. ℌ. sed ⁊ si hereditatem.

i ¶ Edicti. quod est. ℌ. de mino. l. iij. ℌ. scio. cōtinebat enim edictus plura: ⁊ inter cetera de minorib⁹ dicebat.

k ¶ Non permittit. ℌ. de mino. l. ait pretor. ℌ. non solum. contra. Sol. non restituntur: qz semper heres manet: sed restituit vt bona q̄ acq̄sinit post aditam hereditatem separent̄ ſi mixta sint per in integ. restī. qz minor ē. si aūt nō sint mixta inre cōmuni separari petit sit minor: vel maior: vt. j. de sepa. l. j. ℌ. fi. instī. de he. qua. ⁊ diffe. ℌ. i.

Ex parte. ¶ Casus Stichū seruum meum mihi pro dimidia here dem instituī ⁊ seiū instituī in alia dimidia ⁊ decessi. postea/ seio repudiauit partē suā. certe erit amodo dict⁹ stich⁹ liber ⁊ heres mihi in totum ⁊ necessarius. ℌ. Sz quomodo erit liber cum coheres suus nō adierit vt dictum est? Certe non videtur q̄ eo casu habere debeat libertatē: quia cum institutio mihi vnum heredē liberum ⁊ seruo meo do libertatē/ppter additionē heredis/cōsequit seruus libertatē. hic aūt heres liber. i. seius nō adiuit. Sz certe dicta non obstant q̄: hoc casu ipse seruꝰ fuit institut⁹ (vt dictum est) quo casu accipit a se libertatē ⁊ nō a coheredē.

Ex parte heres institutus seruus: nondū adita hereditate a coheredē eius liber et heres fit necessarius: quia non a cohere de/ sed a semetipso⁴ accipit libertatem: nisi ita institutus fuerit: cū mihi quis[m] heres erit stichus liber ⁊ heres esto.

¶ Jus accrescendi transit ad heredem ⁊ si est vnitum cū pupillari substitutione trahitur ad eam vt habeat locum post aditam hereditatem: ⁊ trahatur ad bona impuberis. h. d. Bar.

Deratius. Lex. lix.

Qui patri heres extitit[n]: si idem filio impuberi substitutus est: non potest hereditatem eius prætermittere[o] quod sic recipiendum[p] est etiam si viuo pupillo mortuus erit: deinde pupillus impubes decesserit. Nam is qui heres extiterit[q]: pupillo quoq; heres necessarius[r] erit. nam si ipm[s] inuitum obligat[t] coniungi eam[v] paterne[v] hereditati et accrescendi iure acquiri cuicunq; patris here di[y] existimandum est.

¶ Instituti qui adit ab intestatore videtur repudiare et testamento/et facit locum substituto. h. d. Bar.

m ¶ Cum mihi gs. quādo oportet cohere dē primo adire hereditatez: q̄ institutus est seruus sub conditione: quāz primo oportet impleri: vt. j. de condi. ⁊ demon. l. qui he redi. ℌ. fina. ⁊. ℌ. de here. instī. l. ij. ℌ. aliter atq̄. et l. clemens. ℌ. fina. ⁊. l. iij. ℌ. i. ⁊. l. eum qui solūdo. nam hec monosyllaba cum/facit conditionem et tantum q̄tum si: vt j. de verbo. obliga. l. bus ius. ⁊. l. quodcūq;. ℌ. nō solum. ⁊. ℌ. de condi. indebi. l. qui promisit. ⁊ videtur h intelleritte cuz gz: id est si quis alius a seruo. i. cohe res. nāz de seruo non potest stelligi cū de sua persona anteq̄ sit cohe res: quia impossibile fit impleri illam conditionem: id est q̄ sit heres anteq̄ sit cohe res: vt. ℌ. de here. instit. l. ſi titius heres.

*Si et cuz quo differāt. h. l. qui. pmisit. ℌ. de condi. in debi. alexā. in l. q̄dcūq. ℌ. in fi. de ℌ. ob. ⁊ q̄o ponit dicto cum: notatur l. titie textorel. ℌ. nihil. in fi. l. de lega. i.

Qui patri. ¶ Casus. Filium iuuenem impuberes instituo mihi/ he redem pro dimidia et titium pro dimidia alia ⁊ postea ita diri: si filius impubes erit mihi heres ⁊ l pupillari etate decesserit substituo ei titiū coheredem suum. ⁊ postea decessi ⁊ titi⁹ extitit mihi heres pro sua parte: ⁊ postea impubes extitit mihi heres pro sua parte: ⁊ in pupillari etate decessit nunquid dictus titius potest prætermittere impuberis hereditatem quam habet etiam aliunde q̄ a patre: et dicitur q̄ non. Sed quid: si dictus titius qui pro sua parte adiit decessit viuente dicto impubere: ⁊ habuit heredem seium: ⁊ postea decessit impubes: nunquid seius heres titi erit necessarius heres impuberis: Et dicitur q̄ sic. nāz cum hereditatis paterne aditio obliget titium viuentem etiam inuitum vt dictum est/ cr istimandum est dictam hereditatem impuberis coniungi hereditati paterne/et acquiri iure accrescendi cuicunq; heredi meo qui sum pater impuberis. seius autem predictus heres titi est meus heres per medium personam titi. quia heres heredis testatoris est heres: ergo accrescit ei seio hereditas dicti impuberis. ⁊ hoc dicit Vlpianus.

n ¶ Extitit. cū filio impubere testatoris: ⁊ ita sicut instituꝰ innitꝰ compellebat adire hereditatem pupilli/vt hic. ita heres ei⁹ vt hic dicit. alioquin ✠ contra si non adusset patris hereditatem h substituꝰ vel pupilus: vt. ℌ. eo. l. ℌ. sitū. ℌ. fina. ⁊. l. seq. ⁊. l. iulian⁹. vel forte nihil refert adire hereditatem pupilli⁹ vel non. Vlpianus.

✠ Ista ēra fm Bal. hic.

o ¶ Prætermittere. de regore: vt. C. eo. l. q̄dā. de eq̄tate secus cū sit frater impuberis: vt. ℌ. de vulga. sub. l. ſi filiꝰ. vel aliter stelligit. ibi. vt ibi. no. Et adde distictionē q̄ est. C. eo. l. quidam. Additio. Ista vltimū intellectum glo. dicit esse verum Bal. hic: quia lex filiꝰ loquitur de immixtione non obligatoria: hic de obligatoria.

p ¶ Recipiendum. i. mteligendum ⁊ procedendum.

q ¶ Extiterit. ſcs substitutio. Accur.

r ¶ Necessarius. i. de necessitate.

s ¶ Ram si ipsum. i. substitutum.

t ¶ Obligat. hereditatis paterne aditio.

v ¶ Eam. ſcz hereditatem impuberis.

x ¶ Paterne. vt vna intelligatur.

y ¶ Patris heredi. ℌ. Primo vel secundo: quia heres heredis ⁊c. vt ℌ. et ℌ. eo. l. ſi quis. ℌ. fina. ⁊ etiam inuito vt predixit: vt. C. de impu. ⁊ alijs substitu. l. testamēto. ⁊. C. eo. l. quidam. Bz in eo q̄ trāſit ad heredē pupillariter substituti: est contra. ℌ. de vulga. substitu. l. qui liberis. ℌ. fina. ⁊. l. ſi plures. in prin. Sol. fm. ℌ. hic proprium nomē substituti dixit ibi per appellatiuū ✠ quisquis mihi heres erit. ad quod. ℌ. de lega. i. l. ſi heredes. ⁊ ad trebel. nonnunq̄. Vel dic q̄ hic iure accrescendi ✠ vt hic dicit: non autem iure substitutionis: vt ibi. Et hoc puto verū cum alij iure

✠ Ista ſol. nō valet fm bal. hic. ✠ Ista ēra fm eū Bal. hic

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

inre ſubſtitutionis admitti non poſſunt: vel quia nullus alis erat: vt bic vel quia mortuus fuit/vel quia voluit: tūc enim illi preferentur: vt. o. l. ſed r ſi plures. in prin. quia ius ſucceſſionis vel ſubſtitutionis eſt potius iure accreſcendi: vt in aut. de hęr. r fal. §. ſi vero. in ſi. col. i. et. ſ. de vulga. ſubſtitu. l. habebat. Alij dicunt q̄ ſ pupillus aduint et ſic transferat ibi non / et ſic non transferat. Item adduc contra. j. de fun. r le. l. ſi ex pluribus. in ſi. vbi here ſubſtituti non audiūtur niſi certiſtat cōditio vt no ſubſtituto. Sol. ibi in vulgari: bic in pupillari. Vel bic ✚ ſuus ſubſtitutus ibi extraneus: vel ℔ ſubſtitutus erat qui adiuit in parte qua erat inſtitutus: ſi ille ſubſtitutus non erat inſtitut⁹. r ideo ibi non defertur heredi: bic ſic. vt non pro parte decedat teſtatus pro parte inteſtatus ✚ ſicq; bic iure accreſcēdi quod poteſt: vt in ca. l. in princi. dicitur q̄ ius accreſcendi ibi locum habere non poteſt. Item contra ad idem. ſ. e. l. totiens. Sol. ibi. et facit inſti. ad exhi. §. fina. et. ſ. ad trebell. l. antepe. r. ſ. de. l. i. r. ij. et C. de cadu. tollen. l. §. bi ita. Ex⁹.

✚ Iſta diuinat Chriſ ad patrimū meū. ſol. ſed ſpū ad ſeſy mēbū ibiſted ille ꝛc continet veritatē ſm Bal.

✚ Iſta. ſic rā ſō. l. bal.

Labolenus. Lex. lx.

HIlium emancipatum pater ſolum heredem inſtituit: et ſi is heres non eſſet ſeruum liberū et heredem eſſe cuſſerat: filiꝰ tanq̄ pater demens fuiſſet bonozū eius poſſeſſionem[a] ab inteſtato petijt: et ita hereditatem eius poſſedit: labeo ait[b] ſi probatur[c] ſana mente patrem teſtamentum feciſſe filium ex teſtamento patri heredez eſſe. hoc falſum puto[d]: nam filius emācipatus cum hereditatem teſtamento datā ad ſe pertinere noluit continuo eam ad ſubſtitutuz heredem tranſmiſit[e]: nec poteſt videri pro herede geſſiſſe: qui vt hereditatem omitteret ex alia parte edicti poſſeſſionem bonozum petat. paulus et proculus labeonis ſententiam improbant: r in labeoni ſententia ſunt.

Portio abſtinētis ſe per reſtitutionē non accreſcit coheredi inuito. b. d. Bar.

Marcellus. Lex. lxj.

SI minor viginticinq; an. poſtea q̄ ex parte heres extitit in integrum reſtitutus eſt diuus ſeuerus conſtituit: vt ei⁹ partis onus coheres ſuſcipere non cogatur[f]: ſed bonozuz poſſeſſio[g] creditozibus detur.

Qui implet conditionem nō videtur adire / niſi expreſſe hoc animo fecerit. hoc

coheredes. r hoc dicit Ulpia.

f Non cogatur. Sed ſi velit nūqd poteſt? Reſpon. poteſt: vt. ſ. eo. l. pe nul. r ad tertul. l. i. §. ſi quis adita. r. l. ij. §. ſi bonorum. Sed contra. ſ. eo. l. cum hereditate. r. l. qui ex duabus. §. qui ſemel. Sol. ibi nō fuit heres repudiando: bic fuit: vnde definere non poteſt: licet non petat reſtituti: vt. ſ. de mino. Lait ſ toti. §. ſed quod papinianus. r dic vt ibi no. r q̄ nō. C. de impub. et aliis ſubſtitu. l. poſt additam. Accurſius.

g Bonorum poſſeſſio. factū non ius hoc ſignificat: nam quaſi vacantium fit miſſio cauſa rei ſeruande: ſed videtur inſolidū coheredes teneri: vt. ſ. de fideicom. l. ſi uer. r ſeia. Sol. ibi ab initio inſolidum tenebatur fideiuſſor. r ſic inſolidum remanet ſubducto conſi deiuſſor. r ſic inſolidum remanet ſubducto conſi deiuſſore per in integruz reſtitutionem. h aūt pro parte. nam r ibi eſſet idē quod hic: ſi pro parte teneretur: vt. C. ad velle. l. ſi paternam.

Vtiſtius labeo. Caſus. Ego taliter mihi titiū heredē inſtitui. Titiꝰ heres mihi eſto ſi iurauerit ſe capitolium aſcēdiſſe/r deceſſi. poſtea titius volēs mihi heres exiſtere iurauit ſe capitoliuz aſcēdiſſe: nūquid erit ſtatim mihi here: Et dicitur q̄ ſic. licet antiſti? labeo diceret cōtrariū. r male. Si ſeruus. Titius inſtituit ſibi heredem ſticbū ſeruū meum. r ego iuſſi eū adire: r poſtea eūdem alienauī antēq̄ adiret ſeruū. certe non poterit ſticbus adire niſi habeat iuſſum

Hanc diuinat ſm Bal.

Vtiſtius labeo ſcribit: ſi ita inſtituꝰ ſit ſi iurauerit[h] heres eſto: quāuis iurauerit non tamen cum ſtatim heredem futuruz anteq̄ p̄ herede aliquid geſſerit: quia iurando voluntatem magis ſuam[i] declaraſſe videatur. Ego puto[k] ſatis cū pro herede geſſiſſe: ſi vt heres iuraueris: pculus idem: coq; iure vtimur.

Si domin⁹ ſeruī mutat / non⁹ iuſſus regritur. b. d. Bar.

Si ſeruus alienus heres inſtitutus poſt iuſſum domini anteq̄ adiret alienatus eſſet: nouum iuſſum poſteriozis domini nō iuſſuz priozis exigitur[l].

Furioſus non acgrit voluntate ſua ſz volūtate legis vel alterius cū iuſſu curatoris. b. d. Bar.

In libro ſingu. regularū pomponij marcellus notat[m]: furioſus acquirere ſibi commodum hereditatis ex teſtamento non poteſt[n] niſi neceſſarius[o] patri aut dño heres exiſtat: per aliū autē acquiri ei poteſt[p]: veluti per ſeruum / vel euz quem in poteſtate[q] habet.

Seruus pluriū poteſt partem vni acquirere: r partes ſibi ſi fuerit manumiſſus. b. d. Bar.

Labeo. Lex. lxiij.

SEruus duoruz heres inſti-

noui dñi. Secūdo dicit q̄ furioſus non poteſt ſibi acgrere commodum hereditatis ex teſtamēto niſi inſtituatur a patre vel domino ſuo: qz tunc ſibi etiam iuito acgrit. per ſeruum autez vel filium ſuum pōt ſibi acgrere hereditatē dictus furioſus. r. b. d. Ulpia.

b Si iurauerit. ſcz ſācēdere capitolium: vel aliquid tale.

i Volūtatem ſuam. in iurando non in adeūdo. Ex⁹. vt inſtitutio pro pura habeat: ideoq; vt in pura ſit neceſſaria p̄ patre vel domino ſuo: qz tunc ſibi etiam iuito acgrit. per ſeruum autez vel filium ſuum pōt ſibi acgrere hereditatē dictus furioſus. r. b. d. Ulpia.

k Ego puto. non cōrigendo ſed determinādo. ſi ergo iurauit vt puriſicet inſtitutionem non fit here: vt. ſ. de condi. inſtitu. l. ſi pupillus. et l. ſi quis ita hereditatem. r. j. de condi. r demon. l. in conditionib⁹. que ſunt contra. ſi autem vt ſit here ſtunc idem quod hic. r plene not. ſ. de here. inſti. l. iam dubitari. Item contra. ſ. de condi. inſti. que ſub conditione. ſ. hoc edicto. Sol. ibi de preterito: vt. ſ. de ireiur. l. ſi ꝙs euz. bic de futuro. Vel ℔ non dicit q̄ ſit conditio implenda: ſed exponit modum per quem videatur adire hereditatem adimplendo cū. r facit. ſ. de ſtabile. l. ſi qs ita. §. q̄ ita. fallit tamen in duobus caſibus. ſ. de condi. r demon. l. municipibus.

l Erigitur. vt inſti. de here. inſti. §. ſi alij. r. ſ. e. l. ſi qs mihi bona. §. j. r. §. finali.

m Notat. i. reprehendit Pompo. ſm quoſdam. immo non reprehendit eum cum ab eius decto recipiat.

n Non poteſt. hec Pompo. Sz contra. C. de cur. fu. l. ſi. §. ſi vero per petuus. r. §. tali. vbi ſit here. Sol. ꝓ reſcitur opinio Pomponij. Vel bic corrigit: vt ibi plene no.

o Neceſſarius. hec Marcellus r bñ. vt iſti. de here. ab inteſta. §. poſtbumi. r. ſ. de condi. inſti. l. ū.

p Si poteſt. hereditas/legatum/dominium/poſſeſſio/actio: vt r. j. de vſuca. l. ſi ſeruo. r de act. r obli. l. ſi a furioſo.

q Poteſtate. ſcilz filium: vt. ſ. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. l. patre. r hoc interueniente iuſſu tutoris vel curatoris: vt. ſ. e. o. l. ſi per epiſtolaz. Item vidotur contra. C. de here. inſti. l. neqs. vbi quiſ non poteſt per ſe nec per alium acquirere. Sed ibi propter delictum: hic propter infelicitatem facti.

SEruus duorum. Caſus. Stichus ſeruus meus et titij fuit

heres institutus a feio: r ego solus iussi eum adire: r adiuit. r postea ego r titius predict⁹ manumisimus eum: certe dicte hereditatis habeo ego dimidiam. et aliam dimidiam ipse stichus manumissus si eam adeat. Sed si dictus scius testator dedit eidē stichо substitutū: r manumissus: postea stichus adeat pro dimidia vt dictū est: substitutus locum nō habebit. Sed quid: si ego r dictus titius instituim⁹ heredem dictum nostrū seruū: certe nō poterit se abstinere ab hereditate alicuius nostrum. Item qd si dictus stichus me⁹ r titij qui fuit institutus a feio adiuit iussu meo tā tum et non fuit a nobis postea manumissus: certe anteq̄ titius eum adiere iubeat non pro maiori parte heredem mea cit q̄ dominica. postea autē q̄ certū est titiū pre dictus non iussurū tacito iure pars titij mihi accrescit. si autē dict⁹ titius postea iuberet adire acquireretur eidē titio sua pars: nec oberit eidē titio mea festinatio q prius iussi seruū adire. quia cū ipse seruus adiuit meo solo iussu non videtur venire ad dictam hereditatē ex testamēto quo sint et date plures portiōes. quo quidem casu nō est opus nisi semel adire: vt j. eo. si solus. immo videt venire ex iussu meo r titij qui sumus sui dñi. r b causa nostre ꝺdicte vtilitatis. r boc dicit cuz. iiij. ll. sequen. Eluia.

a Adire iussus. ab alter o tantū.

b Domini iussu. tātū.

c Dimidia. Sz quare non acquisiuit hereditatem totam ei cuius iussu adiuit. sicut si stipulatus esset alter o tātū iubēte: vt. j. de stipu. ser. l. j. §. cōis. r. l. seru⁹ cōis: R̄ñ. q: non pōt alicuius iussu amplius ei q̄ri q̄ pro qua parte dñs est: q nō potest in plus iubere: r ei acqri sine iussu nō pōt: vt. j. eo. l. seruus cōis. sz stipulatione bñ pōt acquirere iz iussus non interueniat.

d T Si substitutū. Loci non habet. omnino si mannumissus adeat: als pro parte locum habet: vt. ff. de vulg. substi. l. si. in prin. cum seruus cōis pſonā duoz dominoz sustinet: vt. j. de stip. ser. l. j. §. cōis.

e J seruus. Vel pluribus. aperte dici pōt b per. l. nouam: vt. C. de commu. ser. ma. l. j. sed fm hanc. l. vni soli heres esse nō potest: vt insti. de dona. §. fi. nisi dicas res ceteroz ad vnum peruenisse: vt bic. vel nisi in casu: vt. ff. de heredi. insti. l. duo socij.

f Eoꝝ. scilicet cuius hereditatem adiuit: nec enim per vnius hereditatis additionē liber factus aliam cogit adire. Aso fm ius nouū.

g Seruus communis. Do dominica. vt. ff. de vulga. substitu. l. si. in prin. r. j. de leg. j. l. si seru⁹ pluriū. in prin. r. ff. eo. l. si. ruus duorum. r insti. de here. insti. §. seru⁹ plurium. r. j. de stip. seruo. l. si communis seruus ita.

h Non iubentib⁹. i. repudiātib⁹ expresse vel tacite: puta non implendo condition. infra tempus quod testator voluit.

i Accrescūt. si non sit substitut⁹. cui⁹ causa potior est. Idem r si eis iubentib⁹ adire nollet: vt. ff. de vulga. substi. l. si. in prin. r ibi no. r. ff. e. l. r si substitutū. Item fec⁹ q̄ sit b in legato ꝓprietatis: vt. ff. de leg. ij. l. r. p. culo. q est contra. fs dixi et sum in legato vsufructus: vt. ff. de vsufru. ac. l. j. verum r aliter dici pōt: vt ibi not. r est ratio quare ius accrescendi sit in ꝓprietate: ne pro parte decedat testat⁹. r p parte intestat⁹: qō ius nostrū non patit: vt. j. de reg. iur. l. ius nostrū.

k Cum sol⁹. Licet. r. dicitū est: non ex testamento / scilicet quādo due separatim in testamento sunt date portiones: qr tūc non est opus nisi semel adire: vt. j. eo. l. si solus. §. qz duoꝝ vicem sustinet. vt. j. de stip. ser. l. j. §. cōis. vñ r dñ. quasi duo instituti habebātur: §z alia littera est: nam q̄ sepi⁹ non ex testamento adit: sed ꝛc. §. vtraq; littera eūdem sensum representat. vt curiosus lector pōt notare.

l Venire, ad hereditatem.

m Ledaf. scilicet quia nulla facta deliberatiōe damnose applicaret hereditati quandoq;. Aso. r facit. ff. de ali. iudi. l. j. in prin. r. j. de reg. iur. l. non debet alteri. r. ff. de transfact. l. iij. in fi. j. rñ.

Quādiu. Casus. Instituti mihi heredem titium. r si titius heres non erit substituti ei meuius. r si meuius heres non erit substituti ei gaium. r postea deceſſi. certe ꝺdiu institutus admitti potest / non potest admitti substitut⁹ ali quis. Quid ergo si titius institutus tenet substitutum suū in verbis: r nō adit nec repudiat: Certe debet pretor ita dicere ti tio primo istituto statuo octo dies vt adeat: et si non adierit infra dictuz tempus denego ei abinde in antea actiones hereditarias. r in eum casuz statuo meuio secūdo istituto alios octo dies: r si non adierit infra dictum tempus denego ei secundo abinde in antea actiones hereditarias. et in eum casum volo q̄ gaius tertio institut⁹ habeat hereditatem. intra diem igitur primo prestitutum non potest substitutus primi adire hereditatem vel gerere ꝓ herede. sed si deliberante primo decedat secundus et postea primus repudiet ipse tertio gradu script⁹ potest succedere. Eluia.

n Potest. vt. ff. eo. l. iij. et de here. insti. l. cum in testamento. et de vulga. sub. l. si mater. §. fi. Sed cōtra. ff. de vulg. sub. l. finali. j. rñ. So. ibi nō admittitur l eā partē quaz habebat substitutus vt ibi no. Item cōtra. ff. de here. insti. l. si gs heres. sed non est contra vt ibi petet. Item contra. ff. de mino. l. ait pretor. §. si q̄ papinian⁹. vbi minor instituit⁹ pōt admitti / r tamen substitut⁹ admittitur. Sol. ibi p restitutionem + non iure cōi. non enim repudiauerat minor. Et eodem modo rñ. ad illam. l. q̄ si minor. §. fceuola. in. e. titu.

o Eueniet igit. ne longa mora fiat substituto: igitur ꝛc.

p Substituto. circa duo interponit se pretor: scilicet vt statuat tempus primo instituto: post quod non audiatur agens pro hereditate vel pro aliqua alia actione. Item q̄ statuat tempus vt certunc admittatur substitutus: r hoc dicat. Vel dic statuit tēpus substituto vsq; quo admittatur: quod erit post tempus primum finitum r ad instantiam sequētis substituti. boc autem statuitur vt in instituto vel substituto varijs ex causis: vt ecce ad instantiam substituti: vt bac. l. Item quia ſperaſmoueri queretla inofficiosi testamenti quando certum tempus est statutum: vt. C. de inoffi. testa. l. fancimus. §. fina. quandoq; quia heres institutus dicit se repudiaturum vel abstentaturum: quo casu tres menses statuuntur: vt. C. de iure deli. l. fina. §. j. quandoq; quia instant creditores: r nūc statuitur tempus arbitrio iudicis: vt. j. de bono. auc. iud. poſſ. l. iij. r de cura. bo. dan. l. j. r. ff. de here. instit. l. si quis institutus. quandoq; quia ipſemet heres petit sine instantia alicuius: vt. ff. de iure delib. l. j. §. j. als si non esset tempus statutum ppetuo posset adire tam ſuus q̄ extraneus nisi repudiasset fm nos: licet. Do. dixit in extraneo ad annum vsq; vt no. C. eo. l. cum antiquioribus. et facit ad boc vt vltra tempꝰ statutū non audiat. C. de inge. ma. l. diffamari. r. C. de accu. si accusatoribꝰ. r q accusare nō possunt. l. iij. r. l. si ea. r. j. de re iudi. cōtumacia. j. respon. r de re milt. l. iij. §. fi ad dié. r. ff. de. qui. er cau. ma. l. sed r si per pretorem. §. ait pretor.

q Gerere. cum non sit ei delata. vt in prin. huius. l. quod est opus: vt ff. eo. is qui. §. j.

r Ipse pōt. scilz qui tertio loco scriptus est: sed primꝰ repudiat vel non adit infra tempus ei statutum. facit. ff. de iure delib. l. si plures.

s Denegamus. bodie omnino est heres nisi repudiet: vt. C. eo. l. fina. §. finauté. r. §. fi qs non temeratio. fm Aso. r. W. que sunt contra. Alij q̄ ibi ad instantiam creditorum. bic substituti.

+ Notāter dic q̄ posse non dꝰ ſfacit per dict⁹ cīū restitutionis seu aliud remedū extraordinarium. Car. l cle. j. titij. §fi. de cā poſſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

I plurium. ¶ Casus. Institui mihi heredem titium ⁊ seium ⁊ de duobus meis ꝓsanguineis nihil dixi ⁊ decessi. certe istituti pius possunt habere hereditatem meam si volunt: vel pn̄ possunt repudiare si volunt ꝙ dicti duo mei consanguinei possunt habere vel repudiare. pius enim debet incipi a scriptis ⁊ postea debet fieri transitꝰ ad eos qui veniunt ab intestato. ⁊ idē est si ille qui vel niret ab intestato sit a me institutus. nam non potest adire vel repudiare ab intestato: donec potest adire vel repudiare ex testamēto. ⁊ quod dixi ḡ hereditate de iure ciuili habet locum in bonoꝝ posse. de iure prętotio. Sz quid si ille qui succederet mihi ab intestato fuit a me institutus sub condītione/ si nauis ex asia venerit: nō potest certe adire vel repudiare ab intestato donec existat dicta conditio sub q̄ a me institutus fuit fed post existentiam dicte cōditionis potest repudiare in vtroq; modo: id est ex testamento ⁊ ab intestato: ⁊ in eo casu credito res hereditarij possidebunt bona hereditaria. Viuianus.

a ¶ Incipiaſ. circa adeūdum vel repudiandum.

b ¶ Legitima. ab intestato: vt. ſ. ꝓ socio. l. iij. ſ. de illo. ⁊ facit. ſ. c. l. ꝙdiu potest. ⁊ C. cōmunia de ſuc. l. anteq̄.

c ¶ Utroq; mō. primo ergo vt ex testamēto repudiet heres: vt. ſ. eo. l. nec is. ſ. fi. ſz ℨ. i. c. l. illud. Sol. ibi ſcēs h ignorāſ. Itez facit. j. de ſuc. edic. l. i. ſ. fed videndum.

d ¶ Repellat. Id eſt repudiet. Jo.

e ¶ Bonorum poſſeſſionem. fm tabu.

f ¶ Data ſit. i. ſub conditione eſt inſtitutus: ſcz ſi titius fuerit conſul.

g ¶ Conſtituere. ſcilicet adeundo: ſed an repudiando ſtatim dicet.

h ¶ In eo caſu. quando conditio tranſiit ⁊ extitit conditio. ⁊ ſic concor. j. eo. illud. Accurſius.

i ¶ Neutram. i. neutro modo: ergo erat ſciens.

k ¶ Bona defuncti. Sed quomodo potuit ante conditionem: vt. ſ. e. l. is poteſt. ⁊. l. i. ſi qui. ℨ. i. ℞ Reſpon. in manu iudicis: vt ar. ſ. de orig. iur. l. ij. ſ. ⁊ cum placuiſſet. ⁊ de offi. preſi. l. legatus. Vel dic ꝙ extitit conditio vt modo diri.

Si ſeruum quis. ¶ Caſus. Titius ſeruum ſei ab hoſtibus captus redemit bona fide: ⁊ poſtea fecit teſtamentum dictus titius: ⁊ dictum ſeruum cum libertate inſtituit ſibi heredem. certe erit dict⁹ ſeruus liber: et dicti titij heres neceſſarius. debet tamen dictus ſeruus nunc liber effectus preſtare dicto Seio primo ſuo domino exiſtimationez ſui ipſius. aut ſi non preſtet remanet ei obligatus donec ſoluat ei dictam eſtimationem. ⁊ ratio eſt plana in littera. Sed quid ſi dictus ſeius dominus ſerui vendidit dicto titio dictum ſeruum non ab hoſtibus captum eo pacto vt eum manumitteret infra menſez dictus titius: ⁊ poſtea idem titius inſtituit ante menſem eundem ſeruum heredē cum libertate: nunquid poteſt ſe ſeruus abſtinere ab hereditate eius: et dicitur ꝙ ſic. preterito menſe. non autem ante menſem/ ſicut euenit in eo ſuo teſtatoris cui ipſe teſtator dedit libertatem fideicommiſſariam ſub conditione aliqua. et heres dictum ſeruum ante conditionem inſtituit ſibi heredem cum libertate. qui quidem ſeruus eſt heredi heres neceſſarius ante dictam conditionem exiſtentem. ⁊ poſt conditionem voluntarius. Item quid ſi ſeruus titij dedit eidem titio nummos. vt idem titius eum manumitteret: ⁊ ipſe titius non manumiſit eu: ſed inſtituit eum cum libertate. nunquid erit eidez titio heres neceſſarius: ⁊ dicitur ꝙ non. immo ſuccurritur ei vt ſit volūtarius. ¶ Prętor ait. Dictus eſt ſ. e. l. neceſſarijs. ꝙ prętor dat abſtinendi facultatem heredibus ſuis et neceſſarijs qui de iure ciuili ſunt etiam inuiti heredes. nunc ponit idem

Paulus. Lex. lxix.

I plurium heredum gradibus hoc ſeruandum eſt: vt ſi teſtamentum proferatur / prius a ſcriptis incipiatur[a]: deinde tranſitus fiat ad eos ad quoſ legitima[b] hereditas pertinet: etiam ſi idem ſit ad quem vtroq; [c] modo pertineat. nam hoc gradatim cōſequitur vt prius ex teſtamento delatā/ deinde legitimam repudiet. Idez iuris eſt in bonorum poſſeſſione: vt prius ſcriptus repellat[d] bonorum poſſeſſionem[e]: deinde is qui ab iteſtato petere poteſt. ¶ Si vocati ad quem legitima hereditas poteſt pertinere conditio data ſit[f]/ nihil conſtituere[g] poteſt de legitima anteq̄ dies conditionis ad ſe tranſeat: ⁊ ideo dicendum eſt in eo caſu[h] ſi reſponderit neutrā[i] hereditatem ad ſe velle pertinere bona defuncti[k] a creditoribus poſſidenda ſunt.

¶ Seruum alienum ab hoſtibus redēptum poteſt quis ſibi neceſſarium heredez facere: ſed domino ꝓmo eſtimatio debetur. b. d. Bar.

Vlpianus. Lex. lxx.

Si ſeruum quis alienum ab hoſtibus redemerit: ⁊ heredem cum libertate inſtituerit: magis puto eum fore liberum ⁊ neceſſarium heredem[l]: nam cuz ſcribit ei libertatez vinculo ſuo reſoluit[m]: et in hoc ſolum[n] redit in pretor quoddam ſuum edictum ita dicens ſi per eum eam ve heredez factum fuerit vt aliquid amoueretur ex ea hereditate que ei delata eſt abſtinendi beneficium non habebit. dicit poſtea vlpianus ex quo dixit prętor: ſi per eum eam ve heredem factum fuerit vt aliquid amoueretur ex ea hereditate que ei delata eſt abſtinendi beneficium nō habebit. vt dicium eſt. ergo ſiue ipſe bere res amouerit ſiue amonēdū p alios curauerit: hēbit locū dictū edictuz. ſiue ergo aliqd celauerit/ interuerterit/ vel cōſumpſerit ex dicta hereditate amouiſſe videtur. Itē habebit locū dictuz edictū ſiue vna res ſiue plures amote fuerint. ⁊ ſiue res amote ſint ex ea here ditate ſiue ad eam perti neant. non autem videtur bere amouiſſe ſi rez abſtulit non putans eaz eſſe hereditariam. Item non habeat locum dictū edictum ſi ſe abſtinuit et poſtea amouit eaz. nam non valebit propter hoc minus abſtentio. tenebi tur tñ ſi caſu creditoib⁹ actione furti. Viuia.

¶ Neceſſarium heredē. eſt em̄ eius fact⁹ ſeruus: vt. j. de cap. l. in bello. ſ. ſi quis ſeruum. Itē hoc ſi neſciebat alienum: alſecus: vt in. d. l. in bello. ſ. manumittendo. in fine. ſ. Accur.

¶ Reſoluit. quod vinculum qualitcūq; iudicio reſoluitur: vt. C. ō cap. l. liber. Accurſ.

¶ In hoc ſolum. iūge qđ eſt. j. ſed priſtino dño ⁊c. non vt fiat denuo ſeruus eius: aliter eſt ſi ſine redēptione redeat: quia dño reddit: vt. C. ō cap. l. ſicut. Accur

¶ Offerat. ſic. ſ. de vulga. ſubl. ſi ſeru⁹ cōis. ſ. j. ⁊ ſtit. de nora. ſ. fi au

---

tem. ⁊ j. ſi inge. eſſe di. l. ij. in prin. ⁊ C. de pat. q fi. dif. l. i. j prin. ⁊ j. ad ſil. l. dño a familia. Et no. ꝙ duob⁹ videt teneri redimēti: vt. j. de leg. j. l. ſenatus. ſ. fi. ⁊ dño quondā. vt dic. qđ falſum eſt ſimul. Sed dic ſi redimo bona fide ſeruum: nec manumiſi oblato mihi ꝑcio a dño infra triē-

nium ſoluit⁹ ius pignoris. nec mirū ſi mihi tenet⁹: q⁹ ⁊ liber redēpt⁹ licet liber ſit tamē tenet vel ad ꝑcium vel ad operas. v. an. vt. C. de cap. l. ab hoſtibus. ⁊. l. fi. ⁊. ſ. de teſta. l. q teſtamento. ſ. i. poſt trēiuz autē offer ri mihi redimēti ſeruū nil poteſt niſi mala fide redemerim: vt. j. de cap. l. in bello. ſ. ſi quis ſeruum. ſi autē manumiſi ius meū videor remittere: ⁊ ſic ad primum dñm redire videt: ſed bo ceſſ impiuz ſanoze libertatis. vt hic. ⁊. j. de cap. l. in bello. ſ. manumittendo.

¶ Si quis bac lege. i. pacto: vt. ſ. depoſi. l. i. ſ. ſi conuenit. Accur.

¶ Debebatur. vt. ſ. de bere. inſti. l. ij. ſ. qui fideicōmiſſariam. ⁊ dic vt ibi. ⁊ facit. C. de ope. lib. l. mater. ⁊. ſ. de here. inſti. i. l. pater.

¶ Si quis. Quinꝙ modis dic: primo dño futuro: ⁊ tūc ſuccurritur vt manumittat: vt. ſ. de iudi. l. vir. ſ. ſed ⁊ ſi. Vel dic vt dederit. i. dare voluerit: cū boc ꝑ pactū cōuenerat: vt. ſ. de iudi. l. vir. in fine. ⁊ boc etiā caſu ſuccurritur vt manumittatur. Sed qđ ad titulum? Rñ. ꝙ ſi poſtea manumittatur erit volūtarius redimēti ſi ab eo inſtituatur. Vel dic tertio dederit domino preſenti. Sed tūc in quo ſuccurritur? Reſpō. vt ſit volūtarius poſt manumiſſionem ſpōte factam: ⁊ ſic conſonat cū ſuperio re. ſ. Vel dic ꝙ ſuadeatur ad manumittendū: non dico cogatur: vt. C. de lib. cau. l. cum affirmes. ⁊. C. de condi. ob cau. l. ſi liber. Vel dic qnto vt cogatur manumittere: ſed hoc non placet: vt. C. de tranſac. l. interpoſitas. ⁊. C. de libe. cau. l. poſt certi. Accur.

¶ Si per eum. ſcilicet heredem.

¶ Quo. ꝓ vt.

¶ Quid. id eſt aliquid.

¶ Ex ea hereditate. que ei defertur.

¶ Amoueretur. ſubaudi abſtinendi bñficium non habebit.

¶ Si quis ſuus. per boc apparet ꝙ per id quod poſtea dicit abſtinen-

Liber redēptori tenet ad premiū vel opas.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

di: loquitur in suo herede: secus in extraneo: vt. ff. eo. l. si quis ex. in pn. ⁊ est ratio: vt ibi no. Accur.

a ¶ Amouerit. scs ante: vt. ff. ea. l. §. fi.

b ¶ Curauerit. etiaz si nō amouerit: vel melius curauerit. f. ab alio: ⁊ fe cuta fuerit amotio: vt. ff. de eo p quē fac. est. l. §. §. ⁊. vi bo. rap. l. iiij. §. ij. ⁊ de inrur. l. non solū. in pnn. ⁊ in. §. si man dato. alioqn nō pūrek: vt. ff. de verbo. sig. l. sepe. §. fi. ⁊ de inrur. l. ité apd. §. si curauerit. ⁊. ff. quod quisqs iur. l. §. i fi. ⁊. C. de iu. de. l. fi. §. illo.

c ¶ Una res. babes q; sub appellatiōe singularis numeri ⁊ pluralis cōtinetur. ⁊ ecōtra. fic. ff. de nego. gest. l. iij. §. i. et ff. vi bo. rap. l. §. quod ait ꝓtor. ⁊. ff. de inrur. l. ité apud. §. si quis bona. et ff. de testa. tute. l. si quis ita. §. i. Accur.

† Facit iste §. inarg. ad d qđ ff. de cedas: scs q; anim⁹ etiaz delict⁹ q; attendit. de q; Auto. cōfe. in singu. suis. in ver. vio.

d ¶ Pertinent. id est ad eius periculū vt commodate/pignorate: vt. ff. de peti. here. l. non tm. §. i.

e ¶ Non videri. qđ malo animo non fit nullas pena meretur: fic. f. de fur. l. falsus. §. fi. iactum. ⁊. l. si quis vi tori. §. fi. quis de naui. et. l. qui vas. §. ij. ⁊ ff. de in rem verso. l. iij. §. nō tm. ⁊. f. de iure fis. l. ij. §. fi. ⁊. l. senatus. in prin. ⁊. ff. de ser. cor. l. doli. ⁊. ff. eo. l. p herede. §. seruos. Sed argu. ꝓtra. f. de iniur. l. cuz q. §. si iniuria. ⁊. ff. de legi. et senatusco. l. i. Additio. Dic q; ē spe ciale hic in aditione here ditatis que cōstitit in solo animo: vt. d. l. p here de. §. i. Vel dic q; in. l. eū qui animꝰ erat delinqē di: et ideo punitur si aliū offdit q; crediderit. Vbi vero non erat animꝰ de liquēdi. Ad. l. §. 6 legi. dic q; posito q; illa ignorantia debet puniri: hic tamen non debet puniri tanta pena vt perdeat beneficium abstinendi fm Bar. bic.

f ¶ Hec verba. que sunt. ff. eo. §. ꝓtor. Accur.

g ¶ Deinde. id est postea.

h ¶ Abstinet. id est abstinere vult ⁊ abstinet de facto: nam de iure nō po test: vt. ff. eo. §. ꝓtor. nisi esset minor per in integ. restī. vt. ff. ea. l. necessarijs. §. sed tamen. ⁊. l. fi minor.

i ¶ Creditoribus. quibus fuerunt tradite: vel speciali pactione obligate: vt. ff. de fur. l. fi is. in pnn. ⁊. l. inter. §. hec actio. vel erant missi in possessionem vacantium: als non: vt. ff. de ꝓscrip. ver. l. si rem. §. fi. non autem heredi datur actio furti cum iacet hereditas: vt. ff. eo. ti. l. hereditarie. ⁊. f. si quis testa. lib. esse iussus. l. §. fcevola.

k ¶ Delicto. scz amouendo. Accur.

l ¶ Obligatur. scilicet hereditati: certe nullo modo: immo nec aditione: vt. C. de repu. here. l. sicut. nisi in casu: vt m eo. ti. l. fina. Item no. bic q; non tollit indultum beneficium quod impedit indulgendū. fic. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. patre. i. amotio non tollit beneficium abstinendi iam habitum. est enim beneficium ꝓtotius contra ius ciuile datum suis ⁊ necessarijs vt abstinere possint: vt. ff. ea. l. necessarijs. Itē hoc nisi veniat alia via: vt. f. de fuc. edic. l. i. §. fed videndum.

Bñficiuz indultū nō tollit quod impedit in dulgēdū.

¶ Si quis heres. ¶ Casus. Institui mihi heredem titium ita vt itra diem pasche adeat hereditatem: ⁊ si non ita adiret substituo ei seiū ⁊ decessi. ⁊ postea titius decessit p octo dies pon ente pascha. ⁊ anteq; adiret: certe non debet seius substitutus expectare pascha vt adire possit immo statim adire potest. Vinia.

m ¶ Quin. id est q; ⁊ facit isti. de bono. pos. §. pe. ⁊. C. q; admit. ad bo. pos. l. fina. ⁊. f. de ver. obli. l. hoc iure. ⁊. l. cum stipulatus. ⁊. C. eo. l. creationum. Sed arg. contra. f. de verbo. obli. l. in illa stipulatione. ⁊. l. insulam. ⁊. ff. si quis cau. l. si cum. §. j. Item contra. f. de condi. ⁊ demon. l. iiij. in fi. Sed ibi est verbum tunc: hic non. immo ⁊ si esset hic nō ideo susp̄ederet ex quo cessaret primus: vt. ff. de here. instī. l. hereditas ex die. at ibi est legatum quod ex die dari potest.

¶ Si quis non. ¶ Casus. Titius babēs filiū ⁊ libertū, decessit: postea filius non extitit ei heres: sed pauper existens: quasi filius patroni petebat alimēta a dicto liberto: num qd videt propter boc immiscere se bonis paternis: Et dicitur q; non. Vinia.

n ¶ Filius. scz pf oni mortui. Accur.

o ¶ Egens. als secus: vt ff. de lib. agno. l. si quis a liberis. §. alimenta. ⁊. ff. de alimentis.

p ¶ Pfno. Nota libertū paternum nostruz libertū dicim⁹: nō ecōtra: vt ff. de verb. signi. l. licet. §. paternos. ⁊ facit. ad. l. §. eo. l. p herede. §. seruos. ⁊. §. si quid. Item no. de quasi ⁊ tāq; fic. f. ad trebel. mulier. §. fi. ⁊ no. §. de adop. l. si pater. §. qui duos.

Qui putat. ¶ Casus. Institui mihi heredē titiū sub cōditione si daret seio gnqs/ ⁊ decessi. titius putās se iussum dare decez dedit decem seio. ⁊ certe adeūdo postea efficit heres. secus tñ effet ecōtra: puta si iussi eū dare. ⁊. ꝛ ipe putans se iussus dare. v. dedit. v. nā hoc casu nō implet cōditionem. si tñ dederit dicto seio alia. v. erit impleta condītio et adire poterit. ¶ Qui bona. Titius putans se nō esse liberum sed meū seruum/ seruiebat mihi bona fide tāq; meꝰ seruus: et ita seruiens fuit heres institutus a seio: ⁊ iussu meo adiuit: postea apparuit eum liberū esse: nunquid creditores dicti seij poterūt eum conuenire? Et dicit q; non. nō enim est obligatus ꝓpter dictā aditionē. Et idē est in hoc alio casu. Sai⁹ dedit libertatem sticho seruo suo sub conditiōe: si nauis ex asia venerit. ⁊ instituit sibi heredem sempronium: ⁊ decessit. postea pendente dicta cōditione libertatis seius restituit sibi heredem dictum stichum: et dictus sempronius heres gaij iussit dictum stichum adire dictam hereditatem seij. ⁊ postea extitit dicta cōditio ignorante dicto sticho. ⁊ sic ignoās dictus stichus fuit factus liber. ⁊ postea adiuit ex dicto iussu heredis. nam non obligatur heredi tati dictus stichus. secus autem si dictus stich⁹ nō errabat in libertate sua tempore quo adiuit: sed dubitabat quia tunc ad cundo bene esset heres. Vinia.

q ¶ Fiet heres. qz pars est in toto: vt. ff. de verbo. obli. l. §. fi stipulanti. ⁊. ff. de pac. l. si vnus. §. si cū. ⁊. f. de excep. rei iud. l. si gs cū. in prin. ff.

r ¶ Non implet cōditionem. etiam pto parte q̄tum ad hoc vt pto parte sit heres: vt. f. de qđ. ⁊ demon. l. cui fundus. in prin. ⁊. ff. de cōdi. inde. l. si non sortem. §. pe. ⁊. ff. de condi. instī. si quis hereditatem. Sed contra. f. d. l. cui fundus. §. i. Sz aliud est cum est implenda conditio a pluribus: vt ibi dicit. Item contra. ff. eo. l. si quis extraneus. §. sciendum. Sed immo alius est omnino casus: qz ibi qualitatem/ hic quantitatem conditionis ignorat. Item non obstat. f. de condi. et demon. l. ij. in fin. quia ibi non fato/ sed implere volens.

s ¶ Seruit. liber bono.

t ¶ Non obligabitur. etiam si sui contemplatione est institutus: quia nō libera voluntate adiit: vt. ff. eo. l. qui in aliena. §. celsus. Et adde quod nota. f. de acq. re. do. liber homo. ⁊. l. homo liber. ⁊ facit. ff. de here. instī. l. liber bono. Sed contra. f. eo. §. de eo.

v ¶ Ab aliquo. non a domino.

x ¶ Conditionem. sub qua dominus ei reliquit libertatem.

y ¶ Vel hereditatem. scilz domini. ⁊ dic q; etiam si pure sit relicta ei non cōpetit/

UNIVERSIDAD DE HUELVA

competit/nisi ab adita hereditate: vt. C. de cadu. tol. l. i. §. in nouissimo. Itē contra. ff. ea. l. §. qui bona fide. Sed supra bñ putabat se nō esse libe rum: z sic errabat: hic dubitabat. Azo. sic. ff. eo. l. si qs extranē. §. scien dū. z l. si quis mihi bona. §. fed si mandauit. vel dic vt no. ff. eo. l. qui in aliena. §. i. z. ſ. l. proxi. Item est ad istā. ſ. de cōdi. z demō. l. multū. z. ff. e. l. §ſ si de sua. ipn. Bar.

a ¶ Weredem. si vult sibi acgrere: sec⁹ si iubēti &c.

Ex semisse. ¶ Casus. Sed⁹ istituit sibi bēdē titiū i seruncijs. z decessit. titius autē cre dēs se institutum tantuz in trib⁹ vn. adiuit vel bo norū pos. petijt. p tribus vn. tm̄ nunquid valet qō egit: Et dī q non.

b ¶ Bonorum possessio nem. fm tabu.

c ¶ ssion sit. in petēda vel dāda bonoz possessione.

d ¶ Adijt hereditatē. de iure ciuilivt differat a pri mo: sed videtur in totuz. vt. ff. eo. l. si ex asse. cōtra. Sol. ibi sciunt se insolidū institutum. Item cōtra. ff. e. l. si quis mihi bona. §. q sic. parte. Sed dic ibi in iubente fuit error: sed adiens erat certus cuius scientia fualet. vt. l. cum quidam. §. finali. Item contra. ff. eo. l. si quis ex traneus. §. fcie dum. z. ff. si pars heredi. peta. l. il lud. So. hic error: ibi du ditatio: ✝ vt. ff. l. priori. in fi. Vel melius in om nibus distingue/aut erat eius propositi. vt si sciret maiores partē adire et vel non erat eius propositi. arg. ff. de mili. test. l. qui iure. quod est verisimile vbi erat maior: non ta mē certum: qz potest esse alia pars grauata. Alij ad omnes dicunt qz hic insolidum est heres. z quod dicit ni. hil scilicet vt sit pro parte: sed tunc non est differentia inter scientem z errantem: Respon. sic ita: vel etiam est: quia errans poterit vtrāq; omittere quando sciet de alia: quod sciens non poterit: vt. ff. eo. l. si duo. z. l. cum hereditate. quod non placet: quia z hic quesierat an in solidum esset heres: z tamen dicit nihil. Alij distinguunt ✝ an vna est institutio: z adiens pro parte sciens vel ignorans erit insolidus: vt in cō trarijs casibus omnibus: an vero plures institutiones z adiens ex vna: distinguitur sit sciens vel ignorans. Verum ad boc vt sit vel non sit be res ex alia: vt hic.

✝ Differtur et q̄ mō. vide p gl. i. ru. ff. eo in. x fa. igno. z ple ne pal. l. l. ff. de con di. inde.

✝ Ista di stinctio nō potest p. l. quidā enlo gio. c. e. fm Bal.

Si tu ex parte. ¶ Casus. Titius instituit me heredem in duabus vncijs hereditatis sue sub conditione et seium m. r. vncijs ſtituit. Item substituit me eidem seio z decessit. postea pendente ꝯditione mee partis seius omisit suam partem. z ego adiui partem suam ex substitutione. z postea extitit conditio dicte mee institutionis: nunquid habeo necesse adire pro mea parte? Et dicitur q̄ non. immo pertinet ad me di cta pars in qua fui institutus etiam sine aditione. sufficit enim q̄ adiui ex substitutione. Item quid si ego expresse diri me nolle habere ex insti tutione dictam meam partem: certe non habeo eam tanq̄ ex aditione et hoc dicit. credo tamē q̄ accrescit mihi pars repudiata a me. Sed po ne q̄ dictus titius meus consanguineus instituit me solum heredem: cuius quidem hereditatem haberem ab intestato si me non instituisset: nunquid possum simul repudiare ex testamento et ab intestato? Et vi detur q̄ non. quia anteq̄ repudiauerim ex testamento non pertinet ad me ab intestato. et ita non possum repudiare ab intestato cum ad me adbuc non pertineat. Dicitur tamen hic q̄ possum simul vtrāq; re pudiare. et eo casu intelligo: prius repudiare ex testamento. et postea sta tim eodem momento intelligo repudiare ab intestato sicuti videor ante repudiare ex testamento. et postea ab intestato acquirere eo casu quando volo ab intestato adire hereditatem dicti titij mei consangui nei et repudiare ex testamento. et boc est verum si scio ex testamento mihi competere: quia si ignorarem me institutum a dicto titio nō pos sem repudiare ex testamento: vt. ff. eo. nec bis. §. heres. z boc dicunt iste due leges. Aiuianus.

c ¶ Si tu ex parte. Jn primo casu fuerunt duo instituti seius sub condi

Marcellus. Lex. lxxtiij.

Ex semisse titius heres scri ptus est: quadrantis bono rum possessionem⁹ per errorem petit: q̄ro an nihil actū sit: an ve ro perinde omnia seruāda sint ac si quadrans nominatus non sit? Rñ. nihil magis actū esse quād modū cum ex semisse scriptus he res ex quandrante p errorē adijt hereditatem.

¶ Quocūq; iure aditur portio alia que pōt acquiri fine noua aditiōe acgrit. Itē qui ex institutione repudiat partē pōt in alia parte ex substitutiōe succedere z repu diatā iure accrescendi babebit. b. d. Bar.

Labolenus. Lex. lxxv.

Ajtu ex parte sexta sub con ditione institutus fuisses heres: et omittente⁹ partem suā titio cui substitutus eras ex sub stitutione adijsses: deinde condi tio iure ſxtantis extitisset: quero an adire necesse⁹ habueris: ne ſxtans tuus intereat? Respon dimibil interesse vtrum ex substi tutione prius adieris: an ex pri ma institutione: cum ab vtrāq; causa vna aditio sufficiat ſxtās

tione in duabus vncijs: z titius pure in decem. Item seius titio substi tutus. Jn scō fuerūt tres instituti: seius in duabus vncijs: titi⁹ in qn qs: z gaius in quinqs. z seius titio substitutus.

f ¶ Sub conditione. que adhuc pendet.

g ¶ Omittente. id est repudiante.

h ¶ An adire necesse. ites rum pro ſxtante.

i ¶ Intereat. si eam non adeas.

k ¶ Adierit. de secūda p sona trāſit ad tertiā. z. ſ. de eodē log tur in prima. z sic est variatio psonā rū. sic. C. de ius vo. l. fi.

l ¶ Cum abvtrāq; id est propter: vel subaudi pre cedens. Azo.

m ¶ Sufficiat. conditio ne prius exīstēte: ante vero ad eaz que iam est de lata. si fec dicas q̄ ꝑter additionem primam ha beat sequentem partem non adītam: sed acce scendi iure cum non erat tunc delata. z facit. ſ. eo. si solus. in fi.

n ¶ Mibi. id est tibi.

o ¶ Ad me solum. Jd est ad te solum: etiam si alij q̄ titi⁹ z seius essent be redes. Sed quidam di cunt q̄ bic fuerunt tres instituti: scilicet meum cum seio et titio. et pro prie bec verba poni de bent. z quod dicit ad me solum: ſcz seio repudian te. nec enim titio accre scet cum z ipse suam por tionez repudiauit: quod non placet. sed. ſ. pri. ff. crit ille casus.

p ¶ Jnstitutus. z alij duo quilibet in quinqs: z tu vni ex his/puta titio sub stitutus.

q ¶ Omiseris. id est repudianeris.

r ¶ Adeundo. id est si adieris.

s ¶ Partem. Quidā dicit q̄ z b duo sunt instituti tñi: z dicit partē pat tis titiane. i. partem titianam. i. m qua fuit institutus titius: qō nō pla cet: vt. ſ. de dam. infec. l. plures. Qel dic retento eodez casu partē titij. i. ſertantem totum: qui fuit factus pars titiane partis te repudiante. Tu dic q̄ tres eramus instituti/z ſic ſertātem amisiſti z accreuit mibi gaio z titio: cui titio erat substitutus: z partem ſertantis que venit ad titium babebis iure substitutionis. nam in accipiendo partē ex qua titius fuit institutus inuenies in ea medietatem ſertantis. Et si tantuz duo essent instituti non partem ſertantis/sed totum habebis cuz parte titij: vt. ff. eo. l. ij. z. ſ. de here. instī. l. si qs ita scripserit.

t ¶ Esses. i. vnam vnciam que ex tuo ſertante titio accreuerat.

v ¶ Adeundo. scilicet partem titij cui fueras substitutus.

x ¶ Possim. z b de secunda persona trasit ad primam.

y ¶ Jn potestate mea. scz re integra.

z ¶ Omittere. id est repudiare: sic ergo possum repudiare ſertantem et adire dertantem et econtra. sed in parte adita obueniet mibi pars repu diata iure accrescendi: et sic responsum est questioni. et non est contra. ſ. eo. l. si solus. z. ff. eo. l. ij. z. C. eo. l. quidam. quibus dicitur non posse vnam repudiari et alias ampiecti. preterea in legibus illis omnes par tes deferebantur iure institutionis: bic altera iure substitutionis vul garis. sed tamen est idem quo ad effectum vt diri. si autem iure substi tutionis pupillaris pars defertur/dic vt. ff. e. l. quesitum. z. C. eo. l. qui dam. no. in distinctione.

a ¶ Illud. Utrāq; id est testamentariam/z legitimam. i. hereditatez ex vtraq; causa. M.

b ¶ Ex testamento. duo enim actus interuenire videntur. Azo. sic. ff. de dona. inter vi. z vro. l. iij. §. sciendum.

c ¶ Cum sciam. aliud si ignorem: vt. ff. eo. l. nec is. in prin. et. §. i. et. l. si is ad quem. et ibi not. Item videtur contra hunc. l. i. z. ij. dicto. ff. eo. l. in plurium. Sed ibi ignorans: bic sciens vt ibi no. Item facit. C. de im pu. z alijs substi. l. iij.

d ¶ Testamentum. i. testamentariam.

e ¶ Acquisisse. nam quandoq; queritur et repudiatur. sic. ſ. de noua. l. si

stichum. §. ij. sed quomodo eo dē momēto: cū nō ex eodem modo deferā
tur: vt. ff. eo. l. ꝙ diu? Respon. fingitur prius fieri ✝ quod primo est fa
ciēdum: qđ facile fieri potest cum in animo tantum consistat vtrūq; vt
intel. de here. qua. ff. dif. §. fina. Ité arg. cōtra. ff. de iniu. l. item apud. §.
si qs verberato. Additio. Dic ꝙ ille cause se compatiunt: vt. l. nūq; de
prima. delic. illa nō: vt. l.
ꝙdiu. ff. eo. fm dy. ? bar.

Duo fratres. ✝ Cassus, Titius ? sti? fratres habebant bona eorum cōmunia ꝙ pater eor eis reliq̄rat. titi? aūt ḋict? decessit sine filijs ab intestato. scius autem frater eius reb? commu nibus vsus fuit ? sciret eū mortuū. nunqd videtur propter hoc se obli gasse hereditati fratris: ? dicit ꝙ non. nisi eo ani mo fecit ꝙ vellet heres esse: ? videt hic animus vt sit heres si aliqua re cōmuni interponeret da tionē suam vltra ꝙ ipse in ea parte haberet.

a ✝ Ne qua. id est ne l alia qua re cōmuni.

b ✝ Interponeret, als adire videt: ? facit. ff. e. l. p herede. §. i. Ar. cōtra. §. p so. l. mercatori. Additio. Dic ꝙ illa ꝛcordat. vt l his ḋ possunt fieri insoli dus iure cōmunionis sic facta esse intelligātur, als secus, fm Bar.

Dlacet. ✝ Cassus. Si lius meus vel ser vus fuit heres institut? a titio et meo iussu adi uit certe statim mihi acq ritur hēditas ita ꝙ nul lo momēto pmanet apd filiū vel seruum.

✝ Omnia alia. nmis large loquit: est ergo cōtra. ff. de cōdi. inde. l. si id qđ dñs. Sol. ibi in natura li obligatione. ff. in ciuil acquisitione: vt ibi no. Item contra. ff. de solu. l. qui bominē. §. quidam. vbi filius est heres. ? sic confunditur obligatio fideiussorum. Solu. ibi pater directo tenebatur: quia iussu eius contra ctum fuerat vel in rem eius versum: vnde fit confusio. Vel illa loquitur fm iura noua fm que filij habent aduentitia: vel in peculio castrensi: sed ? aliter vt ibi no. Item contra. ff. de lega. i. l. cū filio. Sol. ibi. Item contra. ff. de condi. ? demon. l. qui heredi. Sol. ibi vt scripto non vt here di. Item contra. C. de vsufruc. l. fi. §. fina. vbi patre capite minuto re manet filio vsufructus. Solu. ibi speciale: qr a persona discedere nō po test: vt. ff. famil. hercis. l. si seruus. Vel ibi pater erat mortuus naturali ter vel ciuiliter. vnde dicitur redire in filium. non autem ꝙ bactenus fuerit filij. ? facit. ff. de verbo. signi. l. cepisse quis.

Si solus. ✝ Cassus. Titius instituit me heredem in. iiij. vncijs be reditatis sue ? postea instituit me in alijs. iiij. ? postea l alijs. iiij. ? decessit. ego autē volo vnā partē repudiare, ? aliam habere. certe nō possum hoc facere. ? idem est si habeam substitutū in aliqua vel aliqbus dictarū partiū. sed ? si instituit seiū in trib? vncijs ? gaiū in trib?: ? me uū in tribus vncijs idē erit. ff. si aduerso vna parte acquirā oēs alias si tamē sint alie mihi delate: vt qr sunt mihi date pure vel in diem vel sub conditione. ? extitit conditio vel venit dies. ✝ Item si seruus. Titius instituit sibi heredem seruum meū in tribus vncijs hereditatis sue pure. ? in alijs trib? sub condi. ? seium instituit in sex vn. ? postea decessit dictus titius. ? postea dictus me? seru? adiuit iussu meo quo ad tres vn cias sibi pure datas a titio predicto. ? postea eū manumisit. ? postea extitit conditio aliarum predictarū triū vnciarum ei sub cōditione relictarum: certe prime tres vncie acquirūtur mihi: ? secunde tres vncie acqui rūtur dicto meo seruo. ? est ratio quare non mihi sed ei acquirunt dicte tres vncie conditionales: quia omnia paria pmanere debēt in id tēpus quo conditionalis portionis conditio extet vt acgrat mihi domino cui prior portio acquisita est: in nostro autē casu non pmāserūt mihi dño cui acq̄sita ē portio paria, i. i eodē statu eo ḡ suū manumisi. igit mihi

Usus rerum communiū additionem hereditatis socij non induxit: nisi quis vltra fecerit ꝙ ex necessitate cōmunionis fa cere tenetur. Bar.

Idem. Lex. lxxvij.

Duo fratres fuerant: et bona communia habuerunt coz alter intestato mortuus suus heredē non reliquerat: frater qui supererat nolebat ei heres esse. cōsulebat num ob eam rem ꝙ cum nibus cum sciret eus mortuū esse ? sus effet hereditati se alligasset: Respō. nisi eo cōsilio vsus esset ꝙ vellet se heredem esse: nō astringi ita q̄ cauere debet/ne q̄ in re plus sua parte dominationem interponeret[b].

Que nobis acquiruntur per eos qui sunt in potestate nostra momento non residentes penes eos. Bar.

Ulpianus. Lex. lxxviij.

Dlacet quotiens acquiritur per aliquem hereditas: vel quid aliud[c] ei cuius est quis in potestate: confestim acquiri ei cuius est in potestate: neq; momēto ali quo subsistere in personam eius perquem acquiritur: et fic acquiri ei cui acquiritur.

In his que acquirere potest quis p se additione partis totū querit: secus in his que quis potest querere per alium. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. lxxix.

Si solus heres ex pluribus partibus fuero institutus: vnam partē omittere nō possum nec intereſt[d] in quibusdaꝫ habeā

subſtitutum necne. Idem puto etiam si alijs mixtis heredibus ex pluribus partibus heres institut? sim ꝙ ? hic adeundo vna portionem omnes acquiro: si tamen delate sint[e].

Si plures portiones eiusdem hereditatis deferant mihi per alium in potestate mea constitutus ? vna pure: altera sub cōditione: adeundo ex pura iussu meo illa tā tum mihi acquiritur: in conditionali vo expectatur conditionis euentus. Et si tūc reperitur fuisse potest eam acquirere sibi. si autem in mea potestate acquiret mihi interueniente noua additione. b. d.

Item si seruus meus ex parte heres institutus sit pure: ex parte sub conditione: dato scz cohered[e] ? iussu meo adierit: deinde co manumisso conditio alterius portionis extiterit: verius est nō mihi esse acquisitam illaz portionem: sed ipsum comitari[f]. Omnia enī paria[g] permanere debent in id tempus quo alteri[h] portioni conditio extet vt acquiratur ei[i] cui prior portio acquisita est[k]. Ego quidem puto: et si adhuc in potestate sit iterum adeundum esse si conditio exiterit: et illud quod dicitur semel adeundum in eiusdem[l] persona locum habet: non cum per alium[m] acquirenda est hereditas.

Jus substitutionis non transmittit ad heredes. Bar.

Ulpianus. Lex. lxxx.

Otiens heres videtur instituta etiaz in causa sub

tunc alia pars mihi acquisita adueniente conditione.

i ✝ Paria. in suo statu. Accursius.

k ✝ Ei. scilicet domino.

l ✝ Acquisita est. quod ḃ non fuit: vnde alteri vna: alij altera pars defertur: nec ob. ff. eo. l. si qs heres. §. i. vt ibi no.

m ✝ In eiusdem persona. dic ꝙ siue sim institutus in asse siue semel: siue in pluribus vicibus: siue ex parte aliqua adeundo etiam modicum videor adire in totum in quo sum institutus: ? statim insolidum sum heres: vt. ff. eo. l. si ex asse. ? l. si ego. Ité si in parte pure ? in parte sub condition ? indiem ? nullus datus coheres: nec substitutus in defectum cōditionis: ? tunc idem: vt. ff. eo. l. cum heres. §. i. ? bis duobus casib? habet locum hec regula: vt vna aditio sufficiat. si autem h abeo in conditionali parte substitutum vel habeo coheredem in aliqua parte/tunc secus: quia tunc est in pendenti pars illa vt in ea nunc nō possit fieri heres: vt. ff. de heredi. instit. li. liber homo. §. si ita. ? ff. eo. l. cum heres. §. i. Alij cōtra: vt no. ff. eo. l. qui ex duabus in pin. Item habet locum hec regula in casu sequentis legis.

n ✝ Non cum per alium. puta filium vel seruum: secus si per eum cui sucedo vt heres: vt. ff. de here. instit. li. liber homo. §. fina. Sic ergo not. ꝙ refert fim heres per me vel per alium: vt ḃ. sic ? als: vt. ff. de vulga. substi. l. qui liberis. §. fina. et als. ff. de ope. lib. l. cum patronus. §. i. Ité potest ḃ esse ratio: quia quando per seruum opus est facto scilicet iussu. at cum per me sufficit nuda voluntas. Item facit ad le. istam. ff. de contrab. l. si post mortem. §. si in adoptionem. ? ff. de bono. pos. l. si cū patrono. ? ff. eo. l. antistius. §. i.

Otiens heres videtur. ✝ Cassus. Institui mihi heredem titium. in ser vncijs et seium in alijs ser. et ita postea dixi si seius mihi heres non erit/substituo ei dictum titium. et postea decessi. ? postea Titius adiuit hereditatem meam pro sua parte. et postea Seius repudiauit pro sua parte. nunqid pars seij pertinet ad Titium sine

alia

a ✝ Limita ꝙ Bar. in. l. pe. ff. eo tit. mil. ? in. l. j. §. si in eo. ff. ad sill.

b ✝ Dic ꝙ sibi hēditas defert mihi p alium: et nouā dispositōē. f. qn heredi primo successi fm Bar.

c ✝ Deberede. als nō expectaretur conditio: vt ff. de succ. tabu. l. ij. §. pto qua. ? l. i. §. scientia. et. ff. eo. l. is qui heres. et l. nec is. §. fi. licet videat contra. ff. de heredi. instit. l. liber homo. §. finali.

d ✝ Item videtur cōtra. ff. e. l. si tu. §. fi. in fi. Solu. ibi. Item contra. ff. eo. l. quem hereditate. ff. dic vt ibi. Item est sic. ff. eo. l. si. et. ij. ? l. si ex asse. ? C. e. l. quidam.

e ✝ Coheredes. als nō expectaretur conditio: vt ff. eo. l. cum heres. §. i. Accursius.

f ✝ Alterius. in qua fuerat sub condrione institutus. Accursius.

g ✝ Comitari. contra videbat: er aditione enim vnius partis quam fecerat iussu meo: videbat ? Voluntas nuda? adi tione sufficit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

alia additione eo q̄ substitutus fuit ei. ꝛ ꝺ: q̄ sic. secus autē si dictus titi⁹ decessisset anteq̄ heius sua repudiaret partē. q: tūc repudiāte postea fuit non transfert nec trāstulit titi⁹ ad heredē suū substitutionē. nō enī erat titi⁹ tēpore repudiationis sej in ea causa vt agrere sibi potuerit: q: mortuus erat vt dicit. ff. ꝛ nō nec cū noua additone heredis titij nec sine adi tōe habet heres titij partem sej. ꝛ hoc vult dicere. Aluianus.

a ¶ Adisse. sc̄ adeūdo ex sua pſona q̄ sufficit: vt ff. e. l. priori. in fi.

b ¶ Possit. q: est delata. ꝛ q: vuit. nam ꝛc.

c ¶ Mortu⁹ esset. an̄ aditā hereditatē. Itē: post eo casu quando sic substituit: q̄suis mihi heres erit filio meo bñs esto ce terū sinominatim vulgariter vel pupillariter sit substitut⁹: tūc adita sua portione si decedat accrescet ei⁹ heredi iure accrescendi: sicut ipsi inuito si viueret: vt. ff. e. l. q̄ patri. ff. l. q: duab⁹. i pn. ff. l. cū heres. §. fin. ff. l. si q̄s heres. in pn. ff. C. de cadu. tollē. l. §. bis ita. et ff. de vulga. substi. l. q̄ liberis. §. fi. fm. R.

d ¶ Substitutionē. id est eam partē hereditatis q̄ sibi obuenit ex substitutione. Sed videt̄ huic. l. cōtra. ff. e. o. l. q̄ pri. Sol. ibi propōio noīe hereditis exp̄ſso facta fuit substitutio: ꝛ applellatuo. q̄s̄q̄ heres ꝛc. R. fed fm Jo. bicm vulgari: ibi in pupillari substitutione. ratio. est/ quia pupillo adēte sua paterne iuncta est hereditas. vnde qui habet paternam ꝛ pupillarem adūctam habere cogit. Azo. sed nō nego quin illa. l. sic intelligat: vt ibi no. verū dico q̄ ista. l. logtur cū tres fratres fuerūt instituti: ibi soli duo. Et q̄ō dicit ḃ q̄ ad heredē nō transfert substitutionē: vera est iure substitutionis: vt. ff. de suis ꝛ legi. here. l. si ex pluribus. ff. iure accrescēdi transmittit: ꝛ sic pōt intelligi. ff. e. l. q: duab⁹. in pn. ff. l. cū be res. ff. ñ. ꝛ. l. si q̄s heres. in pn. fm Bug.

Si seruus eius. ¶ Casus. Titius fuit in insulā deportatus ꝛ ita ex testamento capere nō pōt. postea seius instituit sibi heredē ſticiū seruū eiusdēs titij: q̄ titius ex testamēto capere nō pōt. vt dictū est. ff. ꝛ ff. C. de be. insti. l. j. ff. decessit dict⁹ sei⁹. postea dict⁹ titi⁹ manumisit dictū seruū anteq̄ ipse seru⁹ adiret dictā heredi. iussu ipsi⁹ titi⁹ tuj domini. nūqd ipe manumissus admittet ad hereditatē? ꝛ ꝺ: q̄ sic. ꝛ idē esset si titi⁹ cūdē seruū alienasset i gaiū añq̄ ipe seru⁹ adiret iussu ipsi⁹ titij. nā admitteret tūc gaius ad heredi. seianā. Sz qd si dict⁹ sei⁹ dñs dicti ſticij a seio instituti erat talis pſona q̄ poterat capere partē tātū dicte hereditatis. puta q: erat filius tantū naturalis dicti seij: ꝛ sic nō pōt capere ex hereditate pat⁹ is vltra vnā vncia filijs legitimis ꝛ naturalib⁹ extantib⁹: vt in aut. q. mo. na. ef. sui. §. discretis: Certe idē est in ea parte quā capere nō pōt. q̄ō dicit ff. ñ. in eo toto q̄ō capē nō pōt dñs seruj ifinituti. ſ. vt si an teq̄ seru⁹ suus adeat iussu suo manumittat eū vel alienet eū in gaiū. ipe manumissus admittat ad eam partē heredi. in qua instituit⁹ fuit quam dñs suus capere nō poterat: vel cū fuit alienat⁹ seru⁹ admittatur gaius emptor: ꝛ hec vera sunt si titius manumisit dictum seruum vel alienauit bona fide ꝛ nō in fraudē. l. q̄ ꝑbidet. et titius capere totam heredi. datam seruo suo vel etiam partem. si autem manumisisset in fraudē dicitarū legū quas q̄dem supra nominaui: vel etiam alienasset pactsendo forte cū eo de manumittēdo vel cū emptore seruj institutj vt ei nō capaci in totū vel in partē restitueret. postea non admitteret ad hereditatem. dictus manumissus vel emptor. Azuia.

e ¶ Ad hereditatem. contra. ff. de reg. iur. l. q̄ō ab initio. ꝛ. l. pe. Sol. bic er benignitate: illud dici nō potest interesse q̄ ſe an paliū capiat q: vtroq; bic idē est: vt. ff. si q̄s aliquē te. prohi. l. j. ff. q̄ videt̄ huic contra. ꝛ eo dē modo rñ. ad. l. si. de bere. insti. l. si alienum. ff. in extraneis. Sic ergo pōt̄ notari illud ḡnale: quod non tenet confirmat. Itē est ad. l. ult. ff. de bere. insti. l. nō minus. ꝛ. ff. e. o. l. antistius. ff. j. ꝛ. l. si solue. ff. j. ꝛ. j. de leg. j. l. si debitor. ff. fi. ꝛ. j. de fer. le. l. v. Accur.

f ¶ De parte. de toto ad partē. fic. ff. de admini. tut. l. si duo. in fi. ꝛ. j. p derelicto. Lan partis. Accur.

Si totam. ¶ Casus. Institui mihi heredem titium in sex vnciis. et rogaui eum vt restitueret eas cuidam non capaci. et ipse mihi

stitutionis adisse[a]: quoties acquerere sibi possit[b]. Nam si mortuus esset[c] ad heredem non transfert substitutionem[d].

¶ Cum seruus non capacis in totū vel in partem institutitur contemplatione fui: fm tempus adite hereditatis inspicitur. ff. dicit Bartolus.

Tertulianus. Lex. lxxxi.

Si seruus ei⁹ qui capere nō potest heres instituatur: et anteq̄ iussu domini adeat hereditatem manumissus alienatusve fit: ꝛ nihil in fraudem legis factū esse: ipse admittitur ad hereditatem[e]: sed et si partem capere non possit dominus eius: eadē dicenda sunt de parte[f] quam ille capere non potest. nihil enim interest vtrum de vniuerso queratur q̄ capere non possit: an de portione.

¶ Portio accrescit portioni non persone: ꝛ certe qui perdit portionem perdit ius accrescendi: licet nomen heredis retineat. hoc dicit Bartolus.

Vlpianus. Lex. lxxxij.

Si totam[g] hereditatem aut partem ex qua quis heres

stip hoc tacitam fidem accōmodauit. et sic ꝺz eas pdere et ꝺz eas habere fiscus: vt. ff. de iure fis. non intelligitur. §. f. et. ij. et. iij. ꝛ postea instituj mihi heredē seiū in alijs sex vncijs: ꝛ postea decessi. ꝛ postea titi⁹ adiuit hereditatē meaz pio sua parte ꝑdicta. ꝛ postea seius suam repudiauit: nūquid pars seij repudiata accrescit titio? Et ꝺ: q̄ nō. q̄uis enim titi⁹ institutus est tacite rogatus sit restituere[h]: apparet nihil ei debere accrescere: quia rem non videtur habere.

¶ Ex testamento non pōt esse heres q̄ de eius viribus dubitat/ nisi sit suus ꝛ in se verum sit testamentum valere: als secus. ꝛ qui in omnem euentum futurum se heredē cognoscit/ interim hereditatez decedēs transmittit. Bar.

Papinianus. Lex. lxxxiij.

Ventre preterito: si filius qui fuit emancipatus/ aut extraneus heres institutus fit/ quādiu rumpi testamentum potest non defertur ex testamento hereditas[i]. Sed si vacuo ventre mulier fuerit: et incerto[k] co filius in familia[l] retentus vita decessit/ heres fuisse intelligitur[m] emācipatus vero aut extraneus non aliter possunt hereditatem querere: q̄ si non esse pegnantem sciant[n]: ergo si ventre pleno sit mulier nonne iniquū erit dicere interea defunctus filium[o] heredi suo relinquere nihil[p]? Idcoq̄ et institui mihi heredē filiū predictum: et ventrem preter ij et decessi: nūquid ex testamento pōt mihi succedere dictus meus filius anteq̄ postbumus preteritus nascatur? Et dicit q̄ nō. quia hereditas non defert ex testamento q̄diu pōt rumpi test. sed tunc demum pōt mihi succedere dictus meus filius cum certum erit postbumum non nasciturū. et ita non pōt posse per eum rumpi testamentum. Sed qd si dictus filⁱ? decedat anteq̄ certum sit postbumum nasciturum ve l non nasciturū? Distingue. aut vtor mea habebat vacuum ventrē: aut plenū. si vacuum et dictus filius emancipatus boc sciebat certe bere s mihi fuisse intelligit dictus meus filius: et sic heredes eius habebūt hereditatem meaz. si autem bo cignorabat dictus meus filius nō intelligitur mihi fuisse heres. si autem habebat vtor mea ventrem plenum ꝛ dictus meus filius decesset anteq̄ certum esset postbumum nasciturum vel non nasciturum: et postea certum factum fuit postbumū non nasciturum: vt quia fecit vtor mea abortū nūquid subueniretur dicto meo filio per pretorem vt heres suus habeat totam hereditatem meam? Et dicitur q̄ sic. quia heredita tem meam habiturus esset si viuus esset tempore quo certū factum fuit postbumum non nasciturum. ꝛ idem per omnia esset si extraneum instituissem postbuno preterito preterq̄ in vno: quia extraneus decedēs anteq̄ certū fit postbumū nasciturū vel non tran̄mittit aliquid de hereditate mea ad heredē suū etiam si postbumus postea nō nascat. ff. b. d. in primo responso ꝛ secundo et tertio ꝛ in quinto. si auiē filium in potestate mea constitutum instituissem ꝛ postbumū preteritum habueret locū primū responsum buius. l. ꝛ scōm ꝛ quartū quod incipit: ergo si vētre ꝛc. vsq; illucideadem ratio ꝛc. et est plana bec. l. Titia.

i ¶ Hereditas. Tum quia instituti expectant preteritos: vt. ff. de secun. tabu. l. ij. in princip. tum quia extranei expectant postbumum in potestate nasciturum: vt. ff. eo. l. cum quidam. §. j. contra tabulas tamē pōt petere emancipatus q̄uis institutus beneficio preteriti: vt. ff. de contra tabu. l. illud. §. fina.

k ¶ Incerto. adbucid est dum esset incertum boc vtrum venter esset va cuus vel non.

l ¶ In familia. i. in potestate: et sic mutat casum.

m ¶ Intelligit. vt. ff. eo. l. cum quidam. §. fine.

n ¶ Sciant. i. opinant. ꝛ sit verū q̄ō opinant. ꝛ cōis est opi. bec enī tria sunt necessaria: vt. ff. e. l. cū q̄dam. §. q̄d ergo. cū. l. seq.

o ¶ Defunctū filiū. emācipatū: unmo suū vt discrepet a sequēti casu.

p ¶ Relinq̄re mihil. certe sic: relinq̄t ergo cōtra tab. vel etiā fm tabulas si vēter etiam erit vacu⁹ ꝛ nollet differre: vt. ff. de cōtrab. l. illud. ff. fi. et l. se. Sz ff. de. si mlier vē. no. l. j. ff. sub pterto. So. vt ibi. Itē no. q: ḃ trāsmittit nō adita hereditas seu bonoꝝ possessio. fic. ff. de ca bonis. edic. l. script⁹. Itē ad fill. l. ij. ff. eleganter. ꝛ. l. q postbumes. Itē. C. de bis qui

Inualidā q̄ſq; cōfirmatur.

Hereditas non adita q̄ſq; trāſmittitur.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

ante aper. tabu. l. i. Jtē. C. e. l. cum antiquioribus. Jtē. C. de suis ⁊ legi. l. apud hostes. Jtē. C. de institu. ⁊ substi. l. fi. Jtē. j. de bo. lib. l. si filius. §. fina. Jtē. C. de iure delib. l. si insanti. Sed regulariter cōtra. vt. C. e. l. iij. ⁊. l. qm̄. ⁊ de cadu. tol. l. i. §. in nouissimo.

a ¶ Decreto. dādo ītab. vt. d. l. illud. ⁊. l. feq. §. ⁊ fi nō petijt nibilominꝰ trāsmittit vt dixi. Acc.

b ¶ Debeat. dādo ītab.

c ¶ Alteruter casu. melꝰ dixisset vtroqꝫ: ꝫ iō boc dixit: qꝫ si nasceret tūc ab intestato: si nō tunc ex te stamēto: ergo ex alteruꝫtro. ⁊ facit. §. de vul. substi. l. si filius. Accur.

¶ Jmetꝰ. ¶ Casus. Ego habēs multos creditores ītituit mihi beredē titiū ⁊ decessit. ⁊ postea creditores itulerunt metū titio ⁊ fecerūt eum adire p vim. certe dz habere titius bñficium abstinendi. Anua.

d ¶ Facultas. p bñficium edicti quod metꝰ causa: vt. §. qō me. cau. l. si mulier. §. si metu. et dic vt no. §. e. l. vi. §. fi. §. Bu.

¶ Antoniꝰ. ¶ Casus Quidam bonꝰ nonieñs nole pātoniꝰ auitꝰ fuit missus in quādā ꝓuinciā nole ciuicaz cā reipublice bononie: et cū ibi ēēt titiꝰ vicinꝰ suꝰ bonꝰ. ſstituit eū bēdē. ipe aūt pāto. decessit ī ciliciā exiſtēs añq̄ sciret se beredē ītitutū: ⁊ añ diem pfinitū ad petēdam bono. pos. qō est. c. dierū: vt j. de suc. edicto. l. i. §. qō dicim⁹. pcu. tñ suꝰ quez bononie reliq̄rat petierat bono. pos. nomine eiꝰ. venit heres ipsiꝰ pantoniꝰ ⁊ habuit ꝓsilium cum sapientibꝰ: ⁊ petijt ab eis vtrū posset bñe ratam petitionē bono. possessionis quā fecit. pcu. pātoniꝰ. ⁊ ipsi rīderunt ei q̄ nō. eo q̄ nūq̄ trāsiit ad beredē bo. possessio nisi fuit petita a defuncto vel rata habita a peum petitio quā. p eo fecit. pcur. suus: vt. j. de bo. pos. l. ij. §. acgrere. vñ ipe heres pātoniꝰ integrā restōnē nole ipi pātoniꝰ eo q̄ fuit lesus pātoniꝰ. ꝑpter absentiā reipu. bononie vt dictū est. nūq̄ pōt ꝫ restitutionē ipetrare: Et ōtr q̄ nō de stricto iure. q̄ sicut dictū est aut⁹ decessit intra diē additionis siue petitionis bo. possessionis: ⁊ sic nō habebat pantonius tpe mortis suc in integrū restitutionē: cum adbuc ipso iure bo. pos. petere poterat si nō petijt petitionē pātoniꝰ. petere in integrū restitutionē ergo ad beredē suū nō transmisit petitionē ipsiꝰ restitutiōis. ☞ tñ ꝫ in fine q̄ de humanitate siue eqtate posſit bereꝫ pātoniꝰ petere in integ. restitutionē. ⁊ sic impator pius cōstituit ꝫ quodam alio q̄ legationis causa ꝓ ciuitate sua erat rome ⁊ rome decessit vt fecit pāto. in cilicia. ⁊ idē instituit in quodā filio q̄ absens amiserat pos. matris sibi delatam. nam cōstituit restitutionē in integ. eum habere. nō babita distinctione stricti iuris ꝑdicti. ¶ Rei pduellionis. Quidaz puta titius instituit sibi beredē filium suum ⁊ decessit. ⁊ post mortē suaz fuit accusatus de crimine pduellionis. i. q̄ aliq̄d molitus fuit ꝛtra imperatorē. filius aūt certus erat q̄ pater nō cōmiserat dictum crimen. nunquid pōt sibi ꝛrere bere. patris: Et ōtr q̄ sic. ſi aūt nō esset certus non posset ꝛrere. quia dz eam tunc fiscus habere. ¶ Jmo berede. Titius ab intestato moriēs fecit codicillos ⁊ in eis petijt ab beredē suo vt manumitteret seruos matris sue titij. ꝺ mater decesserat ab intestato. Jtē ꝓcepit eidem suo beredi vt sibi beredi ⁊ parētib⁹ suis instituret monumētum in possessione dicte sue matris. nūquid ꝑpter ꝓdicta videt dictus titiꝰ gessisse ꝓ berede in bonis matris: Et ōtr q̄ sic. Anua.

* Et sic in ſ cum pf. ſ. furdo. ſ. ſ le ga. ii. bal. in l. repudia ros. C. de ſſ decēd. Jtez ignoāti an ⁊ qñ currat ter̄minus. bal. in l. q̄s dū. C. ad mit. ad bo. pos.

e ¶ Cognosceret. cum ergo tempus sit vtile. vt. C. q admit. ad bo. pos. l. ij. qualiter ignoranti incipit currere: vt. §. de bis q̄ no. infa. l. genero. ⁊. j. de diuer. ⁊ tēpo. ꝓscriptio. l. i. ⁊. §. de calum. l. annus. ⁊ de edi. edic. l. cum ser: ¶ Rñ. vt no. C. de restitu. mi. l. i.

f ¶ Bonorum possessionem. fin tabulas.

g Et potuerat. ideo q̄ cum rata habet pinde est ac si nūc peteretur: sed nunc neqꝫ per defunctum neqꝫ per beredem peti potest: quia a defuncto nō fuit rata habita: vt. §. rē ra. ba. l. bonorum. ⁊. l. fi is cui. Also. ⁊. j. de bonorum possef. l. ij. §. acquirere. Accur.

h ¶ Jmploratbat. heres anti. sic ergo officio iudicis nō actionis iure. sicut ⁊ minor. §. de mino. l. q̄ si minor. §. fi.

i ¶ Intra diem. scilicet anni si erat de liberis: vel centum diebus si extraneus: vt instatu. de bono. possessio. §. liberis. ⁊. j. de suc. edic. l. i. §. largius. improprie ergo dicit additionis: id est petitionis bonorum possessionem. Accurſius.

k ¶ Objsset. ⁊ sic non habebat in integrum restitutionem: cum adbuc ipso iure eam bono. possef. petere posset. igit ad beredem ius petendi in integrum restitutionem non transmisit: et sic titio iure heres petere ex persona aut in integrum restitutionem non pōt. ☞ petit de equitate: quia aliter ad bonorum possessionem petendam venire non poterꝫ: necniz potuit anus ad beredem bonorum possessionem transmittere. Also. vt. j. de bono. pos. l. ij. §. acgrere. Accur.

l ¶ Constituisse. dedit ergo restitutionem. ⁊ sic est contra. C. de restitu. mino. l. ij. Solu. vt ibi.

Addnio. ¶ Jmo solutione huc ⁊tr ariyede bar. hic: hanc materiam late discutientem.

m ¶ Rome erat. ꝛ ibi de cessit vt superior.

n ¶ Possessionem. bonorum subaudi.

o ¶ Sine respectu. scribit enim sine ꝛc.

p ¶ Distinctionis. decesserit ante exactos dies vt post.

q ¶ Et ħ. id est in casu pātoniꝰ propositio.

r ¶ Rei. construe. filius emancipatus cui de patris innocentia liquet potest querere bereditatez subaudi patris sui. et boc dico suspensa cognitione pduellionis.

s ¶ Pduellionis. i. accusati. sic. C. de adul. l. v. ⁊. l. q̄ uis. ⁊. j. ad sille. l. propter veneni. §. fi.

s ¶ Pduellionis. i. leg. iul. maiestatis: vt. j. de verbo. sig. l. quos nos.

t ¶ Suspensa. i. pēdente principali causa/ vel appellatione.

v ¶ Potest querere. non dicit q̄ possit alienare. Item nec q̄ in accusatione non procedat. ⁊ sic non est contra. C. ad leg. iul. maiest. l. penul. et fi. erit ergo bic heres interim: sed definet fecuta condemnatione etiam post mortem: vt insti. de bere. ab intesta. §. per contrarium. ⁊. j. de leg. ij. l. cū filius. §. fina. Sed contra. §. e. l. cum fassum. vbi dicit q̄ de alieno facto non sumus certi: ⁊ sic non adire. Sol. bic est certus quo ad opinionem Also. sed Bug. dicit debere liquere quo ad veritatem: quia discebatur q̄ certa de ⁊ boza deliquerat ⁊ certo loco. ⁊ bic filiꝰ scicbat nō esse verum: quia secum/ id est cum patre alibi tunc fuerat filius. et facit j. de dona. l. post contractum. ⁊. l. donationes. §. fina. ⁊ de solu. l. q̄ si forte. §. quid ergo. ⁊. l. reo.

x ¶ Comperto. sic. C. e. l. si auia. secus si ignorans: vt. C. eo. l. qm̄. ⁊. j. de leg. i. l. seruum filij. §. si quis.

y ¶ Matrem. quondam. bec enim citra ius ⁊ nomen bereditatis non pōt facere: ⁊ ideo est bere: vt bic. ⁊. §. eo. l. p berede. §. penul. ⁊. l. iulianus. §. seruum. ⁊. §. proponebatur.

z Codicillis. sui filij.

a ¶ Petit. scilicet filius.

b ¶ Sibi. scilicet filio.

c ¶ Suis. scilicet filijs.

¶ Um bonis. ¶ Casus Titius abstinuit se ab bereditate patris: et bereditatem matris adiuit titius: et possedit agrum paternum tanꝙ maternum: scilicet credens eum esse maternum. nunquid propter boc videtur amisisse abstinendi consilium quod habuit in bonis patris: Et dicitur q̄ non. conueniens est enim eum demum bonis patternis se videri immiscuisse qui aliquid faciendo pro berede gerere videretur etiam si non esset in potestate patris. quod quidem non reperitur in casu supzapposito. Sed pone q̄ dictus titius qui adiuit bereditatem matris vt dictum est erat pupillus: ⁊ erat creditor matris. ⁊ ita ꝓpter additionem confuse fuerunt actiones sue. ⁊ pone q̄ ipse in integrum restitutus fuit ab oneribus bereditarijs: Certe debent ei restitui dicte actiones confuse. Anuanus.

d ¶ Eum bonis. demum ⁊ omnem. Also.

Conuenit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Conuenit. i. conueniens est intelligi se re. q. d. suus heres eo facto se immiscet quo extraneus pro herede gereret. Et nota differentiam inter adire & immiscere: vt hic. & instit. de here. qua. & dif. §. extranei. qui qs tamen ponitur vnum pro alio: vt. ſ. ad tertu. l. ij. §. fi bonorum. & C. de leg. here. l. si defuncti.

b ¶ Remoto. id est si remotum effet.

c ¶ Familie. i. patrie potestatis.

d ¶ Non videtur. quia nec extraneus pro herede gereret vel adiret: vt. ff. eo. l. p herede. & l. si seruum. §. penulti. sic contra. ſ. e. l. gerit. in fine. & ff. eod. l. si extraneus. §. interduz. in aliquo tamen videtur differre ſu⁹ ab extraneo. ſm quosdam. vt nota. ff. e. l. pro herede. i. & ij. casu. ſul.

e ¶ Liberādos. per in integ. restit. qz adierāt: vt. ff. eo. l. necessarijs.

f ¶ Confusas. quas habebant contra hereditatem vel econtra.

g ¶ Oportet. maiori autez qui ex causa quādoqz desinit habere hereditatem actiones restituuntur: ni si dolū adhibuit: vt. ſ. de his qui. vt indig. l. here. dez. & ad fill. l. propter. §. neptis. & ff. de here. vel acti. vendita. l. ij.

6 Erit. ¶ Casus. Titius retinuit tanꝯ hereditate mſis quan dā domū pignori datam matri: certe pro herede gerere videtur in bonis maternis: & idē est ſi aliena rem non pignoratam matri possedit vt heredi tariam: quia etiaz ille gerere videtur p herede q animo agnoscit pos. licet nihil contingat hereditarium vt fuit in dictis duobus casibus proxime positis. Ainia.

b ¶ Datam. defuncto ab aliquo suo debitore: & sic cepit possidere ciuiliter & naturaliter: vt. ſ. de acquiren. re. domi. l. per seruum.

i ¶ Qualisqualis. Sed nonne vera: vt. ſ. de actio. & oblig. l. qui a seruo: Respond. Jo. non vera: vt. ſ. si quis testa. l. i. j. §. seruo. & nota. ſ. de acqui. pos. l. fi & eo. §. ſi.

k ¶ Alienam. etiam ſi in ea nullum ius habuit defunctus: vt. & ff. e. l. si qs extra. §. interdū. solus em animus sufficit qualitercūqz declaretur: vt instit. de here. qua. & dif. §. fi. & C. vnde leg. i. non hoc. & ff. de rei ven. l. fiagar. & C. e. l. si forori. & l. si auia. & ff. eo. l. pro herede. in princ. §. ij. Sed contra. & ff. eo. pro herede. §. si quid tamen. Solu. vt ibi. Additio. Dic qz nomē heredis ibi accipitur p filio: & sic gessit ibi p herede hoc ē pro filio non proprie vt heres ſm Bar. hic.

4 Nomō declaretur animꝰ. vide l. i. fulcini. & ad fir lateret. qui in pos. ea. l. rephēdēda. C. de ſtit. ſubſtit. ſub dirīōe facꝰ. bal. in rubi. C. de ſ. inſtru.

SI pupillus. ¶ Casus. Pupilus immiscuit se hereditati patris: & creditoribus hereditarijs dedit fideiussores. postea per in integrum restitutionem abstinuit se a dicta hereditate: & ita liberatus fuit a dictis creditoribus. certe & fideiusso. predictus succurrendum est. Ainia mus.

l ¶ Abstineat. per in integ. restit. qz adiuerat cum tutore.

m ¶ Conueniantur. ab heredit arijs creditoribus quib⁹ eos dedit. sic. ff. de admini. tuto. l. ij. & de procura. l. si minor. Sed contra. C. de fideiuſ. mi. l. i. & ij. Solu. hic creditoribus datur in aliam regressus. ibi non. vt ibi nota. Et eodem modo sol. ff. de minori. l. in cause. & de arbi. l. si pupilus. vel vt ibi.

n ¶ Per procuratorem. ¶ Casus hic in principio est facilis quia dicit qz hereditas iure ciuili per procuratorem acquiri non potest. Secundo dicit. Filiusfamilias miles instituit sibi heredem filium suuz & filius militi adiuit iussu aui sui. nunqid acquirit auo? Et dicitur qz sic: & plana ratio est in littera. Ainia.

dic generalem vel ſpecialem: sed hoc fallit in procuratore generali cesaris. vt. ff. de offi. procu. ce. l. i. §. fi. & ff. de inr. fiſ. l. aufertur. §. penul. Itez secus in bono. pos. vt. ſ. de bono. pos. l. iij. §. acquirere. & C. man. l. ſi maritus. & est ratio: quia bono. pos. non consistit in solo animo. vt hereditatis aditio: vt instit. de here. quali. & dif. §. fi. statim enim qz mando de adeundo iam adeo: & ita nihil remanet faciendum per procuratorem. Item per meam voluntatē z animum debeo fieri heres nō p alienā. Itē secus in trebel. restitutione eadez ratione: vt. ſ. ad trebel. l. qz ita. §. i. & ſed. R. dixit qz per ſpecialem tñ potest aditi hereditas et bono. pos. vel. & bic. vet ter per generales. argu. ff. de mino. l. illud. §. ſi talis. Sed ar. extra. ff. de admi. tut. l. ſi duo. sed certe cum bo. pos. possit rata haberi ab eo etiam qui nullus habet mandatum petita magis per habentem generale mandatum. Certij etiam dicūt per generalē posse peti hereditatē z bono. pos. sed quod bic dicit loquit quādo procurator me⁹ esset institutus nomine meo: qz per eum non sio here⁹: ipse tamen tenetur mihi mandati ſi ad meuz mādatū fuit institutus: z institutionē recipit: vt. ff. de here. institu. l. quidam. sed z ſi non rogauit: ꝫ tantū fuit cudens voluntas testantis vt mihi quereretur: mihi restituet. vt. ſ. de acquirē. re. do. l. liber homo. prima placet: vt nec per ſpecialem/nec per generales possim adire: niſi forte in casu quando ſuſpendi vo luntatē meam in eum eo modo quo dicitur. ff. e. l. si quis mihi bona. ff. sed ſi. mandati. z. l. ſi qs alicui: sed z sic dixit. Bō. non posse fieri.

o ¶ Acquisisse. pleno iure olim: vt. ff. e. placet. bodie quo ad vſumfructum. vt. C. de bo. que lib. l. pe. z fi.

p ¶ Ei. ſcz auo.

q ¶ Desierunt. z facit. C. de inoffi. testa. l. fi. in fi.

SI is q. ¶ Casus. Ego bñs multos creditores ſtitui mihi bēdez filiū meū z decessi: z filꝰ pdict⁹ se ab hēditate mea abstinuit: z cū creditores mei possiderent bona hēditaria p fraudem suppositi dictus me⁹ filꝰ quōdā q emeret dicta bona z sibi filio donaret. certe pōt cōueniri dictus filius a creditorib⁹ ac si se immiscuisset bonis meis. Ainia.

r ¶ Mercatus. an abstentionē: nā posterius delictū vel factum non obligat hereditati: vt. ff. eo. l. ſi seruum. §. fi.

s ¶ A creditoribus. immo non: vt. C. de repu. here. l. ij. Sol. bic ofa/ibi res certas. Vel vertus/bic fraudulēter/ibi nō. z sic ſoluitur aliud cōtra riū. j. titu. ij. l. fi. z facit ad. l. iſtā. §. qui. mo. pig. vel hypo. fol. ſicut. §. ſuperuacuū. z. C. de distrac. pig. l. z q ſub imagine. z. & de auc. tu. l. pupillus. §. fz z ſi p interpositā. z. C. qō me. cau. l. pe. z fi. z. C. de natu. li. l. ij. §. z quod de ſubeunda.

EJliusfamilias. ¶ Casus. Filꝰ me⁹ titiꝰ duxit vroꝛē seiam: z habuit ex ea filios: z ipa postea intestata decessit z filiꝰ ſui adiuerūt heredi. eius mulieris iussu dicti mei filij eoz pñs: z nō meo: nunqd mihi acquirunt dictam hereditatem? Et ō: qz non. Ainia.

t ¶ Sublatis. i. susceptis. sic. ff. de pac. dota. l. ſi liberis.

v ¶ Filii actū esse. ure veteri. nouo autē secus vide⁹: vt. C. de bo. q̄ lib. l. ſi. z. l. pe. vel vt in auſ. de here. ab intest. col. ij. Alo. Item per illa iura nō q̄rit iussus vt videt. z facit. ff. ad mace. l. filium. Itē ar. ff. de nego. gest. l. qui aliena. §. q̄p. z. C. de here. ac. l. ij. Sed arg. contra. j. de matri. l. apud filium.

PAter. ¶ Casus. Si filiꝰ me⁹ iusſitꝰ ē heres ab aliquo: z ego iubeo eum adire/non valet iussus niſi ego ſim certus vtrū filius ſit

t

institutus ex asse, vel ex parte: vel ex institutione vel substitutione: vl ex testamento vel ab intesta. ꝛ nō nocet si ego sum mutus: nō tamen nō ca ream intellectu, nā nutu substituere possum ꝛ si scio lras possum scribere q̄ iubeo eū adire. ꝛ idē ē si seruus meus sit istitutus: ſz ꝛ si ipse seruus sit mutus iussu meo p̄ herede gerēdo obligat me hereditati. Aluna.

a ¶ Existat, id est existere possit alicui. Sz videtur cōtra. ff. c. l. si quis mihi bona. ff. sed si mādauit. ꝛ l. si q̄s extraneus. ff. scien dū. Cōtra. Sz distingue p te/an p aliū q̄rat bēdi tas. Azo. Vel dic vt ibi.

b ¶ Mutus p̄ vel nō. Mō. q̄ duo nota disiuncti ue posita verbo singulā ris numeri pluraliter co pulantur.

c ¶ Non careat, pater vel dñs. si autem p̄ careret hz locū q̄d ff. s. co. l. cum here. in p̄n. Si aūt dñs tunc hz locū q̄d ff. s. co. ti. l. q̄ ferui. ꝛ C. d. cu fu. l. fi. ff. tal. ꝛ ar. s. c. l. si q̄s alicui. Item q̄d referūt careat ad filiū/vel ad ser num q̄ non potest stare: cum de eis cepit pluralis ter loqui. Itē facit. ff. c. l. antiſtius. ff. fi.

d ¶ Vel ei. patri vel dño.

e ¶ Eius. f. hereditatis.

f ¶ Scientia, quę ei in lo quendo non est.

g ¶ Lſarū. scribendarum. Et not. vbi voce non est opus nec literarum: vt. ff. de regu. iur. l. vbi. ꝛ. ff. de ac. ꝛ ob. l. cōſensu. Itē fa cit. ff. c. si per epłas. Azo.

Aut inter nenit vbi voce non opus.

b ¶ Mutus, facit lſti. de her. qua. ꝛ diffe. ff. fi. ff. c. eo. l. mutum.

Qui suppſtitis. Cas sus in hac. l. vſq; ad. l. clodius ē talis. Re pudiauit hereditatem ti tij viuentis: ꝛ postea de cessit dictus titius ꝛ ſtituit me bēdē nunḡ d posſes adire hered. eius de iure ciuili. vel bo. pos. petere de iure ptorio: Et ōt q̄ fic. q̄ repudiauit illud q̄d mihi nō ꝑpetebat: ꝛ scias q̄ recusatio bēditatis pōt fieri nō tm vbis: ſz etiā re puta abiciendo a me res bēditarias. Sed q̄d si ego qui gessi, p̄ bēde estimabā me esse pupillū cum essem pubes: ꝛ ita errabam in etate mea: certe nihilominus ero bheres. Aluna.

i ¶ Qui. vt ecce si repudio hereditatē titij qui est viuus. nam post mor tem potero effici bheres: vel de iure ciuili: vel de iure ptorio.

k ¶ Supſtitis. p certo idē si pubitetur. vt. ff. c. l. is qui bēs. ff. si gs. ꝛ. C. de cap. l. nec nos. Sed ℈. C. de bo. lib. l. fi. Solu. ibi tacite. nā erpſſe nō posſt: vt. ff. de bo. lib. l. paulus. ff. patroni. Item contra. ff. de bo. l. q̄dā. ff. fi. Sol. ibi delinquendo.

l ¶ Repudiat. idē si pactū faciat: vt. C. de inoff. test. l. si q̄ſ. ꝛ. C. de pac. l. pactū. ꝛ. l. fi. ꝛ. C. de colla. l. pactū. Q̄dē si iuret: vt. C. de le. ꝛ senatuscō ſul. l. nō dubiū. Et no. ēndē venire ℈ vbi nō tenet q̄ſ fit. fic. ff. de op. le. l. hoīe. ꝛ. ff. ad tertu. l. filiꝰ. ff. i. Item no. de pac. future successionis. Item no. non posse repudiari q̄d nō p̄t peti. fic. ff. de leg. ij. l. fiita ſcriptum. ff. si sub conditione. ꝛ. ff. de succef. edi. l. ff. decretalis.

Repudiari non posſunt q̄ peti nō posſit.

m ¶ Bcusari. Verbis, solis/cū q̄b⁹ p̄sumo talē volūtatē qualē verba declarant: vt. ff. de suppel. leg. l. labeo. ff. idē tubero.

n ¶ Re. ꝛ vbis rē a se ab dicādo: sed etiā sine verbis talia pōt oīdere per q̄ apparet eum nolle. vt insti. de here. qua. ꝛ dif. ff. fi. nam nihil refert re vel verbis aliq̄d fiat. ff. ff. de legi. ꝛ senatuscon. de quib⁹. ꝛ. ff. rez ra. habe. l. paulus rñ. Item facit. C. de ꝙd. indebi. l. indebitus. ꝛ. ff. ad treb. l. restituta. Item facit. ff. pro fo. l. iij. ff.

o ¶ Alio quouis. als aliquouis. als alio quouis.

p ¶ Q. Vi se pupillum. Ro. qui putat se nihil agere nī tenet q̄d agit: fa cit. ff. c. l. fed ꝛ si de sua.

¶ Lodius. Caſus. Quidā nole clodius fecit de iure testm ꝛ instituit in eo sibi bēdē titium. ꝛ postea fecit nō de iure aliud testm et instituit sibi eūdē titū. ꝛ decessit titius cum putaret valere scām testm ꝛ ex eo adiunt. ꝛ postea nolebat ipse adire ex primo cum nihil valeret adi tio ex scō. nūquid poterit: ꝛ pnūciauit Papinianus decessisse intesta tū clodiū qui titius adeūdo ex scō testō videt repudiasse ex pmo: ꝛ q̄ aditio nō valuit ex scō: ſz ipe male dixit: nō em̄ videt titius repudiasse ex primo cū putaret scām valere. ꝛ ideo poterit adhuc adire ex pmo te stamento. Uiuianus.

q ¶ Primo testamento, solemni ꝛ vtili. testamento[o]: postea cundez bere dem in alio testamento inutiliter facto heredē instituerat: scriptus heres cū posterius putaret vale re ex eo adire hereditatē voluit: sed postea hoc inutile repertum est. ¶ Papi. putabat[r] repudiasse cum ex priore hereditatem ex po steriore autem non posse adire. di cebam[s] non posse repudiare cum qui putabat posterius valere: p nunciauit[t] clodianus intestatum[v] decessisse.

¶ Post abstensionem coheredū/alius se implicans vniuerse hereditati vniuer sis oneribus tenetur. b. d. Bar.

Secuola. Lex. xcvij.

Que neptis sue nomine quā ex scia habebat sempronio tot dotis nomine sponderat[?]: ꝛ p vsuris in exhibitionem[y] cer tam summam prestabat: decessit relicta scia filia ꝛ alijs heredibus cum quibus sempronius[a] iudi cio[b] egit: condēnatiꝫ pro portio nibus hereditarijs singuli bere des inter quos ꝛ scia[c] sempronio cauerunt[d] summā qua quisq; cō demnatus erat cum vsuris[e] ijsdē que ad exhibitionem a testatrice prestabantur: postea excepta scia filia ceteri heredes abstinuerunt[f] se hereditate beneficio principis: ꝛ tota hereditas ad sciam pertine re cepit: quero an in sciaz que sola ꝛ centūnole dotis eidē sempronio spopondit:? quolibet mēse dabat ei dē sempronio. ꝛ. nole vsurarū dictor cētū. pmissor. p dote. p satisfacien do sempronio de exhibitiōe siue alimētis q̄ dabat de suo vt roi fue: que erat vt dictū est neptis dicte titie. decessit tpe, pcedēte dicta titia auia in stitutis sibi heredibus filia sua scia. ꝛ duobus alijs ipuberibus. postea sempronius maritus neptis egit contra dictos tres heredes auie ad cē tum predicta sibi promissa per auiam. ꝛ quilibet eorum fuit ei condēn natus pro hereditaria portione. ꝛ postea quilibet dictorum trium heres dum promisit eidem sempronio soluere partem in qua erat ei condēna tus cum eisdem vsuris quas titia testatrix prestabat quolibet mense ei dem sempronio pro alimentis dicte sue neptis. postea dicti duo bere des impuberes qui erant coheredes dicte titie filie titie testatricis absti nuerunt se ab hereditate titie per beneficiū in integrū restitutionis ab impatoe impetratū: ꝛ ficta hereditas cepit pertinere ad dictā sciam testatricis filiā: quertur vtrū dict⁹ sempronius maritus neptis dicte ti tie testatricis possit quenire scia filia testatricis pro partibus coheredū qui abstinuerūt: Et rñ. q̄ fic. Item habebit scia filia testatricis oēs be reditarias actiones ꝛ denegabuntur eis duob⁹ cohēdib⁹ qui se abstī nuerunt: ꝛ hoc idem retulit aristo in decretis frontianis in quodā alio casu simili supradicto: ꝛ hoc cum. l. sequenti. Uiuianus.

r ¶ Putabat. sed male. vt. ff. de inoff. testa. l. mf. sed pro eo erat. ff. c. l. filius emācipatum. sed ibi sciēs testamentum valere acce pit ab intestato. vt ibi no ta.

s ¶ Bicebam. ꝛ bene: vt d. l. mater. ꝛ. ff. ō peti. be re. l. legitimaꝫ. ꝛ. ff. de leg. ij. l. si ire testamēto. ꝛ. l. lucius. ff. sempronie. ꝛ ar. ff. ti. ff. ar. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. q̄ ante. ff. si vxor. ꝛ de leg. ij. l. qui fideicommissum. ꝛ. l. lu ciꝰ. ff. quisquis. ꝛ. ff. de ap pel. l. fe. o.

t ¶ Pronunciauit. iudex huius cause.

v ¶ Intestatum. ergo vi detur iudicasse fm papi nianum. vnde dic q̄ ma le pnunciauit: q̄ p inuti le nō infirmatur vtile: vt insti. qui. mo. testa. infir. ff. ex eo. ꝛ. C. de testl. l. hac consultissima. ff. si quis. ꝛ d. l. qui fideicommissum. que sunt contra. Vel dic q̄ bene pnunciauit / sed nō q̄ nō possit adiri: sed q̄ scriptus heres in prio ri testamento priusq; ex p̄lo adiret decedēsset: fm Jo. ꝛ sic sunt. d. ll. cōtra rie. ꝛ facit. ff. ō bis qui. vt indi. l. cum quidam. ꝛ de verb. ob. l. si dari.

Q. ¶ Cas. Ttia ha bēs filiā scias. ꝛ ex ea scia neptē sempronia marita uit dictā neptez sempronio

Que neptis sue.

¶ Cas. Ttia ha bēs filiā scias. ꝛ ex ea scia neptē sempronia marita uit dictā neptez sempronio ꝛ centūnole dotis eidē sempronio spopondit:? quolibet mēse dabat ei dē sempronio. ꝛ. nole vsurarū dictor cētū. pmissor. p dote. p satisfacien do sempronio de exhibitiōe siue alimētis q̄ dabat de suo vt roi fue: que erat vt dictū est neptis dicte titie. decessit tpe, pcedēte dicta titia auia in stitutis sibi heredibus filia sua scia. ꝛ duobus alijs ipuberibus. postea sempronius maritus neptis egit contra dictos tres heredes auie ad cē tum predicta sibi promissa per auiam. ꝛ quilibet eorum fuit ei condēna tus cum eisdem vsuris quas titia testatrix prestabat quolibet mense ei dem sempronio pro alimentis dicte sue neptis. postea dicti duo bere des impuberes qui erant coheredes dicte titie filie titie testatricis absti nuerunt se ab hereditate titie per beneficiū in integrū restitutionis ab impatoe impetratū: ꝛ ficta hereditas cepit pertinere ad dictā sciam testatricis filiā: quertur vtrū dict⁹ sempronius maritus neptis dicte ti tie testatricis possit quenire scia filia testatricis pro partibus coheredū qui abstinuerūt: Et rñ. q̄ fic. Item habebit scia filia testatricis oēs be reditarias actiones ꝛ denegabuntur eis duob⁹ cohēdib⁹ qui se abstī nuerunt: ꝛ hoc idem retulit aristo in decretis frontianis in quodā alio casu simili supradicto: ꝛ hoc cum. l. sequenti. Uiuianus.

x ¶ Scia. filia.

y ¶ Spoponderat. sed non soluerat.

z ¶ In exhibitionē. id est propter exhibitionem quam faciebat vir. sic ff. de exceptio. do. l. finali. ff. respon. ꝛ. ff. de in rem ver. l. penulti. ꝛ fina. Accursius.

a ¶ Sempronius. maritus neptis.

b ¶ Judicio, subau. in. ꝛ dic egit ꝛ. pmissione dotis.

c ¶ Scia. f. condemnata.

d ¶ Cauerunt. i. per cautionem ꝙmiserunt summam ꝛc.

e ¶ Vsuris. i. sub vsuris.

f ¶ Abstinuerunt. beneficio in integrum restitutionis: quia minores vī milites erant. vt instituta de here. qualita. ꝛ differen. ff. extrancis. ꝛ. ff. sciendum.

Valuisset.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ Maluisset. nec enim compellebatur. vt. ff. eo. l. si minor. ꝛ facit. ff. de suc. edi. l. si. ꝛ. ff. de mino. l. ait prætor. §. sed quod papinianus. ꝛ. ff. l. pri. ꝛ. ff. ad trebel. l. i.

b Aristo. Abstinuerat. per in integ. resti. cū iam adijsset ſm Azo. certe idem ꝛ ſi non adierat: sed abstinuit: quod potest: vt. ff. eo. l. necessarijs. Accur.

c ¶ Parata. ad quod nō cogebatur ſm primus casum: vt. ff. l. priori. not. vl' ad quod cogebatur ſm aliū: vt. ff. eo. l. q ex duabus. §. qui semel.

¶ Quēadmodum testamenta aperiantur ꝛc.

¶ Cōsulta deliberationis et aditiōis hereditatis de q̄ dictū est: opus ē tabulas apiri: ideo de hoc dicit.

Iulius.

Omnibus.

¶ Primo pōt mētes edicti. Scdo rōnes. Tertio scipit exponere. Scōa ibi/ratio. Tertia ibi/si qs. Bar. ¶ Casus. Titi' fecit testm̄ z īstituit sibi hēdē seiū: z ibi legatū reliquit z decessit: nūc volo petē ab here. legatū vī peto ab eo coram iudice vt p̄mittat mihi inspicere z legere: vel ēt' deseri here tabulas testamenti: q̄ p testm̄ volo p̄bare mihi relictum legatum: z dari iudici. Vñe queratis ab herede si hz vel habere potest tabulas testamētī z cum iudē interroga ret hēdem hēs rndit bñ habeo. sed non teneor ei facere copiaz inspiciendi vel describendi. q̄bet alius de legato suo si vult: mō q̄ritur vtrus heres ad predicta teneatur: Et dr q̄ sic. z non soluz mihi legatario tenetur ad predicta sed etiam procuratori meo: z ērō q̄re teneī mihi. q. nō bñ possuz. p̄bare cōā iudice de legato meo nisi inspectis z cognitis verbis testamenti: nec etiam possum transigere super legato nisi vīs testamēti lectis z cognitis. Sz q̄ si vn' de testib' q signauerūt testm̄ neget sigillū suū agnosc̄ere cum oñdī ei testm̄ sigillatū cōā iudice. p̄tinet em̄ ad officium iudicis facere venire coraz se oēs testes qs signauerunt añq̄ apiat testm̄: et ostendet legatario ad sciendū vtrū ipi agnoscant eoz sigilla: certe nō ibi minus aperient tabule: habent ēn aīs suspecte. Itē non mirum si mihi legatario dz facere iudex predictā copiā. nam instrm tabularū testamenti nō ē tm̄ hēdis/sed etiā est vniuersoz q̄bus aliq̄d est in eo relictū. Itez illud q̄d dictū est bz locū nō tm̄ in testō iure p̄fecto/sz etiā i falso vel iniusto vel irrito: q̄uis em̄ illa nō dicant testamēta p̄prie/tm̄ abusiue testamenta appellant. Zt bñt locuz p̄dicta sine sit mihi relictū legatuz in codicillis siue in epla siue in p̄incipalib' tabulis siue in fcōis. Quid sīliquet eum viuere ex cui' tabulis p̄dicta peto: certe nō dz mihi fieri copia ꝛ q̄ dixī vno testō bz locū in plurib'. dic tm̄ ꝛ z falē tabularum nō debeo describere vel inspicere: possem em̄ falsum z mittere. Quid si hēs petat a iudice tps ad exhibitionem testamenti mihi faciēdam: certe ibi here dz ſm angustias seu plxitatē loci in quo dicit esse testm̄. Itē quid si neget se posse hīe testm̄: certe tunc non habeo bñficium huius edicti: sed debeo agere z eum interdicto de tabu. exhibi. hēs aūt pōt ad exhibē dum agere p tabulis testamenti ab alio possessis ꝛ etiam vendicare. et h. d. vsq̄ ad. l. cum ab initio. Vltima.

d ¶ Tabulas testamenti. videt ergo q̄ ad solū testm̄ in scriptis pertinet hoc edictū sicut ꝛ interdictū de tabulis exhibendis: vt. ff. de tabu. exhibi. l. j. Item ad oēm scripturā q̄ pertinet ad testm̄: vt. ff. eo. l. ij. §. ad causaz. ff. eo. l. ij. Sed quid. p̄dest hec inscriptio ꝛ inspectio: Respō. p̄dest: q̄ sic est clausum q̄ nullus scit etiā de testibus quid ibi sit scriptū: vt. ff. de testa. l. hac consultissima. in pn. Itē imutatur sola incisione. ar. C. de testa. l. nostrā. Itē nunqd i nūcupatiuo scripto: an pōt agi vt bui' fiat copia: videt q̄ sit vtile sicut ꝛ interdictum de tabu. exhi. nam ꝛ datur ſm nūcupationē: vt. C. de secun. tabu. l. ij. ꝛ edictum diui adriani vtile. heres remansit: ꝛ oīa vt sola heres gesserat pro eoruz quoq; portionibus qui beneficio principali hereditate abstinuerint vtilis actio dari debeat? Respondi pro parte eorum qui se abstinuerint actiones solere decerni in eam q̄ adijsset ꝛ maluisset integra hereditaria onera subire.

¶ In eum qui post abstensionem vni' oīa bona vēdicat danf actiones itegre. B.

Pomponius. Lex. xcviij.

Aristo in decretis frontianis ita refert: cum due filie patri necessarie heredes extitissent: altera se paterna abstinuerat hereditate: altera bōa paterna vendicauit: totumq; onus suscipere parata erat: ſm cassiū pre torem causa cognita actiones hereditarias vtiles oratorum recte pollicitum ei que ad hereditatem patris accesserat: denegaturus ei que se abstinuerat.

¶ Quēadmodū testamēta aperiantur/inspiciantur/ꝛ describantur. Titulus. iij.

Paulus. Lex. j.

Omnibus quicunq; desiderant tabulas testamenti inspicere vel etiam describere: despiciēdi describendiq; potestatem facturus se pretor pollicetur. quod' vl' suo/vel alieno nomie desiderāti tribuere eū manifestū ē. ¶ Rō autem huius edicti manifesta est/ neq; em̄ sine iudice transigi/neq; apud iudicē exqri veritas de his cōtrouersijs que ex testamento proficiscuntur aliter potest q̄ inspectis cognitisq; verbis testamenti.

¶ Unus ex testib' necessarijs ascriptis in testamēto contradicens: fidem testamēti facit vacillare. Bar.

¶ Si quis neget sigillus suum agnoscere: non ideo quidem minus apertūtur tabule: sed als' suspecte fient'.

Ulpianus. Lex. ij.

Tabularū testamēti instrumētū nō ē vn' hois' b est heredis: sed vniuersoz quibus qd illic ascriptū est: quin potius publicum est instrumentum.

¶ Dis scriptura que prima facie ptinet vltimā volūtatē ptinet ad b edictū. Bar.

¶ Testm̄ aūt proprie illud dr q̄d iure pfectum est: hz abusiue testamenta quoq; ea appellam' q̄ falsa sunt vel iniusta/vel irrita/vel rupta. Itaq; imperfecta solemus testamenta dicere. Ad causaz autez testamenti pertinere videtur id qōcūq; q̄si ad testm̄ factum sit in quacūq; materia fuerit scriptus: quod continet supremam voluntatem: ꝛ tam principales q̄ secundi de tabule edicto continentur. Si plura sint testamenta que quis exhiberi desideret: vniuersorum ei facultas facienda est.

iudicis. in spe. ff. de of. om. iudi. §. f. ver. ites probat q̄s q. ꝛ q̄s q; ꝛ b pdictum de tabulis exhibēdis. bar. in. l. si. ff. de tab. exhibē.

b ¶ Verbis testamenti. ꝛ ideo equuz fuit vt deside rium volentis apiri testm̄ recipet. Azo. ad q̄d. ff. de transac. l. debis. Itez iuramentum hoc pteret: retractat: vt. C. de rebus cre. l. fi. ꝛ sna ō equitate: licet nō de rigore: vt. ff. de excep. rei iu. l. si mf. i pn. Item facit. ff. de interro. act. l. de etate. §. fi ex cā.

i ¶ Si quis. ex testibus.

k ¶ Neget. cum apiē testamentus ꝛ quocunq; testes vt sua sigilla recognoscāt vt. ff. eo. l. cum ab initio. ꝛ l. se. ꝛ vnus negat. i. dicit ibi non esse suum, vel. i. reprobat: als' alī pōt negat: vt. C. de peti. here. l. si putas. Quid autē si dubitat: dicam videm: ꝛ hoc sīnō est sunz sigillum: als' presumit pro sigillo: vt. j. rem ra. bab. l. nec fatisdatio: ꝛ in auf. de si. instru. col. vi. §. si vo monātur.

l ¶ Suspecte fient. Ergo vor vnius inducit suspiciones. sic. ff. de dote. §. le. l. theopōp°. Sz Jo. dic b spāle: q̄ maior solēnitas exigit hic q̄ alibi. Itē argu. ff. de questio. l. marītus. plenaz aūt probatio nem non inducit: vt. C. de testi. l. iurisiurandi. Itez quid si preter hoc sint alia sufficientia sigilla: Rnd. sufficit. arg. C. si ex fal. instru. l. iij. Accur.

Vor vnī' suspicione inducit.

m ¶ Abularū. Instrm. No. testm̄ vocari in instrm ꝛ publicū vt statim dicam ꝛ bñ: q̄ general is est appellatio instri: vt. ff. de fi. instr. l. j.

n ¶ Unius hominis. subaudi tm̄.

o ¶ Ascriptū ē. vt ꝛ. ff. de tab. exhi. l. iij. §. f. olent. ꝛ dic q̄ est vniuersoz vt litate non pprietate: sed heredis tm̄ proprietate: vt. ff. l. priori.

p ¶ Publicū. auctoritate vt ei credat cū sint ibi septē sigilla etiam si non viuant testes. q̄ non placet nisi sit p manū publicā scriptū. Vel publicū. i. ad publicā vtilitatē ptinens: vt. ff. eo. l. vel negare. ꝛ facit. ff. de edē. l. prō. §. huius. an autē ille cui ē nihil legatū possit agere: vt sic sciat an sit sibi relictū: videt q̄ non. vt in pn̄c. huius. l. ꝛ. ff. de tabu. exhibi. l. ij. §. solent. Sed dicas ff: vt hic. ff. §. l. j. in pn̄. ff. §. rō. ff. eo. §. si dubitetur. ꝛ no. C. de tabu. exhibi. l. j.

q ¶ Impfecta. boc quo ad b vt edictū habeat locū: vt hic. ꝛ interdictuz de tabu. exhibi. vt. ff. de tabu. exhibi. l. ij. §. hoc interdictum. Sed ff. ad. l. eor. de fal. l. si quis legatū. Solu. p falso ꝛ nō pfecto testō: nec b edictū nec illud interdictū de tabu. exhibi. locuz hz: vt ibi. sed p falso pfecto vel p vo ꝛ impfecto vtrūq; dat: vt hic. vel dicet ibi no. in. §. hoc interdicti. Itē facit. ff. de vb. sig. l. paulus. ꝛ p emptore. l. ij. §. separata. Sed ar. ff. insti. qui. mo. testa. infir. §. er eo. sed quo ad hoc edictum obtinet quod hic non vt rumpat primum.

r ¶ Ad cām. p̄tinebat in edicto q̄d nō habem' q̄ oīs scriptura ptinens ad cām testamēti posset peti: vt ꝛ. C. eo. l. pe. Et q̄d hic exponit in illo auf. de tab. exhi. ꝛ stat b dicit: vt. ff. de tabu. exhi. l. j. in pn. sine q̄ sit testm̄ sīue codicilli ptinēt: vt hic. ꝛ. C. e. l. fi. si ergo accipit cā testamenti. i. testatio mentis. si ergo large oīs talis scriptura est testm̄: vt insti. de test. in pn̄. ꝛ facit. j. de verb. sig. l. verbū ptinere. ꝛ de tab. exhi. l. j. §. hoc in terdictum. ꝛ. ff. eo. l. sicut.

s ¶ Si plura. i. in pluribus chartis: puta in vna titi'/in alia seius scripti sunt. ꝛ simul signata: ꝛ sic est vnum. vt. ff. de secū. tabu. l. i. §. si gs in

t ij

+ Quefit q̄s officio

† Unde ergo testis auditur. et ē file in. c. iij. cus sup. ff. clerici. extra de. pcu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

duobus.7.j.de tabu.exbi.l.iij.§.j. Vel dic plura integra 7 simul signata.vt.ff.de testa.l.vnum.7.j.co.l.si in duobus. Vel tertio q etiam pu vnum postea aliud:7 sic primum ruptum/tamen pertinet ad boc edictum.vt.ff.priori.§.

a ¶ Liquerit.i.liquido apparuerit. Sed nonne quilibet presumit viuere etiaz vsq; ad.c.annos nisi pbet mortuus: vt.C. de sacrosanc.eccle.l.fi. sed bic pbat viuere: Sed rñ. q ptobatum erat eū mortuum: q6 sufficit semiplene/pbari p vnuz testē: vel aliam psumptionē: vt habeat locum boc edictuz.

b ¶ Tabulas. in totum.

c ¶ Scripturā. pro parte.

d ¶ Et figillet. feilicet inspectam.

e ¶ Et quid aliud.alias et q6 aliud.7 alis 7 quid:et expone p q6.q.d.7 figillet.i. figillatur/se dicat id aliud q6 vult ispicere pu ta aliqua signa que cōsueuerūt apponi chartis:vt in aut.de fide instrumē. §. oportet. col.vj.si ergo esset mortuus/boc permitteretur.licz ibi nibil sit re lictum:vt bic inuit:7 no. ff.in prin.buius.l.

f ¶ Inspectio.7 bocēbuz erat in edicto quod b exponit.i.ex quo permittit inspectio a remotis:7 lecto de proximo pmittit: q: cum quid conceditur: 7 id q6 ex eo sequitur.ar. ff.de iurisdi.om.iudi.l.ij. 7 econtra cum quid prohibetur.C.de leg.7 senatusco.l.non ꝑbuim.

g ¶ Diem.etiaz ibi spectionedus/scribitur:7 lectio: nam viso eo die posset pbari q testator eo die fuisset alibi:vt.ff.de eden.l.i. §.editiones.7.§.diem.7 ideo non fit vt bic.7.C. e.l.iij.in fi. Sed cōtra.ff. de eden.l.pretor. vbi rationes cum die 7 consule edūtur que sunt communes:vt 7 testamentum et causa omnium scripte vt testamentuz. Sed ibi memandante: bic non:vt.ff.de eden.l.si quis ex.§.ex boc. Ité bic maior timor falsitatis:vt.C.de fideicom.l.fi. Itez no.q tollitur via malicijs: sic.C.de indic.vidu.tol.l.ij.

b ¶ Debeat dari.sic.ff.de eden.l.ꝑtor.§.fi.7.l.seq.7 ad exbi.l.sed si bereditas.§.j.7 inst.de offi.iud.§.q9 si neget.7.j.de tab. exbi.l.j.§.j.7 ar gu.ff.de interro.act.l.qui interrogatur.

i ¶ Prolixitates.ad boc.C.de dila.l.j.7.ff.de ferijs.l.oratione.

k ¶ Com pelletur.per boc edictum.

l ¶ Si fñ neget.vel non neget:sed cāz quare nō exhibeat prētēdat:vt.j. de tabu.exbi.l.j.§.j.

m ¶ Ipsi tamen beredi vendicatio tabularum.boc post aditam bereditatem.

n ¶ Et ob id.sez quia datur vendicatio datur ad exhibendum.quod est speciale in chartis:vt ita demuz detur ad exhibendū si 7 mee sint charte:vt bic.7.ff.ad exbi.l.ij.§.j.alis sufficit qualitercūqz interfit exhiberi: vt.ff.ad exbi.l.j.7.l.ij.§.est aut.cum sequentibus.§.7 in ea.l.§.si quis extra beredē. An autem boc edictū det beredi: Rñ.sic.vt.ff.co.l.ij.in prin.7.C.co.l.ij.7.ij.

¶ Uam ab initio. ¶ Caius. Dictū est a principio tit. vsq; buc. quaz iter beres tenetur mibi legatario facere copiam coram iudice inspiciendi et legendi 7 describendi tabulas testamenti in quo mibi relictum est legatum:nunc vult dicere de vno quod debet facere iudex an teq; faciat mibi dictam copiam:nam ante debet cogere qui testes suis sigillis signauerunt testamentum venire coram se.7 figilla sua que apposuerunt testamento recognoscere aut negare se signasse. Sed quid si aliqui ex dictis testibus vel etiam omnes sunt absentes:

¶ Si dubitaf de vita testatoris testamētū non apiatur nisi causa cognita. Bar.

¶ Si dubitetur vtrum vluat an decesserit is cui9 qs quod ad cām testamenti pertinet inspici describiq; postulat:dicendū est ꝓtorem causa cognita statuere id debere: vt si liquerit9 cum viuere non permittat inspici tabulas10: vel etiam vt ipsam scripturam11 quis inspiciat 7 figillet12:7 quid aliud ex tabulis velit spectare. ¶ Inspectio13 tabularū etiā lectionē earū indicat.

¶ Inspectio 7 descriptio tabularum fit fine die 7 consule. Bar.

¶ Diem14 aūt 7 cōsule tabularuz non patitur ꝓtor describi vel inspici:idcirco nequid etiā fiat falsi. nam inspectio materiam falsofabricando instruere potest.

¶ Ex causa datur terminus ad exbibēdum tabulas. Bar.

¶ Utrū autē incōtinenti potestatez inspiciendi vel describendi iubet:an defideranti tempus dabit ad exhibitionem:7 magis est vt dari15 debeat ꝓpter locozū āgustias seu prolixitates16.

¶ Boc edictum competit confitenti cōtra negātē interdictū 7 beredi vendicatio competit.b.d.cum.l.seq.Bart.

¶ Si qs nō negans apud se tabulas esse non patiatur inspici et describi:omnimodo ad hoc compelletur17. Si tamen neget apud se tabulas esse:dicendum est ad interdictuz remitti quodest de tabulis exhibendis.

Caius. Lex.iij.

Ipsi tamen beredi vendicatio18 tabularum sicut cetera rū hereditariarū rez ꝓpetit:et ob id19 ad exbibēdū ag̃s agere pōt.

¶ In bis.ff.tractat quale ds esse officiū iudicis in aperiēdo tabulas posti9 liquet q aperiri debent.Bar.

Ulpianus. Lex.iiij.

Uam ab initio aperiēde sint tabule:pretoris id officium est vt cogat signatores conuenire 7 figilla sua recognoscere20.

Paulus. Lex.v.

Uel negare se signasse. publice enim expedit supma hominū iudicia exitum habere.

Ulpianus. Lex.vi.

Sed si maior21 pars signatorum fuerit inuenta:poterit ipsis interuenientibus refignare testamentum/7 recitari.

Caius. Lex.vij.

Sed si quis ex signatoribus aberit22 mitti debent tabule testameti vbi ipse sit vti agnoscat: nam reuocari cū agnoscendi causa onerosuz ē:qppe spe cū magna captione a reb9 nris reuocamur: 7 sit iniquum dānosum23 cuiqz est officiū suum:nec ad rem ptinet vnus absit an oēs.7 si forte oibus absentibus causa aliqua24 aperire tabulas vigeat/debet pcōsul curare vt interueniētib9 optime opinionis viris apiantur25:7 post descriptū7 recognitū factum ab bis dem quibus interuenietib9 apertesunt obsignent26:tunc deinde eo mittātur:vbi ipi signatores sint ad inspicienda figilla sua27.

¶ Tabule pupillares non apiunturvi uo pupillo nisi ex cā.b.d.cū.l.seq.Bar.

Ulpianus. Lex.viij.

nosuz. Sz quid si aliqua iusta causa subsit propter quam non potest iudicari apertura tabularuz.do nec tabule mittantur ad dictos testes absentes et reponentur ad iudicem: Certe tūc iudex debet curare:vt aperientur tabule interuenientibus viris optime opinionis:et debet mibi vel legatario fieri copia describendi vertba testamenti 7 recognoscendi verba legati:7 boc facto debent obsignari ta bule testamenti ab illis viris optime opinionis q9 bus interuenientib9 (vt dictum est) sunt aperte:7 postea debēt mitti dicte tabule ad illum locum vbi sunt dicti testes absentes: vt ipsi recognoscant sigilla eoum:7 boc vult dicere vsq; ad.l.pupillares.Ulpianus.

o ¶ Cogat.captis pignoribus:vt argu.institu.de testamē.tuto. §. penulti. vel penali iudicio: vt.ff. si quis ius di.non ob.l.j. Et nota testes cogi ad testificandum:vt.j.de tab. exbi.l. locum.§.exbibere.7.C.de testi.l.si quando. Item dicas eo cogi si presentes sint/alias nō: vt.j.co.l.sed si quis.

p ¶ Recognoscere.iuran do dicere verum sint sua vel non.7 an sint testamēta illius:vt bic.7.j.l.pri.nec eni aliter creditur testibus. vt.C.de testi.l. iurisiurandi.

q ¶ Sed si maior. non est attendendum de maiori parte : quia idem esset:7 si nulli interuenirent:vt.C. eodem.l. ij.7.j.l.priori.

r ¶ Sed si quis ex signatoribus aberit.in alterius territorio:alioquin inuiti venirent:vt.ff.eo.l.cum ab initio.7.C.de testibus.l.si quādo.in prin.7 de fide instru.l.iudices. vel refert inter banc cognitionem 7 testimonia. Etzo.quia etiam in eodem territorio constituti non coguntur venire.cum etiam sue domui possit ostendi eis:sed testificatio sit coram iudice cause:in casu tū vbi cāq; sint coguntur venire.f.si confuetudo sit:vt.ff.de testi.l.iij.§.fi.

s ¶ Damnosum.sic.j.de fur.l.si seru9 cōis.§.q6 vo.7.j.de cur.bo.dā.l. ij.§.q;ritur.7.C.de testi.l.si qñ.§.sz cū.7.ff.qui.ex cau.ma.l.videlicet.et C.de excu.tu.l.apparitores. Sed bec iniquitas quandoq; tolerat.7 sta tuitur:vt.j.de bis qui.vt indig.l.post legatum.§.bis vero.

t ¶ Aliqua causa.puta morbebatur beres:vnde nisi adiret nō transmittebat ad beredes:sed nec adire poterat ante aperturam tabu.vt.C.de cadu.tol.l.i.§.cum igitur.7.j.co.l.si in duobus.ij.rñ.vel dabis exemplum.j.co.l.si mulier.

v ¶ Aperiantur.f.tabule.

x ¶ Obsignentur.i.resigillent.i.iterum sigillent.vt.C.co.l.ij.sic.ff.depositi.l.i.§.si pecuniam. Item no.bac.l.testē habere officium:z quidem publicum:quod sane intellige.

y ¶ Sua.z ibi etiam domi sue iurent: iudex tamen mittet aliquem de suis ministris ad recipiendum iuramentum:vt.C.de episcopis 7 clericis.auf.fed iudex.vel committet iudici illius terre:vt in aut. de testib°. §.7 qñ.col.vj.quo facto vna cum testamento sigillato remittentur dicta testium scripta ad iudicē illum ordinarium coram quo petebat aperiri 7 aperiet:7 decreto iudicis autenticabitur:7 extunc habet vim publice

Testis officiū publicū habet.

↑ Concor. c. fane dilecto.cū glo. sup ꝑ. fuisse tropeꝑn. extra de renūcia.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

blice scripture: qꝫ prius non erat: vt. C. de testa. l. publicati.

Pupillares. ¶ Casus. Titius fecit testamentum ꝛ instituit sibi bedē filium suum impuberem: ꝛ postea fecit pupillares tabu. id est pupillariter substituit eidem suo filio: ꝛ dictas tabulas pupillares signauit seorsum a testamento suo. ita qꝫ testamentum suum erat in vna charta: ꝛ pupillare i alia:

certe sine testato: subscripsit dictis pupillaribꝰ tabulis qꝫ non aperatur sine non/nō dꝫ pati ꝑtor eas aperiri nisi cā cognitam qꝫ dico mihi relictū eē legatum in eis tabulis pupillaribus: vel qꝫ mulier vētris noīe in posſ. bo. testatoris fit. l. vt sciat cui demādauit testator curationem ventris. ꝛ. b. d. cum l. seq. Aiuianus.

a ¶ Causa cognita. puta pupillo mortuo. ad quod C. eo. l. iij. ꝛ infitiu. de pupill. subſti. §. sinautem. vbi vt. j. l. ꝓtori. in princ.

b ¶ Si mulier vētris nomine in possessiōē. missa per prætorem: ꝛ pregnās inuenitur post mortem viri: vt. j. deuē. l. posſ. mitt. l. i. in prin.

c ¶ Curatio. ſcꝫ ventris. nā curator non tutor datur ventri a magīstratu: vt. §. de tu. ꝛ cu. da. ab bis. l. ventri. nec tamē hic tenet data testatoris: sed dꝫ pius dicez confirmari: vt. §. de confir. tu. l. j. at pupillo q est in ventre pōt a testatore tutor dari: vt infitit. de tu. §. penul.

Si duobꝰ. ¶ Casꝰ. In duobus crēplaribus autēticis fecit testū titius. legatarius petit testū aperiri: certe sufficit alterum esse apertum ꝛ non est vis a quo aptum sit: siue sui natura siue alio modo qꝫ sp videtur aptum. Sed qꝫd si tabule testamenti sunt exuste vel suppſte: vel occultate: ꝛ ita non ꝓparetur: certe debent legata solui legatarius si alio mō ꝓbent sibi relicta. Ité ſcias qꝫ nō solum testū aperi pōt legatarius petere: sed etiam codicillos ꝛ scōas tabulas: qꝫ pars sunt testamenti. qō aute dixi in duobus exemplarijs autēticis nō dꝫ locum si vnū crēplarius est autenticum/ꝛ aliud exemplum: qꝫ apto exemplo non videt aptum autenticum. ꝛ hoc dicit vſqꝫ ad fi. ti. Aiuianus.

d ¶ Si in duobus crēplarijs. hoc fieri pōt: vtrūqꝫ est autēticū: vt ſtitu. de testa. §. pe. ꝛ. j. de fecū. tab. l. i. §. si quis i duobus. ꝛ. ſ. de testa. l. vnus. secus si alterum est exemplum: vt. j. eo. l. fi.

e ¶ Alterutro. i. altero. ſic. j. de leg. j. l. si er. toto. §. i. in fi.

f ¶ A quo apiant. vt ꝛ. j. de secun. tab. l. i. §. si rose. ꝛ. ſ. de iniuſt. testa. l. ſi. ꝛ. ſ. de bis q in testa. de. l. i. §. sed ꝑsulto. ꝛ. C. eo. l. nostram. ꝛ. j. de verbo. obli. l. cum seruus. ꝛ. C. de ꝑdi. demon. l. ij. ꝛ de leg. iij. l. fideicōmiſſa. §. si cui. ꝛ de aqua quoti. l. i. §. quesitum.

g ¶ Debeat. vt agant: ꝫ ignoretur quid contineatur in testō: in processu tamen probabitur: vt sequatur condemnatio: vt argu. §. deposi. l. i. §. si quis argento.

b ¶ Occultate. ꝛ bic habentur ac si non sint: vel ac si aperte sint cum non appareant.

Si cut codicilli. vt possint peti aperiri. vt. C. eo. l. si. ꝛ facit. j. de codicillis. l. quidam.

k ¶ Secunde tabule. vt. l. possint peti aperiri: nisi fuerint seorsum posite: vt. §. eo. l. pupillares. ꝛ facit insti. de pupil. subſti. §. liberis.

l ¶ Si quis fecerit testū exemplo. modo respondet.

m ¶ Aptum ē. facit. j. de fecū. tab. l. i. §. sed si vnū. ꝛ. j. de fi d. istru. l. ij. ꝛ in auc. vt ſpon. lar. §. ij. ꝛ. C. de eden. l. procurator. ꝛ. ſ. fami. ber. l. papinianus. §. j. ꝛ. C. de verb. sig. l. sanctimus.

¶ Si quis omissa cā testameti ab intestato ꝛc. ¶ Quia ſtituti omittūt adire ex: institutiōe ꝑter cuitāda onera legatoꝝ: ꝛ accipiunt ab intestatoꝛiō de bo dicit. Et no. qꝫ ꝑter tria introducit hoc edictū. Primo ꝑpter eū q omittit ex testō. ꝛ ipe idē tenet ab intestato: vt. j. l. i. in prin. Secundo vt legitimus habeat ꝛ ſſr in fraudē: vt. j. l. i. §. fi. Tertio vt vadat ad subſtitutum: vt. j. eo. l. iij.

Retor. ¶ Casus. Titius instituit sibi beredē filiū suū seiuz ꝛ multa legata reliquit quibuſdam ꝛ decessit: filius repudiauit bēditatē ex testō patris vt nō teneretur aliquid dare legatarijs: ꝛ cepit eum possidere ab intestato: nūquid dꝫ teneri nihilominꝰ legatarijs? Et dꝫ qꝫ sic: ꝛ nō solum bꝫ locum hoc edictum si ego ami possum succedere ab intestato sine institutus ꝛ omitto ex testō: possideo ad intestato. sed etiam si filius meus vel seruus sunt ſtituti: ꝛ ego cum possim eos inducere adire: nolui id facē: ꝛ possideo ab intestato. Sz etiā si iussi eos vt adirent: ꝛ ipi non obtemperauerūt mihi non ercusor ꝓpter hō qꝫ potui eos compellere. Sed qꝫd si seruus me? instituitus ab aliquo non certiorauit me de hō: ego possideo ab intestato. here. illius qui dictum seruum instituit: certe nō incido in edictū. secus aūt si singerēme ignorare dictum seruū eē institutū: qꝫ tunc bñ incido. Ité qꝫ si testator cui ꝓtorā ab intestato succederē ſtituit me heredem sub conditione si nauis ex asia veneritꝰ ſq ad annum ꝛ si non venerit substituit meipſum mihi pure. ꝛ postea venit nauis ꝛ ego omiſi ex institutione adire vt adeam ex subſtitutione: nunqd licido in edictū. Et dꝫ qꝫ nō. Ité qꝫ si ſum ſtitutꝰ sub conditione potestatiua ꝛ eam nolui adīplere ꝛ ab intestato possideo beredi tatē: certe in hoc edictum licido. sed ꝛ si ego q omiſi ex testō non possideo beredi. iure legitimo: ꝛ alio modo puta quaſi predo fingens aliquem ti. mihi ab intestato possessionis. Jdē erit dicendū. ſ. vt testucar legatarijs ſoluere legata: ipſi tñ legatarij debēt mihi in eo casu cauere qꝫ reddent mihi legata si mihi euicta fuerit bēditas: secus autem si ego omittens ex testō ex alia iusta causa possideam bēditatē: qꝫ tunc nō teneor hoc edicto: puta si eam possideo missus in pos. a iudice gra ſtruandoꝝ fideicommiſſoꝝ mihi a testatore relictoꝝ. vel gra creditoꝝ mei ſeruandoꝝ. ¶ Et si non possideat. Jnſtitui mihi bēdem seium qui sine institutione poterat mihi succedere ab intesta. ꝛ ab eo multa legata ꝛ fideicommiſſa dedi quibuſdam ꝛ decessi: ipſe autē omiſit ex testō in fraudē predictorum ꝛ dolo fecit quominus possideat ab intestato ꝛ transtulit ad alium possessionē ꝓ fraudem nunquid tenetur ꝓdictis. ac si adiuisset here. ab intestato. Et dicitur qꝫ sic: ꝛ idem est si non babuit possessionē ab intestato/ꝛ dolo eam dimisit: siue ab initio maliciose fecit vt nō possideret. Sed pone qꝫ dictus seius a me institutus omisit ex testō per fraudem vt dictum ē ad hoc vt ad alium legitimum vel ad sibi subſtitutum peruenīat/nunqd tenetur legatarijs? Et dicitur qꝫ sic. Item nūquid legatarij poterunt conuenire dictum legitimum vel subſtitutū: ad quem peruenit bereditas dolo institutiꝝ? Et dicitur qꝫ sic sed quos cōuenient prius vtrum institutum qui omisit an legitimum vel subſtitutum qui possidet bereditatē? ꝛ distinguitur per um institutus accepit precium a legitimo vel subſtituto vt omitteret an gratis omisit. Primo casu debet prius conueniri institutus ꝛ legitimus vel subſtitutus in subſidium. Secundo casu debet prius conueniri institutus. Sed quid si etiaz subſtitutus cui dimiſſa ē bereditas per institutum omittat ex subſtitutione ꝛ possideat ab intestato: quia ꝛ legitimus erat defuncto dictus subſtitutus: certe poterunt legatarij conuenire institutum ꝛ subſtitutum: ꝛ si sit intra legatarios aliquis cui legatum sit a dicto institito ꝛ a subſtituto idem ille habebit actionem contra vnum eorum tantum quem voluerit eligere: ꝛ bocdicit per plura verba vſqꝫ ad. l. si quis pecuniaz. §. qꝫ. Aiuianus.

n ¶ Tuetur. quas publice expedit habere exitum: vt. ſ. titulo. j. l. vel negare.

o ¶ Calliditati. demum secus si sine fraude: vt. j. eo. l. qui autem. §. si patronus. in fi. §. Azo. ꝛ facit. ſ. ti. ij. l. fuit.

p ¶ Possident. omiſſa ad hoc ꝛc. Azo.

q ¶ Mollicetur. vtilem ex testamento.

r ¶ Et parui. quo ad hoc edictum nihil: sed alibi parui: vt. ſ. titulo. ij. si ego. ꝛ. l. si er parte fina: ꝛ no. in. l. si solus. in fi. ꝛ facit. j. eod. l. cui. ꝛ. ſ. de inoffi. testa. l. nihil.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Acquisierit. ex testamento.
b ¶ In edictum. hoc scz vt videatur adesse ex testamento.
c ¶ Videtur. dominus seruo suo instituto. Ulp.
d ¶ Hereditatem. ex testamento.
e ¶ Sed compellendus est. hoc est responsio. ꝛ est sic. C. de iur. deliberā. l. penultima. Sed contra. C. de heredibus instituen. l. cum proponas. in fine. Sed quod hic dicitur ideo est quia semper posset fingi seruum nolle adire. sic. ff. de transactio. l. cum hi. §. sed cuz lis. Item secus est q̄ hic dicitur cum seruus adire non potuit: vt. ſ. eodez. l. excusatus.
f ¶ Ab intestato. repudiando successionem ex testamento: aliter non esset locus ab intestato: vt ff. titulo. ij. l. q̄ diu. Sed an solus dominus possit repudiare: Quidam non / sicut nec adire. Sed vide contra: vt. ſ. de successo. edi. i. §. per seruum.
g ¶ Al seruo. instituto: qui ipse seruus sit institutus: hic tamen cum sciuit debet ex testamento adire uel non.
h ¶ Possedit. dominus iaz defecta condition in testamento posita: vt ex testamento iam adire nō possit.
i ¶ Substitutus. coheredi: ꝛ tunc fact. ff. titulo ij. l. quesitum. ꝛ. l. iulianus. circa principium. Uel aliter. vt. ff. de vulga. substituti. l. fina. §. i. et fa cit. ſ. eodem. l. qui autem. §. plane.
k ¶ Hereditatez. testamētariam.
l ¶ Statim. post mortem testatoris.
m ¶ Quicq̄ facit. quominus ipso iure sint heredes: facere tamen potest abstentio quominus teneantur creditoribus: vt ff. titulo. ij. l. necessarijs. Item vt hoc edicto teneatur: vt. ſ. prior. Itē quod dicit statim: verus est: ni si sub condition potesta tiua instituantur: vt. ff. de heredi. instituen. l. fiuus. ꝛ. l. iam dubitari. ꝛ de cōdi. insti. l. fi.
n ¶ Si postea. ex interuallo post mortem testatoris.
o ¶ Videntur. ertūc quo ad effectum: vt in edictuz non incidernt nisi ꝛc.
p ¶ Abstinuerint. anteq̄ se immisceant: naz postea abstinere se non possunt: vt. ff. titulo. ij. l. necessarijs.
q ¶ Verum. pro etiam.
r ¶ Hic. i. hoc casu.
s ¶ Habeti debet. quo ad hoc edictum non aliter: vt. ff. de acquiren. hered. l. is qui heres. ꝛ de cōdi. instit. hec verba. ꝛ ad quomodocūq̄ potuit si non acquisierit[a] hereditatem: in ea causa est vt incidat in edictum[b] pretoris. ¶ Pretermittere autem causam testamenti videtur[c] qui cum possit iubere noluit id facere.

¶ Quid ergo si seruus eius cum iuberetur adire hereditatem[d] edicto audiens non fuit: sed compellendus est seruus hoc facere: ideoq̄ dominus ab intestato[f] veniens in edictum incidit: si autem nec certior atus dominus est a seruo[g] ꝛ posteā ipse ab intestato possedit[h] hereditatem: non debet incidere in edictū: nisi fingat ignorantiam.

☞ Si idez est sibi substitutus potest institutionem omittere ex presumpta voluntate defuncti. Bar.

¶ Si proponatur idem institutus ꝛ substitutus[i]: ꝛ pretermisserit institutionem: an icidat in edictū queritur. ꝛ non puto incidere qua si testator hanc ei dederit facultatem qui cum substituit.

☞ Est in extraneo repudiare / ſ suo abstinere / in instituto sub cōditione potestati ua conditionem non implere. b. d. Bart.

¶ Pretermittere est causam testamenti si quis repudianerit hereditatem[k]. ¶ Qui sunt in potestate testatiꝝ heredes sunt: seu ab intestato seu ex testamento: nec q̄ se abstinere possunt quicq̄ facit[m]. Si postea[n] se immiscuerint ex testamento videntur[o] heredes nisi abstinuerint[p] quidem se testamento: verum[q] ab intestato petierint bonorum possessionem: hic enim incident in edictum.

¶ Qui sub conditione institutus heres potuit parere conditioni nec paruit: cum conditio talis sit vt in arbitrio sit heredis instituti: deinde ab intestato possideat hereditatem: debebit edicto teneri: quia cuiusmodi conditio pro pura debet haberi[r].

☞ Qui omittit ex testamento tenet hoc edicto si possidet pro herede ab intestato vel pro possessore vel dolo desiit possidere / vel possessionē acquirere. hoc dicit vsq̄ ad. ſ. fina. Bartolus.

¶ Non querimus qui pretermissa causa testamenti ab intestato hereditatem possideant: vtruz iure legitimo possideant: an non: vel partem eius: an non. nam et quoquo iure possideant hereditatem vel partem eius conueniri hoc edicto poterunt: vtiq̄ si non ex alia causa[s] possideant: vt puta si quis omiserit quidem hereditatem: sed ex causa fideicommissi[t] possidet missus in possessionem fideicommissorum seruandorum causa. vel si proponas cum crediti seruandi causa veniſſe in possessionem. nam nec ex hac causa legatarijs respondere cogetur. totiēs igitur edictum pretoris locum habebit quotiens aut quasi heres legitimus possidet: aut quia bonorum possessionez accepit ab intestato: aut si forte quasi pedo possideat hereditatem: fingens sibi aliquem titulum ab intestato possessionis. quocunq̄ enim modo hereditatem lucrifacturus qs sit: legata p̄stabit. Sane interueniente cautione[u] cuicta hereditate legata reddi. ¶ Et si nō possideat qs hereditatem: dolo autem malo fecerit quominus possideat: euenit vt perinde teneat atq̄ si hereditā adijsset. ¶ Dolo autem malo fecisse videt quomin[v] possideat qui ad aliū trāsmittit possessionem per fraudem: vt legatarij ceteriq̄ qd in testamento acceperint[x]: careāt bis que sibi relicta sūt. ¶ Sane questionis fuit vtrum is demū dolo malo facere videat quominus possideat qui p dolum eā possessionē dimittat quā aliquando habuit: an vero is qui hoc ipsum malitiose fecit ne ab initio possidere iciperet: labeo sibi videri ait non minus[y] delinquere eum qui non incipiat possidere q̄ eum qui desinat: que sententia obtinet.

☞ Qui omittit hēditatē vt vadat ad legitimū: tenet legatarijs si pecuniaz recipit possessore pri⁹ excusso. b. d. cū. l. seq. Bar.

¶ Si quis per fraudem omiserit hereditatem vt ad legitimum perueniat legatorum petitione tenebitur[a].

Idem. Ter. ij.

IJcet p herede gerere non videatur[b] qui precio acceptō pretermisit[c] hereditatem: tamen dandam in eum actionem exemplo eius qui omissa causa testamenti ab intestato possidet hereditatem[d] / diuus adrianus rescripsit. Proinde legatarijs ꝛ fideicommissarijs tenebitur. Sed vtrum ab eo erit incipiendum: et sic ad heredem[e] veniendum: an conuertemus ordinem? mihi videtur humanior esse hec sententia vt possessor hereditatis prius excutiatur: maxime[f] si lucrativaz habet possessionem.

☞ Si substitutus omisit propter pecuniaz ꝛ substitut⁹ ab intestato adit glibet tenet p̄ prijs legatarijs ꝛ a cōb⁹ glibet poterit l

t ¶ Ex alia cā. non lucrativa: sed alia: vt subijcit statim. ꝛ. ſ. e. l. ſi.
v ¶ Fideicōmiſſi. a defuncto debiti. Ro. fecerat enim quidā tertius priꝰmo testamentum in quo legauerat mihi. ꝛ. prestanda ab isto defuncto modo quem ſtituerat q postea me ſtituit: ego omitto ex testō: mittor in poſ. p fideicommiſſo mihi debito a defūcto ex testamēto cuiuſdā primo testātis vel erā creditor testatoris ꝛ p debito mittor in poſ. omittēdo hēditatē: nā nō tenetur creditoribus his duob⁹ casibus. ꝛ hoc dicit: vt arg. C. de bonis auc. iudi. poſ. l. j.
x ¶ Cautiōe. ſ. prestāda: ad quod. C. de peti. here. l. ſi. §. j.
y ¶ Acceperint. ſalicet de ſtimatione.
z ¶ Nō min⁹ delinq̄re. ſic j. de verb. ob. l. milla. §. j. ꝛ. ff. de rei ven. l. ij. ꝛ. ff. de peti. here. l. ſi ꝛ ſi lege. §. p̄inde. S3 arg. §. ff. p ſo. l. nemo. §. j. ꝛ q̄ ſ frau. cre. l. q aūt. in pn. ꝛ. ſ. ſi q̄ in frau. pa. l. j. §. vtrum.
a ¶ Tenebit. ſ. omittēs. Sed cōtra. j. e. l. ſi qs pecuniam. ibi: vbi vo gratis ꝛc. + vbi poſſeſſorem tm̄ dicit q̄uenri. So. ibi gratiſ omiſit: hic accepta pecunia: ꝛ ſic conuenitur ex iuſſo tm̄ pri⁹ legitimo. vt. j. l. pri. ſic ꝛ diſtinguitur eo qui omittit vt vadat ad ſubſtitutuz. vt. j. eo. l. ſi nō ſol⁹. pe. rñ. ꝛ. C. e. l. j. Alij dicūt q̄ h idē erat legitimus ꝛ omittens qō non placet. Alij dicūt q̄ tenebitur. ſ. qui poſſidet: nec hoc placet.
b ¶ Ject. Non videatur. vt. ſ. titu. ij. l. fuit. ꝛ de peti. here. l. etiā ſi. §. plane ſi acceptam.
c ¶ Pretermiſit. hereditatez. ſecus ſi gratis: tunc eni tm̄ poſſeſſor tenetur. vt. j. eo. ſi quis pecuniā. §. vbi vero gratis.
d ¶ Poſſidet hēditatē. in quem cōſtat dari p rubricam. ꝛ. ff. l. j. in pn. ꝛ j. vt le. no. ca. l. ei quocq.
e ¶ Ad heredez. ſcz legitimum. Ulp.
f ¶ Maxime. abundat: ſic. j. eo. l. ſi qs pecuniaz. ibi: ꝛ maxime ꝛc. alſ⁹ eni iſte non tenet: vt. j. e. l. ſi. q̄ ē ꝛtra. S3 cuz pecuniā dat quomodo habet gratis: rñ. Alius p eo dedit vel nihilominꝰ dicit habere gratis: nec enim dat bono modo. Alij dicunt q̄ hic ordo ſeruatur qñ nihil accepit inſtitutus: ꝛ ſic abundat maxime: alſ⁹ ſi accepit quilibet a principio pōt q̄ueniri. p q̄bus ē. j. l. prior. Alij dicunt q̄ prior electiue ponitur ꝛ omittēs nil accepit: ꝛ ſic nō cōuenitur: vt. ſ. eo.

+ Aliter in nuere q̄ nō eſt dolus in eo quod fit grat⁹. q̄ intelligē actiue et paſſiue. naz dolꝰ eſt nō rñ in eo q nō ſentit cōmodū ſi eo q̄ malitioſe prūpit alteri⁹ dānū. bal. l. q̄ fortuitū. iſt. col. C. de pig. ac. ꝛ q̄modo ꝓbet dolus. vide Alexā. poſt barto. in. l. meus. ff. q̄ me. cau.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vt.ſ.eo.ſi quis pecuniã.ibi:vbi vero gratie ꝛc. Item videtur vtrũq; ſimul conuenire non ſeruato ordine:vt.ſ.eo.l.ſi non ſolus. Contra. Sol. hic ab vtroq; idẽ ſequãtur:ibi ſecus:vnde quilibet ſuis tenetur. Item vide ſ quilibet in ſolidũ teneri:vt.ſ.eo.l.ſi ab inſtituto. Sol. ibi ambo pof fideb ãt:hic ſolus legitimus,ꝛ eodẽ modo rñ.ad.l.ſ.e.l. ſi non ſolus. in pũcti.ꝛ.ſ.ñ.ꝛ.l.fina. ibi: nũcꝛc. Sol.ibi. Itẽ contra.ſ.eo.l.ſi non ſolus. §. fina.ibi:ſalvoꝛc. So.ibi. Itẽ cõtra.ſ.l.pri. Sed tl ſam intellige ſ̃z iſtam:vt ibi dices. ꝛ facit ad hoc q̃ pmus poſſeſſor conuenitur quod de debitore ꝛ fideiuſſore dicitur:im auten. de fideiuſ.§.i.colla.i. ꝛ de tutore gerente ꝛ non gerente dicitur. C. de di. tut.l.ij.ꝛ arg.ſ.de leg.ij.l. cum ab vno.

a ¶ Si pecuniam. Pote termitteres. adire er ſubſtõne:ꝛ ẽ̃s dicit q̃ſi dicat non ſolum inſtitur omiſit. Vel dic non ſolus ſi adiuit vt dixit tenetur: ſed ꝛ ſi omiſit.

b ¶ Q̃. id eſt quia.

c ¶ Lege.i.ab intestato.

d ¶ In vtrunq;. vt tamẽ pmus poſſeſſor conuenitur:vt.ſ.l.pri.que videturꝛ. Aliq; dicit vterq; ab inteſtato apptebẽdit. vt.ſ.eo.l.ſi ab inteſtato. quod ẽ contra banc litteraz,tertiũ q̃ in fi.l. nil accepit inſtitutus:hic ſic,pmam probo.

e ¶ Ab vtroq;.idẽz ergo legauit ab vtroq;: portuit eni et ab alterutro legaſſe:vt.ſ.de leg.i.l.licet. ſed tunc ſi tantum ab inteſta to teneretur ppter quod pecunia acceperit:vt bac l.ꝛ.ſ.l.ptori.

f ¶ In alterutrum.id eſt in vtrunq; ſm q̃ diſtinguitur.ſ.eod.l.ſi non ſolus.ſ.ſi duo.ꝛ.l. ſi ab inſtituto.

g ¶ Actio. vtilis ex teſtõ.

Si quis pecuniã. Caſus eſt vſq; ad.ſ.q̃ q̃. ¶ Quã q̃. A prin.ti, vſq; huc dictũ eſt de heredibus ex teſtamento omittentibus ꝛ ab inteſtato adeũtibus.ſ.vt teneãtur legatarijs nunc dicit q̃ idem eſt ꝛ in aliis qui non ſunt heredes puta legatarijs a quibus funt fideicõmiſſa relicta:nam ſi ipſi id dolo procurauerunt vt heres non adeat tenetur nihilominus fideicõmiſſarijs. Secundo dicit q̃ heres qui vendidit here ditatem poſſidere videtur ꝛ ea ratione legatarijs tenetur:non ea q̃ videatur dolo feciſſe quominus poſſideat. Aliquamdiu.

b ¶ Simpliciter.i.ſine pecunia non ſine fraude.

i ¶ Preſtitum.i.hereditatem preſtari ſiue dari.

k ¶ Maxime.abũdat.ſic.ſ.e.l.ij.in.fi.ꝛ pbaſ q̃ abũdat.ſ.e.l.i.in pric. et.ſ.e.l.qui aũt.ſ. ſi patronus.in ſi.§.ꝛ.ſ.ea.l.§.q̃ q̃. Itẽ ad id q̃ dicit non alſ facturus.ſ.de ali.iudi.l.q̃ redbibito.

l ¶ Iudicia.i.vltimam voluntatem.ſic.ſ.ti.ſ.l.vel negare. V.

m ¶ Conueniẽdum.poſt nõ valet.i.poſſeſſore prius excuſſo:vt.ſ.e.l.ij. vel ibi loquitur q̃n gratis babebat.

n ¶ Poſſeſſorẽ.tm forte ꝛ nõ prędiãtẽ.ij quidã cõtra.ſ.e.l.ſi nõ ſolus. ſ.tñ.ꝛ.ſ.fi.ꝛ facit q̃ no.C.e.l.ꝛ.ſ.e.l.ꝛ.l.ptori.

o ¶ Scripſit.als ſerpſit.als repſit.ꝛ eſt ſenſus.i.trabitur ſententia.

Particeps fraudis comme ſ̃z lucri participeps non ſit.

p ¶ Conuenirí. Fraudis participes cõuenit ſ̃z lucra ad cũ non peruenerint.ſic.ſ.de nego.geſt.l.ex facto.ſed videtur bũc legatarium non teneri cum legatum non habeat:vt.ſ.de lega.i.l.fideicommiſſum? Reſpon. immo:quia tenetur cedere actiones: ſaltem quas cum ſua culpa cedere non poſſit:quia procurauit vt teſtamẽtum non valeret tenetur:vt.ſ.de lega.iij.l. ſi legatarius.ſed an heres in ſubſidiũ? argu.q̃ ſic.ſ. de eo per quem fac.e.l.ſi.in princi. Additio. Aduerte hic ſm Barto.q̃ iſta glo. debet intelligi q̃ legatarius erat de illis qui veniunt ab inteſta. ꝛ bona peruenerunt ad eum: alſ tenerentur illi ad quos bona deuenerunt ſm Jaco. de are. quod placet Barto. Solum enim tenetur ex hoc edicto ille qui hoc procurat facturus ſibi aliquid lucri:vt.l.ſ.ſ.non querimus. ſ.eodem.

q ¶ Diſſidere. q̃ preciũ loco rei eſt. vt.ſ.de peti.here.l.ſed ꝛ rem.et.ſ. de vſufru.l.qui precio. Item heres eſt nõ ideo minus q̃ vẽdidit ꝛ legatarijs olbus tenetur actione ex teſtamẽto:vt.C.de here.ven.l.ij.

r ¶ Quomiñ poſſideat. Sed nonne q̃ dolo deſiit poſſidere videt poſſidere:vt.ſ.de reg.iuris.l.ad ea.§.ſemper? Reſpond. verum eſt:ſed tamen nõ omnis qui videtur poſſidere dolo deſiit poſſidere.

¶ Excuſat videtur. ¶ Caſus. Patronus inſtitut a liberto ta liter q̃ porro parroni eſt onerata eo q̃ nimia legata reliquit libertus poteſt omittere ex teſtamento ꝛ adire ab inteſtato:ꝛ excuſatus eſt ab hoc edicto. nam et ſi libertus inſtituerit ſeruum patroni/ et non onerauit partem patroni legatis:et pa tronus ſeruo iuſſit vt adiret et ſeruus non potuit adire aliquo caſu impedi tus/impune poteſt patronus pretermittere bereꝫ. liberti ex teſtamento quo inſtituit ſeruum patroni. Uiuianus.

s ¶ Oporteret.quia eius portio erat onerata legatis:vt.ſ.l.ptori.ſ. ſi patronus.

t ¶ Eius.ſ.patroni.

v ¶ Non potuerit.vel noluerit ſ̃z. R.ad quod. C. de here.inſtitu. l.ij.in fi. ꝛ ſic ſpeciale in patrono: vel dic ſec? ſi noluerit: vt et idem ſit in eo quod in alio.vt.ſ.e.l.i.ſ.quid ergo.ꝛ facit.C.eo.l.ij.ſ.i.

Q Uia autẽ is qui. ¶ Caſus. Dicitur eſt.ſ.eo.l.i.q̃ is heres q̃ ab inteſtato poſſidet bereꝫ. omiſſa cauſa teſtamenti conueniri poteſt a legatarijs: modo queritur an poſſit cõueniri: ſi quaſi ex voluntate teſtatoris videatur ex teſtamento omiſiſſe: puta q̃ frater ſuũ ſcripſit teſtatoꝛ heredẽ et multa legata in teſtamẽto ab eo reliquit: ꝛ poſtea fecit codicillos et in eis petijt a dicto ſuo fratre vt ſi legitima ſua hereditas ad eũ ptinuerit p̃ſtaret q̃ buſdã fideicõmiſſa.ꝛ poſtea deceſſit dictus teſtatoꝛ:ꝛ poſtea frater ſuus omiſit bereꝫ. ſuã ex teſtamẽto:ꝛ adiuit ab inteſtato: nũquid tenet reſpõdere legatarijs quib? legatũ eſt in teſtamẽto? Et dicit q̃ ſic. tenet etiã rñdere illis quib? fideicõmiſſa ſunt relicta ab inteſtato in codicillis: non tenet tñ vtriq; vltra dodrantem. immo quadrans integer debet apud eum remanere: prius etiam debet ſatisfacere dictis legatarijs q̃ dictis fideicõmiſſarijs. Sed quid ſi teſtatoꝛ noſtatim permiſit dicto ſuo fratri vt dimitteret bereꝫ. ex teſtamẽto ꝛ adiret ab inteſtato? Certe non incidit frater in edictum faciendo illud quod teſtatoꝛ ei permiſit:ꝛ ideo non tenetur rñdere legatarijs. Sz pone q̃ dictus teſtatoꝛ reliquit titio ꝛ ſeio legata in teſtamẽto ꝛ eiſdẽre liquit fideicommiſſa ab inteſtato. itez ꝛ ab inteſtato reliquit fideicommiſſa gaio/nunquid illum ordinẽ debemus ſequi quem iuſtianus ſupra monſtrauit:ſcz vtillis quibus relicta ſunt legata in teſtamẽto ꝛ fideicõmiſſa ab inteſtato ſoluantur prius de dodrante dicta legata ꝛ fideicom miſſa.ꝛ ſi aliquid ſuperet de dodrante ſoluantur fideicommiſſa illi gaio predicto cui ab inteſtato tantũ ſunt data fideicommiſſa:an vero contribuemus omnes fideicommiſſarios quaſi equales:ſcz vt prius ſoluantur ſola legata ꝛ poſtea ſi ſuperet de dodrante ſoluantur omnia fideicommiſſa equaliter ꝛ non habeant aliquam prerogatiuam fideicommiſſa data ab inteſtato dicto titio ꝛ ſeio quibus legatum fuit ſimiliter in teſtamento ante fideicommiſſa data dicto gaio ab inteſtato tantum. Et diſtinguit hic.aut heres qui omiſit ex teſtamento ꝛ adiuit ab inteſtato incidit in edictum omittendo ex teſtamento ſine ſpeciali teſtatoris permiſſu,aut non incidit:vt quia ſpecialiter ei hoc permiſit teſtatoꝛ: vel

quia alia iusta causa interuenerit omittendi ex testamento. Primo casu preferendus erit dictus titius ꝛ seius quibus ex testamento relicta sunt quedam ꝛ ab intesta. quedam scilicet vt eis prius satisfiat de legatis eis relictis in testamento ꝛ de fideicommissis eisdem relictis ab intestato. ꝛ si superest aliquid de hereditate satisfiat dicto gaio fideicommiss. cui ab intesta. tantuꝫ relicta sunt fideicommissa. Secundo vero casu debent cõtribui fideicommissa quasi exequata scilicet vt dicto titio et seio soluantur fideicommissa eis relicta ab intestato. ꝛ gaio predicto seiuantur fideicommiss. sibi similiter relicta ab intestato legata autem relicta in testamento dicto titio et seio non prestentur eis: quia iuste: vt dictum est possidet heres ab intesta. heres. hoc dicit vsqꝫ ad. §. nõ simpliciter. Vlpianus.

a ¶ Testamenti. vt. ff. e. l. j. in prin.

b ¶ Ab intestato. id est si contigerit non adiri hereditatem ex testamento. Accurs.

c ¶ Pertinuerit. quod tamen bicvolebat testator. vt. j. bac. l. §. i. ꝛ. ii.

d ¶ Fideicommissa. non dixit legata: quia ꝑ hãc l. ab intestato non prestabantur: vt institut. de fideicommiss. hered. §. preterea. Also. sed hodie non est differentia: vt. C. communia de lega. l. ij. sed quod ad hec que hic dicuntur idem est etiam hodie.

e ¶ Mox dimissis. nõ fuit dicendum: vt legata in testamento relicta prestaret quasi adierit ex testamento ꝛ simul fideicommissa ab intestato relicta quasi ab intestato adierit. h̃ enim esset iniquum.

f ¶ Quadrantem. contra omnes etiam legatarios. C. co. l. fi. ꝛ. j. ad legem fal. l. j. §. ad eos. ꝛ. l. nesenni⁹. §. j. ꝛ. j. c. duo. §. finali.

g ¶ Omnimodo. deducta falcidia vt dixi.

possidet hereditatem conueniri potest si omittat causam testamenti[a]: quicumq; est si quasi ex voluntate testatoris videatur omisisse an cogatur prestare: vtputa fratrem suum scripsit heredem et codicillos fecit ab intestato[b]: petitus ꝛ a fratre vt si legitima hereditas ad eum pertinuerit[c]: fideicommissa[d] prestaret quibusdam. Si igitur omissa causa testamenti ab intestato possideat hereditatem: videndum est an legatarijs cogatur respondere. Et Julianus lib. xxxi. ff. scripsit cogendum primum legata prestare: mox dimissis[e] legatis si quid superfuerit ex dodrante: tunc fideicommissa cogi prestare. ceterum si legata absumant dodrantem: tunc nihil fideicommissarijs prestandum: habere enim integrum quadrantem legitimũ heredem oportet. Ordo igitur a iuliano adhibetur: vt prius legata prestentur: deinde ex superfluo fideicommissa: dummodo quadrans non tangatur: ego puto iuliani sententiam ita accipiendam: vt si omissa causa testamenti ab intestato possideat hereditatem: cogatur omnimodo[g] legata prestare: nec enim vtiq; omittere[h] ei hereditatem permisit qui fideicommissa ab eo reliquit ab intestato.

¶ Plane si nominatim id ei permisit: dicemus non cum incidere in edictum: quia vsus est facultate ea quam ei testator concessit[i]. ꝙ si non ei concessit specialiter testator omittere: is ordo erit sequẽdus quẽ iulia. ostendit[k]. Quid enim dicemus si ijsdem ꝛ ex testamento

¶ Non simpliciter. ¶ Casus. Dictum est. ff. e. l. j. in principio ꝛ vsqꝫ huc ꝙ pretor dat actionem legatarijs contra heredem qui omittit adire ex testamento ꝛ possidet hereditas. ab intestato: certe istud non est intelligendum simpliciter sed causa cognita. nam quandoq; non dat in eum actionem legatorum: puta si testator promisit expresse ei omittere

legata ꝛ fideicommissa ab intestato fuerint derelicta[l]: ꝛ preterea alijs fideicommissa: an ordinem illum debeamus facere quem iulianus mõstrat[m]: an vero contribuemus omnes fideicommissarios[n] quasi equales. Et magis est vt ita distinguam[o] multũ interesse vtrũ incidit in edictum heres an non. nam si incidit preferendi erunt bi quibus testamento relicta fuerũt quedas[p]. si vero non inciderit[q]: qz hec fuit testatoris voluntas vt da ret ei facultatem ꝛ ab intestato succedendi: vel quia alia[r] causa intercessit quecũq; ea que supra scripta sunt: non offendit edictum dicendum est contribui fideicommissa debere quasi exequata.

☞ Qui omittit dolo tenet hoc edicto si possidet: secus si ex iusta causa. b. d. Bart.

¶ Non simpliciter autem pretor pollicitus est se daturum actionẽ: sed causa cognita. nam siue inuenerit testatorem huius rei auctorem esse: ipsumq; permisisse ab intestato succedere: aut si qua alia iusta causa[s] omittendi interuenerit: vtiq; non dabit actionem in cum legatorum. ¶ Item si inuenerit bona ad alium pertinere[t]: non dabit[u] actionem si modo nulla[v] colluſionis ſuſpicio religionem pretoris inſtruxerit. Si autem is cui auferri hereditas potest[w] aliquid possideat de hereditate: et possidere[x] desierit sine dolo malo: magis est vt desinat conueniri[y]. quod ergo tempus spectabimus an possideat / necne litis[z] contestate tempus spectari debet. certe si vacantia bona quis possederit[a]: et quadriennium[b] pre-

ex testamento ꝛ adire ab intestato. vel si alia iusta causa interuenerit vt omitteret ex testamento. vel si inuenerit pretor bona ad alium pertinere et repudiantem ex testamẽto: nihilominus sine dolo possidere: vel si inuenerit pretor illum qui omisit ex testamento possidere: vel quasi possidere: posita desisse sine dolo malo ante litem contestatam contra eum per legatarios: in istis ergo quattuor casibus non datur actio in eum qui omisit ex testamento: secus est in quodam alio casu quinto qui est talis. Institui heredem titium mihi extraneum cum non haberem alium qui mihi attineret: vnde si titium non instituissem bona mea essent vacantia ꝛ ad fiscum pertinerent: et multa legata a dicto titio reliqui / ꝛ postea decessi: titius omisit ex testamento in fraudem legatariorum: et sic bona mea sunt vacantia ꝛ ad fiscum pertinent: ante autem q̃ fiscus peteret dicta bona dictus titius q omisit ex testamento cepit ea possidere et tenuit per quadriennium: ꝛ ita per dictam prescriptionem titius est contra fiscum: nũquid tenebitur legatarijs. Et dicitur q̃ sic. Vlpianus.

r ¶ Iusta causa. puta vt fraudem testatoris repelleret: vt. ff. §. proximo nota.

s ¶ Ad alium pertinere. puta: quia cuicta sunt fine ſuſpitione vel repudiatione / vel vltra quadrantem nil omnino possidere / nec dolo feciſſe: quominus possideret: als contra. §. eo. l. j. §. totiens. vſqꝫ ad finem. l. ꝛ j. prori. reſpon. Accur.

t ¶ Non dabit. quibuſdam.

v ¶ Si modo nulla. i. ſi pretor non fuerit per ſuſpitionem inſtructus colluſionem inter ceſſiſſe. vt. ff. l. j. §. ſi.

x ¶ Poteſt. ſcilicet ſcriptus per legitimum: nec tamen aliquod prepara mentum erat ad petitionem heredi. alioquin differrent legatarij ꝑ hec tempora: hodie ſecus: vt. C. de peti. here. l. ſi. in punc. ꝛ. §. i. Vel forte in odium eius etiam lite mota in petitione hereditatis non differrent legatarij etiam hoc iure.

y ¶ Poſſidere deſierit. poſtea ſic. j. ad legem falcidiaꝫ. l. in ratione. §. imperator.

z ¶ Deſinat conueniri. interim tamen dum poſſidet tenetur exacta cautione cuicta hereditate: vt. ff. l. j. §. non querimus.

a ¶ Litis. hec ẽ reſponſio. ſic. ff. de neg. geſt. l. litis.

b ¶ Quis poſſederit. inſtitutus omittẽs ex teſtõ ꝛ ab intestato tenẽs: nec vllus erat ſubſtitutus vel legitimus ꝛ ſic vacabant.

c ¶ Quadriennium. a tempore denunciationis: ſed a tempore quo fuerit delata. xx. annis: vt. j. de iure fiſci. l. j. §. diu⁹. ꝛ. §. preſcriptio. ꝛ. C. de quadrien. preſcrip. l. j. ꝛ dic vt ibi nota. Item ante quadriennium potest conueniri: vt. ff. prori. dixi. §. ſi autem. ꝛ. §. quod ergo. ꝛ. ff. eodem. l. j. §. non querimus.

Si patronus.

+ Materiã grauamis: ſupple per i Bal. in. l. ſi ꝙs ſuo. C. de inoffi. teſta. ꝛ pau. ff ca. poſſ. ccxxxij.

b ¶ Omittere. vt. ff. de teſtamen. mili. l. iij. ꝛ. C. de condi. inſer. l. ij. quod enim ponitur in grauamen + non reuelat ſic. ꝛ. C. ſi manci. ita fu. alie. l. fi. §. ij. Accur.

i ¶ Conceſſit. ſic. ff. e. l. j. §. ſi proponatur.

k ¶ Oſtendit. ſuperiori parte legis.

l ¶ Fuerint derelicta. q. d. ꝙdam predia iure legati reliquit titio in teſtamento: ꝛ eadem predia eidem titio reliquit iure fideicommiſſi ab intestato: ſi contigerit heredem ab intestato ſuccedere forte dicens: ſi non valeat iure teſtamenti valeat iure codicillorum quod poteſt: vt. C. de codicil. l. ſi. Item quedam alia predia iure fideicommiſſi: ꝛ ſic ab intestato reliquit alij.

m ¶ Monſtrat. vt preferatur titius veluti ex teſtamento: vt. ff. e. l. j. ibi: iulianus ſcribit ꝛc.

n ¶ Omnes fideicommiſſarios. etiam titium vt pote fideicommiſſarius per repetitionem.

o ¶ Quedam. ꝛ fictitius prefertur ꝛ dictum iuliani ſeruatur.

p ¶ Si vero non inciderit. qõ potuit ꝛtingere qz ꝛc. vt. ff. §. plane. ꝛ. j. ꝙ ri. §. ꝛ. ff. l. j. §. ſi proponatur.

q ¶ Alia cã. puta vt fraudem teſtatoris repelleret: vt. ff. l. j. pri. ꝛ. j. §. ſi patronus. ꝛ. ff. de acqui. he. l. ſi pupillus. §. i. ꝛ. ff. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. quarta. in fine. ꝛ. j. de leg. ij. l. cum pater. §. titio. in fine. §. ꝛ argu. j. de vſucapio. l. non ſolum. §. quod vulgo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

¶ Si patronus. ¶ Casus Libertus meus instituit me heredem ex debita mihi ab eo portione id est ex tertia bonorum suorum: vt institu. de succes. libr. §. sed nostra. et multa legata a me reliquit et instituit sibi tertium in duabus partibus hereditatis: et ab eo similiter reliquit multa legata: et decessit dictus libertus. postea ego patronus omisi institutionem quia dicta mea pars nimis erat erbausta legatis: postea dictus titius meus coheres collusit me cum bo. modo: dixit essi mihi: ego omittam meam partem ex testamẽto sicq; ad legata non tenebor et tu patrone accipias eã et dabis mihi. c. libras pone: et ita fecimus: vnde ego patronus habui totas hereditatẽ ab intestato rotunqd tenebor soluere legata a dicto titio relicta. Et dicitur q̃ licñ tamen in tantum q̃ non remaneat mihi mea portio id est tertia integra: si autem non feci collusionem cum coherede meo non tenebor legata soluere. Iulia.

a ¶ Portione. scilicet tertia. vt institu. de suc. lib. §. sed nostra.

b ¶ Coherede. puta titio: vt. §. dicit.

c ¶ Omiserit institutionẽ. Sed nonne idem si solus coheredes omisisset: vt onus tantum iubeat patronus: Respõ. idem: vt j. de bo. lib. si libert⁹. ⁊. l. si patronum. in prin. Sz tamen in vno casu patronus habet ab intestato totum/ in altero iure accrescendi habet totũ. Izo. Est ergo idem quãdo solus coheres: ⁊ quãdo: sed colligendo: at tertio casu cum non collusit non est idem: cum nulla prestentur: vt in fine bu⁹. §. Accur.

d ¶ Erbausta. bodie tollit oẽ grauamẽ: vt institu. de suc. lib. §. sed nostra. in fi. §. Izo. Sed olim non sic: vt. j. de leg. iij. cum patronus. ⁊ ibi diximus. ⁊. j. de condi. ⁊ demon. l. si bis legatum. ff.

e ¶ Legatorum. a se relictorum: nam propter fraudem priuilegium perdit fm Jr. vel quia inter totum habet legitimã vt subjcit. Jtẽ relictorum a coherede cum quo collusit: + vt. §. e. l. si quis pecuniam. ⁊ quod subjcit in titium. §. coheredem qui tenetur de relictis a se. Jtem tenetur de relictis a patrono si solus patronus omitteret: vt. j. de lega. ij. l. cum patronus. §. j.

* Nota q̃ collusio vbi q̃ est. pbis ta. l. de pbationes. §. sane. et ibi card. ⁊ elec. ⁊ ti. de collusi. detegẽ. per totum.

f ¶ Sine fraude. vt ⁊. §. titulo. ij. l. si pupillus. §. j. ⁊. §. l. ptorima. ⁊. j. de legatis. ij. l. cum pater. §. titio. ⁊. j. eo. l. preterea. et. l. si quis omissa. et. C. eodem. l. ij.

g ¶ Hoc edictum. ¶ Casus Filiũ meum in potestate mea constitutũ institui mihi heredem ⁊ ab eo reliqui multa legata danda liberis ⁊ parẽtibus ⁊ quibusdam extraneis: et filium meum emancipatum preterij: vnde cum preteritus possit petere bono. pos. contratabu. sicqs cõmittat edictum taliter q̃ etiam institutus potest petere: ⁊ fic cum institutus petat bonor⁹ pos. cõtratab. teneatur prestare legata a se relicta liberis ⁊ parentibus: non aũt extraneis legatarijs si ipse institutus omittat bono. pos. cõtratab. ⁊ ab intestato possideat hereditatẽ cum emancipato qui egit cõtratab. ⁊ hoc faciat in fraudẽ liberorum ⁊ parentum quibus erãt a se relicta legata vt dictum est: tenebitur eis prestare legata ac si accepisset bonorum possessiõ. contratabul. istud enim edictum si quis omissa causa testamenti ⁊c. pertinet etiam ad bonorũ possessiõ. contratabulas. Iuuianus.

Casum potest.

h ¶ Hoc edictum. Pone casum fm Jo. in filio in potestate constituto et preterito qui habet si vult bono. pos. contratab. vt. C. de libe. pre. l. fi. §. sciamus. qua petita prestabat legata quibusdã: vt. j. de leg. pte. l. j. ⁊. C. de bono. pos. contratab. l. j. Jtem potest dicere nullum ipo iure testamẽtum si vult: vt institi. de hereda. lib. in prin. quod si faciat in fraudem eorum quibus prestaret legata si peteret cõtratabu. nõ facturus als nisi biliminus tenetur eis: vt arg. §. eo. l. si quis pecuniam. Jn emãcipato poni non potest: q̃ ipse citra bonor⁹ possessiõnẽ contratabu. adire non potest: q̃ aditio de iure ciuili est: sed nec vnde liberi habet bonor⁹ est locus bono. pos. contratabu. vt. j. si ita. te. nul. ex. l. j. in prin. sed in preterito suo videtur reputabari: vt. j. de leg. pref. l. is qui. in prin. ⁊. l. si duo. vbi nõ prestat legata suus piteritus: etiã si per cõtratabu. veniit: nisi dicas q̃ fraus hic faciat eũ prestare: ⁊ fic reatus beneficii excludit: vt. C. de bfic. vel cla. l. j. ¶ Pone ego fz Izo. in suo instituto qui habet contratab. si alius piteri⁹ cõmisit ei edictũ: vt. j. de bono. pos. ctab. l. ij. §. si quis ex liberis. ⁊ de leg. prest. l. is qui. §. vbi vero. ⁊. §. sed si scriptus. si ergo omittat contratab. ⁊ accipiat ab intestato bz locum q̃ hic &: sed tunc ad ofa teneri videtur: vt. j. eo. l. si filius. quare prima positio bona est. Vel pone sicut notatur. j. de contratabu. l. illud. §. si. in questione ibi facta. Jtem facit. j. eo. l. si filius qui. ⁊ q̃ ibi nota.

'Reat⁹ bfi ficiũ excludit.

i ¶ Si libertas. ¶ Casus Jnstitui mihi heredem sciũ et dedi libertatẽ sliboseruo meo sub condi tione: si dederit titio. x. ⁊ multa alia legata ab bo rede reliqui et decessi: et postea seius heres omisit adire ex testamẽto ⁊ adiuit ab intestato: cum essem me⁹ frater forte certe de legatis planũ est ⁊ possint ab eo peti. Jtẽ ⁊ sliboo predicto cõpetit libertas ac si here sadiuisset ex testamẽto non tñ antẽq̃ det titio decẽ. Iuuianus.

b ¶ Paritur sit. patet ergo per omnia idem eẽ ac si ex testamento adita eẽt hereditas: vt. j. eo. l. duo. §. fina. ⁊. l. si dolo. §. fina. ⁊. l. penul. ⁊. C. eo. l. fina. ⁊ j. de leg. pref. l. is qui. §. fi. ⁊ facit. j. de condi. ⁊ demon. l. qui hereda. i fi. et. §. de condi. instit. l. que sub conditione. §. quotiens. sed arg. contra. j. eo. l. si quis sub conditione.

k ¶ Postulabit. quia alter alteri q̃ omisit causam testamenti obijcere non potest: quia vterq; in ea causa est. ad quod facit. j. ⁊. l. si non solus. §. j. Unde Juuenalis. Nil catbilina cerbego: vt. C. de bere. l. quoniam. ⁊ C. de inofficio. testamen. l. in arenam. ⁊ facit. j. de lega. pref. l. bonorum. Accursius.

l ¶ Si quis sub. ¶ Casus Jnstitui mihi heredem titium si daret seio decem infra annum ⁊ decessi: ipse autem titius omissa causa testamenti ab intestato cepit hereditatem meam possidere: nunquid dictus seius poterit petere ab eo dicta. r: Et dicitur q̃ non: non est enim legatarius dictus seius: sed pone q̃ infra dictum annum omisit et testamẽto: et p̃ possidet ab intestato: et est adhuc infra dictum annum: et sic potest adhuc parere dicte conditioni: nunquid tenetur seio ad danda dicta. r: Et dicitur q̃ non valuerit repudiatio ex testamento ⁊ aditio ab intestato: ideo: quia non erat tempore repudiationis adhuc ei delata. ⁊ hoc dicit cum. l. seq. Iulia.

m ¶ Omissa causa. Sed qualiter poterit omittere id est repudiare ante impletam conditionem cum nec fuerit delata ab intestato: vel ex testõ: vt. §. titu. ij. l. is qui heres: ¶ Respond. hic delata erat ab intestato defecta iam conditione que implenda erat infra certũ tps. lex vero sequens loqtur cum adhuc superat de tpe: ⁊ ideo bene respon. etiam. l. sequens. eũ nõ teneri hac parte edicti. q. d. non habet locum hoc edictum cuz nec reputdiare ex testõ nec adire ab intestato potuerit: in superioi: vero casu locuz habet edictum: sed non in illis in quorum persona fuit ⁊ adimplenda conditio vt hic: sed in persona conditionalium legatorum sic: vt. §. l. j. §. qui sub conditione.

n ¶ Neqz enim legatarius. Jmmo videtur q̃ sic: vt. j. de lega. ij. l. j. §.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Paulus. Lex.ix.

Sed si adhuc parendi[a] conditioni tepus habebat: hac parte edicti non tenetur.

☞ Si plures possident ab intestato vno omittente quilibet tenetur in virilem: si pecunia accepta/quilibet insolidum tenetur.

Ulpianus. Lex.x.

Si non solus[b] sed cum alio[c] possidet hereditatem[d]: is[e] qui omisit causam[f] testamenti: rectissime iulianus ait (quod ⁊ marcellus probat) dandam in ipsum[g] quoq3 legatorum actionem vtilẽ. Nec enim aspernari debet obesse sibi factũ heredis scripti cui[h] etiã profuit[i]. hoc autem ita est nisi pecuniam acceperit is qui causam testamenti omisit tunc enim insolidum[k] tenebitur.

☞ Ei qui adeundo potest consequi hereditatem: si omittit hoc edicto nõ subuenitur. Bartolus.

¶ Cum substitutis ab institutis legata fuissent relicta: et tam instituti q̃ substituti omissa causa testamenti possideant ab intestato hereditatem: diuus pius rescripsit neq3 improbe neq3 imprudenter institutos legata recusare substitutis data. recte enim recusat in se dari legatorum fideive commissorum petitionem substituto: cui liberum[l] fuit adeunti hereditatem non fideicommissum petere: sed vniuersa bona obtinere.

☞ Si institutus ⁊ substitutus omittunt ex testamento: ⁊ institutus solus possidet tenetur ad oia: et etiam substitutus qui dolo repudiauit: ⁊ si substitutus sol9 possidet tenetur ad oia ⁊ etiam istitutus si repudiauit accepta pecũia: si vterq3 possidet: vterq3 suis legatarijs tenetur. h.d. Bart.

¶ Si duo sint heredes institutus[m] ⁊ substitutus: et ambo omissa causa testamenti ab intestato possideant hereditatem questionis est an ambo cogantur legata prestare: et vtrum vnusquisq3 ea legata que a se relicta sunt: an vero ambo vtraq3 legata cogantur prestare? Ego puto insolidu3 aduersus singulos legatorũ petitionẽ dãdam. Sed vtrũ[n] eorum[o] que a se legata sunt: an vero etiam eorum que ab altero herede videamus[p]. ¶ Et al's[q] pponamus institutum solum possidere hereditatem: an eoꝝ legatoꝝ que sunt a se[r] relicta an etiam eorum[s] que a substituto relicta sunt actionem patietur. Dicendum est ita demũ etiã eorum / si dolo substituti perueniat ad institutos hereditas sine pecunia[t]. Nã si pecuniã accepit

---

cum esset. Sed ibi fuit pura institutio sub modo facta: vt det heredi rogato certam summam: hic sub conditione: vt.j.de condi.⁊ demõ.l.qui heredi.in fi.⁊.l.meuius. Alij q hic fuit expressa conditio: ibi non. Itẽ contra.s.de condi.ob cau.l.dedi.§.fi. Sol.ibi habuit initium: qr dare voluit quod debebat dare: hic nõ: vnde quasi in prin.est nata actio i factum.argu.j.de polli.l.j.§.j. Item arg. ɔtra.s.de trãsact.l.cũ hi.§.hec oratio.ibi: sed ⁊ si conditionis ⁊c. + Itez cõtra.s.e.l.q autez.§.fi. Sz ibi heres recipere/hic dare debebat. Itẽ contra.j.de lega.j.l.quidam testõ.§.fi. sz põt grauari si habuit: non autem dicit posse peti dandum causa implende conditionis.

+Dic q sibi necesse legatarius sicut hic licet in ea hẽat locũ oratio q̃ phibet trãsactionẽ ſm Bar.hic.

a ¶ Sed si adhuc parendi.expone vt ⁊.s.proxi.

¶ Si nõ sol9. ¶ Cas9. Institui mihi heredem titium meum consãguineũ: ⁊ nihil reliqui seio q erat similiter meus consanguineus ⁊ mlta legata reliqui a dicto titio qbusdã ⁊ decessi.postea titius gratia dicti seij et non accepta ab eo aliqua pecũia omisit ex testamẽto ⁊ cepit possidere hereditatem ab intestato cum seio: certe non solum titi9 tenebitur legatarijs sed etiam seius: nec enim debet seius aspernari obesse sibi factum titij heredis scripti cui seio etiam profuit dictum factum dicti titij heredis scripti: id est omisso ex testamento: secus autem si propter hoc titius a seio accepisset pecuniã: quia tunc tenetur insolidum ipse titius ad legata. ¶ Cum substitutis. Titiũ ⁊ seiũ meos filios institui mihi heredes ⁊ gaio ⁊ sempronio legata reliq: ⁊ ita postea dixi: si dicti mei filij non erunt mihi heredes substituo eis dictum gaium ⁊ sempronium: postea decessi: instituti ⁊ substituti omiserunt ex testamento: ⁊ adiuerunt ab intestato heredi.modo petunt dicti substituti legata ab institutis: certe non possunt: liberum enim fuit substitutis adire ex substitutione ⁊ vniuersa bona obtinere ⁊ non petere legata.h.d.vsq3 ad.§.si duo sint. Uiuia.

b ¶ Si non solus.scriptus.

c ¶ Cum alio.puta titio fratre suo.

d ¶ Hereditatem.ab intestato vt subijcit.

e ¶ Is.scz scriptus.

f ¶ Omisit causam.gratia alterius.s.titij fratris qui vna cum eo veniebat ab intestato.

g ¶ In ipsum.scilicet titium cum quo possidet institutus.⁊ dic pro parte vt statim patet.

h ¶ Cui.scilicet titio venienti ab intestato cum scripto: cum forte fratres erant.

i ¶ Profuit.factum heredis scripti: sic.j.de reg.iur.l.ex qua psona.⁊.j.e.l.mater.§.fi.auctoris eñ dolus nocet habenti causam lucratiuam: vt j.de excep.do.l.apud celsum.§.si quid autem. Item ⁊ hic participauit fraudem: presciuit enim.

k ¶ Insolidum.scz non pro parte tm̃.Azo.⁊ dic tenetur omittens quasi hereditatem habens cum precium habeat partis ⁊ alterutrã hz partem. Uel dic etiam titiũ teneri insolidum: cum sit deterius precio corrũpere q̃ precibus: sicut in sententia: vt.C.qñ prouo. non est neces.l.venales.⁊.j.ad trebel.l.ferno. Item contra.s.eo.l.lz.nam hic non seruatur ordo conuẽtionis: ibi sic. Sol.hic vterq3 possidebat: ibi alter tm̃. Item et hic cõuenitur qui gratis omisit causam testamenti: et hoc ideo quia possidebat: ⁊ sic non obstabat.s.e.l.si quis pecuniam.ibi: vbi vero gratis ⁊c. Item ad hoc.s.eo.l.si pecuniam.

Precio corrũpere deteri9 est q̃ pcibus.

l ¶ Cui liberum.quasi dicat ideo cum ipse omisit/omittentem incusare non potest.sic.s.eo.l.quidam. Item est alia ratio quia põt habere totũ vt hic.⁊.C.de impu.⁊ alijs substi.l.iiij. vnde sibi iputet: vt.C.de testa.ma.l.fi.§.j.Sed ɔtra.j.eo.l.si in testamẽto.§.fi.Solu.vt ibi. Additio. Intellige istã ſm illã put loquit in istituto q repudiauit accepta pecunia: ⁊ eodem modo put loquitur substituto qui repudiauit accepta pecunia: sed si loquitur de pecunia legatoꝝ relictorum ab alio: sed quando ab vtroq3 legata sunt relicta/tunc quilibet tenetur suis: nec discutietur primo possessor: vt hac.l.in fine. Ratio quia cum subeat onera per se ex dispositione defuncti lex mitius agit cum eo pro legatis ab eo relictis et circa hoc vide distintionẽ quam ponit Bar. in.l.fi.j.eo.

¶ Si duo. ¶ Casus. Institui mihi heredẽ titiu3 meum consanguineu3: ⁊ ab eo quibusdam legata reliqui: ⁊ eidem titio substitui similiter seiu3 meũ consanguineum ⁊ ab eodem seio legata: quibusdã reliqui ⁊ decessi postea institutus predictus ⁊ substitutus omiserunt ex testamento: ⁊ adiuerunt ab intestato: modo queritur vtru3 teneantur legata prestare? Et dicitur q sic: ⁊ insolidum: sed vtrũ dicemus petitionẽ dandam aduersus quẽlibet eorum legatorum que sic a se relicta sunt: an vero ab vtroq3 legata prestare cogantur? Et dicitur q quilibet suis legatarijs debet respondere: ⁊ hoc dicit hic.§.a principi.vsq3 ad illum versum. ⁊ al's proponamus ⁊c.et in fi.ibi: nam cum ambo ⁊c.in illo autem versicu.⁊ al's proponamus ⁊c. ponit talem casum. Pone q dictus institutus omisit ex testamento ⁊ cu3 hereditas venire deberet ad dictum substitutum permisit substitutus solum institutum ab intestato possidere: nũquid patietur dictus institutus actionem solummodo eorum legatorum que sunt a se relicta an vero etiam eorum que sunt relicta a substituto predicto? ⁊ dicẽdum est ita demum etiam eorum legatorum a substituto relictorum actionem pati debere institutum qui solus possidet ab intestato: si dolo substituti peruenit hereditas ad institutum et sine pecunia. nam si propter hoc accepisset substitutus pecuniam ab instituto ipse substitutus esset conueniendus ad omnia legata: et intelligo in subsidium scilicet vt prius institutus possidens conueniatur et in subsidium substitutus. Item quid econtra si solus substitutus ab intestato possidet heredi? certe si accepit propter hoc pecuniam institutus ab substituto: ⁊ participauit substitutus fraudem cum instituto/institutus respõdebit suis legatarijs ⁊ substitutus suis: si autem sine pecunia omisisset institutus aduersus substitutum/datur actio omnium legatorum. Sed pone q ego testator a dictis instituto ⁊ substituto eandem rem legaui gaio: puta equum meum/⁊ omissa causa testamenti possident ab intestato institutus ⁊ substitutus: certe potest gaius legatarius eligere quem vult conuenire ad legatum vel institutum vel substitutũ: ⁊ si fuerit ab electo equum consecutus: ab altero petere amplius nõ poterit. Sed quid erit de libertatibus directis: ⁊ de datis per fideicommissum a dicto instituto et a substituto? Et respõ. q vtriq3 competent instituto et substituto omittentibus ex testamento et adeuntibus ab intestato.⁊.h.d.vsq3 ad l.de libertatibus.§.j. Uiuia.

m ¶ Institutus.al's instituti ⁊ substituti: al's institutus ⁊ substitutus.

n ¶ Sed vtrum.repetit questionem: quia non clare respon.qualiter intellexit insolidum.

o ¶ Eorum.legatorum.

p ¶ Uideamus.⁊ certe quilibet pro relictis a se: vt.j.in fi.ibi: nñc aũt ⁊c. Sed contra.s.eo.l.licet.vbi seruatur ordo. Sol.vt ibi.

q ¶ Et al's ⁊c. aliam pponit ⁊ soluit.s.si institutus dedit pecuniam substituto: vt lz ipse institutus repudiet ex testamento: non tñ substitutus adiret ex substitutione: ⁊ sic institutus haberet ab intestato: quia ab intestato veniebat non substitutus.

r ¶ A se.scz tantum.

s ¶ Etiam eorum.que sunt relicta a substituto.

t ¶ Sine pecunia.tunc eñ substitutus conueniri non potest. vt.s.eo.l.si quis pecuniam.ibi: vbi vero gratis ⁊c.

Ipe.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Ipse. scz substitutus.
b ¶ Conueniendus. pro olbus relictis etiam ab instituto. ⁊ est ratio: qz substituto repetita videntur: vt. j. de lega. j. l. licet. ff. sed secus in instituto vt statim ponet: ⁊ est ratio: quia habet pecuniam: ⁊ sic beredi tatem habere videtur: vt. ff. de peti. beredi. l. si ⁊ rem. Sed contra. ff. eodem. l. licet. vbi dicit primo possessorem ℔ eum q omisit pecunia accepta. Solu. ⁊ hic intelligẽ ℔ eundem modum: sic ergo primo conuenitur hic in institutus ℔ tum est in relictis a se.
c ¶ Possideret. ab intestato data instituto pecunia vt repudiet et testamento: vt sic substituto delata hereditate eam repudiet et testõ: ⁊ ab intestato habeat. Also.
d ¶ Omisisset. qui ab intestato succedere non potterat.
e ¶ Suis legatarijs. scilz tantum: ⁊ est ratio: quia relicta a substituto nõ videntur repeti ab instituto. Also. Sed certe immo videtur quilibet ⁊ p quibuslibet: ⁊ pnor possessor: in quo toto est contra. ff. e. l. licz. Sol. vt ibi: quia ibi idem ab vtroqz: hic secus.
f ¶ Aduersus substitutũ. pro omnibus scilz ⁊ pro relictis ab instituto: ita de mum si participauit fraudem cum instituto. ⁊ non aliter: vt. C. e. l. i. Sed an institutus in subsidium ꝑ relictis a se instituto. Qui dam dicunt ℔ sic per. l. licet. quod nõ placet: quia ibi pecunia accepta: dic ergo hic ℔ etiam in subsidium non tenetur institutus: vt. ff. e. l. si qs pecuniã. ibi: vbiv̊ gratis ⁊c.
g ¶ Fuit. solvit questionẽ factam in princi. §. ꝛ facit §. eo. l. duo. Accur.
h ¶ Jab instituto. Legata. expresse vel etiam tacite a substituto: vt. j. de lega. i. l. licet.
i ¶ Lege. i. ab intestato. ff. l. vij. tabul. vel alia: ⁊ facit. §. e. l. iij. ⁊. §. e. l. duo. ⁊. l. si eadem. Sed contra. ff. eo. l. licet. Solu. ibi. Item facit. §. de leg. j. l. plane. §. si eadem.
k ¶ De libertatibus. Casum in hoc princi. vide. ff. in fi. casus priori. ꝓceden. ¶ Beredẽ eius. Jnstitui mihi beredem titium: ⁊ legata ab eo reliqui ⁊ decessi: titi⁹ autẽ ꝓdictus omisit et testõ: ⁊ ab intestato possidet beredi. ⁊ postea decessit dictus titius: ⁊ habuit beredem seium certe ℓ eius beres titij beredis mei tenetur insolidum legatarijs: cõtinet enim actio ꝓ legato cõpetẽs rei persecutionẽ ⁊ nõ penã: ⁊ ideo est perpetua. Si autẽ dictus beres beredis mei cõueniret a legatarijs ꝓpter dolum beredis mei qui defunctus ℓ non teneretur nisi in id qõd eum bẽdẽ bẽdis puenit: puta qua bẽs meus defunctus non solum cõmisit dolum in omittendo ex testamento ⁊ adeundo ab intestato: sed etiam in hoc quia qualcũm res hereditarias in fraudẽ legatarioꝝ voluit ab intestato adipisci: cimmo permisit quosdam alios eas habere quo casu licet beres meus defunctus pro omnibus teneretur: vt. ff. e. l. j. §. sane. dictus tamẽ bẽs bẽdis mei in id tantum quod ad se peruenit tenebit: puta si aliquid ex illis rebus nõ adeptis a defuncto berede meo acquisierit. Aiuianus.
l ¶ De libertatibus. vel continua supiori prime: vt illi si non solus. ℓ si.
m ¶ Tam bc. sic Also. scz al. sic: tam bis q ab instituto ℔ q a substituto.
n ¶ Tã directe. directe sine dubio: m fideicõmissarijs distligue: vt. ff. vt qscz teneat suis: vt. ff. e. l. si non solus. §. itẽ si solus. Vel dic ĩmoveteqz insolidum tenetur fauore libertatis: ⁊ facit. C. eo. l. ij.
n ¶ Perfectionem. scz rei que peruenit ad beredem. Also.
o ¶ Solum. scz tñ sub. quia non possedit ab intestato: tunc enim beres tenetur insolidũ: ⁊ da bic exẽplũ veluti cũ in legatarioꝝ necẽ dolose qs egit ne ad se: sed vt ad aliũ bẽditas deueniret: vt. ff. e. l. j. §. pe. Sed nũ quid ſm B locum hs hoc edictũ etiaz si defunctus sine dolo omisit: Rñ. certe non: vt. j. de leg. ij. l. cũ pater. §. titio. ⁊. ff. e. l. qui autez. §. si patronus. in fi. §. quid ẽ ergo. quod hic dicitur: Rñ. si beres beredis q omisit dolo malo ex testamento conueniatur quia adierit ab intestato tenetur insolidum: nisi conuenia tur propter dolũ defũcti admissum i hoc: quia defunct⁹ beres res quasdã voluit adipisci: licet enĩz defunctus ꝓ alio ẽ tenere tur: vt. ff. l. j. §. sane. beres tñ si qd ex rebus illis non adeptis: a defũcto acquisierit: in id quod ad se peruenit tenebitur. Also. et hoc dicit Accursius florentinus.

¶ Si nõ. ¶ Casus. Jnstitui mihi beredẽ titiũ ⁊ legatus ab eo reliqui ⁊ decessi: postea titius omisit ex testamẽto ⁊ aduiit ad intestato minimam portiunculã hereditatis mee vel etiam aliquas rem singulare: ⁊ totum aliud dimisit cuidaz alij accepto ab eo precio certe tenetur ac si totã hereditatem ab intestato possideret: nec debet de hoc conqueri: quia hoc patitur ex sua culpa. naz ⁊ hereditatis petitiõe tenetur ille qui possidet vnam rẽ hereditariam: ⁊. ff. e. l. Tiuia.
p ¶ Tenetur hoc edicto. ⁊ insolidũ. vt. ff. e. l. j. §. non querim⁹. sed excipit minor: vt. j. eo. l. si dolo.
q ¶ Uamuis. ¶ Beredi tatis. quod videbatur opus: vt in rubrica videtur: ⁊ facit insti. de fideicommiss. here. §. si qs vna: sic nec res singule sunt pars domus: vt. ff. eo. l. si quis. pos. l. qui vniuersas. licet sit argu. contra qr area sit pars: ✠ vt. ff. de sol. l. qui res. §. area. ✠ Dic etiaz area cõtinet domũ. l. si fundum. §. qui fundũ. j. de lega. j.

Additio. Dic ſm Bar. bic qr qñqz plures res faciunt vnum totũ integrale: vt vnam vniuersitatem corpoꝝ: ⁊ tunc quilibet põt dici pars illiꝰ corporis: vt in. l. rem mixtura. de vsucap. quedam sunt res qb⁹ colligit vniuersitas iuris: vt bereditas tũc nulla res põt ꝓprie dici pars illiꝰ ut
r ¶ Oris: qr res est facti ita loquitur hic.
s ¶ Ecimquum. Uitio. sic. j. de reg. iur. l. qõ quis ex sua. Accur.
t ¶ Um. possideat. vt. ff. de peti. beredi. l. iiij. ⁊. l. penul. ⁊. l. regulariter. ⁊. l. legitimam.
u ¶ Si quis omissa. ¶ Casus. Jnstitui mihi beredẽ seiũ ⁊ reliq ab eo legata ⁊ fideicommissa singularia ⁊ libertates ⁊ decessi: postea ipe omisit bẽditatẽ ex testõ ⁊ ab intestato nõ possidere sine dolo nũqd teneꝝ ꝑstare legata ⁊ fideicõmissa ⁊ libertates: Et ỏ qr non: si autez rogassem eum qr totam bereditatem meã vel partẽ eius restituereret Gaio: posset gaius eum inuitum cogere ⁊ adeũdum ⁊ restituendũ sibi: ⁊ hoc ꝑ senatusconsultum trebellianum. Uiuia.
t ¶ Si quis omissa. Dolo vel non dolo: gratis nullo precio accepto Ide: quia tunc secus: vt. ff. eo. l. licet. ⁊. l. si quis pecuniam. Accursius floretinus legum doctor.
v ¶ Non possideat. nec aliquis eam possidet: alioquin possessor conueniretur si fraudem adbibuisset. si autem fraudis ignarus erat non conueniretur: licet institutus in fraudem omisisset. Also. vt. C. eodem. l. j. Accursius.
r ¶ Intercidant. vt. C. e. l. ij. ⁊. ff. e. l. qui autẽ. §. si patronus. ⁊ facit. j. de vi ⁊ vi ar. l. iij. §. si quis autem. ⁊. j. e. l. si seruum. §. j.
y ¶ Douium est. Nibilominus ⁊ bic edictum habet locum. vt. j. e. l. si seruum. §. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Non magis. nam nec istis nec illis. vt. ſ. ad trebel. l. nũq6. §. fi. ff. l. mulier. §. fi. ff. l. ſi patroni. §. ſed ff ſi.

b ¶ Vo heredes. ¶ Caſus. Iſtum caſum habuiſti. ff. e. ſi non ſol⁹. §. ſi duo. in prin. ff. in fi. §. Secundo dicit hec. l. q⁹ ille qui omiſit ex te ſtamento ff adiuit ab inteſtato. ſicq; tenetur legatarijs datur beneficiuꝫ l. falcidie. contra legata rios. Viuia.

b ¶ Pro partibus. ad hoc §. e. l. ſinon ſolus. in pri. §. ſi duo. in fi.

c ¶ Falcidie. ad hoc. C. e. l. fi. ff. l. cui ſeruus. ff. l. pe. ff. §. e. l. q; autem. §. fi. ff. l. ad. l. fal. l. i. §. ad eos. Sed q̃ra banc. l. ad pñ. §. ó dolo. l. ſi duo. vbi in ſoliduꝫ tenẽtur duo dolo ſi: ſed ibi circa idem/bic circa ſuam partẽ glibet.

d Reterea. ¶ Caſ⁹. Aliquis patro nus ſit heres inſtitutus ex aſſe a liberto et ab eo relicta ſunt legata qui buſdam: ff patronus o mittat ex teſtamẽto ff a deat ab inteſtato ſicq; le gatarijs teneatur debet habere malo velle legata riorum commodum par tis ſue que defertur ei a le ge in bonis liberti de qua parte dixi. §. eo. quia au tem. §. ſi patronus. ff. boc ita bene ac ſi adiuiſſet ex teſtamẽto hereditatem li berti. Viuianus.

d ¶ Debite. que ē tertia: vt iſti. de ſucceſſ. libe. §. ſi noſtra. ff. facit. §. e. l. quia aũt. §. ſi patronus.

¶ Eades. ¶ Caſus. Inſtitui mihi here dẽ titium ff legaui primo equum meũ ff predicto ti tio ſubſtitui ſecũduꝫ: ff ab eodem ſcõo ſubſtituto. le gaui eundẽ equuꝫ tertio ff poſtea deceſſi. ff poſtea titius inſtitutus omiſit ex teſtõ: ff cum deberet veni re hereditas ad ſubſtitu tum permiſit ſubſtitutus ſoluꝫ inſtitutũ ab inteſta to poſſidere: ff gratis hoc fecit: certe primus cui fuit legatuꝫ equus ab inſtitu to petet equum ff non ter tius cui fuit legatuꝫ equꝰ a ſubſtituto. Viuianus.

e ¶ Accepit. deſtinatiõe. ff dic ꝙ ſolus inſtitutus adiuit ex teſtõ vel ab in teſtato omiſſa cauſa teſta mẽti. vt. C. de fideicom. l. quotiens. ij. ſed. §. eo. ſi ab inſtituto. ſecus.

¶ Si filius. ¶ Caſus. Si ego ſum inſtitu tus heres: ff a me ſint reli cta legata: ff ego omitto ex teſtamẽto ff adeo ab inteſtato in fraudem lega tariorum datur in me actio legatarijs: ff idem eſt ſi filius meus ſit heres inſtitutus. Viuianus.

f ¶ Bonorum poſſeſſionem. vnde legitimi: vt. ff. vnde le. l. ij. §. finali. ff. l. ij. Accurſius.

g ¶ Ipſe. ſ. ego. ſed. ff. eo. l. mater. §. ſi. ſecus.

¶ In teſtamento. ¶ Caſus. Ita ſcripſit gaius in teſtamento ſuo: ti titius heres eſto: ff ſi titius heres erit: meuius heres eſto ff deceſſit dictus gaius: poſtea predictus titius omiſit ex teſtamento ff adiuit ab inteſtato totam hereditatem: modo vult meus petere dimidiam ab illo ac ſi adiuiſſet ipſe titius ex teſtamento: certe dicitur hic ꝙ non poteſt q̃ꝫ ſecus ſit in legatis ff libertatibus: ff ratio eſt plana in littera. Sed quid ſi ita ſcripſiſſet dictus gaius: titius heres eſto/ff ſeius heres eſto: ff quiſquis mihi ex ſupraſcriptis heres erit/ſtichus liber ff heres mihi eſto: ff poſtea titius omiſſo teſtamento ff ab inteſtato heredi. poſſideat. non debet habere ſtich⁹ libertatem nec hereditatis partem q̃ꝫ ſi ſola libertas eſſet ei relicta eam haberet vt dictum eſt. Item quid ſi ita ſcripſerit dictus gaius: ti tius heres eſto: ſi titius heres nõ erit meuius he res eſto: quiſquis mihi ex ſupraſcriptis heres erit: meuio p̃dicto ſi mihi he res non erit p̃decti⁹ meuius centuꝫ dato: ff poſtea decedat dictus gaius et poſtea dictus titius omiſſo teſtamento legiti mam hereditatẽ gau poſſideat ideo quia meuius ſubſtitutus noluerit ex ſubſtitutione adire ha beno aliquam iuſtaꝫ cauſam de quibus iuſtis cau ſis dixi. §. cod. quia au tem. §. quid deinde. ibi: nõ offendit ꝛc. nunquid poterit petere dictus me uius dicta cẽtum: Et di citur ꝙ ſic. Viuia.

h ¶ Non debet. Sed nõ ne erit ita conditio: naꝫ ti tius heres eſt: Reſpõ. nõ q̃ intellexit ex teſtamen to. ad quod. §. de vulga. ſubſti. l. qui liberis. §. ff. ff §. de heredi. inſti. l. ſeruꝰ alienus. §. ſi quis ita.

i ¶ Culpa. non eſt bona ratio: quia ff legato ea dem ratione poſſet obji ci teſtatori ꝙ ea ab inte ſtato non reliquit im mo nõ poſſet objici: quia ſim banc. l. ab inteſtato non valebat: vt inſtitut. de fideicommiſſ. hered. §. preterea. ſed in fideicommiſſo bene objici po teſt. Alſo.

k ¶ Libertatem. quoniaꝫ banc ab herede non de buit accipere ſed a ſeipſo: vt. §. de heredi. inſtitue. l. ſed ff ſi in conditione. §. finali.

l ¶ Non debet. Sed qua re: nonne eam tueretur ſi mentio hereditatis ha bita non fuiſſet: Certe ſic: vt. §. e. l. de libertati bus. in princi. perdit er ga quia plus eſt ei datuꝫ: ¶ Reſ. Imo perdit ideo qꝛ teſtator euꝫ voluit a ſeipſo conſequi libertatem ſub conditione/ſcꝫ ſi titi⁹ he res eſſet: vt. d. l. §. ff ſi cõ ditione. §. fi.

Ideꝫ.

Duo heredes inſtituti ſi am bo omiſſa cauſa teſtamẽti ab inteſtato poſſideant hereditatem: tunc quia vterq; pretorio iure perinde habetur atq; ſi ex teſtamento hereditatem adiũſſet: pro partibus[b] in ſingulos compe tit actio.

¶ Ex hoc edicto petuntur legata ſalua ratione. l. falcidie. vel portiõis alio iure de bite. h. d. cum. l. ſeq. Bart.

¶ Admonẽdi ſumus huic in quẽ ex hac parte edicti legatorũ actio datur beneficium legis falcidie[c] concedendum.

Ideꝫ. Lex. xix.

Deterea patrono quoq; q ex aſſe heres inſtitutus eſt: ſi ab inteſtato poſſideat hereditatem commodum partis debite[d] quod habiturus foret ſi ex teſtamento adiũſſet hereditatem ſaluũ debet ei eſſe.

¶ In ſpecie preferturille cui ab inſtitu to relicta eſt. Bart.

Ulpianus. Lex. xx.

Eadem res diuerſis perſonis ab inſtituto et ſubſtituto fuerit relicta: non vterq; ſed qui ab inſtituto accepit[e] ſolus ven dicabit.

¶ Actio ex hoc edicto competit contra patrem/qui ex perſona filij omiſit ex teſtamẽto ff adiuit ab inteſtato. hoc dicit Bartolus.

Iulianus. Lex. xxi.

Si filius meus a matre ſua heres ſcriptus fuerit: ff ego teſtamẽti cauſa omiſſa bonorum poſſeſſionem[f] eiuſdem filij nomine petiero: actio legatorum in me dari debebit: non ſecus ac ſi ipſe[g] heres ſcriptus omiſſa cauſa teſtamenti bonorum poſſeſſionem ab inteſtato accepiſſet.

¶ Per hoc edictum non conſeruantur ea que per ſe poſſunt ſubſiſtere: ff de neceſſi tate aliorum aditio non expectatur. Bartolus.

Ideꝫ. Lex. xxij.

Si in teſtamẽto ita ſcriptum fuerit/titius heres eſto: et ſi titius heres erit/meuius heres eſto: et titius omiſſa cauſa teſtamenti hereditatem legitimã poſſederit: meuio aduerſus eum peti tio hereditatis dari non debet[h] pro parte quam habiturus eſſet ſi teſtamenti cauſa omiſſa nõ fuiſſet. Cum enim omiſſo teſtamento hereditas poſſidcatur: legatoruꝫ quidem et libertatum ratio habenda eſt: quia aliter q̃ ab herede dari non potuerunt: hereditatis vero que ita data eſt rationem habere pretor nõ debet: ſua enim culpa[i] teſtator ſub hac conditione hereditatis partem dedit: quã potuit pure dare. Quare et ſi ita ſcriptum fuiſſet titius heres eſto: ſeius heres eſto: quiſquis mihi ex ſupraſcriptis heres erit: ſtichus liber et heres eſto: et titius omiſſo teſtamento hereditatem poſſideat libertatem[k] ſtichi pretor tueri non debet[l]/nec hereditatis petitionem ei[m] dare.

¶ Legatum ſubſtituto etiam in inſtitutionis defectum conſeruatur per hoc edictum. Bartolus.

¶ Si quis hoc modo teſtamentum ſcripſerit: titius heres eſto: ſi titius heres nõ erit/ meuius he res eſto: quiſquis mihi ex ſupraſcriptis heres erit/meuio ſi mihi heres non erit centum dato: deinde titius omiſſo teſtamento legitimam hereditatem poſſideat: an meuio cuius in poteſtate[n] fuit vt ex ſubſtitutione adcũdo totam hereditatem haberet: legatorum actio dari debeat queritur: placet dari[o]: quia nihil prohibet meuium iuſtã cauſam habuiſſe: propter quam nollet negocijs heredi tarijs implicari.

¶ Inſtitutus omittens contratabulas ſibi competentem beneficio preteriti: omnibus ad integra legata tenetur. Bar.

Ulpianus. Lex. xxiij.

Si filius qui manſit in pote

m ¶ Ei. ſcꝫ ſeruo.

n ¶ In poteſtate. vt. C. de impub. ff alijs ſubſti. l. iij. §. ſi. ij. l. filium.

o ¶ Dari. §. §. eo. ſi non ſolus. §. i. Solutio ibi vterq; poſſidebat/bic aliter mñ: ſed ſm boc illius. l. ratio nihil valeret. quare dic ꝙ bic omiſſitius ſta cauſa: vt arg. ff. de leg. i. l. filio pater. vel bic iuſta cã adijcit: vñ Ioannes citatur. Alſo. que ſit iuſta cauſa: dic vt. §. eo. l. excuſatus. ff. l. qui autẽ. §. plane. Accur.

Si filius qui mãſit. ¶ Caſus. Ego habens filium emancipatum ff filium ff filiaꝫ in poteſtate inſtitui mihi heredes filiũ ff filiã quos habebã

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

habebam in potestate ⁊ legata ab eis reliqui ⁊ emancipatuꝫ preterij ⁊ decessi: filiuꝫ ⁊ filia instituti omiserunt ex testamento: ⁊ aduerũt ab intestato: certe legata omnibus prestabunt a se relicta: non solum liberis ⁊ parentibus quibus ego legata ab eis reliqueram/sed etiam extraneis personis quibus legaueram: imputatur enim eis qꝫ non petierunt contratabulas cum emancipato: quo casu nõ prestitissent legata nisi liberis ⁊ parentibus. Sed nunquid in predicto casu cum omiserunt ex testamento ⁊ adiuerunt ab intestato cõferet dicta filia dotem quaꝫ ego ei dederam fratri suo qui seꝫ omisit: Et dicitur qꝫ non: quia fm has leges non habet locum collatio ex testa. ipsa autem que omisit ex testamento (vt dictuꝫ est) videtur habere beredit. ex testamento ⁊ non ab intesta. per istud edictum: ⁊ hoc dicit Iuuianus.

a ¶ Acceperint. filius ⁊ filia instituti. Also. ⁊ etiam emancipatus vna cã eis fm Jr.

b ¶ Omnibus. non obstat. ff. eodem. l. quia autem. §. penultimo. vt ibi nota. Et nota hic breuiter suum institutum preterito emancipato ⁊ petente contratabulas habere tria remedia: nam adire potest ab intestato: et quia tunc facit in fraudem omnibus prestat legata: vt hic. et hoc si coheredem non habet aliquin coheredi accresceret. Item potest adire ex institutione ⁊ tenebitur tunc in partem ascriptam: nisi maior sit virilis: prestat omnibus legata. Item bonorum possessionem contratabulas potest petere: ⁊ tunc tenebitur in virilem: ⁊ certis tantum personis prestabit legata: sed hoc forte de accrescenti potest. Sed nũquid de ascripta prestabit omnibus. Also. dubitari potest. ⁊ facit. ff. de leg. prestan. l. is qui. §. vbi vero. Sed ille. §. scriptus. J. eo. de leg. prestan. est contra hec que dicta sunt. Sed ibi soluit. Bꝫ.

c ¶ Confert. quia quasi adijsset prestat legata: ex testamento autem fm hanc legem non fiebat collatio: vt. C. de collatio. l. j. bodie secus. vt in auf. ibi posita.

Si dolo tutoris. ¶ Casus. Filium meum impuberem institui mihi heredem: ⁊ legata ab eo reliqui: ⁊ dedi ei tutorem titiuꝫ ⁊ decessi: postea dictus tutor in fraudem legatariorum fecit pupillum omittere ex testamento: ⁊ ab intesta. bereditatem possidere: certe danda est actio legatorum in pupillum eatenus ꝙuis hereditas ei acquisita est ab intestato. si enim possidet cum alio legitimo bẽditatem ab intestato/non bz teneri legatarius nisi pro parte quam possidet: ⁊ qb dici in pupillo bz locum etiam in impubere qui dolo curatoris omisit ex testamẽto ⁊ adiuit ab intestato. Anna.

d ¶ Acquisita est. dic fm Jr. aut delinquendo: ⁊ in nihil tenetur pupillus. vt. C. vnde vi. l. meminerint. ⁊ de regulis iuris. l. neqꝫ. aut contrabendo: ⁊ tunc insolidum etiam si non est soluendo tutor: vt. C. de euic. l. illud. ⁊ C. de bis quibus vt indig. l. pollà. administrare enim tenetur: aut mediũ inter hoc ⁊ obtinet quod hic. ⁊ j. ne vis fiat ei. l. j. §. hoc edictum. Jr. Item facit. J. de dolo excep. l. apud. ff. illa. ⁊. ff. de tributo. l. iij. §. i. in maiore constat qꝫ tenetur insolidum: vt. ff. eodem l. si non totam. ⁊. l. j. §. penul.

Qui seruus. ¶ Casus. Institui mihi heredem titium ⁊ ab eo legata reliqui ⁊ eidem titio substitui stichum seruum suum: ⁊ ab eodem stichio legata reliqui filr ⁊ decessi: ⁊ postea titi omisit institutionẽ suam ⁊ iussit seruum suum adire ex substitutione: ⁊ bocio fecit: quia nolebat pstare legata a se relicta. Certe ex hic qꝫ vtraqꝫ legata pstabit: scz et relicta a se ⁊ relicta a seruo suo: detrabet tñ falcidiam de legatis si sunt vltra dodrantem. Iuuianus.

e ¶ Qui. scz instituto.

f ¶ Ipsius. instituti.

g ¶ Legata. a se relicta.

b ¶ Et qꝫ bẽs ⁊. scz ex substitutione prestat a substituto data.

i ¶ Causa testamẽti. in quo erat institutus: ⁊ iõ tenetur ad relicta a se ac si ex testamẽto adijsset.

k ¶ Salua facidia. ex legatis a seruo relictis. sic non obstat. j. l. pri. vel aliter. ⁊. salua falcidia quam detrabit nomine serui. Bu. ⁊ facit. ff. eo. l. duo. §. fi. ⁊. C. eo. l. fi.

Celsus. Lex. xxv.

Qui seruus ipsius substitutus est: seruum suum heredem adire iussit: si idcirco fecit ne legata prestaret: vtraqꝫ prestabit: ⁊ quia heres est/⁊ quia omissa causa testamenti possidet ex substitutione hereditatem salua falcidia ei seruata.

¶ Qui omittit ex institutione. sibi quod rit ex substitutione tenetur hoc edicto: nisi sit substitutus filio suo: ⁊ relicta ex substitutione prius defalcantur. hoc dicit Bartolus.

Papinianus. Lex. xxvi.

Iuuianus scribit patrem qui filiam sibi substitutam iussit adire hereditatem: legata que ab ipso data sunt ex sententia edicti prestaturum: quoniam filia patri substituit in casu: non vt arbitriũ eligendi relinquat. ¶ Sed si varia legata supra dodrantes data sunt: eoz pro rationez habendam que a filia relicta sunt. Non enim caret dolo pater qui honoze proprio omisso ꝓpter cõpendium alienã institutionem maluit. Deniqꝫ si filie pr substitutus adijt falcidia remaneat quarta apud eum titium heredem soluere debeat integra legata a se relicta: ⁊ est hoc propter dolum ipsius titij: non enim videtur carere dolo ipse titius pater qui omisso proprio honore: id est institutione maluit institutionem filie propter suum compendium. Sed quid ecotra si institui filiam titi ⁊ substitui ei patrem: ⁊ cum possit titius adire ex institutione filie adiuit ex sua substitutiõe: Certe nihil videtur dolo facere: ⁊ ideo legata a filia relicta non prestabit: ⁊ est ratio: quia hoc casu videor reliquisse patri arbitrium: vtrum adeat ex institutione filie: an ex sua substitutione: ⁊ est ratio huius rationis: quia nemo substituens patrem filie videtur substituere eundem patrem filie cõtra votum ipsius patris quod votum est si filia ei superuiuat: ⁊ non ipse pater filie: ⁊ intelligas in hoc casu vltimo talia legata me reliquisse a filia titij quam institui quia non videantur repetita a titio quem substitui filie sue. de quibus diri. J. de legatis. j. l. licet. si autem videretur repetita a patre prestaret ea pater siue omisisset institutionem filie dolo siue non. Iuuianus.

l ¶ Patrem. institutum.

m ¶ Iussit. in fraudẽ legatorum a se patre relictorum.

n ¶ In casu. als in testamẽto. ⁊ als in casu scz proposito quasi substituta fuit: vt si pr nollet vel non posset ex hẽs ipsa cẽt substituta: non autez vt pater habeat electionem an velit esse hẽs per se: vel p filiam. i. p institutionem vel substitutionem.

o ¶ Data. id est aliqua a patre/⁊ alia filia: ⁊ si omnia soluantur excedẽt dodrantem.

p ¶ Ipius. ꝙtum ad hoc vt ex eis falcidia detrahatur: fed de eis relictis a patre non detrahatur: fed ꝙtum ad solutionem faciendam prius est habenda ratio relictorum a patre: id est prius ea debẽt solui: ⁊ hoc ꝙ dicitur. J. ad. l. falci. l. nefennius. §. penulti. Item contra. ff. l. proti. Solu. ibi. Bꝫ.

q ¶ Non enim. merito pater ex edicto tenetur: non essi caret ⁊ c.

r ¶ Honore. i. institutione qua fuit honoratus pater.

s ¶ Compendium. scilicet non prestandorum legatorum a se patre relictorum. Accursius.

t ¶ Institutionem. i. substitutionem.

v ¶ Deniqꝫ. bene infert deniqꝫ ⁊c. cum enim puniatur vt dixit: tunc demum cum proprium omittat honorẽ: ergo vbi non omittit non tenet: vbi aũt omisit institutionẽ filij suum honorẽ nõ dimisit: scz filio habiti: J. de leg. prestan. l. iij. §. hoc autem solum.

x ¶ Adijt. ex substitutione. Also.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Votum. Natura enim ita ordinauit q̄ liberi parentibus ſm ſuum votum ſuccedant: ⁊ ideo teſtator videtur patrem ſubſtituiſſe: vt habeat arbitrium adeundi ex quo vellet: ſi autem teſtator intelleriſſet q̄ tūc demus pater admittere tur/ſi filia non eſſet bere: videtur ſentire q̄ pater poſt filiam remaneret: quod eſt contra votum parentum: vt. j. vn. de liberi. l. ſcripto. in fine. ⁊ ſic nota. q̄ propter naturam aliter hic ſtatuitur q̄ ſupertori caſu: ſic. j. de conditio. ⁊ demō ſtratio. l. cum tale. ⁊ not. hac. l. bonorem lucro p̄ferendum: idem de voto parentum.

Bonor lucro p̄ferendus eſt.

Ater. ¶ Caſus. Filium meum impuberem inſtitui mihi bereden: et matrem ſuam ei pupillariter ſubſtitui et ab ea legata reliqui et deceſſi: et poſtea impubes deceſſit in pupil. etate: mater autem noluit ei ſuccedere ex ſubſtitutione ſed ab inteſtato cepit eius bereditatem pſſidere: certe tenebitur legata p̄eſtare: ⁊ idem eſſet ſi eam dediſſem cobheredem dicto filio: et eam ei ſubſtituiſſem pupillariter. ¶ In ſententiam. Titius frater meus inſtituit ſibi bredem filium ſuum impuberem nomine ſeium: ⁊ et pupillariter ſubſtituit filiuz meum ſub conditione ſi a me faerit emancipatus infra decez dies poſt mortem ſuam teſtatoris: et a dicto meo filio legata reliquit in ſubſtitutione et poſtea deceſſit dictus titius: et poſtea ego non emancipaui dictū meum filium infra dictum terminum: et ita feci deficere conditionem ſubſtitutionis: et poſtea cepi poſſidere bona fratris mei ab inteſtato propter dictum meum filium: nunquid teneor p̄ſtare dicta legata a filio meo in ſubſtitutione relicta. Et dicitur q̄ non: poteſtas eniz patria quā habebam in dictuz meū filium ſubſtitutum filio fratris mei ſub conditione ſi eum emanciparem eſt ineſtimabilis. ¶ In cum qui. Inſtitui mihi bereden titium et ſeium / et legata ab eis reliqui: venit gaius ⁊ intuit fraudis conſilium cum dictis meis beredibus: ita q̄ ipſi omiſerunt ex teſtamento: ⁊ ipſe cepit poſſidere totam bereditatem ab inteſtato: certe debitur contra eum actio legatorum non ex verbis: ſed ex ſententia pretoris. Uiuia.

b ¶ Legitimam. per tertulianum.

c ¶ Frater. teſtatoris.

d ¶ Subſtitutum. ſub conditione ſi eſſet emācipatus infra decem dies. Accurſius.

e ¶ Impuberi. filio fratris.

f ¶ Sed ab inteſtato. defecta iam conditione non interim duz pēder: vt j. de reg. iur. l. q̄ diu. Accur.

g ¶ Per eum. filium. Sed nonne ipſe pater p̄cedit filium in gradu: et ſic in ſuccedendo: ſed dic ⁊ ipſum repudiaſſe. Item contra. ſ. eodem. l. j. ſ. qui ſub conditione. Soluto. patria poteſtas ineſtimabilis eſt: vt j. de legatis. i. l. filiusfamilias. ſ. fin vulgarem. ⁊ eodem modo ſoluitur. ſ. eoꝺ. l. ſi filius meus. Item contra. C. de inofficio. teſtamen. l. filius. Solu. tibi nolebat accipere ex teſtamento cum non impleta eſſet conditio bic ab inteſtato defecta conditione. ⁊ facit. j. de conditionibus ⁊ demonſtra. l. ſi cui.

Patria poteſtas ineſtimabilis eſt.

b ¶ Solus. ſecus ſi cum beredibus poſſidear: vt. ſ. eoꝺ. l. ſi non ſolus. in prin. an autem ⁊ omittens in ſubſidium teneatur: ⁊ diſtingue habeat precium vel non: vt. ſ. eo. l. licet.

Dem. Lex. xxvii.

Ater ſecundis tabulis impuberi filio ſubſtituta locū edicto facit ſi omiſſo teſtamento legitimam[b] bereditatem filij poſſideat. idem iuris erit ⁊ ſi filio cobheres data ſit ⁊ ſubſtituta.

Qui nō implet conditionē poteſtati nam directam: ⁊ adit ab inteſtato nō tenetur hoc edicto. b. d. Bar.

¶ In ſententiaz edicti ꝓpter legatorum cauſam frater[c] incidiſſe nō videbatur/qui filium ſuū ſubſtitutum[d] impuberi[e] teſtamēto fratris non emancipauit: ſed ab inteſtato[f] per eum[g] bona poſſidere cepit.

Tertius poſſidens ab inteſtatio tenetur hoc edicto ſi cuz inſtituto participauit fraudem. b. d. Bar.

¶ In cum qui teſtamento ſcriptus heres nō fuit/ſi fraudis conſilio cuz heredibus ſcriptis participato legitimā bereditatē[h] ſolus poſſideat: actio legatorum ex ſententia p̄toris dabitur.

Qui hz precium videtur habere bereditatē: iō relicta a ſe ſtare tenet. Bart.

Eratius. Lex. xxviii.

Si ſeruum beredem inſtitutum dōs qui ipſe rogatus[i] fuerat fideicommiſſum p̄eſtare p̄iuſq̄ adire iuberet vēdiderit p̄ſtare id debet. cum per p̄eciū ſerui bereditatis quoq; eſtimatione conſequatur.

Fideicommiſſa vniuerſalia conſeruantur per boc edictum ſalua trebellianica. Bartolus.

Dem. Lex. xxix.

Ater ſecundis tabulis impuberi filio ſubſtituta locū edicto facit ſi omiſſo teſtamento legitimam[b] bereditatem filij poſſideat. idem iuris erit ⁊ ſi filio cobheres data ſit ⁊ ſubſtituta.

Qui nō implet conditionē poteſtatiuam directam: ⁊ adit ab inteſtato nō tenetur hoc edicto. b. d. Bar.

¶ In ſententiaz edicti ꝓpter legatorum cauſam frater[c] incidiſſe nō videbatur/qui filium ſuū ſubſtitutum[d] impuberi[e] teſtamēto fratris non emancipauit: ſed ab inteſtato[f] per eum[g] bona poſſidere cepit.

Tertius poſſidens ab inteſtatio tenetur hoc edicto ſi cuz inſtituto participauit fraudem. b. d. Bar.

¶ In cum qui teſtamento ſcriptus heres nō fuit/ſi fraudis conſilio cuz heredibus ſcriptis participato legitimā bereditatē[h] ſolus poſſideat: actio legatorum ex ſententia p̄toris dabitur.

Qui hz precium videtur habere bereditatē: iō relicta a ſe ſtare tenet. Bart.

Eratius. Lex. xxviii.

Si ſeruum beredem inſtitutum dōs qui ipſe rogatus[i] fuerat fideicommiſſum p̄eſtare p̄iuſq̄ adire iuberet vēdiderit p̄ſtare id debet. cum per p̄eciū ſerui bereditatis quoq; eſtimatione conſequatur.

Fideicommiſſa vniuerſalia conſeruantur per boc edictum ſalua trebellianica. Bartolus.

¶ Inſtitutus heres et rogatus reſtituere bereditatem (ſi omiſſa cauſa teſtamenti legitimam bereditatem poſſideat) non dubie: vt legata ceteraq; fideicommiſſa ita bereditate quoq; reſtituere compellendus eſt: libertates quoq; tam directas q̄ fideicommiſſarias[j]. Sed ſi alienos ſeruos rogatus ſit manumittere: vtiq; redimere eos debebit[m]: eam autem deceſſionem[n] patietur is cui reſtituta fuerat bereditas[o]: quam is qui reſtituit paſſurus fuit.

Per boc edictum conſeruātur libertates ſaluo iure patronatus. boc dicit bartolus.

Ulpianus. Lex. xxix.

Ui omiſſa cauſa teſtamenti ab inteſtato poſſidet bereditatem/ſeruos ad libertatem perducere debet: ne eis[p] factū noceat eius qui ex teſtamento adire noluit: ſic tamēt habeat libertos.

Qui omiſit ex teſtamento ⁊ poſſidet aliquo iuſto titulo inter viuos non tenetur hoc edicto. b. d. Bart.

Hermogenes. Lex. xxx.

Ui omiſſa cauſa teſtamenti pro emptore vel pro dote vel pro donato[q] ſine alio quolibet titulo exceptis pro bere de: vel pro poſſeſſore poſſideat bereditatem: a legatarijs et fideicommiſſarijs non conueni tur.

¶ De ſenatuſcōſulto ſillaniano ⁊ claudiano: ⁊ quozum teſtamenta non aperiantur. Titu. v.

Ulpianus. Lex. j.

Also. ⁊ facit. j. de leg. j. l. plane. ſ. j. ⁊ j. l. cum filio. ⁊ de lega. ij. l. ſi alienus ſeruus.

h ¶ Bereditatem quoq; videbatur enim q̄ bic cui bereditas reſtituenda erat agere ex boc edicto non poſſet: ⁊ quia alia via eſt ei conſuluꝝ: ſcz per trebel. vt cogat beredem adire. vt. ſ. eo. l. ſi quis omiſſa. cum ſuis cōcor. ⁊ quia fideicommiſſarius loco beredis eſt: vt inſti. de fideicom. bere. ſ. reſtituta. ⁊ j. de regu. iuris. l. in pari. ſ. j. ⁊ ad trebel. l. j. in prin. bere di autē boc edictum non proficit: vt. ſ. eo. l. ſi in teſtamento. ſed tñ ſecus eſt q: non per omnia vt beres cenſetur: q: nec iura ſepulchri bz: vt j. ad treb. l. q: perinde. ſ. j.

Fideicommiſſarius loco beredis eſt.

i ¶ Rogatus. ſi autem ſeruus rogatus fuiſſet: poterito ab ēptore peti poſſet: bic autem non poteſt: q: ſeruus rogatus non fuit.

l ¶ Fideicommiſſarias. vt. ſ. eo. l. de libertatibus.

m ¶ Redimere eos debebit. ⁊ manumittere.

n ¶ Deceſſionē. i. diminutionē ꝓpter ꝓdicta vel ꝓpter alia bereditaria onera: ⁊ facit. j. ad. l. fal. l. filiuſſa. ⁊ C. eo. l. ij.

o ¶ Bereditas. per trebellianum.

p Qui omiſſa. Ne eis. ſcilicet ſeruis. vt. ſ. de alie. iudi. l. j. in princi. ⁊ ſi quis cauti. l. ij. ſ. poſt. ⁊ j. de ſepara. l. j. ſ. ex contrario. ⁊ j. de regu. iu. l. non debet.

q Ui omiſſa. ꝓ̄o donato. quia eſt illi ab aliquo donata bereditas: ſecus arit ſi ex ſe lucratur etiam ab inteſtato. vt. ſ. e. l. licet. in fi. ⁊ facit. ſ. eo. l. j. ſ. non querimus.

¶ De ſenatuſconſulto ſillaniano. ¶ Et boc tit. punitur beres ſi adeat ante queſtionem babitam a familia.

Cū aliter.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Tam aliter. ¶ Casus. Titius habens familiaꝫ seruorum fuit interfectus vel a domesticis vel ab extraneis. certe fui debet ꝛoqueri ad inquirendam veritatem: z si non dederit auris num dominio debet puniri capite: nulla est domus esset tuta nisi talis pena imponeretur seruis interfecti domini: z cotinetur appellatiõe domini ille qui habet solam proprietatẽ in seruis: non autez ille q possidet seruum alienum bona fide: nec ille q vsufruc. solum habet in seruo. Sed si dedit seruum pignori debaturdo domino ille qui obligauit. Sed et si ab eo qui instituit illuꝫ qui mõ est interfectus be redẽ: sit legat⁹ seruus alicuius sub ꝯdi. pẽdẽte conditione loco dñi: et ille qui nõ est interfectus. z idẽ est si data sit seruo libertas sub ꝯdi. fec⁹ aũt i eo seruo cui data est fideicommissaria libertas: nisi tipe fu⁹ fuisset princips sceleris: qr tunc bñ torqueret. Itẽ cõtinet appellatione dñi ille q p̃te e dñs et filius z alij liberi illi⁹ cuius est seruus: siue sint in ptãte siue non. idem est si essent adoptiui. secus aũt si essent dati aliꝫ in adoptionẽ. Itẽ secus i alũo illius cui⁹ est seruus. qz in eus non babet locũ senatusconsultus. Itẽ si filio occiso non habet ẽ ꝯtio de seruis matris. Sed pone q p̃ meus fecit testmẽ: instituit me heredem: z suos suos ꝯ sdas pure legauit: vel manumisit: et postea fuit ab hostib⁹ captus: z eo extitente apud hostes ego fui occisus: nunquid torqbũtur dicti serui: Et videt q non. qz p̃ meus videt mortuus prima bona captiuitatis: z ita videtur q ego sim eius heres z ita videtur q dicti serui sint liberi: vel sint illi? qui legati fuerunt. Et ita videtur q tpe quo fui occisus ipsi non fuerũt mei. dicitur tñ hic q bene debẽt torqueri. quia ego nõ sum adhuc heres patris mei: cuꝫ ipe adhuc viuinat apud hostes: fed z si dictus meus pater sit mortuus apud hostes: z ego filius ab eo emancipatus fum occisus anteq̃ ei heres exĩstam/ideꝫ erit dicendum. s. vt dicti serui torqueantur: q̃uis eñ si non esset occisus dicti serui non essent mei futuri ex eo q ego essem heres patris mei: sicqꝫ rectavia transiissent ad eum cui p̃ meus eos pure legauerat. vl essent liberi cum pater meus dedit eis libertatẽ pure: sicqꝫ non deberent torqri propter mortẽ meã: tñ er quo occisus fui añ aditaz a me bẽditatem re manserunt serui in bereditate: z ita debent torqueri. Sciasetiam q̃ patre meo occiso serui mei castrensis peculij torqueri debent siue erãt i potestate dicti mei patris siue non. Itẽm z si ego sim occisus serui ꝛrotis nuncz socerimei debent torqueri. z idem est econtra vxore mea occisa. b. vsqꝫ ad. ¶. occisorum. Viuia.

a ¶ Cum aliter nulla domus. que dz esse tutissimũ refugium: vt. ŝ. de in ius vocan. l. plerꝙz.

b ¶ Capitis. vt. ſ. eo. ¶. potuisse.

c ¶ A domesticis. i. bis q sunt de familia. Mã vt ait Boetius. Nulla pestis efficacior est ad nocendum q̃ familiaris inimicus.

d ¶ Necatorum. ſ. nomine. z dic torqueri familiã noie necati. ſ. a quocũ qz: vt. ŝ. pri. Vel dic sit q̃ ſ. familie. i. tormẽta ad eruẽdũ vitatem noie necati a familia. z subaudi. vel ab alio necati: vt patet. ŝ. prime. z in se quentibus non dicas vt alius qui non sit de famil. a torqueatur: vt. ſ. e. l. ſ. in eo. z. ¶. de matris.

e ¶ Alienus sit. ad hoc. ſ. de leg. iij. l. ſi quis suos. z. ŝ. de acqui. heredi. l. ſi quis mihi bona. in prin. z. ſ. de minor. Item apud. ¶. ſi vsumfructũ. z. ŝ. qui satisd. cogan. l. fciendum. ¶. vj. z. vij. z. ŝ. de relig. l. vj. ¶. j. Sed argumen. contra. ŝ. de rebus eoꝝ. l. magis. ¶. j. z. ſ. de adulte. l. ſi postulata. ¶. de eo. z. ſ. de lega. iij. ſi quis suos. z. ŝ. de norali. i. quotiene. ¶. j.

cipiendum: vt etiam ad eos liberos ptineat qui in potestate non sunt. Jn co⁹ quẽ etiam in adoptionẽ datus⁹ est: nõ putam⁹ locũ habere senatusconsultum⁹: q̃uis in adoptato⁹ locũ habeat: sed nec in alũo occiso locus est senatusconsulto. De matris seruis filio filia ve occisis questio non habetur⁹.

¶ Si pater ab hostib⁹ captus sit questionẽ de seruis habendam et suppliciũ filio occiso eleganter scuola ait: qõ etiam post mortez patris probat⁹ si anteq̃ suus heres existat occisus fuerit. Jdẽ scuola ait constantius⁹ defendẽdus herede instituto⁹ filio de his questionem habendam z suppliciũ qui pure legati vel manumissi fũt ante aditam hereditatẽ filio occiso. q̃uis eñ si viueret herede co existente⁹ ipsius non essent futuri⁹: attamen vbi decessit quia extinctum legatum z libertas est senatusconsulto foꝛe locum dicit.

¶ Si pater necatus sit/an de seruis filij questio habeatur. si forte castrensis peculij suos habuerit. z magis est questionem de seruis filij habendam suppliciũq̃ sumẽdũ: licet non sit in potestate⁹ filius.

¶ Si vir aut vxor occisi esse proponãtur de seruis eoꝝ questio habetur. q̃ neq̃ viri serui proprie vxoris³ dicantur: neq̃ vxoris⁴ proprie viri⁵: sed quia coniuncta familia est / z vna domus⁶ est: ita iudicandum atq̃ in ꝓpijs seruis senatus censuit. ¶ Sed neq̃ vxore occisa neq̃ marito: de seruis soceri questionem habendaz senat⁹ cẽsuit. Marcellus ait lib. xij. ffoꝛ. etiaz in soceri seruis idẽ quod in mariti recte dici.

Additio. Dic q bone fidei possessor habetur loco domini vt ipse vel heres eius non possit: dicere se non dominũ: nec alicuius interesse donec contrarium probetur. vt. l. q dam mfuo. in fi. de condi. insti. l. titia. ſ. de solu. z ita loquuntur ista cõtraria: sed possq̃ detegeretur ab alio q̃ non sit dominus: loco domini non habetur. z ita loquitur h fm Bart.

f ¶ Datus. nõ esset. sic. ŝ. qui satisda. cogan. l. sciendum. ¶. creditor.

g ¶ Heredis sunt. vt. ŝ. fa. hercis. posl litem. ¶. res que. Sed argu. contra. ſ. ad leg. fal. l. in rõne. ¶. i. Additio. Dic fm Bart. q̃ ibi vere nulla est fictio vt p eundez in. l. si is qui pro emptore. ſ. de vsuca.

h ¶ Ille puniatur. scilicet capite. z facit. C. de questio. l. nec ſi mors. z. ŝ. de here. instit. l. ſi seruo fideicommissaria.

i ¶ Pro parte dominus. sic. ŝ. de rit. nupt. l. illud. z. ſ. ad. l. fal. statuliber.

k ¶ Continent. in his de est sola administratio: vt ŝ. de lib. z posth. l. ſi suis. z facit. ſ. ea. l. ſ. si pater. z l. si ex heredatus.

l ¶ In potestate. nec enĩ repelli nõ põt. vt instituta here. ab intesta. ¶. eadez. z facit. ſ. tu. i. l. i. ¶. ſ.

m ¶ In eo. occisõ.

n ¶ Datus. a me alij.

o ¶ Senatusconsultus. vt mei serui torqueãtur tã q̃ sui z puniantur.

p ¶ In adoptato. a me occiso scilicet.

q ¶ Non habetur. quia filius est de patris z nõ de matris familia. ✱ vt insti. de legi. agna. tute. ¶. i.

non autem est hic qui filium in ptãte esse opz: vt. ŝ. e. ¶. quid deinde dicemus. z facit. C. de adul. l. verba.

r ¶ Probat. sceuola mouebat hic qõnem fz. R. illud. q̃ patre capto filius pro certo nondum erat heres.

s ¶ Constantius. ergo q̃ dixi mouebat questionem fm. R.

t ¶ Jnstituto filio. emancipato. suus enim statim esset heres: vnde seruit vt pote liberi non torqueantur: vt. ŝ. ea. l. ¶. in eo. Alꝺ.

v ¶ Existente. i. adita hereditate animo.

x ¶ Futuri. ſ. de fur. l. a titio.

y ¶ Licet non sit in potestate. idem econtra. vt. ŝ. eo. ¶. domini. appellatione etiam filius.

z ¶ Vxoris. scs serui.

a ¶ Neq̃ vxoris. scs serui.

b ¶ Viri. scs serui dicantur.

c ¶ Una domus. No. ergo vnam domũ esse viri z vxoris: z vnam familiam esse. z sic est argu. q̃ vnus non possit esse testis pro alio. vt. C. de testi. l. etiam. z sic est. ŝ. rerũ amo. l. i. z. C. de adul. l. verba. z. ŝ. qui satisd. cogan. l. sciendum. ¶. si fundum. z. ŝ. si quis cautio. l. fed z si quis. ¶. pretierra. z de iudi. l. interdum. z. C. de cri. expil. here. l. adhuc fue. z. ŝ. de testu nup. l. i. Sed arg. contra. ſ. de questio. l. i. ¶. seruum mariti. Additio. Dic fm Bar. bic q̃ seruus non torquetur q̃ tra vxorem: vt ibi q̃ quodãmodo est vñ⁹. ſed p morte vxoris sic: vt h eadez rõne: z sic cõcordat.

ri põt z esse testis p aliã eq̃ cõiũctã. bar. in. l. respect. ¶. de q̃stiõe. i. de q̃stionib⁹. bal. z docto. l. c. postremo. ŝ appel.

✱ Limitabis hãc gl. et suas con cor. p ter. in l. nati. C. de decu. li. x. vnõ pioce dat. si mat est ex nobili familia: pfvo ex vili. de quo in. l. filios. C. de munl. z oi gl. eo. lib.

✱ Idẽ dicit d gl in cõtin cia. nã pfo ns pincia piona pal tura tor que

Maritus an possit p vxore testificari z econtra.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

¶ Decisorum. ¶ Casus. Alqz huc dictum est quibus casibus serui debeant torqueri pro dño occiso: nunc vult dicere q contineantur appellatione occisoꝝ: Et dicit q illi q sunt interfecti per vim aut cedem: et de his ponit exempla. si autē nō per vim sunt occisi: nō continent occisoꝝ appellatione q̄tum ad hoc vt serui torqueant: puta si veneno sunt extincti: et ratio plana in litera: in casu tamen bene torqueretur etiā tūc puta si venenum fuit eis infusum per vim. Sed quid si q̄dam extranei dederunt venenū dño clam et non p vim: et serui aliq fuerunt de hoc cōscij vel fautores. nūquid illi debent supplicio affici? Et dz q̄ sic. Iz cōsi nō debēt torqueri eo q̄ clam datū fuit venenum illi qui nō fuerunt conscij vel fautores vt dictū est. tñ factum conscioꝝ et fautoꝝ nō debet esse impunitū: et in hoc casu possunt aperiri tabule testamēti illius qui est occisus: et hereditas eius adiri ante questionē habitā de dictis seruis conscijs vel fautoribꝰ: et postmodum possunt torqueri et supplicio affici: q̄uis dñis fuisset occisus palam a familia vel ab alio deberent serui primo torqueri q̄ heres adeat hereditatem. Sed si dñs occidit se tedio vite vel impatientia doloris et serui potuerunt prohibere: debēt certe pena affici: si autem nō potuerūt prohibere liberati sunt. et eo casu dictus casus mortis non impedit testamentū eius aperiri et recitari licet impediretur aperiri et recitari si metu criminis imminentis se occidisset dominus. Item scire debes nō baberi de familia questionē nisi cōstet dñm occisum et appellatione questionis continētur non tñ tormēta: sed etiam oēm inquisitionem et defensionē mortis accipimus contineri. b.d. vsq; ad.§. hoc autē senatus. Ulpianus.

a ¶ Necatū. facit. ff. ad l. aquil. l. si seruus seruum. §. huius legis. et. §. si is. et. §. si qs igitur. ff. de lib. agno. l. necare.

b ¶ Puniendi sunt. capite: vt. j. eadem. l. §. potuisse.

c ¶ Potuerūt. hoc expone vt. j. §. potuisse. et facit ff. loca. l. item queritur. §. exercitu. ff. l. si quis fundum. §. fi.

d ¶ Necatus. non a familia: et sic pōt adiri hereditas antevindictā: vt hic subijcit. ff. eo. necessarios. §. fi. ff. l. pter veneni. in prin. C. eo. l. cū fratrem. secus si a familia: vt. j. l. iij. §. q̄d si cām. et. §. fi. ff. l. seq. et. l. necessarios. in prin. que est contra.

e ¶ Consci. no. ex sola scientia eos teneri.

f ¶ Locus non est. quo ad tormenta.

g ¶ Pena. capitalis: vt. j. eo. §. potuisse. Item facit. ff. de pecu. fed si damnum. §. si ipse.

h ¶ Tedio vite. facit. ff. de pœnis. §. C. qui testa. fa. pos. l. ij.

i ¶ Locus sit. Sed ego quero ad qd fiat hec q̄stio: Rñ. ad inquirēdam mortē defuncti: vt. j. pri. §. fed hic questio nō fit nisi cū liquet eum scelere interfectum: vt hic. Nunquid ergo fit questio semp qñ liquet: Rñ. liquere debet eum scelere defunctū. et si persona ignoretur que fecerit: ad personam ergo declarandā fit qō: que ignorari pōt etiā si constet cū scelere occisum. Ulpianus. sed et de cōsi serui habet qō si vnus ex dñis nō compareat: vt. j. eo. l. et si percussor. §. si vnus. Item no. non iri ad questionē nisi precedant indicia: vt. j. de questio. l. j. in prin.

Non tenentur serui de morte dñi si ei opem ferre non potuerunt. Bar.

¶ Occisorum appellatione eos contineri labeo scribit qui per vim aut cedem sunt interfecti: vt puta iugulatum / strangulatum / precipitatum / vel saxo / vel fuste / vel lapide percussum: vel aliquo telo necatum. Et si quis putaveneno: vel etiam alio aliquo quod clam necare soleat interemptus fit: ad hoc senatusconsultum vindicta mortis eius non pertinebit. hoc ideo quia totiens puniendi sunt serui qui auxilium domino non tulerunt / quotiens potuerunt ei aduersus vim opem ferre: et non tulerunt. Ceterum quid potuerunt facere aduersus eos qui veneno vel quo alio modo insidiantur? Plane si venenum per vim infusum sit: senatusconsultum locum habet. Ubicunq; igitur vis adhibita est que interimere solet / ibi dicendum locum senatusconsulto fore. Quid ergo si dominus veneno non per vim necatus fuerit? esse proponatur: impunitum erit factus? nullo modo: licet enim cesset: senatusconsultum illatianum: nec questio suppliciumq; de his qui sub eodem tecto fuerunt habeatur: tamen si qui conscij vel fautores sceleris fuerunt: bi demum supplicio afficiuntur: et adiri hereditas apeririq; tabule etiam ante questionem habitam possunt. ¶ Si sibi manus quis intulit: senatusconsulto quidem illatiano locus non est: sed mortis eius vindicatur. scilicet vt si in conspectu seruorum hoc fecit: potuerunt q̄z cum in sequentem prohibere / pena afficiantur: si vero non potuerunt / liberentur. ¶ Si quis non metu criminis imminentis / sed tedio vite / vel impatientia doloris sibi manus intulit: eius testamentum aperiri et recitari mortis casus non impedit. ¶ Itē illud sciendū est nisi cōstet aliquem esse occisum non haberi de familia cōnem: liquere igit debet scelere interemptum vt senatusconsulto locus sit. ¶ Questionem autez sic accipimus non tormenta tantum / sed oēm inquisitionem et defensionem mortis.

¶ Hoc aūt senatusconsultum eos quidem qui sub eodem tecto fuerunt / ommimodo puuit. eos vero qui non sub eodē tecto fuerūt sed in eadē regione: nō aliter nisi conscij fuissent. ¶ Eodez autem tecto q̄aliter accipiatur videam vtrū inter eos dē parietes / an etvltra et intra candē dictam vel cubiculuz: vel candē domū vel eosdē ostos: vel totam villam: z ait sextus fic esse sepe iudicatum vt quicūq; eo loci fuerunt vñ voce proclamare poterunt: bi puniant quasi sub eodem tecto fuerint: licet alij validio risvocis sunt / alij exiguioris sunt: nec omnes vndiq; exaudire possunt: iuxta hoc tamen videtur et diuus adrianus rescripsisse in hec verba. Serui quotiens dominis suis auxilium ferre possunt: nō debent saluti eoꝝ suaz anteponere. ¶ Potuisse autez ancillam que in eodē conclaui cū domina sua fuerat auxilium ei ferre: si non corpore suo at certe voce proclando: vt bi qui in domo fuerant / aut vicini audirēt: hoc ipsum manifestū est et qui dixit potuisse ferre sibi mortē minatum / si proclamasset. Ultimum ita q̄z suppliciū pati debet: vel hoc ne ceteri serui credāt in periculo dominorum sibi quēq; consulere debere. Hoc rescriptum multa continet. Nā ci non parcit qui eodem conclaui fuit: et ei qui timuit mori non ignoscit: z q̄ vel voce oporteat seruos domini auxiliū ferre ostendit. ¶ Si ags in villa agens occisus fit: plusue iniquum est (si forte diffusa late predia habeat) de omnibus qui in ea regione fuerunt seruis et

Indicia si cedere debent questionem.

k ¶ Questionem. facit. j. de iniur. l. item apud labeonem. §. questionem. Accursius florentinus.

¶ Hoc autem senatus. ¶ Casus. Si dominꝰ fuit occisus et serui fub eodem tecto cum domino existentes non dederunt ei auxilium debent toqueri z puniri: alij autem serui non: nisi fuerunt cōscij: sed qualiter intelligis tu idem tectum? Respon. si serui erant ita pe dominum q̄ vocem domini audire poterāt: licet quidam domini haberi validioremvocem et quidam exiguiorem: et si serui possunt iuuare dominum aliquo modo non debent eorum salutem preponere saluti domini: vnde non excusatur seruus vel ancilla si dicat et etiam verum sit percussorem minarum ei si proclamaret ipe seruus vel ancilla: z hoc casu debent pati serui vltimum supplicium: ei ergo seruo non parcitur qui fuit in eodem conclaui cum domino cuꝫ occideretur: nec ei qui timuit mori p salute domini: nec ei qui non prodamauit cum occideretur dominus, ille tamen seruus nō punitur qui tempore mortis domini erat ita lōge q̄ exaudire non potuit: sed si dominus fuit in itinere occisus fumēdum est fuppilicium de illis seruis qui erant cū eo vel non erant cum eo quia aufugerunt: alij autem non puniuntur. hoc dicit vsq; ad.§. impubes. Ulpia.

l ¶ Judicatum. loquitur sm ius: vt. C. eod. l. fina. et facit. j. eod. l. cum dominus.

m ¶ Saluti eorum. scilicet dominorum: sui enim iuris non sunt serui: nec salus eorum ab eis est: sed a dñis hoc iure. vt insti. de bis qui sunt sui vel alieni iur. §. j. z no. arg. ꝯtra vallos. Accur.

n ¶ Occipsum. q̄ potuit opem ferre ancilla. Accur.

o ¶ Qui dixit. Als q̄. z subaudi nec prodest ancille q̄ dixit ꝛc. Accursius florentinus.

p ¶ Vel boc. scilicet mancipium: z vel pro saltem: vel pro etiam. Et nota q̄ patitur supplicium in exemplum. sic. C. ad legem iul. repetun. l. j. Accursius.

q ¶ Multa. quia tria: als duo dicuntur multa: vt insti. de iure persona. §. finali. Accursius.

r ¶ Vel voce. vel pro saltem. Accur.

s ¶ Plusue iniquum. vt. j. pri. §. z. C. de adulte. l. in adulterij. Sed contra. j. qui z aqui. l. prospexit. Solu. ibi de stricto iure: hic de equitate que ꝑualet. vt. C. de iudi. l. placuit. Vel dic vt in dicta. l. in adulterij. Accursius.

Cum dñs

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Cum dominus in itinere. sic. ff. priori. C. Accur.

¶ Impubes seruus. ¶ Casus. Si dominus sit occisus ab aliquo extraneo: & serui non tulerunt ei auxilium capite puniuntur & etiam torquentur vt dictum est. Certe istud fallit in impuberibus seruis et ancillis: et in bis etiam puberibus seruis qui auxilium domino tulerunt sine dolo malo. si autem finxerãt auxilium ferre dño et nõ tulerãt: nõ excusant: & ille sine dubio videt auxilium tulisse dño qui falsauit ei: sed & si nõ falsauit immo est mortu[a] dominus: seruus tamen illud ei quantũ potuit: videtur ei auxiliu tulisse & sicnõ punit: & de hoc ponit plana exẽpla vsq; ad §. si dño. Liuianus.

b ¶ Etas effi. si sit minor. vt. et. C. si aduer. delic. l. i. & etiam maior. vt. ff. eo. l. iij. §. ignoscitur. & C. eo eta. li. x. l. i. & adde q̃ est ff. eo. l. excipiuntur.

c ¶ Supplicio. i. in pena capitis. Accur.

d ¶ Questione. p eruenda veritate.

e ¶ Et als. cũ de adulterio quẽstio habetur ſm quosdã. & facit. ff. de quẽstio. l. ex libero. §. de minore. & de minore. Ac.

f ¶ Ferula. sic. C. de cur. publi. l. i.

g ¶ Dictis. als dictis gratis.

h ¶ Tulit. id est virit se dolere. als iudicis gratia tulit: id est dissulit faciendam vindictam per iudicem.

i ¶ Atq; id est sicut.

k ¶ Parci eis. scilicet si debilitati per vulnera nõ inuerũt postea damnũ. Accursius.

¶ Si dño. ¶ Casus. Do minus quorundã seruorũ fuit a quibusdã mortifere vulnerat[o]: virit tamen postea aliquot diebus & nõ fuit cõquestus de aliquo seruorũ q̃ non dederunt auxiliũ ei: nun quid amodo torquebuntur: vel vltimo supplicio afficientur? Et dicitur q̃ non: & multo magis nõ punẽtur dño in testamento suo dixit expresse q̃ serui exercuerunt bene officium suum in iuuando eum. et hoc dicit cum. l. sequen. Liuia.

l ¶ Supuirent. ita q̃ eo vulnere nõ decesſit + argu. ff. ad. l. aquil. l. huic scripture. Vel ſm Jr. dic etiam si decessit quasi ſimulatione remiserit. vt insti. de liurijs. §. fi. C. de reuo. do. l. i. in fi. & l. fina. in fin. & de inoffic. testa. l. oino. & de proba. l. procula. & de cura. fur. l. si furioſo. §. bis cõsequens. Sed argu. contra ad boc. ff. l. iij. §. f. Item facit. ff. l. priori. Accursius.

+ Nota ex hac glo. q̃ vulp⁹ dicit mentale: ly mors nõ sequatur ſm Bal.

m ¶ Juus. Piſoni. preſidi prouincie.

n ‡ Vlcisca pio iniuris

o ¶ Nec solicitudo. que cogit heredem testatoris vindicare necem. ‡ Azo. & facit. C. famil. bercis. l. in ipſ⁹. & ff. l. priori. in fi. & quod ibi not.

questionem haberi / & supplicium sumi. sufficiat ergo eos qui cum ipso qui occisus dicitur fuerunt: et qui in suspitione cedis aut cõscientia attingi videbuntur de his questionem haberi. ¶ Cum dño in itinere[e] esset occisus: de bis qui vna cum eo fuerunt cum occideretur: vel cum vna fuissent profugerunt: supplicium sumendum est. & si dño nemo fuit cum occideretur: cessant ista senatusconsulta.

¶ Impubes seruus vel ancilla nondum viripotens: non in eadez causa erunt. ¶ Etas enim[b] excusationem meretur. ¶ Impuberi autem vtrum in supplicio[c] tantus parcimus: an vero etiam in questione[d]? & magis est vt de impubere nec questio habeatur: & als[e] solet boc in vsu obseruari vt impuberes non torqueantur: terreri tamen solent / et babena vel ferula[f] cedi. ¶ Excusantur autez serui qui auxilium tulerunt sine dolo malo. Nam si finxerit quis auxilium ferre: vel dictis[g] gratiam tulit[h]: nibil boc commẽtum ei proderit. ¶ Tulisse autem auxilium non tñ bic videtur qui seruauit dominum: boc est qui potuit ita opem ferre vt saluus esset dominus: verũ etiã is quoq; qui quicquid potuit fecit / tametsi dominus in terfectus est. Veluti si quis exclamauit vt ad auxilium conueniretur: aut terruit aggressores: atq; si quis turbam conuocauit / aut si corpus suũ obiecerit: vel als corpore suo auxilium tulit. Non tamen semper qui clamore vsus est auxilium tulisse videtur. Quid enim si cum posset manu depellere a domino periculum: ille clamorem inanem elegit: plectendus vtiq; erit. ¶ Quid si vulnerati sint serui cum protegerent dñm: dicendum est parci eis[k] debere nisi aut ipi sibi vulnera ista fecerũt data opera ne punirentur aut talia vulnera isti acceperunt: vt possent nibilominus opem ferre si voluissent. ¶ Si dominus mortifere vulneratus superuixerit[l]: nec de quoq; seruorum suorum conquestus sit etiam si sub eodem tecto fuerunt / tamen parcendum illis erit.

Sed an occisores põt dñs absoluere? R. si. nõ. cũ ea actio competat vnicuiq; de populo. vt. ff. de publi. iudi. l. i. quippe in faciendo at serui in omittendo delinquerent.

S Iquis. ¶ Casus. Cum dñs occideret seruus eius nõ tulit ei opẽ: ideo quia valde graui valitudine erat affectus. Certe subuenire seruo vt nõ puniat. & idẽ est si dñs diriit q̃ seruꝰ eũ occidit: & nõ probauit. et idem est si maritus occidit vxorem in adulterio deprehensam: q̃ tunc nõ puniretur seruus si non tulit ei opem. Itẽ nõ punit seruus si cum oẽs dñi sui aggressurã paterent. & ipe olb⁹ simul si potuit auxiliuz ferre: & tulit q̃buscũq; secus si potuisset olb⁹ ferre opem: & tulit tñ q̃buscũ. Itẽ nõ punit seruꝰ si tpe cedis dñi sui vel dñe ita erat clausus sine fuo dolo malo: vt nõ potuerit erũpere cã succurrẽdi eis. sec⁹ aũt si fuisset i dolo vt clauderet: & ideo vt nõ puniat si erat liga tus taliter vt auxiliũ dari nõ posset. Item nõ punitur si taliter erat senex q̃ nõ potuit dare opem: & idez est si erat fem⁹ furdus. & idem si cecus vel mutus vel furiosus. b. d. vsq; ad. §. si quis q̃. Ulp.

p ¶ Si quis I graui. i. vel de graui. sic. ff. pro socio l. cuz duob⁹. & dãna. & l. gallus. §. ille casus. ff. de libe. a posthu.

q ¶ Credendũ dño. & tra seruos: sed pro seruis sic. vt. ff. l. priori. & l. i. in fi.

r ¶ Si. i. Quis. & facit. ff. de carb. edict. l. i. §. si quis. Non obstat. ff. ad vell. l. scia. §. nisi. & de inoffi. testa. l. nõ est eñ cõsentiendũ. & C. ad fi. tut. l. i. et de proba. l. rõnes. & l. exemplo. & de testa. l. verba. et in auct. vt cũ de appel. cognoscẽtes. §. siue igit omnes. col. viij. Arg. ff. de bonor. libert. l. qui cũ maiore. §. fi. & l. paulus. §. i. & de cura. fur. l. si furioso. §. i. et. C. de calum. l. mater. Additio. Dic ſm Dy. bicq; ppter verba defũcti pena non imponit vt bic: sed heres vel filius si accusat a presumpta calũnia excusat. vt in contrario ſm Bar.

s ¶ Si maritus. sic. ff. l. i. §. si vir.

t ¶ Jgno scit. quantũ ad penaz legis cornel. de sica. sed nõ in totũ. vt. ff. de adul. l. si adulteriũ. §. impatores. & l. nec in ea. §. ideo autem. & l. marito. & j. ff. & ad. l. corne. de sica. l. i. §. fi.

u ¶ Nõ restituerunt. Ro. nõ est culpa non resistere. sic. ff. de nora. l. iij. §. si extraneus. & de act. emp. & ff. l. ẽptore. ibi: & si nõ defendat &c.

x ¶ Cõtra isse. est ergo gratificationi + tũc loc⁹. vt. & ff. de relig. l. fi. & loca. & cõdu. l. in nane saupbeli. & ff. ad. l. fal. pater filium.

suio illata an. & q̃ per mittat. glo. l. c. l. & hoc aute d̃ feu. da. pof. ff. feu. Bal. in l. ſo pmes. C. depo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Ignoci ei debere. quidā interrogatiue legūt ⁊ dicunt nō debere seruo vtotis ignosci qui pretulit virū ⁊ cōtra si seruꝰ viri pretulit vtotem. sed lego plane ⁊ dico qꝛ possit eligere quasi sit eoꝛ cōis. vt. ⁊. ff. eo. in. l. j. §. si. vir. ⁊. ff. ea. l. §. si maritus. Accur.

b Voluerint. fic. ff. qō metus cā. l. si mulier. in prin. ⁊. j. qō vi aut clam. l. j. §. sed ⁊ aristo.

c Etate. i. senectute. vt no. ff. ea. l. j. §. impubes.

Si qſq;. Cal. Seruus vel serua titij occidit eū ⁊ feiny in domo sua re cepit dictū seruꝰ vel seruam: certe tenet seius. l. come. de fica. Ainia.

d Si qſq;. ex heus. q. d. nō dꝫ qꝫ recipe aliquem noxiū de seruis occisi. alꝫ punit. l. coꝛ. de fica. fic. ff. de excep. l. j. Ite facit. ff. de ser. fugi. l. j. §. j.

e Qui. seruus. ⁊ facit. ff. eo. l. lege. in prin.

f Eius. occisi.

Si ex stipłatu. Cal. Sius Si ex ꝫ babens seruū stichū. pmisit per stipulationem titio eū ei dare: ⁊ postea cū existeret dictus seruꝰ sub eodē tecto cum dño suo seio dictꝰ ei occisus: postea dictꝰ seruꝰ argute. pbauit ⁊ deterit morte dñi: ⁊ p hoc pmio factꝰ est liber: nūq d titi predictꝰ poterit eū petere ab hered⁹ seij ex stipulatiōe. Et ita qꝛ nō. nā ⁊ nō daret actia actio dicto titio si dictus seruꝰ fuisset vltimo supplicio affectus ex eo qꝛ nō arguisset mortē dñi. vt ⁊. ff. eo. l. j. §. potuisse. si aūt nō fuisset dictus seruꝰ sub eodē tecto cum dño eo tpe quo dñs fuit occisus. ⁊ sic non desendisset dñm nō fuisset passus vltimū suppliciū. ex stipulatu actio vtilis erit titio creditoꝛi contra heredē seij ad estimationem dicti seruꝰ. ⁊ ille seruus dignꝰ est dicto pmio libertatis q vltro pſiluit ad accusandū interfectoꝛes dñi: nō aūt ille seruus est dignꝰ q cuꝫ accusaret ab interfectoꝛib⁹ dñi ipse retoꝛsit in eos crimen: ſz ille seruus q arguit vltro necē dñi: poterit ad libertatē puenire: q nō poterat alꝫ ad libertatē puenire: puta si baclege distractꝰ erat ne manumitteretur. hoc dicit vſqꝫ ad. §. de his quoqꝫ. Ainia.

g Arguerit. pbādo. vt. C. pro qui. cau. ser. pro pte. ac. lib. l. j. sed videf. j. pro. i. exponi.

h Nam. bona ratio.

i Nō fuit. ergo non iure est affectus supplicio. hec ergo iniuria creditoꝛi non obstat. Hug.

k Creditoꝛi. ℨ heredem. sed videf in primo dicto heredem teneri cuꝫ a fisco habeat pecū. vt. C. pro qui. cau. ser. l. ij. ℨ. ℨs dic q hic a fisco nō hꝫ vt ibi not. ⁊. j. ad. l. fal. l. eris. Uel aliter lege bunc. §. qꝛ in primo casu erat sub eodem tecto ⁊ nō prebuit auxiliū: sed post cōiuit occisores. vñ euitat penā ⁊ cōsequit premiū. in ſcō secus: qꝛ nō cōuicit. Jn tertio vō non erat sub eodem tecto. vñ cōsequit libertatem dato precio dño a fisco qō in primo casu nō datur cū ſi nō cōuicisset capitis penā euitasset: ⁊ sic nihil bic habet heres. ⁊ facit ad. §. j. de suis ⁊ legi. l. iij. §. q ſi nec em. ⁊. j. de vb. obli. l. ſi seruū ſticbū. ⁊. l. qui seruū. ⁊. j. eo. l. ſi seruus. ⁊. l. dño. ⁊. j. de bo. libe. l. ſi necem.

l Utrū. exponit pri. §. ſupiotem. vel exponit. l. j. e. l. lege. in princi. Et lio fuit ꝫ domine: vel cōtra dicendus est ignosci ei debere. Subuenit eis qui eo tempoꝛe quo dominus dñaue occisa est clauſi ita fuerūt sine dolo malo vt crumpere sucurrendi causa/aut comprehendendi eos qui cedem fecerunt non potuerint: nec interest a quo clauſi tenebantur: sic tamen ſi non data opera voluerint ſe ita includi ne opem ferre possent. Clausos accipere debem⁹/ et ſi sunt vincti: ſi tamen ita vincti sunt vt omnino crumpere vincula: et auxilio esse non potuerunt. Jgnoſcitur etiaꝫ his qui etate defecti sunt. Qui dus quoqꝫ inter imbecilles numerandus est: aut inter eos qui sub eodem tecto non sunt: quia vt illi per spaciū/ita bic p mozbuꝫ nihil audit. Dec⁹ quoqꝫ veniā meretur debet. Dutū simili modo excipimus: sed ibi vbivocis tātū auxilium superfuit: furiosos excipi neꝙꝫ dubium est.

Qui defendit vnum ex seruis malefactoribus: videf esse obnoxius criminis. b. d. Bar.

Si quiſꝫ eoꝛum seruum seruamve ex ea familia qui ⁊ eius facinoꝛis noxius crit/recceperit/vel celauerit sciens dolo malo: in ea causa est ac ſi lege que de sicariis lata est facinoꝛis noxius fuerit.

Si ex stipulatu seruus debeaf: et eidem domini arguerit ꝫ pro boc pmio liber esse iuſſus fit: ex stipulatu actio stipulatoꝛi non datur. nam et ſi supplicio affectus fuisset non daretur: qui ſi sub eodem tecto non fuit ex stipulatu actio in estimationem serui vtilis erit creditoꝛi ꝫ.

Nō videtur vendicasse qui non vltro vindicauit ⁊ fauoꝛe publice vtilitatis generalis locutio nō recipit restrictionē de bonis libertate persone. b. d. Bar.

Utrum autem ſi solus videatur vindicasse vel arguisse qui ad boc profuit vltro: an etiam is qui cum accusaret ipe detoꝛsit in aliū crimē: ⁊ magis est vt ille boc pmio dignus ſit: qui vltro ad accusationem profuit. Js quoqꝫ qui nō poterit alꝫ ad libertatem peruenire: vtputa ſi bac lege distractus erat quis ne manumitteret: poterit propter boc q⁹ in commune vtile est/ad libertatem peruenire. De bis quoqꝫ seruis q testameto manumiſſi sunt perinde atqꝫ de seruis supplicium sumendum est. De bis q ante testamētum occiſi occiſeve aperitetur profugiſſent: posteaqꝫ aperto testamento liberi scripti inueniretur: perinde ac ſi de seruis questio habenda suppliciūqꝫ sumendum est. Nam est equiſſimus dñoꝝ voluntioni non obstare indulgentiam ipſoꝛ quam quiſqꝫ pleniozem esset expertus: eo grauioꝛem sceleris sui penam merebitur.

Dic iuriſcōſul. intrat aliam materiā. Supra expeditum est de questione ⁊ vindicta seruoꝝ qui dominū non iuuarūt: ⁊ de premio eoꝝ qui malefactoꝛes inducauerunt. bic ponitur ymum edictū in quo prohibetur testamenta aperiri recitari vel describi: vel bereditates adiri sub certa pena ante questionem adbibitā de morte defuncti: ⁊ contra facientibus penam imponit. b. d. Barto.

Nō ad causaꝫ testamenti pertinens relictum erit ab eo qui occisus esse dicit: id ne quis sciens dolo malo aperiendū/recitandū/describendūqꝫ curet edicto cauetur. priuſqꝫ de ea familia questio ex senatusconſul. habita suppliciumqꝫ de noxijs sumptum fuerit. Aperire autem bic ille videtur: q naturaliter aperit: siue sint signate siue non ſint signate: sed tantum naturaliter clauſe. Aperire accipere debemus prohibitos nos/vel palam/vel publice/vel secreto. omnis enim apertura prohibita est. Si quis ignoꝛās vadit iuriſcōſul. glosando plane verba buiꝰ. §. vſqꝫ ad. §. non tñ ex testamento. Uiuianus.

m Utile. ꝫta. §. p socio. l. actione. §. labeo. ⁊ in aut. de restā. ⁊ ea q pa.

n Suppliciū. ⁊ ſtio. vt. j. e. l. ſi ex heredat⁹. §. fi. ⁊ intellige vt dicit. ff. eo. in. l. j. §. in eo.

De bis §. Cal. Querit nūquid seruꝰ oc ciſi q testamento babuit libertatē debeat puniri ante aditam bereditatē occiſi? Et ita qꝛ sic: sed ⁊ ſi ipſi serui pfugerunt post mortē dñi: ⁊ postea apertus fuit testm dñi ⁊ in eo inuēti sunt scripti liberi: ⁊ adita est etiā postea bereditas: dꝫ de eis baberi questio ⁊ supplicii: qꝛ equiſſimū est indulgētiā dñoꝝ q dederūt seruis libertatem non obstare voluntati mortis dñoꝝ quā indulgētiā dñoꝝm put qſq; de seruis eēt expertus: plenioꝛē vel grauioꝛem penā mereri ds propter ſuā ſcelus: qꝛ nō inuit dñs. vſqꝫ ad. §. qō ad causam. Ainia.

o Sumēduz est. ⁊ hoc dic vt. ff. l. j. §. in eo. vel h aliud: qꝛ pfugerūt. vt ar. j. eo. l. lege.

p Jndulgētia. i. datiōnem libertatis.

q Jpsoꝝm. ſcilicet dominoꝝm.

r Quā. indulgentiā.

s Quiſqꝫ. i. quicūqꝫ seruoꝝ. ſ. habet pleniozē: vt q: directa vel sine conditione vel die.

t Eo. i. ideo ⁊c. ad qō C. de epiſ. ⁊ cle. l. presbyteri. ⁊. C. de reuo. do. l. ſi. ⁊. j. de re indi. l. ne liberatiſ. ⁊. C. de offi. pto. l. j. ⁊ facit. ff. pro. i. §. ⁊. j. eo. l. ſi exheredatus. §. fi.

Dō ad cām. Cal. Dic. §. loquit de ſecūda parte rubrice. ⁊ dicit q ſi aliquis est occisus/heres eiꝰ nō ds aperire vel recitare vel describere aliqd qō ptineat ad cām testamēti eiꝰ: nec etiam testm anteq; de familia ſua beat ſcītio: ⁊ ſumat ſupplicii ſi fuerunt illi de familia in culpa: ⁊ postea

† Concoꝛ. ter. in ca. ſignificauit. illicita glo. ſ. ſigillum. extra de appel. et ca. illicita gl. in no. in eo. ff. de eſt. inſtru.

v Pertinens. ſ. ſcriptum testamentū vel codicillus ſit.

r Edicto cauef. Tria vetat ⁊ per cōſequens quartum. ſcz additionem que ante aper. tab. fieri non poterat. vt. C. de cadu. tollen. l. j. §. cū igit. ratio est vt facin⁹ proprio cōmodo preferaf. vt. j. §. nō tantū. ⁊ ſi fiat cōstra etiam in primis in centū aureis punit. vt. j. eod. l. lege. §. er boc edicto. ſed ſi aduint bereditatem confiscatur. vt. j. eodē. l. neceſſarios. §. j. et not. C. eo. l. ſi ea. ⁊. l. cum fratrem. Sed quid ſi ideo vt feiret an ſit heres quod ignoare poteſt. vt. C. de testa. l. bac conſultiſſima? Reſpon. non tenetur cum dolus eius ceſſet. ad qō est quod not. ff. quemadmodū testa. ape. l. ij. in princi. Item contra. ff. eo. l. j. §. occiſorum. ibi/quid ergo ſi domin⁹. vbi ante boc permittit aperiri. Sol. ibi ab extraneo. bic a familia fuit interfectus.

x We noxijs. i. familiaribus occiſoribus ⁊ nō succurrentibus.

z Sumptū fuerit. i. penā capitis imponi poſtulauerit.

a Naturaliter clauſe. ſine aliquo extrinseco adiuncto.

Per ruſticitatē.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Per rusticitatem. fic. C. de testa. l. fi. in prin. ff. d. de cdē. l. i. §. fi. ff. d. de iurisdi. om. iudi. l. fi quis. §. dolī. ff. d. de iur. z fac. igno. regula. Sed arg. contra. ff. de fal. l. duus. dic vt ibi no.

Deliquit in parte in totū reus est.

b ¶ Utrū totū an pars. No. generale q̄ qui delingt in parte in totus reꝰ est. fic. C. de vete. iur. enucle. l. fi. §. pe. ff. d. de leg. j. l. etiam.

c ¶ Si quis codicillos. et ad hōc. §. facit. ff. d. quēad modū testa. ape. l. q. §. j. ff. d. q. q. ff. j. de tabu. cribendi. l. i. §. q. Sed arg. cōtra. ff. de fal. l. fi quis lega tum. in prin.

d ¶ Si alius, fic. ff. d. ad le. aq. l. i. ff. mēsa. §. fi alius.

e ¶ Descripserit. i. exemplauerit.

¶ Nō tātū. ¶ Cal. Nō solū si occisus fecit testamentū sed etiam si ab intestato decessit non debet heres eius adire hereditatem vel bo. pos. petere: ante q̄ questio de familia occisi habeat. et est ratio quare hoc statutus est: q̄ si heres posset adire ante questionē habitā: ipse occultaret facinꝰ familie p pter suū cōpendiū. cū enī serui cuīpabiles de morte dñi debent ēr vltimo supplicio affici. vt. ff. d. l. i. §. potuisse. heres haberet damnū si facinꝰ seruorū nō esset occultus. Sz q̄ si interim anteq̄ adeat p pter dictā p̄hibitionē decedat heres occisi: certe transmittit ad suos heredes vtiles hereditarias actiones. Itez q̄ si occisus in testamēto suo instituit heredes titium et seiū sub conditione si ad diem mortis sue vsq; ad mensem darent. c. gaio. z heredes nō paruerint cōditioni ex eo quia non debēt tabule aperiri an te questionez de familia habitam: succurretur eis certe vt ad huc adimplere possint: si autem aliud impedimentū concurrat cum predicto impedimēto vt tabule nō aperiant occisi. vel hereditas non adeatur puta si fuerit pregnans vxor occisi vel esse putabatur. quo quidem etiam casu instituti adire nō poterāt. certe mihi p dest dictis heredibꝰ impedimentū questionis seruorū: z ita nō trāsmittent ad suos heredes hereditatem occisi non aditā. Ainia.

f ¶ Edictum. q̄ est. ff. d. q̄ ad causam. z adde q̄ ibi nota.

g ¶ Suum. quēcūq; etiā extraneum.

h ¶ Actiones. pro hereditate vtiles: z pro hereditarijs viribus.

i ¶ Ante additionem. nō factā: ideo q̄ p senatusco. impediat. hoc aūt cōstare debet vt statim subijcit. Azo. z sunt filiꝰ: vt hereditas non adita transmittatur. no. ff. de acqui. here. l. ventre. Sed regulariter contra. vt C. de cadu. tol. l. i. §. in nouissimo.

k ¶ Edictoꝝ. vt. j. prori. §. probatur.

l ¶ Si cōditionem intra diem. puta centesimum.

m ¶ Iussi. heredes.

n ¶ Succurritur. ad hoc. C. de anna. ercep. l. i. §. fin. ff. d. j. de condi. et demon. l. in testamento.

o ¶ Impiendum. etiam post diem.

p ¶ Si z aliud. senatusco. q̄ est. ff. d. §. q̄ ad causam.

q ¶ Nō potuit. vt. ff. de acq. here. l. cū q̄dā. §. q̄ vt. j. l. vētre. z. j. l. prī. z cōcor. j. de dā. infec. l. fluminū. §. idez ait si vāni. z. ff. de posi. l. i. §. meritō. Itē no. magis inspici q̄ obest q̄ q̄ pdest: q̄ z sine hoc impedimēto adire non potuisset. vt ar. ff. mēda. l. antepe. §. j. z. j. de leg. presl. l. ij. §. occisum aperuerit: nō debet hoc edicto teneri. Et si sciens non tamen dolo aperuerit: eque non tenebitur: si forte per ignorantiam vel rusticitatem[e] ignarus edicti prętoris vel senatusconsul. aperuerit.

¶ Si quis tabulas quidem non aperuerit naturaliter: lignum autem inciderit / excusatus erit: quia dolo caret qui tabulas non aperuit. Si autem non totum testamentum sed pars eius aperta fit: dicendum est in edictum incidisse cum qui aperuit. Parui enim refert vtrum totum / an pars[p] aperiatur. ¶ Si quis codicillos aperuerit: testamentum vero nō aperuit in edictum incidit. Nam et codicilli ad causam testamēti pertinent. ¶ Item si uc iure valeat id quod apertum est: siue non valeat: attamen edicto locus est. Eadem seruanda sunt etiam de his que ad causam substitutionis pertinent: si pupillus pupillave occisus occisave esse dicet. ¶ Si alius[q] aperuit alius recitauit † alius de scripserit omnes in edictum incident qui singula eorum fecerūt.

¶ Non tantum ex testamento sed etiam ab intestato hereditas ad hoc edictum[r] pertinet: vt ne quis adeat bonorum vel possessionem petat anteq̄ ꝗstio de familia habeatur: ne heres ꝑpter cōpēdium suum familie facinus occultet.

¶ Si hereditas metu pene huius edicti nō adeat: si interim heres decedat trāsmittitur: secus si propter aliud impediret adire. h. d. cū ver. seq. Bar.

¶ Elegāter secuola ait: vt quis ad heredem suum[s] vtiles actiones[t] transmittat si forte ante additionem[i] decesserit exploratum esse debere. idcirco eum non adire q̄ senatusconsulto edicto q̄[k] terreatur. ¶ Si conditionem intra diē[l] ex die mortis prestitutum parere iussi[m] ignorantia non paruerunt si idcirco ignoratus est: quia senatusconsul. aperiri tabule non potuerunt: succurritur[n] eis ad impletē dum[o] conditionem ꝛ si aliud impedimentum fit de non adeunda hereditate vel aperiendarum tabularum fit ꝛ senatusconsulti: nihil ꝓdesse impedimētum senatusco. si ꝛ aliud[p] fuerit. veluti si ꝓgnans vxor occisa fuit: vel etiam putabatur: ꝛ propterea adire hereditatē instituti non potuit[q].

Papinianus. Lex. xiij.

Qui posthumos heredes instituerat nō natis posthumis vxorem suam secundo loco[r] scripsit heredē: cum a familia diceretur testator necatus vxor die suum obierat: heredes mulieris actiones[s] ex constitutione[t] sibi dari postulabant: eos ita demū audiendos esse respondi: si mulier quam in vtero nihil gestare cōstabat[u]: propter senatuscon. hereditatem adire noluit. Alioquin[v] prægnante[x] ea defuncta nullam iniurie querelam interuenisse[y].

¶ Pena q̄ imponit extraneo adeūti ponitur necessario se imiscenti. Bar.

Ulpianus. Lex. v.

Necessarios heredes puto edicto comprehendi: si se immiscerant hereditati: nec bonorum possessionē petierint prętor: pmittit. ꝛ ego puto ad oēs bonorū possessiones[a] hoc edictum pertinere.

¶ Nō als publicabitur bona nisi aditio contra edictum sit secuta. Bar.

¶ Non als bona publicantur q̄ si constabit esse occisum patrēfa. ꝛ heredem ante questionem de familia habitā: suppliciumq; sumptum adisse[b] hereditatem.

fi. Sed arg. ff. d. iure fisci. l. ij. §. q̄ palā. ꝛ. ff. d. de sena. l. emancipatū. §. fi. Accur. Additio Ald. §. i. q̄ palā. rnde p̄m Bar. q̄ q̄ris cā que pdest eis potētior ꝛ ita q̄ obsit cat ꝛ punit illā q̄ nocet: ꝛ tñc inspicimus q̄ pdeſt. vt in. o. §. ibi em q̄ reliqt cla ꝛ palā ꝛ coipso q̄ relinquit palā tollit clādestina: ibi illa inspicit. h vo cā q̄ nocet ē potētior: nā pōt dici q̄ pter metū edicti omisit additionē: q̄ si adire vellet nō posset alio impedimento subsistēte sicut tāgitur in glo. in. l. si vir. ff. p. o dona. Ald. l. emancipatus. §. fi. dic q̄ ibi erāt due cause ꝛ rum nulla nocet sed vna pdest alia nō: ideo inspicitur id quod prodest p̄ me fi. Bar.

Quidam. ¶ Casus. Aliqs occisus instituerat sibi heredes posthumos quos habere sperabat ex vxore sua: ꝛ ita dixerat postea si posthumi mihi nō nascent vxor mea sit mihi heres: ꝛ postea vxor sua q̄ mihi gestabat in vētre decessit ante aditā hereditatē a se ex substitutione viri occisi: ꝛ ideo adire noluerat: q: nō erat adhuc habita q̄stio de fami lia: nūqd vtiles actiones hereditarie debunt here dibus vxoris? ꝛ dī q̄ fic. si autē ipsa vxor erat prægnans ex occisio tempore mortis sue vxoris: et ita ꝑpter ē etiā nō poterat adire ex dicta substōne: ꝛ sic habebat duo ipedimēta ad adeūdus. f. illud senatusco. ꝛ q̄ prægnans erat. Certe nō poterūt dicere heredes vxoris iniuriā mulieri factā p senatusco. ꝛ sic hereditas pdicti occisi ad eos heredes vxoris non puenit. Ti.

r ¶ Instituerat. prio loco

s ¶ Secūdo loco. i. substituit si heredes nō essent.

t ¶ Actiōes. hēditarias.

v ¶ Ex cōstitutione. senatusconsulti huius.

x ¶ Cōstabat. in rerū natura: nō apud hoīes. vel dic apud hoīes quo ad opinionē cōem. vt no. ff. de acquir. here. l. cū quidam. §. quod dicitur.

y ¶ Alioqn. i. si aliud fuit impedimētū q̄ senatusconsul. puta quia prægnans erat: nihil habebit heres eius.

† Concurrer. l. colligerta de rescrip. et l. c. cū oītm. cū ibi no. g. gl. de. ff. de.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

occidentibus vel homicidis. vt. C. vbi cause fis. l. i. nō ergo punit si pus tano mortuū adut cū sit viuus + .ī. defur. l. inter. ꝯ. pe.

a ¶ Incuria. alterius ꝙ heredis als ꝙ bocipm fieret indignus. vt. j. de bis quibus vt indig. l. indignum.

b ¶ Potest. vt. ff. l. i. ꝯ. quid ergo si dominus. 7. C. co. cū fratrem.

c ¶ Defensio mortis. i. vindicatio. 7 fa. C. eo. l. i.

¶ Si certe. ¶ Casꝰ Mortuo dño certū est apud iudices ꝙ stichus suus fuꝰ occidit cū certe adhuc dz torāri stichus vt inueniat mādatores cedis: 7 ipse stichꝰ solus dabit ꝯstionī: ceteri aūt sui ꝛ seruī nō puniūt ex eo ꝙ non tuleriūt dño auxiliū: nō aūt torquent. Scdo dicit ꝙ ꝙdus als seruī in caput dñi nō torquent nisi quenā: nō bñ torquent l caput heredis ꝙ est eoꝝ dñs siue fit heres cētꝰ/ siue ex suis ad scīdū vtꝝ ipse heres occidit dñz vel nō. Tertio dicit: pone ꝙ duo habebāt suos cōes vnꝰ de dictis ꝑdictis nō cōparet: certe seruī cōes debēt torqueri ad scīdū de casu dicti dñi nō cōparētis. Quarto dicit. Pone ꝙ fui appetierūt occidere dñm eoꝝ: nō tñ occiderūt: certe nō bz locum sillanianū: ꝛ ipse dñs fit eos castigare ēt post manumissionē a fe de eis facta. 7. b. d. cū. l. seq. Ui.

d ¶ Questio. torquet per cussor: vt indicet mādatorē. vt. j. ī. l. pnus. 7 ar. j. ī iure fis. l. ij. ꝯ. diu⁹. Sz arg. S. C. de accu. l. fi. ꝛ B est pncipalis crimiosus. Itē. fa. C. 5 accu. l. nō id mīn⁹. 7. C. de l. mīnorib⁹.

e ¶ Ipse. percussor.

f ¶ Ceteri. f. mādatores.

g ¶ In caput dñi. f. regla riter. ꝛ bz fallit hic 7 in aliis. vt. C. de ꝯstio. l. j.

h ¶ Heredem accuset. aliquis ꝙ occiderit defunctum ille heres. ad qꝺ. C. eo. l. fonotem. est enī ibi publica accusatio. vt. j. de publi. iudi. l. j. ¶ Vel dic ꝙ aliquis accusat occisorem aliquem de familia: qui videtur accusare heredem qui adiuit ante mortem vltam: nam finita accusatione ista coram pside auferentur bona heredi per procuratorem cesaris. vt. C. vbi cau. fiscꝰ. l. i. et in vtroqꝫ casu ferui torquentur: et contra heredem vel directo vel p obliquum torqueri videntur. ¶ Vel dicas adiungi hunc casum cum precedēti: quia percussor nominat heredem mandatorem per quod videtur eū accusare vel inculpare.

i ¶ Magis. sic. 3. priori. ꝯ.

k ¶ Si appetitus sit. i. inuasus a seruis. ¶ Ecur.

l ¶ Animaduertere. occidendo de eis vt bestijs cum causa sit iusta. vt. j. de leg. i. l. quid ergo. ꝯ. si heres. 7. j. de verb. obli. qui seruum. 7 no. ff. de his qui sunt sui vel alie. aur. l. j.

m ¶ In libertos. qui patronū suū appetierūt. vt. ff. 3. priori. ꝯ. Et qꝺ sit hoc extraordinariū. dic vt. C. de liber. 7 eoꝝ lib. l. ij.

¶ Senatusco. ¶ Casus Cū dñs occideret seruꝫ eius stichꝰ nō tulit ei auxiliū cū posset: 7 sic debet vltimo supplicio affici. heres occisi vē dicit cum titio pto. c. 7 postea de eo seruo supplicium est sumptum: certe tenetur heres reddere emptori dicta. c. ¶ Si filiusfa. Titius filiusfa. fecit testamentum de castrensi pec. 7 instituit sibi heredes gaiū 7 seium: 7 postea fuit occisus: 7 heredes prediti adierunt heredit atem eius antequ facerent haberi questionem 7 supplicium de familia occisi: vel antequ vlciscerent mortem occisi. certe heredi debet pertinere ad fiscum: 7 fiscus tenetur prestare legata relicta ab occiso: 7 libertates eorū seruoꝝ occisi qui excipiuntur senatusco. vt non puniantur: puta quia nō potuerunt iuuare dominum. cum. l. seq. Uiuianus.

n ¶ Pene. capitis.

o ¶ Obnoxius. quia sub eodem tecto constitutus dño occiso opem non tulit. vt. ff. 3. eo. l. i. in prin. 7. ꝯ. hoc aūt senatusco. si interim p heredē vel per alium venditur debet dici boc. vt. ff. de edil. edic. l. cum anteꝺ. ꝯ. exci pit. 7. l. quis sit. ꝯ. antepe. als eo ablato emptori per pene impositionez venditori reddit precium vt bic.

p ¶ Prestaret. id est redderet.

q ¶ Senatusco ꝏsultū. Silla. nec cē a lege ꝺz nasci iniuria. sic. C. vndevi. l. me mineriut.

r ¶ Patrissa. alieni⁹ occisa familia. qꝺ est si bñs aduit hereditatē antequ habeat questio familie. vt. ff. 3. l. i. ij. ꝯ. qꝺ ad causam. 7. l. necessarios. ꝯ. j.

s ¶ Potius. sez ad fiscuz permeat.

t ¶ In adeūdo. ante habitā questionem familie 7 supplicij sumptum.

v ¶ Non sunt. defuncti nec cem.

x ¶ Cum fisco. Comz. seruoꝝ.

y ¶ Excipiunt. vt qui nō fuerūt sub eodē tecto nec cōsci. vt. ff. 3. l. i. ꝯ. ꝺ senatus. Itē impuberes. 7 alij. vt. j. co. l. excipiunt. 7 facit. j. n. i. l. ij. ꝯ. fi. vbi leg. i. l. fi fnꝰ plurius. ꝯ. si qs. 7. j. de bis q. vt ldig. l. cū tabulis. in fi. 7. j. ad trebe. l. marcell⁹. 7. C. ad l. fal. l. iij. 7 de fideicō. l. cā quā. 7. j. ō iure fis. l. iij. ꝯ. cuz er cā. 7. l. dicit. 7. j. de vb. sig. l. pnceps bona.

¶ Casus Titius erbē dauit filiū suū seiuz 7 instituit heredē gaiuꝫ 7 decessit dicto titi⁹: 7 postea seius suus filiꝰ fuit occisus antequ gaiꝰ adiret: nūqd seruī dicti titij debent torqueri pro morte dicti seij? Et distinguit vtꝝ dictꝰ gaiꝰ adierit postea hereditatē an nō: primo casu videnf seruī pdicti fuisse alieni. 7. heredis gaij. 7 sic nec ꝯstio de bis

* Quia seruus istius non queri debet 2co. ꝯ. l. i. fi. in ver. seruos. C. de bis q. vt ldig. cū concor.

babetur nec supplicij. secūdo casu habetur de eis questio 7 supplicius ac si dñs eoꝝ fuisset filius tempore quo fuit occisus. nam ipse eēnt si viuerent. ¶ Sub diuo. Titiꝰ manumisit seruos suos 7 postea fuit occisus eis participantibus. certe poterunt torqueri. 7 idem si accepissent dicti liberi ius anulorum aureorum. Item in. l. si seruus. pone ꝙ dictꝰ titius leguit quosdam suos seruos seio: 7 postea ipsi facti sunt liberi: ideo quia detererunt mortem eiusdem titij. nunquid propter legatū impeditur dicta libertas? Et dicit ꝙ non. Itē in. l. in cognitione. dicit pone ꝙ heredes dicti titij aperuerunt testamentum eius antequ faceret ꝺ beri questionem 7 supplicij de familia. 7 sic possunt de hoc accusari vt soluant. C. aureos. vt. j. e. l. lege. ꝯ. finali. certe vltra quinquēnij non poterunt accusari si fuit extranei heredes. si autē fint de suis poterūt perpetuo accusari. 7 hoc dicit cū tribus. ll. sequentibus. Uiuia.

z ¶ Inspiciet. torqueanꝫ serui patris pro filio: an non.

a ¶ Alieni. seruiz sic nō torquendi nec supplicium sumendum.

b ¶ Si dñs. f. filius. 7 dic seruoꝝ cū fuit occisus: 7 sic torquentur. vt 7 ff. 3. l. i. ꝯ. dñi appellatione etiā filij. 7 facit ad hoc ꝙ retrotrahatur. ff. de acqui. here. l. heres. quandoqꝫ. 7. j. de rebus dub. l. quedā. 7. j. de stip. ser. l. si ex re. ꝯ. fi. 7 de reg. iur. l. oēs. 7. l. omnia.

c ¶ Quos. simpler relatio. sic. j. de iniur. l. dñm.

d ¶ Haberi. maiori eiñ reuerentia * 7c. vt. ff. 3. l. ij. ꝯ. de bis.

e ¶ Demꝫ. quo ad hoc 7 quedā alia non habetur ingenuus: ꝛ regulariter sic. vt. C. de iur. aur. an. l. ij.

f ¶ Anulorum. sez aureorum.

g ¶ Ex seruus. Occiso. oppositio in obiecto. vt homo mortuus.

h ¶ Statuerit. qꝫ necē defuncti vindicauit. vt. C. pro qui cau. l. j.

i ¶ Non impediri libertatem. propter legatum: sed an bres debit effectionem legatario. quod videtur. vt. ff. 3. l. ij. ꝯ. si er stipulatu. 7. l. sena tus. 7. j. eo. l. domino.

* Concor. ter. l. cle. f. et ibi card. in v. no. vt lite pē. 2 l. c cui quidam de turelura.

In cognitione.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

IN cognitione. Dixit. ff. q̄ ob solā apertura fine additione nō pdi tur hereditas. z Im cum subaudi h aperti: z hereditatis adite. fic z subaudit. C. e. l. si ea. nō aūt q̄ actio in facti m. c. aur. q̄nquēnio tollat que pena ob solā apertura imponit. vt. j. e. ti. l. ege. §. fi. Ally vt Jo. z Ayo. dicunt q̄ etiā hereditas pditur ob solā apertura. p. l. C. co. l. si ea. z. j. e. l. fi. q̄ quocūq; mo do intelligas q̄ accusatio fit de herede. Quidā dicūt eū accusandū de bis z puniri in confiscatione bonor: sed nō videt. nam nō punit nisi pecuniariter propter apertura vel propter aditionē. l. amissione hereditatis. sed dico q̄ occisores debēt primo accusari quo ipso et heredes bona amissuri vident accusari quib⁹ cōsentiūt hec bona fisco deferunt. vt. C. vbi cause fi sca. l. i. z sic intelligit. ff. c. l. necessarios. §. non aſs. infra quinquennium ergo debet hoc expediri vt hic: nō dico q̄ accusatio de homicidio quinquen nio tollatur contra homicidas. vt. l. querela. C. de fal. sed effect⁹ confiscādo rum bonorū cōtra heredem tollit quinquēnio. ad qō. j. de diuer. pscrip. in oībus. Dic ergo in eo gmunone. i. accusatiōe cōtra homicidas gnquennū est ꝓtutū. l. quo ad effectū cōficādo: bonorum. Vel dic + in cognitione. i. in delatione q̄ fit fisco de bonis id punitis homicidis. z hoc si est extraneus heres: ff. primo plus tenet. l. officijs homicide cōuenimur vsq; ad. rr. an. argu. j. de pari. l. fi. poterūt bona post ea a fisco peti vel infra quadriennium etiam a de denūciationis: vl als an. rr. a die quo cepit fiscus petere posse. vt. j. de iure fisci. l. i. §. pe. z. C. ō quadri. prescrip. l. j.

+ Hoc est verius: sm Bal. hic.

b Extraneos. heredes.

c Eos. scz heredes. Accursius.

d Teneri possunt. f. si cōmitterent id delictū nō dico q̄ hic cōmiserint aperiēdo vel adeūdo. z sunt iste psone. j. de parri. l. j. ij. vj. z iiij.

e Accusare. p obliquum. vel dic. i. deferre per directū. huic. l. est cōtra. j. e. l. gaius. Solu. ibi. Item. C. de fal. l. querela. Solu. hic speciale. imo ꝛō durat. rr. an. accusatio de homicidio: sed non quo ad effectum confiscandorum bonorum: vt dixi.

Excipiuntur. Casus. Dictum est. ff. e. l. i. §. potuisse. z in princ. q̄ ferui qui non tulerunt aurilium dño torquent: z suppliciū de eis sumitur certe istud fallit in seruis impuberibus qui fuerunt sub eodem tecto cum domino cum occideret: veletiā alibi: z nō fuerunt ministri vel participes cedis. si aūt fuissent ministri vel participes nō paritur eis in cede domini. nam z in nullo alio delicto eis deberet parci. Item non paritur eis si erant proximi pubertati eo tempore quo dis fuit occisus: z si erant ad pedes dñi cum occideretur: z postea facti puberes non prodiderunt necem. Viuianus.

f Excipiuntur. vt. ff. e. o. titu. l. i. §. impubes. et. §. impuberi. z l. cum filio. in fine.

g Certum erat. ad hoc de silentio facit. C. de incest. nupt. l. ij. in fi. z. l. ij. in fi. z. l. iiij. in fi. Et nota tria contra hunc. quoz si q̄ deficit nō habet locum quod ꝓbatur: illa tria sunt hec ꝙ prope pubertatē: q̄ ad pedes domini: z q̄ tacuit.

b Sub eodem. q. d. nō aūt interuenerunt predicta.

i Participes. vt in nro casu vbi videt fuisse particeps ꝓpter tria.

k Alia causa. nā als tenētur ipuberes ex delictis. + vt insti. de obli. q̄ ex delic. §. penul. nisi quatenꝰ miseratio etatis ꝛc. §. de minorib⁹. l. auctorium. §. fi. z nisi in crimine adulterij. vt. j. de adulte. l. si minor.

SI sequēs. Casus. Titius instituit sibi scis: z substituit ei gaiū: z postea fuit occisus: z postea seius adiuit hereditatē ante q̄ necē defuncti vindicaret: z gaius postea vindicauit necē: nunquid transfert ad gaiū substitutus hereditas instituto delata? Et dicit q̄ nō: pena essi instituti nō debet esse premiū substituti: immo dictam hereditatem habebit fiscus. Sed quid si dictus seius z gaius fuērūt ambo instituti et fuit datum seio prelegatū certe non solum pars hereditatis aufertur seio z datur fisco: sed etiam prelegatum: eo ꝙ non vindicauit mortem titij testatoris ante aditam hereditatem a se: sed z si veniret ab intestato ad hereditatē z anferret ei: idēqz z si quali patronus occisi veniat ad hereditatem: q̄ uis ille qui venit ab intestato: et ille qui venit quasi patronus admittatur suo iure. Viuia.

l Si sequens gradus. substitutus.

m Ultus. accusando oc cisores.

n Priotis. i. primo data institutio.

o Non esse hoc. ſ. dicendum. z est hoc expeditus cū institutus primo adiuit q̄ vindicaret: q̄ pōt aliquando. vt. ff. e. l. i. §. qd ergo si dñs. Quid ergo si nullo modo adiuit vel adierat cū nō debuerat: Rñ. quidaz nō idez. sed Jo. idem. Arg. z tra in auf. de here. et fal. §. si vero institutio z substitutio. col. j. z. j. ad trebel. l. ij. §. finz.

p Illius. instituti qui nō vindicauit necem defuncti. z facit ad hoc. ff. q̄ me. cau. l. si cum excepti̊e. §. pedius. in fi. §. Item facit ad. l. C. e. l. si sororem. Accur.

q Legatū. j. ad trebel. l. ita. §. qui suspectā.

r Venit. i. venire vult. s Admittant. als non: vt hic. z. j. de iure pa. l. penul. j. rñ. Sed arg. cōtra. ff. de inoff. testa. l. papinianus. §. si quis impubes. z l. penulti. §. fi. z in auten. de here. z fal. §. si quis autem non implens. col. i. Item facit. §. priori. §. Additio. Dic q̄ ibi est in culpa. hic in dolo. vt. l. propter veneni. §. ne ptis. j. e. o. vel istud delictum est maius illo. Vel aliter ibi dicitur committitur solum contra testamentum: z ideo petitur solum quicquid ex testamento capitur non aliunde: hic delictum committitur circa vindicandam mortem: ideo perditur quicquid causa mortis capitur ſm Bartolum.

t Socij cōsequi. fed a quo: Rñ. de bonis defuncti que si non sufficiūt de publico. arg. j. e. o. l. lege cornelia. in pun. non autem a fisco prima facie. vt no. ff. e. o. l. ij. §. si ex stipulatu. z. C. pto qui. cau. ser. li. pro pte. ac. l. j. z. ij. z de ser. cōmuni ma. l. j.

u Rius. Casus. Dicit h q̄ si dñs est occisus q̄ familia ꝓtius de se debet torqueri: z si cōsteank⁹ occiderūt dñm: tunc debent interrogari quo mandante occiderunt. Viuia.

v Ptius de se. i. an q̄s de familia fecerit: z sic videt esse necesse vt precedant indicia. regulariter secus. vt. j. de questio. l. j. in prin.

x Quo mandante. non autem debet interrogari mandauit titius aut seius. vt. j. de questio. l. i. §. qui questionem. et facit. ff. eod. l. 2 si certus sit percussor. et. C. de iure fisci. l. ij. §. diuus. Sed argumen. contra. ff. de eden. l. i. §. rationem. sed nil facit vt ibi patet: aſs est in littera quo in annuo flagitium ꝛc. et tunc est argumen. q̄ testis est interrogandus de die # sic in auten. de testi. collatio. vij. §. z licet. ibi: et causam testimonij ꝛc. Accursius.

z ista debere intelligi hanc. l. im boc. hic q̄s fi dictus lo mitabit per tex. in. c. j. et q̄ ibi not. extra de lic. pue. scz vt non ꝓcedat in delicto carnis q̄ in eo nō ꝓsumitur.

Concor. tex. in. c. ab hac fane. ff. de test. li. vi. z l. c. ij. z ibi no. Panor. extra de fide instru.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Ex inofficioso. ¶ Casus. Dicitur quod quis heres non possit adire hereditatem occisi/ ante mortem occisi vindicatam. vt. s. e. senatus. §. j. tamen si filius occisi ab eo exheredatus sit bene potest idem filius queri de inofficioso testamento: et postea mortem vindicare. Viuia.

a ¶ Idem. filius exheredatus.

b ¶ Non prohibetur. immo tenet vt successor ab intestato. vt. s. eo. l. si quis. §. finali.

c ¶ Cum dominus. facit. s. eod. l. j. §. eodemque. et. §. penult. et. j. de iniur. l. sed si vnius. §. si iussu. in fi. Accur.

Heres qui. ¶ Casus. Dominus fuit clam ab extraneo veneno interemptus: heres autem deliberabat vtrum adiret hereditatem eius vel non: et prosequebatur accusationem quam fecerat de dicto extraneo: certe bene potest interim ordinare res hereditarias vrgentes: et propter hoc non amittit ius probandi veneno interemptum testatorem: et siue pendeat dicta questio veneni siue nondum incepta sit: potest heres petere bonorum possessionem in bonis occisi. secus autem est cum dominus dicitur necatus a familia: quia tunc non potest peti bonorum possessio ab herede ante questionem de familia habitam et supplicium sumptum: et redditur ratio in littera quamuis non bona: scilicet quia si posset peti bonorum possessio vel adiri hereditas ante questionem et supplicium seruorum iam essent liberi serui quibus libertatem in testamento dedit occisus. et sic amodo torqueri non possent. bonum est ergo negligi libertatem eorum donec de eis questio habeatur. dicitur autem negligi dum non permittitur aditio hereditatis ante questionem: sed (sicut dixi) dicta ratio non est bona: quamuis principale dictum sit bonum: nam etiam manumissi torquentur. vt. s. eod. si exheredatus. §. j.

¶ Neptis que. Seius instituit sibi heredem titiam et ab ea titia reliquit fideicommis. gaie nepti dicte titie: et postea decessit dictus titius: postea eadem titia instituit sibi heredem dictam seiam neptem: et postea fuit occisa ab aliquo dicta titia: et dicta sua neptis antequam vindicaret mortem eius petijt et habuit bonorum possessionem in bonis dicte titie sue auie: et ita debet restituere bona titie fisco. vt. s. eo. necessarios. §. ij. nunquid in dicta restitutione fisco facienda debet gaia neptis deducere fideicommissum quod ei debebat auia ex testamento dicti seij? Et dicitur quod non. et hoc si dimisit neptis vindictam per dolum. si autem dimisit vindictam per negligentiam: puta quia non studuit inuenire interfectorem cum posset: tunc quamuis amittat emolumentum bonorum auie: eo quod debet restituere fisco: tamen retinet dictum fideicommissum: et cum per aditionem hereditatis auie extinctum fuerit debitum dicti fideicommissi/ rationis est hoc casu vt reintegretur eidem nepti ius debiti ipsius fideicommissi. ¶ Presidis. Cum titius esset occisus a quibusdam: ego heres eius accusaui eos coram preside antequam adirem hereditatem sicut debeo. vt. s. proxi. §. et preses postea absoluit eos per iniquitatem suam: ego autem heres non appellaui a sententia presidis cum non possem: nunquid aufertur mihi hereditas a fisco? Et dicitur quod non. Viuianus.

d ¶ Vrgentes. sed cur non omnes cum adiuit: potuit enim cum non a familia dicitur venenatus. vt. s. e. l. j. §. quid ergo. et. C. eo. l. cum fratrem? Responsio. hic non adiuit: sed deliberabat: persequebatur tamen causam veneni: vnde vrgentes tantum distrahit: nec tamen per hoc adit. sic. s. de iure delibe. l. aristo. §. j. Vel dic quod a familia dicitur necatus. vt. j. l. proxi. et est sic. s. de peti. heredi. l. diuus. et. l. si bone fidei posses. heredi. et. s. de admini. tu. l. tutor qui repertorium. §. j.

e ¶ Indicijs. quia torquendos non vendat seruos. argumentum. C. de adulte. l. iij.

f Propter veneni. ab extraneo illati. et sic intellige. C. e. l. cum fratrem.

g ¶ Possessionis. scilicet bonorum.

Ex inofficioso testamento quamuis idem[a]: et mortem vindicare defuncti non prohibetur[b]. Idque paulus respondit.

☞ In familia que non iuuit dominum erit vindicta supplicium. h. d. Bar.

Idem. Lex. xix.

Cum dominus[c] occiditur / auxilium ei familia ferre debet: et armis et manu/ et clamoribus/ et obiectu corporis. Quod si cum posset non tulerit / merito de ea supplicium sumitur.

Papinianus. Lex. xx.

Heres qui veneni causam persequitur: res hereditarias vrgentes[d] ordinarie saluis probationum indicijs[e] non prohibetur.

☞ Mors clandestina ab extraneo facta aditionem non impedit: secus si a familia facta dicatur. Bar.

Idem. Lex. xxj.

Propter veneni[f] questionem tempus petende possessionis[g] non profertur[h]: cum eo quoque suspenso crimine[i] recte[k] petatur. Aliud senatui placuit: cum a familia dominus necatus dicitur: seruorum videlicet causa[l]: quorum libertatem questionis habende gratia negligi[m] necesse est.

☞ Ei cui aufertur hereditas vt indigno propter dolum non restituuntur actiones confuse: secus si propter culpam. Bar.

¶ Neptis que possessionem[n] auie petierat mortem eius (interfectam esse sciens[o]) non defenderat[p]: fideicommissum quod auia ex alio testamento nepti debuit: in restituendis fisco bonis non esse deducendum placuit. dolus[q] enim heredis punitus est. Si autem negligentia mulier emolumentum[r] bonorum amiserit: fideicommissum esse retinendum integrato[s] iure debiti rationis est.

☞ In dubio non dicuntur heredes indigni si non prouocauerunt. Bar.

¶ Presidis[t] iniquitate reis[v] illate[x] cedis absolutis: heredibus qui non defunctorie[y] debitum officium impleuerant (quamuis non prouocassent[z]) hereditatem auferri non oportere visum est.

☞ Causa ciuilis bonorum contra heredes occisoribus condemnatis non finitur decennio nec morte heredis. Bar.

Paulus. Lex. xxij.

Gaius seius cum languesceret / questus est[a] se veneno occidi a seruo suo: et sic expirauit: cui heres extitit lucia titia soror et mortem eius exequi neglexit: et ipsa post annum decimum[b] decessit: extitit qui bona nunciaret gaij seij. Quero an morte ti[...]

h ¶ Profertur. id est prorogatur.

i ¶ Crimine. id est accusatione.

k ¶ Recte petatur. scilicet bonorum possessio.

l ¶ Videlicet causa. durius enim torquentur serui quam liberi: ideoque non potest adiri hereditas ante vindicatam necem. Azo. et facit. s. si ex noxa. cau. aga. l. pe. et. l. fi.

m ¶ Negligi. id est differtur aditio. et sic libertas negligitur. i. differtur quousque adita hereditate competeret. vt. C. de cadu. tollen. l. j. §. in nouissimo. sed hec non videtur bona ratio. et quia idem dici potest si ab alio sit occisus: et quia torquentur etiam si libertas diceretur competere. vt. s. eo. l. iij. §. de his. et. l. j. §. l eo. et. l. si exheredato. §. fin. Item facit. s. eod. l. j. §. quid ergo si dominus. et s. l. proxi. heres. et. j. de lega. j. l. si seruus plurium. §. ij.

n ¶ Possessionem. sub. bonorum scilicet vnde cognati.

o ¶ Sciens. per hoc dolus presumitur.

p ¶ Non defenderat. i. non vindicauerat.

q ¶ Dolus. dolus est cum sciat et non vindicat: vt hic. sed si ignorauit per culpam tunc est culpa: et perdit bona non relictum vt subijcit. vt. j. de his qui. vt indig. l. heredem. siuero nec dolus nec culpa: tunc nullo modo punitur: vt. C. e. l. si vltio. et secundum predictam distinctionem accipe. s. de inoffi. testa. l. eum qui. §. fi. et. C. de inoffic. test. l. si maritus. in fine. Item quod est. s. qui pe. tut. l. fi. §. pe. que est arg. contra. Item videtur quod etiam si in dolo fuit non perdat ius suum. vt. s. titu. proxi. l. duo. in fi. contra. Solu. hic fuit in dolo adeundo: vnde habetur pro facto quod dolo fecit. i. pro adita ex testamento et sic remanet actio vt confusa: ibi non fuit dolus in adeundo sed in omittendo ex testamento. et idem habetur pro facto. i. pro adita ex testamento. et sic retinet falcidiam.

r ¶ Emolumentum bonorum. s. hereditariorum. vel. i. bo. pos.

s ¶ Integrato. Nota. actionem extinctam resuscitari. ad quod. s. de here. ven. l. ij. §. pe. et. d. l. heredem. et. d. l. si maritus. arg. contra. s. e. l. si sequens. §. fi. Item facit. j. ad trebel. l. penul. — Actio semel extincta resuscitatur.

t ¶ Presidis iniquitate. hoc aliter iniuria dicitur. vt insti. de iniur. in prin.

v ¶ Reis. id est occisoribus.

x ¶ Illate. defuncto.

y ¶ Defunctorie. id est non maliciose. ad quod. j. de leg. j. l. si seruus plurium. §. ij. in fine. §.

z ¶ Non prouocassent. non ergo appellare tenentur: vt hic. et sic est contra. C. e. l. minoribus. in fi. Sol. hic propter inopiam ✠ necessitas remittitur. vt ar. s. man. l. si procuratorem. §. si ignorantes. secundum Jo. et Azo. Vel ibi alterius appellationi respondit. hic ipse non appellat. Vel non tenetur appellare vt hic. si tamen appellat prosequi tenetur: vt ibi. arg. s. de euict. l. herennius. §. gaio. In procuratore dic vt. s. de neg. gest. liberto. §. fi. et. C. de procur. l. inuitus. In emptore dic vt in. d. §. gaio. — ✠ Adde l. optimam etiam in foro conscientie excusare. glo. in. c. sicut dignum. de homi. et l regula. peccatum. de reg. iur. lib. vj.

Gaius seius. ¶ Casus. Gaius seius habens sororem luciam titiam iacens infirmus dixit quod sticus seruus suus infuderat ei venenum: et postea decessit: et ei extitit heres dicta sua soror: et ipsa adiuit hereditatem antequam faceret torqueri familiam: et supplicium de ea sumi: et postea decessit dicta lucia titia transactis. x. annis. venit sempronius et nunciauit fisco bona dicti gaij seij: nunquid debent auferri dicta bona heredibus lucie titie et fisco applicari? Et dicitur quod sic. non enim est extinctum crimen titie propter mortem suam. Viuia.

a ¶ Questus est. sed non creditur. vt. j. e. l. iij. §. j.

b ¶ Decimum. sed non videtur licere vltra quinquennium. vt. s. eo. l. in cognitione. contra. Solu. ibi in alio casu loquitur. s. cum dicitur heres amisisse qui tabulas aperuit vel hereditatem adiuit ante habitam questionem et supplicium sumptum a familia. hic autem quando eo quod non vindicauit necem defuncti. Vel istud intellige secundum finem illius. l. scilicet in eo herede qui parricidij pena teneri potest vt hic. Vel hic dicit post decem annos.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

annos. l. qꝫ heres cõpleuerat decem an. nõ dicit decennio lapsum a die adite hereditatis. ⁊ facit. C. ne de statu defun. l. ij. ⁊. f. de carbo. edi. l. lz. ⁊. f. de vsufru. leg. l. vroꝛi maritus. in fi. ⁊. C. vbi cause fis. l. ij. ⁊. C. si pẽden. appel. l. ij. in fi.

a ¶ Crimen. non accusati occisoris.

¶ Jtẽ. ¶ Casus. Titus instituit me heredẽ ⁊ rogauit me qꝫ restituerem hereditatẽ seio: ⁊ postea fuit occisus idẽ titius: ⁊ ego nesciens eum occisum aperui tabulas testamenti eius: ⁊ postea nolebã adire hereditatem qꝫ erat dãnosa: seius aũt petit me cõpellivt adeã ⁊ ei restituã: certe causa cognita compelli debeo. si enim seius esset talis persona que ex testamẽto capere nõ posset non debeo compelli: als debeo compelli. et si fuꝫ cõpulsus adire ⁊ ẽ vindicem mortẽ dicti testatoꝛis ⁊ etiam seio restituere/ non babet locum edictum qõ dicit bereditatem fisco restituendam. qõ est. ff. e. necessarios. §. non als. ⁊ ita bebit hereditatem dict⁹ seius fideicõmissarius et nõ fiscus. ⁊ hoc dicit cuꝫ l. sequen. Auia.

b ¶ Occisum. a familia. Sed nõne idem si notus esset heredi? Rñ. non: qꝫ tunc applicat hereditas fisco: ⁊ fiscus cõuenitur. vt. ff. eo. cuꝫ fisco. et. ff. ad trebel. l. marcellus. §. fi. Sed bic ignorantia euꝫ excusat. vt. ff. eo. l. ij. §. fi quis ignorans.

c ¶ Cognita. id est si talis erat persona cui debebat restitui. Azo.

d ¶ Adire. nec per hoc l. cadit in edictum. vt. ff. l. proꝫ.

e ¶ Si quis. Hereditatem occisi.

f ¶ Nõ tenet. iussus iudicis excusat. + sic. ff. de mino. l. ait pretoꝛ. §. j.

* Loncoster. i regis qõ ge mandato. 6 regis. lib. vi. ⁊ glo. ordi. in l. nõ videt. §. q iussum. j. eo. titu. de regu. iur.

Lege cornelia cauet. ¶ Casus. Cũ titius effet occisus/ quidã ex seruis suis aufugerũt ante questionem de eis habitam venit seius ⁊ re quisiuit dictos seruos et nunciauit vbi erant presidi: certe debet habere pro quolibet seruoꝝ quinqꝫ aureos ex bonis occisi: ⁊ si ex dictis bonis non possit redigi dicta quantitas debet eam habere ex publico: et predicta veꝛa sunt si dicti serui occiderunt dominum eoꝝ: quo quidem casu dicti serui puniuntur. l. cornelia de sicariis. ⁊ si receperunt libertatem in testamento occisi scientibus hominus puniuntur tanqꝫ serui. ¶ Ex boc edicto. Titius instituit sibi heredem seium et postea fuit occisus: postea dict⁹ seius aperuit tabulas testamenti anteqꝫ de familia occisi questio et supplicium haberetur. certe popularis actio prodita est contra eum in quinquaginta aureis eis soluẽdis per eũ ex bonis occisi: quoꝝ aureoꝝ medietas dꝫ esse fisci/ et alia illius cuius opera conuictus est: sed et si aliud fecit contra edictum pretoris: veluti quia adiuit hereditatem ante mortem defuncti vindicatam/ datur fisco actio contra eum: et intelligas hoc casu ad totam hereditatem: nam vt ex supradictis apparet/ plura sunt propter que pena edicti constituta est. vt. ff. eodẽ. l. iij. §. quod ad causam. Aluianus.

g ¶ Premio. Not. premio incitari. sic. ff. de insti. ⁊ iur. l. j. circa prin. ⁊. ff. eo. l. iij. §. vtrum.

b ¶ Cedẽ admisissent. qꝫ maius delictuꝫ est in faciendo qꝫ in omittendo.

i ¶ Judiciũ. i. accusanf. l. cornelia. de sic. qꝫ dãm dicuntur occidisse.

k ¶ Ex vinculis. qꝫ fugerunt etiam si satisfecerant. secus si non fugissent. vt. ff. de custo. reo. l. ij. in prin.

l ¶ Si serui. boc generale. vt. ff. de pe. l. ij. in princi.

m ¶ Dãnati. forte ⁊ si nõ sufficiũt ex publico. vt. ff. ⁊. C. de seruis. g pro premio acci. ff. l. ij. ⁊ facit ff. eo. l. iij. §. de bis.

n ¶ Aduersus edictũ. qõ est. ff. eo. l. iij. §. quod ad causam.

o ¶ Plura sunt. aperire/ recitare/ describere. vt dicto. §.

p ¶ Popularem. sic. ff. de sepul. viola. l. ij. ij. rñ. et §. fina.

q ¶ Damnati. i. heredis hac actione cõuicti. etiã postea si heres nõ adeat ẽm Jo. qꝫ ob hoc solũ qꝫ aperuit nõ publicant bona ẽm. ff. §. alij ztra. vt no. C. e. l. ij. ⁊. ff. eo. l. in cognitiõe. ⁊ ẽm eos ⁊ bona publicanf. et. C. aurei prestantur de bonis heredis.

Jdeicommissus. ¶ Casus. Sẽpronius erat natus cũ gaio seio ex duob⁹ fratrib⁹: ⁊ ita erant fratres patrueles. dict⁹ sempronius instituit sibi heredes dictũ gaium seium suuꝫ fratrẽ patruelez ⁊ titio reliquit fideicõmissum. ⁊ decessit dictus semproni⁹: postea dictus gaius seius bereditatem fuit occisus: ⁊ heredes eius soluerunt dicto titio fideicõmissum: postea ħ titi⁹ qui accepit fideicõmissum accusauit heredes dicti gaij seij heredis sempronij qꝫ morte dicti gaij seij heredis sempronij nõ vindicauerũt: nũ quid potest/ non obstãte qꝫ accepit ab eis fideicõ? Et dicit qꝫ sic. Aluia.

r ¶ Patruelis. filij duoꝝ fratrũ patrueles sunt. vt institu. de gradib⁹. §. quarto. Et dic qꝫ frater meus patruelis instituit gaiuꝫ z mihi ab eo fideicõmissuꝫ reliquit: gaius decessit occisus. heredes eius soluerũt mibi fideicõmissum. accuso eos: qꝫ mortem gaij non vindicauerunt: possuꝫ nõ obstante qꝫ accepi ab eis fideicommissuꝫ. nam ⁊ fiscus debet mibi soluere. vt. ff. eo. l. cum fisco. Accur.

Si de plurib⁹. ¶ Casus. Titius instituit sibi quattuor heredes: ⁊ postea fuit occisus: postea duo ex eis inuitis vel ignorantib⁹ alijs aperuerunt testamentum et adiuerunt hereditatem ante questionem et supplicium de familia habitum. certe illi duo tantum qui aperuerunt ⁊ adiuerunt amittunt suam partem ⁊ non alij. ⁊ dic vt. ff. eo. l. iij. §. quod ad causam. Aluianus.

s ¶ Portiones. Videtur ergo qꝫ ex sola apertura perdatur hereditas: quod est verum ẽm quosdam. Vel si velis meri alios. dic qꝫ ⁊ adita ħ fuit hereditas a quibusdam. vt nota. ff. e. l. in cognitione. ⁊ nota dolum vnius alteri non nocere. + sic. ff. de heredi. institu. l. paterfami. ⁊. C. de dona. inter virum ⁊ vroꝛ. l. ree vroꝛis. nec prodeste. vt. ff. si quis cau. l. si duo. j. rñ. Accur.

¶ Si quis aliquem testari phibuerit ⁊c. ¶ Aliam causam ponit perdẽ de hereditatis. ⁊ babet locũ quando cogo te vt me instituas. Jtez ⁊ qñ cogo te vt alium instituas: licet boc casu quidam secus. vt. C. e. l. j. Jtez ⁊ quando impedio testari vel de nouo: vel quia volo testamentum primum mutare. vt. ff. eo. l. j. in prin.

* Dolus vnꝰ? alteri non nocet nec pdest. Sed an dolus procuratoris noceat dño in beneficialibus? Dic qꝫ non: cuius negligẽtia noceat. Jnno. in. C. cuꝫ olim. de cã pos. ⁊ ppe. ⁊ baldus in marg. ver. dolus.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

occidentibus vel homicidis.vt.C.vbi cause fis.l.j.nō ergo punit si pus tans mortuū adijt cū sit vtilis ✝.ī.defur.l.inter.§.pe.

a ¶Incuria.alterius q̄ heredis als p bocipm fieret indignus.vt.j.de his quibus vt indig.l.indignum.

b ¶Potest.vt.j.l.§.quid ergo si dominus.7.C.co.cū frattrem.

c ¶Defensio mortis.i.vindicatio.7 fa.C.eo.l.j.

✝ Sille est in Ipertāte bfficiumvi uēt:vt no. 7 cōcor.ter. in cle.ij.et ibi gl.de of fi.ord.7 me lī in cle.si de bāficio. de preben.

¶Ti certū. ¶Casus Mortuo dño cer tū est apud iudices q̄ stis chus suus suū occidit cū certe adhuc dz totāri sti chus vt inueniat mādatoz cedis:7 ipse stich? so lus dabit q̄stioni:ceteri aūt sui ꝑsruitū puniūt ex eo q̄ non tulerūt dño auxiliū:nō aūt torquent. Scōo dicit q̄ q̄uis als seruī in caput dñi nō toz queant:tñ bñ torquent I caput heredis q est cōū dñs siue sit heres eīne? / siue ex suis ad scīedū vtz ipse heres occidit dñs vel nō. Tertio dicit:pone q̄ duo habebāt suos cōes vn? de dictis pdictis nō cōparet:certe seruī cōes debēt torqueri ad scīedū de casu dicti dñi nō cōpa rētis. Quarto dicit. Pone q̄ fuit appetierūt occi dere dñm eoz:nō tñ occi derūt:certe nō hz locum sillanianū:hz ipe dñs ꝑ eos castigare ēt post mas numissionē a se de eis fa cta.7.b.d.cū.l.seq.Ui.

d ¶Questio.torquet per cussor:vt indicet mādato rē.vt.j.l.j.ꝑius.7 ar.ī.§ iure fil.l.ij.§.diu?.Sz arg.ff.C.de accu.l.fi.§ h est ꝓncipalis crimiosius. Itē.fa.C.§ accu.l.nō iō mun?.7.C.e.l. mmonib?.

e ¶Ipse.percussor.

f ¶Ceteri.f.mādatores.

g ¶In caput dñi.f.regia riter.§ hoc fallit bic:7 in alijs.vt.C.de q̄stio.l.j.

h ¶Heredem accuset.ali quis q̄ occiderit defunctum ille heres.ad q̄s.C.eo.l.fotozem.est em ibi publica accusatio.vt.j.de publi.iudi.l.j. Vel dicq̄ aliquis accusat occisorem aliquem de familia:quiv idetur accusare heredem qui adiuit ante mortem vltam:nam finita accusatione ista coram ꝓside aufercentur bona heredi per procuratorem cesaris.vt.C.vbi cau.fisca.l.j. et in vtroq̄ casu serui torquentur:et contra heredem vel directo vel ꝓ obliquum torqueri videntur. Vel dicas adiungi hunc casum cum precedēti:quia percussor nominat heredem mandatorem per quod videtur eū accusare vel inculpare.

i ¶Magis.fic.§.proti.§.

k ¶Si appetitus sit.i.inuasus a seruis.Accur.

l ¶Animadvertere.occidendo de eis vt bestijs cum causa sit iusta.vt.j. de leg.i.l.quid ergo.§.si heres.7.j.de verb.obli.qui seruum.7 no.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.l.j.

m ¶Tī libertos.qui patronū suū appetierūt.vt.ff.proti.§.Et q̄ fit hoc extraordinariū.dic vt.C.de liber.7 eoz lib.l.ij.

¶Natusco. ¶Casus Cū dño occideret seru? eius stich? nō tulit ei auxiliū cū posset:7 sic debet vltimo supplicio affici.heres occisi vē dicit cum titio pro.c.7 postea de eo seruo supplicius est sumptum: certe tenetur heres reddere emptori dicta.c. ¶Si filiusfa. Titius filiusfa.se cit testamentum de castrensi pec.7 instituit sibi heredes gaiū7 seium:7 postea fuit occisus:7 heredes predicti adierunt heredit atem eius antēq̄ facerent haberi questionem 7 supplicium de familia occisi: vel antēq̄ vlciscerent mortem occisi.certe heredi.debet pertinere ad fiscum:7 fiscus tenetur prestare legata relicta ab occiso:7 libertates eorū seruorū occisi qui ercipiuntur senatuscon.vt non puniantur:puta quia nō potuerunt iuuare dominum.cum.l.seq.Viuianus.

n ¶Pene.capitis.

o ¶Obnoxius.quia sub eodem tecto constitutus dño occiso opem non tulit.vt.ff.eo.l.j.in prin.7.§.hoc aūt senatusco. si interim p heredē vel per alium venditur debet dici hoc.vt.ff.de edil.edict.l.cum antē.§.exci pit.7.l.quis sit.§.antepe.als eo ablato emptori per pene impositionez venditor reddit precium vt bic.

p ¶Prestaret.id est redderet.

¶Ex quib? causis extraneis auferē hereditas:er eisdem causis castrense peculiū confiscatur.Bar.

¶Si filiusfami. qui in castrensi peculio testat? est occisus sit:omnimodo id defendendum est ex qbus casib? ad fiscū patrisfami. bona pertinēt bis casibus 7 hui? peculium potius q̄ ad heredes qui decliquerunt in adcundo est similibus vlti vtcve non sunt.

¶Ad fiscum transeunt bona cum onere legatorum.Bar.

Titius. Lex.ix.

¶Um fisco caduca bona defuncti addicātur ꝓpter inultā mortē:in cū legatorum actio daf:7 libertates rate sunt eozū fcz qui senatuscon.ercipiuntur.

Paulus. Lex.x.

¶Ī exheredatus filiꝰ anteq̄ adiretur patris hereditas occisus sit:ex euentu inspiciet?:vt si adita fuerit hereditas q̄si alieni fuisse videantur. si vero irritū testamentū factum sit (quia ipsi? essent si viueret) omnia perinde agunt ac si domin? effet. ¶Sub diuo traiano constitutū est de bis libertis quos viuus manumiserat questionem haberi.

Thriphonius. Lex.xi.

¶Deq̄ crit 7 de his libertis qui ius anulorū petierant.

Paulus. Lex.xij.

¶Ī seru? a testatore occisoꝰ legatus sit 7 ꝓtor ꝓ pre mio statuerit liberum cum esse: dicēdū est nō ipeditū libertatem.

q ¶Senatusco sultū. filia. nec em a lege dz nasci iniuria.fic.C.vndevi.l.me minerint.

r ¶Patrissfa. alieni? occisa familia. q̄ est si bis aditus hereditate antēq̄ habeat questio familie. vt.ff.e.l.ij.§.q̄ ad causam.7.l.necessarios.§.j.

s ¶Potius.fcz ad fiscuz pertineat.

t ¶In adeūdo. ante habitā questionem familie 7 supplicū sumptum.

v ¶Ilson sunt.defunctum.

x ¶Um fisco. Conuz. seruorum.

y ¶Excipiunt.vt qui nō fuerūt sub eodē tecto nec cōsci.vt.ff.l.j.§.ſ senatus. Itē impuberes 7 alū.vt.j.co.l.excipiunt. 7 facit.j.ti.l.ij.§.fi.de leg.i.l.si fin? pluriuz.§.si q̄s.7.j.de bis q. vt ſdig. l.cū tabulis.in fi.7.j. ad trebe.l.marcell?.7.C. ad l.fal.l.ij.7 de fideicō.l.cā quā.7.j.ō iure fil.l.ij.§. cuz ex cā.7.l.dicit.7.j.de vb.sig.l.ꝓnceps bona.

¶Ī exheredatus. ¶Casus Titius exhēdauit filiū suū seiuz 7 instituit heredē gaiuz? ocellū dict? titi?:7 postea seius suus filiꝰ fuit occisus antēq̄ gaiꝰ adiret: nūgd seruī dicti titij debent torqueri ad scīedū de casu dicti titij nō cōparētis. Et distinguit vtz dict? gaiꝰ adierit postea hereditatē an nō:ꝓ primo casu videnf seruī ꝑdicti fuisse alieni.i. heredis gaij.7 sic nec q̄stio de bis

‡Quia seruus ipsius queri debet.c.ol.gl.ff. si in ver.fer uces.C. de bis q̄ vtdig.cū con cor.

babetur nec suppliciū.secūdo casu habetur de eis questio 7 suppliciuz ac si dñs eoz fuisset filius tempore quo fuit occisus. nam ipse scīnt si viuerent. ¶Sub diuo.Titi? manumisit seruos suos 7 postea fuit occisus eis participantibus.certe poterunt torqueri.7 idem si accepissent dicti liberi ius anulorum aureorum. Item in.l. si seruus. pone q̄ dict? titius legauit quosdam suos seruos seio:7 postea ipsi facti sunt liberi: ideo quia deteserunt mortem eiusdem titij.nunquid ꝓpter legatū impeditur dicta libertas? Et dicit q̄ non. Itē in.l.in cognitione. dicit ponecp heredes dicti titij aperuerunt testamentum eius antēq̄ faceret? habere questionem 7 suppliciū de familia.7 sic possunt de boc accusari vt soluant.c.aureos.vt.j.c.l.lege.§.finali.certe vltra quinquēnū non potuerunt accusari si sunt extranei heredes.si autē sint de suis poterūt ꝓpetuo accusari.7 boc dicit cū tribus.ll.sequentibus.Viuia.

z ¶Inspiciet.torqueanf seruī patris ꝓ filio:an non.

a ¶Alieni.seruī:7 sic nō torquendi nec supplicium sumendum.

b ¶Si dñs.f.filius.7 dic seruorum cū sui occisus:7 sic torquentur.vt 7 ff.e.l.i.§.dñi appellatione etiā filiꝰ:7 facit ad boc ꝙ retrotrahatur.ff. de acqui.here.l.heres.quandoq̄s.7.j.de rebus dub.l.quedā.7.j. de stip. ſcz.l.si er re.§.fi.7 de reg.iur.l.oēs.7.l.omnia.

c ¶Quos.simpler relatio.sic.j.de iniur.l.dom.

d ¶Haberi.matoni em reuerentia ‡c.vt.ff.l.ij.§.de bis.

¶Demū.quo ad boc 7 quedā alia non habetur ingenuus:hz regularīter sic.vt.C.de iur.aur.an.l.ij.

¶Anulorum.scz aureorum.

g ¶Ī seruus.Occiso.oppositio in obiecto.vt homo mortuus.

h ¶Statuerit.q̄ necē defuncti vindicauit.vt.C.ꝓ quo cau.l.j.

i ¶Ilson impediri libertatem.ꝓpter legatum:sed an heres debit effectionem legatario.quod videtur.vt.ff.l.ij.§.si er stipulatu.7.l.senatus.7.j.eo.l.domino.

‡Concor. ter.f.cle.j.et ibi card.in v.no.vt lite pē.7 l.cui quidam.de turetiarā.

In cognitione.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

IN cognitione. Dicit. B. q̄ ob solā apertura fine aditione nō pditur hereditas. z fm cum subaudi h aperti: z hereditatis adite. sic z subaudit. C. e. l. si ea. nō aūt q̄ actio in facti m. c. aur. q̄nquēnio tollat que pena ob solā apertura imponit. vt. J. e. ti. l. ege. §. fi. Ellÿ vt Jo. z Ayo. dicunt q̄ etiā hereditas pditur ob solā apertura. p. l. C. eo. l. fi. ea. z. l. e. l. fi. q̄ quocūq; modo intelligas q̄ accusatio fit de herede. Quidā dicūt ei accusandū de bis q̄ pumit in confiscatione bonor: sed nō videt. nas nō punit nisi pecuniarie propter apertura vel propter aditionē. l. amissione hereditatis. sed dico q̄ occisores debēt primo accusari quo ipso et heredes bona amissuri vident accusari quib⁹ cōuictis bec bona fisco deferunt. vt. C. vbi cause fisca. l. j. z sic intelligit. §. c. l. necessarios. §. non afs. infra quinquennium ergo debet boc expediri vt bic: nō dico q̄ accusatio de homicidio quinquennio tollatur contra homicidas. vt. l. querela. C. de fal. sed effect⁹ confiscādo rum bonorū cōtra heredem tollit quinquēnio. ad q̄. j. de diuer. pscrip. in oibus. Vic ergo in cognitione. i. accusatiōe cōtra homicidas q̄nquennio est ꝓstituta. l. quo ad effectū cōficādor bonorum. Vel dic + in cognitione. i. in delatione q̄ fit fisco de bonis iā punitis homicidis. z boc si est extrancus heres: ꝛ. primꝰ plus tenet. f. q̄cūq; homicide cōueniantur ꝛsq; ad. rr. an. argu. j. de pari. l. fi. poterūt bona post ea a fisco peti vel infra quadriennium etiam a die denūciationis: vt als an. rr. a die quo cepit fiscus petere posse. vt. j. de iure fisci. l. i. §. pe. z. C. ō quadri. prescrip. l. j.

+ Dicit ei veritas: fm Bal. dic.

b Extraneos, heredes.

c Eos, scz heredes. Accursius.

d Teneri possunt. f. si cōmitteret id delictū nō dico q̄ bic cōmiserint aperiēdo vel adeūdo. z sunt iste psone. j. de parri. l. j. ij. ij. z. iiij.

e Accusare. p obliquum. vel dic. i. deferre per directū. huic. l. est cōtra. j. e. l. gaius. Solu. ibi. Item. C. de fal. l. querela. Solu. bic speciale. imo ꝛb durat. rr. an. accusatio de homicidio: sed non quo ad effectum confiscandorum bonorum: vt dixi.

f Excipiuntur. §. Casus. Dictum est. §. e. l. i. §. potuisse. z in princ. q̄ serui qui non tulerunt auxilium dño tuquenī: z supplicii de eis sumitur certe istud fallit in seruis impuberibus qui fuerunt sub eodem tecto cum domino cum occideret: veletiā alibi: z nō fuerunt ministri vel participes cedis. si aut fuissent ministri vel participes nō parcatur eis in cede domini. nam z in nullo alio delicto eis deberet parci. Item non parcatur eis si erant proximi pubertati eo tempore quo dns fuit occisus: z si erant ad pedes dñi cum occideretur: z postea facti puberes non prodiderunt necem. Giuianus.

f Excipiuntur. vt. §. eo. titu. l. i. §. impubes. et. §. impuberi. z. l. cum filio. in fine.

g Certum erat. ad boc de silentio facit. C. de incest. nupt. l. ij. in fi. z. l. ij. in fi. z. l. iiij. in fi. Et nota tria contra hunc. quox si q̄s deficit nō ba bet locum quod h dicitur: illa tria sunt bec q̄ prope pubertatē: q̄ ad pedes domini: z q̄ tacuit.

b Sub eodem. q. d. nō aūt interuenerunt predicta.

i Participes. vt in nro casu vbi videt fuisse participes ꝓpter tria.

k Alia causa. nā als tenētur ipuberes ex delictis. ‡ vt insti. de obli. q̄ ex delic. §. penul. nisi quatenꝰ miseratio etatis ꝛc. ff. de minorib⁹. l. auxilium. §. fi. z nisi in crimine adulterij. vt. J. de adulte. l. si minor.

‡ Dic hoc esse verū in omittendo.

SI sequēs. Casus. Titius instituit sibi seis: z substituit ei gaiū: z postea fuit occisus: z postea seius adiuit hereditatē anteq̄ necē defuncti vindicaret: z gaius postea vindicauit necē: nunquid transfertur ad gaiū substitutus hereditas ex instituto delatas? Et dicit q̄ nō: pena enī instituti nō debet esse premiū substituti: immo dictam hereditatem habebit fiscus. Sed quid si dictus seius z gaius fuerūt ambo instituti et fuit datum seio prelegatū certe non solum pars hereditatis auferetur seio z data tur fisco: sed etiam prelegatum: eo q̄ non vindicauit mortem tituj testatoris ante adeptam hereditatem a se: sed z si venit et ab intestato ad hereditatez anferret ei: ideō z si quasi patronus occisi veniat ad hereditatem: q̄uis ille qui venit ab intestato: et ille qui venit quasi patronus admittā tur suo iure. Giuia.

l Si sequens gradus. substitutus.

m Ultus. accusando oc cisores.

n Prioris. i. primo delata instituto.

o Non esse boc. f. dicen dum. z est boc expeditus cū institutus primo adiuit q̄ vindicaret: q̄ pōt aliquando. vt. §. e. l. i. §. q̄ d ergo si dñs. Quid ergo si nullo modo adiuit vel adierat cū nō debuerat: Rñ. quidaz nō idez. sed Jo. idem. Arg. ꝛtra in aut. de here. et fal. §. si vero institutio z substitutio. col. i. z. j. ad trebel. l. ij. §. fina.

p Illius. instituti qui nō vindicauit necem defuncti. z facit ad boc. §. q̄ō me. cau. l. si cum ercte ptiōe. §. pedius. in fi. §. Item facit ad. l. C. e. l. si sororem. Accur.

q Legatū. j. ad trebel. l. ita. §. qui suspectā.

r Venit. i. venire vult.

s Admittant. als non: vt bic. z. j. de iure pa. l. penul. j. rñ. Sed arg. cōtra. §. de inoffi. testa. l. papinianus. §. si quis impubes. z. l. penulti. §. fi. z in auten. de here. z fal. §. si quis autem non implens. col. i. Item facit. §. priori. §. Additio. Vic q̄ ibi est in culpa. bic in dolo. vt. l. propter veneni. §. ne ptis. j. eo. vel istud delictum est maius illo. Vel aliter ibi delictum committitur solum contra testamentum: z ideo petitur solum quicquid ex testamento capitur non aliunde: bic delictum committitur circa vindicandam mortem: ideo perditur quicquid causa mortis capitur fm Bartolum.

t Sociū cōsequi. fed a quo: Rñ. de bonis defuncti que si non sufficiūt de publico. arg. j. eo. l. lege cornelia. in pun. non autem a fisco prima facie. vt no. §. eo. l. ij. §. si ex stipulatu. z. C. pto qui. cau. ser. li. pro pre. ac. l. j. z. ij. z de ser. cōmuni ma. l. i.

u Rius. Casus. Dicit h q̄ si dñs est occisus q̄ familia prius de se debet torqueri: z si cōfiteant q̄ occiderūt dñm: tunc debent interrogari quo mandante occiderunt. Giuia.

v Prius de se. i. an qs de familia fecerit: z sic videt esse necesse vt precedant indicia. regulariter secus. vt. j. de questio. l. i. in prin.

x Quo mandante. non autem debet interrogari mandauit titius aut seius. vt. j. de questio. l. i. §. qui questionem. et facit. §. eod. l. z si certus sit percussor. et. C. de iure fisci. l. ij. §. diuus. Sed argumen. contra. §. de eden. l. i. §. rationem. sed nil facit vt ibi patet: als est in littera quo in annuo flagitium ꝛc. et tunc est argumen. q̄ testis est interrogandus de die ‡ sic in auteñ. de testi. collatio. vij. §. z licet, ibi: et causam testimonij ꝛc. Alcursius.

z ista debere intelligi hanc. l. fm boc. bic q̄s fi victus limitabis per text. in. c. j. et q̄ ibi not. extra de de lic. pue. scz vt non pce dat in delicto carnis q̄ in eo nō ꝓsumitur.

Concor. text. in. c. ab bate fane. 5 re ind. li. vj. z. l. c. j. z ibi no. Panor. extra de fide instru.

EX inofficioso. ¶ Casus. Dicitur q̄ filius heres non possit adire hereditatem occisi/ante mortem occisi vindicatam. vt. ff. e. senatus. §. j. tamen si filius occisi ab eo exheredatus sit bene potest idem filius queri de inofficioso testamento: z postea mortem vindicare. Guia.

a ¶ Idem. filius exheredatus.

b ¶ Non prohibetur. immo tenet vt successor ab intestato. vt. ff. eo. l. si q̄s q̄. §. finali.

c QUm dominus. facit. ff. eod. l. j. §. eo demq; et. §. penult. z. j. de iniur. l. fs si vnius. §. si iussu. in fi. Accur.

HEres qui. ¶ Casus Domin[us] fuit clam ab extraneo veneno interemptus: heres autem deliberabat vtrū adiret hereditatem eius vel non: z prosequebatur accusationem quam fecerat de dicto extraneo: cerebene potest interim ordinare res hereditarias vigentes: et propter hoc non amittit ius probandi veneno interemptum testatorem: z siue pēdeat dicta questio veneni siue nondum incepta sit: potest heres petere bonorū possessiones in bonis occisi. secus autem est cum dominus dicitur necat[us] a familia: quia tunc nō potest peti bonorum possessi. ab herede ante questionem de familia habitam z supplicium sumptum: z redditur ratio littera q̄uis non bona: scz quia si posset peti bonorum possessio vel adiri hereditas āte questionem z supplicium seruorum iam essent liberi serui quibus libertatem in testamento dedit occisus. z sic amodo torqueri non possent. bonum est ergo negligi libertatem eorum donec de eis questio habeatur. dicit autem negligi qui non permittitur aditio hereditatis ante quęstionem: sed(sicut dixi) dicta ratio non est bona: q̄uis principale dictum sit bonum: nam etiam manumissi torquentur. vt. ff. eod. et herbe datus. §. j.

EX inofficioso testamēto ārī idem[a] z mortem vindicare defuncti non prohibetur[b]. Idaq; paulus respondit.

¶ In familia que nō iuuit dñm erit vindicta supplicium. b. d. Bar.

Idem. Lex. xix.

QUm dñs[c] occiditur / auxilium ei familia ferre debet: z armis et manu/ z clamoribus/ et obiectu corporis. Si cum posset non tulerit / merito de ea supplicium sumitur.

Papinianus. Lex. xx.

HEres qui veneni causas prosequit: res hereditarias vrgentes[e] ordinarie saluis probationum indicijs[f] non prohibetur.

¶ Mors clandestina ab extraneo facta additionem non impedit: secus si a familia facta dicatur. Bar.

Idem. Lex. xxi.

PRopter veneni[g] questionē tempus petende possessionis[h] non proferturi: cū eo quoq; suspenso crimine[k] recte[l] petatur. Aliud senatui placuit: cum a familia dominus necatus dicit: seruorū videlicet causa[l]: quorū liber tatem questionis habēde gratia negligi[m] necesse est.

¶ Et cui aufert hereditas vt indigno propter dolum non restituuntur actiones confuse: secus si propter culpam. Bar.

¶ Neptis q̄ possessionē[n] auie petierat mortē eius: interfectas esse sciens[o] nō defenderat[p]: fideicommissus q̄ auia ex alio testamēto nepti debuit: in restituendis fisco bonis non esse deducēdū placuit. dolus[q] enim heredis punitus est. Si autē negligētia mulier emolumentū[r] bonoꝝ amiserit: fideicō missum esse retinendum integrato[s] iure debiti rationis est.

¶ In dubio non dicūtur heredes indigni si non pronouerunt. Bar.

¶ Presidis[t] iniquitate reis[v] illate[x] cedis absolutis: heredibus qui nō delictorie[y] debitum officium implecuerant(q̄uis nō puo cassent[z]) hereditatem auferri nō oportere visum est.

¶ Causa ciuilis bonorū cōtra heredes occisoribus condēnatis non finit decēnio nec morte heredis. Bar.

Paulus. Lex. xxii.

QUi seius cum langueseret / questus est[a] se veneno occidi a seruo suo: et sic expirauit: cui heres extitit lucia titia soror z mortem eius exequi neglexit: et ipsa post annum decimum[b] decessit: extitit qui bona nunciaret gaij seij. Quero an morte tipropter dolum non restituuntur actiones confuse: secus si propter culpam. Bar.

¶ Neptis q̄ possessionē[n] auie petierat mortē eius: interfectas esse sciens[o] nō defenderat[p]: fideicommissus q̄ auia ex alio testamēto nepti debuit: in restituendis fisco bonis non esse deducēdū placuit. dolus[q] enim heredis punitus est. Si autē negligētia mulier emolumentū[r] bonoꝝ amiserit: fideicō missum esse retinendum integrato[s] iure debiti rationis est.

¶ In dubio non dicūtur heredes indigni si non pronouerunt. Bar.

¶ Presidis[t] iniquitate reis[v] illate[x] cedis absolutis: heredibus qui nō delictorie[y] debitum officium implecuerant(q̄uis nō puo cassent[z]) hereditatem auferri nō oportere visum est.

¶ Causa ciuilis bonorū cōtra heredes occisoribus condēnatis non finit decēnio nec morte heredis. Bar.

Paulus. Lex. xxii.

QUi seius cum langueseret / questus est[a] se veneno occidi a seruo suo: et sic expirauit: cui heres extitit lucia titia soror z mortem eius exequi neglexit: et ipsa post annum decimum[b] decessit: extitit qui bona nunciaret gaij seij. Quero an morte tipropter dolum non restituuntur actiones confuse: secus si propter culpam. Bar.

¶ Neptis q̄ possessionē[n] auie petierat mortē eius: interfectas esse sciens[o] nō defenderat[p]: fideicommissus q̄ auia ex alio testamēto nepti debuit: in restituendis fisco bonis non esse deducēdū placuit. dolus[q] enim heredis punitus est. Si autē negligētia mulier emolumentū[r] bonoꝝ amiserit: fideicō missum esse retinendum integrato[s] iure debiti rationis est.

¶ In dubio non dicūtur heredes indigni si non pronouerunt. Bar.

¶ Presidis[t] iniquitate reis[v] illate[x] cedis absolutis: heredibus qui nō delictorie[y] debitum officium implecuerant(q̄uis nō puo cassent[z]) hereditatem auferri nō oportere visum est.

¶ Causa ciuilis bonorū cōtra heredes occisoribus condēnatis non finit decēnio nec morte heredis. Bar.

Paulus. Lex. xxii.

QUi seius cum langueseret / questus est[a] se veneno occidi a seruo suo: et sic expirauit: cui heres extitit lucia titia soror z mortem eius exequi neglexit: et ipsa post annum decimum[b] decessit: extitit qui bona nunciaret gaij seij. Quero an morte ti

Item q̄ est. ff. q̄ui pe. tut. l. fi. §. pe. que est arg. cōtra. Item videt q̄ etiā si in dolo fuit nō perdat ius suū. vt. ff. tutu. priori. l. duo. in fi. cōtra. Solu. hic fuit in dolo adeundo: vnde habetur pro facto q̄ dolo fecit. i. pro adita ex testamento: z sic remanet actio vt confusa: ibi nō fuit dolus in adeundo sed in omittendo ex testamento. z idem habetur pro facto. i. p adita ex testamento. z sic retinet falcidiam.

Actio semel extincta resuscitatur.

+ Addelsopiam etiā in foro conscientie ex cusare. glo. in. c. sicut dignus. de bomi. z i regula. peccatū. de reg. iur. lib. vi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

armos. i. qꝫ heres cõpellet at decem an. nõ dicit decennii lapsum a die adite hereditatis. ⁊ facit. C. ne de statu defun. l. iij. ⁊. j. de carbo. edi. l. iij. ⁊. j. de vsufru. leg. l. vxori maritus. in fi. ⁊. C. vbi cause fis. l. vj. ⁊. C. si pẽden. appel. l. iij. in fi.

a ¶ Crimen. non accusati occisoris.

¶ Iuliech. ¶ Casus.

Titius instituit me heredes ⁊ rogauit me qꝫ restituerem hereditatez seio: ⁊ postea fuit occisus idẽ titius: ⁊ ego nesciens eum occisum aperui tabulas testamenti eius: ⁊ postea nolebã adire hereditatem qꝫ erat dãnosa: seius aũt petit me cõpelli vt adeã ⁊ ei restituã: certe causa cognita compelli debeo. si enim seius esset talis persona que ex testamẽto capere nõ posset non deberem compelli: als debeo compelli. et si fuim cõpulsus adire anteꝫ vindicem mortẽ dicti testatoris ⁊ etiam seio restituere/non habet locum edictum qõ dicit bona hereditatem fisco restituendam. qõ est. S. e. necessarios. §. non als. ⁊ ita habebit hereditatem dict⁹ seius fideicõmissarius et nõ fiscus. ⁊ hoc dicit cuꝫ l. sequen. Iulia.

b ¶ Occisum. a familia. Sed nõne idem si notuꝫ esset heredi? Rñ. nom qꝫ tunc applicat hereditas fisco: ⁊ fiscus cõuenitur. vt. S. eo. cuꝫ fisco. et. j. ad trebel. l. marcellus. §. fi. Sed hic ignorantia euꝫ excusat. vt. S. eo. l. iij. §. fi quis ignoranꝫ.

c ¶ Cognita. id est si talis erat persona cui debebat restitui. Azo.

d ¶ Adire. nec per hoc lucidit in edictum. vt. j. l. priori.

c Si quis. Hereditatem. occisi.

f Nõ tenet. iussus iudicis excusat. + fic. S. de mino. l. ait prætor. §. j.

Lege cornelia cauet. ¶ Casus. Cũ titius esset occisus quidã ex seruis suis aufugerũt ante questionem de eis habitam venit seius ⁊ requisiuit dictos seruos et tie extinctus sit crimen? Paulus respondit causam (de qua querit cum sit pecuniaria) morte ingrate heredis extinctam non videri.

¶ Ex causa per fideicõmissarium cogitur heres adire ante vindictam mortez defuncti. b. d. Bar.

Metianus. Lex. xxiij.

Si ante⁊ patefieret testatorem occisum b tabule testamenti aperte essent: deinde innotuisset id admissum esse: causa cognita c puto compellendus institutum adire d hereditatem quaz suspectam diceret: et ex trebelliano senatuscon. restituere.

Ulpianus. Lex. xxiiij.

Si quis quasi suspectã hereditatem c coactus adiit non tenetur e edicto pretoris.

¶ Pro quolibet seruo aufugiente cõuicto: cõuincenti quinqꝫ aurei de bonis cõuicti si babet: als a fisco dantur. b. d. Bar.

Gaius. Lex. xxv.

Lege cornelia cauet de premio f accusatoris qui requisiuit ⁊ renunciauit eos seruos qui ex ea familia ante questionem fugerint: vt in singulos seruos quos conuiccrat quinqꝫ aureos ex bonis occisi: aut si inde redigi ea quantitas non possit ex publico accipiat. Qõ premium non in omnes seruos qui sub eodem tecto lo cove fuerint: sed in eos solos qui cedem admisissent g accusatori attribuitur. ¶ Preterea cauetur vt de his qui ante questionem habitam fugerint: si aperto testamento liberi scripti inueniantur: lege de sicariis iudicium h fiat: ita vt ex vinculis i cauetam dicant: et conuicti perinde ac si serui j puniantur: et ei qui conuicerit deni aurei premij nomine darentur ex bonis dãnati k.

¶ Qui testameti tabulas aperuit cõtra edictuꝫ tenet ad centũ aureos actione popularj: quoꝫ medietas est actoris. alia medietas est fisci. b. d. Bar.

¶ Ex hoc edicto actio pficiscitur cõtra cũ qꝫ aduersus edictum l pretoris tabulas testamenti aperuisse: vel si quid aliud feciſſe dicetur. nã vt ex supradictis apparet: plura sunt o ppter que pena edicti constituta est. Malaz est autẽ popularem p actionẽ esse cui? pena in centum aureos ex bonis dãnati q extendit: ⁊ pinde partem dimidiã ei cui? opa cõuictus erit premij noie se daturꝫ pretoz pollicet partez in publicum redacturum.

¶ Qui debitum accepit ab heredib⁹ nõ pbibetur eos accusare de inulta morte defuncti. b. d. Bar.

Scevola. Lex. xxvj.

Hi deicommissus qõ ex testamento fratris patruelis r gaius sei? titio debebat ab heredibus seij titius accepit. quesitus est cum necem gaij seij heredes eius non vindicauerint: an titius nihilominus eos heredes vt indignos accusare possit ob id qꝫ necem eius non vindicauerint: nec obsit ei qꝫ ab eisdem fideicommiſ. ex testamento fratris patruelis confectus fit: respondi nihil proponi cur obstaret.

¶ Delictum vnius ex heredibus nõ noceet alijs. b. d. Bar.

Calistratus. Lex. xxvij.

Si de plurib⁹ heredib⁹ quibusdam inuitis aut ignorantibus apertum erit testamentum: nõ amittũt portiones s suas qui culpa carent.

¶ Si quis aliquem testari phibuerit: vel coegerit. Titu. vi.

¶ Ab eo qui prohibet testamentuꝫ fieri vel mutari aufertur hereditas vt ab indigno. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

i ¶ Iudiciũ. i. accusant. l. cornelia. de sic. qt dñm dicuntur occidisse.

k ¶ Ex vinculis. qꝫ fugerunt etiam si satisfecerint. secus si non fugissent. vt. j. de custo. reo. l. ij. in prin.

l ¶ Si serui. hoc generale. vt. j. de pe. l. j. in princi.

m ¶ Dãnati. fonte ⁊ nõ sufficiũt ex publico. vt. S. ⁊. C. de seruis. g pro premio acci. li. l. ij. ⁊ facit S. eo. l. iij. §. de bis.

n ¶ Aduersus edictũ. qõ est. S. eo. l. iij. §. quod ad causam.

o ¶ Plura sunt. aperire/recitare/describere. vt dicto. §.

p ¶ Popularem. fic. j. de sepul. viola. l. iij. ij. rñ. et §. fina.

q ¶ Damnati. i. heredis hac actione cõuicti. etiã postea si heres nõ adeat ẽm Jo. qz ob hoc solũ qꝫ aperuit nõ publicant bona ẽm. M. §. alij ẽtra. vt no. C. e. l. iij. ⁊. S. eo. l. in cognitiõe. ⁊ ẽm eos ⁊ bona publicant. et. c. aurei prestantur de bonis heredis.

r ¶ Casus. Sẽpronius erat natus cũ gaio seio et duob⁹ fratrib⁹: ⁊ ita erant fratres patrueles. dict⁹ sempronius instituit sibi heredes dictũ gaium seium suuꝫ fratrẽ patruelez ⁊ titio reliquit fideicõmissum. ⁊ decessit dictus sempron⁹: postea dictus gaius seius be res fuit occisus: heredes eius soluerunt dicto titio fideicõmissum: postea h titi? qui accepit fideicõmissum accusauit heredes dicti gaij seij heredis sempronij qꝫ mortẽ dicti gaij seij heredis sempronij nõ vindicauerũt: nũ quid potest/non obstãte qꝫ accepit ab eis fideicõ? Et dicit qꝫ sic. Iulia.

s ¶ Patruelis. filij duorũ fratrũ patruelis sunt. vt institu. de gradib⁹. §. quarto. Et dic qꝫ frater meus patruelis instituit gaiuꝫ ẽmihi ab eo fideicõmissuꝫ reliquit: gaius decessit occisus. heredes eius soluerũt mihi fideicõmissum. accuso eos: qꝫ mortem gaij non vindicauerunt: possuꝫ nõ obstante qꝫ accepi ab eis fideicommissuꝫ. nam ⁊ fiscus debet mihi soluere. vt. S. eo. l. cum fisco. Accur.

Si de plurib⁹. ¶ Casus. Titius instituit sibi quattuor heredes: ⁊ postea fuit occisus: postea duo ex eis inuitis vel ignorantib⁹ alijs aperuerunt testamentum et adiuerunt hereditatem ante questionem et supplicium de familia habitum. certe illi duo tantum qui aperuerunt ⁊ adiuerunt amittunt suam partem ⁊ non alij. ⁊ dic vt. S. eo. l. iij. §. quod ad causam. Iuianus.

t ¶ Portiones. Videtur ergo qꝫ ex sola apertura perdatur hereditas: quod est verum ẽm quosdam. Vel si velis vteri alios. dic qꝫ ⁊ adita h fuit hereditas a quibusdam. vt nota. S. e. l. in cognitione. ⁊ nota dolum vnius alteri non nocere. + fic. S. de heredi. institu. l. paterfami. ⁊. C. de dona. inter virum ⁊ vxo. l. res vxoris. nec prodeſſe. vt. S. si quis cau. l. si duo. j. rñ. Accur.

¶ Si quis aliquem testari phibuerit ꝛc. ¶ Aliam causam ponit perdẽ de hereditatis. ⁊ babet locuꝫ quando cogo te vt me instituas. Itez ⁊ qñ cogo te vt alium instituas: licet hoc casu quidam secus. vt. C. e. l. j. Itez ⁊ quando impedio testari vel de nouo: vel quia volo testamentum primum mutare. vt. j. eo. l. j. in prin.

* Concor. ter. i regla qõde man dato. 8 reg. iur. lib. vj. ⁊ glo. ordi. in Lnõ videt. §. ⁊ iussum. j. eo. nim. de regu. iur.

* Dolus vni? alteri non nocet nec ꝓdest. Sed an dolus procuratoris noceat dño in beneficialibus? Dic qꝫ non: cũ is negligẽtia noceat. Innoc. in. C. cuꝫ olim. de cã pos. ⁊ ppe. ⁊ baldus in marg. ver. dolus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

QUi dum captat. ¶ Casus. Cū pater meꝰ vellet cōdere testamentū ego prohibui ire notariū ad cū. qr volebā habere hereditatē eius ab intestato: certe banc hereditatem vꝫ habere fiscus ? nō ego: ? ideꝫ si pater meꝰ instituit extraneū: ? cū vellet mutare testū ex tranc nō pmisit venire notarium. Quid sit titꝰ instituit seruꝫ meū ? cū vellet mutare testm: ego dolo feci quomin? mutaretur ? posita manumissi dictū seruū: certe non habebo ego vel ipse heredi tatem. ? idē est cū filium meū instituit dictus titꝰ sꝯ vt si ego pbibui mutare testm nō habeā ego vel ipse hereditatē. secus si legatū fuisset filio meo relictū ? testō qō ego mutare pbibui. ? fuit rogatus vt alij restitueret. nā admittetur tunc ad legatum filius a me emancipat. At si oēs heredes ſtituti dolo fecerit quomin? mutaret testm oībus denegant actiones: ? idem est si prohibuerunt venire testes. Sed si frater meus pbibuit venire testes coram testatore qui erat meus cōsanguineus qui volebat alium instituere nō nocebit mihi quin habeā legitimaꝫ hereditatē. Sed si institutus qui pbibuit mutare testm rogatus erat hereditatē restituere titio veniet hēditas ad fiscuꝫ cū suo onere: sc? vt fiscus retineat ex ea quartā trebellianicā ? restituat dodrantem titio. b.d. cū.l. seq. vltima aūt lex plana est. Iulianus.

a ¶ Qui dū captat. extraneus instituꝰ vel agnatus non institutus.

b ¶ Vel ex testamēto. dum facto in quo institutus erat.

c ¶ Testamentariū. i. notariū scripturū testm.

d ¶ Eo. cuius hereditas capitur.

e ¶ Facere testamentum. hoc ad legitimum.

f ¶ Mutare. hoc ad extraneum.

g ¶ Fisco locū. Immo ad venientes ab intestato vtroqꝫ casu. vt.j.eo.l. ij.ſ.fratris. cōtra vbi fratri nō aufertur. ? arg.j.ſi tabu.te.nul.exta.l.j. ſ.penulti. Sol. hic ille prohibens proximior erat aliis: alꝰ delictus eius prioribus nocere non debet: nec etiam paribus in suis paribus. vt argu. contrario. sed tantum in parte delinquentis. vt.j.l. ij. in princip. et C. de his. qui. vt indig. l. hereditaſ. ? facit. j. ad trebel. l. ij. ſ. finali. ? de his qui. vt indig. l. cum qui. ſ. fina. ? in auten. vt cum de appel. cog. ſ. ſi cōuictus. colla. viij. ? C. eo. l. ij. Item nota baberi quid pro facto quo ad pteuditeum prohibentis. fic.j. de condi. ? demon. l. iure ciui. ? ff. de rei vendi. l. item ſi. ſ. fi.

h ¶ Actiones ei. i. dño si forte qd ei a seruo legatū erat qō potuit. vt isti. de leg. ſ. diuerſo. Azo. ? Bal. immo dic ipſi manumisso. vt.j. qui. non cōpe. bono. poſ. l. j. ? qō prorime dixit de liberis.

i ¶ Et si nō fuerint. eo tpe quo cōpetunt actiones. fuerunt tamen eo tpe quo pater vel dñs. pbibuit mutari testamentū. alioquin cōtra fm Joā. Alij ? etiā si vtroqꝫ tpe fuerunt sui iuris. arg. ff. ti. j. l. j. ſ. dñi. ? .j. quibus non cōpe. bono. poſ. l. j.

k ¶ Relictum sit. ei qui pbibuit. vt. ff. de his que pro non scriptis. l. fi. quę tamen in hoc est argu. contra. sed no est ratio: quia heres ibi distribuit. hic indignus.

l ¶ Nō non. sub. ideo qr non ?c. vt.j. de leg. ij. l. ei qui. ff. de excu. tut. l. legatarius. ? ff. de inoffi. testa. l. papinian°. ſ. meminiſſe. ? .j. ad trebe. l. cogi. ſ. bi qui. ? facit. j. de his qui. vt indig. l. poſt legatuꝫ. ſ. ſi pater. et ſ. ſi seruus. ? ff. ſi filius. ? .j. ad trebel. l. facta. ſ. fi. ? .j. de leg. prieſta. l. ij. ſ. ſed ſi pponas. ? ff. de excu. tu. l. tutor petitus. ſ. j. ? de his que in testa. delen. l. ij. Sed arg. cōtra. j. de leg. ij. l. debitor. in fi. ? ff. de acqui. de redi. l. ſi seruus eius qui capere.

m ¶ Omnes dolo. als? tñ illis dolosis denegant. vt. j. l. priori. ſ. j. ? arg. ff. titu. j. l. finali.

QUi dum captat hereditatem legitimā: vel ex testamento[b] prohibuit testamentarium[c] introire volente eo[d] facere testamentum[e] vel mutare[f]: diuus adrianus constituit denegari ei debere actiones: denegatisqꝫ ei actiōibus fisco locum[g] fore.

¶ Dolus domni prohibentis mutare testamentum nocet seruo: ? aliꝫ instituto non legatario. b.d. Bar.

¶ Si domin° dolo fecerit ne testamentum mutaretur in quo seruus eius scriptus erat: ꝙ⁹ manumissus adierit hereditatem actiones ei[h] denegantur: cum et liberis ei[i] si quid fuerit datum denegari debeat et si non fuerint[k] in potestate: sed si legatum ei relictum sit[l] idqꝫ restituere aliꝫ sit rogatus: consequens erit dicere admitti cum ad legatum quod non[m] ipse habiturus esset: sed ad alium sit translaturus. ¶ Si plures heredes instituti sint et omnes dolo[n] fecerint quominus testamentum mutaretur: dicendū est actiones omniꝫ denegari: qr omnes dolo fecerunt.

¶ Qui impedit testes accedere: impedit testamentum fieri.

Paulus. Lex. ij.

SI quis dolo malo fecerit vt testes non veniāt: ? per hoc deficiat facultas[o] testamenti faciendi: denegande[p] sunt actiones ei qui dolo fecerit: siue legitimus heres sit: siue prior testamento scriptus. ¶ Fratris autez factum[q] fratri non nocet[r]. ¶ Si fidei[s] eius qui dolum admisit[t] commissum est vt hereditatem restitueret: ea hereditas caduca cum suis oneribus fiet vt commoduꝫ legis falcidię[u] fiscus sentiat: oodrantis autē fideicommissarius.

¶ Licet testatorem pladare blando sermone. b.d. Bar.

Paulus. Lex. iij.

VIrum quē nō per vim nec dolum quominus vxor cōtra eum mutata voluntate codicillos faceret interceſſerat: sed vt fieri affolet offensam egre mulieris maritali sermone placauerat: in crimen non incidisse respondi: nec ei quod testamento fuerat datum auferendum.

¶ De iure codicillorum. Titulus. vij.

¶ Si non valet qō ago vt ago/non valet vt valere potest. b.d. Bar.

Vlpianus. Lex. j.

EPiſſime rescriptū[v] et constitutū[w] est cuz qui testamentum facere opinatus est nec voluit[x] quasi codicillos id valere: videri nec codicillos feciſſe: idcoqꝫ quod in illo testamento scriptum est: licet quasi in codicillis potuerit valere: tamē non debetur.

¶ Potest relinqui ei qui nō est tempore testamenti sed tempore codicillorum: secus ecōtrario. b.d. Bar.

Iulianus. Lex. ij.

SI ei[y] qui post testamentum factum[z] et ante codicillos scriptos[a] natus esset codicillis per fideicommiſſum aliquid daretur

n ¶ Si quis dolo. Hanc ſitas. ſic ? .j. ff. ti. actiꝫ prima. l. veteres. ? ff. l. j. ſ. ſi ſeꝛuo.

o ¶ Denegande. est enim rem ex parte opponentis. ex altera in persona. vt. j. de do. ex. l. j. als. ij. in princi.

p ¶ Factum. prohibitio scilicet.

q ¶ Nō nocet. propter nō nocet qñ testator prohibuit impropꝛie. i. pdeſt qñ solus scripꝛ⁹ frater. p. bibuit mutari. ſic. ff. de offi. pcō. l. ij. ? dic et ſolue. ff. vt. ff. l. j. in pn. Alij hoc referūt tñ ad primū casum. arg. j. de reg. iu. l. alteri. ? facit q alteri[1] factum aliꝫ nō noceat. vt j. tit. ij. l. ſi heredi. ſ. fi. et ff. de alie. iudi. l. j. Item ad hoc qr pdeſt. ff. de inoffi. testa. l. poſthumus. ſ. ſi quis ex his.

[1] Concor. tex. in casu ipſe decani. extra de rescrip. cum. ſi. extra de ſtump.

r ¶ Si fidei. ea. j. ad treb. l. ij. ſ. fi. ? ff. eo. l. cuz ſi ſco. ? C. ad. l. fal. l. ij.

s ¶ Admisit. vt testamentum nō mutetur.

t ¶ Legis falcidie. f. trebellianice.

u ¶ Irū qui. facit. C. eo. l. fi. ? arg. C. de ſen. paſ. l. fi. in fi. ? famil. hercif. cl. in ipſius. Sed argu. contra. j. de iniur. l. item apud labeonem. in princi.

v ¶ De iure codicillorum.

w ¶ Poſt maiores voluntates ponit de mlonib⁹: in quibus quinqꝫ testes ad probationem non ad ſolennitatem exiguntur. vt. C. e. l. fi. ſ. fin. ? inſti. eo. in fi.

x ¶ Epiſſime reſcripꝛū. ¶ Casus. Feci testamentum coram quinqꝫ testibus ? nō expreſſi. ſi nō valeret iure testamēti quod valeret iure codicillorū: nunquid valēt ea que in eo relicta sunt: Et dicitur qr non: ꝙ⁹ ſi opinatus esset facere codicillos coram dictis teſtibus valerent. Uiuianus.

y ¶ Sepiſſime reſcripꝛum. in cauſis ſingularibus.

z ¶ Et conſtituꝛum. in cōmune.

a ¶ Nec voluit. expreſſim. vt. C. eo. l. ſi. ſ. illud. ? ff. de vulga. ſubſti. l. coheredi. ſ. cū filie. Et no. hic generale qr ſi nō valet qō ago vt ago nec valet vt valere pōt. ſic. ff. de cōſti. pecu. l. j. ſ. ij. ? C. de teſta. ma. l. ſi mater. ? .j. titu. iij. l. fideicōmiſſa. ſ. j. ? .l. fina. ? ff. de teſta. l. antepe. Sed argu. cōſtra. inſti. de adop. ſ. fi. ? ff. de ſerui. ruſti. prędio. l. via. j. ruſ. ? .j. de le. ij. l. codicillis. ? .j. l. priori. ſ. j. Item cōtra. j. ad trebel. l. ſceuola. Sed ibi de equitate loquitur. immo hic ſecus ideo quia voluit facere teſtamentum: ſed ibi codicillos.

Si ei qui. ¶ Casus. Ad euidentiā huius. l. no. qr ſm hec iura poſthumo alieno legari nō poterat: licet hodie poſſit. vt inſtit. de leg. ſ. poſthumo. Item nota qr ius codicillorum est per ſe ſingulare et non cōiunctum teſtamento: vnde ea que in codicillis relinquuntur perinde habētur ac ſi in teſtamento fiue codicillis eſſent relicta. vt. j. ea. l. ſ. j. et ff. de teſta. mi. ſi certarum. ſ. fi. ? ita amodo sunt plana quattuor reſpōſa vſqꝫ ad. ſ. furioſus. ? dictus. ſ. cum ſequenti planus est vſqꝫ ad ſi. legis. Uiuianus.

a ¶ Si ei. posthumo alieno.

b ¶ Factum. primo loco.

c ¶ Scriptos. ſecundo loco.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a Utile est. inspecto tpe codicilloꝝ nō testamenti quo eiqui nondū natus erat fr̄s postbumo alieno legari nō poterat. Ꝛso. fm bec iura: hodie secus. vt insti. de le. §. postbumo quoq; alieno.

b Testamentum factum. primo loco.

c Scriberentur. secundo loco.

d Datum esset. in codicillis. Ꝛso.

e Pro non scripto. tps ergo codicilloꝝ inspicit. vt arg. l. e. l. diuus. §. fi. ff. l. quedaꝫ. ff. l. quidaꝫ. ff sic p nō scripto. vt. C. de cadu. tol. l. i. §. ꝛ cū tripli ci. ff. de heredi. insti. l. quo loco. in fine.

f Singulare. Er eo q ibi finguntur quedaꝫ facta aliter q̄ fmt vt statim probat.

g Directa. in codicillis q nec in testameto dare tur seruo alieno. vt insti. de fingu. re. p fideicō. libertas. et. C. de manu. testa. l. seruo. sed eā liber tatem ꝛ in codicillis dire cto dare posset si tpe codi cillo: ꝛ et ei⁹: ꝛ testamen to codicilli sint confirma ti. vt. l. de manu testa. l. libertates.

b Si cum testamentū. quo relicta est libertas di recta subaudi. et sic non obstant iura que dicunt tempus codicilloꝝ inspici. vt. ff. de manu. testa. l. i. ff. de test. mi. l. fi certarū. §. fi. licet. Ꝛo. dubitauerit in posittiōe huius casus.

i Licet directe. quia eo tēpore quo dabitur dominium testatoris in seruo nō erat: ꝛ dic q̄ refertur ad primū ꝛ ad secundum casum.

k Eundē est. ꝛtra. ff. e. l. i. Sed nō ob. vt ibi dicti in solutione illius contrarij. Et cur.

l Facere. f. posse. vt. C. eo. l. nec codicillos.

m Nec quicq̄. vbi desideretur voluntas vel cō sensus de nouo: ꝛ fr̄s boc nō obstat. ff. solu. matri. l. ij. §. fi. ꝛ ō bis qui sunt sui vel alie. iur. l. patre. q̄ sunt contra.

+ Vel quie scētis loco habeat. cō. con. ter. cuz glo. in. c. fi. extra de iure cel. ab inte stat et Lanfrā. ca. q̄fi ꝓra falsa. ver. telles. de proba.

n Absentis. + cōtra. ff. de pcu. l. ij. Solu. nō batur ibi absens vt possit habere ratum: ꝛ fic concordat ꝛ facit. ff. de re iudi. l. furioso. ff. de arbi. l. diem. §. fi quis litigatorum. ff. quibus er cau. in possessionem eatur. l. si pupillus.

o Inutiliter. q̄ non septem testes: vel non rogati que sunt necesse. vt C. de testa. l. bac consultissima.

p Quasi bereditas. i. iure directo.

q Petitur. a legitimis heredibus. nam per fideicōmiss. hereditas cōdicillis potest relinqui. vt ꝛ insti. eo. §. fi. ꝛ. C. eo. l. ij. ꝛ ad trebel. l. ꝛ fine. ff. si quis omis. cau. testa. l. qui autem. circa princi. ff. ad trebel. l. sceuola. ff. l. eo. l. cōficiuntur. §. ff. ff. ti. i. l. antepe. ff. l. ptori.

r Falcidie. i. trebellianice.

S I quis cum. ¶ Casus. Titius habens testamenti factionem non fecit testamentum sed codicillos: et ita in eis dixit: quisquis mihi heres erit bonorum ve possessor eius fideicommitto vt det gaio centum et seio totidem: et decessit: et habuit legitimos heredes. certe presumebant data fideicommissa sue erant nati dicti legitimi heredes tempore codicillorum siue non: si autem fecisset testamentum et non esset ex eo adita hereditas non deberentur fideicommissa data in codicillis. Ainianus.

vtile est⁸: q̄ si ei qui post testamentum[o] factū ꝛ anteq̄ codicilli scriberent[k] mortuus esset datū esset[k]: pro non scripto[e] habetur.

Facta in codicillis perinde habentur ac si facta essent in testamento. b. d. Bar.

C Codicillorum ius singulare[e] est: vt quecunq; in his scriberētur perinde haberentur ac si in testamento scripta essent: ideoq; seruo qui testamenti facti tempore testatoris fuisset: codicillorum tempore alienus/non recte libertas directa[g] datur: et contra si cum testamentum[b] fiebat alienus esset eo dicillorum tempore testatoris: intelligitur alieno seruo libertas data: ꝛ ideo licet directe[g] libertates deficiant: attamē ad fideicōmissarias cundum est[k].

Furiosus habetur pro absente ꝛ non consentiente. b. d. Bar.

E Furiosus non intelligitur codicillos facere[t]: q̄ nec aliud quicq̄[m] agere intelligitur: cū per omnia ꝛ in omnibus absentis[n] vel quiescētis loco habeatur.

Hereditas non pōt directo dari vel cō firmari in codicillis: sed ad fideicōmissum trabitur. b. d. Bar.

C Hereditas testamento inutiliter[o] data non pōt codicillis quasi hereditas[p] cōfirmari: sed ex fideicommisso petitur[q]: salua tamē ratione legis falcidie[r].

Per codicillos factos ab itestato videntur rogati omnes quocunq; iure succedentes inter natos et nascituros. boc dicit Bartolus.

I dem. Lex. iij.

S I quis cum testamentum nullum[o] habebat codicillis fideicommissa boc modo dedit: quisquis mihi heres erit bonorum ve possessor eius fideicommitto[r]: fideicommissa prestari debent: quia paterfamilias qui testamenti factionem[v] habet: et codicillos faceret: perinde haberi debet ac si omnes heredes[x] eius essent[y] ad quos legitima eius hereditas vel bonorum possessio peruenturaᶻ esset: sed ꝛ si post codicillos factos natus quis esset proximus agnatᵃ vel suus heres/fideicommissus prestari debebit: intelligitur enim is quoq; heres scriptus: ꝛ ideo nō perinde[a] habēdus est ac si rupitfset[b] bos codicillos.

Ad cōfirmationem codicilloꝝ requritur aditio ex testamento si factū est. Bar.

C Testamento facto etiam si codicilli[i] in eo confirmati nō essent: vires tamen ex eo[i] capient. Denq; si hereditas ex testamento adita non fuisset fideicommiss. ex buiusmodi codicillis nulli[r] erit momenti.

I dem. Lex. iiij.

Q Um qui codicillorū tpe soluendo fit[c] recte libertatē dare placuit[s]: ꝑ uis testamenti facti tempore soluendo non fuerit.

Per sequens testamentum reuocantur codicilli nisi aliquo iudicio confirmentur. b. d. Bar.

Papinianus. Lex. v.

A Nte tabulas testamenti codicilli facti nō aliter valēt/ q̄ si testamento q̄ postea factum est/ vel codicillis confirmentur: † aut voluntas eoꝝ quocunq; iudicio[k] retineatur: sed non seruabuntur ea de quibus aliter defunctus nouissime iudicauit[k].

In codicillis nō pōt adiici ꝛditio institutioni pure facte. b. d. Barto.

Marcellus. Lex. vj.

D Ui seuerus et antoninus rescripserunt: nihil egisse matrem que cū pure liberos suos heredes instituerit: conditionem emācipationis codicillis adiecit: quia neq; conditionem heredi instituto codicillis adijcere[x]: neq; contra est. vt. ff. eo. l. ij. in prin. ꝛ. j. eo. diui. ff. in fin. ꝛ. C. de testa. ma. l. j. ꝛ. ff. de testa. mili. l. si certarum. ff. fi. ꝛ dic testamentum factum ante codicillos. sed certe idem ꝛ si post fm Jr.

g Placuit. als non valeret fideicommissaria etiam solo euentu inspecto: sed in directo etiam consilium. vt. C. qui mi manumit. non possunt. l. j. ꝛ fi. ꝛ hoc propter legē eliescentiam. vt insti. qui. non est permis. face. testa. in princi.

b Ante. Judicio. expresso. Sed quid si post: Respon. fm quosdam idem. vt. j. e. l. ab intestato. immo secus est etiam boc iure. vt. ff. eo. si quis cuz. §. fina. que est contra. Sed bodie siue ante siue post semper confirmari videntur: nisi reprobentur. vt insti tu. e. §. non tantum. ꝛ. C. eo. l. siue in initio: et sic corrigitur papinia. insti tu. d. §. per diuum seuerum. ꝛ ista ler.

i Judicauit. aliquod relictum codicillis postea ademit testameto confirmans codicillos in alijs.

k Jui. Adijcere. vt ꝛ insti. eo. §. fi. Sed contra. ff. de condi. insti. l. peñ. §. pe. Sol. bic forte in fuo berede: ibi in extraneo. Vel dic vt ibi. Item cōtra. j. eo. ti. l. institutio. fed aliius est omnino casus: et fallacit. j. eo. l. quod per manus.

s Si quis. Nullum. factum.

t Fideicommitto. vt det illa ꝛ illa.

v Factionem habet. Aliter essi codicilli nō valent. vt. j. e. l. diui. §. pe. ꝛ. l. cōficiuntur. §. codicilli. ꝛ. l. aristo. ff. ꝛ. ff. eo. l. ij. §. furiosus.

x Heredes. ex testamento.

y Essent. scripti.

z Peruentura. ab intestato: ꝛ no. q̄ secus ꝓbat in substitutione pupillare. vt. ff. de vulga. substi. l. qui liberis. §. bec ꝓba. et insti. de pupil. substit. §. liberis. in fine. §.

a Nō pinde. Doc q̄ dixit quisquis ꝛc. secus si simpliciter reliquisset. vt C. eo. l. j. ꝛtra. vel dic nec tunc rumpi codicillos cū nō est factus testamentū a quo dicantur pendere. vt. d. l. no.

b Rupisset. Quia vidē ex voluntate testatoris succedere. vt. j. eo. l. cōficiunt. §. j. ff. ff. de leg. iij. l. j. §. fi. ‡ Solu. ibi. ꝛ facit. j. de leg. iij. l. dec. ꝛ j. ti. i. l. si fundū ꝑ fideicō missū. §. fi. et. l. antepe. ff. l. pri. in fi. ꝛ insti. in eo. ti. in fi. ꝛ. ff. de vulga. substi. l. in substitutione.

c Codicilli. facti post testamētū nō ante fm bas leges. vt. j. eo. l. antepe. ꝛ dic vt ibi.

d Er eo. ex testamento ergo nascit actio ꝓpter qua q̄ codicillis data sunt. vt. j. e. ab itestato. Ꝛso. Vel dic agi ex ipsis codicillis. i. vtili ex testamento: q̄ sunt testatio mentis vel condictione ex lege. vt no. C. cō. de lega. l. ij. §. fina.

e Nullius momenti. nō est ergo pola idē ac si nō fuisset factum testamentum. sic em̄ valerent codicilli. vt insti. de fideicō. here. §. preterea. Ꝛso. ꝛ est ratio: quia facto testamento videtur in codicillis rogare scriptos qui cum non adeant deficit fideicommissum.

Ex quo. ¶ Casus. Hec ꝛ sequētes due ll. plane sunt. Tinia.

f Solucdo sit. videbat codicillum trabendū ad tps testamenti. Sed con

‡ Solue et dic fm bar. q̄ ibi nolatim ab vna ꝑsona relin quitur hic simpliciter.

† Arg. ff. in l. j. C. de codici. ꝛ quod solue vt ꝑ specu. in ti. ff istru. edi. §. viso de l. pugnatiōe. ff. ff. ꝛ no. q̄ tuti⁹. et. §. cōpēdiose. ver. si ad cō fiderandū.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

+ Dic hoc a esse verus si fuit scm testamentū solēne als nō ḡuius haberet clausulā oē aliud testamētū cassāt. vt no. l. si iure. per Bar. in. li. col. ver. ḡro dicit testator. j. ō leg. iii. Sed cōfirmat tale secūdū non solēne cū dicta clausula p additionē venīēt. ab intestato: z tollit primū nisi dictas clausulas habeat. ita sing. no. bar. vbi. ō.

a Plures. secus in testamentis. q: p secundū + rumpit primuz nisi in milite. vt. ff. de inoff. testa. l. j. z insti. quib⁹ nō est pmis. fa. testa. ff. j. t. ff. de testa. milī. l. quercebatur.

b Scribi. secus in testamento in scriptis. vt. C. de testa. l. iubemus. et facit insti. eo. in fi.

c Signari. i. sigillari.

d Licet in confirmatione. que in testamēto fiebat.

e Velit. codicillos futuros.

f Fuerint. immo cōtra. vt. j. de leg. iii. l. si quis in principio testamenti. nisi exprēsse priora volūtas penitea: vt ibi dicit. Sol. z hic exprēsse penitet: et hic subjicit. nam ea ac. est sīr ibi in princi. loquerat valere secundo relicta/ sed postea determinat. Vel solue vt ibi. Item cōtra. j. eo. l. confiunt. §. fi. Solu. ibi nō exprēssit. Itez contra. j. titu. j. l. si mihi et tibi. in §. fi. Sed dic q: et ibi nō exprēssit. Itez contra. j. tit. ij. l. fi. in princi. Sol. et ibi exprēssit. z sic concordat. et facit predicta an valeat pniuleḡiū contra legem indultuz non obstante tali lege. quod dic vt. C. si cōtra ius vel vti. pub. l. fi.

g Prioriō⁹ derogant. ad hoc. ff. de pcur. l. si qs aūt. §. fi. z de contrahen. emp. l. pacta. C. de pactis. l. pacta.

h Testamentuz facere. de iure. vt. j. e. l. cōficiū tur. §. codicilli. z. ff. eo. l. si qs cū. in pan. sed de facto secus/ qz qui non pōt de facto: qz septem testes nō habet: pōt codicillari sīb habet quinq⁹. vt insti. eo. in pin. Item faciū⁹ confirmantur. vt. j. de lega. iij. l. j. §. i. z facit. j. ti. j. l. ij.

i Mortuo. scz tam.

k Pro nō scripto. videbaf codicillū trabi ad tps testamenti. vt z vide batur similiter. ff. eod. l. cū. z sic videbaf esse in causa caduci legatum. sic j. eo. l. quedā. fed tamē nō est in causa caduci: sed pro nō scripti: vt hic. z. ff. eo. l. ij. in pin. z qō pro non scriptū z qō in causam caduci. dic vt. C. de cad. tol. §. ea em. z facit. j. ptori.

l Quedam. Innuit q: regulariter que fiunt in codicillis respiciunt testamentū qō est verū. naz si nō tenet testamentū nec codicillus. vt. ff. l. pri. §. pe. Item rupto testamēto rumpit codicillus. vt. C. eo. l. j. z sic femp id respicit. vt. j. eo. l. ab intestato. in fi. Sed hoc fallit. vt hic l. si cū referuntur valent codicilli facti in captiuitate: vel cum alꝰ defuit posset testari inspecto tempore testamenti quo et confirmauit codicillos futuros. Sed hoc non debet esse vt in exemplis huius. l. j. de captiuis bello. §. codicillis. z. ff. eo. l. ptori. §. finali. z. l. cum. z. l. ij. in princi. z. C. de testamen. manu. l. j. z facit. j. de verbo. obliga. l. titia. §. idem respondit.

m Desierit habere. qō multis modis cōtingit. vt nota. ff. de testa. Et no. q: cōfirmatio nō trahit in id tps quo facere vel confirmare non potest. ‡ fic. j. de vbo. obli. l. cū qui ita. §. fi. z arg. ff. de arbi. l. si cū dies. in pin. Sz arg. ff. j. de vb. obli. l. si filī. z. ff. de cōdi. insti. l. institutio. z. §. de testa. milī. l. quod dicitur. Accur.

n Que nō iuris. superiora fuerūt iuris. nā iuris est posse testari vl nō. vt. ff. de testa. l. iij. z. iiij. sed in his que sunt facti idem. vt nō trahantur ad tempus confirmationis: vt subijcit exempla.

o Tot annis. z. tot annoꝝ. z facit. j. de au. z argen. leg. l. si ita.

Dñficiuntur. Latus. Codicilli cōfecti vel cōficiendi cōfirmantur quattuor modis. scilz in futurum vt cum dicit testator. codicillos quos faciam infirmo. Item in preteritum: vt cum dicit: codicillos quos feci cōfirmo. Item confirmantur per fideicōmissum et testamēto vt cum in testamento fidei heredis committit testator. vt det. z faciat ea que in codicillis continentur. Item per fideicōmissum fine testamēto: subſtituere directo potest. Codicillos etiā plures quis facere possit: z ipſi⁹ manu necꝫ scribi⁹ necꝫ signari necesse est.

Nemo pōt sibi legem imponere a qua non liceat recedere. b. d. Barto.

Licet in cōfirmatione codicillorum paterfamilias adiecerit vt non alꝰ valere velit/ q̄ sua manu signatos z subscriptos: tamen valent facti ab eo codicilli: licet necꝫ ab eo signati: necꝫ manu eius scripti fuerint. nam ea que postea geruntur prioribus derogant. Codicillos is demum facere potest q z testamentum facere potest.

Legata pro nō scriptis nō valēt etiaz in codicillis. b. d. Bar.

Si post testamentum factum mortuo codicillis quis legauerit/ iz testamento confirmatis: p non scripto legatum sit.

Per fictionem aliquid retro non fingitur vbi deficit extremum a quo vel ad quod. b. d. Vel aliter. Codicilli facti ab eo qui defuit esse testabilis non referuntur ad testamentum. Item verba prolata in codicillis intelliguntur vt ertūc/ nō ex tpe testamenti. b. d. Bar.

Idem. Lex. vii.

Quedam non referuntur ad confirmationem codicillorum: veluti si ante captiuitatem quis codicillos confirmauerit: et in captiuitate codicillos scribat. nam non valent: idem est si aliquo modo ius testamenti faciendi deputa cum coram quinq⁹ testibus reliquit fideicommissa scilicet in codicillis. Sed quomodo ab intestato possunt relinqui fideicommissa: certe non videtur cum hereditas in codicillis ab intestato non detur. vt. j. eo. quod per manus. si non datur hereditas in codicillis ergo in eis nō potest grauari heres legitimus. vt arg. j. de leg. j. non amplius. in principio. sed certe hec argumētatio nō valet: quia ideo fideicommissa dari possunt a succedentibus ab intestato quoniam creditur defunctum sponte eis relinquere legitimaz hereditatem. Codicilli. Non potest aliquis facere codicillos nisi de iure testamentum facere possit: si autem testamentuz nō possit facere facto ipe diēte nihil nocet. Si post factum. Titius fecit testamentum z infine testamenti confirmauit codicillos quos sperabat se postea facturum: postea dedit se ad arroganduz. z existēs in potestate patris arrogantis fecit codicillos: z postea arrogator emancipauit eū: non quid debētur legata que reliquit in dictis codicillis? et dicas q̄ sic. nam quāuis fecerit codicillos eo tempore quo de iure ciuili testamenti factionē non habebat: id est eo tē pore quo erat in potestate dicti arrogatoris / tamen dictum testamentū q̄fecit ante arrogationem valet de iure pretorio: ideo quia decessit iaz emancipatus ab arrogatore: z ideo non est mirū si codicilli in eo cōfirmati valent: nec est similis dictus arrogatus muto: qui mutus confirmauit codicillos futuros in testamento q̄ ante furorē fecit: z postea factus mutus fecit codicillos: z postea effect⁹ sanus decessit: licet enim predictus mutus non potuerit testamentuz facere tempore quo erat mutus/ tamen testamentum quod ante fecerat remanet firmum de iure ciuili z pretorio: predictum autem testamentum arrogati sublatum est de iure ciuili vt dixi: et de alienis rebus: id est de suis reb⁹ que sunt facte arrogatoris testatur dictus arrogatus quodammodo faciendo codicillos quāuis autem quantum ad ius ciuile sit differētia inter testamentum arrogati et mutiz tamen quantum ad codicillos eoruz non est differentia. nam vtriusq⁹ codicilli valent: nam et si postbumus alterius ruperit per natiuitatem testamentum patris et postea decesserit / nihilominus valent codicilli quos pater fecit postbumo viuente.

Si miles. Titius fecit testamentum: et postea effectus est miles: z in militia fecit codicillos coram tribus testibus pone: certe valent codicilli iure militari/ quāuis eodem iure non valeat testamentum: sequens. §. si ei ꝛc. planus est: et alius sequens: si quis ꝛc. z sequens. iez que incipit: aristo. Aiuianus.

* Concor. tex. in. c. j. ō desp. ō. Ipu. lib. vj. z. l regula nō firmat: z ibi g Dy. z ita g. fatur. eo. lib.

p Cōficiunt. i. cōfecti cōfirmantur. vt statim subijcit.

q In futurū. vt codicillos quos faciam confirmo. Accur.

r In preteritū. vt codicillos quos feci.

s Testamento facto. nō iure vt coraz. vj. testibus. z dixit si nō valet iure testamenti valeat iure codicillorum.

t Aut sine testamēto. vt si no volens intestatus decedere facit codicillos saltem coraz quinq⁹ testib⁹. vt. C. e. l. fi. z ad hoc subijcit: sed ideo ꝛc. z fa. C. de natu. libe. l. quoniam.

v Possunt. Cōmittit eīs fidei heredis legitimi: vt faciat que i codicillis continebantur.

x Quoniā credit. ita q: nō pōt. pbari ꝛtrarium: q: magis est fictio: vt hic. z. ff. eod. l. si quis. in princi. z. C. de adop. l. cum in adoptiuis. §. sed siquidem. z insti. de vulg. substi. §. vel singulis.

y Potest. de iure vt subijcit.

z Codicillos. de facto nā stipulatio vitiat in potētia iuris. vt insti. de inuti. stipul. §. ipossibilis. nō de facto. vt. j. de vb. obli. l. ꝛtinu⁹. §. illud.

Sed si. sub.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Sed ſi.ſub.exigimus ꝛc.ꝛ ſic loquit.ff.eo.l.diuus.§.pe.ꝛ inſti.eo.§.i. Nec ob.ff.de capti.l.in bello.§.codicilli.in fi.§.vt ibi patet.

b ¶ Si poſt factũ teſtamentũ.ſcz cõpletum poſt finem cuius confirmauit codicillos futuros.

c ¶ Codicillos.quos facturus ſit.

d ¶ Et ibi.i.in arrogatione conſtitutus.

e ¶ Nã ꝛ teſtamentum.ſ. predictum tenet iure pretorio non ciuili. vt inſti. qui.mo.teſt.infir.§.non tñ.ꝛ.ff.de ſecun. tab.l.q er liberis.§.fi.ꝛ ff.vide bant codicilli valere.

f ¶ Si eo tpe. alſ ſed eo tempore ꝛc.alſ cuꝫ eo tẽpore ꝛc.alſ ſi eo tempore ꝛc.ꝛ tunc ſi pro ẽ uis.

g ¶ Non habuit. ¶ Et ideo valere non videbaꝫ ꝛ vt ff.eo.§.pꝛori.§.

h ¶ Nec ſiſtis. alia rõ ẽt nõ videbant valere:qꝛ iure ciuili teſtiõ eſt irritũ:ꝫ ſecus ſ muto vbinõ irritat ꝓ ſequẽtẽ mutatẽ.

i ¶ Cõfirmauerit. anteq̃ fieret mutus:ꝛ recte dicit hic hoc.q.ſine timore nõ pende confirmationis ꝓ mutitatem.

k ¶ Ꝛs.ſcz mutus.

l ¶ Nõ poſſit. cũ eſt mutus niſi ſciat litteras. vt C. qui teſta . facere poſſunt.l.diſcretis.

m ¶ Huius autem.ſcz arrogati.

n ¶ Sublatũ eſt. iure ciuili.nõ pretorio. vt.ff.eo.

o ¶ Teſtaꝫ. faciendo codicillos teſtaꝫ cũ ſit teſtamentum teſtatio mẽtis. vt inſti.de teſt.in prin.et vere de alienis facit hic nõ tñ ꝓprie ẽt teſtiõ:ꝛ iõ dicit quodãmõ.et ſic determinaꝫ vbũ teſtaꝫ per hoc vbã quodãmõ.ꝛ cuꝫ ſtatim dicat valere codicillos:not. quẽ teſtari de alienis ſic.ꝛ.C.de ſacroſan.eccle.auten.ſi qua.ꝛ inſti.de pup.ſubſt.§. nõ ſolũ. Sꝛ certe bic fuerũt ſue tpe mortis vñ remanent.no.in Ziũ ꝙ nemo de alienis teſtatur.

Teſtatur q̃ ſqꝫ de alienis.

p ¶ Valere codicillos. cõtra.C.e.l.j. Solu. eſt dis ruptũ teſtamentum iure ciuili poſtbumi agnatione:hic cap in ſ diminutione ꝛ iure pretorio . vnde h adhuc valet teſtamentum:ibi nullo modo.

q ¶ Deceſſerit. poſt ruptum.vt.C.e.l.j.

r ¶ Valent. de iure pretorio nõ ciuili.vt.ff.de iniuſt.teſt.l.poſtbumus.ꝛ hoc vbi deceſſit adhuc viuo teſtatore:ſi autem eo mortuo dico ꝙ nõ tenet nec codicilli ex tunc/ſed ex nũc ſi dixerat poſtea eo mortuo tunc valere ꝙ ea in codicillis legauerat.vt.C.e.l.j.ꝛ.j.de leg.iij.l.j.§.j.

s ¶ Teſtamentum.iure cõmuni.

t ¶ In militia. Coram duobus teſtibus:quod poteſt etiam teſtamentũ. vt.C.de teſt.mili.l.milites.

v ¶ Quẽritur. Videtur ꝙ non qñ ꝛc.

x ¶ Reſignauit. quo caſu etiã teſtiõ iure militari valet.vt.ff.de teſt.mili.l.tribun⁹.§.fi.ꝛ.l.cituus.ꝛ facit.l.ſi certarũ.§.fi.

y ¶ Utile legatũ. Videbat nõ valere q̃ſi ſuo ꝓprio.vt.C.de le.l.ſeruis.ſz ſec⁹ ẽt qꝫ ſimℓ vſ b dediſſe legatũ cũ pẽdebatvſqꝫ ad mortẽ.vt.C.õ neceſſer.l.q̃dã.§.ſi cũ vẽtes.ꝛ ff.teſta.tu.l.ꝛ ſi a pꝛe.Sꝛ ar.Ꝺ.iſti.õ le.§.an ſeruo.Sꝛ ibi pfecerat volũtatẽ bic nõ cũ adhuc facturus erat aliquid.

z ¶ Conſiſtere. incõmutabiliter,ad quod.ff.de verbo.obliga. gcqd.§.fi.

a ¶ Non valebunt. nam vltimos condendo priores reptobare:voluntatẽqꝫ teſtamento expreſſam videtur immutare.ℛ.Item no. q̃ appoiando vltimos videtur reptobare precedentes ſic.Ꝺ.de ꝓcur.l.mariꝰtus.ꝛ de pac.conuen.l.fi.ꝛ facit.Ꝺ.e.o.l.diui.§.licet.ꝛ.ff.ti.j.l.ſi mihi.§.fi.ꝛ.l.ſeq.ꝛ de lega.iij.l.ſi quis. in prin.

b ¶ Riſto.Plo. predicta vera.vt.ff.de teſt.l.de ſtatu.ꝛ.ff.de leg.iij.l.j.in prin. niſi in caſu vt ſubijcit.

c ¶ Veteran⁹. vel miles. vt.C.de teſt.mili.l.ex mi litari.ff.ꝛ facit.ff.de leg.j.l.filiuſſam.in prin.

d ¶ Teſtamentũ.q.o.nõ ſolum codicilli.

Quod ꝓ manus.

¶ Caſus. Nec lex vult reddere rõnẽ quare in codicillis nõ poſſit fieri inſtiõ:ꝛ redit talẽ rationẽ qꝛ ſi cõcederes dari poſſ. heredit.in codicillis. iaꝫ in quodaꝫ caſu euenire quoddã abſurdũ:puta ſi facerem teſtiõ ꝛ in codicillis inſtituerẽ mihi heredem.nã videreꝫ infirmari teſtiõ ꝓ codicil. qõ eſſet abſurdus vt dixi:qꝛ codicilli debẽt cõfirmari ex teſtõ et nõ teſtiõ ex codicillis : immo cõfirmat teſtamẽtũ ꝓ inſtitutionem heredum.Viuia.

e ¶ Qõ per manꝰ. Id eſt vulgo.

f ¶ Nõ poſſe. vt ꝛ.C.e.l.ſi idẽ.ꝛ.ff.e.l.diuus.

g ¶ Heredem accepit:qꝛ eſt caput teſtamẽti. vt inſti.de leg.§.ante.ꝛ eſt ta le qõ hic dicit:qꝛ cũ teſtamentũ ſit cã codicillorũ nõ debẽt codicilli eſſe cã ſue cauſe.ſic.ff. de acqui. here.l.ꝓ ſeruũ.ſic ꝛ g inſtruere ꝛ ꝙ aliuꝫ nõ ꝺ ab alio inſtrui. vt.ff. de edẽ. l.ſi quis ex.§.ꝓbibet.

Qui grauꝫ. ¶ Caſꝰ

Titꝰ bñs filiũ ꝛ vroꝛẽ ꝑgnãtẽ:ignorans vroꝛẽẽ ꝑgnãte codicillis ad dictũ ſuũ filiũ ſcripꝭ reliquit libertatẽ ſticbo ꝛ ꝑphilo ſuis ſuis et poſtea deceſſit et poſtea dicta vroꝛ peperit filiã certe ſolus filius ꝑfata bit libertatẽ dictis ſeruis ꝛ nõ filia:qꝛnõ intelligit grauata filia cũ tpe codicillo:ꝙ de ea nihil ſenſerit:ꝛ ꝺ dictꝰ filius reddere a dicta ſua ſoꝛore partes q̃s ipſe habebat in dictis ſuis:ꝛ h dicit cũ duab⁹.ll.ſequẽtib⁹.

b ¶ Filium.natũ.ꝛ dic nominatim ꝛ ſpecialiter.

i ¶ A ſolo filio.immo nec a filio:qꝛ rupti ſunt codicilli.vt.C.eo.l.j.Sed dicas non ruptos:vtpote cũ nõ pendeant ex teſtõ aliquo. vt.j.e.l. is q. Alij dicunt ruptos:qꝛ ex teſtamento pendebãt/ſed filiũ tenerꝰ:quia ab inteſtato fuerat rogatꝰ:filia nõ:qꝛ rogata nõ fuerat. Itẽ videt diſtingui an ſit diuiſibile relictũ:ꝛ tunc filiꝰ ꝑ parte/an indiuiduũ:ꝛ tũc in mibilum.ꝛ.j.e.l.ſed cum ea.ꝛ.l.is qui.in fi.q̃ ſunt cõꝛa. Solu.illa diſtinctio in aliꝭ nõ in libertate.vt.ff.de leg.ij.l.cũ pater.§.cũ eſtimaret.ꝛ.l. cum filiꝰ.in prin. Vel ꝺcit.Ꝺ.l.is q.no. Itẽ imo videt filiam teneri ꝑ parte oneris.vt.C.de cadu.tol.l.j.§.ne aũt.Ꝺ.Sol.ibi. Itẽ eo mõ ar.Ꝺ.ff.de fideicõ.liber.l.ſi alieno.§.liber. Sol.ibi. Itẽ arg.Ꝺ.ff.de pact.l.tale.§.fi. ꝛ.ff.de ver.obli.l.eum qui.§.ſi.Sed ibi inter viuos:bic nõ. Itẽ bic nominatim a filio. Itẽ Ꝺ filiꝰ ꝑeter volũtatẽ ſucceſſit qõ ibi nõ erat.

Illud. Caſus in ꝓncipio.continuatur in precedenti caſu. ¶ Tractari. Seius non facto teſtamento ita dicit in codicillis ſuis:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tittum beredem esse volo. nunquid gaius legitimus heres dicti scij tenetur dare beredi tatem dicto titio? ⁊ distinguit: vtrum seius voluerit valere dictam scripturam pro testamento: ⁊ tunc nihil poterit petere titius a legitimo: an vero voluerit titio relinquere fideicommissarias beredi tatem a legitimo: ⁊ tunc eam titius consequetur: quod ante de duobus predictis voluerit dicti seius ex scripto qđ fecit seius declarabit plerūq. nam si forte a dicto gaio legitimo legata reliquit: ⁊ si heres ei non esset dictus legitim⁹ ascripserit ei substituti⁹ intelligitur voluisse facere testamentu⁹ ⁊ nō codicillos: ⁊ sic nihil a legitimo peti poterit. vt dictum est. Viuianus.

a ¶ Voluit. qđ potuit. vt j. ad trebel. l. ex facto. in prin. ⁊ l. fceuola.

b ¶ Hoc casu. ſ. primo.

c ¶ Intelligit. vt. C. de testa. l. non codicillum.

QVidaz. ¶ Casus. Titius instituit sibi duos heredes in testamento ⁊ altos eis substituit: ⁊ postea decesserunt dicti duo hēdes: ⁊ postea idem titius fecit codicillos ⁊ in eis quibusdaz legata reliquit: vel etiam ademit legata quibusdā quibus dederat in testamento: quaeritur/ nunqd substituti institutorū debeant dicta legata in codicillis relicta ac si essent relicta in testamento? et vtrum ademptio valeat ac si esset facta in testamēto? et fabinus ⁊ cassius dixerunt qđ sic: proculus autem dixit qđ non. ⁊ bene. et hoc probat proculꝰ a simili. videlicet quia dicit proculus qđ si legetur ei qui tempore codicillorū⁹ non est in rebus humanis non valet legatum: sicet legatarius fuerit in rebus humanis tempore testamenti: ergo in nostro casu nō debet esse vlius momenti illud quod post obitum beredis legatus est: vel ademptū in codicillis: quia heres ad quem sermonem dirigat relinquens legatū in codicillis non est in rebus humanis: ⁊ hec vera sunt cum duo sunt instituti beredes ⁊ ambo decesserunt anteq̄ testator faceret codicillos. vt quando vnus tantum fuit institutus: ⁊ ipse decessit anteq̄ testator faceret codicillos: si autem duo essent instituti ⁊ cuilibet eorum esset datus suus substitutus: ⁊ vnus dictorum institutorum decessisset anteq̄ testator faceret codicillos in quibus reliquit legata: ⁊ alter institutorum remansit vinus post mortem testatoris: vtilia erunt dicta legata data i codicillis post mortem dicti beredis: sed predictus coheres qui remansit viuus/ nunquid debet omnia integra legata: an vero debeat pro dimidia: ⁊ substitutus coheredis mortui pro alia dimidia: Et respon. qđ solus coheres qui remansit viuus debet omnia ⁊ integra legata: ⁊ est ratio. quia bis coheres adiunctus fuit ei in prestandis legatis qui non erat in rebus humanis eo tempore quo ei in codicillis adiungebatur. et hec vera sunt siue talibus verbis legauit in codicillis testator quisquis mibi heres erit lego talib⁹ tantum: siue in legando expressit proprija nomina beredum: sed si appareret expressa voluntas testatoris volentis vt ex vniuersa beredi tate predicta legata erogarentur: tunc teneretur heres predictus qui remansit viuus et substitutus mortui coheredis pro beredi taria parte: et si conueniantur a legatarijs vltra beredi tariam portionem habent exceptionem doli. ⁊ hoc dicit cum. l. sequen. Viuianus.

d ¶ Repeto. id est recordor.

e ¶ Obierint. viuo testatore ante codicillos.

f ¶ Ascripta. i. relicta ab institutis qui tamen iam erant mortui.

g ¶ Ademptio. legatorum.

h ¶ Respondisse. ⁊ male.

i ¶ Dissentiente. ⁊ bene.

fideicommissariam heredi tatē v legitimo per hanc scripturā quaz codicillorū instar habere voluit[a] reliquerat: an vero testamentum facere se existimauerit. nam hoc[b] casu nihil a legitimo peti poterit. Voluntatis autem questio ex co scripto plerūq. declarabit. nam si forte a titio legata reliquit ⁊ substitutum ascripsit: heres si non extitit fiet fine dubio non codicillos sed testamētum facere voluisse intelligitur[c].

Sceuola. Lex. xiiij.

QVidam referunt quantum repeto[d] apud iulianum sabini/ et cassij/ et proculi expositaz esse in questione huiusmodi controuersiam: an legata q̄ postea q̄ instituti mortem obierint[e] codicillis ascripta[f] vel adempta sunt: a substitutis debeantur: id est an perinde datio ⁊ ademptio[g] etiaz hoc tpe codicillis facta valeat ac si testamento facta esset: quod sabinū ⁊ cassium respondisse[h] aiūt proculo dissentiente[i]: nimirū autem sabini ⁊ cassij collectio[k] / quā et ipsi reddunt illa est qđ codicilli pro parte[l] testamenti habentur: obseruationēq̄[m] et legem[n] iuris inde traditam seruent: ego[o] autem ausus sum sententiam proculi verissimā dicere: nullius enim momenti est legatum quod datum est ei qui tempore codicillorum in rebus humanis non est[p]:

k ¶ Collectio. i. argumētatio ex qua sequitur ergo/ vel igitur que est collectiua vel illatiua connunctio: sic enim inferebant: vicem testamenti representant: sed in testamento data valent: igitur ⁊ in codicillis. Vel dic collectio. i. illatiua connunctio ergo vel igitur quam ipsi inferunt: ex sequentibus inferunt ⁊ concludunt.

licet testamenti[q] tempore fuerit: esse enim debet cui detur: deinde sic queri an datum cōstat: vt nō ante iuris ratio q̄ persona querē da sit[r]. In proposito igitur[s] qđ post obitum heredis codicillis legatum vel ademptum est/ nullius momenti est: quia heres ad quez sermonem conferat[t] in rebus humanis non est/ eaq̄ ademptio et datio nūc vana efficietur[v]. Nec[z] in eo herede qui ex asse instit ut[y] erit/ data substituto itavt ab instituto codicilli confirmarentur.

¶ Legata in codicillis a duobus institutis relicta vni: vno eorum mortuo pto pte eius in effectu tm̄ sunt legata inualida. hoc dicit cum. l. sed cum ea. que debet cōtinuari ad iſtam: licet communiter veniat post. l. ab intestato. Bar.

¶ Si duo instituti sint substitutis[a] datis/ vnusq̄[b] eozum decesserit: vtilia videntur legata[b]: sed circa coheredem[c] erit tractatus: nunqd totum[d] legatum debeat: si quisquis mibi heres erit/ legatum erit: an vero non q⁊ sit substitutus heres qui partem faciat[e]: licet ipse non debeat[f]: idem etiaz potest circa nomia expressa † tractari[g]. multoq̄ magis solum coheredem totum debere puto: q⁊ is[h] adiunctus[i] sit qui[k] etiam tunc cum adiungebatur[l] in rebus humanis non erat.

Paulus. Lex. xv.

SEd cum ea testatoris[m] voluntas fuerit vt vniuersa

l ¶ Pro pte. ſic. ſ. quēad modū testi. ape. l. sicut.

m ¶ Obseruationēq̄. obseruationē vocat nō solēnitatē. Ibi em̄ falsum esset: ſi ius qđ statuit vt is de mū faciat codicillos q et testm̄: ⁊ ei demū legat in codicillis cui ⁊ in testō.

n ¶ Et legem. vt infirmet testm̄ eodem iure quo codicilli ⁊ ecōtra. Alzo. ⁊ facit. ā. de rei ven. l. que de tota. in prin.

o ¶ Ego. fceuola. Accurr.

p ¶ Nō est. Sed quid ad rūbi: Rñ. probat a fili: vt sicut legatum relictuz non valeret relictū ei pſone que nō est in reb⁹ humanis: ita ⁊ relictum ab ea persona que nō est in rebus humanis.

q ¶ Licet testamenti. vt ⁊ ſ. eo. l. dim. ſ. fi.

r ¶ Persona querēda sit. tam eius cui relinquit et a quovl h: ⁊ statim subiūcit: q̄ etiaz relinquentis. vt. ſ. de testl. l. si gram⁹. ⁊ est sic. ſ. de transac. l. cuz bi. ſ. ſi ⁊ pſonarū. ⁊ j. de verb. obli. l. ſi ita stipulatus. ſ. grisogonus. in fi. vbi in pſona est ſpāe vt nō subintelligatur.

s ¶ Igitur. a simili.

t ¶ Conferat. faciendo codicillos. ⁊ facit. j. tit. iij. l. cū quis decedens. ſ. fciā. Sed arg. cōtra. j. tit. ij. l. cum pater. ſ. cum donationis. in fi.

v ¶ Efficiet. adde q̄ codicilli ad tps testamēti nō referunt. vt. ſ. eo. l. diuꝰ. ſ. fi. ⁊ l. quedam.

† Exposium quid dicat/ et an ⁊ qđo differat ab euidēti. bene. to. in. l. pen. ait. in pn̄ l. de no. operū. ⁊ in. l. l. ſſ. col. ſ. de vulg. ⁊ pu. substi.

x ¶ Hec. ſcz predicta vera sunt.

y ¶ Instītutus. ⁊ postea ante codicillos mortuus: idē si plures: si tamen omnes mortui sunt ante codicillos vt in. q. ſ. posuit. secus si aliquis superest tempore codicillorum: vt subiūcit.

z ¶ Substitutis datis. ita q̄ cuilibet suo separatim.

a ¶ Unusq̄ eozum. institutorum.

b ¶ Legata. quia nullum aurilium a testatore requirerent: id est ab instituto qui decessit cum per se valeant ⁊ teneant: nec ex accidenti rumpi possunt: et tamen reducuntur omnia ad tēpus testamenti. vt. ſ. eo. l. diuus. ſ. fi. simul tamen cum testamento incipiunt valere: id est post adi tionem hereditatis.

c ¶ Coheredem. superstitem.

d ¶ Totum. quod videtur si ponas ita legatum: quisquis ⁊c.

e ¶ Partem faciat. institutum habere: ⁊ ipse ita partem pro me habet. Alzo. ⁊ est sic. j. ti. ij. l. bmōi. ſ. fi titia. ads si titio.

f ¶ Nō debeat. legatū. Sed quare non. vt. j. ti. ij. l. licet. ⁊ j. ti. ij. l. cum pater. ſ. pater. ⁊ ſ. ab instituto. ⁊ l. debitor. ſ. ſ. ⁊ C. ad trebe. l. nō iusta: Rñ. qz inutiliter fuit datum. i. ab eo qui mortuus erat. hic tamen a coherede debetur vt subiūcit. Itē est cōtra. j. eo. l. pe. Sol. illa hāc corrigit. Item videtur in causa caduci illa institutio: ergo transit cū onere: Rñ. verum est in ea posito: sed nō in codicillis posito.

g ¶ Tractari. quod in appellatiuis est dictum quisquis ⁊c.

h ¶ Is. institutus.

i ¶ Adiunctus. a codicillante in onere legatorum.

k ¶ Qui. adiunctus.

l ¶ Cum adiungebaꝫ. i. tpe codicillorū: nam ab eo ⁊ ab alio instituto relinquebat legata in codicillis: ⁊ ita vnū alteri adiungebaꝫ in onere legatorum: sed tamen vnus erat mortuus.

m ¶ Sed cum ea testatoris. qui testamentuz solēne fecit ⁊ codicillos in quibus legata reliquit et natus est postea postliumus qui rūpit testamentum

UNIVERSIDAD DE HUELVA

testamentum pro parte: q̄ alter scriptus frater erat postbumi. ar. ff. de inoffi. testā. l. mater. Vlp. Sed videt in totū rūpi. vt. ff. de iniusto test. l. pe. Sed ibi extranei erant instituti. Vel pone hic postbumū ei hereda tum ⁊ fratrem eius cum extraneo institutus ⁊ relicta ab eis legata: ꝛ ola sunt plana. vt. ff. de inoffi. testa. l. circa.

a ¶ Legata. in codicillis relicta.

b ¶ Petak. p legatarios: secus in libertate. vt. ff. c. l. qui grauī. ⁊ fact. l. ij. ij. l. meorum. §. fi. ⁊ l. fi titio. §. iulianus. ⁊ l. cum pater. §. cum estimaret.

HS intestato. ¶ Cassius. Titius fecit codicillos ⁊ nō testamentum: et legauit ab illis q̄ debebant ei succedere ab intestato quibusdā quedam certe ad dicta legata prestanda tenetur non solum ille successor ab intestato qui natus erat ante dictos codicillos / sed etiam ille qui natus est postea: habent enī locuꝫ dicti codicilli quicūq; fuc cesserit dicto titio ab intestato: secus autē esset si dictus titius fecisset testamentum et codicillos: quia tunc pertinent codicilli ad testamentum: ⁊ vires ex eo capiunt. vnde si testamentum aliquo casu nō valeat non valebūt codicilli: ⁊ hoc siue fecit testamentum ante codicillos siue post. ⁊ hoc dicit Vlpianus.

c ¶ Relicta. Quis non erat natus tempore codicillorum. Accur.

d ¶ Nam vnus casus. id est sine distinctione personarum nati vel nascituri. vt ff. ꝛ. eo. l. si quis cum. in princ. ⁊ §. i. sed si testamentum est factus tunc sunt plures casus. nam si valet testamentus ⁊ valent codicilli: si non: nec isti valent.

✣ Similes glo. habes in l. hoc autē. l. 6 pius. §. de dano infec. ⁊ in l. transigere. C. de transi.

e ¶ Autem. pro sed. ✣

f ¶ Quoquo. ergo siue ante siue post. quod dic vt no. ff. c. l. ante.

g ¶ Pertinent. i. vires ex eo capiunt. vt in fi. huius. l. ꝛ. ff. c. l. si quis cū §. fi. ꝛ. ff. l. priori. quidam.

h ¶ Intestato. i. nullo alio facto testamento. alioquin secus vt in fi. huius. l. patet. ꝛ dirimus. ff. eo. l. si quis cum. §. fi. aliter vero ponitur institu. de heredi. ab intest. in prin. Vlp.

i ¶ Jus sequunt. i. vires ex eo capiunt: ⁊ tunc desideratur vt teneat testamentū: q̄ ⁊ eo infirmato ⁊ illi infrungunt. vt. ff. l. priori. Vlp. ⁊ facit. ff. ti. j. l. filius. in prin. ⁊ §. ij. ⁊ j. ti. ij. l. j. §. fi. ⁊ l. ij.

Ittere. ¶ Cassus. Titius misit mihi tales litteras que ita continebant: ego titius promitto tibi viuiano q̄ faciam te heredem vel instituo te heredem: vel diligo te tanq̄ filium meum: ⁊ ideo faciam te heredem: nunquid habent vim codicillorum dicte littere: Et dicitur q̄ non. Azinanus.

k ¶ Promittit. dicendo ego faciam te heredem. Vel dic directo et vere cum instituendo: dicēdo ego facio te heredem meum.

l ¶ Affectus. dicendo diligo te in filium. Vel dic q̄ eum instituit asserēs eum diligere vt filium: et ad primum intellectum vtriusq; verbi facit. ff. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. j. ꝛ infra. de test. mili. §. ceterū. ꝛ ad scōs facit. C. de test. l. nō codicillum. ⁊ de fideicōmi. l. ꝛ in epistola.

Lociana. ¶ Cassus. Quedam multer nomine plociana misit in quadam epistola salutes celso: ⁊ in ea epistola exposuit ei talem questionem querēdo ab eo quid iuris esset: lucius titius his verbis ita cauit in testamento suo: si quid ad hoc meum testamentum pertinet reliquero alicui in tabulis huius testamenti: vel in quo alio genere: ita valere volo sicut reliquero: ipse autem titius fecerat codicillos ante dictus testamētum: nunquid ex dictis verbis illi codicilli valebūt? Et dicit celsus q̄ sic. Azinanus.

hereditate legata[a] erogarentur dicendum est scriptis heredibus profuturam doli exceptionem: si amplius q̄ hereditaria portio patur[b].

¶ Codicilli facti ab intestato non infirmantur agnatione postbumi: secus si sint facti ex testamento. b. d. Bal.

Affricanus. Lex. xvj.

HS intestato factis codicillis: relicta[c] etiaꝫ postea natus intestati successor debebit: qui cunq; enim ab intestato successerit: locum habēt codicilli: nā vn⁹ casus[d] est nec interest quis succedat: duꝫ intestato succedat. At testamētum autem[e] quod quoquo[f] tempore fecisset pertinent[g] codicilli: ꝛ vt manifestius dicam intestato[h] patrefamilias mortuo nihil debiderant codicilli: sed vicem testamenti exhibent: testamento autē facto ius[i] sequuntur eius.

Idem. Lex. xvij.

Ittere quibus hereditas promittitur[k] vel animi affectus[l] exprimitur: codicillorum vim non obtinent.

¶ Si actus importatus perverbū futuri temporis cadit in eo quod est de preterito dispositio refert ad aliud. Bar.

Celsus. Lex. xviij.

Lociana celso suo salutem. Lucius titius[m] his verbis ita cauit. Si qd tabulis aliove quo genere ad hoc testamentum pertinens reliquero: ita valere volo: quero an codicilli qui ante hoc testamentum scripti sunt debeāt ra

m ¶ Ita. ſ. sicut relictum inueniretur: alo desit ita.

n ¶ Rati esse. dubitatio esse poterat ex eo q̄ papinianus dicebat q̄ est insti. eo. §. sed cum ante. ⁊ no. ff. eo. l. ante.

o ¶ Prehendere. No. q̄ verbū futuri tpis et̄ preterita cō prehendit: quia licet ante testamentum facti erant codicilli tamē postea vt si est eū reliqsse codicillos. Vlp. facit. ff. de verb. sig. l. verbum erit.

ISq vnū. ¶ Cassus. Titi⁹ babes filiuꝫ ⁊ vroꝛē pregnantez fecit codicillos et a dicto filio legauit quedā quibusdā. ⁊ vroꝛi sue postea peperit aliū filium: ⁊ postea decessit dictus titius relictis sibi heredib⁹ ab intestato dictis duobus suis filijs: modo queritur nunquid codicilli p̄dicti euanuerint agnatione dicti postbumi. Et dicitur q̄ non. nunquid debentur ergo legata in eis relicta: Et dicitur q̄ sic. pro dimidia ſz: quia filius q̄ viuebat tempore factorū dictorum codicillorum tenebitur dicta legata pro dimidia prestare: postbumus autem nihil prestabit: quia titius eorum pater nihil cogitauit ō postbumo tempore quo fecit codicillos: quia non credebat vroꝛem pregnantem tunc esse: vnde non fuit eius intentio vt graueret postbumum. Sed quid si vteꝛq; filioꝛ erat viuus et natus tempore quo fecit titi⁹ codicillos: putabat autem titi⁹ pus alterum decessisse eoꝝ: Dicunt quidam (ꝛ male) omnia perinde debere filium illum ad quem scripsit titius codicillos atq; si solus heres extitisset patri. sed iurisc̄onsult⁹ dicit ꝛ bñ q̄ dūtaxat partem eoꝝ debet. Sz quid retento eodem casu si dictus titius reliquerat in dictis codicillis seruitutem in prediis suo cuidā que quidem pro parte prestari non potest: vel etiam libertatem alicui seruo: certe nihil prestabit dictus filius de his indiuiduis: ſ. de iure stricto. ꝛ est ratio: quia patet titius predictus nō fuisset ablaturus dicto filio ad quem scripsit codicillos ea legata: nisi putasset eum solum sibi esse heredem: ipse autem est cum alio heres: credo tamēde equitate q̄ integra libertas prestabitur per eum. vt. ff. eo. qui grauī. ꝛ estimatio partis seruitutis predicte. vt. ſ. de le. ij. cum filius. ꝛ hoc dicit Vlpia.

p ¶ Here de eo. ſ. relicto. ꝛ dic eo relicto here de quem ꝛc.

q ¶ Euanuisse. vt et. ff. eodem. l. qui grauī. et. l. ab intestato. ꝛ l. si quis cum. §. j. et hoc quando non est factum testamentum. alo secus. vt. C. eodem. l. j.

r ¶ Dimidia. ff. c. l. quidā. in fi. cōtra. Sol. ℔ corrigit. vt. j. statim dicet.

s ¶ Dici pōt. sed male. nam statim corrigitur fm Vlp.

t ¶ Jmmo. corrigit quod dixerat: ꝛ sic corrigitur quod est. ff. eod. l. quidam. in fine.

v ¶ Nō possunt. vt sunt seruitutes prediales. vt. j. de verb. obli. l. stipulationes nō diuidunt: ꝛ libertates. vt. j. de libe. causa. l. duobus.

x ¶ Nihil eoꝝ. immo in totū. vt. ff. c. l. q grauī. ꝛ l. seq. Sz spāle in libertate vt ibi diri. Vel dic de rigore: ibi de equitate. Item ꝛtra. j. de leg. ij. l. cum filius. in prin. Sol. ibi per querelam fuit testamentum ruptum. p parte/ ℔ per agnationem postbumi. hec solu. tollitur p. d. l. qui grauī. immo ℔ non fuit testamētū: sed nec codicilli rupti: vt in principio huius. l. Dic ergo cū. R. qui dixit nō prestandū. ſ. ratione mera non de equitate siquidem nunc tota vt libertas nō partis estimatio prestāt vt in seruitute legata. vt in. d. l. cum filius. in prin. Vel refert volunt a filio in totū prestari etiaꝫ si nō insolidū si heres vt in vtroq; cōtrario an vero nihil: si in totum non sit heres vt ℔ subjūct.

y ¶ Jlli. alo ille. ſ. pater. ꝛ alo illi. scilz filio q̄ est postea. ꝛ dic ablaturus

UNIVERSIDAD DE HUELVA

scilicet pater: quasi dicat non presumitur q pater filio abstulisset per legata. Item cōtra. j. titu. iij. l. post emancipationem. ij. rñ. vbi insoliduz alter prestat. Sed illud de equitate. vel vt ibi. ꝛ. j. de lega. ij. l. cum pater. §. cum estimaret.

Sj palam. ¶ Casus. Titius volens facere testamentū in scriptis: nuncupauit coram testibus heredem ꝛ non scripsit in testamento nomē: et legata que reliquit scripsit in tabulis certe non est testamentum immo codicilli: quia nomen heredis non est scriptum in tabulis testamenti. Vi.

habentur. Bartolus.

Paulus. Lex. xx.

Sj palam⁹ heres nuncupatus fit: legata autem in tabulis collata fuerint: iulian⁹ ait tabulas testamenti non intelligi quibus heres scriptus non est⁹: et magis codicilli ꝯ testamentū existimandi sunt: et hoc puto rectius dici.

¶ Explicit liber. xxix. ffor. ꝛ gnitus huius.

¶ Incipit liber. xxx. ffor. et sextus huius.

¶ De legatis et fideicommissis primo.

Titulus. j.

Ulpian⁹ l. j. Er omia exequata⁹ sunt le gata fideicō missis.

a ¶ Si palam. id est coram testibus nomen tamē be redis in testamento scriptum non est: ꝛ ideo nō tenet vt testamentum in scriptis: quia non fic valere potuit. vt. C. de testamen. l. iubemus. ꝛ autē. et eo. Itez nec vt nū cupatium: quia noluit cum dicit tabulas. vt argumen. §. eo. l. j. sed vale bit vt codicillus.

b ¶ Non est. vt ꝛ. §. de bis redi. institu. l. quotiens. ij. rñ. ꝛ institu. de lega. §. ante heredis.

c ¶ Testamentum. alꝫ testamentum: alꝫ tabule: sed quomodo valent vt codicilli. vt. §. eo. l. j. que est contra. Sol. hic rogauit legitimos de bis legatis. Vel dic q si simpliciter reliquit creditur facere codicillos potꝰ ꝯ testamentum: quia in eo non est institutio vel exheredatio. vt. C. de testa. l. non codicillus: ꝛ ne pereat quod agitur. vt. j. de rebus du. l. quotiens. ꝛ est ad hoc. C. de fideicom. l. eam quam. vbi heredes non possunt adire: et sic tenentur legitimi vt ibi dicitur. Nec obst. §. l. j. quia ibi scriptum erat nomen heredis: ꝛ si qua alia solemnia deerant. Item contra. C. de testa. l. errore. Solu. vt ibi. Item. C. eo. l. fi. §. illud cōtra. §ꝫ magis est simile. Additio. Dic q ibi fuit omissum error scribētis: bic voluntate testantis ſm Barto. bic.

¶ De legatis ꝛ fideicommissis primo. ¶ Dixit de testamentis nūc de accessoriis ꝛ testamentum. ✣ Sed quare in tres libros diuidit iste tractatus de legatis: Nñ. propter prolixitatem vitandas que esset si sub vno titulo poſuisset. Vel dic in primo agi principaliter de rebus legatis. In secundo de personis legantium ꝛ legatorum. In tertio de significatione verborum: ꝛ tamen q̄s vni attribuit frequenter in aliis ponitur. vt no. j. de leg. iij. in rubrica.

d

Legata et fideicōmissa quemūt ꝛ differūt.

Er omnia. ¶ Casus. Multe discordie erāt olim inter legata ꝛ fideicōmissa: quas potes inuenire in institutis per istam legem ille discordie sublate sunt ꝛ per omnia concordant. Viuianus.

¶ Per ea exequata. immo in multis differunt. nam fideicōmiſ. nō possunt peti efficaciter hoc iure. vt isti. de fideicō. here. in prin. sed legata sic. Item legata instetamento trā relinquuntur. vt insti. de fideicō. heredi. §. preterea. Item post mortez be redis nō legari sed fideicōmitti potest. vt institu. de leg. §. post mortem. Item a legatario nō legaꝛ: sed fideicōmittit. vt insti. de sing. re. per fideicō. re. in prin. que sunt cōtra. Sol. ✣ hoc est de media iuris prudentia hodie ꝑ Justinianus approbata. vt. C. cōia de leg. l. j. ꝛ. ij. at illa ſm antiquoſ tps. vel hoc erat Ulpia. opi. sed alij oēs erant in contrariū legibus illis. sed Justinianus approbat sententiā Ulpia. vt. C. cō. de leg. l. j. ꝛ. ij. ꝛ insti. de leg. §. sed non vſq. Vel dic q aliquid est bic detractuz a verbis Ulpiani a compilatoribus noui iuris: et illud detractum induci t nouitatem. fraternizant ergo hodie vt communes habeāt actiones et effectū et nomen. vt. C. com. de lega. l. j. et. ij. sed in casu quo advsum: licet non de iure remanet differentia nominis. vt fideicommiſ. hereditas et libertas dicatur: non legataria. Item bec communio nō est ✣ ad vniuerſalia fideicommiſ. cum ibi heres cogatur adire: bic non. vt. §. si quis omissa cau. testa. l. si quis omissa. ꝛ insti. ad. l. fal. §. ex diuerso. ꝛ j. ad trebe. l. mulier. §. fi.

✣ Ista cōtinuatio placet Arett. ꝛ aler. sed cōtinua melius vt ꝑ glo. in rub. C. eo q̄ placet imo, ꝛ aler.

✣ Ista solutio est ꝛa ſ̄ Iperfecte loquit ſm bar. ꝛ pau.

✣ Illa ſed- fatur dy. bar. ꝑ. ꝛ Ja.

Sciendum. ¶ Casus. Quidā in codicillis reliquit titio fideicōmiſ sum: queritur vtrum valeat: dicitur q̄ sic. si habet relinquens testamenti factionem actiue. Viuia.

e ¶ Qui testandi. vt. §. ti. j. l. diuus. §. pe. ꝛ. j. ti. ij. l. j. in princi. ꝛ. C. de fideicōmiſ. l. ex testamento. Qui aūt sunt isti. Dicō ēs qui nō prohibentur. Sunt autē. xiij. persone prohibite vt no. §. de testa. l. si quer amus. Sed oppono de donatione causa mortis que relinquitur a filio quitestari non potest. vt. j. de dona. causa mor. l. tam is. sed illa non est lega-

tum vel fideicōmiſ. immo in multis differūt. vt not. insti. de dona. §. j. in verbo fere. Itē cōtra legat capacibus. q̄s dic vt insti. de leg. §. legatari. sed licet bic pariſicet testari ꝛ legari: tñ facilius ✣ legatum seu fideicōmiſſum ꝯ testamētum cōfirmat. vt. j. ti. ij. l. j. §. j.

✣ Ista dr. pau. alexi. et Jal.

Ec verba. ¶ Casus. Testator ita dixit: instituo mihi titiuz ꝛ sempronium ꝛ gaium. ꝛ q̄s go mihi ex suptascriptis heres erit ab eo lego cornelio decem: vel instituit sibi leium heredem: ꝛ ita dixit. si fei⁹ erit mihi heres vel hereditatem meā adiscrit: ab eo lego cornelio decem: certe dicit ḥ iuriſcōſultus ꝙ predicta ꝺba testatoris nō faciūt predictum legatum vel fideicōmiſſum cōditionale: ita si legatarius predictus decedat ante dictam a testatore conditionem. i. ante aditaꝫ ab rede hereditatem transmittet petitionē ad suos heredes. Elmia.

f Erit. subaudi titio de cem. det: cum plures instituiſſet.

g ¶ Seius. sub. det titio decem. ꝛ dic solus: secus si duoḃ⁹ institutis lego titio. ꝛ. si vn⁹ de institutis puta fei⁹ sit ḃꝛs. vt. j. q̄ di. le. ce. si titio. i fi. Acc.

† Tu face regulā indubitabiles q̄ errox i nole ꝓtio nōmi tiat. Idē in cognomine aut agnomine. cui cō cor. li. ij. no mine. cui et ibi glo. C. de testa. quan ti cū ista limitabis erroꝛ stringes per l. fi. cū glo. C. de ꝓba et aliis subsil. et in. l. ij. C. q̄ etate. lib. xij. ꝛ glo in l. ſi mſ. §. ij. q̄s bolus. §. de excep. rei iudi.

✣ Ista glo est de mēte bar. ꝛ ēs equit Imo. ꝛ pau.

✣ Sequit ēs. p. ꝛ Jal.

h Adierit, sub. det titio decem.

i ¶ Subiectum. i. q̄s fuit ita relictum vt diri. Accur.

k ¶ Non faciunt. verba testamenti.

l ¶ Codītionale. i. vt ius✣legati conditionalis sortiatur hec locutio hoc est vt ad heredem non transeat pendente ꝙditione mortuo legatario. vt d. l. si titio. §. j. idem est✣ ꝛ si sub eadem conditione legetur sub qua heres instituitur. vt. j. quando di. le. ce. l. si dies. §. si sub conditione. et est ratio in predictis: quia idem esset etiam conditione non appolita. vt argu. C. de fideiusso. l. non recte. quaſi dicat heres prestat boc illi: quia nō prestat nisi heres: et magis suſpenditur heredias ꝯ legatum ad hoc. j. de condi. ꝛ demon. l. aliquando. ꝛ. l. in conditionibus. §. j. ꝛ. §. de bered. insti. l. talem. in princi.

Sj quis in fundi. ¶ Casus. Hec ler facit differentiam vtrum testator volens legare erraꝛ in nomine ꝓprio rei quam vult legare: an in appellatiuo: ꝛ dicit ꝙ si erret in nomine ꝓprio nihil nocet / duꝫ tamen de corpore sensit. vnde si volens legare fundum sempronianum legauit cornelianum ꝛ in corpore non erraꝛuit debebitur sempronianus: si autem in corpore erraſſet non debetur. si autem erraꝛ in nomine appellatiuo non valet legatum. etiam si non erraꝛuit in corpore. et de hoc ponit tria exempla. Unum est quando volebat legare vestem: et dixit lego suppellectilem. Secundum est quando volebat electrum vel auricalcum legare: et dixit lego aurum. Tertium est quando volebat legare argentum: et dixit lego vestem. Ultimo reddit rationem diuersitatis quare valet legatum: etiam si erretur in nomine ꝓprio: non autem si in appellatiuo: quia vocabula rerum sunt immutabilia: scilicet appellatiua ab imitio mundi conſtituta ꝛ naturalia. vt veſtis/fundus/homo/domus / et simlia. hominum autem vocabula sunt mutabilia id est illa que ab hominibus imponuntur: vt fundus sempronianus: homo stichus.

m ¶ Si quis bered es. Quidam gallicanus siue gallicus instituit sibi bered em titium ꝛ sempronium. ꝛ postea ita dixit. quicūq; erit mihi bered es in rebus meis que sunt in gallia fei⁹ de t. ꝛ. querit vtrum quilibet bered um qui babuit res gallicanas debeat dare seio. ꝛ. an inter omnes? ꝛ dicit bic q̄ inter omnes debent sola decem. Elmia.

✣ Idem in agnomine vel cognomine ſm alex.

n ¶ Vocabulo. Jd est nomine✣ ꝓprio. et not. erraꝛ in ꝓprio nomine qui erroꝛ non nocet. Item in corpore rei seu ſubstantia ꝛ bic erroꝛ nocet. Item ꝛ in appellatiuo ꝛ ille nocet. vt. j.

o ¶ Nominauerit. adiecta aliqua demonſtratione que fungaſ vice ꝓprij nominis: vt dicendo confinc: vel q̄ sit ibi oliuetum forte. vt. §. si cer. peta. l. certum.

Errox ꝓ ꝓprij nois nō nocet.

p ¶ Sed ſi in corpore. vt ſi intendebat testator legare ꝓtium q̄s iurta titium credebat esse: ꝛ dixit lego fundum quam habeo iurta titium cum ibi erat vinea. ꝛ sic neutrum debetur. no. ergo q̄ erroꝛ ꝓprij nominis non nocet: sed cognoscis ſic. vt. C. de leg. l. ſi fortichiarum. ꝛ de testamen. l. ſi in nomine. ꝛ insti. eo. §. ſi quis in nomine. ꝛ. j. de verbo. oblig. l. ſi in nomine. ꝛ. §. de bered. insti. l. quotiens. in princi. ꝛ de rei vendi. l. idem pōponius scribit ſi frumenti. §. pe. ꝛ de contraben. emp. l. in venditionibus. ꝛ. j. ti. ij. l. patronus. §. libertis. ꝛ. j. de aur. ꝛ arg. l. pediculis.

§. argento.

§.argento. Item facit. ff. de re. du. l. pe.

a ¶ Si quis. No. ſi in appellatiuo erretur nocet. Accur.

b ¶ Putat. ſed male putat: vt. ff. de ſup. leg. i. ſ.

c ¶ Nõ deberi. qr veſtem nõ ſcripſit nec ſuppellectilem: qr de ea non ſenſit. vt. ff. de re. du. l. in ambiguo. r. i. de ſup. leg. ii. labeo. in fine. Sed contra. ff. ti. ij. i. libro nõ. §. qõ ti. Sol. vt ibi. Additio.

Dic qr ideo ibi ſuſtetur diſpoſitio: qr nola appellatiua habebant magnã cõfonnitatẽ inter ſe. fm Bar. r Ja.

d ¶ Putet. idem ſi ſciat: vt in. d. l. in ambiguo. et i. labeo. in fi.

e ¶ Electruꝫ. genus metalli.

† facit gl. f. (poſt ſm. in ca. qñ nob. de offi. dele ga. Et qñ i propoſito vel ſ appellatiõ nomine vtitet. vide Bal. in. i. ſi Inole. C. de teſt. e ibidẽ Land 16. C. ũ bere. inſti.

¶ Rerũ cẽſi. Not. rerum vocabula imutabilia ſiũt hominum mutabilia. Accurſius.

¶ Vocabula. i. q̃ habẽt hoc tpo q̃ ſũt res ſine im poſitione nominis quã lia ſunt appellatiua. vt ſi ego legem equum cuꝰ de mulo ſentiaꝫ: ꝫ hoc cõmiſſet qr de mulo ſentiã nõ valet. vt hic r modo dixi de veſte. r. ſ. ũ ſuppel. leg. i. labeo. in fi. mihi hoc actum erat ante inter teſtatorem r legatariũ cuꝫ dicam equũ de mulo ſentiam. nam r nutu poſſet legare. vt. ſ. titu. ij. l. nutu. vel niſi conſuetudo ſ communis loci ſic vtereꝫ tur eo noſce. vt. ſ. de ſuppel. le. l. labeo. ſ. nec minus. r. ſ. verum.

b ¶ Dominum vo. id eſt impoſita ab holb⁹. vt. ſ. in prin. hui⁹. l. r facit. C. de muta. nomis. l. i. Alij dicũt ‡ inſpici hic frequẽtiaꝫ. nam cetere res frequenter in appellatiuis noſbus ſtant: r raro imponiꝫ propriũ: r ſm hoc non exponeꝫ. i. impoſita tc. Sed dic holm vocabula vt ſtichus r titi⁹: ecõtra cõtingit in homine: qr vir ſtat in appellatiuo quin aſſumat ppriũ: r ideo illa non mutantur bic ſicnõ ergo nocet ſi alio noie vocem ſtichũ in legãdo: r eſt ratioſm Joã. qr ꝓbabilius dubitaſ in tali noie q̃ in appellatiuo. fic. ſ. de tri. r ole. leg. i. ſi q vmũ. ſic ergo ſubſtantiua r appellatiua non mutantur. Sed quid de adiectiuis: Rñ. idem ‡ qõ de ꝓpriis cũ ſint accidentalia: vt albus/niger/ruffus. vt. ſ. de rei vẽ. l. ſi in res. r facit. ſ. ſi cer. pe. l. certũ. r de aqua quo. l. i. ſ. iij. r facit. ſ. ti. ij. l. libro nõ. §. qõ tñ caſſius. et de act. r ob. l. in oibus negociis.

i ¶ Ab olb⁹. ad qõ eſt. ſ. ti. ſ. l. ſi plurib⁹ heredib⁹. in prin. r hoc niſi vni ſint aſſignate. vt. ſ. de here. inſti. l. ex facto.

¶ Erui. q̃ Caſſius. Titius mihi legauit q̃ eligerem vnum de ſeruis ſuis: r illũ mihi heredem poſtea ego elegi: nũquid poſſum penitere r alium eligere: Dicit qr nõ. ¶ Labeo. Titius fecit teſtũ et ita legauit: ſempronio lego ſtichũ qui meus erit cum moriar. vel predicto modo legauit ſtandus inuenit tempore mortis ſue ſtichus vel fundus cõis eſſe teſtatori r cuidã alij: queritur vtrũ legatarius poſſit petere totum. i. partem que nunc eſt teſtatoris r eſtimationem alterius partis q̃ non eſt teſtatoris: an ꝫ o partem ſolã que nunc eſt teſtatoris: r dixit labeo r male q̃ totum. trebatius dixit partem deberi r bene: r caſſius approbat dictum trebatij in quaſi ſimili caſu ſcz quã do teſtator legauit fundũ ſibi cõmunem cũ alio nõ adiecta quantitate: ſed dixit lego fundũ meũ. naz debetur legatario medietas. Sed do dicit q̃ legatũ de quo dicit in prin. buius. ſ. nõ ſolũ habet demonſtrationem in ſe/ſed etiã cõditiones. nam ſi voluiſſet teſtator demonſtrare tñ: r nõ cõditionale legatum predictũ ſa cere: adieciſſet vt ꝓ teſtatis tpis: dicendo lego ſtichum qui meus eſt: nõ aũt futurum ſicut fecit: dicendo qui meus erit. Sed opponiꝫ ſi eſt ibi cõditio: er go deficiente conditione r nõ inuento eo toto teſtatoris: tpe mortis teſtatoris nihil habebit legatarius: ſed rñ. dicta conditio accipit hoc modo q̃ ſi totus inueniatur teſtatoris tempore mortis: totũ habebit legatarius. r ſi ꝓ parte. illam habeat/ſi nullo modo: nihil. et. d. d. cum. l. ſeq. tota. Vlauianus.

h ¶ Serui. quia teſtator legat mihi vnum de ſeruis ſuis quem elegerim. Accurſius.

l ¶ Poſſumus. vt r. ſ. de op. le. l. apud aufidium. r arg. ſ. de trib. l. quod in heredẽ. §. eligere. r hoc ‡ ſi tenuerit electio ad qõ plura ſunt neceſſaria. ſ. qr de ſeruis teſtatoris. Item qr tota familia ſit exhibita. Item qr hereditas erat adita. vt. ſ. de op. le. l. ij. r. iiij. r. l. optione. r qr eram maior. vi. ſ. de mi. l. ait prætor. §. põponius. r qr dixi eligo: non volo eligere. vt. ſ. de ver. obli. l. ſi quis ſtipu. r qr ſit ſui iuris optans. vt. ſ. ſo. l. iulianus. Sed ar. cõtra. ſ. de vbo. obli. l. eum q certarum. §. fina. Additio.

Dic qr ibi in cõtractib⁹: hic in vltimis voluntatibus ſ quibus eſt ſecus ex quo in eis electio trahit ſecũ executionem. Bar. ¶ Pau. r Ja.

m ¶ Ait. r male.

n ¶ Perſona. ſ. ſerui.

o ¶ Cõis. No. qõ cõe eſt/meũ dicere poſſuꝫ. ſic. ſ. de ſer. vr. prædi. l. ire cõi. r facit. ſ. de pe. leg. l. dñs. ſ. dñs. r de vbo. ſig. l. pupillus. §. ſi. Item facit. ſ. de cõdi. inſtit. l. ij. ſ. fi. et ſ. de cõdi. r demon. l. ſal ſa. ſ. fi. r inſti. de lega. §. ſi res aliena.

p ¶ Cõſtat. etiã ‡ ſi poſt teſtũ incipiat eſſe ſuꝰ totus. vt. ſ. ũ aur. r ar. leg. i. ſi ita. Sed cur pars alterius nõ debeꝫ: cuꝫ ſi totus eſſet alienus tot deberetur ſi teſtator boc ſcireꝫ. vt inſti. e. §. ſi res aliena: Rñ. ‡ qr dixit ſuus: vndeius qõ in eo hꝫ videtur legare. vt. ſ. eo. l. ſi domus. §. fin. ſecus ergo ſi diſſet cornelianũ. Itẽ facit. ſ. de au. r argẽ. le. l. quint⁹. §. ij. r. ſ. titu. ij. l. q cõcubinã. §. q fundus. et l. vxori. r. ſ. de fun. inſtru. l. fundus. Sed arg. contra. ſ. de no. ope. nũ. l. ſti pulatio. §. fina. Additio. Dic qr ibi. pniſio vnius ex ſocijs poterat prodeſſe alijs r nõ nocere: ideo ibi ſecus ſm Bart. et ¶ Pau. Vel dic qr ibi ſpeciale in ſtipulatione prætoria et quo eius verba fuerũt in rem concepta ſm ¶ De. et Ja.

q ¶ Dicbum qui meus. i. ſi meus erit vt ſtatim probat.

r ¶ Magis. cõparatiuen õ electiue. nam vtrãq; ‡ cõtinet: ſecz cõditionem et demonſtrationes. vt. ſ. de au. et argẽ. le. l. ſcribit. ſ. fin. et ad boc. ſ. de cõdi. et demõ. nolatim. §. ſi. Sed cõtra. ſ. de bere. inſti. l. ij. in prin. vbi verba ex partibus quas aſcripſero nõ faciũt cõditionẽ: ſed certe et ibi eſt cõditio ſi ad diuerſitatem partium fiat aſcripto: als quia totũ teſtamentũ periret non eſt conditio. Item arg. cõtra. ſ. de beredi. inſtitu. l. talem. §. i. et. ſ. de condi. et demon. l. ſi in diem. §. fi. ſed ibi ratio diuerſitatis apparet.

s ¶ Demonſtrandi cauſa. ſcz ſolũmodo.

t ¶ Qui meus eſt. vel ſtichum meum: non aũt dixiſſet qui meus erit tc. ſic. C. de caducis tollendis. §. finautem ad deficientis. ibi: ſed vt varietas tc.

v ¶ Conditio talis. ‡ tacita.

x ¶ Extinguatur. boc dicit. vt. ſ. titu. ij. l. ri. §. ſi rem. et de adi. leg. l. res le gatam. r facit. ſ. de cõdi. inſti. l. ij. §. fi. r. ſ. l. proxi. r. ſ. de lega. ij. l. nuper. in fi. r. ſ. de condi. et demon. l. filie. §. titia. et. ſ. eod. l. ſi quis legauerit. et. ſ. titu. ij. l. iulianus. §. ſerui. et de adimen. leg. l. cum ſeruus. et. l. legatum. §. pater. Sed argu. contra. ſ. de verbo. oblig. l. ſi decẽ. Additio. Dic qr ibi dictio cum/fuit adiecta executionẽ: ideo ſolum importat motionem ſm Bar. et Ja.

¶ Legatum ſeruo delatum. §ſ Caſſius. Titius legauit ſeruo meo decem: ego volo repudiare: queritur vtrũ poſſim: Et dicitur qr ſic. Viuianus.

y ¶ Poteſt. Non tamen domino adimi poteſt. vt. ſ. de adimendis legatis. legatum. et concordat. huic. ſ. eod. l. ſi fundus. §. ſ. et de opti. leg. l. ſi pamphilo. et de ſuccef. edic. l. ſ. §. per ſeruum. Sed argumen. ff. ſ. titu. ſ. l. titia. §. lucia. Solu. vt ibi. ‡ Item contra. ſ. de acquiren. hereditat. l. is qui. §. finali. Solu. plus iuris habet filius q̃ ſeruus. Accurſius. Additio. Immo dic qr ibi loquitur in hereditate: bic in legatis: ſm Alexandrum.

¶ Per toto fundo. §ſ Caſius. Legaui fundum tibi: poſtea ſponte alienaui partem: certe pars alienata non debetur legatario.

‡ Sequit illã gl. bar. pau. Areti. r Jaſ.

† Iſtũ ter. cuſ cõcor. l. ſi colon⁹. §. fi. r. l. q̃ in rerũ. §. ſ. ſ. eo. tit. glo. l. vicino. §. fidus. ſ. de le. ij. r. l. ſti ch⁹. ſ. ũ viu fru. leg. r. l. vxor. C. ũ le ga. l. mita bẽ et reſtrigeꝫ ter. valde no. l. i. tuf. l. pti. ſ. ũ le. ij.

‡ Iſtã glo. ſequit bar. pau. Areti, et Jaſ.

‡ Iſta glo. non poteſt ſi referatur ad iſtũ ter. ſed bñ poteſt ſi referaꝫ ad id qõ gl. vo lunt in ꝑma ꝓte ſui. bar. et pau.

‡ Iſtud plicet ꝓtẽtis ſcribẽ. ideo dic alr vt ꝓ eoſdẽ.

‡ Iſta glo. ſequit bar. et pau.

‡ Iſta glo. eſt ſing. ſm Jo. de imo. in. l. cũ ꝗdã. j. de lega. ij. ad ſ q̃ conditio adiecta ꝓ relatiũ dicit tacita.

‡ Dic qr ibi nõ interuenit actꝰ ſub iſcijs ad lucidanda re pudiationes bar. r pau. l. i. cõtraria allegata. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

nam ꝛ si adiecisset: etiam illud augmentuꝫ legatario deberet. ¶ Si ita scriptū. Iustitui mihi titiū ꝛ meuium ꝛ dixi ita postea. aut titius soluat seio. r. nole legari. aut meuius heres. dicit hic ꝙ legatari⁹ seius pōt petere a quocūq; heredū vult solidū legatū: ꝛ si ab vno exegerit totū: alter liberat in totū. Ite si ab vno partē petierit: pōt adhuc a quocunq; vult partem petere sup fluaz:

idem est si ab vno eoꝝ partē legati exegerit. naz alia petet a quocūq; voluerit. ¶ Si ita legatuz. Octo seruos qui optime sciebant lectos facere: legauit tibi aut pro quolibet. r. libras ad tuam electionem: tu vis petere est tuos seruos et estimationem alioz quattuor. i. r. l. dicitur ꝙ nō potes: qz legatum seruoꝝ est vnum. vnde illud non potes diuidere. vt. ſ. de leg. ij. nemine. m. ꝙ legatū estimationis eoꝝ est vnū simile. vnde nec illud potes diuidere: idem est si lego tibi qui quaginta libras olei: aut octo denarios ꝙ qualibet libra ad tuā electionem. nam nec bocca fu poteris diuidere: si autem concederet ꝙ posset diuidi tam sequeretur illud absurdum: ꝙ si legarem hominez tibi aut de cem ad tuam electionez: posses quinq; petere et hominis partez: dico ergo in nostro casu ꝙ non possit diuidi taliter: nec interest vtrum dicta pecunia fuit legata vt diri. id est pro qualibet seruo decem: vel pro qualibet libra olei octo denarios: an iuncta summa ponatur: puta hoc modo: lego tibi octo seruos lecticarios quoꝝm quilibet valet decem. vt eos possis petere. aut octuaginta sicut valent ꝛ hoc ad tuam electionem. nam lecticarios vtroq; casu non poterit diuidere. Vlpianus.

a ¶ Alienasset. ola adimēdi. qō dic vt. ſ. ti. ij. l. rſ. ſi rem. ꝛ de adi. legat. l. rem legatam. ꝛ. ſ. co. ſtichum. in fi.

b ¶ Būtarat. quam testator non alienauit.

c ¶ Adiecisset. vt. ſ. eo. l. qō in rerū. ſ. ij. ꝛ. ſ. ti. ſ. l. cum fundus. ꝛ. l. pecuium. ꝛ facit. ſ. l. grece. ꝛ. l. ſequen. ꝛ inſtit. e. ſ. ſi grex. ꝛ. ſ. de aur. et argen. le. l. ſi ſtatuā. et. l. pediculis. in princi. et. ſ. de adi. leg. l. cum seruus. et. ſ. de cōtraben. emp. l. in modicis. ꝛ de dona. inter vi. et vxo. l. cū hic ſtatus. ſ. penitentiam. ꝛ. ſ. de fun. inſtru. l. ſi mancipia. et. ſ. de condi. et demon. l. filie. ſ. fina.

d ¶ Cū vtro velit. etiā ſolidū vt ſubijcit. ꝛ ſic eſt ℨ. ſ. de duo. re. ſti. l. ãte pe. Sol. ✠ hic teſtator voluit eos teneri insolidū. qō patet qz alternando separauit eos qō potuit. vt. ſ. e. ti. l. eadem. ibi cōiunctim ab olbus. vt. C. de cadu. tol. l. ſ. ſ. finautem ad deficientis. Vel fol. vt ibi. ꝛ facit. ſ. titu. ij. l. ille aut ille.

e ¶ Ab alterutro. ergo etiam ab eo quem iam exegerat pro parte. ꝛ ſic eſt contra. C. de pact. l. ſi creditoreꝛ. ꝛ de fideiuſſo. l. liberum. vbi dicitur ꝙ ad eundem non poteſt redire. Sol. ✠ habeas hic altero ꝛ nihil eſt contra. vel ſi habes alterutro pone pro altero. ſic. ℨ. de lib. et poſtbu. l. ſi ita ſcripta. ibi: vtroq; nato ꝛ. ꝛ. ℨ. de pac. l. reſcripti. ſ. ſi pacto. Vel dic ✠ ꝙ eſt bic fauoz legati quod dictum fiue quꝛ ref ponſio non valet: ✠ quia idez in aliis. vt. C. de fideiuſ. l. reos. dic ✠ ergo bic ꝙ vnū tm pro parte exegerit. ꝛ ſic ad eundem pro alia parte redit. ꝛ ſic in. d. l. reos. at in contrarijs omnes conuenit ꝛ ab vno vel quibuſdam exegit. Vel dic vt in d. l. ſi creditores no. Item contra. C. de verbo. ſignificat. penul. Sed ibi in honorato: bic in onerato.

f ¶ Lecticarios octo. i. qui ſciebant facere lecticas: ꝛ facit vim in boc qō dicit. vtil. qꝛ ſecus ſi ſingulariter eos nomino. vel pto quolibet. r. qꝛ tunc plura legata ſunt: ꝛ eſſet ſecus ꝙ hic dicit: ꝛ ſic pōt loqui. ſ. de verb. obli. l. ſcire debemus. ſ. ſtipulationes.

g ¶ Mūmos petere. ℨ. de act. emp. l. ſi ſterilis. ſ. ſi cōtra. Sol. hoc in vltima volūtate: qz vnū legatū eſt vt ſubijcit. vñ diuidi nō pōt. vt. ſ. titu. ij. l. nemmem. Vel dic ſi quot anni tot obligationes habitationiū ꝛ penſio num: bic vna obligatio que ſemel tm cedit.

h ¶ In alterutra. ſi dicas alterutra. id eſt vtraq;. et ſic vnum legatū eſt. ſic. ſ. tit. ij. l. ſi illud. Sed tunc contra. ſ. tit. ij. l. viij. ſ. ij. ꝛ. ſ. de verb. obli. l. ſcire debemus. ſ. ſtipulationes. ꝛ. ſ. eo. l. plane. ſ. ſi. ſi vero dicas propriequia in qualibet cauſa ſit vnum. i. vel in ſeruō vel in. r. crit contra. d. l. ſi illud. quare dic ꝙ eſt vnū propter vnam prestationem: ſed duo propter duas res nominatas in legando. Accur. Additio. Ista gloſa eſt vera in ſe: ſed non congruit menti huius littere que noluit diſponere an eſſet vnū legatuz vel plura reſpectu totius diſpoſitionis: ſed ſolū illud dicit ꝙ in illa parte alternatiue in qua ponitur dictio numeralis cēſetur eſſe vnū legatū. ſm Bar. Pau. ꝛ Jaſo.

i ¶ Legato. ſupple aut decem prout legatarius volet.

k ¶ Concedaſ. quod eſſe nō debet. vt. ſ. de verbo. obli. l. ij. ſ. i. ꝛ. l. in executionibuſ. ſ. p parte. ꝛ. ℨ. de condi. indebi. l. ſi non ſortem. ſ. pe. ꝛ. ſ. tit. j. l. ſi qs duob⁹. ꝛ facit. ſ. eo. l. bmōi. ſ. ſi. ſ. tit. j. l. cū filius. ſ. varijs.

l ¶ Diuiſa. ſ. pto ſingulis ſeruis lego decem.

m ¶ Coniuncta. vt ſubijcit certe ꝛc.

n ¶ Certa pecunia. puta centum.

o ¶ Debere. cū effectu vt ſoluat: ꝛ nota variationē reptobari: ſic. ℨ. de procura. l. in cauſe. Sed ar. cōtra. ſ. de col. bo. l. nonnullꝙ. in princi. Sed ibi ſpecie ✠ vt ibi not. Item facit ad. ſ. de acquiren. here. l. cu hereditatem. ꝛ ℨ. de duob⁹ reis. l. iij. ſ. ſi. ꝛ. ſ. ti. ij. l. ſi titio aut ſeio.

Variatio reptobaſ.

✠ Si hec edicit puero ris debent tractū in ſi turū ſm u.

† Perbunc ter. limitabis. l. ſi ds ita. ad fi. ſ. de ſ. b. obli. ꝛ in. c. cū inter. ō reſcp. ꝛ in cleſi. l. cū gl. in ꝓ. quēēſtā. de cōcel. ſpben. dū dicit alternatiue ꝙ tē vnā et vnā fatis eſſe qđ fallit in caſu hui⁹. l. ſcs qñ alter natiua poniſ liter gratuatos ō eo des facto. a lias fallen. vide in. l. ſi. duo. ſ. de ſ. oblig.

✠ Sequūt eā bar. o. p. Imo. alex. et Bin.

✠ Dēs iſte tres ſolutiones glo. diſplicet bar. Pau. Are. ꝛ Jaſ. hic. ✠ dlz. B. ſ. diſplicet. ꝛ are.

✠ Immo valz ſ. bar. ſpau. ꝛ are ti. cōtra.

✠ Iſta ſolutio eſt bona ñ tuz ad Liberu. ℨ. alle. in glo. ſm Barto. pau. ꝛ Jaſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

trabere quartam trebellianicam: qr in hoc casu nō teneor ego pater ad fideicōmissum filio prestandū ex persona filij: ⁊ ita non tanꝫ heres videor esse rogatus a testatore: sed tanꝫ pater. i. tanꝫ aliquis qui hꝫ commodum ex testamento si non sum rogatus tanꝫ heres: ergo non possum detrahere quartam: vt. j. ad trebellia. mulier. in fi. ⁊ qꝫ nō sum obligatus ex ꝑsona filij mei:

no legatum vel hereditas datur fideicommitti patri[a] vel domino potest: ac tunc demum ex ꝑsona[b] ipsorum fideicōmissum vires capit: cum ipsis[c] per quos commodum hereditatis vel legati patri dominove querit fideicōmissum hereditatis relinquitur. Denicꝫ[e] iuli. non in subtili ratione motus: patrem cuius filius heres institutus est extero[d] quidem habita ratiōe legis falcidie[e] restituere here ditatem rñ. quoniam ex ꝑsona filij[g] teneretur: ipsi vero filio non admissa[f] falcidia: quia ex persona

i ¶ Non admissa. i. nō recta quarta: habent tñ locum alia remedia treb. vt. j. ad treb. l. j. §. sed filio.

k ¶ Non posset. ideoqꝫ ✠ pater nō ex ꝑsona filij tenetur filio: hꝫ ex sua. Hꝫo. ad qō est. j. de cuic. l. si ei, cui. ij. rñ. ⁊ ex sua non vt heres: qr sic filiū faceret heredē ꝫ vtiliter restituendo: qō non facit: qr ipse filius directo est heres. ⁊ ad hoc. j. ad trebel. l. mulier. §. si.

✠ Sequūt eā bar. ⁊ p.

l ¶ Sed vt pater. i. vt homo qui ītegra oīa ei reddit: ⁊ in hoc pōt grauari et nihil detrahit: qr hoc cōsueuerant facere here des non alij: assimilat ergo magis legatario q nil retinet: vt no. C. cōia de leg. l. j. §. Sy vidēt 5. C. ad treb. l. iubem⁹. §. idēqꝫ i retinēda. Sol. ✠ ibi pr fuit institutus ⁊ suo filio rogat⁹ restituere. Sz q̄ro qs est heres: Rñ. ꝺ dicitur filius est heres: hꝫ ob. ꝺ. de acq. here. l. placet. vbi pater vel dōs videt heres: sed ibi nō dicit ꝑiem heredē: ꝫ ei q̄ri debet

✠ Sequunt bāc gl. bar. ⁊ Jo. de imo.

sua fibi filius obligari nō posset[k]: ac pater non vt heres: sed vt pater rogari videtur: et ideo si filio rogatus sit pater post mortem suam quod ad se peruenit ex legato vel hereditate filio relictis[m] restituere: isqꝫ viuo patre decedat: omnimodo patrem id retenturum[n]: quoniam fideicommissum ex ꝑsona patris[o] sui vires recepit[o].

¶ Quādo pluriū iura deueniūt ad vnū pōt ille facere qō poterāt illi plures. Bar.

Lex. xij.

Papinianus. I mihi et tibi eadem res

reditatē. Et pro hoc ꝙ filius sit heres est. j. de fol. qui boiem. §. quidaz. vel fi dicas ꝙ pater: dic ꝙ pōt rogari vt heres: ⁊ tunc retinet quartā. vel vt pater cōmodum sentiens: ⁊ tunc non. ⁊ sic bic fuit: ⁊ sic nō refert filio vel extraneo fit rogatus. prima placet: ⁊ caute tacet de seruo ab illo. §. de nicꝫ. vlcꝫ ad fi. qualiter aut restituatur. §. dixi.

m ¶ Relictis. No. ad duo ✠ singularia dari adiectiuum plurale: vel verbum pluralis numeri. sic. C. de repu. l. consensu. §. hoc nisi. in fi. ⁊. j. ad legem iul. de adul. l. si postulauerit. §. pe. ⁊. j. de cap. l. j. ⁊. ꝺ. de lib. ⁊ posth. l. gallus. in princi. ⁊. j. vt le. no. ca. l. filio. ⁊ ad trebel. l. j. §. si filio. ⁊. ꝺ. de offi. pref. l. illicitas. §. neſcrmius. ⁊. ꝺ. de tu. ⁊ ra. distra. l. j. ⁊. ꝺ. de distra. pig. l. cum secundus. §. j.

✠ Nota ꝙ qñqs plura ītas resoluit ī singlā ritatē. bar. ſ. l. falſa. §. fi. j. de adī ⁊ demō. bal. l. cū tuis. ꝺ. ē tmp. ubcf. et alīs ſubſtit.

n ¶ Retenturū. idē ⁊ in singulari fideicō. sic relicto post mortez heredis: vt. j. de conditio. ⁊ demonstra. l. beres meus. ij. respon. sed in vniuersali est boc plus: qr etiā pure rogato berede sī decedat fideicōmissarij⁹ filius vel alius nō transmittit[+] ante restitutionē: vt. j. ad trebel. l. apud. §. sed vtrum. ⁊. §. antistius. ⁊. l. postulāte. sicut nec hereditas non adita: vt. C. de cadu. tollen. l. j. §. in nouissimo. nec bo. pos. vt. j. de bono. pos. l. iij. §. acquirere. Sed bic forte ita trāsmittit ius deliberādi vt heredi: vt. C. de iure delib. l. cū antiquioribus. sed fm hoc qua cit quoniā fideicō. ⁊c. cum semp sit idē ius cuicūqꝫ legat: Respō maxime. Vel ꝙ verius: ✠ ꝙ fecus si extraneo retento eodē casu ꝙ filio. ꝺe cesset: non ꝙ fideicō missarius extraneus. Sed an beres rogati cogat adire ⁊ restituere: Respon. vt no. C. eo. l. eam quam. Additio. Dic ꝙ si est intra tempus deliberandi quod habebat primus poterit compelli als non. glo. ⁊ Bar. Bal. Saly. in. l. eam quam. ꝺ. allega.

✠ Nentra placet bar. p. alex. ⁊ ia.

o ¶ Patris. i. voluntate. vt in prin. huius. l. no. secus ergo si esset relictū extraneo: tunc em ꝙ ex ꝑsona filij teneret non fideicōmissarij extranei: ꝫ decederet filius non periret legatum. Hꝫo. ꝺe huic verbo est cōtra. j. titu. j. l. si idem seruus. Solu. ibi ſpeciale in libertate vt non pendeat ex voluntate domini.

p ¶ Recepit. ⁊ sic ipsum si valeret oneraret. verū si deficiat fm. l. C. de caduc. tol. ſ. sinaute. eiusdē cōmodo cedit. R. ⁊ facit. j. de condi. ⁊ demō. l. si tibi. §. fi. ⁊. l. feq. ⁊. C. de fideicō. l. q̄uis.

✠ Illa fe cūda expositio glo. est melior: fm barto. pau. et Jaſ.

✠ Diuinat nacst: hꝫ sit inſe ſta fm barto. pau. et Jaſ.

✠ Illaſ ve ra ſed non cōgruit ſe. bar. p. ⁊ ia.

✠ Illaſolutio glo. plz bar. ſed dīſplicet Bl. dra. p. ⁊ idē dic alſ fm eos hic.

Sī mihi et tibi. ¶ Caſus. Titius legauit mibi ⁊ tibi equū suum: volens ꝙ glibet nostrum baberet solidum equū: vnde vnus nostrū debet habere equū ⁊ alter estimationem: vt. j. eo. si pluribus. iiij. respō. mortuo testatore: ⁊ ita dielegati ꝺicti cedēte tu ī ſtituiti me collegatariū tuū berede: certe possum totū legatū habere/volo ergo meo legato. vel volo ex tuo: sed tamen ex quo voluero ex vno non possum habere ex alio.

¶ Si quis seruos. Quidam romanus fecit testamētum rome ⁊ legauit mibi seruos quos babebat in quadam ciuitate que vocatur gadibus: que distat a romana ciuitate per. v. dietas. legauit dico prestādos mibi per beredem suū tertia die post mortem testatoris: queritur nūquid valeat legatum: Et videtur ꝙ non. quomodo enim dabit beres legatario tertia die post mortem testatoris cum terra vbi erant serui distet ab alia vbi fiebat testamentū per. v. dietas: Respondet tū ꝙ valet legatum: nec deberet nocere dicta longinquitas: ⁊ cū bene possit tantum viuere testator post testamentū ꝙ duci possint serui romam: ⁊ ideo legatum non est impossibile: ex quo potest euenire ꝙ valeat. ¶ Regula. Quidā habuit ꝫ. in litteralegare possumus: ⁊ in fine legare possumus. aly habent legare non possumus ⁊ legare non possumus: ⁊ vtraqꝫ est bona ⁊ plana: qr si potest dño legari vt qꝫ bene est capax: poterit etiam seruo suo: alꝫs non.

¶ In legatis. Quidaz legauit mibi. x. ꝓsentia. posted dixit. illa. x. volo ei prestari vsqꝫ ad annum. Dicitur bic ꝙ nō habeo nisi post annum: qr vltima scriptura valet/⁊ nō prima: ⁊ idem est si iussit mibi dare sub cōd. qō mibi legauerat pure vel in diem: ⁊ idez est si legauit ꝫ postea ademit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

vnde si ademit mihi dictum legatum sub duabus conditionibus: illa que vltimo scripta est valet. cuius autem diu rum vltimam scripturā va lere generaliter. hoc tamen fallit: veluti si ita dicat testator: quod titio ita infra legauero: id neqꝫ do neqꝫ lego. nam tunc valet prima scriptura et non secunda et ita non babebit legatum titius: z ad hoc adducit simile. si enim testator pure le get aliquib⁹ et postea ita dicat: illa legata que dedi quibus dies nō est appositus ea beres tali die debet. z etiā post ista verba relinquat alia legata pure non solum precedētia sed etiam sequentia le gata pura proferuntur z differuntur a testatore dicto: z ita non semper vltima scriptura valet: sed inspicimus voluntatē testatoris vt tibi posui duo exempla. z hoc dicit. Vlpianus.

a ¶ Legata fuerit. insolidum: vel dic coniunctum z sic partim iure suo partim iure accrescendi: vel dic disiunctum: z sic insolidum suo iure per alium non diminutus: vt. C. de ca. tol. §. vbi autē. z. §. si ꝓ o non omnes ꝛc. z facit institu. eo. §. si duobus. z j. eo. si pluribus.

b ¶ Cedēte. qō est a morte testatoris quo ad transmissionem: vt. C. de cad. tol. §. in nouissimo.

c ¶ Ex meo. partim iure meo: partim iure accrescendi fm primū casum. vel dic totū vno iure fm aliquam causam.

d ¶ Ut tota. videt q⁹ partem tm̄ altera repudiata: vt. j. ti. j. l. si titio. Sol. vi ibi. Sed quid ꝑdeſt hoc posse? Rñ. propter onus impositum parti defecte quando disiunctim: z sic insolidū fuit ambobus legatum: vt. C. de cadu. tol. l. j. §. sinautem. ad finem.

e ¶ Non posse. nō ob. 3. de act. emp. l. nō est nouum. qz ibi non sunt cause lucrative. hic sic: z ideo hic sufficit semel papi qō non est ibi: vt arg. j. de act. z oblig. l. oēs. z facit. j. de sol. l. si duo. z. 3. de euic. l. si ea. §. j. z. j. eo. l. duobus. z. l. seruo meo. sed an partim iure meo/partim iure bēditario: Respon. bic innuit q⁹ possim: ibi vt tota mea ꝛc. quasi possim velle contra. Sed aliꝰ contra causa minuendarum litiū: vt no. d. l. nō est. Item si velit dimidiā suo iure petere z alterā repudiare an possit: Rñ. quando disiunctim nō: vt. j. ti. j. l. neminē. qñ disiunctim videt ꝙ sic. vt. C. de ca. tol. §. vbi autē. z sic ꝑt loqui. j. ti. j. l. si titio z mibi.

f ¶ Sadibus. noia quorūdam locoꝝ que sunt distantia a roma.

g ¶ Angustias. i. breuitatē. Sed ⁊tra. insti. de ꝟbo. obliga. §. loca. z. 3. de eo qō certo lo. l. j. §. si qs ita. Sol. ibi inter viuos. Vel solu. vt inferiora contraria. Item contra insti. eo. §. fina. z. C. de bis que pe. no. l. j. vbi impossibilitas vitiat legatum. Sol. ibi possibile ab initio fuit/bic possibile: nam testator poterat tārum viuere q⁹ serui poterāt romam duci vel bi cremouetur quod est impossibile. f. festinatio: sed nō tollitur legatum quasi sit vnum preceptum habens duo membra. sic. 3. de ar. l. celsus. §. idem ait. Item no. angustiam temporis non nocere. sic. C. eo. l. non tātum. z. j. de iure fis. l. edicto. §. j. z. 3. ex quibus cau. ma. l. necnon. z si qs cau. l. j. §. quod autem diximus. z. j. de dam. infecto. l. boc amplius. §. j. Sed arg. contra. 3. de consti. pecu. l. item illa. Additio. Tu dicas ꝙ ibi angustie temporū nocent: id est non prosunt vt reus constituatur in mora: vt ibi no. fm Bar.

Angustia tēporis nō nocet.

b ¶ Possumus. sed fallit: qz aliud seruo potest legari quod non domino vt si seruo lego rem domini vel quod ei debeo valet: sed si domino nō va let: vt. j. titu. j. l. debitor. §. fi. z contra aliquid domino quod non seruo: vt seruitutem ad predium domini: vt. j. de ser. leg. l. z si maxime. z sic nec quidem omne nec id solum: sed dicas id euenire mixta ratione persone z rei: bic ratione persone tm̄: qz sit non capax vel capax: vt. d. l. debitor. in fine. z facit. 3. de beredi. instī. l. non minus. z. l. seruum meum. in prin. z C. de bere. instī. l. neqꝫ.

i ¶ In legatis. apponendo diem vel conditionem in legatis puris: vt. j. eo. talis. vel ad imendo in totum: vt. C. eo. l. datum. sed si ponas legatū pure ademptum z postea sub 2ditione adimi quid admittur? Respon. adimendo sub conditione denuo legare videtur. Argumē. ⁊tra in aut. qui. mo. natu. effi. leg. §. quoniam. vbi faciendo repudium videor confiteri matrimoniū: vt. 3. de acqui. bere. l. illud.

k ¶ Nouissima. facit. j. de adimen. leg. l. transacto. in fi. z de condi. z demō. l. quod tradītum. z. 3. de testa. tu. l. tutor datus. §. finali.

l ¶ Non valebit. nisi expresse prioris voluntatis dicat se penitere: vt. j. tit. ij. si quis in principio testa. t. 3. tit. ij. diuus. §. licet. Sed quid si primo dixit ꝙ non liceret sibi penitere: Rñ. nihilominꝰ po test penitere + si exprimat qualitatem illius primę voluntatis in secūda: vt d. l. si quis.

+ Nota sin guare q⁹ pe nitentia testatoris ꝺ ꝓbari ꝓt testes quot requirūt in testamento signāt bal. l. l. fi. v. col. C. de fideicō. z dat. l. fideicōmissum. eo. ti.

m ¶ Nam z eum. videtur q⁹ prior scriptura magis spectetur: qz z boc est alibi. naz ꝛc. Azo. z facit. j. priori. l. si ita.

n ¶ Presentia legata. vt si dixero: que pure legauero tali die dentur.

o ¶ Postea quoqꝫ. ergo et bic non tam spectatur scriptura q⁹ prior spectatur: vt z. j. e. l. talis. in fi. nam tota velut vna scriptura videtur: vt. 3. tit. j. l. conficiuntur. §. si ei seruo. Sed cōtra. j. titu. ij. l. vroni. §. j. sed non est contra vt ibi patet.

p ¶ Valeat. vel nō valeat. Azo. z facit. j. de condi. z demon. l. in cōditione. Accursius.

Am icertus. ¶ Lucius. Legauī tibi hominē in genere beres meus tradidit seruo tuo stichum voluntate tua/precedente vel sequente traditione: nūquid est liberatus beres a legato generis? Et respōdet q⁹ sic. Quis stichus non fuerit legatus quem soluit beres. Aluianus.

q ¶ Cum incertus. i. in genere. z dic quis eligat: vt no. 3. fa. hercis. l. bere des. §. si de incerto.

r ¶ Seruo tuo. scz legatarij.

s ¶ Voluntate. alioquin non. vt. j. eo. l. seruus legatus. §. j.

t ¶ Liberatus. boc ita si pleno iure stichus factus fuerit legatarij: vt. j. e. si a substituto. §. j.

v ¶ Stichus. ergo legatus non erat. z fm boc soluitur aliud ꝓ debito: vt. j. ꝓ o sol. l. j. z instit. quibus mo. tol. oblig. in princi. Sed est cōtra. j. titu. j. l. meuius. §. duobus. ibi: hominis ꝛc. Sed dices continet singulos quo ad solutionem non quo ad obligationem: vt singuli videantur obligati: vel sint in obligatione. Nec obstat. 3. de condi. inde. l. cum bis. §. ſi. vt ibi not. Accursius.

x ¶ Effet. scz tatum in specie.

Si ita sit. ¶ Casius. Ita scripsit testator in testamento si cui bis lega uero volo deberi ei semel tm̄ z postea legauit bis decem vel duos fundos: certe vnius solius fundi legatum valebit: z vna tm̄ decem quādo bis legauit. z. bec vera sunt etiam si post legata data bis ipse scripsit verba que dixi: z aut scripsit ante testamentum completum dicta vba: aut post. primo casu liberatur beres a legato vltra semel dato ipso iure. secundo per exceptionem: sed cum non appareat ꝙ legatum de duobus z predictis sit ademptum: quero quid erit ademptū: z respōdeo ꝙ maius z minimum est prestandum. Aluianus.

z ¶ Ascriptum. in testamento.

3 ¶ Videri legatū. vt. 3. e. o. l. si mihi. §. fi. nisi exꝑsse prioris voluntatis se penituisse dicat: vt ibi no. z facit. 3. de condi. instī. l. institutio.

a ¶ Ademptum. eodem testamento vt statim dicet.

b ¶ Ipso iure. quia nec datum alioquin si post perfectum testamentum in alia voluntate liquidē soleni vt testamento alio ipso iure admitur. si non solemni vt codicillis tunc per exceptionem: vt. 3. de bis que in testa.

delen.l.

UNIVERSIDAD DE HUELVA ©2013

delē.l.i.§.fed bocita.ꝛ.§.fed ſi ꝑſulto.ꝛ.l.proprie.§.ſi nōnullos. Alſo. Item ꝛ hoc quando expreſſe:nam ſi tacite:ꝛ tunc per excepti.doli.vt.ſ. de adimen.leg.l.iij.§.fi.ꝛ.l.ex parte.

a ¶ Exiguū. No.exiguum eſſe preſtandum,ſic.ſ.titu.iij.l. qui cōcubinā. §.ij.ꝛ.l.nummis.ꝛ.ſ.eo.l.apud.§.ſcio,ꝛ de regu.iur. ſemp in obſcuris. ꝛ de verbo.oblig.l.ſi ita.

Sed arg.ꝛtra.ſ.de rebus du.l.ſi fuerit. Sed ibi eſt ambiguitas in perſonis vbi vtrunq; videt adem ptum/dic in rebus. Itez arg.ꝛtra.ſ.de aur.ꝛ arg. leg.l.qui lancē. Sol.ibi. Et.l.titia.§.ſcia. arg.ꝛ. Solu.ibi. Itē argu.ꝛ.ſ. pro empto ꝛ fundi. Sol.ibi. Item argu.con tra.ſ.de aur.ꝛ argē.lega. l.ſcribit.§.itē. Solu.ibi. Itē cōtra.ſ.de dol.ꝛ de mon.l.idēq; ipſi. Solu. ibi in libertate accipitur quod eſt vtilius ſeruo.

videri cetera legata adempta:ſed quod magis erit ademptum:non enim apparet:ꝛ ait poſſe dici exiguum[c] eſſe preſtandum[b].

¶ Voluntas teſtatoris probata preua let ſcripture in augmento ꝛ diminutione legati.hoc dicit Bar.

Paulus. Lex.xv.

QUi quartam partem bono rum legare voluit dimidiaz ſcripſit:Proculus recte ait poſſe defendi quartam legatā:quia in effect dimidie:idez erit.ꝛ ſi.l. voluit legare ꝛ.c.ſcripta ſint:quinq̄gin ta enim debebuntur[d]. Sed et ſi plus legare voluit ꝛ min⁹ ſcripſit: valebit[e] legatum.

In legatis minimā ꝑ ſtandū eſt.

b ¶ Preſtandum. No.in legatis qō minimum eſt debere preſtari.

Ulpianus. Lex.xvi.

QUi ſub ārū.¶ Caſus. Titi⁹ teſtator gerens ſi animo legare mibi quartam partē bonorū ſuorum legauit dimidiaz partem:certe quarta debebitur:ꝛ qō dictū eſt in q̄ſtione/idē eſt in quantitate: vt ſi volens legare quinquaginta legauit.c. ſed ecōuerſo/ſi plus lega re voleſ minus legauit p errorez valebit legatū de plus. ¶ Si quis. Titi⁹ legauit filiabus ſuis. xx. ſentiēs q̄ ꝛ filia que erat in corpore vxoris ſue ad mittereꝛ ad hoc legatum: illa poſtbuma nō fuit na ta:ꝛ certum eſt q̄ non na ſcetur:certe ſuperſtitibus vel ſuperſtitibꝰ debebit beres legatū totū:ſed ſecus ſi duab⁹ leg⁹ quoꝝ vnus nō eſt in rerū natura ſed naſci ſperaf:nam ille q eſt in rerū natura nō habe bit niſi dimidiam.ꝛ hoc dicit vſq; ad primum.§.l.ſequentis Ulpianus.

Damnatus. vt titium beredem meum ꝛ regem anglie damno decez ſeio preſtare.

b ¶ Totum debet. ſic.ſ. ti.ſ.l.quidaz.in fi.ꝛ.ſ. ad treb.l.ſi aliena res.in fi.ꝛ ſ.e.l.quidam.§.quotiēs. ꝛ.ſ.de pact.l.tale.in fi.et ſ.de verb.obli.l.cuz qui. §.ſ.ꝛ.ſ.tit.ſ.l. mortuo.§. ſi.Sed ꝛtra.ſ.tit.ſ.l. ceſſus.§.pe.vbi nihil debe tur. Solu.ibi repudian tem tñ dānauit:ℏ vtrūq;. ¶ Vel ibi vn⁹ ſolus erat ꝛ ille omiſit.

i ¶ Qui adjſſet. vtpote ꝛ ſi teſtator titio ꝛ poſtbumo viriles partes dari⁹ voluiſſet vel etiā id expreſſiſſet[m]:totum legatum titio debetur nō na to[n] poſtbumo.

¶ Appellatione filiaꝝ continef poſtbuma ſi de ea teſtatorem ſenſiſſe aliquid appa reat per indicia.Bar.

Ulpianus. Lex.xvij.

QUi filiabus legauit ſi men tionem aliqua parte teſtamenti poſtbume fecit[o]:videtur in filiarum legato et de poſtbuma ſenſiſſe.†

k ¶ Si titio.ſcilz primo et poſtbumo poſtea. et ſic ſunt re tñ coniuncti:ſed in ſequēti re et verbis.in tertio verbis tñ:ꝛ ſic ſūt tres caſus.

l ¶ Dari.f.tacite re ꝛ verbis eos coniungendo.

m ¶ Expreſſiſſet.vt habe rent viriles:ꝛ ita coniun cti verbis tñ.ꝛ ſic datur eis ius accreſcendi:vt .ſ. de beredibus inſtituē.l.ſi ita quis beredes.ſed.ſ. de vſufruc.accreſcen.l.ſi ij.reſpon.et.l.penul. que ſunt contra. nullo modo erant coniuncti.quinimo.in.l.penul.a diuerſis erat ſingulis legatum. et ſic etiaꝫ ſoluitur.ſ.titu.ij. l.ꝛ proculo. Item not.q̄ non facit partem qui nō admittitur ad partez:vt not.ſ.eo.l.buiuſmodi.§. ſi titio.

† Concor. ter.in ca.in pſentia.cuz ibi not ex tra de.pba. et in.c. dece tero. i.ſi de teſti.

Parte nō facit q non admittitur ad partez.

n ¶ Non nato .i. quando incōmutabiliter ſcieꝫ eus non naſci.ſic.ſ.de verb.obli.quicquid.§.fi.ꝛ facit.ſ.de re.dub.l.vtrum. in prin. ꝛ.ſ.ti.ij.l.re coniuncti.Accurſius.

Ulpianus. Lex.xviij.

SIc beres. Inſtitui titium beredem ſolum ꝛ poſtea dixi a ſempro nio berede meo lego gaio decem:certe bene debetur legatum:ꝛ adducit ſimile.nam ſi inſtituꝰ mibi quattuor beredes:puta titium ꝛ gaium et primum ꝛ ſecundum.ꝛ ita poſtea dixi titium ꝛ gaiuz beredes meos meuio damno dare decem:ꝛ poſtea titius beres non adiuit hereditatez ꝛ pars ſua peruenit ad gaium ſimul ſecum gratuatum:certe totum legatum debet gaius meuio. ¶ Si titio. Titio legaui.xx.ꝛ poſtbumis qui naſcen tur ex tali muliere:poſtea non fuit aliquis poſtbumus natus:ꝛ certum eſt q̄ non naſcetur:certe titius babebit totum legatum.ꝛ hoc eſt veruz ſiue teſtator reliquit illa.xx.cōiunctim titio predicto ꝛ poſtbumo ſiue ſeparatim. Ulpianus.

o ¶ Fecit.nō als.vt ꝛ.ſ.eo.l.qui quartā.§.ſi. Sed ℈. iſti.qui da.tu.poſ. §.fi.ꝛ.ſ.de teſta.tute.l.ſi qs filiabus. Solu.hic legatū affectionis.ibi tu tor ratione filiationis datur.ꝛ facit.ſ.de verb.ſigni.l.nomen filiarum.

p ¶ Legaſſe.hoc facit charitas.vt.ſ.e.l.ſi ſeruus pluriū.§.fin.alſ ſecus: vt.ſ.titu.ſ.l.ſi quis titio.in fi.vel hic diſtribuitiua ſunt verba. Item not. omnes comprehendi.ſic.ſ.de rebus du.l.vtrū.ij.rñ.ꝛ argu.C.de fideicōmiſ.lib.l.cum inter.in fi.Sed contra.ſ.de lib.ꝛ poſtbu.l.ij. Sol.ibi er beredatio odioſa nullum comprehendit.Itē facit.ſ.de bere.inſtitu.l. demens.ꝛ de pe.bere.l.illud.in fi.

q ¶ Legatum.i.prelegatum.

r ¶ Manifeſtum.vt ꝛ.C.fami.bercif.l.ſi qua.ꝛ.ſ.fami. bercif.l, ſi tale.et continua.l.ſequentem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Tqdem totum legatū cum eñ repudiat hereditatē: pars quam iure hereditario habebat in legato accrescit cohered⁹ cū certa parte hereditatis: sed cū suo onere: ⁊ fic totū habet iure legati vt bic. ⁊. j. de his quib⁹ vt indig. l. cum qui. §. pto parte. ⁊. j. eo. l. quefitum. §. duo bus. Sed contra. j. titu. j. l. miles. §. j. vbi pro parte cohered⁹ tantū habet. Solu. hic in fuo pro pter verbum abstinendi quod eſt. §. l. proxima. in fine. ibi in extraneo. Vel aliud in eius herede: vt ibi. arg. C. de emc. l. fina. Vel dic vt ibi. Itē cōtra. j. de do. exceptio. l. apud. §. ſi ex vncia. ij. reſpon. Solu. ibi. Item in eodez titu. l. ſi. §. ſi. cōtra. Sol. ibi. Item argu. contra. j. ad trebellia. l. ſi patroni. §. qd ergo. ⁊ facit. j. e. l. ſi filio. ⁊. l. naz nec. et. l. quid ergo. j. reſpon. Sed contra. j. e. l. ſed non alſ. ⁊. l. quid ergo. §. j. Sz ibi apparet teſtatorem voluiſſe ⁊tra. que pōt eſſe ſolutio omnium. Accurſius.

b ¶ Al ſemetipſo. vt. ⁊. j. e. l. legatum. §. j. Sed nōne ſeruus heres inſtitut⁹ habet libertatē a ſeipſo? Sz dic vt. §. de heredi. inſtituendis. l. ſed ſi in conditione. §. fina.

Legata. ¶ Caſus. Legaui tibi inglinos ſiue colonos ſine prędio q̄b mihi laborabant: certe iſtud legatū non valet: q⁹ nō potuerūt aliena ri ſine ſolo: vt. C. de agri. ⁊ cen. quemadmodum. ⁊ j. eod. ſi quis inquilinos. poſtea dixi lego tibi boc amplius de mū titianam ⁊ hoc dixi ſiue in teſtamentis ſiue in codicillis: certe non ſolum habebis legatum domus titiane: ſed etiā legatū inquilinoz: vt q̄tum ad eſtimationem: q⁹ efficitur vtile ꝓpter illā reptionē teſtatoris. boc amplius ⁊c. ſecus autem ſi dixi in iſto eodem caſu que legata pure dedi heres meus debet vſq; ad annum: quia per hec verba non confirmatur inſtitute legatum. per prima autem verba bene confirmatur illud quod erat inutile: vnde de boc pono tibi aliud exemplum. Inſtitui mihi filiū meū impuberem: ⁊ ab eo legaui titio. c. cum peruenerit impubes ad pubertatem: puta iſtud legatum inutile poteſt eſſe in caſu: puta ſi impubes filius moriatur: poſtea dixi ſi filius mihi heres non erit: vel ſi heres erit ⁊ in pupillari etate decēſerit: ſubſtituo ei gaium ⁊ repetij legatum relictū dandum a ſubſtituto ab impubere boc modo. Scio q⁹ delegaui titio a filio meo impubere. c. certe boc amplius lego eidem titio fundū cornelianū a ſubſtituto ſz impuberis ſcilicet gaio: poſtea impubes patri heres nō extitit ⁊ deceſſit in pupillari etate ita q⁹ legatum ab eo relictum titio nō valeret ſi non fuiſſet repetitum a ſubſtituto: vnde habet ſubſtitutus heredi tatem ⁊ debet ſoluere tam legata relicta ꝙ relicta ab impubere. Certe dicitur bic q⁹ illud legatum relictum titio ab impubere. ⁊ quod apparet inutile ſore niſi fuiſſet repetitum a ſubſtituto debet preſtare titio dictus ſubſtitutus: ⁊ boc ꝓpter verba teſtatoris boc amplius ⁊c. ¶ In lega to. Titio ⁊ meuio fundum reliqui non adiectis partibus: certe qulibet habet dimidiam. Auianus.

c Caſum pōnit. ¶ Legata. Teſtator in teſtamento minus ſolemni reliquit legatum fundi titio et ſic inutiliter. vel fundus erat titij: ⁊ ſic non valet legatū: poſtea fecit codicillos: ⁊ eidē titio ſic legauit. titio boc amplius lego. c. certe per boc quod dicit boc amplius/videtur legare iterum fundum: ⁊ ſic confirmauit: ſi tempore codicillorum fundus inuenitur alienus. Secundo dicit eſſe ſecus in boc alio caſu: teſtator inutiliter legauit fundum titio puro ⁊ poſtea eadem ſcriptura vel alia dixit: que legata pure reliqui volo deberi poſt annum: nam non intelligitur confirmare tantum/ſed tantum prorogare ſolutionem. Tertio adducit caſum ſimilem. primo ſi teſtator inſtituto filio impubere reliquit legatum fundi inutiliter et dedit ei ſubſtitutum: ſcilicet ſi beres non eſſet: ⁊ ab eodē ſubſtituto reliquit bis verbis boc amplius titio lego centum videtur repetere legatū fundi et confirmare. Accurſius.

d ¶ Inutiliter. ꝓpter defectum ſolēnitatis: vel quia per inepta verba: ecus ſi ꝓpter perſonam vel legatarij: quia nō capax: vel rei quia legari non poſſit. vt. j. eo. l. apud. §. fina. ⁊ facit. j. eo. l. ſi quis a filio. in prin. ⁊. l. ſeruo alieno. §. pen. ⁊. j. ti. ij. l. ſi pure. ⁊. l. ſi ſic. ⁊ arg. §. de teſta. mi. l. tribunus. §. fina.

e ¶ Dato. ſcilicet decem.

f ¶ Quas pecunias. q⁹ plura legata reliquit ⁊ l vno. ⁊. ⁊ in altero alia. ⁊. ⁊ ſic de ſingulis: quorum legatorū quedā vtilia: quedā inutilia.

g ¶ Impuberi. exhereda to ſz. R. ⁊ ſz boc dic idē q⁹ in proximo caſu: ſcz vt non valeat repetitio: vel verius inſtitutio. ⁊ ſic idez q⁹ in primo caſu. Let dic inutiliter eodē modo quo ⁊. §. nō vt. R. q⁹ ſit exheredat⁹. Jdeo dico inſtitutū: q⁹ alſ non pōt relinq etiā a ſubſtituto. vt. C. c. l. cū quidaz. ⁊. j. ad. l. falc. l. qui fundū. §. qui filios. ibi: nec cōtrarium ⁊c. ⁊. j. titu. ij. l. ſi. j. §. fi. ⁊. j. e. l. plane. ij. reſpon.

b ¶ Et deceſſerit. ⁊ p vel. nā vtroq; caſu admittit ſubſtitut⁹. ſ. ſiue nō ſit bere ſiue ſit ⁊ decedat ipubes: ⁊ tenet repetitio q̄ inutiliter p⁹ data fuerūt alſ ſi vtiliter nō tenet repetitio eo caſu quo eſſet heres impubes. ſed debebit ſubſtitut⁹ tunc vt beres impuberis. non aute ex repetitiōe. vt. j. e. ſi fūdus. §. ſi pater. ⁊. l. ſeruo alieno. §. fz ſi pater. ⁊ facit. j. ti. ij. l. ij. ⁊. j. e. l. ſi fundum. §. fi. ⁊. l. eq;

† Facit ad hanc. l. cbone meoſte. ff. cū glo. in ver. et ſi illi deliquerit. extra de elec tio.

† Tu vide de hoc bo. gl. in l. j. §. dec⁹ba. ff. ſi cui pl⁹ q̄ple. fal. plenius in. l. ſi ſu⁹. §. ſi ita ſcriptum. j. iſtoti.

Eque ſernanf. etiaz ſi vni ſcripſus. vt. C. eo. l. cuz ſtio. §. fi. Itē ſi niſi alio appareat ex voluntate teſtatoris expreſſa vel tacita: vt bic. ⁊. §. de here. inſtitu. l. quotiēs. §. bēdes. ⁊. l. titius. ⁊. l. interdum. ⁊. j. ad trebel. l. quotiens.

k ¶ Unū er bis. nō nolando ꝓpio nole: q⁹ tunc beres eligeret: vt. j. eo. l. ſi quis a filio. §. ſi quis plures. ⁊. l. apud. §. feio. que ſunt contra.

l ¶ Legatarij. a principio etiam ſm. R. boc herede differente eligere: vt j. e. l. buiuſmodi. §. ſi cui. Sed ibi in genere: ⁊ nō erat aliquis ſeruus in familia. q⁹ dicit. j. e. l. legato generaliter. Itē in fernitute legata: qs eligat locū: dic vt no. §. de ſer. ruſti. predi. l. ſi via. Itē cōtra. j. eo. cū res. §. ſed ſi ſticbus. Sed ibi alternatiue. bic vnū de ſeruis ſuis cū duos tñ haberet. Itē aliud in venditione. vt. §. de actio. emp. l. pe. §. ſi. ⁊tra. Solu. bic teſtator neceſſarium legatario videt ei legare: ſed certe ⁊ emptor emere. Sed dic fauore vltime voluntatis.

¶ Rege. ¶ Caſus Decem oues tibi legaui quas habebam in grege meo ⁊ que gregem dicuntur facere. ⁊ poſtea adiunxi quinq; certe omnes legatarius habebit. Auianus.

m ¶ Pertinent. etiam mota non intercedente: vt. §. de vſur. l. equis. R. quimmmo etiam viuo teſtatore: vt inſti. eo. §. ſi grex. ⁊. §. eo. ſi ex toto. in prin. ⁊ facit. j. l. ptori.

¶ Jgrege. ¶ Caſus Aliquis legauit mihi gregē ſi aliqua pecora de illo grege ſunt mortua viuo teſtatore et in locum mortuoū aliqua ſunt ſubſtituta: certe nibilominus habebit legatarius: quia ideē grex videtur. Sed quid ſi diminutum eſſet vnum pecus de dicto grege. r. contra certe nouem pecora habebit legatarius ꝙ⁹ non ſit grex: ⁊ gregē legauerit teſtator. Item ſi ſunt nouem pecora vel boues diminuti de grege et remanſit vnus ſolus: nibilominus vendicabit legatarius illum bouem vel pecus. Nam ⁊ ſi inſula. i. parua domus legata ſit ⁊ poſtea combuſta eſt: legatarius aream vendicabit. Auianus.

n ¶ Eundem gregem. vt. j. de vſucap. l. rerū mixtura. §. fi. ⁊. §. de iudi. l. ꝓponebatur. ⁊ facit. j. ti. j. l. peculium. ⁊. §. l. ptori. Accurſius.

o ¶ Poſſe. §. qui. mo. vſufruct. amit. l. fi. contra. Solu. ibi in legato vſufructus/hic ꝓprietatis. ⁊ ille facilius extinguitur vt in omo combuſta: vt. j. ptori. ⁊ inſti. de vſufruc. §. fi.

p ¶ Deſiſſet eſſe. immo non deeſt: vt. §. quod cuiuſq; vniuer. l. ſicut. §. fi. Solu. nomine durat vt ibi: non re/vt bic. Vel ibi duo ſunt: vniuerſitas:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

⁊res eius: vnde licet ad vnū redeat remanet in vno propter res. bic an tem solus numerus.

a ¶ Posset vendicari. forte quia area insule pars est ⁊ quidem maxima. vt.j.de folu.l.qui res.§.areā. Item contra.j.eod.l.si ita legatum.§. fina. sed alius casus est.

SI quis bonorum. ¶ Casus. Legauit titio ptē bonorū meorum. puta quartam. tenuit for te heres per tres menses vel quattuor anteq̄ daret legatario. non tñ fuit in mora. certe non tenet dare legatario fructus. ⁊ boc dicit Vlpia.

b ¶ Hodie fit.i. consuetū est fieri. ⁊ sic not. partem bonorum posse legari. vt j. ad trebel. l. mulier. §. fi. ⁊.j.eo.l.nō ampli⁹.§.fi. ⁊.j.tit.j.l.si qs seruum. §.fi.ⁱ.l.seq.ⁱ.ⁱ.ff.de vsufr. substi.l.cum ex filio.

c ¶ Restituitur. vt. ⁊.ff.de vsur.l.paulus.ⁱ.ⁱ.ff.de ali. le.l.cuⁱ vnus.§. verbis. ⁊.j.ad treb.l.in fideicō missi.§.quotiēs. b antez fin Bo.si nō plumat te statorē cōtrariuⁱ voluisse ex legatarij affectione vl verborū conceptione. vt ff.de vsur.l.in fideicommissi.§.nōnunq̄.ⁱ.ⁱ.ff. cū pollidius. Et eo dez modo responsum est ad.l.j. ad trebel.l. balista. et de vo.pe.l.cum quis vro ri.in.fi. ⁊.j.tit.j.l.fi ita re lictū.§.pegasus.

QUod i rerū. ¶ Casus. Legauit tibi partū q̄ nascet ex arctbu sa ancilla mea vel.x. amphoras vini quod nascetur in fundo meo titia no. vel tres agnellos qui nascentur ex pecudibus meis: nunquid valet legatum: Et dicit q̄ fic. q̄uis partꝰ aretbuse vel vinuⁱ ex fundo titiano vel agnelli prediⁱ non sint in rerum natura: quia sperantur esse.

C Si vsumfructum. Jn fundo titiano habeo vsumfructū: ei vsumfru. legaui tem pnomio. certe non valet legatum nisi proprietatē fundi prediⁱ cti nūq̄ acquiram ante mortē meam. quomodo enim possum alicui lega re vsumfruc. qui morte mea finitur: non certe. C Si quis post. Legaui tibi fundū titianum: ⁊ post testamentū factum aliq̄ dicto fundo adieci: nunq̄ potes adiectionē prędictam tu legatarius vēdicare? Dicitur q̄ fic. siue dicta adiectio fundo titiano fuit facta ex fundo qui ptinebat ad testatorem eo tempore quo testamentū fecit: siue ex eo qui postea acquisi tit: ⁊ si aliquid per alluuionem dicto fundo titiano adiectum esset: quod quidē alluuionis incrementus ad legatarium sine dubio pertinet. ⁊ idem est ecōtrario. si aliqd ex dicto fundo titiano detraxit testator: nā non debet ad legatarū pertinere: ⁊ est ratio vt dicit littera. C Et si nauem. Legaui tibi nauem ⁊ postea eam totā destruxi particulariter. fundo nauis integro manēte qui appellatur bic carina quasi currina: quia currit super aquam: ⁊ postea eam totam refeci: nunq̄ potest legatarius eam habere: Et videtur q̄ non: q̄ non sunt idez asseres: ⁊ tñ dicitur q̄ fic. q̄ carina eadem permansit. Alluianus.

d ¶ Non sit. sed speratur per boc q̄ dicit adhuc nec est. ꝙditionale tale le gatum: vt.j. de condi. ⁊ demon. l. conditiones.

e ¶ Cōstiterit. vt insti. ⁊.§. ea quoq̄. ⁊.j.ti.ij.l.etiā. ⁊.j. de condi. ⁊ demō. l.j. in fi. ⁊.j. de annu. le. l. legatū. §. vim. ⁊.ff. de ꝙtraben. emp. l. nec emp. ⁊ de verbo. obli. l. inter stipulantem. §. pro quo. ⁊.l. interdum.

f ¶ Inutile. vt ⁊.C. eo. l. vtroq; patrui. sed cur nō tenet vt rei aliene cū fuerit scienꝫ: vt.j.ti.ij.l.qui concubinā. §. finali. ⁊ de vsufruc. lega. l. sticho: Respon. q̄ errabat + credens posse legare. als non legaturus. vel dic vt not. d.l. vroz. Jtē si emit proprietatē tenet relictum: vt bic. Sed oppo. de regula catoniana: vt.j. de regu. catonia. l.j. Nō. dies legati vsufruc. cedit ab adita hereditate: vt. C. de cadu. tol. l.j. §. in nouissimo. ⁊.ff. quā. di. vsufru. le. ⁊.l.j. §.j. ergo catoniana regula cessat qⁱ nō habet locū nisi in legatis quorum dies cedit a morte testatoris: vt ⁊.j. de reg. cato. l.iij. ⁊ in alijs casibus fallit. vt. C. eo. l.j. ⁊.ij.

+ Guid Bal. dicat. vide I aut. et cā. colla. viij. consti. ij.C.6 libe. patert.

g ¶ Al legatario. quasi heres est in boc. vt.j. de vsucap. l. ad tempus. §. j. ⁊ facit ad boc ⁊ ad sequentia. ff. de pigno. actio. l. si conuenerit. §. si nuda. ⁊.ff. de vsufru. l. si titio. §. fin. ⁊.j. titu. ij.l. si cui. ⁊.l. sepe. ⁊.l. si chorus. §. area. ⁊.j. de aur. ⁊ arg. leg. l. pediculis. §. fin. ⁊.ff. eo. l. si ex toto. cū suis concor. Accursius.

b ¶ Et domus. pariete medio posito in domo ⁊ fundo per regiones. vt ff. cō. prędi. l. si quis duas. §. si quis partē. ⁊.j. eo. l. plane. §. fi. ⁊ de verbo. significa. l. locus. ⁊.ff. cōmuni di. l. cōmuni dividundo. §. j. Jtē no. q̄ detractio est ademptionis loco: sic. ff. titu. ij. l. predijs. per totum. ⁊.l. item. §. fi.

i ¶ Et specialiter cā. si essi simpliciter nauem legasset secus esset: vt.j. eod. l. si domus. in princip. in fundo secus: et est ratio: vt no. ff. de iure do. l. cum post. §. gener.

k ¶ Alcripsero. in testamento.

l ¶ Carina. id est ventre. Joan.

m ¶ Manente. alioquin distinguo quo alo dissoluitur: vt.j. de verbo. obli. Linter stipulantem. §. et nauis. ⁊ de fol. l. qui res. §. areā. ⁊.ff. quibus mo. vsufruc. amit. l. qd tamē. §. finauis.

† Concor. ter. in. c. cōsaluit. p tres ibi positam. extra de iudi.

A Filio bēde. ¶ Casus Titius instituit heredem filiū meum et mibi pri ab eo filio. ꝛ. pure legauit. q̄ritur nunquid valeat legatū? ⁊ certe valet eo q̄ non est incō tinenti inutile. nam debet remus expectare ad scien dum vtrū valeat vel non tempus quo dictus me? filius berediⁱtatē adibit. si tempore quo adit bere ditatem in mea potestate est non valet legatū q̄ ipe acquirit mibi beredi tatē: vnde legatū non po test mibi acquirere: q̄ iā essem heres ⁊ legatarius q̄ esse non dz: vt.j.ē. legatū. §. ij. si autē tēpore adite hereditatis nō est in mea potestate: valet legatum: q̄uis insp̄iciaz tempus adite hereditatis per filium. non tñ aliquid facit ad rumbū tps quo dies legati cedit. i. tempus mortis testatoris. Si ergo ponas dictuz filium esse in potestate patris tempore quo adit dictam hereditatē: non valet legatū patri relictum vt dictum est. q̄uis autez nō valeat legatum imputatur tamē mibi patri dictum legatuz in falcidia: de quo ponas ita ereplum. Filius meus (vt diri) fuit institutus a titio ⁊ ab eo mibi p fi. ꝛ. fuerunt relicta vt dictū est ⁊ quibusdā alijs legata fuerunt relicta a dicto testatore: tempore quo adit filius meus bereditatē est in mea potestate. ⁊ ita hereditatē mibi acquirat: vnde legatū meum nō valet vt dictum est. nunc volo soluere ego pater legata alijs legatarijs relicta a testatore cuius hereditatē habeo per filiū meū: ⁊ eis volo detrahere falcidiam de legatis dicens me non posse habere quartam nisi deducam de legatis. Legatarij dicunt cōputa tibi in falcidiam illud legatū quod fuit tibi reli ctum a filio tuo berede instituto. nunquid possunt boc dicere legatarij? Et dicitur q̄ sic. Aluianus.

n ¶ A filio. filiumfami. instituit: eius patri pure legaui p̄standum a filio: valet legatum: nec curo tempore mortis mee erit fui iuris vel nō: verum refert vtrum tempore quo adijt est sui iuris vel ⁊ tunc valeat. vel non est sui iuris ⁊ sic iussu meo adijt ⁊ nō valet legatum: ⁊ fic remanet in bere ditate: ⁊ summouet falcidiam aliorum legatoꝝ: ⁊ fic not. q̄ in ver. igit et si iussu patris ⁊c. incipit loqui quādo non valet: ⁊ sic iure veteri potest loqui: verum iure nouo potest loqui in aduentitio peculio: ⁊ sic est tota pla na. ⁊ quod in fine dicit imputabitur in falcidia. i. deducit falcidia de boc vt de alijs.

o ¶ Pōt. vt.j.e.l. q̄situ. in p̄in. ⁊ insti. eo. §. ex cōtrario. sed nō econtra. s. filio a patre instituto. vt insti. eo. §. an seruo. ⁊ quere ibi rationem.

p ¶ Cedente. i. cū moritur testator. vt. C. de ca. tol. §. in nouissimo.

q ¶ Patris sit. sub. vel nō sit: q̄ vtrobiq; tenet legatum: illud adit interest sit in patris potestate nec ne: cū eius iussu aditur bereditas: q̄ altero casu tenet legatū. ff. cū non sit in potestate: altero non. vt.j. q̄ñ di. leg. ce. l. cū legato. in fi. ⁊ insti. in. o. §. ⁊ ad hunc subauditū casum. ff. q̄ñ nō tenet: q̄ est in potestate: vt.j. dicit infert igitur ⁊c. vsq; in fi.

r ¶ Iussu. per boc patet q̄ non loquitur in castren. vel quasi. vt.j. de castren. pe. l. v. ⁊ per id q̄ sequitur patrem retinere falcidiam.

s ¶ Imputabitur ei insalcidia. vt eam subtmoueat non vt eam inducat: vt.j. ad leg. falci. l. si a seruo. ⁊.l. ex asse. in fi. sed videtur legata seu prelegata in falcidiam seu in quartam non imputari: sed lucro heredis ce

dere.vt.ĵ.ad.l.fal.id autez.7.l.in quartam.7.l.in ratione.ũ.§.pen. que sunt ɔ. Sed illud qñ valet:ſ qñ non valet hoc caſu quo hic dicat.vt.d.l. ex aſſe.in fi. Alĳ dicunt hanc loqui fm̃ iura noua in aduētitio peculio: 7 dicunt imputari in falcidia.i.contribui ſecũ in fal.vt eam detrahat filius de hoc legato vt de ceteris.quod non placet.

Quis. Legaui titio x.ſi datet bẽdi meo quĩq; volo poſtea grauare legatariũ ĩ dãdis ſer̃ fempronio certe nõ poſſum. non eſt dz qs in pl̃ onerari q̃ honore. bonoratus eſt autez titius in.x.7 grauat' ĩ vndecĳ. Si certũ. Equũ meuz tibi legaui 7 heres me' nõ fuit in mora dãdi tibi. poſtea perĳt equus dolo vel culpa heredis non interueniente. certe ſup barbam legatarĳ perĳt. et ita fit eius legatarĳ deterior cõditio. Cum bonoruz. Legaui tibi quartã partem bonorum meorum q̃ bona mea erãt forte in diuerſis locis cõſtituta. vñ forte malum eſſet legatario ire ad quattuoruillas vel quinq;.7 in vnaq; accipere quartã partẽ cuiuſlibet mee rei. vñ petit ab herede eſtimationem dicti legati. q̃nĺ qs hẽat electionẽ. Et dicit hic q̃ heres.ĩs quidã dicãt contrarium.7 ſi velit dare partem rerũ nõ concedẽt ei ſi res ſunt q̃ nõ recipiũt diuiſionem p̃ naturã. ſicut ſunt ſeruitutes. vel nõ recipiũt diuiſionẽ ſine graui dãno ſicut eſt equus. Sed pone q̃ hẽs elegit dare legatario partẽ bonorũ 7 non eſtimationẽ: certe illarũ rerũ partem põt dare legatario in certis rebus vel etiam in vna re tm̃: ſed volantate legatarĳ: vt ſi heres dicat legatario. eo dabo tibi talẽ fundũ vt̃ fundos pro parte tibi relictą: 7 legatarius dicat/libenter. ſi aũt dicat. ego nolo dicẽs fundos pro dicta mea parte:imo volo tales alios:tunc iudex dz eſtimare quos accipiat:7 ſic continuando conſulit etiam legatario ne neceſſe habeat in ommibus rebus partem vẽdicare.quod quidẽ eſſet ei incõmodum.hoc dicit cum.l.ſeq.Ciuianus.

a Non amplius. Alĳcui legata eſt domus.ſi.r.det heredi: deductis.r. reſiduũ domus videt eſſe in legato 7 non tota domus:7 hoc ſiqueramus de ea onerando.vt.ĵ.ti.ĵ.l.imperator.7.ĵ.co.l.ciuitatibus.ĵ.ĵ.7.ĵ.ad.l. fal.l.ſed ſi nõ ſeruus.§.q̃ ſi alienus.ſed quo ad alios legatarios tota domus intelligitur eſſe in legato:vt.ĵ.ad.l.fal.l.ad veteram.§.i. que eſt ɔ. nam illud datum lucri facit heres:7 ſi ceteris non prodeſt:vt in eodem titu.l.in quartam.in fi.7 facit.ĵ.de verbor̃ ſigni.l.ſubſignatũ.§.bona. 7.ſi.ſolu.matri.l.fructus.

b Si certum corpus,incertũ enim perire non poteſt:vt.ĵ.ad.l.falci.l.in ratione.ĳ.§.incerte.

c Illud videtur quis hſe quod remanet deducto onere.Bar.

Domponius. Lcx.xxvj.

Non amplius[g] legatorũ nomine ad quẽq̃ princeps videtur q̃ quod deducto eo quod explende cauſa conditionis datuz eſſet ſupereſſet.

Species legata perit periculo legatarĳ.b.d.Bar.

Si certum corpus[h] heres dare damnatus ſit: nec fecerit quominus ibi vbi id eſſet traderet ſi id poſtea ſine dolo et culpa heredis perierit/deterior fit legatarĳ[i] conditio.

Legatario partis bonoruz poteſt heres ſoluere eſtimationez vel partes rerum: vel res prout ibi placebit:7 induci expedire videbitur.b.d.Bar.

Cuz bonorũ parte legata[d] dubium ſit vtrum rerum partes[e] an eſtimatio debeatur:ſabinus quidem 7 caſſius eſtimationem[f]:proculus et nerua rerum partes eſſe legatas eſtimaucrunt: ſed oportet heredi ſuccurri vt ipſe eligat: ſiue rerum partes ſiue eſtimationem dare maluerit:in bis tñ rebꝰ partem dare heres cõceditur que ſine dãno diuidi poſſunt. Si aũt vel naturaliter indiuiſe ſint: vel ſine damno diuiſio earum fieri non põt/eſtimatio ab herede omnino preſtanda eſt.

Paulus. Lcx.xxvij.

Poteſt[g] autem heres vel in paucioribus vel in vna re relictam partem[g] legatario dare: in quam vel legatarius conſenſerit:vel iudex eſtimauerit[i]: nec neceſſe habet et legatarius in omnibus rebus vendicare portionem.

Si crediton debitori legat debitus ita demum valet ſi creditons intereſt.hoc dicit cum.l.ſequen.

Vlpianus. Lcx.xxviij.

Si creditori meo tutus aduerſus cum exceptione id quod ei debeo legem:vtile[k] legatum eſt: q̃ remiſſa ei exceptio videt/ ſicut ariſto ait. Id q̃ bonoraria[l] actione mihi debetur ſi legetur mihi legatuz valere: quia ciuilis mihi datur actio pro bonoraria. Marcellus lib.xxviij. queſtionum putat reꝫ quã ex ſtipulatu mihi debes[m]: ſi legaueris mihi vtile eſſe legatum: vt neq; falcidia hoc minuat[n].

Paulus. Lcx.xxix.

Sĳ autem neq; modo[o]: neq; tempore: neq; conditione:neq; loco debitum differatur: inutile eſt legatum.

titu.ĵ.l.ſi quis ſeruum.§.ſi.7.l.ſeq.Alĳo.7 pro hoc q̃ heres tñ eſt.ɔ. de iur.do.l.mulier. Item quomodo datur eſtimatio 7 aliud pro alio ſoluitur inuito legatario? Reſpon.bonorum dicitur in genere non rerũ ſingularium:quia tunc ſecus.vt.ĵ.de verbo.ſigni.l.bonorũ.7.ɔ.de vſufru. quotiens.§.fi.7 facit q̃ eſtimatio poſſit preſtari.ĵ.de aur.7 argen.leg. l.ĵ.in fi.7.l.cum certuz,7 l.titia.§.ĵ.7.ĵ. tit.ĵ.l. cum filius.ĵ pun.7.l. mottuo. §.ĵ.7.C.cõmuni diui.l.ĵ. 7.ĵ.de vſufruc.leg.l. gñali.§.pen.7.l.fundi.7 continua.l.ſeq.

g Poteſt.i.dz ſi vtrĳq; expediat. vt.ĵ. de adimẽ.leg.l.ſolet.

b Partẽ.ſ.legitimam. tertiaz vel quartã.7 b eſt arg.q̃ l vna re poſſit detrahi fal.ſic.ĵ.ad.l.fal.l.ſi er pluribus.7.C.fa. ber. l.filium. 7.C. quando et qui.quarta pars de.l.ĳ. circa princi.7.ſ.fa.herci. l.plane. Sz nos contra. vt.C.ad.l.fal.l.ĳ. 7 ar.ĵ. de pec.le.l.ſi peculiũ.§.ĵ.

i Eſtimauerit. qui consideratquodvtrũq; expedit:ſic.ĵ.de fo.l.ĵ.7.ĵ.7. de capti. poſtliminium. §.tranſfuge.

Si creditori. Caſſius. Dec .l. tota cũ ſequenti loquitur quãdo debitor legat creditori illud quod ei dz. et ſuper hoc ponũtur tres caſus. Primus eſt.quãdo habeo exceptionem contra creditorem meuz qua me contra euz tueri poſſum. 7 poſtea lego illud quod ei debeo.7 ſuper qua habeo dicta;exceptionem. certe valet legatum.q; ex eo habet legatarius idemq; creditor cõmodum:q; exceptio videtur ei a me remiſſa. Secundus eſt.tu debes mihi pone centũ actione redhibitoria que nõ durat vltra ſex meſes:7 eſt ptoria ſiue bonoraria.legaſti mihi dicta.c.certe valet legatũ:q; datur mihi poſtea actio ex teſtameto que eſt ciuilis 7 perpetua loco illius que erat tẽporalis:vnde cõmodus habeo. Tertius eſt.actione ex ſtipulatu debes mihi.c.vſq; ad annũ pone illa.c. mihi legas in tuo teſtamento:certe vtile eſt legatũ per cõmodũ repreſentationis.ſi autem nõ ſit plus vtilitatis in legato q̃ fuerat in debito:non valet legatum.Ainianus.

k Vtile.vt.ĵ.ti.ĵ.l.meuius.§.debitor.7 infti.eo.§.ſi quis.7.ĵ.de libe.legą.l.ſi debitor.§.ĵ.7.l.ſi creditor.7.l.ſequẽ.7.l.legaui.§.contra.7.l.aurelius.§.eum.7.ĵ.titu.ĳ.l.ſi deportati.§.fina.7.ĵ.ea.l.§.fi.7.l.ſequen.et.ĵ. titu.ĵ.l.debitor.

l Id quod bonoraria.vt de peculio vel redhibitoria.7 eſt tunc ratio q̃ er teſtamento perpetua:vt argu.ɔ. ptori.reſpon.cum ſuis concor.7 hoc dicit q̃ ciuilis.ſ.perpetua pro bonoraria.ſ.temporali. Sed tunc eſt arg. contra.ɔ.ſi quis cau.l.ſicum.§.qui iniuriarum.Sed dic q̃ ibi propone bat teſtator facere perpetuũ ius agentis.vel pone in pretoria perpetua: vt de conſti.pe. Et q̃ dicit q̃ 7c.dic fm Alĳo.q̃ melior eſt ratio: q̃ iure ciuili erat idebitum q̃ legatur.cũ ergo ius ciuile in teſtamẽtis 7 legatis verſet/dicitur tenere legatũ: q̃ pretorium per ciuile nõ diſtinguitur:ſed ciuile per pretoriũ ſic:q̃ eſt poſterius:vt.ɔ. de iuſti.7 iur. Lius aũt ciuile. §.ĵ. Item q̃ dicit pro bonoraria.nõ dicas q̃ per teſtm̃ tollit ptoria:ɔ adiũcitur ciuilis:ſic.ɔ. de exer.l.ſi eum.§. pe. ſed reſperit q̃ legatari' omittet pretoriã 7 ciuilẽ intentabit.ſic 7 ex ſnia datur actio:ɔ 7 alia primo cõpetret:vt.ĵ. de reiudi.l.miles.§.decem.

m Debes.non pure. alioquin non teneret legatum.vt.ĵ.l.ptori.Alĳo. vel forte tenet propter dominium quod ſtatim habebit 7 ppter ſumptũ: vt.ĵ.titu.ĳ.l.ĳ.§.ſi rem quis.

n Minuat.immo minuit:vt.ĵ.ad.l.falc.l.ĵ.§.ſi quis creditori. contra. Solu.minuit in commodo repreſentationis/vt ibi:non in plus/vt hic. Vel hic ertitit dies vel conditio viuo teſtatore. nihilominus tamen tenet legatum:vt.ĵ.ad.l.falci.l.verbis.ceſſat tamen falci. q̃ nullum cõmodum habet:vt.ĵ.titu.ĵ.l.debitor.in pnci.ſed in 2tario extitit poſt mortem.Accurſius.

o Sĳ autem neq; modo.dic modo:vt.C.de bis que ſub mo.l. finali. Vel dic q̃ erat alternatiua.vt.ĵ.de actio.7 obliga.l.obligationum fere.§.

+ Concor. l.c.ſi noſtra.ex tra ſi ture.7 l.c. ſic dignum. extra ſi ho. et in.c.cãm. ſi ibi nota. de reſtitu'.

d Legata.qũ fieri poteſt.vt.ɔ.co.l.ſi quis bonorum.

e Rerum partes.non ergo compellitur adire ex trebel. vt.ĵ.ad trebel. l.mulier.§.fina.Joan.

f Eſtimationem.ſecus ergo ſi bi trebel.locum haberet:nam tũc ipſa rum rerum fieret reſtitutio fm̃ Jo.vt infti.de fideicom.here.§.ſi quis.7 ĵ.ad.l.fal.l.linea.in fine. Sed nõne pro parte vterq; ſentit onera: vt infti.de fideicom.here.§.poſt quod ſenatuſconſul:Rñ.non:immo heres tñ:7 preſtatur legatario pars eorum que ſuperſunt deducto ere alieno.7 ita eſt intelligendum:licet aliter in quadam ſui parte innat quod eſt.ĵ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fere.§.modus.⁊ facit.ff.l.priori.in princi.cū suis concordan.

Alis scriptura. ¶ Casus. Titius facit̄ testamētum legata multa reliquit ⁊ quedā pure: quedā in diē: quedā sub conditione: ⁊ que dā in pecunia: quedā in specie: ⁊ quedā in rebus: ⁊ q̄ stabāt pōdere nume ro vel mēsura. Itē legauit sempronio ānua.x.gaio legauit.x.cū erit.xx. annor.⁊ comelio legauit vinū q̄ bēbat i apothe ca sua. vel pecuniā quam in arcba habebat. postea subiecit verba q̄ hic po nunt quas pecūias legati gbus dies appositus non est eas bēs me' ānua bima trima die dato. ⁊ post istā clausulā po sitā q̄dā alia legata reliqt gbusdā: querit. nūqd dicta clausula q̄s pecunias ⁊c. referat ad ea legata q̄ sunt in spē. vt. f. ea psēntē annua bima trima die: Et dicit q̄ non. fed bñ p tinet ad ea q̄ sunt data in bis rebus q̄ cōstāt pōde re numero vel mensura. Itē ⁊ ad ea legata perti net q̄bus non est appositus dies. sed nō pertinet ad illud legatum q̄ relic tū est annuatim. nec ad illud q̄ relictum est sub condi. nec ad illud q̄ re lictū fuit gaio cuz habue rit. rr. an. quia ola ista le gata habent dic̄. ⁊ testa tor noluit prorogare per dictam clausulā nisi ea q̄ nō habēt dic̄. Itē nō per tinet dicta clausula ad il lud legatum quod fuit re lictum cornelio. i. ad lega tū pecunie q̄ est in arcba. vel vinū q̄ est in apothe ca. q̄ specieī videtur lega tuz. ⁊ testator dixit quas pecunias ⁊c. Itez ptinet dicta clausula ad ea lega ta pura ⁊ in pecunia exi stētia que data sunt in te stamēto vl codicillis post prolatas a testatore dictā clausulam . quas pecu nias ⁊c. cuz. l. seq. Tituia.

a ¶ Corpora. et pecunias testator legauit et pure et non pure.

b ¶ Non pertinet. contra. ff. ti. ij. l. quisquis. Sol. ibi: in summas. ħ in pecunias. Item ibi futuri tēporis. hic preteriti verbū posuit.

c ¶ Continētur. sic accipit. §. fi cer. peta. l. ij. §. itē mutuū. als largius: als strictius ponitur: vt ibi no. Sed quare non oīa que legauerat: ?Rñ. q̄ fa cile erat ei dare que legauit nisi restringere voluisset. sic. C. de cadu. toll. l. j. §. imanitē ad deficientis. Accursius.

d ¶ Pure. exprimendo pure vel simpliciter.

e ¶ Prorogabitur. q̄ huic dies appositus nō est. Sed ff. j. de do. prele. l. cum vulgari. sed ibi erat dies appositus saltē a lege. Vel speciale in lega to solius representationis: vt ibi. Accur.

f ¶ Presentia. hoc exp̄ssit: psenti ergo die apposita.

g ¶ Pertinet. vt vterq; statim possit exigi: siue simpliciter siue in psenti sit relictum.

h ¶ Presenti die. i. non pure considerato ħ extrinseco: sz progatione: sz videtur pure. vt. j. de v̄bo. oblig. liber homo. §. i. ꝑra. Sed ibi effectum considerauit: ⁊ nihil extrinsecus. Itē contra. ff. ti. j. l. titio. Sol. ibi. s facit j. de reg. iur. l. in oībus. Additio. Dic q̄ ibi dixit quas pecunias legaui heres meus dato annua bima trima die: nec ibi adiecit quibus dies ad iectus non est vnde refertur ad oīa fm Bar. hic.

i ¶ Jnitiū. i. certitudinē tpis in se cōtinet: ⁊ ideo non bz locū repetitio. et facit. §. de do. cau. mor. l. senatus. §. fi.

k ¶ Conditio. ⁊ econtra. vt. j. de condi. ⁊ demon. l. dies.

l ¶ Species. accipitur ergo pecuniā vt species quandoq;. vt. j. e. l. plane. §. sed hoc.

m ¶ Hanc autem scripturam. quibus dies ⁊c. vt in prin. huius. l.

n ¶ Uniuersa. etiam que sequūtur: dummodo sint in numero: pondere ⁊ mensura. vt in prin. l. ⁊ facit. j. de verbor̄ signi. l. sceuola tri. ⁊. j. l. pri. et. j. de rebus dub. l. fina. Sed contra. j. titu. ij. l. vroni. §. vroni. Solucus in donationibus que fiunt inter vinos: quia variȝ temporibus ea rum dies cedit vt valeant vel non: sed legata omnia simul cedunt. Alȝo. argu. ad hoc. ff. communia prædio. l. fi. in fi. ⁊. ff. de donatio. cau. mor. l. senatus. in fine. Sed hoc non placet: cuz ibi loquatur de illis q̄ dona. q̄ morte cōfirmantur omnes. Hec obst. C. de dona. inter vi. ⁊ vxor. l. donationes. q̄ verum est trahi retrorsū quātum ad dominiū sed nō quātum ad fructū. Jdē. dic ergo q̄ ibi erant ꝑa ius future ad quae lex fuam fictionē non extendit. ar gu. C. de condi. inser. l. ij. Jdē. Item ibi substātiam confirmauit. hic solā adij cit quātitatem. Itē arg. contra hunc ff. ff. qui. ex cau. ma. l. sed ⁊ si p̄ pretorem. §. deinde adijcit. et de postu. l. j. §. eum qui. Additio. Nō sol. hnī cōtrariȝ vide Bar. ħ istā materiā late discutientez.

o ¶ Sed etiā. Posthea. per verbuȝ posthea determinat/ vel cōfirmatio vel legata. quasi dicat facti sint posthea vel ante. Et no. hic ⁊ supiori. l. in fi. p̄teritum porrigi ad futuꝛ. + et sic est. j. ff. i. l. cū pater. §. fidei. ⁊. ff. l. pri. in fine. ⁊. ff. co. l. si mihi ⁊ tibi. §. finali.

+ Concor. text. in. c. de causis. cum glo. in ℣. certū. extra de of. dele. c. si eo tpe. de re scrip. li. vj. ⁊. c. statuꝛū. eo titu.

Sī qs a filio. ¶ Casus. Jnstituit mihi heredē filiū meum impuberez et ab eo legaui titio ⁊. cū dictus ipubes fuerit factus pubes. postea ita dixi. si filiꝰ me' mihi hēres non erit. vel si heres erit/ ⁊ in pupillari etate decesserit substituo ei cornelium et a cornelio substituto si habuerit hereditatē meā ex substitutione lego eadem. ⁊. dicto titio. postea filius i pupillari etate decessit: ⁊ sic substitutus habuit hereditatem meaz/ nunquid debet legatum titio? Et certe dicitur q̄ sic. secus si repetijsset legatum ab impubere relictum cū fuerit factus pubes eodē modo a substitutione. f. cum impubes fuerit factus pubes: nam non debebit legatum substitutus. impossibile enim esset prestari legatuȝ per substitutum cum impubes factus pubes fuerit: nec cēsi potest amplius fieri pubes ille qui mortuus est. ¶ Si quis. Plures seruos habebā qui vocabātur stichi. legaui titio stichum ⁊ nō apparet de quo sticho ego senserim. certe bēs debet eligere quē prestet. ¶ Si parti. Quarterio sancti proculi pone le gaui. ⁊. vt faceret de pingi ferrariis: vel vt emant vineā ex cuius fructibus soluant collectam. certe valet legatum. Viuianus.

p ¶ Jn tutelā suā. i. in pubertatē. vt. j. ti. ij. l. cū filio. ⁊ sic sub conditione ⁊ in diē. si autē pure ab vtroq; distinguere ⁊ adiret impubes/ vel nō. vt. j. eo. seruo alieno. §. si pater. ⁊. l. si fundus. §. si pater.

q ¶ Jisdem diebus. i. sub eadē condi. si in suaȝ tute. ⁊c. i. ita dato sicut filius tenebatur dare non aliter: sed filius nō tenebat dare q̄ decessit ipubes: ergo nec hic: ⁊ est hic nugatio quedam. sic. §. qui. mo. pig. vel hypo. fol. l. si debitor. §. j. Alȝo.

r ¶ Dumtarat demonstratione. quasi dicat non conditio repetita: non enim debet videri conditio repetita que vitiaret legatum. sic. j. de verbo rum obligatio. l. titia. §. j. in dubio non videt repetita. vt. j. eodē. l. seruo alieno. §. si ab impubere. ⁊. l. si cui. §. sed si a filio. ⁊. l. licet. ⁊. ff. de heredi. instituendis. l. sub conditione. ⁊ facit. j. titu. j. l. cum pater. §. ab instituto. ⁊. ff. eo. l. legata inutiliter.

s ¶ Si quis plures. puta. x. et not. fm. ℟. q̄ hec lex et alie que legatarijs electionem dant sic sunt intelligende: vt ex pluribus nec heredi detrioꝛem: nec legatario melioꝛem eligere concedant. vt. j. eod. l. legato. ℟.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Heres elegerit. ſcz quandocunq; etiam poſt ſuam moram: ẜ fm. R. aliud ſit q̃n in genere: vel quando non ſenſit de certo. vt. ſ. co. l. legato. et ſ. eo. l. qui duos. que ſunt contra. ⁊ reddebat rationem: q; non ſic verbũ ſingulare vt generale tranſiret electionẽ. ✣ Tu dicad. l. qui duos. q; hic ſentit teſtator de aliquo certo: quod er eo apparet: q; nomen ſtichi appo

✣ Concor. ter. l. c. ſi tribi. cum tibi no. extra de teſta. et l. c. nos dãꝫ. et. et. et aliqd l ca. ſi cautio ff. de teſt. inſtru.

heres elegerit[a] debet preſtare.

Valet quod relinquitur parti ciuitatis. Bartolus.

¶ Si parti ciuitatis aliquid ſit relictũ quod ad ornatum vel compendium reipub. ſpectat: ſine dubio debebitur[b].

Si pluribus eadem res leget comunctim: cuilibet debet pars ſi diſiunctim partes ſibi faciunt per concurſum: niſi teſtator voluerit a primo adimere: vel cuiqz inſolidum concederet. h. d. cuꝫ prin. l. ſeq. Bar.

Paulus. Lex. xxxiij.

Si pluribus eadẽ res legata fuerit: ſi quidem coniunctim etiam ſi alter vendicet: alter ex teſtamento agat[c]: non plus q̃ partem habebit is qui ex teſtamento aget q; ſi ſeparatim: ſi quidez cuidentiſſime apparuerit ademptione a priore legatario facta ad ſecũdum legatarium teſtatorem conuolaſſe[d]: ſolum poſteriorem ad

*Dic q; ſibi incertitudo erat in hoc iure pretoris: ſed declaratio eſt iudicẽ b ſ. hoc teſtatoris: ſi de declaratio eſt heredis ſm Bar. hic.

legatum peruenire placet. Sin autez[e] hoc minime apparere poteſt: pro virili portione[f] ad legatum omnes venire: ſcil; niſi ipſe teſtator ex ſcriptura manifeſtiſſimus eſſet: vtrũq; eorum ſolidum accipere voluiſſe: tunc enim vni prẽcium[g]: alij ipſa res aſſignatur: electione rei vel prẽcij ſeruãda ei qui prior de legato fideiue cõmiſſo item conteſtatus[h] eſt: ita tamen vt non habeat licentiam altero relicto ad alterum tranſire.

Vlpianus. Lex. xxxiiij.

Plane vbi tranſferre voluerit legatum in nouiſſimum priori non debebitur: tamen ſi nouiſſimus talis ſit in cuius perſona legatum nõ conſtitit[i]: at ſi coniuncti[j] diſiunctive commixti ſint coniuncti vnius perſone poteſtate[k] funguntur.

Titius in teſtamento ſuo leganit mihi bis equez ſuum vel ter vel ẽter: certe ſi certat equus eum mihi bis dare heres alo eſtimationẽ: ſed equum ⁊ eſtimationem habere non poſſum: ſecus ſi pluries leganit mihi eãdem ſummam vel eos q; pluries eam mihi dare heres: q; tunc bene poteꝛo habere pluries: ⁊ reddit rõnẽ iter ſpẽm ⁊ ſummã: ẜ qõ dixi in ſpẽ hẽbit locum in q̃titate relicta tamq̃ eſſet ſpẽs: ea autẽ q̃ ẜſtituit in põdere numero vel meſura nõ videnꝫ ſpecies: ſed q̃titas: ⁊ plus rices ſtanꝫ ſi plies legata fuerint. Sz pone q; tiꝰ leganit mihi equũ ſuum in ſuo teſtõ: poſtea ſemp̃ronius leganit mihi eũdem equũ: certe ſi habeo eſtimationẽ ex teſtamẽto vnius bene potero hẽre ex teſtõ alterius. Sed quid ſi titꝰ leganit mihi equũ ⁊ ego eũ poſtea emi a ſempronio ⁊ habeo ex cã emptionis: numqd poterit adhuc petere dictuꝫ equuꝫ ab hẽde titꝰ: certe ſic. ⁊ cõſequar ab eo illud qõ mihi abeſt p̃ equo. l. p̃cũ qõ dedi ſempronio. Item qd ſi titius leganit mihi equũ ſuum: ⁊ nullꝰ on̄ mihi poſuit: ⁊ ſemp̃ronꝰ mihi eũdẽ equum in ſuo teſtõ mihi leganit: ⁊ rogauit me q; euz reſtituerem gaio: vel rogauit me q; dare. r. gaio vel legauit mihi dictũ equuꝫ dictus ſempronius ſub conditione ſi dare heredi ſuo. r. ⁊ poſtea habui equũ leganꝫ ab herede ſempronij pdicti: ⁊ ſic teneor eũ reſtituere gaio ſicut ſempronius me grauauit cuz mihi leganit: vel teneor dare. r. gaio ſicut ſempro. me grauauit. vel teneor dare. r. heredi ſempronij ſicut ipſe me grauauit: poſtea petꝰ equũ ab herede titij primi teſtatoris qui mihi leganit: Certe bñ poſſum hoc facere: ẜ tamẽ ipſe non dabit mihi equũ vel eius eſtimationẽ: q; iam habui equũ ex cã lucrativa: fed dabit mihi illud qõ p̃ſtare teneor ex teſtamento ſempronij. videt eñ illud mihi abeſſe occaſione rei quã habui ex cã lucrativa: ex quo teneor ad dandũ alijs: ifam aũt ita plequaris ſicut poſui in caſu. Primo eñ legas vſqz ad. ẜ. ẜ ſi duoz. z illi dimittas. 7 capias illi. ẜ ſi non corpus. ⁊ legas vſqz ad. ẜ. q; ſirẽ. ⁊ ibi dimittas ⁊ reuertaris ad. ẜ. ẜ ſi duoz. ⁊ legas vſqz ad. ẜ. ſed ſi non corpus. ⁊ ibi dimittas ⁊ capias. ẜ. q; ſi rem. ⁊ legas vſqz ad. ẜ. ſi coniunctim. ¶ Si coniunctim. Titio ⁊ ſempronio legauit fundũ cornelianum: certe q̃libet debet hẽre dimidiam ſi ambo capaces ſunt. ſi aũt vnus eoz nõ eſt capax: puta q; ſeruus eſt teſtatoris. ⁊ nihilominus alter debebit alteram dimidiam: vnde pono tibi talez caſum. Filius meum impuberẽ inſtituit: ⁊ in hoc teſtamento equuꝫ meum titio leganꝫ: poſtea predicto meo filio ſubſtitutum dedi ſi intra pupillarẽ etatẽ decederet: ⁊ in caſum eundẽ equuꝫ leganꝫ feci: certe q̃libet de dictis legatarijs ꝺ̃z habere dimidiã in dicto equo. Sed anteꝑ pueniat bẽditas ad ſubſtitutũ: ſeruus cui legatũ fuit a ſubſtituto non põt hẽre partẽ equi. nũquid interim ꝺ̃z habere alius legatarius totũ equũ? Et dicit q; nõ: imo ſuã partẽ tñ. ⁊ ita non ſoluz in ſuperiori caſu ſed etiam in iſto ille qui non põt capere facit partẽ ſuo colegatario capaci. ¶ Si duobus. Inſtituit mihi heredẽ titiũ ſoluz. z eidem titio z gaio fundũ legauit: certe totũ illud legatuꝫ p̃tinebit ad gaiũ colegatarium: q; titio a ſeipſo legari non potuit: ẜ ſup hoc q; nõ poſſit hẽdi a ſeipſo legari ponit aliud exẽplum. Ecce inſtitui heredes titiũ ⁊ gaiuꝫ ſez titiũ in vna vncia: ⁊ gaiũ in vndecim vncijs: z poſtea eis fundũ legauit: certe q; nullus eorum poteſt accipere legatũ pro ea parte qua inſtitutus eſt: vt dictuꝫ eſt: capiet quilibet eoꝝ legatum pro parte hereditaria alterius: vnde titius qui fuit inſtitutus in vncia habebit legatũ pro. rj. partibus: ⁊ gaius qui fuit inſtitutus in. rj. vncijs habebit legatum pro parte vna. ⁊ habeas in ſcõ reſpõſo huius. ẜ. vnciarũ heredez ⁊c. q̃uis aũt dixerim q; heredi a ſeipſo legari non põt: tamẽ ſi inſtitui mihi heredem ⁊ legaui duobus fundus: ⁊ vnus de illis legatarijs ertitit heres heredi: ⁊ ſic deuenit pars ſua legati ad eum caſum a quo incipere non põt/ nihilominus retineb it pro ſua parte legatũ. ¶ Si ita. Legaui boc modo titio. habeas tibi fundum ſeianum aut vſumfructus: eſt certe in arbitrio titij vtrum habeat fundũ vel vſumfructũ. Sz pone q; ita legaui titio. lego fundum ſeianũ vt partẽ eius habeat: certe partẽ habebit titius: ⁊ non plus. Vlpianus.

¶ Tẽcor. eſt hoc ter. ca. pe. in ſi. ſup ẜ. cũ alijs. aſi me. ibi: vſi ſupple. extra de pcura.

a ¶ Agat. vt. ⁊. ſ. l. duobus. ⁊ facit ad ſequentia. ſ. de duo. re. l. reos. ẜ. ſ. ⁊. C. ſi plures vna ſnia. l. j. ⁊. ſ. de ver. ob. l. cũ qui. ij. tñ. ⁊ inſti. eo. ẜ. ſi eadem. ⁊. C. eo. l. ſi fortidianum.

b ¶ Conuolaſſe. ſic. ſ. de his que pto non ſcri. l. j. ⁊. ſ. ti. ỹ. l. vrotem. ẜ. feliciſſimo. Accurſius.

c ¶ Portione. niſi ſint quidã ẜiuncti re ⁊ verbis. aliꝫ re tñ coniuncti ſed verbis diſiuncti: tunc cõiuncti vtroqz modo pto vno reputant: vt. ſ. l. priori. ij. tñ. ⁊ ita ipſi ſoli habent vnã medietatẽ. aliꝫ diſiuncti viriles bñt partes alterius inedietatis. Azo.

d ¶ Precius. ſic. ſ. ti. ij. l. ſi res mihi. ⁊. ſ. ti. j. l. qui duos. ẜ. ſi. ⁊. ſ. de manu. teſta. l. iulianus.

e ¶ Conteſtatus eſt. ſic. ẜ. de procur. l. pluribus. q̃ſz tamen expectatur ſententia: vt ſit melior ẜditio. vt. ẜ. de nora. l. ſi quis a multis. ⁊ de pecu. l. ſi vero. Et no. q̃ hic dicit Joan. q̃ ante litẽ conteſta. nulli debeꝫ: ⁊ tũc demũ lite ẜteſt. incipit deberi. alioquin ⁊ duo haberent actionẽ inſolidũ ⁊ dominium inſolidum quod eſt impoſſibile: ſed ⁊ dici poteſt pro parte cuiqz queſitum: ſed ſub conditione inſolidũ ſi prius litem conteſtet: quo caſu alio conteſtante alteri nil queſitum videt fm Jo. ⁊ facit. ſ. de iniur. l. iniuriarum actio. et de vbo. obliga. l. ſi titius. ⁊. C. de ca. tol. ẜ. vbi autẽ leg. ⁊. ẜ. de iudi. l. q prior. ⁊ not. in ſi. de variatione. ſimilia no. ẜ. de pcu. in cauſe. in principio.

f ¶ Plane. Caſum in hoc prin. vide in ſi. caſus preceden. ¶ Si eadẽ

g ¶ Non conſtitit. vt. ſ. de adi. leg. l. ſi tranſieram.

h ¶ Si coniuncti. hic cõtinua. ẜ. l. priori. ibi pro virili ⁊c. ⁊ vt ibi diri fm Azo. ⁊ Bug.

i ¶ Poteſtate. vt id ſolum ambobus preſtet quod vni ſoli preſtaretur. R. ⁊ facit

R. 7 facit. ſ. de dote prele. l. ij. ff. rñ. 7. C. de impube. 7 ali. ſubſti. l. fi. 7. ſ. e. l. bus ſimodi. §. ſi titio. 7. ff. de here. inſtitu. l. titius fundi. 7. ff. de vſufru. accre. l. ſi quis. ff.

a ¶ In eodem teſtamento. id eſt eiuſdē. nam ſiue eodem teſtamento: ſiue teſtamento et codicillis idem eſt: vt hic. 7. ſ. de lega. ij. meuius. §. duo bus. 7. §. eny. 7. C. de leg. l. eius §ſtio. §. fi. 7. ff. ſi quo omiſ. cau. teſt. l. ſi ab inſtituto. ſecus ſi eſſent duo ꝓ iſte voluitates: vt. ſ. ſubſtitutes. Accurſius.

b ¶ Duoꝝ. quoꝝ alter alterius non ſit heres: vt ſ. e. l. buiuſmodi. §. ſi ſem ꝓnius. que eſt contra.

c ¶ Bis petere. hec vera ſunt ſi ꝓius habuit eſtimationes et altero. ſecus cōtra. vt inſtitu. de leg. §. ſi res aliena. 7. ſ. de act. 7 ob. l. oēs. que ſunt cōtra. 7 arg. ff. de vſufr. l. ſi alij. §. rerum. Item boc ſibi recto: ſecus ſi ꝓ obliquū. qđ dic vt. ſ. e. l. ſi ſeruus legatus. §. i.

d ¶ Oſtēdatur. legatarij ergo probat: ſi certe imo heres. vt. ff. de pba. l. qui quaginta. que eſt contra. Sol. hec ſm illaz vt dicatur hic legatarius. pbare coipſo q̄ nō pbat cōtra. ſm Joā. Tu dic fm. R. et Bꝛo. q̄ ibi in diuerſis ſcripturis: ſ in vna. 7 ſz boc intelligē. ſ. de adi. lega. l. cū certum. 7 facit. ff. de iure dot. l. cum pater. Item not. hic cuidā permitti variare. + 7 ſic ponunt ſiſta. ſ. de coll. bo. l. nōnūq̄. ſ. hic magis addidit ꝙ variauerit. Item facit. ſ. ti. ij. l. nutu. §. i.

e ¶ Comparandus. Not. etiam qđtitatem accipi qñq̄ vt ſpēm: vt hic. 7. ſ. e. l. ſz 7 ſi certos. 7. ff. eo. talis. §. ttē ſi leget. 7. ſ. e. l. ſi ſeruus legatus. §. qui quinq̄.

f ¶ Relictum. puta marcha argenti. Accurſius.

g ¶ Nō ſpecies. imo qđtitas: qr conſiſtit ponderē. vt inſti. qui. mo. re cōtra. ob. in prin.

h ¶ Aliud. vt decez ponđo auri vel olei.

i ¶ Idem. qđ. 8. e. l. §. ſed ſi non corpus.

k ¶ Et ſi rem emiſſem. ab alio non ab herede. alioquin actione ex empto re peteret precium. vt. ſ. eo. l. bnōi. §. qui ſeruū. 7. ff. de act. emp. l. cui res. 7 facit. ſ. ad leg. fal. l. iiij.

l ¶ Reſtituere. quo caſu id nō videt mihi relictuꝫ qō mihi nō remanet: vt. ſ. ti. ſ. l. cū ei qui. 7. ſ. e. l. nō cū quocūq̄. Accur.

m ¶ Deſtatarius. vt 7. ff. eo. l. non amplius. in prin. 7. ſ. de ođi. 7 demō. Lſed ſi boc. §. i. Sed ſ. ad leg. fal. l. ad veterani. §. ſi cui. Item facit. ff. de neg. geſt. l. ſi quis mandato.

n ¶ Ab initio fieri. idē ſi diſiunctim. vt inſti. de leg. §. ſi eadem. Additio. Dic hoc verū ex poſtfacto per concurſum non ex natura verboꝝ legati. vt. C. de cadu. tol. §. ſi vō non oēs. fm Bal. hic.

o ¶ Faciunt partem. id eſt vt partem non totum legatum habeant: vt. ſ. de reb. dub. l. vtrum.

p ¶ Ꝓprio. teſtatoris. non titij. vt. ſ. titulo. ſ. ſi mihi pure. Et nota q̄ ſz boc legatum actione deficiat, vt. C. de leg. l. ſeruus. 7. ſ. titulo. ſ. l. ſi ſtatuliberum. in princip. 7 de adi. lega. l. 7 ſi träfferam. non tamen impij heredes debent eſſe. 7. vt. C. de neceſſ. ſer. l. quidam. §. illud. vnde fm. R. non eſt omnino inutile. Item contra. ſ. eo. §. ſi duobus. 7 plene dic vt. ſ. eo. l. buiuſmodi. §. ſi titio.

q ¶ Concurſu. quia videtur repetitum a ſubſtituto. vt. ſ. eo. licet.

r ¶ Partem. ſcilicet ſuaz pleno iure ſm Joā. 7 ſic facit. ꝓ Joā. m. q. ꝓpoſitaꝫ. ſi pars here. pe. l. ij. Sz Alꝫ. ff. dicit aliaz quā fonte ali? eſt habituꝫ. 7 ſic nō facit ꝓ Joā de ſua nō eſt dubium. 7 ꝓ hoc. §. gbō. mo. vſu fru. amit. l. ſi ſub ođitione. 7 facit. ſ. ti. ſ. l. ſi titio.

s ¶ Inutiliter. vt 7. ſ. eo. legato ſimiliter. §. i. 7. ſ. ti. ti. l. i. tit. i. §. i. et. l. fin. §. ſeio. Sed cōtra. §. de vſu fruc. accref. l. ſi quis titio. Sol. ibi. Item a coheredē de pōt et legari: quod dic ponēdo caſum. ſ. eo. l. legato. §. i. Item a legatario pōt et legari hēdi. vt. ſ. ſtatim ſubijcit ſm vnaz lectuꝛā. 7 facit. §. eo. l. qui filiabus. §. fi. 7. l. ſeq.

t ¶ Pertinebit. §. §. ſi cōiuncti. §. §. dic vt. ſ. eo. l. bnōi. §. ſi titio. Ité continua hic. ſ. §. plane.

v ¶ Inde dicit. quia ſutiliter legat heredi a ſemetipſo: ergo quod non a ſemetipſo debet valere.

x ¶ Heredes. alicuius. et dic caſum ſm Jo. q̄ duo ſunt inſtituti. alter ex. ſ. vncijs: alter ex vna. et a quodam legatario cui legata fuerūt. c. legatus eſt fundus heredibꝰ. Certe habebūt fundū ꝓ heredi tarijs portiōibꝰ: ſcz vnus pro vndecim ptibus: alius ꝓ vna: qr 2 ꝓ eiſdē partibus ſenſerant onus de. c. 7 ſm hoc habeas in ſra ri. vncias heredem. Vel ſi habeas vnciarus heredem ſm ꝓ. ff. ex. dic caſum vt prius. q̄ duo ſunt inſtituti: alter ex. ri. vncijs: alter ex vna. 7 adiecit teſtator: vobis lego ſūdū. naz tale eſt ac ſi diciſſet/a te inſtituo in. ri. vncijs lego cobēdi fundū. et ab alio inſtituto in vna legauit alij fundus: quibus caſib⁹ videoz grauare inſtitutum in. ri. vt det. ri. partes fundi alij: a alium vt det huic vnaz. ſecus ſi nō ſm conaſſet alteri reſtituere: qr tunc ille ſuo coheredi tenet inſolidus: ſz bec ſba non placet. R. 7 ſm neutrā poſitionem

y ¶ Legatarijs. f. extraneis. nam adiungit ad principium. §. ſi duobus.

z ¶ Arbitrio. ſic. ſ. ti. ſ. l. lucio. 7. ſ. de vſufru. l. ſi fundus titio. Sed §. §. de iur. do. l. plerūq̄. in fi. Sol. in vltima voluntate ſpāle. ‡ Ité cōtra. ſ. ti. ſ. l. ſiita relictum. §. fi. Sol. ibi eſt dato: hic habeto. Vel ſol. ibi.

a ¶ Ꝓ parte. que intelligitur dimidia. vt. ſ. de verbo. ſig. l. nomen filia rum. §. portionis.

b ¶ Recte appellatur. ſic. §. cōmuni diuidun. l. cōi diuidundo. §. i. 7. ſ. de verbo. ſigni. l. locus. 7. l. appellatione. 7. §. eo. l. qđ in rerum. §. fina. 7 de legatur heredi a ſeipſo: 7 ſic nō obſtat. §. pri. §. ſi duobus. Item §. ſ. e. l. ſeruus. §. ſi ex pluribꝰ. Sol. vt ibi. Ité facit. ſ. de ſtatulibe. lita. §. i. ſtra. Additio. Dic q̄ ibi ꝓpria noia fuerunt: er ꝑſſa: bic nō non. fm Bar. hic.

+ per hāc glo. limitabis et reſtringes tex. ſ. ti. ſ. l. ſi quis ſub titio. Sed §. §. de vſu fruc. accref. l. ſi quis titio. Sol. ibi. Item a coheredē de pōt et legari: quod dic ponēdo caſum. ſ. eo. l. legato. §. i. Item a legatario pōt et legari hēdi. vt. ſ. ſtatim ſubijcit ſm vnaz lectuꝛā. 7 facit. §. eo. l. qui filiabus. §. fi. 7. l. ſeq.

‡ per hāc glo. cus ſuo ter. limitabis et reſtringes ter. ſ. ti. ſ. l. ſi quis arbitratu. ſ. de ver. obli. de qua materia recurreo ad l. ff. §. fi et ſi quis. C. cō. de legatis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

fun.do.l.dotale §diū.§.i.sic.ꝛ in domibus pariete iterpositio.vt .ff. cōi. pre.l.si quis duas.§.plane. Sed cōtra büc.§.j.ti.j.l.gaius.§.fi. Solu. ibi. Item facit.ff.ti.j.l.si quis seruum.§.i.

¶ Alienum. ¶ Casus. Legaui tibi seruū alienum.postea dominus serui predicti eum manumisit anteꝙ heres meus cēt in mora dan di tibi dictum seruuꝫ vel estimationem. Certe ad nihil tenebit heres meꝰ. Viuianus.

a ¶ Heres.secus si suum: vel testatoris.vt.j. qui et a qui.l.heres seruum.

b ¶ Nihil. nisi culpa vel mora posset ei obici. vt j.de ver.ob.l.si seruuꝫ.§. ij.ꝛ.l.is qui.ꝛ insti.eo.§. li res legata.cum.§.seq.

† Als Si hēs.

¶ Jtie textores. ¶ Casus. Quidaꝫ babebat multos seruos textores q non erant vernę.i.nō erant nati ex ancillis textoris.ꝛ habebat vernas qui non erāt textores:ꝛ multos alios qui erant verne simul ꝛ textores.ꝛ dixit taliter in testa mēto suo. Titie lego oēs textores meos/ꝑter illos textores quos in hoc testamento legaui alij.plotie aūt lego vernas meos omnes/ꝑter illos vernas quos legaui alij in ℔ testamēto:queritur quid erit de illis qui erant verne simul ꝛ textores: Et dicit ꝙ titia ꝛ plotia babebunt eos.ꝛ redditur rationem quare: quoniam nec quos ꝛc. ē alia ratio. hoc enim iuris ꝛc. secus autem esset si ita diuisset. Textores omnes ꝑter vernas leg totie: ꝛ vnas omnes ꝑter textores lego plotie.naꝫ illo casu illi q sunt: verne simul ꝛ textores nō videntur legati alicui earum. ¶ Nihil.

¶ Jnteritu speciei sine culpa heres liberatur.hoc dicit Barto.

Paulus. Lex.xxxv.

Alienum † hominem heres dare dānatus sit:ꝛ hic a dño manumissus sit: nihil ex ℔ legato debetur.

¶ Si duobus diuerse species seruoꝝ legant/serui q̄ participant de vtraq̄ debent siue fuerint exceꝑti obscure siue nō exceꝑti: secus si clare fuerint exceꝑti.b. d. Barto.

Pomponius. Lex.xxxvi.

¶ Jtie textores meos omnes ꝑteraq̄ quos hoc testamento alij legaui lego: plotie vernas meos oēs ꝑteraq̄ quos alij legaui lego:cum essent qdam ꝛ verne ijdē ꝛ textores labeo ait: quoniam nec quos titie textores nō legauerit aliter apparere possit q̄ si cognitum fuerit quos eorum plotie legauerit : nec quos plotie vernas non legauerit intelligi potest:neutrius legato exceptos esse eos de quibus queritur: ꝛ ideo cōes ambobus esse:℔ enim iuris est/ꝛ si neutrius legati nomine quicq̄ esset exceptum: q̄ si hoc modo esset legatum textores omnes ꝑter vernas: et rursus vernas omnes ꝑter textores q ꝛ verne textores sunt: neutri fuisse legatum.

¶ Jnter ꝛ/ꝛ cum/nō est differentia qñ ponūtur inter personas. Bar.

¶ Nihil differt vtrum ita lege

Legato. ¶ Casus. Legaui tibi dominē in gñe : certe tu legatarius qui habes electionē non potes capere mediocrem seruum de heredi tate mea. puta actorē.i.castaldū.nec heres poterit dare deteriorem/vnde accipias mediocrem:secus si nō legaui in gñe:sed cū habeāt plures fundos titianos legaui tibi fundū titianum:nec apparet de quo:nā tunc tu heres habes electionē:ℨ si appareat ille debitur.ꝛ qō diri in fundo/idez est in lance legata. Viuia.

b ¶ Deffimus.idē in ceteris rebus puta aialibꝰ que sunt talis gñis in q̄ reperiunt nonulla q̄ non habere mag. expediat q̄ habere sc̄z vt deſ medio cris.in ceteris nēpe ℨ regulam:vt multis exēplis ostēdit id qō minima est prestatur.vt.ff. eod.titu. l.si ita.in fi.ꝛ.j.l.apud. §.seio.ꝛ.l.si domus. ꝛ.j. titu.j.l.si ita relictus.§.fi. ꝛ.j.titu.ij.l.qui concubinam.§.ij.ꝛ .l. minimis. fm. R. Jté ad hoc q̄ me diocris eligatur est.C.de bona.l.si quis arg.§.ij.ꝛ C.cōia ℔ leg.li.fi.ij.ꝛ.j. e.l.si ꝑeres gñaliter. ℨ q̄ℨ electionem rei relicte in gñe q̄si nō minima est dāda:ℝi.aut est genus gñalissimus: vt lego rem vel substantiā ꝛ non valet. Aut subalternū vt animal:ꝛ tunc idē q̄ dāo muscam liberaret:vñ est derisorū bis duobus casibus vt de fundo iam dicā. Aut in gñe inferiori:ꝛ tūc aut res eius gñis habet certos fines a natura designatos:vt bos/equus/homo. aut ℨ sines sola destinatione hominis vt fundus.vt.ff.c. l.qō ī rerū.§.fi. aut facto bois vt domus. nā ꝑ factū bois de vna fiūt duę: vel de duabus vna:rei

† Nā pmissio in genere mediocri tatē signat. et concor.c. ita. cū gl. sup.b. in decricus. extra de ſſi. ſſidy.

Dicti.§.eo.plane.scdo respō.q̄ illi qui sunt ℨiuncti re ꝛ vbis loco vnius habētur:nunc dicit q̄ coniunctionē facit dictio cū. ¶ Si alteri. Legaui ſtichū duobus insolidū:vnde tenet heres vni legatario ad dandū ſtichū alteri estimationē.vt.ff.eo.si pluribus. in verſi.ſcz nisi ipse ꝛc. fuit heres interpellatus ab vno de legatarijs ꝛ soluat ei ſtichum:ꝛ postea apud legatarium decessit ſtichus anteꝙ interpellaret heres ab alio legatario ꝑ estimationē:certe non tenet amodo heres : quia non est factum per eum vt ſtichus moriatur. Viuianus.

c ¶ Titie.cum quis testator haberet plures seruos textores:quoſdā emptitios/quoſdam natos de ancillis qui dicuntur verne.dixit sic in testa mēto. Omnes seruos textores lego titie/ꝑter illos quos alij legaui boc testamento:ꝛ oēs vernas lego plotie/ꝑter illos quos alij legaui ℔ testamento:certe cū oēs sint textores nihil videt primo legatum:qō in exceptione nō videatur fecūdo datum:vnde perinde est ac si diceret. Titie ꝛ plotie oēs seruos meos textores lego:secus qñ primo omnes legat ꝛ excipiendo nulli legat:q̄ nulli aliquid debet. Nota ergo q̄ exceptio ℨ discernit ab eo a quo excipit vt valeat.

d ¶ Jntelligi pōt.ſubaudi aliter q̄ℨ si apparuerit quot vernarū titie legauit/si nō habes in textu hoc qō subijcit aliter q̄ℨ fit cognitum ꝛc.

e ¶ Exceptum.fed sic simpliciter dictuꝫ titie textores:plotie vernas lego. sed q̄dam illud habent in ter.sed tunc est ꝗra.j.de leg.iij.l.seruis vbamus.§.fi. Sol.ibi. Jté ꝗra.j.de pecu.leg.l.seruo manumisso. Solu.ibi. Jté cōtra.j.de leg.iij.l.legatis seruis.§.ij vnus.sed dissimilis casus est.

Verna qs dicatur. Item dic vernaꝫ natum esse ex ancillis nostris:vt institu.de leg.§.huic proxima. Jté adhuc contra.j.de leg.iij.vꝛ.orem.§.codicillis. Solu.ibi ideo ne diuidatur agnatio.

f ¶ Nihil differt.sic.ff.commo.l.si vt certo.§.si me.ꝛ.j.eo.l.si quis inquilinus.§.ij ita.ꝛ.j.de reb.dub.l.si is.§.i.ꝛ.ff.de vſufruc.accre.l.si quis titio. Sed argu. contra.j.de fun.instru.l.si cui.ꝛ.ff.depo.l.j.§. que depositis. Solu.vt ibi.

g ¶ Non tenetur.sic.j.eo.l.filiussa.§.fi.ꝛ.j.de actio.ꝛ obli.l.is qui.ꝛ.ff.e. l.si ꝑeres.ꝛ dic vtriq̄ insolidum legatum.vt.ff.e.l. fier pluribus.§.pe.

cto vel apposito pariete.vt.ff.cōmu. pre.l. si quis duas.§.j. in princip. Circa electionē tripler est opinio.nam.R. dat heredi electionē ab initio sed si differat transire electio in legatarium.vt ꝛ alꝫ.ff.de serui.l.si cui.ꝛ.j. de solu.l.j.ꝛ ita soluit nodum multarum legum quarum alie dantur heredi/alie legatario.sed.℔.econtra semp legatario. Tu fm Joā. distinguе.aut testator relinquit seruos vel boues in suo patrimonio:ꝛ tūc elegit legatarius:vt hic.ꝛ insti.de lega.§.ij generaliter.ꝛ.j.eo.l. si seruus legatus.§.cū homo.ꝛ.j.de op.leg.l.ij.ꝛ.ff.fami.hercif.l. heredes.§. si incerto. Aut nō:ꝛ tunc heres eligit.vt.j.de tri.leg.l.iij.in ꝓncipio.ꝛ.l.iij. vbi aut testator de certis seruis reliquit incertū.aut sensit de certo.ꝛ boc apparet per aliqua indicia:ꝛ tunc heres eligit:vt.ff.eo.l. si quis a filio. §.si quis.ꝛ argu.j.ꝓrori.§.ꝛ arg.j.eo.l.si domus.j.respō.aut non sensit de certo:ꝛ tunc legatarij est electio:vt.ff.e.l.qui duos. Jn secundo dic sc̄z in fundo ꝙ non valet:vt.ff.de iur.do.l.cum post.§. gener.ꝛ est ratio: quia dando palmam terre heres liberatur cum sola destinatione constituatur fundus:vt.ff.d.l.quod in rerum.§.fi. Jn tertio:sc̄z domo.dic vt.j. eo.l.si domus.in prin.

i ¶ Accipiatur.per legatarium.est ergo eius electio:ℨ.R.contra.vt statim dices.

k ¶ Testator.quia dixit titianuꝫ:cum tamē plures titianos haberet fundos.vt.j.eo.l.si domus.

l ¶ Quo cogitauit.vnde fm cōem regulam inutile debet fieri legatuꝫ vt de tutore dato cū cēnt duo titij legif.ff.de testa.tut.l.duo.R.er benignitate ergo detur electio heredi potius q̄ pereat oīno. Et not.q̄. R. indu cit boc pro se/vt relicti ſ genere heres habeat electionē.qō dic vt.ff.pri. Sed quid si non habeat fundū aliquē sed sensit de titiano:cuꝫ vicini sui plures haberent titianos:videt legatarij electio:vt in seruis diri.ff.pri. vt illum teneatur heres emere ꝛ dare.

m ¶ Quam velit dare.j.de aur.ꝛ arg.leg.l.q lancē.ꝗra. Solu. ibi testator dixit minorem:vnde de media ſtelligitur:vt insti.de capi.dimi.§.j.

Legatarius. ¶ Casus. Legaui tibi fundum : tu vis habere medietatem et aliam repudiare: certe non potes. ſi autem decedas relictis

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

das relictis duobus pone beredibus vnus bene poteſt acquirere ſuam partem ⁊ alter repudiare. ¶ Si legatum. Legaſti mibi fundum tuum qui fundo meo debebat ſeruitutem. certe ſi accipiam legatū extinguitur ſeruitus: qm meus fundus meo fundo ſeruire non poteſt. Si autem repudiam legatum non extinguitur ſeruitus: qꝫ pinde eſt ac ſi mibi nō fuiſſet legat⁹ ex quo repudio et idem eſt ſi legas mibi ſeruꝰ tuū qui mibi fecit furtū: vt ſi accipiam legatum/extinguit actio furti. ſi autē repudiaꝝ nō extinguatur. Iauianus.

a ¶ Nō pōt. vt. j. ti. j. l. iiij. v. t. vj. t. l. ſi cui reo.

b ¶ Beredes poſſunt. j. ō condi. ⁊ dem. l. cui fundus. in fi. contra. Solu. illud intelligitur niſi det totū beredi qō ꝺ⁹ ei dari: ſed illo dato poterit partē habere vnus beredum. Itē contra. j. de verbor⁹ obliga. l. ij. ℊ. j. Solu. ibi ſtipulatio non recipit diuiſionem: hic autē res legata ſic. ⁊ facit. ſ. de vſufruc. l. ſi alij.

c ¶ Nec legatum. vt. ⁊. j. e. l. ſeruus filij. ℊ. j. ⁊. l. ſi tibi homo. ℊ. cuꝫ ſeruus. ⁊. ſ. ad leg. aqui. l. nam ſic. et arg. ſ. de iureiurā. l. non erit. ℊ. ſi neqꝫ. ⁊. C. de cura. fur. l. ſi. ℊ. pe. Accur.

d ¶ Nec confuſas. qō eſſet ſi idē pdij vtriuſqꝫ dominus eſſe cepit. vt. ſ. quē admo. ſer. amit. l. j.

e ¶ Legatari⁹. que ertinguere ſi domin⁹ eſſet facus: vt. j. de fur. l. a titio. ⁊ facit. j. de mann. l. ij.

Cam ſeruus. ¶ Cuius Legaſti mibi ſticbū fuū tuū poſt mortem tuam: ille ſticbus au fugit cum culpa heredis tui. Certe dicitur bic q⁹ non ſolum operaꝫ meam requirēdo/ſed etiā ſumptum beres ꝑſtare debet. Sed ⁊ ſi legaſti mibi fundꝫ ruſticū ⁊ beres tuus fuit in mora ꝑeſtādi/tenetur ad fructus etiaꝫ. et idē eſt ſi legaſti mibi ſeruos ⁊ beres tuus fuit in mora: nam tenēt ad operas. et idem eſt ſi legaſti mibi iumēta: vel boues: vel nauluꝫ: vel pecuniā. ⁊ non ſolū fructus tenēt beres ꝑeſtare poſt moram: ſed etiam interitum reilegate ſicut euenit in ſtipulatiōe. Itē tenēt ad partus ancillarū legatarū. Itē tenēt ꝑſtare ſi hēditatē vel legatū acq ſiuit ſeruus legatus. Iulia.

f ¶ In fuga eſſet. tēpore teſtameti. Vel dic ſecūdo poſt mortē culpa bere dis. Accurſius.

g ¶ Exigatur. ſcilicet per legatarium ab herede. Diſtingue ergo quatuor tempora: ſcz tempus teſtameti: ⁊ tunc ſuo ſumptu beres recuperat vt bic. Si autē dubitetur ſit in rerum natura vel nō tunc cauet: vt. j. e. l. ſeruo legato. ℊ. ſi. Item poſt teſtamētum ante mortem: ⁊ tunc beres per ſequitur ſumptu ⁊ periculo legatarij. ⁊ eſt ratio: qꝫ ꝺ⁹ dari vbi erat tēpore teſtameti. vt. j. eod. l. ſeruus legatus. j. reſpon. Si autem poſt mortem ⁊ aditam hereditatem. ⁊ tunc aut culpa heredis: ⁊ tunc tenetur ad eſtimationem aut non: ⁊ tunc cauebit de reſtituendo ſi ad eum peruenerit. Sed ſi alienus ſit vel heredis ſimiliter diſtinguitur ſit in culpa fuge: vel non. vt. j. eod. l. cuꝫ res. ℊ. itaqꝫ ſi ſticbus. ⁊. ℊ. ſeq. ⁊. j. ti. j. l. ſi quis ſeruū. boc etiam caſu cum fuerit in culpa poſſet bic loqui. Si autem ante aditam videtur idem cum etiam in alieno poteſt culpa cōmitti poſt aditaꝫ hereditatem. vt. j. eo. l. cuꝫ res. ℊ. ſed ſi alienus. ⁊ arg. j. de reg. iur. l. ois beredit⁹.

Seruꝰ fugitiꝰ legatus cuꝰ fugitiuꝰ ꝑtibus ſiri debet.

Apud. Caſus in bac. l. vſqꝫ ad. ℊ. ſi titius fuit continuatus in caſu ꝑcedēti. ¶ Si titius a me. Vendidi equum titio: et ipſe titius rel egatū non pōt[a]: heredes[b] autē eius poſſunt vt alter eoꝝ partem ſuam acquirat alter repudiet.

¶ Non dicitur legatum ex quo eſt repudiatum. boc dicit Bar.

¶ Si legatum nobis relictū cōſtituerim⁹ nolle ad nos pertinere ꝓ eo erit quaſi nec legati[c] quidꝫ fit: ⁊ ideo dicemus nec confuſas[d] ſeruitutes ſi forte prediū mibi legatum predio meo debuerit ſeruitutes: ſed et integra furti actio manebit/ſi ſeruus legat⁹ ſit ei cuius nomine furti agere poterit legatarius[e].

¶ Seruum eriſtētem in fuga vel in longinquo tēpore teſtamenti beres debet ſuis ſumptibus perſequi⁊ legatario dare. boc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. xxxix.

Quam ſeruus legatus in fuga eſſet[f]: vel longinquo abſens exigatur[g] operam ꝑeſtare beres ꝺ⁹ vt eaꝫ rē requirat ⁊ ꝑſtet: ⁊ ita Jul. ſcribit. nā ⁊ ſumptum in bāc rē facere beres ꝺ⁹.

Affricanus. Lex. xl.

Apud Iulianuꝫ[h] querit putatꝫ ſumptū ꝑſtanduꝫ qō ⁊ ego arbitroꝫ ſequendum.

¶ Beres poſt moram tenetur de fructibus perceptis ⁊ qui percipi potuerūt: et de interitu ⁊ omni caſu. Bartolus.

¶ Fructus aūt bi deducūtur[i] in petitione nō quos beres pcepit/ſed quos legatarius pcipere potuit: ⁊ idē in operis ſeruoꝝ vel vecturis iumentoꝝ: vel naulis nauium dicenduꝫ eſt qō in fructibus dicit: boc ⁊ in penſionibus vr banoꝝ in edificioꝝ intelligendū erit. ¶ Jn vſuraruꝫ[k] aūt quantitate mos regionis erit ſequēdus: iudex igitur vſuraruꝫ modū eſtimabit ⁊ ſtatuet. ipſius quoꝫ rei in eundem legauit mibi in ſuo teſtamēto anteꝙ traderē ei ex cauſa venditionis ⁊ anteꝙ ſolueret mibi prec̄iū. poſtea ego tradidi ei equum predictum ex cauſa venditionis: ⁊ ipſe ſoluit mibi prec̄iū: ⁊ ſic apparet ꝙ tempore legati ego venditor habebam dominium rei legate. ⁊ ſic non videt valuiſſe legatū cū res mea mibi legari non poſſit. ⁊ tamē dicit ꝙ actione ex teſtamēto vadicare poſſem ego venditor dictum equuꝫ ab herede emptoris. ſi autē poſt legatū relictū mibi vēditori ab emptore ego tradidi ei rem: ipſe autez nō tradidit adhuc mibi prec̄iū: tūc actiōe ex vēdito petam prec̄iuꝫ: et actione ex teſtamento equū. Sed ecōtra: ſi ego non tradideram ei equuꝫ ſed ipſe mibi prec̄iuꝫ ſic poſſem agere ex teſtamento contra hēdem vt me libere tab actione ex empto. dictū eſt ergo quādo emptor vēditoris legat rem quā ab eo emit. Sed qd ſi legat alicui alij tempore quo non erat adbuc ei tradita. Certe beres tenetur ꝑſtare legatario actionem ex empto quam hꝫ contra vēditorē. Viuia.

a ¶ Apud iulianū. continuatur ꝑcedēti. l.

b ¶ Deducūt. rōne fuge. z dic deducunt. i. detrahunt. qō poſſet eſſe verū hꝫ primā poſitionē caſus ſupioris legis: hꝫ non bñ accederent ſequētia: ⁊ ſi dicas fugiſſe poſt mortez ⁊ culpa heredis. et deducūtur: id eſt inducūtur in petitione. ⁊ cōcordāt ad ſequētia. j. ti. j. l. is qui. et l. patronus.

c ¶ Jn vſuraruꝫ. facit. ſ. de admi. tuto. l. tutor qui repertoriuꝫ. ℊ. ex ceteris. ⁊. ſ. de vſur. l. ij. ℊ. ſi. ⁊. l. berēnius. ij.

d ¶ Jnteritum. vt. ⁊. j. eo. l. cū res. in fi. ⁊. l. ſi ſeruus legatus. ℊ. ſi ſeruus.

e ¶ Hereditas. j. cod. l. ſi tibi hō. ℊ. ſi ſeruꝰ. in fin.

f ¶ Non conſiſtere. quia qō mei eſt amplius meū fieri non pōt. vt inſti. eo. ℊ. hꝫ ſi rem legatam. ⁊. C. eo. l. propzias. ſed ſi bic valet: qꝫ potius quod ei debetur videtur mibi legare ꝙ quod ſit meū: vnde ſalte conſequor liberationē. ⁊ facit ad boc. j. de lib. leg. l. ſi ei cui. ⁊. ſ. de vſufru. l. quotiēs. ℊ. ſi colono. ⁊. ſ. loca. l. ſi in lege. ℊ. ſi. ⁊. j. eo. ſi tibi homo. ℊ. valet.

g ¶ Liberatus. per traditionē quam feci.

Idem. Caſus in princi. ponitur cuꝫ caſu ꝑcedēti. ¶ Si quis alicui. Legaui tibi ius cedendi lapidem in fundo meo in quo erant fote lapidicine. Certe non transmittis ad heredem tnum niſi ego feciſſem mentionem de herede. ¶ Heres. Tributa debebat fundus meus titianus fiſco vel alia de quibus dicitur in littera. eum fundum tibi legaui et a te legatario nouo poſſeſſore exacta ſunt prędicta. certe beres meus tenetur tibi ad id reficiendum. et ſm hoc erpone litteram. ¶ Sed ex facto. Titius habens duos fundos cornelianos/ quoꝝm vnus erat maioris prec̄ij ꝙ alter. legauit mibi fundum cornelianum: et non apparet de quo: nec apparere poteſt per probationes legatarij. minor certe intelligitur legatus. ¶ Conſtat. Rem titij legaui ſemptonio. certe valet legatum ꝙius difficile ſit heredi meo emere eam puta quia titius eam non vult vendere: vel nimis magnum precium petit. Sed quid ſi legaui rem que publicis vſibus ſeruit: vel que in patrimonio imperatoris eſt: Certe non valet legatum/adeo vt eſtimatio non debeat ꝑſtari. Uiuianus.

h ¶ Ex empto. quaſi videat legaſſe ius quod habebat. vt ⁊. ſ. ꝓcri. ℊ.

i ¶ Cedere. boc poſſet eſſe ſeruitus predialis ſi ad vtilitatem prędi

UNIVERSIDAD

quod haberet legatarius eiteqarcf: vt. ff. de fer. rusti. predi. l. ergo, ff. l. ve luti. ff transiret ad heredē: dic ergo non habebat prędium ad cuius vtili tatem constituetur illa seruitus: vnde ius est personale: non dico seruitus personalis: vt no. in eo. titu. l. pecoris. fic. z alibi. j. de vsufruc. leg. l. j. z de fer. leg. l. pater. z in dicta l. pecoris.

a ¶ Preterius, immo legatarius possessor: vt. j. de pub. z vecti. l. imperatores. z. C. sine censu vel re. l. fi. ff. Sol. dic cogitur legatario. vt j. de censi. l. cuz possessor. §. fi. z facit. j. titu. vj. l. qui concubinā. §. qui ortos. Accur. Additio. Queritur hic Bar. que est ratio q̄ heres tenet: ff ri. q̄ res est obligata: ergo heres tenet eaz luere: vt. l. si res. j. c. fm Jaco. de are. z Barto.

b ¶ Salariū. als solarius: q̄ pro solo. als salarium: z omnia hec agnoscit fru ctuarius pro futuro tempore: vt. j. de vsufruc. leg. l. quero. z. ff. de vsufruc. l. si pendentes. §. si quid. et l. hactenus.

c Fatebatur. i. dicebat a sapientibus.

† Jtem. §. limitabis p tec. in l. cuz aliena. C. de lega. et per tec. l. c. filiꝰ. z ibi Jnno. et post extra de test. vt non pceda tur recclesie male romāe: qui lo casu nec res necessitatis debet: et vtrū hoc sit verū inre olim ecclesiarū. dicto. ibi am bigant. vide q̄ bart. hic.

¶ Onus tributi z vectigalis spectat ad heredem pro tempore preterito. Bar.

¶ Heres cogit legati p̄dq̄ solue re vectigal preteritum: vel tributum: vel salarium: vel cloacariū: vel pro aque forma.

¶ Jn dubio debetur quod minus est. hoc dicit Bartolus.

¶ Scio ex facto tractatum: cum quidā duos fundos eiusdem nois habens legasset fundum conclia num: et esset alter precij maioris alter minoris z heres diceret minorem legatum, legatarius maiorem vulgo fatebatur vtiqz minorem cum legasset maiorem non potcrit docere legatarius.

¶ Res que nō est in cōi commercio, vel est in magna difficultate non potest legari. secus si est in cōmuni cōmercio: sed nō legatarij abhęc eius delicto: q̄ tūc estimatio debetur. hoc dicit cum. l. seq. Bar.

¶ Cōstat etiam res alienas legari posse† vtiqz si cōparari possint: etiā si difficilis: eaz cōparatio sit: si vo salustianos ortos q̄ sunt augusti: vel fundū albanū que principalibus vsib⁹ deseruit legauerit qs: furiosi est talia legata testamēto ascribere. Jtē capū marciuz: aut fozū romanū: vel edem sacraz legari non posse cōstat. sed z pdia cesaris que in formaz patrimonij redacta sub procuratore patrimonij sunt si legentur: nec estimatio eozum debet prestari: qm cōmercium eozū nisi iussu principis non fit: cum distrahi non soleant.

Idem. Lex. xliij.

Sed si res aliena cuius commercium legatarius nō habet ci cui tus possidendi non est per fideicommissum relinquatur puto estimationem deberi.

¶ Omnia possunt legari que non sunt prohibita. Jtē prohibita sunt que edibus sunt iuncta, hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. xliij.

Cetera igitur preter hec videamus: z quidem corpora legari omnia: z iura z seruitutes possunt: sed ea que edibus iuncta sunt legari non possunt: quia hec legari non posse senatus censuit quia olta z pansa consulibus.

¶ Legatum purum ab initio inualidum non confirmatur impedimēto cessante: secus in legato conditionali. Barto.

¶ Tractari tamē poterit si quando marmora vel columne fuerint separate ab edibus: an legatū concalescat: z siquidem ab initio non constitit legatum ex postfacto nō conualescet: quēadmodū nec res mea legata mihi si post testamētū factum fuerit alienata qz vires ab initio legatum nō habuerit. Sed si fūb cōditione legef poterit legatum valere: si existentis cōditionis tē pore mea nō fit: vel edibus iuncta non sit: fm eos qui z emi rem meam sub conditione: z promitti mihi stipulāti: z legari posse aiūt: purum igitur legatus catoniana regula impedit: cōditionale non: quia ad conditionalia legata catoniana non pertinet

conditione ſi ſua non erit cū moriar. Certe per regulā catoniānā vitiat ſm. R. vt. j. ti. j. l. bēdē. et facit. ſ. de 2di. inſti. l. mulier. §. pe. ⁊ de 2di. et demon. l. meuius. Additio. Querit hic Bar. que ſit ratio q regula catoniana hz locum in legatis 2ditionalibus: Rñ. ſm eūdem: qr ex eo q teſtator apponit 2ditionē apparet q non vult q inſpiciat tps teſtameti ſed aliud tempus futurū.

a ¶ Ex alteris. ſolicet retentis. ⁊ repete legauit ei cui ꝛc.

b ¶ Licet. vt. C. eo. l. ij. ⁊. l. ij. quis poſt banc.

c ¶ Futuris. Vtrarumq; ediū. vel. i. ille de quo cogitauit ſenatus. ſ. verus dñs. et hec eſt ratio: qr in traditione pōt ꝟ ſtitui ſeruitus: vt. ſ. de ſer. vr. pre. l. binarū. ⁊ facit. j. tit. ij. l. fideicōmiſſa. ſ. ſi qs illi. ⁊. j. de dam. infec. l. ſi.

d ¶ Vtriuſq; alterius inſolidū ⁊ alterius p parte: per qō videbatur valere: vt. ſ. pri. ſ. Et not. dicidñm qui eſt dñs partis: ſic. ſ. eo. l. ſerui. ſ. ſi.

e ¶ Non valere. ſcz in re ⁊ ſic loquitur. ſ. ea. l. ſ. j. q̄ videtur contra.

f ¶ Non cōmercij. in quez caſum vetat: vt. ſ. de cō trabē. emp. l. ſenat⁹. hz ſi negociādi cā ſit prohibitio/cur pbēbetur legari: Rñ. qr ⁊ illud quodāmodo ex negociatiōe q̄rit legatario: vt. ſ. de ſocio. l. nec adiecit. ⁊. l. ꝛ ita. et facit. j. de dam. infec. l. ſi.

g ¶ Conſtituto. vt. C. de edi. pri. l. ſi qs poſt hac.

h ¶ Hoc ſenatuſcōſultus. adiunge cuz pcedenti. §.

i ¶ Vrbē. i. roma per excellentiam: vt inſtitu. de iur. natu. §. ſed quoties.

k ¶ Ob debitū publicuz. i. ob pecuniā quam debebant reipublice.

l ¶ Hoc ſenatuſconſultū. de quo dicitur. ſ. e. l. ſ. j.

m ¶ Edibus. als porticū ſine edibus. ⁊ als porticū in edibus: ſcz applicataz.

n ¶ Bibliotheciis. id ē armarijs: vt. j. tit. ij. l. libroꝝ. hz ⁊ ſi bibliothecaz.

o ¶ Cancelli. i. hoſtia qui bus murus pretozij ante domum poſiti tecto non cooptus claudiē ſm. W.

p ¶ Vela. que frigoris cā vel venti ponuntur: vt. j. de fun. inſtru. l. queſitus. §. idem. Accurſius.

q ¶ Caſtelli. quid ſit legit. de aqua quoti. ⁊ eſti. l. j. §. hoc interdictū. ⁊ videtur in maſculino gñe hic poni. alibi in neutro gñe. vt. ſ. de acti. emp. ⁊ ven. l. fundi. §. caſtella.

r ¶ Ometaria. als ornatoria: puta tabulas pictas: vt. j. de fun. inſtru. l. queſitum. §. ſi domus.

s ¶ Cātbari. ſubaudi ſūt ⁊ bi vulgariter docie.

† Quid ſit t ſigillū et an ⁊ qñ ſigillo credat: notat bal. in. l.

¶ Sigilla. † ſigilla ſunt quidam anuli de ferro q ponuntur ad muruz. Accurſius.

¶ Ex vnius edibus poſſunt res affixe i aliam transferri ſi idem eſt dñs vtrarumq; inſolidum: ſecus ſi vnius tm̄: vel pro parte. hoc dicit cum. §. ſi duobus. Barto.

¶ Item queri pōt: ſi quis binas edes habens alteras legauerit et ex alteris[s] aliquid inmunctuz ei eſt cui edes legauerit: an legatum valeat mouet queſtionem q̄ ex ſenatuſcōſulto et cōſtitutionib⁹: licet[b] nobis ab edibus noſtris in alias edes transferre poſſeſſorib⁹ earū futuris[c]. i. non diſtracturis. et ita imperator noſter: z diuus ſeuerus reſcripſerūt. Nunqd ergo ꝛ legari poſſit ei cui aliam domū leget: ſed negandū erit: qr cui legatū eſt nō eſt poſſeſſor. tūm. ¶ Si duobus gaius domuz legauerit ſempronianam: et ex ea alteri eozum marmora ad extructionē domus ſciane quaz ei legauerat: non male agitabitur an valeat: qr dñs eſt vtriuſq; legatarius. Et qd ſi qs domuz deductis marmozibus legauerit que voluit beredem habere ad extruendam domū quaz retinebat in bereditate: hz melius dicetur in vtroq; detractiones nō valere[c]: legatum tamē valebit vt eſtimatio eozum prēſtetur.

¶ Poteſt detrahi vel legari er edibus ad vtilitatem reipublice in cuius territorio res eſt/non alterius. hoc dicit Bar.

¶ Hz ſi quis ad opus reipub. faciendum legauerit: putoualere legatuz. nā ꝛ Pap. lib. xj. reſpoſozum refert imperatozem noſtrū ꝛ diuum ſeueruz conſtituiſſe cos qui republi. ad opus promiſerunt poſſe detrahere ex edibus ſuis vt banis atq; ruſticis: et his ad id opus vti: qz bi quoq; non cōmercij[f] cauſa id habent. ¶ Sed videa mus vtrū ei ſoli ciuitati legari poſſit in cuius territorio eſt: an et de alia ciuitate in aliā transferre poſſit: ꝛ puto nō eſſe pmittēdum q̄ ꝟ cōſtitutum[g] ſit vt de domo quam aliquis habet ei pmittatur in domum alterius ciuitatis trāſferre.

¶ Hoc ſenatuſconſultum habet locum vbiq; ꝛ pro debito publico non dz domuz deſtrui. hoc dicit Bartolus.

¶ Hoc ſenatuſconſultum[h] non tm̄ ad vrbem[i]: hz ꝛ ad alias ciuita tes ptinet: hz ꝛ diuorum fratruz eſt reſcriptum ad libellum proculiani ꝛ epitichani ob debitum publi cum[k] deſiderantiū: vt ſibi diſtrahere permitteretur: qui eis ius di ſtrahendi deneguarunt.

¶ Prohibitio ſenatus extendit ad omne edificium vt ei iniuncta non detrahantur. ſecus in alijs que non ſunt affixa. hoc dicit Bartolus.

v ¶ In aliam domum. ſic. ſ. de actio. emp. ⁊ vendi. l. granaria.

x ¶ Extinctum. ſic. j. de auro ⁊ argen. lega. l. ſcia. in fine. Sed argu. contra. j. titu. ij. l. fideicommiſſa. §. ſi rem. Additio. Dic q̄ hec res miſcta dicitur deſiſſe extare: quia per ſe non cenſet: vt. l. qui vniuerſas. de acq. renda poſſeſſ. ſm Bartolum.

¶ Hoc ſenatuſconſultū[l] non tm̄ ad edes ſed ad balnea vel aliud quodlibet edificiuz: vel porticus in edibus[m]: vel tabernas: vel popinas extēditur. ¶ Item hoc prohibetur legari quod nō alias prestari poteſt q̄ vt edibus detrahatur vel ſubducatur id eſt marmora vel colūne. idē ꝛ in tegulis ꝛ in tignis ꝛ in boſtijs ſenatus cēſuit: ſed ꝛ idem in bibliothecis[n] parietibus inherentibus. Sed ꝛ ſi can celli[o] ſint vel vela[p] legari poterūt non tamen fiſtule vel caſtelli[q]: ſed aut ōmētaria[r] aut ſi qui cāthari[s] per quos aque ſaliunt poterūt legari maxīe ſi ipoſititij ſint. Quid ergo in ſtatuis dicēduz: ſiquidem inherent parietibus non licebit: ſi vero alio exiſtant dubitari pōt: verumtamē ſententia ꝛ mens ſenatuſcōſulti plenius accipienda eſt: vt ſi qua ibi fuerit perpetuo quaſi portio ediuz diſtrahi non poſſint: proinde dicēdum eſt nec tabulas edium affixas ꝛ parietibus adiūctas: vel ſingula ſigilla[t] adequata legari poſſe.

¶ Licet res ſit edibus deſtinata nō prohibetur legari ꝛ legatū extinguitur ſi poſtea per teſtatozem inmūgitur: ſecus ſi per beredem. b. d. Bartolus.

¶ Sed ſi parauerit quedam teſtator quaſi trāſlaturus in aliam domū[v] ꝛ hec legauit: dubitari potuerit an valeat: ꝛ puto valere: ſed ſi ea que legauit edib⁹ iunxit extinctum[x] erit legatum: hz ſi beres ea iunxit: puto non extingui.

Idem. Lex. xliij.

Sjue ſciuit⁹: ſiue ignoraue rit.

Idem. Lex. xliv.

Senatus enim ea que ſunt edium legari non permiſit: hec autem mortis tempore ediuz non fuerunt/ beres ergo eſtimationem[y] prestabit: ſed ſi detraxerit ꝛ prestiterit/ penis[z] erit locus: q̄uis vt non vendat detraxit/ſed vt exoluat.

¶ Parua domuncula ruſtica poteſt deſtrui/ꝛ per conſequens legari. Bar.

¶ Darcellus etiam ſcribit† ſi maritus dietā in vxozis oztis q̄s in dotē acceperat fecerit: poſſe eū hec detrahere q̄ vſui eius[o] futura ſunt ſine mulieris tamē dāno: nec ad hoc ci ſenatuſcōſultū futurum eſt impedimēto. ergo ſi non eſt ci obfuturū quominus detrahat: oti oportebit poſſe cum hec legare q̄ detrahere pōt. ¶ Legatū in alienā voluntatepom pōt: in beredis non pōt. ¶ Qui ab hoſtibus redē-

¶ Sjue ſciuit. ſic. j. tit. j. l. ſi beres rez. ꝛ. ſ. loca. l. ſed addes. §. ſi ing linus. Sed arg. cōtra. ſ. de 2di. inde. l. in ſumma. §. pen. Additio. Tu dic ſm Barto. hic q̄ natura conditionis indebiti eſt vt q̄ teneat inquantum factus eſt locupletior: vt l. nam natura. ⁊. l. ſi non ſottem. §. libertus. ſ. de conditio. indebi. Si vero ignorans manumiſit ibi in nullo eſt locupletior: et ſic nō tenetur in aliquo: hic vo loquitur in actiōe ex teſtamento que eſt alterius nature. Dcterea ſi iniunxit domui fue/ſatisfactus eſt locupletior ſz Barto. hic.

¶ Senatus. ¶ Caſus. Titus legauit ea que ſunt iūcta domui: an per beredem detrahētur de domo: an prestabitur eſtimatio ? Et certe eſtimatio prestabitur. Sed ſi teſtator legauit mibi columnas non iunctas edibus: ꝛ beres poſt mortez teſtatoris eas iunxit edibus. poſtmodum detraxit de domo ꝛ mibi legatario prestitit: punietur ſm q̄ leges volunt. Jtez pone q̄ vxor mea dedit mibi in dotem quoſdam hortos: ꝛ ego feci domuz delectationis cauſa: nunquid poſſuz detrahere columnam de illa domo et legare ? Et certe dicitur q̄ ſic. ¶ Legatum. Lego tibi domum ſi voluerit: certe bene valet legatum: ſed hoc modo non valet: lego tibi domum ſi beres meus voluerit.

¶ Qui ab hoſtib⁹. Redemit titium ab hoſtibus meis nūmis. poſtea eum fibijpſi legauit: certe valet legatum. Aiuianus.

3 ¶ Eſtimationez. hoc q̄ eſt affira modo. als ipſaz rem non eſtimatione: vt j. titu. ij. l. nutu. §. fi. que eſt contra.

a ¶ Penis. ſ. tut. ſ. de cōtraben. emp. ⁊ vendi. l. ſenatus. ⁊. j. de dam. infec. l. finali.

b ¶ Que vſui eius. id eſt ad eius cōmodum ſecus ſi nihil eſt laturus niſi vt officiat: vt. ſ. de impen. l. pro voluptarijs. et facit ſ. de donatio. inter viruz ⁊ vxorem. l. marcellus. et quod ibi not.

c ¶ Legatum in aliena. ſ. legataruꝫ. vt ⁊ j. e. l. ſi ita. §. illi. ⁊. j. de condi. ⁊ demon. l. ſi ita expſſus. q̄ dicit aliena reſpectu bere-

ſi C. de reb⁹ alie. nō alt. bar. l. j. que dotꝫ. l. ſi. ſolu. ma. in vide mel⁹ ſ. ſi. et ibi Jnſi. extra de leg. glo. ordi. in. c. j. lxxxiij. diſt. panor. in. c. q̄ ſup his. in ſ. in glo. iij. extra de fide inſtru.

† Facit hic ſ. ſm Bar. hic ad hoc q̄ ſi ſtatuto reg. phibeatur alienari fozēs q̄ nihil emin⁹ poſſet domuncula legari. ⁊ quo per Ludo. ro. ſin. ſuo. ccxxx. ſci. bodie q̄as pcurator. ⁊ alle. ad hoc hūc rez pro ſing. q̄ de cis ſe nesciebat alibi.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

ptus est: legari sibi poterit[a]: ⁊ pficiet legatum ad liberationez vinculi pignoris[b] quod in eo babuerit qui redemit.

☞ Regula catoniana non bz locum in legatis in quibus impedimētum cessat ex causa que retrotrabitur. boc dicit Barto.

Idem. Lex. xlvj.

Seruū filij sui castrensis peculij legare pater potest: ⁊ si viuo pr̄e mortuus sit filius: ⁊ apud patrē peculium remansit cōstitit[c] legatū: cū em̄ iure suo[d] non vtitur filius/ retro creditur pater dn̄ium in seruo peculiari babuisse.

☞ Qui rem sibi legatā ignorans legat/ siue acceptat/ siue repudiat: valet legatū factum a se. boc dicit Bar.

¶ Si quis rem sibi legatā ignorans[e] adbuc legauerit: postea cognouerit ⁊ voluerit ad se pertinere legatum valebit: quia vbi legatarius nō repudiauit: retro ipsius fuisse videtur res ex quo bereditas adita est[f]: si vero repudiauerit retro videt res repudiata fuisse beredis.

☞ Si fiat mutatio de materia in formā vel econuerso legatum non mutatur si testator voluntatem non mutauit. boc dicit Bartolus.

¶ Si pocula quis legauit ⁊ massa facta est: vel cōtra. Item si lana legetur ⁊ vestimentum ex ea fiat. Iul. lib. xxij. digestorum scribit legatum in oībus consistere[g] supra scriptis: ⁊ deberi quod extat. quā sententiam puto verā si modo nō mutauerit testator voluntatem. Sed si lancem legauit et massam fecerit mox poculū: debebit poculum durante voluntate.

☞ Quod edificatur in area legata debet legatario. boc dicit Bar.

¶ Si aree legate domus imposita[h] sit debebitur legatario[i]: nisi testator mutauerit voluntatem.

☞ Ubi est eadem ratio licitū est arguere de cōtractibus ad vltimas volūtates. boc dicit Bartolus.

¶ Cum q chyrographum legat[k] debitum legare nō solum tabulas argumēto est vēditio. nam si chyrographa veneūt: nomē siue corpus venisse videtur[l]: sz ⁊ si nomen leget benigne id qd debebit accipiendum est: vt actiōes aduersus debitorem cedantur[m].

☞ Legatum libertatis inualidum ipsius serui legatum non perimit. b. d. Bar.

¶ Si idem seruus et legatus et liber esse iussus sit[n]: interduz procedere solum legatum poterit: vt puta si in fraudē creditoris[o] data erit libertas: vel si is sit seruus qui in perpetuaz seruitutem venierit[p] idem erit: vel si seruus sit forte pignori[q] datus.

☞ Legato statulibero expedit beredem soluere ipsuz potius ꝙ̄ estimationem. boc dicit Bartolus.

¶ Si statuliberum quis legauerit expediet beredi ipsum statuliberum prestare magis ꝙ̄ estima-

dis. sic. j. de sal. interdi. l. j. Ualet ergo si dicam: lego tibi si voles. at in extranei voluntate tacita potest/ expressa non potest: vt. j. eodem. l. captatorie. ⁊ de condi. ⁊ demonstratio. l. nonnunꝙ̄. ⁊. s. de beredi. institnen. l. si quis sempronium. Sed contra. j. titulo. j. l. j. Sed expone vt ibi. Itez si beres velit non valet: vt bic. quod intellige si libera sua voluntate: puta si voles: secus si non libera: vt si iustum putaueris que valet: vt. j. eo. l. si sic. Uel nisi volueris vel cum volueris: vt. j. tit. ij. l. fideicommissa. §. sic fideicommissum. que vidētur contra. ⁊ sic facit. j. de rebus dub. l. vtrū. §. cum quidam.

a ¶ Sibi poterit. sic. C. de cōmu. ser. manu. l. ij.

b ¶ Pignoris. tenet eniz in pignore donec reddatur precium redemptionis vel etiam bodie seruiat per quinquēnium/ lz sit liber: vt bic. ⁊. s. de testa. l. qui testamēto. circa principiū. ⁊. C. de cap. l. ij. ⁊. l. finali. ⁊ facit. j. de liberis legatis. l. ij. §. j. et de legatis. iij. l. iij. §. fina. ⁊. j. e. l. si domus. §. fina. Accursius.

Seruum filij. ¶ Casus. Filium militez babebā qui babebat peculiū castrēse in quo erāt serui: feci testamentum/ ⁊ vnuz de illis seruis legaui titio credens illū meū esse cum non esset: quo casu dixit lex non valere legatū: vt insti. e. §. non solum. certe non erit incontinenti inutile legatū: sed expectabitur donec ego moriar. ⁊ si inuenietur dictus meus fili⁹ mortuus ante me non facto testamēto: sicqz bona sua peruenerunt ad me firmum erit legatum: q: fingit in me babuisse dominium serui tēpore quo testamentum feci. si aūt superuixit mibi dictus meus filius vel decessit ante me facto testamento nō erit firmum legatū a cōtrario sensu littere. ¶ Si quis rem. Titius legauit mibi seruuz suum: ego ignorans mibi legatum legaui eum seio credens esse meum: vel etiā sine legato vel non credens non facio vim: postea cognoui mibi legatū esse a titio dictum seruum ⁊ volui ad me pertinere: certe valebit amodo legatū per me relictum seio de eodem seruo: q: ex quo non repudio legatū tempore quo cognosco mibi legatum videtur seruus meus fuisse ex illo tempore quo bereditas titij mibi legantis adita est: ⁊ in veritate fuit meus. si autē repudiassem cum cognoui mibi legatum seruū non valebit legatum de eodē seruo per me datū seio: q: ius fingit fuisse boc casu beredis titij mibi legantis rem legataz ex illo tempore quo adita fuit bereditas dicti titij: vt si quid interim acquisitum sit per seruum sit beredis titij: vt. j. eo. si tibi bomo. §. cum seruus. ⁊ est ratio vt credo quare non valet boc casu legatum etiam quātum ad estimationem dandam legatario cui legaui: q: repudiando legatum mibi relictum de dicto seruo videor dictum seruum mibi acquisitum per legatum alienare: ⁊ sic non mirum est si extinguitur legatum quod debeo alij reacquirere: vt. s. eo. si ex toto cum similibus. ¶ Si pocula. Cisos argenteos tibi legaui me mortuo de eis fecit beres meus massam. vel tibi legaui massam argēti ⁊ beres me⁹ fecit inde cifos: vel legaui tibi lanam ⁊ beres meus fecit inde vestimenta: nūquid debebuntur legatario ea que extant: ⁊ certe sic: si ego testator non mutaui voluntatem. Sed pone ꝙ legaui tibi argenteā scutellam: ⁊ postea de ea facta est massa: ⁊ postea de illa massa fact⁹ est cifus: certe debetur legatario cifus. ¶ Si aree. Legaui tibi aream: postea īposita est ibi domus: certe babebis domum ⁊ aream. ¶ Cum qui. Titius debebat mibi decem: ⁊ inde babebam chyrographum siue instrumētum: legaui seio dictum chyrographum: certe videor legare debitum: nam ⁊ si venderem ei dictū chyrographum videor vēdere ipsum debitum: ⁊ idē est si legem ei nomē. ¶ Si idem. Regulariter si seruus sit legatus et est data ei libertas/ preualet libertas: vt. j. titu. j. si idē seruus. quod dicit bic §. fallere in tribus casibus. ⁊ videas eos per te.

¶ Si statuliberum. Seruo dedi libertatem in testamento meo sub conditione/ si nauis ex asia venerit. vnde ipse factus est statuliber me mortuo beres meus eum legauit titio: certe beres beredis mei qui tenet legatario melius faciet pro se si det statuliberuz legatario ꝙ̄ si det eius estimationē: ⁊ est ratio in littera ⁊ plana. ¶ Si duos. Habebam fundum titianum ⁊ seianum: legaui primo vsumfructuz titiani. ⁊ secundo solidum seianum: nūquid iure seruitutis debebit aditū ad fundum titianum p fundum seianum secundus cui fuit legatus vsufructus in soliduz cui primo fuit legat⁹ vsufruct⁹ titianus: Et dī ꝙ non. sz bēs me⁹ cogit redimere aditum a scdo ⁊ dare primo vt possit babere vsūfructum suum. Uiuianus.

c ¶ Constitit. si antē pmoriatur pater: vel filius testetur nō valet: quia ius quod babet legare videtur: vt. j. e. l. si domus. §. fi. ⁊ facit. j. de castrē. pec. l. ij. Accursius.

d ¶ Iure suo. scilz testando: qd pōt: vt institu. quibus nō est per. face. testamen. §. j. Accursius.

e ¶ Ignorās. si vero scisset eoipso videtur agnoscere: vt. C. de iure delib. l. si auia.

f ¶ Adita est. bic veritatem intuet. sic. j. eo. si tibi bomo. §. cuz seruus. ⁊. s. si certum peta. l. proinde. al's fictionez intuetur: vt j. titu. j. l. legatum. ⁊. j. de fur. l. a titio. ⁊. s. de pecu. l. sed si damnuz. §. ij. que sunt contra. ⁊ facit. j. eod. l. si fundus. §. si titius. et s. ad legem aquil. l. nam sicut. ⁊. s. e. l. legatarius. §. j.

g ¶ Cōsistere. sic. j. titu. ij. l. quesitū. §. illud. ⁊. l. itez. §. penul. Sed contra. j. e. titu. l. lana. ⁊. j. de auro ⁊ argē. lega. l. seia. in fi. Sol. ibi testator: bic beres boc fecit. Itē secus in vsufructu qui rei mutatione extinguitur: vt. s. qui. mo. vsufruc. amit. l. quid tn̄. §. si masse. ⁊ de vsufruc. l. qui vsumfructum. circa prin.

h ¶ Imposita. a testatore.

i ¶ Legatario. q: eadē est area/ lz domus īposita sit: vt. j. de sol. l. q res. §. areā. Secus ecōtra si legauerit domū ⁊ eadem ceciderit viuo testatore: q: desinit esse domus: vt. j. eo. l. si ita legatū. §. si domus. ⁊. j. de verb. oblig. l. inter. §. sacrā. in fi. §. Azo. ⁊ ꝯcor. buic. j. ti. j. l. si aree. ⁊. s. eo. l. si ex toto. in prin. Sed ꝯtra. j. ti. ij. l. si chorus. §. areā. Sol. ibi mutauit volūtatem. Itē ꝯtra. s. qui. mo. vsufru. amit. l. repeti. §. fi. Sol. ibi in vsufruc.

k ¶ Legat. debitori: vt differat a sequēti casu. Uel bic chyrographuz: ibi nomen. ⁊ facit. j. ti. ij. l. qui chyrographum. ⁊. l. nomē. ⁊. C. que res pig. obli. pos. l. ij. ⁊ de remis. pigno. l. creditricem.

l ¶ Uidetur. arg. C. de bere. vel act. vē. l. postꝙ̄. Et no. arg. qd not. insti. de lege fusia cani. tollen.

m ¶ Cedant. alij non debitori: at debitor baberet exceptionez: vt. j. vt in pos. leg. l. j. §. si debitori. ⁊. j. de lib. lega. l. iij. in prin. Item contra. j. ti. j. l. gaius. Sed ibi nō legauit chyrographū specialiter.

n ¶ Iussus sit. directo. ⁊ ita fm istā regulam preualet legatū libertatis: vt. j. titu. j. l. si idem seruus. ⁊. l. qui testamento. sed boc fallit bis tribus casibus. Accursius.

o ¶ In fraudē creditoris. Qūo ergo legatū valet si creditores fraudētur: Rn̄. fuit legatus si legatarius det. x. beredi. Item q: falcidia detrabitur legato nō de libertate: vt. s. de inoffi. test. l. papinianus. §. qm̄. ⁊ sic propter totum non propter partem fundantur creditores.

p ¶ Uenierit. qd fieri pōt: vt. C. si māci. ita fu. ali. l. ea quidē. Sed videt boc casu etiam legatū non valere: vt. j. de fun. instru. l. iij. §. fi. Solu. ibi tacite: bic expresse fuit legatus. Itē ad idem contra. j. ti. j. l. si qs. Sed ibi non legauit/ sed vt ministrū eum elegit. Itē facit. j. de fideicōmis. lib. l. si seruus. ⁊ de condi. ⁊ demon. l. si quis eum.

q ¶ Pignori. specialiter. secus si gn̄aliter: vt. C. de ser. pigno. da. l. ab eo.

Nec obst.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Nec obst. ſ. de fideicom. lib. l. generaliter. §. ſi quis ſeruo. qꝛ ibi ꝓfaliter. Uel ibi de equitate. Item hoc niſi ſeruus luat ſe. vt. ff. de here. inſtit. l. pignoris. ⁊ facit. C. de neceſſ. ſer. heredi. inſtit. l. ſ.

a ¶ Preſtabit. ſi legatarius volet recipere: nec enim cogitur niſi in caſu: vt. ſ. eo. l. ſi domus. §. qui confitetur.

b ¶ Liberi. qꝛ non habet eſtimationem: vt. ff. ad. l. Rhodi. de iac. l. ij. §. cū in eadem. ⁊. §. coꝛpoꝝ.

c ¶ Si duos. plenius eſt ſ. de vſufruc. lega. l. damnas. §. ſi.

d ¶ Legatarius. i. titius.

e ¶ Non debebit. obligatione perſonali: ſed quia non dando aditꝰ videt prohibere vtifrui: hꝫ con feſſoriam vtilem: vt. ff. ſi vſufru. pet. l. i. §. i. ⁊ ſi ſeruꝰ. vē. l. ij. §. recte. fm. R. ſed certe ibi debebat ſeruitus fundo fructuario: hic non niſi cōſtituatur: qꝛ antea eſſe nō poterat: cū ambo fundi erāt eiuſdē dñi: vt. ff. ad. quēadmo. ſer. amit. l. i.

f ¶ Redimere aditū. quē aut retentione aut condictione incerti: ⁊ ſine cauſa nullo dato redimet ab ipſo legatario: vt. ff. ſi cōdi. inde. l. ſed ſi metus. et de condi. ſine cau. l. i. ⁊ de actio. emp. l. ſi tibi. ⁊. ſ. e. l. ſi fundū. §. qui fundus. ⁊. ff. ſi ſer. ven. l. teſtatrix. Adē eſt ſi fundus alienatus ſit: vt inſti. e. §. ij. fm. R. ⁊ facit. ff. de ſer. vrb. prę. l. bimas. et. l. olimpico. et l. ſi binarū. ⁊. ff. de relig. l. ſi quis ſepulchrum.

S Ja ſubſtituto.

¶ Caſus. Inſtitui mihi filiū meum impubē rem heredē: ⁊ ei ſubſtitui titiuꝫ: ⁊ a titio ſubſtituto legaui equum meuꝫ ſeio. ſeius eundem equū emit ab Ipubere/⁊ poſtea vendidit gaio: certe aget cōtra ſubſtitutum et petet equuꝫ: ⁊ ſubſtitutus prę ſtabit ei tantum quātum abeſt ei ſeio ex emptione quam fecit ab impubere.

¶ Heres. Legaui tibi bolem in genere: vnde heres dedit tibi mediocrē ſeruū de hereditate mea: tu vis q̄ ipſe caueat tibi de ſanitate ſerui. q̄ nō ſit ligatus fuus furtis vl noxijs: certe de primo non teneꝫ heres: ſed de ſcō ſic. debet enim talē ſeruum legatario dare qui nō poſſit auferri legatario. ſanitas autē ſerui nihil ad hoc facit: ſi furtum a ſeruo factū vel noxia ab eo cōmiſſa bene aufert eum legatario: noxia enim caput ſequtur: vnde legatarius tenet illis qui ſunt paſſi dāmum a ſeruo datū: ⁊ ita eſt bene obligatus ſeruus ꝓ furtis ⁊ noxijs ac ſi teſtator eū obligaſſet alicui ſpecialiter. ſed ſi legaui ſticho non oꝫ heres cauere de ſanitate nec de furtis ⁊ noxijs. talē enim habit poſſit eſſe. Et q̄ diſtinxi in legato in ſpecie vel in genere dato: idē diſtinguit in ſtipulatione facta in genere vel in ſpecie. Ciuianus.

g ¶ Legaſſet. ſcz teſtator.

h ¶ Et ante. maxime: nam ſiue ſciat ſiue neſciat: ſiue alienet ſiue nō/tꝫ: qꝛ deſinit eſſe ſuus ex cauſa emptionis: ⁊ incipit eſſe ex cauſa legati: vt. ff. eo. tit. l. huiuſmodi. §. qui ſeruum. ⁊. ff. ad. l. fal. l. iij. Ex. 30. ⁊ inſti. eo. §. ſi rem alienam. Accurſius.

i ¶ Non oꝫ. mediocrem tñ dare debet: vt. ff. eo. l. legato.

k ¶ Liceat. ergo ipſum non eſſe fugitiuū oꝫ promittere: qꝛ eſt habere non licet: vt. ff. de act. empt. l. iuliānus. §. i. ⁊ facit. ff. eo. l. ſi heres gñaliter. ⁊ ff. de ſol. l. qui decē. §. qui hominem. ⁊. ff. de euic. l. heres ſeruū. ⁊. ff. ti. ij. l. qui concubinam. §. ſi heres. ⁊. ff. l. proxi.

l Que de legato. ſubaudi in genere relictoꝝ: ⁊ fm hoc diſiunctio teſtatoris erit que ſequitur. ſic. ff. de condi. inde. l. cum is. §. fin. ⁊. ff. de verb. oblig. l. ij. Uel dic q̄ de legato ſcz in ſpecie: ⁊ tunc erit diſiunctio legis illa que ſequitur.

m ¶ Dare. i. tradere. aliogn cōtra. vt. ff. de verbo. obliga. l. vbi autē. in fi.

Cum res. ¶ Caſus. Hec lex diſtinguit vbi res legata preſtari debeat: ⁊ quando: ⁊ qualiter heres teneatur ſi eam non habeat: et ſi quidem eſt res teſtatoris ⁊ ſtatim dari pōt: ſtatim debet eam heres dare: alꝫ tenetur ad vſuras ex mora. ſi autem pecunia legata vel ad aliaꝫ vtilitatē ſi eꝫ ſpecies. ſi autem res ſit alibi/certe oꝫ preſtari ibi vbi eſt: niſi teſtator voluiſſet alibi preſtari: nā voluntatē eius ſequemur: vel illud quod veriſimile eſt eū voluiſſe. Sꝫ quid ſi heres poſt teſtamētum tranſtulit eam ad aliuꝫ locū dolo: Certe tenetur eam ꝓſtare in illo loco vbi legatarius eā petit ⁊ pōt petere. ſi autē eā tranſtulit ad aliū locū ſine dolo preſtabit eā in loco vbi eam tranſtulit. Si ergo ſticho pone legat nō appareat culpa bēdis interueniēte preſtabit eſtimationē. ſi autē ſine culpa cauebit legatario de reſtitutione ſerui ſi in ſuā poteſtateꝫ puenerit ſicut fit in rei vēdi. Quid ſi dictus ſticho erat alienus non teſtatoris etiam ⁊ au fugit ſine culpa heredis: cauebit heres vt pdixi: ⁊ idez ſi dictus ſeruus eſſet captus ab hoſtibus ſine culpa heredis. Item pone q̄ legaui tibi ſticho aut pāphilū diſiunctiue. ſticho aufugit vel ab hoſtibus capt ſit ſine culpa heredis: certe heres q̄ꝫ electionem in alternatiua legato preſtabit legatario quodcūq; vult. ipſe heres ſiue pamphilū preſentem ſiue eſtimationez ſticho abſentis. Sed pone q̄ dict ſticho deceſſit ſine culpa heredis: certe adhuc habet heres electionem vtrum det legatario viuum aut mortui pecium. Quid ſi dictus ſticho et pamphilus ſint ambo in fuga ſine culpa heredis? Debet cauere heres q̄ quocūq; eoz peruenerit in ſuā poteſtatē dabit eum legatario vel abſentis eſtimationez. Diſtinxi ergo. ff. vtrū culpa vel nō culpa heredis res pereat vel nō pereat. modo videam q̄ de qua culpa oꝫ intelligi: ⁊ certe debet intelligi delata ⁊ leui: ⁊ etiam diligentiā debet ꝓſtare heres. Sed nunqd caſum preſtabit heres: puta ſi fundus legatus perit caſmate: Et certe non: niſi culpa vel mora caſum precedant. Ciuianus.

n ¶ Cum res legata eſt. in ſpecie.

o ¶ Qua. ſcz mora.

p ¶ Uſuras. ſi erat pecunia. alꝫ ff. niſi in caſibus: vt. ff. de vſur. l. in fidei cōmiſſi. §. ſi auro. ⁊. l. ci quidā. §. fi. ⁊ facit. ff. eo. l. cum ſeruus. ⁊. l. apud.

q ¶ Relicta eſt. i. vbi factum eſt teſtamētum fm quoſdā. tu dic id eſt certit. vt no. C. vbi fideicō. pe. l. j.

r ¶ Uerſimile. ex genere cōparationis vel additione perſonaꝝ: qō plene no. vbi ſoluatur ⁊ vbi petatur. ff. de iudi. l. qō legatur. ⁊ argu. ff. de arbi. l. ſi cum dies. §. quid ergo.

s ¶ Alienis legatis. ſcz rebus.

t ¶ Relicta eſt. i. exiſtit.

v ¶ Petitur. de iure qō eſt in tribus locis. vbi eſt maior pars hēditatis. Item vbi heres hꝫ domicilii. Ité vbi res eſt. vt. ff. de iudi. l. ſi fideicommiſſum. in prin. ⁊. §. fi. ⁊. l. ſed ⁊ ſi ſic. §. ſi ea. ⁊ no. in. d. l. quod legatur.

r ¶ Tranſtulit. niſi actor velit dari ſua impēſa vbi petit. vt. ff. de rei vend. l. ſi res. ⁊ ad exhi. l. ſi hereditas. §. i. ⁊. ff. depo. l. ſi in aſia. §. i.

y ¶ Ubi relictum eſt. i. exiſtit. Et no. q̄ quantitas vt ſpecies. + relinquit. ſic. ff. eo. l. plane. §. ſed bocita.

z ¶ Ubi petitur. ratione foꝛi: qō dic vt dixi in. l. qō legatur.

a ¶ Itaq;. infertur ex illo. §. ſed ſi alibi. ⁊. §. ceterum. non ex ꝓxi.

† Iſta. l. eſt magiſtral. fm Bar. H.

+ Si cappellatione cōtinentis venit qſq; ſpecies. l. quiſquis. ſ. de legatis. ij. ⁊ ibi bar. et. l. i. ſ. oppo. C. ſi act. et obli.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ De restitutione. si ipsum apprehẽderit: vt. j. sequitur. Sed arg. ff. de rei vẽ. l. si a bone fidei. z. l. si vero. z. l. si culpa. Additio. Dic ff. Bar. bic q̃ ista iura in contrariũ alleg. concordant: q̃ bic z ibi tenẽtur de restituendo cauere/ls non de ptofequendo.

b ¶ Idẽ z in alijs. vt fiat talis distinctio qualis est ab illo verbo itaq; si stich⁹. vsq; huc. Accur.

c ¶ Alienus. qđ legauit testator.

d ¶ Naz. z bene dico sine culpa. nam &c. vt q̃ saltẽ fuit in mora: vt. j. de vb. obligatio. l. si seruum. §. finaũt. z. j. ti. j. l. si q̃s seruum. Et q̃ subijcit cause bit: scilz q̃n nõ fuit in culpa. z facit. ff. eo. l. cuj seruus: z quod ibi no.

e ¶ Laudbit. scz heres.

f ¶ Legetur. alternatiue.

g ¶ Legatario. bic autem faceret mora: q̃ dicetur heres se velle dare illud q̃ est ab hostib⁹ capt⁹. z facit. j. titu. j. l. statuliberus. §. stich⁹. z. ff. de eo quod certo lo. l. ij. §. qui stichũ.

b ¶ Precium. scz cuj viuente nõ longe vilioi fore q̃ est mortuus: vt. j. de sol. stichum aut pamphilum. q̃ est ẽptra. Sol. vt ibi. Jtẽ ẽptra. ff. de nora. l. si ad libertatem. §. si gs. Sol. bic vter q; est in obligatione: ibi alter tantum scz furnus: vt. j. de re iudi. l. miles. §. decẽ. Jtẽ facit. ff. ad leg. aquil. l. stichum. z. j. de fideicõmiss. lib. l. si legatario. §. a duobus. z. j. de vsufruc. leg. l. titio. Accursius.

i ¶ Cauere. cum nõ comparet.

k ¶ Sed si culpa. multo magis si dolo. vt. ff. de rei vendi. l. q̃ si dolo.

l ¶ Proxima. i. lata.

m ¶ Leuis est. in negligendo.

n ¶ Diligentia. id est vt faciat quod debet: non autez dicas de leuissima eum tenerj: vt. j. ad trebellia. l. mulier. §. si heres. nec enim gratia heredis legatum relinquitur: vt argu. ff. cõmo. l. si vt certo. §. nunc videndũ. z est bona similitudo: vt. j. eodẽ. l. si seruus legatus. §. cum quid. sed. Ibi dicit tenerj de leuissima. z facit. ff. eo. l. nõ amplius. §. j. z. j. de verb. obligatio. l. si seruum stichum. §. j. z. j. titu. j. l. cum ita. §. species. z. j. de aur. z arg. leg. l. si imaginem.

o ¶ Nõ verius est. qđ dic per exẽpla. j. eo. l. quid igitur. §. si heres.

p ¶ Non debeti. vt arg. ff. de iur. do. l. si is qui.

q ¶ Vendere. z ideo omnino dz tenerj: etiã si interitura erat penes actorem: vt. ff. solu. matri. l. si filio. §. si post diuortium. z. j. de vsufruc. lega. l. vj. z. ff. eo. l. apud. §. ipsius. z. j. de re iudica. l. si bomo. z de verbor. obli. l. nemo. §. j. Sed contra. ff. de rei ven. l. item si verberatum. in fi. vbi dr stinguitur erat peritura aũs vel non. Solu. fm Bar. z bic non erat peritura: q̃ erat venditurus: vel ibi iustam causam litigandi habebat: bic non. Jtẽ contra. ff. depositi. l. si plures. §. fina. Solu. ibi. Item cõtra. ff. ad leg. rhod. de iac. l. ñ. §. j. Solu. vt ibi. Jtẽ contra. ff. q̃ metus cau. l. si cum. §. quid si homo. Dic vt ibi. Jtez not. inspici q̃ euenire potest. scz de iurisdi. om. iudi. l. si idem. §. fina. z. j. de aur. z arg. leg. l. in argẽto. in prin. z. ff. de arbi. l. si cui. Argu. contra. ff. qui z a qui. l. iulianus. Jtẽ contra. ff. q̃ metus cau. l. si cum ex. §. quid si homo. ibi: ſz z sine culpa. Solu. ibi tenebatur in triplo.

Inspicit qñq; q̃ euenire potest.

S Jb heredis. ¶ Casus. Legaui tibi equum: seruus heredis mei surripuit equum ignorante dicto herede/z vẽdidit titio. Certe tu legatarius habes actionem in factum contra heredem vt debet tibi seruũ predictum pro nora: vel ppter precium dicti equi quod habet apud se.

¶ Si vnus. Institui duos heredes z legaui tibi stichum: z vnus ex be redibus eum occidit. Certe alter liberatus est: q̃ non fuit in culpa vt occideretur seruus. Auianus.

r ¶ In factum. immo furti nor. alem cum res legata transierit in legatarium. vt. j. de fur. l. a titio. z. j. titu. j. l. legatum ita. Sol. inspecta vniuersitate in qua cõtinetur res legata/bec sicut cetere est heredis: vnde si ab heredis seruo furripiatur actione furti deficiente quasi sui domini rem subtraxerit bic seruus/ne huiusmodi scelere damnum patiatur legatarius: aut ex maleficio quo res subtracta est in factuz subsidiaria aut nego. gest. vtilis. Vel quia rei vendite ad legatarium pertinentis precium perceperit seruus. vel conditio subzogatur: at ipsa re per se inspecta non heredis sed legatarij fit conditio: z furti actio noxalis competit si ab here dis seruo furripiatur vt in contrarijs fm. R. Vel vocat bic in factuz actionem furti. z conditio. nego. gest. omnis em actio ex delicto vel quasi ex cõtractu vel quasi in factum potest dici: z fm hoc diuidit cus subijcit z nore &c. Vel dic in factum: id est propter factum serui datur actio. f. furti &c. et sic non est nomen actionis. Vel dic fm Azo. q̃ here dis nõ testatoris erat res legata. Vel bic non erat adita hereditas vnde res non est legatarij veritate inspecta: vt. j. e. l. si tibi. §. cum seruus. z sic non agit furti: vt. ff. de ẽptra. ver. si tibi rem. §. fin. Et quod dicitur. j. de fur. l. si dominium. dic de furto facto testatori dari legata rio actionem furti.

¶ Cõcor. cũ boc. §. glo. ff. in. c. f. extra de restit. spoli. circa finem.

s ¶ More. facit. ff. de mio. l. q̃ si minor. §. si feruus.

t ¶ Ex peculio. vel conditione furti. vt. ff. de pecu. l. ij. §. ex furtiua. vel neg. gest. re perempta. vt. ff. de nego. gest. l. fin. z vna aliam tollit: vt. C. de fur. l. j. Accur.

v ¶ Natura sit. ff. ff. de dolo. l. arbitrio. §. fi. sed occidens tenetur sub distinctione: vt. j. e. l. qđ ergo. §. si heres.

S Jb cui legat. ¶ Casus. Legaui tibi. r. cuz ad. xiiij. annorum: certe non habebis legatum nisi compleueris xiij. annos. Sed pone q̃ legaui tibi boc modo. lego tibi. r. cuz ad. xiiij. annum peruenerit annua bima trima die. i. post triennium: id est discrete post triennium q̃ habueris. xiiij. annos. i. post. xvj. annum. tu autez eras maior. xiiij. annis/queritur quando incipiat currere triẽnium predictum vtrum a tempore testamenti facti vt sic plus differatur legatum: an vo si inueniatur legatarius maior esse decem z septem annorum. vel xvij. annos compleste incõtinenti habere debeat legatuz. Et distinguitur. aut sciui ego testator legatarium esse maiorem. xiiij. annorum. aut ignoraui. primo casu incipiat currere triennium a tempore testamẽti. secundo habet legatum heres incontinenti si inuenietur esse decẽ z septez annorum tempore testamenti: z nõ expectatur q̃ curratt triẽnium. Sed quid si legatarius inuenitur. xv. annoz tempore testamenti z mortis testatoris: Certe post biennium habebit legatũ. si ego testator ignorabam legatarium esse maiorẽ. xiiij. annoz. si autem scirem currere triẽnium a tempore testamẽti z ante nõ baberet legatarius legatum. si autẽ inuenitur legatarius. xvj. anno. tempore testamẽti habebit legatũ post annuz. si ego testator ignoraui eum esse maiorẽ. xiiij. annorum. si autẽ sciui expectabitur triẽnium. si autem. iueniatur legatarius tempore testamẽti qui habeat. xvj. annos z nouem menses/z ita desunt ad. xvij annũ tres menses tñc: certe fimitis illis tribus mensibus habebit legatum si ego testator ignoraui eum esse maiorem. xiiij. annoum. si autem sciui expectabitur triennium. Et scias q̃ dictum legatum boc modo relictum. lego tibi. r. annua bima trima die cum eris. xiiij. an. est conditionale z in diem. Dicitur autem conditionale cum legatarius est minor. xiiij. annis vsq; ad xiiij. annos completos. sed a. xiiij. annis vsq; ad. xvi. dicit in diem. vnde primo casu non transmittit legatarius ad heredẽ suũ petitionez ipsius. secundo sic. z in hoc casu quando inuenitur legatarius minor. xiiij. an. tẽpore testamẽti incipit currere triennium dñtaxat cõpletis. xiiij. annis. nisi testator voluit conditionem facere de illis verbis annua bima trima die &c. quia tunc non cederet des legati nisi adueniente ꝯditione. ¶ Si titio. Legaui titio. r. que debebaz symptonio: z rogaui titiũ q̃ ea daret eidem

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

eidem sempronio.creditor certe nõ aget Ɔ titium vt det ei.x.ſꝫ hõo me aget Ɔ dictum titium vt soluat illi.x.sempronio creditori:ꝛ ſi dict⁹ sempronius habebat fideiussorem a me pro dicto debito etiã fideiussor aget contra titiũ ꝛ vt soluat sempronio.ꝛ hoc dico siue sit soluendo fideiussor siue non. Iulianus.

a ¶ Impleuerit.fic.C.qñ di.le.ce.ex bis.i fi. ergo non sufficit ſi tantũ impleuerit.vt.ſ.de cõdi. ꝛ demõ.l.nõ putabã.ſecus ſi dixit.xiij.an.vt.ſ.de ma.re.l.ſi ita libertas. Itẽ ſi dixerit cũ peruenerit ad.xiij.an. idẽ quod dic.vt.ſ.ad treb.l.ſeius. ſecus ſi dixerit cũ puenerit ad.xiij.ann.vt.ſ. ad treb.l.q filiuꝫ.§.ſi.vel ibi ſpãle:qõ eſt verius ne ſit extra qõ ſtatim ſequitur. Item arg.Ɔ.ſ.de mune. ꝛ bono.l.ad rẽ publicaz.

b ¶ Trima die.lego.xxx. ſub ꝺitione vt ſic oi anno decẽ ſoluantur.

c ¶ Innumeiaſ. legatari⁹. Accurſius.

d ¶ Preſens.i.purũ omnium trium annorum.

e ¶ Poſt biennũ. quaſi dicat puimi anni ẽ purũ. ſed qõ remanet Ɔz ſolui poſt biennũ.ſ.cõpletuꝫ. nã ꝛ primo ſequẽti ãno ſiet ſolutio pro eo anno.

f ¶ Si meſes. puta tres. Accurſius.

g ¶ Annũ.ſ.cõplendum.

h ¶ Reſiduis.ſcꝫ elapſis ſoluit ꝓ tribus menſib⁹. q.ꝺ.ꝓ primis trib⁹ tpib⁹ habet vt purũ.ꝛ ſic vꝰ in ſi.anni ſoluendũ ſic reliquum annua bima trima die.ſec⁹ ſi ſimpl⁹ annuũ. vt.C.qñ ꝺi.le.ce.l.i.

i ¶ Si vero ſcit.ſciliceꝫ eſſe maiorem.xiij.an.

k ¶ Hoc autẽ legatum.ſ. relictũ alicui miori. xiij. an.cum erit.xiij.an.anno bima trima die.

l ¶ Cõpletus. vt.ſ.de cõdi.ꝛ demõ.l.qꝺ⁹ ꝺieb⁹. §.ij.ꝛ qñ ꝺi.leg.ce.l.ſi titio.Sed cõtra.C. qñ ꝺi. leg.ce.l.ex bis. Sol.ibi.

Additio. Dic ſm bar.bic ꝙ ibi tps certe etatis poſt legatum pfectum adiicitur preſtationi:bic vero adiuncta ſubſtantie legati.

m ¶ Poſtea.qꝛ eſt in diem.vt.ſ.qñ ꝺi.le.ce.l.ſi cum preſinitione.

n ¶ Debeo.ſempronio. Accurſius.

o ¶ Rogauero.titium legatarium.

p ¶ Creditori.ſcꝫ sempronio.

q ¶ Non valet.in vno ſaltẽ qꝛ eius intereſt habere duos debitores.vt.ſ. de lib.le.l.iij.in fi.Ɔ.Sol.ibi ſub ꝺitione erat debitũ.vel ibi alius non debitor legauit creditori. Vel hõ ꝛteplatione‡creditoris.alſ ſecus vt ib. Vel dic nil intereſt.i.non p oĩa ſtereſt:ſed in aliquo ſtereſt:ꝛ ea rõne tñ.ſ.qꝺ duos hz reos. Item qꝛ hz actionem ex teſtamẽto q̃ hz naturam bone ſi.cum prius erat ſtricti iuris.

r ¶ Hs vero.cuius ꝛteplatione relinquit ſideicõmiſſus.ad qõ.ſ.e.l.ſeruo legato.§.ſi teſtator.ꝛ.ſ.fami.her.l.ſi filia.§.põponius.ꝛ.ſ.tit.vl.ſideicõmiſſa.§.interdũ.ꝛ.ſ.e.l.ſi tibi.in pin.ꝛ no.bic heredi legari a legatario.vt ꝛ no.ſ.eo.l.plane.§.ſi duobus.

s ¶ Legatũ.i.fideicõmiſ.nam pimum ẽſtat valere:licet alij ſit reſtituendum ſi modo legatarius vult:nec enim cogitur cum nec beres cogatur propter ſingulares legatarios.vt iſti.ad.l.fal.§.ex diuerſo.accepit ergo hic ſponte.Accur.

t ¶ Debuit.ꝛ legauit alij vt mihi ſolueret.

v ¶ Imẽdere.vt.ſ.de li.le.l.ſi debitor.ꝛ.ſ.de ẽpt.l.iij.ꝛ.ſ.priori.§.

Si fideiuſſor. ¶ Caſus. Retento eodẽ caſu.vt in.§.pri.ſ.l.pcedẽ.

Quod dictus fideiuſſor a me datus dicto ſempronio pro dictis decem legauit creditori ea:certe non aget creditor contra beredem fideiuſſoris.ſed ego principalis debitor agam contra eũ: vt ſoluat creditori ſicut fideiuſſor voluit:ꝛ ſi ſoluat heres fideiuſſoris dicta.x.creditori non habebit contra me principalem debitorem actionem mandati ad ea a me repetenda:q̃ nus habuiſſet ſi fideiuſſor non legaſſet ita vt dictum ẽ. Sed quid ſi dictus fideiuſſor legauit titio dicta.x.ꝛ rogauit eum vt dicto creditori ſoluat: Certe non ſolum ego principalis habeo actionẽ contra titium predictũ vt ſoluat creditori: quia mea intereſt ſed etiam heres fideiuſſoris eiuſdemqꝫ teſtatoris. ¶ Demiſſe. Dãnaui beredem meuꝫ vt vendat equꝫ meũ titio.certe iuſto precio tenetur ei vẽdere.ſi aũt nolaui pciũ certuꝫ pro illo debuit vendere.ẽt ſi res valeret plꝰ q̃ dixerim. Alꝫ

r ¶ Si fideiuſſor. alſ.§. iulian⁹.ꝛ alſ lex fideiuſſor. Accur.

y ¶ Ex teſtõ actionẽ.contra beredem fideiuſſoris vt ſoluat creditori.

z ¶ Non poterit. actione mandati:fuit ergo legatus eo alo vt gratis libe|rare⁹ reus ſine ſpe actionis mãdati.ꝛ facit.ſ.pri.§.ꝛ qõ ibi no. Itẽ ſa cit.ſ.de libe.leg.nõ ſolũ. in pin. Itẽ no.q̃ expreſſum eſt inualidũ.ſ.creditori legatũ:ꝛ tñ valet tacitũ. Sed ar.ſ.ſ. de ſer. ruſti.ꝓdi.l.item ſic.§. fi.

Tacitum aũq; valitum eſt ex preſſo.

Addito. ¶ Pro ſolutiõe buius ẽtrary vide diſtinctionẽ qua ponit bar.ℌ.

a ¶ Vero ꝓcio.i.iuſto.ſic ſ.de admi.tu.l.i.ꝛ ẽ pe. bere.l.ſi poſſeſſor.§.ſi.ꝛ facit.ſ.e.l.ꝛ ſi equo.

b ¶ Neceſſe.ſic.ſ.ad.l.fal. cil.ſi dignũ.ꝛ.l.ſi ratione.§.vendere.ꝛ.l.q̃ fundum.in pin.

Si ſeruꝰ. ¶ Caſus. Seruo triũ dñoꝝ legata fuerunt decẽ.certe pro dñi portione eis acquirit. Secundo dicit.iſtitum mihi ẽtranea beredẽ.ꝛ filiũ meũ erbere|dauit:ꝛ ab inſtituto relicta non valet⁹:quia nihil eius intereſt: beres⁷ vero poteſt cum legatario agere: quia ipſius intereſt creditori ſolui ne cum conueniat: ergo ꝓpter hoc valebit legatum⁸:ſed ſi teſtator decem mihi ſub fideiuſſore debuit⁹: fideicõmiſſi petitio non ſolum beredi ſed fideiuſſori competit:intereſt enim eius ſolui potius mihi q̃m ipſum conuentum mandati actionem intendere⁹:nec intereſt ſoluendo ſit necne.

q̃ Vitiato expreſſo non vitiatur tacitus eque principale.Bar.

Iulianus. Lex.liij.

Si fideiuſſor⁷ creditori legaſſet quod ei deberet:an legatum valeret:ꝛ ait creditoris quidem nihil intereſſe verum debitorem habere ex teſtamento actionem⁷:intereſt enim ipſius liberari:quippe conueniri a fideiuſſoris beredẽ non poterit⁷. Q̃ ſi idem fideiuſſor titio leget⁷ fidei eius cõmiſerit vt creditori eius ſoluat: et debitor et fideiuſſoris beres agere cus titio ex cauſa fideicommiſſi poterunt:quia vtriuſqꝫ intereſt legatarium ſolucre.

q̃ Damnatus vendere intelligitur iuſto precio.Bart.

Edomiſſe autẽ oportet eum qui damnatur hoc ſolum fundum vẽdere non gratis dãnari hoc facere:ſed hoc ſolum vt vendat vero⁸ precio:q̃ ſi certo precio ſit dãnatus facere/neceſſe⁹ habebit tanti vendere quanti dãnatus eſt.

Idem. Lex.liij.

Si ſeruus plurium ſit : pro dominꝰ portione legatum

† Limitas bis hãc ꝛpter tex. in l. vnica.§. in nouiſſimo. De cadu. tol. vt nõ ꝓ cedat qñ cõditio tacite ipoſi.

‡Illa ẽ ve ra ſm bart. hic.

qui multa legata.filius agit q̃rela inofficioſi teſtamẽti contra beredem. ꝛ colluſerunt ſimul in fraudẽ legatariorum:ita q̃ beres non defendebat cauſam inofficioſi teſtamenti. vel iuſtoꝛ defendebat: ita q̃ amiſit cãm. certe iſtud non nocet legatarijs:ꝛ idem eſt ſi beres bene defendebat cauſam ſed in iniuriam beredis iuder pronunciauit contra euꝫ. Sed pone q̃ inter inſtitutum ꝛ ſubſtitutũ erat qõ ꝛ iuder pronunciauit pro ſubſtituto in iniuriam inſtituti: veniunt legatarij ꝛ petunt a ſubſtituto legata qui habet hereditarem:dicit ſubſtitutus q̃ ego non habeo hereditatem ex ſubſtitutione ſed ꝓ gratiã iudicis:vnde non teneo: ad legata: Certe non debet audiri:immo debet ſoluere eis legata ꝛ etiam creditoribus reſpondere. ¶ Si quis ante. Teſtator fuit occiſus a familia heredis: beres ab eo inſtitutus aduit hereditatẽ ante q̃ faceret torqueri ſeruos ad inquirẽdum quis occidit teſtatorẽ:vnde amiſit eam:ꝛ habet eam fiſcus:tenet reſpondere legatarijs:Sed quid ſi fiſcus nolit hereditatem q̃ non eſt ſoluendo:certe Ɔz eam habere dictus beres:ꝛ malo ſuo velle Ɔz reſpondere legatarijs.ꝛ idem ẽ ſi ipſe beres qui nõ fecerat ſeruos torqueri:tñ habebat hereditatẽ abſconſe credens eam vtilem:poſtea vidit eam non eſſe vtilẽ.vnde cogitauit talẽ fraudẽ:rogauit enim vnum de|cimis ſuis vt deferret ſe fiſco tenentem hereditatẽ ad fiſcum pertinentem hereditatem:ꝛ ita factum eſt. vnde fiſcus petijt ab eo:ꝛ ipſe non defendit cauſam.nam ꝛ in iſto etiam caſu non euadet onera. ¶ Si numer⁹. Legaui tibi.x.libras.tu intelligis de bonoñ . groſſis.ꝛ beres meus de paruis:certe ſi non apparet voluntas teſtatoris debemus inſpicere cõſuetudinem teſtatoris:ꝛ poſtea alia que plane in litteram dicũtur. Si autem legaui boc modo:lego tibi nũmos quos habeo in arcba:vel lego

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tibi lancē: certe tales debēt dari q̄les sunt tanq̄ species existimādi sunt: ꝛ h̄ dicit cum lege sequenti. Viuia.

a ¶ Acquiret. sic. s̄. de acqui. her. l. seruꝰ cōis. ꝛ. j. de stip. ser. l. seruꝰ cōis. sic ꝛ. j. de iniur. l. sȝ non esse. ꝛ. j. tit. j. l. ꝛ proculo. ꝛ. j. eo. l. si fundum. §. j. Accursius.

ei relictum acquiret[a].

☞ Snia lata contra hēdeȝ non defendē tem vl' culpabiliter non appellantē legatarijs non preiudicat: ꝛ quis non pōt suā turpitudinem allegare. Bar.

¶ Si hereditatis iudex contra hēdem[b] pronunciauerit non agentem causam: vel lusorie agentem: nihil h̄ nocebit[c] legatarijs. Quid ergo si per iniuriam[d] fuerit pronunciatum: non tamen prouocauerit: iniuria ei facta non nocebit legatarijs[e]: vt et sabinus significat. Si tamen secundum substitutum pronūciet[f] / an ille legatarijs teneatur videamus: ꝛ cum ius facit hec pronunciatio quod attinet ad ipsius personam[g] nunquid legatarijs teneatur: nec enim taȝ improbe[h] causari potest s̄m se iudicatum per gratiam: respondebit igitur ꝛ legatarijs ꝛ creditoribus.

☞ Hēditas transit ad fiscum cuȝ onere legatorum. Bart.

¶ Si quis ante questioneȝ de familia habitā adierit hereditatem vel necem testatoris non defenderit[i] legatorum persecutio aduersus fiscum[k] locum habet. Quid tamen si fiscus bona non agnoscat: ex necessitate redundabit onus[l] legatorum ad heredem: sed si subiecit delatorem sibi vt ei[m] hereditas adiudicetur: ꝛ oneribus careret: vel minus plene defendit causam: non se exonerat exemplo eius qui collusorie de hereditate litigauit[n].

☞ Legatum obscurū declaraꝛ ex cōiecturis hac lege expressis. Bart.

b ¶ Heredē. scriptuȝ pro legitimo vel pro filio exheredato. ad qđ. s̄. de in offi. testa. l. qui reipublice. §. fi. Accur.

c ¶ Nocebit. qꝛ ageret ꝯ institutuȝ. vt no. i. d. l. q rei pu. i fi. ꝛ. j. pr. §. i fi. Sic ergo no. ꝙ colludēti snia nō ꝓdest. sic. s̄. de dol. l. ꝛ elegāter. §. si dolo. nec emptori. vt. s̄. ꝑ ēpt. l. q fundum. §. procurator.

Colludēti snia nō ꝓdest.

d ¶ Per iniuriaȝ. cuius causaȝ prebuit heres. vt s̄. de euic. l. si per imprudentiam. ꝛ. j. de fideiuss. l. exceptione.

e ¶ Non nocebit legatarijs. qꝛ appellant. vt. j. de appel. l. si perlusorio. immo forte ipso iure nō nocet: nisi in causa inoffi. testamēti. ꝛ est simile in coherede cui non fit p̄iudicium: ꝛ tamē appellat. j. de appel. l. a snia.

f ¶ Pronūciet. qui institutuȝ repudiasse dicebat ꝛ hereditatem ad se deuolutā. nam ꝛ si vere substitutus nō esset qualiter legatarius teneretur.

g ¶ Ad ipsius personaȝ. nam habetur pro substituto cum effectu: licet nō repudiasset institutꝰ. nō tn̄ ē de casibus illis in qbus fit ius iter oēs quos no. s̄. de inof. test. l. papinianus. §. fi. Accur.

h ¶ Improbe. no. improbū eē allegare propriam turpitudinem. ✝ similia sunt. C. de trāsac. l. trāsactione. Item cōcor. sunt j. de execu. rei iudica. l. j. Sȝ ꝯtra. s̄. de pig. l. si superatus. §. j. sȝ ibi nō fuit collusum ab herede.

✝ Tu dic ꝙ regla est firma ꝙ allegās ꝓpaȝ turpitudinē nō auditur qđ ē verū agendo / sed excipiēdo secus. et ita itelligas hāc glo. cuȝ suis ꝯcor. sȝ bal. ꝛ doc. i l. j. col. ij. ff. quero h̄. C. de cōdi. ob tur. cau.

i ¶ Non defenderit. accusando occisores. sic. C. de testi. l. j. ꝛ dic vt not. C. de his qui. vt indig. l. ij. ꝛ. l. cum fratrem. Accur.

k ¶ Fiscū. ad quē bona veniūt. vt. s̄. ad sill'. cū fisco. ꝛ. s̄. titu. ij. l. ij. ꝛ. j. ad treb. l. marcel. §. fi. ꝛ. C. ad. l. fal. l. etiam.

l ¶ Onus legatoꝝ. nam qđ eius odio ē inductū. s. hēdis: nō dȝ cedere ad eius commodum. vt ꝛ. j. de interdic. ꝛ re. l. relegatorum. §. fi. ꝛ ē h̄ arg. ad. q. virum hēs non implēs voluntatē defuncti oibus alijs deficiētibus compellatur ipse accipere ꝛ legata dare. vt in aut. de hēdi. ꝛ fal. §. si quis autem non implens.

m ¶ Ut ei. s. fisco vl' delatori noīe fisci: vt sic non subeat hereditaria onera. ꝛ facit. C. eo. l. si in fraudem.

n ¶ Litigauit. vt. s̄. proxi. §. dixit.

o ¶ Si numerus nummoꝝ. puta. c. solidos.

p ¶ Consuetudo. nota ex septem colligitur de quibus senserit testator. Primum: consuetudo testatoris. s. loquendi non vtendi: ne sit contra. j. de fun. instru. l. cum certum. Item argu. contra de vsufru. lega. l. damnas. §. fi. ꝛ de alimē. leg. l. pe. Secunduȝ: consuetudo regionis. ad quod j. de fun. instru. l. cum delanionis. §. fina. in fi. ꝛ. s̄. de leg. ꝛ senatuscō. l. nam ad ea. Sed contra. j. de triti. leg. l. cum certum. Sol. aliud in vino ꝛ similibus q̄ in nummis s̄m. R. Tertium: mens que colligitur ex premissis ꝛ sequentibus vel etiam quia expressit: ꝛ hoc ante omnia inquiretur. vt. C. de libe. preteri. vel exhereda. l. iij. ꝛ. j. de regu. iur. l. semper. Quartum: dignitas legatarij. vt ꝛ. s̄. de iudi. sed ꝛ si susceperit. §. sed si proponas. ꝛ. j. de aur. ꝛ argen. lega. l. titia. §. fina. Quintum: charitas: id est dilectio. vt. j. de reb. dub. l. si fuerit. ꝛ. l. si is qui. §. j. ꝛ de libe. leg. l. penulti. Sextum: necessitudo: id est consanguinitas. vt. s̄. de iusti. ꝛ iu. l. fina. ꝛ. j. de libe. lega. l. aurelius. §. si titius. Septimum: vicinitas scripture. sic. s̄. de testa. l. hēdes. §. sȝ ꝛ notā. ꝛ. s̄. eo. l. qui filiabꝰ. j. rñ. ꝛ. s̄. de postu. l. j. §. deinde adijcit. vt. j. de aur. ꝛ argen. leg. l. plautius. ꝛ. l. species. ꝛ. C. fami. her. l. quotiēs. sȝ si ex his non apparet quid senserit exiguiores debentur. vt. j. tit. ij. l. nummis.

Legatum obscurū ex septē coniecturis declaratur.

q Sed ꝛ certos. Continentur. sic. s̄. eo. l. plane. §. ij. ꝛ. j. de do. preleg. l. j. §. sȝ si dotē. ꝛ. j. ad. l. fal. in ratione. §. diligenter. ꝛ. j. e. l. si seruus legatus. §. qui quiq̄. ꝛ. s̄. de pecu. l. si creditor.

¶ Si numerus nummorum[o] legatus sit: neq̄ apparet quales sint legati: ante omnia ipsius patrisfa. consuetudo[p]: deinde regionis in qua versatus est exquirenda est: sed et mens patrisfa. et legatarij dignitas et charitas ꝛ necessitudo. Item earum que precedunt vel que sequuntur summaruȝ scripta sunt spectanda†.

Papinianus. Lex. liiij.

Sed ꝛ si certos nummos veluti quos i archa habet aut certam lancem legauerit: non numerata pecunia sed ipsa corpora nummorum vel rei legate continētur[q]: neq̄ permutationem[r] recipiunt: ꝛ exemplo cuiuslibet corporis estimanda[s] sunt.

☞ Dictio cum ponitur augmētatiue nō taxatiue. Bar.

Paulus. Lex. lv.

Si cui serui oēs cum peculio legati sint: ēt hi serui debentur qui nullum peculium[t] habēt.

☞ Repetitio a substituto simpliciter facta intelligitur pure: ꝛ impubere adeunte debetur ex primis tabulis: nisi relictum sit vltra vel coniunctionis sit datus. h. d. cum prin. l. seq. Bar.

¶ Si a filio impubere sub conditione[v] legatum[x] sit: ꝛ filius heres extitit[y]: deinde mortuus est potest dici patrenisa. qui a filio sub conditione legauit a substituto pure[z] repetijt statim voluisse a substituto dari: si filius pendente conditione decessisset.

Ulpianus.
Quid ergo si Lex. lvj.

r ¶ Permutationem. vt aliquid aliud pro eis soluatur. sic in alijs speciebus est. vt. C. de solu. l. eum a quo.

s ¶ Estimanda. i. habēda: hoc tn̄ fallit qn̄q̄. vt s̄. de in li. iur. l. nūmis. ꝛ j. de fideiuss. l. si ita. in fi.

† Facit ad hanc materiā. c. cāȝ q̄. cuȝ glo. sup ver. precedat. extra d̄ rescrip.

Si cui serui. ¶ Casus. Testator ita dixit. lego titio oēs suos meos cum peculio. certe etiaȝ hi qui non habent peculium videntꝛ legati. ¶ Si a filio. Filiū meuȝ impuberem mihi heredem institui: ꝛ ab eo tibi aliquid legaui sub cōdi. ꝛ predicto impuberi aliqueȝ substitui a quo substituto pure legata repetij. decessit dictus impubes adita tamen a se hereditate: certe pure. ꝛ statim tenetur substitutꝰ ad dicta legata prestanda. Uiuianus.

t ¶ Nullum peculium. qꝛ verba illa cū peculio causa augendi non minuendi sunt dicta. vt. j. de vi. tri. ꝛ ole. leg. l. cum vinū. in fin. ꝛ. j. de aur. ꝛ arg. leg. l. si quis. Sȝ arg. ꝯ. j. de triti. leg. cuȝ certus. Accursius.

v ¶ Sub cōditione. si nauis ex asia venerit.

x ¶ Legatum sit. ꝛ a substituto expresse repetituȝ vt statim colligitur.

y ¶ Extitit. sub. maxime quantum ad ea que hac l. dicuntur sed quantum ad id quod. j. l. proxi. dicit non subaudio. qꝛ ex vtriusq̄ tabulis non possent deberi legata: quod ibi concedit Azo. vt ibi dicetur.

z ¶ Pure. hic distingue quādo quis instituit aliquē hēdē ꝛ ab eo legat: deinde substituit. intelligūtur a substituto repetita legata tacite: nisi aliqua coniectura appareat mēs testatoris contraria. vt. j. eo. l. licet. ꝛ sub eadē die ꝛ condi. vt. j. titu. j. l. cum pr̄. §. ab instituto ꝙ si expsse repetit legata nec repetit conditionē vel diē pure p̄stantur a substituto: vt h̄. et s̄. eo. l. si quis a filio. §. sȝ si ita. si vero repetit diem vel conditionem / expectabitur ea: nisi erat talis q̄ vitiat legatum. vt. s̄. eo. l. si quis a filio. i pn. ꝛ. j. de fideicom. lib. l. fi. §. j. ꝛ. j. eo. l. si fundus. §. fi. ꝛ facit. s̄. de here. insti. l. sub conditione.

Quid ergo. ¶ Casus. Legaui tibi decem. x. ab instituto. s̄. ꝛ a substituto legaui tibi. xx. postea institutus adiuit hereditatem ꝛ decessit q̄ritur vtrum substitutus debeat. xxx: ꝛ certe non. immo. xx. tantum. intelligitur enim testator voluisse augmentare legatum ab instituto relictum potius q̄ alia. xx. legare a substituto. Secundo dicit: legauit mihi testator duos fundos ab impubere: scȝ titianum ꝛ seianum ꝛ repetijt a substituto mihi ꝛ titio vnum ex eis fundis puta titianum. certe h̄ repetitio facit vt pars tantum fundi titiani mihi debeatur. ¶ Si quis. Institui mihi titium ꝛ sempronium / ꝛ a quolibet eorum insolidum legaui seio equum meum: certe perinde est ac si seio legatus esset dictus equus in testamento duorum: ꝛ quid iuris sit habuisti. s̄. eo. plane. §. j. secundo probat a simili. ¶ Si heres. Legaui tibi stichum seruum meum: heres meus occidit eum ex iusta causa: quia inuenit eum cum vxore sua: certe non tenetur amplius. Sȝ quid si dictus seruus commiserat noxam alicui: id est damnum dederat puta in. x. ꝛ seruus predictus valebat. xx. ꝛ cum expediret potius reficere damnum q̄ dare seruū

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

re.sz uũ ipse dedit seruũ pro nor.7 certe tenetur legatario. Quid si legauit tibi equum 7 bẽs meus occidit eu3: puto teneri bẽdẽ ad estimationem. nec distinguo: vt dixi in seruo: quia animal quod sensu caret non põt delictum committere. Itẽ quid si legauit tibi domus 7 domus cepit minari ruinam vicinis. vnde postulauerunt ab herede cautionẽ de dãno infecto: 7 cohẽde non

pstãte eis cautionem ipi sunt missi in possessionez dicte domus ex primo et secundo decreto 7 ita domini sunt facti: nunquid tenetur bẽs meus tibi legatario: certe sic. Item quid si legauit tibi fundũ 7 heres meus intulit me mortuum ibi 7 fecit fundum religiosum. vnde legatarius nõ potest eum amodo habere. nũgd tenetur bẽs predictus tibi legatario: 7 distinguitur: aut habuit necesse titulum ibi sepeliri: q3 non habebat alium locum. et tunc non tenet ad fundũ sed ad preciũ sic. si in tulit testatorem sub arbitrio. i. nõ despicẽte hoc testatore aut nõ habuit necesse: 7 tunc tenet. dixi ergo in prin. but[a]. q3 si heres seruũ legati occidat cuz cã q3 non tenet. Sed qd si nõ occidit eũ: sed cõpulit eum ad maleficium faciendũ: 7 ipse ꝑpter hoc mortuus est: certe bñ tenet ad preciuz legatario: si autez seruus legat[b] sua propria voluntate commisit maleficiuz propter quod mortuus ē: postea non tenetur bẽs ad estimationẽ. S3 qd si seruus legatus capt[c] ē ab hostibus: aut dolo heredis: 7 tenet: aut sine dolo: 7 nõ tenet: 7 idem dicerem in culpa lata 7 leui. vt.s. e. l. cũ res. in fi. Aluia.

a ¶Maiores. forte ab instituto. 7. relig 7 a substituto. 7.

b ¶Quod excedit. nũc respondet. Accur.

c ¶Inde. i. ex primis tabulis. i. tanꝯ ab impubere relictum: non a substituto: 7 q3 impubes adiuit bẽditatẽ. alioquin tanꝯ a substituto relicta debenẽt. vt. j. ad. l. fal. q fundũ. §. qui filiũ. Idu. 7 ꝯsiderare necesse ē ꝑpter fal. si q7af de parte impuberis: vel substituti sit grauamẽ vt nõ. Sic no. j. ad. l. fal. l. q si alteruter. Itẽ no. q3 partum ex vnius tab. partim ex alijs debetur. vt 7. s. e. l. priori. no.

d ¶S3 7 si. i. q3uis. ergo. S. dirit ybi est repetitum a substituto cũ augmẽto. hic cum diminutione.

e ¶Legatum. vnius fundi: cum duos legasset: 7 hoc si habeas cũ alioz. si vero cum alio tunc plana est.

f ¶Ut pars mihi debeatur. etiam viuẽte impubere. vt. s. e. l. plane. §. si conuenctim. 7 facit. s. de vsufruc. ac. l. si quis titio. 7. s. cod. l. titie. §. nihil. Accur sius.

g ¶Legatũ est. distinguit ergo prius rẽ vel estimationẽ petat. vt instit. de le. §. si res. 7. s. e. l. plane. §. ſ3 si duoz. S3 5. j. ti. j. l. meuius. §. eum. So. diffingue. vt no. R. j. tit. j. l. si pluribus. 7 Azo. ibi suppleuit. 7 facit j. eo. l. seruo alieno. §. ij. Accur.

+Adde ad hanc glo. me rentẽ: q nõ ntis pater ꝑt ipsane occidere adultẽrũ inuẽtum cũ filia: sed filiũ ꝑp ter ea pregnã

h ¶Merentem. + vt quia cum filia vel vxore inuenit. 7 facit. j. de vbo. obliga. l. qui seruum. 7. s. de pigno. actio. l. eleganter. §. fi. 7. C. de adul. l. gracchus. Accursius.

i ¶Et puto teneri. immo videtur q3 non: q7 talis fuerat dandus qualis erat. vt. s. eo. l. si a substituto. §. fina. 7. j. eo. l. si legati. 7. s. de rei vendi. l. a quo. in fi. que sunt contra. Sol. bi erat als tantũdem legaturus. arg. C. de fideicõ. l. predia. Vel hic sciebat norium testator. argu. j. eo. l. si res obligata. Vel dic q3 bic magis expediebat retinere euz ꝙ noram

maiorem[a] quantitatem a substituto reliquit: quod excedit[b] hoc erit quod a substituto relictum est: qõ vero concurrit cum summa superioribus tabulis inscripta inde[c] debebitur. Sed 7 si[d] repetierit legatum[e] cum alium forte fundum mihi legauerit ab impubere repetijt hunc ab impubere heredem: mihi 7 scio repetitio ꝑ efficiet vt pars mihi debeatur[f].

Quod relinquit a diuersis pinde ẽ ac si relinqueret in diuersoz testamentis. B.

Si quis duos bẽdes scripserit: 7 damnauerit vnũquẽq3 solidam rem legatario prestare idez ẽ atq3 si duobus testamẽtis legatuz esset[g]: nã 7 si mibi 7 filio vel seruo meo esset eodẽ testamẽto legatuz: sine dubio valeret legatum vtriusq3: vt 7 mar. apud iul. adiecit.

Si heres rem legatam iuste interimit non tenet: secus si iniuste vel non diligenter se habuit. Bar.

Si heres hominem legatum occiderit ob facinus: hoc est merentem[h]: sine dubio dicenduz erit eum ex testamẽto non teneri. S3 si noxe dedit an teneatur quia potest redimere: 7 puto teneri[i]. S3 si animal legatum occiderit: puto teneri non vt carnem[k] prestet vel cetera: sed vt prestet precium quanti esset si viueret. Itez si edes legatas ob damnum infectuz posfideri passus est[l]: puto eum teneri: debuit enim repromittere[m]. ¶Sed si mortuum intulit fecit q3 religiosum locum legatum: fiquidem patremfa. intulit cum alio inferre non posset vel tam opportune non baberet: ex testamento

dare. arg. j. de bo. auf. iud. pos. l. pretor. §. bis verbis. 7. s. de pet. bere. l. vtiles. 7 de procu. l. vel in operis. 7 de rei vendi. l. sinautem. §. in repetita. Accursius.

k ¶Non vt carnẽ. immo ad carnem 7 coriũ. vt. s. de 2di. furti. l. si seruꝰ. §. boue. 7. s. de rei vẽ. l. solũ. q ẽ 3. Sol. rei vẽdicatiõe agit ibi: nõ actione ex testõ: vt bic. 7 ꝑ ꝙ occidit post aditam bereditatem. Vel dic q3 ꝙ occidit ante aditã bereditatẽ: ibi post. vt. s. de volo. l. 7 elegãter. §. item si seruum. Vel dic q3 bic erat alienum animal legatũ. vt. j. ti. j. l. mortuo.

l ¶Passus est. heres: et dic ex fecũdo decreto. vt iam fit locus cautioni. vt j. de dam. infec. l. si finita. §. postea autem. als si ex primo tantum non possidet. vt. j. de acqui. pos. l. iij. §. fi.

m ¶Repromittere. si ꝙ erat melius: non als. vt s. de procu. l. sed be. §. fi.

n ¶Non tenebit. vt. s. de reli. l. scriptus. §. fi.

o ¶Ex testamento nõ tenebit. etiam ad precium.

p ¶Debebit prestare. vt j. titulo. j. l. meuius. §. in fundo. 7. s. de reli. l. fina. j. respõso.

q ¶Id boc processit. scili cet seruus.

r ¶Dolo. 7 culpa. vt. s. e. l. cũ res. §. pen. 7. l. boc amplius. §. j.

Urpia. ¶Casus. Legaui titio. 7. vt expẽdat ea cũ semptonia cum qua adulterium cõmisit: certe non valet legatũ: q3 magis relictum ẽ causa infamandi legatariũ ꝙ vt inde baberet aliquam vtilitatẽ. ¶Si titie. Legaui titie. 7. si ad arbitrium seij nupserit: seius autem decessit me viuo. 7 ipsa nupsit postea: certe debet habere legatũ. Item pone q3 legaui tibi. 7. si titibus seruũ tuum manumitteres. si tibus mortuus est monte naturali: 7 ita legatarius eum non potuit manumittere. certe habebit legatum nibilominus. ¶Si pars. Aut nomino heredes in legãdo propijs nominibus: aut dico omnes bẽdes mei dent tale legatum: primo casu tenentur viriliter. secũdo pro bereditarijs partibus. Aluia.

s ¶Pro nõ scriptis. imo videt q3 valeant. vt. s. de bere. instit. l. bis verbis. §. i. contra. Sol. refert an exprimat cãm turpitudinis vt illi adultero: vel illi ex monacha natoz: tunc nõ valet: vt bic. Aut in genere vt illi impio vel maledicto: 7 tunc tenet legatum vt ibi. sic est in ꝓmendatione rei vẽdite. vt. s. de dolo. l. q3 vẽditor. Itẽ 3. s. de lib. 7 postbu. l. si pepcerit. §. j. S3 ibi ꝓpiuãdo ab bẽditate: bic in dando legato: 7 facit. s. de bere. instit. l. quotiens. §. sed si nomen. Item facit. C. quemadmo. testa. aperi. l. iij. Accur.

t ¶Deberi. vt 7. j. de 2di. 7 demõ. l. filie. z ẽ rõ: qr 7 si esset suspẽsa qr viueret titius: ꝓ nibilo foret. vt. j. de 2di. 7 demõ. l. cũ tale. §. si arbitratu.

v ¶Legatum. sc3 aliquid.

x ¶Per te nõ stetit. ſ3 p casum decessit: ergo viuo testatore: vl postea añ moꝛa. vt. s. de 2di. isti. l. q3 sub 2ditioe. §. quotiẽs. secus si post moꝛaz. vt j. de 2di. 7 demõ. l. pe. §. j. si aũt nõ casu: ſ3 si ab alio occideret viuo testatore: 7 tũc agit. l. acq. 3 occisoꝛe in qua venit pciũ legati. vt. s. ad. l. aquil. indeneratus. §. idẽ ait. in fi. §. q ẽ 3. Itẽ no. baberi ꝓ facto q3 casu im pedit. vt 7. C. de 2di. inser. l. fi. 7. j. ti. ij. l. pẽ. §. tusculan⁹. ẽ 7 alia rõ: qr ꝓ hẽ legato magis põt grauari q3 pro alio. vt. s. de mino. l. si minor. 7. rv. an. seruum. 7 facit. j. de condi. 7 demon. l. cum ita.

Casu ipeditũ ꝓ facto habet.

y ¶Si pars. vt qr quattuoz instituit 7 ex disparibus partibus: 7 duos

UNIVERSIDAD DE HUELVA

rogauit vt darẽt alijs vel extraneis decẽ: si nolbus expẽsis bs locũ qõ hic ỽ:si appellatius qõ in fine dicitur.

a ¶ Dẽs.ſ. qñ pars illi tenent non alij:ꝛ facit.ſ.c.l.ſi bẽdes nolatim:ꝛ de stip.fer.l.ſi cõis fer.ꝛ.ſ.de statuti.l.ita.ꝛ ad treb.l.quotiẽs.ꝛ.l,nõnuꝝ ꝛ.ſ.tu.y.l.ſi plures.ꝛ de reb.dub.l.vtrum.§.ſi.

Demo. ¶ Casus.

Legauit titio vſũfructum fundi mei:ꝛ pcepit hẽdi meo qꝫ non eximeret ab eo satisfationẽ de vtendo fruendo arbitrio boni viri:quod voluntleges.vt.C.vt i poſſeſſi.leg.ſcire. certe iſtud preceptum non valet.nemo enim poteſt in testamẽto ꝛc.sicut autẽ hoc qõ diri nõ põt ꝓcipe: ita non põt ꝓcipe vt obligatio hẽdis qua tenet ad ꝑſtanda legata finatur ci tertiõ tempore ꝙ leges statuerunt:ꝛ pone exemplum in actione ex testamẽto que competit legatario ad legatum petendum qui est perſonalis:ꝛ ſic durat.xxx.annis. vt C.de cõſtituta pecu.l.ij. ꝛ idem dicam in rei vendica.ꝛ in hypothecaria que ambe ſimiliter competunt pro legato.vt in ſtituta.de leg.§. noſtra. Item nõ poteſt teſtator precipere vt finatur obligatio qua tenetur hẽs legatario ꝙtum ad certum locum. puta ꝙtum ad illum locum in quo habet hẽs domicilium.ſi enim dicat nolo conuenire poſſe bẽdem meum in eo loco vbi habet domicilium: non valet preceptum:in eo enim poteſt ꝛ debet de iure legatarius bẽdem conuenire:vt diꝛi.ſ.eo.cum res. Item ſi legauit tibi pure.ꝛ.vt diꝛi.volo ꝙ heres meus non teneatur tibi ſi nauis venerit ex aſia vſq; ad menſem. certe non poſſum facere ꝙ finiatur tali modo obligatio qua tenetur bẽs meus tibi.nam mihi ominus tenebitur hẽs aduenimente dicta conditione ꝙuis habeat exceptionem per quandam aliam.l . non per iſtam. vt.ſ.de actio.ꝛ obliga.obligationum fere.§.placet. ꝛ hic eſt intellectus huius.l.Uiuianus.

b ¶ Ne leges.ſiue hoc dicat in genere,nam non valet in ſubſtantialibus teſtamẽti ſiue ſpecificet dicens nolo nocere.ꝙ.vij. testes non adſint vel non rogati: vel non puberes/vel non maſculi/vel non liberi vel aliud ſubſtantiale. Sꝫ arg.ℨ.ſ.ti.j.l.codicillis.§.ſi.Sꝫ ibi erat voluntas ſolẽnis iure codicillorum.

c ¶ Quia nec.accipe finiri:quod eſt.ſ.ꝛ ſub.licet teſtator velit.nam quia ſequentibus tribus caſibus voluntas non operatur quicꝫ; ergo nec in aliꝭ ſimilibus. Et dic tempore ſic:quia teſtator dixit volo ꝙ ſi heres non petat vſq; ad decem annos vel quinqꝫ non poſſit poſtea agere:nõ enim per hoc finitur actio ex teſtamẽto que durat.xxx.an.vt cetere perſonales.vt.C.de conſtitu.pecu.l.ij.§.ſed neqꝫ.ſed tamen exceptione potest repelli.argu.ℨ.de ſerui.l.iij.ꝛ.ſ.de actio.ꝛ obliga .l.obligationum fere.§.placet. Item non finitur obligatio loco: forte quia dixit teſtator nolo conuenire hẽdem vbi habet domicilium:ꝛ ipſe alibi non inuenitur.argu.ℨ.de eo quod certo loco.l.i. Uel dic ꝙ heres mutauit domicilium re ꝛ facto.vt.ſ.ad municipa.l.domicilium.vel per dignitatem . vt ſ.eodem titu.l.municipes. vel cum eſſet latius factus ẽ clericus: ✝ ꝛ fic de loco ꝛ foro epiſcopi.vel paganus:ꝛ factus eſt miles:ꝛ ſic locum fori mutauit:quia ſub magiſtro militum ammodo erit.heres certe non per hoc liberatur licet teſtator dixit:quod dic de rigore:ſed de equitate poteſt dici contra.vt in alio articulo dixit. Item ꝙ dixit cõditione ſcilicet tacita que in primo vel ſecundo anno deficit:non ideo tamen obligari deſinit heres.vt.ſ.de conditio.ꝛ demonſtratio.l.j.§.fina.ꝛ.ſ.de verbo. obligatio.inter ſtipulantem.§.ſacram . Poſſet dici idem in expreſſa ſi deficiat.tunc enim non poteſt dici finiri obligatio heredis: quia nunꝝ fuit obligatio contracta.vt.ſ.de verborum obligatio.l.cedere.ꝛ de conditio.ꝛ demonſtratio.l.tritio vſufruc.Uel pone in expreſſa feruitute prediali.vt.ſ.de ſerui.l.iij. Item ad id quod dicit de tempore eſt cõtra. C. eo.l.fina.vbi ad tempus legatur . Solu.ibi. ✝ Item ad idem contra.ſ. de verborum obliga.l.ſi ſtichum.§.ſtipulatio huiuſmodi.Sed ibi non tantum tempus ſed mors legatarij interuenit cui erat annuus legatum dum viueret.Item facit ad boc.C.vt in poſſeſſ.leg.l.ſcire debet.ꝛ. ℨ. de adminiſtratio.tuto.l.quidam.ꝛ.ſ.de reg.iur.nec ex pretorio.ꝛ.ſ.de ope. lib.l.cerdonem.ꝛ.l.cum donatione.ꝛ.ſ.ad.leg.fal.l.quod de bonis.§.ſi. Item argu,contra.C.vt in poſ.lega.l.ij. Sed ibi ſuo fauori tantum deſit ſi diligẽti. cũ.gl.i.poſſ. ẽtra de fo.cõpe.

✝ Adde de hoc bo.gl. in.c. ꝓpo ſuiſti.et ibi fely.col. iij. ver.circa ij. extra de fo.cõpe.

✝ Dic ꝙ ij nihil eſt de cere:ꝛ ſic dic aliter et ibi vig bar.ſ.

fit i legando: viriles partes hẽdes debent:ſi ỽo oẽs*/hereditarias.

Idem. Lex.lviij.

Demo† poteſt in teſtamento ſuo cauere ne leges* in ſuo teſtamento locum habeant: quia nec* tempore aut loco aut conditione finiri obligatio heredis legatorum nomine poteſt.

Stipulatio erronea in effectu nõ obligat.b.d. Uel aliter . Stipulatio acceſſoria limitatur ſim naturam ſui principalis.b.d. ſim aliam lecturam. Bar.

Idem. Lex.lix.

Si legati ſerui* noĩe ſtipulẽtur* legatari* fugitiuũ cum nõ eſſe ꝑſtari:nihil veniet in cã ſtipulatione qz quali ſi ſit talis* ex te ſtamẽto ꝑſtari ỽ:nec vllum in legato damnum facere intelligitur.

Rem legatam cogitur heres luere in tribus caſibus:ꝛ illis modis qui hac lege exprimuntur. Bart.

Ulpianus. Lex.lx.

rogat. Accurſius.

Si legati. ¶ Caſus Legaui tibi ſtichũ ſeruũ meũ ꝛ ita tenebit hẽs meus talem ꝑſtare qualis ẽ.ꝛ nõ tenet aliqd promittere legatario qꝛ nõ ſit fugitiuus ſticbus ꝙ erroꝛ:promiſit ſi certe nõ tenet ex illa ꝓmiſſione.ꝛ hoc dicit Uiuia.

Si res obligata per fideicommiſſum fuerit relicta:ſiquidem ſcit eam teſtator obligatam ab herede* luenda eſt: niſi animo alio fuerit. Si neſciat* a fideicommiſſario nec hanc vel aliam rem relictu rus fuiſſet ſi ſciſſet obligatam*:vel niſi poteſt* aliquid eſſe ſuperfluus exoluto ere alieno.ꝙ ſi teſtator eo animo fuit:vt ꝙ ꝙ liberandorum prediorum onus ad heredes ſuos pertinere voluerit:non tamen vtiqꝫ aperte de his liberandis ſenſerit:poterit fideicommiſſarius per doli exceptionem* a creditoribus qui hypothecaria ſecum agerent conſequi vt actiones ſibi exhibẽrentur* :ꝙ ꝙ ꝙ ſuo tempore* nõ fecerit/tamen per iuriſditionem ꝓ fidis prouincie id preſtabitur.

Expẽſe facte in reparanda re ſub conditione legata a legatario repetunt ꝛ ꝛi valoꝛe inſpecto. Bar.

Papinianus. Lex.lxj.

d ¶ Si legati ſerui. in ſpecie,vt in ſi.l.colligitur.

e ¶ Stipuletur.ab here de err ante. ſecus ſonte ſi ſcit ſe non teneri.vt.ℨ. ſi quis cau.l. ſed ꝛ ſi quis. §.ſi. Accur.

f ¶ Talis.vt.ℨ.eod.l.ſi a ſubſtituto.§.heres.ergo nec plus venit in ſtipulatione.argu.ℨ.de vſu.l.ſi ſtipulatus. §. verum ſi emptor.ꝛ.ſ. vt legatorum.caue.l.ſ.§.ſi quis ſub conditione. ſed videtur valere hec promiſſio.vt ℨ.de emic.l.ſi ita.ꝛ.C. de edi.act.l.ſi apud. ẽ ſunt contra.Solu.ille in contractu venditionis quibus conuenit dicta promiſſio.

Si res. ¶ Caſ. Rẽmcã quæ erat obligata titio et ſemptonio legaui ſeio: queritur qs debeat luere vtrum bres an legatarius? Diſtinguitur:aut enim ego teſtator eam eſſe obligatam aut ignorani. ſi ſciui heres luere debet.ſi autem ignorani legatarius luere debet: niſi in duobus caſibus. Primus eſt:quando legaui ita coniuncte perſone ẽ chariſſime qꝛ ei legaſſem eandem rem per hẽdem luendam ſi ciuiſſem obligatam eſſe:vel etiam aliam rem ei legaſſem . Secundus eſt:quando erat pio tanto obligata dicta res qꝛ ſi legatarius lueret non remaneret ei aliquod commodum pro legato:puta quia non valebat niſi.ꝛ.ꝛ pro ꝛ.erat obligata. Sed pone qꝛ dictam rem poſſidebat legatarius:ꝛ ego teſtator bene voluiin corde meo qꝛ heres lueret:non tamen boc exꝓeſſi:ꝛ ita non apparet vtrum ſciuerim obligatam rem vel non: quo caſu preſumor ignorare.vt.ℨ.de probati.verius. aut agunt nunc creditores contra legatarium poſſidentem rem legatam hypotheca.actione: certe habet legatarius contra eos exceptionem doli tandiu ꝙdiu et legatario cedant actiones quas habent pro debito pro quo fuit eis obligata dicta res.cedant dico contra heredes meos teſtatoris.facta autem ab eis ceſſione habit eis legatarius res eis obligatam ꝛ agere poterit contra bẽdem ceſſis actionibus. Sed quid ſi tempore quo ferebatur ſententia contra eum ſuper hypothecaria non petijt actiones ſibi cedi ꝛ certe etiam poſt ſententiam poterit petere : dum tamen petat anteꝙ teſtator creditoribus rem: vel anteꝙ ſoluat eis debitum. Uiuianus.

g ¶ Ab bẽde.vt.ſ.de do.pte.l.licet.vbi ponitur noſter caſus.

b ¶ Si neſciat.quod preſumitur.vt.ℨ.de probatio.l.verius.ſed quomodo fuum factum ignorat? Reſpon.conceſſerat ſeruo vel procuratori aliquam rem obligare:nec diꝛerat quam. ſi autem probet obligaſſe ſatis videtur ſufficere.vt.ℨ.ad velleia.l.ꝙ.nec obſt.ℨ.de condic. indebi. L.ſed ꝛ ſi me putem.vbi etiam in facto ſuo toleratur ignorantia:quia illud in damno vitando quod ſuſtineret ſine ſua vel anteceſſoris voluntate. Accurſius.

i ¶ Si ſciſſet obligatam.qꝛ erat coniuncta ꝑſona.vt.C.de fideicommiſ.l. ꝓdia. Accurſius.

k ¶ Uel niſi põt.repete ſi non quod trabitur ex ỽbo niſi.ꝛ ſic diuiſim ponitur in repetitione ſim Jo.ꝛ facit.ſ.eo.l.ciuitatibus.§.fina.ꝛ.ſ.titu.j.l. meuius.circa prin.ibi:debitor autem ꝛc.ſi cnot.tribus caſibus bẽdes luere. Accurſius.

l ¶ Doli exceptionẽ.ꝛ nunc bs neceſſe probare illum animum.

m ¶ Exhiberentur.i.cederentur.

n ¶ Suo tẽpore. id eſt ante ſententiam in hypothecaria latam ad quod eſt.ſ.de fideiuſ.l.ſi fideiuſſorem.§.idem reſpon. Uel dic anteꝙ ſoluat licet poſt reſtitutam hypothecam per ſententiam.nam adhuc viuit perſonalis contra debitorem:alias autem ſi poſt ſolutionem ſecus.vt.ſ.de ſolu.l.ſtichum.§.ſi mandato.ꝛ.l.modeſtinus. Uel dic etiam poſt ſolutionem quam fecit luendo hypothecam:magis enim ſue rei liberande causa ſoluiſſe videtur ꝙ cauſa heredis.vt.ℨ.manda.l.papinianus.ꝛ ideo non tollitur actio.vt.d.l.ꝛ.ſ.de fideiuſ.l.cum is.Sꝫ quo iure? Reſpon. officio iudicis boc conſequitur legatarius vt ei fiat ceſſio vt ſubijcit per iriſditionem ꝛc.

Domos.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

DOmos. ¶ Casus. Domos meas tibi legaui post mortem heredis mei ⁊ postea fuerunt combuste: ⁊ heres refecit ⁊ multis vicibus suis expensis: postea mortuus est heres: ⁊ sic cessit dies legati. certe debentur legatario ille domus ab herede heredis: deducet tamen illud quod heres expendit ⁊ hoc si non fuerint combuste domus culpa heredis. als si fuisset in culpa heres eius non detrahet expẽsas. Sed quid si de⁊ heredis tradidit legatario domos non facta detractione dictarum expensarum? certe potest cõdicere a legatario. Sz quid si dictus legatarius refecit dictas domos ita combustas vt dixi: ⁊ mortuo herede: et sic conditione legati extitente heredis heres vult deducere has impensas cum solut legatus domuũ quas fi legatarii[a] videatur donare ei ea occasiõe: quia fecerat pendente condi. certe non potest. ⁊ hoc dicit cum tribus .ll. sequen. Auianus.

a ¶ Hereditarias. f. legatas. Accur.

b ¶ Erustas. f. casu. vt. j. colligitur. Accur.

c ¶ Estimatis. als ẽstima tis. ⁊ als examinatis sed cum scienꝫ in rem alienã impendit: non videtur posse deducere. vt. C. de rei vendi. l. si quis sciẽs, que est contra. Solu. ibi in propria fua re impendit ⁊ nomine fuo Iz alienam fecit: hic eo animo impendit vt eum haberet obligatum ad quem sciebat rem peruenturã. Itẽ hic personaliter erat obligatus: ibi non: licet rei vẽdica. ibi teneretur. vt inst. de actio. §. i. Itẽ contra. j. eo. l. si ita legatum. §. fi. Solu. ibi in vita testatoris.

d ¶ Si modo. Culpa. lata vel leui. de leuissima nõ tenef. vt not. ſ. eo. l. cuz res. §. penul. Itez caute dicit eius: scilicet bẽdis. nam sine alicuius culpa non fit facile incendiũ. vt. ſ. de pi. ⁊ 2mo. rei vẽ. l. si vẽdita. ⁊ facit. ſ. de neg. geſt. l. siue bẽditaria. ⁊. ſ. mãda. l. inter. §. sed cum seruus.

Incendiũ facile non fit fine alicuius culpa. e

Quod si nulla. Incerti. huius actionis naturam habes. ſ. de condi. inde. l. sed ⁊ si me putẽ. §. cum inter. Sed contra. ſ. de condi. inde. l. si in area. vbi non condicitur possessio domino restituta propter impẽsas. Sol. ſ. erat legata sub 9di. ⁊ ea pendente extruxit eaz bẽs: ibi pure debebat restitui fm. R. Vel dic vt no. ſ. de condi. inde. l. qui exceptionem. §. si pars.

f ¶ Simptus. Legatarius cui legatum erat sub condi. ea pendẽte refecit: conditione existente heres vult deducere has impẽsas: quasi legatarius voluisset donare ea occasione quia fecerat pendẽte conditione. Accur. sius.

g ¶ Necessarios. puta ex custodia ⁊ diligẽtia rei legate debita. R. ⁊ fz eũ refecit particulatim. puta circa sartatecta: vel etiã in totum si id culpe nõ non induxit. vt. ſ. e. l. cum res. R. ⁊ fm ẽ facit. j. de vsufru. lega. l. vij. §. quoniam. ⁊. l. seq. Vel dic necessarios quo ad rem non quo ad psonaz legatarij. ⁊ omnia sunt legata.

Sj ancilla. ¶ Casus. Legata ẽ mibi ancilla cum liberis suis. certe si hz liberos nibilominus ipsa debetur: ⁊ si ipsa mortua fit relictis liberis/liberi debentur. seruius tamen dixit contrarium ⁊ male. ⁊ hoc dicit cum seq. Auianus.

b ¶ Debent. ponit ergo cum pro t. vt. ſ. de vsufruc. accref. l. si mulieri. ⁊ ſ. e. l. si cui. ⁊. j. de pecu. lega. l. iij. ⁊. j. de manu. testa. l. si ita fuerit. §. fi. Accur sius.

i Sj ancillas. Falsum. vt. j. de pecu. leg. l. iij. Accur.

DOmos hereditarias[a] erustas[b]: et heredis nummis extractas ex causa fideicommissi post mortem heredis restituẽdas boni viri arbitratu sumptuum rationibus deductis: ⁊ edificiozum quantitatibus extantibus estimatis[c]: respondi.

Ulpianus. Lex. lxij.

Sj modo nulla culpa[e] eius incendium contigisset.

Iulianus. Lex. lxiij.

Quod si nulla ratiõe facta domum tradidisset: icertã cõditio ei competeret quasi plus debito soluerit.

Papinianus. Lex. lxiiij.

Sumptus[f] autem in reficienda domo necessarios[g] a legatario factos: petẽti ei legatꝫ cius postea conditio extiterit: non esse reputandos existimaui.

¶ Dictio cum: ⁊ dictio ⁊: posita inter psonas seruorum legatorũ equiualẽt. hoc dicit cum. l. seq. Barto.

Paulus. Lex. lxv.

Sj ancilla cum liberis legata sit: ⁊ ancilla sola si nõ fuerint liberi: ⁊ liberi soli si non sit ancilla debentur[h].

Celsus. Lex. lxvj.

Sj ancillas omnes et quod ex bis natum erit testator legauerit: vna mortua seruj[i] partum eius negat debere: quia accessionis loco legatus sit quod falsum[k] puto: ⁊ nec verbis nec voluntati defuncti accommodata hec sententia est.

¶ Legatum quod confertur in alterius voluntatem non valet. Bart.

Captatorie. ¶ Casus. Si instituo te heredem si titius voluerit. nibil valet institutio: idem si lego sub eadem conditione ⁊ dicuntur captatorie. i. adulatorie: volebam enim captare beniuolentiam titij predicti. Auianus.

k ¶ Captatorie. i. adulatorie. R. ⁊ sunt exempla. ſ. de heredi. instit. l. illa. ⁊. l. captatorias. ⁊. C. ẽ testa. milit. captatoias. sed in libertate tenet. vt. j. de fideicom. lib. l. fideicommissa. Item contra. j. titi. l. si. Sol. ibi. Additio. Dic q ibi fuit collatum in arbitriuz alteri? quod intelligitur bonj viri. bic in libertã voluntatẽ alterius fm Bar. bic.

† Limita nõ valere q̃ tũ ad institutionẽ ⁊ legata: sed q̃ ad distribuendã hereditatem. sic bal. in. l. captatoriam. j. colli. titi. op. C. ẽ testa. milit. bar. in. l. sienti. ff. dign? indicit ad quẽstionẽ.

Caius. Lex. lxvij.

Captatorie*† scripture simili modo neq; in hereditatibus neq; in legatis valent.

¶ Dictio preter babet excludere id ad quod refertur. Bar.

Idem. Lex. lxviij.

Sj ita legatum sit: seio seruos decem do preter eos de cem quos titio legaui[l]: fiquidem decem tantum inueniantur in hereditate: inutile est legatum. si vero ampliores post eos quos titius elegerit[m] in ceteris valet legatum: sed non in ampliores q̃ decem qui legati sunt: q̃ si minus sunt: in tantos quanti inueniantur[n].

¶ Expressio eoruz que tacite insunt per aliam modum q̃ insint aliquid operatur. Bartolus.

¶ Illi si volet stichum do: conditionale est legatum: et non aliter ad heredẽ transit q̃ si legatarius voluerit: q̃uis al's quod fine adiectione si volet legatum sit/ad heredem legatarij[o] trãsmittitur. aliud est enim iuris si quid tacite continet: aliud si verbis exprimatur[p].

¶ Si domus legata particulatim reficiatur legatum non extinguitur: fecus si in totum destruatur: et a testatore reficiatur. Bartolus.

¶ Si domus fuerit legata: licet particulatim ita refecta sit vt nibil ex pristina materia supersit: tamen dicemus vt tile manere legatum at si ea domo destructa aliã eodez loco testator edificauerit dicemus iterire[q] legatum nisi aliud testatorem sensisse fuerit approbatum.

¶ Valet legatum de re emẽda vel vẽden da iusto precio. Bar.

l ¶ Titio legaui. cui vere legauerat: als p hõba nõ videt legare. vt. j. ti. ſ. l. titia. in prin. Accur.

m ¶ Elegerit. eligit legatarius. ſic. ſ. e. l. q duos. secus in 3cib?. vt. ſ. de 3ben. emp. l. compriebensum.

n ¶ Quanti inueniant. ad ẽ. ſ. de acti. emp. l. q fundũ. §. qui agruz. ⁊. l. si debitor. §. i.

o ¶ Ad heredẽ legatarij. sed videtur non valere. vt. C. de 3bẽ. emp. l vẽdentis. 3. Sol. bic etiã si non dicat: tñ erit in eius arbitrio: ibi fecus. vt C. de acti. ⁊ obli. l. sicut. Item videtur non 3ditionale. vt. ſ. e. l. iij. q̃ est 3. Solu. ibi heredi. bic legatario fuit appolita. Additio. Dic q̃ istud nibil est dicere fm bar. ideo dic aliter fm eundem q̃ h exprimit palium modum q̃ tacite inest. nam legatum acquiritur mibi etiam ignoranti. vt. l. cum pater. §. furdo. j. ti. j. sed h expzimitur condicio ita vt exprimitur sic aliter q̃ insit ita no. in. l. si quis ita. ſ. de condi. instit. ⁊. l. aliquãdo, de condi. ⁊ demon.

p ¶ Exprimat. vt ⁊. j. de 2di. ⁊ demõ. l. si ita expressum. ⁊. l. nõnunq̃. ⁊. l. si diẽ. ⁊ de reg. iur. l. act?. ⁊. j. ti. j. i. ⁊. iij. ⁊. j. de vb. obli. l. cũ q. §. fi. Sz arg. 3. j. de condi. ⁊ demon. l. aliqñ.

q ¶ Iterire. sic. j. de fun. instru. l. taberuam. ⁊. j. de verb. obli. l. inter stipulantẽ. §. sacram. ⁊. j. de solu. l. qui res. §. aream. ⁊. j. tutu. ij. l. si cbozus. §. aream. ⁊. ſ. quibus modis vsufruc. amit. l. qui tñ. §. i. ⁊. ſ. e. l. certa. §. fi. Sz arg. 3. ſ. e. l. seruum filij. §. si aree. Sz ibi ẽ contra casus. Item ẽ 3. ſ. de pigno. l. si fundus. §. si res. Sz ibi de damno vitando agitur/h de lucro captando. Itẽ arg. 3. ſ. e. l. si grege. in fi. Sz ibi 2busta ⁊ nõ refecta: bic destructa ⁊ refecta: ⁊ sic nibil fit ibi a testatore per quod videatur mutari voluntas.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ET si equo. ¶ Casus. Ita dixit testator. dño hēdē meū vt vendat tutio domum meam et ianam pro. xxx. ℓ tantum valebat: nō pl⁹. certe valet legatum. qr pōt interesse legatarij vt dicit lꝛa. ꝛ idem si inbeo hēdem meum emere rem titij etiam equo precio: qrvalet legatum: qr potest interesse. Viuianus.

a ℂ Venderet. i. vendere vellet. ꝛ dic necessitate rei familiaris que necessitas non facit rescindi vendi tionem. vt. C. de rescind. ven. l. non idcirco.

b ℂ Emere. qr confines fundos hꝫ. vt. j. tit. j. l. si cui fundus. vel qr maiorū eius fuit. ℈. de mino. l. si in emptiōe. ꝛ facit. j. tit. ij. l. qui cōcubinā. ℈. si fundus. Accur.

SEruus. ¶ Casus. Institui mihi tres hēdes: ꝛ vni plegaui eorum stichum seruū: sunt modo heredes coram iudice ad diuidēdas hereditates: ꝛ ille cui plelegatus est seruus: petit eum sibi adiudicari. cohercedes volunt eum pmus facere torqueri: propter maliciam quaꝫ in hereditate cōmisit. certe audiuntur coheredes. ꝛ idem ē si legatus esset extraneo.

¶ Si ex plurib⁹. Instituti mihi quattuor heredes ꝛ dixi. titi⁹ meus heres: sei⁹ hēs meus dare semptonio. xx. sicꝫ tenetur dare pro virili⁹ partib⁹. vt. ℈. c. turpia. in fi. postea dixi. volo qr semptonius pdict⁹ det fundū eisdē hēdib⁹ meis. certe sicut dicti hēdes dederūt illa. xx. semptonio p virili ita debēt hēre fundum pro virili. ꝛ sic non obstat. ℈. eo. plane. ℈. si duobus.

c ℂ Legatus. id est prelegatus. Accur.

d ℂ Ratiōes. vel pse ẓ ctas. vt. j. c. l. fuo. ℈. seruus. vl' als. vt. ℈. fa. ber. l. bis ẓsequēter. in prin.

e ℂ Admidcandus. vt in iudicio fami. herc. vt. C. fami. her. l. si qua.

f ℂ Si ex pluribus. tres sunt hēdes. vnus in ser: alter ℓ quattuor vncijs. tertius in duabus vncijs institutus ꝛ in. vj. institutus rē suaꝫ dare duobus iussus ē: vl' a legatario cui. C. legauerat ꝓcipit dari fundum duob⁹: ab his enim pōt legari. vt insti. de leg. ℈. non solum. si aūt res erat testatoris: ꝛ tunc idē in parte qua valet legatum. nam ꝓ parte duorum gb⁹ legatur non valet. vt. j. eo. ti. l. legatum. ℈. i.

g ℂ Habere debēt. cū ꝓpijs erp̄sijs nominibus eis fuisset relicta. vt. j. ad treb. l. nonnunq̄. ꝛ. ℈. c. l. turpia. ℈. fi. ꝛ. j. de stipu. ser. l. si seruus cōis. si aūt appellatiuis / tunc pro hēditaria. vt. ℈. c. l. plane. ℈. si duobus. ꝛ. j. eo. l. si hēdes. que sunt contra. Alij dicunt qr hic plures erāt instituti ex eisdē partibus: ꝛ legatum eis simpliciter relictum: ideoq; in virilem admittuntur: quod non placet.

SI post mortem. ¶ Casus. Filio tuo post mortem tuam aliquid legaui. certe valet legatum. Sed pone qr legaui seruo tuo post mortē tuam: certe ꝛ hic valet legatum. Sꝫ cui acquiritur. ꝛ disting uitur. aut tu dominus cum decederes instituisti alium seruum tuum heredes: aut alium hēdē: si non instituisti alium tuum seruum: dictus seruus cui legaui acquirit hēditati tue: ꝛ p ꝫ hēdi tuo: ꝛ h si fuum tuū cui legaui non manumisisti in testō tuo ℨdem tamē ē ꝛ si eum liberum ē et iussisti. ℈. vt acquirat legatum hēditati tue: ꝛ p consequēs heredi: quia dies legati a me sibi relicti post mortē tuam domini cedit a morte tua domini. ꝛ ita anteq̄ adeatur hēditas tua p hēdem tuum: ꝛ ita anteq̄ libertas competat ex testamento tuo huic seruo cui legaui post mortē tuam. dies enim libertatis non cedit nisi adita hēditate. si autē tu dominus seruum cui legaui instituisti tibi hēdē alium seruum tuum ꝛ dicto seruo cui legaui libertatem in testamēto tuo dedisti: tunc legatus quod reliqui dicto seruo post mortem tuam domini ei seruo libero facio acquiritur: ꝛ si hēdi tuo necessario: id est seruo quem instituisti. quia dies dicti legati ꝛ dies libertatis ei a te domino relicte in vna hora cedit: id est statim te domino fui mortuo. vnde cuꝫ sit liber eo tēpore quo cēdit dies legati non ē miruꝫ si ei acquiritur. qr aut tē dies cedat libertatis statī mortuo te domino apparet eo qr hēs tuus pdictus scilicet seruꝰ tuꝰ alius est tuus heres statim mortuo te siue velit siue nolit: vt institu. de heredum qualita. ꝛ diffe. in princip. ℂ Si pure. Legaui titio seruum pure. postea dixi: si natus ex asia venerit vsqꝫ ad mensem: eo eidem seruo libertatem. certe aut venit natus ꝛ valebit libertas: aut non venit ꝛ valebit legatum titij. vi detur enim legatꝰ dictus seruus dicto titio si non venerit natus. ex quo est eidem seruo data libertas sivenerit natus. sicꝫ legatum conditionale est factum est. ꝛ ideo si infra mensem titius decedat non transmittit ad heredem suum legatum. Sꝫ pone qr dicto titio legaui dictum seruum pure. vt. ℈. ꝛ a pascbate in antea iussi eum ē liberum: vel etiam post mortem eius legatarij: certe videtur relictum legatum titio si pascha non venerit vel mortuus non fuerit legatarius vt dictum est ℈. quando sub cōdi. fuit ei data libertas: quia aut certum est pascha venire debere: ꝛ moriturus le gatarium non valet legatum. Auia.

b ℂ Durauerit. seruus sub. ꝛ moriatur domin⁹. Accursius.

i ℂ Iussus. non tamē institutus: vt subijcit.

k ℂ Extat. ergo anteq̄ libertas huic seruo competat: qr cedit libertas a die adite hēditatis: sed dies legati a die mortis. vt. C. de cadu. tollē. l. j. ℈. j. ℈. in nouissimo. ꝛ ita acquiritur huic seruo legatum ꝛ p eum hēditati non adite. ꝛ p hēditatem futuro hēdi. ꝛ facit. ℈. si certum peta. l. eius qui in prouincia. ver. qr si sibi. fm. Bꝺ.

l ℂ Extat. domino aliquis. ergo libertas competit seruo relicta: quia cum cedit dies legati liber est. Alꝫo. necesse ē ergo vt adita sit hēditas vt valeat legatum libertatis ꝛ pecuniarum. ꝛ sic est contra. j. titu. j. l. peculum. ℈. ttio. ij. respon. Solutio. necesse ē adiri hēditatem eius qui libertatem reliquit vt dic: non eius post cuius mortem alij reliquit vt ibi. Alꝫo. ꝛ facit. j. de optio. lega. l. si optio. ꝛ j. titu. j. l. statuliberum. ꝛ. l. quod seruus.

m ℂ Non ptinet. videtur esse legatum ita cē si ꝛditio aduenerit. Jo. vt. j. de ꝛdi. ꝛ demon. l. aliqñ. in fi. ꝛ ió ea pēdēte nō transmittitur: vt h. ꝛ. C. de cadu. tol. l. j. ℈. sinaūt.

n ℂ Certum ē. alioquin legatum serui ē in suspēso. vt ꝛ. C. de necessa. ser. l. pe. ℈. fi. ꝛ. j. priori.

o ℂ Inutile. libertas tamen tenet: sed videtur etiam primus valere. vt. j. titu. j. l. peculium. ℈. fina. que est contra. Solu. bic primo fuit legatus: ꝛ postea liber esse iussus / ibi vero econtra: quod non placet. arg. j. titu. j. l. si idem. Dic ergo fm. Bꝺu. bic directam fuisse libertatem relictam vel si deicommissariam ab hēde prestandam. ibi de fideicommissaria ꝛ ab herede legatario prestanda.

SEruo. ¶ Casus. Legaui tibi seruum: ꝛ eidem seruo legaui. ꝛ. valet vtrūq;

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vtrūq; legatū. Scō dicit. legauī tibi fuum fub cōditione. ⁊ iterim bēs meus eum manumisit. venit postea cōditio. certe non extinguit legatū. ⁊ vēdicat eū legatarius ab eo q possidet. Tertio dicit. instituī quattuor bēdes: iussi duos eox foluere debitū quo titio tenebat ⁊ semptonio. certe creditores nō agunt contra eos: imo alij bēdes quorum interest vt isti etiā soluāt. ⁊ ita alius bz actionem ex testamento ⁊ non ille cui iussit testator: dari. ⁊ hoc etiam concinit I alio casu q plane ponit in littera. Quarto dicit legauī tibi fundū titianum: ⁊ peritur postea q debet seruitutes. certe talis bz legatario dari quales ē. i. seruiens. Secus autez si ita dixi. lego tibi fundū titianum vt optimus maximusq; ē: quia liber prestari debet tunc. Quinto dicit. legauī tibi stichum seruum. tu petis ab bēde. bēs o cit: non dabo tibi nisi ipse seruus reddat mihi rationes quas admiuistrauerit. vnde fuerunt propter hoc coram iudice. certe audiri debet heres. Sexto dicit. legauī tibi seruum meum q in fuga erat hebat decessi. ⁊ dubium ē nunc vtrū viuat dictus seruus vel non. certe bēs debet tibi legatario cauere q eus perse quetur ⁊ tibi restituet: si eum habere potuerit. Viuia.

a Edita. vitate inspecta. vt ⁊. j. eo. l. si tibi bomo. §. cum seruus.

b Legatus. i. res legata sequitur seruum. ⁊ sic ab adita bēditate cedit dies legati relicti a domio seruo legator: vt hic. ⁊. C. de cadu. tollen. §. in nouissimo. si autez ab extraneo relinquaf tali seruo: tunc inspicitur tēpus quo cedit dies le. vt si ante aditam bēditatem cederet: tunc bēditati ⁊ per eam heredi futuro. si autem post: tūc legatario: vt. j. tit. j. l. quod seruus. ⁊. §. l. priori. circa prin. ⁊ facit j. de optio. leg. l. si bēs.

c Alienauerit. fz manumittē non pōt. vt. j. qui ⁊ a qui. l. gñal'r. §. j. ⁊ ar gu. C. si man. ita fue. al. l. ea quidē. fz bodie nec alienare. vt. C. cōmunia de le. auf. res que.

d Legatario. i. legatarius poterit vēdicare. vt. j. de condi. ⁊ demon. l. fundum. in medio autem an teneat alienatio: dic vt. C. communia de le. l. fi. §. finautem.

e Sz cohēdes. vt ⁊. §. fa. ber. l. si filia. §. si pī. ⁊. §. idē papinianus.

f Nō em̄ gener. fic. j. ti. ij. l. fideicōmissa. §. interdū. ⁊. j. de lib. leg. l. non solū. §. j. in fi. ⁊. l. aurelius. §. pe. ⁊ de iure do. l. cū pī. S3 §. C. de do. p. l. si pto te. Sol. ibi stipulatio: b legatū. Jtē §. §. de iure do. l. tali. ⁊. j. de cō di. ⁊ demon. l. titio. §. fi. vbi etiā sponsa petit actio ex testamēto. Sol. vt l. l. titio. no. Jtē §. j. de lib. leg. l. iij. in fi. Sol. alius ē ibi casus. ⁊ adde q̄ no. §. eo. l. si ita legatum. §. fi.

g Maxime. fi id q̄ viri interesset. ppter fructus. vt. C. de in. do. l. pro oneribus: ⁊ retpu. vt. §. solu. matri. l. j.

h Qualis ē. vt ⁊. j. ti. j. l. meuius. §. pe. ⁊ arg. §. e. ti. si a substituto. §. fi.

i Prestandus ē. fic. §. de §bē. emp. l. cum vēderes. ⁊ de euic. l. pe.

k Seruus qui in negocio. i. qui dñi negocium gesserat.

l Tradi bz. extra ius. vt differat a sequē. rñ.

m Explicet. facit. C. de bo. proscri. l. j. ⁊. §. eo. l. seruus vni. ⁊. j. fa. ber. l. is cum. in prin.

n Restituturum. j. eo. l. si fuus legatus. in prin. ⁊. §. eo. l. cuz fuus. ⁊. l. cum res. §. fz si nulla. Accur.

Si seruus titij. Casus. Seruus titij mihi furtū fecit. dictus titi receptum est: q̄ adita hereditate statim seruo acquiritur legatario. deinde sequitur legatum.

Alienatio rei sub cōditione legate vires legati non perimit. Bar.

Di seruuz sub conditione legata mihi heres alienauerit: deinde cōditio extiterit potest nihilominus a legatario vendicari: nec extiguitur legatum.

Ille agit ex legato cuius interest: licet ad eum ꝑba non dirigantur. Bart.

Si testator quosdam ex heredibus iusserit ex alienū soluere non creditores eius habebunt aduersus eos actionem: sed coheredes quorū interest hoc fieri. nec solum hoc casu alius habet actionem: ꝙ cui testator dare iussit: sed alio q̄z casu veluti si filie noīe genero aut sponso dotē dari iusserit. non enīz gener aut sponsus/ sed filia habet actionem cuius maxime interest indotatam non esse.

Species legata bz dari talis qualis ē: nisi aliud sit expressum. Bart.

Si fundus q legatus est seruitutem debeat impositam qualis est dari debet. ꝙ si ita legatus sit vti optimus maximusq; est: liber prestandus est. Seruus qui in negocio fuerit legatus: non ante tradi debet ꝙ rationes explicet: ⁊ si ad iudicium itum sit: iudicis eedem partes esse debent.

Si dubitatur: an res legata existat bēres bz cauere de psequēdo. restituēdo si ea inuenerit. Bart.

Si res que legata est an in rerum natura sit dubitatur: forte si dubium sit an homo legat viuat: placuit agi quidem ex testamento posse: sed officio iudicis continere instituit bēdem ⁊ eundē seruum semptonio legauit. certe non ante dabo legatario dictum fuus ꝙ ipse me indēnē conseruet de dicto furto. Et idem est si fecit mihi furtum postq̄ titij domini fui bēditatē adiui. vt in fi. l. Item ponit simile tale. Titij fundus meo fundo seruitute debebat: dictus titius me instituit heredem. ⁊ dictum suum fundum seruientez legauit a me sub conditione semptonio: ⁊ ita dominium dicti fundi fuietis meum factum ē: sicq; extincta est seruitus quam meo fundo debebat. petit semptonius fundum sibi legatum a me heredē. certe non debeo ei prius tradere dictum fundum seruietem sibiq; legatum quem ipe constituat mihi in eo de noua seruitute: sicut et prius ꝙ heres essem instituꝰ babebitur. sic enīz etiam alibi. mandato meo seruuz mihi emisti. alle seruꝰ fecit tibi furtum. vel anteqū eum nomie meo emeres vt post certe dictum seruuz non teneris mihi restituere nisi conseruem te indemnem de dicto furto. ⁊ idē est in isto alio casu. emisti a me seruum qui seruus fecit tibi furtum vel anteqū a me emeres vel post. inuenisti postea eū vitiosum esse. idcoq; egisti contra me redhibitoria vt redderem tibi precium seruu. ⁊ tu mihi seruuum. certe non solum teneor tibi restituere p̄cium seruu: sed etiam conseruare indemnem te de furto quod tibi seruus fecit. ⁊ hoc si fuit condemnatus in redhibitoria. Vlianus.

o Legauerit. sub cōditione vel idies vt aliqua sit dubitatio.

p Jz fecerit. f. mihi. ad q̄. j. de fur. l. a titio. ⁊. l. si seruus communis.

q Recipias. vt. ⁊. j. eo. l. legatuz. §. fina. ⁊. §. de ser. l. papinianus. aliud in seruitute psonali vsufructus. vt. j. ti. j. l. is cui. ⁊. l. cum filius. §. dominus. q̄ sunt contra: ⁊ est ratio vt ibi in. §. dominus.

r Seruum emit. vt. §. man. l. inter causas. §. fz cum seruus.

s Redhibet. §. de edi. edic. l. cuz aūt filius. §. iulianus. ⁊ facit. j. ad trebel. l. cum bēditas.

t Quare. ⁊ sic redit ad primum casum.

v Legatario. nā ⁊ si eēt manumissus actione in factum teneretur ex illo edicto. j. si quis test. lib. esse iuf. fu. l. j.

Si domus. ¶ Casus. Legauī tibi domū in gñe: aut bēbam domū vt domos ⁊ valet legatum ⁊ bz bēs electionē. aut non habebam: ⁊ nihil valet. Scō dicit. legauī tibi domum in gñe vt dixi: nunquid tenetur bēs meus tibi de euictione cauere: ⁊ si quidē pstet eam tibi sine iudicio ⁊ tibi euincatur: bēs adhuc actionē ex testamēto. si aūt prius q̄ da ret pmisit se ad iudicium vocari: iudex bz facē vt bēs promittat de euictione. Tertio dicit. Legauī tibi pecuniam ⁊ bēs confitetur hoc coram iudice. certe iudex bz ei dare ad suum arbitrium spacium ad soluēdum. Quarto dicit. si lego tibi aliqd ⁊ bēs illud bz: tenet illud dare tibi legatario: nisi bēat iustam causam quare non det. ⁊ de hoc duo plana exempla ponit. hoc dicit cum seq. l. Quinto dicit. Municipes fundum suuz titio in emphitheosim dederunt. titius legauit eis dictum fundum. certe valet legatum rōne iuris q̄ in eo bz titius. ⁊ idē si legat alij. nam spe videtur ius legare ⁊ non proprietatē fundi cum eam non bēat: ammo municipes. Viuia.

x Simpliciter. sensit tñ de certa: ⁊ nesciam? de q̄. vt. j. ⁊. l. legato. §. j.

y Habebat. sic ⁊. j. de aur. ⁊ argē. leg. l. si vxor. in fi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Reliquerit. i. non habuerit. Accursius.
b ¶ Versionum. quomam non natura. sed nostra destinatione domus ꝛ fundus constituuntur. vt. ff. eo. l. qō in rerum. §. si quis post. ꝛ facit. ff. de iure do. l. cum post. §. gener. Sed argu. cōtra. j. de tri. vi. ꝛ oleo leg. l. ij. ꝛ. C. de don. l. si quis argē. §. finautem. sed ille in quantitatibus vel generib⁹. ꝛ not. vt. ff. e. l. legato. in prin.
c ¶ Sine iudicio. hec verba sine iudicio determinant illud verbus prestita; nō illud euicit. Azo.
d ¶ Ex testō. nec ēm pōt iplorare iudicis officiuꝫ vt caueat de euictione: qr nō est actio cui feruiat. ē ēm solutione sublata qō ē vbi iudicio petit. Acc.
e ¶ Petita. ab herede.
f ¶ Ex stipulatu. ꝛ nibilominus ex testō. aliogn ītra. vt. j. de excep. rei iudi. l. euidenter. ꝛ. j. de re. iu. l. si solet. ꝛ. l. nemo el. B. vl sic. aliogn si cautū non sit non ex stipulatu: sed ex testō agef. ls dicak cōtra Azo. ꝛ no. fm. R. aut gen⁹ legat: ꝛ h debet⁹ tur euictio magis ex qua litate pō ti. sine obligatione spē. vt. ff. e. l. si a substituto. §. here. ff. j. ti. ij. l. q cōcubinā. §. si here. ꝛ. ff. de euict. l. heres seruū. Aut legat spēs alienā: de ppria ens fruſtra quereref: nisi forte in pignorata. vt. C. ō fideicō. l. predia. ꝛ insti. eo. §. sed si rē. legat gdē res aliena aut a sciēte aut ab ignorante seu tacente + primo casu debet ur euictio. vt. C. e. l. cum alienam. ꝛ insti. e. §. nō solū. ꝛ. j. tit. ij. l. q zeubinā. §. si. fcō. ꝛ tertio: aut ꝛiuncte pōne. ꝛ h debef euictio: nisi aliꝰ nō legaturum precedēs cause nulle v'etias finite error ad legandum ꝛ duriſſe ꝑsumit quēpiā. vt. C. e. l. cū alienā. ꝛ. j. de au. ꝛ arg. le. l. gntus. ꝛ. j. tit. j. l. cū pf. §. euictis. et j. de vſufr. leg. l. sticho. et ff. e. l. qō in rerū. in ꝓinc. ꝛ. §. i. aut extrance. ꝛ hoc casu ceſſat euictio. vt. j. ti tu. j. l. vnū. §. si rē. ꝛ insti. eo. §. non solū. ꝛ. C. eo. l. cū alie. ꝛ. j. de auro ꝛ ar. leg. l. qui vroni. Ro. De donatore die vtno. C. de euict. l. ij.
g ¶ Modicū tēpus. qō l dulget cōdēnatis. vt. ff. de iudi. l. si debitori. Jo. Alij dicūt ad arbitriū iudicis. vt. j. de iure delī. l. i. ꝛ hic subjūcit. ꝛ facit. j. de iure fisc. l. in fraudem. §. fi calib⁹. ꝛ. j. de solu. l. qō dicimus. in fi. ti. ꝛ. j. de re iud. l. ij. ꝛ de suc. edi. l. j. §. licet. ꝛ. j. de col. bo. l. si quis filium. §. fi. ꝛ ff. de ꝓcu. l. si reus.
h ¶ Affirmet. dabif ergo iusta estimatio: vt hic. ꝛ. j. ti. ij. l. q concubinā. §. fi. ꝛ. l. nondum. §. fi.
Affectiōis rō qnqs habenda est.
i ¶ Prestare. habef ergo rō affectionis rei. ꝛ sic ff. ff. de ope. ser. l. fi. sed non habef ibi ad vtilitatē actoris fz rei sic vt h. Item not. aliud ꝑ alio solui. Sz regulariter ff. q dic vt no. ff. si cer. pe. l. ij. §. j. ꝛ facit. j. ꝓti. §. ꝛ C. commu. vtriuſq; in. l. possessorium.
k ¶ Nō impetrabit. qr erit in specie. fecus si in pōdere. vt. j. de aur. ꝛ arg. leg. l. ij. ꝛ. l. cum certum. ꝛ facit. C. de dona. l. si quis argentum.
l ¶ Supra. fic. ff. priori. §. Accur.
m ¶ Si fundus municipū. g municipes dedcūt in emphiteosim, nullas edes reliquerit[n]: magis derisorium[o] est q̄ vtile legatum.

¶ Relegata euicta non ꝓstita cautiōe agik ex testamento: sed anteq̄ euincak officio iudicis cauno postulatur. Bar.

¶ De euictione an cauere debeat is qui seruum prestat ex causa legati videamus: ꝛ regulariter ita decidendum est quotiens sine iudicio[c] ꝓstita res legata euincitur: posse eam ex testamento[d] peti. ceterum si in iudicio petita[e] est: officio iudicis cautio necessaria est vt sit ex sti pulatu[f] actio.

¶ Confitenti fit preceptū de soluendo a iudice: ꝛ dak terminus ad soluendū: ꝛ ex cā permittit vt soluatur estimatio ꝓ specie: sine causa non. Bar.

¶ In pecunia legata confitenti heredi modicuꝫ tempus[g] ad solutionē dandum est: nec vigendum ad suscipiendus iudicū quod quidem tempus ex bono ꝛ equo prestorez obseruare oportebit. ¶ Qui confitetur se quidē debere: iustam autem causam affert cur vtiqꝫ pre stare non possit audiendus est. vt puta si aliena res legata sit: neget q̄ dominum ea3 vendere: vel immensum ꝓcium eius rei petere affirmet[h]. aut si seruum heredi tarium neget se debere prestare: forte patrē suum vel matrem: vel fratres naturales: equiſſimuꝫ est cīn concedi ex hac causa estimationez officio iudicis prestare. ¶ Cuz alicui poculum legatum esset: vellet q̄ heres estimationem prestare[i]: qr iniquum esse aiebat id separari a se: non impetrabit[k] id a pretore. alia enim conditio est hominum: alia ceterarum rerum in hominibus enim benigna ratione receptum est: quod supra[l] ꝓbauimus.

¶ Et qui bz dñium directum pōt legari ab eo qui bz vtile: ꝛ in dubio videtur qs legare ius quod bz in re. Bart.

¶ Si fundus municipus[m] vectigalis ipsis municipibus sit legatus[n]. an legatum consistat/ petiqꝫ possit[o] videamus. ꝛ iulianus lib. xxix. ff. oꝛ. scribit q̄uis fundus vectigalis municipū[p] sit: attamē qr aliquod[q] ius in eo is q legauit habet valere legatum. Sed ꝛ si non municipibus sed alij fundū vectigalē legauerit/ nonvideri ꝓprietatez rei legatam: sed id ius qō in vectigalibus fundis habemus[r].

¶ Exceptio rei que non reperitur nibil importat. Bart.

Paulus. Lex. lxxv.

SI quis legauerit fundum cornelianum[s] exceptis vincis que tempore mortis eius erunt[t]: sinulle vinee erunt legato nibil cedit.

¶ Qui iussus est facere vt habeam tenetur mihi dare. Bart.

Gaius. Lex. lxxvj.

SI heres iussus fit facere vt Lucius centuꝫ habeat: cogēdus est heres centum dare[v]: quia nemo facere potest vt ego habeaz centum nisi mihi dederit.

¶ Vicis pōt legari sicut ciuitatib⁹. B.

¶ Vicis legata[x] perinde licere capere atq̄ ciuitatibus[y] rescripto ꝛperatoꝛis nostri significatur.

¶ Legata ab instituto relicta censentur tantuꝫ repetita a substituto vulgari: nisi ex aliqua cōiectura de contraria voluntate defuncti conſtet. b. d. Alex.

Vlpianus. Lex. lxxvij.

LIcet imperator noster cuꝫ patre rescripserit videri ex volūtate testatoꝛis repetita a substituto que ab instituto fuerant relicta: tamen hoc ita erit accipiēdū si non fuerit cuidens diuersa voluntas: que ex multis colligitur an quis ab herede legatum vel fideicommiſſum relictum noluit a substituto deberi. qd cum sibi aliaz rem reliquerit a substituto ei fideicommiſſario vel legatario quam ab instituto non reliquerat. Vel quid si certa causa fuerit cur ab instituto reliquerat[z] q̄ a substituto ceſſaret: vel quid si substituit ex parte fidecōmiſſarium cui ab instituto reliquerat fideicommiſ: in obscura igitur voluntate locum habere rescriptum dicendum est.

n ¶ Legatus. ab empbiteota. Accursius.
o ¶ Possit. a municipibus. Accursius.
p ¶ Municipum. directo dominio.
q ¶ Aliquod ius. i. vtile dominium.
r ¶ Habemus. aut ergo est plene legantis: aut heredis: vel extranei ꝓpius: ꝛ tunc dic vt insti. de leg. §. non solum. ꝛ. ff. e. l. §. qui confitetur. aut l aliena: sed legatus habet in ea aliqō ius: ꝛ tunc id solum videf legare. f. ius quod bz: vt hic. ꝛ. j. eo. l. si cui. §. fi. ꝛ. l. nō q̄cūqꝫ. §. i. ꝛ. j. de libe. leg. l. i. in fine. ꝛ. ff. eo. l. senatus. §. fi. ꝛ argu. ff. de cōtrabē. empt. l. q tabernas. ꝛ. ff. eo. l. seruī. §. fi.
s ¶ Cornelianū. in cuius parte erant vinee.
t ¶ Erunt. futuram facit conditionez. fcz hoc verbū erunt. ꝓfens. f. sunt demonſtrationē facere. vt. ff. e. l. sticho qui me⁹. ꝛ facit. j. de au. ꝛ arg. leg. l. si quis ita. ꝛ. l. fi. in ꝓn.
u ¶ Centum dare. immo non: quia reum locupletem offerendo liberabitur. vt. ff. si cer. pet. l. fi. §. fi. ꝛ. j. de ver. obligā. l. illa stipulatio. §. cū. Sofm. R. in testamētis verba + plenius q̄ in stipulationibus exponuntur. ibi siquides magis rigoꝛi statur.
+ Nō est h aliq̄ mō recedēdum a ꝛbis testatoꝛis nisi ꝛ rīū de mēte eī⁹ appareret nō aliter. l. si mihi. §. his ꝛbis. l. de lega. iii. bal. in l. cū antiquitat. C. de vſufr.
x ¶ Vicis legata. villa castellum dicitur. vici qui nulla ciuitatis dignitate bonorantur. sed quia vice ciuitatis reguntur: vici dicūtur: vel dic q vīs non muris clauduntur fm. B.
y ¶ Ciuitatib⁹. de qb⁹ cōstat. vt. j. e. l. ciuitatib⁹. ꝛ. ff. e. l. si gs a filio. ꝛ. j. ad treb. l. omnibus. ꝛ. C. de here. instī. l. bereditatis.

LIcet. ¶ Casus. Instituit heredem filium meum. ꝛ ab eo legaui cē tum. postea ei substituit titium/ mortuus fuit heres ꝛ sic substitutus habuit hereditatem. certe bene tenetur ꝓestare legatum ab instituto relictum nisi appareat contraria volūtas mea testatoꝛis ex ꝓsse vel etiaz tacite qō pōt appareꝛe tribus exemplis que hic plane ponūtur. ꝛ hoc dicit Azuia.
z ¶ Reliquerat. fideicommiſ. tunc enim non videtur repetitum. vt. j. ti. j. latinus. ꝛ facit. j. eo. ti. l. fi titio. §. iulianus. ꝛ. l. cum patronus. ꝛ. C. cum pater. §. ab instituto. ꝛ. C. ad treb. l. non instam. ꝛ. ff. ti. j. l. q dam. ꝛ. j. e. l. seruo alieno. §. pe. ꝛ. ff. e. l. si quis a filio. in ꝓin. ꝛ. j. de alimen. ꝛ ciba. le ga. l. gaia. Accur.

Si sic

SI sic legatum. ¶ Casus. Quidam in expressa voluntate hēdis non posuit legatū cōmitti: tamen tangēdo vnum virum hū pōt cōmitti. veluti si dicat testator: lego titio. r. si hēs estimauerit ꝛc. Scdo ponit tres casus. Primus est talis. lego titio qō mihi dr sempronius. r in veritate mihi mihi dr sempronius. certe mihi valet legatum. r idem est si dixi. lego titio. r. quę mihi debet sempronius: et sempronius mihi debeat. et hoc dicit i versiculo proinde ꝛc. vsqꝫ ad fi. ¶. probat per similia quare nō valet legatum. Secundus casus est in versiculo. nam r si ꝛc. r est talis: lego titio quod ei debeo. r in veritate mihi et debeo. r non valet legatus. qr nō fuit adiecta quātitas. si autem adiecerem quantitatem certam valeret. quia falsa demonstratio ꝛc. Tertius casus est in versiculo ¶ si addidit ꝛc. r est talis. Lego titio. r. quę ipse mihi debet: r in veritate ipse mihi mihi debet. r non valet legatum. quia ego testator posui in legādo falsam causā ꝫ sine conditione mea debe vitiat legatū. b. d. vsqꝫ ad. ¶. si ges ita. Vmia.

a ¶ Debebitur. vt ꝛ. ti. ij. l. fideicōmissum. r. ¶. sic fideicōmissum. r. ¶. b autem. r. ¶. ¶.

b ¶ Collatum. hoc nō valeret. vt. ¶. eo. l. senatus. ¶. legatum. quę est contra. r facit. ſ. de verb. obl. l. stipulatio non valet. et ſ. ti. i. l. i. r. ¶. de 2trahē. emp. l. becvendito. Itē facit hec lex ad id quod no. ¶. de arbi. l. pe.

c ¶ Debet. testatori.

d ¶ Fuerit legatus. idem si diceret certam quantitatem. vt decez tibi lego quę dr mihi titi⁹. vt ibi: ꝙ si addiderit ꝛc. siue eidem siue alij legē qō titius dr. vt ibi ꝙ si addiderit. r ibi: proinde ꝛc.

e ¶ Non perimit legatum. refert ergo dicam in prima persona: r tunc si non debeo distinguitur adjctam certam quantitatem vel non vt in dote: vt hic. ꝛ. C. de fal. cau. adiec. lega. l. iij. ꝛ. l. fina. ꝛ. l. ij. aut in tertia. vt quod debet titius mihi et lego vel alij: r tunc non valet certum vel incertum. vt. ¶. ꝛ. ſ. in hoc. ¶. ꝛ est ratio: quia si verum esset debitum non teneretur heres nisi ad cessionem actionis. Idem ergo in secunda: vt quod debes tibi lego. quia r ibi si verum esset debitum non teneretur heres nisi ad liberationem. at cum in prima imponitur necessitas heredi dandi si vere debetur: ergo r vbi non debetur idem si certum adjciat: vt in hac bulla legis. ꝛ. ſ. eo. l. non quocunqꝫ. ¶. qui gaium. ꝛ. ſ. de libe. leg. l. legaui.

f ¶ Demonstratione. falsa demonstratio nō nocet legato. + vt instit. de leg. ¶. huic. Item falsa causa non nocet. vt. ſ. de conditio. r demonstra. l. cum tale. ¶. falsam. fed conditio siue de futuro quę proprie dicitur conditio nocet eiusdem defectus. vt. ſ. de condi. r demon. l. qui heredi. ¶. fi. si ue de preterito vt impropie nocet defectus. vt instit. de leg. ¶. longe. l. fi. ¶. quare ergo ponit hic causam cum conditione: Respon. pro eodē posui conditionem r causam. vel als non erat legaturus. vt. d. ¶. falsam. vt 2ditionaliter fuit cā expressa. vt. d. ¶. longe. Sed qd ad pdicta: Rñ. cū dicit in prima persona: certa ē demonstratio: cū vero dicit in tertia vel secunda que r ꝙ faciunt conditionem. vt. ſ. de an. lega. l. quintus. ꝛ. C. de fal. cau. l. iij. ꝛ. l. ſi.

+ Adde menus ꝛcr. in l. demōstratio. r tibi do eo. ſ. de condi. r demō. r glo. 01. in l. si scbis. ¶. qui quinqꝫ. leo r l. l. ij. et. iiij. C. de fal. cā adiecta lega.

g ¶ Et si vinus. posīt⁹ legaui ante mortem tamen.

h ¶ Extingueretur. vt ꝛ. ſ. ti. ij. l. fideicōmissa. ¶. si rem. S3 ſ. ſ. ti. ſ. l. cū filius. ¶. hēs. r facit. ſ. de fun. instru. r instru. leg. l. nepoti. r. ſ. de condi. r demon. l. nolatim. ¶. ſi. r. l. quibus. ¶. dris. r. ¶. qui dotalē. r. l. cū tale. ¶. ſi. r. l. demonstratio. r. ſ. ti. ſ. l. lucius. ¶. gſqs. r. ¶. ciuibus. r. l. cū filij. ¶. heres. r. ſ. eo. l. legatum.

¶ Si quis ita. ¶ Casus. Tria dicit hic. ¶. cā. l. seq. Primū est tale. Titius promisit mihi ſticbum aut. r. ad meam electionem: r ego testamentum faciens legaui sempronio qō mihi titius debebat: queritur ad quid teneatur heres meus legatario sempronio? Et certe tenetur ei vt præstet actionem contra dictum debitorem. r sic habeam electionem ego testator vtrum a titio peterem ſticbum aut decem: quę electio transiuit ad heredem meum ita habebit legatarius cui cesse sunt actiones. Secundum dictum tale est. Titius tenebatur mihi aut ſticbum aut. r. r erat electio promissoris. r econuerso legaui sempronio ſticbum: queritur ad qd hēs legatario teneatur? Et tenetur ei vt experiatur contra promissorem al ternatiuus: qui promissor præstabit heredi ſticbum aut. r. quodcūqꝫ promissor ipse voluerit: r si quidem præstiterit heredi ſticbum heres eum legatario dabit. si autē det ei. r. nihil ei debebit: qr. r. nō fuerunt ei legata: imo ſticbus vt dictum est. Tertium dictus est. Ego stipulatus fui a titio ſticbū aut pamphilum ad meam electionem: postea sempronio ſticbus legaui/ et meuio legaui pāphilus: querit quando heres legatarij teneatur? Et certe vni de legatarijs cuicunqꝫ voluerit tenet præstare actiones suas contra debitorem. r alteri legatario dare tenetur estimationē ſticbi: vl si vult pamphili. Vmia.

i ¶ Velim. secus si verbū subiūctiui modi posuisset. vt. ſ. de verb. obli. l. si stipulatus fuerim. ſ. certe imo idem: sed non posset ibi mutare electionem ꝛ est ratio vt ibi no.

k ¶ Habituro. ſ. legatario. Accurſius.

l ¶ Proinde si ſticbum. Supra loquitur vbi testator habebat electionem: hic quando promisit. vt in ſi. huius legis apparet. r ideo aliud ꝙ. ¶. statuit illa precipua ratione: quia. ¶. quod sibi debetur legauit: ergo ceditur actio/ r transit ad legatarium electio. hic vero ſticbum qui sibi debetur legauit: vnde non ceditur actio quia non est legata: sed ius quod habet in ſticbo: vnde non ſticbo sed alio soluto apparet ſticbum non debitum fuisse. r ita nibil videtur legatum: quia in arbitrio est debitoris quid debeat. vt argumen. ¶. de eo quod certo loco. l. ij. ¶. fcuola. dic ergo proinde: id est ergo. quasi dicat vbi non legat ita. vt. ¶. aliud est. Azo.

m ¶ Incerti actio. i. er testō: vel ppium actionis nomē: vbi factum ē in obligatione citra stipulationē. vt no. ¶. de 2di. inde. l. ſ ſi me. ¶. j. ꝛ facit ¶. loca. l. cum plures. ¶. messem.

n ¶ Si ſticbum. boc adiecto quod mihi debetur vt ex superioribus patet. Sed quare non cogitur heres ſticbum redimere ꝛ præstare: sciebat enim testator ſticbum suum non esse quando legabat. vt instituta de leg. ¶. non solum: Respon. illud quando ius nullum in eo vel pro eo habet: als illud legare videtur. vt. ¶. eodem. l. si domus. ¶. ſi. r. l. fcrut. ¶. euentus ergo dubie persecutionis ſticbi legatus videt. vt ꝛ als. C. de liti. aut. nunc si heres.

o ¶ Legatus. facit. ſ. ti. i. l. si titius.

p ¶ Quod si quis. Aut pamphilum. vtrum ipse stipulator vellet. et ideo quia heres habet electionem suo facto soluet eligendo vnū videtur soluta fieri indebita: vnde tenetur. vt. ſ. titu. i. l. qui duos. secus si non habet electionem: tunc enim res soluta præstatur ei cui legata est: ꝛ alteri nibil. idemqꝫ r si soluatur testatori. sicut r cum ſticbum tantum legat vni. vt. ¶. priori. r bocē ꝙ ex euentu ꝛc. vt. ſ. titu. i. l. si titius. r ar. l. cum titius. ¶. heres.

q ¶ Actionem suam. i. actionis 3modū: iōqꝫ melius dixisset exactionem suā. vt. ¶. l. pri. dixit. non ergo cedit actio: qr nō fuit legatū qō in stipulatione continetur. r facit. ſ. de lib. leg. l. si damnatus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

SI pecunia. ¶ Casus. Deposui pecuniam apud titium: postea fecit testamētum ⁊ fidei depositary commisit vt ꝑtet eaꝫ sempronio. certe dū tenetur depositarius ad fidei commissum ꝓstandum: ⁊ si bēs meus ab eo depositario pecuniam repetat/repellet eum per exceptionē: ⁊ quod dixi in depositario idem est in omni alio debitore. Sequen. lex dicit q legatarius a quo relictum ē fideicommissuꝫ non tenetur ad illud nisi legatum ad euꝫ peruenerit. Aiuia.

a ¶ Eiusdē depositarij.
b ¶ Debitori. id est depositario. Accur.
c ¶ Uti potest. sic. j. ō do li ꝓcep. l. dolo.
d ¶ Debitore. ⁊tra. j. ti. j. l. cum pater. §. qui dotale. Sol. si defuncti agnoscat iudicium tenetur vt prędixit. si nō: non tenetur: ꝫ tamen valet vt heres actiōes cedat: vt ibi. ⁊ facit. j. eod. l. si seruus. §. qui margaritam. ⁊. j. titu. 9. l. cum quis decedēs. §. pater. ⁊. j. l. pri.

e ¶ Fideicommissuꝫ. ¶ Peruenerit. vt ⁊ C. cōi. de leg. l. j. §. cū ēm. ⁊. j. ti. j. l. imperator. ⁊. j. ti. 9. l. viij. ⁊. l. cū quis decedēs. §. pater. ⁊. j. l. pri.

SI quis testamēto. ¶ Casus. Legauit titio ⁊ ſticho. r. certe iter ambos habebūt. r. ⁊ nō quilibet. r. Secūdus casus est planissimus. Vlpianus.

f ¶ Si quis testamento. facit. j. de verbo. obligat. l. stipulatio ista. §. euꝫ. ⁊ l. euꝫ qui. ⁊. j. ti. j. l. si plus ribus. ⁊ ō duob⁹ reis. l. reos. §. j.

g ¶ Reliquerat. i. ī boni dimisit.
h ¶ Consecuturos. sic. ē. de lib. ⁊ postb. l. si ita fit. ⁊ de here. instī. l. iterduꝫ. ⁊. l. clemēs. ⁊. l. si ita fuerit. ⁊. j. eo. titu. l. mortuo. in fine.

SI fundū. ¶ Casꝰ. Legauit titio fundum sub conditione. ⁊ bēs meus eundem fundum legauit sempronio sub 2ditiōe. venit postea conditio mei testamēti: ⁊ sic legatuꝫ fundi fuit acquisituꝫ titio primo legatario. postea venit cōditio legati quod reliquit bēs meus: non amittat ꝓpter hoc primus legatarius. ¶ Si seruo. Seruo titij ⁊ sempronij legauit equum meum. certe vnus de dominis potest repudiare legatū alter acquirere. ¶ Stichum. Sempronio ſticbum legauit: ⁊ ita subiunxit: si prędictus sempronius non manumiserit dictum ſticbum lego eum titio: certe anteq̄ annus sit completus sempronius debet habere apud se ſticbum: ⁊ elapso anno ⁊ ſticho non manumisso totum eum ſticbum habebit titius. si autem manumiserit eum infra dictum annum sempronius liber erit.

¶ Qui fundum. Titius habebat fundum in quo erat quedam villa id est domuncula ad fructus colligendos: fecit testamentum hic titius ⁊ legauit mibi fundum prędictuꝫ excepto edificio dicte ville: quid iuris sit. ⁊ certe aut voluit excipere beredi solam ville superficiem aut noluit excipere etiam solum super quo erat dicta villa: aut dubium est quid voluerit excipere primo casu ego legatarius possum vendicare ab herede totum fundum. sed tandiu habebit exceptionem contra me donec permittam eum habitare in dicta villa: ⁊ etiam ire ad dictam villam. Item ⁊ actum per reliquam partem fundi non tamen iure seruitutis cum solum super quo est villa sit legatarij ⁊ etiam totus fundus. vnde res sua fuc rei seruire non potest. Jn secundo casu ego legatarius totum fundum vendicabo excepta villa cum solo. ⁊ seruitutem eundi habebit ad villam bēs per reliquam partem fundi. q⁹ neq; illa villa neq; solus ville est suum. ⁊ ad hoc adducit simile in tertio casu. presumere debemus testatorem voluisse excipere beredi non solum superficiem ville/ꝫ etiam solum. ⁊ sic est idem quod in secundo casu dixi. b. d. vsq; ad. §. fi

Ulpianus. Lex. lxxx.

SI pecunia fuerit deposita apud aliquē eiusꝫ⁹ fideicōmissum vt eam pecuniam prestet: fideicommissum ex rescripto diui pij debebitur: quasi videatur heres rogatus remittere id debitori[n]. Nam si conueniatur debitor ab herede: doli exceptione vti potest[o]: que resvtile fideicommissuꝫ facit: quod cum ita se habet etiam ab omni debitore[p] fideicōmissum relinqui potest.

Idem. Lex. lxxxi.

HIdeicommissum quod a legatario relinquitur ita demum ab eo debetur: si ad legatarium legatum peruenerit[q].

¶ Qui relinquit decē non videtur relinquere viginti. Bart.

Iulianus. Lex. lxxxij.

SI quis testamento[r] titio ⁊ scio decē dare iusserit: nullam hec verba recipiunt ambiguitatē: vt de na dixisse videatur qui decem dixerit.

¶ Propter defectū facultatuꝫ ⁊ propter falcidiā fit diminutio legatorū ꝑ rata. B.

¶ Apud iulianum lib. xxxij. digestorum marcellus notat: is qui fundum reliquerat[s] titio. xxx. legauit: scio. xx. meuio. x. maſſurius sabinus probat titium. xv. seium. x. meuium. v. consecuturos[t]: ita tamen vt ex his ꝓ rata portionis falcidie satisfiat.

¶ Per legatum bēdis nō auferꝫ dominium legatario defuncti. Bart.

Iulianus. Lex. lxxxiij.

SI fundus sub conditione legatum heres pendente conditione sub alia conditione alij[u] legasset: ⁊ post[x] existentem conditionē q̄ prioze testamento proposita fuisset tunc ea conditio sub qua heres legauerat extitisset: dñium a prioze legatario non discedit.

¶ Unus ex dñis pōt repudiare legatuꝫ factum seruo communi. Bar.

¶ Si seruo communi res legata fuisset: potest alter dominus agnoscere legatum: alter repellere[y]. naz in hac causa seruus cōmunis quasi duo serui sunt[m].

¶ Existente cōditione substitutionis facte legatario legatum transit ad substitutū. Bartolus.

¶ Sticbum sempronio do lego: ⁊ si sempronius ſticbum intra annum non manumiserit eundem ſticbum titio do lego: quesitus est quid iuris esset? Respondi sempronium interim totum habiturum: ⁊ si quidem intra annum manumisisset liberum eum effecturū. si autem hoc non feciſſet totum ad titium pertinere[n].

¶ Qui excipit edificium videtur excipere solum in quo consistit in dubio. ⁊ p rē legatam ꝺ bēdi constituit ius eūdi sicut ibat testator. b. d. Bar.

¶ Qui fundum excepto edificio legat: appellatione edificij aut superficiē significat: aut solum quoq; cui edificium suppositum est: si de sola superficie exceperit: nihilominus iure legati totus fundus vendicabitur[o]: sed exceptiōe doli mali oppoſita consequetur beres id vt sibi habitare in villa liceat: in quo inerit vt iter quoq; ⁊ actum[p] in ea habeat. Siuero solus quoq; exceptum fuerit: fundus excepta villa vendicari debebit: ⁊ seruitus ipso iure[q] ville debebitur: non secus ac si duorum fundorum dominus alterum legauerit ita vt alteri seruiret: ꝫ inclinandum est testatorꝫ etiā de solo cogitasse[o]: sine quo edificium cōstare non pōt.

¶ Unus ex bēdibus in specie bēditaria grauatus ꝓ portione sua tātū grauatus videtur: ⁊ estimatio testatoris mibi operatur. Bar.

¶ Si libertus patronum ex. vij.

i ¶ Aliꝫ. si aūt eidē. dicvt j. ti. j. l. vnum. in prin.

k ¶ Dosi. si autē primo. dic vt. j. ad. leg. fal. l. iij. ℔. ⁊ facit. j. de cōdi. ⁊ de mon. l. fundū. ⁊. ē. eod. l. seruo legato. §. j.

l ¶ Repellere. j. ti. j. l. ⁊ p culo. ⁊. ē. c. l. legatarius.

m ¶ Sunt. sic in stipulatione. vt. j. de stipu. ſer. l. j. §. cōis seruus.

n ¶ Pertinere. immo videtur succedere constitutio ad auſidium victorū: ⁊ facē euꝫ liberum. vt C. si manci. ita fu. alie. l. ij. ⁊ nemo pōt facere ꝛc. vt. ē. c. l. nemo. ℞ñ. immo testator potuit ℔ facere. nec ob. d. l. nemo. vt ibi no. Aliter refert ꝓcepit vt manumittat: et tūc succedit ꝙstitutio. aut posuit in eius voluntate: ⁊ tūc nō valet. vt ℔. ⁊ ar. ē. de 2di. instī. l. ℣ba. ℣. Vel certo modo puta vi dicta voluit fieri manumissionē. quo casu cessat constitutio. vt. j. de ℣bo. ob. l. q rome. ℣. ſtatuius.

Additio. Solue aliter ſm ℣. ℣tuꝫ ad ꝓpositū q̄ ℔ nō succedit cōstitutio ideo q̄ testator disponit q̄d futuruꝫ cēt de seruo post tps ℔ bar. ℔.

o ¶ Vendicabitur. vnde supficies sequit solus. vt j. de acti. ⁊ obli. l. obligationi fere. §. placet. ⁊. ē. de pigno. actio. l. domo.

p ¶ Et actum. ⁊ iter in ea habet: sine bis em habitare nō posset: nō tamen erit seruitus. vt. ē. de ser. vrb. prę. l. olimpico.

q ¶ ℔o iure. i. eqſſimo. ſpropie em ponit. sic. j. de solu. ſticbū. §. naturalis. ℞. sed certe imo ibi propue. ⁊ bic dic. i. q̄ erit seruitus de iure q̄ non est superiori casu: non dicas ipso iure/id est sine constitutione. imo constitui debebit. sic. ē. de actio. ēpt. l. si tibi liberum. ⁊ ad boc cogitur legatarius ex voluntate testatoris: cum als non valeret habitatio. secus si talis voluntas non appareret. vt. ē. de serui. rusti. prędio. l. via. §. fin. que ē contra. vel ibi intervnos. vnde sibi imputet qui de seruitute nō sibi cauit. ⁊ facit. ē. si vsufruc. pe. l. j. ⁊ si serui. vendi. l. testatrix. ⁊. j. de serui. lega. l. j. ⁊. ē. co. l. seruum filij. §. fi.

r ¶ Seruiret. q̄ó fieri pōt. vt. ē. cōia prędio. l. iij. §. fi.

s ¶ Logitasse. ē. de serui. rusti. prę. l. qui. duo. cōtra. So. ibi ex eo q̄ aque seruitutē excepat: similiter in. r. pedibus seruitutem excepisse videtur. ℣dē ē arg. pro eo qui legauit nucem vt ꝛ solum videatur legasse ꝛ viaz.

¶ Silibertus. ¶ Casus. Libertus instituit patronum suum bēdem in septē vncijs bēditatis sue. ꝛ meuium ⁊ sempronium in quincꝫ: ⁊ postea legauit ita. quisquis mibi alius a patrono bēs erit cum patrono volgo det titio ſticbum ⁊ pamphilum quorū seruorum quēlibet estimo. xx. aureis. q̄rit q̄d iuris sit: ⁊ certe nō videt patronus oneratus de legato im mo cobēdes sui. ⁊ ideo titius legatarius non poterit petere a dictis cobēdibus patroni nisi illam partem quam in dictis seruis habent. i. de duodecim partibus quincꝫ. S3 pone q̄ ita parum habent in sua parte hereditatis dicti coheredes patroni q̄ possunt ⁊ volunt de dicta parte

dictorū

dictorum seruoꝝ detrabere falcidiam: vtputa qꝝ data pro eis legatario parte quam in seruis bñt non remanet eis dodrans eoꝝ partis ꝛ de seruis non possunt eam trahere: qꝝ diuidi non possunt: ꝛ sic oportet qꝝ estimenꝫ vt quartam partē estimationis earū det eis legatarijs ꝓ falcidia: nungd rem anebit estimatio firma quā fecit libertus idēꝫ testōr si plus vel minus valet quilibet seruoꝝ de vigili aureis: ꝛ certe nō: immo estimabunt sm qđ in veritate valent. ¶ Titio fundū. Ita dixit testator: qdaꝫ. lego fundum titio si decesserit heredi meo deceꝫ: heres debebat dicto titio decem. vnde titius vult ea decem remittere heredi: debere fundum. certe bene potest hoc facere.

¶ Si titius. Cornelius. pone fecit testamentum et titio stichum legauit: iste titius ante q̄ sciret dictum stichum ad se pertinere legauit cū scio. postea heres titij predicti dicit qꝝ legauerat comelius titio dictum stichū: ꝛ illud legatum nō repudiauit: immo habere vult. certe tenetur stichum scio dare. hoc dicit vſqꝫ ad. ſ. si pater. Vi.

a ¶ Et ceteris. scilicet qn q̄ vncijs.

b ¶ Mihi alius. a patrono: scilicet ꝛ ita liquet qꝝ patrono voluit consulere: vt in seruis retineret portionem suā. alij ergo portiōes fuas tantūmodo pstabūt: qꝝ nihil amplius habent nec habere pñt: vt exigaꝫ a patrono cui prosperit testator. ſz aliud in quantitate: ꝛ est ratio qꝝ insolidū prestari pōt de eoꝝ parte quos onerauit testator. Azo. vt. ſ. e. l. ab omnibus. in prin. que est ℨ. ꝛ facit. ſ. ti. ſ. l. ſi tibi. ſ. ſ. ꝛ. ſ. ti. ſ. l. cum pater. ſ. pater qui filio. ꝛ. l. ſi. ſ. ſ. Accur.

c ¶ Titium. legatarium.

d ¶ Quincūce. nam intantum erant illi alij instituti.

e ¶ Non mutat. videbaꝫ ℨ pia qđ modo dixi: aliud in quantitate.

f ¶ Oportet. qꝝ nō remanet eis quarta institutionis. vt instit. ad legem fal. ſ. j. ꝛ facit. ſ. ad. l. fal. l. precia. ꝛ. ſ. ti. ſ. l. cum pater. ſ. pater qui filio.

*Quid ꝓpte fit dare ꝛ quō ꝓ nihil ſcitꝫ ꝛ quō l libet lis. vide pleneq bar. et alios. in. l. vbi autē nō apparet. ſ. fi. deverb. obli. alez. l. Si quis nec caſias. ſ. ſi cer. pe.

g ¶ Potest. sunt enim paria dare ꝛ accepto ferre: vt h. ꝛ. j. de condi. ꝛ demon. l. iulianus ait. ꝛ. ſ. de condi. ob cau. l. ſi mulier. ꝛ. ſ. de calum. l. ij. Accurſius.

b ¶ Pertinere. ptinebat tñ: qꝝ cesserat dies eius. vt. C. qñ di. le. ce. l. fi. ꝛ facit. ſ. eo. l. seruum. ſ. j.

¶ Non repudiauerit. sed quomodo heres titij pōt repudiare iā in seculum legatarium translatum. vt. ſ. quemadmo. fer. amit. l. ſi partem. ſ. fi. Respon. ante aditam hereditatem titij a se. ꝛ sic non est translatū. vt ſ. eo. l. ſi tibi. ſ. ſ. cum seruus. sed tunc nec tibi competit. vñ repudiare non pōt. vt. ſ. de acqui. heredi. l. is qui. Dic ergo hic non dicit qꝝ teneret repudiatio. Accur.

¶ Si pater famī. ¶ Caſus. Jnstitui mihi heredem filium meum impuberem: ꝛ ab eo legaui fundum comelianum titio. postea dicto impubere iusbstituti meuiū: ꝛ ab eodem substituto legaui eundē fundum eidem titio: impubes aduit hereditatē ꝛ dedit legatario fundum: postea habuit locū substitutio meuiū: vult predictus legatarius petere a substituto estimationē predicti fundi quē habuit ab impubere. certe non poterit. sicut essi non debetur legatum nisi semel cū repetitū ē a substituto: ita ꝛ cum idem legatum datū est substituto vt fuit in nostro caſu: ꝛ quod dixi impuberem soluente legatū. ſ. vt non possit iterum peti a substituto. ꝛ idez ē si non solum per eum non remansit: vt eluti: quia legatarius repudiauit: ꝛ idem est si pure legaui ab impubere ꝛ sub cōdi. a substituto. quia nō debebit nisi ex institutione: secus autem econtra. ſ. quādo legaui sub conditione ab impubere: ꝛ pure a substituto: ꝛ pendente conditione legati impubes decedat. sicꝫ locum sibi vendicet substitutio: non quia eo casu expedit legatario habere magis a substituto pure q̄ expectare conditionem sub qua fuit legatum ab impubere. valebit legatum ex sola substitutione. ¶ His verbis. Jta dixit quidaꝫ testator. Lucio titio fundū lego vel alicui eoꝝ: nungd valet legatū: Et certe sic. vñ si lucius. ꝛ titius sunt vtui ambo bēbunt legatū. ſi aūt vnus eoꝝ tñ viuit ille sol? habebit. Ita: dicit vſqꝫ ad. ſ. cum statuliber. Alua.

k ¶ Filio. instituto.

l ¶ Substituto. ſ. pupillariter. ls tacite ſit vulgaris. vi. ſ. de vulg. substi. l. iam hoc iure.

m ¶ Non poterit. vt pote cum habet vel repudiauit. vnde perinde ē ac si haberet.

n ¶ Legata essent. ab instituto ita vt non nisi femel debeantur. vi. C. de lega. l. cū q̄stio. ſ. fi. Vel dic relicta ab instituto impubere videtur repetita a substituto. quod nō valet vt debeantur expressa repetitione: sed ex tacita debent. vt. ſ. e. l. seruo. ſ. si ge. ij. tñ. ꝛ. ſ. eo. l. licet.

o ¶ Filio. ſ. instituto.

p ¶ Fuisset. si habuit vel repudianit. vt. ſ. vel etiā neutrū fuit. vt. ſ. eo. l. seruo. ſ. si quis.

q ¶ Sola. hoc ideo quia nonvalet ab instituto relicta expresse: nec ergo tacita repetitio. vt ar. ſ. ſ. de seruis. rusti. predi. l. ité. ſ. fi. Refert ergo inter sit legatarij valere repetitionem expressaꝫ: ꝛ tunc valet vt hic. an non: ꝛ tūc nō valet. vt. ſ. ꝓpri. rñ. inde est qꝝ q̄dā tacita repetitio nō intelligit: ꝛ valet expſſa. vt. ſ. e. l. ſi fuo. ſ. ſi ab ipubere. q̄ ℨ. Sz videt qꝝ aut er. steuallo relict a substituto ꝛ valet secūdū legatū tantū. aut incōtinēti: ꝛ tūc vtrūq; ex quo eligat petere. vt. ſ. de condi. ꝛ demon. l. naꝫ ad ea.

†De verbo vtriq;. vide glo. in. l. q̄dā cū filius. in ℨ. vtroq; casu. ſ. ō ℨ. obli. l. credito. ſ. duobus. ſ. manda. bal. in. l. ācille. l. iiij. no. C. ō fur.

que ē ℨ. Sol. ibi non erat tacita repetitio p. l. bic sic. ꝛ facit. ſ. de vulga. substi. l. ex facto. ſ. ſi.

r ¶ Ve. ꝓ vel. ꝛ facit. ſ. de bere. instī. l. titius ꝛ seius. ꝛ. l. seq. ꝛ seq.

s ¶ Cui. i. alicui.

t ¶ Utriq;. ſ. debebitur. Accur.

v ¶ Alter. ſ. vixerit.

x ¶ Debebit. er ordine littere hoc intelligiſ. vt. ſ. e. ti. l. cum pater. ſ. pe.

¶ Cum statuliber. ¶ Caſus. Jn testamento meo dedi libertatem seruo meo: sub conditone: si nauis venerit ex asia vſqꝫ ad annum: ꝛ decessi: heres meus eundem seruum legauit titio sub alia conditione: pendente alia conditione legati transiuit annus ꝛ non venit nauis ex asia: sicꝫ conditio libertatis defecit. Certe legatuꝫ relictū ab herede meo sub cōditione de dicto statulibero erit vtile conditione existente sub qua fuit relictum. secus autem si extitisset conditio libertatis: qꝝ tunc extinguitur legatum ab hēde meo relictum. ¶ A filio. Jnstitui mihi bēdem filium meum impuberem: ꝛ ab eo legaui titio stichum. postea ei substitui meum impuberem: ꝛ ab eo legaui titio stichum. postea ei substitui meum ꝛ a substituto dedi libertatem dicto sticho. Certe si impubes perueniat ad libertatem. sicꝫ deficiat conditio sub qua libertas tacite fuit relicta dicto sticho. i. non habeat locū substitutio: legatarius vendicabit stichum ab impubere quondam sibi relictuꝫ. si autem impubes mortuus intra pubertatem ꝛ sic habeat locum substitutio/libertas compte tit dicto sticho relicta sibi a substituto. ꝛ quod dixi quādo dictus stichꝰ fuit legatus pure ab impubere. idem est si sub conditione. hoc dicit tota lex. Aiuianus.

y ¶ Cū statu. titius reliquit sticho libertatē si seius erat ꝓfut. bēs titij legauit eundem stichum si nauis ex asia venerit.

z ¶ Liber. qui debebat esse liber si seius esset consul.

a ¶ Sub conditione. si nauis ex asia venerit.

b ¶ Legatus. ab herede defuncti

c ¶ Deficit. qꝝ decessit seius.

d ¶ Fit. i. fieri potest existente eius conditione.

e ¶ Statuta. si titius fuerit consul.

f ¶ Tunc. ſ. demum: si non habes in textu.

g ¶ Derimit. heredi relictum.

h ¶ Accipit. qꝝ titius factus est consul.

i ¶ Legatum. ab herede relictum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Eius. statute libertatis. ꝛ facit. j. de opti. leg. l. cum ita. in fi.
b ¶ A filio impubere. instituto.
c ¶ Legatus. scilicet seruus. ꝛ dicit quidam sub conditione hac si ad pubertatem peruenerit quod valet. vt. j. cod. l. seruo legato. §. penulti. sed fm hoc idem videtur repetere cum dicit si idem seruus ꝛc. scilicet ꝙ sub conditione fuit legatus.
vnde dic ꝙ pure fuit legatus in primo casu. sed cuꝫ postea relinquitur libertas a substituto videtur relinqui sub cõditione. ꝛ sic videtur adẽptus esse legatum sub contraria cõditione. vt. j. de cõditio. ꝛ demonstratio. l. aliquando. in fi. inde est ꝙ obetur nisi peruenerit pupillus ad pubertatẽ. ꝛ facit. C. de necessa. ser. l. q dam. §fi.
d ¶ Vendicabitur. id est legatarius vendicabit. Accursius.
e ¶ Hoc seruari. videlicet vt seruus iste peruenerat ad libertatem.
f ¶ Legatus. sub. ꝛ liber iussus est a substituto.

QOn quocunqꝫ. ¶ Casus. Ad cui dẽtiã huius. l. no. ꝙ mea res mihi legari non põt. vt. ff. eo. cetera. §. quẽadmodũ. ꝛ in fi nõ fit mea tẽpore quo legat: inuenitur tñ mea tempore quo cedit dies legati: similiter non valet legatũ. sed hec. l. dicit ꝙ si talis inuenitur in eo tempore quo cedit dies legati ꝙ possit mihi auelli non vitiatur legatum. ꝛ de hoc ponit duo exempla. ¶ Primũ ẽ tale. Titius legauit mihi stichum quem sciebat esse alienũ puta gaij postmodũ gaius dñs legauit eũdem stichũ meuto. deinde heres gaij donauit mihi primo legatario dictũ stichũ pendente condi. legati relicti per gaium. venit conditio vnde legatarius gaij vendicat a me primo legatario stichũ quem donauerat mihi heres gaij: qõ postea. vt. ff. eo. ferue legato. §. i. volo agere ex testamento titij etiam anteꝙ vendicet a me stichũ dictus legatarius gaij. certe bene possum. ꝛ est idem in stipulatione. nam si titius promittat mihi ex causa lucrativa stichum quem alienum sciebat: puta gaij: ꝛ gaius dominus eundem stichum legauit meuio sub conditio. postea heres gaij donauit eundem stichum mihi adueniente conditione poterit a me meuius vendicare. ꝛ ideo possum agere ex stipulatione contra titium. Secundum exemplum est tale. Rem absentis causa reipu. vsucepi. postea eaꝫ mihi legauit quidam alius qui non fuerat eius dominus. certe ꝙuis habeam eã ex causa lucrativa. l. vsucapionis: tamen possum agere ex testamento cõtra hẽdes illius qui mihi eã legauit. ꝛ hoc ideo ꝙ potest a me auelli per illum cuius fuit si reuertatur ꝛ in integrũ restitutionem petat. b. d. vsqꝫ ad. §. fundus. Aluia.
g ¶ Non quocũqꝫ. regulariter traditur duas lucrativas causas in eadẽ re ꝛ persona concurrere non posse. vt. j. de actio. ꝛ obliga. l. omnes. binc est ꝙ si res mihi legata ab aliquo fiat mea ex causa lucrativa per alium definit mihi deberi ex causa legati. vt institu. de lega. §. si res. hoc autem est verum si ita fiat mea vt mihi auelli non possit: als secus. de quo hic ponit duo exempla. ¶ Primum. Titius legauit mihi rem gaij pure: deinde gaius eius dominus legauit sub conditione eandem rem seio. heres gaij pendente conditione dominus existens mihi donauit. certe licet sit mea / tamen quia auelli mihi potest per seiũ existente conditione nesui legati: adhuc petam ab herede titij. Aliud exemplum est. Titius ex cã donationis mihi promisit rem gaij pure. deinde eandem gai⁹ sub conditione legauit seio: heres gaij pendente conditione dñs existẽs mihi donauit: qꝫ potest mihi auferri per seium idcirco adhuc agam ex stipulatione contra titium.
h ¶ Die cedente. f. etiam: nam idem si ante. vt insti. de lega. §. si res.
i ¶ Rem. f. gaij.
k ¶ Legata sit. a titio q eã rem sciebat alienam: vel eram iniũctus: ita ꝙ mihi legasset etiam si alienam fuisset. als non teneret heres de euictiõe. vt. C. de leg. l. cum alienam.
l ¶ Cedente. sub. etiam. vt. ff.
m ¶ Eo berede. f. gaij cuius erat res.

ante perimi potest ꝙ dies eius[a] cesserit. ¶ A filio impubere[b] legatus[c]: ꝛ a substituto liber cẽ iussus: siquidem pupillus ad pubertatẽ peruenerit: ab eo cui legatus fuerit vendicabitur[d]: mortuo vero pupillo libertas competit. longe magis hoc seruari[e] conueniet si idem seruus sub conditione ab impubere legatus[f] fit: ꝛ pendente conditione filius intra pubertatẽ decesserit.

☞ Si res ex causa lucrativa nobis debita ad nos peruenerit sub spe recedẽdi: alia actio ex causa lucrativa cõpetens non perimitur. Barto.

Idem. Lex. lxxxiij.

QOn quocunqꝫ[g] modo si legatarij res facta fuerit die cedente[h] obligatio legati extinguitur / sed ita si eo modo fuerit eius a quo auelli non possit: pona mus rem[i] que mihi pure legata sit[k]: accipere me per traditionem die legati cedentis[l] ab eo heredẽ[m] a quo eadem sub conditione alij legata[n] fuerit: nempe agam[o] ex testamento: quia is status eius[p] est: vt existente conditione discessurum sit a me dominium. nam[q] ꝛ si ex stipulatiõe mihi stichus[r] debeatur. ꝛ is cum sub conditione alij legatus[s] esset factus fuerit[t] meus ex causa lucrativa[v]: nihilominus existente conditione ex stipulatu agere potero[x].

☞ Regula catoniana cessat quando impedimentum subest vere: non tamen iuris fictione. b. d. Bar.

¶ Si ex bonis eius qui reipublice causa aberat rem vsu acquisierim: et ea anteꝙ euinceretur mihi legata sit[y]: deide postea euincatur: recte ex testamento petam eã mihi dare oportere.

☞ Quatenus ex te ad me ex causa lucrativa peruenit: eatenꝰ actio ex alia causa lucrativa perimitur. b. d. Bar.

¶ Fundus mihi legatus est: proprietatem eius fundi redemi detracto vsufructu: postea venditor capite diminutus est: et vsufructus ad me pertinere cepit: si ex testamento egero iudex tanti litem estimare debebit quantum mihi aberit[z]. Marcellus. idẽ erit et si partem redemero: ꝛ pars mihi legata est: aut donata: partem tali modo ꝙ põt a me auelli possum agere ex testamẽto. vbi colligitur ꝙ si non posset a me auelli non possem petere ex testamento. nũc dicit quã do efficitur mea ex cã non lucrativa. ꝛ ẽ talis casus. ¶ Titius legauit mihi fundum alienum sciens alienum esse. ego postea emi a vero domino proprietatem dicti fundi detracto vsufructu. postea dominus idemqꝫ venditor nude proprietatis fuit minutus capite: quare vsufructꝰ ad me proprietarium pertinere cepit. ꝛ sic habeo proprietatem ex causa non lucrativa ꝛ vsumfructum ex causa lucrativa. cgi postea ex testamento illius non domini qui mihi fundum predictũ legauit ꝛ petijt fundũ ejus eũ haberem. Certe bñ potuit hoc facere. ꝛ iudex condẽnabit mihi heredẽ legantis intantũ quantum deest pro ꝑcio proprietatis vero dominio: nõ aũt estimationẽ vsufructus: qꝫ eum ex causa lucrativa habeo. ꝛ idẽ esset si emissem a domino partẽ fundi mihi a non domino legati ꝛ partẽ haberẽ ex cã lucrativa. nam partẽ tãtum quã emi petã ab herede non domini qui mihi legauit ꝛ estimationẽ eius consequar: ꝛ aliam partẽ nõ. Sed pone ꝙ titius non dominus pamphile legauit mihi quod ex pamphila nasceretur. postea ego a vero domino pamphilam emi ꝛ ipsa perit apud me: nũquid videor habere partẽ ex cã nõ lucrativa vt sic eũ petere possim ex testamento illius qui mihi legauit? ꝛ certe sicut matrẽ habeo ex cã non lucrativa qꝫ eam emi a domino: ita ꝛ partus ꝙ erat in ventre tempore quo emi. nam ꝛ video als ꝙ si emo pampbilam prægnantem: ꝛ ipsa pariat apud me / ꝛ partus mihi cuincat: habeo actionem ex empto contra venditorẽ pro euictione / ꝙuis mihi non vendiderit partũ erpsse. ¶ Qui gaiũ. Gaius ꝛ lucius mihi promiserũt. r. insolidum. ego feci testamentũ ꝛ ita legaui quibusdam. quod mihi gaius debet lego sempronio. qõ mihi debet lucius lego meuio. Certe heres meus tenetur prestare actiones suas contra vnũ de reis vni legatario: ꝛ alteri legatario tenet prestare litis estimationem. Sed qd si ego testator post testamentũ factũ vnum de dictis reis per acceptilationem liberauit: Certe anibilatur vtrũqꝫ legatus: qꝫ vno de reis liberato / ꝛ alter liberatus est. ¶ Cũ mihi. Titius legauit stichũ aut pãphilũ: ꝛ gaius legauit mihi titi cbũ aut pãphilus, bene possum petere ex vnius testamento stichũ: ꝛ ex altero pãphilum. ꝛ adducit simile planum. Aluia.
b ¶ Aberit. videbatur ꝙ nihil possem consequi cum vsufructus vicem dominij obtineat. vt. ff. de vsufruct. l. iij. ꝛ cum sum consecutus ex causa lucrativa. vt. ff. eod. l. in princi. ꝛ certe immo boc casu vicem seruitutis obtinet. vt insti. eod. §. si cui fundus. ergo proprietas tantũ prestabit. ꝛ intellige ꝙ testator sciuit alienum: vel erat coniuncta persona. vt. C. e. l. cum alienam.

Vsufructꝰ vicem dñij obtinet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Debebo. sic. ff. de ẜben. emp. l. fue rei. ⁊. l. seq.
b ¶ Mercatus sum. ⁊ plus ꝑpter partū. ⁊ sic etiã eus videor emisse: igit mihilo deducto petam vtrãq; estimationẽ. Sẜ ff. j. ti. j. l. si qõ ex pãphilo. Solu. ibi.
c ¶ Ex empto. vt ff. de euic. l. vẽditor. non aũt ad duplã. vt eo. ti. l. si ꝑ gnans. ⁊. l. vacce q̃ fuit ẜ.
d ¶ Prestare. vt ff. j. ti. j. l. qui duos. Sẜ arg. ff. in c. ti. l. si titius. Additio. D cẜ bar. hic ⁊ bere babebat electionem cui nemendi quem volebat: ibi erat electio debitoris. vt no. ff. eo. l. quod si ge. fm Dy. ⁊ hoc ꝓout cõtrarium vadit ad primã partem. ẜ. sed ꝓout opponit ad fi. Dic ꝙ ibi in solutione debitoris: h in liberatione facta ꝑ testatorẽ ꝙ quam ꝑsumit mutatio voluntatis. Bart.
e ¶ Inutile. quia videt testator in vtroq; voluntates mutare. Jo. ⁊ facit ff. c. l. si fi. ẜ. j. de lib. leg. l. nõ solũ. ⁊. l. si dãnatus. ⁊. j. ti. j. l. fideicommissum. ẜ. si rem. ⁊ de accepti. l. i. ⁊. l. per iussurã dum. ẜ. fi.
f ¶ Testamẽtis. f. in quo libet stichꝰ aut pãphilꝰ.
g ¶ Et altero. nũc respõdet. Accur.
h ¶ Possum. h ꝑt colligi vtrũq; esse in obligatione als non possent in eadem re due cause lucrative concurrere. sic. ff. de consti. pec. l. illud. ⁊ semper dicas ꝙ testator sciebat alienum quod legabat. vel erat legatario cõiunctus. vt. C. de lega. l. cum alienam. ⁊ facit. j. e. l. buiusmodi. ẜ. si cui. et ẜ. fictibum.

TItius. ¶ Casus. Titꝰ legauit tibi partem in stichꝺ o nõ dixit er q̃ latere stichi vtruz er dextro vel sinistro: ⁊ scius legauit tibi eidem partẽ eiusdẽ stichi. nec̃ appet quas. certe er vno testamento habebis dimidiam stichi / ⁊ er altero aliam dimidiam ⁊ ita habebis totum stichum. Auianus.
i ¶ Titius stichi. alieni. vñ dic testatorẽ sciuisse alienum vel coniunctum legatario fuisse.
Pars ap pellatione dimidia ve nit,
k ¶ Consequeris. dimidiã. nã appellatione partis dimidia intelligitur. vt. j. de vb. sig. l. nomẽ. ẜ. portionis. ⁊ ita totũ stichũ. vt. j. ti. j. l. meuius. ẜ. duobus. ibi sed si pars ⁊c.

HUiusmodi. ¶ Casus. Testator dixit lego titio cẽtuz si ipe cauerit bẽdi meo se daturũ meuio cẽtũ: certe bñ valet legatuz sicut si dixisset titio lego cẽtum ⁊ rogo euz vt ea restituat meuio valet ergo istud aliud legatũ. lego titio cẽtũ aureos si ipse cauerit bẽdi meo se facturum opus in municipia er cẽtũ aureis. ¶ Si sempronius. Sẽptonius istituit sibi titium bẽdẽ: ⁊ leganit meuio fundũ post biẽniũ: postea titius ꝑdictus bẽs sempronij leganit ꝑdicto meuio cundẽ fundum pure: ergit meuius legatarius cõtra bẽdẽ bẽdis dicti sempronij ⁊ habuit estimationẽ fundi ꝑdicti: certe non ꝑt petere fundus ex testamẽto sempronij. ¶ Si cui homo. Legaui tibi hominẽ in gñe tali modo ꝙ erat bẽdis electio. bẽs elegit stichum dare tibi. tu noluisti accipe: ⁊ postea mortuus fuit stichus. si agas contra bẽdem repellet te exceptione. ¶ Edes quibus. Edes mee seruiebant tuis. tu instituisti me bẽdem ⁊ legasti titio edes tuas dominas sub conditioñe: ⁊ ita me bẽdẽ habẽtẽ dictas edes dominas confuse sunt seruitutes: ego bẽs tradidi dictas edes legatario non imposita fuitute q̃ ꝓius extincta fuerat: certe adhuc ꝑt agere legatarius actione ex testamẽto ꝫtra me: vt reponam fuitutẽ: ⁊ adducit enim duntaxat petere debebo[a].

Quo titulo ad me puenit ancilla eodẽ titulo partus dicitur peruenire. Bart.

¶ Julianus. ꝙ si legatum mihi est quod ex pamphila natum erit ⁊ ego pamphilam mercatus sum ⁊ ea apud me peperit: non posse videri partum ex causa lucrativa habere: qz matrem eius mercatus sum[b]: argumentuz reiẽ ꝙ euicto eo actio ex empto[c] competit.

Si duobus separatim ẜ singulos ex duobus reis actio legetur: bẽs cuilibet ẜolidum satisfacere cõpellet ur: licet ex actione vnius facta ꝑ testatorẽ vtrũq; legatũ perimatur. b. d. Bart.

¶ Qui gaium ⁊ lucium eiusdem pecunie reos habebat si ita legauerit: qõ mihi gaius debet id heres meus sempronio damnas esto dare. quod mihi lucius dẜ id bẽs meus meuio dãnas esto dare eam conditionem heredis sui ꝓstituit: vt heres is necesse habeat alteri actiones suas: alteri litis estimationem prestare[d]: si tamen viuus testator. gaio acceptum fecit necesse est vt sempronij ⁊ meuij legatuz inutile[e] fit.

Si vna er reb⁹ alternatiue debitis ex causa lucrativa efficitur mea: aliam petere potero. Bart.

¶ Cũ mihi stichus aut pãphilus legati fuissent duoz̃ testamẽtis[f]: ⁊ stichuz ex testamẽto consecutus fuissem: ex altero[g] pãphilum petere possum[h]: qz ⁊ si vno testamento stichus aut pamphilus legati fuissent: et stichus ex causa lucrativa meus factus fuisset: nihilominus pamphilum petere possum.

In re que non potest ad oculũ demõstrari due cause lucrative possunt concurrere. Bar.

Marcellus. Lex. lxxxv.

TItius stichi[i] partem tibi legauit: eiusdem stichi partẽ seius tibi legauit: ex vtriusq; testamento consequeris[k].

Legatum sub conditione si cauerit de aliquo dãdo vel faciẽdo assimulatur legato cui in vim modi vel conditionis fideicõmissi onus imponitur. Bart.

Julianus. Lex. lxxxvi.

HUiusmodi legatum[l] si titius heredi meo cauerit centum meuio ẜ daturum: ⁊ heres meus titio centum dato: vtile legatum est: quemadmodum quod alicui legatur vt ex causa fideicommissi restituatur. Eadem ratione[m] hoc quoq; legatuz vtile fit. si titius bẽ redi meo cauerit ẜ i municipio ex centum aureis opus facturũ tũc ei centum aureos heres meus da re damnas esto.

Due cause lucratiue ex persona duoz̃ qui babẽtur loco vnius iudicantur ac si ex testamẽto vnius procederent. Bart.

¶ Si sempronius titium heredẽ instituerit: ⁊ ab eo ꝓst biennium fundum dare iusserit meuio: titꝰ deinde ab herede suo eundem fundum meuio presenti die[n] legauerit: ⁊ meuius ꝑcium fundi ab herede titij accẽpit: si ex testamento sempronij fundum petere velit exceptione repelli[o] potest ẜ precio fundi contentus non erit.

Debitor generis re oblata ꝑempta liberatur. Bar.

¶ Si cui homo[p] legatus fuisset ⁊ p legatarius ſtetiſſet quominus stichuz[q] quem heres tradere volebat acciperet mortuo sticho[†] exceptio doli mali ꝓderit heredi.

Actio ex testamento durat ad rem si res ẽ tradita legatario: non tamẽ perfecte. hoc dicit Bart.

¶ Edes[r] qbus heredis edes seruiũt. Vel dic cauet bẽdi. f. sic vt valeat. puta recipiẽti nomine meuij. ⁊ sic cedet meuio. vt arg. ff. de neg. gest. l. pe. Jtẽ quid si titius non vult legatũ: Rñ. non cogetur cauere: qz nec bẽs adire posset. ꝑ singulari relicto. vt. j. ad treb. l. cogi. ẜ. gñaliter.

Eadẽ ratione. ⁊ hic oppone ⁊ respõde vt ꝓius.

Pñti die. f. cuius solius ratione valet ẜ sequẽs legatum: scz ꝑpter repsentationẽ. alioquin non valet eo ꝙ eidẽ meuio titius teneretur. vt insti. de leg. ẜ. econtrario.

Repelli põt. qñ testator duplicare legatũ nec potuit / nec voluit: ẜ solutionẽ dũtaxat accelerare. Rñ. nõ potuit dico: qz debitum eidẽ: z qz ius qõ bẽs scz retẽtionẽ biẽniũ legare videt. vt. ff. de l. si domus. ẜ. fi. Sẜ 5. insti. eo. ẜ. hac rõne. ⁊. ff. de l. plane. ẜ. fi ẜ duoz̃. vbi distinguit ꝓmo reuꝑ estimatio habita fuerit: ẜ ibi er testamẽtis ꝓius diuersoz̃. ẜ bẽdis q ẽ vnus cũ testatore. vt in auc. de ureuirã. a mo. ẜsti. colla. v. in prin. ⁊ facit j. e. l. si mihi sempronius. ⁊. j. ti. j. l. vnũ er familia. l prin. ⁊. l. statuliber. ⁊ l. meuius. ⁊. l. lucius. ẜ. pe. ⁊. ff. de l. si fundũ. sub conditione. in prin. ⁊ ar gu. j. de verb. obli. l. si ꝓpulatio.

Si cui homo. in gñe: ẜ si in specie ipso iure interitu speciei liberat ref. vt. j. de solu. l. qui decem. in prin.

Stichum. mediocrem.

Volebat. bẽs ergo eligeꝛ: quia non erat in familia. vt not. ff. eo. l. si quis a filio. ẜ. pe.

Edes. dominantes.

† Limitabis hũc tertũ dũ videt sentire debitorẽ generẽ liberari re oblata ꝑempta. g. ff. j. ti. j. l. si qõ ibi no. bal. C. ẜ nauti. feno. vt procedat qñ creditor legre oblata tam recipe recusauit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Impositā. nam oportet q imponatur. nam confusa fuerat seruitus additione hereditatis. Accur.

b Non plenū. inspecta vniuersitate non ipsa re. 7 facit. ff. de so. l. etiaz. 7 j. eo. l. si legatum. ff. fi. 7. 3. de seruit. l. papinianus.

c Legatum. sub conditione vel in diem. aliquin cum sua esset res nulla etiam esset emptio.

uiebant legate sunt 7 tradite legatario non impositā seruitute dixi posse legatarium ex testamento agere: quia non plenum[b] legatus accepisset. nam 7 cum qui debilitatum ab herede seruum accepe-rit: recte ex testamento agere.

☞ Qui rem legatam sibi emit debet habere rem 7 preciū non soluere: q8 si soluerit potest repetere medijs competentibus hic expressis. Bar.

C Qui seruū ex testamento sibi legatum[c] ignorans eum sibi legatum ab herede emit[d]: si cognito legato ex testamento egerit: 7 seruum acceperit actione ex vendito[e] absolui debet: quia hoc iudicium[f] bonefidei est: 7 continet in se doli mali exceptionem. q. si precio soluto ex testamēto agere instituerit/ hominem consequi debebit[g] 7 actione ex empto precium recuperabit: quemadmodum recuperaret si homo eiuctus fuisset[h]. q. si iudicio ex empto actus fuerit[i]: 7 tūc actor comperit legatus sibi hominem esse: 7 agat ex[k] testamēto: nō aliter heredem absolui oportebit q si precium restituerit: 7 hominē actoris fecerit.

☞ Si pater pro dotat. pmittēdo: postea legat: videtur pro dote legare. b. d. Bar.

C Cum pater pro filia sua dotis nomine centum promisisset: deinde eidem centum eadem[m] legasset doli mali exceptione heres tutus sufficit si heredem liberet. nec exigitur q instrumentum reddat: et impleße conditionem videtur vt sic legatum habeat. C Si titio. Stichū titij seruum legaui eidem titio 7 meuio non valet legatum quantum ad titium: quia res sua sibi legari non potest: nunquid ergo meuius totum habebit ex testamento? Et certe non, immo medietatem tantum.

C Stichum aut. Ita dixit testator. Stichus aut pamphilum lego titio. 7 sit electio heredis quē det. certe si vnum heres eligat 7 ille decedat liberatus est heres. et quo autem vnus elegit heres non potest mutare voluntatem. C Legatus. Ita dixit testator. Lego titio fundum cordianum et mācipia mea que i meo fundo erunt tēpore mortis mee. postea ancilla aufugit ante mortem testatoris: de dicto fundo 7 alibi peperit. certe nihi lominus habebit eam titius 7 etiam partum ei[o].

C Si titio. Legaui titio ad suam electionem stichum aut pamphilum: postea vnū de dictis seruis aly donaui. certe alter remanet i obligatione. C Quib9 ita. Siue ita dicat testator. Titio 7 meuio singlos fuos lego. siue ita. Titium seruum lego. meuio alterum seruum lego. semper habebit quilibet eorum vnū seruum insolidum. non autem erunt eis communes pro indiuiso ambo serui. C Si 15 cui. Quāuis legatarius possit eligere vtrum agat pro legato actione ex testamento an rei vendicatione: tamen quilibet heredum suorum non potest ita eligere. vnde si vnus eligat actionem ex testamento 7 alter rei vendicationem non admittuntur. si autē consentiant in vnaz actionē vel sua sponte: vel etiam iudice ad hoc eos constrigēte bñ admittuntur ambo. Vtiua.

Debitus esti extigue ref cōfulōe per reg. illā q8 meus est amplit9 meū fieri nō pt. Vide spec. i ti. de loc. §. nūc aliqua. verū. ltr v. et no. in. l. stichū. §. adhuc. j. de solu.

C Debitus. q8 Casus. Ipo filia mea promisi in dotē. c. genero meo: 7 postea eadem filie eidem. c. legaui. certe si agat contra heredem meum filia ex legato 7 gener ex promissione exceptionem doli idem heres habebit. C Si ita. Titius dedit ei/ sempronij m. xij. pone. 7 habebat inde c barcam sempronius: forte titius predictus fecit testamētum 7 legauit dicto sempronio. r. hoc modo. Heres meus det decez sempronio si idem sempronius redd iderit ei instrumentum in quo teneor ei ad. xij. certe perinde ē ac si dixisset. heres meus det. r. sempronio si sempronius eum liberauerit a debito. xij. aut ergo pdictum instrm extat. aut si certet non sufficit creditori eidem q8 legatario. l. sempronio instrumentum reddere vt testator dixit: imo necesse ē q etiam bēdē liberet p acceptilationem si vult habere legatum. si aūt nō extat: nō curo quādo inter ciderit:

C Conditio de instrumētis reddendis continet in se etiam liberationem prestari: q8 solum sufficit si instrumenta reddi non possunt. hoc dicit Bar.

C Si ita legatus cuī cēt. si tabulas chyrographi mei heredi meo reddiderit heres meus ei decē dato: hmōi cōditio hāc vim hz: si bē redē meus debito liberaucrit[p]. q. re 7 si tabule extabūt nō intelligetur conditioni satisfeciße creditor nisi acceperit heredi fecerit. 7 si ta būc i rerū natura nō fuerit existimabit ipleße conditionē si heredē liberauerit. nec ad rez ptinebit iam tūc cū testīm fieb at tabule iterade rit an postea vl mortuo testatore.

☞ Qui nō admittit ad partē iure actionis: facit partez si hz ius retentionis etiam iure suo. hoc dicit Bar.

C Si titio[q] et meuio legatus fuerit stichus qui titij erat/ debebitur pars[r] stichi meuio. nam titius q9 sibi ad legatum non ad mittatur partem faciet.

☞ Ei qui hz electionem ex vltima volūtate variare non licet. b. d. Bar.

C Stichus aut pāphilū vtrū bē res meus volet[t] titio dato: si dixerit heres stichum se velle dare: stichō mortuo liberabit. cum aūt semel dixerit heres vtruz dare velit

† Alio potuit hoc voler volas et voluero. No. Bal. in l. verbū C. de fideiō. glo. et doc. in l. hec vēdictio. l. psi. in ff. obstricti. 3. de j bē. emp. tu vide meli9 ff albi. in cle. j. §. volum9. et ibi card. in cle. j. de re. permu. 7 in cle. j. fl. decēti.

† Pars qñq; fit qñq; non.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

idē. vt. j. ti. j. l. si mihi pure. Jté sunt arg. ℨ. ℨ. de auc. tu. l. si seruus cōis. ⁊. j. de stip. ser. lutē. ⁊. l. proinde. ⁊. j. tī. j. l. cum pī. ℨ. libertus. concor. j. de leg. prestan. l. ij. ℨ. ij.

a ¶ Non potest. imo videt q sic: qr vbū volet tractū hz ⁊c. vt. j. de vbo. obli. l. si quis stipulatus. q ē ℨ. Solu. bic erat electio debentis / ibi stipulatoris. vnde ne sit bic in eius potestate an debeatur nō debeatur mutare. vt C. de eo quod cer. lo. l. ij. Sed certe idem si legatarij esset electio. vt. j. ō op. lega. l. apud aufidium.

✠ Istam ℨ bar. bic. Dic ergo ✠ aliud in stipulatione q̄ in legato: quia bic facta electione statim fit res legatarij: ⁊ ideo mutare non potest. vt. d. l. apud aufidius. ⁊ j. titu. j. l. statuliberus. ℨ. sticbum. in stipulatione secus. Jtem sunt argu. contra. j. de sepul. viola. l. ij. ℨ. penulti. ⁊. ℨ. depo si. l. j. ℨ. penul. ⁊. j. deverbo. obligatio. l. eum qui certarus. ℨ. j. ites facit. j. de solu. l. sticbum. in pnāp. ⁊. j. titu. i. l. si is cui.

Addino. Dic q istud ē fauore vltime volūtatis ſm Bar. bic.

b ¶ Dum moriar. sic. j. ō fun. instru. ⁊ strū. leg. l. seie. ℨ. pampbile. ⁊. ℨ. de bēdibus institutē. l. er fasto. ℨ. fina. ⁊. j. de auro ⁊ argen. lega. qui vtroh. et j. ti. ij. l. quesitum. in pncip. ⁊. l. seruus. ⁊. l. si ita. Accursius.

c ¶ Sequatur. accessorij sequitur principale. sic. j. de pecu. le. l. ij.

d ¶ Mallet. Er boc non tant quidam q alis legatarius non eligeret nisi a testatore ei data esset electio: sed est falsum. et bic sub. maxime: si enim boc casu beredi daret electionēz posito q testator nō dederit legatario ias eligeret pampbilum: ⁊ sic legatum esset inutile: qō esse non debet: immo sic interpretari debet vt valeat. vt. j. titu. i. l. titia. ℨ. lucius. ⁊ arg. u. j. eo. l. plane. ℨ. si cui. ⁊ facit. ℨ. eo. l. si tibi. ℨ. fina. ⁊. l. seq. et l. non quocunq. ℨ. fi.

e ¶ Quibus. sic. ℨ. de vsufruc. ac. l. fi.

f ¶ Uti vellet. cuz plures ei competant. vt. j. ti. j. l. cum filius. ℨ. varijs.

g ¶ Simul. secus si separatim. vt. j. l. ptori.

b ¶ Jn personam. scilicet ex testamento. ⁊ facit. ℨ. de vsufru. l. quotiens. in principio. contra. Solu. ibi: ⁊ de serui. rusti. prediorum. l. itinere. contra. Solu. ibi. Item facit. ℨ. quibus mod. vsufruct. amit. l. ij. in princip. ⁊. ℨ. finali.

D Uobus. ¶ Casus. Legaui coniunctim fundum duobus: alter egit actione ex testamento. ⁊ fuit consectus estimationem medietatis fundi. alter vult fundum totum vendicare. certe non potest. Viuianus.

i ¶ Duobus coniunctim. re ⁊ verbis: vel re tantum. vt. C. de cadu. tol. ℨ. vbi autem. ⁊. ℨ. finautem.

k ¶ Personalem. ex testamento.

l ¶ Vendicare. per rei vendicationem.

m ¶ Voluit. pro virilibus portionibus. vt. ℨ. eo. l. si mibi. in princ. ⁊. l. si pluribus. in princ.

S Ji tibi homo. ¶ Casus. Sticbū seruum meū obligaui titio ⁊ seruum eius mutare sententiam non poterit[a].

¶ Qui est in fuga videtur esse in loco a quo recessit. b. d. Bar.

¶ Legatum est ita: fundum cornelianum et mancipia que in eo fundo oum moriar[b] mea erunt bere res meus titio dato: ancilla que in eo fundo esse consueuerat mortis tempore cum in fuga esset enixa est: quero an vel ipsa vel partus eius legato cedat. Respondi ancil la q̄ius ⁊ fuga sit / legata videtur. ⁊ licet fugitiua erat: perinde habetur ac si in eo fundo fuisset mortuus et patrefamili. huic consequens ē vt partus quoq; matrem sequatur[c] ⁊ perinde legato cedat ac si fundo editus fuisset.

¶ Si vna ex rebus alternatiue legatis a testatore donatur: alia in legato remanet. Bartolus.

¶ Si titio sticbus aut pamphilus vtrum eorum mallet[d] legatus est: deinde pamphilum testator titio donauerit: sticbus i obligatione manet.

¶ Coniunctio verbalis non inducit ius accrescendi in rebus prorsus diuersis. boc dicit Bartolus.

¶ Quibus[e] ita legatum fuerit titio et meuio singulos seruos do lego: constat eos non concursuros in eundem seruum: sicut non concurrunt cum ita legatur: titio seruum do lego: meuio alterum seruum do lego.

¶ Plures simul venientes ad legatum cōcordare coguntq qua actione agant: secus si veniant separatim. b. d. cum. l. sequen.

¶ Si is cui legatum fuerat anteqū constitueret qua actione vti vellet[f] decessit duobus heredibus relictis: legatum accipere simul[g] venientes nisi consenserint / non poterunt. quare q̄diu alter rem vendicare vult: alter in personas[h] agere non potest. sed si consenserint rem communiter habebunt. consentire autem vel sua sponte debent: vel iudice imminente.

Paulus. Lex. lxxxvij.

D Uobus coniunctim[i] fundus erat legatus: alter ex bis partis estimationē per actionem personalem[k] abstulit. alter si totum fundum vendicare[l] velit exceptiōe doli mali repellitur pro parte dimidia: quia defunctus semel ad eos legatum peruenire volu[it][m].

¶ Si res mea pignorata mibi legat ab extraneo tenetur bere mibi soluendo pignus liberare. b. d. Bart.

Iulianus. Lex. lxxxviij.

S Ji tibi homo[n] quem pignori dederas[o] legatus ab alio fuerit: actionem ex testamento ba bebis aduersus beredē vt pignus luatur[p].

¶ Qui consecutus ē estimationez totiq; a granato singulariter: nil debet consequi a granato vltra. Bar.

¶ Si testamento sticbus ab vno beredē legatus fuerit meuio: ⁊ eidem codicillis idē sticbus ab omnibus heredibus[q] ⁊ anteq̄ codicilli aperirent meuius litis estimationem consecutus[r] fuerit: ipso iure vendicari ex codicillis non potest[s]: quia testator semel legatum ad eum peruenire voluit.

¶ Rei legate vere dominium transit ab adita hēditate: ⁊ eodē modo debētur que rei legate accedunt. Bar.

¶ Cum seruus legatur ⁊ ipsius serui status: ⁊ omnium que persona eius attingunt in suspenso[t] ē. nam si legatarius repulerit a se legatū: nunq̄ eius fuisse videbitur. si nō repulerit: ex die adite hereditatis[v] eius intelligitur ſm hāc regulam. ⁊ de iure eorum que per traditionem seruus acceperit aut stipulatus fuerit: deq; bis que legata vel donata ei fuerint statuetur: vt vel heredis vel legatarij seruus singula gessisse estimetur.

¶ Actione personali ex testamento non potest conueniri beres nisi pro hereditaria portione: etiam si insoliduz rem possideat.

e. l. si fundum. ℨ. si pater.

r ¶ Consecutus. peredo sticbus non estimatū: ſz qr nō ꝑstitit eū inestimatum damnatur ille beres a quo fuit relictus.

s ¶ Non pōt. qr nullum commodum esse pōt. Als ℨ. j. ti. j. l. meuius. circa princ. Jtem contra ea. l. ℨ. eum. Sol. ibi. ⁊ dic plene. vt ibi notatur. Accursius.

t ¶ Jn suspēso. nec ob. j. e. l. legatū. ℨ. fi. qr refert an suspēdat legatū erpsim vt p dī. vt ibi. aut tacite: vt qr legatarius deliberat vt ℏ. ibi ergo nō suspenditur: sed statim extinguitur seruitus.

v ¶ Adite hereditatis. no. quando dominium rei legate transit in legatarium / sic. j. titu. j. l. mortuo. in princ. Sed alij dicūt a morte testatoris. vt. j. de fur. l. a titio. ⁊. ℨ. de nox. l. si seruus leg. ⁊. ℨ. de pecu. l. sed si dam num. ℨ. j. ⁊. j. titu. j. l. legatum. Sed primo inspecta veritate iste alie de fictione. ⁊ facit. ℨ. de reb. dub. l. quedam. ⁊. j. de furt. l. siis qui. ⁊. l. si dominium. ⁊. ℨ. de reb. eo. l. magis. ℨ. fundum autem. ⁊. ℨ. de. l. legatarius. ℨ. j. ⁊. l. apud. ⁊. l. seruum. ℨ. j. ⁊. ℨ. si cer. pet. l. proinde. ⁊. j. ſ q d in frau. pa. l. j. ℨ. vtrum.

p ¶ Luatur. pignonis ēm luitionem potius legasse q̄ dominuz eius voluisse testatorem est verisimile. R. Sed arg. u. contra. j. titu. j. l. meuius. ℨ. penul. Et nota bic q valet legatum rei mee in qua alius habet ius. ✠

q ¶ Ab olbus bēdibus. sicus si ab alio specialiter eadem res. vt. ℨ. eo. l. quid ergo. ℨ. j. ⁊. j. e. l. seruo. ℨ. j. ⁊ facit ad boc. ℨ.

✠ Pone ex emplū vt in l. j. C. de vsufru. leg. l. in re testatorꝫ alteri locata. ⁊ ediuer so an possit legari ⁊ si qua q̄ habet ius. no. in. l. cū alle nz. ℨ. de legatis.

Dsiuz rei legate q̄ transeat in legatariū.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Si fundus.plana ẽ lra.ꝛ facit.ſ.ti.ſ.l.vnꝰ ex familia.§.ſi rem.

b ¶ Valet. qꝛ ei vẽdicanti decetero non obſtabit exceptio que cõpetebat ſuperficiario.vt.ſ.de ſuperfi.l.i.§.qõ ait.

c ¶ Lucrifaciat. Sꝫ nonne ſuperficies ſequebatur ſolum.vt inſtit.de re. diui.§.cum in ſuo? Reſpon.ſic:ſed per hoc dicitur lucrari : quia petet rem exceptione nõ obſtãte.ꝛ facit.ſ.e.l.ſi domus. §.fina.

Filio pi. ¶ Caſus. Filium meũ quaꝫ in poteſtate habebã heredem inſtitui cum quibuſdam aliis et ei prelegatum dedi: filius vult abſtinere ab hereditate ꝛ legatum conſequi: dicebãt coheredes ſui.tu impugnas iudiciuꝫ patris tui abſtinendo ab hereditate ſua: vnde non debes aliquid ex eo conſequi: queritur quid iuris ſit.ꝛ dicitur qꝫ bene habebit legatum ꝑ̃uis ab hereditate abſtineat.niſi ego pater voluiſſem eum abſtinere prelegatum predictuꝫ quaſi adiuvit hereditatem meam : quia tũc non habebit niſi adeat.ꝛ bene dixi filium in poteſtate conſtitutuꝫ debere habere legatuꝫ: etiã ſi abſtineat ab hereditate patris quando nõ apparet contraria voluntas patris:qꝛ ideꝫ dicitur in emãcipato.ꝛ in poteſtate conſtitutus nõ habet minus uis abſtinendi ꝓ pretorem ꝑ̃ habeat emãcipatus ꝓ iuſ ciuile. hoc dicit vſqꝫ ad.l. qd ergo. Vmianus.

d ¶ Petitionez. quia nõ dẽ:gatur:vt.C.eo.l. cũ reſponſo.ꝛ.ſ.de cerce.ti. do i.l.apud.§.ſi quis.et ſ.eo.l.qui ſtibulos.§.fi. ꝛ.l.ſeq.ꝛ.ſ.eo.l. queſtũ. §.duobus. Sꝫ contra.ſ. ti.ſ.l.miles.§.fi.nam tibi decedẽs:ꝛ ſic repudians non hꝫ nec tranſmittit legatum ꝓto ſua parte ꝛ ita non valet. Solu.ħ repudiauit ibi deceſſit que non ſunt paria:qꝛ cũ repudiat ertat conditio tacita ſub qua valet ꝓto ſua parte at cum moritur ante aditam hẽditatem vt ibi:non ertitit conditio eo viuo.ꝛ ſic non tranſmittit ꝓto ſua parte vt ibi:ꝓto alia enim ſemper valet:ꝛ ideꝫ trãſmittit:vt ibi. Itẽ contra.ſ.de ercep.do.l.fi.§.fi. Sol.vt.C.eo.l. cũ reſpõſo.

Additio. Vel dic ſm Bar.ħ ꝙ ibi legatum habebat in ſe aliam conditionem ꝙ iſtam ſi hẽs non erit:quia conditio appoſita in inſtitutiõeui debatur repetita in legato.

e ¶ Juſtis. vel non iuſtis.nam ꝓto ratione voluntas.vt.ſ.ad trebel.qꝛ poterat.ꝛ facit.ſ.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.ſi in teſtamẽto.in fi.ꝛ.ſ.tit.j.l. ſertiam. Accur.

f ¶ Am nec. Abſtinere.pmittit enim qõ ius ciuile non facit.vt.ſ.de acquiren.heredi.l.neceſſarijs.ꝛ inſtit.de here.quali.ꝛ diffe. §.ħ bis. Accurſius.

Uid ergo. ¶ Caſus: Pater ita prelegauit filio quem habet i poteſtate ħ ampliꝰ ꝙ hꝫ in hẽditate mea prelego ei centum: nunquid erit idẽ quod dictum eſt quando pater non dixit ħ amplius.ſ. vt patris hẽditate volẽs adire in poteſtate conſtitutus nihilominus hẽat plegatum:ꝛ certe fic.niſi probetur per cohẽdes,patrem noluiſſe eum habere plegatum niſi adeat hẽditatem ſuam. Sed quid ſi plures filios pa ta tres ſibi inſtituit pater ꝛ inter eos diuiſit totam hẽditatem ꝛbis lega tozum/hoc modo.vm heredi lego tertiam hereditatis. ſecundo aliam tertiam,ꝛ tertio aliam tertiam:ꝛ vnus eozum vult repudiare ſuaz tertiam iure hẽditario,ꝛ eandem habere iure legati:nunquid põt? Certe nõ.viſimile ẽ erſi in hoc caſu ꝙ non aliter vellet eos habere ea que aſſignauit niſi hẽdes exiſtant.ꝛ ħ dicit littera voluntatis ratione.ſ.ſpente. Vmianus.

g ¶ Plane. Fecit quidam teſtamẽtum ſuum:filios ſuos hẽdes iſtituit: ꝛ diuiſit inter eos bona.vt vnus hſet vltra rb:num:ꝛ alter citra rbenũ.

¶ Si fundus[a] ab omnibus heredibus legatus fuerit qui vnius heredis eſſet:is quidez cuius fundus eſſet non amplius ꝙ partem ſuam preſtabit:ceteri in reliquas partes tenebuntur. ¶ Valet[b] legatum ſi ſuperficies legata ſit ei cuius in ſolo fuerit:licet is dominus ſoli ſit.namꝙ conſequetur vt hac ſeruitute liberetur: ꝛ ſuperficiem lucrifaciat[c].

Suus vel emancipatus ſi ſe abſtinet prelegatum in totum conſequitur niſi teſtator aliud voluerit:vel prelegata loco heredi tatis poſuerit,hocdicit vſqꝫ ad.l. queſituꝫ. Bartolus.

Papinianus. Lex.lxxxix.

Filio pater quem in poteſtate retinuit heredẽ ꝓ parte inſtituto legatum quoꝙ reliqt: duriſſima ſententia eſt exiſtimantium denegandaꝫ ei legati petitionem[d] ſi patris abſtinuerit hereditate:non enim impugnatur iudiciuꝫ ab eo ꝙ iuſtis[e] rõnibus noluit negociꝫs hereditarijs implicari.

Marcellus. Lex.xc.

Sed ſi non alꝫs voluit cuꝫ ſter habere legatum niſi hereditatem retineat: tunc neqꝫ adverſus coheredem dandam et legati petitionem ſm ariſtonis ſententiam conſtat: cum ipſi filio non videretur eſſe ſoluendo heredꝫ tibi ita eſt licet non cõditionaliter expreſſit:intelleriſſe tamẽ manifeſtiſſime approbetur.

Julianus. Lex.xci.

Am nec emancipatus hereditate omiſſa legatum ab herede petere prohibetur: pretor enim permittendo his qui in poteſtate fuerint abſtinere[f] ſe hereditate paterna: manifeſtum fecit ius ſe in perſona eozum tribuere: quod futurum eſſet ſi liberum arbitrium adeunde hereditatis habuiſſent.

Papinianus. Lex.xcij.

Uid ergo ſi ita legauerit ħ amplius filio meo non dubie voluntatis quidem queſtio erit: ſed non abſimilis eſt prioris caſus circa filij prouidentiam niſi cuidens voluntas contraria patris pbetur. Plane[g] ſi pluribus[h] filijs inſtitutis inter eos verbis legatozum bona diuiſerit[i]: voluntatis[k] ratione legatozum actio denegabitur ei qui[l] non agnouerit hereditatem.

A filio inſtituto poteſt legari pñ vel alteri cuicunꝫ in eadem poteſtate conſtituto. Bar.

Julianus. Lex.xciij.

Uæſitum eſt ſi filiuſſa.qui filium habebat heres inſtitutus fuiſſet[m] cum eſſet vterqꝫ in poteſtate aliena an ab eo filio eius legati poſſit:Reſpondi: cuꝫ poſſit a filio patri legari[n] conſequens ẽ vt vel fratri ipſius:vel filio:vel etiaꝫ ſeruo[o] patris fui legetur.

Silibertatis dies ꝛ legati cedit ſimul: vel libertatis prius valet legatum:ſecus ſi prius cedit dies legati.b.d.Bar.

nunciſſe ꝙ hẽbat citra rbenuꝫ hꝫ ſi quolibet ceſpite medietatẽ iure ſuo: alterã medietatẽ iure plegationis.ſi aũt velit hẽre id qõ hꝫ iure plegationis:aliud repudiare nõ põt. Sꝫ ꝛ.ſ.e.l.ꝙ filiab⁹.§.ſi. Sꝫ ibi plegatũ ẽ a teſtatore.hic autem hꝫ illud prelegatum a lege.

b ¶ Si pluribus.hic intẽdit ꝙ qñ plures ſunt inſtituti/ vnuſquiſqꝫ ſuã partẽ partim hꝫ iure coheredis.ꝛ ſic iure prelegati:partim ſuo iure habet. ſed ſi id qõ ſuo iure habet noluit/nõ põt habere aliquid iure cohere dis:ꝛ ſic iure plegati: qꝛ hꝫ a lege.ꝛ ſic nõ ob.ſ.e. l.ꝙ filiabus.§.ſi .vbi hꝫ a teſtatore prelegatum.

i ¶ Bona diuiſerit.ſꝫ nõ omnia ſed maiorem partem: alia bona induiſſe reliquit.ħ.

k ¶ Voluntatis. preſumpte. cum enim pater inter eos diuiſerit omnia : vel partem maiozẽ veriſimile eſt non aliter velle eos habere aſſignata niſi eſſent heredes.

l ¶ Ei qui. cui ꝓ diuiſionem maiozẽ partem aſſignauerat quã ab inteſtato habiturꝰ erat.et facit ſ.fa.ber.l.ſi cum pater.

Ueſtiũ. ¶ Caſus. Filiuz er eo nepotem habebã in poteſtate dictⁿ filius heres fuit inſtitutꝰ a ꝙdã extraneo ꝛ ab eo fuit legatũ dicto nepoti meo. certe valet legatũ. ꝛ etiam ſi legatum fuiſſet fratris ꝑdicti inſtituti.vel etiã ſeruo ſuo vel patris ſui valet legatuꝫ. qꝛ etiam a filio meo inſtituto poteſt mihi legari.

¶ Preſenti. Quãdo in teſtamento meo dedi pu relibertatẽ ſeruo meo bñ poſſum ei legare vel volo pure:vel volo ſub conditiõe.ſi aũt dem ei libertatẽ ſub conditione:ꝛ do ei legatuꝫ pure:qñqꝫ valet legatũ: quandoqꝫ non.nam ſi conditio libertati appoſita põt adimpleri ante aditam hereditatem:ꝛ ſic tempore quo cedit dies legati ſibi ſeruo pure relicti inuenitur liber. vnde poteſt ſibi acquirere. dies aũt dicti legati cedit ab adita hẽditate.vt.C.de cadu.tollẽ.l.i.§. in nouiſſimo.ſi aũt conditio libertati appoſita non poſſit adimpleri ante aditam hẽditatem ſi alius eſſet inſtitutus:de quo ponit duo exẽpla/ non valet dictum legatum.quia cum dies eius cedit.ſcilꝫ ab adita hereditate inuenitur ſeruus heredis.vnde ſibi non poteſt acquirere legatum dictus ſeruus:nec hẽdi:quia iam eſſet hẽs ꝛ legatarius : quod eſſe non dꝫ.quod aũt dixi valere legatum pure relictum ſeruo cui data eſt libertas ſub conditione:ſi conditio poſſit adimpleri ante aditam hereditatẽ ꝛ adimpleta ſit.fallit in vno caſu.veluti quando ſtichum ſeruũ meum inſtitui mihi heredem neceſſarium : ꝛ pamphilo ſeruo meo dedi libertatem ſub tali conditione que poſſet adimpleri ante aditam hereditatẽ ſi alius eẽt inſtitutus.ꝛ idẽ pamphilo aliquid pure legaui. quia hoc caſu ſtatum mortuo teſtatore ſtichus heres eſt:ſiue velit ſiue nolit. vñ non põt inueniri aliqua conditio que in hoc caſu poſſit adimpleri ante aditam hereditatem.tempore ergo quo cedit dies legati:ſcilicet adite bere ditatis inuenitur ſeruus(vt dictum eſt) ſibi legatum acquiri nõ poteſt nec heredi.vnde iudicatur non valere. Hoc dicit vſqꝫ ad.§. duobus. Vmianus.

m ¶ Inſtitutus fuiſſet.a patre ſm quoſdam:immo ab extraneo vt ſtatim innuit cum dicit aliena.

n ¶ Patri legari,etiaꝫ pure:qõ dicit.ſ.e.l.a filio.ꝛ facit.ſ.quan.di.leg. ce.l.cum legato.

o ¶ Seruo.ĩmo videtur ꝙ filio vel ſeruo hẽdis non iure legeꝰ: vt inſtit. de leg.ſ.an ſuo.ꝙ ẽ contra. Sol.ħ ſub ꝛditione vt ꝛ ibi pmittit. Vel dic ſm Jo.ꝙ ħ nõ erat filius vel ſeruus hẽdis hꝫ pñs hẽdis. Vel dic ſm quoſdam ꝙ valeret ſm noua iura ſm que queritur proprietas legatario filio.ſed ſm vetera iura valebat: ſiue ipſe heres ſiue legatarius fuit ante aditã

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ante aditam hereditatem emancipatus.
a Data. id est directe relicta a testatore.
b Legari. eidem seruo.
c Poterit. ꝛ vt vtriusq; legati dies cedit ab adita hereditate. ꝛ. C. de cadu. tollē. §. in nouissimo.
d Pure legabitur. scili cet a domino. ab extraneo vero indistincte etiaꝫ pure legaretur.
e Vtile. scz de decē. nam de libertate legatuꝫ semper valet.
f Legati est. limo q̄nq; nō. vt. j. de qdi. ꝛ demō. i. cum seruus. in princip. Sol. ibi mirta conditione, ꝛ dic vt ibi no.
g Efficiēt. q; dies huiꝰ legati ab adita hereditate cedit. vt in. d. §. in nouissimo. q̄o hic esse non pōt. Sed ꝛtra. j. ti. ij. l. q concubinā. §. cum testō. Sol. ibi. ꝛ facit. §. de heredi. instit. l. q filio. §. ij. ꝛ §. e. l. si post mortē. ꝛ j. de opti. lega. l. si optio. ꝛ j. ti. ij. l. si ges ferue.
b Scripto. et relicta libertate seruo et legato. vt. §.
i Aditā. als cū ī stitutꝰ est extrane⁹ fm. R. nam suꝰ vel necessari⁹ non dz adire. Vel dic añ aditaꝫ hereditatē. i. añ imixtionē: pōt eñ pmittit abstinere. vt. §. eo. l. nam nec.
k Efficiēt. si non impletis fuerint statim testatore mortuo: vel adhuc eo viuo. ꝛ est ratio fm Ro. q; in hoc casu inter mortē ꝛ hereditatis acquisitionem nullū est medīū.
Duobus. ¶ Casus. Duos mihi dēdes institui ꝛ alteri eorū legaui sticho ꝛ eidē sticho legaui. x. stichō. puenit ad libertatem me testatore viuo. certe legatū predictū habebit insolidum. nam ꝛ si nō pueniſſet stichus ad libertatē me testatore viuo/certe legatum p̄dictū habebit insolidum. naꝫ si non pueniſſet stichus ad libertatem: ſz remanſſet apud heredem cui prelegatus fuit ? ipse heres hereditatē non adijſſet: totū legatū p̄dictū dicto heredi acquireretur p̄ seruum p̄dictum sibi legatū. ¶ Seruo. Titio seruū legaui: ꝛ seruo legaui. x. ꝛ postea seruum alienaui in meum. certe meuꝰ habebit legatū suo relictū. ¶ Cū seruus. Legaui titio stichū: ꝛ eidē stichō legaui. x. certe posſum grauare titium de fideicōmisso alicui dādo vel ipsi seruo cū eri liber. ¶ Si quis. Lega ui titio stichū: ꝛ postea eūdē alienaui in sempronio. postea eidem seruo dedi in codicillis legatū. certe illud legatū sempronio acquirit. ꝛ idez est si eum manumisi postꝰ eū legaueram. ꝛ eidē postea legatū dedi in codicillis non ei manumisso acquirit legatū. ¶ Si mihi. Titius instituit te heredem ꝛ mihi sticho legauit. sempronius q̄dam aliꝰ fecit testamētum. ꝛ dicto sticho legauit. ꝛ. decessit sempronio⁹ secundus testator. ꝛ vt uo titio primo testatore: sicq; cessit dies legati sticho relicti. quare acquiritur hereditati titij primi testatoris. i. ipsi titio q adhuc viuebat vt dicum est. certe ſi posſtea moriatur titius cui acquisitum est legatū relictū seruo q adhuc erat suus: q̄uis mihi legauerat eū. vt dictū est. tñ ad me cui titius sticho legauit non ptinebit legatū relictum dicto sticho per sempronium: immo ptinebit ad heredem titij predicti. ¶ Cum homo. Legati mihi sticho. ego fui litem cōtestatus contra heredē tuū super hoc. certe quicquid a lite contestata vsq; ad finiam habiturus fuiſſem si mihi datus esſet tempore litis contestate totum debet mihi dare heres. ꝛ ponit simile de ancilla legata ꝛ de fundo legato. Viuia.

¶ Presenti quidem die data[p] libertate seruo legari[q] vel pure: vel sub conditione poterit[r]. cuz vero libertas sub conditione data fuit: als vtiliter als inutiliter pure legabitur[s]. nam si ea conditio libertatis fuerit vt patrefamil. statim mortuo posſit ante aditam hereditatem exīstere conditio: veluti sticbus si. x. titio dederit vel capitolium ascenderit liber esto: vtile[t] legatum est[u]. huiuſmodi autē conditiōes si heredi. x. dederit: si posſt aditam hereditatem in capitoliū ascēderit: inutile legatuz efficiēt[x]. ¶ Necessario autem herede scripto[y] ex asse: etiam be conditiones que ante aditam[z] hereditatez impleri posſunt: inutile legatum efficient[a].

¶ Si fuo legato viuo testatore obuenit libertas: relictum eidem debebitur. hoc dicit Bartolus.

¶ Duobus heredibus institutis alteri sticbum legauerat: ꝛ eidem sticho decem cum sticbus viuo testatore ad libertatem peruenisſet: totum legatum ei[b] debebitur. Nā insolidum constitisse causam legati in eius persona hoc quoq; argumento est: q; si heres cui legatus fuerat hereditatem non adiſſet: solidum ab altero herede consequi posſet[c]. ¶ Seruo legato legatum datuz est: si alienatus a testatore fuiſſet legatum ad emptorem pertinebit[d]. ¶ Cuz seruꝰ titio ꝛ eidē seruo aliquid legatur: fidei titū committi potest vt aut seruuz alicui restituat: vel ea que seruo legata sunt/hoc amplius etiam ipsi seruo cum liber erit fideicommiſſum a titio dari potest. ¶ Si quis sticbum legauerit: ꝛ eundem alie nauerit vel manumiſerit: deinde codicillis eidē dederit: legato vel manumiſſo vel emptori legatum debebitur[e].

¶ Ea que acquiruntur per seruuz viuo testatore non debentur legatario: secus in quesitis post mortem ꝛ aditam hereditatē. hoc dicit Barto.

¶ Si mihi seruus a te herede legatus[f] fuerit: et eidem seruo aliquis[g] legauerit: ꝛ viuo eo qui mihi seruū legauerat dies legati seruo dati cesserit: confestim[h] id legatum hereditati[i] acquiritur: et ideo q̄uis postea moriatur is qui mihi seruum legauerat: ad me id quod seruo legatum est non pertinebit.

¶ Si legatur homo alienus: fructus et accessiones veniunt a tempore litis contestate. b. d. Bar.

¶ Cum homo ex testamento petitus[k] est: causa cius tēporis quo lis contestabitur[l] reputari debet actori. et sicut partus ancillarum sic ꝛ fructꝰ fundorum interim percepti in hoc iudicium deducūtur: ita quod seruo legatoruz vel hereditatis nomie interim obuenerit: prestandum est petitori.

¶ Qui cōsentit alienationi rei a testatore pure sibi relicte potest adhuc petere precium: licet heres solūdo rē liberare se posſit. b. d. Bar.

Idem. Lex. xciiij.

¶ Si funduz per fideicom miſſ. relictum vnus ex heredib⁹ excusſo precio fm redditum[m] eius fundi mercatus fit[n]: propter[a] es alienum hereditarium presente ꝛ assignante eo cui fideicommiſſum debebatur: placet non funduz sed precii eius restitui debere[o]. marcellus notat[c]: si fundum restituere malit heres audiendum exīstimo.

¶ Licet modus per casum deficiat debetur legatuz. b. d. Bar.

Iulianus. Lex. xcv.

p Legatus. a testatore.
q Aliquis. extraneus.
r Esſerit. q̄ decessit q legauit.
s Confestim. colegante mortuo.
t Hereditati. id est bonis nunc q̄ sunt spe future hereditat⁹: ꝛ sic nomē destinatū post mortē impōnitur ante mortem: vt ꝛ posthum⁹ dicitur post testamentum natus etiā in vita. ꝛ facit. j. ti. ij. l. q̄ō seruus.
u Petitus est. per legatarium.
x Contestabit. Et hoc dicit q̄d a morā fieri a tpe litis cōtestate. + Jo. Vo prius etiā a die interpellatiōis. vt. j. titu. j. l. si quis ferue. q̄ō plene dic vt. C. de vſur. ꝛ fru. leg. l. j. ꝛ facit. §. si cer. pe. l. cuz fund⁹. ꝛ. j. de acq. re. do. l. q̄stū. ꝛ. §. e. l. apō iulianū. ꝛ. j. ad treb. l. in fideicōmiſſaria. i. pūn. ꝛ. §. de vſur. l. ego. ꝛ. l. paulus. ꝛ j. de opti. leg. l. filiuz. ꝛ. j. ti. ij. l. patronus. ij. rñ.
Si funduz. ¶ Casꝰ. ¶ Plurib⁹ mihi beredibus ī stitutis funduz titio p fideicōmiſſum reliqui. vnus ex heredibus dixit coheredibus. quia hereditas est multū onerata debitis: vendamus fundū predictum ꝛ expediamus nos a creditoribus. ꝛ si vultis ego iquiram reddit⁹ fundi. ꝛ ita quid potest valere fundus ꝛ em ā eum. dixerūt coheredes. vocemus titium cui relict⁹ est dictus fundus. ꝛ si placebit eis faciemus. vnde vocauerunt eum ꝛ dixerūt ei pre dicta ꝛ ipse rñ. non cōsentiam aliter nisi detis mihi quantum postea valet fundus. sed ita bene cōsentio: ꝛ ita factum est. postea vult fideicōmiſſa rius fundum: non potest. sed precium eius sic. si tamen beredes velint ei dare fundum bene possunt. Liuia.

y Scōm redditū. Nota ꝑcium rei fm redditū. vt in auc. de non alie. §. q̄ō autem. in fi. col. 1. y. C. de rescin. ven. l. si quos.
z Mercatus sit. a coheredibus suis quo casu etiā partē suā potest eme re. vt. §. de in di. adiec. l. q̄ si vno. §. fi.
a Propter. es alienum. q̄ō forte minuebat legatum. R. sed hoc nō al legabatur hic.
b Restitui debere. ímo nihil videtur deberi. vt. j. tit. j. l. codicillis. §. j. Contra. Sol. hec fm illam q̄ eo animo hic consensit vt non perderet fideicommiſſum. Et eodem modo rñ. ad. l. j. cod. l. nihil. §. j. que est contra: vel dic vt ibi. Item eodē modo rñ. j. ti. j. l. cū pater. §. libertis. Item no. hic presentiam nocere quo ad fundū. sic. §. de pigno. l. fideiuſſor. §. j. Sed arg. contra. §. de pigno. act. l. gaius. ꝛ j. ti. ij. l. titia. §. lucia. Sz dic vt in qualibet earū nota. Item not. q̄ precium succedit loco rei. + sic. §. de peti. here. l. si ꝛ rem.
c Marcellus notat. corrigendo vt tantum fundus debeatur fm quosdam. quod non placet. sed est in solutione fundus. x facit. §. folu. matrimo. l. si vero. §. fina. item facit. j. titu. j. l. fi. §. quattuor. Contra. Sz ibi alij ignorauerunt.

*L imitabis hāc gl. et. l. in ea. alleg. p terling. in. l. j. de vſſtra. pig. §. barl. is q̄ a debitore. l pn. ver. §. q̄o. j. ō his que in frau. cre. Bal. in l. fi. §. et si prefā. in. ij. no ta. C. ō iure deli. et ang. et alexā. plene. l. i. si rez. de pe. he. vt non ꝓcedat l actiōe hy pothecaria ꝑticulari.

*L imitabis ſſud q̄ſi ꝓmittat moia et a q̄ tpe ſcipiat. vide p ang. ꝛ in. l. viuū. ij. cōlū. §. si cer. pe.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

SJ titio. ¶Casus. Titio legaui. x. a fidei eius commisi vt seruum meum manumitteret: si dominus serui non vult eum vendere nihilominus titius legatum habebit. nam non remanet per eũ ac si dominus esset dictus seruus. ¶ Sicut. Filium meũ impuberẽ mihi heredẽ instituit ⁊ ita dixit. quicũq; erit heres filio meo ab intestato volo ꝙ det titio. x. certe valet ħ fideicommissum: naꝫ ⁊ valet cum relinquo ab herede meo legitimo. ⁊ est verũ qđ dixi si dict⁹ filius meꝰ decedat impubes: non alꝰ. hoc dicit cum. l. seq. Viuianus.

a ¶ Si titio. alꝰ. §. iulianus. alꝰ. l. si titio.

b ¶ Velit. idem si velit ſs Imenso precio. vt. ſ. ti. j. l. non dubium. §. fi.

c ¶ Nõ submoueretur. vt ⁊ argu. ff. c. l. turpia. §. j. ⁊. j. de op. le. l. filiũ. ⁊ C. de iſti. ⁊ ſubſti. l. j. ⁊. j. de ali. leg. l. pecunie. ⁊. ff. de condi. inſti. l. que ſub cõdi. §. quotiẽs. ⁊. j. ti. j. l. ſi quis titio. ⁊. j. ti. ij. l. pater. §. tuſculanus.

d ¶ Dare. vt ⁊. ff. titio. j. l. ij. ⁊. C. de fideicommiſ. lib. ex teſtamento.

e ¶ Filij. inſtituti non exheredati. vt. C. de leg. l. cũ quidã. ⁊. j. eo. plane. i prin. cũ enim poſſet ꝑ eo teſtari. vt inſti. de pupil. ſubſti. in princ. ergo ſi nõ facit ipſe pater videtur reliquere legitimis filijs. vt. ff. ti. j. l. conficiunt. circa princ. Vel dic ꝙ pater inteſtat⁹ obijt: ħ codicillos fecit ꝑ filio: ſecus in teſtamento qõ hic pr̃ mihi filio faceret: quia non valeret niſi ⁊ pater ſibi faciat. vt. ff. de vulg. ſubſti. l. ij. §. ꝓtius.

f Quod fideicõmiſſum. Quatenꝰ. i. quando.

g ¶ Euaneſcit. ſic ſubſtitutio pupillaris euaneſcit adueniente pubertate. vt inſti. de pupil. ſubſtitu. §. j.

h Pulane. ¶Casus. Ego exheredaui filiũ ⁊ ab eꝫ legitimo reliqui fideicommiſſum: nõ valet niſi legitimus filius fuerit meus heres: ⁊ tunc preſtabit fideicõ. non quaſi heres filij ſed quaſi meus. ¶ Qui rogatus. Seruũ tuum heredẽ inſtituit ⁊ hereditatem meaꝫ rogaui te dñm vt alij reſtitueres: tu vendidiſti ſeruũ ⁊ habuiſti preciſi ſerui ⁊ hereditatis: certe teneris ad fideicommiſſum preſtandũ: ⁊ emptor ita demum ſi tu ſoluendo non es. ¶ Si cui. Legaui tibi ſtichum aut damã ad tuã ele ctionẽ: ⁊ rogaui te ꝙ ſtichũ titio dares ex teſtamento: tu petiſti damam ⁊ habuiſti: certe ꝙ tuis damas ſit vilior ꝙm ſtichus/nihilominus ſtichus titio dabis: qꝛ per te ſtetit quominus habeat ſtichum ex teſtamẽto meo quo rogaui te titio dare. ¶ Qui teſtamento. Si do ſeruo meo libertatẽ ⁊ nihil aliud non poſſum grauare eum in aliquo: nec illũ ſimiliter poſſum grauare nec ſi lego ſeruum vt eum manumittat qꝛ iſti duo non recipiunt in teſtamẽto meo pecuniarium cõmodũ: quidam tñ dicebant recipere pecuniarium cõmodum illum qui rogatus eſt de manumittendo: qꝛ põt eidem manumittendo operas imponere: vnde ſic põt grauari fideicõmiſſo qõ vetat lex ſequens. Viuia.

b ¶ Cogendus. vt ⁊. j. tit. ij. l. ſi. ⁊. C. de lega. cum quidam. ⁊. j. ad legem falc. l. qui fundum. §. qui filios.

SJ titioˢ pecunia legata fuerit ⁊ eius fideicommiſſum vt alienum ſeruũ manumitteret: nec dominus eum vendere velitᵇ: nihilominus legatũ capietᶜ: quia per eum nõ ſtat quominus fideicommiſſum preſtet. nam ⁊ ſi moꝛtuus fuiſſet ſeruus / etiam a legato non ſubmoueretur[d].

¶ Poteſt reling fideicõmiſſum a ſuccedentibus ab inteſtato pupillo: qõ expirat pubertate adueniente. h. d. vſq; ad. §. qui rogatus. m. l. plane. Bar.

L Sicut conceditur vnicuiq; ab eo ad quẽ legitima eius hereditas vel bonorum poſſeſſio peruẽtura eſt fideicommiſ. dareᵈ: ita ⁊ ab eo ad quem impuberis filij legitima hereditas vel bonorum poſſeſſio peruentura eſt: fideicommiſſa recte dabuntur.

Ulpianus. Lex. xcvj.

QUod fideicommiſſum hactenus quatenusᶠ impubes decedat valebit. ceterum ſi pubes factus deceſſerit: euaneſcitᵍ fideicommiſſum.

Idem. Lex. xcvij.

QUane ſi filiuꝫ impuberẽ exheredauerit: fideicommiſſum legitimus heres non erit cogendusʰ preſtare: niſi idem et patri heres fuerit[i].

¶ Venditor ſerui heredis de reſtituendo rogati tenetur fideicõmiſſario ſi eſt ſoluendo. alꝰ cõtra emptorẽ habeꝫ regreſſus. hoc dicit Bar.

E Qui rogatus erat hereditatez ex qua ſeruus heres inſtitutᵘ erat reſtituere: alij ſeruum vendidit[k]. quæſtum eſt an hereditatem reſtituere cogendus eſt is ad quez hereditas ex emptiõe ſerui heredis ſcripti peruenerit. dixi compellendum eſſe ad fideicommiſ. reſtituẽdum eum qui ſeruum ſuum heredem ſcriptum vendidit: cum precium hereditatis quam reſtituere rogatus eſt habeat[l]. ¶ Js autẽ ad quem hereditas ex emptione ſerui heredis ſcripti peruenerit[m]: ex cauſa cogendus erit fideicommiſ. preſtare: id eſt ſi dominus ſerui heredis ſcripti ſoluendo non erit[n].

¶ Gratuatus dare vnam de rebꝰ alternatiue relictis: tenetur ad illam etiã ſi alias elegerit. b. d. Bar.

¶ Si cui ſtichus aut damas legatus eſſet electione legatario data: ⁊ fidei eius commiſſum eſſet vt ſtichum alteri preſtarct: ſi damam vendicare maluerit: nihilominus ſtichum ex cauſa fideicõmiſſi preſtare debebit: ſiue enim pluris eſt damas compellendus eſt ſtichuz redimere: ſiue minoris eque ſtichũ iuſte dare cogetur: cum per cũ ſteterit[o] quominus ex teſtamento habeat qõ fideicõmiſſum fuerit.

¶ Cui eſt prouiſus nõ pecuniariter grauari non poteſt. b. d. Bar.

E Qui teſtamento manumittiᵉ[p]: ⁊ neq; legatum neq; hereditatez capit fideicommiſ. preſtare cogendus non eſt. at nec is quidem qui ſeruum legatum rogatus fuerat manumittere[q]: is enim demuꝫ pecuniam ex cauſa fideicõmiſſi preſtare cogẽdus eſt / qui aliquid ciuſdem generis vel ſimile ex teſtamẽto conſequitur.

Ulpianus. Lex. xcviij.

UJdendum eſt tamen nunquid ſi vice operarum rogauerit cum vt aliquid debeat ħ fideicõmiſſum valere. qõ nequaq; dicendũ eſt: quia nec opere imponi huiuſmodi liberto poſſunt: nec imposite exiguntur[r]: ꝙuis teſtator id cauerit.

¶ Deſignatio vnde legatum ſoluatur poſt legatum relictum appoſita: ipſum cõditionale non facit. hoc dicit Bar.

Idem. Lex. xcix.

QUidam teſtamento vel codicillis ita legauerat: aureos quadringentos pamphile dari volo ita vt infra ſcriptum

l ¶ Habeat. per medium. fiducia enim hereditatis querende cari⁹ emit. Et no. precium ſuccedere loco rei. vt. ff. de peti. here. l. ſi z rem.

m ¶ Peruenerit. qz emptor ſerui iuſſit adire.

n ¶ Nõ erit. ſic. ff. de eo qꝛ quẽ fac. erit. l. ſi. in princ. Sed qd in nro caſu ſi eũ manumiſit anteꝙ adeat iuſſu domini: Rñd. manumiſſus teneri. vt. j. ti. j. l. ſi alienus ſeruus.

o ¶ Steterit. Eſtꝛ alia ratio: qz is vꝫ melior quem elegerit. vt iſti. de act. §. huic autẽ. alꝰ ni ſi eſſent iſte rationes: eſſet cõtra. j. titu. j. l. imperator.

p ¶ Qui teſtamento manumittitur. directo: ideꝫ ſi ꝑ fideicõmiſſum vt ſtatim immit. Sz arg. ff. de manumiſ. teſtamẽ. libertas. §. hec ſcriptura. ff. l. menia. ſed redde re rõnes nõ eſt ſoluere de ſuo: ⁊ accẽdere candelas nõ eſt pecuniarium. ⁊ ſic nec ꝑ hoc poteſt grauari. vt. ff. ꝓtori.

¶ Manumittere. nam non eſt locupletior qui libertũ habet. vt. j. de reg. iur. l. nemo. §. fin. ff. j. de aſſig. li. l. aſſignare.

q ¶ Manumittere. non enim pſeuerauit. cõmodum. vt ff. j. eo. l. quidã. §. ſi tibi.

r UJdendum. Aliqd. ff. dare vel dic ad dationem pertinens.

s ¶ Eriguntur. vt. C. de ope. lib. l. mater. etiam ſi hoc dixit teſtator. vt. ff. õ ope. libe. l. cerdones. ⁊. l. cãpanus. niſi eſſet filius teſtatoris / ⁊ ꝑ hoc prece perit. vt. j. de bo. libe. l. q ex cauſa. ⁊ de fideicõ. li. l. ſi filius. in prin.

QUidaꝫ. ¶Casus. Titiꝰ ita legauit: pamphile volo dare aureos q̃dringẽtos: ⁊ volo ꝙ heredes mei accipiãt ptẽ tertiã de dictis quadringentis a iulio caſtal do meo: ⁊ ſuper fluuz ac cipiam de talibus alijs locis. poſtea teſtator accepit denarios caſtaldo: ⁊ in alios vſus conuertit. z deceſſit non mutato teſtamento: certe nihilominus valet fideicommiſſum ꝑphile datuꝫ: ꝙuis ſint ſumme in alios vſus trãſlate: qz non apposuit cõditionẽ immo demonſtrationẽ cũ dixit a iulio ꝛc. ¶ Quotiẽs. Inſtituit mihi heredẽ ⁊ ab eo legata reliquit: ipſe non vult hereditatẽ ⁊ vacat hereditas: vñ iſcus debet eã habere: certe fiſcus ꝓtabit dicta legata. ¶ Si tibi. Legaui tibi ſtichũ valẽte. x. ⁊ rogaui te ꝙ titio. x. dares. poſtea anteꝙ legatum agnoſceres eſt mortuus ſtichus: certe non preſtabis fideicommiſſum a te relictũ. ¶ Si ſcriptᵒ. Plures inſtituit mihi heredes ⁊ legata ab eis reliquit: ⁊ dixi volo ꝙ titius heres percipiat omnia legata ⁊ ea inter legatarios diſtribuat: certe legatum alicui ſub conditione relictum non percipiet titius heres aũ conditionem. pendente tamen conditione legati cauebunt coheredes aut titio commiſſario: aut legatario conditionali quod preſtabunt legatum conditione adueniẽte. ¶ Cui ſtatuliber. Libertatẽ dedi ſeruo meo ſub cõditione

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

sub conditione si daret tibi.r.⁊ te grauaui in prestādis titio.r. certe bene valet fideicōmissum a te relictū titio.⁊ est ratio quare possum te gravare vt dicit littera: nam cum possit ⁊c. Viuianus.

a ¶ Auctore.id est castaldo.

b ¶ Quos.aureos.Accursius.

c ¶ Iniecisse. sic.ſ.tit.ij.l. lucius. in pn. ⁊.j.tit.ij.l. paulo calimacho.§. fi.⁊ j.de adimen. leg.l. lucio. ⁊.j.tit.ij.l.pdus.l pn.⁊.l. fideicommissa.§.si rem.

d ¶ Prestantur. a fisco. vt.ſ.ad fill.l.cum fisco.⁊ j.de iure fis.qō dicitur.⁊ j.ad trebel.l.i.marcell°.§. fi.⁊.ſ.si qs ali.testa.p.l. fi qs.⁊.C.ad.l.fal.l.etiā.

e ¶ Decesserit. non pcedē te mora heredis anteq̄ legatus agnoscferes. Vel dicetiā posteā: ⁊ ideo liberatur interitu serui: qz cus dixit testator vsqz ad preciū serui: videt ei electionez de disse velit dare seruum: vel eius precium. ⁊ sic cum alterū tñ sit in obligatione: ⁊ electio sit debitoris: seruo mortuo ds liberari: qz eius eligere potuit. argu. ad ħ.j.c.l. filiusfamilias. §. apud marcellus.⁊.j.de re iudi. l.miles.§.j.⁊ dixi.§.co.l. cū res. ℣.ħ.in vera alter natiua altero mortuo q superest dāmus est. vt.ſ. de eo qō cer. loc.l.ij.§.q stichum. ⁊ facit. C.cōmu ma de lega.l.j.⁊.j.tit.ij.l. si legatarius.

f ¶ Percipere. vt ministeꝛ.⁊ vt momentaneam curam habeat. alſ.ſ.j.tit.ij.l.si quis titio . ⁊ de adi.leg.l.pecunie.

g ¶ Legatum est.facit.ſ. fami.ber.l.⁊ post.§.j.

h ¶ Interim.i.pendente conditione.

i ¶ Jussus ē.i testamēto.

k ¶ Extiguere.⁊ sic directo aufert pecuniaz ei cui statuliber iussus erat dare.qñqz tñ p obliquū: sicut p fideicōmissū vt beneditas in codicil. vt.C. de codicil.l.bereditatez. et facit.ſ.de dona. causa mor.l.qō statuliber.

¶ J mibi stichus. ¶ Casus. Meuius legauit mibi stichū ⁊ rogauit me q̄ darem titio dictus stichū aut pāphilum seruum meum: heres meuū detrarit mibi falcidiam de stichо: certe adhuc ē mea electio vtrū dem titio partem stichi quā habeo: an pāphilus seruum meum. Albutius.

l ¶ Aut stichum. mihi legatum.

m ¶ Eam partē. nō deducto aliquo. sic.ſ.de annu.leg.l.liberto.§.a liberto.⁊.j.tit.ij.l.cū pater.§.j.⁊.l.imperator. Sed ℈.j.ad.l.fal.l.penales.§. fi. vbi legatarius deducit si ei deductū est. Solu. ibi in relicto ℈ titatis. hic in specie indiuisibili. sic ⁊ alſ.ſ.e.l.si fundus sub conditione.§. si libertus.⁊.j.eo.l.ab oībus.j.rñ.⁊ no.de boc.C.cōmu.deleg.l.j.

Eruus. ¶ Casus. Dicit hic q̄ sicut seruum ab hostibus captum possum beredē instituere: ita eum alij legare possum. Viuianus.

n ¶ Seruus. facit.ſ.de bere.insti.l.illa.§.j.⁊.j.eod.l. si seruo.§.j.⁊.l.ab oīb°.§.etiā.⁊.ſ.eo.l.id qō. Sed arg. contra.j.de verb.obli.l. liber bō.

J domino. ¶ Casus. ¶ Pāphilo titio seruo legati opttonē seruorū meorū inter quos erat stich°. postea ipsi titio dño legati dictū sticbū: certe viuo pāphilo cui legati optionēnō hz dñs titius pāphili nisi dimidiā in sticho. qz poterit esse q̄ pāphilus perueniet ad libertatem: ⁊ optabit sticbū. qz legat° est dño suo. vñ in eo concurreret quilibet in dimidia. Viuia.

o ¶ Si domino. puta pāphili. Viuia.

p ¶ Seruo eius. domini. scz pamphilo.

q ¶ Data. scilicz vt optet vnū ex illis: cum duo tñ essent alioqn ḡnale legatū optiōis in vno fuo de familia non derogaret spāli. vt.j.de pec.le. fuo manumisso. ⁊ de op.le.l. cū ita.ſ.j.⁊.l. si heres. q̄ sūt ℈.ſ.R. intelligit qō hic dicit eē verū ex signi ficatiōe vbozū defuncti: ħ sec° ex interptatiōe voluntatis + ei°: vt in ℈iis. Et ħ no. bicp plura ver ba: ⁊ fm hoc fuit legata optio serui de tota familia. ℈ pone me istitutū: ⁊ fuo meo relictā optionē serui. videt nō valere. vt isti. ſ.le. ſ. an fuo. ℈. ℈. dico ℈. qz legatū optiōis est cōditionale. ſ. si optauerit. vt institu. de leg. ℈. optionis ħ regula cato. nō ptinet ad conditionalia relicta. vt.j. de regula catoniana. l.j. ⁊ n.ℸ. an seruo. in fi. Accur.

r ¶ Q. id est quia.

s ¶ Optare. de rigore verbo. vel dic q̄ erant duo tñ vt dixi. ⁊ fm vtrūq̄ fiūt ptes ℨ cursu. nam pōt eligere i sticho: cuz ⁊ ipse continebatur in optione bois cui legat ⁊c. vt.j.ti. j.l.meui°.§.i. Sed hunc l.fm qō.R. ponit sūt cōtraria iura q̄ dicunt generi per spēm derogari: nō speciei p genus. vt.j. tit.ij.l.seruis vbanis. et j.de reg.iur.l. in toto. ħ ex predictis apparet sol.

¶ J mibi. ¶ Casus. Sēpronī° legauit mihi equū suū sub conditiōe ab herede suo titio. Titi° heres postea mihi eūdē equū sub eadem conditione legauit. certe aduenīte cōditiōe cōsequar equuz ex prio testamēto sempronij: ⁊ non ex secundo titij. Viuia.

t ¶ Si mihi. facit.j.ō leg. ij.l.meui°.j.rñ.⁊.j.ad.l. fal.l.fundo. ℈ ℨ.ſ.co. l.plane.§.j. Solu. vt dixi.ſ.e.l.bmōi.§.j.

¶ J seruo. ¶ Casus. Titi° intestamento suo legauit seruo meo stichum. ⁊ postea fecit codicillos: ⁊ mihi legauit eundem stichum. ego nesciens mihi legatum esse/stichum in codicillis repudiaui ex testamento. certe nihilominus postea potero petere ex codicillis. ¶ Si ei. Capto apud hostes aliquid legauit: ⁊ ipse ibi mortuus est. certe nihil valet legatum. q̄uis si redysset ab hostibus per postliminium confirmaretur legatum ⁊ valeret. Viuia.

v ¶ Possum. vt.j.ti.ij.l.si duobus.⁊.l.si mibi pure.⁊.ſ.de transac.l.cū aquiliana.⁊.l.q cū tu.j.ptin.⁊ insti.de inoffi.testa.§.mater.⁊.ſ. ceterū.

x ¶ Momenti. habetur enim boc legatum pro non scripto. vt.C. de caducollen.§.in primo.⁊ facit.ſ.eo.seruus.

+ Que vs fieri ab heredetias ſi agat de filio dicio tertiſ in lucris ca ptādis non ſic ō dānis inferendis. Bar. in l.ſi quis a filio. §.ſ.ſ.e. Mīaūr agit de interptatiōe totius testamenti pertinet ad iudicē p.l. volūtatis. et ibi bal. C. de ſi deicomiſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

SI minor. ¶Casus. Quidam minor. xx. annis manumisit seruum suum non probata causa apud consilium sicut debet facere per. l. eliafcentiam. z ita non valuit manumissio. z postea eidem seruo legatus reliquit in testamento suo. z postea eundem seruum alienauit in titium. z titius dedit ei libertatem que valuit. nunquid capiet dictus seruꝰ nūc liber legatum sibi a dicto minore relictum: Et dicitur q̄ non. sicut enim non valeret legatum si ei legasset sine libertate/ita non valet quando legatum data ei libertate inutiliter. vt fuit in nostro casu. Aluia.

a ¶Alienatus. ab illo testatore viuente postea.

b ¶Sine libertate. nā nō potest minor sine causa pbata coram iudice dare libertatē etiam in vltima voluntate: vt hic. z instituit ma. nō pot. §. eadez. licet ibi ad. xvij. an. reducatur: z hodie p aut. ad xiij. an. vt. C. q ma. non pot. aut. sed hodie. et sic non ob. C. e. l. seruis. sed tuz tēpore mortis minoris sit liber videtur valere: sed certe ideo non valet: qꝛ sub conditione vidēt legatū. l. si ei er manumissione puenerit ad libertatem. vt. §. de condi. indebi. l. seruo.

IN tacitis. ¶Casus. Si testator non in testamento vel codicillis domestica captione obligat heredem suuz de prestādo fideicommisso illi qui capere non potest: vidētur fieri fraus legi que dicit q̄ non capientibus non relinquatur. et habebit fiscus illud fideicommissum. Aluia.

c ¶Rogaretur. expresse/ et enidēter: licet dicat faciaꝫ quod scis: vel da ei cui scis me velle.

d ¶Non pōt. ad hoc. j. de iure fis. l. iij. j pnin. z. l. in fraudez. vt. §. de vsur. l. cum quidam. §. in tacita. Accur.

HAbomnibus. ¶Casus. Ita dixit testator. quisquis mibi heres erit det titio centum: id est inter omnes heredes dent titio cētuz. postea dixit. volo q̄ titius heres meus aliquid presset de bonis cētum. certe reliqui heredes debunt tota centum titio. ¶In testamento. Ita dixit testator. heres meus det centum lucio titio si ipse lucius titius rediderit dicto meo heredi tabulas siue chartam in qua sum ei lucio obligatus in. lx. pone. lucius decessit anteq̄ daret chartam heredi. nūquid heres lucij poterit petere legatum de centum: z certe si tempore testāmeti tabule siue charta erant in rerum natura non habebit heres lucij legatum. quia non adimpleuit lucius conditionem de dandis tabulis here di testatoris. quare non transmisit ad heredem suum legati petitionem si autem non erant in rerum natura/videtur apposita lega to lucij impossibilis conditio/vnde pro non scripto habetur. sicq; legatum purus transmisit ad heredem suum lucius titius predictus. ¶Etiam. Quedam res hostium possunt emi. z quedam non. illa res ergo hostiū que potest emi potest legari. z non alia. ¶Si attitio. Institui mibi heredes attitium z duos alios. z postea ita dixi. quisquis mibi heres erit det. r. attitio. certe pro parte coheredum habebit legatum attitius. z non pro sua: quia heredi a semetipso sibi legari non potest. Quid si ita dixi. volo q̄ attitius habeat fundum cornelianum et det heredibus meis. r: certe pro parte coheredum habebit fundum et non pro sua. et sicut pro tertia non habet fundus ita pro tertia non solui. r. Quid si ita dixi. quisquis mibi heres erit det heredibus meis. r. et sic grauaui omnes heredes dare omnibus heredibus. r. certe omnes heredes habebunt equales partes de. r. et sic nullus dabit aliquid de legato alteri.

¶Cum quidam. Institui mibi heredem titium quandocunqꝫ mater eius decederet. quod perinde est ac si sub conditione eum institui sem: quia sub die incerto eum institui. et si heres non esset titius substitui ei meuium. z a substituto predicto reliqui legata instituto; me posteā minime confirmari potuit.

¶Legatum pure relicti seruo non iuste manumisso non valet: nec confirmatur si postea manumittatur. b. d. Bar.

Idem. Lex. cv.

SI minor q̄. xx. annis dominus seruum causa nō probata manumiserit: z postea legatum ei dederit: isq; alienatus[a] ad libertatem pductus fuisset: legatū non capit. nam perinde nullius momēti est legatum ac si fine libertate[b] datum fuisset.

¶Tunc in fraudez videt qs fideicommissum assumere: qñ nō publice sed secrete de restituendo promittit. b. d. Bar.

Idem. Lex. cvj.

IN tacitis fideicōmis. fraus legi fieri videtur: quotiēs qs neq; testamēto neq; codicillis rogaretur[c]/sed domestica cautione vel chyrographo obligaret se ad prestanduz fideicommissi. ei qui capere non potest[d].

¶Si testator. vnuz er heredibus eremit ab onere: ceteri ad onus integrum tenebūtur. b. d. Bar.

Idem. Lex. cvij.

AD omnibus heredibus legatum ita erat: qsquis mibi heres erit dānas esto titio dare centum. deinde infra comprehensum erat ne vnus ex heredibus ei daret. queritur reliqui heredes vtrū tota[e] centum deberent dare: an deducta vnius illius hereditaria portione? Respondi verius esse reliquos heredes tota centum dare debere: cum z significatio verboꝝm non repugnet huic sententie: et voluntas testatoris congruat.

¶Legatario mortuo ante conditionis possibilis existentiā legatum extinguitur: secus in conditione impossibili. Hoc dicit Bartolus.

¶In testamēto sic erat scriptuz: lucio titio si is heredi meo tabulas quibus ei pecuniam promiseram dederit cētū dato: titi[o] deinde anteq̄ tabulas heredi redderet decesserit: ḡsitum est an heredi eius legatū deberet: Cassi[o] rñdit si tabule fuissent nō deberi: qz nō redditis his dies legati nō cessit. Jul. notat si testamēti faciēdi tpe tabule nulle[f] fuerunt: vera ratione dici potest legatum titio deberi q̄ conditio[g] pro non scripta habetur. ¶Etiam rem hostium posse legari Sabinus ait: si aliquo[h] casu emi possit. ¶Si attitio[i] ita legatum fuerit: quisquis mibi heres erit damnas esto heredi titio decem dare: deducta[k] sua parte titi[o] decem petet. ¶Item si iuffus fuisset heres[l] decem dare: et fundum sibi hꝰe deducta sua parte decem dabit[m]. ¶Deniqꝫ cōstat qm ita legatū fuisset: quisquis mibi heres erit damnas esto heredi meo[n] decem dare: exequari omnium heredum partes: eo q̄ vnusquisq; z a substituto dicēs q̄m̄ institutus ad me suum heredē non transmiserit hereditatem cum legatū bene transmisit: quia tēpore quo decessit institutus cesserat dies legati vt dictum est. certe optime petit et habere debet legatum: non soluz quando ego testator ei institutu to taliter reliqui legatum vt dictum est. i. pure: sed etiam si reliquissem sub conditione si heres non esset institut[o] predictus: illa enim conditio impleturꝫ eo monēte: vnde debet heres eius habere legatum sub dicta conditione relictum. z etiaz in telligitur illa cōditio etiā si non esset apposita. nō tamen posset habere legatum si heres esset vt dixi in casu. §. prox. ¶. §. intelligitur etiam si non sit apposita: ergo legatū non facit conditionale. vt. §. eod. l. iij. non est ergo mirum si heres institutus habet legatum in predicto casu. ¶Si socero. Dedi dotez pro filia mea tito genero meo: ipse gener me socerum in stituit heredem z partez hereditatis sue legauit meuto: certe ego socer et heres possum ante partem accipere dotem quā dedi genero. z postea legatum soluere. z idem est si alio modo erat meus debitor gener qui me instituit. Viuianus.

e ¶Tota centum. §. e. l. si funduz sub 2 ditiōe. §. si libertus. Cōtra. Sol. ibi. Ité arg. cōtra. §. de admi. tu. l. si pupillus. + z. j. de lega. ij. l. cuz ab vno. + sed pro hoc. j. de duo. re. l. pe. z. j. de fideiuſ. l. si stipulatus. §. fi.

f ¶Nulle fuerunt. z sic fuit cōditio impossibilis legatario imposita: z sic vitiatur z non vitiat. vt inſt. de here. instī. §. impossibilis§. z hic subijcit. z. j. de condi. z demon. obtinuit.

g ¶Conditio. Dic est grecum quod signficat impossibilis. Sed videtur non haberi pro non adiecta: quia debet accepto ferre. vt. §. eo. l. huiusmodi. §. si ita. que est contra. Sol. quo ad ipsas tabulas reddendas dicitur impossibilis.

h ¶Si aliquo. §. i. quia fm quosdam. z facit. §. de act. emp. l. fi. Sed cōtra. j. de ver. obli. l. liber homo. z dic vt ibi. Item facit. §. eo. l. id quod. z l. seruus. Accur.

i ¶Si attitio. als̄ titio: als̄ attitio: vt hic. z. j. z dic testatoꝛi fisti it. v. heredes z attitio qui erat vnus er bis legauit. i. prelegauit. r. quinta deducta. z pent octo a coheredibus. in sua cuiꝫ parte non tenet legatū. vt. §. ed. z qui dem. z facit. j. de condi. z demon. l. qui heredi. §. fi.

k ¶Deducta. f. de decē: sibi enim ipsemet titius z sui coheredes decē dare damnati videntur. secus si in specie consistat legatum: qꝛ nihil deduce retur. vt. §. e. l. plane. §. si duobus. Cōtra. z. j. ti. i. cum pater. in princi. z j. ad trebel. l. deducta. §. nummis. z. j. ad. l. fal. in quarta. Alij dicunt de ducta sua parte. f. hereditatis.

l ¶Iussus fuisset heres. f. titius. z dic decem pure heredibus. f. omnib⁹. z sic sibipsi z alijs. vt in fine huius. §.

m ¶Dabit. f. coheredibus z percipiet fundum.

n ¶Heredi meo. Imperfonaliter non adiecto ꝓprio nomine. vel dic personaliter: pura titio. r. det sempron⁹. z sempronio. r. det titius. z sic admittitur compensatio ab vtraq; parte. ¶. z facit. §. fanni. hered. l. heredes. §. fina. z. l. sequē. Sic ergo patet ex predictis q̄ aut relinquitur vni heredum ab heredibus: aut cōtra ab vno heredū heredibus. aut heredibus ab heredibus.

+ Dic q̄ibi pupill⁹ non poterat liberare mū ex tuonib⁹ in fiudicij alioꝝ: fs b testator po terat fs bar tolum.

‡ Dic q̄ li la cōcordat fm Bar.

Videtur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Videtur. quare vtpote illusorium nullum est legatum.
b ¶ Heredem instituit. puta titium.
c ¶ Eius. nitij.
d ¶ Secundus heres. i. scdo in testamento scriptus. ⁊ sic pure ⁊ ipropie. j. vocat institutum. Vel dic q̄ fuit substitutus sub conditione si primus heres non esset.
e ¶ Sub cōditione. id est sub die incerta: scz quando mater eius morietur: que pro conditione habetur. vt. j. de cōdi. ⁊ demon. l. dies.
f ¶ Jscp. scz titius.
g ¶ Decessisset . fic ergo institutionis cōditio desficit.
h ¶ Cesserit. q̄ est a morte testatoris.
i ¶ Heredi eius. scilicet titij. qui primo fuit institutus.
k ¶ A substituto. i. q̄ est secūdo institutus. vel dic propie. vt. s.
l ¶ Cōditio impletur. hoc scilicet si heres non erit. vtpote cum decedat antēq̄ dño detur fub qua erat heres institutus: id est antēq̄ mater moriatur. Item tunc videtur diem legati viua matre non debere cedere : cum pēdeat ex institutiōe facta fub conditione cum mater decesserit. Sz ob hoc non cedit tardius. vt. j. quando di. lega. cc. Lheredis. ⁊ facit. j. titu. s. l. si pecuniam. §. i. cōtra.
Additio. Dic q̄ hic nō erat relictum legatū post mortem alicuius: sed institutio fuit collata post mortem q̄ō non videtur repetitum in legato . sm Barto.
m ¶ Ea deducta. vt ⁊ arga. j. ad legem falci. l. pater filiā. ⁊. C. de iure deli. l. fi. §. an cōputatiōe. ⁊. j. de vsufru. le. l. si.

Legatum . ¶ Casus. Jta dixit testator. illud q̄ō debet mihi lucius volo q̄ heres meus det cornelio : certe ad mihi aliud tenebitur heres cornelio nisi vt cedat ei actiones contra lucium. Viuia.
n ¶ Actiōes. fic. s. eo. l. si sic. §. i.

Si in testamento. ¶ Casus. Dec. l. dicit q̄ licet quedaz verba deficiant in legato nihilominus valet. Viuianus.
o ¶ Si in testamento. C. de testa. l. errore. ⁊ de fideicommiss. l. verbū. ⁊. s. de here. instī. l. qui neq;. j. ti. j. l. cum pater. §. cum imperfecta.

Ja pluribus. ¶ Casus. Si pluribus mihi beredibus institutis legata multa quibusdā reliqui: ⁊ iussi vni ex heredib⁹ vt legata acciperet ⁊ legatarijs prestaret: certe habebit legatarij electionē: virū conueniant heredē iussum an omnes heredes. ⁊ si iussus accipiet legata pte dicta a coheredibus debet eis cauere de prestādo eos indemnes . ¶ Si quis seruum. Seruū meum legauit tio. ⁊ eidē seruo legauit. ꝛ. fine libertate cum mortetur ipse seruus bene valet legatum: ⁊ illud habebit ille titius cum mortetur seruus. Viuia.
p ¶ Et prestare. Sic ergo bis legauit: id est semel ab omnibus ⁊ semel ab vno. nec per hoc multiplicauit. vt. s. eod. l. plane. §. ij. ⁊. ij. ⁊ facit. s. fa. mul. here. scī. l. si filia. §. pomponius. ⁊. §. idē papinianus. ⁊. j. ti. j. l. cum ab vno. ⁊. C. de epis. ⁊ cleri. l. nulli. ⁊. s. eo. l. quidam. §. si scriptus.
q ¶ Si quis seruum. sī leget. quod est. j. ⁊ dic q̄ pure legauit seruum titio ⁊ eidem seruo. ⁊. cum mortetur ipse seruus. valet enim. vt ⁊ arg. j. de cōdi. ⁊ demon. l. heres meus. secus e contra si seruum legat titio cus morietur seruus: ⁊ ipsi seruo. ⁊. quia sic inuenitur legare suo seruo sine libertate: quod non valet. vt. C. e. l. seruus. nec enim potest tunc cedere dies legati. vt. s. eod. titu. quesitum. §. presenti. et facit j. de opti. lega. l. si optio. in princi. ⁊. j. titu. j. l. si le gatarius.

Ja pluribus heredibus legata sint: eaq̄ vnus ex bis percipere iubeatur ⁊ prestare: in potestate eozum quibus sit legatum debere esse ait vtrum ne a singulis heredibus petere velint: an ab eo qui percipere sit iussus. ita q̄ eum qui percipere iussus est cauere debere coheredib⁹ indēnes eos prestare. ¶ Si quis seruū cui alii quid sine libertate legauerit cum morietur ipse seruus leget: minime dubitandum quin vtile legatū futurum sit: propterea scilicet q̄ mo riente seruo id q̄ō ipsi legatū erit: ad eum cui ipse legatus fuerit per uenturum est.
Seruus qui fugit post testamētū ante mortem: dz per sequi sumptibus legatarij. hoc dicit Bartolus.
Idem. Lex.cxj.

Ja seruus legat⁹ viuo testatore fugisse dicat: ⁊ impensa ⁊ periculo ei⁹ cui legatus sit debet reddi. quoniam rē legatā eo loco prestare heres debeat[a] i quo[r] a testatore sit relicta.
Due cause lucrative que habuerunt originem in personis diuersorum possunt in eadem re concurrere. b. d. Bar.
Si id q̄ō ex testamento mihi debes quilibet ali⁹ seruo meo donauerit manebit adhuc mihi ex testamēto actio⁹ ꝛ maxie si ignoré meam factā esse: alioquin ꝓsequēs erit vt etiaz si tuipse seruo meo donaueris eam inuito me libereris: q̄ō nullo modo recipiendum est⁵: quoniam nec solutione quidem in uito me facta libereris.
In legato generali legatarij é electio. hoc dicit Bartolus.
Cum homo⁹ titio legat⁹ esset: quesitum est vtrū arbitriuz heredis est quem velit dari: an potius legatarij: Rndi veri⁹ dici electionem eius esse cui potestas sit qua actione vti velit. i. legatarij⁶.
Potest legari vni ex duobus q̄ pius conditionem impleuerit. hoc dicit Bartolus.

† Amplia bis banc. l. inquārū di cit q̄ oratio n ipsecta ex ſ. ſumpta mē te testatoris perfici vs. p ter. in. l. cui. pri. §. cū ita perfecta. j. ſi les. ij. vt p. cedat etiaz ex hoedemi bus. ſi com mode fieri potest.

Ja pluribus heredibus institutis legata sint: eaq̄ vnus ex bis percipere iubeatur ⁊ prestare: in potestate eozum quibus sit legatum debere esse ait vtrum ne a singulis heredibus petere velint: an ab eo qui percipere sit iussus. ita q̄ eum qui percipere iussus est cauere debere coheredib⁹ indēnes eos prestare. ¶ Si quis seruū cui alii quid sine libertate legauerit cum morietur ipse seruus leget: minime dubitandum quin vtile legatū futurum sit: propterea scilicet q̄ mo riente seruo id q̄ō ipsi legatū erit: ad eum cui ipse legatus fuerit per uenturum est.
Seruus qui fugit post testamētū ante mortem: dz per sequi sumptibus legatarij. hoc dicit Bartolus.
Idem. Lex.cxj.

Ja seruus legat⁹ viuo testatore fugisse dicat: ⁊ impensa ⁊ periculo ei⁹ cui legatus sit debet reddi. quoniam rē legatā eo loco prestare heres debeat[a] i quo[r] a testatore sit relicta.
Due cause lucrative que habuerunt originem in personis diuersorum possunt in eadem re concurrere. b. d. Bar.
Si id q̄ō ex testamento mihi debes quilibet ali⁹ seruo meo donauerit manebit adhuc mihi ex testamēto actio⁹ ꝛ maxie si ignoré meam factā esse: alioquin ꝓsequēs erit vt etiaz si tuipse seruo meo donaueris eam inuito me libereris: q̄ō nullo modo recipiendum est⁵: quoniam nec solutione quidem in uito me facta libereris.
In legato generali legatarij é electio. hoc dicit Bartolus.
Cum homo⁹ titio legat⁹ esset: quesitum est vtrū arbitriuz heredis est quem velit dari: an potius legatarij: Rndi veri⁹ dici electionem eius esse cui potestas sit qua actione vti velit. i. legatarij⁶.
Potest legari vni ex duobus q̄ pius conditionem impleuerit. hoc dicit Bartolus.

seruum. ⁊. s. eo. l. seruo legato. §. fi.
s ¶ Debeat. vbi relictum est quoniam ⁊c. vt ⁊ no. s. eo. l. cum res.
t ¶ In quo. vt heredis q̄dē sit inquisitionis labor: legatarij vero periculum sit ⁊ dispendium. R. ⁊ facit. s. ad exhiben. l. sed si heredi tas.
v ¶ Et testamento actio. nam per seruum meum deteriorē mea conditio fieri nō pōt. Jté hoc nisi in rē meā sit versum: vel nisi habui ratū. vt in fti. e. §. fires aliena. ⁊. s. e. l. cum seruus.
x ¶ Recipiendum est. vt ⁊. C. de pac. l. seruus.
y ¶ Cum homo. in genere.
z ¶ Legatarij. legatarius eligit actionem: vt hic. ⁊. j. ti. j. l. cum filius. §. varijs. Jté rem legatam: sed hoc dicit. R. si heres differat eligere. Sed tu dic sm Jo. etiam a prin. vt not. s. famil. her. l. heredes. §. si incerto. vt tamen mediocrem eligat. s. eo. titu. l. legato. ⁊ arg. j. de aur. ⁊ arg. e. l. qui lancē. ⁊ facit. s. e. l. qui duos. ⁊ instī. e. §. si generaliter. Sed arg. cōtra. s. e. l. si quis a filio. §. ij.

UNIVERSIDAD DE LINZ

a ¶ Utile esse. vt insti. eo. §. sub certa. ꝛ. j. de reb. dub. l. si fuerit.
b ¶ Utiliter legari. vt. j. de reb. dub. l. quotiens.
c ¶ Erstim aut. vt. ꝛ. j. de heredi. instituendo. l. quotiens. §. si quis ita in predicto autem erat causa dubitandi obscuritas. vt. j. de iniur. l. pretor. §. quod autem pretor.

¶ Stichum. ¶ Casus.

¶ Promisisti mihi stichū postea titius instituit te heredem et eundem stichum mihi a te legauit. nunquid valet legatum: et distinguitur. vtrum promisisti mihi ex causa non lucrativa: ꝛ valet legatum predictus. an debes mihi dictum stichum ex duab⁹ lucrativis. puta quia dicta stipulatio fuit interposita ex causa lucrativa ꝛ ex testamento mihi debes que ē causa lucrativa. et tunc non valet legatum: scilicet si iam sum consecutus dictum stichum ex stipulatione ex causa lucrativa mihi a te facta. quia mihi legatario de sticho mihi bilegato nihil abest: q̄ habeo eum ex stipulatione vt dixi. nec potest mihi legatario prestari eadem res bis. ¶ Item pone q̄ titius te instituit et a te mihi legauit stichum. ꝛ postea sempronius instituit te heredem ꝛ eundem stichum a te mihi legauit: ꝛ rogauit me dictus sempronius seruus testator per fideicommissum vt eundem stichum restituam gaio. certe teneris mihi ad dictum stichum prestandum ex testamento primi testatoris quia non videor cassare ex testamento secundi testatoris cum alijs restituere debeam. et idem est si dictus sempronius seruus testator a me cui legauit stichum legauit pecuniam gaio tantam quantum valet stichus predictus. quia bene potero agere contra te ad stichum ex testamento primi testatoris. ꝛ idē est si primus testator qui mihi a te heredē stichum legauit rogauit me per fideicommissum vt gaio restituam dictum stichum. aut tantaꝫ pecuniā quantum valet stichus. nam agere potero contra te ad stichum ex testamento sempronij secundi testatoris qui mihi a te eundem stichum legauit. non enim videor habere ex testamento primi: cum alij debeam restituere vel tantum quantum valet. ¶ Item qui si in testamento titij primi testatoris tu heres eius absciditi mihi falcidiaꝫ de sticho predicto mihi a te heredē legato: certe illud quod mihi absciditi cōsequar a te ex testamento sempronij secundi testatoris qui mihi a te suo heredē dictum stichum legauit. ¶ Item pone q̄ sempronius legauit mihi fundum titij a te suo heredē: titius predicti fundi dominus instituit me heredem: ꝛ hereditas fuit titij non est soluendo creditoribus suis: vnde creditores absti lerunt mihi dictum fundum ꝛ omnia alia bona. certe tu ꝑdictus heres sempronij teneris mihi ad dictum fundum: quia nō videor habere fundum ex testamēto titij qui me instituit cum eum mihi auferre creditores possunt ex eo q̄ hereditas titij non est solūdo. ꝛ idē est in isto casu ac si fundum mihi ab aliquo legatum emissem ab alio. nam possum ex testamēto petere cum habeam eum ex causa non lucrativa. vt in ptin. §. dictum est. hoc dicit vsq; ad. §. si ita scriptum. Ciuia.

d ¶ Ex duabus. seq causis lucrativis: q̄ ꝛ stipulatio erat ex causa lucrativa: non solum legatum. ꝛ est ad hoc. j. de verbo. obli. l. inter stipulantē. §. si rem. ꝛ de act. ꝛ obli. l. si is qui. ꝛ. j. titu. ij. l. mutu. §. j. Sed arg. cōstra ff. eo. l. plane. i. §. ij.
e ¶ Nec abiit quicq̄. mihi legatario: tunc enim eatenus valet. vt. j. pri. responso.
f ¶ Item si domino. titius non soluendo suis creditoribus fecit me heredem: fundum eiusdem titij legauit mihi sempronius: petam legatum: nam non habeo ex causa lucrativa sicut si emissem. vt insti. eo. §. si res aliena.

¶ Si ita scriptum. ¶ Casus. Ita dixit testator. titio lego ser. ꝛ amplius q̄ titio legauit. lego seio. r. certe quilibet habebit suum legatum integrū et non plus. sed si ita legauit testator: lucio titio lego ser. et hoc amplius lego. r. vxori eius ꝛ liberis. certe vxor ꝛ liberi lucij titij debent concurrere in legato de ser cū ipso lucio titio propter illud pronomen hoc. ꝛ sic non obstat contrarium. Sed pone q̄ titio cui nihil legauerat legauit hoc modo. hoc amplius titio lego. r. certe bene valet legatum. namet ita est in stipulatiōe. ¶ Si seruꝰ. Seruo alieno directo libertatem reliqui ꝛ posteā eum alij legaui. certe valet legatus ꝛ non liber tas. ¶ Quinq̄. Quinq̄ libras ī archa mea habebam: ita dixi in testamento. decem que in archa habeo titio lego. certe valet legatum quātus ad. v. que ibi sunt: ꝛ non quantum ad alia. v. que ibi non sunt. quamuis effi ad alia. v. que desunt/ videtur certum corpus legatum quod in rerū natura non sit. quo casu nō valeret legatum. si autē tempore mortis mee testatoris erant integra. r. l archa: ꝛ aliquid de eis postea perijt/culpa heredis: ipse heres legatario tenetur ad integra decē. et quod dixit in legato idem est in stipulatione.

¶ Si seruus. Legauit sibi stichum. heres meus fuit in mora dandi eum tibi. certe amodo est in periculo heredis. ¶ Cū quid. Titius testator legauit tibi equꝫ ꝛ rogauit te q̄ euꝫ mihi dares. si equꝫ moriatur anteqū erigam ab herede titij/nunquid teneris mihi? ꝛ distinguitur. an acceperis aliquid aliud in testamēto titij ꝛ tūc teneris mihi si nō exegisti eum si sine dolo tuo ꝛ lata culpa siue leui. si autem nihil aliud habuisti in testamēto titij nō teneris mihi nisi de dolo ꝛ lata culpa. ꝛ ita est etiam in contractibus bone fidei. b. d. vsq; ad. §. qui margaritam. Ciuia.

g ¶ Mihi vltra. Contra. j. titu. ij. l. si sic. ꝛ. l. si tibi pure. ꝛ. j. de do. prele. l. qui ita legat. in quibus dicit admitti cū titio in primo legato. Sol. verbum hoc tollit contra. nec ob. j. ptori. nam ꝛ vsitatum ꝛc. quia ibi non dicit q̄ mihi vltra suum legatum habeat. Item nec. j. ptori. §. quia nec ibi dicit q̄ mihi vltra. vnde etiam in primo legato ibi admittitur. Sed alij vt. R. dicunt q̄ hoc est verum regulariter ꝛ in dubio nisi ex verbis vel dignitate vel charitate vel coniectura simili aliter appareat. vt in. l. contrarijs. ꝛ. j. titu. ij. l. pater. §. fi. Tertij dicunt aut ex hac tacita repetitione ꝑ iudicatur alij legatario ꝛ tunc obtinet quod hic. aut soli heredi: vt in contrarijs. ꝛ pro hoc facit illa lex si tibi pure: sed non placet: vt ꝑdicta. l. si sic.

h ¶ Debeatur. participat enim cum primo. vt no. ff. de. ptori. §.
i ¶ Multoq̄ minus. arg. quod valet in vltima voluntate: magis valet inter vivos. sic. ff. de pac. l. pactum. si cōtra. insti. de lege fu. ca. tollē. §. fi. ꝛ facit. j. de ver. sig. l. verbum amplius.
k ¶ Elit. quia rem alienam potest quis legare. + vt institu. codē. §. non solum.
l ¶ Moueti. qualenus. vt. C. de manumiss. testa. l. seruo. ꝛ no. vt ibi.
m ¶ Infirmari. sic. ff. e. l. si fundum sub cōditione. §. cū statuliberus. ꝛ. j. ti. j. l. si qui seruū. Sz cōtra. j. ti. j. l. si quis quos. Sol. ibi. Itē contra. j. de fun. istru. l. iij. §. fin. Sol. bic erpsse fuit legatus: ibi tacite: quod non placet. vt. ff. e. l. seruum filij. §. si idem. Sol. ergo vt ibi. Item no. non vitiatur vtile per inutile. sic. ff. de vsur. l. placuit. Sed arg. contra. institu. qui. mod. test. infir. §. j. in fi. ꝛ insti. qui. mo. tol. obli. §. ꝑterea. Additio.

+ Facit ad hoc. ff. e. l. si dom⁹. §. de euictiō. et glo. in §. stipulatum.

Dic q

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Dic⁹ ibi non erat omnino inutile: vt ibi patet.⁊ per Dy.in.c.vtile p inutile.de regu.iur.lib.vi.fm Bar.hic.

a ¶ Valebit.vt ⁊.ſ.de do.prele.l.ſ.§.penul.⁊.ff.co.l.ſi certos.⁊.ſ.de verbo.obliga.l.ſi ita.

b ¶ Vir.i.nullo modo. Sed contra.ff.de act.emp.l.ſi quis eum.ſed ibi affirmauit tot dolia: vel ibi emptor q hz titulum onerosum: hic legatarius q hz titulum lucratiuū. Ita cōtra.ff.famil.herciſc.l.heredes.§.fin. Sol. ibi. Additio. Dic⁹ ibi fuit relicta vt quantitas hic vt species.fm Bar.

c ¶ Deperierit.culpa heredis non alis.vt.ſ.ad.l.fal.l. in ratione.in prin. ff.co.l.cum res.⁊.ſ.ad trebel.l. mulier.§. ſi heres.⁊.ſ.proxi.§.

d ¶ Teneatur.vt.ff.co.l. cū res.§.fi.⁊.l.huiuſmodi.§.edes.⁊.ff.pri.§.

e ¶ Aliogn.i.ſi aliqd ba buiſti.

f ¶ Tantūmodo preſtetur.vt.ſ.de regu.iur.l.cō tractus.⁊.ff.commo.l.ſi vt certo.§.videndum.et de preſcript. ver.l.ſi tibi re.in prin.quid autem ſi nō vult agere: Rñ.non cogitur niſi cedere actiones.vt.ſ.tit.ſ.l.imperator.in prin.

g ¶ Qui margaritam.

¶ Caſus. Titio margaritā meam pignori obligaui pro centum. poſtea feci teſtm ⁊ inſtitui mihi heredē filiū meū.⁊ filiaz meā erheredaui.⁊ poſtmodum ita diri in teſto: creditor rogo te vt vendas margaritam ⁊ accipias qđ debes recipere. ⁊ ſupſluum des filie mee quā erheredaui. nunqd aget filia ꝯtra creditorez vt vendat margaritaz ⁊ ſupſluū ei⁹ qđ debet recipere ei filie pſtet. ⁊ certe non. immo aget ꝯtra fratrē ſuum heredē pſis vt ipſe cedat filie actionem et teſtō quaz hz idē filia? Ꝛ creditorē vt predicta faciat ⁊ ita creditor eſt rogatus. ⁊ heres tenetur et iſtud non ſolū in boc caſu euenit: ſed etiā in boc alio teſtator ita dixit. rogo titiū vt accepto centū manumittat ſticbus ſeruum ſuū: ⁊ nō expreſſit a quo acciperet cētū predicta. ⁊ tñ heres tenetur dicta centuz titio preſtare. titi⁹ ergo q rogat⁹ eſt.ſ. ſeruū ſuum manumittere aget cum herede.ſ.ad centum ⁊ libertatem ſeruo predicto pſtare cogetur. ⁊ idem eſt ſi teſtator ita dixiſſet rogo titium vt acceptis centū ſeruū ſuum ſticbum ſemptonio preſtet. nam ⁊ hic titium ipm qui rogatus eſt preſtare ſemptonio ſeruum acturum cuz herede ad cētum ⁊ ſemptonio preſtare cogendum dictum ſeruū. ¶ Auidius. Quidē teſtator rogauit filium ſuum quem heredem inſtituit vt quattuor libertis daret cētum mutuo ſub certis vſuris. certe valet fideicommiſſum. ⁊ poterunt agere liberti predicti contra filium. Aiuia.

h ¶ Debitorem.id eſt creditorē. qui ⁊ debitor eſt quo ad quid vt ſubijcit: ſed ⁊ titius poteſt conueniri ſi vtatur exceptione contra heredem. vt ⁊ ff.co.l.ſi pecunia.

b ¶ Obſtringatur. ſic.ſ.titu.ij.l.fideicommiſſa.§.interdum.⁊.ff.e.l.ſe-

¶ Qui quinqz in archa habebat ita legauit vel ſtipulanti promiſit: decē que in archa habeo: ⁊ legatū ⁊ ſtipulatio valebit[a]. ita tamen vt ſola qnqz vel ex ſtipulatiōe: vel ex teſtō debeantur. vt vero quinqz q̄ decrūt ex teſtō peti poſſint vir[b] ratio patitur. nam quodāmodo certū cozp⁹ qđ in rerū natura non ſit legatū videtur. q⁹ ſi mortis tempore plena ſumma fuerit: poſtea aliquid ex ea deperierit[c]: ſine dubio ſoli heredi deperibit.

§ Poſt mozaz heredis res legata eſt in periculo eius.b.d.Bar.

¶ Si ſeruus legat⁹ ſit ⁊ mozam heres fecerit: periculo eius ⁊ viuit ⁊ deterior ſit: vt ſi debilez fortz tradat: nihilominus teneatur[d].

§ In legatis ⁊ fideicommiſſis dolus et culpa venit ad ſimilitudinem contractuuz bone fidei.b.d.Bar.

¶ Cum quid tibi legatuz fideive tue cōmiſſuz ſit vt mihi reſtituas: ſiquidez nihil preter ea ex teſtō capias dolum maluz dūtaxat in exigendo eo legato: alioquin[e] etiam culpam te mihi pſtare debere exiſtimauit: ſicut in cōtractibus bone fidei ſeruatur. vt ſiquidē vtriuſqz cōtrahētis cōmodum verſet etiaz culpa: ſi vnius ſolius dolus maluz tantummodo pſtetur[f].

§ Licet verba legati referantur ad defitorem: actio competit cōtra heredem cui in dubio videtur onus impoſitum. boc dicit Barto.

¶ Qui margaritam titio pignori dederat filiū heredē inſtituit: ⁊ filiā exheredauit: deide ita cauit: te titi rogo fideiqz tue committo vt margaritā quam tibi pignori dedi vēdas: ⁊ deducto oi debito tuo qō amplius erit id oē filie mee reſtituas. ex ea ſcriptura filiaz a fratre fideicōmiſſum petere poſſe vt eis actiones ſuas aduerſus debito rem[g] ei pſtaret. boc enim caſu euz qui creditor fuiſſet debitorē intelligendum eius. ſ. qp̄cium pignoris ſumma debiti excedat: nō autē mi rādū ſi cū alius rogat⁹ ſit: alius fideicōmiſſo obſtringat[h]. naz ⁊ cuz in teſtō ita ſcribitur: rogo te titi vt acceptis cētū illū ſeruū manumittas vel ſemptonio quidē pſtes: pa rum qdē apte ſcribi: verū eque intelligēduz eſt heredis fideicōmiſſum vt pecuniā titio pſtet: ideoqz ⁊ ipm titiū cū herede acturum ⁊ li bertatē ſeruo vl ſemptonio cq̄ rogatus ſit pſtare cogendum.

§ Dnus de mutuando alicui iniunctuz valet.b.d.Bar.

¶ Auidius filijs ſuis fideicōmiſit vt certā pecuniam quattuor libertis ſuis mutuā daret: ⁊ vſuras leviores taxauerat: placuit hoc fideicōmiſſum vtile[i] totum eſſe.

§ Verba debēt intelligi vt aliqd operē tur.b.d.Bar.

Idem. Lex.cxij.

Sj qñ quis vroꝛi ſue ea que viuus donauerat vulgari[k] modo leget: nō de alijs donationibus eum videri ſenſiſſe ait[l]: q̄ de bis que de iure valiture non[m] ſint. alioqu ⁊ fruſtra[n] legaturus ſit. at ſi ita exprimat que vroꝛi mee iure donauero[o] ea ei lego. vel ita q̄ vroꝛi manumiſſionis[p] cauſa donauero: ea ei lego: nam inutile legatum futurum[q] eſt.

§ Facultas ſoluendi aliud p alio trāſit ad ſingularē ſucceſſoꝛē.b.d.Barto.

¶ Heres cuius fideicommiſſum erat vt mihi fundum aut cētū daret: fundum titio vendidit: cū electio ei relinquitur[r] vtrū malit dāri vt tamen alterū ſolidum pſtet[s] ptoris officio conuenire exiſtimo. vt ſi pecuniaz titius[t] offerat. inhibeat fundi ſpecutionē: ita cm̄ eadē cauſa ꝓſtituerꝛtur: q̄ futura eſſet ſi alienatus fundus[u] non fuiſſet: qñ etiā aduerſus ipſum heredes officiū ptoris ſiue arbitri tale eſſe deberet: vt ſi fundus non preſtaret[v] neqz pluris neqz minoris q̄ cētuz eſtimaretur.

§ Qui ſoluit ſeruum malum actione de dolo tenet ad dānū. ⁊ actione ꝓſonali tenet ad rem legatam.b.d.Bar.

Idem. Lex.cxiij.

Sj heres generaliter ſeruuz quē ipe voluerit dare iuſſus ſciens ſuo legato.q.ſi teſtator.⁊.ſ.titu.ij.l.iij.⁊.l.paulo calimacho.§.ſ.⁊.l. cuz quis decedens.§.pater.⁊ de adi.le.l.alio. Sed arg.cōtra.C.de fideicōmiſ.l.eam quam. Additio. Dic⁹ ibi hereditas non fuit adita per heredem.fm Barto.

i ¶ Vtile.ſic.ff.co.l.⁊ ſi equo.⁊.ſ.titu.ij.l.xj.§.heres.

Sj quādo. ¶ Caſ⁹. Vroꝛi mee donauj plura: ⁊ in qbuſdā vsa lebat donatio de iure. in qbuſdam nō. poſtea feci teſtm ⁊ ita dixi. ea q̄ viuo vroꝛi mee donaui ei lego. certe ad illas donatiōes q̄ valuerūt nō ptinet legatū. qz non eſt neceſſe: ſz illas q̄ non valuerūt. ⁊ idem eſt i boc caſu q̄tū ad donatiōes q̄ valuerūt qđ eēt ſi exp̄ſiſſem hoc mō ea q̄ iure ei donauj ei lego. quo caſu ſine dubio nō valet lega tū. ¶ Heres cuius. Ita dixit teſtator. lego ſeio fūdum: ⁊ ſi heres nō dederit ei fundum volo q̄ det ei cētū. poſtea heres vendidit dictuz fundū titio. petit ſeius fundū ab here. de. venit titius cui ⁊ heres eū vēdidit ⁊ offert ſeio cētuz certe inhiberi dz ſeio fundi ſpecutio aduerſus heredē. nam ⁊ ipe heres ſi fundum non alienaſſet ſi nollet pſtare fundū nō tenet niſi ad cētuz. habet ergo heres electionē vtrū det fundum vel centū vel aliud.

k ¶ Vulgari. vt lego ea q̄ ei donauj.

l ¶ Ait. affrican⁹ de ſo quens. ſic.ff.de neg.geſt. l.ſi ex duobus.

m ¶ Non ſint. vt ſunt regulariter omnes iter viuos: ſz fallat in caſibus. vt.ff.de dona.inter vir. ⁊ vro.l.ſi ſponſus.ff. cōceſſa. vſqz ad.§.fi.

n ¶ Fruſtra. Sic no. itelligi ſcripturā vt aliquid operet ⁊ addat. ſic.ff. de vſur.l.ſi ſtipulat⁹.⁊.ſ.ad munici.l.j.ſi fi.ff.ſz ar.ff. de ver. obli.l. ſtipulatio iſta.ff.eū.⁊.l.q̄ ſic. ✠ Jtē no.ſic volūtate ‡ itelligi vt nō pereat. ſic.ſ.de reb.du.l.q̄ties.⁊.ff.de libe.⁊ poſthu.l.gall⁹.ff.j.

o ¶ Jure donauero. qđ ē in caſib⁹. vt mō not.

p ¶ Manumiſſionis. vt C.de dona.inter virum ⁊ vxo.l.maritus.

q ¶ Futurū eſt. cum nihil plus ſit in legato. argu. inſti.co.§.ecōtrario.

r ¶ Reſiquitur. etiam poſt alienationē.⁊ hoc ex generali regula. vt.ff. de iur.do.l.plerunq.in fi.

s ¶ Preſtet. nō ergo ptē vni⁹.⁊ ptē alteri⁹. vt.ff.e.l.ſi ex toto.§.ſi.⁊.ſ.titi.j.l.ſi quis duob⁹.⁊.ſ.de ſol.l.q̄ boiem. in prin.⁊ de verbo.obli.l.fi.§.pe.

t ¶ Titius. poſſeſſor.

v ¶ Non preſtaretur. qđ fieri poterat. vt.ff.ibi: cū electio ꝛc. Et not. q̄ vidētur hic primo ferenda ſententia de fundo preſtando. ſed non eſt ita: qz non fertur ſententia. ſed queritur ⁊ interrogat an velit fundum preſtare. ſi dicat nolo: dānatur in centum. Also.

Sj heres. ¶ Caſus. Rogaui heredem meum vt daret titio ſeruum in genere. ad ſuam heredis electionē. ipſe dedit ſticbū qui furem ſciebat. ⁊ ille ſticbus fecit furtum legatario. certe aget legatarius aduer

✠ Soluerit p bart.hic. ‡ Nota modus ſic interpretet et pbet volūtas teſtatoris. vid plene p bart.in.l.ij. ff.de vul. et pupil. ſubſtitu. alterā. cōſil. lxxxj. q̄rta parte.

UNIVERSIDADE

sus heredem actione ex testamento propter dolum heredis, quia sciens furem dedit furem: ꝛ per eam actionem coget heredem vt alium hominem præstet sibi ꝛ illum quem solum relinquat legatario pro noxa quaꝫ cõmisit apud legatarium. Uuia.

a ¶ De dolo malo. i. ex testamento nõe doli ad solidum dãnum. vt arg. ff. de pigno. actio. si seruus pig. Vel dic de dolo propie. licet enim actio ex testamento similia ali qua haberet cum bo. fi. vt. C. in qui. cau. in integ. resti. l. in minorum. est ta men stricti iuris cum nõ sit numerata inter bo. fi. actiones. vt institu. de actio. §. actionum. ergo non ex eo contracta vel quasi. sed de dolo agitur dolo commisso. vt. ff. de dolo. l. eleganter. §. nõ solum in fi.

b ¶ Non pessimum det. vt. ff. de verbo. obliga. l. quicunque. et. ff. eo. l. legato. et. C. de dona. l. si quis argentum.

c ¶ Præstet. actione ex testamento conuentus.

d ¶ Relinquat. si voluerit legatarius qui insolidum agere potest si velit vt dictum est. Sed tu dices eadem ratione liberaretur si quãlibet aliam speciem præstet pro noxa legatario volenti: Rñdeo. verum est: sed non ipso iure: sed per exceptionẽ. at cuꝫ illud præstatur ad quod præstandum quis tenetur: ipso iure liberatur. vt. ff. de verb. oblig. l. fi. §. fi. in prin. Vel dic q̃ h corrigit quod. ff. dixit dari de dolo isoliduꝫ: ꝛ aliud in contractibus. vt. ff. de pigno. ac. l. si fer

furẽ dederit: isq̃ furtum legatario fecerit: de dolo malo agi posse ait. sed quoniam illud verũ est heredem in hoc teneri vt non pessimum det: ad hoc tenet vt ꝛ aliuꝫ hominem præstet: ꝛ hunc pro noxe deditione relinquat.

Onus pro parte recusatum facit legatarium perdere totum. b. d. Bar.

Marcianus. Lex. cxliij.

ETiam si partis bonorum se excusauerit tutor: puta ita licarũ vel prouincialium rerum: totum quod testamento datũ est auferetur: ꝛ ita diuus seuerus ꝛ antoninus rescripserunt.

Si legatur res cuius nõ est cõmercii separatum ab alia debetur estimatio. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. cxv.

SI quis inquilinos fine prediis qbus adherent legauerit inutile est legatum: sed an estimatio debeatur ex voluntate defuncti statuendum esse diu marcus ꝛ commodus rescripserunt.

Qui alienat rem legatam tenetur legatario ad estimationem. b. d. Bar.

¶ Cum seruum suum heres damnatus dare cũ manumiserit: tenet in eius estimationem: nec interest si scierit an ignorauerit legatum. sed et si donauerit seruum heres: ꝛ eum is cui donatus est manumi

serit: tenet heres: q̃uis ignorauerit a se eum legatum esse. ¶ Si ita legatum fuerit: titio cum scio do lego vtriq̃ legatũ est: sicut vtriq̃ legatum est cum fundus cũ domo fozmiana legatus est.

Legatum ꝛ iuramentum contra bonos mores non tenet. b. d. Bar.

¶ Si qs scripserit testõ fieri q̃ cõtra ius est: vel bonos mores: nõ valet. veluti si quis scripserit ꝓtra leges aliquid: vel ꝛ edictũ ꝓtoris: vel etiam turpe aliqd. ¶ Diuus seuerus ꝛ antoninus rescripserunt iusiurandũ cõtra vim legum et auctoritatem iuris in testamento scriptum nullius esse momenti.

Seruo alieno legari potest quo ad seruat. b. d. Bar.

Idem. Lex. cxvj.

SEruo alieno ita legari potest quo ad seruat: vl si forte seruus titij crit vt Marcellus ait.

Alimenta possunt relinqui seruo pro pio. b. d. Bar.

¶ Si quis post tempus libertatem seruo suo dederit: ꝛ interea rogauerit heredem donec ad libertatem perueniat cibaria ei da re: testatoris voluntati obtemperandum esse diui seuerus ꝛ antoninus rescripserunt.

Ab illo qui substitutus est vulgari

mercium alicui. sed certe ꝛ hic nõ est commercium. vnde dicq̃ et ibi debetur estimatio si appareat testatorem voluisse. ꝛ distingue hic vt no. ff. eo. l. sed si res.

i ¶ Estimationem. vt institu. de leg. §. si res legata. ꝛ arg. ff. tit. j. l. si heres. ꝛ. l. vnum. §. si rem. ꝛ de verborũ obliga. l. si seruum. §. j. Sed contra. ff. de manu. l. seruum qui sub conditione. vbi non tenet manumissio. sed hic tenet. Solu. ibi testatoris erat seruus hic heredis. sic soluitur. ff. g et a qui. l. heres. vel dic vt ibi.

k ¶ Si ita legatum. vt. ff. de vsufruc. le. illi. et. ff. de vsufru. l. si quis titio.

l ¶ Turpe. pone exemꝑla. vt. ff. j. l. ꝓtor. §. fina. ꝛ. l. filiusfamili. §. edes. ff. de conditio. insti. l. quidam. ff. eo. de bis quæpe. no. l. j. ꝛ facit. ff. de verb. obliga. l. generaliter. ꝛ. j. ꝓtor. §.

m ¶ Iuris. vt lego edem destruendã. et volo here dem vel legatarium usare. vt. ff. titu. j. l. cum filius. §. filius matres. vel dixit. lego tibi decẽs si iu raueris nõ ascendere capitolium: qõ bodie non valet. vt. ff. de condi. insti. l. que sub conditione. nisi in duobus casibus. vt. ff. de condi. ꝛ demon. l. municipib⁹. ꝛ. j. de mamumiss. testamẽ. l. si quis

Etiam si ego habens patrimonium meum in italia ꝛ prouincia institui filium meum heredem in omnibus et ei dedi tutorem titium. et titio legaui centum. hic titius excusauit se a tutela filij mei pro parte bonorum. puta italicorum. certe etiam totum amittere debet legatum. qui enim deliquit etiam in parte reus est in totum. Uuianus.

c ¶ Totum. plus videtur egredi pena q̃ delictum. et sic sunt argu. contra. vt. ff. de his qui. vt indig. l. rescripto. et. ff. de admini. tuto. l. si duo. ꝛ facit ad. l. ff. de exa. tut. l. tutor. petitus. §. i. ꝛ de testa. tu. l. qui tutelam. in prin. ꝛ. j. de bis quibus vt indig. l. post legatum. §. amittere. ꝛ. C. de leg. l. pe. in fi.

SI quis inquilinos. ¶ Casus. Colonos qui erant ascripti fundo meo legauit titio sine fundo. certe non valet legatum. quia nõ possunt alienari sine fundo. sed si tacite vel expresse voluit testator estimationem colonorum dari legatario: bene dabitur. ¶ Cum seruus. Rogaui heredem meum vt daret titio seruum suum ꝓpꝛium ꝛ ipse heres eus manumisit. tenetur legatario ad estimationem siue sciuit a se legatum siue non. ꝛ idem est si alij donauit ꝛ donatarius eum manumisit. ¶ Si ita legatum. Ita dixit testator. titio cum scio lego. r. certe vtriq̃ legasse videtur ꝛ vtrinq̃ videtur legatum. cum testator ita dixit. talem rẽ cum tali lego titio. ¶ Si quis. Testator iussit in testamento fieri aliquid qõ erat contra bonos mores vel contra leges vel prætoris edictum: non valet iussio adeo q̃ si faciat iurare heredem de hoc adimplendo non valet. Uuianus.

e ¶ Si quis inquilinos. id est ascriptitios.

g ¶ Inutile. quia nec vendi possunt sine solo. vt. C. de agri. ꝛ censi. l. quẽ admodum. lib. xj.

h ¶ Ex voluntate. expressa: vel etiam tacita: quia erat coniuncta persona vel alio modo. vt. C. eod. l. cum alienam. ꝛ. ff. c. l. si seruus plurium. §. fi. vel quia sciebat eos adhærere solo. arg. ff. eo. l. si res. ꝛ. j. titu. vj. nõ dubium. §. fi. Sed contra. ff. c. l. apud iulianum. §. fi. vbi nec estimatio debetur. Solu. ibi erat legatum inutile ratione rei cuius non erat com

¶ Casus. Sticho seruo titij legaui alumenta donec seruat domino suo valet legatum. vel legaui. r. seruo sempronij cum idem seruus erit titij. ꝛ hoc casu valet legatum tunc cum erit titij. ¶ Si quis post. Post pascha venturum dedi libertatem seruo meo ꝛ iussi heredi meo vt daret ei interim cibaria. certe valet legatuꝫ cibariorum. ¶ Si quis a primo. Institui mihi heredem primum nomine. ꝛ postea institui secundum. ꝛ primo legaui titio centum. ꝛ secundo legaui ducenta eidẽ titio. postea ita dixi. quæ legata reliqui præstari volo. certe videor repetisse trecenta: sc̃z vt prius soluat centum titio. sicut fuit rogatus. ꝛ secundus ducenta. secus autem est in isto alio casu. institui mihi heredẽ filium meum impuberem. ab eo legata reliqui ꝛ eidem subfstitui fticbum. ꝛ ab eo subfstituto ita repetij illa legata quæ reliqui ab impubere præstanda volo et fubstituto præstari. postea impubes heres mihi extinꝛ. ꝛ intra puberta tem decessit ꝛ sic vendicabit sibi locum subfstitutio non valet dicta repetitio a subfstituto facta quia non tenetur subfstitutus præstare dicta legata nisi semel ex persona impuberis non ex sua. voluisse enim videor: ego testator. vt non præstentur legata nisi semel. Item quid si ab impubere legem titio si ad pubertatẽ impubes peruenerit ꝛ a subfstituto legatum repetij simpliciter. ꝛ subfstitutus habeat postea hereditatẽ ex subfstitutione. certe ꝺ subfstitutus legatum nec in repetitione legati a subfstituto facta videtur repetita illa conditio si ad pubertatẽ impubes puenit: quia illa faceret inutile legatum: non enim impubere decedente intra puberta tem valuisset legatum etiam a subfstituto repetitus. ¶ Ineptas. Iussi in testamento meo vt heres induet me de scarleto. cum essem mortuus: et cum eo me sepeliret: non debet mibi obedire. vel iussi q̃ expenderet mille marcas in faciendo archa mea non debet obedire. Uuianus.

n ¶ Seruiat. vt ff. ar. j. de an. leg. l. fi. ff. j. ti. j. l. debitor. §. fi.

o ¶ Titij. ꝛ valet tunc cum erit factus titij.

p ¶ Dederit. id est reliquerit.

q ¶ Et. seruo.

r ¶ Obtemperandum esse. officio iudicis fauore alimentorum. vt ff. j. de ali. ꝛ ci. leg. l. seruis. ff. C. de necef. seruis. l. pe. §. illos. als contra. C. eo. l. seruus. ff. j. tit. vj. l. fi legatarius. §. j. ff. de fami. bercisc. l. ex parte. §. fe uo. que sunt contra.

Si quis

Tocor. c. si diligẽt. l glo. sup §. iuramentũ. ibi et quæra de fo. cõperenti.

Juramentuꝫ non firmat qõ de se non valet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Si quis a primo. Primus ꝛ secūdus propria nomina sunt: vel si dicas notari ordinem: dic ambos institutos vnum prius: ꝛ alterum post: ꝛ non vnum alteri substitutum: tunc ducentis ab eo relictis/ꝛ cētū que ab intestato fuerunt relicta videntur inesse in ducētis, vt .ff.ad.l.fi cui.ꝛ.l. quid ergo. Fm.R. cum enim rursus a substituto idem eidem legatur pinde est ac si eadem legata repetita essent. vt.ff.ad.l.fi fundum sub.§. si pastersimilas.j.fñ.

b ¶ Sed si pater. superio ri casu dicit vbi a duob⁹ coheredibus. ꝛ facit.j.titu.j.l. si pluribus separatim legatum sit. hic vero cum ab instituto et substituto.

c ¶ Substituerit. pupilla riter.

d ¶ Legata. scilicet ab impubere relicta.

e ¶ Debeatur. cum igitur hic ex primis debeatur tabulis ex secundis vitra deberi nequeunt legata: licet modo ꝑdicto repetita. debebit q̄ subsisti tutus vel qualibet alius heres heredis: si autem nō debeantur ex primis tabulis: vt quia prius decederet impubes q̄ esset heres: valebunt ex secundis siue ex expressa siue etiam ex tacita repetitione. idē si conditionaliter a primis: sed pure ex secundis tabulis essent relicta. vt.ff.cod.l.si fundus sub conditione.§. si pater. et §. fina.ff.cod.l. licet. et j. priori.§.

f ¶ Sub conditione. scilicet hac si ad puberta tem ꝛc.

g ¶ Repetitum. scz idem legatum. ꝛ facit.ff. priori. fñ. ꝛ quod ibi no.

h ¶ Repetita. ideo quia vitiaret: vt hic dicit.ff.ad.l.si quis a filio. nisi expresse repetatur vt ibi dicitur. ꝛ facit ad repetitionem qō not. instituta.ad.l. aquil.§. ceterum. et.j. de verbo. obliga.l. titia.§. idem respon.

i ¶ Non valere. vt.C. de his qui. vt indig.l. non oportet. ꝛ.ff. de condi. instituta. quidam. ꝛ.ff.l. priori.§. peti. ꝛ.ff. de peti. here.l. hereditas.§.j. ꝛ.j. de aur. ꝛ arg. leg.l. fina. Sed contra. C. de relig.l. militis. Sed ibi nō prece pit illicite. Item arg. contra. j. de condi. ꝛ demon. l. meuius. Sed ibi non precepit.

Filiusfamilias. ¶ Casus. Filius meus fa. miles vel veteranus potest facere testamentum si vult: ꝛ si ab intestato decedat bene pōt fideicommissum a me qui debeo habere bona sua relinquere. Item si filiabertus meus ab intestato decedat bene potest a me ꝑtrono fideicommissum relinquere. ita ꝙ non tangat de parte mihi in bonis eius debita. Item si aliquis alius ab intestato decedit ꝛ sic bona sua ad fiscus pervenire debere ex eo ꝙ non credit se habere aliquez successorē bene potest fideicommissum a fisco relinquere. ¶ Apud marcellum. Legaui fundū gaio ꝛ fidei eius commisi vt dictum fundum restitueret sempronio post mortem suam gaij. Item eiusdem gaij fideicommisi vt titio centum daret ex fructibus dicti fundi perceptis ante mortem suam gaij. ꝛ ita vide tur rogatus gaius de ꝑstandis centum titio in tempus mortis sue gaij: queritur quantum debeat gaius prestare titio in dictis cētus. aut gaius vnum ex fructibus tñ dicti fundi percipiat integra centum. vel plus titio centum dabit gaius si viuit vel heres eius si mortuus est. si autez vixerit ita parum gaius ex fructibus fundi nibil percepit vel minus q̄ centum tantum dabit titio quantum percepit ꝛ non plus: quia non potuit in plus onerari ꝙ honoratus sit. ¶ Sed quid si adiecto gaio cui fundum legaui ita simpliciter titio centum legaui: gaius det titio cētus. non autem dixi rogo gaium legatarium fundi: vt det titio centum que viuus gaius percipiet ex fructibus dicti fundi: nunquid statim debit ter intelliguntur repetita relicta ab institutis: a substituto pupillariter non debentur ex repetitiōe que a pupillo deberi ceperūt. hoc dicit Barto.

¶ Si quis a primo beredē centum legauerit alicui: ꝛ eidem a secundo ducenta pcaqz generali ter repetierit legata trecēta videntur repetisse: sed si pater impubere filio substituerit: ꝛ a substituto legata repetierit: si pupillus heres extiterit et intra pubertatem decesserit repetitio nō valet: quia defuncti voluntas hec est vt semel debeatur.

Non censetur repetita conditio que repetita vitiaret. b.d. Bar.

¶ Si ab impubere legatum fuerit sub conditione si ad puberta tem peruenerit: et a substituto repetitum fuerit: legatum debetur et a substituto: nec videtur repetita conditio que inutile legatum facit.

Inepte voluntates defunctorum non sunt seruande. b.d. Bar.

¶ Ineptas voluntates defuncto rum cir ca sepultura veluti vestes: vel si qua alia superuacua vt in funus impendant non valere Papinianus lib. iiij. scribit.

Filius pubes a patre: libertus a patrono: quilibet a fisco succedente: potest ab intestato fideicōmissum relinquere. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. cxvij.

Hiusfamilias miles vel veteranus licet sine testamento decedat: potest fideicommittere a patre: quia etiam testamentum facere potest. ¶ Si libertus ab intestato decesserit: a patrono potest vsqz ad partem debitam sibi fideicommis. relinquere: quia si testamentum faceret licebat ei partem debitam solam relinquere. ¶ Qui intestato decedit: ꝛ scit bona sua ad fiscuz peruentura va cantia fidei fisci committere potest.

Inquantum quis bonoratur in tantum grauatur. b.d. Bar.

Apud marcel. lib. xij. digestorum talis questio agitatur. Quidam ab eo cui fundum legauerat fideicommisit vt eum funduz post mortez suam restitueret sempronio: ciusdem legatarij fideicommiserat vt titio daret centū. queritur quid iuris sit: ꝛ ait marcellus si titio testator centum ex fructibus quos viuus legatarius percepit reliquerit: ꝛ legatarius post tantum temporis decessisset: vt ex fructibus centum fierent: titium centum accepturum: si post acceptum legatum confestim decessisset legatarius titij fideicōmissum extingui: qz placet non plus posse rogari quem restituere: q̄ q̄tum ei relictum esset. Sed si titij fideicommissum non est in tēpus mortis legatarij collatum: ait marcellus confestim fideicōmissuz titio dādum: sed cautione exacta q̄to ampli ceperit reddi quā cautio nem ita cōmitti: si pz legatarius decesserit q̄ ex fructib⁹ cētuz percipet: sz vix ē vt legatarij ex redditib⁹ voluerit añ dare: q̄ fructus vis emancipare filium: nunquid cogeris actione ex testamēto que dicit vulgaris formula: ꝛ certe non potestas enim ꝛc. ¶ Edes. Lego legaui titio edes scianas vt eas destrueret: nihil valet adiectio: ꝛ non tenet obtēperare. ¶ Si fideicōmissum. Seruo titio legaui fundum sine mētione libertatis: ꝛ post ille seruus ad libertatē peruenit habebit legatū. hoc dicit vsqz ad. §. diuus. Uluianus.

¶ Fideicommittere. in codicil. vt. j. ad legē fal. l. filius: qui sunt quasi testamētum: cum testū nō sit. vt. ff. ti. j. l. si quis cum. ff. j. ti non ob. j. de castrē. pecu. l. ij. nam qui potest testari de iure ꝛ codicillari pōt. vt. ff. ti. j. l. diuus. §. pe. ꝛ hic subijcit.

¶ Pōt. aliter ti miles: qz iure singulari, alī veteran⁹: qz iure cōi. vt in ti. de testa. milita. §. j. ꝛ facit. j. priori. §. ꝛ. j. ti. ij. l. j. §. fi.

¶ Usqz. exclusiue. nam in ea non pōt onerari. vt insti. de succes. li. §. nostra. sed nōne eo decedēte intestato vt hic fuit tota est debita. certe sic vt. d. §. nostra. sed. R. hic dicit debitā. f. als vbi decederet testatus ꝛ patronum vellet excludere que erat olim dimidia: hodie tertia. vt insti. de succes. libe. §. j. ꝛ. §. nostra. ꝛ facit. j. ꝛ. §. priori.

¶ Qui intestato. §. proximis duobus responsis.

¶ Suam. scz legatarij.

¶ Daret cētum. repete tunc: scz post mortē legatarij.

¶ Non plus. facit. j. ti. j. l. imperator. §. j. ꝛ. l. cuz pater. §. titio. ꝛ de an. l. titia. ꝛ de do. ple. l. ij. §. fin. ꝛ insti. de singu. re. ꝛ fideicō. re. §. j. ꝛ. C. cōia dele. l. j. ꝛ. j. ti. ij. l. si legatarius.

¶ Aut marcellus. ꝛ male.

¶ Quanto amplius. scz q̄ legatarius ex fundi fructibus percepit ante q̄ obeat. R.

¶ Sed vir est. auctor. l. corrigit marcellum.

+ Usqz l di lationibus semp inclusdit pal. l. c. j. §. decedēte. vl. col. ff. extra noto. qui feu. da. poss. in vi. feu. et de dictione vsqz. vide ad lon gū ꝙ cunde in aur. hoc ampli⁹. vl. colū. ff. no. de dictione vsqz. C. de fideiō.

a ¶ Percepisset. z ideo non est verum quod dixit marcellus. ſ. fideicō miſ. confectim titio tradendum.

b ¶ Audiendus. ſed nō cogendus. vt ſic. ff. dicatur corrigi. R. z ſm boc dic totum: ſcilicet legatum. z hic non habes fundum. ſi autē habeas totum fundum: alius caſus eſt q̄ ſupra. Accur.

c ¶ Abſurdum. adiungitur priori. ſm. R. ſi habeas fundum redit ad aliud rñ. ſupra.

d ¶ Quo iure vtimur. vt andiatur legatarius volens cautione exacta de ſuo totū ſiſtare: nō etiam vt compellat ſuitus. R. vel ſi habeas fundū; dic vt volens fundū ſiſtare audiat. non cogatur.

e ¶ Si quid. ſ. corporale. et dic licite quia teſtator legare z heres dare z ipa res legari poteſt: ſed ille legatario erat defect⁹. Accurſius.

f ¶ Titium. vt muto militia: ſeu fundus cauſidicī: vel ei qui ire non poteſt militia curſoris. z q̄ ſubijcit de qualitate relicti: dic idez exemplus: vel dic exemplū. vt. ſ. de an. l. l. legatū. ſ. vini. Item q̄ ſubijcit aliam cauſam. vt ſeruo militia liberi: et ſemp dic teſtatorem ſciſſe als nō deberet eſtimatio. vt. ſ. tit. ij. l. fideicōmiſſa. §. ſi ſeruo. cetera dic vt not. ff. cod. l. ſed ſi res. Accur.

g ¶ Probabile cauſam. que cā ad legatarij difficultatē potius q̄ impoſſibilitatē pertineat. R.

h ¶ Non potuit. facile. nō tamen legatario eius rei que legat ſit interdictus cōmerciū: ſcz in ſui delictū. Azo. vt q̄ hereticus vel iudeus: z legat manicipiū chriſtianū: + quia tūc nec eſtimatio. vt. ſ. ti. ſ. l. mortuo. §: labeo. z. ſ. de verb. ſignī. l. multus. Alditio. Intellige hāc glo. q̄ non erat ꝓhibit⁹ ꝓpter delictum: ſed alia ratione ſm Bar.

+ Quid ſi legatū eſſet mancipiuꝫ tudeū ꝓpia no videt q̄ valeat legatū: q̄ tudei ſunt ſubditi xpianis. no. in. c. iudei. z ibi ſic cul. de teſtī. non tñ ſunt vendibiles vt ſeruī. vide alex. conſil. lxxj. ſecūda parte.

i ¶ Hereditatē. rogantis. vt. ſ. ad treb. ex facto. in prin. z facit. ſ. ti. ſ. l. ſ. in prin. z. l. pater. §. penul.

k ¶ Sue. ſ. rogati. Azo.

l ¶ Sua. ſcz rogantis. z facit. ſ. ti. ſ. l. cum pater. §. titio.

m ¶ Secundum vulgarem. i. ſm ſtricti iuris regulam ſecus de equitate: vel iure actionis: ſed cogetur officio iudicis. vt. ſ. de condi. z demon. l. ſi cui. que eſt contra. z eodem modo reſpondeo. ff. de cura. fu. l. ſ. que eſt contra. z facit. ſ. ti. ſ. l. vrorem. §. heres. z. ff. de condi. ſi. l. ſi quis teſtamento. z. ſ. de reg. iur. l. non eſt. §. ſ.

n ¶ Edes. ꝓne lego tibi centum vt edes tuas deſtruas: que forte mihi obſunt ſm quoſdam: immo ſi lego tibi edes vt eas deſtruas z alias forte edifices. z facit. ſ. de dam. infec. l. ſi. z. l. ad curatores. z. C. de edi. pri. l. ij. z. ff. co. l. cetera. §. i. z de contrahē. emp. l. ſenatus.

o ¶ Peruenerit. anteq̄ dies legati cedat. vt. ſ. qñ di. le. ce. l. v. §. ſi.

p ¶ Poſſe. niſi dominus quondam repudiet. vt. ſ. de op. le. l. ſi pater filio. z facit. ſ. priori. §.

¶ Bius. ſ. Caius Titius habebat fratrem ſeiū. z ſeius habebat filios tres in poteſtate ſua pone. ego feci teſtamentum z inſtitui mihi heredem dictum titium: z rogaui eum q̄ reſtitueret hereditatem meaꝫ filijs fratris ſui ſeij predicti: qui ſeius viuebat ſub conditione ſi nauis ex aſia veniret: z nolui q̄ aliquod commodum dicte hereditatis peruenireꝫ ret ad ſeium patrem fideicommiſſariorum z fratrem heredis titij: veniunt filij ſeij z petunt a titio herede z eorum patruo vt eis reſtituat hereditatem predictam etiam ante condi. predictam. z titius conſentit certe non poteſt hoc facere cum illi ſunt in poteſtate patris: q̄ aggreret iaꝫ commodum patri q̄ teſtator noluit. ſed nonne etiam aduenīente conditione tenebitur eis reſtituere z acquireretur commodum patri eorū. ergo illam conditionem expectare non debemus. immo ex quo conſentit heres z fideicommiſſarij ſimiliter etiam ante cōditionem debet poſſe eis reſtitui. ſed iſta oppoſitio non obſtat. quia poteſt eſſe q̄ aduenīente dicta conditione. z ita fideicommiſſi die cedente ipſi fideicommiſſarij nō erunt in poteſtate patris. z ita nō acquiretur cōmodum patris ſi fiat eis omnibus viuentibus tunc reſtitutio vel eis q̄ ſuperſunt. ſec⁹ aute eſſet vbi non eſſet fideicommiſſum relictum ſub cōditiōe. ſed ex die vt in tali caſu. Quedam mulier virum habens et filios inſtituit ſibi heredē quēdam extraneum. z rogauit eum q̄ reſtitueret hereditatē huius mulieris filijs ſuis predictis qui erant in poteſtate patriſ poſt paſcha venturum: z nolebat q̄ inde haberet maritus ſuus predictus aliq̄ commodum. certe ſi heres vult eis reſtituere ante diem bene poteſt. nō enim eſt damnum filiotum ſi accelereꝫ tur reſtitutio. quia quantūcūq̄ differatur reſtitutio ſemper patri acquiritur qui eos habuit in poteſtate cedente die fideicōmiſſi: id eſt tēpore mortis matris teſtatricis etiam ante diei aduētum. ſi autem nolit heres matris reſtituere ante diem non tenetur: ſed tenet eis cautionem preſtare q̄ aduenīēte die reſtituet. ſi autē cautionem preſtare non poſſit: dicti filij teſtatricis mittentur in poſſeſſionem dicte hereditatis matris fideicōmiſſi ſeruandi cauſa. z tenebunt iure pignoris cū patre eorū predicto. nō tamen poterunt vendere ſed fructus percipient z conſeruabunt z q̄ diri in filio cui iuſſa eſt reſtitui hereditas per fideicommiſſum. idez eſt in ſeruo. h. d. vſq; ad. §. cum quis. Aluia.

q ¶ Sub conditione. emancipationis. vt. C. de inoffi. teſt. l. filius. vl dic in extraneo. z tunc dic. ſ. ſub conditione ſi nauis venerit ex aſia.

r ¶ Cedentem. quod eſt exiſtente conditiōe vt. C. de cadu. tollē. l. ij. §. ſimautem.

s ¶ Agentibus. ſic ergo emancipentur. ſic. z. C. de fideicomiſ. l. poſt mortem. que eſt contra. quaſi preſumatur patrem diſtuliſſe fauore filiorū: vt z. ſ. tit. ij. l. ſi ita. §. pegaſus. Alij dicūt hic pluribus. ſed in. l. contra. vnī erat facieda reſtitutio. z dic vt ibi.

t ¶ Deceſſerit. ſ. ſi poſſit debere reſtitui ſoliꝰ q̄ ſuperetūr: z dic ſm Azo. etiam ſi deceſſerit poſtq̄ ceſſit dies fideicommiſſi.

v ¶ Iidem principes. mater inſtituit extraneū. z poſt tempus precepit reſtitui filijs ſuis.

x ¶ Non eſſe. immo quandoq; non poſſe. vt. ff. priori. §.

y ¶ Vulgarem cautionē. que preſtatur nomine ſingularium relictorū. vt. ſ. vt leg. no. ca. per totū. z etiā nolē hereditatis: vt hic. z. C. vt ſ poſ. leg. l. cum archimedoras. z dic vt ibi.

z ¶ Poterit. vel nolit.

a ¶ In poſſeſſionem. ſ. rerum hereditariarū z ſtatim: ſed heredes poſt. vj. menſes. vt. C. vt in poſ. le. l. certa.

b ¶ Per patrem fructus. ſ. cuſtodiendos. vt res principales. non vt lucretur. vt. ſ. vt in poſ. le. l. is cui. §. queri. z. §. qui legatorum. z facit. ſ. q. ex cau. in poſ. ea. l. cum legati. z. ſ. que in frau. cre. l. patrem. z. C. vt in poſ. le. l. qui legati.

Eā quis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Cum quis. ¶ Casus. Instituit heredem titius ꝛ rogauit eum ꝙ si sine liberis decederet restitueret hereditatem scio. ipse habuit filios qui non fuerunt ei heredes. certe deficit nihilominus. conditio. ¶ Dim. Instituris mihi quibusdam heredibus probibui ne fundum sempronianus alienarent. nunquid poterunt alienare: certe sic. nisi ponaz causaz quare phibeaz alienationẽ. vel nisi imineat persona cui respectu hoc probibui. si autẽ aliqũ istorum subsit non poterunt alienare quin ille cuius gratia facta est phibitio reuocare possit. hoc autem ꝙ possit reuocare est verũ quãdo voluntarie alij alienauerunt. secus autẽ si ex necessitate: puta qz creditores mei testatoris rem a me probibitã alienari acceperunt insolutũ pro debito. ¶ Cum pater. Filium habebam et ex eo tres nepotes in potestate. dicturz filiuz institui ꝛ fideicõmisi ne fundum meũ sempronianuz alienaret. et adieci bene cãm phibitionis ꝛ alienationis. ſ. vel familia reliqret dict9 me9 filius di ctũ fundum. hic filiꝰ fecit testamentũ ꝛ duos de dictis suis filijs instituit heredes: tertium exheredauit. ꝛ cuidã extraneo dictũ fundũ legauit: ꝛ sic alie nauit extra familiã. certe exheredat9 reuocare poterit dictũ fundum a legatario possidẽte. filijs autẽ institutis nõ permittitur ꝛ volũtatẽ ꝑtis eoruz venire. ꝛ idẽ est si vnũ de dictis suis filijs instituit et duos exheredauit. quia duo exheredati reuocabunt. ſz quid si dictos filios a se exheredatos emancipauit postea ad hoc vt non dicerentur de familia: ſicqz non possent reuocare. certe nibilominus reuocabunt. Sed pone ꝙ hic filius institut9 a patre ꝛ taliter rogat9: vt dictum est/nõ alienauit fundũ extra familiã: sed dictos suos tres filios ex disparibus partibus instituit. nũquid illi q sunt ex minore parte scripti poterunt petere vt habeant cũ aliis equalẽ partez in dicto fundo ꝓpter ꝑdictã missi: ꝛ certe non. immo etiã vni eoruz soli põt reliquere totum dictum fundum si valet: nedũ qre disparibus partibus habeant ꝛ quo extra familiam eum non alienauit. Itẽ si vnũ filiorũ instituit ꝛ alios exheredauit sicut ꝛ fuit in ſcõo rñ. huius. ſ. fundum tñ alij nõ legauit nõ poterũt exheredati fundum petere ex quo extra familiã non est alienat9. ¶ Interdum. Seruũ meũ vel alienum non facio vim titio ꝛ scio ita legaui vt vnus eorum haberet eum ꝛ alter eius estimationẽ. mortuus est seruus predictus sine culpa heredis mei. certe liberatur heres ab vtroqz. et sic dicitur lucrari heres ꝓpter mortẽ serui. i. dãnuz vel dispendiũ nõ pati. Lex sequens est planissima. Anna.

a ¶ Liberis. qõ dic vt. ſ. ad trebel. l. ex facto. ſ. si quis autem.

b ¶ Exheredat. ergo etiã exheredati. argu. ſ. de reli. l. familiaré. maxime non mala mente. vt. ſ. de bo. lib. l. ſi patronus. ſ. si quis. + Vel dic sec9 si exheredentur qꝫ filiorũ causa vt habeãt apposita videret conditio. et ꝙ dicit non queri an sint heredes. subaudi: duz tamẽ esse possint ex testamento vel ab intestato. Sed contra vtrũqz. C. de cõdi. inser. l. i. vbi videtur ꝙ debeant institui. sed subaudi ibi maxime.

+ Illa é vera sm Bal. hic.

c ¶ Eos. caret regimine hic accusatiuus eos/ꝓpter obliuionem iuris cõsulsed dic eos. i. eoũ scriptura. qõ est. ſ. sic casus. ꝑ casu. C. de fideicõ. l. eam quam. Et pone casum in legatario cui fundus est legatus ea lege vt non alienet. vel etiam in herede vel heredibus vetito vel vetitis alienare fundũ/neqz apparet causa quare: nisi qꝫ ipsi sunt probibiti vt sibi remaneat: certe non valet vt hic dicit.

d ¶ Causam. vt qz velit in familia remanere. vt. ſ. titu. ſ. l. cum pater. ſ. libertis. ſ. l. peto. ſ. fratre. ꝛ no. de causa. sic. ſ. de transac. l. cũ hi. ſ. in causa. ꝛ. ſ. vlt. ꝛ. ſ. mar da. l. ſi procurator. in prin. ꝛ. l. seu ob aliã. ꝛ. ſ. de lib. cau. l. ſi pariter. ꝛ. C. de iudi. l. properandum. ſ. illo.

e ¶ Respectu. vt quia voluit certam personam habere si contra fieret.

f ¶ Non possunt dicere. Sed nonne gratia heredis videtur apposita si nibil aliud apparet. vt. ſ. titu. ſ. l. peto. ij. rñ. contra. Rñ. non: qz hic prima facie gratia legatarij vel heredis cui fit probibitio: videtur apposita probibitio sicut verba innũt. nam ita dixit testator. ne alienaret: id est apud se semper haberet. si ergo alienet et quis eũ admittendus: at ipse nõ admittitur: quia alienando fauori suo renunciauit. qõ ponit. vt. ſ. ad. l. fal. l. pẽ. heres. at in contrario nunqꝫ gratia heredis cui loquitur ita testator statuit contentus esto centum auf. immo in eius onus: quia apparuit voluisse testatorem vt careat sua parte acceptis centuz. at illa ad legitimum venire nõ potest: quia ꝓ parte testatus: ꝛ ꝓ parte intestatus desederet: quod esse nõ potest: deuenit ergo ad coheredem per fideicõmiſ. nisi gratia legitimi heredis id appararet diuisse testatorem. vt ibidem dicitur ſm Bꝛo. Item contra. ſ. de condi. ꝛ demon. l. titio. in prin. sed ibi apparet solu.

g ¶ Sed hoc. id est buiusmodi probibitiões etiã cum causa.

h ¶ Fisco. si aliquid ei debeatur a defuncto causa tributorum vel alia.

i ¶ Iam si heredes. id est si bona testatoris vendãtur ꝓpter creditores heredis ſm quosdam: sed hoc fieri non debet petita separatiõe. vt. ſ. de separa. l. i. in prin. vel econtra. i. si bona heredis vẽdant. per creditores testatoris. sed nec hoc placet: quia iure isto non tenetur heres vltra vires hereditatis: licet secus iure nouo si nõ fiat inuẽtarium. vt in auf. de here. ꝛ fal. ſ. si vero. col. i. ſm alios certe immo etiã olim tenebaꝫ vltra vires heredes tarias. vt. C. de iure deli. l. fi. ſ. i. Tu dic bona heredis. ſ. que fuerũt testatoris. vel sub nomie, ſ. heredis bona defuncti. vt insti. qui ma. non pos. ſ. i.

† Limitabilis hoc dictũ ꝙ rer. in l. in illa stipulatiõe. et seq. i. de ſ. obl. vt non ꝓdeat qñ ꝑmixt post ipse purgãdi moram.

k ¶ Fideicommissarij. ſcz isti quibus relicte sunt res si alienẽtur. Ro. ab herede probibito. Jo. ꝛ dic communem. ſ. legatarium ceterorum qꝫ nibil debetur quando superetur ex alienũ. vt. ſ. ad trebel. l. ſ. pe. ꝛ. ſ. ad. l. fal. in ratione. ſ. quod vulgo. ꝛ. l. eris. ꝛ. C. ad. l. fal. l. in imponenda. Sed videtur ꝙ mortuo herede reuocent. vt. ſ. ti. ſ. l. peto. ſ. preditz. contra. Solu. ibi ꝓpter creditores heredis facta fuit alienatio: at hic defuncti. Aꝛo. Alij ꝙ hec ſm illam. ꝛ est ratio ſm eos: quia ex alienum non sequitur funduz. vt. ſ. ad trebl. l. ſ. ſi heres. ꝛ facit. ad. ſ. istum in auf. de resti. fideicõmiſ. ſ. nos igitur. coll. ix. ꝛ. ſ. tit. ſ. l. pater. ſ. ij. ij. ꝛ v. ꝛ. C. de re. alie. non alie. l. fi. ꝛ. C. de pigno. l. debitorem ꝛ. C. debi. vẽ. pi. impe. non pos. l. ij. ꝛ. ij. ꝛ. ſ. ꝓpri. ſ.

l ¶ Filium. ꝛ sic exheredatus reuocat. vt ꝛ. ſ. ꝓpri.

m ¶ Exheredatos. institutos non. qꝛ ex qua ꝑsona ꝛc. vt. ſ. de reg. iur. l. ex qua ꝑsona. sed an in totũ reuocẽt: Rñ. vt. ſ. ti. ij. l. is qui.

n ¶ Emãcipasset. vt bunc fundũ posset ex fideicõmiſ. nunc consequi non obstante eo ꝙ familie iura capi. di. videãtur iam perdidisse.

o ¶ Ex disparibus partibus. nec tamen fundus alienatus nec extraneo legatus.

p ¶ Ami reliquisset. scilicet totum. nedum qõ bic quilibet habet partem licet non equalem. ꝛ facit. C. de fideicommiſ. l. voluntas. ꝛ. ſ. ꝓpri. ſ. cũ suis concor.

q ¶ Capiat. nam in primo casu redimere vel estimationez dare debebit. vt. ſ. titu. ij. l. non dubium. ſ. fina. si modo testator sciebat eam alienaz. in secundo vnirem ꝛ alteri estimationem. vt. ſ. eodem. l. ſi pluribus. ſ. sinautem. a quibus liberatur nunc: vt bic. ꝛ. ſ. titu. j. l. ſi quis. in pn. ſ. fina. ꝛ arg. ſ. de here. ven. l. venditor ꝛ. ꝛ. ſ. ad leg. aquil. l. liber homo. ſ. fina.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Tiam hoc modo. facit. ff. ti. ff. l. vnū. §. fin. ff. ff. ti. ij. l. pamphilo. ff l. ij. §. hec verba. ff. de vsufru. le. l. generaliter. in prin. ff de ānu. leg. l. qui marito. ff. ff. eo. l. ff eo modo. Sed contra. ff. titu. ij. l. pater filiū. §. penul. Sol. vt ibi.

Legatum. Casus in prin. est planus. ¶ Heredi. Regulam ponit quā vno compto bat exemplo. Regula est talis. Heredi a semetipso legatū dari non pōt. sed a coherede suo sic. ¶ Pone ergo q̄ institui mihi heredē titium ff eium: ff seio pdicto q̄ gaio ff sempronio legaui fundum, certe seius coheres ff legatarius habebit in fundo legato ff tam partē. i. duas vncias. duo autē extranei sui collegatarij habebunt. ff. vncias: scilz gaius ff semproniꝰ. ff est ratio. quia seio a semetipso legari non potest. vnde de medietate fundi quam erat habiturus iure hereditario titius cohe res seij: habebit seius solam tertiam partem. cuz sint alij duo qui concurrant cū eo in legato quorum quilibet debet habe re trientem illius medietatis quam titius in fundo habebat. ¶ Alien⁹. Seruum titij mihi heredem instituit ff eum legauit meuio. nihil valet legatum. ¶ Seruo. Jacē te hereditate titij mortui seruo hereditario legaui ff. certe valet legatum. q̄ hereditas ꝛc. ¶ Fūdus. Fundum meum sempronianum tibi legaui sub conditione: certe talē euz tibi dare debet heres qua lis est. quia si ipe fundus legatus debuit seruitutem fundo heredis mei/pristinum ius restituendum est fundo heredis in ipso fundo legato. quod ius erat extinctū dominj confusione. q̄ cum dominum fundi mei quē legaui sub conditio ne(vt dictum est) peruenit ad heredem meum extincta est seruitus cum res sua nemini seruiat. ff si legatarius petit legatum fundum predictum ab herede ff non patiatur seruitutē rei impon: heres repellet eum p exceptionē. si autē fundo predicto legato sub cōditione fundo heredis mei seruitutē debebat que extincta est per domini confusionē restitui ds cuz tradiitur legatario. ff si p heredē nō restituatur: adhuc habet legatarius actionē ex testamēto. Titia.

b ¶ Deliberatio. i. diminutio. vel dic ppie. deliberat enij in legādo: vt hic. fic in donando causa mortis. vt. ff. de dona. cau. mor. l. fenatus. §. j. diffinitur ff alio modo. vt. ff. ti. ff. l. legatum.

c ¶ Non potest. quando est solus. sed si habet coheredē tunc sic pro parte coheredis. siue dicat prelego illi ab heredibus. siue etiam dicat a seipso: vt partem habeat iure hereditario: aliam iure legati. vt. ff. titu. ff. l. titia. §. lucius. que est contra. ff si auten cum duo sunt heredes: fundus legatur vni heredum et duobus extr. neis: duo extranei petunt totum fe missem fundi quē habet heres legatarius. scilicet duas tertias iure suo/ aliam iure accrescendi: nam cum non valeat iure legati accrescit colle gatarijs: vt hic. ff. ff. eodē. l. plane. §. ff duobus. sed in alio semisse fundi quem habet coheres non legatarius quilibet: scilicet tam heres legatarius q̄ duo extranei petent tertiam: ff sic fertam tm habebunt coheres legatarius: vt hic subijcit. sed. R. dixit vereor ne huic interpretationi volūtas testatoris refragetur: nimirum inter omnes equaliter rem legatam diuidi voluisse testator: videtur. R. et ita aliam fertam debit ei iure hereditario.

d ¶ A coherede. puta gaio.

e ¶ Sexta pars. totius fundi quam habet a coherede: ff quam vocat tertiam ff m. R. ff aliam fertā iure cohereditario si vult. vt. ff. ti. ff. l. titia. §. lucius. quod nō placet. vt. ff. dicti.

f ¶ Quia a se. ff bñ dico fertam tantum qz aliam fertam quā videtur habere debere a seipso non potest vēdicare a se. i. dicere asserere se habere vt a se iure legati: qz a seipso non potest ei legari.

g ¶ Semissario. i. institito in alio semisse.

h ¶ In tertia parte. ff. vēdicabit coheres legatarius: ff hanc tertiā istius semissis vocaut fertam totius fundi.

i ¶ Semissem. i. totā medietatem fundi quas habet coheres legatarius. ff. duos trientes iure sui legati ff tertium iure accrescendi. vt. ff. titu. ff. l. titia. §. diri. Accur.

k ¶ Trientem. id est quilibet extraneorum tertiā. reliquam tertiā petet coheres legatarius vt predixi. et facit ad predi. quoz̄um leg. l. i. §. si quis ex. ff. de bis qui. vt indig. l. coheredi. ff. titu. ff. l. miles. §. pe. ff. ff. eo. l. ab omnibus. §. si a titio. ff. ff. ti. ff. l. fi. §. ij. ff. de vsufruct. ac. l. si mulieri. Sed arg. contra. ff. ti. ff. l. si titio. §. j.

Quid si legatū fuerit imaginibus in ciuitate depictis: ꝛc ange. q̄ vi let et debet legatū loco vel vsū loci in q̄ depicte sunt per edictū in autē de fanc. epist. § autonom. col. fz. flo. in l. statue. ff. de vsufru.

l ¶ Ipse a se. videtur contra. quia cuz ipse seruus aliquid dare rogatur ipe heres rogari videtur. vt ff. eodem. l. cum filio. et cum ad dominum perue niat hereditas videtur q̄ ipse tali modo possit astringi: et facit. ff. ff. l. senat⁹. ff. ff. ff. Addatio. Dicq̄ in. l. cum filio loquitur in alienare: hic ff seruo: ff rationes vide exbis que not. in. l. sed ff in conditione. §. fina. in fi. magne glo. ff. de here. in fti. fm Bar.

m ¶ Seruo hereditario. i. qui est in aliqua iacēte hereditate.

n ¶ Fūgitur. vt. ff. de here. instī. l. non minus. §. fi. ff. ff. de acqui. rerum domi. l. hereditas. ff. de noua. l. nouatio. in fi.

o ¶ Fundus legatus. sub conditione: alioquin recta via transit in legatarium: ff sic non extinguitur. vt. ff. de fur. a ritio. contra. ff. ti. ff. l. legatus. ff no. ff. de serui. l. papinianus.

p ¶ Opponet. aliud in seruitute vsufru. vt. ff. ti. ff. l. is cui. que est cōtra. ff est ratio. vt. ff. ti. ff. l. cum filius. §. dominus. ff. l. meuius. §. pe.

q ¶ Ex testamento. ff. ff. eodē. buius modi. §. edes.

Si quid. ¶ Casus. Si lego aliquid ciuitati: valet legatum: in q̄tūcunq; rem ei legē. Secūdo dicit quosdam modos per quos pōt legatum relinqui: ff sunt planissimi. Titia.

r ¶ Omne. i. totū valet. Jo. vt. C. de here. instī. l. hereditatis. ff. ff. ad treb. l. omnibus. ff. ff. e. l. cuntatibus.

s ¶ Siue in quid aliud. nam hoc totum est bonoz̄ ciuitatis: ceterum si non sit iusta causa non valet. vt. ff. de dona. l. hoc iure. in princip. nisi in casibus tribus: quia cepit facere: vel ab alio ea contēplatione est ceptus: vel cepit soluere. vt. ff. de pol. l. ij. ff. ff. l. totiens. §. j. ff m quosdam. vel illud quando inter vuos.

t ¶ Eo modo. Valet. contra. ff. titu. ij. l. pater. §. pe. Solu. vt. ff. ff. l. etiam hoc modo.

¶ Jseruus. ¶ Casus. Seruo meo libertatem dedi in testamento et vocauti eū reddere rationē de rebus meis dñicis quaz̄ administrauit: certe nō videoz̄ ppter hoc peculiū suū sibi legare: nec remittere fraudes si quas commisit in administratione rerum mearum dñicarum: sed videoz̄ remittere vt de negligentia nullatenus teneatur quaz̄ habuit in dicta administratione. Titia.

v ¶ Fiat. facit. ff. de admi. tu. l. qui plures. ff. l. quidaz̄ decedens. ff. ff. de li. leg. non solum. ij. §. fi. ff. here. ff. l. si quis rōnes, ff. l. aurelio. §. gaius. ff. l. aurelius, §. meuia. ff. §. filias. ff. l. creditor.

Nihil.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

NIhil. ¶Casus. Ita dixit testator: lego titio residuum taliuz meorum edificiorum vt possit soluere sportulas quas oportet eum solvere in curia dñi pape: certe heres bene potest vendere dicta edificia: tū tamen prestet tñi omni anno legatario q̄rum erat redditus edificiorum: sed si venditioni consentiat legatarius non habebit amplius rationem fideicōmissi. ¶Fruct⁹.

Locum fundum meum titio vt coleret: et certam fructuum partem haberet: postea feci testamentum: et eum fundum legaui meuio: et mortuus fuit: heres quez instituti adiuit hereditatem meā et dedit fundum legatario: certe legatarius debet omnes fructus habere colonus pōt agere cōtra heredem. Uiuia.

a ¶Proponitur. ¶Precipit testator: redditus cuiusdam domus dari ad sportulas: vel alimenta decurionū vel officialiū. vt.j.c.si qd.s.l. ciuitatibus. in prin. nihilominꝰ heres poterit vēdere domū. vt.s. de contrahen. emp.l.fi.§.fi.

b ¶Legati. pstandi ab herede. als⁹ pos. fundi. vt j. de vsufruct. lega.l. fundi.s.ā. de vsufruc.l. bastemus. ⁊.j. de an. leg.l. liberto.j.fñ.

c ¶Sup futuram. vt ⁊.C. eo.l. quotiens. ⁊.j.ti.i.l. cū pater.§. libertis. Sed cōtra.s.eo.l. si fundus p fideicom. in prin. Solu. ibi tacuit hic erpsse consensit. Vel hic in fundo ibi in precio: vel distinguitur quo animo sit cōcessum. vt.j.tit.j.l. cū quidā.§.j.

d ¶Adita. añ secus. vt.j. ti.i.l. qō seruꝰ. ⁊ facit.s. de vsur.l. berēnius.

e ¶Colonus. qui fuit expulsus a legatario quod potuit fieri. vt.s.loca.l. q fundū. ⁊.C.e.l. emptoni. ⁊.s. de vsufru.le. arbores.§.j. Sed videt q̄ talis sit dandus qualis est. vt.s.e.l. si domus.§.fi. ⁊.l. si a substituto.§.fin. ⁊.l. legatum.§.fi.q̄ sunt cōtra. Sol. ibi alius ius in re habebat. hic non nisi re sed in pſona locatoris habet ius colonus: sc⁊ pſonale.

Si quis. ¶Casus. Titio cum meuio fundum legaui: titius nō est in rerū natura: ⁊ ita deficit pars sua legata: certe meuius totū habebit: ⁊ adducit simile q̄ est leuissimum. Ulpia.

f ¶Cum meuio. ergo cōiunctum. vt.s.eo.l. titie.§. pe. ſ.

g ¶Admittitur. dubitatio erat ex eo q̄ est.j. de cōdi.⁊ demon.l. pe. in prin. ⁊ fact.s.ad le. aquil.l. titio. ⁊.j. de manumiſ. testa.l. si ita.

Quitatibus. ¶Casus. Non solum quod ad compendium pertinet potest legari ciuitatibus: sed etiam illud quod pertinet ad bonoē ciuitatis ⁊ ad ornatum: ⁊ de vtroq; leuiter erēplum ponit. ¶Lucius. Quidam instituit sibi heredes lucium titium ⁊ gaium ⁊ seium: ⁊ postea dixit lucius ⁊ titius ⁊c. postea gaius seius heres ei non extitit q̄ repudiauit: certe solus lucius titius debit totum legatuz cum heres sit in totum. ¶Eum cui. Legaui tibi fundum. c. valentē vñ si dares here di meo. c. postea rogaui te vt dares titio. r. mihi valet fideicommissum de decem. Uiuianus.

b ¶Ciuitatibus legari. No. hanc legem que ad bonoē vel ornatus ciuitatis pertinet.

i ¶Ad munus. de frumēto vel vino in die natal. ar.j. de ver. sig.l. iter.

k ¶Uenationē. vt si legat venationibus vel decurionibus.

l ¶Ludos scenicos. vt cum relinquitur recitantibus versus vel comedias in scena. aliter autem ponitur. s. de his qui not. infra. l. ij. §. ait prętor. ⁊ facit. s. eod. l. si heres. §. vicis. ⁊. l. si quid. ⁊. j. de ope. pub. l. pecuniam. ⁊. j. de au. ⁊ arg. le. l. luciuo. ⁊. j. de annu. le. l. v. ⁊. vj. ⁊. j. de vsufru. le. l. legatum. ⁊. l. quidam.

m ¶Uereo. accrescit ergo coheredi cum suo onere etiaz inuito. vt. C. de cadu. tollen. l. vnica. §. bis ita. ⁊ facit. s. ā. ⁊. ti. si duob⁹. §. heres. ⁊. j. ti. j. l. si titio. ⁊. l. mortuo. §. fi. ⁊. s. ti. j. l. quidam. Sed contra. j. tit. j. l. celsus. §. fi. Solu. ibi.

n ¶Tantum sit in pcio. ⁊ non plus.

o ¶Prestare. vt omnia cōtraria tollas dic q̄ cen tum non sunt in legato vt hic. ⁊. s. ā. si quis omiſ. cau. testā. l. si qs sub condi tione. sed fundi legatum valet: q̄ potest interesse legatarij eum habere li cet nō valeat plus. vt. j. titu. j. l. si cui. ⁊. j. ad legē falci. l. si fundus. in pnn. que sunt contra. ⁊ arg. s. eo. ⁊. l. si equo: que sunt contra. si autem non interesset nō valet: vt quia centum sunt legata si cen tū det heredi. vt dicta. l. si fundus. in fin. Itē contra. j. titu. j. l. imperator. §. j. Sed ibi vtrūq; est le gatum: ⁊ quod alicui relinquitur et quod ab eo ⁊ valet vtrunq; vt ibi dicit: sed non dicit q̄ ptius cogatur accipere cū nullum commodus habeat. tantum ergo cogitur cedere actiones. vt. j. tit. ij. l. si legatarius: sed si acce pit tenetur alteri dare. vt in contrario dicit.

Ulpianus. Lex.cxxiij.

Ubi proponitur cur prohibeatur heres edificia distrahere: quorum redditus sportule sunt relicte: salua tamen causa legati.

Quotiens est prohibitum aliquid cōsens. eorum in quorum fauoē prohibitus est: efficatur licitum. b.o. Bar.

Omnibus quibus fideicōmiſ. relictum est ad distractionem consentientibus: nullaz fideicommiſ. petitionem superfuturam. ¶Fructus ex fūdo pure legato: post adtam hereditatem a legatario perceptos ad ipsum pertinere: colonum autem cum herede ex conducto habere actionem.

Dictio cuz siue proferatur a testatore sine a lege coniunctiones inducit. hoc dicit Bartolus.

Marcellus. Lex.cxxiiij.

Si quis legauerit titio cuz meuio: et sine altero alter ad legatum admittitur. nam ⁊ cū dicit prętor: ventrem cum liberis in possessionem esse iubeo: ⁊ si non sint liberi: venter in possessionem mittetur.

Ciuitas potest petere quod relinquitur in honorem vel ornatum ciuitatis. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex.cxxv.

Iuitatibus legari pōt etiā qō ad honoē ⁊ ornatūq; ciuitatis pertinet: ad ornatum puta quod ad instruendum fozum. theatrū: stadium: legatum fuerit: ad honorem puta qō ad munus edendum: venationeꝫ: vel ludos scenicos: ludos circenses relictuz fuerit. aut quod ad diuisionem singulorum ciuium: vel epulum relictum fuerit: hoc amplius quod in

alimēta etatis infirme: puta sentoribus vel pueris puellisq; relictuz fuerit: ad honoē ciuitatis pertinere respondetur.

Portio hereditatis pro non scripta accrescit cum onere coheredi simul cum deficiente grauato. b.o. Bar.

Lucius titius ⁊ gaius seius pu blio meuio decem dare damnas sunto: gaius seius heres non extitit. Babinus ait titium solum legatum debiturum: nam seiuz pro non scripto habendū esse: hec sententia vera est: hoc est titius tota decem dare debebit.

Non pōt quis ī plus grauari q̄ apud eum remaneat deducto onere cōditionis. hoc dicit Bartolus.

Eum cui fundus sub hac conditione legatus est: si cētum heredi dedisset: si tantum fit in precio fundi q̄tū heredi dare iussus est: non est cogendus legatarius fideicommiſ. a se relictū prestare: qm̄ nihil ex testamento videtur capere qui tantum erogat q̄tum accipit.

Si creditor debitori succedit creditus extinguitur pro parte hereditaria nisi probetur testatorem compensare voluisse. hoc dicit Bartolus.

Marcellus. Lex.cxxvi.

Lucius titius cum duos filios heredes reliqueret testamento ita cauit: quisquis mihi liberorum meorum heres erit eius fideicommitto: vt si quis ex bis sine liberis decedat hereditatis mee bessem cum mozietur fratribus suis restituat: frater decedēs fratrem suum ex dodrante fecit heredem: quero an fideicommiſso satisfecerit? Marcellus respondit id quod ex testamēto lucij titij

* Facit ista l. ī gl. o. l. negat. i. de mo. ille. tñ dicit q̄ dicio cum est ſplicativa dictio. et q̄ cōstitutiōe inducit: sed nihil alleg. de q̄ vide in l. cum dā. et ibi bal. col. pe. C de ſ. ligni.

Uci titius. ¶Casus. Duos habebat filios lucius titi⁹ seiū et gaium: eos sibi instituit heredes et precepit eis vt si aliquis eoruz decederet sine liberis q̄ bessem hēditatis fratri suo restitueret. i. octoncias: seius sine liberis decessit ⁊ fratrē suum gaium heredem instituit i nouem uncijs: ⁊ quendam extraneū in tribus. nunc vult gaius agere contra illuz heredem extraneum dicens: frater meus debebat mihi bessem partis sue hereditatis paterne: quero an fideicommiſso satisfecerit? Marcellus respondit id quod ex testamēto lucij titij ⁊ te instituit in tribus vncijs sue hereditatis: volo q̄ pro his tribus vncijs satisfacias mihi de besse fratre meo relicto in testamento patris nostri: ⁊ ita cum sis in quarta instituta soluas mihi quartā bessis: queritur nunquid hoc dicere possit? Et respon. q̄ sic. mihi probetur seiuz dicē tem animo compendandi gaio fratri suo dodrātem reliquisse: ⁊ q̄ gaius possit agere vt dictum est: adducit simile. nam si creditor succedat debitori suo cum aljs pro ea parte qua heres est agere non potest: pro aljs autem partibus agit contra heredes suos: ⁊ hoc vsq; ad versic. sed plane ⁊c. vbi repetit idem quod dixerat in versi. nisi cuidenter ⁊c. ¶In testamento. Dictum est. s. eod. l. in tantis: q̄ tunc videtur fieri fraus legi que vitat relinqui non capacibus: ⁊ relictum dicit fisco applicari quando aliquis heredem suum vel etiam illum cui legauit aliquid obligat domestica captione ad dandum fideicommiſſum non capaci: non autem tunc fit fraus cum obligat in testamento illum: bic autez. ¶Dicit q̄ arrogando in testamento illum cui legauit et eum obligando ad fideicommiſſum prestandum non capaci videtur fraus dicte legi fieri veluti si illum non capacem non nominat sed dicit: des ei impſonaliter: ⁊ inter se intelligunt de non capace: ⁊ ideo fisco applicatur fideicommiſſuz. Uiuianus.

p ¶Hereditatis. totum pro parte accepit id est hereditatem pro semisse: ⁊ bessem pro triente accipe. Ro. i. dicere bessem sue dimidie: q̄ est quatuor uncie totius hereditatis.

q ¶Fratribus. id est fratri. duos enim tantum reliquerat.

r ¶Heredem. sub. etiam extraneum in quadrante.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Testator.scz vnus de filijs sine liberis decedens.
b Pro ea parte.scz quadrante. Accur.
c Heres.qr p rata trñ institutionis extinguit debituz.vt.C.ad.l.fal.l. irritum.z de bo.auc.iu.posl.li vroz.z de nego.gest.l.si ab eo. Accur.
d Audiendus.vt z.C.de here.isti.l.si cõpescandi.z.j.ti.j.l. creditorẽ. z facit.j.tit.i.l. fi.§.pe.et de ali.le.l.pe.
e Ei. nõ dicit cui.s. addit reddas ipse.f.tu.z ita ex his verbis pñsumitur in scij fide aliquid secretum esse collatum: quod palam dicere erubesceret testator.fm.R.
f Prodesse põt.ad eui tandum penam.
g Estimandus est.dñmodo de persona cui verbis talib9 p̃scripcere voluit testator: ex testamento illius capere sit legib9 vetitum.
h Voluerit.scz ac si oia tacuisset testator. aut ergo palã relinquit capaci vel non capaci z non patitur heres penam.vt.j. de iure fis.l. non intelligi tur.in prin.aut tacite.vt qr nihil testator dixit: hz alis in secreto.vel etiã dixit sed nõ clare: z tunc si est nõ capax patitur penã: qz perdit nisi se defecerat.quo casu retinet ptẽ. vt.C.ad.l.fal.l. etiam.et ibi not.si autez est capax nulla est pena. in dubio vt pñsumere hec lex non capacẽ. sed magis vt ẽ. qnon põt heres facere quin testator talia dicat: est tamẽ qualisqualis pcemptio: vt hic dicit.z facit.j.titu.ij.cum quis.§. titia.z.j. de iure fis.l.ita fideicommisf.
Si heredes. Casus. Institui mihi heredes titium z sempronium z gaiuz: z ex disparibus partibus: z postea diri. Titio z sempronio z gaio heredibus meis lego meuio centuz certe tenetur ad fideicõmissum prestandum z nõ pro hereditarijs.secus aũt si eos nõ nominassem. qz tunc teneretur pro bere hereditarijs. Viuia.
l Uiriles. Contra.j. de duo.re.l.siue.vbi dicit hereditarias. Solu.ibi. Item facit.ff.e.l.turpia.§.fi.z.j.ti.j.l.si pluribus.z.j.ad trebel.l.nõnũ §.z.ff.e.l.iij.in fi.z.j. de stip.ser.l.si cõmunis seruus.
Si heres centum. Casus Libertus meus instituit sibi heredem titium.z rogauit eum vt restituere heredi tem gaio deductis sibi heredi centũ de dicta hereditate.z qbusdã aliis legata reliquit. z me patronum pteterijt.vnde ego patronus petij bonorum possessionẽ contratabulas liberti z partem tertiam bonorum liberti cõsequi debeo.queritur vnde debet extrahi dicta tertia.nũquid de vniuersa hereditate solummodo quam dz habere fideicõmissarius ab herede liberti: an vero z de illis centum que dz retinere heres liberti/z etiã de alijs legatis: Et certe dicitur qr dz extrahi de omnibus p̃dictis: z omnia predicta dz minuere dicta portio mei patroni. Viuia.
k Si heres.quidam extraneus a liberto cuiusdã institutus: z hoc preterito patrono.
l Restituere.puta meuio.
m Contratabulas.z sic tertiam habet.
n Legata.pro tertia parte vitiantur legata: z p eadẽ parte minuũtur centum: vt hic.z.j. de ẽdi.z demon.l.plautius.z est hoc in contratabu. patroni.sed in contratabu.libertorum in totum cassantur. vt not.C.de bo.pos.cõtratab.liber.l.j.z facit.ff.e.co.si mihi stichus.
Aberheredati. Casus. Filium meum impuberem exheredaui z ei titium substituj quod bñ possum facere: z a dicto substituto reliqui fideicõmissum meuio: nũqd poterit petere meuius: z certe non. fratri testatoꝛ debuisset: pro ea parte9 qua alius heres existisset peti posse: si euidẽter diuersus sensisse cum probaretur: nam parum inter hanc speciem interest: z cum als creditoꝛ debitoꝛi suo heres extiterit. Sed plane audiẽdus8 erit coheres: si probare possit ea mente testatoꝛez instituisse fratrẽ suũ: vt contentus institutione fideicõmisso abstineret.
Si ex verbis testatoris nõ apparet persona cui debet fieri restitutio: qualisqualis presumptio assumitur tacite fidei i fraudẽ legis assumpte.b.d.Bar.
In testamento ita scriptuz est: gaio scio illud z illud heres meus dato: z te sci rogo fideiq3 tue mãdovti ea omnia que supra scripta sunt reddas sine vlla moza ei reddas ipse. quero an tacituz fideicõmiss.sit cum personam testatoꝛ cui restitui velit testamento non signauerit. Marcel. respond. si in fraudem legum tacitam fidem scius accõmodasset: nihil ei pdesse potest si is verbis paterfami. cũ eo locutus esset. non enim ideo circũuenisse minus leges estimãdus est: cũ perinde incertuz sit cui prospectum voluerit.
Nominati nomine proprio tenẽtur in viriles: si appellatiuo tenentur in hereditarias portiones. b.d.Bar.
Neratius. Lex.cxxvij.
Si heredes noiatim enumerati dare quid dãnati sunt: propius est vt viriles partes debeant: qr personaruz enumeratio hunc effectum habet vt exequentur in legato prestando: qui si nominati non essent hereditarias partes debituri forent.
Sicut legata per cõtratabulas patroni minuuntur: ita perceptiones beredum. hoc dicit Barto.
Iulianus. Lex.cxxviij.
Si heres centum percipere iussus sit z restituere heredi tatẽ: z patronus bono.possel.contratabulas10 petierit: sicut legata11 ita z perceptio pro parte quaz patronus abstulit minuetur.
A substituto vel legitimo ex heredati non potest legatum relinqui. secus in instituto qui beneficio preteriti succedit per cõtratabulas.b.d.Bar.
Paulus. Lex.cxxix.
Aũ exhẽdati substituto inutiliter legatũ datur12 ergo nec a legitimo exheredati fideicõmiss. dari potcrit: qz13 z legitimi eo iure prestare coguntur: quasi scripti fuissent: sed si cõmittente14 aliquo ex liberis edictum pretoris: quo contratabu. bono. possel. pol licetur: scriptus quoq3 filius contratabu. bonozum possel. petierit: substitutus eius legata pro modo patrimonij15 quod ad filium peruenit prestabit: perinde ac si id qõ per bono. possel. filius habuerit: a patre accepisset.
Relicta a posthumo instituto debentur a substituto nõ nato posthumo. hoc dicit Bartolus.
Cuma posthumoꝰ ita legetur si heres erit: z nõ nato posthumo substituti adeant: legata eos debere existimandum est que ille si viueret debiturus erat.
Posthumo alieno potest legari: z potest heres institui. b.d. Bar.

minuũtur: ita perceptiones beredum. hoc dicit Barto.
Iulianus. Lex.cxxviij.
Si heres centum percipere iussus sit z restituere heredi tatẽ: z patronus bono.possel.contratabulas10 petierit: sicut legata11 ita z perceptio pro parte quaz patronus abstulit minuetur.
A substituto vel legitimo ex heredati non potest legatum relinqui. secus in instituto qui beneficio preteriti succedit per cõtratabulas.b.d.Bar.
Paulus. Lex.cxxix.
Aũ exhẽdati substituto inutiliter legatũ datur12 ergo nec a legitimo exheredati fideicõmiss. dari potcrit: qz13 z legitimi eo iure prestare coguntur: quasi scripti fuissent: sed si cõmittente14 aliquo ex liberis edictum pretoris: quo contratabu. bono. possel. pol licetur: scriptus quoq3 filius contratabu. bonozum possel. petierit: substitutus eius legata pro modo patrimonij15 quod ad filium peruenit prestabit: perinde ac si id qõ per bono. possel. filius habuerit: a patre accepisset.
Relicta a posthumo instituto debentur a substituto nõ nato posthumo. hoc dicit Bartolus.
Cuma posthumoꝰ ita legetur si heres erit: z nõ nato posthumo substituti adeant: legata eos debere existimandum est que ille si viueret debiturus erat.
Posthumo alieno potest legari: z potest heres institui. b.d. Bar.

liquentis fideicommissum vocatur: z ideo quo casu grauari nõ possunt instituti ab intestato venientes/in nostro autẽ casu nõ possent grauari ẽt si essent instituti a me impuberes predicti patre. ecce enim si instituo michi titium z sempronium heredes qui tãtũ attinebant filio meo impuberi qr possent eius esse heredes ab intestato z dictus impuberem exheredo et ei substituo titium z sempronium quos mihi instituerant. z ab eis tanqꝫ a substitutis filij mei impuberis fideicommissus relinquo nõ prestabuntilud. In nostro casu ergo qñ nõ fuerũt instituti nõ prestabũt: Quis aũt substitutus exheredati grauari nõ possit fideicommisso misi in primo trñ. ti substitutus ĩstituti pstat qñqz legata ampliora q̃ deberet prestare et testõ grauãtis. z de hoc ponit exẽplũ tale. Filium meum instituti heredes in tribus vncijs: z ab eo multa legata reliqui q̃ eruberant taliter dictas tres vncias q habet locuz falcidia: si nõ peteret cõtratab. bono. possel. z quẽdam extrancũ in nouẽ: z alium filiũ meum preterij: z filio instituto in trib9 vncijs substituti titiũ. certe filius iste pteritꝰ dicit commutere edictũ ptoris taliter. qr nõ solus ipse/sed filius institutus põt petere bonorũ possessionẽ contratabulas si vult. petita ergo bonorum possessione cõtratabulas quilibet filiorum habet ser vncias de hereditate exclusoꝛ extraneo instituto: z nihilominus valet ista substitutio filio facta: substitutus ergo filij instituti prestat legata pro toto illo quod a filio instituto ad eũ peruenit ex substitutione: id est pro ser vncijs nõ pro tribus trñ in quibus fuit filius institutus. Cum a posthumo. Filium quẽ in ventre vroz sua portabat institui mihi heredem: z si non esset heres substituti ei titium z meuium z ab eo posthumo reliqui legata sub hac ẽditione si heres erit: certe ista conditio superuacua est z non facit legata conditionalia: quia intelligit etiam si non apponatur. vt.ff.e.cod.l.iij. vnde perinde est ac si pure legatum esset a posthumo: posthumus: ergo non natus: z sic substitutus heredi tatem habentibus: legata predicta ipsi prestabunt: legata enim ab instituto relicta repetita videntur a substituto. Viuia.
o Datur. vt.C.eodem.l.cum quidam. nec ab ipso exheredato vt ibidem not.
p Q.id est quia. vt.j.tit.ij.l.i.§.fi. ergo a contrario a cuius substituto non possum: nec ab eius legitimo. vt hic dicitur.
q Sed si cõmittente. pone casum. vt.j.ti.ij.l.fi.§.fi.
r Pollicetur. libertis scz preteritis.
s Patrimonij. z pro bene pñsis exceptatis: sed si ab ipso sunt repetita insolidum. vt.ff.de vulga. substi.l.z si cõtra.
t Cum a posthumo. hec conditio superflue ponitur. nam z nõ dicta intelligitur. sic.C.de fideiusso.l.iij. in fi.
v Eos debere. quasi ab instituto pure relicta. cõditio enim si heres erit quasi nulla cõditionale legatũ nõ facit. vt.j. quando di.leg.ce.l. si dies. §. si sub conditione. z.l.si titio.§. quedam. z.j. de conditio. z demonstr. aliquando.

Heredi.

Heredi. ¶ Casus. Postbumum alienum institui mihi heredẽ in testamento legitime confecto ⁊ quosdã alios tũ eo: qõ bñ possum facere vt dixit gallus aquilius. ⁊ ei posthumo aliquid ptelegaui: nunqd valet: ⁊ certe sic. hic tamen posthumus non poterit habere legatum q̃tum est pro parte sua hereditaria: sed pro parte cohere dum sic. vt dixi. ff. eod. l. legatum. §. j. et sic ponitur principiuz legis plane sic iacet. Alij dicunt heredi. i. ab here de: sed mea positio satis est plana. ⁊ eozum similiter. Viuia.

a ¶ Heredi. als heredi. ⁊ alis fratri. ⁊ dic relinqui a coherede vel ab aliquo legatario a quo potest legari vni heredum. vt in stitu. de sing. re. p fideicom. re. in prin.

b ¶ Volũtas. siue ex verbozum ꝓprietate: siue ex eozu consueta interpretatione liqret. et facit. j. ad trebel. heredes. §. i. ⁊. C. de fideicõ. l. cum virum. ff. j. ti. j. l. cum ꝓponere. ⁊. ff. tit. vj. l. fideicommissa. §. item si quis.

c ¶ Legitimos. ergo iure veteri poterat institui posthumus alienus. nas ita galli õt vetus. sed. l. vell. nouũ. vt. ff. de lib. ⁊ posthu. l. gallus. sed iure vetustissimo secus. vt institu. e. §. posthumo. q est contra.

S Ji tutor. ¶ Casus. Pupillam meam quõdã in vxoꝛ duxi qõ pbibituz est: ipsa postea fecit testamẽtũ: ⁊ me suũ virũ heredẽ instituit: vel aliqd mihi reliquit: certe nõ potero cape ꝓpter delictũ qõ cõmisi ducendo eam in vxoꝛ: ipsa tñ bñ posset capere ex meo testamento. Viuia.

d ¶ Si tutor pupillã suã. f. quondã. nam dũ est pupilla virum aliquẽ habere non potest: etiam ex traneum. vt insti. de nup. in prin.

e ¶ Nõ potest. facit. j. de bis qui. vt indig. l. ij. ⁊. ff. de ritu nup. l. ꝓfectus. ⁊ de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. cũ hic status. §. fi. ⁊. C. de iterdi. matrimo. l. si pater. Accur.

f ¶ Decepta. sic. C. de rap. virgi. l. j. §. huic.

¶ De legatis ⁊ fideicommissis. ij. ¶ Qu are dicit de legatis. ij. dic vt. j. titu. j. in rubrica.

Arbitriuz. ¶ Casus. Hec lex intelligitur in quattuoz generibus legatozum cum in alterius arbitrium conferruntur. ⁊ super eis quattuoz loquitur. Primus est quãdo in tacitam voluntatem. i. sub conditione intrinseca quodammodo alicui legatur: puta legotino. ⁊. si seius capitolium ascenderit. ⁊ illud legatuz valet. Secundus est quando i voluntatem expressam seu legatur titio hoc modo. si seius voluerit lego titio. ⁊. quod legatum non valet. quia enim interest si aliquid mihi legetur sub hac conditione: si aliquis alius capitolium ascenderit: quo casu valet. an si voluerit. qz tunc non valet. Tertio casu loquit quando ita legatum est si tutores talis pupilli vel pupille estimabũt heres meus det dicto pupillo vel pupille. ⁊. quo casu legatum non dicitur conditionale: neqz mozam possunt facere tutores ad petitionem legati vel tranſmissionem in heredem. ⁊ quod dicit in tutoꝛibus/intelligas in quolibet alio. Quartus casus loquitur quando ita dicit testatoꝛ. q̃tus seius estimauerit heres meus titio dato. vel sic ꝓ viribus patrimonij mei dato. qõ etiam legatum bene valet. Viuianus.

g ¶ In arbitrium. Lego centuz illi si titius arbitratus fuerit: valet sicut si diꝛisset si titius ascenderit capitolium. ⁊ fm boc veluti ponitur simili tudinarie pro sicut.

b ¶ Conditio. f. quelibet alia: vel dic veluti. i. in vim conditionis per si. ⁊ quod subijcit. quid enim ꝛc. inter rogatiue lege. quasi dicat non est differentia si dicit si capitoliuz ascenderit: an si voluerit. f. arbitrari. fm Jo. Sed. R. sic lego illi si titius arbitratus fuerit. valet quidẽ sicut quodlibet cõditionale: ⁊ boc q̃ tacita est volũtas secus si expꝛssa. f. si titi⁹ voluerit: qz non valet: quia enim ꝛc. i. aliqd interest inter hãc si titius ascẽderit capitolium/⁊ hãc si voluerit: qz puma valet sc̃ba non. vt. j. de cõdi. ⁊ demon. l. nõnunq̃. ⁊ de reg. iur. l. expꝛssa. ⁊. ff. de here. institu. l. si quis semꝛonio. ⁊ fm boc quid enim ꝛc. nõ legitur interrogatiue: i arbitriuz ergo ex tranei poterit conferri: sed an cogatur arbitrari: Rñ. nõ memini me legisse: mihi ominus tamen valet: sed si non arbitretur debeꝛi: vel arbitretur ⁊ male: an recurratur ad alium: Rñ. sic. vt. j. de reg. iur. l. in persona. §. generaliter. fz in cõtractibus non sic semꝑ qz nõ arbitrante eo non decurritur ad alium: sed si male sic. vt. C. de cõtrahen. empt. l. fi. ⁊ de verb. oblig. l. si quis arbi. ⁊. ff. de cõtraben. empt. l. hec venditio. dz ergo hoc arbitrari si arbitret ꝓ vi ribꝰ patrimonij testatoris. vt ar. j. in fi. bui⁹. l. ⁊ fm merita vel legatarij vel charitatẽ: ita fm boc dicuntur deberi legata. vt. §. ꝓ so. l. nec adjcit.

Ultimo not. qz legatum arbitrio legatarij relictũ valet sine dicatur ad arbitrium sine si voluerit. vt. j. de cõdi. ⁊ demon. l. si ita. Si autem heredis refert dicat ad arbitrio: an si voluerit: vt ꝓmo valeat: secundo nõ. vt. ff. tit. j. l. senatus. §. pe. ⁊. j. tit. j. l. fideicommissa. §. quã q̃. sic cẽ esset in eius arbitrio an deberet: qõ esse nõ dz. vt. j. de actio. ⁊ oblig. l. si sub hac. ⁊. ff. de contraben. empti. l. si in emptione. §. penul. si autẽ extranei: aut si voluerit: ⁊ nõ valet. vt. j. de cõdi. ⁊ demon. l. nõnunq̃. ¶ Aut si arbitret + ⁊ sic in vim conditionis: ⁊ obtinet qõ bic dicit: aut non in vim conditiõis. vt lego arbitrio titij: ⁊ tunc obtinet quod hic subijcit.

Legatuz arbitrio legatarij recte relinquit.

+ Legatuz arbitrio titij. aut si titius arbitratus fuerit differũt qõ requirepno. bal. in l. ij. §. fed et si qs. colla. vj C. cõia ũ lega.

i ¶ Si voluerit. Arbitrari sub. id est si volũtarie fuerit arbitratus. vt. ff. si cer. pet. l. qõ si ab. ⁊ dere. diui. l. si non enim volũtas/ & arbitrium facit videri paritum conditioni. ⁊ facit. ff. ti. j. l. si ita. §. j.

k ¶ Sed cum. ff. ineſt conditio per si. hic non. ⁊ boc dicit si ꝛc. Item fuit expꝛessa q̃tas si arbitretur tertius: hic non. Alij continuant ad casus subauditos: quasi dicat valet in arbitrio heredis: sed certe ⁊ in arbitrio tertij: quod sic non placet.

l ¶ Necꝫ mozi. vt differatur obligatio. vel dici cessio q̃tus ad transmissionem: ineſt tamen q̃tum ad solutionez que differtur propter incertas vires pat̃rimonij: ⁊ est boc tempus iudicis arbitrio: vt. j. eodem. l. cum quidam fideicommiſ. ⁊. j. de solu. l. ratum. ⁊. ff. de heredi. institu. l. si quis institutus.

m ¶ Pro viribus. ergo boc legatum tenet pro viribus patrimonij: sed an recurratur ad alium: Respond. vt. ff. ea. l. Sed videtur non valere boc casu. vt. ff. de iure do. l. cũ post. §. gener. ibi: nec videri simile ꝛc. Solu. bic incertitudo committitur alicuius arbitrio: ibi non. quod in dote non requiritur: vt ibi dicit. Item contra. j. de rebus dubijs. l. vtrũ. §. j. Sed ibi bereditis arbitrio: id est volũtate: bic tertij. ⁊ facit. C. de do. promiſ. l. iij.

Q Uotiens. ¶ Casus. Jta dixit testatoꝛ: lego titio equum/bouem/ ⁊ asinum: certe plura legata sunt. vnde legatarius titius vnuz de illis rebus poterit petere ⁊ alteram repudiare: si autem relinquat testatoꝛ plures sub vno nomine titio: puta lego titio suppellectilem meã. ⁊ bis similia: de quibus dicit littera: vnuz est legatum. vnde legatarius debet aut petere totum: aut repudiare totum. Viuia.

n ¶ Plura legata. ⁊ ita vnum spernit/alterum peti potest: vt. j. eod. l. sed si duobus.

o ¶ Unum legatum. idem in stipulationibus. vt. j. de verbo. obli. l. scire debemus. in prin. ⁊. ff. stipulationum. ⁊. l. quod dicitur. ⁊. l. pluribus. et facit. j. eod. l. si illud. ⁊. j. eo. l. grege.

S Ji ita legetur. ¶ Casus. Testatoꝛ ita dixit: heres meꝰ det titio decem si seius capitolium non ascenderit: certe valet legatũ: quia in tacita voluntate seij legatum est titio. vt dictum est in. l. j. subaudi. ⁊ poterit petere legatarius tunc legatum quando certum erit seio ascendere capitolium non posse. Viuia.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non ascenderit. scilicet heres. ⁊ ita est tacite eius voluntati cōmissum an debeat. vel dic de extraneo. vel dic de legatario: ⁊ ita hꝫ locuꝫ cautio mutiana. vt. ſ. de cōdi. ⁊ demon. l. mutiane. ⁊ fm hoc nō est contra. ſ. ti. j. l. senatus. §. pe. ⁊ facit. ſ. e. l. j. ⁊ qō ibi no.

Nemīne. ¶ Casus. Aut lego tibi vnā rem aut plures. primo casu nō potest habere partē ⁊ partem repudiare. ſcdo potes vnā habere ⁊ aliā repudiare. Iſtō tñ fallit l duob⁹ casibus. Unus est quando legatur tibi decem ⁊ stichus ⁊ tot alia legata aliis relicti qui q̄ falcidia locum habet. vnde et pro feruo et pro decem que tibi legatur: debet detrahi falcidia de dictis decem. quia de ſeruo non potest detrahi falcidia. ſi ergo tu legatari⁹ repudias stichū ⁊ velis decez habere non poteris cuitare quin heres meus detrahat tibi duas quartas de legato de decem que non repudias: ſed vnā pro legato de decem q̄ non repudiaſti ⁊ aliam p legato stichi q̄ repudiaſti: non ergo in hoc casu ita potes repudiare vnum legatū quin onus eius apud te rema neat. Secūdus casus est in quo fallit p̄incipium huius. l. hꝫ duobus. quā do ſub vno nomine lego plures res. veluti lego tibi gregem meuꝫ vel prediū vel veſtem vel argentum. q̄ vnum legatū. vnde ides debet iudicari q̄ dictus est in. l. neminem. ⁊ hoc dicit cum duabus legibus ſequētibus. Uiuia.

† Nemo p parte velle ⁊p pre nolle pōt. limitabis hunc ter. hoc q̄ hic dꝫ p. l. ſi mihi pure. et q̄ ibi posui. ſ. eo. de quo vide ter. l. l. legatari⁹. et q̄ ibi nota. ſ. ti. pri

b ¶ Legate. insolidū. ſecus ſi sibi ⁊ alij. nam partē accrescētē pōt repudiare: licet ſuā agnouerit. vt. C. de cad. tol. §. vbi. ⁊ facit. ſ. ti. j. l. legatari⁹. ⁊ j. e. l. ſi cui res. ⁊. j. p̄o dereli. l. iij. ⁊. j. e. l. grege.

c ¶ Sed duobus. i. duabus rebus.

d ¶ Non idē. vt. j. de fideicō. liber. ſi legatario.

e ¶ Seruum. ſ. stichum predictum.

f ¶ Deducetur. ſic. j. ad. l. falci. l. plane. in p̄in. ⁊. §. j.

g ¶ Seruo. q̄ fieri pōt. vt in p̄in. legis.

h ¶ Sed legatarius. ſcs predictus.

i ¶ Ex pecunia. id est ex decem.

k ¶ Duas quartas. vnam p̄o decē: aliam p̄o stycho.

l ¶ Rege. facit. ſ. e. l. quotiēs. ⁊. ā. cōmo. l. in cōmodato. §. fi. ⁊. C. de tur. delib. l. quidam. ⁊. ā. de acqui. here. l. j. ⁊. ij.

¶ Si titio. ¶ Casus. Titio capaci ⁊ feto non capaci legaui decem certe titius capax habebit quinqꝫ ⁊ ſeius nihil: ⁊ ita facit q̄ utius nō capit nihil medietatē vt dictū est. Uiuia.

m ¶ Si titio. Contra. C. de cadu. tollen. l. vnica. §. in primo. ⁊. §. p ſecūdo. ⁊. j. de contratabu. l. ſi post mortem. §. liberi. Sed ſpeciale est hic. vt ā. de lega. j. l. plane. §. ſi coniunctim. ⁊. l. buiuſmodi. §. ſi titio. ⁊. l. ſi duo bus. in p̄in. Sed illud bodie corrigitur. vt. C. de cadu. tolle. l. vnica. §. in p̄o non ſcripto. Itē ⁊ alꝫ aſſignatur ſpeciale. vt. j. de condi. ⁊ demō. l. mulieri. Sed ibi illa est ratio quia ridiculum est vt admittatur tanq̄ virgo ⁊ tanq̄ vidua. vt. j. de condi. ⁊ demon. l. titie ſi nupſerit. Itē illuſ l. plane pōt aſſignari ratio. vt. C. de necef. ſer. l. penul. Item illius. l. hec est ratio: quia in re ipſa est impedimētus: non in perſona legatarij. ſicut j. de lib. leg. l. antepenulti. ergo illud ſolum est ſpeciale. ſed fm. R. hic lo quitur in caſu qui est. ā. titu. j. l. ſi duobus. in p̄incip. ⁊. §. fina. ſcilꝫ quā do alter non pōt capere nunc: ſed ſpes est q̄ poterit quia ſub conditione inſtitutus. vel cum ſit poſtbumus naſciturus. Aliꝫ aſſignant aliud ſpeciale. vt. j. e. l. finali. §. ſeio. ID. Item aliud. ā. de inoffic. teſta. l. papinianus. §. quoniam autez quarta. Itē contra. ā. ti. j. l. qui quartaꝫ. §. ſi. ⁊ l. plane. §. ſi duobus. ſed vt dixi hic ſpeciale est. ⁊ facit. j. de verb. obli. l. ſi mihi ⁊ titio.

+ Tu dic q̄ nō est cōtra: imo cōcor. hꝫ bar.

n ¶ Quinqꝫ. nunc reſpōdet. Accur.

o ¶ Mantur. i. dari debent.

¶ Si quis ſeruum. ¶ Casus. Seruum hēdis mei tibi legaui vel etiā alienū. ⁊ hic ſeruus aufugit viuo teſtatore: ſcs me ⁊ culpa heredis predicti: certe debet hic cauere tibi legatario de reducendo eo tuis expēſis: ſi autē aufugit me teſtatore mortuo debet cauere de reducēdo eo tuis expenſis. ¶ Si ita. Ita dixit teſtator ſempronio decem do lego ⁊ ſi nō liuerit decem lego ei ſtichum: hoc caſu due res ſunt legate: ſed legatarius non potest petere niſi vnam quam vult. ¶ Si quis ita legauerit. Lega ui titio decez amphoras vini et certo dolio: modo non inueniuntur in dolio niſi quinq; amphore: certe ille quinq; debētur ei ſole. ¶ Si iter. Titio legaui equum meum et plures habeo titios amicos et non apparet de quo ſenſi. ⁊ heres bene vult vni ſoluere qui promittet ei q̄ conſeruet cum indēnez ab aliis titijs. omnes autē titij petunt legatum: ⁊ quilibet vult promittere: certe heres debet habere electionem cui det. ¶ Certam. Uiginti titio legaui ⁊ ſeptē vel argento: ⁊ ſimilibus.

Lex. iij.

¶ Qui non capit partem quia ldignus facit partez. b. d. Bar.

Idem.

Lex. vij.

Si titio⁹ ⁊ ei qui cautre non pōt decem legata ſunt: quia duobus heres dare damnatur: et vnus capere non potest: quinqꝫ ſola titio dantur⁹.

Idem.

Lex. viij.

Si quis ſeruum hereditatis vel alienum⁹ legauerit: ⁊ is fugerit⁹ cautiōes⁹ interponēde ſunt de reducendo eo. Sed ſiquidem viuo teſtatore fugerit: expenſis legatarij redu citur⁹: ſi post mortez ſumptibus heredis.

¶ Legatū alternatiue cēſetur plura quo ad rerum nominationem: vnū quo ad preſtationem. b. d. Bar.

¶ Si ita legeſ ſempronio decez aut ſi noluerit ſtichum hoiem do lego: hoc caſu duo legata⁹ ſunt ſed vno contentus esse debebit.

¶ Si legatur certum corpus illud debetur quod ex illo corpore reperitur.

¶ Si qs ita legauerit: ex illo dolio amphoras. x. ⁊ ſi nō. x. ſed pauciores inueniri pōt: non extinguit legatum: ſed hoc tantūmodo⁹ accipitur quod inuenitur.

Lex. v.

¶ Sed duob⁹ c legatis relictis vnū qdē repudiare: alterum vero amplecti poſſe rndet. Sed ſi vnū ex legatis on⁹ hꝫ: ⁊ hoc repellatur nō idē⁹ dicēdū est. ponce enim cū cui. x. ſtich⁹ legat⁹ est rogatum ſeruū⁹ manumittere: ſi falcidia locū habet ex. x. vtriuſq; legati q̄rta deducetur⁹. Igit repudiato ſeruo⁹ non cuitabit onus deductionis: ſed x legatarius⁹ ex pecunia⁹ duas quartas⁹ relinquet.

Idem.

Lex. vi.

¶ Rege⁹ autē legato nō pōt q̄dā res ſperni: q̄dā vendicari: quia nō plura hꝫ vnū legatuꝫ est. Idēq; dicimus peculio legato: vel veſte:

Tu dic q̄ nō est cōtra: imo cōcordat. hꝫ bar.

p ¶ Alienuꝫ. multo magis ſi ſuū. vt. ā. ti. j. l. cū ſeruus. ⁊. l. cū res legata. §. j. ⁊. j. p. fm. ID.

q ¶ Fugerit. culpa heredis. nam in alieno culpa pōt esse. vt. ſ. ti. j. l. cum res. §. ſed ſi alienus. ⁊. j. l. apud. ⁊. l. cum ſeruus. vnde vel eſtimationē dat vel cauet de reducēdo. vt. ſ. ſolu. ma. l. ſi filiofami. ⁊. ſ. ti. j. l. cum res. §. itaq; alioquin non tenetur reducere: hꝫ cauet de reſtituēdo ſi recipiat. vt ſ. ti. j. l. cum res. §. ſi vero nō fuit. ⁊. §. ſed ſi culpa. ⁊. ā. de rei vē. l. ſi a bo. fi. ⁊. l. ſi vero. Accur.

r ¶ Cautiones. ſi hoc maluerit legatarius. nā ⁊ eſtimationē cōſequi pōt ſi heredis culpa interuenerit. vt. ſ. ti. j. l. cum ſeruus. ⁊. l. cum res. ⁊. ā. de rei vē. l. ſi a bonefidei. ⁊. l. ſeq. ID.

s ¶ Reducitur. Cauet enim de reſtituēdo ſi recuperauerit: non de perſequēdo: quia eo tempore non tenetur de culpa: ſed poſt mortem ſic: hoc ideo: quia ſic poſt mortē quaſi in re aliena preſtat culpam: ante enim nec heres in culpa nec legatarius videtur fuiſſe dominus. Itē q̄ dicit poſt mortē: ſupple ⁊ ante aditam hereditatē. aſs contra. arg. ſ. ad le. aquil. in de neratius. §. ij. Additio. Dic q̄ ibi aufugit poſt mortē: ⁊ aditaꝫ hereditatem: vnde cum legatarius ſit dominus pōt ſibi p actionē legis aql. conſuli. fm Bar.

t ¶ Duo legata. quantum ad nominationem plurium rerum. vt. ā. e. l. ij. vnum autem q̄ tum ad vnam ſolutionem. vt. j. eod. l. ſi illud. ij. tñ. q̄ non placet. vt. j. quando di. le. ce. l. cum illud. Dic ergo ideo quia in vnuꝫ tempus non poſſunt concurrere. nam neceſſe est primo reuadiari. ⁊. q̄ petat ſtichum. ſicut vſufructus diuerſi ſeparati videtur propter diuiſionem temporis. vt. ā. qui. mo. vſufruc. amit. l. ſi duobus. ſic. ā. tit. j. l. plane. §. fina.

v ¶ Tantummodo. quia quodammodo certum corpus quod in ſrerum natura non ſit legari videtur. ſ. in quinqꝫ que deſunt. vt. ā. titu. j. l. ſi ſeruus legatus. §. qui quinqꝫ. et. l. ſed ſi certos. ſecus autem ſi vt q̄titas. nam ſi. r. que tibi debeo valet licet nihil tibi debeam. ſi. r. que titius debet: non valet cum nihil debeat. vt. ā. titulo. j. l. ſi ſic. §. i. et. l. legatum. ⁊ j. de lib. leg. l. legauit. et facit. ā. de contrahenda empt. l. ſi debitor. §. j. ⁊ j. ad leg.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ſ. ad leg. fal. l. in ratione. §. diligenter.

a ¶ Debet. i. poteſt. ſic. ſ. de offi. procon. l. obſeruare. in fi. nō enim neceſſe habet: immo ōz impedire legatuꝫ. vt. ſ. de re. dub. l. ſi fuerit. licꝫ ſit contra. ſ. de admē. le. l. iij. §. ſi duobus. prout eſt ibi in littera vterqꝫ. ſꝫ ſol. ibi. Et not. qꝫ quidā dicunt omīno nullum eſſe legatuꝫ: tu dic aliqꝫ eſſe ſꝫ impediri: ꝛ ei pre ſtandum qui probauerit de ſe teſtatorē ſenſiſſe. vt ſ. de condi. ꝛ demon. l. fal. alioquin non. nec eſſi deficit tus ſed probatio. vt. ſ. de ma. te. l. cū ex plu ribus. ꝛ. ſ. de teſta. tu. l. duo. ſecus aūt ſi eſt incer tum legatū propter rerū incertitudinē: tuncenim res minoris pcij eſt preſtanda: niſi pbet cōtra. vt ſ. titu. i. l. apud iulianuꝫ. §. ſcio. Item habebit locuꝫ tunc quod dicitur. ſ. tit. ſ. l. qui duos. ꝛ. l. ſi gs a filio. §. ſi quis. ꝛ nota b gratificationi + eē locū. vt. ſ. ad. fill. l. iij. §. ſicut. ꝛ. ſ. loca. in naue. in fi. et j. pri. §. ꝛ. ſ. depoſiti. l. i. §. ſi apud. arg. contra. ſ. eo. l. ſi tritio.

+ Caſus hꝫ tres §. pōt gi. in c. ſm abbas. ſup ver. ſubſtitutum. poſt med. extra de of. dele. ibi vſq; ad qđ ſnē.

+ Facit. c. venerabilē. cuꝫ glo. ſup ver. fauere. poſt. pñ. extra de elec.

b ¶ Legatarius. ſcilicet. Prim⁹

c ¶ Subſtituti. per obliquum: quia rogat⁹ erat cus reſtituere.

d ¶ Legatarij. nominati uel genitiui caſus.

e ¶ Neutrius. vel ſubſtitutum tantum aliud ſi legata rij tantuꝫ: vt qꝫ aliꝫ datus vel ſtatim cōſumptus: nec fidem de facto ſeruaturus petit. vt. ſ. ſolu. ma. l. ſi cum dotem. §. cotpe. argu. j. pto empt. l. ſi quis cuꝫ. ꝛ facit. C. de edi. di. adri. tol. l. j. ꝛ. j. de ſec. tab. l. ij. §. deſert. Itē §. priori. §.

f ¶ Partem. puta tertiā.

g ¶ Deduceretur. loquit ſm primā naturā legatorum: qꝫ legatarius olim etiā in tali legato nō ſentiebat onera. vñ ſtipulatiōes interponebātur: ſꝫ bodie ſtipulationes ca ptioſe videnſ: ideoqꝫ vt in vniuerſali fideicō. ita ꝛ in tali legato vniuerſa li p pte diuiduntr onera: qꝫ vna eoꝝ ē natura. vt inſti. de fideicō. be. §. poſt qō. ꝛ. §. ſed qꝫ. ꝛ. j. eo. l. cū filius. §. j. ꝛ. C. cōia de leg. l. j. ꝛ. ij. ſm Ro. Et qō. l. j. priori. dicit eſt in ſpeciali caſu ſm eū. Vel dic certā partē. i. rem que faciat tertiā. ſic. ſ. ſi pars bere. pe. l. j. §. j. ꝛ. j. de vſufru. leg. l. fina. aliud ſi quotā partē. vt j. l. priori. q eſt contra ſm Azo. arg. inſtit. de fideicō. here. §. mbil. Vel ſm Azo. dic qꝫ ſi legē quotā portionē hereditatis diuiduntr onera: quod denotat nomen hereditatis: vt bic. ꝛ dicta. l. cum filiꝰ. aliud ſi dico pars tem bonorū. vt. ſ. l. priori. qꝫ bona non intelliguntr niſi deducto ere alieno. vt. ſ. de verb. ſig. l. nihil aliud. ꝛ. l. bonorum. ꝛ. l. ſubſignatum. §. j. ꝛ l. bereditas. ꝛ. no. ſ. ti. j. l. non amplius. §. pe.

b ¶ Am autem. Cum moziar. i. mortuus ero. ſic. ſ. denego. geſt. l. iij. §. hec verba. quaſi bec primo deducta intelliguntr: qꝫ ptiñ⁹ mortuo teſtatore eſt facienda impenſa: ꝛ idē in precio ſeruoꝝ fauore libertatis. R. eſt ergo ſm eū ſpeciale in his duobus caſibus regulariter cōtra boc iure antiquo. vt. ſ. l. pri. vel aliter. vt ibi no. Accur.

i ¶ Manumiſſoꝝ. nō tantū funeris impenſa. R. vt colligitur ex iſta dictione ante. que eſt in princi. l. ꝛ dic manumiſſoꝝ. i. eoꝝ quos precepit redimi ꝛ manumitti. ꝛ facit unſti. ad. l. fal. §. cum ratio.

k ¶ De medio. i. ex medio.

¶ Si teſtator ſenſit de certo legatario/ nec appet de quo: poteſt bere eligere quē vult. b. d. Bart.

¶ Si inter duos † dubitetur de eodē legato cui potius dari oporteat: vtputa ſi titio relictum eſt et duo eiuſdē nominis amici teſtatoris veniāt: ꝛ legatū petāt: ꝛ bere ſoluere paratꝰ ſit: deinde ambo defendere hereditatē parati ſint: eligere debetꝫ bere cui ſoluat: vt ab eo defendatur.

¶ Si in petendo legatarius ꝛ ſubſtitutus ſibi concurrāt: in dubio eſt primus legatarius preferendus. b. d. Barto.

¶ Certam pecuniam legataꝫ ſi ꝛ legatarius[b] ꝛ ſubſtituti[c] legatarij[d] peterent: ꝛ bere ſoluere paratus ſit: ſi ambo defendere hereditatē ſunt parati: eligere debet bere cui ſoluatur ab eo defendatur: et ſi neutrius[e] manifeſta calūnia videatur: ei potius ſoluēdum cui primum legatum eſt.

¶ Si legatur pars hereditatis intelligitur cum bonoribus[f] oneribus: ſi pars bonorum intelligitur deductis oneribus. b dicit Barto.

¶ Si cui certam partem[f] hereditatis legauero: diuus adrianus reſcripſit: vt nec precia manumiſſorum: neqꝫ funeris impenſa deducerentur[g].

Modeſtinus. Lex. ix.

¶ Am autem pars bonorum ita legatur: bonorum meorum que ſunt cum moriar[a] do: et manumiſſorum[i] precia de medio[k] deducenda ſunt.

¶ Quod rei legate accedit ad legatarij pertinet. hoc dicit Barto.

Labolenus. Lex. x.

¶ Am fundus[l] nominatim legatus ſit: ſi quid poſt teſtamentum factum adiectum eſt: id quoqꝫ legato cedit: etiā ſi illa verba adiecta nō ſint qui meus erit: ſi modo teſtator eam partem non ſeparatim poſſedit: ſꝫ vniuerſitati priorꝭ is fundi adiunxit.

¶ Statulibero non poteſt bere legare niſi ſub conditione libertatis: vel ſi moriēte bere de ſuo[n] futurꝰ ſit liber. b. d. Bar.

Pomponius. Lex. xj.

Statuliberō ab berede nec tunc quidem cū dubia eius ſit ex teſtamento libertas legatū ſine libertate accipe poſſe labeo ait: quia ſeruus eius eſſet[m]. ſed ſi bered̄ eādem ꝺditionē legato inſeruit q̄ libertati a teſtatore date propoſita fuerit valet legatū: nec et ſi cum mozeretur bered̄ ſeruus liber eſſe iuſſus eſſet: recte ſine libertate ei ab berede legari poſſe conſtitit: qn[o] ſuperuacuum[p] eſſet ei libertatem dare quam ex teſtamento bered̄is capturus non ſit: ſed ex teſtatoris[q] habet.

¶ Permiſſum ad tempus poſt tempꝰ videtur prohibitū eſſe: ꝛ poſt electionē ſola res electa videtur eſſe in legato et variare non licet. b. d. Bart.

¶ Stichū aut pamphilū vtruꝫ[r] bered̄ meus volet titio dato: duꝫ vtrum velit dare eo die quo teſtamentum meum recitatum erit dicat: ſi nō dixerit[s] bered̄ meus ſtichum aut pamphilum dare malit: perinde obligatum eum eſſe puto ac ſi ſtichum aut pamphilum dare dānatus eſſet: vtrum legatarius elegerit: ſi dixerit ſeſtichum dare velle: ſticho mortuo liberari eum: ſi ante diem legati cedentem alter mortuꝰ fuerit: alter qui ſupererit in obligatione manebit[t]. ¶ Cum autem ſemel dixerit bered̄ vtrum dare velit: mutare ſententiam nō poterit[u]: ꝛ ita iulianus placuit.

et adiectionem vendicabis. Viuianus.

l ¶ Cuꝫ fundus. facit. ſ. ti. j. l. ſi ex toto. in prin. ꝛ. j. quod in rerū. §. ſi quis poſt. ꝛ. j. ti. j. l. predijs. ꝛ. ſ. de vb. ſig. l. locus. ꝛ. ſ. de vſufru. litē ſi fundi.

§. huic. ꝛ de peri. ꝛ cōmo. rei ven. l. id quod.

Catuliberū. ¶ Caſus. Inſtituit mihi bered̄ titiū ꝛ dedi libertatem ſticho ſuo meo ſi na uis ex aſia venerit: ꝛ ſic dictus ſtichus eſt ſtatuliber: ꝛ dubiū eſt vtrū ſit liber vel non dictus titius qđ inſtituit: legauit eidē ſtatulibero decem in ſuo teſtamento: ꝛ nō dedit ei libertatē: certe nihil valet legatū: qꝫ nemo pōt ſeruo ſuo ſine libertate legare: ſed ſi predictus titi? me? bered̄ legauit eidem ſtatulibero ſub ea conditione ſub qua ego ei libertatem dederā valebit legatum qꝫ inuenitur tunc liber eo tempore quo cedit dies legati ſibi ab bered̄e relicti: ꝛ idē eſt ſi dicto meo ſeruo reliqui libertatem cum mozerer bered̄ meus: ꝛ dictus bered̄ eis dem ſeruo leget: valet legatum etiā ſiue det ei de res libertatē: qꝫ ꝛ ſi daret ſuperfluū eſſet: nō eſt caperet ab bered̄is teſtamē to libertatē ſed ex meo. ꝛ inuenit liber eo tempore quo cedit dies legati ſibi ab bered̄e relicti. i. tēpore mortis dicti bered̄is.

¶ Stichū. Seū bered̄ mihi inſtituit ꝛ legauit titio ſtichum aut pamphilum ad electionem bered̄is: oū tamē bered̄es eligeret infra certū diem quē apposui infra illuꝫ diem bered̄es non eligit: cōuertitur certe electio in legatarium. Si autem infra dictuꝫ diē eligeret ſtichus ꝛ ſtichus poſtea moriaf liberatus eſt. Quid ſi moriatur ſtichus ante diē legati cedentem: alter certe remanebit in obligatione. Quid ſi bered̄es infra dictum diem eligit dare ſtichum: ꝛ nūc vult dare pamphilū: certe nō audit̄ur. et. b. d. Viuianus.

m ¶ Eius eſſet. ſcilz bered̄is. ſeruus. ſic. ſ. de ſtatulibe. l. ſtatuliber. ꝛ ſic nō tenet legatū: vt. b. ꝛ. C. de leg. l. ſeruus. ꝛ. j. titu. j. l. viij. §. ſeruo. ꝛ. ſ. titu. j. l. plane. §. ſi coniunctim. ſallit in caſib⁹. vt in auc. vt liberti decetero. §. ſi quis. colla. vij. ꝛ. j. de ali. le. l. ſeruos. ꝛ. j. ad. l. fal. l. plautius. ꝛ. ſ. titu. j. l. ſi a pluribus. §. ſi.

n ¶ Ex. pro quia.

o ¶ Superuacuū. i. quid inutile. ꝛ no. ſ. man. l. ij. in prin. ꝛ. j. eo. l. lucius. §. ſi. ꝛ. l. vnum. in princip.

p ¶ Sed ex teſtatoris. ſic. ſ. titu. j. l. ſi fundū ſub conditione. §. ſi pater.

q ¶ Utrum. quaſi dicat: dūmodo eligat vſqꝫ ad diē recitati teſtamenti: nam per hoc videtur ex tunc dare legatario electionē. ſic. ſ. de neg. geſt. l. qui in aliena. §. libertos. ꝛ. ſ. de ſerui. l. ſi cui. alꝫ ſi ſemper eſſet electio bered̄is inutile eſſet. vt. ſ. titu. j. l. ſenatus. §. penul. Accur.

r ¶ Si non dixerit. nunc incipit reſpondere.

s ¶ Manebit. ſic. ſ. de contrahen. emp. l. ſi in emptione. §. pe. ꝛ. j. de ſol. l. ſtichum aut pampbilum. in pzin.

t ¶ Non poterit. contra. j. de verbo. oblig. l. ſi quis ſtipu. fuit enim ꝺ ver bum volet. Solu. illa in contractibus: et eſt ratio qꝫ dominium bic trā ſimit quod ſine facto meo non poteſt diſcedere. vt. ſ. de reqꝰ. iur. l. id quod noſtrum. et not. ſ. tit. j. l. buiuſmodi. §. ſtichum. et. j. de op. leg. l. apud audiuiuꝫ. Vel aliud eſt ſi dico cū volet ꝛ aliud quem volet. Vel aliud cum reus volet: quia tunc habet electionem: vt bic. et aliud cuꝫ actor: vt ibi. argu. ſ. de eo quod certo loco. l. ij. §. qui ſtichum. et facit

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

J. titu. §. l. fideicommissa. §. si fideicommissum.

SJ pecunia. ¶ Casus. Legaui tibi decem nō inuenit in hereditate pecunia sed res istī: certe cōpellitur heres meus soluere tibi pecuniā: z inueniat eā vndecunq; vult. Secundo dicit testator: ita dixit: cuz morietur heres meus det tibi decē: postea titius viuo herede decessit: nō trāsmittit certe ad heredē suū legatum: quia legatum relictū est sub die incerta que habetur pro conditione. conditionalia autem legata nō trāseunt ad heredem legatarij quando mortuo ante condicionem. Viuianus.

a ¶ Hereditas. aliter nō tenetur. vt. §. ad leg. fal. l. in ratione. §. q; vulgo. in fi. hodie secus si non fiat inuentariū. vt in aut. de here. z fal. §. si vero non fecerit. colr. §. et fasti. §. fa. hercif. l. heredes. §. fina. z. l. seq. Sed contra. §. eo dem. l. si quis seruum. §. ij. solu. ibi.

b ¶ Cum morietur. Scilz ipse heres. secus si dixit cum titius vel legatari? morietur. vt. §. quando di. le. ce. l. si cum heres. et §. de condi. z demonstra. l. heres meus.

c ¶ Incerta die. z sic ē condition. vt. §. de condi. z de mon. l. dies. §. fi. titu. §. l. talis. Item cōtra. §. tit. §. l. ab oībus. §. cuz quidā. sed alius est ibi casus.

d ¶ Decesserit. scilicet legatarius.

QVi duos. ¶ Casus. Titius z meuius mihi insolidū decē debebant: ego feci testamentū z ita dixi: qō mihi titius predictus d; meuio predicto lego: z qō mihi meuius predict⁹ d; seio extraneo lego: certe oneratus est heres meus ad ce denda; actionem meuio aduersus titiū suū cōreū: z ad dandum tantū seio extraneo q̄tum meuius debebat heredi ātēq; eidem meuio cederet actio nem contra titium: z per consequens dictum meuium liberaret: et est ratio quare tenetur taliter seio heres: quia facto ipsius heredis eueniet q; non potest ipse heres cedere actiones dicto seio aduersus meuium: z factum heredis fuit cessio quā fecit meuio contra titiū: propter quod meuius liberatus fuit ab herede si fuit liberatus ab eo: ergo alij aduersus eum cedere actionem non potest. Secundo dicit quidam debebat mihi decem: puta titius. ego legaui meuio illud quod mihi titius predictus debet z postea seio legaui eadem decem: certe heres meus tenetur vni actionem cedere: et alteri decem soluere. Viuianus.

† Quid si vn⁹ legatarioz cedit incapar legatis: dic portionem accrescere collegatario. bal in. l. eaz quas. l. fi. C. de fideicō. vbi q̄ ibi dicit quia plenius discutit.

e ¶ Meuio. correo.

f ¶ Seio. cuidam extraneo.

g ¶ His verbis. scz proximis.

h ¶ Onerat. etiā ad dandū seio de suo nō solū ad cedendū. sic. §. de lib. le. l. si damnatus. §. §. §. titu. §. l. si sic. §. §. vbi cedendo liberat: §; hic reddit ratio quare sic: q; facto heredis liberatur meuius: z ideo non liberatur heres cedendo actiones meuio contra titium: z ad idem in dicta. l. si sic §. fi. z. l. seq. z facit. §. proxi. §.

i ¶ Soluendo. §. §. titu. §. l. vroze. §. i. Solu. ibi. Itē §. §. titu. §. l. si sic. §. i. §; logtur in alio casu. Itē facit. §. titu. §. pluribus. z. l. plane. in pzin. z l. nō q uocūq;. §. qui gaiū. z. §. tit. §. l. si res mihi. z de vtufru. le. l. duos.

SJ idē. ¶ Casus. Legaui tibi sticbū: z postea ei libertatē dedi prealet certe libertas. et idem est si primo dedi libertatē z postea eū tibi legaui: quia adhuc prealet libertas: nisi expressīq; q; volebam per legatum libertatem adimere. Scō dicit. Seruū titij instituī mihi heredē z ita titio acquirit hereditas post mortē meam: postea eidē seruo libertatem per fideicōmissum reliqui post mortem dicti sui domini. i. rogaui dictū suuz dominū vt daret ei libertatē post mortē suā dominī: certe valet fideicommissum libertatis. Viuianus.

k ¶ Preualet. quodcūq; precedat in dubio. vt. §. de fideicom. lib. l. si seruus. z facit. §. de dona. inter vir. z vxo. l. vroi sue. z. §. de manumis. testa. l. si peculium. in pzin. z. C. de necef. ser. l. quidā. in pzincip. z. §. fina.

l ¶ Preualebit. idem si li bertas valere non pōt. vt §. ti. §. l. fuū filij. §. si idez. z. §. eo. l. qui testamento.

m ¶ Seruo alieno. facit §. ti. §. l. cum filio. z insti. de sing. re. per fideicom. re. §. libertas.

n ¶ Vari. i. relinqui a testatore: sed dandā ab eo cui per seruum institutū quesita est hereditas.

SJ quis duobus. ¶ Casus. Instituī mihi duos heredes: et ita dixi: hēdes mei dent titio sticbū aut decē: certe si vn⁹ de heredibus velit dare titio quinqz: z alter medietatē sticbi: non debent audiri. §. z inter amb os debet dare vel volūt sticbum vel nolunt decē integra. Ziuianus.

o ¶ Soluere. sic in stipulationib⁹. vt. §. de q̄di. in debi. l. si nō §. §. fi. et facit. §. ti. §. l. si ex toto. §. fi. z. l. si q̄s. §. heres. z. §. de §. l. q̄ hoiem. §. si decem. z. §. deuerb. obli. l. in executione. §. pro parte.

SJ titio. ¶ Casus. Ita dixit testator ti tio seio lego decem ad electionem heredi. §. si heres certe elegit vnū: z soluit ei decē: liberat. ab vtraq;. §i autē nullum vult eligere vterq; eoum poterit petere ac §i §ibi §oli esset lega tum. Ziuianus.

p ¶ Liberat. immovtriq; vt aut pro et accipiatur. vt. C. deverbo. §ig. l. cum quidā. z. §. de condictio. indebi. §i nō §onte. §. fina. Solu. electio hic data tollit contrarium.

q ¶ Fozet. sunt ergo duo rei debēdi: vt hic. z. §. de duo. reis. l. eandē. z sic occupantis melior est cōditio. vt. §. deverb. obli. §i titius. z. §. de duo. reis. ex duobus. z argu. §. l. proxi. §. fi. sed ille q exigit tenet alteri neg. ge. vt no. C. de duo. reis. l. §. Itē facit. §. eo. l. §i qs. §. §i inter. §3 ar. §. §. de fabulibe. l. q pecuniā. Additio. Dic q; hic heres pānatus est de aere alterius ideo §i §impliciter: z ideo cuilibet pro parte §m Barto. hic.

r ¶ Vti ministrū. cū alicui sic relinqtur vt ministro: sicut §it quotidiecō missarijs: petere nō pōt relictū. vt. §. de adi. le. l. filio. §. matri. z. §. ad tre bel. l. lucius. §. §. nisi relctū §it p alia seu ad pias causas. vt. C. de epi. z de. l. milli. z nisi in alumcta. vt. §. de ali. le. l. alio herede. Vel nisi aliqđ cōmodum §it ipse habiturus qđ oz §ibi remanere: vel aliq restituere. vt. §. tit. §. l. §i legatari⁹. Sed tūc nō relinquit vt ministro. Itē facit. §. ti. §. l. §i plu ribus. in pzin. z. l. quidā. §. §i scriptus. z. §. §i cui plus q̄ per le. fal. l. diu⁹. Itē cōtra. §. eo. l. codicillis. in pzin. sed refert an ab initio possit conssiste re fideicom. in persona ei⁹ cui restituī debet: q; meuius viuit tpe testamenti: z tunc obtinet qđ hic dicit. z. §. ti. §. l. pater. §. tuscalanus. aut nō. et tunc non cedit cōmodum legatarij. vt. o. l. codicillis.

s ¶ Legatum, titio sic vt ipse titius rogatus sit meuio restituere. Ro. vt. §. de

vt. ff. de vsufru. le. si quis vsumfru. Ite facit. ff. de ali. le. l. pecunie. et ff. e. l. iulianus. et ff. de dona. cau. mor. l. si filiofamil.
a Cogendus est. s. eo. l. si quis seruu. §. si inter. et l. si titio. §. sed alijs casibus loquuntur. Ite facit. ff. eo. ti. l. cu quida. Additio. Dic q ibi in. l. si titio testator legauit duob alternatiue: hic vni de certis que heres elegerit. vn eo no eligete oes simul admittunt et vocantur fm Bart. hic.

Si heres danatus esset decez vni ex liberis dare et no costiterit cui daret: heres oibus eade dece prestare cogendus est[a].

Potest mihi legari res mea sub conditione si mea esse desierit. h dicit Bart.

Celsus. Lex. xviij.

Heredem meum[b] † ita tibi obligare possum: vt si qncuq ego moriar tuus seruus stichus non erit: dare tibi eum danas sit.

Per petitione vel solutionem vnius ex rebus alternatiue legatis ius eligendi consumitur: etiam si eam solam quis legatam putauit. h. d. Bar.

Idem. Lex. xix.

Si is cui legat sit stich aut pamphilus cu stichum sibi legatu[c] putaret vendicauerit amplius mutande vedicationis ius no habet: taq si danat heres alterutrum dare stichu dederit: cuz ignoret sibi pmissum[d] vel papbilum dare: nihil repetere[e] possit.

In legato proprietatis coniunctio legalis no inducit ius accrescedi. h. d. Bar.

Idem. Lex. xx.

Et proculo placebat: et a patre suo sic accepi / qd seruo coi legatu sit: si alter dnoru omitteret alteri non accresceret[f]: non em coniuctim: sed partes videri legatas: nam si ambo vendicaret eam queq legati partem habiturum qua in seruo haberent.

Falsa demonstratio quatitatis expssa legatum non vitiat. h. d. Barto.

Idem. Lex. xxi.

Cum quida vxori sue dotem reddidisset: et. xl. ei legare voluisset: et qq sciret dote ei redditam: hoc tn ptextu[g] vsus esset: quasi dotis reddede noie ea summam legaret: existimo deberi. xl. etenim verbu reddedi qq significatione habeat retro dandi / recipit[h] tn et per se dandi significationem.

Legato facto a testatore postea soluto legatario actio denegatur: nisi p euz de testatoris mete doceatur: idem de parte soluta. h. d. Bar.

Idem. Lex. xxij.

Lucius titi in testo suo publio meuio militia[i] sua reliquit: siue pecunia ei qcuq redigi ex veditione ei[k] potuerit cum suis comodis[l]: sz cu supuixerit testator: luci titius militia vedidit et preciu exegit: et hoc dedit ei cui militia illa vel pciu ei ex testo dari voluerit: post mortem lucij titij iteru[m] publi meui vel militiam vel pciu ei ab heredib lucij titij exigebat: celsus ait existimo pciu militie pstari no oportere[n] nisi legatari ostederit testatore: et post facta solutione iteru eu pciu militie accipere voluisse[o]: q si no totu preciu militie / sed parte ei testator legatario dederit: reliqui[p] superesse exactione nisi heres et ab hoc recessisse testatore ostederit[q]. onus em pbadi mutatam esse voluntatem defuncti ad eum[r] pertinet qui fideico. recusat.

In alternatiuis in dubio electio est legatarij. h. d. Bart.

Marcellus. Lex. xxiij.

Lucio titio fundu seianum vel vsumfructu fundi seiani lego: potest legatarius vel fundum vedicare[s]: vel vsumfructu[t]: qd facere non potest is cui tatum

---

Heredem meu ita. Casus. Tu habebas seruu stichuz: ego feci testm et rogaui heredem meu vt si dictus stichus no erit tuus tepore mortis mee cu tibi det: nunqd valet legatu: Et videt q no: quia res tua non potest tibi legari: et tn dicit q valet: possum enim tibi rem tua legare in eum casuz quo tua no erit. Viuianus.

† Sic pt legari mihi res mea in qua ali hz ius qd not. p Bar. in. l. meui. et ibi glo. s. e. gl. etia l. l. si ei hic hoc. i prl. s. de lega. j.

b Herede meu. facit. s. ti. j. l. cetera. §. j. et ff. de codi. et demo. l. in ea.

Si is cui. Casus. Legaui tibi stichu aut pamphilum ad tuaz electionem. tu credes stichum tm tibi legatuz stichum ab herede meo vedicasti: postea cognouisti te electionem habere et volebas pamphilu petere et stichu reddere certe no audieris. et ide est si heres meus habens electionem vtru det tibi stichuz aut papbilu credes se tantu teneri ad stichuz cu tibi soluerit. nam non repetet. Viuianus.

c Legatu. a testatore. et sic in facto errabat.

d Permissum. a iure. Ro. vel dic a testatore qd meli est dicere: vt sit hic casus similis pmo casui. Jo. cui ergo est electio i alternatiuo legato: Respon. vt. ff. eo. l. lucio.

e Nihil repetere. immo repetet et aliud soluet si vult. vt. s. de codi. inde. l. cum his. §. fi. Solu. illa hac corrigit vtpote a iustiniano approbata. vt. C. de codi. inde. l. penul. vel ibi in facto errauit: hic in iure credens se teneri ad meliorem: tu dic vt ibi.

Et proculo. Casus. Ego et titius seruum communem habebamus: scilicet ego pro duabus partibus et ipse pro tertia: seius testator ei seruo decem legaui: ego repudiaui legatuz: certe non accrescit titio habito respectu ad dominorum personas: et non videntur eis legata decem predicta coniunctim: sed pro partibus quas in seruo predicto habent. vnde eorum personis inspectis non est inter eos ius accrescendi. Viuianus.

f Non accresceret. immo sic accrescit. vt. s. de vsufru. accre. l. j. §. j. contra. Sol. h fm rigore verboru: illud fm interpretationem et mentem testatoris Ro. Tu dic q ibi in vsufru. hic in proprietate: qui vsufructus sicut facilius accrescit. vt. ff. ea. l. §. fi. ita facilius ius coniunctionis recipiat: alij aliter vt ibi no. Item contra. ff. e. l. si duobus. So. vt ibi.

Cum quidam. Casus. Titius dedit mihi in dotem. xl. et soluto matrimonio ea sibi restitui: post fecit testamentu et volens ei donare. xl. ita dixi. lego vxori mee. xl. que ei nomine dotis debeo. nunqd valet legatum: et certe sic. non obstante q ei dotem reddideram. etenim verbum et c. Viuianus.

g Pretextu. i. colore verboru. s. precipio ei reddi dote. xl. valet enim no obstante falsa demonstratione: q quatitas vel species est nominata als secus. vt. s. titu. j. l. si sic. §. j. et C. de fal. cau. adie. lega. l. ij. et fi.

h Recipit. sic. ff. de verb. signi. l. verbum reddendi. et ff. ti. j. l. lucius. §. j. et l. heres meus.

Lucius titius. Casus. Lucius titius habebat quadam militia ex qua certos redditus quolibet anno colligebat: dictam militiam publio meuio legaui: vel pecuniam que redigi poterat ex venditione dicte militie: postea idem testator anteq decederet dictam miliam vendidit et preciu habuit: et illud preciu dedit predicto legatario: et mortuus est lucius titius testator: nunc petit legatarius dictam militia iterum: certe non tenetur heredes nisi legatarius probet testatorem voluisse eum iterum habere pecuniam. Sed quid si dictus testator qui vedidit militia postq eam legauerat et precium habuit no dedit dicto legatario nisi precij medietatem: certe mortuo testatore petet legatarius ab heredibus superfluum precij nisi probent heredes q eo animo dedit testator legatario medietatez precij militie cum nolebat legatarium amplius debere habere. na si hoc probauerit: nihil ampli legatari habebit. et hoc dicit Viuianus.

i Militiam. talem: scz q alienari possit. vt subijcit. vt. C. de pigno. act. l. fina.

k Eius. militie: scilicet quecunq et c.

l Comodis. sed hoc no dicto: no debet pstari comoda que medio tepore obuenissent. vt in fructu video. vt. ff. eod. l. cuz pater. §. filia. et l. lucius.

m Iterum. proprie considerata datione habita inter viuos. sic. s. de ede. l. veluti. §. hec vox.

n Non oportere. vt. C. eode. l. filia. et. s. de iure do. l. cum pater. et s. sol. mat. l. si cum dotem. §. si pater. et ff. eod. l. titia. §. qui invita. et ff. de do. prele. l. j. §. adeo. et ff. de manu. testa. l. iiij.

o Voluisse. presumitur ergo q noluit plus dari: nisi contra liqueat scilicet si illud precium consumpsit testator viuens adhuc: vel als in rationes suas conuertisset. vt. ff. e. l. lucius. in princi. et in. l. cum pater. §. filia.

p Reliqui. s. pcij propter illa vba siue pecunia et c. als res ipsa peteret si ex necessitate esset alienata. vt. ff. titu. j. l. fideicomissa. §. si re. aliud si ex voluntate. vt. ff. de adime. le. l. re legatam. Azo.

q Ostederit. qui enim mutata voluntate dicit probet. vt. et s. de proba. l. eum qui. et l. quinquaginta.

r Ad eum. scz heredem.

Lucio titio. Casus. Ita dixit testator: lego lucio titio fundu seianum vel eiusde fundi vsumfructum: et do ei electionem q habeat quodcunq vult: certe poterit legatarius petere vel vult proprietatem nudam dicti fundi. vel vult vsumfructum sine proprietate. si autem legasset fundum ei quis et vsumfructum videatur ei legasse: tamen non poterit petere vsumfructum et dimittere proprietate vel econtra: quia vnum solum legatum est: et ideo illud diuidere non potest. vt. s. eo. l. neminem. Viuianus.

s Vedicare. eligit ergo legatarius vt hic. Sed contra. s. de iure do. l. plerumq. §. fi. Solu. illud in contractibus quod no placet. vt. ff. e. l. si ita. §. fina. Vel hic expsse dedit electione legatario. Tu dic si dicat testator vendicato vel pcipito tibi re istam in vedicando videtur dedisse electionem vt hic. et s. de lega. j. l. plane. §. fina. sz si dicat heres dato: in dando videtur dedisse heredi electione. vt. ff. eod. l. si ita. §. fina. sz si dicat lego in dubio interptor pro legatario: quia benignius et plenius: vt hic. et s. eod. l. si is cui. et ff. de regu. iur. l. in testametis. hic in legatis secus in contractibus vt in contrarijs. vt. s. de contrahe. empt. l. si ita distrahit. et l. si in emptione. §. fi.

t Vel vsumfructum. no parte vnius et partem alterius. cu vnu legatu

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

sit. vt. j. eo. l. si illud. ꝛ. ff. eo. l. neminem. ℌ quo ad numerationē sunt plura. vt. ff. titu. j. l. plane. ℌ. fi.

QUm quidam. ¶ Casus. In hac lege primo ponūtur dicta quatuor marcelli vsq; illuc: scuola autem. ꝛ in primo ꝛ secūdo suo dicto bene dicit vsq; illuc: idē ait. in tertio: in quarto male. idem in tertio vna ratione per scuolas reprehenditur. In quarto duabus. in primo ergo ꝛ secūdo dicto facit differentiam inter heredem rogatum vt restituat: fundum pone quibus libertis volet: ꝛ rogauit vt restituat illis quos dignos putauerit. nam primus potest eligere etiam indignum: alius non: immo si eligat et ei restituat digne habet repetitionem cōtra eum indignum ab herede electum. Tertius dictum est marcelli. ℌ si heres cui data est electio: vt presset quibus libertis volet: vt in primo dicto continetur) omittat eligere libertos quos vult et incōtinenti omnes liberti continuo admittuntur ad repetitionem fideicommissi: et in hoc tertio reprehēditur: quia hoc nō est verum: nisi aliquo modo dicto tēpore trāfacto quo potuerit heres eligere: et hec reprehensio colligitur in fine. l. ibi: nisi forte ꝛc. Quartū dictum marcelli est ibi: plane ꝛc. ꝛ dicit ℌ si omnes decedant liberti retento primo casu huius l. et vnus solus libertus superstit ille solus ad petendum fideicommissum admittitur cum heres iam fuerat in mora eligendi ante mortem dictorum. libertorum vel eius liberti heres si moriatur ipse antēq; petat: alij autem primo mortui ad suos heredes non transmittūt: ꝛ in hoc quarto casu reprehenditur duabus rationibus. ¶ Prima est illa: si omnes liberti petere potuerunt: quare superstes tantū potest trasmittere? non ceteri: q. d. nulla ratione. ꝛ si omnes transmittere possunt. Secunda reprehēsio sumitur ex ipsi? marcelli dicto vbi dixit si heres nulli restituit ꝛ non eligit incontinenti quos libertos vult continuo omnes habēt petionem: male ergo dixit ℌ vnus tantum transmittat ad heredē suum. Ultima occasione reprehēsionis tertij dicti marcelli que est in fine legis. Adjcitur similis casus in. l. sequēti. ꝛ dicit: si heredi differente eligere sic ℌ liberti petitionem habent: ꝛ aliqui ex libertis sunt absentes ꝛ presentes petant fideicommissum/ vocari debent absentes per iudicem vt sciatur an velint petere: ꝛ debet eis certū tempus dari intra quod veniāt: ꝛ si non veniant infra illud tempus: non audientur postea. cum. l. seq. Vinianus.

a ¶ Etiam indignum. nec enim ꝛc. vt. j. de reb. dub. l. vtrum. ℌ. cum ita. Accursius.

b ¶ Aut. marcellus. Accursius.

c ¶ Qui nō offenderint. scilicet si eligat indignos: quia vt bono viro est ei commissum. vt. j. titu. j. l. fideicōmissa. ℌ. q̄ ℌ. secus autē si dignos quia alij repellūtur: vbi autem nullum eligit: habet locum quod seqtur. Aso. Quid si aliqui sunt plus digni? Respon. non est vis. vt. j. eo. l. cum pater. ℌ. rogo. Item not. q̄ qui. bet ℌsumitur bonus ꝛc. fic. j. de manu. testa. l. seruos.

d ¶ Idem ait. Scilicet marcellus ꝛ male. nam reprehenditur a scuola. Accursius.

e ¶ Neminē elegerit. scz eo tēpore quo debuerit: scz cum potuit. ꝛ ita cepit esse in mora. vt in fine. Aso.

f ¶ Admitti videri. quod dic vt. j. eo. l. cum filius. ℌ. pater.

g ¶ Cum sic. q. d. hec sunt vā cum sic ꝛc. nam si dixit quos dignos ꝛc. tūc tm digni admitterentur: hic vō oēs. vel sub. etiam cum; sic ꝛc. quasi dicat multo magis. idē erit vbi ita dixit quos dignos pu. ꝛc. q̄ maiorem habet potestatem cum tanq; vir bonus sit electus. Accursius.

fundus legatus est.

¶ Si electio persone cōmittitur in libera voluntatem heredis potest eligere indignū: secus si in arbitrium: ꝛ si eligere differat omnes vocantur: ꝛ ad heredes transmittunt nisi ipsi in petendo negligētes fuerint. b. d. Barto.

Ulpianus. Lex. xxiiij.

QUm quidam ita fideicommissum reliquisset: rogo vt restituas libertis meis qb? voles. marcel. putat heredē posse etiam indignū pferre: ait si ita bis quos dignos putaueris: petere posse ait? eos qui nō offenderint. Idē ait? si neminē elegerit oēs ad petitionē fideicōmissi admitti videri? quasi iam presenti die datū: cū fic? relinquitur quib? voles/ nec vlli offerat? ¶ Plane si ceteri decesserint? cū quib?

vnū.vt.ſ.qñ di.le.ce.l.cū illud.7 ſic eſt cōtra.Ā.ti.ſ.l.plane.§.fina. Sol. vnū eſt q̄ vnius rei preſtatione liberatio cōtingit: ſed duo ꝑpter duas res nolatas in legando. ſic ḡz in duobus reis ſtipulandi vel debendi. vt ſ.de duo.re.l.iū.§.fi.7.l.eadē.§.fi.7 inſti.de duo.re.§.fi. Itē 3tra.Ā.e. l.ſi quis ſeruus.§.ſi ita. Sol.vt ibi.

Cām patronus.

¶ Caſus. Libert⁹ inſtituit patronū ſuū heredē in ea parte bonorū ſuorū liberti quaꝫ ler dat ipſi patrono: 7 cū patro num de fideicōmiſſo alicui dādo grauauit: certe nō cogit patronus illud preſtare. Sꝫ qd ſi patro nus repudiet dictā partē in qua eū inſtituit liber tus: 7 ſic accrecat cohere di ſuo: nūquid cohereꝫ teneb̄itur ſtare fideicō miſſum ꝑdictū a patro nore licti? Et dicitur q̄ ſic.7 redditur ratio in lit tera. Aiuianus.

† Ꝑ ſtylle gitur ꝑſona le alteri ꝓ fit. vide ple neꝫ bal. in l.Ā infanti. iij. oppo.C. de iure deli de.ſpe.in ti. ij.ſtru. edi. ſ.nāc aut. vidēdus. Ā. nes q̄ fuit cōceſſum q̄ ſene.

a ¶ Er debita. olim dimi dia: bodie tertia. vt ſſtit. de ſucceſſ. lib.in ꝓnc. 7.§. ſed noſtra. Ⅱ. Addirio. Itam materiam Dyn. tractat latius in ca. ꝓuiſi legium perſonale. de reg. iur. lib. vi.

b ¶ Non cogitur. niſi q̄s relictum eſt liberis et pa rentibus. vt.ſ. de condi. et demō.l.ſi is. bodie au tem habet debitam par tem ſine omni grauami ne. vt inſti. de ſucceſſ. lib. §.ſed noſtra. Ⅱ.

c ¶ Videri. Sic.ſ. de ad mi.tu.l.er pluribus.7.ſ. de regu.iur.l.ꝓuiſi legia. 7.ſi q̄s omiſ. cā teſta.l. quia autē.§.ſi patron⁹.7 ſacit.ſ.titu.i.l.fina.7.§. ſi.7.ſ. de vulg.ſub.l.et ſi contra.7.ſ. de bis que in teſta. delen.l.iij.7.ſ. de le. preſtan. contratabu. bo. poſ.pe.l.filium.7.ſ.titu.j.l.ſi duobus.§.heres.

¶ Priuilegium perſonale nō tranſit ad heredem.b.d.Bar.

Marcellus. Lex.xxviij.

Cūm patronus ex debita[a] parte inſtitutus eſt: fideicō miſſum relictū ab eo preſtare nō cogitur[b] ſi omiſerit inſtitutionem qui eam partem vēdicaret: vtrū codē modo retinere eam: an vero preſtare debeat fideicommiſſum: et magis eſt debeꝫ fideicommiſ. quoniam quod illius perſone † preſtaretur hoc nequaq̄ ad alios pertinere deberet.

¶ Legata caduca remanent apud here dem cum onere ſuo.b.d.Barto.

Idem. Lex.xxix.

Celſus pater meus refere bat cum eſſet in cōcilio ou cennij viri conſulis interlocutum in ſentētiam ſuam[a] vt cum cetali cius catulus filia ex aſſe here dem inſtituta liberto.cc. legaſſet: petiſ ſetq̄ ab eo vt ea concubine ipſius daret: et libertus viuo teſtatoꝛe deceſſiſſet: et quod ei relictū erat apud filiam remaniſſet: cogetur filia id fideicommiſſum concubi ne reddere.

¶ Portio coheredis deficiēs accreſcit ſine onere illi nominatim adiuncto.b.d. cum.l.ſeq.Barto.

¶ Quod alicuius heredis nomi natim fideicommittitur: poteſt videri ita demū dari voluiſſe ſi il le extitiſſet heres.¶ Si filio[b] be redi pars eius a quo nolatim le gatū eſt accreſcit: nō preſtabit le gatum qō[c] iure antiquo capit[d].

¶ Legatum incertum ad viam reficien dam valet.b.d.Barto.

Idem. Lex.xxx.

Quidā in teſtamento ita ſcri pſit reipubli. gallicano7uz lego in tutelam vie reficiende que eſt in colonia eozum vſq̄ ad[a] viā aurelian. queſitum eſt an hoc le gatum valeat: iubētius celſus reſ ſpondit: ꝓpe modum quidem im perfecta eſt hec ſcriptura in tute lam vie aurelie: quia ſumma ſcri pta nō eſt: pōt tñ videri tāta ſum ma legata q̄ta ei rei ſufficeret[b] ſi modo nō appareat aliā fuiſſe de functi volūtatē: aut ex magnitu dine ei⁹ pecunie: aut ex mediocri tate facultatū quas teſtator reli quit: tūc em̄ officio iudicis ſm eſti mationē patrimonij 7 legati q̄ ta tis diffiniri poteſt.

¶ Si deficit fideicōmiſſum legatū non remanet apud mudū miniſtrū.b.d. Bart.

Modeſtinus. Lex.xxxj.

Si quis quos nō poterit ma numittere[a] legauerit vt ma numitterētur: nec legatum nec li bertas valet.

¶ Legata ſimpliciter debētur ab adita hereditate.b.d. Barto.

Idem. Lex.xxxij.

Omnia[a] † que teſtamentis ſine die vel cōditione aſcri pta ſunt: ſic ꝓ ſolēnia ſolui debent: quemadmodū ſi ſub die vel cōditione ſtipulatus ſim: ita 7 ex teſtamento. Et ideo ſi ſub die legatum ſit: ante diem petitio non competit. Et ſi ſub cōditione: ante cōditionem non competit. Et ſi ſub die vel cōditione: ante diem vel cōditionem non competit. Et ſi ſub die vel cōditione: ante diem vel cōditionem non competit. Et ſi ſub die vel cōditione: ante diem vel cōditionem non competit.

† Hanc materiam vide qſi debeaꝫ legata. vſq̄ ad fīm ll. ll. qō legat. et in gl. 2 doc. Ā. de iudic. Et. l. l. ſ. C. vbi fideicō. peti opor.

vno non exiſtente herede. An ꝓpter hoc puta titius heres meus ita fa ciat: 7 tunc non. vt.Ā.titu.ſ.ſi duobus.§.heres.7 Ⅱ ſeq.§.cum dicitur nominatim. Tertij vt Ro. diſtinguūt: an onus ſit tale q̄ poſſit ab alio adimpleri. vel non. vt.C. de cadu.tollen.l.ſ.§. ne autem. ſed iſta diſ tinctio habet locū quando in faciendo non in dando vt ibi dicit: Ⅱ dicit in dando: vnde non de beret diſtingui. Tu dic ſm Alex. q̄ hic loquitur ſm ius antiquum quod hodie corrigitur. vt.ſ.eo. ſi titio.§.iuſ. ſic etiā log tur in caduco 7 in cauſa caduci. vt.C. de cadu.tol. §. ne aūt. in fi.§.

g ¶ Si filio. ſuper iozi in genere: hic in ſpecie.i. in filio qui videbatur teneri ād ſis magis debeat ad implere votuz patris: Ⅰz tamen idem eſt.

b ¶ Quod. ſcilicet legatū vna cum aliꝭ bonis ac creſcentibus. Accur.

i ¶ Capit.i. caperet de iu re antiquo.i.l.xij.tabu.ſi nemo eſſet inſtitutus. vt inſti. de bere. ab inteſta. in ꝓin. non autē dico q̄ ſuam habeat iure inſtitu tionis accrecentē ab inte ſtato: q: ſic ꝓo parte te ſtatus: 7 ꝓo parte inteſta tus ꝑcederet quod non poteſt eſſe. vt inſtitu. de bere. inſti. §. non autem. vel dic capit ꝓprie iure antiquo.i.l.xij.tab. que confirmat teſtamētarias ſucceſſiones: vt.ſ. de verbo. ſigni. l. lege. 7 facit. ſ. de regu. iur. l. quotiens duplici. et.ff. ꝓpri. §. et quod ibi not.

Q Uidaꝫ. ¶ Caſus. Reipublice cuiuſ dam cuitatis ita legau. Lego et ad reficiendum talem viam 7 eam nomi nauī: non tñ nominaui certam ſummam in lega to certe valet legatum ſaltem reipublice Ⅰz ſit incertū: 7 tātam debit be res me⁹ pecuniā dicte reipublice quāta ſufficiet ad dictā viā reficiēdam: niſi forte nimis magna ſumma eſſet neceſſaria ad viā reficiendam: vel non erat nimis magna: ſed cum facultates mee teſtatoris nō erant ſuf ficientes ad cōmode ſoluēdam ſummā neceſſariā vie: quia im bis duo bus caſibus oꝫ ſi ſumi me teſtatoꝛe voluiſſe tantam ſummā dari quanta eſſet neceſſaria vie. vnde inde oꝫ tunc eſtimare quātam ſoluat beres vi dendo quātitatem patrimonij mei. Aiuianus.

k ¶ Vſq̄ ad. inclu ſiue. vt.ſ. patet ibi: in tutelā vie aurielie. Accurſius.

l ¶ Sufficeret. ſic ergo valet ſaltem reliqui. ſic.ſ. tit.ſ.l.ſtichus.7.ſ. de an. leg.l.ſi cui.7.ſ. de ali. lega.l.pe. Sed regulariter contra. vt.Ā. de in. do.l. cum poſt. §. gener. 7.ſ. eo.l. titia.ſ.ꝛñ. niſi conferatur in arbitrium alicu ius. vt.Ā. eo.l.j. Accurſius.

Sꝫ quis quos. ¶ Caſus. Quidam minor. xx. an. cum ſeruos ſuos nō poſſet manumittere ꝓpter legem eliaſcentiam legauit eos ti tio vt eos manumitteret: certe nō valet legatum: 7 ideo legatarius eos manumittere non poterit. Aiuianus.

m ¶ Manumitte re. q: ad libertatē nō poterāt puenire: ſec⁹ ſi in fraudē creditoꝛ faciat: tūc em̄ interdū tenet legatū q̄uis nō. vt.Ā.ti.j.l.ſeruum filij. §. ſi idē ſeru⁹. Sed vſ etiā q̄ in ꝓmo valeat legatū Ⅰz nō libertas. vt.ſ. de ꝑdi. 7 demon. l. ſi qs eū que. q̄ eſt Ⅰ. So. bic vt miniſtro legabat ibi nō: vel ſol. vt ibi. Itē facit. ſ. l. q teſtō. 7.Ā.ti.j.l.ſi ſeru⁹. §. ſi ſeruus. et facit. ſ. eo. l. codicillis. in ꝓin. 7.ſ.ti.j.l. vroze. in fi. Accurſius.

¶ Omnia. ¶ Caſ⁹. Legauit titio equū meū pure: tūc certe petere ꝑ pōt cū heres me⁹ adiuerit hereditatē meā. Sc̄o dicit: le gauit tibi ſum dum ſub 2ditione: ꝑdēte 2ditione tu intraſti l poſſeſſion. fundi tua au ctoritate: 7 fruct⁹ ꝑcepiſti: certe heres me⁹ pōt a te vēdicare fundū 7 fru ctus. Tertio dicit legauit ibi fundū comeliana cū oīb⁹ reb⁹ q̄ erāt in eo dem fundo: certe mancipia q̄ ſunt in fundo ꝓtinent in legato. Aiuia.

n ¶ Omnia. niſi talia ſint que in ſe tacitam conditionem habent. vt.ſ. de conditio. 7 demonſtra. l.j. in fi. 7 de verbo. oblig. l. interdum. Ⅱ. alꝭ eſt in littera nomina.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Ex die, cū quodā spis tēperamēto qō magis intellectu percipi ꝑ elocutionē: possit exprimi. vt. j. de solu. l. qō dicim⁹. ⁊ dixim⁹. ff. c. l. cū. quidam. ff. c facit. j. de re. iur. l. in olibus. Accursius.

b ¶ Fundū ante cōditionē. sed postea poterit heres petere per literā dictū quorum legatorum. vt. j. quo. lega. l. j. ⁊. C. quo. lega. l. j. nō autē per rei vendicationem. ff. c facit. j. de condi. ⁊ demon. l. legata.

c ¶ Hoc amplius. Forte legauerat ei aliud. Vel dic q̄ alij domus: et huic hoc amplius fundū. vnde ⁊ in domo habet partem. vt. j. ti. j. l. si fic.

d ¶ Mancipia. que perpetuo ibi sunt. vt. j. ti. j. l. si ita legatū. ⁊. C. de verbo. sig. l. q.

Quam ita. ¶ Casus. Ita dixit testator lego titio q̄quid in horreo meo erit cum moriar tito⁹ possit mē viuēte retinere? testator: quasdā res in horreo q̄ nō erāt sibi legate: possit dico ad hoc vt cōtineantur in legato: certe nō continebūtur. Secūdo dicit: legaui tibi decez et rogaui te vt aliq̄ restitueres: postea cedēte die legati legatari⁹ decessit: certe heres legatarij ad fideicōmissum tenetur. Tertio dicit. Legaui tibi certam speciem / puta equum meum brunum/ et sine dolo heredis non inuenitur in hereditate: certe nō potest petere legatarius legatū. Quarto dicit: titius faciens testamentum familie sue fidei cōmissum reliquit: dicit tamē de quibusdā de familia q̄ volebat eos ad fideicommissū admitti primo. puta titium ⁊ seiū et gaiū qui erant agnati ipsius⁹ forte nō de proximioribus: certe ipsi debent prius admitti adfideicōmissum: eis autem deficentibus admittētur bi qui de familia fuerunt tempore mortis testatoris vt tamē ipsi primo admittantur q̄ sunt in gradu proximiori: ⁊ hoc nisi defunctus dixerit aliquos primo admittendos qui erant in gradu vlteriori. Aiuianus.

buntur: ex die⁹ debite hereditatis prestentur.

¶ Pendente conditione legati pōtres legata cum fructibus reuocari a legatario. bocdicit Barto.

¶ Fundum ante conditionem⁹ cōpletā ab herede non traditum sed a legatario detentum: heres vendicare cuz fructibus poterit.

¶ Appellatione rerum que sunt in loco: continentur ferui. b. d. Barto.

¶ Cum ita legatur: illi hoc amplius fundū illum cum oibus rebus que in eodē fundo erūt: mancipia quoq̄ continentur.

¶ Non videtur esse in loco quod dolo legatarij illic illatum est. b. d. Barto.

Idem. Lex. xxxiij.

Quam ita legat: qcq̄ in horreo meo erit: et is cui legatum est ex rebus nō legatis ignorante eo ampliādi legati sui gratia in horreū intulerit: quod illatum est non videtur esse legatū.

¶ Morte grauati nō extinguit fideicommissum. b. d. Barto.

¶ Cū a legatario petitū erat vt alij restitueret: si legatarius decedat⁹ heres quoq; ei⁹ id qō legatum est prestare debebit.

¶ Heres non tenet ad speciem legatazi nisi probetur eam habere vel dolo desisse possidere. b. d. Barto.

¶ Species⁹ noiatiz legate sinō reperiantur: nec dolo malo here dis decesse probētur: peti ex codez testamento non possunt.

¶ Ad relictum familie primo vocantur nominati post eos q̄ proximiores sunt in gradu. b. d. Barto.

¶ Si in fideicōmiſ. qō familie⁹ relinquit: bi ad petitionē ei⁹ admitti possunt q̄ noiati⁹ sunt: aut post eos oēs extinctos⁽ᵐ⁾ qui⁽ⁿ⁾ ex eo nomine defuncti fuerunt eo tpe quo testator⁽ᵒ⁾ mozeretur⁽ᵖ⁾: ⁊ qui⁽ᵖ⁾ ex bis primo⁽ᵖ⁾ gradu⁽ᵖ⁾ pcreati sunt: nisi specialiter defunctus⁽ᵖ⁾ aduerteriores⁽ᵖ⁾ voluntatem suam extenderit.

¶ Non tenetur quis ad legatum ei per sona coheredis qui non est soluendo. boc dicit Barto.

Idem. Lex. xxxiiij.

Legator⁹ petitio aduersus heredes ꝑ partibus hereditarijs cōperit: nec ꝑ bis q̄ soluendo nō sunt onerari coheredes oportet.

¶ Clausula generalis restrigit ad specificata tm̄ si plura fuerūt. b. d. Barto.

¶ Qui plures heredes instituit testamēto a qbusdā noiatim reliqt legata: postea codicillos ad oēs heredes scripsit: ⁊ro q̄ legata de beant: Modestin⁹ rñdit: cū manifeste testator testamēto exprecserit a qb⁹ heredib⁹ legata pstari vellet: licet codicillos ad oēs here des scripserit: apparet tñ ea que codicillis dedit ab his pstāda eē/ quos munere⁽ᵉ⁾ fūgi debere testō suo ostenderit testator.

¶ Verba enunciatiua de futuro emissa propter aliud vel enunciatiua de preterito sine expressione rei dispositionem nō inducunt. b. d. Barto.

Idem. Lex. xxxv.

Tjtia cum testamento facto decederet heredebus institutis meuia et semptonio fi-

qui proximiores sunt in gradu sine agnationis / sine cognationis: ⁊ ꝑm̄ nō est questio que sit an post nominatos admittantur precedētes vt fratres defuncti ⁊ patruiez dicant q̄ nō quasi p bāc litterā post eos ⁊c. vocentur tm̄ sequētes non precedētes: sed dic post eos defunctos notare ordinē successionis / non ordinē graduū. Item et eis attribuitur. j. de succef. edicti. l. j. §. quibus.

m ¶ Extinctos. scilicet nominatos.

n ¶ Qui. sub. illi possunt admitti qui ⁊c.

o ¶ Moreret. immo ⁊ tēpore testamēti. vt. j. de re. du. l. si cognatis. que est §. Solu. ibi nō erat ordo in succedēdo: ⁊ ideo etiā tūc tēpus testamēti ispicitur: oēs enim cognati ibi vocātur q̄cūq; gradu: at bic per ordinē admittuntur post nolatos. vt. C. de verbo. sig. l. si. sic an sit capax tpe mortis inspicit. vt. j. de iure fis. l. nō intelligitur. §. qñ. Accurs⁹.

p ¶ Et q̄ ex bis. s. consobrinis. Vel dic ex bis. s. proximis tempore mortis. Accursius.

q ¶ Proximo. quādoq; qui sunt in gradu impari ⁊ qualiter admittūtur: vt filij fratrum cum fratribus. vt. C. de legi. here. antē. cessante.

r ¶ Ad vlteriores. puta patrueles vt dicunt / vel dic ad q̄ntū vel ad sextus gradum. Item facit. j. de auro ⁊ argen. leg. l. si. in prin.

Legatorū. ¶ Casus. Legatarij debent cōuenire heredes pro partibus hereditarijs: ⁊ vnus heres nō debet pro altero teneri. Secundo dicit. Titius instituit sibi quartuor heredes ⁊ a duob⁹ legata reliquit postea fecit codicillos in quibus reliquit alia legata ab heredibus ⁊ dixit: ꝑcipio q̄ heredes mei indistincte legata pstēt legatarijs: ⁊ istos codicillos misit oīnibus heredibus cū essent absentes: queritur vtrum legata in codicillis data ab heredibus indistincte debeant pstari ab omnibus heredibus: an vtro ab illis duobus solum qui onerati fuerunt in testamēto: ⁊ dicit q̄ illi soli debēt prestare legata omnia: ⁊ fic per precedētia determinātur sequentia. Aiuianus.

s ¶ Legatorum. als. l. legatorum. al. §. idem respondit.

t ¶ Cōpetit. nisi nolauit heredes oēs: vel quod⁽ᵍ⁾ propriis nominibus: et tunc tenetur ad viriles. vt. §. ti. j. l. turpia. §. fi. ⁊. j. titu. j. l. si plures. ⁊ j. ad trebel. l. nonnunq̄. ⁊. l. quotiens.

v ¶ Heredes scripsit. scilicet precipiens heredes suos indistincte legata prestare. R.

r ¶ Munere. i. onere. ⁊ facit. C. fami. ber. l. quotiēs. ⁊. j. de ali. le. l. gaio. in prin. ⁊ j. ē. l. meuius. §. cū. Arg. contra. j. de verbo. sig. l. si cum fundum. Additio. Die fm Dy. q̄ bic precedentia declarant ⁊ limitant sequentia. ibi sequentia declarant ⁊ limitant precedentia: ⁊ sic non est cōtra. Item bic non dicitur q̄ oēs dānaueri in codicillis: sed q̄ scripserit codicillos ad omnes fm. Bar. post Dy.

Tjtia. ¶ Casus. Titia instituit sibi heredes meuiā ⁊ semptoniū filios suos ex equis partibus: postea fecit codicillos et in eis dixit: peto a te filia mea meuia vt ſtichum seruū tuum manumittas cum legauero tibi. r. seruos. ⁊ postea decessit bec titia ⁊ non legauit ei dictos decem seruos. quero nunquid meuia possit petere dictos seruos propter verba testatricis: et nunquid teneatur seruum ſtichum manumittere: et dicitur q̄ non tenetur nec potest. ¶ Luci⁹. Lucius titius instituit sibi heredes

✝ Dolū al. legans pbet concor. glo. in. c. fi. extra de renū. lib. vi. ⁊ qualiter ꝑbetur. vide bo. glo. i. l. fidei domū. ⁊ ipera. or. ff. loca.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ſibi heredes octauianam et octauianum filios ſuos: ⁊ poſtea ita dixit/ volo te octauianam a teipſa accipere talem meum fundum/ ⁊ volo te octauianum a teipſo accipere talem alium meum fundum: nungd qlibet eoꝝ poterit habere totum fundū ſibi prelegatū: vt partē habeat iure hereditario ⁊ aliā partē iure prelegationis a coheredes: an vero oportet ꝙ filia ſoluat coheredi ſuo pro parte ſua precium fundi vt ſic habeat totum: ⁊ idem ſit in filio: Et rñ. ꝙ qulibet habebit integrū ſuum prelegatuꝫ (vt dictū eſt). ¶ Lucia titia. Lucia ab inteſtato decedens reliquit ſeruo titij quandam domum: ea mortua filij qui ſunt ei heredes diuiſerūt hereditatem et etiam domum predictam inter ſe: et titius ꝑdictus ꝓnſerui predicti fuit teſtis illi diuiſioni ⁊ non contradixit diuiſioni ꝑdicte domus: certe nō amittit ꝓpter boc legatum dom⁹ per ſeruum ſibi acquiſitum. ¶ Gaius. Gaius iuit ad ſtanduꝫ in domū vronis ſue ⁊ portauit ſecum quaſdam ſuas res: et ibi deceſſit facto teſtamēto in quo inſtituit vronem ſuam bere dem cum quibuſdam aliis: ⁊ ita dixit: ſciāt heredes mei nullam pecuniā nec nec aliud qcꝫ: ideoqꝫ boc noīe eā ingetari volo: certe niſi mulier ꝑbet marituꝫ dixiſſe dicta verba in teſtamento: qr volebat eā habere precipuā ⁊ ante partem omnia que portauit maritus in domū ſue vronis nō babebit mulier ea pre cipua: immo cōcabit coheredib⁹ ſuis. ¶ Si ea. Liberto meo legaui, r. ſi a filijs meis non recederet me mortuo tutor filiorū meoꝝ, non permittit libertum ſtare cum dictis filijs meis habebit certe libertus legatum: quia per eum nō remanet. ¶ Qui inuita. Sol. m atrimonio inter filiam meam ⁊ maritum ſuum egi inuita dicta filia mea actione de dote contra generum meū quondam ⁊ exegi dotem: poſtea exhereduaui filiam predictam ⁊ filium meuꝫ mihi bereditem inſtituī ⁊ legaui dicte filie. c. vt ea in dotem habeat: certe propter boc legatū non amittit acſ. de dote filia contra maritum ſuum quondam: ſed non debet conſequi totum legatum a fratre ſuo: ⁊ totam dotem a marito: ſed ſi dos eſt maior ꝙ legatum et illam vult petere a marito ſuo quondam non petet a fratre legatum: ſi autem plus ſit in legato ꝙ in dote et vult legatum petere nō admittetur: niſi in eo qō excedet dotis quātitatem: et poſtea rationem reddit. ¶ Lucius. Lucius titius inſtituit ſibi heredes titianum ⁊ paulianam filios ſuos ⁊ titianum in octo vncijs pone: et paulianam in quattuor: ⁊ inter alia verba que dixit: ita dixit: volo ꝙ titianus preſtet omnia legata que reliquit et poſtea dixit: peto a te paulianā vt nō iraſcaris ex eo qō plus dedi titiano ꝙ tibi: quia tu ſcis eum magna onera ſuſtentaturum ⁊ legata que ſupra reliqui preſtaturū: certe propter iſta verba que tu ſcis ⁊c. non debet titian⁹ ſoluere creditoribus ſolus: ſz legata debet bene preſtare ſolus. ¶ Titia. Titia gaio ſeio nupſit: ⁊ ei in dotem dedit predia ⁊ partem caſtelli nucleorum ⁊ multa alia: et ex eo poſtea filiam habuit: et ab inteſtato decedens: hectitia ita dixit filie gaium ſeium commendo tibi o filia. et volo ꝙ des ei omnia que ei in dotem dedi: vt inde habeat vitam ſuam: ⁊ rogo te ꝙ non molеſtes eum in predictis: quia erunt predia tua et filiorum tuorum poſtmortem dicti mei viri/ et poſtea multa alia eidem viro legauit/ vt habeat ea ꝙdiu viuet/ mortua bactitia maritus ſuus predict⁹ habuit omnia predicta ⁊ donec vixit tenuit/ ⁊ poſtea mortuus eſt/ petit filia predicta ab heredibus dicti viri omnes illas res quas reliquit et titia tanꝫ ex fideicō. propter illa verba que dixit titia/ crūt eīs poſt mortem eius tua o filia et filiorum meorum ⁊c. certe bene poteſt boc facere. et boc dicit tota bec ler. Ciuianus.

a ¶ Petijt. in codicillis poſtea factis.
b ¶ Seruum ſuum. proprium meum/ ſed quid in heredario? Rñ. idem quia verba que ſubjiciuntur exprimunt conditionem.
c ¶ Tot capita. q. d. multa.
d ¶ Et mancipia. repete ⁊ cautum ſit man. ⁊c.
e ¶ Suarum. ſ. meum ⁊ ſemptonij.
f ¶ Nibil. iudicꝫ ſubaudi.

lijs ſuis ex equis partib⁹: petijt[a] a meuia vt ſtichum ſeruum ſuum[b] manumitteret in bec verba: a te autē meuia filia mea chariſſima peto: vt ſtichum ſeruū tuū manumittas cum miniſterio tuo tot capita[c] ſeruorum tibi bis codicillis legauero: nec legauit: quero quid bis verbis relictum videatur: cuꝫ (vt ſupra cautum eſt) duobus heredibus inſtitutis defuncta teſtatrice ⁊ mācipia[d] bereditaria duarum perſonarum fuiſſe/ et codicillis nibil relictum ſit de preſtādis mācipijs: nec poſſit vtile fideicūmiſ. putari quod datum non ſit cū quis legaſſe[e] ſe dixerit: nec adiecit[f] ſpeciem[g] legati: nec ab here de vt preſtetur mancipiū petierit. Modeſtinus reſpondit ex verbis cōſultationi inſertis/ meuiam neqꝫ legati[h] neqꝫ fideicōmiſſi petitionē habere/ neqꝫ libertatem ſeruo ſuo dare compelli.

¶ Verba teſtatoris extra propriā ſignificationem verbotū intelligūtur vt legatū non reddatur inutile. b. d. Barto.

¶ Lucius titius in teſtamento ſuo ita cauit. g.

octauiane ſtratonice dulciſſime filie mee ſalutem. Volo eam a ſe ipſa accipere villam[i] gazan cum impoſitionibus ſuis omnibus. Octauiano alexan. dulciſſimo filio meo ſalutem: precipuevolo eū a ſeipſo accipere fincatiſin[m] agno fozam tuinam: cū omnibus quas habet impoſitionibus: quero an huiuſmodi ſcriptura integrū predium ſingulis heredibus datum eſſe videatur[n]: an vo partem bereditariam dūtaxat contineat[o]: cum inutiliter a ſemetipo quēqꝫ eozum quam habebat partez accipere voluerit. Modeſtin⁹ reſpōdit non ſic interpretandam[p] ſcripturam de qua queritur: vt fideicom. inutile fiat. Ite quero ſi integrum predium relictuꝫ eſſe videatur: an precium portionis fratri coheredi ſoluendū ſit: vt bocipſo ꝙ a ſemetipſo accipere precepit: precio illato integruꝫ eum habere voluerit. Idem reſpōdit ad ſolutionem precij fideicōmiſſarius minime compellendum.

¶ Qui eſt adhibitus actui vt teſtis: nō preiudicat iuri ſuo. b. d. Barto.

¶ Lucia titia inteſtata moriens a filijs ſuis per fideicōmiſ. alieno ſeruo domū reliquit[q]: poſt mortem eius filij eius ydemqꝫ heredes cum diuiſerunt hereditatem matris: diuiſerunt etiam domū: in qua diuiſione domin⁹ ſerui ſi preterito vel preſenti. bic in futuro. dicit enim legauero. quod conditionem inducit. vt. ſ. titu. ſ. l. vj. Item cōtra. ſ. co. l. cum pater. ſ. fina. Solu. ibi non inducit conditionem: licet futuri temporis ſit: ⁊ boc ideo: quia bic in repreſentatione oneris ibi ſecus. ⁊ facit. ſ. de vſufruc. lega. l. qui plures.

g ¶ Legaſſe. i. legaturum eſſe: ⁊ ſic tps ꝓ tpe: vel facit ſimilitudinem. q. d. ſicut ſi dixit legauit nō expreſſa quātitate vl ſpecie cū nibil legauerat: nulluꝫ eſt relictū: ſic ſi dixerit legauero nō expſſa quātitate: ⁊ nibil poſtea leget.

h ¶ Nec adiecit. teſtator.

i ¶ Speciem. Quid ſi dixerit? Rñ. nec tunc valet quaſi cōditionale: ⁊ ideo ſub. maxime. Inerat etiā expreſſa ſpecie vel quātitate cōditio. vt. ſ. de condi. indebi. l. qui ꝑmiſit. ⁊. ſ. titu. j. l. ſtichum. non idem in preterito dico re expſſa. vt. j. de donatio. l. ex bac. argu. cōtra. j. de condi. ⁊ demonſtra. l. cuz tale. ſ. falſam.

k ¶ Neqꝫ legati. ſcz de capitibus ſeruoꝝ. ſed cōtra j. de dona. l. ex bac. Sol. ibi donator eſt vſus verbis preteriti tpis: bic futuri ſm quoſdaꝫ. vel bic non fuit expreſſa ſpecies vel quātitas. ibi ſic. ⁊ ibi valet argu. C. de falſa cā adiec. le. l. fi. Vel ibi equitas bic rigor. Item contra. ſ. eo. l. quidā. vbi incertitudo nō nocet. Sol. ibi. Item in eo qō ſubijcit non valere libertatem: videtur valere nō obſtāte falſa demonſtratione. vt. j. de condi. ⁊ demon. l. demōſtratio. cōtra. Solu. ibi demonſtratio fit in

l ¶ Villam. i. vniuerſitatem quandam prediorum: ⁊ bominum. vel. i. domum. nam. j. vocat predium.

m ¶ Sincatiſin. nomen ville legate.

n ¶ Videatur. boc ex rat verum.

o ¶ Contineat. boc non erat verum.

p ¶ Non ſic interpretandam. innuit banc ſcripturam: lego vni bereduz talem rem a ſeipſo: multas habere ſignificationes ſeu interpretationes duas malas et tres bonas. ¶ Prima vt capiat portionem bereditariam tantum et non vltra: quia ei a ſe legari non poteſt. Secunda vt capiat totam: ſed non gratis quia debet precium ſoluere ꝓ parte coheredis: quaſi a ſe: id eſt a ſua burſa capiat alteram partem: et bas repetehendit mode. Sunt alie benigniores que non vitiant vt a ſeipſo dicatur accipere: id eſt non per filium vel ſeruum: quod poſſet quandoqꝫ ſibi prodeſſe. vt. ſ. de lega. preſtan. l. iij. ſ. liberis. ⁊. ſ. boc ſolum quaſi dicat non lego filio vel ſeruo inſtituti: quia tunc non videtur legari a ſe vel nō ab alio accepit per fideicō. quod eſſet ſi teſtator extraneo legaſſet: ⁊ eum rogaſſet reſtituere vni heredum: ſed a ſe: id eſt per ſe babet directo quod eſt expeditius. Vel tertio a ſe: id eſt vt non petat ab alio: ſed ſua auctoritate ingrediatur: quaſi ex permiſſione defuncti. ſic ⁊ alis. C. de pigno. l. creditores. iſte expoſitiones ſiquidem funt eligende non vt peream. vt. j. de re. du. l. quotiens. ⁊ ſm boc contra. ſ. titu. ſ. l. plane. ſ. ſi duobus. ⁊. l. legatum. ſ. heredi. que dicunt heredi a ſeipſo non legari. Solu. ſi vnus heres tantum eſt: ei a ſe nunꝫ legatur. Si autem plures ſunt heredes vni ab altero legatur: et tenet vt precipiat. vt. ſ. titu. ſ. l. qui filiabus. ſ. fina. ⁊. j. eod. l. fina. ſ. quattuor. et. l. miles. ſ. pro parte. ⁊. ſ. de heredi. inſti. l. ex facto. ⁊ ſic bic intelligitur: ſi autez legatur vni heredum ⁊ alij vel alijs extraneis puta duobus. dic vt. ſ. titu. ſ. l. legati. ſ. heredi. et not. in. l. plane. ſ. ſi duobus.

q ¶ Reliquit. in codicillis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Affuit. solūmodo. ꝛ forte sui iuris ignarus.
b ¶ Non esse. Tria no. ad primū. ſ. q nō preiudicat presentia est ẜtra. ẜ. de pigno. l. fideiusſor. §. i. ſ. qui. mo. pig. vel hypo. ſolu. l. titius. §. fina. Solu. ſuper huiuſmodi queſtionibus inter ſcientiā dñi ꝛ cauſam que re interfuit diuiſioni diſtinguit ſm Ro. tu dic ſm Jo. an eo contradicente poterat fieri: ꝛ tūc
+ Collige ex iſta glo. q ſcia et patientia habetur q exiſtimatio cōſenſus. ō filiofamil. ꝛ quēadmodū pr. C. l. ꝛ. vide olim Bal. in. l. ſi ſine. in. fi. ſ. colū. C ad velle.
ſi ſcientia vel ſcientia nō no cet vt dic: an non/ꝛ tunc nocet vt in contrarijs. vt not. ẜ. de pig. ac. l. gaius. Item contra ad idem. ſ. in. e. titu. l. codicillis. §. ſ. Sol. ubi conſenſerūt. Item contra ad idem. ẜ. tit. ſ. l. ſi fundū. in princ. Solu. ibi plus fecit q̄ aſſignauit: ꝛ ſic non in fundum ſed in pretiū remanet fideicōmiſſ. Item ad id q̄ ſubijcit nō poſſe dominū repudiare: eſt ẜ. ẜ. titu. ſ. l. legatū. in prin. Sol. nō poteſt: ſcz taliter exiſtendo teſtis: alio modo ſic. Vel ſubaudi videri q̄ in idē recidit: vel b agnouerat iam. vt. ſ. de ſucceſſ. edic. l. i. §. decretalis. ꝛ facit. ſ. de condi. ꝛ demon. l. qui beredi. ꝛ de ſol. ſtipchū. §. vſufru. ꝛ. l. ſi ſtipulantem. ꝛ de do. excep. l. apud. §. queſitum.
c ¶ Tranſtuliſſet. ſcz ſe.
d ¶ Penes vroxem. Ob verū erat: q̄ teſtator penes ſe dicebatur habere trāſlata nō vroꝛ. vt. ſ. de verbo. ſigni. l. penes. niſi vroꝛ teſtamēti tpe amouerat res: ꝛ teſtator ſciebat. + nā tūc illatione legaſſe videtur: niſi bere des pbent ẜnū. vt. C. de fal. cau. adiec. leg. l. ſ. q̄ poſſunt: niſi teſtator iuraverit. vt in auc. de iureiu. a mo. §. ſi. col. v.
e ¶ Oſtēdere. nō ergo debent trāſlata in pretoriū: ſed ẜ. ſ. de cōdi. ꝛ dem ō. l. legatū. ſed ibi certa quātitas vl'ſpes fuit nolata in legando: hic nō. Et eodē modo ſol. aliud contra ſ. de auro. ꝛ arg. leg. l. qui vroꝛi. nam ꝛ ibi res eſt in teſtamento nominata: et iuſſi ſunt heredes reddere q̄ſi propriā vroꝛis: hic neutrū fuit. et facit. C. cōmunia vtriuſq; in. l. ſcriptura. ꝛ. ſ. de cōdi. et demon. ſi ita. ꝛ. C. ar. tu. l. ſ.
f ¶ Carere. ꝛ facit. ſ. ō an. le. l. menia. et. l. annua. et ſ. de adi. leg. l. iij. §. ſi qs titio. ꝛ. C. de leg. l. ſ. et. ſ. de condi. ꝛ dem ō. l. ſi qs ita. ꝛ. C. de condi. inſer. l. ſi ea conditione.
g ¶ Qui inuita. id eſt cōtradicēte: ꝛ cauſam ẜdicendi habente. vt. ẜ. ſolu. ma. l. ſi cū dotē. §. eo tpe. als patre recipiente liberatur maritus. vt. ẜ. ſolu. matri. l. dotem. quod hic inferius negat. Accurſius.
h ¶ In primis eſt. ſcz reſpondendum.
i ¶ Non conſenſerit. i. contradixerit. poterit ergo filia iſta legatū ſperne: ſed an maritus agere ad legatū q̄ ad hoc eſt debitor: filie: ꝛ ei ſoluit? Rſi. non. q̄ eius cōtemplatione nō reliquit hic pater. vt in fi. huius. §. ꝛ. ſ. titu. ſ. l. fideicōmiſſa. §. interdum. ſm Bzo.
k ¶ Non ignorans. Quid autē ſi ignorauerit? Rſi. idē: q̄ videt cōtrahere. vt. ẜ. ſolu. mat. l. ij. in fi. ſub. ergo hic maxime.
l ¶ Sic enim. mutat caſum: nam ſupra non agnouit legatum. hic ſic.
m ¶ Maior quātitas. puta dos fuit decem. legatum quinq;.
n ¶ Illius. ſcz dotis que excedit legatum.
fideicom. filie dotis nomine reliquit: quero q̄tuz a fratre mulier ꝑſequi debeat. Modeſtin⁹ rñdit q; in primis⁹ eſt non eſſe conſumptam de dote actionē mulieri cuz patri ſuo nō conſenſerit' vtiq; nō ignorans^k. Sic enim' res explicatur vt ſiquidē maior quātitas^m in priori dote fuerit illi^n portione^ fit tm̄modo mulier ꝓtenta: q; ſi in ſumma dotis nomine legata ampli⁹ eſt q̄ in dote p̄ncipali compēſatio^ fiat vſq; ad eādē ſummaz q̄ cōcurrit: ꝛ id tm̄mō q̄ excedet in ſequēti ſumma' ex teſtō ꝑſequatur: nō eſt cm̄ verisimile' patrē duplici p̄ſtatione dotis filiū cūdēq; heredē onerare voluiſſe: ꝓtercea cū putauerit ſe efficaciť (ſz nō cōſentiente filia) inſtituiſſe aduerſus generum de dote actionem.
¶ Diſpoſitio ſpecialis derogat generali. Item verba generalia obſcura declarātur per precedentia clara. b. d. Bart.
¶ Luci⁹ titius relictis duobus ſiliis ſuis heredib⁹ diuerſi ſexus inſtitutis: addidit caput gnale: vt legata ꝛ libertates ab bis heredibus ſuis p̄ſtarent: quadā tm̄ parte' teſtamēti a filio petijt vt oīe onus legatoruz in ſe ſuſtineret in hunc modū: ea q̄cunq; in legatis reliqui vel dari p̄cepi / ab atticia no filio meo ẜ herede dari preſtariq; iubeo: deinde ſubiecit in p̄ceptione relinquēda filie ſue hec verba: pauline dulciſſime filie mee ſi quid me viuo dedi^ / comparaui^ / ſibi habere iubeo: cuius rei q̄ſtionem fieri veto: ꝛ peto a te filia mea ne velis iraſci q; ampliorem ſubſtātiam fratri tuo reliquerim quē ſcis magna oncra^ ſubſtentaturum: ꝛ legata q̄ ſupra feci p̄ſtaturū: q̄ro an ex bis extremis verbis quibus cum filia ſua in teſtō ſuo pater locut⁹ ē / effectū videatur vel hereditarijs actionib⁹: id eſt oīb⁹ onerib⁹ filiū ſuū ſolū onerauit: an vo iam ſolū ꝓpter onus legatorū allocut⁹ eſſe videat: petitiones autē hereditarie in vtriuſq; heredem creditoribus dari debeant? Modeſtin⁹ reſpōdit vt actiones creditorum filius ſolus exciat: iuſſiſſe teſtatorē nō ꝓponi.
o ¶ Mortione. ſcz q̄nq; ꝛ dic contenta a frātre reſiduā dotis q̄rtitatem. ſ. alia q̄nq; a marito conſequitur actiōe ex ſtipu. de dote. nā cū agnoſcit legatum: ſcz ꝑ dote: ꝛ onus ei iniunctū agnoſcere cogit vt. ſ. a viro id non petat. vt. ſ. ẜ. l. impator. ꝓ. ſi centū. ꝛ. ſ. ad. le. fal. l. ſed ſinō ſeruꝰ. immo veri⁹ dic eō ẜra fit cōtēta a viro ſz de quinq; agēdo ẜ eū viz. nec eū plus pōt onerari ꝓ fuerit bonorata. vt dicetis. ll. Prima nō placet q̄ male diceret contenta: cū in plus nullū ius habuit habuit cōtra frātrē. Sed quid ſi nolit legatus admittere: ſed tm̄ dotem a viro recipere? Rñ. poteſt hoc enim innuit modeſtinus cum dicit actionem de dote ſuperesſe.
p ¶ Cōpēſatio. ‡ dotis ꝛ legati: ꝛ dic q̄ impropie dicit: cū non ſit bincinde debiti cōtributiovbi pro prie dicit cōpenſatio. vt ẜ. de cōpen. l. j. ſed eſt tale. l. reputatio. ẜ. ō reiuē. l. emptor. ꝛ de neg. geſt. l. neſennius.
q ¶ In ſequenti ſumma. legati nomine debita.
r ¶ Nō eſt verisimile. immo certū eſt q̄ nō voluit ex verbis. ſic enim dicit nomine dotis. eo autem nō dicto ꝓſumptiones iſte marime in filio fuoq; herede. p. deſſent. vt. ſ. de do. ꝓele. l. ij. ꝛ arg. C. de impo. in. de. l. ſi. ſed ab eō neo vtriuꝫ bodie conſequeret: ſz aliud eſſet dimterdictū ō alterutro. vt. C. de rei vxo. ac. §. ſciēdum. ſm Bz.
s ¶ Actionem. Per hoc apparet q̄ non voluit filiam vtriuꝫ habere ſicut opinabatur teſtator. naz ſine filia ſe poſſe exigere credebat. et eſt ad legem iſtam. ſ. de ali. le. gaio. §. ſ. ſ. l. ſtichum. §. finali. et ẜ. ſolu. ma. ſi cū dotē. §. ſi pater. ꝛ. ſ. de do. ꝓe. l. pe. ꝛ de ſolu. l. qui dominē. §. ſi gener. Accur.
t ¶ Caput. i. capitulū. vt in. l. aquil. que habet tria capita. i. capitula.
v ¶ Parte. inferiori ex q̄ apparet immutatā ꝓtionem voluntatem. vt. ẜ. de vulga. ſubſtitu. l. ſi quis

cum. Bzo.
x ¶ Vedi. Tibi.
y ¶ Comparaui. ꝓ te.
z ¶ Magna onera. Ecce q̄ queſtionem inducebat: ſed dicas q̄ ex abūdanti hec verba ponuntur: et ſic nihil proficiunt. vt ꝛ als. ſ. de auro et argen. le. l. pediculis. §. labeo. ꝛ. ſ. de fun. inſtru. l. queſitum. §. fina. Sed argu. contra. ẜ. de vſu. l. ſi ſtipulatus. Additio Dic ſm Bz. q̄ ibi ſunt verba

verba quorum ſignificatio poteſt aliquid certū inducere bic nō: qꝛ ſim pliciter dixit onera: ſicut enim incertitudo reddit legatum inutile. vt. l. cū poſt. ff. gener. ſ. de iure dot. ita reddit in utile onus. arg. l. cū pater. ff. fina. j. eo. ſm Barto.

a ¶ Cui. ſcilicet viro vel marito.

b ¶ Participationē. alſ perceptionē: alſ portionem: alſ participationē. ꝛ dic caſtelli nucleorū: ſꝛ cuiuſdam caſtri nomen.

c ¶ Quam. ſcꝛ participationeꝛ pueni ꝛ c. i. vt olim dederam in dotem eandem perceptionem.

d ¶ Que inferunt. i. cum aliꝗs ꝗ dederā in dotem.

e ¶ Legauit. que nō erāt in dote.

f ¶ Relicta ſunt. vt. ſ. ibi preterea ꝛc.

g ¶ Et earum. q. d. de bis que in dotem erāt data: et dicto modo legata ſimiliter quero.

b ¶ Poſſit. non eſt rogauit virum vt filie reſtituere ret: qꝛ tunc eſſet expeditum. vt. ſ. de auro ꝛ arg. leg. l. ſpecies.

i ¶ Voluntatē. qui enim reliquit donec viueret videt nolle vt poſt mortem haberet. et ſic filie reſtituat. Itē quia ſi dixit erit tua. vt. C. de do. aſi nup. l. ſi cū ante. fed an in medio habuit vir proprietatem vel vſumfructum: ꝛ videtur qꝛ vſumfru. quia ſic dixit ad vite vſumfru. ꝛ ar. ſ. de ſerui. rufti. fidi. l. qui duo. ſed die ꝓprietatem. qꝛ dixit dari. i. acciꝑietis fieri. vt. ſ. de verb. oblig. vbi aiūt. ff. ſi. Item quia dixit erunt tua poſt mortē. ar. ſ. de aur. ꝛ arg. lega. l. ſpecies.

¶ Egatis. ¶ Caſus. Vroꝛi mee legauiſti quam parauerā ꝓpter eā: certe nō contineꝫ tur ea que parauit pro me et pro ea. Aiuianus.

k ¶ Legatis. ꝛ facit. ſ. de vbo. ſig. l. in lege. ꝛ. j. titi. ſ. l. boc legatum. ꝛ de auro ꝛ argen. leg. l. quintus.

l ¶ Egatum. Quedā bene dicit quedam. tres eſſi ſunt: ꝛ hec eſt vna alia cauſa mortis ⁊ alia inter viuos: ꝛ differt prima ab aliꝗs. quia in prima non obligatur donans donatario: niſi forte incipiat a traditione. vt. ſ. e. l. lucius. ꝛ. C. de iure do. l. ſ. in aliꝗs ſic. vt inſti. de dona. ff. ſ. ſ. aliꝗs. ꝛ. j. eo. l. vt beredib⁹ no. Item aliter ſubſtituitur in donatione ꝗ in legato. vt. ſ. e. l. vt beredibus. Sunt ꝛ alie differentie vt not. inſtitu. de dona. ff. ſ. at illā inter vinos conſtat in multis differre ab aliꝗs. Azo. et facit. ſ. titu. j. l. legatum. ꝛ inſti. eo. in ꝓincip.

m ¶ Relicta. ꝛ ab bere de ꝓſtanda: ꝛ in boc differt a donatione cā mortis: que quādoꝗ a defuncto: quandoꝗ ab bere de datur: ſed ꝛ legatum quandoꝗ a defuncto ꝓſtatur. vt. ſ. eo. l. lucius.

Q Ui teſtamento. ¶ Caſus. Dedi ſeruo meo libertatē in teſtamento inutiliter: ꝛ cū poſtea legē alicui. prenalet legatum. Aiuianus.

n ¶ Inutiliter. puta ſit liber poſt mortē ſuā. vt. j. de ma. teſt. l. libertas.

o ¶ Edē teſtamento poteſt. Si enim primo legetur ſeruus obſtat doli exceꝓtio licet nō valeat libertas. vt. ſ. titu. j. l. plane. in ꝓin. ꝛ. ff. de bis qui. vt indig. l. cū quidam. Azo. ꝛ. j. de fun⁹ inſtru. l. iij. ff. minor. Item not. vtile per inutile non vitiari. ſic inſtitu. qui mo. teſta. in fi. ff. poſterio. ꝛ. ff. de reſcin. vendi. l. ſi id qꝺ. ꝛ. ff. de in di. adiec. l. ſi venditor. ff. fina. ꝛ facit. ff. titu. j. l. ſeruum filij. ff. fiidem. ꝛ. l. ſi poſt mortem. ff. fina. et j. de ma. teſta. l. ſi peculium. ff. j.

Q Uod ſeruus. ¶ Caſus. Legaui tibi ſeruū: ipſe ſeruus acquiſiuit aliqd ante adītā bereditatē meā. certe bereditati acqrit. Aiuia.

p ¶ Acquirit. ſed poſtea ola debēt reſtitui legatario ſi pure erat legatus ſeruus. vt. ff. titu. j. l. ſi tibi bomo. ff. cum ſeruus. et. l. apud iulianum. in ꝓin. ꝛ. l. nibil. ff. ſi. ſi autem ſub conditione non reſtituetur. vt. C. de ſidecom. li. l. iij. Azo. Itē not. acquiſiuit. nam quedam non querit vt bereditatem ꝛ vſumfructus: quia in primo iuſſus debet precedere beredis inſtituti. in ſecūdo requiritur perſona que poſſit vti frui. vt. j. de acquire. do. l. bereditas in multis. ꝛ inſti. de bere. inſti. ff. ſeruus.

nō ꝓpriū ipſius/ ſed communis vſus cauſa parati ſunt. †

Idem. Lex. xxvij.

L Egatus eſt quedam[t] dona tio teſtamēto relicta[u].

¶ Utile per inutile non vitiatur. boc dicit Bartolus.

Sabinus. Lex. xxxviij.

Q Ui teſtamento inutiliter[v] manumiſſus eſt legari eodem tes ꝓt[w]: quia totiēs efficatioꝛ ē libertas legato/ quotiens vtiliter data eſt.

Idem. Lex. xxxix.

Q Uod ſeruus legatus ante adītam bereditatē acquiſiuit: bereditati acquirit[x].

¶ Quod edificatur in area legata cedit legato. b. d. Barto.

Idem. Lex. xl.

S I areę legate poſt teſtamē tum factum edificium impoſitum eſt: vtrūq; debebitur et ſolum ꝛ ſuperficies[y].

¶ Si relinquitur duobus ſeruis ita habet locum ius accreſcendi ſicut ſi duob⁹ liberis legetur. b. d. Barto.

Idem. Lex. xlj.

S I duobus ſeruis meis eadem res legata eſt: et alterius ſerui nomine ad me eam ꝓtinere nolo[z]/ totum ad me pertinebit[a] quia partem alterius ſeruiꝫ per alterū ſeruum[b] acquiro perinde ac ſi meo ꝛ alteri⁹ ſeruo eſſet legatum[c].

¶ Portio deficiēs accreſcit coniuncto verbis domini: et coniuncto re tantū ꝓrata. b. d. Barto.

M Odeſtinus. Lex. xlij.

Euio[d] fundi partem dimi-

muni duoꝝ: vnde nō ſunt cōiuncti re: cū nō faciant partes per concurſum: ſed diſiccas. bic duobus ſeruis dominoꝝ diuerſoꝝ: ꝛ ſic ſunt cōiuncti re ꝛ verbis. Item facit. ſ. eo. l. ſi mibi pure. ff. ſ. de excep. rei iudi. l. ſi mater. ff. ſ. ſ. ff. eandem. ꝛ. l. ꝛ an eadem. ff. actiones. et. ſ. de regu. iur. l. quotiens duplici. et. ff. de vſufruct. ac. l. fina. Accurſius.

Euio. ¶ Caſus. Ita dixit teſtator. lego meum partem dimidiaꝫ fundi ſeiani: ſeio lego eandem partem dicti fundi: eundem fundum lego titio: ꝛ ita omnes eos cōiunxit re/ ꝛ verbis diſiunxit: ꝛ titius debet habere in fundo dimidiam: ꝛ meuius ſeius aliam dimidiam: ſeius poſtea deceſſit ante diem legati cedentem. ꝛ ſic pars ſua debet accreſcere cum legatariis et non tranſire ad beredes ſuos ſeij. ſicut ergo titius habuit plus in legato ꝗ meuius: ita nunc habeat plus ꝗ meuius in parte ſeij que eis accreſcit. ¶ Ame. Gaius inſtituit me ſuū beredez ꝛ a me legauit vroꝛi mee titie quicquid ꝓpter eam ad me ꝓuenit: ipſa nunc agit contra me ꝓ legato. ꝛ ego volo ei tantū minus dare de lega to quantū expendi neceſſaria in dote que ab ea ad me ꝓuenit. que expenſa ſolet minuere dotem ipſo iure: certe non poſſum: quia dicta verba quicquid ꝓpter ꝛc. ponūtur loco tarationis a teſtatoꝛe vt non poſſit minus dari: ſecus ſi legaſſet a me bere de vroꝛi mee dotem: quia tuncvi detur legare ei illud quod actione poteſt mulier conſequi. vnde dictas expenſas bene poſſum detrabere. ꝛ qō diſtinxi in extraneo/ idē diſtinguo in marito vroꝛi legante. Aiuianus.

y ¶ Meuio. Tribus modis poteſt loqui. ¶ Primo vt ſint verbis cōiuncti: ſed re diſiuncti: boc modo meuio ꝛ ſeio lego fundum ꝓ equis portionibus: et titio eundem fundum ꝛ ſm bocdici: id eſt cū ſeparatim ꝛc. ſcꝛ quo ad rem ꝛ non quo ad verba. alſ ſi quo ad vba nullo mō eſſent

† Hic ter. dicitteſſe in gu. lud. ro. ſinguł. ſuis fol. xvij. ad hoc quod b dicit l ſum. marto.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

coniuncti:nec esset locus iuri accrescendi. vt ff. e. l. 7 proculo. sed cū verbis tñ sic. vt. ff. titu. j. l. re coniuncti. Alij dicunt primos duos ziunctos re: q̄ eandem dimidiam: sed tertius sit cōiunctus verbis: 7 sm hoc cōiunctus re tñ admittit cū coniūcto verbis tñ: licet habeatur q̄ coniunctus re tñ pferat. vt. j. titu. j. l. re cōiuncti. q̄ nō est verū: vt dic.tu dicta. ¶ Eundem funduz. videlicet tantum.

a ¶ Eundem funduz. videlicet totum.

b ¶ Et partes. id est pars plurale pro singulari sm duos vltimos modos: vel dic partes per cōcursum sm eosdem: sed sm primum proprie.

c ¶ Accrescat. titio in duas. alij in tertiam sm duos vltimos modos. vel cuilibet vir ilē sm primū ar. C. de le. l. cū ſſtio. et facit. ff. de vſufru. ac. l. j. in prin. 7. C. de ca. tol. l. j. ff. bis ita. 7. ff. de here. inſti. l. ſi ita quis.

d ¶ A me herede. qui vocor seius.

e ¶ Vroti. q̄ vocat titia.

f ¶ Ad ſciū. teſtator in tertia persona loquit de here 7 legatario.

g ¶ Fierent. sm tenorē. l. C. de rei vxo. acti. l. vnica. ff. sed nec ob impēſas.

h ¶ Vroti fue. adigere tota dos 2c. q̄ eſt. j.

i ¶ Q. i. q̄ ita le. 7c. secus ergo si aliter vt in viro dicit ſtatim.

k ¶ Notez vroti legauit. ſimpliciter non ita: quicquid ad me peruenit: tūc enim idē q̄ in extraneo dico. et hoc dicit. ff. q. i. q̄ ita le. 7c. q. d. secus si aliter leget puta dotē ſue extraneus ſiue vir. vt. j. de dote prel. l. in prin. et ita iter legata tñ: nō personas fit differentia: valet aūt ſemper legatū dotis ſaltē propter repleſentationem dotis. vt. j. de do. prel. l. ſ. verum eſt.

l ¶ Hic enī. i. ſuper dicto primo caſu. ſ. in teſtamento extranei.

m ¶ Quicquid ad te. 7 ita principio donationis. ſed cū dico dotē 7c. tunc q̄ hodie eſt video: legare. 7 sic ff. deductio. Sed contra. j. de do. prel. l. cōtra. ſed hanc sm illam intellige. Item contra. j. eo. l. cus filius. ſ. heres. Solu. bicle gatum dotis valet etiam facta relatione ad preſens: q̄ ibi nō eſſet: 7 ideo ad principium ſit ibi relatio vt non pereat.

Cum ei qui. ¶ Caſus. Filio meo natura liqui nō pōt capere a me niſi vnciā vncia filijs legitimis ex tantibus legauit quattuor vncias de hereditate mea: 7 rogaui eū q̄ alijs reſtituereat: certe cū alijs debeat reſtituere totum debet habere: nō enim videtur capere illud. Ziianus.

n ¶ Cum ei. ſ. Done exemplum. C. de natu. li. l. ij. vbi naturali filio vna cum matre relinquitur vncia: cum extant legitimi.

o ¶ Partem. tantum.

p ¶ Legatum eſſet. videlicet vltra partem.

q ¶ Capere poſſe. impropie dicitur capere. nam cum effectu dicitur. vt ſ. de verbo. ſignifi. l. aliud eſt capere. 7 facit. ff. de inoffi. teſta. l. papinianus. ſ. memiſſe. ibi: eo autem ſo. 7c. 7 de vſuca. l. nunq̄. ſ. ij. 7. ff. ſi q̄s ali. te. probib. l. j. ſ. ſed ſi. et. l. ij. ſ. ſi fidei eius. 7. j. ad trebellia. l. cogi. ſ. bi qui ſolidum. 7. j. titu. j. l. ſi fidei mee cōmittatur. 7. ſ. ad. leg. falci. l. cum dotem.

Si ita relictū. ¶ Caſus. Inſtitui quattuor heredes 7 ita dixi poſtea q̄tum here meus habebit tantum volo vari: certe hec indefinita vniuerſali equipollet. vt ſcilicet q̄tum omnes habent teneantur ſticho dare: secus ſi ita dixiſſem. q̄tum vnus heres habebit tantum ſticho heredes meos dare volo: quia tunc quantū habet vnus heredum tantū debēt inter oēs heredes ſticho dare. Sz qd ſi heredes diuerſas partes habēt: certe tūc parte illius heredis q̄ minoze parte habet inter oēs heredes debunt ſticho. ¶ Pegaſus. Reliqui cuidā fideicōmiſſum poſt decē annos ei preſtandum: trāſiuerunt decē anni vnde ipſe petit fideicōmiſſum cum fructibus medio tempore ab herede perceptis: queritur nunquid fructus habere debeat: Et diſtinguitur: aut tempus dilatum eſt fideicōmiſſo preſtādo gratia heredis: et tunc nō tenebitur heres ad fructū nisi ex eo tempore quo in mora exſtator nolatim dixiſſem: vt here preſtet. aut gratia legatarij et fideicommiſſarij: et tūc tenebitur ad fructus. 7 de hoc vltimo ponit exēplus. ff. Sita. Inſtituo mihi heredem et ita dixi. r. aut. rr. heres me⁹ dato titio. bere vult ſoluere. r. et non rr. certe bene audit: quia eius eſt electio. q̄ dixi in quantitate idem eſt in tempore. Ziuianus.

† Hic ideſt nitta edpollet vſu: ſi an in ſtatutis edpolleat: ſi ideſt velle bal. q̄ nō in l. ff. ſ. in cōparatione. C. ſi titi deli be. vide plene p bar. l. oēs ppli. ff. de inſt. titu. per Alexā. ibidem. ſi. col. cir. me. to adde me lino. Dy. in rub. de reg. iuris li. vi. glo. 1 card. in cle. j. q. ij. extra de iſt. nos. l. c. ſi. in fi. extra de ſtug. lepto. et Philip. frā. poſt gl. in c. cum in miſſ. extra de reſcri. li bio. vj.

r ¶ Quātū quis. als quātum qs heres: 7 als qntus 7c. 7 als deeſt vtrūq; 7 eſt quantum heres 7c.

s ¶ Heredes oēs. 7 eſt rō ſi habeas quinq⁹: q̄ hoc nomē qntus hz ſignificare de pluri⁹ tñ: 7 reſpectu pluriū tñ ō: ideoq; oim heredū vt vnius: q̄ qlibet pōt dici qut⁹/portio vi legata/nomen ꝺo vni⁹ de q̄ ſubijcit: vt ipm nomē indicat vni tñ nō reſpectu pluriū pōt attribui. ideoq; vni⁹ tñ/7 minima ꝓpter incertitudinem vi portio legata. vt j. ti. j. l. nūmis. 7. ff. ti. j. l. ſi ita ſit aſcripti. in fi. hz qlibet heredū vn⁹ poſſet dici. Azo. Si ꝺo habes qz: nomen eſt infiniti/7 ſic oēs compzhēdit sm ff. et facit. j. eo. l. ſi pluribus. in pn. 7 qō ibi not. 7 j. ti. j. l. ſi plures. 7 de reg. iur. l. ſemp in obſcuris. et j. e. l. ſempronius. 7. j. de ole. vi. tri. le. l. qdā. et. j. titu. j. l. qui cōcubinā. ſ. j.

t ¶ Intelligēda. ſcz quedicta ſunt in pmo caſu. 7 ſa cit ad ff. de verſur. l. in ſi deicō. ſ. cū pollidius. 7. j. titu. j. l. qō bis verbis. 7 de op. le. l. filiū. 7. j. ad trebel. l. muler. ſ. ſi here. 7. l. in fideicō. ſ. j. 7. l. ſi ante. 7. C. e. l. poſt mortem. 7. j. de an. leg. l. cum. 7. l. liberto. ſ. filium.

v ¶ Ꝺo eo eſt. nō oino: quia quindecim non ſunt in ꝺebita cū eligi poſſunt. vt in fine huius legis: non tamen eſt verisimile q̄ eligant: vt dic. 7. j. de verb. obli. ſi ita ſtipulatus fuero decem aut quinq;. 7. l. inter ſtipulantem. ſ. ij. 7. ff. titu. j. l. ſi quis a fi. ſ. ſi gs. 7. l. apud iultanū. ſ. ſcio. ſed cōtra. ff. e. l. lucio. vbi legatario datur electio. Sol. abi; 7 eodē modo ſolu. ff. titu. j. l. plane. ſ. fi. 7. ff. e. l. ſi is qui. 7 facit. j. titu. j. l. qui: cōcubinam. ſ. cū ita. 7. j. de re iudi. l. inter pares.

Si pluribus. ¶ Caſus. Inſtituo mihi tres heredes: 7 dixi heres meus det titio. v. aureos: certe hec indefinita equipollet vniuerſali/vt oēs heredes ad illa quinq; teneantur. Si ita. Inſtituo mihi duos heredes: ſcilicet lucum titium et publium meuium: 7 ita dixi lucius titius heres meus det ſticho. v. aureos: publius meuius det eidem ſticho. quinq; aureos petit ſticbus ab vno eoz ū. v. 7 ab alio alia. v. certe bene poteſt: niſi lucius titius heres a quo fuit primo legatus ꝓbet legatum eſſe poſtea 7 coberede ſuo cauſa admendi legatuz a ſe relictū. 7 hoc dicit Ziuianus.

x ¶ Sed omnes. conuenit im 7 generaliter. nam ſi quilibet eſſet cōdemnatus: quilibet inſolidum teneretur: vt in ſententia. vt. C. ſi plures vna ſen. l. i. 7. ij. Et no. er hac lege differentiam inter bas propoſitiones: omnes iſti ferunt lapidem 7 quilibet iſtoꝝ fert lapidem. nā quilibet diſtributiōē notat: ſed omnes non ſic: ſed magis collectionē. nam sm Azo. verbū quilibet rem de qua agitur inſoliduz cuilibet appropriare ſolet: secus

Quilibet oēs differt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ſtcus in verbo oꝫ nec eſt ſemper attribuit inſolidū: vt hic. nec eſt contra. ff. de here. inſti. l. hoc articulo. qꝫ ibi quelibet inſtituiſſe oportet: vel inſolidū: vel p parte vt impleat 2ditio. Itē no. qꝫ indefinita equipollet vniuerſali. hic. ff. de pig. act. l. ſi neceſſarias. ff. ſi armua. ꝛ. l. de verbo. ſig. l. in vſa. ꝛ facit. j. titu. j. l. ſi plures. ꝛ de duo. rc. l. reos. ff. ff. ff. ff. ti. l. Lurpia. ff. fina. ꝛ. l. ſi be

redes nominatum.

a Quinos. i. quinqs. ſic ergo duplicat legatū ꝯtatis. ꝛ ſic eſt. ff. ff. ti. l. plane. ff. j. Solu. Fm. R. ibi legata fuit binis vicibus adē ꝯtas ab vno eodēqꝫ herede inſtituto: quo caſu nō niſi ſemel debetur: niſi ſint pbet legatarius: vt ibi. hic autez a diuerſis: et hic debet bis niſi pars heredum pbet. ff. vt bic. q diſtinctio in corpore legato non bz locū. qꝫ ibi etiā ſi a pluribus nō debetur niſi ſemel. vt j. e. l. lucꝰ. ff. impubere. l. ff. ff. niſi teſtator dicat ab vnoquoqꝫ rē ſtari inſolidū. vt. ff. tit. l. l. qd. ff. ff. ff. qs duos. Itē hoc qñ in vno teſtō. ſi aūt in diuerſis: dic vt. j. eo. l. ſempro-ni⁹. alij indifferēter diceruit ſpecie vel ꝯtitate deberi ſolidū: ſi a ſingulis legauit teſtator illā rē vel ſummam. ſecus ſi ab vno noiatim ꝛ poſta ab aliis legat generaliter. vt. ff. titu. j. l. ſi tibi. ff. j. ꝛ fa. ff. titu. j. l. ſi ſeruo alieno. ff. ff. qs a primo. ꝛ. C. de leg. l. cuz queſtio. Accurſius.

S Ita. ¶ Caſꝰ. Ita dixit teſtator. do ſi liabꝰ meis. c. aureos: num quid eſſe videtur legatuz etiā maſculos? Et dicitur qꝫ non: qꝫ ſub femmino nō ꝯtinet maſculinū: ſed ecōtrario ſic. ¶ Si ſub cōditione. Aliquid fuit mihi legatū ſub conditione/vel er die: certe interi repudiare non poſſum.

¶ Si pater. Ita dixit teſtator. tibi lego. r. aureos cum nupſerit: ipſa autez erat nupta tempore teſtamenti/ꝛ petit legatum: nunquid pōt? Et certe ſic. ſi teſtator ignorabat eam eſſe nuptā. ſi aūt ſciebat nō habebit niſi ſecundo nubat. ꝛ hoc dicit. Viuianus.

b Datos eſſe. vt. ff. de teſta. tu. l. ſi quis ita. in pncip.

c Contineantur. arg. ff. j. de iure pa. l. adigere. in pnn.

d Vocabulo. qꝫ qñ min⁹ dignū eſt dignius nō ꝯtinet. vt. ff. de ꝟb. ſig. l. j. ꝛ. l. pnunciatio. in pnn. ꝛ. ff. de ſena. l. j. ꝛ de conſti. pecu. l. ff. ff. ff. ff. de nego. geſt. l. iij. ꝛ. l. ti. j. l. q duos. ff. in duob⁹ caſibus nō cōtinet. vt. j. de ven. in poſ. mit. l. j. ff. ff. ff. ff

a ¶ Faciat. maritus. idēq; testator: dixit cū ei lego tibi mācipia que in dotem estimata mihi dedisti: si magis voluerit ꝙ estimationē: est cū con ditionale. vt. ff. tit. j. l. si ita legatum. §. illi. Accursius.

b ¶ Conditionē. si eligeret mancipia ꝙ si noluerit: eligat pecuniam.

c ¶ Prelegāda. alis leganda. alis pleganda. ⁊ mihi ibi operat prę. vt. j. do. prele. per totum.

d ¶ Numerata. i. estimationem factam.

e ¶ Dotem. id est dotis estimationem.

f ¶ Nō etiam partus. sic ff. de iu. do. l. si mācipia. ⁊. ff. solu. matri. l. in bis. §. si mācipia. ⁊. j. tit. j. l. vxorem. §. fœcu. ⁊. C. de reivxo. ac. l. j. §. cūqꝫ. ibi: estimatorū em ⁊c. ⁊ hec ratio: qz cū mancipia debeantur ex cā legati. qō dic vt. ff. de vsur. l. berēnius. Sz qd si pure hmōi mācipia vir legasset: Rñ. idē ff. B plus est in puro legato: quia ⁊ estimationem dotis et mancipia baberet. Item ⁊ in puro ea ꝙ post adita hereditate mancipia nascerentur legata. rij essent: in conditionali vt hic erat: ea tantū que nascuntur post eristentē conditionē. i. declaratio nem voluntatis. ff. ibius vxoris. vt. ff. tit. j. l. si ita legatū. §. illi. ⁊. C. ō fidei cōmiſ. lib. l. cum libertatem. Item cōtra. j. de pecul. leg. l. fina. Additio.

Dic fm Bart. qꝫ in exercēdo vsuras noluerit augere legatū: quia filij no mine fetus exercuit.

g ¶ Bonorum possessione. fm tab. vel aliqua ab intestato.

h ¶ Data. Accipit ꝙ bono. pos. que ius tribuit. alioquin quomodo petentur legata cum nec ēt pro eis actio? Rnſpō. vere nō est acquisita nisi repuerit ⁊ tūc velit. vt. C. de cur. fur. l. fi. ꝙ. tali. ff. ꝙ questita interim habetur

suo salutem. Cum faciat condi tionem in preleganda dote: vt si malet vxor mācipia que in dotem dederit ꝙ pecunias numeratam recipere: et si ea mancipia vxor malit: nunquid ea etiā mancipia que postea ex his mancipijs nata sunt vxori debeantur quero. Proculus locuſte suo salutem. Si vxor mallet mancipia ꝙ dotem accipere: ipsa mancipia que estimata in dotem dederit nō etiā partus mancipiorum ei debebūtur.

¶ Curator qui bonorum possessionem pro demēte accepit: ⁊ agnouit: tenetur ad legata cautione recepta. h. d. Bart.

¶ Bonorum possessione demētis curatori data: legata a curatore qui furiosum defendit peti poterunt: sed qui petent cauere debebunt si hereditas cuicta fuerit qō legatorum nomine datum fuerit redditum iri.

¶ Quod superest ex re mihi debita ante moram perempta non debetur. hoc dicit Barto.

Paulus. Lex. l.

MOrtuo boue qui legatus est: neq; cozium/ neq; caro debetur.

¶ Legatum cui estimatio debetur ita ad heredē transmittitur ſcut quando res legata debetur. hoc dicit Barto.

¶ Si titio thessera frumētaria vel militia legata sit: et is decesserit: quidam putant extingui legatum: sed hoc non estverū: nam cui thessera vel militia legatur: estimatio videtur legata.

¶ Res cuius commercium legatarius

stinguitur an post cedentem diē legati: ⁊ maxime post aditā hereditatē rnat vt tunc debeatur area quasi pars rei. vt. ff. eo. l. si arez. ⁊. j. tit. j. l. si chorus. §. area. alis si añ. fecus. ff. titu. j. l. si ita legatus. §. si domus. sic ⁊ in bone distinguitur. vt ⁊ arg. j. eo. l. peculiu. §. quadrige. ⁊. ff. qui. modis vsufruc. amit. l. qd tñ. §. fi. ⁊. l. seq. ⁊. j. de pecu. leg. l. tūc inutile. Alij vt. R. dicunt idē qō b di cit etiā si post aditā hereditatē heres nō fit in culpa vel mora: qō admitto in psonali ſ qua interitu speciei liberat. vt. j. ō ver bo. obli. l. si ex legato. ⁊. j. eo. l. antepe. §. fi. at in rei vēdicatione secus. vt in d. l. nō solū. §. j. ⁊ in 2di. fur. qꝫ ⁊ ipsa datur dño. vt. ff. de condi. fur. l. si ſer nus. §. boue. ⁊ facit. ff. g. mo. vſufr. amit. l. pe. ⁊. ff. ti. j. l. quid. §. ff. si heres.

l ¶ Frumentaria thessera. erat forte vas quo soliciues romani/ et eo solo mensurabāt. arg. ff. de in di. l. fed ⁊ si ſuscepcrit. §. si libertis. ifti aūt legauit prouinciali cuidā thessera fram frumētariā: ⁊ fic ci ea mēſura metiri nō poſſit videtur legatū nullus: sed tamē valet ⁊ debetur estimatio. Sed nunquid distingues vt in militia de qua subijcit: in qua distinguitur ſi legatur ei q capere nō pōt aut ppter delictum ſuum ⁊ tūc nec estimatio debet: aut propter aliam cām: ⁊ tunc ſi testator ſcit debetur estimatio alis nō. vt. j. ti. j. l. fideicō. §. ſi seruo. ⁊. ff. ti. j. l. ſiliusfamilias. §. ſi qd. ⁊ certe videt idē. vt. j. ē. l. titia. in princi. ⁊ facit. ff. ō iure dot. l. si mulier. §. ex asse. ⁊ ad leg. agl. l. heres. ⁊. j. pri. §. ⁊. ff. titu. j. non ampliusq. §. fi.

m ¶ Labeo. hic distingue vt no. ff. ti. j. l. ff res.

n ¶ Munus. cum causa. sed donum sine causa. vt j. de verbo. signi. l. inter donū. ⁊ est B distinctio legis non testatoris: sed et

anteq furiosus factus sane mentis agnoscat. vt ⁊. C. de cur. fu. l. ff. j. vnde interim petuntur legata: ſz quia vere ⁊ incommutabiliter non est questa preſtat cautio: ſz nulla questio moueatur: q̄uis. R. dicat ſ. f. ca ueri mota aūt q̄stione. Az. o. ff est hec cautio necessaria. vt. ff. qui satisd. cog. l. de die. §. item legatarius.

i ¶ Defendit. nam ſi non defenderet non peteretur ab eo: cum ab admi niſtratione remouearur. vt. C. de procu. l. cum.

MOrtuo. ¶ Casus. Legaui tibi bouem: ⁊ ante diem legati cedentē mortuus est bos. non habebis tu legatarius nisi corium vel carnē. Si titio. In ciuitate romana est quoddā genus mensure in qua frumentum ibi mēſuratur: ⁊ vocatur thessera frumētaria: ⁊ non est alibi illa mēſura. Quidam ergo romanus mihi bonoſi. thesseram frumētariam legauit: ⁊ ita est mihi inutile legatum? Et videtur quasi nō posse capere cum bonomie non mensuretur frumentum cum tali mensura: queritur vtrum valeat legatum? Et videtur ḡ non. quasi ſub conditione reliquerit testator ſi esset mihi vtilis ad mēſurandum. ſed dicitur qꝫ valet legatum: ⁊ debitur estimatio sicut daretur estimatio militie si mihi esset legata militia ⁊ eam capere non possem propter vitium persone mee. ¶ Labeo. Aut legatarius solus non habet commercium rei sibi legate: non habet dico propter ſuum delictum: aut heres solus nō habet commercium rei a ſe legate: nō habet dico quacūq; cr causa. pri mo casu mihi valet legatum. ſecundo ſic: vt ipſa res vel eius estimatio detur. Vtianus.

k ¶ Mortuo boue. anteq ſit factus legatarij: vt quia ſub 2ditione legatus decessit ante conditionē: vel non erat legantis. alioquin contra. ff. de rei vē. l. nō solū. §. j. vt ēm domo testatoris legata ⁊ poſtea diruta di

testatoris dici posset.

o ¶ Pro portione. ſ. accrescēte que est hereditaria. vt. C. de cadu. tollē. l. j. §. is ita accrescit ⁊ onus. ⁊ sic loquitur in caducis: ⁊ in causa caduci non pro non ſcriptis. vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. ne aūt. in fi. ⁊. §. in pro nō ſcripto. Itē referas ad cetera legata nō operis: quia illud insolidū quēq; obligat. vt. j. de verbo. obli. l. ſtipulationes non diuiduntur. ⁊. j. titu. j. l. fideicom. §. penul. vel fit opus pro parte: ſz non contingit liberatio: nisi facta alia parte. ⁊ facit. ff. titu. j. l. si duobus. §. heres. ⁊. l. ciuitatib. §. penul. ⁊. ff. titu. j. l. fed cum ea.

THeredibus. ¶ Casus. Sicut heredibus meis possum substituere alios: ita legatarios ⁊ illos quibus mortis causa dono posſum substituere. Ziuianus.

p ¶ Potest. directo ⁊ per fideicommiſ. ita leg. vt in ſtitu. de ſing. re. per fideicom. relic. §. j.

q ¶ Non potest. i. ſub hac conditione vel ſub alia. vt. ff. de do. cau. mort. l. ſi cui. idem ſi ſine condi. ⁊ ſine ſtipu. vt. j. de do. prę. l. feia. in fi. ⁊ no. C. de do. cau. mor. l. j. ⁊ not. permittit vt enim in donatione obligatur donans causa mortis ſm Az. o. quaſi ob cauſam dans: ſed vt ſi moriatur vt colligitur. j. de dona. causa mor. l. senat. §. donatio. ⁊. ff. ita. ⁊ is qui ſubſtituitur ſubſtituto.

r ¶ Confertur. per obliquum.

SItitius. ¶ Casus. Titius debebat mihi ſtichum aut decem: et ſic erat ſua electio: ego legaui tibi dictum ſtichum: poſtea titius debitor ſoluit heredi meo decem: et ita est liberatus a ſticho: certe extinguitur legatus de ſticho: ſed retento eodem themate. ſi alij ſtichum legaui/ alij decem: ⁊ Titius debitor electionem habens ſoluat heredi meo

UNIVERSIDAD DE HUELVA

beredi meo decem: valet legatum de decem. ⁊ extinguitur legatum ſtichi: ⁊ ſi ſoluat ſtichum beredi valet legatum ſtichi: ⁊ extinguitur legatum de decē. ¶ Cum ita. Titius mihi. c. debebat: ego feci teſtamētū/ ⁊ ita dixit: quantam pecuniā heres meus exegerit a titio tantā det meuio: certe legatarius meuius poteſt agere cōtra heredem meum vt heres preſtet ei actiones cōtra titium: non enim iudicatur legatum condicionale: quia tūc nō poſſet agere legatarius niſi heres exegiſſet pecuniā a titio. Iulianus.

a ¶ Debeat. ex ſtipulatione.

b ¶ Mihi. ſcilz teſtanti: vel beredi meo ſi heres nō ſis electionē. vt. ff. tit. l. ſi ſic. §. fina. ⁊. l. quod ſi quis. ⁊. l. nō quocūqs. §. qui gatum.

c ¶ Legatus fuerit. a me cui debebatur alterum eorum. et dic ex diuerſo: quia. ff. vni ⁊ vnum. bic duo et duobus legauit. Item. ff. ſolum vnū caſſauit tantū: bic fecit vnū valere/ alterum annibilauit.

d ¶ Ex euentu. Si enim mihi ſticbus ſoluatur: valet in eo legatum: ⁊ nō in dece: idem contra: ſic ergo rei ſolute dūtaxat tenet legatum: niſi probetur q teſtator penituit. Alij dicunt econtra: vt rei eracte non teneat legatum: niſi ex cōiecturis contra patet: ſed eratio ⁊ ſpontanea ſolutio tollit hoc diuerſum. Tertij dicunt ex euentu: quia ſi mihi ſolutum non debetur: ſed beredi meo: ſic prima placet: et ſi ſoluatur mihi non diſtinguitur quis habeat electionem. Si vō ſoluatur beredi meo: diſtinguo vt diri. ff. ti. l. q ſi quis. Itē eſt contra. ff. titu. l. ſi decēmiſſa. §. ſi rem. Solu. bic ſponte obtulit debitor: vt ibi diſtinguit: ⁊ patet ex predictis: vel ibi nomen fuit legatum. vnde exactum debetur quaſi olim debitum ſi conſeruetur. bic vero res alternatiue debita fuit legata vnde alia ſoluta: nec iſta videtur fuiſſe debita. ius ergo quod in ea habuit legaſſe videtur. vt. ff. titu. j. l. ſi domus. §. fina. ⁊ facit. j. de libe. l. non ſolum. §. i.

e ¶ Non poteſt. vt. j. de condi. ⁊ demon. l. qui beredi. §. fi.

f ¶ Cedit. ⁊ ita dicas puru. Sed quid in dubio: Rñ. preſumo puruit b dicit. vt. ff. c. l. ola. ⁊. j. b cōdi. ⁊ demō. l. i. in pn. ⁊ de reg. iur. l. in oib.

Si ita quis. ¶ Caſus. Ita dixit teſtator. lego titio tantum quantum poteſt capere ſm leges. Vel ita. lego titio tātum quantū ei dare poſſum ſm leges: certe etiam ſi tunc nō poteſt capere ſi tamen poterit capere tempore procedente illud quod poterit capere videtur ei relictum. ¶ Is cui. Tertiam partē hereditatis mee legaui titio cum liberos habuerit: ipſe tius adoptauit filios ſuos quoſdam vt conſequi poſſint legatum: certe nibil valet ei vt legatum habere poſſit. Iulianus.

+ Concor. glo. l. de. ff. vbi etiā bo. tē. de cele. miſſet in. c. cōſulnit. extra. de offi. leg. et l. de. auditor. de relatio.

g ¶ Quandocq. id eſt quandocunq. Et not. q hec benignitas contingit propter duo. Primo propter verbum poteſt quod eſt certēſiuum+ ad futura. licet ſit preſentis temporis: vt bic. ⁊. ff. de cōdi. cau. da. l. q̄ ſeruos. in fi. ⁊ inſtitu. qui. mo. teſta. infir. §. i. Secundo vt res non pereat. vt arg. ff. l. titia. §. i. als preſens tempus teſtamenti inſpiceretur. vt. ff. de iniuſt. teſtamen. l. cum in ſecundo. §. q̄ ſi ad preſens. ⁊. j. de auro ⁊ argen. legat. l. ſi ita ſcripſiſſet. ⁊. j. de verbo. oblig. l. continuus. §. cum quis. ⁊. ff. de beredi. inſtitu. l. ſi alienum. §. i. ⁊ facit. j. de conditio. ⁊ demonſtra. l. eum qui.

h ¶ Poſſum. inſpecta ſua capacitate legatarij.

i ¶ Conſequi. non ſufficit ciuiliter fieri. ſic. j. de cōdi. ⁊ demon. l. fideicō. ⁊. j. de verbo. obli. l. ex cauſa. §. inſulam. ⁊. C. de bis qui ve. eta. l. ſi. S3 arg. contra. C. de inſti. ⁊ ſubſti. l. ſi mater.

Quidam ſi ita ſit. ¶ Caſus. Legaui titio decē vel inſtitui eum beredē: certe vtrū capere poſſit beredita tem vel legatum: vel non poſſit: debem⁹ inſpicere illud tempus quo poſſit ad eū ptinere hereditas vel legatū: ⁊ ſi tunc eſt capax habebit etiam ſi pn⁹ nō fuit capax. ſi autē tūc non ſit capax illud non habebit etiam ſi prius fuit capax. illud autē tempus eſt quando monior ego teſtator. Iulianus.

k ¶ Non oportet. id eſt non expedit.

l ¶ Pertineat. i. pertinere poſſit: vel ſit poſſibile: vt q̄ teſtator deceſſit non ante. vt. ff. ad. leg. aquil. l. inde neratius. §. idē iulian⁹ ſcribit. ⁊ tūc ergo. i. tempore mortis quereretur de eo tēpore ⁊ de precedenti. ff. inſtitutioli. §. ⁊ tempore additionis debet eſſe capax. q̄ dic vt not. inſtitu. de bere. quali. ff. dif. §. in extraneis. ff. de bere. inſtit. l. ſi alienum. §. j. ⁊. j. de re. dub. l. ſi cognatis. et facit ad hoc. j. de iure fiſ. l. non in telligitur. §. quando. ⁊. j. ti. j. l. j. §. j. ff. ſi deporta ti. ⁊. j. de condi. ⁊ demō. l. beres. ⁊. ff. titu. ij. l. qdā. vbi dicit: eſſe enim debet cui detur. deinde queri an datum conſiſtat.

Quidam abvno. ¶ Caſus. Tres beredes mihi inſtituit ⁊ vtroi mee a qua. c. in dote habuerā legaui fundū i recompenſatione dotis ab vno ſolo de beredib⁹: vñ ipſa bz electionē vtrū pe tat dotē vel legatū. vult ipſa nec dotē: quero vtrū ſolus heres legatū datus debeat preſtare ei dotē: an vō oēs beredes: Et dicitur q̄ ille ſolus. ⁊ ſi dos eſt plus q̄ legatus ad illud plus cum aliis communiter tenebitur: idem eſt ſi eam beredem inſtituat animo compendi ei dotem. ⁊ ei ſubſtitutum dedi. nam ſi repudiet hereditatē ⁊ dotem ſuam potius habere velit debitor ei actio de dote contra ſubſtitutum ſuum. Sed pone in primo caſu huius legis q̄ abillo berede qui fuit grauatus de legato vtroi dando: fuerunt etiam alijs legata relicta: ⁊ tot quot ſoluta p eum vtroi dote ⁊ alijs legatis ſoluti: ſi remanet ei quarta pars ſue partis hereditatis: nunquid poterit detrabere de alijs legatis falcidiam: Et videtur q̄ non: quia nomine duorum fuorum coberedum ipſe ſoluit vtroi duas partes dotis: ergo ipſi videntur ſoluere: ſi ipſi ſoluerevidentur / ergo videtur ſuum tantum tertiam: vnde non habet locum lex falcidia: ſed verius eſt vt detrabere poſſit falci. ⁊ totam dotem in ſuo ere alieno computare cum ipſe ſolus eam ſoluat. vt dictum eſt. Iulianus.

m ¶ Compēſandi animo. alioqn vtrūq; conſequi poſſet ſublato interdicto de alter utro. vt. C. de rei vxo. acti. l. j. §. fcidēum.

n ¶ De dote. q̄ vocatur ex ſtipulatu. vt inſti. de actio. §. fuerat.

o ¶ Putat. ex ſtipulatu. vt. ff. ⁊. j. bac. l. ſi mulier vult. nō alſ. ff quomodo cum oēs beredes ex portionibus hereditarijs teneantur. vt. ff. titu. j. l. ſeruo legato. §. ſi teſtator. ⁊. j. titu. j. l. nomen. §. vni. ⁊. ff. fami. bercil. ſi filia. ⁊. C. de pac. l. pacto: Reſpon. ſpeciale in dote cauſa vitandi circuitus. vt arg. ff. de condi. indebi. l. dominus. Alij dicunt dari in eam actionē nō directo: ſi pobliquuz quia conueniūtur beredes oēs actione de dote ⁊ ceteri conueniētur iſta actione ſa. ber. vt. ff. ſa. beri. l. ſi filia. §. j. ⁊. §. papinianus. ⁊. §. fina. ⁊. l. bis conſequenter. §. ſed ſi monumentum. vel dicas actione ex teſtamento.

p ¶ Suo iure. i. dotis: quo tenētur omnes beredes.

q ¶ Mariti. quia tenetur vnus ſolus.

r ¶ Onus eris. Ro. vnum beredē ſolum grauari. ſic econtra exoneratur vnus tantum. vt. ff. titu. j. l. ab omnibus.

s ¶ Ab beredibus. iſto ⁊ alijs: ad q̄s eſt. j. titu. j. l. nomen. §. vni.

t ¶ Eadem erunt dicēda. ſcz vt ſit contēta iudicio defuncti vel ſuo iure. vt C. de bere. inſti. l. ſi compēſandi.

v ¶ Inſtituta. vel ſola vel cum alia.

x ¶ In ſubſtitutum. ſcz ei mulieri.

UNIVERSIDAD D

a ¶ Notis actio. l. ex stipulatu: vel dic ex testamēto nole vot. ꝛ. ff. ff. diri.
b ¶ Ex pona fua. puta duo sunt heredes titi ꝛ meuius: vnusquisq; habet. xij. lib. bonoꝝ. p fua dimidia/ a titio legata sunt. xl. solidi bono. vni et. xl. solidi. bon. alij octo sunt in dote: in quibus titius tñ est grauatus. si meuius præstaret tñi partem suam de dote titius præstaret integra legata et dimidiam dotis.

que dimidia sunt. iiij. li. bonoꝝ. cum fal. habeat/ ꝛ plus cuꝫ habeat. iiij. lib. boni. sic ergo habet plus fal. xx. soli. boni. cum tres lib. sint quarta de. xij. libris. hic ergo vbi titius soluit totum idem videbatur: quia nomine meuij facit: ergo meuius videtur soluere: sed non est ita. cōputat em̄ tota dote here alieno habito respectu ad mulierem: non ad coheredē cui videt legatum, ꝛ ita de legatis. ſ. de iiij. lib. boni. de/ rabit fal. tñi. nō de alijs octo que sunt dos et debētur vt ex alienum ſm Azo.

c ¶ Videtur. vt cū titius esset institus in dimidia hereditatis que dimidia valebat. xij. lib. bonoꝝ. et grauatus ad dotem que est octo. et ad legata: que valebant. iiij. lib. bonoꝝ. vni. ſl. alteri alia. ſl. et sic ad totā dimidiam/ dedu ctis. viij. lib. bonoꝝ. pro dote dādis a titio remanent. iij. lib. bonoꝝ. penes titium. et de his. iiij. habet soluere legata. et si soluerit legata que sunt iij. nihil penes cū de sua parte. i. xij. remanet: ergo deducet fal. de his. iij. legatis non de octo: q̄ octo vt ex alienum deducuntur. Accurſius.

Si cui. ¶ Caſus. Fundū valentē. c. legaui titio si titius daret alicui. c. nūquid valet legatū? Et certe sic. si legatarij interest aliquo modo dicti fundi habere. puta q; erat vicinus alijs eius fundis vel alijs modis interest eius. als non valeret. Viuianus.

d ¶ Uberrimū. vt ꝛ. j. ad. l. fal. l. ſi fundum. in princip. Sed cōtra ibi. in l. ſ. ꝛ. ff. tit. j. l. ciuitatibus. §. fi. v. bi plene ſolui.

e ¶ Confines. ꝛ ratione consanguinitatis. vt. ff. de mino. l. ſi in emptione. ꝛ de tu. ꝛ ratio distra. l. i. §. sed nonnullos. ꝛ. ff. titu. j. l. ꝛ ſi equo. ꝛ. ſ. de bo. li. l. libertus qui soluendo. ꝛ argu. ff. man. l. cum seruus.

Si mihi. ¶ Caſus. Mihi ꝛ titio legauit seius fundum: ꝛ titi de die legati cedente moriens instituit me heredem. ego autem meā vel hereditariam partem repudiaui: certe illam partem quam repudiaui non habebo tanq̄ mee persone debitam: licet habeam eam: q̄ accrescit alteri parti quam nō repudiaui. ¶ Si eo herede. Titius instituit sibi heredē seium non capacem: postea gaius fecit testamentum ꝛ seruo hereditario titij legauit. c. certe propter dictum seruum acquiritur legatarijs hereditati titij q̄ iacet. ꝛ per cōsequēs illi qui postea heres extiterit si totum potest capere alꝫ pertinet ad eum pro ea parte quam capere pōt: ꝛ superfluum ad heredes titij veniētes ab intestato: ꝛ si nil capere potest totum habebunt legatarij. Uiuianus.

f ¶ Die cedente. idē ꝛ non cedēte. die: quia tunc ꝛ deficit ꝛ accrescit. vt ba betur. C. de cadu. tol. l. i. §. pro secundo. fz de die ideo dicit: quia tūc demum repudio quod delatum est: ante non. vt. j. sequitur. ꝛ. ff. eo. l. si ita. §. si sub conditione.

g ¶ Magis. electiue ponitur.
h ¶ Placere. sapientibus.
i ¶ Darte. repudiatam quecūq; sit illa aut cuicunq; de lata: fz tamē accrescit alteri parti non repudianti. vt. ff. titu. j. l. si mihi ꝛ tibi. q̄ est contra. ꝛ. ff. eodē. l. si duobus seruis. Alij dicunt q; erat ibi legatum vtr vter. q; haberet infolidum bic viriliter quod esse posset. vt. ff. titu. j. l. si pluribus. fz non placet: q; tunc non accresceret quod lex ista contraria dicit: sed ex se haberet. vt dicta. l. si pluribus. ꝛ. C. de cadu. tol. §. fi vero nemo. Accurſius.

k ¶ Capere potest. qui multi sunt. vt no. insti. eo. §. legati.
l ¶ Capacitate. esse enim debet persona cui detur: deinde queri an data consistat. vt. ff. ti. ij. l. quidam.

de legatis ꝛ legis falcidie rōne val de dubitatur: vtrū is in quem solum actio dotis[a] vel legata intergra ex persona sua[b] debeat: pinde ac si omnes heredes dotem totaꝫ prestarent: an dotem totam in ere alieno cōputare: q; in cum solum actio eius det: q̄ sane magis rationem habere videtur[c].

¶ Valet legatum rei vendēde pro iusta estimatione. b. d. Bar.

Idem. Lex. lvj.

Si cui fundus. c. dignus legatus fuerit si cētum heredi vel cuilibet alij dederit: vberrimum[d] videtur esse legatum. nam alꝫ interest legatarij fundum potius habere q̄ centum. sepe enim confines[e] fundos etiam supra iustam estimationez interest nostra acquirere.

Gaius. Lex. lvij.

Si mihi ꝛ titio eadem res legata fuerit: et is die cedēte[f] legati decesserit me herede relicto: et vel ex mea ꝓpria causa vel hereditaria legatum repudianero: magis[g] placere[h] video partē[i] defecisse.

¶ Hereditas representat personam defuncti non heredis. b. d. Bar.

¶ Si eo herede instituto qui vel nihil vel nō totum capere potest[k] seruo hereditario legatum fuerit tractantibus nobis de capacitate[l] videndum est vtrum heredis[m] an defuncti[n] persona: an neutri[o] spectari debeat: ꝛ post multas varietates placet vt q; nullus est dominus in cuius persona de capacitate queri possit fine vllo impedimento acquiratur legatum hereditati[p]: atq; ob id oīmodo ad eum pertineat: quicūq; postea bere res extiterit ſm q̄ accipere pōt[p]: reliqua autem pars[q] ad eos qui iure vocantur[r] venit.

¶ Relictū sub nomine dignitatis transit ad successorem in dignitate si dignitatez quis habebat per se: seeus si per cōsequentiā alterius. hoc dicit cū. l. sequenti. Bartolus.

Idem. Lex. lviij.

Quod principi relictum est qui anteq̄ dies legati cedat[s] ab hominibus[t] retectus et ereptus est: ex constitutione diui anto. successori eius debetur.

Iulianus. Lex. lix.

Si auguste legaueris: et ea inter hoies e deierit[u] deficit q̄ ci relictū est: sicuti diuus adrian[v] in plocier. prime impato. anto. in faustine auguste persona ſtituit: cū ea ante inter homines esse desijt q̄ testator decederet.

¶ Qui agnoscit partem videtur agnoscere totum legatum. b. d. Barto.

Gaius. Lex. lx.

Si cui[x] res legata fuerit et omnino aliqua ex parte voluerit suam esse: totam acquirit.

¶ Pōt quis ex persona sua repudiare: et ex persona serui agnoscere. b. d. Bar.

Veratius. Lex. lxj.

Si mihi pure † et seruo meo vel pure vel sub conditione

m ¶ Heredis. qui non est capax.
n ¶ Defficit. q est capax.
o ¶ Hereditati. velut domine. vt. ff. ti. j. l. legatū. §. seruo legato. hic secus in hereditate ei relicta et vsufru. vt. j. de acqui. re. do. l. hereditas. fz institui possit. vt. ff. de here. ſtit. l. ſi seruus. Itē ꝛta. j. eo. l. debitor. §. seruo. sed ibi erat viues dñs. Itē ff. j. de noua. l. nouatio. vbi heredis persona obtinet hereditas. Solu. ibi.

Additio. Dic ſm Bar. q̄ iacente hereditate ꝓnam defuncti repsentat: vt bic. et. l. mortuo. de fideiuſſo. et ea adita retrofingit repsentasse personam heredis. vt. l. heres quandoq;. de acquiren. heredi. ꝛ. l. ſi ex rebus. in fi. de stipu. ſer. cū concor. que fictio non habet locum nisi pro ea parte pro qua quis potest succedere: vt bic patet.

p ¶ Accipere pōt. de hereditate in qua est seruus legatarius.
q ¶ Pars. illius legati. Azo.
r ¶ Uocātur. scilicet ad hereditatis partem quā bic institutus capere vetatur: et sunt isti coheredes: vl ſubſtituti: vl vxor vel fiscus. et facit. ſ. de heredi. instituen. l. non minus. §. i.

Quod principi. ¶ Caſus. Legati imperatori. c. ꝛ ipse decesſit ante diē legati cedētē: id est ante mortē meā: cer † Limita. bis per ista tex. l. legatarij. ff. pri. qñ dicebat q; legatarij nō poterat ꝓpartē acceptare. ꝓ parte repudiare legatus. de q̄ vide l. i. nem. §. 4. o.

te ad sequentem imperatorē transmittit. fecus autē esset in augusta cui legatum esset. ꝛ hoc dicit. l. seq. Uiuianus.

s ¶ Cedat. Loquitur de iure veteri ſm quod cedebat dies legatorum ab apertura tabularū nisi in parentibus ꝛ liberis. vt. C. de cadu. tol. §. i. ꝛ nisi in principe: vt bic. ꝛ ſm hoc dicit cedat. i. ante apertas tab. hodie vo cōiter a die mortis. vt. ff. de. l. C. de cadu. tollen. §. cū igitur. Vel dic bic qui etiam ſm noua iura. ꝛ ſm hoc dicit cedat. ſ. anteq̄ decedat testator: sed post testamentum quo casu priuatus non transmittit principes sic. vt. C. de cadu. tollen. §. pro secundo. ꝛ bic. ꝛ ſm vtrāq; positionē est contra. C. qui testa. facere pos. l. cum beredes. vbi dicit cōiunctos esse viuere. Solu. ibi quo ad testamenti solennitatem: bic quo ad transmissionem. Item contra. j. l. ꝓtoſ. Solu. ibi.

t ¶ Ab hominibus. als ab omnibus. ꝛ als ab hominibus.
v ¶ Auguſte. Deſierit. als deficit. ſ. d. l. priori. nam cum eadē deberet babere priuilegia auguſta q̄ princeps. vt. ff. de legi. ꝛ senatuſcō. l. ꝓnceps. ꝛ. j. de iure fiſc. l. ſi fiſc. §. fi. fi nō bz. So. fi est. p nō scripti. ſuꝑior. l. in cā caduci. ꝛ ſm fi dic fi aliq̄ testator decederet. subaudi ꝛ aliq̄ faceret testm̄. vl tu dic eadē ꝓuilegia: fz nō oia. nā necleg. ꝛ dēde.

Si cui. ¶ Caſus. Legauit ibi fundū: tu vis habere medietatē tñi: certe non potes. Uiuianus.

x ¶ Si cui. facit. ff. titu. j. l. legatarius. ꝛ. ff. e. l. ij. ꝛ. iiij. ꝛ. v. ꝛ. vj. ꝛ. ff. de acqui. here. l. si ex asse. ꝛ. C. de iure deli. l. quidam. vbi plene notaui.

Si mihi. ¶ Caſus. Titius legauit mibi pure fundū sempronianum ꝛ eundem sub conditione seruo meo legauit: et ita nisi repudiarem acquisitus est mibi totus: scilicet propter me medietatez ꝛ propter seruum meum alia medietas. ego repudiaui meam medietatem: ꝛ adueniente conditione sub qua legatū fuit seruo meo volo habere partem quaꝫ habeo propter seruū. certe infpecta mea persona deficit pars mea: fz infpecta parte quam non repudiauī debet accrescere pars quā repudiaui

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

repudiaui totum debet eſſe legatum meum: ⁊ hoc eſt verius ⁊ equius: ⁊ idem eſt in re legata duobus meis ſeruis cũ partem per vnum acquiſitum repudiaui ⁊ alia non. Viuia.

a ¶ Legata eſt. in eiuſdẽ teſtamento. Jo. als nõ diceret infra partem deficere cum totum deficeret ex vno teſtamento: ⁊ totum peteret ex alio.

b ¶ Reſponſum eſt. ⁊ debet: vt nec ad me ptineat/ niſi per ius accreſcendi: ⁊ hoc eſt niſi ⁊c. Aſo. ⁊ no. ff. e. l. ſi titio ⁊ mibi.

c ¶ Vinat. ſ. apud me alienatus exiſtente conditione. vt. j. qñ di. le. ce. l. ſi vſufru. §. ſi.

d ¶ Meum. partim iure meo: partim iure accreſcendi: qz pars deficẽtis alteri accreſcit.

e ¶ Voluerit. teſtator.

f ¶ Duobus. facit. ff. e. l. ſi duobus.

Vlianus. ¶ Caſus. Inſtitui mibi bere dem filiũ meum ⁊ legaui ſcio. ⁊. ⁊ rogaui ſeium vt dicta. ⁊. daret titio ſub cõditione finauis ⁊ aſiaue nerit: pendente cõditione titꝰ deceſſit: ⁊ ita anteqũ dies fideicõmiſſi ceſſaret quare defecit in eiꝰ perſona fideicommiſ. certe non redibit ad here dem: ſed ſeius retinebit. Aiuianus.

g ¶ Eius. ſcꝫ ſeij.

b ¶ Conditione. ſ. aliqua.

i ¶ Deficiens. deficit effi. vt. ff. eod. l. ſi pecunia. §. quod ita. Accur.

k ¶ Seium. qui nõ vt miniſter tm̃ fuit electus. vt ff. eo. l. ſi quis titio. ⁊. j. ti. j. l. pater. §. tuſculanus. ⁊. ff. eod. l. ſi quis quos. ⁊ dic vt ibi nota., in. l. ſi qs titio.

l ¶ Fides. nõ vt miniſter tantum vt diximus ⁊ facit. j. de ali. leg. l. pecunie. Argu. contra. j. de adi. leg. l. filio. §. j.

S Ji titio. ¶ Caſus. Seius habẽs bonis. rl. inſtituit ſibi heredem titium ⁊ meuiũ: ⁊ a titio. cc. legauit. ⁊ poſtea dixit. quiſquis mihi heres erit det gaio. c. meui⁹ poſtea hereditatẽ redpudiauit. ⁊ ita titi⁹ habet eã totã: certe oĩa trecẽta ſoluet titꝰ legatarijs.

¶ Julianus. Cũ duos ab inteſtato heredes habere ſperaré abuno eoꝝ fideicõmiſſum titio reliqui in codicillis me mortuo grauatus fidecom miſſo repudiauit ſuã partem hereditatis ⁊ ſic accreuit coheredi ſuo: nũ quid coheres tenetur preſtare titio dictũ fideicõmiſſum: Et iulian⁹ dixit gr non. ⁊ male verſimile eſt autem quãdo teneatur ſicut ſubſtitutus tenetur preſtare legata relicta ab inſtituto. Aiuianus.

m ¶ Relinquebat. in hereditate.

n ¶ Centum. ſcꝫ preſtet dixit teſtator: in his ergo centum meuius ſi adiret pro medietate teneretur: que medietas imponitur titio, ppter accreſcentem partem: qui titius ſuo iure. in. cc. teneretur. Sed quid eo ẽ tra ſi titius non adiuit ſed meuius: Reſpon. idem. qz meuius in. ccc. teneret: ſed in. l. iure ſuo. in reſiduo propter partẽ titij. vt. j. prori. ff. c. ⁊. ad tre bel. l. non iuſtam. ⁊ vt dixi. ff. eo. l. celſus. §. penul. ⁊. §. fina. ⁊ facit. ff. tit. ij. l. quidam. ⁊. ff. titu. j. l. ſi duobus. §. j. ⁊. j. ciuitatibus. §. lucius. ⁊. C. de caduc. tollen. l. j. §. is ita.

o ¶ Ex legitimis. ab inteſtato venientibus.

p ¶ Portionem. obuenientem ſibi ab inteſtato: puta dimidiam cũ ſunt duo in eodem gradu.

q ¶ Relictum. in codicillis.

r ¶ Sed poſt reſcriptum. cuius habetur mẽtio. ff. titu. j. l. licet ſperator.

s ¶ Cum ſuo onere. Hic eſt argu. contra. j. ti. j. l. j. §. fina. vbi ſine onere venit ad alium. Sol. bic ambos grauauit in codicillis dicens: rogo venientes ab inteſtato. ibi vnum tm̃ nominando eũ ſm. R. ſed certe nec hic nec ibi grauauit niſi vnum. Dic ergo qꝫ hic erant ambo eodẽ gradu. vnde ambo ſuccedũt ex tacita voluntate defuncti. vt. ff. titu. ij. conficiuntur. §. j. ⁊ ex tacita voluntate defuncti accreſcit: cum teſtator ſciebat eos eſſe pares. at in contrario erant in diuerſo gradu nec habet ſequens ex tacita voluntate qui cepit eſſe proximus poſt mortẽ: ſz ſuo iure/ vnde nõ cũ onere ſm Aſo. Sed huic ſolutioni ſm Hugo. vi obſtare. ff. tit. ij. l. qui graui. ⁊. l. pe. vnde prima placet. Item facit qõ not. ff. e. l. celſus. §. pe. ⁊ ff. j. ti. j. co. l. cuꝫ pater. §. cum pater.

Jalien⁹. ¶ Caſus. Seruum titij heredem inſtitui ⁊ a titio dño relig fideicõmiſſum ſem pronio: certe bene tenetur dñs ſi per ſeruum eſt factus heres. als nõ: puta quia dictuꝫ ſeruũ ante aditã hereditatẽ manumiſit ⁊ liber factus adiecrit heredi. Sed nũqd hõ caſu ille liber factus tenetur: ſm rigorem nõ: quia nõ fuit rogatus de fideicõmiſſo preſtãdo: ſed de equitate bene tenetur: qz emolumẽtũ hereditatis habet. ⁊ hõ dicit Aiuia.

t ¶ Poteſt. vt. ff. titu. j. l. cũ filio. in prin.

v ¶ Adierit hereditatez. quod facere poteſt. vt in ſtitu. de here. inſti. ff. ſeruus autem.

x ¶ Non eſt. i. non põt lucrari, als. i. nõ hz lucrũ: ergo non põt onerari. et eſt bona ratio. vt. j. ti. j. l. ſed et ſi ſic. in fi. Accur.

y ¶ Rogatus nõ eſt. ſub. nec rogato ſubſtituit⁹/ vl cõiunctus: alioquin nulla eſſet ratio: vt probatur ff. titu. prori. j. reſpon. et. §. iulianus. nec ſucceſſor rogatus: tũc enim teneretur. vt. j. ti. j. l. ſed ſi ſic. j. rñ. Item videtur qꝫ directo teneatur ſeruus: ſi eñ ſeruus vel filius iuſſu domini vel patris rogati adierit: domin⁹ tenetur ex perſona ſerui. ⁊ pater ex filij perſona. vt. ff. titu. j. l. cum filio. §. deniqꝫ. vnde patet ſeruũ adeuntem naturaliter teneri pro eo qõ rogatus eſt dominus: ſi ergo liber factus adeat tenetur ciuiliter ⁊ naturaliter quaſi liber adeundo contrahere videatur. vt. j. quibus ex cau. in poſ. ea. l. apud iulianum. §. fi. ⁊. l. ſeq. Reſpon. ſi rogatus eſſet et adiret in ſeruitute naturaliter teneretur: ſed cum dominus ſit rogatus: ſeruus adiens vtili obligatione naturali (vt ita dixerim) tenetur. z ciui livili tenetur adiens liber. Aſo.

5 ¶ Jtaqꝫ. quia equum eſt aliquam actionẽ dari: cũ ſeruus gaudeat teſtantis voluntate licet non ſit rogatus: ⁊ ita ſoluitur contrarium quod eſt. j. ti. j. in. l. j. §. fi. ⁊ no. ff. l. prori. §. fi.

a ¶ Utilis actio. quia de rigore alia actio deficit. Accur.

S Jheres. ¶ Caſus. Inſtitui mibi heredem ⁊ tibi legaui fundum: heres ignorans fundum tibi legatum eum vendidit ⁊ pecuniaz conſumpſit in meum funus: certe tenetur legatario act. in fac. vt de boc conſeruet eum indemnem: non autem tenetur actio, ad exhibendum. Viuianus.

b ¶ Nec dolo. nec culpa. alioquin contra. vt. C. ad exhiben. l. exhibitionis. Accurſius.

c ¶ Conſulitur. de equitate. ſic ergo nõ diſtinguitur fuerit ſciẽs vel ignorans. vt inſtitu. co. §. ſi heredis. ⁊ eſt ratio: qz cõmodum habet a defuncto. als ſecus. vt in argu. contra. ff. de condi. indebi. l. ſi in ſumma. §. pe nulti. Item contra. ff. de reli. l. ſi plura. §. fina. Solu. ibi. et facit in eodẽ titu. l. ſi quis. ⁊. l. ſi. §. ſi heres. ⁊. §. fina. ⁊. ff. titu. j. l. ſi heredis. et. l. cẽtera. §. fina. et. l. ſi quis. ⁊. l. quid ergo. §. penulti. et. j. eodem. l. meuius. §. in fundo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

† Verba ens̄ctiatiua fafficiūt ad fideicōmiſſum: ſed an ex ſola ſcriptura poſſet fideicōmiſſum valida ri: dicẽ nõ ſufficeret p b.al.in.l. cuy virũ. in vlt. col. ℣. item no. conſulẽdũ eſt. l. Q. defi deicō.

QUm proponebatur.¶ Caſus. Filiũ meũ impuberẽ inſtitui mihi heredẽ: ei pupillariter ſubſtituititiũ ſeptimoniũ: eoſdẽ adiuncto ſubſtitui: poſtea dixi: ſi nõ eritis heredes filij mei ei fideicõmitto/ vtvobis det fundũ ſemptoniani: in eo fundo vos adiunicẽ ſubſtituo: et oĩa hec ſcripſit tabellio preter ſubſtitutionem in fundo factam: illam dimiſit: q; non fuit recordatus: poſtea dictus pupillus excẽſit pubertatẽ: etatẽ. ſicq; euanuit ſubſtitutio: volum fundũ puberes factus dicto titio/ et ſemproniõ reſtituit: titi? poſtea deceſſit ſine filijs: venit ſemptonius: et querit vtrũ poſſit petere partem fundi: et ſubſtitutio ne que fuit dicta: non tamen ſcripta: Et dicitur ei q; ſic. dũmodo probetur eſſe dictũ. Vel dic vt in glo. ſeq. Uuianus.

QUm proponebatur[a] ſcriptura[e] fidelicõmiſſi q; ꝑ pluribus ſub conditione fuerat relictum per errorẽ omiſſam mutuaz ſubſtitutionẽ quã teſtator in ſecũdis tabulis cũ eoſdem ſubſtituerit[c] expreſſit: diu? marcus: et commodus imperatores reſcripſerũt voluntatẽ manifeſtã videri mutuefacte ſubſtitutionis: etſi[d] in cauſa fideicõmiſſi vbicũq; precaria voluntas[e] quereretur[f]: coniectura[g] potuit admitti.

Si legatur vniuerſitas augmentum et diminutio contingens etiam vnio teſtatore ad legatarũ pertinet. b.d. Bar.

I dem. Ler. lxvii.

POeculium legatum augeri et minui[h] poteſt: ſi res peculij poſtea eſſe incipiant aut deſinant[i]. Idem in familia erit: ſiue vniuerſam familiam ſuaz ſiue certam veluti vibanam[k] aut ruſticaz legauerit. ac poſtea ſeruorum officia[l] vel miniſteria mutauerit[m]. eadem ſunt in lecticarijs aut pediſſequis legatis.

Si legatur res ex pluribus corporibus conſtẽs: ſi extinguit q; ibi eſt principale perit legatum. b.d. Barto.

¶ Quadrige legatum equo poſt ea mortuo[n] perire quidaz ita cre-

dunt: ſi equus ille deceſſerit q; demonſtrabat[o] quadrigã. ſed ſi mẽdio tpe diminuta ſuppleatur: ad legatarium pertinebit.

Si legatũ relinquitur ab vno ꝓb cõditione que ex eius perſona dependet: ſi legatum tranſferatur ad alium nõ tranſferẽt conditio. b.d. Barto.

¶ Titio ſtichus legat[p] poſt mortem titij libertatem accepit: z legatum[q] adita hereditate[r]: z liber tas poſt mortem titij competit. Idẽq; eſt[s] z ſi mortuo tẽ titio liber eſſe iuſſus eſt. ſi tñ titio ex parte hered̃ inſtituto ſeru? legatus[t] ſit: z poſt mortẽ eis liber eſſe iuſſus fit: ſiue adierit hereditatem titius/ ſiue non adierit[u]: poſt cuius[v] mortem libertas ei data eſt eo defuncto libertas competit.

Debitor partis fundi ſi creditori ſub eadem conditione qua debebat legauit: intelligitur aliam partẽ non illam quam debebat legare.

I dem. Ler. lxviii.

MEuius fundum mihi ac titio ſub ꝯditiõe legauit: bere aũt ei? cũdẽ ſub eadẽ conditione mihi legauit: verendum eſſe iulianus ait ne[x] criſtenne cõditione pars eadem[y] ex vtroq; teſtõ mihi debeat: tamẽ voluntatis[z] queſtio

bere ditatẽ ſiue non. dũ tamen coberes eius adeat. z. b.d. Uiuia.

i ¶ Minui. etiam vinente teſtatore. Accurſius.

k Deſinant. diſtinguit. vt infra. c. ſi peculiũ. z. j. de pecu. l. l. deniq;. §. ſi. z facit. ſ. de pecu. l. peculium.

l ¶ Urbanã. qõ dic vt. j. deverb. ſig. l. vibana. z. j. ti. j. ſeruis vibanis.

m ¶ Officia. differentiam inter hec duo vide. ſ. ꝙbus mo. vſufruc. amit. l. ſi cui. z facit. j. de adi. le. l. ſi filio. i. relꝓ. Accur.

n ¶ Mutauerit. in perpetuũ non adtpe. vt. j. ti. j. l. ſi fundum. z. l. ſi ita.

o ¶ Mortuo. teſtatore vino. ſecus ſi poſtea. vt. ſ. ti. j. l. ſi ita. §. ſi domus. z. l. grege. z. l. ſi ex toto. z. l. ſi grege. z. l. qõ in rerum. §. ſi quis. Accur.

p ¶ Demõſtrabat. qi erat magiſter quadrige. imo demonſtrabat: quia erat de ſubſtãtia quadrige ſa cte a teſtatore. ſecus ſi legaſſet quadrigã conficiẽdam ex equis teſtatoris nõ nominatis: qi genus nõ põt perire. ✚ vt. j. ad leg. fal. in rõne. §. ſi vero argenti. Sed cur aliud in peculio. vt. ſ. in principio. Quid ergo eſt. z. l. ſi aree: Reſpõ. quia quadriga deſinit eſſe. Mortuo. vt. ſ. g. mo. vſufruc. amit. l. q ta men. §. ſi. z. l. miſi. z facit. j. de condit. z demon. l. ſi lie. §. fin. z. ſ. ꝓto ſo. ſi id quod. Accur.

✚ Sic. C. ſi cer. pe. l. inc. cẽdũ dũ ſic genat. vide glo. fing. in §. hacten. inſti. de gra di. affi. ter. in. c. nõ vꝫ. de cõſang. et affi.

q ¶ Libertatem. hec ſunt verba teſtatoris. z dic accepit a teſtatore. Accur.

r ¶ Et legatũ. hic incipit reſpondere ſic. et ie. z. ct qõ dicit z legatum: ſub. §. ſtichi reliqui titio: z ita nõ eſt cõtra qõ legitur. ſ. titu. j. l. ſi poſt mortẽ. §. ſed ſi ſeruo. z. §. vſq; adeo. Si aut dicere ei libertatem z pecuniariũ legatũ relictũ ſeruo poſt mortẽ titij/ nõvalet pecuniarium. Vel aliter ibi ab alio legatũ ab alio libertas fuit relicta. hic ab eodem: ſi intelligas ſecundo modo. Jr. tamẽ dedit multas ſolutiones que nil valent. ſ. ſi titius fuit neceſſarius: vt ibi. poſtea z c. vel bi cre alienafuit legata ſeruo/ ibi teſtatoris. Itẽ ſ ad hoc principi. z ſi. bui?. §. ſ. titu. j. l. ſi poſt mortẽ. in fi. ¶ Solu. vt ibi. Additio. Dic ꝙ ibi fuit relicta libertas ꝓ fideicõmiſſum. z hoc tenet Dy. fm Bart.

s ¶ Mereditate. eius qui ſtichum legauit. Ro.

t Idemq; eſt. qõ dixi poſt mortẽ titij. hoc tñ hic plus ꝓ. §. ꝙ hic etiaz viuo titio moriendo tñ cõpetit libertas. vt. j. de ma. teſt. qui duos. §. j.

v Legatus. i. relegatus. Accurſius.

r ¶ Non adierit. alius tamen aduit. vt. ſ. de teſta. tu. l. ſi nemo.

y ¶ Cuius. ſcz. titij. z facit. ſ. eo. l. ſi idem ſeruus.

MEuius.¶ Caſus. Meuins inſtituit heredẽ ſemproniũ: z mihi z titio legauit fundũ ſub condi. z ita debemus habere quilibet dimidiam ſempronius here inſtituit ſibi heredem gaium: ab eo legauit mihi eundem fundum: z ſub eadẽ conditione: modo eſt queſtio an partem tantũ legata mihi in primo teſtamento poſſim habere ea aliam/ et eſtimationem illius que iam mihi relicta erat: Et reſpon. q; heres meuij videt ſenſiſſe tñ de alia. z ita heres heredis meuij. f. gaius tenet mihi ad aliam z titio cui ipſa erat legata dabit eſtimationem. nam nõ erat ſoluti adhuc a ſempro. legatum mihi z titio ex teſtamento meuij. Itez debebit mihi illam partem que mihi erat legata in teſtamento meuij q; non erat adhuc ſoluta vt dictũ eſt: z eius eſtimationẽ non debebit iterũ ex teſtamẽto ſui teſtatoris. ſ. ſemproniꝭ heredis meuij. z hoc ideo: quia incredibile videtur vt eadem portio bis eidem debeatur. hoc dicit vſq; ad. §. ꝙbus. Uinianus.

z ¶ Actitio. ac ꝓto etiam. non autem habeas a titio.

a ¶ Ne. id eſt an.

b ¶ Pars eadẽ. i. ex vtroq; pars eidẽ: vt cõſuꝫ ponatur z cõiunctiue. i. vna dimidia ex vno/ z alia dimidia ex altero.

c ¶ Voluntatis. licet eam ꝓ iuris queſtionem poſuerit in facto. tamẽ qõ ignoti eſt conſiſtit. verius tamẽ eſt vt attendã quid magis preſumatur. preſumam enim alterum magis. nam z c. Vel ſic bene dixi. Voluntatis eſſe queſtionem: cum vtrũq; teſtator poſſit velle. et ꝙ eadem ex vtroq;

vel ex vno

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vel ex vno vna: ex alio altera. 7 magis videt vltimū nam 7c. et ſm. B. ponitur. nam contimatur. ſed. R. ponit pro certe.

a ¶ Illā incredibile. poſſibile eſt. vt. ſ. de fideiuſ. l. beres a debitore. §. nō eſt. Azo. hꝫ ſit arg. contra. ſ. de vbo. oblig. l. qui bis. §ꝫ exponē vt ibi. Additto. Dic ꝙ alia res eſt in ſcō legato ℣ in primo ſm Bar. bic.

b ¶ Parte. cuius eſtima tio preſtabitur.

c ¶ Sanc. pts denuo gra nari beredē circa eādem rē. ſic obſtat cōſtitutio. vt. ſ. de lega. i. l. plane. §. ſ. ſed bic rñ. Itē 7 nō circa idez bic dicit. ſed circa aliā partē nō prius legatam eidē. Accurſius.

d ¶ Corp⁹. ab vno quod ipſe qui legat facere poteſt. non autē beres eius qui eſt debitor legati. et boc eſt debitor. autez 7c. ne ergo ſit inutile facta re latione ad partem debitam referatur legatus ad alterā nō debitam. ſic. ſ. titu. i. l. ſi quādo. in prin. et. ſ. e. tit. l. titia. §. i. Vel dic nō obſtat buic. l. con ſtitutio. ſed nec ꝙ debitum alias legauerit: ad ſ debitor autem 7c. facit. ſ. de inſtitu. l. in eum. §. ſ. taberne.

e ¶ Unū teſtamentum. i. vnius hominis teſtamētum: nam ſi idem plura fecerit: 7 in eis ſepe idem corpus legauerit: idem erit. vt. ſ. ea. l. §. eum.

f ¶ Debitor autem. vt beres meuꝫ erat.

g ¶ Plus ſit. qō quattuor modis attēdit. vt inſti. de act. §. plus. Itez 7 quto mō. vt. ſ. ti. i. l. ſi creditori. §. idē. 7 facit. ſ. tit. i. l. bmōi. §. i. 7. ſ. de do. pte. l. i. 7 de lib. le. l. ſi idē. 7. ſ. ti. ſ. l. mutu. et inſti. e. §. ecōtrario.

b ¶ Legati futurum eſt. q. d. nullum.

¶ Duobus teſtamētis. §ſ. Caſus. Meuius habebat partem in fundo aliquo. primus eam mibi legauit in ſuo teſtamento. 7 ſimiliter ſecūdus in ſuo teſtamēto legauit mibi eandē partē. 7 ita dixit quilibet teſtator. Lego tali partē meuꝫ quā habet in tali fundo. certe ſoluta parte meuꝫ et vno teſtamento et alio non poſſum petere. qz ſublata eſt obligatio et vtrozꝫ teſtamēto p ſolutionē eius qō debebatur. nec renaſcitur poſtea licet alienum mibi ſolutū. ſecus ſi primus in ſuo teſtamēto legauit mibi partē fundi ſimpliciter 7 ſimiliter ſecūdus. boc non addito quę meuꝫ eſt. qz tunc licet pars meuꝫ mibi fuerat ſoluta. quā. ſ. habebat pro indiuiſo et teſtamēto primi: nō ꝓpter hoc eſt liberatus beres ſecūdi. cū non poſſit dicere ꝙ illud qō mibi debebat fuerit mibi ſolutuꝫ. quia tenebat mibi ad partē ſimpliciter / non ad partē meuꝫ. 7 plus dicit ꝙ ſi alienauero partem ſolutam mibi pro indiuiſo: illa eadem poterit mibi ſolui. Poſtea reſpōdet tacite obiectioni que ſibi poſſet fieri. diceret ēm quis ergo due lucratiue cauſe in eādem rem concurrunt: quod eſſe nō debet. ſed reſpōdet ꝙ non concurrūt in eādem rem que ad oculum poſſit demonſtrari de qua regula intelligitur. vnde eadē pars dicitur eſſe ſoluta quo ad iuris intellectū non quo ad oculum. qz iuris intellectu nō dicit dominiū cuiuſdē fundi. i. certe partis fundi habuiſſe legatarius qui alienauit. 7 beres qui nō ei ſoluit. 7 boc quando pars erat indiuiſa. ſi diuiſa eſſet ea ꝙ ſoluta fuit mibi legatario et teſtamēto primi: et alienata fuit poſtea a me illa pars non poſſet mibi ſolui ex teſtamento ſecundi. quia iam poſſet oſtēdi res in qua cōcurrūt due cauſe lucratiue. vt. ſ. de vbo. ſi gni. recte. §. quintus. ita ergo eſt ꝙ eadē pars indiuiſa poſt ſolui ex teſtamento duoꝝ que pars fuit legata ſimpliciter. ſecus aūt eſt quādo bomo legatur mibi in teſtamēto duoꝝ. qz ſi ſolutus fuit mibi ſticbus ex teſtamēto vni⁹ ex alio nō pōt mibi ſolui ille idē. 7 idē in ſtipulatione. nā ſi duo promiſerūt mibi bolem. 7 vnus ſoluit ſticbum alijs eūdez ſoluere non poteſt. 7 redit ratione quare. qz vbi ſoluitur ſticbus ex legato vel ſtipulatione ille videt ab imitio debitus. 7 boc dicit ibi: hominis ēm 7c. et ſubaudi vt ſit bona ratio 7 ad oculū pōt demonſtrari res in qua due cauſe lucratiue concurrunt ſi alius eundem ſolueret. qō eſſe non debet. vnde ſicut ille qui promittit hominem non poteſt illum qui tempore ſtipulationis eſt ſtipulatoris ſoluere. ita nec illū qui poſtea factus eſt ſuus licet alienare. Azuianus.

i ¶ Duobus teſtamētis. i. duoꝝ. ſ. titū. 7 ſempronij.

k ¶ Meuij eſt. habebat ergo meuius fundum cōmunem cum alio pro indiuiſo. Accurſius.

l ¶ Obtingere. propter regulam. ſ. de actio. et obligatio. l. omnes. et inſtitu. eo. §. ſi reo.

m ¶ Poſtea. bene dicit poſtea: quia ſecus forte ſi alienetur viuēte teſtatore altero ex eis ꝙ teſtamēto non eſt ſolutum. quia tunc ex eius teſtamē to ſolui poterit.

n ¶ Parte. ſcz ſoluta.

pars[p] fundi ſimpliciter non ꝙ me uij fuerit legetur[q]: ſolutio poz nō perimit[r] alterā in actionem: atqꝫ etiam banc eandem[s] partem alio quo modo ſuam[t] factam poterit alter beres ſoluere: neqꝫ plures in vno fundo dominium iuris intellectu nō diuiſione[v] cozporis obtinent. non idem[v] reſpōdetur cum duobus[x] teſtamentis generaliter homo legatur[a]. Nam qui[b] ſoluen te altero legatarij factus eſt (ꝙ uis poſtea ſit alienatus) ab altero beredē idem ſolui non poterit. Eadem quoqꝫ ratio ſtipulationis[d] eſt: hominis enim legatum oznationis[e] compendio ſingulos homines ꝛtinet[f]. vt quod ab initio non conſiſtit in bis que legatarij fuerunt/ ita fruſtra ſoluitur cuius dominiū poſtea legatarius adeptus eſt: tametſi legatari⁹ dominus poſtea eſſe deſinit.

¶ Si res legata traditur non perfecte: actio ex teſtamēto adbuc durat ad ipſam. Bartolus.

o ¶ Semel. ſolutione ab vno facta ſm quoſdam.

p ¶ Extincta. ſic. ſ. de ſol. l. qui res. §. ream. et de verbo. obliga. l. inter ſtipulantem. §. ſacram. circa princi.

q ¶ Si pars. dimidia ſi aliud non liqueat. vt viceſimam. vt. ſ. de verbo. ſig. l. nomen. §. ſ. vel dic pro indiuiſo.

r ¶ Legef. puta dixit vn⁹ teſtator lego titio medietatem fundi comeliam. 7 alter teſtator eodem mo do dixit.

s ¶ Non perimit. 7 eſt ratio quia ſoluta pars ab vno non erat ab altero debita illa eadē pars ſoluta. quia ſi eſſet ab eodē debita: illa pars iam eſſet ſublata ſolutione ab vno facta: quia non poſſunt due lucratiue cauſe in ea dem perſona concurrere. vt dicta. l. omnes. 7. ſ. ſi pars bere. pet. l. ſ. §. ij. 7. ij. 7. ſ. ſtatim. ibi: neqꝫ plures 7c.

t ¶ Banc eādem. male di cit banc cum per banc: id eſt banc cum per hanc: id eſt per dictionem banc corpus viſibiliter 7 pro diuiſo debeat oſtēdere. dic ergo banc eandē ſcz iuris intellectu 7 p indiuiſo. 7 boc eſt quod ſubditur neqꝫ plures 7c. Boc modo dixi ſolui poſſe eandem partem iuris intellectu non facta demōſtratione ad corpus: quia non poteſt dare aliquam partē vt dimidiam inſolidum: neqꝫ enim plus 7c. id eſt legata riius cui pars ſoluta eſt: 7 alter beres qui nō ſoluit aliquid: 7 ſic eſt quaſi conſocius collegatario: 7 repete neqꝫ obtinent dominium in vno fundo vel parte aliqua fundi inſolidum vt poſſit bic vel ille dicere: bec pars tantum mea eſt non tua. non obtinēt quidem iuris intellectu: tus cū intelligit quęcūqꝫ habere dimidiā indiuiſibiliter in qualibet parte que poſſit oſtēdi non facta diuiſione: 7 ſic non offenditur regula. ſ. de actio. et obliga. l. oēs. cum non poſſit deſignari ad oculū pars in qua due cauſe lucratiue cōcurrant: alioquin facta diuiſione ego meum: tu tuū dicere poſſumus. vt. ſ. de vbo. ſig. l. recte. §. quintus. 7 tūc offenderet regula ſi eādem partē diceremus ſolui poſſe. 7 ſm boc ſubauditur ibi: neqꝫ ēm 7c. vel dic ſm. R. neqꝫ 7c. ſcz ob boc ꝙ diri eandē partē ſolui poſſe. nam intelleri de parte indiuiſa que ſenſu pcipitur: non oculo videt: nec enim videri pōt. 7 ita nō ſubauditur ēm ibi: neqꝫ plures 7c. 7 facit. ſ. cōmo. l. ſi vt certo. §. fi. 7. ſ. de caſtrenſi pecu. l. pe. §. pater. 7. ſ. tit. ſ. l. nō quocūqꝫ. in prin. Accurſius.

v ¶ Suam. alterius beredis.

x ¶ Non diuiſione. ſcz facta.

y ¶ Non idem. ſcilz quod dixit quando ſimpliciter pars fuit legata. Sed certe immo idē: quia ſicut. ſ. ita nec bic vno ſoluēte liberat alius. eſt tamen bic aliud: quia ſicut bomo q ab vno mibi ſoluit ſi deſinat eſſe me? non ſoluetur ab alio: quia oſtēdi poteſt bomo ad oculum in quem concurrit buius cauſa lucratiua: vnde 7 ſolutus videtur in obligatione ſolus fuiſſe 7c. nō alius: 7 boc eſt hominis 7c. ſ. pars fundi ſoluta nō pōt oſtendi. vnde nec fuiſſe videtur ex cauſa lucratiua debita vnde eadem ſolui poteſt. Azo.

z ¶ Duobus. id eſt duoꝝ.

a ¶ Legatur. eidem.

b ¶ Nam qui. puta ſticbus.

c ¶ Alienatus. a legatario.

d ¶ Stipulatiōis. puta ſi ſm ſtipulatis ſiliter a te bolem in genere et ab alio ſtipulat⁹ ſm ſimiliter bominē in genere. aliud autē ſi ab vno eſſem tm ſtipulatus: qz poterit ſolui qui me? fuerit. vt. ſ. de ſol. l. q dece. §. ſticbum. 7. l. ſi quis duos. §. ſunt cōtra. Vel dic bic de rigore ibi de equita te. dicit ēm ibi in ipſa. l. qui decem.

e ¶ Orationis. ſ. ſi homo legetur. bic ēm eſt 7c.

f ¶ Hominēs cōtinet. ꝙtum ad ſolutionē: qm̄ quilibet in ſolutione eſt: non aūt ꝙtum ad obligationē. vt probatur. ſ. tit. ſ. l. cum incertus cum faciat ibi ſimilitudinē inter legatū hominis in genere: 7 legatū ſticbi. 7 ſic nō obſtat. ſ. de pac. l. ſi vnus. §. ſed generaliter. ſecus dico cum quis

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

+ Alis incipit: aut ptor

promittit stichum aut pamphilum sub alternatione: quia vterq; est in obligatione. licet quidam contra. vt.ff. de mino. l. 7 ff. fine. + 7. j. deverbo. oblig. l. si duo. Alij dicunt cõtinet. i. continuisse videtur: etiam quo ad obligationem facta solutione eius qui solutus est.

¶ In fundo. ¶ Casus. In testamento meo legaui tibi fundũ. 7 heres meus non iussu meo: sed suo arbitrio sepeliuit in eo mortuum: 7 sic aliena tus videtur. quia incipit in nullius bonis esse. petit legatarius estimationem fundi. certe dz estimari fundus ꝓ̃m quod valebat anteq̃ fieret religiosus. vãlebat eñ non plus ante. Quid si heres meus soluat legatario dictum fundum ita religio sum factum: certe adhuc poterit peti fundus per legatarium. et consequetur illud in quo deterioratus est fundus propter sepulturam. ¶ Ẽ ꝗ. Justitui mihi plures heredes in testamẽto: 7 ab vno eorum titio pone legaui meuio fundum. et postea feci codicillos in quibus gr̃auaui omnes heredes meos vt darent eidem meuio eundẽ fundũ 7 anteq̃ codicilli aperirent meuius legatarius egit contra titium heredem solum in testamento grauatum. 7 fundi legati estimationẽ ab eo consecutus fuit. postea codicilli fuerunt aperti: vult meuius legatarius ab omnibus heredibus petere fundum predictum. 7 ab omnibus eius dominum consequi. certe bene potest hoc facere pro parte coheredum illius qui soluit eius estimationem. non autem pro parte ipsius soluentis. Et est ratio extra litteras quare pro parte alioꝝ possit dominium querere. quia ille heres qui soluit potest cõdicere ab eo legatario estimationem legate rei pro partibus coheredũ suorum. vt.ff. de pact. si cum te ex causa. Ratio autem quare non possit habere dominiũ rei dicte pro parte illius coheredis qui soluit ei estimationem est in littera: quia nõ credimus testatorem voluisse sepius eidẽ eãdem rem legare q̃uis scripserit eam ei in testamento et codicill. ficq; vsus fuerit pluribus speciebus. sed credimus q̃ circa eãdem rem locutus fuit sepius. b. d. vsq; ad. ¶. fundo.

a ¶ Sepelierit. suo arbitrio non testatoris.

b ¶ Totum precium. vt appareat quãto minus valeat propter sepulturam. sic. ff. de. her. i. meuius. ¶. fi.

c ¶ Solutus. pro parte que supererat. Vel dic totus licet inefficaciter quo ad religiosam partem.

d ¶ Ex testamẽto. imo in factũ. vt.ff. de l. si heres rẽ. q̃ est ℨ. Sol. bic aliꝝ bi poterat cõmodũ inferri. vnde quasi dolo desiit possidere: aliogn mo ro iure liberatus est: sed si fit solucõo agit in factũ: vt ibi. ff. de relig. l. pen. in fi. 7. l. at si quis. ¶. sed si res legata.

e ¶ Locũ. locus est pars fundi. vt. j. de vb. sig. l. locus. 7 no. q̃ caute dicit ꝑpter parte peti totũ. soluto tñ q̃ deest cõtingit liberatio: 7 est idez vbicũq; in re soluta aliqd deest: vt h erat. 7. j. de solu. l. etiã. vel cautio q̃ rẽ soluta respicit. vt. j. de vb. ob. l. iulianus. ¶. j. fecus si pars soluit integre quia in ea parte contingit liberatio: sine speciesecerta sine quãtitas debeatur: licet fecus sit in genere. vt. j. de solu. l. si stipulatus. 7. j. ca. l. ¶. fundo. 7. C. de reb. alie. non alie. l. fi.

f ¶ Alienatum. dedicando. vt. C. de re. alie. non alie. l. fi.

g ¶ Rei legate. Rũgd hic solus grauatus posset rẽ bereditariã insolidũ prestare 7 fi aliꝝ nõ essent grauati quasi videatur sibi ꝓlegata: an habeat sibi necesse dare estimationẽ partiũ aliorꝝ? Rñ. satis est si ꝑ portiõe sua tantũ prestet. vt. ff. ti. j. l. si fundũ. ¶. si libertus.

h ¶ Abstulit. i. accepit. sic. j. de fur. l. qui vas. j. rñ.

i ¶ Codicillis. in quibus oẽs grauaui heredes.

k ¶ Ab oibus heredibus. nũc respõdet nõ queri dominiũ ab oib⁹. nec eñ querit ꝓ parte eius qui prestitit estimationem fed aliorꝝ: vt pote cum estimationem condicere quasi indebitã ꝓ̃ partibus aliorꝝ possit q̃ soluit. vt. ff. de pac. l. si cũ te ex causa. Alꝫ. o. fi. sit aliꝫ vel dimitteret solutã: vel soluent si nõ soluerunt: sed videtur q̃ nec ꝓ̃ partibus aliorum possit peti. vt. ff. ti. j. l. fitibi. ¶. j. ꝫta. Solu. bic ꝑponte fuit solutum. Item videtur q̃ etiam ꝓ̃ parte primi trãseat dominiũ: cum aut sciens se nõ debere soluit: 7 non condicit: aut errãdo credẽs se debere/ et tunc transit fed condicit vt indebitum vel sine causa. Rñ. non trãsit irrenocabiliter: fed pars aliorum sic.

l ¶ Uteretur. q: fecit testamẽtum 7 codicillos.

m ¶ Eãdem rem. 7 non ꝓsumitur q̃ hoc facere voluit: posset tamen fi vellet. vt. ff. ti. j. l. quid ergo. ¶. j. Sed cõtra videtur. vt. ff. de ꝓba. l. quinquaginta. fed ibi quãtitas. bic species. vt arg. ff. ti. j. l. plane. ¶. j. Itẽ videtur solum primũ teneri. vt. ff. de. o. l. cũ vno. 7. l. legatorũ. ¶. qui plures. Sol. ibi verbũ oẽs referẽ ad designatos in testamẽto: bic non potest referri: q: vnus solus erat in testamẽto grauatus. vnde cum plurale circa eũ restringi nõ posset merito applicat ad oẽs: vt bic. 7 facit. C. de legat. l. cum quesito. Additio. Justam solu. glo. sequitur Bar. posses tñ aliter dicere: scilꝫ q̃ ibi in codicillis non fuerunt grauati oẽs licet oẽs fuerint scripti fm eũdẽ Bar. Sol. tamen glo. est melior.

nutus iure vsufructus vel pignoratus: vel ab alio possessus: secus si alteri ferniat. Itẽ non valet legatum rei mee ꝓpter seruitutem alij debitam. Bar.

¶ Fundo legato si vsufructꝰ alienus sit: nihilominꝰ ab heredeꝰ petendus est. vsufructus enim et si in iure 7 non in parteꝰ cõsistit/ emolumẽtus tamẽ reiꝰ continetꝰ cñ uero fundoꝰ relicto ob reliquasꝰ prestationes que legatumꝰ sequũturꝰ ageꝰ. verbi gratia si fundus pignori datus: vel aliena possessio sit. nõ idem placuit de ceteris seruitutibus⁹. Si† aũt res meą mihi legef: legatum ꝓpter istas causas⁹ non valebit.

¶ Municipibꝰ potest vsufructus reseruari: quia potest extingui. Bar.

¶ A municipibꝰ heredibus scri-

¶ Fundo legato. ¶ Casus. Fundũ meũ in quo titi⁹ vsumfruc. habebat tibi legaui. certe non solum ꝓpietatem fundi: ꝫ vsufru. ab herede meo petere poteres. Itẽ si census fundus esset per me obligatus vel esset eiꝰ alie nata possessio ꝓdvr̃iags ages cõtra heredẽ meũ. si autem seruitutes debebat alijs dictus fundus nõ tenebitur heres eum liberare: puta si debeat fundus titij seruitutẽ itineris aqueductus. Sed quid si titius predictus q̃ habet dictas seruitutes in fundo meo eum meũ fundũ mihi leget nunquid valet legatum ad hoc saltẽ vt videaneꝰ remisse seruitutes: Et dicit q̃ nõ: quia extra rem sunt dicte seruitutes. ¶ A municipibus. Justitui mihi heredes municipes alicuꝰ loci 7 ab eis legaui titio fundũ detracto vsufru. nunqd valet legatũ: Et videt q̃ non. q: municipes non videnf posse amittere vsumfru. vnde legatũ ꝓprietatis videtur inutile semp ab ea vsufru. absente: sed certe non est verum. q: municipes bene possunt amittere vsumfru. non vtendo. Auianus.

↑ Bal. facit ad ff in l. cũ aliena. C. ff. lega. 1 iruhit. C. de ꝓhen. emp. et vẽdi.

n ¶ Ab herede. passiue. quia legatarius petit. f. vsumfructum. i. vsufructus estimationem.

o ¶ Non in parte. f. ꝓprietatis. vt instit. e. ff. ꝫ si cui. Vel dic in parte. i. in ꝓprietate q̃ est pars dñij q̃ñz. que dic vt. ff. de vsufru. l. iiij.

p ¶ Rei. fcz ꝓprietatis.

q ¶ Cõtinet. f. vsumfructũ. ff fundi legatuꝫ cõtinet omẽ emolumentum etiã vsumfru. ergo vsufru. peti posset acti. ex testamẽto. vt. ff. de vsufru. leg. l. si tritio. 7. l. si alij. fed in casu seq. petit ipse fundus. 7 est ratio: q: in primo casu ꝓ parte cõtingit liberatio quasi in parte ꝓprietatis, in secũdo nõ. vt. j. de solu. l. si stipulatus. ¶. j. 7 no. ff. cõmo. l. iij. ¶. j.

r ¶ Fundo. f. testatoris. sed in alieno potest poni casus.

s ¶ Ob reliquas. ab vsufructu.

t ¶ Legatum. i. rem legatam.

v ¶ Agetur. ad ipsum fundũ. vt modo nota.

r ¶ Aliena possessio. i. alius possidet: 7 heres tenet dare possessionẽ legatario: alꝫ necre tradere videt. vt. ff. de act. emp. l. ij. ¶. j.

y ¶ Seruitutib⁹. ꝑdialib⁹. vt ob eas teneat heres si extraneo debeanf. nisi vti optum⁹ maximusq; legat⁹ est. tũc eñ liber tradi dz: vt h. 7. ff. tit. j. l. seruo legato. ¶. fi fundus. 7 arg. ff. de euic. l. qõ ad seruitutes.

z ¶ Res mea. ff. ergo erat testatoris vel aliena: bic legatarij.

a ¶ Istas causas. q: testator in ea habuit vsumfructũ vel aliã seruitutez psonalẽ. vt pote cũ plenã etiã sine legato sim habiturus ꝓprietatẽ illo mortuo fm. R. Idẽ dici põt in qualibet ꝓdiali seruitute que debet legãti in predio meo q̃ mihi legauit: vt bic innuit. 7 arg. j. e. l. cũ filius. ¶. dñs. Alꝫ. 7 fm boc referf bic ad primũ 7 ad primũ. Sed qd de medio. f. si ꝫ ius pignoris? videt idẽ q̃ non videat esse remissum: vt bic fm Alꝫ. sed ℨ fm ℨ. vt. j. de li. leg. l. j. 7. ff. ti. j. l. senatus. ¶. fi. sed põt dici bic de rigore. illas de eqtate loqui fm Alꝫ. Vel dic ff nõ referri ad pignus vel ad possessionem quã habet testator. aut ergo testator ꝫ ius in re vel ꝓ re legatarij: aut extra rem licet ꝓpter rẽ legatarij. si in re vt hypotheca: vel ius supficiei vel simile: vnde ꝫ vtilẽ in rẽ. 7 tũc valet legatum rei legatarij. vt. ff. ti. j. l. si domus. ¶. fi. 7. d. l. de li. leg. 7. ff. ti. j. l. si tibi homo. in ꝓn. Itẽ si ꝓ re. vt q̃ legatarius dz eam testatori ex vẽditione vel alia causa. 7 tunc idẽ. vt. ff. ti. j. l. apud. ¶. si titius. 7 arg. C. de ꝫ bẽ. emp. l. cũres. in tertio. q̃ eẽ rẽ puta seruitutẽ ꝑ qua habeo cõfessoriã ꝙ extra rem datur: ꝫ ꝓ seruitute rei inherẽti. 7 tunc sine personalis sit seruitus/ sine realis/ sine testator/ sine alius ꝫ hec iura in re legatarij nõ valet: vt hic. nã bic nõ facit vim qs habeat hec iura. ꝫ qđ dixerit valere qñ testator habebat. arg. ff. d. apud. ¶. titi⁹. Sed ibi erat ei debita. nõ aũt dicit habere ius i re. Itẽ ꝑ eis erat. ff. de ꝓtrahẽ. emp. l. q tabernas. 7 facit. ff. de euic. l. fed 7 si quid. ¶. j. 7. ff. e. l. is cui. 7. j. de vb. sig. l. recte. in ꝓn. 7. ff. de do. l. 7 eleganter. ¶. nõ solũ. 7. j. de do. prele. l. licet. 7. ff. ti. j. l. si res.

Legarian possit alicui res sua.

Non vtendo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Non vtēdo. vt. ṡ. de vsufru. l. v. Item ꝛ alijs modis vt per aratrū. vt. ṡ. quibus mo. vsufru. amit. l. si vsufru. Item centum annis. vt. j. de vsufru. lega. l. qui vsufru.

Unum ex familia. ¶ Casus Hic casus porrigitur vsqȝ ad. §. si rem tuā. ꝛ vsqȝ illuc multas format questiones. et casus primi respōsi talis est. Sempronius instituit heredē titium: ꝛ rogauit eū vt cū moreret idē heres restitueret fundum cornelianum vni de familia ipsius testatoris cui vellet idem titi⁹. et ei dedit electionē. certe debet eligere titius cui det cum credit se moriturū in breui. et si qd in suo testō leget illi quem elegit dictū fundū inutile est legatuȝ: q2 ex testō sempronij peti potest. Sed nunqd dicemus oino nō valere legatū quasi creditori relictum. an vero dicem⁹ valere propter hoc ꝙ titius pōt mutare electioneȝ: et sic non erit creditor ille q prius erat electus: ꝛ certe siue duret electio non poterit ex illo testamēto in quo datū est ei legatū ab herede petere. sed ex testamento sempronij siue aliū de familia eligat non poterit prim⁹ electus petere ex testamēto sempronij. neqȝ ex testō titij heredis sempronij. ꝛ capias versiculum itaqȝ si cū ꝛc. et legas vsqȝ ad. §. sed si vno. ꝛ postea reuertaris ad. §. si de falcidia. vbi ita querit. Nūquid vt habeat locum lex falcidia in dicto legato vel non habeat/ inspiciem⁹ bona sempronij testatoris an bona titij heredis qui elegit vnū de familia vt daret dictū fundū ſm ꝓceptū sempronij: ꝛ certe inspiciem⁹ bona sempronij. pinde em̄ oīa debēt ꝯuari ac si noīatim legasset semproni⁹ dictū fundū illi quē heres postea elegit. ꝛ heres nihil ei de suo dat ſ3 sempronius testator. modo vade ad. §. ſ3 si vno. ꝛ ita ponas ibi casuȝ. Pone eodē casu retēto ꝙ titi⁹ heres vnū ex familia sempronij instituit sibi heredē ꝛ dictū fundū extraneo totū legauit. certe nō videtur volūtati sempronij testatoris satisfecisse. vñ alij de familia illum fundū peteret si pars ei⁹ qui institutus est deducet ꝛ tāto minus alij petent. Quid si instituit dictus heres duos de familia sempronij ꝛ quartam partem dicti fundi extraneo legauit: et sic tres partes fundi in illa hereditate reliquit: ꝛ sic illi duo de familia heredes instituti ab herede habēt illas tres partes: certe alij de familia nō petent de illis trib⁹ partibus aliqd. sed de quarta extraneo p heredē relicta petent partes suas. Sed pone ꝙ dictus heres sempronij dictū fundum vni de familia sempronij reliquit ꝛ rogauit vt eū extraneo restituat. certe si tantū illi in alia manu reliquit ꝙtum predictus fundus valet/ bñ valet fideicōmissum: et nō aľs. ꝛ hec omnia locū habēt quādo ita rogauit sempronius testator heredē suū titiū. vt dixi in prin. l. Si autē dixisset ꝙ nō exiret de familia sua dictus fundus siquidem instituat titius heres aliquem de familia ꝛ roget eum vt dictum fundum alij det. illum fundum alij petent de familia. sed heres institutus ab herede tenet dare extraneo estimationem fundi. sed si heres sempronij non rogat illum de familia quē instituit vt extraneo restituat habebit fundum. sed cauebit alijs de familia ꝙ ille fundus de familia non exibit. nec alij prestabitur. ꝛ hoc vsqȝ ad. §. rogo. vbi ita ponas casum. Pone ꝙ dictus sempronius testator rogauit titium heredem suum vt dictuȝ fundum vni ex libertis det cui volet. certe potest heres eligere cui det: ꝛ tamē nullus ex libertis potest petere. ꝛ si ante moriatur heres ꝙ elegerit: omnes liberti petent fundū: vel etiam vnus: si vnus tm̄ existat. ¶ Si rem tuam. Institui mihi heredem titium ꝛ rem suā credens meam esse: legaui sempronio. certe bene valet legatum. ꝙuis nō valeat legatum si legem sempronio rem que nō est mea nec heredis ꝛ eā credo meam esse. ¶ Si omissa. Si instituo te heredem ꝛ rogo te vt hereditatem alij restituas: ꝛ rogo per alia v̄ba. certe bñ valet fideicōmissum. ꝛ de hoc ponit vnū exēplum. Ecce si maritus instituta vxore dixit. Nō dubito quin filijs meis hoc restituas. verba quidē huius habent pro fideicōmisso et filij possunt fideicōmissuȝ petere. sed vxor ea q̄ donauit sibi vir nō restituet filijs. nam donatiōes his verbis nō ꝯtinent: nisi maritus noīatim eā rogasset: de dictis reb⁹ donatis filijs restituēdis: q2 tūc bñ tenet. ꝛ. h. d. cū. l. seq. Uiuianus.

ptis detracto vsufructu legari ꝓprictas pōt: quia nō vtendo [a] possunt vsumfructum amittere.

¶ Iussus restituere vni ex certis cū moritur sufficit ꝙ eligat: ꝛ vsqȝ ad mortē potest variare. Bar.

Idem. Lex. lxix.

Unum [b] ex familia propter fideicommissum a se [c] relictum cum moreretur heres eligere debet [d]: et ei quē elegit frustra [e] testamēto suo legat: qđ postea ꝙ electus est ex alio testamento petere potest. Utrum ergo non constitit qđ datur: quasi creditori relictū [f]: an ꝙdiu potest mutari voluntas [g] non recte creditori cōparabit: siue tñ [h] duret electio fuisse videt creditor [i]: siue mutetur [k] ex neutro testamēto petitio cōpetit.

¶ Electus nō capit ex testō eligentis: ſ3 ei⁹ qui iussit restitui: ꝛ ſm illud falcidie ratio non minuitur: ꝛ vno electo ceteri excluduntur. Bartolus.

¶ Si de falcidia [l] queratur: perinde omnia seruabūtur ac si noīatim ei qui postea elect⁹ est primo testamento [m] fideicommissum fuisset relictum. nō enim facultas necessarie [n] electionis proprie liberalitatis beneficium [o] est. quid est em̄ quod de suo videt reliquisse: q2 quod reliquit omnimodo reddere debuit. Itaqȝ si cū forte tres ex familia essent ei⁹ q fideicōmissum reliquit eodē vel dispari gradu/ satis erit vni [p] reliquisse. nam postꝙ paritum est voluntati/ ceteri [q] conditione [r] deficiunt.

¶ Si vnus ex certis instituat ꝛ fundus extraneo legetur ab eo vēdicabit deducta ꝑsona heredis. hoc dicit Bar.

¶ Sed si vno ex familia herede instituto [s] ille fundus [t] extraneo relictus est: perinde fideicommissum ex illo testamento [v] petetur [x] ac si nemo de familia heredis heres extitisset [y]. verum is qui heres scriptus est ratione doli exceptionis [z] ceteris fideicommissum petētibus facere parteȝ intelligitur [a]. Nam que ratio [b] ceteros admittit/ eadem tacitam inducit compensationem.

¶ Si plures ex certis instituant ꝛ pars fundi extraneo relinquatur: illa vendicabitur excepta parte que institutis competeret. hoc dicit Bar.

b ¶ Unum. qñqȝ dignū. qñqȝ indignū. vt. ṡ. eo. l. cū quidā. j. ꝛ. ij. rñ. et dic ꝙ dicit testator: heres cū morieris funduȝ botrianū restituas vni de familia mea ꝛ vocetur testator sempronius heres titius.

c ¶ A se. herede.

d ¶ Debet. nō em̄ ✠ est in ptāte heredis an debeat: sed cui de familia debet. vt. j. §. si de falcidia. Accursius.

✠ Secus si nō possȝ apparere d mēte testatoris tūc ad heredem spectaret interꝑtatio. l. si quis seruū. §. sui iuris duos. ṡ. eo. et ibi Bart.

e ¶ Frustra. nam etiam si non legaret nihilominus ex alio testō aget. vt. ṡ. e. l. cum quidam. ij. rñ. et sic dicit supuacuū. i. nullum. vt. ṡ. eo. l. statuliberum. iij. respon.

f ¶ Relictum. qđ non valet. vt. ṡ. l. pri. circa prin. ibi: debitor aūt ꝛc.

g ¶ Uoluntas. in eligendo. Accursius.

h ¶ Siue tamē. nunc rñ. ꝙ nō valet tale legatum.

i ¶ Creditor. facit. j. ad. l. fal. l. pater filium. et. j. e. §. si duos.

k ¶ Mutetur. ꝛ alium eligat. nā primo electus ex nullo testō petet: aliogn si tm̄ mutet ꝛ neminē eligat huic cū ceteris competit petitio. vt. ṡ. e. l. cuȝ qdā. iij. rñ. est ergo ante mortē heredis in suspenso sit creditor an nō. ꝛ est sic. j. de reb. dub. l. q̄daȝ. S3 videt nō posse mutari. vt. ṡ. tit. j. l. hmōi. §. si sticħū. S. Solu. hic dixit cum moriet heres. Item hic electio persone legatarij. ibi rei legate.

l ¶ Si de falcidia. prosequitur superiorē materiā per multas questiōes: vsqȝ ad. §. rogo. et ideo nō est hic. §. nisi gratia euidentioris intellectus.

m ¶ Primo testamento. ideoqȝ primi testatoris noīe dūtaxat ꝛ ei⁹ bonis inspectis: non etiā heredis hoc legatum minuere valet lex fal. R. vt. j. ad. l. fal. l. pater filium. ꝛ. ṡ. de here. insti. l. asse. ꝛ. C. de iudi. l. apertissimi. in fi. ꝛ dic ar. quod ibi no.

n ¶ Necessarie. necesse hȝ heres eligere: vt hic. ꝛ. ṡ. in ꝑnc. hui⁹. l. ꝛ. j. de re. dub. l. vtrū. §. cū quidā. q2 si nō eligat primiores de familia venient. vt. ṡ. eo. l. cū quidā. iij. rū. ꝛ. §. fi. ꝛ. l. cū ita. §. in fideicōmisso. ꝛ facit. ṡ. de here. insti. in. l. si seruo fideicōmis. ꝛ ad silľ. l. iij. §. vtrum. ꝛ. ṡ. de vsufru. earum re. que vsu consu. l. tribus. §. illud etiam. ꝛ. j. de aqua quoti. ꝛ esti. l. j. §. penul. in fi. Accursius

o ¶ Beneficiū. hoc est non dr̄ hec liberalitas ꝓuenire ab herede: q2 tunc nō detraheret fal. sed modo detrahit. q2 nō prouenit ex eo legatū ꝛ hic subijcit quid est enim ꝛc. licet eligere possit.

p ¶ Uni. etiam vlteriori: q2 hic habebat electionem. vt. ṡ. e. l. cū quidā. si vero familie relictū esset priores in gradu peterent. vt. ṡ. eo. l. cū ita. §. in fideicōmis. ꝛ no. C. de verb. sig. l. fi.

q ¶ Ceteri. de familia.

r ¶ Cōditiōe. legati tacita: cum em̄ leget testator sic: vni de familia dato singulis si alteri nō dedit dare iussus videt heres. vt. ṡ. e. l. cū qdam.

s ¶ Instituto. a titio hēde rogātis. i. ipsi⁹ ꝑmi testatoris. ꝛ dic insolidū. at sequēs. §. si duos. in pte hereditatis ꝛ parte fundi ponit casum.

t ¶ Ille fundus. botrianus qui vni ex familia cū moreretur heres iussus est restituere. R.

v ¶ Ex illo testamento. s. primo puta sempronij.

x ¶ Petet. i. petēt alij de familia illa q nō sunt instituti heredes ab instituto herede rogati. ꝛ h̄ ꝓposita actione ꝑsonali ex testamēto: cū possent agere in rem ꝯtra legatariū extraneū possidentem.

y ¶ Heres extitisset. hoc videtur falsum. nam instituendo heredem videtur eum elegisse. vt. j. ea. l. §. sed ꝛ si fundum contra. Solu. hic recta via iuit ad extraneum: vt nec momento apud heredem maneat. vt. ṡ. de pecu. l. sed si dānum. §. j. ibi: licet nullo ꝛc. ꝛ. j. de fur. l. a titio. quod ibi est secus. Uel dic vt ibi.

z ¶ Doli exceptionis. q̄ trāsit ad legatariū si ꝯueniat ac. in rē. vt ar. ṡ. de pac. l. si tibi decē. §. pactū. heres aūt legātis ꝓ vna parte infringere legatū non pōt. vt. j. ea. l. §. si rem. Azo.

a ¶ Parteȝ intelligitur. i. vt habeat partes tm̄ viriles deducta parte instituti. et ad hoc facit quod no. ṡ. eo. l. si titio.

b ¶ Que ratio. Est autem hec ratio. quia de familia sunt et heres relinquit extraneo: ergo et ipse cum sit de familia admittitur. sic ergo parteȝ

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

facit. & hoc vocat compensationem: impropie tñ. instituto essi est obligatus sicut & testator erat actione ex testamento his qui sunt de familia: sed contra illi nullo modo instituto sunt obligati. nec tñ plures legatarij sunt inuicem obligati. sed si vnus totas rem possidet tenetur alijs rei vendicatione. non ergo potest dici compensatio: cum non sit hinc inde debitum. vt. ff. de compe sa. l. j. ponit ergo pro cõputatione. sic. ff. eod. l. titia. ff. q in vita. quidã tamen dicũt contrariũ: non tantes & dicẽtes hic com pẽsari qõ vtrigs debet in genere qõ satis ꝫcedi põt per. l. ff. de here. instit. l. q nõ militabat. j. ff. t. ff. si pars here. peta. l. j. ff. penul. lex tñ ista nõ probat hoc ff. Azo.

a ¶ Dontib⁹. trib⁹. Jo.

b ¶ Scripserit. titius rogatus restituere fundum bortrianum.

c ¶ Hereditario. i. Bipso q̃ fuit here des rogati nõ tñ ex ei⁹ testõ sed legatis scs testõ. vt. ff. e. l. j. in pn. Azo. melius ergo dixisset legatario. ff.

d ¶ Si alteri. q esset de familia. facit emi hic tñ generalis collatio q̃tũ ꝫ specialis. vt. C. de iure ciu. nup. l. si quis priorẽ. ff. incertũ. Sed arg. ff. auf. nunc autẽ ibi posita. que est in aut. de nup. ff. soluto. colla. iiij. Additio. Dic q il lud est speciale illud regulare. vt no. ff. de acgr. here. l. si gs mihi bona. fm Bar. hic.

e ¶ Do altera. f. quarta.

f ¶ Petent. f. si simul veniãt ad petitionem. aliosquin qñ sunt plures rei credendi qui in familia cõtinẽtur gradũ dignitate: & absentium existia causa rõne feruata. occupantis erit actio conditioqꝫ melior. vt. ff. eod. l. si titio. z. l. si quis titio. z. l. cum quidã. z. l. si tñ. et. l. omnia. z. j. eo. l. peto. ff. fratre. ℟.

g ¶ Cõpẽsatione. hoc exponevt. ff. pri. ff. nã z si cõueniant heredes rogati actione ex testamẽto. vel etiam rei vẽdicatiõe cũ nondũ traditerit extero: excipiẽt vt retine at viriles in illa quarta. Jtẽ z si extero est tradita: z ipe cõueniat rei vẽdicatione. qõ potẽ. vt. ff. eo. l. cũ pat. ff. libertis. excipiet ei persona heredum. z hoc no. ff. priori. ff.

h ¶ Ab extraneo. i. an extraneus petere possit.

i ¶ Dixi ita demũ. i. ita videl heres satisfaciẽs volũtati legãtis: ff. pptera ꝛc. qõ est verus si prior testator ita dixit: cui voles dato: secus si ita: me predium erat de familia. tunc em post mortem electi legatarij ceteri petunt. vt. j. in versi. petiturus ꝛc. Azo.

k ¶ Tantũ eidẽ. secus si min⁹. nã in eo qõ vltra est onerari nõ põt. qualiterqũq; varies. nisi in casibus duobus. vt. j. c. l. imperator. ff. si centũ. et. j. ad le. fal. l. sed si non seruus.

l ¶ Efficiat. cũ determinatione quã subijcit ff. siquidẽ ꝛc. f. qñ testator dixit fundũ cui voles: aut quibus er familia voles. si autẽ dixit ne fundus alteri aret extra familiã: tũc locũ hz. ff. q̃ si talia: vt nõ petãt illi de familia nisi mortuo scõo here de. i. gaio qui est vnus de familia.

m ¶ In expedito fore. q: tunc erit verum quod dictũ est. z fic est determinatio precedentis vt dixi. Sed ff. eo. ff. sed si vno. nã ibi titius videt elegisse heredem suum: z tãtũ ei relictũ est q̃ facit preciũ fundi. z plus: nec tñ extraneus fundũ sibi relictũ ab eo petere potest. z here⁹ immo et ceteri de familia petẽt. Sol. hic specialiẽ cõsulit mvnũ de familia legãdo vt extero restituat: ibi gener aliter instituẽdo heredẽ. argu. in auf. de nup. ff. soluto. colla. iiij. vnde ibi nullo modo tẽtit apud heredes. hic sic apud legatariũ. vt. z ibi no. qñqꝫ tñ tñ facit generalis collatio q̃tũ ꝫ specialis. z econtra: si ponas fundum in hereditate mansisse. vt. ff. e. ff. si duos. vel attende an propterea instituat aliquem heredẽ de familia: vel et legat preciũ fundi q̃ extraneo velit fundũ bortianũ dari an non. in primo casu satisfactum est testanti. in scõo non. qz alia mente: vt quia meruerat: vel cognatus erat: potuit eum instituere. z hoc est qõ dicit propterea tantũ ꝛc. z in hereditate presumã non propterea relictũ q̃ legat extraneo. alioquin non faceret partem alijs: qõ tñ facit. vt. ff. j. duos. at in legato semp presumã q̃ ꝓpter ea leget vt eum grauet de fideicõ. qz aliter diceret nullum cuꝫ alia rõne eũ grauare non posset. vt. ff. eo. titia. j. j. in fi. q̃ ratio i here de falsa est. Alij dicũt si ab instituto leget nullus est legatũ. vt. ff. secus si per fideicõmiss. ab instituto relinquat: vt hic. qz aliquo tempore fuit penes rogatum dominũ qõ disponeret: qz non differunt legata a fideicõmissis. vt. ff. ti. j. l. ff. C. cõmunia de lega. l. j. z. ij.

n ¶ Heredis. scilz rogatine de familia ereat. qz bere s reliqt vni de familia puta gaio: rogauit eum gaiũ vt extero restituat.

o ¶ Dnerati. i. estimationem fundi: quasi testator scz titꝰ scies reliquisset per fideicõ. rem alienam. vt C. e. l. rẽ alienã. z hoc tũc cum ceteri de familia petent. qõ qñ sit subjcit.

p ¶ Et primo testamento. scz semptonij.

q ¶ Eiꝰ. f. legatarij. f. gaij qui erat de familia etrogatus erat extero prestare: nam donec iste legatarius vixit cũ sit de familia nõ dz. z q̃ habere videt cũ alꝰ habeat ab eo: scz eo mortuo cũ extraneũ id est fideicõmissariũ relinqt successoꝛẽ: i ea re ceteri admittunt. possettꝫ et alit distingui. vt no. j. e. l. peto. ff. pdictũ in fine.

r ¶ Et ideo si. i. ꝗuis. q. d. multo magis sit ℔ cautio de qua hic subjcit vt in extraneũ conferat fm ℟. Vel lege fm Azo. si cõditionaliter: qz si rogauit heres titius cũ legatariũ q erat de familia vt extero restitueret: cessaret cautio. vt pote cũ in extraneũ cõferat er heredis expresia volũtate.

s ¶ Non conferatur. i. nõ rogauit eum qui erat de familia cui legauerat vt extraneo daret.

t ¶ Interpositis cautionib⁹. i. cautiõe. ad qõ. j. de au. z arg. leg. l. si vero. ff. fi. z. l. titia. Jtẽ facit. j. ti. j. l. pf. ff. ij. z de reb. du. l. vtrum. ff. j.

v ¶ Restitui. ipsi dãti. cũ dans sit de familia. aliogn caueret se restituturũ familie. vt. j. eo. l. peto. ff. fratre.

x ¶ Oõ ad verba. nõ tamen minus quo ad sententiam.

y ¶ Preferri. qõ est semper viuẽte rogato. vt. ff. ea. l. in prin.

z ¶ Datum est. i. dari potuit per electionẽ. vt. j. de statulibe. l. labeo. vel ponitur pro dandum.

a ¶ Unus. scz tantum.

b ¶ Sed oẽs petãt. si simul veniãt. quod dic vt. ff. e. l. cũ quidã. z. l. si tñ.

c ¶ Quod. sub. illud quod ꝛc.

d ¶ Datum est. ex primo testamẽto. voluit em vnũ eligi nõ oẽs dari precepit: sed qz nõ est electus oẽs petẽt. Azo. z facit. j. e. l. cũ pater. ff. de reditate. z. ff. rogo. z. j. ti. j. l. pater. ff. filiã. z. j. de reb. du. l. vtrũ. ff. j. z. j. de bo. lib. l. si filius. ff. cũ filius. z. j. vnde cog. l. i. ff. si quis. z. j. de iur. fisci. l. edicto. ff. idem. z. cum autem. z. ff. si pars bered. pe. l. antiqui. et ff. titu. j. l. si a pluribus.

e ¶ Non cogẽdi. nã in aliena locũ bz. vt bic subjcit. z. C. eo. l. cũ alienã. et de fideicõ. l predia. z. ff. ti. j. l. si quis inquilinos. ff. j. Sed arg. ff. ff. ti. j. l. si domus. ff. j. + z. l. non quocũq; ff. j.

f ¶ Redimere. qi erat extranei. bic autem ipsius heredis.

g ¶ Facultores. ideoqꝫ in re heredis est eadem facilitas. nam sicut ꝓpriam/ita heredis legare possumus. vt in stitu. eo. ff. non solum. z. j. de vsufruc. leg. l. fticho.

+ Solue vt ibi not. fm. Bar.

b ¶ Rei. scilicet legate.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Verba. ſolēnia q̄ olim exigebant: hodie nō. vt inſtit. de ſing. re. per fi. relic. §. fi. vel pone (ꝛ hec eſt melior) ſic: q̄ teſtator ſemplene relinqt fideicōmiſ. tta. ſ. heres meus per fideicōmiſ. fundum ſempronio: ſz em verbum dato vel eq̄pollens non ſit expreſſum: tamē qua ſcriptura congruit menti teſtatoris: ſicut ꝛ ea que debuerunt ſcribi tenet fideicō miſ. vt. C. de fideicōmiſ. l. i. ſic em eſt in inſtitutione. vt. §. de here. inſti. l. i. §. q neq;. ꝛ. §. ſinautē. et l. quotiēs. §. i. ꝛ. C. de teſta. l. errore. ꝛ l egatis. vt inſtit. eo. §. nſa aūt. ꝛ. C. cōmu. de lega. ij. ꝛ. §. ti. i. l. ſi in teſtamēto. Vel dic tertio: q̄ teſtator legauit chartas ſuas intelligens libros. nam ſignificatio verbi nō congruit ſenſui teſtatoris: ſed q̄ aliquo modo poteſt aptari tenet vt. ſ. titu. i. l. libro. §. q̄ tamen caſſius.

b Uror eius. heres inſtituta.

c Bonor. habitus a viro vrori. Additio. Flot. ex hac glo. nōcto tert. fm Bald. q̄ viri bonoꝝ vxores facit. ſ. de leg. iij. l. item in legato. Utrum aute debeant cōſidere in eorū vxoribus: dic q̄ ſic vt per hunc ter.

d Trāſacti. i. finiti per mortem. nō mala gratia: per diuoꝛtium.

e Qui melꝰ. i. bene: vel melius q̄ modo ipſa facere velit.

Prouidē tiaī armis religio ſi legibus eſt.

f Prouidentiſſimus. prouidētia in armis. religio in legibus. vt inſtitu. in pemio. in pn. ibi: viris religioſiſſ. ꝛc. z ibi ſum ma prouidentia.

g Verba. ſolēniaꝝ etiā cōſueta hodie. nā ola ceſſabant: ꝛ tñ valet: vt hic. et. ſ. titu. i. l. pāpbilo. ꝛ de adi. leg. l. alūne. Sed cōtra. ſ. e. l. cū pater. §. mando. Sol. ibi dādo filiū.

Itē ſ. j. titu. iij. l. generali. Sol. ibi. Itē. ſ. j. ti. i. l. pater filiū. §. pe. So. ibi. Itē facit. ſ. ti. j. l. z. ff. et. l. eo mō. ꝛ. j. l. peto. ij. ꝛ. ij. rñ. ꝛ. ſ. ti. i. l. filiuſfamilias. §. vt quis.

b Sequens. Extra bonoꝝ cauſam. immo cōtra cū rerum donataꝝ a viro in vroꝛē detur viro rei vēdicatio. vt. C. de rei vro. act. l. i. §. ta ceat. ꝛ. ſ. de do. inter vi. ꝛ vro. l. vtile. ergo ſunt in bonis defuncti. vt. ſ. de vbo. ſig. l. bonoꝝ. §. in bonis. Solu. quidā dicūt bic log de donatio nibus q̄ nō ſunt. pbibite iter cōiuges q̄ nō videt ex eo q̄ ſequit. plane ſi nolatim ꝛc. Nam nec in bis pōt nolatim rogare: miſi tantūdem ei dem. relinquat. vt. ſ. e. l. pri. §. ſed ꝛ ſi fundū. Dicergo extra cauſam bonoꝝ. i. q̄ ſeparata ſunt ab alia ſubſtātia. ꝛ iz ſint in bonis: nō tñ ſunt ex bonis: ꝛ ſic intellige extra bona. hec nēpe inter ſe differūt. vt inſtitu. vi bo. rap. §. fi. in prelegatiombus autē diſtingue vt not. C. de fideicō. l. cū virū. Vel dic extra cauſam bonoꝝ. q̄ trabit retro reuocatione nō ſecuta. vt. C. de dona. inter vi. ꝛ vro. l. donationes. Accurſius.

Peto luci. Caſius. Volens titio. c. legare ita dixi. peto luci titi vt contētus ſis. c. aureis. bñ valet legatū. idem eſt ſi pro parte eum bereḋ inſtituo ꝛ dixi vt. c. aureis eſſes contētus pro ſua bereditatis parte que forte valebat. cc. nā coberedes ſui petēt ab eo totū ſupſluū. c. aureum quaſi eis ſit relictū fideicōmiſſum. ꝛ idē eſt ſi titiū ſolū beredem inſtituo. ꝛ dixi poſtea eū debere eſſe cōtentū. c. aureis p tota hereditate. nam legitimus meus petet totū ſuperfluū. g. c. aureis. Prediū. Si relinquo prediū vni de familia bereḋ eo inſtituto: et prohibeo ne iſtud prediū alienet extra familiā. ꝛ creditores eius bereḋis illud vendiderūt cū aliis bonis bereḋis. ſecuꝝ eſt emptor q̄ diu viuit bereḋ. Water. Titia inſtituit filiū ſuū impuberē: cuiꝰ tutorem dedit ꝛ fideī tutoris cōmiſit vt ſi filius iſte deceḋeret infra quartūdecimū annū reſtitueret illā hereḋitatē. ſemptonio. certe valet fideicōmiſſum/ iz mater filio de iure non det tutorē. Itē in patre nō iure tutoꝛē filio ſuo dante. nam ꝛ tunc valet fideicōmiſſum a tutoꝛe relictū. et idem eſt ſi a principio valuit tutoris datio ꝛ poſtea annibilatū eſt. q̄ pōt euenire tribus modis qui in littera ponunt. ꝛ eſt ratio in oībus ſupradictis. q̄ videt relictū fideicōmiſſum a pupillo. ꝛ nō a tutoꝛe. ꝛ eade rōne attēta a tutoꝛe q̄ſi filio meo ipſi filio legare nō poſſum: ſi mibi illego tutoꝛi. Fratre. Si p cipio beredi q̄ bē inſtituo vt oīmō bereḋitariā nō alienet extra familiā ſi bic heres ꝗtra faciat: aliꝰ de familia domū pedit. et oēs de familia admittentur. ſed priores gradu primo admittūtur: ꝛ poſtea inferiores. ꝛ iſti poſterioꝛes ſiue remotioꝛes poſſunt petere cautionem ab illo priore qui habet domum vt non alienet eā extra familiā. ꝛ ſi exacta nō fuit cautio nō tenetur poſtea cauere. ꝛ interponit bec cautio etiam ſi nullus ſit in vlteriori gradu: et filij emancipati admittūtur ad petitionem dicte cautionis. Uiuianus.

i Peto luci. primo caſu loquitur fideicōmiſſaria. ſcōo ibi: q̄d ergo ꝛc. bereḋi ex pte. ꝛ ſic bonorato. Itē ētio ibi: idē dicemus ꝛc. bereḋi ex aſſe.

k Placuit. ſ. centū aureoꝝ. et ſic heres prestabit lucio titio centum aureos per fideicommiſſuꝫ quaſi tacite relictum: vt hic. ꝛ. ſ. ti. i. l. fideicōmiſſum. §. ſi quis ita.

l Inſtituiſſet. ſcilicet lucium titium.

m Eo. i. lucio titio.

n Suo. ſub illo. ꝛ. c.

o Hoc probare. q̄ dictum eſt in ſecundo caſu.

p Illud. quod dictū eſt in primo caſu.

q Ibi. ſ. in primo caſu.

r Ab bis. ſ. bereḋibus. vt ipſi bereḋes prestēt cū quibus ꝛ. c. i. ad quos nō direxerit ſermonē. i ſecūdo caſu ſecus: ꝛ ita facit? prestatur. et ponitur hoc verbū facit? cōparatiue. nā vtrūq; valet: ꝛ ſic proꝓ

†Nota appellatione alienatiōis venire volūtariā nō ne ceſſariā: ſic in. l. ꝛ ideo. ſ. de condi. fur. l. cū ꝓ ſtituaſſes. §. fi. ſ. de dam. infec. l. alte natiōis. §. fa. hercīſ. et cuꝫ hoc terconcor. ter. in ca. nulli. extra de re. eccl. nō all. glo. in cle. ſ. ti. ꝛ cle. j. §. fi. et ibi cardi. q. iſ. eo. tti.

batur nō eſſe neceſſariū vt teſtator loquaſ cū eo q̄ oneraſ: ſi tñ apponat verba ꝓceptiua: vt hic. ſecus ſi deprecatiua: tūc em ſi dirigatad legatariūnō valet. ſecus ſi ad eū q̄ grauat. vt. ſ. eo. l. vnum. §. fi. ꝛ. ſ. de vſufru. leg. l. generali. i. rñ. Itē buic rñ. eſt cōtra. ſ. e. l. cū pater. §. pater qui filio. Sol. ibi. Item cōtra. ſ. ti. j. l. filius. §. diu°. ſed hic tacite videt dixiſſe cauſaꝫ ꝓhibitionis: q̄ videt voluiſſe reſiduū a centū aureis eſſe reſtituēdū ꝑ bereḋes. cohereḋibus. Nā veniēs ab inteſtato habere nō poſſet. q̄ ſic ꝓ parte decederet teſtatus ꝛ ꝓ parte inteſtatus q̄ eſſe nō debet. vt inſtitu. de here. inſti. §. nō aūt. videtur ergo voluiſſe quod eſſe poteſt. Item facit. ſ. ti. j. l. penul.

s Ibi dicemus. ſ. vt in fideicō. tacite cōtineatur quicq̄d ſit vltra centum. ad q̄ facit. ſ. e. l. vnum. §. fi.

t Gratia. ſecus ſi nullius gratia ſic fuiſſet locutus. vt. ſ. ti. j. l. ſi filiuſſa milias. §. penul.

v Rediret. ſi inteſtatus decederet.

r Prediū. teſtator inſtituit aliquē bereḋē de familia ſua. ꝛ rogauit eū ne fundū botrianū alienaret extra familiā. nam diſtinguit inter volūtariam alienationem ꝛ neceſſariam.

y Volūtaria. tūc em ſtatim fieret reuocatio. vt. j. e. l. cū pater. §. liberis. §z bic differt poſt mortē debitoris. ſ. bereḋis: q̄ fuit neceſſaria alietio. vt. ſ. e. l. vnū ex familia. §. q̄ ſi talia. ſic. ſ. de fundo. do. l. j.

z Bona bereḋis. i. teſtatoris nomine bereḋis. vt no. ſ. ti. j. l. filius. §. diuus. in fine. Azo.

a Debitoꝛ. q̄ diu viuit debitoꝛ remanebit res emptoꝛi.

b Poſt mortem eius. ſz bereḋis. vel. i. debitoris.

c Non habiturus. ſ. emptoꝛ extraneus.

d Exterus bereḋ. inſtitutus a primo bereḋe qui fuerat de familia cogitur prestare familie rem non alienatam. vt. j. §. fratre. et ſic mutat caſum. Vel dic q̄ dixi ſi fuit inſtitutus aliquis de familia vt diſtinguatur

UNIVERSIDAD DE HUELVA

necessario vel voluntarie alienet: hoc idem cogitur prestare: id est seruare ꝛ si extrancus sit institutus: ꝛ predicto modo rogatus ne exeat de familia. Vel dic tertio aliquē de familia institutum ꝛ rogatum: qui necessario vendidit: ꝛ certe non habebat emptor extraneus post mortem rogati. quod est verum quando extraneus instituit. ꝛ hoc dicit quod extraneus ꝛc. et fm hoc timuit fideicōmissum non posse peti si aliquem de familia non extraneum habeat heredē: quia eiusdē iuris debet censeri cuius et defunctus qui erat de familia. ꝛ facit. l. qui soldum. ff. eo. ꝛ. ff. tit. j. l. filius. §. cum pater.

a ¶ Instituto. in testamēto solēni.

b ¶ Eiusdē. f. tutoris.

c ¶ Non potuit. imo pōt quando instituit cū heredem: vt hic fecit. vt. ff. de testa. tute. l. pater. ij. rū. ꝛ C. de testamē. tute. l. mater. que sunt cōtra. Sol. dic nō potest als cum nō instituit eū: vel nō potest vt datio teneat per se: cōfirmat tamen sine inquisitione. sed vbi non instituitur: tunc cum inquisitione. vt. ff. de testa. tute. l. pater. iij. rū.

d ¶ Eque prestabitur. sed quomodo hoc ex imperfecto testamēto. vt. C. de testa. l. ex imperfecto testamento. ꝛ fa. berci. l. ff. Rū. iussit restitui vni ex liberis. vt. C. de testa. l. hac gsultissima. §. ex imperfecto ꝛ fm hoc loquitur fm noua iura codicis. vel fm. R. cauit hic vt valeat pro codicillis. vel dic testm non solenne q̄tū ad dationē tutoris: q̄ filius erat emancipatus. vel dedit quem dare nō poterat sed q̄tum ad alia solēne erat.

e ¶ Arbitrabatur. sic. C. de reb. credi. l. cū etiam. et. C. de fideicō. l. etiam. item facit. ff. de cōfir. tu. l. j.

f ¶ Debet probari. vt ff. de vsufruc. leg. l. codicillis. §. fi.

g ¶ Datus. vt qr maior. xiij. an. vt. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab bis. l. scie.

h ¶ Datū videt. si ergo hoc valeret: prestaretur de rebus pupilli. et rebus pupilli applicaretur. vel ipse pupillus sibi ipsi esset obligat⁹: q̄ esse nō potest. vt. ff. ti. j. l. cum filio.

i ¶ Accepit. a testatore pupillo prestandum.

k ¶ Petijt. alter frater testatoris.

l ¶ Vel extero. ex hac. l. ff. C. de secun. nup. l. si quis priotis. §. certum. et §. j. ff. de ver. obli. l. si ita quis. pmiserit. §. ea lege. colligitur q̄ hi qui alienare phibentur in testamento etiam instituendo extraneum heredem videntur facere contra prohibitionē: vnde cōueniri possunt. nōiū tamen transit. vt. ff. ti. j. l. pater. §. fundus. ff. de acqui. re. do. l. quedaz. Jo. tamen dicit non transire dnium ad extraneū institutū. vnde etiā dicit rei vendicationē cōpetere legatario cuius causa phibita fuit alienatio. Sō eñ hi. ff. ti. j. in. l. pater. §. fundus. verū est ideo q̄ testator dixit ne viuus alienaret: ꝛ q̄ cā fola. phibuit alienationē q̄ fieret in vita: cōcēditur ei post mortē alienare. qō est verū. Itē §. j. ff. ti. j. l. pater. §. quinde cim. Sol. bi portio ad legitimū sine pena trāsit: ꝛ siquidē fm̄ fm Jo. vt in illo. §. fundus no. Sed qd si in cōtractu alienare phibeā: nūquid impune extraneū heredē instituet: Rñ. pōt. fs pōtagi ad iterasse. vt. C. de cōdi. ob cau. l. ea lege. ꝛ. d. l. de vb. ob. l. si gs ita. pmiserit. §. ea lege. Itē ad. l. q̄dā. dicloquī cū decedit ab intestato. secus si testamēto facto. Item. §. ff. de aliena. iudi. l. er hoc edicto. §. sed beredem. Sed illud vt cesset illud edictū. Itē arg. §. ff. de fun. do. l. j.

m ¶ Proxim⁹ q̄s. sic. ff. ti. j. l. cū ita. §. in fideicō. ꝛ. ff. tit. j. l. fili⁹. §. diuꝰ. ꝛ. §. cū pater. ꝛ. l. nihil. §. j. ꝛ. j. eo. ti. l. cum pater. §. libertis. ꝛ. §. beneficiatez. ꝛ. j. ti. j. l. is qui plures. ꝛ. l. pater. §. j. ij. iij. iiij. ꝛ. v. ꝛ. pe. ꝛ. C. de verbo. sig. l. fi. ꝛ. j. ad le. fal. l. pater filium.

n ¶ Cauere. publico seruo: vt familia vtilem habeat actionem. vt. ff. de adop. l. nō eñ. ꝛ. l. bis ꝓbis. §. R. dixit q̄ imuicē lter se caueāt. Azo.

o ¶ Restituturū. f. post suā mortē. aut forte alienationem. Azo.

p ¶ Cōdictio. meerti vel alia p quā petetur cauerī. Sed ff. de vsufru. ea. re. q̄ vsu cōsu. l. boc senatus. §. j. fs hic alio mō cōsulit actione ex testamēto ꝛ rei vēdicatione: vt hic subycit. ꝛ. ff. l. vnū. §. sed si vno. ibi secus. Item hic nō interest: qr nunq̄ forte fit bastur⁹. sed ibi sic. Accursius.

q ¶ Cautionem. illam sēs de re restituenda si nō reliquaf in familia. vt. ff. de. l. vnū. §. q̄ si talia. alia vero de restituēdo familie pstāf iudicis officio. ꝛ hoc etiam ratione excepdoli. sed prepter nullam datur cōdictio. Item de secunda videtur tantum loqui hic vt dixi. ff. eo. l. vnum. §. q̄ si talia.

r ¶ Desiderari. ꝓpter pmā vel ꝓpter secūdam cautionem. Azo.

s ¶ Ex familia illa supfit nec supereſſe speratur. et si superflua exponit cautio ex qua nō agetur. vt arg. ff. de cuic. l. empton. §. fi. fm quosdā. sed Jo. contra vt nunq̄ superflua cuā interponatur. no. ff. de pcu. l. non cogendus. §. fina. ꝛ. j. vt leg. no. ca. hec stipulatio. §. dius. Dic ergo q̄ nullus fup est: sed supereſſe speraf. vel etiā dic si nullus speratur vltior. est ti vel ē speratur alius in eodem gradu. als si nec eod⁹ vel alio gradu est vel ē spera tur nō interponitur cautio. vt. j. eo. l. cum pater. §. libertis. ꝛ. l. qui solidū. §. penulti.

t ¶ Quoniam familie. nā tpe testamēti cū sic de domo sua dispōnebat erant de familia. vt. j. de rebus dub. l. si cognatis. vel licz designat agnatus esse de familia tñ est maxime ꝓ

auf. de bere. ꝛ fal. coll. j. ꝛ. j. de vbo. sig. l. pnunciatio. §. cōmunis.

Operator. ¶ Casus. Legaui tibi. x. ꝛ rogaui te q̄ ea restitueres titio per fideicōmissum. tu agnouisti legatum. nō vis modo exigere ab herede sed fideicōmissario dare actiones tuas. certe bene potes. Quid si non rogaui telegatarium vt totum legatum titio restitue res sed partem. ꝛ tu vis ei cedere actiones contra heredem vsq̄ ad eam quantitatem que continetur in fideicommisso ꝛ non in plus: certe iustum est de fiderium tuum. ꝛ idem est si legatū iam cōsecutus est. ¶ Si centum. Legaui tibi. c. ꝛ rogaui te q̄ ducenta meuio restitueres: nō teneris in plus q̄ tibi legauerim. sed si legaui tibi. c. ꝛ rogaui te q̄ dares ducenta meuio post biennium. certe eatenus prestabis meuio vltra. c. quatenus interim babuisti de vsuris ducentum et non plus: etiam si tu propter legatum de centum perceptum magnum emolumētum es consecutus ex alio negocio. puta quia domum optimam inde emisti. vel euasisti aliquam penam in quam incidisses si non babuisses dicta centum. et hec omnia vera sunt si legaui tibi quātitatē ꝛ rogaui te de quātitate aliqua dāda sicut dictum est. si autem legaui tibi centum ꝛ rogaui te vt dares meuio domum tuam que valebat ducenta. ꝛ tu agnouisti legatum de centum: bene teneris meuio domum dare. ¶ Cum quidam. Filium meum et fratrem meum qui est ei patruus institui mihi heredes pro dimidia pone: et rogaui dictum meum fratrem vt dictum filiū meum institueret heredem. pro virili portione cum filijs suis cum venteret ad mortem. et ita factum est. certe aut minus vel tātū est in virili portione hereditatis fratris mei quam debet habere filius meus & pars dimidia hereditatis mee in qua fratrem meum institui aut plus. si minus vel tantum non poterit filius meus vltra petere de hereditate fratris mei. si vero plus sit in dicta virili portione q̄m in parte dimidia mee hereditatis quam fratri meo reliqui et tantum percepit dictus frater meus ex dicta mea hereditate nolē fructuum q̄ inter meam hereditatē et eius fructus quos percepit vel percipere potuit capit tātū q̄tū dicta virilis:

† Limitabis hūc ter. liquātū sentit rem alienatas extra familias nō valere: dummodo posse revocari pōes: p ter. l. j. et qō ibi not. Bal. q. xvj. C. ō bū q̄ pe. no. vt non possdat qñ aliena. tio a testatore phibita hꝫ perpetuā cām. phibitiōis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

virilis: bene percipiet dictam virilem integram filius meus: al's non. sed catenus ex dicta virili habebit quatenus pars mea hereditatis quā fratri meo dedi et fructus eius capiunt et non plus. quia nō debet plus a me honerari frater meus ꝙ sit honoratus. et ponit simile ibi: nō secus etc. vsq3 illuc: cum autem etc. ibi ponitur talis casus. Pone ꝙ rogaui dictū meum fratrē ꝙ quicqd ex dicta hereditate mea quam ei reliqui supererit ei post mortem suam restituat dicto meo filio. et ipse postea vendit quasdam res de dicta hereditate et ex ꝑcio alias emit. vel etiā precium illud soluit creditorib9 suis. nunquid heres eius fratris mei tenebitur filio meo ad res emptas vel ad ꝑcium? Et dicitur ꝙ sic. et h. d. cum duabus. ll. seq. Viuianus.

a Posse cedere. i. cedēdo liberari. s3 an cogat? Rñ. si agnouit sic: nō aliter. vt. j. ad trebel. l. mulier. §. fi. et. l. nā qd. §. fi. et sic intellige. j. titu. j. l. si legatarius.

† Iste text9 est valde singu. fm bar. hic. nec reperit alibi fm Dy.

b Abstineat. i. differat agere nō repudiat. sic. s. eo. l. cum quidam. §. sceuola. Azo. Sed pone ꝙ repudiat. dicunt quidā nullū. qd est verum quātum ad legatariū: sed heres tenetur ad quem redit cū onere. vt. C. de cadu. tollen. §. ij. et. s. eo. l. si titio. §. iulianus.

c Quod. s. vltimum.

d Non amplius. nisi in casib9. vt. j. proxi. §. ibi: habita etc. not. et faciunt cōmuniter ad hoc et ad inferiorem proxi. §. j. de vbo. sig. l. aliud. et. C. cōmunia de leg. l. j. §. fin. et de his q̄ sub modo re. l. ij. et. s. ti. j. l. filius. et. j. ti. j. l. cū quis. in ꝑnc. et. l. fi. in prin. et. l. j. §. sciendu3. et. j. de ali. le. l. stichus. et s. ti. j. l. si seruus. §. cū aliqd. et insti. de singu. re. p fideicō. re. in ꝑnc. et. j. ad l. fal. si fundus. in fi. et. s. ti. j. l. ciuitatibus.

e Si cētum legatis duplum. puta. cc. et facit. s. proxi. respo.

ex legato accepit ei cui debet fideicōmis. actionib9 suis posse cedere[a]. nec id cogendum soluere. Quid ergo si non totum sed partem legati relicti restituere rogatus abstineat[b] eo: vtrum actionibus suis in totu3 cogetur cedere: an vero non nisi ad eam quantitatem que fideicommis. continetur quod[c] ratio suadet. sed et si legatū percepit: non amplius[d] ex causa fideicōmis. cogendus erit soluere ꝙ percepit. ¶ Si. c. legatū duplū[e] restituere rogatus sit: ad summa3 legati videbitur constitisse. si autem post tempus fideicommis. relictum[f] sit: vsurarū dūtaxat additamentū[g] admittetur. Nec mutanda† sententia erit ꝙ forte legato percepto[h] magnum emolumētum[i] ex aliquo negocio consecutus est: aut penam stipulationis imminentē euasit. hoc ita si quātitas cum quantitate[k] conferatur. enimuero si pecunia accepta rogatus sit rem propriam[l] (ꝙ ꝙ maioris precij estimaretur) restituere: non est audiendus legatarius legato percepto si velit computare. non enī equitas hoc probare patitur si quod legatorū nomine percepit legatarius offerat[m].

☞ Honoratus in quota nō pōt grauari in alia quota vltra vires relicti. Bar.

Cum quidam filio suo ex parte herede instituto patruū[n] eius[o] coheredem ei dedisset: et ab eo petisset vt filium suū pro virili portione filijs suis[p] coheredem faceret[q]: siquidem minus esset in virili portione ꝙ fratris hereditas haberet: nihil amplius[r] peti posse. ꝙ si plus etiā fructuum[s] quos patruus percepit: vel quos percipere potuerit dolo non percepit: habendam[t] esse rationem respōsum est: non secus ꝙ si. c. milibus legatis rogetur post tempus maiorem quantitatem restituere.

☞ Preciū et res cōparata ex precio succedit loco rei in vniuersalibus. Bar.

Cum autem rogatus quicquid ex hereditate supererit post mortem suam restituere/ de precio rerum venditarum[v] alias[x] cōparat: diminuisse que vendidit non videtur[y] †.

Idem. Lex. lxxiij.

Sed qd inde comparatū est: vice ꝑmutati dñij restituetur.

Idem. Lex. lxxiiij.

Idem seruandum[z] erit et si ꝑprios creditores ex ea pecunia diuiserit: nō enim absumitur[a] quod in corpore patrimonij retinetur[b].

☞ Partum dicitur quis habere eo titulo quo habet matrem. h. d. Bar.

Idem. Lex. lxxv.

Si quod ex pamphila nascetur legatum mihi fuerit: et ego pāphilam[c] emā: eaq3 apud me sit enixa: ratiōe summa respōsum est nō ex causa lucratiua[d] partum intelligi meū factum: ideoq3 petendum ex testamento totū tanꝙ istum emissem vt. s. precij cōtributione facta cōsequar tñ quātipuerū deducta matris estimatione constitisse[e] mihi iudex in causa legati datus estimauerit.

☞ Prolongatio diei legatorū facta simpliciter refertur etiam ad ea que diem habent. Bartolus.

Idem. Lex. lxxvi.

Titio cētum aureos heres

f Relictū. s. duplum. vt post quinquēnium prestet duplum.

g Additamentum. ꝙ si interim colligat vsuras ꝙ possit soluere duplum: ꝙ teneatur.

h Percepto. a primo legatario.

i Emolumentū. sic. s. de ac. emp. l. si sterilis. §. cum per venditorem. ar. ꝯ. s. de in litem iurā. l. nūmis. et de eo qd cer. lo. l. ij. §. fi.

k Cum quantitate. idem si hereditas cum hereditate. vt. j. proxi. §. et l. cum pater. §. titio.

l Propriam. s. legatarij. secus si alienam quam prestare nō potest nisi redimat. vt. s. eo. l. vnum ex. §. si rem.

m Offerat. Sic ergo nota casum vbi in plus grauatur ꝙ honoretur. Est et ali9. j. ad. l. fal. l. s3 si nō seruus. et. s. de mino. l. si minor. et ali9. j. e. l. cū pr. §. mēse. et ali9. s. ti. j. l. plane. §. si cui. regulariter ꝯtra. vt. s. in ꝑn. dui9 §. et. s. pri. §. in fi. cū suis cōcor. et. s. mā. l. si hereditatē. et instit. de sing. re. per fideicō. re. in prin. Itē no. de vsuris medij tpis. sic. s. tit. j. l. fili9. §. apud. et. j. de an. leg. l. titia. et de alimē. lega. l. stichus. §. titia. Itē facit. j. eo. l. cū pater. §. qui dotale. et. j. ti. j. l. iij. §. iulianus.

Grauari qs pōt in plus ꝙ honorari.

n Patruum. sc3 fratrem testantis.

o Eius. sc3 filij.

p Suis. patrui.

q Faceret. quod valet iure fideicōmis. non directo. vt. s. tit. j. l. filius. §. vt quis. et. j. ad trebel. l. ex facto. §. non tātum. et facit. j. eo. l. cum pater. §. titio.

r Amplius. sc3 ꝙ virilem.

s Fructuum. s. hereditatis secunde percipere potuit.

t Habendam esse. virilis ergo ad virilem fit compensatio vel computatio sicut in pecunia. s. pri. §. dixi. qr est debitū in genere sicut dixi. s. si pars here. peta. l. j. §. pe. Azo. et facit. j. de dote prelega. l. iij. et. s. de rei ven. l. venditor. ibi: quēadmodū etc. et. j. ti. j. l. sed si sic. et. s. si cer. peta. l. rogasti. §. si decem.

v Vēditar. id est quas vendidit.

x Alias. s. res.

y Nō videtur. est ergo in fideicōmis. qd comparatum est. vt. j. l. pri. sic. s. de iur. dot. l. itaq3. et. s. solu. matri. l. si cū dotem. §. fin. et. s. de peti. here. l. si et rē. in fi. S3 ꝯ. j. eo. tit. sed et si le. §. j. Solu. hic emit noīe hereditatis ibi noīe suo. argu. j. eo. tit. l. itē ve. §. j. ij. et. iij. Item quid si alio mō alienauit ꝙ vendendo: vt qr dissipauit vel donauit? Rñ. distinguitur an fecerit cā interuertēdi fideicō. an nō. vt. j. ad trebelli. l. titius. et. s. de peti. here. l. sed et si. §. qd aute3. et hoc iure veteri. Hodie autē oīno quartā seruare cogitur nisi in casibus. vt. C. ad treb. aut. ꝯ rogati. Itē contra j. e. l. cū pater. §. dulcissimis. Solu. ibi. et facit. s. de dona. iter vir. et vxo. l. vxor mea. et. j. de adi. leg. l. pater. in. §. j. et. s. quod met. cau. si ipsa. et. s. de do. l. itaq3. et de pecu. l. s3 et si quis. et. j. eo. l. codicillis. §. insulam.

† Quia res empta succedit loco rei. et cōcor. c. eccl'ia sctē Marie. cu3 glo. sup ꝑ. successisset. extra vt lite pendēte.

z Idem seruādu3. facit. j. de sol. l. in pupillo. et. s. ti. j. l. meui9. §. in fundo. arg. cōtra. j. ti. j. l. predijs. j. rñ.

a Absumitur. id est cōsumitur.

b Retinetur. fictiōe iuris ꝑ aliā rē emptā vt in ꝑmo. vel ꝑ hoc ꝙ iste soluit pecuniā hereditariā creditori ꝑprio: et sic ipse effectus est debitor hereditatis. Accursius.

Si quod ex pāphila. ¶ Casus. Titi9 legauit mihi illud qd nascetur ex pāphila ancilla. ego postea emi pamphilā grauidā et ipsa peperit apud me: et ita habeo partū eius ex causa nō lucratiua. bene ergo potero dictū partum ex testamento petere.

c Pāphilam. grauidā. Jo. l3. R. dixerit forte. Azo.

d Lucratiua. ergo videor emisse partū. et sic est contra. s. de euic. l. vacce. et. l. si pregnās. So. nō emi: sed matrē cariorē emi propter hoc ꝙ erat grauida. et hoc subijcit tanꝙ etc. eo ergo euicto non agitur ex stipulatu vt in cōtrarijs: s3 ex empto. vt. s. de euic. l. vēditor. et. s. tit. j. l. nā quocūq3. §. iulian9. et est arg. ad hoc qd no. in distinctione q̄ habetur. C. de fur. l. ancille. vbi dico ꝙ in partu nō est titulus: et ideo superueniens scientia nocet. si aūt hic apud me fuisset cōceptus: esset secus ꝙ hic dicat. vt. s. ti. j. l. non quocūq3. §. fundus. Accursius.

e Constitisse. s. tunc cum mater venderetur.

Titio. ¶ Casus. Legaui tibi. c. et ꝑsenti die dari tibi ꝑcepi. et postea in testamento subiunxi. omnia que legaui volo ꝙ prorogētur soluenda vsq3 ad pascha pone. queritur vtrū sit istud tuum legatū de. c. prorogatum? Et rñ. ꝙ prorogatum videtur alpheni sententia reprobata. qui dixit ꝙ ex generali prorogatione non videbatur fieri prorogatio huiusmodi legati presenti die relicti. et mouebatur alphenus licet male: eo ꝙ dictum legatū propriū diē habuit. s. presentē vt dictū est. et fm hūc casum adapta totā litteram et plane. Viuianus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Legator. oim. ſ. oiem habentiũ ⁊ nõ habentiũ. ſecus ſi ptuliſſet tñ legata ſine die relicta. vt. ſ. ti. ſ. l. talis contra. Azo.

b ¶ Quia. ratio cõtra alphenũ. ⁊ ſm hoc dic oiem. ſ. platũ. vel ratio pto alpheno quaſi. platio dicit pertinet ad legata ſine die nõ ad hoc qõ habet diem. vt. d. l. talis. Sed ar. ff. J. de vb. ob. l. liber homo. §. decẽ. So. vt in. d. l. talis.

MIles. ¶ Caſus. Cum eſſem miles epiam miſi ſorori mee dicens q̃ volebã dare ſibi c. aureos. Dicitur hic q̃ hec verba trabuntur ad fideicõmiſſum: ⁊ ſoror. c. aureos petere põt. hoc idem ſeruandum erit in voluntatibus priuator. nec refert ſit preſens vel abſens qui hoc dicit.

¶ Pto parte. Titi⁹ inſtituit ſibi tres heredes: et vni aliq̃ prelegauit. ⁊ illi ſubſtituit coheredes ſuos legatum preceptionis nõ valet pro ſua parte: ſed pro parte coheredum ſic. vnde ſi decedat iſte talis: et ſic portio ſue hereditatis deueniat ad ſubſtitutos legatum preceptionis pro partibus coheredũ tranſmittit ad heredem ſuum. q. d. non ſuam partem. et ita non videt habere totũ prelegatum. Uiuianus.

c ¶ Epiſtolam. in preſentia quinq; teſtiũ factam.

preſenti die dato: deinde protulit diem legatorum[a]: non eſt verum quod alphenus retulit centũ preſenti die deberi: quia[b] diem propium habuerunt.

☞ Non refert cũ quo qs loquat q̃n verba diſpoſitiua proferuntur. Bar.

Idem. Ler. lxxvij.

MIles ad ſororem epiſtolã[c] quam poſt mortem[d] ſuam aperiri mandauit talem ſcripſit. Scire te volo donare[e] me tibi aureos octingentos: fideicommiſ. deberi ſorori conſtitit: nec aliud[f] probandum in cuiuſlibet[g] ſuprema voluntate: placet enim conſtare fideicommiſſum[h] ac ſi defunctus cum eo[i] loquatur quem precario[k] remunerat[l].

☞ Prelegata nõ veniũt in ſubſtitutione vulgari. Bar.

¶ Pro parte heres inſtitut⁹ cui precẽptiones erant relicte[m]: poſt diem legatorũ cedentẽ[n] ante adita hereditatẽ vita deceſſit: partẽ hereditatis ad coheredes ſubſtitutos[o] pertinere placuit[p]: precẽptionũ autem portiones que pro parte coheredum conſtiterunt[q]: ad heredem eius tranſmitti.

☞ Si teſtamentum rumpitur pro parte/prelegata nõ debentur ſicut nec legata: extranei libertates debentur et preſtãtur inſolidum. pro ſeruitute actio datur inſolidum: ſed. p parte obſtat exceptio: niſi partis eſtimatio offeratur. hoc dicit Bartolus ſm Dy.

Idem. Ler. lxxviij.

QUm filius[r] diuerſis tribunalibus[s] actionẽ[t] inofficioſi teſtamẽti matris ptuliſſet: atq; ita varie ſententie iudicum extitiſſent: heredẽ qui filiũ vicerat p partibus quas alijs coheredibus abſtulit filij[u]: nõ habiturũ precẽptiones ſibi datas / non magis q̃ ceteros legatarios actiones conſtitit[v]: ſed libertatem ex teſtamento competere placuit[x]: cũ[a] pro parte filius de teſtamẽto matris litigaſſet[y]. quod[z] nõ erit tra-

als nõ valet. vt. C. de codicil. l. fi. §. fi. ⁊. C. de fideicõ. l. ⁊ in epiſtola.

d ¶ Mortem. per hoc probatur fideicõmiſſum.

e ¶ Donare me. ex hoc putabatur donatio inter viuos.

f ¶ Nec aliud. q̃ diri in milite. Azo.

g ¶ Cuiuſlibet. etiam pagani.

h ¶ Fideicõmiſſum. licet etiam per fideicõmiſ. non loquatur teſtator q̃ abſens erat. Azo.

i ¶ Cum eo. ſcz fideicõmiſſario.

k ¶ Quem precario. q̃ rogat heredẽ de preſtãdo fideicõmiſſum.

l ¶ Remunerat. nam ob precedens meritum videtur dari. vt. ff. pro ſocio. l. nec adiecit. ⁊ facit. ſ. eo. l. cum pater. §. donationis. Et no. bac. l. fideicõmiſ. ficri per verbũ dono: nam donatio eſt: que in quo differat a legato: dic vt. ff. ti. ſ. l. legatum.

Fideicommiſſus per vbũ dono fieri põt.

m ¶ Relicte. puta duo fundi ante partem.

n ¶ Cedentem. quod eſt a morte teſtatoris. vt. C. de caduc. tol. §. i.

o ¶ Subſtitutos. vulgariter.

p ¶ Placuit. quia hereditas non niſi ad heredes trãſmittitur. vt. C. de caduc. tol. l. j. §. in nouiſſimo.

q ¶ Conſtiterunt. i. valuerunt iure legati ad heredes ⁊ c. et ad hoc. C. de caduc. tollen. l. j. §. in nouiſſimo. pro alia autẽ parte qua ipſe fuerit heres non valuerunt, quia heredi a ſeipſo non potuit legari. vt. ff. ti. ſ. l. legatum. §. heredi. Sed contra. ff. tit. ſ. l. qui filiabus. §. fi. ⁊. l. ſeq. vbi dicit altero repudiante totum alteri deberi. Solu. bic coheres fuerat ei ſubſtitutus in oñe qõ iure hereditario capiebat qui deceſſit: vnde portionem preceptionis quam nomine heredis vel iure hereditario habebat ſubſtitutus capit: ibi non fuerat ſubſtitutus: ſed iure accreſcendi ei deferebatur. Uel aliter ſub cõditione videtur ei legari pro ſua parte. ſi heres non erit que hic deficit eo demũ mortuo. ⁊ ſic mortur pendente cõditione. vnde non tranſmittit. vt. C. de caduc. tol. l. j. §. finautem. ibi viuit. ⁊ ſic tittit conditio eo viuo: q̃ repudiat. Uel ibi loquitur in huo bede: quod patet ex eo qõ dicit abſtinuit: hic in extraneo ſine dubio. ſuẽ tranſmittit hereditatem. vt. C. de his qui ante aper. tabu. l. j. ⁊ eiſdẽ modis ſol. ff. ti. ſ. l. queſitum. §. duobus. que eſt contra. Item contra. ff. eo. ti. l. titia. §. i. vbi in totũ valet. Sol. ibi ambo viuunt: ⁊ ambo adeũt et omnes ſunt bedes. vnde in vna dimidia dominũ habet iure hereditario: in alia iure legati. ⁊ facit. C. e. l. cum reſponſo. ⁊. j. ti. ſ. l. ſertiliam. ⁊. C. de fideicõmiſ. l. ſi in perſona.

QUm filius. ¶ Caſus. Titia fecit teſtũ ⁊ inſtituit ſibi heredes titiũ et ſeiũ. ⁊ titio ꝺdicto prelegauit. c. ⁊ quibuſdã aliis extraneis legata reliquit. ⁊ quibuſdã ſuis ſeruis reliqt libertatẽ. ⁊ quibuſdã alijs extraneis reliquit ſeruitutẽ in fundo vel fundis ſuis: ⁊ filiũ ſuũ exheredauit. ſ. gaium. gaius filius egit contra vnum de predictis heredibus. ſ. titium querela inofficioſi teſtamenti coram vno iudice. ⁊ cõtra aliũ. ſeiũ coram alio iudice. ⁊ ita euenit q̃ iudex coram quo titius cõuenebatur abſoluit eum. ⁊ ſic pro parte ſua remãſit teſtamentũ firmũ. ⁊ q̃ alius iu-

der coram quo ſeius cõueniebatur per filium condẽnauit eum. ⁊ ſic pro parte ſua fuit confirmatũ teſtamentũ. titius heres qui habuit prelegatũ vt dictum eſt. et qui vicit filiũ vt dictum eſt vult habere prelegatum ſibi datum etiam pro parte coheredis ſui ſeij quem filius vicit: ſuis pro ea parte ſit ruptum teſtamentum vt dictum eſt. Item alij extranei legatarij quibus reliquit mater legata vt dictum eſt: nolunt ea etiã pro parte hereditatis coheredis victi per filiũ. certe non poſſum habere niſi pro parte heredis qui vicit filiũ. Sed nunquid erit idem in libertatibus ſeruis ſuppradictis relictis? Certe nõ: immo integre preſtabunt cũ boc ſit q̃ p parte tantũ vicerit filius. et ſic ruptum teſtamẽtum et nõ in totũ. Item nunquid erit idem in ſeruitutibus prediorum relictis per teſtatricẽ vt dictũ eſt. quod eſt in prelegato relicto titio heredi. ⁊ in alijs legatis. ſ. vt pro parte trñ debeant? Rñ. nõ. imo in totus. hoc trñ modo. ſ. vt illi quibꝰ relicte ſunt ſeruitutes petant eas integras a titio heredẽ q vicit filium in querela inofficioſi teſtamẽti. ⁊ preſtabunt partem eſtimationis ſeruitutum eidẽ here di q vicit filiũ: lz eñ hic heres q vicit filiũ nõ habeat niſi dimidiã hereditatis trñ preſtabit integras ſeruitutes. vt dictũ eſt. concordabit eñ cũ filio qui habet aliã dimidiã hereditatis a cohere de qui ſuccubuit vt ipſe filius patiat ſeruitutes integras legatarijs preſtari. Sed pone q̃ legatari⁹ ſeruitutis petit integrã ab herede qui vicit filiũ pro parte qui ht̃ tantũ dimidiã hereditatis: venit filius qui habet aliã dimidiã. ⁊ dicit: nolo pati imponi ſeruitutẽ in mea parte. ⁊ tu legata rius ſeruitutis preſta mihi dimidiãe eſtimationis ſeruitutis quã petis: dicit legatarius. ego peto ab herede qui vicit te filium integram ſeruitutem. ⁊ ei volo offerre dimidiam eſtimationis. ⁊ nõ tibi. ⁊ volo q̃ ipſe heres integrã mihi ꝺſtet ſeruitutẽ. certe dicit hic q̃ dictus heres remouebit exceptionẽ legatarij: niſi ipſe legatarius offerat filio partem eſtimationis ſicut fit etiã circa legẽ falcidiã. nam ſi ler. falci. reſecat partem aliquam ex legatis ⁊ legatarius ſeruitutẽ, petat eam integram ab herede debet heredi offerre eſtimationes p ea parte qua falcidia reſecat ex legatis. aliter remouetur exceptione. Uiuianus.

r ¶ Cum filius. pone caſum. vt. C. de inoffi. teſta. l. cum duobus.

s ¶ Tribunalib⁹. i. apud diuerſos iudices. p tribunali cognoſcẽtes. idẽ dico. ⁊ ſi eſſent delegati. vel ſi vñ⁹ eſſet tñ: q̃ actor. ſ. vnũ nõ. ſ. aliũ apud iudicẽ. pbauit. Azo. Ad qõ. ff. de inoffi. teſta. l. nã. ⁊ ſi. §. filius.

t ¶ Actionem. i. querelam.

v ¶ Filius. hic puncta.

x ¶ Sibi. ſ. heredi qui vicit filium.

y ¶ Cõſtitit. nam iure iſto rupto teſtamẽto per querelã annibilanꝫ legata. vt. ff. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. ſi.

z ¶ Placuit. ſ. in totum. ⁊ pro parte que eſt reſciſſa. cõſulitur tñ filio pro parte officio iudicis. vt. J. de excep. rei iudi. l. iudicate. Uel dic aliter ſm R. ⁊ vt no. C. de inoffi. teſta. l. cum duobus. bodie nõ: cum valeãt per ſe. vt. C. de libe. prete. auc. er cauſa.

a ¶ Cum. i. q̃uis. vel dic cum pro parte. ſ. tantum.

b ¶ Litigaſſet. ⁊ obtinuiſſet. W.

c ¶ Quod. ſ. qõ diri in legatis vt legata minuãtur. Jo. ⁊ eſt plana. vel dicqõ. ff. dixi in libertatib⁹. eſt eñ inter ea bec differẽtia: q̃ ſernus poteſt dicere ſe totum liberum: at ſeruitutẽ in toto prediolegatarius vendicare non poteſt. q̃ predium pro parte liberatũ eſt vt in cõfuſione dicitur. eſt eñ per conſequentiã, vel tacite. p parte facta condẽnatio. ſed expreſſim non põt. vt. ff. de fer. l. vt pomũ. §. fi. ⁊. l. pto parte. §. fi. licet autẽ ſeruitus. p parte extinguat: obligatio tñ ⁊ actio ex teſtamẽto pro eo cõpetens contra inſtitutũ qui vicit inſolidũ durat: q̃ obligatus remanet vt in vtraq; parte. ſ. ſtitua: lz vtriq; nõ habeat. q̃ ⁊ in alicna poteſt. qs promittere ſeruitutem. habet tamen exceptionem niſi partis offeratur eſtimatio: vt bic. ⁊. ff. ſi. fa. ber. l. beredes. §. antea. ſ. ſtitia autẽ eſtimationis parte neceſſe habet cũ filio conuenire vt patiatur ſeruitutem imponi: alioqn nõ natur ad intereſſe ſm Azo. Item ⁊ ad hoc qõ de libertate dicit eſt contra. ff. de codicil. l. penul. Solu. ibi agnatione poſtbumi: bic per querelam rumpitur. vel vt ibi.

Que pro

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Que pro parte. ſ. vna. i. ea que apud inſtitutū qui vicit reſidet. nam pro illa durat: pro alia quam habet filius extinguitur ſeruitus. Azo. Vel dic non minuitur quo ad actionem vt inſolidum duret: vt modo no. cum omnes ſint indiuiduo pieter vſumfructum. vt. ſ. ad leg. fal. l. ſ. ſi ſeruitutus. ⁊ hoc ſubijcit plane. ⁊c. et dic petetur actione ex teſtamēto que inſolidum durat.

b Ab eo. ſc̄ herede. ⁊ le gaſſiue. alij. em̄ inuit̄ conuenirī poteſt. Azo.

c Partis eſtimatio. id eſt pars eſtimationis. ſi cut. ſ. de iur. do. l. cuꝫ in fundo. ſ. ſi fundus. nec em̄ pōt ꝓprie poni: quia ſeruitus parte nō recipit pieter vſumfructū vt mo do diri. Item in his que diuidūtur vt inſolidum eſtimentur: q̄ maior ex vniuerſo fit eſtimatio. vt ſ. eo. l. meuius. ſ. in fun do. et. ſ. ad leg. falci. l. ſ. ſi vſufructus. ſic ⁊ ponit in eo. tit. l. ſi is qui quadringenta. ſ. fi.

Seruitus olis pretur vſufructus indiuidua eſt.

d Filius. vltro reſpondeꝛis p inſtituto alo nouandi: vel dic inſtitutuꝫ cōuentū habere exceptionem ex facto filij ſi inſolidum cōueniatur ſi ⁊ filij dare velit ſeruitutē acceꝑta parte eſtimationis.

e Falcidie. nam legatarius ſeruitutis offerre debet eſtimationem falcidie beredi ſi vult integrā ſeruitutē. vr. ſ. ad. l. fal. l. lege falcidia interuenien te. ⁊. ſ. de do. excep. l. puꝛe. ſ. i. ⁊ facit. ſ. de ſer. lega. l. fi. et. ſ. de codicil. l. qui graui. Itē no. in quo immutentur predicta per auc. ex cauſa que eſt. C. de libe. prete.

Lucio ſempronio. ¶ Caſus. Publius meuius me heredez inſtituit: ego hāc hereditatē lucio ſempronio legaui. ꝛc bic q̄ ſempron⁹ iure ſuſtinebit onera hereditaria illi⁹ hereditatis meuiane. ⁊ habet etiā ſempron⁹ actionē cōtra debitoꝛes dicte hereditatis meuiane. Dīs̄ herede. Eſ ꝓprietatē in fundo titiano habeꝛē/tu aūt vſufru. te heredem inſtitui/⁊ hunc fundū ſub cōditione alij legaui. legatari⁹ petit a te fundum aduenīēte ꝯditione. tu vis retinere vſufru. ⁊ dare ei fundū. Certe non potes: q̄ vſufru. dicit petitio rei in qua eſt vſufru. vñ nō dicit̄ be res fundū dare legatario niſi ⁊ vſufru. eius det. ſecus ſi habes in fundo meo aliā ſeruitutē ꝙ vſufru. nam nō cogeris fundum ⁊ tradere legatario: niſi ipſe patiēſ ſeruitutes reimponi: q̄ tales ſeruitutes pieter vſufru. nō ſunt pars fundi. Heres meus. Sempronius mibi aliquid legauit: ego nouaui iſtam obligationem: quia ſtipulatus ſum animo nouandi ab herede ſempronij. poſtea feci teſtamentū et ſic diri. Quicquid debeꝛ mihi ex teſtamento ſempronij lego ſeio. nunquid valet legatum? Et dicit ꝙ fic. ⁊ duas reddit rationes. Seruꝰ pure. Titia cōmiſit adulterium cum ſeruo ſuo. poſtea fecit teſtamentum ⁊ ei libertatem reliquit et legata ſimiliter. Certe neq; libertas neq; legata valēt. Hoc dicit vſq; ad. ſ. pater. Aiuianus.

f Publij meuij. cui meuio teſtatoꝛ heres fuerat vt bic ſubijcit. et facit C. de here. inſti. l. fi.

g Onera. promittendo creditoꝛibus aſo nouandi vel ipſo iure vt not. ſ. e. l. ſi quis ſeruū. ſ. fi. Azo. ⁊ inſtitu. de fideicōmiſ. here. ſ. poſt q̄ō. et. ſ. fed quia.

b Eius. lucij ſempronij.

i Preſtabuntur. per ceſſionem. ſed et ſine ea habet vtilem. vt. C. eo. l. er legato. ⁊ facit. ſ. ad trebel. l. cogi. ſ. fed ⁊ ſine. ⁊. ſ. titu. ſ. l. non amplius. ſ. fi. ⁊. ſ. eo. l. lucius. ſ. ij.

k Habuit. in predio teſtatoris: qui predium ſeruiens ſub conditione legauit. Accurſius.

l Portionis. i. ſicut ſi teſtatoꝛ partē haberet in predio legato: et partē eius heres/teneretur dare totuꝫ. Arg. ſ. eo. l. vnū. ſ. ſirem. ita ⁊ vſumfruc. q̄ inſtar dominij obtinet. vt. ſ. de vſufruc. l. iiij. ⁊. ſ. eo. l. meuius. ſ. fundo. Et no. q̄ diſtinctio huius. ſ. tollit contra. quarūdam legum: ſc̄. ſ. eo. l. is cuius. ⁊. ſ. ti. l. ſi ſeruus titij. ꝙ de vſufru. dicūt. ⁊. ſ. tit. ſ. l. legatū. ſ. fundus. ⁊. ſ. de ſer. l. papinianus. que de ceteris ſeruitutibus dicūt. ⁊ facit. ſ. de rei vendi. l. fructus.

m Et teſtamento. ſcz actione. debetur tamen ex aquiliana ſtipulatione animo nouandi facta. ſecus ſi eſſet per alio modo. vt. ſ. eo. l. ſi ita ſcripſiſſet. ⁊. l. ſi ita quis. ⁊. ſ. de do. pte. l. ſ. ſ. adeo. ⁊. ſ. ti. ſ. l. ſi fi. ſ. ſ. in pnn. que ſunt contra. bic autem nunc̄ dēſcit debitum. vt. C. ſi cer. pe. l. ſi ex precio. Accurſius.

n Ueritatis. Ro. q̄ ongo obligationis non titulus actionis conſideꝛādus eſt. ſic ⁊. ſ. de fideiuſſo. l. tutoꝛ. et de dona. l. qui id. ⁊. C. ad mace. l. ſi filius. ⁊. ſ. de lib. leg. l. fi. et. ſ. de ꝑſti. pecu. l. itē. ſ. quod dicitur. Arg. contra. ſ. de condi. ſine cau. l. ſ. ſine autem. et. ſ. de cap. l. in bello. ſ. codicil. lis. ⁊. ſ. de here. ven. l. ſ. Item facit. ſ. de au. ⁊ ar. leg. l. quintus. in fi.

Origo obligationis nō titulus actiōis cōſideꝛādus eſt.

o Manumiſſus. i. iuſſus eſſe liber a domino ⁊ ei legatum relictuꝫ quod poteſt eſſe. vt. C. eo. l. ſeruus. niſi aliud impediꝛet. vt bic fuit.

p Qz. id eſt quia.

q Queſtionem. adulterij cum domina a ſeruo cōmiſſi. vnde accuſatur. vt. ſ. de here. inſti. l. bis verbis. ſ. interduꝫ. Alij dicūt vt. R. cuꝫ domina ab alio cōmiſſi. ⁊ ſic interim differtur libertas vt de ſuo poſſit haberi que ſtio. vt. ſ. quiꝛ a qui. l. ꝙ ſperit. quod non placet: q̄ tunc ſperaret legatum poſt purgatā cōmiſſe crimis. vt arg. C. ad ſilleia. l. pe. Item ſi alꝰ ex delicto ſeruū nō competit libertas. vt. C. qui nō poſ. ad lib. pue. l. ſ. ⁊ quib⁹ ad liber. pcla. non licet. l. ij. q̄ dōces: Rñ. idē quod bic. ar. ſ. cōia predio. l. ſi. in fi. nec ob. C. qui nō poſ. ad lib. peruc. l. i. in fi. q̄ dicit ibi ex tpe. ſcz finito tpe pene. Sed Azo dixit bic et alibi percipit primo legata finito impedimēto. ſecus; ſi ex ſenatuſc. ſulto ſill. is impediꝛetur. vt. C. ad ſill. l. penul. Accurſius.

r Sperare. audi. R. ſed ipſe dicit ante innocentiam ab eo purgatam. et ſic no. ſm primū actus mozictis nō ſuſpēdi. ſic. ſ. cōia predi. l. ſi. in fi.

Pater cum filia. ¶ Caſus. Sempronius fecit teſtamentū ⁊ inſtituit filiam ſuam titiam pro ſemiſſe/et alios quoſdam in reliquo: et rogauit dictam ſuam filiam in teſtamēto vt ſempronio nepoti ſuo q̄ habebat ex dicta filia reliqueret plus ex dicto ſemiſſe cum veniret ad mortem ꝙ alicui alij de filijs ſuis ſi quos alios haberet tempore mortis. et hoc ea ratione dixit: quia ita vocabatur nepos predictus ſicut teſtatoꝛ vt dictū eſt. Certe videtur teſtatoꝛ impoſuiſſe neceſſitatē filie vt relinquat virīles partes de dicto ſemiſſe nepotibus teſtatoris ad minus. ſed tñ fm filie arbitriū ſempronio nepoti videtur maioꝛē partē reliquiſſe: ipſa ergo debet arbitrari circa maioꝛem partem ſempronio nepoti dandam.

Non iure. Titia filio ſuo tutoꝛem dedit: et ſic inutiliter. ⁊ non iure: eo q̄ ꝛ mater filio tutoꝛem dare non poteſt. ⁊ eidem tutoꝛi. ⁊. legauit. pretor poſtea confirmauit dictum tutoꝛem/eius tutoris conſenſu: non putās eum iure datum pretoꝛ/immo bene ſciens ꝙ non iure erat datus: ⁊ ita non fuit pretoꝛ deceptus. certe legatum tutoꝛi predictus conſequetur.

Qui mutianam. Legauit titio. ⁊. ſi non aſcenderet capitolium titius rogauit heredi meo de non aſcendendo capitolium/et ſic heres ſoluit ei legatum ſm naturā mutiane cautionis. poſtea titius predictus aſcēdit capitolium: ⁊ ita fecit contra cautionem ſuam. Certe legatum vel legata q̄ vel que cōſecutus fuit ab heꝛede debet ei reſtituere: ⁊ etiam fructus inde perceptos. Uarijs. Legatarius habet plures actiones ad conſequēdum legatum: ſcilz actionem ex teſtamento. ⁊ rei ven. ⁊ hypotbecariam. vt inſti. de leg. ſ. i. Pone ergo q̄ legauit titio fundum. ipſe vult petere ab heꝛede medietatem reiven. ⁊ aliam actio. ex teſtamento. Certe non poteſt. immo debet vnam de predictis eligere ⁊ alia interim non habebit. Repetendoz. Titius cōmiſit crimen perduellionis. i. leſe maieſtatis. poſtea teſtamentum fecit ⁊ legata reliquit gaio ⁊ ſeio. de res ab eo inſtitutus ſoluit eis legata. mortuo predicto titio teſtatoꝛe accuſatus fuit ipſe titius crimine leſe maieſtatis ⁊ condēnatus. ⁊ ſic teſtamentum ſuum fuit irritatum/et bereditas eius ad fiſcum peruenit. Certe fiſcus ad quem deuoluta eſt dicta hereditas poteſt a predictis legatarijs legata eis ſoluta repetere. Aiuianus.

s Nepoti meo. nato ex eadem filia.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ℂ Mois, qr vocat vt testator, ꝛ no. per hec verba duo voluisse testatorē sēz nepotib⁹ restituī: ꝛ vni plus. ꝑmū necessitatis: scōm aut arbitriū. ꝛ si boc scōm nō fuisset viriles deberēt restitui nepotib⁹: vt hic. ff. ꝛ. l. cuꝫ qdā. ij. ff. si aūt arbitretur q̄ti plus habeat illi stabit: dūmō pars: qr ꝫ indicat dictio plus. vt. ff. de vb. sig. l. bec adiectio. ꝛ ar. ff. de reg. iur. l. in psona. ff. ij. ꝛ de ope. lib. l. si libert⁹. ꝛ si nō arbitret⁹ morte pūcta: vel iudicis stabit arbitrio: vel nil pl⁹ habebit. arg. ff. e. l. cū q dā. ff. de vb. ob. l. tritū cum. ꝛ facit. ff. eo. l. cū pater. ff. bereditatem.

b ℂ Dato. a mse: vt qr eū nō instituit bereden. vt no. ff. e. l. peto. ff. mater.

c ℂ Cōsentiat. nō ꝙ stat p eū: vt ff. de. e. l. ab admi nistratione: als fecus. vt C. e. l. pe. ꝙ est ff. Alij distinguūt an dixit ideo lego vt sis tutor: ꝛ tūc obtinet ff. aut nō: ꝛ tūc qō ff. et facit. ff. de excu. tu. l. tutor. ff. ij. ꝛ. l. nescemꝰ. ꝛ de testa. tu. l. ꝙ tutelā. ꝛ facit ff. de cōfir. tu. l. j. ꝛ de bis qb. vt indig. l. v. ff. ei qui tu. et. ff. vbi pupil. edu. l. j. ff. ꝛ. ff. j. l. etiam.

d ℂ Non faciendi. vt. ff. de cōdi. ꝛ de. l. mutiane.

e ℂ Fruct⁹. nā et fructus et rē pmittere dz ꝛ redde re si ff. faciat: vt ff. ꝛ. ff. de 2di. ꝛ de. l. beres me⁹. ff. qui post. ꝛ. C. de indi. vi. tol. l. ij. ꝛ aut. cui relictū.

f ℂ Legator. ff. nomine.

g ℂ Bād a ff. si fisco ꝙ obtinuit si de bereditate sint soluta. ꝛ ff 2dictione inde. ff. alius soluat. vt. ff. de cōdit. inde. l. j. ff. j. ꝛ. l. ij. iij. iiij. ꝛ. v. si vo de pecunia bereditas/ipse repetit. vt. ff. de peti. here. l. q ff. possessor.

m ℂ Apparuit. licet defuncto vino mota nō fuit ff. hic: qō est in hoc crimine magis speciale ꝛ gbuſdā aliis. vt. ff. de accusa. ff. ex iudicio. ff. als regulariter cōtra. vt. C. vbi cause ff. l. j. ꝛ. C. ff. reus vel accu. l. j.

n ℂ Si ita ff. soluti: nam si postea ff. soluta aliud esset: qr nō repetit ff. soluēs: sed magis fisco tenetur. vt. ff. ad leg. fal. l. dolo.

o ℂ Perduellionis. i. hostilis. nā pduelliones dicunt hostes. vt. ff. de verbo. sig. l. quos nos. Alij dicūt ideo qr hoc solo casu ꝑmittit duellū+ qō non placet vt vllo casu admittat ꝑm. l. ro. vt no. ff. ad leg. aq. l. qua actione. ff. si qs in colluctatione. Accur sius.

+ An et qñ ꝛ ā pōt indicī duellū. vi de ad lōgus in spe. ff. de accusa. ff. ff. si fuerit. Alexā. post barto. in. l. ex doc. ff. de iusti. ꝛ iure.

buas in bonorem nominis[a] mei: necessitas quidem restituendi ne potibus viriles partes precedere videbatur: sed moderāde portionis quam maiorem in vnius nepotis personam cōferri voluit: arbitrium filie datur.

☞ Ille per quem non stat quominus tutor suscipiatur, nō priuatur legato. boc dicit Bartolus.

ℂ Non iure tutori dato[b] mater legauit: si consentiat[c] vt decreto pretoris cōfirmetur: et pretor nō idoneum existimet: actio legati non denegabitur.

☞ Qui venit contra cautionem mutianam tenetur restituere rem cuꝫ fructibus. boc dicit Bar.

ℂ Qui mutianam cautionez alicuius nō facienti[d] causa interposuit: si postea fecerit fruct⁹[e] quoꝫ legatorū quos in principio pmitti necesse est restituere debet.

☞ Quādo sunt plures actiones que electione toluntur nō admittitur cumulatio. boc dicit Bar.

ℂ Varijs † actionibus legator[f] simul legatarius vti non potest[g]: qr legatum datum in partes diuidi nō potest. nō cīs ea mēte datū[h] est legatarijs plurib⁹ actionibus vti/sed vt latior eius agendi facultas sit: ex vna interim que fuerit electa[i] legatum petere.

☞ Dānata memoria testatoris/repetū tur legata soluta. b. d. Bar.

ℂ Repetendorū legatorū facultas ex eo testamento solutoꝝ data est qō irritū esse post defuncti

† Lau. dicebat per ista ff. ꝙ qñ ex vna cā oriū tur plures actiones tūc ꝙ cōpellit actiōem ꝓponere. vt dicit glo. ff. post ff. l. c. dilecti fili. certa ꝛ de iudi. ff. de iure canōico actiones nō sint ꝓponē de. vt. d. ca. dilecti.

sum diminui. In quarto dicit. ꝙ si non sit donatarius rogatus de re sibi donata restituēda vel de parte eius: sed sit rogatus ꝓestare aliud vt puta alimenta: licet res sibi donata per legem fal. diminuit/tñ ipe de re siduo ꝓestabit alimenta sine diminutione: qr testator ita voluisse videtur. Boc dicit vsqꝫ ad. ff. mater. Viuianus.

memoziam dānatam apparuit[m]: modo si iam[n] legatis solutis cremen perduellionis[o] illatum est.

☞ Si dz retineri species ꝛ pecunia: species de tota bereditate deducitur pecunia de parte restituentis tm̄. Bar.

Idem. Lex. lxxix.

QUm pater filios cozumꝙ matrem beredes instituisset/ita scripsit. peto a te filia vt acceptis ex bereditate[p] mea in portionem tuam centum aureis: et predio tusculano partem[q] beredi tatis restituas matri tue. Rñ. predium[r] quidem bereditarium iudicio diuisionis de communi filiam habituram[s]: pecuniam[t] au tem de parte sua retenturam.

☞ Donationi causa mortis ꝓtest fideicommissum imponi: ꝛ ea de tra bitur fal cidia. qua detracta fideicōmissum intrinsecum minuetur. secus in extrinseco. boc dicit Bar.

ℂ Eoz quibus mortis causa donatum est ff. fideicōmitti quoquo tēpore ꝓtest: qō fideicōmissum beredes[u] (salua falcidie ratione quaz in his quoꝫ donationibus exēplo legatoꝝ locum habere placuit) ꝓestabunt. ¶ Si pars[v] donationis fideicō. teneatur: fideicom. quoꝫ munere falcidie fungetur. Si tñ alimēta ꝓestari voluit[x] collationis totum onus[y] in residuo donationis esse respondē dum erit ex defunctivolūtate qui de maiori pecunia ꝓestari nō dubie[z] voluit integra[a].

p ℂ Ex bereditate. per hoc videbat ex vniuersa bereditate centū esse deducēda: quod remouet. R.

q ℂ Partem. tuam filie.

r ℂ Predium. tusculanū.

s ℂ Habiturā. imo videt ex verbi testatoris nem qō habet filia ꝛ predio iure bereditario. vt ff. ad trebel. l. in fideicommissum. ff. ff. ꝛ sed boc est qñ vult detrabere quartam trebellianicā: ꝛ tunc restituit in quartā imputando. Aso. qō hic etiaz faceret si esset necesse detrabi quartam.

t ℂ Pecuniam. quare secus est ꝙ pecunia de parte sua tm̄ retinet. dic vt. ff. ad treb. l. deducta. ff. nūmis. ꝛ argu. ff. de solu. l. si is cui. ꝛ si cer. pet. l. nam et ff. in fi. ꝛ. C. de posti. l. fina. Et not. ꝙ mater videtur rogari de sua parte ꝑdū ꝛ cētū vt filie det. vt. ff. j. ff. l. post emācipationez. ff. si. Sed quō de parte cētū cū ad eū nō ꝑuenerit. vt. ff. ff. j. ff. l. fideicō. cōtra. sed satis videt peruenire cū accepit eo minus. argu. insti. de re. diui. ff. interdū. Item in eo qō dicit totū predium ꝛ linqui filie/est ꝗtra. ff. ff. j. l. si fundus sub cōditione. ff. si libertus. ibi apparet sol. ꝛ facit. ff. de ali. lega. l. alio. ꝛ. ff. fami. ber. l. beredes. ff. ff. ꝛ. l. seq.

u ℂ Quoquo. vel eadem volūtate vel postea alia. et facit. C. de fideicō. l. abeo. Accursius.

r ℂ Beredes. immo donatarius detrabere debet cū ꝛ ipse patit fal. vt bic subijcit. ꝛ est. C. ad. l. fal. l. si mortis. ꝛ. l. pe. Rñ. expone fideicō. i. donatio ꝙ postea cadit in fideicō. Vel dic ꝙ beredes ff. stant apud quos cū onere remanſit donatio vt caduca. vel in causam caduci. vt. C. de caduc. tol. ff. ꝓo fiscūdo. ꝛ. ff. un nouissimo.

v ℂ Si pars. donauit titio causa mortis quātitatē vel speciē ꝛ eādē gaio: refert onere intrinseco vt ex eadē donatiōe vel extrinseco. ꝛ ꝑmo de vno postea de alio dicit. vt ecce donauit quis tibi. xx. cauſa mortis. ꝛ per bis. r. feio rogauit te restituere: si tibi auferat quarta ꝙ leg. fal. ab berede tu ꝙz quartā silr detrabes de fideicōmisso et volūtate defuncti: q ꝑsumit nūc esse talis vt vltra dimidiū ei⁹ qō ex donatiōe habes nil seio dares. R. ꝛ ff. boc nō est falci. sed magis oneris partitio. ꝛ sic cōcor. ff. ad. l. fal. penales. ff. ff. Vel sic patit diminutionē fideicōmissarius vt solēt legatarij pati quatenus falcidie munus penes beredem maneat.

z ℂ Prestari voluit. reliqua mortis cā donata. ff. idē in quolibet alio legato. vt eñ cetera legata ita ꝛ alimētoꝝ diminuūtur per. l. fal. vt. ff. ad. l. fal. l. bereditatū. ff. bec ea est ratio: qr nō pars donationis/ff extrinsecuz onus cōtinet fideicō. vt ꝛ. ff. ff. j. l. ff. si mibi stichus. Aso.

a ℂ Onus. vt alimenta ꝓestentur.

b ℂ Non dubie. i. sine dubio. ꝛ dic maiore ꝙ esset onus alimētoꝝ. q. d. et si plus esset onus ff. fuit emolumētū necesse hz subire. ff. si maius cēt ꝙ donatio qñ ꝙ tenet donatarius. vt. ff. ff. j. l. ff. si mibi stichus. nō est igit ita exponēdū. i. de pecunia donata: licet fal. nil reseruasset. nec eñ est ar. necessariū si de pecunia maiori te onerauit ꝛ de minori: qr fallit vbi pars donationis est in fideicō. Aso.

c ℂ Integra. alimēta. ꝛ facit. j. ad leg. fal. l. penales. ff. si titio. ꝗtra. Sol. ibi plene dicens. ꝛ facit. ff. de an. leg. l. liberto. ff. ij. ꝛ. j. ad trebel. l. facta. ff. si titius. ꝛ. ff. de vulg. fubsti. l. coberedi. ff. cū filie. ff. ff. ff. si titio. ff. j. ff. ij. ꝛ. j. si cui plus ꝙ per. ff. l. fal. vide amus. ꝛ. ff. eo. l. celsius. ff. j. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. plaucius. ff. ff. ff. j. proximo. ff.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Mater filijs. ¶ Caſus. Titia que habebat virum cui dederat in dotem. c. inſtituit ſibi heredē titium ꝛ gaium: ꝛ volens donare cauſa mortis filijs ſuis quibuſdam vulgo conceptis dictam ſuam dotem permiſit eos eam ſtipulari a dicto ſuo viro. poſtea rogauit dictos ſuos filios quibus taliter donauerat cauſa mortis vt dictum eſt/ vt dictam dotem reſtitueret dicto ſuo viro ſi vir ei ſoluerit eā ex ſtipulatione: nūquid valet hoc fideicōmiſſus dotis relictū viro per vxorē a filijs? Et certe ſic. vnde ſi maritus nō ſoluit adhuc filijs mulieris dotem habet eius retētionē. ſi falcidia nō habet locū in dicto fideicommiſſo: puta qz non eſt erinanita hereditas ꝑpter legata vel fideicō. ſi autē habeat locū falcidia ꝛ dictus maritus hz adhuc penes ſe dotem agēt dicti filij mulieris cōtra maritū ex dicta ſtipulatione quam fecit mater interponi. ꝛ petent ab eo partē quā falcidia requirit ex dicto fideicōmiſſo viro relicto. et eam partem reddēt filij heredibus dicte mulieris cōuenti ab eis heredibus actione in factum.

¶ Legatario eidemq; debitori nō ſoluz actio competit/ſed exceptio. Bar.

¶ Mater filijs ſuis vulgo conceptis dotem ſuam mortis cauſa donando ſtipulari permiſit: cum alijs heredibus inſtitutis petiſſet a filijs viro dotem reſtitui: totum viro fideicōmiſ. dotis deberi ſi falcidie ratio non interuenerit: ideo retentionem dotis viruz habere placuit. alioquin falcidie partem heredibus a filijs ex ſtipulatu cum viro agentibus ex dote per in factum actionem eſſe reddendam.

¶ Surdo et muto qui legatum accipit vt cum moriet reſtituat re cte mandatur. nam et ignorantes aſtringūtur fideicommiſſ. quibus ignorantibus emolumentum ex teſtamento queritur.

¶ Legati onus ꝛ emolumentum queritur etiam ignorantibus. b. d. Bar.

¶ Surdo et muto qui legatum accipit vt cum moriet reſtituat re cte mandatur. nam et ignorantes aſtringūtur fideicommiſſ. quibus ignorantibus emolumentum ex teſtamento queritur.

¶ Mutatione ſtatus non perditur ius eligendi: z mors cuilie non facit conditionem eriſtere: ſed mors naturalis ſic. hoc dicit Bartolus.

¶ Mutatione ſtatus non perditur ius eligendi: z mors cuilie non facit conditionem eriſtere: ſed mors naturalis ſic. hoc dicit Bartolus.

¶ Heredi tatem filius cum mo

† Quid ſi ignoret cui teſtator legauerit z de bēt ei cui teſtator verſimilit da re volueri bar. l. l. quē heredē l. de reb' dub.

a ¶ Permiſit. a viro qō fieri pōt niſi ex dānato coitu ſint nati. vt inſtit. ad orā. §. nouiſſime. ꝛ in aut. qui. mo. nat. effi. ſui. §. fi. col. vi.
b ¶ Periſſet. donationis ergo filios collate penituiſſe videtur.
c ¶ Deberi. ſ. viro a filijs donatarijs q grauari poſſunt. vt. ſ. pri. §.
d ¶ Ratio falcidie. qz non eſt erinanita hereditas.
e ¶ Placuit. ſ. in totum.
f ¶ Alioquin. i. ſi falcidie ratio iteruenit. Azo. vel. i. ſi in donatione per ſeuerauerit.
g ¶ Falcidie partē. i. falcidiā que erat pars donationis. Vel dic falcidie partē que falcidia debetur ex oībus legatis. ꝛ accipe ex dote eſſe ꝛ per in factū actionē ꝛc. Sed quare tenētur filij heredibus ſi volunt habere donationes? Rñ. qz ſtipulando ſemel incōmutabiliter agnouiſſe videtur: ſed aliud in legatis. vt no. ſ. de dona. cau. mor. l. ei. ꝛ facit. ſ. ad trebel. l. mulier. ꝛ. l. facta. in prin.
h ¶ Queritur. cōmutabiliter. nā adhuc poteſt repudiare: ergo non obſtat. ff. de cōdi. inſti. l. ſi quis ita heres. que eſt contra. ꝛ facit. ff. quēad. ſer. amit. l. ſi partē. §. ſ. ꝛ. C. qñ di. le. ce. l. ſi. ꝛ. ff. de iudi. l. cū furioſus. i. rñ. in fi. ꝛ. ff. de reb. eo. qui ſunt ſub tu. l. magiſ. §. fundū aūt legatū. ꝛ. ſ. de act. ꝛ obli. l. ſi a furioſo.
i ¶ Hereditatē. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredē filiū meū: ꝛ rogaui eūm cū moreret reſtitueret hereditatez meā filijs ſuis vel cui ex his voluerit reſtituere. fili? me? ꝑdictus anteq̄ naturaliter moreret fuit deportatus in inſulā. Certe adhuc pōt eligere vnū ex filijs ſuis cui relinquat hereditatē meā. Itē q̄uis ſit mortuꝰ ciuiliter per deportationē/ tñ anteq̄ veniat mors naturalis nō cogat filijs ſuis inuitus reſtituere hereditatem predictā. Sed quid ſi tpe mortis naturalis dicti mei filij quidā de filijs ſuis viuūt ꝛ quidā nō: ꝛ ipſe filiꝰ meus nullū elegit cui daret dictā hereditatē: ꝛ ſic qualibet ſuoꝝ filioꝝ debet habere virilē partē: nūquid heredes filioꝝ mortuoꝝ filij mei debent cū viuis habere virilem/an ſolūmodo viui? Et dicit q̄ ſolūmodo viui. Viuianus.
k ¶ Filijs ſuis. ſic. C. ad trebel. i. iubemus.
l ¶ Deportato. ꝛ ſic ciuitatē tantū amiſit. ſecus in dānato in metallum. vt. ſ. ad trebel. l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ꝛ. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. ſed ſi mors. ꝛ. ſ. de vbo. ob. l. ex ea. §. in inſulam.
m ¶ Pena. deportationis.
n ¶ Condītionem. q̄ bona reſtituantur filijs.
o ¶ Mortem. naturalem.
p ¶ Eriſtere. incōmutabiliter. ſ. vt dixi. ſ. e. l. pe. §. a filia. i. vt inuit? ali cui reſtituere teneaſ: volēs eūm ex añ reſtituere pōt. vt. C. de fideicō. l. poſt mortē. dū ei durct volūtas. vt. ff. co. l. vnum. ff.

p ¶ Mirileo. puta ſi neminem elegerit. alioquin contra. vt. ff. co. l. cū quidam. ꝛ. l. cum filius. §. pater. ꝛ. l. vnum. §. rogo.
q ¶ Non fuerit. vt qz ſit mortuus qui eligere debuerat. vt. ff. e. l. vnū. §. rogo. cū eñ cōditionale fuerit fideicō. pendente conditione non potuerunt tranſmittere. vt. C. de cadu. tol. l. ſi mautem. licet quidā cōtra per. l. C. de bis qui ante aper. tab. ꝛ facit. ſ. titu. ſ. l. vno rem. ff. ſeia. ꝛ. ſ. ea. l. §. penul. ꝛ. ſ. de re. du. l. vtrū. §. cum quidam.

reret filijs ſuis [r] vel ex his cui voluiſſet reſtituere fuerat rogatus: quo interea in inſulam deportato [k] eligendi facultatem non eſſe pena [l] peremptam placuit: nec fideicommiſ. cōditionē [m] ante mortem [n] filij heredis exiſtere [o]: viri les [p] autē inter eos fieri qui eo tempore vixerint: cum de alijs eligendi poteſtas non fuerit [q].

¶ Qui legat predium rei videtur legare animo cōpenſandi cum re. Bar.

¶ Qui dotale predium contra legem iuliam [r] vendidit vxori legatum dedit [s]: et emptoris [t] fideicommiſit vt amplius [v] ei preciuz [x] reſtituat: emptorem fideicōmiſſo non teneri conſtabat [y]. ſi tamē accepto legato [z] mulier vēditionem irritam facere velit: eam [a] oblato precio [b] doli placuit exceptiōe ſubmoueri.

¶ Qui dotale predium contra legem iuliam [r] vendidit vxori legatum dedit [s]: et emptoris [t] fideicommiſit vt amplius [v] ei preciuz [x] reſtituat: emptorem fideicōmiſſo non teneri conſtabat [y]. ſi tamē accepto legato [z] mulier vēditionem irritam facere velit: eam [a] oblato precio [b] doli placuit exceptiōe ſubmoueri.

¶ Mandatum ſimpler cuius effectus confertur poſt mortem/ reuocatur morte ſi mandatarius ſciuerit: ſecus ſi ignorauerit. hoc dicit Bartolus.

¶ Mandatum ſimpler cuius effectus confertur poſt mortem/ reuocatur morte ſi mandatarius ſciuerit: ſecus ſi ignorauerit. hoc dicit Bartolus.

¶ Oeuio debitori ſuo reus ſtipulandi mandauit: vt titio cui

r ¶ Legem iuliā. vt inſti. qui. ali. licet. in prin.
s ¶ Dedit. in quo erat etiā minus q̄ in fundi precio. vt. ff. co. l. impera tor. §. ſi centum. Accurſius.
t ¶ Emptoris. iſtud fuit fideicō.
v ¶ Amplius. q̄ legatum relictum ab heredibus.
x ¶ Preciū. iuſtum.
y ¶ Conſtabat. immo poteſt ab omni debitore fideicōmiſ. relinqui. vt ff. titu. ſ. l. ſi pecuniam. in fi. ꝛ. l. ſi ſeruus. §. qui margaritam. que ſunt contra. Solu. non valet ab emptore ſue a debitore: vt hic nisi debitor vtatur exceptione doli contra heredem: ſicqz agnoſcat tacitum ſibi legatum. vt. ff. co. l. ſi pecuniaz. ij. reſpon. ſed heres tenetur cedere actiones. vt. ff. co. §. qui margaritam. Alij dicunt q̄ bic conſtabat quibuſdam imperitis ꝛ male. Tertij dicunt q̄ totum preciuꝫ fuerat ſolutum defuncto. ſed aliquid plus valuerat fundus q̄ vendit? fuerat: ꝛ illud plus precepit teſtator ſolui vxori: quod non potuit cum non erat vltra dimidiā iuſti precij. ꝛ ꝑm hoc q̄ dicit poſtea precio: ſcz iuſto. ꝛ facit. ff. de fun. do. l. dotale. §. fina. et. ff. ſolu. matri. l. ſi cum dotem. §. ſi pater. et. ff. man. l. diligenter. §. i.
z ¶ Legato. relicto ab heredibus.
a ¶ Eam. vxorem.
b ¶ Precio. ab emptore.

¶ Oeuio debitori. ¶ Caſus Seius fuit ſtipulat? a meuio. r. bic ſeius reus ſtipulandi cum vellet titio donare cauſa mortis illa decem manda uit predicto meuio reo permittendi vt ſoluere tur dicto titio dictam pecuniam. poſtea deceſſit ſeius reus ſtipulandi: inſtitutis ſibi aliquibus heredibus. meuius debitor ſciens creditorem ſuum deceſſiſſe ꝛ ita mandatum eſſe finitum debit dictam pecuniā titio. Certe non eſt liberatus ab heredibus rei ſtipulandi: immo poterunt eum nihilominus cōuenire ad dicta decem. Sed quid ſi reus ꝓmittendi non habet vnde ſoluat dictis heredibus rei ſtipulandi: nunquid ipſi heredes poterunt conuenire titium cui donatum fuit cauſa mortis/ cuicp ſoluit meuius debitor vt dictum eſt? Certe q̄ non poſſunt eum conuenire ad integra. r. non eſt dubium. ſed et ꝓ eo quod querunt heredes habere ab eo ratione falcidie non poterit ſimiliter conueniri: quia ipſe titius non videtur accepiſſe/dicta. r. cauſa mortis. nam ipſa euanuit annihilato mādato per mortem ſeū creditoris vt dictum eſt. q. d. ſi eſſet donatio cauſa mortis bene poſſet habere falcidiam. ſi autē dictus reus ꝓmittēdi ignoraret mortuum eſſe ſeium reum ſtipulandi: ꝛ ſoluiſſet dictam pecuniā titio cui reus ſtipulādi cauſa mortis donare volebat: liberatus eſt debitor ab

UNIVERSIDAD DE HUELVA

heredibus creditoris: ⁊ ipsi heredes reuocabunt a titio portionem tantum eis iure falcidie competentem: scilicet si habet locum falcidia in hereditate creditoris. Viuianus.

a ¶ Donabat. promittendo per stipulationē reus stipulādi titio olim. vel hodie sine stipulatione ſm Azo. aliogn non video quare in sequēti casu totum reuocaretur: cum mandatum mortuo mandante sit finitum: et per consequens donatio. H. Item non audeo dicere ꝙ solutio per mādatū debet fieri post mortem: quia tunc nō finiretur morte. vt. ff. man. l. si vero non remunerandi. §. fina. hic ergo inter viuos fuit conceptum. sed quantū ad effectum post mortem cōcipitur: quia tunc demū confirmatur donatio. vnde quedam media via in finiēdo mādato eligitur: scientia ab ignorantia separata: vt hic subijcit.

b ¶ Decessisse. ergo sciebat vel scire debebat mādatum reuocatum. vt. C. mā. l. mādatum. et insti. mā. §. recte. ⁊ ff. man. l. inter causas. in prin.

c ¶ Dandam esse. heredibus institutis: scʒ conditione sine causa que consueuit dari ꝓ reuocādis huiōi donationib⁹ infirmatis insolidū: vł si sint cōfirmate quo ad fal. vt hic. ⁊ ff. de donatio. cau. mor. l. senatus. §. j. ⁊ C. ad leg. falci. l. si mortis. et redditur hic bona ratio. Sed an si qs soluit possit repetere? Rñ. non videtur ꝙ possit: q₂ sciens soluit indebitum: nisi ponas ꝙ errore iuris soluerit id indebitū. Et sic no. ꝙ stultitia soluētis lucrat̃ donatarius. vt. j. ad. l. fal. l. iij. in prin.

Indebitū scienter solutū an possit repeti.

mortis causa donabat[a] pecuniaʒ debitā solueret: cū sciens dñm vita decessisse[b] meuius pecuniā dedisset non esse liberationem secutam constitit: nec si meuius soluēdo non esset in titiū actionem solidi vel iure falcidie dandam esse[c] quia mortis causa cepisse non videtur. diuersum probandum foret si meuius ignorans dñm vita decessisse pecuniam errore lapsus dedisset: tūc enim portio iure falcidie reuocaretur[d].

☞ Portio deficiens defertur a substitutis ⁊ coheredibus cū onere suo. Bar.

¶ Cū pater[e] fideicōmissum prediorum ex testamēto matris filie deberet: eandem[f] ꝓ parte ita heredem instituit vt hereditatem fideicōmisso compēsaret[g]: eadēq₃ predia filio exheredato dari voluit: ꝙ̄ ꝙ̄ filia patris hereditatem suscipere noluisset: fideicommissum tamē ab heredibus esse filio prestandum: ad quos hereditatis portio quam accepit[h] filia redierat[i] placuit. ꝙ si aliū filie substituisset: euʒ[k] oportere filio fideicommissum redere.

☞ In ꝑlegato vni nō debetur euictio: secus si pluribus prelegetur. Bar.

¶ Euictis[l] predijs q̄ parter qui se dñm esse crediderat verbis fideicōmissi reliquit filio: nulla cuʒ fratrib⁹ et coheredib⁹ actio erit. si tamen inter filios diuisioneʒ fecit[m] arbiter: coniectura voluntatis non patietur cum[n] partes coheredibus prelegatas restituere: nisi parati fuerint ⁊ ipsi patris iudicium fratri conseruare.

☞ Si testator iubet heredem dotem filie stipulari intelligitur ea moriēte in matrimonio non ea superuiuente. Itē sermo simpliciter prolatus intelligitur ꝓ prima vice. h. d. Bar.

¶ Pater certam pecuniā ex hereditate filie verbis fideicommissi reliquit: eāq₃ nupture dotis nomine dari voluit filio dotem stipulante[o] cum minorem filius dotem dedisset[p] superfluum esse filie reddendum constabat. Diuortio quoq₃ secuto fideicōmissum filiā recte petituram: vt actio stipulationis sibi prestaretur: quoniam verisimile non erat patrem interponi stipulationem voluisse[q] quo filia post primas nuptias indotata cōstitueretur. Ceterū si postea nuberet / ad secūdas nuptias cautionem extendi non oportere[r].

☞ Cui cōmittitur electio persone cū moreretur non potest ante tempus cū effectu eligere. h. d. Bar.

¶ A filia pater petierat / vt cui

k ¶ Eum. substitutum. vt. j. ea. l. §. ab instituto. ⁊ ff. e. l. si titio. §. j. ⁊ C. ad trebel. l. non iustam. ⁊ ff. ti. j. l. si duobus. §. j. ⁊ ff. ti. ij. l. quidam. Itē no. ſm. H. ꝙ hoc videtur hodie correctū. vt. C. com. de le. auf. res que.

¶ Euictis pdijs. ¶ Casus. Titius instituit sibi tres suos filios: ⁊ vni predium prelegauit. quod predium suum credebat esse dictus titius. et alijs nihil ꝑlegauit. habuit predium a coheredibus ille cui prelegatū est / et est ei euictuʒ. nunquid aget de euictione contra fratres? Certe nō. iam em̄ cresceret inuidia inter eos. si autē ⁊ alijs fratrib⁹ prelegauit ⁊ isti euictum est dictū prediū si alij petāt ab eo partes rerū eis prelegataꝝ nō restituet eis: nisi ⁊ ipsi patris iudiciū ei cōseruent satisfaciēdo ei de predio qđ sibi euictum est. Viuianus.

l ¶ Euictis. refert an vni tm̄ filioꝝ rem certā prelegauit: quo casu non agitur noīe euictiōis. an oībus: quo casu agit̃. Sed oppo. immo videt̃ posse agi cū sit cōiuncta persona. vt. C. eo. l. cuʒ alienā. Sol. hic speciale ne crescat inuidia iter fratres. vt. C. de bo. que lib. l. cuʒ oportet. §. j. Vel vt ibi. Item ad idem cōtra. C. de inoffi. testa. l. scimus. §. j. Sol. ibi. Item cōtra ad idē. ff. tit. j. l. non quocūq₃. §. j. Sol. ibi. Item cōtra. j. titu. j. l. q cōcubinam. §. si heres. Sol. hic in gñe: ibi ī specie fuit legatum. Item facit. C. de euic. l. ij. et. ff. de dona. l. aristo. ⁊. j. de vsufruc. le. l. si a sticho. §. fi.

m ¶ Fecit. scʒ pater.

n ¶ Eū. cui ꝑlegata sunt euicta. ⁊ sic ope exceptiōis: sʒ ⁊ pōt dici ꝙ habebat actioneʒ q̄si fuerit diuisio inter eos facta ab eis. vt. C. cōia vtriusq₃ iudi. l. si fratres. Vel refert diuidat testator: vt hic. an partes vel iudex vt ibi: qđ est veri⁹. ⁊ facit. ff. ti. j. l. si domus. §. j. ⁊ qđ ibi notatur.

¶ Pater certā. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredē filium suū ⁊ filiā exheredauit. ⁊ eidē filie. c. per fideicō. reliquit: ⁊ iussit dicto filio vt daret in doteʒ predicta filia marito filie ⁊ sibi filio stipularetur filius. fili⁹ autē vēdidit marito filie nisi quinquaginta. Certe alia quinquaginta debet dare filie. nam. c. cōtinebātur in fideicō. filie vt dictū est. Quid autem si diuortium fiat inter dictā filiā ⁊ maritum suum? Certe petet filia actione ex testamento a fratre suo fideicōmissum. i. tanq̄ quoddam fideicōmissum petet filia a fratre ꝙ actio ex stipulatione fratris ꝓueniēs contra maritum sibi filie cedatur per fratrē cōtra maritū. ⁊ reddit in littera rationem planā quare hoc debet fieri ibi: q₂ verisimile ⁊c. Quid si facto dicto diuortio filia nubat scđo ⁊ filius testatoris velit stipulari dotē a scđo marito: q₂ testator noluit ꝙ stipularetur a primo vt dictū est? Certe non potest. Viuianus.

o ¶ Stipulāte. hoc totū voluit pater scʒ filiū etiā stipulari dotem.

p ¶ Dedisset. per qđ videbatur satisfactū voluntati patris.

q ¶ Voluisse. subaudi ꝓpterea quo pro vt ⁊c. sed ⁊ si voluisset nō valeret. tum fauore dotis. vt. ff. de pac. do. l. ij. tum q₂ falcidiā iure nature debet habere. vt. C. de inoffi. testa. l. quoniam. in prin.

r ¶ Non oportere. sic. j. de verb. sig. l. boues. §. hoc sermone. ⁊ ff. de iur. do. l. dotis. ⁊ facit in eo. ti. l. stipulatio que. ⁊. C. de rei vxo. act. auf. sed ⁊ q̄uis. Accursius.

¶ Cum pater. ¶ Casus. Titia instituit sibi heredē seium maritū suum et rogauit eum per fideicōmis. vt filie eorum cōmuni quedam predia prestaret. predictus seius instituit predictam filiam cum quibusdā alijs ea conditione vt partem in qua eam instituerat cōpensaret cū fideicōmisso prediorꝝ qđ ei filie debebat ex testamento dicte titie sue vxoris. et iussit predictus seius pater dicte filie ⁊ suis coheredibus vt dicta ꝑdia darent gaio filio dicti seij quem exheredauit. filia auteʒ predicta noluit accipere partem hereditatis patris in qua eam instituit vt dictū est. et sic illa pars deuenit ad coheredes filie: nunqd ipsi coheredes tenentur dare dicto filio exheredato dicta predia? Certe sic. q̄uis nō ipsi sed filia habet predia? Sed quid si dictus pater instituit filiam pro parte substituit sempronie filie in dicta parte hereditatis / ⁊ filia noluit heres esse. ⁊ sic habet partem filie substitutus eius? Certe debet tantū de fideicōmisso prestare dicto filio exheredato quātum filia teneretur si nō repudiasset hereditatem. Viuianus.

e ¶ Cum pater. ab vxore institutus ⁊ rogatus vt quedaʒ predia filie daret per fideicōmissum.

f ¶ Eandem. scilicet filiam.

g ¶ Cōpēsaret. qđ potuit. vt. ff. ti. j. l. cū ab vno. sʒ h̄ nō dicto fideicōmissum deduceret ⁊ hereditatē haberet. vt. C. ad leg. fal. l. in imponēda.

h ¶ Accepit. destinatione.

i ¶ Redierat. vel iure accrescēdi: ⁊ sic cū onere. vt. C. de cadu. tollē. l. j. §. his ita. vel quia erant substituti vt statim subijcit.

¶ A filia pater. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredē filiā suā seiā: ⁊ rogauit eā vt duo predia restitueret post mortē suā filie vni ex liberis suis filie cui ipsa filia vellet. ipsa autem donauit inter viuos vni ex filijs suis. Certe. videbatur sapientibus non tenere dictam donationem inter viuos incōmutabiliter. ⁊ hoc ideo quia fideicōmissum datum erat filijs post mortē filie vt dictum est: quia dicitur dies incertus. ⁊ non venerat adhuc tempore quo ipsa donauit inter viuos. vnde poterit mater mutare voluntatē donec viuet. secus autē si certe persone ex filijs suis rogata fuit restituere post mortē suā filie: quia tunc bene valet dicta donatio inter viuos: quia illa certa persona habitura esset fideicō. etiā nō interueniente matris electione. Viuianus.

Suis. scilicet

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Snis. ſcz ſilie. Accurſius.

b ¶ Non eſſe electionez accipe videbatur quod eſt. j. Sed ſ. ſ. e. l. vnū. in pun. vbi eſt electio miſi renocet. Sol. die non eſſe electionem ſcz incon mutabiliter factaz: qz adhuc poteſt mutare. et aliū eligere. vt. ſ. ea. l. ſ. dereditatem. ſed propter commodum medij temporis valet vt ibi. Alij vt. R. dicūt nullo modo eligi propter incognoſcibilem perſonā fideicommiſſarij. ꝛ ſm hoc etiam commodū medij tpis re petitur. vt. ſ. de cōdi. inde. l. ſufficit. Item cōtra C. de fideicō. l. poſt mortem. vbi etiam ante reſtituit. Sol. aliud eēt ſi certe perſone poſt mortem ſuā qs dereditatem reſtituere fuerat iuſſus. tunc enim qñcūqz vellet reſtituere voluntas defuncti nō aduerſat: at hic ſecus propter ignoſcibilem fideicōmiſſarij perſonam. vt. j. tit. j. l. vxorē. ſ. ſecuo la. vel ſolue vt ibi.

c ¶ Iam in eā. bene dico electionē nō tenere: quia ad hoc pōt eligere vnum aliū de filijs. qz nulla facta electione admittebat ad fideicommiſſum vna cum aliis filijs. demū ergo morte inſecuta firma eſt electio vltima.

d ¶ Martis. ciuſdēqz ſicie. ꝛ facit. j. de ma. teſta. l. libertas. in pūc. ꝛ. l. qui duos. ſ. fi. ꝛ. ſ. titu. j. l. ſi liuſa. ſ. diui.

¶ Fidei beredum. ¶ Caſus Titius inſtituit ſibi duos filios hēdes: et ita dicit poſtea. Rogo dictos meos hēdes ne alienent fundū meū qui vocatur tuſculan⁹: et ne eri repermittat de mea familia. i. ne alienent fundū meū in aliquē qui nō ſit de mea familia. Certe ſi beredes alienēt dictuz fundū in extraneos/illi de familia poſſunt admitti ad reuocandū fideicō. ꝛ certe nō ſolū illi qui ſunt primotores in familia admittunt ad reuocandū: ſed etiā eis deficientibus admittunt illi liberti qbus etiā extranei beredes dederunt fideicōmiſſariam libertatez. i. atitio defuncto per fideicōmiſſum relictam. Auianus.

e ¶ Scōm voluntatem. iſtius teſtatoris.

f ¶ Inuitatos. ad reuocandum ſi alienent.

g ¶ Beredes. iſtius teſtatricis iudicio non beredis: nec eñ ſunt liberti beredis: ſed defuncti. vt. j. tit. j. l. pater. ſ. j. ꝛ. j. de alt. leg. l. q. que ſunt contra. et facit. C. de verbo. ſignifica. l. fi. et. ſ. titut. j. l. ſiliuſ familias. ſ. diui.

Additio Dic q ibi fuerunt manumiſſi iudicio beredis: hic iudicio teſtatoris. ſm Bar. hic.

¶ Fidei tue. ¶ Caſus Titius ſibi inſtituit beredē ſciā vxorē ſuā cum quibuſdā aliis. et dotē quā habuerat ab ea ei prelegauit: ꝛ poſtea ita dixit. Rogo te ſcia per fidē. vt quicquid ad te peruenerit aliquo nomine de bonis meis reſtituas filie mee cū tu mozeris. poſtea idem titi⁹ fecit codicillos ꝛ eis quedā alia eidē vxori legauit. mortua eſt dicta vxor. petit filia teſtatoris ab beredibus vxoris nō ſolū ea que legata ſunt vxori in teſtamento/ſed etiā ea que in codicillis: querit vtrum poſſit: Et reſpon. q⁹ ſic preter dotem vxori prelegatam. et ad vtrūqz reddit plenam rationem. Auianus.

b ¶ Continebuntur. Quid miri cum verbum peruenerint ſit futuri tēporis: ſed forte hic in preterito poſuit. ſic ꝛ als. ſ. tit. j. l. talis ſcriptura. ſ. fi. ꝛ. l. ſeq. Alꝺ. Item cōtra. j. titu. j. l. vxori. ſ. vxori. Sol. ibi in donatione inter viuos que ſtatim cum ſit cedit: hic autē tam relicta codicillis q⁹ teſtamento eodem tempore cedunt: ſcilz poſt mortem. vt. ſ. tit. j. l. ab inteſtato. in fine.

i ¶ Dicto ſcripture. ſic. j. de ſolu. l. nec eñ. Sed arg. ſ. j. eo. ſ. penul.

k ¶ Retinebitur. ab iſta vxore: qz vxor retinebit in dotem.

l ¶ Reddi. iſti priori. Accurſius.

m ¶ Dari. ſic. ſ. depoſi. l. j. ſ. eleganter. et facit ad. ſ. j. de aur. et argē. lega. l. vxori. ſ. j. ꝛ. j. de do. ptelega. l. iij. in princi. ꝛ. ſ. fi. ꝛ. j. ad trebel. l. cum beres. ꝛ. l. lucius. ſ. maritus. ꝛ. j. ad leg. falci. ſed vſumfru. ſ. dos. vellet ex liberis ſuis[a] predia cum mozeretur reſtitueret: vni ex liberis p̄dia fidecom. viua donauit: non eſſe electionem[o] propter incertuz diem fideicōmiſſi certe do nationis videbatur: nam in cum[c] deſtinatio dirigi poteſt qui fideicō. inter ceteros habiturus eſt re mota matris[d] electione.

¶ Manumiſſi ex cauſa fideicōmiſſi cō tinentur appellatione libertozum teſtatoris. hoc dicit Bar.

¶ Fidei beredum meozū cōmitto ne fundum tuſculanū alienent: et ne de familia nomīs mei creat ſm voluntatem[e] eos quoqz inuitos[f] intelligendum eſt quibus beredes[g] extranei fideicommiſſa riam libertatem reddiderunt.

¶ Fideicommiſſum factum in teſtamēto: cenſetur repetitū in codicillis de bonis in illis relictis.

¶ Fidei tue cōmitto vxor vt dez/ vt reſtituas filie mee cum mozeris quicquid ad te quoquo noīe de bonis meis peruenerit etiā ea que poſtea codicillis[j] vxori dedit fideicōmiſſo continebūtur[k]. nam ordo[l] ſcripture non impedit cām iuris ac volūtatis/ſed dos prelegata retinebitur[k]: quoniā reddi[l] potius videtur q̄ dari[m].

¶ Filius naturalis in ſeruitute conceptus excluditur ſubſtitutum. Bar.

¶ Volo pdia dari libertis meis: q⁹ ſi quis eoz ſine liberis vita decefferit/partem eius ad reliquos pertinere volo: cōlibertum patris cūdēqz filiū ex voluntate ſubſtitutionem excludere placuit[n].

¶ Fruſtra legatur debitum creditori a debitore. Item dilatio in tempus nō perfecte etatis creditoris fauore preſumitur. hoc dicit Bar.

¶ Curatoris ſui fruſtra fideicōmiſiſſe videbitur: vt beredi fratri negotiorū geſtoruz rationem[o] redderet. q̄q̄ igitur[p] teſtamento cautum eſſet vt cum ad ſtatus[q] ſuum peruenifſet frater ei demum ſolueret: tamen ſub curatore alio fratrem agentem recte placuit actionē inferre: cū illis verbis fratri potius conſultum videretur q̄ ſolutio que iuſte fieri potuit eſſe dilata.

¶ Relicta ab inſtituto videntur repetita a ſubſtituto per legem ſub eadem condi tione. hoc dicit Bar.

¶ Ab inſtituto extraneo predia libertis cum mozeretur verbis fideicōmiſſi reliquerat et peticrat ne ex nomine familie alienarētur: ſubſtitutuz[r] ea predia debere[e] ex defuncti voluntate reſpondit. ſed vtrum cōſtet im an ſub eadem condītione voluntatis q̄ſtionem eſſe: ſed coniectura ex voluntate teſtatoris capiēda mors inſtituti[s] expectanda eſt.

† Fidei cōmiſſu etiaz i codicillis ſine meriōe patoꝝ: reſtamenti fieri pōt. l. ij. et ibi gl. ꝛ. C. de codicill. caſus rotūdus. in. l. codicillis. in pūn de vſufru. leg.

et. C. ad leg. fal. l. in imponenda. ꝛ. l. irritum.

¶ Volo. ¶ Caſus Titius inſtitutis ſibi beredib⁹ ita dixit. Talia predia volo dari talibus libertis meis: ꝛ ſi quis eoz liber to⁹ deceſſerit ſine liberis partē eius volo ad reliquos libertos pertinere. q. d. ſi aliquis eorum libertoū deceſſerit ꝛ reliquerit liberos ſuos liberi eius habeant. ꝛ ſi conliberti beredes dederūt predia dictis libertis vnius eozum liberto rum qui cōceperat filiū ꝛ ea manumiſſus fuerat. ꝛ ſic habeat filiū naturalez ꝛ nō legitimū: deceſſit eo relicto. nūqd ille filꝰ? naturalis habebit partem predioz quā habebat pater ſuus: ita q⁹ alij cōliberti ab ea excludantur: Et dicit q⁹ ſic. Auianus.

n ¶ Placuit. eſt filius et de libertis: quia bic filꝰ? ſimul cū patre fuerat manumiſſus. qui pater dece dit non relicto alio filio. bic ergo naturalis pro le gitimo ſuccedit hodie. vt inſtitu. de gradi. ſ. illud. Alꝺ. et eſt ſic. j. eo. l. lucius. ſ. fi. ꝛ. j. ad trebel. l. ex facto. ſ. ſi quis rogatus. Sed contra. C. de inſtitu. ꝛ ſubſtitu. l. gene raliter. ſ. fi. et dic vt ibi. Item facit. j. de alime. le ga. l. ij. Accurſius.

¶ Curatoris ſui. ¶ Caſus. Titius adultus curatorem habens fecit teſtamentū et inſtituit ſibi beredē fratē ſuuz q erat adultus: ſiſtr⁹ curatotem habēs. et rogauit bic titius curatorē ſuū. ppiuz vt dicto ſuo fratri redderet rationē ſuoꝝ quē admiſtrauit: qō quidem neceſſe habeat dictus curator facere: et ita poſtea ſubiunxit dictus titius. Tu curator meus tunc demū ſoluas dicto meo fratri illud quod apparebit te debere ex adminiſtratione cure mee cum ipſe frater me⁹ erit maior. xxv. annis. querit an frater beres poſſit agere cōtra cura. fratris mortui ante q⁹ habeat. xxv. an. Et certe dicit q⁹ ſic. et reddit rationē cum illis verbis ꝛc. Auianus.

o ¶ Rationem. et quia non eſt oneratus in aliquo. vt. C. de fideicōmiſ. l. ab eo. ꝛ quia ſine bo ctenebatur curator. ꝛ ita nec recte grauari/nec one rari valet.

p ¶ Eē igitur. infert fideicōmiſſum nullum: ergo dilatio data ad idem ſoluendū nulla eſt. ſic ꝛ als. j. de verb. oblig. l. eū qui ita. ſ. te ꝛ titiū. eſt et alia: qz fauore fratris erat data dilatio. vt. ſ. e. l. ſi ita. ſ. pegaſus. Alꝺ. et j. de annu. leg. l. eū. ꝛ. fm hoc non ob. C. qñ di. leg. ce. l. ex his.

q ¶ Ad ſtatum. id eſt maiorem etatē. quod dic vt. j. titu. prox. l. cum filiofamilias.

¶ Ab inſtituto extraneo. ¶ Caſus. Inſtitui mihi beredez quēdam q erat mihi extraneus: ꝛ reliqui per fideicōmiſſum quedam predia libertis meis quibuſdam cum mozeretur dictus beres: ꝛ petij ab eodem beredē ne alienaret predicta predia extra familiā meā. et poſtea dedi ſubſtitutum dicto beredi. beres inſtitutus repudiauit beredītatem/et ita habet eam ſubſtitutus: nunquid ſubſtitutus tenetur libertis predictis dare dicta predia ſicut beres tenebatur ꝛ ſub eadem conditione: ſcz cum mozeretur ſubſtitutus. nam ſub illa erant relicta ab inſtituto vt dictum eſt: Et certe reſpondetur q⁹ ſic Auianus.

r ¶ Subſtitutum. ſcz vulgariter.

s ¶ Debere. facit. ſ. e. l. ſ. cū pater. ꝛ. ſ. eo. l. ſi titio. ſ. iulianus.

t ¶ Inſtituti. i. ſubſtituti. nam ois ſubſtitutus eſt inſtitutus. vt. j. ad le. fal. l. in rōne. ꝛ. l. j. ſ. ſi filio. ℞. Ad dic ppiu. arg. C. quādo. di. lega. ce. l. ex his. ſed quicquid dicas eſt contra. ſ. de bere. inſti. l. ſub conditione. So. ſiue repetam legatum ſiue ſubſtituā/ꝛ nihil dicā de cōditione: pure videor repetere ꝛ ſubſtituere. vt. ſ. tit. j. l. licet. ꝛ. l. ſi quis a filio. ꝛ. l. ſi cui. ſ. j. que ſunt contra ſimiliter. ſed hic non repetijt teſtator: ſed lex repetijt ſub eadem conditione. arg u. C. de cadu. tol. ſ. ſi vero non omnis. in fin. Item facit. ſ. de adi. leg. l. legatum. ſub conditione. et. ſ. tit. j. l. ſeruo alieno. ſ. penulti. Accurſius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶ Mense negocium. ¶ Casus. Titius cōdurit a fiscovel ab alio negocium. i. cōmodū & incōmodum mense nūmulari vel argentarie. postea decedens instituit sibi heredes: & per fideicōmissum reliquit sempronio dictā negociationem. sempronius fideicōmiss. suscepit ab heredibus dictam negociationem. & cauit eis se cōseruaturum eos indēnes ab omni eo qō mēse creditoribus debebat. Certe iste talis suscepto videtur similis emptioni i qua licitū est cōtrahētibus se decipere. & ideo etiaz si plus sit in ere alieno/tñ ex cautione tenebit fideicōmissarius ad prestandū indēnitatē heredib⁹. & sic inuenit fideicōmissari⁹ deceptus in cautiōe quā fecit heredibus: sicut et in emptione dixi. Anna.

a ¶ Mense. inde mensularius qui preest mēse in qua sunt debita et credita. & ponit mēsem p vniuersitate debitorū & creditor in eadē statione. vt. ℨ. de pui. credi. l. si vētri. ℨ. in bonis. & ℨ. de pig. l. cū taberna. Reliquit ergo hic testator mēsam per fideicōmissū. heredes autem timentes ne credite res mense cōuenirēt eas petierūt & habuerūt tanquā indēnitatis a fideicōmissario tenet quidem cautio: licet fideicō. decipiatur: qz plus est in ere alieno ℘ in ąstu. qz hoc videt ille venditioni in qua sit alter decipit + re ipsa: nihilominus statur venditioni. vt. ℨ. de mino. l. in cause. ℨ. pe. & fa. cit. ℨ. ti. i. l. imperator. ℨ. si centū. Sed an hic fideicōmissari⁹ teneat creditoribus: dic vt no. ℨ. e. l. si qs seruus. ℨ. fi. Ité ppnctas loci vbi sita est mēsa nō curo cui⁹ sit: legantis vel ab alio cōducta: quia ipsa nonfuit legata.

b ¶ Questu. ℨ. pro socio. l. coiri. ℨ. i. questus. ℨ. ℨ. quā. ac. de pecu. est an. l. ℨ. penul. ibi: pegasus autem ℨc.

¶ Pater filie. ¶ Casus. Maritus filiam meam titio ℨ ei filie nubenti danaui quedam mancipia simpliciter: ℨ sic donatio non valuit. postea feci testamentum ℨ instituti⁹ mihi heredibus dicta mancipia per fideicōm. reliqui eidem filie: ℨ ita expresse confirmaui donationem predictam trahitur ergo retro tātum donatio: vt si etiā mancipia sint mortua ante dictū testamentū nihilominus partus pertinent ad filiam ex causa fideicōmissi. ℨ idē est in donatione quā fecit maritus vroni matrimonio constante: ℨ postea confirmat. Ainianus.

c ¶ Mancipia. vel estimata vel inestimata: ℨ ita debetur vtroq; casu filie estimatio: qz rē aliena filie potuit legare debeat filie a marito an nō. qz nō cōcurrunt due cause lucrative: maritus em̄ non donauit vroni. vt vt. ℨ. de act. ℨ. obli. l. si qui. ℨ. ℨ. de libe. leg. l. iij. ℨ. fi. secus si pater primo legasset: ℨ postea in dotem dedisset. Azo. quod dic vt. C. eo. l. filia. et. ℨ. ti. i. l. bmōi. ℨ. cum pater.

d ¶ Prestandos. contra. j. ti. j. l. vroem. ℨ. sorori. Sol. hoc ideo cōtingit q hi partus dotales sunt: ideoq; si appellatione datam in dotem cōtineantur non est mirum. vt. C. de rei vro. acti. l. i. ℨ. itaq;. ℨ. ℨ. de iur. do. l. cum post. ℨ. fi. ℟. ℨ. eodem modo non obstat. ℨ. de vſu. paulus respondit mota. in prin. ℨ. ℨ. i. nam ibi non processerant a legante mates: vt hic fuit. licet ergo nō sint in dotem dati: sed potius nati quasi p medium in dotem dati. ℨ ipsi videntur occasione matrum sue inestimati ℘m. ℟. sine etiā estimati ℘m Azo.

e ¶ Nec aliud. immo idem multo magis: qz trahitur retro. vt. C. de dona. inter vi. ℨ vro. l. antepenul.

f ¶ Donationibus. a viro viuente collatis. Rog. et dic tacite vel expresse. Azo.

¶ Hereditatem. ¶ Casus. Institui mihi ser heredes: ℨ rogaui tres eorum vt partes eorum de dicta hereditate mea restituerēt titio post mortem suam: heredum dicti heredes diuiserunt inter se nomina hereditaria: ita qꝫ cuilibet ex heredibus assignati fuerūt certi debitores ℨ delegationes inter eos facte fuerūt. illi autem debitores qui fuerant delegati illis tribus heredibus qui fuerūt rogati de restituēdis partibus eoz titio fuerunt facti non solucēdo viuētibus tribus dictis heredibus mortuis tribus heredibus predictis vult titius cui ipsi debebant restituere vt dictum est partes eoz: nunquid erit heredum mortuoz periculum nominū predictoz: Certe nō. sicut nec periculum predictoz debet ad eos pertinere qñ ipsi heredes diuiserūt cōionem predictā permutādo res ℨ predia hereditaria inter se. i. qz vnꝰ coheres dat alteri parte quā habet i vno predio vt in alio predio recipiat ab eo partē quam habet. Ainianus.

g ¶ Hereditatē. duo instituti ℨ de restituēdo post monte rogati non tenent de periculo nom̄ vel corporaliū rerū. licet diuiserunt hoc inter se. ℨ boc nisi iata culpa intercedat. vt j. ad trebel. l. mulier. ℨ. si ersi. et. l. deducta. ℨ. cum aūt. ℨ. ℨ. ti. j. l. si seruus legatus. ℨ. cum quid.

b ¶ Predioꝝm. periculo. Azo.

i ¶ Cum. i. quando.

k ¶ Cōmunionem. per diuisionem. Azo.

¶ Filia mea. ¶ Casus. Institui mihi heredē filiā meā cuz gbusdā aliis et ita dixi. Volo q filia mea habeat ante partem domū meam titianā que fuit mei⁹ sue. Certe de domo non est dubiū qn debeat hēre filia. Sz nūqd oz hēre fructꝰ ꝗs pcepit pater et dicta domo post factū testm̄ ℨ ante morē suam p⁹s⁹: Et certe sic. si pater cum eos colligebat ponebat separatim: ℨ p se: nec eos consumebat vel in patrimoniū suū ẏgebat. als aūt non videtur filie relicti. Ainianus.

l ¶ Filia. pater loquitur.

m ¶ Rem. que olim in totū: bodie quo ad vſumfructū patri queritur.

n ¶ Medio. ante mortem ℨ post testamentum.

o ¶ Nec inſperato. tunc em̄ esset ℨtra. j. ti. j. l. ri. ℨ. si rem. ℨ. j. de adim. leg. l. penul. ℨ. fi. Ité cōtra. j. de pecu. leg. l. fi. Sol. ibi.

p ¶ Conuertit. ℨ. eo. l. lucius.

¶ Dulcissimis fratribus. ¶ Casus. Titia habens duos fratres ℨ vnū filium instituit sibi heredem filium: ℨ ita locuta est. Filio in testamento volo cōcedi per te filiū ola quecūqꝫ mibi superſunt in pampbilia siria: vel vbicūqꝫ in alijs meis bonis fratribus meis qui sunt tui auunculi. ℨ bec ola ideo relinquo eis qz nolo ꝙ cum eis habeas aliquam cōtrouersiam. Certe bec ratio posita in fine verborum testatricis facit vt mulier videatur religisse fratribus ola ꝙ sunt cōia cū fratribus. cū per illam rōnem videatur ipsa ꝓsperisse vt sedaret discordiā filij ℨ fratrū: quas discordias solet ertirpare cōio. nō autē videt eis fratribus suis reliquisse alia ꝙ nō remanserūt ei mulieri cōia cū fratrib⁹. de quibus exemplū ponit ibi: ex eisdem igitur ℨc. Ainianus.

q ¶ Dulcissimis. mater est ℨ filio loquit fratribus relinquens bona que cōia cū eis habebat ex successione matris eoz cōmunis.

r ¶ Quecūqꝫ. boc facit pro auūculis.

s ¶ Nequaꝫ. hoc obijciebat auūculus. Et sic no. qz hic restringit prima generalia verba. nā cū. ℨ. dixerit generaliꝫ de olbus bonis cōibus ℨ nō cōibus cū fratribus matris/restringit ad cōmunia. ℨ boc nequaꝫ cum bis ℨc. sic. j. de acquir. pos. l. si is qui.

t ¶ In eadem causa. i. sicut per maternam successionem pro indiuiso ad hunc testatorem peruenerunt/sic cōmunia cum fratribus. ℨ facit. j. tit. j. l. predijs. in prin.

v ¶ Pecunia. ab ista matre.

x ¶ Proprij. non cōmunis.

y ¶ Uersa. maxime. nam idem dicā. et si habuit eā separatam vt statim subūcit de rebus diuisis: ℨ tunc ratio sequēs idem probat. Sed arg. cōtra. ℨ. eo. l. idem seruandum.

z ¶ Discordijs. Not. inspici causam legandi. sic. j. de condi. ℨ demon. l. illis libertis.

a ¶ Excitare. sic. C. quādo et qui. quar. pars. l. ij. ℨ. ℨ. de ser. vsb. pre. l. in re cōi. ℨ. C. de donatio. l. sancimus. ℨ. sinautem. Ité ad hoc. j. e. l. luci⁹. in prin. ℨ. l. gaius. ℨ. ℨ. eo. l. j. ℨ. curatoris.

¶ Pater pluribus. ¶ Casus. Titius habens duos filios et vnam filiam instituit eos sibi heredes et filie tradidit clauem ℨ anulum causa custodie.

custodie. ꝛ pāpbilum libertum ſimm qui erat ſibi ſſens ꝛ res quas ſub cura habuit dictus libertus iuſſit eidem filie aſſignari. Certe nō potuit filia ꝑpter hoc dictas res habere precipuas. Aiuianus.

a ¶ Custodie cauſa. qō ſemper preſumitur.

b ¶ Qui libertus. Accurſius.

c ¶ Intelligit. alias intelligebatur.

d ¶ Arbitrū. i. iudicē familie herciſcūde ordinarium vel delegatum.

e ¶ Fore. refert ergo quid dño: clauū agat. Ro.

f ¶ Cū imperfecta. ¶ Cauſus. Titi⁹ inter alia verba que dixit in teſtāmēto ſuo ita dixit. ſempronio ꝛ. in ſuperioribus autem dixerat vel dixit in ſequētibus titio fundum lego. vel dixerat titio fundum tales ꝑ fideicō. relinquo. Certe vbū lego vel relinquo ꝙ nō ſit ibi appoſitū in verbis ſemiplenis vel imperfectis que dicta ſūt de ſempronio: tū q; in p̄cēdētibus vel ſequētibus appoſitū eſt verbuꝫ lego vel relinquo iungit etiā cū illis ſemiplenis vbis: q; cōgruit eis. ꝛ iunctuꝫ cū illis pfectā reddit nō nem. ꝛ eſt bona latinitas. ſecus aūt eſſet ſi; vbi non congrueret: vt puta dixit teſtator ſempron⁹. ꝛ. titio fundū lego vel relinquo: q; vbū lego vl relinquo nō ꝙuenit vbis p̄dictis ſemiplenis: nec eis poteſt ꝙiungi ſalua rōne recti ſermonis: ꝛ ideo nō coniungitur. Aiuian⁹.

f ¶ Cum impfecta. duobus modis dicitur impfecta. ¶ Primo. i. ſemiplena: puta dixit ſempronio decem. ſuperiori aūt parte vel inferiori dixit titio nominato fundū lego: ꝛ ſic verbum lego eſt cōmune. ſic. ff. de eden. l. ſi quis ex. §. ſi initium. ſecus ſi nō cōgruit: puta titio decem lego ſempronio rome. Secundo imperfecta: q; non proprie ſignificat quid teſtator ſenſit: q; dixit. Tranſfero in illū decem vel muto. nam quia aliquo modo ad aptari pōt ſignificatio poſito; bis que debuerunt poni/tenet. ſecus ſi eſſet omnino extranea. vt. ff. ti. l. libro ꝛ. §. qō tamē caſſius. ꝛ. ff. tit. l. iiij. ꝛ facit. ff. ti. l. ſi in teſtamento.

g ¶ Scriptum. i. id quod non fuit ſcriptum: ſi fuiſſet ſcriptum bene conueniret cum dictis ꝑm primū: vel ſcriptum ſcz impropie congruit dicto id eſt ei quod dicere voluit ꝑm alium.

h ¶ Filius matrem. ¶ Cauſus. Inſtitui beredem matrē meam: zab ea fideicōmiſſa reliqui: ꝛ feci eā iurare ꝙ ea preſtaret. apparuit poſtea teſtamentum meū nullum ipſo iure. ꝛ ita mater hereditatem meam habuit ab inteſtato: nūquid cogetur preſtare dicta fideicōmiſſa: Et dicitur ꝙ ſic. ꝛ rationem adferebat in littera. Aiuianus.

b ¶ Iurisiurādi. a ſe teſtatore ꝑſtiti. Arg. ff. ti. l. ſi cū qs de. §. codicillis. ꝛ in aut. de iur eur. a morīē. pre. §. i. colla. v. vel ab herede ꝑſtandi. voluit eīm matrē iurare de his ꝑſtādis. vt. C. cōia de leg. l. ij. in prin. ꝛ forte iō ſic fortiter rogabat qt teſtamēto ſuo ſolēnitatē deeſſe. credebat.

i ¶ Nullo iure. quo ad fideicōmiſſi ſolēnitatem.

k ¶ Enixe. als enixe. i. porrecte ꝛ ſic adiectiuū ſubſtātiui ꝑces: vel ſubſtātiui voluntatis: als obnixe. i. vinculo iuramenti firmate ꝛc.

l ¶ Succeſſionis. etiā ab inteſtato. ꝛ ſic eſt ꝛtra. C. de fideicō. l. ſi veritaſ. et. l. ex teſtamēto. ꝛ. l. eā. Sol. hic ſpeciale ꝑpter dictū iuramētum.

¶ Mando filie. ¶ Cauſus. Inſtitui mihi beredes duas meas filias ſcz titiam ꝛ ſeiam: ꝛ poſtea dixi in eodem teſtamento. Mando filie mee titie ſolicitus ipſius ꝑ ſalute vt donec habeat filios nō faciat teſtamētū. et ita poterit viuere ſine periculo: nunqd ꝑpter dicta verba rogaſſe videor titiam filiam meā vt partem ſuam hereditatis reſtituat ſorori ſue ſeie: Et certe nō. qz verba predicta fuerunt conſilium ꝛ non preceptuꝫ. et hoc dicit illa verba qz. i. quia non prohibuit eam teſtari de pecunia ſua. i. de eo quod ſibi reliquit pater. ſed obtentu conſilij voluit derogare iuri cōmuni quod concedit vnicuiq; teſtandi facultatem: et hoc dixi non videri relictam apparuit: q; nō de pecunia ſua teſtari/ ſed obtentu conſilij derogare iuri teſtamentum fieri prohibēdo voluit.

¶ Si nō eligitur vnus ex certis omnes admittuntur qui non ſunt indigni. hoc dicit Bartolus.

¶ Rogo filia vt bona tua quāq; diſtribuas liberis tuis vt quiſq; de te meruerit: videt omnibus liberis et ſi nō equaliter meruerint fideicōmiſ. relictum quibus matris electione ceſſante ſufficiet ſi nō offenderint. Eos aūt quos mater elegerit fore potiores ſi ſoli ꝑmeruiſſent eſtimaui. Q; ſi neminem elegerit / eos ſolos non admittī qui offenderint.

¶ Quādo verba ſunt diſpoſitiua non refert cū quo quis loquatur: ſed in quē voluntatis intentio dirigatur. Bar.

¶ Donatiōis predictum epiſtolam ignorāte filio mater in ede ſacra verbis fideicommiſſi non ſubnixam depoſuit: ꝛ litteras tales ad edituum miſit. Inſtrumētum volūtatis mee poſt mortem meā filio meo tradi volo: cū pluribus heredibus inteſtato diem ſuum obiiſſet / intelligi fideicōmiſ. filio ſuo relictū reſpon. non cuiꝫ queri oportet cum quo de ſupremis quis loquatur: ſed in quem voluntatis intentio dirigatur.

o ¶ Teſtari. ſcz ꝑhibuit. ſequēs eīm verbū ꝑhibēdo hic concipitur. Aſo.

p ¶ Cōſilij. Nō. verba preceptiua eſſe cōſilia: vt ff. et. §. ea. l. §. curatoris. et econtra ſuaſoria inducunt neceſſitatem vt dicimus. §. eo. l. peto. ſ. rñ. et l. vnum. §. ſi.

q ¶ Juri. ſcz cōi ad tēpus cōſulendo ne faciat teſtamentum: et qz eſt filie ſuor⁹ pōt ei renunciare. vt C. de pac. l. pe. ꝛ hic ꝛ.

¶ Rogo filia. ¶ Caſus. Titi⁹ inſtituit ſibi filiaz ſuā beredem: et ita dixit ei. I eodē teſtamēto. O filia rogo te vt bona tua. ſ. que tibi relinquo quandocūq; deceſſeris diſtribuas inter liberos tuos ſicut vnuſquiſq; eoꝝ meruit cōicare. Certe videtur relictū fideicōmiſſum filijs filie/ q; uis nō equaliter meruerūt: cū tñ non offenderit: qz illi q offenderūt ea nō admittūtur. et hec ola cum mater nō elegit aliquos. et hoc dicit a pn. ff. vſcq; ad ff. vſcu. eos aūt cū cauda vſcu. q incipit: q; ſi neminem. ſi aūt mater elegit q; ſdaz ex filijs fratris qui ei ſeruierāt ꝛ remanſerant alij qui ſeruierāt et alij: tunc oēs q ſeruierunt ſoli admittunt ꝛ electi ꝛ nō electi: nō aūt alij qui nō ſeruierūt. ꝛ idē ſi oēs q ſeruierūt elegit. et hoc dicit ille verſiculus. eos aūt ꝛc. vſq; illuc: q; ſi neminem ꝛc. Aiuianus.

r ¶ Tua. que es habitura a me: vel habes a te cum ꝛ mihi ſis beres. vt j. ea. l. ſ. titio.

s ¶ Ut. id eſt ſicut.

t ¶ Ceſſante. Nō. ceſſante. i. matre neminem eligente. ſi enim nullum eligat vel eligat indignū oēs admittūtur: tam illi qui ſeruierūt q; illi qui nō offenderūt: vt dic. ꝛ in fi. bui⁹. §. ꝛ. §. eo. l. cū qdā. ſi vero eligat eos qui ſeruierāt/ alij q nō ſeruierūt licet nō offenderint repellūtur. ſi vō qui ſeruierūt quos tamen cum alijs non elegit/ ipſi admittuntur. ꝛ hoc indicat verbum ſoli infra poſitum.

v ¶ Nō offenderint. nā ꝛ als ꝑſumit qd legitime factū. ✝ vt iſti. de fideiuſ. §. ff. ꝛ. j. de iiur. l. iniuriaꝝ. §. j. ꝛ facit. j. de manu. teſta. l. ſuos. ꝛ. j. de ſtatulibe. l. labeo. i fi. ꝛ. §. ff. §. hereditatē. ꝛ. l. cū qdā. ꝛ. l. vnū. §. rogo. et. j. ti. j. l. ri. §. q̄ ꝑ. ꝛ. j. de fideicō. liber. l. ſi eum. §. ex iuſta.

x ¶ Promeruiſſent. quo caſu nō ſufficit liberis aliis nō offendiſſe.

y ¶ Non admitti. id eſt repelli.

¶ Anationis predict. ¶ Caſus. Titia fecit quādam epiſtolā in qua ita ſcripſit. Filio meo titio dono duo predia que hz in tali loco. ꝛ depoſuit illā epiſtolā in quadā eccleſia ignorāte dicto filio. ꝛ miſit tales lras ad ſacriſtā dicte eccleſie. Inſtrumētū volūtatis mee vltime. i. dictā epiſtolam quā depoſui in tua eccl'a volo tradi filio meo ꝑdicto poſt mortem meā ꝛ nō ante. poſtea deceſſit dicta titia ꝛ plures ab inteſtato habuit beredes. Certe videtur mater predicta reliquiſſe per fideicō. dicta predia filio ſuo per verba dicta. nec obſtat ꝙ titia direrit verba ad ſacriſtā ꝛ nō ad filium: non eīm ꝛc. vt dicit littera. in fine. Aiuia.

z ¶ Non ſubnixā. ita ſcz dono centū filio meo. hec eīm verba nō fideicō. ſed donationem inuunt.

a ¶ Depoſuit. apud edituum.

b ¶ Ad edituum. i. ad eum qui edes tuetur. vt infi. de tute. §. j. Aſo. id eſt aliquem magiſtratum.

c ¶ Poſt mortem. ex hoc videtur fideicōmiſſum.

d ¶ Non eīm queri. Nō. bonū verbū. ſic. §. eo. l. miles. in prin. ꝛ. l. vnum. in fi. ꝛ. l. peto. in prin. ꝛ. §. ti. ij. l. qdā. ꝛ. j. ti. j. l. cū gs. §. ſeia. Accurſius.

✝ Concor. glo. in. c. bone meōre. ſ. ſup ✝. naturam. in fi. extra de electio. vbi dicit ꝙ dūbet plumiſ idoneus niſi ꝑbetur ꝓfū.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶ Libertis predict. ¶ Casus. Titius habet .v. libertos pone scz primū noie. z. ij. z. iij. z. iiij. z. v. eis oibus reliqt fundū in alios nō alienandū. Certe si primus z scōs z tertiꝰ z quartꝰ partes suas simul et tranco vēdiderūt solus qntꝰ q suā partē nō alienauit ad reuocādas alioꝝ ptes admittet: ac si primo primꝰ/postea scōs/deinde tertiꝰ partē suā alienauit. ad partē primi reuocandā oēs admittunt ipso facto pro. ad partē scōi reuocā dam nō pmꝰ neqꝫ scōs nec ſz alij admittunt. ad partē tertij nō pmꝰ neqꝫ scōs: neqꝫ ipe/ſz alij q nō alienauerūt admittunt. et sic licet ad ptē tertij nō ad mittat scōs/tertiꝰ tñ ad ipſi⁹ partē primo alienatā admittit. ſz si primus scōs tertiꝰ z quartus nō alienatis suis partibus decedat. ſicqꝫ conū partes ad quintū pueniant. ipe dū ſine liberis moritur relinquere pōt partem suam cui vult. nec erit q possit reuocare. Ulpianus.

a ¶ Reliquit. ſ. patronꝰ.

b ¶ Ne id alienarent. forte aliud est cum pꝰ duobus filijs institutis vicissim eos per fideicō. ſubſtituit. nec expressim prohibuit alienationes. nā ibi ly vnus alienet nihilominus alterius partē revocabit: quia non fecit expresse contra volūtatem. Item bic nullo modo tenet alienario: q testator phibuit eā/sed ibi tenet ſtatim: licet revocetur ex poſtfacto ſm Azo.

c ¶ Vēdiderint. vnꝰ post alium.

d ¶ Volūtatē. ſz si cōsensit nū quid ſtatim ſciū petet? Videt q sic. vt. ff. ti. ſ. l. ſi fundū per fideicō. in pn. Sed ff. e. l. codicillis. ff. infinitā. Azo. Additio. Pro solutione hui⁹ ſzij vide Bar. in. l. fundū p fideicōmiſſum. in pn. ff. ti. ſ.

e ¶ Paruerint. i. nō alienauerūt vel nō consenſerūt. Accurſius.

f ¶ Alioquin. i. ſi nō alienauerūt vel nō consenſerunt ſm. R. z male: q et is q alienauit in uitaꝫ in partib⁹ alienatis priuꝫ ipſe alienauerit. vt ſ. fequit. Item ſi cōsenſerit quibuſdā: tñ in aliis nō paraſ ei ſiudicium: vt bic innuit. Intelliges ergo bic in partib⁹ alienatis poſtq alienauit is qui vult reuocare alienatum ab altero. ſecus ſi cōſentiat alienanti: q ſa uori ſuo videt renūciare. vnde patres alienatas poſtea ſine ſe revocat: q in nullo peccauit ſm Azo.

g ¶ Perdiderit. ſ. ius petēdi in alienatis poſt. ſecus ſi ante. Azo.

h ¶ Procedere pōt. ſ. vt iure alienet: vel vt nemo repetat alienatū: quia absurdū ſivt dictū eſt vice mutua induci petitionē. Azo.

i ¶ Prior. pone titi⁹ z meui⁹ z ſeius z gaius ſunt liberti. a. ienauit titius primo/meuius ſcdo/ſeius tertio/gaius quarto. in alienatis a primo oēs tres ſequētes admittunt in alienatis a ſcdo admittit tertiꝰ z quartus. in alienatis a tertio ſolus admittit quartus. in alienatis a quarto nullus. z ita regula eſt vt de alienato poſtq alienaui nihil petam: in alienatis priꝰ ptes petam ſm pote. Azo.

k ¶ Nō faciet. i. nō faciet vt alij q ſorte nō dū alienauerūt. ſ. tertiꝰ z quartus vendicēt tñ. p parte partē ſcōi alienatā: immo totā petēt: nō obſtāte pmo q ſuā ante alienauit. at ly huic ſcōo alienāti ammodo actio non naſcat: nata tñ primo in parte primi perſeuerat.

l ¶ Tardius vēdidit. puta tertius.

m ¶ Non vendidit. puta quartus.

n ¶ Partibus. primi z ſecūdi qui ante alienauerunt.

o ¶ Vēdiderit. etiā: nā z ei qui vēdidit posterius faciet partē. Azo. z ſa cit. ff. ti. ſ. l. nihil. ff. i. z. ſ. de an. leg. l. quotiēs. z. C. de fideicō. l. quotiēs. et. ff. ti. ſ. l. filiusfamilias. ff. diui. z. ſ. ti. ſ. l. pater. ff. quindecim. z. ff. de minō. l. aurelium. in fi.

¶ Cū inter libertos. ¶ Casus. Titius habebat tres libertos z vnam libertā: eis olꝫ fundū legauit nō alienāduz ſ alios. dicta liberta habebat vnum filiū ſuum cōlibertū: z ea mortua fuit ei⁹ here. Certe illā partem ꝺicti fundi quā liberta accepit retinebit filius eius. nam erat ita bene libertus teſtatoris ſicut ipſa. Ulpianus.

p ¶ Admiſſa. vt. ſ. de vbo. ſig. l. liberti.

q ¶ Quod. ſubaudi de eo qꝺ z. vel quod ſcz legatum predium.

¶ Qui venit contra voluntatem defuncti in eo qꝺ eſt cauſa fideicōmiſſi/ab eiꝰ petitione repellitur. b. ꝺ. Bar.

¶ Libertis predium reliquit[a] ac petijt ne id alienarent[b] atq; in familia libertorum retinerent: ſi excepto vno ceteri partes ſuas vendiderint[c]: qui non vendidit ceterorum partes quibus non vedit alienandi voluntatem[d] integras petet: eos enim et fideicō. videtur inuitaſſe qui iudicio paruerint[e]. alioquin[f] per abſurdum erit vice mutua petitionē inducit: ſcz vt ab altero partem alienatam quis petat: cum partem ſuam alienando perdiderit[g]. ſed hoc ita, pcedere[h] pōt ſi pariter alienauerint. ceterū prout qſq; prior[i] alienauerit: partem poſterioꝛi non faciet[k]. quivero tardius[l] vēdidit: ei qui nō vendidit[m] in ſuperioꝛi partibus[n] feciſſe partē intelligitur. at ſi nemo vendiderit[o]: et nouiſſimus ſine liberis vita deceſſerit: fideicōmiſ. petitio non ſupererit.

☞ Filius liberte commumerat⁹ in familia libertorum. b. ꝺ. Bar.

¶ Cum inter libertos ad predū legatum liberta quoq; fuiſſet admiſſa[p]: qꝫ[q] patronus petit vt de noie familie[r] † non exiret heredes liberte filium[s] partē predij quam mater accepit retinere visum eſt.

¶ Si ille qui defunctus putabat ab intestato ſucceſſurum inſolidu; ſuccedit pro parte: legata ab eo nominatim relicta ſtabūtur pro parte libertatis inſolidum, hoc dicit Bartolus.

¶ Cum exiſtimaret[t] ad ſolā cōſobrinam ſuam bona peruētura codicillis ad eā factis pluribus/fideicōmiſſa reliquerat: iure ſucceſſionis ad duos[v] ciuſdē graduꝫ poſſeſſione[x] deuoluta / rōnibus[y] equitatis z perpetui[z] edicti ex emplo pro parte dimidia mulierē re leuādam rñ. ſed libertates ab ea prestādas[a]: quas intercadere dāni cauſa[b] durum videbatur.

☞ Si fideicō. inuicem datū cōtinet tantūdem in quotitate z quātitate non valet. Item eſtimatio teſtatoris nullam neceſſitatem induc it. b. ꝺ. Bar.

¶ Pater qui filio ſemiſſem dederat: et ſororibus eius impuberibus relictis quadrantes: quibus fratrem tutorem dedit ita fuerat locutus: fili contentus eris p tuo ſemiſſe. cc. aurcis[c]: z vos filie pro veſtris quadrantibus centenis aureis: vice mutua liberis fideicōmiſ. hereditatis[d] reliquiſſe non

† Romē ſa mille perſonas z hereditaſ 29la crit. l. fili. C. ꝺeſ. fig. ledq̃o cognoſcatur. Vide tibi doc. ma time Bar.

¶ Familie. libertorum.

s ¶ Filiū. forte cōlibertū. ceterū familie materne: aſs pateri e qd pertinet? Rñ. certe nihil. vt. ſ. de obſe. l. heres. z. ſ. de inu. l. nō ſolū. ff. ꝺ. z ſ. ti. ſ. l. pater. ff. i. q; ſunt ꝺ. Sed certe ſm Azo. immo videt eſſe de familia licet ſit ingenuus. qz viuēte matre vt liberta pōt reuocari in ſeruitutem. vt. C. de lib. et eoꝝ rum libe. l. fi. z boc innuit lex iſta cum iter ꝛc. quaſi ꝺicꝛet qꝺ mater. nam ſi filius eſſet libertus admitteret: ſiue admittat mater ſiue nō. Sed arg. cōtra. ff. eo. l. peto. ff. fratre. Sz poteſt ꝺici qꝺ ibi non loquit de familia libertorum. Accurſius.

¶ Cū exiſtimaret. ¶ Casus. Titius habēs vnaꝫ cōſobrinā z vnū cōſobrinum: et neſciēs ſe habere cōſobrinū. et ſic credens ad ſolā cōſobrinā predicta ola ſua bona debere peruenire ab intestato fecit codicillos: et ab ea reliquit plura fideicōmiſſa z libertates. mortuo titio peruenit hereditas eius ad cōſobrinū z ad conſobrinā. Certe ꝺubrina tenet tñ pro parte ad ſoluē da fideicōmiſſa pecunia ria ab ea relicta. ſed libertates ab ea relictas inſoli dum preſtare debebit: qꝺ durū videt releuare cōſobrinā in medio ꝺano libertatis pſtādē z ſic faceꝛe intercidere libertates pdictas. i. iterire. interirent enī in totū ſi p parte interirēt. nā nemo pōt eē pro parte liber z p parte ſeruus. Ulpianus.

t ¶ Cum exiſtimaret. ſcz aliquis.

v ¶ Ad duos. ſcz dictam conſobrinam z alium.

x ¶ Poſſeſſione. vnde cognati.

y ¶ Rationibus. equitatis.

z ¶ Perpetui. i. gñalis quo ⁊tinebat vbi emolumentū minuit z onus. ſic z in inſtituto. vt. ſ. ti. ſ. l. ſi. in fi. ſed certe immo adbuc inſoliduz tenet cōſobrina. vt. ſ. ti. ſ. l. poſt emācipatum. ff. itē ſſijt ꝛc. Sol. bic de eqtate vt bic pdixit. vel ꝺic vt ibi. Additio. Vel ꝺic aliter ſm Bar. qꝺ ibi accedit p parte ſicut teſtator putabat: licet nō eodē modo quo putabat. bene ſucceſſit p parte z teſtator putabat inſolidum.

a ¶ Preſtandas. ſcz reſpondit.

b ¶ Dāni cauſa. i. ca rōne qꝺ habeat dānum cōſobrina. nā bic nō attendit. Sed cur nō preſtat ab vtroqꝫ ſicut fideicōmiſ. Rñ. qz fideicō. pro parte pſtari pōt: libertas nō. vñ ab eo ſolo pſtat qꝺ rogat⁹ eſt. Azo. redē ptis partib⁹ a coheredē. ſ. iſti⁹ ſerui qui debuit manumitti. vt. ff. tit. ꝺ. l. qui grauī. z. l. ſeq. Sed videt q a nullo. vt. ff. ti. ij. l. pe. in fi. Sol. bic eqtas. vt z. ff. eo. l. cū filius. in pnn. ibi rigor. z facit. ff. de excep. rei iudi. l. iudicate. in pn. z de libe. cau. l. uobus. z. C. de inoff. teſta. l. cum duobus. z. ff. de pac. l. tale. ff. ti. z. ſ. de vb. oblig. l. eū qui ita. ff. te et titiū. et ſ. ti. ſ. l. ſi. ff. i. z. l. ſi qs teſtamēto. z. ad treb. l. epiſtolam.

¶ Pater q filio. ¶ Casus. Titius habēs filiū maiorē. xxv. an. z duas filias impuberes: reliquit filio ſer vncias bonorum ſuorum et duabus filiabus alias ſer vncias. z dictum filium ſororibus ſuis tutorem dedit: et ita dixit poſtea. Fili contētus eris pro tuo ſemiſſe ducentis aureis. et vos filie fitis contēte cētenis aureis pro veſtrie quadrantibus. i. prove ſtro ſemiſſe qꝺ vobis reliqui. Certe nō videt pater rogaſſe eos per fideicōmiſſum vt vn⁹ alteri reſtitueret id qꝺ plus habet de hereditate q̃ ſit quātitas a patre deſignata: immo videt pater eſtimaſſe patrimomū ſuū ſicut bomi patres ſalēt facere: z ideo fratrē eūdēq; tutoꝛē ſororū ſuaꝝ nō excluſaꝛ aliquo tpe ratione reddende tutele ſozoꝝ: ſcz quin teneatur reddere rationē etiā de eo qꝺ ſozores habēt plus in eoꝝ ſemiſſe q̃ pater. poſtea eſtimauit ꝺicendo. Et vos filie p veſtris quadrātibus z. C. quod eſt. ff. in littera. Ulpianus.

c ¶ Aureis. cc. per hec verba videbatur legaſſe. cc. filio: z eū rogaſſe reſtituere quicquid habet de hereditate: ſic eōtra ꝺic filiabus. qꝺ remouet becler. Accurſius.

d ¶ Hereditatis. nec etiam aureoꝝ. nam q̃tū ꝺat filijs in aureis tñ recipit: z ſic filie ꝺat. z eodē modo in partibus hereditatis. vñ videt ridiculum:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

culū: vt. ſ. ad. l. ſ. l. ſi fundus. in fi. ſecus ſi appareat vtilitas ei⁹ cuius limquitur: vt. ſ. eo. l. peto. in prin. que eſt cōtra. Addito. Dic q̄ ideo q̄ eſſet ridiculum: tantū enim daret vnus q̄tum acciperet. ſi. ſ. titu. l. l. ab omnibus. ſ. q̄ ſi titio. fin Bar.

a ¶ Frugi. fruges ſua as eſtimantib⁹. q. d. bene ſufficit quod dimitto vobis quia valet tantum.

b ¶ Excluſurum. i. frater idemq; tutor non erudiret rationes quin in ſoldam ſubſtantiam teneatur: licet teſtator videat eam taraſſe. et hoc dicit ꝑ ſcriptione tarate quātitatis: ſcilz a teſtatore: vt hic. ſ. C. arbi. tute. l. i. ſi miſturaſſet. vt i auf. de iureiur. a mo. ꝑ. coll⁹. v. ſ. i. ſ fa. ſ. tut. i. l. ſi ſtipul ſub condītione. ſ. ſi libert⁹.

Caſum po c mit. ¶ Titio. ſeus inſtituit meuium ꝛ rogauit reſtituere titio fratri meuij: poſt mortē ipius meuij: hic meuij⁹ poſtea fratrez titiū inſtituit tam in ſuis q̄ in ſciamis bonis. et rogauit vtrumq; reſtituere ſemꝑ onio poſt mortem titij: hic titius rogatus vult retinere hereditatez ſciaam vt eſ alienus: et nō reſtituere ſemꝑonio. Item de meuianis vult retinere quartā quod videtur poſſe: vt. C. ad. leg. fal. l. irritū. ſed tñ diſtinguit: percepit tot fructus de hereditate meuiana q̄ valeāt ſciaā: ꝛ nō pōt. alſ ſic. nō dico de fructibus ſciane: quia ſuo iure eos pcepit titi⁹ ꝛ vt a ſe. Secūdo pone q̄ meuij⁹ predictus titium inſtituit ea lege ne accipiat fideicō. ſciane hereditatis. certe non adibit meuianam niſi renūciet fideicommiſ. quo facto adeat. ꝛ computet ſibi in damnus. amiſſi fideicōmiſ. falci. here. meuiane. quod eſt grauc: maxime quando nō equiualet illa falci. fideicō. ꝛ ideo contra iniquitatem dat conſilium: quod habet locum re integra.

d ¶ Fratri ſuo. ſcilicet meuij.

e ¶ A quo. ſcio.

f ¶ Erat. meuius.

g ¶ Rogatus. a ſcio.

h ¶ Scripto. in hereditate meuiana.

i ¶ Tam ſuam. ſcz meuianam. quid ſi de titiana rogaſſet: Reſpō. vt. ſ. titu. i. l. filius. ſ. vt quis.

k ¶ Ex fructibus. ſ. meuiane here.

l ¶ Debitam quantitatem. i. fructus quorum eſtimatio continet tantā quantitatem quantam continet dodrans ſciane here. vel etiam totaz ſi meuius ex fructibus habuit quartam. ar. contra videtur. ſ. eo. ti. l. imperator. ſ. ſi. ubi enim rero ⁊c. Addito. Dic q̄ ibi q̄titas legat. ꝛ in ꝓpria ſpecie quis grauat. hic autē grauat in hereditate que loco q̄titatis habetur in. d. l. imperator. ſ. cum quidam. fin Bar.

m ¶ Compenſationis. i. cōputationis. ſic impꝛopꝛie ponit. ſ. eo. l. titia. ſ. qui in vita. que fit ad concurrentē eſtimationē fructuū ꝛ here. ſciane: vt. ſ. e. l. imperator. ſ. cum quidam. immo ſi nō concurrat idē videt: vt. ſ. ad. l. falc. l. ſi debitor. Sed reſpon. bo. non diverat ne cōputaret. ſed ſi diriſſet idem tamen eſſet. vt. ſ. eo. l. imperator. ſ. cum ita. Azo.

n ¶ Retineat. quo caſu ex teſtamento hereditatē nō aliter adire cōcedit⁹ q̄ ſi illi cuius intereſt vt ceberedi ſui titij vel etiaz ſeruo publico ꝓpter legatarios caueat ſe non deductuz⁹ fideicōmiſ. vt ex alienū: vt. ſ. de condi. et demon. l. mutiane. quo facto ſciaam here. noniure ꝓpio fideicōmiſ. fed meuiane heredi. nomine velut cetera bona titij accipiet cum coberede vel ſolus: vt. ſ. e. l. ſi mihi pure. R. ſed quod dixit de cautione mutiana non habet locum: q̄ loquitur quando ſub cōditione nō faciendi aliquid relinquitur: vt. d. l. mutiane. dic ergo q̄ aut ſub condītione. i. dando vel faciendo aliquid relinquit. ꝛ tūc prius debet impleri q̄ accipiatur relictum: ⁊ vt. ſ. de cōdi. ꝛ demon. l. q̄ heredi. in fi. Aut nō faciendi: ꝛ tunc etiam habet locum cautio mutiana: aut ſub modo ꝛ tūc caueatur de implendo modum. ꝛ poſtea percipitur: vt hic. ſ. ſ. ti. l. ſi titio. ſ. ſ. de fideicōmiſ. liber. cum in teſtamento. eſt enim hic modus ne reteneat. i. vt non retineat. Accur.

+ Limitatio hāc gl. et alleg. l. q̄ dēdi p tex. l. ſi titio. ſ. pri. tit. vt nō pced. et q̄s

o ¶ Falcidiam. que ex bonis meuij detrabitur. licet enim ex meuianis videbatur: ſed eſtimationem vt a parentibus frugi⁹ fieri ſolet patrimonij ſui feciſſe: nec idcirco fratrē iudicio tutele bonefidei rationes quandocunq; preſcriptione q̄titatis demōſtrate excluſurum⁶.

¶ Si teſtator grauat heredē in eo quod ſibi heredi debebat: ꝛ debitum cum fructibus compenſat fraudem facere non videt: ſecus ſi debitum cum falcidia compenſaret. b. d. Bar.

¶ Titio⁶ fratri ſuo⁴ meuius hereditatez ſcij a quo⁵ heres inſtitutus erat⁶ poſt mortē ſuaz reſtituere rogatus⁷: eodem titio herede ſcripto⁸ petijt vt moriens titius tam ſuam⁹ q̄ ſei hereditatez ſemꝑonio reſtitueret: cum ex fructibus¹⁰ medio tempoze perceptis fideicommiſ. debitam quantitatez¹ titius percepiſſet: cris alieni loco non eſſe deducendum fideicōmiſ. reſpondi: quoniā ratione compēſationis¹¹ percepiſſe debitum videbatur. plane ſi ea lege meuij⁹ titiū heredē inſtituat ne fideicōmiſ. ex teſtamento ſeq; retineat¹²: falcidiam¹³ compēſationi¹⁴ ſufficere: ſed iniquitatē¹⁵ occurrere. prudentius aūt fecerit ſi ex teſtamento fratris hereditatem repudiauerit: ꝛ intestati poſſeſſiōem acceperit: nec videbitur dolo feciſſe cum fraudem excluſerit¹⁶. †

¶ Diſiuncta poſita inter ꝑſonas inter quas cadit affectio ordinata non reſoluitur in coniunctam. b. d. Bar.

¶ A te peto marite: ſi quos libeꝛos habueris illiſ ꝓdia relinq̄s. vel ſi non habueris tuis ſiue meis ꝓpinquis aut etiā noſtris liberꝛtis: non eſſe datam electionem: ſed ordine¹⁷ ſcripture factam ſubſtitutionem reſpondi.

¶ Valet legatum licet qualitas non fuerit adiecta quam teſtator adiecturum ſe dixerit. b. d. Bar.

¶ Vicos¹⁸ ciuitati relictos q̄ ꝓpꝛios fines habebant/ex cauſa fideicōmiſ.¹⁹ non ideo min⁹ debeꝛi placuit q̄ teſtator fines eoꝝ ſe ſignificaturum: et certaminis formam²⁰ quaz celebrari ſingulis annis voluit alia ſcriptura ſe declaraturum promiſit: ac poſtea moꝛte preuentus²¹ non fecit.

¶ Juſta cauſa in parte non tollit moꝛā in alia parte. b. d.

Qui dem. Ver. lxxx. Ai ſolidum fideicommiſ.

legat⁹ ari⁹ ꝑ flat cautio nē. de impleō do cōditiō nē. de q̄ vide in. l. ea lege. ſ. fiſi. ſ. loca.

† Hec ſba recitātur in glo. vl. in fi. in. c. ad audientiā. extra de hiꝰ q̄ vi metuſve cauſa fi.

ſi modo tñ eſt in falci. meuiane: ꝙtum eſt ſciane: vt. d. ſ. maritus.

r ¶ Excluſerit. no. ſic. ſ. ad treb. l. recuſare. ſ. pe. ꝛ. ſ. de inoffi. teſt. l. papinian⁹. ſ. cū igit. ſ. l. mubil. ſ. ſi cū filiꝰ. ꝛ de nego. geſt. l. acquiri. ſ. cū me. ꝛ de aq. pluu. ar. l. ſ. ſ. denicp. ꝛ. ſ. ſi qs omiſ. cau. te. l. q̄ aūt. ſ. qd deinde dicem⁹. ꝛ iſti. ad. l. aql. ſ. iniuria. ꝛ. ſ. de excep. do. l. ſ. ſ. Ite facit ad. ſ. C. de bo. au. iu. poſ. l. i. ꝛ. ſ. de do. ſple. l. iij. ꝛ de au. ꝛ arg. lega. l. ſi vxori.

¶ A te peto. ¶ Caſus. Titia vroz meuij fecit teſtamētū. et dicto meuio reliquit duo ꝓdia. ꝛ poſtea ita locuta eſt marito. peto a te ⁊c. v. ſcz illuc: non eſſe datam. ꝛ dicit q̄ per dicta verba titie non eſt data electio marito vt det dicta ꝓdia liberis vel ꝓpinquis aut etiam libertis cui vult. ſed videtur ſubſtituiſſe ꝓpinquos liberis ſm ordinem verborum dicte mulieris. ſ. vt ſi habet maritus liberos illis relinquat aliqn ſui mariti ꝓpinquis illis non exiſtētibus relinquat ꝓpinquis mulieris. ꝛ ſic poſtea libertis ordo ſeruet. Ainia.

s ¶ Ordine. no. de ordine. ſic. ſ. de v ſufru. l. quotiens. in prin. arg. cōtra. ſ. ea. l. ſ. fidei tue. Item videt q̄ ſimul admittant: ꝛ ita vel pro ꝛ accipiatur: vt. C. de verbo. ſigni. l. cū qdam. ꝛ. ſ. de inſti. ꝛ ſubſti. l. generaliter. in prin. Sol. fm. R. ex ſermonis conceptione ꝛ perſonarū affectiōe bec ꝛ illa verba aliter intelligenda proculdubio patet.

¶ Vicos ciuitati. ¶ Caſus. Titius fecit teſtamētum ꝛ reliquit vicos. i. quoſdam contratas ciuitatis bonorie. qui vici habebant certos fines. ꝛ ita dixit poſtea dictus teſtator. ego deſinabo infra fines vicoꝝ. Item ſcribam: q̄ certamen volo q̄ dicta ciuitas faciat omni anno in meam memoriā/ꝑpter vicos quos ei reliquo. poſtea moꝛte ꝓuentus titi⁹ nō fecit predicta duo. certe nihilominus valet legatum vicoꝝ. Ainia.

t ¶ Vicos. exponet vt. ſ. ti. ſ. ſi heres. ſ. i.

v ¶ Fideicōmiſſi. in teſtamento perfecto relicti.

x ¶ Formam. quam formam voluit ſeruari in illo ꝑdio puta volebat fore vt ibi fieret ludus gratioꝝ iuuenū alſ pugne ꝛ banc formā dixit ſe dictum in alia voluntate.

y ¶ Preuentus. prima ſcriptura ꝑ omnes ſuas partes iam eſt perfecta. ꝛ ſic non obſtat. ſ. de vſufr. leg. l. qui cum plures. Item contra. ſ. e. l. titia. in prin. Sol. ibi. Item contra. ſ. de here. inſti. l. quotiene. ſ. tantūdem. Sol. ibi. ꝛ. C. de inſti. ꝛ ſubſti. l. penul.

Qui ſolidum. ¶ Caſus. Titius fecit teſtamentum ꝛ reliquit per fideicom. ab herede ſuo Titio. xx. et tot alia legata reliquit aliꝭ q̄ debebat falcidia locum habere. poſtea Titius petijt ab herede dicta. xx. integra et frustra petebat: quia de eis debebat detrabi. fal. ſicut de aliꝭ relictis. ꝛ hoc ei heres obijciebat iudicio. dixit fideicommiſſa-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

frustra[a] petebat herede falcidiaȝ obiiciẽte: si partẽ[b] interim solui sibi desiderauerit: neqꝫ acceperit[c] in ea[d] morã passus[e] intelligitur.

☞ Legatario debetur estimatio ipsiꝰ rei vel partis que ad heredem loco rei ꝑuenit. h.d. Barto.

¶ Cum post mortem emptoris vendicationẽ reipublice[f] prediorum optimus maximusqꝫ princeps noster seuerus augu. rescindi heredibus precio restituto iussisset[g]: de pecunia legatario cui predium emptor ex ea possessione[h] legauerat cõiectura voluntatis[i] pro modo estimationis[k] partem soluẽdam[l] esse respondit.

☞ Respublica propter moram tenet ad vsuras: propter temeritatem ad impensas litis licet habeat regressum contra administratorẽ: idem in pupillo ⁊ tutoribus. h.d. Bartolus.

¶ Etiam[m] respublica fideicõmissi post morã vsuras[n] ꝓstare cogetur: sed damnum si quod ex ea re[o] fuerit secutũ ab his[p] sartiendum[q] erit: qui post dictam sententiam iudicatuȝ soluere supersederunt[r]. nec aliud seruabitur in litis sumptibus[s]: si ratio litigandi non fuerit † ignauiam[t] etenim pretendentes audiri non oportere: quod in tutoribus[v] quoqꝫ probatur.

☞ Ultimus de familia predium alienare ꝓhibitus eius petitionẽ ad extraneũ heredem transmittit. h.d. Bar.

¶ Predium pater de familia liberorũ alienari verbis fideicommissi prohibuit: supremus ex liberis qui fideicõmiss. petere potuit[x]: non idcirco minus actionem[y] in bonis suis reliquisse visus est/ ꝙ heredem extraneum[z] sine liberis decedens habuit.

☞ Qui vocantur ad fideicõmissuȝ ꝑdio alienato non reuocant ab eo qui emit a creditore testatoris. h.d. Bar.

¶ Si creditor ab eo qui testamẽtum fecit[a] domum acceptam iure pignoris[b] vendidit contra emptorem[c] fideicommissi causa (tametsi voluntatem defuncti non ignorauerit) nihil decernetur.

☞ Qui ꝑ ignorãtiam iuris patitur aliũ vti re sibi debita nõ cadit a credito. Bar.

Idem. Lex. lxxxi.

Que fideicommiss. moriens libertis viri debuit[d]: eorũdem prediorum suis quoqꝫ[e] libertis fructũ reliquit: iuris ignorantis[f] lapsi qui petere predia ex mariti testamento debuerunt ſm fideicõmiss. inter ceteros lõgo tempore perceperunt: non ideo peremptam[g] videri petitione fideicommissi prioris constitit.

rius heredi. ego peto a te .xx. ⁊ vis detrahere quartam propter fal. soluas modo mihi in nomine domini .xv. ⁊ procedamus in causa sup. v. dixit heres ei. ego nolo tibi aliquid dare nisi prius causa finiatur. queritur quid iuris sit. ⁊ certe ꝙtũ ad dicta .xv. heres videbit fuisse in mora. ⁊ ideo ad vsuras tenet. ¶ Cuȝ post mortẽ. Respu. vẽdidit titio quãdã vniuersitateȝ prediorum in certa cõtrata positorũ puta in coralcola. titius emptor diuisit dictã vniuersitatẽ ꝑdiorum in plura predia. postea fecit testamentũ dictus emptor ⁊ vnũ de dictis ꝑdiis puta cornelianum legauit sempronio et sic decessit emptor relictis pluribus hedibꝰ. venit postea administrator dicte reipubli. coram imperatore seuero. ⁊ petiit resti. in integ. noie dicte reipu. venditricis. ⁊ probans eã lesam in dicta venditione vniuersitatis ꝑdiorũ habuit restitutionẽ eius nomine. ⁊ sic dictꝰ imperator iussit dictam vẽditionem rescindi ⁊ predia reipu. ꝑ heredes emptoris restitui. et iussit ei ꝙ respu. restitueret heredibꝰ emptoris ꝑciuȝ quod receperat ab emptore. ꝗritur quõ ꝯsuli debeat sempronio legatario cui emptor legauit ꝑdium cornelianũ ex dicta vniuersitate. quod predium sempronius habere non põt qꝛ reipub. debet restitui ex iussu dicti imperatoris. ⁊ certe de ꝑcio quod restituit respu. heredibꝰ emptoris ea pars estimationis que dictum ꝑdiũ legatnm contingit soluetur legatario. ⁊ hoc ideo quia ita videtur voluisse emptor qui ei legauit: ⁊ hoc dicit coniectura volũtatis ⁊c. ¶ Etiam. Titius instituit sibi heredem rempublicam ⁊ ab ea reliquit fideicõmissa. fuit in mora soluẽdi fideicommissa. certe tenetur ad vsuras sicut teneretur aliquis priuatus. sed totum illud damnum quod cõtingit reipu. propter vsuras ꝑdictas fideicommissario debẽt resarcire reipu. administratores eiꝰ. Item debent resarcire sumptus quos fecerunt de bonis reipu. litigando contra fideicommissarium. ⁊ quod dixi in administratoribus reipu. ideȝ est in tutoribus pupillorũ. ¶ Prediũ. Titiꝰ instituit sibi heredes tres suos filios pone. ⁊ ita postea dixit. rogo vos ꝑ fideicommissum ꝙ ꝑdia mea que sunt in tali loco non alienetis extra familiam nostram. vnus de dictis filiis decessit ⁊ non reliquit suam partem dictoȝ ꝑdiorum ĩ familia. secundus decessit ⁊ fecit idem. vnde titius superstes potest reuocare partes mortuorũ in extraneos nominatos. decedens ergo iste titius sine liberis instituit sibi heredẽ quendã extraneũ. queritur nũquid iste extraneus heres titii possit ita reuocare partes precedentiũ in extraneos alienatas sicut poterat titius. ⁊ videtur ꝙ non. quia dictus titius ita bene fecit contra preceptum testatoris sicut alii duo: sed certe bene potest. nã in persona tertii vltimo decedẽtis finitũ fuit testatoris ꝓceptum. ¶ Si creditor. Ego obligaui domum meam titio post feci testamentum. ⁊ dictam domum legaui seio vel per fideicommissum reliqui: postea dictus creditor titius vendidit dictam domum gaio scienti etiã ꝙ ego debitor legauerã dictã domũ seio: nunquid seius fideicõmissarius poterit petere domũ ab emptore. ⁊ dicitur ꝙ non. Uiuia.

a ¶ Frustra. propter falci. ꝗ resecat. ⁊ dic ꝙ cõmode poterat diuidi.

b ¶ Partẽ. que. s. deberi poterat ad minus puta tres partes. ⁊ dic ꝙ nõ offerebat satisda. aľs totum petere põt: vt. C. de vsufru. leg. l. ii.

c ¶ Acceperit. quia heres non dat.

d ¶ In ea. scilicet parte.

e ¶ Passus. ⁊ sic ad vsuras accesserit ⁊ tenetur heres: vt. C. de vsufruc. le. l. i. ⁊. j. §. etiam. ⁊. l. si quis seruo. Item hoc si heres credebat se teneri: vt. s. si cer. peta. l. ꝙ te. et de vsur. l. sciendum. ⁊ facit. s. de rei vendi. l. que de tota. Accur.

f ¶ Reipub. respu. vendidit pos. titio in qua erãt plura predia quorum vnum titius alii legauit. tandem respu. restituta in integrum recuperauit predia ⁊ precium restituit heredibus titii: de hoc precio dic satisfieri legatario ſm valentiam predii legati.

g ¶ Iussisset. ꝑ in integ. resti. vt. C. ex quibus cau. maio. l. respublica.

h ¶ Possessione. per ꝑdia diuisa. vel a repu. vel a titio quod potest fieri: vt. s. ti. i. l. quod in rerum. §. si quis.

i ¶ Volũtatis. scȝ titii. nã qua ratione voluit hẽre ꝑdiũ: eadẽ ⁊ eiꝰ ꝑciũ.

k ¶ Estimationis. ꝗ subtiliter perpẽdit ꝙtum ꝑ eo precio datum fuit: vt. s. de edil. edic. l. pe. et. s. de euic. l. i. ⁊. s. eo. l. si qd. Itẽ videtur huic. l. contra. s. e. l. cũ pater. §. euictis. Sed ibi rẽ alienam legauit: ħ suam ⁊ quodã speciali iure euictaȝ. et iõ ei. i. legatario quodã speciali iure fuit ꝓuidẽduȝ. sic. s. de euic. l. minor.

l ¶ Soluendam. ab heredibus quibꝰ respublica restituit vtili forte actione ex testamento. vel officio iudicis.

m ¶ Etiaȝ respublica. instituta ⁊ grauata.

n ¶ Usuras. vt. j. e. l. si qs seruo. ⁊. j. ad leg. falci. diuus. §. i. ⁊ ad trebel. l. deducta. in prin. ⁊. j. e. l. tertia. §. i. ⁊. s. e. l. in prin.

o ¶ Ex ea re. id est mora: vt in vsuris vel aliis accessionibus.

p ¶ Ab his. scilȝ rempublicã administrantibus.

q ¶ Sartiendum. i. restituendũ reipu. sic. s. si cer. peta. l. ciuitas. ⁊. C. vt in posses. leg. l. fi.

r ¶ Supersederunt. vel etiam ante si prius mora fuit: vt. C. de vsufruc. lega. l. i. no.

s ¶ In litis sumptibus. quos dederunt administrantes tunc rempublicam victori de pecunia reipublice: quia redderet reipubli. ⁊ not. si ratio ⁊c. quia iusta ignorantia excusat a litis sumptibus etiã olim. qõ dic vt C. de iudi. l. properandũ. §. sin autẽ alterutra.

† Ergo si sit iusta cã litigãdi excusat ꝗs ab expẽsis: vt hic. ⁊ in. c. fi. nẽ litibꝰ. in glo. magna pꝰ me. ibi: ex tũc nõ dȝ cõdemnari ⁊c. extra de dolo ⁊ ꝯtu.

Ignorantia iusta a litiȝ sumptibus excusat.

t ¶ Ignauiã. id est stultitiã. sic. s. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. §. quod imperitia. Accur.

v ¶ In tutoribus. vt damnũ ex eoȝ mora vel malicia in litigando refundant pupillis. sic. C. de iudi. l. properandum. §. fin. ar. s. de admini. tu. l. quotiens. §. sicut. ⁊. C. de admini. tuto. l. non est.

x ¶ Potuit. aliis alienantibus.

y ¶ Actionẽ. ꝑ quã reuocat alienationẽ factã ab eis. sic ergo extraneus ħ heres habebit actionẽ pro partibus alienorũ alienatis ⁊ reuocabit.

z ¶ Heredẽ extraneũ. nã qꝛ nullus est ꝗ petere possit etiaȝ extraneũ instituit: vt. s. e. l. cũ pater. §. libertis. in fi. nec ob. s. eo. l. peto. §. fratre. in fi. vt ibi dixi. Azo. ⁊ facit. C. qñ di. le. ce. l. ii. ⁊. j. ti. i. l. pater filiũ. §. fundꝰ. ⁊. l. iulianus. ⁊. l. lucius. ⁊. s. ti. i. l. filius. §. diui.

a ¶ Testamentum fecit. ⁊ eam domũ per fideicõmissum reliquit.

b ¶ Iure pignoris. ex pacto vel ex. l. si autẽ vendita nõ esset quis debeat luere: dic vt. s. titu. i. l. si res obligata.

c ¶ Contra emptorem. ⁊ est ratio: quia debitor non potuit impedire vẽditionẽ: vt. C. debito. vendi. pigno. impe. non pos. l. i. aľs est in tex. contra heredem: ⁊ tũc est eadẽ ratio vt heres non teneatur. hoc tamen casu imputatur heredi si soluere potuit ⁊ non fecit.

Que fideicommissum. Titius instituit sibi heredẽ vxorẽ suã ⁊ eaȝ per fideicõmissum rogauit vt predia quedam viri restitueret ꝗbusdã libertis viri: hec vxor decessit postea. reliquit vsumfructũ dictoȝ ꝑdiorum libertis ꝑdictis viri ⁊ ꝗbusdam aliis libertis propriis vxoris: liberti aũt viri cũ libertis vxoris lõgo tpe postea ꝑceperũt vsumfructuȝ dictorũ ꝑdiorum: nunquid preiudicant sibi liberti viri taliter percipiendo vt dictum est quin possit petere proprietatem dictorum prediorũ ab heredibus vxoris. ⁊ dicitur ꝙ non. Uiuia.

d ¶ Debuit. ex testamento mariti sui illa moriens eorundẽ ⁊c.

e ¶ Suis quoqꝫ. q. d. non solũ libertis mariti.

f ¶ Iuris ignorantia. qꝛ putabant ꝙ vxor testamentum mariti sui posset immutare. Accur.

g ¶ Peremptam. et sic nocet hic iuris error. Sed contra. j. si in frau. pa. l. si patronus heres. Sol. quarta que debetur patrono dicitur quasi debita

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ſi debita vt arrogator: vt. ſ. de loſſi. teſt. l. papinianus. §. ſi qs impubes. hic autē per teſtamētū videtur debitū. ſic ꝛ filij hereditas dicitur quaſi debita matri: vt. C. de cod. l. fina. §. i. ꝛ ideo errore iuris pdet: vt. C. qui pe. tu. l. fi. Item contra. ſ. de acqui. here. l. clodius. in pin. ꝛ in fi. vbi p factum erroneum iure perdit debitaꝫ hereditatem. Sol. vt ibi. ꝛ no. nō vitiari vtile per iutile.

a ¶ No. limitationē niſi eſſent ſepabilia. quam bar. poſuit in l. ſi. §. de iur. com. tu. card. in cle. j. §. eadē. de ſup. ne. pla. et vide certe cas' ſalētie p bal. in l. certi. §. qñ. iti. no. ff. cer. pe.

Dominiū trāſit ī legatariū recta via ſicut in herede adeūte. hoc dicit. Vel aliter. Quod operatur aditio quo ad heredem / illud operatur agnitio legati quo ad legatarium. b. d. Bar.

Idem. Lex. lxxxij.

¶ Egatum[a] ita dominiuꝫ rei legatarij[b] facit vt hēditas[c] heredis res ſingulas. quod eo per tinet vt ſi pure[d] res relicta ſit: et legatarius non repudiauerit defuncti voluntate: recta via dominium quod hereditatis fuit ad legatarium tranſeat / nunq̄[e] factum heredis.

¶ Legata relicta a ſcriptis venientibus ab inteſtato / non debentur. b. d. Bar.

Paulus. Lex. lxxxiij.

¶ Jqs teſtamento facto a filijs ſuis quos heredes inſtituiſſet fideicom. reliquiſſet: non vt a legitimis[e] heredibus: ſꝫ vt a ſcriptis: et teſtamentum aliquo caſu[f] irritum factum ſit: filij ab inteſtato venientes fideicom. ex teſtamēto prēſtare cōpelli non poſſunt.

¶ Quando ſuperuenit cauſa tendēs ad eundem effectuꝫ: licet ea exiſtēte diſpoſitio ab initio non valuiſſet: diſpoſitio nō vitiatur. b. d. Bar.

Idem. Lex. lxxxiiij.

¶ Ebitor decem legauit creditori qui ei poſt annuꝫ ſub pignore debebat: non vt quidam putant medij temporis tātum cōmodum ex teſtamento debetur: ſed tota decē peti poſſunt: nec tollitur petitio ſi interim[g] annus ſuperuenit: nam ſufficit q̄ vtiliter[h] dies ceſſit. q̄ ſi viuo teſtatore annus ſuperueniat dicendū erit inutile[i] eſſe legatum: quanq̄ conſtiterit ab initio. ſic et in dote prelegata reſponſum eſt totam eam ex teſtamēto peti poſſe: alioquin ſm illam ſententiam ſi intereſſe vſurarum tm̄ eſt in legato: quid dicemus ſi fundus legatus ſit ex die debitus: nā nec pecunia[k] peti poteſt q̄ non eſt legata: nec pars fundi facile inueniret: que poſſit peti pro commodo.

¶ Si plures ſunt ſubſtituti quilibet tenetur ad legata relicta ab inſtitutis ī quor loco ſucceſſunt. b. d. Bar.

¶ Si primo † ꝛ ſecundo ꝛ tertio heredibus inſtitutis ſic legata denotur: ſi primus heres mihi non erit ſecūdus titio decem dato. ſi ſecundus mihi heres non erit primus Seio fundum tuſculanum dato. vtriſq̄ omittentibus hereditates primo et ſecundo: querebat ſubſtituti quos eis dederat: an et cui legata prēſtare debeant: ab vtroq̄[l] ſubſtituto legata debentur.

¶ Seruo eiꝰ q eſt capax poteſt relinqui quod eidē ſeruo facto libero reliqui poſſet: licet non eo modo. b. d. Bar.

¶ Seruo alieno poſſe rem[m] dñi legari valentius ſcribit[n]. Item fundo non poteſt vſura peti ꝛ ſic ꝙ certo apparet. ꝛ q. r. ſunt in legato ꝛ non cōmodū tantū. hoc dicit vſq̄ ad. §. ſi primo. Aluia.

g ¶ Interim. i. lite pendente poſt teſtatoris mortem.

b ¶ Vtiliter. quia poſt mortem teſtatoris.

i ¶ Inutile. i. ſine cōmodo. valꝫ tm̄ legatū vt actiōe ex teſtō peti poſſit: vt iſti. e. §. ecōtrario. q̄ eſt ℨ. ad q̄ eſt. j. de verb. obli. l. q bis. ꝛ de fideiuſ. l. heres. §. ſi ſtic. vel illud nouum hoc vetus ius.

k ¶ Nec pecunia. i. vſura. ſic ergo in primo caſu huius. l. ſunt decez in legato ꝛ nō vſura: vel cōmodū medij tpis: ſꝫ tm̄ quo ad le. falci. vt detrahi poſſit cōmodū videt legatum eſſe: vt. ſ. ad. l. fal. l. j. §. ſi creditori. et fa. ſ. tit. j. l. ſi creditori. et. l. ſeq. et. j. de li. le. l. ſi creditori. et. j. ad le. fal. vbis. ꝛ. ſ. ti. i. l. meuius. ſ. debitor. autē.

¶ Si primo et ſecundo.

¶ Caſus. Inſtituit mihi heredē pmū / ſcōm / ꝛ tertiū: ꝛ ſi heres nō eſſet primus ſubſtitui ei quartū: et ſi ſcōs heres non eſſet ſubſtitui ei quītū. ꝛ poſtea legata reliqui primo ꝛ ſcō heredib⁹ hoc mō: ſi primus heres mihi non erit volo ꝙ ſcōs det titio: ꝛ ſi ſcōs heres nō erit volo ꝙ det primus ſeio fundum tuſculanum. poſtea primus ꝛ ſecūdus omiſerunt hereditatem: queritur nunquid quartus et quint⁹ ſubſtituti primi ꝛ ſcōi debeāt ſoluere relicta ab illis gb⁹ fuerūt ſubſtituti? dicitur ꝙ ſic. quare tus ergo ſubſtituti⁹ primo ꝺz ſoluere fundū tuſculanum ſeio ꝛ quint⁹ ſubſtitutus ſecundo ꝺz ſoluere titio. ꝛ ℏ dicit Aluia.

† Iſte. ſ. facit ꝙ tuc̄ talem ptāt ℏz in recontinētiōe quales ℏz in conuentiōe. vt l. c. ij. extra de mu. pet.

l ¶ Ab vtroq̄. hic rñ. vnī: ſed non alteri queſtioni. ſed dic cuilibet ſuum. ꝛ facit. ſ. eo. l. cū pater. §. ab inſtituto. ꝛ. l. ſi titio. §. j.

¶ Seruo alieno.

¶ Caſus. Sempronī[o] fecit teſtamētū ꝛ ſeruo titij legauit ppriam rem ipſius titij. ꝛ id q̄ ſempronius pure titio debebat: quo rebat virū teneret legatū. ꝛ dicit hic ꝙ ſic. Diceret aliquis immo videt ꝙ non teneat: quia cū legatur ſeruo alieno capit legatum vires ex pſona domini. ꝛ domino. ſ. titio non poſſet legari res ſua vel quod ſibi debetur. ergo nec ſeruo ſuo cū ex pſona dñi. ſ. titij capiat vires legatum. Ad iſtud autē reſpondet iuriſconſultus ꝛ dicit. ꝙ dicim⁹ perſonam dñi inſpici hoc ad id ſolū pertinet vt ſciamus ſit capax ex teſtamēto. vel nō. vt ſi ſit capax ꝛ ſeruo ei⁹ legari poſſit. alꝰ non. ſed nō in ſpicim⁹ pſonaꝫ dñi vt ſciamus poſſit capere ꝛ relicta vel non. vt ſic dicamus. interdum poſſe legari rē illā ſeruo: interdū non. ſed in caſu. ppoſito ex pſona ſerui cōſiſtit legatū: hoc eſt dicere: q̄ ſi tpe quo ceſſerit dies legati inuēt⁹ fuerit liber habebit legatum: alꝰ non habebit: ꝛ q̄ ſic ex pſona ſerui conſiſtit legatum dixit iulianus ꝛ recte ꝙ id demum ſeruo alieno legari pōt: q̄ ipſe liber factus capere poſſet. Et ſi aliqs vellet inſultare ꝛ argumentari hoc modo non poſſet: vt ſic dicere⁹: dicis ꝙ ea demum res poteſt legari ſeruo alieno quam ipſe liber factus capere poſſet. ergo ſibi. ſ. ſeruo q̄ diu ſeruiat legari nō poteſt. certe legari poſſe ſeruo q̄ diu ſeruiat: ſtud reprehendere calūnioſum eſt. non eſt enīz vera reprehenſio legari poſſe ſeruo q̄ diu ſeruiat. nā poſſet legari. ꝛ ſi aliquis hoc reprehenderet calumnioſe. i. non vere reprehenderet. nam ꝛ ℏ legatū er pſona ſerui capit vires. i. qz res talis eſt qua caperet liber factus: alioqui. i. ſi reciperet illa re prehēſione euenīret ſtud abſurdū q̄ ſi ſeruus eēt talis q̄ nō poſſet ad libertatē puenire. iā ſi legaret ſibi / nō valet legatū. ſeruū enī q̄ nō pōt ad libertatē puenire poſſe domino acgrere iſtud reprehēdere malū eſſet. imo bñ pōt acquirere. ex quo ergo apparet ꝙ ſerui pſona inſpicit: apparet ꝙ ſeruo hereditario legari pōt. ꝛ ex his apparet ꝙ in ꝙſita ſpecie res dñi vel ꝙ pure ſibi debetur legari pōt ſeruo ſuo. Aluia.

m ¶ Rem. hoc eſt ꝙ extraneus ſeruo meo rem meam legare potuit.

n ¶ Scribit. a non domino: ſcilicet potuit legari: vt inſti. e. §. ſed ſi rem. ꝛ. ſ. titu. j. l. cetera. §. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Domino. nec boc domino: vt insti. eo. §. ex contrario.
b ¶ Debetur. a testatore. sub. legari potest.
c ¶ Testamenti factio. non vt sciã dñs capere possit vel nõ rẽ seruo legatam: quia potest esse q̃ põt capere. als non habet rem. ꝛ est ad boc. ff. ti. j. l. si mihi ꝛ tibi. § regula. ꝛ. j. de bere. insti. l. non minus. et. C. de bere. instituen. l. neq; per se.
d ¶ Ceterum. pro certe.
e ¶ Cõstitit. vt liber fact⁹ eo tẽpore quo cedit dies legati capiat. nullum aut tẽ fit legatus seruo in eadem causa manẽte: vt. j. quã. di. le. ce. l. si vsufructus. §. fina. Alꝛo. sed vi detur obstare regula catoniana: vt. j. de reg. cato. l. j. Solu. ibi. Additio. Aduerte bic ffm bart. q̃ regula catoniana nõ habet locum quando legatum non valeret ab initio propter personam legatarij.
f ¶ Et ideo. quia ex pſona serui non domini valet ideo ꝛc.
g ¶ Jd demũ. Sz nonne omne ꝛ nõ semp: vt. j. ti. j. l. fideicõmissa. §. sed si seruo alieno. ꝛ. d. l. si vsufructus. i fi. christianum ergo mãcipiũ seruo here tico legari nõ põt: q; etiã liber non caperet: nec illa quox cõmercium non est: vt. C. de epi. ꝛ cleri. l. fi. §. fi. ꝛ. ff. titu. j. l. apud iulianus. §. fi. et. l. cetera. Jtẽ est bonum exẽplũ. j. de fer. le. l. ꝛ si maxime. ꝛ boc dicit. R. rei aũt pſone ratione non obstãte.
h ¶ Calũniosa. id est mala. q. d. diuisti posse legari seruo quod libero facto: et contra: sed feruo possum legare q̃diu seruiat. puta. ꝛ. annua. ꝛ va let quasi domino relictũ: vt hic. ꝛ. j. de cõdi. et demon. l. filie. ꝛ. j. de annu. lega. l. fi. ergo ꝛ libero q̃diu seruiat. Rñ. non valet: q; infert de quid ad quale vel ad qualitatem relinquendi. fic. j. de reg. iur. l. ea est natura.
i ¶ Annotatio. i. repbensio.
k ¶ Nam ꝛ boc. fcz q̃diu seruiet.
l ¶ Accipit. quia res talis est legata quam caperet liber. non dico q; possit fic libero relinqui vt ꝺiri. Jtem non valet boc ad vtilitatem serui: sed domini: vt. ꝺ. l. filie. Accur.
m ¶ Aliquin. f. si predia annotatio siue reprebensio recipietur.
n ¶ Annotaremus. i. repbenderemus. sub. quod dicit ecõtra ffm quosdam ꝛc. quod facere non debemus.
o ¶ Non possimt. pacto forte domini vendentis.
p ¶ Domino. nam ꝛ hic videtur vitiari regula predicta: quia seruo relinquitur quod libero non potest cum liber esse non possit. sed tamen bic valet ex persona serui licet ad vtilitatem domini: vt superiori casu dixi. Accurſius.
q ¶ Posse. ꝛ queritur bereditati statim nõ inspecto sit capax heres vel defunctus vel non: licet postea inspiciatur: vt. ff. eo. l. si mihi ꝛ titio. §. fi.
r ¶ Jta. q. d. patet ex predictis esse verum rem vñi ꝛc.
s ¶ Possint. vt in pn. §. no. boc verum nisi ratione iuris quod habet aliquis alius: vt. ff. eo. l. meuius. §. penul. ibi. Jtem contra. ff. ti. j. l. si mihi. §. regula. Sol. ibi. Accur.

Latinus. ¶ Cæsus. Titius libertus semproniũ fecit testamentum ꝛ semproniũ patronum suũ instituit in vnum semissem. i. ꝺimidiam bereditatis sui liberti: quãdã suã liberte filiã in alium semissem: ꝛ rogauit ꝺictam filiã per fideicõmissum q̃ suum semisses restitueret quibusdã ancillis ꝺicti sui patroni cum libere facte essent. Jtem fecit postea substitutionem ꝺicens. q; si filia sua non esset heres ille ancille heredes essent quibus fideicommissum reliquerat. accidit autẽ q; filia nõ adiuit ꝛ patron⁹ iussit adire ꝺictas ancillas: ancille aũt petebãt fideicõmissuꝫ id quod domino[a] eius pure ꝺebetur[b] cum eniz seruo alieno aliquid in testamẽto ꝺamus/ꝺomini pſona ad boc tñ inspicitur vt fit cum eo testamenti[c] factio. ceterum[d] ex persona serui constitit[e] legatum: ꝛ ideo[f] rectissime Julia. ꝺiffiniuit id ꝺemus[g] seruo alieno legari posse q̃ ipse liber factus capere posset. calumnioſa[h] est eniz illa annotatio[i] posse legari ſuo et q̃ꝺiu seruiat. nam et boc[k] legatum ex persona serui vires accipit[l]: alioqñ[m] etiã illud annotarem[n] esse quosdam seruos qui licet libertatẽ cõqui non possint[o]/attamen legatũ et hereditatem possiunt acquirere domino[p]. Ex illo igitur precepto q̃ ꝺiximus serui inspici personaz in testamẽtis: ꝺictum est seruo hereditario legari posse[q]: ita[r] non mirum si res ꝺomini ꝛ quod ei ꝺebetur seruo eius pure legari possit[s]: q̃uis domino eius nõ possit boc vtiliter legari.

Conditio adiecta fideicõmisso intelligitur repetita in substitutiõe facta circa idẽ de eadem persona. b. ꝺ. Bar.

Idem. Lex. lxxxv.

Latinus[t] largus. Proxime ex facto incidit species talis: libertinus patronuz ex semisse beredem instituit: ꝛ filiam suaz ex alio semisse[u]: fideicommisit filie vt quibusdam ancillis patroni restitueret[x] cũ be mãumisse cẽnt: et si cadẽ filia[y] heres nõ esset substituit ei easdem ancillas quoniaz filia non voluit heres existere/anille iussu ꝺñi id est patroni[z] adierunt defuncti hereditatem: post aliquantum tempus ab eo manumisse. querebatur an fideicõmiss.[a] petere ab eodez patrono possint: rogo ergo quid ꝺe boc existimes rescribas. Respon. nec repetitum videri in hunc casuz fideicom. sed alterutrum ꝺatum: vel fideicõ. vel ipsam bereditatem. meli⁹[b] autem ꝺici in eundem casum[c] substitutas videri: in quem casuz fideicõ. me[d] ruerunt. ꝛ ideo ad substitutionez[d] eas vocari: cuz enim seruo alieno fideicommiss. ab vno ex heredibus sub conditiõe libertatis fuerit ꝺatum: idem q; seruus ei heredi substituatur: licet pure[e] substitutio facta sit/tamen sub eadem conditione substitui videtur[f] sub qua fideicommissum meruit.

Si libertas per fideicommissum ꝺebita retardetur: nibilominus ipsa ꝛ fideicõmissum pecuniarium ꝺebebit. b. ꝺ. Bar.

Idem. Lex. lxxxvi.

Si quis seruo suo fideicommiss.[g] libertatem reliquit: et aliud quid ascripsit: quidaz ꝺicũt quia placebat ab berede cum manumitti[h] ꝺebere: futuruz esset vt nõ admittatur ad fideicom. sed boc iniquuz est. in huiusmodi eiñ personaz vtriusq; quod ãmodo ꝺicis cessit[i]: et libertatis et pecunie petende: adeo vt putem si moza fiat prestande libertatis etiam fideicõmiss. moza videri factã: et vsurarũ onus accedere. nã ꝛ cetera que medio tẽpore acquisiuit[k] dño uuz

c ¶ Casum. scilicet erunt libere.
d ¶ Ad substitutiones. si sunt libere tempore quo cedit dies substitutionis ꝛ domino queritur: vt. j. ptori.
e ¶ Pure. quo ad verba: licet non repetita conditione libertatis.
f ¶ Videtur. vt. ff. eo. de cõditio. in ꝺebi. l. cum seruus. ꝛ. j. de condition. ꝛ de mon. l. auia. fic ergo bereditas domino queritur: quia non erat ꝺelata: vt. j. de regu. iur. l. que legata.

Jq̃is seruo. ¶ Cæsus. Jnstitui mibi beredẽ titium: ꝛ rogaui cũ per fideicõ. q̃ ꝺaret libertatẽ stichо seruo meo: ꝛ eidẽ stichо legauit. ꝛ. postea titius beres adiuit bereditatẽ meam ꝛ manumisit ꝺictũ stichum. vult nunc stichus petere ab here ꝺe ꝺicta. ꝛ. queritur vtrum possit: ꝛ quidam ꝺicerunt q; non. ꝛ ꝺicunt q; ꝺies ꝺicti legati stichо relicti cessit a morte testatoris. ꝛ stichus tunc nõ erat liber. immo fuit libertas ei ꝺata tantum post aditam bereditatem ab berede si cessit ꝺies eo existente in seruitute. ergo ꝺicetur acquiri legatum beredi vnde nõ valet. sed certe ipsi male ꝺicunt. immo bene potest petere: quia ꝺies libertatis sue ꝛ legati sibi relicti cessit ab adita bereditate tantum: ꝛ simul cessit libertati ꝛ legato. vnde si beres non manumittat eum incontinẽti adita bereditate facit moza libertati ꝛ etiam fideicommisso. ꝛ tenetur ad vsuram fideicommissi. et non solum fideicommissum ꝺz habere facta sibi moza in libertate prestanda/sed etiaz omnia que acquisiuit ꝺomino interim ꝺum fit sibi moza in libertate prestanda. Ainia.

g ¶ Fideicommiss. in directa non erat ꝺubium: quia simul cedit ꝺies legati ꝛ libertatis. sed bic suspenditur ꝺies legati propter libertatez: vt. ff. ti. j. l. quesitum. §. j. ꝛ de caducis tollen. §. in nauissimo.
h ¶ Manumitti. ergo ꝺomino. i. ab isto berede qui est ꝺominus modo.
i ¶ Cessit. f. de equitate: licet de rigore aliud innuat.
k ¶ Acquisiuit. ex boc patet q; seruus est adhuc licet moza sit ei facta: quia vt

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quia vt domino querit vt hic. nec pōt ꝫ dici bone ſi. poſſeſ. vt ex ea cauſa querat: cuz interpellatus ſcit ſe debere: vt. ſ. de acqui. re. domi. l. queſitum. Item iſte vocat ancillam eam que eſt paſſa morā: vt. ſ. ad trebel. l. non eſt cogendus. z. ſ. de ſuis z legi. bere. l. ſ. queri. Sed tamen er ſerua vt ibi dicitur naſcitur ingenuus. competit ergo libertas morā paſſo cum iudicatū eſt libertatem deberi: vt. ſ. de fideicōmiſ. li. i. cum vero. ſ. ſubuentum. z. C. de ſi dei commiſ. li. i. ancillas. Bzo. z facit. ſ. e. l. qui in ſolidum. in pn. z. ſ. etiā. z. ſ. e. l. titia. ſ. vſuras. et ſ. ti. ſ. l. apud. ſ. ipſius. z ſ. de fideic. li. i. cum vo. ſ. i. z. C. ad fil. pe. z. ſ. ti tu. i. l. ſi legatarius. ſ. ſeruo. z. l. patron⁹. in prin. z. l. q cōcubi. ſ. cū teſtō. z. ſ. ad. l. fal. l. impuberē. ſ. i. et de ali. lega. l. cum vnus. ſ. i. Accur.

a ¶ Reditores. ¶ Caſus. Titio obligauit credicē meū. p. r. poſſea feci teſtamētū et dictū codicem legaui eidem titio: nunquid poterit titi⁹ petere ab herede meo decem predicta ? et dicitur q ſic. niſi euidenter probent heredes mei q ego legaui titio creditori codicem vt ampli⁹ nō poteret debitū id eſt decem. Tiuia.

a ¶ Prohiberi. Iz agnouerit legatum. ſi autem non agnouerit certe poteſt pecuniā Iz teſtator cōpēſare voluerit. de rei vendicatione non eſt q rēdā: vt. ſ. e. l. impator. ſ. ſi cētum. Bzo. z fa. C. e. l. creditor. z. ſ. ti. l. lucius. z. ſ. e. l. ſi. ſ. pe.

6 Aius ſei⁹. ¶ Caſ⁹. Inſtituit mihi heredē titiū ſeium. pnepotē meū in ſemiſſe hereditatis mee exceptis domib⁹ meis in qb⁹ habitabā. relictis mihi a pre meo cū oib⁹ q̄ in dictis domib⁹ ſunt: z inſtituit mihi ſempronium z titiū in alio ſemiſſe. q̄riť vtrū ola q̄ ſunt in dictis domib⁹ exceptis debeāt ptinere ad ſemproniū z titiū: an vo z ad pnepotē meū predictū: z diſtinguit inter res q̄ erant in dictis domib⁹ exceptis. naz ſi erant ibi nomina debitorum illa non ptinebunt in exceptione facta per teſtatorē: immo erūt z pnepotis z aliorū bredū: ſi aūt erat in dictis domibus exceptis argētum vel ſuppeller vel mācipia vel alie res leis nullus participiū habebit. pnepos: immo ſempronij erūt z titij. ¶ Titi⁹. Titius habebat fundū noſe ſeianū. quē fundū ipe titi⁹ donec vixit habuit vno nole vniuerſum. ſed vt facilius cōductorē inueniret dictus titius locabat eum per duas partes: z ſuperiorē partē dicti fundi appellabat fundum ſeianum ſuperiorem: inferiorē⁹ partē dicti fundi appellabat fundum ſeianum inferiorem. fecit hic titius teſtamentum: z filie fratris ſui legauit multa predia inter que erat totus dictus fundus ſeian⁹: queritur an ad dictam legatariam pertinet totus fundus predict⁹. ſ. inferior z ſupero: pars: z reſpondet q̄ ſic. niſi heredes dicti titij probauerint de vna dictarum partium teſtatorem ſenſiſſe. Tiuia.

b ¶ Tibi. pronepoti. Accur.

c ¶ Domina debitorꝝ. nec em̄ ceteras res augent: vt. ſ. ti. i. l. vroꝛē. ſ. lega uerat. nec minuūt: vt. ſ. de iudi. l. ſi fideicommiſſum. ſ. tractatus. z. d. ſ. legauerat. z. l. ſi fundus. z. l. queſitus. in prin. z. ſ. i. z. l. ſi mihi menſa. in prin. z. ſ. bis verbis. z. l. qui filium. Jo. Sed contra. ſ. ti. i. l. ſeruum ſilg. ſ. eum. Sol. ibi. Additio. Dic q̄ ibi legauit chyrographum ſpecialiter hic generaliter legauit oia que in domo ſunt in quo legato non venit chyrographū: ſecus ſi vniuerſaliter legaret menſam vel calendariū: vt. l. cum pater. ſ. menſe. ſ. eo. cum ſimi. ſm Bar.

d ¶ Vero. qui ibi: non ſunt ad tempus: vt. ſ. ti. i. l. ſi fundus. z facit. ſ. de vſufru. lega. l. generali. ſ. vroꝛi. z de fun. inſtruc. l. predia.

e ¶ Uno quidem. ſecus ſi duo fundi eſſent eodē nomine: tūc minor debetur niſi oſtendat legatarius teſtatorem de maiori ſenſiſſe. ſ. titu. ſ. l. apud iulianum. ſ. ſcio. que eſt contra. ſed hic vnus erat fundus: ſed diuiſit vt congruentius locaretur: ſimile ſm vnum intellectum. C. de ſacroſan. eccle. l. iubemus. ſ. i. z facit. ſ. ti. ſ. l. predijs. ſ. ſi. z. ſ. ti. ſ. l. plane. ſ. ſi. z. ſ. de reb. dub. l. ſi. Accur.

f ¶ Appellaret. ſ. eſt pars ſuperior appellabat fundū ſeianū ſuperiorem: inferiorem aūt partē vocabat fundū ſeianum inferiorem. ¶ Titia ſcio. ¶ Caſus. Titia fecit teſtm̄ z iuſſit heredib⁹ ſuis vt emerent ſcio vnā teſſerā frumentariā poſt certū tp̄s. ſeius emit vel ex cā lucrativa habuit vnā teſſeraz frumentariā. nūqd poterit petere vt hēdes emāt ei alā teſſerā: z ita q̄ ſic. z iō ſcio eſt p̄ſtādū p̄ciuz teſſere z eſt ratio q̄ dictū fideicommiſſum nō fuit in ſpecie imo in q̄ntitate. ¶ Uſuras. Titie puelle in teſtamento meo decez legaui: q̄ titia ex eā minoz xxv. an. q̄ritur q̄ſi currat vſura dictis. x. legatis? z dicit q̄ añ. xxv. an. dicte puelle currāt etiā ſine interpellatione cōpletis annis. xxv. amiſ deſmunt currere donec interpellatio congruo loco z tpe fit facta. ſed ea interuenientе perpetuo debebūtur. ¶ Scia. Scia habebat duos libertos. vn⁹ quorum vocabatur verus et alter ſapidus. et fecit teſtamētum z inſtituit ſibi heredē ſempronium qui erat ſimiliter ſuus libertus. z fundum titianum legauit dicto vero z ſapido libertis. z fidei eorum cōmiſit ne dictū fundum venderet: z vt ille qui ex eis vltimus deceſſerit reſtitueret eum moreret dicto ſempronio ſtituto et etiam de duob⁹ fuis ſeruis quos infra ſe manumiſerat dixit: quotū vn⁹ vocabatur berillus. z alter ſapidus ſicut libertus qui nominatus eſt. vel reſtitueret illi ex dictis trib⁹ qui ſuperuiueret eo tempore quo vltim⁹ ex dictis libertis legatarijs moreret. poſtea deceſſit verus libertus pone. querit vtrū pars ſua fundi ptineat ad ſapidū ſuū collegatariū? z videť q̄ non: qz cū eis legauit fundum nō ſubſtituit eos adinuicē in legato. ſed certe bñ ptinet ad ſapidum collegatariū. qz dixit teſtatrix in ſcēa parte teſtamenti vt ille collegatarius q vltimus deceſſerit reſtitueret cū moreret ſempronio ſucceſſori z dicto berillo z ſapido ſeruis. videť ergo teſtatrix duos gradus ſubſtitutionis feciſſe: vnū vt is q̄ ex duobus libertis collegatarijs prior moreret alteri reſtitueret alterum gradū ſubſtitutionis: videť feciſſe vt nouiſſimus collegatarius decedēs reſtitueret: z berillo z alij ſapido quos nominatim poſtea enūerauit teſtatrix. ¶ Impator. Titia habebat duos nepotes ex filio ſuo mortuo. ſcz titiū z ſeiū z ipſa magis diligēs titiū q̄ ſeiū: z timens ne ſcius ageret ḡ rela inofficioſi teſtamenti ſi ipſa inſtituēret ſolū titiū: z volens titiū debere habere omnia ſua bona donauit inter vinos dicto titio. nunquid ſeius poterit habere remedium cōtra fraudem auie ſue? z dicitur q̄ ſic. nam poterit reuocare a titio dimidiaz eius quod ei donauit auia. hoc dicit vſq; ad. ſ. lucius. Tiuia.

g ¶ Teſſeram. vas ad meſurā: ſicut ſi ꝑcepiſſet emi corbē. vel. i. meſuraz frumenti. ſicut no. ſ. de iudi. l. ſed z ſi ſuſceperit. ſ. i. z dic in genere. z no. q̄ nō legauit teſſerā: tūc em̄ nō eſſet i q̄ātitate ſed i ſpē/ Iz i gñe iuſſiſſet cōparari teſſerā. vñ vel res vel p̄ciū dat: vt. ſ. ti. ſ. l. non dubiū. ſ. fi. z de auro z arg. leg. l. titie. z hic in fi. al⁹ teſſera tm̄ eſſet in obligatione.

b ¶ Ipſius. ſcz titie.

i ¶ Lucratiua. idem ſi non ex lucrativa cauſa ſit nactus.

k ¶ Petere. i. teſſeram i genere quā habet i ſpecie/ nec impedit. quia habet: vt no. ſ. eo. l. meuius. ſ. duobus. ſed qz heres non pōt vel ſimodico pretio redimere: vt. ſ. ti. ſ. l. non dubium. ſ. fi.

l ¶ Magis. comparatiue: qz poſſit vel non poſſit redimere tenet ad pretium: ſed ad rem ita demū ſi poſſit redimere. Bzo. z facit. ſ. eo. ti. l. mouto. ſ. i. et. ſ. ti. ſ. l. plane. ſ. i. et. ij.

m ¶ Uſuras. Caſus eſt q̄ ſi fideicommiſ. debeť minori ex ſolo tēpore tarde ſolutionis currit vſura. vt in bo. ſi. iudi. vt hic. et. C. in quib. cau. l. in

UNIVERSIDAD DE HUELVA

minorū. sed eo facto maiore desinunt currere iure speciali. et sic solo curſu tēporis purgatur mora hic specialis: quia finita etate pro qua priuilegia tur finitur ꝛ priuilegium. ꝛ de nouo incipiunt currere facta de nouo interpelatione iure cōi post. xxv. an. vt hic. ꝛ no. s. vſurio. l. mora.

a Mora communis: ꝛ post minorem etatem.

b Mora scilicet etatis priuilegio.

c Interuenisse. scilꝫ per interpelationem.

d Perpetuo. vt. s. de vſuris. l. cū patrifa. ꝛ facit. s. eod. l. qui ſolidum. §. fi. ꝛ de admini. tuto. l. maxime. ꝛ. ſ. de admen. lega. l. iij. §. i. in fi. §.

† Iſte text⁹ ſfrigit opi. Jo. de pol. in. l. cū reo. s. de lega. i. vide bar. in l. q rome. §. ſcia. j. de ſ. obl. ꝛ hic.

e Scia libertis ſuis, ſcz berillo ꝛ ſapido.

f Legauit. i. prelegauit: vt. ſ. decet cū eſſet de inſtitutis. vel dic. ꝓprie quia aliꝰ inſtitutus erat: vt j. dicit. Accur.

g Mendatis. ex hoc patet q vnum altero vēdere vel alienare voluit ſubſtitui. non autem ex inſertioni verbo vltimus deceſſerit. et ſic non eſt. s. de vul. ſub. l. ſi. ſi. Alꝺo.

h Succeſſori. nam eum ſcripſerat heredez vel ſolum vel cum aliꝺo.

i Berillo ꝛ ſapido. hic de alio ſapido q̄ ſupra loquit. alioquin ſibi ꝑſi ſubſtitui non poſſet: vel ali⁹ ſapido mortuo reſtituere rogari nō pōt vt ei ſapido tam mortuo reſtituat: vt. s. de vulga. ſub. l. fi. ſ. i. Alꝺo.

k Manumiſi. i. manumittaz. ꝛ hoc indicat infra aduerbum quod eſt in textu. Item quod dicit in fi. ſ. poſtea numerauit. quidā tamen vtro biq; habent verbum ſiue aduerbium preteriti tempꝰis. nam. j. habēt antea numerauit.

l Prelegauit. vel ꝓprie: vel id eſt legauit. ſic j. de do. ꝓe. per totum.

m Ultimus. ex hoc tamen verbo qui vltimus deceſſerit ꝛc. non inducitur ſubſtitutio. Alꝺo. ſed als ſubſtitutio erit ex ꝑbis teſtatricis: vt. j. in fi. ſ. ꝛ modo no. s. ꝓtori. ſ. in glo. ex hoc pater.

n Media. Dicas q̄ auia duos habebat nepotes ex filio vel filia premortuis: ꝛ vni donauit omnia: alter reuocat ꝓ dimidia: ſed non aperit cuius totius ſit dimidia. ſed dic ſm Bug. ꝛ. Bal. eius q̄ exceſſit docdrantem: ſcz medietatē triū vnciarum cum tres vncie deberentur inter ambos ꝓ dobito bonorum ſubſidio. ꝛ ſic nō obſtat. C. de inoffi. do. l. ſi totas. ꝛ. l. ſi liqueat. ꝛ alie que dicunt hanc querelam ad inſtar querele inoffi. teſt. inductam in qua non ſit reuocatio in plures: vt. s. de inoffi teſt. l. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ. l. cum donatiōibus. ꝛ ſm hoc intelligitur. l. ſi mater. in eo. ti. Alij dicunt bic dimidiam partē omnium donatorū: ꝛ ſic totuz q̄ erat habiturus ab inteſtato ꝓ quibus eſt. C. de reuo. do. l. ſi vnq̄. et dicta contraria ſoluunt q̄ hic fuit inoffi. re ꝛ cōſilio. vt hic dicit. ibi re trū. vel ibi donauit alij filio: hic extraneo. ꝛ ſi hic reuocat totum. vt no. C. de inoffi. do. l. j. in glo. mogna in. v. q. Item an ipſo iure ſit nulla. ꝛ ſic per ipſum patrem reuocef. ar. j. ꝓi. §. an aliqua ꝛ ſic eo demum mortuo. et dic vt no. C. de inoffi. do. l. ſi totas. Jtē ſi diuerſis temporib⁹ donauit. ꝛ tantū ꝓpter vltimam apparet mofficioſitas: an etiam ꝓime reuocē tur. Reſpon. vltima trū: q̄ ꝓime ſtatim valuerunt irreuocabiliter. et aliud in fal. ꝛ lega. quia etiam prima ad vltima trabunt: vt. j. ad. l. fal. l. in quantitate. §. ſed ſi legata. vel dic vt no. C. de inoffi. dona. l. j.

✠ Quid ſi teſtator⁹ donauit filio ſuo' imoderate: q̄ritur an in totum reuocef illa dōatio: dic q̄ ꝓ ea parte q̄ eſt imo

o Cuius titius. §Caſus. Lucius titi⁹ habens quinq; liberos. ſ. gaiū ſeium ꝛ meuium ꝛ tres alios. ꝛ habens vxorem titiā emancipauit vniuerſos ſuos liberos: ꝛ in predictum gaium ſuū cōtulit per donationes ampliſſimas facultates ſuas: et riſeruauit ſibi modicum reſidum. et ſic alios filios ſuos fraudauit ea portione quam ab inteſtato habituri eſſent. ꝛ dictā ſuā vxorem: ꝛ titiā ꝛ gaiū ſeium predictū ꝛ meuiam ſuam filiam predictā: ꝛ tres alios ſuos filios ſcripſit ſibi heredes in illo modi eo quod ſibi retinuit ꝛ in eodē teſtamēto legauit predicto gaio duas poſſeſſiones quas ſibi reſeruauerat in dicto modico: ꝛ eodē teſtamēto petijt ab eodem gaio ſeio vt daret. xx. aureos pone meuie filie ſue predicte ex redditibus predictarum ampliſſimarum facultatum quas eidē gaio ſeio inter vnos donauerat. Item q̄ daret alteri ex dictis q̄nq; fratrib⁹ et filijs ſuis lucij titij aliꝺos xx. mortuo dicto lucio titio teſtatore meuia predicta ſua filia egit contra dictum gaium ſeium fratrem ſuum. ꝛ petijt dicta xx. ꝓ fideicōmiſſum ſibi relicta. exiſtēti⁹ cis coā iudice dictus gaius ſeius ita opponebat ei. Quis pater noſter lucius titius mihi multa donauerit/ ꝛ ſic te ſororē meā ꝛ alios nōs fratres debita ꝓtione fraudauerit/ poſſunt tamē a me reuocari per vos: ꝛ ita nō habeo niſi hereditariā portiōez in q̄ſui inſtitut⁹ vobiſcū vnde nolo tibi ſorori mee ſoluere dictos. xx. aureos niſi ſm hereditariā portionem contingētem mihi. ꝛ quia mea pars hereditatis eſt erinanita ꝓpter tuum fideicōmiſſuz de. xx. ꝛ ꝓpter aliud fideicō. relictuz a me alteri meo et tuo fratri volo tibi falcidiam detrahere. Iſta queſtione pondēte deceſſit dicta meuia ꝛ habuit heredem ſempto. modo queritur an dict⁹ gaius ſeius ſit compellēdus ſm voluntatem lucij titij patris preſtare ſempronio heredi ſororis fideicommiſſum de. xx. ex donationibus immenſis ſibi ꝑ patrem factis. an vero ex hereditaria portione ſibi in dicta inſtitutione contingente: ꝛ vtrū poſſit ꝺetrahere ſal. dato q̄ ꝓ hereditaria portione debeat conuenire tantum: et dato q̄ ſua hereditaria portio ſit erinanita ꝓpter dicta fideicommiſſa a ſe relicta. ꝛ reſpon. q̄ tenetur dictus gaius preſtare dictum fideicommiſſum heredi ſororis ſm hereditatis portionem ſibi contingentem: et non ſm donationes ſibi immenſas per patrem factas. que quides donationes immenſe reuocari ab eo poſunt per fratres dicti gaij ſecum inſtitutos: et etiam per lucium titium patrem ſi vixeret ſm reſcriptum ſacratiſſimi imperatoris alexandri de quo fuit facta mētio. s. ꝓtori. ſ. ſi l boc caſu habeat locum falci. non tamen detraberet eam gaius ſeius ꝓpter rationem immodicarum donatinum in eum per patrem collatarū. nam cum pater poterat dictas donationes reuocare vt dictum eſt. ergo gaius ſeius ſuus filius erat in boc ſuus debitor. ꝛ ideo potuit pater ab eo fideicommiſſum relinquere inſolidum preſtandum ſm ſuam hereditariam portionem. Auia.

o Supra ſcriptum eſt. vt ꝛ. s. ꝓtori. §.

p Scōm voluntatem patris. fideicommiſ. relinquentis.

q Subuenendum. iure replicationis.

r Subuenerit. iure actionis. ſ. querele.

s Voluntas. venit pater contra factum ſuum quod iure non tenet. ſic. C. de agri. ꝛ cenſitis. l. quemadmodum. libro. xi. argumen. contra. s. de adop. l. poſt mortem. et no. C. de inoffi. dona. l. ſi totas. ꝛ de inoffi. teſtamen. autenť. vnde ꝛ ſi. Additio. Jntellige iſtud verum quando donatio valet omnino: ſed bic poterat aliquo modo reuocari ſm Bar tolum bic.

t Jmmodicarum. boc eſt immodice donationes ſiue magne faciunt falci. in fideicommiſ. ꝛc. Accur.

derata reuocat. ita bar. in. l. pe. C. de inof. dona.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

LUcius titi⁹. ¶ Caſus. Luci⁹ titi⁹ inſtituit ſibi bedes tres ſuos filios pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remanſerat. nō etiam id deberi dicto filio quod pater exegit ⁊ in ſuas patri rationes ſuertit que ritur nūquid propter dictam ſentētiam ſiue pronūciationem ptineat ad dictum filium id q̄ exegit pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Nudus miniſter nullum commodum ſentire debet. h.d. Bar.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Scevola. Lex. xc.

LUcius titius teſtamēto ita cauit. ſi quid cuiq̄ liberorum meorum dedi: aut donaui: aut in vſum cōceſſi: aut ſibi acquiſiuit: aut ei ab aliquo datum aut relictum eſt: id ſibi percipiat/ſumat/habeat: filij nomine kalēdarium fecerat: poſtea ſententia dicta eſt. ⁊ placuit id quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Qui marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

A te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xci.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xcii.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xciii.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xciv.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xcv.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xcvi.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xcvii.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xcviii.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. xcix.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā. ſi ante mortē titij dñi mei ſine liberis pone. vnius autem ex dictis filijs nomine fecerat idē lucius titius kalendarium. i. nomina debitorum. poſtea deducto kalendario ſiue nominibus debitorū que nomine filij fecerat aliquid exegit anteq̄ faceret dictum teſtamētum: ⁊ poſtea iterum in nomē filij cōuertit. poſtea ita dixit in dicto teſtamēto: ſi aliquid dedi alicui liberorum meor⁹: aut donaui: aut inv ſu cōceſſi: aut ſibi reg ſiui aut ab aliquo datum: aut relictus eſt: id ſibi percipiat ⁊ ſumat ⁊ habeat. poſtea de dicto kalendario ſiue nominibus debitorū q̄ nomine filij fecerat teſtator fuit queſtio inter dictum filiū ⁊ fratres ſuos ⁊ fuit indicatum deberi filio illud quod ſub nomine ipſius filij in kalendario remāſerat ei deberi: non etiam id quod exactum in ratiōes ſuas pater cōuertiſſet: quero ſi id quod exegiſſet pater ex nominib⁹ filij ante teſtamētum factum iterum poſt teſtamentū factum in nomen filij cō uertiſſet: an ad filium ſm ſententias pertineret: Reſpō. id quod ex eadē causa exactum eſt in eādē causam redidſe deberi.

Iex. c.

AT te peto titi: fideiq̄ tue committo vti curam condendi corporis mei ſuſcipias: ⁊ pro boc. x. aureos de medio pcipito. quero an ſi lucius titius minus q̄. x. aureos erogauerit: reliqua ſumma heredibus proficiat: Reſpō. ſm ea que proponerentur heredes commodo proficere.

Cū in iunguntur onera pteritа ⁊ fatura intelligitur de preteritis pendentib⁹ nō dum finitis. b.d. Bar.

Que marito beres extiterat ita teſtamento cauit. meui et ſemproni dilectiſſim filij percipitote omne quicquid ex hereditate bonisve titij domini patris veſtri ad me peruenit mortis ei⁹ tēpore: ita tñ vt omne on⁹ eiuſdē hereditatis tā in pteritū q̄ in futurū necnon etiā ſi quid poſt mortē titij dñi mei ſolui agnoſcatis. quero an ſi quid ſoluiſſet poſt mortez mariti cuius ipſa fructus quos pcepiſſet dediſſet ad onus eor⁹ pti neret: Rñ. ſm ea que proponerentur: ea dūtaxat onera legatarijs impoſuiſſe que ſupereſſent.

Legatarius per quem nō ſtat quominus impleat modum: etiaz ſi ſtet per caſus admittitur ad legatum. b.d. Bar.

Quiſquis mihi beres heredes ve erunt: boc amplius lucius eutitius quā q̄ cum berede inſtituī ex media hēditate ſumito: ſibiq̄ babeto vna cum pamphilo quem liberum eſſe iubeo inſtrumētuz taberne ferrarie: ita vt negociū exerceatis. Lucius eutitius viua teſtatrice deceſſit: pars hereditatis eius ad coheredes pertinuit. quero an pamphilus eodem teſtamento manumiſſus: ad petitionē partis inſtrumēti admitti poſſit: ls taberna vt voluit teſtatrix exerceri non poſſit. rñ. admitti.

Qui factū beredis impugnat/non teſtamētū: nō eſt indign⁹ legato. b.d. Bar.

Sempronia ſubſtituta heredi ſuā.

statrice cõtra dictũ seiũ ꝑdictũ institutũ dicẽs ꝙ volo instituti factũ erat quomin⁹ dicta testatrix volẽs primo loco scribere dicta sempronia bere dẽ testamentũ mutaret ꝛ nõ obtinuit sempronia, ꝙritur vtrũ possit cõsequi dicta legata sibi a testatrice relicta? ꝛ dicitur ꝙ sic. Aluia.

a ¶ Monit. dicta sempronia. Accursius.

b ¶ Actionẽ. de dolo. vel in factum ad interesse: vt arg. ff. de dolo. l. si ꝙs affirmauerit. et de ꝑscript. ver. l. quotiẽs. hodie cõditione ex. l. ad duplum. vt in auc. vt nulli indi. §. i. col. viij. ꝛ ĥ perueniat: nam hic cõfiscat: vt. ff. si ꝙs aliquẽ te. ꝑbi. l. i. §. i.

c ¶ Testatrix. fcs testamẽtum mutaret. quod est. ꝙ. quod volebat testator fs institutus prohibuit.

d ¶ Saluam baberet. immo ꝑdit: vt. C. de bis ꝙ. vt indi. l. aliã. ꝛ. j. de bis ꝙ. vt l. dig. l. post legatus. §. i. in fi. ꝛ ff. So. bic nõ egit ℨ testiñ: fs de dolo cõnent heredẽ. ibi vero ℨ testiñ dicens falsa idẽ quod ĥ si dixit nõ iure factum: vt. d. l. post legatum. §. i. l. prin. ꝛ l. pe. ꝛ fact. ff. ti. i. ab omnibus. §. cũ quidã. ꝛ i anf. cum de appel. cog. §. causas. colla. viij.

Casum po nit. c ¶ Testator. Casus sic ponit ffm Ro. Testator reliqt plura legata titio soluẽda post ꝙnquennũ queda ꝙ soluit heres ante quinquẽnium: nũc adue nẽte tpe ex aliꝙs vult tñ detrahere quãtũ fuit cõmodũ repzesentatiõis sicut si soluisset plus re. qꝫ remouet. Vel ffm Azo. ĥ heres soluit qdã ante quinquẽnium. nũc cõuenit ab eodẽ ꝛ ab aliꝙs vt ꝛ alia soluat: ꝙri in solutis ꝛ in soluẽdis sibi prẽiudicanerit. quod remouet. ꝛ ffm hoc dic non ꝑpterea minus: subaudi vel plus. vel etiam minꝰ pto magis ꝙ in idẽ reci dit. ꝛ sic est ar. contra. C. ad le. fal. aut. fed cũ testator. fed ibi re/ꝫ plus soluit. Itez contra. C. de fideicom. l. i. Sol. ibi re. ꝛ est fauor alimentorum. Accur.

f ¶ Repzesentationẽ. i. compensationẽ repsentationis ffm primã casum.

g ¶ Possit. fl. legatarius ffm primum. vel id est heres ffm alium.

h ¶ Deberi. sua dic. ꝛ fa. j. ad le. fal. l. iij. ꝛ. l. penales. §. annua.

¶ Lucius titi⁹. ¶ Casus. Lucius titius instituit sibi aliquos heredes ꝛ postea dixit ita. prediolum meum volo dari libertis libertabusꝙs meis. ꝛ illis quos manumisi in ĥ testõ ꝛ aliꝙs ꝙs prius manumiserã ꝛ seie alienẽ mee: ita ne de noie familie mee exeat dictum prediolum donec ad vnum de supradictis ꝓpzietas eius peruenerit. querit vtrũ oẽs predicti habeant viriles partes: an vero habeat tñ seia predicta ꝙtum omnes aliꝙ simul? ꝛ dicit ꝙ viriles debẽt habere oẽs predicti in prediolo. Aluia.

i ¶ Peruenat. q. d. ctiam si vnus solus supererit de familia.

k ¶ Portionem. virilem. Accur.

l ¶ Ad viriles. immo seia ꝙtum oẽs aliꝙ: vt. C. de impu. ꝛ ali. sub. l. fi. et §. alia applicata. ꝛ. §. in scõa. ꝛ. ff. de vulg. sub. l. si pater. ꝛ. ff. de vsufru. ac. l. si quis titio. ꝛ. ff. de bo. insti. l. interdũ. ij. rñ. Sol. oẽs liberti ꝛ liberte viriles partes habebũt. i. vnam dimidiã: aliã bꝫ seia. vel dic ex verbo quo vetuit alienari ex familiã ꝓfumit ꝙ voluisse cuiꝙ dari virilẽ ꝙ magis ꝙ voluit prouidere familie ꝙꝫ seie que non erat de familia. vel bic fuit appositum verbũ eque/vel aliud equipollens: qõ denotat equas portiones esse faciendas. fic. §. de bere. insti. l. interdum. i. rñ. vel dic vt no. d. l. C. de impu. ꝛ ali. sub. l. fi. ꝛ fa. j. de vsufr. leg. l. codicillis. §. fina. ꝛ. ea. l. fi. C. de impu. ꝛ ali. sub. in prin. Accur.

di instituto legata accepit si heres non effet: mouit contra institutus actionem q. dolo eius factuꝫ esse dicebat quominus testatrix volens primo loco scribere eam bere dem testamentuꝫ mutaret nec obtinuit. quero an legati persecutionem saluaꝫ haberet. Respon. ffm ea que proponerentur saluam habere.

Solutum ab herede plus debito non cedit ad incommodum aliorum legatoruꝫ. b. d. Bar.

¶ Testato: legata ante qnquennium vetuit peti prestariq: ĥ heres quedam sua sponte ante quin quennium soluit: quesitum est an eius quod ante diem existẽtem solutum est repzesentationem in reliqua solutione legati repudiare possit? Respon. nõ ꝓpterea minus relictũ deberi: q. aliquid ante diem fit solutum.

Plures coniuncti admittuntur in viriles portiones: si res prohibetur alienari extra familiam. b. d. Bar.

¶ Lucius titius testameto ita cauit: prediolum meum dari volo libertis libertabusꝙs meis: ꝛ quos hoc testamento manumisi et seie alienemee: ꝛ ita ne de nomine familie mee exeat donec advnũ ꝓpzietas peruenerit. quero an seia in communione cum libertis habeat portionem: an vero sibi pertam dimidiam eius predioli vendicare possit? Respon. perspicuuꝫ esse testatoris voluntatem omnes ad viriles partes vocantis.

Duplicatio legatorum trahitur ad legata que cõsistunt in quantitate: non ad ea que consistunt in specie. b. d. Barto.

¶ Impuberem filium heredem instituit: vxori dotem ꝓlegauit.

¶ Impuberẽ. ¶ Casus. Titi⁹ instituit sibi bẽdẽ filiũ suũ ꝓuberẽ. ꝛ vxorẽ sue ꝓlegauit dotẽ quã ab ea habuit. ꝛ legauit ei etiã ornamẽta ꝛ seruos ꝛ aureos. ꝛ. ꝛ postea ita dixit. si filius me⁹ ꝑdictus decesserit substituo ei ꝓximũ ꝛ scõm vicinos meos a qb⁹ substitutus si hereditatẽ mea habuerint in duplũ dari volo ea oia cũ quibꝰ pmis tabulis dedi. decessit postea dictus filius testatoris impubes: et ita substituti habuerunt hereditatẽ. q. rit nũqd teneatur substituti ꝑstare duplicatum legatũ dotis vxori relictus sicut alia legata: ꝛ nũquid teneaf ꝑstare vxori ꝓdicte illa legata ex supradictis q ipsa inuenitur nũc possidere ex causa lucrativa? ꝛ respon. ad vtrũq; q. non. Aluia.

m ¶ Instituit. f. aliquis.

n ¶ Substituit. aliquos extraneos.

o ¶ Sẽsisse. forte ió qr in specie dos ꝑsistebat. alias ꝓtra. ff. ti. i. l. plane. §. sed si nõ corpus. ꝛ. l. si ꝛ. ff. soluto. ꝛ. ff. e. l. cũ qdã. vel qr ad dotẽ imutaf mulier tãq ad eos alienã: vt. j. ad le. fal. sed ꝛ si vsufr. §. i. ꝛ. j. ad tre. l. cũ heredes. ℣.

p ¶ Non posse. aliud in ꝙtitate: vt. ff. ti. i. l. plane. i. §. i. ꝛ. ff. e. l. si pluribus. §. i. ꝛ ff. si ꝙs. §. fi res. ꝛ. j. tit. i. l. nutu. §. i. ꝛ. j. de ac. ꝛ obli. l. omnes. ꝛ de ver. obli. l. interstipulatem. §. i. ꝛ. j. ti. i. l. lucius. §. sẽptonie.

¶ Ciuib⁹ meis. ¶ Casꝰ. Titi⁹ fecit testiñ ꝛ instituit sibi bẽdẽ ꝛ dilectum ꝛ postea in eodem testõ ita dixit. Reipublice bonis nele cyzographũ qui ꝙ fuit in quo ipe ds mihi. c. postea ante ꝛ fecit codicillos et in eis voluit exigi dicta. c. a dicto gaio seio. Item in eisdem codicillis petijt ab herede suo lucio vt de debito qõ debebat sibi ꝓtinus dictaꝫ summã de. c. daret dicte reipub. mortuo postmodũ testatore inuenit non soluẽdo petrus debitor codicillis nosatus: nũqd tenebitur luci⁹ heres ad

† Concor. glo. in verbo actiões. ibi: si cessio actiõis sit ꝓ victima vsufrate ꝛ cessio. c. ex pte. extra de alie. iud. mu. tã. cã fac.

prestandũ integra. c. reipu. ꝛ dicit ꝙ nõ. immo liber af a repu. si cedat ei actiones cõtra dictum petrum non soluendo existentem. Aluia.

q ¶ Ciuibus. per hoc videtur ciuitati relinquere: vt. j. de reb. du. l. ij.

r ¶ Cyzographum. ꝙ hoc videtur legare debitum cyzographi: vt. j. ti. i. l. qui cyzographum.

s ¶ Debeat. quod videbatur fauore reipub. ꝙ reuocet.

t ¶ Prestare. sic. ff. ti. i. si sic. §. i. Sz ar. ff. ti. i. l. paulo calimacho. §. fi. Sol. ibi beres exegerat pecuniã a fisco/ꝛ fiscus a debitore: vnde cum ad heredem peruenerat pecunia/restituit eam de suo. ꝛ fa. j. de vi. tri. ꝛ ole. le. l. cum certus. ꝛ. ff. eo. l. ferũ filiꝰ. §. cũ. Itẽ ar. ff. ti. i. l. quidã. in prin.

¶ Filiã ex asse. ¶ Casus. Titi⁹ bẽbat filiã titiã ꝛ nepotẽ ex alio filio vel. filia ꝛ ꝓnepotẽ ex dicto nepote. fecit testiñ ĥ titi⁹ ꝛ instituit sibi bẽdẽ filiã ex asse. ꝛ substituit ei ꝑdictũ nepotem ꝛ ita postea dixit. si neꝙ filia neꝙ nepos ꝑdicti erũt mihi heredes volo ꝓtinere tũc ad libertos meos ꝓtionẽ mea ꝑtis dimidie fundi titiani. bẽbat cñ in eo fundo dict⁹ testator fonte dimidiã dimidie. bis actis dicta filia ꝛ nepotes decesserũt an testatorẽ dictũ: ꝛ sic bẽditas deuenit ab testato ad dictũ ꝓnepotẽ. nũqd tenebit prestare dictis libertis dictũ fideicõmissum? ꝛ dz ꝙ sic. Aluia.

v ¶ Instituit. pater. Accur.

x ¶ Mea. instituta. Accur.

y ¶ Nepos. substitutus. Accur.

z ¶ Partis dimidie. i. ꝙ est dimidia. pars. bꝫ ergo cõmunionẽ cũ alio.

a ¶ Fideicõmiꝛ. ꝛ est ratio: quia id videt dixisse. cum cñ ita dixit/si neꝙ filia neꝙ

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

filia neq; nepos: nec alios inſtituerat perinde eſt ac ſi diriſſet ſi deceda intestatus. ꝛ ſic non eſt contra. ſed concordat. C. de fideicom. l. eâ quâ. ꝛ l. ex teſtamento. ſic. §. eo. l. cum pater. §. filius. ꝛ. j. l. priori. §. ſi.

¶ Quiſquis mihi. ¶ Caſus. Feci teſtamentū ꝛ inſtituo mihi heredes. ꝛ poſtea diri. qſqs mihi heres erit ſciat me debere tria denaria de metrio patruo meo. et ſciat ſimiliter q̄ ſeleuch⁹ patruus me⁹ depoſuit apd me alia tria denaria que etiam protinus reddi et ſolui eis iubeo. in veritate autem nihil debebam alicui de dictis meis patruis. nunquid poterunt petere dicti patrui dicta denaria quaſi ex fideicō miſſo: ꝛ dicitur q̄ ſic. nō autem poterit petere q̄ſi debita eis. Aiuia.

a ¶ Er debito. vt ꝛ. C. de proba. l. rationes. niſi iu rauerit: vt. j. ti. j. l. cuꝫ qs in codicillis. Itē §. C. de nō nu. pec. l. generaliter.

† Iſta. l. vl dek eē de di recto § ter. in. l. j. ꝛ glo. ſing. §§ bal. ibi in §. exroie. de fal. cauſa adie cta lega. qs ſolue vt per glo. in. l. cū §§. §. codicillis. j. § le ga. iij.

b ¶ Sz er fideicom. vt. j. de dona. l. er hac. ꝛ. C. ō do. l. ſi donatio. Sed §. §. de pba. q teſtamentū. Sol. ibi nō capar. Itez hoc niſi pbet teſtatorem per erroꝛē ſcripſiſſe: vt. j. de au. ꝛ ar. leg. l. qui vro ri. ꝛ. C. de fal. cau. adiec. le. l. i. ꝛ fa. §. ti. j. l. ſi ſic. §. j. ꝛ. j. de lib. leg. l. legati. ꝛ. j. ti. j. l. ducius. §. j.

¶ Luci⁹ titi⁹. ¶ Caſus. Lucius titius habebat duos libertos. ſ. damam ꝛ pamphilu; ꝛ habebat multos ſeruos gbus oībus dabat alimēta. ꝛ ſecū in domo tenebat eos. lucius titius dictā damā ꝛ pāphilū ō domo erpulit: q̄ ipſi offenderunt eū ꝛ deſijt eis duob⁹ alimēta prestare. poſtea ſtetit p biennium: ꝛ tūc fecit teſtamentum ꝛ inſtituit ſi bi heredem. ꝛ quibuſdā ex dictis ſeruis dedit libertatem directā. ꝛ quibuſdā fideicōmiſſariaꝫ. ꝛ poſtea ita dixit in codē teſtamēto: quiſqs mihi heres erit oībus libertis meis quos in teſtamēto hoc manumiſi ꝛ quos ante habui quoſcūq; vt manumittant petij do alimentorum nomine. xx. in ſingulos mēſes. queritur vtruꝫ illis duobus libertis quibus deſijt prestare alimenta fideicommiſſum predictum debeatur. i. dame ꝛ pamphilo qui eum offenderant: vt dictum eſt: ꝛ nō. q̄ non. niſi ipſi domino doceant manifeſte q̄ dictus lucius titius patroꝝ cepit habere de nouo eum animum cum fecit teſtamentum vt ipſi fideicommiſſum baberent. Aiuia.

c ¶ Dimiſit. i. licentiauit non alens eos poſtea.

d ¶ Deſijt. offenſus a ſeruis quondam qui modo ſunt liberti.

e ¶ Docerent. ſequentibus eorum meritis inſpectis: vt q̄ offenſus fuerat patronus. alioquin ſi non fuit offenſus ſecus puto cum generalibus verbis includantur. quibus ſtandum eſt: vt. j. ti. j. l. non aliter. Aso. et ad boc. j. de ali. ꝛ cibaria. leg. l. iij. in fi. ꝛ. l. iiij. ꝛ. C. fami. ber. l. in ipſius.

¶ Dame ꝛ pamphilo. ¶ Caſus. Titia habebat duos ſeruos. ſcilz damam et pamphilum. et dictus pamphilus habebat vnam filiam que vocabatur pamphila: et ſic erat filia naturalis dicti pāphili. fecit dicta titia teſtamentum ꝛ inſtituit ſibi heredes ſeium ꝛ ſempronium. ꝛ dame ꝛ pamphilo dictis dedit libertatē directā: ꝛ fundū cornelianum eiſdem dame ꝛ pamphilo legauit: ita vt poſt mortem eorum pamphili. ꝛ dame reſtituerent et dictum fundum filijs eorum dame ꝛ pamphili. Itez petūt a dictis heredibus dicta teſtatrix vt dictam pamphilam pamphili filiam manumitterent. mortua dicta teſtatrice dictus pamphilus inſtituit ſibi heredem meuium. ꝛ rogauit eum per fideicom. vt hereditatem ſuam pamphili. i. fundi predicti partem dimidiam quam ſolam in bonis patronę ſue predicte habebat pamphilus reſtitueret pāphilie filie ſue pamphili/cum primus libera fuiſſet dicta pāphila ſua filia: mortuo pamphilo predicto ꝛ manumiſſa dicta pamphila: volebat pāphila habere dictum fideicōmiſſum medietatis fundi et teſtamēto ſuperiore pa trone predicti patris ſui pamphili ve ſic fal. et non detrabatur. quia patri ſuo non fuit detracta eo q̄ dicta titia teſtatrix erat diues: ita q̄ non habuit locum lex falcidia in teſtamēto ſuo. meuꝰ autez beres dicti pamphili patriſ pāphile volebat ei pamphile dare dictuꝫ fideicō. ex teſtō pamphili pauperis. ita q̄ babebat locum lex fal. nā vt dictū eſt mihi habebatin bonis pāphilijs niſi medietatem dicti fundi. queritur quid iuris ſit? Et dicit q̄ ex ſupioze teſtamēto patrone pāphili habebit pāphila fideicō. ꝛ ſic non detrabet ei fal. ꝛ eſt rō ſm claudiū. q̄ cum dicta teſtatrix reliquit fundum predictum dame et pāphilo ita vt poſt mozte eoꝝ pamphili ꝛ dame reſtituerent filijs eorum/bñ continetur dicta naturalis filia pamphili appellatione filiorum. ꝛ. b. d. Aiuia.

f ¶ Manumiſerat. ſ. teſtatrix directo.

g ¶ Fundum dedit. i. leuit pure.

b ¶ Suā. dame ꝛ pāphili. vel ſuā. ſ. teſtatricis.

i ¶ Filijs ſuis. i. dame et pāphili. ꝛ ex boc ozit ob bitatio: quia dicit filijs ſuis plurali: ꝛ nō fuit miſi vna ex pamphilo. Item ꝛ q̄ non fuit legitima ſed naturalis tm: ſed primum non nocet: vt. j. de qdi. ꝛ demon. l. pater ſeuerinā. §. ita. nec ſcōm nocet: vt in ſi. buius. l.

k ¶ Pāphila. per fideicommiſ.

l ¶ Pamphili. predicti.

m ¶ Cedētem. qō eſt poſt adita bēditate: vt. C. de cadu. tol. §. i nouiſſimo. ſed certe immo: q̄ purū erat nō ſolū ceſſit ſed etiā venit dies eius: vt. j. de vb. ſig. l. cedere die. ſed dic ꝛ vemientem: ſecus ſi er die: vt. j. ad le. fal. cū quo. §. is qui. ꝛ. §. v ſus fruc. quemadmo. ca. l. ſi vſufructus nomine. §. plane.

† Cōcor. c. liberi. ibi: nā ꝛ filij ex libero et an cilla fuiſſe ſunt ꝑditio nis. naturales aūt filij dicūt ingenuarū cōcubinarū filij q̄s ſola naturageniuſſe. Et glo. l. ꝛ. libt. xxxij. q. iiij.

n ¶ Quam ſolam. nam aliam dimidiam habebat damas.

o ¶ Cum primum libera. pamphilus enim directam/ei⁹ filia fideicommiſſariā meruit libertatē: vnde tardius ad libertatem puenit. Aso.

p ¶ Superiore. conſtrue patrone patris ſui.

q ¶ Legis falcidie. que ceſſat ſi ex primo accipiat vt es alienum: vt. C. de bo. aucto. iudi. poſ. l. j. ꝛ ad bec q̄ ſequitur facit. §. eo. l. ſtatuliberum. in pzin. ꝛ. §. titu. j. l. ſi fundū ſub cōditione. §. ſi pater. ꝛ. l. huiuſmodi. §. j.

r ¶ Petere poſſe. buic ſubjcit rationem. Aso.

s ¶ Creditur. a ſapientibus propter ſimilitudinem talium perſonarū. et ad idem. §. de iure delibe. l. ſi.

t ¶ Filiorū. cauit enim teſtator vt poſt mortē reſtituat filijs ſuis. Aso.

v ¶ Vd eſt in ſeruitute. ideo gloſauit ſic claudius: quia ſec⁹ eſt in bis qui ſunt ex concubina niſi in caſibus: vt. j. ad treb. l. ex facto. §. ſi quis. quibet tamen naturalis grauatus ſi decedat vt reſtituat: ita demum ſi na turales ꝛ legitimos non habet reſtituit: vt. C. de inſti. ꝛ ſub. l. generaliter. §. fina. ꝛ facit. §. eod. l. cum pater. §. volo. et. j. ad treb. l. ex facto. §. ſi quis. ꝛ. l. heredibus. §. j.

¶ Odicillis. ¶ Caſus. In teſtamento meo inſtitui mihi heredem ſeium: ꝛ poſtea feci codicillos in quibus legaui Gaio Seio. c. et rogaui dictum gaium ſeium per fideicommiſſum vt ſempronie ancille mee reſtitueret dicta centum: nunquid valet ſcōm fideicommiſſum?

¶ Odicillis gaio ſeio centum legauit: eiuſq̄ fideicommiſſit vt ancille teſtatoris ea daret:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ꝛ dicitur q̄ non. ꝛ ita gaius seius nō tenet dare ancille mee dicta. c. Sed nunquid tenetur ea dare heredi meo? ꝛ dicitur q̄ nō. sed si seius me⁹ here⁹ predictus nondum soluerat dicta. c. dicto gaio seio, nunquid ea posterit ab eo petere gaius sei? ꝛ dicitur q̄ non. Vinia.

a ¶ Non esse. sic. s. eo. l. seruus. Accur.

b ¶ Compellatur. iam ei solutū. ꝛ sic nota potiorē conditionē possidentis.

c ¶ Petere posse. bāc regulam seruꝰ q̄ potior sit heredis vel legatarij q̄ possidentis cōditio vbicūq; fideicō. est ab initio nullam mixta consideratione testātis: ꝛ eius cui dā dū est habita. Idem si est legatum sit nullus, ꝓpter eum q̄ legatur: nā ꝛ ibi neutrus tenet. idē dico et si qualitercūq; deficiat a principio fideicommiſ. ꝛ ita exponе quod est. s. e. l. si quis quos. ꝛ. ſ. de cō di. ꝛ demon. l. si quis eū. ſ. vt nō teneat legatū: vt possit peti: teneat tamē vt habeat exceptionem nisi eligatur vt minister. si vero solūmodo fideicōmiſ. deficiat et postfacto fec⁹ est: quia valet legatū: vt s. eo. l. si quis titio. et ibi no. et. ſ. titu. ſ. l. pater. §. tuſculanus. et. s. ti. l. l. si fundum p fideicōmiſ. §. iulianus. que sunt 2tra. nisi eligatur vt minister vt dictū est. si aut solum legatum sit nullum aut a principio vt ꝓ nō ſcriptum: ꝛ tunc nec fideicō miſſum tenet: si autez ex postfacto: ꝛ sic causa cadūci/ꝛ tunc sic: vt. C. de cadu. tollē. §. in primo. et §. ꝓ to secundo. Et predictis not. q̄ aut est vtriūq; nullū ꝓpter rē vel aliaz causam: aut alterū: ꝛ tūc si fideicom. solum refert vel ab initio vel ex postfacto: idē ſi legatū ſolū. nā ꝛ ibi diſtinguit a principio vel ex postfacto. Itē ex predictis patet non esse ſ. C. de cadu. tol. l. ſ. §. in primo. vbi legatum inutile nō remanet apud legatariū: ſ hic. q̄ hic est inutile fideicō. nō ꝓpter ſe. ibi ꝓpter ſeipſum. Item ex p̄dictis videtur q̄ male ſcripſit. M. ꝛñ. ſic ſi tibi legeꝝ vt tertio reſtituas vt valeat vel deficiat fideicommiſ. illius tñ inſpicit pſona cui fideicō. relinquitur: vt s. de inoffi. teſt. l. papinianus. §. meminiſſe. ibi: eo aūt ſolo ꝛc. ꝛ. s. ſi qs ali. te. p. l. i. §. i. ꝛ de excu. tu. l. legatarius. ꝛ. ſ. de le. ꝓ. bo. poſ. ſ tab. pe. l. iij. ꝛ. ſ. de bo. liber. l. ſ ſeruitute. ℞. q̄mmo ꝛ biclegataruꝫ tñ inſpicit perſona quo ad aliquid, ſcilz vt habeat retentionem: vt hic dicit.

¶ Inſulam. ¶ Caſus. Titꝰ habebat vnā inſulā forte in quodā flumine ex qua magnū redditū conſequebat. habebat eñ forte ibi cuniculos vt habent peruſini in lacu eorum. Item habebat duos libertos ꝛ duas libertas. hic titius fecit teſtamētū: ꝛ inſtituto ibi herede dicto libertis vtriuſq; ſeruꝰ dictā inſulam legauit ita vt ex redditibus eius inſule maſculi liberti duplum percipiant ꝛ femine ſimplum. Item vetuit dictam inſulam alienari. mortuo dicto titio teſtatore heres eius vendidit dictā inſulam ſeio ꝓ. c. pone. ꝛ voluntate omnium predictorum libertorum volebāt nunc liberti maſculi habere duplum precij dicte inſule. ꝛ femine volebant ſimplum ſicut habere debebāt de redditibus inſule. queritur vtrum hoc conſequi poſſint: ꝛ dicitur q̄ non. niſi hoc pacto vendi tioni conſenſerint. Vinia.

d ¶ Inſulam. quo ad ꝓprietatem. naz ꝛ. ſ. vetat alienari. ſed redditus eius poſſet legare. vt. ſ. de adimen. leg. l. liberto. ſ. rñ.

e ¶ Venūdata eſt. quod eſſe poteſt: vt. C. de fideicommiſ. l. quotiēs. ꝛ. s. ti. ſ. l. nihil. §. i. Accur.

f ¶ Ea mente. i. eo pacto. eoꝝ eñ mens tñmodo non ſufficeret: vt arg. s. de condi. indebi. l. quod quis. Accur.

g ¶ Conſequantur. tunc ergo vt aliqua ſit exceptio et perſecutio erit fideicommiſſi ad precium. Sed hoc quomodo cum non ſit legatum ſed inſula: vt. d. l. liberto. que in boc eſt contra: ℞eſpon. ſub. hic nullam fideicom. perſecutionem vel ex alia cauſa niſi ꝛc. ꝛ ſm hoc agetur ex pacto/vel mandato/velex ſtipulatione Joā. Vel dic ſm Azo. agi actione et teſtamento ad preciū cū loco rei ſuccedat: vt. s. ti. ſ. imperator. §. fina. ꝛ ſm ℍ intellige. s. ti. ſ. l. ſi fundum per fideicommiſ. in prin. que eſt contra. ꝛ m. d. l. liberto, non conſenſit legatarius v conditioni.

¶ Inſtituto. ¶ Caſus. Titꝰ hꝰ filios ꝛ ex eo nepotes emācipatos/inſtituit eos oēs ſibi heredes: ꝛ ita dixit poſtea in teſtō. Volo q̄ heredes mei nō vendant domos meas neq; obligēt alicui ꝓ denarijs ad vſuraſ: ſed volo manere dictas domos firmas et ſimplices meis filijs ꝛ nepotib⁹ ꝓ vniuerſum tps. ꝛ ſi aliqs dictoꝝ heredū meoꝝ voluerit vēdere partē ſuam vel obligare ad vſuras/faciat ℍ cuꝫ vno de cobus redib⁹ ſuis. ꝛ ſi cū alio faceret volo q̄ ſit inutile. Mortuo teſtatore filius ꝑdict⁹ accepit mutuā pecuniā ſub vſuris a quadā vſuraria q̄ vocabat flauia dionyſia: ꝛ obligauit ꝓ fidē ei partis ſue dictarum domoꝝ datarū ad penſionē: nūqd dicti filij obligātis poterūt re mēte teſtatoris ꝛ ex fideicōmiſſo petere dictā partē ãſi nūc obligatā ℑ teſtatoris preceptuꝫ? Et dic nō. q̄ nō obligauit filiꝰ teſtatoris partē ſuam domū immo penſionē. Vi.

b ¶ Ex eo. filio.

i ¶ Emācipatis. inſtitutis repete.

k ¶ Fenerari. id eſt obligari feneraticio creditori: ſed necnō feneraticio. quia ꝓ hoc veniretur ad alienandū. Item ſtatim ſimplices dicit.

l ¶ Firmas. Jd eſt nō alienatas.

m ¶ Simplices. id eſt nō obligatas.

† Pe. de ravenna allegatiſti tertium in alphabe. ſuo: ad ſ q̄ maior eſt in turia mariti to vxorem ſiñ adulterio. ſ. ꝓpriū filium occidēt. q̄s no. ſed bal. dicit hic q̄ foſtra quā dā aliā vxorē teſtatoꝝ cōcurbita uerat.

n ¶ Filijs ſuis. ſcz defuncti nepotib⁹. nā vetādo alienari vel obligari videtur per fideicō. viciſſim relinquere: vt. s. e. ti. l. cum pater. §. libertis.

o ¶ Non extiteriſſe. non ob. C. de rc. alia. nō alie. l. ſi. quia pēſionē vel iuſ penſionis obligauit hic. ibi vero rē. Et eſt arg. hic q̄ ſi qs alienare ꝓhibitus loceti in cētū an. vel mille q̄ nō alienet. ſic. s. locati. l. non ſolet.

¶ Matre ꝛ vroze. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi heredes matrem ſuaz ꝛ vrozē. ꝛ ita dixit vrori in teſtamento. ℙeto a te ne qd poſt mortē mā fratribus tuis relinquas. habes filias fozoꝝ tuarū quibus relinquas. nam ſcis vnum fratrem tuum filium noſtrū occidiſſe dū ei filio rapinā faceret ꝛ alia mihi deteriora fecit. Mortuo dicto titio teſtatore vroꝛ ſua predicta deceſſit poſtea ab inteſtato: ꝛ ſic legitima eius hereditas ſcilicet vrorꝭ pertinuit ad fratrem predictum/de quo taliter vt dictum eſt locutus fuit teſtator: ꝛ etiam ad alios fratres dicte vrorꝭ. veniunt filie fozoꝝ dicte vrorꝭ et petunt a dicto fratre vrorꝭ partem ipſius fratris quā habet in hereditate dicte vrorꝭ tanꝫ ex fideicōmiſſo eis relicto per dictum teſtatoꝝ. dixit enim vroꝛi: ℍabes filias fozoꝝ tuarum quibus relinquas ꝛc. queritur vtrū poſſint? Et dicitur q̄ ſic. Vinia.

p ¶ Quibus relinquas. ℍic poteſt ſubaudiri precipio: ꝛ ſi vis. ſed ſcz̄uo la precipio ſubaudit neres pareat. ſic. s. eo. l. titia. §. lucius. tum amore filiorum predictorum. tum odio fratrum. ꝛ ſic non eſt contra. s. e. l. cum pater. §. mando. vbi eſt conſilium.

q ¶ Occidiſſe. ℍ odium etiā ante legatū reuocat: vt. ſ. de adi. le. l. iij. in fi.

¶ Lucius titius. ¶ Caſus. Lucius titius fecit teſtamentum non ſolenne: nec ſicut debet fieri ad hoc vt valeat. et anteꝫ in eo heredem ſcribe ret ita dixit. Hoc teſtamentum ſcripſi ſine vllo iuriſperito rationem animi mei potius ſecutus q̄ nimiam et miſeram diligentiam. et ſi minus in eo aliquid legitime feci. ꝓ iure tamē legitimo habeo deberominis ſani voluntas. Poſtea inſtituit ſibi heredem: quia ergo non valuit dictum teſtamentum ab inteſtato venientes acceperunt bonorum poſſeſſionem ab inteſtato: et fonte erant illi ijdem qui erant ab eo ſcripti heredes. et ita tantum habet vnus quantum alter ab inteſtato. et teſtamento autem habebat et vnus plus: et alter minus. modo vult

ille vel

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

ille vel illi qui babebant plus ex teſtamento ꝓdicto habere illud plus ab intestato per fideicom. quia dixit teſtator in teſtamento: licet non solemniter legitimo ꝛc. queritur vtrum poſſit? Et dicitur q̄ ſic.

a Diligentiam. i. solemnitatē. ꝛ audi ſtultū teſtatorē. nō tamen ei ꝑdeſt ſtultitia vt valeat iure directo. ꝛ eſt contra. ff. ti. j. nemo. Solu. ibi.

b Baberi debet. in plurali. alſs Ipſonaliter logt de ſeipſo. ꝛ dic ſana mente ſis nō corpe: vt. C. q teſta. face. poſſ. l. ſenium. et eſt talc ac ſi diceret: ſi nō valet iure teſtamenti valeat iure codicillorū. ꝛ ſic non ob. C. de fideicom. l. eā. et. l. ex teſtō. q̄ ſunt ff. ꝛ facit. ff. eō. pri. i. §. ſilia. ꝛ l. cū pſ. §. fili⁹. ꝛ l. quiſq; ex teſtamēto. ff. j. ad treb. l. ſecuola.

secutus q̄ miſeram et nimiam diligētiam[a] ꝛ ſi minus aliquid legitime minuſve perite fecero: ꝓ iure legitimo baberi[b] debet hominis ſani voluntas: deinde heredes inſtituit. queſitum eſt intestati eius bonorū poſſeſſione petita: an portiones aſcripte ex cauſa fideicommiſ. peti poſſint? Reſpon. ſm ea q̄ ꝓponerentur poſſe.

Teſtator. ¶ Laſ⁹. Titi⁹ inſtituit ſibi heredē filiū ſuū ꝛ vxorē. et ita dixit in teſtō q̄ ſi q̄d obſignatuꝫ recepiſſet ꝓ ꝑte dict⁹ filiꝰ id valleret iure codicillor: poſt ea ſcripſit epiſtolas dicto filio abſenti in qua donauit eidē filio q̄qd in peculio habuit filius idem ꝛ ibi erat in eadē epla q̄ volebat dictuꝫ filiū bere ꝓpua ola ꝑdicta q̄ habebat l peculio. q̄ quidez epla nō fuit ſignata. q̄ritur nūqd ea q̄m epla cōtinent ad filiū ꝓtineant: Et videt⁹ non. q̄ et eo ꝑe q̄ dixit in teſtō ſi qd obſignatū ꝛc. nō erat facta epla. ſi ſi facta fuiſſet non erat ſignata. Et tñ ꝛ ꝓtinent. nūqd tñ filius poſſit ꝑbare dicta epla ſactā eſſe ꝓ ꝑte ſuū ꝛ relictā. b. d. vſqs ad. §. q̄ induiſam. Uiuia.

† Cōcor. c. omiſs res. l glo. ſup ff. olo res. ibi gō ff. ꝑſen ſu ꝛ ꝓtur ꝛ ria voluntas diſſoluit. extra de reg. iur.

c Obſignatum. i. ſigillatum. ſic. C. q̄eadmo. teſta. ape. l. i. Aſo.

d Recepiſſet. alſs receꝓiſti. f. tu filius in b teſtō ſignato. quaſi diceret q̄ b teſtō tibi relīq volo valere etiā iure codicillorū q̄ ſcriptura non ꝓrrigit ad epiſtolā q̄ tūc facta nō erat. ꝓpter vbū ꝓteriti ꝓpis recepiſti. alſs receꝓiſſet. f. filiuſ ex dicto teſtamento ſignato. Uel dic ſm hanc litterā loqui etiā de futuro. quaſi diceret ſi quid tibi leguero in ſcriptura obligatoria valeat iure codicillor: nam ꝑ b vetuit valere nō ſignatum ꝛ ſm b nō eſt ꝛtra. j. ti. j. l. ſi quis. in ꝓin. immo ꝛ ſi b expreſſe diriſſet ꝓenitere ꝓpoſſet: vt. ff. ti. j. l. diuus. §. licet. ꝛ. ff. eo. l. cum pater. §. fi. Accur.

e Qui indiuiſam. ¶ Caſus. Titius habebat hereditatē ſuā indiuiſaꝫ cum lucretio pacato fratre ſuo. hic titius in teſtamento ſuo inſtituit ſibi heredes filias ſuas ꝓꝓrias. ꝛ in eodē teſtamēto ita poſtea dixit. o filie mee fidei vestre cōmitto vt ꝓ ꝓportione vſa illarū rerū quas habeo cōmunes cū dicto fratre meo q̄s vniuerſas. f. ꝑtē meā ꝛ fratris mei oſtiterit eſſe eſtimationis duorum miliū aureoꝝ accipiatis ab eo mille aureos. facto ꝑ teſtō virit idē titius ꝑ. v. annos. ꝛ multa fuit lucrat⁹ in illis. v. annis vltra q̄ baberet ꝓpē q̄ fecit teſtm. ꝛ ſic maior hereditas remāſit filiab⁹ ſuis q̄ remāſiſſet ſi deceſſiſſet teſtator ꝓpe teſtamēti. poſtea deceſſit dict⁹ frater teſtatoris. ſi lucretius pacacius ꝛ habuit heredes titiū ꝛ meuium pone. veniunt heredes lucretij pacacij ꝛ offerunt filiab⁹ teſtatoris titij mille aureos: ꝛ volunt q̄ ipſe det eis vniuerſa que habuit titius ꝓpe mortis. filie aūt volūt eis dare illud tm q̄ ꝛ titius habebat tēꝑore teſtamēti. querit q̄d iuris ſit? ꝛ videtur q̄ dictum heredum lucretij pacacij ꝓualeat ꝓpter verba que ſunt in b. §. ibi ꝓpter res vniuerſas ꝛc. vſqs illuc: huic teſtamento quinquennio ꝛc. ꝛ tamen iudicatur boc q̄ dictum filiarum ꝓualeat. Uiuia.

f Qui indiuiſaꝫ ꝛ. i. res plures. vt ſubiūcit. j. vel. i. hereditatē. Accur.

g Cōmunes ſunt. ex b vbo ſunt q̄ eſt ꝑtis ꝓpis patet q̄ b volūtas nō ꝓrrigit ad ea q̄ poſtea ceperūt eſſe cōia: vt in ſi. buī⁹. §. 61. ꝛ ar. §. e. l. in ꝓin. ꝛ ff. de au. ꝛ arg. leg. ſi ita. ꝛ ita ſpectat tꝑs teſtamēti. at vbū cōſtiterit q̄ ſtatim ſequit quo ad eſtimationē rerū eſt futuri tꝑis. ꝛ ſic ad tempus mortis refertur. put tūc valent res quōdā cōmunes tpe teſtamenti.

h Uniuerſas. q. d. eas eſtimo: quia poterant valere tpe mortis tantū: ꝛ nō plus. ſubaudi ergo dūtaxat. iuſto enim ꝓcio volebat dari eas tales patruo: vt hec verba denotāt q̄o eſtimatiōis ꝛc. Uñ qdā nō ꝛcedūt hāc ꝓpoſitionez: tu habes vnum oculum. q̄ ſubaudiūt tñ. ſi tñ ſi. vnus ſit pretio debuit dari valet legatum ꝓpter vicinitatē: vt ff. ꝛ. l. ſi cui. ſic ergo ſi plures res incipiunt eſſe nō debebif augmētum: niſi augmēti ſiſtetur ꝓcium.

i Lucretij. mortui poſt mortē fratris. alſs effect ꝓ non ſcripti⁹. vel caduciꝫ vel in cā caduci ſm. R.

k Nō facere. i. nō oꝑari.

l Utv̄ vniuerſa. q̄ nunq̄ ceperūt poſt teſtamētum eſſe communia.

m Obligationem. alſs oblationē. alſs obligatiōnē. Sz q̄d ſi ſtatim deceſſiſſet: nūqd ſtabit illi eſtimationi? Uidetur ar. q̄ nō: niſi iurasſet: vt. ff. ti. j. ſi fundū ſub cōditione. ff. ſi libertus. ꝛ. C. cōmu. vtriuſq; iudi. l. ſcriptura. ꝛ. l auf. de iureiu. §. j. ff. ꝛ caſu buī⁹. §. vſ ſec⁹.

n Scio quez. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredē titium ꝛ ſubſtitui ei feciē. et poſtea ita dixi. Si ſcius ꝑdict⁹ non eritimihi bēs ex ſubſtōne lego ei ꝛ vxori ſue marcelle quindeciz libras argenti. poſtea titius voluit bere heredi tatē: ꝛ ita ſcius mihi ſi ſuccēſſit ex ſubſtitutione. et ita quātū ad eū defecit cōditio legati ꝑdicti. nunqd ergo deficiet dictuꝫ legatum quātū ad marcellā? Et dī q̄ nō. immo habebit dimidiā iure legati: ſubaudi: ꝛ aliam dimidiam iure accreſcendi. ꝛ ſic totum. Uiuia.

n Marcelle. putabatur cōditio adiecta legato mariti eſſe repetita in legato vxoꝛis. Sed contra eſt vt ſubiūcit: q̄ ſic redderetur legatū inutile: vt. ff. ti. j. l. ſeruo alieno. §. ſi ab impubere. Sed ff. j. de q̄ſt. ꝛ de. l. mulieri. vbi appoſita mulieri repetita intelligitur in titio/ꝛtiꝰ ꝓ hoc fit legatum titij inutile. Sol. ibi teſtator voluit repetere vt ibi in ter. patet. ꝛ ſic nō tacite ff expreſſe. vel bic ꝛ ibi trabif conditio ad vnam perſonaꝫ ad aliā nō. Sed an pars collegatarij ei accreſcit? Rñ. ff. ti. vt. §. ti. j. l. plane. j. §. ſi duobus. ꝛ. ff. l. legatum. §. heredi. que ſunt ꝛtra. habet ergo dimidiam: ſcilicet iure ſuo vt bic; ꝛ aliā iure collegatarij. ꝛ de hoc dic vt no. §. eo. l. ſi titio. ꝛ facit. ff. de condi. ꝛ demon. l. iulius paulus.

o Lucij⁹ titius. ¶ Caſus. Lucij⁹ titi⁹ ab teſtato mortis fecit codicillos: ꝛ cū filia haberet emācipatā ꝛ vxorē ita fuit locut⁹ eis ꝛ dictis codicillis. Iſti mei codicilli pertinent ad te filiā ꝛ vxorē meā matrē tuā. ꝛ ꝓmiſs rogo vos vt ſic inter vos agatis vt me viuo egiſtis. ita rogo vt quicqd aut ego relinquo aut quod vos ipſe habetis ſit vobis cōmune. Mortuo dicto lucio titio dicta filia accepit bo. poſſ. ab intestato. ꝛ ita habuit omnia bona patris. vxor predicta lucij titij petijt nunc a filia ꝓpter fideicom. dimidiam bonoꝝ mariti fui? ꝛ fua vxoꝛis bona vult in cōmune 2ferre ſicut dixit marit⁹? i codicillis: nūqd ds audiri? Et dī q̄ ſic. Uiuia.

o Emancipatam. i. ſi eſſet in poteſtate.

p Pertinent. bec ſunt verba teſtatoris vel iuriſconſulti.

q Dimidiam. Nō. ſic. ff. de bere. inſti. l. quotiens. §. ſi heredes. ꝛ ꝓpoſ. l. ſi non fuerit. in ꝓin. ꝛ eſt ſic. j. ad trebel. l. lucius.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

¶ Quattuor. ¶ Casus. Instituit mihi equaliter heredes quattuor meos filios & cuilibet eorū prelegauit vnum fundum & decessit: nūc inuenium dicti mei filij & ego pto. c. mutuo acceptis a titio obligauerā ei omnia bona mea. vnde ipsi nō habentes pecuniam acceperūt mutuo dictam pecuniam a sempronio. & obligauerūt ei omnia bona dicta: & soluerūt eā titio q erat prim⁹ creditor. Decedēte tpe cū nō restituerem pecuniam sempronio ipe sempronius vēdidit vni ex dictis meis filijs. nā licebat p pactū factuz in obligatione eiv̄dere. s. sempronio scbo creditori veniunt mō alij tres et petit glibet a fratre qui emit pdictū sibi plegatuz. q̄rif vtrū possint: & vt q̄ sic. nō tñ teneſ frater eis dare: nisi qulibet eor̄ sol uat ei parte sibi cōtingēte m de debito q̄ accepe rūt a sempronio. Anua.

a ¶ Fundus. vel singulis singulos fundos vl' vni inter oēs. tñ valet legatū & firepudiet bereditates habebit: vt. ff. ti. l. q filiab⁹. ff. ti. l. q qdam.

b ¶ Competētē. sed q̄ ēst hec actio? Rñ. fa. bercif. vt. ff. fami. ber. l. si ita legatuz. & C. fami. ber. l. si qua. & dā vt percipiat partē coheredis i q̄ sola cōsistit pceptio. i. legatū. aliā eñ partē oz habere vt heres: sz vt liberatam tradat: vt. ff. fami. ber. l. rē. Azo. Itez no. ppter vinculuz fraternitatis & cōiunctionis non debere vnū emere: sed luere sicut fideiussor: vt. ff. manda. l. si mādato. q. paul⁹. & C. de dolo. l. i. & sic ēt argu. de tāc: vt no. ff. de ado. l. si pater. q. q duos. Itē non ob. ff. fami. ber. l. bē redes. q. q̄ p̄ptore. et cōmu. diui. q coheredes. vt ibi no. Itē ar. ff. ff. ti. l. si fundus per fideicō mis. in prin. Sol. ubi.

c ¶ Nisi pri⁹. fic. ff. de rei vendi. l. emptor. et. C. si anticipati. creditor. l. i. ff. si. facit ad. q. ff. de in diem adiec. l. q̄ si vno. in fi. & C. de repu. here. l. ij. & ff. de distra. pig. l. cū scōs.

¶ Quattuor filios suos eqs partibus instituit: & fundum⁹ per preceptionem singulis legauit: filij cū vniuersa bona p̄ris obligata cēnt mutuam acceptam pecuniam hereditario creditori soluerunt / et posteriori obligauerunt. qui cum ei debitum non solueretur predia vniuersa lege pignoris vni ex heredibus vendidit. queritur an cuz iste filius ex causa emptionis ea possideat fratribus & coheredib⁹ fideicommiſ. petitio esset: an vero ea peremptа esset: cum communiter vniuersa sequēti creditori obligauerint: Respon. actionez quidē fideicōmīsi in persōnam cōpetentem⁹ oīb⁹ inuicem manere: nō aūt id fideicōmīssum restituendum esse: nisi prius⁶ debitū ab eis emptori cidēq; coheredi persolueretur.

Filia potest granari in dotem quatenus dos ei vltra legitimam. b. d. Bar.

¶ Filie fideicōmisit in hec verba: peto a te filia mea vt dotalez cautionē post mortez meam mutes & ita renoues vt fratres tui dotē stipulētur hoc casu: vt si fine liberis vno pluribusve in mīmonio morieris dos ad eos perueniat: post mortez patris decessit mariti⁹ antēq̄ renouarctur cautio dotalis: & postea nupta alij decessit nullo liberorum relicto: viuo adhuc titio vno ex fratrib⁹. q̄situ est an titius petitionem haberet rerum que in dote fuerāt: Rñ. posse fideicōmiſ. ab heredib⁹ sororis petiſi per eas stetit⁷ quominus dotem frater stipularetur.

Pluribus post eoz mortē simul rogatis: vno mortuo alijs superstitibus statim testatricis. mortua dicta testatrice decessit dicta meuia eius filia & remāsit frater suus dictus. ſ. seius. vnde post mortem libertorum debebat habere legata libertis relicta heres meus. et ipse seius frater suus. postea vnus de dictis libertis decessit instituto herede dicto seio filio testatricis ex debita parte. i. ex tertia bodie que debeſ patronis in bonis liberto & instituto extraneo quodā in superfluo here ditatis sui liberti postea dictus seius & extraneus adiuerunt bēditatē dicti liberti. nunc dicti⁸ seius vult petere a cobēde suo extraneo dimidiam eius q̄ debebat habere ides seius in legato liberto dicto relicto a titia testatrice. i. quartam parte dicti legati. dicebat enim sei⁸: testatrix dixit. q̄ glibet libertorum relinq̄ret mihi et filiorum mee legatum sibi relictus post mortez suam liberti. vnde de legato relicto liberto mortuo nūc ego debeo bēre dimidiam. dimidiaz ergo dicte mee dimidie debeo habere a te cobēde meo / & aliam dimidiam dimidie a me. querit⁹ nū quid bene petat: Et dicitur q̄ sic. Anua.

c ¶ Instituit. puta titia. Accur.

f ¶ Debita. scilz tertia: vt infi. de suc. libe. ff. sed nostra.

g ¶ Et altera. puta besse. Accur.

h ¶ Hereditate. ſ. liberti.

i ¶ Quod ei debetur. scilz totū. si ita. Azo. hec enim cōditio determinat verbum debendi non illam petere posse.

k ¶ Debetur. qui vocabatur meuius.

l ¶ Parte. a. coheredе p besse. scilicet hereditatis. Azo. facit. C. de here. acti. l. si adulta. & de negest. l. si ab eo. & ad. l. fal. l. quā q̄. & l. licet. & ff. tit. ſ. l. meuius.

¶ Maritus. ¶ Casus. Uroze mea in olb⁹ meis bonis mihi heredē instituit. postea feci codicillos i q̄bus eā rogaui p fideicō. vt titio pone illā bē reditatē restituereт. postea iussi vt dicti codicilli aperirēt solūmodo post mortem dicte mee vroris me testatore & codicillatore mortuo. vroꝛ mea predicta vendidit predium hereditarium existimans esse dictum fundum infructuosum rationi suc. postea decessit dicta vroꝛ habuit heredem gaium pone. venit nunc titius & seius fideicommissarij predicti & petunt hereditatem meam ab herede dicte mee vroris. i. a gaio. Item petunt ab emptore predium quod vendidit ei vroꝛ. vt dictum est dicētes. q̄ ipsa non potuit alienare p̄dium quod eis restitui debebat. queritur nunquid posſit dictum p̄dium taliter reuocare ab emptore? Et dicitur q̄ non. propter iustam ignorantiam vendidricis & emptoris. nam tpe quo ipsa vendidit dictū fundū nō erāt adhuc aperti codicilli in q̄b⁹ de restitutione hereditatis cōtinebatur. p̄cium autē fundi poterāt petere dicti fideicommissarij ab herede dicte vroris. Anua.

m ¶ Ignorantiam. facit. ff. de trāfac. l. fi. & ff. depoſi. l. i. in fi. & l. seq. idē si fuit scienſ in libertate: vt. ff. ad treb. l. quidam. ff. si quis. ītē cōcor. ff. de vſufru. leg. l. ſticho. & ff. de peti. here. l. si & rem. Accur.

¶ Delegatis & fideicommissis. iij. ¶ Hic queritur quare in tres libros posuit de lega. Respon. in titu. de lega. i. dixit quid et quantum. Item in ti. de leg. ij. dixit quis et a quo et quibus verbis. In isto de significatione verborum tam circa res q̄ circa personas posituorum. vt in summa. C. de verbo. signifi. verū quia frequenter q̄dvni esset attribuēdū in alio ponit ur. Alij dixerunt propter prolixitatē euitandā: q̄d nō placet: cum enim sunt libri: ergo distinctos debent habere tractatus. licet liber quandoq̄ ponitur pro toto volumine: vt. ſ. eo. l. librorum.

Si incertus.

† Cōcor. in lectū materiā gl. in ver. ſ lectū. ibi: nā filiocaui militi tanq̄ paganо ignoraſ posſum me cedē exigere. Non enī diſciplinam cōcēnit qui militē ignorauit. xxxiij. q. ij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

Jncertus. ¶ Caſus. Ad euidẽtiam huius legis no. q̃ hoſtes ſunt quibus populus romanus bellum indixit. aut ipſi eis. latrunculi autem ſunt quib⁹ priuatis ciuitas priuata bellum indixit: vel ipſi ei. ⁊ capti a primis efficiuntur ſerui. capti a ſecundis nõ: vt. ſ. de captiuis. hoſtes.

t. ſ. de teſta. l. q̃ a latrõnibus. in predictis ergo aut captus errat in facto aut in iure: et in vtroq̃ caſu ſtatuitur idem. ſ. vt non poſſit dictus captiuꝰ facere teſtamẽtum nec fideicommiſſa relinquere. de errore autem facti poſſunt exemplum in primo reſponſo huius. l. decreto iuris in ſecũdo. Vinia.

a ¶ Si incertꝰ. vel errãs: vt. ſ. de teſta. l. de ſtatu. Accurſius.

b ¶ Captiuus. ſ. ab hoſtibus. quod dic vt. ſ. de captiuis. ⁊ poſtli. renuer. l. hoſtes. primus teſtari non poteſt. ſcõs ſic. vt. ſ. de teſta. l. qui a latronibus. ⁊. l. eius.

c ¶ Obſeſſus. Jd eſt detentus.

d ¶ Facere nõ poteſt. niſi ſit miles: vt. ſ. de teſt. mil. l. ex militari. ſ. j. vel ve teranus. vt. ſ. de codicil. l. ariſto.

e ¶ Sui iuris. ſ. facti: hic iuris erroꝛ ponit.

f ¶ Vel relegatꝰ. aliquis repete forte in inſulam: vel apud ſaracenos vel hoſtes. Accur.

g ¶ Putat. magna iuris ignorantia. quia relegatus retinet ciuitatem ⁊ libertatẽ. vt lſti. g. mo. iuspa. po. ſol. ſ. relegati. ⁊ iõ teſtari pñt: vt. ſ. de interdi. l. relegatorũ. ſ. hoc eſt dñia. Jn captiſ ſecus: vt infti. de iure pſo. ſ. j.

b ¶ Quia nec teſtari. a ſimili. ⁊ eſt bonus ar. ſ. de le. ij. l. ij. ſecus in additione hereditatis vbi non nocet erroꝛ conditionis heredis: vt. ſ. de acqui. hered. l. ſed ⁊ ſi de ſua. ſ. cur autẽ. Z30. ⁊ facit. ſ. de vſucap. l. ſi fur. ſ. j. Accur.

† Lecon. clicy er ſuſce pto. cũ glo. ſup ꝑ. termi nationis. errata de fo. cõpe. vbi lſte pũ lperate icipiũt valere ẽnũc quo ad effectũ.

¶ Sz ſi filiuſſami. ¶ Caſus. Filiuſſa. vel ſeruꝰ fecit codicillos. ⁊ ĩcis reliquit legata ⁊ fideicõmiſſa. ⁊ exiſtens adhuc filiuſſa. vel ſeruꝰ deceſſit. non valet certe legatũ vel fideicõmiſſum. Sed qd ſi poſt codicillos ꝓdictos factos ſuit filius ꝓdictus a patre emancipatus vel ſeruus a dño manumiſſus/z poſtea deceſſerũt nõ mutata volũtate: Certe valebũt legata ⁊ fideicommiſſa ꝓdicta quaſi facti ſint codicilli tpe mortis eoꝝ. ecus aũt ſi dicta legata reliquiſſent in teſtõ ab eis facto: qꝛ tũc etiã ſi inuenian tur ſui iuris tpe mortis/non tñ valẽt dicta legata ⁊ fideicom.

i ¶ Reliquerit. in teſtõ vel codicillis: vt infti. q̃ nõ pñt fa. teſt. in pxin.

k ¶ Fideicommiſſum relictũ. in alia volũtate q̃ teſtamento: vt. ſ. dicit.

l ¶ Quaſi nunc datum. ergo retro facta trabuntur ad ptẽſens: vt. ſ. de ſerui. ruſti. prædio. l. per fundum.

m ¶ Duraũerit voluntas. quod debet apparere per aliquod indiciũ: vt ſ. de ſecum. tabu. l. qui ex libe. ſ. teſtamẽto: ⁊ infti. qui. mo. teſta. in fin. ſ. non tamen. ⁊ eſt ſic. ſ. ea. l. ſ. ſi quis plane.

n ¶ Manumiſſionem. hoc ꝓprie in ſeruo: improprie in filio: vt. ſ. quãdo ac. de pac. eſt an. l. i. ſ. annus. ſic verbuz ſemel poſitũ ⁊c. ſ. titulo. ſ. l. ſi ita ſcriptum. ſ. ſi ſub conditione.

o ¶ Jn teſtamentis. factis a filiſſamilias.

p ¶ Vos. ſcilicet filiuſſamilias.

q ¶ Quotiẽs ipſum. quãdocq̃ tñ q̃ ĩ medio tpe deficit conualeſcit iure ptorio ex poſtfacto ſi in initio valuit: vt. ſ. de iniuſto teſtõ. l. poſtbum⁹. ⁊ infti. q. mo. teſt. infir. ſ. nõ tñ. Jtem fallit hec regula in pluribus caſibus. vt nota. C. de fideicommiſ. l. eam quam.

Codicilli faciũt ꝓfitmantur q̃ teſtamẽtũ.

r ¶ Si als. puta in codicillis: vel epiſtola coraz quinq; teſtibus facta: vt C. de codicil. l. fi. ſ. in omni. Sed videt q̃ q nõ põt teſtari nec codicillaꝛi: vt. ſ. de iur. codi. l. diuus. ſ. codicillos. Solu. facilius codicilli confirmãtur q̃ teſtñ: vt. ſ. de reg. iur. l. oſa que. in fi. ⁊. ſ. de teſta. l. ſi filius. ⁊. ſ. de ſecũ. tab. l. ſ. ſ. erigit. Jtẽ cõtra ad id qõ de codicillis hic dicit. ſ. de ſtatu ho. l. paulus. ſed ibi non probibet confirmari matrimonium.

¶ Jdi quibus. ¶ Caſus. Deportati non pñt facere teſtñ/z ideo nõ pñt legata vel fideicõmiſſa relinquere. deportatos intelligo illos tantũ qui ſunt deportati per ꝓſidem in inſulã p principẽ deſignatam: vel qui ſunt a ꝓſide etiam ſolo deportati in inſulam a preſide deſignatam: cui tñ ꝓſidi pnceps ſcripſerat q̃ eos deportaret. ſiue ergo ante ſnlam preſidis ſup deportatiõe latã reliquerũt etiã in teſtamento legata vel fideicõmiſſa et deceſſerũt: ſiue poſt ſniam. ante tamẽ q̃ imperatoꝛ cõprobet ſnlam ſemp valebunt fideicõmiſſa ⁊ legata. Jtem deportatos intelligo illos etiam q̃ ſunt deportati a ꝓfecto pretorio vel ab eo q̃ vice preſeti cognoſcit iuſſu imperatoris vel a prefecto vrbis. Sed pone q̃ titius fuit deportatus in inſulã ab eo qui ius deportãdi habet. exiſtẽs ĩ inſula fecit codicillos in qb⁹ reliquit legata vel fideicommiſſa. poſtea reſtituꝰ et extractꝰ eſt de inſula iuſſu imperatoris ⁊ deceſſit durante eadem volunta te: Certe valent legata et fideicom. hoc dicit vſq; ad. ſ. ſciendũ. Vinia.

s ¶ Jd eſt deportati. bene exponit: vt. ſ. ad. l. iul. pec. l. iij. ĩmmo ⁊ ante ſatiſ rũpit: vt. ſ. de teſta. l. ei⁹. ſ. j. fec⁹ aũt eſt in re legatis: vt. ſ. de interdi. ⁊ releg. l. relegator. in pn.

t ¶ Apolides. i. ſine ciuitate. ab a quod eſt ſine et polis ciuitas: vt. ſ. de penis. l. quidam.

v ¶ Annotauit. id eſt deſignauit. ⁊ hoc lata ſentẽtia a ꝓſide vel ab alio: vt prefecto ꝓtorio vel vibis: vel qui cognoſcit vice principis: vt. ſ. ſubĩcit: vt. ſ. de interdic. ⁊ relega. l. relegatorum. in principio.

r ¶ Scripſit. approbando ſententiam preſidis: ⁊ aſſignando inſulas: vt d. l. relegatorũ. in pxin. ⁊. l. inter penas. ⁊. j. quando appel. ſit. l. ſ. in pnci. ⁊. ſ. de iniuſto. teſta. l. ſi quis ex. ſ. eius.

y ¶ Comprobet. principes ſi non habes in textu.

z ¶ Quod factum. id eſt ſi decedat ante comprobationem principis. aſs ſecus: vt. ſ. de teſta. l. eius.

a ¶ Vice ꝓfecti. vt ſi in locũ ꝓfecti defuncti donec alius eligaꝛ ſubſtituatur: vt. ſ. de offic. ei⁹ cui man. eſt. l. ij. ⁊. C. de offi. ei⁹ qui vi. al. l. ij. et ad. de quo nõ. ſ. de offi. ꝓſi. l. illicitas. ſ. qui vniuerſas. ⁊ facit. ſ. de interdic. ⁊ releg. l. antepe. ⁊. ſ. de offi. ꝓfec. vrb. l. ſ. ſ. relegandi.

b ¶ Ei. ſcilicet ꝓfecto vrbis.

c ¶ Codicillos. ſecus ſi teſtamentum: vt. ſ. ea. l. ſ. ſ. in fi.

d ¶ Duraũerit. aliquo voluntatis iudicio: vt nõ. ſ. ea. l. ſ. ſi.

¶ Sciendum eſt. ¶ Caſus. A principio. l. vſq; huc dictum eſt qui poſſunt relinquere legata ⁊ fideicõmiſſa ⁊ qui non: nunc vult dicere a qbus poſſunt relinqui. Et certe ab his omnibus poſſunt relinqui legata ⁊ fideicõmiſſa ad quos aliquid peruẽturum eſt de meo q̃ mortẽ mea: vel qꝛ eis do: vel quia eis non adimo. ⁊ non ſoluꝫ poſſum fideicommittere illis qui eſt mihi proximior/ſed etiam illius qui venit ad ſucceſſionem meam poſt cũ ⁊ etiam illius qui nondum natus eſt: dum tamẽ nat⁹ ſit mihi ſucceſſurus. ſed ſi fideicõmiſſum eius qui eſt mihi primior/z ipſe repudiet poſtea hereditatem meam ⁊ ad ſequẽtẽ graduꝫ ſit deuoluta ſe quẽs dictus gradus non tenetur ꝓſtare fideicõmiſſum relictũ ab eo qui repudiauit hereditatem. Jdẽqꝫ eſt in hoc alio caſu ſcilicꝫ libertus titij ab inteſtato decedens fecit codicillos et fideicommiſſa reliquit a patrono qui totam hereditatem eius habere debebat: eo q̃ libertus nõ habebat filios. ante autem q̃ patronus adiret hereditatem liberti / deceſſit

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

patronus. vnde filius patroni habuit ab intestato hereditatē liberti per bonor' pos'. que vocatur vnde liberti patroni. tamē non tenet h filiꝰ patroni pstare legata relicta a patrono ꝑ libertū. h.d. vsq; ad fi. Ainia.

a ¶ Peruenturi. sc; demum. non tamen semper. nā non nisi pupillus vel alius qui non potest testari.

b ¶ Nō adimitur. vbi heredi instituto legatario vel fideicommissario: vel bonatario cā mortis a quibus pōt relinqui: vt h. et C. de fideicō. l. ab eo. Itē. et illi q capit cā mort'. vt ff. ti. ij. l. q testō. §. fi. Itē non adimitur vt veniens tibus ab intestato a qbus silr pōt reling: vt h. et. ff. de codicil. l. ꝙficiunt. l fi. §. fi. Itē facit. ff. l. si fic. in fi. ff. l. si fuerit. in fi.

c ¶ Inferiorib⁹. agnati.

d ¶ Nō debere. immo videt ꝙ fic: vt. ff. de codicil. l. si qs cū. ff. rñ. So. h nominatim et spāliꝫ ab eo q erat i primo gradu. & ita a certa pſona: vt. ff. l. q grauī. & l. is q. in pn. & l. cum pf. §. cuꝫ estimaret. & l. celsus. §. pe. & §. fin. ibi ab ol qui ab intestato succederet reliquitur. Et eodem modo soluit. ff. ti. ff. si titio. §. iulian⁹. ꝙ est contra. vel dic vt ibi.

e ¶ A patrono. libert⁹ in testameto decedēs reliqt legata a pſono successiuo ro ab intestato quod potest vltra legitimaꝫ: vt. ff. ti. ij. l. filius. §. fi.

f ¶ Ex. f. patrono aī adiatam hereditatem.

g ¶ Admissus. er fua pſona. secus si er pſona pſoni qō aliqñ fit: vt. ff. de cōtrata. l. illud. §. fi. & l. seq.

h ¶ Ad bonorum possessionem. f. olim vnde liberi patroni. bodie vō vnde legitimi: vt insti. de bono. pos. §. ferta. & §. cūqꝫ. & ff. vnde legit. l. ij. §. fi. & facit. ff. de leg. i. l. si fundum per. §. fi.

i ¶ Ex filio. ¶ Casus Titium instituit ex filium meū preterit: & ab eo filio per fideicōmissum reliqui semptonio. testameto autē meo nō valente ipso inre babuit dictus meus filius hereditatē meā ab intestato. certe non tenetur prestare dictum fideicom. Ainia.

k ¶ Ex filio. aſs ex filio. & aſs a filio. & pone i matre vel auo mſno quoū pteritio pto exheredatione bñ. vt insti. de exhere. libe. §. fi. dic ergo ma ter extraneum instituit/ filiū pterit: a quo reliquit legatum. si filius agit cōtra. & rumpit testū & habeat bona: nō tñ valet fideicommissus: vt. ff. de inoffi. testa. l. titia. Vel pone i cmāicato pōto a pēe q grauari nō pōt: vt. C. de fideicōmiſ. l. pe. & hoc etiā si gñaliter ab intestato repetitset nō valet: vt. ff. l. titia. & ff. l. q. patronus. in fi. Vel tertio pone: quia pater instituit nepotem/ filiū pterut: & legatū reliquit a nepote: nō valet. cū nec valet testū. ꝑpter pteritionē filij. & ſm h cōstrue. licet suꝰ heres erit subaudi natus ex filio. & ſm hos tres casus nō ponit verbū suus. vt posnitur insti. de here. quali. & diffe. §. i. Vel quarto pf filiū in ptē pterit/ aliū f stituit a filio pterito reliquit legatū: filiꝰ dicit nullū testamētū vel p contra tabu. rumpit qō pōt: vt. C. de lib. prete. l. fi. §. fi. & hec bona: non tenet fideicōmiſ. sed non est suus h casu ab intestato filiꝰ. & hic reliquit a succedente ab intestato. vel etiā qd si dixit vt etiā ab intestato gñaliter debeātur: videt ꝙ valet h. & superiori casu. primo: vt. ff. l. ptori. §. scien dum. & hoc qd dicunt & sub audiunt hic nō pōt. scilz vt valeat ex testamento: sed ab intestato sic si h voluit testator. Sz ō videt: quia ō volūtatem patris filiꝰ hz bona. tunc autē ab intestato valent: qñ testator non ademit bona successori ab intestato. per quod videtur eis relinquere: vt dicto. §. sciendum. & ff. de codicil. l. conficiuntur.

l ¶ Ex mulier. ¶ Casus. Uxor mea titia dedit mihi in dotem. & c. fuit a me stipulata ꝙ redderem ei sol. matrimonio inter me & eam. dicta titia infirma existens causa mortis liberauit me per acceptilationez a dictis. & ad hoc vt fideicōmissum darē semptonio. puta equum meum & ego ita liberationem recepi: certe teneor dare equum meū semptonio ex fideicom. & est satisfactum in nostro casu legi que dicit ꝙ ille potest fideicom missō onerari qui aliquid percepit ab onerāte, nam ego maritꝰ fideicommittere quem posse ad quos aliquid peruēturiꝰ. est mortē eius vel dum eis datur: vel dū eis nonꝰ adimitur. nec tamen proximi bonorum possessoris verum inferiorisˢ quoqꝫ fideicommittere possumus. sed et eius qui nondum natus est fideicommitti posse: si modo natus nobis succeſſurus sit.

¶ Relictum nominatim ab eo qui est in primo gradu nō debetur ab eo qui est in secundo si ad eum hereditas pertinet. Bar.

¶ Illud certe idubitate dicitur: si quis intestatus decedens ab eo cui primo gradu ei succedere potuit fideicommissum reliquerit: si illo repudiante ad sequentes gradum devoluta sit succeſſio: cum fideicommissum non debereᵈ. & ita imperator noster rescripsit. sed et si a patronoᵉ sit relictus. et aliquis ex liberis eius mortuo eoᵉ admissusᵍ sit ad bonorumʰ possessionē: idem erit dicendum.

¶ Non valet fideicōmissum quod relinquitur a pterito. h.d. Bar.

Gaius. Lex. ij.

EX filio' preterito licet suus heres erit: fideicommissum relinqui non potest.

¶ Ab eo cui mortis causa donaꝫ vel relinquitur: potest fideicommissum relinqui. videor percepisse dicta. & c. ab vxore mea. cū ipsa me liberat ab eis sibi prestandis. & non solum in dicto casu valet fideicom. sed etiam in his aliis duobus: puta si causa mortis fecit mihi pactum/ & dicta mea vxor de dote tota lucranda. vel si im matrimonium meum; redijt mortis causa. in eo casu cū mea culpa alter me. & ea factū erat duocitiū. & ita qō potuit lucrari ex rebus meis. ꝑpter dictū duocitius mihi remissum erat ad me redeundo. i. in meum mſmonii. cuꝫ ergo mihi remittat bene videtur mihi dare vt dictuꝫ est. vñ non est mirū si a me pōt fideicōmissus relinquere. ¶ Iulianus scribit. Titi⁹ legauit mihi stichum seruum. & rogauit me ꝙ eū pure manumitterem. Itē a me reliquit seio. r. certe non teneor ad prestādum. r. seio. si autē rogasset me vt dictum seruuꝫ manumittā sub conditione vel in diem bene essem obligatus seio ꝑdicto ad prestāda ei dicta. r. si medio tempore possem percipere tm̄ nomine fructuum ex dicto seruo ꝙ valeat dicta. r. ¶ Si rem quis. Titio debebā equum ex stipulatione: dictū equū in meo testamento legauit dicto titio. & ab eodez titio reliqui. r. dāda sem ptonio: nūquid tenetur dare semptonio dicta. r.? Et videt ꝙ sic. ꝙ ipse titius videt sentire cōmoduꝫ ex dicto legato equi: qr non habet necesse agere actione ex stipulatu cōtra heredes meos. ſz statiz adita hereditate mea nāciscit dñium equi. Itē a me videtur testator. Iucrari sumptus quos faceret agendo contra me actione ex stipulatu ad equum. Sed nō obstātibus predictis dicitur hic ꝙ non tenetur titius ad prestanda dicta decem semptonio. secus autem esset si titio habenti mudum ꝓprietatem equi vel alterius rei donasset causa mortis vſumfructum: quia tūc bene possem ad eo fideicommissum relinquere: quia licet morte mea fructus rū interret vſufructus/ & ad titium ꝓprietarium rediret/ tñ commoduꝫ consequit titius ꝑpter donationē vſufructus sc; medij tēporis quo ego viuam. Quid si dictus titi⁹ debebat mihi. r. ego habebam in pignore equum suum. r. liberaui equum a vinculo pignoris mortis causa. non liberaui titiū a debito: nunquid possum a titio fideicommissum relinquere? Et dicitur ꝙ non. Ainia.

† Cōcor. c. pontifices. l glo. fup verbo ab extraneis. ibi: si aūt simpliciter canonico aliqđ est relictuꝫ illud nō tenet vt videre cum ecclesia. ff. q. iij.

k ¶ Det. scilicet maritus ex testamento vxoris. vel det. i. relinquat mihi a viro. Accursius.

l ¶ Decepisse. quia nihil intest. & c. vt. ff. de condi. ob cau. l. si mulier. h enim est necesse: vt. C. de fideicommiſ. ab eo.

m ¶ Si mortis causa. Quid si inter vinos: siquidem teneat certuꝫ est qr non ex testameto sed vi pacti astringi potest. sec⁹ si non teneat vt a viro vroꝛi ſm quosdam. ego contra: qr tunc confirmatur lege per mortē: nō tamen habet ex iudicio vltimo: sed inter vinos habito qō exigit oneris impositio: vt. ff. eo. l. ptori. §. sciendum. & ff. eo. l. sed si sic. §. fi.

n ¶ Aurerit. simul cum pacto de lucranda dote. & sic aurit pacifecendo.

o ¶ Redierit. culpa viri solutuꝫ erat matrimonium/ & amiserat donationem propter nuptias: vt. C. de repu. l. consensu. §. hec nisi vir. hic redit ad virum & remittit penam donando eam viro causa mortis. Et no. qꝫ alſ redierit: & alſ redegerit.

p ¶ Iulianus scribit. impersonale verbum scribit ſm. R.

q ¶ Non posse. vt et dixit. ff. titi. ij. l. plane. §. fina. et. ff. de manu. testa. l. iulianus ait. & ff. de prescrip. verb. l. naturalis. §. fin. & ff. de regu. iuris. l. nemo prædo. §. i.

r ¶ Roger. mandamittere.

s ¶ Medij temporis. sic & ff. ti. ij. l. imperator. & ff. de do. prele. l. iij. §. fi.

t ¶ Ego. scilicet creditori. & facit. ff. ti. ij. l. si creditori. §. fi.

v ¶ Commodum. dupler vt sequitur.

x ¶ Statim. adita hereditate: vt. ff. ti. ij. l. si tibi homo. §. cum seruus.

y ¶ Fortasis. temperamentum philosophicū: valet esi legatum sumptꝰ: sed non

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ſed non q̄ per hoc poſſit grauari vt ſubūcit. Certū eſt enī q̄ in ꝓprietate que nunc legata eſt ſtipulator: nulluz habet ius licet haberet ꝑſonalē actionem: vnde ⁊ rei vēdicationem vel ex teſtamēto ⁊ ſumptū q̄ fit in lite iſta petit actione ex teſtamēto legatarius: quē ſumptū ſi ageret ex ſtipulatu de eo ſuo faceret: vt hic dicit. ceterus ſi res erat creditoris non valet legatum l re certa: nec in ſumptu valet legatu: vt ſ. de lib. leg. penūlt. ſ. q̄d prodeſt legatario: cuz vicius victori cōdemnetur in expenſis: vt. C. de iudi. l. properandus. ſ. ſin autem. Reſpon. q̄ ratio nem litigandi potuit habere heres vnde nō preſtaret per iudi. offi. vt. ſ. ti. l. q̄ ſolidum. ſ. etiam. ſed per actionem ex teſtamento ſic. Item per offi. iudi. debet ſentētiare cuz re/ vel eadē die: vt. ſ. de re iudi. l. paulus. ſed per actionem ex teſtamento quandoq̄. et facit. ſ. tit. ij. ſi creditori.

a Me. mutat ꝑſonas.

b Cogitemus. ſi autem commodū poſt ſuā mortem fructuarius ꝓprietario leget: non valet vt hic innuit. ⁊ ſ. ti. ſ. l. meuius. ſ. penul. in fi.

c Non poteſt valere. ſi ille debitori nihil fit legatum: q̄ remiſſio pignoris non eſt donatio: vt. ſ. q̄ in fraū. cre. l. ſi pignus. ergo nec legatum: vt. ſ. tit. ſ. l. legatum. et facit. ſ. de libe. le. l. ſ. in fin. et. C. ad velle. l. etiam. ⁊ l. iubemus. ⁊ ſ. quib. mo. pig. vel hyp. ſol. l. ſ. ſ. Sed argu. contra. ſ. de pac. l. poſtq̄.

Pater vel dño.

Caſus. Inſtitui mihi beredē filiū ſuū vel ſeruū. ⁊ ab eodem titio dño relīq. r. ſempronio. poſtea dict⁹ titi⁹ manumiſit ſeruū ſuū vel filiuz ſuum emācipauit a me inſtitutum. ſeruus aūt vel filius poſtea adiuerūt hereditatē meā ⁊ ſic nō acq̄ſuerūt emolumētū dicto titio imo ſibūpſis certe titius eotū dominus vel pater nō tenet ꝑſtare dicta. r. ſemptonio ſed ipſe filius emancipatus vel ſeruus manumiſſus. Liuia.

d A patre. pone caſum: vt. ſ. ti. ſ. l. ſi alienus ſeruus.

e Non queritur. per filiū ⁊ ſeruū beredes inſtitutos: quia nō ſunt iuſſi adire: vel iuſſi non paruerūt: vt. C. de bere. inſti. l. cum ꝓponas. in fi. ſed ſi adȝſſent pater teneretur. vt. ſ. ti. ſ. l. cum filio.

f Filio. poſt dictū teſtamentum.

g Utilibus. ex teſtamēto vel in factū. ⁊ ſic no. q̄ alī⁹ ſoluit ⁊ ab alio relinquitur: vt. ſ. ti. ij. l. ſi ſeruus. ſ. qui margaritam.

h Eos. filium vel ſeruum.

i Queſite. ſ. filio ⁊ ſeruo per aditionem poſt manumiſſionem factam. vt inſtit. de leg. ſ. ex diuerſo. vel dic queſite ſeruo ante manumiſſionem deſtinatione teſtatoris. reuerā tamen ei queri non poterat etiam ſi adiret: quia nec mométo poſt aditionem penes eum vel filium remanebat: vt. ſ. de acqui. bere. l. placet. ſed bic dominus vel pater non aduocat eā hereditatez: vt inſti. de bere. inſti. ¶ alienus. ⁊ facit. ſ. titu. ij. l. plane ſi. ſ. j. Accurſius.

Si fuerit. ¶ Caſus. Municipio alicui reliqui. c. nomine legati ⁊ re aliqui fideicommiſſu m preſtandū titio de quinquaginta per totē ſtatem municipȝ predicti vel per conſules. certe valet fideicommiſſuz ⁊ preſtabitur fideicō. de bonis municipȝ. ¶ Si quiſ nō ab herede. In ſtitui mihi beredē titium: ⁊ ita diri poſtea in teſtamento ab herede titȝ mei heredis relinquo meuio. r. ex causa fideicōmiſſi: nūquid valet fideicōmiſſum: ⁊ dicitur q̄ ſic. Uiuianus.

k Relictum. ⁊ ideo onus fideicommiſſi.

l Ab bis. incipit reſponſio tacite mtellecta queſtione.

m Rari. ⁊ relinqui: velut inſtituto pupillo poteſt relinqui a tutore: vt ſ. ti. ſ. l. ꝓcto. ſ. mater. cū concordan.

n Benignum eſt. quaſi de equitate potius q̄ de rigore iuris. et facit ſ. ti. ij. l. filiuſſa. ſ. apud. ſed hoc fallit in caſu v bi a legatarij bered̄e non poſſum legare: vt. C. de leg. l. antepenul. Itē hoc verū niſi pri⁹ reliquerit ab herede heredis: q̄ heredi: tunc enim nō valet ſm. R. Idē ſi relinquat a titio q̄ poſtea ex titit heres heredis q̄ ab initio nullū eſt: vt ar. ſ. de vulg. ⁊ pupil. ſub. l. ij. ſ. pri⁹. Sic ergo q̄ſ b dicit ſtellige ſi pri⁹ ignorauit. ſecus ſi econtra ſm. R. ſed Azo. ⁊ M. idem in vtroq̄ caſu videt. ⁊ p eis eſt eadē. l. ſ. ſi. fin. ⁊ il lud argu. contra. ſolue vt ibi no. Itē contra. ſ. pri. ſ. Sol. vt ibi.

Pater vel domino cuius filius vel ſeruus eſt inſtitutus: non tenetur legata a ſe relicta ꝑſtare ſi filius aut ſeruus ſibūpſi acquirit bereditatem non patri vel domino. boc dicit.

Paulus. Lex. liij.

A Patre vel domino relictum fideicommiſſum ſi bereditas ei non queritur ab emācipato filio vel ſeruo manumiſſo vtilibus actionibus poſtulatur: penes eos eſt queſite bereditatis emolumentum remanet.

Ulpianus. Lex. v.

Si fuerit municipio legatuz relictum ab bis qui rem publicam gerūt fideicommiſſum dari poteſt. ¶ Si quis non ab herede vel legatario: ſed ab heredis vel legatarij herede fideicommiſſum reliquerit: boc valere benignum eſt.

Heres heredis poteſt onere fideicommiſſi grauari ſub nomine appellatiuo non ſub nomine ꝓprio. b. o. Bar.

Paulus. Lex. vj.

Sed et ſi ſic fideicommiſſum dedero ab herede meo te rogo luci titi vt ab herede tuo petas dari meuio decem aureos: vtile erit fideicōmiſſum ſcilicet vt moztuo titio ab herede eius peti poſſit: idq̄z iulianus reſpondit. ¶ Dic autem fideicommiſſum dari non poterit: ſi ſtich⁹ ſeij heres factus iuſſu eius bereditatem adierit rogo det: quoniam qui fortuito non iudicio teſtatoris conſequitur reditatem vel legatum non debet onerari: nec recipiendum eſt: vt cui nihil dederis eum rogando obliges.

Legatum factum ſeruo depottati nil valet: ⁊ acquiritur fiſco niſi tēpore quo cedit dies legati reperiatur ſeruus alienatuſ: quia tūc acquiritur nouo domino: vel deportatus reperiatur reſtitut⁹: quia tūc acquiritur fibi. b. o. ꝑau.

Idem. Lex. vij.

Si deportati ſeruo fideicōmiſſum fuerit aſcriptum ad fiſcum pertinere dicendum eſt: niſi eum deportatus viuo teſtatore alienauerit: vel fuerit reſtitutus: tunc enim ad ipſum pertinere debebit. ¶ Si miles deportato fideicommiſſum reliquerit: verius eſt quod marcellus probat capere eū nole erpſſo. ibi appellatiuo: vt inſti. de ſtip. ſer. l. ſeruus bereditarius. ⁊ l. ſi er re. ſ. fi. ⁊ eſt ratio q̄ ſtichuz eſſe heredē eſt de fortuna/ cum multoſ alios bēre pōt. vel aliquez babere in genere ex: teſtō. vel ab inteſtato eſt neceſſe. vel ſi deeſt heres in littera: dic me inſtituiſſe ſtichū ſeruū alienuz ⁊ grauaſſe ſciem ſi ſtichus fuerit factus ſuus: ⁊ eius iuſſu adeat heredi tatem. ad quod. ſ. ti. ſ. l. ſi alienus. ⁊ ſic non eſt contra. ſ. l. pro. in fi.

Conſequitur. vt. C. de fideicōmiſ. l. ab eo. ⁊ ſ. co. l. ſ. ſiendum.

Si deportati. ¶ Caſus. Titius fuit in inſula deportatus qui titius ſeruū ſtichuz habebat. dicto ſticho in teſtamēto meo legaui. r. certe illa. r. ad fiſcū pertinēt niſi in duobus caſib⁹. Unus eſt q̄n titius fuit in integruz reſtitutus a me viuo teſtatore dictū ſeruū alienauit quo caſu pertinet dictū legatū ad nouū dñm ſerui. Scōs eſt q̄n titi⁹ dñs fuit reſtitutus dictū ſeruū q̄ alienauit quo caſu ad ipſuz dñm reſtitutū ptinet legatū ⁊ ita non ad fiſcū. q̄ ſi aliquis miles legauit alicui deportato. certe capiet deportatus legatū ꝓpter ꝓuilegiū militū. ¶ Si quis credītori. Titio ꝺbebā. r. dicta. r. ei legaui. r ab eo fideicōmiſ. reliq. certe nō valet fideicō. niſi dictus creditor aliquod cōmodū er dicto legato conſequatur. poteſt aūt conſequi cōmodū puta ſi habebā contra eum exceptionem que per legatū ei remiſſa a me videtur. vel ſi debebā in diē vel ſub conditione. que caſu reſpēdenuit debitū ꝓpter legatū. ⁊ ita habet creditor commodum. Liuia.

Ad ipſuz reſtituti: vel ad nouū dñz. q̄ tēpore mortis quo cedit dies legati dñs ſerui capere pōt per teſtamento. alſ nō q̄reret ei vt hic. ⁊ ſ. de acqui. bere. l. ſi ſeruus eius. ⁊ ſ. ti. ij. l. ſi mibi ⁊ tibi. ſ. regula. et. ſ. de re. du. l. ſi cognatis. ſ. certe. non ergo ſufficit tempore teſtamenti dñz ſerui eſſe capacē. vt dictis. ll. nec obſtat. l. ſi cognatis. in princi. quia ſub. ibi ꝛ mortis. fed cum bona deportatorum cōfiſcentur: vt. C. de pe. l. deportatorum. quomodo poteſt alienare: vt hic dicit? Reſpon. boc ſententiatū erat a preſide non tamen princeps cōprobauerat. vt. ſ. eod. l. ſ. ſi. fin ſm R. ſed certe tunc legatus ſibi non fiſco queritur: vt. d. ſ. vnde dic q̄ hūc ſeruū poſt deportationē queſierat ex aliquo contractu forte ⁊ ſic ſu⁹ nō fiſci: vt. C. de bo. ꝓt. l. ij. ⁊ facit ad banc. l. inſtitu. de here. quali. ⁊ dif. ſ. in extraneis. ⁊. C. de bere. inſti. l. v.

† Inquātū iſte ter. dicit legari ſi poſſe ſuus deportati. iſta eſt rō q̄ videt leapa ei legari cū ſuꝰ dño acquirat ⁊ eidñs ꝑ caſu ſit ſamiſ: vt l. ſi cui. ſ. ſi q̄s ob carmē. alſ ob crimē. ſ. de pe. ⁊ in. l. eiꝰ. ſ. ſi cui. et vtrobiq̄ p bar. eo. ti.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Posse, iure singulari: vt. ff. de testamen. mili. l. neq. §. i.
b ¶ Exceptionis. tuncergo eatenus potest grauari quatenus est emolumẽtum: vt dic. c. ff. ti. ij. l. si creditori. in prin. c. ff. tit. j. l. debitor. in prin. c. j. de do. plega. l. iij. §. fina. c falcidia detrahitur: vt. j. ad le. fal. l. i. §. si quis creditori. §a liquando etiam si non sit pecuniarium commodum valet. vt cum tenebatur iure pretorio tantum: vt ff. tit. ij. l. si creditori. §. i. fed non puto q̃ per hoc possit grauari.

Si legatari⁹. ¶ Casus. Legaui titio c. c ab eo reliqui scio quicq̃ dictus titius petijt ab herede meo dicta decem et non exegit nisi quatuor. certe non tenetur prestare scio nisi dicta quatuor. si autem nihil exegit ab herede meo titius non tenetur prestare scio si deicõmissario nisi actionem quam habet ꝓpter legatum quia iniquũ est prestare ad titium legatarium periculũ litis nisi forte dict⁹ legatarius fuit in culpa vt lites amitterent. ¶ Seruo heredis. Institui mibi heredem titium c. sticho seruo eiusdem titij legaui. x. et rogaui dictum titium here dem meum vt dictus seruum manumitteret. certe tenetur heres prestare seruo suo libertatem c. legatum si autem non rogasset eum de libertate: non tenetur ei dare legatum. ¶ Cum ita. Institui mibi heredem seius: qui seius habebat nomine filium titiũ. c. ita posteà in eodem testamento dixit. quicquid ad te seiũ puenerit ex bonis meis filie tue: ita restituas: vt hoc habeat titia vltra illud quod dedisses ei de bonis tuis si te non instituissem. mortuo me testatore petijt titius a patre suo seio vt sibi restituat illõ quod a me habuit seius. seius non vult ei restituere nisi post mortem suam seij. certe melius dicit seius. Iuuianus.

c ¶ Petierit. id est agnouerit scilicet petendo. als nec agere nec cedere cogeretur: vt no. ff. tit. j. l. imperator. in princ. Item nec fuit minister tantum: quia tunc non ageret nisi in casibus: vt no. ff. titu. j. l. si quis titio. voluit enim testator in hunc transire dominium. c de eo in fideicom missarium: vt. C. communia de leg. l. j. §. penulti. c. ff. si vsufruct. pe. qui vsumfructum. Accur.

d ¶ Id tantum. nisi post tempus sit rogatus restituere: vt. ff. titu. j. l. imperator. §. j. Accur.

e ¶ Si non culpa. fub. maxime. Nam de culpa nõ tenetur ff⁹ de dolo tñi: quando nil commodi remanet: vt. ff. si qs omi. cau. testa. l. si pecunia. §. q̃ꝑ. c. ff. titu. ij. l. si seruus. §. cum quid. vel si aliquod commodum sibi remanet nil sub audies: vt. d. §. cum quid.

f ¶ Nisi. facit. C. de leg. l. seruus. c. ff. de here. instit. l. antepe. c instit. eo. §. an seruo. c. ff. titu. j. l. statuliberum. in prin. c. j. si quis seruo. Sed cõtra. j. ad trebel. l. cogi. §. fed c si seruo. Solu. ibi. Item facit. ff. titu. ij. l. seruo alieno. §. j. Accur.

g ¶ Eius. scilicet debitoris.

h ¶ Ad patrẽ. scilicet quendam factum extraneum quẽ heredẽ faciebat.

i ¶ Sue. scs heredis.

k ¶ Habitura. illa filia. i. meaz hereditatem in qua pater illi⁹ filie est heres: habebat filia illa ante partem.

l ¶ Post mortem. sic. j. eo. l. fideicommissa. §. si filio. c. j. ad trebel. l. vbi pure. c. j. epistola. §. fi. c. j. de aur. c arg. lega. l. filiam. c. C. de fideicom. l. Quis. c ita tacita mora interuenit ex voluntate defuncti. Accur.

Si ita fuerit. ¶ Casus. Feci testamẽtus: c in eo ita dixi. ad quẽcũq̃ bona mea peruenerint ex testamẽto meo vel ab hereditate vel q̃uo iure: lego ab eo titio. c. postea natus est mihi filius c in familiam meam venit c habuit hereditatẽ meam ab intestato. nũquid tenetur ꝑstare dicta. c. titio. c dicitur q̃ sic. c idem est si aliquis post dictum meum testamentum cepit mihi esse cognatus c hereditatez meam habeat ab intestato. nam tenebitur ille cognatus ꝑstare titio dicta. c. §. si aliqua mulier nupserit mihi post dictum meu⁹ testamentum c habuit hereditatẽ meam ab intestato eo q̃ non habebam agnatos vel cognatos: etiã ipsa tenetur prestare dicto titio. c. predicta. Uuia.

m ¶ In familiam. p adoptionem. nam c hi ab intestato succedũt: vt insti. de adop. §. j.

n ¶ Quocq̃. scilz mulieris eẽnec q̃ fuit nupta huic testatori. q postea ab intestato decessit c h ei fuc cessit p edictum. vñ vir c vxor. c hoc subiũcit.

o ¶ Er edicto. vnde vir c vxor: vt. C. vñ vir c vxor. l. j. c facit. ff. de codicil. l. si quis cũ. c. l. ab intestato. Accur.

Si tibi c ei. ¶ Casus. Institui mibi heredes tres filios meos: c ita diri posteà. Titio vicino meo legato cẽtus aureos: c ei q̃ ex dicẽ meis filijs venerit ad meũ funus. me mortuo nemo ex filijs venit ad funꝰ meũ: nunqd debet hereditas c non minuitur legatũ ꝓpter hoc. Uuia.

p ¶ Si tibi. si. i. q̃uis: vel ꝓprie.

q ¶ Non minuetur. habebis ergo. l. fic. C. de condi. iser. l. pe. c. ff. ti. j. l. lucius. §. q̃s. c. ff. §. pe. c. l. fi. §. scio. c. ff. de testa. tu. l. q tutelam. in prin. Alij dicũt te bẽe integra cẽtum q̃ ibi non minui debẽt: quod esset si diffunctim esset nobis legatum at hic coniunctum fuit legatũ: vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. vbi aũt. c. §. si vero non omnes.

Si ita tu. ¶ Casus. Institui mibi titium c seium heredes: c ita posteà eis ꝛ eodem testamento locutus fui. commẽdo vobis sempronium. nunquid per hec verba tenẽtur heredes aliquid sempronio dare ex causa fideicommissi? Et dr̃ non. quia aliud est commẽdare quod importat significationẽ laudandi. aliud alia verba dicerep que velit fideicommissum relinquere testator. ¶ Cum esset quis. Instituimibi titium c seium/c rogaui titiũ vt suam partem hereditatis restitueret seio coheredi suo. acceptis. c. a dicto seio. Certe si vult titius petere dicta. c. a dicto seio coheredẽ c dare ei suam partem hereditatis/ suo arbitrio potest hoc facere. Sed nũquid econtra coheres suus predictus potest ei dare. c. predicta/c habere ab eo titio suam partem hereditatis etiam malo velle ipsius titij? Et dicitur q̃ sic. nam dupler est fideicom. predictum relictus ab ambobus heredibus sibi ꝑpis. vnde vnus potest constringere alium et econtra. ¶ Si quis sta. Institui mibi heredem titium: et ita diri. Sufficiant sempronio vinee mee posite in tali loco: vel fundus meus positus in tali loco. nunquid poterit sempronius petere ex causa fideicommissi dictas vineas vel fundum? Et dicitur q̃ sic. c idem esset si diuisssem. Contentus sit sempronius domo mea in tali loco posita. b. d. vsq; ad. §. fic fideicommissum. Uiuia.

r ¶ Punico. i. affricano. c est. j. de verbo. obliga. l. j. §. fi. immo etiã mutu: vt. j. eo. l. mutu. c facit. ff. de suppel. leg. l. labeo.

s ¶ Quotiens. Nota casum mirabilem q̃ si aliquis tabellio fecit imbreuiaturam testamenti: nec legit eam coram testibus: nec in charta pura si scripsit quod non valet iure testamenti: nec iure codicillorũ. etiã si fideicommissum fit ibi relictum. Accur.

t ¶ Exemplum. quod dicitur sceda: vt. C. de fide instru. l. contractus. et etiam imbreuiatura in vulgari.

Non valet.

† Concor. glo. in ver. gñali prece pto. ibi ver bũ generale intelligẽ dus est gñaliter nisi cõsiler. Hoc est vt testatorẽ aliter velle esse de qui buidam. c. qñ nemini. extra de cõtug. lepro.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non valet. vt.ſ. de codicil. l.i.ſ. 2 6 teſta. l. ex ea ſcriptura. ꝛ.ſ. de fecū. tabu. l.i.ſ. ſi quis in duobus. in fi.ſ.

b ¶ Suam. i. ſui. ꝛ ḡmẽdare. i. laudare. ſic. C. de fideicō. lib. ex illa. ꝛ. ſ. manda. l. ſi vo nō remunerādi. ſ. cū quidē. ꝛ bic qñq; pro deponẽte: vt ſ. de ver. ſig. l. commẽdare. ꝛ. ſ. depoſi. l. lucius.

c ¶ Cum eēt. teſtator inſtituit tres bẽdes: vnus renguit reſtituere ſuas partem titio acceptis centuꝫ a coheredibus.

d ¶ Fideicōmiſſum. quātitatis.

e ¶ Ab herede. vna cum eo inſtituto.

f ¶ Percipiet. quantitatem.

g ¶ Portionem. hereditatis.

h ¶ Et ſane. mō rūdet repetendo queſtionem.

i ¶ Accepta certa. vel a coheredibus: vt. ſ. vel a fideicommiſſario.

k ¶ Preſtare quātitatē. dic fideicommiſſuꝫ quātitatis valet ſi fideicommiſſarius hoc velit: non autẽ cogitur inuitus niſi iam quid aliud ex teſtamento percepit: ꝛ ſic pōt ſolui cōtrariū. ſ. ad treb. l. facta. ſ. reſcripto. ꝛ alibi. ſ. ad. l. fal. l. in ratione. ſ. tametſi. ibi quo loco ꝛc. vel dic vt ibi. Jtē arg. ſ. ſ. titu. i. l. ſi. ſ. i. ſ. 3 ibi vt eſſet precium fuit tarata quantitas. rideo non ſtatur ei: ſi plus valeat tempore mortis.

l ¶ Fundus. certe ꝛ certe. alias nonvaleret: vt. ſ. de iure do. l. cum poſt. ſ. generaliter. ſ. ti. i. l. peto. i prin. Sed arg. contra. ſ. de offi. preſi. l. fepe.

¶ Sic fideicommiſſum.

¶ Caſus. Dic loquit prin cipaliter i quattuor generibus legatorū. ¶ Primuꝫ eſt tale. Titio decez dari volo niſi ſeius heres meꝰ noluerit: ꝛ iſtud certe fideicommiſſum eſt condi tionale: ꝛ exigit primā volūtatez heredis: vnde ſi ſemel placuit heredi tale dictum fideicommiſſum neceſſe habebit dare ꝛ voluntatē mutare non poterit in prudicium fideicommiſſarij. Scōm ē tale. Lego titio. r. cuꝫ voluerit ſeius bēs meꝰ. ꝛ iſtud fideicommiſſum exigit primam bēdis voluntatē ſicut ꝛ ſupius: ꝛ dicitur habere dilationē donec vinat bē: cum tñ non dicat ſe velle ſolvere fideicommiſſuꝫ: ſi aūt conſtituat ſe velle dare: ꝛ poſtea decedat antēq; det bēs ſuus: tenetur dare fideicommiſſario: ꝛ contra ſi fideicommiſſarius decedat anteq̄ bēs inſtituat ſe ei dare: ad heredes ſuuꝫ nihil tranſmittit: qꝛ eſt conditionale anteq̄ bēs conſtituat ſe ei dare. ꝛ conditionalia legata vel fideicommiſſa non tranſeunt ad heredē legatarij vel fideicommiſſarij añ conditionē impletaꝫ. Tertium ē tale. Lego ſeio. r. ſi titius bēs meus noluerit q̄ legatū non debeē. Quartum ē tale. Si titius bēs meus fuerit tale arbitratus. lego ſeio. r. vel det ſeio. r. q̄ quidē legatū debeē: qꝛ nō videor ego teſtator commiſiſſe legatū in meraz volūtatē bēdis mei: ſꝫ in voluntate alicuius boni viri. Et idē ē ſi ita diri: ſi bēs meus putauerit volo q̄ det ſeio. r. vl ita: ſi bēs meus exiſtimauerit volo q̄ det ſeio. r. vel ita: ſi fuerit viſum vl videbitur bēdi meo vtile: volo q̄ det ſeio. r. Quid ſi ita diri. ego teſtator lego titio. r. ſi te ſeiū heredē meū meruerit: nunquid debeē fideicommiſſuꝫ? Et dz q̄ ſic. ſi mō poſſit pbare fideicommiſſe taliter meritum heredi q̄ bon⁹ vir ſtaret contentꝰ. Jtē quid ſi ita diri: lego titio. r. ſi te ſciam heredē meum nō offendere? certe debetur fideicommiſſum ſi fideicommiſſarius pbet ſilꝫ ſe taliter eē meritū dicto bēdi q̄ bonus vir ꝛ non leſus ſtaret ꝛtētus. b. d. vſq; ad. ſ. hec verba. Aiuianus.

m ¶ Voluerit. i. ſi noluerit.

parat priꝰ decedat q̄ teſtetur non valeāt quaſi ex codicillis q̄ in exēplo ſcripta ſunt: ſꝫ verba fideicōmiſſi ſcriptura habeat: ꝛ ita diuū pius decreuiſſe metianus ſcribit.

☞ Verbum commendo fideicōmiſſum non inducit. Bartolus.

¶ Si ita qs ſcripſerit: illum tibi commendo: diuus pius reſcripſit fideicommiſ. non deberi. aliud eſt enim pſonam cōmẽdare: aliud voluntatem ſuam[n] fideicommittentis tradentibus inſinuare.

☞ Ablatiui abſoluti non ſolum condi tionem/ſed etiam diſpoſitionem inducūt: quādo referitur ad eos quos teſtator poteſt grauare. Barto.

¶ Cū eēt qs rogat[o] reſtituere portionem accepta certa q̄titate rīſum eſt vltra petere ipm fideicōmiſſus[p] ab herede poſſe. ſꝫ vtrū ſi volet pcipiet[q] reſtituetq; portionē: an vero et ſi noluerit cogatur accepta q̄titate portionem reſtituere. ppie eſt deliberationis. et ſane[r] cū quis rogat[s] accepta[t] certa q̄titate portionē reſtituere: duplex eſt fideicōmiſ. vnū ſcz vt poſſit petere q̄titatē paratus portionez cedere: aliud vt ꝛ ſi non petat: tñ cogat fideicōmiſſario reſtituere parato preſtare quantitatez[x].

¶ Si qs ita ſcripſerit: ſufficiāt tibi vinee: vel fundus[y] fideicō. eſt qñ et illud fideicōmiſſum eſſe arbitramur contentus eſto illa re.

☞ Jſte. ſ. ponit quadruplicē caſum: iō non poteſt commode ſummari.

¶ Sic fideicōmiſſum relictum: niſi heres meus noluerit[m] illi dece dari volo: quaſi cōditionale fideicōmiſſum eſt et primā volūtatē exigit[n]: ideoq; poſt primā volūtatez non erit arbitrium heredis dicendi ſe noluiſſe[o]: hoc autem[p] legatum cuꝫ voluerit tractū[q] habet q̄ diu viuat is a quo fideicommiſſum relictū eſt. veruꝫ ſi anteq̄ decederit[r] deceſſerit: heres ipſius[s] prestat[t]. ſed ꝛ ſi fideicōmiſſarius ātēq̄ heres conſtituatur deceſſerit/ad heredē ſuum nihil tranſtuliſſe videt: conditionale cñ eſſe legatū nemini dubiū eſt[v] ꝛ pendēte cōditiōe legati videri deceſſiſſe[x] fideicōmiſſariū. ¶ Quaq; autez fideicō. ita relictum ſi voluerit non debeatur/tamē ſi ita aſcripti fuerit ſi fueris arbitrat[y]: ſi putaueris: ſi eſtiaueris: ſi vtile tibi fuerit viſum velvidebiſ: debebiſ: non enim plenū arbitriū[z] volūtatis ſue heredi dedit: ſed q̄ſi viro bono[a] fidicium. relictū. ¶ Proinde ſi ita ſit fideicō miſ. relictum: illi ſi te meruerit oīmodo fideicommiſ. debebitur: ſi modo meritū quaſi apudvirū[b] bonū collocare fideicōmiſſarius potuit: ꝛ ſi ita ſit: ſi te non offenderit eque debebitur[c]: nec poterit heres cauſari non eſſe eum meritus: ſi alius vir bonus ꝛ non infeſtus meritum potuit admittere.

☞ Verbum peruenire inducit fideicōmiſſum. Bartolus.

¶ Hec verba te fili rogo vt prēdia q̄ ad te peruenerint/p tua diligentia diligas. ꝛ curam eoꝝ agas: vt poſſit ad filios tuos peruenire: ſꝫ nō ſatis exprimūt fideicōmiſſū: ſꝫ magis cōſiliū q̄ neceſſitatē relinquendi tñ ea prēdia in nepotibus poſt mortez patris eoꝝ vim fideicommiſſi videntur continere[d].

☞ A patre poteſt relinqui filio ſi verba

n ¶ Exigit. i. q̄ ſemel velit: nam ſufficiet ſemel velle.

o ¶ Voluiſſe. No. ſufficit ſemel voluiſſe. ſic. ſ. de aqua plu. arcē. l. in diez. ꝛ ſ. quoꝝ leg. l. i. ſ. pdeſt. 3 3 ſ. de vb. ob. l. ſi quis ſtip. So. vt no. ſ. tit. ſ. l. ſtatuliberum. ſ. ſi. ꝛ facit. ſ. ptori. ſ.

p ¶ Hoc aūt. idē in legato libertatis: vt. ſ. ó manumiſ. teſt. l. ſeruus. ꝛ ſic habet dilationem.

q ¶ Tractum 63. i. condicionale eſt.

r ¶ Dederit. i. dare voluerit. Et ſic ē ꝛtra. ſ. de vb. oblig. l. cēteſimis. ſ. ſi ita. vbi bereꝫ non dat: ſed ibi in ſtipulatione: vel exponẽbic dederit: dare tamē voluit: quia dixit hoc: vt aliter conſtat de eius voluntate: et ſic concordat. l. illa.

s ¶ Ipſius. heredis.

t ¶ Preſtat. ꝛ ſtatim.

v ¶ Dubium ē. No. die mincertuz eſſe conditionē.

x ¶ Deceſſiſſe. als deficiſſe. vſi legatuꝫ ē factuꝫ caducuꝫ: vt. C. de cadu. tol. ſ. finaūt. dies cñ incert⁹ ē conditio: vt. ſ. de condi. ꝛ demon. l. dies. ꝛ. ſ. tit. ij. l. talis. Alꝫ. Jtez buic ſ. ꝛ precedēn. ē contra. ſ. tit. ij. l. senatus. ſ. legatū. Sol. vt ibi.

y ¶ Q̄. No. ex iſto. ſ. expreſſa nocere. Jtē no. diferentiam inter ſi ꝛ cum.

z ¶ Voluerit, tu heres: id eſt ſi tu non vis non debetur: vt. ſ. ti. ij. l. senat⁹. ſ. legatum.

a ¶ Ad plenum. als deeſt ad.

b ¶ Arbitrium. Sed que ē differētia inter primum ꝛ ſcōm caſum? R. quia in primo liberē voluntati bēdis cōmittit: ꝛ ſi teſtatori ſuffiſi apparet tñ bē redi pmittit ex tam libera voluntate interpretari equum iniquū: ꝛ iniquū equū quod ē abſurdum. At in ſecundo caſu ſoluꝫ pmittit vt equum videat an ſit equuꝫ: q̄ ſi eſt non permittitur heredi aliter interpꝛtari ſm. R. vt hic. Et ſic not. expreſſa nocere: vt. ſ. de cōdi. ꝛ demō.

c ¶ Viro bono. ſic. ſ. de reb. dub. vtrū. ſ. cuꝫ ita. ꝛ de iniur. l. ſꝫ ſi vnius. ſ. ait ptor. ꝛ de fideicommiſ. lib. l. fideicommiſſa.

d ¶ Arum. No. arbitrium ꝛ eſtimationē alicuius electi reduci ad arbitrium boni viri.

e ¶ Eque debebitur. nam equipollēt hec duo. vt. ſ. ti. ſ. l. quidam. ꝛ. l. cū pater. ſ. rogo.

¶ Hec vba. ¶ Caſus. Titium filium meum qui ex ipſe habebat duos filios mihi debēdi inſtituit: ꝛ cum eēnt in hereditate mea p̄dia ita fui locutus in eodē teſtamēto o cto meo filio. te fili rogo vt p̄dia q̄ ad te pueneriṅt de hereditate mea pro tua diligētia diligas ꝛ curam eorum agas vt poſſint ad filios tuos puenire: me teſtatore mortuo dict⁹ meus filius inſtituit ſibi beredes dictos ſuos filios ꝛ quoſdā extraneos ꝛ deceſſit: nūc petunt dicti filij ſui añ patrē dicta p̄dia ex teſtō meo qui eram eoꝝ auus: q̄ritur vtrum pñt: Et videt q̄ non: qꝛ dicta vba q̄ direri ad filiū meum magis videnē importare conſilius a me datum filio meo de ſupradictis prediis q̄ neceſſitatē dandi fideicommiſſi filijs filij mei: inſpecta tñ voluntate mea potius q̄ vbis. dicēdum eſt dictos filios filij mei poſſe habere ante patrem dicta predia. Anua.

f ¶ Cōtinere. ſ. inſpecta potius mēte teſtatoris q̄ ipſius vbis: ꝛ ſic non ob. ſ. e. l. pater. ſ. pe. ꝛ ē ſic. ſ. ti. ſ. l. vnum. ſ. fi. ꝛ. ſ. e. l. ſ. ſi quis ita. ꝛ. ſ. e. l. pamphilo. in prin.

* Inquātū iſte text⁹ videtur ſentire q̄ ablati ni abſolutā conditionē indicunt li mitādis illi per text. li. q̄ ſi ibi no. Bal. C. q̄ ſi lice. ab emp. dic. de q̄ vide in. l. ad ēptione. ꝛ ibi bo. gl. in ꝑ. reſtitu tis. ſ. de pa cis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶ Si filio. ¶ Casus. Meuius instituit sibi heredem titiuz bñē filium gaiū: z in dicto testō reliquit meuius p fideicommissuz a dicto titio hērede cētum gaio filio pdicti titi: q̄rit q̄n gaius filius titi heredis posfit petere dictū fideicōmissum: z certe siue efficiatur sui iuris gaius p mortem titi patris sui/siue alio modo/potest petere fideicommissum predictuz: z non ante. z hoc est verum siue meuius testator dicat expresse q̄ titius heres daret fideicō. gaio filio suo cum sui iuris esset gaius vel morte patris vel alio modo sine tacite intelligi possit q̄ meuius habuit eam voluntatem: puta quia dixit meuius testator: volo vt tu heres titius relinquas centum gaio filio tuo: vel quia dixit: volo gaium habere centuz/vel volo ad eum pertinere. Ciuianus.

a ¶ Si filio. pater fuit institutus ab extraneo: et filio instituti legatum relictum.

b ¶ Non fit ita. scilicet expressum.

c ¶ Intelligi possit. scz ex mente.

d ¶ Efficitur. ex morte testatoris. z facit. ff. co. l. si legatarius. §. fi. cum concordantijs.

¶ Si cui. ¶ Casus. Dilegebā titium z non patrē suum gaium: vnde nolebaz q̄ de legato quod volebam dare titio aliquod emolumentum haberet gaiꝰ pater: diri ergo ita: si monte patris sui iuris fuerit effectus titius: lego ei cētum: postea titiꝰ fuit emācipatus a patre suo: z ita sui iuris effectus est: vnde per mortem patris amplius sui iuris effici non potest: queritur nunquid defecerit fideicommissuz? Et dicitur q̄ nō. immo potest petere: vel vult statim post emancipationem: vel vult morte patre. Ciuianus.

† Cōcor. c. si pf. §. premisse. ibi: dūmodo. si cui? casu p posito earū rōbis et pro nis conueniat institu etis. de testa. lib. vj.

† Facit. c. ij. euz glo. sup ver. mortis. in med. ibi: z q̄ volūtatē extra de bis q̄ vi me cau.

e ¶ Nō videri. Cōtra videbat iam p mortē patris: quia non poterat fieri sui iuris/sed contra est: immo statim extitit quoad effectū: vt. j. ad trebel. l. mulier. in princ. z. j. q̄ si de. ce. l. si ita. z. C. de instit. z substitu. iij. cum concor. vbi no. nil referre quid de equipollētibus fiat: z per boc. ff. quemadmo. testa. ape. l. antepenulti. ij. rñ. arg. contra. C. de bis qui vetacta. impe. l. fi.

f ¶ Admittetur. f. proculdubio: naz z ante extitit vt dixi: z pro boc optime. ff. de dona. inter vi. z vro. l. sed si mortis. §. j. z arg. contra. j. de qual. in bello. §. si quis seruum.

¶ Si rem suā. ¶ Casus. Legaui titio equū meū: postea ante mortem fui effectus pauper: z propter necessitatē eum alienaui in alium: postea decessi: venit titius ad heredes meos z petit dictuz equum: vel iusta estimationem equi/nunquid potest? Et dicitur q̄ sic: nisi heredes mei probēt id me alienasse equum quia volebam ei adimere dictum legatum sine fideicommissuz. Sz pone q̄ legaui eidē titio illud quod debebat mihi seius: quiquidem debebat mihi decem: z postea ex necessitate exegi dicta decem a seio predicto: z non probāt heredes mei: q̄ exegerim qua si vellē extinguere fideicommissuz: certe deberēt heredes mei dicta decē titio cui legaueram nomen de dictis decem: nisi quia interest eius legati z superioris. i. differētia est inter hoc legatum z superius de equo: vnde ideo quia interest non debebunt heredes: z est ratio quare non: quia in hoc legato nominis extinguitur ipsa substantia debiti cum exigo ego testator a debitore: in legato autem superiori de equo durat equus: q̄nuis sit alienatus per me testatorem: sed secus si dicta decem que exegi a seio debitore cum nomen eorum legassem titio posui in deposito et non expendi: quia tunc bene poterit petere titius: z multo magis si ea non exegi a dicto meo debitore: sed ipse debitor sponte ea mihi obtulit: quia boc casu non potui accipere ea decem: cum ipse debitor ea mihi offerret: sed z si partem dictorum decem que exegi a dicto meo debitore: vel que ipse mihi obtulit posui in deposito: z de alia parte emi predium: adhuc poterit petere titius fideicommissum de decem. Ciuianus.

g ¶ Necessitate. rei familiaris. vt. C. de rescin. ven. l. non idcirco. vbi q̄ erat pitura: vt. ff. ō rei vēdi. l. itē si verberatum. §. si quis. aliud si ex voluntate. vt. j. ō adimē. lega. l. rē legatam. z argu. j. de fi deicom. lib. l. cum fideicō missa.

sapiant quoquo modo vt fideicommissum in tempus existentie sui iuris videatur celatum. Bartolus.

¶ Si filio[a] a patre herede instituto fideicō. relictū fuerit: z si verbis[b] non fit ita[b] relictū cum pater moreret: ꝛz intelligi[c] ita boc posfit: puta/q̄ sic relictuz est vt relinquat filio: vel volo cū habere: vel volo ad euz ptinere defendet in id tempus fideicō. relictū esse in quo sui iuris filius efficitur[d].

¶ Non refert quid ex equipollentibus fiat. Bartolus.

¶ Si cui ita fuit fideicōmissum relictū si morte pris sui iuris effectus fuerit: z emācipatione sui iuris factus sit: non videri[e] defecisse conditionem: sed z cum mors patri tingat quasi extante conditione ad fideicōmissuz admittetur[f].

¶ In alienatione rei legate distinguitur an testator aliēauerit ex necessitate/aut voluntate. In actione autem debiti non fit ista distinctio: sed heres semper probat testatorem exegisse debitum animo adimendi legatum. boc dicit vsq; ad. §. si quis illicite.

¶ Si rē suā testator alicui legauerit: eamq; necessitate[g] vrgente alienauerit: fideicommissum petit posse: nisi pbet adimere ei testatorē voluisse: pbationē[h] autem mutate volūtatis ab heredib[9] exigēdā[i]. Ergo z si nomē qs debitoris exegerit: q̄ō per fideicō. reliqt: nō tñ boc aio vt quasi vellet extinguere fideicōmissum: poterit dici

deberi: nisi forte[k] interest. hic enim extinguitur ipa substantia[l] debiti: ibi res durat tametsi alienata sit: cum tamen quidā nomen debitoris exegisset[m]: et pro deposito[n] pecuniā habuisset: putauit fideicōmissi petitionem superesse: maxime: q̄ non ipse exegerat: ꝛz debitor vltro pecuniaz obtulerat quam offerente ipso non potuit nō accipere[o]. paulatim igitur admittemus[p]: et si er bac parte pecunie rem comparauit: quam non hoc animo[r] exegit vt fideicōmissarium priuaret fideicōmisso posse adhuc fideicōmissi petitionem superesse.

¶ Nō pbibetur quis legare columnas aut lapides ex illa domo quam oportet ꝑm leges destruere.

¶ Si quis illicite edificasset: id est boc q̄ō diruī cōstitutiones iubent[s]: an fideicōmis. relinquere ex eo[t] quis posfit videamus: z putaposse: cū cuim dirui necesse sit/nulla dubitatio est. quin senatusconsultum impedimento[u] nō sit.

¶ Si bēs rogat[v] sit certam summā vsuris certis fenori dare: vtile[x] est fideicōmissum: sed metianus putat nō al's cogendū credere q̄ si idonee[y] ei caueat: sed ego prodiuitor sum: vt putem cautionem[z] non esse exigendam.

¶ Si rem legatam legatarius habere nō potest absq; fui delicto prestabitur estimatio: vel quanti ipsa res fuit cum legatum deberetur: vel quanti nunc est: vel quanti ipse heres rem vendidit: vel quanti ipse legatarius rem emit: vel quanti res valuit inter moras: vel quanti ipse legatarius rem estimauit: vel quanti ipse heres rem estimauit: vel quanti ipse heres rem emit: vel quanti ipse heres rem vendere potuit: vel quanti ipse legatarius rem vendere potuit: vel quanti ipse heres rem vendere voluit: vel quanti ipse legatarius rem vendere voluit: vel quanti ipse heres rem vendere debuit: vel quanti ipse legatarius rem vendere debu

C Si ſeruo. ¶ Caſus. Seruo titio legaui militiā meā: volui eſſi q̄ dict⁹ ſeruus titi ſtaret ad quoddā meū caſtrus pro milite: ⁊ haberet quolibet die quinq; ſolidos ponc: quam quidem militiam ſerui habere nō poſſunt: vt datur intelligi in fine huius. §. modo queritur an titio domino acquiratur dictum legatum: ⁊ diſtinguitur: aut ego teſtator ſciui eū eſſe ſeruum cum ei legaui militiā: aut ignorauī. Primo caſu debetur legatus: ſ; quia ſeruus non poteſt habere militiā vt dictum ē: datur dño eius eſtimatio militie. Secundo caſu nō valet legatum aliquo modo. ⁊ eſt ratio in hoc ſecundo caſu: quia nō eſt verisimile q̄ ego teſtator reliquiſſem ſeruo militiā ſi ſciuiſſem cum eſſe ſeruum: q̄uis cum ſciui eus eſſe ſeruum tempore quo legaui ei militiam valeat legatum quantus ad eſtimationem militie dandā domino ſerui vt dictum ē in ipſo caſu: ex his autez que dicta ſunt in dicto primo caſu iſtud potes colligere q̄ cum aliquid relinquitur alicui per fideicōmiſ. vel per legatuz illud p̄eſtandū eſt q̄ relictum eſt ſi pōt p̄eſtari: als eſtimatio eſt p̄eſtanda. Viuianus.

matio ſi teſtator fuit ſciens. hoc dicit Bartolus.

C Si ſeruo alieno militia[a] relinquatur: an dño queratur legatuz queritur? ⁊ aut ſcit ſeruū eſſe: ⁊ dico eſtimationē deberi[b]. aut ignorauit: ⁊ denegari[c] fideicommiſſi pſecutio debet: quia ſi ſciſſet ſeruum nō reliquiſſet[d]: ex his apparet cum per fideicommiſ. aliquid relinquitur p̄eſtandus ipſum q̄ relictum eſt: cum vero ipſum p̄eſtari non[e] poteſt: eſtimationem eſſe p̄eſtandam.

¶ Dictio rurſus verificatur in duabus vicibus tantum. Barto.

C Si quis decem per fideicommiſ. alicui reliquerit: ⁊ ſi perdidiſſet id quod ex teſtamēto relictum eſt rurſus ei reliquerit. † quereba-tur an ſequens fideicommiſ. valeat: vel an exigere heres debeat cautionem[f] ſaluam fore decez ne cogatur ad p̄eſtationem: ⁊ an ſi ſepius perdidiſſet ſepius ei ſartia tur fideicommiſſum[g]. diuus pius reſcripſit: neq; cautionem exigen

† Hā rurſus verificatur de duabus vicib⁹. vide in l. i. §. ſi cui. ff. de legā: no. ca. ⁊ vo. bar. to. l. ſeruꝰ q̄. ſt. de ſ. ob.

a Militia. quam ſuos hīc fuerat inuſtatus: nō tñ iure aut natura vetitū permitus fm. R. vel forte de iure eſt vetitum: vt. C. qui milt. non poſ. l. ſuper ſeruis. ⁊ per totum.

b Deberi. huic enim relicto talis ineſt natura: vt. §. titu. j. l. mortuo. §. j. R.

c Denegari. ſed hic militia poſſet legari ei libero: ergo ei ſeruo: vt. §. tit. j. l. debitor. §. ſeruo. q̄ eſt contra. Sed dic non omne: ſed nec id quod ratione rei legate vel perſone legatarij ipeditur/poteſt legari libero et ſeruo: ⁊ quod impeditur nec vni nec alteri: hoc autē nō rei perſone vel ratione impeditur omnino legatum: ſed ex coniectura mentis defuncti: preſumitur enim quoniam non conſueuerunt ſerui militiam habere ſi ſciſſet ſeruum nil ei relicturus eſſet teſtator: nam ⁊ als ex legatarij vſu et ſcientia teſtatoris volumtas colligitur: vt. §. de vſu ⁊ habi. plenum. §. ſi pecoris. ⁊. §. equitū. ⁊. §. de leg. j. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. ⁊. §. de iudi. l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. §. i. ⁊. §. ij.

d Nō reliquiſſet. hoc em hic p̄ſumit ſicut in re aliena legata ⁊ in ſubſtitutiōe ſeruo inſtituto heredi vulgariter facta aliud voluiſſe eū p̄ſumit: vt. C. el. cum alienam. ⁊. §. de bere. inſti. l. pater filio.

e Apparet. ſco. rē legatam p̄ſtari debere: q̄ ſi p̄ſtari non p̄t eius eſtimatio p̄eſtetur a legatario.

f Preſtari nō pōt. buicergo minime eſt inberendum: difficultatis eſſ ⁊ non impoſſibilitatis reſpectu hoc non poſſe dicitur: vt in re aliena legata quam dominus non vult vendere: ceterum iure natura ve relicto reſiſtente nihil omnino dabitur: vt in mancipio orbodoro beretico: et in fundo martio ⁊ bomine libero relictis dicitur: vt. §. titu. ij. l. apud iulianum. §. fina. ⁊. l. cetera. ⁊ diſtingue vt ibi not. in. l. ſed ſi res. ⁊ facit. §. de au. ⁊ arg. leg. l. titia. §. j. ⁊. §. ti. ij. l. filiusfamilias. §. iiij. ⁊. j. de verbo. oblig. l. multum.

C Si quis decem. ¶ Caſus. Legaui. ⁊. titio ab berede meo: ita diri: ſi titius perdiderit dicta. ⁊. rurſus lego ei. ⁊. modo queritur bic de tribus. Primum. Utrum valeat ſecundū legatum. Secundum eſt. Utruz heres meus poſſit exigere a titio legatario cautionē vt ipſe legatarius faciat ſalua. ⁊. que primo ei ſoluuntur: ita q̄ heres non teneatur ad p̄eſtandas amplius. ⁊. Tertium eſt. Si titius legatarius pdiderit bis vel ter vel quater dicta. ⁊. an heres teneatur ſemp dare alia. ⁊. ⁊ iuriſconſul tus reſpondet ad ſecūdum ⁊ tertium. per quam reſponſionem colligitur reſponſio primi: ⁊ dicit q̄ heres non. ⁊. poteſt exigere/nec dictā cautionem a legatario. Item dicit q̄ ſi legatarius vltra ſemel perdiderit. ⁊. non tenetur ei iterum dare heres. colligitur ergo reſponſio primi: ſcz q̄ ſi ſemel perdiderit. ⁊. legatarius: alia. ⁊. ei heres dare non tenetur ap̄li⁹. Viuianus.

g Cautionem. a legatario.

h Fideicommiſſum. ſcz legatario.

i Exigendam. i. non exiget heres cautionem.

k De ſemel. Cōtra. §. qui. mo. vſufru. amit. l. ſicut. ſed ibi dicit quotiēs; ſ; hic dicit rurſus. Item no. ſufficit ſemel ſoluiꝰ ⁊ quādoq; non: vt not. C. de iur. delib. l. fina. §. ſi quia. Item no. contra infinitatē. ſic. j. de dā. infect. l. qui bona. §. fina. ⁊. §. de arbi. l. non diſtinguemus. §. queſitum. ⁊. j. de re iudi. l. a diuo. §. ſi emptor. ⁊. C. de. ſacroſan. eccle. l. ſi. §. ſed ne. ⁊. §. pro ſoc. l. ſi ſoci⁹ pro filia. §. q̄ ſi ſalua. ⁊. j. vt le. no. ca. l. §. ſi cui. Sed arg. contra. j. de fideiuſ. ſi ita ſtipulatus a ſcio. vt. §. de in lit. turan. l. videamus. §. iurare. ⁊ in auten. de non alie. §. ſancimus. coll. ij. ibi quo optima menſura ⁊c. ⁊. §. de edē. l. veluti. §. ſi vor. Alſo.

† Hā infinitas vitat. ⁊ concor. c. cū in multis. extra ſ reſcſ. lib. vj.

l C In infinitus. No. infinitatem vitandam.

Infinitas vitāda eſt.

C Item ſi quis. ¶ Caſus. Lux cornelius peteret eri ſtere heres ab inteſtato gaio ſcio: qui gaius ſcius fuerat debitor titij in. x. er aliqua cauſa: ⁊ ita cornelius propter dictam bere ditatez eſt debitor titij in dictis. x. ſi eaz adeat: bic titius fecit teſtamentum ⁊ iſtituit ſibi martinū be redem ⁊ legauit dicto cor nelio. x. ita ſubiunxit: cū martinus heres poteris facile compenſare bec. x. cum cornelio: quivt dictū eſt debet mibi. x. propter bereditatē gaij ſeij: poſt ea cornelius noluit adire bereditatem gaij ſcij: ſed volebat fideicommiſſum de. x. ſibi a titio predicto relictum queritur: nunquid poſſit habere? Et dicitur q̄ non: q̄ videtur eſſe cō voluntatem teſtatoris que ꝑcipue ſeruā da eſt in fideicommiſſis. Viuia.

m Cui. i. alicui.

n Poſſe. ſco. facilius compenſamus q̄ ſoluamus.

o Gaij. q̄ gaius inſtituit fideicommiſſariū qui gaius fuerat debitor ⁊ te ſtatoris ſecundi.

p Voluntatem. tacitam quaſi ſub hac conditione legauerat ſi ille gaio ſcio fuerit beres ⁊ compenſauerit. Facilius enim remittimus que ſpe ramus q̄ demus que poſſidemus: ſic. §. de leg. ij. l. vnum ex. §. ſi rem. ⁊ facit. j. titu. i. l. j.

q Fideicōmiſſum. ſco. in fideicōmiſſis precipue ſpectanda ſeruāda q̄ eſt teſtatoris voluntas.

r Voluntas. vt ⁊. §. ti. ij. l. pe. no. ⁊. j. de ſuppel. leg. l. labeo. ⁊. j. de aur. ⁊ argen. lega. l. quintus.

¶ Plerunq; euenit. ¶ Caſus. Hic. §. duas ponit regulas. In prima non ponit exempla. In ſecunda ſic. Prima eſt talis. Poteſt cē q̄ mul totum intereſt fieri quod dictum eſt a teſtatore: ⁊ tamen vnus tantū ha bet actionem: eo q̄ teſtator eum ſolum bonorare voluit: ⁊ potes ſi vis po nere exemplum quando duo non ſocij promiſerunt centum inſolidum teſtatori: ⁊ ipſe legauit vni eorum libertatem: q̄uis enim interſit alteri? vt ambo liberentur/tamen non liberabitur niſi ille cui legata eſt libera tio ⁊ liberabitur per pactum ⁊ non per acceptationem ad hoc vt libe ratio non p̄ſit alij: vt. j. de libe. lega. l. iij. §. ij. Secunda regula eſt ecō tra ad primam. Poteſt enim eſſe q̄ vnum eſt legatum a teſtatore relictum: ⁊ tamen plures ad illud admittuntur: eo q̄ teſtator plures voluit bonorare: ⁊ ponitur in littera tale exemplum. Ego ⁊ titius ſtipulati fui mus inſolidum a ſcio nobis dari ſtichum. poſtea cornelius fecit teſta mentum ⁊ petijt ab berede ſuo vt daret mibi ⁊ titio dictum ſtichus te bitum vobis a ſcio: q̄uis enim vnum: id eſt vnius heredis ſtichi ſit le gatum: tamen ſeius ⁊ titius admittentur ad petitionem ipſius: ⁊ p̄ont cuiuſq; noſtrum intereſt: tantum ex dicto legato conſequentur. Quid ſi ego petij totum ſtichum ab berede cornelij ⁊ litem ſecum fuit contesta tus: certum totum debet mibi ſoluere: num tamen caueam ei q̄ defen dam eum a titio collegatario meo. ⁊ bec ſuntvera ſiue ego ⁊ titius meus collegatarius eramus ſocij ſiue non: ⁊ quod dixi in berede cornelij ro gato a cornelio vt daret mibi ⁊ titio ſtichum nobis debitum a ſcio: ideꝰ eſt ſi cornelius dictum ſtichum alicui per fideicommiſſum reliquiſſet: et dictum fideicommiſſarium rogaſſet de dando mibi ⁊ titio dictum ſti chum. Viuianus.

s Plerūq;. No. er p̄inci. buius. §. illi ſoli deberi fideicommiſſuꝫ quē teſtator voluit bonorare. Accurſius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Uni.ergo ei soli ex fideicom.tali competit actio.
b ¶ Habitū.pone exēplū si plures sūt rei debendi ⁊ vni legaꝛ liberatio: vel si lego tibi qđ titius tibi dꝫ q ē forte nō soluēdo.nā refert gr̄a vni⁹ vl' plurium: vt.j.de lib.leg.l.iij.§.fi.⁊.j.ea.l.§.interdum.
c ¶ Verissima.vt ei tm̄ debeatur quem testator voluit honorare.
d ¶ Si pluribus.creditoribus titij.
e ¶ Eius.s.legati.
f ¶ Eiusdem.s.hoīs.
g ¶ Rei.non testatoris.
h ¶ Stipulandi.nō testatoris.
i ¶ Rogatus ē.ab eo qui erat non debitor.
k ¶ Olm.s.creditorum.
l ¶ De oibus.s.honorandis.aliogn aget debitor tm̄: vt.j.pr.§.⁊ facit.s̄.tit.j.l.si fideiussor.
m ¶ Agant.s.quilibet p parte debiti sui.
n ¶ Defensum iri.j.de lib.leg.l.quid ergo.
o ¶ Eum.s.heredem.
p ¶ Soluit.legatum.
¶ Interdū. ¶ Cas⁹. Hic §.ponit vnā regulā: ⁊ super eā ponit exēplū: ⁊ illō exēplū postea determiat. Regula est talis. Qñqꝫ vni⁹ nomē in testō scribiꝛ in legādo: ⁊ alteri petitio cōpetit legati. Exēplū ē tale. Titius debebat publicano.x.propter passagium forte: ego feci testm̄ ⁊ rogaui hēdē meū q sol ueret.x.publicano pro dicto titio: certe titi⁹ admittitur ad petitionē fideicōmissi ⁊ nō publican⁹ nisi probet publican⁹ q p suo publicani amore ego reliqui fideicōmissuꝫ predictum. Uiuianus.
q ¶ Nō publican⁹.cū nulla ei⁹ gr̄a sit relictuꝫ: imo vt minister eligat: vt.s̄.ti.j.si qs titio decē.al's secus: vt.j.ō ꝯdi.⁊ demō.l.titio.§.titio genero.⁊ s̄.e.l.pri.§.⁊.s̄.ō vsufru.ea.re.l.tribus.in fi.que sunt ꝯ.⁊ facit.s̄.ti.ij.l.si fideiussor.⁊.l.seruo legato.§.si testator.⁊.l.si seruus legatus.§.pe.

quis verū testatorem vni[a] voluisse honorem habitum[b]: ⁊ hec est sn̄ia marcelli verissima[c]. sic eni euenit vt interdū si plurib⁹[d] testator honorem hr̄e voluit: ⁊ de plurib⁹ sensit: q̄uis vnum legatum sit/ tn̄ ad psecutionem eius[e] plures admittanꝛ: vtputa si decē fuerint eiusdē[f] rei[g] stipulādi[h]: ⁊ heres vel fideicōmissarius rogatus est[i] vt eis solueret. hic eñ ⁊ si oiꝫ[k] interest: ⁊ de omnib⁹[l] senserit testator fideicommissū relictū oēs petere poterunt. sed vtrū in parte agant[m] an insolidum videamus: ⁊ credo put cuiusqꝫ interest cōsequenꝛ. Un⁹ igitur q occupat: agēdo totū conseqꝛ ita vt caueat defensum[n] iri aduersus ceteros fideicōmissarios eū[o] qui soluit[p]: siue socij sint siue non. ¶ Interdū alterius nomē scribiꝛ in testō: alteri vō fideicōmissi petitio: vel legati cōpetit: vtputa si fidei heredis cōmittatur: vt ipse publicano pro titio prestet fideicōmissum: hoc legatum nō publicanus[q] petit: lꝫ sit ei ascriptuꝫ: sed ipse petere poterit p quo legatuꝫ relictum est. multum aūt interesse arbitror cui voluerit[r] prospectum cuiusqꝫ cōtemplatione testator fecerit. plerūqꝫ aūt intelligenduꝫ ē priuati causa hoc fecisse: lꝫ emolumentum publicano queratur[s].

☞ In indiuiduis qlibet heredum teneꝛ insolidum. Bartolus.

¶ Si in opere ciuitatis faciēdo aliqd relictuꝫ sit: vnūquēqꝫ heredē insolidū teneri diuus marcus ⁊ luci⁹ seuer⁹ prcule[t] rescripserunt: tp̄s tn̄ coheredi[v] pstiterunt intra qđ mittat[x] ad opus faciēduꝫ: post qđ solā[y] prculam voluerūt facere: iputaturā coheredi sumptuꝫ[z] pro parte ei⁹. ergo ⁊ in statua ⁊ in seruitute ⁊ in ceteris q̄ diuisionē non admittūt[a] idē diu⁹ marcus rescripsit. ¶ Si quis opus facere iussus parat⁹ sit pecuniaꝫ dare reipubli. vt ipsa faciat: cū testator p ipsum id fieri voluerit: non audietur[b]: ⁊ ita diuus marcus rescripsit.

☞ Legatū incertū relictū in his que alimenta respiciunt valet. Bart.

Paulus. Lex.xij.

Stichus liber esto: ⁊ vt euꝫ heres artificiū doceat vñ se tueri possit peto: pegasus inutile fideicō. esse aiꝛ[c]: qr genus artificij adiectū nō eēt: sed pretor aut arbiter ex voluntate[d] defuncti[†] ⁊ etate ⁊ conditione ⁊ natura ingenioqꝫ[e] eius cui relictuꝫ erit: statuet quod potissimum artificiū[f] heres docere eum sumptib⁹ suis debeat.

Metianus. Lex.xiij.

Si sic locut⁹ erit testator: heres me⁹ illi fūdū dato[g] seio hoc ampli⁹ decē[h]: nō erit dubitandum quin seius ⁊ fundi partē ⁊.x. ex testō percipere debeat[i].

Gaius. Lex.xiiij.

Non dubiū[k] ē qn si vxori legatū sit si nō nupserit: idqꝫ

¶ Voluerit.testator.
s ¶ Queratur.prima facie.
¶ Si in ope. ¶ Casus. Institui mihi hēdē prculā ⁊ titiū: ⁊ rogaui eos q facerent fieri vnū palaciū reipublice bononie in quo expēderēt mille libras vel iussi eis q ponerēt vnā statuā in curia cōis ad honorē reipublice. vel iussi eis q sustinerēt p domos meas q̄ erāt iuxta palaciū cōis: seruitutē cloace cōis imittēde: vel iussi eis q facerēt aliqd aliud qđ diuisionē nō recepit: nūc veniūt prcuratores cōis ⁊ ꝯueniūt ad p̄dicta vl' aliqđ p̄dictoꝝ dictā prculā solā/ cū titi⁹ ei⁹ cohēs sit absens: vñ hꝫ prcula cōquesta fuit de hoc p lr̄as suas diuo marco ⁊ lucio seuero impatorib⁹, dicēdo eis q ipsa volebat adimplere hn̄ p parte sua ⁊ nō p parte titij coheredis sui. certe dicti impatores rescripserūt ei q volebāt eā certuꝫ tp̄s hr̄e infra qđ faciat venire cohēdeꝫ suum p faciēdis p̄dictis: post qđ tp̄s volunt q ipa sola faciat p̄dicta: ⁊ qđ possit imputare coheredi suo titio partem dimidiam sumptus quos faciet in predictis vel aliqđ p̄dictorū que diuisionem non recipiunt. Uiuianus.
t ¶ Procule.ipsi procule supplicanti que sola pulsabatur.
v ¶ Coheredi.procule genitiui casus.ad qđ ē.s̄.de vsur.l.cum quidam.§.fi.⁊.j.de ope.pub.l.si legatum.§.j.
x ¶ Mittat.ille coheres.
y ¶ Solam.proculam in iudicio conuentam. Accur.
z ¶ Sūptum.in iudicio.fami.her.vt.s̄.fami.her.l.heredes.§.non tm̄.
a ¶ Nō admittūt.nā q̄ diuisionē non admittūt tūc insolidū ab hēdib⁹ ⁊ heredibus debenꝛ: vt.s̄.fa.her.l.heredes.§.an ea.⁊.j.de serui.leg.l.fi.⁊ facit.j.ti.j.l.quintus.§.ad auctoritatem.
b ¶ Non audietur.vt.j.de polli.l.ante pe.
Stichus. ¶ Casus. Institui mihi heredē titiū: ⁊ sticho seruo meo libertatē dedi: ⁊ p̄cepi predicto heredi vt doceat vel doceri faciat dictū stichū vnū artificiū ex quo artificio possit lucrari victū ⁊ vestitum ꝯpetētē: queriꝛ nunqd stich⁹ poterit petere ab herede vt faciat eū doceri leges vt fiat doctor legū: certe nō. imo arbitrabiꝛ iudex qđ artificiū cōpetēs poti⁹ heres docere eū debeat sumptib⁹ heredis ipsi⁹: ⁊ i cause cognitione dꝫ inspicere iudex voluntatē meā defuncti: q dixit: vñ possit se tueri ⁊c. Itē dꝫ inspicere iudex etatē stichi ⁊ conditionem ⁊ naturaꝫ ⁊ ingeniū. vt si est apt⁹ ad calcariā ad eā eū ponat: si ē aptus ad aliā arteꝫ ad eā eū ponat: pegasi aūt sententia q dixit fideicōmissum predictū non valere: est reprobata. Uiuia.
c ¶ Ait.⁊ male.
d ¶ Volūtate.C.de fideicommis.l.voluntatis.
e ¶ Ingenio. Nota q ex ingenio natura ⁊ etate et cōditione alicui⁹ eius cōsideratur officium.
f ¶ Artificiuꝫ. valet ergo relictū lꝫ incertū ppter fauorem alimētorū: vt not.s̄.tit.j.l.quidā.⁊ facit.j.de solu.l.inter artifices.
Si sic. ¶ Cas⁹. Institui mihi heredē gaiū.⁊ ita postea dixi: heres me⁹ dato titio fundū meum cornelianū positū in tali loco. Itē seio dato hoc āpli⁹.x.q̄riꝛ qd importent hec v̄ba. hoc amplius posita in legato seij de.x.: Et dr̄ q seius ppter illa v̄ba habebit integra decē ⁊ medietatē fundi titio relicti. Uinianus.
g ¶ Dato.i.adiecto fundi noīe. aliogn inutile est relictū: vt.s̄.de iure do.l.cum post.§.gener.
h ¶ Decem.s.dato.
i ¶ Debeat.vt.j.e.l.si pure.⁊.s̄.si cer.peta.l.lecta. circa prin. Sꝫ ꝯ.s̄.tit.ij.l.si seru⁹ legat⁹.§.si ita.sed hoc pnomē hic soluit cōtrarietatē.lꝫ. R.aliter soluat: vt ibi. Azo. Item facit.j.e.l.si seruus.§.si ei.⁊.j.de vsufru.leg.l.si alij.⁊.s̄.de vsufru.ac.l.inde neratius.§.non solum.

† Cōcor.c.cū in iuuentute.in glo.sup ver.ad senileꝫ.ibi: iteꝫ p̄sumiꝛ p senili etate poti⁹ q̄ p iuuenili.et iurisperit⁹ ex h̄bis seniū rustico rū argumētaꝛ.extra ō presump.

Non dubium. ¶ Casus. Institui mihi heredē titiū ⁊ legaui vxori mee centū si nō nupserit: ⁊ rogaui eā q restitueret sempronio dicta centū si nuberet: ipsa fuit cōsecuta legatū ab herede meo ⁊ postea nupsit: nūquid teneꝛ restituere sempronio: Et dr̄ q nō est dubium q bene est cogenda restituere.i.dicere bene teneꝛ restituere q̄uis nō possit nubere ꝯ cōditionē sibi appositā in legato.⁊ legatū cōsequi: ⁊ tn̄ nihilominus teneꝛ restituere sempronio vt dictū est: vt euenit in hereditate instituto sub cōditione si iurauerit se capitoliū ascendere a quo herede legatum vel fideicōmissum relictū est sempronio pone: nā q̄uis remittatur ei cōditio iurisiurandi a iure/ ⁊ habere possit hereditatē: nihilominus tn̄ tenetur legatum vel fideicom. dare sempronio. Alij exponūt in prin. huius.l.qm̄ pro q.⁊ dicūt q vxor nō teneꝛ restituere sempronio: sed ego pono pprie v̄bum quin. propter aliud verbum quoqꝫ positū ibi heres q̄ꝫ iurisiurandi ⁊c. ¶ Sed si cui. Legaui titio cētū: ⁊ rogaui eum q emeret equum sempronij qui valebat quinquaginta ⁊ eum daret gaio: titius iuit ad sempronium ⁊ volebat ei dare de dicto equo quinquaginta: sempronius dixit: nolo vendere: vel dixit nolo vendere nisi habeā inde centum libras vel ducentas: nūquid teneꝛ titius dare sempronio pro equo tātū quantū petit: vt sic eum equum postea det gaio iuxta p̄ceptuꝫ mei testatoris: Et dr̄ q non: sꝫ dabit titius gaio iustam estimationē equi.i.quinquaginta. Uiuia.
k ¶ Non dubiū. Pone casum trib⁹ modis. Primo q loquatur s̄m iura noua q̄ pmittūt talē casum imponi nupte ne secūdas ineat nuptias: vt in auꝛ.de nup.§.q̄ v̄o.col.iiij.⁊.C.de indi.vidui.auꝛ.cui.sed iure veteri ꝯ.vt.j.de condi.⁊ demon.l.quotiēs.⁊.l.cuꝫ tale.in fi.⁊ s̄m hoc hec dictio quin: simpl'r poniꝛ pro q.⁊ s̄m hoc valet fideicōmis.in eū casum in quem voluit testator: vel in quocunqꝫ si hoc voluit: scilꝫ vel viduitatis: vel si nupserit. Secundo dic q in casu viduitatis tantuꝫ relinquitur fideicōmis. Casum ponit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fideicõmiſ. ſub qua ꝛlegatũ erat relictum: ſed in. l. quotiens, que eſt contra. dicit nõ valere fideicommiſ. ſi fuit relictum in caſu ſi nuberet. ꝛ lege quin prio ꝙ. vt. ſ. Vel dic tertio ꝙ nõ valet fideicõmiſ. ꝛ dic relictum in pena ſi nupſerit: vt. d. l. quotiens. ꝛ ſm hoc quin ponitur prio ꝙ. ꝛ hec dictio non ponitur iuxta verbum eſt. ꝛ ꝙ dicit ſi nupſerit, ſub. etiam: ꝛ tunc hec ꝛ illa. l. quotiens. que dicunt idez cõgruuntur per dictam auctenticam.

a ¶ Cõditio. erat eñ inſtitut⁹ ſi iuraret ſe daturũ titio. r. nam licet iuramentum remittat. r. tñ dare oportet: vt hic. r. ſ. de cõdi. inſti. l. que ſub cõditione. in prin. r. ſ. quoties. r. ſ. de conditio. ꝛ demonſtra. l. hec ſcriptura. r. ſ. tit. ij. ſi quis inquilinos. ſ. fi.

b ¶ Immodico. id eſt magno. Et not. nõ vendere: vel immoderato ꝓcio vendere equipollent.

Vendere ꝓcio nõ in ſto ꝛ nõvẽdere equipollent.

c ¶ Inferat. Nota de re aliena preſtanda grauatus ſi eaz habere non poſſet: vel difficulter: tenetur ad eſtimationem. vt inſtitu. eo. ſ. non ſoluz. r. ſ. eo. l. qui concubinã. ſ. fi. ꝛ dic vt ibi. r. ſ. de aur. et argen. leg. titia. ſ. i. ꝛ argu. ſ. depoſi. l. iij. r. ſ. tit. j. l. mortuo. ſ. i. r. ij. r. ſ. ad legem falci. l. alienus. r. ſ. de fideicom. lib. l. alieno. ſ. ſi quis.

Heres. ¶ Caſ⁹. Inſtitui mihi titiũ bẽ dem ꝛ legaui ſempronio loricam meã quam crede bam eſſe in ſcrinio meo: ꝛ ipſa erat in profundo maris: certe non tenetur heres ante preſtare legatario loricã vel eius eſtimationem ꝙ extracta fuerit de profundo maris: tunc enim bene tenetur. Viuianus.

† Concoz. glo. in ꝓ. re uocare. ibi: ſi primũ teſtamẽtũ fit inſtitutus liberos et ẽi ipſe teſtator legez teſtãdi ſibi ceperit. ſic ſi d ſecero alĩ teſtũ nõ valeat. c. licet ro. põ. de cõſtit. lib. vj.

d ¶ In profundo. maris. Accur.

e ¶ Quandoqz. i. quandocunqz.

Sepe legatũ. ¶ Caſus. Legaui titio agrũ ꝛ rogaui eũ ꝙ reſtituereet ſempronio: fuit ꝛ ſecutus titius agrum ꝓdictum ab herede meo et antequ eum ſempronio reſtituereet p alluuionẽ auctus ẽ ager vel inſule in eo nate ſunt nũquid tenetur titius reſtituere ſempronio agrũ ꝛ augmẽtum: Et dicitur ꝙ ſic. Aluianus.

f ¶ Sepe. i. frequenter.

g ¶ Plenius. i. pinguius.

h ¶ Auctus. ſic. ſ. ti. ij. qõ in rerũ. ſ. ſi quis. r. ſ. de acqui. re. do. l. ergo, ꝛ ſ. de pigno. l. grege.

Etiam. ¶ Caſus. Decker dicit plane ꝙ nõ ſolũ pñtia/ſz etiã futura legari pñt. Itẽ dicit ꝙ ſi ſer uus titij habeat in peculio fundus: bñ põt alius extraneus legare ſeruitutẽ pdij ſeruo ꝓpter pdium qõ in peculio habet. Aluianus.

i ¶ In fluminibus. qõ frequenter accidit: ſed in mari raro: vt. ſ. de acqren. re. domi. l. adeo. ſ. inſula. r. cum de futuris dicat dic nata: id eſt naſcitura. ſic. C. de legi. r ſenatuſcon. l. ij. r. ſ. ꝓto foc. l. omne. r. ſ. de verbo. ſig. l. verbum erit.

k ¶ Predijũ. als deeſt ſeruo. r ẽ plana. r ꝛcordat. ſ. 2mo. pdio. l. i. r als ẽ ſeruo bñti pdiũ: r tunc dicĩ peculio nõ dominico: vt. ſ. de ſer. leg. l. r ſi maxime. r. ſ. ti. j. l. ſi debitor. ſ. fi.

Si iure. ¶ Caſus. Feci teſtamentum ſolenne ꝛ in eo titio reliqui centum: poſtea feci aliud teſtamentum non ſolenne in quo reliqui eidem titio vnum equum vel etiam nihil reliqui ei in ſecundo. nunquid per ſecundum teſtamentum annihilatur illud quod titio reliqui in primo. i. centum? Et videtur ꝙ ſic: quia nuda voluntate etiam verba fideicõmiſſi in firmantur: ſed certe hoc non eſt verum in hoc caſu: quia veriſimile eſt ita demum me velle recedere a primo teſtamento ſi ſecundum valeat: r non alſo: ꝛ quia fideicommiſ. equi relictum a me titio, alij reſtituere rogata ſit: cogenda eſt ſi nupſerit reſtituere. ¶ Heres quoqz cui iuriſiurandi ꝺditio[a] remittitur legatum ꝛ fideicommiſſum debet. ¶ Sed ſi cui legatum relictum eſt vt alienam rem redimat vl̃ preſtet: ſi redimere nõ poſſit ꝙ dominus non venderet vel immodico[b] precio vendat tuſtam eſtimationem inferat[c].

Marcellus. Lex. xv.

Heres teſtatoris legata q̃ in profundo[d] eẽ dicunt: quandoqz[e] apparuerint preſtat.

Pomponius. Lex. xvj.

Sepe[f] legatum plenius[g] reſtituitur fideicõmiſſum ꝙ eſſet relictum: veluti ſi alluuione ager auctus[h] eſſet. vel etiam inſule nate.

Octauius. Lex. xvij.

Etiaz ea que futura ſunt legari poſſunt: vt in inſula vl̃ in mari: vel in fluminibus[i] nata.

¶ Seruitus quoqz ſeruo ꝓdium[k] habenti recte legatur.

Legatũ relictum in volũtate ſolenni: per voluntatem minus ſolennem non intelligitur tacite reuocatum. Bart.

Pomponius. Lex. xviij.

Si iure teſtamento facto fideicommiſ. tibi reliquero: deinde aliud poſtea fecero nõ iure:† in quo fideicõmiſ. relinquam tibi vl̃ aliud ꝙ quod priori teſtamento vel omnino non ſit relictũ: videdũ eſt an mens mea hec fue-

rit facientis poſtea teſtamentum: vt nolim ratum[l] eſſe quod tibi ſit priore teſtamento relictuz: quia[m] fideicommiſſa[n] voluntate nuda[o] infirmarentur. ſed vir id obtinere poteſt: fortaſſis[p] ideo ꝙ ita demum a priore teſtamento recedere velim[q] ſi poſterius valiturum ſit: ꝛ nunc ex poſteriore teſtamento fideicommiſſum ei non debetur: etiam ſi ijdem heredes vtroqz teſtamento inſtituti ex priore extiterunt.

Non poteſt peti legatum: niſi caueat de modo implendo. Bar.

Valentinus. Lex. xix.

Si tibi legatuz eſt vl̃ fideicõmiſſum relictum vti quid facias[r]: etiam ſi nõ intereſt heredis id fieri negandam tibi actionem: ſi non caueas[s] heredi futuruz qõ defunctus voluit: nerua ꝛ attilicinus recte putarunt.

Vlpianus. Lex. xx.

Si res mihi per fideicõmiſ. relicta ſit: eadem tibi legata: vl̃ per fideicõmiſ. relicta ſit non ꝛmunicandi animo: ſz vtriqz inſolidum[t] dandã ambigendũ non eſt: ſi alteri ſit ſoluta: alterum nullum quidez ius in ipſa re habere: ſed actionem de precio integram eum habere.

Paulus. Lex. xxi.

Vtu[u] etiam relinquitur fideicommiſſum dummodo is nutu relinquat qui ꝛ loqui[x]

l ¶ Nolim ratuz. qõ ſemp preſumit niſi cõtrarium ſit liquidum. Bꝺ.

m ¶ Quia. r videbatur ꝙ ſic.

n ¶ Fideicõmiſſa. Nota nuda voluntate fideicommiſſa infirmari.

Fideicommiſſa nuda voluntate infirmantur.

o ¶ Nuda. a ꝑmõe. Azo. ad hoc. C. de fideicõmiſ. l. fideicõmiſſũ. r. ſ. de admen. lega. l. ex parte. r. l. iiij. r de his qui. vt indi. l. cum quidaz. r. ſ. ad trebellia. l. ſi quis priore. et de ſuppel. lega. l. labeo. et inſti. qui. mo. teſta. infir. ſ. j. r facit ad hoc. ſ. de teſta. mili. l. miles. ſ. ſi teſtamentum.

p ¶ Fortaſſis. abundat.

q ¶ Velim. Not. ita demuz a priori teſtamento recedi ſi poſteriuz valeat. Accurſius.

Si tibi. ¶ Caſ⁹. Legaui tibi centum vt faciaz foueam cuidaz extraneo de francia pone: petis centum ab herede meo: dicit heres non ſoluam tibi niſi caueas mihi de fouea facienda: et tu dicis heredi nõ teneor cauere: quia tua non intereſt ꝙ fouea fiat: certe iudicatur hic ꝙ bene tenearis cauere ſi vis centum. Viuianus.

r ¶ Facias. quod tamen ineptũ non ſit: vt. ſ. titu. ij. l. ſeruo legato. ſ. fina. item quod fieri nõ tui ſocius interſit: vt. j. de cõdi. ꝛ demonſtra. l. titio. j. rñ. ꝛ facit. ſ. de arbi. l. cuz pena. Accur.

s ¶ Caueas. Nota omnino cauendum. vt not. C. de his que ſub modo. l. j. ſed contra. j. tit. j. l. liberto. ſ. largius. ibi non cauetur. Solu. ibi: meuius non legatarius: ſed legatarij minſter erat: ꝛ facit. ſ. loca. l. ſi inſulam. ſ. fi.

Si res. ¶ Caſus. Legaui titio ꝛ ſempronio inſolidũ equũ meũ: venit titius ad bẽdẽ meũ ꝛ fecit ſibi dari equũ: certe ſempronius nihil hz dicere ꝛ titio qui hz equũ: ſz hz integrã actionẽ ad ꝑcium equi ꝺ heredem meum ſempronius. Aluia.

t ¶ In ſolidum. hoc expreſſo a teſtatore: vt. ſ. titu. ij. l. ſi pluribus. r. ſ. titu. j. l. qui duos. ſ. ſi is. r. j. titu. ij. duos. r. C. de cadu. tollen. ſ. ſinautez diſiunctim.

Vtu etiam. ¶ Caſus. Non ſolum verbis: ſed ꝛ nutu poteſt fideicommiſſum relinqui dummodo is qui nutu reliquit loqui poſſit: ſi autem morbus ita eſt ei impedimento vt loqui non poſſit: non valet fideicommiſſum ab eo nutu relictum. ¶ Fideicommiſſum. Legaui titio fundum cornelianum: me mortuo inuenitur apud eum dictus fundus ex cauſa lucratiua: certe non poterit petere amplius ab herede niſi probet teſtatorem voluiſſe eum debere habere eſtimationem: ꝛ non fundum. ¶ Columnis. Legaui titio columnas vel tigna domus mee: certe ea tigna ꝛ columnas tenetur heres me⁹ ei dare que poſſunt de domo extrahi ſine iniuria domus: ꝛ non preſtabit heres eſtimationem earum legatario ꝙ is non poſſent a domo ſeparari ſine iniuria domus preſtaretur eſtimatio earum/ꝛ non ipſe columne vel marmora. Aluianus.

u ¶ Nutu. Nota ꝙ nutu legari vel fideicommitti poteſt: niſi ſit mutus a natura. Accurſius.

x ¶ Loqui. alioquin nullo modo fideicommiſſum poteſt relinquere mutus: niſi ſuperueniat morbus ꝛc. quaſi dicat ſi a natura. i. a natiuita te ſit mutus ꝛ ſurdus non poteſt: ſi ex accidenti litterarum peritus po-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

test: non tamen nutu: si autē discretus sit morbus: dicet. C. qui testa. facere pos. l. discretio. ⁊ facit. C. de fideicommiſ. l. ⁊ in epta. ⁊. J. de ſup. leg. l. labeo.

a ¶ Poteſt. i. loqui poſſet niſi eſſet impedimento morbus.

b ¶ Fideicommiſ. facit. ſ. titu. j. l. meuius. §. duobus. ⁊. l. ante penulti. §. impuberem. ⁊. J. de act. ⁊ obli. l. omnes. ⁊ inſtit. eo. §. fires.

c ¶ Placuit. Ro. nō poſſe cōcurrere duas cauſas lucratiuas in eundē.

d ¶ Auferri. Ro. poſſe de domo aliquid legari propter qđ domus deſtruat.

e ¶ Poſſunt. ſ. titu. j. l. ſenatus. in prin. Contra. Solu. ibi. Item facit in eo. titu. l. cetera. ⁊. l. filiuſ familias. §. edes. ⁊. ſ. eo. l. fideicōmiſſa. §. ſi quis illicite.

SI quis in principio. ¶ Caſus. Titius in capite teſtamenti ſui ita ſcripſit: cui bis legauero ſemel deberi volo: poſtea in eodē teſtamento vel codicillis legauit ſeio equus: ⁊ poſtea legauit eidem ſeio codicem: ⁊ poſtea ita dixit: penitet me poſtea voluntatis quā ſcripſi in capite teſtamenti: ⁊ volo vt dictus ſeius habeat dictum equum et codicem: nunquid habebit ſeius equum ⁊ codicem: Ro. q; ſic: non obſtante prima voluntate: q; titius non potuit eam legem ſibi dicere vt ab ea ſibi recedere non liceat.

+ Facit ad hāc. l. c. ſ. cū glo. ſup §. mortis. circa me. rii. dē q vez ē extra qō vi metuſ. cau. factū eſt.

E Wiles. Wiles deſeruit militiam propter qđ damnatus fuit ⁊ in ſententia ei permiſſum. vt teſtari poſſet: certe poterit teſtari et fideicommiſſum relinquere. E Mortis. Reliqui tibi ſtichum per fideicommiſſum: qui ſtichus erat meus vel non erat non facio vim antecē beres meus eſſet I mota dandi tibi/ deceſſit dictus ſtichus: certe damnū eſt tuum ⁊ non beredis mei. Uiuianus.

f ¶ Potior. ſi modo boc exprimat: vt bic ſubijcit: alās eſſet contra. ſ. de leg. j. l. ſi mibi ⁊ titi. §. ſi.

g E Memo enī. Ro. neminem ſibi poſſe legē imponere vt ab ea recedi nō poſſit. Item nota. q; quantūcunq; dicat teſtator: nolo me poſſe reuocare boc meum teſtamentum: nibilomin⁹ poteſt reuocare ſi modo boc exprimat in vltimo teſtamento.

h ¶ Accipiat. alās prima voluntas quaſi vltima valet: vt bic. ⁊. d. l. ſi mibi. §. fi. ⁊. l. ſi ita. Sed contra. ſ. titu. j. l. ſi. in princi. Sol. ibi. Item contra. ſ. de codicil. l. duus. §. licet. Sol. valet quidem vt ibi dicitur: ſed ſi agitur obſtat excepț. vel diſtingue an in eodem teſtamento fiat bec determinatio que quaſi ademptio eſt in quo poſtea legat: ſicut ⁊. ſ. de lega. j. l. ſi ita ſit ſcripturū/ dixit: illud nō multum placet vt dicam: bic determinauit antecē legaret: vnde facilius impeditur legatum: an poſtcē legauit: nam ⁊ ibi facta videtur ante: quia dicit nam ea que poſtea ꝛc. Vel ſol. vt ibi. Item quid ſi dicat nolo valere ſi quod teſtamentum fecero: Reſpon. bec lex locus habet. Item quid ſi dicat nolo valere ſi quod fecero: nili fiat illo vel illo modo: vel niſi tales ſint teſtes: vel niſi expreſſim bec verba preponantur: Reſpon. ſemper videtur q; habet locum bec lex q; valeat primum: niſi ſpecialiter reuocetur primum per ſcēm: tunc eñ primum vitiatur. arg. C. de teſta. auf. boc inter. ſuper. l. bac conſultiſſima. ⁊ ar. ſ. de verb. ob. l. qui rome. §. flauius. Item no. bic arg. pro referi ptis vel priuilegiis ℈ legem q; valeāt ſi dicat princeps: non obſtante ꝛc. vt. C. de teſta. auf. boc inter. ſuper. l. bac conſultiſſima. ⁊. C. ſi cōtra ius. l. fin. no. Item facit. ſ. de vulga. ſubſti. l. ſi gs eum. ⁊ de legi. ⁊ fenatuſcō. l. non eſt. ⁊. ſ. fami. berciſcū. l. er pte. §. fi. ⁊. ſ. de dona. cā mor. l. ſi aliena rem. Sed ar. ℈. in eo. tit. l. vbi ita. Item nota ex ſola ſcientia non preſumi voluntatem. Sed ar. ℈. ſ. de vſu. ⁊ habi. l. plenum. §. equitij. ⁊. C. de teſta. mili. l. ſicut.

Priuilegiū ℈ legez q; ſic validum eſt.

i ¶ Cōſequitur. facit. ſ. de mil. teſta. l. er militari. ⁊. ſ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. cum hic ſtatus. §. ſi miles. ⁊. ſ. de iuſt. teſta. l. ſi gs erberedato. §. irritum. ⁊ no. C. de teſta. mili. l. ⁊ militibus.

k ¶ Patitur. vt nec eſtimatio debeatur: ſecus ſi poſt moꝝ decedat: ſic ℈. ti. j. l. cū res. §. fi. ⁊. ℈. ti. j. l. ſi gs ſeruo. ⁊. J. de ver. ob. ſi ex legati. Itē facit. ℈. ti. j. l. ſi filiuſſamilias. in fi.

Ex impfecto. ¶ Caſus. Titius reliquit imperatori legatum vel fideicommiſſum in teſtamēto ſuo nō iure facto: certe nō ꝺz capere imperator: q; verecundia eſſet impatori non ſeruare leges: q; titis ipſe legibus ſit ſolutus. Uiuianus.

l E Verecundum. alās inuerecundum. i. valde. ſic ℈. de libe. ⁊ poſtbu. l. gallus. §. ille. ⁊ facit. C. de teſta. l. ij. ⁊ qui teſtamē. facē. poſ. l. cuz beres. ⁊ inſtitu. quib. mo. teſtamen. infir. §. fina. et. C. de legi. et cō. l. digna. et. ℈. de iud. l. non quicquid.

m E Decet. Ro. decet tante maieſtatiꝫ eas leges ſeruare quibus ipſe ſolutus eſſe videtur. +

+ Concor. glo. l. c. ſ. de cōſtitu. lib. vi. et in. c. in ter cetera. xvi. q. iij.

CReditori. ¶ Caſus. Titio debebā deceim: ipſe fecit mibi pactū de non petēdo: poſtea feci teſtamētū ⁊ legaui eidi cta decez: poſtea bēs me ſoluit ei dicta decem. certe nō poterit beres meus ab eo repetere dicta decez quaſi indebita/ q; ſi ego habueram contra eū exception. perpetuam et fauorabilem: ſcilz predicti pacti: ⁊ boc dicit: licet obſcure. Uiuianus.

n E Creditori. dic putatiuo cui iam eſt ſoluta indebitum: ⁊ ſic factus ē debitor: vel dic creditori ve ro contra qđ debitor babet exceptionem fauorabiles: vt mulier velliani: nam ſiue iam ſoluerit mulier valet legatum vt bic: ne condicat beres conditionē; indebiti: ſiue non ſoluerit tenetur beres eſtimare et ſolutum non repetere: quod repeteret alās, vt. ℈. de condi. indebi. l. qui exceptionem.

Ille. ¶ Caſus. Inſtitui mibi beredē titiū ⁊ gaiū: ⁊ ita poſtea dixi: titius predictus aut gaius dent ſeio centum: certe pōt petere ſei centum a quo eoz vult. Secūdo dicit: pone q; titio legaui centuꝫ libras bononinoꝝ paruoꝝ: certe iſta verba certum bñt ſenſum: ⁊ iō non debemus recurrere ad interptantam voluntatez mei teſtatoris: in certis eñ non eſt locus coniecturis. Uiuianus.

o ¶ Ab vtroq;. i. a quo vult.

p ¶ Petere. vt ⁊. ℈. ti. j. l. ſi ex toto. §. j. ⁊ facit. ℈. ti. j. l. ſi titio aut ſeio alic aut ptō ⁊. vt. C. de ver. ſig. l. pe.

q E Queſtio. vt. ſ. e. l. non aliter. ⁊ facit. C. de fideicommiſ. l. voluntatis. ⁊. ℈. de teſta. beredes. §. pe. ⁊. J. de ſup. leg. labeo. ⁊. J. de au. ⁊ argen. legl. pediculis.

Is qui. ¶ Caſus. Cētū p fideicōmiſſum titio reliqui vel etiā fūdīme mortuo beres me⁹ fuit in mora ſoluēdi titio. certe tenet bēs ꝑ ſtare titio fructus. ⁊ etiam oē damnum qđ ſuſtinuit titius ex eo q; ſibi p beredem ſatisfactum non eſt. Uiuianus.

r ¶ Poſt moꝝ. facit. ℈. eo. l. ſi quis in principio teſtamenti. in. §. fin. ⁊ ℈. de vſu. l. equis. ⁊. de vſufru. l. ſi vſufru. ⁊. l. queſtum. ⁊. ℈. tit. ij. l. apud. §. item. ⁊. J. de alimen. leg. l. cum vnus. §. verbis. ⁊. J. de an. leg. l. ij. ⁊. C. de vſufruc. l. ſi pater.

s E Fideicommiſ. vt qⁿ res perijt: ſecus ſi in rebus ſuis propꝛijs patiatur damnum.

Paulo. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi beredem paulum calimachum ⁊ ſeium ⁊ in eodem teſtamento legauit iubētiane filie eiuſdem pauli calimachi decem cum ipſa iubentiana nupſiſſet in familia ipſius titij teſtatoris: poſtea fecit dictus titius codicillos ⁊ reliqt per ꝑlegationem centum eidem paulo calimacho: ⁊ l ipſo prelegato non dixit titius boc amplius q; paulum calimachum pro parte dimidia beredem inſtitueram centum ei relinquo: ſed ita ſimpliciter dixit/ centum ei relinquo: certe de legato de centum paulo in codicillis relicto dubium nō eſt

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

biſ nō eſt quin dcbeat:ſ̄ꝫ dubium de decē iubētiane relictis:nam videbat quibuſdā coꝛā iudice allegātibus pro heredibus titij q̄ non debean tur:q̄ legatum pdictū de decē iubētiane relictum fuit acquiſitum paulo calimacho cū inbētiana eēt in ſua poteſtate:legando ergo poſtea paulo centum non adijciendo hoc amplius videbatur reuocatū legatū de decē ſm eoſ:iudex tñ predict⁹ pronunciauit ꝛ bene paulo deberi decem ꝛ centuꝫ. Aliamus.

a ¶ Euſdem.ſ.pauli.

b ¶ Reliquerat.per precē ptionem.

c ¶ Non adiecto.naꝫ preter hec.c.nihil in codicillis fuerat relictum. Aꝛo. ſm. R. idem eſt ſi aliud quid non tamen alo mutande prime voluntatis: vt.ſ.c.l.ſi in re.

d ¶ Pronūciauit.ſ.paulus auctor huius.l.

e ¶ Summā.i.precepti onem ꝛ filie legatum.

¶ Pōponius. ¶ Lal⁹. ¶ Pōponius berenippus fecit teſtū ꝛ filiū ſuū berenippuꝫ noſe inſtituit ſibi heredē in nouē vncijs be reditatis ſue:ꝛ filiā ſuam noīe titianaꝫ inſtituit be redem in tribus vncijs:ꝛ poſtea pleganit cuilibet eoꝝ certa predia.poſtea ita in eodem teſtamento dixit:rogo filiū meū bere nippum q̄ vel filie mee p̄dicte titiane poſſeſſionē meā quam habeo ad burgum panicalē ſi ipſe berenippus deceſſerit ſine liberis.facto hoc teſtō fecit codicillos ꝛ eis reliquit filie p̄dictum titianū ꝛ cozneliānū q̄ habebat ad birrāmum:ꝛ poſtea ſubinuexit leiſdē codicillis q̄ volebat dictā ſuā filiam eſſe contētam dicto p̄dicto titiano ꝛ comeliano pro illis tribus vncijs hereditatꝫ quas ei dederat in teſtō p̄dicto ꝛ pro bis q̄ i teſtō p̄dicto eidē filie reliquerat: poſtea p̄dictus filius teſtatoris noſe berenippus commiſit maleficium propter qō bona ſua p̄uenerunt in fiſcum:titiana p̄dicta ſoꝛoꝛ berenippi cepit agere ℨ fiſcum bēdē dicti ſui fratris:ꝛ petijt ab eo fiſco dictam poſſeſſionez poſitam ad burgum panicalez relictam ſibi in teſtamento p̄ fideicōmiſſum ſi dictus ſuus frater ſine liberis decederet:fiſcus aūt ſiue ille qui pro fiſco allegabat taliter nō debat nō ſolum non potes a me petere ptē hereditatis tibi relictam in teſtō:ſed etiam non potes petere dictaz poſſeſſiones ad burgum panicalē poſitā:q̄ teſtator voluit te eſſe contētaz p̄dicto titio ꝛ cozneliano qō erat ad birannū p̄ parte hereditatis tue:ꝛ pro bis q̄ in teſtō titi beli reliquit in codicillis ſupra noiatis:titiana aūt nīdit ita teſtator adimiſſe mihi videt in codicillis ea ſola q̄ viuēte fratre meo acceptura erā.i. partē meam hereditatis ꝛ p̄dia mihi plegata in teſtō:non aut videtur mihi adimiſſe illud qō habere debebam poſt mortē fratris mei ſi ſine liberis decederet.i. fideicommiſſum qō a te fiſco peto:q̄nē quid iuris ſit: Et nīdetur q̄ de iuris rigore fiſcus melius allegat:de equitate aūt melius allegat titiana:ꝛ ita pronunciauit ſm equitatem iudex ſup bocadi tus. Aliuianus.

f ¶ In teſtamento reliquerat. hic oritur dubitatio.

g ¶ Pro bereditate tñ.ſubaudi:ꝛ pro legato in vita fratris.

h ¶ Mihi. paulo auctori huius legis.

i ¶ Videbatur. quo ad q̄ bonum anguſtias. vel prima facie.

k ¶ Non etiam. ℨ certe immo ꝛ futura videntur adimi:vt.ſ.de verbo. obli.l.qui rome.ℨ.fi.ℨ econtra. vbi duo fratres hereditatē cōem diuidēte s ꝛ pmittētes nō venire ℨ.etiā rōne fideicōmiſ.futuri:nō poſſunt venire ℨ.Sol. ibi rigor.hic equitas: vel bic benignius inter filios q̄ ibi inter fratres.nam vt ait. R. enim immo ardenti deſiderio parentū inſpecto ꝛ voto ꝛ charitate tranſmittendarū ad liberos facultatum ſic princips interp̄tat: vt hic.ꝛ arg.C.de inſti.ꝛ ſubſti.l.gñaliter.ℨ.cum aūt.vel

ciuſdem[a] iubentiane decem cum in familia nupſiſſet teſtamento legauit: deinde poſt tempus codicillis factis centum eidez calimacho reliquerat[b] non adiecto[c] hoc amplius: pronunciauit[d] vtranq̄ ſummā[e] deberi: maxime cum in codicillis filie calimachi nihil legatum fuiſſet.

¶ Si teſtator iubet aliquem eſſe contentum aliqua certa re p̄to bis quem teſtamē to reliquerat:intelligitur de relictis pure nō ſub conditione.bocdicit iſte notabilis.ℨ. Bartolus.

¶ Pomponius berenippus filium berenippum ex dodrante filiam titianam ex quadrante heredes inſtituerat: ꝛ predia certa ſingulis prelegauerat. preterea ſi ſine liberis berenippus moreretur: aliam poſſeſſionem filie dari iuſſerat: poſt teſtamentum factis codicillis certa filie predia dederat: camq̄ bis contentam eſſe voluit pro omni hereditate eius: ꝛ bis que in teſtamento[f] reliquerat: berenippi bona ad fiſcum peruenerant: titiana ſoꝛoꝛ fideicommiſſum petebat: querebatur vtrum pro hereditate[g] tātum an ꝛ pro bis que poſt mortem frater rogatus erat reſtituere: pater eam voluiſſe accipere ea que codicillis reliquerat. mihi[h] ab omni voluntate receſſum videbatur[i]. placuit humanius interpretari ea ſola que viuente fratre acceptura erat adempta videri: non etiam[k] que poſt mortem

aliud in contractu vt ibi:ℨ in vltima voluntate: vt hic.

l ¶ Pronūciauit.ſ.imperator vel eius ꝓcurator q̄ inter fiſcum ꝛ dictā filiam cognoſcit illa agente actione ex teſtamento.

¶ Iulius. ¶ Caius. Julius ſeuerus in articulo mortis exiſtens fecit teſtm:ꝛ inſtituit ſibi heredē titiū ꝛ ſeiū:ꝛ gaio alumno ſuo legauit quin quaginta:ꝛ ita dixit:volo dicta quinquaginta pręſtari ꝛ dari gaio predicto per iuliū maurū colonuꝫ meuꝫ:qui iulius ɔ̄ mihi quinquaginta ex pēſionibus fundi mei cornelia ni quez colit ꝛ coluit ꝛ eidem mauro colono lego codicem ꝛ digeſtū meuꝫ: mortuo dicto teſtatore et poſſidentibuꝫ dictis ſuis heredib⁹ hereditatē ſuā: vocauit ꝓcuratoꝛ fiſci dictos heredes coram ꝓcuratore ceſaris ꝛ petijt p libellum hereditatē dicti teſtatoris: forte ideo qꝛ di cebat dictū teſtatoꝛem cō miſiſſe in legem iuliā maieſtatis pendente lite coꝛaz ꝓcuratore ceſaris: ꝓcedit dictus ꝓcuratoꝛ ce ſaris dicto mauro colono vt ſolueret fiſco dicta qui quaginta q̄ debebat idez maurus predicto teſtatoꝛi pro penſione fundi dicti poſtmodū ꝓcuratoꝛe fiſci nō ꝑbante dictuꝫ teſtatoꝛē in legē iuliam maieſtatis ꝙ̄miſſe obtinue rūt heredes predicti ꝓtra fiſcū:ꝛ ſic reinmerunt dictā hereditatē:poſtea deceſſit gaiꝰ alūnus teſtatoris predictuſ:ꝛ habuit he reditatē:ꝛ poſtea deceſſit maurꝰ colonꝰ predictꝰ et habuit hereditatē:venit heres gaij bailꝰ cui gaio legata fuerūt quinquagi ta:vt dictū eſt:ꝛ petijt ea quinquaginta ab herede mauri colonidꝰ q̄ teſtatoꝛ dixit cum legauit ea gaio bailo. volo dicta.l. dari gaio ꝓ iulio mauruꝫ colonō meum q̄ iulius ɔ̄ mihi quinquaginta ex pēſionibus fundi mei corneliani q̄ colet ꝛ coluit.nunquid pōt petere ab herede mauri coloni:Et ōr q̄ nō:q̄ non vi detur fidei mauri coloni cōmiſſum vt preſtaret bailo quinquaginta:ſed demonſtrauit teſtatoꝛ⁹ bailus accipe poſſet legatū ſibi relictū:heredes ergo teſtatoris.ſ.titius ꝛ ſeius p̄dicti ꝑſtare debēt dicto bailo dicta quinquaginta ꝛ ea repetēt a fiſco:cui fiſco ſoluta ſunt p maurū colonum iuſſu ꝓcuratoris ceſaris pēdēte lite coꝛam eo inter dictos heredes ꝛ ꝓcuratoꝛem fiſci:vt dictum eſt.ſ.Aliuianus.

m ¶ Cum de bereditate.ſ.ſeueri.

n ¶ Eius.ſ.coloni:alſ alumni.

o ¶ Ab herede mauri.i.alumni.

p ¶ Vñ accipe.i.ſine incommodo rei familiaris:vt ꝛ. ff. ti. ij. l. qdam. in prin. ꝛ facit ad boc. ſ. de ꝛdi. ꝛ dem. l. in ꝛditionib⁹. ff. ꝛ. ff. ti. ij. l. anteꝑ. ℨ.ciuib⁹. So. ibi. Itē quare nō teneē vt legatar⁹ ꝙ̄dā em alia erāt in auro legata: Rñ. q: nō vt a legatario ſ̄ vt a debitore fuit ab eo relictū: vt ptz ex vbis: ſ̄ certe etiā a debitore pōt legari: vt. ff. ti. ij. l. ſi pecuniā. ꝛ. l. ſi ſeruus legatus. ℨ. pe. So. Rñ. coact⁹ fuit p iudices ſoluere alij vel nō agnouit legatū liberationis tacite ei relicte opponēdo exceptionem: vt not. in. d. l. ſi pecuniam.

¶ Sed fidei. ¶ Caius Scias q̄ filiꝰ naturalis tñ nō pōt cape ſ̄ bonis ꝑ̄is vltra vñā vncīā filijs legitimis ꝛ naturalib⁹ ertantib⁹: vt in aut. qui. mo. na. effi. fui. ℨ. diſcret. ℨ. Pone q̄ ꝙ filio meo naturali tñ relinq̄ ſex vncias de bonis meis: ꝛ rogaui eū vt titio capaci reſtitueret: certe q̄uis non poſſit ſex vncias ad ſuam vtilitatem/tñ capiet propter vtilitatem titij. Aliuianus.

q ¶ Cōmittat. dic caſum ꝛ concordantias: vt. ff. ti. ij. l. cum rei. Accur.

Qui concubinam. ¶ Caius Titiā babui cōcubinā ꝛ eam expuli ꝛ retinui veſtes mihi quas parauerat eius cauſa: poſtea acc̄pi

secundā cōcubinam ꝛ vestes prioris civitendas dedit: ꝛ postea feci testamentū ꝛ legaui dicte secunde concubine vestē que eius secunde cōcubine causa empta parata esset: querit nūquid dicte vestes que fuerunt prime cōcubine videant legate secunde per dicta verba: ꝛ casselius trebatius dixit ꝙ nō: aliud est cū in vxore secunda cui maritus tali modo legasset: cui quidem bene deberentur vestes prioris vxoris; ꝛ aliud est in cōcubina ꝑm dictus casse lium trebatiū: labeo autē dicit ꝙ sic: ꝛ non approbat predictam distinctionem inter vxorem ꝛ concubinam: immo idem iuris dicit esse in concubina qđ in vxore: ꝛ idem in qualibet alia persona cui tali modo legatum esset: ꝛ sententia labeonis ē vera. Viuianus.

a ¶ Quia alia, q.d. iam video aliud in vxore secunda cui sic legatur: vt ſ.e. L si quis eorum. sed differunt ꝑm istos.

b ¶ Non probat. sez distinctionem inter vxorem et cōcubinā: nā idem erit in viraq; vt hic. ꝛ ſ.e.l. ītē legato. §. parui.

c ¶ Non ius vxoriuꝫ. q.d. nō debet vxori qr sit vxor: sed quia verba portant: sunt enim eius causa parata: licet fuerit causa prime parata.

¶ Cuz tit. ꝙ ¶ Casus. Instituit mihi vnum heredē in quinq; vncijs: alium in quattuor ꝛ aliuz in tribus: postea ita dixit: volo ꝙ vxor mea habeat quantum vnus de heredibus meis: nūquid habebit vxor quinq; vncias an tres? Et dicit ꝙ tres tm: sententia autem quasi muti ꝛ galli est reputata qui dixerūt eam debere habere quinq; vncias. Viuianus.

d ¶ Esset. vtr. ſ. de excep. rei iudi. l. si quis cum eo. ꝛ ſ. de verbo. oblig. l. ſ. §. ex contrario.

e ¶ Minor. Nota maiori summe inest minor.

f ¶ Daret. ꝙnat. ſ. ti. ij. l. si ita sit scriptū. i fi. ꝛ. l. apō. §. seio. ꝛ. ſ. ti. i. l. si ita relictū. in prin. ꝛ. §. fi. S3 ſ. de aur. ꝛ ar. le. l. q lancē. Sol. vt ibi.

¶ Cum ita. ¶ Casus. Titius instituit me hēdē: ꝛ de hēditate sua puenerūt ad me cētū libre: ꝛ ego hēs scripsi in libro rationuꝫ mearū: postea feci testm̄; ꝛ ita dixi: quanta pecunia ex hereditate titij ad me peruenit: tantam pecuniam heres meꝰ scio dato: certe illud video: scio legasse qđ posui in dicto meo libro rationū. i. cētum ꝑdicta. Sed nūquid cū heres meus soluit dicta cētum scio: tenetur scius ei cauere de conseruando eus heredē quantum ē pio cētuꝫ libris ꝑdictis indēnē si noie dicte titiane bereditatis in aliquo heres meus damnatus esset aliqui: quid dixerunt ꝙ non: sed verius est ꝙ sic. Viuianus.

g ¶ Ad me. sempronius fecit testamentuꝫ quo legauit scio quicquid habuerat a titio.

h ¶ In tabulis. i. qđ in libro rōnū scripsit sempronius habuisse a titio.

i ¶ Damnatus. i. si velit heres sibi cauere a legatario hoc modo caueas mihi de reddēdo si testator cui ertiti heres fuit grauatus a suo testatore aliquid o re propter illud legatum ei relictum.

k ¶ Prestaturus. sic. ſ. ad trebel. l. cogi. §. fed ꝛ si quis. circa ꝓinc. ꝛ ſ. de verb. sig. aliud. ꝛ. ſ. de here. ven. l. ij. §. illud.

¶ Si heres. ¶ Casus. Legaui tibi seruum in ꝙfie: postea heres meus tradidit tibi stichum ꝛ postea stichus tibi euictus est ab aliquo: nunqd tenetur heres ex testamento adhuc? Et dicitur ꝙ sic. si tu legatarius eidem denunciasti ꝙ stichi predicti nomine mouebatur tibi questio: vel agenti tibi ex testamento contra heredem opponet tibi doli exceptionem. Viuianus.

l ¶ Si heres. construe si heres tibi stichum tradiderit: et hoc dico seruo quia alia conditio esset in vxore. l. labeo id non probat: quia in huiusmodi legato non ius vxoriū sequendum/ sed verborum interpretationem esse faciendaz. Idēq; vel in filia vel in qualibet alia persona iuris esset: labeonis sententia vera est.

☞ In dubio assumimus qđ est minus. hoc dicit Bartolus.

¶ Cum ita legatum esset vt tibi ꝛ vxor mea tantillam partez beat quantulam vnus heres: si non equales partes essent heredum: quintus mutius ꝛ gallus putabant maximam partem legatam esse: quia in maiore parte minor quoq; ineſſet seruius offilius minimam: quia cum heres dare damnatus esset in potestate eius esset quam partem daret/ labeo hoc probat id qꝫ verum est.

☞ Verbum peruenisse seu peruenerit I telligitur cum effectu. b. d. Bar.

¶ Cū ita legatū esset quanta pecunia ex hereditate titij ad meꝰ peruenerit/ tantam pecuniam heres meus seio dato: id legatum putat labeo qđ acceptū in tabulis suis ex ea hereditate testator retulisset. cetcrum negat cauendū heredi a legatario: si quid forte postea eius hereditatis noie heres damnatus/ esset. ego puto cōtra: quia non potest videri ad heredez peruenisse qđ eius hereditatis nomine prestaturus effet. idem alphenus varus seruio placuisse scribit: quod ꝛ verum est.

☞ In legato generis ab herede debetur no ꝛc. sic sunt ablatiui absoluti.

m ¶ Legato. vel etiam promisso: vt. ſ. ti. ij. qui legata.

n ¶ Ex testamento. hoc magis ex obligatiōis qualitate ꝙ gñe: qui titu, ꝓcedit ꝛ si plene tradita: ꝛ postea euicta: ex quacūq; cā cā genus sit debitū nō aliter ꝓtingit liberatio ꝙ si res accipientis facta fuerit. ſm. R. vt ꝛ. ſ. de solu. l. qui res. in prin. ꝛ. l. cuz quis. §. q hodez. ꝛ ħ subjicit: qr ꝛc, secus si in specie legatum sit: qr tale quale ē datur: vt. ſ. ti. ij. l. si a substituto.

o ¶ Heres dedisse. scilz talī casu in genere. Itē contra. ſ. titu. ſ. l. cum pater. §. euictis. Sol. ibi. Item contra. ſ. de vſufruc. lega. l. sticho. Solu. ibi. ꝛ facit ſ. de euicti. l. heres. ꝛ de condi. indebi. l. elegāter. §. penul.

p ¶ Nō possis. No. nō videt dari quod ita datur vt non possit retineri ab eo cui traditur.

q ¶ Iudiciuz. i. sententia: dummodo non minus propriez ꝛ sic non est contra. ſ. de euictio. l. si remquā. §. fi. vel dic vt ibi. ꝛ facit. C. de euictio. l. emptor. Accursius.

¶ Si stichus. ¶ Casus. Titius ita dixit in testō suo si stichꝰ ꝛ dama serui mei i ptāte mea erūt cuz moriar: tūc dicꝫ stichꝰ ꝛ dama liberi sunt: ꝛ fundū meū titianus habeat: postea facto testō alienauit vel manumisit testator vnum ex eis: puta stichuz: nūquid dama q remansit in ptāte erit liber ꝛ habebit legatuz? Et ꝙ sic. ¶ Als ē lex. ꝙ sic. ¶ quis labeo diceret cōtrarium. Viuia.

r ¶ Neutrū fieri liberuz. i. ex testamento.

s ¶ Et legatū habituruz. sez maxime: nā ꝛ manumissus habebit legatuz: cū nō est visile testatorem voluisse adimere legatuz ei cui libertatē donare festinauit: ꝛ sic non est ſ. ſ.

t ¶ Conuenire. ergo prevalet. vt. d. l. falsa. Accur.

¶ Qui quattuor. ¶ Casus. Ego habēs quattuor pocula ad reponēdū oleū apta ita legaui. lego titio pocula oleagina paria duo: querit/ nunquid videar legasse vnum par poculoꝝ tm: an vo ola quattuor pocula? Et ꝙ vnū par tm̄ video: legasse: secus aūt si ita legassem: lego titio bina paria poculoꝝ: vel ita poculoꝝ paria duo: qr tunc bene viderer legasse omnia quattuor pocula mea. Viuianus.

v ¶ Qui quattuor. afs. l. afs. §.

x ¶ Oleagina. i. plena oleo vel apta ad oleū reponēdū vel tenendum.

y ¶ Paria. i. equalia.

z ¶ Daria duo. i. duo pocula.

a ¶ Quia non. ſ. ita legatum.

b ¶ Bina paria. i. quattuor.

¶ Quibortos. ¶ Casus. Quoſdā bortos a repub. bononie ꝺduri vſq; ad quinquēnium ꝛ ſtituit ei dare ꝑ mercede quolibet āno. xx. postea feci testm̄ ꝛ legaui ausidio ꝓ fideicō. fructus dictoꝝ bortoꝝ q ex eis colligentur vſq; ad dictū quinquēniū: ꝛ dānaui hēdē meum vt dare tur dicto ausidio dictā ꝺductionē bortoꝝ: ꝛ qꝺ fineret eū vti frui dictis bortis vſq; ad dictū tps: certe tenet hēs meus soluere dictā mercedēreip. ꝛ tenet dimittere frui dictis bortis dictum ausidium. Auia.

c ¶ Cōductos. mercede in pecunia cōstituta. ꝛ proprie est locatio: vt. ſ. depoſi. l. ſ. §. si quis seruum.

¶ Istū ter. inquātū dicit ꝺbū punit eē cū effectu stelligendū limitabis ꝑ tex. l. l. ij. §. put misse. ſ. de heredi. vel ac. vt. nō ꝓcedat in ꝺctis ꝛ vtil. vol. nisi deducti expēſis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Conductionem. alſs conductionem. alſs conditionem.
b ¶ Damnauerat. i. permittas eiſc frui ac ſi conduxiſſet.
c ¶ Preſtaturū. immo cōductor: vt. ff. de vſufru. l. bactenus. ⁊ l. ſi pendentes. §. ſi quis cloacarū. ⁊ l. de vſufruc. leg. l. quero. Solu. ſi conductor: hic ſoluerit nil vel quaſi nihil cōtineret in legato. argu. ff. titu. j. l. ſi res. vel refert pro fructibus vt hic: an fructibus penſio preſtet: vt ibi. ⁊ facit. ſ. cod. l. bis verbis. §. finali. ff. titu. ij. l. apud iulianum. §. beres. ⁊ argu. ff. de ſer. vrb. predi. l. binas. ff. ſi vſus fru. pe. l. ſ.

¶ Cum in teſtamento. ¶ Caſus. In teſtamento meo ita dixi ſticho ſeruo meo heres quinq; dato/ ſi dictus ſtichus ſeruierit heredi meo p bieniuꝫ liber eſto: certe non debetur ſticho legatum predictum niſi poſt biennium ad hoc vt ſi ſeruierit heredi poſt bieniuꝫ habeat libertatē: ⁊ legatuꝫ: alſs ſi dicceremus ante bienniuꝫ ei legatuꝫ deberi/ periret legatum. Iulia.

d ¶ Criſtimo. immo videtur non valere vt legatum: vt. ff. titu. ij. l. queſtum. §. j. Solu. illud verum niſi cōtrariū liqueat ⁊ niſi ſemper contrarium liqueat conditio appoſita libertati videtur appoſita legato: vt. ff. de conditio. ⁊ demonſtra. l. iulianus. ⁊ l. cum ſeruus. ⁊ l. auia. ff. de heredi. inſtitu. l. iij. ⁊ facit. ff. titu. j. l. ſi quis ſeruo.

e ¶ Si fundum. ¶ Caſus. Titius inſtituit te hēdē ⁊ dānauit tibi ⁊ fundum titianum mihi pro centuꝫ vēderes: tu in venditiōe volebas tibi retinere fructus qui pendebāt in dicto fundo: certe non potes: qz dicta centum que tibi do pro precio ptinēt ad totaz cauſam fundi. i. etiā ad fructus in eo pendentes. Uiuianus.

e ¶ Liberum erit. me inuito.

f ¶ Ad totam cauſam. ſcz tam ad fundum q̄ ad fructus. ⁊ facit. ff. familiam heredes eius. ⁊ l. j. ad. l. fal. l. in ratiōe. §. j. ⁊ ff. de rei vendi. l. fructꝰ pendentes. ⁊ de act. emp. l. iulianus. §. ſi fructibus. ⁊ l. ſi heres. in pn. Accurſius.

¶ Qui fundū. ¶ Caſus. Mandauit titio vt emeret mihi ⁊ tibi fundū ⁊ ipe emit: ⁊ poſtea eū diuiſit p mediū vt daret mihi medietatē: ātēq̄ adtraderet mihi medietatez legauit dictum fundum ſeio boc mō: ſeio fundū meum do lego: nunqd debebit habere ſeius totū fundū: an vo tñ di midiam: Et ſic q̄ dimidiam tñ: qz non ē viſile q̄ dictus teſtator taliter legaſſet ſeio fundū vt heres ſuus teſtatoris teneret mihi mandati actione propter mediētatem dicti fundi. Uiuianus.

g ¶ Damnaref. vt arg. ff. de vſufr. le. l. ſticho. in fi. ff. titu. ij. l. v. §. labeo. ⁊ §. ij. ⁊ facit. ff. pto ſocio. l. ſi ſocietatē. ⁊ ff. de do. pleg. l. pe. ⁊ ff. de pe. leg. l. dñs. §. teſtamento. ⁊ j. eo. l. ſi quis ſeruos.

¶ Uroꝛi. ¶ Caſus. Ita dixi in teſtō meo vroꝛi mee dum cū filio meo caꝑ erit heres meus ducenta dato omni anno: me mortuo filius meus a matre migrauit: mibilomin⁹ tñ ſtetit capue: nō tñ ſimul cū matre nūqd debēt matri legatū ducēto/ ol anno: Et ſic/ ſic: ſi aūt exiuit filius me⁹ de capua ⁊ vroꝛ mea potuit eū ſequi: ⁊ nō fuit ſecuta ſmo remāſit capue: non debebit matri legatū niſi pro illo anno quo ego deceſſi: etiā ſi nō ſtetit cum filio in illo anno niſi p vnum diē: ſi aūt mulier non potuit ſequi filium qui exiuit capuā vel alio modo nō fuit in moꝛa quo minus ſtaret cum filio debetur ei omni anno legatuꝫ, per p̄dicta aūt apparet q̄ dicta verba dum cū filio meo caꝑ erit ⁊c. nō bñtur pro ſupfluis: immo bñt vim conditionis. Uiuianus.

fructus vſq; ad luſtrum quo conducti eſſent aufidio legauerat: ⁊ heredez eam conductionem[a] eorum bonorum ei dānauerat[b] dare: ſinereq; eam vti ⁊ frui. Reſpō. heredē teneri ſinere frui boc amplius heredem quoq; mercedem bonorum eorum reipublice preſtaturum[c].

☞ Cōditio apposita libertati videt apposita legato. Bart.

¶ Cum in teſtamento ſcriptum eſſet ſticho ſeruo meo heres q̄nq; dato: ⁊ ſi ſtichus heredi meo per biennium ſeruierit liber eſto: poſt biennium legatum deberi criſtimo[d]: quia in id tempus et libertas et legatum referri debent: quod ⁊ trebatius reſpōdit.

¶ Si fundum mihi vendere certo precio damnatus es: nullos fructus eius rei ea venditione exigere tibi liberum erit[e]: quia id precium ad totam cauſam[f] fundi pertinet. ¶ Qui fundum mandato meo in ſocietatem mihi ⁊ tibi emerat: deinde eum finibus diuiſerat: ⁊ p̄ius q̄ mihi traderet ita eum tibi legauerat: fundum meū illi do: negaui amplius q̄ partez illi deberi: quia verisimile non eſſet ita teſtatum eſſe patremfamilias vt mandati heres eius damnaretur[g].

☞ Legatū quoad quis cū filio moꝛari debetur ſemp ſi per filium ſtat: ſed ſi p caſum debetur pro eo anno tñ quo moꝛari incepit non pro futuris. Bart.

¶ Uroꝛi mee dum cum filio meo caꝑ erit heres meus ducenta[h] dato: filius a matre migrauit[i]: ſi ambo caꝑ habitaſſent legatuꝫ matri debitum iri putaut: q̄uis vna non habitaſſent[k]. ſinautem in aliud municipium tranſiſſent: vnius anni debitum tantum modo iri quo vna habitaſſent quan tolibet tempoꝛe[l] trebatius ait. vi deamus an his verbis dum cum filio caꝑ erit nū cōditio ſignificetur: ſed ea ſcriptura pro ſupuacua debet haberi: quod non probo: ſinautem per mulierem moꝛa non eſt quominus cum filio habitet: legatum ei deberi.

☞ Qui non poteſt emere q̄ teſtator iuſſit tenetur ad eſtimationem. Bar.

¶ Si edes[m] alienas vt dares dānatus ſis: neq; eas vlla conditione emere poſſis: eſtimare iudicem oportere atteus ſcribit quanti edes ſint: vt precio iuſto ſoluto bere liberetur. Idem iuris eſt ⁊ ſi cū potuiſſes[n] emere[o] nō emeris.

☞ Ratiōe aditus iudicatur de cenaculo cui cedat. Bartolus.

Idem. Lex. xxx.

SI cui edes legate ſint: is omne habebit id edificium quod ſupra ſolum earum edium crit[p]. paulus boc tūc demum falſum eſſe: cum dñs ediuz binarum aliquod condaue quod ſupra cōcamerationem alterarum[q] ediuz eſſet invſuz alterarum connertit: atq; ita bis vſus fuerit. namq; eo modo alteris edibus id accedit[r]: alteris decedit.

☞ Prelegata non veniunt in ſubſtitutione vulgari. Bartolus.

SCeuola. Lex. xxxi. Sertiliam filiā ex quadran-

a ¶ Ducenta. ſcz ſingulis annis.
i ¶ Migrauit. i. receſſit.
k ¶ Non habitaſſent. qz ſterit per filium.
l ¶ Quantolibet tpe. quanto tpe habitare ſufficit: puto boni viri arbitrio cōmitti. Uel dic q̄ etiam ſi minima parte anni habitauerit debere habere pro toto: vt. ff. de annu. lega. l. a vobis. ⁊ l. in ſingulos. ⁊ facit. ff. de alt. leg. l. gaio. §. imperator. ⁊ l. ſticbus. §. fi. ⁊ C. de lega. l. j. ⁊ j. tit. j. l. mevia. §. pe. ⁊ fi. ⁊ l. annua. ⁊ j. de aur. ⁊ ar. le. l. titia. ⁊ j. de condi. ⁊ demō. l. ſi quis ita.

¶ Si edes. ¶ Caſus. Inſtitui mibi heredem ⁊ rogaui eū q̄ daret ſcio edes gaio: certe ſine titius heres potuit dictas emere edes a gaio ⁊ nō emit. ſi ue non potuit emere/ debuit iuſſū precius ediū ſcio legatario: ⁊ crit ab eo libe ratus. Uiuianus.

m ¶ Si edes. illa cōditione q̄ dñs non vendat vel precio immodico: vt. ff. c. l. non dubium. §. ſi.

n ¶ Potuiſſes emere. precio immodico nō iuſto. Sz q̄d ſi iuſto potuiſti priuus emere ꝑcio: nunc aūt dñs nullo mō vēdere vult: dico te nō liberari p̄ſtando iuſtā eſtimationē: vt p̄batur. j. ad. l. fal. l. cuz p̄. §. fi. ⁊ l. ſe. ⁊. ff. ſi lit. iur. l. f. ⁊ facit ad h̄ q̄ dek eſtiatio. ff. titu. ij. l. ſi res. ⁊ l. filiuſfa. §. fiquidē. ⁊ l. apō. §. fi. ⁊ l. ſe. ⁊ C. de fideicō. l. p̄dita. ff. titu. j. l. mortuo. §. j. ⁊ l. codicillis. §. iſula.

¶ Cui. ¶ Caſus. Legauit titio edes meas titianas: certe bēbit titius oē edificiū q̄ ſupra ſolū earū titianarū ediuz ē: iſtud tñ fallit in boc caſu: ponez habebaz edes titianas ⁊ ſeianas: ⁊ ſupra cōcamerationē titianarum erat quoddā cenaculum. i. gdā locus tutus: ſicut videmus de facto: q̄ ciuis aliquis duas domos bz ꝓiunctas: puta titianas ⁊ ſeianas ⁊ in titianis moꝛatur in inferiori earū parte: ⁊ ſeianas locat ſcholaribus cum ſupiori parte titianarū: ⁊ ita ſcholares bñt aditū oe edibus ꝓductis. ſ. ſeianis in parte ſupioꝛe titianaruz: hic titius legauit titio dictas edes titianas que bñt ſupra ſe dictum cēlaue: immo remanebit conclaue ad vſum edium ſeianarum. Uiuia.

o ¶ Edium erit. nam quicquid ē edificatum ſolo cedit: vt infti. de re. diui. §. cuz in ſuo. ⁊ nulla coberet ſolo ſupficies: vt ff. j. de act. ⁊ obli. l. obligationum fere. §. placet.

p ¶ Alterarum. legatarum.

q ¶ Accedit. qb⁹ legatis ꝛclaue debet ex vſu teſtatoꝛis: nēpe ex vſu teſtatoris ei⁹ voluntas q̄nq; colligit: vt. ff. de vſufr. leg. l. dānas. §. fi. ⁊ j. eo. l. ſeruꝰ legatus. ff. ſi ſeruꝰ. vē. l. teſtatrix. Itē q̄ bi dicit ē veriū: nō ſoluz ſi ꝓtignatio q̄ ꝛclaue ſuſtinet oriet ex parte illa ediū in quarū vſum ꝛcluer ſum erit: ſz ⁊ ſi ꝓtignatio tota in aliarū ediū pariete ſedebit: vt. ff. de dā. infec. l. pe. in pin. ⁊. §. j. ⁊ fa. j. eo. l. predijs. §. balneas. ⁊. §. fi.

Sertiliam. ¶ Caſus. Ego dñs filiaz nole ſertiliā ⁊ duos nepotes ex ſorore mea: ſcz ſeiū ⁊ martinū: inſtituo mibi heredem ſertiliaz in tribus vncijs hereditatis mee: ⁊ ſeium ⁊ martinum in reſiduo: ⁊ martino ꝑdicto ꝓlegani codicem ⁊ digeſtum meum: ⁊ poſtea martinū ⁊ ſertiliam ad inuicem ſubſtituo: martinus me mortuo omiſit ſuam partē hereditatis mee: ⁊ poſtea ab inteſtato deceſſit: vnde bona ſua peruenerūt ad dictum ſeium fratrē ſuum: venit modo ſertilia ⁊ vult habere ex ſubſtitutione non ſolum partē bēditatis martini in qua ego eum inſtitui: ſed ⁊ codicē ⁊ digeſtum que ei ꝓlegaui. Et reſpondetur hic q̄ dicta ꝓlegata habere non poteſt. Uiuia.

↑ Cōcor. c. nō ſemp ꝓmiſſa omia ſoluēda ſūt. denicq; ipſe dñs frequēter ſuas mutāt miam ſi cut ſcptura ſdicat. xxij. q. iiij.

UNIVERSIDAD DE

a ¶ Substituit. f. vulgariter.

b ¶ Martio. f. solu: ceterū si iure diuisionis. i. si singulis plegasset res certas secus gringeret: vt. ff. tit. ij. l. qd & si ita. R. Bal. & Ias. 2 facit. ff. tit. ij. l. qui filiabus. §. fi. ff. l. seq. 2 l. filio. 2 l. de bis q. vt indig. l. cū. §. pe. 2 j. eo. Lā titius. 2 C. de leg. l. cum responso.

c ¶ Non esse. boc in substitutione vulgari. in fideicōmissaria autē dic vt C. de fideicōmiss. l. cūvirum. 2 j. ad trebellia. l. marcellus. §. pe.

Vxori sue. ¶ Cal. Titius instituit sibi heredem seium 2 vroris ue titu legauit: ponevi ctus 2 vestitum 2 domus eam partem in qua morari consueuerunt: querit an ea tantūmodo cubicula videantur ei legasse in quibus cum ea domire consueuerat: an vo omnē eam partem dom' in qua morari cum familia sua consueuisset? Et dicitur q' omnem partem domus videtur vroti legasse in qua morari cum familia sua cōsueuisset. vel si totam domum in vsu habebat/ totam videtur vroti legasse si de ea aliquid alicui aliq non legauit. ¶ Vxori sue. Titius instituit sibi heredē seiū: 2 vroti sue legauit: pone victum 2 vestitus: 2 postea ita dixit: vroti mee quicquid viuus et dedi donaui vsibusve eius comparaui concedi volo: facto testamento donauit vroti sue predicte vnū equū: nunquid equum videtur ei concessisse per dictaverba testamēti? Et dicitur q' non: q' dicta verba testamenti fuerunt de preterito et non de futuro: 2 vt hic casus non videatur tibi dersion' videas legem. ff. de leg. j. si quando. quam non habes hic in glo. ¶ Cum seius. Titia vroti sei obligauit ornamentum suum gaio p centū aureis: vemt postea seius maritus eius et solut gaio creditori centum aureos: 2 luit ornamentum vroris 2 restituit vroti: postea hic seius maritus fecit testamentū 2 vroti sue predicte legauit quicquid ad gaium creditorem in stipulatum eius concessit: 2 hoc amplius vicenos aureos annuos: queritur an dictos centus aureos quos soluit maritus pro vroe creditori heredes viri ab vroze vel ab heredibus vroris repetere possint: Et dicitur q' si vir soluit creditori vroris causa deferende donationis in persona vroris 2 heredes viri repetant ab vroze vel ab eius heredibus: 2 exigant dictos centum aureos tenebuntur eos ei restituere ex causa fideicommissi: sed 2 si vroi vel heredes eius nolunt restituere heredibus viri: 2 postea causa fideicommiss. repetere: sed opponere nolunt exceptionem contra heredes viri bene possunt hoc facere: q' autez vir noluerit donare vroti dictos centum aureos quos soluit creditori vroris. vt dictum est debet presumi nisi ab heredibus viri contrarium probetur. i. q' vir voluit donare: quo casu tenebuntur heredes viri ex fideicommiss. non autem exceptione repelluntur ab vroze vel heredibus vroris. Auianus.

d ¶ Locatum fit. f. alū.

e ¶ Ea cubicula. quod est. j.

f ¶ Morari. i. habitare.

g ¶ Cum familia. non ergo horrea aut penus continebuntur tali relicto: sed tota alia domus continebitur si totam cum familia habitationem occupabat. nec enim de vna parte magis posset dici de alia: et ita propter incertitudinem nomine partis continebitur tota: sicut in figura sinodochen fm Roge. dicitur: 2 facit. C. de heredi. instru. l. ij.

Dē. Ler. xxxiij.

Vxori sue inter cetera legauit: 2 domus eam partem in qua morari consueuimus: que fuit & est cum tam testamenti faciendi tempore q̄ mortis totam domū in vsu habuerit: nec quicq̄ ex ea locatum sit: an ea tantūmodo dividebatur legasse cubicula in q̄bus dormire cōsueuerat? Respō. cum omnem partem videri legasse in qua morari cuz familia sua consueuisset.

☞ Verbum preteritum licet alis porrigatur ad futurum: non tamen potrigitur ad ea que a iure cōmuni exorbitant. Bartolus.

¶ Vxori sue inter cetera ita legauit: vroti mee quicquid viuus dedi donaui vsibusve eius comparaui concedi volo: quero an quod post testamentum factum ei donatum est id quoq̄ concessum ei videatur? Respon. fm verba que proponerentur nihil pro futuro tēpore significare. ¶ Cum seius pro vroze centum aureos creditori solverit: 2 ornamentum pignori positum luerit: postea autem testamento facto vroti sue legauit quicquid ad eum in stipulatum eius concesserit: 2 hoc amplius vicenos aureos annuos quesitum est an hos centum aureos heredes viri ab vroze vel ab heredibus eius repetant? Respon. si donationis causa creditori soluisset tenerī heredes ex causa fideicōmissi si repetāt atq̄ exceptione etiam petētes submoueri: quod presumptum esse debet: nisi contrarium ab heredibus probetur.

☞ In legato nominis continetur debitum 2 vsura. Bart.

Dem. Ler. xxxiij.

Omen debitoris i hec verba legauit titio hoc amplius dari volo decem aureos quos mihi heredes gaij scij debent: aduersus quos ei actionem mandari volo: eiq̄ eozūdem pignora tradi. quero vtrum heredes tantum decem dare debent: an omne debitum: hoc est et in vsuras debeant mandare? Respon. videri vniuersam eius nominis obligationem legatam.

Item quero cum ignozante matrefamilias actores in prouincia adiectis sozti vsuris decem stipulati sunt: an ex causa fideicommiss. suprascripti etiam incrementum huius debiti ad titium pertineat? Respon. pertinere.

Dmē. ¶ Cafus. Titia in italia existens habebat multos debitores in prouincia: inter quos erant heredes gaij scij: 2 habebat actores siue castaldos suos in prouincia predicta qui procurabant dicta debita: hec titia fecit testm 2 legauit titio vnum equū 2 vnam domū pone: 2 postea ita dixit: titio p̄dicto hoc amplius dari volo decē quos heredes gaij scij mihi debēt: aduersus quos heredes gaij scij ei titio actiōnē mandari volo: eiq̄ titio eozum heredus gaij scij pignora tradi volo: q̄ritur vtrum heredes testatricis p̄dicte decē tantum dare debeant titio an totū debitū 2 in vsuras debeant titio mandare actionē? Et dicitur q' videtur legata titio vniuersa eius nominis obligatio. Sed pone q' dicti castaldi qui erant in prouincia traderūt rationē cum dictis heredib' gaij scij de vsura dictorum decē aureorum 2 cepit vsura alios decem aureos: 2 illos decem aureos nomine vsurarum stipulati sunt ab eis heredibus gaij scij ignozante dicta testatrice: nunquid per verba supradicta dicte testatricis videntur hec decē que sunt vsura legata titio? Et dicitur q' sic. Auianus.

h ¶ Vxori sue inter cetera ita legauit: vroti mee quicquid viuus dedi donaui vsibusve eius comparaui concedi volo: facto testamento donauit vroti sue predicte vnū equū: nunquid equum videtur ei concessisse per dictaverba testamēti? Et dicitur q' non: q' dicta verba testamenti fuerunt de preterito et non de futuro: 2 vt hic casus non videatur tibi dersion' videas legem. ff. de leg. j. si quando. quam non habes hic in glo. ¶ Cum seius. Titia vroti sei obligauit ornamentum suum gaio p centū aureis: vemt postea seius maritus eius et solut gaio creditori centum aureos: 2 luit ornamentum vroris 2 restituit vroti: postea hic seius maritus fecit testamentū 2 vroti sue predicte legauit quicquid ad gaium creditorem in stipulatum eius concessit: 2 hoc amplius vicenos aureos annuos: queritur an dictos centus aureos quos soluit maritus pro vroe creditori heredes viri ab vroze vel ab heredibus vroris repetere possint: Et dicitur q' si vir soluit creditori vroris causa deferende donationis in persona vroris 2 heredes viri repetant ab vroze vel ab eius heredibus: 2 exigant dictos centum aureos tenebuntur eos ei restituere ex causa fideicommissi: sed 2 si vroi vel heredes eius nolunt restituere heredibus viri: 2 postea causa fideicommiss. repetere: sed opponere nolunt exceptionem contra heredes viri bene possunt hoc facere: q' autez vir noluerit donare vroti dictos centum aureos quos soluit creditori vroris. vt dictum est debet presumi nisi ab heredibus viri contrarium probetur. i. q' vir voluit donare: quo casu tenebuntur heredes viri ex fideicommiss. non autem exceptione repelluntur ab vroze vel heredibus vroris. Auianus.

i ¶ Positum. ab vroze.

k ¶ Ad eum. f. creditoez vroris. R.

l ¶ In stipulatum. talis 2 littera ¶ r. 2 ponitur vt pro etiam: 2 dic in stipulatum. i. in eius stipulationem vel obligationem soluendam.

m ¶ Concesserit. pro sua vroze. R.

n ¶ Si. i. Quis. Accur.

o ¶ Creditori. f. vroris.

p ¶ Soluisset. f. vir.

q ¶ Fideicommissi. nulla esset fuit donatio. sed specialiter potuit confirmari: vt. C. de dona. l. ter vi. 2 vro. l. antepe. sivero nō tenuisset donatio nulla esset confirmatio: vt. ff. ti. ij. l. si q̄s. 2 j. de libe. lega. l. petitor. Bal.

r ¶ Ob presumptum. scz vt sit donatio: ideo q' sic dixit: quicquid concessi pro vroze ad eius obligationem soluendam do lego: nisi enim vellet innuere q' donasset non posuisset illud verbum concessi: quia ibi soluisset pro ea vt eam obligaret: cit enī cōtra. C. de dona. l. donatio. sic ergo pro alio stat' rēbo ei': vt 2. ff. ad silla. l. j. in fi. R. Bal. ideo p̄sumitur donatio: quia erat vir nobilis 2 diues: vt. ff. de dona. inter vi. et vro. l. vtrū. Alij aliter dixerūt: vt not. C. de do. inter vi. 2 vro. l. si filij tui. Bal. 2 facit. ff. ō iure dot. l. Filio

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Filio ex pte. ¶ Caſus. Scius bẽbat multos debitores ꝗs oẽs habebat in ꝗterno ꝙd ſcriptos: i quo ꝗterno ponebat ea ꝙ mutuabat ⁊ ea ꝙ a debitoribꝰ recipiebat: ⁊ illū ꝗternū kalẽdariū appellabat. ℌ ſeins fecit teſtm ⁊ inſtituit ſibi bẽde filiū ſuū titiū ⁊ duos alios pone. ⁊ dicto ſuo filio titio multa legauit: ⁊ inter alia ꝙ ei legauit ꝓceptionem ſiue ꝓlegatuꝫ dedit ei bis ℣ bis ℣ dãno co

bẽdes mei filij titij dare ei viginti nola ꝙ elegerit dictꝰ meꝰ filius ex kalẽdario meo: facto ℌ teſtõ nõ deceſſit incõtinenti dictꝰ teſtator: ſimo magno tpe vixit ⁊ dicto ſuo filio ſine dolo aliꝙ oĩm rerũ ſuarũ adminiſtratiõnẽ cõceſſit: filius aũt ante mortez dicti teſtatoris ꝓcurauit negocia ꝓtis bene p.r.an.⁊ cõtra veterem cõſuetudinem dicti teſtatoris ſuiqz patris ꝙ ꝑcũ patrẽ kalẽdariuz exercebat multos nouos debitores fecit: et oẽs l dicto kalẽdario ſcripſit: quibꝰ nouis debitoribꝰ amplaz patris pecuniaz mutauit. Itẽ ⁊ ve terib⁹ ꝓtis debitoribꝰ ꝙ erant in kalẽdario ſcripti ⁊ ꝙ parũ debebant pecuniã/magnã pecunie ꝓtitatem mutauit. ⁊ adeos poſtea in kalendario ſcripſit: ⁊ iſta fecit iõ vt. xx. nolb⁹ fere oĩs ſubſtãtia i kalendario ſcripta cõtine retur: vt fic eligẽdo ipſe filius. xx. nola que vellet ex kalẽdario ꝑm ꝓceptionem ſibi a patre datã ba beret ipſe quaſi totã ſubſtantiaz ꝓtis ⁊ coberedes ſui baberẽt ꝙſi nihil: mõ querif: nũquid debeat ei dari ꝓceptio ſiue electio eorũ noĩm ꝙ ipſe fecit: Et dicit ꝙ nõ: imo eoz tm ꝙ teſtator habuit in kalendario tẽpore mortis: ⁊ ſic fraus ſua nihil ei prodeſt. Ciuianus.

a ¶ Filio. datini caſus.
b ¶ Sedit. teſtator.
c ¶ Ex kalendario. quid ſit hoc dic: vt. j. c. l. qui filium.
d ¶ Elegerit. ſ. ipſe filius. ⁊ hoc vbum futuri tpis facit. p eo filio. ar. ℈. ti. j. l. cum pater. ℌ. fidei tue. ſed alia hic repugnant.
e ¶ Viginti. ſ. nola. i. viginti perſonales actiones ℨ debitores.
f ¶ Sunto. ſ. vos oẽs mei beredes: quo caſu deducta ſua ꝓte coberedes dare debent: vt. ℈. ti. ij. l. ab olbus. ℌ. ſi titio.
g ¶ Sine dolo. beco ſio ⁊ cum ſupioribus ⁊ inferioribꝰ menſilis legi põt.
h ¶ Annos. ſub audi per actiones.
i ¶ Conſuetudinẽ. ℌ ⁊ ℨ volũtatẽ: niſi ℨ ſit liquidã nimirũ ex cõſuetudine vinentiũ ⁊ eoz moriẽtiũ voluntates ꝑſumunt: vt. ℈. ti. ij. l. ſi ſeruus plurium. ℌ. fi. ⁊. ſ. e. l. nummis. ⁊. ſ. de aur. ⁊ ar. leg. l. inter veſtem.
k ¶ Prope. i. fere.
l ¶ Ois ſubſtantia. ex ℌ ꝙ fere ois ſubſtantia in kalẽdario erat dolus ꝑſumitur: vt. j. que in frau. cre. l. omnes. ℌ. lucius.
m ¶ Que in teſti tpe. ſic. ℨ. de au. ⁊ arg. leg. l. medico. Sed ℨ ℨ. j. de opt. leg. l. ſi. Sol. ℌ ꝓter rigoꝛ ℣ boz gbus inlegando ſit ꝓ vſus recte ⁊ obũ ciebat ⁊ cã transcurſus tpis: ⁊ dolus ſuus ⁊ ꝓis ℨ ſuetudo ℨ quã filius noĩa ampliauerat: ⁊ ſic etiam ſoluit ℨ. j. de ali. lega. l. mela. ℌ. j. que eſt ℨ. ⁊. j. de lib. leg. l. ſi. in ſi. ſed dicas ibi tunc. i. tpe mortis: ſed dicas tũc. i. tpe teſtamenti concordat.
n ¶ Uni ex bẽdib⁹. ¶ Caſus. Titia virũ habuit nole aretonẽ: ꝙ marit⁹ eã bẽde inſtituit: ipſa aũt multa exp̃dit de bereditate viri: ita ꝙ nõ remanſit ei fortez vltra cẽtum libras de eius bẽditate: poſtea fecit ipa teſtm ⁊ inſtituit ſibi tres bẽdes pone: ⁊ vni dictoꝛ ſuoꝛ bẽdũ reliqt ꝓceptionẽ ea ꝙ ſuperant ei teſtatrici ex patrimonio dicti ſui viri: ⁊ eiuſdẽ beredis diſdeicõmiſit: vt ꝑdicta ꝙ ei ſuperãt reſtituerẽt cuidã ꝓnepoti ipſius teſtatricis cũ ipſe ꝓnepos erit. xvj. ãnoꝛ. Item adiecit hec verba dicta teſtatrix. Itẽ rogo te beredẽ meũ cui ꝓlegatũ ꝓdicti dedi vt reliquũ eis alienũ qõ debeꝫ creditoribꝰ ex bonis dicti mei viri ex redditib⁹ eoꝛũ bonoꝛ ꝙ ſupererant mihi de bonis dicti mei viri interim donec veniat annus. xvj. dicti mei ꝓnepotis ſoluas ⁊ ſatiſfacias: ventunt mõ mozina teſtatrice creditoꝛes dicti ſui viri: ⁊ petunt ab iſto teſtatrice herede cui ipſa taliter ꝓlegauit (vt dictũeſt) vt ℈m ꝓceptũ teſtatricis eis ſoluat creditũ eoꝛ: ⁊ dicũt ꝙ ipſe tenet eis in totũ ſatiſfacere de debitũ: nõ ſolũ de redditu dicti ꝓlegati/ſz etiam de bonis teſtatricꝫ ⁊ de bonis ſui bẽdis: beres autem ꝑdict⁹ allegat ſe nõ teneri niſi ſm redditum qui exiuit ò dicto ꝓlegato a tẽpore mortis teſtatricis vſqz ad. xvj. an. ꝓnepotiſ ꝓdicte teſtatricis: ⁊ ꝓbat dict⁹ beres ꝓ teſtes ꝙ dict⁹ redditus ꝓlegati non ſufficit ad predictoꝛ creditoꝛ ſolutionem querif quid iuriſ ſit: Et tndef ꝙ dictus beres nõ tenetur ſoluere dicta credita niſi ex dictis redditibus dicti ꝓlegatiꝫ et non de bonis dicte teſtatricis neqz de ſuis. Ciuianus.

nihilominus tñ ipſe debet agnoſcere onus eris alieni: ℞ndi manifeſte ꝓponi ex redditibus bonoꝛum eoꝛum iuſſum eſſe alienuz es ſoluere non de ꝓꝓrio⁹.

¶ Verba ad declarationẽ apposita non debent diminutionẽ inducere. Bar.

¶ Ꝑſ filio ⁊ filia bereden. inſtitutis cũ ſingulis certa ꝑdia ⁊ hãlendaria ꝓlegaſſet: ita cauit. a te aũt fili chariſſime peto ꝙ cunqz legaui ꝓſtari volo: ⁊ ſi qd euenerit eris alieni ſi qõ in tꝑs. ꝓ mutuo accepam ⁊ debuero a te ſolui volo: vt qõ ſoꝛoti tue reliq ĩtegrum ad eã ꝓtineat: q̃ſitũ eſt an qõ ex q̃cunqz cã debuit pater a filio ſit ꝑſtandum: ℞ndi poſſe filiam ex fideicom. id cõſequi vt ⁊ releuaretur quo magis integrum qõ teſtatoꝛ dediſſet ad eam ꝓcueniſſet.

¶ Si beres eſt iuſſus rem alteri compare: poſt mozam poteſt ad eſtimationẽ cõueniri. Barto.

Idem. Lex. xxxiiij.

PAtronus liberto ſtatim tribꝰ emi petierat: libertus diu moza ab herede patroni paſſus ẽ: ⁊ decedẽs heredẽ reliqt clariſſimũ virũ. Quẽritũ ẽ an tribus eſtimatio heredi eiꝰ debeat: Reſpon. deberi. ¶ Itẽ q̃ſitũ eſt an ⁊ cõmoda ⁊ ꝓncipales libertates quas libertus ex eadẽ tribu vſqz in diẽ mortis ſue ꝓſecuturus fuiſſet ſi ei ea tribus ſm volũtatẽ patroni ſui tũc cõparata eſſet: an vo vſure eſtimatiois heredi eius debeant: Reſpondi quicquid ipſe

o ¶ Aretonis. ꝓꝓrium nomen viri.
p ¶ Nõ de ꝓꝓrio. ipius teſtatoris: alis multo min⁹ de ꝓꝓrio heredis.
¶ Pater filio. ¶ Caſus. Titꝰ inſtituit ſibi beredes filiũ ſuum ſciũ et filiã ſuam teucaram: ⁊ cuilibet eoꝛ ꝓlegauit certa ꝓdia ⁊ certa hãlendaria: ⁊ poſtea in eodem teſtõ ita dixit: ⁊ ate autem ſcio filio chariſſimo peto vt ꝑſtes q̃cũqz legaui alicui vel ali qb⁹: ⁊ ſi qd euenerit eris alieni. i. ſi qd ꝓ tpe ꝓteriꝛo mutuo accepi ⁊ debui a te ſolui volo vt qõ ſoꝛoti tue reliq integrũ ad eã ꝓtineat: q̃riẽ nũqd oĩa legata ⁊ debita teſtatoris ſolus dictus ſili⁹ debeat ita qꝛ ſoꝛoꝛ ſua integram ba beat ſuam partẽ. Et tõ qꝛ

† Cõcoꝛ. c. abbate. ℌ. ℨ qõ ibi ꝓfecto ſic intel ligẽda ſunt illa ꝟba vt res de qua egiſſ valere poſſit: poſt ꝑ tpe. et glo in ℣. poti⁹. extra de verb. ſig

ſic. ⁊ boc dicit. Ciuianus.
q ¶ Prelegaſſet. i. per diuiſionem aſſignaſſet.
r ¶ Ex quacunq. ſ. etiam extra mutuum.
s ¶ Releuaret. ꝓ filia erat: qꝛ dixit eris alieni. Itẽ qõ dixit debuero: iõ i ĩtegrũ ad eã: ℌ ℨ eã qꝛ ſpecificauit mutuũ: dic q releuaret. f. ab oĩ ere alieno ⁊ nõ a mutuo tñ: ℓz ipm ſolũ fuerit nolatũ. ⁊ facit. ℨ. fami. ber. ſi vnꝰ. ℌ. idem pa. ⁊. ℨ. ti. ij. l. ſeruo leg. ℌ. ij. ⁊ ſic alius nolatur ⁊ alij legat: vt. ℨ. eo. l. fideicommiſſa. ℌ. interdum.

PAtronus. ¶ Caſus. Titius fecit teſtamentum ⁊ iuſſit beredibus ſuis vt liberto ſuo ſtubo emeret tribum. i. progeniem. quandam ſeruoꝛum quam habebat quidam eius vicin⁹: ſtatim poſt mortẽ ſuam patroni mortuo dicto patrono beredes ſui fuerunt in moza emendi dictum tribum liberto predicto: poſtea libertus deceſſit ⁊ habuit beredem quendam virum: non facio vim vtrum fuerit beres clariſſimus vel nõ: modo queritur an eſtimatio dicte tribus beredi liberti debeatur cum diſperſa forte ſit tribus: Et reſpondetur ꝙ ſic. Item queritur an commoda ⁊ libertates queſſent collate aliquibus de ſeruis qui erant in dicta tribu quas libertus ex dicta tribu vſqz in diem mortis ſue conſecutus fuiſſet: ſi dicta tribus eſſet ei comparata ſtatim mortuo teſtatore: an vero vſure eſtimationis tribus beredi eius liberti debeantur: Et dicitur quicquid ipſe libertus conſecutus eſſet ad beredem ſui tranſmittit. Ciuianus.

t ¶ Tribum. Jd eſt progeniem ſeruoꝛum ſicut dicimus ex tribu neptalim. Accurſius.
v ¶ Detierat. ab berede.
x ¶ Moram. qz potuit beres ſtatim tribum emere ⁊ non fecit.
y ¶ Deberi. ſed quare non ipſa tribus: Reſpon. quia certe perſone vt liberto voluit emi: ſed propter moram debetur eſtimatio. ⁊ facit. ℨ. tit. j. l. titia ſeio, in ꝓn.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Cōsecuturus. ꝛ hoc ꝓpter moꝝ bēdicꝫ: vt. ff. ti. j. l. qui solidū. ff. etiā. ꝛ. l. si quis seruo. ꝛ. ff. ti. vj. l. apud iulianum. ff. ipſius. ꝛ. l. quesitū. ff. fi.

¶ Sempronio. ¶ Casus. Titi⁹ testator ita sempronio legauit: sempronius sumito pdia mea ola que sunt vſq; ad pdiū qō vocatur gacis sub finibus cuiusdā ꝛtrate que vocatur galacia ꝛ sub cura villici mei g vocabat primus: ita sumito dicto dicta predia sicut ipa omnia ſtructa sunt: mō inuenīt vſq; ad pdiū gacis vnum pdiū positū in finibus capadocie/nō aūt galacie ꝛ sub cura dicti villici primi: q̄rit nunq; illud pdium pertineat ad sempronīū cū aliis predijs: licet ſit in eo erratus q̄um ad fines galacie: Et dicitur q̄ ſic. Vinia.

+ Concor. glo. in ca. ſi gratioſe. ex contra⁹ reſcp. lib. vj. in. c. j. l ver. vſq; de ordi. ab ꝓpo.

b ¶ Vſq; inclusiue.

c ¶ Finibus. impoſitum in eo de extra prediuꝫ qō vocatur gaza.

d ¶ Capadocie. que ipſa ſit citra galaciam.

e ¶ Et boc deberi. q̄nasi non noceat falſa demonſtratio: vel q̄ in finibus ſit erratū: vt. j. ff. j. ꝛ. j. e. l. pdijs. ff. titio. ꝛ. ff. ff. et j. de reb. dub. l. pe. ꝛ. C. de leg. l. ſi forti dianū. ꝛ de teſta. l. in nomine.

¶ Libertis. ¶ Casus. Titius teſtator ita dixit: volo dare ꝑphilo ꝛ ſticho libertis meis fundū tre batianuꝫ q̄ eſt in regione arcelata. Jtē fūdū ſatrianū q̄ eſt in regiōe niſana cum taberna q̄ eſt in dicto fundo fatriano: moꝝ tuo teſtatore inuenīt quidā ſundus vocabulo fatrian⁹ iter fundos quos ſupra legauit dictus teſtator: non ē tñ in regione niſana: q̄rit nunq̄ liberti⁹ p̄dictis debeaf dict⁹ fundus ſuis in regione deſignanda lapſus ſit teſtator: Et dr q̄ ſic. ſi de eo le gando ſenſit teſtator. Vi.

f ¶ Lapſus eſſet. ſic. ff. ꝓpri. ff. cum ſuis cōcor. ꝛ. ff. ti. vj. l. iiij.

¶ Codicillis. ¶ Casus. Titi⁹ fecit teſtm̄ ꝛ leo cō firmauit codicillos/ſi q̄s poſtea faceret: poſtea fecit codicillos ꝛ leis ita cauit tiburtibus municipibus meis quos valde diligo ſcitis ſine ſciatis vos heredes meꝝ me legare balneum nomine iulianum domui mee iunctum: ita vt publico decem menſibus totius anni p̄beatur gratis ſumptu heredū eoꝝ ꝛ diligentia: moꝝtuo dicto titio que ſtio fuit inter municipes ꝛ heredes ſuos: nam municipes volebāt q̄ heredes titij facerent ſumptus: non ſolum ad calefaciēdum ꝛ p̄bēdum balneum: ſz etiā ad reficiendum balneū: heredes aūt nolebāt ſumptus facere niſi ad calefaciēdū ꝛ p̄bēdū: queritur quid iuris ſit: Et dr q̄ municipes habent ius. Aiuianus.

g ¶ Codicillis ꝛ firmatis. teſtō q̄ erat olim opus ſi fierēt poſt teſtm̄: bo die vo non: vt inſti. de codicil. ff. j. Accur.

h ¶ Jta. ſcs lego vt ꝛc. ꝛ ſic non. vſu balnei legato ꝛ ad id neceſſaria legari videntur.

i ¶ Publice. i. publico ſumptu heredum ꝛc.

¶ Apud ſceuo lā. ¶ Casus Titi⁹ fecit teſtm̄ ꝛ iſtituit ſibi bēdē quēdā extraneū ꝛ filiū ſuū ꝓpriū ex bēdauit ꝛ legata dedit gbuſdam: ꝛ poſtea ita dixit in eodē teſtō: ſi contingeret aliquo mō teſtm̄ meū rūpi: ꝛ ita me intestatū remanere. lego ab eo qui erit mihi bēs ab intestato. ff. feto. et ff. ſempronio: moꝝtuo dicto teſtatore filius ſuus predictus egit querela inofficioſi teſtamenti: ꝛ fecit rumpi teſtm̄: ꝛ habuit bēditatēꝫ patris ab intestato: nūquid tenef ad p̄ſtanda legata relicta ab intestato: Et dicitur q̄ nō: q̄ nec aliud aliq̄d valet q̄ ptineat ad ſuꝑma iudicia eius cuius teſtm̄ ruptū ē quaſi teſtator fuerit furioſus: creditur enī furioſus fuiſſe qui filium exheredat. Aiuia.

k ¶ Data. i. relicta. ꝛ facit. ff. de inoff. teſta. l. titia. ꝛ. l. papinianus. ff. ff. ꝛ quod not. ff. eo. l. ij. ꝛ facit. C. de fideicommiſ. l. quidam. ꝛ. ff. titu. vj. l. antepenul.

nis onus de his quoꝝ ſenſiſſe qui ad quotidianā tutelā ptineant: q̄ bus balnea aut inſtruāt aut deſtruāt inter ſolitas ceſſationum vices pararī purgariq; vt abiles ad lauandum fierent ſint ſolite.

¶ Rupto teſtamento per querelam nō p̄ſtantur legata: nec ſi ab iteſtato fuerant repetita. Bart.

¶ Apud ſceuolā. li. ix. ffor. claudius not. nec fideicom. ab inteſtato data⁹ debētur ab eo cuius de inofficioſo teſtamēto conſtitiſſet: q̄ crederetur quaſi furioſus teſtamē tuꝫ facere nō potuiſſe: ideoq; nec aliud quid pertinens ad ſuꝑrema eius iudicia valet.

¶ Si non tenet legatuꝫ nec onus fideicommiſſi adiectum. Bar.

¶ Papinianus. Lex. xxxv.

Cum quis decedēs ſcie matri fundum qui ꝓprius matris erat legauerat: ab ea petierat vt eundem cum moꝛeretur flauie albine cōiugi ſue reſtitueret: poſt moꝛtē teſtatoꝛis mater apud magiſtratū. pfeſſa[m] eſt nihil ſe aduerſus voluntatem filij ſui facturam: paratamq; eſſe fundum flauie albine tradere ſi ſibi annua[n] bima p̄ ſtarentur redditūum nomine: ſed neq; poſſeſſionem tradidit: neq; annua bima accepit: queſitum eſt an fundū de iure alij vendere poſſit? Reſpō. ſi de iure legati fideiq; commiſſi quereretur fm ea que ꝓponerentur nec valuiſſe q; matri ſuum legabatur[o]: neq; onus fideicom. pteceſſiſſe[p]: ſi modo nihil p̄ terea mater cepiſſet.

¶ Promiſſio facta cōtemplatione alicuius certi emolumenti ipſo ceſſante nō tenet. Bart.

¶ Qui teſtamento heredes ſcripſerat ducenta mcuio legauit ꝛ fidei ei cus commiſit vt. c. daret clau die[q] alpidie autem. l[r] poſtea mo-

titu. ff. l. imperator. Accurſius.

¶ Qui teſtō. ¶ Casus. Titius inſtituit ſibi gaium bēdē ꝛ meuio ducēta legauit: ꝛ fidei meuꝫ ꝛmiſit vt cētū daret cuidā nole claudie ꝛ q̄nquaginta daret albine: ꝛ q̄uinquaginta daret dicto gaio bēdi. ꝛ ſic rogauit eū de reſtitucdo aliꝫ totū legatū ſuū ducētoꝝ: poſtea meuius legatari⁹ p̄dictus volēte dicto teſtatoꝛe fas miſit ad dictā claudiā ꝛ albinā fideicōmiſſarias in q̄bus ita ꝛtinebat: ſciatis q̄ ego dabo vobis fideicōmiſſa via fm volūtatē teſtatoꝛis: poſtea teſtatoꝛ fecit codicillos in quibus meuio legatario p̄dicto legauit vnū p̄diū loco ducētoꝝ q̄ ei legauerat: et p̄cepit in eis codicillis vt ꝓter hos codicillos ſi quid aliud apparet non valeat: ꝛ ita noluit valere dictam eplam quā de ſua voluntate miſerat meuius fideicōmiſſarijs: moꝝtuo titio teſtatore petunt claudia ꝛ albina fideicōmiſſa a meuio legatario q̄rit an p̄ſt: Et videt q̄ ſic. ꝓpter predictas lras: videt enī meuius dictis lris cauiſſe dictis fideicōmiſſarijs de p̄ſtandis eis fideicōmiſſum: vnde nō obſtātibus vbis q̄ in codicillis dixit teſtator videt q̄ fideicōmiſſarie p̄ſt cōuenire meuium ex ꝓpria eius cautione. Rñ. tñ hic q̄ non poſſunt petere. Aiuia.

q ¶ Claudie alpidie. i. titie ꝛ ſcie fm. R. earum enim nomina poſuit in greco. Accurſius.

r ¶ Quinquaginta. alꝫ viginti. Accurſius.

Litteras.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ L. fas. quibus adhęredant fideicommiſſarie. quaſi ex ꝓpria cautiõe meuium leg atarium ſibi teneri oſtendentes.

b ¶ Teſtatoris. promittendo ſe ꝛc.

c ¶ Fecit codicillos. in quibus legauit predium meuio ꝓo. cc. vt in fine patet: ꝛ precepit ꝛc.

d ¶ Codicillos. qb⁹ meuio ꝓo. cc. prediũ meuio legauit. Rog.

e ¶ Aliud. vel in epła ad eos miſſa. Azo. vł teſtõ.

f ¶ Ꝓo his accepit. in teſtamento vel codicillis.

g ¶ Sciã. ¶ Caſus. Lucius titius⁹ q erat libert⁹ publij ſempronij pupilli: ꝛ erat eius pupilli põi ſui tutor habebat duos libertos. ſ. ſciã ꝛ meuium: fecit hic lucius titius teſtũ: dictos ſciam ꝛ meuium libertos ſuos ſcripſit hẽdes: cũ ter: ꝛ meuio ꝑdicto ſubſtituit dictũ publiũ meuiuꝫ ſuuꝫ dñm: poſtea in eodẽ teſtõ confirmauit ꝑ fideicõ miſſum codicillos quos poſtea cõtingeret eũ forte facere: poſtea fecit codicillos: ꝛ ita in eis cauit: ego luci⁹ titius teſtator ꝛ codicillator: mitto ſalutẽ ſcie heredi mee quam ꝑ parte dimidia heredẽ inſtituo: ſcias q⁹ meuium libertuꝫ meuꝫ ꝑdictũ qđ tecũ equaliter inſtituo eã partẽ hereditatis q̃ eum tãgebat veto accipe: in cuius locum ꝛ partẽ volo eẽ hẽde dictum publiũ ſem ꝓnioñ dñm meũ: ꝛ dicto meuio dari volo. cl. lagenas vini vetuſti: mõ queritur an dict⁹ publi⁹ ſem ꝓnio⁹ dñs lucij titij teſtatoris poſſit petere fideicõ miſ. de parte hẽditat⁹ in qua inſtitut⁹ fuerat meui⁹ libert⁹ teſtatoris: ꝛ a quo poſſit illud fideicõ. petere. Et videtur q̃ non poſſit petere duab⁹ rõnibus. Una q: in codicillis erat dicta pars hẽditat⁹ meuij libert⁹ vł bis directꝫ relicta eidem publio ſem ꝓnio: ꝛ dicto meuio adempta. Scõa q: ad ſciaz libertã fuerũt ſcripti codicilli nõ ad meuiuꝫ q erat oneratus. Ridet tñ hic q̃ bñ põt dictus publius ſempronius petere fideicommiſſum a meuio predicto. Aiuia.

s ¶ Subſtituit. ſ. vulgariter.

b ¶ Pupilli ſui. eundẽq; patronum cui erat tutor: ꝛ ideo ĩra dñm: hic vo pupillum vocat ſuum. Accur.

i ¶ Codicillos. ſ. futuros.

k ¶ Confirmauit. ita. ſ. q̃mitto fidei heredum meorum ea fieri que dicã in codicillis. Azo.

l ¶ Lucius titius. teſtator.

m ¶ Accipe. i. cape: volebat eñ eam reſtitui ſempronio: nam directo nõ poteſt adimi hereditas in codicillis.

n ¶ Dñm. i. patronum: ſic enim cauſa bonoꝝ is vocat.

o ¶ Elogio. i. ſermone qui ſequitur.

p ¶ Lagenas. quaſdam menſuras.

q ¶ An fideicommiſ. portionis hereditatis relicte meuio.

r ¶ Ad certam ꝑſonam. puta ſciã: q̃ tñ nõ nocet fideicõ. vt. ſ. ti. j. l. peto. in ꝓin. ꝛ. l. vnum. §. fi. ꝛ. l. cum pater. §. donationis.

s ¶ A meuio. non tamen a ſcia: quia ipſa nõ habebat eã partẽ nec eã poterat dare: licet ad eam codicilli ſint facti. Et nota q̃ duo obijciebantur ſempronio codicillis ſolis ꝑ verba directa: nec dari nec adimi poſſe hereditatem: ꝛ ita nec adimi meuio nec dari ſempronio: vt inſtit. de codicil. §. pe. Item ad ſeiuꝫ non ad meuiũ qui erat bonorandus codicillos

uius volente teſtatores litteras emiſit ad eas fmvolũtatem teſtatoris reſtituturꝫ. poſtea teſtator fecit codicillos quib⁹ ꝛ hoc precepit: vt ꝓter hos codicillos fi quid aliud platũ eſſet non valeat quęſitum eſt an meuius qui. cc. accepit cq̃ mutauit voluntatez te ſtatoꝛ de ea epiſtola) a mulieribus conueniri ex cauſa fideicommiſſi poſſit: Rñ. fm ea que ꝓponerẽtur fruſtra meuium cauſa fideicõmiſſi conueniri ſiue. cc. ſiue prediũ ꝓ bis accepit.

☞ Verba directa in codicillis ꝓlata trahuntur ad fideicommiſſum. Bar.

¶ Sciaz ꝛ meuiũ libertos ſuos eqs partib⁹ heredes ſcripſit meuio ſubſtituit ſemproniũ pupillũ ſuũ: deinde codicillos ꝑ fideicõ. cõfirmauit: quibus ita cauit: lucius titius ſcie heredi ſue quaz ꝑ parte dimidia heredẽ inſtituit ſalutem. meuiũ libertũ meuꝫ quem in teſtõ ꝑ parte dimidia heredem inſtituit ea partẽ hereditatis veto acciperẽ: cuius in locum partẽve eius publiũ ſemproniũ dñm meũ heredẽ eſſe volo: ꝛ meuio ad quez bereditatis portionẽ noluit peruenire cuz hoc elogio fideicõ. reliqt ꝛ meuio liberto meo nihil de merito dari volo lagenas vini vetuſti centum qnquaginta. quęſitũ eſt cũ voluntas teſtatoris hec fuerit: vt oĩmodo pueniat portio hereditatis ad ſemproniũ pupillum an fideicõmiſ. ex verbis ſupra ſcriptis valere intelligat: ꝛ a quo ſempronius petere poſſit cum ad certam perſonam codicillos ſcripſerit: Reſpon. poſſe id fideicommiſ. a meuio peti.

☞ Donatario oblato põt imponi onus

fore directos: ſed ad primũ dic q̃ in codicillis verba directa trahuntur ad fideicõmiſſum: vt ꝛ. ſ. ad trebellia. l. ſcenola. qõ eſt notandũ. ꝛ ſic non de rigore vł bonum: ſed ex benignitate tantuꝫ. ꝛ facit. ſ. de his qui. vt indig. l. iij. Sed argu. contra. ff. de condi. inſti. l. penul. in fine. Solu. ibi. Item facit. ſ. de excep. do. l. apud celſum. §. ꝓterea. ꝛ. ff. de teſta. mili. l. militis.

fideicommiſſi tanq̃ debitori. Bar.

¶ Pater emancipato filio bona ſua vniuerſa exceptis duobus ſeruis non mortis cauſa donauit et ſtipulatus eſt a filio in hec verba: que tibi mancipia quecq̃ prędia donationis cauſa tradidi ceſſi: per te non fieri dolove malo: neq̃ per eum ad quem ea res pertinebit: quominus ea mancipia quecq̃ ex bis ea agnata erunt: eacq̃ prędia cum inſtrumento cum ego volam vel cum mozieris: quecq̃ eorum extabunt neq̃ dolo malo aut fraude factove tuo ciuſq̃ ad quem ea res pertinebit in rerum natura aut in poteſtate eſſe deſiſſet: ſi viuam mihi aut cui ego volam reddantur / reſtituantur. ſtipulatus eſt lucius titius pater ſpopondit luci⁹ titi⁹ filius. Idem pater decedens fideicõmiſſariam eplam ad filiũ ſuuꝫ ſcripſit in hec verba. Lucius titi⁹ filio ſuo ſalutẽ. certus de tua pietate fidei tue committo: vt dez preſtes illi: ꝛ illi certã pecuniam: ꝛ luſtrionẽ ſeruũ meuꝫ liberum eſſe volo. quęſitum eſt cũ filius patris nec bonorum poſſeſſionem acceperit nec heres ei extiterit an ex epła fideicõmiſ. ꝛ libertates ꝑ ſtare debeat: Rñ. ꝛ ſi neq̃ hereditatem adiſſet. neq̃ bonoꝝ poſſeſſionem petiſſet: ꝛ nihil ex hereditate poſſideret: tñ nihilominus ꝛ ex ſtipulatu ab heredibus patris: ꝛ ex fideicommiſſo ab his quoꝝ interest quaſi debitorem cõueniri poſſe maxime poſt conſtitutionem diui pij q̃ hoc induxit.

☞ Qui ſtipulatur dotem ſibi reddi mãdato mulieris in dubio ꝓſumitur vt miniſter adhibitus. Bartolus.

¶ Nuptura duobus filijs ſuis

¶ Ꝑ. q. Caſus. Lucius titius habens filium a ſe emancipatum qui vocabatur ſimiliter lucius titius donauit inter vivos dicto ſuo filio vniuerſa ſua bona: exceptis duob⁹ ſeruis: ꝛ a dicto filio ita ſtipulatus eſt: tu ꝓmittis mihi q̃ omnia ea q̃ ceras bãt de bonis meis que ti bi donaui reſtitues mihi cum volã: vel cui mozieris ſi vinã aut cui ego volaz et filius dixit ꝓmitto: poſtea pater decedẽs mi ſit epiſtolaz filio hec verba continentez: fidei tue filij ꝓmitto vt meuio prędies decem ꝛ gaio decem: ꝛ luſtrionẽ ſeruum meuꝫ liberuꝫ eſſe volo: mortuo patre venit meui⁹ ꝛ gai⁹ ꝛ luſtrio: petunt a filio fideicommiſſuꝫ: ꝛ filius reſpondet eis: ego non ſuꝫ heres vel bonoꝝ poſſeſſor patris mei: ꝛ nihil ex hereditate ſua poſſideo: immo habent hereditatem ei⁹ petrus ꝛ martin⁹ vnde nõ debeo vobis rẽdere: querit̃ qđ iuris ſit: Et rñdetur q̃ hẽdes patris. ſ. petrus ꝛ martinus poſſunt cõuenire filiuꝫ ex ſtipulatu vt adipleat ꝑdicta. Ité meuius ꝛ gaius ꝛ luſtrio quorum intereſt poſſunt petere fideicommiſſa eoꝝ a filio quaſi a debitore patris: bene eñ creditor poteſt onerare ſi deicommiſſis debitorem ſuum. Aiuianus.

t ¶ Donauit. ſcilicet inter vivos ſub modo: alſ nulla eſſet queſtio: nam tam legatario q̃ donatario cã mortiz poteſt legari: vt. ſ. eo. l. i. §. pe. ꝛ. l. iij. in ꝑn. ꝛ. l. v. §. i.

v ¶ In rerũ natura. ſub. eſſe deſiſſet: aut ꝑ poteſta

te eſſe deſiſſet ꝛc.

x ¶ Ab hẽdib⁹ ꝓpis. ſ. tñ veteri iure: hodie vo iſtis fideicõmiſſarijs datur ex ſtipulatu: vt. C. de do. que ſub mo. l. quotiens.

y ¶ Quaſi debitorẽ. a debitore põt legari: vt. ſ. ti. j. ſi pecuniã. ꝛ. l. ſi ſeruo leg. §. q margaritã. ꝛ facit. ſ. de dona. l. hereditatẽ. ꝛ. ff. ti. j. l. filio. ꝛ. ff. e. l. ſcitham. ꝛ. j. ad trebel. l. ſi cui.

¶ Nuptura. ¶ Caſ⁹. Titia habuit duos filios ex marito ſuo titio: mortuo dicto titio volebat nubere ſempronio ꝛ dare ei in dotem viginti: fecit ergo dicta titia venire dictos ſuos filios duos ꝛ fecit eos ſtipulari a dicto ſempronio ſecundo marito dictam dotem in omnem caſum quo ſolui poſſet matrimonium inter eam ꝛ ſempronium ꝛ fuerunt ſtipulati a ſempronio inſolidum. i. vt etiam alteruter ex eis filijs titie tota dos ſoluatur. i. duo rei ſtipulandi fuerunt: iſtud autem faciebat mulier predicta vt magis eſſet ſecura de dote ſua: non autem volebat quicq̃ dictis ſuis filijs donare: poſtea ita euenit de facto q̃ conſtante matrimonio: vnus ex dictis ſuis filijs deceſſit: vnde remanſit filio ſuperſtiti integra actio dotis: titia autem predicta petijt per epiſtolam ſuam vltimam vo luntatem continentem a dicto filio ſuperſtite: vt cum eregerit a ſempronio ſuo marito partẽ dimidiam dicte dotis ea dimidia contentus eſſet: ꝛ aliam dimidiam remanere concederet apud maritum: poſtea deceſſit dicta titia ꝛ habuit hereẽ ab inteſtato dictũ filium ſuperſtitẽ: quod dazalios: vult nunc filius cõuenire ſempron. maritum ad integrã dotem

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ex stipulatiõe: marit⁹ opponit ei excep. doli ꝑpter epl'am mſis supradicta: dicit q nõ debeo tibi soluere nisi dimidiã dotis: imo dico tibi plus. dicit eñ maritus: ego volo ꝙ tu liberes me ꝑ acceptilationẽ de dimidia dotis: querit q̃ iuris? r dicit, nõ debeo vobis dimidiaz dotis: q mſ mea religt cã mihi ꝑ fideicõ. i epl'a supradicta quã mihi misit: ex ꝑsilit eñ in ea epl'a vt ego essem contentus pte dimidia dot⁹: ꝓpter q̃ vba videt mihi eã ꝑ fideicõ. religſse: querit q̃ iuris sit: Et dicit q filꝰ habet ius. Aiuia.

a ¶ Mandauit. volens illis quicq̃ dare: sed in ſtipulatiõis ſtius negocio illoꝝ filiozũvolẽs vti miſterio. R.

b ¶ Dabat. secundo marito. Accursius.

c ¶ Per epl'am. ſ. vltime volũtat⁹: vt. C. de fideicõ. l. r in epl'a. r B etiã declarat rãsio q̃ ſit infra.

d ¶ Peti posſe. q̃si a debitore fideicom. relicto qõ põt: vt. ſ. ꝑ. pr. ſ. f. vt libe ref: vt. ſ. õ libe. lega. l. iij. §. nũc. S3 ſ. C. de in. do. l. ij. Solu. ibi voluit filio donare: hic non r eodez mõ rñ. ã. de pac. do. l. cuz marit⁹. §. fi. r. ã. ſo. ma. l. q dotis. r. ſ. de do. ꝓle. l. ſeia. que ſunt contra.

e ¶ De reliqua. que nõ remanet in viro.

f ¶ Maxime. abundat vt ſtatim ſubiũgit: ſic. C. de ma. testa. l. ſi. §. j. ꝓterea nullũ eẽt fideic. ſi filius añ lras teneret mandat⁹: q ei donatum eſſet. Azo.

g ¶ Claudius. cõfirmans predicta.

h ¶ Dimidie. ꝑmittit dimidie.

i ¶ Relinqui placuit. non ergo ꝑsumit ab initio do natũ filio: alioquin quõ valeret fideicõmiſ. eius qõ ei donaſſet: r ſic facit hec. l. ad id qõ no. ã. de nego. geſt. neſcennius.

¶ Codicillis. ¶ Caſus. Titi⁹ liber⁹ cuiusdã q vocabat maximus fecit teſtñ ſuũ r inſtituit ſibi heredẽ q aiũ r ſempzoniũ: poſtea fecit codicillos r ita in eis ſcripſit: maximo dño meo. r. milia denario. dari volo. Item ei dño meo dari volo q̃nquies mille q̃ accepi in depoſitum a patruo dicti mei dñi ea ꝙditiõe vt eidẽ dño meo maximo viro facto reddã: q patruus⁹ vocabat⁹ illi⁹ maxim⁹: r dictũ depoſitũ volo dari eidem meo dño cũ vſuris q̃ cucurrerũt vſq; nũc/q̃ ſunt inſumma. xxx. milia: ita eñ iuramento dño milio maximo patruo dicti mei dñi maximi: mortuo dicto titio agũt pcuſ. dñi dicti titij ⁊ heredes dicti titij actiõe depoſiti: r petunt dictas pecunie q̃titates: r nõ bñt ꝑ ſe alias ꝓbationes niſi dicta verba codicillo. q̃rit nunqd obtinere debeãt dicti actores: Et dicit q ſic: r ita q dictus titius teſtator: r codicillator affirmauit in codicillis ſe iuraſſe predicta reddere patruo dñi ſui.

b ¶ Codicillis. videtur hic in medio eſſe grecum: eius autẽ interpretatio volo omnia ꝛc.

l ¶ Maximo. ꝓprium nomen eſt.

m ¶ Ut ei. ſ. neportiac viro. Ro. virũ demum eſſe adultuz: ſicut r mulier corrupta: vt. ſ. de contraben. emp. l. altioquin.

n ¶ Juraui. vſq; hucuſt greci interpretatio: quã interꝓtationẽ. R. nõ habebat q vaticinabãt hic dicens ꝙ hec pecunia fuit ab aliquo depoſita apud teſtatorem vel a ſe apud vnũ de heredib⁹ ſuis: r ſic fuit in greco cõfeſſus: r ꝙ iurauit verũ. hec confeſſio r iuramentũ parũ. ꝑdeſt. arg. C. de ꝓba. l. rõnes. r. l. exẽpla. r. ã. de inreiur. l. iij. §. j. fm. R. ſed certe immo

quos ex prioze marito habuerat mandauit[a] vt. xx. q̃ doti dabat[b] ſti pularentur in omnem caſum quo ſolui poſſet matrimonium: vt etiã alterutri ex his tota dos ſoluatur: conſtante matrimonio vno ex filijs mortuo vroz per epiſtolam[c] petijt a ſupſtite filio vti quandoqz partẽ dimidiam dũtaxat dotis exigeret: r ea contentus eſſet: alteram autem partem apud maritum eius remanere concedat. queſitum eſt poſtea in matrimonio muliere defuncta: an maritus ſi de tota dote conueniatur a filio doli mali exceptione ſe tueri poſſit. r an vltro ex cauſa fideicõmiſ. actio ei cõpetat: vt de parte obligationis accepto ei feratur: Rñ. exceptionem vtilẽs foze: r vltro ex fideicommiſ. peti poſſe[d]. Idem q rit an de reliqua[e] dimidia parte mandati actio vtilis ſit heredib⁹ mulieris aduerſus filiũ eius: Rñ di ſm ea que proponer̃tur: ma xime[f] poſt litteras ad filium ſcriptas non foze vtilẽ: claudius[g]. qñ in his expreſſit vt contentus eſſet partis dimidie[h] dotis: quibus verbis ſatis fideicommiſſum filio re linqui placuit[i].

☞ Confeſſio debiti facta in teſtamento ſi teſtator iurauit vel iuraſſe ſe dicit probationem inducit.

¶ Codicillis[k] ita ſcripſit. volo oĩa que infra ordinata ſunt firma eſſe maximo[l] domino meo denaria decez milia quinquies mille q̃ accepi in depoſitum a patruo eius iulio maximo vt ei[m] viro facto vel

prodeſt: vt hic ex ꝑſſe dicit: q̃ contra ſe cõfeſſus: r dicte. ll. loquuntur q̃ ſe. r ẽ ad boc. ã. de interrog. act. l. de etate. §. j. r. ã. depo. l. publia. §. fi. r. C. de fal. cau. adic. l. j. r. ã. de le. ij. l. antepe. §. quiſquis. r. j. de dona. l. ex hac ſcriptura.

o ¶ Credenda. ab heredibus tantum: vt in adulto reddam cum vſuris q̃ ſunt triginta milia ei dari volo: ita eñ patruo ſuo iurauit[n]. queſitum ẽ an r ad depoſitã pecuniaz petendam ſufficiant verba codicillozũ: cum hanc ſolã nec aliã villaz ꝓbationem habeant: Rñ. ex his q̃ ꝓponerentur ſcz cum iuſſurandus dediſſe ſup hoc teſtator affirmauit: credenda[o] eſt ſcriptura.

☞ Si teſtator cõfitẽr ſe debere nõ capaci talis confeſſio nil operatur. Bar.

¶ Titia honeſtiſſima femina cũ in negocijs ſuis opera calimachi ſemp vtereꝛtur: qui[p] ex teſtamento capere non poterat teſtamento facto manu ſua[q] ita cauit[r]: diſpoſui r volui dari calimacho mercedis gratia denaria decem milia: quero an hec pecunia ex cauſa mercedis ab heredibus titie exigi poſſit: Reſpondi non idcirco q̃ ſcriptum eſt exigi poſſit[s] in fraudem[t] legis relictum.

☞ Dictio ſiue nõ inducit reſtrictionez: ſimile de dictione ſeu. Bar.

¶ Ex his verbis teſtamẽti oib⁹ q̃s quaſve manumiſeraz ſiue his tabulis ſiue quibuſcunq; alijs filios filiaſve ſuas omnes concedi volo: queſitum eſt an his quosvi uus manumiſiſſet debeãtur filij: Rñ. his quoqz quo quaſve ante teſtamentum factum manumiſiſſet filios filiaſve ex cauſa fideicõmiſſi preſtari oportere[v].

☞ Prohibitio alienationis ad alienationem neceſſariam ſe non extendit: ſed ad voluntariam. Bartolus.

Eodem. Lex. xxxvj.

Ater filium heredem[x] inſti-

adultoreddam cumvſuris q̃ ſunt triginta milia ei dari volo: ita eñ patruo ſuo iurauit[n]. queſitum ẽ an r ad depoſitã pecuniaz petendam ſufficiant verba codicillozũ: cum hanc ſolã nec aliã villaz ꝓbationem habeant: Rñ. ex his q̃ ꝓponerentur ſcz cum iuſſurandus dediſſe ſup hoc teſtator affirmauit: credenda[o] eſt ſcriptura.

☞ Si teſtator cõfitẽr ſe debere nõ capaci talis confeſſio nil operatur. Bar.

¶ Titia honeſtiſſima femina cũ in negocijs ſuis opera calimachi ſemp vtereꝛtur: qui[p] ex teſtamento capere non poterat teſtamento facto manu ſua[q] ita cauit[r]: diſpoſui r volui dari calimacho mercedis gratia denaria decem milia: quero an hec pecunia ex cauſa mercedis ab heredibus titie exigi poſſit: Reſpondi non idcirco q̃ ſcriptum eſt exigi poſſit[s] in fraudem[t] legis relictum.

☞ Dictio ſiue nõ inducit reſtrictionez: ſimile de dictione ſeu. Bar.

¶ Ex his verbis teſtamẽti oib⁹ q̃s quaſve manumiſeraz ſiue his tabulis ſiue quibuſcunq; alijs filios filiaſve ſuas omnes concedi volo: queſitum eſt an his quosvi uus manumiſiſſet debeãtur filij: Rñ. his quoqz quo quaſve ante teſtamentum factum manumiſiſſet filios filiaſve ex cauſa fideicõmiſſi preſtari oportere[v].

☞ Prohibitio alienationis ad alienationem neceſſariam ſe non extendit: ſed ad voluntariam. Bartolus.

Eodem. Lex. xxxvj.

Ater filium heredem[x] inſti-

vt. d. l. qui teſtamentum.

¶ Er his. ¶ Caſus. Titius fecit teſtamentum r multos ſeruos ſuos r ancillas libertati donauit: r alios r alias in ſeruitute reliquit: r poſtea in eodem teſtamento ita dixit: omnibus quos quaſve manumiſeram ſiue his tabulis ſiue quibuſcunq; alijs volo concedi filios filiaſve omnes eozum manumiſſorum: queritur an filij eozum ſeruoꝝ r ancillarum quos quaſve viuus manumiſit debeant eis concedi: Et reſpondi. q̃ ſic. Aiuianus.

v ¶ Oportere. ſ. heredẽ: ſi habeas in ter. inſtituerat ſub. quas. r dicꝑſtare opz ſcz eoꝝ filios r filias. r facit. ſ. de ali. leg. l. a filio. §. fi.

Ater filium. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi heredẽ ſeium ſuuz filium r prohibuit ei alienare ſeu pignori ponere predia que l̃ hereditate ſui teſtatoris erant: ſed fidei eius cõmiſit vt dicta predia conſeruaret filijs ſuis cõceptis ex iuſtis nuptijs r ceteris eius cognatis: mortuo titio patre ſeius eius filius tranſtulit pignoris r hypothece nomine in gaiuz predia hereditaria que pater obligata reliquerat martino: r acceptis a dicto gaio centum mutuo ſuper dictis predijs ſoluit ea centum martino predicto cui pater obligauerat dicta predia pro centum: vel dicta predia hereditaria vendidit gaio pro centum r ea ſoluit martino cui ea obligauerat pater pro centum: queritur/ nunquid valeat obligatio vel alienatio predicta: Et videtur q̃ non: quia teſtator prohibuit obligationem r alienationem eoꝝ et cum cauſa: dicitur tamen hic q̃ valet vtrũqz: quia ea fecit filius ex neceſſitate r non ex voluntate. Aiuianus.

x ¶ Heredem. inſtitutum a ſe.

Recte cõtractũ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Recte ꝛctuꝫ, quaſi ſcõs loco ſit primi. ſic. C. de bis qui in ꝓtio. cre. l. ſ. ꝛ. y. ꝛ. ℈. de do. Iter vi. ꝛ vro. l. ſi donate. ℈. ſ.

b ¶ Ignoꝛauerunt. maxime. nam idem ſi ſciſſent.

c Exoluiſſet. a. ſolui poſſet. phibita ℈ alienatio evoluꝫtaria videt. phiberi nõ neceſſaria. ſic. ℈. ti. y. l. filiuſſa. ℈. diui. ꝛ. ℈. cũ pater. ꝛ. ℈. ti. ſ. l. peto. ℈. ꝑdiuꝫ. ꝛ. l. q ſolidũ. ℈. fi. ꝛ. ℈. fami. ber. l. alienatiões. ꝛ. ℈. de admi. tu. l. ꝙd. ℈. pe. ꝛ de reb⁹ eo. qui ſub tu. vl cura. l. ſi pupillorum.

¶ Duob⁹. ¶ Caſus. Titꝰ bẽbat multos libertos inter quos erat ſticbus ꝛ heros. fecit dictus titius teſtũ ꝛ inſtituit ſibi bere des dictũ ſticbũ ꝛ herotẽ. ꝛ ita poſtea in eodẽ teſtõ cauit fundũ cornelianuꝫ meũ de nole meoꝝ familiarũ ceruereto. mortuo titio teſtatore ſticbꝰ ꝑdictꝰ g erat vnus ex bẽdibꝰ ve nit ad mortẽ ꝛ: aretbuſa ancillam bẽditariã teſtõ ſuo liberã cẽ iuſſit ꝛ eidez aretbuſe legauit ptẽ ſuaz dicti fũdi cornelianꝰ: poſtea deſecerũt oẽs illi g cõtinebantur appellatioe familie dicti titij: ꝛ a reman ſerunt oẽs liberti ſui ꝑter dictũ ſticbũ: vemunt mõ dictus heres ꝑdictꝰ cobe res ſticbi ꝛ ceteri colliberti ſticbi: ꝛ petunt dictum fundum cornelianũ ab bere de ſticbi prediicti quaſi dicta parꝰ fundi cornelia ni ſit alienata ꝑ ſticbũ in eã ꝑſonaz ſcz aretbuſam ꝑdictam que nõ cõtineat appellatione familiariuꝫ dicti titij reſtatoris: queri tur vtruꝫ poſſint: Et rñ. g ſic. Aiuianus.

† Cõcor. c. placuit. in glo. ſup ꝛ. neceſſitate. ij. q. ij. ꝛ. c. etiã. ſ. ℈. ti cũ poꝛe. ibi. ceteris eaten⁹ excipitur ſi debitum vt get. ꝛ ibi: ſi aut debitũ ꝙ viget ex mobilibus ſolui nõ va let. plus res immobiles venẽ pigno rãt. ꝛ. q. ij.

d Nõ ỽtineri. aretbuſa iſtã noie meoꝝ: ꝛ ideo ſti chi pare ad herotez ꝛ ce teros colibertos ptinet: ſcz ſi deficiant ceteri g familie appellatione ỽtinẽ tur qui ſunt ꝓferẽdi: vt C. de verbo. ſign. l. ſi. ꝛ. ℈. tit. ſ. l. peto. ℈. fratre. ꝛ fa. ſ. de v̄bo. ſigni. l. modeſti nus. Sz ℈. ℈. ti. ſ. l. cum pater. ℈. cum inter. Sol. vt ibi. Vel ibi in filiolꝰ berte bic in liberto liberte ꝛ futuro de quo non cogitabatur. Itẽ arg. ℈. ſ. de ali. lega. l. alimẽta. ℈. ſ. Sed ibi apparet ſolu. Itẽ ℈. ℈. ti. ſ. l. cũ pater. ℈. fidei. ſolu. ibi.

¶ Filiam ſuam. ¶ Caſus. Titius bñs edificium ſuper ſolo ſempronij inſtituit ſibi bereꝺ filiã ſuam ſciam: ꝛ ita poſtea dicit: veto aũt edificiũ de nole meo exire: ſed ad vernas meos. i. ſeruos ꝛ ancillis meis natos quos vernas hoc teſtamento nolaui ꝛ manumiſi ptinere volo: mortuo dicto titio teſtatore filia ſua ſcia ab eo bẽs inſtituta: inſtituit ſibi bereꝺes quẽdam extraneum qui non erat de familia ſua: poſtea dictus heres extraneus deceſſit. Itẽ deceſſerunt dicti verne legatarij ꝛ remanſit vnus vel duo vel plures liberti qui nõ fuerant ſerui verne: q̃ritur nunquid ad eum vel ad eos quos ſupuiriſſe dictum ℈ ptineat totũ dictum edificiuꝫ? Et dicitur q̃ non. ſed ſi oẽs verne ſupuiriſſent vel eoz pars ad q̃libet eoz virilis pars dicti edificij ptineret: ſi aũt vnus tm̃ ex dictis vernis viriſſet totum dictum edificium haberet: ꝛ hoc vult dicere littera: ℈ ipſa ni mis ſit breuis. Aiuianus.

e Meo noie. huic verbo ceteri liberti qui non erant verne cõſitebant: ſed perperam. Ro.

f Sed ad vernas. i. domeſticos ex ancillis ſuis ſcz natos: vt inſti. eo. ℈. huic autem ꝓri.

g Nominaui. manumittendo.

h ¶ Defuncta bereꝺe. ꝛ relicto bereꝺe alio qui non ſit de familia. R.

i ¶ Et legatarijs. alſo eſt ad legatarios vernas: ꝛ tunc dic ad vnum liber tum ſcz alium vt vernam. Item ſm hoc dic ad eum. i. ad eos oẽs: vulgari em̃ ꝛ ſimplici ſermone bic ſceuola vtitur: nã ad eaz ꝓ eos oẽs ꝓ

tuerat et prędia alienare ſeu pignori ponere ꝓhibuerat: ſed con ſeruare liberis ex iuſtis nuptijs ꝛ ceteris cognatis fideicõmiſerat: filius prędia que pater obligata reliq̃rat ꝺimiſſo bereditario creditoꝛe nummis noui creditoris a ꝓioꝛe in ſequentem creditoꝛem pignoris hypotheceve noie trãſtulit: queritũ eſt an pignus recte ꝙ tractum eſſet: Reſpon. ſm ea q̃ ꝓponerentur recte contractũ.

¶ Idem queſit cũ filiꝰ prędia bereditaria vt ꝺimitteret bereditaꝛios creditoꝛes ꝺiſtraxiſſet: an empteꝛes qui fideicommiſ. ignoꝛauerunt bene emerint? Reſpõꝺi ſm ea que ꝓponerent recte cõtractũ ſi non erat aliud in bereditate vn de ꝺebitum † exoluiſſet.

Libertus liberti non continetur appellatione libertoꝝm. Bar.

¶ Duob⁹ libertis ſticbo ꝛ herote bereꝺibꝰ iſtitutis ita cauit: fundũ cornelianũ de nomie meoꝝ exi re veto: vnꝰ ex bereꝺibꝰ ſticbus ancillã. ſ. aretbuſam teſtõ liberaz eſſe iuſſit: cideꝫq; partẽ ſuaz fundi legauit quero an heres et ceteri colliberti ſticbi et cã fideicõ. eius fundi partem ab bereꝺe ſticbi petere poſſint? Rñ. non cõtineri.

Res contemplatione plurium ꝓbibita alienari ad eum ex pluribus ptinet q̃ ſupeſt tpe alienationis. Bar.

¶ Filiã ſuã bereꝺẽ ſcripſerat: et ita cauerat. veto aũt edificius de meo⁹ nomie exire: ſed ad vernas meos q̃z hoc teſtõ noſaui ptinere volo: q̃ritũ eſt ꝺefuncta bẽde et legatarijs vernis an ad vnũ li

bertũ qui remanſit totuꝫ fideicõ. ptineret? Rñ. ad cũ qui ex vernis ſupeſſet ſm ea que ꝓponerentur virilem partem pertinere.

Alienatio ꝓhibita ad tps videtur eſſe permiſſa poſt tps. Bar.

¶ Fundum titianũ a filio quoad viueret vetuit venũdari/ꝺonari/ pignozari: ꝛ hec verba adiecit: q̃ ſi aduerſus voluntatem meã face re voluerit/ fundum titianũ ad fiſcum ptinere. Ita enim fiet vt fundus titianꝰ de nomie vestro⁹ nũq̃ exeat: queritũ ẽ cũ viuus filiꝰ cuz fundum ſm voluntatẽ patris retinuerit: an defũcto eo non ad bere des ſcriptos a filio/ ſed ad eos q̃ de familia ſunt ptineat? Rñ. hoc ex voluntate defuncti colligi poſſe: ſcz filium quoad viueret alienare vel pignozare non poſſe: te ſtamenti autem factiones et in eo fundo et extraneos bereꝺes ꝺabiturum.

Iudum ꝓceptum vel ꝓhibitio alienationis ſine cauſa alienationem non impedit. Bartolus.

¶ Iulianus agrippa ꝓmipilaris ſuo teſtamento cauit: ne vllo modo reliquias eius et prędium ſuburbanum aut ꝺomum maiozem beredes eius pignozarent: aut vllo modo alienarent: filia heres ſcripta bereꝺem reliquit filiã ſuam neptẽ ꝓmipilaris que eaſdẽ res diu poſſeꝺit: ꝛ deceꝺẽs extraneos inſtituit bereꝺes: queſitum eſt an ea prędia extraneus beres baberet: anꝺo ad iuliam ꝺominam q̃ habuit patruuꝫ maiozẽ iulianum a grippa ꝓtine

nit. ſic. ℈. ti. ſ. l. cũ qdã. ꝛ. l. ſi pluriboꝰ. in ꝑn. ꝛ ꝑprie ponit virilẽ: vt. C. de cadu. tol. ℈. vbi aũt. alſo ẽ in ifa ꝛ legatarijs vernis. i. defunctis olbꝰ ꝓter vnũ: ꝛ qõ dicit ad vnũ. ſ. ℈ nam. ꝛ ꝑprie ponit eũ: ℈ qõ dicit virile cõ tinet totã: ex quo vnus tñ vna ſupeſt. nã ꝓ toto pars ſicut ꝓ plurali ſin gularis numerus ponit: vt. ℈. de v̄b. ſig. l. virili. ꝛ. l. in vſu. ꝛ. ℈. eo. l. iuci⁹.

† Concor. ſup. ℈. cũ glo. ti. c. grati. extra de ꝓ ſtula. ꝑla.

℈. collegiũ. ſic ꝛ vniuerſitas remanet in vno: vt ℈. qõ cuiuſq; vniuerſita. l. ſicut. ℈. fi. Accur.

¶ Fũdũ. ¶ Caſus. Seiꝰ inſtituit ſibi bereꝺẽ filiſi ſuũ: ꝛ i eodẽ teſtõ quo eũ inſtituit eũ vetuit venundari ꝺonari ꝛ pignozari fundũ titianũ bereꝺitariuꝫ: ꝛ adiecit bec v̄ba: ſi aduerſus meaz volũtatẽ facere voluerit ꝺicꝰ meꝰ filius fundũ titianũ ꝓdictũ ad fiſcũ ptinere volo: ita fiet vt fundus titia nus ꝑdictꝰ de nole nunq̃ exeat mortuo teſtatore filius retinuit dictũ fundũ vſq; ad mortẽ ſuam: ꝛ cũ venit ad mortez inſtituit ſibi quẽdam extraneũ in dicto fundo ꝛ i alijs ſuis bonis: mõ q̃rit nũq̃ ꝺictus eẽ neus poſſit tenere dictũ fundũ an vo illi de familia teſtatoris ſeũ: an vo filꝰ? ꝛ videt q̃ eẽne⁹ bñ eo poſſit: q̃ ita ꝺixit teſtator ſeius: ita eẽ fiet vt fundus titian⁹ de nole meo nunq̃ exeat ꝛc. iudi cat tñ bo q̃ ꝺictꝰ eẽne⁹ babeat: q̃ ꝓ v̄ba ſeu teſtatoris talis eiꝰ volũtas colligẽꝺa eſt. filiũ ꝺonec viueret ſolũmõ alienaret vel pignozare vel ꝺonare non poſſe: ℈ bereꝺes etiã eẽneos nõ ſolũ i alijs reb⁹: ℈ etiã in dicto fundo inſtituere poſſe. Aiuia.

k Nole veſtro. loquitur familie ꝛ ex boc oritur ꝺubitatio.

l Bereꝺes ſcriptos. ſcz extraneos.

m Quoad viueret. ſollummodo.

n Et extraneos. vñ apparet q̃ ſupſtua ſint illa verba ita eñ ꝛc. ꝛ facit. C. de fideicõ. l. voluntas. ꝛ. ℈. ti. ỽ. l. filiuſſa. ℈. diui. ꝛ. ℈. cum pater. ꝛ. l. qui ſolidum. ℈. ꝑdium. ꝛ. ℈. ꝓtori. ℈. Itẽ ℈. ℈. tit. l. peto. ℈. fratre. Sol. vt ibi.

¶ Iulianus agrippa. ¶ Caſus. Julianus agrippa primipilaris bñs filiã tctiã ꝛ exiſtẽs patruus magiꝰ cuiuſdã mulieris q̃ vocabat iulia. i. frater aut iulie ꝺicte: fecit teſtũ ꝛ inſtituit ſibi bereꝺẽ ꝺictã ſuam filiaz ꝛ precepit in ꝺicto teſtõ ne vllo modo reliquias rationum que ſuperant a quoꝺã qui aꝺminiſtrauerat negocia ſua: ꝛ prędium ſuburbanũ aut ꝺomũ maiozem beres eius ꝓpignoraret: aut nullo modo alienaret: nec aꝺiecit cauſam ꝓhibitionis ꝺicta filia ſua beres ab eo ſcripta (vt ꝺictum eſt) mortuo eo teſtatoꝛe bereꝺẽ reliquit filiam ſuã q̃ erat neptis ꝺicti teſtatoris. i. iuliani agrippe; primipilaris: q̃ neptis mortua ꝺicta ſua matre eaſdẽ res diu poſſeꝺit: ꝛ decedens ipſa neptis extraneos inſtituit bereꝺes in ꝺictis rebus q̃. ꝓbibite ſunt alienari ꝛ in alijs ſuis bonis: mõꝺo quertur an ꝺicti extranei bereꝺes neptis poſſint habere ꝺictas res alienari ꝓbibitas: an vero ptinerent ad ꝺictam iuliam cuius erat patruus magnus ꝺictus iulianus agrippa primipilaris: ſicq; ipſa iulia erat ꝺe familia iuliani. Et videtur q̃ ad ꝺictã iuliã ꝺebebant ptinere: q̃ iõ ꝺictarum rerum videtur ꝓbibuiſſe alienationẽ vt remanerẽt illis ꝺe familia ſua ſiue cognatione: q̃ aũt ipſe boc non exꝑſſit: ſicq; fuit ſ. ceptuꝫ nuꝺũ iuꝺicatur hic q̃ bereꝺes extranei ꝺicte neptis habere ꝺebeant. ꝛ hoc ꝺicit Giuianus.

o ¶ Reliquias. puta monumẽtum q̃ vna cuz ꝑdio in quo ẽ poſſet alienari vel ignozanti: niſi eẽt ꝓbibitio: vt. ℈. ꝺe act. emp. l. ſi mercẽꝺ. ℈. ſ. ꝛ. ℈. ꝺe contraben. emptio. l. ꝛ liberi.

p ¶ Maiozem. fratrem aui paterni: vt inſti. ꝺe gradi. ℈. iiij.

UNIVERSIDAD DE GRANADA

a ¶ Factum. immo extraneum instituēdo facit contra voluntatez: vt. ff. tit. j. l. peto. §. fratre. que est contra. Sol. transit ad heredem etiam extraneum: vt hic. ff agitur ad interesse vt ad legitimum institutum trā siret sine pena. fm Jo. S3 contra. ff. tit. j. l. codicillis. §. matre. vbi exclu dunt legitimos omnino. sed certe ibi fuit specialiter prohibitus legitimus: vel hoc fuit preceptum nudum in. l. illa pe to. z illa. l. codicillis non fuit nudum. ad quod est ff. titu. ij. l. si filius. §. dicit. Item ad hoc. j. eod. l. lucius. in princi. z. ff. tit. j. l. cum pater. §. libertus. z. l. qui solidū. §. prediū. z. ff. proti. §.

¶ Quindecim. ¶ Casus. Titia fecit testamentum z instituit sibi heredem: z legauit quoddam prediolum suū cum taberna quindecim suis libertis quos nolauit in testamēto: z adiecit postea talia verba: z volo eos libertos sibi habere z posside re dictum prediolu cum taberna ea lege z cōditio ne ne quis eorum partez suam vendere vel donare vel aliquid aliud facere: aliq extraneo velit: qō si aduersus ea aliquid factum erit: tunc eas portiones prediū ve cum taberna ad rempublicam tusculanorū pertinere volo: mortua dicta testatrice duo ex dictis quindecim libertis vendiderunt suas partes dicti prediolī cum taberna duobus aliis de dictis quindeciz libertis: puta ficho z pāpbilo: dicti autem empto res venerunt ad mortem et instituerunt sibi heredem quendam extraneum qui vocabat gaius seius: modo querit vtrū partes dicte vendite pertineant ad gaium seium extraneū institutum a ficho z pamphilo emptoribus an ad supstites colibertos qui partes suas non vendiderūt an vero ad publicam rem tuscula

rent? Rñ. cū hoc nudū preceptum est nihil proponi contra voluntatem defuncti factum[a] quominus ad heredes pertinerent.

Qui prohibetur alienare partē suaz non videtur prohibitus alienare partem quam redemit. Bar.

¶ Quindecim libertis quos nominauerat prediolum suū cum taberna legauerat z adiecerat hec verba: fibiq; eos habere possidere volo ea lege z cōditione ne qs eorum partem suam[b] vendere donare aliudve quid facere alij velit. q; si aduersus ea quid factum erit: tunc eas portiones prediū ve cum taberna ad rempublicam tusculanorū pertinere volo. quidam ex libertis[c] his vendiderunt partes suas duobus collibertis suis ex eodem corpore. emptores autem defuncti gaium seium extraneum heredem reliquerunt. quesitum est partes que venierunt vtrum ad gaium seium[d] extraneum: an ad superstites collibertos suos qui partes suas non vendiderūt pertinerent? Respon. fm ea que proponerētur ad gaiū seium pertinere. Idem quesit an partes vendite ad rempublicam tusculanorum pertinerent? Respon. non pertinere[e] Claudius: quia nō possidentis persona qui nunc extraneus est: respicienda est: sed emptorum qui fm voluntatem defuncte ex illis fuerunt: quibus permiserat testatrix venundari: nec conditio extitit[f] oati fideicommissi reipublice tusculanorum.

f ¶ Conditio extitit. scilicet quia fuerant partes vendite collibertis: sed extitit quia extraneum instituit. vt. ff. titu. j. l. peto. §. fratre. que est contra fm. ff. Vel dic nec tunc nisi in partibus suis quae ex testamento habent: vt dixi fm. R. z facit. ff. eo. §. fundum titianum. z. ff. titu. j. l. cum pater. §. libertis. z. l. qui solidum. §. predium. z. l. vnum ex familia. §. j.

¶ Fideicōmissum quod tenuit a principio: si deficit ex postfacto remanet apud legatarium. Bar.

¶ Tusculanus fideicōmisit ciuscui duo milia solidorum legauit in hec verba a te petroni peto vti ea duo milia solidorum reddas collegio cuiusdam templi: quesitum est cum id collegium postea dissolutum sit: vtrum legatum ad petroniū pertineat: an vero apud heredem remanere debeat? Respon. petronium iure petere vtiq; si per cum nō stetit[g] parere defuncti voluntati.

Non solum ex verbis ſ3 ex mente testatoris fideicom. inducitur. Bar.

¶ Pater filios heredes scripserat: et adiecit predia que ad eos ex bonis meis peruētura sunt nulla ex causa alienent: sed cōseruent successioni sue: deq; ea re inuicem sibi caueret: ex his verbis quesitum est an predia p fideicō. videātur relicta? Respon. nihil de fideicommiſ. proponi[h].

Verba institutionis trabuntur ad fideicom. b. d. Bar.

¶ Ex parte dimidia heredi instituto per preceptionem fundum legauit: z ab eo ita petijt: petovt velis coheredem tibi recipere in fundo iuliano meo quē hoc amplius percipere te iussi claudium verum nepotē meū cognatum tuū: quesitum est an pars fundi ex causa fideicommissi nepoti debeatur respondi deberi.

Verba enunciatiua ad grauatū directa dispositionem inducūt. Bar.

Eodem. Lex. xxxvij.

Amphilo liberto hoc amphilo. ¶ Casus. Titi fecit codicillos z pāpilo liberto suo in eis codicillis multa reliquit: postea fecit testm z instituit filios suos sibi bēdes: z ita in eodē testo dixit pāphilo liberto meo b amplis q̄ in codicillis reliqui dari volo centus. Item postea ita subiunxit seio: omnia que tibi pampbile relinquo ad filios meos peruentura cum affectionem tuā

¶ Tusculanus. ¶ Casus. Quidam nomine tusculanus instituit sibi heredem titium z legauit cuidam nomine petronio duo milia solidorum: et fidei dicti petronij commisit in hec verba: a te petroni peto vt dicta duo milia solidorum que tibi legaui reddas collegio: pone beati dominici: mortuo dicto tusculano dictum collegium dissolutum est anteq; dict⁹ petronius assequeretur ad heredem dicti tusculani dicta duo milia solidorum: z sic annihilatuz est fideicommiſ. dicto collegio relictuz: modo queritur vtrum dictum legatum pertineat ad petronium legatarium: an vero remaneat apud heredem tusculani? Et respōdetur q; si non remanſit per petronium quomin⁹ solueret dictum fideicom miſ. collegio: sed per casum dissolutionis collegij potest petere petronius ab herede tusculani dicta duo milia solidorū. Vinianus.

g ¶ Non stetit. ſ3 per casū fortuitum. S3 contra. ff. titu. j. l. si quis titio. Sol. hic alias erat legaturus/ ibi non: sed vt ministro. Item contra. ff. tit. j. l. codicillis. in princi. Sol. vt ibi. Item contra. j. de admen. leg. l. filio. §. i. Sol. z ibi vt ministro. Item facit. ff. tit. j. l. si quis quos. z. l. iuſt. z. ff. tit. ij. l. si fundū per. §. j.

¶ Pater filios. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredes seium z gaium suos filios z adiecit hec verba: predia que ad eos ex bonis meis peruentura sunt nulla ex causa alienent ſ3 conseruēt successioni sue. f. filiorū: z ita fecit titius q; dicti filij caurent sibi inuicem q; ita obseruarent: mortuo dicto titio/ successores dictorū filiorum titij petebant a dictis filijs titij dicta predia p fideicommiſ. querit nunquid possit? Et dicitur q; non: sed mortuis dictis filijs titij bene debēt puenire dicta predia ad successores filiorum titij. Vinianus.

b ¶ Proponi. quo ad vba secus ex mente q; pualet: vt. ff. e. l. fideicōmiſſa. ſ. hȳba. z. ff. ti. ij. l. hoc modo. z. l. eo modo. z. ff. ti. j. l. vnum ex familia. §. fi. z facit. j. eo. l. iuſ. §. j.

¶ Ex parte. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredes seium z sempronij quemlibet pro dimidia z preter partem hereditariam predictam z prelegauit seio quendam suum fundum nomine iulianuz: z ab eo seio ita petijt petoz a te vt velis coheredē tibi recipere z dicto fundo z claudium verum nepotē meum qui ē tuus cognatus: q̄ritur an pars dicti fundi debeatur dicto claudio ex causa fideicōmiſ: Et rñ. q; sic. ſ3 nole coheredis fit vocatus. Vinianus.

i ¶ Deberi. ſ3 non nole fideicōmissarij ſ3 cohēdis sit vocatus: z facit. ſ. e. l. lucius. §. fi. S3 contra. ſ. e. l. iulianus. §. ex his. ſ3 illud de rigore. vt ſ. proti. no. vel alia verba sunt ibi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ctionem tuam circa eos bene perſpectam habeo. queritur vtrus videatur titius per dicta verba pamphili fideicommiſſiſſet poſt mortem ſuā pamphili reſtituet. c. predicta filijs defuncti: et dicitur ꝙ non: quantus ad dicta verba teſtatoris: ſed ſm ſententiam ſic. ¶ Propoſitum. Titius ⁊ gaius ſeius milites erant: ⁊ erant contubernales. i. ſocij in quodam caſtro ꝓ imperatore. dictus titius nō habens liberos nec cognatos infirmis exiſtens cōvocatis amicis ſuis dixit dicto gaio contubernali ſuo ꝙ volebat ei relinquere predium ſuum titianum ⁊ cornelianus: ⁊ gaius ſeius interrogauit eum coram teſtibus ſi ita placebat ei. ⁊ ipſe reſpondet ꝙ ſic. queritur nunquid ex cauſa fideicommiſſi dicta predia pertineant ad gaium ſeium? Et videtur ꝙ non: quia titius nō dixit relinquo/ imo dixit/ volo relinquere. Reſpōdetur tñ ꝙ ſic.

¶ Duas filias. Titius inſtituit ſibi beredes duas ſuas filias ex equis partibus / quarum vna vocabatur pone titia/ et alia ſeia: ⁊ alteri puta titie plegauerat fundū titianum: ⁊ ab eadē titia petijt gratia dicti prelegati vt ſozori ſue ſeie vigunti daret. Item petijt ab eadē titia vt partem dimidiam dicti fundi titiam dicte ſeie reſtitueret: mortuo titio eſt nunc queſtio inter titias ⁊ ſeiā de dictis .xx. et dicebat ſeia ſe debere habere medietatem fundi et .xx. titia autem dicebat ꝙ ſeia non debebat habere niſi medietatē fundi: quia per fideicommiſſum reliquum ſeie a titia de medietate fundi fuit annibilatum legatum titie de dicto fundo: quia illa pars fundi prediicti que remanet apud titiam nō remanet apud eā iure prelegati: immo iure hereditario. cum enim vni ex heredibus aliquid prelegat medietatē prelegati capit a coheredibus iure prelegati: ⁊ aliam medietatē iure hereditario: quia a ſeipſo non poteſt ſibi legari. Si ergo eſt annibilatum plegatū meum dicit titia: ergo debet preſumi ꝙ nec tibi ſeie voluerit pater noſter dari per me viginti predicta. queritur quid iuris ſit: Et tñ. ꝙ titia fouet rationem: ⁊ nō debuit ſeie niſi medietatē fundi. Aiuia.

a ¶ Perſpectam habeo. q. d. ⁊ ideo noiatim ⁊ expreſſim te nō grauo.
b ¶ Cum ſententiam. tacitam.
c ¶ Defuncti. qui plurimum confidens de liberto non grauauit eum expreſſim.
d ¶ In ſimili ſpecie. ſ. inter virum ⁊ vxorē. vt. ff. ſ. ti. ſ. l. vnū et. ff. ſ. fi. ⁊ facit. ſ. de adi. le. l. aliēne. in prin. ⁊ facit. ff. l. pti. §. pe. cū ſuis cōcor.
e ¶ Propoſitum eſt. quēdam militē.
f ¶ Accerſitis. id eſt vocatis.
g ¶ Contubernali. et ꝓbo liquet teſtatorem bunc fuiſſe militē. R. cuz cōtubernales. ꝓprie dicunt in exercitu in eodem puta tētorio duo milites vel tres. vt. ff. cōmo. l. rem mibi. §. in exercitu.
h ¶ Dixiſſe. propoſitū eſt. qđ eſt. ff. in prin. §.
i ¶ Redegiſſe. i. vocauit de boc teſtes. non autem fuit ſcriptum.
k ¶ Inſerto. ſ. ꝙ dixit ſe dixiſſe. nam ad interrogatuz in latino videtur reſponſuz in greco. vt inſti. de inuti. ſtipu. §. preterea. eſt enī bic grecū: ⁊ facit. ff. de teſta. mili. l. biuus.
l ¶ Duas. puta titiam ⁊ ſeiam.
m ¶ Alteri. ſcilicet titie.
n ¶ Et ab ea. ſcilicet titia.
o ¶ Petierat. ſcilicet gratia bnius prelegati.
p ¶ Ab eadē. ſ. titia: ⁊ ſic prelegatum eſt nullum.
q ¶ Prestanda. cum eñ certū ſit teſtatorē penituiſſe de plegato/ ergo et de onere. ꝑpter id impoſito videt penituiſſe: ⁊ ſic no. ſm. R. ꝙ ſi vni ex heredibus aliquid prelegat: ⁊ partē eius ⁊ aliquid aliud rogat reſtituere ꝓ eo quod. ff. eſt: non valet relictum.

POſt emancipationem. ¶ Caſus. Gaius habens filiam titiam quam habuit poſtꝙ fuit emancipatus a patre ſuo: habebat ſimiliter fratrem ſeium qui erat patruus ad dictam titias: ⁊ qui ſeius per emancipationem dicti gaij fratris ſui deſijt eſſe eius agnatus ⁊ cepit eſſe inter cognatos. Item habebat dictus gaius pater titie fratrem vroris ſue gaie: ꝙ gaia erat mater dicte titie qui frater vroris gaij erat auunculus ad dictam titiam ⁊ vocabatur titius: deceſſit dictus gaius ⁊ remāſit filia titia: que titia fecit codicillos: ⁊ credens dictum ſuum patruū adhuc eſſe eius agnatum ⁊ ſolum habere debere hereditatem eius ab inteſta to petijt ab ea in dictis codicillis vt partem hereditatis dicto titio auūculo ſuo daret. ⁊ vt daret eidem auunculo fundū titianum ⁊ ſeianum: qui erat ipſi? titie. Item petijt ab eodem patruo vt quedaz fideicōmiſſa qui buſdam alijs daret: mortua dicta titia bonorum poſſeſſio ſua peruenit ſimul ad dictum patruum ⁊ auūculum: quia erant ei? primi cognati/ auunculus eſt enim inter cognatos: patruus autē ſactus eſt inter cognatos ꝑ emancipationem predictam gaij patris titie: et ſic deuenit hereditas titie ad eos quos ipſa volebat: licet alio tramite de fideicommiſſo ꝙ partis hereditatis dando ꝓ patruum auunculo planum eſt ꝙ non valuit: iō quia ſuo iure per bonorum poſſeſſionē eā partem hereditatis habiturus erat auūculus: ſi de fideicommiſſo dicti fundi titiani ⁊ ſeiani dando per dictum patruū auūculo queritur hoc modo. i. an dictus titius auunculus ambas partes dictorum agrorum habere poſſit: ſcilicet vnam partem ſuo iure per bonorum poſſeſſionem. Aliam vero ex cauſa fideicommiſſi petere poſſit a patruo coberede ſuo? ⁊ dicitur ꝙ ſic. Sed quid nunquid dictus patruus debet ſolus ⁊ inſolidum preſtare alia fideicommiſſa relicta per titiam ab eo patruo quibuſdam alijs: an vero tantum ꝓ parte hereditatis titie que ſibi remanſit? Et dicitur ꝙ inſolidum. ¶ Sciam er. Titius inſtituit ſibi beredem ſeiam ex nouem vncijs hereditatis ſue/ ⁊ me uium in tribus: et ita poſtea dixit: quiſquis de omnibus beredib⁹ meis heres mibi erit preſtet illud quod alicui legauit. preſtari fierivt iuſſero: poſtea fidei predicte ſeie in nouem vncijs inſtitute commiſit in hec verba a te ſeia peto fideicꝫ tue committo vt quicquid ex hereditate mea ad te peruenerit reſtituas filio tuo retentis tibi bortis meis in quibus quidem bortis dicta ſeia habebat tres partes ſicut ipſa erat inſtituta in nouem vncijs / et coberes ſuus meuius habebat in eis bortis tres partes: ſicut ipſe fuit in tribus vncijs inſtitutus: modo queritur vtrū ſeia debeat habere integros bortos predictos cum dictas nouem vncias hereditatis reſtituit filio ſuo ſm preceptum teſtatoris? Et reſpō. ꝙ ſic. nam fidei meuij coberedis videtur commiſſum per teſtatorem vt redderet ſeie illas tres partes quaꝫ in dictis bortis habebat dictus meuius: vt dictum eſt. Aiuia.

r ¶ Suſcepta. et concepta. vt inſtitu. quibus mod. ius pat. poteſta. fol. §. finali.
s ¶ Et legitimo. ergo in codicillis. roganit in quibus poſſunt grauari legitimi. vt. ff. tit. inj. l. ꝙ ſi quis. in prin. Et not. ꝙ bic ignorabat ius agnationis eſſe finitus per emancipationem ſui patris: bodie tamē nō tollitur inter patrem ⁊ filium: ⁊ ſic nec inter banc neptem ⁊ patruum. vt inſtitu. de leg. agna. ſuc. §. fi.
t ¶ Auūculo. ⁊ ſic per fideicō. auunculū beredē fieri voluit ſimul cuz patruo ſcz quem ſperabat ei ſucceſſurum.
v ¶ Per bonorum poſſeſſionem. vnde cognati quavocant etiaz agnati capite minuti. vt inſtitu. de ſuc. cog. in prin. ⁊ ſic deuentum eſt eo quo defuncta voluit licet alio tramite.

Contubernales qui dicuntur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Duas. non dicit duas respectu tertie: sed id est ambas eis diuisis in duas partes.

b ¶ Posse. Ē enī voluit testatrix vt predia insolidū haberet aunículus.

c ¶ Prestari. non aperit a quo: vnde si dicas ab vtroq; obstat. ff. titu. j. l. celsus. §. pen. vbi neuter prestat: nec is qui sperabatur et non est: nec alius qui est preter spem. Solu. illud est cum sit testamentum z vnus instituitur: tūc enim si ille nō est heres non valet testamentum: z ideo nec lega tum. hic aūt fecit codicil los. ſz dicas a patruo solo. Sed enim hic querit: ad qō videt esse responsum: fed tūc est cōtra. ff. ti. j. l. cuz pater. §. cū esti maret. z de codicil. l. is qui. Sol. ibi de equitate: hic de rigore. vel ibi vnū tm credebat succesſuruz: vnde nō mirū si legatum minuit. hic aūt de ambobus credidit et ambo sunt licet alio tramite q̄ sperabat: et sic patruus solidum prestat.

d ¶ Retentis. hic oritur questio. vt. j. dicam.

e ¶ Fideicommissum videri. ly sit retinere eoruz tm que iam habemus. z facit. ff. ti. j. l. cum pater. in princip. z. ff. titu. xj. l. si seruus legat⁹. §. fin. et de alimen. le. l. a filio.

Uxorem. ¶ Casus. Titius de sua p̄pria pecunia emit fundū titianum: sed quia diligebat vroꝛem suam feiā fecit dicere chartam emptionis in se: z ea postea fecit testamentum z in instituit sibi heredē dictam vroꝛem z filiū quez ex ea habebat et vroris fideicōmisit in hec verba: peto a te domina vroꝛ ne vēdices tibi ex causa emptionis partem ex dicto fundo cum scis me vniuersam emptionē ipsius fundi feciſſe: sed communicasse me tecum eādem emptionem beneficio affectionis z pietatis quaz tibi debui: modo queritur vtrum per dicta verba debebat habere filius totum fundum? Et dicit q̄ non: immo videt voluisse dictus titius testator vt pro dimidia diuidant dictum fundum: cū si non diriſſet dicta verba et non apparet alio modo totam emptionem in veritate testatoris fuiſſe vroꝛ habere dimidium fundi ex emptione: z aliam dimidiam di uideret cum filio. Ciuianus.

† Concor. glo. in ℞. q̄ posuit. ibi arg. q̄ non est recedendū a ſignifi catiõe ſ̄bo rū / niſi cum cõſtet testatoꝛez aliud voluiſſe. ca. ex liris. extra de ſpon. z marri.

e ¶ Vendices. id est dimidiam aut partem: alioquin ſi hoc non diriſſet vroꝛ haberet dimidiam z aliam dimidiam diuideret cum filio per medium: z fic filius haberet quartam et reliquam vxor. vt. j. de pec. leg. l. dominus. §. dominus. z facit. C. ſi quis alteri vel ſibi. l. multum. z. ff. tit. xj. l. ſerui electio. §. fina.

f ¶ In testamento. ¶ Casus. Titius habens multos libertos inter q̄s erat quidam qui vocabatur fortunius: ita inter alia ſcripſit in testamento ſuo domum meam titianam cum orto ei applicito libertis meis concedi volo: poſtea ita dixit fortunio liberto meo ex dicta domo dietam in qua habitabam. Item cellarium iunctum eidem diete ab herede meo concedi volo: queritur vtrum heres teneatur preſtare fortunio dictam domum et cellarium? Et dicitur q̄ non: quia vniuerſa domus titiana in qua erat dicta dicta et cellarium fuit legata libertis inter quos tes agrozum duas⁸. i. vnaz quaz ſuo iure per bonozum poſſeſſionem habeat: alteram vero partez ex cauſa fideicommiſſi petere debeat? Reſpondi petere poſſe[b]. Item queſijt ſi ab eodez patruo fideicommiſ. alijs quoq; dederit vtrum inſolidū: an vero pro parte ab eo preſtandum ſit? Reſpondi inſolidum preſtari[c].

¶ Juſſus aliquod corpus hereditarū retinere pro parte ſua retentionez: pro parte coheredum etiam petitionem habebit. hoc dicit Bartolus.

¶ Sciaz ex dodrante meuiam ex quadrante inſtituit heredes ſi dei ſcie commiſit in hec verba. a te peto tuez⁹ fidei committo vt quicquid ex hereditate mea ad te peruenerit reſtituas filio tuo retē tis[d] tibi ortis meis: queſitum eſt cum generali capite fideicōmiſiſſet quiſquis heres erit de omnibus vt preſtaret quod cuiqz legaſſet preſtari fieriue iuſſiſſet an cuz dodrantem hereditatis reſtituere ortos in affem vendicare ſeia debeat? Reſpond. etiam cohereditis fideicōmiſſum videri[e] vt quadrantem quem in his ortis habere ſcie redderet.

¶ Si verba legati ſunt ambigua cauſa legati eſt inſpicienda. Bar.

Idem. Lex.xxxix.

Uxorem et filium communem heredes inſtituit / et vroꝛiſ fideicōmiſit in hec verba: peto a te domina vroꝛ mea ne ex fundo titiano partem tibi vendices[f] cū ſcias me vniuerſaz ēptionem eius fundi feciſſe: ſed beneficio affectionis z pietatis quam tibi debui / eam emptionez (cum nummis meis comparaſſem) te cum communicaſſe: queſitum eſt an cum fundum inſolidum filij eſſevoluerit? Rñ. cum de quo queritur perinde rationem in fundo habere voluiſſe † ac ſi vniuerſus hereditarius eſſet: vt p parte dimidia et vroꝛ z filius agrum hereditarium habeant.

¶ Non eſt verisimile teſtatorem grauare heredem voluiſſe duplici preſtatione. Ē dicit Bartolus.

¶ In teſtameto ita ſcriptus fuit domum meam cum orto applicito[g] libertis meis concedi volo: et alio[g] capite teſtamenti ſcriptum erat: fortunio liberto meo ex domo mea quam libertis meis dedi dietam in qua habitabā. Item cellarium iunctus eidem dicte ab herede meo ci concedi volo: queſtum eſt an heres teſtatoris oneratus videatur in preſtando legato fortunio: q̄ domus vniuerſa libertis ſit prelegata? Reſpōdi nō eſſe oneratum[i].

¶ Legato generali per minus generale derogatur. Bar.

¶ Codicillis confirmatis ita cauit: omnibus autē libertis meis et quos viuus et quos bis codicillis manumiſi vel poſtea manumiſero contubernales ſuos: item filios filias lego / niſi quos quas ve ad vroꝛem meam in teſtamento pertincre voluī / vel ci nominatim legauero: ipſe poſtea epiſtola petijt ab heredibus ſuis vt regionem vmbrie tuſcie in piceno coheredis vroꝛi ſue reſtituerent cum omnibus que ibi erunt z mancipijs ruſticis vel vrbanis et actoribus: exceptis manumiſſis. queſtum eſt cum heros z ſtichus ſerui in diem vite teſtatoris in vmbria in piceno actum adminiſtrauerint: ſint autem dame[k] quem teſtator viuus manumiſerat filij naturales: vtrum eidem dame ex verbis codicilli ab heredibus preſtandi ſunt: an vero ad ſciam vroꝛez ex verbis epiſtole pteneant? Reſpondi ex codicillis ad patrem naturalē eos pictatis intuitu[l] pertinere.

¶ Generi per ſpeciē derogatur. Bar.

¶ Feliciſſimo et feliciſſime qui

¶ Oneratum. ſcz omnibus libertis generaliter et iſti ſpecialiter: vel iſti eſtimationem dicte z celiarij ex hac clauſula. ex ſuperiori vero ſibi et alijs totum legatum quod in idem recidit. z hoc verū niſi aliud appareat voluiſſe teſtatorez. vt. C. de cadu. tollē. l. i. §. penul. z. ff. titu. j. l. ſi pluribus. §. j. Item non obſtat. ff. titu. j. l. qui duobus. §. j. ſz ibi in quantitate: hic, in ſpecie legata bis eidem perſone. vt. C. eod. l. cum queſtio. §. j. et. ff. titu. j. l. plane. §. j. Dic ergo ſm Bal. primum legatum minui tantum quantus ſecundo datur z ſecundū contentum eſſe ſuo ſpeciali: quia ſic videtur teſtator voluiſſe. vt. ff. titu. j. l. ſi pluribus. et. C. eo. l. cum queſtio. in princi.

¶ Codicillis. ¶ Caſus. Titius fecit teſtamentū et inſtituit ſibi heredem vroꝛē ſuam ſciam z quoſdam alios: z in eodem te ſtamēto confirmauit codicillos ſi quos poſtea faceret: poſtea fecit codicillos et ita in eis canit. omnibus autē libertis meis quos mammiſi interviuos vel in bis codicillis / vel quos poſtea manumiſero lego conturberles ſuas que ſunt mee ancille. Item lego eis filioſ z filias eoꝛum preter illos filios z filias libertorum quos z. quas volui in teſtamento meo pertinere ad vroꝛem: z preter illos quos eidem vroꝛi mee nominatim legaueꝛo poſtea fecit quandam epiſtolam dictus titius: et in ea petijt ab heredibus ſuis vt regionē vmbrie tuſcie poſitā in piceno reſtituerent vroꝛi ſue predicte que erat eoꝛum coheres cum oībus que in dicta regione erant: et cum mancipijs ruſticis et vrbanis z actoribus q̄ in dicta regione erant: exceptis manumiſſis: z nō ſubiunxit z exceptis filijs eoꝛū z filiabus z contubernalibus. mortuo dicto titio venit damа qui ſabat in dicta regiōe vroꝛi legata: quā damā teſtator predictus viuus manumiſerat: z petebat a dicta vroꝛe z a coheredibus ſuis duos ſuos filios ſeruos teſtatoris quoꝝ vnus vocabat ſtich⁹? z alter beros. z allegabat pro ſe ꝺba codicilloꝝ que talia fuerūt vt dictū eſt. oībus aūt libertis meis ꝛc. dicebat vroꝛ. immo debēt dicti tui filij ad me pertinere. quia in epiſtola ſupra poſita mariti mei non continet aliquid de filijs. imo dixit in ea maritus meus exceptis manumiſſis ꝛc. z nō dixit: z exceptis filijs eoꝝ. queritur quid iuris ſit? Et dicitur q̄ ad damā patrem debēt pertinere intuitu pietatis. Ciuianus.

¶ Autem dame. datiui caſus dame.

¶ Pietatis intuitu. cuius intuitu nōnunq̄ a iure communi receditur nedum a propietate verborum: eſt ergo hec pietas vt non ſeparetur. vt. z. ff. tit. xj. l. ſi domus. §. qui confitetur. z. C. cōmunia vtri. iudi. poſſeſſionum. z. j. ea. l. §. concubine. Eſt et alia ratio: quia ſpecies de

rogat

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

rogat generi: ⁊ non econtra. vt. j. proxi. §. ⁊. j. de regu. iur. l. in toto. ⁊. j. e. l. ſeruis vrbanis. §. fi. eſt ⁊ alia hic: quia reliquit nominatim vxori. ⁊ facit. ff. titu. vj. l. titie textores.

¶ Feliciſſimo. ¶ Caſus. Titia habens filium titium et habens ſeruũ nomine feliciſſimum: ⁊ ancillam nomine feliciſſimam. ⁊ habens multa legata ex teſtamento pre ſentis ſui viri quondam: inter que legata erat qui dam fundus qui voca batur gargulian[a]: ⁊ ha bens ſimiliter multa le gata ex teſtamento clo dij iuſti fratris dicti ma riti fecit teſtamentum et inſtituit ſibi heredem di ctũ ſuũ filiuꝫ ⁊ tres alios ⁊ dicto feliciſſimo et feli ciſſime libertatem dedit. poſtea legauit dicto feli ciſſimo et feliciſſime di cum fundum gargulia num cum quadam caſa ſiue domo que erat iurta cum fundum poſtea filio ſuo predicto prelegauit i becverba. titi ſili boc am plius de medio ſumito le gata mea que mihi tam pater tuus pſens q̄ dictus clodius iuſtus fra ter patris tui reliquerũt. in veritate autem ſicut di ctum eſt dictus fundus gargulianuꝫ erat iter alia legata que pſens ma ritus teſtatricis reliqueꝛat eidem teſtatrici: mo do queritur cui dict[o] fun dus debeatur vtrum ti tio filio teſtatricis tantũ ex verbis generalibus te ſtatricis: an feliciſſimo ⁊ feliciſſime ex ſpeciali le gato eis prius per teſta tricem relicto: an vero tri bus eis: Et dicitur q̄ ad feliciſſimuꝫ ⁊ feliciſſimã: quia non eſt veriſimile q̄ teſtatrix voluerit tranſfer re legatum dicti fundi de feliciſſimo ⁊ feliciſſima: quibus nihil aliud reli queratur niſi dictum fundũ ſpecialiter in filium ſuus titiuꝫ cui hereditatis ſue quartaꝫ partem reliquit et boc per illa generalia verba titi fili boc amplius ⁊c. que ſupraꝓpoſita ſunt. Viuia.

a ¶ Dederat. quedam mulier.

b ¶ An tribus. i. feliciſſimo ⁊ feliciſſime ⁊ titio.

¶ Generali ſermone. Ro. ex generali conceſſione videri detrabi quod alij conceditur ſpecialiter: quia ſpecies generi derogat. + vt ⁊. C. de ſecũ. nup. auf. nunc autẽ. ⁊. ff. qui. ex cau. ma. l. ſed ⁊ ſi per pretotem. §. de inde. ⁊. ff. ſi quis cau. l. ſed ⁊ ff. §. queſtum.

¶ Teſtamento ita pueros. ¶ Caſus. Titius libertus publij meuij fecit teſtamentum et inſtituit ſibi beredes gaium ⁊ ſeium. ⁊ ita poſtea dixit publio meuio domino meo dari volo ab heredibus meis gnęs pueros ex ſeruis meis exiſtentes dumtaxat intra annos ſeptẽ: poſtea poſt multos annos deceſſit dictus teſtator. certe iudicatur hic q̄ illi ſeptem pueri qui fuerunt intra. vij. annos tempore teſtamenti debent dari legatario: et non illi qui ſunt ſeptem annoꝝ um tempore mortis teſtatoris. Viuianus.

c ¶ Intra annos ſeptem. id eſt qui ſunt minores. vij. annis. ⁊ facit. j. de verbo. ſigni. l. pueri. in fi.

¶ Cum a teſtatore. imo mortis tẽpore. vt. j. de ali. et cib. lega. l. mela. §. ſi. Solu. ibi. + Item arg. cõtra. j. de condi. ⁊ demon. l. filie. §. fin. ⁊. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. le. l. penul. ⁊ facit. ff. l. nomen. §. filio. ⁊ quod ibi no. ⁊. j. de auro ⁊ argen. lega. l. ſi ita.

¶ Concubine. ¶ Caſus. Titius legauit concubine ſue boc modo: fundum meum poſitum in appia volo dari cõcubine mee cũ villico qui ſtat pro me in dicto fundo ⁊ contubernali dicti villici et filijs. Certe dicitur bic q̄ in boc legato continet nõ ſolũ dicta ꝛcubernalis: ⁊ filij villici ſed etiam nepotes villici. Viuianus.

f ¶ In appia. nomen regionis. ſed als mancipia.

g ¶ Cur non deberentur. nam appellatione filij continentur nepotes ex cauſa pietatis dum de dura ſeparatione tractatur: vt hic. ⁊. j. de verbo. ſignifi. l. liberorum. §. j. ⁊ ſic poteſt intelligi in eod. titu. l. filij. ⁊. l. iuſta. et ſic ſoluitur contra. inſti. qui da. tu. poſ. §. fin. Vel aliter vt ibi no. ⁊ facit. ff. e. l. §. codicillis.

¶ Legauerat. ¶ Caſus. Titius quierat de quadaꝫ terra que vocabatur gadibus et qui habebat multas poſſeſſiões ⁊ domos in dicta terra vel in eiꝰ ſuburbijs: ⁊ qui habebat in dicta terra vel in ſuburbijs calendariũ vbi erant ſcripta debita ſua et credita: et qui habebat in quadam domo in dicta terra poſita pecuniaꝫ depoſitaꝫ in quadam arcba. dictus titius dicole gauit ita meuio. lego me uio quicquid i patria gadibus poſſideo: certe nõ ſolum poſſeſſio que eſt in tra dictam ciuitatem cõ tinetur legato: ſed etiam illa que eſt in ſuburbijs: non autem continetur dictum calendarium vel pecunia depoſita. Vi.

b ¶ Meuio. als meuius: ſcilꝫ teſtator: ſed eſt falſa: vt. j. patet.

i ¶ Gadibus. ſic eñ vocatur illa patria de qua fit mentio. ff. titu. vj. l. ſimi bi. ff. j. et ſubeſt venetis/ et eſt ſedes conũ patriarchalis. als autem eſt bic gradibus: et ſimiliter eſt nomen loci.

k ¶ Suburbanam. id eſt in ſuburbio ciuitatis: ſed quandoqꝫ ponitur pro ruſtico. vt. C. de pdi. mino. l. ſi prędium. Bug.

l ¶ Extendi. ſic. j. eo. cuiꝰ q̄s. et. j. de verbo. ſigni. l. q̄. et. l. vt alphenus. et. l. edificia. ⁊. l. qui in contingentibus.

m ¶ Si calendarij. boc expone vt. j. eodeꝫ. l. qui

† Inquãti ſiſtet. videſ innuere q̄ appellatione filiorꝫ ꝓpter duraſ ſeparatiões vitandã nepotes veniãt li mitabis vt nõ intelligat ſe de viteriori bus. vt p. l. liberoꝝ. in pri. l. de hb. fig. de q̄ vide l. filij. C. ad macro. + Concor. ter. in. c. generi. et ibi glo. 01. extra de reg. iur. q̄ regula an ꝛ q̄ ſi cedat. vide Dy. et doc. ibi.

‡ Bic fm Bart. q̄ ibi ꝑt factus defuncti au gẽtis vſ ad mẽtis relicti inſpicit tps mortis fm Dy.

filium. Accurſius.

n ¶ Intra. id eſt iurta: ſic. C. de poſtbu. heredi. inſti. l. ſi.

o ¶ Patria ſua. ſcꝫ gadibus predicta.

p ¶ Reliquit. i. dimiſit inſtrumenta calendariꝫ in domo: non dicas q̄ ea legauerit: et ſic non continetur dictis verbis: quicquid ⁊c. vt bic. et. ff. titu. vj. gaius. et ſic ſunt verba iuriſconſulti non teſtatoris: als recte cõ tradiceret. j. e. l. qui chyrographum. ⁊. ff. titu. vj. l. ſeruus filij. ff. eum. ſed certe ſi ſint iuriſconſulti quare non continentur inſtrumenta: Reſpon. quia non vt perpetuo ibi ſint erant ibi. vt. ff. de ber. inſtitu. l. ex facto. ff. rerum. ⁊. j. proxi. rñ. no.

q ¶ Supra reſponſum eſſe. ſcilicet non deberi per boc q̄ nec calendariũ nec inſtrumenta debentur: ⁊ boc ſi ad tempus ſit ibi. ff. vt fenereturꝫ non perpetuo vt theſaurus. vt. j. eo. l. ſi chorus. §. j. ⁊. l. ſi fundum. ⁊. j. de auro ⁊ argen. leg. l. ſi vxori. §. cum ita. ⁊. j. titu. vj. l. generali. §. vxori. ⁊. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. lega. l. cum delanionis. §. ſabinus. ⁊. l. prędia. §. j. ⁊ argu. j. eo. l. prędijs. §. titio.

¶ Teſtamento quo. ¶ Caſus. Titius habens vxorem ⁊ filium et filiam inſtituit ſibi heredem filium et vxorem: et filie legauit centum cũ ipſa in familia nuberet: et adiecit ita fidei tue filia committo vt cum in familia nubes et quotienſcunqꝫ nubes patiaris de dote tua quam dabis partem dimidiam ſtipulari dictum meum filium fratrem tuum et matrem tuam predictam in caſum dotis reſtituende: facto boc teſtamento ipſemet titius pater maritauit dictam ſuam filiam eiuſqꝫ nomine dotem dedit: poſtea filia diuertit a viro ſuo: dictus pater repetijt dotem quam dederat ꝓ ea: poſtea maritauit dictã ſuam filiaꝫ ſecundo

et dedit dotem. similiter ⁊ stipulatus est pater a fecundo viro dotem fibi aut filie reddi. manẽte filia in matrimonio fecundo deceſſit pater nõ mutato dicto teſtamento in quo inſtituerat filium ⁊ vxorem. ⁊ in quo le gauerat filie predicte centum vt dictum eſt. ⁊ eius extiterunt heredes filius ⁊ vxor: ſicut eos inſtituerat. poſtea deceſſit fecundus maritus dicte filie ⁊ ipſa dote ſua recuperata ab heredibus ſecundi viri nupſit tertio preſentibus fratre ⁊ matre ſua predictis: que mater etiam dotem dicte filie auxit titio viro: ⁊ neqꝫ frater neqꝫ mater ſtipula tus eſt dotem pro aliqua parte a tertio viro poſtea mater deceſſit et dicta filia ⁊ filius extiterunt ei heredes: poſtea filia deceſſit ⁊ inſtituit ſibi heredem dictum ſuum virum tertium. modo queritur an dictus vir tertius heres dicte filie ſue vxoris ex cauſa fideicommiſſite neaf fratri dotẽ ſue vxoris in tanta pecunia in quanta percipere potuiſſet dictus frater ſi dotem ſtipulatus eſſet iuxta preceptum patris: Et dicit q̃ non: quia filia non acepit pecuniam in dotez ex cauſa legati ſicut pater preceperat a fratre et a matre heredibus pfis ſed mortuo primo et ſecũdo marito materfamilias facta dicta filia dotem recuperauit vt dictum eſt: ⁊ tertio viro dedit. Vi.

a Cui nubes. accipe motietis qõ ponitur. j.

b Dedit. ſcilicet centuz. vt. ſ. dixit. ⁊ quod. ſ. eo. ℌ. legauerat. vnde legatum videtur ademiſſe. vt C. eo. l. illa.

c Dote. eadem: qõ bo die facere teneſ. vt. C. de rei vxo. act. aut. ſ̃ ℌ quis.

d Matrimonio ſuo. alſ ſuo. alſ. ſcõo. ⁊ dic mortuus eſt ſcz pater.

e Recuperauerit. qõ facere potuit vel ex ſtipulatione patris. vt. ſ. ſo. matri. l. gaius. ⁊. j. de verb. obli. l. quodcũqꝫ. ℌ. j. vel ex ſtipulatione legali. vt C. de rei vxo. act. ℌ. videamus. ⁊. ℌ. ⁊ hoc. Accur.

f Weres eius. ſcz maritus eius: ſcz puelle.

g Non teneri. Tribus rationibus: ſcz tum quia pater dotem dãdo ſibiqꝫ vel filie reddi dotem ſtipulando voluntatem teſtamento expreſſaz creditur mutaſſe: tum quia mater et frater fideicommiſ. repudiaſſe videntur cum fozon danti conſentientes ſtipulationem omiſerunt. preterea q̃ nec ad filiam legatum peruenire potuit ſi pro ea in dotẽ viuus pater dedit: quod teſtamento antea reliquerat. vt. C. de leg. l. filia. R. ⁊ fa. ſ. j. ad trebel. l. filia.

h Weres vel. ¶ Caſus. Inſtitui mihi beredem titium ⁊ rogaui eum vt adoptaret ſeium: ⁊ ſi nõ adoptaret diri q̃ eſſet ex heres. titius heres nõ adoptauit ſeium et certum eſt q̃ amodo non adoptabit: nunquid ſeius qui debebat adoptari habebit hereditatem meam? Et dicitur q̃ non: ⁊ quod diri in herede idem dicas in legatario. Aluia.

i Non eſſe. ad hoc ſcz vt ille qui adoptatus non eſt petere poſſit hereditatem vel legatum quaſi ex tacito fideicõmiſ. ſecus tamen ℌtum ad illum qui inſſus eſt adoptare: quia habet ſi paratus eſt hoc facere. vt. ſ. de condi. inſtit. l. ſi quis teſtamento. vel dic q̃ vocat hic fideicommiſ. i. rogauit de adoptando quod non valet nec hic nec ibi: quia contra bonos mores: vel contra ius: ſed libere remanet apud rogantem: ⁊ illam exponeut ibi no. Aliud autem ſi rogatur de emancipando. vt. j. de cõdi. ⁊ demõ. l. ſi cui. ls ſit arg. ſ. ſ. ti. ij. l. filiuſſa. ℌ. ſm vulgare. ✣

✣ Soluevt ibi ſm bar.

k Agri plagam. ¶ Caſus. Inſtitui mihi beredes publiũ ⁊ gaiũ ⁊ petrum ⁊ martinũ: ⁊ ita poſtea diri. agri mei plagam ſiue partem q̃ eſt ad burgum panicalis dicto publio ⁊ gaio tranſcribi volo per dictũ petruz ⁊ martinũ quos cum eis beredes inſtituo precio facto boni viri arbitratui ⁊ hereditatilliato: ⁊ volo q̃ petrus ⁊ martinus promittant de euictione dicto publio et gaio nomine dicte plage. Ité volo q̃ dictus publius ⁊ meus promittant petro ⁊ martino ſub pena centum q̃ dicta plaga vel pars eius nõ pueniet alia ratione ad ſeiuz vel poſteros eius: me teſtatore mortuo qas non vult emere aliquid de dicta plaga. publiꝰ affit fic. querit? nunquid publius debebat habere dimidiã er cauſa emptionis? Et dicit q̃ ſic: et oz promittere publiꝰ dicto petro ⁊ martino q̃ dimidia quã cõ ſequetur non pueniet ad ſeiũ vel ad eius poſteros aliqua ratione: ⁊ hoc ſub pena centum. Aluia.

i Agri plagã. i. partes.

k Illa. ſeptentrionali vel auſtrali. Bo.

l Et gaio. qui pro parte fuerant beredes ſcripti: et aliꝫ plures cum eis: vt patet ex ſequentibus.

m Tranſcribi i. vendi qõ vellet etiaz iuſto ſcio: vt ℌ. ⁊. ſ. ti. ij. l. ſi equo.

n Et promiſſa. meuio ⁊ gaio ac ceteris heredibus. Accurſius.

o Promittant. meui et gaius.

p Quaqua. alſ qua: et ſemp dic. i. aliqua: ⁊ ſunt verba teſtatoris vſq; illic. queſtum eſt ⁊c. vel ſi habes qua poſſet ibi incipere queſtio: qua ratione queſtum eſt ⁊c.

q Petere. nil mirus: qz etiaz totũ ſi velit poteſt. vt. C. de cadu. tollẽ. ℌ. vbi autem. R. ⁊ facit. ſ. titu. ij. l. ſi quis le. in fi. ⁊. ſ. ti. j. l. antepe. ℌ. iij.

r Cautio. ne ad ſeiã aliqua ratione perueniat. Jo. ⁊ ſub pena. c.

s Cuiqꝫ. i. cuilibet ex illis qbus eſt preſtanda.

t Preſtanda ſit. a publio meuio q̃ ſolus vult.

† Ecce. c. cõſenſus. in gio. fuit poſteritate. ibi: qz poſt mãumiſſionẽ poiles a liberto ſuſcepta nullis parrocinio ẽdonoria. extra ſ rebꝰ. alle. vel non.

v Preſtatur. ſ. pro dimidia: ⁊ ſic ſub pena. l. vel ſi totum accipiat qõ põt: vt diximus ſub pena integra. c. promittet.

x Sozori. ¶ Caſus. Titius faciens teſtamentum inſtituit ſibi beredes duos ſuos filios ⁊ duos extraneos alios: ⁊ ſozori fue titie legauit duos ſeruos ⁊ duas ancillas: ⁊ ſozori fideicommiſit vt cum moreretur ipſa ſo roz reſtitueret dicta mancipia filijs ſuis teſtatoris: queritur vtrum ea que nata ſunt ex dictis ancillis ⁊ ſeruis medio tempore ante mortem ſororis continentur fideicommiſſo cum patribus et matribus eorum: et ita q̃ debeant reſtitui filijs teſtatoris vel aliꝫ eius beredibus? Et dicitur q̃ non: immo mortua dicta ſozore debent remanere apud beredem ſozoris. Ariianus.

y Filijs. ſcz teſtatoris: ⁊ dic non inſtitutis: ſed ex beredatis. vel ciualiꝫ extraneis inſtitutis. Accurſius.

z Agnata. id eſt nata.

a Weredibus. dicunt quidam ſcz filioꝝ: ⁊ ſic opponitur eis q̃ ſit cõditionale. ⁊ ſic interim non tranſmittitur. vt. j. quando di. le. cc. l. iij. ⁊ dicunt hic extitiſſe conditionem vinis filijs. vel dicit fuiſſe diem nõ conditionẽ: eſſe beredes filios filioꝝ qui cõprehendanꝫ ſub vbo liberis: que ſomnia ſunt. nã hic dicit an: vnde ⁊ filij ⁊ beredes. ſ. teſtatoris erãt viui: ⁊ beredes legatarie. Dices ergo beredibus. ſ. teſtatoris fue filius nullo modo ſit heres/ſiue ſit cum alijs.

b Cſion contineri. ſcilicet quia nec ſunt relicta nec acceſſionis iure debentur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

bentur. ſcilicet cum poſt mortem teſtatoris et ante mortem ſororis : ꝛ ſic ante mortem nata ſunt: alſ ſecus eſſet: vt. ff. de lega. j. l. apud iulianum. §. item partus. ꝛ. j. de fideicommiſ. liber. l. cum vero. §. cum quidam. et C. de fideicommiſ. liber. l. iij. ꝛ. j. de op. lega. l. penul. ꝛ. ff. de vſur. l. paulus ſri. ꝛ. ff. titu. l. j. licinius. Sed contra. ff. titu. j. l. cum pater. §. pater

* An patro veniat cum legato ancille: et an ſit fructus: vide qđ notaui in apoſill. in alle. l. cum pf. §. pater filie. ſ. eo. ver.

filie. vbi partus * debetur. Sol. ibi ex teſtatoris ſcientia ſpeciale preſumitur: vl ideo eſt illud quia dotalis ancille pars? nec minus ✠ ipſa mater dotalis intelligitur. vt. C. ō ri. vro. acf. l. j. §. itaq. at ancille legate pars? nunq̄ legatus matris ratione dicitur.

¶ Pater naturalis.

¶ Caſus. Titia habens patrem naturalem et nō legitimum habebat virū titium : qui vir veniens ad mortem inſtituit here dem dictum patrem naturalem vxoris ſue titie: et ab eo herede multa ſi deicōmiſſa reliquit vxori ſue : mortuo dicto titio martino : dicta titia nupſit ſecundo: ꝛ dict? ſuus pater dedit centum nomine dotis marito ſecundo pro ea cum nō teneretur hoc facere: ideo quia naturalis tantus erat vt dictum eſt. ꝛ ſtipulatus eſt dictus pater a viro ſecundo ſibi dictam dotem reddi ſi filia ſua decederet in matrimonio ſine liberis: filia poſtea ſuſcepit filiā ex dicto ſecundo viro ꝛ ita defecit cōditio ſtipulationis patris: modo petit dicta filia a patre ſuo illa fideicōmiſſa que primus ſu? vir ei reliquit. nūquid pōt: Et videt q̄ non: quia

TItius. ¶ Casus. Titius instituit fibi beredem vxorem suam in vna vncia hereditatis sue/ in qua vncia esse poterant de hereditate centum quinquaginta aurei ꝛ non plus. meuiam autem instituit: in .xi. vncijs: ꝛ ita postea dixit: corpus meum vroi mee tradi volo sepeliendum in fundo titijano et volo extrui monumentum in dicto fundo in quo expendantur quinquaginta aurei: queritur nunquid per dictaverba videatur testator voluisse vt vxor sola faceret monumentum an pro heredibus partib[a] ab vtroq; herede? Et dicitur q̄ ab vtroq; pro hereditarijs partibus videtur voluisse fieri monumentū. Viuianus.

a ¶ Instituit. bis verbis etiam ⁊c.

b ¶ Extruendum. als inferendus: ꝛ ad hoc cogit pōtificali vel presidis auctoritate ꝛ pretoris officio. vt. ff. de peti. hered. l. hereditas. et de relig. l. at si quis. §. si cui. ꝛ iudicio fami. her. vt. ff. fami. her. l. is cū. §. i. sola ergo operis faciendi solicitudo seorsum vxori iniūcta est verbis testatoris et ℞ tam gratia oneris quod erat iniunctus magnitudine q̄ huius emolumēti precio: vna cum persona q̄ dicebatur sola grauata affectione penſatis verbis sic dubijs: talis merito adhibēda fuit distinctio fm. R.

f Concor. glo. in 390 alteno arbitrio ibi: testamētū ꝛ alteri⁹ volūtate exp̄sse cōmissus non valz. sic nec legatū exp̄sse cōmissum in alterius volūtate vel ipse det: sed vt arbitret hī. c. super eo. extra de codi. app.

SI filie. ¶ Casus. Titius babēs plures filios ꝛ vnam filiā fecit testamētum ꝛ eos oēs sibi heredes instituit ꝛ dicte filie que pupilla erat dedit totorem seiuz: ꝛ dicte filie cuz nuberet iussit dari dotem arbitrio tutoris predicti. certe pinde est ac si diuisset arbitrio boni viri. bon⁹ autē vir ꝛ p cōsequēs dictus tutor ds inspicere in constituēda dote dignitatē defuncti ꝛ facultates ꝛ numerū liberoꝝ eius ꝛ fm predicta inspecta debet cōstituere dotē parua vel magnā vel mediocrem. Viuia.

c ¶ Legatū sit. hoc enim generale est. vt. ff. de vbo. signi. l. illa verba. ꝛ. ff. pro soc. l. societatem. ꝛ. ff. titu. j. l. j. ꝛ. j. titu. j. l. j. ff cui. ꝛ. ff. eo. l. fideicommissa. §. si fic. ꝛ. ff. de iure do. l. quero. ꝛ. l. cuz post. §. gener. ꝛ. C. de nup. l. si furiosi. ꝛ. C. de admini. tuto. l. si curatoris. Sed contra. C. de do. pro mis. l. j. Solu. ibi.

d ¶ Ex numero liberorum. propter quos mihi⁹ constituit dos. argu. j. de bonis dā. l. fi. §. fi.

SI fundus. ¶ Casus. Legaui tibi fundū cū bis q̄ ibi sunt vel erūt tēpore mortis mee: certe ea que sunt vel erūt ad tempus ꝛ nō perpetuo nō debentur tibi: ꝛ de hoc ponit vnū planū exēplum. Viuia.

e ¶ Que. modo respondet.

f ¶ Generandi causa. vel alteri ad tempus. ꝛ facit. j. e. l. si ita legatum. et ff. e. l. vxorem. §. legauerat. ꝛ. j. titu. vj. l. generali. §. vroi. ꝛ. j. de auro ꝛ argen. leg. l. si vxori. §. j. ꝛ. ff. ti. j. l. gaius. in princi. ꝛ. C. de verbo. sig. l. j. ꝛ. ff. de pigno. l. debitor.

HOc legatum. ¶ Casus. Instituit mihi beredē titium et vroi mee ita legauit: vroris mee causa cōparatum ei lego queritur quid videatur vroi legatum p dicta verba? Et rñdet q̄ dictū legatum est gene le: ꝛ continet omnia que vroris mee causa parauit: siue sit vestis siue argentum siue aurū siue ornamēta: ꝛ certe illud videtur vroris causa parari quod magis paratum cā vroris foret q̄ cōis viri ꝛ vroris vsus causa ꝛ non est vis vtrum aliqua parauit pro vrore mea anteq̄ eam duceret in vxorem: an postea parauit. p ea aliqua ex rebus quibus ego vti solebā: quia semp cōtinebant in dicto legato. Dicta tamen adiectio quam feci in testamēto meo. l. q̄ vroris mee cā parata sunt lego ei ⁊c. quādoq; facit legatum vroi relicti exiguū. q̄nqs pleni⁹ facit. augetur autem legatum per dictam adiectionem cum ita scripsi. lego vroi mee aurum ꝛ argentum/ ꝛ vestem quecq̄s eius causa parata sunt: nā continent tunc in legato non solum ea que nominauī/ sed etiam alia q̄ nō nolaui. vroris tamen mee causa parauit. minuitur autē legatū p dictā adiectionem cum detrahō cōiunctionemq̄. ꝛ ita dico lego vroi mee aurum ꝛ argentum/ et vestem/ ꝛ seruos que eius causa parata sunt: et non dixi quecq̄ eius cā parata sunt. nam continentur tunc in legato ea sola q̄ ex supradictis vroris causa parata sunt ꝛ nō alia. Itē scias q̄ in dicto legato continentur ea que cōparauī anteq̄ dictam vxorem ducerez: et postea ei tradidi ad vtendum. Itē continent ea q̄ priozis mee vroris fuerunt vel filie vel neptis vel nurus: dum tñ ego ad vsum vroris mee parauī. Interest aūt inter emptus ꝛ paratū vroris causa: quia paratum q̄ est genus inest. in emptо q̄ est species: ꝛ non conuertit. i. in parato nō semp continetur emptū: de quo vltimo ponit exēplum. Pone q̄ ea que priozis vroris mee causa emi postere mee vrori tradidi ad vtendum: certe constat me dictas res parauisse causa vroris mee sc̄z non aūt cōparasse eius causa. bene est ergo verū: quia in parato non semper cōtinet emptū. Itē est alia differentia inter emptum et paratum vroris cā: quia si ego posteriozis vroris causa nihil emi: tñ tradidoci ea q̄ priozi mea vroi in vsu habuit eius secun de vroris mee parasse vi deoz que emim causa priozis mee vroris parauī ꝛ si secunde vroi non assignauī dicto legato secum de vroris ceduīt: ea autem q̄ priozis vroris causa comparauī ita demus debentur posteriozi ex dicto legato/ si ei posteriozi assignauī: quia nō est ita de posteriore vxore cogitatum cuz cōparent dicte res p prima vxore sicut videt cogitatū de posteriore vxore cuz cōparauī dictas res pio prima vxore. nā etiā id nō cedet dicto legato secunde vroris quod tradidi ei si postea ei abstulit. Item scias q̄ in dicto legato de quo diri in principio cōtinētur mancipia puta lecticarij qui solā matrē fami. pornabāt: ꝛ multa alia q̄ plane in littera nolanf. Nō aūt est differentia vtrum ꝛ leget p dicto modo vroi ꝛ an vero cōcubine: q̄ semp cōtinebunf in legato ea que dicta sunt. Quid si legaui vroi mee aurū q̄ eius causa parauit: postea aūt cōstatum est dictus aurū: certat tam de materia eius: certe materia vroi debebit. intelligas aūt supradicta vbi esse si vroi cui ita legatum est mortis testatoris tempore vxor inueniaf ꝛ nō als. Itē ꝛ p dicto modo pōt legari non solū vroi cōcubine/ de qbus dictū est/ sed etiā filio ꝛ filie ꝛ seruo ꝛ ferue: ꝛ eadē obtinebunt que dicta sunt in vxore ꝛ cōcubina. ꝛ hoc dicunt iste quinq; leges. Viuia.

g ¶ Comparatum. sc̄z do lego.

h ¶ Quod in vsu. Nec sunt verba sabini vsq; illuc: neq; ⁊c. quibus concor. ff. ti. j. l. legatū vroi. ꝛ. j. de auro ꝛ argē. lega. l. quintus. in prin. ꝛ. j. e. l. idē. §. proinde. ꝛ. j. de vbo. sig. l. in lege. §. quid. ꝛ. j. de fun. instru. ꝛ instru. leg. l. quesitum. §. quod. ꝛ. ff. eo. l. vroi. §. i.

i ¶ Promiscuiq;. j. e. l. cum quereref. §. lana. in fi. cōtra. Sol. ibi.

k ¶ Interesse. j. e. l. si quid.

l ¶ Tamen adiectio. f. que eius causa parata sunt do lego. R.

m ¶ Augetur. sez legatum ea adiectione. Accur.

n ¶ Significatur. sez tali adiectione.

o ¶ Que dicta sunt. f. noiatim: puta sic dixit vir. aurū ꝛ argentū ꝛ vestes quecūq; eius cā sunt parata: vroi do lego. R. nā ꝛ si qua alia sunt preter p̄dicta eius vsus/ sunt legata. sed Jo. dixit in hoc augeri vt etiā que cōis vsus cā sunt parata videant relicta: primū placet. sic in copula seu. vt. j. de aur. ꝛ argen. leg. l. si ita quis legata.

Minuitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Minuitur. ſcz legatum adiectione tali. Accur.
b Detracta cōiunctione. ſ. copula que: ſic puta: aurū/argētū/⁊ veſtes/ que eius gratia vel cā parata ſunt vroni mee do lego.
c Comprehenſis. ſ. noiatim: puta aur. ⁊ argen. ⁊ veſtem.
d Diſſiminuntur. id eſt determinant: ⁊ ſic per inferiora reſtringunt ſuperiora. vt. j. de ſuppel. leg. l. legata. ij. rñ. ⁊. j. de ſm. inſtru. ⁊ inſtru. leg. l. cum delamonis. §. cuz ſundum.
e Si quid. adūge cū lege precedenti.
f Comparauiſſet. reliqto ſic legato: que cauſa vroris mee ſic parauī ei dolego: vt hic. ⁊. ſ. eoō. l. hoc legatum. §. neqs l. tereſt.
g Empta. empta pretio: comparata alio modo queſita/ vt permutatione. vt. ſ. de contrabē. emp. l. j. §. j.
h Retenta. nā alienaſſet niſi pro ea retinuiſſet: ⁊ hoc ſiue ſit tibi copula ſiue non.
i Vroris. hoc ſi fuerūt ei aſſignata: alſ non. vt j. eo. ver. que enim. facit ſ. eo. l. qui concubinam. in princi.
k Paratum ineſſe. ſicut genus ineſt ſpecie. nam ſi eſt emptus eſt paratum: ſed non conuertitur. ſic in agnatis vt in ſpecie continētur cognati vt gen⁹. vt. j. vnde leg. l. inter agnatos. in pun.
l Meſt ergo gen⁹ ſpecei p poſitionez ſiue per conſequentiā: q: poſita ſpecie ponit gen⁹. ⁊ ad ſpeciem ſequit gen⁹. vt bō eſt: ergo aīal eſt. ⁊ ſpecies ineſt generi p cōnexitatz: q: in genere ſpēs nūnet. nam legata familia ⁊ diſpenſator debetur niſi fuerit exceptꝰ. vt. j. de au. ⁊ ar. le. l. i. in pn. Ité paratis legatis q̄cūq; empta continent legato: ſed non conuertit. naz gñalibus ſpecialia inſunt. vt. j. de reg. iur. l. ſemp. et ſic no. hic q̄ totū eſt in parte quod eſt verū ſm quid: vt ex premiſſis apparet.
m Non continuo. i. ſemp q. d. nō quicquid eſt paratum ſtatim et cōtinuo eſt emptum.
n Eum. virum.
o Et ſi ei. ſcb vroti.
p Legato. relicto ꝑme vroni bis verbis: que eius cauſa parata ſunt do/lego.
q Poſterior debentur. ſi ſint ei relicta ſui cauſa parata.
r Cogitatum. ſ. in emendo ſicut de priore cuius cauſa fuerunt empta.
s Am nec. als. l. paulus: nam nec ⁊c. ⁊ continua vere buic legato aſſignatio ꝑdeſt: quia eius contrarium. i. adēptio nocet. Vel ſic bene dico non deberi quando non eſt traditum. naz ⁊ q̄ñqz ſi ſit traditum/ nō tamen cedet legato. R. nam nec ⁊c. Accur.
t Item legato. predicto. ſ. vroris cauſa paratum ei do lego. vt. ſ. e. l. hoc legatum.
u Lecticarij. qui lecticas vel lectos dñe faciunt. vel verius qui portant eam in lectica: vt ſubiūgit.
v Qui ſolam. i. ſolummodo ⁊c.
w Jumenta. que dominā portabant vel trahebant in lectica. i. carecta. ⁊ ipſa lectica ⁊ ſella. i. ſambuca. ad quod eſt. ſ. de ſer. ruſt. prędi. l. qui ſella. ⁊. j. de auro ⁊ argen. lega. l. vroni. Item burdones. id eſt baculi quibus

Minuitur detracta cōiunctione: quia ex omnibus ſupra cōprehenſis ea ſola diſſiminuntur que eius cauſa parata ſunt.

Lex. xlv.

Ulpianus.

Si quid earum rerum ante comparauit ꝑ vroꝛem duxit: ſi id ei vt uteretur tradiderit/ perinde eſt quaſi poſtea comparauiſſet: ex eo autem legato ea pertinent ad vroꝛem que eius cā empta comparata quecqz retenta ſunt. In quibus etiam que prioris vroris quecqz filie neptis vel nurus fuerunt/ continentur.

Ad poſitionem ſpeciei ſequitur poſitio generis: non econuerſo. Bar.

Inter emptum ⁊ paratū quid intereſt queritur. ⁊ reſpondetur eſt in empto paratum ineſſe: in parato non continuo emptum continerī: veluti ſi qs que prioris vroris cauſa emiſſet poſteriori vroni tradidiſſet: ⁊ eas res cū poſteriꝛis vroris cauſa parauiſſe: non emiſſe conſtat. Idcoqz ſuis maritus poſteriꝛis vroris cauſa nihil emerit: tamen tradendo que prior habuerit eius cauſa parauiſſe videtur. Que enim prioris vroris cauſa parata ſunt: et ſi ei aſſignata non ſunt legato cedūt: at que prioris vroris cauſa parata ſunt/ ita poſteriori debentur/ ſi ei aſſignata ſunt: quia non eſt ita de poſteriore vroꝛe cogitatuz cū compararentur.

Lex. xlvi.

Paulus.

Nam nec id quidem quod traditum eſt ſi poſtea adēptum ſit/ legato cedit.

Lex. xlvij.

Ulpianus.

Item legato continentur mancipia: puta lecticarij qui ſolam matremfamil. portabant. Item iumenta/ vel lectica/ vel ſella/ vel burdones. Item mancipia alia: puelle fortaſſis quas ſibi comatas mulieres exornant: apodiabatur domina: vel etiam illi qui eam portabant. ⁊ ſemper repete continentur legato.

y Puelle. que deſeruiūt in camera quas puellas mulieres. i. domine comatas: quia comas habent. vel comatas. i. ornatas exornant ſibi vt decētius ſint in domo: alſ que ſcz puelle exornant comatas mulieres. i. diſſas iuuando eas exornare caput ſibi. ſ. dñab⁹.

z Donauerit. i. omnino ei⁹ vſibus conceſſerit. et ad boc. ſ. de auro ⁊ argen. lega. l. inter veſtem. ⁊. ſ. de verbo. obliga. l. ſi mihi. §. ſ.

a Solitus. ſcz vir. vt. ſ. de fun. inſtru. l. que ſituꝫ. §. ſi quis eodem.

b Ea ſola. ſcz continentur. ad q̄ facit. ſ. l. ſi q̄d. §. inter.

c Alia ratione. ſcilz ſine emptione. Bug.

d Utroq. caſu: id eſt ſiue ꝑta ſiue parata legentur. vel id eſt vtroqz modo legato relicto. R. vt q̄ empta parataqz ⁊c.

e Aſſignaturus. tamē empta fuerunt vtroqz vi uente viro ⁊ vroꝛe ⁊ antediuortiuꝫ factum: vt. ſ. de auro et argē. leg. l. ij. ⁊ iij. ⁊. iiij. ⁊ facit. ſ. eo. l. cū vroni. ⁊. ſ. eo. l. boc legatum. ⁊. l. ea. ⁊. l. ſi quid. ⁊ §. ti. j. l. legatis.

f Parui autem refert. q̄tum ad emptorum paratorumve ſignificationem. vt. ſ. eo. l. qui conſubinam.

g In dignitate. quam viri tribuunt. vt et. ſ. de ſenato. l. femine. non con cubinarij. Vel dic. i. niſi q̄ dignius et fauorabilio⁹ eſt relictum vroni q̄ con cubine.

h Conflatū. voluntate nō mutata: alſ ſecus. vt j. de aur. ⁊ argē. l. e. l. ſeta. ⁊. j. e. l. lana. ⁊. ſ. de le. j. l. ſeruū filij. §. ſi pocula. et ſ. qui. mo. vſufru. amit. l. quid rñ. §. ſi maſſe. D. que eſt contra.

i Maneat. q̄ in maſſa liquidata eſt.

k Ea. materia.

l Debetur. ſcz boc facīēte materie ipſius poteſtate. R. ſcilicet q̄ remanet non ſpecificate: alſas ſecus. vt inſtit. de rerum diui. §. cum quis.

m Separatio. nō bona gratia facta. vt. ſ. de aur. et argen. le. l. ij. ⁊. l. iij. et ſ. de dona. inter vir. ⁊ vro. l. cum hic ſtatus. §. ſi duortium. ſicut alſ vt inimicitia. vt. j. de adimē. le. l. iij. §. ſi. No. ergo tempore mortis eſſe vroꝛem. ſic. j. vnde vir ⁊ vroꝛ. l. j. §. j. ⁊. j. de le. ꝓteſ. l. ſed ⁊ ſi. §. j. ⁊. ſ. de do. inter vir. ⁊ vro. l. ſed ⁊ interim. §. ſi. Sed contra. j. de vē. in poſſeſ. mit. l. j. §. rectiſſime. Solu. ibi.

n Seruo. cū libertate non alſ. vt. C. de le. l. ſeruꝰ. Vel dic ſeruo quondā. ⁊ ſic liberto ⁊ liberte q̄ q̄ nō ſint in ꝓtē legantis. nā nec vroꝛ nec concubina. ⁊ facit. ſ. eo. l. qui concubinā. in pun.

o Ipſi. filio ⁊ filie: ſeruo ⁊ ſerue.

p Attributa. i. tradita.

q Deſtinata. id eſt aſſignata ſine traditione. vt. ſ. e. l. ſi quid. circa ſi. et. ſ. eo. l. vroq.

Cum filiofami. ¶ Caſus. Hec ler ponit ſer modos legendi: ⁊ dicit q̄ illi ſer modi debent intelligi ſm voluntatem teſtatoris. ſi autem non appareat voluntas teſtatoris ſtatur ei quod dicit hec lex.

UNIVERSIDAD DE HUELVA